

BIBLIOGRAFIA LITERATURY POLSKIEJ

„NOWY KORBUT”

**Literatura Pozytywizmu i Młodej Polski:
hasła osobowe M-Ś**

Digitalizacja przeprowadzona w ramach zadania „Cyfrowe zasoby dokumentacji literatury polskiej w wolnym dostępie” realizowanego przez Fundację Akademia Humanistyczna w partnerstwie z Instytutem Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk i Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

BIBLIOGRAFIA
LITERATURY
POLSKIEJ

NOWY
KORBUT

LITERATURA POZYTYWIZMU
I MŁODEJ POLSKI

*BIBLIOGRAFIA
LITERATURY
POLSKIEJ
«NOWY KORBUT»*

TOMY 1-3
PIŚMIENICTWO
STAROPOLSKIE
Opracował zespół pod kierownictwem
Romana Pollaka
Warszawa PIW 1963-1965

TOMY 4-6
OŚWIECENIE
Opracowała Elżbieta Aleksandrowska
z zespołem
Warszawa PIW 1966-1972

TOMY 7-9
ROMANTYZM
Opracował zespół pod kierownictwem
Irminy Śliwińskiej i Stanisława
Stupkiewicza
Warszawa PIW 1968-1972

TOM 10
ADAM MICKIEWICZ
Zarys bibliograficzny
Warszawa PIW

TOM 11
JULIUSZ SŁOWACKI
Zarys bibliograficzny
Warszawa PIW

TOM 12
JÓZEF IGNACY KRASZEWSKI
Zarys bibliograficzny
Opracowali: Stanisław Stupkiewicz,
Irmína Śliwińska, Wanda
Roszkowska-Sykałowa
Kraków WL 1966

INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH

• NOWY KORBUT •

LITERATURA POZYTYWIZMU

I MŁODEJ POLSKI

BIBLIOTEKA LITERATURY POLSKIEJ

NOWY KORBUT

WYDAWCA: WYDAWNIWA POLSKA
KRAJOWA BIBLIOTEKA
REDAKTOR: JACZEWSKI
1900

KWIECIEŃ 1900

LEONIA ALKASZCZAKOWSKA • WWA KORZENIEWSKA

WARSZAWA • ROMAN POLAK

WARSZAWA • XI DZIAŁ SZWYKOWSKI

WYDAWCA: WWA KORZENIEWSKA

15

WYDAWCA: WWA KORZENIEWSKA

INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

BIBLIOGRAFIA LITERATURY POLSKIEJ

· NOWY KORBUT ·

PRACA ZAINICJOWANA PRZEZ
KAZIMIERZA BUDZYKA
REDAKTORA NACZELNEGO
DO 1963 R.

KOMITET REDAKCYJNY
ELŻBIETA ALEKSANDROWSKA · EWA KORZENIEWSKA
JAROSŁAW MACIEJEWSKI · ROMAN POLLAK
STANISŁAW STUPKIEWICZ · ZYGMUNT SZWEJKOWSKI
IRMINA ŚLIWIŃSKA

15

PAŃSTWOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

LITERATURA
POZYTYWIZMU
I MŁODEJ POLSKI

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ
POD KIEROWNICTWEM
ZYGmunTA SZWEYKOWSKIEGO
I
JAROSŁAWA MACIEJEWSKIEGO

HASŁA OSOBOWE
M-Ś

MCMLXXVII
PAŃSTWOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

ZESPÓŁ AUTORSKI
WIESŁAWA ALBRECHT-SZYMANOWSKA
ANNA POLAKOWSKA · IZABELLA TERESIŃSKA
oraz
JADWIGA KVADSHEIM · EDWARD PIEŚCIKOWSKI

SEKRETARZ TOMU
ANNA POLAKOWSKA

LITERATURA
POZYTYWIZMU
I METODEJ POLSKI

WYDAWCA
PAŃSTWOWY INSTYTUT WYDAWNICZY
WARSZAWA

WYDAWCA
PAŃSTWOWY INSTYTUT WYDAWNICZY
WARSZAWA

© COPYRIGHT BY PAŃSTWOWY INSTYTUT WYDAWNICZY,
WARSZAWA 1978

REDAKTORZY WYDAWNICTWA: STANISŁAW PAPIERZ, ZOFIA RAUŁUSZKIEWICZ
REDAKTOR TECHNICZNY: WACŁAW WYSZYŃSKI
OKŁADKĘ I OBWOLUTĘ PROJEKTOWAŁA EWA FRYSZTAK

WYKAZ SKRÓTÓW

Skróty tytułów czasopism formowane są według przedstawionych w niniejszym wykazie zasad skracania powtarzających się elementów tytułowych.

akc.	— akcesja	czasop.	— czasopismo
ang.	— angielski	czes.	— czeski
antydat.	— antydatowany	dat.	— datowany
Arch.	— Archiwum, Archiwalny	dn.	— dnia
Archeol.	— Archeologiczny	dod.	— dodatek
ark.	— arkusz	dot.	— dotyczący
art.	— artykuł	druk.	— drukował, drukowany
Artyst.	— Artystyczny	Dwutyg.	— Dwutygodnik
AU	— Akademia Umiejętności	Dyr.	— Dyrekcji, dyrektora
autorec.	— autorecenzja	Dzien.	— Dziennik
b. d.	— bez daty	edyt.	— prace edytorskie
b. m.	— bez miejsca	egz.	— egzemplarz
b. r.	— bez roku	Enc.	— Encyklopedia, Encyklopedyczny
Bibl.	— Biblioteka, Biblioteczny	Estr.	— K. Estreicher: Bibliografia polska
Bibl. Raperswil.	— Biblioteka Muzeum Narodowego w Raperswilu	Etnogr.	— Etnograficzny
Bibliogr.	— Bibliograficzny	Filol.	— Filologiczny
Biogr.	— Biograficzny	Filoz.	— Filozoficzny
Biul.	— Biuletyn	Fiz.	— Fizyczny
BN	— Biblioteka Narodowa (seria wydawnicza)	fot.	— fotografia, fotograficzny
BPP	— Biblioteka Pisarzy Polskich (seria wydawnicza)	fragm.	— fragment
bułg.	— bułgarski	franc.	— francuski
Bydg.	— Bydgoszcz, Bydgoski	Gaz.	— Gazeta
c. d.	— ciąg dalszy	Geogr.	— Geograficzny
Codz.	— Codzienny	Gimn.	— Gimnazjum
cz.	— część	Gosp.	— Gospodarczy
Czart.	— Czartoryskich	Hist.	— Historia, Historyczny
		hiszp.	— hiszpański
		holender.	— holenderski
		Hum.	— Humanistyczny
		IBL PAN	— Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk

Ilustr.	— Ilustrowany, ilustrował	oprac.	— opracował, opracowany, opracowanie
im.	— imienia	Ord.	— Ordynacji
in.	— inne	osob.	— osobny
inc.	— incipit	Ossol.	— Ossolineum, Biblioteka Ossolińskich
inf.	— informacja		
IS PAN	— Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk	PAL	— Polska Akademia Literatury
Jagiel.	— Jagielloński	Pam.	— Pamiętnik
Język.	— Językowy	pamiętk.	— pamiętkowy
jw.	— jak wyżej	PAN	— Polska Akademia Nauk
k.	— karta	Państw.	— Państwowy
Kat.	— Katowice	PAU	— Polska Akademia Umiejętności
Katol.	— Katolicki		
Klas.	— Klasyczny	Pedag.	— Pedagogiczny
koresp.	— korespondencja	Petersb.	— Petersburg, Petersburski
Kórn.	— Kórnicka		
Kr.	— Kraków, Krakowski	pierwodr.	— pierwodruk
krypt.	— kryptonim	Pol.	— Polski
Kryt.	— Krytyczny	polem.	— polemika
KUL	— Katolicki Uniwersytet Lubelski	Polit.	— Polityczny
		Polonist.	— Polonistyczny
Kult.	— Kulturalny	popr.	— poprawiony
Kur.	— Kurier	Por.	— Poranny
Kwart.	— Kwartalnik	por./Por.	— porównaj
l.	— lata	poszerz.	— poszerzony
Lit.	— Literatura, Literacki	powiel.	— powielony
Lubel.	— Lubelski	powst.	— powstał
Lubl.	— Lublin	Powsz.	— Powszechny
Lud.	— Ludowy	Poz.	— Poznań, Poznański
Lw.	— Lwów, Lwowski	poz.	— pozycja
łac.	— łaciński	przedr.	— przedruk, przedrukowany, przedrukował
m.in.	— między innymi	Przegl.	— Przegląd
Mies.	— Miesięcznik	Przew.	— Przewodnik
Międzynar.	— Międzynarodowy	Przyj.	— Przyjaciół, Przyjacieli
Muz.	— Muzyka, Muzyczny	pseud.	— pseudonim
nadb.	— nadbitka	pt.	— pod tytułem
nakł.	— nakład	Publ.	— Publiczny
Nar.	— Narodowy	R.	— rocznik (w numeracji)
nast.	— następny	r.	— rok
Nauk.	— Naukowy	Radz.	— Radziecki
niem.	— niemiecki	rec.	— recenzja
nn.	— następne (strony, numery)	red.	— redaktor, redakcja, redagował
nr	— numer	rkps	— rękopis
odb.	— odbitka	Rob.	— Robotniczy
oddz.	— oddział	Roczn.	— Rocznik, Roczniki
ogł.	— ogłosił, ogłoszony	Rodz.	— Rodzinny
ok.	— około		

ros.	— rosyjski	w.	— wiek
rozd.	— rozdział	Warsz.	— Warszawski
Rozpr.	— Rozprawy	węgier.	— węgierski
rozszerz.	— rozszerzony	wg	— według
rubr.	— rubryka	Wiad.	— Wiadomości
rum.	— rumuński	wiad.	— wiadomość
S. (z cyfrą rzymską)	— Seria	Wiecz.	— Wieczorny
S./s.	— strona	Wielkopol.	— Wielkopolski
serbochorw.	— serbochorwacki	Wil.	— Wilno, Wileński
Slawist.	— Sławistyczny	Wr.	— Wrocław, Wrocławski
Socjol.	— Socjologiczny	Współcz.	— Współczesny
Spół.	— Społeczny	Wszechpol.	— Wszechpolski
Spr.	— Sprawozdanie	W-wa	— Warszawa
Staropol.	— Staropolskie	W-wy	— Warszawy
streszcz.	— streszczenie	Wychow.	— Wychowanie, Wychowawczy
sygn.	— sygnatura	wyd.	— wydanie, wydany, wydał
T./t.	— tom	wyd. por.	— wydanie poranne
Teatr.	— Teatralny	wyd. wiecz.	— wydanie wieczorne
tłum.	— tłumaczył, tłumaczony, tłumaczenie	wydawn.	— wydawnictwo, wydawniczy
Tor.	— Toruń, Toruński	Wydz.	— Wydział
Tow.	— Towarzystwo	wygl.	— wygłoszony
Tyg.	— Tygodnik, Tygodnia, Tygodniowy	wyst.	— wystawiony
tyt.	— tytuł, tytułowy	z.	— zeszyt
tzw.	— tak zwane	Zach.	— Zachodni
ukr.	— ukraiński	zbior.	— zbiorowy
Uniw.	— Uniwersytet, Uniwersytecki	zmien.	— zmieniony
ur.	— urodzony	zniszcz.	— zniszczony
Urząd.	— Urzędowy	zob.	— zobacz
uzup.	— uzupełnił, uzupełniony	żyd.	— żydowski
vol.	— volumen		

W tomie 15 uwzględniono publikacje wydane do r. 1972 włącznie.

M

MACIEJOWSKI IGNACY (1835 – 1901)

Pseud.: DĄBROWSKI T.; DĄBROWSKI TEOFIL; GRYF; GRYFF; SEWER; SEWER (GRYFF); T. DĄBROWSKI; TEOFIL DĄBROWSKI; THE SEWER.

Nowelista, powieścio- i dramatopisarz.

Ur. 27 lipca 1835 w Kobiernikach (obecnie przedmieście Sandomierza). Syn Franciszka, profesora prawa rzymskiego w warszawskiej Szkole Głównej, i Marii z Kubuszewskich. Nauki pobierał w gimnazjum realnym w Warszawie, potem studiował w Instytucie Agronomicznym w Marymoncie. W latach przedpowstaniowych brał czynny udział w działalności konspiracyjnej kierowanej przez Mierosławskiego, prowadząc na terenie Królestwa kursy wojskowe i sprawując rolę kuriera między Warszawą a Paryżem. W 1862 był emisariuszem w Galicji. W czasie powstania 1863 pełnił przez pewien czas funkcję komisarza województwa sandomierskiego z ramienia Komitetu Centralnego, był także emisariuszem w Poznańskiem oraz uczestniczył w walkach na terenie Gór Świętokrzyskich. Pod koniec 1863 jako pełnomocnik rządu „czerwonego” prowadził agitację w Galicji, gdzie został aresztowany przez władze austriackie i skazany na 8 lat więzienia. Po dwu latach uwolniony na skutek amnestii, musiał wyjechać za granicę. Kolejnymi etapami jego emigracyjnej wędrówki były: Monachium (gdzie wykładał historię Polski i ekonomię przy monachijskiej Komisji do Wojskowego Szkolenia Emigracji), Drezno, Paryż i Londyn. W 1868 powrócił do Krakowa i wszedł do redakcji *Kraju*, lecz wkrótce, znow ze względów politycznych, musiał emigrować. Przebywał w Paryżu i Londynie, skąd nadsyłał korespondencje do czasopism w Galicji i Królestwie. W 1878 wrócił do Krakowa, a w 1879 ożenił się z Marią Günther i osiadł na wsi gospodarując w majątku Dołęga koło Bochni, należącym do rodziny jego żony. W 1884 przeniósł się z żoną do wydzierżawionego majątku Braciejowa pod Tarnowem. Od 1893 zamieszkał na stałe w Krakowie spędzając część roku w Dołędze. Brał czynny udział w pracach Związku Literackiego, w 1897 wszedł do zarządu, a nawet sprawował przez pewien czas stanowisko prezesa. W 1898 nabył od Ludwika Szczepańskiego czasopismo *Życie* i wspólnie z Arturem Górskim i Leonem Wyczółkowskim redagował je przez 4 miesiące, po czym redakcję przekazano Stanisławowi Przybyszewskiemu. Zmarł 22 września 1901 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Ludu Polski! Od trzech miesięcy biją się Polacy na śmierć z Moskałem... [Kr.] 1863. Odezwa powstańcza.

2. Szkice z Anglii. Ogł. fragm.: *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* 1874 nr 1-15, 1875 nr 1-2 (pt. Obrazy z Anglii); *Bluszcz*

1875 nr 45-46, 1876 nr 20-21 (pt. Listy z Anglii); *Niwa* 1875 t. 2 s. 618-630 (pt. Listy znad Tamizy); *Ruch Lit.* 1875 nr 31-38, 1876 nr 5, 14 (pt. Obrazy z Anglii); *Kłosa* 1876 nr 565-577 z przerwami; *Przew. Nauk. i Lit.* 1877 s. 273-281, 370-384, 468-480, 569-576, 658-672 (pt. Wybory do parlamentu. Szkice obyczajów angielskich). Ogł. całości: *Ateneum* 1880 t. 3 s. 407-431; t. 4 s. 135-161,

311-332, 506-523, 1881 t. 2 s. 103-122, 303-321, 478-511, t. 4 s. 125-140, 287-308, 526-542. Wyd. osob. w 3 częściach. Lw. 1883 *Bibl. Nowości* t. 25. Wyd. nast.: Cz. 1-2. Kr. 1898 *Czytelnia Pol.* t. 7-8. Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 1.

3. Na pobojuwisku. Epizod z wojny 1871 r. Powst. 1876. Ogl. *Gaz. Nar.* 1877 nr 18-56 z przerwami (pt. Na pobojuwisku. Nowela) i odb. Lw. 1877; *Muzeum* 1881 t. 1 z. 2-6 (pt. Ostatnia potyczka. Epizod z wojny francusko-pruskiej 1870/1871); zob. też poz. 50; *Przegl. Tyg.* 1896 nr 1-7, 9-22 (pt. Odcięci. Epizod z dziejów wojny francuskiej 1871 r.); Poz. 1901 *Bibl. Powieści* 43 (pt. Na polu bitwy); zob. też poz. 65; Poz. [1923] *Dla Wszystkich* 50 (pt. Na pobojuwisku. Wspomnienie z wojny 1870 r. o Jenerale Bosaku Haukem i jego śmierci); wyd. 2 Poz. [1927] w serii jw.; Łódź 1937 (pt. Na pobojuwisku); Kr. 1956 (pt. Na pobojuwisku. Wspólnie z: Maciek w powstaniu. Zob. poz. 46). Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 [t. 6], 5 [t. 2], 6 t. 2.

Rkps (fragmenty) — Ossol. sygn. 13406/II, 13440/III.

4. Pojedynek szlachetnych. Komedja w 4 aktach. Wyst. Kr. 4 października 1876; W-wa 24 listopada 1876; Lw. 22 lutego 1878. Ogl. *Tyg. Ilustr.* 1876 nr 36-39, 40-44, 46-50. Wyd. osob. W-wa 1876 *Bibl. Teatr.* 2 (z podtyt. Komedja w 4 aktach oryginalnie prozą napisana).

Utwór uzyskał 2 nagrodę na konkursie dramatycznym w Warszawie w 1876.

Rkps *Bibl. Teatru* im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 800, 801 (kopie ręczne); Ossol. sygn. 10672/I; Ossol. sygn. 13021/II (wyciąg teatralny — rola Northa Northamptonshire).

Przekłady: ang.: A. Westmacot ok. 1876. Nie druk. — czes.: A. Schvab-Polabský. Praga 1884.

5. Chcę się bawić. Komedja w 3 aktach. Wyst. Kr. 16 listopada 1876; Poz. 10 marca 1887. Nie druk.

Przeróbka powieści A. Wilczyńskiego: *Kaprys panny Julii*.

Rkps *Bibl. Teatru Pol.* w W-wie sygn. 1949.

6. Irena. Dramat. Powst. 1876. Nie druk.

7. Mama sobie życzy. Nowela. *Ruch Lit.* 1876 nr 12-16. Wyd. osob. Lw. 1876. Wyd. nast.: Poz. [1925] *Dla Wszystkich* 43. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 10].

8. Ostatnia lekcja. Iskierka (bluette) w 1 akcie. Powst. 1877. Nie druk.

Rkps Państwowy Teatr Śląski im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2188.

9. Wydziedziczone. Studium społeczne. *Niwa* 1877 t. 11 z. 54-60, t. 12 z. 61-68. Wyd. osob. W-wa 1877. Wyd. nast. W-wa 1933 *Bibl. Echa Pol.* R. 3 nr 57. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 [t. 1].

Powieść tę przerobił autor w 1878 na dramat pięcioaktowy i usiłował wystawić w Paryżu w przekładzie francuskim J. Miema pt. *Les Dëshéritées*. Prawdopodobnie nie wyst. i nie druk.

10. Zielona latarka. Nowela. *Gaz. Lw.* 1877 nr 72-76; *Kur. Codz.* 1878 nr 226-231; *Wiek* 1894 nr 117-118, 120-123, 127, 129, 131, 133. Wyd. osob. Poz. [1922] *Dla Wszystkich* 38. Wyd. nast.: wyd. 2 Poz. [1927] w serii jw.; [W-wa 1948] *Dla Wszystkich. Ilustr. Powieści i Podróże* 5. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 10].

11. Bratnie dusze. Powieść. *Przegl. Lw.* 1878 t. 16, 1879 t. 17-18 (pt. Wielka księga); *Gaz. Pol.* 1880 nr 1-40. Wyd. osob. Lw. 1881. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2 t. 2.

12. Łusia Burlak. Nowela na tle najprawdziwszych faktów osnuta. *Nowiny* 1878 nr 38-41, 43, 45, 48; *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1878 nr 23-27; *Wędrowiec* 1878 nr 2-7. Wyd. zob. poz. 51. Wyd. nast.: W-wa 1908 *Biblioteczka Uniw. Lud. i Młodzieży Szkolnej* 61; Poz. [1922] *Dla Wszystkich* 47; wyd. 2 W-wa 1925 *Biblioteczka Uniw. Lud. i Młodzieży Szkolnej* 61. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 5].

13. Zwyciężona. Obrazek z życia londyńskiego. *Gaz. Lw.* 1878 nr 20-22; *Tyg. Powsz.* 1879 nr 1-2; *Wędrowiec* 1894 nr 24-26.

14. Zabiegi. Komedja w 4 aktach. Wyst. Lw. 18 grudnia 1879; Kr. 2 października 1880. Nie druk.

Utwór uzyskał nagrodę na konkursie im. A. Fredry we Lw.

15. Cztery dni w Baden-Baden. Urywek z pamiętnika. Nowela. *Dzien. Pol.* 1879 nr 55-77 z przerwami; *Echo* 1880 nr 17-29. Wyd. osob. Wiedeń [1890] (współwyd. z poz. 26).

16. Zmiana pozycji. *Świt* (Tarnopol) 1879 nr 5 i nn.; *Nowe Mody Paryskie* 1881 nr 14-22 (pt. Wywróżona).

17. Szkice społeczne. Dumcio-sąsiad. *Gaz. Pol.* 1880 nr 191-195, 197, 201-209; *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1881 nr 1-10 (pt. Dumcio mój sąsiad. Powieść obyczajowa).

18. Świetne partie. Komedja w 3 aktach. Wyst. Lw. 1 września 1880; W-wa 16 listopada 1882. Nie druk.

19. Głodowa pożyczka. Nowela. *Gaz. Nar.* 1881 nr 220-224; *Prawda* 1881 nr 27-30. Wyd. osob. W-wa 1952 (ze wstępem S. Frybesa. Wyd. wspólnie z poz. 20); W-wa 1954. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 1], 6 t. 2.

20. Przybłądy. Nowela. *Ateneum* 1881 t. 1 s. 1-30, 249-282, 443-467; *Gaz. Nar.* 1881 nr 86-87, 89-97, 101, 115. Wyd. osob. W-wa

1893. Wyd. nast.: Poz. [1927] *Dla Wszystkich* 82; W-wa 1952 (ze wstępem S. Frybesa. Współwyd. z poz. 19); wyd. 3 W-wa 1954. Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 2.

21. Nauczycielka na wsi. *Biesiada Lit.* 1881 nr 275-285 (pt. Stracona. Spisał podług opowiadania lekarza...); *Gaz. Nar.* 1881 nr 139-158 (pt. jw.). Wyd. osob. Lw. 1883 *Wydawcn. Lud.* R. 2 t. 4-5.

22. Wielka polityka. Komedja w 3 aktach. Wyst. Kr. 1 kwietnia 1882. Nie druk.

23. Walka o byt. Powieść. *Gaz. Rolnicza* 1882; *Gaz. Nar.* 1882 nr 79-130, 138-219. Wyd. osob. Lw. 1883 *Bibl. Nowości* 26. Wyd. nast.: Kr. 1895 *Nowa Bibl. Uniwersalna* (pt. Starzy i młodzi).

24. Zdobyte stanowisko. Powieść. *Gaz. Pol.* 1882 nr 105-151 z przerwami; *Reforma* 1882 nr 109-165.

25. Franuś Walczak. Nowela. *Ateneum* 1883 t. 2 s. 397-439, t. 3 s. 1-49; *Gaz. Nar.* 1883 nr 161-197 z przerwami. Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 3.

Przekład ros.: A. O. Michniewicz. Petersburg. 1886; M. Archangielski. Moskwa 1910.

26. Polka i Amerykanka. Powieść. *Bluszcz* 1883 nr 34-49. Wyd. osob. cz. 1-2. Wiedeń [1890] (współwyd. z poz. 15).

27. Dola. Nowela. *Ateneum* 1884 t. 1 s. 213-239; *Gaz. Lw.* 1884 nr 160-165 (pt. Jaga). Zob. też poz. 34. Wyd. osob. W-wa 1908 *Biblioteczka Uniw. Lud. i Młodzieży Szkolnej* 63; Kat. 1908 (pt. Sieroca dola. Wspólnie z: W. Bandurski; Biała sukmana; A. Szymański; Maciej Mazur); wyd. 2. W-wa 1925 *Biblioteczka Uniw. Lud. i Młodzieży Szkolnej* 63.

Przekłady: czes.: A. Schvab-Polabský. *Květy* 1885 t. 2 s. 151-176 (pt. Osud) — ros.: E. Lappo. W: *Rasskazy i ocerki*. Petersburg. 1890; M. Krupowski. Petersburg. 1896.

28. Zyzma. Powieść współczesna. *Ateneum* 1884 t. 2 s. 461-478, t. 3 s. 60-61, 201-222, 381-415, t. 4 s. 1-30, 250-274, 429-450; 1885 t. 1 s. 28-49, 211-232, 421-442.

Przekład ros.: A. Sacharowa. *Zywopisnoje obozrieniye* 1885 z. 1-2. Wyd. osob. Petersburg. 1896.

29. Na szerokim świecie. Powieść. *Bibl. Warsz.* 1887 t. 1 s. 61-80, 250-267, 397-410, t. 2 s. 60-79, 239-254, 435-453, t. 3 s. 80-89, 224-238. Wyd. osob. Kr. 1895.

Zamierzony tytuł wyd. osob.: W pogoni za ideałem.

30. Za kulisami. Nowela. *Gaz. Lw.* 1887 nr 85-110; *Gaz. Pol.* 1887 nr 206-230.

31. Dla świętej ziemi — ścieżka przed chatą. *Nowa Reforma* 1888 nr 195-218 i odb. Wyd.

nast.: W-wa [1914] *Bibl. Dziel Wyborowych* (pt. Dla świętej ziemi. Powieść); W-wa [1920] w serii jw. Zob. też poz. 34 (pt. Hanka), por. poz. 36 (przeróbka dramatyczna), zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 6], 4 [t. 2], 6 t. 3.

Przekłady: czes.: J. Koněrna. Praga 1891 — niem.: E. Kenemann. *Hamburger Echo* — ukł.: P. Kiresiw. Lw. 1891.

32. Konkury Wojtusia. Obrazek malowany w słońcu. *Gaz. Lw.* 1889 nr 212-225; *Gaz. Pol.* 1889 nr 225-239, 241.

33. Słowa a czyny. Powieść. *Bluszcz* 1889 nr 1-23. Wyd. osob. W-wa 1890. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 3-4], 6 t. 5.

Przeróbka sceniczna zob. poz. 37.

34. Świat ludowy. Nowele. W-wa 1889. Zawartość: Dla świętej ziemi: I. Kasia. (*Ateneum* 1887 t. 1 s. 205-229, 410-443 pt. Dla świętej ziemi. Nowela; *Nowa Reforma* 1887 nr 61-85; *Kur. Warsz.* 1888 nr 45-106. Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 3); II. Hanka. (Zob. poz. 31); — Dola. (Zob. poz. 27).

35. Wiosna. Obrazki malowane w słońcu. *Ateneum* 1889 t. 3 s. 1-32; *Nowa Reforma* 1890 nr 75-84. Wyd. osob. Kr. 1890 *Nowa Bibl. Rodzinna* t. 2. Wyd. nast.: zob. poz. 43; Poz. 1901 *Bibl. Powieści* 51-52; W-wa 1908 *Biblioteczka Uniw. Lud.*; wyd. 2 W-wa 1925 *Biblioteczka Uniw. Lud. i Młodzieży Szkolnej* 62. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 [t. 3].

36. Dla świętej ziemi. Sztuka w 4 aktach według powieści autora. Wyst. Kr. 8 lutego 1890; W-wa 7 sierpnia 1890; Lubl. 21 października 1890; Lw. 2 stycznia 1893; Poz. 13 grudnia 1896. Wyd. osob. Lw. 1898 *Bibl. Teatrów Amatorskich* 83 (pt. Hanusia. Sztuka ludowa w 4 aktach); wyd. nast. w serii jw. pt. Dla świętej ziemi. Lw. 1909; Lw. 1921; Lw. [1934]; Kat. [1945]; Kat. [1946]. Por. poz. 31.

Muzyka: A. Steibelt — do wyst. w Kr.; Z. Noskowski — do wyst. w W-wie.

Rkps Bibl. Miejska w Bydż, sygn. 227 (fragm.).

37. Pan marszałek. Komedja w 4 aktach. Wyst. Kr. 25 października 1890. Nie druk.

Przeróbka sceniczna powieści Słowa a czyny. Zob. poz. 33.

Wyst. również pt. Frazesowicz.

38. Do słońca. Nowela. *Kur. Warsz.* 1890 nr 3-32; *Nowa Reforma* 1890 nr 149-158 (pt. W góry! Nowela).

39. Z sennego przypomnienia. (Rok 1852). Całość ogł. *Gaz. Lw.* 1890 nr 7-32; *Kur. Warsz.* 1890 nr 1 (fragm.); *Przeł. Tyg.* 1891 nr 1-31 (z podtyt. Opowieść).

40. Dzielna kobieta. Powieść. *Ateneum* 1891 t. 2 s. 217-255, 431-461, t. 3 s. 33-67, 239-278; przedr. *Kur. Lw.* 1892 nr 307 i nn.

(początkowe odcinki pt. Uczciwa kobieta). Wyd. osob. W-wa 1893. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 7-8], 4 [t. 10].

41. Niespodziewana wielkość. Nowela. *Kur. Codz.* 1891 nr 241-283 z przerwami; *Nowa Reforma* 1891 nr 256-285.

42. Odzyskana. Nieprawdopodobna nowela. *Kur. Warsz.* 1892 nr 38-51; *Nowa Reforma* 1892 nr 214-225.

Współautor: Polnicz [M. Pawlikowski].

43. W cieniu i w słońcu. Obrazki. W-wa 1892.

Zawartość: Nad brzegiem Rudawy. (*Gaz. Pol.* 1881 nr 176-181; *Ziarno* 1882 nr 1-8 pt. Z tajemnic wioski. Nowela. Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 2); Jedna noc w Londynie. Nowela. (*Gaz. Lw.* 1877 nr 55-57; *Biesiada Lit.* 1880 nr 209. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 2]); Pozytywizm w praktyce. Powieść. (*Bluszcz* 1882 nr 46-52; *Kur. Lw.* 1883 nr 33-46 pt. W imię zasad. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 1]); Pan Piotr. Powieść. (*Bluszcz* 1887 nr 1-8 pt. Zabiegi pana Piotra; *Nowa Reforma* 1887 nr 168-188. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 2], 6 t. 4); Konkurs. Obrazek malowany w słońcu. (*Kur. Warsz.* 1889 nr 262-273; *Gaz. Nar.* 1890 nr 98-100, 103-104. Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 4); Wiosna. (Zob. poz. 35).

Przekłady

Jedna noc w Londynie: czes.: A. Schvab-Polabský. Wyd. 1880.

44. Nafta. Powieść. *Kur. Warsz.* 1893 nr 4-284. Wyd. osob. t. 1-3. W-wa 1894. Wyd. nast. t. 1-2. Poz. 1918 *Bibl. Powieści*. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 [t. 7-9].

Przekład czes.: V. Dresler. Praga 1907.

45. Do swoich. Opowieść osnuta na tle prawdziwego zdarzenia. Kr. 1894 *Wydawn. Groszowe S. II Książeczka 3* (wspólnie z utworami: M. Zych [S. Żeromski]: Do swego Boga; A. Krasiński: Ojczyzna); wyd. 2 w: *Za świętą wiarę i moję. Obrazki spod Moskala*. Kr. 1904 w serii jw. (wspólnie z utworami: M. Zych [S. Żeromski]: Do swego Boga; W. Żmudzki: Pan Bóg przebaczył); wyd. nast. tegoż zbioru: Kr. 1909; Kr. 1918; Kr. 1920; zob. też poz. 65; oraz w zbiorze: *Za wiarę świętą. Trzy opowiadania ze zdarzeń prawdziwych*. Wyd. 4 Lw. 1908 *Wydawn. Lud.* (wspólnie z utworami: M. Zdziechowski: Opowiadanie starego Pawła; J. Barski: Drogieńki).

Liczne przedruki czasopiśmiennicze pośmiertnie.

46. Maciek w powstaniu. Opowieść na tle powstania w r. 1863. *Świat* 1894 nr 1-4; *Gospodarz* 1896 nr 101-109 (pt. Jak Maciek zdobył karabin). Wyd. zob. poz. 50. Wyd. osob. Kr. 1897 *Wydawn. Groszowe S. II Książeczka 30*; W-wa 1900 *Bibl. Dzieł Wyborowych*. Zob. też poz. 65; wyd. 2 Kr. 1903 *Wydawn. Groszowe S. II Książeczka 30*; wyd. 3 Kr. 1906 w serii jw.; Kr. 1917 w serii

jw.; W-wa 1921 (wspólnie z nowelą Z pamiętnika Maniusi. Zob. poz. 50); W-wa [1923] *Książki Ciekawe 49* (wspólnie z nowelą Magdusia. Zob. poz. 59); Kr. 1956 (wspólnie z Na pobojujowisku. Zob. poz. 3). Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 [t. 5], 6 t. 4.

Przekłady: czes.: J. Horák. Praga 1913—słowacki: Koszyce 1925.

47. Na wystawie. Krotoczwila w 3 aktach. Powst. 1894. Nie druk.

48. Biedronie. Powieść. *Ateneum* 1895 t. 1 s. 423-436, t. 2 s. 7-50, 259-289, 418-447, t. 3 s. 31-46; *Nowa Reforma* 1895 od 21 VI do 21 VIII. Wyd. osob. Petersburg. 1896. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 [t. 4].

Przeróbka dramatyczna zob. poz. 52.

49. Mawromedo. Dramat. Wyst. Stanisławów 1895. Nie druk.

50. Nowele. Lw. 1895.

Zawartość: Z pamiętnika Maniusi. (*Nowa Reforma* 1889 nr 62-81. Zob. poz. 65; W-wa 1921 (wspólnie z Maciek w powstaniu. Zob. poz. 46). Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 [t. 6], 5 [t. 2]); Na pobojujowisku; (Zob. poz. 3); Maciek w powstaniu. (Zob. poz. 46).

51. Zalotnica. Nowele z przedmową P. Chmielowskiego. Lw. 1895.

Zawartość: Zalotnica. (*Kur. Warsz.* 1891 nr 223-246 por.; *Nowa Reforma* 1891 nr 221-229. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 5], 3, 4 [t. 3], 6 t. 4). Zosia Żurawianka. (*Wiek* 1880 nr 263-282 pt. Sielanka. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3, 4 [t. 3]); Lusja Burlak. (Zob. poz. 12).

52. Marcin Łuba. Dramat w 4 aktach. Wyst. Kr. 15 kwietnia 1896; W-wa 16 czerwca 1897; Lubl. 17 października 1897; Łódź 28 października 1897; Praga 19 września 1898. Wyd. W-wa 1905 *Książki dla Wszystkich* 230.

Współautor: T. Miciński.

Przeróbka dramatyczna powieści Biedronie — zob. poz. 48.

Przekłady: czes.: A. Černý. Praga 1899 — niem.: Brix. Ok. 1897 — słowacki: A. Halaš. Turczański Św. Marcin 1926.

Rkps — *Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr.* sygn. 216.

53. Pierwszy utwór. Nowela. *Kur. Codz.* 1896 nr 351, 353, 355-359, 361. Wyd. osob. Poz. [1922] *Dla Wszystkich* 4-8. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12], 3, 4 [t. 3].

54. U progu sztuki. Powieść współczesna. *Gaz. Lw.* 1896 nr 1-168; *Kraj* 1896 nr 1-17, 19-23, 25-39 (I część). Wyd. osob. t. 1-2. Petersburg. 1897. Wyd. nast.: wyd. 2 Petersburg. 1902 (z podtyt.: Powieść z życia artystów); oprac. A. Jarosz. Kr. 1960. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2 t. 1, 6 t. 6.

Przeróbka dramatyczna zob. poz. 61.

Adaptacja filmowa w 1961 pt. *Komedianty*. Scenariusz i reżyseria A. Ścibor-Rylski. Maszynopis powielony scenariusza w *Bibl. Uniw. Warsz.*

55. Bajecznie kolorowa. Nowela. *Słowo Pol.* 1897 nr 47-94; *Wiek* 1897 nr 249-296 z przerwaniami, 1898 nr 4-26. Wyd. osob. Kr. 1898 *Bibl. Nowa Uniwersalna Arcydzieł* R. 12. Wyd. nast.: Kr. 1898; Kr. 1899; W-wa [1920] *Bibl. Dzieł Wyborowych* 870; W-wa [1925] *Bibl. Groszowa* 47; W-wa 1933 *Bibl. Echa Pol.* 61; Wil. 1934 *Bibl. Kur. Wil.* t. 5; W-wa 1937 *Bibl. Kur. Pol.* 75. Zob. też *Wyd. zbior. poz.* 5 [t. 1], 6 t. 7.

Przekład serbochorw.: Z. Marković. *Domaće Ognjište* 1913; wyd. osob. Zagrzeb 1917.

56. Matka. Powieść z życia ludu. *Kur. Warsz.* 1897 nr 212-240, 243-280; *Czas* 1897 nr 227-257. Wyd. osob. Kr. 1898. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. 1908; W-wa [1915] *Bibl. Dzieł Wyborowych*; W-wa [1920] *Bibl. Dzieł Wyborowych*; W-wa 1926 *Bibl. Domu Pol.* 51; W-wa 1933 *Bibl. Kur. Pol.* T. 4; Kr. 1956 *Złota Bibl.* (z posłowiem S. Frybesa); wyd. 2 Kr. 1960 (z posłowiem S. Frybesa). Zob. też *Wyd. zbior. poz.* 4 [t. 4], 5 [t. 3], 6 t. 7.

Powieść posiada liczne przedruki czasopiśmiennicze po śmierci autora — we fragmentach i w całości.

57. Postroźni. Komedja w 3 aktach. Powst. 1897. Ogl. w: W. Orkan: *Utwory dramatyczne*. T. 1. Kr. 1966.

Jest to komedia W. Orkana przerobiona i poprawiona przez I. Maciejowskiego (napisał cały akt I).

Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 8586 IV.

58. Romans Wikty. Nowela. *Życie* 1897 nr 6-7; *Biesiada Lit.* 1899 nr 1-3 (pt. Miłość panicza). Przedr.: *Nowy Sztandar* 1908 nr 30-31 (pt. Romans Wikty); *Rola* 1934 nr 27-30 (pt. Miłość panicza).

Przekład serbochorw.: Bade Suša. *Vijenac* 1900 nr 27-28.

59. W kleszczach. Nowela. — Magdusia. Obrazek malowany w słońcu. Kr. 1897 *Bibl. Nowa Uniwersalna Arcydzieł* R. 11.

Zawartość: W kleszczach. (*Ateneum* 1893 t. 1 s. 299-336, 490-540; *Nowa Reforma* 1893 nr 232-261. Wyd. osob. W-wa [1921] *Bibl. Dzieł Wyborowych* 882); Magdusia. Obrazek malowany w słońcu. (*Tyg. Ilustr.* 1888 nr 306-313; *Nowa Reforma* 1889 nr 159-177. Wyd. osob.: W-wa [1921] *Bibl. Dzieł Wyborowych* 881; W-wa [1923] *Książki Ciekawe* 49; wspólnie z nowelą Maciek w powstaniu. Zob. poz. 46; zob. też *Wyd. zbior. poz.* 1 [t. 12], 4 [t. 5]).

60. Wśród pokus. Powieść. *Wędrowiec* 1897 nr 3-39. Wyd. osob. z przedmową T. Choińskiego. W-wa 1899 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 104.

61. Za kulisami. Komedja w 4 aktach. Powst. 1899. Nie druk.

Przeróbka dramatyczna powieści U progu sztuki. Por. poz. 54.

Przekład czes.: A. Černý.

62. Ponad siły. Powieść. *Ateneum* 1900 t. 1 s. 6-65, 269-316, 491-539; t. 2 s. 21-70,

247-279; t. 3 s. 31-131, 460-508; t. 4 s. 8-87, 219-301, 439-510; *Dzien. Poz.* 1900 nr 22 — 1901 nr 63; *Słowo Pol.* 1900 nr 54-238, 289-602; 1901 nr 17-468. Wyd. osob.: t. 1-2. W-wa 1900. Wyd. nast.: W-wa 1901; W-wa 1902.

63. Duch czasu. Dramat w 3 aktach. *Bibl. Warsz.* 1901 t. 4 s. 441-453, 1902 t. 1 s. 126-157.

Rkps Ossol. sygn. 12401/II.

64. Legenda. — Kto ona? — Euthanasia. W-wa 1901.

Zawartość: Legenda. (*Czas* 1900 nr 2-40 z przerwaniami; *Tyg. Mód i Powieści* 1900 nr 1-26; *Sami sobie*. W-wa 1900 s. 228 tu fragm.); Kto ona? (*Kur. Niedzielnny* 1896 nr 1-4; *Nowa Reforma* 1896 nr 265-274); Euthanasia. Powieść. (*Kraj* 1886 nr 17-18; *Nowa Reforma* 1886 nr 182-185).

Przekłady

Euthanasia: ros.: W. M. L. *Russkaja mysl* 1902 nr 6 s. 44-59.

65. Na pobojojuisku. Lw. 1902.

Zawartość: Z pamiętnika Manusi. (Zob. poz. 50); Na pobojojuisku. (Zob. poz. 3); Maciek w powstaniu. (Zob. poz. 46); Do swoich. (Zob. poz. 45); U podnóża świętokrzyskich gór. (*Polak. Kalendarz*. Kr. 1899 s. 4-10, 20-23); Antek. (*Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893 s. 387-393).

Tom przygotowany do druku przez autora.

66. Michał Kopeć. — W lesie. — Z Krakowa do Mediolanu. Nowele. W-wa 1903.

Zawartość: Michał Kopeć. Opowieść (*Czas* 1901 nr 202-230; *Kur. Warsz.* 1901 nr 180-230); W lesie. Obrazek. (*Gaz. Lw.* 1901 nr 264-301; *Głos Narodu* 1901 nr 296-297, 1902 nr 4-6; *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 41-52); Z Krakowa do Mediolanu. Kartki z podróży. (*Gaz. Pol.* 1901 nr 300-338).

Tom przygotowany do druku przez autora.

Rkps — Z Krakowa do Mediolanu — Ossol. sygn. 12239/III pt. Opis podróży.

Utwory ogłaszał w czasopiśmiach: *Ateneum* (1880-1881, 1883-1885, 1887, 1889, 1891, 1893-1895, 1900; tu m.in.: *Szczęśliwy*. 1893 t. 3; A i Z. [Obrazek]. 1894 t. 4), *Bibl. Warsz.* (1887, 1901-1902), *Biesiada Lit.* (1880-1882, 1899), *Bluszcz* (1875-1876, 1882-1883, 1887, 1889, 1894; tu m.in.: W galerii. Obraz z życia angielskiego. 1875 nr 44; Pierwszy występ. Nowela. 1894 nr 1-13), *Czas* (1897, 1900-1901; tu m.in.: *Gwiazdka*. Nowela. 1897 nr 295 dod.), *Dzien. Pol.* (1873, 1878-1879; tu m.in.: W saskiej Szwajcarii. Nowela. 1878-1879 nr 3, 5, 7-8, 10-12), *Dzien. Powsz.* (1907; tu ogl. pośmiertnie: Na burakach. Obrazek z Ukrainy. Nr 146), *Dzien. Poz.* (1900-1901), *Echo* (1878, 1880), *Gaz. Lw.* (1876-1878, 1884, 1887, 1889-1890, 1892-1894, 1896, 1901; tu m.in. *Teatr i życie w Londynie*. 1876 nr 293-297), *Gaz. Nar.* (1877, 1881-1883, 1890), *Gaz. Pol.*

(1880-1882, 1887, 1889, 1901; tu m.in.: Zdobyte stanowisko. Powieść. 1882 nr 105-151 z przerwami), *Gaz. Rolnicza* (1882), *Głos* (1887-1888), *Głos Narodu* (1901-1902), *Gospodarz* (1896), *Kłosa* (1875-1876, 1901; tu m.in.: Kronika londyńska. 1875-1876; Hanka. Nowela. 1901 nr 3-4), *Kraj* (Kr. 1873; tu: Kronika londyńska), *Kraj* (Petersb. 1886, 1896), *Kronika Rodzinna* (1903; tu ogł. pośmiertnie: Numer dwudziesty. Nowela. Nr 35-36; Anioł pański. Legenda flamandzka z XIII w. Nr 43-44), *Krzytyka* (1901), *Kur. Codz.* (1878, 1891, 1896), *Kur. Lw.* (1883, 1892), *Kur. Niedzielną* (1896), *Kur. Pol.* (1892; tu: De iure et hayda. Epizod szlacheckiego żywota. Nr 232-281 z przerwami), *Kur. Poz.* (1901; tu: Gwiazda. Nowela. Nr 588), *Kur. Warsz.* (1875, 1888-1893, 1897, 1901; tu m.in. Ostatnie chwile Livingstona. 1875 nr 143), *Muzeum* (1881), *Nitwa* (1875-1877), *Nowa Reforma* (1885-1893, 1895-1896), *Nowe Mody Paryskie* (1881), *Nowiny* (1878), *Opiekun Domowy* (1867), *Prawda* (1881), *Przełg. Lit.* (1896), *Przełg. Lw.* (1876, 1878-1879), *Przełg. Tyg.* (1891, 1896, 1898; tu m.in. Gwiazdka. Nowela. 1898 nr 27-29), *Przew. Nauk. i Lit.* (1877), *Przodownica* (1901), *Reforma* (1882), *Ruch Lit.* (1875-1877), *Słowo* (1894; tu: Na gwiazdkę. Nowela. Nr 291-297), *Słowo Pol.* (1897, 1900-1901), *Strzecha* (1888), *Świat* (1892, 1894; tu m.in. „Do Hameryki” podług opowiadania taśmiarza Gadomskiego spisał... 1892 nr 22-24), *Świt* (Tarnopol 1879), *Świt* (W-wa 1885), *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* (1874-1879, 1881; tu m.in.: Plotki i nie plotki warszawskie. 1877-1878), *Tyg. Mód i Powieści* (1900), *Tyg. Ilustr.* (1875-1876, 1888, 1891, 1901; tu m.in. Wdowa. Z zimowych obrazków. 1891 nr 62-63), *Tyg. Powoz.* (1877, 1879, 1881-1885; tu m.in. rubr. Pogadanki społeczne. Ze stosunków w Galicji. 1881-1885), *Wędrowiec* (1878, 1894, 1897), *Wiek* (1880, 1885, 1894-1895, 1897; tu m.in. przekład: A. Le Braza: Pogrzeb rybaka. Nowela. 1895 nr 233-243), *Zgoda* (Chicago 1895), *Ziarno* (1882), *Zorza* (1901), *Życie* (1897-1898; tu m.in. Kobieta. Nowela. 1898 nr 26-27).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Jednodniówka wyd. w dzień festynu ogrodowego na rzecz muzyki kr. „Harmonia”*. Kr. 1897, *Kraków-Zagrzebiowi*. Kr. 1881, *Polak. Kalendarz*. Kr. 1899, *Sami sobie*. W-wa 1900, *Skarbonka. Jednodniówka*. Kr. 1893, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Wisła. Książka zbior.* Kr. 1884 (tu: Nowela); też w języku franc.: *La Vistule*. Kr. 1885.

Przekład niem. noweli Gwiazdka. *Politik* 1902 nr 353.

Wydania zbiorowe

1. Wybór pism. [T. 1-12]. W-wa 1902. Wyd. nast. T. 1-4. W-wa 1903 (w zmien. układzie).

[T. 1]: Głodowa pożyczka. (Zob. poz. 19); Pozytywizm w praktyce. (Zob. poz. 43); Nice. (*Echo* 1878 nr 89-93 pt. Najs).

[T. 2]: Jedna noc w Londynie. (Zob. poz. 43); Pan Piotr. (Zob. poz. 43).

[T. 3-4]: Słowa a czyny. (Zob. poz. 33).

[T. 5]: Zalotnica. (Zob. poz. 51); Lusia Burlak. (Zob. poz. 12).

[T. 6]: Dla świętej ziemi. (Zob. poz. 34).

[T. 7-8]: Dzielna kobieta. (Zob. poz. 40).

[T. 9]: W podziemiach. (*Biesiada Lit.* 1882 nr 341-353).

[T. 10]: Mama sobie życzy. (Zob. poz. 7); Zielona latarka. (Zob. poz. 10).

[T. 11]: Wśród walki. (*Nowa Reforma* 1885 nr 100-129; *Wiek* 1885 nr 246-247, 250-284 z przerwami).

[T. 12]: Magdusia. (Zob. poz. 59); Pierwszy utwór. (Zob. poz. 53).

Uwaga: Pisma w wyd. z 1902 ukazywały się jako bezpłatny dodatek miesięczny dla prenumeratorów *Wędrowca*.

Przekłady

Nice: czes.: F. L. Hovorka. *Ruch* 1880 nr 1-2.

2. Wybór pism. T. 1-2. Lw.-Poz. [1925-1932].

T. 1: U progu sztuki. (Zob. poz. 54).

T. 2: Bratnie dusze. (Zob. poz. 11).

3. Zalotnica i inne nowele. W-wa 1933 *Bibl. Echa Pol.* T. 49.

Zawartość: Zosia Żurawianka. (Zob. poz. 51); Zalotnica. (Zob. poz. 51); Pierwszy utwór. (Zob. poz. 53).

4. Dzieła. Wydanie zbiorowe. [T. 1-10]. W-wa 1933-1939.

[T. 1] (1933): Wydziedziczone. (Zob. poz. 9).

[T. 2] (1934): Dla świętej ziemi. (Zob. poz. 31).

[T. 3] (1934): Wiosna.

Zawartość: Zosia Żurawianka. (Zob. poz. 51); Zalotnica. (Zob. poz. 51); Pierwszy utwór. (Zob. poz. 53); Wiosna. (Zob. poz. 35).

[T. 4] (1935): Matka. Powieść. (Zob. poz. 56).

[T. 5] (1936): Maciek w powstaniu. (Zob. poz. 46);

Magdusia. (Zob. poz. 59).

[T. 6] (1936): Na pobojożyku. (Zob. Twórczość poz. 3); Z pamiętnika Maniusi. (Zob. poz. 50).

[T. 7-9] (1937): Nafta. Powieść. (Zob. poz. 44).

[T. 10] (1939): Dzielna kobieta. (Zob. poz. 40).

Tomy 7-10 ukazały się również z nadrukiem: Pisma. Wydanie zbiorowe.

5. Dzieła. Wydanie zbiorowe. [T. 1-4]. Łódź [1946]-1948.

[T. 1] (1946): Bajecznie kolorowa. (Zob. poz. 35).

[T. 2] (1946): Na pobojożyku. (Zob. Twórczość poz. 3); Z pamiętnika Maniusi. (Zob. poz. 50).

[T. 3] (1946): Matka. (Zob. poz. 56).

[T. 4] (1948): Biedronie. (Zob. poz. 48).

6. Dzieła wybrane. Wybór i redakcja S. Frybes i J. Skórnicki. Przedmowa (oraz

posłowie do poszczególnych tomów) S. Frybes. T. 1-7. Kr. 1955.

T. 1. Szkice z Anglii. Wybór. (Zob. Twórczość poz. 2).

T. 2. Nowele I.

Zawartość: Na pobojuwisku. (Zob. Twórczość poz. 3); Przybłądy. (Zob. poz. 20); Głodowa pożyczka. (Zob. poz. 19); Nad brzegiem Rudawy. (Zob. poz. 43).

T. 3. Nowele II.

Zawartość: Franuś Walczak. (Zob. poz. 25); Dla świętej ziemi. Kasia. (Zob. poz. 34); Dla świętej ziemi. Ścieżka przed chatą. (Hanka). (Zob. poz. 31).

T. 4. Nowele III.

Zawartość: Pan Piotr. (Zob. poz. 43); Konkurs. (Zob. poz. 43); Zalotnica. (Zob. poz. 51); Maciek w powstaniu. (Zob. poz. 46).

T. 5. Słowa a czyny. (Zob. poz. 33).

T. 6. U progu sztuki. (Zob. poz. 54).

T. 7. Matka. (Zob. poz. 56); Bajecznie kolorowa. (Zob. poz. 55).

Bibliografia twórczości zob. S. Smak: Sewer Maciejowski. Życie i twórczość. Opole 1971.

Listy i materiały

1. Do M. Pawlikowskiego 140 listów z 1870-1892 oraz: 3 listy z 1886-1887 do M. i H. Pawlikowskich; list z 1891 do H. Pawlikowskiej. Rkps w posiadaniu rodziny Pawlikowskich. Ogł.: S. Sierotwiński: Korespondencja I. Maciejowskiego z M. Pawlikowskim. *Miscellanea lit. 1864-1910. Arch. Lit.* T. 2. Wr. 1957.

2. Do K. Chłapowskiego i H. Modrzejewskiej 12 listów z 1871-1879. Rkps Arch. H. Modrzejewskiej sygn. 9139. Ogł. w: Korespondencja H. Modrzejewskiej i K. Chłapowskiego. Wybór i oprac. J. Got i J. Szczublewski. T. 1. W-wa 1965.

3. Do J. Działyńskiego 2 listy z 1875. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7444.

4. Do księgarni Gubrynowicza i Szmidta z 1876. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.

5. Do Wł. Belzy 4 listy z 1878-1880. Rkps Ossol. sygn. 12422/I, 12423/I.

6. Do W. Przyborowskiego z 1879. Rkps Ossol. sygn. 13602/I.

7. Do J. I. Kraszewskiego 6 listów z 1879-1883. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6518 IV. List z 1882 ogł. w art. A. Trepińskiego *Świat* 1962 nr 33.

8. Do różnych osób 6 listów z 1879-1889. Rkps Ossol. sygn. 12038/III. Tu do następujących: H. Altenberga z 1889, A. G. Fiszera 2 listy z 1879-1880, Wł. Łozińskiego 2 listy z 1879, do nieznanego adresata z 1879.

9. Do S. Górskiego z 1880. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7858 IV.

10. Do T. Rutowskiego 11 listów z 1880-1881. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 13440 III.

11. Do W. Maleszewskiego 17 listów z 1883-1901 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7056.

12. Do A. Asnyka listy z 1884. Ogł. A. Bandrowska. *Wędrowiec* 1903 nr 36-38 oraz w: *Miscellanea lit. 1864-1910. Arch. Lit.* T. 2. Wr. 1957.

13. Do Wł. Belzy z 1886. Rkps Ossol. sygn. 12655/II.

14. Do E. Leo 2 listy z 1886-1889. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III.

15. Do zakładu fotograficznego W. Rzewuskiego z 1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4953.

16. Do T. Romanowicza z 1889. Rkps Ossol. sygn. 6825/I.

17. Do Z. Sarneckiego z 1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6715 III.

18. Do L. Kotarbińskiej 14 listów z 1890-1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7042.

19. Do F. Olszewskiego 6 listów z 1890-1893. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2740.

20. Do A. Wislickiego 16 listów z 1890-1891. Rkps Bibl. Publ. W-wy.

21. Do K. Kirchmajera z 1893. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 815.

22. Do S. Krzemińskiego z 1893. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2733.

23. Do M. Offmańskiego z 1893. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2734.

24. Do J. Amborskiego z 1895. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7885 III.

25. Do K. Bartoszewicza listy z 1895-1896. Znajdowały się w posiadaniu J. Dürr-Durkskiego.

26. Do redakcji *Czasu* z 1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7043. Ogł. M. Chyliński. *Pam. Teatr.* 1970 nr 1/2.

27. Do A. Godziemby-Wysockiego 9 listów z 1895-1901. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 316-322, 325-326.

28. Do T. Micińskiego 18 listów z 1895-1901. Rkps Ossol. sygn. 12861/II, 12232/II. Ogł.: K. Jaworska. *Ze Skarba Kultury* 1952 z. 1 s. 95-100 (2 listy); S. Pigoń. *Miscellanea lit. 1864-1910. Arch. Lit.* T. 2. Wr. 1957 (całość).

29. Do K. M. Górskiego 3 listy z 1896 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7726 III.

30. Do F. Konecznego 3 listy z 1896. Ogl. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1969 s. 283-285.
31. Do E. Pawłowicza z 1896. Rkps Ossol. sygn. 6832/I.
32. Do F. A. Šuberta i Kadleca 2 listy z 1897. Ogl. J. Korzenny: Zapomniana karta z dziejów czesko-polskich. *Zwrot* (Czeski Cieszyn) 1965 nr 6.
33. Do W. Orkana 23 listy z 1897-1898 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8620 III.
34. Do S. Böhma z 1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6690 III.
35. Do W. Feldmana 5 listów z 1898. Rkps Ossol. sygn. 12281/II.
36. Do M. W. Wolskich 56 listów z 1898-1901. Ogl. S. Pigoń. *Miscellanea lit. 1864-1910. Arch. Lit. T. 2. Wr.* 1957 s. 318-414.
37. Do I. Chrzanowskiego z 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7056.
38. Do L. Rydla 2 listy z 1900 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260/III.
39. Do J. Kasprowicza z 1901. Rkps Ossol. sygn. 6439/I. Ogl. S. Pigoń. *Miscellanea lit. 1864-1910. Arch. Lit. T. 2. Wr.* 1957 s. 393-394.
40. Do redakcji *Czasu* 2 listy z 1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7733 III.
41. Do W. S. Reymonta z 1901. Rkps Ossol. sygn. 6978/II.
42. Do W. L. Anczyca 2 listy b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262.
43. Do A. Grzymały-Siedleckiego b.d. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 323.
44. Do A. Sapielhy b.d. Ogl. S. Kieniewicz: Adam Sapielha. Lw. 1939.
45. Od F. Smolki z 1869. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7263.
46. Od różnych osób 37 listów z 1878-1901. Rkps Ossol. sygn. 12232/II. Tu od następujących: P. Chmielowski 3 listy z 1890-1895; H. Chrzanowska z 1900; I. Chrzanowski 14 listów z 1899-1901; A. Giller z 1880; A. Górski 3 listy z 1901 i b.d.; A. Krechowicki z 1880; A. Lange b.d.; J. Lier z 1897; E. Naganowski 4 listy z 1890 i b.d.; Z. Odrzywolski 2 listy z 1899; K. Rieger z 1900; J. Rozwoda z 1898; F. A. Šubert z 1900; A. Wiślicki z 1890; R. Zuber z 1899. Listy od Liera, Rozwody i Šuberta ogl. J. Śliżiński. *Przeł. Hum.* 1964 nr 4.
47. Od M. Pawlikowskiego listy z 1879-1892. Ogl. S. Sierotwiński. *Miscellanea lit. 1864-1910. Arch. Lit. T. 2. Wr.* 1957.
48. Od J. I. Kraszewskiego z 1883. Rkps Ossol. sygn. 12166/II.
49. Od S. Krzemińskiego z 1886. Ogl. S. Sierotwiński. *Miscellanea lit. 1864-1910. Arch. Lit. T. 2. Wr.* 1957.
50. Od A. Asnyka 4 listy z 1886-1890. Ogl. L. Rath. *Wiad. Lit.* 1939 nr 12.
51. Od A. Asnyka 4 listy z 1894. Ogl. *Tyg. Ilustr.* 1939 nr 29; fragm. listu z 1894. Ogl. *Świat* 1894 nr 7, z 1895. Ogl. A. Bandrowska. *Wędrowiec* 1903 nr 38.
52. Od W. Orkana brulion listu z 1897. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8641 III.
53. Od A. Asnyka b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7851.
54. W Zbiorach Muzeum Nar. Pol. w Rapperswilu znajdowały się listy do następujących: Z. Milkowski z 1868-1871, 1901. Sygn. 2040; A. Giller z 1876-1878. Sygn. 1900, 1898; K. Ostrowski z 1876-1877. Sygn. 751 t. 26; S. Biechoński z 1879-1884. Sygn. 2254; drukarnia W. Anczyca 5 listów z 1886. Sygn. 1930; J. i W. Radomińscy b.d. Sygn. 2253.
55. Autograf przesłany do druku w *Ziarnie*. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7814/IV.
56. Autograf. Rkps Muzeum A. Mickiewicza w Paryżu. Sygn. 1109.
57. Materiały różne, wycinki z czasopism. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7814 IV, 7858 IV.
58. Autografy i odpisy listów znajdują się w posiadaniu S. Frybesa i K. Górskiego. (Zob. art. S. Frybesa: Z nieopublikowanej korespondencji Sewera-Maciejowskiego. *Spr. Tow. Nauk. Warsz.* 1949 s. 68-71).

OPRACOWANIA

Monografia: S. SMAK: Sewer Maciejowski. Życie i twórczość. Opole 1971 *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. w Opolu*. Seria B: *Studia i Monografie* nr 26.

Ogólne: *Gaz. Nar.* 1880 nr 151. — A. DOBROWOLSKI: Sewer. (Portret literacki). *Świat* 1888 nr 21-23. — OSTOJA [J. SAWICKA]: Postacie ludowe w beletrystyce. *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 33. — A. SZCZEPAŃSKI: Sewer. Sylwetka literacka. *Kur. Warsz.* 1888 nr 248. — T. JESKE-CHOŃSKI: Nowe prądy w powieści współczesnej. *Niwa* 1889 nr 8. — A. MIESZKOWSKI: Noweliski i noweliści polscy. XII. *Echo Muzyk. Teatr. i Artyst.* 1889 nr 278.

P. CHMIEŁOWSKI: Sewer, sylwetka literacka. *Kur. Warsz.* 1894 nr 1. — K. BARTOSZEWICZ: *Kraj* 1895 nr 1. — P. CHMIEŁOWSKI: Nasi powieściopisarze. S. II. W-wa 1895

s. 303-344. [Rec.: K. B. [K. Bartoszewicz]. *Kraj* 1895 nr 23-24; *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1895 nr 37]. — W. BUKOWIŃSKI: Z nowszej literatury polskiej. Sewer. *Dzien. Kr.* 1896 nr 63-65. — W. JABLONOWSKI: Powieści wiejskie. *Glos* 1896 nr 24-25. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Powieści ludowe Sewera. *Kur. Warsz.* 1896 nr 292. — L... *Kraj* 1896 nr 1. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]: Żydzi i chłopci Sewera. *Pravda* 1896 nr 21-22. — L. SZCZEPAŃSKI: O „Życie”. Drobnym przyczynkiem do poznania literacko-artystycznych i społecznych stosunków Galicji (wraz z listem otwartym do p. Sewera Maciejowskiego). *Kr.* 1898. — I. SEWER-MACIEJOWSKI: Kilka słów z powodu „Listu otwartego” p. Ludwika Szczepańskiego. *Życie* 1898 nr 33. — KRAK: Młoda Polska w Krakowie. *Przeł. Tyg.* 1899 nr 40, 42, 46, 48. — K. SKRZYŃSKI. *Gaz. Lw.* 1899 nr 104.

(Nekrologi:) A. B. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 264; alk. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 263; alk.: Pogrzeb Sewera. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 265; alk.: Włościański pogrzeb. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 267; (b.a.). *Gwiazdka Cieszyńska* 1901 nr 39; B. L. *Biesiada Lit.* 1901 nr 40; A. CHOLONIEWSKI. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 42; DAWNY. *Ilustracja Pol.* 1901 nr 2; (x) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1901 t. 2 s. 224-228; H. GALLE. *Książka* 1901 s. 378-379; K. M. Gr. [K. M. GÓRSKI]. *Czas* 1901 nr 218; j.b. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 39; W. JABLONOWSKI. *Gaz. Pol.* 1901 nr 262; F. KONECZNY. *Przeł. Pol.* 1901 t. 142 s. 352-354; K. KRUMLOWSKI. *Tyg. Pol.* 1901 nr 28; N. N. *Glos* 1901 nr 43; O. [J. OSWORÓG]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 39; W. Pr. [W. PROKESCH]: Pogrzeb Sewera. *Kur. Warsz.* 1901 nr 266; R. *Kur. Teatr.* 1901 nr 31; (R). *Wędrowiec* 1901 nr 39; Red. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 262; M. R. [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1901 nr 219; Z. RÓŻYCKI. *Bluszcz* 1901 nr 39; L. RYDEL. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 41; V. *Słowo Pol.* 1901 nr 449; W. *Kur. Warsz.* 1901 nr 263; W. *Tyg. Nar.* 1901; K. WOJNAR. *Polak* 1901 nr 9; Z. *Głos Ziemi Sandomierskiej* 1901 nr 9; Z. PAR. *Kur. Codz.* 1901 nr 265; Z. PAR.: Pogrzeb Sewera. *Kur. Codz.* 1901 nr 267; *Czas* 1901 nr 218 [tu bibliografia utworów Sewera]; *Dzien. dla Wszystkich* 1901 nr 218; *Dzien. Pol.* 1901 nr 383 wyd. por.; nr 386 [tu inf. biogr.]; *Gaz. Nar.* 1901 nr 265; 266; *Gaz. Pol.* 1901 nr 260, nr 262; *Gaz. Warsz.* 1901 nr 253; *Głos Narodu* 1901 nr 217-218; *Goniec Łódzki* 1901 nr 219; *Gwiazdka Cieszyńska* 1901 nr 39, 43; *Kur. Codz.* 1901 nr 264; *Kur. Lw.* 1901 nr 265, 266; *Kur. Por.* 1901 nr 264; *Naprzód* 1901 nr 261; *Nowa Reforma* 1901 nr 219-221; *Pravda* 1901 nr 39; *Przedświt* 1901 nr 220; *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1901 nr 223-225; *Przo-*

downica 1901 nr 10; *Słowo Pol.* 1901 nr 447, 449; *Tyg. Mąd i Powieści* 1901 nr 40; *Zgoda* (Chicago) 1901 nr 42 wyd. dla niewiast.

J.B-r: Młoda Polska a Sewer w literaturze. *Świat* 1901 nr 11. — (CENON): Z życia Sewera. *Kur. Lw.* 1901 nr 266. — P. CHMIEŁOWSKI: Nowele Sewera. *Kur. Codz.* 1901 nr 81. — M. S.: The Sewer. *Głos Narodu* 1901 nr 273. — S. ZDZIARSKI: Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX w. W-wa 1901 s. 505-507. — Z życia Sewera. *Kur. Lw.* 1901 nr 266. — Z życia Sewera. *Nowa Reforma* 1901 nr 219. — P. CHMIEŁOWSKI: Beletrystyka nasza w roku zeszłym. *Pogląd na Świat* 1902 s. 17. — *Epitaphium I. Maciejowskiego-Sewera*. *Kr.* 1902 (tu m.in.: M. ZDZIECHOWSKI: Przeczuciowość w twórczości Sewera. S. 5-10; W. FELDMAN: Wspomnienie. S. 95-98). [Rec.: B. Dobek. *Tydzień* 1902 nr 18; (x) [W. Feldman]. *Krytyka* 1902 t. 2 s. 62-64; H. Galle. *Wędrowiec* 1902 nr 5; *Słowo Pol.* 1902 nr 195; *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1902 nr 33]. — Ku czci Sewera. *Głos Narodu* 1902 nr 218. — *Slovanský přehled* (Praga) 1902 s. 48. — Pamięci Sewera. *Słowo Pol.* 1902 nr 165, 195. — A. BANDROWSKA: Sewer i Asnyk. Na podstawie spuścizny rękopiśmiennej Asnyka. *Wędrowiec* 1903 nr 36-38. — K. WOJNAR. *Zgoda* (Chicago) 1905 wyd. dla kobiet. — Nasza chwala. *Pravda* 1908 nr 1.

Biesiada Lit. 1913 nr 31-33. — A. WYSOCKI: Ze wspomnień o Sewerze. *Rzeczpospolita* 1925 nr 108. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Verlaine i Sewer. *Kur. Warsz.* 1926 nr 268. — C. KĘDZIERSKI: Ten, który miał słońce w sercu. *Kur. Poz.* 1926 nr 438 wyd. wiecz. — S. PRZYBYSZEWSKI: Moi współcześni. Wśród swoich. *Powieść i Nowela* 1928 nr 1-2 dod. *Świata*; przedr. w książce: *Moi współcześni. Wśród swoich*. W-wa 1930 i wyd. nast. — J. DĄBROWSKI: Dwaj zapomniani (T. T. Jeź i Sewer). *Gaz. Pol.* 1929 nr 23-24. — L. KOTARBIŃSKA: Wokół teatru. W-wa 1930. — T. BOY-ŻELEŃSKI: „Na początku była chuć...” W książce: *Znasz-li ten kraj?...* W-wa 1932 i wyd. nast. oraz: *Pisma*. T. 2. W-wa 1956. — J. MIROSZ: Sewer (I. Maciejowski) jako pisarz ludowy i piewca piękna. W-wa [1935]. — A. WYSOCKI: O Sewerze wspomnienie. *Warsz. Dzien. Nar.* 1937 nr 121. — T. HIZ: Przyjaciele Asnyka. *Gaz. Pol.* 1938 nr 249. — L. KOTARBIŃSKA: Ze wspomnień o Asnyku. W-wa 1938 s. 9-14 i in. — A. PATKOWSKI: I. Maciejowski (Sewer) komisarzem powstańczym. *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 8 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

F. CICHONIÓWNA: Lud w twórczości Sewera. (W 100-lecie urodzin). *Głos Narodu* 1939 nr 98. — K. CZACHOWSKI: Słoneczny realista. (W setną rocznicę urodzin). *Kur.*

- Lit.-Nauk.* 1939 nr 30 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Stulecie Sewera. *Kur. Warsz.* 1939 nr 170. — STAMAT [S. MATYSIK]: Odtwórca kolorowej ludowości. *Znicz* 1939 nr 5-6. — L. RATH: Przyjaciel Asnyka — Sewer. *Wiad. Lit.* 1939 nr 12. — J. K. DĘBOWSKI [J. KRZYŻANOWSKI]: O twórczości Sewera. *Nauka i Sztuka* 1946 nr 7/8 s. 143-152 i odb. — K. CZACHOWSKI: Polskie powieści o chłopach przed Reymontem. *Od A do Z* 1947 nr 1; przedr. w książce: *Pod piórem*. Kr. 1947. — M. B. [M. BĘGNOWSKA]: Matka w powieści. *Zielony Sztandar* 1948 nr 13. — S. FRYBES: Wznawienie zapomnianego pozytywisty. *Nowiny Lit.* 1948 nr 51. — A. MADEJ: Autor kształtujący wyobraźnię ludu. *Tyg. Warsz.* 1948 nr 15. — S. FRYBES: Z nieopublikowanej korespondencji Sewera-Maciejowskiego. *Spr. Tow. Nauk. Warsz.* 1949 s. 68-71. — K. WYKA: Legenda i prawda „Wesela”. W-wa 1950; przedr. w książce: *Szkice literackie i artystyczne*. T. 1-2. Kr. 1956. — S. FRYBES: Ignacy Maciejowski-Sewer. Drogi rozwoju twórczości. *Pozytywizm*. Cz. 2. Wr. 1951 s. 235-304. — S. FRYBES: Wstęp do: Sewer-Maciejowski: *Przybłędy*. Głódowa pożyczka. W-wa 1952. — S. FRYBES: Przedmowa do: Sewer (I. Maciejowski): *Dzieła wybrane*. T. 1. Kr. 1955 s. VII-LII. — *Miscellanea lit.* 1864-1910. *Arch. Lit.* T. 2. Wr. 1957 (tu: S. Pigoń: Listy I. Maciejowskiego (Sewera) do T. Micińskiego oraz do M. i W. Wolskich. S. 281-285; S. Sierotwiński: Korespondencja I. Maciejowskiego (Sewera) z M. Pawlikowskim. S. 266-268). [Rec.: M. Puchalska. *Pam. Lit.* R. 50 (1959) s. 252-261; J. Kajtoch. *Ruch Lit.* 1960 z. 1/2 s. 127-130]. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: U Sewerów — na Batorego. W książce: *Niepospolici ludzie w dniu swoim powszednim*. Kr. 1962 s. 34-63. — J. PRENDOWSKA: Moje wspomnienia. Kr. 1962. — J. ŚLIZIŃSKI. *Przegl. Hum.* 1964 nr 4. — J. KORZENNY: Zapomniana kartka z dziejów czesko-polskich. *Zwrot* (Czeski Cieszyn) 1965 nr 6 s. 10-11. — J. W. BOREJSZA: Emigracja polska po powstaniu styczniowym. W-wa 1966. — S. FRYBES: I. Maciejowski (Sewer). *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 2. W-wa 1966. — A. ŻYGA: U Sewerów w Braciejowej. *Widnokrąg* dod. *Nowin Rzeszowskich* 1966 nr 41. — J. KORZENNY: Zapomniana kartka z dziejów czesko-polskich. *Sborník prací pedagogické fakulty v Ostravě. Jazyk, literatura, umění* 1967 s. 61-72. — E. ŁOCH: Z problemów narracji i stylu w utworach nowelistycznych Sewera. *Roczn. Nauk.-Dydaktyczny Wyższej Szkoły Pedagog. w Rzeszowie (Nauki Hum.)* 1968 nr 3 (5). — E. ŁOCH: Technika kreacji bohaterów w utworach nowelistycznych I. Maciejowskiego. *Roczn. Nauk.-Dydaktyczny Wyższej Szkoły Pedagog. w Rzeszowie (Nauki Hum.)* 1969 nr 4 (6). — E. ŁOCH: Okres braciejowski w życiu i twórczości I. Maciejowskiego. *Roczn. Tow. Przyj. Nauk w Dębicy* 1969 s. 33-52. — E. ŁOCH: Tematyka, jej źródła i problematyka nowel Sewera. *Roczn. Województwa Rzeszowskiego* 1969 s. 195-231. — E. ŁOCH: Problemy konstrukcji fabuły w utworach nowelistycznych Sewera. *Przegl. Hum.* 1970 s. 235-247. — E. ŁOCH: Twórczość nowelistyczna I. Maciejowskiego-Sewera. Wr. 1971; streszcz. ogł. uprzednio *Biul. Polonist.* 1968 nr 32. — S. SMAK: Elementy autobiograficzne w twórczości Sewera-Maciejowskiego. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. w Opolu (Hist. Lit.)* 1971 nr 8.
- Szkice z Anglii. STAN. W. *Ziarno* 1883 nr 1. — *Z. C. Gaz. Nar.* 1883 nr 52. — *Biesiada Lit.* 1883 nr 376. — *Czas* 1883 nr 18. — *Nowa Reforma* 1883 nr 43.
- Na pobojowisku. J. TRETIAK. *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* 1878 nr 25-26.
- Pojedynek szlachetnych. A. W. *Gaz. Lw.* 1876 nr 229. — *Iks. Bluszcz* 1876 nr 46. — J. M. *Dzien. Poz.* 1876 nr 283. — JOHN BULL. *Kur. Świąteczny* 1876 nr 62. — K. KASZEWSKI. *Ruch Lit.* 1876 nr 35. — x- [S. KOŹMIAN]: Listy z Galicji. *Gaz. Pol.* 1876 nr 262-283. — F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Kłosy* 1876 nr 596. — K. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1876 nr 49. — [I. MACIEJOWSKI]: List autora. *Ruch Lit.* 1876 nr 35. — [W. NOBOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1876 nr 49. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Kur. Warsz.* 1876 nr 262. — ...y... *Afisz Teatr.* 1876 nr 1. — Z. [K. ZALEWSKI]. *Wiek* 1876 nr 262-263. — *Biesiada Lit.* 1876 nr 49. — *Czas* 1876 nr 230. — *Dzien. Warsz.* 1876 nr 245. — *Kolce* 1876 nr 49, 52. — *Kronika Rodz.* 1876 nr 11. — *Niwa* 1876 nr 48 s. 969-971. — W. BOGUSŁAWSKI. *Ateneum* 1877 t. 1 s. 437-438. — SEWER [I. MACIEJOWSKI]. *Tyg. Potasz.* 1877 nr 29. — *Czas* 1877 nr 121, 145. — J. T. [J. TRETIAK]. *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* 1878 nr 27. — *Ruch Lit.* 1878 nr 9. — Z 1. Ip. [S. KOŹMIAN]. *Czas* 1886 nr 49. — O. O. [T. PAWLIKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1886 nr 49-50. — *Przegl. Lit. i Artyst.* 1886 nr 4. — b.- *Głos Narodu* 1901 nr 235. — F. KONECZYNY. *Przegl. Pol.* 1901 t. 142 s. 352-354. — R. St. [R. STARZEWSKI]. *Czas* 1901 nr 237. — S. SMAK. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. w Opolu* 1966 nr 4 s. 99-111.
- Chcę się bawić. J. M. *Bluszcz* 1876 nr 51. — KAMERTON [L. POTOCKI]. *Kur.*

Kr. 1876 nr 29-30. — *Afisz Teatr.* 1876 nr 7. — *Czas* 1876 nr 264.

Wydziezdziczone. J. TRETIAK. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Spół.* 1878 nr 25-26. — *Echo* 1878 nr 233 s. 5; *Nowiny* 1878 nr 5 [wiad. o przeróbce dramatycznej]. — *Tyg. Powisz.* 1878 nr 8.

Bratnie dusze. LITWOS [H. SIENKIEWICZ]. *Niwa* 1880 s. 381-384; przedr. *Dziela*. T. 50. W-wa 1950 s. 40-41. — A. G. *Tyg. Mód i Powieści* 1881 nr 40. — M. K. *Kłosa* 1881 nr 848. — L. S. W. [L. SZCZERBOWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1882 nr 324 s. 147.

Zabiegi. IGNACY JASTRZĘBIEC [I. KLISZEWSKI]. *Dzien. dla Wszystkich* 1880 nr 30. — J. MIEN. *Gaz. Pol.* 1880 nr 226. — MIKOŁAJ SEWRO. *Echo* 1880 nr 221. — Z. P. [Z. PRZYBYLSKI]. *Czas* 1880 nr 228. — *Kur. Poz.* 1880 nr 233.

Świetne partie. M.D.Ch. [M. DZIKOWSKI-CHAMSKI]: *Teatr. Dzien. dla Wszystkich* 1880 nr 29. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powisz.* 1882 nr 48. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kłosa* 1882 nr 909. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1883 s. 525-526. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Bluszcz* 1882 nr 51. — S. KRZEMIŃSKI. *Prawda* 1882 nr 47. — H. KUCZAŁSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1882 nr 47. — [A. WIŚLICKI]. *Przełg. Tyg.* 1882 nr 48. — *x.* *Gaz. Pol.* 1882 nr 258. — *Gaz. Warsz.* 1882 nr 266-268. — *Nowiny* 1882 nr 318.

Przybłądy. W. GOSTOMSKI. *Gaz. Lw.* 1894 nr 87. — W. JABLONOWSKI. *Głos* 1896 nr 24-25. — M. RAWICZ. *Przełg. Pol.* 1896 t. 119 s. 458-461.

Nauczycielka na wsi. W. ZIEMIŃSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1883 nr 49.

Wielka polityka. B. *Nowa Reforma* 1882 nr 77. — PRAWDZIC. *Nowiny* 1882 nr 105. — PRAWDZIC. *Prawda* 1882 nr 16. — (S) [K. SKRZYŃSKI]. *Czas* 1882 nr 77. — *Nowa Reforma* 1882 nr 74. — *Przełg. Lit. i Artyst.* 1882 nr 1. — *Przełg. Tyg.* 1882 nr 17.

Walka o byt. *Nowiny* 1882 nr 52. — *Tyg. Powisz.* 1882 nr 50. — Ad. J. C. [A. J. COHN]. *Prawda* 1883 nr 7. — *Gaz. Nar.* 1883 nr 52. — *Tyg. Powisz.* 1885 nr 50. — A. H. *Nowa Reforma* 1896 nr 12, nr 49. — K. *Głos* 1896 nr 49. — M. OFFMAŃSKI. *Kur. Codz.* 1896 nr 228. — M. OFFMAŃSKI. *Przełg. Lit.* 1896 nr 6. — M. RAWICZ. *Przełg. Pol.* 1896 t. 121 s. 194-196.

Zyzma. A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1895 nr 352. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1895 nr 49. — E. SIWIŃSKI. *Przełg. Tyg.* 1895 nr 51. — *Niwa* 1895 nr 35. — A. H. *Nowa Reforma* 1896 nr 12. — W. BUKOWIŃSKI. *Dzien. Kr.* 1896 nr 63-66. — W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 32. — CH. [I. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1896 nr 31. — J. R-s. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 4. — W. KAR-CZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1896 t. 2 s. 362-367. — J. NITOWSKI. *Bluszcz* 1896 nr 13. — H. RADWAN. *Izraelita* 1896 nr 7. — R. Z. [R. ZAWILIŃSKI]. *Przełg. Lit.* 1896 nr 1. — *Ate-neum* 1896 t. 2 s. 586. — *Bluszcz* 1896 s. 101. — *Przełg. Polit., Spół. i Lit.* 1896 nr 42. — M. RAWICZ. *Przełg. Pol.* 1898 t. 127 s. 183-187.

Na szerokim świecie. [T. MICIŃSKI]. *Nowa Reforma* 1895 nr 157. — *Gaz. Lw.* 1895 nr 161. — *Kraj* 1895 nr 24. — Ofiara flirtu. *Niwa* 1895 nr 15. — K. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Przełg. Lit.* 1896 nr 1. — M. RAWICZ. *Przełg. Pol.* 1896 t. 119 s. 461-462. — Z. T. *Dzien. Kr.* 1896 nr 32.

Słowa a czyny. J. KOTARBIŃSKI. *Przełg. Tyg.* 1890 nr 42. — ANATOL KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKI]. *Nowa Reforma* 1890 nr 103. — *Ate-neum* 1890 t. 4 s. 373-374. — *Świat* 1890 nr 11.

Dla świętej ziemi. A. Br. *Kur. Codz.* 1890 nr 217. — ŚREDNIK [K. BARTOSZEWICZ]. *Kraj* 1890 nr 40. — J. BLIŻIŃSKI. *Kur. Pol.* 1890 nr 40. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1890 nr 178-179. — J. BORN-SZTAJN. *Przełg. Tyg.* 1890 nr 7. — A. DOBROWOLSKI. *Świat* 1890 nr 5. — A. [A. DOBROWOLSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 4. — ZOIL [H. GLIŃSKI]. *Kraj* 1890 nr 49. — K. J. N-u: Lud na scenie. *Tyg. Powisz.* 1890 nr 16. — Gl. [G. KEMPNER]. *Przełg. Tyg.* 1890 nr 33. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1890 nr 33. — L. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 359. — H. MICK. *Dzien. dla Wszystkich* 1890 nr 180. — L. NIEMOJOWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1890 nr 34. — (P). *Gaz. Warsz.* 1890 nr 209. — T. P. [T. PAWLIKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1890 nr 34. — W. PROKESCH. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 344. — St. M. Rz. [M. RZĘTKOWSKI]. *Wiek* 1890 nr 177. — *Bluszcz* 1890 s. 263. — *Czas* 1890 nr 34. — *Kłosa* 1890 nr 1282. — *Nowa Reforma* 1890 nr 117. — *Wiek* 1890 nr 177. — (nit.) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1891 nr 205. — (j.k.). *Kur. Lw.* 1893 nr 4. — ** [A. KRECHOWIECZ]. *Gaz. Lw.* 1893 nr 2. — *Dzien. Pol.* 1893 nr 4. — Cz. [A. CZECHOWSKI]. *Dzien. Poz.* 1896 nr 287. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1896 nr 18. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1896 nr 19. — *Czas* 1896 nr 19. — *Gaz. Ponie-*

dzialkowa 1896 nr 4. — *Przegl. Pol.* 1896 t. 119 s. 481. — B. H. [B. HERTZ]. *Kur. Litewski* 1907 nr 201. — E. WESŁAWSKA. *Dzien. Wil.* 1907 nr 206. — wlv [W. WASOWICZ]. *Gaz. Powsz.* 1910 nr 197. — op. *Słowo Pol.* 1911 nr 215. — S. SMAK: Adaptacja sceniczna noweli „Hanka” i powieści „Biedronie” Sewera Maciejowskiego. *Spr., Opolskie Tow. Przyj. Nauk* Seria A Nr 3 (1965) [1967].

Świat ludowy. A. MAZANOWSKI. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 49. — A. WITSKI. *Życie* 1888 nr 51. — W. ZAGÓRSKI. *Słowo* 1888 nr 229. — J. K. DWORZACZEK. *Bibl. Warsz.* 1889 t. 3 s. 136-140. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1889 nr 133-134. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Nowe prądy w powieści współczesnej. *Niwa* 1889 nr 8. — F. RAWITA [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Kłosy* 1889 nr 1248. — J. TER. [J. TERPIŁOWSKA]. *Życie* 1889 nr 18. — KRAJOWIEC [J. TOKARZEWICZ]: Pod Tatrami. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1889 nr 44, 46. — W. ZAGÓRSKI. *Wiek* 1889 nr 44, 46-47. — *Ateneum* 1889 t. 3 s. 181-182. — *Świat* 1889 nr 4. — J. KOTARBIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 42. — ŚREDNIK [K. BARTOSZEWICZ]. *Kraj* 1890 nr 6.

Pan marszałek. -a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 370. — Kb. [K. BARTOSZEWICZ]. *Kraj* 1890 nr 46. — K. BARTOSZEWICZ. *Kur. Pol.* 1890 nr 295. — A. BELCİKOWSKI. *Nowa Reforma* 1890 nr 265, 267-268. — J. BORNSTAJN. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 43. — K. N. [K. NITMAN]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 371. — (nit) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1890 nr 248. — *Czas* 1890 nr 248. — *Świat* 1890 nr 22.

Dzielna kobieta. W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1893 nr 55. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1893 nr 169. — M. M. *Przegl. Pol.* 1893 t. 109 s. 371-373. — I. MATUSZEWSKI. *Przegl. Tyg.* 1893 nr 7. — KERYKS [W. NOSKOWSKI]. *Głos Narodu* 1898 nr 219.

W cieniu i w słońcu. Br. Ch. [B. CHRZANOWSKI]. *Prawda* 1892 nr 50. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1892 nr 340. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1892 nr 296. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Słowo* 1892 nr 264. — T. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1892 nr 152. — A. N. [A. NOWACZYŃSKI]. *Myśl* 1892 nr 20-21. — J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1893 t. 38 s. 265. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1893 nr 20. — A. J. COHN. *Izraelita* 1893 nr 6. — W. KARCEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1893 t. 1 s. 184-187. — KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Nowa Reforma* 1893 nr 19. — I. MATUSZEWSKI. *Przegl. Tyg.* 1893 nr 7. — J. NITOWSKI.

Bluszcz 1893 nr 10. — *Ateneum* 1893 t. 2 s. 469-470. — *Przegl. Poz.* 1894 nr 7.

Nafta. KAMIENNY [J. JELEŃSKI]. *Rola* 1893 nr 38. — K. BARTOSZEWICZ. *Kraj* 1894 nr 14-15. — P. Ch. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Ateneum* 1894 t. 1 s. 190-195. — P. CHMIEŁOWSKI. *Nowa Reforma* 1894 nr 19, 28. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1894 nr 8. — W. FELDMAN: Sewer i jego ostatnia powieść. *Świat* 1894 nr 5, 7. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1894 nr 53. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1894 nr 50. — A. LANGE. *Przegl. Tyg.* 1894 nr 1. — J. ROZWADOWSKI. *Przegl. Pol.* 1894 t. 112 s. 423-427. — SIGMA. *Gaz. Warsz.* 1894 nr 32. — SYMPATYCZNY. *Gaz. Lw.* 1894 nr 28. — CYPRIAN [M. SZUKIEWICZ]. *Tydzień* 1894 nr 5. — *Myśl* 1894 nr z 26 maja. — W. BARWICZ. *Österreichisch-Ungarische Revue* 1896 t. 17 s. 57. — A. CZERMIŃSKI. *Nowiny Rzeszowskie* 1953 s. 209.

Na wystawie. *Nowa Reforma* 1894 nr 248.

Biedronie. K. BARTOSZEWICZ. *Kur. Codz.* 1896 nr 274. — K. BARTOSZEWICZ. *Przegl. Lit.* 1896 nr 6. — K. BARTOSZEWICZ. *Słowo* 1896 nr 274. — Ch. [I. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1896 nr 188. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1896 nr 41. — A. GRUSZECKI. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 35. — W. JABŁONOWSKI. *Głos* 1896 nr 24-25. — J. NITOWSKI. *Bluszcz* 1896 nr 25. — W. ORDYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 193. — R...u. *Dzien. Kr.* 1896 nr 141. — J. T. H. [J. TOKARZEWICZ]. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 151. — M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1898 t. 127 s. 187-192. — S. SMAK: Adaptacja sceniczna noweli „Hanka” i powieści „Biedronie” Sewera Maciejowskiego. *Spr., Opolskie Tow. Przyj. Nauk* Seria A Nr 3 (1965) [1967].

Mawromedo. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1895 s. 68.

Nowele. K. BARTOSZEWICZ. *Przegląd Poz.* 1895 nr 23-24. — *Kraj* 1895 nr 17. — *Świat* 1895 nr 12. — W. JABŁONOWSKI. *Głos* 1896 nr 24-25. — *Biesiada Lit.* 1896 t. 41 s. 64.

Zalotnica. K. BARTOSZEWICZ. *Kraj* 1895 nr 11. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1895 nr 338-339. — (j). *Świat* 1895 nr 8. — [T. MICIŃSKI]. *Nowa Reforma* 1895 nr 175. — Ra. *Gaz. Nar.* 1895 nr 146 dod. — S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI. *Gaz. Nar.* 1895 nr 129. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1895 nr 51. — J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1896 t. 49 s. 287-288. — W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 19. — Ch. [I.

CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1896 nr 31. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1896 nr 25.

Marcin Łuba. A. H. *Gaz. Pol.* 1896 nr 94. — b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1896 nr 89. — E. W. *Dzien. Kr.* 1896 nr 92. — (f) [W. FELDMAN]. *Przegl. Lit.* 1896 nr 5. — (jst). *Krytyka* 1896 z. 2 s. 90. — L. K. G. *Gaz. Lw.* 1896 nr 92. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1896 nr 88. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1896 nr 89. — I. S-r [J. SUESSER]. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 17. — TERPSYCHORA. *Ster* 1896 nr 11. — WIDZ: Od autorów „Marcina Łuby”. *Dzien. Kr.* 1896 nr 90. — *Dzien. Kr.* 1896 nr 88, nr 99. — *Naprzód* 1896 nr 16. — *Przegl. Pol.* 1896 t. 120 s. 506. — J. BŁEZYŃSKI. *Kur. Niedzielný* 1897 nr 27. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 3 s. 480-481. — W. BUKOWIŃSKI. *Głos* 1897 nr 28. — K. GLIŃSKI. *Bluszcz* 1897 nr 26. — J. M. *Wiek* 1897 nr 136-137. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 26. — S. KRZEMIŃSKI. *Prawda* 1897 nr 26. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 166. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1897 s. 516. — AL. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr i Artyst.* 1897 nr 26. — A. SIEDLECKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1897 nr 136-137. — x. *Gaz. Pol.* 1897 nr 136. — x.y. *Kraj* 1897 nr 25. — K. ZALEWSKI. *Kur. Warsz.* 1897 nr 166-167. — *Bluszcz* 1897 s. 205. — L. PAPIEŃSKI: „Marcin Łuba” w Pradze czeskiej. *Echo Muz., Teatr i Artyst.* 1898 nr 40. — *Gaz. Lw.* 1898 nr 212. — -r-. *Slovanský přehled* (Praga) 1899 s. 63-64. — A. NOWACZYŃSKI. *Ateneum* 1900 t. 3. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 18. — M. *Scena i Sztuka* 1908 nr 13.

U progu sztuki. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 98. — (Ch). [I. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1897 nr 70. — K. W. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 56. — L. *Kraj* 1897 nr 9. — S. POPOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 3 s. 171-174. — S. POPOWSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 37. — HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1897 nr 13. — W. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 11. — K. ZDZIECHOWSKI. *Przegl. Lit.* 1897 nr 4. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1897 nr 148. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 32. — M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1898 t. 127 s. 193-196. — VIATOR: Na marginesie książek. *Przegl. Wiecz.* 1925 nr 47. — *Kur. Pol.* 1925 nr 67. — S. PIĘTAK. *Orka* 1960 nr 29. — (Adaptacja filmowa): A. BRAUN. *Zwierciadło* 1962 nr 8. — Z. DOLECKI. *Kierunki* 1962 nr 9. — S. GRZELECKI. *Życie W-wy* 1962 nr 31. — A. JARECKI. *Sztandar Młodych* 1962 nr 30. — B. KAŻMIERCZAK. *Ekrany* 1962 nr 5. — K. KOCHAŃSKI. *Tyg. Kult.* 1962 nr 7. — J. KYDRYŃSKI. *Życie*

Lit. 1962 nr 7. — C. MICHAŁSKI. *Wiadomości* (Londyn) 1962 nr 13. — M. OLEKSIWICZ. *Film* 1962 nr 5. — J. PŁAŻEWSKI. *Przegl. Kult.* 1962 nr 9. — JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]. *Trybuna Ludu* 1962 nr 34. — K. T. TOEPLITZ. *Świat* 1962 nr 8.

Bajecznie kolorowa. M. OFFMAŃSKI. *Przegl. Lit.* 1897 nr 10. — K. P. REWERA [K. POTOCKI]. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 47. — J. WOŁOWSKI. *Tyg. Pol.* 1899 nr 38. — *Dzien. Pol.* 1899 nr 287. — PARTINAX: Na czasie. *Głos Lit. i Społ.* 1901 nr 2. — L. POŚPIECHOWA: Monachijski epizod w „Bajecznie kolorowej” Sewera w świetle listów W. Tetmajera. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. Opole (Hist. Lit.)* 1971 nr 8.

Matka. *Tyg. Mód i Powieści* 1897 nr 42. — A. C. *Gaz. Pol.* 1899 nr 153. — S. HŁASKO. *Słowo* 1899 nr 172. — K. J. NITMAN. *Szkoła* 1899 s. 30-31. — Z. *Rola* 1899 nr 46. — z.d. *Ateneum* 1899 t. 1 s. 177-178. — *Słowo Pol.* 1899 nr 172-173. — *Mies. Kur. Pol.* 1901 z. 12 s. 990-991. — R. M. B. [BRZEZIŃSKA]: Co czytać należy? *Drużyna* 1912 nr 3. — W. HAHN: Powieść o matce W. Orkana. *Tyg. Warsz.* 1946 nr 42.

W kleszczach. Magdusia. M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1898 t. 3 s. 192-193. — *Nowa Reforma* 1898 nr 3. — K. P. REWERA. [K. POTOCKI]. *Tyg. Ilustr.* 1899 s. 936.

Zakulisami. -a-: Nowości dramatyczne. *Echo Muz., Teatr i Artyst.* 1899 nr 46 s. 552.

Ponad siły. R. B. C. [R. BAUDOIN DE COURTENAY]. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 12. — Zasady religijno-etyczne w powieści „Ponad siły” Sewera. *Dwutyg. Katechetyczny* 1902 s. 389-394.

Duch czasu. W. DĄBROWSKI: Ostatnie dzieło Sewera. *Nowa Reforma* 1901 nr 227. — A. WYSOCKI. *Głos Narodu* 1901 nr 228. — *Kraj* 1901 nr 42.

Legenda. — Kto ona? — Euthanasia. W. GOMULICKI. *Kraj* 1900 nr 44. — J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1901 t. 70 s. 89-93. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 81. — W. DĄBROWSKI. *Nowa Reforma* 1901 nr 20. — (x) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1901 t. 1 s. 64-65. — H. G. [H. GALLE]. *Książka* 1901 s. 18-19. — M. GARDA. *Ateneum* 1901 t. 1 s. 168-173. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1901 nr 35. — P. MATERNOVA: Umění věde. *Slovanský přehled* (Praga) 1901 s. 199. — (R). *Wędrowiec* 1901 nr 3. — (sw). *Tydzień* 1901 nr 2. — *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 35. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1903 t. 147 s. 556-557.

Na pobojuwisku. F. N. *Nowa Reforma* 1903 nr 79. — Al. W. [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1903 nr 192.

Michał Kopeć. — W lesie. — Z Krakowa do Mediolanu. F. N. *Nowa Reforma* 1903 nr 79. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1903 t. 1 s. 171-173. — H. GALLE. *Tyg. Książka* 1903 s. 166. — H. GALLE. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 26. — W. GOMULICKI: Sewera ostatnie obrazki w słońcu. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1903 nr 16. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 108. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1903 nr 107. — M. MAR.

Kur. Sosnowiecki 1903 nr 9. — S. *Tyg. Mód i Powieści* 1903 nr 12. — (z). *Gaz. Lw.* 1903 nr 67. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1903 nr 95. — A. DROGOSZEWSKI. *Głos* 1904 nr 297-298. — A. ŚLIWIŃSKI. *Prawda* 1904 nr 32.

Wydania zbiorowe

Wybór pism. O. FORST-BATTAGLIA. *Wiad. Lit.* 1926 nr 47.

Dzieła. A. BRÜCKNER: Wznowienia literackie. *Roczn. Lit.* 1933 s. 112-133. — S. PIGOŃ: Wznowienia. *Roczn. Lit.* 1938 s. 92-113.

MAGRYŚ FRANCISZEK (1846–1934)

Poeta, publicysta.

Ur. 23 września 1846 w Handzlówce, powiat łańcucki, w rodzinie chłopskiej. Był samoukiem. Mieszkał w Handzlówce, ożenił się w 1869, trudnił się rolnictwem i tkactwem, w 1874-1915 był pisarzem gminnym. Z jego inicjatywy powstały: szkoła, dom ludowy, Kółko Rolnicze, Kasa Stefczyka. W 1889 założył czasopisma *Wieniec Polski* i *Pszczółka Ilustrowana*, w których ogłaszał wiersze i artykuły. Należał do zwolenników polityki ks. Stojałowskiego. W 1893 uczestniczył w zjeździe zwołanym w Krakowie z okazji setnej rocznicy rozbioru Polski. Powtórnie ożenił się w 1909. Zmarł 30 maja 1934.

TWÓRCZOŚĆ

Żywoć chłopa działacza. Oprac. S. Ingot; przedmowa: F. Bujak. Lw. 1932 *Bibl. Dziejów i Kultury Wsi* t. 1.

Zawartość: Moja młodość; Założenie rodziny i gospodarstwa; Początki mej pracy społecznej; Współpraca z ks. W. Krakowskim; Rozwój wsi Handzlówki od wojny światowej. Wybór wierszy, artykułów, listów i protokołów z posiedzeń rady gminy Handzlówki. Dodatki: 1. Bibliografia artykułów i wierszy F. Magryśa, 2. Zestawienia dat statystycznych dotyczących ludności i obszaru wsi Handzlówki; Fotografie dokumentu założenia wsi Handzlówki z r. 1381 i tłumaczenie polskie tego dokumentu.

Wiersze i artykuły umieszczał w czasopismach: *Cepy* (1909), *Lud Katol.* (1917), *Niedziela* (1892-1894), *Piast* (1917-1918), *Przew. Kółek Rolniczych* (1904, 1907-1908, 1910-1911, 1913), *Przodownica* (1907), *Pszczółka Ilustr.* (1889-1890), *Wieniec Pol.* (1889), *Wieniec-Pszczółka* (1907, 1910), *Ziemia* (1892), *Związek Chłopski* (1894-1907).

Listy

1. Do J. Sobka z 1901. Ogł. w książce:

F. Magryś: Żywoć chłopa działacza. Lw. 1932.

2. Do J. Lenara z 1913. Ogł. jw.

OPRACOWANIA

F. BUJAK: Przedmowa do: F. Magryś: Żywoć chłopa działacza. Lw. 1932. — K. L. KONIŃSKI: Pisarze ludowi. T. 1-2. Lw. 1938. — J. KAPUŚCIŃSKI: Cierniste drogi literatury ludowej. Kr. 1946 *Bibl. Pisarzy Lud.* nr 1. — J. B. OZÓG: O poezji ludowej. *Gaz. Lud.* 1946 nr 27. — S. PIGOŃ: Zarys nowszej literatury ludowej. Kr. 1946. — J. A. KRÓL: Dla kogo piszemy? Kapitalizm na wsi. *Wiś* 1947 nr 36-37. — M. SUSZYŃSKA: Sylwetki pisarzy ludowych. F. Magryś. *Rzeczy Ciękawej* 1947 nr 6. — S. PIGOŃ: Wybór pisarzy ludowych. Cz. 1. Wr. 1947 s. 81, cz. 2. Wr. 1948 s. 48. — K. CHŁĘDOWSKI: Pamiętniki. Wr. 1951; wyd. 2 Kr. 1957. — S. CZERNIK: Chłopskie piarstwo samorodne. W-wa 1954 s. 49-52, 141-143. — B. NADOLSKI: Samorodna literatura chłopska w Ziemi Łańcuckiej. *Zeszyty Nauk. Uniw. M. Kopernika w Tor.* z. 25: *Filol. Pol.* 1967.

MAJKOWSKI ALEKSANDER (1876–1938)

Pseud. i krypt.: A.; Dr M.; Jan STARŻA; Jan STRAŻA; M.; MESTWIN; MSTIWOJ; MŚCIWOJ; ŚWIĘTOPEŁK SUDOMSKI; VAGANS SCHOLASTICUS.

Publicysta, poeta, powieściopisarz, krytyk literacki.

Ur. 17 lipca 1876 w Kościerzynie. Syn woźnicy Jana i Józefiny z Basków. Uczęszczał do szkół niemieckich: progimnazjum w Kościerzynie i gimnazjum w Chojnicach, gdzie w 1895 zdał egzamin dojrzałości. Studiował medycynę w Berlinie, Gryfii (Greifswald) i Monachium. W tym czasie działał w organizacjach polskich oraz rozpoczął twórczość literacką w gwarze kaszubskiej. W 1904 uzyskał stopień doktora medycyny i złożył państwowy egzamin lekarski. Praktykę lekarską rozpoczął w Gdańsku. Tu w 1905 redagował *Gazetę Gdańską* i wydawał przy niej dodatek literacki *Družba*. Pod koniec tegoż roku osiedlił się jako lekarz w Kościerzynie. Obok pracy zawodowej prowadził tu wielostronną działalność społeczno-kulturalną i polityczną, antygermanizacyjną. Powołał do życia i w 1908-1912 redagował miesięcznik regionalny *Gryf*, a w 1909 założył Towarzystwo Czytelni Ludowych. W 1912 przyczynił się do zorganizowania w Gdańsku Towarzystwa Młodokaszubów. W 1911 przeprowadził się do Sopotu, gdzie założył (1913) Muzeum Kaszubsko-Pomorskie. Utrzymywał szerokie kontakty z ośrodkami kultury polskiej. W czasie wojny 1914-1918, wcielony do armii niemieckiej, pełnił obowiązki lekarza w Chełmnie i Piławie, następnie na froncie galicyjskim, rumuńskim i francuskim. W 1918-1920 brał udział w polskim ruchu niepodległościowym na Pomorzu. W 1919 sprawował funkcję redaktora naczelnego *Dziennika Gdańskiego*. W randze pułkownika pełnił służbę w Komisji Międzynarodowej ustalającej granicę państwową polsko-niemiecką. W 1920 założył w Grudziądzu Radę Pomorską i przez kilka lat był jej prezesem. W 1921 zamieszkał w Kartuzach i stworzył tam praktykę lekarską. W 1921-1923 redagował *Pomorzanina*, a w 1921-1922 i 1925 *Gryfa*. Posiadał odznaczenia: Krzyż Oficerski Orderu Polonia Restituta, Złoty Krzyż Zasługi i Srebrny Wawrzyn Polskiej Akademii Literatury. Zmarł 10 lutego 1938 w Gdyni, pochowany w Kartuzach.

TWÓRCZOŚĆ

1. Jak w Koscerznie koscelnygo obrele
abo pięc kawalerów a jedna jedyno brutka.
W osem spiewach. Gdańsk 1899.

Przeróbki sceniczne:

W. Wojciechowski pt. Jak w Koscerznie
koscelnygo obrele abo pięc kawalerów do
jednej brutci, [również w wersji]: Pięc kawa-
lerów do jednej brutci abo jak w Koscerznie
koscelnygo obrele. Wyst. w 1926: Kartuzy
8 marca, Wejherowo 9 marca, Kościerzyna
10 marca, Pelplin 17 października, Gniew
18 października.

A. Majkowski pt. Strachē i zrękowinē.
Frantówka dramaticzna w 3 aktach. Powst.
1936. Wyst. w Wejherowie w 1938. Zespół
ze sztuką tą objechał wszystkie powiaty
Kaszub.

Rkps — maszynopis, egz. z poprawkami autora
w posiadaniu A. Bukowskiego, drugi egz. w posiadaniu
L. Roppla.

2. Jak Smętk poe swiece wędrował. Poe-
wiosłka. Powst. 1903. Nie druk.

Szkic utworu pisanego wierszem i prozą.

Rkps w zbiorach D. Majkowskiej.

3. Spiewe i frantówci. Poz. 1905 [1904].

Zawartość: cykl: I. Spiewe, II. Z małego miasta,
III. Przypowieści, IV. Frantówci. Zob. też Przekłady.

4. Hieronim Derdowski. Szkic literacki.
Ogl. jako wstęp do: H. Derdowski: O Panu
Czorlińskim, co do Pucka po sece jachoł.
Wyd. 2 Kościerzyna 1911; przedr. *Druh* dod.
Pomorzanina 1923 nr 5-6.

5. Zdroje Raduni. Przewodnik po tzw.
Szwajcarii Kaszubskiej. W-wa 1913. Wyd.
nast.: wyd. 2 pt. Przewodnik po Szwajcarii
Kaszubskiej. W-wa 1924; wyd. 3 zmien.
Kartuzy 1936.

6. Sprawozdanie Muzeum Kaszubsko-
Pomorskiego w Sopocie za rok 1913. Gdańsk
1914.

7. Historia Kaszubów. Ogl. fragm.: *Gryf*
1922 nr 1-7 (pt. Historia Kaszubów-Pomo-
rzan. W krótkim zarysie napisał...); *Gryf*
1925 nr 1 (pt. Kultura i cywilizacja Pomorza
za czasów przed przyjęciem chrześcijań-
stwa); przedr. fragm.: *Chęc̄z* dod. *Zrzeszē*
Kaszëbskji 1933; *Zrzesz Kaszëbskō* 1934
nr 11. Wyd. osob. całości Gdynia 1938.
Przekład niem.: Gdynia 1938.

8. Żęc̄c̄ i przigodē Remusa. Zvjercadlo
kaszubskji. Ogl. fragm.: *Gryf* 1922 nr 1-5

(początek książki 1); *Druh* dod. *Pomorzanina* 1923 nr 1-3 (pt. Krolewjonka, z rozdz. III — różnice w redakcji tekstu); *Zrzesz Kaszëbskô* 1933 nr 39a (z rozdz. V); *Zrzesz Kaszëbskô* 1934 nr 1-18 (pierwsza część niemal w całości; Pjerszi dzél. Na Pustkovej — do rozdz. XIII — nieukończonego). Wyd. osob. całości części pierwszej: Kartuzy 1930 [1935]; początek części drugiej: Na voli i njevoli: Kartuzy 1935 jako wkładka w formacie książkowym do *Zrzeszë Kaszëbskji* 1935 nr 1-2. Wyd. osob. całej powieści Tor. 1938 [1939] jako Wyd. zbior. poz. 1; przedr. *Zrzesz Kaszëbskô* 1945 nr 4 — 1947 nr 57; pt. *Życie i przygody Remusa. Z gwary kaszubskiej przełożył i posłowie oprac. L. Bądkowski*. Gdynia 1964; wyd. 2 Gdynia 1966.

9. Wspomnienia moje. Ogl. A. Bukowski. *Teka Pomorska* 1938 nr 5/6.

10. Młodokaszubji. Z rękopisu A. Majkowskiego do druku podał F. Marszałk [F. Marszałkowski]. *Zrzesz Kaszëbskô* 1938 nr 12.

11. Pomorzanie. Ogl. fragm.: *Kaszëbë* 1958 nr 6 (ze wstępem D. Majkowskiej); *Kaszëbë* 1970 nr 3 (pt. U grobowisk).
Rkps w zbiorach D. Majkowskiej.

12. Pamiętnik z wojny europejskiej r. 1914. Ogl. fragm. i wstępem poprzedziła D. Majkowska. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1967 nr 1.
Rkps w zbiorach D. Majkowskiej.

Utwory literackie, artykuły i recenzje zamieszczał w czasopiśmie: *Chëcz Kaszëbskô* dod. *Zrzeszë Kaszëbskji* (1933), *Czuj Duch* (1923; tu m.in.: Młyn a trzej młynarze, Nr 2), *Druh* dod. *Pomorzanina* (1922-1923); tu m.in.: wiersz Noc. 1922 nr 24), *Družba* dod. *Gaz. Gdańskiej* (1905; tu m.in.: Družba mówi, Józce i lése, Co znaczy Kaszuba?), *Družba Świąteczny* dod. *Ziemi Kaszubskiej* (1938; tu: Śpiące wojsko na Kaszubach — wiersz, Podanie o śpiącym wojsku na Kaszubach. Nr 14), *Dzien. Bydg.* (1938; tu: Organy bożyszowskie. Nr 1), *Dzien. Gdański* (1919; tu m.in.: Losy Gdańska. Nr 17-18, 21), *Dzien. Poz.* (1914; tu: Przyszli wodzowie narodu. Nr z 14 maja), *Dziś i Jutro* (1932; tu: Pomorze i Kaszuby. Nr 4/5), *Gaz. Gdańska* (1901, 1905-1907, 1912; tu m.in.: Korespondencja z Gryfii o zawiązaniu się Towarzystwa Robotników Polskich dla Gryfii i Okolicy. 1901 nr 24; Kaszubi giną. 1905 nr 72; Kultura pruska na Kaszubach. 1907 nr 132; Prasa niemiecka a Kaszuby. 1907 nr 137-139; W obronie własnej. 1912 nr 90; Gazeta Grudziądzka przeciw Kaszubom. 1912 nr 85), *Gryf* (1908-1912, 1921-1922, 1925, 1931-1934; tu m.in.: Nigdzie do zgubie nie przyjdą Kaszube. Obrazek z Kaszub.

1908/1909 z. 1-7; Widzenie nocnego stróża. 1909 z. 8; Judica, Domine, nocentes me. Obrazek z Kaszub. 1910 z. 10; poezje: Ballada o mistrzu Berkanie i trzech pomorskich żupanach. 1910 z. 9; Noc, Rozpacz, Pomorzanie. 1911 nr 1/2; Jazda ze szkół [cykl]. 1912 nr 8; Z małego miasta [cykl]. 1912 nr 9; Sopot, Rozstanie, Samotny bojownik. 1912 nr 10; W obronie naszej pisowni kaszubskiej. 1912 z. 6; Figle gnjeżdzewskich gburów. 1921 z. 4), *Pomorzanin* (1921-1923, 1925; tu m.in.: tekst przemówienia wygłoszonego przy otwarciu Wystawy Sztuk Pięknych Artystów Pomorskich w Muzeum Miejskim w Grudziądzu. 1921 nr 67; Stowarzyszenie Artystów Pomorskich. [Art.] 1921 nr 98; Pomóż człowiekowi uciśnionemu. [Opowiadanie]. 1925 nr 5-7), *Rzeczpospolita* (Lw. od 1910), *Świat* (od 1908), *Teka Pomorska* (1936-1937; tu m.in.: Bajka kaszubska. [Art.] 1937 nr 2), *Tyg. Ilustr.* (1907-1912; tu m.in.: Kultura pruska na Kaszubach. 1907 s. 873), *Ziemia* (1911, 1913; tu m.in.: Kwestia kaszubska. 1911 nr 22; Szkice z życia Kaszubów w powiecie kartuskim. 1913 s. 346 i nn.), *Zrzesz Kaszëbskô* (1933-1938; tu m.in.: Lég so wojc... [Wiersz]. 1933 nr 31; Dwa prądy. [Art.] 1934 nr 16; Przemysł ludowy — sztuka ludowa — sztuka stosowana na Kaszubach. 1934 nr 10; Pjesnjô gbur. Wëjmik ze „Strachov i zrëkovejnov”. 1938 nr 10).

Pośmiertnie utwory i prace Majkowskiego ogłaszały czasopisma: *Biul. Zrzeszenia Kaszubskiego* (1963, 1965-1966, 1970), *Chëcz* dod. *Zrzeszë Kaszëbskji* (1946-1947), *Głos Wybrzeża* (1963), *Kaszëbë* (1957-1960), *Litery* (1962; tu: Kaszëbscy mit. [Wiersz]. Nr 3), *Rejsy* dod. *Dzien. Bałtyckiego* (1951, 1957; tu m.in.: Satyra na mieszczaństwo: Lyki, Filozofia, Filister, Przyjaźń kupiecka. Ogl. A. B. [A. Bukowski]. 1951), *7 Głos Tyg.* (1964), *Zrzesz Kaszëbskô* (1939, 1945-1947; tu m.in.: Zorze kaszubskie. Ogl. F. M. [F. Marszałkowski]. 1939 nr 6/7; Czyste pole. [Felieton radiowy]. 1939 nr 8).

Utwory zamieszczone w antologiach: W. Pniewski: Morze polskie i Pomorze w pieśni. Gdańsk 1931 (tu: Ballada o mistrzu Berkanie..., Doma, Na Woksewskji Këpje, Kaszubsko-pomorska mowa, Pomorzanie), L. Prorok: Poeci i morze. Antologia. Oprac. L. Prorok. Gdańsk 1969 (tu: Na Oksewskji Këpie), L. Roppel: Ma jesma od morza. Poezja i proza kaszubska o morzu. Gdańsk 1961 (tu: Jazda Helana, Pożeganie Helana, Na Oksëwscij Këpie, Rëbok i gbur); *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967 (tu: Pomorzanie).

Przekłady drobnych utworów: n i e m.: Kaszëbscy mit, Spiew gbur. F. Neureiter. *Mickiewicz-Blätter* 1968 nr 39.

Przekłady

Integer vitae (Horatius: Odae. Lib. I, 22). [Przekład kaszubski]. Zob. Twórczość poz. 3 s. 4-5. Spiewa do zbonka (Horatius: Odae. Lib. III, 21. O natu mecum... pia testa). Jw. s. 16-17. — Sztudańt. (Z niemieckiego podług J. Eichendorffa). Jw. s. 17-18. — Horatius cassubiticus: Maecenas atavis... (Carm. Lib. I, 1); Nunc est bibendum... (Carm. Lib. I, 35); Eheu fugaces... (Carm. Lib. I, 37); Miserarum est... (Carm. Lib. III, 12). *Gryf* 1910 z. 10. — Horatius cassubiticus: Odi profanum vulgus... (Horatii Carm. III, 1). *Zrzesz Kaszëbskô* 1934 nr 17. — Bojkji Kriłowa. Z ruskjigo przekaszubjił...: Svinja, Dvje beczkji. *Zrzesz Kaszëbskô* 1935 nr 2. Kuron i perła, Zajk na polowanju. Jw. 1936 nr 1. — Vjilk i psarnjo. Jw. 1937 nr 4.

Prace edytorskie

1. H. Derdowski: Jasiek z knieji... [Wyd. 2]. Gdańsk [1905].
2. H. Derdowski: Kaszuba pod Widnem. [Wyd. 2]. Gdańsk 1905.
3. H. Derdowski: O Panu Czorlińscim, co do Pucka po sece jachoł. Wyd. 2 Kościerzyna 1911 (wraz z przedmową: H. Derdowski. Szkic literacki. Zob. Twórczość poz. 4).

Wydania zbiorowe

1. Pisma. Tor. 1938 [1939].
T. 1: Żécé i przigodé Remusa. Zvjercadlo kaszubskji. Przedmowę o życiu i twórczości autora napisał A. Bukowski.
Więcej tomów nie wyszło.
2. Wiersze i frantówci. Zebrał, oprac. i słownikiem opatrzył L. Roppel. Gdynia 1957.
Za wartość: cykle: Z Kaszubskji ideji, Z naszégó swiata, Jazda ze szkolé, Przépówiostci i bójci, Z mólégó miasta. Obrózczi i satyré, Spiewé miloscé i mlodoscé, Ballade i frantówci.

Listy i materiały

1. Do W. Berkana 24 listy z 1902-1918. Rkpsy w posiadaniu A. Bukowskiego w Gdańsku.
2. Do B. Chrzanowskiego 26 listów z 1905-1921. Ogl. D. Majkowska. *Libri Gedanenses* (Gdańsk) 1970 s. 140-173. Odpisy 22 listów z 1908-1913 w posiadaniu jw. — wraz z objaśnieniami B. Chrzanowskiego.
3. Do J. Karnowskiego 40 listów z 1908-1936; rkpsy w posiadaniu F. Marszałkowskiego w Kartuzach w zbiorach po J. Karnowskim; odpisy 2 listów z 1908, fragm. listów z 1921-1923, 1926 i rkps listu z 1937 w posiadaniu A. Bukowskiego; 13 listów

z 1912-1936 ogł. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1965 nr 4-6, 1966 nr 1-2, 4, 1968 nr 6, 1969 nr 1 (przygotowali do druku: F. M. [F. Marszałkowski] i W. K. [W. Kiedrowski]).
Większość listów cytuje w pamiętniku J. Karnowski: Moja droga kaszubska. Ogl. F. M. [F. Marszałkowski]. *Kaszëbë* 1957 nr 1-4 i nr 2 wyd. specjalne; [ciąg dalszy] *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1965-1968.

4. Do Akademickiego Komitetu dla Srowadzenia Zwłok Słowackiego do kraju z 1909. Ogl. S. Pigoń. *Miscellanea z pogranicza XIX i XX w. Arch. Lit.* T. 8. Wr. 1964.

5. Do różnych osób 67 listów z 1910-1929; m.in. do F. Majkowskiej [siostry] 55 listów z 1910-1918 — rkpsy w posiadaniu A. Bukowskiego.

6. Do A. Zawistowskiego z 1930. Ogl. W. Aleksandrowicz. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1966 nr 5.

7. Do A. Bukowskiego 11 listów z 1936-1937 w posiadaniu adresata.

8. Od W. Berkana 38 listów z 1908-1925 — kopie w posiadaniu A. Bukowskiego.

9. Od B. Chrzanowskiego 15 listów z 1908-1913. Ogl. D. Majkowska, *Libri Gedanenses* (Gdańsk) 1970 s. 174-184.

10. Od W. Wojciechowskiego 8 listów z 1909-1921. Ogl. A. Majkowska: Waclaw Wojciechowski w listach do A. Majkowskiego. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1967 nr 5. Rkpsy w posiadaniu A. Majkowskiej.

11. Od różnych osób 21 listów z 1909-1920. M.in. od: T. S. Grabowskiego z 1910; J. Karnowskiego 3 listy z 1909-1920, G. Poblóckiego z 1910. Rkps w posiadaniu A. Bukowskiego.

12. Autobiografia z 1935 — kopia maszynowa — w posiadaniu A. Bukowskiego.

13. Część akt redakcji *Gryfa*, listy i akta sądowe dot. A. Majkowskiego i inne materiały w posiadaniu A. Bukowskiego.

14. Spuścizna rękopiśmienna po A. Majkowskim, m.in. korespondencja, znajduje się w archiwum rodzinnym — córki pisarza, Damroki Majkowskiej, w Gdańsku-Oliwie.

OPRACOWANIA

Prześladowanie akademików polskich [na uniwersytecie w Gryfii]. *Gaz. Gdańska* 1901 nr 54; *Dzien. Poz.* 1901 nr 102. — *Gaz. Gdańska* 1905 nr 141, 1906 nr 54-56, 88, 92, 111, 143, 150, 152, 1907 nr 5, 45, 47, 128, 129, 132, 138. — S. BELZA: Powracam z Kaszub. *Ziarno* 1907. — L. WŁODEK: Parę słów

- o literaturze kaszubskiej. *Tyg. Ilustr.* 1908 s. 53. — Nowe pismo dla spraw kaszubskich. *Dzien. Poz.* 1908 nr 296. — *Gaz. Gdańska* 1908 nr 54, 55, 79, 151. — *Roczn. Tow. Nauk. w Tor.* R. 15 (1908) s. 204, R. 16 (1909) s. 210. — *Zapiski Tow. Nauk. w Tor.* R. 1 (1908-1910). — S. BELZA: W zapomnianej stronie. Z pobytu na Kaszubach. W-wa 1909. — JANOWICZ [J. KARNOWSKI]: Ruch młodokaszubski. *Świat Słowiański* 1909 nr 58. — A. KUPCZYŃSKI: W sprawie „Gryfa”. *Pielgrzym* (Pelplin) 1909 nr 10. — *Gaz. Gdańska* 1909 nr 18, 19, 41, 47, 117, 132, 137. — B. CHRZANOWSKI: Na kaszubskim brzegu. *Poz.* 1910 s. 5-6, 27, 31-32. — JANOWICZ [J. KARNOWSKI]: Nowe prądy na Kaszubach. *Prąd* 1910 nr 6. — *Gaz. Gdańska* 1911 nr 39. — *Dzien. Pol.* 1912 nr 229. — O ruchu młodokaszubskim. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 3 s. 617-619. — Die jungkaschubische Bewegung. *Danziger Neueste Nachrichten* 1912 nr 187 dod. — Zjazd Młodokaszubów. *Gaz. Gdańska* 1912 nr 79. — *Gaz. Gdańska* 1912 nr 80, 86, 90. — Zjazd młodokaszubski. *Gaz. Tor.* 1912 nr 143. — Co sądzić o dążeniach „Młodokaszubów”? *Pielgrzym* 1912 nr 88. — Jeszcze o Młodokaszubach. *Pielgrzym* 1912 nr 91. — W sprawie dr. Majkowskiego. *Gaz. Gdańska* 1913 nr 5. — Proces dra Majkowskiego przeciw „Pielgrzymowi” o obrazę. *Gaz. Gdańska* 1913 nr 7. — Polak nie powinien skarżyć Polaka. *Gaz. Gdańska* 1913 nr 8. — Ciekawe rozprawy sądowe. *Pielgrzym* 1913 nr 3. — Procesy redaktorów polskich. *Pielgrzym* 1913 nr 6. — W sprawie lekarza dra Majkowskiego. *Pielgrzym* 1913 nr 56. — Sprawozdanie Towarzystwa Muzeum Kaszubsko-Pomorskiego za czas od 1 VII 1914 do 1 VII 1916. *Dzien. Poz.* 1916 nr 168. — *Dzien. Gdański* 1919 nr 58.
- Pomorzanin* 1921 nr 98. — „Gryf” zmarłych wstały. *Pomorze* dod. *Dzien. Gdańskiego* 1921 nr 9. — J. K. [J. KARNOWSKI]: „Gryf” „redivivus”. *Zapiski Tow. Nauk. w Tor.* 1922 s. 183. — Wznowienie „Pomorzanina”. *Dzien. Gdański* 1923 nr 72. — *Pomorzanin* 1923 nr 24. — W. BUDZYSZ [J. KARNOWSKI]: Dr A. Majkowski i literatura kaszubska. *Słowo Pomorskie* 1924 nr 202. — W. BUDZYSZ [J. KARNOWSKI]: Szlakiem „Gryfa”. *Słowo Pomorskie* 1925 nr 25 stycznia. — *Roczn. Korporacji Studentów Uniw. Poz.* „Pomerania”. Cz. I. *Poz.* 1926 s. 24. — J. KARNOWSKI: „Gryf” powojenny. *Mestwin* dod. *Słowa Pomorskiego* 1927 nr 2. — R. BERGEL: Kaszubska literatura gwarowa. *Tęcza* 1928 nr 28. — L. SUMIŃSKI: Kilka uwag do J. Karnowskiego „Filomaci pomorscy. Cz. 1”. *Mestwin* dod. *Słowa Pomorskiego* 1928 nr 5. — J. KARNOWSKI: O swojszczyznę kaszubską. *Księga pamiątk. Akademickiego Koła Pomorskiego przy Uniw. Poz.* *Poz.* 1929. —
- J. K. KURNATOWSKI: Kaszubi, ich rozwój kulturalny i gospodarczy. W-wa 1929. — L. SOBOCIŃSKI: Pomorska Szkoła Sztuk Pięknych w Grudziądzu. *Księga pamiątk. dziesięciolecia Pomorza.* Tor. 1930. — M. SZURLO-GRZELAK: Pomorski Urząd Wojewódzki. Jego powstanie, rozwój i chwila obecna. *Księga pamiątk. dziesięciolecia Pomorza.* Tor. 1930. — A. FONEK: Kaszubi w Warszawie. *Gryf Kaszubski* 1931/1932 nr 10. — W. PNIEWSKI: Język kaszubski w polskich utworach powieściowych. *Gryf* 1931/1932 nr 1. — J. KARNOWSKI: Kaszubska literatura regionalna. *Dziś i jutro* 1932 nr 4/5. — R. LUTMAN: O ruchu młodokaszubskim. *Słowo Pol.* 1932 nr z 13 stycznia. — B. STELMACHOWSKA: Stosunek Kaszub do Polski. *Tor.* 1932 s. 10-14, 26-27. — W. PNIEWSKI: Regionalizm literacki na Kaszubach dawniej i dziś. *Dzien. Poz.* 1933 nr 16. — F. LORENTZ: Zarys etnografii kaszubskiej. W: F. Lorentz, A. Fischer, T. Lehr-Splawiński: Kaszubi. Kultura ludowa i język. *Tor.* 1934 s. 129-130. — L. HEYKE: Sfinks kaszubski. Ruch młodokaszubski. *Gaz. Gdańska* 1935 nr 184 dod. *Głos Lit.-Nauk.* nr 42. — J. KARNOWSKI: Zabory w kaszubskiej literaturze regionalnej. *Zabory* 1935 nr 11. — J. KWIATKOWSKI: Polski Gdańsk w czasie przełomowym. Cz. 1. *Orłowo Morskie* 1935. — J. STĘPOWSKI: „Gryf”. *Szkwał* 1935 nr 10. — Wystawa kaszubska historyczno-kulturalna [zbiorów Majkowskiego w Kartuzach]. *Zrzesz Kaszëbskô* 1935 nr 1. — W. PNIEWSKI: Uwagi o literaturze regionalnej. *Zabory* 1936 nr 10/12. — *Kaszuby* dod. *Gaz. Kartuskiej* 1936 nr 1 s. 8, nr 2 s. 8. — A. BUKOWSKI: Najnowsza literatura kaszubska. *Wiad. Lit.* 1937 nr 27. — W. JANKOWSKI: Kaszubi piszą. *Bluszcz* 1937 nr 35. — J. KARNOWSKI: Z piśmiennictwa kaszubskiego. *Dzien. Bydg.* 1937 nr 280. — F. MARSZÓŁK [F. MARSZAŁKOWSKI]: Cztery wjeki wod zjazdu młodokaszubow we Gdińsku. *Zrzesz Kaszëbskô* 1937 nr 11. — M. TURWID: Dzieło A. Majkowskiego. *Kur. Poz.* 1937 nr 405; też *Dzien. Kujawski* 1937 nr z 7 listopada. — V żalobje. *Zrzesz Kaszëbskô* 1937 nr 2 [śmierć matki A. Majkowskiego]. — F. MARSZÓŁK [F. MARSZAŁKOWSKI]: Dregji dzień zjazdu młodokaszubow we Gdińsku. *Zrzesz Kaszëbskô* 1938 nr 2. — L. ROPPEL: Narodziny ludowego dramatu kaszubskiego. *Trybuna Literatów i Artystów* 1938 nr 2-3.
- (Nekrologi i wspomnienia pośmiertne:)
A. BUKOWSKI: Wspomnienie pośmiertne. *Biul. Pomorski* 1938 nr 3; A. BUKOWSKI: A. Majkowskiego walka o polskie Kaszuby. *Front Zach.* 1938 nr 4; A. B. [A. BUKOWSKI]: Pogrzeb dra A. Majkowskiego. *Teka Pomorska* 1938 nr 1/2; A. B. [A. BUKOWSKI]: Kaszubska wystawa historyczno-kulturalna w

Kartuzach. *Teka Pomorska* 1938 nr 5/6; A. BUKOWSKI: Wspomnienie pośmiertne. *Teka Pomorska* 1938 nr 1/2. [Rec. *Zrzesz Kaszëbskô* 1938 nr 5]; *Slovanský přehled* (Praga) 1938; P. GRZEGORCZYK: Diariusz kultury polskiej za r. 1938. *Nowa Książka* 1938 s. XLV; Pamięci wielkiego nasiñca A. Majkowskiego, 1876-1938. *Kaszuby dod. Gaz. Kartuskiej* 1938 nr 3; JONK WOD SOVJOTU: Më trzecië pokolenjë. *Zrzesz Kaszëbskô* 1938 nr 7; K. KANTAK: Spuścizna literacka po A. Majkowskim znajdujãca siã w moim posiadaniu. *Teka Pomorska* 1938 nr 4; J. KARNOWSKI: W trzydziestã rocznicã powstania „Gryfa”. Wspomnienie. *Kaszuby* 1938 nr 11; J. K. [J. KARNOWSKI]. *Zabory* 1938 nr 1; A. F. KOWALOWSKI: Umarł strãznik kaszubszczyzny. *Prosto z Mostu* 1938 nr 35; H. KUMINEK: Trudny żywot A. Majkowskiego, który Kaszubów wprowadził do Polski. *Dzien. Bydg.* 1938 nr 41; W. PNIIEWSKI: Pozgonne wielkiemu przywódcy Kaszubów. *Kur. Baltycki* 1938 nr 42; RĘBJOK: Głose prasë wo sp. Dr A. Majkovskijim. *Zrzesz Kaszëbskô* 1938 nr 6; J. ROMSKI: Szlachota narodniho Wodce decha Kaszebov sp. dr med. A. Majkovskijho. *Zrzesz Kaszëbskô* 1938 nr 3; L. ROPPEL: Ambasador kaszubszczyzny. *Kleka* 1938 nr 5; L. SOBOCIŃSKI: „Co kaszubskie — to polskie”. *Gaz. Gdańska* 1938 nr 242; M. TURWID: Kaszuby w ciężkiej žalobie. *Kur. Poz.* 1938 nr 77; Kaszuby w žalobie. *Dzien. Bydg.* 1938 nr 34; *Dzien. Bydg.* 1938 nr 36; *Dzien. Gdynski* 1938 nr 36; Wspniany pogrzeb dra A. Majkowskiego. *Dzien. Gdynski* 1938 nr 37; *Gaz. Kartuska* 1938 nr 19; Zgon szermierza Kaszubów dr Franciszka [!] Majkowskiego. *Głos Pomorza* 1938 nr 2 z 16 lutego; *Kur. Baltycki* 1938 nr 35; Po zgonie pisarza kaszubskiego dr Majkowskiego. *Kur. Baltycki* 1938 nr 37; *Kur. Bydg.* 1938 nr 38; *Kur. Warsz.* 1938 nr 308 A; Pogrzeb śp. dra A. Majkowskiego. *Pielgrzym* 1938 nr 2 z 17 lutego; *Slavia Occidentalis* t. 17 (1938) s. 1-2; Zgon wodza duchowego Kaszubów. *Słowo Pomorskie* 1938 nr 2 z 17 lutego; Przedniictwo kaszebskich zajmow przeszło na zrzesziñcov. *Zrzesz Kaszëbskô* 1938 nr 3; Knjezovskji pogrzeb Majkovskijho. *Zrzesz Kaszëbskô* 1938 nr 3; *Ziemia Kaszubska* 1938 nr 18 [wiad. o zorganizowanej w Kartuzach pośmiertnej wystawie prac A. Majkowskiego]; Kaszebsko vistava. *Zrzesz Kaszëbskô* 1938 nr 7.

A. BUKOWSKI: Życie i twórczość A. Majkowskiego. (Przedmowa do:) A. Majkowski: *Żęcë i przigodë Remusa*. Tor. 1938 [1939]. — L. HEYKE: Przypomnienie. *Kaszuby* 1939 nr 5. — J. KARNOWSKI: Śp. dr A. Majkowski. Wspomnienia — Listy — Uwagi. I część: 1908-1912. Okres młodokaszubski. *Zrzesz Kaszëbskô* 1939 nr 1/2-5. — F. Mar. [F.

MARSZALKOWSKI]: O wspólnã podstawã formy. *Zrzesz Kaszëbskô* 1939 nr 6/7. — F. MAR-SZÓŁK [F. MARSZALKOWSKI]: Nad czym radzili. *Zrzesz Kaszëbskô* 1939 nr 6/7. — *Zrzesz Kaszëbskô* 1939 nr 3.

D. MAJKOWSKA: Wspomnienia o A. Majkowskim. *Zrzesz Kaszëbskô* 1945 nr 10. — M. TURWID: Remus przeciwko Smętkowi. *Arkona* 1945 nr 1-2. — M. TURWID: O odrodzeniu kulturalnym Pomorza. *Głos Wielkop.* 1945 nr 144. — A. BUKOWSKI: Motyw morza w poezji kaszubskiej. *Arkona* 1946 nr 6/7. — M. DEREŻYŃSKI: Majkowski — Tetmajer Kaszubszczyzny. *Odrodzenie* 1946 nr 3. — K. KANTAK: Dzieje ziemi pomorskiej. Jeruzolima 1946. — B. OSMÓLSKA: Kłopoty uniwersyteckie A. Majkowskiego. *Arkona* 1946 nr 9/10. — B. RICHERT: A. Majkowski — wielki Kaszuba. *Zrzesz Kaszëbskô* 1946 nr 20. — J. ROMPSKI: O literaturze kaszubskiej. *Zrzesz Kaszëbskô* 1946 nr 20. — A. BUKOWSKI: Poezja kaszubska. *Arkona* 1947 nr 3/4. — L. ROPPEL: Karnowski, Heyke, Majkowski jako przedstawiciele regionalnego teatru kaszubskiego. *Rejsy dod. Dzien. Baltyckiego* 1947 nr 3. — A. BUKOWSKI: Bojownik o polskie Wybrzeże. *Rejsy dod. Dzien. Baltyckiego* 1948 nr 8. — A. BUKOWSKI: Walka ze Smętkiem w życiu i twórczości A. Majkowskiego. *Jw.* nr 40. — T. POLAŃSKI: O wodzu duchowym Kaszubów. *Kur. Pol.* 1948 nr 265. — T. STWORSKI: Pamięci duchowego wodza Kaszub. *Ilustr. Kur. Pol.* 1948 nr 38. — A. BUKOWSKI: W kręgu kaszubskiego zaplecza morskiego. *Odra* 1949 nr 22. — A. BUKOWSKI: Regionalizm kaszubski. Ruch naukowy, literacki i kulturalny. Zarys monografii historycznej. Poz. 1950. — A. BUKOWSKI: Oblicze społeczne twórcy ruchu młodokaszubskiego. *Przegl. Zach.* 1950 nr 5/6 i odb. — Z. TOPOLIŃSKA: Gwara kaszubska w literaturze. *Język Pol.* 1956 nr 5. — J. KARNOWSKI: Moja droga kaszubska. Pamiętnik. *Kaszëbë* 1957 nr 1-4 i nr 2 wyd. specjalne, [ciąg dalszy:] *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1965-1967-1968 nr 1-3.

K. KANTAK: Regionalizm kaszubski. *Kaszëbë* 1958 nr 11. — L. ROPPEL: On walczył o prawdę i piękno. W 20 rocznicę śmierci A. Majkowskiego. *Kaszëbë* 1958 nr 3. — A. BUKOWSKI: Folklorysty kaszubscy XVIII, XIX i XX w. *Lit. Lud.* 1959 nr 1/2. — S. PIŁGOŃ: Stefana Żeromskiego parerga i paralipomena. *Pam. Lit. R.* 50 (1959) z. 2. — *Kaszëbë* 1959 nr 11. — K. BĄCZKOWSKI: Przemiany. *Kaszëbë* 1961 nr 20/21. — (tb) [T. BOLDUAN]: K. Kantak o Majkowskim. *Kaszëbë* 1961 nr 22. — T. CIEŚLAK: Sylwetki działaczy kaszubskich. 4. A. Majkowski. *Szkice z dziejów Pomorza*. T. 3. W-wa 1961. — K. KAMIŃSKA: „Gryf” wraz z dodatkiem „Gryf Kaszubski” (1908-1934).

- Bibliografia zawartości. Gdańsk 1961.—K. KANTAK: Pomorze, Gdańsk i Sopot. *Wiadomości* (Londyn) 1961 nr 38-39.—R. OSTROWSKA, I. TROJANOWSKA: Biedeker kaszubski. Gdynia 1962 s. 188-191.—L. ROPPEL: Majkowski w Sopocie. *Głos Wybrzeża* 1963 nr 34.—C. SKONKA: W 25 rocznicę śmierci dra A. Majkowskiego. *Głos Wybrzeża* 1963 nr 32.—M. WAŃKOWICZ: Walczący Gryf. W-wa 1963 s. 89-91.—W 25-lecie śmierci dra A. Majkowskiego. *Mój ojciec... Dzień. Bałtycki* 1963 nr 35 [rozmowa z Damrą Majkowską].—L. BĄDKOWSKI: Posłowie do: A. Majkowskiego: *Życie i przygody* Remusa. Gdynia 1964.—T. CIEŚLAK: „Gryf”—pismo dla spraw kaszubskich. *Roczn. Hist. Czasopiśmiennictwa Pol.* t. 3 (1964) z. 1.—T. CIEŚLAK: Z dziejów prasy polskiej na Pomorzu Gdańskim w okresie zaboru pruskiego. Gdańsk 1964 s. 7, 92-93, 109-110, 122, 124-130.—B. MIAZGOWSKI: Morze w literaturze polskiej. Gdynia 1964 s. 196, 251.—J. WĘSIERSKI: Ziemia Gdańska uczciła pamięć dra Majkowskiego. *Jantarowe Szlaki* 1964 nr 4.—W. KIEDROWSKI: Majkowski a „Zrzesz Kaszubska”. *Głos Wybrzeża* 1965 nr 37.—W. ALEKSANDROWICZ: Koncepcje demokratyczno-ludowe Majkowskiego w l. 1918-1920. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1966 nr 2.—W. ALEKSANDROWICZ: A. Majkowski inicjator zbiorów muzealnych i skansenu w Wejherowie w l. 1930-1938. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1966 nr 5.—A. BUKOWSKI: Oblicze społeczne „Gazety Gdańskiej”. *Głos Wybrzeża* 1966 nr 123.—A. BUKOWSKI: Fantazja i prawda o A. Majkowskim i mistrzu Berkaniu. *Głos Wybrzeża* 1966 nr 310.—A. BUKOWSKI: Walka na Gdańskiej redukcji o polskość Wybrzeża. W 75-lecie „Gazety Gdańskiej”. *Tyg. Morski* 1966 nr 21.—T. CIEŚLAK: Prasa Pomorza Wschodniego w XIX i XX w. W-wa 1966 s. 65-66, 69, 111.—M. KOWALIK: Pamięci A. Majkowskiego. *Bandera* 1966 nr 50.—L. ROPPEL: Jak A. Majkowski spłacił dług wdzięczności? *Głos Wybrzeża* 1966 nr 305.—(Sier.) [S. SIERECKI]: Wejherowo czci pamięć A. Majkowskiego. *Wieczór Wybrzeża* 1966 nr 278.—T. CIEŚLAK: Sylwetki mazurskie i kaszubskie. W-wa 1967 s. 136-148. [Rec.: (P. Pom.) [T. Bolduan]. *Litery* 1967 nr 6; E. Martuszewski. *Warmia i Mazury* 1967 nr 8; T. Oracki. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1967 nr 25; H. Skrobiszewska. *Nowe Książki* 1967 nr 17].—D. MAJKOWSKA: Z kartek kalendarza A. Majkowskiego. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1967 nr 1 [dot. pamiętnika z l. 1914-1918].—D. MAJKOWSKA: Wacław Wojciechowski w listach do A. Majkowskiego. *Jw.* nr 7.—A. NAGEL: Pierwszy był Majkowski. *Głos Wybrzeża* 1967 nr 16.—S. POZNAŃSKI: Redaktor kaszubskiego „Gryfa”. *Światowid* 1967 nr 5.—L. ROPPEL: Krótki zarys literatury kaszubskiej do 1939 r. *Pomorze Gdańskie* nr 4: *Lit. i Język*. Gdańsk 1967 s. 24-28.—J. TREPCZYK: Moje wspomnienia o dr A. Majkowskim. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1967 nr 2.—A. Majkowski. *Zbiór poezyj pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967.—(B. K.). *Dzień. Bałtycki* 1968 nr 35.—L. BĄDKOWSKI: Nie poznany za życia. *Głos Wybrzeża* 1968 nr 35.—A. K. HIRSZ: „Co kaszubskie—to polskie”. *Wr. Tyg. Katol.* 1968 nr 6.—W. KIEDROWSKI: *Słowo Powoz.* 1968 nr 38.—D. MAJKOWSKA: *Mój ojciec. Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1968 nr 3.—ANTONI MAJKOWSKI: Wspomnienia... o A. Majkowskim. *Dzień. Bałtycki* 1968 nr 36.—męż. [W. MĘŻNICKI]. *Pomorze* 1968 nr 5.—„Gazeta Gdańska”. 75 rocznica powstania. Gdańsk 1968 s. 19, 24, 34, 84-85, 89.—W hołdzie A. Majkowskiemu. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1968 nr 2.—J. DRZEŹDŻON: Trzy pokolenia pisarzy kaszubskich. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1969 nr 3/4.—J. DRZEŹDŻON: O poezji kaszubskiej. *Poezja* 1969 nr 10.—J. ŚLIZIŃSKI: Studia poświęcone stosunkom literackim polsko-czeskim i polsko-słowackim. *Wr.* 1969.—J. DRZEŹDŻON: Ruch regionalny na Kaszubach w l. 1920-1939. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1970 nr 5/6.—D. MAJKOWSKA: Korespondencja A. Majkowskiego z Bernardem Chrzanowskim z l. 1905-1921. *Libri Gedanenses* (Gdańsk) 1970 s. 129-185.—J. DRZEŹDŻON: Wędrówki Remusowe po Kaszubach. O A. Majkowskim. Gdańsk 1971.—L. PROROK: Szkice bałtyckie i inne. Gdańsk 1972 s. 221-222, 234.
- Jak w Koscérznie koscielnygo obrele. [B. MIŁSKI]. *Gaz. Gdańska* 1898 nr 11 [zapowiedź wydania utworu].—G. POBŁOCKI. *Gaz. Gdańska* 1899 nr 43.—[J. ŁĘGOWSKI]: Przegląd prac dotyczących ludności polskiej Prus i Pomorza. *Roczn. Tow. Nauk. w Tor.* R. 9 (1902).—*Echo Gdańskie* 1926 nr 56; *Gaz. Kartuska* 1926 nr 26; *Pielgrzym* 1926 nr 123; *Pomorzanin* 1926 nr 20; *Słowo Pomorskie* 1926 nr 59 [dot. wystawień przeróbki scenicznej].—*Teatr Lud.* 1926 nr 4.—W. PNIEWSKI. *Roczn. Gdański* t. 2/3 (1928/1929) i odb. Gdańsk 1929.—L. ROPPEL: Karnowski, Heyke, Majkowski jako przedstawiciele regionalnego teatru kaszubskiego. *Rejsy dod. Dzień. Bałtyckiego* 1947 nr 3.—Z. CIESIELSKI: Teatr polski w Wolnym Mieście Gdańsku 1920-1939. Gdańsk 1969 s. 113.
- Spiewe i frantówci. G. P. [G. POBŁOCKI]. *Gaz. Gdańska* 1903 nr 131-132 [o nie wydanym jeszcze zbiorze].—Dr P. *Gaz. Gdańska* 1904 nr 105.—A. BUKOWSKI:

O satyrze i satyrykach kaszubskich. *Rejsy* dod. *Dzien. Bałtyckiego* 1948 nr 15; J. KRAUSOWA: Satyryk kaszubskiej prowincji. *Rejsy* dod. *Dzien. Bałtyckiego* 1948 nr 12 [dot. cyklu Z małego miasta].

Zdroje Raduni. (h.a.) *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 31. — *Kaszuby* 1936 nr 9.

Historia Kaszubów. S. GRONOWSKI: „Historia Kaszubów” dr Majkowskiego. Dzieło pośmiertne pisarza kaszubskiego o przeszłości Pomorza. *Słowo Pomorskie* 1938 nr 255. — A. KŁAFKOWSKI: Od Królewnej Wiśni do Ceynowy. *Dzien. Poz.* 1938 nr 255. — B. NUSZKOWSKI: Poeta — dziejopisem kaszubskim. *Dzien. Bydg.* 1938 nr 266. — SZARKOWSKI. *Biul. Pomorski* 1938 nr 11. — Nowe książki o Kaszubach. *Kaszuby* 1938 nr 8. — *Nowa Książka* 1938 z. 10. — *Zrzesz Kaszëbskô* 1938 nr 10. — S. GRONOWSKI. *Kultura* 1939 nr 31. — *Biul. Pomorski* 1939 nr 4. — P. CZAPLEWSKI. *Zapiski Tow. Nauk. w Tor.* t. 11 (1939/1945) z. 5/12. — T. BOLDUAN: Kłątwa kaszubszczyzny. *Litery* 1967 nr 2.

Żęcé i przigodë Remusa. *Zrzesz Kaszëbskô* 1934 nr 1. — *Gaz. Gdańska* 1935 nr 236. — *Zrzesz Kaszëbskô* 1935 nr 1. — A. BUKOWSKI: Pierwsza powieść kaszubska. *Teka Pomorska* 1936 nr 3/4. [Rec.: Balt. [Z. Łukomski]. *Słowo Pomorskie* 1937 nr 33; F. Marszałkov [F. Marszałkowski]. *Zrzesz Kaszëbskô* 1937 nr 3]. — W. PNIEWSKI: Nowe książki o Kaszubach. *Kaszuby* 1936 nr 6. — W. PNIEWSKI. *Straż Gdańska* 1936 nr 6. — F. BIESZK: Ormuzdovô skra. *Zrzesz Kaszëbskô* 1937 nr 4. — J. KARNOWSKI: Remus. *Kaszuby* 1937 nr 11. — A. BUKOWSKI: Powieść kaszubska A. Majkowskiego. *Kur. Poz.* 1939 nr 242. — (m.d.) [M. DEREŻYŃSKI]: Pierwsza powieść kaszubska na półkach księgarskich. *Słowo Pomorskie* 1939 nr 119. — *Zrzesz Kaszëbskô* 1945 nr 4. — E. MARTUSZEWSKI: Remus — kaszubski don Quijote. *Wiatr od Morza* 1946 nr 3. — J. ROMPSKI: O literaturze kaszubskiej. *Zrzesz Kaszëbskô* 1946 nr 6. — A. W. [A. WYSOCKI]: Na tropie kaszubskiego Remusa. *Dzien. Bałtycki* 1947 nr 236. — R. OSTROWSKA, I. TROJANOWSKA: Bedeker kaszubski. Gdynia 1962 s. 265-267. — L. BĄDKOWSKI: Dzieło życia. *Litery* 1964 nr 8 [fragm. postawia do: A. Majkowskiego: Życie i przigody Remusa]. — L. BĄDKOWSKI: Prywatne dodatki do „Remusa”. *Litery* 1964 nr 12 [dot. pracy nad przekładem powieści]. — A. GOSTOMSKA. *Głos Wybrzeża* 1964 nr 242. — M. ORSKI: O klasycyzmie i romantyczności „Remusa”. *Litery* 1964 nr 11. — (sier.) [S. SIERECKI]: Dwie cenne pozycje Wydawnictwa Morskiego. *Wieczór Wybrzeża* 1964 nr 261. — L. BĄDKOWSKI: Na fali pośmiertnego sukcesu. *Głos Wybrzeża* 1965 nr 40. —

A. BUKOWSKI: W sprawie przekładu „Remusa”. W: *Województwo Gdańskie w XX-leciu Polski Ludowej*. Gdańsk 1965 s. 422-426. — A. BUKOWSKI: A. Majkowski w krzywym zwierciadle L. Bądkowskiego. *Gdańskie Zeszyty Hum.* R. 8 (1965) nr 13 s. 195-214. [Polem.: Z. Rynduch: Dyskusja nad przekładem powieści A. Majkowskiego o Remusie. *Gdańskie Zeszyty Hum.* R. 8 (1965) nr 13 s. 238-240; W. K. [W. Kiedrowski]: Dyskusja o Remusie. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1965 nr 6; L. Bądkowski: Czyste jak iza zwierciadło Pana Bukowskiego. *Litery* 1966 nr 12; A. Bukowski: Jeszcze w sprawie przekładu „Remusa”. *Litery* 1967 nr 1; Z. Rynduch: Jeszcze w sprawie przekładu „Remusa”. *Litery* 1967 nr 1; W. Kiedrowski: Pana Bukowskiego i pana Rynducha wyroki i etykiety. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1967 nr 1].

A. CIENSKI: Nad książkami. *Odra* 1965 nr 10. — J. DRZEŹDŹON: Przekładać? Nie przekładać? *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1965 nr 6. — B. FAC: O poezji w „Remusie”. *Litery* 1965 nr 1. — A. JELCZ: Z literatury kaszubskiej. *Nowe Książki* 1965 nr 9. — E. MARTUSZEWSKI: Polska książka w polskim przekładzie. *Pomorze* 1965 nr 2. — Już w przygotowaniu drugie wydanie „Remusa”. *Głos Wybrzeża* 1965 nr 81. — A. BUKOWSKI: Pierwsza wersja powieści A. Majkowskiego o Remusie. *Gdańskie Zeszyty Hum.* R. 9 (1966) nr 14 s. 157-182. — D. MAJKOWSKA: Śladami Remusa. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1966 nr 4. — D. MAJKOWSKA: Zarys powstania „Remusa” A. Majkowskiego. *Gdański Roczn. Kult. R.* 3 (1966) s. 109-128. — J. MZURCZYK. *7 Głos Tyg. dod. Głosu Szczecińskiego* 1966 nr 29. — J. DRZEŹDŹON: Smutek kaszubski. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1968 nr 4. — A. K. HIRSZ: Porównania w powieści „Żęcé i przigodë Remusa”. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1968 nr 2. — A. K. HIRSZ: Przyroda na tle kultury ludowej w „Remusie” Majkowskiego. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1968 nr 6, 1969 nr 1. — D. FREY-MAJEWSKA: Remus na Kaszubach. *Trybuna Ludu* 1969 nr 94/95. — J. DRZEŹDŹON: Wędrowki Remusowe po Kaszubach. O A. Majkowskim. Gdańsk 1971. — J. DRZEŹDŹON: Spór przechodzący do historii? *Litery* 1971 nr 3. — T. LIPECKI. *Pomerania* 1972 nr 4.

Pomorzanie. D. MAJKOWSKA: „Pomorzanie” Majkowskiego. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1965 nr 1.

Recenzje wydań zbiorowych Wiersze i frantówci. J. STRUMIEŃSKI: Nowe książki: Ludu mój pomorski... *Kaszëbë* 1958 nr 3.

MALISZEWSKI EDWARD (1875–1928)

Krypt.: E. M.; k.

Nowelista, bibliograf, publicysta, historyk.

Ur. 28 września 1875 w Warszawie; syn Kajetana, powstańca z 1863 r., i Zofii z Wieleckich. Pochodził z rodziny ziemiańskiej. W Warszawie uczęszczał do IV Gimnazjum, którego nie ukończył z powodu trudności materialnych. Wykształcenie uzupełniał jako samouk, studiował także w Paryżu i Londynie. Był nauczycielem domowym najpierw w Kieleckiem, potem na Ukrainie. Ze względu na zły stan zdrowia przez dwa lata mieszkał w Zakopanem. Jako korespondent *Gońca Porannego* i *Wieczornego* przebywał pewien czas w Petersburgu. W 1919–1920 redagował *Ziemię*. Był członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie. Zmarł tamże 24 listopada 1928.

TWÓRCZOŚĆ

1. Z życia. W-wa 1899.

Zawartość: Z życia. (*Ateneum* 1896 t. 4 s. 471–526); Na futuro. (*Głos* 1898 nr 29–34).

2. Nad Styrem. W-wa 1916 *Bibl. Nowości* z. 19–20.

Szkic historyczny.

3. Bibliografia pamiętników polskich i Polskich dotyczących. Druki i rękopisy. W-wa 1928.

Nadto prace z dziedziny historii i geografii.

Utwory literackie i artykuły zamieszczał w czasopismach: *Ateneum* (1896, 1898–1899; tu m.in.: debiut: W sobotę. Szkic. 1896 t. 2 s. 543–549; tłum. z Horacego: Rozmowa z Lidią. 1898 t. 1 s. 445; Powrót do gniazda. 1899 t. 4 s. 63–72), *Bellona* (1918–1919), *Biesiada* (1924), *Drużyna* (1919), *Dziennik Chicagoński* (1899; tu: Dni wiosny. Obrazek. Nr 247), *Ekonomista*, *L'Est Européen* (W-wa 1922), *L'Est Polonais* (W-wa 1921), *Gaz. Lw.*, *Gaz. Pol.* (1899–1901, 1903–1905; tu m.in.: Dni wiosny. Obrazek. 1899 nr 222; Burza. Nowela. 1900 nr 142 oraz rubr.: Teatr i sztuka. 1903 nr 236–334 z przerwami, 1904 nr 128, 138), *Gaz. Warsz.* (1914), *Głos* (1898–1900; tu m.in.: W Kościeliskach. Nowela. 1899 nr 49–52), *Goniec Por. i Wiecz.* (1906–1907, 1914), *Kobieta Współcz.* (1927; tu: Jedna z wielu. Epizod z dziejów 1863 r. Nr 3), *Książka* (1903, 1922), *Kur. Pol.*, *Mysł Pol.* (1906), *Naród* (1906), *Nowa Reforma* (1899; tu: Powrót do gniazda. Opowiadanie. Nr 82–83), *Polska Zbrojna*, *Polsko-bułgarski przegląd* (Sofia 1920), *Poradnik dla Czytających* (1913), *Prawda* (1898; tu: Strach. Nr 28), *Przegl. Lit.* (1899), *Przegl. Warsz.* (1921), *Przełom*, *Sprawy Narodowościowe* (1927), *Ster*, *Świat* (1925–1927), *Tyg. Ilustr.* (1910), *Wiadomości Pol.* (1915, 1918), *Wiarus* (1918–1919; tu m.in.: O „Mazurku Dąbrowskiego”. 1918 nr 16; Książę

Józef w poezji polskiej. 1918 nr 30–31), *Wiś i Dwór* (1918), *Wschód Polski* (1922), *Ziemia* (1910–1914, 1919–1920), *Żołnierz Pol.* (1921–1922, 1925).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Kalendarz Gońca na r. 1914*; *Księga jubileuszowa dla uczczenia... L. Krzywickiego*. W-wa 1925, *Księga pamiątk. uroczystego obchodu dn. 3 maja 1916 r. w W-wie*. W-wa 1916, *Pam. IV Powsz. Zjazdu Historyków Pol. T. 2*. Lw. 1927 s. 212–216.

Listy i materiały

1. Do A. B. Brzostowskiego z 1903. Rkps *Bibl. Miejska* W-wa sygn. 48.

2. Do H. Łopacińskiego z 1903. Rkps *Bibl. PAN* w Kr. sygn. 2271.

3. Do K. Hoffmana z 1904. Rkps *Bibl. Miejska* w Bydż. sygn. 913.

4. Do Pol. Tow. Hist. we Lw. list z 1921. *Rkps Ossol.* sygn. 7351/II.

5. Do T. Jaroszyńskiego. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. III 6358.

6. Materiały do słownika biograficznego uczestników powstania styczniowego. Rkps *Bibl. Nar.*

OPRACOWANIA

(Nekrologi:) A. JAN. *Ziemia* 1928 nr 24 s. 386–387; S. THUGUTT. *Sprawy Narodowościowe* 1928 nr 5; M. ŚWIECHOWSKI. *Przełom* 1929 nr 3.

W. OLSZEWICZ: Dzieło krajoznawcze E. Maliszewskiego. *Ziemia* 1930 nr 7–8 i odb. — J. IWASZKIEWICZ: E. Maliszewski. W-wa 1931. — K. CHŁĘDOWSKI: Pamiętniki. Wr. 1951; wyd. 2 Kr. 1957. — K. ROHOZIŃSKA-OWCZAREK. *Słownik pracowników książki pol.* W-wa 1972.

Bibliografia pamiętników polskich... I. CHRZANOWSKI: Kilka uzupełnień do... *Przew. Bibliogr.* 1928 nr 20. — S. BED-

NARSKI. *Przegl. Powsz.* 1929 nr 542. — K. CHODYNIECKI. *Ateneum Wil.* 1929 nr 15. — Z. DĘBICKI. *Kur. Księgarski* 1929 nr 4. — L. FINKEL. *Przegl. Hist.-Wojskowy* 1929 nr 1. — A. PRUSIEWICZ. *Kwart. Hist.* 1929;

L. FINKEL, H. BACHULSKA: Z powodu recenzji A. Prusiewicza z pracy E. Maliszewskiego... *Kwart. Hist.* 1929 s. 608-616. — *Gaz. Lw.* 1929 s. 84. — K. ŚWIERKOWSKI. *Przegl. Bibl.* 1930 z. 1 i odb.

MAŁECKI ANTONI zob. tom 8

MAŃKOWSKI ALEKSANDER (1855–1924)

Pseud.: ABMER-AZ; TADEUSZ ZAREMBA.

Dramato- i powieściopisarz.

Ur. 6 czerwca 1855 w Sahince na Podolu w rodzinie ziemiańskiej. Syn Waleriana i Tekli z Łaźnińskich. Gimnazjum ukończył w Odessie, studiował w politechnice w Karlsruhe i w Dreźnie. W 1877-1878 był słuchaczem wydziału filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po studiach osiadł najpierw w Sahince, potem w dziedzicznym Mańkowie (powiat Balta). W 1888 ożenił się z Wiktorią Carpegna di Falconieri i przebywał głównie we Włoszech, a po pierwszej wojnie światowej osiedlił się tam na stałe. Zmarł w marcu 1924 w Rzymie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Koszyczek Maryni. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Powst. 1878. Wyd. Lw. 1893 *Bibl. Teatrów Amatorskich* 63. Wyd. nast. Lw. [1918] *Pol. Monologista* 3.

Rkps Ossol. sygn. 10094/I pt. Koszyk Maryni.

2. Niedobrana para. Powieść. Poz. 1879.

3. Minowski. Komedia w 4 aktach. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 128-145 i odb. W-wa 1887. Wyst. W-wa 1886; Lubl. 31 sierpnia 1886; Poz. 4 grudnia 1886; Łódź 2 kwietnia 1888; Kr. 19 stycznia 1889.

Utwór uzyskał drugą nagrodę na konkursie im. Bogusławskiego w W-wie 1886.

Rkps Ossol. sygn. 10978/I.

4. Dziwak. Komedia w 5 aktach. *Gaz. Pol.* 1886 nr 248-262. Wyd. osob. W-wa 1887. Wyst. Poz. 29 stycznia 1887; Kr. 8 października 1887; Lw. 10 września 1888; Łódź 1 grudnia 1888; W-wa 12 maja 1889; Lubl. 5 listopada 1889.

5. Pan Wojciech. Powieść. *Gaz. Pol.* 1888 nr 194-233 i odb. W-wa 1889.

6. Hrabia August. Notatki i wrażenia. *Gaz. Pol.* 1890 nr 68-107. Wyd. osob. W-wa 1890.

Powieść.

Rkps Bibl. Nar. sygn. I 8887.

7. Moja Helenka. Powieść współczesna. *Gaz. Pol.* 1896 nr 220-290. Wyd. osob. Petersb. 1897.

8. Jadzia. Komedia w 5 aktach. Wyst. Kr. 5 października 1901; W-wa 17 stycznia 1903. Ogł. *Nasza Przyszłość* (Kijów) 1908

t. 5 s. 706-768, t. 6 s. 919-952. Wyd. osob. Kijów 1909.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 799.

9. Podróż za granicę. Powieść. *Gaz. Pol.* 1901 nr 225-299 z przerwami. Wyd. osob. W-wa 1903.

10. Dwużeniec. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 3 lutego 1906. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 3723, Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3589.

11. Złodziej. Dramat w 3 aktach. Wyst. Lw. 23 marca 1906. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3131.

Utwory literackie umieszczał w czasopiśmie: *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1886), *Gaz. Pol.* (1886, 1888, 1890, 1895-1896, 1901; tu m.in.: Słowiki. Nowela. 1886 nr 117-118; Miss Kate. Nowela. 1886 nr 137-139; Obiadek. Nowela. 1895 nr 42-45), *Kur. Warsz.* (1906; tu: Młodości, ty nad poziomy! Nr 31-48 z przerwami), *Nasza Przyszłość* (Kijów 1908).

Oraz w wydawnictwie: *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej.* Kr. 1893 (tu: Biedny Tazio. [Opowiadanie]. S. 405-406).

Listy i materiały

1. Do L. Mańkowskiego 120 listów z 1872-1907. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7631 II-7661 II.

2. Do matki 2 listy z 1878-1881. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7633 II, 7635 II.

3. Do T. Lenartowicza 2 listy z 1888 i b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2028 t. 8, 2084.

4. Do red. Ogi. *Dziem. Kijowski* 1911 nr 78.

5. Do J. Amborskiego b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7885 III.

6. Od L. Mańkowskiego 48 kart z 1904-1907. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7663 II.

7. Nieukończona powiastka wierszem. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7665 II.

OPRACOWANIA

M. GAWALEWICZ: Laureaci. S. Kozłowski i A. Mańkowski. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 127. — J. KOTARBIŃSKI. *Kraj* 1886 nr 21. — Pogawędka. *Bluszcz* 1886 nr 10. — *Tyg. Ilustr.* 1886 nr 168. — B. LUTOMSKI: Aplikanci literatury dramatycznej. *Przeł.* *Kur.* 1889 nr 1. — B. LUTOMSKI: Czy umilkli? *Kur. Codz.* 1893 nr 322. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 545. — P. CHMIEŁOWSKI: Zarys najnowszej literatury polskiej. 1864-1894. Kr. 1895 s. 300-301. Wyd. nast. Kr. 1898. — W. FELDMAN: Piśmiennictwo polskie ostatnich lat dwudziestu. T. 2 Lw. 1905. — *Wielka enc. powsz. ilustr.* T. 45/46 (1910).

(Nekrologi:) X. *Dziem. Poz.* 1924 nr 66; *Gaz. Por.* 1924 nr 83; *Głos Narodu* 1924 nr 44.

W. FELDMAN: Współczesna literatura polska. Wyd. 8 Kr. 1930. — A. ŁADYKA: A. Mańkowski. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 4. W-wa 1971.

Minowski -a-: Z teatrów warszawskich. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 138. — H. *Prawda* 1886 nr 30. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Warsz.* 1886 nr 80; przedr. Kroniki. Oprac. Z. SZWEYKOWSKI. T. 9. W-wa 1960 s. 91-93. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 126, 156. — *Kur. Por.* 1886 nr 57, 59, 61. — *Tyg. Ilustr.* 1886 nr 166. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 278. — A. K. *Nowa Reforma* 1889 nr 21. — IKS. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 113. — SYLF. *Kur. Kr.* 1889 nr 230. — *Czas* 1889 nr 19. — *Kur. Por.* 1889 nr 23. — *Szariat* 1889 nr 2. — K. T. *Nowy Kur. Pol.* 1893 nr 37. — A. CHOŁOŃSKI. *Kronika Spół. i Lit.* 1894 nr 3. — HMOL: Leopolianna. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 18. — (X). *Gaz. Lw.* 1894 nr 88. — *Goniec i Iskra* 1904 nr 7. — *Biesiada Lit.* 1913 nr 2.

Dziwaki -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 210. — A. K. *Nowa Reforma* 1887 nr 232. — QUIS. *Bluszcz* 1887 nr 3. — SYLF. *Kur. Kr.* 1887 nr 231. — (Z). *Gaz. Lw.*

1887 nr 68. — *Czas* 1887 nr 233. — *Kur. Por.* 1887 nr 284. — *Prawda* 1887 nr 43. — *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1887 nr 4. — * [A. KRZCHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1888 nr 217. — R. POLIŃSKI. *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1888 nr 211. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dziem. Pol.* 1888 nr 254. — *Ateneum* 1888 t. 4 s. 558-559. — *Iskra* 1888 nr 37. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1889 nr 108. — K. KASZEWSKI. *Kłasy* 1889 nr 1246. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1889 nr 22. — E. LUBOWSKI: Nowy autor na scenie warszawskiej. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 333. — J. ŁĘTOWSKI. *Niwa* 1889 nr 10. — M. *Życie* 1889 nr 22. — ± [A. MAZANOWSKI]. *Przeł. Tyg.* 1889 nr 20. — A. NOWICKI. *Prawda* 1889 nr 20. — NULLO. *Kur. Codz.* 1889 nr 131. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 294. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTOWSKI]. *Kur. Por.* 1889 nr 131. — I. SUSSER: Żydzi w poezji dramatycznej. *Izraelita* 1889 nr 1. — J. ŚLIWOWSKI. *Dziem. dla Wszystkich* 1889 nr 109-110. — *Czas* 1889 nr 19. — *Gaz. Przemyska* 1889 nr 36. — *Gaz. Warsz.* 1889 nr 125. — H. GLIŃSKI. *Kraj* 1891 nr 44. — -p-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 425. — *Kur. Por.* 1891 nr 326.

Pan Wojciech. K. MORAWSKA. *Przeł. Pol.* 1889 t. 93 s. 386-389. — F. RAWITA-GAWROŃSKI: Realizm w powieści. *Kłasy* 1889 nr 1234. — A. WITSKI. *Prawda* 1889 nr 3. — A. WITSKI. *Życie* 1889 nr 7. — G. ZAPOLSKA. *Przeł. Tyg.* 1889 nr 3; przedr.: *Dziela wybrane.* T. 1. Wr. 1958; *Listy Teatru Pol.* 1961/1962 z. 56 (fragm. pt. O realizm — prawdę bezwzględna). — *Ateneum* 1889 t. 1 s. 552-554. — *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 315.

Hrabia August. P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1890 t. 4 s. 174-178. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1890 nr 49. — K. EHRENBERG. *Kur. Pol.* 1890 nr 324. — cj [C. JANKOWSKI]: Luźne kartki. *Kraj* 1890 nr 32. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1891 nr 21. — LEON O. *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 36-37. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]: „Hrabia August” Mańkowskiego i „Bez dogmatu” Sienkiewicza. *Nowa Reforma* 1890 nr 256-257. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Przeł. Tyg.* 1890 nr 45. — J. NOWIŃSKI. *Życie* 1890 nr 48. — X. *Przeł. Pol.* 1890 t. 98 s. 328-330. — S. ŻEROMSKI. *Głos* 1890 nr 37; przedr.: Elegie i inne pisma literackie i społeczne. W-wa 1928. — C. JELLENTA: Z galerii pasażystów. *Prawda* 1891 nr 18. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Powieści psychologiczne: Hrabia August — Bez dogmatu. *Wiek* 1891 nr 17. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1891 t. 1 s. 172-184. — S. K. *Wędrowiec* 1891 nr 9. — B. CHRZANOWSKI: Dawne typy ruskich bele-

trystów w nowożytnej literaturze polskiej. *Prawda* 1892 nr 36-38. — A. GŁĘBSKI: Tendencja moralna i neuroza w powieści. *Rola* 1894 nr 39-40.

Moja Helenka. K. LASKOWSKI. *Kur. Niedzielnny* 1897 nr 46. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1897 nr 165. — W. BUKOWIŃSKI: *Prawda* 1898 nr 21-22. — P. CHMIEŁOWSKI. *Prawda* 1898 nr 22. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 14. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1898 t. 129 s. 168-170. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 13. — LR. [L. RUTKOWSKI]. *Ateneum* 1898 t. 1 s. 386-387.

Jadzia. h. *Naprzód* 1901 nr 275. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1901 t. 142 s. 354-362. — N. N. *Głos* 1901 nr 43. — WL. PERZ. [W. PERZYŃSKI]. *Głos Narodu* 1901 nr 229. — R. STARZEWSKI. *Czas* 1901 nr 230. — VERUS. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 43. — *Słowo Pol.* 1901 nr 471. — B. *Gaz. Warsz.* 1903 nr 18. — W. BOGUSŁAWSKI: Dramat i opera. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 2 s. 116-118. — W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 9. — S. BRZOZOWSKI. *Głos* 1903 nr 4. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1903 nr 4. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1903 nr 4. — M. MASSONIUS. *Gaz. Pol.* 1903 nr 18. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 19. — J. ROSENZWEIG. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1903

nr 4. — SKIR. *Bluszcz* 1903 nr 5. — K. Z. [K. ZALEWSKI]. *Wiek* 1903 nr 19. — B. ZAWADZKI. *Wędrowiec* 1903 nr 5. — *Dzien. dla Wszystkich* 1903 nr 14. — *Kur. Codz.* 1903 nr 19. — *Kur. Pol.* 1903 nr 18. — *Ziarno* 1903 nr 4. — *Nar. Głos Przemyski* 1906 nr 17. — K. DOMASZEWSKI. *Zagłębie* 1909 nr 156.

Podróż za granicę. W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 1 s. 602-603. — H. GALLE. *Książka* 1903 s. 249. — g. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 31. — L. [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1903 nr 208. — L. WŁODEK. *Wiek* 1903 dod. do nr 176. — *Bluszcz* 1903 s. 82. — *Gaz. Warsz.* 1903 nr 69.

Dwużeniec. mn. [M. JASTRZĘBSKI]. *Naprzód* 1906 nr 34. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1906 nr 69. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1906 nr 28. — Z. STEFAŃSKI. *Przegl. Pol.* 1906 t. 159 s. 565-568. — St. e. *Tygodnik* 1906 nr 6.

Złodziej. b.l. *Wiek Nowy* 1906 nr 1413. — H. CEPNIK. *Dzien. dla Wszystkich* 1906 nr 131. — Fel. Gw. [F. GWIŹDZ]. *Kur. Lw.* 1906 nr 79. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1906 nr 129. — f. m. [F. MRĄWCZYŃC]. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1906 nr 64. — A. W. [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1906 nr 69. — *Gaz. Nar.* 1906 nr 64.

MAREK ANDRZEJ (1880-1943)

Właściwie: ARENSTEJN lub ARNSTEIN MAREK.

Krypt.: A. M.; AR M; AR. M.; M. AR.; M. ARN.; MAR. ARN-N.

Dramatopisarz, tłumacz.

Ur. 2 stycznia 1880 w Warszawie, w rodzinie żydowskiej, syn Adama i Dory z Gotsfartów. Ukończył w Sanoku szkołę średnią (według W. Okręta był samoukiem). Debiutował jako dziennikarz w piśmie *Izraelita* i dramatopisarz w 1900. Mieszkał w Warszawie. Zajmował się filmem, w 1911-1912 opracowywał scenariusze i reżyserował filmy o tematyce żydowskiej produkcji spółki filmowej Kantor Sita w Warszawie. Od 1919 przebywał w Stanach Zjednoczonych w Los Angeles, gdzie współpracował z H. Zemachem i M. Schwartzem. Wrócił do Warszawy w 1924 i jako dyplomowany reżyser Związku Artystów Scen Polskich pracował w teatrach: Niezależnym — 1926, Nowości — 1928, Elizeum — 1929, Kameralnym — 1933. Był współtwórcą i pierwszym reżyserem Habimy — hebrajskiego teatru wędrownego. W czasie drugiej wojny światowej znalazł się w getcie warszawskim i kierował działającym tam Nowym Teatrem Kameralnym. Zginął zamordowany przez hitlerowców w 1943.

TWÓRCZOŚĆ

1. Chasydzi. Sztuka w 5 aktach ze śpiewami i tańcami. Wyst. W-wa 14 lipca 1900.

2. Jehuda Lubrowicz. Sztuka w 5 aktach osnuta na tle stosunków żydowskich z muzyką i śpiewami, zaczerpnięta z powieści E. Orzesz-

kowej „Meir Ezofowicz”. Wyst. W-wa 10 sierpnia 1901; Łódź 21 lipca 1907 (pt. Meir Ezofowicz).

3. Wieczna bajka. Obrazek dramatyczny w 1 akcie. Wyst. W-wa 25 września 1901. Wyd. osob. W-wa 1902 *Teatr Amatorski* 65. Wyd. nast. W-wa [1915] w serii jw.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 2090 pod wspólnym tyt. *Dramaty złudy*. Por. poz. 8, 9.

4. Nieskończona pieśń. Obrazek dramatyczny w 1 akcie z życia wyrobników żydowskich. Ogl. *Wschód* 1901 nr 33-35/36. Wyd. osob. Lw. 1901.

5. Bociany. Obrazek ludowy w 1 akcie na tle noweli M. Konopnickiej. Wyst. Kr. 18 października 1902; W-wa 20 marca 1903. Wyd. W-wa 1911 *Teatr Amatorski* 99.

6. Pieśniarze. Dramat w 4 aktach. Wyst. Łódź 18 października 1902; W-wa 10 marca 1903; Kr. 26 listopada 1904. Ogl. *Israelita* 1903 nr 1-16 (pt. Pieśniarze. Dramat osnuty na tle prawdziwego zdarzenia).

Wyst. również pt. *Pieśniarze ghetta*.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 2606-2608.

7. Bzik mojej żony. Krotoczwila w 1 akcie. W-wa 1902 *Teatr Amatorski* 70. Wyd. 3 popr. W-wa [b.r.] w serii jw.

Rkps — 4 egz. Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. 1083, 1084, 1085, 1086.

8. Król. Dramat w 1 akcie. Powst. ok. 1905. Nie druk.

Wiad. za L. Simonem.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 2090 pod wspólnym tyt. *Dramaty złudy*. Por. poz. 3, 9.

9. Siostry. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 22 czerwca 1907.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 2090 pt. jw. Por. poz. 3, 8.

10. Gdy liście spadają. Nokturn sceniczny w 1 akcie. Ogl. fragm. *Scena i Sztuka* 1907 nr 5. Wyst. W-wa 14 stycznia 1908 (z poz. 11 pod wspólnym tyt. *Królestwo krzywdy*. Trzy akty codziennego dramatu).

11. Złote sny. Poemat w 3 obrazach. Wyst. W-wa 14 stycznia 1908 (z poz. 10 pod wspólnym tyt. *Królestwo krzywdy*. Trzy akty codziennego dramatu).

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 4699.

12. Mendel Gdański. Dramat w 1 akcie wg noweli M. Konopnickiej. Wyst. Łódź 22 października 1910.

13. Noemi. Dramat w 3 aktach. Wyst. Łódź 1910; W-wa 17 grudnia 1910 (pt. *Fanatycy*); Kr. 17 sierpnia 1912 (pt. *Królowa Sabat*). Ogl. *Israelita* 1911 nr 40-48. Wyd. osob. W-wa 1912.

14. Chasydka i odstępca.

Scenariusz filmowy. Ekranizacja 1911.

15. Wódz Judei. Dramat w 1 akcie. *Israelita* 1913 nr 1-5.

16. Złodzieje. Dramat w 1 akcie. *Israelita* 1913 nr 12-14.

17. Golem. Misterium dramatyczne w 3 aktach podług starej legendy skomponował... Wyst. Lubl. 6 stycznia 1928 w reżyserii A. Marka; W-wa 26 maja 1928 jw.

Jest to adaptacja poematu dramatycznego H. Lejwika „Golem”.

18. Dramat niemoralny. Sztuka w 3 aktach. Wyst. 1928.

19. Żyda na stos. Sztuka w 8 obrazach według powieści Münzera. Wyst. W-wa 8 sierpnia 1933; Łódź 15 grudnia 1933.

Wg powieści K. Münzera: *Żyda na krzyż!*

20. Prawo bezprawia. Komedia w 1 akcie. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. 1957.

21. Wróg Romy. Dramat w 5 aktach według „Irydiona” Krasińskiego. Nie druk.

Fragmenty prozy, wiersze, dramaty, przekłady, recenzje, felietony i artykuły ogłaszał w czasopiśmie: *Ewa* (1928), *Głos* (1900-1901), *Głos Por.* (1938), *Israelita* (1900-1904, 1908-1914; tu m.in. felietony i rec. teatr. w rubr. *Odgłosy* 1901-1903; L. Peretz; *Gniazdo rodzinne*. 1901 nr 18; *Odepchnięta*. 1901 nr 20; „*On gra dla czarta*”. *Fantazja*. 1901 nr 25; *Wędrownka pieśni*. 1901 nr 37-39; *Sz. Asz: Mojego ojca pierwsza iza*. 1901 nr 15; *Z cichych tragedii*. 1902 nr 7-8; *Sz. Asz: Wiosna*. *Wolny przekład z hebrajskiego*. 1902 nr 25; *Ze sztuki „Wychodźcy”*. *Impresja*. 1904 nr 31; *Za winy niepopelnione*. 1912 nr 32), *Kur. Pol.* (1901; tu: *Tragarz*. *Obrazek z bruku*. 1901 nr 131), *Nasz Przegl.* (1925-1930; tu m.in.: *Jego pierwsza miłość* [o S. Przybyszewskim]. 1927 nr 328), *Scena i Sztuka* (1907), *Strumień* (1900; tu m.in. tłum. K. Hamsun: *Wybór*. Nr 9), *Świat* (1902, 1910), *Tyg. Nowy* (1913; tu: *Opowieść o bożej iza*. Nr 12; *Z Warszawy do Nowego Yorku*. *Listy z podróży*. Nr 20), *Wschód* (1901), *Złoty Róg* (1913).

Przekłady i przeróbki

1. Rodzina żydowska. Obrazy sceniczne oprac. dla scen polskich przez... wg sztuki żargonowej Szolem Alejchemy. Powst. ok. 1904. Wyst. W-wa styczeń 1910.

2. H. Heijermans: *Ghetto*. Dramat w 3 aktach. Wyst. W-wa 1908. Wyd. Lw. 1910 *Bibl. Powsz.* 789-790. Wyd. nast. Lw. [ok. 1920].

3. H. Heijermans: *Amnestia*. Epilog dramatyczny w 1 akcie. Wolne tłum. W-wa 1911 *Teatr Amatorski* 100.

4. S. An-ski [S. Z. Rappaport]: *Dybuk*. Legenda dramatyczna w 3 aktach. Wyst. W-wa 1925.

5. J. Montgomery: Tajemnica powodzenia. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1926.

6. Dowcipy żydowskie. Redagował i wstępem zaopatrzył... W-wa 1927.

7. L. Johnson: Fenomenalna umowa. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1927.

8. J. Colton i C. Randolph: Grzesznica na wyspie Pago-Pago. Sztuka w 3 aktach wg noweli W. Somerset-Maughama, przystosowana do sceny polskiej przez... Wyst. 1927.

9. J. Gordin: Bóg, szatan i człowiek. Sztuka w 4 aktach. Tłum. i adaptacja... Wyst. W-wa 1929 (w reżyserii A. Marka).

10. J. Gordin: Mirla Efros. Tłum. [?] i inscenizacja... Wyst. Łódź 1929 w reżyserii A. Marka. Grana również w języku żydowskim w reżyserii jw.

11. Ta, która zwycięża.

Brak bliższych danych.

OPRACOWANIA

SZCZEPAN [S. JELEŃSKI]: W zwierciadélku. *Rola* 1904 nr 11. — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — A. Marek. *Nowości Ilustr.* 1907 nr 51. — A. POLAK: Humor żydowskiej tragedii i tragedia żydowskiego humoru. *Nasz Przegl.* 1929 nr 13. — Dusza żydowska na polskiej scenie. Rozmowa z A. Markiem, autorem „Pieśniarzy ghetta”. *Głos Por.* 1931 nr 262. — W. BANASZKIEWICZ, W. WITCZAK: Historia filmu polskiego. T. 1. W-wa 1966 s. 65, 268. — *Biul. Żydowskiego Instytutu Hist.* 1969 nr 69. — *Słownik biogr. teatru pol.* W-wa 1973.

Chasydzi. G. KEMPNER: Ze scen letnich. *Przegl. Tyg.* 1900 nr 29. — Łuc. Kość. [Ł. KOŚCIELECKI]: Teatr i muzyka. *Kur. Codz.* 1900 nr 194. — A. LOR. *Israelita* 1900 nr 28-29. — *Israelita* 1900 nr 29.

Jehuda Lubrowicz. H. COHN. *Israelita* 1901 nr 32 s. 262. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]: Teatr Fantazja. *Kur. Por.* 1901 nr 221. — *Dz. R. Gaz. Warsz.* 1901 nr 213. — A. NIEMOJEWSKI: Meir Ezołowicz na scenie. *Kur. Codz.* 1901 nr 221.

Wieczna bajka. W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1901 nr 266. — M. GAWALEWICZ. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 39. — T. J. [T. JAROSZYŃSKI]. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 266. — E. L. [E. LUBOWSKI]. *Kur. Codz.* 1901 nr 267. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]: Teatr Ludowy. *Kur. Por.* 1902 nr 43.

Bociany. A. PIĄTEK: Przegląd sztuk do grania. *Poradnik Teatrów i Chórów Wło-*

ciańskich 1911 s. 24-25. — *Gaz. Podhalański* 1920 nr 18.

Pieśniarze. St. B. [S. BRZOSOWSKI]. *Głos* 1903 nr 14. — C. ENDELMANOWA: Pieśń i lud żydowski. Z powodu wystawienia „Pieśniarzy” A. Marka. *Israelita* 1903 nr 11. — Łuc. Kość. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1903 nr 70. — J. Łoz. [J. ŁOZIŃSKI]: Teatr Ludowy. *Kur. Por.* 1903 nr 70. — J. SZUM. [J. JANKOWSKI]. *Gaz. Wil.* 1906 nr 87. — X. *Kur. Litewski* 1906 nr 148. — et. *Tyg. Żydowski* 1929 nr 8. — E. BARUCHIM: Sztuka żydowska na polskiej scenie. *Nasz Przegl.* 1931 nr 269. — G. WAS. *Głos Por.* 1931 nr 270. — M. LIMANOWSKI: Teatr w Lutni. *Słowo* 1931 nr 108. — N. SOKOŁOW: „Pieśniarze ghetta”. Na marginesie najbliższej premiery w Teatrze Miejskim w Łodzi. *Głos Por.* 1931 nr 264.

Królestwo krzywdy. J. KOTARBIŃSKI: Dwa nowe dramaty na scenie warszawskiej. *Świat* 1907 nr 45. — *Dzien. Kijowski* 1907 nr 252. — W. BUKOWIŃSKI: Teatr Warszawski. *Sfinks* 1908 t. 1 s. 167-168. — S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Codz.* 1908 nr 14. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1908 nr 23. — Z. *Scena i Sztuka* 1908 nr 3. — *Israelita* 1908 nr 1 s. 6. — Teatr Rozmaitości. *Przegl. Por.* 1908 nr 15; nr 17; nr 19. — *Świat* 1908 nr 4.

Noemi. E. CZEKALSKI. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1912 nr 208. — OTTO. *Pravda* 1912 nr 44. — „Noemi” na scenie. *Israelita* 1912 nr 36. — JAR: Teatr Robotniczy. *Kur. Podhalański* 1928 nr 47.

Golem. A. CHOR. [A. CHOROWICZOWA]. *Kur. Pol.* 1928 nr 149. — B.-Ż. [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Kur. Por.* 1928 nr 149; przedr.: *Pisma*. T. 22. W-wa 1964. — W. GRUBIŃSKI. *Świat* 1928 nr 23. — W. HORZYCA. *Droga* 1928 nr 6. — S. KAN.: Oskalpowany Golem. *Głos Lubel.* 1928 nr 4. — A. SŁONIMSKI. *Wiad. Lit.* 1928 nr 24. — W. G. *Express Lubel.* 1928 nr 8. — S. WAGMAN: „Golem” w cyrku. *Nasz Przegl.* 1928 nr 149. — B. FRANKOWSKA: „Golem” na arenie i „Daniel” w teatrze kolistym. *Pam. Teatr.* 1962 z. 3/4.

Dramat niemoralny. K. Ćrk [K. ĆWIERK]: Premiera w teatrze. *Kur. Zach.* 1928 nr 77.

Żyda na stos. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 228; przedr. w książkach: Reflektorem w serce. Wrażenia teatralne. W-wa 1934; *Pisma*. T. 25. W-wa 1968. — W. b. [W. BRUMER]: Stary melodramat na nowy temat. *Kur. Por.* 1933 nr 222. — LINA

D.: „Żyda na stos”. Wywiad z p. A. Markiem na marginesie sztuki pod powyższym tytułem granej obecnie w Teatrze Kameralnym w Warszawie. *Głos Por.* 1933 nr 229. — J. N. MILLER. *Robotnik* 1933 nr 288. — S.T.B. [T. B. SYGA]: „Żyda na stos” w Teatrze Kameralnym. *Mysł Nar.* 1933 nr 36. — K. WIERZYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1933 nr 220.

Recenzje przekładów

Rodzina żydowska. K. E. [K. EHRENBURG]. *Kur. Por.* 1910 nr 189-190. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1910 nr 31. — J. W. [J. WASSERCUG]. *Izraelita* 1910 nr 13.

H. Heijermans: Ghetto. L. CHOROMAŃSKI. *Spoleczeństwo* 1908 nr 6. — j. b. *Scena i Sztuka* 1908 nr 6. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1908 nr 51 wyd. wiecz. — *Izraelita* 1908 nr 6.

S. An-ski: Dybuk. Ad. W.: Zasady inscenizacji „Dybuka”. Prelekcja A. Marka. *Nasz Przegl.* 1925 nr 184. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1925 nr 154; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór szósty*. W-wa 1926; Pisma, T. 21. W-wa 1964. — T. DOŁĘGA-MOSTOWICZ. *Rzeczpospolita* 1925 nr

149. — K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1925 nr 151-152. — J. LORENTOWICZ: „Dybuk” legenda dramatyczna w 3 aktach S. An-skiego. *Express Por.* 1925 nr 151. — j. ert. [J. WŁAST]. *Sprawa Rob.* 1925 nr 26. — Wyjaśnienia A. Marka w sprawie inscenizacji „Dybuka”. *Nasz Przegl.* 1925 nr 131.

J. Montgomery: Tajemnica powodzenia. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1926 nr 326; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór siódmy*. W-wa 1927; Pisma, T. 22. W-wa 1964.

L. Johnson: Fenomenalna umowa. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1927 nr 345; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór ósmy*. W-wa 1929; Pisma, T. 22. W-wa 1964.

J. Colton, C. Randolph: Grzesznica na wyspie Pago-Pago. I. WIENIEWSKA. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1927 nr 4.

J. Gordin: Bóg, szatan i człowiek. T. BOY-ŻELEŃSKI: Z teatru „Elizium”. *Kur. Por.* 1929 nr 325; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór dziewiąty*. W-wa 1930; Pisma, T. 23. W-wa 1965. — A. STERN. *Kino-Teatr* 1929 nr 18.

MATKOWSKI ZYGMUNT (1885–1919)

Historyk literatury, poeta.

Ur. 21 czerwca 1885 w Podhajcach. Do gimnazjum uczęszczał w 1895-1903 w Stryju. W 1903-1907 studiował polonistykę i romanistykę na Uniwersytecie Lwowskim. W 1905 wyjechał na uniwersyteckie kursy wakacyjne do Grenoble. W 1908 przeniósł się do Paryża i spędził tam dwa lata jako słuchacz Sorbony i Collège de France. Tytuł doktora filozofii uzyskał w 1912 we Lwowie. Tam też objął obowiązki bibliotekarza w Bibliotece Uniwersyteckiej i pełnił je aż do śmierci z krótką przerwą w czasie wojny, kiedy był nauczycielem w Białej. W 1917 uzyskał prawo nauczania literatury polskiej i francuskiej w szkołach średnich. Od 1918 był współpracownikiem pisma satyryczno-politycznego *Szczutek*. Objął również redakcję *Słownika encyklopedycznego francusko-polskiego i polsko-francuskiego*. Zmarł 25 lutego 1919 w Zakopanem.

TWÓRCZOŚĆ

1. Rousseau — Mickiewicz. „Dziady” wileńskie a „Emil”. Studium porównawcze. *Rozpr. Wydz. Filol. AU* 1907 t. 42 s. 311-348 i odb. Zob. też Wyd. zbior.

2. Cervantes w Polsce. I. „Don Kichot” a „Dziady” wileńsko-łkowieńskie. *Pam. Lit.* R. 16 (1918) z. 1/2 s. 26-66, z. 3/4 s. 246-299 i odb. Lw. 1918 [1919]. Zob. też Wyd. zbior.

3. Słownik encyklopedyczny francusko-polski i polsko-francuski. Cz. 1 Francusko-polska. Lw. 1928.

Oprac. litery: D, F, J, S, T. Współredaktor: S. Borkowska.

W rękopisach pozostały: szkice o Mickiewiczu i Słowackim, rozprawa o Stanisławie Herakliusz Lubomirskim oraz poezje.

Przekłady

E. Hardt: *Tantris der Narr*. Tłum. powst. ok. 1910. Nie druk.

Wydania zbiorowe

Studia literackie. Wyd. i wstęp: J. Kleiner. Kr. 1923.

Zawartość: Rousseau — Mickiewicz. „Dziady” wileńskie a „Emil”. Studium porównawcze. (Zob. poz. 1); Cervantes w Polsce. (Zob. poz. 2); Wstęp do psychologii doznania artystycznego. (Fragmenty z puścizny rękopiśmiennej); Fragment rozprawy o poetyce Alfreda de Vigny.

Recenzje, artykuły i poezje umieszczano w czasopismach: *Książka* (1914), *Szczutek* (1918-1919), *Tyg. Ilustr.* (1927, tu: wiersz z teki pośmiertnej, inc.: Żal by mi było ciebie, świecie...)

Listy

1. Do Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych we Lw. 5 listów z 1910. Rkps Ossol. sygn. 7476/I.

2. Do L. Bernackiego 2 listy z 1914-1918. Rkps Ossol. sygn. 7044/II.

OPRACOWANIA

(Nekrologi:) W. BRUCHNAŁSKI: Śp. Z. Matkowski. [Wstęp do:] Cervantes w Pols-

ce. Lw. 1918 [1919]; Z. ŁEMPICKI: Śp. Z. Matkowski. *Gaz. Por. i Wiecz.* 1919 nr 4565.

J. KLEINER: Wstęp do: Z. Matkowski: *Studia literackie*. Kr. 1923. — K. Ł.: Z. Matkowski. *Słowo Pol.* 1926 nr 93. — Poezje Z. Matkowskiego. *Tyg. Ilustr.* 1927 nr 20.

Rousseau — Mickiewicz. *Spr. AU* 1906 nr 6. — W. J. *Gaz. Pol.* 1907 nr 11.

Cervantes w Polsce. I. „Don Kichot” a „Dziady” wileńsko-kowieńskie. E. BOYÉ: O polskich przekładach „Don Kiszota”. *Przeł. Współcz.* 1930 t. 35 s. 204-210.

Studia literackie. S. PIŁOŃ: Z nowej literatury o Mickiewiczu. *Dzien. Wil.* 1924 nr 157.

MATLAKOWSKI WŁADYSŁAW (1851 – 1895)

Tłumacz, etnograf.

Ur. 19 listopada 1851 w Warce nad Pilicą. Pochodził z rodziny chłopskiej. Po ukończeniu gimnazjum studiował w 1870-1875 medycynę na uniwersytecie w Warszawie. W 1876 został ordynatorem kliniki chirurgicznej Uniwersytetu Warszawskiego, a w 1882 ordynatorem oddziału chirurgicznego w Szpitalu Dzieciątka Jezus. W 1889 z powodu gruźlicy porzucił działalność lekarską i opuścił Warszawę. Przebywał odtąd przeważnie na terenie Kujaw i w Zakopanem. Zajął się studiami literackimi i etnograficznymi. Zmarł 26 czerwca 1895 w Zbijewie na Kujawach.

TWÓRCZOŚĆ

1. Zbiór wyrazów ludowych dawnej ziemi czerskiej. *Spr. Komisji Język. AU* t. 4 (1891) i odb.

2. Budownictwo ludowe na Podhalu. Kr. 1892. Wyd. nast. Kr. 1948.

Streszcz. w języku franc. *Bulletin de l'Académie des Sciences* 1892 i nadb.

3. Słownik wyrazów ludowych zebranych w Czerskiem i na Kujawach. *Spr. Komisji Język. AU* t. 5 (1892) i odb.

4. Wspomnienia z Zakopanego. *Wszczęświat* 1897 nr 9-10, 13-14. Wyd. osob. W-wa 1901.

5. Zdobienie i sprzęt ludu polskiego na Podhalu. Zarysy życia ludowego. Poprzedziwszy życiorysem autora wyd. J. Peszke. W-wa 1901. Wyd. nast. W-wa 1915.

Nadto wydał szereg prac z zakresu chirurgii.

Artykuły i prace zamieszczał w czasopismach: *Bulletin de l'Académie des Sciences* (1892), *Spr. Komisji Język. AU* (1891-1892), *Wisła* (1888-1895), *Wszczęświat* (1897).

Przekłady

W. Shakespeare: *Hamlet*, królewicz duński. Wyd., przełożył, wstępem, wyjaśnieniami i przypisami opatrzył... Kr. 1894.

Listy i materiały

1. Do W. Zamoyskiego z 1890. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7669.

2. Do Z. Kramsztyka z 1892. Rkps Ossol. sygn. 7195/II.

3. Do S. Krysińskiego z 1895. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III₆.

4. Do S. Witkiewicza 2 listy z 1895. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem — Arch. Witkiewicza.

5. Do H. Rodakowskiego kopia listu b.d. Rkps Ossol. sygn. 12269/II.

OPRACOWANIA

(Nekrologi:) A. C.: Doktor W. Matlakowski. Wspomnienie pośmiertne. *Wędrowiec* 1895 nr 27; K. BARTOSZEWICZ. *Przegl. Poz.* 1895 nr 27; H. ŚWIĘCICKI. *Nowiny Lekarskie* 1895 i odb.; *Ateneum* 1895 t. 3 s. 413; *Gaz. Lekarska* 1895 nr 30; *Kraj* 1895 nr 26; *Prawda* 1895 nr 26; *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1895 nr 27; A. FABIAN. *Gaz. Pol.* 1896 nr 147; L. S. K. [L. KOROTYŃSKI]. *Wisła* t. 10 (1896) s. 207-212; JAN WEZNAKI [J. K. POTOCKI]. *Głos* 1896 nr 13.

J. PESZKE: Wstęp do: W. Matlakowski: Zdobienie i sprzęt ludu polskiego na Podhalu. W-wa 1901. — *Enc. powsz. Orgelbranda* t. 10 (1901). — I. P.: W. Matlakowski. *Czytelnia dla Wszystkich* 1904 s. 805-807. — L. ZEMBRZUSKI: W. Matlakowski jako student medycyny (1870-1875). *Medycyna* 1928 nr 1. — E. RUDZKA: Wielcy zakopiańczycy. *Od A do Z* 1954 nr 15. — E. RUDZKA: Ku czci wielkich zakopiańczyków. *Słowo Tygodnia* 1954 nr 23.

Budownictwo ludowe na Podhalu. K. KLECZOWSKI. *Wisła* t. 6 (1892) s. 705-710. — J. DZIEKOŃSKI. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1893 nr 6. — W. Gerson. *Bibl. Warsz.* 1893 t. 1 s. 180-184. — Kl. *Ateneum* 1893 t. 2 s. 249-251. — M. *Przegl. Powsz.* 1896 t. 1 s. 116-119.

Zdobienie i sprzęt ludu polskiego na Podhalu. A. AUSTEN. *Książka* 1901 s. 300-301. — S. SIEROTWIŃSKI: Nad rękopisem W. Matlakowskiego. *Tyg. Powsz.* 1955 nr 4.

Recenzje przekładów

W. Shakespeare: Hamlet. A. LANGE. *Przegl. Tyg.* 1895 nr 49. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI: Szczególna książka. *Prawda* 1895 nr 43. — F. HOESICK: Zagadkowy król. *W. Matlakowskiego o Hamlecie.* W-wa 1897; przedr. w książce: Szkice i opowiadania historyczno-literackie. W-wa 1900. — J. KOTARBIŃSKI: Nowe studia nad Hamletem. *Ateneum* 1897 t. 1 s. 64-87. — J. KOTARBIŃSKI: Książka o Hamlecie. *Przegl. Lit.* 1897 nr 1.

MATUSZEWSKI IGNACY (1858–1919)

Krypt.: I. M.; IG. M.; IG. MAT.; IGN. MAT.; M.; M.; MAT.; MO.; MX; N.; O.; RED.; REDAKCJA; UT.; UT; Y.; YI.; Z.; Z.; Z.K.

Krytyk literacki, publicysta.

Ur. 2 czerwca 1858 w Wilanowie pod Warszawą. Syn Ignacego, księgowego browaru wilanowskiego, powstańca z 1863 r., i Eufemii z Lisieckich. Szkołę średnią ukończył w Warszawie, w 1875-1878 uczęszczał do Szkoły Handlowej im. Kronenberga. W tym okresie współpracował z grupą Wielkiego Proletariatu. Z jej inspiracji prowadził zajęcia z nauk przyrodniczych w kółkach robotniczych. W 1878 wyjechał na dalsze studia do Lipska jako stypendysta Domu Handlowego Kronenberga, w którym po powrocie do Warszawy w 1880 objął posadę. Od 1883 rozpoczął współpracę z *Przeglądem Tygodniowym*, w którym zamieszczał sprawozdania z literatury niemieckiej. W 1898-1907 był kierownikiem literackim *Tygodnika Ilustrowanego*, w 1898-1904 redaktorem działu humanistycznego *Encyklopedii powszechnej Orgelbranda*. Należał także do współpracowników *Wielkiej encyklopedii ilustrowanej*. W 1907 rozpoczął wykłady z literatury powszechnej i polskiej na kursach pedagogicznych Miłkowskiego, a w 1909 w Towarzystwie Kursów Naukowych. W 1912-1915 był prezesem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie. Był członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Na wiosnę 1919 został mianowany profesorem Uniwersytetu Warszawskiego i otrzymał katedrę historii literatury porównawczej. Zmarł 10 lipca 1919 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Królowa śniegu. Bajka dla młodzieży. Według Andersena oprac. ... [W-wa] 1891.

2. Bajdy i baśnie dla młodych i starych. Zebrał i oprac. ... W-wa 1892. Wyd. 2 W-wa 1898.

Zawartość: Historia Baba-Abdalli, czyli chciwość ukarana; Nowe suknie hrabiowskie; O leniwym parobku Legacie; O rybaku i duchu; Historia o świętym lekarzu, Dubanie; Aniol.

3. Diabeł w poezji. Studium historyczno-literackie. *Ateneum* 1893 t. 1-2. Wyd. osob. z podtyt. Studium krytyczno-porównawcze.

W-wa 1894 [1893]. Wyd. 2 znacznie powiększone i przerobione pt. Diabeł w poezji. Historia i psychologia postaci uosabiających zło w literaturze pięknej wszystkich narodów i wieków. Studium literacko-porównawcze. W-wa 1899.

Przekłady ros.: *Russkaja mysl* 1901 z. 6-11; W. M. Ławrowa. Moskwa 1901.

4. Czarnoksiężstwo i mediumizm. Studium historyczno-porównawcze. W-wa 1896. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Zawartość: Wstecznicstwo czy reakcja. (*Kur. Codz.* 1894 nr 274, 277, 321); Czarnoksiężstwo i mediumizm, Osoba Fausta w świetle najnowszych badań. (*Tyg. Ilustr.* 1895 nr 1-23); O Eusapii Palladino i mediumizmie. Wrażenia i uwagi naocznego świadka. (*Gaz. Pol.* 1893 nr 291-293).

5. Swoi i obcy. Pokrewieństwa i różnice. Zarysy literacko-estetyczne. W-wa 1898 [1897]. Wyd. 2 popr. W-wa 1903 [1902].

Zawartość: Subiektywizm w krytyce. (*Bibl. Warsz.* 1897 t. 2. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 2); Bolesław Prus (Aleksander Glowacki). I. Artysta i filozof. (*Przegl. Tyg.* 1894 nr 10-13 pt. Bolesław Prus. Sylwetka. (Z powodu „Emancypantek”). Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); II. Zwrot w twórczości Prusa („Faraon”). (Ogł. pt. Nowy zwrot w twórczości Prusa („Faraon”). *Przegl. Tyg.* nr 6-14. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Henryk Sienkiewicz. I. Powieść społeczna. (*Przegl. Tyg.* 1895 nr 19-20 pt. Nowa powieść Sienkiewicza [„Rodzina Polanieckich”). Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Powieść historyczna. („Quo vadis”). (*Przegl. Tyg.* 1896 nr 20-23 pt. „Quo vadis”). Studium. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Prus i Sienkiewicz. Paralela. (*Kur. Codz.* 1897 nr 1; *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1897 nr 2-3. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Juliusz Słowacki. I. Słowacki i Shelley („Beatrycze Cenci”). (*Dod. Mies. Przegl. Tyg.* 1887 t. 1 s. 457-474), II. Mistyczne pisma Słowackiego w zestawieniu z doktrynami współczesnego okultyzmu. (*Przegl. Tyg.* 1892 nr 17-20 pt. Doktryny współczesnego spirytyzmu i okultyzmu a mistyka Słowackiego), III. Geneza i znaczenie Eloï u Słowackiego. (*Ateneum* 1892 t. 3 s. 49-55. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Lord Byron i wpływ jego na literaturę polską. (*Dod. Mies. Przegl. Tyg.* 1889 t. 1 s. 100-123, 222-239, tu wersja skrócona pt. Lord Byron. W stuletnią rocznicę urodzin); Ideal bohaterstwa w dramacie staroindyjskim. Studium literackie. (*Głos* 1896 nr 10, 12, 13, 15); Bohaterowie jaselek. (O starych typach teatru ludowego w Europie). (*Tyg. Ilustr.* 1897 nr 1-8); Drobniaki i szkice krytyczne: Torquato Tasso. 1544-1595. Z powodu 300 rocznicy śmierci. (*Gaz. Pol.* 1895 nr 95-96); Licznymy myśli i mowy. (Fantazja krytyczna). (*Niwa* 1893 nr 1. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1); Estetyka i publiczność w końcu XIX w. (Kartka z nie napisanej książki). (*Kur. Codz.* 1895 nr 71. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 2).

6. Słowacki i nowa sztuka (modernizm). *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 38 (pt. Słowacki i sztuka współczesna), nr 39, 41, 42, 44, 46 (pt. Słowacki i sztuka nowoczesna). Wyd. osob. pt. Słowacki i nowa sztuka (modernizm). Twórczość Słowackiego w świetle poglądów estetyki nowoczesnej. Studium krytyczno-porównawcze. W-wa 1902 [1901]. Wyd. nast.: wyd.

2 dopełnione. W-wa 1904; wyd. 3 przejrzone i dopełnione z przedmową I. Chrzanowskiego. T. 1-2. W-wa 1911 *Bibl. Sfinks* 4-5. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2.

Dzielo nagrodzone w 1905 przez Komitet Kasy im. Mianowskiego.

Przekłady: fragm.: ang.: *Poland* (W-wa) 1968 nr 4 — franc.: *La Pologne* (W-wa) 1968 nr 4 — hiszpański: *Polonia* (W-wa) 1968 nr 4 — szwedzki: *Tidskriften Polen* (W-wa) 1968 nr 4.

7. Twórczość i twórcy. Studia i szkice estetyczno-literackie. W-wa 1904 [1903].

Zawartość: Cele sztuki. Studium estetyczne. (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 10-12 w wersji skróconej pt. Sztuka i społeczeństwo. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 2); Artysty i krytycy. Przyczynek do psychologii krytyki. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 2); Stanowisko Mickiewicza w literaturze wszechświatowej. (*Tyg. Ilustr.* 1902 nr 1-7, 9. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Wzniosłość u Słowackiego. (Ogł. z podtyt. Przyczynek do psychologii geniuszu poety — jako wstęp do: J. Słowacki: *Dziela*. Wyd. ilustr. pod red. F. Hościaka i L. Méyeta. W-wa 1903. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Powieściopisarze i poeci: Fantazyzm u Prusa. (*Tyg. Ilustr.* 1897 nr 51); Ewolucja powieści egzotycznej i Wacław Sieroszewski. (*Tyg. Ilustr.* 1900 nr 44-45 w wersji pierwotnej pt. Ewolucja powieści egzotycznej. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Władysław Reymont. Ewolucja talentu. (*Tyg. Ilustr.* 1902 nr 51 pt. Ewolucja talentu); Stefan Żeromski. (*Tyg. Ilustr.* 1900 nr 6-7 pt. Powieść społeczna i formuły estetyczne. Z powodu powieści Żeromskiego „Ludzie bezdomni”). Zob. też poz. 12, Wyd. zbior. poz. 2); Józef Weysenhoff. (*Tyg. Ilustr.* 1898 nr 17 fragm. pt. Powieść czy satyra? [dot. „Żywoit i myśli Zygmunta Podfilipskiego”). Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Gustaw Daniłowski. (*Tyg. Ilustr.* 1902 nr 16 [dot. „Z minionych dni”]; Wacław Berent. (*Tyg. Ilustr.* 1903 nr 12-13 pt. „Próchno”). Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Stanisław Witkiewicz i krytyka subiektywna. (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 20 w wersji nieco zmien. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 2); Rozprawy i rozprawki: Miara estetyczna w polemice. (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 51-52. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 2); Sława. (Ogł. fragm.: *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 43 pt. I. Sława a reklama; *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 10 pt. II. Sława u obcych; *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 52 pt. III. Psychologia pomników. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 2); Don Kichot i Robinson. Słów kilka w obronie szlachetnego rycerza z La Manchy. (*Tyg. Ilustr.* 1898 nr 48; art. polemiczny z: L. Straszewicz: Dwa typy — dwie idee. *Kraj* 1898 nr 43); Duch bajek indyjskich. (*Prawda. Książka zbior. dla uczczenia ... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899); Plastycy — poeci: Notatki artystyczne: Z życia i działalności artystycznej Teofila Lenartowicza. Przeważnie według rękopiśmiennych dokumentów. (*Tyg. Ilustr.* 1903 nr 4); Antoni Kamiński. (*Tyg. Ilustr.* 1902 nr 9); Boticelli. (*Tyg. Ilustr.* 1898 nr 18-19); Gustaw Moreau. (*Tyg. Ilustr.* 1903 nr 19 pt. Malarz-poeta. Gustaw Moreau. 1826-1898).

Przekłady

Stanowisko Mickiewicza w literaturze wszechświatowej: niem.: B. Hulewicz. Rkps z 1912 — ros.: *Nowyj put'* 1903 nr 8.

8. „Król Duch” czy „Królowie Duchy”. (Przyczynek do wyjaśnienia niektórych punktów nie dokończonej epopei Słowackiego).

Sfinks 1909 t. 7 s. 321-374. Wyd. osob. W-wa 1910 *Wydawn. Sfinksa*.

9. Weyszenhoff i „lauri” Wyspiańskiego. Szkic polemiczny z powodu felietonów krytycznych o Wyspiańskim. *Sfinks* 1910 t. 9 s. 43-97 i odb. W-wa 1911. Zob. też poz. 12 i Wyd. zbior. poz. 2.

10. Studia o Wyspiańskim. Wyspiański i Hamlet. Metafizyka Wyspiańskiego. *Myśl Pol.* 1915 t. 1 s. 122-127, 293-298, 1916 t. 3 s. 195-200 i odb. W-wa 1916. Zob. też poz. 12.

11. Potrzeby nauki polskiej w zakresie literatury powszechnej. *Nauka Pol.* 1918 t. 1 s. 377-392 i odb.

12. Studia o Żeromskim i Wyspiańskim. W-wa [1921].

Zawartość: Powieść społeczna i formuły estetyczne. (Zob. poz. 7); Poemat prozą Żeromskiego. [„Powieść o Walgierzu Udatym”]. (*Tyg. Ilustr.* 1906 nr 36-37); Żeromski i „Popioły”. (*Tyg. Ilustr.* 1904 nr 21-23. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Żeromski i „Dzieje grechu”. Studium. (*Sfinks* 1908 t. 1-2. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Nowa powieść Żeromskiego. [„Nawracanie Judasza”]. (*Myśl Pol.* 1916 t. 5 z. 7 s. 43-46); „Zamiec” Stefana Żeromskiego. (*Myśl Pol.* 1916 t. 5 z. 8 s. 115-117); Nowa „legenda” o Żeromskim. (*Myśl Pol.* 1916 t. 4 z. 5 s. 120-122. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); „Skalka” Wyspiańskiego. (*Tyg. Ilustr.* 1907 nr 11 pt. Ostatni utwór Wyspiańskiego); Wyspiański i Hamlet. (Zob. poz. 10); Metafizyka Wyspiańskiego. (Zob. poz. 10); Weyszenhoff i „lauri” Wyspiańskiego. Szkic polemiczny z powodu felietonów krytycznych o Wyspiańskim. (Zob. poz. 9).

Ponadto wygłaszał odczyty. Wiele z nich publikował następnie w czasopiśmie lub w książkach.

Artykuły i rozprawy krytyczne zamieszczał w następujących czasopiśmie: *Ateneum* (1885, 1890, 1892-1895; tu stała rubr. Rozbiory i sprawozdania), *Bibl. Warsz.* (1894, 1896-1897), *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1884-1889, 1892), *Dzien. Chicagoski* (1911), *Dzien. Kijowski* (1912), *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* (1887, 1894; tu m.in.: Taniec szkieletów. Fantazja. 1887 nr 171), *Gaz. Nar.* (1895), *Gaz. Pol.* (1893-1897), *Gaz. Por.* (1915), *Gaz. Warsz.* (1902), *Głos* (1894, 1896), *Głos Warsz.* (1912), *Ilustr. Głos Narodu* (1902), *Krytyka* (1902), *Książka* (1902-1903, 1906, 1914), *Kur. Codz.* (1894-1897), *Kur. Warsz.* (1894, 1904), *Myśl Pol.* (1915-1917), *Nauka Pol.* (1918), *Niwa* (1886-1887, 1892-1893; tu rubr. Rozbiory i sprawozdania), *Nowa Gaz.* (1908, 1912), *Ogniw* (1902-1903, 1905), *Poradnik Język.* (1907), *Prawda* (1893), *Przegl. Tyg.* (1883-1897; tu rubr. Bieżące piśmiennictwo niemieckie. 1883-1892), *Sfinks* (1908-1910), *Tydzien dod. Kur. Lw.* (1897),

Tyg. Ilustr. (1894-1907; tu rubr.: Chwila bieżąca; Kronika powszechna; Nowe książki; Z tygodnia na tydzień), *Wędrowiec* (1904), *Wisła* (1891), *Witeź* (1908).

Ponadto w książkach i wydawnictwach zbiorowych: *Dla bezdomnych dzieci*. Lw. 1902, E. de Goncourt: Bracia Zenganno. W-wa 1898 (tu przedmowa), T. Jeske-Choiński: Stłumione iskry. Wyd. 2. W-wa 1898 (tu przedmowa), R. Kipling: Księga puszczy. W-wa 1900 (tu przedmowa), W. M. Kozłowski: Wybór książek. Co czytać i z czego się uczyć. Przy współudziale... W-wa 1913, J. Ochorowicz: Wiedza tajemna w Egipcie. Istota bytu. W-wa 1898 (tu przedmowa), *Poradnik dla samouków*. Cz. 2-3. W-wa 1899-1900 (tu: Historia sztuki), *Prawda. Książka zbior. dla uczenia...* A. Świętochowskiego. Lw. 1899, *Sami sobie. Książka zbior.* W-wa 1900, *Scena pol. w Łodzi 1844-1901*. Łódź 1901, *Skarbonka*. Kr. 1893, J. Słowacki: Dzieła. Wyd. ilustr. pod red. F. Hoësicka i L. Méyeta. W-wa 1903 (tu przedmowa), *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Wielka enc. powsz. ilustr.* W-wa 1891 (t. 5-6), 1892 (t. 7-8), 1893 (t. 9-10), 1904 (t. 37-38).

Przekłady

H. Heine: Pamiętniki. W-wa [1885] *Wydawn. Dzieł Tanich A. Wiślickiego* 72-73.

Wydania zbiorowe

1. Pisma. T. 1. Wydał, charakterystykę autora, bibliografię i przypisy oprac. J. Muszkowski. W-wa 1925.

Zawartość: Zagadnienia sztuki i krytyki: Czyciele tandety. (*Przegl. Tyg.* 1892 nr 24. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Licznymy myśli i mowy. Fantazja krytyczna. (Zob. Twórczość poz. 5); Pisma pośmiertne H. Taine'a. (*Gaz. Pol.* 1894 nr 262-263. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Estetyka i publiczność w końcu XIX w. Kartka z nie napisanej książki. (Zob. Twórczość poz. 5); Subiektywizm w krytyce. (Zob. Twórczość poz. 5); Estetyka jako czynnik wychowawczo-społeczny. Teorie Johna Ruskina i prerafaelici angielscy. (*Gaz. Pol.* 1897 nr 232, 235); Sława. (Zob. Twórczość poz. 7); Sztuka i społeczeństwo. (Zob. Twórczość poz. 7 pt. Cele sztuki); Miara estetyczna w polemice. (Zob. Twórczość poz. 7); Stanisław Witkiewicz i krytyka subiektywna. (Zob. Twórczość poz. 7); Artyści i krytycy. Przyczynek do psychologii krytyki. (Zob. Twórczość poz. 7); Wyrazy i pojęcia. (*Kur. Warsz.* 1904 nr 18); Piotr Chmielowski. 1848-1904. (*Tyg. Ilustr.* 1904 nr 18. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Komizm, komiczność. (*Wielka enc. powsz. ilustr.* t. 37-38. W-wa 1904); Literatura, sztuka i życie. (*Tyg. Ilustr.* 1905 nr 42); O krytyce polskiej [W. Feldmana]. (*Tyg. Ilustr.* 1905 nr 39. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Czarnoksiężstwo i mediumizm. Studium historyczno-porównawcze. (Zob. Twórczość poz. 4); Ostrów Boży. Z dziejów i przyrody Rugii. Notatki i wrażenia. (*Dod. Mies. Przegl. Tyg.* 1892 t. 1 s. 1-24, 149-160).

Zamierzone dalsze trzy tomy nie wyszły.

2. Z pism. T. 1-3. Wyboru dokonał, wstępem opatrzył i oprac. S. Sandler. W-wa 1965.

T. 1: O sztuce i krytyce. Studia i szkice.

Zawartość: Estetyka i publiczność w końcu XIX w. Kartka z nie napisanej książki. (Zob. Twórczość poz. 5); Czciociele tandety. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1); Sława u obcych. (Zob. Twórczość poz. 7 pt. Sława); Zniesienie cenzury a literatura piękna. (Tyg. Ilustr. 1906 nr 2); Cele sztuki. Studium estetyczne. (Zob. Twórczość poz. 7); Miara estetyczna w polemice. (Zob. Twórczość poz. 7); Subiektywizm w krytyce. (Zob. Twórczość poz. 5); Artyści i krytycy. Przyczynek do psychologii krytyki. (Zob. Twórczość poz. 7); Stanisław Witkiewicz i krytyka subiektywna. (Zob. Twórczość poz. 7); Pisma pośmiertne Hipolita Taine'a. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1); Piotr Chmielowski. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1); Dyletantyzm naukowo-literacki. [Dot. A. Brezy; Literatura polska. Cz. 1. W-wa 1891]. (Przegl. Tyg. 1892 nr 3-4); O krytyce polskiej. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1).

T. 2: O twórczości i twórcach. Studia i szkice literackie.

Zawartość: Stanowisko Mickiewicza w literaturze wszechświatowej. (Zob. Twórczość poz. 7); Eliza Orzeszkowa. Z dogmatem. (Przegl. Tyg. 1893 nr 41); Bolesław Prus. Zaszuszone kwiatki. [„Drobiazgi”]. (Przegl. Tyg. 1892 nr 34). (Zob. też Twórczość poz. 5 Bolesław Prus. I. II); Henryk Sienkiewicz. (Zob. Twórczość poz. 5); Prus i Sienkiewicz. Paralela. (Zob. Twórczość poz. 5); Powieść nasza w ostatniej chwili. Impresja. (Ognisko 1902/1903 nr 1 s. 10-11); Ewolucja powieści egzotycznej i Wacław Sieroszewski. (Zob. Twórczość poz. 7); Józef Weysenhoff. Powieść czy satyra? (Zob. Twórczość poz. 7); Jan Sten. „Jeden miesiąc życia”. (Tyg. Ilustr. 1900 nr 41); Wacław Berent. „Próchno”. (Zob. Twórczość poz. 7); Władysław Reymont. Ewolucja talentu. (Zob. Twórczość poz. 7); „Chłopi” Reymonta. (Tyg. Ilustr. 1904 nr 49-50); Stefan Żeromski. „Ludzie bezdomni”. (Zob. Twórczość poz. 7); „Popioli”. (Zob. Twórczość poz. 12); „Dzieje grzechu”. (Zob. Twórczość poz. 12); Nowa „legenda” o Żeromskim. (Zob. Twórczość poz. 12); Weysenhoff i „lauri” Wyspiańskiego. Szkic polemiczny z powodu felietonów krytycznych o Wyspiańskim. (Zob. Twórczość poz. 9).

T. 3: Słowacki i nowa sztuka (modernizm).

Zawartość: Słowacki i nowa sztuka (modernizm). Twórczość Słowackiego w świetle poglądów estetyki nowoczesnej. Studium krytyczno-porównawcze. (Zob. Twórczość poz. 6); Dodatek: Geneza i znaczenie Eloi u Słowackiego. (Zob. Twórczość poz. 5); Wzniosłość u Słowackiego. (Zob. Twórczość poz. 7).

Nadto: Od wydawcy; S. Sandler; Matuszewski o Słowackim i nowej sztuce; J. Kamionkova: Bibliografia.

Bibliografię twórczości zob. J. Muszkowski: Bibliografia I. Matuszewskiego. W książce: I. Matuszewski: Pisma. T. 1. W-wa 1925 s. XLIX-LXXXVI; J. Kamionkova: I. Matuszewski: Z pism. T. 3. W-wa 1965 s. 367-404.

Listy i materiały

1. Do J. Kasprowicza z 1890. Rkps Ossol. sygn. 6439/I.

2. Do J. Ochorowicza 2 listy z 1893, 1894. Rkps Ossol. sygn. 13360/III.

3. Do W. Jabłonowskiego b.d. [ok. 1898]. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7847 IV.

4. Do S. Witkiewicza 3 listy z 1898-1901. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

5. Do H. Dynowskiego 2 listy z 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7883 III.

6. Do M. Dynowskiej z 1900 list w imieniu redakcji Tyg. Ilustr. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7884 III.

7. Do J. Krzymuskiej z 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III.

8. Do A. Sygietyńskiego 3 listy z 1900. Rkps Ossol. sygn. 12815/II.

9. Do A. Brzostowskiego z 1901. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 48.

10. Do Komitetu budowy pomnika T. Chałubińskiego w Zakopanem (ok. 1902). Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem nr inw. 162.

11. Do H. Struwego z 1902. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 7/60.

12. Do W. Sieroszewskiego [po 1902]. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2750.

13. Do redakcji *Chimery* z 1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5323.

14. Do W. Feldmana 5 listów z 1903-1904 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12281/III. 2 listy ogł. A. Jazowski. *Przegl. Hum.* 1970 nr 3.

15. Do I. Chrzanowskiego 4 listy z 1905-1911 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7208 II.

16. Do G. Daniłowskiego 2 listy z 1906 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2984.

17. Do Z. Przesmyckiego 3 listy z 1912 i b.d. [w sprawie spuścizny po Norwidzie]. Rkps Bibl. Nar. sygn. 6319 IV.

18. Do G. Daniłowskiego z 1913. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2986.

19. Do S. Tomkowicza z 1913. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1996.

20. Od Z. Mellerowej z 1897. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.

OPRACOWANIA

Nasz konkurs. *Mucha* 1892 nr 40. — C. JELLENTA: Eusapiada, W-wa 1894. — [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: O tej nieszcześniejszej Eusapii. *Prawda* 1894 nr 1. — Słódko o panu I. Matuszewskim. *Niwa* 1895 nr 11. — (Ch) [I. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1898 nr 149. — PLAUTUS. *Niwa* 1898 nr 21 [o wstąpieniu do red. Tyg. Ilustr.]. — Tyg. Ilustr. 1898 nr 7. — G. KORBU: Poradnik dla samouków. *Głos* 1899 nr 51. — MONOKL: Raut na rzecz war-

szawskiej Kasy Literackiej. *Tyg. Pol.* 1899 nr 21. — K. KORWIN-PIOTROWSKI: Prasa polska na przełomie dwóch stuleci. Szkice i sylwetki. *Tyg. Pol.* 1900 nr 43-52 [inf. bio- i bibliograficzne]. — A. SYGIETYŃSKI: Porachunki. Egzotyzm w powieści. *Kur. Warsz.* 1900 nr 123, 136, 137. — P. CHMIEŁOWSKI: Dzieje krytyki literackiej w Polsce. W-wa 1902 s. 438-445. — P. CHMIEŁOWSKI: Subiektywizm w krytyce. *Nowa Reforma* 1903 nr 199-200. — A. DROGOSZEWSKI: Krytyka i krytycy. I. Matuszewski. *Ognisko* 1903 nr 39-41. — [W. FELDMAN]: Młoda Polska w świetle krytyki. *Ilustracja Pol.* 1904 s. 110-114, 124-126, 142-143, 161-163, 165. — T. SOBOLEWSKI: I. Matuszewski. *Krytyka* 1904 t. 2 s. 414-419. — J. TENNER: Estetyka żywego słowa. *Lw.* 1904 s. 21-23. — W. FELDMAN: Współczesna krytyka literacka w Polsce. W-wa 1905 s. 246-260. — ol.: Stała się krzywdą. *Wędrowiec* 1905 nr 41. — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905 pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — S. BRZOSOWSKI: Współczesna krytyka literacka w Polsce. Stanisławów—W-wa [1907] s. 153-157 i wyd. nast. *Dzieła wszystkie*. T. 6. W-wa 1936. — A. I. JACIMIRSKI: Nowiejsza polska literatura. Petersburg. T. 2 [1908]. — J. LORENTOWICZ: Młoda Polska. T. 1. W-wa 1908 s. 9-11.

W. BUKOWIŃSKI: Dwadziestopięciolecie I. Matuszewskiego. *Sfinks* 1909 t. 4 z. 11 s. 196-208. — W. GOMULICKI: Dzieje 50-lecia [„*Tyg. Ilustr.*“]. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 50. — Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Kur. Warsz.* 1910 nr 37. — N. DUBROWSKI: L. Krzywicki i I. Matuszewski. *Riecz* 1910 nr 55. — H. GALLE: Mistyka Słowackiego. *Kur. Warsz.* 1910 nr 160. — i. *Świat* 1910 nr 8. — N. JASTRZĘBSKA: *Bluszcz* 1910 nr 12. — K. *Tyg. Mód i Powieści* 1910 nr 11. — J. LORENTOWICZ: *Nowa Gaz.* 1910 nr 52. — B. MERWIN. *Słowo Pol.* 1910 nr 93; toż *Gaz. Por. i Wiecz.* 1914 nr 119.

W. RZYMOWSKI: O metodę w krytyce literackiej. *Odrodzenie* 1910 nr 1. — *Biesiada Lit.* 1910 nr 12. — *Odessańska nowosti* 1910 nr 8046. — *Pravda* 1910 nr 30. — *Rozwój* 1910 nr 30. — *Scena i Sztuka* 1910 nr 7. — I. CHRZANOWSKI: Wstęp do: I. Matuszewski: *Słowacki i nowa sztuka*. Wyd. 3 W-wa 1911. — *Roczn. Tow. Nauk. Warsz.* t. 9 (1916) s. 55 [bio- i bibliografia]. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka. *Dzieje lit. pięknej w Polsce*. Cz. 2. Kr. 1918 *Enc. pol.* T. 22.

(Nekrologi): [K. KOSTANECKI]: Sprawozdanie sekretarza. *Roczn. PAU* 1918/1919 s. 56; S. C. [S. CYWIŃSKI]. *Sprawa* 1919 nr 24; Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1919 nr 191; W. FELDMAN. *Kur. Lw.* 1919 nr 200-201; W. FELDMAN. *Świat* 1919 nr 31; J. F. GAW-

LIKOWSKI. *Wiek Nowy* 1919 nr 5441; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 29; S. LAM. *Dzien. Powsz.* 1919 nr 177; S. LAM. *Polsko-bułgarski przegląd* 1919 nr 20; A. LANGE. *Gaz. Pol.* 1919 nr 264; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1919 nr 296; W. SIEROSZEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1919 nr 195; J. E. SKIWSKI. *Gaz. Pol.* 1919 nr 272; S. [E. ŚWIERCZEWSKI]. *Nasz Kraj* 1919 nr 68; I. W. [I. WIENIEWSKA]. *Gaz. Por. i Wiecz.* 1919 nr 4728; W. WOLSKI. *Robotnik* 1919 nr 257; *Dzien. Poz.* 1919 nr 158; *Dzien. Wil.* 1919 nr 71; *Gaz. Lw.* 1919 nr 161; *Gaz. Pol.* 1919 nr 393; *Gaz. Warsz.* 1919 nr 311; *Kur. Częstochowski* 1919 nr 108; *Kur. Lw.* 1919 nr 191; *Kur. Pol.* 1919 nr 175; *Kur. Poz.* 1919 nr 159; *Kur. Warsz.* 1919 nr 188, 318; *Nowa Reforma* 1919 nr 301; *Przełg. Wiecz.* 1919 nr 155; *Robotnik* 1919 nr 246; *Świat* 1919 nr 29; *Zdrój* 1919 t. 7/8; *Ziemia Lubel.* 1919 nr 306.

W. FELDMAN: I znów zmarnowaliśmy człowieka. *Kur. Lw.* 1919 nr 200-201. — W. SIEROSZEWSKI: Fundusz im. I. Matuszewskiego. *Gaz. Warsz.* 1919 nr 195. — W. GRUBIŃSKI. *Kalendarz „Kur. Por.”* W-wa 1920 s. 136-137. — M. KRIDL: Krytyka i krytycy. W-wa 1923. — J. MUSZKOWSKI: I. Matuszewski. *Żywot i dzieła*. (Wstęp do:) I. Matuszewski: *Pisma*. T. 1. W-wa 1925. — J. IWASZKIEWICZ: Matuszewski a my. *Wiad. Lit.* 1926 nr 149. — L. ANDRÉ: W 10 rocznicę zgonu I. Matuszewskiego. *Echo Tygodnia* 1929 nr 23. — J. CZEMPIŃSKI: Kasa literacka. 1899-1929. Jej dzieje, rozwój i znaczenie. W-wa 1929 s. 12, 13, 24, 27. — K. TRÓCZYŃSKI: Rozprawa o krytyce literackiej. *Zarjys teorii*. *Poz.* 1931 s. 29, 60, 61, 74. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu. *Poz.* 1934. — T. Hiż: Krytyk starej daty. *Gaz. Pol.* 1935 nr 36; przedr. w książce: *Talent, dziactwo i coś jeszcze*. W-wa 1937 s. 145-149. — F. HOESICK: *Dom rodzicielski*. T. 1-5. Kr. 1935 oraz wyd. skrócone pt. *Powieść mojego życia*. *Pamiętniki*. T. 2. Wr. 1959 *passim*. — J. LORENTOWICZ: *Spojrzenie wstecz*. W-wa 1935; wyd. 2 Kr. 1957. — Z. KOZARYNOWA: Okrucy przeszłości. *Wiadomości* (Londyn) 1951 nr 28. — C. BACKVIS: La conception de la critique littéraire en Pologne depuis 1863. *Revue des Études Slaves* 1956 t. 33 s. 34-53. — W. ROGOWICZ: Warszawa wydartą niepamięci. Kr. 1956 s. 176-179. — S. OSSOWSKI: U podstaw estetyki. Wyd. 3. W-wa 1958 s. 180-181. — A. REYKOWSKA: I. Matuszewski (1858-1919). *Pol. krytyka lit. (1800-1918)*. *Materialy*. T. 4. W-wa 1959. — T. WRÓBLEWSKA: Subiektywizm w krytyce I. Matuszewskiego. *Przełg. Hum.* 1961 nr 1 s. 123-140. — J. Z. JAKUBOWSKI: I. Matuszewski. *Przełg. Hum.* 1963 nr 1. —

S. SANDLER: O metodzie krytycznej I. Matuszewskego. *Spr. z Prac Nauk. Wydz. I PAN* 1963 z. 3/4 s. 52-54. [Streszcz. referatu]. — J. Z. JAKUBOWSKI: I. Matuszewski 1858-1919. *Z dziejów polonistyki warszawskiej*. W-wa 1964 s. 233-243. — Z. NAGÓRSKI: Ze wspomnień o I. Matuszewskim. *Wiadomości* (Londyn) 1965 nr 8. — S. SANDLER: O sztuce krytycznej I. Matuszewskego. (Wstęp do:) I. Matuszewski: *Z pism*. T. 1. W-wa 1965 s. 1-103. — S. SANDLER: Matuszewski o Słowackim i nowej sztuce. (Wstęp do:) I. Matuszewski: *Z pism*. T. 3. W-wa 1965 s. 1-70. — S. SANDLER: Ścieżka modernistycznych wtajemniczeń. *Z problemów lit. pol. XX w. Księga zbior.* T. 1. W-wa 1965. — J. DETKO: Idea całości. *Przegl. Hum.* 1966 nr 6. — A. GRONCZEWSKI: Krytyka „neutralna”. *Kultura* 1966 nr 31. — S. BAŃCER: Materiały do dziejów recepcji Baudelaire’a w Polsce. *Przegl. Hum.* 1967 nr 6. — M. GŁOWIŃSKI: Język krytyczny I. Matuszewskego. *Pam. Lit.* R. 58 (1967) z. 2. — A. LAM: Baudelaire i inni. *Mies. Lit.* 1967 nr 11. — J. TUCZYŃSKI: Schopenhauer w krytyce literackiej modernizmu. W książce: Schopenhauer a Młoda Polska. Gdańsk 1969. — A. JAZOWSKI: I. Matuszewski i W. Feldman w świetle korespondencji. *Przegl. Hum.* 1970 nr 3 — A. KUCZYŃSKA: I. Matuszewski. *Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy*. Wr. 1971.

Sprawozdania z odczytów: B. Kur. Codz. 1895 nr 138; DEODAT. Kur. Warsz. 1895 nr 138; K. Gaz. Pol. 1895 nr 115; P. Wiek 1895 nr 115; E. ŚRWIŃSKI. Przegl. Tyg. 1895 nr 21; Kur. Por. 1895 nr 127, 138; Prawda 1895 nr 21; Słowo 1895 nr 115 (Bohaterowie jasełek). — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. Kur. Codz. 1896 nr 6; F. Tyg. Mód i Powieści 1896 nr 3; b.f. [B. FILIPOWICZ]. Kur. Warsz. 1896 nr 6; P. Wiek 1896 nr 4; y.z. Echo Muz., Teatr. i Artyst. 1896 nr 2; Bibl. Warsz. 1896 t. 1 s. 377; Gaz. Pol. 1896 nr 4; Głos 1896 nr 4; Kur. Por. 1896 nr 6; Nowa Reforma 1896 nr 20; Prawda 1896 nr 2; Przegl. 1896 nr 2 (Ideal bohaterstwa w dramacie staroindyjskim). — W. BUKOWIŃSKI. Bluszcz 1899 nr 17; J. b. Kur. Codz. 1899 nr 102; M. MASSONIUS. Głos 1899 nr 16; Z. PIETKIEWICZ. Prawda 1899 nr 18; An. Po. [A. POTOCKI]. Kur. Warsz. 1899 nr 102; T. J. Gaz. Pol. 1899 nr 85; Wiek 1899 nr 85 (Cele sztuki). — I. GRABOWSKI: Wieczór literacki. Kur. Warsz. 1900 nr 107 (Egzotyzm w powieści). — S. Wiek Ilustr. 1901 nr 16; Kur. Codz. 1901 nr 16 (Słowacki jako kolorysta w poezji). — B. Kur. Warsz. 1903 nr 139; H. G. [H. GALLE]. Gaz. Pol. 1903 nr 138; Kur. Codz. 1903 nr 139; Wiek Ilustr. 1903 nr 140 (Psychologia krytyki). — z. b. [Z. BIELICKA]. Bluszcz

1908 nr 6; P. Nowa Gaz. 1908 nr 172 (Żeromski i jego poemat „Walgieryz Udały”).

Królowa śniegu. P. CHMIEŁOWSKI: Literatura dla ludu. *Ateneum* 1891 t. 4 s. 567.

Bajdy i baśnie. Kur. Por. 1892 nr 65. — *Przegl. Tyg.* 1892 nr 18.

Diabeł w poezji. J. BOLTE: Stoffgeschichte. *Jahresberichte für neuere deutsche Literaturgeschichte* 1893 t. 4 (1895) s. 10, 44, 1894 t. 5 (1897) s. 11, 56, 1896 t. 7 (1900) s. 9, 15. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1893 nr 52 s. 879. — C. JELLEN-TA. *Prawda* 1893 nr 44, 45, 49, 51. — T. JESKE-CHOIŃSKI. Kur. Warsz. 1893 nr 305. — K. KASZEWSKI: Poezja demoniczna. *Gaz. Pol.* 1893 nr 254-258. — S. KOZŁOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1893 t. 4 s. 595-603. — I. MATUSZEWSKI: Kilka słów wyjaśnienia z powodu artykułów o „Diabie w poezji”. *Prawda* 1893 nr 48. — I. MATUSZEWSKI: Po raz ostatni o „Diabie w poezji”. *Prawda* 1893 nr 50. — NUX. *Gaz. Pol.* 1893 nr 106. — [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Gaz. Nar.* 1893 nr 265. — E. SIWIŃSKI: Demon w sferach fantazji. *Przegl. Tyg.* 1893 nr 48. — *Ateneum* 1893 t. 4 s. 412. — *Izraelita* 1893 nr 9. — Kur. Por. 1893 nr 305. — *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 175. — W. BAREWICZ. *Euphorion* 1894 t. 1 s. 418-419. — B. GRABOWSKI. *Słowo* 1894 nr 73. — B. GRABOWSKI. *Wisła* t. 8 (1894) s. 156-169. — W. JABLONOWSKI: Zarys poezji demonicznej. *Głos* 1894 nr 8-10. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1894 nr 146. — E. MAJEWSKI. *Kwart. Hist.* 1894 s. 303-306. — K. NIEDZIAŁKOWSKI: Nicco o diable. Z powodu recenzji B. Grabowskego. *Rola* 1894 nr 27-32. — *Świat* (Kr.) 1894 nr 4. — W. BAREWICZ. *Österreichisch-Ungarische Revue* 1896 t. 19 s. 137-151. — L. WAŁĘGA. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 54 s. 106-107. — *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 53. — I. CHRZANOWSKI: Zło w poezji. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 24. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1900 t. 137 s. 144-145. — H. GALLE. *Ateneum* 1900 t. 3 s. 396-398. — W. JABLONOWSKI. *Bluszcz* 1900 nr 17. — W. JABLONOWSKI. *Głos* 1900 nr 9. — A. LANGE. *Gaz. Pol.* 1900 nr 72. — (R). *Wędrowiec* 1900 nr 6. — S. ZDZIARSKI. *Lud* 1900 t. 6 s. 311-313. — *Echa Płockie i Łomżyńskie* 1900 nr 13. — *Słowo Pol.* 1900 nr 160. — J. FLACH. *Das literarische Echo* 1901, IV, szpalta 211. — SIEWIEROW. *Birżewyja gaziet* (Petersb.) 1902 nr 223 [rec. przekładu]. — M. DELINNES: Le diable et le satanique dans les littératures Européennes d’après un livre de M. I. Matuszewski. *Bibliothèque Universelle et Revue Suisse* 1904 nr z września. — R. WEISSENFELS: Goethes Drama. *Jahrbuch für neuere deutsche Literatur* 1901 t. 12 (1905) s. 164.

Czarnoksięstwo i mediumizm. L. Str. [L. STRASZEWICZ]. *Kraj* 1895 nr 50. — AUDAX: Wyznania wsteczніка. *Niwa* 1896 nr 5, 7. — B.: Z największych wydawnictw. *Gaz. Nar.* 1896 nr 124 dod. — J. BARSZCZEWSKI: Stare baśnie i nowe prawdy. *Kur. Codz.* 1896 nr 96; toż. *Gaz. Pol.* 1896 nr 81. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1896 nr 72. — L. S. K. [L. S. KOROTYŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 10. — SINCERUS [J. KOTARBIŃSKI]. *Dzienn. Kr.* 1896 nr 103-105. — A. P. [A. PECHNIK]. *Przegl. Pol.* 1896 t. 122 s. 568-572. — B. DARSKI [J. K. POTOCKI]. *Głos* 1896 nr 3. — J. TOKARZEWICZ: Nasza umysłowość współczesna. *Prawda* 1896 nr 11. — W. WALDEROWICZ: Czary w świetle najnowszych badań. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 1. — *Ż. Gaz. Pol.* 1896 nr 81. — Praca p. Matuszewskego wśród Niemców. *Niwa* 1896 nr 24. — *Przegl. Lit.* 1896 nr 3. — *Wiek* 1896 nr 110. — *Słowo Pol.* 1897 nr 28. — M. MORAWSKI: Dzisiejszy okultyzm naukowy. *Wiek* 1898 nr 95-103. — M. MORAWSKI. *Przegl. Powsz.* 1898 t. 58 s. 157-187.

Swoi i obcy. W. HAHN. *Kwart. Hist.* 1895 s. 109-110 [dot. Geneza i znaczenie Eloi u Słowackiego]. — (Ch.) [I. CHRZANOWSKI]: O Prusie. *Słowo* 1897 nr 5. — A. DROGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 4 s. 546-555. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1897 nr 338. — A. LANGE. *Wiek* 1897 nr 294 dod. — K. LASKOWSKI. *Kur. Niedzielnny* 1897 nr 52. — *Gaz. Warsz.* 1897 nr 314. — B. BIERNACKI. *Niwa* 1898 nr 1-2. — G. B. [G. BROMBERG]. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 30. — W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1898 nr 11. — ZDZISŁAW ART [A. CEHAŁ]. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1898 nr 26. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 41. — P. CHMIEŁOWSKI. *Prawda* 1898 nr 4-5. — (Ch.) [I. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1898 nr 149. — COLONNA. *Tyg. Romansów i Powieści* 1898 nr 1519 s. 190. — J. P. *Rozwój* 1898 nr 113. — W. JABŁONOWSKI. *Głos* 1898 nr 22. — L. S. K. [L. S. KOROTYŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 5. — A. RADOMIR. *Głos Narodu* 1898 nr 18. — *Ateneum* 1898 t. 1 s. 568-572. — *Nowa Reforma* 1898 nr 21. — P. CHMIEŁOWSKI: Dzieje krytyki literackiej w Polsce. W-wa 1902. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1903 s. 121. — I. CHRZANOWSKI. *Przegl. Tyg.* 1903 nr 1. — J. G. PAWLIKOWSKI: Mistyka Słowackiego. W-wa 1903 s. 105 [dot. art. Mistyczne pisma Słowackiego w zestawieniu z doktrynami współczesnego okultyzmu]. — x. *Wędrowiec* 1903 nr 4. — *Z. Tyg. Ilustr.* 1903 nr 3.

Słowacki i nowa sztuka. B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1901 nr 326; przedr. Kroniki. T. 17. Oprac. Z. Szweykowski. W-wa 1967. — P. CHMIE-

ŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1902 nr 208. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1902 s. 8-9. — A. CYBULSKI. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1902 nr 80. — S. DOBRZYCKI. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 53 s. 106-113. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1902 nr 25-26. — J. FLACH. *Das literarische Echo* 1902 s. 918. — A. GRUSZECKI. *Rozwój* 1902 nr 254. — W. JABŁONOWSKI. *Wędrowiec* 1902 nr 14-15. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 34. — T. KONCZYŃSKI: Modernizm w świetle umiejętej krytyki. *Tyg. Słowa Pol.* 1902 nr 2. — M. MASSONIUS. *Gaz. Lw.* 1902 nr 66-67. — M. MASSONIUS. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 31-32. — B. MERWIN. *Słowo Pol.* 1902 nr 30. — J. OSTROBÓG. *Nasze Kłosy* 1902 s. 41. — E. PORĘBOWICZ. *Pam. Lit. R.* 1 (1902) z. 3 s. 499-501. — S. SCHNEIDER. *Muzeum* 1902 s. 295-297. — D. SZESTAKOW. *Mir iskusstwa* 1902. — J. ŻULAWSKI: Dwie książki o Słowackim. *Ilustr. Głos Narodu* 1902 nr z 19 i 26 kwietnia. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1902 nr 140-141. — *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 3. — S. DOBRZYCKI. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 80 s. 106-113. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1904 s. 361. — N. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 7. — *Wędrowiec* 1904 nr 10. — H. BOGUSKI. *Przegl. Nar.* 1909 nr 7-8. — B. GUBRYNOWICZ: Stan dotychczasowych badań nad Słowackim. *Pam. Zjazdu Hist.-Lit. we Lwowie. Lw.* 1910 s. 29-30. — I. CHRZANOWSKI: Wstęp do: I. MATUSZEWSKI: Słowacki i nowa sztuka. Wyd. 3 W-wa 1911 s. 5-7. — W. HAHN. *Pam. Lit. R.* 13 (1914/1915) s. 96. — B. ROGATKO: I. Matuszewski wśród modernistów. *Życie Lit.* 1970 nr 21.

Twórczość i twórcy. B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1897 nr 335; przedr.: pt. O dwa typy i dwie idee. *Kraj* 1898 nr 49; Kroniki. T. 15. Oprac. Z. Szweykowski. W-wa 1965 [dot. Don Kichot i Robinson]. — E.: O czym piszą? Don Kichot i Robinson. Odpowiedź na artykuł „Kilka słów w obronie rycerza z La Manchy”. *Słowo* 1898 nr 277. — O ideały życiowe. *Niwa* 1898 nr 49 [dot. Don Kichot i Robinson]. — W. BUKOWIŃSKI. *Bluszcz* 1899 nr 17; B. PRUS. *Kur. Codz.* 1899 nr 118; przedr. Kroniki. T. 16. Oprac. Z. Szweykowski. W-wa 1966 [dot. Cele sztuki]. — S. LACK. *Życie* 1899 nr 11 [dot. Stanisław Witkiewicz i krytyka subiektywna]. — S. LACK. *Życie* 1899 nr 7 [dot. Sztuka i społeczeństwo]. — M. MASSONIUS. *Głos* 1899 nr 16. — Z. PIETKIEWICZ. *Prawda* 1899 s. 214. — An. Po. [A. POTOCKI]. *Kur. Warsz.* 1899 nr 102. — x. [Z. WASILEWSKI]. *Głos* 1899 nr 51 [dot. Miara estetyczna w polemice]. — *Gaz. Pol.* 1899 nr 85. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1901 nr 310. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI: Głos kaleki. *Prawda* 1903 nr 48. —

Tyg. Ilustr. 1903 nr 49. — S. BRZOWOSKI: O nowej sztuce. Z powodu Głosu kaleki. *Głos* 1903 nr 49. — P. CHMIEŁOWSKI: Jeszcze o celu w sztuce. *Pam. Lit.* R. 3 (1904) z. 1 s. 1-9. — P. CHMIEŁOWSKI. *Książka* 1904 s. 50-52. — P. CHMIEŁOWSKI: Jeszcze o subiektywizmie i subiektywistach. *Kur. Warsz.* 1904 nr 2. — I. CHRZANOWSKI. *Kur. Warsz.* 1904 nr 169; też *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1904 nr 14. — A. DROGOSZEWSKI: Krytyka i krytycy. *Ogniw* 1904 nr 39-41. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1904 t. 151 s. 140-143. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1904 t. 3 s. 186-190. — W. JABLONOWSKI. *Gaz. Pol.* 1904 nr 224. — Fr. Jaw. [F. JAWORSKI]: Drogi myśli krytycznej. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1904 nr 11. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1904 nr 135. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1904 nr 181. — T. SOBOLEWSKI. *Krytyka* 1904 t. 2 s. 414-419. — D. ZGLIŃSKI. *Wędrowiec* 1904 nr 22. — SKR. *Promień* (Lw.) 1905 s. 181-183.

„Król Duch” czy „Królowie Duchy”. J. KLEINER. *Sfinks* 1910 t. 9 s. 225-234; Uzupełnienie. S. 235-237. — M. KRIDL. *Książka* 1910 s. 321-322. — A. LANGE. *Prawda* 1910 nr 1.

Weyssenhoff i „laury” Wyspiańskiego. Cz. J. [C. JANKOWSKI]: O nazwę. Co p. Matuszewski upatrzył zasługującego na lekceważenie w „Felietonie krytycznym”. *Słowo* 1910 nr 69. — I. MATUSZEWSKI: Jeszcze o „laury” Wyspiańskiego. Słowo wyjaśniające. *Sfinks* 1910 t. 10 s. 138-141. — Jeszcze „Tygodnik Ilustrowany”, p. Weyssenhoff i „laury” Wyspiańskiego. *Życie* 1910 z. 3 s. 215-218. — hef. *Krytyka* 1911 t. 30 s.

324-325. — M. KRIDL. *Książka* 1911 s. 199. — S. KOTOWICZ. *Pam. Lit.* R. 14 (1916) z. 3/4 s. 365-366.

Studia o Wyspiańskim. E. C. [E. CZEKAŁSKI]. *Świat* 1916 nr 24. — Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Kur. Warsz.* 1916 nr 147. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1916 nr 254.

Potrzeby nauki polskiej... E. CZEKAŁSKI. *Świat* 1918 nr 8.

Studia o Żeromskim i Wyspiańskim. A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 212 por. — S. PAPÉE: Wzorowy pojedynek na pióra. *Dzien. Poz.* 1921 nr 208. — *Kur. Pol.* 1921 nr 321. — *Nowa Reforma* 1921 nr 283. — *Świat* 1921 nr 39. — N. CIESZYŃSKI. *Przegl. Powsz.* 1922 t. 153/154 s. 60-62.

Recenzje wydań zbiorowych

Pisma. B. SUCHODOLSKI. *Nowiny Nauk.* 1925 nr 3. — M. PIŚCZKOWSKI. *Pam. Lit.* R. 22/23 (1925/1926) s. 766-769. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1926 nr 121. — ELEUTER [J. IWASZKIEWICZ]: Matuszewski i my. *Wiad. Lit.* 1926 nr 45. — W. BOROWY. *Ruch Lit.* 1927 z. 2 s. 49. — K. CZACHOWSKI. *Czas* 1928 nr 173. — J. KALLENBACH. *Głos Narodu* 1928 nr 51.

Z pism. W. BILIP. *Współczesność* 1966 nr 15. — T. WEISS. *Ruch Lit.* 1966 nr 5. — Z. ŻABIŃSKI: Zwierciadło świadomości estetycznej modernizmu. *Nowe Książki* 1966 nr 16.

MAZANOWSKI ANTONI GABRIEL (1858–1916)

Krypt.: A. M.; ANTONI M.; ANTONI MAZ...; M; M*; MA; ±.

Historyk i krytyk literatury.

Ur. 10 sierpnia 1858 w Horostycie na Podlasiu, syn Jana, księdza greckokatolickiego, i Anny z Szymańskich. Uczył się początkowo w Białej Radziwiłłowskiej i w Radomiu, potem w 1876-1879 w gimnazjum we Lwowie, następnie jako stypendysta wydziału galicyjskiego w Uniwersytecie Lwowskim studiował do 1884 filologię polską i klasyczną oraz historię. Na dalsze studia wyjechał do Monachium i Bazylei. Po powrocie, w 1887 i 1888 pracował jako dziennikarz w Warszawie, następnie przez 3 lata gospodarował w Badowych Mściskach, majątku teścia na Mazowszu. W 1891 objął stanowisko zastępcy nauczyciela w IV Gimnazjum we Lwowie. W 1893 złożył egzamin nauczycielski i zaczął pracować w gimnazjum w Stryju. Od 1895 do 1902 uczył w gimnazjum w Podgórzu koło Krakowa, a następnie w III Gimnazjum im. Sobieskiego w Krakowie. Uczył także w szkołach prywatnych i wykładał na kursach naukowych. Był członkiem Akademii Umiejętności. Zmarł 24 listopada 1916 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Adam Mickiewicz od r. 1829-1832. *Nauk. i Lit.* 1884 s. 706-725, 789-801, 922-936, 1040-1048, 1124-1152 i odb. *Życie, rozwój umysłowy, geneza dzieł. Przew.*

2. Mickiewicz w podróży po Europie. Lw. 1884.
3. Stosunki i wzajemne sądy Mickiewicza, Słowackiego i Krasińskiego. *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* 1888 t. 2 s. 1-20, 129-164, *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 74-99 (tu przedr. fragm. pt. Wzajemne stosunki Słowackiego z Krasińskim). Wyd. osob. całości W-wa 1890.
4. „Ojciec zadżumionych” Słowackiego i „Treny” Kochanowskiego. *Spr. Gimn. IV w Lw.* Lw. 1892 s. 3-45 i odb.
5. Kornel Ujejski. Charakterystyka literacka. *Spr. dyr. gimn. za r. 1893.* Stryj 1894 i odb. *Przedr. Przegl. Lit.* 1897 nr 17-21. *Wyd. 2 Złoczów 1898 Bibl. Powsz.* nr 234 *Charakterystyki lit. pisarzy pol.* V.
6. Adam Mickiewicz. Złoczów 1897 *Bibl. Powsz.* nr 207-209 *Charakterystyki lit. pisarzy pol.* II. Wyd. nast.: wyd. 2 Złoczów 1899; wyd. 3 rozszerz. i uzup. Lw. 1910; wyd. 4 Lw. 1913; wyd. 5 uzup. przez M. Mazanowskiego Lw. 1930.
7. Przegląd najnowszych badań z historii literatury polskiej. 1893-1896. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 53 s. 180-197, 392-411, t. 54 s. 218-238, t. 55 s. 75-98. Wyd. osob. Kr. 1897.
8. Ignacy Krasicki. Złoczów 1899 *Bibl. Powsz.* nr 340-341 *Charakterystyki lit. pisarzy pol.* VIII.
9. Jan Kochanowski. Złoczów 1899 *Bibl. Powsz.* nr 237-238 *Charakterystyki lit. pisarzy pol.* VI. Wyd. nast.: wyd. 2 uzup. Złoczów 1930; wyd. 3 uzup. przez M. Mazanowskiego. Złoczów 1931.
10. Młoda Polska w powieści, liryce i dramacie. *Przegl. Powsz.* 1899 t. 63 s. 173-189, 340-354, t. 64 s. 77-96, 159-171, 1900 t. 65 s. 359-381, t. 66 s. 44-66, t. 67 s. 211-231, t. 68 s. 16-34, 1901 t. 71 s. 1-18, 176-190, t. 72 s. 25-42. Wyd. osob. Kr. 1902 [1901]. *Przekład słoweński: Miklavc. Lublański zvon* 1901 nr 6/7 (część pt. Moderna poljska lirika).
11. Gorkij, Czechow, Wieresajew, Andrejew. *Studia. Przegl. Powsz.* 1902 t. 76 s. 19-37, 211-229, 1903 t. 77 s. 42-64 (Nowa powieść rosyjska. Maksym Gorkij; przedr.: *Maksym Gorki. Materiały.* W-wa 1966); 1904 t. 83 s. 334-358, t. 84 s. 50-74 (Najnowsza powieść rosyjska. A. Czechow); 1905 t. 88 s. 1-17, 185-202 (Najnowsza powieść rosyjska. Wincenty Wieresajew); 1906 t. 92 s. 23-36, 342-357 (Najnowsza powieść rosyjska. Leonid Andrejew). Wyd. osob. Kr. 1907.
12. Podrecznik do historii literatury polskiej. Kr. 1902. Wyd. nast.: wyd. 2 przejrzone i uzup. Kr. 1910; wyd. 3 Kr. 1916; wyd. 4 przejrzone i uzup. Kr. 1917, wyd. 5 przejrzone i uzup. Kr. 1919; wyd. 6 przejrzone i uzup. Kr. [1922]; wyd. 7 na nowo oprac. M. Mazanowski. Kr. 1928; wyd. 8 pt. *Obraz literatury polskiej, Okresem lat 1918-1947 uzupełnił S. Papée.* Kr. 1947. *Współautor M. Mazanowski. Opracował część od Mickiewicza.* *Streszczenie H. Goldringa pt. Skróty literatury Niepodległej Polski. Podług Chrzanowskiego i Mazanowskiego...* Łódź 1921.
13. Uwagi o nauce literatury polskiej w szkole średniej. *Spr. Dyr. c.k. Gimn. III w Kr. za r. szkolny 1904.* Kr. 1904 i odb.
14. Kazimierz Przerwa-Tetmajer. Złoczów 1906 *Bibl. Powsz.* nr 832-833 *Charakterystyki lit. pisarzy pol.* XIX. Wyd. 2 Lw. — Złoczów 1911. *Współautor: M. Mazanowski. Przekład bułg.: Polsko-bułgarski przegląd* 1919 nr 21.
15. Stanisław Wyspiański. Złoczów 1907 *Bibl. Powsz.* nr 602-603 *Charakterystyki lit. pisarzy pol.* XVI.
16. Klucz do symboliki „Anhellego”. *Księga pamiątek ku uczczeniu setnej rocznicy urodzin J. Słowackiego.* T. 1. Lw. 1909; *Spr. Dyr. Gimn. III w Kr. za r. szkolny 1909.* Kr. 1909 i odb.
17. Maria Konopnicka. Złoczów 1911 *Bibl. Powsz.* nr 871-874 *Charakterystyki lit. pisarzy pol.* XX. Wyd. 2 Złoczów 1913.
18. Zepsucie dzisiejszej młodzieży gimnazjalnej i środki zaradcze. *Przegl. Powsz.* 1911 t. 110 s. 1-25. Wyd. osob. Kr. 1911 *Broszury o Chwilii Obecnej* z. 31.
19. Piotr Skarga. Lw. 1912.
20. Środowisko a wychowanie. *Ateneum Koplańskie* 1913 t. 2 s. 385-404, *Księga pamiątek. Zjazdu Katechetów.* Kr. 1913 i odb. Kr. 1916.
21. Pogłosy Młodej Polski w dramacie, powieści i krytyce literackiej. *Przegl. Powsz.* 1914 t. 121 s. 316-339, t. 122 s. 28-47, s. 195-210 (pt. Pogłosy Młodej Polski w dramacie i krytyce literackiej); 1917 t. 135 s. 98-118 (pt. Pogłosy Młodej Polski w powieści); odb. całości Kr. 1918 [1915].
22. Wypisy polskie na VII klasę gimnazjalną [i] Historia literatury polskiej XIX w. w zarysie. Cz. 1. Kr. 1914. Wyd. 2 oprac. M. Mazanowski. Kr. 1923. *Części następne nie ukazały się.*
23. Wypisy polskie na VIII klasę gimnazjalną [i] Historia literatury polskiej XIX w. w zarysie. Cz. 1. Kr. 1914. Wyd. 2 Kr. 1927. *Współautor: M. Mazanowski. Części następne nie ukazały się.*

24. O poezji Legionów. Szkic tymczasowy. *Przegl. Powsz.* 1916 t. 129 s. 35-59.

Rozprawy, recenzje i sprawozdania z zakresu literatury, malarstwa, teatru i pedagogiki oraz artykuły publicystyczne zamieszczał w czasopismach: *Ateneum* (1887-1888; tu m.in.: O współczesnej krytyce literackiej w Niemczech. 1887 t. 1 s. 51-76; Rys rozwoju estetyki niemieckiej. 1888 t. 3 s. 272-293), *Ateneum Kapłańskie* (1913), *Bibl. Warsz.* (1885, 1904-1905, 1907, 1909, 1911, 1913; tu m.in.: Symbol w nowej poezji polskiej. 1905 t. 2 s. 61-87), *Czas* (1911), *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1886-1889; tu m.in. Współczesne malarstwo w Niemczech. 1886 t. 1 s. 401, 561; Eliza Orzeszkowa. 1887 t. 1 s. 477-504, 659-689; Michał Bałucki jako powieściopisarz. 1888 t. 1 s. 240-255; Monachijscy malarze polscy. 1889 t. 1 s. 586-615), *Dzien. Pol.* (1884), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1888, 1890, 1900), *Echo Warsz.* (1885, 1888), *Gaz. Kościelna* (1906), *Gaz. Lw.* (1885), *Gaz. Nar.* (1883, 1885), *Głos Narodu* (1916), *Kłosa* (1885, 1890; tu m.in.: Zola Emil i „Germinal”. 1885 nr 1048-1051; Prus Bolesław „Lalka”. 1890 nr 1288), *Kraj* (1886, 1889; tu m.in.: Kilka myśli o powieści współczesnej. 1886 nr 18-19), *Muzeum* (1892-1893, 1895-1896, 1898, 1910, 1912; tu m.in.: Lektura dzieł Mickiewicza w szkole średniej. 1885 s. 1-11, 114-121; O metodzie w szkolnych rozbiórach arcydzieł literatury polskiej. 1895 s. 523-529, 596-606; Biała karta w mickiewiczowskich badaniach. 1898 nr 6, 7), *Myśl* (1893), *Myśl Katol.* (1912), *Niwa Pol.* (1911), *Nowa Reforma* (1899), *Ognisko Domowe* (1886), *Pam. Lit.* (1902-1904; tu: Klaczko J.: Pisma polskie w układzie i z objaśnieniami F. Hoesicka. W-wa 1902. 1903 z. 4 s. 690-693), *Podgórzanin* (1900), *Prawda* (1885), *Przegl. Katol.* (1913), *Przegl. Lit.* (1896-1898), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1886-1887), *Przegl. Pedagog.*, *Przegl. Powsz.* (1896-1909, 1911, 1913-1914, 1916-1917; tu rubr.: Przegląd piśmiennictwa, oraz art.: Polska pierwotna w naszej poezji ostatniej doby. 1907 t. 94 s. 227-234, 393-407; Powieść dawniej a dziś. 1916 t. 130 s. 189-197; Najnowsza polska powieść historyczna. 1917 t. 136 s. 711-721; O nowe drogi dla naszej powieści. 1917 t. 137 s. 152-157), *Przegl. Tyg.* (1881, 1885-1889), *Przew. Nauk. i Lit.* (1884, 1898; tu m.in.: Topografia w „Panu Tadeuszu”. 1898 s. 437-452), *Słowo i Czyn* (1909), *Szkola* (1898), *Tyg. Ilustr.* (1888-1889; tu m.in.: Granice naturalizmu w literaturze i sztuce. 1888 s. 338, 359, 362-363), *Tyg. Powsz.* (1885), *Ziarno* (1883; tu: Balladomania po pierwszym wystąpieniu Mickiewicza. Nr 8-11), *Znicz* (1906-1907).

Ponadto w książkach zbiorowych: *Dla*

młodzieży. W-wa 1911, *Dla Stryja*. Lw. 1886, *Dla włościan*. Lw. 1890, *Księga pamiątk. ku uczczeniu setnej rocznicy urodzin Juliusza Słowackiego*. Lw. 1909, *Księga pamiątk. Zjazdu Katechetów*. Kr. 1913, *Rok Mickiewiczowski*. Lw. 1899, *Spr. Dyr. Gimn. w Kr.: I żeńskiego za r. 1908/1909*. Kr. 1909, *za r. 1911/1912*. Kr. 1912, *III za r. 1903*. Kr. 1903 (tu: Kilka uwag o rozbiórce „Balladyny” w kl. VII. S. 1-15), *za r. 1904*. Kr. 1904, *za r. 1909*. Kr. 1909, *Spr. Gimn. IV we Lw.* Lw. 1892, *Spr. gimn. w Podgórzu*. 1899, toż 1901, toż 1902, *Spr. gimn. w Stryju za r. 1893*. Stryj 1894, *Upominek. Książka zbior. ku czci E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Prace edytorskie, przekłady

1. Ch. Dickens: Wybór dzieł. Tłum. i przerobione pod red. ... T. 1-5. Poz. 1914.

Listy i materiały

1. Do W. Bełzy z 1886. Rkps Ossol. sygn. 12655.

2. Do A. Wiślickiego 11 listów z 1886-1895. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.

3. Do B. Czarnika z 1889. Rkps Ossol. sygn. 6322/II.

4. Do L. Kotarbińskiej z 1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7042.

5. Do J. Gnatowskiego 5 listów z 1913-1914. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7290.

6. Dla *Gaz. Lw.* dedykacja na egzempl. recenzyjnym „Młodej Polski”. Bibl. Uniw. Warsz. sygn. 157001.

OPRACOWANIA

(Nekrologi): *Gaz. Lw.* 1916 nr 271; *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 300; *Kur. Lw.* 1916 nr 592; *Wiek Nowy* 1916 nr 4652; W. HAHN. *Pam. Lit. R.* 15 (1917) z. 3/4 s. 341-344 [tu spis prac historycznolit.]; S. TUROWSKI. *Przegl. Powsz.* 1917 t. 137 s. 379-388; toż *Spr. Gimn. III w Kr. za r. 1916/1917*. Kr. 1917 [tu bibliografia prac z zakresu pedagogiki i malarstwa]; *Muzeum* 1917 nr 29.

A. Mickiewicz od r. 1829-1832. Z. L. [Z. LENKIEWICZ]. *Prawda* 1885 nr 13. — S. K. *Przegl. Powsz.* 1885 t. 6 s. 102-103. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1885 t. 76 s. 143.

Rys rozwoju estetyki niemieckiej [art. w *Ateneum*]. P. A. RYS. *Życie* 1888 s. 536.

Stosunki i wzajemne sądy Mickiewicza, Słowackiego i Kraśnickiego. B. CZARNIK. *Pam. Tow. Lit.*

im. A. Mickiewicza R. 3 (1889) z. 6 s. 293-296. — A. G. BEM. *Atteneum* 1890 t. 4 s. 178-181. — (nt). *Świat* 1890 nr 16. — R. PLENKIEWICZ. *Bibl. Warsz.* 1890 t. 4 s. 449-461. — t.s. [S. TUROWSKI]. *Prawda* 1890 nr 31. — M. ZDZIECHOWSKI. *Przeegl. Pol.* 1890 t. 97 s. 362-364. — *Gaz. Pol.* 1890 nr 140. — *Kronika Rodz.* 1890 nr 14. — *Przeegl. Tyg.* 1890 nr 27. — T. STERNAL. *Kwart. Hist.* 1891 s. 396-400.

„Ojciec zadżumionych” Słowackiego i „Tireny” Kochanowskiego. T. STERNAL. *Kwart. Hist.* 1893 s. 674-675.

Przeгляд najnowszych badań z historii literatury polskiej. A. LANGE. *Wiek* 1897 nr 280. — *Gaz. Warsz.* 1897 nr 312. — *Przeegl. Lit.* 1897 nr 13/14 s. 21-23. — P. CHMIELEWSKI. *Prawda* 1898 nr 1. — CELSUS [H. GALLE]. *Tyg. Pol.* 1898 nr 2. — F. ZAGÓRSKI. *Przeegl. Pedag.* 1898 s. 292-293.

Młoda Polska w powieści, liście i dramacie. W. JABLONOWSKI. *Książka* 1902 s. 810-832. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Nar.* 1902 nr 235, 236. — A. POTOCKI. *Pam. Lit. R.* 1 ((1902) z. 1 s. 184-192 i polemika s. 369-372. — T. SOBOLEWSKI. *Krytyka* 1902 nr 32-40. — S. TARNOWSKI. *Przeegl. Pol.* 1902 t. 143 s. 350-358. — t.s. [S. TUROWSKI]. *Kur. Warsz.* 1902 nr 237, 245. — *Kur. Poz.* 1902 nr 419. — *Przeegl. Polit., Społ. i Lit.* 1902 nr 207. — K. WOJCIECHOWSKI. *Muzeum* 1903 s. 245-246. — F. [W. FELDMAN]. *Ilustr. Pol.* 1904 nr 8.

Gorkij, Czechow, Wieresajew, Andrejew. W. JABLONOWSKI. *Gaz. Pol.* 1907 nr 88. — W. JABLONOWSKI. *Książka* 1907 s. 271-272. — [H.], *Kur. Lw.* 1907 nr 104. — al. świd. [A. ŚWIDERSKA]. *Słowo Pol.* 1907 nr 96. — *Przeegl. Polit., Społ. i Lit.* 1907 nr 175. — NN-dy. *Świat Słowiański* 1908 t. 1 s. 71-73. — L. NODZIŃSKA. *Kwart. Inst. Pol.-Radzieckiego* 1955 nr 3 12] s. 12, 16-17.

Podręcznik do historii literatury polskiej. P. CHMIELEWSKI. *Gaz. Pol.* 1902 nr 257. — J. MAGIERA. *Muzeum* 1916 s. 158-159. — A. DROGOSZEWSKI. *Przeegl. Hum.* 1922 t. 1 s. 451-453. — W. HAHN. *Muzeum* 1923 s. 286-292. — S. ADAM-

CZEWSKI: Przedmowa do wyd. 7 Kr. 1928, przedr. w wyd. 8 Kr. 1947. — I. CHRZANOWSKI. *Jw.* — W. HAHN. *Muzeum* 1930 nr 1 s. 76-78.

Kilka uwag o rozbiórce „Balladyny” w kl. VII [art. w *Spr. Gimn. w Kr.*]. W. HAHN. *Pam. Lit. R.* 2 (1903) s. 685-686.

J. Klaczko. Pisma polskie w układzie i z objaśnieniami F. Hoesicka [art. w *Pam. Lit.*]. F. HOESICK. *Pam. Lit. R.* 2 (1903) s. 690-693.

Uwagi o nauce literatury polskiej w szkole średniej. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1905 s. 225.

Kazimierz Przerwa-Tetmajer. *Wisła* 1912 nr 17.

Stanisław Wyspiański. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1907 s. 419. — T. DĄBROWSKI. *Pam. Lit. R.* 6 (1907) s. 129-132 i Odpowiedź A. Mazanowskiego w przypisku art. Polska pierwotna, *Przeegl. Powsz.* 1907 t. 94 s. 400-403. — (Zr.). *Nasz Kraj* 1907 z. 19 s. 757.

Maria Konopnicka. J. ZALESKI. *Pam. Lit. R.* 11 (1912) z. 4 s. 688-689.

Zepsucie dzisiejszej młodzieży gimnazjalnej i środki zaradcze. B. BANDROWSKI. *Muzeum* 1912 t. 2 s. 88-92.

Piotr Skarga. S. ŁEMPICKI. *Pam. Lit. R.* 11 (1912) s. 622-623.

Wypisy polskie... W. BOROWY. *Wychow. w Domu i Szkole* 1916 t. 2 s. 36-46. — K. JAWORSKI. *Muzeum* 1916 t. 2 s. 160-165. — L. KOMARNICKI. *Ilustracja Pol.* 1916 z. 9/10 s. 24. — J. REINHOLD. *Muzeum* 1916 t. 2 s. 277-283. — M. REITER. *Muzeum* 1919 t. 1 s. 211-229. — A. DROGOSZEWSKI. *Przeegl. Hum.* 1922 t. 1 s. 453-456.

Powieść dawniej a dziś [art. w *Przeegl. Powsz.*]. T. WODZICKA. *Przeegl. Powsz.* 1916 t. 131 s. 108-111. — S. HELSZTYŃSKI: Lekcja literatury polskiej przed laty czterdziestu. *Księga pamiątek ku czci L. S. taffa.* W-wa 1949 s. 285-288 i nadb.

MELLEROWA ZOFIA (1848–1909)

Pseud. i krypt.: BURZAN; WIKTOR BURZAN; ZOF. MEL.

D r a m a t o p i s a r k a.

Ur. w 1848 (1846?) w Warszawie w rodzinie greckich przemysłowców Vergi. Mając 16 lat wyszła za mąż za Jana Mellera, długoletniego korepetytora chórów opery warszawskiej. Pod koniec 1893 i w 1894 podróżowała z mężem po Włoszech, zatrzymując się dłużej we Florencji i Rzymie. Zmarła 29 stycznia 1909 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Złote runo. Obraz dramatyczny w 3 aktach. Wyst. W-wa 14 sierpnia 1867; Lw. 13 listopada 1867; Poz. 12 października 1872. Nie druk.

Rkps w Bibl. Poz. Tow. Przyj. Nauk sygn. 1098.

2. Postanowienia. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 1 stycznia 1869; W-wa 27 kwietnia 1871. Wyd. w: *Komedie i monologhi oryginalne i tłumaczone*. S. I. W-wa 1891 s. 145-167. Wyd. osob. W-wa [1901] *Teatr Amatorski* 64.

3. Skuteczne lekarstwo. Obraz dramatyczny w 1 akcie. Wyst. W-wa 15 stycznia 1869. Nie druk.

Wystawiono też pt.: Niebezpieczne lekarstwo.

Rkps Bibl. Czartoryskich w Kr. sygn. 5020.

4. Wanda. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 9 marca 1870. Ogł. *Kłosa* 1870 nr 236-240.

Rkps — odpis roli Ossol. sygn. 13021/II.

5. Zyzio. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 2 października 1873; W-wa 2 czerwca 1874. Nie druk.

Sztuka zalecona do grania na trzecim konkursie dramatycznym w Krakowie w 1873.

Rkps Ossol. sygn. 11080/I.

6. Grochowe wianki. Opowiadanie. W-wa 1874. Wyd. nast. W-wa 1874.

Inny tytuł: Grochowy wieniec.

7. Ojczulek. Komedia. Powst. ok. 1874.

8. Dwie miary. Komedia w 1 akcie. Wyst. Kr. 8 kwietnia 1876; W-wa 7 czerwca 1876; Lw. 31 stycznia 1877. Wyd. osob. W-wa 1881. Zob. też Wyd. zbior.

Inny tytuł: Dwojakie gwichty.

Sztuka zalecona do grania na konkursie dramatycznym w Krakowie w 1876.

9. Fałszywe blaski. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 31 października; Kr. 23 listopada 1876. Ogł. *Goniec Teatr.* 1877 nr 1-9. Wyd. osob. W-wa 1877 *Teatr Amatorski* 46. Przedr. w: *Komedie i monologhi oryginalne i tłumaczone*. S. I. W-wa 1891 s. 103-133. Wyd. nast.: W-wa [1896] *Teatr Amatorski* 46. Zob. też Wyd. zbior.

Sztuka odznaczona na konkursie w Warszawie w 1876.

Przekład roś.: N. Gross, I. Burgardt: Nie waje to zoloto, czto swietitsja ili lożnyj blesk. 1883.

10. W Alpach. Obraz dramatyczny w 2 aktach. Wyst. W-wa 5 grudnia 1877; Lw. 10 maja 1878. Ogł. *Kur. Warsz.* 1877 nr 269-271, 273-277.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 970.

11. Poranek muzyczny. Krotchwila w 3 aktach. Wyst. W-wa 1 stycznia 1881. Nie druk.

12. Straduję! Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 20 stycznia 1882; W-wa 13 stycznia 1883; Lubl. 19 czerwca 1883; Kr. 11 maja 1884. Ogł. *Biesiada Lit.* 1882 nr 359-362. Wyd. osob. W-wa 1883. Wyd. nast.: W-wa [1893] *Teatr Amatorski* 28. Zob. też Wyd. zbior.

Rkps Ossol. sygn. 10793/I.

Przekład czes.: *Vesna* 1890 (jako dod. mies.).

13. Kto winniejszy? Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 7 lutego 1883. Ogł. *Prześl. Tyg.* 1883 nr 5-15.

14. Uwierzona. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 31 maja 1883. Ogł. *Biesiada Lit.* 1884 nr 10-13. Wyd. osob. W-wa 1884. Zob. też Wyd. zbior.

Rkps Ossol. sygn. 10710/I.

15. Chata za wsią. Dramat ludowy w 5 aktach ze śpiewami i tańcami. Rzecz wzięta z powieści J. I. Kraszewskiego. Muz. Z. Noskowskiego. Wyst. W-wa 7 sierpnia 1884; Kr. 12 grudnia 1884; W-wa 5 lutego 1886. Ogł. *Gaz. Pol.* (Chicago) 1908 nr 37-52, 1909 nr 1-30. Wyd. osob. Poz. 1912 *Naród Sobie!* nr 103.

Współautor: J. Galasiewicz.

Rkps Bibl. Warsz. Tow. Muz.; Ossol. sygn. 11102/I.

16. Dziewczę z chaty za wsią. Obraz ludowy w 5 aktach. Muz. Z. Noskowskiego. Rzecz wzięta z powieści J. I. Kraszewskiego. Wyst. W-wa 24 lipca 1886; Kr. 1 stycznia 1887; W-wa 19 kwietnia 1887. Wyd. Poz. 1927 *Naród Sobie!* nr 111.

Współautor: J. Galasiewicz.

Rkps Bibl. Warsz. Tow. Muz.

17. Pan Zołzikiewicz. Obraz dramatyczny w 5 odsłonach ze śpiewami i tańcami. Rzecz wzięta z noweli H. Sienkiewicza pt. *Szkice*

węgłem. Muz. Z. Noskowskiego. Wyst. W-wa 21 lipca 1888; W-wa 19 maja 1889. Wyd. Poz. 1915 *Naród Sobie!* nr 100.

Współautor: J. Galasiewicz.
Rkps Bibl. Warsz. Tow. Muz.

18. Przemędrkował. Obraz w 1 odsłonie. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 242; *Komedie i monologi oryginalne i tłumaczone*. S. I. W-wa 1891 s. 135-144. Zob. też Wyd. zbior.

19. O zmroku. Fragment sceniczny. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 372.

20. Wdowa z Efezu. Komedie w 1 akcie. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 1-9. Wyst. W-wa 17 maja 1902. Zob. też Wyd. zbior.

21. Hrabina Tea. Sztuka w 3 aktach. Wyst. W-wa 27 lutego 1893. Ogl. fragm. *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893 s. 417-419.

22. Pan Łukasz. Monolog. *Dzien. Kr.* 1897 nr 309; *Kur. Warsz.* 1897 nr 1. Wyd. zob. Wyd. zbior.

23. Siostry. Dialog. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 47. Wyd. zob. Wyd. zbior.

24. Podwójna buchalteria. Komedie w 3 aktach. Wyst. W-wa 1901. Ogl. fragm. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 14.

25. Zbyt doświadczony. Komedie w 2 aktach. Wyst. W-wa 17 maja 1902. Nie druk.

26. Broń obosieczna. Dialog. Wyd. zob. Wyd. zbior.

27. Mąż z przeszłością. Komedie w 2 aktach. Wyd. zob. Wyd. zbior.

28. Muza w kłopotach. Komedie w 3 aktach. Wyd. zob. Wyd. zbior.

Utworki literackie, korespondencje zamieszczala w czasopismach: *Biesiada Lit.* (1882, 1884, 1902, 1909; tu m.in.: Kwiat akacji. Opowiadanie. 1902 nr 22), *Dzien. Kr.* (1897), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1886, 1888-1891, 1893-1894, 1897, 1900-1901; tu m.in.: Stefank. Nowela. 1886 nr 123-125; Echa z Wiecznego Miasta. 1894 nr 540, 542, 549, 559), *Goniec Teatr.* (1877), *Klosy* (1870, 1890; tu m.in.: Po sześciu tygodniach. Opowiadanie. 1890 nr 1286), *Kur. Codz.* (1884, 1890, 1895; tu m.in.: Sielanka. 1884 nr 239; Zamienione kalosze. Arabeska. 1884 nr 352-353), *Kur. Stanisławowski* (1901), *Kur. Warsz.* (1871-1877, 1886-1887, 1894, 1896-1897; tu m.in.: Scena z niegranej komedii. 1896 nr 1), *Mucha* (1885-1886), *Opiekun Domowy, Przegl. Tyg.* (1867, 1883-1884), *Reformator* (1903), *Szkice Społ. i Lit.* (1876), *Świt* (1886), *Tyg. Ilustr.* (1876, 1888, 1894-1895, 1902), *Tyg. Mód* (1886).

Ponadto utworki literackie umieszczala w wydawnictwach: *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *Jednodniówka ku czci J. Słowackiego*. Kr. 1904, *Kalendarz premiowy ilustr.* W-wa 1872, *Komedie i monologi oryginalne i tłumaczone*. S. I. W-wa 1891, *Na garnuszek*. W-wa 1890, *Na pomoc. Wyd. zbior. na korzyść powodźian*. W-wa 1884, *Pamiętka jubileuszu Deotymy. (1852-1907)*. Kr. 1901. *Sami sobie*. W-wa 1900 (tu: Wilczyca rzymska. Obrazek. S. 156-160), *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Ziarno. Wydawn. zbior. dla głodnych*. W-wa 1880.

Przekłady

1. O. Feuillet: Siwy włos. Komedie w 1 akcie. Wyst. W-wa 1864; Kr. 1865.

2. A. Decomberousse i E. Roche: Szuka dla siebie. Komedie w 1 akcie. Wyst. Kr. 1865; W-wa 1866.

3. O. Feuillet: Popielnica. Komedie w 1 akcie. Wyst. Kr. 1866.

Rkps Ossol. sygn. 10988/I.

4. E. Girardin: Kapelusze zegarmistrza. Komedie w 1 akcie. Wyst. W-wa 1867; Kr. 1868.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4544, Ossol. sygn. 10989/I.

5. Alfred de Musset: Nie można przewidzieć wszystkiego. Przysłowie dramatyczne w 1 akcie. W-wa 1872.

Rkps Ossol. sygn. 11003/I.

6. P. Ferrari: Lekarstwo dla chorej dziewczyny. Komedie w 1 akcie. Wyst. W-wa 1881.

7. P. Ferrari: Dwie damy. Komedie w 3 aktach. Wyst. W-wa 1889.

8. E. Wichert: Post festum. Komedie w 1 akcie. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 412-417. Wyd. osob. W-wa 1894.

9. M. Praga: Idealna żona. Komedie w 3 aktach. Wyst. W-wa 1898.

10. R. Bracco: Zgon miłości. Satyra w 4 aktach. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 17 (fragm.).

11. T. Troth: Próba miłości. Krotchwila w 3 aktach. [Ok. 1901].

12. Carl: Pan majster. Komedie w 1 akcie.

Wydania zbiorowe

Komedie i dialogi. Z przedmową C. Walewskiej. W-wa 1911.

Zawartość: Dwie miary. (Zob. poz. 8); Fałszywe blaski. (Zob. poz. 9); Straduj! (Zob. poz. 12); Uwieszona. (Zob. poz. 14); Przemędrkował. (Zob. poz. 18); Wdowa z Efezu. (Zob. poz. 20); Pan Łukasz.

(Zob. poz. 22); Siostry. (Zob. poz. 23); Broń obosieczna. (Zob. poz. 26); Mąż z przeszłością. (Zob. poz. 27); Muza w kłopotach. (Zob. poz. 28).

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 7 listów z 1875-1886. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6519 IV.
2. Do W. Szymanowskiego z 1876. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6712 III.
3. Do J. Krausharowej 2 listy z 1879-1894. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2730.
4. Do W. Przyborowskiego z 1883. Rkps Ossol. sygn. 13602/I.
5. Do A. Wiślickiego z 1883. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.
6. Do I. Matuszewskiego z 1897. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.
7. Do Z. Sarneckiego b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6715 III.
8. Od E. Lejowej z 1885. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5993.
9. Wypowiedź przesłana do publikacji wydawnictwu zbiorowemu pt. *Ziarno*. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7814 IV.

OPRACOWANIA

W. NOSKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1876 t. 2 nr 45. — *Afisz Teatr.* 1876 nr 103. — Z. Mellerowa. *Dzien. dla Wszystkich* 1881 nr 11. — EOL: O Z. Mellerowej. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 20. — M. GAWALEWICZ: Nasze autorki. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 20-21. — K. KASZEWSKI: Z. Mellerowa. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 56. — W. TRAMP CZYŃSKI: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 31. — I. MATUSZEWSKI. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 24. — Autorzy dramatyczni. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 545. — Album pisarzy polskich (współczesnych). Zebrał i objaśnił S. Demby. W-wa 1901. — Z. Mellerowa. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 20. — MILES: Z. Mellerowa. Sylwetka literacka. *Bluszcz* 1904 nr 31-32.

(Nekrologi:) E. BADOWSKA. *Bluszcz* 1909 nr 7; T. CH. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Kraj* 1909 nr 3; J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1909 nr 32; K. [P. KUCZAŁSKA-REINSCHMITZ]. *Ster* 1909 nr 2-3; S. S. *Scena i Sztuka* 1909 nr 6; *Goniec Por. i Wiecz.* 1909 nr 48, 51; *Kur. Lw.* 1909 nr 52; *Tyg. Mód i Powieści* 1909 nr 8.

GOZDAWA: Z. Mellerowa polska autorka dramatyczna. *Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 19. — C. WALEWSKA: [Wstęp do:] Z. Mellerowa: Komedia i dialogi. W-wa 1911.

Złote runo. J. S. *Dzien. Lit. i Polit.* 1867 nr 47. — [J. KOTARBIŃSKI]. *Przegl.*

Tyg. 1867 nr 35. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1867 nr 35. — A. NIEWIAROWSKI. *Dzien. Warsz.* 1867 nr 189. — *Dzien. Lw.* 1867 nr 186. — *Gaz. Nar.* 1867 nr 264. — *Gaz. Pol.* 1867 nr 181. — *Nowiny* 1867 nr 4. — *Dzien. Poz.* 1872 nr 236.

Postanowienia. F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Kłosa* 1869 nr 193. — E. LUBOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1869 t. 1 s. 308. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1869 nr 1. — AL. [A. NIEWIAROWSKI]. *Dzien. Warsz.* 1869 nr 281. — W. SZYMANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1869 t. 1 s. 19. — *Gaz. Pol.* 1869 nr 2. — Br. Z. [B. ZAWADZKI]. *Wiek* 1879 nr 150. — *Tyg. Powsz.* 1879 nr 29. — R. W. *Bibl. Warsz.* 1881 t. 1 s. 67. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Poradnik dla Czytających Książki* 1901 nr 12. — *Wędrowiec* 1901 nr 52.

Skuteczne lekarstwo. E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1869 nr 3.

Wanda. M. DZIKOWSKI. *Opiekun Domy* 1870 nr 13. — J. KOTARBIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1870 s. 96. — F. H. LEWESTAM. *Kłosa* 1870 nr 5. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1870 nr 13. — W. SZYMANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1870 t. 1 s. 143. — *Gaz. Pol.* 1870 nr 54. — *Kur. Codz.* 1870 nr 54. — P. CHMIEŁOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1871 t. 3 s. 452.

Zyzió. L. POWIDAJ. *Przegl. Pol.* 1873 [t. 30] z. 5 s. 327. — OMIKRON [W. SABOWSKI]. *Gaz. Nar.* 1873 nr 238. — *Afisz Teatr.* 1873 nr 113. — *Bluszcz* 1873 nr 51. — *Czas* 1873 nr 230. — *Dzien. Pol.* 1873 nr 234. — *Gaz. Warsz.* 1873 nr 233. — WEREDYK [K. BARTOSZEWICZ]. *Afisz Teatr.* 1874 nr 147. — H. St. *Kłosa* 1874 t. 1 s. 378. — K. KASZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1874 nr 337. — K. ŁUNIEWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1874 nr 24. — A. PILECKI. *Warsz. Roczn. Lit.* 1874 s. 122. — H. SIENKIEWICZ. *Niwa* 1874 t. 6 s. 49-54; przedr. *Pisma. T. 44.* W-wa 1937; *Pisma. T. 46.* W-wa 1951. — *Dzien. Warsz.* 1874 nr 108. — *Kur. Codz.* 1874 nr 19. — *Tydzien* (Piotrków) 1874 nr 16. — E. LUBOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1875 t. 2 s. 305. — *Kaliszanin* 1875 nr 21.

Grochowe wianki. W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1874 t. 2 s. 83. — G. D. *Wiek* 1874 nr 273. — A. PILECKI. *Warsz. Roczn. Lit.* 1874 s. 142. — G. D. *Wiek* 1875 nr 274.

Ojczulek. D. ZGLIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1874 s. 186.

Dwie miary. *Afisz Teatr.* 1876 nr 103. — *Czas* 1876 nr 84. — *Kur. Warsz.* 1876 nr 125. — *Przegl. Tyg.* 1876 nr 24. — *Spr. Komisji Konkursowej w Kr...* 1876 r. VI

s. 22, 24. — *Szkice Spół. i Lit.* 1876 nr 16. — (aw). *Dzien. Pol.* 1877 nr 28. — W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Powsz.* 1882 nr 9. — K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1882 s. 118. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1882 s. 158. — [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Przeł. Tyg.* 1882 nr 9. — *Dzien. Pol.* 1882 nr 39. — *Kłosy* 1882 nr 593.

Fałszywe blaski. CHEMIK. *Kolce* 1876 s. 355. — C. I.: *Silva Rerum. Kronika Rodz.* 1876 nr 11. — *Iks. Dzien. Poz.* 1876 nr 283. — K. KASZEWSKI. *Ruch Lit.* 1876 nr 35. — F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Kłosy* 1876 nr 593. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1876 nr 45. — I. M. [I. MOSZCZEŃSKA]. *Bluszcz* 1876 nr 51. — nt [K. NYTMAN]. *Kur. Kr.* 1876 nr 34. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Kur. Warsz.* 1876 nr 242. — S. N. *Afisz Teatr.* 1876 nr 8. — x. *Gaz. Pol.* 1876 nr 242. — *Czas* 1876 nr 271. — *Gaz. Pol.* 1876 nr 242. — *Gaz. Świąteczna* 1876 nr 7. — *Kur. Kr.* 1876 nr 34-35. — *Niwa* 1876 t. 10 s. 878. — *Tyg. Ilustr.* 1876 t. 2 s. 295. — *Wiek* 1876 nr 241. — SEWER [I. MACIEJOWSKI]. *Tyg. Powsz.* 1877 nr 28-29. — *Ateneum* 1877 t. 1 s. 424. — *Czas* 1877 nr 144. — B. Cz. [B. CZERWIŃSKI]. *Gaz. Nar.* 1881 nr 24. — ZORJAN [T. SZUMSKI]. *Dzien. dla Wszystkich* 1881 nr 4. — *Dzien. Pol.* 1881 nr 25. — SPECTATOR. *Kraj* 1883 nr 5. — *Dzien. Poz.* 1883 nr 8. — *Dzien. Pol.* 1884 nr 198. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1890 nr 15. — K. *Kraj* 1892 nr 43. — *Dzien. Poz.* 1903 nr 245. — *Praca* 1903 nr 44.

W Alpach. F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Kłosy* 1877 nr 650. — AL. PÓLKOZIC [A. NIEWIAROWSKI]. *Echo* 1877 nr 270. — W. NOSKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1877 t. 2 s. 374. — X. *Gaz. Pol.* 1877 nr 270. — *Przeł. Tyg.* 1877 s. 572. — *Tyg. Romansów i Powieści* 1877 nr 468. — F. W. *Bibl. Warsz.* 1878 t. 3 s. 103. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1878 nr 1. — J. T. [J. TRETIAK]. *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spół.* 1878 t. 7 nr 38. — *Gaz. Lw.* 1891 nr 50.

Poranek muzyczny. BOLESŁAW L. *Nowiny* 1881 nr 3. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kłosy* 1881 nr 811. — J. KLECZYŃSKI. *Echo Muz.* 1881 nr 1. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1881 nr 4. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1881 t. 1 s. 47. — [A. MAZANOWSKI]. *Przeł. Tyg.* 1881 nr 3. — R. *Biesiada Lit.* 1881 t. 11 s. 153. — B. ZAWADZKI. *Tyg. Powsz.* 1881 nr 3.

Straduję! M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powsz.* 1883 nr 3. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kłosy* 1883 nr 916. — H. KUCZAŁSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1883 nr 3. — AL. PÓL-

KOZIC [A. NIEWIAROWSKI]. *Wiek* 1883 nr 10. — S. K. *Prawda* 1883 nr 3. — O. VIOLA [M. WOŁOWSKI]. *Tyg. Romansów i Powieści* 1883 nr 734. — *Bluszcz* 1883 s. 62. — *Przeł. Tyg.* 1883 nr 3. — A. Z. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1884 nr 11/12 s. 19. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 111. — (Z). *Nowa Reforma* 1884 nr 111. — *Kur. Por.* 1884 nr 141. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1893 nr 193.

Kto winniejszy? M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powsz.* 1883 nr 8. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kłosy* 1883 nr 920. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1883 z. 199. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1883 t. 1 s. 140. — A. PÓLKOZIC [A. NIEWIAROWSKI]. *Wiek* 1883 nr 30. — ZORJAN [E. SEDLACZEK]. *Tyg. Mód i Powieści* 1883 nr 7. — S. K. *Prawda* 1883 nr 6. — *Bluszcz* 1883 s. 62. — *Kolce* 1883 nr 6.

Uwięziona. mg. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powsz.* 1885 nr 18. — J. G. *Świt* 1885 nr 18. — K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1885 nr 1035 s. 281. — H. KUCZAŁSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1885 nr 19. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1885 t. 1 s. 300. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 99. — S. K. *Prawda* 1885 nr 18. — B. ZAWADZKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 83. — *Wiek* 1885 nr 91.

Chata za wsią. -a-. *Gaz. Pol.* 1884 nr 180. — B. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 65. — F. BYLIŃSKI. *Czas* 1884 nr 298. — -mg- [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 33. — INCOGNITUS. *Gaz. Pol.* 1884 nr 182. — (a-k) [A. KLECZYŃSKI]. *Nowa Reforma* 1884 nr 298. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Dzien. Łódzki* 1884 nr 193. — NEMO. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1884 nr 23/24. — J. K. [J. K. POTOCKI]. *Prawda* 1884 nr 34. — R. W. *Kłosy* 1884 nr 998. — M. SIEBER. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1884 nr 23/24. — W. T. [W. TRAMPczyński]. *Dzien. Łódzki* 1884 nr 259. — Br. Z. [B. ZAWADZKI]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 46. — *Czas* 1884 nr 299. — *Dzien. Pol.* 1884 nr 299. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 292. — *Kur. Por.* 1884 nr 219. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 87. — β. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 67. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 221. — *Czas* 1885 nr 9. — Teatr polski w Poznaniu. *Dzien. Poz.* 1885 nr 288. — *Kur. Por.* 1885 nr 180. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1885 nr 1. — *Tyg. Beletystyczny i Nauk.* 1885/1886 nr 12. — -a-: Z teatrów warszawskich. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 124. — -a-: Debiuty. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 150. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Świt* 1886 nr 99. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.*

1886 nr 163. — A. PÓŁKOZIC [A. NIEWIAROWSKI]. *Wiek* 1886 nr 28. — S. K. *Prawda* 1886 nr 8. — ALFA [M. WOŁOWSKI]: Teatru warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 7. — O. VIOLA [M. WOŁOWSKI]. *Tyg. Romansów i Powieści* 1886 nr 894. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 124. — *Gaz. Warsz.* 1886 nr 29. — *Kur. Por.* 1886 nr 37. — *Rola* 1886 nr 7. — a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 177. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1887 nr 101. — *Gaz. Pol.* 1887 nr 88. — *Ruch* 1887 nr 9. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Pol.* 1890 nr 145. — (nt.) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1890 nr 120. — *Czas* 1890 nr 120. — *Z. Kraj* 1891 nr 8. — Teatr polski w Petersburgu. *Kur. Por.* 1893 nr 67. — G [M. GAWALEWICZ]. *Kur. Por.* 1893 nr 174. — p-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 484. — a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 41. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 5, 34. — W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1898 nr 269. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 40. — a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 10. — A. *Ilustr. Kur. Codz.* 1915 nr 109. — W. D. [W. DYBZYŃSKI]. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1915 nr 108. — K. ŁOZIŃSKA. *Bluszcz* 1915 nr 18. — *Gaz. Kr.* 1915 nr 284. — M. RUSZCZYŃSKA. *Gaz. Nar.* 1916 nr 27 wiecz. — *Dzien. Poz.* 1916 nr 220. — J. BILIŃSKI. *Kur. Poz.* 1921 nr 218. — A. D. *Postęp* 1921 nr 201. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1921 nr 200. — W. SZALAY-GROELE. *Orędownik* 1921 nr 218. — SATO. *Słowo Pomorskie* 1923 nr 246. — A. K.: Z teatru żołnierskiego w Grodnie. *Reduta* 1925 nr 3. — C-rk [K. Cwierk]. *Iskra* 1925 nr 44. — M. ŁASKI. *Express Częstochowski* 1928 nr 220. — *Słowo Pomorskie* 1938 nr 29.

Dziewczę z chaty za wsią. ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1886 nr 32. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1886 nr 188. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Dzien. Łódzki* 1886 nr 184. — W. M. [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Świt* 1886 nr 13. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 148. — *Kur. Por.* 1886 nr 167; 203; 204. — *Tyg. Mód i Powieści* 1886 nr 32. — K-n [W. CHELMIŃSKI]. *Głos* 1887 nr 16. — (a-k) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1887 nr 2. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1887 nr 22. — wp. [W. PROKESCH]. *Kur. Kr.* 1887 nr 2. — R. *Kur. Por.* 1887 nr 108. — Ww Ji. *Biesiada Lit.* 1887 nr 20. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 186. — f-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 9. — S. KLEMENSIEWICZ: Teatr Robotniczy w Nowym Sączu. *Głos Podhala* 1933 nr 17.

Pan Zółzikiewicz. Ad. *Z. Kraj* 1888 nr 32. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1888 nr 164. — q [M. GAWALEWICZ].

Kur. Codz. 1888 nr 201. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1888 nr 37-38. — R. W. *Kiosy* 1888 nr 1204. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 252. — H. SIENKIEWICZ. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 252 [fragm. listu]. — A. WITSKI. *Prawda* 1888 nr 34. — *Gaz. Warsz.* 1888 nr 192. — *Głos* 1888 nr 31. — *Kur. Por.* 1888 nr 202. — *Wiek* 1888 nr 162. — A. B. *Kur. Codz.* 1889 nr 138. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1889 nr 113-114. — K. KASZEWski. *Kiosy* 1889 nr 1247. — M. *Życie* 1889 nr 22. — [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 21. — A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 295. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Por.* 1889 nr 138.

Wdowa z Efezu. B. *Gaz. Warsz.* 1902 nr 131. — E. M. *Gaz. Pol.* 1902 nr 133. — KIEMLICZ. *Kur. Teatr.* 1902 nr 21. — E. L. [E. LUBOWSKI]. *Kur. Codz.* 1902 nr 137. — SĘP [W. MALESZEWSKI]: *Z Warszawy. Biesiada Lit.* 1902 nr 22. — K. ZALEWSKI. *Wiek Ilustr.* 1902 nr 135. — B. ZAWADZKI. *Wędrowiec* 1902 nr 25.

Hrabina Tea. W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1893 t. 3 s. 376. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1893 nr 48. — W. BUKOWIŃSKI. *Głos* 1893 nr 9. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1893 nr 13. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1893 nr 56. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1893 nr 11. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1893 t. 1 s. 135. — (P). *Gaz. Warsz.* 1893 nr 55. — (Zn.) [Z. PIETKIEWICZ]. *Prawda* 1893 nr 9. — A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 492. — URBANUS. *Kraj* 1893 nr 9. — *Z. Kur. Codz.* 1893 nr 59. — *Wędrowiec* 1893 nr 8-9. — *Wiek* 1893 nr 48. — E. LUBOWSKI. *Ateneum* 1894 t. 1 s. 114.

Zbyt doświadczony. B. *Gaz. Warsz.* 1902 nr 131. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1902 nr 21. — E. M. *Gaz. Pol.* 1902 nr 133. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1902 nr 21. — KIEMLICZ. *Kur. Teatr.* 1902 nr 21. — E. L. [E. LUBOWSKI]. *Kur. Codz.* 1902 nr 137. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1902 nr 137. — SĘP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1902 nr 22. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 137. — K. ZALEWSKI. *Wiek Ilustr.* 1902 nr 135. — B. ZAWADZKI. *Wędrowiec* 1902 nr 25.

Recenzje przekładów

O. Feuillet: Siwy włos. L. *Krakauer Zeitung* 1865 nr 262. — *Czas* 1865 nr 263.

A. Decomberousse i E. Roche: Szuka dla siebie. L. *Krakauer Zeitung* 1865 nr 267. — *Czas* 1865 nr 245, 267. — *Krakauer Zeitung* 1865 nr 246.

O. Feuillet: Popielnica. *Czas* 1866 nr 16. — *Krakauer Zeitung* 1866 nr 16.

M. Praga: *Idealna żona*. ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lit.* 1898 nr 178. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 29.

R. Bracco: *Zgon miłości*. G. KEMPNER. *Przeł. Tyg.* 1900 nr 18. — F. KONECZNY. *Przeł. Pol.* 1900 t. 137 z. 1. — A. NIEMOJEWSKI. *Pravda* 1900 nr 18.

T. Troth: *Próba miłości*. K. Z. [K. ZALEWSKI]. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 347. — *Wędrowiec* 1901 nr 52.

Recenzje wydania zbiorowego

Komedie i dialogi. SAWITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]. *Pravda* 1911 nr 25.

METELICKI MICHAŁ KOROWAY (1855 – 1891)

Pseud.: M. KORNIC.

Poeta, krytyk literacki, tłumacz.

Ur. 1855 w majątku rodzinnym Jarowe w guberni kijowskiej. Wczesnie stracił rodziców. Dzieciństwo spędził pod opieką stryja. Do gimnazjum uczęszczał w Połtawie. W 1880-1883 studiował prawo na Uniwersytecie Warszawskim. Studia ukończył ze stopniem kandydata praw. Przez pewien czas pracował w sądzie okręgowym w Radomiu i w Warszawie. Ze względu na zły stan zdrowia przerwał pracę i powrócił do rodzinnej wsi Jarowe. Leczył się na Krymie i w Sławucie. Zmarł 9 stycznia 1891 we wsi Bożydar koło Radomia.

TWÓRCZOŚĆ

Poezje. Petersburg. 1893.

Przygotowane do druku przez autora, wyd. pośmiertnie.

Zawartość. Cz. 1: Wiersze różne: tu m.in. opowiadanie: *Noć burzliwa*. (*Pravda* 1881 nr 53, prawdopodobnie debiut literacki); *Sonety ukraińskie*, *Przekłady drobne z rosyjskiego*: A. Puszkina: *Szatan*, *Anioł*, *Prorok*; M. Lermontowa: *Anioł*, *Melodia hebrajska*, *Modlitwa*, *Prorok*.

Cz. 2: *Freski krymskie*; *przekłady z M. Lermontowa*: *Szatan*, *Powieść wschodnia*. (Zob. *Przekłady*); *Anioł śmierci*. *Powieść wschodnia*. (*Przeł. Lit.* dod. *Kraju* 1890 nr 1, 4-7);

Korespondencje, przeglądy literackie, poezje własne i przekłady umieszczał w czasopiśmie: *Dod. Mies. Przeł. Tyg.* (1887-1888); tu m.in.: Iwan Lewicki jako powieściopisarz ukraiński. Studium literackie. 1888 t. 1 s. 504-523; O dramaturgu małopolskim, Kropiwnickim. 1888 t. 2 s. 112-121, *Kraj* (1883-1885), *Pravda* (1881), *Przeł. Lit.* dod. *Kraju* (1887, 1888, 1890); tu m.in. przekłady: T. Ałatanczenko: *Z tamtego świata*. Opowiadanie małopolskie. 1887 nr 33-34), *Przeł. Tyg.* (1885-1889); tu m.in.: *Literatura małopolska (ukraińska)*. 1885 nr 24; O literaturze ukraińskiej. 1886 nr 12-13; *Przeł. Tyg.* literatury małopolskiej. 1888 nr 21-23; Iwan Karpenko-Karyj. *Dramaturg małopolski*. Szkic literacki. 1889 nr 21).

Ponadto jego wiersze i przekłady ogłaszano w następujących antologiach i wydawnictwach zbiorowych: *Dwa wieki poezji ros.* Ułożyli i oprac. M. Jastrun i S. Pollak. *Postowie*: L. Gomolicki. [W-wa] 1947; wyd. 2 popr.

i rozszerz. W-wa 1951; *Obraz lit. powsz. w streszcz. i przykładach*. T. 2. W-wa 1896, *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965.

Przekłady

M. Lermontow: *Szatan*. *Powieść wschodnia*. W-wa 1889. Przedr. zob. *Twórczość*.

Listy

Do A. Wiślickiego 9 listów z 1886-1891. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.

OPRACOWANIA

Echa warszawskie. *Przeł. Tyg.* 1884 nr 16. — *Ruch. Kalendarz enc. na r. 1889*. W-wa 1889 s. 112.

(Nekrologi): b. *Kraj* 1891 nr 16; *Ateneum* 1891 t. 2 s. 406; *Przeł. Tyg.* 1891 nr 15; *Rola* 1891 nr 17.

M. K. M.: M. Koroway-Metelicki. *Krótki rys biograficzny*. W książce: M. Koroway-Metelicki: *Poezje*. Petersburg. 1893 s. 1-3. — P. CHMIEŁOWSKI: *Współcześni poeci polscy*. Petersburg. 1895 s. 353-357. — R. *Wielka enc. powsz. ilustr.* T. 39 (1905). — M. Koroway-Metelicki. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965 s. 130.

Lermontow: *Szatan*. *Powieść wschodnia* [tłum.]. L. PIETKIEWICZ. *Przeł. Tyg.* 1890 nr 4. — F. RAWITA [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Kłosa* 1890 nr 1286. — *Ateneum* 1890 t. 1 s. 334-335. — *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 3 s. 46.

Poezje. *Ateneum* 1894 t. 2 s. 379-381. — *Kraj* 1894 nr 12.

MÉYET LEOPOLD (1850–1912)

Krypt.: L. M.; L... M...

Historyk literatury, edytor, nowelista.

Ur. w 1850 w Warszawie w rodzinie żydowskiej, syn Ludwika, obywatela francuskiego, i Pauliny z Kurberskich. Uczęszczał do gimnazjum J. N. Leszczyńskiego, następnie studiował prawo w Szkole Głównej, a po jej zamknięciu na uniwersytecie w Lipsku. Po odbyciu aplikacji otworzył w Warszawie kancelarię adwokacką. Będąc jednym z założycieli *Nitwy* wchodził w 1872-1875 w skład kolegium redakcyjnego tego pisma. W 1884-1887 był współredaktorem *Świt*. Wspólnie z Stanisławem Kempnerem redagował *Encyklopedię handlową*. Łączyły go więzy przyjaźni z Elizą Orzeszkową, pełnił funkcję jej pełnomocnika wydawniczego. Był znanym kolekcjonerem literackich autografów i rycin. Został członkiem Wydziału I Językoznawstwa i Historii Literatury Towarzystwa Naukowego Warszawskiego oraz Komisji Literackiej Akademii Umiejętności w Krakowie. Zmarł 27 stycznia 1912 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Do nieznanego. Nowele. Z rękopisu znalezionego przepisał... T. 1. Wil. 1882 [1881].

Zawartość: Z niedokończonej przedmowy; Gasnące lato; Kleopatra; Trzy lekcje kokieterii; Pocałunek; Miłość czy rachuba; Na włosku.

Przekłady

Kleopatra: ros.: A. Sacharowa. *Żywopismo obozienne* 1882 nr 37 s. 584-588.

2. Wizerunki A. Mickiewicza zestawione i poprzedzone wstępem. Wyjątek z obszerniejszego studium. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 2 (1888) i odb.

Uzupełnienia i warianty: Wizerunki A. Mickiewicza. Uzupełnienie. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 3 (1889) i odb.; Oblicze poety. Spis wizerunków Adama Mickiewicza. *Kłosy* 1889 nr 1272-1277; Nieznany wizerunek A. Mickiewicza. *Świat* (Kr.) 1889 nr 13; Rosyjskie wizerunki poety. *Świat* (Kr.) 1890 nr 13; Wizerunki nieznanne A. Mickiewicza. *Tyg. Ilustr.* 1895 t. 1 nr 4, 1896 t. 1 nr 4, 1896 t. 1 nr 14, t. 2 nr 50, 1897 nr 48, 1898 t. 2 nr 52; Wizerunki A. Mickiewicza. *Gaz. Pol.* 1897 nr 123; Wizerunki A. Mickiewicza. *Pravda* 1897 nr 23; Wizerunki A. Mickiewicza. *Znicz. Kalendars informacyjny... na rok zyczejajny 1905*. Moskwa 1905.

3. Kilka słów o szkołach zawodowych w Zakopanem. *Wiśła* t. 5 (1891) s. 248-277. Wyd. osob. W-wa 1891.

4. Liście. Fragmenty i szkice. Kr. 1895.

Zawartość: Jesień. (*Świt* 1886 nr 140); Gardenia. (*Pravda* 1892 nr 21; *Nowa Reforma* 1892 nr 188); Bajka. (*Nowa Reforma* 1893 nr 220; *Tyg. Ilustr.* 1893 t. 1 s. 366); Portret. (*Tydzień dod. Kur. Łw.* 1894 nr 39); Skrzydła. (*Dla pogorzalców*. W-wa 1885 s. 27); Rozmowa. (*Pravda* 1890 nr 3; *Nowa Reforma* 1890 nr 33); Faust; Kwiaty. (*Gaz. Łw.* 1891 nr 167-168; *Kur. Codz.* 1891 nr 295); Ślimak. (*Tyg. Ilustr.* 1890 t. 1 s. 90); Zawsze ona. (*Gaz. Łw.* 1891 nr 208, 210; *Kur. Codz.* 1892 nr 26-34); Diana; W masce. (*Upominek. Książka zbior.* Kr. 1893 s. 422-427); Apag! (*Gaz. Łw.* 1894 nr 115-118; *Kur. Codz.* 1894 nr 315-320); Scherzo. (*Nowa Reforma* 1892 nr 35); Pieśń bez słów. (*Biesiada Lit.* 1894 t. 38 nr 28-30; *Świat* 1894 nr 10); W szkole; Na ulicy; Przed obrazem.

(Na pomoc! Wyd. zbior. W-wa 1884; *Tydzień dod. Kur. Łw.* 1894 nr 38).

Przekłady

Jesień: ros.: *Syn otcieczstwa* 1893 nr 37.

Skrzydła: jw. nr 7.

Faust: czes.: V. Arietto. *Nedělní listy dod. Hlasu naroda* 1890 — ros.: *Syn otcieczstwa* 1893 nr 51.

Ślimak: ros.: A. Sacharowa. *Syn otcieczstwa* 1893 nr 48.

Diana: ros.: *Syn otcieczstwa* 1893 nr 8.

Oraz przekład ros. niezidentyfikowanego utworu z tego zbioru pt. Boginia i lubwi. *Skazka. Syn otcieczstwa* 1893 nr 50.

5. Kiedy się urodził Juliusz Słowacki? Kilka uwag historyczno-prawnych o dacie urodzin poety. *Przegl. Hist.* 1908. Wyd. osob. W-wa 1909.

6. Słowacki i Komierowski. Na podstawie listów poety przyczynek do jego życiorysu. *Sfinks* 1908 t. 4 z. 11 i odb. Wyd. osob. uzup. W-wa 1909.

Uzupełnienie pt. Zapomniana dedykacja. (Jeszcze słówko o Słowackim i Komierowskim). *Sfinks* 1910 t. 10 z. 4.

7. Słowacki i Wiszniewski. Przyczynek do życiorysu poety. *Sfinks* 1909 t. 3 z. 9 s. 375-397. Wyd. osob. uzup. W-wa 1909.

Uzupełnienie pt. Słowacki i Wiszniewski. *Sfinks* 1911 t. 3 s. 90-93.

Nadto prace z zakresu prawa i ekonomii.

Artykuły, drobne prace literackie i edytorskie umieszczał w czasopiśmie: *Ateneum* (1892, 1895, 1901; tu m.in.: Sztambuch matki J. Słowackiego. 1895 t. 2 s. 84-101; Z nieznanych autografów A. Mickiewicza. Listy do różnych osób. 1901 t. 1), *Bibl. Warsz.* (1893, 1896, 1903, 1909; tu m.in.: Listy nieznanne J. Słowackiego. 1893 t. 1, 1896 t. 1; Notatka. Fragmenty nieznanne z „Dziennika podróży do Ziemi Świętej” J. Słowackiego. 1893 t. 2; Do niej. Nieznany wiersz Z. Kra-

sińskiego. 1896 t. 3), *Biesiada Lit.* (1894, 1896-1897, 1900-1902, 1909; tu m.in.: W rocznicę zgonu Słowackiego. 1896 t. 41 nr 24 i nn.; Chopin w Marienbadzie. 1902 nr 20-21), *Bluszcz* (1882, 1903), *Dzien. Chicagoski* (1899), *Dzien. Poz.* (1892), *Echo Muz.*, *Teatr. i Artyst.* (1897), *Ekonomista, Gaz. Handlowa, Gaz. Lw.* (1888, 1891, 1894, 1896, 1898, 1901-1903, 1905-1906, 1910-1911; tu m.in.: Mogiła na Montmartre. Szczegóły zgonu J. Słowackiego na podstawie nieznanych materiałów. 1896 nr 189-195; Słowacki i Ujejski. 1901 nr 288-290; Słowacki o Anhellim. 1902 nr 119-122; Listy Słowackiego do Krasieńskiego. 1902 nr 109-113; Gniazdo poety. Notatka historyczna o rodzinie J. Słowackiego na podstawie nieznanych materiałów. 1902 nr 259-269; Z dziejów rodziny Słowackich. 1903 nr 141-148; Listy Ujejskiego do Lenartowicza. 1903 nr 141-148), *Gaz. Pol.* (1896-1897, 1900, 1903; tu m.in.: Rachunki księgarskie J. Słowackiego. 1896 nr 99-100), *Gaz. Sądowa, Gaz. Warsz.* (1903), *Kłosy* (1887, 1889), *Kółko Domowe, Kronika Rodzinna, Kur. Codz.* (1891-1892, 1894, 1897, 1902-1904), *Kur. Lw.* (1901), *Kur. Niedzielny* (1897-1898), *Kur. Warsz.* (1898, 1900-1912; tu m.in.: Dzień zgonu J. Słowackiego. 1900 nr 302; „Szczupak Kołdyczewski”. 1905 nr 288; Nieznane listy Pola. 1907 nr 183), *Kwart. Litewski* (1910), *Lutnista* (1905; tu: Zatrącony portret Chopina. Nr 16-19), *Mucha* (1898), *Niwa* (1872-1875), *Nowa Gaz.* (1907-1908), *Nowa Reforma* (1884, 1888-1890, 1892-1893), *Ogniw* (1903), *Pamiętki Polskie na Obczyźnie* (1907), *Pam. Lit.* (1904, 1906-1907, 1909; tu m.in.: Szczątki korespondencji J. Słowackiego. 1909 s. 228-234), *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* (1888-1890), *Pravda* (1890, 1892, 1896-1897, 1903; tu m.in.: Dwa nieznane listy Z. Krasieńskiego. 1896 nr 8), *Przegl. Hist.* (1908), *Przew. Nauk. i Lit.* (1896, 1898-1899, 1904-1905, 1907; tu m.in.: Głosy prasy współczesnej o zgonie J. Słowackiego. 1896 s. 159-167; Nieznane listy J. Słowackiego. 1899 s. 385-403; Szlachectwo rodu Słowackich. 1904 s. 844-852, 928-939; przedr. w książce: S. Makowski, Z. Sudolski: W kręgu rodziny i przyjaciół Słowackiego. Szkice i materiały. W-wa 1967; Z korespondencji J. Klaczki. 1907 s. 379-384), *Przew. Oświatowy, Sfinks* (1908-1911), *Spr. z Posiedzeń Tow. Nauk. Warsz.* (1909), *Świat* (1889-1894, 1908; tu m.in. art. o Mickiewiczu pt. Poeta w karykaturze. 1892 s. 58), *Świt* (1886), *Tydzien dod. Kur. Lw.* (1894, 1898), *Tyg. Ilustr.* (1890-1900, 1903, 1906-1907, 1910-1911; tu m.in.: Dwa autografy Mickiewicza. 1890 t. 1 nr 7; Z żałobnych kart rodziny Słowackich. 1895 nr 44; Moniuszko i Deotyma. Moniuszko i Fredro. 1896 nr 19; Zapomniane głosy poetyckie o J. Słowackim. 1910 nr 53;

Jeszcze kilka zapomnianych głosów poetyckich o J. Słowackim. 1912 nr 6), *Wędrowiec* (1892, 1897, 1901, 1905-1906; tu m.in. Nieznane listy J. Słowackiego. 1901 nr 22-24), *Wiek* (1899), *Wisła* (1891).

Oraz w wydawnictwach zbiorowych: *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *Kalendarz katol. Tow. Dobroczynności przy kościele Św. Katarzyny w Petersb. na r. 1900*. Petersb. 1900, *Księga pamiątk. na uczczenie setnej rocznicy urodzin A. Mickiewicza*. T. 1. W-wa 1898, *Na pomoc! Wyd. zbior. na korzyść powoźcian*. W-wa 1884, *Na powoźcian. Księga zbior.* W-wa 1904, *Pravda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899 (tu: Mickiewicz nauczycielem prawa. S. 321-330), *Sami sobie*. W-wa 1900, *Słowackiemu na mogiłę w 100 rocznicę urodzin*. [Lw. 1909] (tu: Słówko o Erazmie Słowackim, stryju Juliusza), *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Znicz. Kalendarz informacyjny... na rok zwyczajny 1905*. Moskwa 1905, *Z wieku Mikołaja Reja*. W-wa 1905.

Prace edytorskie

1. Listy Teofila i Hersylii (z domu Bécu) Januszewskich do Józefa Mianowskiego (1829-1837 r.). Z autografów wydał, wstępem i uwagami opatrzył... W-wa 1897.

2. Listy Salomei Słowackiej-Bécu do A. E. Odyńca (1826-1829). *Przew. Nauk. i Lit.* 1898 s. 44 i nn.

3. J. Słowacki: Listy. Z autografów poety wydał po raz pierwszy... T. 1-2. Lw. 1899 *Bibl. Księgarni Pol.* 26-27. (Wydanie objęło listy do matki).

T. 3 na podstawie materiałów Méyeta wyd. M. Kridl: W-wa 1915.

4. J. Słowacki: Dzieła. Wydanie ilustrowane. T. 1-6. W-wa 1903-1904. (Współwydawca F. Hoesick).

5. Listy Zygmunta Krasieńskiego do pani Joanny Bobrowej. Z autografów wydał i przypisami objaśnił... *Przew. Nauk. i Lit.* 1905.

6. Słowacki i Stattler. Dwa zapomniane listy poety. *Kwart. Litewski* 1910 i nadb.

7. E. Orzeszkowa: Pamiętnik. Z autografu ogłosił... *Gaz. Lw.* 1911 nr 47-78; *Kur. Warsz.* 1911 nr 24-25, 27-28, 31-32, 34-35, 38-39.

Ponadto szereg mniejszych prac edytorskich ogłosił w czasopiśmie i w rozprawkach historyczno-literackich (zob. Twórczość poz. 6, 7).

Prace redakcyjne

Światelko, książka dla dzieci napisana zbiorowo przez grono autorów polskich. W-wa 1885.

Listy i materiały

1. Do K. Libelta z 1871. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6004 III.
2. Do J. I. Kraszewskiego 6 listów z 1873-1884. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6519 IV, 6522 IV.
3. Do M. Bobrzyńskiego z 1874. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8075 k. 49-51.
4. Do E. Orzeszkowej listy z 1876-1909. Rkps Arch. E. Orzeszkowej Bibl. IBL PAN w W-wie. Ogl.: Elizie Orzeszkowej w hołdzie. Grodno 1929 (fragm. listu z 1887); E. Orzeszkowa: Listy. T. 1-2. Oprac. L. B. Świdorski. W-wa 1937-1938 (liczne wzmianki o listach i fragm. z 1881-1900); E. Orzeszkowa: Listy. T. 1-7. Oprac. E. Jankowski. Wr. 1954-1971 (fragm. i liczne wzmianki o listach).
5. Do W. Przyborowskiego z 1883. Rkps Bibl. Ossol. sygn. 13602 I.
6. Do J. Supińskiego z 1883. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 10.
7. Do A. Asnyka 2 listy z 1884. Rkps w 1936 znajdował się w archiwum Zarządu Głównego Towarzystwa Szkoły Ludowej w Krakowie. Ogl. A. J. Mikulski w art. pt. Z korespondencji i autografów A. Asnyka. *Pam. Lit.* R. 33 (1936) z. 4 s. 973-974.
8. Do J. Blizińskiego 6 listów z 1884-1892. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6701 III.
9. Do nieznanego adresata z 1887. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 1992.
10. Do Z. Sarneckiego 16 listów z 1887-1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6715.
11. Do T. Wierzbowskiego z 1889. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881.
12. Do J. D. Amborskiego z 1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7885 III.
13. Do S. Böhma z 1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6690 III.
14. Do M. Wyslouchowej z 1890. Rkps Ossol. sygn. 7188/II.
15. Do T. Lenartowicza 2 listy z 1891. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2028.
16. Do E. Pawłowicza 2 listy z 1891-1895. Rkps Ossol. sygn. 6832/I.
17. Do L. Niedźwieckiego z 1892. Rkps Bibl. Kórnickiej. Zbiory Niedźwieckiego 1 t. 6.
18. Do O. Balzera 6 listów z 1893-1907. Rkps Ossol. sygn. 7680/II.
19. Do B. Czarnika 7 listów z 1893-1897. Rkps Ossol. sygn. 6322/II.
20. Do A. J. Rollego z 1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7829 IV.
21. Do Z. Wolskiego 6 listów z 1893-1900. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 431.
22. Do L. Kotarbińskiej 8 listów z 1897-1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7042.
23. Do J. Korzeniowskiego 11 listów z 1897-1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. 73515.
24. Do F. Dynowskiej z 1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7883 III.
25. Do M. Garfeinowej z 1898. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8987.
26. Do H. Dynowskiego 2 listy z 1899 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7883 III.
27. Do nieznanego adresata z 1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.
28. Do S. Dicksteina z 1900. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. Depozyt Tow. Nauk. Warsz. 225 k. 191.
29. Do K. M. Górskiego 3 listy z 1901-1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7726 III.
30. Do Z. Rabskiej 4 listy z 1901-1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2726.
31. Do Z. Frylinga z 1902. Rkps Ossol. sygn. 7194/II.
32. Do L. Bernackiego 10 listów z 1902-1903. Rkps Ossol. sygn. 7044/II.
33. Do L. Wellischa z 1903. Rkps Ossol. sygn. 12227/I.
34. Do W. Feldmana z 1904. Rkps Ossol. sygn. 12281/II.
35. Do B. Wysloucha z 1904. Rkps Ossol. sygn. 7180/II.
36. Do M. Offmańskiego z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2734.
37. Do Z. Przesmyckiego 24 listy z 1906-1911 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2855.
38. Do M. Dynowskiej 2 listy z 1907-1908. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7884 III.
39. Do F. Hoesicka 8 listów z 1908-1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2686, 2690.
40. Do L. Janowskiego z 1909. Rkps Bibl. Uniw. w Tor. sygn. 130.
41. Do H. Wiercińskiego z 1909. Rkps Bibl. im. Łopacińskiego w Lubl. sygn. 1962.
42. Do J. Kotarbińskiego z 1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7046.

43. Do Akademickiego Komitetu dla sprowadzenia zwłok Słowackiego do kraju z 1910. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 203/61. Ogl. S. Pigoń. *Miscellanea z pogranicza XIX i XX w. Arch. Lit.* T. 8. Wr. 1964 s. 461-462.

44. Do K. Libelta. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6004 t. 2.

45. Od E. Orzeszkowej 337 listów z 1876-1909. Rkpsy Arch. E. Orzeszkowej Bibl. IBL PAN w W-wie. Ogl.: E. Orzeszkowa: *Listy*. T. 1-2. Oprac. L. B. Świdorski. W-wa 1937-1938 (fragm. listów z 1880-1908); wyd. całości: E. Orzeszkowa: *Listy zebrane*. T. 2. *Listy do L. Méyeta*. Do druku przygotował i komentarzem opatrzył E. Jankowski. Wr. 1955.

46. Od A. Asnyka 2 listy z 1884. Rkpsy: Bibl. Nar. sygn. 7112, Arch. E. Orzeszkowej Bibl. IBL PAN w W-wie. List z 9 kwietnia 1884 ogł. E. Jankowski w art. *Z nie drukowane korespondencji Asnyka*. *Pam. Lit.* R. 42 (1951) z. 3-4 s. 1066.

47. Od A. Dygasińskiego z 1885. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8803. Ogl.: J. Muszkowski. *Pion* 1934 nr 25; A. Dygasiński. *Listy*. Wr. 1972.

48. Od różnych osób 17 listów z 1885-1897. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8845. Tu m.in. od: P. Chmielowskiego z 1896; J. A. Fredry 2 listy z 1885, 1886; M. Gawalewicz z 1895; T. Korzona z 1889; E. Lubowskiego b.d.; A. Niemojewskiego z 1892; A. Pietkiewicz z b.d.; W. Spasowicza z 1894; S. Żeromskiego z 1897.

49. Korespondencja z H. Biegeleisenem z 1885-1907. Rkps znajdował się w Bibl. Ordynacji Krasińskich sygn. 6024.

50. Od W. Sieroszewskiego z 1896. Ogl. E. Jankowski: E. Orzeszkowa: *Listy zebrane*. T. 2. Wr. 1955 s. 105-107.

51. Od M. Konopnickiej b.d. [sprzed 1910]. Rkps Muzeum Nar. w Kr. sygn. 665/20.

52. Od L. Kotarbińskiej z 1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7043.

53. Od W. Korotyńskiego z 1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7276.

54. Odpowiedź E. Orzeszkowej na zarzuty z powodu jej wydawnictw (właściwie: list otwarty do L. Méyeta) z 1881. Rkps Bibl. H. Łopacińskiego w Lubl. sygn. 2026.

55. Artykuł z 1906 (?). Rkps Bibl. H. Łopacińskiego w Lubl. sygn. 1293.

56. Materiały i notatki dot. biografii J. Słowackiego i edycji pism E. Orzeszkowej. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7321, III 8309, II 83824.

OPRACOWANIA

W. HAHN. *Kwart. Hist.* 1895 s. 107-109 [rec. art.: Notatka. Fragmenty nieznane z „Dziennika podróży do Ziemi Świętej” J. Słowackiego; Listy nieznane J. Słowackiego]. — Rachunki. ... Odkrycia p. L. Méyeta. *Niwa* 1895/1896 nr 1. — W. HAHN. *Kwart. Hist.* 1896 z. 2 [rec. art. Sztambuch matki Słowackiego]. — W. HAHN. *Kwart. Hist.* 1897 s. 377-378, 574-576, 579 [rec. art.: Listy nieznane J. Słowackiego; Do niej. Nieznany wiersz Krasińskiego; Głosy prasy współczesnej o zgonie J. Słowackiego]. — W. HAHN. *Kwart. Hist.* 1900 s. 243-244 [rec. art. Nieznane listy J. Słowackiego]. — W. HAHN. *Kwart. Hist.* 1901 s. 365 [rec. art. Dzień zgonu Słowackiego]. — B. GUBRYNOWICZ. *Pam. Lit.* R. 1 (1902) z. 3 s. 491-494 [rec. art.: Słowacki i Ujejski; Słowacki o Anhellim]. — W. HAHN. *Pam. Lit.* R. 2 (1903) z. 4 s. 682-683 [rec. art. Listy Słowackiego do Krasińskiego]. — R. GLASNER: *Literaci-Żydzi we współczesnym piśmiennictwie polskim*. *Roczn. Żydowski* 1904 s. 142-158. — J. KWIECINSKI: *Mickiewicz czy Czeczot? Kto jest autorem ballady o „Szczupaku Koldyczewskim”? Odpowiedź p. Méyeta*. *Gaz. Pol.* 1905 nr 276 [dot. art. pt. Szczupak Koldyczewski ogł. w *Kur. Warsz.*] (dalsza polem.: L. Méyeta. *Gaz. Lw.* 1905 nr 273; A. STRZELECKI. *Słowo* 1905 nr 280; T. PINI. *Pam. Lit.* R. 5 (1906) s. 357-360]. — AL. O. [W. MIREK]: *Muzeum naszej epoki romantycznej*. *Zbiory p. L. Méyeta*. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1905 nr 1.

(Nekrologi:) B. CHLEBOWSKI. *Spr. z Posiedzeń Tow. Nauk. Warsz.* 1912 t. 5 nr 2/3 s. 25-26; D. Świat 1912 nr 5; Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 6; J. DICKSTEINÓWNA. *Bluszcz* 1912 nr 7; J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 32; L. W. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 1 s. 602-603; B. LUTOMSKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 33; mre [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1912 nr 24; C. WALEWSKA: *W służbie idei*. *Ostatni wieczór Méyeta*. *Nowa Gaz.* 1912 nr 56; St. W. [S. WASYLEWSKI]. *Gaz. Wiecz.* 1912 nr 504; *Biesiada Lit.* 1912 nr 8; *Dzien. Chicagowski* 1912 nr 45; *Dzien. Kijowski* 1912 nr 15; *Głos Warsz.* 1912 nr 27-28; *Izraelita* 1912 nr 5; *Jedność* 1912 nr 5; *Kur. Warsz.* 1912 nr 28, 32; *Naród* 1912 nr 25; *Nowa Gaz.* 1912 nr 46, 48; *Prawda* 1912 nr 5; *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 5; *Tyg. Mód i Powieści Nasz Dom* 1912 nr 7; *Złoty Róg* 1912 nr 7.

W. BUKOWIŃSKI: *Na fali*. *Szlachetny czyn L. Méyeta*. *Sfinks* 1912 t. 1 s. 149-150. — P. M.: *L. Méyeta i jego zapis*. *Przegl. Wil.* 1912 nr 5. — Fundacja szkolna im. L. Méyeta. *Kur. Warsz.* 1912 nr 31. — Żydzi a testament Méyeta. *Kur. Warsz.* 1912 nr

42. — Fundacja szkolna im. L. Méyeta. *Nowa Gaz.* 1912 nr 50. — Kronika. Nowa fundacja szkolna. *Nowe Lany* 1912 t. 1 s. 182-184.

K. KRÓL: Z dziejów ofiarności na cele naukowe na obszarze Królestwa Kongresowego od r. 1800 do dni naszych. *Nauka Pol.* 1927 s. 256-257. — Doniosła uroczystość szkolna. Nadanie nazwy im. L. Méyeta. *Nasz Przegl.* 1931 nr 106. — J. MUSZKOWSKI: Z korespondencji A. Dygasińskiego. *Pion* 1934 nr 25. — K. GÓRSKI: Stanisław Krzemiński, człowiek i pisarz. Wil. 1936 s. 119-120. — J. MICHALSKI: 55 lat wśród książek. *Wr.* 1950 s. 59. — J. KRZYŻANOWSKI: Pół tysiąca listów Henryka Sienkiewicza. *Wr.* 1951 s. 1. — E. ORZESZKOWA: Listy. T. 1-2. Oprac. L. B. Świdorski. W-wa 1937-1938. — E. ORZESZKOWA: Listy zebrane, pod red. J. Baculewskiego. T. 1-7. Do druku przygotował i komentarzem opatrzył E. Jankowski. *Wr.* 1954-1971. — L. KRZYWICKI: Wspomnienia. T. 2-3. W-wa 1958-1959. — Z. RABSKA: Moje życie z książką. T. 1-2. *Wr.* 1959-1964. — Kalendarz życia i twórczości Juliusza Słowackiego. Oprac. E. Sawrymowicz przy współpracy S. Makowskiego i Z. Sudolskiego. *Wr.* 1960. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Niepospolici ludzie w dniu swoim powszednim. *Kr.* 1962 s. 97-101. — S. PIŁGON: Sprawa grobowca Słowackiego w Tatrach. *Miscellanea z pogranicza XIX i XX w. Arch. Lit.* T. 8. *Wr.* 1964 s. 437-466. — R. ŁYCZYWEK: Adwokat — literat — bibliofil. *Palestra* 1966 nr 9. — Z. KMIECIK: „Kraj” za czasów redaktorstwa E. Piltza. W-wa 1969. — M. OLSZANIECKA: Komentarz do: S. Witkiewicz: Sztuka i krytyka u nas. Pisma zebrane. T. 1. *Kr.* 1971 s. 1021-1030. — M. KONOPNICKA: Korespondencja. T. 1. *Wr.* 1971. — J. WIŚNIEWSKA-BIENIEK: *Słownik pracowników książki pol.* W-wa 1972.

Do nieznanomej. J. KOTARBIŃSKI. *Pravda* 1882 nr 24. — *Ateneum* 1882 t. 2 s. 575-577. — *Przegl. Tyg.* 1882 nr 20. — *Tyg. Powsz.* 1882 nr 29. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1883 t. 3 s. 131-138. — *Kłosy* 1883 nr 934.

Wizerunki A. Mickiewicza... W. BELZA. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza*

R. 4 (1890) s. 318. — E. PAWŁOWICZ. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 4 (1890) s. 318. — W. BELZA. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 5 (1891) s. 322.

Kilka słów o szkołach zawodowych w Zakopanem. *Kur. Lw.* 1891 nr 218. — S. WITKIEWICZ: Styl zakopiański. *Kur. Warsz.* 1891 nr 241-242, 255-256, 276-279; przedr. w książce: Sztuka i krytyka u nas. Wyd. 3. Lw. 1899 s. 619-667. — W. GERSON: Styl zakopiański. (Z powodu art. Witkiewicza). *Kur. Warsz.* 1892 nr 8.

Liście. Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 7. — M. KONOPNICKA. *Kraj* 1895 nr 4. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Gaz. Pol.* 1895 nr 8. — I. SUSSER. *Przegl. Tyg.* 1895 nr 1. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Pravda* 1895 nr 14. — *Ateneum* 1895 t. 2 s. 593-594. — Cz. P. *Czas* 1896 nr 233.

Kiedy się urodził Juliusz Słowacki? *Przegl. Hist.* 1908 t. 6 s. 352-366. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1909 nr 217. — W. MALESZEWSKI. *Dzienn. Powsz.* 1909 nr 194. — H. M. [H. MOŚCICKI?]. *Bibl. Warsz.* 1909 t. 3 s. 607-609. — *Ziemia Lubel.* 1909 nr 242. — B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1910 s. 104-105. — *Przegl. Powsz.* 1910 t. 106 s. 378.

Słowacki i Komierowski. B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1909 s. 273. — W. MALESZEWSKI. *Dzienn. Powsz.* 1909 nr 119.

Recenzje prac edytorskich

Listy Salomei Słowackiej-Bécu... W. HAHN. *Kwart. Hist.* 1901 s. 91-95.

J. Słowacki: Listy. I. MATUSZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 17. — K. WŁOSTOWSKI [J. TOKARZEWICZ]. *Ateneum* 1899 t. 2 s. 80-94. — J. T. [J. TOKARZEWICZ]. *Pravda* 1899. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Tyg. Pol.* 1900 nr 30-31.

J. Słowacki: Dzieła. G. KORBUT. *Książka* 1905 s. 179-180. — W. HAHN. *Pam. Lit.* R. 5 (1906) s. 112.

MICHAUX ALEKSANDER (1839–1895)

Pseud. i krypt.: ALEKSY MIRON; MICHAUD; MIRON; x; $\frac{x}{x}$; x^x; ?.

Poeta, tłumacz, publicysta.

Ur. 28 listopada 1839 w Warszawie w rodzinie mieszczańskiej; syn Marcina, emigranta z Belgii, i Petroneli z Jezierskich. Ukończył prywatną szkołę J. N. Leszczyńskiego. W 1857-1860 kształcił się w Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Marymoncie pod War-

szawą, gdzie uzyskał dyplom agronoma. Po krótkiej praktyce w Skępem koło Płocka wrócił do Warszawy. Przez cztery lata był urzędnikiem w Komisji Spraw Wewnętrznych, po czym poświęcił się dziennikarstwu i pracy literackiej ogłaszając utwory pod pseudonimem Miron. W 1865 ożenił się z Julią Höhrwą, z domu Karczewską. W 1868-1874 był współwłaścicielem i współredaktorem *Kuriera Warszawskiego*. Ok. 1875 zapadł na chorobę nerwową i w celach leczniczych odbył wraz z żoną krótką podróż do Włoch i Niemiec. Pogłębiająca się choroba i alkoholizm przyczyniły się do zerwania z rodziną i zaprzestania twórczości. Zmarł 22 kwietnia 1895 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Pieśni. W-wa 1867. Przedr. zob. poz. 3.
Zawartość: m.in.: Don Juan. W trzech pieśniach. (*Kłosa* 1865 nr 23) oraz przekłady poetów: L. Dierx, T. Gautier, H. Heine, A. de Musset, G. Pratti, J. Soulayry, E. Souvestre.

2. Fantazje. W-wa 1870.
Zawartość: Bez Boga. Utwór dramatyczny. (*Przegl. Tyg.* 1870 nr 10-13, z podtyt. Fantazja); Ostatni sen Tassa. Monolog-myśl z E. Vanaulda. (*Przegl. Tyg.* 1870 nr 157); Ze smutnych powieści. Jedna z tych według E. Paillerona. (*Przegl. Tyg.* 1870 nr 17. Zob. też poz. 3).

3. Poezje. W-wa 1884.
Zawartość: m.in.: Utwory zawarte w Pieśniach. (Zob. poz. 1); Ze smutnych powieści. Jedna z tych według E. Paillerona. (Zob. poz. 2); Obrazek zimowy. Szkic z ulicy; Na dziś; Wet za wet. Scena z życia; ponadto przekłady i przeróbki poetów: G. Byron, H. Diaz, G. Dürfils, R. W. Emerson, F. C. Falconet, J. W. Goethe, J. F. Herzog, V. Hugo, T. Körner, E. Krásnohorska, A. Lamartine, E. Pailleron, J. Paulding, O. Roquet.

Niektóre z zawartych tu wierszy ogł. *Kłosa* 1866-1867.

Wiersze Michaux opracowali muzycznie: W. Troschel (Pieśń ludowa wenecka), W. Wislocki (Pieśń wiosenna), W. Żeleński (Sen nocy letniej, Przed okienkiem).

Rękopisy drobnych wierszy: Ostatni dzień w Olimpie. Powst. 1861. Bibl. Nar. sygn. 2678; Na cześć Rossiniego. Powst. 1868. Bibl. Nar. sygn. 7264; Sen nocy letniej; Pamiętasz. Bibl. Nar. sygn. 7431; Błogosławiony ten, co brzuch dla głowy poświęca w życiu; Fragment [inc.] Po pracy trudnej i żmudnej. Bibl. Jagiel. sygn. 7858 IV; wiersz ulotny ofiarowany J. I. Kraszewskiemu. Bibl. Jagiel. sygn. 4839; Na dziś. Bibl. Nar. sygn. 6017 IV; autografy dwu wierszy. Ossol. sygn. 5427/III, 12156; Prolog na benefisie A. Stolpego. IS PAN sygn. 1067-81.

Poezje, drobne utwory prozą, artykuły i przekłady zamieszczał w czasopismach: *Bibl. Warsz.* (1866, 1868, 1874, 1877; tu m.in. przekład: N. L. Gilbert: Pożegnanie życia. 1866 t. 4 s. 383-384), *Bluszcz* (1865-1868, 1870; tu m.in. przekład: A. Musset: Z sierpniowej nocy. 1870 nr 10; O. Roquet: Uśmiechnij się. 1870 nr 15), *Czytelnia*

Niedzielnia (1864), *Kalina* (1869; tu przekład: Pieśń greckich żeglarzy. Z Alceusza. Nr 3), *Kłosa* (1865-1871, 1879; tu m.in.: Antykwariusz. Szkic do powieści. 1866 nr 33), *Kłosa i Kwiaty* (1869), *Kraj* (1886; tu nowela pt. Pojedynek. Zimowa opowieść. Nr 25), *Kur. Codz.* (1887, 1895), *Kur. Pol.* (1875), *Kur. Por.* (1878, 1890), *Kur. Warsz.* (1867-1895), *Opiekun Domowy* (1870; tu m.in. przekład: J. W. Goethe: Faust [fragm.]. Nr 45), *Pam. Nauk.* (1866, 1880; tu m.in. przekład: A. Chamisso: Faust. 1880 t. 3 s. 118-139), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1888, 1890), *Przegl. Społ.* (1886), *Przegl. Tyg.* (1866-1868, 1870; tu m.in. stały felieton pt. Listy z ulicy. 1866-1867), *Przyj. Dzieci* (1868, 1875, 1878, 1886), *Pszczółka* (1862; tu debiut), *Pszczółka* (1882), *Tyg. Ilustr.* (1863-1872, 1875-1876, 1878), *Tyg. Mód i Nowości* (1862, 1869), *Tyg. Mód i Powieści* (1875-1879, 1882; tu m.in. przekłady wierszy autorów: J. Kollár. 1876, E. Krásnohorska, F. Petrarka. 1877), *Tyg. Powsz.* (1877, 1880, 1883), *Wędrowiec* (1864, 1867; tu m.in. przekład: L. Dierx: Trubadur i królowa. 1867 nr 211), *Wiarus* (1875).

Ponadto w wydawnictwach zbior.: *J. Jaworskiego kalendarz ilustr.* W-wa 1872; toż W-wa 1873, 1876, *J. Ungra kalendarz ilustr. na r. 1865*. W-wa 1864; toż na 1867, 1871, 1872, *Kalendarz domowy dla wsi i miast J. Noskowskiego na r. 1873*. W-wa 1872, *Kalendarz rodzimny na r. 1870*. W-wa 1869 (tu: Fotografie brukowe), *Kalendarz „Wiek”*. W-wa 1885, *Kobieta w poezji pol.* Kr. 1885, *Noworoczny ilustr. dla Polek*. W-wa 1863; toż W-wa 1866-1867.

Utwory jego pośmiertnie przedrukowywane były w następujących antologiach: *Ballada pol.* Oprac. C. Zgorzelski. Wr. 1962 BN I 177, *Kocha, lubi, szanuje... Wybór pol. wierszy miłosnych*. Wybrał i wstępem zaopatrzył R. Wasita. W-wa 1956, *Księga sonetów poetów pol.* Wybrał i ułożył A. Lange. W-wa 1899, *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim, oprac. i wstępem opatrzył J. W. Gomułki. T. 2. W-wa 1954. Wyd. 2 W-wa 1956, *Księgi humoru pol.* T. 3. Łódź 1965, *Młoda Polska w pieśni*. Ułożył C. Jankowski. W-wa 1898, *Niemiecka ballada romantyczna*. Oprac. Z.

Ciechanowska i J. Gamska-Lempicka. Wr. 1963 BN II 142, *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962, *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. IV: Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 1. W-wa 1965.

Przekłady i przeróbki

E. L'Epine, A. Daudet: Ostatnie bożyszcze. Dramat w 1 akcie. Muz. S. Moniuszko. Przerobil... Wyst. W-wa 1870.

Prace edytorskie

Księga pieśni. Zbiór poezji. Redagował... Seria 1. Zeszytów 6. W-wa 1870 [z wierszami wydawcy].

Listy

1. Do J. A. Fredry z 1871. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8431.
2. Do T. Lenartowicza z 1871. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8843.
3. Do W. L. Anczyca. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262.
4. Do J. I. Kraszewskiego. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6520 IV.

OPRACOWANIA

[A. NIEWIAROWSKI]. *Pszczola* 1862 nr 30. — W. PRZYBOROWSKI: Listy o literaturze i literatach warszawskich. *Tyg. Mód* 1869 nr 50. — [A. WIŚLICKI]: Najnowsza plejada młodych poetów warszawskich. II. Miron. *Przegl. Tyg.* 1869 nr 35. — *Opiekun Domowy* 1875 nr 38. — ALKAR [A. KRAUSHAR]: Pamiętnik literacki z bruku warszawskiego. 1870-1880. *Świat* 1892 nr 12-17, 20 i odb.; przedr. pt. Sylwetki literackie z niedawnej przeszłości. W książce: Kartki historyczne i literackie. Kr. 1894; wyd. 2 popr. Kr. 1894; wyd. osob. Petersburg. 1894; wyd. nast. pt. Neocyganeria warszawska. W-wa [1913]. — P. CHMIEŁOWSKI: Współcześni poeci polscy. Petersburg. 1895 s. 344-347. — W. GOMULICKI: Miron. Studium literackie. *Kraj* 1895 nr 17-18, 22, 24, 26, 29; przedr. w książce: Sylwety i miniatury literackie. W-wa 1916.

(Nekrologi:) A. N. *Wędrowiec* 1895 nr 17; W. GOMULICKI. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 17; przedr. w książce: Sylwety i miniatury literackie. W-wa 1916; M. I. [M. ILNICKA]. *Bluszcz* 1895 nr 19; WŁ. R. K. [W. KOROTYŃSKI]. *Wiek* 1895 nr 93; M. S.: *Pociec. Biesiada Lit.* 1895 nr 21; POSEL PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Liberum veto. Miron, ofiara rzeźni dziennikarskiej. *Prawda* 1895 nr 17; URBANUS. *Kraj* 1895 nr 16; NUL [A. WIŚLICKI]. *Przegl. Poz.* 1895 nr 18; NUL [A. WIŚLICKI]. *Przegl. Tyg.* 1895 nr 17; *Ateneum*

1895 t. 2 s. 403; *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 17; *Gaz. Warsz.* 1895 nr 107; *Kur. Por.* 1895 nr 111; *Rola* 1895 nr 18; *Świat* 1895 nr 9.

Ze spuścizny po Mironie. *Dzien. Pol.* 1895 nr 236. — Duży talent — wola słaba. Miron. *Niwa* 1895 nr 9. — W. GOMULICKI: Miron jako prozaik. *Bluszcz* 1896 nr 10; przedr. w książce: Sylwety i miniatury literackie. W-wa 1916. — E. LUBOWSKI: Jak poznałem Mirona. *Kur. Warsz.* 1896 nr 1. — „*Kur. Warsz.*” 1821-1896. W-wa 1896 s. 133 i nn., 160-162, 660-661. — EKS-DZIENNIKARZ [W. PRZYBOROWSKI]: Stara i młoda prasa. Petersburg. 1897 s. 23-26. — Z. KOŚCIESZA: Z końcem wieku. Ze wspomnień dziennikarza. *Rola* 1900 nr 47. — W. GOMULICKI: Ze spuścizny poetyckiej Mirona. *Kraj* 1902 nr 18. — W. GOMULICKI: Miron (A. Michaux). Portret literacki. *Sfinks* 1914 t. 1 s. 1-16, t. 2 s. 46-58; przedr. w książce: Sylwety i miniatury literackie. W-wa 1916; fragm. przedr. w książce: Warszawa wczorajsza. W-wa 1961. — W. BOROWY: Wisła w poezji polskiej. W-wa 1922; przedr. w książce: Kamienne rękawiczki. W-wa 1932 s. 300. — A. KRAUSHAR: Wtorki Marii Ilnickiej. Echo z lat niewoli. *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 23; przedr. w książce: Polki twórcze czasów nowszych. Seria 1. W-wa 1929. — C. JANKOWSKI: Z czeczotowej szkatułki. Wil. 1926 s. 11-12; K. WÓYCICKI: Walka na Parnasie i o Parnas. Cz. 1. W-wa 1928 s. 41-44. — J. W. GOMULICKI: A. Michaux. W: *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim, oprac. J. W. Gomulicki. T. 2. W-wa 1954. Wyd. 2 W-wa 1956. — A. Michaux (Miron). W: *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962. — J. KOMAR: Miron. W: *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. IV: Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 1. W-wa 1965. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalcy”. W-wa 1973 t. 1 s. 134-137.

Pieśni. A. BELCİKOWSKI: Kilka słów o poezji w ogóle, a o „Pieśniach” Mirona w szczególności. *Tyg. Ilustr.* 1867 nr 402-403. — K. KASZEWSKI. *Pam. Nauk., Lit. i Artyst.* 1867 s. 599-604. — A. J. S. [A. SZABRAŃSKI]. *Bibl. Warsz.* 1867 t. 1 s. 469-471.

Fantazje. M. D. [M. DZIKOWSKI]. *Opiekun Domowy* 1870 nr 24. — K. KASZEWSKI. *Bluszcz* 1870 nr 24-25. — W. PRZYBOROWSKI. *Tyg. Mód i Nowości* 1870 nr 53. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1870 t. 2 s. 33. — X. *Bibl. Warsz.* 1870 t. 3 s. 468-471. — J. P. *Tyg. Mód i Powieści* 1871 nr 43. — *Przegl. Lw.* 1871 t. 1 s. 15-19.

Poezje. K. N. *Wędrowiec* 1884 nr 43. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Dzien. Łódzki* 1884 nr 176. — W. MARRENÉ

[W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 32. — *Tyg. Ilustr.* 1884 nr 84. — 1884 s. 415. — K. W. [K. WZDULSKI]. *Rola Ateneum* 1885 t. 4 s. 370. — *Tyg. Mód i Powieści* 1885 nr 8.

MICIŃSKI TADEUSZ (1873–1918)

Pseud. i krypt.: T. M.; TADEUSZ M.; *.*.

Poeta, dramato- i powieściopisarz, tłumacz, publicysta.

Ur. 9 listopada 1873 w Łodzi. Syn Wandy z Pruskich i Rudolfa, z zawodu geometry. W 1886–1890 uczył się w V Gimnazjum w Warszawie. Maturę uzyskał prawdopodobnie w Białej Cerkwi. W latach szkolnych należał do tajnego kółka, z którego wyłoniła się tzw. Centralizacja gimnazjalnych kółek Królestwa. Uczęszczał na wykłady Ludwika Krzywickiego i Adama Mahrburga, prowadzone na tzw. Uniwersytecie Latającym. W 1892–1893 pracował na Polesiu jako nauczyciel domowy. W 1893–1895 odbywał studia na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie uczestniczył także w seminariach Stanisława Tarnowskiego. W 1895 wyjechał na dalsze studia do Lipska. Tam słuchał wykładów Wilhelma Wundta, a w rok później przeniósł się do Berlina i zawarł znajomość ze Stanisławem Przybyszewskim. W 1897 dwukrotnie wyjeżdżał do Hiszpanii, do Playa de la Mera, zwiedził m.in. Madryt, Grenadę i Coimbrę w Portugalii. Ożenił się z Marią Dobrowolską, córką ziemianina z Białorusi. W Hiszpanii spotkał się ponownie z S. Przybyszewskim. Po powrocie do kraju doszło między nimi do konfliktu, zakończonemu sądem honorowym. W 1898 rozpoczął ożywioną działalność literacką i publicystyczną, wygłaszał odczyty we wszystkich niemal dzielnicach kraju. W 1904–1906 często przebywał w Zakopanem, gdzie zaprzyjaźnił się ze Stanisławem Witkiewiczem i Tadeuszem Nalepińskim. Wyjeżdżał również do Petersburga (1903), do Rzymu (1908), do Hellerau pod Dreznem, gdzie zapoznał się z doświadczeniami tamtejszego teatru i Instytutu Emila Jaques-Dalcroze'a. Był korespondentem *Tygodnika Ilustrowanego* na V Olimpiadzie w Sztokholmie w 1912. Przebywał w Sofii jako korespondent tygodnika *Świat* w czasie wojen bałkańskich (1912–1913). Po powrocie z Sofii zaczął rozwijać ożywioną działalność polityczną. W 1913–1915 był członkiem Zarządu Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich. Po wybuchu pierwszej wojny światowej przebywał na Polesiu i jako poddany austriacki został internowany w Kaludze. W grudniu 1914 wrócił do Warszawy. W 1915 wraz z wojskami rosyjskimi uszedł z Warszawy i zamieszkał z rodziną w Moskwie, gdzie brał udział w życiu polskiej kolonii artystycznej, skupionej wokół Stefana Jaracza i Stanisława Ignacego Witkiewicza. Działał w Kole Literacko-Artystycznym Domu Polskiego w Moskwie, a jako oficer oświatowy — w korpusie Dowbora-Muśnickiego. Współpracował z polską prasą w Moskwie i Petersburgu. W lutym 1918 wracał do Polski, w okolicach miasteczka Czeczerska, w guberni mohylewskiej na Białorusi, został zamordowany wiosną tegoż roku. Grób jego znajduje się w osadzie Małe Małynicze.

TWÓRCZOŚĆ

1. Łazarze. Powst. 1895. Ogl. *Ateneum* 1896 t. 2 s. 32–36.

Poemat.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8900 II.

Z rękopisu jako wiersz nie drukowany ogl. E. Kozikowski: *Łódź i pióro*. Łódź 1972 s. 189–193.

2. Nauczycielka. Nowela. Powst. 1895. Ogl. *Czas* 1896 nr 62–74 i odb.; przedr. *Gaz. Pol.* 1896 nr 148–168; *Nowele konkursowe „Czasu”*. Kr. [1897]. Zob. też poz. 20.

Odnaczona drugą nagrodą na konkursie literackim *Czasu* w listopadzie 1895.

Przekład czes.: Jan Václav z Finberka. Pácv 1918.

3. Marcin Łuba. Dramat w 4 aktach [wg powieści I. Maciejowskiego pt. *Biedronie*]. Wyst. Kr. 15 kwietnia 1896, W-wa 16 czerwca, Lubl. 17 października, Łódź 28 października 1897. Wyd. W-wa 1905 *Książki dla Wszystkich* (pt. Marcin Łuba. Dramat w 4 aktach przez Sewera z współpracownictwem T. Micińskiego).

Współautor: I. Maciejowski.

Przekład czes.: A. Černý. Wyst. Praga 1898. Wyd. Praga 1898.

4. Matka. [Dramat w 1 akcie]. Powst. 1896–1897. Nie druk.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 6193.

5. Noc. [Dramat w 1 akcie]. Powst. 1896-1897. Nie druk.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 6193.

6. Veni Creator. Dramat w 4 aktach. Powst. 1897. Ogl. fragm.: *Mysł Pol.* 1906 nr 8-9; *Wypisy z lit. pol. czasów najnowszych. Uzupełnienie dziejów lit. 1864-1905.* Zestawił i oprac. W. Feldman. W-wa 1908 s. 474-488 (pt. Witeż Włast); *Twórczość* 1968 nr 3 (pt. Huczy dzwon — bije dzwon. Ogl. T. Wróblewska).

Rkps — całość — Bibl. Nar. sygn. II 7241 (z poprawkami i wstępem W. Lutosławskiego).

Pierwotny tytuł: *Walka dusz.* Dramat w 5 aktach.

7. Współczesna młodzież polska. Odczyt. Kr. 1897.

Wyd. anonimowo.

8. Resurrecturi. Wiersz poświęcony Słowackiemu. *Czas* 1899 nr 76 i odb. Zob. też poz. 13 i Wyd. zbior. poz. 2.

9. Niedokonany. Kuszenie Chrystusa Pana na pustyni. Poemat. Powst. 1902-1904. Wyd. zob. Wyd. zbior. poz. 1.

Rkps Bibl. Uniw. Łódzkiego.

10. W mroku gwiazd. Poezje. Kr. 1902 (z rysunkami S. Wyspiańskiego). Zob. też Wyd. zbior. poz. 3.

Zawartość: tu cykle: *Strąceni z niebiosów*, *Noc polarnie*, *Już świt*, *In loco tormentorum*, oraz wiersze: *Wpółród raju*; *Zatoka tęczy*; *Białe róże krwi*. (Wiersze ogl.: *Życie* 1899 nr 1, 5, 17/18; *Przegl. Zakopiański* 1900 nr 32; *Chimera* 1901 t. 1 s. 227-228, t. 4 s. 392-394, 1902 t. 5 s. 51-59; *Notwe Słowo* 1902 nr 10.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5451 (wraz z odbitką korektową wierszy ogl. w *Chimerze*).

Muzykę do niektórych wierszy skomponowali: L. Różycki: *Sześć pieśni*. Kr. [b.r.], K. Szymanowski: *Sześć pieśni*. Op. 20. [W-wa b.r.].

Przekłady niektórych wierszy: ang.: P. Selver. *The European Quarterly* 1935 — franc.: S. Grzybowska. W wydawn.: K. Szymanowski: *Sześć pieśni*. Op. 20. [W-wa b.r.] — niem.: J. Kalmer. *Pologne Littéraire* 1926 nr 3 — J. Effenberg-Śliwiński. W wydawn.: K. Szymanowski jw. — włoski: O. Skarbek-Fluchowski. *Antologia della poesia contemporanea*. Lanciano 1933.

11. Noc rabinowa. Ogl. fragm. *Ateneum* 1903 t. 1 z. 3, 5, t. 2 z. 11-12, 1914 t. 1 z. 2, t. 2 z. 4/5.

Dramat.

Rkps Bibl. Uniw. Łódzkiego.

Wg L. Simona ciąg dalszy stanowił nie zachowany dramat pt. *Król węzów*.

12. W mrokach złotego pałacu, czyli Bazylissa Teofanu. Tragedia w 5 aktach. Powst. 1904. Ogl. fragm.: *Krytyka* 1908 z. 7-8 s. 8-33 (akt 1 pt. W mrokach starego pałacu, czyli Bazylissa Teofanu). Wyd. osob. całości z podtyt. Tragedia z dziejów Bizancjum X w. Kr. 1909. Wyst. w adaptacji S. Hebanowskiego Poz. 8 września 1967.

Rkps — wersja pierwsza pt. W mrokach złotego pałacu. Tragedia z historii Bizancjum X w. Dramat w 3 aktach — Bibl. Nar. sygn. II 7237, wersja druga pt. jw. Dramat w 5 aktach — Bibl. Nar. sygn. IV 7236, wersja trzecia — maszynopis z poprawkami autora — Bibl. Nar. akc. 9220.

Przekłady ros.: T. Nalepiński. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 7239, T. Nalepiński wraz z T. Micińskim — wersja odmienna — rkps Bibl. Nar. sygn. IV 7238.

13. Do źródeł duszy polskiej. Lw. 1906. Wyd. nast. zmien. zob. Wyd. zbior. poz. 2 (pt. Do źródeł polskiej duszy).

Zawartość: *Straceńcy*. (*Słowo Pol.* 1900 nr 315 i nn.); *Resurrecturi*. (Zob. poz. 8); *Do źródeł polskiej duszy*. (Odczyt wygl. w Zakopanem w grudniu 1903); *Tak mi Ojczyzny mojej żał*. (*Krytyka* 1905 z. 5 s. 345-346); *Słowacki i Calderon w „Xięciu Niezłomnym”*. (*Życie* 1899 nr 8); *Król-Duch — Jażń*, poemat Juliusza Słowackiego. (Odczyt wygl. we Lw. 1905, ogl. *Krytyka* 1905 t. 11 s. 342-354, z. 12, s. 442-453); *Hymn do Wschodzącej Jutrzenki*; *Bitwa nad Jalu*; *Fundamenty Nowej Polski*.

Rkps — *Tak mi Ojczyzny mojej żał* — Ossol. sygn. 12281/II.

14. Książę Patiorkin. *Krytyka* 1906 t. 1-2 z. 4-9, 11. Wyd. osob. Kr. 1906. Wyst. W-wa 6 marca 1925 (inscenizacja: L. Schiller, scenografia: A. i Z. Pronaszkiowie, muz.: K. Szymanowski).

Dramat w 5 aktach z epilogiem.

15. Wrogowie duchów. Dramat w 1 akcie z r. 1864. *Na nową szkołę*. *Książka zbior.* Kr. 1907 s. 111-124; przedr. *Droga* 1929 nr 12.

16. Życie nowe. W-wa 1907. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2.

17. Nietota. Księga tajemna Tatr. *Sfinks* 1908 z. 2-8, 11-12, 1909 z. 13-17. Wyd. osob. [zmien.] W-wa 1910 (tu również włączone w wersji zmien. w stosunku do pierwodruku: *Różany obłok*. *Chimera* 1904 t. 7; *Hańba narodu*. *Krytyka* 1909 z. 8-9).

Rkps Bibl. IBL PAN sygn. 281 (fragm. rozdziału IV i V).

Wg inf. C. Latawca dalszy ciąg stanowiła nie zachowana powieść pt. *Żywią słoneczna*, powst. 1912.

18. Widmo Wallenroda. Poemat. *Krytyka* 1908 t. 1 s. 243-259 (ogl. bez tyt.); przedr. zmien. *Gaz. Por.* 1914 nr 288. Wyd. osob. W-wa 1914.

19. Termopile polskie. Misterium na tle życia i śmierci ks. Józefa Poniatowskiego. Powst. 1909 (pt. *Książę Józef Poniatowski*. Tragedia). Ogl. fragm.: *Krytyka* 1914 t. 41 z. 5-6 (pt. *Szturm Pragi*); *Warownia*, *Zeszyt zbior.* Moskwa 1916 s. 56-69 (prolog pt. *W nurtach Elstery*. Poprzedzony „*Uwagą dla teatrów*”); tenże fragm. zmien. i poszerz. *Droga* 1927 nr 1/3 s. 41-49. Wyst. Gdańsk 5 grudnia 1970 (w oprac. T. Wróblewskiej, pt. *Termopile polskie*).

Wysłany na Konkurs Dramatyczny im. J. Słowackiego. *Kur. Warsz.* 1909.

Rkps całości — wersja poszerz. — Bibl. Nar. sygn. IV 7240.

20. Dęby Czarnobylskie. W-wa 1911 *Nowości Lit.* t. 45.

Część nakładu pt. Nauczycielka.

Zawartość: Nauczycielka. (Zob. poz. 2); Młodzian dobywający oręza. (Powst. 1894 pt. Panteista. Ogl. *Życie* 1898 nr 38/39 pt. Panteista; przedr. *Podolanin* 1901 nr 21-23); Nad Bałtykiem. (*Dzien.Kr.* 1896 nr 239-245. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Jaskółka; Dęby Czarnobylskie. (*Tyg. Ilustr.* 1910 nr 39-43).

Nowela tytułowa nagrodzona na konkursie nowelistycznym *Tyg. Ilustr.*

Rkps dwóch red. noweli pt. Panteista — Bibl. Nar. sygn. 7248.

Przekłady

Młodzian dobywający oręza: w ł o s k i: J. Dickstein-Wieleżyńska. *I Nostris Quaderni*. Lanciano 1927.

21. Walka o Chrystusa. Ogl. fragm. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 15 (pt. Istota religii). Wyd. osob. całości W-wa 1911.

22. Xiądz Faust. Powieść. *Sztuka* 1911 z. 1 — 1912 z. 6. Przedr. fragm.: *Krytyka* 1912 t. 34 z. 3-4 (pt. Miłujcie, zwalczając wrogów swoich); *Lit. i Sztuka* 1912 nr 28; *Sfinks* 1912 t. 1 (pt. Wiedźma ukraińska); *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 16-17 (pt. Róża upiorna); *Krytyka* 1913 t. 38 (pt. Hymn banity). Wyd. osob. całości Kr. [1913] (z ilustr. S. I. Witkiewicza i J. Rembowskiiego. Tu również włączone w wersji zmien. w stosunku do pierwodruku: Dolina mroku. *Chimera* 1902 t. 6 z. 18, Bezaliel. *Krytyka* 1904 t. 1 z. 4).

23. Wita. Powieść. Ogl. fragm. *Kur. Por.* 1913 nr 171-290 z przerwami (pt. Książę Józef. Powieść historyczna), 1914 (pt. Wita. Powieść). Wyd. osob. całości pod red. i ze wstępem J. Lorentowicza. W-wa 1926.

24. Mené — Mené — Thekel — Upharim!... Quasi una phantasia. Powst. 1913-1914. Ogl. Pisma pośmiertne. T. 1. W-wa 1931 (Wyd. zbior. poz. 1; tu dwie wersje niedokończonego utworu).

25. Nowy Konrad Wallenrod. Poemat. W-wa 1915.

26. Koniec Wenety. Dramat w 1 akcie. *Tęcza* 1928 nr 18 (pt. Mściciel Wenety).

Rkps Muzeum im. A. Mickiewicza w W-wie.

Powiązany z dramatem Słoneczny król [Helu] zob. poz. 27.

27. Słoneczny król [Helu]. Nie druk.

Rkps Muzeum im. A. Mickiewicza w W-wie.

Powiązany z dramatem Koniec Wenety zob. poz. 26.

28. U wrót Hadesu. Misterium na tle śmierci i dzieł Wyspiańskiego.

Rkps Bibl. Nar. sygn. 8476.

Dramat. Powst. wg E. Rzewuskiej przypuszczalnie w 1907.

Ponadto rękopisy: Pierwsza miłość. Nowela, oraz dwie nowele bez tytułu. Powst. 1893 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7249. — Rubens. Szekspir malarstwa. Powst. 1894/1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7248. — Geneza i wartość artystyczna Beniowskiego. Powst. ok. 1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7246. — Przemówienie na wieczorze inauguracyjnym Zjednoczenia. Powst. 1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7252. — Praca o Adamie Mickiewiczu. Powst. 1897-1898. Rkps dwóch redakcji Bibl. Nar. sygn. 7244 (z fragm. rozprawy w języku niem. pt. Konrad's Improvisation in „Dziady”); sygn. 7245 (red. obszerniejsza). — Nieśmiertelność duszy u Platona. Powst. 1898. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7247 (rozprawa z uwagami krytycznymi W. Lutosławskiego). — [Dramat bez tytułu w 5 aktach]. Rkps — fragm. czystopisu — Bibl. Nar. sygn. 7243.

Ogłoszono pośmiertnie: Ultima Thule. [Poemat]. Ogl. fragm. *Astrea* 1924 s. 13-15. — Dies irae. [Poemat]. Ogl. fragm. A. Górski. *Wiad. Lit.* 1925 nr 12. — Królowna orlica. Ogl. fragm. S. Rutyna. *Nowe Wici* 1926 nr 2 (pt. W katedrze Ornaku, wraz ze streszczeniem. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7242). — Romans siedmiu braci śpiących w Chinach. [Dramat]. Powst. wg J. Tyneckiego 1899-1902. Ogl. *Życie Lit.* dod. *Dzien. Poz.* 1934 nr 1 (pt. Romans siedmiu braci śpiących), T. Wróblewska. *Dialog* 1968 z. 3 s. 72-76 z notą edytorską. — [Fragmenty dramatu bez tyt]. Ogl. E. Kozikowski. *Poezja* 1967 nr 6. — Opętanie. Ogl. Jw. *Osnowa* 1969 zima. — O pesymizmie. Powst. ok. 1894. Ogl. T. Wróblewska. *Przełg. Hum.* 1969 nr 5 s. 141-150. — [Fragm. pracy pt. Płoszowski — Wokulski. Ustęp z dziejów pesymizmu w powieści polskiej]. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7251. — [Poezje. Cz. II]. Powst. 1891, 1893. Ogl. J. Tynecki. *Prace Polonist.* S. XXVII (1971) s. 272-279. Zawartość m.in.: Po niewczasie; Przepraszam; Moskalofilom; Laokoon; [inc.] Żegnam cię, Polsko...; Fraszki gazeciarskie; Restrykcje w miłości. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7250. — Kijomori. [Dramat w 1 akcie]. Powst. 1906 (wg T. Wróblewskiej). Ogl. fragm. T. Wróblewska. *Poezja* 1974 nr 5 s. 42-48. Rkps w posiadaniu J. Wołoszynowskiego.

Istnieją ponadto wiadomości o następujących utworach: informacja wydawcy (Do źródeł duszy polskiej. Lw. 1906); Miłość księżycy i ziemi. Poemat prozą powst. 1899-1905; Nad wodą wielką i czystą. *Życie A. Mickiewicza*, powst. 1897; Pałac szatanów. Powieść, powst. 1898; Wieczni wędrowce. *Poezjy* tom II; *Zywioty*. Dramat, powst. 1895 — A. Górski, C. Łatawiec

(Przedmowa do: T. Miciński: Pisma pośmiertne. W-wa 1931): Król wężów. Dramat; Wyprawa do Ornak. Poemat; Żywią słoneczna. Powieść, powst. 1912 — korespondencja autora z Z. Przesmyckim: Sendivogius. Dramat w 1 akcie; Sfinks; Wiwian — list autora do K. Stanisławskiego z 5 lutego 1908; Szaman. Dramat współczesny na tle stosunków polsko-rosyjskich.

Artykuły i prace zamieszczał w czasopiśmie: *Ateneum* (1896), *Ateneum* (1902-1903; tu m.in. cykl poezji pt. Na Kaukaz. 1903 nr 9-10), *Chimera* (1901-1904; tu m.in.: Minotaur. 1901 t. 4 s. 392-394, Dolina mroku. 1902 z. 18 s. 377-381, Wieczni wędrowce. 1904 z. 19 s. 23-31, Różany obłok. 1904 z. 20/21 s. 375-381), *Czas* (1896, 1899, 1905), *Dzienn. Kr.* (1896; tu: Nad Bałtykiem. Nowela. Nr 239-245), *Dzienn. Pol.* (1917), *Echo Lit.-Artyst.* (1914; tu: Krwawy śnieg. Nr 12), *Gaz. Pol.* (1896), *Gaz. Pol.* (Moskwa 1916-1918), *Gaz. Por.* (1914), *Gaz. Warsz.* (1914), *Głos* (1903; tu: Widmo przy Morskim Oku. Nr 18), *Głos Pol.* (1915-1916), *Głos Warsz.* (1912), *Goniec Wiecz.* (1910), *Huslo* (Paryż 1906; tu: Zobaczyłem mego ojca we śnie. Nr 1), *Ilustr. Kur. Codz.* (1917-1918; tu m.in.: Mowa T. Micińskiego na wiecu Tatarów w Moskwie. 1917 nr 159), *Krytyka* (1901-1914; tu m.in.: Bezaliel. 1904 t. 1 s. 344-347, Kraków—Wawel—Król Polski. Tryptyk. 1905 t. 2 s. 269-271, Manifest cara. 1905 t. 2 s. 432-436, Noc św. Jana. 1907 t. 2 s. 21-28, Traktat o piekle podhalańskim. 1907-1908; Wiatr halny. Poemat. 1910 t. 2-1911 t. 2; Miłości i melancholii świątynia. 1911 t. 2), *Kur. Por.* (1910, 1912-1914), *Kur. Warsz.* (1910-1913; tu: Znaczenie rytmu. 1911 nr 287-288), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1908-1909, 1911, 1914), *Ludzkość* (1907), *Młodość* (1900), *Mysł Pol.* (1906), *Naprzód* (1896), *Nowa Gaz.* (1909, 1913-1914; tu m.in.: Źródło w górach. Cyprian Norwid. 1914 nr 1), *Nowa Reforma* (1896, 1916), *Nowe Słowo* (od 1902), *Odrodzenie* (1910; tu: Psalm twórczości. Nr 1), *Podolanin* (1901), *Prawda* (1909; tu: Mysł polska u współczesnych poetów. Nr 17, 20-21), *Przeł. Nar.* (1912; tu: Dzwony Wawelu. Nr 5-6), *Przeł. Pol., Spół. i Lit.* (1904), *Przeł. Zakopiański* (1900, 1902-1903, 1905), *Russkoje słowo*, *Russkije wiadomości*, *Sfinks* (1908-1909, 1912; tu m.in.: Jan z Lejdy. [Wiersz]. 1908 t. 1 s. 423-427), *Słowo Pol.* (1900, 1905-1906, 1911, 1913; tu m.in.: Teatr-Świątynia. 1905 nr 207; Zmierzczył półksiężyc. 1913 nr 88, 90, 96, 102), *Sztuka* (1911-1912; tu m.in.: Malarstwo wizyjne. 1912 z. 4, 6), *Świat* (1912, 1914; tu m.in.: Cierniowy wieniec Bułgarii. 1914 nr 1), *Turysta w Pol.* (1913), *Tyg. Ilustr.* (1909-1914; tu m.in.: Z motywów Dalekiego Wschodu. 1909 nr 15; W poszu-

kiwaniu życia nowego. 1910 nr 45, 1911 nr 1-2; Mistyk realizmu. [B. Prus]. 1912 nr 22; Róża upiorna. 1912 nr 16-17; Misterium zwiastowania. 1913 nr 46), *Utro Rosji* (Moskwa 1917), *Życie* (Kr. 1897-1899; tu m.in.: recenzje teatralne. 1898, Panteista. 1898 nr 38/39 — rkps Bibl. Nar. sygn. 7249; Pieśń triumfującej miłości. 1899 nr 5), *Życie* (Lw. 1912; tu: Zniszczenie Messyny. Z. 8).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Epitaphium I. Maciejowskiego*. Kr. 1902 (tu: Msze konających), *In memoriam*. Kr. 1900 (tu: Tak smętny jestem), *Jednodniówka*. Kr. 1899 (tu: Piekło, dusza i człowiek), *Miasto Świętego Jana*. *Zeszyt zbior.* Moskwa 1916 (tu: Wieczorem i w świtach myśl o Was; Ku czemu Polska idzie), *Na nową szkołę*. Kr. 1907 (tu: Wrogowie duchów. Dramat w 1 akcie z r. 1864), *Na wpisy szkolne. Jednodniówka*. W-wa 1915 (tu fragm. poematu: Wyprawa do Wojsk Zaśnionych w Tatrach pt. Elogium Ojczyzny), *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Nasze Kresy*. Mohylów—Moskwa 1917, *Nowele konkursowe „Czasu”*. Kr. 1897, *Nowina. Książka zbior.* W-wa 1914-1915 (tu: Lucifer), *Warownia. Zeszyt zbior.* [Moskwa] 1916, *Wypisy z lit. pol. czasów najnowszych. Uzupełnienie dziejów lit. 1864-1905*. Zestawił i oprac. W. Feldman. W-wa 1908.

Pośmiertnie ogłoszono: *Astrea* (1924; tu: Z pism pośmiertnych: Ultima Thule. Z. 1), *Osnowa* (1969; tu: Opętanie. Ogl. E. Kozikowski. Nr z zimy s. 70), *Przeł. Hum.* (1969; tu: O pesymizmie. Ogl. T. Wróblewska. Z. 5 s. 141-150. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7251), *Życie Lit.* dod. *Dzienn. Poz.* (1934; tu: Z papierów pośmiertnych).

Przekłady

1. Glosa — Pieśń świętej Teresy. *Życie* 1898 nr 40/41 (z hiszpańskiego).
2. Historia dwojga kochanków i pani Hoan-Tho. Z chińskich porcelan i księgi Kim-Vân-Kiêu-Tan-Truyen. *Chimera* 1901 t. 4 s. 131-142.
3. Mawlana Dżelaleddin Rumi: Z pierwszego i wtórnego dywanu. *Chimera* 1905 t. 9 z. 27 s. 373-400.
4. E. A. Poe: Tajemnicze miasto. *Odrodzenie* 1910 nr 22 s. 324-330.
5. Metoda E. Jaques-Dalcroze'a z 4 rycinami. Przedmowa T. Micińskiego. W-wa 1912.
O gimnastyce rytmicznej.
6. P. Sławekow: Krwawa pieśń. *Słowo Pol.* 1913 nr 36 [fragm.].

7. W. Szekspir: Hamlet. [Fragm. aktu 4, scena 4]. Wyst. Moskwa 1916. Ogł. A. Szyfman. *Wiad. Lit.* 1939 nr 22 [wraz ze wstępem].

Wydania zbiorowe

1. Pisma pośmiertne. Cykl 1: Lucyfer. T. 1. Wyd. z rękopisów pod red. A. Górskiego i C. Latawca. W-wa 1931.

Zawartość: Niedokonany. Poemat. (Zob. Twórczość poz. 9); Mené-Mené-Thekel-Upharism!... Quasi una phantasia. (Zob. Twórczość poz. 24).

Dalsze tomy nie ukazały się.

2. Dzieła. T. 1. Wstęp M. W. [M. Wieliczko]. W-wa 1936 *Bibl. Klejnotów Lit. Pol.* nr 9.

Zawartość: Do źródeł polskiej duszy (przedruk poz. 8 Twórczości z pominięciem kilku wierszy oraz art.: Słowacki i Calderon w „Xięciu Niezlomnym”, dodano natomiast: Nowe życie, poemat polityczny wierszem. (Zob. Twórczość poz. 16). Nad Bałtykiem. (Zob. Twórczość poz. 20); nadto dołączono poemat syna, Jarosława Micińskiego: Śmierć poety.

Dalsze tomy nie ukazały się.

3. W mroku gwiazd i inne poezje. Wyboru dokonał i wstępem opatrzył J. J. Lipski. W-wa 1957 *Bibl. Poetów*.

4. [Poezje]. W-wa 1969 *Poezi Pol.*

Listy i materiały

1. Do S. Tomkowicza z 1895. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1987. Ogł. E. Kozikowski: *Łódź i pióro*. Łódź 1972 s. 194-196.

2. Do J. Baudouina de Courtenay 3 listy z 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5748 III ogł. J. Tynecki. *Prace Polonist.* S. XXX (1974).

3. Do K. Draca kartka z 1902. Rkps Muzeum im. A. Mickiewicza w W-wie.

4. Do Z. Przesmyckiego 69 listów z 1902-1913 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2855. 4 listy b.d. ogł. D. Ratajczakowa. *Proscenium* [Poz.] 1966-1967, 3 listy z 1904-1905 ogł. J. Tynecki. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968), 17 listów z 1902-1907 ogł. T. Wróblewska. *Mies. Lit.* 1969 nr 11, list z 1899 ogł. B. Kocówna. *Przepl. Hum.* 1971 nr 4.

5. Do W. Feldmana 88 listów z 1903-1914 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12281/III. 15 listów ogł. T. Wróblewska. *Mies. Lit.* 1969 nr 11.

6. Do T. Wróblewskiego 2 listy z 1906. Rkps Arch. LTSR MA Centrines Bibliotekos Ranskraščiu Skyrius sygn. 1919 T.

V-XVI. Ogł. Białokozowicz. *Przepl. Hum.* 1967 nr 5 s. 31-32.

7. Do red. Ogł. *Trybuna* 1907 nr 11.

8. Do A. Lednickiego 5 listów z 1907-1908. Rkps Arch. PAN W-wa sygn. III 123 j 42. Ogł. B. Petrozolin-Skowrońska. *Roczn. Historii Czasopiśmiennictwa Pol.* 1969 z. 3.

9. Do M. Feldmanowej 2 listy z 1908. Rkps Ossol. sygn. 12287/II.

10. Do K. Stanisławskiego 4 listy z 1908, 1916-1917. Rkps Muzeum MCHAT' K. S. sygn. 2662. Ogł. I. Schiller. *Pam. Teatr.* 1961 z. 2.

11. Do S. Witkiewicza 2 listy z 1909, 1910. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem. Arch. S. Witkiewicza. Ogł. A. Micińska, B. Danek-Wojnowska w: S. Witkiewicz: Listy do syna. W-wa 1969 oraz T. Wróblewska. *Mies. Lit.* 1969 nr 11.

12. Do M. Geniusza 6 listów z 1909-1912 i b.d. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 30.

13. Do I. Radlińskiego z 1911. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 30.

14. Do red. *Kur. Lw.* z 1911. Rkps Ossol. sygn. 7191/II.

15. Do red. [w sprawie skazania A. Niemojewskiego]. *Słowo Pol.* 1911 nr 256.

16. Do red. *Gońca Por. i Wiecz.* z 1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7004.

17. Do B. Wysłoucha z 1913. Rkps Ossol. sygn. 7180/II.

18. Do red. Ogł. *Nowa Gaz.* 1913 nr 350.

19. Do współrodaków z 1915. Ogł. *Kur. Por.* 1915 nr 7; przedr. *Gaz. Warsz.* 1915 nr 14; polem.: *Prawda* 1915 nr 4.

20. Do red. *Pol. Sił Zbrojnych* w Piotrogradzie z 1917. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5995 IV.

21. Do J. Korzeniowskiego, historyka, list b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351 t. 38.

22. Do T. Nalepińskiego list otwarty b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

23. Do Z. Rabskiej list b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2726.

24. Do W. Reymonta list b.d. Rkps Ossol. sygn. 6978/II. Ogł. J. Tynecki. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968).

25. Do W. Reymonta list b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2873 (załączony art. „O Chimere”). Ogl. J. Tynecki. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968).

26. Do M. Witkiewiczówny kartka b.d. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem. Ogl. T. Wróblewska. *Mies. Lit.* 1969 nr 11.

27. Do S. Zakrzewskiego list b.d. Rkps Ossol. sygn. 7347/II.

28. Do nieoznaczonego redaktora list b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

29. Listy i papiery, bruliony 54 listów do różnych osób. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7259. Tu m.in. listy do następujących: W. Feldmana list b.d., Z. Golińskiej-Daszyńskiej list b.d., C. Jellenty z 1903, S. Przybyszewskiego 3 listy z 1898 i b.d.

30. Od żony M. Micińskiej z Dobrowolskich 211 listów z 1893-1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7257 t. 1-3. Niektóre ogl. J. Tynecki. *Osnowa* 1969 zima s. 71-82.

31. Od różnych osób 132 listy z 1893-1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7258. Tu m.in. od następujących: W. Feldman z 1896, Z. Golińska-Daszyńska 19 listów z 1897 i b.d., A. Górski 2 listy z 1898-1899, J. Kościelski list b.d., S. Lack list b.d., A. Nowaczyński z 1898, Z. Przesmycki z 1902, S. Przybyszewski 2 listy z [1897]. (Ogl. S. Helsztyński w: S. Przybyszewski: *Listy*. T. 3. Wr. 1954), M. Jehanne-Wielopolska list b.d.

32. Od I. Maciejewskiego 18 listów z 1895-1901. Rkps Ossol. sygn. 12232/II, 12861/II. 2 listy z 1899, 1901 ogl. K. Jaworska. *Ze Skarbcza Kultury* 1952 z. 1, całość S. Pigoń: *Miscellanea lit. 1864-1910*. *Arch. Lit.* T. 2. Wr. 1957.

33. Od A. Górskiego 3 listy z 1898-1901 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12232/II.

34. Od J. Korzeniowskiego list b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351 t. 38.

35. W. Micińska: Wspomnienia pisane dla syna. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7256.

36. W. Micińska: Wrażenia 1861-1863; Moja spowiedź 13 IV 1896; Notatki dot. spraw rodziny. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7256.

37. J. Miciński: Notatki biograficzne dotyczące się T. Micińskiego. Rkps Bibl. Muzeum im. A. Mickiewicza w W-wie.

38. Niewysłane 2 listy z 1904 do literatów [w sprawie napaści S. Brzozowskiego na *Chimere*]. Podpisane przez A. Górskiego, J.

Lemańskiego, T. Micińskiego, W. Reymonta, S. Wyrzykowskiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2873. Ogl. J. Tynecki. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968).

39. W zbiorach Bibl. Raperswil. znajdował się list do M. Sienkiewiczowej z 1916 sygn. 2182.

40. Bruliony drobnych utworów literackich, artykułów, rozpraw, szkiców oraz notatki. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2254, 7244-7253, 7255, 7431; rkps Ossol. sygn. 12281 III; oraz w posiadaniu E. Kozikowskiego w Łodzi.

OPRACOWANIA

Monografia: J. TYNECKI: Inicjacje mistyka. Zarys monograficzny życia i twórczości T. Micińskiego. Łódź 1976.

P. CHMIEŁOWSKI: Zarys najnowszej literatury polskiej. Wyd. 4. Kr. 1898 s. 370. — KRAK: Młoda Polska w Krakowie. S. 2. *Przegl. Tyg.* 1900 nr 10. — b.-m. [B. MENKES]. *Tyg. Nar.* 1900 nr 40. — Luźne kartki. Zza kulis literackich. Wyrok sądu honorowego w sprawie p. S. Przybyszewskiego z p. p. T. Micińskim i S. Wyrzykowskim wydany dn. 26 listopada 1899. *Krytyka* 1900 t. 1 s. 45-47. — A. NOWACZYŃSKI: O T. Micińskim. W książce: *Wczasy literackie*. W-wa 1906 s. 286-299. — W. RZYMOWSKI: Literatura polska ostatnich lat dwudziestu w oświetleniu chwili obecnej. *Przegl. Społ.* 1906 nr 23. — J. KOTARBIŃSKI: Poeta o poecie. *Kur. Warsz.* 1907 nr 340. — A. P. LUBICZ [W. KOZICKI]: Bankructwo natchnienia. *Słowo Pol.* 1908 nr 371. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]: Szlakiem absurdu. *Przegl. Nar.* 1908 t. 2 s. 95-101 i nn.; przedr. w książce: *Z literatury współczesnej*. W-wa 1912 s. 195-207. — S. BRZozowski: Legenda Młodej Polski. Lw. 1909. — K. KANTAK: Hierarchia Duchów Polskich. *Świat Słowiański* 1909 t. 1 s. 226-227. — T. NALEPIŃSKI: O Micińskim. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 18. — K. Sz. [K. SZYMANOWSKI]: Uwertura symfoniczna na wielką orkiestrę. *Scena i Sztuka* 1909 nr 7. — J. CIEŚLIŃSKI: Aforyzmy o poetach. T. Miciński. *Lit. i Sztuka* 1910 nr 2 dod. *Nowej Gaz.* — E. CZEKALSKI: Róża rzeczywistości polskiej. *Odrodzenie* 1910 nr 15-16. — S. GACKI: Za błękitami był bój i zwycięstwo... *Odrodzenie* 1910 nr 13. — S. BACZYŃSKI: Chaos i chaotyczność w poezji T. Micińskiego. *Prawda* 1911 nr 16-17. — E. CZEKALSKI: Pan Nalepiński jako herold idei Micińskiego. *Prawda* 1911 nr 50-51. — A. HERBACZEWSKI: Mistyczna mistyfikacja. W książce: *I nie wódz nas na pokuszenie*. Kr. 1911 s. 121-142. — LUX: Z religii wolnych dusz. *Krytyka* 1911 t. 31 s. 244-246. — [A. NIEMOJEWSKI]: Mit, mistyka, mistyfikacja a Miciński. *Mysł Niepodległa* 1911 nr 175. — H.

SAND: Współczesna polska twórczość dramatyczna. W-wa 1911 s. 82-125. — Z. L. ZAŁESKI: T. Miciński. *Głos Warsz.* 1911 nr 28; przedr. w książce: Dzieło i twórca. W-wa 1913 s. 243-253. — Miciński a Niemojewski. *Dzienn. Kijowski* 1911 nr 134. — Znamienny głos. *Rola* 1911 nr 15. — W. K. [W. KOZICKI]: Pochód na Wawel. *Słowo Pol.* 1912 nr 192, 194, 202, 212. — Na rubieży dwóch pokoleń (Miciński, Feldman i młodzi). *Złoty Róg* 1912 nr 5. — S. BRZOWSKI: Pamiętnik. *Lw.* 1913 s. 123. — S. GACKI: T. Miciński. *Złoty Róg* 1913 nr 22. — A. HERBACZEWSKI: Magik Mistyfiściński. W książce: Amen. Ironiczna nauka dla umysłowo dojrzałych dzieci. *Kr.* 1913 s. 78-91. — [A. NIEMOJEWSKI]: Wyuzdanie czy obłąkanie. (Analiza literacka). *Mysł Niepodległa* 1913 nr 248. — M. RETTINGER: O Micińskim. W książce: Wśród współczesnych liryków polskich. *Lw.* 1913 s. 51-75. — M. J. WALEWSKA [M. J. WIEŁOPOLSKA]: Nieco o jutrze krytyki. *Prawda* 1913 nr 52, 1914 nr 1. — P. Miciński o p. Hebelce i p. Herbaczewskim. *Głos Narodu* 1913 nr 126. — Wiadomości osobiste. *Słowo Pol.* 1913 nr 90. — L. CHOROMAŃSKI, Z. KISIELEWSKI: [Polemika o twórczości Micińskiego]. *Widnokrąg* 1914 nr 10-18. — Niefortunny występ T. Micińskiego w Moskwie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1914 nr 245. — Orientacja himalajska. *Prawda* 1915 nr 4. — Echa proklamacji polskiej. *Gaz. Pol.* (Dąbrowa Górnicza) 1916 nr 330. — *Sprawa Pol.* (Piotrograd) 1916 nr 21, 1917 nr 23, 29/30. — P. M.: Nowe próby mesjanizmu. *Gaz. Por.* 1917 nr 16.

K. KANTAK: Idee religijne w nowszej literaturze polskiej. *Poz.* 1918 s. 13-17. — JAN STUR [H. FEINGOLD]: T. Micińskiego „Książ Patiomkin”, „Nietota”, „Xiażd Faust”. *Zdrój* 1919 t. 9 nr 2-6, 1920 t. 10 nr 1/2; wyd. osob. *Poz.* 1920; przedr. w książce: Na przelomie. O starej i nowej poezji. *Lw.* 1921. — J. ŁOŚ: Wiersze polskie w ich dziejowym rozwoju. W-wa [1920] s. 374-379. — M. J. WIEŁOPOLSKA: Mój najpiękniejszy o Micińskim wykład. *Tydzień Pol.* 1920 nr 31. — T. Miciński żyje. *Kur. Por.* 1920 nr 299. — Losy T. Micińskiego. *Naród* 1920 nr 159. — O losach T. Micińskiego. *Wiek* 1920 nr 5847. — W. BOROWY: Wisła w poezji polskiej. W-wa 1922; przedr. w książce: Kamienne rękawiczki. W-wa 1932. — J. HEMPEL: T. Miciński. *Kultura Rob.* 1922 nr 17. — A. SIDOROW: „Ty zwyciężysz, Galilejczyku”. *Czas* 1922 nr 122. — H. ZAHORSKA: Ofiara bolszewizmu. *Przegl. Wieczorny* 1922 nr 229. — H. ZAHORSKA: T. Miciński. *Romans i Powieść* 1922 nr 47. — H. ZAHORSKA: T. Miciński. *Świat* 1922 nr 47. — Tragiczny zgon poety Micińskiego. *Iskra* 1922 nr 231. — S. I. WITKIEWICZ: Teatr. Wstęp do teorii czystej formy

w teatrze. *Kr.* 1923 s. 8. — R. BERGEL: O T. Micińskiego. *Głos Narodu* 1924 nr 161. — M. KARECKA: Puścizna literacka po Micińskim. *Gaz. Lw.* 1924 nr 296-297. — A. LANGE: La littérature polonaise contemporaine. *Le Journal de Pologne* (W-wa) 1924 nr 254. — J. LORENTOWICZ: O puściznę literacką po T. Micińskim. *Wiad. Lit.* 1924 nr 30. — M. J. WIEŁOPOLSKA: Ostatni list T. Micińskiego. *Wiek Nowy* 1924 nr 6950.

O pisma pośmiertne Micińskiego. *Wiad. Lit.* 1924 nr 27. — *Wiad. Lit.* 1925 nr 12 (poświęcony T. Micińskiemu; tu m.in.: W. Horzyca: T. Miciński; J. Kaden-Bandrowski: Pisarz odświętny; przedr. w książce: Za stołem i na rynku. *Lw.* 1932 s. 40-48; W. Popławski: Poeta niezrozumiały; F. Siedlecki: Zakon braci słonecznych; S. I. Witkiewicz: Formalne wartości dzieł Micińskiego; W. Wolski: Miciński w Zakopanem; S. Zeromski: In memoriam T. Micińskiego; przedr. w książce: Elegie i inne pisma literackie i społeczne. W-wa 1928 s. 49-51).

Z. D. [Z. DĘBICKI]: T. Miciński. *Kur. Warsz.* 1925 nr 65. — W. HORZYCA: Architektonika dramatów Micińskiego. *Fantazy* 1925 nr 1; przedr. *Dialog* 1968 nr 3; oraz w książce: O dramacie. W-wa 1969 s. 184-188. — J. HULEWICZ: O pisma Micińskiego. *Wiad. Lit.* 1925 nr 36. — W. RABSKI: Ostatnia rozmowa z T. Micińskim. *Kur. Warsz.* 1925 nr 66. — S. STRUMPH-WOJTKIEWICZ: Śmierć Micińskiego. Dwie relacje. *Kur. Warsz.* 1925 nr 217. — Z. WASILEWSKI: T. Miciński i jego los. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 74-75. — (r.z.) [R. ZRĘBOWICZ]: Ze wspomnień o T. Micińskim. *Rzeczpospolita* 1925 nr 64. — [W. HORZYCA?]: T. Miciński. Program Teatru im. W. Bogusławskiego. „Książ Patiomkin” T. Micińskiego. [W-wa] 1925. — Śmierć T. Micińskiego. *Czas* 1925 nr 182. — Poeta mag. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 89. — F. DOHNAL: A. Niemojewski a T. Miciński o Kristu. *Archa* (Ołomuniec) 1926 s. 257 i nn. — M. GLIŃSKI. *Muzyka* 1926 nr 11/12. — STEFAN [S. PAPÉE]: U A. Górskiego. *Wiad. Lit.* 1926 nr 19. — R. POLŁAK: Obcy w Polsce. Polonica włoskie. *Przegl. Współcz.* 1926 t. 17 s. 475. — S. PRZYBYSZEWSKI: Moi współcześni. Wśród obcych. W-wa 1926 s. 273-279. — S. RUTYNA: Poeta Ornaku. *Nowe Wici* 1926 nr 2. — S. RUTYNA: W katedrze Ornaku. *Nowe Wici* 1926 nr 3. — F. BIELAK: Motywy franciszkańskie w literaturze polskiej. *Przegl. Współcz.* 1927 t. 22 s. 186. — S. KALINOWSKA: Miciński e l'anima polacca. *I Libri del Giorno* 1927 maj. — S. ZDZIECHOWSKA: Miciński i Staff w świetle krytyki Brzozowskiego. W książce: S. Brzozowski jako krytyk literatury. *Kr.* 1927 s. 97-101. — Miciński. *Kur. Wil.* 1927 nr 94. — Z. DĘBICKI: T. Mi-

ciński. W książce: Portrety. S. II. W-wa 1928 s. 47-63. — A. GALIŃSKI: T. Miciński. W książce: Młoda Polska. Łódź 1928. — T. ŁOPALEWSKI: Poeta bożych mroków. *Kur. Wil.* 1928 nr 75. — J. MICIŃSKI: Wspomnienie o T. Micińskim. *Kur. Pol.* 1928 nr 156, 159. — S. PAPÉE: Kwiaty na ugorze. Poz. 1928. — J. BANDROWSKI: Ostatni romantyk. *Polonia* 1930 nr 2109. — L. KOTARBIŃSKA: Wokół teatru. Moje wspomnienia. W-wa 1930. — C. LATAWIEC: Walka o duszę narodu w twórczości S. Wyspiańskiego. Poz. 1930 s. 133-136. — A. GALIŃSKI: Poezja Polski Odrodzonej 1918-1920. Obraz twórczości poetyckiej doby ostatniej. Łódź 1931.

A. GÓRSKI: Przedmowa do: T. Miciński: Pisma pośmiertne. T. 1. W-wa 1931. — H. P.: Rewindykacja spuścizny jednego z olbrzymów literatury polskiej. *Wiedza i Życie* 1931 nr 8/9. — E. KOZIKOWSKI: Pamiętnik Związku Zawodowego Literatów Polskich w Warszawie 1920-1930. W-wa 1931 s. 112-113, 148. — C. LATAWIEC: Introdukcja do: T. Miciński: Pisma pośmiertne. T. 1. W-wa 1931. — H. RADZIUKINAS: Mistyka Micińskiego. *Fala* 1931 nr 2/3. — M. J. WIELOPOLSKA: Na krawędzi ułomnej niezłomności. Wspomnienie o Micińskim. *Kur. Por.* 1931 nr 170. — Jak został zamordowany T. Miciński. *Głos Narodu* 1931 nr 162. — Kim był Miciński. *Przegl. Lit.* 1932 nr 11-12. — P. HULKA-LASKOWSKI: Niemojowski i Miciński w walce o Chrystusa. *Wiad. Lit.* 1933 nr 2. — W. LUTOSŁAWSKI: Pamiętniki. *Wiad. Lit.* 1933 nr 30; przedr. w książce: Jeden łatwy żywot. W-wa 1933. — K. KRZYŻ: Polska literatura ve virech revoluce. Praga 1934 s. 120-135; wyd. 2 Praga 1949. — C. LATAWIEC: Poezja polskiej irredenty XIX i XX w. *Życie Lit.* 1934 nr 4. — J. MICIŃSKI: Wspomnienie o T. Micińskim. *Tęcza* 1934 nr 3. — L. RATH: Budowniczy nadzwyczajnych wież. O wieszczym posłannictwie T. Micińskiego. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 17 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — S. I. WITKIEWICZ: Parę słów w kwestii „wielkości” form w Nowej Sztuce. *Zet* 1934 nr 7, 9-13. — T. KAŹMIERSKI: Wojskowi Polacy w Rosji w czasie rewolucji (1917-1918). W-wa 1935. — J. MÁCHAL: O symbolismu v polské a ruské literatuře. Praga 1935 s. 85-88. — M. W. [M. WIELICZKO]: Wstęp do: T. Miciński: Dzieła. T. 1. W-wa 1936. — S. I. WITKIEWICZ: Czysta forma w teatrze Wyspiańskiego. *Studio* 1937 nr 10/12 s. 2-7. (Rocznica śmierci:) J. LORENTOWICZ. *Echo Spół.* 1937 nr 3. — T. STĘPNIEWSKI. *Epoka* 1937 nr 10. — K. TROCZYŃSKI. *Dzienne. Poz.* 1937 nr 87. — T. HIZ: Przed dwudziestu laty odeszli dwaj poeci. *Gaz. Pol.* 1938 nr 315.

T. HIZ: Przyjaźń i nieprzyjaźń w życiu Wyspiańskiego. W książce: Talent, dziwactwo i coś jeszcze. W-wa 1937. — J. MICIŃSKI:

Misterium. *Mysł Pol.* 1937 nr 15. — t.b. [T. BUJNICKI]: Środy literackie. T. Miciński. *Słowo* 1938 nr 332. — L. KALTENBERGH: Poeta tajemnic i cudu. *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 26 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — W. HORZYCA: O pułcznę Micińskiego. *Pion* 1939 nr 14-15.

L. CHOROMAŃSKI: Dawne spotkania. *Warszawa* 1947 nr 12. — I. SŁAWIŃSKA: Tragedia w epoce Młodej Polski. Z zagadnień struktury dramatu. Tor. 1948 s. 135-142. — J. MICIŃSKI: Wspomnienie o T. Micińskim. *Dzisiaj i jutro* 1951 nr 34. — K. WYKA: Zarys współczesnej literatury polskiej (1884-1925). Kr. 1951 s. 211-212. — H. DUNINÓWNA: Ci, których znalazłam. W-wa 1957. — A. GÓRSKI: T. Miciński w Krakowie. *Miscellanea lit. 1864-1910. Arch. Lit.* T. 2. Wr. 1957 s. 424-431. — J. IWASZKIEWICZ: W mroku gwiazd. *Życie W-wy* 1957 nr 84; przedr. w książce: Rozmowy o książkach. W-wa 1961. — M. JAGOSZEWSKI: T. Miciński poeta zapomniany. *Panorama* 1957 nr 11. — J. KOPROWSKI: Odkrycia i pamiątki. *Dzienne. Pol.* 1957 nr 288. — E. KOZIKOWSKI. *Kamena* 1957 nr 23. — J. J. LPSKI: Wstęp do: T. Miciński: W mroku gwiazd i inne poezje. W-wa 1957. — J. MICIŃSKI: Jak zginął T. Miciński. *Panorama* 1957 nr 37. — J. MICIŃSKI: Kiedy wskrzesimy T. Micińskiego? *Życie W-wy* 1957 nr 181. — L. H. MORSTIN: Spotkania z ludźmi. Kr. 1957. — S. PRGOŃ: Listy I. Maciejowskiego (Sewera) do T. Micińskiego. *Miscellanea lit. 1864-1910. Arch. Lit.* T. 2. Wr. 1957. — S. POLANICA: Miciński — poeta tragiczny. *Słowo Powsz.* 1957 nr 232.

A. B. DOBROWOLSKI: Mój życiorys naukowy. Wr. 1958. — M. JAGOSZEWSKI. *Dzienne. Łódzki* 1958 nr 122. — P. KUNCEWICZ: O liroyce Micińskiego. *Przegl. Hum.* 1958 nr 2. — J. MICIŃSKI: Wspomnienie o ojcu. *Kierunki* 1958 nr 31. — A. ŚWIDERSKA. *Kierunki* 1958 nr 1. — K. SZYMANOWSKI: Z listów. Kr. 1958. — G. TIMOFIEJEW. *Kamena* 1958 nr 14. — E. KOZIKOWSKI. *Kamena* 1959 nr 8-9. — K. WYKA: Modernizm polski. Kr. 1959; wyd. 2 zmien. Kr. 1968. — J. TYNECKI: T. Miciński. Młodość — początki literackie. *Prace Polonist.* S. XVI (1960) s. 181-190. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Niepospolici ludzie w dniu swoim powszednim. Kr. 1961. — E. KOZIKOWSKI: Między plotką a prawdą. Kr. 1961 s. 13-32. — J. KRZYŻANOWSKI: Poszukiwacze absolutu. *Przegl. Hum.* 1961 nr 2; przedr. w książce: Neoromantyzm polski 1890-1918. Wr. 1963; wyd. 2 Wr. 1971. — T. MAKOWSKI: Pamiętnik. W-wa 1961. — L. SCHILLER: Teatr ogromny. W-wa 1961. — B. DROBNER: Bezustanna walka. T.1. Wspomnienia 1883-1918. W-wa 1962. — K. WYKA: Literatura polska lat 1890-1914

- w kontekście europejskim. *Pam. Lit. R.* 53 (1962) z. 3 s. 201-225; przedr. w: *Lit. pol. w perspektywie światowej*. Wr. 1963 s. 73-97. — J. MICIŃSKI: W 90 rocznicę urodzin poety. *Współczesność* 1963 nr 20. — R. PALESTER: Witkiewicz i Miciński. *Na antenie* (Monachium) 1963 nr 1. — J. MICIŃSKI. *Polityka* 1963 nr 43. — *Życie Lit.* 1963 nr 33. — A. GARLICKI: Geneza legionów. Zarys dziejów Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych. W-wa 1964. — J. MICIŃSKI: Na szanicy i na krańcu życia. Ze wspomnień o ojcu. *Współczesność* 1964 nr 18. — S. PIGOŃ: Sprawa grobowca Słowackiego w Tatrach. *Miscellanea z pogranicza XIX i XX w.* Arch. Lit. T. 8. Wr. 1964 s. 437-466. — S. PIGOŃ: Niesamowite spotkanie literackie. T. Miciński — W. Lutosławski. W książce: *Miłe życia drobiazgi*. W-wa 1964. — W. GRZELAK: Cyganeria z „Udziałowej” 1908-1913. W-wa 1965 [1964]. — J. MICIŃSKI: Barwy do kwadratu. *Współczesność* 1965 nr 7/8. — J. PROKOP: O pierwszych polskich ekspresjonistach. *Z problemów lit. pol. XX w.* T. 1: *Młoda Polska*. W-wa 1965 s. 129-153; przedr. pt. Ku ekspresjonizmowi, w książce: *Z przemian w literaturze polskiej l. 1907-1917*. Wr. 1970 s. 53-76. — J. SPEINA: Powieści S. I. Witkiewicza. Geneza i struktura. Tor. 1965. — T. WEISS: Od prometeizmu do meżanizmu narodowego. *Z problemów lit. pol. XX w.* T. 1: *Młoda Polska*. W-wa 1965 s. 106-128. — Emil Jaques-Dalcroze w 100-lecie urodzin. W-wa 1965. — Z. Przemyskiego i S. Żeromskiego korespondencja wzajemna w sprawie „Powieści o Udałym Walgierzu”. Oprac. S. Pigoń. *Pam. Lit. R.* 56 (1965) z. 1. — T. MICIŃSKI. *Zbiór poetów pol. XIX i XX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965.
- J. MICIŃSKI: Tragizm rękopisów poety. *Współczesność* 1966 nr 4. [Polem.: Z. Mianowska. *Współczesność* 1966 nr 5; T. i J. Byrcy. *Współczesność* 1966 nr 7; M. Twardowski. *Współczesność* 1966 nr 7]. — J. REYCHMAN: Czarna peleryna, ciupaga i indyjski znak tajemny. *Twórczość* 1966 nr 5; wyd. osob. całości pt. Peleryna, ciupaga i znak tajemny. Kr. 1971. — B. DANEK-WOJNOWSKA, J. KŁOSSOWICZ: T. Miciński. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 2. W-wa 1967. — E. KOZIKOWSKI: Z nieznaných rękopisów T. Micińskiego. *Poezja* 1967 nr 6. — A. MICIŃSKA: 622 upadki Bunga, czyli demoniczna kobieta. *Mies. Lit.* 1967 nr 8. — J. MICIŃSKI: O moim ojcu. Rzecz poetycka. Inspiracje. Łódź 1967 s. 200-217. — W. NAJDUS: Polacy w rewolucji 1917 r. W-wa 1967. — E. BALCERZAN: Przestrzenie T. Micińskiego. *Nurt* 1968 nr 1; przedr. w książce: *Oprócz głosu*. W-wa 1971.
- S. E. BURY: „Gwiazda okuta w kajdany”. *Słowo Powsz.* 1968 nr 207. — E. CSATÓ: Leon Schiller. W-wa 1968. — H. FLORYŃSKA: Zwiastun ekspresjonizmu. *Przeł. Hum.* 1968 z. 1. — Z. GREŃ: Miciński i jego demony. *Mies. Lit.* 1968 nr 11; przedr. w książce: *Rok 1900*. Szkice o dramacie zapomnianym. Kr. 1969 s. 191-262. [Polem.: T. Wróblewska: Miciński i jego demon. *Współczesność* 1969 nr 1; Z. Greń: O Micińskim bez demonów. *Współczesność* 1969 nr 9; T. Wróblewska: Odpowiedź. Tamże nr 9]. — W. LEITGEBER: Korespondencja Marii z Baranowskich Dohrn z Claudelem. *Wiadomości* (Londyn) 1968 nr 1175. — W. LEITGEBER: W setną rocznicę urodzin wielkiego i szlachetnego poety. Paul Claudel a Polska. Polska a Claudel. *Wiadomości* (Londyn) 1968 nr 1150-1151. — J. MICIŃSKI: O moim ojcu. *Stolica* 1968 nr 44. — K. NOWICKI. *Litery* 1968 nr 8. — (p.) [K. PIJEWKA]. *Słowo Powsz.* 1968 nr 268. — E. RZEWUSKA: Elementy teatralne w powieściach T. Micińskiego. *Konferencja nauk. poświęcona prozie pol. XX w.* Tor. 1968 [maszynopis powielany]; przedr. w: *O prozie pol. XX w.* Wr. 1971 s. 39-56. — J. TYNECKI: Miciński — Reymont — „Chimera”. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 241-258. — K. WYKA: Charakterystyka okresu Młodej Polski. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 1. W-wa 1968.
- H. FLORYŃSKA: Lucyferyczne sny Micińskiego. *Poezja* 1969 nr 11. — M. GŁOWIŃSKI: Powieść młodopolska. Studium z poetyki historycznej. Wr. 1969. — M. JASTRUN: Poeta gwiazd i rewolucji. *Polityka* 1969 nr 17; przedr. w książce: *Esaje wybrane*. Wr. 1971 s. 147-160. — J. MICIŃSKI: O słuszną sprawę. *Współczesność* 1969 nr 17. — B. PETROZOLIN-SKOWROŃSKA: Próba utworzenia w Warszawie w l. 1907-1908 nowego tygodnika liberalnego (w świetle listów T. Micińskiego, G. Daniłowskiego i J. Lorentowicza). *Roczn. Hist. Czasopiśmiennictwa Pol.* t. 8 (1969) z. 3. — J. TUCZYŃSKI: Schopenhauer a Młoda Polska. Gdańsk 1969. — J. TYNECKI: Antynomie Micińskiego i krytyki. *Współczesność* 1969 nr 12. — S. WITKIEWICZ: Listy do syna. Oprac. B. Danek-Wojnowska i A. Micińska. W-wa 1969 passim. — T. WRÓBLEWSKA: Wstęp do: Korespondencja T. Micińskiego. *Mies. Lit.* 1969 nr 11. — T. KUDLIŃSKI: Młodości mej stolica. W-wa 1970. — J. TYNECKI: Miciński w „szkole” Mahrburga. *Prace Polonist.* S. XXVI (1970) s. 181-201. — B. WOJNOWSKA: Problem artysty w powieści S. I. Witkiewicza „622 upadki Bunga”. *Pam. Lit. R.* 61 (1970) z. 3 s. 39-76. — M. WOŹNIAKIEWICZ-DZIADOSZ: Funkcje didaskaliów w dramacie młodopolskim. *Pam. Lit. R.* 61 (1970) z. 3 s. 3-37. — Dzieje przy-

jaźni. Korespondencja K. Szymanowskiego z Pawłem i Zofią Kochańskimi. Oprac. T. Chylińska. Kr. 1971. — B. KOCÓWNA: List do Reymonta wysłałem równocześnie. *Przegl. Hum.* 1971 nr 4. — J. MICIŃSKI: Na Termopilach, nie na Cheronei. *Życie i Myśl* 1971 nr 10. — J. PIENKOWSKI: Był taki dwór przed laty. *Wiad.* (Londyn) 1971 nr 18. — J. TYNECKI: T. Miciński: Juwenilia poetyckie. *Prace Polonist.* S. XXVII (1971) s. 267-279. — J. TYNECKI: Z poetyk Micińskiego i Norwida. *Prace Polonist.* S. XXVII (1971) s. 109-124. — M. FILIPKOWSKA: Z problematyki mitu w literaturze Młodej Polski. *Problemy lit. pol. 1890-1939.* S. I. Wr. 1972 s. 221-252. — E. KOZIKOWSKI: Łódź i pióro. Łódź 1972 s. 166-197. — J. TYNECKI: Kraków i Polesie. Krakowskie studia T. Micińskiego (1893-1895) w świetle jego korespondencji. *Prace Polonist.* S. XXVIII (1972) s. 127-154. — M. BARANOWSKA: Miciński między poezją a snem. *Teksty* 1973 z. 2. — E. KUŻMA: T. Miciński — poeta okymoronu. *Poezja* 1974 nr 5. — C. LATAWIEC: Dlaczego zaniechano publikacji „Pośmiertnych pism” T. Micińskiego. *Poezja* 1974 nr 5; [polem.: Z. Szymdłowa: List do redakcji. Tamże]. — S. MELKOWSKI: Źródła duszy polskiej w kolorze czarnym i czerwonym według T. Micińskiego. *Poezja* 1974 nr 5. — E. RZEWUSKA: O teatrze T. Micińskiego. *Biul. Polonist.* 1974 z. 51 [streszczenie, rozprawy doktorskiej]. — J. TYNECKI: Wokół sądu honorowego między S. Przybyszewskim a T. Micińskim i S. Wyrzykowskim. *Prace Polonist.* S. XXX (1974) s. 251-270. — T. WEISS: Romantyczna genealogia modernizmu. *Rekonesans.* W-wa 1974. — J. TYNECKI: O inspiracjach neoromantyzmu w literaturze i historiografii polskiej. T. Miciński i S. Zakrzewski w kręgu tajnych kółek młodzieży. *Zeszyty Nauk. Univ. Łódzkiego. Nauki Hum.-Społ.* S. I z. 104, 1974 s. 29-41 i odb. — J. TYNECKI. *Pol. słownik biogr.* T. 20 (1975).

Sprawozdania z odczytów: f. h. *Nowa Gaz.* 1910 nr 169; *Kur. Pol.* 1910 nr 102 (Król Duch). — *Gaz. Kaliska* 1910 nr z 21 i 23 kwietnia. — A. N. [A. NIEMOJEWSKI]. *Myśl Niepodległa* 1911 nr 168; *Nowa Gaz.* 1911 nr 165 (Współczesne zagadnienia religijne). — Z. MIERZEJEWSKI. *Sfinks* 1911 t. 4 s. 318-319 (Drzewo życia). — *Nowa Gaz.* 1912 nr 195 (Dzwony Wawelu). — j.b. [J. BANDROWSKI]. *Słowo Pol.* 1913 nr 92; *Gaz. Warsz.* 1913 nr 90 (My a Bałkan). — *Głos Rzeszowski* 1914 nr 1.

Nauczycielka. I. SUESSER: Debiuty nowelistyczne. *Krytyka* 1896 t. 1 s. 117-119. — X. *Dzienn. Kr.* 1896 nr 87. — *Ateneum* 1896 t. 3 s. 381-383. — (mre) [M.

ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 95. — J. FLACH: Nowele konkursowe „Czasu”. *Przegl. Pol.* 1898 z. 9.

Marcin Łuba. A. H. *Gaz. Pol.* 1896 nr 94. — b. *Czas* 1896 nr 89. — E. W. *Dzienn. Kr.* 1896 nr 92. — (f) [W. FELDMAN]. *Dzienn. Kr.* 1896 nr 90. — L. GLATMAN. *Przegl. Lit.* 1896 nr 5. — (jst). *Krytyka* 1896 z. 2. — L. K. G. *Gaz. Lw.* 1896 nr 92. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1896 nr 88. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1896 nr 89. — I. S-r [I. SUESSER]. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 17. — TERPSYCHORA. *Ster* 1896 nr 11. — WIDZ. *Dzienn. Kr.* 1896 nr 99. — Od autorów „Marcina Łuby”. *Dzienn. Kr.* 1896 nr 90. — *Naprzód* 1896 nr 16. — *Przegl. Pol.* 1896 t. 120. — J. BLESZYŃSKI. *Kur. Niedzielnny* 1897 nr 27. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 3. — W. BUKOWIŃSKI. *Głos* 1897 nr 28. — K. GLIŃSKI. *Bluszcz* 1897 nr 26. — J. M. *Wiek* 1897 nr 136-137. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1897 s. 309. — S. KRZEMIŃSKI. *Prawda* 1897 nr 26. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 166. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1897 s. 516. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 26. — A. SIEDLECKI. *Dzienn. dla Wszystkich* 1897 nr 136-137. — x. *Gaz. Pol.* 1897 nr 136. — x.y. *Kraj* 1897 nr 25. — K. ZALEWSKI. *Kur. Warsz.* 1897 nr 166-167. — *Bluszcz* 1897 s. 205. — L. PAPIESKI: „Marcin Łuba” w Pradze czeskiej. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 40. — *Gaz. Lw.* 1898 nr 212. — r-. *Slovanský přehled* (Praga) 1899 s. 63-64. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 18. — *Scena i Sztuka* 1908 nr 13. — M. RULIKOWSKI: Wysockiej pierwsze lata w teatrze. *Pam. Teatr.* R. 5 (1956) nr 4.

W mroku gwiazd. A. CYBULSKI. *Tyg. Słowa Pol.* 1902 nr 22. — W. FELDMAN. *Nowa Reforma* 1902 nr 97. — W. FELDMAN. *Przegl. Tyg.* 1902 nr 24. — T. KONCZYŃSKI. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 26. — S. LACK. *Nowe Słowo* 1902 t. 10 s. 254-255. — A. POTOCKI. *Książka* 1902 s. 388-389. — S. ZDZIARSKI. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 4 s. 407-408. — J. ŻULAWSKI. *Słowo Pol.* 1902 nr 188 dod. — *Gaz. Pol.* 1902 nr 224. — A. DROGOSZEWSKI: Ziarna i plewy. *Ogniu* 1902/1903 nr 3. — W. GOSTOMSKI. *Słowo* 1903 nr 71. — W. J. [W. JABLONOWSKI]. *Ateneum* 1903 z. 1 s. 102-106.

Noc rabinowa. Alf. L. [A. LOR]: Miciński w roli humorysty. *Israelita* 1903 nr 23.

W mrokach złotego pałacu, czyli Basilissa Teofanu. A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1907 z dn. 5 i 7 maja. —

K. BUJWIDÓWNA: Z planu piśmiennictwa. *Ster* 1909 nr 5. — B. LEŚMIAN. *Kur. Warsz.* 1909 nr 158; przedr. w książce: Szkice literackie. W-wa 1959. — J. LORENTOWICZ. Misterium bizantyjskie. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1909 nr 29 (487). — T. NALEPIŃSKI. *Krytyka* 1909 t. 2 s. 335-344. — SAVITRI [H. ZAHORSKA]. *Prawda* 1909 nr 37. — C. WALEWSKA. *Bluszcz* 1910 nr 1. — E. BALCERZAN: Bazylissa Teofanu w mroku gwiazd. *Proscenium* (Poz.) 1966/1967 s. 3-8; przedr. w książce: Oprócz głosu. W-wa 1971. — T. WRÓBLEWSKA: Micińskiego „Bazylissa Teofanu”. *Proscenium* (Poz.) 1966/1967 s. 9-19. — T. WRÓBLEWSKA: Przed premierą „Bazylissy Teofanu”. *Dialog* 1967 nr 7.

(Rec. prapremiery:) O. BŁAŻEWICZ. *Głos Wielkop.* 1967 nr 215; S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1967 nr 240; R. DANIECKI. *Express Poz.* 1967 nr 212; W. FILLER. *Kultura* 1967 nr 44 [polem.: T. Wróblewska. *Kultura* 1967 nr 47]; S. GAŚSOWSKI. *Gaz. Poz.* 1967 nr 215; Z. GREŃ. *Życie Lit.* 1967 nr 43; J. KŁOSSOWICZ. *Polityka* 1967 nr 42; J. KOENIG. *Współczesność* 1967 nr 21; Z. OSIŃSKI. *Nurt* 1967 nr 11; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1967 nr 277; A. WRÓBLEWSKI. *Panorama Północy* 1967 nr 44; A. WRÓBLEWSKI. *Teatr* 1967 nr 21; J. ZAGÓRSKI. *Kur. Pol.* 1967 nr 216; J. TYNECKI: Miciński egzystencjalny. *Odgłosy* 1968 nr 2; e [J. IWASZKIEWICZ]. *Twórczość* 1968 nr 3; *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1968 nr 9.

Do źródeł duszy polskiej. T. KONCZYŃSKI. *Nowa Reforma* 1905 nr 287. — T. KONCZYŃSKI. *Myśl Pol.* 1906 nr 14. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1906 nr 47. — J. NIWIŃSKI: „Do źródeł duszy polskiej” Micińskiego. (Odczyt). *Słowo Pol.* 1906 nr 39, 41. [Rec.: Mnów [M. Nowicki]. *Nasz Kraj* 1906 t. 1 nr 3]. — S. [STRUSIŃSKI]. *Słowo Pol.* 1906 nr 19. — Ad. Z. [A. ZAGÓRSKI]. *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1906 nr 29. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1907 s. 18-19.

Książka Patiomkin. W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1906 nr 269. — S. BRZOSZOWSKI. *Świt* (Kijów) 1907 nr 12; przedr.: *Dzieła wszystkie*. T. 6. W-wa 1936. — E. BREITER. *Przeł.* 1907 nr 15. — T. DĄBROWSKI: Literatura ostatniej doby. *Krytyka* 1907 z. 8. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Czas* 1907 nr 223 wyd. wiecz. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Konfesje samotnych. *Nasz Kraj* 1907 z. 4-8; przedr. w książce: *Ludzie i dzieła*. Kr. 1967 s. 48-66. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Słowo* 1907 nr 305. — W. MAŁOWSKI.

Trybuna 1907 nr 9/11. — W. MORACZEWSKI. [Recenzja z 1907]. Rkps. Bibl. Nar. sygn. II 5422. — A. NOWACZYŃSKI: Dwa poematy dramatyczne. *Ludskość* 1907 nr 109, 111, 113. — SAVITRI [H. ZAHORSKA]. *Prawda* 1907 nr 45. — (X). *Nasz Kraj* 1907 t. 3 nr 2 s. 74. — S. BRZOSZOWSKI: Die polnische Literatur in der Revolution. *Der Kampf* 1908 s. 184-191; toż w wersji pol. *Droga* 1931 nr 1; przedr.: *Dzieła wszystkie*. T. 6. W-wa 1936. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1908 s. 72-73. — j. wł. [J. WŁAST]. *Sprawa Rob.* 1924 nr 10. — J. APPENZELAK. *Nasz Przegl.* 1925 nr 67. — BOR. *Robotnik* 1925 nr 67. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1925 nr 66; przedr.: *Pisma*. T. 21. W-wa 1964. — W. BRUNNER. *Dzień Pol.* 1925 nr 57. — M. GRZEGORCZYK. *Warszawianka* 1925 nr 68. — hl. *Echo Warsz.* 1925 nr 66. — H. Z. *Le Messager Polonais* (W-wa) 1925 nr 56. — W. H. [W. HULEWICZ]. *Tyg. Wil.* 1925 nr 1. — J. LORENTOWICZ. *Express Por.* 1925 nr 69; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 4. W-wa 1935 s. 60-65. — P. *Bluszcz* 1925 nr 14. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 69. — S. PIENKOWSKI: W obronie „Kniazia Patiomkina” i dyrekcji teatru Bogusławskiego. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 76. — A. SŁONIMSKI. *Wiad. Lit.* 1925 nr 11. — TWOS. *Kur. Warsz.* 1925 nr 66. — W. WANDURSKI. *Życie Teatru* 1925 nr 10. — Z. WASILEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 74. — A. ZAGÓRSKI. *Przeł. Wiecz.* 1925 nr 56, 59, 62. — H. ZAHORSKA. *Rzeczpospolita* 1925 nr 57, 68. — W. ZAW. [W. ZAWISTOWSKI]. *Kur. Pol.* 1925 nr 76. — W. ZAWISTOWSKI: Miciński na scenie polskiej. *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 12. — *Kur. Por.* 1925 nr 49. — *Kur. Warsz.* 1925 nr 66. — *Teatr Lud.* 1925 nr 3. — *Wiad. Lit.* 1925 nr 12. — W. HORZYCA. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1926 nr 3. — H. KARWACKA: Z dziejów łódzkiego amatorskiego teatru robotniczego w l. 1918-1939. *Studia i materiały do dziejów Łodzi i okręgu łódzkiego. Dwudziestolecie 1918-1939*. Łódź 1962 s. 116-117. — B. BIAŁOKOZOWICZ: Geneza „Kniazia Patiomkina”. *Przeł. Hum.* 1967 nr 5. — T. WRÓBLEWSKA: „Książka Patiomkin” i antynomie rewolucji. *Dialog* 1968 nr 3. — T. BUREK: Lekcja rewolucji. *Lit. pol. wobec rewolucji*. W-wa 1971 s. 146-191. — I. JAROSIŃSKA: Topos rewolucji w literaturze polskiej. *Lit. pol. wobec rewolucji*. W-wa 1971 s. 514-556.

Nietota. H. S. KAMIEŃSKI. *Trybuna* 1910 nr 17. — T. NALEPIŃSKI. *Krytyka* 1910 t. 2 s. 227-236, 309-319. — T. NALEPIŃSKI. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1910 nr 24-26. — S. SIEROSŁAWSKI. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 245. — SAVITRI [H. ZAHORSKA]. *Świat* 1910 nr 33. — *Kronika Powsz.* 1910

nr 1. — J. ŚWIERZOWICZ: Problem bytu Polski w „Oziminie” Berenta i „Nietocie” T. Micińskiego. *Zarzewie* 1912 nr 1-6; przedr. w książce: *Szkie literackie*. S. I Grodzisk-Poz. 1936. — Z. BRODZKI: Z tajemnic Tatr. O „Nietocie”. W książce: *Szkie społeczne i literackie*. W-wa 1913. — W. BOROBY: [Przedmowa w książce:] *Od Kochanowskiego do Staffa. Antologia liryki polskiej*. Lw. 1930 s. XXII-XXIII. — J. CZECHOWICZ: Kontur „Nietoty”. *Pion* 1939 nr 10; przedr. w książce: *Wyobrażenia stwarzająca*. Lubl. 1972. — K. CZACHOWSKI: O S. Witkiewiczu. W książce: *Pod piórem*. Kr. 1947. — W. GUTOWSKI: Problematyka powieści T. Micińskiego „Nietota”, „*Xiądz Faust*” — próba interpretacji. *Zeszyty Nauk. Univ. M. Kopernika w Tor.* z. 48: Lit. 1972.

Widmo Wallenroda. J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1915 nr 37.

Termopile polskie. Sprawozdanie jury. *Kur. Warsz.* 1910 nr 120-125, 128, 132 [polem.: T. Miciński: Nasze konkursy. *Goniec Wieczorny* 1910 nr 243; W. Rabski: Dąsy konkursowe. *Kur. Warsz.* 1910 nr 150; T. Miciński: W sprawie Konkursu Dramatycznego. *Kur. Warsz.* 1910 nr 152; W. Rabski. *Kur. Warsz.* 1910 nr 152]. — J. KLECZYŃSKI: Polemiki z powodu ostatniego konkursu dramatycznego. *Krytyka* 1910 t. 4. — Miciński o swoim dramacie. *Gaz. Por. i Wiecz.* 1914 nr 1712. — Z. GREŃ: Dramat o upadku Polski. *Program Teatru Wybrzeże* (Gdańsk) 1970. — (Rec. prapremiery:) Z. GREŃ. *Życie Lit.* 1970 nr 51; S. HEBANOWSKI. *Głos Wybrzeża* 1970 nr 281; B. KANOLD. *Dzian. Bałtycki* 1970 nr 291; T. RAFAŁOWSKI. *Głos Wybrzeża* 1970 nr 291; S. SIERECKI. *Wieczór Wybrzeża* 1970 nr 289; J. ZAGÓRSKI. *Kur. Pol.* 1970 nr 290; M. BECHCZYC-RUDNICKA. *Kamena* 1971 nr 17; M. KOSIŃSKA. *Życie W-wy* 1971 nr 12; B. LASOCKA, A. ŻURAWSKI. *Teatr* 1971 nr 3; M. MISIORNY. *Kultura* 1971 nr 6; E. MOSKAŁÓWNA. *Litery* 1971 nr 2; A. ROGALSKI. *Nurt* 1971 nr 9; K. STARCZAK. *Pomorze* 1971 nr 2.

Dęby Czarnobylskie. J. DĄBROWSKI. *Krytyka* 1911 t. 32. — Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1911 nr 233. — (w.m.) [S. LAM]. *Kronika Powsz.* 1911 nr 21. — A. St-r [A. STODOR]. *Gaz. Por.* 1911 nr 272. — Na szlakach ideałów. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 36. — W. BARANOWSKI. *Książka* 1912 nr 4. — QUIS [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Museion* 1912 nr 7. — D. ZGLIŃSKI. *Przegl. Wil.* 1912 nr 2.

Walka o Chrystusa. Ks. URBAN. *Przegl. Powsz.* 1911 t. 112 s. 400-405. — T. NALEPIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1911 nr 339. —

J. A. HERBACZEWSKI: Neo-mistyka „Doczesności”. *Rydwani* 1912 z. 1.

Xiądz Faust. J. KADEN [J. BANDROWSKI]. *Naprzód* 1913 nr 81. — J. BANDROWSKI. *Słowo Pol.* 1913 nr 330. — L. CHOROMAŃSKI. *Prawda* 1913 nr 23-25. — E. CZEKALSKI. *Kur. Litewski* 1913 nr 85. — E. CZEKALSKI. *Przegl. Wil.* 1913 nr 18/19. — Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1913 nr 99. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1913 t. 188 s. 269-273. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 4 s. 510-512. — H. GALLE. *Książka* 1913 s. 578-579. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Museion* 1913 z. 5 s. 47-54; przedr. w książce: *Ludzie i dzieła*. Kr. 1967. — W. JABLONOWSKI: Kuchnia czarodzieja. *Gaz. Warsz.* 1913 nr 205. — J. K. [J. KOTARBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1913 nr 139. — J. LORENTOWICZ: O duszę polską. *Lit. i Sztuka* 1913 nr 80 dod. *Nowej Gaz.* nr 170; przedr.: *Nowa Reforma* 1913 nr 258. — T. NALEPIŃSKI: Powieść czy ewangelia? *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 24. — [A. NIEMOJEWSKI]. *Mysł Niepodległa* 1913 nr 246. — P. S. HUMANISTA *Pol.* 1913 nr 5. — L. PIKULA. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 nr 7/8 s. 893-897. — J. PRZECŁAWSKA. *Dzian. Kijowski* 1913 nr 202, 205. — W. S. *Więź Ilustr.* 1913 nr 8. — C. WALEWSKA. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 nr 10. — J. WASSERCUG: Z księgi natchnień i zadumy. *Israelita* 1913 nr 20-21. — E. WORONIECKI: O T. Micińskim i „*Xiędzu Fauście*”. *Krytyka* 1913 t. 38 s. 241-249, 329-338. — *Głos Narodu* 1913 nr 73. — H. M. MALGOWSKA: Misterium realizmu. *Biul. Polonist.* 1970 nr 37. — W. GUTOWSKI: Problematyka powieści T. Micińskiego „*Nietota*”, „*Xiądz Faust*” — próba interpretacji. *Zeszyty Nauk. Univ. M. Kopernika w Tor.* z. 48: Lit. 1972.

Wita. R. BERGEL: Polska Darczanka. *Głos Narodu* 1926 nr 199. — E. BREITER. *Nowy Kur. Pol.* 1926 nr 49. — S. CYWIŃSKI. *Mysł Nar.* 1926 nr 24. — S. CYWIŃSKI. *Nauka i Lit.* 1926 nr 24. — ELEUTER [J. IWASZKIEWICZ]. *Wiad. Lit.* 1926 nr 16. — T. KUDLIŃSKI: Kilka uwag o języku zapomnianej książki. *Gaz. Lit.* 1926 nr 21. — M. RETTINGER: Opowieść o wcieleniu bohaterki. *Przegl. Współcz.* 1926 nr 51. — F. ARASZKIEWICZ: Il Principe T. Micińskiego. Wspomnienie. *Ziemia Lubel.* 1927 nr 212; przedr. w książce: *Refleksy literackie*. Lubl. 1934. — X. A. P. *Gaz. Kościelna* 1927 nr 5-6. — J. BANDROWSKI. *Polonia* 1930 nr 2112. — E. KOZIKOWSKI. *Polska Zbrojna* 1930 nr 40. — Z. RABSKA. *Radio* 1930 nr 43. — Woj. [C. WOJEŃSKA]. *Kobieta Współcz.* 1930 nr 41. — *Mies. Lit.* 1930 nr 12. — K. CZACHOWSKI. *Czas* 1931 nr 100. — S. MALACHOWSKI-ŁEMPICKI. *Ruch Lit.* 1931 nr 7. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1931 nr 2 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

U wrót Hadesu. Misterium na tle śmierci i dzieł Wyspiańskiego. E. RZEWUSKA: T. Miciński wobec Wyspiańskiego. Na marginesie „U wrót Hadesu”... *Roczn. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 8 (1973) s. 45-62.

W katedrze Ornaku. [Ogl. pośmiertnie *Nowe Wici*]. S. RUTYNA: Poeta Ornaku. *Nowe Wici* 1926 nr 2-3.

Recenzje wydań zbiorowych

Pisma pośmiertne. L. ANDRÉ: Budowniczy nadgwiezdnych miast. *Echo Tyg.* 1931 nr 12. — R. BERGEL. *Mysł Nar.* 1931 nr 53. — R. BERGEL. *Polonia* 1931 nr 2467. — K. CZACHOWSKI. *Czas* 1931 nr 200; przedr. *Kur. Księgarski* 1931 nr 8-9. — E. CZEKAŁSKI: W mrokach Lucyfera. *Dzień Pol.* 1931 nr 195. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1931 nr 167; przedr. w książce: Ludzie i dzieła. Kr. 1967. — E. KOZIKOWSKI. *Polska Zbrojna* 1931 nr 333. — W. LUTOSŁAWSKI:

Lucyferyzm T. Micińskiego. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 44. — R. [T. SINKÓ]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1931 nr 41 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — H. ZAHORSKA. *Polska* 1931 nr 171. — *Gaz. Warsz.* 1931 nr 230. — Pisma pośmiertne Micińskiego. Jak został zamordowany T. Miciński? *Głos Narodu* 1931 nr 162. — *Kur. Księgarski dla Wszystkich* 1931 nr 6-7. — *Kur. Księgarski* 1931 nr 26. — K. CZACHOWSKI: O T. Micińskim. Z powodu wydania „Pism pośmiertnych”. *Gaz. Pol.* 1931 nr 1. — E. W. SZELAŻEK: O „Lucyfera” Micińskiego. *Wiad. Lit.* 1931 nr 2. — J. ŚWIERZOWICZ: „Lucyfer”. W książce: Szkice literackie. Seria 1. Grodzisk-Poz. 1936 s. 64-65.

Dzieła. S. PIGOŃ. *Roczn. Lit.* 1936 s. 88, 102-103. — (X). *Naprzód* 1936 nr 182.

W mroku gwiazd i inne poezje. P. H. [P. HERTZ]: Poeta nowoczesny. *Przeł. Kult.* 1957 nr 40; przedr. w książce: Ład i nieład. W-wa 1964.

MICKIEWICZ WŁADYSŁAW (1838–1926)

Krypt.: W. M.

Wydawca, tłumacz, pamiętnikarz, publicysta, historyk literatury.

Ur. 27 czerwca 1838 w Paryżu. Najstarszy z synów poety Adama i Celiny z Szymanowskich. Początkowe nauki pobierał w domu, potem przez krótki czas w Szkole Polskiej Batignolskiej, a następnie w kolegiach francuskich. Debiutował jako tłumacz w 1857, inspirowany przez swego opiekuna, a późniejszego wieloletniego przyjaciela i współpracownika, Armanda Lévy. W 1859 osiadł w Genewie, gdzie wydawał dziennik *L'Espérance*. W 1860 podróżował do Włoch i Wielkopolski; w 1861 do Konstantynopola, Odessy, Kijowa, Żytomierza, Wilna, Petersburga i Warszawy. W 1862 wrócił do Paryża. W 1863 został mianowany przedstawicielem polskiego Rządu Narodowego w Szwecji, przebywał krótko w Londynie i Sztokholmie. Należał do komisji wydawniczej, która ogłaszała korespondencję Napoleona I. W 1863 ożenił się z Marią Malewską. Nominalnie od 1866 (faktycznie od 1864) do 1889 prowadził Księgarnię Luksemburską, założoną dla wydawania polonistów i serii *Biblioteki Ludowej Polskiej*. W Księgarni wydał ponad sto dzieł literackich, naukowych i politycznych polskich i francuskich, w *Bibliotece* 68 tomików literatury polskiej. Od 1882 do 1904 był stałym korespondentem *Kuriera Warszawskiego*. Jako przedstawiciel społeczeństwa polskiego uczestniczył w licznych kongresach Międzynarodowego Stowarzyszenia Literackiego. W 1884–1886 wraz z Juliuszem Lermingą wydawał dwutygodnik *Revue Universelle Internationale*, w 1890–1897 był stałym korespondentem paryskim *Dziennika Poznańskiego*. W 1890 brał udział w uroczystościach pogrzebowych Adama Mickiewicza w Krakowie. Jako delegat Akademii Umiejętności w 1893 został sekretarzem, a od 1899 kierował Biblioteką Polską w Paryżu i Stacją Naukową Akademii. W 1903 przekazał Bibliotece Polskiej własne zbiory i utworzył z nich Muzeum Adama Mickiewicza, które osobiście uporządkował i którym dożywotnio bezinteresownie kierował. W 1904 był we Lwowie na odsłonięciu pomnika swego ojca. W czasie wojny światowej brał żywy udział w pracach charytatywnych i politycznych na rzecz Polski. W 1918 został członkiem *Société des Gens de Lettres*, w 1919 profesorem tytularnym Uniwersytetu im. Stefana Batorego

w Wilnie, w 1922 Uniwersytetu Jagiellońskiego, nadto był członkiem honorowym Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich. W 1922 otrzymał Krzyż Komandorski Polonia Restituta, w 1926 nagrodę literacką m. Warszawy. Zmarł 9 czerwca 1926 w Paryżu.

TWÓRCZOŚĆ

1. Note sur l'état des choses en Pologne. Paryż 1862.

2. Czartoryski, Wielopolski i Mierosławski. Paryż 1863.

3. La question polonaise. Paryż 1863.

4. Lettre au comte de Montalembert sur l'insurrection polonaise. Paryż 1863.

5. Congrès de Genève. Protestation polonaise contre la paix. Lettre à M. le Président du Congrès. Paryż 1867.

6. Congrès de Moscou. Lettre à M. M. Palacký et Rieger, Députés Bohêmes. Paryż 1867.

7. Inauguration du monument d'Adam Mickiewicz à Montmorency. Paryż 1867 (także po polsku).

8. Message polonais aux parlements d'Europe. Paryż 1868.

9. Opis bibliograficzny wydań dzieł Adama Mickiewicza. Paryż 1870; toż w wyd.: A. Mickiewicz: Korespondencja. T. 1. Paryż 1870; toż uzup. w wyd.: A. Mickiewicz: Korespondencja. T. 2. Paryż 1875; toż w wyd.: A. Mickiewicz: Dzieła. T. 8. Paryż 1880.

10. Honoration de la mémoire d'Adam Mickiewicz en Italie. Paryż 1881.

11. Adam Mickiewicz, sa vie et son oeuvre. Paryż 1888.

12. Żywot Adama Mickiewicza. Podług zebranych przez siebie materiałów oraz z własnych wspomnień opowiedział... T. 1-4. Poz. 1890-1895. Wyd. 2 popr. i uzup. T. 1-2. Poz. 1929-1931.

13. Emigracja polska (1860-1890). Kr. 1908.

14. „La Trilogie du Collège de France”. Mickiewicz, Michelet, Quinet. *Revue des Deux Mondes* (Paryż). Wyd. osob. Paryż 1924.

15. Moja matka. *Przegl. Współcz.* 1926 nr 52-56. Wyd. osob. Kr. 1926 [na okładce 1927].

16. Pamiętniki. T. 1-3. W-wa 1926-1927, 1933.

W t. 3 zamieszczono ponadto częściową bibliografię prac W. Mickiewicza oraz art. S. P. Koczorowskiego: Wspomnienie o W. Mickiewiczu.

— Rkps — maszynopis z ręcznymi uzupełnieniami autora — Bibl. Nar. akc. 7591.

Artykuły, przekłady, prace edytorskie zamieszczał w następujących czasopismach: *Ateneum* (po 1871), *Bibl. Warsz.* (1877, 1881), *Bibliothèque Universelle et Revue Suisse* (Lozanna 1898), *Brazil-Polonia* (Rio de Janeiro 1922), *Bulletin Polonais, Littéraire, Scientifique et Artistique* (Paryż 1888-1889, 1903), *La Cocarde* (Paryż 1895), *Czas* (1906, 1914), *Dziew. Lit.* (1869), *Dzien. Pol.* (1889), *Dzien. Poz.* (1872, 1875-1876, 1890-1897; tu stałe felietony z Paryża. 1890-1897), *L'Espérance* (Genewa 1859-1861), *L'Est Européen* (W-wa 1922), *Gaz. Lw.* (1890), *Gaz. Nar.* (1869, 1881, 1887, 1889-1890), *Gazzetta d'Italia* (1873-1879), *Głos Lubel.* (1919), *Goniec Wiecz.* (1903), *Iris* (1899-1900), *Le Journal de Pologne* (W-wa 1921), *Journal des Débats* (1857, debiut publicystyczny), *Les Jours Nouveaux* (Paryż 1895), *Kraj* (1885, 1889), *Kronika Powsz.*, *Książka* (1914), *Kur. Lw.* (1891), *Kur. Pol.* (1890), *Kur. Por.* (1886), *Kur. Warsz.* (1882-1904, 1907-1908, 1910; tu stałe felietony: Z Paryża, Ze stolicy świata, oraz artykuły z życia lit. i kult. Francji), *Kwart. Hist.* (1898, 1904), *Le Magazine Français Illustré* (1891), *Naprzód, Naród* (1920-1921), *Niwa* (1898), *Nowa Gaz.* (1911), *Nowa Reforma* (1890), *Okólnik Wydz. Nar. Pol.* (Chicago 1919), *L'Opinion Nationale* (1862-1863), *L'Opinion* (1873-1879), *Pam. Lit.* (1904, 1910, 1913), *Le Patriote* (Paryż 1870), *The Polish Review* (Londyn 1917), *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż 1921), *Polybiblion, Revue Bibliographique Universelle* (Paryż), *Przegl. Bibl.* (1908-1909), *Przegl. Poz.* (1896), *Przegl. Współcz.* (1926), *Przew. Nauk. i Lit.* (1898, 1902), *Il Pungolo* (1877-1883), *Le Rappel* (1879), *Le Renseignement Parisien* (1881-1882), *La Revue Bleue* (Paryż 1896), *Revue des Deux Mondes* (Paryż 1924), *Revue des Revues* (Paryż 1894, 1897), *Revue Internationale* (Florencja 1883-1884), *Revue Politique et Littéraire* (Paryż 1896), *Revue Universelle Internationale* (Paryż 1884-1886), *Slovanský přehled* (Praga 1889, 1900), *Slovanský sborník* (1881), *Świat* (1888), *Tydzien Pol.* (1921), *Tyg. Ilustr.* (1900, 1914), *La Vie* (1920), *Wiad. Lit., Ziemia*.

Oraz w książkach zbiorowych: *Jednodniówka na dochód „Znicza”*, Poz. 1909, *Książka zbior. ku uczczeniu pamięci A. Mickiewicza*, Petersburg. 1898, *Pamięci Adama*, Petersburg. 1890, *Rok Mickiewiczowski. Księga pamiątk.* Lw. 1899, *Znad Wilii i Niemna*, Wil. 1906.

Nadto wstępy do: A. Begey: André Towiański et Israel. Actes et documents. Rzym 1912, J. H. Harley: Poland — Past and Present. Londyn 1917, Franciszek Mickiewicz: Pamiętnik. Lw. 1923.

Tłumaczenia i przeróbki

1. M. Czaykowski: Contes Kosaks. Paryż 1857.

2. J. I. Kraszewski: Oulana. *L'Espérance* (Genewa) 1859 z dn. 18 grudnia — 1860 z dn. 25 marca z przerwami. Wyd. osob. Paryż 1883 (wraz ze wstępem).

3. C. Boncompagni: Le pouvoir temporel du Pape. Paryż 1864. (Ze wstępem i komentarzem).

4. A. Mickiewicz: Żywila. Paryż 1866.

5. H. Rzewuski: Les Récits d'un vieux gentilhomme polonais. Paryż 1866.

Fragm. ogł. wcześniej *L'Espérance* (Genewa).

6. A. Mickiewicz: Les premiers siècles de l'histoire de Pologne. Paryż 1868 [1867].

Współtłumacz: Aleksander Mickiewicz.

7. [Z. Krasiński]: Oeuvres complètes du poète anonyme de la Pologne. T. 1-2. Paryż 1869-1870.

8. E. Orzeszkowa: Le fort Samson. *Revue Internationale* (Florencja) 1884 t. 3-4.

9. J. I. Kraszewski: Sans coeur. Ogł. fragm. *Bulletin Polonais, Littéraire, Scientifique et Artistique* 1886 nr 29 (pt. La société de Berlin). Całość wyd. osob. Paryż 1886.

10. T. Jeske-Choiński: Le Franc-Tireur Polonais. Paryż [1888].

11. E. Orzeszkowa: Histoire d'un Juif. Paryż 1888 [1887].

Prace edytorskie

1. A. Mickiewicz: Le Livre de la Nation polonaise et de Pélerins polonais. Traduction nouvelle par A. Lévy, avec une introduction et commentaires de... Paryż 1864.

2. A. Mickiewicz: Les Slaves. T. 1-3. (Prelekcje z 1840-1842). Paryż 1866.

3. A. Mickiewicz: Drame polonais. 1. Les Confédérés de Bar; 2. Jasiński ou les deux Polognes. Publiés pour la première fois avec préface de... Paryż 1867.

4. A. Mickiewicz: Histoire populaire de Pologne publiée avec notes et chapitres complémentaires par... Paryż 1867.

5. A. Mickiewicz: Dzieła. Wyd. zupełne przez dzieci autora dokonane. T. 1-4. Paryż 1868. Wyd. nast.: Paryż 1869-1870; Paryż 1876.

6. A. Mickiewicz: La politique du XIX siècle. Publié avec préface et adnotations par... Paryż 1868. Wyd. 2 Paryż 1870.

7. A. Mickiewicz: Korespondencja. T. 1-2. Paryż 1870-1872. Wyd. nast. Paryż 1871-1873 [1872]; T. 1-3. Paryż [1874] 1875-1876; T. 1-4. Paryż 1875-1876; całość w wyd. A. Mickiewicz: Dzieła. T. 7-9, 11. Paryż 1880-1885.

8. A. Mickiewicz: Historia polska w głównych jej zarysach. Przekład L. Rettla. T. 1. Paryż 1871.

9. A. Mickiewicz: Mélanges posthumes. Publié avec introduction, préfaces et notes par... S. I. Paryż 1872, S. II. Paryż 1879.

10. Mémorial de la Légion polonaise de 1848 créée en Italie par A. Mickiewicz. Publication faite d'après les papiers de son père avec préface et notes par... T. 1. Paryż 1877, t. 2-3. Paryż 1909-1910.

11. Współdziałł Adama Mickiewicza w sprawie Andrzeja Towiańskiego. T. 1-2. Paryż 1877. [Korespondencja dotycząca towiańszczyzny].

12. A. Mickiewicz: Dzieła. Wyd. zupełne przez dzieci autora dokonane. T. 1-11. Paryż 1880-1885.

13. A. Mickiewicz: Pierwsze wieki historii polskiej. Z autografu... W wyd.: A. Mickiewicz: Dzieła. T. 4. Paryż 1880.

14. Chefs d'oeuvre poétiques d'Adam Mickiewicz traduits par lui-même et par ses fils et suivis du Livre de la Nation polonaise et de Pélerins polonais. Wyd.... Paryż 1882. Wyd. nast. Paryż 1924.

15. La Tribune de Peuples. Paryż-Kr. 1907.

16. Trybuna Ludów. Wyd. i przedmową zaopatrzył... Przełożył z franc. A. Krasnowolski. W-wa 1907.

17. A. Mickiewicz: Les Slaves. (Prelekcje 1842-1844). Wyd. F. Strowski i... Paryż 1914.

18. Legion Mickiewicza. Rok 1848. Kr. 1921.

19. A. Mickiewicz: Correspondance (1820-1855). Paryż 1924.

Nadto w *Bibliotece Ludowej Polskiej* w Paryżu wydał 68 tomików zawierających dzieła literatury polskiej.

Inne prace edytorskie zob. Adam Mickiewicz. Zarys bibliograficzny. W-wa 1957; A. Klossowski: Ambasador książki polskiej w Paryżu, W. Mickiewicz. Wr. 1971.

Listy i materiały

1. Do T. Działyńskiego 2 listy z 1858-1860. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7440.
2. Do J. Działyńskiego 10 listów z 1859-1870. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7444.
3. Do W. Czartoryskiego z 1863. *Tygodnik* 1863 s. 139, toż *Głos Wolny* (Londyn) 1863 nr 18.
4. Do F. Tepy z 1865. Rkps Ossol. sygn. 6524/II.
5. Do J. I. Kraszewskiego 203 listy z 1865-1886. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6520 IV. Z tego 2 listy z 1871 ogł. *Pamiętniki o Komunie Paryskiej*. Wybór i oprac. K. Wyczańska. W-wa 1971.
6. Do S. Goszczyńskiego 37 listów z 1866-1874. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2956.
7. Do K. Godebskiego z 1867. Rkps Ossol. sygn. 6260/II.
8. Do J. Łozińskiego 4 listy z 1867-1869. Rkps Ossol. sygn. 6515/II.
9. Do W. Kętrzyńskiego z 1869. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7451.
10. Do nieznanego adresata z 1869. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 5199.
11. Do J. Rustejki 2 listy z 1869, 1870. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7444.
12. Do W. Krasieńskiego 4 listy z 1871. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 8364.
13. Do B. Zaleskiego 7 listów z 1871. Rkps Bibl. Czart. sygn. XVII/1624. Ogł. *Pamiętniki o Komunie Paryskiej*. Wybór i oprac. K. Wyczańska. W-wa 1971.
14. Do T. Lenartowicza 57 listów z 1873-1892. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2028 t. 4.
15. Do H. Schmitta z 1874. Rkps Ossol. sygn. 5917/II.
16. Do księgarzy warszawskich z 1874, 1894. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7836 IV.
17. Do A. Gillera z 1880. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6411.
18. Do D. Santegali z 1880. Ogł. P. Kon: Przekłady Mickiewiczowskie w literaturze hebrajskiej i żydowskiej. *Źródła Mocy* 1927 nr 1.
19. Do J. Radlińskiego z 1883. Rkps Bibl. Publ. W-wy.
20. Do T. Langiego 2 listy z 1883, z 1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7062 III, 7153 II.
21. Do E. Pawłowicza 2 listy z 1883, 1900. Rkps Ossol. sygn. 6832/I.
22. Do A. Wolyńskiego 17 listów z 1883-1890. Rkps Ossol. sygn. 3657/II.
23. Do S. Buszczyńskiego 8 listów z 1884-1885. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2064 t. 3.
24. Do W. Górskiego 2 listy z 1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7811 IV t. 1.
25. Do redakcji. *Kur. Codz.* 1885 nr 73.
26. Do F. Konarskiego 10 listów z 1886-1889. Rkps Ossol. sygn. 12038/III.
27. Do H. Gropplera z 1887. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2304.
28. Do Z. Sarneckiego 7 listów z 1887-1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7615.
29. Do H. Pajzderskiej-Rogosińskiej z 1888. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 223/54.
30. Do J. Kallenbacha 14 listów z 1888-1923. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7097.
31. Do M. Lempickiego z 1890. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 1462.
32. Do H. i I. Paderewskich 4 listy z 1891-1922. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 7599.
33. Do J. Korzeniowskiego 71 listów z 1893-1914 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.
34. Do W. Krypskiego list z 1898 oraz do nieustalonego adresata z 1903. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891/III.
35. Do B. Gubrynowicza 4 listy z 1898-1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7154.
36. Do W. Kętrzyńskiego 3 listy z 1898-1904. Rkps Ossol. sygn. 6219/II.
37. Do K. M. Górskiego z 1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7726 III t. 5.
38. Do komitetu budowy pomnika Mickiewicza w W-wie z 1899. Ogł. *Biesiada Lit.* 1899 nr 31, toż *Kur. Codz.* 1899 nr 207, *Kur. Pol.* 1899 nr 201.
39. Do B. Wysłoucha 2 listy z 1901. Rkps Ossol. sygn. 7180/II.
40. Do nieoznaczonych adresatów 5 listów z 1902-1911. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 483-486, 1510.
41. Do A. Czołowskiego 2 listy z 1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2781.
42. Do J. Łosia z 1904. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2285.
43. Do Pol. Stow. Akademickiego „Ognisko” w Wiedniu z 1904. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2442.
44. Do Tow. dla Popierania Nauki Polskiej we Lwowie z 1904. Rkps Ossol. sygn. 11998/II.

45. Do nieoznaczonych adresatów 2 listy z 1905, 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2926.
46. Do B. Ulanowskiego 43 listy z 1905-1910. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402 t. 2.
47. Do B. Gubrynowicza z ok. 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2738.
48. Do W. Zamoyskiego 2 listy z 1907, 1924. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7721.
49. Do S. Dicksteina z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2753.
50. Do A. Żwana z 1908. *Kur. Warsz.* 1908 nr 210.
51. Do L. Wellischa 4 listy z 1908-1909. Rkps Ossol. sygn. 12227/I.
52. Do M. Geniusza 32 listy z 1908-1916. Rkps Bibl. Publ. W-wy.
53. Do M. Szembekowej 2 listy z 1909, 1925. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8457.
54. Do S. Krzemińskiego 18 listów z 1910-1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2733.
55. Do L. Bernackiego 6 listów z 1910-1914. Rkps Ossol. sygn. 7044/II.
56. Do J. Łozińskiej z 1911. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 387.
57. Do A. Małeckiego z 1911. Rkps Ossol. sygn. 6296/II.
58. Do F. Hoesicka 14 listów z 1911-1920 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2689-2695, 2719, 7125; list z 1912 ogł. *Dzienn. Pol.* 1958 nr 64; list z 1914 ogł. pt. *Sprzeczką Mickiewicza z Klaczką. Tyg. Potesz.* 1956 nr 3.
59. Do H. Dąbcańskiej z 1912. Rkps Ossol. sygn. 12236/II.
60. Do A. Grzymały-Siedleckiego 2 listy z 1912-1913. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 592, 593.
61. Do I. Franki z 1914. Rkps Ossol. sygn. 7044/II.
62. Do K. Puszkowskiego z 1914. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 1951/44.
63. Do S. Posnera z 1920. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 758.
64. Do R. Dyboskiego z 1922. W art. R. Dyboskiego: W. Mickiewicz o bolszewizmie. *Przegl. Współcz.* 1926 nr 35.
65. Do K. Smólskiego z 1922. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2938.
66. Do Biblioteki Miejskiej w Bydgoszczy 2 listy z 1923. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 1160, 1161.
67. Do W. Zamoyskiego 2 listy sprzed 1924. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7669.
68. Do S. Posnera z 1926. Ogł. *Wiad. Lit.* 1926 nr 129.
69. Do I. Franki. Arch. Lit. w Kijowie.
70. Do B. Limanowskiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2896.
71. Do Z. Rabskiej 2 bilety b.r. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2726.
72. Od A. I. Hercena kopia listu z 1863, papiery A. J. Bałaszewicza. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2325 t. 6.
73. Od J. Micheleta tłumaczenie listu z 1867 ogł. *Dzienn. Poz.* 1867 nr 132.
74. Od S. Goszczyńskiego 6 listów z 1867-1869. Ogł. S. Pigoń. *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty* Seria 2, 1937 t. 4 s. 414-427.
75. Od C. K. Norwida z 1868. Ogł. S. Pigoń. *Mysł Nar.* 1935 nr 22.
76. Od R. Hubego 3 listy z 1877. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 5007.
77. Od A. Chodźki z 1887. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8838.
78. Od O. Kolberga list sprzed 1890. Ogł.: O. Kolberg: *Dzieła wszystkie*. T. 66. W-wa 1969.
79. Od różnych osób 5 listów z 1897-1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.
80. Od I. Franki z 1914. Rkps Ossol. sygn. 7044/II.
81. Od Colocci. Ogł. *Dzienn. Nar.* (Piotrków) 1917 dod. do nr 289, też *Kur. Warsz.* 1917 nr 346 wyd. por.
82. Od A. Osuchowskiego z 1918. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7729.
83. Od I. Domejki. Rkps Bibl. PAU sygn. 1356.
84. Od I. Franki. Arch. Lit. w Kijowie sygn. F 3, 1134.
85. T. Lenartowicz: Listy o Adamie Mickiewiczu. Paryż 1875 (tu m.in. listy do W. Mickiewicza).
86. Wpis w albumie H. z Szymanowskich Olchowiczowej. Rkps Bibl. Nar. sygn. I 7600.
87. Materiały i korespondencja. Muzeum im. A. Mickiewicza w W-wie. Dział zbiorów przekazanych z Biblioteki Paryskiej.
88. Materiały. Rkps Bibl. Kórn. Dział P8 t. 3.
89. Materiały. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 439, 424, 425, 426.

90. Materiały, korespondencja. Rkps Ossol. sygn. 5427/III, 5976/III, 12038/III, 12158/III, 12167/III, 12270/III, 13602/I, 13712/III.

91. Materiały. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5287, 7296, akc. 3797.

92. Materiały. Rkps Bibl. Czart.

93. Materiały. Rkps Bibl. Wydz. Filologii Pol. Uniw. Warsz.

OPRACOWANIA

Kur. Warsz. 1861 nr 105. — *Głos Wolny* (Londyn) 1863 nr 18. — *Dzienn. Poz.* 1866 nr 291 [spr. z bankietu na cześć W. Mickiewicza we Lwowie]. — *Rozmaitości. Tyg. Pol. na Ziemi Węgierskiej* (Pesz) 1872 nr 3. — *Dzienn. Pol.* 1877 nr 142. — *Echa warszawskie. Przegl. Tyg.* 1879 nr 41. — P. CHMIEŁOWSKI: Syn o ojcu. *Tyg. Ilustr.* 1888 nr 303-304. — BOHUZ MARIAN [J. K. POTOCKI]. *Głos* 1889 nr 6. — K. KORNIKI: Biblioteka Polska w Paryżu. *Czytelnia dla Wszystkich* 1904 nr 25.

T. GRABOWSKI: W. Mickiewicz. *Czas* 1908 nr 146. — J. L. [J. LORENTOWICZ]: W. Mickiewicz w 70 rocznicę urodzin. *Nowa Gaz.* 1908 nr 290. — *Biesiada Lit.* 1908 nr 29. — *Dzienn. Berliński* 1908 nr 149. — *Dzienn. Chicagowski* 1908 nr 165, nr 171. — *Dzienn. Kijowski* 1908 nr 126. — Polacy w Pradze. *Dzienn. Kijowski* 1908 nr 155. — *Goniec Pol.* 1908 nr 150, nr 438. — *Kur. Litewski* 1908 nr 141. — *Kur. Lw.* 1908 nr 301. — *Kur. Poz.* 1908 nr 150. — *Kur. Warsz.* 1908 nr 177. — *Nasz Kraj* 1908 nr 2. — *Nowości Ilustr.* 1908 nr 27. — *Praca* 1908 s. 954. — *Przegl. Bibl.* 1908 s. 261-262. — *Przegl. Por.* 1908 nr 178. — *Słowo Pol.* 1908 nr 305. — *Świat* 1908 nr 27. — *Tyg. Ilustr.* 1908 t. 2 s. 546. — *Wawel* 1908 nr 9.

W. KOSIAKIEWICZ: Muzeum Mickiewiczowskie. Rozmowa z p. W. Mickiewiczem. *Świat* 1909 nr 30. — K. DUNIN-KARWICKI: W. Mickiewicz w Zakopanem. *Dzienn. Kijowski* 1912 nr 312. — J. KLEINER. *Kronika Powsz.* 1912 nr 47. — Syn Adama Mickiewicza w Krakowie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1912 nr 274. — [Spr. z odczytu Ze wspomnień o Kraszewskim]. *Kronika Powsz.* 1912 nr 48-51. — *Kur. Warsz.* 1912 nr 336. — W. Mickiewicz we Lwowie. *Słowo Pol.* 1912 nr 558. — S. A. [S. AUERBACH]. *Złoty Róg* 1913 nr 29. — S. POSNER. *Przegl. Wil.* 1913 nr 20-21; przedr. *Nowa Gaz.* 1913 nr 279. — ESZET [S. ŻYŻKOWSKI]: Drzazgi. Na złote gody Władysławostwa Mickiewiczów. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1913 nr 144 [wiersz]. — W. Mickiewicz na Podhalu. *Gaz. Podhalańska* 1913 nr 1. — M. S. SZCZEPAŃSKA: W salonie

państwa Mickiewiczów. *Tyg. Pol.* 1914 nr 24. — W. Mickiewicz. *Polen* (Wiedeń) 1916 s. 46. — W. Mickiewicz profesorem uniwersytetu w Wilnie. *Dzienn. Nar.* (Piotrków) 1919 nr 185. — W. Mickiewicz. Ku uczczeniu 80 rocznicy urodzin. *Jeniec Polak* (Le Puy) 1918 nr 39. — W. Mickiewicz w Warszawie. *Kur. Lw.* 1919 nr 276. — Ku czci W. Mickiewicza. *Kur. Warsz.* 1919 nr 287. — Na cześć W. Mickiewicza. *Kur. Warsz.* 1919 nr 278. — T. St. G. [T. GRABOWSKI]: Sin na velikija bašta. *Polsko-balgarski pregled* (Sofia) 1921 nr 33. — Ł. [E. ŁUNIŃSKI]: Dla syna Adama Mickiewicza. *Tydzien Pol.* 1921 nr 39. — *Le Monde Nouveau* 1921 kwiecień. — M. ASANKA-JAPOLL: Wieści z podwawelskiego grodu. *Kur. Łódzki* 1922 nr 147. — (Ch): Kraków w hołdzie W. Mickiewiczowi. *Goniec Kr.* 1922 nr 142. — T. GRABOWSKI. *Kur. Poz.* 1922 nr 100. — M. JANIK: Z pobytu W. Mickiewicza w Krakowie. *Nowa Reforma* 1922 nr 120. — K. Z.: W. Mickiewicz w Warszawie. *Rzeczpospolita* 1922 nr 127 wyd. wiecz. — PORAJ: W. Mickiewicz na Wileńszczyźnie. *Kur. Warsz.* 1922 nr 139. — (S): Kraków synowi nieśmiertelnego Wieszcza. *Ilustr. Kur. Codz.* 1922 nr 142. — W. Mickiewicz w Krakowie. *Czas* 1922 nr 119. — Przyjazd W. Mickiewicza do Poznania. *Dzienn. Poz.* 1922 nr 101. — *Dzienn. Poz.* 1922 nr 104. — W. Mickiewicz w Wilnie. *Dzienn. Poz.* 1922 nr 113-114. — *Głos Narodu* 1922 nr 120. — *Goniec Kr.* 1922 nr 144. — *Górnik Niedzielnny* (Wickes-Barre) 1922 nr 28. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1922 nr 144. — Pobyt W. Mickiewicza w Wilnie. *Kur. Pol.* 1922 nr 136. — *Nowości Ilustr.* 1922 nr 22. — W. Mickiewicz w Warszawie. *Rzeczpospolita* 1922 nr 125. — *Tydzien Pol.* 1922 nr 22. — b.a.: Muzeum Mickiewiczowskie według opinii W. Mickiewicza. *Świat* 1923 nr 3. — J. UJEJSKI, S. PIGOŃ: Brylantowe gody p. W. Mickiewiczów. *Dzienn. Wil.* 1923 nr 97; przedr. *Rzeczpospolita* 1923 nr 112 wyd. por. — Brylantowe gody W. Mickiewicza. *Kur. Lw.* 1923 nr 111. — A. C.: Czcigodna jubilatka [Maria z Malewskich Mickiewiczowa]. *Kur. Lw.* 1924 nr 283 [90-lecie urodzin]. — O. BUJWID: Wspomnienia z niedawnej przeszłości. *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 352. — Z. ŚLĄSKA: Wśród ech i wspomnień. *Rzeczpospolita* 1924 nr 100 wyd. por. — Z.: Odznaczenie W. Mickiewicza. *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 296. — E. BOYÉ: W. Mickiewicz — Biblioteka Polska w Paryżu. *Wiad. Lit.* 1926 nr 10. — J. GLINKA: Działalność księgarska W. Mickiewicza. *Przegl. Księgarski* 1926 nr 17; przedr. nieco zmian. *Przegl. Księgarski* 1949 nr 6-7/8. — Nagroda literacka m. Warszawy. *Gaz. Lit.* 1926 nr 7. — W. Mickiewicz o wypadkach majowych w Warszawie. *Kur. Lw.* 1926

nr 137. — W. Mickiewicz o Piłsudskim. *Kur. Lw.* 1926 nr 141.

(Nekrologi:) b.a.: Zgon syna twórcy „Książ Pielgrzymstwa”. Śp. W. Mickiewicz. *Świat* 1926 nr 25; b.a.: Na marginesie wspomnień Mickiewiczowskich. *Świat* 1926 nr 45; B. C.: Uroczystości żałobne. *Dzien. Poz.* 1926 nr 133; R. BAILLY. *Les Amis de la Pologne* (Paryż) 1926 nr 6; BEK. *Przyszłość* 1926 nr 25; B. Ż. [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Kur. Por.* 1926 nr 160; przedr. Pisma. T. 4. W-wa 1956; H. CEPNIK. *Wiek Nowy* 1926 nr 7488; A. L. CZERNY. *Kur. Lw.* 1926 nr 134; przedr. *Lw. Wiad. Muz.* 1926 nr 9; A. C. [A. CZERNY]. *Slovanský přehled* (Praga) 1926 s. 567; G. DANILOWSKI. *Kur. Por.* 1926 nr 162; Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1926 nr 158; M. GOŚCIEŃSKA. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1926 nr 9; T. GRABOWSKI. *Kur. Poz.* 1926 nr 262; B. GUBRYNOWICZ. *Ruch Lit.* 1926 nr 7; E. H. [E. HAECKER]. *Naprzód* 1926 nr 133; S. HULANICKA. *Le Messenger Polonais* (W-wa) 1926 nr 135; J. KALLENBACH. *Nowa Reforma* 1926 nr 133; J. KLEINER. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 25; St. S. KOZARYN. *Dzien. Wil.* 1926 nr 131; Z. KRUSZEWSKA. *Wiek Nowy* 1926 nr 7499; A. LEWAK. Wspomnienie. *Dzien. Poz.* 1926 nr 143; M. NITMAN. *Słowo Pol.* 1926 nr 176; A. PALMIERI. *Rivista di Letterature Slave* (Rzym) 1926 s. 268-269; I. PANNENKOWA. *Warszawianka* 1926 nr 156; S. PIGOŃ. W. Mickiewicza literackie prace i zasługi. *Dzien. Wil.* 1926 nr 7 dod. lit.; M. PRZECZKOWSKI. *Słowo Pol.* 1926 nr 172; W. PŁAWIŃSKA. *Wyzwolenie* 1926 nr 25; L. PŁOSZEWSKI. Syn wielkiego ojca. *Iskry* 1926 nr 31/32; L. PŁOSZEWSKI. *Przegl. Pedag.* 1926 s. 593-594; S. POSNER. Pamięci W. Mickiewicza. *Wiad. Lit.* 1926 nr 25; A. POTOCKI. *Kur. Por.* 1926 nr 165; J. RADUSKI. *Zwiastun Ewangeliczny* 1926 nr 32; S. SKWARCZYŃSKA. *Kur. Stanisławowski* 1926 nr 307; St. K. *Kur. Poz.* 1926 nr 274; S. SZPOTAŃSKI. *Warszawianka* 1926 nr 163; (t.). *Ilustr. Kur. Codz.* 1926 nr 159; M. TERLECKI. *Wiek Nowy* 1926 nr 7490; J. UJEJSKI. *Pam. Lit. R.* 22/23 (1925/1926) s. 774; W. [Z. WASILEWSKI]. *Mysł Nar.* 1926 nr 26; S. WASYLEWSKI. *Słowo Pol.* 1926 nr 161; WOLFFÓWNA. Trochę drogich wspomnień. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 25; [S. WRÓBLEWSKI]. Sprawozdanie sekretarza. *Roczn. PAU* 1925/1926 s. 60-61; Z. L. Z. [Z. ZALESKI]. Po zgonie patriarchy emigracji polskiej. *Kur. Warsz.* 1926 nr 165; Z. L. ZALESKI. *Mercur de France* (Paryż) 1926 z dn. 15 grudnia; M. ZDZIECHOWSKI. *Słowo* 1926 nr 141; W. ŻYCKA. *Dzien. Wil.* 1926 nr 136; *Czas* 1926 nr 131; *Czyn Młodzieży* 1926 nr 6; *Dzien. Lud.* 1926 nr 136, nr 142; *Dzien. Poz.* 1926 nr 132; *Dzien. Wil.* 1926 nr 133; *Dzień Pol.* 1926 nr 133; *Echo Warsz.* 1926 nr 140; *Express Por.* 1926 nr 161; *Gaz.*

Lit. 1926 nr 11-12; *Gaz. Mazurska* 1926 nr 23; *Głos Narodu* 1926 nr 132, 135; *Ilustracja* 1926 nr 24; *Inwalida* 1926 nr 25; *Kur. Czerwony* 1926 nr 131; *Kur. Lw.* 1926 nr 133, 135; *Kur. Por.* 1926 nr 162; *Kur. Warsz.* 1926 nr 158; *Le Messenger Polonais* (W-wa) 1926 nr 131; *Młoda Polska* 1926 nr 12; *Naprzód* 1926 nr 136; *Nasz Głos* (Tarnów) 1926 nr 27; *Nasz Przegl.* 1926 nr 160; *Ognisko* (Paryż) 1926 nr 227; *La Pologne Politique, Economique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1926 nr 12; *Przyj. Ludu* 1926 nr 25; *Ruch Lit.* 1926 nr 6 s. 191; *Słowo* 1926 nr 135; *Słowo Pol.* 1926 nr 160, 163; *Ster* 1926 nr 7; *Szkola* 1926 s. 128-129; *Światowid* 1926 nr 25-26; *Warszawianka* 1926 nr 158; *Wiś Pol.* 1926 nr 24.

Dorobek literacki śp. W. Mickiewicza. *Kur. Lw.* 1926 nr 136. — Pogrzeb śp. Władysławowej Mickiewiczowej. *Głos Prawdy* 1926 nr 158. — mgr. [A. S. MÁGR]: Palacky, W. Mickiewicz und Polen. *Prager Presse* 1927 nr z 29 kwietnia. — A. WYLEŻYŃSKA. *Le Messenger Polonais* (W-wa) 1927 nr 154. — A. KRAWCZYŃSKI: Księgarstwo polskie na emigracji. *Przegl. Księgarski* 1928 s. 883-889. — T. BOY-ŻELEŃSKI: W odlewni brązu. Dzieje jednego dokumentu. *Wiad. Lit.* 1929 nr 22; przedr.: Brązownicy. W-wa 1930; wyd. nast. W-wa 1949; Pisma. T. 4. W-wa 1956. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Mrok się przeciera. *Kur. Por.* 1929 nr 178; przedr. jw. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Osobliwy historyk. *Kur. Por.* 1929 nr 163; przedr. jw. [polem. z S. Szpotańskim]. — T. BOY-ŻELEŃSKI: W Boya mierzył, w brąz uderzył... *Kur. Por.* 1929 nr 163; przedr. jw. [polem. z S. Szpotańskim]; inne art. Boya zob. B. WINKŁOWA: T. Żeleński-Boy: Twórczość i życie. W-wa 1967. — S. WASYLEWSKI: Syn. *Polonia* (Kat.) 1929 nr 1611. — J. KORPALA: Za kulisami pracowni W. Mickiewicza. *Wiad. Lit.* 1930 nr 10. — S. PIGOŃ: O W. Mickiewicza. Do redaktora „Wiadomości Literackich”. *Wiad. Lit.* 1930 nr 12. — S. PIGOŃ: O brązach, brązownikach i brązoburcy. Uwagi na czasie. W-wa 1930.

M. RAPPAPORT: Mickiewicz a Żydzi. *Wiad. Lit.* 1930 nr 6. — A. WYLEŻYŃSKA: Ofiarności pomnik sobie postawiła... *Pam. Warsz.* 1930 z. 8. — E. MARKIEWICZÓWNA: Wspomnienie o W. Mickiewiczu. *Słowo* 1931 nr 183. — E. KUCHARSKI: W. Mickiewicz: *Wiad. Lit.* 1932 nr 44. — S. P. KOCZOROWSKI: Wspomnienie o W. Mickiewiczu. W wyd. W. Mickiewicz: Pamiętniki. T. 3. W-wa 1933 i odb. wraz z częścią bibliografią prac. — A. WOJTKOWSKI: Ciekawe rzeczy otrzymała Biblioteka Raczyńskich. *Kur. Poz.* 1933 nr 73.

J. RUFFER: W 10-lecie zgonu śp. W. i Marii Mickiewiczów. *Kur. Warsz.* 1936 nr 173. —

L. ŁUBIEŃSKI: L. Mickiewicz et son temps. *L'Echo de Varsovie* 1938 nr 82. — *Słowo* 1938 nr 246. — F. PUŁASKI: Biblioteka Polska w Paryżu w 1893-1948. Paryż 1948 [tu bibliogr.]. — K. CHŁĘDOWSKI: Pamiętniki. Wr. 1951 passim; wyd. 2 uzup. Kr. 1957. — A. MAUERSBERGER: W. Mickiewicz, Andrzej Towiański i inni. *Twórczość* 1951 nr 1. — *Życie Lit.* 1953 nr 33 [not. o nabyciu listów przez Ossol.]. — E. SUKERTOWA-BIEDRAWINA: Moje spotkania z synem wieszczca. *Mazury i Warmia* 1955 nr 6. — Ł. M. WIENIGIEROW: O pobycie W. Mickiewicza na Ukrainie. Według niewydanych materiałów archiwalnych. *Kwart. Inst. Pol.-Radzieckiego* 1956 nr 1 s. 293-299. — E. LIGOCKI: Salon Mickiewiczów w Paryżu (1912-1925). *Kamena* 1957 nr 1/2. — L. GADON: Wielka emigracja po powstaniu listopadowym. Paryż [1960]. — J. W. BOREJSZA: Emigracja polska po powstaniu styczniowym. W-wa 1966. — J. DACKIEWICZ: W romantycznym Paryżu. W-wa 1966. — A. KŁOSSOWSKI: W. Mickiewicz księgarzem. *Księgarz* 1966 nr 2. — T. SKOWROŃSKI: Nieznane szczegóły biograficzne z życia Norwida we wspomnieniach W. Mickiewicza. *Wiadomości* (Londyn) 1968 nr 24. — J. BOREJSZA: Sekretarz Adama Mickiewicza. Armand Lévy i jego czasy — 1827-1891. W-wa 1969. — A. KŁOSSOWSKI: Z dziejów księgarstwa polskiego na obczyźnie. *Roczn. Biblioteczne* 1969 z. 1/2. — W. MACIEJEWSKI: Spotkanie z synem wielkiego Adama. Ze wspomnień emigranta. *Tyg. Pol.* (Paryż) 1969 nr 51/52. — A. KŁOSSOWSKI: Rola księgarstwa i drukarstwa polskiego na obczyźnie. Stan i problematyka badań. *Studia o Książce* 1970 s. 133-158. — E. LIGOCKI: Dialog z przeszłością. [Fragm. pt.] U pana Władysława. *Tyg. Pol.* 1970 nr 26. — A. KŁOSSOWSKI: Ambasador książki polskiej w Paryżu W. Mickiewicz. Wr. 1971 [tu szczegółowe omówienie prac edytorskich]. [Rec.: (A.K.): Syn wieszczca. *Wiadomości* 1971 nr 51-52; (aw). *Tyg. Pol.* (Paryż) 1972 nr 3; R. Cybulski. *Przegl. Księgarski i Wydawniczy* 1972 nr 2; E.M.S. *Słowo Pol.* 1972 nr 39; (ki) [J. Kalkowski]. *Zeszyty Prasoznawcze* 1972 nr 2; K. Mroczek. *Nowe Książki* 1972 nr 8; A. Stefański. *Księgarnia* 1972 nr 1; R. Torchalski. *Kwart. Historii Nauki i Techniki* 1972 nr 3; *Zwierciadło* 1972 nr 23; A. Pilań. *Studia o Książce* 1974 s. 274-278]. — A. KŁOSSOWSKI, A. WERNO: W. Mickiewicz. *Słownik pracowników książki pol.* W-wa 1972.

Adam Mickiewicz, sa vie et son oeuvre. ALBERT CIM. [A. CIMOCHOWSKI]. *Le Radical* (Paryż) 1888 nr z 10 lipca. — HELENUS [E. IWANOWSKI]. *Revue Politique et Littéraire* (Paryż) 1888 s. 19-24. — T. T. JEŻ. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 48. — J. KALLEN-

BACH. *Czas* 1888 nr 113. — W. NEHRING. *Kwart. Hist.* 1888 s. 598. — E. PRZEWÓSKI. *Głos* 1888 nr 49. — ZYŻMA [E. PRZEWÓSKI]. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 31-35. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1888 t. 90 s. 639-642. — L. ULBACH. *Le Rappel* (Paryż) 1888 z dn. 25 kwietnia. — *Ruch i Wieczory Zimowe* 1888 nr 28. — *Ateneum* 1889 t. 2 s. 566-568.

Żywot Adama Mickiewicza. J. KALLENBACH. *Czas* 1890 nr 151. — A. F. KOPYŁOW: Nowaja kniga o Mickiewicze. *Russkij wiestnik* 1890 nr 9-10. — S. PTA-SZYCKI: Ważnyje polskie trudy o Mickiewicze. Petersburg. 1890. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1890 t. 97 s. 580-584, 1892 t. 104 s. 193-197, 1894 t. 116 s. 169-175. — K. WALISZEWSKI. *Kraj* 1890 nr 26. — Z. HORDYŃSKI. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R.5. (1891) s. 275-290. — J. TRETIAK. *Świat* 1891 nr 1-4. — T. ZIEMBA. *Czas* 1891 nr 8. — J. KALLENBACH. *Kwart. Hist.* 1892 s. 378-386. — J. TRETIAK. *Czas* 1892 nr 181-184. — B. L. [B. LIMANOWSKI]. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1894 nr 22-23, 1895 nr 18. — S. TARNOWSKI. *Kraj* 1895 nr 27-28, 33. — F. K. R. *Nowa Reforma* 1898 nr 40-41. — J. K-ch. *Czas* 1898 nr 8. — L. K. [L. KONOPACKI]. *Gaz. Warsz.* 1926 nr 299. — St. P. [S. PRIGOŃ]. *Dzien. Wil.* 1926 nr 12. — *Gaz. Warsz.* 1926 nr 63. — S. C. [S. CYWIŃSKI]. *Dzien. Wil.* 1929 nr 25. — S. P. KOCZOROWSKI. *Ognisko* 1929 nr 378. — S. SZPOTAŃSKI. *Kur. Warsz.* 1929 nr 149.

Emigracja polska (1860-1890). *Kur. Warsz.* 1908 nr 131. — H. MOŚCICKI. *Bibl. Warsz.* 1909 t. 1 s. 174-179. — H. MOŚCICKI. *Kur. Warsz.* 1909 nr 175. — *Przegląd* 1909 t. 2 nr 199. — *Tyg. Ilustr.* 1909 t. 1 s. 152. — H. BOCZROWSKI. *Slovanský přehled* (Praga) 1910 s. 133.

„La Trilogie du Collège de France”. J. KALLENBACH. *Nowa Reforma* 1924 nr 216. — L. PŁOSZEWSKI. *Ruch Lit.* 1926 nr 2.

Moja matka. R. BERGEL. *Głos Narodu* 1927 nr 202-203. — S. CYWIŃSKI. *Dzien. Wil.* 1927 nr 127. — T. KARYŁOWSKI. *Przegl. Powz.* 1927 t. 174 s. 126. — L. PŁOSZEWSKI. *Ruch Lit.* 1927 nr 5. — S. K. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 6 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Pamiętniki. F. BIELAK. *Głos Narodu* 1926 nr 184. — E. CZEKALSKI. *Świat* 1926 nr 45. — T. GRABOWSKI. *Kur. Poz.* 1926 nr 300. — j [J. IWASZKIEWICZ]. *Wiad. Lit.* 1926 nr 45. — M. KASTERSKA. *La Pologne Politique,*

Economique, Littéraire et Artistique (Paryż) 1926 nr 21. — L. LEWESTAM. *Dzień Pol.* 1926 nr 284. — T. SINKO. *Ilustr. Kur. Codz.* 1926 nr 160. — X. A. P. *Gaz. Kościelna* 1926 nr 36. — b. a. *Książki-Nowości* 1927 nr 1. — A. Č. [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1927 s. 709-710. — J. BIRK. [J. BIRKENMAJER]. *Czartak* 1928 s. 206. — E. CZEKALSKI. *Świat* 1928 nr 12. — A. LANGE. *Dzień Pol.* 1928 nr 64. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1928 nr 10 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — A. S. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Mysł Nar.* 1928 nr 8. — *Kur. Por.* 1928 nr 65. — S. FURMANIK: Literatura pamiętnikarska. *Roczn. Lit.* 1933 s. 237-238. — H. ROMER [H. ROMER-OCHENKOWSKA]. *Kur. Wil.* 1933 nr 326. — S. SZPOTAŃSKI: Żywe pamiętniki. *Kur. Warsz.* 1933 nr 323. — *Gaz. Warsz.* 1933 nr 394. — J. FELDMAN. *Wiad. Lit.* 1934 nr 14. — W. HAHN. *Pam. Lit. R.* 31 (1934) s. 240-243. — J. PROSNAK. *Tyg. Ilustr.* 1934 s. 572. — A. ROMER. *Przeł. Powsz.* 1934 t. 201 s. 300-302. — *Pamiętniki o Komunie Paryskiej*. Wybór i oprac.: K. Wyczańska, wstęp: J. Skowronek. W-wa 1971.

Recenzje przekładów

M. Czaykowski: *Contes Kozaks. La Gironde 1857.* — *Journal de Constantinople 1857.* — *Moniteur Universel 1857.*

C. Boncompani: *Le pouvoir temporel du Pape. Les Débats 1864.* — *L'Europe 1864.*

J. I. Kraszewski: *Oulana. Rola 1883* nr 33.

Recenzje prac edytorskich

Mémorial de la Légion polonaise... W. LUTOSLAWSKI. *Słowo Pol.* 1911 nr 197. — A. S. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 3 s. 390-396. — T. GRABOWSKI. *Pam. Lit. R.* 12 (1913) s. 239-240.

Chefs d'oeuvre poétiques d'Adam Mickiewicz... AER [A. RZĄŻEW-SKI]. *Przeł. Pol.* 1882 t. 66 s. 116-119.

Trybuna Ludów. B. CHLEBOWSKI. *Książka 1908* s. 54-55. — K. JARECKI. *Pam. Lit. R.* 7 (1908) s. 244-246.

Les Slaves. L. PIWIŃSKI. *Bluszcz 1915* nr 22-23.

Legion Mickiewicza. E. CZEKALSKI. *Świat 1921* nr 42. — (Sdl) [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Rzeczpospolita 1921* nr 313 wyd. wiecz. — J. KALLENBACH. *Gaz. Wiecz.* 1921 nr 5694, 5696. — L. KOZŁOWSKI. *Tydzień Pol.* 1921 nr 13. — T. S. [T. SINKO]. *Czas 1921* nr 71. — M. KRIDL. *Książka 1922* s. 166-167.

MILKOWSKI ZYGMUNT zob. tom 8

MLECZKO STANISŁAW (1854–1943)

Teoretyk literatury, tłumacz.

Ur. w 1854 w Osówce na Podlasiu, syn Kazimierza i Wilhelminy z Wierusz-Kowalskich. Pochodził z rodziny ziemiańskiej. Do gimnazjum uczęszczał w Siedlcach i w Warszawie, później kształcił się w instytucie górniczym w Petersburgu. Przez pewien czas w celach zdrowotnych przebywał za granicą w Styrii (Austria). Około 1905 mieszkał w Wilnie. Zmarł 7 listopada 1943 w powiecie przemyskim.

TWÓRCZOŚĆ

1. Serce a heksametr, czyli geneza metryki poetyckiej w związku z estetycznym kształceniem się języków, szczególnie polskiego. *Powst.* 1899; wyd. W-wa 1901.

Zawartość: 1. Jednorodność rytmiki ludzkiej; 2. Fizjologiczna estetyka rytmu; 3. Estetyka rozwoju mowy ludzkiej; 4. Narodowa prozodia naszej wersyfikacji.

2. Mleczek, Raczko, Saczko, Łyczko. Przyczynek do kwestii ustalania się nazwisk szlacheckich w 15 w. *Mies. Heraldyczny* i odb. Lw. 1912.

Artykuły umieszczał w czasopiśmie: *Ate-neum* (1885, 1887, 1892), *Dzień. Pol.* (1929; tu m.in. „Widzisz tę tęczę na burzy w parowie?” [Interpretacja 4 wiersza „W Szwejcarii”]. Nr 187; Jak należy jeszcze raz odczytać „Przedwiośnie”. Nr 201), *Książka* (1902), *Lit. i Sztuka* (1929), *Mies. Heraldyczny* (1912), *Odrodzenie* (1900, 1910; tu m.in.: O Słowackiego Apokalipsie. Poemat „Poeta i natchnienie” jako całość. 1900 nr 8-9; Sprostowanie tekstu w utworze Słowackiego „Mój testament”. 1910 nr 4; „Król Duch” w całości. 1910 nr 13-20, 22; Słowackiego „Chór duchów izraelskich”. 1910 nr 27), *Przeł. Filoz.*

(1901), *Witeź* (1908; tu: Wyspiański o Hamlecie. S. 136-142), *Życie* (1887).

Przekłady

1. Homer. Iliada. Fragm. XVIII pieśni Iliady. *Ateneum* 1885 t. 2 s. 75-80; Z VI pieśni Iliady. Spotkanie Hektora z Andromachą. *Ateneum* 1887 t. 4 s. 313-320; Z pieśni XVI Iliady. Zgon Patrokla. *Życie* 1887 nr 33; Z pieśni XXII Iliady. Zgon Hektora. *Ateneum* 1892 t. 4 s. 104-110; wyd. całości: W-wa 1894 (z obszernym wstępem i objaśnieniami tłumacza).

2. Homer. Odyseja. W-wa 1935 (z przedmową S. F. Michalskiego).

Listy i materiały

1. Do A. Wiślickiego z 1882. Rkps Bibl. Publ. W-wy.

2. Do K. Chmielewskiego z 1918. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

3. Do Marii z Nowotnych Bruchnalskiej 2 listy z 1934-1936. Rkps Ossol. sygn. 12174/III.

OPRACOWANIA

Serce a heksametr. Autoreferat. *Przeł. Filoz.* 1901 s. 362-364. — A. DROGOSZEWSKI: Filozofia rytmu. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 2 s. 551-576. — *Prawda* 1902 nr 32-33.

Recenzje przekładów

Homer: Iliada. Nowy przekład Iliady. *Ateneum* 1885 t. 2 s. 75-76. — *Tyg. Ilustr.* 1894 t. 2 s. 256. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1895 nr 83.

Homer: Odyseja. T. SINKO. *Nowa Książka* 1935 s. 303-304.

MNISZEK HELENA (1878 - 1943)

Powieściopisarka.

Ur. w 1878 w Kurczycach na Wołyniu w rodzinie ziemiańskiej Mniszców-Tchórznickich. Wyszła za mąż za Chyżyńskiego, a potem za Rawicz-Radomyskiego. Była właścicielką majątku Rogale pod Łukowem na Lubelszczyźnie. Należała do Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie. Zmarła 15 marca 1943 w Sabniach na Podlasiu.

TWÓRCZOŚĆ

1. Trędowata. Powieść. T. 1-2. W-wa 1909. Wyd. nast.: wyd. 2 t. 1-2. Kijów 1911; wyd. 3 t. 1-2. Kijów 1911; wyd. 4 Kijów 1912; Poz. 1917; t. 1-2. Poz. 1918; t. 1-2. Poz. 1922; wyd. 10 t. 1-2. Poz. 1922; wyd. 11 Poz. 1924; wyd. 12 t. 1-2. Poz. 1925; t. 1-3 Poz. 1926 (wyd. filmowe); [b.m.] 1928; t. 1-4. W-wa 1937; Nowy Jork 1944 *Polish Book Importing* 60 (współwydane z poz. 2); Sydney 1970 (współwyd. jw.); Kr. 1972 (postawie: T. Wallas).

Adaptacje filmowe: 1926 reżyserował E. Puchalski, J. Węgrzyn; 1936 reżyserował J. Gardan.

Adaptacje sceniczne: Wyst. W-wa 1928; pt.: Trędowaty, czyli dramt ze sfer. Kr. 1967; Kalisz 1970.

Adaptacja telewizyjna B. Wachowicz i W. Czaplńskiej w 1965.

Rkps — Trędowata. Dramat w 6 aktach według powieści. Rkps Ossol. sygn. 10997/I.

Przekłady: czes.: J. Rameš. T. 1-4. Praga 1919. Wyd. nast.: wyd. 2 Praga 1921; wyd. 3 Praga 1926; wyd. 4 Praga 1929; wyd. 5 Praga 1937 — litewski: P. Jurgelevičius. T. 1-2. Kowno 1930.

2. Ordynat Michorowski. Powieść. Kijów 1910. Wyd. nast.: wyd. 2 Kijów 1911; wyd. 3 Kijów 1911; wyd. 4 Kijów 1912; Poz. 1917; Poz. 1921; wyd. 7 Poz. 1922; wyd. 8 Poz. 1924; wyd. 9 Poz. 1925; wyd. 10 Poz.

1926; wyd. 13 Poz. 1930; W-wa 1937 [1938]; Nowy Jork 1944 *Polish Book Importing* 60 (współwyd. z poz. 1); Sydney 1970 (współwyd. jw.).

Adaptacja filmowa 1936 reżyserował H. Szaro.

Adaptacja telewizyjna 1970.

Adaptacja sceniczna Gdańsk 1971.

Przekłady: czes.: J. Sajic. Praga 1924; Praga 1924; wyd. 3 Praga 1927; wyd. 4 Praga 1930 — litewski: S. Zaredras. Kowno 1930.

3. Zaszumiały pióra. Nowele. Kijów 1911. Wyd. nast.: wyd. 2 Kijów 1912; wyd. 3 Poz. 1922.

Zawartość: Zaszumiały pióra; Tragedia Cesi; Połączeni; Zacytana; W przedziale I klasy; Panem et circenses; Idea; Skarga jesiona; Legenda o przeznaczeniu; Ona odchodzi; In pleno; Nenufar. (*Tyg. Ilustr.* 1911 nr 11-15); Zielona bryczka; Głos ziemi. (*Tyg. Ilustr.* 1910 nr 25. Zob. też poz. 12).

Przekład czes.: pt. Cesino drama. V. Kredba. Praga 1928.

4. Książęta boru. Kijów 1912. Wyd. nast.: wyd. 3 Poz. 1922; wyd. 4 Poz. 1924.

Zawartość: Za późno. (Zob. też poz. 12); Książęta boru; Fedotka; Krzyże; Miesiące.

Przekład czes.: pt. Rok života. V. Kredba. Praga 1928.

5. Panicz. Powieść. T. 1-2. Kijów 1912. Wyd. nast.: Poz. 1920; wyd. 5 Poz. 1922.

Przekład czes.: V. Kredba. Praga 1926.

6. Prymicja. Nowela. Kijów 1912. Zob. też poz. 16.

7. Gehenna. Powieść. T. 1-2. Kijów 1914. Wyd. nast.: Poz. 1918; Poz. 1919; wyd. 6 Poz. 1923; wyd. 8 Poz. 1926; Lens 1958 (pt. Gehenna, czyli dzieje nieszczęśliwej miłości).

Adaptacja filmowa 1938 reżyserował M. Waszyński. Przekłady: czes. V. Kredba. T. 1-2. Praga 1926; wyd. 2 Praga 1938 — litewski: L. Frema. T. 1-4. Kowno 1934.

8. Czyciele szatana. W-wa 1918.

9. Pluton i Persefona. Baśni fantastyczna na tle mitologicznym. W-wa 1919.

Dramat.

10. Pustelnik. Powieść. Poz. 1919. Wyd. nast.: Poz. 1921; Poz. 1922; Poz. 1930.

Przekład czes.: V. Kredba. Praga 1927.

11. Verte. Powieść, dwie części w jednym tomie. Poz. 1921. Wyd. nast.: wyd. 3 Poz. 1923.

Przekład czes.: pt. Za głosem serca. T. 1-2. V. Kredba. Praga 1926; wyd. nast. Praga 1939.

12. Prawa ludzi. Lubl. 1922.

Zawartość: Prawa ludzi; Za późno. (Zob. poz. 4); Głos ziemi. (Zob. poz. 3); Za wiarę. Z autentycznych źródeł. (*Polak Kresowy* 1919 nr 1 i nn.); Z ziemi lez i krwi. Z autentycznych źródeł; W sośnince; Orle pióro. — Trzy nowele z życia Kościuszki: Nad Hudsonem; Przysięga Kościuszki; Szarża kosynierów.

Przekład czes.: pt. Pozde a jiné povídky. V. Kredba. Praga 1928.

13. Sfinks. Powieść. W-wa 1922 [1923].

14. Królowa Gizella. Powieść. T. 1-2. Poz. 1925. Wyd. nast.: wyd. 3 t. 1-2 Poz. 1927 [1928].

Przekład czes.: V. Kredba. T. 1-2. Praga 1928.

15. Dziedzictwo. Powieść. Wyd. 2 Poz. 1927; wyd. 3 Poz. 1930.

Przekład czes.: F. Vondráček (t. 1), J. Sajic (t. 2-3). Praga 1929-1930.

16. Kwiat magnolii. Poz. 1928.

Zawartość: Kwiat magnolii; Ajudzi Sadio Oktoham; Prymicja. (Zob. poz. 6); Zwid nocy śnieżnej.

Przekład czes.: M. Zelenka. Praga 1930.

17. Powojenni. Powieść. T. 1-2. Poz. 1929.

18. Magnesy serc. W-wa 1931 [1930].

Powieść.

Utwory umieszczała w czasopismach: *Dzien. Chicagoski* (1911), *Głos Podlaski* (1930; tu: Powstanie listopadowe. Nr 1-4), *Głos Rzeszowski* (1910), *Kur. Por.* (1932; tu odpowiedź na ankietę pt. Kobieta, która nadchodzi.

Nr 235), *Kur. Warsz.* (1909; tu: Do kraju. Nowela), *Maxowsze Plockie i Kujawy* (1927), *Nowy Świat* (Nowy Jork, 1922-1924), *Pogoni* (1912; tu: Wiosna idzie. Nr 17), *Polak Kresowy* (1919), *Świat, Tyg. Ilustr.* (1910-1911), *Wiś i Dwór* (1913), *Wiś Ilustr.* (1911), *Ziemia Pol.* (1930). Ponadto: *Haliczanin, kalendarz na r. 1914*. Lw. [1913].

Listy

1. Do O. Głowackiej z 1919. Ogl. *Za i Przeciw* 1971 nr 34.

2. Do O. Staweckiej 11 listów z 1921-1924. Rkps Ossol. sygn. 13572/II.

3. Do Z. Rabskiej z 1933. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2727.

OPRACOWANIA

HAJOTA [H. J. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]: Beletrystyka polska. H. Mniszek. *Tyg. Mód i Powieści Nasz Dom* 1912 nr 15. — M. G. [M. GODLEWSKI]: Z mojej kariery. *Tyg. Pol.* 1927 nr 45. [Wywiad]. — Tam, gdzie tworzyła autorka „Trędowatej”. *Światowid* 1931 nr 39. — Lista strat kultury polskiej (1 IX 1939 — 1 III 1946). Zestawił B. Olszewicz. W-wa 1947. — M. SAMOZWANIEC: Kregowata. (Jak by Mniszkówna napisała powieść współczesną). *Biul. „Kraj”* 1956 nr 4. — PAJOT: O jakiej miłości chcemy czytać? (*Czy Courts-Mahlerowa i Mniszkówna?*). *Express Ilustr.* 1956 nr 27. — K. MISZCZAKOWA. *Kultura* 1957 nr 7. — A. BRATKOWSKA, R. TURSKI: Ordynat poszukiwany. *Przeł. Kult.* 1959 nr 42; P. BEYLIN: Marzenie i szmira. *Przeł. Kult.* 1959 nr 45 [dot. art. A. Bratkowskiej i R. Turskiego]; A. BOCHENSKI. *Kierunki* 1959 nr 47 [dot. art. P. Beylina]. — JĘDRZEJ [A. MALACHOWSKI]: A miłość? *Kamena* 1964 nr 11. — A. MALACHOWSKI: Nie wierzcie belfrom. *Współczesność* 1967 nr 4; *Współczesność* 1967 nr 7 [dot. art. A. Malachowskiego]. — WISZ [W. SZEWCZYK]: Zlitujcie się nad Mniszkówną! *Trybuna Ludu* 1967 nr 89. — TIP [T. JABŁOŃSKI]. *Głos Wybrzeża* 1970 nr 143. — B. WACHOWICZ. *Ty i Ja* 1971 nr 5. — M. TUMANOWICZ. *Mercuriusz* 1971 nr 6. — J. KOWALSKA. *Wiad.* (Londyn) 1972 nr 30; [polem.]: L. ŻERAŃSKI. *Wiad.* (Londyn) 1972 nr 47. — J. SURYNOWA-WYCZÓŁKOWSKA. *Wiad.* (Londyn) 1972 nr 48. — J. ZAŁĘSKI. *Tydzien Pol.* (Londyn) 1972 nr 41.

Trędowata. W. GOMULICKI. *Kraj* 1909 nr 15. — K. ŁOZIŃSKA. *Bluszcz* 1909 s. 332-333. — A. STRZELECKI. *Sfinks* 1909 t. 7 s. 196-198. — *Czas* 1909 nr 87. — *Goniec Por. i Wiecz.* 1909 nr 173. — *Krytyka* 1909 t. 2 s. 362-363. — *Kur. Lw.* 1909 nr 210. — *Nowa*

Reforma 1909 nr 288. — *Słowo* 1909 nr 76-77. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1911 s. 164-165. — A. MAZANOWSKI: Współczesna galeria powieściopisarek polskich. *Przeegl. Powsz.* 1916 t. 131 s. 73. i nn. — (Adaptacja filmowa:) L. BRUN: O wyborze scenariusza. *Kino dla Wszystkich* 1926 nr 29; ETA: U autor-ki „Trędowatej”. *Kino dla Wszystkich* 1926 nr 29; H. LIŃSKI: „Trędowata” i tzw. „gust publiczności”. *Kino dla Wszystkich* 1926 nr 29; J. MIGOWA. *Ilustr. Kur. Codz.* 1926 nr 321; *Ilustracja* 1926 nr 43; *Kino dla Wszystkich* 1926 nr 29; *Światowid* 1926 nr 42; H. WĘGIERSKI: Trędowaty film polski. *Gaz. Lit.* 1927 nr 2; *Mazowsze Płockie i Kujawy* 1927 nr 3. — A. GRUSZECKA. *Przeegl. Współcz.* 1927 t. 20 s. 49-54. — Autorka „Trędowatej”. *Przeegl. Tyg. Życia Kulturalnego i Obyczajowego. Dod. Słowa* 1928 nr 4.

(Adaptacja filmowa:) *Film* 1936 nr 15-19; *Światowid* 1936 nr 33-35, 37; *Wiad. Filmowe* 1936 nr 16; J. TOEPLITZ: Historia sztuki filmowej. T. 2. W-wa 1956. — J. BŁOŃSKI: „Uspiałś we mnie lamparta..” *Przekrój* 1957 nr 662. — W. BABINICZ. *Polityka* 1964 nr 21; W. ŁĘKAWSKI. *Polityka* 1964 nr 28 [dot. art. W. Babinicza].

(Adaptacja telewizyjna:) BED [B. DROZDOWSKI]. *Ekran* 1965 nr 16; HAMILTON [J. Z. SŁOJEWSKI]. *Telekultura dod. Kultury* 1965 nr 2; J. SURMA. *Gaz. Poz.* 1965 nr 96; B. WACHOWICZ. *Przekrój* 1965 nr 1046. — WIECH [S. WIECHECKI]: Było się ordynatem. *Przekrój* 1965 nr 1050. — R. ZWOŹNIAKOWA. *Poglądy* 1965 nr 16. — R. KOŚCIŃSKI: „Trędowata” i „Dni książki”. *Dzian. Pol.* 1966 nr 121. — ANDRZEJ [M. BARTNIK-BIJAK]. *Nowa Wieś* 1967 nr 19. — M. KLIMAS-BLAHUTOWA: O tym, czego nie rozumiem. *Panorama* 1967 nr 6; K. JANOWICZ. *Tyg. Demokratyczny* 1967 nr 8 [dot. art. M. Klimas-Blahutowej]. — F. KUSZ. *Wieści* 1967 nr 25; W. NIKIEL. *Wieści* 1967 nr 28 [dot. art. F. Kusza]. — J. ŁUKASZEWICZ. *Więź* 1967 nr 5; ZET [Z. KUBIKOWSKI]. *Odra* 1967 nr 4 [polem.]. — M. MISIORNY: Zaborczość „Trędowatej”. *Głos Wybrzeża* 1967 nr 42. — J. SZELĄC: Tak i nie. *Kultura* 1967 nr 17.

(Adaptacja teatralna:) J. BOBER. *Gaz. Kr.* 1967 nr 245, 252; A. BUDZYŃSKA. *Zwierzciadło* 1967 nr 49; J. F. [J. FALKOWSKI]. *Teatr* 1967 nr 22; J. FRÜHLING. *Kultura* 1967 nr 49; (R. Kos.) [R. KOŚCIŃSKI]. *Życie Lit.* 1967 nr 43; J. KYDRYŃSKI. *Dzian. Pol.* 1967 nr 226; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1967 nr 291; (bz) [B. ZAGÓRSKA]. *Echo Kr.* 1967 nr 238; K. ZBIJEWSKA. *Dzian. Pol.* 1967 nr 240.

A. KRAWCZYŃSKI: Moje księgarskie trzy grosze do zagadnienia „Trędowatej”. *Księgarz* 1968 nr 2; J. BADORA. *Księgarz* 1968 nr 4 [dot. art. Krawczyńskiego]; A. KRAWCZYŃSKI. *Księgarz* 1969 nr 4 [c.d. polem.]. — M. PRU-

SZYŃSKA. *Kulisy* 1969 nr 23. — T. WALAS: Bez szlachectwa. *Życie Lit.* 1969 nr 30. — M. WAŃKOWICZ: W szrankach o Mniszkównę. *Odgłosy* 1969 nr 27. — J. WIDOK [J. WILMAŃSKI]. *Odgłosy* 1969 nr 14; J. DUNIN. *Odgłosy* 1969 nr 16 [dot. art. Wilmańskiego]. — (KATE) [K. TUROWSKI]. *Kur. Pol.* 1970 nr 163. — H. AŃSKA. *Nadodrże* 1971 nr 17. — L. ARMATYS. *Kino* 1971 nr 10. — A. DZIEMBAJ-PIASTA. *Kur. Pol.* 1971 nr 306. — S. JABŁOŃSKI. *Wieczór Wr.* 1971 nr 167. — A. KIJOWSKI. *Tyg. Powsz.* 1971 nr 37. — Z. KOZARYNOWA. *Dzian. Pol. i Dzian. Żołnierza* (Londyn) 1971 nr 208. — KSANTYPA. *Nowiny Rzeszowskie* 1971 nr 245. — J. MAZIARSKI. *Polityka* 1971 nr 31. — E. LIPIŃSKI: Moja „Trędowata”. *Express Wiecz.* 1971 nr 196-197. — A. MALACHOWSKI. *Kultura* 1971 nr 29, nr 32; [polem.] H. IWIŃSKA. *Kultura* 1971 nr 31; A. KRAWCZYŃSKI. *Kultura* 1971 nr 32; W. BILLIP. *Radio i Telewizja* 1971 nr 31, nr 32; S. MAZUREK. *Kultura* 1971 nr 32; M. SAMOZWANIEC. *Życie Lit.* 1971 nr 31. — T. NIEWIADOMSKI. *Stolica* 1971 nr 37; [polem.] HELENA G. *Stolica* 1971 nr 40; M. KRZYWOSKA. *Stolica* 1971 nr 42. — K. NOWICKI. *Fakty i Mysli* 1971 nr 11. — Z. PODGÓRZEC. *Za i Przeciw* 1971 nr 34. — K. SIEMIATYCKA. *Kobieta i Życie* 1971 nr 35. — SPODEK [M. SKWARŃNICKI]. *Tyg. Powsz.* 1971 nr 39-41. — R. SMOŻEWSKI. *Radio i Telewizja* 1971 nr 32. — J. SURMA: Dlaczego „Trędowata”. *Kur. Pol.* 1971 nr 164. — O. TERLECKI. *Życie Lit.* 1971 nr 38. — WIECH [S. WIECHECKI]. *Express Wiecz.* 1971 nr 201. — (sww) [S. WIECHNO]. *Zarzewie* 1971 nr 34. — J. WITTLIN. *Współczesność* 1971 nr 11. — Z. ŻAKIEWICZ. *Dzian. Bałtycki* 1971 nr 164. — *Kur. Pol.* 1971 nr 183.

(Adaptacja teatralna:) O. BŁAŻEWICZ. *Głos Wielkop.* 1971 nr 21; B. CIECISKA. *Wiedza i Życie* 1971 nr 4; LAIK [A. KISZKIS]. *Dzian. Bałtycki* 1971 nr 172; B. LASOCKA. *Teatr* 1971 nr 4; M. LEŃ. *Ziemia Kaliska* 1971 nr 2; T. RAFAŁOWSKI. *Głos Wybrzeża* 1971 nr 173; E. ŻMUDZKA. *Zwierzciadło* 1971 nr 12.

S. BALIŃSKI. *Dzian. Pol. i Dzian. Żołnierza* (Londyn) 1972 nr 219. — J. NIECIKOWSKI. *Literatura* 1972 nr 34; [polem.] OKO [J. LESZIN]. *Nowy Medyk* 1972 nr 19. — B. WACHOWICZ: „Trędowatej” legenda i prawda. *Kur. Pol.* 1972 nr 78. — M. WAŃKOWICZ: Czym jest dziś „Trędowata”? *Kur. Pol.* 1972 nr 93. — S. ZIELIŃSKI. *Nowe Książki* 1972 nr 21. — *Ilustr. Kur. Pol.* 1972 nr 37.

(Adaptacja teatralna:) M. JAGOSZEWSKI. *Dzian. Łódzki* 1972 nr 54; M. K. [M. KARBOWIAK]. *Głos Rob.* 1972 nr 209; K. KLEM. *Wieczór Wr.* 1972 nr 176; M. KORCZYŃSKI. *Dzian. Wiecz.* 1972 nr 302; E. K. [E. KRZYŻANOWSKA]. *Panorama Północy* 1972 nr 53; J. PANASEWICZ. *Teatr* 1972 nr 10; H. PAW-

LAK. *Głos Rob.* 1972 nr 56; (rozw.) [J. ROZWADOWSKI]. *Związkowiec* 1972 nr 93; K. STARCZAK. *Pomorze* 1972 nr 23; *Przekrój* 1972 nr 1427.

Ordynat Michorowski. (Recenzje filmowe:) *Film* 1936 nr 26, 27; *Światowid* 1936 nr 49, 52; *Film* 1937 nr 7, 8. — (Adaptacja telewizyjna:) (x) [G. JASZUŃSKI]. *Życie W-wy* 1970 nr 130; (BK) [B. KAŻMIERCZAK]. *Ekran* 1970 nr 24; J. KUROWICKI. *Wiad.* 1970 nr 23; T. R. [T. REJCHER]. *Słowo Powsz.* 1970 nr 130.

(Adaptacja sceniczna:) LAIK [A. KISZKIS]. *Dzien. Bałtycki* 1971 nr 154; J. ROŻENEK [A. MARIANOWICZ]. *Szpilki* 1971 nr 39; T. RAFAŁOWSKI. *Głos Wyrzeża* 1971 nr 153.

Zaszumiały pióra. S. ZDZIARSKI. *Słowo Pol.* 1912 nr 331. — A. DROGOSZEW-SKI. *Książka* 1913 s. 15-16.

Książęta boru. HAJOTA [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Mód i Powieści Nasz Dom* 1913 nr 18.

Panicz. HAJOTA [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Mód i Powieści Nasz Dom* 1912 nr 44. — *Dzien. Kijowski* 1912 nr 94.

Prymicja. HAJOTA [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Mód i Powieści Nasz Dom* 1913 nr 18.

Gehenna. *Biesiada Lit.* 1915 nr 21 s. 336. — *Mies. Katechetyczny i Wychow.* 1919 s. 46-47. — (Adaptacja filmowa:) *Film* 1938 nr 6-7, 9-12.

Czczyciele szatana. F. Kur. Pol. 1918 nr 91. — A. LANGE. *Nowa Gaz.* 1918 nr 170. — *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 16.

Pluton i Persefona. F.K. *Ziemia Lubel.* 1919 nr 537. — *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 45/46. — b.a. *Świat* 1920 nr 3. — *Czas* 1920 nr 32.

Pustelnik. F.K. *Ziemia Lubel.* 1919 nr 537. — *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 45/46.

Verte. L. PIWIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1921 nr 2.

Królowa Gizella. T.S. [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 136. — *Kur. Por.* 1925 nr 205.

Kwiat magnolii. Z. RABSKA. *Kur. Warsz.* 1928 nr 298.

Powojenni. Z. RABSKA. *Kur. Warsz.* 1929 nr 141. — Z. RABSKA. *Radio* 1929 nr 24.

Magnesy serc. L. PIWIŃSKI. *Wiad. Lit.* 1931 nr 30. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1931 nr 17 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

MORAWSKI KAZIMIERZ DZIERŻYKRAJ (1852 – 1925)

Filolog klasyczny, historyk kultury, tłumacz, publicysta.

Ur. 29 stycznia 1852 w Jurkowie pod Kościanem w Poznańskim, w rodzinie ziemiańskiej. Syn Kajetana i Józefy z Łempickich. W 1860–1869 uczęszczał do Gimnazjum Marii Magdaleny w Poznaniu. Od 1869 studiował filologię klasyczną, filozofię i językoznawstwo ogólne na uniwersytecie w Berlinie, gdzie w 1874 uzyskał stopień doktora. W 1876 objął posadę nauczyciela we Wrocławiu. Pierwsze półrocze 1877 spędził we Włoszech. W późniejszych latach jeździł tam jeszcze parokrotnie, jak również i do Grecji. W 1877 habilitował się na Uniwersytecie Jagiellońskim, w 1880 został profesorem nadzwyczajnym, a w 1887 profesorem zwyczajnym. W 1902/1903 pełnił urząd dziekana wydziału filologicznego, a w 1906/1907 rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 1883 był członkiem korespondentem Akademii Umiejętności, od 1887 jej członkiem czynnym, a od 1918 prezesem PAU. W 1898 Czeska Akademia Umiejętności mianowała go swym członkiem. W 1912 otrzymał stopień doktora honoris causa Uniwersytetu Lwowskiego. Obok pracy naukowej rozwijał działalność publicystyczną — w 1893 był jednym z członków komitetu redakcyjnego *Przeglądu Polskiego*. Był dwukrotnie żonaty: w 1882 zawarł związek małżeński z Heleną z Wężyków primo voto Badeni, która zmarła w dwa lata po ślubie, w 1901 z Marią Chłapowską. W uznaniu zasług położonych dla nauki polskiej wydano z okazji trzydziestolecia jego pracy książkę pamiątkową *Stromata in honorem Casimiri Morawski*. Kr. 1908, a w siedemdziesiąt rocznicę urodzin *Charisteria Casimiro de Morawski... oblata...* Kr. 1922. W 1921 został odznaczony Orderem Orła Białego. Zmarł 25 sierpnia 1925 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. *Quaestiones Quintilianeae*. Poz. 1874. Rozprawa doktorska.

2. Studia do historii retoryki za czasów Augusta. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 6 (1878) s. 101-130 i odb.

3. Studia nad historią greckiej wymowy. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 7 (1880) s. 169-226 i odb. Kr. 1879.

4. Andrzej Patrycy Nidecki, jego życie i dzieła. Cz. 1 (1522-1572). Kr. 1884. Wyd. 2 poszerz. i uzup. Kr. 1892.

Streszcz. franc. *Bulletin International de l'Académie des Sciences de Cracovie* 1891 nr 10.

Streszcz. niem. *Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau* 1891 nr 10.

5. Z dziejów Odrodzenia w Polsce. Studia i notaty. *Przegl. Pol.* 1884 t. 71 s. 71-103 i odb.; przedr. pt. Mieszczaństwo krakowskie w epoce wczesnego Odrodzenia. Zob. poz. 14.

6. Wskazówki dla poszukiwania źródeł humanizmu polskiego. Referat na Zjazd im. J. Kochanowskiego. *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Pol.* t. 5 (1886) s. 74-82, 217-225 i odb.

7. Cesarz Tyberiusz. *Przegl. Pol.* 1890 t. 96 s. 245-278, 528-550 i odb.; *Kraj* 1891 i odb. Petersburg. 1891 [1893]; *Kronika Rodzinna* 1893 nr 18. Zob. też poz. 9, 13.

8. Jakuba Górskiego życie i pisma. Odczyt wygl. w 1891. Ogl. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 17 (1893) s. 246-282 i odb. Kr. 1892; przedr. pt. Jakub Górski, humanista i apologeta. Zob. poz. 14.

Streszcz. franc. *Bulletin International de l'Académie des Sciences de Cracovie* 1891 nr 5.

Streszcz. niem. *Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau* 1891 nr 5.

9. Dwaj cesarze rzymscy, Tyberiusz i Hadrian. Kr. 1893.

Zawartość: Cesarz Tyberiusz. (Zob. poz. 7); Cesarz Hadrian. (*Przegl. Pol.* 1893 t. 109 s. 14-53, 201-235). Przedr. zob. poz. 13.

10. Historia Uniwersytetu Jagiellońskiego, średnie wieki i odrodzenie, z wstępem o Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego. T. 1-2. Kr. 1900.

W 1901 wyróżniony nagrodą z zapisu P. Barczewskiego.

Przekład franc.: P. Rongier. T. 1-3. Paryż 1900-1905.

11. Wiersze i proza. Kr. 1901.

Zawartość: Przygrywka do polskiej Antygony. (*Przegl. Pol.* 1897 t. 126 s. 177-180); Prolog do Elektry Sofoklesa. (*Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 207-209; *Dzien. Poz.* 1899 nr 32); Prolog do Lizystraty Arystofanesa; Ada Negri, słowo wstępne i próbki przekładu. (*Przegl. Pol.* 1896 t. 121 s. 1-6); W 500 rocznicę,

wiersz na jubileusz Uniwersytetu Jagiellońskiego. (*Czas* 1900 nr 146 dod. jubileuszowy i odb.); Wiersz na cześć pana Pawła Popiela; Na zebranie filologów w Wiedniu; Na pogrzeb Mickiewicza; W stuletnią rocznicę urodzin Mickiewicza; Po odsłonięciu pomnika Mickiewicza w Krakowie; Mowa nad grobem ks. Adama Krasiańskiego, biskupa wileńskiego. (*Czas* 1891 nr 106 i odb.); Mowa nad grobem śp. Pawła Popiela w Ruszycz; Mowa na wieczorze w teatrze krakowskim urządzonym na dochód domu Matejki; Na śmierć Bismarcka; Mowa w stuletnią rocznicę urodzin Puszkina; Przed przedstawieniem Króla Edypa w Teatrze Krakowskim; Adres Uniwersytetu Jagiellońskiego do Juliana Klaczki; Kilka słów z okazji jubileuszu Jagiellońskiej Wszechnicy.

12. Historia literatury rzymskiej. T. 1-7. Kr. 1909-1921.

T. 1 (1909) Historia literatury rzymskiej za Rzezypospolitej.

T. 2 (1911) Proza w epoce cyceerońskiej. M. Tullius Cicero, jego życie i dzieła.

T. 3 (1912) Proza i prozaicy w okresie cyceerońskim.

T. 4 (1916) Historia literatury rzymskiej za cesarza Augusta. Vergilius i Horatius.

T. 5 (1917) Owidiusz i elegicy w epoce Augusta.

T. 6 (1919) Historia literatury rzymskiej za cesarstwa. Od Augusta do czasów Hadriana.

T. 7 (1921) Schyłek literatury rzymskiej w drugim i trzecim wieku po Chr.

13. Rzym. Portrety i szkice. Kr. 1921. Wyd. 2 Kr. 1924.

Zawartość: Cesarz Tyberiusz. (Zob. poz. 7); Romany z czasów Nerona; Cesarz Klaudiusz. (*Roczn. Zarządu AU* 1914/1916 i odb. Kr. 1916); Cesarz Hadrian. (Zob. poz. 9); Julian Apostata. (*Przegl. Pol.* 1901 t. 141 s. 1-14, 228-250); Rzymianie i Germanie z epoki schyłku państwa rzymskiego. (*Roczn. PAU* 1918/1919 s. 77-95 i odb.); Głos żywy i słowo nieżywe w starożytności i dzisiejszym świecie. (*Rok Pol.* 1916 nr 3 s. 1-11); Modlitwa w starożytnym Rzymie. (*Przegl. Pol.* 1907 t. 163 s. 36-49).

14. Czasy Zygmuntońskie na tle prądów Odrodzenia. W-wa 1922. Wyd. nast. oprac. i wstęp J. Tazbir. W-wa 1965.

Zawartość: Mieszczaństwo krakowskie w epoce wczesnego Odrodzenia. (Zob. poz. 5); Z dworu Zygmunta Starego. (*Przegl. Pol.* 1887 t. 84 s. 201-221, 531-554); Z życia towarzyskiego w epoce Zygmunta Augusta. (*Przegl. Pol.* 1884 t. 73 s. 247-279; *W trzecieciną rocznicę Jana Kochanowskiego*. Kr. 1884 s; 55-87); Satyr albo dziki mąż Jana Kochanowskiego, Zygmuntołwi Augustowi, królowi polskiemu przypisywany; Jakub Górski, humanista i apologeta. (Zob. poz. 8).

15. Ku czci pracy i w obronie nauki. Kr. 1922.

16. Zarys literatury rzymskiej. Kr. 1922.

17. Walka o język polski w czasach Odrodzenia. Kr. 1923 *Z Historii i Lit.* 18.

18. Rzym i narody. Podbój Zachodu, Wschód i Żydzi. W-wa 1924.

Zawartość: I. Rzym i podbój Zachodu; II. Wschód i Żydzi; Pogląd na dzieje żydowskie aż do podboju przez Rzymian. (*Przegl. Współcz.* 1923 t. 7, nr 18 s. 3-14); Diaspora, hellenizm Żydów i początki antysemityzmu; Rzym i Judea; Flavius Josephus, historyk Żydów, jego charakter i działalność.

Ponadto szereg rozpraw z filologii klasycznej. Wygłaszał również odczyty.

Bibliografię prac podają: W. Hahn: Bibliografia filologii klasycznej i literatury humanistycznej w Polsce za lata 1891-1893. *Eos* 1894 s. 1-20; J. Krókowski: Bibliografia prac prof. Morawskiego. *Charakteria Casimiro de Morawski septuagenario oblata...* Kr. 1922 s. 149-161; Uzupełnienia. *Eos* 1925 s. 244; T. Zieliński: Kazimierz Morawski. [B.m. ok. 1925] s. 12-19.

Rozprawy naukowe i artykuły publicystyczne umieszczał w czasopiśmie: *Analecta graeco-latina* (Kr. 1893), *Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau* (1889, 1891-1892, 1894-1895, 1897), *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* (1886), *Ateneum* (1882, 1884; tu m.in.: Kilka słów o „Satyrze” Jana Kochanowskiego. 1882 t. 4 s. 354-357), *Bibl. Warsz.* (1891, 1894; tu: Petroniusz Arbitr i romans w starożytności. 1894 s. 269-292), *Bulletin International de l'Académie des Sciences de Cracovie* (1891, 1915), *Chwila* (1913), *Czas* (1881, 1884, 1891, 1893, 1897-1898, 1900, 1905, 1911, 1914; tu m.in.: cykl felietonów Siedem grzechów głównych stołecznego miasta Krakowa i przyległości. 1893 nr 15-49), *Dzien. Poz.* (1899, 1914, 1921; tu m.in.: Geneza wojny światowej. 1921 nr 258), *Eos* (1894-1895, 1898-1899, 1906, 1909-1911, 1913-1917, 1923), *Głos Narodu* (1915-1918; tu m.in.: Piąty listopada. 1916 nr 549), *Hermes* (1876), *Kraj* (1891, 1899-1901; tu: Streszczenie odczytu o pismach Jakuba Górskiego. 1891 nr 20), *Kronika Rodzinna* (1876, 1893), *Kur. Poz.* (1916), *Kwart. Chyrowski* (1914, 1917), *Kwart. Hist.* (1893), *La Revue de Pologne* (W-wa 1923), *Lit. i Sztuka* (1914), *Museion* (1911, 1913), *Nauka Polska* (1919), *Niwa* (1883, 1888; tu m.in.: Nasze zadania względem literatury polskiej XVI w. Z powodu Jubileuszu Kochanowskiego. 1883 z. 210), *Ognisko* (1906), *Philologus* (1876, 1895), *Pogoń* (Tarnów 1910), *Polska Zbrojna* (1921), *Prawda* (1894), *Przegl. Pol.* (1873, 1876-1879, 1884, 1887, 1890, 1892-1893, 1895-1897, 1899-1908, 1911-1912; tu debiut: O początku mowy i rozwoju języka. 1873 [t. 28] s. 44-71), *Przegl. Powsz.* (1906, 1908, 1916, 1918), *Przegl. Współcz.* (1922-1923), *Rheinisches Museum* (1879), *Roczn. PAU* (1918/1919, 1919/1920, 1923/1924), *Roczn. Zarządu AU* (1884, 1914/1916, 1917-1919),

Rok Pol. (1916), *Rozpr. AU Wydz. Filol.* (1878, 1880, 1887, 1889, 1892-1893, 1901-1903, 1906, 1917, 1921-1922), *Ruch Spół.* (1898), *Sitzungsberichte der Wiener Academie der Wissenschaften* (1889; tu: Beiträge zur Geschichte des Humanismus in Polen. T. 118 z. 4 s. 762-764 i odb.), *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* (1923), *Spr. PAU* (1890-1895, 1897-1898, 1902-1904, 1909, 1915, 1917-1918, 1920), *Świat Słowiański* (1905), *Tyg. Ilustr.* (1911-1912), *Wiarys* (1918), *Wiener Studien* (1882, 1915), *Zeitschrift für Österreichische Gymnasien* (1879, 1881, 1887, 1893), *Zgoda* (Chicago 1899), *Życie Pol.* (1914).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Almanach jubileuszowy Uniw. Jagiel.* Kr. 1900, *Enc. wychow.* t. 5, *Książka jubileuszowa „Dzien. Poz.” 1859-1909.* Poz. 1909, *Ku czci Stanisława Tarnowskiego.* Kr. 1909, *O naprawę Rzeczypospolitej.* T. 2. Kr. 1922, *Ommaggio dell'Accademia Polacca di Scienze e Lettere all'Università di Padova.* Kr. 1922, *Skarbonka. Jednodniówka.* Kr. 1893, *Tarnowianin. Kalendarz.* Tarnów 1910, toż 1911.

Oraz napisał wstępy do następujących książek: Arystofanes: Ptaki. Przeł. B. Butrymowicz. Kr. 1922 *BN* II, 23, Homer: Ilias. Tłum. J. Czubek. Kr. 1921, Horacjusz: Ody. W przekładzie L. Siemieńskiego. Kr. 1916, Horacjusz: Pieśni. Przełożył J. Zawirowski. Kr. 1920, Horacjusz: Poezje. Pieśni. Jamby. Satyry. Listy. Przeł. J. Czubek. W-wa 1924, Horacjusz: Wybór poezji. Przeł. J. Czubek. W-wa 1923, *Księga pamiątek w trzechsetną rocznicę śmierci ks. P. Skargi.* T. 1. Lw. 1913, Owidiusz: Przemiany. Przeł. B. Kiciński. W-wa [1921], A. Sierakowski: Listy z podróży. W-wa [1913] *Bibl. Dzieł Wyborowych* 784.

Przekłady

1. Sofokles: Antygona. Tragedia. *Przegl. Pol.* 1897 t. 126 s. 177-229 i odb. Kr. 1898. Wyd. osob.: W-wa 1904 *Książki dla Wszystkich.* Wyd. nast.: wyd. 3. W-wa 1919 *Arcydziela Lit. Wszechświatowej* 5; Kr. 1921 *BN* II, 1; wyd. 2 Kr. 1922 *BN* II, 1; wyd. 3 Kr. 1923 *BN* II, 1; wyd. 4 Kr. 1924 *BN* II, 1; wyd. 7 Lw. 1939 *BN* II, 1; wyd. 8 zmien. Wr. 1950 *BN* II, 1; wyd. 9 zmien. Wr. 1960 *BN* II, 1; wyd. 10 Wr. 1969 *BN* II, 1. Zob. też poz. 5.

2. Sofokles: Edyp król. Tragedia. *Przegl. Pol.* 1904 t. 151 s. 414-442, t. 152 s. 74-97 i odb. Wyd. osob.: Kr. [1921] *BN* II, 5. Wyd. 2 Kr. 1947 *BN* II, 5. Zob. też poz. 5.

3. Sofokles: Elektra. Tragedia. *Przegl. Pol.* 1905 t. 158 s. 193-216, 430-473 i odb. Wyd. osob. Kr. [1921] *BN* II, 9. Wyd. nast.:

wyd. 2 Kr. 1925 BN II, 9; wyd. 3 zmien. Kr. 1951 BN II, 9. Zob. też poz. 5.

4. Sofokles: Edyp w Kolonie. Tragedia-Przeł. Pol. 1911 t. 182 s. 3-22, 313-327; 1912 t. 183 s. 52-67, 290-315 i odb. Kr. 1912. Zob. też poz. 5.

5. Sofokles. Tragedie. Przełożył i wstępem opatrzył... Kr. 1916 *Bibl. Przekładów Lit. Starożytnej* 4. Wyd. nast. W-wa 1969. Zawartość: Antygona. (Zob. poz. 1); Ajax; Elektra. (Zob. poz. 3); Edyp król. (Zob. poz. 2); Trachinki; Filoktetes; Edyp w Kolonie. (Zob. poz. 4).

Prace edytorskie

1. J. Kochanowski: Satyr albo dziki mąż. Oprac. ... W-wa 1884 *Wyd. Pomnikowe* t. 2 s. 33-60.

2. Andreae Cricii Carmina. Kr. 1888 *Corpus Antiquissimorum Poetarum Poloniae-Latinorum* t. 3.

Listy i materiały

1. Do S. Tomkowicza 19 listów z 1876-1880. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1988.

2. Do T. Wodzickiej 15 listów z 1880-1922. Rkps Ossol. sygn. 11789/II.

3. Do M. Bobrzyńskiego 26 listów z 1881-1923. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8076/III-8079/III, 8081/III, 8085/III-8087/III, 8089/III, 8091/III, 8097/III, 8100/III.

4. Do W. Kętrzyńskiego 9 listów z 1882-1886. Rkps Ossol. sygn. 6219/II.

5. Do Z. Celichowskiego 35 listów z 1883-1891. Rkps Bibl. Kórn. sygn. AB 41.

6. Do F. Koźmianowej z 1885. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2208.

7. Do O. Balzera 5 listów z 1891-1892. Rkps Ossol. sygn. 7701/II.

8. Do Z. Bobrzyńskiej z 1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8079/III.

9. Do K. M. Górskiego 5 listów z 1897 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7726 III t. 5.

10. Do S. Waszyńskiego 5 listów z 1899-1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7935/III.

11. Do J. Łosia z 1901. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2285 t. 3.

12. Do J. Warchała z 1903. Rkps Ossol. sygn. 13378/I.

13. Do T. Wierzbowskiego 6 listów z 1904-1908. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881.

14. Do H. Sienkiewicza 3 listy z 1906-1913. Rkps Ossol. sygn. 13349/II.

15. Do S. Tarnowskiego z 1908. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402 t. 3.

16. Do W. Zamoyskiego listy z 1909, 1918 i b.d. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7667, 7669.

17. Do K. Bąkowskiego z 1920. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7336 IV.

18. Do O. Balzera z 1923 i b.d. 2 listy. Rkps Ossol. sygn. 7681/II.

19. Do J. Czubka b.d. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 100/59.

20. Do A. Grzymały-Siedleckiego 3 listy b.d. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 548-550.

21. Do F. Hoesicka list b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7125.

22. Do J. Kasprowicza b.d. Rkps Ossol. sygn. 6439/I.

23. Do nieustalonego adresata list b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7889/III.

24. Do J. Supińskiego list b.d. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 12.

25. Do M. Szembekowej list b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8457.

26. Do B. Ulanowskiego list b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2681.

27. Od H. Sienkiewicza 8 listów z 1894-1897 i b.d. Ogl. J. Birkenmajer: *Filomata* 1929 nr 2, 10; *Ruch Lit.* 1929 nr 1, 1935 nr 4/5; *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 43; *Gaz. Lit.* 1931/1934 nr 4, *Wici Wielkopol.* 1933 nr 2.

28. Od K. Chłapowskiego z 1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7912 III.

29. Od Z. Potulickiego z 1906. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7733 III.

30. Od J. Mehoffera brulion listu z 1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7375 t. 2.

31. J. Hamm: Register der Korrespondenz von Vatroslav Jagić in Besitz der Universitätsbibliothek in Zagreb. *Wiener Slavistisches Jahrbuch* t. 8 (1960) s. 75-111.

OPRACOWANIA

Roczn. Zarządu AU 1883 s. 30-31 [tu: bio- i bibliografia].
(30-lecie pracy): T. SINKO. *Czas* 1908 nr 57-58. — *Biesiada Lit.* 1908 nr 15. — *Dzien. Poz.* 1908 nr 59. — Obchód jubileuszu prof. K. Morawskiego. *Eos* 1908 s. 105-112. — *Świat* 1908 nr 12.

T. SINKO. *Enc. wychow.* T. 7 (1909) s. 443-446. — S. WITKOWSKI: *Pisma pomniej-*

sze K. Morawskiego. *Gaz. Lw.* 1921 nr 117. — Członkowie Towarzystwa. *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* 1921 t. 1 s. 47-49 [tu bio- i bibliografia].

(50-lecie pracy): T. SINKO: Hołd pracy. *Przegl. Współcz.* 1922 t. 3 nr 7/8 s. 145-158. — T. SINKO: Półwiekowy dorobek naukowy. *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 52. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1923 nr 85. — E. HAECKER. *Naprzód* 1923 nr 33. — S. PILCH: Jubileusz prof. K. Morawskiego. *Spr. Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wzwyższych* dod. tyg. do *Przegl. Pedag.* 1923 s. 33-36. — L. PIOTROWICZ. *Głos Narodu* 1923 nr 8. — *Świat* 1923 nr 7.

(Nekrologi:) b.a.: Zgon prezesa Krakowskiej Akademii Umiejętności. *Świat* 1925 nr 36; A. Č. [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1925 s. 317; J. DZIECH. *Dzien. Poz.* 1925 nr 202; S. HAMMER: K. Morawski jako filolog i humanista. *Eos* 1925 s. 229; L. PIŃIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1925 z dn. 25 września; J. ROZTWOROWSKI: Śp. K. Morawski jako katolik. *Sodalis Marianus* 1925 nr 10; J. SAJDAK. *Kur. Poz.* 1925 nr 202-203; T. SINKO: K. Morawski (1852-1925). *Przegl. Współcz.* 1925 t. 14 nr 41 s. 465-468 i odb.; *Dzien. Poz.* 1925 nr 198; *Dzien. Wil.* 1925 nr 195; *Głos Narodu* 1925 nr 196-197, nr 199, nr 222; Hołd młodzieży Prezesowi Morawskiemu. *Głos Narodu* 1925 nr 559; *Kur. Por.* 1925 nr 235, 237; *Naprzód* 1925 nr 196; *Nowiny Nauk.* 1925 nr 3; *Nowości Ilustr.* 1925 nr 34; *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 36; *Światowid* 1925 nr 36; T. ZIELIŃSKI: K. Morawski. [B.m. ok. 1925 wraz z bibliografią].

S. HAMMER: K. Morawski. W pierwszą rocznicę śmierci. *Przegl. Współcz.* 1926 nr 52. — W. KOCH: Wspomnienie o K. Morawskim. *Spr. Gimn. IV w Kr.* 1926. — S. ŁEMPICKI: K. Morawski jako badacz Odrodzenia w Polsce. *Kwart. Hist.* 1926 s. 1-17 i odb. — J. ROZWADOWSKI. *Roczn. PAU* 1925/1926 s. 49-56. — F. SZYFMANÓWNA: Une grande scienziato polacco Casimiro Morawski. *L'Europa Orientale* (Rzym) 1926. — S. WITKOWSKI. *Przegl. Współcz.* 1926 nr 52. — Ku uczczeniu pamięci prezesa Akademii Umiejętności śp. prof. Morawskiego. *Dzien. Poz.* 1926 nr 71. — Hołd młodzieży akademickiej śp. K. Morawskiemu. *Echo Warsz.* 1926 nr 37. — I. WIENIEWSKI: Un grande humaniste du XX siècle. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1927 nr 7.

T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu 1863-1933. *Poz.* 1934. — S. PILCH: Przyjaźń H. Sienkiewicza z K. Morawskim. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 46, 1937 nr 6 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. SAJDAK: Ex Occidente lux... *Przegl. Wszepol.* 1939 s. 14-24.

S. KROKOWSKI: K. Morawski. Sylwetki

ślawnych Wielkopolan. *Głos Katol.* 1947 nr 40. — J. ŻULAWSKA: K. Morawski. Z cyklu: Sylwetki filologów klasycznych w Polsce. *Meander* 1954 z. 8 s. 408-412. — *Pam. Lit. R.* 51 (1960) z. 1 s. 45-104. — *Eos* 1961 nr 1 s. 151-157. — J. TAZBIR: Wstęp do: K. Morawski: Czasy Zygmunto-wskie na tle prądów Odrodzenia. W-wa 1965 s. 5-11. — K. MORAWSKI [syn]: O K. Morawskim. Ze wspomnień i kronik rodzinnych. Kr. 1973 (ze wstępem J. Krzyżanowskiego oraz fragmentami listów do rodziny i przyjaciół).

(Sprawozdania z odczytów): *Ateneum* 1881 t. 2 z. 2. — *Czas* 1886 nr 78. — *Czas* 1888 nr 69 (O „Ptakach” Arystofanesa). — *Dzien. Poz.* 1897 nr 77 (Jagiello i jego uniwersytet). — *Dzien. Poz.* 1901 nr 97-98; M. B. *Przegl. Powzsz.* 1902 t. 76 s. 413 (Julian Apostata). — *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 12. — K. [F. KIERSKI]. *Kur. Warsz.* 1914 nr 85 (Żywe słowo w starożytności a dzisiejsza papierowa epoka).

Studia do historii retoryki za czasów Augusta. P. CHMIEŁOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1881 t. 1 s. 372.

Andrzej Patrycy Nidecki, jego życie i dzieła. L. D. [L. DĘBICKI]. *Czas* 1884 nr 133. — mp [M. PAWLIKOWSKI]. *Ateneum* 1884 t. 3 s. 333-341. — P. POPIEL. *Przegl. Powzsz.* 1884 t. 3 s. 79-97. — L. T. [L. TATOMIR]. *Gaz. Lw.* 1884 nr 215-216. — L. TATOMIR. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 39. — W. Z. [W. ZAKRZEWSKI]. *Przegl. Pol.* 1884 t. 72 s. 392-395. — E. K. *Przegl. Pedag.* 1885 s. 276-282. — A. BRÜCKNER. *Archiv für Slavische Philologie* (Berlin) 1887 s. 281-282. — H. BIEGELEIBEN. *Przegl. Tyg.* 1892 nr 1. — F. KONECZNY. *Ateneum* 1892 t. 2 s. 331-348. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Kraj* 1892 nr 6-7. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1892 t. 101 s. 434-441. — P. POPIEL. *Przegl. Powzsz.* 1893 t. 1 s. 272-280. — K. WOTKE. *Zeitschrift für die Österreichischen Gymnasien* 1893. — *Österreichisch-Ungarische Revue* t. 12 (1893). — J. KALLENBACH. *Kwart. Hist.* 1894 s. 488-489. — J. PACZKOWSKI. *Sybel's Historische Zeitschrift* 1894 t. 36.

Cesarz Tyberiusz. B. KRUCZKIEWICZ. *Kwart. Hist.* 1890 s. 731-734. — cj.-[C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 190. — ALF [A. SZCZEPAŃSKI]. *Przegl. Tyg.* 1893 nr 33. — *Kronika Rodz.* 1893 nr 18. — BRON. [B. CHRZANOWSKI]. *Prawda* 1894 nr 7. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1895 nr 129.

Jakuba Górskiego życie i pisma. K. B. [K. BARTOSZEWCZ]. *Kur. Pol.*

1892 nr 300. — W. CZERMAK. *Bibl. Warsz.* 1892 t. 4 s. 136-141. — a. r. [A. REMBOWSKI]. *Niwa* 1892 nr 22. — *Kraj* 1892. — J. KALLENBACH. *Kwart. Hist.* 1893 s. 664-666. — K. WOTKE. *Zeitschrift für die Österreichischen Gymnasien* 1893.

Dwaj cesarze rzymscy, Tyberiusz i Hadrian. S. SCHNEIDER. *Kwart. Hist.* 1894 s. 706-711. — *Świat* 1894 nr 18. — F. BOSTEL. *Eos* 1895 s. 220-223.

Historia Uniwersytetu Jagiellońskiego. A. BRÜCKNER. *Ateneum* 1901 z. 2 s. 139-191; przedr. *Kłosy* 1901 nr 3. — F. KONECZNY. *Przegl. Powsz.* 1901 t. 71 s. 236-252. — B. KRUCZKIEWICZ. *Kwart. Hist.* 1901 s. 58-66. — S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1901 t. 139 s. 80-103. — J. BIDLO. *Slovanský přehled* (Praga) 1902 s. 202-203. — A. BRÜCKNER. *Pam. Lit. R.* 1 (1902) z. 1. — J. FIJAŁEK. *Pam. Lit. R.* 1 (1902) z. 2.

Wiersze i proza. H. UŁASZYN. *Książka* 1902 s. 69-70. — *Muzeum* 1902 s. 209-213. — *Przegl. Pol.* 1902 t. 143 s. 127. — *Przegl. Powsz.* 1902 t. 2 s. 243-246.

Historia literatury rzymskiej. B. KRUCZKIEWICZ. *Eos* 1910 s. 76-78, 1911 s. 243-245, 1913 s. 85-86. — A. MIODOŃSKI. *Przegl. Powsz.* 1911 t. 109 s. 99-106, 1912 t. 114 s. 247-251. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1913 nr 51. — T. SINKO. *Książka* 1914 nr 4-5. — J. SAJDAK. *Głos Narodu* 1916 nr 43, 1917 nr 269-270 wiecz. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1917 nr 91. — M. POLLAK. *Muzeum* 1918 s. 496-498. — *Dzienn. Poz.* 1921 nr 136-138. — S. WITKOWSKI: Pomnikowe dzieło nauki polskiej. *Przegl. Warsz.* 1923 nr 19.

Rzym. A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 152-153 wyd. wiecz. — T. SINKO. *Czas* 1921 nr 69. — T. SINKO. *Przegl. Warsz.* 1921 nr 2. — S. WITKOWSKI. *Gaz. Lw.* 1921 nr 117. — M. KŁOSOWSKI. *Przegl. Hum.* 1924 s. 288-292.

Czasy Zygmunto-wskie na tle prądów Odrodzenia. P. Ch. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Ateneum* 1884 t. 4 s. 180 (*Z życia towarzyskiego w epoce Zygmunta Augusta*). — Dr Z. M. *Świat* 1923 nr 7. —

H. BARYCZ. *Kwart. Hist.* 1924 s. 482-484. — L. SZCZUCKI. *Argumenty* 1965 nr 24. — TAULE [T. ULEWICZ]. *Ruch Lit.* 1965 nr 6.

Zarys literatury rzymskiej. J. R. *Przegl. Powsz.* 1922 t. 155/156 s. 359.

Walka o język polski w czasach Odrodzenia. H. BARYCZ. *Przegl. Powsz.* 1923 t. 158/159 s. 268-270. — A. BRÜCKNER. *Przegl. Warsz.* 1923 nr 22. — S. PILCH. *Muzeum* 1923 s. 278-280.

Rzym i narody. h. *Nowa Kultura* 1924 nr 10. — J. *Przegl. Wszechpol.* 1924 s. 419-425. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Słowo* 1924 nr 65. — J. LORENTOWICZ. *Express Por.* 1924 nr 69. — W. MIELŻYŃSKA. *Dzienn. Poz.* 1924 nr 110. — T. S. [T. SINKO]. *Czas* 1924 nr 8. — J. WASOWSKI. *Wiad. Lit.* 1924 nr 12. — T. ZIELIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1924 nr 32. — *Wiad. Lit.* 1924 nr 4.

Recenzje przekładów

Sofokles: Antygona. J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 56 s. 425-429. — *Gaz. Lw.* 1897 nr 279. — *Przegl. Pol.* 1897 t. 126 s. 177-229. — K. HECK. *Eos* 1898/1899 s. 217-218. — Teatr w Ogrodzie Saskim. *Przegl. Por.* 1908 nr 347. — J. SAJDAK. *Głos Narodu* 1916 nr 453, 457. — J. BIRKENMAJER. *Roczn. Lit.* 1935 s. 152-153.

Sofokles: Edyp król. K. M. [K. MAKUSZYŃSKI]. *Słowo Pol.* 1910 nr 129. — W. ŚMIAŁEK: Sofokles w wydawnictwach Biblioteki Narodowej. *Słowo Pol.* 1922 nr 84. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1926 nr 201; przedr. w książkach: *Flirt z Melpomeną. Wieczór siódmy*. W-wa 1927 s. 245-252; *Pisma*. T. 22. W-wa 1964. — L. ROQUIGNY: *La vie théâtrale. Le Messenger Polonais* (W-wa) 1926 nr 250.

Recenzje prac edytorskich

Andreae Cricii Carmina. J. KALLENBACH. *Czas* 1888 nr 175. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1888 t. 90 s. 160-164. — M. JEZIENICKI. *Kwart. Hist.* 1889 s. 92-98. — S. PTASZYCKI. *Ateneum* 1889 t. 2 s. 532-540. — M. SAS. *Bibl. Warsz.* 1889 t. 2 s. 452-462.

MROZOWICKA ZOFIA (1862-1917)

Krypt.: Z. M.; Z. Mr.

Dramatopisarka dla dzieci i młodzieży.

Urodziła się w 1862 na Kielecczyźnie, w zamożnej rodzinie ziemiańskiej, która po roku 1863 zmuszona była sprzedać majątek i przenieść się do Lwowa. Kształciła się w domu, mając 16 lat zdała egzamin na nauczycielkę szkół wydziałowych i rozpoczęła pracę pedagogiczną.

Wysztalcenie swe uzupełniała uczęszczając we Lwowie na wykłady uniwersyteckie. W 1893 założyła pismo dla młodzieży *Wiek Młody*, które redagowała sama do 1900, a od 1900 do 1903 wraz ze swą młodszą siostrą Ireną (pseud. Nagoda). W tymże czasie odziedziczyła duży majątek, co umożliwiło jej zajęcie się wyłącznie pracą literacką i społeczną. W 1905 była jedną z założycielek Związku Teatrów i Chórów Włościańskich i inicjatorką wydawnictwa *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich*. Dla Związku zbierała teksty pieśni ludowych i układała obrazki sceniczne. Organizowała obchody rocznic narodowych. Była założycielką i przewodniczącą instytucji Ochrona Dziecka. Zmarła we Lwowie 9 (lub 10) stycznia 1917.

TWÓRCZOŚĆ

1. W domu niewoli. Fragment dramatyczny. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 38; *Gaz. Nar.* 1905 nr 33-34 (pt. Z domu niewoli).

2. Wnuka królewska. Obrazek dramatyczny w 1 odsłonie. *Wiek Młody* 1896 nr 1-5. Przedr.: *Wieczory Rodz.* 1897 nr 39-40; *Polak. Kalendarz*. Kr. 1907 s. 84-95; *Wielki ilustr. kalendarz powsz. na r. 1907*. Kr. 1906. Zob. też poz. 11.

3. Biedne dzieci. Dialog. *Wiek Młody* 1897 dod. s. 6. Wyd. w książce: Irena Mrozowicka: Trzy listy. Komedyjka w 1 akcie. — Biedne dzieci. Dialog. Lw. 1922 *Biblioteczka Teatr. dla Dzieci i Młodzieży* 39.

4. Pod obce niebo. Obrazek dramatyczny w 1 akcie ze śpiewami. *Wiek Młody* 1897 nr 13-16. Wyst. Lw. 9 grudnia 1900. Przedr. *Wieczory Rodz.* 1907 nr 2-6. Wyd. osob. Lw. 1922 *Biblioteczka Teatr. dla Dzieci i Młodzieży* 31.

5. Uroczystość szkolna na cześć Klementyny z Tańskich Hoffmanowej. Dialog. *Wiek Młody* 1898 nr 22 dod.

6. Wicher i promień słońca. Obraz dramatyczny w 1 odsłonie. *Wieczory Rodz.* 1900 dod. s. 39, 42-43.

7. Głos krwi. Dramat w 5 aktach a 7 obrazach. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1903 nr 24-30 (streszcz. i fragm.). Wyd. osob. pt. Głos krwi. Drama społeczne i miłosne. Jako się pono raz wydarzyło za rządów Jego Mości Króla Michała, o czym w historiach XVII w. wypisano. Lw. 1909.

8. Powiastki dla najmłodszych. W-wa 1905. Wyd. nast. W-wa 1914; wyd. 3 W-wa 1918.

9. Głód. Obrazek dramatyczny w 1 odsłonie. *Wieczory Rodz.* 1906 nr 50-52. Zob. też poz. 11.

10. Kto znalazł. Komedja w 1 odsłonie. *Mały Świątek* 1908 nr 16-17.

11. Z piastowego pnia. Dwa jednoaktowe obrazki dramatyczne. Lw. 1911 *Bibl. Teatrów Włościańskich* 10.

Zawartość: Głód. (Zob. poz. 9); Wnuka królewska. (Zob. poz. 2).

12. Godzina ciszy. Lw. 1926.

Poezje. Wyd. pośmiertnie.

Rękopisy drobnych utworów [wierszy] znajdujących się w Bibl. Miejskiej w Bydgoszczy: Wiersz ku czci Duchnińskiej. Sygn. 240; Z kołędą; Wierzę wam, ptaki; O, matko moja... Sygn. 418; Pod Twoją obronę. Sygn. 444; W 230 rocznicę odsieczy Wiednia. Sygn. 471.

Utwory zamieszczała w następujących czasopiśmie: *Bibl. Warsz.* (1898), *Biesiada Lit.* (1901), *Bluszcz* (1903), *Gaz. Nar.* (1905), *Głos Narodu* (1916), *Głos Pol.* (Sosnowiec 1916), *Goniec Wil.* (1909), *Kraj* (1890, 1903), *Kronika Powsz.* (1912-1913), *Kur. Warsz.* (1903), *Mały Świątek* (1908, 1914, 1916), *Niedziela* (1896, 1898-1899), *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* (1908-1913), *Przegl. Powsz.* (1905), *Słowo Pol.* (1898, 1905, 1909-1910, 1913), *Szkola* (1883), *Szkołka Pol. dod. Gaz. Tor.* (1901), *Tyg. Ilustr.* (1915), *Tyg. Mód i Powieści* (1912), *Wieczory Rodz.* (1893-1910), *Wiek Młody* (1893-1903), *Ziemia Lubel.* (1903, 1912), *Zorza* (W-wa 1909-1910), *Zwierciadło* (Bochum 1896-1897), *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* (1903).

Oraz w wydawnictwach zbiorowych: *Głos kobiet pol.* Lw. 1913, *Polak. Kalendarz*. Kr. 1907, *Sami sobie*. W-wa 1900, *Słowem i czynem. Jednodniówka*. W-wa 1905, *Świąteczko*. Lw. 1883, *Wielki ilustr. kalendarz powsz.* Kr. 1905; też Kr. 1906.

Listy

1. Do Z. Rabskiej z 1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2726.

2. Do J. Kotarbińskiego z 1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7046.

3. Do B. Wysloucha b.d. Rkps Ossol. sygn. 7180/II.

OPRACOWANIA

H. BIEGEBLEISEN: Zofia i Irena Mrozowickie. *Słowo* 1909 nr 277-279.

(Nekrologi): *Kobieta Pol.* 1917 nr 2. — *Mały Świątek* 1917 nr 2.

Głos krwi. H. G. [H. GALLE]. *Bibl. Warsz.* 1909 t. 4 s. 379-381. — *Nowa Reforma* 1909 nr 400. — *Słowo Pol.* 1909 nr 550. — MRÓWKA [J. JELEŃSKI]. *Przegl. Katol.* 1910 nr 26.

Powiastrki dla najmłodszych. ESKA: Wydawnictwa gwiazdkowe. *Robotnik* 1918 nr 365 s. 4.

Z piastowego pnia. OSTOJA [J. SAWICKA]. *Poradnik Teatrów i Chórów Włociańskich* 1911 s. 72-73.

Godzina ciszy. J. S. PETRY. *Lw. Wiad. Mus. i Lit.* 1925/1926 nr 12. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1926 nr 119. — T. SMARZEWSKI. *Świat* 1926 nr 17. — W. Z. *Gaz. Lit.* 1926 nr 5. — J. ZAHRADNIK: Sam na sam ze smutkiem. *Słowo Pol.* 1926 nr 44.

N

NALEPIŃSKI TADEUSZ (1885 – 1918)

Krypt.: Dr T. N.; T. N.; TAD. NAL.

Poeta, nowelista, krytyk literacki, dramaturg.

Ur. 9 stycznia 1885 w Łodzi, syn Aleksandra, inżyniera. Ok. 1892 w związku z powołaniem ojca na stanowisko profesora Instytutu Komunikacji zamieszkał w Petersburgu. Ukończył tam gimnazjum. Studiował filozofię na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz na Uniwersytecie Karola w Pradze, gdzie w 1907 otrzymał doktorat na podstawie rozprawy „On idzie! Rzecz o Królu-Duchu Rosji”. W 1909 powrócił do Petersburga. Współpracował z pisłkami polskimi i rosyjskimi. Około 1911 wyjechał do Paryża, a następnie zamieszkał w Londynie. Odbył wtedy liczne podróże po Europie. W 1912 wziął udział w wycieczce do Islandii, skąd przesyłał korespondencje do prasy warszawskiej. Po powrocie do kraju osiadł w Warszawie, lecz dłuższe okresy czasu spędzał w Zakopanem, gdzie kontaktował się z T. Micińskim i S. Witkiewiczem. Tam też zastał go wybuch wojny światowej. Wstąpił wówczas do Legionów i wziął udział w marszu na Kielce, jednak z powodu złego stanu zdrowia został zwolniony ze służby liniowej i powrócił do Zakopanego. Zmuszony do opuszczenia państwa austriackiego, wyjechał do Włoch. Przebywał dwa lata we Florencji, następnie w Rzymie. Zajmował się publicystyką polityczną. W 1916 przeniósł się do Berna w Szwajcarii i pracował w polskim biurze prasowym. Był członkiem warszawskiego Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich. Zmarł 13 listopada 1918 w Bernie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Gaśnienie. Poezje. Kr. 1904.
2. On idzie! Rzecz o Królu-Duchu Rosji. Ogl. fragm.: *Nasz Kraj* 1907 t. 3 z. 13. Wyd. osob. całości Kr. 1907.
3. Chrzest. Fantazja polska. Ogl. fragm.: Chrzest. O Polsce strof czterdzieści i cztery. Rapsod 1. *Krytyka* 1908 t. 2 i odb.; Rapsod 2. W Tatrach. *Sfinks* 1909 t. 5 s. 298-306; Rapsod 3. Ucieczka. *Krytyka* 1909 t. 4; Fragm. z 3 rapsodu. *Przegl. Krajowy* 1909 nr 7, *Świat* 1909 nr 45. Wyd. osob. całości Kr. 1910.
4. Stanisław Wyspiański (1869-1907). *Wiest-*

nik Jęwropy 1907 i nadb.: Iz istorii nowiejszej polskiej literatury s. 121-144.

5. O „Hamletie” na scenie [„Hamlecie” S. Wyspiańskiego]. Petersburg. [około 1910].

Nadb. przypuszczalnie z czasop. *Apollon* s. 42-61.

6. Książę niewolny. Dramat w 3 aktach. Ogl. fragm.: Prolog. *Krytyka* 1911 t. 4; *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1913 nr 11; *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1913 nr 8, 9; *Scena i Ekran* 1913 nr 1; *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1916 nr 6.

7. Śpiewnik rozdarty. Nowele. W-wa 1914.

Zawartość: Adam. (*Tyg. Ilustr.* 1913 nr 24-30); Wiatr halny. (*Kur. Warsz.* 1913 nr 5-6); Zemsta Berty. (*Kur. Warsz.* 1914 nr 4, 6); Deptak. (*Kur.*

Warsz. 1913 nr 233); Tajfunek. (*Dzienn. Kijowski* 1913 nr 306, 309, 311, 315); Jętką; Ich skarb. (*Bluszcz* 1913 nr 28-31); Fetysz. (*Kur. Warsz.* 1912 nr 277); Noc, której nie było. (*Więś Ilustr.* 1913 nr 11-12); Śpiewnik rozdarty. (*Lit. i Sztuka dod. Nowej Gaz.* 1912 nr 7, 8).

8. Kazia. Powiastka o niegrzecznej pannie. W-wa 1919. Wyd. nast.: Kazia. Powieść. W-wa 1927.

Zbiór nowel.

Zawartość wyd. z 1927: Kazia; Księżniczka Inez. (Powst. 1915); Homo nactus. (*Świat* 1919 nr 13-17 pt. Homo actus).

9. Ave patria! Opowieść z czasów Wielkiej Wojny powracającej nam byt niepodległy. Książ szesć i intermezzo. Powst. 1914-1916. Ogł. fragm.: Spotkanie na Palatynie. *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 48-50; *Gaz. Poz. i Pomorska* 1928 nr 193; *Wiad. Lit.* 1938 nr 17. Wyd. osob. całości W-wa 1939 (z przedmową L. Morstina i wstępem z 1917 pt.: Od autora).

Utwory literackie, tłumaczenia i artykuły krytyczno-literackie zamieszczał w czasopiśmie oraz ogłaszało pośmiertnie: *Apollon* (Petersb. 1910?), *Biesiada Lit.* (1913), *Bluszcz* (1913-1914; tu m.in.: Naultima Thule. Szkic z podróży na Islandię. 1914 nr 1-27), *Czas* (1907), *Dzienn. Kijowski* (1913; tu: Przygoda Piotra. Nr 208, 213, 215, 218), *Ekran i Scena* (1913), *Gaz. Lw.*, *Gaz. Pol.* (1919), *Gaz. Poz. i Pomorska* (1928), *Głos Pol.* (Piotrogród 1916), *Kraj* (1907), *Krytyka* (1904, 1906-1911, 1914; tu m.in.: Opowieść o smutnym człowieku. 1909 t. 2 s. 244-247; Tad. Micińskiego „Bazyliśsa Teofanu”. 1909 t. 2 s. 335-344; Na morzach. 1914 t. 43 s. 17-24 [fragm. poematu]), *Kur. Lw.* (1914), *Kur. Por.*, *Kur. Warsz.* (1910-1914; tu m.in.: Na morzach. 1914 nr 139, 176), *Lit. i Sztuka dod. Nowej Gaz.* (1910-1913, 1916 oraz 1919), *Maski* (1918), *Naprzód*, *Nasz Kraj* (1907), *Nowa Gaz.* (1908-1914 oraz 1919), *Nowa Reforma* (1911), *Prawda* (1907-1909; tu m.in. cykl art. Młoda Rosja. 1907 nr 51-52, 1908 nr 2-25 z przerwami), *Przełł. Krajowy* (1909), *Romans i Powieść dod. Świata* (1913 oraz 1919), *Scena i Ekran* (1913), *Sfinks* (1909, 1912), *Słowanský přehled* (1906-1909), *Słowo Pol.*, *Sztuka* (1911), *Świat* (1909-1911, 1914 oraz 1919; tu m.in.: Młoda Rosja. 1909 nr 7-29 z przerwami), *Świat Słowiański* (1906), *Tyg. Ilustr.* (1909-1911, 1913-1914, 1917-1918 oraz 1919, 1923; tu m.in. art.: O Micińskim. 1909 nr 18; Apostolstwo smutku. 1911 nr 3; Powieść czy ewangelia. 1913 nr 24 [dot. Xiędza Fausta T. Micińskiego]); nowele: Po latach stu. 1914 nr 1; Filozof. 1917 nr 7-15; Pan pułkownik. 1918 nr 29-31; Odejście. 1923 nr 1), *Tyg. Pol.* (1912-

-1913), *Wiad. Lit.* (1938), *Wiestnik Jewropy* (Petersb. 1907, 1909), *Więś Ilustr.* (1913).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909, *Jednodniówka ku czci J. Słowackiego*. Kr. 1904, *Wybór poezji Młodej Polski*. Ułożył W. Feldman. Wyd. 2 przerobione i uzup. W-wa [1918].

Przekłady

1. K. Holtei: Kościuszek. *Gaz. Pol.* 1919 nr 136.

2. T. Miciński: Wasiłissa priekrasnaja. Pierewod s rukopisi, sowmiestie s awtorom. Odb. maszynowa z odręcznymi poprawkami autora i tłumacza. Brak końca. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 7238.

3. T. Miciński: Wizantija. Odb. maszynowa z odręcznymi poprawkami autora i tłumacza. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 7239.

Listy i materiały

1. Do A. Černego 11 listów z 1905-1907. Rkps w posiadaniu rodziny adresata w Pradze.

2. Do W. Feldmana 19 listów z 1907-1918; list z 26 marca 1918 zawiera dane autobiograficzne. Rkps Ossol. 12282/II.

3. Do A. Świętochowskiego z 1908. Rkps w posiadaniu M. Świętochowskiej-Grosmanowej.

4. Do B. Ulanowskiego 2 listy z 1909. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402 t. 2.

5. Do S. Witkiewicza 2 listy z 1909. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

6. Do Zarządu Związku Stowarzyszeń Pol. Młodzieży Postępowej i Leodium 2 listy z 1909. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7450 IV.

7. Do W. N. Dryzena 8 listów z 1910-1911. Ogł. Z. Żakiewicz: Z historii popularyzacji Wyspiańskiego w Rosji. *Gdańskie Zeszyty Hum. (Filol. Ros.)* R. 13 (1970) z. 3.

8. Do redakcji *Kur. Warsz.* z 1911 przesyłając art. dot. „Walki o Chrystusa” T. Micińskiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

9. Do A. Grzymały-Siedleckiego 3 listy z 1912-1913. Rkps Bibl. Miejska w Bydgosygn. 643.

10. Do W. Rabskiego z 1913 i do Z. Rabskiej z 1913. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2731.

11. Do Z. Przesmyckiego z 1914. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2856.

12. Do W. Borowego 8 listów z 1914-1915. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7447 t. 20.

13. Od T. Micińskiego list otwarty b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

14. Melodie F. Dudy do wierszy T. Nalepińskiego. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2612.

15. Rękopis art. Teatr narodowy czeski. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2676.

OPRACOWANIA

E. CZEKALSKI: Pan Nalepiński jako herold idei Micińskiego. *Prawda* 1911 nr 50-51. — J. LORENTOWICZ: T. Nalepiński. *Lit. i Sztuka*. dod. *Nowej Gaz.* 1911 nr 11-12.

(Nekrologi): Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1918 nr z 22 listopada; *Bluszcz* 1918 nr 49; *Polen* (Wiedeń) 1918 s. 179; *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 47; *Wiedeński Kur. Pol.* 1918 nr 1274; *Zdrój* 1919 nr 1 s. 31.

Poeta kochania ekstatycznego. *Praca* 1922 nr 14. — Z. DĘBICKI: T. Nalepiński. W książce: Portrety. S. II. W-wa 1928. — S. PAZURKIEWICZ: T. Nalepiński. *Kur. Lit.-Nauk.* 1929 nr 11 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. — H. PAŃCZYK: T. Nalepiński. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 1. W-wa 1968. — E. KOZIKOWSKI: T. Nalepiński. *Osnowa* 1969 zima s. 36-49. — S. HELSZTYŃSKI: Przygoda z T. Nalepińskim. *Stolica* 1972 nr 37. — E. KOZIKOWSKI: Łódź i pióro. Łódź 1972.

Gaśnienie. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1905 s. 229-230. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1905 nr 100. — kł. *Wędrowiec* 1905 nr 37. — Br. W. [B. WINAWER]. *Prawda* 1905 nr 15. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1905 nr 102. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 17 s.

319. — S. JASIŃSKI. *Hasło* (Paryż) 1906 nr 2.

On idzie! (X) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1907 t. 2 s. 106. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Czas* 1907 nr 217. — E. LIGOCKI. *Nasz Kraj* 1907 t. 4 z. 9. — K. SROKOWSKI. *Nowa Reforma* 1907 nr 259, 261. — (z.s.). *Gaz. Lw.* 1907 nr 97. — A. ČERNÝ. *Slovanský přehled* (Praga) 1908 s. 47. — SAVITRI [A. ELZENBERG-ZAHORSKA]. *Prawda* 1908 nr 4. — G. GLASS. *Nasz Kraj* 1908 t. 6 z. 1. — W. GOSTOMSKI. *Dzien. Poz.* 1908 nr 1. — W. GOSTOMSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 47. — T. MICIŃSKI. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1908 nr 19. — C. J. *Dzien. Poz.* 1909 nr 48.

Chrzest. SAVITRI [A. ELZENBERG-ZAHORSKA]: Śladami Króla Ducha. *Świat* 1910 nr 45. — W. F. [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1910 t. 2 s. 383-392. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1910 s. 371-372. — W. GOSTOMSKI: Poemat zagadka. *Kur. Warsz.* 1910 nr 286.

Śpiewnik rozdarty. Z. DĘBICKI. *Książka* 1914 nr 9/12 s. 171-172. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 64. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 2 s. 506-507. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Czas* 1914 nr 112. — A. NOWACZYŃSKI. *Sztuka* 1914 z. 23/24. — A. NOWACZYŃSKI. *Świat* 1914 nr 24.

Kazia. K. BUKOWSKI. *Placówka* 1919 nr 22. — E. CZEKALSKI. *Świat* 1919 nr 24. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1919 nr 221. — S. MIŁASZEWSKI. *Dzien. Powsz.* 1919 nr 145.

Ave patria! LECTOR: Bard zmartwychwstającej Polski. *Kur. Por.* 1939 nr 215.

NAŁKOWSKA ZOFIA zob. Słownik współczesnych pisarzy polskich

NAŁKOWSKI WACŁAW (1851–1911)

Pseud. i krypt.: NAŁ.; PRZEWŁOCKI; W. N.; (W. NAŁ.).

Publicysta, krytyk literacki.

Ur. 19 listopada 1851 w Nowodworze w powiecie garwolińskim, w ubogiej rodzinie ziemiankiej. Syn Michała i Celiny z Rudnickich. W 1864 wstąpił do gimnazjum w Lublinie, które ukończył w 1871 ze złotym medalem. W tymże roku udał się na uniwersytet do Krakowa, gdzie studiował matematykę, fizykę, astronomię, geografię matematyczną i kartografię. W ciągu rocznej przerwy przebywał w Petersburgu; uczęszczał tam do szkoły inżynierskiej. Od 1876 publikował w prasie rozprawy geograficzne i publicystykę społeczną. W 1880 przybył do Warszawy i pracował jako nauczyciel geografii w szkołach prywatnych. W 1885 dzięki zapomocie Kasy im. Mianowskiego wyjechał na rok do Lipska celem zebrania w tamtejszych bibliotekach materiałów do geografii fizycznej. W 1886–1889 współpracował z redakcją *Głosu*. W latach następnych prócz prac naukowych w dziedzinie geografii prowadził ożywioną działalność pu-

blicystyczną, która przysparzała mu wielu wrogów, zamykała drogę do katedr uniwersyteckich, wpędzała w trudności materialne. Ponadto wykładał na prywatnych kursach i pensjach żeńskich oraz na tajnych kompletach tzw. Uniwersytetu Latającego w Warszawie. Żoną jego była Anna z Szafranków, z wykształcenia geograf. Pisarka Zofia Nalkowska była ich córką. Zmarł 29 stycznia 1911 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Forpoczty. Książka zbiorowa napisana przez W. Nalkowskiego, M. Komornicką, C. Jellentę. Lw. 1895.

Zawiera następujące artykuły W. Nalkowskiego: Forpoczty ewolucji psychicznej i troglodycy. Studium. (Zob. też poz. 2 i Wyd. zbior. poz. 1); Natura i siła. (*Pravda* 1893 nr 42-43, 45. Zob. też poz. 2 i Wyd. zbior. poz. 1); Trzeba mieć metodę. (*Pravda* 1894 nr 1-2. Zob. też poz. 2 i Wyd. zbior. poz. 1); Głos W. Nalkowskiego.

Przekłady

Forpoczty ewolucji psychicznej i troglodycy: ang.: *Poland* (W-wa) 1968 nr 5 — franc.: *La Pologne* (W-wa) 1968 nr 5 — hiszpański: *Polonia* (W-wa) 1968 nr 5 — szwedzki: *Tidskriften Polen* (W-wa) 1968 nr 5.

2. Jednostka i ogół. Szkice i krytyki psychospołeczne. Kr. 1904.

Zawartość: Skandale jako czynnik ewolucji. (*Przegl. Tyg.* 1898 nr 40. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 2); Wspomnienia krakowskiego studenta sprzed ćwierć wieku. (*Głos* 1887 nr 26-29. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 2); „Chimera” wobec ewolucji. (*Głos* 1901 nr 10); Forpoczty ewolucji psychicznej i troglodycy. Studium. (Zob. poz. 1); Natura i siła. (Zob. poz. 1); Uczeczka na „lono natury”. Wrażenia i refleksje. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 2); Echa; Przeduchowiona; Evoe! Jak ci bogowie na sposoby biorą się! (*Głos* 1899 nr 6); Epizod z rugów pruskich. (*Głos* 1899 nr 41, zob. też Wyd. zbior. poz. 1); Bóg zasmuci, Bóg pocieszy; Reakcja i ewolucja; Poszukiwania utraconego ojca; Z powodu życiorysu Darwina. (*Przegl. Tyg.* 1900 nr 19. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1); Z powodu estetyki Guyau. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1); Warszawski Hegel, czyli czarna niewdzięczność. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Odpowiedź doktorowi Chodackiemu; Odpowiedź dr. Hertzowi; Filozofia praktyczna, czyli etyka pastorska. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 2); Zaściankowa oryginalność. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Socjologia lecznicza. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Nie tędy droga, szanowny panie! (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 2); Et haec meminisse juvabit. (*Głos* 1899 nr 2); Dzikie pretensje; Wyjaśnienie; Trzeba mieć metodę. (Zob. poz. 1).

3. Sienkiewicziana. Szkice do obrazu. Kr. 1904. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Zawartość: Zbyteczny ból. Uwertura. (*Głos* 1903 nr 13); Niefortunny obrońca pana Sienkiewicza. (*Głos* 1903 nr 17 pt. Wyjaśnienie dla ludzi uczciwych); Na sposoby biorą się... (*Głos* 1903 nr 20); „Wyzyskiwani” a „Rodzina Połanieckich”. (*Głos* 1903 nr 21); Sienkiewicz a Zola. (*Głos* 1903 nr 25); Geneza produkcji i chwały pana Sienkiewicza. (*Głos* 1903 nr 43. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2).

Art. krytyczno-polemiczne przeznaczone do tomu *Jednostka i ogół*, pominięte przez wydawcę.

4. Bojownik. Fantazja. W-wa 1904.

5. Z powodu politycznych wystąpień pana Sienkiewicza. W-wa 1907. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Art. polemiczne.

6. O ludziach i ideach. *Kwadryga* 1928 nr 5.

Ogł. z rękopisu niewydanego drugiego tomu *Jednostka i ogół*.

7. Notatki do pracy krytycznej o S. Brzozowskim. Nie druk. Ogł. fragm. *Epoka* 1939 nr 13-15, 18-19; przedr. *Kuźnica* 1945 nr 1; *Kultura* 1951 nr 3.

Ponadto szereg prac z dziedziny geografii.

Bibliografię twórczości podają: S. Lencewicz. *Myśl Współcz.* 1951 nr 5 [powst. w 1936], S. Żółkiewski: Wstęp do wyd.: *Pisma społeczne*. W-wa 1951, S. Kałuski: Wstęp do: *Wybór pism*. Wr. 1952.

Artykuły literackie, publicystyczne i naukowe zamieszczał w następujących czasopismach: *Ateneum* (W-wa 1881, 1883-1886, 1889), *Ateneum* (W-wa 1905), *Głos* (1886-1903; tu m.in.: *Dziennik podróży w góry kielecko-sandomierskie*. 1901-1903), *Liberum Veto*, *Młodość* (1905), *Naokoło Świata* (1906), *Odrodzenie* (1906), *Ogniewo* (1903-1905), *Panteon* (1907-1908), *Polak* (1908), *Poradnik dla Czytających Książki* (1901-1902), *Pravda* (1890, 1893-1894), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1887), *Przegl. Pedagog.* (1886, 1896), *Przegl. Pol.* (1879), *Przegl. Tyg.* (1881-1900), *Przew. Nauk. i Lit.* (1877), *Przyroda*, *Sfinks* (1908), *Spoleczeństwo* (1907, 1909-1910; tu m.in.: *Nowy list naszego mistrza*. [Dot. H. Sienkiewicza]. 1907), *Szkice Społ. i Lit.* (1876), *Tyg. Powsz.* (1881-1884), *Wędrowiec* (1879, 1882, 1886, 1895; tu m.in. tłum.: C. Flammarion: *Początek i koniec światów*. 1879 s. 293-295, 308-312), *Wisła* (1888-1900), *Wolne Słowo* (1907), *Wszelchświat*, *Ziemia*, *Życie* (1887-1888; tu m.in.: *Sztuka włoska pod wpływem warunków geograficznych*. 1888 nr 14) oraz w wydawn. zbior. *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Wydania zbiorowe

1. *Pisma społeczne*. Wybrał i oprac. S. Żółkiewski. W-wa 1951.

Zawartość: Natura i siła. (Zob. *Twórczość* poz. 1); Trzeba mieć metodę. (Zob. *Twórczość* poz. 1); Forpoczty ewolucji psychicznej i troglodycy.

Studium. (Zob. Twórczość poz. 1); Skandale jako czynnik ewolucji. (Zob. Twórczość poz. 2); Epizod z rugów pruskich. (Zob. Twórczość poz. 2); Nie tędy droga, szanowny panie! (Zob. Twórczość poz. 2); Z powodu życiorysu Darwina. (Zob. Twórczość poz. 2); Z powodu estetyki Guyau. (Zob. Twórczość poz. 2); Wspomnienia krakowskiego studenta sprzed ćwierć wieku. (Zob. Twórczość poz. 2); Ucieczka na „lono natury”. Wrażenia i refleksje. (Zob. Twórczość poz. 2); Zasługi Hugona Kollątaja na polu geografii; Filozofia praktyczna, czyli etyka pastorska. (Zob. Twórczość poz. 2); Sienkiewicziana. (Zob. Twórczość poz. 3); Proletariat a twórcy. (*Młodość* 1905. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Z powodu politycznych występów pana Sienkiewicza. (Zob. Twórczość poz. 5); Wielkie nieporozumienie. (*Spółczesność* 1909).

2. Wybór pism. Oprac. S. Kałuski. Wr. 1952.

Zawartość: Skandale jako czynnik ewolucji. (Zob. Twórczość poz. 2); Wspomnienia krakowskiego studenta sprzed ćwierć wieku. (Zob. Twórczość poz. 2); Nie tędy droga, szanowny panie. (Zob. Twórczość poz. 2); Warszawa Hegel, czyli czarna niewdzięczność. (Zob. Twórczość poz. 2); Socjologia lecznicza. (Zob. Twórczość poz. 2); Wystąpienie Tasmarińczyków; Gospodarka jezuitów w Ameryce Południowej, a zwłaszcza w Paragwaju; Zaściankowa oryginalność. (Zob. Twórczość poz. 2); Ucieczka na „lono natury”. Wrażenia i refleksje. (Zob. Twórczość poz. 2); Filozofia praktyczna, czyli etyka pastorska. (Zob. Twórczość poz. 2); Geneza produkcji i chwały pana Sienkiewicza. (Zob. Twórczość poz. 3); Proletariat a twórcy. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1).

Listy i materiały

1. Do A. Wiślickiego 2 listy z 1885. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.

2. Do Z. Wolskiego 2 listy z 1892. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 431.

3. Do J. Radlińskiego 2 listy z 1902 i b.d. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 30.

4. Do redakcji. *Ogniw* 1903 nr 6.

5. Od C. Jellenty 12 listów z 1893-1902. Rkps w zbiorach R. Rosiaka w Lubl.

6. Od M. Konopnickiej z 1900. Rkps Bibl. Uniw. im. M. Curie-Skłodowskiej w Lubl.

7. Od A. Niemojewskiego z 1906. Ogł. E. i R. Rosiakowie. *Przeł. Hum.* 1959 nr 2.

8. Odezwa do anonimowego autora artykułu w *Tyg. Ilustr.* o wyjaśnienie oszczerstwa. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2676.

9. Drobne utwory z archiwum *Życia*. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5450.

10. Autobiografia. Do 1939 znajdowała się w zbiorach Dembego.

OPRACOWANIA

B. PRUS: Sen. — „Głos” kontra Kasie Mianowskiego. *Kur. Codz.* 1899 nr 29; przedr. Kroniki. T. 16. Oprac. Z. Szwey-

kowski. W-wa 1966. — J. G. D. [J. DAWIDOWA-SZCZAWIŃSKA]: Kartki z dziejów nauki polskiej. *Głos* 1902 nr 2.

(Jubileusz:) S. BRZOZOWSKI: Probierze. *Głos* 1903 s. 440. — Av. [A. GLASS]: W. Nałkowskiemu. *Głos* 1903 s. 50. — C. JELLENTA: Jubileusz W. Nałkowskiego. *Ateneum* 1903 z. 2. — W. JEZIERSKI: 25 lat życia i pracy. II. W pracowni. *Ogniw* 1903 nr 4. — *Książka* 1903 s. 61. — A. ŚLIWIŃSKI. *Ogniw* 1905 nr 25.

(Nekrologi:) J. KORCZAK: Jeden przeciw tysiącom. *Nowe Życie* 1911 s. 731-735; L. [L. LIBRACH]. *Nowe Życie* 1911 s. 582-584; L. W.: Wspomnienie pozgonne. *Bibl. Warsz.* 1911 t. 1 s. 612; A. SUJKOWSKI: W. Nałkowski. Wspomnienie pośmiertne. *Ziemia* 1911 nr 6 s. 81-83; *Biesiada Lit.* 1911 nr 9; *Israelita* 1911 nr 5; *Krytyka* 1911 t. 2; *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 5.

H. BOGUSZEWSKA: Wspomnienie. *Wiad. Lit.* 1931 nr 31. — H. LUKREC: W. Nałkowski i J. W. Dawid. Wspomnienia. *Wiad. Lit.* 1931 nr 48. — Z. NALKOWSKA: O moim ojcu. *Kultura* 1931 nr 1. — W. SPASOWSKI: Pamięci W. Nałkowskiego. Człowiek i pisarz. *Wiad. Lit.* 1931 nr 31. — H. WRÓŃSKI: W dwudziestą rocznicę śmierci. *Wolnomyśliciel Pol.* 1931 nr 4-5. — Z. SZWEJKOWSKI: Zarys historii Kasy im. Mianowskiego. *Nauka Pol.* 1932 t. 15 s. 92 i odb.

S. LENCEWICZ: Wspomnienie o W. Nałkowskim w dwudziestą piątą rocznicę śmierci. *Przeł. Geogr.* 1935 t. 15 s. 3-22 i odb. — B. SUCHODOLSKI: Kultura i osobowość. W-wa 1935 s. 639. — K. BZOWSKI: W. Nałkowski. W dwudziestopięciolecie zgonu. *Czasop. Geogr.* 1936 t. 14 s. 387-390. — W. PONIECKI: W. Nałkowski. W 25 rocznicę śmierci. *Wolnomyśliciel Pol.* 1936 nr 5 s. 49-51. — *Oblicze Dnia* 1936 nr 1 s. 1 [not. inf. o pozyskaniu przez redakcję spuścizny rękopiśmiennej W. Nałkowskiego]. — *Krytyka „Legendy Młodej Polski”*. Notatki. *Kuźnica* 1945 nr 1. — L. RYGIER: Mistrz optymizmu. *Robotnik* 1946 nr 241.

C. CZAPOW: Nałkowski — pedagog walczący. *Myśl Współcz.* 1951 nr 5. — J. Z. JAKUBOWSKI: Z dziejów naturalizmu w Polsce. Wr. 1951. — S. LENCEWICZ: Nałkowski jako geograf. *Myśl Współcz.* 1951 nr 5. — H. LUKREC: Wspomnienie o W. Nałkowskim. *Myśl Współcz.* 1951 nr 5. — M. M.: O W. Nałkowskim. *Od A do Z* 1951 nr 13 dod. *Dzien. Pol.* — B. OLSZEWSKA: Gorąca myśl, która mroziła wrogów. *Sprawy i Ludzie* 1951 nr 27 dod. *Gaz. Rob.* — S. ŻÓŁKIEWSKI: W. Nałkowski. *Myśl Współcz.* 1951 nr 5; Sprostowanie Z. Nałkowskiej. Tamże nr 6-7. — S. ŻÓŁKIEWSKI: Wstęp do: W. Nałkowski: Pisma społeczne. W-wa 1951 (ogł. poprzednio *Myśl Współcz.* 1951 nr 5; fragm.

Nowa Kultura 1951 nr 3). — J. JASTER: „Ucieczka na łono natury” czyli wędrówki Nałkowskiego po Kielecczyźnie. *Życie Radomskie* 1952 nr 93. — T. WOJEŃSKI: Postępowe tradycje publicystyki polskiej na przełomie XIX i XX w. *Wiedza i Życie* 1952 nr 7. — *Tyg. Powsz.* 1952 nr 48.

Z. NALKOWSKA: Mój ojciec. W-wa 1953 (fragm. ogł. poprzednio: *Odrodzenie* 1947 nr 47; *Nowiny Lit.* 1948 nr 20; *Twórczość* 1950 z. 10-11; *Mysł Współcz.* 1951 nr 5; *Życie Lit.* 1952 nr 22); wyd. nast. W-wa 1955. — L. KRZYWICKI: Nad świeżą mogiłą. W książce: *Wspomnienia*. T. 2. W-wa 1958. — E. i R.: Nieznane listy A. Niemojewskiego do W. Nałkowskiego. *Przeł. Hum.* 1959 nr 2. — R. ROSIAK: W. Nałkowski o literaturze. *Spr. PAN Wydz. Nauk Społ.* 1959 nr 3/4. — W. Nałkowski. *Pol. krytyka lit.* (1800-1918). *Materiały*. W-wa 1959. — R. ROSIAK: S. Brzozowski w oczach Nałkowskiego. *Annales Universitatis M. Curie-Skłodowska*. Sectio F, t. 16, 1964. — S. BRZozowski: Listy. Oprac. M. Sroka. T. 1-2, Kr. 1970.

Forpoczty. I. SUSSER. *Przeł. Poz.* 1896 nr 2. — K. STERLING: Powrotna fala. Studium. *Przeł. Tyg.* 1897 nr 28. — J. FLACH-

Przeł. Pol. 1898 t. 127 s. 141-144. — L. RYGIER: „Forpoczty” Nałkowskiego a współczesna elita kulturalna. *Pion* 1933 nr 13. — C. JELLENTA: Zapomniana awangarda. *Pion* 1935 nr 29. — C. JELLENTA: „Forpoczty”. *Pion* 1935 nr 30.

Sienkiewicziana. T. PINI. *Pam. Lit.* R. 3 (1904) s. 716.

Bojownik. K. KŁYSZEWSKI. *Nasze Kłasy* 1905 s. 208. — Z. L. Z.: „Bojownik” W. Nałkowskiego. *Ateneum* 1905 z. 4.

Wydania zbiorowe

Pisma społeczne. A. WOHL: Wykzystujemy dobre tradycje naszej postępowej publicystyki. *Prasa Pol.* 1951 nr 7. — Z. S. WIEŚ 1951 nr 7. — J. M. *Sprawy i Ludzie* 1952 nr 60 dod. *Gaz. Rob.* — J. Z. JAKUBOWSKI. *Życie Nauki* 1952 nr 1-2. — M. RADGOWSKI. *Twórczość* 1952 z. 1. — S. SANDLER: Nałkowski na nowo odczytany. *Nowa Kultura* 1952 nr 13. — J. STRZELECKI: Drogi i bezdroża postępowej inteligencji. *Mysł Filoz.* 1952 nr 1. — *Nowa Kultura* 1952 nr 13.

NARZYMSKI JÓZEF (1839 – 1872)

Krypt.: A. K.; A. Z.; J.; J. N.; JÓZEF N.; Z.
Dramato- i powieściopisarz.

Ur. 8 lutego 1839 w Radzikach Małych w powiecie Lipno. Syn Jana i Katarzyny z Grąbczewskich. Dzieciństwo spędził w rodzinnym majątku Bogate (powiat przasnyski). Od 1853 do 1857 uczęszczał do gimnazjum w Płocku. Następnie mieszkając głównie w Warszawie zbliżył się do kół tamtejszej cyganerii artystycznej. W 1860 przebywał w Paryżu, gdzie uczęszczał na wykłady w Collège de France i kontaktował się z Ludwikiem Mierosławskim i Janem Kurzyną. Podczas manifestacji patriotycznej w Warszawie 27 lutego 1861 został ranny. W 1861 był ponownie w Paryżu, a rok później we Włoszech, gdzie zetknął się z Garibaldiem. W październiku 1862 wszedł w skład Komitetu Centralnego „czerwonych” w Warszawie. W końcu grudnia 1862 wyjechał w okolice Mławy i tam z początkiem stycznia 1863 ożenił się z Aleksandrą Krajewską. 19 marca 1863 został aresztowany; po uwolnieniu przebywał w Warszawie i zaangażował się w akcje polityczne skierowane przeciwko rządowi „białych”. Wszedł do tzw. „rządu wrześniowego” pełniąc funkcję kierownika spraw zagranicznych. W październiku 1863 opuścił Warszawę i udał się za granicę. Przebywał kolejno w Paryżu, w Dreźnie i w zaborze pruskim. W 1868 osiadł na stałe w Krakowie. Był członkiem redakcji *Kraju* i współpracownikiem *Kuriera Krakowskiego* (1870). Zmarł w nocy z 4 na 5 lipca 1872 w Jaworzu na Śląsku.

TWÓRCZOŚĆ

1. Wielki człowiek powiatowy. Komedja w 2 aktach. Powst. ok. 1859. Nie druk.

Wyróżniona na drugim konkursie dramatycznym Edwarda Starzyńskiego w 1860 w Warszawie.

Utwór nie zachował się. Fragment dramatu i stresz-

czenie zob. E. Siwiński: Przegląd literatury krajowej. *Gaz. Warsz.* 1861 nr 133.

2. Niekomiczna komedja w 3 aktach. Poz. 1863. Wyst. Poz. 1871.

3. Jak Austria ocalić się może. Drezno 1868.

Broszura polityczna wydana anonimowo.

4. Emigrant w Galicji. Komedja w 3 aktach. Wyst.: Lw. 21 marca 1869; Poz. 26 stycznia 1870. Ogł. *Dzien. Poz.* 1869 nr 28-33.

Współautor W. S. [W. Sabowski].

5. Poświęcenia. Komedja w 4 aktach. Wyst.: Kr. 22 kwietnia 1869; Poz. 9 października 1872. Ogł. *Tyg. Ilustr.* 1870 nr 138-142, 144-147, 150.

Wyst. także pt. Poświęcenia, czyli starzec w konkursach, a panna na koszu.

Współautor W. Skiba [W. Sabowski].

6. Pieniądze i oczy. Szkic dramatyczny w 1 akcie. *Kalina* 1869 nr 6-8.

Rękopis pt. Pieniądze i oczy, czyli 500 reńskich lub talent aktorski. Szkic dramatyczny. Rkps Ossol. sygn. 10855/I.

7. Epidemia. Komedja w 4 aktach. Wyst.: Kr. 25 lutego 1871; Poz. 13 czerwca 1871; Lw. 27 października 1871; W-wa 21 września 1872. Ogł. *Tyg. Ilustr.* 1871 nr 164-166, 168-177. Wyd. osob. W-wa 1875.

Utwór wyróżniony pierwszą nagrodą na konkursie dramatycznym krakowskim w 1871.

Przekład ros.: Swiaczyn. Petersb. 1873 (pt.: Birziewaja epidemija).

Rkps Bibl. Tow. Przyj. Nauk. w Poz. sygn. 1088; Ossol. sygn. 11033/I (fragm.).

8. Pan prezydent miasta Krakowa w kłopotach. Obrazek sceniczny w 2 aktach. Wyst.: Kr. 10 kwietnia 1871; Poz. 25 lutego 1872. Ogł. *Tyg. Wielkop.* 1871 nr 19-26. Wyd. osob. Poz. 1871. Wyd. nast.: Lw. 1913 *Teatr dla Wszystkich* 38; Lw. [b.r.] *Teatr dla Wszystkich* 38.

9. Historia o dwóch parach zakochanych i o połowie trzeciej. *Sobótka* 1871 nr 1-11. Wyd. osob. Poz. 1871 (wspólnie z poz. 11).

Współautor W. Sabowski.

10. Ojczym. Powieść współczesna. *Mrówka* 1871 nr 1-13; *Tyg. Wielkop.* 1872 nr 5-36. Wyd. osob. Poz. 1873. Wyd. nast.: Lw. 1902 (z podtyt.: Powieść na tle wypadków ostatniego powstania); Wr. 1958 *BN I*, 168 (wstęp i oprac. Z. Żabicki).

11. Pozory mylą. Odgrzewana powiastka. *Sobótka* 1871 nr 12-14. Wyd. osob. Poz. 1871 (wspólnie z poz. 9).

12. Pozytywni. Komedja w 4 aktach. Wyst.: Kr. 7 maja 1872; Poz. 11 czerwca 1872; W-wa 13 czerwca 1873; Lw. 2 lipca 1873. Ogł. *Tyg. Ilustr.* 1872 nr 230-232, 234, 236-237, 239-240, 242, 244-245. Wyd. osob. W-wa 1875.

Otrzymała pierwszą nagrodę na konkursie krakowskim w 1872.

Przekład czes.: F. V. Hovorka. Wyst. Praga 1884.

13. Trzy miesiące. Ze znalezionej rękopismu wydala... *Tyg. Wielkop.* 1873 nr 1-11 i wyd. osob. Poz. 1873. Wyd. nast.: Poz. 1879 *Bibl. Powsz.* 8 (pt. Ostatnie trzy miesiące życia); *Tyg. Powieściowo-Nauk.* dod. *Gaz. Pol.* (Chicago) 1885 nr 1-8. Wyd. osob. Chicago 1885; Poz. 1958 *Nowela Pol.* 1 (do druku przygotowała D. Pędzińska).

Przekład włoski: M. z Jukowskich Capranica. *Popolo Romano* 1879.

14. Bez tytułu. Obraz dramatyczny w 3 aktach. Wyst. Lw. 27 sierpnia 1879. Nie druk.

15. Pamiętnik starego partyzanta z roku 1863. Nie druk.

Rkps znajdował się w Bibl. Krasieńskich sygn. 4626.

16. Wnuki hetmańskie. Nie druk.

Komedja nie dokończona.

Utwory literackie, artykuły krytyczne i publicystyczne umieszczał w czasopismach: *Dzien. Lit.* (1870), *Dzien. Poz.* (1869-1871; tu m.in. rubr. O tym i o owym. 1869-1871), *Gaz. Warsz.* (1861), *Kalina* (1869), *Kraj* (Kr. 1868), *Kur. Kr.* (1870), *Mrówka* (1871), *Pszczola* (1861; tu wiersze: Biały smutek. Nr 57; Cóżem ja winien? Nr 42; Ideał. Nr 48), *Sobótka* (1869, 1871; tu: Dzieje sceny polskiej w Wielkopolsce. 1869 nr 50; O teatrze narodowym. 1869 nr 42-49; O stanowisku prawnym kobiety. 1871 nr 14-16), *Świt* (1872), *Tyg. Ilustr.* (1861, 1870-1872; tu m.in.: Do śpiewaka Lilli Wenedy [wiersz]. 1861 nr 87), *Tyg. Wielkop.* (1871-1873; tu m.in.: O repertuarze teatralnym. 1871 nr 42; Słowo o teatrze, znaczeniu tegoż i o moralności scenicznej. 1871 nr 15-17; William Ewart Gladstone. Szkic biograficzny. 1871 nr 1-2), *Wieniec* (1872), *Wytrwałość* (Bruksela 1865; tu: Tomasz Kolbe. Życiorys. Nr 76).

Nadto pośmiertnie ogłoszono jego utwory w czasopismach: *Dzien. Poz.* (1892), *Ilustr. kalendarz kr.* Kr. 1873 s. 40-48, *Kur. Codz.* (1892; tu wiersz: Do przyjaciół. Nr 356), *Kur. Warsz.* (1891; tu: Z teki Narzymskiego. Nr 101), *Nowa Reforma* (1892; tu wiersz: Do***. Nr 89), *Tyg. Ilustr.* (1879; tu wiersz: Parga. Ustęp z dziejów starożytnej Grecji. Nr 159), *Wiek* (1892; tu wiersz: Do*. Nr 80).

Przekłady

1. Ch. Narrey: Takie one wszystkie. Komedja w 1 akcie. Wyst. W-wa 1868; Kr. 1869; Kr. 1891.

2. A. L. Delacour, E. Labiche: Za pozwoleniem, łaskawa pani! Komedja w 1 akcie. Wyst. W-wa 1870; Kr. 1873. Wyd. Kr. 1891.

3. Molière: Skąpiec. Komedia w 5 aktach. Wyst. W-wa 1870; Kr. 1871. Nie druk.

4. A. K. Tołstoj: Śmierć Iwana Groźnego. Tragedia w 5 aktach. Wyd. Kr. 1870. Wyst. Kr. 1874.

5. Beaumarchais: Matka występna, czyli inny Tartufe. Dramat w 5 aktach. Wyst. Kr. 1872. Nie druk.

6. A. K. Tołstoj: Car Fiodor Iwanowicz. Tragedia w 5 aktach. Wyst. Kr. 1881. Nie druk.

7. T. de Banville: Gringoire. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 1883. Nie druk.
Rkps. Bibl. Jagiel. sygn. 4539.

Listy i materiały

1. Do J. Kurzyny listy z 1859-1862. Rkps. Bibl. Raperswil. sygn. 842 — zniszczone podczas wojny.

2. Do K. Borkowskiego listy z 1859-1864. Rkps. Bibl. Raperswil. sygn. 1773 — zniszczone podczas wojny.

3. Do Organizacji Jeneralnej Wojska Polskiego poza granicami zaboru moskiewskiego listy z 1863-1864. Rkps. Bibl. Raperswil. sygn. 844 — zniszczone podczas wojny.

4. Do J. I. Kraszewskiego z 1866. Rkps. Bibl. Jagiel. sygn. 6523 IV.

5. Do redakcji. Ogl. *Dzien. Poz.* 1869 nr 161.

6. Do W. Bełzy z 1871. Rkps. Ossol. sygn. 12420/I.

7. Do J. Chęcińskiego 3 listy z 1871. Rkps. Ossol. sygn. 4360/II.

8. Do nieznanego adresata z 1871. Rkps. Bibl. Jagiel. sygn. 7913 III.

9. Do A. Gillera z 1872. Rkps. Bibl. Raperswil. sygn. 1900 — zniszczony podczas wojny.

10. Do A. Gójskiego z 1872. Rkps. Ossol. sygn. 12039/II.

11. Do L. Gumplowicza z 1872. Rkps. Bibl. Jagiel. sygn. 6444 t. 4.

12. Do S. Działyńskiego b.d. Rkps. Bibl. Kórn. — Arch. powstania styczniowego P 11 t. 19 nr 27.

13. Do L. Mierosławskiego b.d. Rkps. Bibl. Raperswil. sygn. 850 — zniszcz. podczas wojny.

14. Autograf z 1872. Rkps. Ossol. sygn. 12039/II.

15. Materiały biograficzne zebrane przez A. Wołyńskiego. Rkps. Bibl. Raperswil. sygn. 1869 — zniszcz. podczas wojny.

OPRACOWANIA

(Nekrologi i wspomnienia pośmiertne):
A. BELCİKOWSKI. *Wieniec* 1872 nr 64-65; K. ESTREICHER. *Czas* 1872 nr 151; K. E. [K. ESTREICHER]. *Tyg. Ilustr.* 1872 nr 239; A. A. KRYŃSKI. *Niwa* 1872 t. 2 nr 16; E. LUBOWSKI. *Kłosy* 1872 nr 369; Ł. *Tyg. Roman-sów i Powieści* 1872 nr 186; A. NIEWIAROWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1872 nr 241; Dr. W. M. O. [W. OLENDZKI]. *Opiekun Domowy* 1872 nr 38; W. M. O. [W. OLENDZKI]. *Tyg. Wielko-pol.* 1872 nr 35; *Dzien. Poz.* 1872 nr 151, 154; *Gaz. Nar.* 1872 nr 185; *Gaz. Pol.* 1872 nr 149; *Kraj* (Kr.) 1872 nr 153; *Świt* 1872 nr 24; *Tyg. Wielkop.* 1872 nr 28; *Warsz. Roczn. Lit.* 1872 s. 145.

F. DOBROWOLSKI. *Tyg. Wielkop.* 1873 nr 12. — B. K. [B. KOMOROWSKI]. *Strzecha* 1873 nr 4. — *Ilustr. powst. kalendarz dla wszystkich stanów układu A. Nowoleckiego.* Kr. 1873 s. 40-48. — *Kalendarz nar. gosp.* Lw. 1873. — *Kur. Codz.* 1873 nr 23, 38. — cz.: Z życia Narzymskiego. *Gaz. Nar.* 1875 nr 130. — *Kur. Codz.* 1875 nr 3, 12, 21, 39, 52, 56, 70. — W. RAPACKI: Aktor o autorach. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 332. — P. CHMIEŁOWSKI: Początki naszej komedii społecznej. *Ateneum* 1897 t. 1 s. 527-552; przedr. w książce: Nasza literatura dramatyczna. T. 2. Petersburg. 1898 s. 182-239. — Z. KOŚCIESZA: Z kołom wieku. Ze wspomnień dziennikarza. *Rola* 1901 nr 11. — M. *Ziemia Lubel.* 1910 nr 57. — GRABIEC: Rok 1863. *Poz.* 1913. — T. SINKO: Pięćdziesięciolecie J. Narzymskiego. *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 28. — Z. TEMPKA-NOWAKOWSKI: J. Narzymski i komedia społeczna. Kr. 1922. [Rec.: T. Grabowski. *Kur. Poz.* 1922 nr 194; W. Hahn. *Słowo Pol.* 1922 nr 166; S. Papée. *Przeegl. Por.* 1922 nr 247; T. Sinko. *Czas* 1922 nr 152; M. Kridl. *Przeegl. Warsz.* 1924 nr 29]. — A. LANGE. *Le Journal de Pologne* (W-wa) 1924 nr 229. — S. DEMBY: Bene Merentes. Dobrze zasłużeni z ziemi płockiej. *Księga pamiątk. Koła Płoczan.* W-wa 1931 i odb. — Z. KORNACKA: Płoczenie w komedii polskiej. *Życie Mazowsza* 1935 nr 11. — K. CZACHOWSKI: Inicjator polskiej komedii społecznej. *Kur. Lit.-Nauk.* 1939 nr 6 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*; przedr. w książce: Między romantyzmem a realizmem. W-wa 1967. — A. ROGALSKI. *Tęcza* 1939 nr 4. — Z. ŻABICKI: Narzymski wśród współczesnych. Wr. 1956. [Rec.: A. Brodzka. *Pam. Lit.* R. 67 (1956) s. 285; K. Groniowski. *Przeegl. Hist.* 1956 s. 801-807; H. Markiewicz: Literatura polska po roku 1864. *Roczn. Lit.* 1956 s. 194-197]. — Z. ŻABICKI: Narzymski i jego powieść „Ojczym”. *Życie Lit.* 1956 nr 8. — Z. ŻABICKI: [Wstęp do:] J. Narzymski: Ojczym. Wr. 1958 s. III-

-CXLII.—S. KOSTANECKI: O wybitnych obywatelach Rypińskiego. *Notatki Plockie* 1961 nr 20.—J. Narzyski. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Księga 3. Ułożył i oprac. P. Hertz. W-wa 1962 s. 627.—Z. ŻABICKI: J. Narzyski. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 3. W-wa 1969.—S. KIENIEWICZ: Powstanie styczniowe. W-wa 1972 passim.

Wielki człowiek powiatowy. E. SIWIŃSKI. *Gaz. Warsz.* 1861 nr 133.

Niekomiczna komedia.—St. B. *Dzien. Lit.* 1863 nr 9.—*Afisz Teatr.* 1871 nr 5.—*Tyg. Wielkop.* 1871 nr 45.

Emigrant w Galicji. W. ŁOZIŃSKI. *Dzien. Lit.* 1869 nr 12.—[J. STARKEL]: Listy Sofroniusza Mykity. III. *Kraj* 1869 nr 26.

Poświęcenia. λμκ NIE-LAMBDA. *Dzien. Poz.* 1869 nr 155.—*Czas* 1869 nr 93.—*Dzien. Poz.* 1869 nr 152.—*Gaz. Nar.* 1869 nr 101.—*Kalina* 1869 nr 9.—*Kraj* 1869 nr 52, 56.—*Dzien. Powsz.* 1872 nr 233.—S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1882 nr 26.—*Kur. Por.* 1882 nr 153.

Epidemia. O'LE [W. M. OLENDZKI]. *Tyg. Wielkop.* 1871 nr 11, 14.—K. SKRZYŃSKI. *Dzien. Pol.* 1871 nr 78-79.—A. Ś. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1871 nr 32.—S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1871 t. [19] s. 505-507.—*Czas* 1871 nr 35, nr 48, nr 237.—*Gaz. Pol.* 1871 nr 109.—*Gaz. Warsz.* 1871 nr 63.—*Kłosa* 1871 nr 298.—*Kraj* 1871 nr 50.—*Kur. Teatr. Lw.* 1871 nr 28.—*Przegl. Lw.* 1871 t. 1 s. 495.—*Sobótka* 1871 nr 25.—*Unia* 1871 nr 59.—W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1872 nr 209.—D. HENKIEL. *Wieniec* 1872 nr 79.—ISKRA. *Kolce* 1872 nr 25.—K. KASZEWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1872 nr 39.—J. KOTARBIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1872 nr 39.—F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Kłosa* 1872 nr 378.—E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1872 nr 41.—W. SZYMANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1872 nr 249.—*Czas* 1872 nr 255, nr 259.—*Dzien. Poz.* 1872 nr 146.—*Gaz. Pol.* 1872 nr 209.—*Gaz. Wielkop.* 1872 nr 70.—*Kur. Poz.* 1872 nr 144.—*Niwa* 1872 nr 19.—E. LUBOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1873 t. 2 s. 374-378.—*Tydzien* 1873 nr 16-17.—J. MIŁK. [J. MIŁKOWSKI]. *Kalisanin* 1874 nr 12.—*Czas* 1874 nr 221.—*Dzien. Poz.* 1874 nr 1, nr 22.—*Ojczyzna* 1875 nr 88.—*Dzien. Poz.* 1876 nr 31.—*Kur. Poz.* 1876 nr 22.—*Kur. Por.* 1879 nr 251.—*Kur. Por.* 1881 nr 311.—*Tyg. Powsz.* 1881 nr 21-22.—a.—*Echo*

Muz., Teatr. i Artyst. 1887 nr 210.—q. [M. GAWALEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1887 nr 222.—SĘP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1887 nr 41.—*Kur. Por.* 1887 nr 273.—T. JESKE-CHOŃSKI. *Niwa* 1889 nr 20.—*Kur. Por.* 1889 nr 268.—ZOIL [H. GLIŃSKI]. *Kraj* 1891 nr 48.—MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Nar.* 1896 nr 51-52.—K. MALCZEWSKI. *Gaz. Poniedziałkowa* 1896 nr 9.—*Dzien. Kr.* 1896 nr 51.—R. ROLA. *Praca* 1903 nr 12.—*Dzien. Poz.* 1903 nr 62.—J. FRÜHLING. *Świat* 1953 nr 16.—Z. GREŃ. *Gaz. Kr.* 1953 nr 95.—J. KALISZEWSKI. *Program Teatru J. Słowackiego* (Kr.) 1953.—T. KWIATKOWSKI. *Od A do Z* 1953 nr 16.—H. VOGLER: „Epidemia” w krakowskim teatrze. *Życie Lit.* 1953 nr 16.—Kr. Zb. [K. ZBIJEWSKA]. *Od A do Z* 1953 nr 20.—*Teatr* 1953 nr 9.

Pan prezydent miasta Krakowa w kłopotach. K. ESTREICHER. *Tyg. Ilustr.* 1871 nr 174.—A. Z. [J. NARZYMSKI]. *Dzien. Poz.* 1871 nr 91.—O'LE [W. M. OLENDZKI]. *Tyg. Wielkop.* 1871 nr 18.—*Czas* 1871 nr 48, nr 84.—*Kłosa* 1871 nr 303.—*Kraj* 1871 nr 83.—*Kur. Teatr. Lw.* 1871 nr 39.—T. SZCZERBA. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1913 s. 196-197.—W. BODNICKI. *Teatr* 1954 nr 44.

Ojczym. K. K. [K. KANTECKI]. *Dzien. Mód* 1872 nr 5.—*Kur. Poz.* 1872 nr 212; *Tyg. Wielkop.* 1872 nr 38 [odpowiedź polemiczna J. Narzyskiego na recenzję w *Kur. Poz.*].—Z. ŻABICKI: Wstęp do: J. Narzyski: *Ojczym.* Wr. 1958.—(S). *Trybuna Ludu* 1958 nr 162.—jzs [J. SŁOJEWSKI]. *Współczesność* 1958 nr 20.—J. IWASZKIEWICZ. *Życie Warszawy* 1961 nr 102.—J. DETKO: Chłopi w powstaniu styczniowym w literaturze polskiej lat 1864-1914. *Roczn. Dziejów Ruchu Lud.* 1964 nr 6.

Pozytywni. *Tyg. Ilustr.* 1871 nr 209.—** [S. KOŹMIAN]. *Czas* 1872 nr 190.—S. KOŹMIAN. *Kur. Poz.* 1872 nr 132; przedr. w książce: *Teatr. Wybór pism.* T. 2. Kr. 1959 s. 74.—L... W... *Gaz. Wielkop.* 1872 nr 36.—S.—s. *Przegl. Tyg.* 1872 nr 20.—OMIKRON [W. SABOWSKI]. *Gaz. Nar.* 1872 nr 132.—ASZ [A. SZCZEPAŃSKI]. *Świt* 1872 nr 20.—S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1872 t. 24 s. 449-457.—(x). *Kur. Poz.* 1872 nr 106.—*Afisz Teatr.* 1872 nr 95-97.—*Bluszcz* 1872 nr 27.—*Czas* 1872 nr 83, 106, 108.—*Dzien. Poz.* 1872 nr 108, nr 132.—*Kłosa* 1872 nr 364.—*Kraj* 1872 nr 109.—*Opiekun Domowy* 1872 nr 15-52.—*Świt* 1872 nr 20.—*Tyg. Wielkop.* 1872 nr 20.—*Warsz. Roczn. Lit.* 1872 s. 81.—M. M.: *Starzy i młodzi.* (Z powodu konkursowej komedii J. Narzyskiego). *Gaz.*

Pol. 1873 nr 6. — *Czas* 1873 nr 38, nr 248. — *Kur. Poz.* 1873 nr 46. — WEREDYK [K. BARTOSZEWICZ]. *Afisz Teatr.* 1874 nr 132. — -J-. *Kur. Codz.* 1874 nr 96. — K. KASZEW-SKI. *Tyg. Ilustr.* 1874 nr 332-333. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1874 nr 19-20. — A. PILECKI. *Warsz. Roczn. Lit.* 1874 s. 119. — H. ST. [H. STRUVE]. *Kłosa* 1874 nr 464. — D. ZGLIŃ-SKI. *Nitwa* 1874 nr 58, 60. — [D. ZGLIŃSKI]. *Przegl. Tyg.* 1874 nr 19. — *Czas* 1874 nr 21, nr 233, nr 292. — *Dzien. Warsz.* 1874 nr 90. — *Kolce* 1874 nr 19. — *Kraj* 1874 nr 22. — *Kronika Rodz.* 1874 nr 10. — *Tyg. Romanów i Powieści* 1874 nr 280. — E. LUBOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1875 t. 2 s. 299-303. — -J-. *Kur. Codz.* 1876 nr 145. — *Czas* 1877 nr 122. — Z. P. *Bluszcz* 1880 nr 22. — *Czas* 1880 nr 102, nr 104. — *Dwutyg. dla Kobiet* 1881 nr 6. — *Warta* 1881 s. 3831-3832. — A. Z. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1883 nr 12. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 128. — (—). *Dzien. Łódzki* 1884 nr 59. — *Kur. Codz.* 1884 nr 202. — -a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 148. — -a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 330. — A. Br. *Kur. Codz.* 1890 nr 24. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1890 nr 18. — CZEŚNIK [C. JANKOWSKI]. *Kraj* 1890 nr 3. — K. ZA-LEWSKI. *Kur. Warsz.* 1890 nr 25. — ZOIL [H. GLIŃSKI]. *Kraj* 1891 nr 40. — *Kur. Por.* 1891 nr 284. — *Dzien. Pol.* 1892 nr 142, nr 144. — *Gaz. Lw.* 1892 nr 117. — J. K. *Nowy Kur. Pol.* 1893 nr 17. — H. MOL. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 44. — (§). *Kur. Lw.* 1895 dod. do nr 300.

Trzy miesiące. A. Bł. [A. BLYDOW-SKI]. *Dzien. Mód* 1873 nr 15. — M. M. K. [M. M. KOZŁOWSKI]. *Gaz. Poz.* 1958 nr 305. — Z. JĘDRZYŃSKI. *Pomorze* 1959 nr 6. — J. MACIEJEWSKI. *Twórczość* 1960 nr 5.

Bez tytułu. M. D. Ch. [M. DZIKOWSKI]. *Dzien. dla Wszystkich* 1879 nr 78. — *Gaz. Nar.* 1879 nr 199.

Recenzje przekładów

Ch. Narrey: *Takie one wszystkie. O...le* [W. M. OLENDZKI]. *Kalina* 1869

nr 35. — *Czas* 1869 nr 276. — *Kraj* 1869 nr 228. — *Kraj* 1871 nr 100.

A. L. Delacour, E. Labiche: *Za pozwoleniem, łaskawa pani!* *Czas* 1873 nr 166. — *Kraj* 1873 nr 164. — *Czas* 1878 nr 124.

Molier: *Skąpiec*. [S. KOŹMIAN]. *Przegl. Pol.* 1871 z. 6 s. 540; przedr. w książce: *Teatr. T. 2. Kr.* 1959 s. 56. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1870 nr 32. — *Czas* 1871 nr 122-125; nr 251; nr 254. — *Dzien. Pol.* 1871 nr 276. — *Gaz. Warsz.* 1871 nr 140. — *Kraj* 1871 nr 122, nr 225. — B. *Gaz. Wielkop.* 1872 nr 61. — [S. KOŹMIAN]. *Kur. Poz.* 1872 nr 135; przedr. w książce: *Teatr. T. 2. Kr.* 1959 s. 84. — *Czas* 1872 nr 102; nr 104; nr 226; nr 230. — *Dzien. Poz.* 1872 nr 135. — *Kraj* 1872 nr 226. — *Czas* 1873 nr 166. — *Czas* 1876 nr 177. — *Czas* 1881 nr 100. — *Kur. Por.* 1904 nr 346. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 297; przedr.: *Ludzie i bydłatka. W-wa* 1933; *Pisma. T. 24. W-wa* 1966.

A. K. Tołstoj: *Śmierć Iwana Groźnego*. OMIKRON [W. SABOWSKI]. *Dzien. Mód* 1874 nr 15. — GERWAZY [L. SIEMIENSKI]. *Kłosa* 1874 nr 463. — K. SKRZYŃSKI. *Przegl. Pol.* 1874 z. 11 s. 272. — *Bluszcz* 1874 nr 19. — *Czas* 1874 nr 96. — *Kraj* 1874 nr 99. — *Szkice Spół. i Lit.* 1876 nr 20. — *Czas* 1876 nr 111. — *Czas* 1877 nr 104. — A. Z. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1883 nr 10. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 111. — (P.) [M. PAWLIKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1883 nr 111.

Beaumarchais: *Matka występna*. S. KOŹMIAN. *Przegl. Pol.* 1872 z. 5 s. 292; przedr. w książce: *Teatr. T. 2. Kr.* 1959 s. 155. — Ψ [M. PAWLIKOWSKI]. *Kraj* 1872 nr 248. — (K. S.) [K. SKRZYŃSKI]. *Dzien. Poz.* 1872 nr 267. — *Czas* 1872 nr 244, nr 248. — *Gaz. Warsz.* 1872 nr 252.

A. K. Tołstoj: *Car Fiodor Iwanowicz*. [A. BELCIKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 304. — (S.) [K. SKRZYŃSKI]. *Czas* 1881 nr 228. — *Czas* 1881 nr 226. — *Gaz. Kr.* 1881 nr 47.

NAWROCKI WŁADYSŁAW (ok. 1870–1931)

Pseud. i krypt.: BHAGAWATRA; IWO; W. N.; WŁ. N.

W *Sowizdrzale* posługiwał się prawdopodobnie również następującymi pseud. i krypt.: n.; SOWIZDRZAŁ; W-N.; WŁ. N-I.; ZBOLAŁY WYDAWCA.

Poeta, tłumacz, krytyk literacki.

Ur. w 1870 (wg Dębickiego, w 1872 wg Encyklopedii Orgelbranda) w Warszawie. Był synem Władysława, lekarza, i Marii z Plewińskich. Po ukończeniu VI Gimnazjum w Warszawie zapisał się na uniwersytet w Krakowie, gdzie studiował filologię polską, historię Polski i historię

sztuki. W czasie podróży wakacyjnej z Krakowa do Warszawy został aresztowany i osadzony w Cytadeli, a następnie zesłany na dwa lata do Mitawy w guberni kurlandzkiej. Wyjechał potem do Włoch — przebywał głównie we Florencji. Po powrocie do kraju zamieszkał w Warszawie. Od 1913 był redaktorem i wydawcą *Sowizdrzala*. Twórczość jego zarówno oryginalna jak i tłumaczenia pozostały rozproszone po czasopiśmie. Zmarł 15 lutego 1931 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Maj. Księga miłości. Poemat. *Ateneum* 1900 t. 3 s. 528-545. Fragn. przedr. *Kur. Warsz.* 1900 nr 152. Wyd. osob. W-wa 1902.

Poemat nagrodzony na konkursie *Prawy* w 1899.

Utworki własne i przekłady oraz artykuły krytyczne zamieszczał w czasopiśmie: *Ameryka* (Toledo 1896), *Ateneum* (1894-1895, 1898-1904; tu m.in. Księga sonetów. 1899 t. 2 [cykl 18 wierszy]; Królewskie sonety. Bolesław Chrobry. Ryxa. Władysław Warneńczyk. Zygmunt III. 1903 t. 1; Ronda. 1904 t. 4), *Bibl. Warsz.* (1898-1899, 1903-1904; tu m.in.: Z cyklu sonetów. Jesienna sonata. 1898 t. 1; Ronda. 1899 t. 4, 1903 t. 3, 1904 t. 3, 4), *Bluszcz* (1897-1900, 1902-1903, 1905-1912, 1915; tu m.in.: Znad mogiły. 1897 nr 43; Alfons Daudet. 1898 nr 5; Z cyklu sonetów. Na jednej stronie. 1898 nr 15; Wiosenne sny. 1898 nr 19; Kwiat paproci. 1898 nr 25; Pieśń Szopena. 1898 nr 38; Z jesiennych wrażeń. 1898 nr 50; Henryk Heine. 1900 nr 6-7; Na Brockenie. 1900 nr 7; Czy nie żal ci? 1900 nr 12; Ostatni jasny dzień. 1902 nr 41; Ronda. 1906 nr 35; Alfred Tennyson. 1909 nr 44; Stulecie Chopina. Chopin i George Sand. 1910 nr 9; Mark Twain. 1910 nr 19-20; Björnsterjerne-Björnson. 1910 nr 22, 27; Zygmunt Gloger. 1910 nr 35; Królewskie sonety. Kinga. 1915 nr jubileuszowy s. 44), *Chimera* (1901; tu: Z Sonetów królewskich. Wanda. Ludgarda. Jan Olbracht. Zygmunt August. T. 3 z. 9 s. 440-443), *Dzien. Chicagoski* (1899-1900, 1907-1908, 1911-1912), *Dzien. Pol.* (1928), *Echo Lit.* dod. tyg. *Dzien. Pol.* (1898), *Gaz. Administracji i Policji Państwowej* (1923), *Ilustracja Pol.* (1901), *Ilustr. Przegl. Teatr.* (1921), *Israelita* (1900, 1910-1911), *Kłosa* (1888-1890; tu m.in.: Kwiat konwalii. 1888 nr 1210; Jesienny śpiew. 1889 nr 1261; Nie pragnę więcej; Z szumem fal. 1890 nr 1280), *Kraj* (1908), *Krytyka* (1897, 1906), *Kur. Codz.* (1888-1889, 1893, 1896, 1899, 1903; tu m.in.: Sonety. 1888 nr 126), *Kur. Niedzielny* (1896-1897; tu m.in.: Byron i Grecja. 1897 nr 14-15), *Kur. Warsz.* (1898-1900, 1907-1908, 1910-1912, 1914, 1916-1917, 1922-1923, 1927-1931; tu m.in.: Z cyklu Królewskie sonety. Dąbrówka. Sonet ostatni. 1907 nr 241; Ronda. 1908 nr 1, 1910 nr 65, 1912 nr 56, 1914 nr 162; Z cyklu Sonety włoskie. Weronia. Mantua. Piza. Prolog.

1922 nr 1, 15, 110, 1923 nr 103; Wenecja. 1923 nr 173; Rondo. 1929 nr 288), *Kur. Świąteczny* (1910), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1910-1911, 1913), *Naprzód* (1895, 1902, 1906, 1911), *Nowa Reforma* (1906; tu m.in.: Ronda. Nr 87 dod. lit.; Z cyklu Królewskie sonety), *Ognisko* (1890), *Ognisko Rodz.* (1900), *Pobudka* (1927-1928), *Praca* (1901), *Prawda* (1908), *Przegl. Polit.*, *Spol. i Lit.* (1907), *Przegl. Powsz.* (1905), *Przegl. Poz.* (1895), *Przegl. Zakopiański* (1901; tu: Sonety. Nr 44), *Reforma* (Chicago 1891), *Robotnik* (1927), *Robotnik Pol.* (Kr. 1918), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1912; tu: Ronda. Nr 31), *Ruch* (1891; tu: Z cyklu Sonetów „Z żywymi naprzód”. XIV. Nr 1), *Sfinks* (1908, 1911-1912, 1916; tu m.in.: Z cyklu Sonety królewskie. Herman. Gryfina. Sonka. Władysław IV. 1908 t. 1 z. 1), *Sowizdrzał* (1912-1928), *Spoleczeństwo* (1910), *Sylwan* (1907), *Świat* (Kr. 1890), *Świat* (W-wa 1906-1912; tu m.in.: Z cyklu Sonety królewskie. Bolesław Śmiały. Królowa Jadwiga. Jan III Sobieski. Stanisław August. 1907 nr 3, 9; Wolność Polski w poezji niemieckiej. 1907 nr 2; Z cyklu Sonety włoskie. W rocznicę bitwy pod Solferino. 1909 nr 29), *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* (1906), *Tyg. Ilustr.* (1888-1889, 1891-1900, 1901, 1910-1912; tu m.in.: A. Daudet. 1898 nr 2; G. Leopardi. 1898 nr 27; A. Puszkina. 1899 nr 24; J. W. Goethe. 1899 nr 36; E. A. Poe. 1899 nr 41; Felicjan Faleński jako tłumacz. 1910 nr 44; Byron i Albania. 1911 nr 42), *Tyg. Mód i Powieści* (1908), *Tyg. Nar.* (1900), *Tyg. Pol.* (1900-1902), *Urwisz* (1898), *Wędrowiec* (1893, 1895-1896, 1898-1900, 1902-1904; tu m.in.: O zmkroku. 1893 nr 37; Sonet. 1893 nr 47), *Wiad. Artyst.* (1899), *Wiek* (1899), *Wiek Ilustr.* (1900), *Ziarno* (1903-1905, 1908), *Złoty Róg* (1912-1913), *Żołnierz Pol.* (1923), *Życie* (W-wa 1889-1890), *Życie* (Kr. 1897-1898; tu m.in. Gdy na sen śmierci. 1897 nr 8), *Życie Pol.* (1914; tu: Z sonetów królewskich. Wanda. Olbracht. Zygmunt I. Jan Kazimierz. August Mocny. Stanisław Leszczyński. Z. 3).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909; wyd. 2 Poz. [1923], *J. Ungra kalendarz warsz. na r. 1894*. W-wa 1893, *Kalendarz „Wiek Ilustr.”* W-wa 1903, *Księga sonetów pol.* Ułożył A. Lange. W-wa

1899, *Nowina. Książka zbior.* W-wa 1914-1915, *Pisanka.* W-wa 1900 (tu: Z cyklu „Upojenie”), *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego.* Lw. 1899, *Słowackiemu. Jednodniówka.* Kr. [1904] (tu: Z cyklu Sonety królewskie. Sonka. Bolesław Śmiały), *Znicz. Noworocz. lit.* W-wa 1903.

Przekłady

1. *Gaudeamus! Pieśni wędrownego grajka, z Rudolfa Baumbacha, Wiktora Scheffela i Juliusza Wolffa.* W-wa 1899.

Współtłumacze: C. Jankowski, J. Łętowski, A. Niemojewski, W. Zagórski.

2. A. Chamisso: Miłość i życie kobiety. W-wa 1902.

3. J. Zeyer: Raduz i Mahulena. Baśń słoweńska. W-wa 1905 [1904].

4. H. Heine: Z nietłomaczonych poezji. Pieśni współczesne. 1839-1846. *Sfinks* 1908 t. 2-3. Wyd. osob. W-wa 1909.

Tłumaczył drobne utwory następujących autorów: B. del Aleazar, E. de Amicis, M. Baukay, R. Baumbach, Beaumarchais, H. Becque, P. J. Béranger, E. Berth, O. Birnbaum (lub Bierbaum), E. Bodman, M. Boelitz, T. Botrel, L. Boyer, F. Brenner, Buonarroti, K. Busse, G. Byron, S. T. Coleridge, T. Campbell, R. de Campoamor, G. Carducci, Carmen Sylva, A. Chamisso, W. Cooper, F. Coppée, B. Cornwall, A. Daudet, R. Dehmel, R. W. Emerson, J. de Encina, H. von Fallersleben, A. Fogazzaro, T. Fontane, S. Fritz, Geron, V. Gil, H. Gilm, F. K. Ginzkey, G. Giusti, A. Glasbrenner, J. W. von Goethe, F. H. Greif, K. Groth, R. Hammerling, W. Handl, H. Heine, L. Heller, F. Hirsch, T. Hood, V. Hugo, J. Keats, G. Keller, R. Kipling, J. Kiss, H. Klinke, E. Kohn, A. Kopisch, T. Körner, A. de Lamartine, Ch. Lamb, F. E. Langbein, H. Lenthold, G. Leopardi, M. Lermontow, D. von Liliencron, A. Matthew, C. Mendès, J. Milton, E. Moericke, Montenecker, A. Mombert, Montesquieu, W. Morris, O. Mörike, A. Musset, G. Nadaud, S. Nadson, M. Niekrasow, A. de Nora, Ogarew, A. Platen-Hallermünde, E. A. Poe, R. Presber, A. Pserhofer, A. Roderich, D. G. Rossetti, F. Rückert, F. von Saar, H. Sachs, H. Schaeffer, J. Schaumberger, P. Scheerbar, J. W. Scheffel, F. Schiller, A. Schreiber, A. Sergel, W. Shakespeare, P. B. Shelley, R. Southey, F. Spendow, R. H. Stoddard, A. Strindberg, A. Tennyson, J. Thomson, L. Tieck, A. Tolstoj, A. Traeger, L. Uhland, A. Vivanti, M. Vörösmarty, J. Vrchlický, G. Walling, F. Wedekind, J. Wolff, E. Wolzogen, W. Wordsworth, J. Ch. Zedlitz, B. Zendrini, J. Zeyer.

Prace edytorskie

1. Humor, żart i satyra w poezji polskiej. Zebrał i ułożył... W-wa 1903.

2. J. P. Béranger: Piosenki. Wybór przekładów polskich. Słowo wstępne J. Lorentowicza. T. 1-2. W-wa 1914.

Listy i materiały

1. Do T. Rutowskiego 4 listy z 1894-1900. Rkps Ossol. sygn. 13441/II.

2. Do Z. Wolskiego 3 listy z 1898, 1907 i b.d. Rkps Bibl. Publ. W-wo sygn. 431.

3. Do Z. Przesmyckiego 4 listy z 1902 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2856.

4. Rękopis wiersza pt. Rozłąka. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7892 IVa.

OPRACOWANIA

Dwie sprawy przeciwko redaktorowi „Sowizdrzał”. *Kur. Pol.* 1916 nr 240. — Epilog w sprawie wiersza w „Sowizdrzale” o Kociatkiewicz. Nawrocki został skazany. Sąd uznał paszkwil. *Kur. Pol.* 1916 nr 289. — Dwie sprawy o oszczerstwo w druku. P. Zienkowski contra „Sowizdrzał” i „Godzina Polska”. *Kur. Pol.* 1916 nr 293. — Sprawy o oszczerstwo w druku. Zienkowski przeciw „Sowizdrzałowi”. *Kur. Pol.* 1916 nr 328-337. — Wyrok. *Sowizdrzał* 1916 nr 49, 50. (Nekrologi:) Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1931 nr 46; A. SŁONIMSKI: Trochę wspomnień o W. Nawrockim. *Wiad. Lit.* 1931 nr 9; *Polska* 1931 nr 53; *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 10.

E. KOZIKOWSKI: Wspomnienie o W. Nawrockim. *Życie Lit.* 1957 nr 17. — 85 rocznica urodzin. *Kalendarz Szpilek* 1957 s. 49. — W. Nawrocki. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 2. W-wa 1973 s. 167-169.

Maj. Sprawozdanie z konkursu poetyckiego. *Prawda* 1900 nr 2. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1901 nr 26. — I. MATUSZEWSKI: Nowe książki. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 29. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1903 s. 128. — K. Ziarno 1903 nr 11.

Recenzje przekładów

Gaudeamus! K. Gr. *Ateneum* 1898 t. 4 s. 372.

J. Zeyer: Raduz i Mahulena. J. A. HERTZ. *Książka* 1905 s. 192-193.

H. Heine: Z nietłomaczonych poezji. W. GRUBIŃSKI. *Prawda* 1911 nr 40. — cz.: Heine po polsku. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 9.

Recenzje prac edytorskich

Humor, żart i satyra w poezji polskiej. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1903 nr 20. — P. CHMIEŁOWSKI. *Książka* 1903 s. 447. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1903 t. 149 s. 559-562. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1903 nr 27. — T. K. [A. GROT-BĘCZKOWSKI].

Dzien. dla Wszystkich 1903 nr 118. — k. Ziarno 1903 nr 33. — w.p. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1903 nr 119. — R. B. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 79 s. 122. — T. K. *Niwa Pol.* 1903 s. 431. — *Gaz. Świąteczna* 1903 nr 29. — *Gaz. Warsz.* 1903 nr 129. — *Kur. Codz.* 1903 nr 137. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1903 nr 100. — *Ziarno* 1903 nr 21. — P. CHMIEŁOWSKI. *Przew. Nauk. i Lit.* 1904 nr 1.

NEHRING WŁADYSŁAW zob. tom 8

NIEDŹWIECKI ZYGMUNT (1864–1915)

Pseud. i krypt.: EDMUND NIEWIECKI; MUNCKI; NUNCKI; ORSO; Z. N.; Z. NIEDŹW.; ZNIEDŹW.
Nowelista, dramatopisarz, tłumacz.

Ur. 8 marca 1864 we Lwowie. Uczęszczał do gimnazjum, z którego został usunięty przed maturą. Pracę dziennikarską rozpoczął w Krakowie ok. 1890 na łamach *Nowej Reformy*, później zbliżony był do socjalistycznego pisma *Naprzód*. Mieszkał w Krakowie. Zmarł 28 marca 1915.

TWÓRCZOŚĆ

1. Słońce. Nowele i szkice. Kr. 1892 [1891].
Zawartość: Słońce. (Zob. też poz. 7); Zwierzenia. (Zob. też poz. 6, 11); Posag. (Zob. też poz. 6, 11 oraz Wyd. zbior.); Życie. (Zob. też poz. 7); Pies. (Zob. też poz. 6, 11); Nieszczęście. (Zob. też poz. 7); Mara. (*Kur. Warsz.* 1891 nr 114. Zob. też poz. 7, 19); Kłopot. (Zob. też poz. 6, 11); Wybór. (Zob. też poz. 6, 11 oraz Wyd. zbior.); Matka. (*Gaz. Przemyska* 1890 nr 71; *Nowa Reforma* 1890 nr 149. Zob. też poz. 7 oraz Wyd. zbior.); Klucze. (Zob. też poz. 7); Opiekunowie. (Zob. też poz. 6, 11 oraz Wyd. zbior.); Krzyk. (Zob. też poz. 6, 11); Pulares. (*Nowa Reforma* 1891 nr 77-83; nowa red. zob. poz. 7 oraz Wyd. zbior.); Ojciec. (Zob. też poz. 7, 17); Pierwszy maja. (Zob. też poz. 6, 11); Nowa era. (Zob. też poz. 6, 11).

Przekłady

Posag: ang.: I. Ralf-Sues. *Polish Short Stories*. W-wa 1960 — czes.: K. Ausobský. *Večery* dod. *Lidových novin* 1911 nr 16 — franc.: *La nouvelle classique polonaise*. W-wa 1959 — rum.: E. Linta. *Nuțele clasice polone*. Bukareszt 1963 — ros.: *Więstnik inostrannoj literatury* 1911 nr 4.

Życie: czes.: K. Ausobský. *Lidové noviny v Brně* 1903 nr 37.

Pies: ros.: *Więstnik inostrannoj literatury* 1911 nr 1.

Zob. też Wybory twórczości w przekładach.

2. Jedyne dzieło. Nowele i szkice. Kr. 1893 [1892].

Zawartość: Jedyne dzieło. (Zob. też poz. 19); W cyrku. (Zob. też poz. 15 oraz Wyd. zbior.); Małaśtwa. (Zob. też poz. 19); Swarliwa. (Zob. też poz. 15 oraz Wyd. zbior.); Zazdrość. (Zob. też poz. 19); Uznanie. (*Świat* 1892 nr 17); Schadzka. (Zob. też poz. 19); Świłki. (Zob. też poz. 15); Wanna. (Zob. też poz. 19); Spotkanie. (*Mysł* 1892 nr 20-23. Zob. też poz. 15); Cholera. (Zob. też poz. 19); Wygrana. (*Świat* 1892 nr 19. Zob. też poz. 15 oraz Wyd. zbior.); Sprzeczką. (*Nowa Reforma* 1892 nr 240-242. Zob. też poz. 19); Wakans. (Zob. też poz. 19 oraz Wyd. zbior.); W obłądziej. (Zob. też poz. 19).

Przekłady

Schadzka: czes.: K. Ausobský. *Moravska orlice* 1908 nr 258.

Zob. też Wybory twórczości w przekładach.

3. U ogniska. Szkice. Kr. 1894 [1893].

Zawartość: U ogniska. (*Naprzód* 1892 nr z 1 maja); Przyjaciel. (*Naprzód* 1892 nr 10. Zob. też Wyd. zbior.); Biada!... (*Naprzód* 1892 nr 11. Zob. też Wyd. zbior.); Wszystko. (*Naprzód* 1892 nr 13. Zob. też Wyd. zbior.); Za piecem. (*Naprzód* 1892 nr z 15 lipca. Zob. też poz. 4, 19); „Proszę o głos!...” (*Naprzód* 1892 nr 15. Zob. też Wyd. zbior.); Pogrzeby. (*Mysł* 1892 nr 15-16; *Naprzód* 1892 nr 16. Zob. też Wyd. zbior.); Ona... (*Naprzód* 1892 nr 17); Młodszy brat. (*Naprzód* 1892 nr 19. Zob. też Wyd. zbior.); Najmniejszy procent. (*Naprzód* 1892 nr 20-21; przedr. pt. Przy pracy, zob. poz. 4. Zob. też Wyd. zbior.); Koleżka. (*Naprzód* 1892 nr 22); Czego im brak? Winowajca. (*Naprzód* 1893 nr 3-5, 7. Zob. też Wyd. zbior.); „Na straży”. (*Naprzód* 1893 nr 11); Owacja. (*Naprzód* 1893 nr 13-14. Nowa red. zob. poz. 8, 15. Zob. też Wyd. zbior.).

Przekłady

Winowajca: czes.: R. Hucherko. *Ostravský dennik* 1910 nr 24.

4. Grzech. Nowele i szkice. Kr. 1895. Wyd. 2 z podtyt. Nowele. Kr. 1901.

Zawartość: Grzech. (Zob. też Wyd. zbior.); Za piecem. (Zob. poz. 3); Zastępca. (Zob. też poz. 19); W drodze. (*Kur. Codz.* 1894 nr 121; *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1894 nr 12-13. Zob. też poz. 19 oraz Wyd. zbior.); Wigilia. (*Naprzód* 1894 nr 1. Zob. też poz. 17); Sen. (Zob. też poz. 18); Siasia. (Zob. też poz. 19); Małpa. (Zob. też Wyd. zbior.); Wycieczka; Odkrycie. (Zob. też poz. 17, 19); Przy pracy. (Zob. poz. 3); Synowa. (*Tyg. Ilustr.* 1894 nr 222); Przyjaciółka. (Zob. poz. 19); Urlop. (*Głos Narodu* 1894 nr 140-141; *Kur. Codz.* 1894 nr 83; *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1894 nr 74); Ślub. (Zob. też poz. 19).

Rkps Bibl. Nar. sygn. 2676 — Sen. Szkiec.

Przekłady

Urlop; czes.: K. Ausobský. *Moravska orlice* 1908 nr 147.

Zob. też Wybory twórczości w przekładach.

5. Sam na sam. Nowele i szkice. Kr. 1895.

Zawartość: Sam na sam. (*Naprzód* 1894 nr 23-24. Zob. też poz. 19); Anonim. (Zob. też poz. 19); Wyprawa po kielbasę; Welon ślubny. (Zob. też poz. 19); Chory; Nawrócona; Mamka. (Zob. też poz. 19); Pokusa. (Zob. też poz. 19); Los. (*Kur. Codz.* 1894 nr 347); Kobieta z gipsu. (Zob. też poz. 19); Zjazd koleżeńki. (*Naprzód* 1895 nr z 17 stycznia); Nieznajoma. (Zob. też poz. 19); Studnia. (Zob. też Wyd. zbior.); Pokój.

Przekłady

Sam na sam; czes.: J. Rypáček. Pacov 1916. Welon ślubny; czes.: K. Ausobský. *Moravska orlice* 1908 nr 205; J. Rypáček. Pacov 1917 — niem.: *Simplicissimus* [ok. 1899].

Chory; niem.: S. Haecker. *Die Zeit* 1897 nr 153. Kobieta z gipsu; czes.: J. Rypáček. Pacov 1917. Zob. też Wybory twórczości w przekładach.

6. Pneumatyk nr 301. Nowele i szkice. Wyd. 2 [1] Kr. [1897].

Zawartość: Pneumatyk nr 301. (*Ilustr. halendarski diabelski*. Kr. 1897. Zob. też poz. 15); Zwierzenia. (Zob. poz. 1); Posag. (Zob. poz. 1); Pies. (Zob. poz. 1); Kłopot. (Zob. poz. 1); Wybór. (Zob. poz. 1); Opiekunowie. (Zob. poz. 1); Krzyk. (Zob. poz. 1); Pierwszy maja. (Zob. poz. 1); Nowa era. (Zob. poz. 1); Wyrodne dziecko. (*Naprzód* 1896 nr 13-14. Zob. też poz. 11).

7. Topielec. Nowele. Kr. 1897 *Bibl. Mróweki* nr 295-297.

Zawartość: Topielec. (*Naprzód* 1895 nr 25); Zazdrosny. (*Naprzód* 1895 nr 46-47. Zob. też poz. 19); Słońce. (Zob. poz. 1); Życie. (Zob. poz. 1); Nieszczęście. (Zob. poz. 1); Mara. (Zob. poz. 1); Matka. (Zob. poz. 1); Kluczek. (Zob. poz. 1); Pulares. (Zob. poz. 1); Ojciec. (Zob. poz. 1).

Przekłady

Zazdrosny; czes.: J. Kricenský. *Ostravsky dennik* 1911 nr 228.

8. Dobro publiczne. Fraszki. Wyd. 2 [1] Kr. 1898.

Zawartość: Dobro publiczne. (Zob. też poz. 15 oraz Wyd. zbior.; nowa red. w wyd. 2 poz. 15); W zaciszu. (*Novy Robotnik* 1896 nr 27 pt. Byk ks. Pstusia. Zob. też poz. 15 oraz Wyd. zbior.); Wielkie dzieło. (Zob. też poz. 15); Czerwony plakat. (Zob. też poz. 18); Dobry pan. (*Naprzód* 1894 nr 22); Konfiskata. (Zob. też poz. 15 oraz Wyd. zbior.); Owacja. (Red. pierwotna zob. poz. 3); Cud. (*Naprzód* 1894 nr 10, 12. Zob. też poz. 15); Honor prasy. (Zob. też poz. 15); Zajęcie. (*Naprzód* 1895 nr 22-23. Nowa red. zob. poz. 15. Zob. też Wyd. zbior.); Czyste ręce. (Zob. też poz. 15 oraz Wyd. zbior.).

Przekłady

Dobro publiczne; czes.: K. Ausobský. *Narodni listy* 1911 nr 36, 257.

Konfiskata; czes.: K. Ausobský. *Den* 1910 nr 223. Czyste ręce; niem.: S. Goldenring. *Die Zeit* 1899 nr 266.

9. Sposób na diabła. Szkice. Kr. 1899.

Zawartość: Sposób na diabła. (Zob. też poz. 11); Marynata. (*Naprzód* 1895 nr 44-45. Zob. też poz. 15 oraz Wyd. zbior.); Pogrzeb. (*Krytyka* 1897 t. 2; *Kur. Przemyski* 1897 nr 56-57. Zob. też poz. 11); Kura. (*Naprzód* 1899 nr 17. Zob. też poz. 15); Propaganda czystości. (Zob. też poz. 11); Opiekun. (*Naprzód* 1899 nr 1. Zob. też poz. 15); Wdowiec. (Zob. też poz. 11 oraz Wyd. zbior.); Rozżalony. (Zob. też poz. 11); Anioł i małpa. (Zob. też poz. 15); Kubuś. (Zob. też poz. 11); Diana. (Zob. też poz. 11); Kariera. (*Naprzód* 1899 nr 19, 22. Zob. też poz. 11); Debiut. (*Naprzód* 1899 nr 33-34. Zob. też poz. 15); Ostatnia wola. (Zob. też poz. 15 oraz Wyd. zbior.).

Przekłady

Sposób na diabła; czes.: J. Rypáček. Pacov 1917. Rozżalony; ros.: *Wiestnik inostrannoj literatury* 1913 nr 11.

Anioł i małpa; ros.: *Wołyń* (Żytomierz) 1900.

Kubuś; ros.: *Wiestnik inostrannoj literatury* 1910 nr 10.

Debiut; ros.: N. Brawicz. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1902 nr 2.

10. Liść figowy. Fraszki. Kr. 1901. Wyd. 2 Kr. 1904.

Zawartość: Liść figowy; Afisz. (*Krytyka* 1900 z. 3); Bratnie dusze. (*Krytyka* 1900 z. 3); Dziadzio. (*Naprzód* 1900 nr 49); Ludzie zasad. (*Krytyka* 1900 z. 3; *Naprzód* 1900 nr 249); Ostateczność. (Zob. też poz. 19); Kurczęta; Noc; W maju; Ostatnie słowa. (*Naprzód* 1900 nr 1); Odwiedziny. (*Naprzód* 1900 nr 8); Zbrodnia; Układ. (*Głos Narodu* 1894 nr 140-141; *Kur. Codz.* 1894 nr 83; *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1894 nr 74); Serce z piernika. (Zob. też poz. 19); Szczęśliwi; Statua. (*Krytyka* 1900 z. 3); Album. (*Naprzód* 1900 nr 25-27. Zob. też poz. 19); Górnik; Lulu. (*Krytyka* 1900 z. 5); O byt; Śmierć; Przeszkoda; Wichrzyciel; Samobójstwo; Kluski; Czemu?; Łzy. (Zob. też poz. 19); Biały wróbel; Upały; Wizyta. (*Krytyka* 1900 z. 5; *Naprzód* 1900 nr 100); Piłka. (*Krytyka* 1900 z. 5); Niemoralna historia. (*Krytyka* 1900 z. 5); Majówka. (Zob. też poz. 19).

Przekłady

Statua; ros.: *Wołyń* (Żytomierz) 1901 nr z listopada i grudnia.

Samobójstwo; czes.: K. Ausobský. *Kandidat sebevraždy. Moravska orlice* 1909 nr 13.

Kluski; niem.: S. Goldenring. Mohnklösse. *Das Magazin für Literatur* 1902 nr 14.

Łzy; ros.: *Wołyń* (Żytomierz) 1902 nr ze stycznia.

Biały wróbel; ros.: *Wołyń* (Żytomierz) 1902 nr ze stycznia.

Zob. też Wybory twórczości w przekładach.

11. Erotyki. Lw. 1904 [1903].

Zawartość: Zwierzenia. (Zob. poz. 1); Posag. (Zob. poz. 1); Pies. (Zob. poz. 1); Kłopot. (Zob. poz. 1); Wybór. (Zob. poz. 1); Opiekunowie. (Zob. poz. 1); Krzyk. (Zob. poz. 1); Pierwszy maja. (Zob. poz. 1); Nowa era. (Zob. poz. 1); Wyrodne dziecko. (Zob. poz. 6); Sposób na diabła. (Zob. poz. 9); Pogrzeb. (Zob. poz. 9); Propaganda czystości. (Zob. poz. 9); Wdowiec. (Zob. poz. 9); Rozżalony. (Zob. poz. 9); Kubuś. (Zob. poz. 9); Diana. (Zob. poz. 9); Kariera. (Zob. poz. 9).

12. Lekcja życia. Fraszek seria ostatnia. Kr. 1903.

Zawartość: Lekcja życia. (*Naprzód* 1901 nr 246); Przeostroga; Pomnik. (*Naprzód* 1901 nr 108); Kanapa.

(*Naprzód* 1902 nr 5); Haracz. (*Naprzód* 1901 nr 101); Pojedynek. (Zob. też poz. 18); Ochl ta literatura. (*Naprzód* 1901 nr 204. Zob. też poz. 19); Wesele w suterrenach; Ergo decipiat. (*Naprzód* 1901 nr 122); Portrety. (*Naprzód* 1901 nr 267); Listek figi. (Zob. też poz. 19); Obywatelstwa honorowe. (*Naprzód* 1901 nr 222); W szklance wody. (*Naprzód* 1901 nr 82. Zob. też poz. 19); O tytuł; Oplatek. (*Naprzód* 1901 nr 274); Kult zmarłych. (*Naprzód* 1901 nr 300); Dobrana para; W obronie honoru. (*Naprzód* 1901 nr 115); Piwo; W pięć minut. (*Naprzód* 1901 nr 356, 359); Dusze maluczkich; Niezawisły organ; Najdroższa dziecina. (*Naprzód* 1901 nr 309); Fabrykacja fetyszów; W gniazdku. (Zob. też poz. 19); Brodawka. (*Naprzód* 1901 nr 323, 330); Kleszczowy poród. (Zob. też poz. 19); Glüek im Winckel; Zgnila aristokracja.

Rkps Ossol. sygn. 13409/II — Wesele w suterrenach. Obrazek; Niezawisły organ. Fraszka.

Przekłady

Lekcja życia; czes.: R. Hucherko. *Ostravský dennik* 1909 nr 82.

W obronie honoru; czes.: R. Hucherko. *Ostravský dennik* 1909 nr 65.

W pięć minut; czes.: R. Hucherko. *Ostravský dennik* 1909 nr 59-60.

13. Humoreski sceniczne dla jednej i dwu osób grających. W-wa 1904 *Bibl. Miłośników Sceny* nr 34-35.

Zawartość: W obronie honoru. Humoreska w 1 odsłonie. (Wyst. W-wa 7 marca 1905); List. Monolog; Amorek. Fraszka w 1 odsłonie; Dwadzieścia pięć lat pracy sceniczej. Humoreska w 1 odsłonie; Podróż posłubna. Krotoczwila w 1 akcie. (Wyst. W-wa 1913); Po sąsiedzku. Scena solowa w 1 odsłonie; Pod kościołem. Fraszka humorystyczna w 1 akcie; Pajace. Żart kostiumowy w 1 akcie.

Rkps Ossol. sygn. 12989/I — W obronie honoru. Humoreska w 1 akcie.

14. Wskazówki niezbędne dla urządzających teatr amatorski. Kr. 1904.

Wyd. pod krypt. Z.N., przypuszczalnie autorem jest Z. Niedźwiecki.

15. Oczy. Nowele i szkice. Lw. 1905. Wyd. nowe. Lw. 1914.

Zawartość: Oczy. (*Naprzód* 1901 nr 13); Za mąż. (*Naprzód* 1901 nr 54); Zające. (Red. pierwotna zob. poz. 8); W cyrku. (Zob. poz. 2); Kura. (Zob. poz. 9); Dobro publiczne. (Zob. poz. 8); Nieprawego łoża. (*Naprzód* 1901 nr 211; red. nowa w wyd. 2. Zob. też Wyd. zbior.); Swarliwa. (Zob. poz. 2); Wielkie dzieło. (Zob. poz. 8); W zaciszu. (Zob. poz. 8); Opiekun. (Zob. poz. 9); Świsłki. (Zob. poz. 2); Konfiskata. (Zob. poz. 8); Pneumatyk nr 301. (Zob. poz. 6); Spotkanie. (Zob. poz. 2); Marynata. (Zob. poz. 9); Anioł i małpa. (Zob. poz. 9); Cud. (Zob. poz. 8); Wygrana. (Zob. poz. 2); Owacja. (Zob. poz. 3); Ostatnia wola. (Zob. poz. 9); Debiut. (Zob. poz. 9); Honor prasy. (Zob. poz. 8); Baśń; Czytane ręce. (Zob. poz. 8); Testament. (*Naprzód* 1901 nr 344); Powrót. (*Naprzód* 1901 nr 232).

16. Zaczynamy. Humoreska sceniczna. *Nasz Kraj* 1907 nr 6-7.

17. Czarna pantera. Fraszki. Kr. 1908.

Zawartość: Czarna pantera; Zwierzenia sąsiadki; Fraszki; Cały człowiek; Taksator; Zagadka;

Mąż (no i żona także); Ojciec. (Zob. poz. 1); W kloace; Pojętna; Mizantrop; Ankieta; Skarby poezji; Błędne koło; Pesymizm?; Dedykacja; Odkrycie. (Zob. poz. 4); Etyka dziennikarska; „Sielanka”; Jubilat; Szkoła życia; Szczęście; Zamiast się całować...; Rzecz zapatrywania; Parasol. (Zob. też poz. 18 i Wyd. zbior.); Honorowi ludzie; Zbieracz; Pod murem; Pięć zwrotek prozą z życia biednego, borykającego się z losem urzędnika; Przy okienku; Wyjaśnienie; Wyrok; Bohater; O ścierwo; Wigilia. (Zob. poz. 4); Budzące się lwy; Przed tablicą; Świńska sprawa; Żywe automaty; Turyści; List; Kontuzowiec; Kożuch; Także choinka; Jak w raju; Kasza; Prima Aprilis; Pod obuchem; Koldra; Drzewo życia; Zmiana warty; Straszna godzina; Szakale; Policzek; Dama z pudlem; Sąsiedzi; Okropna sytuacja; Ranek; Ostatnia serenada Pierrotta.

Przekłady

Szczęście; ros.: *Wiestnik inostrannoj literatury* 1912 nr 10.

Wyjaśnienie; ros.: *Wiestnik inostrannoj literatury* 1912 nr 9.

Zmiana warty; czes.: K. Ausobský. *Moravská orlice* 1908 nr 234.

Straszna godzina; ros.: Użasnyje minuty. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1912 nr 12.

Dama z pudlem; ros.: *Wiestnik inostrannoj literatury* 1912 nr 8.

Sąsiedzi; ros.: *Wiestnik inostrannoj literatury* 1911 nr 1.

Okropna sytuacja; ros.: *Wiestnik inostrannoj literatury* 1911 nr 1.

18. J. Król. Mość Boa Dusiciel. Fraszki. Kr. 1908.

Zawartość: Jego Król. Mość Boa Dusiciel; Protest; Parasol. (Zob. poz. 17); Satyr; Trzy. Dytyramb; Psia pieczeń; Karnecik Koci; Mgła; Gość z Afryki; Przygoda podróżna; List otwarty; Ojcowski serce; Konkietta; „Tak się nie robi!” — Z życia fagasa; Pojedynek. (Zob. poz. 12); O szampionat; Pchły; Desperat; Walka o byt; Bunt; Mr de Sade; „Sie trug ein blaukarriertes Kleid”; Jego wydawca; Czerwony plakat. (Zob. poz. 8); Zaczynamy!; Pikantna aktualność; W przeddział; Eks-niebianie; Jubileusz; Fabrykantki aniołków; Kikiriiki!...; Sen. (Zob. poz. 4); Szewski karnawał; W świątyni piękna; „Takim mężem jest...”

Przekłady

Gość z Afryki; czes.: F.H. Časlavský. *Narodní listy* 1911 nr 36.

19. Nowe erotyki. Lw. 1908.

Zawartość: Jedyne dzieło. (Zob. poz. 2); Zdrość. (Zob. poz. 2); Schadzka. (Zob. poz. 2); Wankans. (Zob. poz. 2); W obłędzie. (Zob. poz. 2); Wanna. (Zob. poz. 2); Cholera. (Zob. poz. 2); Za piecem. (Zob. poz. 3); Zazdrosny. (Zob. poz. 7); Maleństwo. (Zob. poz. 2); Mara. (Zob. poz. 1); Zastępca. (Zob. poz. 4); W drodze. (Zob. poz. 4); Siasia. (Zob. poz. 4); Odkrycie. (Zob. poz. 4); Przyjaciółka. (Zob. poz. 4); Ślub. (Zob. poz. 4); Sam na sam. (Zob. poz. 5); Anonim. (Zob. poz. 5); Welon ślubny. (Zob. poz. 5); Mamka. (Zob. poz. 5); Pokusa. (Zob. poz. 5); Kobieta z gipsu. (Zob. poz. 5); Nieznajoma. (Zob. poz. 5); Sprzeczką. (Zob. poz. 2); Ostateczność. (Zob. poz. 10); Serce z piernika. (Zob. poz. 10); Album. (Zob. poz. 10); Łzy. (Zob. poz. 10); Majówka. (Zob. poz. 10); Ochl ta literatura. (Zob. poz. 12); W szklance wody. (Zob. poz. 12); Kleszczowy poród.

(Zob. poz. 12); W gniazdku. (Zob. poz. 12); Listek figi. (Zob. poz. 12).

Przekłady utworów niezidentyfikowanych: czes.: Řehoř. *Moravská orlice* 1908 nr 240; Poslušni manžele. *Ostravský denník* 1909 nr 65 — ros.: Za rabotoj. K. Lwow. *Siewiernyj wiestnik* 1896 nr 10; Poczemu? Rasskaz. N. Gross. *Siewier* 1900 nr 48; Tiażolyje gody. Rasskaz. *Ogoniok* 1908 nr 40.

Utwory literackie zamieszczał w czasopiśmie: *Ananas* (1893); tu: Modelka. S. 73-83), *Czytelnia Pol.* (1901), *Diabeł* (1907), *Dzien. Kr.* (1896), *Gaz. Przemyska* (1890), *Gaz. Rob.* (Berlin 1898), *Głos Narodu* (1894), *Krytyka* (1897, 1900), *Kur. Codz.* (1894), *Kur. Pol.* (1892), *Kur. Przemyski* (1896-1897), *Kur. Warsz.* (1891), *Liberum Veto* (1904), *Metalowiec* (1908-1909), *Myśl* (1892, 1908), *Naprzód* (1892-1896, 1899-1902, 1905; tu m.in.: Nóż. Szkic. 1894 nr 14; Troski. Szkic. 1896 nr 1), *Nasz Kraj* (1907), *Nowa Reforma* (1890-1892), *Nowy Robotnik* (1896), *Podolanin* (1901), *Praca* (1909; tu: Mąż mój się powiesił!... Nowelka świąteczna. Nr 52), *Prawo Ludu* (1910), *Przeegl. Polić., Społ. i Lit.* (1894), *Robotnik* (Nowy Jork), *Słowo Pol.* (1904), *Świat* (1892), *Tydzien dod. Kur. Lw.* (1894; tu: W drodze. Szkic. Nr 12-13), *Tyg. Ilustr.* (1894, 1898), *Tyg. Rzeszowski* (1908), *Wieczory Rodz.* (1888).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Ilustr. kalendarz diabelski*. Kr. 1897, *Kraków. Poezje, nowele, fragmenta dramatów*. Kr. 1900.

Przekłady i przeróbki

1. G. de Maupassant: Nowele. T. 2-3. Złoczów 1904 *Bibl. Powsz.* nr 487-497.
2. E. Zola: Atak na młyn. Nowela. Złoczów 1904 *Bibl. Powsz.* nr 498.
3. E. Zola: Jak ludzie umierają. Nowele. Złoczów 1904 *Bibl. Powsz.* nr 499.
4. E. Zola: Powódź. Lilli. Nowele. Złoczów 1904.
5. G. de Maupassant: Miłość. Nowele. Lw. 1906 [1905].
6. A. Daudet: Nowele. Lw. 1907 *Bibl. Powsz.* nr 604.
7. K. Hamsun: Niewolnicy miłości. Lw. 1907.
8. C. Mendès: Nowele. Lw. 1907.
9. E. A. Poe: Nowele. Lw. [1907].
10. M. Twain: Humoreski. Lw. 1907.
11. E. Zola: Nantas. Nowela. Lw. [1907] *Bibl. Powsz.* nr 630.
12. E. Zola: Radykał. Nowela. Lw. [1907] *Bibl. Powsz.* nr 641.

13. E. Zola: Feta w Coqueville. Nowela. Lw. [1908] *Bibl. Powsz.* nr 661.

14. G. de Maupassant: Horla. Nowela. Lw. [1909] *Bibl. Powsz.* nr 721.

15. E. Zola: Zgon Oliwiera Bécaille. Nowela. Lw. [1909] *Bibl. Powsz.* nr 774.

16. G. de Maupassant: Wściekła. Kr. 1914.

17. Humoreski sceniczne. Tłumaczone dla dwu osób grających. W-wa 1918 *Bibl. Miłośników Sceny* 39-40.

Zawartość: Na publicznej drodze. Krotchwila w 1 akcie z niemieckiego; W godzinę rozstania. Komedya w 1 akcie z niemieckiego; O czwartej z rana. Krotchwila z francuskiego; Ranna wizyta. Komedya w 1 akcie Ch. Dance; Listy miłosne. Krotchwila w 1 akcie z francuskiego.

Wydania zbiorowe

Proszę o głos! Wybór nowel. Przedmowa J. Błoński. Kr. 1954.

Zawartość: Matka. (Zob. poz. 1); Wybór. (Zob. poz. 1); Pulares. (Zob. poz. 1); Opiekunowie. (Zob. poz. 1); Posąg. (Zob. poz. 1); Wakans. (Zob. poz. 2); Wygrana. (Zob. poz. 2); Swarliwa. (Zob. poz. 2); W cyrku. (Zob. poz. 2); Pogrzeby. (Zob. poz. 3); Młodszy brat. (Zob. poz. 3); Przyjaciel. (Zob. poz. 3); „Proszę o głos!” (Zob. poz. 3); Wzrostko. (Zob. poz. 3); „Biała!” (Zob. poz. 3); Najmniejszy procent. (Zob. poz. 3); Winowajca. (Zob. poz. 3); Owacja. (Zob. poz. 3); W drodze. (Zob. poz. 4); Marynata. (Zob. poz. 9); Małpa. (Zob. poz. 4); Studnia. (Zob. poz. 5); Grzech. (Zob. poz. 4); Zajęcie. (Zob. poz. 8); W zaciszu. (Zob. poz. 8); Dobro publiczne. (Zob. poz. 8); Czyste ręce. (Zob. poz. 8); Konfiskata. (Zob. poz. 8); Ostatnia wola. (Zob. poz. 9); Wdowiec. (Zob. poz. 9); Nieprawego łoża. (Zob. poz. 15); Parasol. (Zob. poz. 17).

Wybory twórczości w przekładach

Serbochorwackie

Erotika. Tłum. dr J. V. Zagrzeb 1925.

Zawartość: Jedno djelo, Ljubomórnost, Rendez-vous, Ispražujeno mjesto, Káda, Kólera (zob. Twórczość poz. 2: Jedyne dzieło, Zazdrość, Schadzka, Wakans, Wanna, Cholera); Tlápnja (zob. Twórczość poz. 1: Mara); Zástupnik, Saska, Prijateljica, Brák (zob. Twórczość poz. 4: Zastępca, Siasia, Przyjaciółka, Ślub); Na samu, Bèzimenno pismo, Žena od sadre (zob. Twórczość poz. 5: Sam na sam, Anonim, Kobieta z gipsu); Licitarsko sŕce, Majales (zob. Twórczość poz. 10: Serce z piernika, Majówka).

Listy

Do M. Garfeinowej 3 listy z 1897. Rkps *Bibl. Nar. sygn.* 8987.

OPRACOWANIA

Zarys monograficzny: Z. MARKIEWICZ: Z. Niedźwiecki. Studium z dziejów polskiego

naturalizmu. Kr. 1939. [Rec.: J. Z. Jakubowski. *Pam. Lit.* R. 42 (1951) z. 1].

W. FELDMAN: Nowele Z. Niedźwieckiego. *Dzien. Kr.* 1897 nr 409-414 z przerwami. — J. STEN [L. BRUNER]: Z. Niedźwiecki. *Krytyka* 1899 s. 276-278; przedr. w książce: Dusze współczesne. Wrażenia literackie. Lw. 1902 i wyd. nast. — A. SCHROEDER: Najnowsze książki Z. Niedźwieckiego. *Kur. Codz.* 1908 nr 95.

(Nekrologi): Dr T. K. [T. KONCZYŃSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1915 nr 73; *Polen* (Wiedeń) 1915 t. 2 s. 71.

F. ARASZKIEWICZ: Pozycja Z. Niedźwieckiego w polskim naturalizmie. *Roczn. Hum. Katol. Univ. Lubel.* 1953 z. 1. — J. BŁOŃSKI: Przedmowa do: Z. Niedźwiecki: Prośbę o głos! Kr. 1954. — E. KORZENIEWSKA: Zapomniany nowelista. *Życie Lit.* 1954 nr 39; przedr. w książce: O Marii Dąbrowskiej i inne szkice. Wr. 1956 s. 165-172. — J. SKÓRNICKI: Zapomniany nowelista Z. Niedźwiecki: *Od A do Z* 1955 nr 11. — J. SPEINA: Z. Niedźwiecki. *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. IV: Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 4. W-wa 1971 s. 361-371.

Słońce. P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1891 t. 4 s. 347-349. — A. D. [A. DYGAŚIŃSKI]. *Wędrowiec* 1891 nr 42. — M. P. [M. PAWLKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1891 nr 179. — *Przegl. Tyg.* 1891 nr 37. — cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1892 nr 109. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Stance Niedźwieckiego. *Kur. Warsz.* 1892 nr 57, 64. — W. KARCEWSKI. *Gaz. Pol.* 1892 nr 99. — G. KOHN. *Roczn.* 1892 s. 174-181. — ZYG. PIET. [Z. PIETKIEWICZ]. *Prawda* 1892 nr 10. — *Głos* 1892 nr 1. — *Mysł* 1892 nr 4.

Jedyne dzieło. J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1893 t. 38 s. 264. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1893 nr 11. — cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 161. — W. KOŚCIKIEWICZ. *Bibl. Warsz.* 1893 t. 2 s. 394-397. — R-a. *Gaz. Lw.* 1893 nr 92. — *Ateneum* 1893 t. 1 s. 407-409. — A. M. L. *Przegl. Pol.* 1896 t. 119 s. 474-475.

U ogniska. *Kraj* 1894 nr 3.

Grzech. W. FELDMAN. *Przegl. Tyg.* 1895 nr 18. — cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 22. — W. KARCEWSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 168. — J. TOKARZEWICZ. *Prawda* 1895 nr 18. — J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1896 t. 49 s. 287. — J. R-s. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 81. — *Ateneum* 1896 t. 1 s. 394-395.

Sam na sam. W. FELDMAN. *Przegl. Tyg.* 1895 nr 18. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1895 nr 278. — J. T. HODI [J. TOKA-

RZEWICZ]. *Prawda* 1895 nr 34. — *Kur. Codz.* 1895 nr 198. — *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1895 nr 23-25. — J. R-s. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 81.

Pneumatyk. W. JABLONOWSKI. *Głos* 1897 nr 33. — A. KOLLAS [A. KORNGUT]. *Tydzien* 1897 nr 9. — Wł. Pr. [W. PROKESCH]. *Wędrowiec* 1897 nr 92. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Przegl. Lit.* 1898 nr 3. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1900 nr 103. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1900 nr 122.

Topielec. W. JABLONOWSKI. *Głos* 1897 nr 33. — *Życie* 1897 nr 1.

Sposób na diabła. J. Mu. [J. MUSEZYŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 35.

Liść figowy. J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1900 t. 69 s. 452. — k.z. [Z. KAMIENSKI]. *Dzien. Pol.* 1901 nr 305.

Erotyki. h. [H. GALLE]. *Gaz. Pol.* 1904 nr 210. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 365. — g. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 32. — (L) [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1904 nr 116. — (z.s.) [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1904 nr 220. — *Przew. Nauk. i Lit.* 1904 nr 9. — WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1905 t. 9 z. 27 s. 505.

Lekcja życia. iw. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 19. — (L) [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1903 nr 150.

Humoreski sceniczne. (L) [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1904 nr 218. — W. GRUBIŃSKI. *Książka* 1905 s. 321. — J. LORENTOWICZ. *Gaz. Pol.* 1905 nr 72. — K. WRÓBLEWSKI. *Słowo Pol.* 1905 nr 320.

Oczy. Zb. Br. [Z. BRODZKI]. *Niwa Pol.* 1905 s. 92. — A. GOLDBERG. *Ogniw* 1905 nr 42. — HÖRLICZ. *Goniec Por. i Wiecz.* 1905 nr 79. — T. J. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Kur. Warsz.* 1905 nr 35. — J. LORENTOWICZ: Wśród książek. *Gaz. Pol.* 1905 nr 21, 31. — M. TATARKIEWICZ. *Przegl. Powsz. Życia Spol., Lit. i Sztuki* 1905 s. 142. — Br. W. [B. WINAWER]. *Prawda* 1905 nr 10. — dr K. W. [K. WRÓBLEWSKI]. *Słowo Pol.* 1905 nr 320. — W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1914 nr 82. — W. KISLAŃSKA. *Bluszcz* 1914 nr 20. — W. KISLAŃSKA. *Przegl. Wil.* 1914 nr 19/20.

Czarna pantera. w.k.m. *Dwutyg. Katechetyczny i Duszpasterski* 1908 s. 358.

J. Król. Mość Boa Dusiciel. W. GOMULICKI. *Kraj* 1908 nr 105. — *Kur. Warsz.* 1908 nr 166. — H. GALLE. *Książka* 1909 s. 153.

Nowe erotyki. (a.s.). *Nasz Kraj* 1907 nr 13. — H. GALLE. *Książka* 1908 s. 327. — *Gaz. Lw.* 1908 nr 1.

Recenzje przekładów

G. de Maupassant: Nowele. W. JABŁONOWSKI. *Książka* 1905 s. 67. — *Nowa Reforma* 1905 nr 3.

E. Zola: Atak na młyn. W. JABŁONOWSKI. *Książka* 1905 s. 107.

K. Hamsun: Niewolnicy miłości. (x) *Nasz Kraj* 1906 nr 25.

Recenzje wydań zbiorowych

Proszę o głos. (d). *Echo Tyg.* 1915 nr 12. — I. MACIEJEWSKA. *Pam. Lit. R.* 4/7 (1956) z. 2.

NIEDŹWIEDZKA ZOFIA (1872–1921)

Pseud.: BOHOWITYN.

Powieściopisarka.

Ur. w 1872 na Wołyniu; z domu Kozieradzka. Pod koniec życia przebywała w Petersburgu, gdzie zmarła w początkach czerwca 1921. Innych szczegółów biograficznych brak.

TWÓRCZOŚĆ

1. Nasi dekadenci. Powieść ze schyłku XIX w. T. 1-2. Kr. 1899. Wyd. nast. W-wa 1922.

2. Słoneczniki. Powieść. W-wa 1901. Wyd. nast.: wyd. 2 Kijów 1910; W-wa 1920; t. 1-3. W-wa 1920 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 863-865.

3. Wyzyskiwani. Powieść. W-wa 1903. Wyd. 2 W-wa 1904.

4. Z gruzów. Powieść. W-wa 1905. Wyd. 2 W-wa 1912.

5. Czarnymi czcionkami. Kr. 1908.

Zawartość: Z pogromu. (*Prawda* 1905 nr 24. Zob. też poz. 8); Za chimera szczęścia. (*Przegl. Por.* 1908 nr 73, 78-95. Zob. też poz. 6); Nietykalność osobista; Te i tamte. (Zob. też poz. 8); Zmora. (*Nowa Gaz.* 1908 nr 154, 156, 164, 166, 168, 170. Zob. też poz. 8); Piwonie białe. (Zob. też poz. 8).

6. Za chimera szczęścia. Zob. poz. 5. Wyd. nast.: wyd. 3 Lw. 1920.

7. Kobieta z przeszłością. Powieść. W-wa 1911.

Przekład ros.: O. Semenowa. Moskwa 1913.

8. Babie lato. Wyd. 2 W-wa 1914.

Zawartość: Babie lato. (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 40); Z pogromu. (Zob. poz. 5); Za chimera szczęścia. (Zob. poz. 5); Przed świtem; Te i tamte. (Zob. poz. 5); Zmora. (Zob. poz. 5); Piwonie białe. (Zob. poz. 5).

9. Dzieje mężatek. Powieść. W-wa 1915. Wyd. nast.: wyd. 3 Lw. 1919.

Utwory literackie umieszczała w czasopiśmie: *Naprzód* (1908; tu: Sen. Nr 56-57, 59), *Nowa Gaz.* (1908), *Prawda* (1905), *Przegl. Por.* (1908), *Tyg. Ilustr.* (1909).

Listy

1. Do S. Sozańskiego 9 listów z 1917-1921. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2782 t. 4.

2. Od S. Sozańskiego list b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2783.

OPRACOWANIA

(Nekrologi): *Gaz. Por.* 1921 nr 5865; *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 150.

Nasi dekadenci. J. WOŁOWSKI. *Tyg. Pol.* 1899 nr 33. — S. G. *Kraj* 1904 nr 13.

Słoneczniki. H. GALLE. *Ateneum* 1901 t. 2 z. 3. — A. GOLDBERG. *Głos* 1901 nr 28-29. — S. PIENKOWSKI. *Książka* 1901 s. 183. — *Gaz. Pol.* 1901 nr 187. — *Kraj* 1901 nr 13. — j.b. *Słowo Pol.* 1910 nr 253.

Wyzyskiwani. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 166. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1903 nr 21. — lw. *Wędrowiec* 1903 nr 29. — W. NAŁKOWSKI. *Głos* 1903 nr 21. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1904 t. 151 s. 165. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 55. — A. ŚLIWIŃSKI. *Prawda* 1904 nr 6. — *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1904 nr 13-14. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 185.

Z gruzów. B. *Prawda* 1905 s. 310. — W. P. [W. PROKESCH]. *Gaz. Warsz.* 1905 nr 152. — A. ŚLIWIŃSKI. *Krytyka* 1905 t. 2 s. 146. — *Tyg. Ilustr.* 1905 s. 439. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1906 s. 276. — *Kur. Warsz.* 1908 nr 179. — *Przegl.* 1908 nr 160.

Czarnymi czcionkami. W. WIECKI. *Przegl. Potocz.* 1908 t. 97 s. 259, t. 99 s. 390, s. 402. — *Głos Narodu* 1908 nr 192. — *Kur. Warsz.* 1908 nr 145, 155. — *Przegl.* 1908

nr 100. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1911 s. 162. — S. KIEDRZYŃSKI. *Prawda* 1911 nr 5. Kobieta z przeszłością. N. J. [N. JASTRZĘBSKA]. *Bluszcz* 1911 nr 25. — M. RUSZCZYŃSKA. *Przeł. Wielkopol.* 1911 s. 579. — *Ster* 1911 nr 8-9. — D. Zgl. [D. ZGLIŃSKI]. *Przeł. Wil.* 1912 nr 29-30.

NIEMOJEWSKI ANDRZEJ (1864–1921)

Pseud. i krypt.: (a); A. LUBIENIEC; A. N.; AND. N.; AUTOR „LISTÓW CZŁOWIEKA SZALONEGO”; L-O; LAMBRO; LMBR; (N); N.; ROKITA; Z-O.

Publicysta, poeta, powieściopisarz, nowelista.

Ur. 24 stycznia 1864 w Rokitnicy w Płockiem (powiat rypiński). Był synem Feliksa, radcy Komitetu Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego, i Józefiny z Noskowskich, siostry kompozytora Zygmunta Noskowskiego. Kształcił się początkowo w Brodnicy na Pomorzu (1875–1881), następnie w Gimnazjum Św. Anny w Krakowie (1881–1883) i w Nowym Sączu, gdzie w 1885 uzyskał maturę. W 1886–1888 studiował prawo na uniwersytecie w Dorpacie — studiów nie ukończył. W tym czasie debiutował jako poeta i nowelista. W 1888 ożenił się ze Stanisławą z Mikiewiczów, córką urzędnika z Nowego Sącza, i zamieszkał w Zagłębiu Dąbrowskim. W 1889 przeniósł się do Warszawy i rozpoczął działalność literacką; nawiązał kontakty z *Wędrowcem*. Lata 1890–1891 spędził w Galicji i zbliżył się do ruchu socjalistycznego. W 1892–1898 pracował w Sosnowcu jako sekretarz Zarządu Towarzystwa Kopalń i Zakładów Hutniczych. W 1898 ponownie wyjechał do Warszawy, gdzie pracował w kantorze bankierskim prowadząc równocześnie ożywioną działalność literacko-dziennikarską. Za uczestnictwo w organizowaniu tajnego nauczania został aresztowany w grudniu 1899 i przez trzy miesiące był więziony w Cytadeli. W 1903–1904 odbył podróż do Włoch, Palestyny i Egiptu. W 1905 uczestniczył w licznych wiecach oświatowych i rewolucyjnych; za inspirowanie strajków szkolnych został wydalony z granic zaboru rosyjskiego i przeniósł się do Krakowa. Był inicjatorem wydawanego we Lwowie miesięcznika *Kuźnica*. Z końcem roku powrócił do Warszawy. W tym czasie zerwał z socjalizmem, zarzucił twórczość literacką, zajął się działalnością religioznawczą oraz propagowaniem tzw. wolnej myśli. W tym celu założył w 1906 czasopismo *Myśl Niepodległa*, które wydawał, redagował i w dużej mierze wypełniał własnymi artykułami. W 1911 więziono go w Cytadeli warszawskiej za wydane w 1907 „Objaśnienie katechizmu”. Zmarł 3 listopada 1921 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Poezje. Kr. 1891.

Zawartość: tu cykle: I. Kiedy klamią, II. Obrazy mazurskie (tu: Widmo; Sen nocy letniej; Zjazd obywatelski; Branka. (Zob. też poz. 22); Na wózku), III. Dzień dzisiejszy (tu m.in.: Na dnie kielicha; Sądny dzień; Na Saskim Placu; Cień Kassjusza; Nurek), IV. W pociągu (tu: Pożegnanie; Przystanek; Turystka; Bieg triumfalny; U celu), V. Burza (tu m.in.: Żeglarz; Vanitas vanitatum; Pium desiderium).

2. Poezje prozą. Obrazy. Kr. 1891.

Zawartość: Habdank; Retman. (*Przeł. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 52); Helotka. (*Życie (W-wa)* 1889 nr 5); Didomi. (*Wędrowiec* 1889 nr 43-44); Ogłoszenie; Nad brzegiem Dunajca; Pali się; Bajka noworoczna. (*Wędrowiec* 1890 nr 2).

Przekład ros.: Didomi. E. T-ja. *Syn otieczestwa* 1899 nr 23-24.

3. Majówka. *Prawda* 1892 nr 7-11. Wyd. osob. Lw. 1895.

Poemat.

4. Poezje. Seria druga. Kr. 1893.

Zawartość: tu cykle: I. Galeria obrazków. (*Głos* 1891 nr 46), II. Ty za ciemną skryte chmurą!, III. Bajka małżeńską. (*Prawda* 1891 nr 43-44), IV. Dwa amorki, V. Wesolo żeglujmy.

5. Z cyklu „Polonia irredenta”. Podziemia. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1894 nr 31, 33-37. Wyd. osob. z podtyt. *Poezje*. Lw. 1895. Zob. też poz. 15, 22, 41 oraz Wyd. zbior. poz. 4.

6. Z cyklu „Polonia irredenta”. II. Łuny. *Poezje*. Lw. 1895. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4.

7. Z cyklu „Polonia irredenta”. III. Ziemia obiecana. Lw. 1895. Zob. też poz. 15, 22, 41 oraz Wyd. zbior. poz. 4.

8. Joachim Lelewel. [Wiersz]. *Program wieczoru ku czci Joachima Lelewela*. Kr. 1896.

9. Listopad. Lw. 1896. Wyd. 2 powiększone pt. Listopad. W miesiącu opadających liści. Łódź 1904 [1903].

Przekłady ros.: *Nowoje słowo* 1897 nr 1-2; *Swiat* 1897; *Nowyj mir* 1899 nr 17; A. Tichow. Moskwa 1900; *Żyżń* 1901 nr 3; U. Ulrich. Piern 1905; E. i J. Leontiewowie. Petersburg. 1908; wyd. 2 Moskwa 1914.

10. Z cyklu „Polonia irredenta”, IV. W ciszy wiejskiej. Poezje. Kr. 1896. Zob. też poz. 22, 41.

11. Z cyklu „Polonia irredenta”. V. Stolica. VI. Ptaki burzy. Poezje. Kr. 1896. Zob. też poz. 22, 41.

12. Bajka. Poemat w 1 odsłonięciu. *Bluszcz* 1897 nr 44 s. 348-351 (pt. Bajka. Obrazek sceniczny). Wyst. W-wa 27 listopada 1899. Wyd. osob. W-wa 1900. Wyd. 2 W-wa 1901.

Rkps Ossol. sygn. 12603/I — pt. Bajka. Utwór sceniczny w jednej odsłonięciu.

Przekłady ros.: *Więstnik inostrannoj literatury* 1903 nr 3; T. Szczepkina-Kupiernik. W: *Gamajun*. Petersburg. 1911; przedr. w książce: *Dramatyczne pieriewody*. T. 2. Moskwa 1911 s. 37-75.

13. Familia. Dramat w 5 aktach, nagrodzony na Konkursie Jubileuszowym „Kur. Warsz.” w 1898. Wyst. W-wa 19 listopada 1898; Lubl. 22 grudnia 1898; Sosnowiec styczeń 1899. Wyd. osob. Kr. 1901.

Rkps Ossol. sygn. 12604/I.

14. Listy człowieka szalonego. W-wa 1899. Wyd. 2 przejrzone przez autora W-wa 1903. Wyd. nast. z posłowiem T. Weissa. Kr. 1954.

Przekłady: bułg.: G. Bakalow. Warna 1901; fragm. przedr. *Polsko-bułgarski przegląd* 1921 nr 30, 1922 nr 9 — ros.: M. Tropowska. *Mir bożyj* 1900 nr 1-3; wyd. osob. Petersburg. 1908; E. i J. Leontiewowie. Moskwa 1910; wyd. 2 Moskwa 1912; wyd. 3 Moskwa 1915.

15. Wybór poezji. W-wa 1899.

Zawartość: tu cykle: Liryki, Urywki, wiersze luźne oraz częściowy przedruk poz. 5 i 7.

16. Prometeusz. — Szalony bieg. — Ludzie z zawiązanymi oczyma. — Matka i dziecko. W-wa 1900. [Opowiadania].

Zawartość: Prometeusz; Szalony bieg. (*Kur. Warsz.* 1898 nr 1); Ludzie z zawiązanymi oczyma. Parabola. (*Pravda* 1899 nr 25-26); Matka i dziecko.

Przekłady

Ros.: U. Ulrich: Listopad. — Promietiej. — Ludzie z zawiązanymi głazami. *Rasskazy*. Piern 1905, E. i J. Leontiewowie: Listopad. — Promietiej i drugie *rasskazy*. Petersburg. 1908; wyd. 2 Moskwa 1914.

Prometeusz: ros.: A. Damanska. *Syn otieczestca* 1900 nr 13-14; M. de Waldien. *Siewier* 1901 nr 7; Moskwa 1909.

Ludzie z zawiązanymi oczyma: ros.: *Liternurnyje wieszczera nowogo mira* 1900 nr 7; M. K. *Więstnik inostrannoj literatury* 1902 nr 10; E. i M. Tropowacy. W: *Sbornik Molodaj Polzsy*. Petersburg. 1908.

17. Zaklęty królewicz. Baśń. *Przyj. Dzieci* 1900 nr 30-35. Wyd. osob. W-wa 1900.

18. Szopka. *Przyj. Dzieci* 1900 nr 47-52. Wyd. osob. W-wa 1901.

19. Rokita. Poemat dramatyczny w 6 aktach. Ogł. fragm.: *Tyg. Mąd i Powieści* 1900 nr 47 s. 411; *Głos* 1901 nr 11-12; *Krytyka* 1901 z. 2 s. 86-87 (akt V); *Swiat* 1901 nr 6 (akt I scena druga). Wyd. osob. całości Kr. 1901.

Rkps pt. Rokita. Poemat dramatyczny w czterech aktach. Rkps Ossol. sygn. 12622/I. Maszynopis z poprawkami ręką autora, wersja w czterech aktach.

20. Królowa Macierzanka. Dramat. *Wieczory Rodz.* 1901 nr 29-40.

21. Legendy. Lw. 1902 [1901] [Opowieści biblijne prozą, skonfiskowane przez cenzurę]. Wyd. 2 pt. Tytuł skonfiskowany. Lw. 1903; wyd. 3 Lw. 1905; wyd. 4 pt. Legendy. W-wa 1924.

Zawartość: Wysłaniec. (*Krytyka* 1899 z. 8); Kusiele; Majlah. (*Melitele*. *Noworożn. lit.* Kr. [1902] s. 191-204); Gamaliej. (*Napród* 1902 nr 116, 118, 120, 124, 129); Napomnienie; Dwaj uczniowie. (*Krytyka* 1900 z. 1); O cichym wieczorze; Ząb za ząb; W ostatniej chwili; Skowronek. (*Przodownica* 1901 nr 2; *Zęda* (Chicago) 1901 nr 20 wyd. dla kobiet); U grobu; Przeklęty.

Przekłady

Bułg.: Tlum. Cv. P-v. Sofia [b.r.] — czes.: J. Kaberle. Praga 1908 — esperanto: B. Kuhl. Wyd. 2. Lipsk 1923 — ros.: E. i J. Leontiewowie. Petersburg. 1907; wyd. 2 Petersburg. 1911; Moskwa 1909 (jako tom pierwszy *Dziel zebranych pod red. W. Wysockiego*).

Wysłaniec: ros.: U. Ulrich. *Pravda* 1905 nr 4; *Mir bożyj* 1905 nr 4 — serbochorw.: V. Jelovšek. *Mlada Hrvatska* 1902 nr 2; toż Zagrzeb 1929 — słowacki: *Ostravsky dennik* 1907 nr 198-200.

Majlah: ros.: *Więstnik inostrannoj literatury* 1905 nr 6 — serbochorw.: A. Pribičević. *Brankovo kolo* 1908 nr 6-8.

Napomnienie: ros.: *Mir bożyj* 1905 nr 4.

O cichym wieczorze: ros.: Moskwa [1910] — serbochorw.: S. Musulin. *Obsor* 1907 nr 225, 255; A. Pribičević. *Brankovo kolo* 1907 nr 52; M. Rakoš. *Prosvjeta* 1911.

W ostatniej chwili: ros.: O. Wiszniewska. *Więstnik inostrannoj literatury* 1906 nr 4.

Skowronek: ros.: O. Wiszniewska. *Żytopismoje oboznienie* 1905 nr 152; *Mir bożyj* 1905 nr 4.

Przeklęty: ros.: *Więstnik inostrannoj literatury* 1905 nr 4.

Legiendra. *Rasskaz*: ros.: M. de Waldien. *Siewier* 1905 nr 50-51.

22. Polonia irredenta. Kr. 1901. Wyd. nast.: Lw. 1907.

Uwaga: Wydania te różnią się między sobą; zawierają przedruki wierszy z poz. 5, 7, 10, 11 w nowej wersji i w zmienionym układzie.

Zawartość: w wyd. 1901 dodana cz. VII cyklu „Polonia irredenta” pt. Z wojaczki polskiego chłopca (tu: Branka. (Zob. poz. 1); Wojna domowa); w wyd. z 1907 nadto wiersz pt. Suplikacje. (*Promień* 1905 nr 7-8).

23. Dzień on — dzień gniewu Pańskiego. Dramat w 1 akcie. Lw. [1902].
24. Juliusz Słowacki. Lw. 1902.
25. Ten, który jest... Powieść. *Tyg. Mód i Powieści* 1902 nr 1-47.
26. Proroctwo rzezi galicyjskiej wobec historii. Kr. 1902.
Praca historycznoliteracka.
27. Któż ten mąż? Kr. 1903.
28. Stanisław Wyspiański. Studium literackie. W-wa 1903.
29. „Gematria” i „Dziady”. *Bibl. Samozształcenia* 1904 z. 8 s. 307-333.
30. Doba obecna w Królestwie Polskim. *Kur. Lw.* 1905 nr 135-197. Wyd. osob. Kr. 1905.
31. Spod pyłu wieków. I. Sokrates. II. Aszur i Mucur. T. 1-2. W-wa 1906 [1905].
Przekład ros.: E. i J. Leontiewowie. T. 1-2. Petersburg. 1907-1908.
32. Epoka eunuchów nad wodami rzeki Idiglat. W-wa 1906.
Powieść.
Przekłady ros.: O. Wiszniewska. *Więstnik inostrannoj literatury* [po 1906] nr 10-11; W. M. Ławrowa. *Russkaja mysl* 1908 nr 1-2.
33. Ludzie rewolucji. Kr. 1906. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3.
Zawartość: Ludzie rewolucji. (*Kur. Lw.* 1906 nr 32-33, 40, 44, 46, 48); Ptak. (*Pravda* 1906 nr 7); Zwidziśka; Łatawica; Maciej Bala. (*Głos* 1902 nr 1-6); Święto wolności; Jur; Dziennikarz; Pan Jezus w Warszawie; Quovadisiana.
Przekłady litewski: K. Puida. [B.m.] 1908; roż 1922 — ros.: pt. W Warszawie. *Rasskazy. Mir bożyj* 1906 nr 8; E. i J. Leontiewowie. Wyd. 2 Petersburg. 1918; wyd. 3 Petersburg. 1919; wyd. [4] Leningrad 1925; pt. Letuczka. Leningrad 1926.
Ptak: węgierski: 100% 1930 s. 152-156.
34. O masonerii i masonach. Szkic popularny. W-wa 1906.
35. Pokrzywy. Kr. 1906.
Poezje.
36. Boruch. Kr. 1907.
Opowiadanie.
37. Giordano Bruno. Odczyt wygłoszony dn. 17 listopada 1907. Wyd. osob. W-wa 1908.
38. O pochodzeniu naszego Boga. W-wa 1907.
39. Objaśnienie katechizmu. W-wa 1907.
40. Sokrates. Odczyt wygłoszony 3 listopada 1907. Wyd. osob. W-wa 1908.
Przekład czes.: Praga 1909.
41. Wybór wierszy z cyklu „Polonia irreidenta”. W-wa 1907. Zob. poz. 5, 7, 10, 11.
42. Dwa drzewa biblijne. Drzewo wiadomości złego i dobrego i drzewo wiecznego żywota. W-wa 1908.
43. Dzieje krzyża. W-wa 1908.
Przekład czes.: Č. S. Praga 1909.
44. Bóg Jezus w świetle badań cudzych i własnych. W-wa 1909.
Przekłady: niem.: Monachium 1910 — ros.: Ł. Krukowska. Petersburg. 1920.
45. Katechizm wolnego myśliciela. W-wa 1909.
46. Sprawa „Legend”, „Objaśnienia katechizmu”. Przyczynek do dziejów kultury w Polsce na początku XX stulecia. W-wa 1909.
47. Stworzenie świata według Biblii. Komentarz. W-wa 1909.
48. Planetnik. Nowela. W-wa 1911.
Przekład ros.: D. Morozow. *Więstnik teosofii* 1913 nr 7/8 i odb. Petersburg. 1913.
49. Skład i pochodź armii piątego zaboru. W-wa 1911.
50. Tajemnice astrologii chrześcijańskiej. W-wa 1913.
Przekład niem.: Wiedeń 1926.
51. Dusza żydowska w świetle Talmudu. Ogl. fragm. *Kur. Poz.* 1914 nr 62. Wyd. osob. całości W-wa 1914. Wyd. 2 uzup. W-wa 1921 [1920].
52. Książd Pranajtis i jego przeciwnicy. W-wa 1914.
Publicystyka.
53. Czyniący sto, czyniący sześćdziesiąt i czyniący trzydzieści. Przypowieść ewangeliczna o siewcy w świetle astroteozofii starochrześcijańskiej. W-wa 1916.
54. Etyka Talmudu. Odczyt wygłoszony dn. 3 i 10 października 1917 w Warszawie. Wyd. W-wa 1917.
55. Horoskopy, święte przypowieści ewangeliczne, czyli obrazy nieba globusowego ilustrujące te przypowieści. W-wa 1917.
56. Sen faraona a obie konstelacje siedmiu wołów. W-wa 1917.
57. Mowa o wielkiej tradycji Rzeczypospolitej Polskiej. Wygłoszona 28 listopada 1918 w Warszawie. Wyd. W-wa 1918.
58. O państwowości polskiej. Mowa wygłoszona 1 października 1920 w Warszawie. Wyd. W-wa 1920.
59. Dawność a Mickiewicz. W-wa 1921.

Zawartość: Filozofia Mickiewicza, liczby i godziny; Widma; Gwiazdy Mickiewicza; Tradycje improwizacji.

60. Biblia a gwiazdy. Sto pytań stawianych bibliotom oraz sto odpowiedzi dla ludzi umiejących myśleć własną głową. W-wa 1924. Wyd. nast. z art. L. Poniatowskiego: Niemojewski a religioznawstwo. W-wa 1959.

61. Polskie niebo. W-wa 1924.

Nadto szereg broszur publicystycznych wydawanych osobno lub jako odbitki z *Myśli Niepodległej*.

Rękopisy niektórych utworów:

Robotwo. Przeciw upiorom. Gawłuszowickie zwidziska. (Fragm.). Rkpsy redakcyjne — Ossol. sygn. 7204/II; Odpowiedź p. Zygfrydowi Lipinerowi. Art. dołączony do listu pisanego do W. Feldmana z 1904. Rkps Ossol. sygn. 12282/III; Prace astralistyczne z 1916-1921. Maszynopisy. Rkps Ossol. sygn. 12434/II, Bibl. Uniw. Warsz. nr inw. 233, Bibl. Jagiel. sygn. 8868 III-8873 III.

Utwory oraz artykuły zamieszczał w czasopiśmie: *Ateneum* (1897), *Bibl. Samokształcenia* (1904), *Bluszcz* (1897), *Bławatek* (1905), *Diabeł* (1887; tu wiersze: Dobry Polak. Nr 8; Czegoż jeszcze? Nr 22 — debiut poetycki), *Dzien. Chicagoski* (1909-1910), *Dzien. dla Wszystkich* (1889), *Dzien. Kr.* (1896-1897), *Dzien. Milwaucki* (Milwaukee 1902), *Echo Lit. dod. Dzien. Pol.* (1898), *Echo Mus.*, *Teatr i Artyst.* (1894), *Gaz. Kołomyjska* (1902), *Gaz. Policji Państwo.* (1920; tu art. Policja a prasa. Nr 10), *Gaz. Pol.* (Chicago 1887), *Gaz. Pol.* (W-wa 1894, 1900), *Gaz. Por.* (1915-1917, 1919), *Gaz. Rob.* (Berlin 1895-1896), *Głos* (1891, 1895-1902; tu rubr.: Przegląd artystyczny. 1900; Felieton tygodniowy. 1901-1902, nadto m.in.: Eskulapi. 1896 nr 52; Peruszim. 1897 nr 15-16; Prolog na otwarcie teatru w Sosnowcu odegrany w dn. 6 lutego 1897. 1897 nr 10; Legenda o praczkach. 1901 nr 41-44), *Głos Nar.* (1915), *Głos Pol.* (1915), *Głos Pol.* (Zurich 1872), *Głos Rob.*, *Gwiazdka Cieszyńska* (1920), *Ilustr. Kur. Codz.* (1917), *Kraj* (1894), *Krytyka* (1896-1897; tu m.in. wiersz pt. Z ulicy. 1896 z. 5 [odpowiedź na wiersz A. Asnyka pt. W łoży], *Krytyka* (1899-1904, 1907; tu m.in. Teatr ludowy. 1901 t. 1 z. 2), *Kur. Codz.* (1890, 1894, 1901), *Kur. Kolejowy* (1896), *Kur. Lw.* (1905-1906, 1914; tu rubr.: Felieton tygodniowy; Listy z Warszawy. 1905-1906), *Kur. Poz.* (1914), *Kur. Przemyski* (1895-1896), *Kur. Sosnowiecki* (1902), *Kur. Stanisławowski* (1902), *Kur. Warsz.* (1898-1899), *Kuźnica* (1905), *Liberrum Veto* (1903-1904), *Ludzkość* (1907), *Metalowiec* (Cieszyn 1919), *Metalowiec* (Kr.

1906-1910), *Monitor* (1899), *Myśl Niepodległa* (1906-1921), *Myśl Pol.* (1907), *Naprzód* (1895-1896, 1899, 1901-1906, 1910; tu m.in. Stara wariacka. 1895 nr 26; Projekt dramatu. 1899 nr 35-37; Dzieci bruku. 1901 nr 6), *Nasz Kraj* (1906), *Nowa Era* (1919), *Nowa Gaz.* (1908), *Nowiny* (1881), *Nowy Rob.* (1894), *Odrodzenie* (1906), *Ognisko* (1889), *Ogniwio* (1902/1903), *Opinia Publiczna* (1920), *Plomień*, *Pochodnia* (Milwaukee 1908), *Podhalanin* (1899), *Podolanin* (1901), *Pogląd na Świat* (1902; tu m.in.: Legenda o wielkim pokutniku. S. 166), *Pogoń* (1912), *Polak w Brazylii* (Kurytyba 1908), *Poradnik dla Czytających Książki* (1901-1902), *Poradnik Język.* (1907, 1909), *Praca* (1901, 1906), *Prawda* (1891-1893, 1896-1903, 1906; tu rubr.: Przegląd teatralny. 1898-1900), *Prawo Ludu* (1899-1900, 1909-1911), *Pro Arte et Studio* (1918), *Promień* (1902, 1904-1906), *Przedświt*, *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1888; tu: Retman. Nr 52 — debiut nowelistyczny), *Przegl. Por.* (1907), *Przegl. Poz.* (1896; tu m.in. Pełnia. Nr 26), *Przegl. Zakopiański* (1905), *Przemysławiec* (1904), *Przodownica* (1901, 1903), *Przyj. Dzieci* (1900), *Reformator* (1905), *Robotnik* (Chicago 1902), *Równość*, *Rozwój* (1918-1919), *Ruch Filoz.* (1914), *Rzeczpospolita* (1921), *Satyry* (1892, 1894), *Sowizdrzał* (1911, 1918), *Ster* (1907), *Świat* (1901), *Światło* (1895), *Trybuna* (1919), *Tydzien* (Piotrków 1900), *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* (1894-1895, 1898, 1902, 1905-1906; tu m.in. Utrata. Pamięci Szopena. 1894 nr 44; Kantata na odsłonięcie pomnika A. Mickiewicza. 1898 nr 52), *Tydzien Bielski* (Biała 1920), *Tyg. Ilustr.* (1890, 1898-1899, 1902, 1911, 1913; tu rubr.: Z tygodnia na tydzień. 1898; oraz m.in. Mazurek Dąbrowskiego i jego związki rodzinne w świecie pieśni. 1911 nr 7), *Tyg. Mód i Powieści* (1900-1902; tu m.in.: Krucyfik. 1901 nr 12-16), *Tyg. Pol.* (1898), *Tyg. Powsz.*, *Walka* (1902), *Wędrowiec* (1888-1890, 1894-1895; tu m.in.: Freski inflanckie. 1888 nr 43-44, 48-49; Kilka godzin w Wieliczce. 1889 nr 33-34), *Wieczory Rodz.* (1901), *Wiek* (1894), *Wiek Ilustr.* (1902), *Wyzwolenie Spół.* (1919), *Zgoda* (Chicago 1901-1902), *Ziemia Lubel.* (1913), *Zjednoczenie* (1915), *Życie* (Kr. 1897-1898), *Życie* (W-wa 1888-1889).

Oraz w książkach zbiorowych: *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909 i wyd. 2 Poz. [1923], *Do walki z bolszewizmem.* W-wa 1920, *Jednodniówka.* Monachium 1897, *Kalendarz rob.* Kr. 1901; toż Kr. 1904; toż Kr. 1905, *Kalendarz socjalistyczny.* Lw. 1900, *Kalendarz stanisławowski na r. 1905.* Stanisławów 1904, *Kalendarz „Tarnowianina” na r. 1905.* Tarnów 1904; toż na r. 1906, Tarnów 1905; toż na r. 1912. Tarnów 1911, *Kolejarz. Kalendarz.* Kr. 1905, *Księga dla*

wszystkich. Łódź 1899, *Lutnia rob.* Kr. 1906, *Melitele. Noworoczn. lit.* Kr. [1902], *Myśl. Księga zbior.* W-wa 1904 (tu: „Sybilla” i „Przedświt”. Szkic porównawczy), *Na wpisy szkolne.* W-wa 1915 (tu: Ze wspomnień ucznia pruskiego), *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Pam. na cześć Jana Gutenberga.* Kr. 1900, *Pisanka.* W-wa 1900, *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego.* Lw. 1899, *Program wieczoru ku czci Joachima Lelewela.* Kr. 1896, *Rocznik sosnowiecki i kalendarz na r. 1899.* Sosnowiec 1898 (tu: Prolog na otwarcie teatru w Sosnowcu), *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej.* Kr. 1893, M. J. Walewska (hr. Wielopolska): „Pani El”. Cykl noworoczny. Kr. 1911 (tu przedmowa), *Z życia robotniczego.* W-wa 1923, *Znicz. Noworocznik.* W-wa 1903, *Zsa kulis Warszawy.* Kr. 1901.

Tłumaczenia i przeróbki

1. *Gaudeamus! Pieśni wędrownego gajka, z Rudolfa Baumbacha, Wiktora Scheffela i Juliusza Wolffa.* W-wa 1899.

Współtłumacze: C. Jankowski, J. Lętowski, W. Nawrocki, W. Zagórski.

2. E. Renan: *Żywot Jezusa.* Kr. 1904. Z trzeciego wyd. franc. Tłum. ... Wyd. 2 popularne W-wa 1907; wyd. 3 W-wa 1910.

3. Józef Flawiusz: *Dzieje wojny żydowskiej przeciwko Rzymianom.* W-wa 1906.

4. U. Sinclair: *Grzęzawisko.* W-wa 1907.

Ponadto tłumaczył drobne utwory J. W. Goethego, H. Heinego.

Wydania zbiorowe i wybory twórczości

1. Wybór poezji. Wstęp i oprac. W. Maciąg. Kr. 1955.

2. Bóg czy człowiek? Wybór z dzieł... o pochodzeniu chrześcijaństwa. Wybór, oprac. i przedmowa: H. Chyliński. W-wa 1960.

3. Ludzie rewolucji i inne opowiadania. Wstęp: J. Krzyżanowski. W-wa 1961. Zob. *Twórczość poz.* 33.

4. Polonia irredenta. Oprac. i wstępem opatrzył J. Pierzchała. Wr. 1972.

Zawartość: I. Podziemia. (Zob. *Twórczość poz.* 5); II. Łuny. (Zob. *Twórczość poz.* 6); III. Ziemia obiecana. (Zob. *Twórczość poz.* 7).

Wybory twórczości i pojedyncze utwory w przekładach

Bułgarskie: *Polsko-bułgarski przegląd* 1921 nr 30.

Czeskie: F. Kvapil: *Z nove poesie polské.* *Slovanský přehled* 1900 s. 129-134; B. V.

[B. Vydra]: *Vyroči. Slovanský přehled* 1931 s. 717-718.

Esperanto: B. Kuhl: *Gojege mi naĝul! Pola Esperantisto* 1908 nr 12; W. Pfeiffer: *La hundo de Fenicio. Pola Esperantisto* 1924 nr 11/12; W. Pfeiffer: *Tammuz kaj Istar. Pola Esperantisto* 1925 nr 1/2-3.

Fińskie: R. Silvanto. *Nuori Puola.* Porvoo 1916 (tu: Käärmä; Automatteja; Paperipaholainen).

Niemieckie: M. Scherlag. *Polnische Post* 1907 nr 25; *Moderne polnische Lyrik.* Oprac. L. Scherlag. Zurych [1923].

Rosyjskie: *Rassказы iz žywni raboczich.* Moskwa 1906; Parowoz. Mołnija. Prazdnik swobody. Rostów nad Donem 1907; *Sierdce maszyny i drugije nowielly.* Charków 1923; *Sierdce maszyny.* Rassказы. Moskwa 1925; *Starucha i drugije rassказы.* Leningrad 1925; E. Samojłowa: *Izbrannyje rassказы.* Moskwa 1925; *Terrorist.* Rassказы. Moskwa 1925 [1926]; *Bumażnyj djawol i drugije rassказы.* [Charków] 1926; W. Kemnie: *Rassказы. Żywni* 1898 nr 6; *Biezumnaja starucha.* *Żurnal dla wsiech* 1898 nr 2; *Eskizy. Nowyj mir* 1899 nr 19, 22; *Stichotworienija w prozie. Żywni* 1899 nr z lipca; *Eskizy. Nowyj mir* 1900 nr 28, 31-32, 35-36, 39-40, 42-43, 45-46; W. Oltiewska: *Lampa.* Staruszka. *Dieta ulicy.* Nojabr. *Dwa pokolenija. Żywni* 1901 nr 1; O. Wiszniewska: *Słuźebnoje pismo. Wiestnik inostrannoj literatury* 1906 nr 12; O. Wiszniewska: *Żurnalist. Wiestnik inostrannoj literatury* 1907 nr 1; N. Makrutin: *Idilija. Sławianskije izwiestija* 1909 nr 8; *Wozroždienije; Sierdce maszyny; Podziemnyje gołosa.* W: *Raboczij w mirowoj literaturie.* Moskwa 1925.

Serbochorwackie: *Voj-ko: Tamuz i Istar. Narodna obrana* 1907 nr 259-262; *Iz ljubavi strasne.* *Hrvatska* 1908 nr 39.

Szwedzkie: E. Weer: *Helvetet. Det unga Polen.* Sztokholm 1901.

Węgierskie: K. Bányai: *A sírnál.* Alkotmány 1911.

Listy i materiały

1. Do J. Baudouina de Courtenay 12 listów z 1888-1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5748.

2. Do red. *Kraju* z 1889. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8342.

3. Prawdopodobnie do L. Méyeta list z 1892. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8845.

4. Do H. Biegeleisena z 1894. Rkps Ossol. sygn. 6256/I.

5. Do J. Weyssenhoffa [?] z 1895. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 431.

6. Do red. *Tygodnia*. (W sprawie konkursu). *Przegl. Poz.* 1896 nr 29.
7. Do J. Kotarbińskiego 4 listy z 1900-1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7046.
8. Do J. Kotarbińskiego z 1901. (Dot. wystawienia Rokity). Rkps Ossol. sygn. 12622/I.
9. Do Z. Przesmyckiego z 1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2856.
10. Do nieznanego adresata z 1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8987.
11. Do M. Garfeinowej 2 listy z 1902-1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8987.
12. Do L. Gumpłowicza 12 listów z 1902-1904. Ogl. H. Barycz. *Pam. Lit.* R. 41 (1950) z. 2 i odb.
13. Do S. Perlmutter 18 listów z 1902-1905. Rkps Ossol. sygn. 6135/II.
14. Do B. Wysloucha 24 listy z 1902-1907. Rkps Ossol. sygn. 7180/I.
15. Do W. Feldmana 11 listów z 1902-1908. Rkps Ossol. sygn. 12282/III.
16. Do P. Chmielowskiego z ok. 1903. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem nr inw. 162.
17. Do Z. Wolskiego 2 listy z 1903-1904. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 431.
18. Do żony listy z podróży do Egiptu i Palestyny z 1903-1904. Ogl. *Wiad. Lit.* 1932 nr 437.
19. Do I. Radlińskiego 24 listy z 1903-1917. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 30.
20. Do A. Wiślickiego 3 listy z 1904. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.
21. Do J. Bojki z 1905 — odpis. Rkps Ossol. sygn. 13475/I.
22. Do L. Wellischa z 1905. Rkps Ossol. sygn. 12227/I.
23. Do W. Nałkowskiego z 1906. Ogl. E. i R. Rosiakowie. *Przegl. Hum.* 1959 nr 2.
24. Do R. Bubera 9 listów z 1906-1907. Rkps Ossol. sygn. 6329/II.
25. Listy do redakcji. *Nowa Gaz.* 1908 nr 514, 541, 584.
26. Do L. J. Krukowskiej 3 listy z 1909. Ogl. S. Makowski, T. Szyszko: Jeszcze jeden bój A. Niemojewskiego o „Boga Jezusa”. *Przegl. Hum.* 1964 nr 5.
27. Do G. Daniłowskiego z 1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2986.
28. Do B. Dybowskiego 10 listów z 1910-1916. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 155/64.
29. Do A. Černego z 1911. Rkps w posiadaniu rodziny adresata w Pradze.
30. Do G. Daniłowskiego 2 listy z 1911 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2984.
31. Fragmenty listów z więzienia 1911. Ogl. P. Hulka-Laskowski. *Wiad. Lit.* 1929 nr 9.
32. Do A. Brzostowskiego z 1912. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 48.
33. Do W. Gąsiorowskiego z 1913. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 5772.
34. List do redaktora. *Wszeczeńswiat* 1914 nr 16.
35. Do T. Wierzbowskiego 3 listy z 1916. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 33.
36. Do A. Nowaczyńskiego 2 listy z 1918, 1921. Ogl. A. Nowaczyński: Ofensywa. Listy zmarłych. *Mysł Nar.* 1932 nr 26.
37. Do A. Sygietyńskiego 2 listy z 1919-1920 (w imieniu *Mysli Niepodległej*). Rkps Ossol. sygn. 12815/II.
38. Do J. Jankowskiego z 1920. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5181.
39. Do L. Kielbassa z 1920. Rkps Ossol. sygn. 13076/II.
40. Do W. Rabskiego z 1920. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2731.
41. Do Koła Międzypartyjnego (w Warszawie?). Rkps Bibl. Nar. W-wa sygn. 2986.
42. Od T. Korzona z 1915. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5941.
43. Od L. Kotarbińskiej list b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7043.
44. Listy i materiały. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7030, 5283.
45. Materiały biograficzne, pamiątki oraz korespondencja rodziny Niemojewskich — Arch. Główne Akt Dawnych w Warszawie.

OPRACOWANIA

J. NIEBROSKI [J. L. POPLAWSKI]: Na widno-kręgu. Pan Niemojewski „od tyłu”. *Pravda* 1886 nr 32. — P. CHMIEŁOWSKI: Współczesni poeci polscy. Petersburg. 1895 s. 483-487. — I. MATUSZEWSKI: A. Niemojewski. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 50. — F. PROCHNIKOWA. *Neue Zeit* 1898 nr 18. — (x) [Z. WASILEWSKI]: Z powodu artykułu Niemojewskiego. *Głos* 1898 nr 17. — Z. WASILEWSKI: O zawodzie literackim. *Głos* 1898 nr 19-20. — Światła i cienie. (Życiorys A. Niemojewskiego z powodu wystawienia „Familii”). *Wędrowiec*

- 1898 nr 51. — J. STEN [L. BRUNER]: A. Niemojewski. *Krytyka* 1899 z. 8 przedr. w książce: Dusze współczesne. Lw. 1902 i wyd. nast. — W. JABLONOWSKI. *Głos* 1899 nr 27. — A. LANGE: Współcześni poeci polscy. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 4. — P. CHMIEŁOWSKI: Beletrystyka nasza z roku zeszłego. *Pogląd na Świat* 1900 nr 5, 1901 nr 1. — St. T.: Liryka warszawska. *Głos Lit. i Społ.* 1900 nr 25. — Ks. I. Ch. [I. CHARSZEWSKI]: Poeta publicystą, czyli armata na Parnasie. *Przegl. Katol.* 1901 nr 38. — P. CHMIEŁOWSKI: Najnowsze prądy w poezji naszej. Lw. 1901 s. 51-55. — TARCZYC. *Poradnik dla Czytających Książki* 1901 nr 11. — S. ZDZIARSKI: Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX w. W-wa 1901 s. 546. — P. CHMIEŁOWSKI: Beletrystyka nasza w roku zeszłym. *Pogląd na Świat* 1902, I, s. 10-24. — P. CHMIEŁOWSKI: Dramat polski doby najnowszej. Lw. 1902 s. 47-48, 51-56, 66-69. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1902 nr 23. — LITWIN: Anatema. *Kur. Teatr.* 1902 nr 10. [W sprawie Niemojewskiego przeciw Przybyszewskiemu]. — Źródła natchnienia pana Niemojewskiego. *Dzienn. Pol.* 1902 nr 102. — K. ROSINKIEWICZ: W sprawie artykułu „Typ człowieka przemysłowego” A. Niemojewskiego. *Przemysłowiec* 1904 nr 7. — X: Z dalszych dziejów autora „Legend”. *Przegl. Powisz.* 1904 t. 81 s. 493. — Ch. [A. CHOLONEWSKI]: Naród i ludzkość. *Kraj* 1905 nr 12. — S. BRZOSOWSKI: Współczesna powieść polska. Stanisławów 1906 s. 203. — A. J. JACIMIRSKI: A. Niemojewski. Litieraturnaja charakteristika. *Slawianskija izwiestija* 1906 nr 5-6. — W. GOMULICKI. *Gaz. Nar.* 1907 nr 121. — E. HOLTZ: Tragedia p. Niemojewskiego albo Kalthoff w oświetleniu „Myśli Niepodległej”. Replika. Dorpat 1907. — W. JABLONOWSKI: Beletrystyka chwili bieżącej. *Gaz. Pol.* 1907 nr 168. — H. LICHTENBAUM: Jak „Myśl Niepodległa” polemizuje. *Israelita* 1907 nr 47 s. 506-507. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 42; przedr.: Kroniki. T. 19. Oprac. Z. Szwejkowski. W-wa 1969 [ocena „Myśli Niepodległej”]; polem.: A. NIEMOJEWSKI: Logik warszawski. *Myśl Niepodległa* 1907 nr 43; odpowiedź Prusa: Kronika jw. nr 46. — Niemojewski o Żydach. *Przegl. Por.* 1907 nr 173. — Poeta-polityk. *Gaz. Pol.* 1907 nr 39. — I. CHARSZEWSKI: Pytania i odpowiedzi. *Poradnik Język.* 1908 nr 5. — Rabunek literacki. *Kur. Warsz.* 1908 nr 95 [w sprawie przekładów na język rosyjski autorów polskich bez ich zezwolenia]. — Z sądów. Sprawa Niemojewskiego. *Przegl. Por.* 1908 nr 301. [Za wystąpienia przeciwko religii]. — N. A. ABRAMOWICZ: [Wstęp do tłum.]: Legendy. Moskwa 1909. — I. CHARSZEWSKI: Pokłosie. *Poradnik Język.* 1909 nr 5, 10. — Wyjaśnienia. *Poradnik Język.* 1909 nr 1. — B. E.: Likwidacja antysemitckiego postępu. *Jedność* 1910 nr 49. — S. BACZYŃSKI: Antysemityzm a kwestia żydowska w Galicji. *Myśl Niepodległa* 1910 nr 155. — L. BELMONT: Pan A. Niemojewski „Wolnomyśliciel” w cudzysłowie. W-wa 1910. — B. BIEGELEISEN: Pan A. Niemojewski a rzekomy mistycyzm Widnokręgów. *Widnokreghi* 1910 nr 10/11. — Br.: Na widnokregu. „Niepodległy myśliciel” i jego świadkowie. *Nowa Gaz.* 1910 nr 539. — K. CZAYKOWSKI: Odżyczenie postępu. *Przegl. Powisz.* 1910 t. 108 s. 157-170. — Sr. Dzik. [S. DZIKOWSKI]: Przełom na lewicy. *Świat* 1910 nr 41. — VAN DAL [S. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1910 nr 50. — S. A. KEMPNER: Z powodu paszkwili p. Niemojewskiego. Wyjaśnienie osobiste. *Nowa Gaz.* 1910 nr 438. — B. MERWIN: O człowieku, który staje się sławnym. *Jedność* 1910 nr 41. — A. MIECZNIK: Listy z Warszawy. *Kronika Powisz.* 1910 nr 5. — (r.): Wśród dzienników i czasopism. Z worka liczmanów. *Przegl. Katol.* 1910 nr 34. — W. ROLICZ: Na posterunku. *Rola* 1910 nr 18 [spr. z rozprawy sądowej o zelżeniu pamięci Jana Jeleńskiego]. — A. TREPKOWSKI: Paszkwil „Myśli Niepodległej”. *Przegl. Katol.* 1910 nr 39. — J. WASSERCUG. *Israelita* 1910 nr 24. — Belmont o Niemojewskim. *Israelita* 1910 nr 26. — Nowe kłamstwa Niemojewskiego. *Israelita* 1910 nr 25. — A. Niemojewski — przeciw A. Niemojewskiemu. *Israelita* 1910 nr 32. [Zestawienie sprzecznych wypowiedzi A. Niemojewskiego]. — Moje rachunki pieniężne z Żydami. *Kur. Por.* 1910 nr 275. — Niemojewski i Krzywicki. [Polemika]. *Kur. Por.* 1910 nr 24, 26. — Z sądów. Szczepan Jeleński przeciw A. Niemojewskiemu. *Nowa Gaz.* 1910 nr 182. — Z prasy obcej. „Vorwärts” o p. Niemojewskim. *Nowa Gaz.* 1910 nr 559. — Żydzi i „postęp” polski. *Przegl. Katol.* 1910 nr 41. — Motywy wyroku. *Rola* 1910 nr 21. [W sprawie J. Jeleńskiego]. — Pan Niemojewski reakcjonistą i klerykałem? *Wiara i Przegl. Katol.* 1910 nr 18. — J. BAUDOUIN de COURTENAY: W sprawie „antysemityzmu postępowego”. *Krytyka* 1911 z. 3 s. 153-158. — J.: Redaktor „Wolnej Myśli” odsiaduje twierdzę. *Świat* 1911 nr 37. — J. OZIĘBŁOWSKI: Wolnomyślność czy lekkomyślność. *Rola* 1911 nr 35-39. — J. OZIĘBŁOWSKI: Astronomia spod ciemnej gwiazdy. *Rola* 1911 nr 50. — SZYDELSKI: Pan A. Niemojewski. *Gaz. Kościelna* 1911 nr 11. — Miciński a Niemojewski. *Dzienn. Kijowski* 1911 nr 134. — Uwieszenie głośnego pisarza. *Nowości Ilustr.* 1911 nr 38. — J. BAUDOUIN de COURTENAY: O panu A. Niemojewskim słów kilka. *Krytyka* 1912 t. 1 s. 37. — W. F. [W. FELDMAN]: O panu A. Niemojewskim słów kilka. Cz. II. *Krytyka* 1912 t. 1 s. 45. — L. LICHTENBAUM: Wiedza judaistyczna pana A. Niemojewskiego. *Israe-*

- lita 1913 nr 47 s. 2-3. — W. MUTERMILCH: List do redakcji. *Gaz. Warsz.* 1913 nr 293 [art. polem.]. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Listy z Warszawy. *Przegl. Powsz.* 1914 t. 122 s. 148-151. — W. RZYMOWSKI: Niemojewski. *Pravda* 1914 nr 29. — Sylwetka p. A. Niemojewskiego. *Naprzód* 1914 nr 169. — A. Niemojewski denuncjuje w dalszym ciągu. *Gaz. Pol.* (Dąbrowa Górnicza) 1915 nr 10. — Kronika. Proces Niemojewskiego z Brandesem. *Życie Nowe* (Wiedeń) 1915 nr 5. — W. TOMOROWICZ: Działalność publicystyczna Niemojewskiego w czasie wojny. *Naprzód* 1916 nr 164, 165. — Pan Andrzej Niemojewski. *Lodzianin* 1916 styczeń. — mjg. [M. GRYZDEWSKI]. *Varia. Pro Arte et Studio* 1918 z. 3 [o zawieszeniu „Myśli Niepodległej” i aresztowaniu A. Niemojewskiego]. — ZYSŁAW [Z. KISIELEWSKI]: Polak „najlepszej klasy”. *Robotnik* 1918 nr 352 s. 2. — B. STRASZEWICZ: P. Niemojewski — V. Arnin. *Nowa Gaz.* 1918 nr 551. — Niedoszłe aresztowanie A. Niemojewskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1918 nr 241. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Metody i etyka p. A. Niemojewskiego, redaktora „Myśli Niepodległej”. Kr. [1919]. — K. KRUPSKI: Rozprawa o złej woli i brzydkich metodach pana A. Niemojewskiego. W-wa 1919. — S. TRĘBICKI: O p. Niemojewskim i „Myśli Niepodległej”. W-wa 1919. — Uwolnienie Niemojewskiego. *Dzien. Poz.* 1919 nr 32. — Aresztowanie A. Niemojewskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1919 nr 29. — „Myśl Niepodległa” Niemojewskiego i „Liberum Veto” Nowaczyńskiego. *Kur. Lw.* 1919 nr 213. — Niemojewski — Grzymała-Siedlecki. *Przegl. Tyg.* 1919 nr 7. — (BSKI): Humorystyczne występy papierowych rycerzy. *Wiek Nowy* 1920 nr 5801. — W. WOLLERT: Niemojewski contra Niemojewski. *Trybuna* 1920 nr 20, 21. — Skazanie redaktora. *Dzien. Poz.* 1920 nr 97 [za obrazę A. Ronikiera]. — Aresztowanie Niemojewskiego. *Goniec Kr.* 1920 nr 73. — Przebieg sensacyjnego procesu politycznego w Warszawie. *Goniec Kr.* 1920 nr 114 [o procesie z A. Ronikiem]. — Aresztowanie A. Niemojewskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1920 nr 73. — A. Niemojewski o papieżu. *Naprzód* 1920 nr 297. — Niemojewski i Nowaczyński. Dwie charakterystyczne kartki z publicystyki pravicowej. *Naprzód* 1920 nr 248. — Spowiedź p. Niemojewskiego. *Naprzód* 1920 nr 49. — Pan A. Niemojewski na nowej drodze. *Rząd i Wojsko* 1920 nr 24. — Niemojewski oburza się na Nowaczyńskiego. *Trybuna* 1920 nr 36. — A więc pan Niemojewski jest mason. *Trybuna* 1920 nr 41. — E. HAEBCKER: Wspomnienie o pierwszej fazie działalności literackiej Niemojewskiego. *Naprzód* 1921 nr 251-254. — B. HERTZ. *Gaz. Krajowa* 1921 nr 261. — J. KLEINER: A. Niemojewski jako poeta i badacz literatury. *Słowo Pol.* 1921 nr 479; przedr. w książce: Szttychy. Lw. 1925 s. 111. — „Idź do klasztoru”. *Goniec Kr.* 1921 nr 85 [o zatargu z ks. Lutosławskim]. — Niemojewski oskarżycielem Zamorskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 331. (Nekrologi): A. S. *Gaz. Por.* 1921 nr 302; B. *Nowości Ilustr.* 1921 nr 46; J. BANDROWSKI: Ze wspomnień pośmiertnych. *Gaz. Wiecz.* 1921 nr 6137; M. CZERWIŃSKI: Nad mogiłą A. Niemojewskiego. *Rozwój* 1921 nr 44; Z. DEBICKI. *Tyg. Ilustr.* 1921 nr 47; Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1921 nr 305; przedr. w książce: Portrety. S. II. W-wa 1928; mjg. — [M. GRYZDEWSKI]. *Skamander* 1921 z. 14/15; E. HAEBCKER. *Naprzód* 1921 nr 251-254; J. *Głos Wołyński* 1921 nr 7; C. JANKOWSKI: O Niemojewskim słów kilka. *Gaz. Krajowa* 1921 nr 251; J. KLEINER. *Słowo Pol.* 1921 z dn. 20 listopada; S. MRÓZ. *Goniec Kr.* 1921 nr 301; (n). *Nowy Dzień*. 1921 nr 289; S. PODHORSKA-OKOŁO. *Bluszcz* 1921 nr 5; W. J.: Fehmistrz i rębacz. *Kur. Lw.* 1921 nr 263; WIT.: A. Niemojewski. *Polsko-bałgarski przegląd* 1921 nr 30; A. Niemojewski. *Brazil-Polonia* (Rio de Janeiro) 1921 nr 5; *Czas* 1921 nr 253; *Czyn* 1921 nr 12; *Dzien. Poz.* 1921 nr 24; *Gaz. Piotrkowska* 1921 nr 5; *Gaz. Por.* 1921 nr 301 (6110); *Gaz. Warsz.* 1921 nr 301; *Głos Narodu* 1921 nr 252, 253; *Kur. Pol.* 1921 nr 300; *Kur. Por.* 1921 nr 254; *Myśl Niepodległa* 1921 nr 578, 579; *Praca* 1921 nr 46 s. 12; *Przegl. Powsz.* 1921 t. 151/152 s. 442; *Robotnik* 1921 nr 298; *Rozwój* 1921 nr 43; Przegląd artykułów pośmiertnych. *Przegl. Warsz.* 1921 t. 2 nr 3 s. 417, 1922 t. 1 nr 4 s. 119. Pierwsza rocznica zgonu A. Niemojewskiego. *Myśl Niepodległa* 1922 nr 629. — A. Niemojewski redaktor „Myśli Niepodległej” przed sądem. *Kur. Pol.* 1922 nr 129. — J. GRABIEC [J. DĄBROWSKI]: Czerwona Warszawa przed ćwierć wiekiem. *Poz.* 1925. — A. Niemojewski o mariawitach. *Mariawička Myśl Nar.* 1925 nr 9 s. 14-16. — Ćrk K. [K. ĆWIERK]: A. Niemojewski o Sosnowcu. *Kur. Zach.* 1927 nr 106. — W. STUDNICKI: Z przeżyć i walk. W-wa 1928. — Czy A. Niemojewski był masonem? *Myśl Niepodległa* 1928 nr 936. — Legenda o autorze „Legend”. *Myśl Niepodległa* 1928 nr 907. — cfr. *Myśl Niepodległa* 1929 nr 962, 967. — P. HULKA-LASKOWSKI: A. Niemojewski poeta, uczony, człowiek. *Wiad. Lit.* 1929 nr 9. — Z. SALINGER: Oryginał czy przekład? *Wiad. Lit.* 1929 nr 16 [dot. wiersza pt. Maskarada, tłum. z Heinego]. — Spór o „Maskaradę”. *Myśl Niepodległa* 1929 nr 967. — Proces redaktora Myśli Niepodległej. *Polonia* 1929 nr 1864. — S. ASTÉ: A. Niemojewski jako astralista. *Wolnomysłiciel Pol.* 1930 nr 11-12. — S. PRZYBYSZEWSKI: Moi współcześni. Wśród swoich. W-wa 1930 s. 45, 48, 80. — Co wielki pisarz polski A. Niemojewski pisał

o gramatyce Szobera 10 lat temu? *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 348. — A. CZARTKOWSKI. Ze wspomnień o A. Niemojewskim. *Wiad. Lit.* 1932 nr 22. — S. ASTÉ: A. Niemojewski czy Pius XI? *Wolnomysłiciel Pol.* 1934 nr 18. — J. BRZOSTOWSKI: Końcowy epizod pobytu A. Niemojewskiego w Sosnowcu. *Kur. Zach.* 1934 nr 95. — K. CWIERK: A. Niemojewski w Sosnowcu. *Kur. Zach.* 1934 nr 89. — M. WAWRZENIECKI: Ze wspomnień o Towiańskim. Przyczynki do atmosfery dzieciennych lat A. Niemojewskiego. *Wolnomysłiciel Pol.* 1934 nr 5. — J. BANDROWSKI: Rzecz o A. Niemojewskim. 1. Pierwszy raz pada słowo warchoła. 2. Kongres. 3. Przyjemność efektu. 4. Matka miała rację. *Kultura* 1936 nr 35-38. — J. KRZESLAWSKI [J. CYNARSKI]: Wiece A. Niemojewskiego w oświetleniu ochrony. Przyczynek do dziejów przedwojnia rewolucji 1905 r. *Kron. Ruchu Rewolucyjnego w Pol.* 1936 nr 3-4. — W. SUŁKOWSKI. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 44 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — S. HELSZTYŃSKI: Świeccy bibliści polscy. *Wiad. Lit.* 1939 nr 17. — H. WRÓŃSKI: 25-lecie śmierci A. Niemojewskiego. *Głos Wolnych* 1947 nr 2/3 s. 40-44. — J. KRZYŻANOWSKI: A. Niemojewski przed niepodległością. *Odrodzenie* 1948 nr 44; przedr. jako wstęp do: A. Niemojewski: Ludzie rewolucji i inne opowiadania. W-wa 1961; [polem.] Z. KALUŻYŃSKI, M. PROBOLOWSKI: Czy Niemojewski był pisarzem postępowym. *Odrodzenie* 1948 nr 49; J. M. S. [J. M. SZCZEPAŃSKI]. *Tyg. Potwz.* 1948 nr 51; Ziłk [S. ŻÓŁKIEWSKI]. *Kuźnica* 1948 nr 46. — T. LUTOGNIEWSKI: W sprawie Niemojewskiego. *Ekran Tygodnia* 1948 nr 47. — M. PIECHAL: Zapomniany prekursor poezji walczącej. *Warszawa* 1948 nr 3. — S. ŻÓŁKIEWSKI: Postępowe czy reakcyjne. *Kuźnica* 1948 nr 46. — H. BARYCZ: Listy A. Niemojewskiego do L. Gumpłowicza z okresu „Legend” i przekładu „Życia Jezusa” Renana. *Pam. Lit. R.* 41 (1950) z. 2 s. 558-581. — J. LIS. *Odra* 1950 nr 1. — T. WEISS: [Polsowie do:] A. Niemojewski: Listy człowieka szalonego. Kr. 1954. — A. Niemojewski. W: *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim, oprac. J. W. Gomulicki. T. 3. W-wa 1954. — L. KRZYWICKI: Wspomnienia. T. 2-3. W-wa 1958-1959 passim. — E. i R. ROSIAKOWIE: Nieznane listy A. Niemojewskiego do W. Nałkowskiego. *Przeł. Hum.* 1959 nr 2. — K. OLSZEWSKI: Z kronik teatralnych Zagłębia i Śląska. Kr. 1960 [dot. utworu Prolog na otwarcie teatru na Śląsku]. — W. MACIĄG: (Wstęp do:) A. Niemojewski: Wybór poezji. Kr. 1955. — T. DĄBEK-WIRGOWA: Bułgarska recepcja twórczości A. Niemojewskiego. W: *Slawistični studii*. Sofia 1961. — Z. BARAŃSKI: Literatura polska w Rosji. Wr. 1962 s. 110-113, 138. — A. Niemojewski. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył

i oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965. — I. MACIEJEWSKA: A. Niemojewski. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 1. W-wa 1968. — W. ZECHENTER: Pionier śląskiego tematu w poezji. *Trybuna Rob.* 1971 nr 7. — J. J. LIPSKI: A. Niemojewski. W książce: *Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”*. T. 2. W-wa 1973.

(Sprawozdania z odczytów): *Kur. Lw.* 1905 nr 106, 182, 183, 186. — c.c. *Nowa Gaz.* 1907 nr 82. — R. C. *Israelita* 1907 nr 25. — *Przeł. Por.* 1907 nr 354, 357. — L. P. *Nowa Gaz.* 1908 nr 99. — NEMO. *Nowa Gaz.* 1908 nr 7. — P. *Nowa Gaz.* 1908 nr 240. — S. PORAJ. *Ster* 1908 nr 9. — *Nowa Gaz.* 1908 nr 518. — *Przeł. Por.* 1908 nr 5, 7, 59, 312, 319. — ELPE. *Nowa Gaz.* 1909. — S. B. *Ziemia Lubel.* 1909 nr 75. — J. K. *Kur. Warsz.* 1913 nr 340. — Ed. P. *Głos Pol.* (Piotrograd) 1915 nr 12. — *Kur. Poz.* 1917 nr 155 dod. — S. B. *Bluszcz* 1918 nr 44.

Poezje. 1891. P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1891 nr 42. — R. SKRZYCKI [R. DMOWSKI]: Z młodego Parnasu. *Głos* 1891 nr 10. — *Dzien. Pol.* 1891 nr 33. — Poezje F. Nowickiego i A. Niemojewskiego. *Myśl* 1891 nr 2.

Poezje prozą. H. BIEGELEISEN. *Prawda* 1891 nr 13. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1891 nr 42. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1891 nr 136. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* (W-wa) 1891 nr 164. — A. P. ORDYŃSKI [A. POTOCKI]. *Głos* 1891 nr 20. — *Ateneum* 1891 t. 4 s. 157-159. — *Przeł. Tyg.* 1891 nr 13.

Majówka. *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1895 nr 51-52. — A. L. [A. LANGE]. *Głos* 1896 nr 41. — K. F. WIZE. *Przeł. Poz.* 1896 nr 17. — *Przeł. Tyg.* 1896 nr 19.

Poezje. Seria II. CYPRIAN [M. SZUKIEWICZ]. *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1893 nr 46.

Polonia irredenta. J. R. Światło (Lw.) 1895 nr 53-54. — J. SUE: Z poezji najświetniejszej doby. *Przeł. Poz.* 1895 nr 10. — *Nowy Robotnik* 1895 nr 30. — W. DĄBROWSKI: Z półki księgarskiej. *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1896 nr 49-50. — *Naprzód* 1896 nr 29. — T. PINI: „Polonia irredenta” A. Niemojewskiego. W książce: *Nasza współczesna poezja*. Lw. 1902.

Listopad. A. Ch. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1896 nr 196. — W. DĄBROWSKI: Z półki księgarskiej. *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1896 nr 49-50. — A. L. [A. LANGE]. *Głos* 1896 nr 41. — W. ORDYŃSKI. *Bibl. Warsz.* 1896 t. 4 s. 176-177. — Wł. Or. [W. Or-

DYŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 39 s. 775. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Librum veto. Ilustracja z „Listopada”. *Prawda* 1896 nr 49. — K. ZDZIECHOWSKI. *Przegl. Lit.* 1896 nr 11. — *Naprzód* 1896 nr 25. — J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1896/1897 s. 397 grudzień. — W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 11. — ZDZISŁAW. *Przedświt* 1897 nr 3. — *Gaz. Warsz.* 1903 nr 332. — *Kur. Sosnowiecki* 1903 nr 46. — b. *Krytyka* 1904 t. 2 s. 89. — L. CHOR. *Ateneum* 1904 z. 1 s. 95-96. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 59. — M. NAŁEŻC [S. GÓRSKI]. *Nitca Pol.* 1904 s. 61. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1904 nr 15. — WŁAŚT [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1905 t. 9 s. 512-513.

Bajka. B. *Gaz. Warsz.* 1899 nr 318. — Z. PIETKIEWICZ. *Prawda* 1899 nr 48. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]: Troista premiera utworów Reymonta, Niemojewskiego i Jaroszyńskiego. *Głos* 1899 nr 48. — Trzy premiery. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 48. — H. G. [H. GALLE]. *Ateneum* 1900 t. 3 s. 401-402. — (w) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1901 z. 6 s. 405-406. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1901 t. 140 s. 142-143. — W. MAKOWSKI: Krople. *Głos* 1901 nr 19 s. 284. — *Gaz. Pol.* 1901 nr 188. — *Pogląd na Świat* 1901 nr 5/6 s. 129-131. — P. CHMIEŁOWSKI: Dramat polski doby najnowszej. *Lw.* 1902 s. 47, 51, 66. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1912 t. 1 s. 464. — Lu. Ko. *Głos Warsz.* 1912 nr 25. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 22. — M. S-a [M. SEYDA]. *Kur. Poz.* 1915 nr 93 s. 3.

Familia. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 52. — g. *Gaz. Pol.* 1898 nr 120. — K. GLIŃSKI. *Bluszcz* 1898 nr 47. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 48. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 322. — I. MATUSZEWSKI: A. Niemojewski, laureat konkursu. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 50. — (P). *Słowo* 1898 nr 267. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1898 nr 330; przedr. Kroniki. T. 15. Oprac. Z. Szweykowski. W-wa 1965 s. 438-449, 621-623. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 48. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzienne dla Wszystkich* 1898 nr 257. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Głos* 1898 nr 48. — K. ZALEWSKI. *Wiek* 1898 nr 267. — *Kur. Por.* 1898 nr 322. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1899 t. 4 s. 92. — M. G. [M. GAWALEWICZ]: Ze sceny. *Tyg. Pol.* 1899 nr 2. — M. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 41. — P. CHMIEŁOWSKI. *Pogląd na Świat* 1902 nr 3 s. 137-139.

Listy człowieka szalonego. W. JABLONOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 42 s. 835. — J. NITOWSKI. *Ateneum* 1899 t. 4 s. 191. — K. PIOTROWSKI-KORWIN. *Tyg. Pol.* 1899 nr 46. — A. POTOCKI. *Bibl. Warsz.*

1899 t. 4 s. 312-317; przedr. w książce: Szkice i wrażenia literackie. *Lw.* 1903 s. 197-214. — *Dzienne Pol.* 1899 nr 307. — A. S. *Tyg. Mód i Powieści* 1900 nr 34, 35. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1900 nr 112. — W. F. [W. FELDMAN]. *Kraj* 1900 nr 11. — A. M. [A. MAZANOWSKI]. *Podgórzanie* 1900 nr 5. — (nr.) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1900 nr 89. — Z. SARNECKI. *Wiek Ilustr.* 1900 nr 144. — Z. SARNECKI. *Głos Lit. i Spół.* 1900 nr 9. — T. SOBOLIEWSKI. *Przegl. Potusz.* 1900 t. 66 s. 436-438. — Sob. [T. SOBOLIEWSKI]. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1900 nr 8. — *Naprzód* 1900 nr okazowy. — L. [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1903 nr 206. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 18. — J. KWIATKOWSKI: Dookoła Młodej Polski. *Życie Lit.* 1954 nr 24. — W. NATANSON. *Twórczość* 1954 z. 10 s. 175-178. — Z. PĘDZIŃSKI: Zapomniana powieść o powołaniu artysty. *Dziś i jutro* 1954 nr 40. — T. WEISS: [Posłowie do:] Listy człowieka szalonego. *Kr.* 1954. — R. WASITA: Przyczynki do dziejów „sztuki apolitycznej”. *Świat* 1955 nr 12.

Wybór poezji. K. IRZYKOWSKI. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1898 nr 80, 82. — W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1899 nr 253. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1899 nr 11. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1899 nr 162. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1899 nr 47. — W. JABLONOWSKI. *Głos* 1899 nr 27. — *Naprzód* 1899 nr 13. — W. F. [W. FELDMAN]. *Kraj* 1900 nr 11.

Prometeusz. SZCZESNA [J. BĄKOWSKA]. *Bluszcz* 1899 nr 52. — P. CHMIEŁOWSKI: Zarysy alegoryczne. *Kur. Codz.* 1900 nr 30. — NOVUS. *Rola* 1900 nr 9. — *Pogląd na Świat* 1901 nr 10 s. 224-225.

Rokita. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1901 nr 47. — Ks. I. Ch. [I. CHARZEWSKI]: Pocziwy diabeł. *Przegl. Katol.* 1901 nr 46. — A. MIECZNIK: Polski diabeł. *Głos* 1901 nr 43. — P. CHMIEŁOWSKI. *Pogląd na Świat* 1902 nr 4 s. 184. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1902 nr 38.

Legendy. ALFONS: Pani Zapolskiej do albumu. W sprawie „Legend”. *Przedświt* 1902 nr 45. — W. ANCZYC: List do redakcji w sprawie „Legend” Niemojewskiego. *Przegl. Potusz.* 1902 t. 74 s. 149-150. — J. BAUDOIN de COURTENAY: Uwagi na czasie i nie na czasie. Z powodu ankiety „Krytyki” w sprawie konfiskat w ogóle, a konfiskaty „Legend” A. Niemojewskiego w szczególności. *Krytyka* 1902 s. 289, 392. — M. BERTOLD: Dwie legendy. (Niemojewski — Staff). *Słowo Pol.* 1902 nr 8 dod. — J. St. [L. BRUNER]. *Krytyka* 1902 t. 2 s. 144-145. —

- A. CYBULSKI. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 14. — W. FELDMAN: Policja a sztuka. *Krytyka* 1902 t. 2 s. 149-154. — A. KRECHOWIECKI: „Począł z rozpaczki bluźnić”. *Gaz. Lw.* 1902 nr 21; toż *Biesiada Lit.* 1902 nr 6-7. — J. LORENTOWICZ. *Mercure de France* (Paryż) 1902 s. 558-564. — SEP [W. MALESZEWSKI]: Literatura bezbożna. *Biesiada Lit.* 1902 nr 7. — J., S., S. MOSZYŃSCY: Przeciw bluźnierstwu. *Przegl. Katol.* 1902 nr 7. — n.: Córka starsza od matki. *Głos* 1902 nr 13 s. 206. — J. PAWELSKI: Z powodu „Legend”. *Przegl. Katol.* 1902 nr 12; toż *Przegl. Powsz.* 1902 t. 73 s. 395. — Sk.: Jeszcze z powodu „Legend”. *Naprzód* 1902 nr 48. — Str. [L. STRASZEWICZ]: Jeszcze o książkę. *Kur. Pol.* 1902 nr 39. — S. WITKIEWICZ: Policja a sztuka. *Naprzód* 1902 nr 89-90. — S. W. [S. WOMELA]. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1902 nr 1. — G. ZAPOLSKA: Księga na spalanie. *Słowo Pol.* 1902 nr 84. — M. ZDZIECHOWSKI: Religia i sztuka. W sprawie „Legend” Niemojowskiego. *Kr.* 1902. — *Diabeł* 1902 nr 8. — Źródła natchnienia p. Niemojowskiego. *Dzien. Pol.* 1902 nr 102. — *Dzien. Poz.* 1902 nr 42. — *Gaz. Lw.* 1902 nr 21. — *Gaz. Nar.* 1902 nr 24. — Sprawa o konfiskatę „Legend”. *Gaz. Pol.* 1902 nr 94. — *Głos Narodu* 1902 nr 54. — Policja a sztuka. Ankieta w sprawie konfiskat w ogóle, a konfiskaty „Legend” w szczególności. *Krytyka* 1902 z. 3-4. — *Kur. Pol.* 1902 nr 37. — Przeciw upiorom. *Naprzód* 1902 nr 42. [List otwarty w obronie „Legend”]; toż *Kur. Lw.* 1902 nr 41 dod. — *Naprzód* 1902 nr 94. — *Nowa Reforma* 1902 nr 31; nr 80. — Ale świętości nie szargać. *Przedświt* 1902 nr 21. — *Przedświt* 1902 nr 79. — O konfiskatę „Legend”. *Wiek Nowy* 1902 nr 205. — L. GORECKI: O samodzielność duchową. *Prawda* 1909 nr 28. — J. ZACHARIEWICZ: „Zagadki świata” E. Haackla i „Legendy” A. Niemojowskiego. *Gaz. Kościelna* 1928 nr 17. — J. RURAWSKI: J. Marchlewski o sztuce i literaturze. *Materiały do Studiów i Dyskusji...* 1954 nr 2 (18) s. 132-137.
- Dzień on... K. KRÓLIŃSKI. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1902 nr 40. — T. ULANOWSKI. *Krytyka* 1902 s. 326. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1904 nr 27.
- Proroctwo rzezi... T. PINI. *Pam. Lit. R.* 2 (1903) z. 1 s. 152-153 (polem.): A. Niemojowski. Tamże z. 3 s. 514-517 oraz T. Pini: Odpowiedź. Tamże s. 517-518).
- Któż ten mąż? A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1903 s. 363. — *Kur. Lw.* 1903 nr 129. — *Zgoda* (Chicago) 1903 nr 23 wyd. dla mężczyzn. — A. DROGOSZEWSKI. *Pam. Lit. R.* 3 (1904) s. 323.
- Stanisław Wyspiański. T. PINI. *Pam. Lit. R.* 2 (1903) s. 704. — A. DROGOSZEWSKI. *Ogniw* (W-wa) 1905 nr 10 s. 203-205.
- „Gematria” i „Dziady”. A. DROGOSZEWSKI. *Pam. Lit. R.* 3 (1904) s. 483.
- Spod pyłu wieków. Ad. Z. [A. ZAGÓRSKI]. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1905 s. 404. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1906 s. 398. — A. MIECZNIK. *Świat* 1906 nr 42. — J. DĄBROWSKI. *Krytyka* 1907 s. 443.
- Epoka eunuchów. A. DROGOSZEWSKI. *Świt* (Kijów) 1906/1907 nr 24. — J. *Świat* 1907 nr 15.
- Ludzie rewolucji. W. BUNIKIEWICZ. *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 18. — STOSŁAW. *Świat* 1906 nr 50. — J. ZABŁOCKA. *Świt* 1906/1907 nr 8. — W. JABLONOWSKI: Beletrystyka chwili bieżącej. *Gaz. Pol.* 1907 nr 168, 173; toż *Słowo Pol.* 1907 nr 323, 325.
- O masonerii i masonach. fg. *Kur. Lw.* 1906 nr 286. — J. PAWELSKI: Powstająca masonia w Warszawie. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 92 s. 301-310. — T. S.: A. Niemojowski o masonerii i masonach. *Mysł Pol.* 1906 nr 33. — M. SZAROTA. *Krytyka* 1907 z. 1 s. 37-38. — S. Z. *Przegl. Powsz.* 1907 t. 93 s. 243.
- Pokrzywy. A. STODOR [A. CEHAK]. *Nasz Kraj* 1907 t. 3 nr 6 s. 232. — St. G. *Kur. Lw.* 1907 nr 96.
- Boruch. Fel. Gw. [F. GWIŹDŹ]. *Kur. Lw.* 1907 nr 393. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1907 nr 146.
- Giordano Bruno. A. ŚNIEŻKO: Kilka uwag z powodu odczytu p. Niemojowskiego w Uniwersytecie dla wszystkich. *Przegl. Katol.* 1909 nr 2.
- O pochodzeniu naszego Boga. A. ŚNIEŻKO: W obronie wiary naszej i młodzieży. *Przegl. Katol.* 1908 nr 35. 36.
- Objaśnienie katechizmu. R. DOBRZANIN: Odpowiedź starego mieszczanina Polaka. *Przegl. Katol.* 1907 nr 48, 50-52, 1908 nr 26. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]. *Rola* 1908 nr 44. — I. POPIEL. *Przegl. Katol.* 1908 nr 10, 11. — A. RAWICZ: Jak to A. Niemojowski objaśnia katechizm. W-wa 1908. — I. CHARSZEWSKI: Wtóra podróż do Ciemnogrodu. Z powodu zamachu na katechizm. W-wa 1909. — Rok twierdzy za

objaśnienie katechizmu. *Myśl Niepodległa* 1911 nr 171.

Dzieje krzyża. Now. [NOWAKOWSKI]. *Prawda* 1908 nr 29.

Bóg Jezus w świetle badań cudzych i własnych. J. W. *Prawda* 1909 nr 41, 42. — W sprawie książki A. Niemojowskiego „Bóg Jezus”. *Prawda* 1909 nr 45. — *Myśl Niepodległa* 1909 nr 111, 115 [wypowiedź A. Niemojowskiego w sprawie konfiskaty dzieła]. — J. GRABOWSKI: Pogromca Bogów. *Krytyka* 1910 t. 2 s. 297-304. — Jezus a historycy. *Prawda* 1910 nr 38, 39, 40. — MAKAREWICZ. *Kur. Wil.* 1911 nr 198. — T. MICIŃSKI: Walka o Chrystusa. W-wa 1911. — J. OZIĘBŁOWSKI: O kapitalnym dziele „naukowym” polskiego astrologa XX w. *Rola* 1911 nr 29-31. — A. SZANDLEROWSKI. *Przegl. Katol.* 1911 nr 22-29 [studium kryt.]. — *Rola* 1911 nr 12. — F. DOHNAL: A. Niemojowski a T. Miciński o Kristu. *Archa* (Ołomuniec) 1926 s. 257. — S. A.: „Bóg Jezus” A. Niemojowskiego po dwudziestu latach. *Myśl Niepodległa* 1929 nr 1000. — S. ASTÉ: „Bóg Jezus” A. Niemojowskiego po dwudziestu latach. *Wolnomysliciel Pol.* 1930 nr 1. — P. HULKA-LASKOWSKI: Niemojowski i Miciński w walce o Chrystusa. *Wiad. Lit.* 1932 nr 2. — S. MAKOWSKI, T. SZYSZKO: Jeszcze jeden bój A. Niemojowskiego o „Boga Jezusa”. *Przegl. Hum.* 1964 nr 5. — A. TOKARCZYK: Jezus Niemojowskiego. *Argumenty* 1971 nr 42.

Dusza żydowska... A. B. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 73. — B. DYBOWSKI: Kilka uwag. *Kur. Lw.* 1914 nr 137. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Dzień* 1914 nr 69. — Z. MORONOWICZ. *Wiśł Ilustr.* 1914 nr 4. — *Głos Narodu* 1914 nr 93. — M. BUYNO-ARCTOWA. *Rozwój* 1921 nr 4. — JERZY O. *Rozwój* 1921 nr 11. — P. M. *Rzeczpospolita* 1921 nr 12 wyd. wiecz. — *Małopolanka* 1927 nr 7-8.

Książd Pranajtis... Niemojowski i książd Pranajtis. *Gaz. Por.* 1913 nr 315. — OTTO. *Prawda* 1914 nr 6.

Etyka Talmudu. W. [W. JABŁONOWSKI]. *Gaz. Por.* 1917 nr 312. — *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 48.

NOSSIG ALFRED (1863 – przed 1943)

Pseud. i krypt.: PASCAL; PUK; S; S-L; S-Z; STWOSZ.

Dramatopisarz, publicysta, poeta.

Ur. 18 kwietnia 1863 we Lwowie. Studiował we Lwowie, Czerniowcach i Wiedniu, gdzie uzyskał stopień doktora filozofii za rozprawę o Spinozie. W 1881 redagował *Ojczyznę*. Zajmował się rzeźbą. Od ok. 1903 zamieszkał w Berlinie i został sprawozdawcą literackim *Norddeutsche*

Dawność a Mickiewicz. A. O.: Mickiewicza „Dziady” w oświetleniu spirytyzmu. *Czas* 1921 nr 85. — J. GOŁĄBEK. *Rzeczpospolita* 1921 nr 78 por. — J. KLEINER. *Pam. Lit.* R. 19 (1921) s. 139. — B. LI-MANOWSKI. *Naprzód* 1921 nr 125. — T. M. *Gaz. Warsz.* 1921 nr 55. — *Kur. Warsz.* 1921 nr 65. — *Tydzień Pol.* 1921 nr 16. — *Tyg. Ilustr.* 1921 nr 7. — A. CZUBRYŃSKI. *Biul. Pol. Tow. Badań Psychologicznych* 1922 nr 1. — M. JANIK. *Nowa Reforma* 1922 nr 77. — S. PIGOŃ. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 7 s. 106-110.

Biblia a gwiazdy. A. CZUBRYŃSKI: Prof. Zielińskiemu i redakcji „Przeglądu Warszawskiego” w odpowiedzi na recenzję książki A. Niemojowskiego „Biblia a gwiazdy”. *Myśl Niepodległa* 1924 nr 716. — M. T. LUBECKI. *Myśl Wolna* 1924 nr 6. — T. ZIELIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1924 nr 32 s. 304. — Dr. Z. M. *Świat* 1924 nr 18 s. 20.

Polskie niebo. Dr. J. G. *Gaz. Administracji i Policji Państwowej* 1924 nr 43.

Recenzje przekładów

Gaudeamus! K. Gr. *Ateneum* 1898 t. 4 s. 372.

J. Flawiusz: Dzieje wojny żydowskiej. Dr. T. [T. KONCZYŃSKI]. *Nowa Reforma* 1906 nr 141. — J. RADLIŃSKI. *Gaz. Wil.* 1906 nr 48-50. — *Israelita* 1906 nr 19-31.

U. Sinclair: Grzęzawisko. H. VOGLER: Nad powierzchnią amerykańskiego grzęzawiska. *Gaz. Kr.* 1949 nr 16.

Recenzje wydań zbiorowych

Bóg czy człowiek? S. MATUSZEWSKI. *Argumenty* 1960 nr 31.

Ludzie rewolucji i inne opowiadania. I. MACIEJEWSKA: Niemojowski — prozaik. *Nowe Książki* 1961 nr 10. — J. ROHOZIŃSKI. *Twórczość* 1961 nr 9.

Polonia irredenta. J. KARKOSZKA. *Trybuna Rob.* 1972 nr 229. — S. WILCZEK. *Poglądy* 1972 nr 8. — W. ŻUKROWSKI. *Nowe Książki* 1972 nr 10.

Allgemeine Zeitung. Około 1928 zaczął pisać wyłącznie po niemiecku. Po przewrocie hitlerowskim powrócił do Polski. Zmarł w Warszawie, w getcie, podczas okupacji niemieckiej między 1940–1943.

TWÓRCZOŚĆ

1. Tragedia myśli. Poemat dramatyczny. Lw. 1885. Wersja niem.: wstęp A. Brückner. Wyd. 2 Berlin 1904.

2. Król Syjonu. Tragedia w 5 aktach. *Ruch* 1887 nr 19-22. Wyst. Lw. 21 marca 1888. Przedr. zob. poz. 3.

Odnaczony na konkursie dramatycznym im. W. Bogusławskiego w 1886 w Warszawie.

3. Poezje. Lw. 1888.

Zawartość: Wiersze ulotne; Pamiętnik Daniela. (*Przegl. Tyg.* 1885 nr 40-46); Król Syjonu. Tragedia w 5 aktach. (Zob. poz. 2); Poemat o człowieku. Fragment; Rytm. (*Prawda* 1886 nr 37-38); Monologi: I. Napoleon opuszczający Elbę; II. Goethe obok sennej Krystyny; III. Michał Anioł rozbijający nie skończoną rzeźbę; IV. Chrystus na krzyżu. (*Prawda* 1886 nr 50).

4. Jan Prorok. Opowieść na tle galicyjskim z r. 1880 w dziewięciu księgach. Lw. 1892.

5. Noc świętojańska. Powst. 1892.

Libretto baletowe dla opery wiedeńskiej.

6. Rafał Kruze. Dramat w 5 aktach. Powst. 1892. Nie druk.

7. Szkice artystyczne z Wiednia. W-wa 1894.

8. Göttliche Liebe. Powst. 1898.

Dramat wyst. prawdopodobnie w Wiedniu ok. 1898.

9. I. J. Paderewski. Lipsk [1901].

Tekst w języku niem.

10. Manru. Lyrisches Drama in 3 Aufzügen. Wyst. Drezno 29 maja, Praga 24 listopada 1901. Wyd. pt. Manru. Oper in 3 Aufzügen. Musik von I. J. Paderewski. Berlin [1901].

Przekłady: ang.: H. E. Krehbiel. Nowy Jork [b.r.] — pol.: S. Rossowski. Wyst. Lw. 8 czerwca 1901, W-wa maj 1902, Kijów 1902. Wyd. Lw. 1901 — ros.: A. Gorczakowa. Kijów 1902.

Libretto w oparciu o powieść J. I. Kraszewskiego „Chata za wsią”.

11. Die Hochstapler. Schauspiel in 3 Aufzügen. Lipsk 1902.

12. Die Retterin. Dramat. Wyst. przed 1904.

13. Die Erneuerung des Dramas. Berlin 1905.

14. Abarbanel. Das Drama eines Volkes. Berlin 1906.

15. Die Legionäre. Dramat. Powst. 1911.

Ponadto jest autorem szeregu prac w języku polskim i niemieckim z zakresu proble-

matyki żydowskiej, socjologii, filozofii i ekonomii.

Artykuły, korespondencje i utwory literackie umieszczał w czasopismach: *Ateneum* (1884, 1893, 1896), *Dzien. Kr.* (1896), *Echo Mus.*, *Teatr. i Artyst.* (1886), *Gaz. Lw.* (1892-1907; tu m.in.: Listy paryskie. 1893, 1895, 1900-1907; Listy z Berlina. 1899-1900, 1904-1907, 1910-1914), *Gaz. Wiecz.* (1914), *Ilustr. Kur. Codz.* (1933), *Israelita* (1886), *Kłosy* (1886), *Kraj* (1893), *Krytyka* (1906; tu: Odpowiedź na ankietę międzynarodową Redakcji w sprawie Polski. Z. 8/9 s. 172-181), *Kur. Kr.* (1887), *Kur. Warsz.* (1892-1895, 1904-1909, 1912, 1914), *Lit. i Sztuka* (1914), *Norddeutsche Allgemeine Zeitung*, *Ojczyzna* (1881), *Polnische Post* (Wiedeń 1908), *Prawda* (1886, 1888-1891, 1893, 1900), *Przegl. Spol.* (1886), *Przegl. Tyg.* (1885), *Ruch* (1887), *Słowo* (1892, 1910), *Słowo Pol.* (1902), *Świat* (1907-1913), *Wiek* (1897), *Wissenschaftliche Beilage zur Leipziger Zeitung* (1902), *Wschód* (1901), *Życie* (W-wa 1887; tu: Teoria epopei nowożytnej. Nr 32-33).

Ponadto w wydawnictwach i książkach: A. Ilg: *Kunstgeschichtliche Charakterbilder aus Österreich-Ungarn*. Praga 1892, *Allgemeine Kunstchronik*. Monachium 1934, *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Listy i materiały

1. Do A. Wiślickiego 7 listów z 1886-1890. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.

2. Do Z. Sarneckiego 8 listów z 1887-1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6716 III.

3. Do Z. Przesmyckiego 15 listów z 1891-1893 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2856.

4. Podpis na liście do J. Bliźnińskiego z 1892 od Komitetu dla udziału sztuki polskiej w międzynarodowej wystawie muzyczno-teatralnej w Wiedniu z 1892. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6702 III.

5. Do J. Korzeniowskiego 6 listów z 1893-1896 i b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.

6. Do T. Rutowskiego z 1902. Rkps Ossol. sygn. 13441/II.

7. Do F. Hoesicka 13 listów z 1903-1904 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2684, 2690, 7125.

8. Odpowiedź na ankietę *Krytyki* w sprawie niepodległości Polski z 1906. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6694 III.

OPRACOWANIA

Prawda 1889 nr 15. — C. JELLENTA: Potomstwo „Pana Tadeusza”. *Głos* 1897 nr 20. — W. BUGIEL: Wystawa rzeźb A. Nossiga. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 32. — J. J. B.: A. Nossig i jego rzeźby. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 26. — K. R.: Varia. *Z Paryża. Przegl. Tyg.* 1899 nr 23. — Prasa berlińska o rzeźbach A. Nossiga. *Gaz. Lw.* 1900 nr 150. — Nasi artyści za granicą. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 14. — Ostatnia przemiana pana Nossiga. *Prawda* 1900 nr 10. — GORDON [S. KRZYWOSZEWSKI]: Z rozmów i wrażeń. W Berlinie. *Kraj* 1901 nr 47. — W. FELDMAN: Piśmiennictwo polskie ostatnich lat dwudziestu. T. 2. *Lw.* 1902 s. 27-28 i wyd. nast. — R. GLASSNER: Literaci Żydzi we współczesnym piśmiennictwie polskim. *Roczn. Żydowski* 1904 s. 142. — A. Nossig. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1904 nr 33/36. — *Gaz. Pol.* 1904 nr 317 (Spr. z odczytu: Teatr i sztuka). — Hml. [J. HOMOLICKI]. *Wielka enc. potusz. ilustr.* Seria II t. 3 (1904). — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — A. STAND: Nossig. W dwudziestą rocznicę pracy narodowej. *Roczn. Żydowski* 1906 s. 1-8. — A. Nossig. W: *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965 s. 395.

Tragedia myśli. *Ge. Izraelita* 1885 nr 34. — M. BOHUSZ [J. K. POTOCKI]. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 36. — J. TRETIAK. *Kraj* 1885 nr 36. — W. J. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 108. — *Z. Prawda* 1885 nr 17. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 20. — M. K. [M. KONOPICKA]. *Świat* 1886 nr 96. — J. KOTARBIŃSKI: Dramat filozoficzny. *Głos* 1886 nr 9-11. — A. BRÜCKNER: Wstęp do: A. Nossig: *Die Tragödie des Gedankes*. Wyd. 2 Berlin 1904. — J. FLACH: Z najnowszej literatury dramatycznej Niemiec. *Przegl. Pol.* 1905 t. 156 s. 67-106.

Król Syjonu. [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1888 nr 71. — R. POLIŃSKI: Felie-

ton teatralny. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1888 nr 69. — (S. B.). *Kur. Lw.* 1888 nr 83. — W. SZYMON. *Ojczyzna* 1888 nr 7. — *Goniec (Lw.)* 1888 nr 21. — *Ojczyzna* 1888 nr 1.

Poezje. W. FELDMAN. *Izraelita* 1887 nr 47-48, 50. — S. BŁOTNICKI. *Kur. Lw.* 1888 nr 69. — C. JELLENTA. *Prawda* 1888 nr 24, 25. — H. NITSCHMANN: Neues vom polnischen Parnass. *Magazin für die Literatur des In- und Auslandes (Drezno)* 1888 nr 33. — *Ateneum* 1888 t. 4 s. 555-557. — *Izraelita* 1888 nr 10-11.

Jan Prorok. *Świat* 1891 nr 17. — J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1892 t. 34 s. 86-88. — M. M. *Przegl. Pol.* 1892 t. 105 s. 652-654.

Noc świętojańska. *Świat* 1892 nr 9.

Rafał Kruze. -p-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 432.

Szkice artystyczne z Wiednia. -cj-. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 48. — F. K. MARTYNOWSKI. *Przegl. Tyg.* 1894 nr 43. — A. KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 589. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Ateneum* 1895 t. 2 s. 571-572.

Göttliche Liebe. -a-: Nowe sztuki. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 36.

Manru. S. BERSON. *Gaz. Lw.* 1901 nr 131. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1901 nr 24. — S. DZIADULEWICZ. *Gaz. Warsz.* 1902 nr 136.

Die Hochstapler. (w.) [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1902 nr 94.

Die Erneuerung des Dramas. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1905 t. 157 s. 338-341. — L. GERMAN. *Pam. Lit. R.* 4 (1905) s. 383-386. — z. s. [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1905 nr 176.

Abarbanel. L. B. [L. BELMONT]. *Izraelita* 1906 nr 36. — JUL. SZARK... *Tygodnik* 1906 nr 34, 35.

NOWACZYŃSKI ADOLF (1876-1944)

Pseud. i krypt.: A; (A); A. N.; (A. N.); A. N.; (A. N.); A. NÓW.; AD. NOW.; AD. NOW.; (AD. NOW.); ADOLF NEUWERT; ADOLF NOWACZYŃSKI-NEUWERT; ADOLF NÓW; ADOLF PRZYJACIEL; ANECKI N.; ANN.; ANTISPERANTO; CL.; CLAR.; CLARUS; CLARUS ADOLF; HALBAN; JUNIUS; MŚCISŁAW KAMIEŃ MŁYŃSKI; N.; (N); N; N. A.; (N. A.); N. N.; NOVA; NÓW; PRZYJACIEL; SOWIZDRZAŁ; X. Dramatopisarz, krytyk literacki, publicysta, satyryk i pam-
tlecista.

Adolf Antoni Artur ur. 9 stycznia 1876 w Podgórzu pod Krakowem; syn Antoniego, radcy sądowego, i Ludwika z Kornbergerów. Nauki początkowe pobierał w Wadowicach, następnie w Gimnazjum Św. Anny w Krakowie. Maturę uzyskał w 1894 w Gimnazjum Św. Jacka, po czym studiował prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1898 w związku ze swą wypowiedzią po zamachu na cesarżową Elżbietę popadł w konflikt z policją austriacką, musiał opuścić Kraków i udał się do Monachium, gdzie kontynuował studia. Dla podkreślenia różnicy przekonań, dzielącej go od ojca, przybrał przydomek Neuwert. Po studiach, ok. 1900, wrócił do Krakowa poważnie chory na gruźlicę. W 1904 przeniósł się do Warszawy, gdzie zajął się pracą publicystyczną i literacką. W lutym i marcu tego roku wygłaszał wspólnie z S. Brzozowskim odczyty w Warszawie i Łodzi. W latach pierwszej wojny światowej prowadził jawną i tajną działalność propagandową przeciw Niemcom. W 1917 wstąpił do Legionów Polskich, by uniknąć powołania do armii austro-węgierskiej. W wyniku odmowy złożenia przysięgi na wierność wobec władz niemieckich został w lipcu 1917 wraz z innymi oskarżony o dezercję i skazany na 8 miesięcy twierdzy. Uniknął więzienia dzięki kłusce Niemiec. W czasie pierwszej wojny światowej i w latach następnych wydawał i redagował pismo satyryczne *Liberum Veto*. W latach międzywojennych pisywał artykuły krytycznoliterackie i publicystyczne w prasie narodowodemokratycznej, należał także do redakcji *Gazety Warszawskiej*. Za publikowane artykuły otrzymał dwukrotnie, w 1923 i 1929, skazujące na areszt wyroki sądowe. W 1927 padł ofiarą brutalnej napaści swoich przeciwników politycznych, w wyniku czego stracił oko. Kilkakrotnie (w 1928, 1934, 1939) był nagradzany za działalność literacką. W latach drugiej wojny światowej przebywał w Warszawie, był przez pewien czas więziony na Pawiaku. Pierwszą jego żoną była Maria z Gottowtów, drugą Helena z Bonieckich. Był członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie. Zmarł 3 lipca 1944 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Dom kalek. Komedia w 1 akcie. *Naprzód* 1900 nr 86-87, 91-98. Przedr. zob. poz. 11. Wyst. Poz. 24 lutego 1906.

2. Studia i szkice. Lw. 1901.

Zawartość: Dramat polski XIX wieku. Studium impresjonistyczne. (*Ateneum* 1900 t. 3 s. 1-30); Miriam. (*Słowo* 1901 nr 101-103); Podhalanie; Wilhelm Hogarth. Profil literacki. (*Czas* 1900 nr 305-306); Paweł Szeerbart. Sylwetka wesołego poety. (*Życie* 1898 nr 31-33); Teodor Tomasz Heine. Sylwetka wesołego malarza. (*Krytyka* 1900 t. 2 s. 676-683); Benvenuto Cellini. (*Słowo* 1900 nr 254-256); Boecklin. (*Krytyka* 1901 t. 1 s. 88-96); Anarchia literacka w Niemczech. Studium pesymistyczne. (*Ateneum* 1899 t. 3 s. 191-209); Gabriel d'Annunzio. Szkic z piśmiennictwa współczesnego. (*Czas* 1900 nr 185-187); Ada Negri. Profil literacki; Ludwik Couperus. Profil literacki. (*Czas* 1900 nr 132; *Słowo* 1900 nr 244); Multatuli. Studium z piśmiennictwa holenderskiego. (*Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1901 nr 23-25); „Do Damaszku”. Szkic z piśmiennictwa współczesnego. (*Bibl. Warsz.* 1899 t. 3 s. 521-533).

Rękopis redakcyjny art. Ada Negri. Profil literacki. Ossol. sygn. 7204/11.

3. Miłosierdzie ludzkie. Dramat w 1 akcie na tle noweli Marii Konopnickiej. Wyst. Kr. 18 października 1902. Ogl. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 41-42. Przedr. zob. poz. 11. Wyd. osob. pt. Miłosierdzie gminy. Sztuka w 1 akcie. Udramatyzował... Wstęp: Z. Luczek-Hoffmanowa. W-wa 1948 *Biblioteczka Świetlicowa* nr 4. Wyd. 2 W-wa 1949 w serii jw.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 546.

4. Walc barona (!) Mołskiego. Komedia w 1 akcie. Wyst. Kr. 13 grudnia 1902. Wyd. zob. poz. 11.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 557.

5. Małpie zwierciadło. Satyry. Lw. 1902. Wyd. 2 Lw. 1909.

Zawartość: wyd. 1: Pięć listów filistra. (Zob. też poz. 36); Tubalkain. Groteska. (*Tyg. Nar.* 1901 nr 4-5; red. ponowna zob. poz. 35); Szambelan Sar. Opowiadka. (Zob. też poz. 36); Historyczny histrión. Szkic do aktu dramatycznego. (*Strumień* 1900 nr 13; red. ponowna zob. poz. 35); Bajka o księżniczce i karle. (*Nowa Reforma* 1900 nr 203-213. Zob. też poz. 35); Stylizowany Prometeusz. Z cyklu „Fatalité”. (*Nowa Reforma* 1900 nr 238-239. Zob. też poz. 35, 42); Samotni ślepcy, czyli upiory z Bovery-Strett [sic!]. (Zob. też poz. 35); Aforyzmy Sowizdrzala; Gladiolus tavernalis. Mieczyk kawiarniany, Caffehauspflanze. (Zob. też poz. 36); Idealne variété. (Zob. też poz. 35).

Wyd. 2 poszerzone o szkice: Syrena podhalańska. Ramota. (Zob. też poz. 36); Nymfomańka. Gawęda młodopolska. — (Nie zawiera szkiców: Aforyzmy Sowizdrzala; Idealne variété).

Utwór odznaczony nagrodą Warszawskiego Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy.

Przekład niem.: Affenspiegel. Satirische Erzählungen. Tłum. J. Tenner. Monachium [1904] [Tu przekład szkiców: Bajka o księżniczce i karle; Samotni ślepcy, czyli upiory z Bovery-Strett; Gladiolus tavernalis].

6. Cyrce Mańkowska. Wyd. w 1903, zob. poz. 11. Wyst. W-wa 10 marca 1910.

7. Facecje sowizdrzalskie o ludziach pióra, pędzla, nożyc dla ludzi pióra, pędzla, nożyc. Kr. 1903.

8. Hamlet i Don Juan. Komedia w 1 akcie. Wyd. w 1903, zob. poz. 11. Wyst. Kr. 9 stycznia 1904 wraz z poz. 9 i 10 pt. Światłocienie. Cykl dramatyczny.

9. Prawo mimicy. Wyd. w 1903, zob. poz. 11. Wyst. Kr. 9 stycznia 1904 wraz z poz. 8 i 10 pt. Światłocienie. Cykl dramatyczny.

10. Sobowtór. Wyd. w 1903, zob. poz. 11. Wyst. Kr. 9 stycznia 1904 wraz z poz. 8 i 9 pt. Światłocienie. Cykl dramatyczny.

11. Siedm dramatów jednoaktowych. Lw. [1903]. Wyd. 2 Lw. [1904].

Zawartość: Dom kalek. Komedia w 1 akcie. (Zob. poz. 1); Miłosierdzie ludzkie. Dramat w 1 akcie na tle noweli Marii Konopnickiej. (Zob. poz. 3); Walc barona (!) Molskiego. Komedia w 1 akcie. (Zob. poz. 4); Sobowtór. (Zob. poz. 10); Cyrce Mańkowska. (Zob. poz. 6); Prawo mimicy. (Zob. poz. 9); Hamlet i Don Juan. Komedia w 1 akcie. (Zob. poz. 8).

12. Smocze gniazdo albo wybawienie diabła z szlacheckiej opresji. Dramat w 4 aktach z epilogiem. Wyst. Kr. 22 października 1904. Wyd. pt. Smocze gniazdo albo wybawienie diabła z szlacheckiej opresji. Dramat z czasów Zygmuntych. W-wa 1905. Edycja wtóra przejrzana i poprawiona. W-wa 1909.

Wystawiany także pt. Diabeł łańcucki. Dramat w 4 aktach z epilogiem z czasów Zygmuntych.

13. Skotopaski sowizdrzalskie. Kr. 1904. Drobne utwory satyryczne.

14. Jegomość pan Rej w Babinie. Świecka krotofila w 3 sprawach na czterechsetny anniwersarz napisana. Wyst. Kr. 17 grudnia 1905. Wyd. Kr. 1906.

Przeróbka operowa, muzyka Adamusa, wyst. W-wa 1924.

Rkps Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. 2008, 76, 77.

15. Wczasy literackie. W-wa 1906 [1905].

Zawartość: Maître Rabelais. (*Ateneum* 1903 z. 2); Mistrz Villon. (*Głos* 1904 s. 488, 504); Piotr Aretino, bicz książąt; Problem „Nieboskiej komedii” Z. Krasńskiego. (*Tydzień dod. Kur.* 1903 nr 4-5); Wspomnienie o Mémirém. (*Ateneum* 1904 z. 1); Legenda o hrabinie Hańskiej. (*Ateneum* 1904 z. 9-12); Christiana Grabbego „Kościszko”; Impresjonizm. (*Ateneum* 1903 z. 3); G. Bernard Shaw i dramaty Młodej Anglii. (*Ateneum* 1903 z. 4); Cabaretiasis; Wszewładztwo Polifonii. (*Tyg. Mód i Potwórci* 1905 nr 37-38); Jerzy Meredith. (*Głos* 1904 s. 766, s. 800); „Próchno” Wacława Berenta. (*Ateneum* 1903 z. 5); Jan Lemański; „Zmartwychwstanie bogów” D. Merezkowskiego; Stanisław Brzozowski; O Tadeuszu Micińskim; Pan Weissenhoff. (*Ateneum* 1904 z. 9).

16. Żywoć i wizerunek Mikołaja Reja z Nagłowic. *Ateneum* 1905 t. 1 s. 54-70, t. 2 s. 27-46, t. 3 s. 18-27. Wyd. osob. pt. Wizerunek Mikołaja Reja z Nagłowic. W-wa 1905.

17. Starościa ukarany czyli niedole Zoila. Tragikomedia z czasów Stanisława Augusta w 4 aktach. Wyst. Kr. 10 marca, Poz. 26 kwietnia, W-wa 16 czerwca 1906. Wyd. W-wa 1906.

18. Oskar Wilde. Studium. Aforyzmy. Nowele. [Kr. 1906].

Zawiera studium o Oskarze Wilde oraz wybór jego drobnych utworów.

19. Bóg wojny. Epizod napoleoński z zimy roku 1812. Kr. 1908 [1907]. Wyst. Łódź 1909 z podtyt. Sztuka w 3 aktach.

Przekład ros.: W.I. Oldan. Petersburg. 1911. Wyd. nast. Petersburg. 1912.

20. Car Samozwaniec, czyli polskie na Moskwie gody. Kronika prawdziwa o Dymitrze Joannowiczu, jedynorocznym auto-kratorze, jako się wznosił i padł on z przyczyny furycji Pani Fortuny caricy wiecznej. W 6 obrazach i epilogu działająca się. *Fragm. ogł. Krytyka* 1907 t. 1 s. 52-56 (pt. Galar-da polska. Pienia chwalebne); *Świat* 1907 nr 37-41 (akt IV i streszczenie poprzednich). Wyd. osob. całości W-wa 1908. Wyd. wtóre, przejrzane i poprawione W-wa 1909. Wyst. Kr. 28 marca 1908.

21. Wielki Fryderyk. Powieść dramatyczna. Wyst. Kr. 31 grudnia 1909, W-wa 18 stycznia 1910, Lw. 26 października 1910. Wyd. W-wa 1910.

Ok. 1938 wersja filmowa.

Rkps Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. 1662.

Przekład serbochorw.: J. Benešić. Wyst. Zagrzeb 1 marca 1913. Rkps Arch. teatru w Zagrzebiu sygn. 1661.

22. Co czasy niosą. W-wa 1909 *Nowości Lit.* t. 13.

Zawartość: Greckie tragedie St. Wyspiańskiego. (*Sfinks* 1908 z. 1 s. 30-46, z. 3 s. 443-459); Haikai. (Z podtyt. Satyra japońska. *Ogl. Dzienn. Chicago* 1907 nr 243); Odrodzenie Erynu. (*Świat* 1907 nr 9-10); Arystofanes po polsku; Arianie. (*Tyg. Ilustr.* 1908 nr 11-12).

23. Figliki sowizdrzalskie. W-wa 1909. Zawartość: Śmierć Bilitis. Skazka symboliczna. (Zob. też poz. 35); Wielkanoc Teofilka. Facecja galicyjska. (*Metalowiec* 1909 nr 23, Zob. też poz. 36); Grafologomonan. Buleska. (Zob. też poz. 35); Jana Kantego Żelaznikowskiego Kancelisty „Święty” w życiu „Dzień”. Monolog galicyjsko-lodomeryjski; Czerwony karnawał; Mr Strikemaker. (Zob. też poz. 36); Miły Tazio i luby Franio; Wesele Ciompalanki. (Zob. też poz. 36); Fragment z klechdy staropolskiej (w której dziewięćdziesiąt dziewięć procent słów jest pochodzenia obcego). Maniakalistom puryfikacji językowej ku pamięci. (Zob. też poz. 36); Z repertuaru kabaretów „Zielonego Balonika” i „Figlików” fraszki i piosenki; Monolog Marcholta na otwarcie jednomiesię-

cznego teatru „Figliki”; Z III aktu operetki pt. „Piękna Rujka” kuplety „Pięknej Mamy”; Z warszawskich tasiemców Epifarniusze Klaskowskiego „ex-właściciela Kaprawej Wólki” i biliardera rymów częstochowskich; Ostatni halebardnik krakowski.—Tragiczne zawodzenie po zwinieniu drużyny średniowiecznych stróżów nocnych, odśpiewane przez Grzegorza Pypcia z Krowodzy lat 63 liczącego, ostatniego halebardnika miasta Krakowa; Z balu na saskiej sali na dochód wstydzących się zebrać „literatów” odbytego: Duet. Muzyka; „Rose mousse” walc Bosca, wydany jako dodatek śp. Echa Muzycznego; Litanía Sowizdrzała (gdy miał wiośen dziewiętnaście); Powitanie karnawalu „Sowizdrzała”. Belo-velo-melo—deklamacja Sowizdrzała; Odpowiedzi zachwalego młodzieńca na list otwarty „niewiasty polskiej” do „Zielonego Balonika” skarżącej się na rujawość, porubstwo, opilstwo i obzarstwo nowocześniejszych Polaków; „Gorzkie żale Hererów”. Smętny kuplet o kulturze pederastycznych kolonizatorów; „Krakowski zaścianek”. Mała impertynencja wygrzmiąna donośnie przez Marchoła.

Niektóre z zawartych tu utworów wykonywane były w kabarecie „Zielony Balonik”.

24. Cyganeria warszawska, Sztuka w 4 aktach. Wyst. Kr. 30 września 1911, W-wa 4 listopada 1911. Ogł. fragm. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1911 nr 34-38 (akt 2). Wyd. całości W-wa 1912.

25. Meandry. W-wa 1911. Wyd. 2 [okładkowe] pt. Nowy Momus. Niewyczerpanych meandrów wyd. wtóre. W-wa 1912.

26. Nowe Ateny. Satyra na Wielki Kraków. Wyst. W-wa 20 lutego 1913. Ogł. fragm. *Nowa Gaz.* 1913 nr 1 (z aktu 2). Wyd. całości W-wa [1913]. Wyd. 2 [okładkowe] W-wa [1914].

Rkps Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. 3, 4.

27. Apostoł tanga. (Amulet). Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 13 listopada 1913. Ogł. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1913 nr 43-47 (pt. Amulet. Komedia w 1 akcie). Wyd. osob. Kijów 1914.

28. Było to nad Bałtykiem. Krotchwila w 3 odsłonach. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1914 nr 28-41. Wyd. osob. Kijów 1915. Wyst. Kijów 1915 [?].

29. Pułaski w Ameryce. Dramat w 5 aktach. Ogł. fragm.: *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1916 nr 39-41; *Warszawa Wołyniowi*. W-wa 1917 s. 67-93. Wyd. osob. całości Poz. 1917. Wyst. Kr. 21 kwietnia 1917.

30. Szopka warszawska. W-wa 1916.

Ze względu na cenzurę wyd. pod pseud. Halban.

31. Odprawa. W-wa 1917.

Felieton o treści politycznej, wyd. anonimowo, katalog Bibl. Nar. autorstwo przypisuje A. Nowaczyńskiemu.

32. Szkice literackie. Poz. 1918.

Zawartość: Satyra staropolska. (*Sfinks* 1914 t. 2); Balzac w Polsce i w Niemczech. (*Świat* 1909

nr 51 z podtyt. Przekłady Boya i plagiat Vallmöllera); Szekspir po polsku; Teatr irlandzki; Biblia Belgów; Verhaeren. (*Kur. Por.* 1913 nr 357-358, 1914 nr 1); Kultura Czechów; Sieur de Beaumarchais. Przed premierą; Goethe a życie praktyczne. (*Nowa Gaz.* 1908 nr 572, 574, 588; *Notka Reformna* 1909 nr 12); Aleksander Świętochowski, jubilat; Angielskie przekłady Jana Kasprowicza. (*Świat* 1908 nr 9-10); Wiktor Alfieri; Gockowsy; Żyd wieczny tułacz w literaturze; Klejnoty polskie w Rosji.

33. Góry z piasku. Szkice. W-wa 1922 [1921].

Zawartość: Poloniusz. O Polsce w Szekspirze. (*Nowy Przegl. Lit. i Sztuki* 1920 t. 1 s. 64-96, 354-381, t. 2 s. 59-81, 306-320); O Jaroszu Derdowskim. Wspominek; Polska w literaturze angielskiej. (*Sfinks* 1915 t. 1 s. 39-64); Armenia i Ormianie. (Powst. 1914); Krasifski i Tolstoj. (Powst. 1921); „Skamander polska, wiślaną świetlacy się falą...” (*Skamander* 1921 z. 7/9 s. 296-317); Arystofanes. (*Rzeczpospolita* 1921 nr 253-255, 257-259); Einstein; Reymont a second Sienkiewicz; Dalila Rosji; Szkoła krakowska; Joseph Conrad. (Powat. 1916); Wracają Lechici nad Bałtyk. Listy z Gdańska i Pomorza; Książdz Tadeusz Nowaczyński. Epitaphium.

34. Pogrom. Ramoty i gawędy. 1915-1919. W-wa 1921.

Zawartość: Pogrom Michelskich; Pani Lala a wojna; Fetoryści; Zmiercz „bronetów”; Leonidas Laurencjusz Wawrzynowicz; Purgatorium; D'esperanto; Nic nie idzie na marne; „Konstancin genummen”; Partia Pani Podbłockiej; Stafylokokki; Apostoł trzeźwości; Już po absyencie; „Człowiek siły”; Dworek na rozdrożu; Goniec z Arizony; Nowe salony; Dymek z papierosa; Pech Bezmydlańskiego; Frakcja Jechalskich; Jadczyk pospolity; Pianino Grzeli; Niewydarżona hodowla; Czyn i čma. (Zob. też poz. 35, 42); Wigilia Duszeńki. (*Kur. Pol.* 1917, ogł. dla zmylenia cenzury jako tłum. z A. Czechowa. Przedr. *Akademi-kowci-żołnierzowi*. W-wa 1919 s. 27-37. Zob. też poz. 35, 42); Panhellerion; Poradnik dla reporterów na rok 1920; Madame Atamanowa. Własna korespondencja z Krakowa warszawskiego pisma brukowego „Kanał Poranny”.

35. Bajki o księżniczках i karłach. Z cyklu „Małpie zwierciadło”. W-wa 1923.

Zawartość: Tubalkain. (Zob. poz. 5); Stylizowany Prometeusz. (Zob. poz. 5); Bajka o księżniczce i karle. (Zob. poz. 5); Samotni ślepcy, czyli upiory z Bovery-Strett [sic!]. (Zob. poz. 5); Historyczny histron. Szkic do aktu dramatycznego. (Zob. poz. 5); Śmierć Bilitis. (Zob. poz. 23); Wigilia Duszeńki. (Zob. poz. 34); Grafologomonoman. (Zob. poz. 23); Czyn i čma. (Zob. poz. 34); Idealne variété. (Zob. poz. 5).

36. Facecje z Lodomerii. Z cyklu „Małpie zwierciadło”. W-wa 1923.

Zawartość: Gladiolus tavernalis. Mieczyk kawiarniany. (Zob. poz. 5); Pięć listów filistra. (Zob. poz. 5); Syrena podhalańska. (Zob. poz. 5); Szambelan Sar. (Zob. poz. 5); Wesele Ciompalanki. (Zob. poz. 23); Nymfomania; Wielkanoc Teofilka. Facecja galicyjska. (Zob. poz. 23); Mr Strikemaker. (Zob. poz. 23); Franc Joseph w Ciężkorypinie; Staropolska klechda. Fragment, w którym 98 procent słów jest pochodzenia obcego. (Zob. poz. 23).

37. Sen srebrny Salomei Kohn. W-wa [1923] *Książki Ciekawe* nr 40.

Zawartość: Kuszenie pani Przylepeczki. (*Rzeczpospolita* 1922 nr 292 por.); Mowa kandydacka Grzegorza Niedbały (na wiecu przedwyborczym obywateli Opojowców w Kapuścińskich Górnych w roku pańskim 1922). (*Rzeczpospolita* 1922 nr 267); List przyszłego deputowanego Jędrzeja Matyska z Wszakowej Górny do p. dr Macieja Warcholika, wiceprezesa Ligi Piątachów w Warszawie. (*Rzeczpospolita* 1922 nr 278); Towarzysz Wilhelm Balagan (nasz kandydat do Sejmu). (*Rzeczpospolita* 1922 nr 274); Monopol na nieśmiertelność; Ogród Sas...Soonów. (*Rzeczpospolita* 1922 nr 153); Mademoiselle Yvonne Dupont (Bona nowej dyplomacji); Atamanowa na wygnaniu. (Korespondencja własna „Kurier Marszałkowski” po wyprawie kijowskiej); Stacja Saint-Most, czyli z Warszawy do Wawra; Człowiek jest jak ten... Ikar; Listy z Jiddisz-Rivieri; Sen srebrny Salomei Kohn.

38. System doktora Caro. Utopia humorystyczna. *Rzeczpospolita* 1925 nr 3-47. Wyd. osob. W-wa 1927.

39. Komendant Paryża. Dramat w 8 obrazach. Poz. [1926].

Przekład niem. 1926.

40. Pech dyrektora Pecha. *Kur. Poz.* 1927 nr 24-56 z przerwami. Wyd. osob. W-wa 1927.

Książka skonfiskowana przez cenzurę.

41. Wojna wojnie. Warchoł i Miroluba. Komedia w 5 aktach. Wyst. W-wa 5 listopada 1927. Ogl. fragm. *Kur. Zach.* 1927 nr 308; *Warszawianka* 1927 nr 306. Wyd. osob. całości pt. Wojna wojnie. Warchoł i Miroluba. Komedia arystofanesowska. W-wa 1928.

42. Wigilia Duszeńki. W-wa [ok. 1927]. *Bibl. Nowości* nr 13.

Zawartość: Wigilia Duszeńki. (Zob. poz. 34); Metamorfozy Gracjana Pylka. (*Gaz. Warsz.* 1924 nr 209-213, 215-216); Awanturnik z Polstate. Knock gut Blow — Le Dompteur de Wild-East — Nowy obraz z wytwórni First National United Pictures — Los Angeles, California, USA. Scenariusz; Zwierciadło i laleczka; Liga „Czarnego Tulipana”. (*Gaz. Por.* 1925 nr 270. Wyd. osob. Kruszwica [1928]; Stylizowany Prometeusz. (Zob. poz. 5); Czyn i cna. (Zob. poz. 34).

43. Wilhelm-Imperator. 1888-1918, 9 listopada. *Polonia* 1928 nr 250-261, 263-265. Wyd. osob. Kat. 1928.

44. Wiosna narodów. W cichym zakątku. Komedia historyczna w 4 aktach. Wyst. W-wa 23 sierpnia 1929, Poz. 24 października 1929. Ogl. fragm.: *Głos Narodu* 1929 nr 12-13 (pt. Przedświty); *Polonia* 1929 nr 15; *Wiad. Lit.* 1929 nr 4. Wyd. osob. całości W-wa 1929.

Odnaczona III nagrodą na konkursie Teatru im. J. Słowackiego w Kr. w 1928.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1313 pt. Przedświt.

Wystawiana także pt. Przedświty.

45. Pamflety. Studiów i szkiców tom VI. W-wa 1930 [1929].

Zawartość: Ignis Ardens. (*Wiad. Lit.* 1927 nr 182); Komu zawdzięczamy morze? (*Wiad. Lit.* 1928 nr 243); Khaki-Szekspir. (*Tyg. Ilustr.* 1925 nr 6); Meno, czyli sztuka litewska. (*Tyg. Ilustr.* 1925 nr 44); Piórem zdobyte państwo. (*Wiad. Lit.* 1927 nr 208); Wyspiander. Moje wspomnienia. (*Wiad. Lit.* 1929 nr 23 pt. On i ja); „Badinguet”, czyli Napoleon III; Napoleon III a Victor Hugo. (*Gaz. Warsz.* 1927 nr 340); „Król Ubu”. (*Mysł Nar.* 1929 nr 14); Obywatel Piotr Bonaparte. (*Gaz. Warsz.* 1929 nr 63); Shelley... paszkwiliasta; Czy Horacy był Rzymianinem? (*Tęcza* 1929 z. 16-17 pt. Czy Horacy był Semita?); Nieznany Heine. (*Tęcza* 1929 z. 7 pt. Prawdziwy Heine); Sława rodu Chodowieckich. (*Gaz. Warsz.* 1926 nr 292); „Niespodzianka” K. H. Rostworowskiego. (*Wiad. Lit.* 1929 nr 272 pt. Onorate altissimo poeta! Rzecz o „Niespodziance” Rostworowskiego); Ostatnie dzieło Reymonta; Pamflicista. Wywiad; Mój pogrzeb. Zamiast wywiadu. (*Wiad. Lit.* 1924 nr 51); Gloria mundi. (*Życie dod. Słowa Pomorskiego* 1928 nr 2).

46. O żonach złych i dobrych. Komedia w 4 aktach. Wyst. Poz. 13 lutego 1931, W-wa 24 lutego 1931. Wyd. W-wa 1931.

47. Komedia amerykańska. (The Miracle of Chicago). Sztuka historyczna z r. 1931 w 5 aktach. Ogl. fragm. *Wiad. Lit.* 1931 nr 42. Wyst. W-wa 4 marca 1932.

Rkps Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. 605, 606.

48. Plewy i perły. W-wa 1934 [1933]. Felietony ogł. w *Gaz. Warsz.* 1930-1933.

49. Tylko dla kobiet. W-wa 1934 [1933].

Zawartość: Angielki. (*Tęcza* 1929 z. 51-52); O Faleńskim Felicianie. (*Wiad. Lit.* 1931 nr 14); „Marata” powieść polska; „Adolf” i Napoleon; Małżeństwo Bernadotte; Frau Hoffman née Trzcicka; Madame Olimpe; Matylda Heine; Piękna pani Przeździecka; Prąbka „Paneuroopy”; Jedynek cesarzowej Eugenii; Dagny i Przybysz; Sztuka o Esterce; Kto obronił Trembowłę?; Hormonologia; Pierre Ramus, wróg kobiet; Doktor Jaworski, przyjaciel kobiet; Samson wśród Filistynek; Zbrodnia senory Rodriguez; La femme in Nazi-Land; Matuliwna. (*Polonia* 1931 nr 2381); Arabki! Arabki!; Undset a Nalkowska.

50. Najpiękniejszy człowiek mego pokolenia, Brat Albert. Ogl. fragm. *Tęcza* 1935 nr 7. Wyd. osob. całości Poz. [1936]. Wyd. nast.: wyd. 2 Poz. [1937]; Rzym 1945 pt. Najpiękniejszy człowiek naszego pokolenia, Brat Albert.

51. Moja przejażdżka po Palestynie. W-wa 1936.

Zawartość: Podróż niebywała. (*Tęcza* 1937 nr 7); Król jednooki. (*Gaz. Warsz.* 1934 nr 214); Kakaktusy. (*ABC* 1934 nr 288); B-B-B (Bombaj, Bagdad, Bejrut). (*ABC* 1934 nr 64); Nie Palestyna, a Biro-Bidżan; Argumenty arabskie; Cyprus i Cytrus. (*Gaz. Warsz.* 1934 nr 276); W Myszokopolis; Bohater powieści Feuchtwangera; Ziemie obiecwane. (*Gaz.*

Warsz. 1934 nr 139); Gdzie były Sodoma i Gomora; Istaklal. (*Gaz. Warsz.* 1933 nr 346); W Paryżu Stawski, w Palestynie Stawski. (*Gaz. Warsz.* 1934 nr 55); Ewa kusi grapefruitem. (*ABC* 1934 nr 178); Początek końca; Niedrogie ekstazy; Córa faraona. (*Gaz. Warsz.* 1934 nr 285); Polityczne pomarańcze; Fellache erwache!; Małżonka Lwa Judy; Przemysł ludzi. (*Gaz. Warsz.* 1934 nr 292); Doktor Tripplin w Palestynie. (*Świat* 1936 nr 1); Betar r oku 1934. (*Gaz. Warsz.* 1934 nr 216); Muzulmanki; Kabulowy SOS. (*Gaz. Warsz.* 1934 nr 185); Espana i Palestyna, czyli 0,018%; Ekwador! Ekwador!

52. Cezar i człowiek. Sztuka w 3 aktach z epilogiem. Wyst. W-wa 5 czerwca 1937. Ogl. fragm. (sceny z aktu I) *Świat* 1937 nr 25. Wyd. osob. całości W-wa 1937.

Rkps Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. 682, 683.

53. Warta nad Wartą. Poz. 1937.

Zawartość: Drugi Ostroróg. (*Kultura* 1936 nr 25 pt. Ostroróg nieznanym); Mecenas Choinski. (*Kur. Poz.* 1936 nr 252); Księgarz nieznanym; Luter i Margerita; Dwaj panowie z Sierakowa; Kto nam odkrył Tatry?; Komu zawdzięczamy gramatyczność? (*Tęcza* 1935 nr 9); Fryderyk i Ephrain; Kanonik nad Kanoniki. (*Kur. Poz.* 1935 nr 539); Urodził się w Glinie; Czaronymal i Mysłochwyt. (*Kur. Poz.* 1936 nr 35); Fiszerok; Heine u Brezów. (*Kur. Poz.* 1935 nr 587 pt. Heine w Świątkach i Działyniu); Beck i Szembek; Pan minister z Plewisk; Brat Adam i Brat Juliusz; Czarna sukienka; Weitzmann, Haber, Lipowicz & Comp.; Posel Lipski; Inny Libelt. (*Tęcza* 1936 nr 2); „Au—Wi” — w Warszawie; Dwaj Zychlińscy; Poznanianki. (*Kur. Poz.* 1936 nr 305); Redaktor Montechwisto; Wspomnienie o Kościelskich. (*Kur. Poz.* 1935 nr 493); Gall a nie Gall. (*Tęcza* 1936 nr 11).

54. Młodość Chopina. Ogl. fragm. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 50 (pt. Café przy Koziej); *Słowo* 1938 nr 353; *Kronika Polski i Świata* 1939 nr 1 (pt. Awantura niebywała). Wyd. osob. całości W-wa 1939. Wyd. nowe W-wa 1948.

Przekład czes.: A. Hečková. *Nové Polsko* 1949 nr 3 [fragm.].

55. Słowa, słowa, słowa... W-wa 1938.

Zawartość: Nieznany list Jana do Marysieńki. (*Wiad. Lit.* 1935 nr 8 pt. Nieznany list Jana III do królowej Marysieńki, czyli sarmatyzm sentymentalny); Kulczyk Sobieskiego. (*Prosto z Mostu* 1935 nr 4; *Polonia* 1935 nr 3671 pt. O wiedeńskim kulczyku); Chrzęszczyk w Gdańsku. (*Polonia* 1934 nr 3665; *Prosto z Mostu* 1935 nr 1); Kordianem był kleryk; Laska pani generalowej. (*Kur. Warsz.* 1935 nr 353); Czy Ordon wysadził reductę? (*Warsz. Dzień. Nar.* 1935 nr 174 pt. Ordon nie wysadził reducty); Skorochód. (*Kur. Warsz.* 1935 nr 274); Szteinkelerki; Lola Montez w „świecie historii”. (*Kur. Warsz.* 1935 nr 323); Kokular albo Marszałkiewicz. (*Kur. Warsz.* 1935 nr 218); Brat pani Balzakowej; Conrad i jego ojciec Korzeniowski. (*Skamander* 1935 z. 63 s. 482-493 pt. Ojciec Conrada); „Wierne rzeki” i „Urody życia”. (*Wiad. Lit.* 1936 nr 635); Szermierz nieznanym. (*Wiad. Lit.* 1935 nr 16); Adam i Konstancja. (*Wiad. Lit.* 1935 nr 48); W pierwszym polku Pierwszej Brygady; Odkrycie Gdyni; Podgórze.

56. Poznaj Poznań. Poz. 1939.

Zawartość: Doktor Dworzaczek. (*Kur. Poz.* 1937 nr 428); Najpiękniejsza z Chłapowskich. (*Kur. Poz.* 1937 nr 320; *Słowo* 1939 nr 28); Miejsce dla Pauliny Wilkońskiej. (*Tęcza* 1937 nr 12); Do kraju tysiąca jezior. (*Tęcza* 1938 nr 8); Prorok Eliasz ze Śmigła. (*Tęcza* 1937 nr 1); Monumentum. (*Prosto z Mostu* 1937 nr 3); Mateusz z Szamotuł odkrywa Amerykę; List szamotulski; Pani Beckowa; Czeski napad na Częstochowę; Husyta w Zbąszyniu. (*Tęcza* 1937 nr 7 pt. Ten Husyta z Dolcyna); Jasnovidząca Poniatowska; Pułkownik Molski. (*Kur. Poz.* 1937 nr 500); Wawrzynu godny Wawrzyniec. (*Kur. Poz.* 1937 nr 557); Kopernika „odkrył” żnianiń; Logowiec. (*Kur. Poz.* 1937 nr 557); Luiza i Eliza. (*Kur. Poz.* 1935 nr 65); Szamotuły były też w modzie; Mędrzec z Wolsztyna; Giulietta i Romeo. (*Kur. Poz.* 1937 nr 464); Deotyma, wnuczka Zóltowich. (*Kur. Poz.* 1937 nr 219); Film o gubernatorze Alaski. (*Kur. Poz.* 1938 nr 320); Mount Adina w Australii. (*Kur. Poz.* 1937 nr 207); Szczepanowski z Kościana; Od Merzbacha do... Schockena; Blochy; Belka ze Synagogi we Wronkach; Zeznanie doktora Kollenschera; Lasy i Gollancze; Spowiedź Burgrabiego; Kasprowicz prymijant. (*Kur. Poz.* 1936 nr 471); Gdzież ulica Jarosława Hersego. (*Kur. Poz.* 1937 nr 477); Teatr Leśny we... Wejherowie. (*Echa Leśne* 1938 nr 26; *Kur. Bałtycki* 1938 nr 134); Ancykryst w Kruszewni; Wasi w Palestynie.

Rkps szkicu pt. Logowiec — Bibl. Miejska w Bydgoszczu. sygn. 401.

Przekłady drobnych utworów

Niem.: K. Dedecius. *Die Zeit* 1961 nr 47; K. Dedecius. W: *Polnische Pointen*. Satiren und kleine Prosa des 20 Jahrhunderts. Monachium 1962; K. Dedecius. *Mickiewicz-Blätter* 1962 z. 19, 1969 nr 42 — ros.: N. Labkowski. W: *Polskije fraszki*. Moskwa 1964.

Recenzje, artykuły, wiersze satyryczne, opowiadania, dramaty i przekłady umieszczają w czasopismach: *ABC* (W-wa 1927-1939; tu m.in. art. pt. Rady dla Poznania. 1929 — spowodował aresztowanie autora), *ABC* (Zakopane 1927; tu: Nad grobem twórcy Młodej Polski. Przybyszewski o swej przemianie duchowej. Nr 325), *Albertinum* (1939), *Ateneum* (W-wa 1899-1900), *Ateneum* (W-wa 1903-1905), *Ateneum Pol.* (1908), *Bibl. Warsz.* (1899), *Chrobra Polska* (1939), *Co czytać dod. Wiad. Księgarskich* (1932), *Czas* (1899-1901), *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1899), *Dzień. Chicagoski* (1907), *Dzień. Cieszyński* (1927, 1929-1930), *Dzień. Pol.* (1919), *Dzień. Wil.* (1923), *Echa Leśne* (1938), *Echo Lit.-Artyst.* (1914), *Echo Mus.* (Chicago 1929), *Film* (1936-1938), *Fontana* (1939), *Gaz. Chłopska* (1937; tu list do posła Czechosłowacji w sprawie odesłania Orderu Lwa Białego. Nr 7), *Gaz. Nar.* (1928; tu: O „Koncercie nad koncertami”. „Pan Tadeusz” w filmie. Prawda o Janklu i cymbałach. Bez przesadnego rozczulania się. Nr 38), *Gaz.*

Nowa (1906), *Gaz. Por.* (Lw. 1921-1922, 1925-1926), *Gaz. Por.* (W-wa 1922, 1925), *Gaz. Por. 2 Grosze* (1919, 1923), *Gaz. Radomska* (1934), *Gaz. Warsz.* (1921-1922, 1924-1935; tu m.in.: Gawęda z Matolem. 1926 nr 223; Niezrównana Jehanne. 1927 nr 36; Bajka a rzeczywistość. 1927 nr świąteczny; Przygoda w pociągu. 1928 nr 124; Champion high-lifu. 1928 nr 158; Norwid a rok 1863. 1929 nr 27; Poezja i proza. 1929 nr 236; Pułaski a Kościusko. 1929 nr 293-294; Brudy i burdy. 1929 nr 307; Dama Wielopolska. 1930 nr 32; Boy'szewizm. 1931 nr 389; Literatura w r. 1931. 1931 nr 290), *Gaz. Wiecz.* (1912), *Głos* (Poz. 1935; tu: Mięrosławski czeka. Nr 17), *Głos* (W-wa 1902-1904; tu m.in.: Pan Archeopteryx, Fra Diavolo i ja. Ramota filofilerska. 1904 s. 749), *Głos Narodu* (1902, 1904, 1913, 1929-1930), *Głos Narodu* (Jersey City 1922), *Głos Ziemi Żywieckiej* (1929-1930), *Goniec Kr.* (1922, 1925-1926), *Goniec Por. i Wiecz.* (1909), *Goniec Warsz.* (1936), *Hasło Narodu* (1925), *Ilustr. Dzienn. Pol.* (1919), *Ilustr. Kur. Codz.* (1916), *Ilustracja Pol.* (1902-1903; tu m.in.: Teatr narodowy w Zakopanem. 1902 nr 49), *Iris* (1899), *Le Journal de Pologne* (W-wa 1922), *Kino dla Wszystkich* (1928-1929; tu m.in.: Niech nadal będzie „Wielkim Niemową”. 1929 nr 81), *Kino-Teatr dla Wszystkich* (1925), *Kraj* (1899-1900), *Kronika Polski i Świata* (1938-1939), *Krytyka* (1899-1902, 1906-1907; tu m.in.: Młoda Rosja. W. Korolenko, M. Gorkij, A. Czechow. 1899 s. 326-334; Stefan Żeromski. 1901 t. 2 s. 18-24, 91-106; Policja a sztuka. 1902 t. 1 s. 271-275; Et unum exemplum docet. 1902 t. 1 s. 340-350, 420-426, t. 2 s. 29-38, 129-137; O dramacie z przeszłości. 1906 t. 2 s. 334-339, 436-441), *Kultura* (1936, 1938), *Kur. Bałtycki* (1937-1938), *Kur. Codz.*, *Kur. Częstochowski* (1922), *Kur. Litewski* (1914), *Kur. Lw.* (1925), *Kur. Pol.*, *Kur. Por.* (1904, 1911, 1913-1914), *Kur. Powsz.* (1934), *Kur. Poz.* (1923, 1925, 1927, 1929, 1935-1938; tu m.in.: Jellow Press... w Polsce. 1925 nr 245; Pan Słowacki na Piekarach. 1936 nr 111; Paulisia i Bibisia. O Paulinie Wilkońskiej i Bibiannie Moraczewskiej. 1937 nr 199), *Kur. Warsz.* (1904, 1910, 1912, 1920, 1935), *Kur. Zach.* (1927, 1935), *Liberum Veto* (Kr. 1903-1904), *Liberum Veto* (W-wa 1919-1920), *Linia* (1931), *Lit. i Sztuka* dod. *Ludzkości* (1907), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1907-1910), *Lud Katol.* (1921), *Ludzkość* (1907), *Merkuriusz Pol. Ordynaryjny* (1937-1938), *Metalowiec* (1909), *Meteor* (1901), *Mysł* (1892), *Mysł Nar.* (1921-1935; tu m.in.: redagował stałą rubrykę pt. Ofensywa. 1929-1934; Monsignore Komarnicki. 1922 nr 36; Testament. 1923 nr 1 i odb. — art. ten spowodował aresztowanie autora; Co czytać. 1923 nr 12; Nowy Shaw. 1929 nr 20; W obro-

nie plagiowania. 1930 nr 6; Caliban zabił Ariela. 1930 nr 45; Rzecz serio. 1931 nr 32; Złopiewnia. 1932 nr 9), *Mysł Niepodległa* (1912, 1924), *Naprzód* (1900-1901, 1924; tu m.in.: Kraków. Fragmenty z niewydanej baśni galicyjskiej. 1901 nr 1, 4-5, 8-12, 15-19, 22-24, 31), *Nowa Gaz.* (1906-1909, 1911, 1913), *Nowa Reforma* (1900, 1904, 1906-1907, 1909), *Nowiny dla Wszystkich* (1906), *Nowy Przegl. Lit. i Sztuki* (1920), *Obrona Kultury* (1939), *Odrodzenie* (1926), *Placówka Kresowa* (1929), *Placówka Kultury i Sztuki* (1921), *Podbięta* (1936-1937), *Pologne Littéraire* (W-wa 1928), *Polonia* (1928-1936; tu m.in.: Goethe na Górnym Śląsku. 1928 nr 355; Przyjemniaczek, wilkołaki i spółka. Nowela. 1929 nr 1751-1752; Tak zwana „Sprawa Marchlewskiego”. 1931 nr 2305-2313), *Polonia-Italia* (1935), *Polska Odrodzona* (1932), *Polsko-bułgarski przegląd* (Sofia 1922), *Prawda* (1906-1908), *Prosto z Mostu* (1935-1939; tu m.in.: Mickiewicz a noc listopadowa. 1935 nr 38; O człowieku, co wygrał ćwierć ćwiartki. 1936 nr 15-16; Wieszczo wie między sobą. 1936 nr 46-47; Ariel i Calibany. 1936 nr 53-54; Huntman. 1938 nr 41; Tajemnica Mahatmy. 1939 nr 12), *Przegl. Katol.* (1911), *Przegl. Księgarski* (1936), *Przegl. Pol.* (1899-1900), *Przegl. Por.* (1907, 1909), *Przegl. Tyg.* (1900), *Przegl. Zakopiański* (1900, 1902), *Reforma* (1906; tu: O Bernardzie Shawie. Nr 55-58), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1911-1913, 1914, 1916), *Ruch Spół.* (1898), *Rzeczpospolita* (1920-1925; tu m.in.: Antek-Znajdek. Nowelka. 1923 nr 185), *Scena i Sztuka* (1909), *Scena Pol.* (1929; tu odpowiedź na ankietę: Autor i aktor: Jestem na scenie tylko tolerowanym „przechodniem”. Nr 5), *Sfinks* (1908, 1914-1916), *Skamander* (1921, 1935), *Słowo* (1900-1902), *Słowo* (1937-1939), *Słowo Pol.* (1901, 1914, 1923, 1925-1927), *Słowo Pomorskie* (1929, 1935), *Słowo Radomskie* (1928-1930), *Sowizdrzał* (1913-1915), *Strumień* (1900), *Szczutek* (1925), *Szopka* (1923), *Sztuka* (1914; tu: Na marginesie „Rozdarte go śpiewnika”. Z. 23-24), *Świat* (1906-1916, 1920, 1922, 1935-1937; tu m.in.: Życie. Poemat. 1907 nr 45; cykl reportaży pt. Wystawa w Pradze czeskiej. 1908 nr 27-36), *Teatr* (1918-1919), *Tęcza* (1927-1930, 1935-1939; tu m.in.: Po ostatnich występach pana Sieroszewskiego. 1937 nr 9), *Trybuna* (Radom 1937), *Trybuna* (W-wa 1920), *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* (1901, 1903), *Tyg. Ilustr.* (1908-1909, 1911, 1914-1915, 1925, 1929; tu m.in.: Polskość we współczesnej literaturze polskiej. 1915 nr 8; Dzieje Polski w literaturze niemieckiej. 1915 nr 10; Czolo literatury niemieckiej a Polacy. 1915 nr 13), *Tyg. Mód i Powieści* (1905), *Tyg. Nar.* (1901), *Tyg. Zakopiański* (1903), *Warsz. Dzienn. Nar.* (1935-1939), *Warszawianka* (1924, 1926,

1927), *Wiad. Lit.* (1924, 1926-1929, 1931, 1933-1938; tu m.in.: List w sprawie Łucka. 1931 nr 17; Zagadnienie chwili. 1931 nr 7; Spotkanie z Kolbergiem. 1935 nr 606; Z opowiadań Kolberga. 1935 nr 611, 613, 615, 1937 nr 738-739; Natus est Conradus. 1935 nr 617; Ondraszek i Juraszki. 1937 nr 680), *Wici* (1914), *Wiedeński Kur. Pol.* (1919), *Więć Ilustr.* (1914), *Wisła* (1912), *Ziemia Rzeszowska* (1931, 1934), *Życie* (Kr. 1897-1898; tu m.in.: Z wystawy sztuk pięknych w Krakowie. 1897 nr 2. Debiut publicystyczny), *Życie* (W-wa 1888), *Życie dod. Słowa Pomorskiego* (1928), *Życie Pol.* (1914).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Akademikowi-żołnierzowi*. W-wa 1919, *Album biograficzno-społeczny i przemysłowo-handlowy*. W-wa 1923, *Almanach książek ciekawych*. W-wa 1924, *D. E. Friedleina kalendarz krakowski*. Kr. 1904 (tu m.in.: Wesoła historia o smutnej syrenie. S. 61-72), *Jednodniówka ku uczczeniu 400 rocznicy urodzin M. Reja*. Lw. 1905, *Ludwik Solski. 1875-1925*. W-wa 1925, *Na wpisy szkolne*. W-wa 1915, *Rzecz państwowa*. W-wa 1920, *W cztery oczy. Szkice aktualne*. [B. m.] 1929, *Warszawa Wołyńców*. W-wa 1917, *Zza kulis Warszawy*. Kr. 1901.

Przekłady

1. A. Gide: Król Kandaules. Dramat w 3 aktach z prologiem. Wyst. Kr. luty 1907. Nie druk.

2. R. Bracco: Cierpki owoc. Krotochwila. Powst. 1910. Nie druk.

Rkps Ossol. sygn. 10858/I..

Prace edytorskie

1. Mocarstwo anonimowe. Ankieta w sprawie żydowskiej. Zebrał... W-wa 1921.

2. Dokumenty historyczne z wojny europejskiej. Zeszyt 1 od roku 1914-1915. W-wa 1922.

Przedmowy

1. O. Wilde: Dialogi o sztuce. Przekład M. Feldmanowej. Lw. 1905.

2. I. Grabowski: Pamiętki Rupiecia. W-wa [1909] *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 595.

3. W. J. Locke: Moordius i S-ka. Powieść. Przełożyła z angielskiego W. Peszkowa. W-wa 1930 [1929].

4. P. Om: Podziemna dyktatura. Wojna alkoholowa w Stanach Zjednoczonych A. P. Z niemieckiego oryginału tłumaczył A. Wat. W-wa 1932.

5. W. Jeziorowski: Wielka gra. Dramat rycerski w 3 aktach. Poz. 1938.

6. V. Mykolaitis-Putinas: W cieniu ołtarzy. Przedmowa pt. Auszra, czyli jutrzienka. W-wa 1938.

7. Żydzi w karykaturze. Przedmowa pt. Galeria galerników. Poz. 1938.

Wybory utworów w przekładach

1. Polnische Eulenspiegelien. Tłum. K. Dedecius. Neuwied 1962.

2. Der schwarze Kauz. Eulen — Spiegel — Glas — Splitter. Wybór i tłum. K. Dedecius. Frankfurt nad Menem 1972.

Listy i materiały

1. Do L. Rydla z 1896. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260 III.

1a. Do S. Przybyszewskiego z 1897. Rkps Bibl. IBL PAN Zbiory własne 81 poz. 19.

2. Do T. Micińskiego z 1898. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7258.

3. Do S. Janowskiego 2 listy z 1899-1900. Rkps Ossol. sygn. 12221/III.

4. Do B. Rychter-Janowskiej 2 listy z 1900. Rkps Ossol. sygn. 12077/II.

5. Do Z. Przesmyckiego 7 listów z 1900-1908 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2856.

6. Do [J. Lemańskiego?] z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 6319.

7. Do B. Wysłoucha 3 listy z 1901 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 7180/II.

8. Do M. Feldmanowej z 1902. Rkps Ossol. sygn. 12419/I.

9. Do J. i L. Kotarbińskich z 1902 [?]. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7045.

10. Do W. Orkana i L. Staffa z 1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8628 III.

11. Do W. Feldmana 13 listów z 1902-1908 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12282/III.

12. Do W. Dawida 3 listy z 1903 i 1905. Rkps Bibl. Miejskiej W-wy sygn. 115.

13. Do W. Orkana 11 listów z 1903-1927. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8623.

14. Do Z. Rabskiej 5 listów z 1903-1937 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2727.

15. Do A. Grzymały-Siedleckiego 10 listów z 1904-1936. Rkps Bibl. Miejskiej w Bydż. sygn. 518.

16. Do L. Dziamy z 1905. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7018.

17. Do nieznanego adresata z 1905. Rkps Bibl. Miejskiej w Bydgu. sygn. 430.
18. Do L. Bernackiego 2 listy z 1905-1908. Rkps Ossol. sygn. 7045/II.
19. Do T. Jaroszyńskiego z 1907 i b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 6358.
20. Do drukarni W. L. Anczyca 4 listy z 1907-1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7261.
21. Do L. Kotarbińskiej z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7043.
22. Do W. S. Reymonta 2 listy z 1908-1910. Rkps Ossol. sygn. 6978/II.
23. Do I. Peszke z 1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7004.
24. Do H. Lewentalowej z 1913. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7152.
25. Do J. Kotarbińskiego 2 listy z 1921 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7046.
26. Do T. Wierzbowskiego z 1921. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 34.
27. Do L. Szczepańskiego 4 listy z 1929-1936. Rkps Ossol. sygn. 12216/II.
28. Do E. Korfantowej. Ogl. *Polonia* 1930 nr 2210, *Słowo Pomorskie* 1930 nr 281.
29. Do S. Helsztyńskiego z 1935. Rkps Ossol. sygn. 13059/II.
30. Do M. Szukiewicza 2 listy z 1938 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8816 III.
31. Do K. Olchowicza z 1939. Rkps Bibl. Miejskiej w Bydgu. sygn. 1669.
32. Do I. Nikorowicza b. d. Rkps Ossol. sygn. 12205/III.
33. Do A. Reymontowej b. d. Rkps Ossol. sygn. 6978/II.
34. Do Z. Sarneckiego b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6716 III.
35. Od S. Przybyszewskiego 5 listów z 1897-1923. Ogl. S. Helsztyński w książce: S. Przybyszewski: Listy. T. 1. W-wa 1937, t. 3. Wr. 1954. Rkps listu z 1897 — Ossol. sygn. IV 13050.
36. Od W. Orkana brulion listu z 1903. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8641 III.
37. Od L. Hellera z 1912. Rkps Ossol. sygn. 12419/III.
38. Od A. Niemojewskiego 2 listy z 1918, 1923. Ogl. *Mysł Nar.* 1932 nr 26.
39. Od F. Gawrońskiego-Rawity z 1921. Ogl. A. Nowaczyński w art. pt. Ofensywa. *Mysł Nar.* 1932 nr 26.
40. Od L. Bernackiego z 1923. Rkps Ossol. sygn. 7055/II.
41. Aforyzm z 1922. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2683.
42. Wiersz z 1924. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 228/70.
43. Autograf ofiarowany Z. Rabskiej. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2732.
44. Art. pt. Listy znad Bagna. Rkps Ossol. sygn. 7204/II.
45. Maszynopis art. pt. Norwid a rok 1863 ogl. w *Gaz. Warsz.* Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 6329.

OPRACOWANIA

KRAK: Młoda Polska w Krakowie. Seria 2. *Przeł. Tyg.* 1900 nr 49. — J. STEN [L. BRUNER]: A. Nowaczyński. *Krytyka* 1902 t. 2 s. 200-203; przedr. w książce: Pisarze polscy. Wrażenia literackie. Lw. 1903 s. 145-149. — W. RABSKI: Skandalik literacki. *Przedświt* 1903 nr 206. — S. BRZozowski: Panteon, panopticon i pandemonium A. N. Nowaczyńskiego. *Kur. Por.* 1904 nr 305 dod.; przedr. pt. Brzozowski o Nowaczyńskim. *Prosto z Mostu* 1938 nr 39. — SZCZEPAN [S. JELEŃSKI]: W zwierciadélku. *Rola* 1904 nr 11. — C. JELENTA: Protest numer n i Nowaczyński. *Ateneum* 1904 t. 3 s. 101-104. — Utwory Nowaczyńskiego na scenach niemieckich. *Tydzień* 1904 nr 36. — Z. Bzowski: A. Nowaczyński. *Prawda* 1905 nr 10. — W. FELDMAN: Literatura polska r. 1904. *Slovanský přehled* (Praga) 1905 s. 357-361. — J. TOKARZEWICZ: Sprawa oceny utworów A. Nowaczyńskiego przez W. Feldmana. *Słowo Pol.* 1905 nr 297. — S. BRZozowski: Koniec legendy. *Przeł. Spół.* 1906 nr 1; przedr. w książce: Kultura i życie. Zagadnienia sztuki i twórczości. W walce o światopogląd. Lw. 1907. Wyd. nast. W-wa 1936. — M. LIPKA: Nasza satyra współczesna. *Wędrowiec* 1906 nr 6-7. — S. GARYSZ: Nowaczyński jako pisarz dramatyczny. *Nasz Kraj* 1907 t. 1 s. 306. — S. GARYSZ: Ironiści polscy. *Nasz Kraj* 1907 t. 2 s. 631, 691. — J. A. KISIELEWSKI: Życie dramatu. Lw. 1907 s. 163-183. — A. ŁONCKI: Współczesna satyra polska. Dwa szkice literackie. *Kur. Litewski* 1907 nr 4. — J. S. MACHAR: A. Nowaczyński. *Prawda* 1907 nr 28. — J. MOORE: A. Nowaczyński. *Prawda* 1907 nr 11. — A. SIEROSZEWSKI. *Mysł Niepodległa* 1907 nr 34; List p. A. Nowaczyńskiego do p. P. Sieroszewskiej. *Prawda* 1907 nr 32 [odpowiedź A. Sieroszewskiemu]. — KMICIC [M. BIELECKI]: Nowy apostoł „egoizmu narodowego”. *Wiedza* 1908 t. 2 s. 289-293. — S. BRZozowski: Au petit bonheur de la fatalité. Powst. 1908. Ogl. *Twórczość* 1966 nr 6. — Hr. M. P.:

- Znamienne wyznaczenie. *Rola* 1908 nr 17. — A. POTOCKI: Kronika dramatyczna A. Nowaczyńskiego. *Głos Warsz.* 1908 nr 33-35. — M. SYNORADZKI: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1908 nr 5. — S. BRZOSOWSKI: Legenda Młodej Polski. Studia o strukturze duszy kulturalnej. Rozdz. 8. Lw. 1910 [1909] i wyd. nast. — Znalezionej ideał. *Spoleczeństwo* 1908 nr 40. — R. HEMPLÓWNA: Sposób pisania przed laty i dziś. *Bluszcz* 1909 nr 19. — J. SIEMIENSKI: O dramatach historycznych Nowaczyńskiego. *Przegl. Nar.* 1910 nr 3. — BEZIMIENNY TADEUSZ [W. FELDMAN]: Ze sztuki i z życia. *Krytyka* 1911 s. 145-146. — J. RYTEWSKI: Don Kiszot zlokalizowany. *Sowizdrzał* 1911 nr 47. — S. RZEWUSKI: A. Nowaczyński. *Le Siècle* 1911 nr z 22 października. — H. SAND: Współczesna polska twórczość dramatyczna. Kr. 1911 s. 125-144. — WER [A. SKRZYŃECKI]: Kronika bieżąca. Cyniczny paszkwil. *Rola* 1911 nr 29. — WER [A. SKRZYŃECKI]: Kronika bieżąca. Dwaj żonglerzy. *Rola* 1911 nr 46. — ŚWIADOMY: Przegląd. Życie kulturalne Warszawy. I. Prasa. *Krytyka* 1911 z. 12 s. 127. — Nowaczyński ciężko chory. *Ilustr. Kur. Codz.* 1911 nr 291. — *Sfinks* 1911 t. 4 s. 326-327. — J. A. [J. APPENSZLAK]: Z piśmiennictwa. A. Nowaczyński. *Złoty Róg* 1912 nr 49. — L. HELLER: Do Wielmożnego Pana A. Nowaczyńskiego w Warszawie. List otwarty. Lw. 1912. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]: Co sądzi książd Biskup Warmiński o panu Nowaczyńskim. *Tyg. Pol.* 1912 nr 1-2; przedr. w książce: Z literatury współczesnej. W-wa 1912 s. 209-221. — J. LORENTOWICZ: A. Nowaczyński. *Echo Lit.-Artyst.* 1912 nr 1-3. — J. MONDSCHHEIN: „Et unum exemplum doct...” Nieco o konsekwencji logicznej p. A. Nowaczyńskiego. *Przyrodniczy Pogląd na Świat i Życie* 1912 nr 3. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]: Prusactwo duchowe. *Przegl. Wil.* 1913 nr 20/21. — HAER: Sen p. A. Nowaczyńskiego. *Kolce* 1913 nr 9. — J. LORENTOWICZ: Młoda Polska. W-wa 1913 t. 3. [Rec. C. Halicz. *Israelita* 1913 nr 39]. — Echa. *Krytyka* 1914 s. 120. — VIRUS: Nasi wybitni pisarze o wojnie. Ankieta „Świata”. *Świat* 1915 nr 4. — G.: Z sądu wojennego wojsk polskich. Sprawa A. Nowaczyńskiego. *Kur. Pol.* 1918 nr 260. — i: Liebknecht a Nowaczyński. *Kur. Warsz.* 1918 nr 295 wyd. wiecz. — Wicz [K. OLCHOWICZ]: Sprawa A. Nowaczyńskiego. *Kur. Warsz.* 1918 nr 294 wyd. por. — J. ZIĘBA: Do sprawy uwięzienia A. Nowaczyńskiego. *Sowizdrzał* 1918 nr 44. — Protest. *Dzien. Poz.* 1918 nr 243. — Sprawa A. Nowaczyńskiego. *Dzien. Poz.* 1918 nr 247. — Z sensacji dziennikarskich. *Goniec Kr.* 1918 nr 55. — Protest publicystów warszawskich. *Goniec Kr.* 1918 nr 113. — A. Nowaczyński skazany na 8 miesięcy więzienia! *Goniec Kr.* 1918 nr 117. —
- A. Nowaczyński ma stanąć przed sądem polowym. *Ilustr. Kur. Codz.* 1918 nr 197. — Protest. *Kur. Pol.* 1918 nr 255. — Sprawa A. Nowaczyńskiego. *Kur. Pol.* 1918 nr 259. — Protest. *Kur. Warsz.* 1918 nr 289 wyd. por. — Echa aresztowania A. Nowaczyńskiego. *Kur. Warsz.* 1918 nr 289 wyd. wiecz. — Z sądu wojennego wojska polskiego. *Kur. Warsz.* 1918 nr 293 wyd. wiecz. — $2 \times 2 = 5$. Aresztowanie A. Nowaczyńskiego, czyli „Otworzenie, do was jest telegrama”. *Sowizdrzał* 1918 nr 43. — „Myśl Niepodległa” Niemiejskiego i „Liberum Veto” Nowaczyńskiego. *Kur. Lw.* 1919 nr 213. — Z karykatur współczesnych K. Sichulskiego. A. Neuwert Nowaczyński. *Tyg. Nar.* 1919 nr 20. — KONK. [K. KRUMŁOWSKI]: Sylwetki warszawskie. Adolf Nixwer'l Narwaczyński. *Bocian* 1920 nr 3. — Kondotier. *Ilustr. Kur. Codz.* 1920 nr 42. — Niemojewski i Nowaczyński. Dwie charakterystyczne kartki z publicystyki powieściowej. *Naprzód* 1920 nr 248. — Pan A. Neuwert-Nowaczyński o sobie. *Trybuna* 1920 nr 4. — Odprawa p. A. Neuwert-Nowaczyńskiemu. *Trybuna* 1920 nr 9. — Pajac. *Trybuna* 1920 nr 10. — Niemojewski oburza się na Nowaczyńskiego. *Trybuna* 1920 nr 36. — K. IRZYKOWSKI: Fajka pokoju. *Trybuna* 1921 nr 31. — K. IRZYKOWSKI: Kalamburda warszawski. *Tydzień Lit. dod. Kur. Lw.* 1921 nr 161, 167; przedr. *Trybuna* 1921 nr 27. — KRAKUS: Iskierki. P. Nowaczyński i kwiatki kultury warszawskiej. *Głos Narodu* 1921 nr 96. — ZYSŁAW [Z. KISIELEWSKI]: Mały felieton. Czcigodny Nowaczyński. *Robotnik* 1921 nr 26. — WEL [W. LAUDYN]: Migawki. Nowaczyński-lotnik. *Słowo Wil.* 1921 nr 25. — Mar: Kondotier Pospolitej Rzeczy. *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 128. — Mar: Skrucha kłowna Adolfa. *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 130. — Dalsze represje... Aresztowanie A. Nowaczyńskiego. *Kur. Poz.* 1921 nr 3, 6. — Licz [L. ABRAMOWICZ]: Szczyty i koryta. *Przegl. Wil.* 1922 nr 37-38. — GROM: Pan Nowaczyński w opalach. *Nowe Drogi* 1922 nr 42. — WEL [W. LAUDYN]: Nowe skoki Neuwerta, czyli Adolf Bezparyjny. *Kresy* 1922 nr 4. — S. PRZYBYSZEWSKI: List otwarty... *Myśl Nar.* 1922 nr 17. — T. Fox-terrier niepospolity. *Dzien. Lud.* 1922 nr 203. — Nareszcie się znaleźli. *Ilustr. Kur. Codz.* 1922 nr 127. — Głos p. A. Nowaczyńskiego w sprawie własnej. *Przegl. Katol.* 1922 nr 12. — Bandycki napad na A. Nowaczyńskiego. *Słowo Pol.* 1922 nr 250. — Chm. [S. CHMURSKI]: Iskierki. Pan Nowaczyński i gen. Czikiel. *Głos Narodu* 1923 nr 249. — S. JANKOWSKI: Błazen Judei. *Głos* 1923 nr 57. — RAORT [J. RAPPAPORT]: List do pana Gneuwerta-Sobaczyńskiego. *Szczautek* 1923 nr 25. — A. SŁONIMSKI: Rudy do budy! *Skamander* 1923 nr 29/30. — A. STERN:

Prawda i fraszka o Neuwerce. *Głos Pol.* 1923 nr 250. — W. S. [W. STPICZYŃSKI]: Bądźcie cierpliwi. *Głos Prawdy* 1923 nr 3. — S. A. WANDYŃ: Co na to p. Nowaczyński? *Głos Inteligencji* 1923 nr 1. — Aresztowanie Nowaczyńskiego. *Dzien. Poz.* 1923 nr 3. — A. Nowaczyński. *Dzien. Poz.* 1923 nr 8. — Aresztowanie A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Por.* 1923 nr 4. — A. Nowaczyński. Na marginesie jego aresztowania. *Gaz. Por.* 1923 nr 5. — Uwolnienie p. A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Por.* 1923 nr 9. — Aresztowanie A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 4. — Uwolnienie A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 9. — „Skamander” contra Nowaczyński. *Głos* 1923 nr 64. — Satyra p. Nowaczyńskiego przed sądem. *Głos Narodu* 1923 nr 19. — Nowaczyński o „Naprzodzie” i „Czasie”. *Głos Narodu* 1923 nr 240. — A. Nowaczyński — słowo ostatnie. *Głos Opozycji* 1923 nr 12. — A. Nowaczyński. *Iskra* 1923 nr 82. — Polonez polityczny. Wywiady z A. Nowaczyńskim i postęmem M. Niedziałkowskim. *Kur. Informacyjny i Telegraficzny* 1923 nr 263. — Jehanne o Grzymale a Neuwert o Jehanne. *Myśl Nar.* 1923 nr 21. — Aresztowanie A. Nowaczyńskiego. *Myśl Niepodległa* 1923 nr 639. — A. Nowaczyński pod protektoratem babci Europy. *Myśl Niepodległa* 1923 nr 689. — Prezes krakowskiego syndykatu dziennikarzy, redaktor „Czasu” napadnięty przez kłowna publicznego Neuwert A. Nowaczyńskiego. *Wolne Słowo* 1923 nr 19. — L. BELMONT: Sprawa pomiędzy dwoma trupami. Przez szczelinę drzwi zamkniętych sali sądowej. A. Nowaczyński na tle „Meandrów”. W-wa 1925 [1924]. [Rec. *Express Por.* 1925 nr 19]. — K. Z.: Nowaczyński poszedł „w duraki”. *Wiad. Pol.-Słowackie* 1924 nr 13/14. — ob.: Odszedł Nowaczyński. *Jutro* 1924 nr 20. — PEPIN: List otwarty do A. Nowaczyńskiego. *Nowy Dzień* 1924 nr 184. — W. S. [W. STPICZYŃSKI]: Sprawa pomiędzy dwoma trupami. *Głos Prawdy* 1924 nr 64. — J. WASOWSKI: Kamień litości. *Głos Prawdy* 1924 nr 68. — Nowaczyński o Rabskim. *Dzien. Lud.* 1924 nr 266. — Z Polski i ze świata. Z prasy warszawskiej — ustąpienie p. Nowaczyńskiego. *Głos Narodu* 1924 nr 279. — Pojedynek Nowaczyńskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 69. — Pojedynek p. Nowaczyńskiego z p. pułk. Dzwonkowskim. *Kur. Informacyjny i Telegraficzny* 1924 nr 57. — Na trzy dni aresztu za pojedynek z p. Nowaczyńskim. *Kur. Informacyjny i Telegraficzny* 1924 nr 273. — A. Nowaczyński przerwał pracę publicystyczną. *Kur. Poz.* 1924 nr 282, 284. — Odpowiedź dla p. Nowaczyńskiego. *Myśl Nar.* 1924 nr 45. — A. Nowaczyński w „Rzeczypospolitej”. *Słowo Pol.* 1924 nr 354. — A. N. Nowaczyński contra dr I. Rosner! *Wolne Słowo* 1924 nr 20. — Wzór deprawa-

wacji polemiczno-publicystycznej! A. Neuwert-Nowaczyński krytykuje w „Myśli Narodowej” orzeczenie Najwyższego Trybunału Administracyjnego. *Wolne Słowo* 1924 nr 39. — W liście pożegnalnym A. Nowaczyńskiego. *Wolne Słowo* 1924 nr 45. — K. MAKUSZYŃSKI: Listy warszawskie. Na mokrskim Helikonie. *Iskra* 1925 nr 267. — W. RAORT [J. RAPPAPORT]: Jak by Nowaczyński napisał o targach wschodnich. *Dzien. Lud.* 1925 nr 216. — S. L-um: Pisarze i uczeni polscy o kwestii żydowskiej. *Nasz Przegl.* 1925 nr 4 [Wywiad]. — M. J. WIEŁOPOLSKA. *Wiad. Lit.* 1925 nr 2. — Syndykat Dziennikarzy potępił p. Nowaczyńskiego. *Dzien. Pol.* 1925 nr 17. — Echa pojedynku płk. Dzwonkowski — A. Nowaczyński. *Express Por.* 1925 nr 71. — A. Nowaczyński. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 225. — Pan Nowaczyński robi honory domu. *Głos Narodu* 1925 nr 128. — Nowaczyński skarży redaktorów „Ilustrowanego Kuriera Codziennego”. *Głos Narodu* 1925 nr 260. — Pan Nowaczyński sfolgował. *Głos Narodu* 1925 nr 276. — Po bandyckim napadzie na A. Nowaczyńskiego. *Goniec Kr.* 1925 nr 253. — Około napaści krakowskiego „Kuriera Codziennego” na A. Nowaczyńskiego. *Goniec Kr.* 1925 nr 254. — Niesłychany gwałt policji na A. Nowaczyńskim. *Goniec Kr.* 1925 nr 266. — „Pogrzeb” p. Nowaczyńskiego zakończył się rzeczywistą śmiercią. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 5. — Zamiast „druzgocącej odpowiedzi” zwinął ogon. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 290. — Nowaczyński o kwestii żydowskiej. *Nowy Dzień* 1925 nr 5. — A. Nowaczyński w Kownie. *Słowo Pol.* 1925 nr 229. — Korfanty kupił Nowaczyńskiego. *Walka* 1925 nr 1. — ALFA: Głosłowiańskie antygermaństwo p. A. Nowaczyńskiego. *Zwiastun Ewangeliczny* 1926 nr 1. — R. BERGEL: A. Nowaczyński jako dramaturg. *Głos Narodu* 1926 nr 267. — T. DOŁĘGA-MOSTOWICZ: A. Nowaczyńskiemu. *Rzeczpospolita* 1926 nr 327. — LECTOR: Głosy i odgłosy. *Jednota* 1926 nr 3. — CAT [S. MACKIEWICZ]: Jubileusz Nowaczyńskiego. *Słowo* 1926 nr 272. — K. D-M [D. MARKIEWICZ]: Dwudziestopięciolecie pracy literackiej A. Nowaczyńskiego. *Rzeczpospolita* 1926 nr 344. — NAPOLEON BONAPARTEK: „Wisielec” Pierwszej Brygady. Wspomnienie legionowe o A. Nowaczyńskim. *Głos Prawdy* 1926 nr 25. — J. TUWIM: Wielka sensacja. „Stary Testament” przewidział mnóstwo ludzi i zjawisk współczesnych. *To — To* 1926 nr 7. — Hymn na zamówienie. *Myśl Niepodległa* 1926 nr 844. — *Naprzód* 1926 nr 189. — 25-lecie pracy literackiej A. Nowaczyńskiego. *Słowo Pol.* 1926 nr 346. — Nowaczyński o sobie. *Warszawianka* 1926 nr 320. — Na cześć A. Nowaczyńskiego. *Warszawianka* 1926 nr 342. — Dwudziestopięciolecie publicysty. *Wiad. Lit.* 1926 nr 47. — S. BRAN-

- DOWSKI: Kronika niedzielna. *Nowy Kur.* 1927 nr 284. — Z. DĘBICKI: Portrety. W-wa 1927 s. 213-230. — E. R.: Z mojej kariery. *Famulus* 1927 nr 30 [wywiad z A. Nowaczyńskim]. — S. M. GRABOWSKI: Polemika z Nowaczyńskim. *Słowo* 1927 nr 189. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Arystofanes-Nowaczyński-Schiller. *Kur. Warsz.* 1927 nr 307. — (t): Po napadzie na A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 355-356. — W. N.: Literaci i publicyści warszawscy. *Ilustracja* 1927 nr 40. — M. J. WIEŁOPOLSKA: Na odlew. Człowiek wstydzący się swego nazwiska. Bezżyteczność głowy a użyteczność nóg. *Głos Prawdy* 1927 nr 297. — M. J. WIEŁOPOLSKA: Na odlew. Nauka cnoty, dobrego smaku i przyzwoitości, czyli cłowniada p. Neuwert-Nowaczyńskiego. *Głos Prawdy* 1927 nr 308. — Z. L. ZALESKI: Lettres polonaises. *Mercure de France* (Paryż) 1927 nr z 15 czerwca. — Próba mordu politycznego. A. Nowaczyński zmasakrowany przez zbirów. *ABC* (Zakopane) 1927 nr 355. — W sprawie pobicia A. Nowaczyńskiego. *Dzien. Lw.* 1927 nr 366. — Zbrodniczy i bestialski napad na Nowaczyńskiego. *Dzien. Poz.* 1927 nr 297. — Zamach bandytów politycznych na A. Nowaczyńskiego. *Dzien. Wil.* 1927 nr 295. — Napad na Nowaczyńskiego. *Epoka* (Częstochowa) 1927 nr 106. — Napad na Nowaczyńskiego. *Epoka* (W-wa) 1927 nr 353. — Pobicie A. Neuwert-Nowaczyńskiego. *Express Radomski* 1927 nr 17. — „Pilsudski ante portas”. Skazanie redaktorów A. Nowaczyńskiego i S. Włodka. *Gaz. Warsz.* 1927 nr 24. — Napad na Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1927 nr 126. — Zamach na A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1927 nr 353. — Po zbrodniczym napadzie. *Gaz. Warsz.* 1927 nr 358. — Po zbrodniczym napadzie na A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 354. — Brutalny napad na A. Nowaczyńskiego. *Głos Narodu* 1927 nr 352. — Z sądu okręgowego. Sprawa A. Nowaczyńskiego. Skazanie paszkwiliisty na miesiąc więzienia. *Głos Prawdy* 1927 nr 24. — Nowaczyńskiego spoliczkowano w Teatrze Wielkim. *Głos Prawdy* 1927 nr 126. — Nowaczyński obity — sprawcy nieznan. *Głos Prawdy* 1927 nr 353. — Niedyskrecje... Ciszey. *Głos Prawdy* 1927 nr 355. — Niewykrzyci sprawcy napadli na p. Nowaczyńskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 355, 356. — 1000 zł za wykrycie sprawców napadu na A. Nowaczyńskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 358. — *Kur. Poz.* 1927 nr 209, 587, 597 [echa napadu]. — Pobicie A. Nowaczyńskiego. *Kur. Wil.* 1927 nr 296. — Po ohydnyim napadzie na A. Nowaczyńskiego. *Kur. Zach.* 1927 nr 354. — Napad na A. Nowaczyńskiego. *Mysł Niepodległa* 1927 nr 898. — Po napadzie na p. Nowaczyńskiego. *Nasz Przegl.* 1927 nr 353. — Brutalne pobicie A. Nowaczyńskiego. *Nowa Reforma* 1927 nr 296. — Autor „Fryderyka Wielkiego” w Teatrze Polskim. *Nowy Kur.* 1927 nr 73. — *Nowy Kur.* 1927 nr 297-300 [echa napadu]. — Stan zdrowia A. Nowaczyńskiego. *Polonia* 1927 nr 355. — Napad na p. Nowaczyńskiego. *Rzeczpospolita* 1927 nr 126. — Co mówi naoczny świadek napadu na A. Nowaczyńskiego. *Rzeczpospolita* 1927 nr 360. — Po bestialskim napadzie na A. Nowaczyńskiego. *Rzeczpospolita* 1927 nr 361. — Pan Nowaczyński nie jedzie do Kowna. *Słowo Pol.* 1927 nr 16. — Napad na A. Nowaczyńskiego. *Słowo Pol.* 1927 nr 128. — A. Nowaczyński opuścił lecznicę. *Słowo Pol.* 1927 nr 366. — *Słowo Pomorskie* 1927 nr 296-300 [echa napadu]. — A. Nowaczyński zmasakrowany przez zbirów. *Słowo Radomskie* 1927 nr 295. — Dzikie napad na Nowaczyńskiego. *Warszawianka* 1927 nr 354. — A. Nowaczyńskiego utwory dramatyczne. *Wiad. Lit.* 1927 nr 46. — Bandycki napad na A. Nowaczyńskiego. *Ziemia Rzeszowska* 1927 nr 52. — A. K.: Nowaczyński przeciw „szaleńcom”. *Kino dla Wszystkich* 1928 nr 72. — K. Cz. [K. CZACHOWSKI]: Nowe utwory Nowaczyńskiego. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1928 nr 6. — M. KASTERSKA: La vie littéraire en Pologne. A. Nowaczyński. *L'Europe Centrale* 1928 nr z 7 stycznia. — T. MIKULSKI: A. Nowaczyńskiego „wspominek” o Derdowskim. *Mestwin* dod. *Słowa Pomorskiego* 1928 nr 7. — L. SKOČYLAS: U A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 50. — (t): Po zbójceim napadzie. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 6. — M. J. WIEŁOPOLSKA: Napiętnować najczelniejszych z pismaków. Apel do Polskich Związków Literackich, Dramatopisarzy, Dziennikarzy i Penklubów. *Głos Prawdy* 1928 nr 73. — A. ZAHORSKA. *Przegl. Powsz.* 1928 nr 536. — Piszę, więc jestem. *ABC* 1928 nr 66 [wywiad z A. Nowaczyńskim]. — A. Nowaczyński zasądzony na 4 miesiące więzienia. *Dzien. Poz.* 1928 nr 147. — A. Nowaczyński wraca do pracy. Piszę, więc jestem. *Gaz. Kr.* 1928 nr 66. — Napad na Nowaczyńskiego. *Gaz. Nar.* 1928 nr 2. — Rekonwalescencja Nowaczyńskiego. *Gaz. Nar.* 1928 nr 9. — „Głos Prawdy” a napad na Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 13. — Prasa zagraniczna o A. Nowaczyńskim. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 21. — Red. Nowaczyński powrócił do zdrowia. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 35. — Echa napadu na A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 36. — Nagroda Krakowa dla A. Nowaczyńskiego. Rozmowa z laureatem. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 382. — Po zbrodniczym napadzie. *Gaz. Warsz. Por.* 1928 nr 3-5, 18. — Bandycki napad i zmasakrowanie polskiego pisarza. *Głos Pracy Pol.* 1928 nr 1. — Śledztwo w sprawie wypadku A. Nowaczyńskiego dobiega końca. *Głos Prawdy* 1928 nr 4. — Prowokator autorem rewelacji w sprawie

napadu na Nowaczyńskiego. *Głos Prawdy* 1928 nr 12. — „Byli i będą”. P. Nowaczyński o legionistach — Pan prokurator o p. Nowaczyńskim. *Głos Prawdy* 1928 nr 92. — „Ilustrowany Kurier Codzienny” zaskarżył A. Nowaczyńskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1928 nr 149. — *Kur. Poz.* 1928 nr 2, 3, 5, 6, 9, 16, 27, 35, 55 [echa napadu]. — A. Nowaczyński w Zakopanem. *Kur. Poz.* 1928 nr 86. — Nowaczyński powraca do pracy. *Kur. Poz.* 1928 nr 112. — Skazanie A. Nowaczyńskiego. *Kur. Wil.* 1928 nr 143. — Nowaczyński powraca do zdrowia. *Nowy Kur.* 1928 nr 15, 29. — Nowaczyński w Zakopanem. *Nowy Kur.* 1928 nr 44. — Nowaczyński współpracuje z Chrućkim. *Nowy Kur.* 1928 nr 278. — Neuwert-Nowaczyński wyzdrowiał! *Reflektor* 1928 nr 10. — A więc czerezwyczajka! Decyzja sądu okręgowego w sprawie konfiskaty „Rzeczypospolitej” za opis napadu na A. Nowaczyńskiego. *Rzeczpospolita* 1928 nr 1. — Echa bestialskiego napadu na Nowaczyńskiego w prasie angielskiej. *Rzeczpospolita* 1928 nr 2. — Stan zdrowia A. Nowaczyńskiego poprawił się. *Rzeczpospolita* 1928 nr 3. — Echa napadu na Nowaczyńskiego. *Rzeczpospolita* 1928 nr 17. — „Ku-Klux-Klan w Polsce”. Echa bandyckiego napadu na A. Nowaczyńskiego w prasie angielskiej. *Rzeczpospolita* 1928 nr 28. — Śledztwo w sprawie napadu na Nowaczyńskiego. *Słowo Pol.* 1928 nr 1, 4, 5, 9, 12. — Po napadzie na A. Nowaczyńskiego komplikacje z okiem. Śledztwo bez wyniku. *Słowo Pol.* 1928 nr 4. — Stan zdrowia Nowaczyńskiego poprawił się. *Słowo Pol.* 1928 nr 7, 19. — A. Nowaczyński przed sądem lwowskim. *Słowo Pol.* 1928 nr 175. — Nowaczyński wystąpił z „Gazety Warszawskiej”. *Słowo Pol.* 1928 nr 192. — Echo napadu na Nowaczyńskiego. *Słowo Pomorskie* 1928 nr 15. — Znakomity pisarz A. Nowaczyński, ofiara politycznych pałkarzy, wraca do pracy. *Słowo Pomorskie* 1928 nr 55. — ASSI: Jak Nowaczyński kładzie na obie łopatki Pieńkowskiego. *Nowy Dzień.* 1929 nr 178. — B. S.: Wielcy pisarze w oświeceniu małego człowieka. *Słowo Tarnowskie* 1929 nr 8-9. — M. DOWNAROWICZ: Ostatnie słowo na temat p. Nowaczyńskiego. *Przedświt* 1929 nr 101. — P. G. [P. GRZEGORCZYK]: Nowaczyński. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 244. — B. HERTZ: Listy z Warszawy. *Kur. Wil.* 1929 nr 221. — W. JABLONOWSKI: Pamflicista czy altruista? *Mysł Nar.* 1929 nr 54. — J. KOTARBIŃSKI: W służbie sztuki i poezji. W-wa 1929. — J. KOZICKI: Jeszcze o Szabes-Boyu. A. Nowaczyński i S. Miłaszewski o moralizatorskiej akcji Boya. *Gaz. Nar.* 1929 nr 1. — K. KREJČI: Tři polské návštěvy v Praze. W. Mickiewicz, S. Koźmian, A. Nowaczyński. *Slovanský přehled* (Praga) 1929 s. 262-275. — S. NAPIERSKI: Teatr Nowaczyńskiego. *Wiad. Lit.* 1929

nr 20. — SCEPTYK: Moralizator z „Polonii”. *Polska Zach.* 1929 nr 315. — Z. WASILEWSKI: Poeci i teatr. *Spostrzeżenia.* W-wa 1929. — T. WIENIAWA-DŁUGOSZOWSKI: A. Nowaczyńskiemu. *Polska Wolność* 1929 nr 34. — A. ZAHORSKA: Z beletrystyki. *Przeł. Powsz.* 1929 s. 547. — (—): Wyrok na A. Nowaczyńskiego zatwierdzony na ponownej rozprawie. *Gaz. Por.* 1929 nr 8882. — A. Nowaczyński skazany na 4 miesiące aresztu. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 155. — Skazanie Nowaczyńskiego. *Kur. Poz.* 1929 nr 540. — *Nowy Kur.* 1929 nr 131. — Wyrok na A. Nowaczyńskiego. *Słowo Pol.* 1929 nr 315. — S. CYWIŃSKI: O godność literatury. *Dzień. Wil.* 1930 nr 172. — EMS: Na warszawskim Parnasie. Ankieta „Świata”. *Świat* 1930 nr 6 [wywiad]. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: A. Nowaczyński. *ABC* 1930 nr 117. — M. N.: A. Nowaczyński w Krakowie. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 175. — I. PANNENKOWA: Pacyfizm i antypacyfizm w literaturze. *Polonia* 1930 nr 1920. — S. PIASECKI: W jaskini lwa. Wizyta u A. Nowaczyńskiego. *ABC* 1930 nr 244. — I. POKRZYWICKA: U A. Nowaczyńskiego. *Świat* 1930 nr 9. — W. b.: „Z powodu Nowaczyński”. *Tęcza* 1930 nr 20. — Sprawa Nowaczyński-Dąbrowski. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 230. — Oświadczenie A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 330. — Nowaczyński — „psychiczny motor Diesla”. *Głos Narodu* 1930 nr 158. — Pos. M. Dąbrowski contra Nowaczyński. *Głos Narodu* 1930 nr 210. — Kłamstwa i oferty Neuwert-Nowaczyńskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 167. — Sąd ukarze bandytyzm pióra. Skarga „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” przeciw Neuwertowi Nowaczyńskiemu. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 172. — Jedyne wywiad A. Neuwert-Nowaczyńskiego w Krakowie udzielony prasie socjalistycznej. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 177. — Literatura a pranie. *Przeł. Lit.* 1930 nr 10 [wywiad]. — Nowaczyński skazany na dwa miesiące aresztu. *Słowo Pol.* 1930 nr 41. — Co napisał p. Nowaczyński o Młodzieży Wszecpolskiej? *Słowo Pol.* 1930 nr 160. — A. Nowaczyński wycofuje się z szeregów opozycji. *Słowo Pol.* 1930 nr 305. — W. GRUBIŃSKI: A. Nowaczyńskiemu. *Świat* 1931 nr 13; przedr. *Echo Tyg.* 1931 nr 7. — M. KANTOR: P. Nowaczyński i Emil Ludwigo. *Nasz Przeł.* 1931 nr 148. — (n.): M. J. Wielopolska przeciw A. Nowaczyńskiemu. Proces o zniesławienie w druku. *Nasz Przeł.* 1931 nr 115. — PEPIN: Delirium antisemiticum. *Nowy Dzień.* 1931 nr 193. — T. RYSKALCZYK: Echa pobicia p. Nowaczyńskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 151. — Nikczemny napad na Nowaczyńskiego. *ABC* 1931 nr 155. — A. Nowaczyński stanie przed sądem za zniesławienie Jehanne Wielopolskiej. *Dzień. Poz.* 1931 nr 87. — Napad na red. Nowaczyńskiego. *Gaz.*

- Warsz. 1931 nr 161. — Po napadzie na A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 165. — Operacja A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 175. — Badanie Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 182. — Nowaczyńskiemu wyjęto lewe oko. *Głos Narodu* 1931 nr 150. — Propagandzista hakaty i literackich wrogów Polski: A. Nowaczyński. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 126. — „Gazeta Warszawska” i A. Nowaczyński skazani za oszczerstwo przeciw „Ilustrowanemu Kurierowi Codziennemu”. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 291. — *Kur. Poz.* 1931 nr 237, 240, 262, 268, 276, 279 [echa napadu]. — Napad na Nowaczyńskiego. *Mysł Nar.* 1931 nr 26. — Recydywa żydożerstwa u p. Nowaczyńskiego. *Nasz Przegl.* 1931 nr 191. — *Nowy Kur.* 1931 nr 121, 130 [echa napadu]. — Bezczelny napad sanacyjny na A. Nowaczyńskiego. *Polonia* 1931 nr 2383. — J. Wielopolska oskarża A. Nowaczyńskiego. *Słowo Pol.* 1931 nr 116. — A. Nowaczyński obity przez studentów. *Słowo Pol.* 1931 nr 144. — Nowaczyński skazany na dwa tygodnie aresztu. *Słowo Pol.* 1931 nr 290. — *Słowo Pomorskie* 1931 nr 121, 130 [echa napadu]. — F. JULIANOWICZ: Memorandum. W-wa 1932. — NOWACZYŃSCY-NENCYKOWIE: List otwarty. Kr. 1932. — P. G.: Nowaczyński i krytyka. *Mysł Nar.* 1932. — (Pm): Jeszcze jedno oszczerstwo Nowaczyńskiego przed sądem. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 242. — M. J. WIEŁOPOLSKA: Lży-żebrze-lże. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 210. — J. WIKTOR: Wieś polska wre. *Orka* (Mińsk) 1932 nr 85. — Z. H-L: „Mickiewicz — to doskonały Żyd”. Słowa Z. Krasieńskiego. „Słowacki — to nieszczęśliwy Żyd”. Twierdzenie A. Nowaczyńskiego. *Nowy Dzień*. 1932 nr 4. — (§): F. Schiller, Wulfen, Gross: tak, tak — A. Nowaczyński: nie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 139. — Proces A. Nowaczyńskiego z p. Wielopolską. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 86. — Proces o napad na red. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 127. — Echa przegranego procesu „Ilustrowanego Kuriera Codziennego”. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 151. — Odpowiedź A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 155. — Przed procesem A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 175. — Kij w mrowisku. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 185. — Nowa sztuka A. Nowaczyńskiego. *Głos Narodu* 1932 nr 18. — Sąd napiętnował oszczerce ataki A. Nowaczyńskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 66. — Wezwanie do p. A. Nowaczyńskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 140. — Ponnorne wezwanie współpracowników „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” do A. Nowaczyńskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 141. — „Świadek koronny” z kryminału jako... rzeczoznawca do spraw „moralności”. Wizerunek A. Nowaczyńskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 144. — W obronie honoru dziennikarza. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 155. — Jak to A. Nowaczyński pognębił „Głos Narodu” i krakowskich „sprawozdawców”. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 175. — Afera „masarsko-dziennikarska” musi być wyjaśniona. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 181. — Z „małpiego zwierciadła” Nowaczyńskiego. Paszkwil na I. Paderewskiego i episkopat polski. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 195. — Z małpiego zwierciadła Nowaczyńskiego. „Najpiękniejsze miasto” i — najohydniejsza napaść. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 199. — Niemiły proces wydawcy „Ilustrowanego Kuriera Codziennego”. *Kur. Poz.* 1932 nr 221. — A. Nowaczyński w Poznaniu. *Kur. Poz.* 1932 nr 275. — A. Nowaczyński w ataku na bastion „krakowskiego kurierka”. *Kur. Zach.* 1932 nr 119. — Jeszcze sprawa Nowaczyński — „Ilustrowany Kurier Codzienny”. *Nowy Dzień*. 1932 nr 142. — A. Nowaczyński contra „Ilustrowany Kurier Codzienny”. *Polonia* 1932 nr 2922. — Spoliczkowanie A. Nowaczyńskiego przedmiotem rozprawy sądowej. *Słowo Pol.* 1932 nr 115. — (Ar-i): Pan Nowaczyński znowu się zbłądził. *Nowy Dzień*. 1933 nr 275. — ARIEL: Nowaczyński — grabarz. *Nowy Dzień*. 1933 nr 228. — (Mt): Nowaczyński i redaktor „Gazety Warszawskiej” skazani za oszczerstwo na naczelnego redaktora „Ilustrowanego Kuriera Codziennego”, posła M. Dąbrowskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 41. — S. RYGIEL: „Wydarzonemu” pogromcy „niwydarzonego mecenatu”. O naszych akademikach literatury na szerokim świecie. *Kur. Por.* 1933 nr 326. — Tuz: Nowaczyński eugenista. *Kur. Wil.* 1933 nr 281. — W. S.: Jeszcze o „prawowierności” A. Nowaczyńskiego. *Wolnomyśliciel Pol.* 1933 nr 29. — „Ilustrowany Kurier Codzienny” contra A. Nowaczyński. *Gaz. Warsz.* 1933 nr 43. — Proces Wielopolskiej przeciw A. Nowaczyńskiemu. *Gaz. Warsz.* 1933 nr 49. — J. Wielopolska przeciw A. Nowaczyńskiemu. *Gaz. Warsz.* 1933 nr 122. — Z sali sądowej. A. Nowaczyński przeciw „Ilustrowanemu Kurierowi Codziennemu”. *Głos Narodu* 1933 nr 9. — Dwa sensoryjne procesy A. Nowaczyńskiego z „Kurierem”. *Głos Narodu* 1933 nr 170. — Skazanie A. Nowaczyńskiego. *Kur. Por.* 1933 nr 41. — Wyrok w procesie A. Nowaczyńskiego. *Słowo Pol.* 1933 nr 40. — J. GRZYCKI: Listy do redaktora. *Kur. Por.* 1934 nr 267. — Z. JAROSZ: Sprawa A. Nowaczyńskiego. *Państwo Pracy* 1934 nr 48-49. — m. k.: Sameś sobie winien, Adolfie. *ABC* 1934 nr z 22 lipca; przedr. *Robotnik* 1934 nr 277. — K. P. [K. PRUSZYŃSKI]: O Nowaczyńskim, entuzjaście Palestyny. *Słowo* 1934 nr 138. — J. E. SKRYSKI: Laureaci 1934. *Roczn. Lit.* 1934 s. 292. — T. B. SYGA: Nowaczyński laureatem nagrody literackiej. *Gaz. Warsz.* 1934 nr 379. — Mówią... pi-

szą... „Słowo” o Nowaczyńskim. *ABC* 1934 nr 7. — A. Nowaczyński laureatem nagrody Towarzystwa Dziennikarzy i Literatów. *ABC* 1934 nr 351. — Nagroda literacka dla A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1934 nr 376. — „Ilustrowany Kurier Codzienny” przeciw „Gazecie Warszawskiej” i A. Nowaczyńskiemu. *Głos Narodu* 1934 nr 73. — Nowaczyński przebaczył napastnikowi. *Głos Narodu* 1934 nr 67. — Skazanie redaktora odpowiedzialnego „Ilustrowanego Kuriera Codziennego”. *Kur. Powsz.* 1934 nr 140. — Wyrok w procesie Nowaczyńskiego. *Kur. Poz.* 1934 nr 75. — Nowaczyński laureatem. *Polonia* 1934 nr 3661. — W kilku wierszach. A. Nowaczyński, publicysta „Gazety Warszawskiej”, skazany został na 6 miesięcy więzienia za oszczerstwo na „Ilustrowany Kurier Codzienny”. *Słowo Częstochowskie* 1934 nr 62. — A. Nowaczyński laureatem. *Słowo Pomorskie* 1934 nr 291. — Łajdacki wybrak red. Nowaczyńskiego. *Wolne Słowo* 1934 nr 6. — O. FORST BATTAGLIA: Katolickie piśmiennictwo w Polsce niepodległej. W: *Udział twórczości katol. w dzisiejszej lit. świata*. Z niem. przeł. J. Birkenmajer. T. 2. Kr. 1935 s. 16-19 i passim. — P. G. [P. GRZEGORCZYK]: Nowaczyński wraca do literatury. *Gaz. Warsz.* 1935 nr 55. — Z. PAPP: Teatr Nowaczyńskiego. *Akcja Nar.* 1935 nr 4. — SIMPLEX: Nowaczyński à la Boy. *Kur. Lw.* 1935 nr 245. — O historyku B. Trzczińskim. Wywiad z A. Nowaczyńskim. *Głos* 1935 nr 6. — Ankieta o monarchii. *Odpowiedź A. Nowaczyńskiego*. *Głos Monarchisty* 1935 nr 12. — S. SZURLEJÓWNA: Tajemnice twórczości. III. U Nowaczyńskiego-dramaturga. *Prosto z Mostu* 1936 nr 25. — tk.: Echa pobytu A. Nowaczyńskiego. *Kur. Poz.* 1936 nr 562. — I. BERMAN: Co to jest szmonces. Pierwsza przejażdżka po Nowaczyńskim. *Sygnaly* 1937 nr 34. — T. KIELPIŃSKI: Podróż w nieznanne mistrza Adolfa. *Polonia* 1937 nr 4519. — J. KOLLER: A. Nowaczyński contra W. Sieroszewski. *Dzien. Poz.* 1937 nr 213. — R. ORDYŃSKI: Śmiałość pisarska A. Nowaczyńskiego. *Czas* 1937 nr 167. — A. Nowaczyński zwrócił order Białego Lwa. *Głos Narodu* 1937 nr 43. — Nasi współcześni. A. Nowaczyński po 35 latach miłości zerwał z Czechami. *Merkuriusz Pol. Ordynaryjny* 1937 nr 7. — BOL.: Nie spodziewana reklama. *Naprzód* 1938 nr 153. — M. JASIEŃCZYK: Listy do Redakcji. *Epoka* 1938 nr 28. — K. P.: Polemika z Nowaczyńskim. Gdzie ten „Hund begraben”? *Głos Narodu* 1938 nr 168; *Atak „Głosu Narodu”*. *Prosto z Mostu* 1938 nr 33 [polem.]. — M. KONAR: Okrucy. *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 20 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — L. L-c. [L. LOURÉ]: Nowaczyński na Madagaskarze. *Ilustr. Rewia Tyg. dod. Głosu Por.* 1938 nr 13. — W. ŁUKASIK: W pracowniach pisarzy

polskich. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 41. — T. J.: Gruszki wierzbowe p. Nowaczyńskiego. *Polonia* 1938 nr 4893. — K. TRO-CZYŃSKI: Oda do Nowaczyńskiego — roz-pętanego. *Dzien. Poz.* 1938 nr 285. — M. WINOWSKA: Mauriac ma głos. *Kultura* 1938 nr 42; Polemika o Mauriaca. *Odpowiedź Nowaczyńskiego*. *Głos Narodu* 1938 nr 175; Osobliwa „odpowiedzialność”. *Prosto z Mostu* 1938 nr 47. — Z dnia na dzień. Świętyn kawał. *Epoka* 1938 nr 26. — Ofensywa Nowaczyńskiego w nr 43 „Prosto z Mostu”. *Kamena* 1938 nr 1/2. — *Kur. Bałtycki* 1938 nr 42. — Książki zapomniane. *Polityka* 1938 nr 5. — Oszczerstwa. P. Nowaczyński przypomina o sobie. *Robotnik (Radom)* 1938 nr 235. — A. Nowaczyński w Toruniu. *Słowo Pomorskie* 1938 nr 120. — BOL.: Trzeba z tym skończyć jak najprędzej. *Naprzód* 1939 nr 123. — F. O.: Człowiek bez skazy. A. Nowaczyński o laureacie. *Wywiad. Obrona Kultury* 1939 nr 2. — (j): Wręczenie nagród „Prosto z Mostu”. *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 104. — W. JACOBSON: Wobec niesłychanej napaści. *Prosto z Mostu* 1939 nr 17. — S. KOŁACZKOWSKI: Jeszcze jeden dokument. *Polityka* 1939 nr 10. — K. L. KONIŃSKI: Nowaczyński laureat. *Polonia* 1939 nr 5200. — K. L. K. [K. L. KONIŃSKI]: Jeszcze o p. Nowaczyńskim. *Polonia* 1939 nr 5210. — W. NOSKOWSKI: Słówko o Nowaczyńskim. *Kur. Poz.* 1939 nr 125; przedr. *Prosto z Mostu* 1939 nr 14/15. — (st. p.) [S. PIASECKI]: Hajże na laureata. *Prosto z Mostu* 1939 nr 17; K. L. KONIŃSKI: *Odpowiedź. Prosto z Mostu* 1939 nr 18; Echa polemiki o Nowaczyńskiego. *Prosto z Mostu* 1939 nr 19. — J. PIWOWARCZYK, J. TUROWICZ: Nasza sprawa z Nowaczyńskim. *Głos Narodu* 1939 nr 115. — PIŁWA SZYMON [K. PLUCIŃSKI]: Anegdota poznańska... Pobudka A. Nowaczyńskiego. *Prosto z Mostu* 1939 nr 19. — S. PODLEWSKI: Młodość Nowaczyńskiego. *Prosto z Mostu* 1939 nr 14/15; S. TELEGA: Nowaczyński w Rzeszowie. *Prosto z Mostu* 1939 nr 20 [sprostowanie do art. S. Podlewskiego]; S. PODLEWSKI: O młodość Nowaczyńskiego. *Prosto z Mostu* 1939 nr 32. — J. P. [J. POPOWSKA]: Laureatom warszawskim wręcza nagrody Poznań. *Dzien. Poz.* 1939 nr 78. — A. ROGALSKI: Echa nagrody „Prosto z Mostu”. *Prosto z Mostu* 1939 nr 14/15. — St. J.: Frontem do Zachodu. *Myśl Nar.* 1939. — J. TUROWICZ: Czy Nowaczyński jest katolickim pisarzem? Nagroda „Prosto z Mostu”. *Głos Narodu* 1939 nr 78. — Nagrody tygodnika „Prosto z Mostu”. *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 75. — A. Nowaczyński i K. Dobrzyński laureatami nagród „Prosto z Mostu”. *Prosto z Mostu* 1939 nr 13, 16. — Albertyni o Nowaczyńskim. *Prosto z Mostu* 1939 nr 23. — Choroba Nowaczyńskiego. *Warsz. Dzien. Nar.* 1939 nr 17. —

Nowe nagrody literackie. *Warsz. Dziennik Nar.* 1939 nr 74, nr 97.

S. STRONSKI: A. Nowaczyński. W: *Straty kultury polskiej 1939-1944*. T. 2. Glasgow 1945 s. 326. — J. GERMAN: Od Zapolskiej do Solskiego. Pośród przyjaciół. Powst. 1944-1948. Wyd. W-wa 1958 s. 157-200. — J. DOBRACZYŃSKI: Najgwałtowniejszy człowiek tamtego pokolenia. *Dziś i Jutro* 1946 nr 24-25, 27, 31 [w n-rze 27 i 31 pt. Najgorętszy człowiek tamtego pokolenia]; przedr. w książce: Gwałtownicy. W-wa 1957. [Rec.: J. Z. Słojewski: Pamflet bez żądła. *Współczesność* 1957 nr 10; B. Królikowski: W obronie Nowaczyńskiego. Odpowiedź „Pamfletu bez żądła”. *Kierunki* 1958 nr 6; J. Z. Słojewski: Spór o Nowaczyńskiego. *Nowa Kultura* 1958 nr 20; A. Marianowicz: *Szpilki* 1958 nr 23]. — P. GRZEGORCZYK: Zbiory A. Nowaczyńskiego. *Tyg. Warsz.* 1946 nr 20. — J. KRZYŻANOWSKI: O A. Nowaczyńskim. *Pam. Lit. R.* 36 (1946) z. 3/4 s. 281-292. — M. R. FRENKEL: Sowietki epizod A. Nowaczyńskiego. Powst. 1947. Ogl. w książce: Marszruty i manowce półwiecza. Eseje. Kat. 1960 s. 219-227. — W. HAHN: Wpływ Szekspira na polską literaturę dramatyczną. *Teatr* 1947 nr 1-2. — A. M. SWINARSKI: Aktorzy. Fragment monografii o teatrze Nowaczyńskiego. *Listy z Teatru* 1947 nr 13. — W. B.: Nowaczyński na scenie londyńskiej. *Tyg. Warsz.* 1947 nr 12. — W. GRUBIŃSKI: O literaturze i literatach. Londyn 1948. — Z. MARKIEWICZ: A. Nowaczyński w czasie wojny. *Wiad.* (Londyn) 1950 nr 23. — J. ZADEYKAŃSKI: *Kultura* (Paryż) 1950 nr 10. — F. GONCZYŃSKI: *Kultura* (Paryż) 1951 nr 2/3. — T. SOBOLEWSKI: *Kultura* (Paryż) 1951 nr 2/3. — F. GOETEL: Czasy wojny. Londyn 1955 passim. — L. SOLSKI: Wspomnienia. Na podstawie rozmów napisał A. Woycicki. T. 2. Kr. 1956 passim. Wyd. 2 Kr. 1961. — A. WAŃKOWSKI: Znajomi z tamtych czasów. Literaci, malarze, aktorzy. 1892-1932. Kr. 1956 passim. Wyd. 2 przejrzone i uzupełnione Kr. 1960. — A. WYSOCKI: Sprzed pół wieku. Kr. 1956 passim. Wyd. 2 uzup. Kr. 1958. — W. BARTOSZEWSKI: Krzywda. *Tyg. Potusz.* 1957 nr 48. — W. WEINTRAUB: O Nowaczyńskim i o Kaziku. W: XXX-lecie „Wiadomości”. Zebrał i ułożył T. Terlecki. Londyn 1957. — B. KRÓLIKOWSKI: Wspomnienia we wspomnieniach Nowaczyńskiego. *Za i Przeciw* 1958 nr 44. — M. PŁAWSKA: *Wiad.* (Londyn) 1958 nr 26. — E. SZERMENTOWSKI: Wspomnienie o Nowaczyńskim. *Wiad.* (Londyn) 1958 nr 47. — E. BREITER: Literatura sumieniem narodu. *Wiad.* (Londyn) 1959 nr 24. — E. SZERMENTOWSKI: Prorok szydca. Wspomnienie o A. Nowaczyńskim. *Życie i Myśl* 1959 nr 5/6. — K. BŁEZYŃSKI: O mnie i nie o mnie. Łódź 1961 s. 73-75. Wyd. 2 Łódź 1963. — T. WEISS: A. Nowa-

czyński jako krytyk literacki. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. w Kat. Kat.* 1962 s. 285-298. — W. GRZELAK: Autor „Cyganerii warszawskiej”. W książce: *Cyganeria z „Udziałowej”*. 1909-1919. W-wa 1965 [1964] s. 207-212. — Glossen. Kultur. Literatur. Normale Menschen. *Mickiewicz-Blätter* (Heidelberg) 1964 nr 26. — M. CZANERLE: A. Nowaczyński, czyli Sowizdrzał dramatopisarzem. *Dialog* 1965 nr 9. — T. SOBOLEWSKI: Moje spotkania. *Kultura* (Londyn) 1965 nr 50/51. — A. M. SWINARSKI: Notatki o A. Nowaczyńskim. *Orzeł Biały* (Londyn) 1965 nr 8. — *Ilustr. Kur. Pol.* 1965 nr 28. — A. BIERNACKI: A. Nowaczyński. W: *Pol. krytyka lit. 1919-1939. Materiały*. W-wa 1966 s. 493-494. — E. SZERMENTOWSKI: Święte wizyty. *Dziennik Bałtycki* 1966 nr 305. — A. HUTNIKIEWICZ: *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 2. W-wa 1967. — T. ORACKI: Nieznana relacja o Mazurach. Reportaże i publicystyka A. Nowaczyńskiego. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1967 nr 11. — A. Nowaczyński. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967 s. 26. — [M. GRYZDEWSKI]. *Wiad.* (Londyn) 1968 nr 40. — S. LAM: Życie wśród wielu. W-wa 1968. — J. RAWICZ: Doktor Łokietek i Tata Tasiemka. Dzieje gangu. W-wa 1968, passim. — [M. GRYZDEWSKI]: Nowaczyński z prawej i lewej strony. *Wiad.* (Londyn) 1969 nr 34/35. — J. TUCZYŃSKI: Schopenhauer a Młoda Polska. Gdańsk 1969. — M. CZANERLE: Sowizdrzał dramatopisarzem. W książce: *Wycieczki w dwudziestolecie. O dramacie międzywojennym*. W-wa 1970. — P. GRZEGORCZYK: Zbiory A. Nowaczyńskiego. *Walka o dobrą kulturę. W-wa 1939-1945*. T. 2. W-wa 1970. — J. PROKOP: Boy, Nowaczyński i sprawa „poetyki skandalu”. W książce: *Z przemian w literaturze polskiej lat 1907-1917*. Wr. 1970. — M. SROKA: [Komentarz do:] S. Brzozowski: *Listy*. T. 2. Kr. 1970 s. 210-213. — T. WEISS: *Cyganeria Młodej Polski*. Kr. 1970 s. 52-53, 58 i passim. — P. GRZEGORCZYK: Materiały do słownika publicystów i dziennikarzy polskich. *Zeszyty Prasoznawcze* 1971 nr 3. — J. Z. SŁOJEWSKI: Dwoje oczu, potem jedno. *Kultura* 1971 nr 15; B. NOWACZYŃSKI: *Kultura* 1971 nr 21 [dot. art. J. Z. Słojewskiego]; S. PIOTROWSKI: *Kultura* 1971 nr 17 [dot. jw.]. — Z. WRÓBEL: W krzywym świetle literatury. *Pomorze* 1971 nr 10-11. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Nie pożegnani. Kr. 1972. — B. PIECZKA: Dramaty historyczne A. Nowaczyńskiego. *Litteraria*. T. 4. Wr. 1972. — M. PIWIŃSKA: Legenda romantyczna i szydca. W-wa 1973. — S. WASYLEWSKI: A. Nowaczyński obrał inną drogę. W książce: *Wspomnienia i szkice znad Warty*. Poz. 1973 s. 193-195. — M. SMOLARSKI: Moje

wspomnienia literackie. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 6383.

Sprawozdania z odczytów: W. O. *Ludskość* 1907 nr 141; *Goniec Por. i Wiecz.* 1907 nr 141; *Przegl. Por.* 1907 nr 84 (O satyrze staropolskiej). — i.: Odczyty Lutosławskiego i Nowaczyńskiego w Radomiu. *Kronika Diecezji Sandomierskiej* 1909 nr 5. — R. P. *Kur. Poz.* 1923 nr 28 (Sławne Polki). — *Dzien. Poz.* 1923 nr 27, nr 74; *Kur. Poz.* 1923 nr 27 (O faszyzmie). — *Dzien. Poz.* 1923 nr 143 (O sprawie gdańskiej). — Odczyt A. Nowaczyńskiego w Poznaniu. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 87. — *Nowy Kur.* 1927 nr 68, nr 74 (Anglia, Polska, Szekspir, Hamlet, Poloniusz). — (mal) [J. KUREK]: „Gazy nad Warszawą”, Odczyt Nowaczyńskiego w Krakowie. *Głos Narodu* 1930 nr 161; S. SOPICKI: W czym się myli Nowaczyński? Kilka uwag o odczycie „Gazy nad Warszawą”. *Głos Narodu* 1930 nr 131. — ZBYSZEK: Nowaczyński i jego odczyt. *Ziemia Przemyska* 1930 nr 37 [26]. — Odczyt A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 119, nr 121, nr 123. — Przed nową serią odczytów Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 150. — Odczyt w Toruniu na temat niebezpieczeństwa niemieckiego i przyszłej wojny. *Słowo Pomorskie* 1930 nr 98. — Wykład Nowaczyńskiego. *Kur. Poz.* 1932 nr 276 (Gazy nad miastami). — Odczyt Nowaczyńskiego we Lwowie. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 351. — *Głos* 1935 nr 7 (Spowodu haosu w Zeczypospolitej [sic!]). — Sensacyjny odczyt Nowaczyńskiego. *Warsz. Dzien. Nar.* 1936 nr 335 (Hołd pruski w Poznaniu). — <j.s.m.>: Kolomb Gdyni. *Dzien. Poz.* 1937 nr 112. — *Kur. Bałtycki* 1937 nr 233. — A. M. SWINARSKI: Ślepa kieszka Europy. *Kur. Bałtycki* 1938 nr 123; *Kur. Bałtycki* 1938 nr 119, 121 (Dlaczego odesłałem order Pradze).

Dom kalek. *Dzien. Poz.* 1906 nr 46. Zob. też rec. Siedmiu dramatów.

Studia i szkice. *Pogląd na Świat* 1900 nr 11-12 [dot. Dramat polski XIX wieku]. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Słowo Pol.* 1901 nr 491. — *Ilustracja Pol.* 1901 nr 8. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1902 nr 30. — A. C. [A. CYBULSKI]. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1902 nr 8. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Słowo* 1902 nr 26. — W. JABLONOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 2 s. 184-189. — W. JABLONOWSKI. *Książka* 1902 s. 9-10. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 311. — T. SOBOLLEWSKI: Młoda Polska w świetle krytyki. *Krytyka* 1902 z. 1 s. 38-40; przedr. *Przegl. Tyg.* 1902 nr 10-11. — Nowości literackie. *Dzien. Pol.* 1902 nr 339. — *Gaz. Pol.* 1902 nr 78. — A. DROGOSZEWSKI: Z literatury polskiej. *Głos* 1903 nr 10. — M. H.: Młodzi

o młodych. *Gaz. Nar.* 1903 nr 263-264. — M. TADEUSZ: Pokłosie. *Poradnik Język.* 1903 nr 3.

Miłosierdzie ludzkie. G. ZAPOLSKA. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 43; przedr. w książce: Szkice teatralne. Dzieła wybrane. T. 16. Kr. 1958. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 70. — S. KIEDRZYŃSKI. *Bluszcz* 1910 nr 12. — S. KIEDRZYŃSKI. *Spoleczeństwo* 1910 nr 11. — L. K. [L. KONOPACKI]. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 70. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1910 nr 115. — W. ROGOWICZ. *Prawda* 1910 nr 12. Zob. też rec. Siedmiu dramatów.

Walc barona (!) Mołskiego. m. *Naprzód* 1902 nr 341. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1902 nr 288. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1902 nr 287. — G. ZAPOLSKA. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 51; przedr. w książce: Szkice teatralne. Dzieła wybrane. T. 16. Kr. 1958. — *Głos Narodu* 1902 nr 299. — Kl. [J. KLECZYŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 5. — K. L. [K. ŁAGANOWSKI]. *Praca Pol.* 1906 nr 46. — *Dzien. Poz.* 1906 nr 46. — *Głos Płocki* 1910 nr 21. Zob. też rec. Siedmiu dramatów.

Małpie zwierciadło. A. CYBULSKI. *Nowy Głos Pol.* 1902 nr 112. — W. JABLONOWSKI. *Książka* 1902 s. 389-390. — WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1902 z. 17 s. 312b-312c. — M. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 47. — Z. SARNECKI. *Przedświt* 1902 nr 116. — L. Szi. [L. SZCZEPAŃSKI]. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 20. — W. ŻMUDZKI. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1902 nr 23. — J. ŻULAWSKI. *Słowo Pol.* 1902 nr 249 (dod.); przedr. Szkice literackie. W-wa 1913 s. 201-218. — *Przegl. Polít., Spól. i Lit.* 1902 nr 228. — *Przegl. Tyg.* 1902 nr 43. — B. BRESZEL. *Ateneum* 1903 z. 9-10. — A. GOLDBERG. *Ogniwó* 1903 nr 2. — W. N.: Nowaczyński-laureat. *Kur. Zach.* 1934 nr 351.

Cyrce Mańkowska. A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 70. — S. KIEDRZYŃSKI. *Bluszcz* 1910 nr 12. — S. KIEDRZYŃSKI. *Spoleczeństwo* 1910 nr 11. — L. K. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 70. — W. ROGOWICZ. *Prawda* 1910 nr 12. Zob. też rec. Siedmiu dramatów.

Facecjska sowizdrzałskie. (b): Dziwna książka. *Małpie Zwierciadło* 1903 nr 3. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 266. — I. *Przyszłość*, 1903, nr 1. — (s): Nowe „małpie zwierciadło”. *Dzien. Pol.* 1903 nr 12 por. — Z. S. [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1903 nr 12. — St. [S. ZDZIARSKI]. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 79 s. 120-121.

Hamlet i Don Juan. F-dur. *Ilustracja Pol.* 1904 nr 3. — F. KONECZNY. *Przegl.*

Pol. 1904 t. 151 s. 381-384. — W. LEWICKI. *Nowiny dla Wszystkich* 1904 nr 8-11. — m. *Naprzód* 1904 nr 11. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1904 nr 8. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1904 nr 7. — J. ŻULAWSKI. Przegląd teatralny. *Krytyka* 1904 z. 2 s. 57-58. — *Głos Narodu* 1904 nr 11. — W. BOGUSŁAWSKI. Literatura czy aktorstwo? *Bibl. Warsz.* 1905 t. 3 s. 150-153. — A. DOBROWOLSKI. *Bluszcz* 1905 nr 24. — T. JAROSZYŃSKI. *Goniec Por. i Wiecz.* 1905 nr 79. — G. KEMPNER. *Przegl. Powsz.* (W-wa) 1905 s. 681-682. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1905 nr 134; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 4 cz. 1. W-wa 1935 s. 330-331. — B. L. [B. LUTOMSKI]. *Gaz. Pol.* 1905 nr 134. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1905 nr 135, 139. — M. *Warszawskiej Dniownik* 1905 nr 137. — W. MAKOWSKI. *Ogniw* 1905 nr 23. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1905 nr 147. — St. A. S.: *Klasyczne przedstawienie. Ateneum* 1905 t. 3 s. 109-111. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1905 nr 113. — *Gaz. Lw.* 1905 nr 125. — *Gaz. Warsz.* 1905 nr 116. Zob. też rec. z Siedmiu dramatów.

Prawo mimicy. S. BRZOZOWSKI. *Teatr. Głos* 1904 nr 43. — F-dur. *Ilustracja Pol.* 1904 nr 3. — J. A. KISIELEWSKI. *Panmusaion. Wędrowiec* 1904 nr 44. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1904 t. 151 s. 377-381. — W. LEWICKI. *Nowiny dla Wszystkich* 1904 nr 8-11. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1904 nr 296. — m. *Naprzód* 1904 nr 11. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1904 nr 8. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1904 nr 7. — J. ŻULAWSKI. *Krytyka* 1904 z. 2 s. 57-58. — Pierwszy wieczór teatralny. *Biesiada Lit.* 1904 nr 44. — *Dzien. Poz.* 1906 nr 46. — *Głos Narodu* 1904 nr 11. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 70. — S. KIEDRZYŃSKI. *Bluszcz* 1910 nr 12. — S. KIEDRZYŃSKI. *Spoleczeństwo* 1910 nr 11. — L. K. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 70. — W. ROGOWICZ. *Prawda* 1910 nr 12. — *Głos Płocki* 1910 nr 27. Zob. też rec. Siedmiu dramatów.

Sobowtór. F-dur. *Ilustracja Pol.* 1904 nr 3. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1904 t. 151 s. 374-381. — W. LEWICKI. *Nowiny dla Wszystkich* 1904 nr 8-11. — m. *Naprzód* 1904 nr 11. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1904 nr 8. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1904 nr 7. — J. ŻULAWSKI. *Krytyka* 1904 z. 2 s. 57-58. — *Głos Narodu* 1904 nr 11. Zob. też rec. Siedmiu dramatów.

Siedm dramatów jednoaktowych. J. KURNATOWSKI. *Dramaty Nowaczyńskiego. Niva* *Pol.* 1904 nr 26. — m. *Naprzód* 1904 nr 14. — J. LORENTOWICZ. *Wśród książek. Gaz. Pol.* 1905 nr 37. — *Tyg.*

Ilustr. 1905 nr 9. — W. BUKOWIŃSKI. *Książka* 1907 s. 348-349.

Smocze gniazdo albo wybawienie diabła z szlacheckiej opresji. (J. S.) [L. BRUNER]. Przegląd teatralny. *Krytyka* 1904 t. 2 s. 371-373. — I...SŁAW. *Przemysławiec* 1904 nr 5. — F. KONECZNY. *Teatr krakowski. Przegl. Pol.* 1904 t. 154 s. 368-378. — W. LEWICKI. *Nowiny dla Wszystkich* 1904 nr 245-247. — R. W.: *Dramat historyczny p. Nowaczyńskiego. Gaz. Handlowa* 1904 nr 299. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1904 nr 245. — J. SMOTRZYCKI. *Goniec Por. i Wiecz.* 1904 nr 556. — Diabeł łańcucki w oświetleniu historycznym. *Głos Narodu* 1904 nr 295. — *Kur. Por.* 1904 nr 298. — L. BELMONT. *Wędrowiec* 1905 nr 31. — Z. BRODZKI. *Prawda* 1905 s. 116-117. — C. J. S. *Ziarno* 1905 nr 19. — C. J. [C. JELLENTA]. *Ateneum* 1905 t. 1 s. 159-160. — S. KEMPNER. *Przegl. Powsz.* 1905 s. 393-394. — IG. MAT. [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 43. — Z. SARNECKI. *Tyg. Pol.* 1905 s. 259. — *Przegl. Powsz.* (W-wa) 1905 s. 432. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1906 nr 35; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 4 cz. 1. W-wa 1935 s. 338-342. W. BUKOWIŃSKI. *Książka* 1907 s. 348. — [A. NIEMOJEWSKI]. *Mysł Niepodległa* 1907 nr 24. — S. BARYCZ. *Scena i Sztuka* 1908 nr 52. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1908 nr 353. — S. GACKI. *Prawda* 1908 nr 52. — M. m. *Kur. Pol.* 1908 nr 354. — M. WINIARSKI. *Dzien. Powsz.* 1908 nr 349. — (?). *Słowo* 1908 nr 349. — *Przegl. Por.* 1908 nr 354. — W. BOGUSŁAWSKI. *Pragnienia i rzeczywistość. Bibl. Warsz.* 1909 t. 1 s. 170-173. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1909 t. 5 s. 338-339. — L. CHOROMAŃSKI. *Spoleczeństwo* 1909 nr 3. — H. FINKELSTEIN-ZIEBOWSKI. *Młoda Muzyka* 1909 nr 1. — C. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 1. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Listy z Warszawy. Gaz. Lw.* 1909 nr 9-10. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1909 nr 1. — ORION [M. SYNORADZKI]. *Biesiada Lit.* 1909 nr 5. — E. WĘSŁAWSKA. *Goniec Codz.* 1910 nr 160. — J. KOTARBIŃSKI. *W służbie sztuki i poezji. W-wa* 1929.

Skotopaski sowizdrzalskie. F. Gwiżdż. *Tydzien* 1904 nr 24. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1904 nr 162. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1905 s. 144-145. — J. TOKARZEWICZ. *Sprawa oceny utworów A. Nowaczyńskiego przez W. Feldmanna. Słowo Pol.* 1905 nr 297. — h. w. [H. WIRSTLEIN]. *Gaz. Pol.* (Czerniowiec) 1905 nr 44.

Jegomość pan Rej w Babinie. M. BOHRER. *Przegl. Muz., Teatr. i Artyst.* 1905 nr 6-7. — mn. [M. JASTRZĘBSKI]. *Na-*

przód 1905 nr 350. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1905 nr 288. — L. SZCZEPAŃSKI. *Nowiny dla Wszystkich* 1905 nr 342-343. — wł. *Nowości Ilustr.* 1905 nr 52. — *Głos Narodu* 1905 nr 399. — J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1906 t. 1 s. 90. — st. c. *Tygodnik* 1906 nr 1. — Z. STEFAŃSKI. *Przegl. Pol.* 1906 t. 159 s. 183-185 i odb. — W. BUKOWIŃSKI. *Książka* 1907 s. 350-351. — [A. NIEMOJEWSKI]. *Mysł Niepodległa* 1907 nr 24. — [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Poz.* 1915 nr 128 dod. — [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1915 nr 141, 142 wiecz. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1915 nr 22. — W. POPLAWSKI. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1915 nr 142. — C. JELLENTA. *Gaz. Policji Państwowej* 1922 nr 12.

Wczasy literackie. S. DZIKOWSKI. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1905 nr 42. — W. JABLONOWSKI. *Książka* 1905 s. 487-488. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1905 nr 224. — (Z. S.) [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1905 nr 266. — Przegląd czasopism polskich. *La Revue* 1905 t. 54 s. 562-563 [omów. Pana Weysenhoffa]. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1906 t. 159 s. 547-549. — J. KOTARBIŃSKI. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 90 nr 4. — J. ROSENZWEIG. *Słowo* 1906 nr 177-178. — S. GARYSZ. *Nasz Kraj* 1907 nr 11.

Żywot i wizerunek Mikołaja Reja z Nagłowic. F. GWIŹDZ. *Kur. Lw.* 1905 nr 348. — S. KOSSOWSKI. *Pam. Lit. R. 4* (1905) z. 4 s. 564-566. — J. KOTARBIŃSKI. *Gaz. Warsz.* 1905 nr 251. — (z.s.) [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1905 nr 245. — *Głos Narodu* 1905 nr 205. — Przegląd czasopism polskich. *La Revue* 1905 t. 54 s. 562-563. — A. BRÜCKNER. *Książka* 1906 s. 16. — I. CHRZANOWSKI. *Tygg. Ilustr.* 1906 nr 3. — Dęb. [Z. DĘBICKI]. *Świat* 1906 nr 2. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1906 nr 25. — B. GORCZYŃSKI. *Gaz. Wil.* 1906 nr 56. — W. JABLONOWSKI: Pamięci M. Reja. *Gaz. Pol.* 1906 nr 31. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1906 nr 53. — *Pamięci Mikołaja Reja z Nagłowic. 1505-1905.* Lw. 1906 s. 178-180.

Staroście ukarany czyli niedole Zoila. W. BOGUSŁAWSKI: Pod znakiem tymczasowości. *Bibl. Warsz.* 1906 t. 3 s. 94-97. — Ch. *Świat* 1906 nr 12. — E. [K. EHRENBERG]. *Tygg. Ilustr.* 1906 nr 12. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1906 nr 52. — B. GORCZYŃSKI. *Nowa Gaz.* 1906 nr 143. — mn [M. JASTRZEBSKI]. *Naprzód* 1906 nr 69. — J. A. KISIELEWSKI: Życie dramatu. *Mysł Pol.* 1906 nr 18; przedr. w książce: Życie dramatu. Lw. 1907 s. 173. — J. KOTARBIŃSKI. *Książka* 1906 s. 278. — S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1906 nr 163. — K. L. [K. ŁAGANOWSKI]. *Dzien. Poz.* 1906 nr 136. — J. ŁOZ. [J. ŁO-

ZIŃSKI]. *Dzien Dobry* 1906 nr 112. — Wł. Ma [W. MALESZEWSKI]: Wieczory teatralne. *Biesiada Lit.* 1906 nr 27. — Pr. [W. PROKESCH]. *Dzien Dobry* 1906 nr 29. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1906 nr 58, nr 203. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1906 nr 166 wiecz., nr 169 por. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1906 nr 58. — Ars [A. SCHROEDER]. *Nasz Kraj* 1906 nr 14. — St. c. *Tygodnik* 1906 nr 12. — Z. STEFAŃSKI. *Przegl. Pol.* 1906 t. 160 s. 169-173. — L. SZCZEPAŃSKI. *Nowiny dla Wszystkich* 1906 nr 69-70. — T. t. *Słowo* 1906 nr 162. — Z nowszej literatury scenicznej. *Dzien. Poz.* 1906 nr 88. — *Dzien. Poz.* 1906 nr 93. — *Gaz. Pol.* 1906 nr 163. — *Głos Narodu* 1906 nr 122. — Tragikomedia starościa Węgierskiego. *Nowości Ilustr.* 1906 nr 12. — *Przegl.* 1906 nr 63. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1907 t. 165 s. 131-132. — K. BARANOWSKI. *Gaz. Nar.* 1907 nr 44. — K. BARANOWSKI. *Nasz Kraj* 1907 t. 3 nr 9. — H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1907 nr 89. — (H. C.) *Nowa Reforma* 1907 nr 90. — J. KOTARBIŃSKI. *Książka* 1907 s. 278-279. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1907 nr 88, 90. — (fm) [F. MRAWINCZYC]. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1907 nr 44. — A. WYSOCKI. *Gaz. Lw.* 1907 nr 43. — S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Cods.* 1908 nr 44. — E. WĘSŁAWSKA. *Goniec Wil.* 1908 nr 10, 81. — *Przegl. Por.* 1908 nr 45. — K. MAKUSZYŃSKI: Dusze z papieru. T. 1. Lw. 1911 s. 121.

Oskar Wilde. K. Bar. [K. BARANOWSKI]. *Nasz Kraj* 1906 nr 25.

Bóg wojny. J. FLACH. *Czas* 1907 nr 269 wiecz. — M. S. *Dzien. Poz.* 1907 nr 282. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1907 nr 282. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1908 nr 55. — W. GRUBIŃSKI. *Książka* 1908 s. 149-150. — T. MIELCARZEWICZ. *Kur. Poz.* 1908 nr 37-38. — *Głos Narodu* 1908 nr 145. — *Kur. Lw.* 1908 nr 30. — a. o. *Tygg. Ilustr.* 1909 nr 2. — i. z. *Świat* 1909 nr 18. — ab. *Świat* 1911 nr 23. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1911 t. 2 s. 415-418. — L. CHOROMAŃSKI. *Pravda* 1911 nr 25. — C. JANKOWSKI. *Tygg. Ilustr.* 1911 nr 29. — L. K. [L. KONOPACKI]. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 149. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1911 nr 249; przedr. w książce: Dwadzieścia lat teatru. T. 4 cz. 1. W-wa 1935 s. 365-372. — [A. NIEMOJEWSKI]. *Mysł Niepodległa* 1911 nr 177. — G. OLECHOWSKI. *Bluszcz* 1911 nr 23. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1911 nr 150. — *Głos Plocki* 1913 nr 97. — St. M.: Pierwszy występ Jarczka w Warszawie. *Rzeczpospolita* 1946 nr 158.

Car Samozwaniec. A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1908 t. 168 s. 170-176. — A. BRÜCKNER: Najnowszy dramat historyczny. *Tygg. Ilustr.* 1908 nr 2. — B-y. *Mysł* 1908

- nr 7. — Ch. [A. CHOLONIEWSKI]. *Świat* 1908 nr 15. — Dr Z. D. G. [Z. DASZYŃSKA-GOLIŃSKA]. *Slovanský přehled* (Praga) 1908 s. 406-409. — St. Dz. [S. DZIKOWSKI]: Pierwsze wrażenia z premiery. *Scena i Sztuka* 1908 nr 14-15. — (x) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1908 t. 1 s. 489-491. — W. GOMULICKI: Pogadanka. *Kraj* 1908 nr 95. — B. GORCZYŃSKI. *Nowa Gaz.* 1908 nr 149. — I. GRABOWSKI. *Nowa Gaz.* 1908 nr 30-31, 33. — T. JAROSZYŃSKI: Premiera w Krakowie. *Kur. Warsz.* 1908 nr 96. — m. [M. JASTRZĘBSKI]. *Naprzód* 1908 nr 89. — T. KONCZYŃSKI. *Scena i Sztuka* 1908 nr 14. — J. KOTARBIŃSKI. *Książka* 1908 s. 225-228. — J. KOTARBIŃSKI: Dramat o Samozwańcu. *Kur. Warsz.* 1908 nr 16. — E. LUMIŃSKI. *Świat* 1908 nr 7. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1908 nr 155. — T. MIELCARZEWICZ. *Kur. Poz.* 1908 nr 37-38. — T. NALEPIŃSKI. *Prawda* 1908 nr 14. — E. ORZESZKOWA. *Kur. Litewski* 1908 nr 55-56; przedr. pt. Orzeszkowa o Nowaczyńskim. *Prosto z Mostu* 1938 nr 48. — J. PERLOWSKI. *Dzien. Poz.* 1908 nr 49-50, 52. — J. PERLOWSKI. *Słowo* 1908 nr 53. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1908 nr 75. — K. SROKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 15. — -m.dz.- [M. SYNORADZKI]. *Lechita dod. Bielski Lit.* 1908 nr 18. — W. *Kur. Poz.* 1908 nr 97. — E. WĘSLAWSKA. *Goniec Wil.* 1908 nr 57. — A. WYSOCKI: „Car Samozwaniec” na scenie krakowskiej. *Gaz. Lw.* 1908 nr 75. — Z. D. *Bibl. Warsz.* 1908 t. 2 s. 178-184. — *Czas* 1908 nr 69; przedr. *Dzien. Poz.* 1908 nr 86. — *Głos Narodu* 1908 nr 149. — Nowy dramat historyczny. *Nowości Ilustr.* 1908 nr 14. — *Przegl. Por.* 1908 nr 91. — Nasz dramat historyczny. *Szkola* 1908 s. 378. — *Świat Słowiański* 1908 t. 2 s. 1003-1004. — (c). *Nasz Kraj* 1909 nr 50. — H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1909 nr 293. — JOT-JOT. *Wiek Nowy* 1909 nr 2382. — A. SCHROEDER. *Gaz. Nar.* 1909 nr 134. — t. ts. [T. SZYDŁOWSKI]. *Słowo Pol.* 1909 nr 273. — (aw) [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1909 nr 134. — *Przegląd* 1909 t. 1 s. 134. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1910 t. 3 s. 138-141. — S. CZERSKI. *Prawda* 1910 nr 28. — K. E. [K. EHRENBERG]. *Kur. Por.* 1910 nr 126, 180-181, 202. — C. JANKOWSKI. *Słowo* 1910 nr 290-292. — C. JANKOWSKI: W przededniu „Car Samozwańca”. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 27, 29. — Z. KAWECKI. *Scena i Sztuka* 1910 nr 28. — L. K. [L. KONOPACKI]. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 176. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1910 nr 28. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1910 nr 293, 295; przedr. w książce: Dwadzieścia lat teatru. T. 4 cz. 1. W-wa 1935 s. 353-364. — (l). *Przegl. Katol.* 1910 nr 28. — G. OLECHOWSKI. *Bluszcz* 1910 nr 28. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 178. — E. WĘSLAWSKA. *Goniec Codz.* 1910 nr 166. K. E. [K. EHRENBERG]. *Kur. Por.* 1913 nr 325. — Z. ZBOROWSKI: Z dziejów języka nowopolskiego. *Język Pol.* 1913 nr 6. — J. KOTARBIŃSKI. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 1 s. 343-344, 384. — M. KONIECZNY. *Kur. Poz.* 1919 nr 245. — *Dzien. Poz.* 1919 nr 245.
- Wielki Fryderyk. W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1909 nr 600. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1910 t. 175 s. 105-110. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1910 t. 2 s. 131-133. — Ch. [A. CHOLONIEWSKI]. *Świat* 1910 nr 3. — E. CZEKALSKI. *Prawda* 1910 nr 9. — K. E. [K. EHRENBERG]. *Kur. Por.* 1910 nr 78. — (x) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1910 t. 2 s. 140-141. — Gbr [B. GUBRYNOWICZ]. *Gaz. Lw.* 1910 nr 248. — C. JANKOWSKI: Wieczory teatralne i muzyczne. Refleksje z powodu wystawienia (nie napisania) „Wielkiego Fryderyka”. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 13. — m. [M. JASTRZĘBSKI]. *Naprzód* 1910 nr 2. — T. J. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]: Nie policzujemy się sami!... Z powodu powieści dramatycznej... *Kronika Powsz.* 1910 nr 6. — K. S.: „Fryderyk Wielki” na scenie krakowskiej. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 3. — Z. KAWECKI. *Scena i Sztuka* 1910 nr 13. — L. K. [L. KONOPACKI]. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 77. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1910 nr 129, 131; przedr. w książce: Dwadzieścia lat teatru. T. 4 cz. 1. W-wa 1935 s. 343-353. — (l). *Przegl. Katol.* 1910 nr 28. — (Km) [K. MAKUSZYŃSKI]. *Słowo Pol.* 1910 nr 499. — H. MOŚCICKI: Pod berłem „Wielkiego Fryderyka”. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 3. — J. MUSZKOWSKI. *Spoleczeństwo* 1910 nr 12. — W. ŁADA [W. NOSKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1910 nr 6. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1910 nr 2. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1910 nr 2. — W. ROGOWICZ. *Prawda* 1910 nr 13. — M. RUSZCZYŃSKA. *Lan Młodszy* 1910 nr 2. — [M. SYNORADZKI]. *Bielski Lit.* 1910 nr 13. — *Głos Narodu* 1910 nr 3. — *Kur. Por.* 1910 nr 5. — *Nasz Kraj* 1910 nr 123. — *Nowości Ilustr.* 1910 nr 2. — S. KIEDRZYŃSKI. *Bluszcz* 1911 nr 14. — J. KOTARBIŃSKI. *Książka* 1911 s. 115-117. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1913 nr 266. — Z. JACHIMECKI: Z teatru. Solski jako Wielki Fryderyk Nowaczyńskiego. *Głos Narodu* 1916 nr 182. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 101. — M. KONIECZNY. *Kur. Poz.* 1919 nr 280, 283. — *Dzien. Poz.* 1919 nr 282. — OSET. *Kur. Łódzki Ilustr.* 1920 nr 32. — J. APPENZLAK: Scena polska. *Nasz Przegl.* 1923 nr 116. — T. K-c. [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1923 nr 198. — J. Kos. [J. KOSSOWSKI]. *Rzeczpospolita* 1923 nr 195 por. — ROBO. *Robotnik* 1923 nr 196. — F. SIĘDLECKI. *Gaz. Administracji i Policji Państwowej* 1923 nr 31. — „Wielki Fryderyk”. Dwa głosy krytyczne. *Mysł Nar.* 1923 nr 29. — Głos historyka o „Fryderyku Wielkim”. Przed premierą w „Rozmaitościach”, *Rzecz-*

pospolita 1923 nr 193. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1924 nr 6886. — A. CŹWIKOWSKI. *Dzienn. Lud.* 1924 nr 129. — W. JAMPOLSKI. *Kur. Lw.* 1924 nr 130. — W. KOZICKI. *Słowo Pol.* 1924 nr 155. — M. ROLLE. *Gaz. Lw.* 1924 nr 130. — H. ZBIERZCHOWSKI. *Gaz. Por.* 1924 nr 7087. — J. M.: Występy L. Solskiego... *Głos Wolny* 1925 nr 11. — L. SKOCZYLAŚ. *Goniec Kr.* 1925 nr 120. — PIŁAWA [W. STANISŁAWSKA]. *Dzienn. Wł.* 1926 nr 287. — a.a. *Nowy Kur.* 1927 nr 75. — J. KOLLER. *Dzienn. Poz.* 1927 nr 75. — W. NOSKOWSKI: Solski jako Fryderyk. *Kur. Poz.* 1927 nr 145. — „Fryderyk Wielki” Nowaczyńskiego w Toruniu. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 144. — S. PAPÉE: Teatr współczesny. *Poz.* 1931 s. 43. — B. W. L. *Gaz. Lw.* 1935 nr 246. — A. K. *Nowy Dzień.* 1936 nr 85. — J. BIRKENMAJER. *Kultura* 1936 nr 33. — L. Ch. [L. CHRZANOWSKI]. *Świat* 1936 nr 3. — J. Cz. [J. CZARNECKI]. *Rodzina Pol.* 1936 nr 2. — J. B. *Ilustr. Kur. Codz.* 1936 nr 9. — J. KOLLER. *Dzienn. Poz.* 1936 nr 134. — J. KONECKI. *Prawda* 1936 nr 29. — B. KORZENIEWSKI. *Pion* 1936 nr 3. — I. KRZYWICKA. *Skamander* 1936 nr 67. — E. LITWIN. *Kultura* 1936 nr 33. — J. N. MILLER. *Robotnik* 1936 nr 10. — J. PANNENKOWA. *Polonia* 1936 nr 4047. — S. PRĄSECKI. *Prosto z Mostu* 1936 nr 5. — K. [K. PIOTROWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1936 nr 87. — J. REMBIELIŃSKI. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1936 nr 8. — S. J. G.: Teatr. *Mysł Nar.* 1936 nr 2. — A. SŁONIMSKI. *Wiad. Lit.* 1936 nr 635. — S. STROŃSKI: Jaką najciekawszą książkę przeczytałem w r. 1935. *Prosto z Mostu* 1936 nr 5 [wypowiedź w ankiecie]. — A. SZCZURBA. *Głos* 1936 nr 14. — A. WAŁKOWSKI. *Głos Narodu* 1936 nr 86. — „Wielki Fryderyk”¹¹ po 25 latach. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1936 nr 11. — Z. NAŁKOWSKA: Widzenie bliskie i dalekie. W-wa 1957 s. 222.

Co czasy niosą. M. KRIDL. *Książka* 1911 s. 155-156.

Figliki sowizdrzałskie. *Nowości Ilustr.* 1907 nr 2. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 210. — (z-s) [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1908 nr 194.

Cyganeria warszawska. „Dziwna jest ta polemika”. *Sowizdrzał* 1911 nr 47. — A. F. BALICKI. *Przeł.* Pol. 1911 t. 182 s. 127-134. — Ch. [A. CHOŁONIEWSKI]. *Świat* 1911 nr 40. — L. CHOROŃSKI: Gdy już rakiety poszły w górę. *Prawda* 1911 nr 47. — T. BEZIMIENNY [W. FELDMAN]: P. Nowaczyński jako artysta i jako apostoł. Ostatnie słowo reakcji antyromantycznej. *Kult Wielopolskiego. Krytyka* 1911 t. 32 s. 341-343. — (x) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1911 t. 32 s. 217-222. — W. GOSTOM-

SKI: Szkoła kpiarstwa. Z powodu „Cyganerii”... *Słowo Pol.* 1911 nr 574. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Cyganeria i parerga. Tyg. Ilustr.* 1911 nr 51-52. — W. GÜNTER. *Czas* 1911 nr 448. — (h) [E. HAECKER]. *Naprzód* 1911 nr 229. — C. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 46. — L. K. [L. KONOPACKI]. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 306. — S. K. [S. KRZYWOWICZ]. *Świat* 1911 nr 45. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1911 nr 508; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru. T. 4 cz. 1. W-wa 1935 s. 373-383.* — St. M. [S. MRÓZ]. *Goniec Poniedziałkowy* 1911 nr 28. — NOSTRADAMUS. *Gaz. Wiecz.* 1911 nr 311. — A. NOWACZYŃSKI: List do Redakcji. *Kur. Por.* 1911 nr 323. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1911 nr 447. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1911 nr 307. — W. RZYMOWSKI: *Cyganeria warszawska w książce i na scenie. Prawda* 1911 nr 45-46. — M. SYNORADZKI. *Biesiada Lit.* 1911 nr 48. — Posąg Margrabiiego. *Kur. Por.* 1911 nr 320-321. — J. BIELSKI. *Świat* 1912 nr 1. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1912 t. 1 s. 454-456. — C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Literacki* 1912 nr 225. — (H. J.) [H. JUSZKIEWICZ]. *Sztuka* 1912 s. 179-180. — W. L. [W. LEBIŃSKI]. *Przeł. Wielkop.* 1912 s. 691-692. — A. N. [A. NIEMOJEWSKI]. *Mysł Niepodległa* 1912 nr 218. — B. PODLEWSKI: Na marginesie „Cyganerii warszawskiej”. *Gaz. Kujawska* 1912 nr 29. — F. BATYŻÓWIECKI [F. SOBIEŃIOWSKI]. *Goniec Poniedziałkowy* 1912 nr 21. — T. M. S. [T. M. STANISZEWSKI]: Z teatru i muzyki. *Dzienn. Kijowski* 1912 nr 266. — R. [M. WIERZBIŃSKI]. *Praca* 1912 nr 43. — *Dzienn. Poz.* 1912 nr 242. — A. D. *Kur. Warsz.* 1920 nr 82. — A. F. [A. FISCHER]. *Wiek Nowy* 1920 nr 5866. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1920 nr 82. — S. MAYKOWSKI. *Słowo Pol.* 1920 nr 579, 581, 583. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1920 nr 91. — L. ROUIGNY: Théâtres, concerts et cinémas. *Le Journal de Pologne (W-wa)* 1920 nr 68. — I. WIENIEWSKA. *Gaz. Por.* 1920 nr 5582. — A. ZACÓRSKI. *Tydzień Pol.* 1920 nr 4; przedr. w książce: *Walka o teatr. W-wa 1931 s. 290.* — W. ZAWISTOWSKI. *Kur. Pol.* 1920 nr 82. — J. KOLLER. *Dzienn. Poz.* 1924 nr 115. — E. LISOCKI. *Kur. Poz.* 1924 nr 115. — S. PAPÉE: Teatr współczesny. *Poz.* 1931 s. 38. — T. ŻELEŃSKI [T. BOY-ŻELEŃSKI]: Komedja omyłek. Premiera w Teatrze Narodowym. *Kur. Por.* 1936 nr 33; przedr.: *Krótkie spiecia. W-wa 1938; Pisma. T. 26. W-wa 1969.* — K. IRZYKOWSKI. *Pion* 1936 nr 50. — I. KRZYWICKA. *Epoka* 1936 nr 14. — W. NATANSON: *Warszawskie wieczory teatralne. Czas* 1936 nr 338. — I. P. [I. PANNENKOWA]. *Polonia* 1936 nr 4378. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Mysł Nar.* 1936 nr 51. — K. WIERZYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1936 nr 339; przedr. w książce: *W garderobie duchów. Wrażenia teatralne.*

Lw. [1938], s. 259. — *Wiad. Filmowe* 1936 nr 24. — J. BIRKENMAJER: Z teatrów warszawskich. *Kultura* 1937 nr 2. — J. CIECHOWICZ. *Tyg. Powsz.* 1975 nr 10. — Z. GREŃ. *Życie Lit.* 1975 nr 8.

Meandry. W. BUKOWIŃSKI: Gwizdanie na romantyczną trójcę w meandrach p. Nowaczyńskiego. *Sfinks* 1911 t. 2 s. 432-437. — ERY. *Przegl. Wielkopol.* 1911 s. 152. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kronika Powsz.* 1911 nr 30. — Cz. [C. KĘDZIERSKI]. *Kur. Poz.* 1911 nr 44. — S. SIEROSŁAWSKI: Meandry sowizdrzalskie. *Świat* 1911 nr 16. — J. TARCZEWSKI. *Prawda* 1911 nr 17. — *Gaz. Poniedziałkowa* 1911 nr 29. — *Kur. Por.* 1911 nr 125. — *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 15. — J. BANDROWSKI. *Słowo Pol.* 1912 nr 220. — J. GESZWIND: „Polski Ramsay”. *Wiedeński Kur. Pol.* 1917 nr 818.

Nowe Ateny. Ig. B. [I. BALIŃSKI]. *Słowo* 1913 nr 50. — I. BALIŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 9. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1913 t. 1 s. 285-289. — ALCIPHON [L. CHOROMAŃSKI]. *Sowizdrzał* 1913 nr 9. — K. E. [K. EHRENBERG]. *Kur. Por.* 1913 nr 53. — G. [M. GAJEWSKI]. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1913 nr 53. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Spartanin contra „Ateneum”. *Czas* 1913 s. 123-125. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 31. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]. *Tyg. Pol.* 1913 nr 9, nr 12. — S. KOZICKI: O sztandar amerykański. *Gaz. Warsz.* 1913 nr 54. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1913 nr 87, 89; przedr. Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 383-393. — W. POPLAWSKI. *Gaz. Warsz.* 1913 nr 50. — J. KORD [A. PRAGIER]: „Nowe Ateny”, czyli Abdera i Beocja. *Kuźnia* 1913 nr 10. — R. Z.: Klasycyzm a poczucie rzeczywistości. *Gaz. Warsz.* 1913 nr 91. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1913 nr 52. — W. ROZTWOROWSKI: Niebezpieczna szcepionka. *Gaz. Warsz.* 1913 nr 86. — MASKA [W. STEBELSKI]: Dokoła sceny. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 nr 3 s. 355-357. — -m.dz.- [M. SYNORADZKI]. *Biesiada Lit.* 1913 nr 13. — M. WIERZBIŃSKI. *Bluszcz* 1913 nr 9. — J. S. WROCZYŃSKI. *Teatr* 1913 nr 5. — K. WROCZYŃSKI. *Prawda* 1913 nr 9. — *Kur. Poz.* 1913 nr 47. — *Myśl Niepodległa* 1913 nr 241. — Pamflet Nowaczyńskiego na Kraków. *Naprzód* 1913 nr 50. — J. KOTARBIŃSKI. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 2 s. 166-170.

Apostoł tanga. [I. BALIŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 47. — Gr. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1913 nr 316. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1913 nr 527. — SELF. *Sowizdrzał* 1913 nr 47. — *Kur. Warsz.* 1913 nr 315. — J. KOTARBIŃSKI. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 1 s. 343-344, 348.

Pułaski w Ameryce. E. CZEKALSKI: Nowe dramaty historyczne. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1917 nr 33. — E. CZEKALSKI: Dwa nowe dramaty. *Kur. Pol.* 1917 nr 219. — Z. DĘBICKI. *Dzienn. Poz.* 1917 nr 286. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1917 nr 333. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: O cześć Pułaskiego. *Dzienn. Poz.* 1917 nr 114. — J. LECHOŃ. *Pro Arte et Studio* 1917 z. 7. — M. S. *Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 111. — *Gaz. Nar.* 1917 nr 211, 213. — *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 33. — A. WOJTKOWSKI. *Przegl. Oświatowy* 1918 nr 6. — *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 28. — E. CZEKALSKI. *Świat* 1920 nr 20. — J. STYCZ [H. NAGLEROWA]. *Gaz. Wiecz.* 1920 nr 5239. — A. NOWACZYŃSKI: Autoreferat o „Pułaskim w Ameryce”. *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 22. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1920 nr 131. — W. WOLERT. *Trybuna* 1920 nr 19. — A. ZAGÓRSKI. *Tydzień Pol.* 1920 nr 10. — W. ZAWISTOWSKI. *Kur. Pol.* 1920 nr 127. — W. RABSKI: Teatr po wojnie. Premiery warszawskie 1918-1924. W-wa [1925] s. 62 *Bibl. Dzieł Wyborowych* t. 33.

Szkice literackie. Dr Z. M. [E. CZEKALSKI]. *Romans i Powieść* 1918 nr 33. — (h). *Nowa Gaz.* 1918 nr 440. — T. *Tyc. Dzienn. Poz.* 1918 nr 183. — W. JABŁONOWSKI. *Liberum Veto* 1919 nr 33. — x. *Kur. Poz.* 1922 nr 11.

Góry z piasku. Al: Publicystyczna sensacja w Warszawie. *Gaz. Wiecz.* 1921 nr 5921 [dot. szkicu pt. „Skamander polska, wiślaną świetlacy się falą...”]. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1922 nr 29. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1922 nr 13 por. — M. SMOLARSKI. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 118. — A. TRETIAK: Z nowszej literatury szekspirowskiej. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 7 [dot. szkicu pt. Poloniusz]. — *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 27. — *Strażnica Zach.* 1922 nr 4. — T. SINKO: Literatura grecka. T. 1 cz. 2. Kr. 1932 s. 440 [dot. szkicu pt. Arystofanes].

Pogrom. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1921 nr 33. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 8. — J. R. *Gaz. Warsz.* 1921 nr 56. — *Kur. Poz.* 1922 nr 214. — Z. MITOSEK: Literatura i stereotypy. Wr. 1974 s. 98-118 [dot. Pogromu Michelskich].

Sen srebrny Salomei Kohn. *Tyg. Ilustr.* 1923 nr 45.

System doktora Caro. H. DRZEWIECKI. *Wiad. Lit.* 1927 nr 179. — E. K. [E. KOZIKOWSKI]. *Czartak* 1928 s. 192-193. — L-R: Na mieliznach dowcipu. *Życie Lit.* 1928 nr 4.

Komendant Paryża. M. DYNOWSKA. *Myśl Nar.* 1926 nr 37. — W. FIŁOCHOWSKI.

Gaz. Warsz. 1926 nr 230. — T. GRABOWSKI. *Kur. Poz.* 1926 nr 474. — ELEUTER [J. IWASZKIEWICZ]. *Wiad. Lit.* 1926 nr 136. — M. KASTERKA. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1926 nr 21. — C. KĘDZIERSKI. *Wiad. dla Duchowieństwa* 1926 nr 7-9. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1926 nr 215. — X. A. P. *Gaz. Kościelna* 1926 nr 38. — *Dzien. Poz.* 1926 nr 136. — *Pologne Littéraire* (W-wa) 1926 nr 1. — A. ZAHORSKA. *Przeł. Powsz.* 1928 t. 177 s. 224. — D. DUNIN-MICHAŁOWSKA. *Proscenium* 1963 nr 2.

Pech dyrektora Pecha. Konfiskata książki A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1927 nr 101. — „Pech dyrektora Pecha” skonfiskowany. *Kur. Poz.* 1927 nr 168.

Wojna wojnie. J. APPENZLAK: Scena polska. *Nasz Przeł.* 1927 nr 306. — R. BERGEL: Z ducha Arystofanesa. *Głos Narodu* 1927 nr 305-306. — <J. B.> [J. BIRKENMAYER]: Nowa komedia Nowaczyńskiego. *Kur. Poz.* 1927 nr 308. — E. BREITER. *Głos Prawdy* 1927 nr 307. — W. BRUMER: Premiera w Teatrze Polskim. *Dzien. Pol.* 1927 nr 279. — W. FIŁOCHOWSKI. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 307. — J. F. GAWLIKOWSKI. *Rzeczpospolita* 1927 nr 313. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1927 nr 306. — (mh) [M. HARTLEB]. *Kur. Pol.* 1927 nr 305. — HENAD: Po sensoryjnej premierze Nowaczyńskiego. *Ekran i Scena* 1927 nr 1. — H. KRUSZYŃSKA. *Przeł. Katol.* 1927 nr 48. — St. M. [S. MIŁASZEWSKI]. *Tęcza* 1927 z. 1. — [A. NOWACZYŃSKI]: Przed premierą w Teatrze Polskim. Samowywiad. *Wiad. Lit.* 1927 nr 42. — I. PANNENKOWA: Przed premierą Nowaczyńskiego. *Warszawianka* 1927 nr 303, 305. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1927 nr 47. — S. PORAJ. *Polska Zbrojna* 1927 nr 305-306. — L. ROQUIGNY: La vie théâtrale. *Messenger Polonais* (W-wa) 1927 nr 256. — St. M.: Ze sceny. *Tęcza* 1927 nr 1. — K. SZYSZKOWSKI. *Robotnik* 1927 nr 310-311. — B. VYDRA. *Slovanský přehled* (Praga) 1927 s. 777-778. — W. YER. *Express Ilustr.* 1927 nr 13/14. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]: Komedia attycka Nowaczyńskiego. *Mysł Nar.* 1927 nr 24. — x: Dwie premiery. *Kobieta w Świecie i w Domu* 1927 nr 22. — S. ZAHORSKA: Inscenizacja sztuki Nowaczyńskiego „Wojna wojnie”. *Wiad. Lit.* 1927 nr 50. — ZASTĘPCA: Teatr. *Droga* 1927 nr 11. — Warszawska krytyka teatralna w komedii Nowaczyńskiego. *Ekran i Scena* 1927 nr 1. — Dookoła „Wojny wojnie” Nowaczyńskiego. *Kur. Poz.* 1927 nr 502. — Bojkot avant la lettre... *Kur. Poz.* 1927 nr 502. — Wielki sukces „Wojny wojnie”. *Kur. Poz.* 1927 nr 510. — *Kur. Poz.* 1927 nr 514. — *Rzeczpospolita* 1927

nr 308-309, 322. — Nowa sztuka A. Nowaczyńskiego przedmiotem gwałtownych ataków sanacji. *Słowo Pol.* 1927 nr 306. — „Cenzorowie” literatury. *Słowo Pol.* 1927 nr 309. — *Sztuka i Praca* 1927 nr 1. — *Tyg. Ilustr.* 1927 nr 46. — *Tyg. Pol.* 1927 nr 40. — *Wiad. Lit.* 1927 nr 46. — R. BERGEL: Polski Arystofanida. *Dod. Lit. Polonii* 1928 nr 45, 46. — D. W. *Głos Lit.* 1928 nr 1. — W. WANDURSKI. *Dawignia* 1928 nr 7. — Z. WASILEWSKI: Poeci i teatr. W-wa 1929 s. 155. — S. KAWYN: Słowacki — Heine. Lw. 1930 s. 23-27. — T. SINKO: „Komedia arystofanesowska” Nowaczyńskiego. W książce: *Literatura grecka*. T. 1 cz. 2. Kr. 1932.

Wiosna narodów. E. HAECKER. *Naprzód* 1928 nr 73, 300, 399. — K. H. ROSTWOROWSKI: Nowaczyński i Goetel laureatami konkursu Teatru im. Słowackiego. *Głos Narodu* 1928 nr 353. — *Czas* 1928 nr 298. — Nagroda Krakowa dla A. Nowaczyńskiego. Rozmowa z laureatem. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 382. — Konkurs — podkopy i... niespodzianka. Tragikomiczne dzieje konkursu na dramat. *Ilustr. Kur. Codz.* 1928 nr 360. — Kraków — Nowaczyńskiemu. *Polonia* 1928 nr 360. — Z powodu nagrodzenia sztuki Nowaczyńskiego. *Słowo Pol.* 1928 nr 360. — R. BERGIEL. *Głos Narodu* 1929 nr 99. — R. BERGIEL: Nowaczyński o starym Krakowie. *Mysł Nar.* 1929 nr 22. — D. M.: Nowaczyński jednak zwyciężył. *Polonia* 1929 nr 1761. — W. FIŁOCHOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 244. — J. F. GAWLIKOWSKI. *Dod. Lit. Polonii* 1929 nr 13. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1929 nr 128. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Komedia, której bohaterem jest ogół. *Kur. Poz.* 1929 nr 492. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Na 50 przedstawienie „Wiosny narodów”. *Kur. Warsz.* 1929 nr 276. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: „Wiosna narodów”. *Tęcza* 1929 nr 32-33. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Rok 1848 w komedii Nowaczyńskiego. *Tęcza* 1929 nr 34. — P. HULKA-LASKOWSKI. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1929 nr 35-36. — I. K. *Nowy Kur.* 1929 nr 249. — K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1929 nr 239, 241. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]: Nowaczyńskiego komedia konkursowa. *Słowo* 1929 nr 67. — M. KASTERKA. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1929 nr 19. — (j. k.) [J. KAWECKI]: Dokoła „Wiosny narodów”. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 140, 263. — S. KAWYN: Historia w małym zwierciadle. *Słowo Pol.* 1929 nr 109. — WELL [E. KIEWNARSKA]. *Kobieta w Świecie i w Domu* 1929 nr 19. — (Kle): Takiej „Wiosny ludów” Kraków nie chce. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 327. — K. k-i [K. KREJČI]: Krásné písemnictví. *Slovanský přehled* (Praga) 1929 s. 448-449. — J. LECHON: Rok polskiego

- dramatu i komedii. *Pam. Warsz.* 1929 z. 4. — J. LORENTOWICZ: Pogodny uśmiech pamfletysty. *Lit. i Sztuka dod. Dnia Pol.* 1929 nr 21; przedr.: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 393-399. — (mab): Dłaczego nie wolno w Krakowie wystawić paszkwilu A. Nowaczyńskiego? *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 119. — K. M. MORAWSKI: Po przedstawieniu „Wiosny narodów”. *Polska* 1929 nr 200. — S. NAPIERSKI. *Wiad. Lit.* 1929 nr 281. — W. N. [W. NOSKOWSKI]. *Kur. Poz.* 1929 nr 221, 495. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1929 nr 36. — Z. RABSKA. *Radio* 1929 nr 16. — L. R. [L. RADZIEJOWSKI]. *Polska* 1929 nr 197. — M. RULIKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1929 nr 36. — as [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1929 nr 35. — J. STASZEWSKI: Gwardia w „Wiosnie Narodów” i jej dzisiejsza rocznica. *Kur. Poz.* 1929 nr 508. — R. STER: Co mówią red. Beaupré i Haecker o skandalu teatralno-literackim w Krakowie. *Gaz. Por.* 1929 nr 8733. — B. VYDRA: Divadlo. *Slovanský přehled* (Praga) 1929 s. 709-710. — W. N. *Świat Kulis* 1929 nr 19. — S. WAGMAN. *Nasz Przegl.* 1929 nr 242. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]: Teatr. Komedja historyczna Nowaczyńskiego. *Myśl Nar.* 1929 nr 38. — J. ZARZYCKI: Nowe „hokus pokus” p. Nowaczyńskiego w Teatrze Narodowym. *Głos Lit.* 1929 nr 15. — ZASTĘPCA. *Rzeczpospolita* 1929 nr 232. — *ABC* 1929 nr 136, 241, 268. — *Dzienn. Pol.* 1929 nr 140. — Pokraków i Kraków. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 4. — *Gaz. Warsz.* 1929 nr 140. — Głośna komedia A. Nowaczyńskiego w Teatrze Narodowym. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 238. — „Wiosna narodów” a prasa sanacyjna. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 260. — A. Nowaczyński o swoim stosunku do Krakowa i o swej sztuce „Przedświt”. List autora „Przedświtów” do „Głosu Narodu”. *Głos Narodu* 1929 nr 2. — *Głos Narodu* 1929 nr 99. — O wystawienie sztuki A. Nowaczyńskiego. *Głos Narodu* 1929 nr 320. — Kraków w „przedświtach niespodzianek”. Tragifarsa teatralno-literacka. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 4. — Nowaczyński w Krakowie? *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 83. — „Wiosna narodów” jest tylko inscenizowanym felietonem. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 234. — Krakowska burza literacka. *Kur. Poz.* 1929 nr 2. — Po konkursie krakowskim... p. p. Beaupré i Haecker pod pregięciem. *Kur. Poz.* 1929 nr 4. — Konkurs krakowski i jego niemiłe podziwki. *Kur. Poz.* 1929 nr 6. — Nowe „Nikt mnie nie zna”, czyli konkurs teatralny. *Kur. Poz.* 1929 nr 10. — *Kur. Poz.* 1929 nr 221. — Przed „Wiosną narodów”. *Kur. Poz.* 1929 nr 489. — O „Wiosnę narodów”. *Kur. Poz.* 1929 nr 564. — *Kur. Warsz.* 1929 nr 128. — Wielka awantura po konkursie z powodu przyznania nagrody A. Nowaczyńskiemu. *Kur. Zach.* 1929 nr 3. — *Naprzód* 1929 nr 73. — *Polonia* 1929 nr 1611, nr 1758. — Czy jestem zadowolony? *Polonia* 1929 nr 1786. — *Pravda* 1929 nr 10. — *Rzeczpospolita* 1929 nr 81. — Przed premierą komedii „Wiosna narodów”. *Rzeczpospolita* 1929 nr 228. — *Rzeczpospolita* 1929 nr 252. — Zrzekają się nagród literackich. *Słowo Pol.* 1929 nr 1. — Rostworowski, Nowaczyński i Goetel laureatami konkursu o nagrodę literacką Krakowa. *Słowo Pomorskie* 1929 nr 1. — S. PAPÉE: Teatr współczesny. *Poz.* 1931 s. 47. — M. SZYJKOWSKI: Premiera polska w Pradze. *Kur. Warsz.* 1931 nr 170. — (—): Sukces „Wiosny narodów” w Teatrze Narodowym w Pradze. *Polonia* 1931 nr 2413. — Premiera Nowaczyńskiego w Pradze. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 194. — „Wiosna narodów” w Pradze. *Kur. Poz.* 1931 nr 286. — Ponadto echa konkursu teatru krakowskiego w prasie codziennej 1929 r.
- Pamflety. K. OSTACHIEWICZOWA: Słowacki-Mickiewicz-Norwid. *Kur. Wil.* 1927 nr 207 [dot. szkicu Ignis Ardens]. — J. Sm. [J. SMOTRYCKI]: Komu zawdzięczamy dostęp do morza? *Dod. Lit. Polonii* 1928 nr 25. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1929 nr 298. — I. S.: Nowy tom Nowaczyńskiego. *Świat Kulis* 1929 nr 18. — W. JABLONOWSKI: Pamflecista czy altruista? *Myśl Nar.* 1929 nr 19. — M. KASTERSKA. *La Pologne Politique, Economique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1929 nr 19. — J. KUREK: Sztandar z okopów św. Trójcy, czyli żarliwy dialektyk. *Głos Narodu* 1929 nr 315. — L. *Tęcza* 1929 nr 42. — A. PRĘDSKI: Uwagi. Dwa oblicza. *Europa* 1929 nr 2. — Z. RABSKA. *Radio* 1929 nr 44. — J. SKIWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1929 nr 45. — J. SKIWSKI. *Wiad. Lit.* 1929 nr 43. — Z. WASILEWSKI. *Kur. Poz.* 1929 nr 476. — *ABC* 1929 nr 313. — K. CZACHOWSKI. *Slawische Rundschau* (Berlin) 1931 s. 117-118.
- O żonach złych i dobrych. J. APPENZLAK. *Nasz Przegl.* 1931 nr 57. — B. A. J. *Biuletyn Artystyczny* 1931 nr 3. — W. FIŁOCHOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 67. — W. GRUBIŃSKI. *Świat* 1931 nr 10; przedr. *Echo Tyg.* 1931 nr 7. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1931 nr 56. — I. K. *Nowy Kur.* 1931 nr 38. — K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1931 nr 84; przedr.: Recenzje teatralne. W-wa 1965. — JOTCIOS. *Poz. Przegl. Rozrywkowy* 1931 nr 1. — S. KAWYN. *Tydzień* 1931 nr 2. — J. KOLLER. *Dzienn. Poz.* 1931 nr 39. — J. LORENTOWICZ. *Dzienn. Pol.* 1931 nr 57; przedr. w książce: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 399-404. — J. Ł. [J. ŁASZCZOWA]. *Kobieta Współcz.* 1931 nr 10. — W. NOSKOWSKI. *Kur. Poz.* 1931 nr 71. — W. NOSKOWSKI. *Tęcza* 1931 z. 10. — S. PAPÉE: Teatr współczesny. *Poz.*

1931 s. 50. — S. PIASECKI: Recenzja z własnej recenzji „O złych i dobrych żonach”. *ABC* 1931 nr 90. — L. R. [L. RADZIEJOWSKI]. *Rzeczpospolita* 1931 nr 57. — M. R. [M. RULIKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 11. — [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1931 nr 10. — STEF. *Gaz. Polski Zach.* 1931 nr 39. — B. VYDRA. *Divadlo. Slovanský přehled* (Praga) 1931 nr 11. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]: Nowaczyński o żonach. *Myśl Nar.* 1931 nr 12. — A. W. [A. WYSOCKI]. *Myśl Nar.* 1931 nr 37. — <x>. *ABC* 1931 nr 49. — *Bluszcz* 1931 nr 11. — *Echa Leśne* 1931 nr 3. — Nowa sztuka A. Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 292. — *Kur. Poz.* 1931 nr 96. — *Nowy Kur.* 1931 nr 93. — *Świat* 1931 nr 10, 13.

Komedia amerykańska. S. ADAMCZEWSKI. *Kultura* 1932 nr 20. — AL. Bc. *Świat* 1932 nr 20. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1932 nr 125. — M. JAROSŁAWSKI. *Echa Leśne* 1932 nr 5. — J. LORENTOWICZ. *Dzień Pol.* 1932 nr 129; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 4. W-wa 1935 s. 404-408. — J. N. MILLER. *Robotnik* 1932 nr 159. — M. R. [M. RULIKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 20. — A. SŁONIMSKI. *Wiad. Lit.* 1932 nr 20. — B. VYDRA: *Divadlo. Slovanský přehled* (Praga) 1932 nr 582. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Myśl Nar.* 1932 nr 22. — Nowa sztuka Nowaczyńskiego. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 19. — *Kur. Poz.* 1932 nr 207, 219.

Plewy i perły. SKROBEK [S. J. GODLEWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1934 nr 16. — P. HULKA-LASKOWSKI. *Nowa Książka* 1934 nr 88 s. 354-355. — L. R-SKI. *Przegl. Katol.* 1934 nr 12. — J. REMBILIŃSKI. *ABC* 1934 nr 20. — A. ROMER. *Przegl. Powsz.* 1934 t. 201 s. 405-451. — W. TARNOWSKI. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 7 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — x. *Polonia* 1934 nr 3324.

Tylko dla kobiet. M. KRIDL: Krytyka i teoria literatury. *Roczn. Lit.* 1933 s. 282-283. — J. BIELATOWICZ. *Głos* 1934 nr 4. — B. DUDZIŃSKI. *Robotnik* 1934 nr 37. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. Paweł i Gawel... *Kur. Warsz.* 1934 nr 8. — A. JESIONOWSKI: Uzasadnione pretensje. *ABC Lit.-Artyst.* 1934 nr 4. — M. KRIDL. *Wiad. Lit.* 1934 nr 40. — X. *Polonia* 1934 nr 3332. — J. TOKARSKI: Najazd na „Najazd kobiet”. *Tęcza* 1935 nr 12.

Najpiękniejszy człowiek mego pokolenia. Brat Albert. Odczyt A. Nowaczyńskiego o Bracie Albercie w Poznaniu. *Tęcza* 1935 nr 7. — Drugi odczyt... *Myśl Nar.* 1935 nr 16. — J. S.: A. Nowaczyński o Bracie Albercie. *Tydzień Kult.*

Lit. dod. Głosu Narodu 1936 nr 1. — A. JESIONOWSKI. *Prosto z Mostu* 1936 nr 29. — j. k. [J. KISIELEWSKI]. *Tęcza* 1936 nr 4. — M. SCHOPOWSKI. *Nowa Książka* 1936 s. 457-458. — M. SZAFRANÓWNA: Na marginesie książki A. Nowaczyńskiego. *Sodalis Marianus* 1936 cz. 2 nr 7/8. — J. TOKARSKI: Recenzje z książek. *Kultura* 1936 nr 2. — H. W. W. [H. WĘZYK-WIDAWSKI]. *Pax* (Wilno) 1936 nr 7/8. — (A. W.) [A. WYSOCKI]. *Myśl Nar.* 1936 nr 19. — *Warsz. Dzień Nar.* 1936 nr 95. — J. KISIELEWSKI: Jaką najciekawszą książkę przeczytałem w 1936. *Prosto z Mostu* 1937 nr 9 [odpowiedź na ankietę]. — Nowaczyński i jego książka. *Głos Brata Alberta* 1939 nr 3.

Moja przejażdżka po Palestynie. K. PRUSZYŃSKI: Nowaczyński — entuzjastą Palestyny. *Nowy Dzień*. 1934 nr 145. — J. B. [J. BOBIŃSKI]: Obiady czwartkowe. *Merkuriusz Pol. Ordynaryjny* 1936 nr 24/25. — (p. g.) [P. GRZEGORCZYK]: Najaktualniejsza książka. *Warsz. Dzień Nar.* 1936 nr 159. — A. JESIONOWSKI: Ziemia obiecana w oczach Nowaczyńskiego. *Prosto z Mostu* 1936 nr 35. — S. J. NOWAK: Ziemie obiecane. *Kultura* 1936 nr 18. — S. STROŃSKI: Jego przejażdżka po Palestynie. Nowa książka Nowaczyńskiego. *Polonia* 1936 nr 4198. — (A. W.) [A. WYSOCKI]. *Myśl Nar.* 1936 nr 31. — H. GALLE. *Nowa Książka* 1937 z. 4 s. 195. — Chapeaux bas! Gdy antysemita wraca z Palestyny. *Nowy Dzień*. 1938 nr 45.

Cezar i człowiek. AMI: Mikołaj Kopernik i Lukrecja Borgia. *Dzień Lud.* 1937 nr 159. — J. BIRKENMAJER. *Podbięta* 1937 nr 25. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Lukrecja nie jacha na ballo. *Kur. Por.* 1937 nr 159; przedr.: Murzyn zrobił... (Wrażenie teatralnych seria siedemnasta) W-wa 1939; Pisma. T. 27. W-wa 1970. — Z. BRONCEL. *Zwierciadło* 1937 nr 5. — w. br. [W. BRUMER]. *Wiad. Filmowe* 1937 nr 12. — J. CHMUREK. *Goniec Warsz.* 1937 nr 176. — L. Ch. [L. CHRZANOWSKI]. *Świat* 1937 nr 25. — S. ES-SMANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1937 nr 25. — p. g. [P. GRZEGORCZYK]: Krytyka o „Cezar i człowiek” Nowaczyńskiego. *Warsz. Dzień Nar.* 1937 nr 160. — S. GRZELECKI: Z teatru o teatrze. *ABC* 1937 nr 182. — S. GRZELECKI: Ślimak i miecz. *ABC* 1937 nr 199. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1937 nr 155, 157. — K. IRZYKOWSKI: Ostatnie premiery warszawskie. *Pion* 1937 nr 24; przedr.: Recenzje teatralne. W-wa 1965. — J. B. *Światowid* 1937 nr 28. — J. K. X *Muza* 1937 nr 12. — K. B. *Tydzień Aktualności Film. i Teatr.* 1937 nr 5. — j. k. [J. KISIELEWSKI]. *Tęcza* 1937 nr 7. — J. KLECZYŃSKI: Powrót do gwiazd. *Kur. Bałtycki* 1937 nr

74. — J. KŁOSOWSKI. *Dzienn. Poz.* 1937 nr 154. — I. KRZYWICKA. *Skamander* 1937 z. 84/86. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Książka* 1937 nr 10 s. 613. — A. MIKUŁOWSKI. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1937 nr 159. — J. MILLER. *Robotnik* 1937 nr 178. — P. *Polonia* 1937 nr 4553. — J. PAŃSKI. *Czarno na Białym* 1937 nr 2. — S. PIASECKI: Sukces Nowaczyńskiego. *Prosto z Mostu* 1937 nr 28. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1937 nr 27. — as [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1937 nr 26. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA. *Przegl. Powsz.* 1937 t. 216 s. 103-105. — M. SZCZĘSNY. *Film* 1937 nr 18. — M. S. [M. SZCZĘSNY]. *Świat Filmu* 1937 nr 3. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Myśl Nar.* 1937 nr 25. — K. WIERZYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1937 nr 159. — A. ZAHORSKA. *Kultura* 1937 nr 32. — Nowa sztuka A. Nowaczyńskiego. *Kur. Por.* 1937 nr 69. — *Kur. Poz.* 1937 nr 115. — Nowaczyński i astronomia. *Płomieńczyk* 1937 nr 4. — *Rodzina Pol.* 1937 nr 7, 9. — *Słowo Pomorskie* 1937 nr 136. — b. ż. [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Kur. Por.* 1938 nr 128. — Z. BRONCZEL: Warszawskie premiery. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 18. — T. D. [T. DWOREK]. *Myśl Nar.* 1938 nr 22. — J. PARANDOWSKI. *Gaz. Pol.* 1938 nr 125; przedr. w książce: Kiedy byłem recenzentem. W-wa 1963 s. 176-177. — S. PIASECKI: Wznowienie i premiera. *Prosto z Mostu* 1938 nr 23. — S. PIOLUN-NOYSZEWSKI. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1938 nr 128. — K. WIERZYŃSKI: W garderobie duchów. Wrażenia teatralne. Lw. [1938] s. 313. — Pod niebem Albionu. *Dziś i Jutro* 1947 nr 8. — Z. WRÓBEL: Kopernik i Lukrecja. *Pomorze* 1971 nr 11.
- Warta nad Wartą. A. S. Podbięta 1937 nr 44. — BALTICUS: O A. Nowaczyńskiego dla Pomorza. *Słowo Pomorskie* 1937 nr 257. — (cki): Książki, które należy przeczytać. *Ilustracja Pol.* 1937 nr 43. — Z. GAŁKOWSKI: Zakochany Adolf. *Prosto z Mostu* 1937 nr 50. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Ody wielkopolskie. *Kur. Warsz.* 1937 nr 316. — W. JABLONOWSKI: Wizerunki wielkopolskie. *Myśl Nar.* 1937 nr 51. — A. JESIONOWSKI: Spłacamy stare długi. *Kultura* 1937 nr 49. — Z. KONARZEWSKI: Nowaczyński o Wielkopolsce. *Czas* 1937 nr 336. — S. STABLEWSKI: Galeria Wielkopolan mistrza Adolfa. *Dzienn. Poz.* 1937 nr 290. — S. STROŃSKI. *Polonia* 1937 nr 4734. — K. SZYCHOWSKI: Nowaczyński odkrył Wielkopolskę. *Słowo* 1937 nr 321. — Nowa książka Nowaczyńskiego. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1937 nr 283. — S. HELSZTYŃSKI. *Nowa Książka* 1938 t. 1 s. 26-27. — JOT-ES. *Rodzina Pol.* 1938 nr 10. — J. KISIELEWSKI. *Tęcza* 1938 nr 1. — C. PILICHOWSKI. *Kronika Miasta Poznania* 1938 nr 3 s. 400-402. — K. PRUSZYŃSKI: Trzeci Nowaczyński. *Wiad. Lit.* 1938 nr 15. — M. SIUCHCIŃSKI, L. CYFROWICZ: Gra-sanci. Dwugłos z powodu książki H. Majakowskiego „Grodzisk Wielkopolski” i A. Nowaczyńskiego „Warta nad Wartą” oraz „Poznaj Poznań”. *Przegl. Wielkop.* 1939 nr 142-150.
- Młodość Chopina. A. S. R.: Co czytać? *Monarchia Nar.* 1939 nr 9. — W. HULEWICZ: Majorki i minorki minorum valorum. *Pion* 1939 nr 17. — Z. JACHIMECKI. *Nowa Książka* 1939 z. 4 s. 222. — A. JESIONOWSKI: Dwie książki A. Nowaczyńskiego. *Fontana* 1939 nr 4(6). — J. KISIELEWSKI. *Tęcza* 1939 nr 4. — Z. KONARZEWSKI: Nowaczyński o Frydrysiu. *Czas* 1939 nr 66. — M. MIRSKA: Trzy książki o Chopinie. *Pion* 1939 nr 8. — S. PIASECKI: Najpiękniejsza książka Nowaczyńskiego. *Prosto z Mostu* 1939 nr 6. — K. REGAMEY: Książki o Chopinie. *Prosto z Mostu* 1939 nr 17. — P. RYTEL. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1939 nr 31. — R. SZCZEPANIKOWA. *Obrona Kultury* 1939 nr 3. — J. WALDORFF: Książkowe muzykalia. *Kur. Por.* 1939 nr 42. — W-bi: Dwie książki o Chopinie. *Myśl Nar.* 1939 nr 15. — H. WIERZBIĆKA. *Przegl. Powsz.* 1939 t. 223 s. 144-146. — J. WYSZOMIRSKI: Staroświecka gawęda. *Wiad. Lit.* 1939 nr 9. — J. BRUSZKIEWICZ: O „Młodości Chopina”. *Ruch Muz.* 1948 nr 18. — A. J. MARKIEWICZ: Próba przedmowy do nowego wydania „Młodości Chopina”. *Ziemia Pomorska* 1948 nr 224. — J. NOWAK-DŁUŻEWSKI: Gawędy o Chopinie i starej Warszawie. *Słowo Powsz.* 1948 nr 258. — L. PROROK. *Głos Katolicki* 1948 s. 382. — L. PROROK: Nieznany Nowaczyński o nieznanym Szopenie. *Niedziela* 1948 nr 52. — J. W. REISS. *Dzienn. Lit.* 1948 nr 32. — h. w. *Głos Wolnych* 1949 nr 2. — S. HELSZTYŃSKI: Z książek o Chopinie. *Ilustr. Kur. Pol.* 1949 nr 335. — J. A. MIKULSKI: Chopin i Kolbergowie. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 38.
- Słowa, słowa, słowa... J. B. [J. BOBIŃSKI]: Obiady czwartkowe. *Merkuriusz Pol. Ordynaryjny* 1935 nr 8. [Omówienie szkicu pt. Nieznany list Jana III do królowej Marysieńki]. — S. SKWARCZYŃSKA: Szkice i felietony. *Roczn. Lit.* 1937 s. 276. — A. W. *Myśl Nar.* 1938 nr 16. — R. M. BLÜTH: A. Nowaczyński jako rewizjonista. *Ateneum* 1938 nr 6. — J. BOJKOWSKI: Jeden jest tylko Molski. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 26. — W. CHARKIEWICZ. *Nowa Książka* 1938 nr 88 s. 279-280. — K. FRYCZ: Stare wino i wieczna młodość. *Prosto z Mostu* 1938 nr 18/19. — A. GRODZICKI. *Polonia* 1938 nr 4869. — W. JABLONOWSKI: Jak z rogu Amaltei... *Myśl Nar.* 1938 nr 50; W. Jabłonowski o książce A. Nowaczyńskiego. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1938 nr 322. — K. PRUSZYŃSKI: Trzeci

Nowaczyński. *Wiad. Lit.* 1938 nr 15. — R. [T. SINKO]: Wśród nowych książek. *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 10 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Poznaj Poznań. [b. a.]: Książki, które należy przeczytać. *Ilustracja Pol.* 1939 nr 8. — W. BILAN: Skąd Nowaczyński o tym wie? *Ziemia Przemyska* 1939 nr 6. — W. CHARKIEWICZ: Poznaj „Poznaj Poznań”, a poznasz A. Nowaczyńskiego. *Słowo* 1939 nr 35. — M. DEREŻYŃSKI: Nowaczyński poznał Poznań. *Słowo Pomorskie* 1939 nr 24. — A. JESIONOWSKI: Dwie książki A. Nowaczyńskiego. *Fontana* 1939 nr 4. — St. J. [S. JÓZEFOWICZ]: Frontem do zachodu. *Mysł Nar.* 1939 nr 12. — J. KISIELEWSKI. *Nowa Książka* 1939 z. 5 s. 277-278. — J. KISIELEWSKI. *Tęcza* 1939 nr 4. — (l. art.): Odkrywanie Wielkopolski. *Warsz. Dzień. Nar.* 1939 nr 36. — E. NOWICKA. *Dzień. Poz.* 1939 nr 44. — M. STUCHCIŃSKI, L. CYFROWICZ: Grasanci. Dwugłos z powodu książki H. Majakowskiego „Grodzisk Wielkopolski” i A. Nowaczyńskiego „Warta nad Wartą” oraz „Poznaj Poznań”. *Przegl. Wielkop.* 1939 s. 142-150.

Recenzje artykułów ogłaszanych w czasopiśmie

Teatr narodowy w Zakopanem [art. w *Ilustracji Pol.*]. W. FELDMAN. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 50.

Wystawa w Pradze czeskiej [art. w *Świecie*]. [W. FELDMAN]: Sowizdrzał nawrócony, czyli p. Nowaczyński w Kanossie. *Krytyka* 1908 t. 2 s. 408-410; przedr. *Spółczesnictwo* 1908 nr 40. — *Kuźpiec Pol.* 1908 nr 16.

Julian Marchlewski [art. w *Liberum Veto*]. *Trybuna* 1920 nr 4.

Monsignore Komarnicki [art. w *Myśli Nar.*]. H. PRUS: Dosyć milczenia! *Przegl. Katol.* 1922 nr 12. — Przygoda A. Nowaczyńskiego. *Mysł Niepodległa* 1922 nr 624.

Co czytać [art. w *Myśli Nar.*]. J. UJEJSKI. *Mysł Niepodległa* 1923 nr 650.

Testament [art. w *Myśli Nar.*]. *Mysł Nar.* 1923 nr 2 [zawiera szereg artykułów dotyczących represji, jakie spadły na autora: M. GRZEGORCZYK: Echo i ci, co je tłumili; J. HŁASKO: Jak za moich młodych lat; W. RABSKI: Rząd zemsty; S. STROŃSKI: W zamkniętym pomieszczeniu; S. SZURLAJ, Z. WASILEWSKI: Pod grozą głupoty stanu]. — (—): Wyrok sądu w sprawie „Myśli Narodowej”. *Mysł Nar.* 1923 nr 4.

Jellow Press... w Polsce [art. w *Kur. Poz.*]. Kwiat bagna i zbrodni. Człowiek, któ-

rego biją po twarzy. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 287; A. NOWACZYŃSKI. *Kur. Poz.* 1925 nr 263, 271 [odpowiedź *Ilustr. Kur. Codz.*]; Nowaczyński contra „Kurierek” krakowski. *Kur. Poz.* 1925 nr 297. — *Kur. Poz.* 1925 nr 259. — List otwarty rodziny A. Nowaczyńskiego. *Kur. Poz.* 1925 nr 275.

Bajka a rzeczywistość [art. w *Gaz. Warsz.*]. *Mysł Niepodległa* 1927 nr 846.

Niech nadal będzie „Wielkim Niemową” [art. w *Kino dla Wszystkich*]. L. BRUN: A jeśli Niemowa chce mówić? *Kino dla Wszystkich* 1929 nr 81.

Pułaski a Kościuszkę [art. w *Gaz. Warsz.*]. W. KONOPCZYŃSKI: Odpowiedź p. A. Nowaczyńskiemu. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 317.

Brudy i burdy [art. w *Gaz. Warsz.*]. Rozprawa sądowa o „Brudy i burdy” przeciw „Gazecie Warszawskiej”. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 331, 338.

Tak zwana „Sprawa Marchlewskiego” [art. w *Polonii*]. A. Nowaczyński a Marchlewski. *Mysł Niepodległa* 1931 nr 1066.

Boy'szewizm [art. w *Gaz. Warsz.*]. A. ŚWIĘTORZECKI: Handlarz jęzorem. Rzecz o A. Neuwert-Nowaczyńskim i spółce w sprawie „Boy-szewizmu”. W-wa 1932.

List w sprawie Łucka [art. w *Wiad. Lit.*]. Mimoschodem. *Mies. Lit.* 1931 nr 16.

Mierosławski czeka [art. w *Głosie*]. K. BROSS: L. Mierosławski winien czy nie winien? *Głos* 1936 nr 1, 3-5, 11-13.

Wieszczowie między sobą [art. w *Prosto z Mostu*]. J. SOKULSKI: Brzeżany-Ujejski-Pol. *Prosto z Mostu* 1936 nr 50.

Ondraszki i Juraszki [art. w *Wiad. Lit.*]. B. DUDZIŃSKI: Jak to nazwać. *Światło* 1937 nr 1.

Po ostatnich występach pana Sieroszewskiego [art. w *Tęczy*]. J. KISIELEWSKI. *Tęcza* 1937 nr 10-11.

Huntman [art. w *Prosto z Mostu*]. A. MADAJ: Stosunek do mniejszości. *Prosto z Mostu* 1938 nr 47.

Tajemnica Mahatmy [art. w *Prosto z Mostu*]. A. JANTA-POLCZYŃSKI: Żydzi w Indiach. *Prosto z Mostu* 1939 nr 26.

Recenzje prac edytorskich

Mocarstwo anonimowe. M. W. [M. WIERZBIŃSKI]. *Rzeczpospolita* 1921 nr 303 wyd. por. — M. N. *Kur. Poz.* 1921 nr 272. — A. CHUDOGĘBA: Czego A. Nowaczyń-

ski jeszcze nie napisał — ale co napisze na pewno, gdy się pokłóci z „Rzeczpospolitą” i „Gazetą Poranną” w kwestiach dolarotaktycznych. Mocarstwo anonimowe. *Głos* 1921 nr 32.

Dokumenty historyczne z wojny europejskiej. T. GLUZIŃSKI. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 152. — S. *Przeł. Wszepol.* 1922 nr 396-398. — K. SMOGOSZEWSKI:

A travers les livres polonais. *Le Monde Slave* (Paryż) 1928 nr 5 s. 313-314.

Recenzje wyborów w przekładach

Polnische Eulenspiegeleien. J. TIMM. *Mickiewicz-Blätter* (Heidelberg) 1962 z. 20/21. — Sg [K. SCHNOERING]. *Deutsch-polnische Hefte* (Düsseldorf) 1964 nr 5.

NOWICKI FRANCISZEK HENRYK SIŁA (1864–1935)

Pseud. i krypt.: EFEN; F. N.; LUDOMIL; SAB. KOR. [?].

Poeta.

Ur. 29 stycznia 1864 w Krakowie. Syn Maksymiliana, profesora zoologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kształcił się w Uniwersytecie Jagiellońskim. Należał do młodzieży zgrupowanej przy czasopiśmie *Ognisko*, był prezesem Czytelni Akademickiej. W 1890 został wydalony z uniwersytetu za agitację socjalistyczną. Studia ukończył w Wiedniu. Pracował początkowo jako urzędnik magistratu we Lwowie, a od 1894 uczył w gimnazjum w Tarnowie, następnie Stanisławowie, Lwowie i od 1911 Krakowie. Był działaczem Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. W 1901-1906 wyznaczył, wspólnie z ks. Gadowskim, szlak Orlą Perc w Wysokich Tatrach. Jego imieniem nazwano jedną z przełęcz w masywie Buczynowych Turni. W 1924 przeszedł na emeryturę. Pod koniec życia zamieszkał na stałe w górach, u podnóża Babiej Góry, w Zawoi. Zmarł tam 3 września 1935.

TWÓRCZOŚĆ

1. Krzyżacy. Kr. [1886]. [Wiersz]. Przedr. zob. poz. 3.

Przedr. z małymi zmianami pt. Wygnaniec. Poemat przez Sab. Kor. Lw. 1887.

2. Wiersz (konkursowy) na uczczenie pamięci Adama Mickiewicza. Kr. 1889. Przedr. pt. Apoteoza. Zob. poz. 3 i Wyd. zbior.

3. Poezje. Lw. 1891. Wyd. 2 powiększone pt. Pieśni czasu. Poezje. [Przedmowa:] T. Pini. Tarnów 1904. Zob. też Wyd. zbior. Zawartość: tu cykle: Tatrzy: I. Obrazy pustyni. (*Kłosa* 1887 nr 1145-1148), II. Tragedie pustyni. (*Tyg. Ilustr.* 1888 nr 298 s. 77-78), — Pieśni czasu. (Tu m.in. Apoteoza. Zob. poz. 2).

W wyd. 2 dodano wiersze ogł. w czasopismach oraz wiersz *Krzyżacy*. (Zob. poz. 1).

Przekłady wierszy

ros.: N. Makrigin: W podziemnych głębinach. *Slawianskije izwiestija* 1908 nr 7 s. 374; Tatrzy. I. [inc.] W dali... jakby ciągnący ławą huf kresowy...: N. Makrigin. *Slawianskije izwiestija* 1909 nr 1 s. 101-102.

Wiersze i opowiadania ogłaszał w czasopismach: *Bibl. Warsz.* (1881), *Biesiada Lit.* (1884-1885; tu: Turnia Jastrzębia. Opowieść tatrzańska. 1884 nr 33-35; Fedor. Opowieść huculska. 1885 nr 1-7), *Dzien. Lud.* (1934), *Gaz. Zakopiańska* (1933), *Ilustracja Pol.* (1902), *Kłosa* (1887), *Krytyka* (1899), *Kur.*

Stanisławowski (1901), *Kur. Zach.* (1921), *Młoda Polska* (1925), *Naprzód* (1892, 1934; tu m.in. U wrót ludowych. 1892 nr 9), *Nasz Kraj* (1911), *Nowa Reforma* (1925), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1922), *Ognisko* (1889), *Pol. Czerwony Krzyż* (1925), *Promień*, *Przeł. Czernowiecki* (1883; tu debiut), *Przeł. Zakopiański* (1901), *Świat* (1888-1892), *Tydzien dod. Kur. Lw.* (1893; tu opowiadanie: Wilia Bożego Narodzenia przy Morskim Oku. Nr 2-4), *Tyg. Ilustr.* (1888, 1899), *Verba Veritatis* (1933), *Wierchy, Zakopianin* (1899), *Zdrojowiska* (1898), *Zjednoczenie* (1905-1906; tu: Pamiątniki. 1905 nr 4-5, 1906 nr 3-5).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Lw. 1909; wyd. 2 Poz. [1923], *Czołem*. Lw. 1900, *Lutnia rob. Kr.* 1906, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Spr. Dyrektora c. k. gimn. wyższego w Rzeszowie za r. 1885, toż... za r. 1889, Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Wybór poezji Młodej Polski*. Ułożył W. Feldman. Kr. 1903; wyd. 2 przerobione i uzup. W-wa [1918].

Rkps wiersza pt. U wrót ludowych. *Bibl. Nar.* sygn. 2676.

Przekłady

1. T. Koerner: *Zriny*. Tragedia w 5 aktach. Przekład wierszem miarowym. *Spr. Dyrek.*

tora c. k. gimn. wyższego w Rzeszowie za r. 1885, toż... za r. 1889 i odb. Rzeszów 1889.

Współtłumacz J. Winkowski; w przekładzie F. Nowickiego akt I-II.

2. J. W. Goethe: Herman i Dorota. Złoczów 1902. Zob. też Wyd. zbior.

Wydania z b i o r o w e

Wybór poezji. Wyboru dokonała, wstępem, przypisami i notą wydawcy opatrzyła M. Podraza-Kwiatkowska. Kr. 1960.

Z a w a r t o ść: zob. Twórczość poz. 3 wyd. 2 pt. Pieśni czasu, z drobnymi zmianami, oraz: J. W. Goethe: Herman i Dorota: VIII. Melpomene (fragm.; całość zob. Przekłady poz. 2).

L i s t y i m a t e r i a l y

1. Do B. Wysłoucha z 1888. Rkps Ossol. sygn. 7180/II.

2. Do W. Szukiewicza z 1891. Rkps Ossol. sygn., 7194/II.

3. Do M. Szukiewicza 5 listów z 1892-1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8816 III.

4. Do S. Witkiewicza 2 listy z 1893-1898. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem, Arch. Witkiewicza.

5. Do W. Orkana 3 listy z 1922. Rkps Bibl. Jagiel. Koresp. W. Orkana 8623.

6. Do J. Zachemskiego z 1934. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem nr inw. 129.

7. Do F. Hoesicka list b. d. Rkps Bibl. Nar. 2690.

8. Od W. Orkana bruliony 2 listów z 1912. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8642 III.

9. Notatki autobiograficzne oraz rkps wiersza pt. Tatry. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

O P R A C O W A N I A

P. CHMIEŁOWSKI. *Przew. Nauk. i Lit.* 1901; przedr. w książce: Najnowsze prądy w poezji naszej. Lw. 1901 s. 48-49; oraz wyd. nast. — E. BORECKI. *Promień* 1902 nr 1 s. 14-18. — T. GRABOWSKI: Poezja polska po r. 1863. Kr. 1903 s. 233-235. — K. TETMAJER: Poeci Tatr. *Nowa Reforma* 1905 nr 26; przedr. w książkach: Szkice. Kr. 1910 s. 186-188; Notatki literackie. W-wa 1916 s. 14-16. — js. *Kur. Stanisławowski* 1906 nr 1106 [spr. z odczytu A. Cehaka o F. Nowickim]. — A. STODOR [A. CEHAK]: U świtu Młodej Polski. *Nasz Kraj* 1908 s. 113-116, 129-131. — W. BOROWY: Wisła w poezji polskiej. W-wa 1922; przedr. w książce: Kamienne rękawiczki. W-wa 1932. — I. DASZYŃSKI: Pamiętniki. T. 1. Kr. 1925 passim; wyd. 2 W-wa 1957. — W. FOLKIEŃSKI: Sonet

poliski. Kr. 1925 BN I, 82 s. 193. — A. GAŁIŃSKI: Tatry w poezji polskiej. F. Nowicki. W książce: Młoda Polska. Łódź 1928. — O. Z.: Tatry w poezji polskiej. *Kur. Podhalański* 1928 nr 31. — Poeta cudów tatrzańskich. *Światowid* 1932 nr 50.

J. BIELATOWICZ: Związek Podhalań c z i F. Nowickiego. *Głos Podhala* 1934 nr 7. — K. CZACHOWSKI: Poeta sonetów tatrzańskich. W 70 rocznicę urodzin F. H. Nowickiego. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 5 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — H. W. WOLNOMYŚLIŁCIEL *Pol.* 1934 nr 11. — E. HAECKER: F. Nowicki. *Dzien. Lud.* 1934 nr 22. — E. HAECKER. *Naprzód* 1934 nr 22. — W. K. [W. KRYGOWSKI]: 70-lecie urodzin F. Nowickiego. *Wierchy* 1934. — A. SCHROEDER: Piewca majestatu Tatr. *Czas* 1934 nr 26. — S. STWORA: 70-lecie urodzin autora „Sonetów tatrzańskich”. *Tempo Dnia* 1934 nr 20. — W. holdzie piewcy Tatr. *Kur. Powsz.* 1934 nr 34. — Piewca Tatr. *Światowid* 1934 nr 7. — Listy i wspomnienia. *Tempo Dnia* 1934 nr 29.

(Nekrologi i wspomnienia pośmiertne): K. CZAPIŃSKI: F. Nowicki poeta Tatr. *Naprzód* 1935 nr 283; K. CZAPIŃSKI: Wspomnienie pośmiertne. *Robotnik* 1935 nr 282; F. GODLEWSKI: O F. Nowickim jako działaczu. *Kur. Lw.* 1935 nr 337; przedr. *Mysł Nar.* 1935 nr 45; (p. g.) [P. GRZEGORCZYK]: Zgon poety. *Warsz. Dzien. Nar.* 1935 nr 104; J. JANOWSKI: Z powodu śmierci poety Tatr. *Czas* 1935 nr 251; W. K. [W. KRYGOWSKI]: F. Siła Nowicki. Wspomnienie pozgonne. *Wierchy* 1935; J. G. PAWLIKOWSKI: F. Nowicki. *Mysł Nar.* 1935 nr 45-47; St. St. *Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 247; G. SUSKI. *Gaz. Podhalańska* 1935 nr 23; *Kur. Lw.* 1935 nr 331; Zgon poety tatrzańkiego. *Światowid* 1935 nr 36; Zgon poety tatrzańkiego. *Tempo Dnia* 1935 nr 243; *Taternik* 1935/1936 z. 1 s. 29.

W. ORKAN: F. Nowicki. W książce: Czantoria i pozostałe pisma literackie. W-wa 1936 s. 174-191 oraz wyd. nast. — A. PIĘTKOWA: Ze wspomnień młodości Franka Nowickiego. *Kalendarz Brata Alberta*. Kr. 1936 s. 91-92. — L. RATH: Proces „Ogniska” w Krakowie. *Wiad. Lit.* 1938 nr 49. — T. MIKULSKI: F. Nowicki. *Ziemia* 1939 nr 1. — K. PIOTROWSKI: O grobowiec poety. *Dzien. Pol.* 1946 nr 232 s. 5. — *Młoda Rzeczpospolita* 1946 nr 12 s. 5. — DEMBOW: F. Nowicki — zapomniany poeta. *Gaz. Zach.* 1948 nr 146 s. 4. — F. Nowicki. W: *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim. Oprac. J. W. Gomulicki. T. 3. W-wa 1954 s. 400-401; wyd. 2 W-wa 1956. — A. PIOTROWSKI: Poeta Tatr — F. H. Nowicki *Echo Tyg.* 1955 nr 36. — J. PASZKIEWICZ. *Polonistyka.* 1959 nr 3. — J. PASZKIEWICZ.

Świat 1959 nr 23. — M. PODRAZA-KWIATKOWSKA: Wstęp do książki: F. Nowicki: Wybór poezji. Kr. 1960 s. 5-22. — J. BUSZKO: Ruch socjalistyczny w Krakowie 1890-1914 na tle ruchu robotniczego w zachodniej Galicji. Kr. 1961 passim. — J. MYŚLIŃSKI: Czytelnia Akademicka i Ogólnisko. W: *Studia z dziejów młodzieży Uniwersytetu Krakowskiego od Oświecenia do połowy XIX w.* T. 1. Kr. 1964 passim. — F. Nowicki. W: *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965 s. 455. — M. PODRAZA-KWIATKOWSKA: F. Nowicki. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski.* T. 1. W-wa 1968 s. 379-386. — J. DUBISKI: Zapomniane mogiły. *Wierchy* 1969 s. 297-298.

Poezje. R. SKRZYCKI [R. DMOWSKI]: Z młodego Parnasu. *Głos* 1891 nr 10 s. 113. — SIGMA [W. ŁOZIŃSKI]. *Trybuna* 1891 nr 29. — (p.) [Z. PRZESMYCKI]. *Świat* 1891 nr 9. — **. *Myśl* 1891 nr 2. — *Czas* 1891 nr 46. — *Kur. Pol.* 1891 nr 65. — T. PINI: „Tatry” F. Nowickiego. W książce: *Nasza współczesna poezja.* Lw. 1902 s. 115-136. — JAN STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1905 t. 1 s. 151-153; przedr. w książce: *Szkice krytyczne.* Lw. 1906 s. 148-154. — W. BUKOWIŃSKI. *Kur. Codz.* 1905 nr 257.

Wybór poezji. J. J. LIPSKI. *Twórczość* 1961 nr 2.

NOWIŃSKI JÓZEFAT (1863 – 1906)

Krypt.: EM-JOT; EMJOT; ***; ponadto przypuszczalnie: N. J.

Krytyk, dramato- i powieściopisarz.

Ur. 26 listopada 1863 w Hordijówce powiatu lipowieckiego w guberni kijowskiej. Do gimnazjum uczęszczał w Odessie. Następnie wyjechał do Paryża, gdzie studiował filozofię i ekonomię polityczną. Po powrocie do kraju zamieszkał w Warszawie i współpracował jako krytyk literacki i recenzent z *Atenium*, *Głosem* i *Życiem* (warszawskim). Zajmował się również pracą pedagogiczną wyjeżdżając na wieś jako nauczyciel domowy. Zmarł śmiercią samobójczą 21 lipca 1906 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Niewolnik i sultanka. Scena z dramatu. *Życie* 1889 nr 5-10.

2. Świąkera i inne nowele. W-wa 1897.

Zawartość: Świąkera. (*Głos* 1896 nr 18-21); Wróbel. (*Atenium* 1889 t. 2 s. 547-559); Przeszłość (*Życie* 1889 nr 39-42); Podwójne bogactwo. (*Tyg. Mód i Powieści* 1891 nr 6-8); Współlokator.

3. Biała gołąbka. Poemat dramatyczny w 5 aktach. Ogl. fragm.: *Głos* 1899 nr 16; *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 16 s. 304; *Tyg. Pol.* 1899 nr 15. Wyst. Kr. 17 kwietnia 1899. Wyd. osob. całości W-wa 1899, część nakładu rozprowadzona w 1899 jako t. 19-20 bezpłatnego dod. do *Gaz. Pol.*

Odnaznaczony drugą nagrodą na konkursie im. I. Paderewskiego w 1899 w Warszawie.

4. Sienkiewicz. *Tyg. Mód i Powieści* 1900 nr 40-49 (fragm.). Wyd. osob. całości W-wa 1901.

Szkic krytyczny.

5. Biedna kuzynka. *Tyg. Mód i Powieści* 1901 nr 49-52.

Nowela.

6. Życie i marzenie. Powieść współczesna. *Atenium* 1901 t. 1-2; *Kur. Codz.* 1901 nr

10-209; *Kur. Lw.* 1901 nr 73-269. Wyd. osob. Lw. 1902. Wyd. nowe Lw. 1914.

7. Marzenie o szczęściu. Dialog. W: *Melitele. Noworoczn. lit.* Kr. 1902 s. 207-220.

8. Stanisław Przybyszewski. Szkic biograficzny. *Wędrowiec* 1902 nr 7-18. Wyd. osob. W-wa 1902.

9. Ku bytowi. Lw. 1906.
Nowela.

10. Czarna gwiazda. Nie druk.

Utwór dramatyczny złożony w dyrekcji teatru lwowskiego.

11. Na śmierć i życie. Nie druk.

12. Miłość i rozpusta. Nie druk.

Rękopisy wierszy: z 1896 — [inc.] Tak bym pragnął ci, Pani... Bibl. Nar. sygn. I 5794; z 1901 — [inc.] Pani tak lubi rymy! Bibl. Jagiel. sygn. 7820 IV₂.

Poezje, opowiadania, artykuły i recenzje zamieszczał w czasopiśmie: *Atenium* (1889, 1892, 1894-1897, 1900-1901; tu m.in.: Maria Konopnicka. 1894 t. 1 s. 305-351; Dygasiński jako beletrysta. 1897 t. 2 s. 532-560), *Echo Lit. dod. Dzien. Pol.* (1898), *Gaz. Pol.* (1890-1891, 1894, 1898-1900, 1902), *Głos* (1895-1900, tu m.in.: Walczaki. Nowela.

1897 nr 48-52; oraz rec. teatr. i lit. m.in.: H. Sienkiewicz: Quo vadis? 1896 nr 32-34; B. Prus: Faraon. 1897 nr 15-21), *Głos Radomski* (1906), *Kłosa* (1882, 1888, 1890; tu debiut), *Kur. Codz.* (1901, 1903), *Kur. Lw.* (1901), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1889), *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* (1903), *Przyj. Dzieci* (1897), *Słowo Pol.* (1906; tu: Do źródeł duszy polskiej. Nr 39, 41 [tekst odczytu o książce Micińskiego]), *Tyg. Ilustr.* (1899-1900), *Tyg. Mód i Powieści* (1891-1892, 1900-1901; tu m.in.: Kartki z notatnika podróżnego. 1900 nr 50-52), *Tyg. Pol.* (1899), *Tyg. Ilustr.* (1899), *Wędrowiec* (1901-1902), *Wieczory Rodzinne* (1899; tu: Grymaśnica. Opowiadanie z życia. Nr 17), *Wiek* (1898-1899), *Zgoda* (1903), *Życie* (1889-1891, tu rubr.: Przegląd literacki).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Melitele. Noworoczn. lit. Kr.* 1902, *Pisanka*. W-wa 1900, *Sami sobie*. W-wa 1900, *Zakopianka. Jednodniówka*. Zakopane 1901.

Przekłady

H. Ch. Andersen: Bajki i opowiadania. W-wa 1892.

Pod krypt.:*.*.

Listy i materiały

1. Do B. Wysłoucha z 1900 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 7180/II.

2. Dopisek na liście A. Pileckiego do T. Jaroszyńskiego z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 6358.

3. Do S. Masłowskiego 5 listów z 1905-1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7266.

4. Do Komitetu warszawskiej kasy przeznaczonej i pomocy dla literatów i dziennikarzy z 1906. Ogl.: List śp. J. Nowińskiego. *Słowo Pol.* 1906 nr 334.

5. Do J. Bojki b. d. Rkps Ossol. 13475/I.

6. 4 listy od: I. Chrzanowskiego z 1900, A. Dygasińskiego z 1899, J. Karłowicza z 1900, Z. Przesmyckiego z 1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7820 IV₂. Od A. Dygasińskiego ogl. w książce: A. Dygasiński: Listy. Wr. 1972.

7. Zamiast odpowiedzi p. J. Nowińskiemu (brulion ręką K. Tetmajera) z 14 maja 1899; Z powodu felietonu p. J. Nowińskiego „Idealny poeta” (brulion ręką K. Tetmajera) z 17 maja 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2989.

OPRACOWANIA

jb.: Dwaj nagrodzeni. *Kur. Codz.* 1899 nr 90.

(Nekrologi): B. K. *Gaz. Pol.* 1906 nr 197; W. [W. DĄBROWSKI]. *Słowo Pol.* 1906 nr 327; JERZY ORWICZ [N. DZIERŻKÓWNA]:

Garść kwiatów na mogile J. Nowińskiego. *Nasze Kłosa* 1906 nr 35; (Zi) [H. ZBIERZCHOWSKI]. *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 4; *Biesiada Lit.* 1906 nr 33 s. 136; *Dzien. Kijowski* 1906 nr 131; *Dzwon Pol.* 1906 nr 193; *Gaz. Lw.* 1906 nr 168; *Głos Narodu* 1906 nr 352 s. 5; *Głos Radomski* 1906 nr 56; *Górnoślązak* 1906 nr 170; *Kur. Lw.* 1906 nr 199, nr 201; *Kur. Warsz.* 1906 nr 200; *Nowa Reforma* 1906 nr 165; *Nowości Ilustr.* 1906 nr 31; *Słowo Pol.* 1906 nr 328, 334; *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 30 s. 591; *Tyg. Mód i Powieści* 1906 nr 29 s. 342; *Z Dnia na Dzień* 1906 nr 26; *Zgoda* 1906 nr 33; *Ziemia Lubel.* 1906 nr 176.

List śp. J. Nowińskiego. *Słowo Pol.* 1906 nr 334 [wyjaśniający powody samobójstwa]. J. Nowiński. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965.

Sprawozdania z odczytów. LEO: Paryż. Odczyt o Sienkiewiczu. *Głos* 1900 nr 21 s. 326; Sprostowanie. *Głos* 1900 nr 24 s. 372; MNOW. [M. NOWICKI]: Z sali odczytowej. *Nasz Kraj* 1906 nr 3; S[W. STRUSIŃSKI]. *Słowo Pol.* 1906 nr 19; *Słowo Pol.* 1906 nr 29. („Do źródeł duszy polskiej” — Micińskiego); J. K. [J. KLEINER]. *Słowo Pol.* 1906 nr 180 (Odczyt o „Królu Duchu”).

Świekra. W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 274. — K. PRZYBYLSKI. *Kur. Niedzielną* 1896 nr 11. — *Przegl. Tyg.* 1896 nr 48. — Al. *Przegl. Lit.* 1897 nr 3. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 136. — HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1897 nr 3. — W. BUKOWIŃSKI. *Bibl. Warsz.* 1898 t. 1 s. 174-175.

Biała gołąbka. b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1899 nr 139. — (St.) [L. BRUNER]. *Krytyka* 1899 s. 237-238. — H. C. [H. CBYSSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1899 nr 23-24. — W. JABŁONOWSKI. *Głos* 1899 nr 34. — F. KONECZNY: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1899 t. 133 s. 143. — (—) [A. LANGE]. *Głos* 1899 nr 16. — W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1899 nr 138. — Z. SARNECKI. *Gaz. Pol.* 1899 nr 137. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 16 s. 7-9. — *Kraj* 1899 nr 21 s. 44. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1899 nr 141. — *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 14 s. 264. — BR. GBR. [B. GUBRYNOWICZ]. *Przyj. Młodzieży* 1900 nr 3. — A. NOWACZYŃSKI: Dramat polski XIX w. *Ateneum* 1900 t. 3 s. 10-11. — Nasi artyści za granicą. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 16 s. 189.

Sienkiewicz. A. CHOLONIEWSKI: Czar-no i białe o Sienkiewiczu. *Krytyka* 1901 t. 1 s. 305-307. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1901 t. 140 s. 318-320. — M. MASSONIUS. *Książka* 1901 s. 176-177. — PERTINAX. *Głos Lit. i Spół.* 1901 nr 7. — *Życie i Sztuka dod. Kraju* 1901 nr 2 s. 24. — A. DROGOSZEWSKI.

Prawda 1902 nr 11. — A. MAZANOWSKI. *Pam. Lit. R. 1* (1902) s. 179-181.

Życie i marzenie. A. S. *Tyg. Mód i Powieści* 1902 s. 412-413. — H. GALLE. *Książka* 1902 s. 86. — g [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 33 s. 659-660. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Listy literackie z Warszawy. *Gaz. Lw.* 1902 nr 177. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 173. — WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1902 z. 15 s. 502-503. — L. WŁODEK. *Wiek* 1902 nr 147. — A. W. [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1902 nr 116. — *Gaz. Pol.* 1902 nr 146. — *Przeegl. Polit., Społ. i Lit.* 1902 nr 191. — *Przeegl. Tyg.* 1902 nr 24.

Stanisław Przybyszewski. S. BRZOZOWSKI. *Przeegl. Tyg.* 1902 nr 27. — I. CHRZANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 32 s. 629. — M. MASSONIUS. *Książka* 1902 s. 229-230. — L. WŁODEK. *Wiek* 1902 nr 182. — *Biesiada Lit.* 1902 nr 34 s. 160. — *Wędrowiec* 1902 nr 7-18.

Ku bytowi. J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* dod. *Ludzkości* 1907 nr 9. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1908 s. 65-66.

Recenzje przekładów

H. Ch. Andersen: Bajki i opowiadania. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1892 nr 10 s. 78-79.

O

OCHOROWICZ JULIAN (1850–1917)

Pseud. i krypt.: Dr J. O.; J. OWICZ; JULIAN MOHORT; MORTUS; O. JULJAN.

Publicysta.

Ur. w 1850 w Radzyminie. Syn Juliana, inspektora szkolnego, i Jadwigi z Sumińskich, znanej działaczki na polu pedagogicznym. Uczęszczał do gimnazjum w Lublinie, gdzie zaprzyjaźnił się z Aleksandrem Głowackim. Uzyskał maturę w 1866, a od 1867 studiował w warszawskiej Szkole Głównej. W 1869 zdobył I nagrodę wydziału filozoficzno-historycznego za rozprawę „Psychologiczne pytania XIX w. Cz. 1: Jak należy badać duszę?” Po zamknięciu Szkoły Głównej studiował na Uniwersytecie Warszawskim, który ukończył w 1872 ze stopniem kandydata nauk przyrodniczych. Dalsze studia odbył w Lipsku uzyskując w 1874 doktorat z filozofii na podstawie rozprawy „Bedingungen des Bewusstwerdens”. Od 1874 mieszkał w Warszawie i był do 1875 redaktorem odpowiedzialnym *Niwy*. Jesienią 1875 wyjechał do Lwowa. W 1876 habilitował się na Uniwersytecie Lwowskim, gdzie do 1881 prowadził wykłady z dziedziny psychologii i filozofii przyrody. Był jednym z założycieli, a od 1876 członkiem honorowym Towarzystwa Czytelni Akademickiej we Lwowie. W 1877 należał do komitetu redakcyjnego pisma *Tydzień Literacki, Artystyczny, Naukowy i Społeczny*. W 1881-1882 pełnił obowiązki zastępcy prezesa Koła Literacko-Artystycznego we Lwowie. W 1884-1887 przebywał w Paryżu, zajmował się badaniami nad magnetyzmem i hipnotyzmem. Z tego okresu pochodzą też jego wynalazki telefonu magnetycznego i termomikrofonu. Po 1890 przebywał w Warszawie. W 1900 był prezesem Warszawskiej Kasy Literackiej. W tym roku przytułił się do Wisły na Śląsku. W 1907 był kierownikiem laboratorium Międzynarodowego Instytutu Psychologii w Paryżu. Żoną jego była Maria z Leszczyńskich. Zmarł 1 maja 1917 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Psychologiczne pytania XIX w. Cz. 1: Jak należy badać duszę? Czyli o metodzie badań psychologicznych. W-wa 1869; Cz. 2: Miłość, zbrodnia, wiara i moralność. Kilka studiów z psychologii kryminalnej. W-wa 1870; Cz. 3: O wolności woli. W-wa 1871.

Rkps Ossol. sygn. 13364 II.
Przekład ros.: Cz. 2: A. Jelski. Mińsk 1876.

2. Duch i mózg. Studium psycho-fizjologiczne. *Niwa* 1872 t. 1 s. 4 i nn. i odb.

3. Wstęp i ogólny pogląd na filozofię pozytywną. W-wa 1872 *Bibl. Filoz. Pozytywnej*.

4. O kształceniu własnego charakteru. W-wa 1873. Wyd. nowe popr. W-wa 1907.

5. Bedingungen des Bewusstwerdens. Lipsk 1874.
6. O zasadniczych sprzecznościach, na których się wspiera cała nasza wiedza o wszechświecie. W-wa 1874.
Odczyt wygł. w W-wie 1873.
Przekłady: niem.: S. Glatstern. 1874, rkps Ossol. sygn. 13370/II—ros.: A. Jelaki. Mińsk 1877.
7. Z dziennika psychologa. Wrażenia, uwagi i spostrzeżenia w ciągu dziesięciu lat spisane. W-wa 1876.
O twórczości poetyckiej ze stanowiska psychologii. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* 1877 nr 35-45. Wyd. osob. Lw. 1877. Wyd. nowe popr. W-wa 1914 pt. Liryczna twórczość poetów. Szkic psychologiczny. (Tu dołączone: Między snem a czuwaniem. Szkic psychologiczny. *Bluszcz* 1880).
10. O zjawiskach zdwojenia w życiu duchowym człowieka. *Kosmos* i odb. Lw. 1877.
11. Pogadanki i spostrzeżenia z dziedziny fizjologii, psychologii, pedagogiki i nauk przyrodniczych. W-wa 1879.
12. Bezwiedne tradycje ludzkości. Studium z psychologii historii. *Ateneum* 1880 t. 2 s. 226-255, 478-511. Wyd. osob. W-wa 1898.
13. Wiedza tajemna w Egipcie. Opowiadanie historyczno-przyrodnicze. — Istota bytu. Legenda historyczno-filozoficzna. Ogl. fragm. *Dla Zagrzebia*. Lw. 1881. Wyd. osob. całości. W-wa 1898 (przedmowa: I. Matuszewski).
Rkps Istoty bytu — Ossol. sygn. 13366/I.
Przekład ros.: Istota bytu. M. Waldien. *Siewier* 1900 nr 12.
14. De la suggestion mentale. Paryż 1887. Wyd. 2 Paryż 1889.
15. Odczyty o magnetyzmie i hipnotyzmie. Petersburg. 1890.
Przekład niem.: Feilgenhauer. Lipsk 1897.
16. Fizjologia wyścigów konnych w ich stosunku do krajowej hodowli koni. Projekt reformy. *Kur. Warsz.* 1896 nr 282-293 z przerwami; *Gaz. Rolnicza* 1896 nr 46-52, 1897 nr 1-10 (pt. Hodowla koni i dzisiejsze wyścigi). Wyd. osob. W-wa 1897.
Wyd. osob. jest zmienioną redakcją obu cykli artykułów.
17. Przelotne wrażenia z podróży do Rzymu. W-wa 1899.
18. Metoda w etyce. *Przeł. Filoz.* 1906 nr 1 i odb. Wyd. osob. W-wa 1906.
Rozprawa nagrodzona na konkursie *Przeł. Filoz.*
19. Pierwiastki charakteru narodowego. Szkic z psychologii i kultury pierwotnej Słowian centralnych. W-wa 1907.
20. Zjawiska mediumiczne. Cz. 1-3. W-wa 1913; cz. 4-5. W-wa 1914.
21. Pierwsze zasady psychologii. W-wa 1916.
22. Psychologia i medycyna. Seria I-II. W-wa 1916-1917.
23. Psychologia, pedagogika, etyka. Przyczynki do usiowań naszego odrodzenia narodowego. Seria I. W-wa 1917.
- Rekopisy utworów: Hipnotyzm i lekarze. *Bibl. Nar.* sygn. 5375; *Psychologia uczuć*. T. 1. *Bibl. Uniw. Warsz.* depozyt Tow. Nauk. Warsz. sygn. 206.
Nadto szereg drobnych prac z dziedziny psychologii, medycyny, logiki i etyki. Rkps Ossol. sygn. 13366-13367 oraz 113 zeszytów dzienników i notatek sygn. 13357 I, II.
- Artykuły naukowe i publicystyczne oraz wiersze zamieszczał w czasopismach: *Annales des Sciences Psychiques, Ateneum* (1879-1880, 1884-1885), *Biesiada Lit.* (1902, 1908, 1916), *Bluszcz* (1880, 1910), *Dictionnaire de Psychologie, Dzień* (1909), *Gaz. Pol.* (1902), *Gaz. Rolnicza* (1886, 1896), *Kosmos* (1877, 1880, 1882), *Kraj* (1888; tu: Z historii magnetyzmu i hipnotyzmu. Nr 3-5), *Kur. Codz.* (1897; tu: Przed trzydziestu laty. Nr 1), *Kur. Lubel.* (1869; tu wiersz: Karnawał duszy. Nr 19), *Kur. Warsz.* (1881, 1887, 1894, 1896, 1902, 1914, 1917), *Lechita* (1907), *Niwa* (1872-1875, 1878-1881, 1893; tu rubr.: Bibliografia i informacja. 1874; Kronika przyrodnicza. 1878-1880; Pogadanki o nowościach przyrodniczych. 1881), *Opiekun Domowy* (1871-1875; tu m.in. wiersz pt. Naprzód. 1873 nr 1), *Polak na Obczyźnie* dod. *Dzien. Berlińskiego* (1902), *Prace z Psychologii Doświadczalnej, Przeł. Filoz.* (1901), *Przeł. Lit. dod. Kraju* (1888), *Przeł. Tyg.* (1867, 1875; tu debiut w 1867), *Słowo Pol.* (1911), *Świat* (1889, 1891), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (ok. 1877), *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* (1876-1878), *Tydzień Pol.* (1879), *Tyg. Ilustr.* (1870, 1881, 1892-1893, 1896, 1898, 1900, 1902, 1917; tu m.in. wiersz pt. W dzień walki. 1870 nr z 1 października), *Tyg. Pol.* (1900), *Tyg. Powsz.* (1880), *Tyg. Wielkop.* (1871-1873), *Wędrowiec* (1891), *Wiek, Życie* (1897-1898).
- Ponadto w ksiązkach i wydawnictwach zbiorowych: E. Biernacki: *Istota i granice wiedzy lekarskiej*. W-wa 1899 (przedmowa), *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *Dla Zagrzebia*, Lw. 1881, G. Doliński: *Jak u nas chowano*

dzieci, zarys dziejów pedagogiki polskiej. W-wa 1899 (przedmowa), E. Foa: Polowanie na grubego zwierza w Afryce środkowej. W-wa 1899 (przedmowa), S. Hedin: Przez pustynie Azji. W-wa 1900 (przedmowa), H. Lachambre i A. Machuron: Wyprawa Andréego do bieguna. W-wa 1898 (przedmowa), *Ognisko. Książka zbior.* W-wa 1882, R. Plenkwicz: Kształcenie młodzieży, nauczanie początkowe i średnie. W-wa 1898 (przedmowa), K. Rengarten: Pieszko do Chin. Wrażenia z podróży. W-wa 1899 (przedmowa), A. Seidel: Transwaal i Boerowie. W-wa 1899 (przedmowa), J. Siemiradzki: Szlakiem wychodźców. Wspomnienia podróży po Brazylii. W-wa 1900 (przedmowa), E. Strumph: Obrazy Kaukazu. W-wa 1900 (przedmowa), *Szkola Główna Sienkiewiczów.* W-wa 1917 (tu: O H. Sienkiewicza ze stanowiska psychologii), *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej.* Kr. 1893 oraz przedmowy w innych książkach.

Przekłady

1. A. Quatrefages: Karol Darwin i jego poprzednicy. Studium nad teorią przeobrażeń. W-wa 1873.
2. T. Ribot: Współczesna psychologia pozytywna w Anglii. W-wa 1876.
3. G. le Bon: Psychologia rozwoju narodów. W-wa 1897 (z przedmową).
4. V. Hugo: Rzeczy widziane 1848-1849. Z niewydanych rękopisów w przekładzie i z przedmową. W-wa 1900.

Listy i materiały

1. Do J. Szujskiego 3 listy z 1871-1879. Rkps Ossol. sygn. 12185/II.
2. Do W. Bełzy 15 listów z 1871-1882. Rkps Ossol. sygn. 12420/I, 12422/I, 12423/I, 12425/I.
3. Do K. Libelta 7 listów z 1872-1875 (łącznie z listami ojca). Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6004 t. 2.
4. Bruliony 140 listów z 1872-1914. Rkps Ossol. sygn. 13363/II. Tu m.in. do: P. Chmielowskiego 3 listy z 1898; do red. *Przegl. Tyg.* 2 listy z 1904; do H. Siemiradzkiego z 1893; do H. Sienkiewicza list b.d.
5. Do J. Szujskiego z 1876. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7151.
6. Do nieznanego adresata z 1878. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2848.
7. Do J. Łepkowskiego z 1879. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6007/II.
8. Do Lubel. Tow. Lekarskiego z 1886. Rkps Bibl. H. Łopacińskiego w Lubl. sygn. 1339.

9. Do W. Barszczewskiej 17 listów z 1888-1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2848.

10. Do Z. Sarneckiego 2 listy z 1889 i b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6716.

11. Do J. Wolffa z 1896. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 37.

12. Do H. Dynowskiego 2 listy z 1900 i b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7883 III.

13. Do M. Szukiewicza z 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8816 III.

14. Do nieznanego adresata z 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

15. Do H. Sienkiewicza 2 listy z 1900 i 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8849.

16. Do Z. Przesmyckiego z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2857.

17. Do S. Dicksteina (?) z 1904. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. depozyt Tow. Nauk. Warsz. sygn. 225.

18. Do M. Geniusza z 1912. Rkps Bibl. Publ. W-wy Zbiory Geniusza.

19. Do W. L. Anczyca list i bilet b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262.

20. Do A. B. Brzostowskiego 2 listy b. d. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 48.

21. Do L. Kotarbińskiej list b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7043.

22. Do W. Reymonta list b. d. Rkps Ossol. sygn. 6978/II.

23. Do red. *Kraju.* Rkps Bibl. Nar. sygn. 8342.

24. Od różnych osób 532 listy z 1866-1916. Rkps Ossol. sygn. 13358/II-13362/II t. 1-5. Tu m.in. od następujących: E. Abramowskiego list b. d.; B. Aspisa z 1887; W. Bełzy 2 listy z 1880-1897; M. Biernackiego 2 listy z 1894; A. Głowackiego 4 listy z 1878-1899 (3 listy z 1896, 1897, 1899 ogł. K. Tokarzówna. *Pam. Lit.* R. 54 (1963) z. 1); Z. Kaczkowskiego z 1866; W. Lutosławskiego 3 listy z 1893-1896; I. Matuszewskiego 2 listy z 1893-1894; S. Sempołowskiej list b. d.; H. Siemiradzkiego 20 listów z 1892-1894; H. Struwe z 1897; K. Szaniawskiego z 1893; A. Szymańskiego z 1906; J. A. Święcickiego 5 listów z 1898-1913.

25. Od różnych osób listy z 1875-1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2848. Tu m.in.: T. T. Jeża z 1882; Z. Kaczkowskiego z 1885; W. Lutosławskiego z 1892; Z. Łuszczewskiej z 1882; B. Prusa 5 listów i bilet b. d. Ogl.: A. Głowacki (B. Prus): *Listy. Oprac.* K. Tokarzówna. W-wa 1959; H. Sienkiewicza 4 listy z 1883-1884 i b. d.; K. Tetmajera z 1900.

OPRACOWANIA

Bibliografię prac podają: J. OCHOROWICZ: Pierwsze zasady psychologii. W-wa 1916; R. WAJDOWICZ: J. Ochorowicz jako prekursor telewizji i wynalazca w dziedzinie telefonii. Wr. 1964.

A. ŚWIĘTOCHOWSKI. *Przeł. Tyg.* 1873 nr 2 [dot. wiersza pt. Naprzód]. — Odpowiedź p. Ochorowiczowi. *Przeł. Tyg.* 1876 nr 10. — L. SOWIŃSKI. *Kłosa* 1878 t. 2 s. 13. — Doświadczenia dra J. Ochorowicza. *Nowiny* 1881 nr 190. — Jeszcze o magnetyzmie z powodu doświadczeń prof. Ochorowicza. *Kur. Codz.* 1881 nr 223. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI: Jeden z wygnanych. *Pravda* 1882 nr 20. — *Kur. Por.* 1883 nr 20. — Z. SARNECKI: Doświadczenia Ochorowicza. *Kur. Warsz.* 1884 nr 6b. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Pozytywizm warszawski i jego główni przedstawiciele. *Niwa* 1885 nr 242-248. — I. G.: Dr J. Ochorowicz i jego wynalazki. *Biesiada Lit.* 1885 nr 18. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Warsz.* 1885 nr 88; przedr. Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 8. W-wa 1959. — *Tyg. Powsz.* 1885 nr 48. — W. GOMULICKI: Czary i czarodziej w wieku dziewiętnastym. *Kur. Warsz.* 1887 nr 289, 291. — E. PRZEWOŃSKI: J. Ochorowicz. Sylwetka. *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1887 nr 35. — M. BOHUSZ: Bez obłudy. *Głos* 1888 nr 13, 18, 29, 32, 35. — CHICIŃSKA: Z prasy. *Tyg. Powsz.* 1888 nr 20. — A. FABIAN: Dr fil. J. Ochorowicz i nauka. *Gaz. Lekarska* 1888 nr 23 i odb. — J. FINKELHAUS: Spoza kulis naukowego wodewilu. *Przeł. Tyg.* 1888 nr 21-22. — E. ORZESKOWA: Jeszcze w sprawie Ochorowicza. *Kur. Warsz.* 1888 nr 233. — POLICRATES: Polemika „Posła prawdy” z dr Ochorowiczem. *Niwa* 1888 nr 327. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1888 nr 79, nr 132, nr 145, nr 166; przedr. Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 11. W-wa 1961 [z komentarzem wydawcy]. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI: Liberum veto. *Pravda* 1888 nr 29. — K. ZAWISZA: P. J. Ochorowicz, dr filozofii, jako reformator medycyny. *Gaz. Lekarska* 1888 nr 23. — Słowo o poddawaniu myśli. Z powodu dzieła J. Ochorowicza. *Kronika Rodz.* 1888 nr 7. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1891 nr 32, nr 143; przedr. Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 13. W-wa 1963 [z komentarzem wydawcy]. — J. K. POTOCKI: Sentymentalny pozytywizm. *Głos* 1893 nr 27-29. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1893 nr 64, nr 201; przedr. Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 13. W-wa 1963 [z komentarzem wydawcy]. — B. RAJCHMAN: Odpowiedź p. Ochorowiczowi. *Kur. Warsz.* 1894 nr 7-8. — EKSDZIENNIKARZ [W. PRZYBOROWSKI]: Stara i młoda prasa. *Petersb.* 1897 s. 50-54. — K. KORWIN-PIOTROWSKI: Prasa polska na

przełomie dwóch stuleci. *Tyg. Pol.* 1900 nr 48. — *Księga pamiątek. zjazdu b. wychowañców b. Szkoły Głównej.* W-wa 1905. — O badaniach Ochorowicza. *Słowo Pol.* 1910 nr 5. — H. STRUWICZ: Historia logiki jako teorii poznania. W-wa 1911.

(Nekrologi i wspomnienia:) A. CYGIELSTREICH: J. Ochorowicz jako psycholog. *Przeł. Filoz.* 1917 z. 2/4; Z. HALPERN. *Przeł. Filoz.* 1917 z. 2/4; J. KOTARBIŃSKI: Zawsze młody. Ze wspomnień o J. Ochorowiczu. *Kur. Pol.* 1917 nr 123-124; W. M. KOZŁOWSKI. *Kur. Warsz.* 1917 nr 124; W. M. KOZŁOWSKI: Puścizna naukowo-literacka po J. Ochorowiczu. *Kur. Warsz.* 1917 nr 126; J. W. [J. WANTUŁA]. *Dzien. Cieszyński* 1917 nr 106-107; L. WŁODEK: Wizerunek duchowy Ochorowicza. *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 34; *Bluszcz* 1917 nr 19; *Kur. Pol.* 1917 nr 117, 120, 347; *Kur. Warsz.* 1917 nr 123.

T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu. Poz. 1934. — A. WANTUŁA: Ochorowicz w Wiśle. *Zaranie Śląskie* 1937 z. 3. — A. WANTUŁA: Moje wspomnienia o J. Ochorowiczu. *Zeszyty Wr.* 1950 nr 1-2. — J. KRAJEWSKI: J. Ochorowicz na tle pozytywizmu warszawskiego. *Spr. z Czynności i Posiedzeń PAU* 1951 nr 8. — Z. KOZARYNOWA: Wisła i Ochorowicz. Pustelnia filozofa. *Wiad.* (Londyn) 1952 nr 11, 13. — S. ŻEROMSKI: Dzienniki. T. 1-3. W-wa 1953-1956. — L. KRZYWICKI: Wspomnienia. T. 1-3. W-wa 1957-1959. — M. OSSOWSKA: Podstawy nauki o moralności. W-wa 1957.

J. KRAJEWSKI: J. Ochorowicz jako autor filozoficznego programu pozytywizmu warszawskiego. W: *Charisteria.* W-wa 1960 s. 143-158. — Odnalezione rękopisy J. Ochorowicza. *Ruch Filoz.* 1960/1961 z. 3. — J. WANTUŁA: Prus i Ochorowicz w Wiśle. W: *Wspomnienia o B. Prusie.* Zebrał i oprac. S. Fita. W-wa 1962. — J. BACULEWSKI: Poezja programowa wczesnego pozytywizmu. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 1. W-wa 1965 s. 211-232. — K. BORUŃ: Dr Ochorowicz a nauka. *Tyg. Demokratyczny* 1967 nr 11. — R. R. [R. ROSIAK]: Lubelskie sylwetki tysiąclecia. *Kur. Lubel.* 1967 nr 256. — J. SKARBEB: Koncepcja nauki w pozytywizmie polskim. *Wr.* 1968 [1967]. — E. WARZENICA: Pozytywistyczny „obóz młodych” wobec tradycji wielkiej polskiej poezji romantycznej. Lata 1866-1881. W-wa 1968. — B. SKARGA: J. Ochorowicz. Pozytywizm i okultyzm. *Człowiek i Światopogląd* 1969 nr 2. — K. TOKARZÓWNA, S. FITA: Bolesław Prus 1847-1912. Kalendarz życia i twórczości. W-wa 1969. — B. KRZYWOBŁOCKA: Prawdziwi pan Ochocki i Eusapia Palladino. W książce: *Delfina i inne.* W-wa 1970 i wyd. nast. — W. BOBROWSKA-NOWAK: J. Ochoro-

wicz na drogach i bezdrożach psychologii. *Kwart. Hist. Nauki i Techniki* 1971 nr 1. — J. KRAJEWSKI: Ochorowicz J. *Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy*. Wr. 1971. — *Bibliogr. filozofii pol. 1865-1895*. W-wa 1971. — W. BOBROWSKA-NOWAK: Charakterystyki osobowościowe jako forma poznania człowieka w dziennikach J. Ochorowicza. *Przeł. Nauk. Uniw. Śląskiego* 1972 nr 1. — S. DZIAMSKI: U źródeł marksistowskiej filozofii nauk społecznych w Polsce. W-wa 1972. — *Z historii filozofii pozytywistycznej w Polsce. Ciągłość i przemiany*. Wr. 1972. — W. BOBROWSKA-NOWAK: Początki polskiej psychologii. Wr. 1973.

Sprawozdania z odczytów: W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1873 nr 238 (O zasadniczych sprzecznościach...). — *Przeł. Tyg.* 1876 nr 11; *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 11 (O wrażeniach zmysłowych). — A. K. TYG. *Mód i Powieści* 1893 nr 12; I. MATUSZEWSKI. *Przeł. Tyg.* 1893 s. 139; Z. PIETKIEWICZ. *Prawda* 1893 nr 12; *Kur. Por.* 1893 nr 72, 74, 76, 78 (Tajemnicza wiedza kapłanów egipskich). — bl. *Niwa* 1894 nr 6; Z. PIETKIEWICZ. *Prawda* 1894 nr 15 (Koń ze stanowiska psychologii). — H. CEYSINGER. *Tyg. Mód i Powieści* 1896 nr 4-5; I. MATUSZEWSKI. *Przeł. Tyg.* 1896 s. 34; P. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1896 (O mediumizmie). — *Słowo Pol.* 1912 nr 126, 128 (O mediumizmie).

Wstęp i ogólny pogląd na filozofię pozytywną. H. GOLDBERG. *Bibl. Warsz.* 1873 t. 1 s. 348.

Z dziennika psychologa. G-g. *Przeł. Kryt.* 1875 s. 454. — J. PRACKI. *Opiekun Domowy* 1875 nr 52. — H. STRUVE. *Ateneum* 1876 t. 1 s. 236 i nn. — S. W. *Tyg. Ilustr.* 1876 nr 32. — *Przeł. Tyg.* 1876 nr 6-7.

O twórczości poetyckiej ze stanowiska psychologii. K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1876 t. 1 s. 477-484. — W. HAHN. *Pam. Lit.* R. 13 (1913/1914) s. 422-423.

O zjawiskach zdwojenia w życiu duchowym człowieka. W. L. SZCZERBOWICZ. *Tyg. Ilustr.* 1879 t. 1 s. 35.

Pogadanki i spostrzeżenia z dziedziny fizjologii. F. BOGACKI. *Przeł. Tyg.* 1879 s. 602. — P. CHMIŁOWSKI. *Niwa* 1879 z. 100. — (p). *Tyg. Powsz.* 1879 nr 7.

Bezwiedne tradycje ludzkości. K. KRAUZ. *Głos* 1898 nr 46. — L. WINIARSKI. *Przeł. Tyg.* 1898 nr 45-46. — *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 36.

Wiedza tajemna w Egipcie. W. JABŁONOWSKI. *Głos* 1898 nr 29.

De la suggestion mentale. K. SOSNOWSKI. *Przeł. Tyg.* 1886 s. 472. — ROBON DION [C. JELLENTA]. *Prawda* 1887 nr 19. — M. J. Z. *Kronika Rodz.* 1887 nr 2.

Odczyty o magnetyzmie i hipnotyzmie. C. JELLENTA. *Prawda* 1888 nr 13-14. — RĘBAJŁO. *Tyg. Powsz.* 1888 nr 13. — ...ORSKI. *Kur. Por.* 1888 nr 87. — X... *Przeł. Tyg.* 1888 nr 14-16. — *Biesiada Lit.* 1888 nr 15. — J. ŁĘTOWSKI. *Niwa* 1889 nr 7. — *Kur. Por.* 1889 nr 81-85. — M. MASSONIUS: Hipnotyzm w literaturze. *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 47.

Fizjologia wyścigów konnych. A. NOWACZYŃSKI. *Życie* 1897 nr 2-3. — S. *Tyg. Ilustr.* 1897 s. 616.

Pierwsze zasady psychologii. W. M. KOZŁOWSKI. *Kur. Warsz.* 1916 nr 202. — DR VOKS [W. KOŚCIKIEWICZ]. *Romans i Powieść* 1916 nr 10.

E. Biernacki: Istota i granice wiedzy lekarskiej [rec. przedmowy]. Dr S. B. *Przeł. Tyg.* 1900 nr 7.

O H. Sienkiewiczu ze stanowiska psychologii [rec. art. w: *Szkola Główna Sienkiewiczowi*]. B. GUBRYNOWICZ. *Pam. Lit.* R. 15 (1917) s. 380.

G. le Bon: Psychologia rozwoju narodów [rec. tłum.]. J. KASPROWICZ. *Echo Lit. dod. Dzień. Pol.* 1898 nr 13.

OPPMAN ARTUR (1867-1931)

Pseud. i krypt.: A. O.; ARTUR; GNOM; O; O; OR-OT; SZPILKA.

Poeta, publicysta, autor książek dla dzieci.

Ur. 14 sierpnia 1867 w Warszawie. Syn Artura i Florentyny z Sierosławskich. Pochodził z niemieckiej rodziny mieszczańskiej, spolszczonej w pierwszej połowie XIX w. — dziadek jego brał udział w powstaniu listopadowym, ojciec w styczniowym. W 1877 uczęszczał do II Gimna-

zjum w Warszawie. Nie ukończywszy go zapisał się do Szkoły Handlowej im. Kronenberga, a stamtąd przeniósł się na Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, gdzie w 1890-1892 studiował filologię polską. W tym czasie zawarł związek małżeński z Władysławą Trynkiewiczówną i przerwał studia. Pierwsze utwory ogłaszał w 1883. Później rozwijał bardzo ożywioną działalność literacką, popularyzatorską i dziennikarską. W 1901-1905 był redaktorem *Wędrowca*, następnie zastępcą redaktora *Tygodnika Ilustrowanego* (1905-1917) i wraz z Z. Dębickim i A. Grzymałą-Siedleckim redaktorem tego pisma (1918-1920). W 1920 wstąpił do wojska i przeniesiony do korpusu oświatowego, objął w randze podpułkownika redakcję tygodnika *Żołnierz Polski* (od 1921). Był członkiem Straży Piśmiennictwa Polskiego oraz członkiem honorowym Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich, a w 1909-1911 i 1918 członkiem zarządu tego Towarzystwa. Zmarł w Warszawie 4 listopada 1931.

TWÓRCZOŚĆ

1. Poezje. I. W-wa 1889.

Zawartość: cykle: Mozaika, Z dziejów miłości, Z pieśni życia; oraz wiersze luźne.

2. Na obcej ziemi. W-wa 1891.

Poemat.

3. Nala. Poemat. Powst. 1893. Wyd. 2 W-wa 1896.

4. Ze Starego Miasta. Seria 1. Typy z zaułków. Kr. 1893. Wyd. nast. pt. Stare Miasto. Obrazki z niedawnych lat: wyd. 2 Kr. 1902; wyd. 3 W-wa 1906. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

5. Pieśni. W-wa 1894 [1893].

Zawartość: cykle: Z serca i z ducha, Bliskiej... dalekiej, Z motywów Szopena, Szkice z zaułków, Piosnki pod muzykę, Średniowieczne echa, Na skrzypkach, Z dziejów świata, Mozaika.

6. Kronika mieszczańska o Malchrze Gąsce, raycy warszawskim, o pięknej Zofce, córce Gąskowej, i o Piórkosie z Francycy historia wielce żalonna lata pańskiego 1574. *Kraj* 1895 nr 25. Wyd. osob. W-wa 1903 [1902]. Wyd. 2 W-wa 1922.

7. Wiosenne kwiecie. Nowe poezje. W-wa 1895.

8. Powinszowania wierszem i prozą do użytku dzieci i młodzieży oraz toasty i wiersze okolicznościowe dla osób dorosłych. W-wa 1897 [1896]. Wyd. nast.: wyd. 3 powiększone W-wa 1909; wyd. nowe powiększone W-wa 1937.

9. Lećcie pieśni. Poezje wybrane. W-wa 1897.

10. Kto winniejszy. Monolog. W-wa 1898. Wyd. nast. razem z wierszem pt. Niewinnie skazany. W-wa b. r. [ok. 1914].

11. Jak to trudno się zakochać. Monolog. W-wa 1899. Zob. też poz. 15.

12. Baśnie polskie. Seria I wierszem. W-wa 1900. Wyd. nast. W-wa 1921; W-wa 1934.

Zawartość: Baśń o czarodzieju Twardowskim; Baśń o zbroju Madeju i pobożnym biskupie; Baśń o siwku złotogrzywku i o królowie zakłętej; Baśń o diable Borucie; Baśń o szklanej górze i o dobrym synu; Baśń o Waligórze i Wyrwidgbie.

13. Wybór poezji. W-wa 1900. Wyd. nast. nowe, zmien. i powiększone. W-wa—Kr. 1908.

14. Patrycjuszka. Dramat w 5 aktach. *Wędrowiec* 1901 nr 33-41, 43; fragm. przedr. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 11.

15. Monologi. I. W-wa 1902 *Teatr Amatorski* 73. Wyd. 2 W-wa 1914 w serii jw.

Tu m.in.: Jak to trudno się zakochać. Zob. poz. 11.

16. Monologi i deklamacje. II. Z raptularza Zagłoby. W-wa 1902 *Teatr Amatorski* 74. Wyd. 2 W-wa 1914 w serii jw.

17. Monologi i deklamacje staroświeckie. III. W-wa 1902 *Teatr Amatorski* 75.

18. Poezje. W-wa 1903 *Bibl. Dziel Wyborowych* 267.

19. Szopka. *Zorza* 1903 nr 1-3. Wyd. osob. z muz. [A. Arcta], z rys. A. Piotrowskiego. W-wa 1904 *Moje Książeczki* 30. Wyd. nast. w serii jw.: wyd. 2 W-wa 1918; W-wa 1922.

20. Szopka polska. W-wa 1907. Wyd. nast.: Cz. I-V. W-wa 1916 *Moje Książeczki* 172-175; W-wa 1919 w serii jw.; wyd. 3 W-wa 1921 *Teatrzyk dla Dzieci, Młodzieży i Ludu* 4; W-wa 1925. Wyst. Łódź 26 grudnia 1920.

21. Bajki. W-wa 1909.

Zawartość: Baśń o dobrej sierocie i złej macosze i dwunastu miesiącach; Baśń o siwku złotogrzywku.

22. Wybór poezji. W-wa 1909 *Biblioteczka Univ. Lud. i Młodzieży Szkolnej* 111.

23. Epopeja napoleońska. Fragmenty poetyczne. W-wa 1912.

24. Szopka warszawska. Ogł. fragm.: *Biesiada Lit.* 1914 nr 9; *Kur. Lw.* 1914 nr 6; *Kur. Warsz.* 1914 nr 25. Wyst. W-wa 24 stycznia 1914 z muz. H. Opieńskiego. Wyd. osob. W-wa 1914.

25. Pieśni o sławie. Nowe poezje. W-wa 1917. Wyd. nast. zob. Wyd. zbior. poz. 1.

26. Pieśni o belwederskim powstaniu. W-wa 1918 *Biblioteczka Uniw. Lud. i Młodzieży Szkolnej* 210.

27. Pieśni o księciu Józefie. W-wa 1918 *Biblioteczka Uniw. Lud. i Młodzieży Szkolnej* 193.

28. Pieśni o Legionach i o Księstwie Warszawskim. W-wa 1918 *Biblioteczka Uniw. Lud. i Młodzieży Szkolnej* 211.

29. Kiliński. 1794-1819-1919. W-wa [1919].

30. W noc Bożego Narodzenia. Jasełka polskie. Wyst. W-wa 25 grudnia 1919.

31. Baśń o szopce. W-wa 1921.

32. O Napoleonie i o żołnierzu polskim. Z przedmową M. Kukiela. W-wa 1921 *Czytania Żołnierskie* 13.

33. Kronika mieszczańska. Imię Panów Barwinków kupców krakowskich peregrynacja do Ziemi Świętej roku od przyjścia Zbawiciela na świat 1548. W-wa 1922.

34. Cztery komedijki. W-wa 1924 *Teatryk dla Dzieci i Młodzieży* 10. Wyd. nast. W-wa 1934 w serii jw.

Zawartość: Jaś i Małgosia. Baśń w 4 aktach; Zabi król. Baśń w 2 aktach; Róża z zaczarowanego ogrodu. Baśń w 4 aktach; Czerwony Kapturek. Baśń w 2 aktach.

35. Legendy warszawskie. Poz. 1925 [1924]. Wyd. nast.: W-wa 1945; W-wa 1947.

Zawartość: wiersze oraz opowiadania: Syrena; Bazyliszek; Zbójcy; Złota kaczka.

36. Hymn wolności. W-wa 1925.

Tu m.in.: Marsz Hallera, nagrodzony I nagrodą na konkursie Armii Ochotniczej w 1920.

37. Polski zaklęty świat. Poz. 1926.

38. Zaczarowana królowna. Baśń sceniczna w 5 obrazach. Wyst. W-wa 19 grudnia 1926. Ogł. fragm.: *Iskry* 1926 nr 10-24; *Kur. Warsz.* 1926 nr 1, 66; *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 1. Wyd. osob. całości W-wa 1928.

39. Moja Warszawa. Obrazki z niedawnych lat. W-wa 1929. Wyd. nast.: W-wa 1949.

40. Boruta. Balet-opera w 4 aktach. Muz. W. Maliszewski. Wyst. W-wa 15 marca 1930. Wyd. W-wa 1930.

41. Śpiewy historyczne. W-wa 1930 *Biblioteczka Żołnierza Pol.* t. 11.

42. Ulubione baśnie. Cz. [I-IV]. W-wa 1931 *Moje Książeczki* 1-4.

[Cz. 1]: Cudowny labędz; Czerwony Kapturek; Jaś i Małgosia;

[Cz. 2]: Kopciuszek; Kot w butach; O czterech muzykantach;

[Cz. 3]: O rybaku i złotej rybce; O siedmiu krukach; Stoliczku, nakryj się!]

[Cz. 4]: Królowna Śnieżka; Śpiąca królowna; Tomcio Paluch.

43. Pieśń o rynku i zaułkach. Nowy cykl o Starym Mieście. W-wa 1932 [1931] *Pod Znakiem Poetów*; równocześnie wyd. 700 egz. bibliofilskich. Wyd. nast.: wyd. 3 W-wa 1947.

44. Służba poety. Poezje. Wyd. pośmiertne przygotował i wstępem opatrzył A. Bogusławski. W-wa 1936.

45. Nowe oczy. Wyd. pośmiertne przygotował A. Bogusławski. W-wa 1937.

Od 1894 wydał Oppman około 115 bajek i wierszyków, albumików i zbiorów powinszowań dla małych dzieci. Miały one liczne wydania, obecnie są również wznawiane. Niektóre baśnie i komedijki wymienione w zawartości zbiorów wychodziły wielokrotnie jako osobne pozycje.

Liczne wiersze Oppmana znalazły opracowanie muzyczne, niektóre również opracowanie sceniczne.

Rękopisy drobnych utworów

Wiersz dla A. Mickiewicza. Rkps Muzeum A. Mickiewicza w Paryżu sygn. 780; wiersz pt. Zalotnica. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7892 IV a; drobne utwory w arch. *Życia i Chimery*. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5450, 6017; drobne wiersze. Rkps Bibl. Miejska w Bydgoszczu sygn. 238, 272, 277, 279, 310; wiersze: Pamięci J. B. Zaleskiego; Dzwony i dzwonki; Baśń o Staszku junaku i królownie zaklętej. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2734, 7600, 7592; wiersz pt. Po stu latach. Rkps IS PAN sygn. 1067-71/5.

Przekłady drobnych utworów

Białoruskie: Krakowiak; Zapalają latarnie; Marsz Rakoczego. *Literatura i Maśtactwa* 1967 z dn. 22 sierpnia; — bułg.: Cieniom twórcy konstytucji [fragm. z utworu pt. Kołtają]. *Polsko-bułgarski przegląd* 1920 nr 9; Na grób H. Sienkiewicza. *Polsko-bułgarski przegląd* 1924 nr 24-25; — czes.: B. Beneš-Buchlovan: Jidáš. *Archa* 1930 nr 2; — esperanto: J. Rydygier: Kanto pri Malnova Urbo (Rynek Staromiejski). *Pola Esperantisto* 1959 nr 1/2; — franc.: P. Kleczkowski: A la France. *L'Indépendance Polonaise* 1919 nr 5; Vieux Varsovie. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1926 nr 1; E. Birau: La cane d'or (Złota kaczka). *La Revue Polonaise* 1961 nr 2; — niem.: *Moderne polnische Lyrik*. Oprac. L. Scherlag. Zurych [1923]; — ros.: A. Sirotinin: Wy pomnitie li mienia? (Wiersz na obraz Miasojedowa „Mickiewicz

w salonie księżny Zinaidy Wołkońskiej w Moskwie w 1826 r.”). *Slawianskije izwiestija* 1910 nr 1; przedr. w książce: A. Sirotnin: *Rossija i słowianie*. Petersburg. 1913 s. 27-28; — w ł o s k i: Alle croci divelte alle tombe abbandonate; La croce di Olszynka; Da motivi popolari; La chiesetta di campagna. *Antologia della poesia polacca contemporanea*. [Oprac.] O. Skarbek Tuchowski. Lanciano 1933.

Drobne utwory, artykuły i przekłady drukował w czasopismach: *Album Teatr.* (1896-1897), *Ananas* (1896), *Ateneum* (1898), *Biesiada Lit.* (1895, 1901, 1906, 1907, 1909-1914, 1916), *Bluszcz* (1896-1899, 1905-1907, 1913), *Blawatek* (1909, 1912), *Brzask* (1912), *Cyrulik Warsz.* (1927-1928), *Czas* (1899, 1901, 1907, 1913), *Drużyna* (1912, 1915, 1919, 1921, 1925), *Dzien. Berliński* (1904), *Dzien. Chicagoski* (1895-1911), *Dzien. Cieszyński* (1906, 1909-1911), *Dzien. dla Wszystkich* (1883, 1889-1891, 1893, 1895, 1899-1900, 1904), *Dzien. Pol.* (1888-1905), *Dzien. Poz.* (1893, 1901), *Echo Muz.* (Chicago 1927, 1930), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1885, 1890, 1896, 1898, 1900-1901), *Figlarz* (1913, 1917), *Gaz. Gdańska* (1926, 1928), *Gaz. Lw.* (1924, 1930), *Gaz. Nar.* (1895, 1897, 1904), *Gaz. Mazurska* (1923-1925, 1927, 1930), *Gaz. Piotrkowska* (1921), *Gaz. Pol.* (Chicago 1891, 1901, 1905-1906, 1908, 1911-1912), *Gaz. Pol.* (W-wa 1901-1902, 1929-1931), *Gaz. Por.* (1914, 1921, 1924), *Gaz. Warsz.* (1932; tu ogł. pośmiertnie z niedrukowanego poematu „O fukierowskiej piwnicy, warszawskim animusz, starych winach i wystalych miodach” fragm. pt. Na idące lata inne...), *Głos* (1896), *Głos Ewangelicki* (1921, 1923, 1925), *Głos Lit. i Spol.* (1900-1901), *Głos Narodu* (Jersey City 1923), *Głos Narodu* (1900, 1902, 1904, 1913, 1921, 1927), *Głos Pracy* (1920, 1928), *Gwiazdka* (1887), *Gwiazdka Cieszyńska* (1901-1902, 1920), *Ilustr. Kur. Codz.* (1916, 1918, 1923, 1925, 1927, 1929), *Iskry* (1926), *Izraelita* (1896-1897), *Klosy* (1885, 1901), *Kolce* (1891-1892), *Kraj* (1891, 1895, 1897, 1899-1901, 1904-1906; tu m.in.: Kronika mieszczkańska. Powieść o płatnerzu warszawskim, o jego synie i o pięknej dwórcie. A. D. 1683. 1899 nr 44), *Krytyka* (1901), *Kur. Codz.* (1887-1894, 1900-1901, 1903), *Kur. Czestochowski* (1919, 1921), *Kur. Litewski* (1908-1909, 1912-1913), *Kur. Lw.* (1886, 1889-1891, 1895, 1898, 1905, 1914-1915), *Kur. Łódzki* (1920), *Kur. Niedzielnny* (1896-1897), *Kur. Pol.* (Kr. 1891-1893), *Kur. Pol.* (W-wa 1900-1905, 1912-1913, 1919), *Kur. Por.* (1920-1921, 1928-1930), *Kur. Warsz.* (1883-1909, 1912-1914, 1919, 1921, 1924-1927; tu debiut), *Mały Światek* (1913-1914, 1918), *Młoda Polska* (1921-1927), *Moje Pisemko*

(1904-1905, 1922, 1925), *Mysł* (1892-1893), *Naród Pol.* (Chicago 1906, 1908), *Niedzielnny Górnik* (Willkes Barre 1922), *Niwa* (1894, 1898), *Nowa Gaz.* (1910, 1912-1913), *Nowa Reforma* (1897, 1902, 1914, 1916, 1918, 1925), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1922, 1925), *Ognisko* (Paryż 1927-1931), *Ognisko* (W-wa 1903-1906, 1913), *Pogoń* (1905-1908, 1911), *Polak* (Kr. 1897, 1908, 1912), *Polak w Brazylii* (Kurytyba 1904-1905, 1908), *Polska Odrodzona* (1923, 1926), *Polska Zbrojna* (1924-1925, 1927, 1930-1931), *Polski Siew* (1917-1920), *Praca* (1899, 1901), *Przegl. Bibliogr.* (1913), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1885, 1889-1890, 1899), *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* (1891, 1894, 1900, 1902-1904, 1906), *Przegl. Tyg.* (1891-1892, 1895), *Przegl. Poz.* (1896), *Przełom* (1929), *Przyj. Dzieci* (1887, 1905), *Przyj. Młodzieży* (1914, 1921, 1924, 1930), *Rola* (1890, 1896), *Sfinks* (1908, 1911, 1913), *Słowo Pol.* (1901, 1903, 1905, 1915, 1919-1920), *Szczutek* (1887-1892), *Świat* (Kr. 1893), *Świat* (W-wa 1906, 1924, 1927-1931), *Świt* (1885-1886), *Tydzien dod. Kur. Lw.* (1898, 1901, 1906), *Tyg. Ilustr.* (1885-1921, 1925-1931), *Tyg. Mąd i Powieści* (1895-1896, 1898, 1902, 1904, 1910), *Tyg. Nar.* (1899-1901), *Tyg. Pol.* (1899, 1901), *Tyg. Powsz.* (1885, 1888), *Wędrowiec* (1888-1892, 1894-1896, 1898-1906), *Wiad. Lit.* (1925-1926, 1928), *Wieczory Rodz.* (1904, 1906-1907, 1909), *Wiek Ilustr.* (1897, 1899-1900, 1902, 1919), *Wiek Nowy* (1902, 1904, 1920, 1926), *Wielkopolanin* (Pittsburg 1901, 1905-1906, 1908-1909), *Wieniec-Pszczółka* (1927-1928, 1931), *Wię Ilustr.* (1914), *Więści z Polski* (1928-1931), *Zgoda* (Chicago 1903-1905, 1907-1909), *Ziarno* (1901-1902), *Ziemia Zamojka* (1924, 1926), *Zorza* (1898, 1900-1905), *Żołnierz Pol.* (1921-1931), *Życie* (W-wa 1889-1891), *Życie* (Kr. 1898), *Życie i Sztuka dod. Kraju* (1901-1902, 1904).

Oraz w książkach i wydawnictwach zbiorowych: *Album biograficzne zasłużonych Polaków i Polek w XIX w.* T. 1. W-wa 1901, *Albumowy kalendarz pol. satyryczny na r. 1895*. W-wa 1894; *toż na r. 1900*. W-wa 1899, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909, wyd. 2 Poz. [1923], *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *Dziesięciolecie 3 pułku szwoleżerów mazowieckich im. pułk. J. Kozietulskiego*. B. m. 1930, *Federacja Pol. Związku Obrońców Ojczyzny*. W-wa 1928, *Festiwal Teatru Polskiego w Warszawie dla uczczenia twórcy sceny narodowej Wojciecha Bogusławskiego. (1760-1829)*. W-wa 1929, *Francja w słowie i obrazach*. W-wa 1929, *J. Czecha kalendarz kr. na r. 1900, J. Ungra kalendarz warsz. ... na r. 1890, toż na r. 1899, toż na r. 1903, toż na r. 1909, toż na r. 1910, Jednodniówka. Monachium 1897, Jednodniówka na dochód „Znicza”*. Poz. 1909, *Jednodniówka. VII tydzień LOPP*. Nowogródek 1930, *Kalen-*

darz „Apostolstwa modlitwy”. Kr. 1915, *Kalendarz „Kur. Por.”* W-wa 1921, *Kalendarz „Lechia” Gazety Gnieźnieńskiej* 1929. Gniezno [1928], *Kalendarz leśny inf.* Wil. 1927, *Kalendarz Ostrobramski*. Wil. 1923, *Kalendarz „Piasta”*. Kr. 1917, *Kalendarz podhalański na r. 1914*. Cieszyn 1913, *Kalendarz pol. ilustr. na r. 1892*. W-wa 1892, toż na r. 1894. W-wa 1894, *Kalendarz powsz. na r. 1917*. Mikołów 1916, *Kalendarz „Prawdy”*. Kr. 1910; toż 1919, *Kalendarz „Tarnowianin” na r. 1908*. Tarnów 1907; toż do 1914, *Kalendarz „Wieku” na r. 1893*. W-wa 1892; toż do 1903, *Kalendarz „Zorzy” na r. 1922*. W-wa 1921; toż na r. 1924, 1926, 1927, 1928, *Księga pamiątek. obchodu napoleońskiego w Pol.* W-wa 1921, *Lutnia rob.* Kr. 1906, *Mieczysław Frenkiel. 1878-1928*. W-wa 1928, *Młoda Polska w pieśni*. Ułożył C. Jankowski. W-wa 1898, *Na garnuszek*. W-wa 1890, *Na pomoc bliźnim, kalendarz obywatelski na r. 1900*. W-wa, *Na powodzian. Księga zbior.* W-wa 1904 (tu: Warszawa w 1655. Obraz dramatyczny), *Na żołnierza pol.* Sieradz 1919, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Pieśń pol. w latach wielkiej wojny*. Oprac. L. Szczepański. Kr. 1916, *Pisanka*. W-wa 1900, *Polska pieśń wojenna. Antologia*. Lw. 1916, *Polska poległym swoim obrońcom*. W-wa 1928, *Silva rerum na pamiątkę festynu akademickiego w r. 1891*. Lw. 1891, *Śmiech dla łez*. W-wa 1885 [1886], *Teatr Narodowy w Warszawie*. W-wa 1924, *Tydzień lotniczy*. W-wa 1924, *W dzień Bożego Narodzenia*. W-wa 1928, *Z teki Jana Olszewskiego — miłośnikom pamiątek*. Kr. 1905, *Zmarłych-wstała*. Chyrów 1928.

Ponadto redagował: *Lira pol.* T. 8. W-wa 1897, t. 9. W-wa 1897, oraz niektóre kalendarze.

Przekłady i przeróbki

1. Werbownicy. Opera w 2 aktach wg dramatu „Hans Jürge” K. Holteya, z muzyką J. Jakescha. Wyst. W-wa 6 sierpnia 1897.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 5391.

2. Ezop: Bajki ułożone dla dzieci przez... W-wa [przed 1900]. Wyd. nast.: W-wa 1902; W-wa 1911.

3. J. I. Kraszewski: Kordecki, obrońca Częstochowy, powieść historyczna dla młodzieży, skreślił... W-wa 1904.

4. J. I. Kraszewski: Mistrz Twardowski, powieść z podań gminnych dla młodzieży opracował i wierszem uzupełnił... W-wa 1905.

5. J. I. Kraszewski: Przygody żaka. Powieść na tle historycznym dla młodzieży opracował... W-wa 1913.

Prace edytorskie

1. Skarbiec poezji polskiej. Zebrał i ułożył... W-wa [1897]. Wyd. 3 popr. i powiększone. W-wa 1903.

2. Rok 1830 i 1831. Wspomnienia i obrazy. Zebrał i przedmową opatrzył... W-wa 1916.

3. Księstwo Warszawskie. Wspomnienia i obrazy. Zebrał i przedmową opatrzył... W-wa 1917.

4. Na San Domingo. Obrazy i wspomnienia. Zebrał i przedmową opatrzył... W-wa 1917.

5. Pamiątka uroczystego obchodu setnej rocznicy zgonu Tadeusza Kościuszki. 1817-1917. Ułożył... W-wa 1917.

Wydania zbiorowe i wybory twórczości

1. Poezje. Wyd. zupełne. W-wa 1926-1927.

T. 1: Stare Miasto. (Zob. Twórczość poz. 4).

T. 3: Pieśni o sławie. (Zob. Twórczość poz. 25).

T. 2 nie wyszedł.

2. Od wiosny do wiosny. Zebrała M. Oppmanówna. W-wa 1948.

3. Wiersze o Starym Mieście. Wybór wierszy i ilustr. I. Korsak, wstęp i zakończenie W. Żukowski. W-wa 1955.

4. Wiersze wybrane. Wybór M. Skalska, wstęp P. Hertz. W-wa 1958.

5. [Wybór poezji]. W-wa 1963 *Poezi Pol.*

Listy i materiały

1. Do W. Maleszewskiego 2 listy z 1889. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7056.

2. Do J. Kasprowicza z 1890. Rkps Bibl. Ossol. sygn. 6440/I.

3. Do A. Wiślickiego 3 listy z 1892 i b. d. Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.

4. Do red. *Kraju* z 1897. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8342.

5. Do J. Korzeniowskiego, historyka, z 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.

6. Do L. Rydla 10 listów z 1901-1910 i b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260.

7. Do A. Sygietyńskiego 8 listów z 1901 [?]—1918. Rkps Ossol. sygn. 12815/II.

8. Do A. Brzostowskiego z 1902. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 48.

9. Do Z. Przesmyckiego 11 listów z 1902-1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2857.

10. Do K. Hoffmana 2 listy z 1903 i b. d. Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 898, 899.

11. Do M. Offmańskiego z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2734.

12. Do Z. Rabskiej 2 listy z 1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2727.

13. List do nieznanego adresata z 1918. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 448.

14. List Or-Ota. *Express Por.* 1923 nr 108.

15. Do L. Bernackiego z 1925. Rkps Bibl. Ossol. sygn. 7045/II.

16. Do redaktora. *Mucha* 1928 nr 22.

17. Do A. Grzymały-Siedleckiego 4 listy b. d. Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 554, 555, 643.

18. Do Wł. Bełzy b. d. Rkps Ossol. sygn. 12662/II.

19. Od Mieczysława z Niwiny Paprzyca z 1898. Ogl. *Wędrowiec* 1904 nr 20.

20. Od różnych osób 22 listy z 1903-1927, m.in. od: Z. Bartkiewicza, A. Grzymały-Siedleckiego, B. Herbaczewskiego, K. Illakowiczówny, J. A. Kisielewskiego, Z. Rogoszewskiej, L. Rydla, W. Wolskiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2671.

21. Od M. Rulikowskiego z 1917. Rkps IS PAN sygn. 113/1.

22. List do nieznanego adresata wierszem z 1931 w: Korespondencja i zbiór autografów S. Dembego. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2737.

23. Autograf — podpis na egz. *Jednodniówki balowej Kasy Literackiej w Warszawie 1901*. Rkps Ossol. sygn. 5983/II.

OPRACOWANIA

P. CHMIEŁOWSKI: Współcześni poeci polscy. Petersb. 1895 s. 477-483. — H. C. [H. CEYSINGER]: Nasi najmłodsi. Cz. 6. *Tyg. Mód i Powieści* 1896 nr 41 s. 325-326. — A. LANGE: Współcześni poeci polscy. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 3. — A. DROGOSZEWSKI: Or-Ot. *Prawda* 1900 nr 45-46. — M. MASSONIUS: Indywidualność w sztuce a szkoła. *Kur. Warsz.* 1900 nr 329. — MARIAN KWIRYN [W. RASZEWSKI]: Szkice z Warszawy. *Dzien. Poz.* 1900 nr 54. — St. T.: Liryka warszawska. *Głos Lit. i Spół.* 1900 nr 25. — Piewca Starego Miasta. *Głos Lit. i Spół.* 1900 nr 7. — J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1901 t. 2 s. 148-151; przedr. w książce: Dusze współczesne. Lw. 1902 i wyd. nast. — P. CHMIEŁOWSKI: Beletrystyka nasza w roku zeszłym. *Pogląd na Świat* 1901 nr 2. — (K. D. S.) [K. DANIŁOWICZ-STRZELBICKI]: Światła i cienie. *Wędrowiec* 1901 nr 33. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]: Or-Ot. Luźna krytyka. *Bluszcz* 1901 nr 1. — S.

ZDZIARSKI: Pierwiastek ludowy w poezji polskiej. W-wa 1901 s. 512. — M. JANIK: Najnowsza poezja polska. Złoczów 1903 s. 65-71. — Konkursy. *Tyg. Mód i Powieści* 1904 nr 40 s. 477. — J. BALIŃSKI. *Wieczory Rodz.* 1908 nr 48. — W. JABLONOWSKI: Trubadur Starego Miasta. *Dzien. Kijowski* 1908 nr 257; toż *Głos Warszawy*. 1908 nr 243; toż *Słowo Pol.* 1908 nr 607. — C. JANKOWSKI: Poezje Oppmana. *Słowo* 1908 nr 298-301. — I. KOSSOBUDZKI: Na Parnasie polskim. *Ziarno* 1908 nr 50. — J. KOTARBIŃSKI: Poeta pamiątek. *Kur. Warsz.* 1908 nr 293. — J. OSTRODÓG. *Bluszcz* 1908 nr 537. — M. KONOPNICKA: O pieśni Or-Ota. *Kur. Warsz.* 1909 nr 3. — A. SCHROEDER: Or-Ot. *Polnische Post* (Wiedeń) 1909 nr 3. — W. KOSIAKIEWICZ: Stara Warszawa Or-Ota. *Świat* 1917 nr 2. — J. ŁOŚ: Wiersze polskie w ich dziejowym rozwoju. W-wa 1920 s. 340-345. — W. BOROWY: Wiśła w poezji polskiej. W-wa 1922; przedr. w książce: Kamienne rękawiczki. W-wa 1932. — C. JANKOWSKI: A. Oppman. *Tyg. Ilustr.* 1923 nr 19. — A. KRAUSHAR: Poeta starej Warszawy. *Bluszcz* 1923 nr 39. — A. LANGE: La littérature polonaise contemporaine. *Le Journal de Pologne* (W-wa) 1924 nr 254. — S. CZOSNOWSKI: Miniatury literackie. *Epoka* 1926 nr 79. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]: Sylwetki poetów. *Słowo* (Wil.) 1926 nr 286. — *Echo Warsz.* 1926 nr 40. — ARAMIS: Or-Ot w średniowieczu. *Kur. Warsz.* 1927 nr 181. — (b. a): Polska Akademia Nieśmiertelnych. Członkowie Straży Literatury Polskiej — o radiu. *Radio* 1927 nr 10. — Z. DĘBICKI: Portrety. [S. I]. W-wa 1927 s. 173-191.

(Jubileusz 1928:) L. ANDRÉ: Wywiad z laureatem nagrody literackiej Warszawy A. Oppmanem. *Echo Tyg.* 1928 nr 15. — Z. DĘBICKI. *Radio* 1928 nr 41. — K. K. [K. KREJČI]: Jubilea. A. Oppman. *Slovanský přehled* (Praga) 1928 s. 632-633. — J. LECHOŃ: Warszawski Napoleon z Nothing Hill. *Kur. Por.* 1928 nr 226. — L. P. [L. POMIROWSKI]. *Polska Zbrojna* 1928 nr 272. — W. ZAWISTOWSKI: Czyn A. Oppmana. *Tyg. Ilustr.* 1928 nr 39. — Jubileusz Or-Ota w Salonach Rady Miejskiej. *Głos Prawdy* 1928 nr 272. — Stolica piewcy Starego Miasta. Or-Ot laureatem nagrody literackiej. *Głos Prawdy* 1928 nr 315. — Warszawa uczciła swego poetę. *Kur. Por.* 1928 nr 273; toż *Polonia* 1928/1929 nr 275 dod. lit. — Nagroda m. Warszawy dla Or-Ota. *Słowo Pol.* 1928 nr 316. — St. S.: Poeta Starego Miasta — laureatem Warszawy. *Kronika Warszawy* 1929 nr 1.

A. NOWACZYŃSKI: Cezary contra Or-Ot. *Mysł Nar.* 1929 nr 6. — A. NOWACZYŃSKI: Musztarda firmy Oppman. *Mysł Nar.* 1929 nr 37. — Nad czym pan teraz pracuje? (Wywiad). *Kur. Czerwony* 1929 nr 121.

(Nekrologi): (b. a): Pamięci A. Oppmana. *Pocztą* 1931 nr 18; E. CZEKAŁSKI: Zgon pieśniarza Warszawy. *Świat* 1931 nr 46; f. [S. FALKIEWICZ]. *Żołnierz Pol.* 1931 nr 46; H. GALLE: Poeta maluczkich. *Przegl. Pedagog.* 1931 s. 729; (Gr). *Słowo Pol.* 1931 nr 305; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1931 nr 303; I. W. K. *Przodownica* 1931 nr 20; St. Ł. [S. LEMPICKI]: Nad trumną Or-Ota. *Gaz. Lw.* 1931 nr 259; S. Ł. [S. ŁOŚ]: Poezje Starej Warszawy. W dzień zgonu śp. A. Oppmana. *Więści z Polski* (W-wa) 1931 nr 11; L. H. MORSTIN. *Pam. Warsz.* 1931 z. 10/12 s. 193; S. PODHORSKA-OKOŁÓW. *Bluszcz* 1931 nr 47; H. ROMER: Śmierć ostatniego romantyka. *Kur. Wil.* 1931 nr 258; s. f.: Z kroniki żałobnej Legionów. *Legion* 1931 nr 11-12; S. R.: Po zgonie A. Oppmana. *Dzien. Poz.* 1931 nr 259; Sm. *Polonia* (Kat.) 1931 nr 2545; M. J. WIEŁOPOLSKA: Pod ciężarem sugestii. *Kur. Por.* 1931 nr 309; z. *Kobieta Współcz.* 1931 nr 38; A. ZAHORSKA. *Rzeczpospolita* 1931 nr 306; W. ZAWISTOWSKI: Na śmierć A. Oppmana. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 46; *Express Zagłębia* 1931 nr 304; *Gaz. Pol.* 1931 nr 303-304; Pogrzeb śp. A. Oppmana. *Gaz. Pol.* 1931 nr 305; *Gaz. Warsz.* 1931 nr 337; *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 308; *Kur. Por.* 1931 nr 308; *Polska Zbrojna* 1931 nr 304; Projekt pomnika Or-Ota. *Rzeczpospolita* 1931 nr 312; *Strzelec* 1931 nr 46; *Wieniec-Pszczółka* 1931 nr 51; *Ziemia Radomska* 1931 nr 257; A. BOGUSŁAWSKI. *Płomyk* 1931/1932 s. 265; B. V. [B. VYDRA]: A. Oppman. *Slovanský přehled* (Praga) 1932 s. 188; *Slavische Rundschau* (Berlin) 1932 s. 3/4.

A. BOGUSŁAWSKI: Poeta Warszawy i wojska. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 46. — K. CZACHOWSKI: Poeta Starej Warszawy. *Czas* 1931 nr 257. — T. HIŻ: Poeta zaulków staromiejskich. *Gaz. Pol.* 1931 nr 305; toż w książce: Talent, diwactwo i coś jeszcze. W-wa 1937 s. 174. — S. LEMPICKI: Or-Otowe wigilie. *Słowo Pol.* 1931 nr 353. — F. STARCZEWSKI: Poezje polscy w muzyce i pieśni. *Muzyka* 1931 nr 11-12. — L. UZIĘBŁO: Z moich wspomnień o Or-Ocie. *Słowo* 1931 nr 260. — Z. WASILEWSKI: Na widowni. *Mysł Nar.* 1931 nr 53. — K. W. ZAWODZIŃSKI: Współczesna poezja patriotyczna i żołnierska. *Przegl. Współcz.* 1931 nr 110 s. 438. — M. ZBOROWSKA: O małej granatowej książeczce. Z powodu śmierci A. Oppmana. *Iskry* 1931 nr 49. — „Użydzenie” śp. Or-Ota. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 313.

H. MAĆCZEWSKA: Wspomnienie o A. Oppmanie. *Świat Szkolny* 1932 nr 5. — S. PAPŹE: Pożegnanie Or-Ota. *Przyj. Szkoły* 1932 nr 1/2. — A. ŚREDNICKI: Wspomnienie. *Rodzina Polska* 1932 nr 3. — S. GLINKA: Potomkowie wybitnych pisarzy. *Tęcza* 1933 nr 10 [wywiad z rodziną]. — E. S.: O śpiewa-

ku Starej Warszawy. *Płomyk* 1934/1935 nr 8. — A. BOGUSŁAWSKI: Wspomnienie o Or-Ocie. *Tyg. Ilustr.* 1936 nr 51. — S. NAPIERSKI: Piewca starej Warszawy. W 5 rocznicę śmierci Or-Ota. *Czas* 1936 nr 347. — Uroczystości ku czci Or-Ota. *Czas* 1936 nr 340, 344. — Warszawa — pieśniarzowi jej piękna. Odświeżenie pomnika na grobie Or-Ota. *Express Por.* (Kielce) 1936 nr 347. — W piątą rocznicę zgonu Or-Ota. *Kur. Por.* 1936 nr 347. — A. BOGUSŁAWSKI: Wstęp do: Or-Ot: Nowe oczy. W-wa 1937. — Bolszewicka cenzura wiersza Or-Ota. *Ilustr. Kur. Codz.* 1937 nr 6. — W. Z.: Or-Ot piewca żołnierza polskiego. *Biul. Książki* 1939 nr 12.

B. JASIEŃCZYK-SZLESIŃSKI: Pieśniarz Warszawy, której już nigdy nie będzie. *Dzien. Powsz.* 1946 nr 143. — K. KOŹMIŃSKI: A. Oppman najwierniejszy pieśniarz Warszawy. *Stolica* 1948 nr 46 s. 9. — *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim. Oprac. i wstęp J. W. Gomułicki. T. 3. W-wa 1954. — J. OPPMANÓWNA: Mojemu ojcu. *Słowo Powsz.* 1957 nr 268. — H. MORTKOWICZ-OLCZAKOWA: Or-Ot w moich wspomnieniach. *Stolica* 1958 nr 36; przedr. *Ogniu* dod. tyg. do *Nowy Świat* 1959 nr 3; toż w książce: Bunt wspomnień. W-wa 1959. — (b). *Życie Warszawy* 1961 nr 108. — (S). [T. SYGA]. *Stolica* 1961 nr 21. — S. FITA: Wspomnienia o B. Prusie. Zebrał i oprac. W-wa 1962 [m.in. o A. Oppmanie]. — J. KOPEĆ. *Stolica* 1963 nr 8. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Bard Starego Miasta. *Stolica* 1964 nr 12/13. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga czwarta. W-wa 1965 [not. bio- i bibliogr.]. — W. GRZELAK: W staromiejskiej uliczce. *Stolica* 1966 nr 34. — A. CZERMIŃSKI: Bard Starego Miasta. *Gaz. Białostocka* 1967 nr 192; toż *Głos Wybrzeża* 1967 nr 191; toż *Sztandar Ludu* 1967 nr 192; toż *Trybuna Mazowiecka* 1967 nr 204. — (dag) [A. DZIEMBAJ]: Piewca warszawskiej Starówki. *Kur. Pol.* 1967 nr 189. — (Ł) [K. KŁOŚ]. *Słowo Powsz.* 1967 nr 245. — E. MILEWSKI: Pieśniarz Warszawy i Gdańska. *Głos Wybrzeża* 1967 nr 198. — E. MILEWSKI: Sprawa Artura. *Litery* 1967 nr 3. — (o) [E. OSTROWSKA]. *Teatr Lud.* 1967 nr 12. — [J. OSTROWSKI]. *Stolica* 1967 nr 9. — *Biul. Związku Lit. Pol.* 1967 nr 6. — *Stolica* 1967 nr 14. — *Życie Warszawy* 1967 nr 192. — H. JANKOWSKA: Stulecie urodzin Or-Ota. *Orzeł Biały* (Londyn) 1968 nr 45. — S. KOLBUSZEWSKI. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Pol.* T. 1. W-wa 1968. — J. J. LIPSKI: A. Oppman. W książce: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 2. W-wa 1973.

P o e z j e. J. W. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 281. — ANTONI M. [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 110. — F. RA-

WITA [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Kłosy* 1889 nr 1236. — A. WITSKI: Dwaj nowi poeci. *Życie* 1889 nr 3 s. 39-40. — *Ateneum* 1889 t. 1 s. 550-552. — *Niwa* 1889 nr 1. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1901 nr 1. — A. LANGE. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1901 nr 3.

Na obcej ziemi. (ONI) [A. SKRZY-NECKI]: Światła i cienie. *Wędrowiec* 1891 nr 43. — W. St. [W. STEBELSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1891 nr 78. — *Reforma* (Chicago) 1891 nr 12.

Ze Starego Miasta. A. LANGE. *Przegl. Tyg.* 1893 nr 40 s. 429. — I. MATUSZEWSKI. *Przegl. Tyg.* 1893 s. 429. — H. GALLE. *Gaz. Pol.* 1903 nr 158. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1903 nr 158. — R. BERGEL. *Głos Narodu* 1926 nr 286. — E. BREITER. *Nowy Kur. Pol.* 1926 nr 65. — E. CZEKALSKI: Pieśni Or-Ota o Starym Mieście. *Świat* 1926 nr 14. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1926 nr 63. — S. DOBRYCZ [A. NOWICKI]: Pieśniarz Starego Miasta. *Rzeczpospolita* 1926 nr 66. — J. IWASZKIEWICZ: Czardziej ze Starego Miasta. *Wiad. Lit.* 1926 nr 26. — J. IWASZKIEWICZ. *Echo Warsz.* 1926 nr 158. — M. KASTERSKA: La vie intellectuelle. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1926 nr 9 s. 327. — R. KWIATKOWSKI: Odchodząca krasa. *Polska Zbrojna* 1926 nr 70. — m. i. *Kur. Por.* 1926 nr 81. — A. NOWACZYŃSKI. *Gaz. Warsz.* 1926 nr 93. — S. K. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 22 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. W. S. [J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI]: Pieśniarz gasnących ech. *Rzeczpospolita* 1926 nr 188 [187]. — St. P. *Kronika Warszawy* 1926 nr 1/2. — J. ZAHRADNIK. *Słowo Pol.* 1926 nr 118. — W. ZAWISTOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 16. — J. BIRK. [J. BIRKENMAJER]. *Czartak* 1928 s. 184. — R. FAJANS. *Polonia* 1928 nr 85 dod. lit. — K. ZAWODZIŃSKI. *Przegl. Współcz.* 1931 t. 37 s. 440-442.

Pieśni. S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1893 nr 274. — SIGMA. *Gaz. Warsz.* 1893 nr 319. — CYPRIAN [M. SZUKIEWICZ]. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1893 nr 49. — *Ateneum* 1894 t. 4 s. 591-593.

Kronika mieszczańska o Malchrze Gąsce. A. LANGE. *Kur. Codz.* 1902 nr 349. — B. ZAWADZKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 348. — A. J. *Bluszcz* 1903 s. 165. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 3 s. 601. — H. GALLE. *Gaz. Pol.* 1903 nr 158. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1903 s. 292. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1903 nr 158. — I. MATUSZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 19. — Z. RÓŻYCKI. *Kur. Teatr.* 1903 nr 22. — T. K. *Niwa Pol.* 1903 s. 355. — Z. DĘBICKI:

Kronika mieszczańska Or-Ota. *Kur. Warsz.* 1923 nr 21. — Dr. Z. M.: Poetycka kronika mieszczańska A. Oppmana. *Świat* 1923 nr 19. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Dwa poematy Or-Ota. *Rzeczpospolita* 1923 nr 64. — W. KOZICKI: Bard Starej Warszawy. *Słowo Pol.* 1923 nr 118.

Powinszowania wierszem i prozą. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1896 nr 360. — A. S. [A. SZYCÓWNA]. *Przegl. Pedag.* 1896 s. 340. — *Ateneum* 1897 t. 1 s. 359.

Baśnie polskie. (Fr) [F. REINSTEIN]: Światła i cienie. *Wędrowiec* 1900 nr 50. — *Gaz. Warsz.* 1900 nr 333. — A. SZYCÓWNA. *Książka* 1901 s. 459-460.

Wybór poezji. I. CHRZANOWSKI. *Ateneum* 1900 t. 4 s. 422. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1900 nr 45, 46. — H. G. *Słowo* 1900 nr 118. — W. JABLONOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 33. — W. R-ski. [W. RABSKI]. *Dzienne dla Wszystkich* 1900 nr 61. — R. [W. RABSKI]. *Wiek Ilustr.* 1900 nr 60. — S. *Wędrowiec* 1900 nr 9. — Z. SARNECKI: Liryka słowa wobec muzyki. *Echo Muzyk., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 27. — Z. SARNECKI. *Głos Narodu* 1900 nr 59. — A. LANGE. *Tydzień* 1901 nr 3. — Ig. Ch. [I. CHRZANOWSKI]. *Scena i Satuka* 1908 nr 44. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1908 t. 4 s. 590-596; toż przedr. *Tyg. Mód i Powieści* 1909 nr 3 s. 15. — C. JANKOWSKI. *Słowo* 1908 nr 298, 300. — A. KRAUSHAR. *Świat* 1908 t. 3 nr 44. — H. MOŚCICKI. *Kur. Litewski* 1908 nr 252. — Z. SARNECKI. *Głos Narodu* 1908 nr 455. — J. WEYSSENHOFF. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 43. — *Dzienne. Poz.* 1908 nr 264. — *Przełgład* 1908 nr 296. — A. DROGOSZEWSKI. *Sfinks* 1909 t. 5 s. 101-110. — B. PRUS: Poezja i poeci. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 23; przedr. *Pisma. T.* 29. W-wa 1950. — H. ZBIERZCHOWSKI. *Słowo Pol.* 1909 nr 38. — *Przegl. Por.* 1909 nr 29. — *Wiek Nowy* 1909 nr 2476.

Monologi i deklamacje. J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1903 nr 158.

Poezje. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1903 s. 292. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1903 nr 158. — A. DROGOSZEWSKI. *Ognitwo* 1904 nr 9 s. 745.

Szopka polska. W. GODLEWSKI. *Gaz. Por.* 1919 nr 349, 354. — K. S. *Robotnik* 1919 nr 407. — S. MIŁASZEWSKI. *Dzienne. Powsz.* 1919 nr 341. — S. PIEŃKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1919 nr 352. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1919 nr 356. — X. *Kur. Pol.* 1919 nr 340.

- Szopka warszawska. b. *Świat* 1914 nr 5. — I. BALIŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 5. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 25. — gr. [W. GRUBIŃSKI]: *Teatr Polski. Kur. Pol.* 1914 nr 25. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1914 nr 40; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa* 1935 s. 260-266. — m. dr. *Biesiada Lit.* 1914 t. 75 nr 9. — S. MIŁASZEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 26. — J. MORSTIN: *Poeta mówiący do dzieci. Kur. Warsz.* 1914 nr 39. — S. M. *Gaz. Por.* 1914 nr 25. — M. WIERZBIŃSKI. *Bluszcz* 1914 nr 7 s. 69.
- Pieśni o sławie. E. CZEKAŁSKI. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1917 nr 37. — W. JABŁONOWSKI: *List do Or-Ota z powodu jego „Pieśni o sławie”.* *Gaz. Por.* 1917 nr 236. — A. L. [A. LANGE]. *Sfinks* 1917 nr 102/104 s. 164. — *Czas* 1917 nr 552. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1918 nr 17 s. 131. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1927 nr 170. — ELEUTER [J. IWASZKIEWICZ]. *Wiad. Lit.* 1927 nr 35. — A. LANGE. *Dzień Pol.* 1927 nr 214/215. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 35 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1927 nr 185. — W. ZAWISTOWSKI: *U stóp Kapitolu. Tyg. Ilustr.* 1927 nr 31. — *Kur. Pol.* 1927 nr 201. — J. BIRK. [J. BIRKENMAJER]. *Czartak* 1928 s. 184. — R. FAJANS. *Polonia* 1928 nr 85 dod. lit.
- Pieśni o księciu Józefie. A. L. [A. LANGE]. *Nowa Gaz.* 1918 nr 208.
- Kiliński. *Gaz. Warsz.* 1919 nr 23. — *Kur. Pol.* 1919 nr 23.
- Baśń o szopce. A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 348. — Wl. k-c. *Tydzień Pol.* 1921 nr 51. — A. GRZYSCZKA. *Przeł. Warsz.* 1922 nr 8 s. 263.
- Kronika mieszczańska. A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: *Dwa poematy Or-Ota. Rzeczpospolita* 1923 nr 64.
- Legends warszawskie. A. G. [A. GOLUBIEW]: *Dla dzieci i młodzieży. Tyg. Powsz.* 1946 nr 30. — MIK: *Książki dla dzieci. Dziś i jutro* 1946 nr 16.
- Hymn wolności. M. DĄBROWSKA. *Bluszcz* 1925 nr 34 s. 974. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1925 nr 148. — F. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1925 nr 26. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Słowo* 1925 nr 136. — T. KARYŁOWSKI. *Przeł. Powsz.* 1925 t. 167 s. 301. — J. LORENTOWICZ. *Express Por.* 1925 nr 149. — A. WYSOCKI. *Rzeczpospolita* 1925 nr 249. — W. ZAWISTOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 23. — K. W. Z. [K. ZAWODZIŃSKI]. *Przeł. Warsz.* 1925 nr 51. — K. W. ZAWODZIŃSKI. *Przeł. Współcz.* 1931 t. 37 s. 438.
- Polski zaklęty świat. *Sodalis Marianus* 1926 nr 5 s. 160.
- Moja Warszawa. A. BOGUSŁAWSKI. *7 Dni* 1929 nr 45. — Fr. Gal. [F. GALIŃSKI]. *Kur. Por.* 1929 nr 284.
- Boruta. J. GŁOWACKI: *Z Teatru Wielkiego. Polska* 1930 nr 77. — *Z opery i sal koncertowych. Muzyka* 1930 nr 4.
- Śpiewy historyczne. W. GRUBIŃSKI: *Piewca oręza. Polska Zbrojna* 1931 nr 278. — M. Kl. *Orli Lot* 1932 nr 5 s. 78, 79.
- Pieśń o rynku i zaułkach. Ostatni tom *Or-Ota. Kultura* 1931 nr 1. — ARNO. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 5. — Z. POLANOWSKI. *Droga* 1932 s. 321.
- Służba poety. *Tyg. Ilustr.* 1936 nr 50. — (J. Br.) [J. BIRKENMAJER]. *Mysł Nar.* 1937 nr 40. — J. BIRKENMAJER. *Nowa Książka* 1937 z. 9 s. 531. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 14 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*
- Nowe oczy. A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: *Oczy nowe i dawne. Kur. Warsz.* 1937 nr 243.
- Recenzje przekładów i przeróbek
- Werbownicy. Br. [BRUKMAN]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 253.
- Ezop: *Bajki. W. D. Przeł. Pedag.* 1903 s. 6-7. — W. OSTERLOFF. *Wychowanie w Domu i Szkole* 1911 nr 2 s. 466. — *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 49. — C. NIEWIADOMSKA. *Książka* 1912 nr 8.
- J. I. Kraszewski: *Mistrz Twardowski. I. M. [I. MOSZCZEŃSKA]. Przeł. Pedag.* 1904 s. 282.
- Recenzje prac edytorskich
- Skarbiec poezji polskiej. I. CHRZANOWSKI. *Słowo* 1898 nr 203.
- Księstwo Warszawskie. I. BALIŃSKI. *Sfinks* 1917 nr 97/98 s. 141. — W. JABŁONOWSKI. *Gaz. Por.* 1917 nr 39.

Recenzje wydań zbiorowych

Wiersze wybrane. [E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1958 nr 182. — J. W. GOMULICKI. *Trybuna Lit.* 1958 nr 43. — J. KWIATKO-

WSKI. *Życie Lit.* 1958 nr 36. — J. PRZYBOŚ. *Przeł. Kult.* 1958 nr 29. — T. S. [T. SYGA]. *Stolica* 1958 nr 36. — Żywocik literacki. *Życie Lit.* 1958 nr 33. — Z. MACUŻANKA. *Polonistyka* 1959 nr 2.

ORKAN WŁADYSŁAW (1875–1930)

Właściwe nazwisko: FRANCISZEK SMACIARZ (SZMACIARZ); FRANCISZEK SMRECYŃSKI.

Pseud. i krypt.: A-HA!; F. Ks. S.; FR. XAWERY S.; JANO z GRONIA; NIE-HEJNE; NIE-MICKIEWICZ; O...; O.; W. O.; WO; XAWER; X-ER; X...R.

Powieścio- i dramatopisarz, poeta, publicysta.

Ur. 27 listopada 1875 w Porębie Wielkiej (w Gorcach), powiat limanowski; syn Macieja Smaciarza, małorolnego chłopa, i Katarzyny ze Smreczaków. W 1898 rodzina zmieniła nazwisko na Smreczyński. O wychowanie i wykształcenie syna zabiegała głównie matka. W 1884–1886 uczęszczał do szkoły ludowej w Porębie Wielkiej, w 1886–1888 do szkoły oo. cystersów w Szczyrczycu, w 1888–1895 do Gimnazjum Św. Jacka w Krakowie, którego nie ukończył z powodu nieotrzymania promocji do klasy ósmej. W latach szkolnych redagował literackie pisemka uczniowskie: *Nygus*, *Szczypiorek*, *Grom*. Był członkiem uczniowskiej tajnej organizacji patriotycznej, która sympatyzowała z socjalizmem. Od 1895 zamieszkał w Porębie Wielkiej zajmując się gospodarstwem, dojeżdżał jednak często do Krakowa, gdzie uczestniczył w życiu literackim. W 1896 ubiegał się o posadę tymczasowego nauczyciela, następnie o przyjęcie do biura policji, starania te jednak nie dały pozytywnych rezultatów. W 1900 został sekretarzem redakcji *Zorzy*. W 1909 ożenił się z Marią Zwierzyńską, a po jej rychłym zgonie ożenił się powtórnie z Bronisławą Chajkowską-Folejewską. Często podróżował za granicę: był kilkakrotnie w Szwajcarii (m.in. w 1899, 1904); zwiedził Włochy, Tyrol, w 1913 był w Dalmacji. W sierpniu 1914 zabiegał o uwolnienie Włodzimierza Lenina z więzienia nowotarskiego występując jako poręczyciel. W czasie pierwszej wojny światowej początkowo pracował w biurze prasowym i w Archiwum Wojskowym Legionów, następnie brał udział w walkach jako oficer 4 pułku Legionów Polskich. Przez szereg lat przewodniczył Związkowi Podhalan. W 1927 obchodził w Nowym Targu jubileusz 30-letniej pracy pisarskiej. W 1928 wraz z Janem Wiktorem podróżował po Włoszech. W 1930 przyznano mu nagrodę literacką miasta Warszawy. Zmarł 14 maja 1930 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Dla prawdy. Dramat w 3 aktach, 5 odsłonach. Powst. 1896. Nie druk.

Inny tytuł: Ben Acosta.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6401 III, 8581 IV.

2. Kulturtraeger. Libretto operetki. Powst. 1896. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8543 IV, 8582 IV.

3. Nad grobem Matki. Dumania. Kr. 1896.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8543 IV.

4. Nieśmiertelnik. Sztuka w 4 aktach. Powst. 1896. Nie druk.

Zamierzony tytuł: Rywalki.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8583 IV.

5. Poruszmy z posad ziemię. Komedyjka w 1 akcie. Powst. pod koniec 1896, data rkps 1 stycznia 1897. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8584 IV.

Współautor: K. Sosnowski.

6. Sobótki. Libretto opery. Powst. pod koniec 1896, data rkps 1 stycznia 1897. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8587 IV.

7. Męczennicy. Dramat w 3 aktach. Powst. 1897. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8585 IV.

8. Postroźni. Komedja w 3 aktach. Powst. 1897. Ogł. w zbiorze: *Utwory dramatyczne*. T. 1. Kr. 1966. Zob. *Wyd. zbior. poz.* 8 [t. 3-4].

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8586 IV.

Przerabiana i poprawiana przez Sewera [I. Maciejowskiego].

9. Nowele. Z przedmową K. Tetmajera. W-wa 1898. Całość zbioru przedr.: *Wyd. zbior. poz.* 1 [t. 7], 5 t. 1, 8 [t. 5-6].

Zamierzony tytuł: Cienie.

Zawartość: *Przygrywka* [wiersz]. (Zob. też *Wyd. zbior. poz.* 6, 7); *Przeznaczenie*. (Zob. też *Wyd. zbior. poz.* 7); *Bezdomni*. (*Siewca (przedem „Gospodarz”)*).

Kalendarz ilustr. Wydawn. groszowego na r. 1897. Kr. — Lw. 1897 s. 84-85 z podtyt. Obrazek z Podkarpacia. Zob. też Wyd. zbior. poz. 6, 7); Dwie kartki z życia nauczyciela. (*Przegl. Tyg.* 1897 nr 47. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7); Sierota na „dochowku”. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 7); Zemsta trupa; Na wydaniu. (Red. ponowna. *Przedmowa* 1899 nr z 31 grudnia, 1900 nr 2. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7); „Zły”; Na zarobek. (*Ruch Lud.* 1898 nr 7-8 z podtyt. Obrazek z Podkarpacia. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7); Pogrzeb. (*Przegl. Tyg.* 1897 nr 39-41. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7); Skrzyпки grają — bieda gra...; Krótki sen. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 7).

Rkps — Przygrywka. Muzeum Tatrzańskie sygn. 123; pierwotna wersja pierwszej części noweli: Krótki sen pt. Jeden wieczór. Bibl. Jagiel. sygn. 8546 IV; rękopis pozostałych nowel Bibl. Jagiel. sygn. 8545 IV; plan zbiorku pt. Cienie. Bibl. Jagiel. sygn. 8541 IV

Przekłady

Bezdomni: ros.: N. Gross. *Siewier* 1900 nr 28 — serbochorw.: B. R. Ciričić. W: *Poljska pripovetka*. T. 1. Belgrad 1948; F. Vodnik. W: *Poljske novela. Starejši pisatelji (1884-1914)*. Lublana 1951.

Na zarobek: serbochorw.: R. Suša. *Vijenac* 1901 nr 34.

Krótki sen: ros.: N. Gross. *Siewier* 1900 nr 18 — serbochorw.: R. Suša. *Vijenac* 1901 nr 25.

10. Komornicy. Powieść. *Kur. Codz.* 1899 nr 1-51; *Słowo Pol.* 1899 nr 9-62. Wyd. osob. Lw. 1900. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1908; wyd. nowe Lw. 1914; wyd. 3 [sic!] W-wa [1925] *Bibl. Dzieł Wyborowych* S. II t. 18; wyd. 6 przedmowa: S. Pigoń. W-wa 1947; wyd. 7 przedmowa jw. W-wa 1948; W-wa 1950; wyd. 2 W-wa 1951; wyd. 3 W-wa 1952; posłowie: A. Ślapa. W-wa 1953; wyd. 2 posłowie: L. Sobierajski. W-wa 1955; posłowie: M. Puchalska. W-wa 1957; posłowie jw. W-wa 1958; posłowie jw. Kr. 1961. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 4], 7, 8 [t. 7].

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8553 IV.

Utwór wykorzystany przez J. Mierzejewską przy adaptacji scenicznej powieści W rozstokach. Zob. poz. 14.

Przekłady: czes.: E. Sojka. Praga 1950 (z posłowiem tłumacza) — ros.: J. Riftina. Moskwa 1951 (z posłowiem P. Merkina).

11. Ofiara. Fragment w 3 aktach z r. 46. Red. pierwotna powst. 1899. Red. ponowna wyst. Kr. 1 grudnia 1904, Tarnów grudzień 1904, ogł. *Tydzien dod. Kur. Lwo.* 1904 nr 36, 38-43. Wyd. osob. Kr. 1905. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 [t. 3-4].

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8589 III.

12. Nad urwiskiem. Szkice i obrazki. Lw. 1900. Wyd. 2 z dodatkiem Listów ze wsi Kr. [1909]. Całość zbiorku przedr. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 6], 5 t. 1, 8 [t. 5-6].

Zawartość: I: [inc.] Chłop na łany wyszedł z kosą... [wiersz]. (Zob. też poz. 34); Nad urwiskiem. I. (*Przegl. Tyg.* 1898 nr 33 pt. Chłop nad przepaścią; *Słowo Pol.* 1898 nr 108; *Naprzód* 1900 nr 111, nr 201; *Tydzien dod. Kur. Lwo.* 1899 nr 11. Zob. też poz.

34 oraz Wyd. zbior. poz. 4, 6, 7); Wilija. (*Notec Reforma* 1897 nr 294 z podtyt. Obrazek z Podkarpacia; *Zorza* 1900 nr 8; *Zorza dod. Szkolnictwa* 1900 nr 36. Zob. też poz. 34, 37); Na Godnie Święta. (*Słowo Pol.* 1898 nr 10-14 z podtyt. Obrazek z Podkarpacia; *Przegl. Tyg.* 1899 nr 11-13 z podtyt. jw. Zob. też poz. 27, 34 pt. Gody); Bazię. (*Notec Reforma* 1898 nr 76 z podtyt. Obrazek wiejski. Zob. też poz. 34, 37); Wesoly dzień. (*Notec Reforma* 1898 nr 82 z podtyt. Obrazki z cienia; *Goniec i Iskra* 1899 nr 34 z podtyt. jw.; *Przegl. Tyg.* 1899 nr 19-20; *Zgoda* (Chicago) 1900 nr 19-20; *Zorza dod. Przyj. Ludu* 1900 nr 1. Zob. też poz. 27, 34, 37 (fragm. pt. Orka) oraz Wyd. zbior. poz. 7); Piekieleko. Obrazek z życia rodzinnego na wsi. (*Życie* 1898 nr 19. Zob. też poz. 34 oraz Wyd. zbior. poz. 4, 7); Błazkowa Łysina. (*Tydzien dod. Kur. Lwo.* 1900 nr 2-3. Zob. też poz. 27, 32, 37 oraz Wyd. zbior. poz. 2, 6, 7); Niedowiarek. (*Krytyka* 1899 z. 3 s. 174-180; *Przegl. Tyg.* 1899 nr 33-34. Zob. też poz. 27, 34 oraz Wyd. zbior. poz. 7); Nad urwiskiem. II. (*Naprzód* 1900 nr 201. Zob. też poz. 34 oraz Wyd. zbior. poz. 6, 7). — II: [inc.] Po ugorach, wśród zasianych zbożem pól... [wiersz]. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 7); Z krainy Gorców. I-V (fragm. I, II, IV, V ogł. *Życie* 1898 nr 31, 34 pt. Z Podkarpacia; fragm. III ogł. *Kur. Lwo.* 1898 nr 265 pt. Z Podkarpacia; fragm. V ogł. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 51 pt. Planety; fragm. III, IV i V pt. Planety przedr. zob. poz. 27; całość ogł. *Krytyka* 1899 nr 404-405; pt. Planety przedr. zob. poz. 34. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7); [inc.] Tę krainę kęp i wiecznej nędzy... [wiersz]. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 7); Juzyna. (*Tyg. Ilustr.* 1900 nr 14. Zob. też poz. 23, 32, 37 oraz Wyd. zbior. poz. 2, 4, 6, 7); [inc.] Miałem raz chwilę... [wiersz]. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 7); Przekleństwo. (Zob. też poz. 34); [inc.] O ziemię nędzy i zamarzłych kęp! [wiersz]. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 7). Po omacku. (*Tydzien dod. Kur. Lwo.* 1900 nr 7. Zob. też poz. 34); Jasna polana. (*Głos* 1900 nr 17. *Naprzód* 1900 nr 215. Zob. też poz. 34); *•* [inc.] Po ugorach i po szarych łąkach zboż... [wiersz]. (*Życie* 1898 nr 27); Noc. Obraz w 1 akcie. (*Życie* 1900 nr 1. Wyst. jako epilog dramatu: Skapany świat. Zob. poz. 13).

Wyd. 2 zawiera ponadto: Listy ze wsi: 1, 2, 3, 4. (*Naprzód* 1901 nr 354, 356, 387, 1902 nr 3; list 2 i 3 przedr. *Głos* 1903 nr 6, 19; list 1 i 2 pt. Planety przedr. zob. poz. 34 oraz Wyd. zbior. poz. 1 [t. 6], 5 t. 1, 8 [t. 5-6]).

Rkps — Szkice noweli Nad urwiskiem. II. Bibl. Jagiel. sygn. 8541 IV; Z krainy Gorców. Bibl. Jagiel. sygn. 8548 IV; Noc. Osol. 13571/I; rękopisy pozostałych nowel Bibl. Jagiel. sygn. 8551 IV.

Przekłady

Juzyna: czes.: V. Sokolová-Seidlová. *Radikální listy* 1900 dod. niedzielny z sierpnia — ros.: J. Uziembło. *Russhoje bogatstvo* 1900 nr 12 — serbochorw.: R. Suša. *Vijenac* 1900 nr 32-33 — ukr.: *Literaturno-naukovyj wistnyk*. T. 14 (1901) s. 69-77.

Przekleństwo: włoski: J. Wieleżyńska-Dickstein. W: *I Nostri Quaderni*. Lanciano 1927.

13. Skapany świat. Dramat w 4 aktach z epilogiem. Fragn. ogł.: *Tydzien dod. Kur. Lwo.* 1902 nr 8 (fragm. aktu 3); epilog pt. Noc. Obraz w 1 akcie. Zob. poz. 12. Wyst. Lw. 12 lutego 1902, Kr. 15 października 1904. Wyd. osob. całości Lw. 1903. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7, 8 [t. 3-4].

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8588 III.

W latach późniejszych wystawiany pt. Pomsta.
Przekład ukr.: J. Stadnyk. Wyst. Lw. 29 wrześ-
nia 1900. Ogl. *Rulan* 1900 nr 220-243 i odb. Lw. 1901.

14. W roztokach. Powieść. Ogl. *Krytyka* 1900 z. 5 s. 332-337 (fragm. pt. *Szczęście*); *Młodość* 1900 z. 4-5 (fragm. pierwotnej redakcji pt. *Roztoki*); *Wędrowiec* 1900 nr 50 (fragm. jw.); *Naprzód* 1900 nr 28 (fragm. pt. *Święto Podhala*); *Przegl. Zakopiański* 1900 nr 38-39 (fragm. jw.); *Gaz. Pol.* 1902 nr 2-98; *Kur. Lw.* 1902 nr 12-247. Wyd. osob. całości t. 1-2. Lw. 1903. Wyd. nast.: wyd. 2 t. 1-2. Lw. 1910; wyd. nowe [okładkowe] t. 1-2. Lw. 1914; wyd. 3 [1] t. 1-2. W-wa 1920; posłowie: S. Pigoń. W-wa 1938; Jerozolima 1943 *Szkołna Biblioteczka na Wschodzie pod red. L. Kurdybachy* t. 16; wyd. 6 przedmowa: S. Pigoń. T. 1-2. W-wa 1947; wyd. 7 przedmowa: S. Pigoń. T. 1-2. W-wa 1948; W-wa 1952; posłowie: J. Błoński. Kr. 1953; oprac.: S. Pigoń. Wr. 1965 BN I, 188. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 1-2], 4 (fragm.), 7, 8 [t. 8-9].

Przedr. fragm. zob. poz. 16, 21, 26.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8557 IV.

Przeróbka sceniczna J. Mierzejewskiej pt. *Śleboda*. Obraz sceniczny w 4 odsłonach na podstawie dzieł... W-wa 1938. Wyd. nast. pt. *Śleboda*. Widowisko w 4 obrazach oparte na powieściach... „W roztokach” i „Komornicy”. W-wa 1966. Zob. też poz. 10.

Inscenizacje fragmentów: Franek Rakoczy. Oprac. M. Lebkowski. *Młoda Wieś* 1949 nr 18; *Potrza* z żywymi naprzód iść... *Svietlica* 1946 nr 8; *Trzeba* z żywymi naprzód iść. *Poradnik Oświatowy* 1947 nr 18.

Przekłady czes.: J.J. Langner. Praga 1913 — ros.: J. Gonzago. Obiezdolennyje. Roman w 2 czastkach. Wstęp: T. Dombala. Moskwa 1926.

15. Pomór. Powieść. Powst. 1903-1910. Ogl. fragm. *Głos* 1903 nr 5-8, 10, 12, 14, 19; *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1903 nr 12-23; *Kur. Poz.* 1909 nr 266; *Lamus* 1909 z. 2; *Sfinks* 1909 z. 10-12. Wyd. osob. całości Kr. 1910. Wyd. nast.: Lw. 1923; wyd. 4 W-wa 1949. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 13], 8 [t. 10].

Rkps Bibl. Uniw. we Lw. sygn. 1431/I.

Przekłady: lotewski: T. Lejas Krūminš, L. Lija. W książce: W. Orkan: Bads un mila. Ryga 1931 — niem.: J. Wypler. *Oberschlesische Grenzzeitung* 1923, 1924 do nr z 28 stycznia — ros.: W. Wysocki. W książce: W. Orkan: Lubow i gołod. Rasskazy. Moskwa [1916].

16. Z tej smutnej ziemi. Lw. 1903. Niektóre wiersze przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 7; całość przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 8 [t. 1]. Zawartość: m.in. cykl: Z różnych chwil, Z gór (tu m.in. wiersz [inc.] Jest kraj nieznanych cudów... (Zob. poz. 14)), Po ugorach, Onego czasu..., Mile drobiazgi oraz poemat: Z tej smutnej ziemi... Lyryczna kompozycja. (*Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1900 nr 19-21. Odmznaczony w 1899 na konkursie poetyckim *Pravdy*).

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8549 IV; Bibl. Nar. sygn. 2676 — wiersz z cyklu: Mile drobiazgi pt. *Śpiew Jaśka* (z „Mazurków” Szopena).

17. Herkules nowożytny i inne wesołe rzeczy. Kr. 1905. Wyd. 2 [okładkowe] Kr. 1907. Całość zbioru przedr.: Wyd. zbior. poz. 1 [t. 8], 5 t. 2, 8 [t. 6].

Zawartość: [inc.] *Nad moją duszą...* [wiersz]; Herkules nowożytny. (*Ognitco* 1904 nr 11-13; przedr. *Naprzód* 1904 nr 275-277; *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1904 nr 14-16. Zob. też poz. 23 oraz Wyd. zbior. poz. 6, 7); *Opowieść o planetniku*. (*Naprzód* 1904 nr 1; *Prowo Ludu* 1904 nr 4. Zob. też poz. 32 oraz Wyd. zbior. poz. 6, 7); *O Wojtku, którego na Szczepana przekreślił*. (*Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1904 nr 27-28; *Naprzód* 1905 nr 1. Zob. też poz. 27, 32 oraz Wyd. zbior. poz. 7); *Lis*. (*Naprzód* 1905 nr 98; *Ognitco* 1905 nr 21; *Praca* 1905 nr 10; *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1905 nr 6-7; *Zgoda* (Chicago) 1905 nr 14 wyd. dla kobiet. Wyd. osob. W-wa [ok. 1920]. Zob. też poz. 23, 32, 37 oraz Wyd. zbior. poz. 2, 6, 7); *Przykry moment*. (*Kur. Codz.* 1905 nr 69; *Kur. Lw.* 1905 nr 83. Zob. też poz. 27); *Jędrzej Bąja i powieściopisarz*. (*Głos* 1905 nr 11; *Kur. Lw.* 1905 nr 84, 87-88. Zob. też poz. 27 oraz Wyd. zbior. poz. 7); *Jak Jędrzej Skłarz po Włochach jeździł*. Leopoldowi Staffowi na przypomnienie *Cerwary*. (*Naprzód* 1905 nr 170-195 z przerwaniami. Zob. też poz. 23, 27 oraz Wyd. zbior. poz. 7).

Rękopisy zawartych tu nowel: Bibl. Jagiel. sygn. 8563 IV — całość; Bibl. Jagiel. sygn. 8578 I — *Jędrzej Bąja* i powieściopisarz, *Jak Jędrzej Skłarz po Włochach jeździł*.

Przekłady

Herkules nowożytny: niem.: J. Wypler. *Der Weisse Adler* 1921 nr z lipca — ukr.: S. Twerdochlib. *Dilo* ok. 1910.

O Wojtku, którego na Szczepana przekreślił: słowacki: *Slovak* 1926 nr z 9 września.

Lis: esperanto: B. Kuhl. *Pola Esperantisto* 1923 nr 3 — rum.: E. Linta. W: *Nuwele clasice Polone*. Bukareszt 1963.

18. Wina i kara. Tragedia w 3 aktach. *Krytyka* 1905 t. 1 s. 101-105 (fragm.). Wyd. osob. całości Kr. 1905. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 [t. 3-4].

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8590 III; Bibl. Uniw. Warsz. sygn. 377 (fragm.).

19. Drzewiej. Powieść. Powst. 1907-1911. Ogl. *Krytyka* 1907 t. 1 s. 517-519 (rozdz. wstępny pt. *O powieści „Drzewiej”*); *Mies. Lit. i Artyst.* 1911 z. 1-10 z przerwaniami (całość pt. *Jak to było drzewiej*). Wyd. osob. Kr. 1912. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. [1912]; wyd. 3 W-wa 1921; wyd. 4 przedmowa: S. Pigoń. W-wa 1950. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 3], 8 [t. 11].

Przedr. fragm. zob. poz. 26.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8568 III — całość; Bibl. Jagiel. sygn. 8565 II — notatki. Przekłady: słow.: M. Stano. *Slovenské pohľady* 1930 z. 6-8 (fragm.) — włoski: E. Damiani. *Narratori della Polonia d'oggi*. Rzym 1928.

20. Franek Rakoczy. Epilog w 3 aktach. *Krytyka* 1908 z. 3 s. 280-291 (fragm.). Wyd.

osob. całości Lw. 1908. Wyd. nast. [okładkowe] Lw. 1914. Red. ponowna wyst. Kr. 20 marca 1927. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7, 8 [t. 3-4].

Rkps Bibli. Jagiel. sygn. 8591 II — całość, 8565 II — fragm.

21. Miłość pasterska. Lw. 1908. Wyd. nast. [okładkowe] Lw. 1914. Całość zbiorku przedr. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 5], 5 t. 2, 8 [t. 5-6].

Zawartość: [inc.] Wieczór lipcowy był... [wiersz]; Południe. (*Ateneum Pol.* 1908 t. 1 z. 1 s. 27-33. Zob. też poz. 26 pt. Jak Jasiek z Zarebów śpiewał ku Hażbiecie); Jak Józus chciał, a jak mu wyszło. (*Naprzód* 1908 nr 184. Zob. też poz. 26 oraz Wyd. zbior. poz. 7); Schronisko. (*Świat* 1906 nr 38-39); Wojtusiove lato. (*Kur. Lw.* 1908 nr 268-293. Zob. też poz. 26, 32); Na borach. (Fragm. powieści pt. W rozstokach. Zob. poz. 14); Pogrzeb muzyki [dramat]. (*Nowa Gaz.* 1908 nr 189, 191, 195).

Rękopisy zawartych tu nowel (z wyjątkiem utworu pt. Na borach): Bibli. Jagiel. sygn. 8566 III; Jak Józus chciał, a jak mu wyszło. Arch. Michałskich sygn. 53, Bibli. Jagiel. sygn. 8578 I; Schronisko. Bibli. Jagiel. sygn. 8578 I.

Przekłady

Jak Józus chciał, a jak mu wyszło; Schronisko; Wojtusiove lato: łotewski: T. Lejas Krūmiņš, L. Lija. W książce: W. Orkan: Bads un mila. Ryga 1931 — ros.: W. Wysocki. W książce: W. Orkan: Lubow i gołod. Rasskazny. Moskwa [1916].

22. Z martwej roztocki. Kr. [1912]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7 (część wierszy), poz. 8 [t. 1-2].

Zawartość: [inc.] O dusze męką struchlale... oraz cykle: Z martwej roztocki, Już nie wróci, Mogiły, Sypie się gruz, Smutna jest miłość, Zaśpiewaj, ptaku, Pustka płacze, Refleksje, Na rozstaju, Z różnych chwil, Planety, Znad Lemanu, Przypomnienia, Tatry w nocy, Strofy ironiczne, Umarły moje pieśni; ponadto przekład kilku wierszy H. Heinego ze zbioru: Księga pieśni. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 [t. 2]).

Rkps Bibli. Jagiel. sygn. 8565 II.

W 1919 otrzymał nagrodę Ministerstwa Sztuki i Kultury.

23. Jędrzek Śklarz i inne nowele. Lw. 1914 *Skarbnica Pol.* IV, 45.

Zawartość: Herkules nowożytny. (Zob. poz. 17); Lis. (Zob. poz. 17); Jak Jędrzek Śklarz po Włochach jeździł. (Zob. poz. 17); Juzyna. (Zob. poz. 12).

24. Drogą Czwartaków. Od Ostrowca na Litwę. 1915. Ogl. fragm.: *Gaz. Pol.* (Dąbrowa Górnicza) 1915 nr 184; *Wiedeński Kur. Pol.* 1915 nr 373; *Czas* 1916 nr 270-308 (całość); *Ziemia Lubel.* 1916 nr 56; *Serce polskie. Wybór opowiadań i nowel legionowych z lat wielkiej wojny.* Lw. 1917 s. 13-16; *Wiad. Wojskowe* 1917 nr 39/40. Wyd. osob. całości Kr. 1916 [1917]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 11], 8 [t. 15].

Rkps Bibli. Jagiel. sygn. 8575 IV.

25. Pieśni czasu. Piotrków 1915 *Bibl. „Dzien. Nar.”* t. 1. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 [t. 2].

Poezje.

Rkps Bibli. Jagiel. sygn. 8559 IV; Ossol. sygn. 12039 II.

26. Miłość. Kr. [1917] *Bibl. Nowelistyczna* t. 16.

Zawartość: Wojtusiove lato. (Zob. poz. 21); Jak Józus chciał, a jak mu wyszło. (Zob. poz. 21); Jak Jasiek z Zarebów śpiewał ku Hażbiecie... (Zob. poz. 21); Romans Hanki i Franka w rozstokach. (Fragm. powieści: W rozstokach. Zob. poz. 14); Południe. (Fragm. powieści: Drzewiej. Zob. poz. 19).

27. Wesoły dzień. Wybór nowel. Kr. [1917].

Zawartość: Wesoły dzień. (Zob. poz. 12); Na Godnie Święta. (Zob. poz. 12); Błażkowa Łysina. (Zob. poz. 12); Niedowiarek. (Zob. poz. 12); Planety. (Pt. Z krainy Gorców. III, IV, V zob. poz. 12); O Wojtku, którego na Szczepana przekreśli. (Zob. poz. 17); Jędrzej Bajka i powieściopisarz. (Zob. poz. 17); Przykry moment. (Zob. poz. 17); Jak Jędrzek Śklarz po Włochach jeździł. (Zob. poz. 17).

28. Wesele Prometeusza. W-wa 1920. Wyd. nast. Bari 1946. Całość zbiorku przedr. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 5, 8], 5 t. 2, 8 [t. 5-6].

Zawartość: Świt. (*Lamus* 1910 t. 2 z. 6 s. 139-154; *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 1-4; *Kur. Lw.* 1914 nr 416-424. Zob. też poz. 32 pt. Świt nad Leną. Nowela wyróżniona w 1910 na konkursie *Tyg. Ilustr.*); Wesele Prometeusza. (*Krytyka* 1909 t. 2 z. 1-2 s. 10-21, 122-130. Zob. też Wyd. zbior. poz. 6, 7); O świętym Martynianie; „Napoleon”. (*Gaz. Por. i Wiecez.* 1914 nr 1786 i n. Zob. też Wyd. zbior. poz. 6); Zemsta malarza. (*Zycie Pol.* 1914 nr 4 s. 52-62; *Kalendarz „Piasta”*. Kr. 1917 s. 139-144; *Gaz. Lud.* 1919 nr 33-35. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2, 7); Kościelny. (*Mashi* 1918 z. 9, jako drugi utwór z cyklu Listy ze wsi; *Dzien. Cieszyński* 1918 nr 65); Jaś znad brzegu. (*Mashi* 1918 z. 11 pt. Jak Jaś Honorny stał się filozofem, jako czwarty utwór z cyklu Listy ze wsi; przedr. *Dzien. Cieszyński* 1918 nr 79 pt. jw. z opuszczeniem nazwy cyklu; *Wiedeński Kur. Pol.* 1918 nr 1091 pt. jw.; *Piast* 1918 nr 20 pt. jw.).

Rękopisy zawartych tu nowel: Bibli. Jagiel. sygn. 8567 II — całość; Bibli. Jagiel. sygn. 8578 I — Wesele Prometeusza, O świętym Martynianie, „Napoleon”, Zemsta malarza.

Przekłady

Świt: franc.: H. Klingsland. *Pologne Littéraire* 1931 nr 62 — ros.: B. Folejewska. Rkps Bibli. Jagiel. sygn. 8595 III, nie druk.

Wesele Prometeusza: ros.: B. Folejewska. Rkps Bibli. Jagiel. sygn. 8595 III, nie druk; S. Krzyżanowski. W: *Polskaja nowiella.* Moskwa 1949 s. 399-416.

29. Kostka Napierski. Powieść z XVII w. Ogl. fragm.: *Gaz. Podhalańska* 1923 nr 26-28 (pt. Na sołtystwie); 1924 nr 32, 34 (pt. Odsiecz Sawki); *Naprzód* 1924 nr 294 (pt. Na Czorzsztyynie); całość *Kur. Lw.* 1923 nr 88-306, 1924 nr 1-25. Wyd. osob. całości W-wa [1925]; wyd. 3 W-wa 1948. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 14], 7, 8 [t. 12].

Pierwotny zarys całości wygl. jako odczyt w Zakopanem, ogl. w *Krytyce* 1904 t. 2 s. 250-256 pt. Kostka Napierski. Szkic do powieści.

Przekłady: ros.: M. S. Żywow. Przedślowie: T. Dombala. Moskwa 1927 — ukr.: I. Rylski; Wstęp: K. Antynowicz. Charków 1930.

30. Listy ze wsi. *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 169-354 z przerwami, 1925 nr 8-274 z przerwami; *Kur. Poz.* 1926 nr 36-348 z przerwami. Wyd. osob. t. 1-2 W-wa 1925-1927. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 9-10], 3, 7, 8 [t. 14].

Zawartość: t. 1: Lud w masie — Uwagi Witkiewicza; — Lud a państwo; Wieś a miasto; Konwenansa wsiowy; Lingwista w kraju Żulów; Górale, Lachy i cepry. (Zob. też poz. 33); Witkiewicz: Po latach; Zakopane dawniej a dziś. (Zob. też poz. 33); O polityce Podhala; Czyśmy demokraci?; Sołtysi, kmiecie a żmudź; Bartek Nędza a partie polityczne. (*Maski* 1918 z. 8); Czary. (*Maski* 1918 z. 17); O duchach, znakach i śmierci; Jasionów; Kto jest na wsi biedny?; Emigracja; Za ziemią; Bożek i jego zagroda; Współżycie ludzi na wsi; Czytelnik i analfabeta; Nieco o oświacie; Czas-wychowawca; Inteligencja z ludu; Co sprawila wojna na wsi?

t. 2: Czym wieś żyje?; Ludzie wsi i miasta; Rasa i bezrasowość; Ród i rodzina; Miłość i małżeństwo; Nieco o szkole; Prawo i opinia; Słowo, przykład i nakaz; Święta jako barwy roku; Wierzenia dawne. Zabobony; O lekach i leczeniu; O kradzieży; Chłop i las; Niedorośli; Nad kołem nędzy i powodzi; Zapomogi; Religijność chłopca; Bractwa nieżywe i żywe; Dom i szkoła; Jarmark; Żydzi; Cyganie; Wieś szwajcarska i nasza; Okulary gubernera; Teatr ludowy; Psychologia chłopca; Żywa statystyka.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8576 III — całość, sygn. 8579 II — niektóre szkice.

31. Widma. Ogł. fragm.: *Almanach Bibl. Pol.* W-wa 1925 s. 82-91; *Głos Prawdy* 1928 nr 237 (pt. Na warcie. Scena z „Widm”). Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 [t. 3-4].

Dramat nie dokończony.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8593 IV.

32. Opowieść o planetniku. Wybór nowel. *Poz.* [1926] *Dla Wszystkich* 70.

Zawartość: Juzyna. (Zob. poz. 12); Błazkowa Łysina. (Zob. poz. 12); Wojtusiove lato. (Zob. poz. 21); Opowieść o planetniku. (Zob. poz. 17); O Wojtku, którego na Szczepana przekreśli. (Zob. poz. 17); Lis. (Zob. poz. 17); Świt nad Leną. (Zob. poz. 28).

33. Warta. Studia — Listy — Szkice. Lw. [1926].

Zawartość: Z Podhala: Werbunek na Podhalu; Sobótki. (*Maski* 1918 z. 16 z podtyt. Listy ze wsi. V. Zob. też poz. 36 oraz Wyd. zbior. poz. 1 [t. 11]); Warta. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 9-10], 3, 8 [t. 14]); O pielgrzymce do Rzymu. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 9-10], 3, 8 [t. 14]); Wspomnienia Witkiewicza. (*Głos Zakopiański* 1926 nr 21; *Kur. Poz.* 1926 nr 324. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12], 8 [t. 13]); Zakopane dawniej a dziś. (Zob. poz. 30); Górale, Lachy i cepry. (Zob. poz. 30); Witkiewicz i budarze. (*Głos Zakopiański* 1926 nr 19. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 9-10], 8 [t. 14]); Zakopane na zwrotnicy. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 9-10], 8 [t. 14]); O dwóch muzeach w Zakopanem. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 9-10], 8 [t. 14]); Zakopanie dzisiejsi. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 9-10], 8 [t. 14]); Śmierć Daniela. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 9-10], 8 [t. 14]); Tyg. *Ilustr.* 1912 nr 12 pt. Ludzizmierz — kolebka poety. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12]);

O Stanisławie Witkiewiczu. (*Wiad. Pol.* 1915 nr 47-48; przedr. *Nowa Gaz.* 1915 nr 486 fragm.; *Głos Zakopiański* 1926 nr 9-10. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12], 8 [t. 13]); O Tetmajerowym „Skalnym Podhalu”; — Znad Bałtyku: I-IV. (*Przegl. Warsz.* 1921 nr 1 pt. Nad morzem polskim. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 9-10], 8 [t. 14]).

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8572 III.

34. Planety. W-wa [1927] *Bibl. Domu Pol.* R. 3 t. 7.

Zawartość: [inc.] Chłop na łany wyzwał z kosą ... [wiersz]; Nad urwiskiem. I; Wilija; Gody; Bazię; Wesoły dzień; Piekietko; Niedowiarek; Planety; Przekleństwo; Po omacku; Jasna polana; Nad urwiskiem. II. Jest to przedruk części nowel ze zbioru pt. Nad urwiskiem. Zob. poz. 12.

35. Czantoria. Opowieść. Powst. 1928-1929. Nie dokończona. Ogł. fragm.: *Czas* 1931 nr 78 (pt. Czary); *Tęcza* 1931 nr 11; *Tyg. Ilustr.* 1933 nr 42; *Zaranie Śląskie* 1933 z. 2 s. 80-84 (pt. Czary). Całość zob. *Wyd. zbior. poz. 1* [t. 12], 8 [t. 13].

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8580 IV.

36. Wskazania. W-wa [1930] *Bibl. Regionalna* t. 3.

Zawartość: Sobótki. (Zob. poz. 33); Potomnym przekazcie!... Na odsłonięcie tablicy pamiątkowej poległych uczniów gimnazjum nowotarskiego. [Wiersz]. (Wyd. osob. pt. Na odsłonięcie tablicy pamiątkowej w Nowym Targu. [Nowy Targ 1922]); artykuły i odczyty dotyczące Podhala. Niektóre przedr. zob. *Wyd. zbior. poz. 1* [t. 9-10, 11], 3, 8 [t. 14, 15].

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8570 III.

37. Z krainy Gorców. Dla młodzieży. Lw. 1934.

Wybór pism wydanych pośmiertnie, przygotowanych przez autora.

Zawartość: Śpiący rycerze; Jaś w Chocholowie. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12], 8 [t. 13]); Królowskie ptaki; Cisza; W pałacu boginek; Owce w burzy. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12], 7, 8 [t. 13]); Na polanie; Las na Luboniu; Orka. (Zob. poz. 12); Bazię. (Zob. poz. 12); Wilija. (Zob. poz. 12); Juzyna. (Zob. poz. 12); Błazkowa Łysina. (Zob. poz. 12); Chorzejący niedźwiedz i stary lis; Lis. (Zob. poz. 17).

Rękopisy drobnych utworów: wiersze, fragmenty dramatów i nowel, szkice i recenzje literackie, artykuły, plany i notatki do utworów literackich, bruliony utworów, przekłady nowel na język niemiecki i rosyjski dokonane przez A. Bobrowską i B. Smreczyńską, przekłady z literatury obcej. Bibl. Jagiel. sygn. 8541IV-8544II, 8547IV, 8548IV, 8550III-8552IV, 8554IV, 8561IV, 8562IV, 8569III, 8577II, 8595IV, 8596IV, 8641III, 8642III, 8646III. — Różne utwory; Pamiętnik wojenny; Z legend zapomnianych; Szkic o wychodźstwie. Ossol. sygn. 7204/II, 12039/II, 1305/I; Pieśń. Bibl. Nar. sygn. 2860.

Przekłady drobnych utworów: niem.: Zugvögel. Tłum. S. Wukadinowicz. *Dichtung*

und Welt dod. *Prager Presse* 1928 nr z 15 kwietnia; Der Mensch und Baum. Tłum. O. Babler. *Prager Presse* 1929 nr z 13 stycznia — r o s.: Pierieletnyje pticy. Tłum. N. Makridin. *Sławijskije izwiestia* 1909 nr 3 — u k r.: Pokutny pochod. J. Wiesław. *Echo znad Prutu* 1909 nr 1 — w ł o s.: Quando gli animali parlavano... Tłum. E. Damiani. *La Settimana di Caecia e Pesca* 1930.

Inscenizacje wierszy: Jedyne prawo iść..., Pójdziemy, serce... Oprac. J. Turowiczówna. *Teatr Lud.* 1937 nr 1/2; przedr. *Świętlica* 1946 nr 9.

Nowele, powieści, wiersze, przekłady i artykuły publicystyczne ogłaszał w czasopismach: *Ateneum Pol.* (1908), *Chłop Pol.* (1918), *Chłopska Sprawa* (1929), *Chłopski Sztandar* (1927-1928, 1930), *Czas* (1897, 1915-1917, 1930), *Czwartak* (Kielce 1921), *Czwartak* (Lubl. 1915), *Dawny Sztandar* (1908), *Diabeł* (1895-1897; tu m.in. wiersze: Dziś a wtedy; Czemu. 1895 nr 11 — debiut literacki), *Dzien. Chicagoski* (1908), *Dzien. Cieszyński* (1912, 1918), *Dzien. Kijowski* (1907), *Dzien. Nar.* (1915-1916), *Dzien. Poz.* (1927), *Echo Mus.*, *Teatr. i Artyst.* (1901), *Echo Pol.* (1902), *Echo Tatrzańskie* (1919), *Echo znad Prutu* (Kolomyja 1909), *Gaz. Lud.* (1919, 1924-1925), *Gaz. Lw.* (1922), *Gaz. Podhalańska* (1912-1914, 1921-1928), *Gaz. Pol.* (Chicago 1900-1902), *Gaz. Pol.* (Dąbrowa Górnicza 1915-1916), *Gaz. Poniędzialkowa* (1913), *Gaz. Por. i Wiecz.* (1914), *Gaz. Por.* (1922), *Gaz. Tor.* (1901), *Gaz. Zakopiańska* (1922), *Głos* (1899-1905), *Głos Gromady* (1928), *Głos Ludu* (1919), *Głos Prawdy* (1928), *Głos Rzeszowski* (1916), *Głos Zakopiański* (1926), *Goniec i Iskra* (1899), *Gospodarz Pol.* (1928), *Ilustracja Pol.* (1902), *Ilustr. Kur. Codz.* (1917, 1924-1925), *Krytyka* (1899-1914), *Kur. Codz.* (1899, 1905), *Kur. Lw.* (1898, 1902, 1904-1906, 1908, 1912, 1914, 1922-1924), *Kur. Podhalański* (1928), *Kur. Poz.* (1909, 1915, 1925-1927), *Kur. Stanisławowski* (1906), *Kur. Zach.* (1929), *Lamus* (1909-1910), *Liberum Veto* (1903), *Maski* (1918), *Metalo-wiec* (1908, 1910, 1922), *Mies. Lit. i Artyst.* (1911), *Młoda Polska* (1925), *Młodość* (1898-1900), *Młodzię Pol.* (1920), *Myśl* (1904), *Na Ziemi Naszej* dod. *Kur. Lw.* (1909-1910), *Naprzód* (1900-1902, 1904-1905, 1907-1910, 1915, 1924), *Naród* (1920-1921), *Nasz Kraj* (1906), *Nasza Drużyna* (1920), *Nowa Gaz.* (1908, 1915), *Nowa Reforma* (1897-1898, 1914-1915, 1925-1927), *Nowe Slovo* (1902), *Nowy Głos Pol.* (1902), *Nowy Sztandar* (1908), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1922, 1924-1925), *Ognisko* (Paryż 1928-1929), *Ogniwo* (1904-1905), *Orli Lot* (1922), *Panteon Pol.* (1925), *Piast* (1914, 1918, 1927), *Pochodnia*

(Milwaukee 1908), *Podgórzanin* (1900), *Podolamin* (1901), *Pogoń* (1903), *Polska Zach.* (1929-1939), *Polska Zbrojna* (1925), *Poradnik dla Czytających Książki* (1901), *Praca* (1905, 1915), *Prawda* (1899-1900), *Prawo Ludu* (1904-1906, 1913), *Promień* (1900; tu wiersz programowy pt. Mogilnikom. Nr 5), *Przedświt* (1909), *Przeł. Polít., Spól. i Lit.* (1902, 1904), *Przeł. Tyg.* (1897-1900; tu m.in. wiersz pt. Kramarze. 1898 nr 42), *Przeł. Warsz.* (1921), *Przeł. Zakopiański* (1900-1902), *Przodownica* (1899-1900), *Przyj. Ludu* (Kr. 1908), *Przyj. Ludu* (Lw. 1900), *Robotnik* (Chicago 1902), *Robotnik* (1926, 1929-1930), *Ruch Lud.* (1898), *Sfinks* (1908-1909, 1911), *Siew* (1927, 1930), *Słowo Pol.* (1898-1899), *Świat* (1906), *Teatr Lud.* (1929-1930), *Tęcza* (1928-1929), *Trybuna* (1906-1907), *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* (1899-1906), *Tyg. Chrzanowski* (1908), *Tyg. Ilustr.* (1896, 1898-1902, 1904-1905, 1908, 1909, 1911-1912), *Tyg. Warsz.* (1908), *W Słońcu* (1926), *Walka* (1902), *Warta* (1927), *Wędrowiec* (1900), *Wiad. Lit.* (1926), *Wiad. Pol.* (1915-1916), *Wiad. Wojskowe* (1917), *Widnokrag* (1917), *Widnokregi* (1910), *Wieczory Pol.* (1909), *Wiedeński Kur. Pol.* (1915, 1917-1918), *Wiek Nowy* (1923, 1929), *Wierchy* (1924), *Więć, Witeź* (1908), *Wola Ludu* (1926), *Wolne Slovo Pol.* (Paryż-Zurych 1899; tu m.in. art.: Kilka uwag o naszej młodzieży szkolnej. Nr z 20 kwietnia), *Z Bliska i Daleka* (1913), *Zdrój, Zgoda* (Chicago 1900, 1903-1905), *Ziemia Lubel.* (1916), *Ziemia Podhalańska*, *Zorza* (1900), *Zorza* dod. *Przyj. Ludu* (1900), *Zorza* dod. *Szkolnictwa* (1900-1901), *Życie* (1898-1900), *Życie Pol.* (1914).

Ponadto w wydawnictwach i w podręcznikach: *Almanach Bibl. Pol.* W-wa 1925, *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Antologia współcz. poetów ukraińskich.* Przełożył S. Twerdochlib. Lw. 1911 (tu przedmowa), J. Balicki, S. Maykowski: *Będziem Polakami.* Lw. 1928, J. Balicki, S. Maykowski: *Kraj lat dziecińczy.* Lw. 1926, J. Balicki, S. Maykowski: *Miej serce.* Lw. 1930, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909. Wyd. 2 Poz. [1923], J. Bojko: *Pisma i mowy.* Lw. 1904 (tu przedmowa), *Dla Ciebie, Polsko!* Piotrków 1915, A. Galica: *Przysięga.* Urywek z życia współczesnego na Podhalu w 3 aktach. Kr. 1909 (tu przedmowa), *Gospodarz. Kalendarz na r. 1913.* Kr. 1913, M. Jackiw: *Wieczorne psoty...* i inne opowiadania. Z ukraińskiego przetłum. S. Twerdochlib. W-wa [1910] (tu przedmowa), *Jubileusz 25-lecia Tow. Kolonii Wakacyjnych dla uczniów gimn. w Kr. 1902-1927.* Księga pamiątk. Kr. 1927, *Kalendarz Legionistów na r. 1916.* [Lw. 1915], *Kalendarz „Piasta”.* Kr. 1917, *Kalendarz podhalański na r. 1914.* Cieszyn 1913, *Kalendarz rob.* Kr.

1901, toż 1903, 1904, 1909, 1912, 1913, 1916, *Kalendarz rolnika pol. na r. 1929*. W-wa 1929, *Kraków. Poezje, nowele, fragmenta dramatów*. Kr. 1900, *Lutnia rob.* Kr. 1906, *Maria Wyslouchowca. Wspomnienie pozgonne*. Lw. 1905, *Myśl. Księga zbior. ... „Ogniva”*. W-wa 1904, *Na cześć J. Gutenberga drukarza krakowskiego*. Kr. 1900, *Na nową szkołę*. Kr. 1907, *Na pamiątkę III zlotu Sokolów w Kr.* Kr. 1896, *Na żołnierza pol.* Sieradz 1919, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Pamięci Stefana Okrzei w 25 rocznicę jego stracenia*. W-wa 1930, *Pieśni pol. w latach wielkiej wojny*. Oprac. L. Szczepański. Kr. 1916, *Pol. pieśń wojenna. Antologia*. Lw. 1916, *Polska poległym swoim obrońcom*. W-wa 1928, J. Porazińska, S. Rossowski: *Pierwsze czytania dla szkół powszechnych. Cz. 3*. Lw. 1927, *Prawda. Książka zbior. dla uczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899, *Serce pol. Wybór opowiadań i nowel legionowych z lat wielkiej wojny*. Lw. 1917, „*Siewca*” (przedem. „*Gospodarz*”). *Kalendarz ilustr.* „*Wydawn. groszowego*” na r. 1897. Kr.-Lw. 1897, toż na r. 1899. Kr.-Lw. 1899, *Szklany dom*. Kr. 1930, *Szlakiem Legionów. Rok 1914*. Chicago [b. r.], *Szlakiem tułaczym. Księga pamiątk. wychodźstwa pol.* Wyd. 2. Wiedeń 1919, *W pamiętnym roku wojny*. W-wa 1916, *Wieczory pol.* Lw. [1909], *Wschodzącym zorzom. Poezja pol. w latach wojny*. Zebrał R. HERNICZ. [B. m.] 1917, *Wybór poezji Młodej Polski*. Ułożył W. Feldman. Kr. 1903; wyd. 2 W-wa [1918].

Przekłady

Młoda Ukraina. Wybór nowel. Zebrał i tłumaczył... W-wa [1908].

Zawartość: I. Franko: Potujka. — W. Jarosz: Samarytanka; Dziadowskie zaloty; Sąsiad. Urywek z powieści. — O. Kobylańska: Bitwa. — N. Kobryńska: Duch czasu. — A. Kruszelnicki: Na progu życia. Fragment; Ślubna żona. — B. Lepki: Przed śmiercią; Szczęśliwa godzina; Po latach wielu. — I. Łypa: Morze rozdzieliło. — O. Mahowej: Samotność; Fatalny wypadek. — L. Martowicz: Jan; Na targu; Nie czytelnik. — P. Myrnyj: Oblawa. — Potapenko: Na nowe gniazda. — Semaniuk (M. Czeremaszyna): Dziad; Chyba darujemy wodę; Karby. — W. Stefanyk: Klonowe liście; Złodziej; Podpalacz. (*Głos* 1901 nr 22-23). — A. Werchowyniec: List matki.

Wydania zbiorowe i wybory

1. Dzieła. [T. 1-8]. Kr. 1932-1933 pod red. S. Pigionia, [t. 9-12]. W-wa 1935-1936 pod red. S. Pigionia, [t. 13-14]. W-wa 1938 [1939] pod red. M. Kridla.

Niektóre tomy miały wydania następne.

[T. 1-2] (1932) W roztołkach. Powieść. T. 1-2. Posłowie: S. Pigoń. Zob. Twórczość poz. 14.

W Twórczości poz. 14 wyd. z 1938 i wyd. 6 są następnymi wydaniami t. 1-2 Dziel.

[T. 3] (1932): Drzewiej. Powieść. Posłowie: S. Pigoń. Zob. Twórczość poz. 19.

W Twórczości poz. 19 wyd. 4 jest następnym wydaniami t. 3 Dziel.

[T. 4] (1932): Komornicy. Powieść. Posłowie: S. Pigoń. Zob. Twórczość poz. 10.

W Twórczości poz. 10 wyd. 6 i 7 są następnymi wydaniami t. 4 Dziel.

[T. 5] (1933): Miłość pasterska. Nowele. Posłowie: S. Pigoń.

Zawartość: wiersze i nowele ze zbioru: Miłość pasterska. (Zob. Twórczość poz. 21 bez utworu Na borach) oraz: Zemsta malarza. (Zob. Twórczość poz. 28); Kościelny. (Zob. Twórczość poz. 28); O świętym Martynianie. (Zob. Twórczość poz. 28); Świt. (Zob. Twórczość poz. 28).

[T. 6] (1933): Nad urwiskiem. Szkice i obrazki. Posłowie: S. Pigoń.

Zawartość: wiersze i nowele ze zbioru: Nad urwiskiem. Szkice i obrazki. Wyd. 2 z dodatkiem Listów ze wsi. (Zob. Twórczość poz. 12 bez utworu Noc).

[T. 7] (1933): Nowele. Z przedmową K. Tetmajera. Posłowie: S. Pigoń.

Zawartość: wiersz i nowele ze zbioru: Nowele. Zob. Twórczość poz. 9 oraz Prądkii. (*Tydzien dod. Kur. Lw.* 1902 nr 9).

[T. 8] (1933): Herkules nowożytny i inne wesołe rzeczy. Posłowie: S. Pigoń.

Zawartość: wiersze i nowele ze zbioru: Herkules nowożytny i inne wesołe rzeczy. (Zob. Twórczość poz. 17) oraz trzy nowele ze zbioru: Wesele Prometeusza; Wesele Prometeusza; „Napoleon”; Jaś znad brzegu. (Zob. Twórczość poz. 28).

[T. 9-10] (1933-1935): Listy ze wsi i inne pisma społeczne. T. 1-2. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 [t. 14].

T. 1: Zawartość: Listy ze wsi. Seria 1. (Zob. Twórczość poz. 30 t. 1); Artykuły i odezwy polityczne; Pokłosie „Listów ze wsi”. (Tu m.in. art. ze zbioru: Warta: O pielgrzymce do Rzymu; Warta. Zob. Twórczość poz. 33). Od polany do miasta. Listy zakopiańskie. (Tu m.in. art. ze zbioru: Warta: Śmierć Daniela; Witkiewicz i budarze; Zakopane na zwrotnicy; O dwóch muzeach w Zakopanem; Zakopianie dzisiaj; Znad Bałtyku. Zob. Twórczość poz. 33).

T. 2: Zawartość: Listy ze wsi. Seria 2. (Zob. Twórczość poz. 30 t. 2); Pisma społeczne zebrane. Cz. 2: Listy do wsi. Pogadanki. (*Gospodarz Pol.* 1928 nr 24-47. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3); Wskazania: Zawiera pięć artykułów ze zbioru: Wskazania. (Zob. Twórczość poz. 36) oraz: Memoriał w sprawie utworzenia Ogniska Ziemi. (*Wiś* 1934 nr 6/7; *Teatr Lud.* 1934 nr 7. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3).

Rękopisy niektórych szkiców z t. 1 i 2 Bibl. Jagiel. sygn. 8556 IV, 8558 III, 8577 II, 8579 II.

[T. 11] (1936): Drogą Czwartaków i inne wspomnienia wojenne. Posłowie: S. Pigoń. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 [t. 15].

Zawartość: Drogą Czwartaków. Od Ostrowca na Litwę. (Zob. Twórczość poz. 24); Inter arma. Wspomnienia wojenne. (Tu m.in. art. ze zbioru: Wskazania. Zob. Twórczość poz. 36); Sobótki. (Zob. Twórczość poz. 33); Rzeczy przygodne; Dodatek. Rkps — Rzeczy przygodne; Dodatek. Bibl. Jagiel. sygn. 8556 IV, Inter arma. Wspomnienia wojenne. Bibl. Jagiel. sygn. 8574 III, Osasol. sygn. 12039 II.

[T. 12] (1936): Czantoria i pozostałe pisma literackie. Posłowie: S. Pigoń. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 [t. 13].

Zawartość: Najcudowniejsze... [wiersz]; Czantoria. Opowieść. [Nie dokończona]. (Zob. Twórczość

poz. 35); — Nowele i obrazki. Seria pierwsza: Sama; Dziki. (*Krytyka* 1899 z. 7 pt. List. Z Górców; *Zoraa* dod. *Szkołnictwa* 1900 nr 6. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 6, 7); Wyborca. (*Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1901 nr 3. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 7); „Co ma wisieć — nie utonie”. Z opowieści Sabaly niewiernie zapisał i podał... (*Liberum Veto* 1903 nr 15. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 7); Przez co Sabala omijał jarmark w Kieźmarku. (*Głos Prawdy* 1928 nr 253; *Kur. Podhalański* 1928 nr 29. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 6, 7); Betlejem i Asyż. (*Kur. Lw.* 1906 nr 352; *Dzien. Kijowski* 1907 nr 1, fragm.); — Nowele i obrazki. Seria druga: O stworzeniu Podhala. Legenda. (*Gaz. Podhalańska* 1926 nr 52; przedr. w książce: J. Porazińska, S. Rosowski: Pierwsze czytania dla szkół powszechnych. Cz. 3. Lw. 1927); Na hale. (W książkach: J. Balicki, S. Maykowski: Kraj lat dziecińczych. Lw. 1926; J. Balicki, S. Maykowski: Będziem Polakami. Lw. 1928); Owce w burzy. (Zob. *Twórczość* poz. 37); Zła zima. (W książce: J. Balicki, S. Maykowski: Kraj lat dziecińczych. Lw. 1926; *Siew* 1930 nr 6; zob. też *Wyd. zbior.* poz. 2, 6, 7); Orły. (W książce: J. Balicki, S. Maykowski: Miej serce. Lw. 1930. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 6, 7); Prędko Michał. (W książce: J. Porazińska, S. Rosowski: Pierwsze czytania dla szkół powszechnych. Cz. 3. Lw. 1927. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 7); Inkluz w gospodarstwie. (*Gospodarz Pol.* 1928 nr 49); Jaś w Chocholowie. (Zob. *Twórczość* poz. 37); Dyzma w Betlejemie. (W książce: J. Porazińska, S. Rosowski: Pierwsze czytania dla szkół powszechnych. Cz. 3. Lw. 1927. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 2); — Szkice i wspomnienia literackie: O odczuciu dzieła sztuki. Fragment odczytu pt. Z powodu „Wyzwolenia” wygl. w 1903. (Pierwodr. pt. O stosunku widowni do dzieła. *Ogl. Mysl. Księga zbior.* „Ognitca”. W-wa 1904); Pułkownik Milkowski. Wspomnienie. (*Nowa Reforma* 1915 nr 169); Maria Wysłouchowa. Wspomnienie. (Ogl. jako wstęp do: Maria Wysłouchowa. Wspomnienie pozgonne. Lw. 1905); Jakub Bojko jako pisarz. (*Kur. Lw.* 1904 nr 224; przedr. jako przedmowa do książki: J. Bojko: Pisma i mowy. Lw. 1904); Młoda Polska. (*Wolne Pol. Słowo.* (Paryż—Zurych) 1899 nr 5 marca); W sprawie Stanisława Brzozowskiego; Jan Sten. Wspomnienie. (*Krytyka* 1914 z. 1 s. 16-18); Franciszek Nowicki; O Stanisławie Witkiewiczu. (Zob. *Twórczość* poz. 33); Wspomnienia Witkiewicza. (Zob. *Twórczość* poz. 33); „Cichy Pan”. (*Gaz. Zakopińska* 1922 nr 33); Podhale w życiu Kasprowicza. (*Wiad. Lit.* 1926 nr 43); Wieś Tetmajerów. (Zob. *Twórczość* poz. 33); — Poeci podhalańscy: 1. Józef Jedlicz. (*Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1902 nr 48); 2. Feliks Gwiżdż. (Powst. 1904); 3. Andrzej Galica. (Ogl. jako przedmowa do książki: A. Galica: Przysięga. Kr. 1909); — Pro domo sua: 1. O „Winę i karę”. Odpowiedź na artykuł p. Adama Zagórskiego. (*Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1906 nr 36); 2. Potrojna cenzura. (*Naprzód* 1907 nr 288); — O literaturze ukraińskiej: 1. Współczesna poezja ukraińska. (Ogl. jako przedmowa do: *Antologia współcz. poetów ukraińskich*. Przełożył S. Twerdochlib. Lw. 1911; *Z Bliska i Daleka* 1913 nr 2, streszczenie); 2. Powieściopisarze i noweliści. (*Naprzód* 1908 nr 157); 3. Michajło Jackiw. (Ogl. jako przedmowa do książki: M. Jackiw: Wieszczarne psoty... i inne opowiadania. Z ukraińskiego przetłum. S. Twerdochlib. W-wa [1910]; — *Mysli*. (Powst. 1903-1904); — Plany powieści: 1. Ruiny. Powieść historyczna; 2. Jan Krzysztof — polski. Powieść; 3. Tragedia Burtańów. Powieść.

Nowelka pt. Sama jest przeróbką noweli A. Galicy pt. Na kołbie.

Rkps — Bibl. Jagiel. sygn. 8541 II, 8546 IV, 8550

III, 8555 IV, 8564 II, 8572 III, 8574 III, 8685 II, 8692 II, Ossol. 7204 II.

Przekłady

Zła zima: a n g.: M. M. Coleman. *Alliance Journal* 1954 s. 16-20.

[T. 13] (1938): Pomór. Powieść. Oprac. i posłowie: M. Rzeuska. Zob. *Twórczość* poz. 15.

W poz. 15 wyd. 4 jest następnym wydaniem t. 13 *Dziel*.

[T. 14] (1938[1939]): Kostka Napierski. Powieść. Oprac. i posłowie: M. Rzeuska. Zob. *Twórczość* poz. 29.

W poz. 29 wyd. 3 jest następnym wydaniem t. 14 *Dziel*.

2. Juzyna. — Błażkowa Łysina. — Zła zima. — Dyzma w Betlejemie. — Zernsta malarza. — Lis. W-wa 1946 *Biblioteczka Univ. Lud.* 328. *Wyd. nast.* w serii jw.: wyd. 2 W-wa 1949; wyd. 3 W-wa 1950; wyd. 4 W-wa 1951. Zob. *Twórczość* poz. 12 (tu: Juzyna; Błażkowa Łysina), poz. 17 (tu: Lis), poz. 28 (tu: Zernsta malarza) oraz *Wyd. zbior.* poz. 1 [t. 12] (tu: Zła zima; Dyzma w Betlejemie).

3. Listy ze wsi i inne pisma społeczne. Wybór. Do druku przygotował i rozprawą wstępną poprzedził S. Pigoń. W-wa 1946.

Zawartość: Podhale [wiersz]; Listy ze wsi. Seria 1. (Zob. *Twórczość* poz. 30 t. 1); Listy ze wsi. Seria 2. (Zob. *Twórczość* poz. 30 t. 2); Pisma społeczne. Wybór: Pokłosie listów ze wsi: O pielgrzymce do Rzymu; Warta. (Zob. *Twórczość* poz. 33); Listy do wsi. (Zob. *Wyd. zbior.* poz. 1 [t. 9-10]); Wskazania. (Zob. *Twórczość* poz. 36) oraz Memorial w sprawie utworzenia Ogniska Ziemi. (Zob. *Wyd. zbior.* poz. 1 [t. 9-10]).

4. Opowiadania wybrane. W-wa 1949.

Zawartość: Nad urwiskiem. [I] (Zob. *Twórczość* poz. 12); Piekielko. (Zob. *Twórczość* poz. 12); Juzyna. (Zob. *Twórczość* poz. 12); W roztokach. (Fragm., zob. *Twórczość* poz. 14).

5. Nowele zebrane. Wstęp: E. Korzeniewska. T. 1-2. W-wa 1951.

T. 1: Zawartość: Utwory ze zbiorów: Nowele. Wraz z przedmową K. Tetmajera. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Nad urwiskiem. Szkice i obrazki. *Wyd. 2* z dodatkiem Listów ze wsi. (Zob. *Twórczość* poz. 12, bez utworu: Noc).

T. 2: Zawartość: Utwory ze zbiorów: Herkules nowożytny i inne wesole rzeczy. (Zob. *Twórczość* poz. 17); Miłość pasterska. (Zob. *Twórczość* poz. 21, bez utworu: Na borach); Wesle Prometeusza. (Zob. *Twórczość* poz. 28).

6. Wybór nowel i opowiadań. Do druku przygotował i wstępem opatrzył Z. Mitzner. W-wa 1951. *Wyd. nast.*: wyd. 2 popr., wstęp: Z. Mitzner. W-wa 1952; wyd. 3 popr., wstęp: Z. Mitzner. W-wa 1953.

Zawartość: Przygrywka [wiersz]. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Bezdomni. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Nad urwiskiem. I-II. (Zob. *Twórczość* poz. 12); Juzyna. (Zob. *Twórczość* poz. 12); Błażkowa Łysina. (Zob. *Twórczość* poz. 12); Zła zima. (Zob. *Wyd. zbior.* poz. 1 [t. 12]); Dziki. (Zob. *Wyd. zbior.* poz.

1 [t. 12]; Orły. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12]); Lis. (Zob. Twórczość poz. 17); „Napoleon”. (Zob. Twórczość poz. 28); Przez co Sabala omijał jarmark w Kieżmarku. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12]); Opowieść o płatniku. (Zob. Twórczość poz. 17); Wesele Prometeusza. (Zob. Twórczość poz. 28); Herkules nowożytny. (Zob. Twórczość poz. 17).

7. Wybór pism. Oprac. i przedmowa: J. Błofski. Kr. 1953.

Zawartość: Nowele: Przeznaczenie. (Zob. Twórczość poz. 9); Bezdumni. (Zob. Twórczość poz. 9); Dwie kartki z życia nauczyciela. (Zob. Twórczość poz. 9); Sierota na „dochowku”. (Zob. Twórczość poz. 9); Na wydaniu. (Zob. Twórczość poz. 9); Na zarobek. (Zob. Twórczość poz. 9); Pogrzeb. (Zob. Twórczość poz. 9); Krótki sen. (Zob. Twórczość poz. 9); Nad urwiskiem I. (Zob. Twórczość poz. 12); Wesoły dzień. (Zob. Twórczość poz. 12); Piekielko. (Zob. Twórczość poz. 12); Błaznowa Łysina. (Zob. Twórczość poz. 12); Niedowiarek. (Zob. Twórczość poz. 12); Nad urwiskiem II. (Zob. Twórczość poz. 12); Z krainy Górców. (Zob. Twórczość poz. 12); Juzyna. (Zob. Twórczość poz. 12); Herkules nowożytny. (Zob. Twórczość poz. 17); Opowieść o planetniku. (Zob. Twórczość poz. 17); O Wojtku, którego na Szczepana przekreśli. (Zob. Twórczość poz. 17); Lis. (Zob. Twórczość poz. 17); Jędrzej Baja i powieściopisarz. (Zob. Twórczość poz. 17); Jak Jędrzej Śklarz po Włochach jeździł. Leopoldowi Staffowi na przypomnienie. (Zob. Twórczość poz. 17); Jak Józus chciał, a jak mu wyszło. (Zob. Twórczość poz. 21); Wesele Prometeusza. (Zob. Twórczość poz. 28); Zemsta malarza. (Zob. Twórczość poz. 28); Jaś znad brzegu. (Zob. Twórczość poz. 28); Dżiki. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12]); Wyborca. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12]); „Co ma wisieć — nie utonie”. Z opowieści Sabaly niewiernie zapisał i podał... (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12]); Przez co Sabala omijał jarmark w Kieżmarku. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12]); Owce w burzy. (Zob. Twórczość poz. 37); Zła zima. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12]); Orły. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12]); Prędki Michał. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12]); — Powieści: Komornicy. (Zob. Twórczość poz. 10); W rozstokach. (Zob. Twórczość poz. 14); Kostka Napierski. Fragmenty. (Zob. Twórczość poz. 29). — Dramaty: Franek Rakoczy. Komedia tragiczna w 3 aktach. (Zob. Twórczość poz. 20); Skąpany świat. Dramat w 4 aktach z epilogiem. (Zob. Twórczość poz. 13). — Poezje: Przygrywka. (Zob. Twórczość poz. 9); [inc.] Po ugorach, wśród zasianych zbożem pól... [inc.] Tę kraję kęp i wiecznej nędzy... [inc.] Miałem raz chwilę... [inc.] O ziemi nędzy i zamarych kęp! (Zob. Twórczość poz. 12); oraz część wierszy przedr. ze zbiorów: Z tej smutnej ziemi. (Zob. Twórczość poz. 16); Z martwej roztocki. (Zob. Twórczość poz. 22). — Listy ze wsi: tu wybór listów z tomu 1 i 2 Listów ze wsi. (Zob. Twórczość poz. 30) oraz cztery listy z tomu: Nad urwiskiem. Wyd. 2. (Zob. Twórczość poz. 12).

8. Dzieła. Wyd. zbior. Red. zespołowa pod kierunkiem S. Pigoń: M. Karas, M. Rydłowa, J. Skórnicki. [T. 1-16]. Kr. 1960-1972.

Każdy tom zawiera notę edytorską.

Tomy: [13, 14, 15] są poszerzonym przedrukiem Dzieł, tomów [9-10, 11, 12]. Zob. Wyd. zbior. poz. 1. [T. 1-2] (1968): Poezje zebrane. Wiersze zebrał, tekst oprac. i komentarzem opatrzył J. Kwiatkowski.

T. 1: Zawartość: I. Okres „Z tej smutnej ziemi”, 1897-1902 (tu przedr. wierszy z tomiku pt. Z tej smutnej ziemi. Zob. Twórczość poz. 16); Wiersze z czasopism; Inedita; — II. Okres „Z martwej roztocki”. 1902-1911 (tu przedr. wierszy z tomiku pt. Z martwej roztocki. Zob. Twórczość poz. 22); Wiersze z czasopism i książek; Inedita.

T. 2: Zawartość: III. Okres „Pochwały życia”. 1912-1930: Pieśni czasu (tu przedr. wierszy z tomiku pt. Pieśni czasu. Zob. Twórczość poz. 25); Wiersze z czasopism i książek (tu m.in. cykl pt. Dla naszych strzelców, zawiera m.in. wiersze: Maraz strzelców, Pobudka, Piosnka strzelecka. (Kur. Lw. 1914 nr 357); Inedita; Przekłady (niezidentyfikowane oraz z autorów: J. Schwaab, H. Heine (zob. Twórczość poz. 22), K. Bauer, K. Bröger, R. Leonhardt, L. Marck, E. Preczang, B. Lepki); Dodatek z juveniliów. 1894-1897.

Rękopisy niektórych wierszy z t. 1 i 2 Bibl. Jagiell. sygn. 8541 IV, 8544 II, 8562 IV, 8565 IV, 8569 III, 8570 III, 8573 III.

Opracowania muzyczne wierszy: Maraz strzelców. Muzyka S. P. Schillera. Kr. [1915]; Piosnka strzelecka. Muzyka S. P. Schillera. Kr. [1915].

[T. 3-4] (1966): Utwory dramatyczne. Oprac. i komentarz: M. Kwaśny. T. 1-2.

T. 1: Zawartość: Skąpany świat. Dramat w 4 aktach z epilogiem. (Zob. Twórczość poz. 13); Ofiara. Fragment w 3 aktach z r. 46. (Zob. Twórczość poz. 11); Dodatek: Postróżni. Komedia w 4 aktach. (Zob. Twórczość poz. 8).

T. 2: Zawartość: Wina i kara. Tragedia w 3 aktach. (Zob. Twórczość poz. 18); Franek Rakoczy. Epilog w 3 aktach. (Zob. Twórczość poz. 20); Z komedii „Diabeł na urlopie” (wyjętek). (Powst. 1917); Widma. Dramat. (Zob. Twórczość poz. 31).

Rkps — Z komedii Diabeł na urlopie (wyjętek). Bibl. Jagiell. sygn. 8592/III.

[T. 5-6] (1963): Nowele zebrane. T. 1-2.

T. 1: Zawartość: Utwory ze zbiorów: Nowele (wraz z przedmową K. Tetmajera). (Zob. Twórczość poz. 9); Nad urwiskiem. Szkice i obrazki. Wyd. 2 z dodatkami Listów ze wsi. (Zob. Twórczość poz. 12); ponadto w komentarzu w rozdziale pt. Juwenilia przytoczone dwie nowelki: Beatriki. Wzór moralności; Wrażenia jednego poranku. (Czas 1897 nr 297).

Rkps — Beatriki. Wzór moralności; Wrażenia jednego poranku. Rkps Bibl. Jagiell. sygn. 8546/IV.

T. 2: Zawartość: Utwory ze zbiorów: Herkules nowożytny i inne wesołe rzeczy. (Zob. Twórczość poz. 17); Miłość pasterska. (Zob. Twórczość poz. 21, bez utworu: Na borach); Wesele Prometeusza. (Zob. Twórczość poz. 28).

[T. 7] (1961): Komornicy. Powieść. (Zob. Twórczość poz. 10).

[T. 8-9] (1964): W rozstokach. T. 1-2. (Zob. Twórczość poz. 14).

[T. 10] (1960): Pomór. Powieść. (Zob. Twórczość poz. 15).

[T. 11] (1960): Drzewiej. Powieść. (Zob. Twórczość poz. 19).

[T. 12] (1961): Kostka Napierski. Powieść z XVII w. (Zob. Twórczość poz. 29).

[T. 13] (1969): Czantoria i pozostałe pisma literackie.

Zawartość: Czantoria. Opowieść. (Zob. Twórczość poz. 35); — Nowele i obrazki. Seria pierwsza. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12] bez noweli Sama) oraz utwory: Gadki z Podhala. II, III. (Gospodarz. Kalendarz na r. 1913. Kr. 1913 s. 72-73); Pomruk gór albo roz-

mowa. (*Liberum Veto* 1903 nr 15); — Nowele i obrazki. Seria druga. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12]) oraz utwory: Przygoda Wojtusia; Jedną na weselu; Prządki; Jasiek w fabryce sukna; Na obczyźnie; Za morze...; Niezgoda młynów; — Szkice i wspomnienia literackie. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12] oraz recenzje tomików: L. Rydel: Poezje. (*Tydzien dod. Kur. Lw.* 1902 nr 5); L. Staff: Sny o potędze; S. Przybyszewski: Taniec miłości i śmierci; — Recenzje z występów teatru narodowego ruskiego w Krakowie. (*Naprzód* 1900 nr 32-33, 35-36, 42); Powieściopisarze i noweliści. (*Naprzód* 1908 nr 157); — Dodatek. (Tu: plany kilku powieści oraz: Teoria socjalna. Częściowo ogł. pt. Myśli. Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 12]); — Ponadto w Nocie wydawcy: Przedmowa (ogł. jako przedmowa do książki: K. Stecki. *Triolety tatrzańskie*. Zakopane 1923).

[T. 14] (1970): Listy ze wai i inne pisma społeczne. Zawartość: Listy ze wsi. Seria 1 i 2. (Zob. *Twórczość* poz. 30 t. 1); Warta. (Tu część szkiców ze zbioru pt. Warta. Zob. *Twórczość* poz. 33); Wskazania. (Tu część szkiców ze zbioru pt. Wskazania. Zob. *Twórczość* poz. 36); Artykuły i odezwy polityczne. (Tu m.in. artykuły z serii pt. Artykuły i odezwy polityczne. Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 9-10]); Listy zakopiańskie. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 9-10]).

Rękopis kilku artykułów — Bibl. Jagiel. sygn. 8554 IV.

[T. 15] (1972): Drogą Czwartaków i inne wspomnienia wojenne.

Zawartość: Drogą Czwartaków. Od Ostrowca na Litwę (1915). (Zob. *Twórczość* poz. 24); Inter arma. Wspomnienia wojenne. (Zob. *Twórczość* poz. 36 oraz Wyd. zbior. poz. 1 [t. 11]); Rzeczy przygodne. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 11]).

[T. 16] w druku.

Listy i materiały

1. Do rodziny (rodziców, narzeczonej, żony, córki, rodzeństwa, krewnych) 704 listy z 1891-1929. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 86481II-8655III.

2. Bruliony 1748 listów do różnych osób z 1894-1930 i b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8540IV, 8543IV, 8564II, 8617III, 8628III, 8641III-8646III. M.in. adresatami byli: W. Berent 3 listy z 1913-1925; L. Biegeleisen z 1928; W. Bogusławski 2 listy z 1908-1909; L. Bruner 2 listy z 1905; W. Bukowiński 5 listów z 1908-1910; G. Daniłowski 2 listy z 1908; W. Feldman 9 listów z 1904-1911; A. Galica 6 listów z 1901-1929; M. Gawalewicz z 1907; A. Górski 3 listy z 1930; A. Grzymała-Siedlecki 6 listów z 1905-1913 i b.d.; F. Hoesick z 1902; J. Jedlicz 4 listy z 1902-1922; C. Jellenta z 1902; J. Kaden-Bandrowski 11 listów z 1927-1930; J. Kasprzowicz 2 listy z 1899; J. Kotarbiński 9 listów z 1899-1904; J. Lorentowicz z 1914; B. Łepki z 1925; J. Maciejowski-Sewer z 1897; Z. Nałkowska z 1905; A. Nowaczyński z 1903; F. Nowicki 2 listy z 1912; F. Pik z 1908; T. Pini 20 listów z 1908-1921; Z. Przesmycki 3 listy z 1902-1904; S. Przybyszewski z 1925; W. Reymont 2 listy z 1899-1914; T. Rittner 2 listy z 1917-1918; S. Rossowski 7 listów z 1907-1926; L. Solski 8 listów

z 1903-1907; L. Staff z 1922; A. Strug z 1922; J. Tenner z 1913; K. Tetmajer 7 listów z 1897-1911; A. Wiślicki 2 listy z 1897-1898; W. Wolski 2 listy z 1901; M. Wyslouchowa 15 listów z 1899-1904; E. Zegadłowicz 4 listy z 1928-1930; S. Żeromski 2 listy z 1910-1912.

3. Do J. Kuczyńskiego z 1897. Fragm. ogł. K. Barnaś: Ciekawy list W. Orkana. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 33 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

4. Do K. Sosnowskiego 22 listy z 1897-1926. Ogł. J. Wiktor w książce: *Podróż po słońce. Wspomnienia o W. Orkanie*. W-wa 1961.

5. Do redaktora *Głosu* z 1898. Rkps Ossol. sygn. 12039/II.

6. Do F. Gurskiej 68 listów z 1898-1904. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8647 III.

7. Do E. Bobrowskiego 34 listy z 1899 i in. Zbiory S. Pigonia. Fragm. ogł. S. Pigoń: Pierwszy start W. Orkana. *Życie i Myśl* 1950 nr 3-4.

8. Do F. Gurskiej z 1899. Rkps Ossol. sygn. 7195/II.

9. Do J. Kotarbińskiego z 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7046.

10. Do redakcji *Kur. Lw.* 6 listów z 1899-1901. Rkps Ossol. sygn. 7191/II. Fragm. listu z 1899 ogł. S. Pigoń: Pierwszy start W. Orkana. *Życie i Myśl* 1950 nr 3-4.

11. Do M. Wyslouchowej 48 listów z 1899-1905. Rkps Ossol. sygn. 7188/II, 12295/III.

12. Do M. i B. Wyslouchów 75 listów z 1899-1924 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 7181/II.

13. Do drukarni W. L. Anczyca z 1900 i 1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7261.

14. Do J. Gadomskiego brulion listu z 1901. Rkps Ossol. sygn. 13085/I.

15. Do księgarni S. A. Krzyżanowskiego z 1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7472IV.

16. Do J. Oleksego brulion listu z 1901. Rkps Ossol. sygn. 13085/I.

17. Do Z. Przesmyckiego 4 listy z 1901-1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2860.

18. Do A. Grzymały-Siedleckiego 13 listów z 1901-1908. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 643. Fragm. 5 listów ogł. J. Konieczny: W kręgu A. Grzymały-Siedleckiego i dramaturgii polskiej. Bydg. 1970.

19. Do F. Gurskiej 7 listów z 1902-1903. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 347/68.

20. Do J. Marchlewskiego 8 listów z 1903-1905. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8641III, 8642III. Ogł. J. Sieradzki w książce: *Szkice*

i materiały historyczne z XIX i XX w. W-wa 1956.

21. Do B. Łepkiego 5 listów z 1903-1928. Ogł. M. Giergielewicz. *Wiad.* (Londyn) 1966 nr 19.

22. Do W. Feldmana 19 listów z 1904-1913 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12282/III. List z 1908 ogł. M. Sroka w książce: S. Brzozowski: *Listy*. T. 1. Kr. 1970.

23. Do F. Gwiżdża z 1905. Rkps Ossol. sygn. 7195/II.

24. Do B. Wystoucha 2 listy oraz telegram z 1905-1913. Rkps Ossol. sygn. 12295/III.

25. Do M. Garfeinowej z 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8987.

26. Do S. Brzozowskiego z 1908. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8642III. Ogł. M. Sroka w książce: S. Brzozowski: *Listy*. T. 2. Kr. 1970.

27. Do Towarzystwa Wydawniczego we Lwowie z 1908. Rkps Ossol. sygn. 7351/II.

28. Do R. Bubera 2 listy z 1909. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 9642, rkps Ossol. sygn. 6134a/II. Ogł. M. Sroka w książce: S. Brzozowski: *Listy*. T. 2. Kr. 1970.

29. Do Z. Frylinga z 1910. Rkps Ossol. sygn. 7194/II.

30. Do M. Moszowej 36 listów z 1910-1930. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2069. 6 listów z 1923, 1924 ogł. *Dzien. Pol.* 1965 nr 115, 1967 nr 113, 1970 nr 116.

31. Do Z. Nałkowskiej z 1911. Ogł. R. Rośniak: Nieznany autograf. *Kamena* 1959 nr 17.

32. Do S. Witkiewicza z 1911. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

33. Do F. Gwiżdża fragm. listu z 1912. Ogł. *Ziemia Podhalańska* 1936 nr 5.

34. Do J. Bednarskiego 4 listy z 1912-1913. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6436IV.

35. Do J. i M. Moszów 3 listy z 1913. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2069.

36. Do K. Głowińskiego z ok. 1914. Ogł. J. Adamczewski. *Dzien. Pol.* 1970 nr 74.

37. Do A. Galicy z 1920. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8610/III.

38. Do J. Diehla 21 listów z 1921-1928. *Zakopane* 1938 nr 1-4, 6, 8, 29.

39. Do Z. Smreczyńskiej 4 listy z 1921-1928. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2069.

40. Do J. Mosza 5 listów z 1922-1930. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2069.

41. Do J. Diehla z 1923. Ogł. J. Diehl: *Z listów Orkana*. *Głos Podhala* 1939 nr 19.

42. Do S. Smreczyńskiego z 1923. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2069.

43. Do A. Černego z 1925. Rkps w posiadaniu rodziny adresata w Pradze.

44. Do J. E. Płomieńskiego z 1925. Rkps Ossol. sygn. 12932/II.

45. Do K. Smreczyńskiej 2 listy z 1926-1927. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2069.

46. Do G. Morcinka z 1928. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8645/III. Ogł. J. Kucianka: *Listy G. Morcinka do W. Orkana*. *Zaranie Śląskie* 1964 z. 2 i odb.

47. Do J. Smreczaka z 1928. Ogł. R. J. Pyrczak. *Dzien. Pol.* 1967 nr 113.

48. Do nieznanego adresata brulion listu z ok. 1928. Rkps Ossol. sygn. 13085/I.

49. Do L. Winnickiego 2 listy z 1929. Ogł. T. Jaworski. *Życie Lit.* 1963 nr 32.

50. Do J. Moszówny 4 listy z 1929-1930. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2069.

51. Do J. Kaden-Bandrowskiego brulion listu z 1930. Rkps Ossol. sygn. 13085/I.

52. Do różnych adresatów. Ogł. F. Gwiżdż w art.: *Narodziny Gazety Podhalańskiej*. *Ziemia Podhalańska* 1936 nr 5.

53. Do nieznanego adresata fragm. listu b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7913 III.

54. Od różnych osób 4763 listy, zaproszenia i 184 załączniki z 1893-1930. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8604 III-8639 IV, 8641 III, 8644 III, 8656 III-8665 III. M.in. pisali: D. Bek 12 listów z 1901-1907. List z 1903 ogł. J. Sieradzki w książce: *Szkice i materiały historyczne z XIX i XX w. W-wa 1956*; W. Belza, W. Berent b.d.; J. Bojko 2 listy z 1907-1927; L. Bruner 6 listów z 1899-1904; W. Bukowiński 2 listy z 1909 i b.d.; B. Butrymowicz z 1910; P. Chmielowski z 1897; G. Daniłowski 2 listy z 1913; Z. Dębicki 4 listy z 1899-1912; S. Dobrzański z 1902; W. Feldman 50 listów z 1900-1917. 2 listy z 1908 ogł. M. Sroka w książce: S. Brzozowski: *Listy*. T. 1. Kr. 1970 s. 583-587; A. Galica 69 listów z 1900-1929 i b.d.; M. Garfeinowa 2 listy z 1907-1909; A. Górski 2 listy z 1898-1930; A. Gruszecki z 1914; A. Grzymata-Siedlecki 26 listów z 1898-1921 i b.d.; J. Hempel 3 listy z 1915. Ogł. M. Stępień. *Biul. Bibl. Jagiel.* 1970 nr 1/2; D. Henkiel z 1904; J. Jedlicz 48 listów z 1899-1927; C. Jellenta z 1902; J. Kasprowicz 3 listy z 1914 i b.d.; J. A. Kisielewski 6 listów z 1899-1900; T. Konczyński 9 listów z 1898-1901; J. Kotarbiński 3 listy z 1899-1904;

F. Krętek 2 listy z 1901-1908; A. Krechowicki z 1907; L. Krzywicki 3 listy z 1901; J. Kubisz z 1926; F. Kuraś 3 listy z 1928; J. Lorentowicz z 1908; B. Łepki 38 listów z 1900-1929 i b. d.; I. Maciejowski 23 listy z 1897-1898; J. Marchlewski 21 listów z 1902-1910. Poszczególne listy ogł. w czasopismach: J. Sieradzki; J. Marchlewski a W. Orkan. *Dzien. Lit.* 1950 nr 14, 15, 21, 23, 26-27; przedr. *Nowa Kult.* 1953 nr 39 oraz w książce: Szkice i materiały historyczne z XIX i XX w. W-wa 1956; *Kuźnica* 1950 nr 12; *Odrodzenie* 1950 nr 12; *Tydzien Lit.* 1950 nr 12; *Trybuna Ludu* 1950 nr 81; *Trybuna Rob.* 1950 nr 82. Wszystkie listy ogł. w książce: J. Marchlewski: Listy do S. Żeromskiego i W. Orkana. Oprac. A. Ślapa. Kr. 1953; część listów ogł. W. Błachut w czasopismach: *Wiatraki* dod. *Faktów i Myśli* 1967 nr 18, *Więści* 1967 nr 21; G. Morcinek 5 listów z 1928-1929. Ogł. J. Kucianka: Listy G. Morcinka do W. Orkana. *Zaranie Śląskie* 1964 z. 2 i odb.; Z. Nalowska 4 listy z 1909; A. Nowaczyński 12 listów z 1902-1927 i b. d.; J. Osterwa 4 listy z 1919-1922. List z 1919 ogł. *Teatr* 1962 nr 10, w książce: Listy J. Osterwy. Zebrała E. Osterwianka. W-wa 1968; F. Nowicki 3 listy z 1922; J. Pawlikowski z 1924; W. Perzyński 4 listy z 1900-1901; F. Piłk 55 listów z 1904-1928 i b. d.; T. Pini 64 listy i 2 telegramy z 1903-1921; R. Pollak 2 listy z 1928; Z. Przesmycki 2 listy z 1902; S. Przybyszewski z 1925. Ogł. S. Helsztyński: *Meteorology Młodej Polski*. Kr. 1969 s. 335-336; W. S. Reymont 3 listy z 1899-1910. Ogł. B. Faron: Listy W. S. Reymonta do W. Orkana. *Ruch Lit.* 1968 z. 1; T. Rittner z 1918; S. Rossowski 5 listów z 1926; J. Ruffer 16 listów z 1902-1903; L. Staff 24 listy z 1902-1926. Ogł. I. Maciejewska. *Pam. Lit.* R. 53 (1962) z. 4 s. 585-599, w książce: L. Staff. W kręgu literackich przyjaźni. Listy. Oprac. J. Czachowska, I. Maciejewska. W-wa 1966; L. Szczepański 6 listów z 1898-1919; K. Tetmajer 20 listów i telegram z 1897-1919 i b. d.; J. Wantuła 2 listy

z 1913 i 1929. Ogł. *Poglądy* 1972 nr 5; L. Wasilewski z 1911; Z. Wasilewski z 1903; J. Wiktor z 1928; A. Wiślicki z 1927; S. Witkiewicz 2 listy z 1911-1912; M. Wolska 2 listy i telegram z 1901; S. Wyrzykowski 6 listów z 1899-1910; B. Wyslouch 2 listy z 1903; S. Zdziarski z 1902; E. Zegadłowicz 4 listy z 1923-1929; S. Żeromski 2 listy z 1912. Ogł. *Nowa Kultura* 1960 nr 10, *Lit. Lud.* 1961 nr 3.

55. Od B. Koskowskiego 2 listy z 1900-1901. Rkps Ossol. sygn. 7194/II.

56. Od B. Piłsudskiego z 1913. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem sygn. 164.

57. Korespondencja z T. Pinim. Rkps Bibl. Uniw. im. I. Franki we Lw. sygn. 1433 II.

58. Od A. Černego. Archiwum A. Černego, w posiadaniu rodziny nadawcy w Pradze.

59. Od F. Gurskiej b. d. Rkps Ossol. sygn. 7194/II.

60. Notatki i zapiski, notesy, papiery i dokumenty osobiste, świadectwa szkolne, rachunki, kwity, zaświadczenia, wycinki z prasy. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8597 IV-8599 IV, 8601-8603 II, 8643 III-8645 III, 8696 IV. Tu m.in. notatki w sprawie Rabinowicza, związane z oskarżeniem S. Brzozowskiego. Ogł. M. Sroka w książce: S. Brzozowski: Listy. T. 2. Kr. 1970 s. 355-357.

61. Weksle z 1928-1929. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2069.

62. Telegramy i listy kondolencyjne od różnych osób nadesłane po śmierci W. Orkana. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8640 III.

63. Pamiątki po Orkanie. Dom Orkana („Orkanówka”) w Porębie Wielkiej.

64. Obrazy malowane przez Orkana i inne pamiątki. Muzeum Regionalne im. W. Orkana w Rabce.

INDEKS TYTUŁÓW

Cz — Czasopisma, duże litery po Cz — pierwsze litery tytułów czasopism, P — przekłady, T — Twórczość
Ti — inscenizacje wierszy, Tp — Przekłady drobnych utworów, Tr — rękopisy drobnych utworów, Z — Wydania zbiorowe.

Andrzej Galica
Artykuły i odezwy polityczne
Bartek Nędza a partie polityczne
Bazie
Beatriks
Ben Acosta
Betlejem i Asyż
Bezdomni
Bitwa (O. Kobyłańska)
Błażkowa Łysina
Bożek i jego zagroda
Bractwa nieżywe i żywe

ZI [t.12]
TI [t.9-10], 8 [t.14] (2×)
T30
T12, 34, 37
Z8 [t. 5-6], Z8 [t. 5-6] (rkps)
T1
Z1 [t. 12]
T9, T9 (przekł.), Z6, 7
P
T12, 27, 32, 37, Z2 (2×), 6, 7
T30
T30

Chłop i las	T30
Chłop na łąny wyszedł z kosą... [inc.]	T12, 34
Chłop nad przepaścią	T12
Chorzejący niedźwiedź i stary lis	T37
Chyba darujmy wodę (Semaniuk [M. Czeremszyna])	P
„Cichy Pan”	Z1 [t. 12]
Cienie	T9, T9 (rkps)
Cisza	T37
„Co ma wisieć — nie utonie”	Z1 [t. 12], 7
Co sprawiła wojna na wsi?	T30
Cyganie	T30
Czantoria	T35, Z1 [t. 12], 8 [t. 13]
Czantoria i pozostałe pisma literackie	Z1 [t. 12], 8 [t. 13]
Czary	T30
Czary [fragm. Czantorii]	T35 (2 ×)
Czas-wychowawca	T30
Czemu	Cz-D
Czym wieś żyje?	T30
Czyśmy demokraci?	T30
Czytelnik i analfabeta	T30
Diabeł na urlopie	Z8 [t. 3-4], Z8 [t. 3-4] (rkps)
Dla naszych strzelców [c.]	Z8 [t. 2]
Dla prawdy	T1
Dodatek	Z1 [t. 11], Z1 [t. 11] (rkps), Z8 [t. 3-4], 8 [t. 13]
Dodatek z juveniliów	Z8 [t. 2]
Dom i szkoła	T30
Dramaty	Z7
Drogą Czwartaków i inne wspomnienia wojenne	Z1 [t. 11], 8 [t. 15]
Drogą Czwartaków. Od Ostrowca na Litwę	T24, Z1 [t. 11], 8 [t. 15]
Drzewiej	T19 (2 ×), 26, Z1 [t. 3], 8 [t. 11]
Duch czasu (N. Kobryńska)	P
Dwie kartki z życia nauczyciela	T9, Z7
Dyzma w Betlejemie	Z1 [t. 12], 2 (2 ×)
Dziad (Semaniuk [M. Czeremszyna])	P
Dziadowskie zaloty (W. Jarosz)	P
Dzieła	Z1 (4 ×), [t. 13], [t. 14], Z8
Dziki	Z1 [t. 12], 6, 7
Dziś a wtedy	Cz-D
Emigracja	T30
Fatalny wypadek (O. Mahowej)	P
Feliks Gwiżdż	Z1 [t. 12]
Franciszek Nowicki	Z1 [t. 12]
Frank Rakoczy	T14, 20, Z7, 8 [t. 3-4]
Gadki z Podhala	Z8 [t. 13]
Gody	T12, 34
Górale, Lachy i cepry	T30, 33
Herkules nowożytny	T17, T17 (przekł.), 23, Z6, 7
Herkules nowożytny i inne wesołe rzeczy	T17, Z1 [t. 8] (2 ×), 5 t. 2, 8 [t. 5-6]
Inedita [c.]	Z8 [t. 1] (2 ×), [t. 2]
Inkluz w gospodarstwie	Z1 [t. 12]
Inteligencja z ludu	T30
Inter arma	Z1 [t. 11], Z1 [t. 11] (rkps), 8 [t. 15]
Jak Jasiek z Zarębów śpiewał ku Haźbicie	T21, 26
Jak Jaś Honorny stał się filozofem	T28
Jak Jędrzek Sklarz po Włochach jeździł	T17, T17 (rkps), 23, 27, Z7
Jak Józus chciał, a jak mu wyszło	T21, T21 (rkps), T21 (przekł.), 26, Z7
Jak to było drzewiej	T19
Jakub Bojko jako pisarz	Z1 [t. 12]
Jan (L. Martowicz)	P
Jan Krzysztof — polski	Z1 [t. 12]
Jan Sten	Z1 [t. 12]
Jarmark	T30
Jasiek w fabryce sukna	Z8 [t. 13]
Jasionów	T30
Jasna polana	T12, 34
Jaś w Chochołowie	T37, Z1 [t. 12]
Jaś znad brzegu	T28, Z1 [t. 8], 7
Jeden wieczór	T9 (rkps)
Jedyne prawo iść...	T1
Jest kraj nieznanych cudów... [inc.]	T16
Jędrzek Sklarz i inne nowele	T23

Jędrus na weselu	Z8[t. 13]
Jędrzej Bąja i powieściopisarz	T17, T17 (rkps), 27, Z7
Józef Jedlicz	Z1[t. 12]
Juzyna	T12, T12 (przekł.), 23, 32, 37, Z2 (2×), 4, 6, 7
Już nie wróci [c.]	T22
Karby (Semaniuk [M. Czeremszyna])	P
Kilka uwag o naszej młodzieży szkolnej	Cz-WSP
Klonowe liście (W. Stefanyk)	P
Komornicy	T10, 14, Z1[t. 4], 7, 8[t. 7]
Konwenans wsiowy	T30
Kostka Napierski	T29 (2×), Z1 [t. 14], 7, 8[t. 12]
Kościelny	T28, Z1[t. 5]
Kramarze	Cz PT
Królewskie ptaki	T37
Krótki sen	T9, T9 (rkps), T9 (przekł.), Z7
Księga pieśni (H. Heine)	T22
Kto jest na wsi biedny?	T30
Kulturtraeger	T2
L. Rydel: Poezje [rec.]	Z8[t. 13]
L. Staff: Sny o potędze [rec.]	Z8[t. 13]
Las na Luboniu	T37
Lingwista w kraju Zulów	T30
Lis	T17, T17 (rkps), 23, 32, 37, Z2 (2×), 6, 7
List matki (A. Werchowynec)	P
List. Z Gorców	Z1[t. 12]
Listy do wsi	Z1[t. 9-10], 3
Listy zakopiańskie	Z8[t. 14]
Listy ze wsi	T12 (2×), 30, 33, Z1[t. 6], [t. 9-10](2×), 3(2×), 5 t. 1, 7(2×), 8[t. 5-6], 8[t. 14]
Listy ze wsi [c.]	T28(2×)
Listy ze wsi i inne pisma społeczne	Z1[t. 9-10], 3, 8[t. 14]
Lud w masie — Uwagi Witkiewicza — Lud a państwo	T30
Ludzie wsi i miasta	T30
Ludzimierz — kolebka poety	T33
Maria Wysłouchowa	Z1[t. 12] (2×)
Marsz strzelców	Z8[t. 2] (2×)
Memoriał w sprawie utworzenia Ogniska Ziemi	Z1[t. 9-10], 3
Męczennicy	T7
Miałem raz chwilę... [inc.]	T12, Z7
Michajło Jackiw	Z1[t. 12]
Miłe drobiazgi [c.]	T16, T16 (rkps)
Miłość	T26
Miłość i małżeństwo	T30
Miłość pasterska	T21, Z1[t. 5] (2×), 5 t. 2, 8[t. 5-6]
Młoda Polska	Z1[t. 12]
Młoda Ukraina	P
Mogilnikom	Cz-Pro
Mogily [c.]	T22
Morze rozdzieliło (I. Łypa)	P
Myśli	Z1[t. 12], 8[t. 13]
Na borach	T21, T21 (rkps), Z1[t. 5], 5 t. 2, 8[t. 5-6]
Na Czorsztynie	T29
Na Godnie Święta	T12, 27
Na hale	Z1[t. 12]
Na nowe gniazda (Potapenko)	P
Na obczyźnie	Z8[t. 13]
Na odsłonięcie tablicy pamiątkowej w Nowym Targu	T36
Na polanie	T37
Na progu życia (A. Kruszelnicki)	P
Na rozstaju [c.]	T22
Na sołtystwie	T29
Na targu (Ł. Martowicz)	P
Na warcie	T31
Na wydaniu	T9, Z7
Na zarobek	T9, T9 (przekł.), Z7
Nad grobem Matki	T3
Nad kołem nędzy i powodzi	T30
Nad moją duszą... [inc.]	T17
Nad morzem polskim	T33
Nad urwiskiem	T12, T12 (rkps), T34, Z1[t. 6] (2×), 5 t. 1, 7, 8[t. 5-6]
Nad urwiskiem. I	T12, 34, Z4, 6, 7

- Nad urwiskiem. II
 Najcudowniejsze...
 „Napoleon”
 Nie czytelnik (L. Martowicz)
 Nieco o oświacie
 Nieco o szkole
 Niedorośli
 Niedowiarek
 Nieśmiertelnik
 Niezgoda młynów
 Noc
 Nowele
 Nowele i obrazki. Seria druga
 Nowele i obrazki. Seria pierwsza
 Nowele zebrane
 O duchach, znakach i śmierci
 O dusze męką struchlałe... [inc.]
 O dwóch muzeach w Zakopanem
 O kradzieży
 O lekach i leczeniu
 O literaturze ukraińskiej
 O odczuwaniu dzieła sztuki
 O pielgrzymce do Rzymu
 O polityce Podhala
 O powieści „Drzewiej”
 O Stanisławie Witkiewiczu
 O stosunku widowni do dzieła
 O stworzeniu Podhala
 O świętym Martynianie
 O Tetmajerowym „Skalnym Podhalu”
 O „Winę i karę”
 O Wojtku, którego na Szczepana przekreślił
 O ziemi nędzy i zamaryłych kęp! [inc.]
 Oblawa (P. Myrnyj)
 Od polany do miasta
 Odsiecz Sawki
 Ofiara
 Okres „Pochwały życia” [c.]
 Okres „Z martwej roztoki” [c.]
 Okres „Z tej smutnej ziemi” [c.]
 Okulary gubernera
 Onego czasu... [c.]
 Opowiadania wybrane
 Opowieść o planetniku
 Orka
 Orły
 Owce w burzy
 Pamiętnik wojenny
 Piekielko
 Pieśni czasu
 Pieśni czasu [c.]
 Pieśń
 Piosnka strzelecka
 Pisma społeczne
 Pisma społeczne zebrane
 Plany powieści
 Planety
 Planety [c.]
 Po latach wielu (B. Łepki)
 Po omacku
 Po ugorach [c.]
 ●*● Po ugorach i po szarych łąkach zbóż... [inc.]
 Po ugorach, wśród zasianych zbożem pól... [inc.]
 Pobudka
 Podhale
 Podhale w życiu Kasprowicza
 Podpalacz (W. Stefanyk)
 Poeci podhalańscy
 Poezje
 Poezje zebrane
 Pogrzeb
- T12, 34, Z6, 7
 Z1 [t. 12]
 T28, T28 (rkps), Z1 [t.8], 6
 P
 T30
 T30
 T30
 T12, 27, 34, Z7
 T4
 Z8 [t.13]
 T12, T12 (rkps), 13, Z1 [t.6], 5t.1
 T9, Z1 [t.7] (2 ×), 5t.1, 7, 8 [t.5-6]
 Z1 [t.12], 8 [t.13]
 Z1 [t.12], 8 [t.13]
 Z5, 8 [t.5-6]
 T30
 T22
 T33, Z1 [t. 9-10]
 T30
 T30
 Z1 [t. 12]
 Z1 [t.12]
 T33, Z1 [t. 9-10], 3
 T30
 T19
 T33, Z1 [t.12]
 Z1 [t.12]
 Z1 [t.12]
 Z1 [t.12]
 T28, T28 (rkps), Z1 [t.5]
 T33
 Z1 [t.12]
 T17, T17 (przeł.), 27, 32, Z7
 T12, Z7
 P
 Z1 [t.9-10]
 T29
 T11, Z8 [t. 3-4]
 Z8 [t.2]
 Z8 [t.1]
 Z8 [t.1]
 T30
 T16
 Z4
 T17, 32 (2 ×), Z6, 7
 T12, 37
 Z1 [t.12], 6, 7
 T37, Z1 [t. 12], 7
 Tr
 T12, 34, Z4, 7
 T25, Z8 [t. 2]
 Z8 [t.2]
 Tr
 Z8 [t.2] (2 ×)
 Z3
 Z1 [t.9-10]
 Z1 [t.12]
 T12 (4 ×), 27, 34 (2 ×)
 T22
 P
 T12, 34
 T16
 T12
 T12, Z7
 Z8 [t.2]
 Z3
 Z1 [t.12]
 P
 Z1 [t.12]
 Z7
 Z8 [t.1]
 T9, Z7

Pogrzeb muzyki	T21
Poklosie „Listów ze wsi”	Z1 [t.9-10], 3
Południce	T26
Południe	T21
Połujka (I. Franko)	P
Pomór	T15, Z1 [t.13], 8 [t.10]
Pomruk gór abo rozmowa	Z8 [t. 13]
Pomsta	T13
Poruszmy z posad ziemię	T5
Postrożni	T8, Z8 [t.3-4]
Potomnym przekażciel...	T36
Potrójna cenzura	Z1 [t.12]
Potrza z żywymi naprzód iść...	T14
Powieści	Z7
Powieściopisarze i noweliści	Z1 [t.12], 8 [t. 13]
Pójdziemy, serce...	Ti
Prawo i opinia	T30
Prędko Michał	Z1 [t. 12], 7
Pro domo sua	Z1 [t. 12]
Prządki	Z1 [t.7], 8 [t.13]
Przed śmiercią (B. Lępi)	P
Przedmowa do: K. Stecki: Triolety tatrzańskie	Z8 [t.13]
Przekleństwo	T12, T12 (przekł.), 34
Przekłady [c.]	Z8 [t.2]
Przez co Sabała omijał jarmark w Kieżmarku	Z1 [t.12], 6, 7
Przeznaczenie	T9, Z7
Przygoda Wojtusia	Z8 [t.13]
Przygrywka	T9, T9 (rkps), Z6, 7
Przykry moment	T17, 27
Przypomnienia [c.]	T22
Psychologia chłopca	T30
Pułkownik Miłkowski	Z1 [t.12]
Pustka płacze [c.]	T22
Rasa i bezrasowość	T30
Recenzje z występów teatru narodowego ruskiego w Krakowie	Z8 [t.13]
Refleksje [c.]	T22
Religijność chłopca	T30
Romans Hanki i Franka w roztokach	T26
Roztoki	T14
Ród i rodzina	T30
Różne utwory	Tr
Ruiny	Z1 [t.12]
Rywalki	T4
Rzeczy przygodne	Z1 [t.11], Z1 [t.11] (rkps), Z8 [t.15]
S. Przybyszewski: Taniec miłości i śmierci [rec.]	Z8 [t.13]
Sama	Z1 [t.12] (2x), 8 [t. 13]
Samarytanka (W. Jarosz)	P
Samotność (O. Mahowej)	P
Sąsiad (W. Jarosz)	P
Schronisko	T21, T21 (rkps), T21 (przekł.)
Sierota na „dochowku”	T9, Z7
Skapany świat	T12, 13, Z7, 8 [t.3-4]
Skrzypki grają — bieda gra...	T9
Słowo, przykład i nakaz	T30
Smutna jest miłość [c.]	T22
Sobótki	T33, 36, Z1 [t.11]
Sobótki. Libretto opery	T6
Sołtysi, kmiecie a żmudź	T30
Strofy ironiczne [c.]	T22
Sypie się gruz [c.]	T22
Szczęście	T14
Szczęśliwa godzina (B. Lępi)	P
Szkie o wychodźstwie	Tr
Szkie i wspomnienia literackie	Z1 [t.12], 8 [t.13]
Ślubna żona (A. Kruszelnicki)	P
Śmierć Daniela	T33, Z1 [t.9-10]
Śpiący rycerze	T37
Śpiew Jaska	T16 (rkps)
Święta jako barwy roku	T30
Święto Podhala	T14

Świt	T28, T28 (przekł.), Z1 [t.5]
Świt nad Leną	T28, 32
Tatry w nocy [c.]	T22
Teatr ludowy	T30
Teoria socjalna	Z8 [t.13]
Tę krajinę kęp i wiecznej nędzy... [inc.]	T12, Z7
Tragedia Burtanów	Z1 [t.12]
Trzeba z żywymi naprzód iść	T14
Umarły moje pieśni [c.]	T22
Utwory dramatyczne	T1, Z8 [t.3-4]
W pałacu boginek	T37
W roztokach	T10, 14 (2 ×), 21, 26, Z1 [t.1-2], 4, 7, 8 [t.8-9]
W sprawie Stanisława Brzozowskiego	Z1 [t.12]
Warta	T33 (2 ×), Z1 [t.9-10] (3 ×), 3, 8 [t.14] (2 ×)
Werbunek na Podhalu	T33
Wesele Prometeusza	T28 (2 ×), T28 (rkps), T28 (przekł.), Z1 [t.8] (2 ×), 5 t.2, 6, 7, 8 [t.5-6]
Wesoły dzień	T12, 27 (2 ×), 34, Z7
Widma	T31, Z8 [t.3-4]
Wieczór lipcowy był... [inc.]	T21
Wiersze z czasopism [c.]	Z8 [t.1]
Wiersze z czasopism i książek [c.]	Z8 [t.1-2] (2 ×)
Wierzenia dawne	T30
Wieś a miasto	T30
Wieś szwajcarska i nasza	T30
Wieś Tetmajerów	T33, Z1 [t.12]
Wilija	T12, 34, 37
Wina i kara	T18, Z8 [t.3-4]
Witkiewicz i budarze	T33, Z1 [t.9-10]
Witkiewicz: Po latach	T30
Wojtusiowe lato	T21, T21 (przekł.), 26, 32
Wrażenia jednego poranku	Z8 [t.5-6], Z8 [t.5-6] (rkps)
Wskazania	T36, Z1 [t.9-10] (2 ×), 1 [t.11], 3, 8 [t.14] (2 ×)
Wspomnienia Witkiewicza	T33, Z1 [t.12]
Współczesna poezja ukraińska	Z1 [t.12]
Współzycie ludzi na wsi	T30
Wyborca	Z1 [t.12], 7
Wybór nowel i opowiadań	Z6
Wybór pism	Z7
Z gór [c.]	T16
Z krajiny Gorców	T12, T12 (rkps), 27, 37, Z7
Z legend zapomnianych	Tr
Z martwej roztoki	T22, Z7, 8 [t.1]
Z martwej roztoki [c.]	T22
Z Podhala	T33
Z Podkarpacia	T12 (2 ×)
Z powodu „Wyzwolenia”	Z1 [t.12]
Z różnych chwil [c.]	T16, T22
Z tej smutnej ziemi	T16 (2 ×), Z7, 8 [t.1]
Za morze...	Z8 [t.13]
Za ziemią	T30
Zakopane dawniej a dziś	T30, 33
Zakopane na zwrotnicy	T33, Z1 [t.9-10]
Zakopanie dzisiejsi	T33, Z1 [t.9-10]
Zapomogi	T30
Zaśpiewaj, ptaku [c.]	T22
Zemsta malarza	T28, T28 (rkps), Z1 [t.5], 2 (2 ×), 7
Zemsta trupa	T9
Zła zima	Z1 [t.12], Z1 [t.12] (przekł.), 2 (2 ×), 6, 7
Złodziej (W. Stefanyk)	P
„Zły”	T9
Znad Bałtyku	T33, Z1 [t.9-10]
Znad Lemanu [c.]	T22
Zydzi	T30
Zywa statystyka	T30

OPRACOWANIA

Monografie i zarysy monograficzne: J. KRZYŻANOWSKI: Pieśniarz kra-

iny kęp i wiecznej nędzy. Rzecz o W. Orkanie. Zakopane 1927 Wydawn. Muzeum Tatrzańskiego... nr 4. [Rec.: J. C. (J. Cierniak).

Teatr Lud. 1927 nr 11; E. Czekalski. *Świat* 1927 nr 47; E. Damiani. *Rivista di Letterature Slave* (Rzym) 1927 z. 4; J. G. Pawlikowski. *Wierchy* 1927 s. 204; E. Pawłowski. *Piewca Tatr w oświeceniu J. Krzyżanowskiego.* *Kur. Podhalański* 1927 nr 49; R. [T. Sinko]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 46 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*; M. Gardner. *The Slavonic Review* (Londyn) 1928 nr 17; L. Płoszewski. *Ruch Lit.* 1928 nr 7; R. Pollak. *Portret literacki W. Orkana.* *Kur. Poz.* 1928 nr 350]. — S. PIGOŃ: *Twórczość dramatyczna W. Orkana.* *Pam. Lit. R.* 40 (1952) s. 202-239. — M. PUCHAŁSKA: W. Orkan. W-wa 1957. [Rec.: S. Piętał: *Książka o Orkanie.* *Orka* 1957 nr 18; S. Piętał: *Niespełnione nadzieje.* *Dzien. Lud.* 1957 nr 230; Z. Solarzowa. *Nowe Książki* 1957 nr 14; (wa): *Pisarz „krainy kęp i wiecznej nędzy”.* *Trybuna Ludu* 1957 nr 165; D. Brzozowska. *Pam. Lit. R.* 49 (1958) z. 4 s. 580-585; A. Żyga. *Wierchy* 1958 s. 296-297]. — S. PIGOŃ: W. Orkan. *Twórcą i dzieło.* Kr. 1958. [Rec.: S. Blaut. *Tyg. Powsz.* 1958 nr 33; A. Hutnikiewicz. *Pam. Lit. R.* 49 (1958) z. 4 s. 585-591; J. N. Miller. *Orka* 1958 nr 21; T. Syga. *Nowe Książki* 1958 nr 18 s. 1109-1112; T. S. [T. Syga]. *Stolica* 1958 nr 49; A. Wales. *Orka* 1958 nr 21; (r. w.) [R. Wasita]. *Trybuna Lit.* 1958 nr 40; W. Weintraub. *The American Slavic and East European Review* (Nowy York) 1958 z. 4 s. 576-578; A. Żyga. *Wierchy* 1958 s. 293-296; J. Spytkowski. *Ruch Lit.* 1960 nr 1/2 s. 148-152]. — R. GERLECKA: *Wczesna twórczość W. Orkana. 1897-1902.* Łódź 1959. [Rec.: B. Faron. *Ruch Lit.* 1961 nr 1; A. Nofier. *Pam. Lit. R.* 52 (1961) z. 1]. — J. WIKTOR: *Podróż po słońce. Wspomnienia o W. Orkanie.* W-wa 1961. [Rec.: J. Szczypka. *Kierunki* 1962 nr 22; W. Szwedowicz. *Twórczość* 1962 z. 5 s. 111-112].

O g ó l n e: A. B.: *Pierwsze pokolenie inteligencji góralskiej.* *Ruch Katol.* 1898 nr 121. — X. I. Ch. [I. CHARSZEWSKI]: *Notatki z prasy periodycznej. Zaprosiny kramarza.* *Przeł. Katol.* 1898 nr 48. — [n] [A. NIEMOJEWSKI]: *Luźne kartki. Z krakowskiego bruku. List do Orkana.* *Krytyka* 1899 s. 232-233. — KRAK [W. FELDMAN]: *Młoda Polska w Krakowie.* *Przeł. Tyg.* 1900 nr 23. — A. WIRCHOŃ [A. GALICA]: W. Orkan. *Promień* 1900 nr 2. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: *Janosiki.* *Nowela o nowelistach.* *Wędrowiec* 1900 nr 50. — F. JAWORSKI: W. Orkan. *Kur. Lw.* 1900 nr 14. — K. SMREZYŃSKA: *Pierwsze kroki.* *Zorza* 1900. — *Kur. Lw.* 1900 nr 14 (dot. utworu „Cmentarna noc”). — J. STEN [L. BRUNER]: W. Orkan. *Krytyka* 1901 t. 2 s. 291-293; przedr. w książkach: *Dusze współczesne. Wrażenia literackie.* Lw. 1902; *Pisarze polscy. Wrażenia literackie.* Lw. 1903. — P. CHMIEŁOWSKI: *Obrazki W. Orkana.* *Kur. Codz.*

1901 nr 101; przedr. *Nowa Reforma* 1901 nr 102. — P. CHMIEŁOWSKI: *Beletrystyka nasza w roku zeszyłym. Pogląd na Świat* 1901 nr 1. — A. NOWACZYŃSKI: *Podhalanie.* W książce: *Studia i szkice.* W-wa 1901 s. 73-85. — A. ZACHEMSKI: W. Orkan. *Głos Narodu* 1901 nr 76. — S. ZDZIARSKI: *Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX w.* W-wa 1901 s. 564-570. — SIGMA [S. WASYLEWSKI]: W. Orkan — malarz ludu polskiego. *Przedświt* 1902 nr 9. — W. BUKOWIŃSKI: *Nowele i powieści Orkana.* *Prawda* 1903 nr 25-26; przedr. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1903 nr 27-30. — Z. BRODZKI: W. Orkan. *Prawda* 1905 nr 45-46; przedr. w książce: *Szkice społeczne i literackie.* W-wa 1913 s. 137-142. — T. RITTNER a W. Orkan. *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1905 nr 173-175. — J. STEN [L. BRUNER]: W. Orkan. W książce: *Szkice krytyczne.* Lw. 1906; wyd. 2 pt. *O Wyspiańskim i inne szkice krytyczne.* Lw. 1909. — S. BRZozowski: W książce: *Legenda Młodej Polski. Studia o strukturze duszy kulturalnej.* W rozdziale: *Sam na sam z kłeską.* Lw. 1910 [1909] i wyd. nast. — J. KANTOR: *Pieśniarz Podhala.* *Wstęp do książki: Tatrzy w poezji polskiej.* *Jarosław* 1909. — *Dawny Sztandar* 1909 nr 2. — JAN GOJAŃSKI [J. WANTULA]: *Czytajcie Orkana. Wrażenia dziedzińskiego piśmiarza.* *Głos Ludu Śląskiego* 1913 nr 7-10; przedr. w książce: *Książki i ludzie. Szkice o wydawnictwach i piśmiennictwie na Śląsku Cieszyńskim.* Kr. 1956. — Z. LUBERTOWICZ: *Twórczość Orkana.* *Gaz. Podhalańska* 1916 nr 22. — ZYSLAW: *Pośród wirów i płomieni.* *Myśl Pol.* 1917 z. 3 s. 181-185. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 84; nr 86; nr 87. — A. LANGNER: W. Orkan. *Nasza Drużyna* 1921 nr 45/46. — Kronika. W. Orkan. *Gaz. Podhalańska* 1924 nr 26. — M. HAUSNEROWA: *Podhale i jego bohater w powieściach Orkana.* *Kur. Lw.* 1925 nr 125. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: *Na jubileusz Orkana.* *Słowo Pol.* 1926 nr 227. — M. SEWI [M. SEELIGER]: U W. Orkana w Porębie Wielkiej. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 14 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — JANTEK Z. [A. ZACHEMSKI]. *Gaz. Podhalańska* 1926 nr 39; nr 51. — A. B.: *Jubileusz W. Orkana w Nowym Targu.* *Przeł. Turystyczny* 1927 nr 7/8. — A. B.: *Jubileusz W. Orkana w Nowym Targu.* *Wierchy* 1927 s. 202-203. — (ak): *Jubileusz Orkana.* *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 207. — [b. a]: *Piewca Podhala.* *Tyg. Kur. Podhalański* 1927 nr 13. — A. BŁĄŻEJOWSKI: W. Orkan „Piewca Podhala”. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 217. — E. BREITER: W. Orkan. Z powodu jubileuszu. *Głos Prawdy Lit.* 1927 nr 194. — S. BUGAJSKI: *Pocci Podhala.* *Tyg. Kur. Podhalański* 1927 nr 36. — J. CIERNIAK: *Podhale swemu „dumacowi”.* *Teatr Ludowy* 1927 nr 8. — Ć. [A. ČERNÝ]: *Jubilea! W. Orkan.* *Slovanský přehled* (Praga) 1927 s. 472-

- 473. — J. DĄBROWSKI: W. Orkan. Szkic jubileuszowy. *Robotnik* 1927 nr 217. — Z. DEBICKI: Dwudziestopięćciolecie Orkana. *Kur. Warsz.* 1927 nr 153. — J. GALAROWSKI: Akademicka młodzież ludowa w Krakowie wobec jubileuszu W. Orkana. *Młoda Polska* 1927 nr 6; przedr. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 6. — S. GALDYN: Nadchodzi dzień! *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 29. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Z wnętrza chałupy chłopskiej. Na jubileusz Orkana. *Słowo Pol.* 1927 nr 227; przedr. *Kur. Poz.* 1927 nr 366. — F. GWIŹDZ: Do W. Orkana. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 34. — F. GWIŹDZ: Jubileusz W. Orkana. *Głos Prawdy Lit.* 1927 nr 173. — H.: Z powodu uroczystości jubileuszowych w Nowym Targu w dn. 7 bm. *Kur. Pol.* 1927 nr 222. — E. HAECCKER: W. Orkan. Na jego 30-letni jubileusz literacki. *Naprzód* 1927 nr 66-67. — I. Kr.: Pozdrowienia. W. Orkanowi-Szmaciarz-Smreczyńskiemu. *Chłopski Sztandar* 1927 nr 32. — J. W. K.: Jubileusz W. Orkana. *Epoka* 1927 nr 103. — M. KANFER: W. Orkan w dniu 30-lecia pracy literackiej. *Nowy Dzień*. 1927 nr 73. — (Kap.): Hołd Zakopanego dla W. Orkana. *Wiek Nowy* 1927 nr 7783. — L. K. [L. KONOPACKI]: Autentyczna wieść. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 266. — I. K. [I. KOSMOWSKA]: Pozdrowienie. 30-lecie pracy pisarskiej. *Wyzwolenie* 1927 nr 32. — J. KRZYŻANOWSKI: W. Orkan. 1897-1927. *Lit. i Nauka* dod. *Ziemi Lubel.* 1927 nr 212. — L. T.: Jubileusz Orkana. *Tyg. Ilustr.* 1927 nr 14. — ZYG. LUB. [Z. LUBERTOWICZ]: Drwiny czy lekko-myślność. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 38. — Mi-ka: List z Podhala. Z okazji Zjazdu Podhalań i jubileuszu Orkana. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 222. — R. MINKIEWICZ: Do W. Orkana. Pogwarka jubileuszowa. *Życie Wolne* 1927 nr 7/8. — MIREK K.: Pierwsza uroczystość ku czci Orkana na Podhalu. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 17. — A. NOWACZYŃSKI: Orkan jubilat. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 225. — J. OLSZOWSKI: Kronika. W. Orkan-F. Smreczyński. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 21. — M. OPALEK: Na Orkanowe święto. *Głos Nuczyielski* 1927 nr 16. — S. PIGOŃ: Nieznany wiersz W. Orkana. *Głos Narodu* 1927 nr 85. — B. POCHMARSKI: W. Orkan. Szkic jubileuszowy. *Nowa Reforma* 1927 nr 65. — T. S. [T. SINKO]: Hejrod podhalański. *Czas* 1927 nr 66. — T. SINKO: Pozdrowienie Orkana. *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 12 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — S. O. S.: Czy Smyk obraża Sinę? *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 83. — H. SOLTYS: Pozdrowienie naszemu poecie Podhala. Panu W. Orkanowi w rok jubileuszowy. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 17. — K. SOSNOWSKI: Ka Orkan siedzi... *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 12 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — T. SYROP: Trzydziestolecie pracy literackiej W. Orkana. *Lot* 1927 nr 3. — L. TEMPLER: W. Orkan. *Prager Presse* 1927 nr z 31 marca. — UCZESTNICZKA: Młode Podhalańki Orkanowi. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 10. — UCZESTNIK: Odwołaj ku czci W. Orkana. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 28. — WIH: Arcydzieło Orkana. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 31. — WIH: Święto Orkana w Nowym Targu. *Tyg. Kur. Podhalański* 1927 nr 33. — WISŁAW: Na jubileusz W. Orkana. *Siew* 1927 nr 13. — Z.: W. Orkan. Sylwetka jubileuszowa. *Dzień. Wil.* 1927 nr 184. — A. ZACHEMSKI: W. Orkan w roku jubileuszowym. *Kr.* 1927. — A. ZACHEMSKI: Przed jubileuszem W. Orkana. *Gaz. Lit.* 1927 nr 6. — JANTEK Z. [A. ZACHEMSKI]. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 11, nr 12, nr 14, nr 19, nr 27, nr 34 [dot. jubileuszu W. Orkana]. — A. ZACHEMSKI: W. Orkan. *Głos Narodu* 1927 nr 76. — A. ZACHEMSKI: W. Orkan. *Lud Katol.* 1927 nr 12. — A. ZACHEMSKI: W. Orkan. *Przyj. Ludu* 1927 nr 13. — E. ZEGADŁOWICZ: W. Orkan. Słowo wstępnie wygłoszone na jubileuszowym przedstawieniu „Franka Rakoczego”. W książce: W obliczu gór i kulis. *Poz.* 1927. — Jubileusz poety Podhala W. Orkana. *Dzień. Poz.* 1927 nr 189. — W hołdzie przed synem ludu. *Dzwon Niedzielný* 1927 nr 14. — Dzień Orkana. *Gaz. Lit.* 1927 nr 7. — Nagroda literacka Krakowa Orkanowi. *Gaz. Lit.* 1927 nr 8. — Ku uczczeniu pieśniarza Podhala, W. Orkana. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 26. — Program jubileuszu W. Orkana i Zjazdu Podhalań. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 30, 31. — Odezwa Prezydium Miasta Nowego Targu. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 32. — Z Orkanowego jubileuszu. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 34, 37, 41. — Uposażenie państwowe dla W. Orkana. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 47. — 30-lecie pracy literackiej Orkana. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 83. — Jubileusz Orkana. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 144, 215, 220. — Co słychać w Krakowie? Ku czci W. Orkana. *Głos Narodu* 1927 nr 65, 74. — Akademia ku czci Orkana. *Głos Narodu* 1927 nr 79. — Uroczystości Orkanowskie w Porębie Wielkiej. *Głos Narodu* 1927 nr 155. — Jubileusz W. Orkana. *Głos Prawdy Lit.* 1927 nr 153. — Ustawa przeciw Orkanowi. *Głos Prawdy Lit.* 1927 nr 242. — Emerytura honorowa dla Orkana. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 149. — Jak Kraków uczcił 30-letni jubileusz W. Orkana? *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 12 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Jubileusz Orkana. *Kur. Wil.* 1927 nr 167. — Jubileusz W. Orkana. *Młoda Polska* 1927 nr 7. — Jubileusz W. Orkana. *Rzeczpospolita* 1927 nr 81, 201, 220. — Jubileusz Orkana. *Słowo Pol.* 1927 nr 150, 203, 214. — Jubileusz W. Orkana. *Wiad. Lit.* 1927 nr 14. — *Wierchy* 1927 z. 6 [poświęcony Orkanowi]. — Z. DEBICKI: W. Orkan. W książce: Portrety. Seria II. W-wa 1928 s. 65-82. — J. GŁADYSZ: Ze skalnego Podhala. *Gaz.*

Podhalańska 1928 nr 12-14. — JAZ: Niezwykły jubileusz na Podhalu. *Świat* 1928 nr 5. — P.: Droga im. Orkana. *Ilustr. Kur. Codz.* 1928 nr 212. — S. PODLEWSKI: W. Orkan. *Świat Szkolny* 1928 nr 7. — S. PRZYBYSEWSKI: Moi współcześni. Wśród swoich. *Powieść i Nowela* dod. *Świata* 1928 nr 14; przedr. w książce: *Moi współcześni*. Wśród swoich. W-wa 1930 s. 162-167. — Z Polski i ze świata. Władysławowi Orkanowi. *Gaz. Podhalańska* 1928 nr 31. — Dar honorowy dla W. Orkana. *Rzeczpospolita* 1928 nr 195. — E. DAMIANI: I narratori della Polonia d'oggi. Rzym 1929. — A. PLUTA: Dla chleba, panie, dla chleba i chłopów porzucić trzeba. *Chłopska Sprawa* 1929 nr 13. — K. SOSNOWSKI: Droga Orkana. *Wierchy* 1929 s. 171-173. — A. GALIŃSKI [L. STOLARZEWICZ]: Powieść epicko-realistyczna. Tetmajer, Orkan, Sieroszewski, Reymont, Berent. Łódź 1930 [1929]. — Z Polski i ze świata: Wielki syn Podhala W. Orkan laureatem miasta Krakowa. *Gaz. Podhalańska* 1929 nr 21. — Sylwety pisarzy-legionistów. *Kur. Wil.* 1929 nr 182.

(Nagroda miasta Warszawy:) Z. DĘBICKI: Tegoroczny laureat Warszawy. *Kur. Warsz.* 1930 nr 96; przedr. *Zakopane* 1930 nr 15. — J. GRUDZIŃSKI: W. Orkan. *Wspólnota* 1930 nr 22. — J. KADEN-BANDROWSKI: Z nizin dołi chłopskiej na wyżynę sztuki. *Express Por.* 1930 nr 95. — ls: Hej, biedne moje serce... *Radio* 1930 nr 22. — (mh): Z kwitnącej rozutki. O W. Orkanie, laureacie stolicy. *Kur. Pol.* 1930 nr 95. — S. NAPIERSKI: Orkan jako poeta. Na marginesie nagrody literackiej m. st. Warszawy. *Tydzien Lit.* dod. *Polski Zbrojnej* 1930 nr 14. — H. NĘDZÓWNA: Podhale u Tetmajera i Orkana. *Wiatr od Tatr* 1930 nr 5-6. — sp. [S. PŁISZCZYŃSKI]: Laureaci. *Przeł. Księgarski* 1930 nr 9. — A. SCHROEDER: U W. Orkana. *Światowid* 1930 nr 20. — St. S.: Laureaci Warszawy w r. 1930. *Kronika Warszawy* 1930 nr 3. — Stolica złożyła należyty dowód uznania synowi wsi. *Chłopski Sztandar* 1930 nr 15. — Orkan laureatem nagrody literackiej Warszawy. *Dzien. Poz.* 1930 nr 81. — Znakomity pieśniarz Podhala laureatem Warszawy. *Dzien. Poz.* 1930 nr 88. — Audycja radiowa poświęcona twórczości W. Orkana. *Gaz. Podhalańska* 1930 nr 17. — Orkan laureatem Warszawy. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 37, 145. — W. Orkan a Związek PNSP. *Głos Nauczycielski* 1930 nr 26. — W. Orkan laureatem Warszawy. *Kur. Por.* 1930 nr 95. — Nagrody m.st. Warszawy. *Kur. Por.* 1930 nr 122. — Orkan otrzymał nagrodę literacką Warszawy. *Kur. Wil.* 1930 nr 79. — W. Orkan laureatem nagrody m. Warszawy. *Słowo Pol.* 1930 nr 93. — Stolica złożyła należyty

dowód uznania synowi wsi. *Wyzwolenie* 1930 nr 15.

(Nekrologi i wspomnienia:) J. AUGUSTYNOWICZ: Zgon piewcy Podhala. *Kresy Wschodnie* 1930 nr 5; R. BERGEL: Poeta smutnej ziemi i biednego ludu Podhala. *Pozgonne W. Orkanowi. Polonia* 1930 nr 2027; A. BŁĄŻEJOWSKI. *Słowo Pol.* 1930 nr 131; E. BREITER. *Wiad. Lit.* 1930 nr 21; H. BRZOSKÓWNA: W. Orkan. *Brzask* 1930 nr 2-3; K. BUKOWSKI: W. Orkan. *Wiek Nowy* 1930 nr 8674; J. CIERNIAK. *Wici* 1930 nr 21; K. CZACHOWSKI: Pamięci W. Orkana. *Czas* 1930 nr 111; K. CZACHOWSKI: Piewca Podhala. *Tęcza* 1930 nr 44; J. CZARNECKI: W. Orkan. *Przeł. Katol.* 1930 nr 22; Z. DĘBICKI: W. Orkan. *Kur. Warsz.* 1930 nr 130; E s. *Lud Katol.* 1930 nr 21; S. FLIZAK: Wspomnienie o W. Orkanie. *Spr. Gimn. w Sanoku.* Lw. [1930]; K. KWAŚNY [E. GIŻEJEWSKI]: W. Orkan. *Głos Publiczny* 1930 nr 7; T. GRABOWSKI. *Kur. Poz.* 1930 nr 225; Z. GRABOWSKI: W. Orkan. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 128; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Ze wspomnień o śp. W. Orkanie. *Kur. Warsz.* 1930 nr 157; F. GWIŹDZ: Zgon Gazdy z Podhala. *Ognisko (Paryż)* 1930 nr 490; F. GWIŹDZ: Cóż z holdów, kiedy Gazdy nie ma. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 22; E. HAECKER: W. Orkan. *Naprzód* 1930 nr 111; W. HŁOSZEK: Pośmiertne powieści W. Orkana. *Naprzód* 1930 nr 172; I. O.: W. Orkanowi od Zakopanego. *Zakopane* 1930 nr 20; IDEM: Losy pisarzy polskich. *Polska* 1930 nr 155; H. KACZMARCZYKÓWNA: Pogrzeb śp. W. Orkana. *Siew* 1930 nr 22; J. KADEN-BANDROWSKI: W. Orkan. *Gaz. Pol.* 1930 nr 131; T. KRASZ. [T. KRASZEWSKI]: Śp. W. Orkan. *Przeł. Oświatowy* 1930 nr 6; Ki [K. KREJČI]: W. Orkan. *Slovanský přehled* (Praga) 1930 s. 476; J. KRZEMIŃSKI: W. Orkan. *Strzelec* 1930 nr 22/23; J. KRZYŻANOWSKI: W. Orkan. *The Slavonic Review* (Londyn) 1930 nr 25; LUDOMIL [L. LEWENSTAM]: Śp. W. Orkan. *Dzien. Pol.* 1930 nr 131; M. LICHTENBAUM. *Monzaim* 1930 nr 10; M. Fr. S.: Nad mogiłą W. Orkana-Smreczyńskiego. *Dzvon Niedzielny* 1930 nr 21; M. H.: Śp. W. Orkan. *Dzien. Lw.* 1930 nr 132; A. S. MÁGR: W. Orkan zum Gedächtnis. *Prager Presse* 1930 nr z 16 maja; Mgr: Verstorben. W. Orkan. *Slavische Rundschau* (Berlin) 1930 s. 477-478; M. OCHOROWICZ: W. Orkan. *Sternik* 1930 nr 10; P. PIĘTAK: W. Orkan. *Znicz* 1930 nr 10, 30; B. POCHMARSKI: Orla droga W. Orkana. *Legion* 1930 nr 6, 7; S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]: Śp. W. Orkan. *Bluszcz* 1930 nr 21; L. POMIROWSKI: Śmierć W. Orkana. *Kur. Por.* 1930 nr 133, 139; F. PTASIŃSKI: W. Orkan. *Wiad. Strzeleckie* 1930 nr 4/5; H. ROMER: W. Orkan. *Kur. Wil.* 1930 nr 102; M. RUDNICKI. *Dilo* 1930 nr 107; R. RYDZ: Pozgonne śp. W. Orkanowi. *Rola* 1930 nr

21; J. SABIG: Moje ostatnie widzenie się z Orkanem. *Gaz. Podhalańska* 1930 nr 23; A. SCHROEDER: W. Orkan. *Światowid* 1930 nr 20; K. SKOWROŃSKI: Elegia na śmierć Orkana. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 155; B. SROCKI. *Przełom* 1930 nr 22; St. R.: Obowiązek wobec kultury duchowej. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 21; E. S. STEC: Pogrzeb W. Orkana. *Czas* 1930 nr 122; J. STĘPOWSKI. *Echa Leśne* 1930 nr 7; J. SZTAUDYNGER: Moje wspomnienie o Orkanie. *Tęcza* 1930 nr 22; K. ŚWIATKÓWNA: Kartka z pamiętnika. *Zakopane* 1930 nr 29; T. M.: Podzwonne... *Zakopane* 1930 nr 29; Tc [L. TEMPLER]: Wielki dumacz Poręby. Po zgonie W. Orkana. *Nowy Dzień*. 1930 nr 127; T. TERLECKI. *Słowo Pol.* 1930 nr 154; Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Mysł Nar.* 1930 nr 20; J. WIKTOR: Nad mogiłą „dumacza podhalańskiego”. *Tydzień* 1930 nr 24; J. WITEK: Orkan jako pieśniarz ludu podhalańskiego. *Zakopane* 1930 nr 29; Cz. W. [C. WOJEŃSKA]: W. Orkan. *Kobieta Współcz.* 1930 nr 22; A. WOYCICKI: W. Orkan. *Gaz. Por.* 1930 nr 9218; Z. WRÓBEL: Orkanowy testament. *Gaz. Podhalańska* 1930 nr 25; L. WYROSTEK: W. Orkan. *Orli Lot* 1930 nr 5/6; JANTEK Z. [A. ZACHEMSKI]. *Gaz. Podhalańska* 1930 nr 21, nr 23, nr 31; JANTEK Z. [A. ZACHEMSKI]: K. Tetmajer o W. Orkanie. *Gaz. Podhalańska* 1930 nr 24, nr 26, nr 27; A. ZACHEMSKI. *Wierchy* 1930 z. 8; B. ZAWADOWSKI. *Mies. Lit.* 1930 nr 7; Z. ZAWISZANKA: Ostatnie błyski. Wspomnienie o W. Orkanie. *Legion* 1930 nr 6; W. Orkan. *Wiek Nowy* 1930 nr 8671; Śp. W. Orkan. *Bluszcz* 1930 nr 21; Zgon serdecznego pieśniarza. *Chłopski Sztandar* 1930 nr 21; *Chwila* 1930 nr 4002; Zgon W. Orkana. *Czas* 1930 nr 110; Pogrzeb W. Orkana. *Czas* 1930 nr 112; W. Orkan. *Dzien. Lud.* 1930 nr 111; *Dzien. Pol.* 1930 nr 131; *Dzien. Poz.* 1930 nr 113; *Dzien. Wil.* 1930 nr 111; *Dzien. Pol.* 1930 nr 133; Zgon znakomitego pisarza. *Echa Leśne* 1930 nr 6; Zmarli pisarze. W. Orkan. *Echo Tyg.* 1930 nr 10; Zgon W. Orkana. *Express Częstochowski* 1930 nr 112; Śp. W. Orkan. *Gaz. Podhalańska* 1930 nr 20; *Gaz. Podhalańska* 1930 nr 21 [spr. z uroczystości pogrzebowych, mowy F. Gwiżdża i J. Zachemskiego]; *Gaz. Pol.* 1930 nr 131; Pogrzeb W. Orkana. *Gaz. Por.* 1930 nr 9220; Śmierć polskiego pisarza. *Gaz. Tyg.* 1930 nr 13; *Gaz. Warsz.* 1930 nr 145; Śmierć W. Orkana. *Głos Narodu* 1930 nr 126; Pogrzeb Orkana. *Głos Narodu* 1930 nr 127, 128, 131; W. Orkan. *Głos Podhala* 1930 nr 22; W. Orkan nie żyje. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 128, 129, 130; *Kur. Por.* 1930 nr 133; Zgon W. Orkana. *Kur. Wil.* 1930 nr 111, 112; Pogrzeb W. Orkana. *Kur. Wil.* 1930 nr 113; Pogrzeb W. Orkana. *Legion* 1930 nr 6; Olbrzymi pogrzeb W. Orkana. *Naprzód* 1930 nr 113; Zgon W. Orkana.

Ognisko (Paryż) 1930 nr 489; Ci, którzy odeszli. *Panteon Pol.* 1930 nr 68, 79-80; Pogrzeb śp. Orkana. *Polska* 1930 nr 134; Śp. W. Orkan. *Polska Zbrojna* 1930 nr 18-19; *Przełom Lit.* 1930 nr 7-8; *Robotnik* 1930 nr 135; Zgon W. Orkana, laureata m. st. Warszawy. *Rzeczpospolita* 1930 nr 131; *Rzeczpospolita* 1930 nr 134; *Słowo Pol.* 1930 nr 132; *Świat* 1930 nr 21; *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 21; *Wieniec-Pszczółka* 1930 nr 21; Zgon serdecznego Pieśniarza. *Wyzwolenie* 1930 nr 21; *Zakopane* 1930 nr 15, 20; W. Orkan i nasz względem Niego obowiązek. *Zakopane* 1930 nr 21, nr 38; Smutna wieść. *Znicz* 1930 nr 5; E. KLONIECKI: W. Orkan. *Dziś i Jutro* 1930/1931 nr 10.

K. BUDZYK: W. Orkan. W rocznicę śmierci. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 20. — K. CZACHOWSKI: O W. Orkanie. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 22. — W. HŁOUSZEK: Na Orkanowy zgon. *Nowy Dzień*. 1931 nr 134. — W. HŁOUSZEK: Z pośmiertnej spuścizny W. Orkana. *Tęcza* 1931 nr 11. — J. L. [J. LANKAU]: Tam, gdzie spoczął Orkan. *Światowid* 1931 nr 22. — SMARDZEWIANNI NADPILICZNY: Orkan a wieś Polski Niepodległej. *Siew* 1931 nr 35. — T. TERLECKI: Orkan-chłop poeta. *Słowo Pol.* 1931 nr 71. — [J. BIELATOWICZ]: Piękno góralszczyzny przejawia się w sztuce. *Gaz. Podhalańska* 1932 nr 44. — J. CIERNIAK: Orkanowa dola. *Głos Podhala* 1932 nr 22. — K. CZACHOWSKI. *Gaz. Pol.* 1932 nr 192. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Jak pisał Orkan? *Kur. Warsz.* 1932 nr 305. — J. KADEN-BANDROWSKI: Zagadnienie chłopa w literaturze. W książce: Za stołem i na rynku. Lw. 1932 s. 81-83. — B. NYTKO: Orkan a Związek Strzelecki. *Głos Podhala* 1932 nr 22. — K. SOSNOWSKI: Konspiratorzy krakowscy przed 40 laty. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 293-294. — Sprawy oświatowe. Z Orkanowego ducha. *Gaz. Podhalańska* 1932 nr 22. — Z gawęd i opowieści. Jak górale tańczyli przed Orkanem w Szaflarach. *Światowid* 1932 nr 28. — W. HŁOUSZEK: Z pośmiertnej spuścizny W. Orkana. *Tyg. Ilustr.* 1933 nr 42. — St. P. [S. PRGOŃ]: W. Orkan jako epik wsi polskiej. Cz. 1 jako posłowie do: W. Orkan. Nowele. Dzieła [t. 7] Kr. 1933; cz. 2 jako posłowie do: W. Orkan: Nad urwiskiem. Szkice i obrazy. Dzieła [t. 6] Kr. 1933; przedr.: pt. Podłoże twórczości epickiej W. Orkana. *Mysł Nar.* 1933 nr 26; oraz w książce: Na drogach i manowcach kultury ludowej. Szkice. Lw. 1939. — K. SOSNOWSKI: Z młodych lat Orkana. *Kur. Lit.-Nauk.* 1933 nr 21 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — A. WANTUŁA: Orkan na Śląsku. Garść wspomnień. *Zaranie Śląskie* 1933 nr 2 i odb. [Rec. J. G. P. [J. G. Pawlikowski]. *Wierchy* 1933 s. 265]. — W. KORYCKI: W. Orkan. *Rubikon* 1934 nr 19/20. — S. NAPIERSKI: Orkan jako nowelista. *Kur.*

- Lit.-Nauk.* 1934 nr 22 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — T. SZCZĘCINA-GIEWONT: W. Orkan — dusza Podhala. *Głos Podhala* 1934 nr 28; przedr. *Ilustr. kalendarz „Głosu Podhala”*. Nowy Sącz 1935 s. 62-71. — *Gaz. Podhalańska* 1934 nr 20 (numer poświęcony Orkanowi, zawiera art.: M. BALARA: W. Orkan o Spiszu i Orawie; W. HŁOUSZEK: Orkan nieznan. Z rękopiśmiennej spuścizny autora „Drzewiej”; S. KIPTA: W. Orkan jako duchowy wódz młodej wsi; M. KOSSEK: Życie i twórczość W. Orkana; E. PAWŁOWSKI: W. Orkan jako twórca regionalizmu i odrodzenia kultury ludowej Podhala; J. ZACHEMSKI: Z wojennych i powojennych wspominków). — M. ASANKA-JAPOLL: Moje pierwsze i ostatnie spotkanie z W. Orkanem w górach w Limanowej. *Głos Podhala* 1935 nr 52. — S. PIGOŃ: U kolebki cyklu „Na skalnym Podhalu”. K. Tetmajer i W. Orkan. *Tęcza* 1935 nr 11; przedr.: pt. U kolebki eposu góralskiego. W książce: Na drogach i manowcach kultury ludowej. Szkice. Lw. 1939. — B. POLONIECKI: Ze wspomnień wydawcy. *Prosto z Mostu* 1935 nr 41. — A. ROZENBERG: „Pierwsze kroki” Orkana. W 5 rocznicę śmierci poety. *Ilustr. Revia Tyg. dod. Głosu Por.* 1935 nr 20-21. — T. B. S. [T. B. SYGULA]: Obiady czwartkowe. *Merkuriusz Pol. Ordynaryjny* 1935 nr 37-38. — J. WIKTOR: Tragedia Brzozowskiego. *Prosto z Mostu* 1935 nr 23. — K. BARNAŚ: Ciekawy list W. Orkana. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 33 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — K. BARNAŚ: Śladami legendy o W. Orkanie. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 45 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — K. BUDZYK: Gwara a utwór literacki. *Język Pol.* 1936 nr 4. — K. BUDZYK: Kompozycja i technika powieści Orkana. *Kultura* 1936 nr 5. — M. KUBICKI: W. Orkan. *Siew* 1936 nr 16. — F. OLBRYCHSKI: Matka Orkana. *Czas* 1936 nr 294. — St. P. [S. PIGOŃ]: Posłowie do książki: W. Orkan. Drogą Czwartaków i inne wspomnienia wojenne. W-wa 1936 s. 189-200. — S. PIGOŃ: O matce W. Orkana. *Myśl Nar.* 1936 nr 44; przedr. *Kur. Poz.* 1936 nr 478. — S. PIGOŃ: U jednego źródła. *Przeł. Współcz.* 1936 nr 137. — Z. SCHMIDT: Z dumań i wskazań Orkana. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 20 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — tgs [T. SZCZĘCINA-GIEWONT]: Sześć lat od śmierci W. Orkana. *Głos Podhala* 1936 nr 21. — J. SZYNALIK: Orkan, legenda i rzeczywistość. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 48 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. ŚWIŃSKI: Poznajmy twórczość Orkana. *Wici* 1936 nr 28/29. — Wł.: Okropności wojny widziane oczyma W. Orkana. *Naród i Wojsko* 1936 nr 17. — K. WOJCIECHOWSKI: W. Orkan. Na marginesie audycji. *Antena* 1936 nr 48. — R. WOJCIECHOWSKI: Pisarz najbliższy chłopskiej prawdy, Orkan — duchowy wódz młodzieży wiejskiej. *Kur. Por.* 1936 nr 181. — Po zgonie matki Orkana. *Kur. Por.* 1936 nr 290. — Matka autora. *Nasza Praca* 1936 nr 50. — K. BARNAŚ: Od człowieka do artysty. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 22 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — H. K.: „Tu trzeba dobrej woli”. *Biul. Pol.-Ukraiński* 1937 nr 34. — W. JANIA: Uwagi o regionalizmie w języku Orkana. *Ruch Lit.* 1937 nr 1. — W. JANIA: Metaforyka prozy Orkana. *Ruch Lit.* 1937 nr 5. — B. ŁĘPKI: Trzy portrety. Franko-Stefanyk-Orkan. Lw. 1937. — A. ZACHEMSKI: „I mnie niedługo tak zagracie...” Wspomnienie w rocznicę zgonu W. Orkana. *Ziemia Podhalańska* 1937 nr 5. — T. GOŹDZIKIEWICZ: W Orkanowym podgrodziu. *Kur. Demokratyczny* 1938 nr 9. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Rzucam pomysł komedii: „Złoty Wawrzyn PAL-u”, czyli o wilczych dółach autentyczności. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 28. — W. HŁOUSZEK: W. Orkan. *Głos Podhala* 1938 nr 33. — W. IWANIUK: Jak górski orzeł siedział w swojej Porębie. Wspomnienie prof. Łepki o W. Orkanie. *Kur. Por.* 1938 nr 63. — P. KRZOWSKI: Apostoł chłopskiej sprawy — W. Orkan. *Pracownik Samorządowy* 1938 nr 17/18. — S. PIGOŃ: Smutki młodego Orkana. *Księga pamiątk. 70-lecia Państwowego Ginn. im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Jasle. Jasło [1938]* s. 60-68; przedr. w książce: Na drogach i manowcach kultury ludowej. Szkice. Lw. 1939. — Pisarz wsi — W. Orkan. *Głos Wsi* 1938 nr 22. — J. MAZUR: Wspomnienie o Orkanie. *Gaz. Podhala* 1939 nr 21. — S. MŁODOŻENIEC: W. Orkan — przewodnik chłopskiego pisarstwa. *Na Drogach Wiedzy* 1939 nr 3. — S. PIGOŃ: Poglądy społeczne W. Orkana. W książce: Na drogach i manowcach kultury ludowej. Szkice. Lw. 1939; przedr. jako wstęp do: W. Orkan: Listy ze wsi i inne pisma społeczne. Wybór. W-wa 1946. — T. T. [T. TERLECKI]: Poeta chłopskiej doli — W. Orkan. *Słowo Pol.* 1939 nr 145.
- K. BARNAŚ: Wskazania W. Orkana. *Dzien. Baltycki* 1945 nr 204. — S. JANIA: W rocznicę śmierci W. Orkana. *Dzien. Zach.* 1945 nr 94. — M. CZCIBOR-CHOLEWA: Na „Trubocu”. Ze wspomnień o Orkanie. *Wici* 1946 nr 36. — B. GLUTH: Świetliczanie czytają Orkana. *Świetlica* 1946 nr 9. — S. JANIA. *Trybuna Rob.* 1946 nr 136. — J. SALONI. *Świetlica* 1946 nr 8. — S. [T. ŚMIEŁOWSKI]: Kasprowicz i Orkan jako pisarze i ludzie. *Głos Wielkopol.* 1946 nr 41. — *Świetlica* 1946 nr 8. — A. DZIENISIUŁ: Wieś w twórczości Orkana. *Ziemia Kujawska* 1947 nr 89; przedr. *Ziemia Pomorska* 1947 nr 147. — W. HŁOUSZEK. *Nowiny Opolskie* 1947 nr 23/24; przedr. *Nowiny Raciborskie* 1947 nr 10/11. — K. KOSIŃSKA. *Dzien. Lit.* 1947 nr 59. — J. A. KRÓL: Rodowód inteligencji chłopskiej. *Wieś* 1947 nr 25. — C. LATA-

- WIEC: Awans społeczny i artystyczny J. Kasprowicza i W. Orkana. *Poz.* 1947. [Rec.: E. Sawrymowicz. *Pam. Lit. R.* 37 (1947) s. 354-357]. — J. MACKO: Wspomnienia z ostatnich chwil życia W. Orkana. *Od A do Z* 1947 nr 21. — M. PIECHAL: Piewca ludu podhalańskiego W. Orkana. *Dzien. Łódzki* 1947 nr 39. — M. ASANKA-JAPOLI: Piewcy najpiękniejszego skrawka rubieży Polski: Tatr i Podhala. *Nowiny Nyskie* 1948 nr 5; przedr. *Nowiny Raciborskie* 1948 nr 5. — S. JANIA: W. Orkan. 1876-1930. Poeta i pisarz ludu wiejskiego. *Naprzód* 1948 nr 332. — Z. KRZEMIŃSKI: *Trybuna Dolnośląska* 1948 nr 239. — S. PIGOŃ: Przedmowa do: W. Orkan: Komornicy. Powieść. Wyd. 7. W-wa 1948. — Z. Z. [Z. WALERON]: Człowiek pisarz wsi. *Zielony Sztandar* 1948 nr 10. — Z. FOLEJEWSKI: La fonction des éléments dialectaux dans les oeuvres littéraires. Recherches stylistiques fondées sur la prose de W. Orkan. Uppsala 1949. [Rec. K. Nitsch. *The American Slavic and East European Review* (Nowy Jork) 1950 z. 2 s. 147]. — S. PIGOŃ: Przełęcz artystyczna W. Orkana. *Spr. PAU t. 50* (1949) nr 4. — S. ŻÓLKIEWSKI: O literaturoznawstwie burżuazyjnym epoki imperializmu. *Pam. Lit. R.* 41 (1950) z. 1 s. 26-28; przedr. w księżce: Stare i nowe literaturoznawstwo. Wr. 1950 [dot. pracy S. Pigonia]. — T. SARNECKI: Nowe drogi kultury ludowej. *Dzien. Lud.* 1949 nr 283. — H. C. *Jutro Polski* (Londyn) 1950 nr 13. — E. KORZENIEWSKA: Powieści Orkana z perspektywy dnia dzisiejszego. *Nowa Kultura* 1950 nr 12; J. M. S. [J. M. ŚWIĘCICKI]: Pokrzywdzony Orkan. *Tyg. Powsz.* 1950 nr 27 [polem. z art. E. Korzeniewskiej]. — Z. MAKOWICZKA: Nieznana karta życia W. Orkana. *Ilustr. Kur. Pol.* 1950 nr 160. — S. NĘDZA-KUBINIEC: *Zielony Sztandar* 1950 nr 26. — S. PIGOŃ: Dramaturgia W. Orkana. *Spr. PAU t. 51* (1950) nr 7. — S. PIGOŃ: Pierwszy start W. Orkana. *Życie i Myśl* 1950 nr 3/4 s. 231-258; streszcz. w *Spr. PAU t. 51* (1950) nr 3 i odb. — L. POREMBSKI: *Gaz. Robotnicza* 1950 nr 152. — J. SIERADZKI: J. Marchlewski a W. Orkan. *Dzien. Lit. dod. Dzien. Pol.* 1950 nr 14-15, 21. — J. SIERADZKI: Upadki i wzloty W. Orkana. *Dzien. Lit. dod. Dzien. Pol.* 1950 nr 23. — J. SIERADZKI: Poręczyciel. Co pisała Nadieżda Krupska o staraniach Orkana w sprawie zwolnienia Lenina z aresztu nowotarskiego. *Dzien. Lit. dod. Dzien. Pol.* 1950 nr 26/27. — K. BARNAŚ: O dramatach W. Orkana. *Od A do Z dod. Dzien. Pol.* 1951 nr 20. — K. BARNAŚ: Wierny ludowi. *Od A do Z dod. Dzien. Pol.* 1951 nr 27. — K. BARNAŚ. *Echo Kr.* 1951 nr 110. — J. BŁOŃSKI: W. Orkan. *Przekrój* 1951 nr 325. — J. Z. JAKUBOWSKI: Z dziejów naturalizmu w Polsce. Wr. 1951. — E. KORZENIEWSKA: Słowo wstępne do: W. Orkan: Nowele zebrane. T. 1. W-wa 1951. — J. KUREK. *Echo Kr.* 1951 nr 145. — Z. MITZNER: Wstęp do: W. Orkan: Wybór nowel i opowiadań. W-wa 1951 i wyd. nast. — E. POCHRON: Orkan. *Poprostu* 1951 nr 22. — J. RĄCZKOWSKI: Wspomnienia. Cz. 2. *Poz.* 1951. — L. SOBIERAJSKI: Wieś w twórczości Orkana. *Wszechnica Radiowa. Skrypty* 1951 nr 25, 1952 nr 31. — J. M. S. [J. M. ŚWIĘCICKI]: W. Orkan. *Tyg. Powsz.* 1951 nr 40. — H. VOGLER: Dawna i obecna literatura. *Echo Tyg.* 1951 nr 26. — E. WOJNAROWSKI: O twórczości W. Orkana. *Życie Lit.* 1951 nr 17. — J. BŁOŃSKI: Twórczość W. Orkana. Wstęp do: W. Orkan: Wybór pism. Kr. 1953 s. 7-33. — M. Z. JAKUBOWSKI. *Trybuna Wolności* 1953 nr 1. — J. KWIATKOWSKI. *Biul. Bibl. Jagiel. w Kr.* 1953 nr 3. — J. KWIATKOWSKI. *Życie Lit.* 1953 nr 38. — T. SŁUPECKI: Postawa ideologiczna Orkana. *Prace Polonist.* S. XI (1953). — J. KWIATKOWSKI: Orkan — poeta zapomniany. *Życie Lit.* 1954 nr 27. — R. GERLECKA: Z rękopisów wczesnej dramaturgii W. Orkana. *Prace Polonist.* S. XII (1955) s. 339-360. — S. PIGOŃ: Wyżyny i urwiska nowelistyki Orkana. *Zeszyty Nauk. Univ. Jagiel. Filologia* 1955 nr 1. — J. BOJAR: Polsko-ukraińska współpraca kulturalna. *Nowy Tor* 1956 nr 36; przedr. *Ukraina Radziecka* 1956 s. 54-79. — A. CZERMIŃSKI: Ukochał lud biedny. W 80 rocznicę urodzin Orkana. *Głos Tyg. dod. Głosu Koszalińskiego* 1956 nr 45; przedr. *Żołnierz Polski Lud.* 1956 nr 286. — Z. DZIUBAN: Kwiaty dla Orkana. Wspomnienie z r. 1930. *Od A do Z* 1956 nr 38; W. HŁOUSZEK: Pogrzebowa odprawa Orkana. *Od A do Z* 1956 nr 42 [uzup. art. Z. Dziubana]; W. HŁOUSZEK: Wspomnienie o W. Orkanie. *Głosy znad Odry* 1956 nr 37 [nawiązanie do art. Z. Dziubana]. — R. GERLECKA: Materiały rękopiśmienne dotyczące wczesnej twórczości Orkana. *Łódź* 1956. — R. KONICZEK: Pisarz góralskiej nędzy. *Trybuna Ludu* 1956 nr 332. — K. KOZŁOWSKA: Życie i twórczość W. Orkana. *Poradnik Bibliotekarza* 1956 nr 9. — J. PIETROŃ: Dumac z Poręby. *Słowo Powsz.* 1956 nr 240. — W. ZECHENTER: Pocałunek Orkana. *Nasz Głos* 1956 nr 37. — J. BOJAR: Otwierał oczy na chłopską rzeczywistość. *Zielony Sztandar* 1957 nr 101. — R. GERLECKA: Echa poezji romantycznej w młodości twórczości W. Orkana. *Prace Polonist.* S. XIII (1957) s. 313-324. — J. GUT: Regionalna ideologia Orkana w życiu współczesnym. *Więści* 1957 nr 43. — K. JABŁOŃSKA: Zapomniany pisarz. *Głos Nauczycielski* 1957 nr 4. — S. PAGACZEWSKI: Dumac z Poręby. *Więści* 1957 nr 19. — S. PIĘTAK: Pisarstwo W. Orkana. *Dzien. Lud.* 1957 nr 272. — M. PUCHALSKA: W. Orkan a rok 1905. *W: Z lit. l. 1863-1918. Studia i szkice.* Cz. 1.

- Wr. 1957 s. 409-486. — A. STAWAR: W. Orkan. W książce: *Szkice literackie*. Wybór. Wyd. 1 W-wa 1957. — Z. ŚREDNIAWSKA: W Górcach. *Hejnał Mariacki* 1957 nr 2. — Z. WILGA: Orkan na indeksie. *Wiadomości* (Londyn) 1957 nr 42. — J. JAREMA: Zwjazyky W. Stefanyka z S. Przybyszewskym i W. Orkanom. W: *Miśłowjanski literaturni wzajemny. Zbirnyk statij*. Kijów 1958 s. 156-169. — R. GERLECKA: Z polsko-ukraińskich kontaktów literackich. *Kamena* 1959 nr 18. — J. LICHTENBAUM. W: *Sofrim ha-amim. Masot*. Tel-Awiv 1959 s. 278-281. — K. MAJDA. *Słowo Tyg.* 1959 nr 18. — R. ROSIAK. *Kamena* 1959 nr 17. — J. WIKTOR: Orkan i Staff w Rzymie. *Życie Lit.* 1959 nr 52. — B. FARON: Data urodzin Orkana. *Ruch Lit.* 1960 z. 3. — J. N. MILLER. *Głos Pracy* 1960 nr 115. — J. NYKA. *Słowo Powsz.* 1960 nr 274. — T. ROBAK. Dom za groniem. *Echo Kr.* 1960 nr 226. — A. WERBA: Družba W. Orkana z B. Lępkim. *Nasza Kultura* 1960 nr 9. — J. WIKTOR. *Orka* 1960 nr 23. — J. WIKTOR. *Więści* 1960 nr 32. — W. ZECHENTER. *Życie Lit.* 1960 nr 19. — B. FARON: Z kontaktów W. Orkana z naturalizmem. *Roczn. Nauk.-Dydaktyczny Wyższej Szkoły Pedag. w Kr.* 1961 z. 11 s. 117-124 i odb. — A. WERBA. *Nasza Kultura* 1961 nr 4. — M. WARNĘNSKA: Orkanowe ścieżki. W książce: *Śladami pisarzy*. W-wa 1961; wyd. 2 W-wa 1962. — E. MARTUSZEWSKI: Regionalizm według W. Orkana. *Warmia i Mazury* 1962 nr 2; W. GĘBIK. *Warmia i Mazury* 1962 nr 4 [polem. z E. Martuszeuskim]. — E. MARTUSZEWSKI: Orkan — czy inaczej? *Nowa Kultura* 1962 nr 3; W. GĘBIK. *Nowa Kultura* 1962 nr 10. — B. SITEK. *Polonistyka* 1962 nr 1. — B. SITEK: O miejsce dla Tetmajera i Orkana w programie szkolnym. *Polonistyka* 1962 nr 4. — H. WERWES: W. Orkan i ukraińska literatura. *Literaturno-krytycznyj zarys*. Kijów 1962. [Rec.: M. Rudnickij. *Literaturna Ukraina* 1962 nr 58; B. F. [B. Faron]. *Ruch Lit.* 1963 z. 4; F. P. Pogrebennik. *Radianskie Literaturyznawstwo* 1963 nr 2]. — T. NIESIOŁOWSKI: W książce: *Wspomnienia*. W-wa 1963. — J. K. GORSKI: W. Orkan i ukraińska literatura. W: *Razwittie zarubieźnych sławjanskich literatur w XX w.* Moskwa 1964. — J. KUCIANKA: Listy G. Morcinka do W. Orkana. *Zaranie Śląskie* 1964 z. 2 i odb. — W. NAWROCKI: Ustroński pobyt Orkana. *Kalendarz beskidzki*. Bielsko 1964 s. 113-117. — (jk) [J. Krzyżanowski]. *Słownik folkloru pol.* W-wa 1965. — W. BRZEGA: *Wspomnienia*. Ogl. i komentarzem opatrzył W. WNUK. *Kronika* (Londyn) 1966 nr 41; przedr. *Podhale. Jednodniówka Związku Podhalan*. Zakopane 1967. — M. GIERGIELEWICZ. *Wiadomości* (Londyn) 1966 nr 12. — A. HAMERLIŃSKI: W. Orkana wizerunek wsi. W 90-lecie urodzin pisarza. *Zielony Sztandar* 1966 nr 101. — L. STAFF: W kręgu literackich przyjaźni. *Listy*. Oprac. J. Czachowska, I. Maciejewska. W-wa 1966 s. 343-344. — W. BLACHUT: Marchlewski i — Orkan. *Gaz. Kr.* 1967 nr 138. — J. DETKO: Świadomość społeczno-narodowa chłopów w świetle utworów literatury pięknej lat 1864-1939. *Roczn. Dziejów Ruchu Lud.* 1967 s. 272-294. — W. Orkan. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. — R. J. PYRCZAK: Orkan i „Orkanówka”. *Dzienn. Pol.* 1968 nr 117. — W. WNUK: *Moje Podhale*. W-wa 1968. — F. ZIEJKA: Nad dziełem W. Orkana. *Więści* 1968 nr 2. — W. BLACHUT: Z moich wędrówek po Górcach. *Zielony Sztandar* 1969 nr 90. — H. JANKOWSKA: *Matka*. *Kur. Pol.* 1969 nr 633. — J. RĄCZKOWSKI: Wśród polityków i artystów. Ze wspomnień redaktora. W-wa 1969. — J. ADAMCZEWSKI: W. Orkan o Leninie. *Dzienn. Pol.* 1970 nr 74. — A. CZERMIŃSKI: Dumac z Poreby Wielkiej. *Chłopska Droga* 1970 nr 45. — A. CZERMIŃSKI. *Kronika* (Londyn) 1970 nr 22. — W. HŁOUSZEK: Kartka z pamiętnika. W 40 rocznicę śmierci W. Orkana. *Trybuna Opolska* 1970 nr 140. — O. JĘDRZEJCZYK: Orkanowe dziedzictwo. *Więści* 1970 nr 52. — I. MACIEJEWSKA: W. Orkan. *Polnische Rundschau* (W-wa) 1970 nr 52. — I. MACIEJEWSKA: W. Orkan. W 40 rocznicę śmierci. *Tyg. Kult.* 1970 nr 22. — S. PIOTROWSKI: Skalne Podhale w literaturze i kulturze polskiej. W-wa 1970. — R. J. PYRCZAK. *Dzienn. Pol.* 1970 nr 116. — M. SYWICKYJ. *Ukraiński Kalendar* 1970 s. 233-236. — M. CIS: Orkan jako piewca morza. *Zielony Sztandar* 1971 nr 75. — W. HŁOUSZEK: *Wspomnienie o Orkanie*. *Przekrój* 1971 nr 1371. — A. LIPATOW: *Piewca niedoli chłopskiej*. *Czerwony Sztandar* 1971 nr 114. — W. ZECHENTER: *Uplywa szybko życie*. Książka wspomnień. Kr. 1971. — J. DUŻYK: *Wspomnienie Marii ze Smreczyńskich* Moskowej o dzieciństwie Orkana. *Lit. Lud.* 1972 nr 6. — J. DUŻYK: *Warszawska nagroda W. Orkana*. *Stolica* 1972 nr 45. — J. KOBYLIŃSKA: *Funkcja stylistyczna zestawień bliźniaczych w utworach W. Orkana*. *Symbolae Polonicae in honorem S. Jodłowski*. Wr. 1972 s. 75-85. — R. J. PYRCZAK: Orkan i jego dziedzictwo. *Więści* 1972 nr 23. — J. ROSNER: „Czantorja” W. Orkana. *Ogniw* 1972/1973 nr 3. — B. FARON: W. Orkan. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 3. Kr. 1973. — J. G. H. PAWLIKOWSKI: Z Orkanem w Nowym Targu. *Tyg. Powsz.* 1973 nr 38.
- Kult po śmierci: UCZESTNIK: *Akademia ku czci śp. W. Orkana*. *Siew* 1930 nr 29. — Liga Morska i Rzeczna w Nowym

- Sączu ku czci śp. W. Orkana. *Gaz. Podhalańska* 1930 nr 21. — Wieczór wspomnień o W. Orkanie. *Gaz. Podhalańska* 1930 nr 25. — „Hej, biedne serce moje...” audycja poświęcona twórczości W. Orkana. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 133. — Jak „Głos Narodu” uczcił pamięć W. Orkana. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 133. — Dom ludowy im. W. Orkana na Podhalu. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 232. — J. CIKOWSKI: Uroczystości żałobne śp. Orkana w Krakowie. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 21. — CIESZEK: Manifestacyjny hołd Podhala W. Orkanowi. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 22. — I. GABIG: Z powiatu limanowskiego. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 22. — F. JALOCHA-OLBRYCHSKI: Triumfalny pochód W. Orkana ku mogile. *Czas* 1931 nr 113. — M. K.: Muzeum im. W. Orkana w Rabce. *Głos Narodu* 1931 nr 202. — T. MALICKI: W. Orkanowi podzwonne. *Zakopane i Tatry* 1931 nr 1. — [S]: Uroczystości Orkanowskie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 121. — JANTEK Z. [A. ZACHEMSKI]: Beben i trąbka, czy gęśle i basy? *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 10. — JANTEK Z. [A. ZACHEMSKI]: Pomnik Orkana w Nowym Targu. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 32. — Orkanowe dni. *Chłopski Sztandar* 1931 nr 29. — Akademia ku czci Orkana w Krakowie. Przemówienie J. Zachemskiego. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 21. — Manifestacyjny hołd Podhala W. Orkanowi. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 22. — Wnieśmy pomnik W. Orkanowi w sercu Podhala. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 25. — Przewiezienie zwłok Orkana do Zakopanego. *Głos Narodu* 1931 nr 117, 124. — Akademia żałobna ku czci piewcy Podhala. *Głos Narodu* 1931 nr 130. — Ostatnia podróż piewcy Podhala. *Głos Narodu* 1931 nr 133. — Przed przewiezieniem prochów śp. W. Orkana z Krakowa do Zakopanego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 133. — Wspniała manifestacja żałobna Krakowa ku czci wielkiego Piewcy Podhala. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 134. — Jak się odbędzie pogrzeb piewcy Podhala w Zakopanem? *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 135. — Triumfalny przejazd zwłok Orkana na Podhale. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 136. — Ostatnia droga śp. W. Orkana. *Nowy Dzień* 1931 nr 134. — Przewiezienie zwłok śp. W. Orkana, wielkiego poety Podhala. *Polonia* 1931 nr 2374. — Ostatnia podróż Orkana. *Światowid* 1931 nr 21. — Uroczystości pogrzebowe śp. W. Orkana. *Wieści z Polski* 1931 nr 6. — Orkanowe dni. *Wyzwolenie* 1931 nr 29. — Uroczyste przeniesienie zwłok Orkana. *Zielony Sztandar* 1931 nr 7. — S. BORKOWSKI: Rezerwat puszczy karpackiej im. W. Orkana w Gorcach. *Gaz. Podhalańska* 1932 nr 46. — E. PAWŁOWSKI: Rewia regionalizmu w Nowym Sączu. Wrażenia z uroczystości Orkanowskich. *Gaz. Podhalańska* 1932 nr 24. — M. SZURMIAK: Pamięci W. Orkana. *Głos Podhala* 1932 nr 22. — A. ZACHEMSKI: Prawda o budowie Orkanowego pomnika w Nowym Targu. Jak to było z rozstrzygnięciem konkursu? *Gaz. Podhalańska* 1932 nr 18, 20; MARCINÓW-REKUCKI: W odpowiedzi na artykuł „Jak to było z konkursem na pomnik Orkana”. *Gaz. Podhalańska* 1932 nr 22. — A. ZACHEMSKI: Pomnik godny pamięci Orkana to Dom Podhalański w Nowym Targu. *Gaz. Podhalańska* 1932 nr 21. — Pomnik W. Orkana w Nowym Targu. *Gaz. Podhalańska* 1932 nr 10. — M. BALARA: Do Braci Spizaków i Orawców. *Gaz. Podhalańska* 1934 nr 19. — S. ESSMANOWSKI: Podhale swemu dumacowi. *Więś* 1934 nr 4/5. — S. KIPTA: W. Orkan jako wódz młodej wsi polskiej. Z okazji odsłonięcia pomnika Orkana w Nowym Targu. *Więś* 1934 nr 4-5. — H. LOKAŃSKI: Dar Związku Podhalań w Ameryce dla skalnego Podhala. Pomnik W. Orkana w Nowym Targu. *Gaz. Podhalańska* 1934 nr 20. — E. PAWŁOWSKI: Sąddeczyzna w hołdzie Orkanowi. *Gaz. Podhalańska* 1934 nr 20. — G. SUSKI: Samotnikowi z Roztoki. *Gaz. Podhalańska* 1934 nr 20. — J. SZTAUDYNGER: Na koronacji Orkana w Nowym Targu. *Dzien. Poz.* 1934 nr 163. — <TS>: Podhale ku czci W. Orkana i 18 Zjazd Podhalań. *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 188. — A. ZACHEMSKI: W. Orkan dumą Podhala. *Gaz. Podhalańska* 1934 nr 21-22. — E. ZEGADŁOWICZ: Wskazania o północy. *Więś* 1934 nr 4-5. — <α>: Hołd Podhala swemu piewcy. Odsłonięcie pomnika W. Orkana w Nowym Targu. *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 189. — KOMITET: Uroczystość odsłonięcia pomnika W. Orkana w Nowym Targu. *Gaz. Podhalańska* 1934 nr 18. — *Gaz. Podhalańska* 1934 nr 20 [numer poświęcony W. Orkanowi z okazji odsłonięcia pomnika w Nowym Targu]. — W hołdzie pocie ludu tatrzańskie-go. *Światowid* 1934 nr 29. — Uroczystości ku czci W. Orkana w Nowym Targu. *Tempo Dnia* 1934 nr 188. — [M. P.]: Pamięci W. Orkana. *Warsz. Dzien. Nar.* 1936 nr 141. — Rom. St. [R. STAWICZ]: Otwarcie Muzeum im. W. Orkana w Rabce. *Nowiny Podhalańskie* 1936 nr 7. — St. Stw. [S. STWORA]: O pomnik poety na krówskim rynku. *Ilustr. Kur. Codz.* 1936 nr 64. — R. WOJCIECHOWSKI: Orkanowe imię nigdy nie zaginie. Muzeum im. W. Orkana w Rabce ośrodkiem kultu wielkiego pisarza. *Kur. Por.* 1936 nr 224. — Ku czci wielkiego piewcy Podhala. *Słowo* 1936 nr 220. — A. BUSZKOWA: Blizna serdeczna. *Głos Narodu* 1937 nr 150. — M. KOSSEK: O wielkości duchowego wodza Podhala, W. Orkana. *Gaz. Podhala* 1937 nr 12. — Podhalanie z Ameryki w hołdzie W. Orkanowi. *Gaz. Podhala* 1937 nr 12. — Górale z Ameryki ku czci W. Orkana.

Ilustr. Kur. Codz. 1937 nr 151. — Polacy z Ameryki składają hołd W. Orkanowi. *Kur. Por.* 1937 nr 152. — M. KOSSEK: Ku uczczeniu pamięci Orkana. *Gaz. Podhala* 1938 nr 20. — J. STĘPOWSKI: Święta Orkana. *Polska Zbrojna* 1938 nr 35. — (Stw): Żywy pomnik Podhala dla swego piewcy, W. Orkana. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 222. — J. WIKTOR: W sprawie Uniwersytetu Orkanowego. *Wici* 1938 nr 6. — Uroczystości ku czci Orkana w Krakowie. *Głos Narodu* 1938 nr 134. — Ku uczczeniu pamięci Orkana. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 136. — Muzeum W. Orkana w Rabce. *Nowa Rzeczpospolita* 1938 nr 104. — Uroczystość ku czci W. Orkana. *Teatr Lud.* 1938 nr 6. — M. BALARA: Podhalanie z Ameryki w hołdzie W. Orkanowi. *Gaz. Podhala* 1939 nr 32. — S. B. DUNIN-BORKOWSKI: O los domu rodzinnego W. Orkana. *Wiad. Zakopiańskie i Rabczańskie* 1939 nr 2-3. — J. SZYNAŁIK: O los domu rodzinnego W. Orkana. *Kur. Lit.-Nauk.* 1939 nr 6 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

J. CIĘGIEL: Odwiedziny w Orkanówce. *Wici* 1946 nr 47. — J. DUŻYK: Tam, gdzie pracował Orkan. Z wędrowek wakacyjnych. *Młoda Rzeczpospolita* 1946 nr 10. — T. GOŹDZIKIEWICZ: W rozchylach Orkanowego podgrodzia. *Wiś* 1946 nr 41. — W. B.: Muzeum im. W. Orkana. *Tyg. Warsz.* 1947 nr 37. — J. R. *Zielony Sztandar* 1950 nr 24. — J. OSETOWSKA. *Rolnik Pol.* 1950 nr 65. — H. SYSKA. *Nowa Wiś* 1950 nr 24. — *Tydzien Lit.* 1950 nr 23. — J. KOPROWSKI. *Dzien. Łódzki* 1951 nr 6. — J. KŁOSIŃSKA: Muzeum im. W. Orkana w Rabce. *Spr. i Rozprawy Muzeum Nar. w Kr.* 1952 s. 227-230. — J. DUŻYK: Dni Orkanowskie. *Echo Kr.* 1956 nr 216. — [j. p.] [P. GRZEGORCZYK]: Podhale uczciło pamięć swego piewcy, W. Orkana. *Słowo Powsz.* 1956 nr 224. — R. K. [R. KONICZEK]: W 80 rocznicę urodzin W. Orkana. *Trybuna Ludu* 1956 nr 259. — x. y. [W. KRYGOWSKI]: Uroczystości Orkanowskie. *Wierchy* 1956 s. 215. — W. SZCZYGIEL: Poloniści i młodzież województwa krakowskiego w hołdzie Orkanowi. *Polonistyka* 1956 nr 6. — Cz. Tryb. [C. TRYBOWSKI]: W Porębie Wielkiej — na Orkanowskim zlocie. *Turysta* 1956 nr 11. — Podhale czci pamięć W. Orkana. *Gaz. Rob.* 1956 nr 225. — Schronisko na Turbaczu otrzyma imię W. Orkana. *Trybuna Ludu* 1956 nr 292. — Z. GUZOWSKI: W Orkanowych roztokach. *Głos Szczeciński* 1958 nr 128. — W. SŁODKOWSKI: Szlakiem Orkana. *Poznaj Swój Kraj* 1958 nr 6. — W. ZECHENTER. *Orka* 1958 nr 31. — *Kierunki* 1960 nr 22. — E. NOWAK: Przed Złotem Orkanowskim. *Gaz. Kr.* 1966 nr 214. — R. J. PYRCZAK: Śladami piewcy Podhala. *Sztandar Młodych* 1966 nr 144. — [H. S.] [H. SA-

DOWSKI]: Złot Orkanowski w Mszanie Dolnej. *Dzien. Pol.* 1966 nr 213. — [z. s.] [T. ŚWIĘCH]: Studenci z Limanowskiego pragną wzniesić pomnik Orkanowi. *Echo Krakowa* 1966 nr 86. — J. URYGA: „Orkanówce” na ratunek. *Zielony Sztandar* 1967 nr 89. — Muzeum im. W. Orkana w Rabce. *Z Pomocą Poloniście* 1968 nr 2. — J. KURCZAB: Jeszcze jedno muzeum Orkanowskie? *Życie Lit.* 1969 nr 9.

Nowele. K. PRZERWA-TETMAJER. *Przełg. Tyg.* 1897 nr 39; przedr. jako przedmowa do: W. Orkan: Nowele. W-wa 1898 i wyd. nast. — J. BADENI. *Przełg. Powsz.* 1898 t. 59 s. 416-417. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1898 nr 34. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1898 nr 36. — [H. GALLE]. *Ateneum* 1898 t. 4 s. 178-181. — CELSUS [H. GALLE]. *Tyg. Pol.* 1898 nr 7. — T. K. [T. KONCZYŃSKI]. *Życie* 1898 nr 22. — X [J. ZAKRZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 37. — A. DROGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1899 t. 3 s. 570-572. — J. FLACH. *Przełg. Pol.* 1899 t. 133 s. 137-139. — I. MOSZCZEŃSKA. *Przełg. Tyg.* 1899 nr 9. — *Gaz. Pol.* 1899 nr 84. — R. L.... cz. *Wisła* t. 14 (1900) z. 1 s. 85. — „I ty Brutusie...?” *Szkolnictwo Lud.* 1900 nr 5 [dot. noweli „Dwie kartki z życia nauczyciela”]. — R. GERLECKA: Wiś galicyjska w „Nowelach” Orkana. *Zeszyty Filol. Univ. Łódzkiego* 1955 z. 1.

Komornicy. L. St. [S. LACK]. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1900 nr 21. — *Naprzód* 1900 nr 83. — H. GALLE: Z najnowszych powieści. *Ateneum* 1901 t. 1 s. 367. — H. G. [H. GALLE]. *Książka* 1901 s. 65. — (sdl) [A. GRZYMAŁA-STIEDECKI]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 15. — M. K. *Głos* 1901 nr 4. — *Przedświt* 1901 nr 89. — A. DROGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 1 s. 184-187. — W. GOSTOMSKI: Z chłopskiej niedoli. *Kur. Literwsi* 1908 nr 186. — W. WIECKI. *Przełg. Powsz.* 1908 t. 99 s. 399. — (s). *Kur. Pol.* 1925 nr 128. — A. M. NOWAKOWSKI. *Gaz. Lit.* 1932/1933 nr 9. — S. DZIKOWSKI: „Nieszczęsna karmieniata ziemia”. *Gaz. Lud.* 1947 nr 301. — J. N. KŁOSOWSKI. *Wici* 1947 nr 44. — S. PAPÉE. *Dzien. Lit.* 1947 nr 4. — S. PIGOŃ: Przedmowa do: W. Orkan: Komornicy. Powieść. Wyd. 6 W-wa 1947; wyd. 7 W-wa 1948. — E. SOJKA: [Posłowie do:] W. Orkan: Podruzi. Tłum. E. Sojka. Praga 1950. — P. MERKIN: [Posłowie do:] W. Orkan: Batriki. Tłum. E. Riftina. Moskwa 1951. — E. POCHROŃ. *Wiś* 1951 nr 14. — J. POGAN: Orkan okrażony. *Głos w dyskusji. Wiś* 1951 nr 16; E. WOJNAROWSKI: Jeszcze na temat Orkana. *Wiś* 1951 nr 20. — T. SŁUPECKI. *Prace Polonist.* S. IX (1951) s. 225-245 i nadb. — *Ogoniok* 1952 nr z maja. — A. SŁAFA: Po-

słowie do: W. Orkan: Komornicy. W-wa 1953. — W. SŁODKOWSKI: „Komornicy”... na lekcji w klasie XI. *Polonistyka* 1954 nr 3. — M. PUCHALSKA: Posłowie do: W. Orkan: Komornicy. W-wa 1957. — W. Orkan: Komornicy. Opracowanie metodyczne. W-wa 1969.

Ofiara. T. PÍNI. *Pogoń* 1903 nr 16. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Głos Narodu* 1904 nr 279. — *Głos Narodu* 1904 nr 336. — J. STEN [L. BRUNER]: Dwa dramaty Orkana. *Krytyka* 1905 t. 2 s. 258-260. — Fel. Gw. [F. GWIŹDŹ]. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1905 nr 27. — S.: Rok 1846 na scenie. *Życie i Sztuka dod. Kraju* 1905 nr 5. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 89 s. 92-96. — A. ZAGÓRSKI: O dwu dramatach Orkana. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1906 nr 29-30; W. ORKAN: O „Winę i karę”. Odpowiedź na artykuł p. A. Zagórskiego. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1906 nr 36; przedr. w książce: Czantoria i pozostałe pisma literackie. W-wa 1936. Wyd. nast. Kr. 1969.

Nad urwiskiem. *Czas* 1899 nr 136 [dot. noweli pt. Niedowiarek]. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1900 nr 21. — A. WIRCHOŃ [A. GALICA]: Przyczynok do charakterystyki ludu na Podhalu. Z powodu... „Nad urwiskiem”. *Promień* 1900 nr 4 s. 90-92. — JAN MAR. [M. JANELLI]. *Głos* 1900 nr 27. — (s). *Wędrowiec* 1900 nr 36. — T. S. [T. SOBOLEWSKI]. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1900 nr 18. — TEZET [Z. TARIŃSKI]. *Podgórzanie* 1900 nr 14. — *Naprzód* 1900 nr 83. — P. CHMIŁOWSKI: Obrazki W. Orkana. *Kur. Codz.* 1901 nr 101; przedr. *Nova Reforma* 1901 nr 102. — Sdl [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 15. — J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1901 t. 70 s. 93. — *Przedświt* 1901 nr 88. — Mm. *Wiedza* 1910 t. 1 s. 668-669.

Skąpany świat. St. *Ruch Katol.* 1900 nr 11, nr 224. — Z życia wieśniaków. *Kur. Lw.* 1900 nr 15. — SZARY [A. CHOŁOŃSKI]: Z niwy dramatycznej. *Życie i Sztuka dod. Kraju* 1902 nr 13. — D. K. *Tydzień* (Piotrków) 1902 nr 8. — E. W. *Naprzód* 1902 nr 46. — J. FLACH. *Monitor* 1902 nr 9. — J. FLACH. *Przedświt* 1902 nr 37. — KI. K. [K. KOLAKOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1902 nr 74. — S. ROSSOWSKI. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1902 nr 37. — w. i. *Słowo Pol.* 1902 nr 74. — S. W. [S. WOMELA]. *Kur. Lw.* 1902 nr 46, 49. — *Ilustracja Pol.* 1902 nr 8. — *Kur. Lw.* 1902 nr 50. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1902 nr 37; nr 42. — *Wiek XX* 1902 nr 611. — J. DĄBROWSKI. *Ogniewo* 1903 nr 50. — J. S. [L. BRUNER]. *Krytyka* 1904 t. 2 s. 373-374. — W. BUKOWIŃSKI. *Książka* 1904 s. 18-19. — D. S. *Nova Re-*

forma 1904 nr 240. — (ew). *Naprzód* 1904 nr 288. — (z. s.) [Z. SARNECKI]: Teatr ludowy. *Głos Narodu* 1904 nr 288. — W. N. *Czas* 1904 nr 240. — *Wiek XX* 1904 nr 1 s. 18-19. — J. STEN [L. BRUNER]: Dwa dramaty Orkana. *Krytyka* 1905 t. 2 s. 258-261. — E. BREITER: Teatr Reduta. *Naród* 1920 nr 239. — L. CHRZANOWSKI. *Świat* 1920 nr 49. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1920 nr 325. — K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1920 nr 165. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1920 nr 327. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1920 nr 328; przedr.: w książce: Teatr po wojnie. W-wa 1925 s. 42-46. — W. WOLERT. *Trybuna* 1920 nr 42. — G. S.: W obronie „Pomsty” Orkana. *Gaz. Podhalańska* 1932 nr 46. — E. HAECKER. *Naprzód* 1932 nr 238. — M. K. [M. KANFER]. *Nowy Dzien.* 1932 nr 284. — W. NATANSON: W obronie „Pomsty” Orkana. *Czas* 1932 nr 252; przedr. w książce: Chwyty i zachwyty. Kr. 1934. — rz [K. PIOTROWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 290. — T. SINKO: Z teatru im. J. Słowackiego. *Czas* 1932 nr 239. — A. WAŚKOWSKI. *Głos Narodu* 1932 nr 283.

W roztokach. Z życia wieśniaków. *Kur. Lw.* 1900 nr 15. — *Ruch Katol.* 1900 nr 11. — ob. [K. OSTASZEWSKI-BARAŃSKI]. *Dzien. Pol.* 1902 nr 3 wyd. por. — J. STEN [L. BRUNER]. *Głos* 1903 nr 4. — J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1903 z. 1. — F. [W. FELDMAN]. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 9. — F. [W. FELDMAN]. *Przegl. Tyg.* 1903 nr 11. — A. WIRCHOŃ [A. GALICA]. *Naprzód* 1903 nr 57, 59. — H. GALLE. *Książka* 1903 s. 408. — T. GALECKI. *Ogniewo* 1903 nr 14-15. — A. SIEDLECKI [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Głos Narodu* 1903 nr 102. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 59. — S. LACK. *Nowe Słowo* 1903 nr 8. — K. S. *Słowo Pol.* 1903 nr 374-376. — M. MAR. *Kur. Sosnowiecki* 1903 nr 9. — h. w. [H. WIRSTLEIN]. *Gaz. Pol.* (Czerniowce) 1905 nr 31. — W. WAĆLAW: Podhalańska powieść — elegia. *Robotnik* 1921 nr 60. — *Gaz. Warsz.* 1921 nr 76. — Z. CIECHANOWSKA. *Przegl. Powsz.* 1932 t. 196 s. 385-386. — K. CZACHOWSKI: O W. Orkanie. Z powodu „Dzień”... *Gaz. Pol.* 1932 nr 192. — S. KOLACZKOWSKI: Nowe wydanie pism Orkana. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 38. — T. M. [T. MIKULSKI]. *Mysł Nar.* 1932 nr 37. — „GODZIANOWIANKA”: Teatr z „Roztoków” Orkana. *Wici* 1937 nr 37. — S. PIŁGON: Posłowie do: W. Orkan: W roztokach. W-wa 1938. — F. MLECZKO: Czytamy „W roztokach” W. Orkana. *Biul. Oświatowo-Propagandowy Korpusu Obrony Pogranicza* 1939 nr 1-2 i odb. — S. PIŁGON: „W roztokach” Orkana z perspektywy czasowej. *Tyg. Warsz.* 1946 nr 24. — S. PIŁGON: Przedmowa do: W. Orkan: W roztokach. Wyd. 6 W-wa 1947 i wyd. nast.; rkm [P. HERTZ]:

Scalony masyw duchowy. *Kuźnica* 1949 nr 16 [dot. przedmowy S. Pigońa do wyd. z 1948]. — A. SAS. *Nowiny Lit.* 1948 nr 49. — B. DUDZIŃSKI: Dlaczego przeprał Franek Rakoczy. *Nowa Myśl* 1949 nr 9. — JAN SZELĄG [Z. MITZNER]: 7 dni chudych. *Szpilki* 1949 nr 9. — Z. SARNECKI: Od sądu do szkoły. *Kur. Codz.* 1949 nr 85; przedr. *Kur. Gnieźnieński* 1949 nr 86. — S. SOBIERAJSKI: O powieściach chłopskich KUK-u. *Wiś* 1949 nr 30/31. — H. K.: Pierwsza w literaturze spółdzielnia produkcyjna. *Wiś* 1950 nr 23. — S. PIGOŃ: Tragiczna historia Franeka Rakoczego. *Życie i Myśl* 1951 nr 7-9 i odb.; streszcz. w *Spr. PAU* t. 52 (1951) nr 4. — E. WOJNAROWSKI. *Wiś* 1951 nr 14. — J. BŁOŃSKI: Posłowie do: W. Orkan: W roztozkach. Powieść. Kr. 1953. — W. BILLIP: Kordian w kierpach. *Współczesność* 1966 nr 7. — L. TATAROWSKI: „W roztozkach” W. Orkana — studium samotności. *Acta Universitatis Wratislaviensis* nr 177 *Prace Lit.* XIV Wr. 1972 s. 203-223.

Pomór. S. BRZOWSKI: [List do czytelników *Głosu* z 1903]. Ogł. S. Pigoń w: Dodatki do książki: W. Orkan: Pomór. Wyd. 4 W-wa 1949. — S. BRZOWSKI: Listy. T. 2. Kr. 1970 s. 425-428. [List do W. i E. Szalitów z 1910]. — J. DĄBROWSKI: Nowe powieści. *Krytyka* 1910 t. 4 s. 194-197. — Z. DĘBICKI: Z niedoli chłopskiej. *Kur. Warsz.* 1910 nr 157. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Na nutę dantejską. *Nowa Reforma* 1910 nr 157-159. — K. S. *Słowo Pol.* 1910 nr 330. — H. S. KAMIENSKI. *Trybuna* 1910 nr 10. — A. MARCINKOWSKI. *Przew. Oświatowy* 1910 nr 7-10. — E. PASZKOWSKI. *Dzienn. Kijowski* 1910 nr 237. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1912 s. 329-330. — H. H. [C. ROZENBLATOWA]. *Lit. i Sztuka* 1912 nr 4 dod. *Nowej Gaz.* — Z. LUBERTOWICZ. *Gaz. Podhalańska* 1916 nr 24-26. — J. JEDLICZ: W. Orkan. Z powodu nowego wydania „Pomoru”. *Kur. Lw.* 1923 nr 87. — M. LESZCZYŃSKA: „Pomór” Orkana — z okazji 14 tomu dzieł. *Tyg. Ilustr.* 1938 nr 29. — M. RZEUSKA: Posłowie do: W. Orkan: Pomór. Powieść. W-wa 1938. — S. I. WITKIEWICZ. *Tyg. Ilustr.* 1938 nr 29. — S. PIGOŃ: Przedmowa do: W. Orkan: Pomór. Powieść. W-wa 1949.

Z tej smutnej ziemi. Konkurs poetycki „Prawdy”. *Strumień* 1900 nr 3. — Konkurs „Prawdy”. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 3. — (z. s.) [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1903 nr 167. — S. ZDZIARSKI. *Słowo* 1903 nr 216. — *Odrodzenie* 1903 s. 108. — *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1903 nr 20.

Herkules nowożytny i inne wesołe rzeczy. J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Gaz. Pol.* 1905 nr 276. — W. WIECKI.

Przeł. Powsz. 1905 t. 88 s. 401. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1906 s. 399. — F. GWIŹDZ. *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1906 nr 12. — Herkules nowożytny. Zamiast felietonu przepisał z pamięci T. Pruszkowski. *Głos Zagłębia* 1926 nr 4.

Wina i kara. J. STEN [L. BRUNER]: Dwa dramaty Orkana. *Krytyka* 1905 t. 2 z. 10 s. 258-261. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Gaz. Pol.* 1905 nr 255. — A. MAZANOWSKI. *Przeł. Powsz.* 1906 t. 89 s. 97-98. — A. ZAGÓRSKI: O dwu dramatach Orkana. *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1906 nr 29-30; W. ORKAN: O „Winę i karę”. Odpowiedź na zarzuty p. A. Zagórskiego. *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1906 nr 36; przedr. w książce: Czantoria i pozostałe pisma literackie. W-wa 1936. Wyd. nast. Kr. 1969. — I. SŁAWIŃSKA: Tragedia w epoce Młodej Polski. Z zagadnień struktury dramatu. Tor. 1948 s. 64-67 i passim.

Drzewiej. L. CHOROMAŃSKI: „Drzewiej” Orkana jako obraz rzeczywistości dzisiejszej. *Prawda* 1912 nr 52. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 260. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]: Nawrót ku źródłom. O książce W. Orkana „Drzewiej”. *Świat* 1912 nr 22. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 4 s. 551-554. — F. KRECZOWSKI [W. FELDMAN]: Powieść Orkana. *Krytyka* 1912 z. 6 s. 356-362. — E. KLICH: Pokłosie gwarowe z najnowszego utworu Orkana pt. *Drzewiej*. *Poradnik Język.* 1912 nr 6. — LASCARO [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Słowo* 1912 nr 232. — M. RUSZCZYŃSKA. *Wisła* 1912 nr 11. — A. ŚWIDERSKA. *Słowo Pol.* 1912 nr 321. — E. WORONIECKI. *Dzienn. Kijowski* 1912 nr 252. — E. Z. [E. ZEGADŁOWICZ]: Dwie nowe książki. *Głos Narodu* 1912 nr 128. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1913 t. 190 s. 395-396. — H. GALLE. *Książka* 1913 s. 192-193. — E. WORONIECKI. *Nurt* 1913 nr 2. — K. PRZERWA-TETMAJER. *Maski* 1918 z. 4 s. 71-72. — O cudownej książce Orkana. *Świat Kobiety* 1930 nr 18. — T. M. [T. MIKULSKI]. *Myśl Nar.* 1932 nr 37. — S. PIGOŃ: Posłowie do: W. Orkan: Drzewiej. Powieść. Kr. 1932. — S. PIGOŃ: Orkanowa pieśń o ojcowiznie. *Tyg. Powsz.* 1950 nr 6; przedr. jako przedmowa do: W. Orkan: *Drzewiej*. Powieść. Wyd. 4 W-wa 1950. — S. PIĘTAK. *Orka* 1960 nr 29.

Franek Rakoczy. W. GOSTOMSKI: Z chłopskiej niedoli. *Kur. Litewski* 1908 nr 186. — S. LACK. *Sfinks* 1908 t. 1 s. 303-309. — W. MORACZEWSKI. *Słowo Pol.* 1908 nr 151. — J. OKO: Przegląd krytyczny literatury. *Przew. Oświatowy* 1908 s. 79. — E. NIEBRÓJ: Ostatnie publikacje Orkana. *Zaranie Śląskie* 1908/1909 nr 2. — E. WORONIECKI: O dramacie i dramatach. *Krytyka* 1909 t. 4 s.

26-29. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1910 s. 247-248. — M. K. [M. KANFER]. *Nowy Dziennik*. 1927 nr 75. — St. M. [S. Mróz]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 83. — M. SZUKIEWICZ: Uroczyste przedstawienie ku czci W. Orkana. *Głos Narodu* 1927 nr 79. — B. VYDRA. *Slovanský přehled* (Praga) 1927 s. 471. — W. ZECHENTER: Z teatrów krakowskich. *Gaz. Lit.* 1927 nr 7. — Franek Rakoczy w Krakowie. *Gaz. Lit.* 1927 nr 6.

Miłość pasterska. W. GOMULICKI. *Kraj* 1908 nr 234. — Fel. Gw. [F. Gwiżdż]. *Kur. Lw.* 1908 nr 414. — I. IWANŃSKI. *Sfinks* 1908 t. 4 s. 158. — K. D. *Dziennik Cieszyński* 1908 nr 283. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 323. — E. NIEBRÓJ: Ostatnie publikacje Orkana. *Zaranie Śląskie* 1908/1909 nr 2. — H. GALLE. *Książka* 1909 s. 287. — O-LSKI. *Krytyka* 1909 t. 2 s. 172. — W. WIECIK. *Przeł. Powsz.* 1909 t. 103 s. 281. — *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 23.

Z martwej roztoki. H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 4 s. 551-554. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1912 s. 455-456. — QUIS. [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Museum* 1912 nr 10 s. 113-115. — K. WROCZYŃSKI. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1912 nr 20. — E. Z. [E. ZEGADŁOWICZ]: Dwie nowe książki. *Głos Narodu* 1912 nr 128. — R. ZRĘBOWICZ: Czyny i nałogi poetów. Dialog z konieczności. *Krytyka* 1913 z. 2 s. 90-98.

Drogą Czwartaków. E. Z. *Głos Narodu* 1917 nr 50 wyd. por. — F. Gwiżdż. *Nowa Reforma* 1917 nr 163. — WILL. *Kur. Pol.* 1917 nr 90 [spr. z odczytu]. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 82. — *Polen* (Wiedeń) 1917 z. 10 s. 94. — *Wiad. Pol.* 1917 nr 114. — S. CYWIŃSKI: Książka nawiąna i przykra. *Dziennik Wil.* 1936 nr 121. — S. CYWIŃSKI. *Nowa Książka* 1936 nr 8 s. 465. — H. HUSZCZA-WINNICKA: Orkan-żołnierz. *Gaz. Pol.* 1936 nr 130. — J. N. KŁOSOWSKI. *Dziennik Poz.* 1936 nr 83. — J. N. KŁOSOWSKI. *Przodownik Wiejski* 1936 nr 8. — M. PIECHAŁ: Pamiętnik legionowy W. Orkana. *Gaz. Pol.* 1936 nr 155. — St. P. [S. PIGOŃ]: Posłowie do: W. Orkan: Drogą Czwartaków i inne wspomnienia wojenne. W-wa 1936.

Wesele Prometeusza. K. ALEKS: Wieczór autorski w Zakopanem. *Nowa Reforma* 1908 nr 380 [dot. nowelki tytułowej: Wesele Prometeusza].

Kostka Napierski. S. C. [S. Cywiński]. *Dziennik Wil.* 1925 nr 130. — T. GRABOWSKI. *Kur. Poz.* 1925 nr 74. — m. in. *Kur. Por.* 1925 nr 331. — Mgr [J. MAGIERA]. *Poradnik Język.* 1925 nr 6-7. — L. PIWIŃSKI. *Przeł. Warsz.* 1925 nr 45. — R. G. *Rzecz-*

pospolita 1925 nr 76. — T. SINKO: Orkanowa powieść o Kostce Napierskim. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 108. — M. RZEUSKA: Posłowie do: W. Orkan: Kostka Napierski. Powieść. W-wa 1938 [1939]. — S. PIGOŃ: Przedmowa do: W. Orkan: Kostka Napierski. Powieść z XVII w. Wyd. 3. W-wa 1948. — E. POCHROŃ: Legenda o chłopskim buncie. *Wiś* 1951 nr 25.

Listy ze wsi. J. DĄBROWSKI. *Robotnik* 1925 nr 343. — Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1925 nr 323. — DRABIK: Z powodu „Listów ze wsi”. *Gaz. Podhalańska* 1925 nr 43. — J. STYCZ. [H. NAGLEROWA]. *Echo Warsz.* 1925 nr 299. — W. WANDURSKI: O chłopie podhalańskim. *Wiad. Lit.* 1925 nr 49. — J. DEC. *Stew* 1926 nr 1. — B. POCHMARSKI: Wiś i jej człowiek. *Nowa Reforma* 1926 nr 211. — *Myśl Nar.* 1926 nr 8. — K. B. [K. BEYLIN]. *Kur. Pol.* 1927 nr 180. — H. DRZEWIECKI: Regionalizm Orkana. *Wiad. Lit.* 1927 nr 1, 36. — L. K. [L. KONOPACKI]: Autentyczna wiś. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 266. — J. S. PAWLIKOWSKI. *Wierchy* 1927 s. 203-204. — M. S. [M. SEELIGER]: Żywa wiś. *Gaz. Lit.* 1927 nr 12. — A. WYSOCKI. *Myśl Nar.* 1927 nr 25. — A. ZAHORSKA. *Przeł. Powsz.* 1927 t. 175 s. 291-292. — *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 29 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — E. K. [E. KOZIKOWSKI]: Beletrystyka, poezja, przekłady. *Czwartak* 1928 nr 193. — H. SZYMAŃSKA-OSTROWSKA. *Trzeźwość* 1931 nr 12. — J. N. KŁOSOWSKI. *Przodownik Wiejski* 1935 nr 8. — St. P. [S. PIGOŃ]: Posłowie do: W. Orkan: Listy ze wsi i inne pisma społeczne. T. 1 W-wa [1935], t. 2 W-wa [1936]. — R. T. - P. S. G. H. *Młodzi Idą* 1935 nr 18/19. — S. ROGOŹ. *Skamander* 1935 z. 65. — R. [T. SINKO]: Wśród nowych książek. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 44 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — I. SZCZYGIELSKA: Testament Orkana czeka na wykonanie. *Dziennik Poz.* 1935 nr 278. — *Głos Podhala* 1935 nr 50. — S. CYWIŃSKI. *Nowa Książka* 1936 z. 3 s. 138-139. — K. S. FRYCZ [wypowiedź w ankiecie]: Jaką najciekawszą książkę przeczytałem w r. 1935. *Prosto z Mostu* 1936 nr 4. — H. HUSZCZA-WINNICKA: Prawda o chłopach. *Gaz. Pol.* 1936 nr 19. — J. SZCZAWIEJ: Aktualność „Listów ze wsi”. *Polska Zbrojna* 1936 nr 85. — H. ZIMNY. *Szkoła* 1936 s. 198. — J. KISIELEWSKI [wypowiedź w ankiecie]: Jaką najciekawszą książkę przeczytałem w r. 1936. *Prosto z Mostu* 1937 nr 9. — Z. ANDRZEJOWSKI: Wznowienia Gebethnera i Wolffa. *Życie W-wy* 1946 nr 202. — W. BAZYLEWSKI: Listy prawdą pisane. *Gaz. Lud.* 1946 nr 227. — T. GOŹDZIKIEWICZ: Zwierciadło rzeczywistości. „Listy ze wsi” Orkana a współczesne listy chłopów na konkursie tygodnika „Chłopi”. *Wiś* 1946 nr 15/16. — Sprawozdania. *Wiś a Państwo* 1946 nr 9.

Opowieść o planetniku, M. S. [M. SEELIGER]. *Gaz. Lit.* 1926 nr 11-12.

Warta. Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1926 nr 300. — ERYK. *Echo Warsz.* 1926 nr 308. — A. ZACHEMSKI: Orkanowa „Warta”. *Gaz. Lit.* 1926 nr 21. — *Kur. Poz.* 1926 nr 384. — S. CYWIŃSKI. *Dzien. Wil.* 1927 nr 258. — H. DRZEWIECKI: Regionalizm Orkana. *Wiad. Lit.* 1927 nr 1. — L. Kr. *Kur. Warsz.* 1927 nr 35.

Czantoria. J. W.: Niedokończona powieść Orkana o Ustroniu i Beskidzie Śląskim. *Polonia* 1931 nr 2408. — W. OSTEN [S. OLPIŃSKI]: Nieznana powieść Orkana. *Warsz. Dzien. Nar.* 1937 nr 31. — S. PIGOŃ: Folklor śląski w „Czantorii”. *Zaranie Śląskie* 1939 nr 2-4. — E. ROSNER: Niedokończona powieść z Beskidu. *Perspektywy* dod. *Dzien. Zach.* 1956 nr 22. — B. FARON. *Życie Lit.* 1969 nr 41. — E. ROSNER. *Poglądy* 1969 nr 23. Zob. też recenzje wydań zbiorowych.

Wskazania. J. C. [J. CIERNIAK]: Ciekawe wydawnictwo. *Teatr Lud.* 1930 nr 3. — (b): Najnowsza książka Orkana. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 127. — Z. RABSKA. *Radio* 1930 nr 22. — T-t. [S. THUGUTT]. *Tydzien* 1930 nr 13. — JANTEK Z. [A. ZACHEMSKI]. *Gaz. Podhalańska* 1930 nr 14. — J. ZBOROWSKI. *Wierchy* 1930 s. 204-209. — Wśród nowych książek. *Kur. Lit.-Nauk.* 1930 nr 20 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — K. KRÓL. *Poradnik Język.* 1931 nr 3. — J. OLSZOWSKI. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 20. — P. HULKA-LASKOWSKI. *Wiad. Lit.* 1932 nr 38. — Z. SCHMIDT: Z dumań i wskazań Orkana. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 20 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Tad. Zen. Wit.: Orkanowe wskazania. *Prawdziw. w Oczaj* 1937 nr 2.

Z krainy Gorców. R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 18 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Recenzje przekładów

Młoda Ukraina. Wybór nowel. S. GACKI. *Prawda* 1908 nr 32. — I. IWAŃSKI.

Sfinks 1908 t. 2 s. 533-534. — F. MAJCHROWICZ. *Muzeum* 1908 t. 2 s. 495-496. — M. SACHS. *Spoleczeństwo* 1908 nr 37. — TOPÓR. *Kur. Poz.* 1908 nr 108. — J. DEMIAŃCZUK. *Świat Słowiański* 1909 t. 1 s. 51-53.

Recenzje wydań zbiorowych

Dzieła. [T. 1-14]. K. CZACHOWSKI: Nowele Orkana. *Gaz. Pol.* 1933 nr 228. — J. N. KŁOSOWSKI: Zbiorowe wydanie dzieł W. Orkana. *Dzien. Poz.* 1933 nr 174. — St. P. [S. PIGOŃ]: Posłowie do: W. Orkan: Herkules nowożytny i inne wesołe rzeczy. Kr. 1933. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1933 nr 46 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Jag. [J. A. GALUSZKA]. *Gaz. Lit.* 1933/1934 nr 3. — K. CZACHOWSKI. *Nowa Książka* 1935 z. 1 s. 36. — S. CYWIŃSKI. *Nowa Książka* 1936 z. 3, 8. — j. k. [J. KISIELEWSKI]. *Tęcza* 1936 nr 11. — *Tęcza* 1936 nr 1.

(Czantoria i pozostałe pisma literackie). B. DUDZIŃSKI. *Naprzód* 1936 nr 354; B. DUDZIŃSKI. *Robotnik* 1936 nr 159; S. FURMANIK. *Gaz. Pol.* 1936 nr 298; J. N. KŁOSOWSKI. *Przodownik Wiejski* 1936 nr 12; A. W. MÜNNICH: Zbiór pogrobowiec. *Dzien. Poz.* 1936 nr 255; *Pion* 1936 nr 43; S. CYWIŃSKI. *Nowa Książka* 1937 z. 4 s. 202; St. J. [S. JÓZEFOWICZ]. *Mysł Nar.* 1937 nr 8; S. ROGOŹ. *Wiad. Lit.* 1937 nr 5; G. TIMOFIEJEW: Błogosławione marnotrawstwo. *Tyg. Ilustr.* 1937 nr 7.

S. NAPIERSKI: Sprawy perskie. Dzieła W. Orkana. *Droga* 1937 s. 366-370. — K. CZACHOWSKI: Nowe wydania klasyków polskich. *Kur. Lit.-Nauk.* 1939 nr 29 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Wybór pism. (1953). Wybór pism W. Orkana. *Polonistyka* 1954 nr 4.

Dzieła. [T. 1-16] (1960-1972). Z. GREŃ. *Życie Lit.* 1967 nr 41. — (vit) [J. TIMOSZEWICZ]. *Teatr* 1967 nr 2. — S. LICHAŃSKI. *Nowe Książki* 1968 nr 14. — T. S. [T. SYGA]. *Stolica* 1968 nr 20. — B. FARON. *Życie Lit.* 1969 nr 41. — E. ROSNER. *Poglądy* 1969 nr 23. — J. D. [J. DUŻYK]. *Twórczość* 1971 nr 7

ORTWIN OSTAP zob. Słownik współczesnych pisarzy polskich

ORZESZKOWA ELIZA zob. tom 17

OSTROWSKA BRONISŁAWA (1881-1928)

Pseud. i krypt.: B. O.; B... O...; EDMA MIERZ; ...MIERZ; MIERZ.

Poetka, autorka książek dla dzieci, tłumaczka.

Ur. 1881 w Warszawie w rodzinie Mierz-Brzezičkih. Gimnazjum ukończyła w Warszawie. W 1901 wyszła za mąż za rzeźbiarza Stanisława Ostrowskiego. W 1902 otrzymała nagrodę

na konkursie *Wędrowca* za utwór pt. „Ze słońcem”. W tym czasie przebywała we Lwowie, gdzie brała żywy udział w życiu środowiska literackiego. Przed pierwszą wojną światową podróżowała parokrotnie do Francji. Była przewodniczącą sekcji literackiej Towarzystwa Artystów Polskich w Paryżu. Lata wojny spędziła początkowo w kraju, a następnie w Charkowie, gdzie prowadziła ożywioną działalność literacką i patriotyczno-społeczną. W 1919 powróciła do Warszawy. Zmarła 18 maja 1928 w Krakowie, pochowana w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Opale. Poezje. W-wa 1902. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

2. Jesienne liście. Lw. 1904.

3. Poezje. Lw. 1905.

4. Książeczka Halusi. Wiersze dla dzieci z barwnymi obrazkami. W-wa 1906. Wyd. nast. W-wa 1912.

5. Krysta. (Miłośnica). Ogł. fragm. *Świat* 1907 nr 34. Zob. też poz. 8, Wyd. zbior. poz. 1.

Poemat dramatyczny odznaczony na konkursie im. J. Słowackiego w 1910.

6. O Janku Planetniku. W-wa 1908.

7. Chusty ofiarne. W-wa 1910 *Pod Znakiem Poetów*. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Tu cykle: *We mgle*, *Chusty ofiarne*, *W samotni*, *Zadumy*, *Ku zgodzie*, *U brzegu*, *W słońcu*, *Litania fal*.

8. Aniołom dźwięku. W-wa [1913]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Zawartość: Cz. I. Wybór poezji. Tu cykle: *Zbożne echa*, *Oddech morza*, *W zachodzie*, *Rok zgody*, *Macierzyństwo*; cz. II. Pieśń miłości. Tu m. in. *Krysta*. (Zob. poz. 5); cz. III. Wybór przekładów.

9. Córka wodnicy. Baśń. W-wa 1914 [1913].

10. ABC Polaka pielgrzyma. Charków 1916. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Poezje.

11. Dla dzieci. Charków 1916.

12. Z raptularza 1910-1917. Poezje. Charków 1917.

13. Bohaterski miś, czyli przygody pluszowego niedźwiadka na wojnie. Dla dzieci od lat 10 do 100. W-wa 1919. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1922; wyd. 3 W-wa 1925 *Bibl. Iskier* 5; wyd. 4 Lw. 1927 *Bibl. Iskier* 5; Lw. 1935; Bari (Włochy) 1945.

14. Pierścień życia. W-wa 1919. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Poezje.

15. Czy nas znacie? Wierszyki dla dzieci. W-wa 1920. Wyd. nast. W-wa 1949.

16. Książka jutra, czyli tajemnica geniusza drukarni. W-wa 1922.

17. Baśnie polskie. I. Szklana Góra; II. Madej. W-wa 1923-1925.

18. Koło święconej kredy. [Poemat]. Powst. 1923. Ogł. *Wiad. Lit.* 1926 nr 10. Zob. też poz. 21 i Wyd. zbior. poz. 1.

19. Narodziny bajki. Obrazki sceniczne z rysunkami de Witte. W-wa 1923.

Zawartość: *Taniec kwiatków*. Obrazek sceniczny. (*W Słońcu* 1914 nr 1, wyst. z podtyt. *Opera dziecięca* z muz. F. Starczewskiego. W-wa 28 kwietnia 1918); *Naniby*; *Przędza snu*.

20. Gwiazdka polskiego dziecka. W-wa 1924.

Wiersze dla dzieci.

21. Tartak słoneczny. W-wa 1928. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Poezje.

22. W starym lustrze. W-wa 1929 [1928].

Zawartość: *W starym lustrze*. (*Bluszcz* 1928 nr 25-26); *Pawel*; *Restobola*; *W sejneńskim dworku*. (*Bluszcz* 1928 nr 30); *Babcia Damianowa*. (*Bluszcz* 1928 nr 28); *Tajemnica akwarium*. (*Bluszcz* 1928 nr 27 pt. *Akwariurn*); *Ukochana ojczyzna*. Fragment.

22. Rozmyślenia. W-wa 1929.

Sentencje z lat 1915-1924.

Ponadto w przygotowaniu do wydania były następujące zbiorki dla dzieci: *Zielnik* (ok. 1910); *Bańka mydlana* (ok. 1914); *Teatr dziecięcy* (ok. 1919) oraz *Pentateuch Polski* (powst. ok. 1919 w Charkowie), zagubiony w rękopisie.

Utwory oryginalne oraz przekłady zamieszczała w następujących czasopiśmiech: *Ate-neum Pol.* (1908), *Bibl. Warsz.* (1900-1901, 1903, 1905, 1909), *Bluszcz* (1913-1914, 1928; 1929 z teki pośmiertnej), *Blawatek* (1907-1909, 1911), *Chimera* (1901-1902), *Dom Rodz.* dod. *Słowa Pomorskiego* (1925), *Gaz. Lw.* (1903), *Gaz. Pol.* (1933; wiersze z teki pośmiertnej nr 22, 36, 43, 57, 64, 330, 334), *Głos* (1901), *Głos Narodu* (1915), *Głos Prawdy* (1927), *Ilustracja Pol.* (1904), *Iskra* (Sosnowiec 1923), *Iskry* (W-wa 1923-1927), *Jedność Rob.* (Charków), *Kobieta Współcz.* (1928), *Kraj* (1900; tu: *Z gościńców duszy*. Nr 35), *Krytyka* (1905-1909, 1912-1913), *Kur. Pol.* (1922), *Kur. Pomorski* (1909-1910), *Kur. Warsz.* (1901-1902, 1906-1911; 1932-1933 z teki pośmiertnej), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1907), *Ludzkość* (1906),

Młoda Polska (1928), *Museion* (1911), *Naprzód* (1920), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1923-1925), *Opinia* (1928), *Pamięć* (1923-1924), *Polski Siew* (1919), *Praca* (1903), *Prawda* (1900-1901), *Promyśle* (1910), *Promyśl* (1910), *Przeł. Pol.*, *Spół. i Lit.* (1902), *Przeł. Wil.* (1913), *Sfinks* (1909), *Słowo Pol.* (1902-1908, 1910, 1915), *Świat* (Łódź 1901), *Świat* (W-wa 1906-1907), *Tęcza* (1928), *Tyg. Ilustr.* (1902, 1906-1907, 1909-1913, 1917), *Tyg. Nar.* (1901), *Tyg. Pol.* (1899, 1901; tu wiersze: *Moja dola*; *Kochaj, dziewczyno*; *Z cyklu: Tęsknoty*. 1899 nr 4-5, 7-8, 10), *Tyg. Słowa Pol.* (1902-1903), *W Słońcu* (1914, 1919, 1922-1923), *Wędrowiec* (1901-1903), *Wiad. Lit.* (1925-1928, oraz wiersze z teki pośmiertnej: 1932-1933), *Wianki* (1913), *Wielkop. Ilustracja* (1928; z teki pośmiertnej: *Odlot jaskółek*. Nr 38), *Wies i Dwór* (1914), *Wies Ilustr.* (1914), *Wies Pol.* (1926), *Wychow.* *Przedszkolne* (1925), *Z Bliska i z Daleka* (1913), *Zdrój* (1918), *Zgoda* (Chicago 1903, 1905, 1907), *Ziemia Lubel.* (1913), *Zorza* (1909), *Zycie* (1916), *Zycie Młodzieży* (1926).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909, wyd. 2 Poz. [1923], *Brzask epoki w walce o nową sztukę*. Poz. 1920, *Dla bezdomnych dzieci*. Lw. 1902, *Jednodniówka majowa*. W-wa 1920, *Kalendarz Tow. Szkoły Lud.* Kr. 1910, *Koleś dla gospodyń*. W-wa 1894 (tu: *Sekretniki warszawskie*. S. 40-44), *Na nową szkołę*. Kr. 1907, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Nowina. Książka zbior.* W-wa 1914-1915, *Pisanka*. W-wa 1900, *Pol. pieśń wojenna*. Lw. 1916, *Znicz. Noworocz. lit.* W-wa 1903.

Przekłady i przeróbki

1. E. Boutmy: *Zarys psychologii politycznej narodu angielskiego w XIX w.* Przetłouczyła z franc. B. O. Lw. 1906.

2. M. Schwob: *Księga Monelli*. Lw. 1907 [1906].

3. *Liryka francuska*. Seria I-II. W-wa 1911 *Pod Znakiem Poetów*.

Zawiera przekłady utworów następujących autorów:

T. 1: A. de Vigny, T. Gautier, T. de Banville, Laconte de Lisle, Ch. Baudelaire, L. Dierx, A. Millien, L. X. de Ricard, C. Mendès, H. Cazalis, Sully Prudhomme, J. M. de Heredia, P. Verlaine, A. Rimbaud, T. Corbière, S. Mallarmé.

T. 2: J. Moréas, H. de Régnier, Saint-Pol-Roux, A. Le Braz, F. Viélot-Griffin, G. Kahn, S. Merrill, A. Retté, P. Louys, A. Samain, P. Fort, F. Jammes, Ch. Guérin, G. Rodenbach, M. Maeterlinck, E. Verhaeren, Ch. van Lerberghe, G. Le Roy, H. Bataille, M. Elskamp.

4. O. W. Miłosz: *Wybór poezji*. Poz. 1919.

Wydania zbiorowe i wybory

1. *Pisma poetyckie*. T. 1-4. Przedmowa poprzedził J. Lechoń, przygotował do druku i opatrzył przypisami L. Piwiński. W-wa — Kr. 1932-1933.

T. 1: *Opale*. Zob. *Twórczość* poz. 1.

T. 2: *Chusty ofiarne*; *Aniołom dźwięku*. Zob. *Twórczość* poz. 7, 8.

T. 3: *Z raptularza*; *ABC Polaka pielgrzyma*. Zob. *Twórczość* poz. 10, 12.

T. 4: *Pierścień życia*; *Tartak słoneczny*. Zob. *Twórczość* poz. 14, 21; *Wiersze ostatnie*.

Ponadto w każdym tomie wiersze z teki pośmiertnej lub przedruki z czasopism.

Zamierzony tom 5 i 6 nie ukazał się.

2. *Wiersze wybrane*. Wstęp: H. Mortkowicz-Olczakowa. W-wa 1955.

3. [Poezje]. W-wa 1968 *Poezi Pol.*

4. *Biała godzina*. *Wybór poezji*. Wybór i wstęp: S. Lichański. W-wa 1969 *Bibl. Poetów*.

Listy i materiały

1. Do Z. Przesmyckiego 7 listów z 1903-1912 i b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2857.

2. Do redakcji *Krytyki* 6 listów z 1905-1913. Rkps Ossol. sygn. 12282/III.

3. Do Z. Rabskiej 5 listów z 1911-1912 i b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2727.

4. *Wiersze i przekłady poetyckie* — z archiwum *Chimery*. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5438.

5. *Wiersze: Jesień, Sny*. Rkps Ossol. sygn. 12039/II.

6. *Zbiór kompozycji do utworów poetyckich różnych autorów* [m.in. B. Ostrowskiej]. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2612.

OPRACOWANIA

A. ŚWIDERSKA: *Aus der polnischen Frauenbewegung*. *Polnische Post* (Wiedeń) 1909 nr 25. — *Nowy Świat* (Nowy Jork) 1922 dod. z dn. 3 grudnia. — A. LANGE. *Le Journal de Pologne* (W-wa) 1924 nr 254.

(Nekrologi): M. DĄBROWSKA. *Wiad. Lit.* 1928 nr 24. — E. K. *Głos Prawdy* 1928 nr 250; E. K. [E. KOZIKOWSKI]. *Tęcza* 1928 nr 32; S. PODHORSKA-OKOŁÓW. *Bluszczy* 1928 nr 23; *Gaz. Warsz.* 1928 nr 153; *Głos Prawdy* 1928 nr 139; *Kur. Wil.* 1928 nr 118; *Nowa Reforma* 1928 nr 115; *Wiek XX* 1928 nr 10; *Wiek Nowy* 1928 nr 8079.

W. KRZYŻANOWSKA: *Poetka ciszy i melancholii*. *Nowa Reforma* 1928 nr 137. — J. LORENTOWICZ: B. Ostrowska. *Hold pozgonny*. *Świat* 1928 nr 23. — P. *Polska Zbrojna*

1928 nr 160. — I. W. K.: Pamięci B. Ostrowskiej. Obchód w Klubie Artystycznym. *Epoka* 1929 nr 147. — s. r.: Ku czci śp. B. Ostrowskiej. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 157. — Wieczór ku czci B. Ostrowskiej. *Głos Prawdy* 1929 nr 147. — *Rzeczpospolita* 1929 nr 144.

J. LECHOŃ: Przedmowa do: B. Ostrowska: Pisma poetyckie. W-wa 1932; też *Wiad. Lit.* 1932 nr 3. — M. PIECHAL: W dziesiątą rocznicę zgonu B. Ostrowskiej. *Gaz. Pol.* 1938 nr 228. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Kobiety piszą. W-wa 1938 s. 12-19. — H. MORTKOWICZ-OLCZAKOWA: Wstęp do: B. Ostrowska: Wiersze wybrane. W-wa 1955. — P. KUNCEWICZ: Ostrowska z perspektywy półwiecza. *Kierunki* 1956 nr 12. — H. MORTKOWICZ-OLCZAKOWA: Bunt wspomnień. W-wa 1959. — M. DĄBROWSKA: O pisarzach. W książce: Pisma rozproszone. Kr. 1964. — E. KOZIKOWSKI: Więcej prawdy niż płotki. W-wa 1964. — S. LICHAŃSKI: O poezji B. Ostrowskiej. *Przegl. Hum.* 1964 nr 3. — S. LICHAŃSKI: Spójnia ślubnego pierścienia: liryka B. Ostrowskiej. W książce: Cienie i profile. Studia i szkice literackie. W-wa 1967. — B. Ostrowska. W: *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. — M. GŁOWIŃSKI: B. Ostrowska. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 1. W-wa 1968. — S. LICHAŃSKI: Droga poetycka B. Ostrowskiej. *Poezja* 1969 nr 8; też jako wstęp do: B. Ostrowska: Biała godzina. W-wa 1969. — H. OSTROWSKA-GRABSKA: Szopka Towarzystwa Artystów Polskich w Paryżu. *Pam. Teatr.* 1970 nr 4.

Opale. H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 4 s. 388-392. — A. STRZELECKI. *Słowo* 1902 nr 230. — St. W. [S. WOMELA]. *Tydzień* 1902 nr 50. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1902 nr 271. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1903 s. 14. — (w) [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1903 nr 18. — C. JANKOWSKI: Poetka tęsknoty. *Kur. Warsz.* 1905 nr 170.

Poezje. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1906 s. 151-152.

Książeczka Halusi. W. GOMULICKI. *Kraj* 1906 nr 50. — J. MUKLANOWICZ. *Książka* 1907 s. 352. — R. C.: Piękno w literaturze dziecięcej. *Bluszcz* 1907 nr 10 s. 107-108.

Chusty ofiarne. A. DROGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1910 t. 4 s. 371-375. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]. *Prawda* 1910 nr 26. — GAMMA. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 17. — L. CH. [L. CHOROMAŃSKI]. *Prawda* 1911 nr 48. — B. L. [B. LEŚMIAN]. *Lit. i Sztuka* 1911 nr 30 dod. *Nowej Gaz.*; przedr. w książce: Szkice literackie. W-wa 1959.

Aniołom dźwięku. M. DĄBROWSKA. *Tyg. Pol.* 1913 nr 14. — B. L. [B. LEŚMIAN]. *Lit. i Sztuka* 1913 nr 5 dod. *Nowej Gaz.*; przedr. w książce: Szkice literackie. W-wa 1959. — AL. ŚWID. [A. ŚWIDERSKA]. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 293. — R. ZREBOWICZ: Trzy poetki. *Krytyka* 1913 t. 38. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 1 s. 569-572.

Córka wodnicy. S. STUDNICKA: Wydania gwiazdkowe. *Kur. Litewski* 1913 nr 285. — *Głos Płocki* 1913 nr 103. — W. KISLAŃSKA. *Bluszcz* 1914 nr 3. — W. KISLAŃSKA. *Przegl. Wil.* 1914 nr 5/6.

Bohaterski miś. W. GR. [W. GRUBIŃSKI]: Książki gwiazdkowe. *Kur. Por.* 1920 nr 349. — *Czas* 1920 nr 207. — A. NIEMOJEWSKI. *Mysł Niepodległa* 1921 nr 534. — *Iskry* 1923 nr 5.

Czy nas znacie? W. GR. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1920 nr 349.

Książka jutra. Z. K. [Z. KISIELEWSKI]. *Robotnik* 1922 nr 136. — S. P. [S. POSNER]. *Trybuna* 1922 nr 24. — *Kultura Rob.* 1922 nr 19. — M. S. *Dziś i Jutro* 1926 nr 14/15.

Baśnie polskie. A. GRUSZECKA. *Przegl. Warsz.* 1923 nr 18. — Z. SZMYDTOWA. *Bluszcz* 1924 nr 26.

Tartak słoneczny. Č. [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1928 s. 710-711. — K. T. [K. TROCZYŃSKI]. *Życie Lit.* 1928 nr 3. — A. ZAHORSKA. *Przegl. Powsz.* 1928 t. 180 s. 86-87. — K. W. ZAWODZIŃSKI. *Wiad. Lit.* 1928 nr 46. — Z. SZMYDTOWA. *Pam. Warsz.* 1929 z. 1.

W starym lustrze. phl [P. HULKA-LASKOWSKI]. *Pologne Littéraire* 1928 nr 27. — *Droga* 1928 nr 11. — *Kur. Warsz.* 1928 nr 305. — E. K. [E. KOZIKOWSKI]. *Tęcza* 1929 nr 17. — L. PIWIŃSKI. *Wiad. Lit.* 1929 nr 31. — K. W. ZAWODZIŃSKI. *Pam. Warsz.* 1929 z. 1.

Rozmyślenia. phl [P. HULKA-LASKOWSKI]. *Pologne Littéraire* 1929 nr 27. — E. K. [E. KOZIKOWSKI]. *Tęcza* 1929 nr 9.

Recenzje przekładów

M. Schwob: Księga Monelli. W. JABLONOWSKI. *Książka* 1906 s. 401-402.

Liryka francuska L. CH. [L. CHRZANOWSKI]. *Prawda* 1911 nr 48. — B. L. [B. LEŚMIAN]. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1911 nr 4; przedr. w książce: Szkice literackie. W-wa 1959. — K. W. Z. [K. W. ZAWODZIŃSKI]: Przekłady i studia z literatury obcych. *Przegl. Warsz.* 1922 t. 3 s. 273. —

J. IWASZKIEWICZ. *Wiad. Lit.* 1929 nr 30. — K. W. ZAWODZIŃSKI: O XIX-wieczne przekłady poetyckie z francuskiego. *Kuźnica* 1948 nr 44. — A. DRZEWICKA: Z zagadnień techniki tłumaczenia poezji. Studia nad polskimi przekładami liryki francuskiej w antologiach z l. 1899-1911. Kr. 1971.

Recenzje wydań zbiorowych

Pisma poetyckie. ARNO [B. ARNOLD]. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 10. — E. CZEKAŁSKI. *Dzien. Pol.* 1932 nr 92. — K. HUSARSKI. *Wiedza i Życie* 1932 nr 5. — *Tęcza* 1932 nr 5. — J. BIRKENMAJER. *Polonista Warsz.* 1933 z. 2 s. 90. — A. BRÜCKNER: Wznowienia

literackie. *Roczn. Lit.* 1933 s. 127. — S. NAPIERSKI. *Wiad. Lit.* 1933 nr 36. — K. SOWIŃSKI. *Droga* 1933 nr 2. — J. J. [J. JAWORSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1934 nr 9. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1934 nr 61. — J. TOPASS. *La Pologne* 1934 nr 3. — S. NAPIERSKI. *Pion* 1935 nr 37. — K. W. ZAWODZIŃSKI. *Nowa Książka* 1935 z. 1.

Wiersze wybrane. S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Poezja wzrostu (epigonka czy prekursorka?). *Kamena* 1957 nr 20.

Biała godzina. T. STEFAŃCZYK. *Nowe Książki* 1970 nr 18. — J. ZACHARSKA. *Poezja* 1971 nr 4.

P

PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA HELENA JANINA (1862–1927)

Pseud. i krypt.: H. J.; H. J. B.; H. J. P.; H. P. B.; HAJOTA; HAYOTA; LASCARO; LASKARO. Powieściopisarka, poetka, tłumaczka.

Ur. 16 maja 1862 w Sandomierzu; córka Jana Boguskiego i Emilii z Marczewskich. Kształciła się w Warszawie na pensjach prywatnych. W 1888 wyszła za mąż za podróżnika Stefana Szolc-Rogozinińskiego. W 1888-1891 mieszkała z mężem na wyspie Fernando Poo (Zatoka Gwinejska) i odbywała w tym czasie podróże po Afryce. Po powrocie do Europy wygłosiła szereg odczytów w Madrycie, Rzymie i Paryżu. W 1891 uzyskała separację z mężem. Wyszła za mąż powtórnie za Tomasza Pajzderskiego, profesora architektury. Była członkiem korespondentem Towarzystwa Geograficznego w Madrycie i Towarzystwa Afrykańskiego w Neapolu. Za zdobycie szczytu Clarence Peak na Fernando Poo otrzymała wysokie odznaczenie od króla hiszpańskiego. Zmarła 4 grudnia 1927 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Narcyzy Ewuni. Powieść oryginalnie napisana. *Kronika Rodzinna* 1875 nr 20-24. Wyd. osob. W-wa 1877.

2. Dla sławy. Nowela. *Tyg. Romansów i Powieści* 1879 nr 526-536. Wyd. osob. Wil. 1880.

3. Pięciolistny bez. Nowela. *Kronika Rodzinna* 1880 nr 1-15. Wyd. osob. Wil. 1880.

4. Nowele. W-wa 1883.

Zawartość: Zaduszny dzień Adamka. (*Echo* 1880 nr 244-245); Szkice kąpielowe. (Jeune premier sezonu; Wycieczka i bal; Znakomitość u wód.); W porę. (*Romans i Powieści* 1882 nr 66-69); Wachlarz. (*Reforma* 1882 nr 179-194, *Kur. Warsz.* 1882 nr 175-187); Nasza lampa. (*Czas* 1883 nr 2, *Kur. Warsz.* 1883 nr 1); Dzwonek. Obrazek z życia pariasów. (*Kur. Warsz.* 1882 nr 283-287).

Przekłady

Wachlarz: ros.: F. Dombrowski. *Żywopismoje obozrientije* 1888 s. 48.

Dzwonek: ros.: *Kijetolanin* 1885; F. Dombrowski. *Żywopismoje obozrientije* 1888 s. 48.

5. Zgubiona. Nowela. *Kur. Warsz.* 1883 nr 117a-138a. Wyd. osob. pt. Zgubiona. Powieść. Lubl. 1924; przedr. zob. poz. 9.

Przekład ros.: *Gazeta A. Gatzuka* 1887 nr 2-6.

6. Poezje. W-wa 1884.

Zawartość: m.in. cykle: Z „Wojny” Grotgera, Na strunie serca, Scherza; ponadto przekłady autorów: G. Byron, V. Hugo, E. Mannel, J. Mien, A. de Musset.

7. Co zwycięża! Obrazek dramatyczny w 1 odsłonięciu. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 117, 1886 nr 118-120; *Tyg. Mód i Powieści* 1886 nr 29. Wyst. W-wa 14 maja 1886. Wyd. osob. W-wa 1888.

Rkps Ossol. sygn. 11141/I.

8. Ślubna obrączka. *Gaz. Lw.* 1885 nr 236-267; *Gaz. Pol.* 1885 nr 228-241. Wyd. osob. W-wa [1913] *Bibl. Dziel Wyborowych* nr 798. Wyd. nast. Lubl. 1922. Przedr. zob. poz. 11.

9. Co życie dało. Nowele i obrazki. W-wa 1886.

Zawartość: Zgubiona. (Zob. poz. 5); Czarne paciorki. (Jesienią i wiosną; Dwa pogrzeby; Pamiętasz; Tylko słowa!). (*Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 78-84; *Nowa Reforma* 1885 nr 147-149); Z pamiętników krótkowidza. (*Czas* 1884 nr 280-294); Fantazje. (Moja tancerka. (*Kur. Warsz.* 1883 nr 271 b); Nemezis. (*Kur. Warsz.* 1884 nr 150 b); Zakłęte źródło; Szare bóstwo. (*Kur. Warsz.* 1885 nr 116); Rok nowy).

Przekłady

Nemezis: ros.: *Kijewlanin* 1886; M. Waldien. *Siewier* 1901 nr 10.

Szare bóstwo: ros.: M. Waldien. *Siewier* 1901 nr 28.

10. Błędne koło. Powieść. *Gaz. Lw.* 1887 nr 111-172; *Kur. Warsz.* 1887 nr 105-313. Wyd. osob. Kr. 1888.

11. Nowele. Kr. 1887.

Zawartość: Ślubna obrączka. (Zob. poz. 8); Wymarzone spotkanie. (*Kur. Warsz.* 1885 nr 324-329; *Nowa Reforma* 1885 nr 266-271. Zob. też poz. 21); Nemezis serca. (*Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 164-169; *Gaz. Lw.* 1886 nr 260-270. Zob. też poz. 21); Czemu ciebie tu nie ma? (*Kur. Warsz.* 1886 nr 34-36); Ostatni kosz. (*Kur. Warsz.* 1886 nr 267-270; *Nowa Reforma* 1886 nr 218-221); Przeciągnięta struna. (*Kur. Warsz.* 1886 nr 329-346; *Nowa Reforma* 1886 nr 270-283. Zob. też poz. 21); Kwiat paproci pana Leonarda. (*Kur. Warsz.* 1886 nr 173. Zob. też poz. 21); Znasz-li ten kraj? (*Kur. Warsz.* 1887 nr 1 z podtytułu. Z prawdziwego zdarzenia; *Nowa Reforma* 1887 nr 1).

Każda z zawartych tu nowel wydana została osobno w Poznaniu w 1902.

Przekłady

Przeciągnięta struna: czes.: -g-. Praga 1896.

Znasz-li ten kraj?: serbochorw.: *Novosti* 1910 s. 41.

12. Ich syn. Powieść współczesna. *Dzien. Poz.* 1893 nr 129-247; *Przeegl. Polit., Spol. i Lit.* 1893 nr 127-255; *Słowo* 1893 nr 118-245. Wyd. osob. T. 1-2. W-wa 1895 [1894].

Przekład ros.: *Birżewyje wiadomości* 1894.

13. Z dalekich lądów. Nowele i opowiadania. W-wa [1893]. Wyd. nast.: W-wa 1925; W-wa 1954 (wstęp: J. Błoński).

Zawartość: Miss Lilian Aimley. (*Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 327-337; *Gaz. Lw.* 1892 nr 1-5 z podtytułu. Szkic z natury); Dla zabicia czasu; Ładunek palmowego oleju. (*Gaz. Lw.* 1892 nr 125-163; *Dzien. Poz.* 1892 nr 123-152; *Kur. Warsz.* 1892 nr 182-224); Nad przepaściami. (*Bluszcz* 1892 nr 8-18).

Rkps — fragm. noweli Ładunek palmowego oleju, pt. Legenda Kubańczyka. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. 6017.

14. Jak cień. Z cyklu „Z dalekich lądów”. Powieść. *Gaz. Lw.* 1894 nr 154-256; *Kur.*

Codz. 1894 nr 208-314. Wyd. osob. W-wa 1895. Wyd. nast.: t. 1-2. W-wa 1927 *Bibl. Groszowa* nr 208-209.

15. On i my. Nowele. W-wa 1900.

Zawartość: On i my. Opowiadanie. (*Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 548-562 pt. Mój przyjaciel Bert. Opowiadanie; *Gaz. Nar.* 1895 nr 8-24); Portret. Nowela. (*Kur. Warsz.* 1888 nr 1); Błękitny naszyjnik. Z cyklu „Z dalekich lądów”. (*Dzien. Chicagoski* 1895 nr 107-110, z podtytułu. Opowieść z życia Murzynów w Afryce; *Kur. Warsz.* 1895 nr 103; *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1895 nr 18-20); Kwiaty niewierności. Legenda afrykańska. (*Tyg. Ilustr.* 1895 nr 1); Wygrałam. Obrazek. (*Tyg. Ilustr.* 1895 nr 40-41).

Przekłady

Błękitny naszyjnik: franc.: V. Puthod, G. Majewska. *Le Temps* 1902 nr z dn. 5-7 kwietnia.

Kwiaty niewierności: serbochorw.: *Novosti* 1910 s. 14 — ros.: *Birżewyje wiadomości* ok. 1900.

16. Zaświatowi. Poemat dramatyczny. Ogl. fragm. *Sami sobie*. W-wa 1900 s. 85.

17. Ostatnia butelka. Z cyklu „Z dalekich lądów”. Powieść. *Gaz. Lw.* 1902 nr 4-147; *Słowo* 1902 nr 1-150. Wyd. osob. cz. 1-3. W-wa 1902 *Bibl. Dziel Wyborowych* nr 247-249. Wyd. nast.: t. 1-2. W-wa [1927] *Bibl. Groszowa* nr 159-160.

18. W pogoni. Powieść. *Gaz. Lw.* 1905 nr 57-296, 1906 nr 6-9; *Kur. Warsz.* 1905 nr 59-152 dod. por.; *Dzien. Poz.* 1906 nr 51-201. Wyd. osob. W-wa 1907.

19. Śni mi się... — Uśmiech losu. — Psinka. — Żyje. — 30 września. — Sen panny Joanny. Nowele. Lw. 1906.

Zawartość: Śni mi się... (*Kur. Warsz.* 1900 nr 1-6); Uśmiech losu. (*Gaz. Lw.* 1901 nr 161-163, 170-176; *Słowo* 1901 nr 116-125 z przerwaniami); Psinka. (*Kur. Warsz.* 1897 nr 1); Żyje! (*Gaz. Lw.* 1899 nr 161-165; *Kur. Warsz.* 1899 nr 194-199); 30 września. Nowela w dwóch listach. (*Gaz. Lw.* 1903 nr 64-68; *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 9); Sen panny Joanny. (*Gaz. Lw.* 1903 nr 140-149; *Wędrowniec* 1903 nr 15-19; *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 9).

Przekłady

Śni mi się...: niem.: *Politnik* ok. 1900.

Psinka: czes.: V. Kredba. *Nedělní listy* 1907 nr z 22 września — włoski: *Il Libro dell' Amore. Poesia italiana e straniere*. Wenecja 1885.

30 września. Nowela w dwóch listach: ros.: W. Ł. [W. Ławrowa]. *Russkaja mysl* 1903 nr 5.

20. Dar Heliogabala. Kijów 1911.

Zawartość: Dar Heliogabala. (*Bluszcz* 1909 nr 42-48); List. (*Adamowi Krechowieckiemu*. Lw. 1908 s. 83-103; *Świat* 1908 nr 48-58); Ta ostatnia kropla. (*Gaz. Lw.* 1909 nr 111-114; *Kur. Warsz.* 1909 nr 126-127); Bezimienny kwiatek. Bajka. (*Gaz. Lw.* 1909 nr 251-253; *Kur. Warsz.* 1909 nr 287); Autentyczny Bruno. Humoreska. (*Bluszcz* 1910 nr 180-181; *Kur. Warsz.* 1910 nr 37); Co go ocaliło? Humoreska. (*Kur. Warsz.* 1888 nr 1; *Kur. Stanisławowski* 1901 nr 849); Spóźniony kwiat. Obrazek. („*Kur. Codz.*” *Premium*. W-wa 1888 s. 4-6; *Mieszczanin* 1897 nr 24).

21. Wyżebrana godzina. W-wa 1914.

Zawartość: Wyżebrana godzina. (*Gaz. Lw.* 1914 nr 75-78; *Wiś Ilustr.* 1914 nr 3); Kwiat wysniony. (*Gaz. Lw.* 1914 nr 178-180; Trzy filiżanki czarnej kawy. (*Gaz. Lw.* 1913 nr 26-28; *Kur. Warsz.* 1913 nr 33; *Słowo* 1914 nr 37, 40, 42); Czwarła filiżanka czarnej kawy. (*Gaz. Lw.* 1913 nr 51-52; *Kur. Warsz.* 1913 nr 54); Ukłon; Pierzchliwe dziecko. (*Kur. Warsz.* 1912 nr 326; *Gaz. Lw.* 1913 nr 276-277); Przeciągnięta struna. (Zob. poz. 11); Nemezis serca. (Zob. poz. 11); Wymarzone spotkanie. (Zob. poz. 11); Kwiat paproci pana Leonarda. (Zob. poz. 11); Wystawa w Bezdrodnowie. (*Kur. Warsz.* 1909 nr 33, 35; *Gaz. Lw.* 1912 nr 33-35).

22. Rosa Nieves. Z cyklu „Z dalekich łądów”. Opowieść. *Kur. Warsz.* 1923 nr 1-145. Wyd. osob. Lubl. 1925. Wyd. nast. W-wa 1926.

Rękopisy drobnych utworów: Wiersz ofiarowany J. I. Kraszewskiemu. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4839; przekłady wierszy Sully Prudhomme'a. Rkps Bibl. Nar. sygn. 6017.

Nowele, powieści, artykuły, studia literackie, wiersze i przekłady umieszczają w czasopiśmie: *Ananas* (1891), *Bluszcz* (1883, 1892, 1909-1910), *Blawatek* (1895), *Czas* (1879, 1881-1884, 1889), *Dziennik Chicagoski* (1895, 1920; tu m.in. nowela pt. Spełnione marzenie. 1920), *Dziennik Cieszyński* (1909, 1911), *Dziennik Pol.* (1886, 1890), *Dziennik Poz.* (1892-1893, 1906), *Echo* (1877, 1879-1882), *Echo Lit.-Artyst.* (1913), *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* (1883-1888, 1890, 1894; tu m.in.: Sully Prudhomme. Kontur literacki. 1886 nr 137-141; przekłady: Forrester: Piękny niezajomy. Nowela. 1887 nr 192-199), *Echo Przemyskie* (1902), *Gaz. Lw.* (1885-1914; tu m.in.: Portret. Nowela. 1898 nr 1-5; Z Warszawy [Kroniki literackie]. 1910-1914; Narzeczona z Fiesole. 1913 nr 285-290), *Gaz. Nar.* (1888-1902), *Gaz. Pol.* (1885), *Goniec Częstochowski* (1925), *Kłosa* (1878, 1884), *Kraj* (1884), *Kronika Rodzinna* (1875, 1877, 1880, 1882), *Kur. Cieszyński* (1911), *Kur. Codz.* (1881-1882, 1888-1889, 1892, 1894), *Kur. Pol.* (1916-1917), *Kur. Stanisławowski* (1901), *Kur. Warsz.* (1881-1925; tu m.in.: Łza. 1882 nr 10; Ucieczka. 1884 nr 341; Artyzm i miłość. 1885 nr 200; Przedwzczęście. 1885 nr 240; Schadzka. 1885 nr 301; Scena zazdrości. 1885 nr 308; Na popasie. Fragment. 1885 nr 329b; Czarodziejski kwiat. 1886 nr 1; Bajka miedziana. 1921 nr 1; Wolno i nie wolno. 1921 nr 90; Śpiąca królewna. 1925 nr 1), *Mieszczanin* (1897), *Nasze Kłosa* (1902), *Nowa Reforma* (1885-1887, 1899), *Nowe Mody Paryskie* (1880), *Nowiny Powoz.* (1921), *Ochołnik* (1920; tu nowela pt. Sąd w piekle. Nr 15), *Ognisko Domowe* (1886),

Orsel (1882-1883; tu: Przyjaciele. Obrazek. 1882 nr 14, 1883 nr 1-3), *Pogoń* (1905, 1908; tu m.in. Słowo zaklęcia. Fantazja. 1908 nr 7), *Praca* (1901), *Przedświt* (1897; tu: Wygrałam. Obrazek. Nr 9), *Przeł. Lit. i Artyst.* (1882-1884), *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* (1885-1901), *Przyj. Domowy* (1886), *Reforma* (1882), *Rewia* (1920; tu: Z cyklu: Zanikające typy. I. Dzieweczka. II. Przekwitająca panna. III. Anioł rodziny. IV. Matrona. Nr 22-25), *Romans i Powieść* (1881-1884), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1912-1919, 1921, 1923-1924; tu m.in.: przekłady: A. Bertin: Raniony. 1915 nr 24; M. Hartill: Na tarczy. Nowela. 1916 nr 12-13; Pasemko. Nowela. 1916 nr 36-38), *Ruch Katol.* (1899), *Samorząd* (1885), *Słowo* (1893, 1898-1912, 1914), *Słowo Pol.* (1915), *Sowizdrzał* (1916), *Szczutek* (1885, 1892, 1918), *Świat* (1908), *Świat Kobiety* (1914), *Trubadur Pol.* (1923), *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* (1893, 1895; tu m.in.: Lektorka. Ze studiów inseratowych. 1893 nr 43), *Tyg. Ilustr.* (1879, 1883, 1888-1911; tu m.in.: Szczęście. 1888 nr 277-278 [Omówienie poematu Sully Prudhomme'a]; Pocałunek. 1893 nr 160; Fragment. 1893 nr 169), *Tyg. Mód i Powieści* (1886, 1909-1914; tu m.in.: Spóźnione nadzieje. Nowela. 1911 nr 30-52; Na drodze. 1914 nr 2; Majątek literata. Opowiadanie. 1914 nr 4), *Tyg. Nar.* (1900-1909), *Tyg. Powoz.* (1882-1885), *Tyg. Romansów i Powieści* (1879), *Wędrowiec* (1891, 1893, 1902-1903; tu m.in.: Lektorka. Ze studiów inseratowych. 1893 nr 40; Słowo zaklęcia. Fantazja. 1902 nr 18), *Wieczory Pol.* (1909), *Wieczory Rodz.* (1908), *Wiś* (1879), *Wiś Ilustr.* (1914), *Zgoda* (wyd. dla kobiet, Chicago 1910, 1912), *Życie* (1887), *Życie Ilustr.* (1887).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Adamowi Krechowickiemu*. Lw. 1908, *Album kobiece*. W-wa 1903, *Grosz wdowi*. Lw. 1886, *Kalendarz Stanisławowski na r. 1905*. Stanisławów 1904, „*Kur. Codz.*” *Premium*. W-wa 1888, *Młoda Polska w pieśni*. W-wa 1898, *Na Pol. Macierz Szkolną*. W-wa 1917, *Na pomnik dla poległych obrońców Włocławka*. Włocławek 1922, *Na pomoc*. W-wa 1884, *Na szkołę pol.* W-wa 1916 (tu: Tragedia zaimka dzierżawczego. Z prawdziwego zdarzenia. S. 79-81), *Naród sobie*. W-wa 1922, *Pisarze polscy Kresom Zachodnim*. W-wa 1925, *Sami sobie*. W-wa 1900, *Skarbonka*. Kr. 1893, *Śmiech dla lez*. W-wa 1885, *Tarnowianin. Kalendarz na r. 1905*. Tarnów 1904, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Przekłady drobnych utworów: czes.: K. Ausobský: Pamatuješ. *Moravská orlice* 1909 nr 116 — niem.: Dämmerstunde. W książce: A. Weiss: Polnische Dichtung im deutschen Gewande. Halle [1891-1892] —

ros.: A. Sacharowa: Podkidysz. *Russkoje bogatstwo* 1885 nr 9.

Przekłady

1. F. Caballero: Dwie gracje. Powieść. *Kronika Rodz.* 1877 nr 21-24.

2. R. Broughton: Różowa jak róża. *Echo* 1880 nr 225-284.

3. H. Balzac: Lekarz wiejski. W-wa 1881.

4. R. Broughton: Jania. Powieść w dwóch częściach. Wolny przekład z angielskiego. *Echo* 1881 nr 59-120.

5. E. Erckmann, A. Chatrian: Hugon Wilk. Nowela. *Romans i Powieść* 1881 nr 27-32. Wyd. osob. pt. Hugon Wilk. Powieść. W-wa 1911. Wyd. nast. W-wa [1926] *Bibl. Przygód Romantycznych* R. 1 t. 47.

6. F. Marryat: Alda. Powieść. *Kur. Codz.* 1881 nr 121-123, 125-181.

7. A. Bréhat: Pałacze indyjscy. *Romans i Powieść* 1882 nr 92-101.

8. R. Broughton: Młoda żona niemłodego męża. Powieść w dwóch tomach. Wolny przekład z angielskiego. *Romans i Powieść* 1882 nr 71-89.

9. [M. E. Braddon]: Widmo szczęścia. Powieść przez autorkę powieści „Czy nie za późno”, *Bluszcz* 1883 nr 49-52 dod. Wyd. osob. t. 1-3 W-wa 1886 jako dod. *Bluszczu*.

10. A. Gerard: Bezimienna. Powieść. *Romans i Powieść* 1883 nr 136-141.

11. F. Marryat: Chwila szalu. Nowela. W-wa 1883 jako dod. *Tyg. Powsz.*

12. F. Marryat: Moja siostra aktorka. Powieść w dwu tomach. Wolny przekład z angielskiego. *Romans i Powieść* 1883 nr 105-133.

13. G. Ohnet: Hrabina Sara. Powieść. *Romans i Powieść* 1883 nr 105-124.

14. G. M. Craik: Dwie. Powieść. T. 1-2. [W-wa] 1884 jako dod. *Bluszczu*.

15. M. E. Braddon: Z krwawych dni. Powieść. W-wa 1884 jako dod. *Bluszczu*.

16. Ouida [L. la Ramée]: Córka bandyty. Powieść. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 26-40. Wyd. osob. W-wa 1884 jako dod. *Tyg. Powsz.*

17. Ouida [L. la Ramée]: Freski. Powieść. W-wa 1884 jako dod. *Tyg. Powsz.*

18. E. Rosetti: Wychowanica księdza proboszcza. Powieść w dwu częściach. *Romans i Powieść* 1884 nr 157-174.

19. A. Théuriet: Ciotka Aurelia. Powieść. *Romans i Powieść* 1884 nr 157-174.

20. R. Dalmas: Japończycy, ich kraj i obyczaje, podróż naokoło świata. *Tyg. Powsz.* 1885 nr 18-36 dod. Wyd. osob. W-wa 1886.

21. G. Duruy: Nina. Powieść. *Tyg. Powsz.* 1885 nr 1-17 dod. Wyd. osob. W-wa 1886 jako dod. *Tyg. Powsz.*

22. F. Marryat: Dziennik kapitana Nortona. Nowela. *Tyg. Powsz.* 1885 nr 49-52 dod. Wyd. osob. W-wa 1885 jako dod. *Tyg. Powsz.*

23. Lucas Malet [M. Harrison]: Wydziedziczony. Powieść. W-wa 1886.

24. Mrs Alexander [A. F. Hector]: Wybór Aliny. W-wa 1888 jako dod. *Bluszczu*.

25. J. Normand: Raki. Komedia. Lw. 1888 *Monologi z. 1 Bibl. Teatrów Amatorskich* nr. 43.

26. M. Praga: Król wesolek. Dramat współczesny w 3 aktach. Wyst. Kr. 1898.

27. L. Coloma: Wybór pism. Nowele i opowiadania. Z przedmową... T. 1-2. W-wa 1901.

28. Ch. Dickens: Powieść o dwóch miastach. W trzech księgach, w przekładzie i z przedmową... W-wa 1901 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 185-187.

29. E. F. Benson: Obraz na piasku. Powieść. *Romans i Powieść* 1912 nr 1-37. Wyd. osob. W-wa [b.r.].

30. M. Crawford: Róża wczorajsza. Powieść. *Tyg. Mód i Powieści „Nasz Dom”* 1912 nr 1-26. Wyd. osob. W-wa [1913].

31. E. M. Dell: Szlakiem orla. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1913 nr 1-40. Wyd. osob. W-wa [1914]. Wyd. nast. W-wa [1934].

32. H. Caine: Dana od Boga. Powieść w 3 tomach. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1914 nr 1-52.

33. A. i E. Castle: Panterzątko. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1915 nr 35-51. Wyd. osob. Lubl. 1922.

34. E. Orczy: Eldorado. Powieść z czasów Wielkiej Rewolucji. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1915 nr 1-31, 34.

35. V. Cross: Najwyższe prawo. Powieść. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1916 nr 34-53.

36. E. Voynich: Bąk. Powieść. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1916 nr 1-33.

37. J. Conrad: W oczach Zachodu. Powieść. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1917 nr 1-40, 42-43. Wyd. osob. W-wa [1925].

Pisma wybrane t. 12. Wyd. nast. W-wa 1934. Pisma zbiorowe t. 13.

38. V. Cross: Kartki z życia mężczyzny. Powieść. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1918 nr 25/26-44. Wyd. osob. Gdańsk 1922 (ze wstępem...).

39. E. Glyn: W sieci z róż. Powieść. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1918 nr 1-23/24. Wyd. osob. Lubl. 1922. Wyd. nast. Lubl. 1925.

40. E. Jolicler: Mała Dolly. Obrazki paryskie. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1918 nr 45-52.

41. M. Crawford: Rubin primadonny. Powieść w dwóch tomach. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1919 nr 25-52.

42. G. Thorne: W morskich głębinach. Powieść na tle morskiej wojny. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1919 nr 1-17.

43. O. Goldsmith: Pleban z Wakefieldu. Poz. 1921. Wyd. nast. z przedmową S. Hel-sztyńskiego. W-wa 1947.

44. R. Hichens: Trujący czar. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1921 nr 1-53. Wyd. osob. Lubl. 1922.

45. G. da Verona: Życie zaczyna się jutro. W-wa 1922.

46. C. Anet: Rozkiełznane moce. Powieść Lubl. 1923.

47. A. S. M. Hutchinson: Skoro zima nadchodzi. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1923 nr 1-48. Wyd. osob. T. 1-2. W-wa [1927] *Bibl. Domu Pol.* nr 4.

48. V. Blasco Ibañez: Czterech jeźdźców Apokalipsy. T. 1-3. W-wa [1925] *Bibl. Dzieł Wyborowych* t. 14-16. Wyd. nast.: W-wa 1928; W-wa 1959.

49. F. Cooper: Szpieg. Powieść historyczna z końca XVIII w. Poz. [1925]. Wyd. nast.: z przedmową S. Hel-sztyńskiego. Poz. 1948; z podtyt. *Opowieść o ziemi niczyjej*. W-wa 1955; W-wa 1959.

50. E. Glyn: Pod wrażeniem Sfinksu. Powieść. *Goniec Częstochowski* 1925 nr 144-198.

51. R. Hichens: Grudniowa miłość. Lubl. [1925].

52. R. Hichens: Po wyroku. Powieść. T. 1-2, W-wa [1926] *Bibl. Dzieł Wyborowych* t. 81-82.

53. H. G. Wells: Anna Weronika. Powieść współczesna. W-wa [b.r.].

Ponadto tłumaczyła drobniejsze utwory następujących autorów: A. Bertin, G. A. Bür-

ger, G. Byron, W. Collins, L. Coloma, M. Crawford, J. Duruy, E. Erckmann, Forrester, A. France, R. T. Goodridge, M. Hartill, V. Hugo, H. Heine, G. Maupassant, A. Musset, J. Normand, Sully Prudhomme, I. Vajansky.

Listy i materiały

1. Do M. Milkuszyca 2 listy z 1884 i 1888. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III.

2. Do Księgarni H. Altenberga we Lwowie z 1888. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7029.

3. Do S. Tomkowicza 12 listów z 1889-1893. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1992.

4. Do J. Jankowskiego 9 listów z 1899-1900 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5181.

5. Do matki, E. Boguskiej, oraz do innych osób 29 listów z 1896-1919. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 9909.

6. Do K. Hoffmana z 1901. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 902.

7. Do T. Piniego 5 listów z 1908-1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7150.

8. Do W. Borowego 3 listy z 1919. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7447.

9. Od M. Konopnickiej z 1884. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 223/54.

10. Od J. Nečasa z 1884. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 223/54.

11. Od W. Mickiewicza z 1888. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 223/54.

12. Od J. Łuszczewskiej 4 listy z 1888-1897. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 223/54.

13. Od A. Pługa [A. Pietkiewicza] z 1890. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 223/54.

14. Od Sully Prudhomme'a z 1896. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 223/54.

15. Od F. Bouteta z 1914. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 223/54.

16. Od E. Zegadłowicza z 1922. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 223/54.

17. Od V. Blasco Ibañeza 4 listy z 1922-1923. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 223/54.

18. Od T. Konczyńskiego. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 223/54.

19. Bilecik od B. Prusa prawdopodobnie do H. Rogozińskiej. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 223/54.

20. Notatki z wycieczki po zachodnim brzegu Afryki. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 9904/I.

21. Zbiór autografów zawierający pierwsze próby literackie. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 9905/1, 9908/1.

22. Wycinki prasowe wierszy wraz z uzupełnieniami rękopiśmiennymi. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 9907/1.

23. Autograf wiersza [inc.] Na ziemię zstąpił rycerz... Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7814 IV.

OPRACOWANIA

M. G. [M. GAWALEWICZ]: Nasze autorki. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 20. — EOL [M. WOŁOWSKI]: Działwa Apollina. Hajota. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 12. — [P. KOŚMIŃSKI]. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 11 s. 166-167. — PUK [A. NOSIG]: Janina-Helena Hajota-Boguska. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 118. — [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 8 s. 115. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 32 s. 356, nr 42 s. 455. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Typy i ideały pozytywnej beletrystyki polskiej. *Niwa* 1887 s. 930-934 i odb. W-wa 1888 s. 157-161. — [J. WAŚNIEWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 10. — [NOWICKI]. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 42. — Z. P. [Z. PRZESMYCKI]: Ostatnie objawy w dziedzinie nowelistyki i powieściopisarstwa naszego. *Życie* 1888 nr 8. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1888 nr 296. — *Ślub. Kur. Por.* 1888 nr 241. — *Gaz. Lw.* 1891 nr 62. — *Kur. Por.* 1891 nr 138. — *Przegl. Tyg.* 1891 nr 16. — SGP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1892 nr 9. — Autorzy dramatyczni. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 545. — Hajota. *Wielka enc. powsz. ilustr.* T. 27 (1901) s. 225-226. — J. MAGIERA. *Poradnik Język.* 1903 nr 3. — MILES [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]: Hajota. Sylwetka literacka. *Bluszcz* 1905 nr 32. — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — S. DZIKOWSKI: Kobieta pracująca umysłowo. [Wywiad]. *Tyg. Mód i Powieści* 1909 nr 49. — S. SOKOŁOWSKI: Muzy a kuchnia. Wywiad u p. Hajoty w sprawie gospodarstwa domowego. *Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 12. — J.: Pierwsza Polka w Afryce Środkowej. *Świat* 1926 nr 14.

(Nekrologi:) St. C. [S. CZOSNOWSKI]: Nad świeżą mogiłą. *Epoka* 1927 nr 91; Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1927 nr 335; S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Hajota. Śp. H. Pajzderska w świetle osobistych wspomnień. *Bluszcz* 1927 nr 51; Zgon znanej powieściopisarki. *Dzien. Poz.* 1927 nr 290; *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 334; *Kur. Por.* 1927 nr 337; *Kur. Warsz.* 1927 nr 337; Zgon popularnej powieściopisarki. *Rzeczpospolita* 1927 nr 341; *Świat* 1927 nr 50; *Wiek Nowy* 1927 nr 7939; K. K-i [K. KREJČI]. *Slovanský přehled*

(Praga) 1928 s. 79; C. WALEWSKA. *Kobieta Współcz.* 1928 nr 5.

S. ZIELIŃSKI: Mały słownik pionierów polskich kolonialnych i morskich. W-wa 1933 s. 411-412. — E. BRIFLÓWNA: Afryka w powieści polskiej. Hajota. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 53 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. BŁOŃSKI: Wstęp do: Hajota: Z dalekich łądów. Opowiadania. W-wa 1954. — Z. RABSKA: Szolc-Rogoziniński i Hajota. W książce: *Moje życie z książką. Wspomnienia*. T. 1. Wr. 1959 s. 271-274. — H. BARTOSZEK. *La Revue Polonaise* 1961 nr 4. — Hajota. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965 s. 360. — A. SZUMAŃSKA-GROSSOWA: Podróż Stefana Szolca-Rogozinińskiego. W-wa 1967 s. 281-386. — Z. URYGA: Hajota. W: *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. IV: Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 4. W-wa 1971.

Sprawozdania z odczytów: A. CASTRO: Notable conferencia on el Ateneo. *La Palma de Cadix* (Kadyks) 1891 (Wrażenia z wyprawy na szczyt góry Santa Isabel); *Dzien. Pol.* 1891 nr 312; *Gaz. Lw.* 1891 nr 245; Odczyt Hajoty. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 434. — (r). *Gaz. Lw.* 1891 nr 256 (Wycieczka na Clarence Peak); N. *Przegl. Tyg.* 1892 nr 4; *Biesiada Lit.* 1892 nr 5. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Pani Hajota i jej odczyty w „nieporównanej hiszpańszczyźnie”. *Rola* 1891 nr 12. — *Kur. Por.* 1891 nr 145, 1892 nr 7, 9, 19, 21, 43. — J. P.: Szósty odczyt Hajoty. *Wiek* 1892 nr 15. — NOVUS: H. J. czyli Hajota w Afryce i w Ratuszu. *Kolce* 1892 nr 4. — St. G.: Odczyty. *Tyg. Mód i Powieści* 1892 nr 5. — *Kronika Rodz.* 1892 nr 3.

Narcyzy Ewuni. K. GRZYMAŁA [S. GRUZIŃSKI]. *Niwa* 1878 nr 76. — *Kur. Codz.* 1878 nr 6. — *Tyg. Powsz.* 1878 nr 6.

Dla sławy. *Tyg. Powsz.* 1880 nr 48. — J. Ł. [J. ŁĘTOWSKI]. *Echo* 1881 nr 38.

Pięciolistny bez. *Tyg. Powsz.* 1880 nr 48. — J. Ł. [J. ŁĘTOWSKI]. *Echo* 1881 nr 38.

Nowele. § [H. SIENKIEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1880 nr 247; przedr. *Dziela*. T. 52. W-wa 1950 [rec. noweli „Zaduszny dzień Adama”]. — P. CHMIEŁOWSKI: Debiuty powieściopisarskie. *Ateneum* 1883 t. 3 s. 554. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Bibl. Warsz.* 1883 t. 2 s. 135-138. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Ziarna i plewy. *Niwa* 1883 z. 203. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1883 nr 964. — L. D. Czaz 1883 nr 83. — M [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA?]. *Przegl. Tyg.* 1883 nr 14. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1883

nr 21. — W. ZIELIŃSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1883 nr 16. — *Gaz. Pol.* 1883 nr 107. — *Biesiada Lit.* 1883 nr 38. — *Kur. Codz.* 1883 nr 193. — *Tyg. Powssz.* 1883 nr 42. — T. Z. [T. ZADUROWICZ]. *Gaz. Kr.* 1884 nr 7-8.

Poezje. P. Ch. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Ateneum* 1884 t. 3 s. 193-195. — J. I. KRASZEWSKI. *Kłosa* 1884 nr 970. — *Qs. Gaz. Pol.* 1884 nr 8. — A. SYGIETYŃSKI. *Wędrowiec* 1884 nr 32-33; przedr. w książce: *Pisma krytyczne wybrane*. W-wa 1932 s. 361-378. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przeł. Pol.* 1884 t. 71 s. 329. — W. Z. *Prawda* 1884 nr 4. — *Czas* 1884 nr 39. — *Kraj* 1884 nr 6.

Co zwycięża! Inc. [J. BRZEZIŃSKI]. *Gaz. Pol.* 1886 nr 108. — G. *Tyg. Mód* 1886 nr 29. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1886 nr 1090. — *Bibl. Warsz.* 1886 t. 2 s. 456.

Co życie dało. FANTAZY [W. GOMULICKI]. *Kur. Codz.* 1886 nr 21. — J. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 120. — T. JESKE-CHOIŃSKI: *Beletrystyka niewieścia*. *Niwa* 1886 s. 268-269. — T. T. JEŻ. *Przeł. Tyg.* 1886 nr 10. — K. KASZEWSKI: *Drobna beletrystyka*. *Kłosa* 1886 nr 1084. — M. K. [M. KONOPNICKA]. *Świt* 1886 nr 96. — A...m...i... [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1886 nr 34. — W. MARRÉNÉ [W. MARRÉNÉ-MORZKOWSKA]. *Dzien. Łódzki* 1886 nr 55. — M. BOHUSZ [J. K. POTOCKI]. *Wędrowiec* 1886 nr 9. — OSTOJA [J. SAWICKA]. *Kraj* 1886 nr 6. — M. WOŁOWSKI. *Przeł. Tyg.* 1886 nr 6. — Elf [T. ZDANOWICZ]. *Ogniśko Domowe* 1886 nr 85. — *Ateneum* 1886 t. 3 s. 187-189. — *Tyg. Mód i Powieści* 1886 nr 8.

Błędne koło. ANTONI M. [A. MAZANOWSKI]. *Przeł. Tyg.* 1888 nr 37. — W. P. *Gaz. Pol.* 1888 nr 236.

Nowele. W. KARCZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1887 nr 295. — W. P. [W. PONIECKI]. *Prawda* 1887 nr 45. — AMA. *Przeł. Lit.* dod. *Kraju* 1888 nr 6. — I. FRANKO. *Ruch* 1888 nr 1. — J. K. *Tyg. Ilustr.* 1888 nr 273. — Stb. [W. STEBELSKI]. *Kur. Codz.* 1888 nr 74. — SZCZERA [G. ZAPOLSKA]. *Przeł. Tyg.* 1888 nr 1; przedr. w książce: *Publicystyka*. Cz. 1. Wf. 1958. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 211.

Fragment [ogł. *Tyg. Ilustr.*] K. NIEDZIAŁKOWSKI: *Gawęda o jednym numerze „Tygodnika Ilustrowanego”*. *Rola* 1893 nr 20-22.

Ich syn. KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: *Na posterunku*. *Rola* 1894 nr 46, 48. — -cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 1. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1895 nr 102. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1895 nr 113. — M. M. [M. MYCIELSKI]. *Przeł. Pol.* 1895 t. 116 s. 199-202. — K. NIEDZIAŁKOWSKI: *Nie tędy droga, szanowne panie*. *Studium o emancypacji kobiet*. *Rola* 1895 nr 45. — Zn. Pt. [Z. PIETKIEWICZ]. *Prawda* 1895 nr 10. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Gaz. Pol.* 1895 nr 31. — *Ateneum* 1895 t. 4 s. 176-177. — *Świat* 1895 nr 11.

Z dalekich lądów. Ks. Z. Ch. [Z. CHELMICKI]. *Słowo* 1894 nr 101. — -cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 221. — W. KARCZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1894 t. 3 s. 200-202. — Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1894 nr 13. — WŁADYSLAW K. *Gaz. Pol.* 1894 nr 63. — *Przeł. Tyg.* 1894 nr 14. — *Świat* 1894 nr 12. — J. BADENI. *Przeł. Powssz.* 1895 t. 45 s. 295-296. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]: *Z literatury podróźniczej*. *Ateneum* 1895 t. 2 s. 326-328. — M. RAWICZ. *Przeł. Pol.* 1897 t. 124 s. 336-338. — J. JANKOWSKI. *Dzień Pol.* 1925 nr 270. — ej. [E. JANUS]. *Wiad. Lit.* 1925 nr 96. — J. STYCZ [H. NAGLE-ROWA]. *Echo W-wy* 1925 nr 316. — S.K. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1925 nr 45 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — (M. S.) [M. SMOLARSKI]. *Rzeczpospolita* 1925 nr 321.

Jak cień. B. *Dzien. Pol.* 1895 nr 156. — Ch. *Słowo* 1895 nr 166. — -cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 25. — S. K. *Gaz. Pol.* 1895 nr 143. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1895 nr 26. — *Ateneum* 1895 t. 4 s. 117-178. — *Kraj* 1895 nr 19. — *Świat* 1895 nr 12. — A. GRUSZECKI: *Sensacja w powieści*. *Przeł. Tyg.* 1896 nr 2. — M. RAWICZ. *Przeł. Pol.* 1897 t. 125 s. 599-602. — H. DRZEWIECKI. *Wiad. Lit.* 1927 nr 208. — K. CZACHOWSKI. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1928 nr 1.

On i my. L. CHOR. [L. CHOROMAŃSKI]. *Ateneum* 1899 t. 4 s. 199. — Z. SARNECKI. *Głos Narodu* 1899 nr 252. — Z. SARNECKI. *Wiek* 1899 nr 253. — H. G. *Słowo* 1900 nr 93. — NOVUS. *Rola* 1900 nr 9. — W. J. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 4. — W. Z. *Tyg. Pol.* 1900 nr 5. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1901 nr 2.

Ostatnia butelka. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 31; [polem.]: HAJOTA [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Gaz. Lw.* 1903 nr 37. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1927 nr 49.

W pogoni. P. Świat 1907 nr 49. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1908 s. 505. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Literaci i artyści w beletrystyce. *Dzien. Poz.* 1908 nr 45. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Słowo* 1908 nr 46. — *Przeł.* 1908 t. 2 nr 202.

Śni mi się... H. GALLE. *Książka* 1906 s. 396. — hg [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 33. — W. ŁASZCZYŃSKI. *Nasze Kłosa* 1906 nr 33. — W. Pr. [W. PROKESCH]: Powieści kobiece. *Nowa Reforma* 1906 nr 170. — mre [M. ROLLE]. *Nasz Kraj* 1906 nr 20. — Z. Sm. [Z. SMÓŁKA]. *Dzien. Poz.* 1906 nr 119. — *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1906 nr 135. — *Tyg. Ilustr.* 1906 s. 644.

Dar Heliogabala. E. ŻMIJEWSKA: Ostatnie nowele Hajoty. *Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 14. — *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 8. — H. GALLE. *Książka* 1912 s. 69-70.

Wyżebrana godzina. BOŃCZA. *Głos Narodu* 1915 nr 169.

Rosa Nieves. E. CZEKALSKI: Opowieść z dalekich lądów. *Świat* 1925 nr 11. — Z. DĘBICKI: Powieść egzotyczna. *Kur. Warsz.* 1925 nr 57. — J. JANKOWSKI: Hajota. *Dzien. Pol.* 1925 nr 54. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW. *Bluszc* 1925 nr 40. — *Gaz. Warsz.* 1925 nr 43. — Polska powieść egzotyczna. *Kur. Pol.* 1925 nr 81.

Recenzje przekładów

L. Coloma: Nowele i opowiadania. *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1901 nr 136.

E. M. Dell: Szlakiem orla. *Czas* 1919 nr 242.

J. Conrad: W oczach Zachodu. A. UZIEMBŁO. *Człowiek w Polsce* 1934 nr 2.

V. Cross: Kartki z życia mężczyzny. L. PIWIŃSKI. *Przeł. Warsz.* 1922 nr 13 s. 117.

E. Glyn: W sieci z róż. L. PIWIŃSKI. *Przeł. Warsz.* 1922 nr 13 s. 116-117.

O. Goldsmith: Pleban z Wakefieldu. L. PIWIŃSKI. *Przeł. Warsz.* 1922 nr 7 s. 126. — J. ZAKRZEWSKA. *Książka* 1922 s. 44. — S. HELSZTYŃSKI: Dwa pomniki literatury anglosaskiej. *Kur. Wielkop.* 1948 nr 4.

R. Hichens: Trujący czar. L. PIWIŃSKI. *Przeł. Warsz.* 1922 nr 13 s. 116. — *Ziemia Lubel.* 1922 nr 305.

F. Cooper: Szpieg. S. HELSZTYŃSKI: Przedmowa do: F. Cooper: Szpieg. *Poz.* 1948. — K. W.: Dwaj amerykańscy klasycy. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 29.

PAPI JADWIGA (1844–1906)

Pseud. i krypt.: T. J.; TERESA GAŁĘZOWSKA; TERESA JADWIGA.

Powieściopisarka dla młodzieży.

Ur. 19 września 1844 (1843? 1845?) w Strzegocinie pod Warszawą; córka Jana (Włocha z pochodzenia) i Teodozji z Gałęzowskich. W 1871 wspólnie z Hermanówną założyła w Warszawie pensję żeńską i była jej przełożoną. W 1886 z powodu trudności politycznych zrezygnowała z prowadzenia własnej pensji. Pracowała nadal jako nauczycielka historii. Od 1871, z niewielkimi przerwami, aż do końca życia współpracowała z redakcją *Przyjaciela Dzieci*, w 1880-1884 była stałą współpracowniczką *Wieczorów Rodzinnych*. Zmarła 29 (27?) czerwca 1906 w Warszawie. Po śmierci ufundowano stypendium jej imienia dla nauczycielek ludowych.

TWÓRCZOŚĆ

1. Chwile rozrywki. Sześć moralnych powieści dla starszych dzieci. Powst. ok. 1871. Wyd. osob. [b.m.] 1876.

2. Nad przepaścią. Powieść. *Przyj. Dzieci* 1879 nr 33-37, 39, 41, 43 — dod. powieściowy nr 38, 42. Wyd. osob. W-wa 1901 (z podtyt. Powieść obyczajowa dla młodzieży).

3. Obrazki dziejowe. [B. m.] 1880. Wyd. 2 W-wa 1897.

Zawartość: Krzyżacy; Zmienne koleje; Rzeźbiarz

i jego córka; Jan z Kolna; Spełniona wróżba; Porównanie.

W wyd. 2 pominięto: Krzyżacy; Jan z Kolna; Porównanie.

4. Ze świata rzeczywistości i ze świata fantazji. Pięć powiastek dla czytelników od 10-14 lat. [B. m.] 1880. Wyd. nowe W-wa 1884. Zawartość: Marzycielka; Piękny sen; Spóźniony gość; Pocziwy Antek; Syn Wyrwica.

5. Podarek dla dobrych dzieci zawierający czterdzieści sześć moralnych powiastek. W-wa 1882 [1881].

6. Z przeszłości. Powieści historyczne skreślone dla młodzieży. W-wa 1882 [1881]. Wyd. nowe W-wa 1905.

7. Szlachetne marzenia. W-wa 1883 [1882].

Zawartość: Stacho. (Zob. też poz. 43, 78); Późny żal; Królowa lilii; Giovano Monti. Przeróbka: Antek Sierota. Z powieści Teresy Jadwigi „Stacho” przerobiła R. M. W-wa 1891; wyd. 2 W-wa 1907.

8. Biała suknia. Komedja w 2 aktach. *Przyj. Dzieci* 1884 nr 39-41.

9. W społeczeństwie. Powieść. *Przyj. Dzieci* 1885 nr 1-15.

10. Kopciuszek. Powieść dla dorastających panienek. W-wa 1886.

11. Z lat minionych. Trzy powieści historyczne dla młodzieży. W-wa 1887. Wyd. 2 W-wa 1889.

Zawartość: Moja pieszcotka; Rycerz błękitny. (Zob. też poz. 43, 77); Krwawe chwile.

12. Z różnych sfer. Cztery powieści dla dorastającej młodzieży. W-wa 1888.

Zawartość: Koledzy; W społeczeństwie; Zaprzędana; Iza Harpley [z ang.].

13. Na pobratymczej ziemi. Cztery powieści dla dorastającej młodzieży. W-wa 1889.

Zawartość: Na pobratymczej ziemi; Zwycięzca; Doczekali. (Zob. też poz. 39, 43); Syn kmiecy. (Zob. też poz. 34).

14. Gdzie szczęście. Obraz dramatyczny w 2 aktach. *Przyj. Dzieci* 1891 nr 4-8.

15. Opowiadanie ciotki Ludmiły o dawnych czasach i ludziach. W-wa 1891. Wyd. nowe W-wa 1896.

16. Podarunek wujaszka. Powiastki oryginalne i naśladowane dla dzieci od lat 10-13. W-wa 1891. Wyd. 2 W-wa 1912 (pt. Podarunek wujaszka. Powiastki oryginalne i naśladowane dla dzieci od lat 8-10).

17. Różne ścieżki. Powieść dla dorastających panien. Kr. 1892.

18. Dwie siostry. Opowiadanie historyczne z czasów państwa rzymskiego. W-wa 1894.

19. Ognisko rodzinne. Powieść dla młodzieży. W-wa 1894.

20. Błysk słońca. Powieść historyczna z czasów Napoleona I. W-wa 1895.

21. Dziedzice Otoka. Powieść dla dorastającej młodzieży. W-wa 1895.

22. Na dworze landgrafów Turynii. Opowiadanie. W-wa 1895 *Dod. do Wieczorów Rodz.*

23. Talizman Janka. W-wa 1895 *Dod. do Przyj. Dzieci.*

24. Ciche niewiasty. Opowiadania historyczne dla dorastającej młodzieży. W-wa 1896. Wyd. nast. W-wa 1929 [1928].

Zawartość: Patrycjuszka; Męczennica; Przez ciernie; Spełnione życzenia; Siostry; Ocalona; Zamek Burghaus. (*Wieczory Rodz.* 1893 nr 3-14); Królowa szwedzka; Szlachetny zamiar; Zwyciężyła; Dzielna strażniczka; Trzy chwile.

25. Dobre dziewczynki. Opowiadania. Kr. 1896. Wyd. nast. W-wa 1903.

Zawartość: Pojednanie; Biały goździak; Niestety za późno; Sąsiadki; Marylka; Wspomnienie siostrzyczki; Zapomniane papiery.

26. Po ciernistej drodze. Powieść historyczna z 1830 r. Kr. 1896.

27. Wróciła. Powieść. *Przyj. Dzieci* 1896 nr 1-10.

28. Z obcych dziejów. Dwie powieści historyczne dla starszych dzieci. W-wa 1896.

Zawartość: U szczytu i nad przepaścią. Z dziejów Hiszpanii arabskiej; Ocaliła. Z dziejów Francji.

29. Złe i dobre duchy. Powieść dla młodzieży. W-wa 1896.

30. Aktea. Powieść na tle dziejów rzymskich. W-wa 1897.

31. Nowe opowiadania ciotki Ludmiły. Petersb. 1897.

32. Odwet. Kr. 1897.

33. Spełniło się. Kr. 1897.

34. Syn kmiecy. Powieść dla młodzieży. W-wa 1897. Zob. poz. 13.

35. Szczęście. Powieść jubileuszowa. *Przyj. Dzieci* 1897 nr 1-21.

36. Szlachetne serca. Trzy powieści dla młodzieży. W-wa 1897. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1910 [1909] *Moja Biblioteczka* 89.

Zawartość: Miłosierdzie; Niekochana; Pocziwe zamiary. (*Przyj. Dzieci* 1879 nr 18-22).

37. Błysnęło i zgasło. Powieść historyczna dla młodzieży. Treść czerpana z pieśni serbskich. W-wa 1898.

38. Burza. Obrazek z dziejów Lwowa. W-wa 1898 *Tanie Książeczki dla Młodzieży*.

39. Doczekali. Opowiadanie. W-wa 1898. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1902; wyd. 3 W-wa 1912. Zob. poz. 13.

40. Dwaj mistrze. Życiorysy Stanisława Moniuszki i Fryderyka Chopina. W-wa 1898 *Tanie Książeczki dla Młodzieży* 2.

41. Kara Boża. Wilczek. Dwie powieści historyczne. W-wa 1898.
42. Powieści historyczne. Petersb. 1898-1900.
[Cz. 1] (1898): Przed świtem. Powieść historyczna dla młodzieży.
[Cz. 2] (1898): Wielki król. Powieść dla młodzieży z czasów Bolesława Chrobrego.
[Cz. 3] (1899): Odnowiciel. Powieść dla młodzieży z czasów Mieszka II i Kazimierza I.
[Cz. 4] (1900): Bracia. Powieść historyczna z czasów Bolesława Śmiałego.
43. Wybór powieści dla młodzieży. Książka jubileuszowa 1871-1876. W-wa 1898. Wyd. nast.: W-wa 1904.
Zawartość: Rycerz błkitny. (Zob. poz. 11); Stacho. (Zob. poz. 7); Doczekali. (Zob. poz. 13).
44. Wycieczka w góry. Dla młodzieży opisana. W-wa 1898.
45. Zwycięstwo woli. Powieść dla młodzieży. W-wa 1898. Wyd. nast. W-wa 1902.
46. Zwycięzca spod Kircholmu. Opowiadanie dla młodzieży. W-wa 1898. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1919; wyd. 3 W-wa 1927.
47. Gniazdo rodzinne. [Powst. ok. 1899].
48. Książę gór i przepaści. Powieść historyczna dla młodzieży, osnuta na tle dziejów Albanii. W-wa 1899. Wyd. nast. W-wa 1913.
49. Obrazki z życia znakomitych Polaków i Polek. Petersb. 1899. Wyd. nast. W-wa 1916 *Bibl. dla Dzieci i Młodzieży*.
50. Panna Henia. Powiastka dla młodzieży. W-wa 1899.
51. Powrócili. Powieść dla dorastającej młodzieży. W-wa 1899.
52. Czarny wódz. Obrazek z dziejów węgierskich. *Przyj. Dzieci* 1900 nr 3-6.
53. Pod Cecorą. Obrazek na tle dziejowym XVII w. W-wa 1900.
54. Pojednani. Powieść z czasów Napoleona I. W-wa 1900 *Bibl. dla Młodzieży* 15. Wyd. 2 Kr. 1911 w serii jw.
55. Święta Jadwiga. Dla młodzieży. W-wa 1900. Wyd. 2 W-wa 1906.
56. W imię przyjaźni. Powieść historyczna. W-wa 1900.
57. Dwie potęgi. Powieść z czasów Dioklejana. *Przyj. Dzieci* 1901 nr 1-20.
58. Hrabina. Powieść. W-wa 1901 *Dod. Powieściowy Wieczorów Rodz.*
59. Krzywousty. Powieść historyczna dla młodzieży. Petersb. 1901.
60. Wojna domowa. Powieść historyczna dla młodzieży. Petersb. 1902 [1901].
61. Dworzanin królewicza Jakuba. Powieść dla młodzieży z czasów panowania Jana Sobieskiego. W-wa 1903 [1902].
62. Dwie wygnanki. Powieść z czasów cesarza Barbarossy. *Wieczory Rodz.* 1903 nr 31-52.
63. Nawała tatarska. Powieść dla młodzieży. Powieść historyczna. Petersb. 1904 [1903].
64. W słońcu. Powieść historyczna osnuta na tle epoki saskiej dla młodzieży. W-wa 1904 [1903]. Wyd. 2 W-wa 1910 [1909].
65. Zaranie. Opowieść z dziejów Bułgarii. *Przyj. Dzieci* 1903 nr 26-52, 1904 nr 1-20. Wyd. osob. pt. Brzask. Opowieść z dziejów Bułgarii. W-wa 1906.
66. Biała gołąbka. (Księżniczka czerska). Powieść historyczna dla młodzieży. W-wa 1905 [1904].
67. Klementyna. Powieść dla dorastających pańienek, osnuta na tle życia Klementyny z Tańskich Hofmanowej. W-wa 1905 [1904].
68. Za oceanem. Powieść historyczna dla dorastającej młodzieży. Kr. 1904.
69. Dwa gniazda. Powieść historyczna dla młodzieży. T. 1. W-wa 1905.
70. Słowianie. Uroczystości i obrzędy. *Przyj. Dzieci* 1905 nr 39-49. Wyd. osob. W-wa 1908 *Bibl. Młodzieży Szkolnej* 24.
71. Z dobrych czasów. Powieść z XVIII w. T. 2. W-wa 1905.
72. Gabriela. Powieść dla dorastającej młodzieży. W-wa 1906.
73. Olbrzym. Powieść z czasów napoleońskich. *Bluszcz* 1906 s. 295-401 z przerwami.
74. Z czasów Jadwigi i Jagielly. Powieść na tle historycznym. W-wa 1907.
75. Bolesław Chrobry. W-wa 1908 *Bibl. Młodzieży Szkolnej* 25.
76. Pogrzeb ostatniego Jagiellona. Wolna elekcja. W-wa 1908 *Bibl. Młodzieży Szkolnej* 67.
77. Rycerz błkitny. W-wa 1908. Zob. poz. 11.
78. Stacho. W-wa 1908 *Bibl. Młodzieży Szkolnej* 66. Zob. poz. 7.
79. Dzielną dziewczyna. Opowiadanie. W-wa 1911.
80. Stracony. Powieść obyczajowa dla młodzieży. W-wa 1912.

81. Opowiadania historyczne z czasów panowania Stefana Batorego. Petersb. 1916 *Bibl. dla Dzieci i Młodzieży* 8.

82. Opowiadania historyczne z czasów panowania Wazów. Petersb. 1916 *Bibl. dla Dzieci i Młodzieży* 9.

Zawartość: Kirholm; Pod Cecorą i Chocimiem; Oblężenie Lwowa.

83. Czarodziejka. W-wa 1917 *Moje Książeczki* 184.

84. Z życia dziatwy. Obrazki z minionych stuleci. W-wa 1917 *Zajmujące Czytanki* 316.

85. Dubrawka. W-wa 1918 *Moje Książeczki* 201.

86. Dzielna niewiasta i inne opowiadania historyczne. W-wa 1918 *Moje Książeczki* 192.

87. Obrona stolicy i inne opowiadania historyczne. W-wa 1919 *Moje Książeczki* 227.

Utworki literackie oryginalne i tłumaczone oraz artykuły pedagogiczne zamieszczała w następujących czasopismach: *Bluszcz* (1906), *Gaz. Świąteczna* (1901), *Mały Świątek* (1901), *Przyj. Dzieci* (1871, 1878-1879, 1883-1885, 1891, 1895-1897, 1900-1901, 1903-1905; tu m.in. cykl: Czynny nauczające. 1878-1879, 1883, 1885, 1896-1897, 1900-1901; Obrazki z przeszłości. 1879 nr 50-52; Zakładnik. Obrazek z historii starożytnej Grecji. 1896 nr 21-22), *Świat* (1876; tu opowiadania: Pawelek; Ucieczka; Józio i gwiazdka; Pożar w Kole. T. 2), *Tyg. Mód i Powieści* (1875), *Wieczory Rodz.* (1880-1884, 1893, 1895, 1901, 1903), *Wiek Młody* (1901).

Przekłady drobnych utworów na język czes.: Młody pán z města a jiné povídky. Tłum. F. Vlasák. Praga 1877; Zlatý náprstek. Tłum. jw. Praga 1877; Malý houslista a jeho dědeček. Tłum. jw. Praga 1879; wyd. nast. Praga 1880.

Przekłady i przeróbki

1. Gustaw Waza. Powieść z francuskiego. *Przyj. Dzieci* 1871.

Debiut literacki.

2. A. Eyraud: Wspomnienia z Armenii. Powieść. *Tyg. Mód i Powieści* 1875 nr 49-52.

3. E. Zola: Walka. Kilka epizodów z wojny francusko-pruskiej. W-wa 1895.

4. J. Servières: Orle skrzydła. Opowiadanie historyczne. W-wa 1898 [1897].

5. G. Ebers: Córka faraona. Powieść. W-wa 1899 [1898].

6. Pod Grunwaldem, walka Polaków z Niemcami. Z powieści „Krzyżacy” skróciła dla młodzieży... W-wa 1898.

7. F. W. Ferrer: Światła i cienie. Opowiadanie historyczne. W-wa 1907.

Listy i materiały

Do J. I. Kraszewskiego list b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6525 IV t. 65.

OPRACOWANIA

P. CHMIEŁOWSKI. *Roczn. Pedag.* 1881 s. 161. — SZCZESNA [J. CYBULSKA]: Teresa Jadwiga Papi. *Bluszcz* 1896 nr 53. — St. G. [S. GĘBARSKI]: Dwudziestopięciolecie pracy pedagogicznej Teresy Jadwigi. *Przyj. Dzieci* 1896 nr 52. — NAUCZYCIEL: Matki — panny. *Głos* 1896 nr 52. — J. WARŃKÓWNA: Teresa Jadwiga Papi. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 50. — A. SZYCÓWNA: Teresa Jadwiga Papi. *Przeł. Pedag.* 1897 nr 1. — Album pisarzy polskich (współczesnych). Zebrał i objaśnił S. Demby. W-wa 1901.

(Nekrologi): J. P. Świat *Kobiety* 1906 s. 305; J. PRAŻMOWSKA. *Bluszcz* 1906 s. 309; M. REUTT. *Kur. Lw.* 1906 nr 178; A. SZYCÓWNA: Teresa Jadwiga jako autorka dla młodzieży. *Nowa Gaz.* 1906 nr 302, 306; *Biesiada Lit.* 1906 nr 29; *Gaz. Pol.* 1906 nr 172; *Gaz. Świąteczna* 1906 nr 1327; *Głos Narodu* 1906 nr 310; *Mies. Pedag.* 1906 s. 107; *Nowości Ilustr.* 1906 nr 151; *Prawda* 1906 s. 341; *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1906 nr 144; *Rola* 1906 nr 27; *Słowo Pol.* 1906 nr 288, 296; *Tyg. Berliński* 1906 nr 27; *Tyg. Ilustr.* 1906 s. 531; *Tyg. Mód i Powieści* 1906 nr 26 s. 306; *Wieczory Rodz.* 1906 s. 319; *Zorza Warsz.* 1906 s. 563.

I. KOSMOWSKA, D. MILKUSZYC, A. SZYCÓWNA: Kobieta polska jako autorka pedagogiczna. W-wa 1912 s. 22. — E. ŻYPOWSKA. *Enc. wychow.* t. 8 (1912). — A. SZYCÓWNA. *Wielka enc. powsz. ilustr.* t. 12 (1914). — K. KULICZKOWSKA: Literatura dla dzieci i młodzieży w l. 1864-1914. W-wa 1959 i wyd. nast. — K. KULICZKOWSKA: Literatura dla dzieci i młodzieży. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 2. W-wa 1966.

Chwile rozrywki. P. CHMIEŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1876 nr 21. — *Kłosa* 1876 t. 22 nr 553.

Obrazki dziejowe. F. ŁAGOWSKI. *Ateneum* 1880 t. 4 s. 343.

Ze świata rzeczywistości i ze świata fantazji. P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1880 t. 4 s. 524. — *Tyg. Powsz.* 1885 nr 4.

- Podarek dla dobrych dzieci. J. PRACKI: Książki kołędowe. *Tyg. Powsz.* 1881 nr 52.
- Z przeszłości. J. PRACKI: Książki kołędowe. *Tyg. Powsz.* 1881 nr 52. — *Biesiada Lit.* 1881 t.12 s. 416. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1882 t. 1 s. 172.
- Szlachetne marzenia. C. K. *Pravda* 1882 nr 51. — M. J. Z. [M. J. ZALESKA]: Nowe wydawnictwa dla młodego wieku. *Tyg. Powsz.* 1882 nr 52. — P. R. *Ateneum* 1883 t. 1 s. 172. — *q. Kur. Por.* 1883 nr 86.
- Kopciuszek. R. PLENKIEWICZ. *Kłosa* 1886 nr 1105.
- Z lat minionych. M. ILNICKA: Książki dla młodzieży i dzieci. *Bluszcz* 1887 nr 50. — E. S. [E. ŚLIWIŃSKI]. *Przeł.* *Tyg.* 1887 nr 50. — W. NOWICKI: Nowości kołędowe. *Kłosa* 1888 nr 1175. — *Ateneum* 1888 t. 1 s. 164-166.
- Z różnych sfer. M. ILNICKA: Książki dla młodzieży i dzieci. *Bluszcz* 1887 nr 50. — W. NOWICKI: Nowości kołędowe. *Kłosa* 1888 nr 1175. — *Ateneum* 1888 t. 1 s. 166-168.
- Na pobratymczej ziemi. W. NOWICKI: Książki kołędowe. *Kłosa* 1888 nr 1224. — *Ateneum* 1888 t. 4 s. 552.
- Podarunek wujaszka. *Poradnik dla Czytających* 1912 nr 48.
- Różne ścieżki. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]: Żniwo gwiazdkowe. *Tyg. Mód i Powieści* 1892 nr 51. — W. M. *Przeł. Tyg.* 1892 nr 51. — W. O. *Ateneum* 1893 t. 2 s. 212.
- Ognisko rodzinne. Wydawnictwa dla dzieci. *Kur. Por.* 1893 nr 333.
- Dziedzice Otoka. P. R. *Ateneum* 1895 t. 1 s. 174.
- Z obcych dziejów. C. N. [C. NIEWIADOMSKA]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 48. — *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 50. — J. A. *Ateneum* 1896 t. 1 s. 192.
- Nowe opowiadania ciotki Ludmiły. *Przeł. Lit.* 1896 nr 12.
- Szlachetne serca. M. B. *Głos* 1896 nr 25.
- Błysnęło i zgasło. *Tyg. Ilustr.* 1898 t. 1 s. 140.
- Powieści historyczne. „Przed świętem”. *Tyg. Ilustr.* 1898 t. 1 s. 40. — N.: „Odnowiciel”. *Przeł. Pol.* 1899 t. 133 z. 1. — A. SZYCÓWNA: „Bracia”. *Książka* 1901 s. 463.
- Książę góry i przepaści. J. M. *Głos* 1898 nr 53.
- Obrazki z życia znakomitych Polaków i Polek. N.: Kronika literacka. *Przeł. Pol.* 1899 t. 132 z. 10.
- Pojednani. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 51.
- Wojna domowa. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 352. — *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 51.
- Dworzanin królewicza Jakuba. A. SZYCÓWNA. *Książka* 1902 s. 427.
- W słońcu. I. MOSZCZEŃSKA. *Książka* 1903 s. 458-459. — *Ziarno* 1903 nr 49. — *Bluszcz* 1909 nr 50.
- Zaranie. F. MORZYCKA. *Książka* 1907 s. 194.
- Biała gołąbka. A. MORZKOWSKA. *Książka* 1904 s. 450.
- Klementyna. M. GOMÓLIŃSKA. *Książka* 1904 s. 451. — H. STATTLERÓWNA. *Tyg. Mód i Powieści* 1905 nr 24.
- Z czasów Jadwigi i Jagielli. Wydawnictwa M. Arcta. *Bluszcz* 1908 nr 50.
- Recenzje przekładów
E. Zola: *Walka*. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 50.

PAWLIKOWSKI JAN GWALBERT (1860–1939)

Pseud. i krypt.: IGP; J. B. K.; JEDEN Z CZŁONKÓW; PAWEŁ BRONA.

Krytyk literacki, historyk literatury, poeta, tłumacz.

Ur. 18 marca 1860 w Medyce pod Przemyśłem; syn Mieczysława, poety, i Heleny z Dzieduszyckich. W 1866 przebywał z matką za granicą. Wróciwszy do kraju mieszkał jakiś czas w Radziszowie pod Krakowem. W 1878 ukończył Gimnazjum Św. Anny w Krakowie, po czym stu-

diował prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz w Wiedniu. W 1883 redagował czasopismo *Przyszłość*. W 1885 uzyskał stopień doktora praw na Uniwersytecie Jagiellońskim. Następnie studiował agronomię w Halle i Dublinach oraz ekonomię w Wiedniu. W 1887 osiadł w majątku rodzinnym w Medyce i zajął się pracą na roli, od 1893 mieszkał we Lwowie. W 1891-1904 wykładał ekonomikę w szkole rolniczej w Dublinach. W 1893-1894 redagował *Ekonomistę Polskiego*. Brał żywy udział w pracach instytucji samorządowych, stowarzyszeń gospodarczych, kółek rolniczych. W 1898-1914 był prezesem lwowskiego Związku Naukowo-Literackiego, redagował wydawnictwo seryjne związku *Wiedza i Życie*. Od 1902 wykładał teorię statystyki w szkole nauk politycznych we Lwowie. Z pracy pedagogicznej musiał zrezygnować z powodu choroby oczu. W 1905-1919 jako prezes Stronnictwa Demokratyczno-Narodowego w zaborze austriackim uczestniczył w życiu politycznym. Wygłosił szereg odczytów o twórczości Słowackiego w Związku Naukowo-Literackim oraz w Towarzystwie Naukowym we Lwowie. Był członkiem Towarzystwa Naukowego we Lwowie, od 1912 prezesem Sekcji Ochrony Tatr, od 1913 członkiem honorowym Towarzystwa Tatrzańskiego, następnie członkiem prezydium. W 1913 w Poznaniu wygłosił cykl wykładów o „Królu Duchu”. Wygłaszał także odczyty o ochronie przyrody, z zakresu rolnictwa, ekonomii i polityki. Podczas wojny w 1915-1918 przebywał w Żytomierzu i tam uczestniczył w pracach Macierzy Polskiej. Od 1920 należał do komitetu redakcyjnego *Ochrony Przyrody*. W 1923 założył, a następnie redagował *Wierchy*. Od 1925 był referentem ustaw Państwowej Rady Ochrony Przyrody. W 1925 został członkiem Polskiej Akademii Umiejętności. Żoną jego była Wanda z Abramowiczów. Był ojcem literatów Jana Gwalberta Henryka oraz Michała Pawlikowskich. Zmarł 8 marca 1939 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Nad świeżym grobem. *Przyszłość* 1883 nr 4-10. Wyd. osob. pt. Kilka słów o „Stańczykach”. Przyczynek do dziejów i charakterystyki politycznego obozu. Kr. 1883.

2. Wyższa Szkoła Rolnicza w Dublinach. Fakta i uwagi. Kr. 1886.

3. Podziemne Kościeliska. *Pam. Tow. Tatrzańskiego* 1887 i odb.

4. Studiów nad „Królem Duchem” część pierwsza: Mistyka Słowackiego. Ogl. fragm.: *Pam. Lit.* R. 6 (1907) s. 1-35, 143-175, 326-362, 447-483, R. 7 (1908) s. 90-122, 515-593 (pt. Źródła i pokrewieństwa towarzysnictwa i mistyki Słowackiego); *Lamus* 1908/1909 z. 1 (pt. Słowacki w okresie mistycyzmu). Wyd. osob. całości Lw. 1909.

Niektóre fragmenty wygłoszone w formie odczytów w 1904-1907, przeważnie w Związku Naukowo-Literackim we Lwowie.

Fragm. części drugiej ogl.: *Słowo Pol.* 1904 nr 68, 70, 72, 79, 81 (pt. Ze studiów nad „Królem Duchem”. Popiel); *Pam. Lit.* R. 5 (1906) s. 464-472 (pt. Z komentarzy do „Króla Ducha”: Sen anheliczny Mieczysława o dwunastu aniołach).

5. O prochy Słowackiego. *Lamus* 1909/1910 z. 1 i odb.

6. O sztuce podhalańskiej. Przedmowa do: *Katalog Wystawy Podhalańskiej*. Lw. 1911. Zob. też poz. 17.

7. Styl jako zjawisko społeczne. Wykład wygłoszony w przeddzień otwarcia Wystawy

Podhalańskiej we Lwowie 24 marca 1911 w Związku Naukowo-Literackim. *Lamus* 1911/1912 s. 98-108 i odb. Lw. 1912. Zob. też poz. 17.

8. Kultura a natura. *Lamus* 1912/1913 s. 158-219 i odb. Lw. 1913. Zob. też poz. 17.

9. O celach i środkach ochrony przyrody. *Ochrona Przyrody* 1920 i odb. Zakopane 1920. Zob. też poz. 17.

10. Prawo ochrony przyrody. *Ochrona Przyrody* 1926 z. 6. Wyd. osob. Kr. 1927 *Państwowa Rada Ochrony Przyrody* 10. Zob. też poz. 17.

Przekład franc. Kr. 1929 *Conseil National pour la Protection de la Nature* 24.

11. Społeczno-polityczne idee Słowackiego w dobie mistycyzmu. Z dziejów mesjanizmu polskiego. *Myśl Nar.* 1930 nr 28-33 i odb. [uzup.].

12. O „styl zakopiański” w budownictwie Zakopanego i Podhala. *Wierchy* 1931 s. 72-128 i odb. Zob. też poz. 17.

13. O stylu zakopiańskim. W-wa 1931. Zob. też poz. 17.

Zamierzone jako wstęp do pracy S. Witkiewicza: *Styl zakopiański*. Z. 3: Sztuka kościelna.

14. Ogólny rzut oka na istotę ochrony przyrody, jej znaczenie, zadania i sposoby realizacji. — Prawodawstwo ochronne. *Skarby przyrody i ich ochrona*. W-wa 1932 rozdz. 1, 11 i odb.

15. Rozbudowa prawnych podstaw ochrony przyrody w Polsce. *Ochrona Przyrody* 1934 i odb. Kr. 1935.

16. Z dziejów poezji tatrzańskiej. Prehistoria. *Wierchy* 1934 s. 1-33 i odb. Kr. 1935.

17. O lice ziemi. Wybór pism. W-wa 1938.

Zawartość: m.in.: Kultura a natura. (Red. pierwotna zob. poz. 8); O celach i środkach ochrony przyrody. (Zob. poz. 9); O prawie ochrony przyrody. (Red. pierwotna pt. Prawo ochrony przyrody zob. poz. 10); Styl jako zjawisko społeczne. (Zob. poz. 7); O sztuce podhalańskiej. (Zob. poz. 6); O stylu zakopiańskim. Kilka uwag polemicznych w sprawie stylu zakopiańskiego. (Zob. poz. 13); O „styl zakopiański” w budownictwie Zakopanego i Podhala. (Red. pierwotna zob. poz. 12).

Ponadto napisał szereg prac z zakresu rolnictwa.

Rozprawy historyczno-literackie, recenzje, artykuły, wiersze i przekłady umieszczone były w czasopismach: *Dzien. Cieszyński* (1910), *Dzien. Wil.* (1929), *Echo Tatrzańskie* (1919), *Ekonomista Pol.* (1893-1894), *Gaz. Warsz.* (1910, 1923), *Giewont* (1926), *Głos Lit.-Nauk. dod. Głosu Narodu* (1934), *Goniec* (1910), *Goniec Wil.* (1909), *Ilustr. Kur. Codz.* (1925), *Kur. Poz.* (1909, 1927), *Lamus* (1908-1913; tu m.in.: O czci poetów. Myśli niektóre z powodu setnego jubileuszu urodzin Słowackiego. 1909 z. 4; sonety: Rumak; Rzeka; Szarą godziną. 1909 s. 147-148; Kwiaty zdradliwe. 1911/1912 s. 66; Trygław. Baśń. 1913 s. 3-49), *Lw. Kur. Por.* (1930), *Młody Polak* (1926), *Myśl Nar.* (1927, 1930, 1935), *Nowa Gaz.* (1910), *Nowa Książka* (1935, 1938), *Nowa Reforma* (1887, 1889, 1890, 1891), *Ochrona Przyrody* (1920-1922, 1924, 1926-1928, 1934, 1935), *Pam. Lit.* (1906-1909, 1921, 1924/1925, 1927-1928, 1932; tu m.in.: O układzie dialogów genezyjskich Słowackiego. 1921 s. 64-75; Chronologia pism genezyjskich i rozwój genezyjskich pomysłów Słowackiego. 1927 s. 265-290; Na marginesie pism genezyjskich Słowackiego. 1928 s. 523-537; O tak zwanej „Teogonii” J. Słowackiego. 1932 s. 423-448), *Pam. Tow. Tatrzańskiego* (1879, 1887; tu m.in.: Wycieczka na Łomnicę i Szczyt Kieżmarski. 1879 s. 92-98 — debiut literacki), *Placówka Kresowa* (1929), *Prosto z Mostu* (1936), *Przegl. Akademicki* (1880-1881; tu przekłady: Wergiliusz: Eneida. Księga 9: Napad na obóz. Ocalenie flot. Nizus i Euriakus. 1880/1881 nr 4 s. 92-308), *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* (1901), *Przegl. Pol.* (1884; tu: Kilka słów o stosunku Kochanowskiego do Tibulla w elegiach łacińskich. T. 73 s. 359-365), *Przegl. Prawa i Administracji* (1921), *Przegl. Współcz.* (1930), *Przegl. Zakopiański* (1900; tu: Szkice

taternickie. Nr 41-42), *Przyszłość* (1883), *Rolnik* (1881), *Ruch Filoz.* (1921-1922), *Słowo Pol.* (1898, 1904, 1906, 1908-1911, 1920, 1922, 1924-1927), *Spr. Poz. Tow. Przyj. Nauk.* (1938; tu: O potrzebie krytycznego wydania „Pism genezyjskich” Słowackiego. S. 74), *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* (1921-1922, 1924, 1927-1928, 1932; tu m.in.: O dialogach genezyjskich Słowackiego. 1921 t. 1 s. 76-77; Z genezy kompozycji „Króla Ducha”. „Król Duch” a „Beniowski”. 1922 t. 2 s. 3-8; O nowym wydaniu „Króla Ducha”. 1924 s. 97-100; Zawartość przyrodnicza „Genezis z Ducha”. 1928 s. 2), *Taternik* (1923, 1925), *Twórczość* (1949; tu: Z papierów pośmiertnych: „Król Duch”. Rapsod o Popielu. Z. 5 s. 69-85), *Tyg. Ilustr.* (1889; tu: Darwinizm w poezji. Szkic krytyczny. Nr 329-333), *Warsz. Dzien. Nar.* (1935), *Wiad. Lit.* (1930, 1932; tu m.in. wypowiedź w ankiecie pt. „W pracowniach pisarzy polskich”. 1930 nr 22), *Wierchy* (1923-1927, 1929, 1931-1934; tu m.in. wiersze: Gdy luty mnie oduje wiatr. 1923 s. 192; Z cyklu: Na pustaciach: Odesła mnie ma dusza. 1925 s. 118), *Zakopane* (1913, 1930), *Zjednoczenie* (1915).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Czterdzieści lat istnienia Tow. Tatrzańskiego*. Kr. 1913, *Dublany. Szkoły i zakłady krajowe w Dublinach*. Lw. 1897, *Enc. Macierzy Pol.* T. 1-2. Lw. 1898, *Skarby przyrody i ich ochrona*. W-wa 1932.

Przekłady

P. Lowell: Dusza Dalekiego Wschodu. Lw. 1922.

Prace edytorskie

J. Słowacki: Król Duch. Wydanie zupełne, komentowane. Ułożył i komentarzem opatrzył... T. 1-2. Lw. 1924. Wyd. 2 Lw. [1924, wyd. tytułowe].

Współwydawca: M. Pawlikowski.

Listy i materiały

1. Do A. Belcikowskiego z 1891. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8906.

2. Do S. Witkiewicza 10 listów z 1897-1904. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

3. Do W. Feldmana z 1904. Rkps Ossol. sygn. 12283/III.

4. Do T. Romanowicza z 1904. Rkps Ossol. sygn. 6825/I.

5. Do T. Jaroszyńskiego z 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 6358.

6. Do S. Kościńskiego z 1908. Rkps Ossol. sygn. 6714/I.

7. Do L. Bernackiego 3 listy z 1908-1933. Rkps Ossol. sygn. 7046/II.

8. Do B. Wysloucha z 1909. Rkps Ossol. sygn. 7181/II.

9. Do J. Rozwadowskiego z 1910. Rkps Ossol. sygn. 7948/II.

10. Do L. Szczepańskiego z 1910. Rkps Ossol. sygn. 1221/I.

11. Do B. Piłsudskiego z 1912. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem sygn. 164.

12. Do W. Zamoyskiego z 1913. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 234.

13. Do W. Orkana z 1924. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8624.

14. Do red. *Kur. Warsz.* z 1931. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7289.

15. Do B. Gubrynowicza 3 listy z 1931-1933 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 7174/II.

16. Do Komitetu Akademickiego dla sprowadzenia zwłok J. Słowackiego do kraju. Ogl. S. Pigoń. *Miscellanea z pogranicza XIX i XX w. Arch. Lit.* T. 8. Wr. 1964 s. 425-437.

17. Do T. Piniego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2908.

18. Od W. Roja odpisy 38 listów z 1895-1912. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem sygn. 286.

19. Od S. Przybyszewskiego 2 listy z [1899?] i z 1904. Ogl. S. Helsztyński w książkach: S. Przybyszewski: *Listy*. T. 1. W-wa 1937; S. Helsztyński: *Meteory Młodej Polski*. Kr. 1969 s. 266.

20. Od E. Okonia 2 listy z 1911. *Nasza przeszłość. Studia z dziejów Kościoła i kultury katol. w Pol.* T. 19 (1964) s. 233-234.

21. Od J. Zamoyskiej z 1912. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 180.

22. Od L. Siemieńskiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

23. Nekrologi i pamiętki. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 7530.

OPRACOWANIA

Dublany. Szkoły i zakłady krajowe w Dublanach. Lw. 1897 s. 159. — JUNIUS [W. FELDMAN]: Współcześni politycy polscy. *Krytyka* 1909 t. 1 z. 4 s. 236-237. — Rozłam w ND-cji. *Odrodzenie* 1910 nr 14. — Członkowie Towarzystwa. *Spr. Tow. Nauk. w Lw.* 1921 t. 1 s. 33-34 [zawiera częściową bibliografię twórczości]. — S. LAM: Współcześni pisarze polscy. W-wa [1922]. —

Roczn. Zarządu PAU 1924/1925 s. 12-13 [zawiera częściową bibliografię twórczości]. — Z. WASILEWSKI: J. G. Pawlikowski, 50 lat pracy kulturalnej. *Kur. Poz.* 1929 nr 63. — Z. WASILEWSKI: J. G. Pawlikowski. Szkic literacki. *Mysł Nar.* 1929 nr 4-7; przedr. pt. Na wyżynach kultury. *Życie i prace J. G. Pawlikowskiego*. W książce: *Pieśń w górach*. W-wa 1930 s. 105-171 [tu bibliografia]. — Z. DĘBICKI: Związek Naukowo-Literacki. W książce: *Iskry w popiołach. Wspomnienia lwowskie*. „Grzechów młodości” część druga. *Poz.* [1931] s. 271-279. — K. L. K. [K. L. KONIŃSKI]: Prof. Pawlikowski nie znajduje wydawcy. *Gaz. Lit.* 1931/1932 nr 10. — (j. g.): Prof. J. G. Pawlikowski członkiem honorowym Związku Górali. *Gaz. Podhalańska* 1932 nr 45. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu. *Poz.* 1934.

(Nekrologi i wspomnienia:) *Taternik* 1938/1939 z. 3; S. GŁABIŃSKI: Mowa na pogrzebie śp. J. G. Pawlikowskiego. *Słowo Nar.* 1939 nr 68; S. GÓRSKI: Dynastia Pawlikowskich. Wspomnienie o śp. J. G. Pawlikowskim. *Obrona Kultury* 1939 nr 6; T. GRABOWSKI: Twórczość literacka J. G. Pawlikowskiego. *Warsz. Dzień Nar.* 1939 nr 69; S. GRABSKI. *Ziemia i Naród* 1939 nr 6; P. G. [P. GRZEGORCZYK]: Śp. J. G. Pawlikowski, szczytowa postać w kulturze polskiej. *Warsz. Dzień Nar.* 1939 nr 68; S. KOZICKI. *Warsz. Dzień Nar.* 1939 nr 67; K. KROLICKI: Pamięci J. G. Pawlikowskiego, wielkiego badacza mistyki Słowackiego. *Kur. Lit.-Nauk.* 1939 nr 11 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*; Z. LEŚNODORSKI: Ostatni romantyk Tatr. *Gaz. Pol.* 1939 nr 72; W. MORACZEWSKI: J. G. Pawlikowski. *Sygnaly* 1939 nr 65; J. REMBIELIŃSKI. *Kronika Polski i Świata* 1939 nr 11; A. SEELIEB. *Zakopane* 1939 nr 6; T. SKRZESZEWSKI: Gazda z Koziańca. *Tęcza* 1939 nr 4; W. SZAFER: J. G. Pawlikowski, twórca ochrony przyrody. *Czas* 1939 nr 71; J. A. SZCZEPAŃSKI: Tragedia Pawlikowskich. Z „Cyklu prawd niemiłych”. *Kamena* 1939 nr 8-10 s. 151-156; J. A. SZCZEPAŃSKI: U kolebki taternictwa. Z powodu zgonu J. G. Pawlikowskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 77; K. TROCZYŃSKI. *Dzień. Poz.* 1939 nr 57; Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Mysł Nar.* 1939 nr 11a; S. WASYLEWSKI. *Wiad. Lit.* 1939 nr 13; K. WIERCZAK: Działalność polityczna J. G. Pawlikowskiego. *Warsz. Dzień Nar.* 1939 nr 71; A. WODZICZKO: Ochrona przyrody w Polsce dziełem J. G. Pawlikowskiego. *Warsz. Dzień Nar.* 1939 nr 73; A. WODZICZKO: Zaslugi naukowe J. G. Pawlikowskiego na polu ochrony przyrody. *Kosmos*. Seria B. 1939 z. 2 i odb. Lw.; A. WODZICZKO. *Kwartalny Biul. Informacyjny o Ochronie Przyrody* 1939 nr 1; *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 70; *Prosto z Mo-*

stu 1939 nr 12; *Przekrój* 1939 nr 4; *Słowo* 1939 nr 64; *Słowo Nar.* 1939 nr 65-66; *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* 1939 nr 1 s. 96-97; *Warsz. Dzienn. Nar.* 1939 nr 65, 72; Ostatnia droga J. G. Pawlikowskiego. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1939 nr 81; Mowy pogrzebowe. *Zakopane* 1939 nr 6, 7.

W. GOETEL: J. G. Pawlikowski. *Wierchy* 1959 s. 25-36. — [Id]. *Spr. ... Tow. Przyjaciół Nauk... Przemysła* 1965 s. 43-46. — J. OLSZAK: J. G. Pawlikowski. Na 25 rocznicę śmierci. *Roczn. Przemyski* 1965 z. 3 s. 325-335. — K. SZUSTER: G. Pawlikowski w kręgu ludzi i spraw związanych z Ossolineum. *Roczn. Bibl.* 1967 nr 3/4. — M. KRAJEWSKI: J. G. Pawlikowski nie tylko pionier ochrony przyrody. *Życie Przemyskie* 1968 nr 29. — J. ROŻAŃSKI: Nizinnym szlakiem. *Życie Przemyskie* 1968 nr 30. — M. KRAJEWSKI: Błędne koło z Pawlikowskim. *Życie Przemyskie* 1968 nr 33 [polem.]; J. ROŻAŃSKI. *Życie Przemyskie* 1968 nr 35 [polem.]; [Od red.] Włos Pawlikowskiego. *Życie Przemyskie* 1968 nr 37. — M. KRAJEWSKI: Wkład Pawlikowskich w życie kulturalne Ziemi Przemyskiej. *Z dziejów kultury i lit. Ziemi Przemyskiej*. Przemysł 1969 s. 321-344. — M. KRAJEWSKI: Konspiracja w ciszy medycznego parku. *Życie Przemyskie* 1969 nr 4. — W. WNUK: Takie były zabawy w one lata... Gawęda zakopiańska. *Kierunki* 1970 nr 51/52. — F. MANTEL: Polscy Medyceusze. *Wiad.* (Londyn) 1971 nr 20. — J. REYCHMAN: Peleryna, ciupaga i znak tajemny. Kr. 1971.

Sprawozdania z odczytów: *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1899 nr 119-120 (O mistycyzmie Słowackiego). — *Gaz. Lw.* 1902 nr 59. — Is [L. SKOCZYŁAS]: Stosunek literatury do życia. *Słowo Pol.* 1911 nr 121. — Is [L. SKOCZYŁAS]. *Słowo Pol.* 1912 nr 235. — *Rodzina i Szkoła* 1912 s. 169-172 (Uwagi o kulturze estetycznej). — Is [L. SKOCZYŁAS]. *Słowo Pol.* 1912 nr 35 (Dyskusja o Maeterlincku). — *Słowo Pol.* 1921 nr 481 (Bohater „Króla Ducha”). — *Słowo Pol.* 1925 nr 37 (Oblicze ziemi a patriotyzm).

Studiów nad „Królem Duchem” częścią pierwszą: *Mistyka Słowackiego. Nasz Kraj* 1906 nr 22, 24 [dot. odczytu: O źródłach i pokrewieństwach towarzyszenia ze szczególnym uwzględnieniem mistyki Słowackiego]. — K. MAKUSZYŃSKI: Z mistycznych tajemnic. *Słowo Pol.* 1908 nr 52, 69 [dot. odczytu: Kraina duchów w wierzeniach naszej mistyki romantycznej]. — *Słowo Pol.* 1908 nr 534, 546 [dot. odczytu: Słowacki o przyszłym człowieku]. — J. Kr. *Dzienn. Pol.* 1909 nr 44, 57; *W. Słowo Pol.* 1909 nr 38, 52 [dot. odczytu: O mesjanizmie]. — W. RZYŃSKI. *Prawda* 1909 nr 51. — Z literatury o Słowackim.

Rok Słowackiego. *Słowo Pol.* 1909 nr 472. — *Słowo Pol.* 1909 nr 508 [dot. odczytu: Nieznany rapsod „Króla Ducha”]. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1910 t. 3 s. 586-589. — H. GALLE. *Kur. Warsz.* 1910 nr 160. — H. G. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 24. — Edw. P. [E. PASZKOWSKI]. *Dzienn. Kijowski* 1910 nr 8. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 69. — A. SIEDLECKI [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]: Czyn literacki. *Świat* 1910 nr 12. — J. UJEJSKI. *Książka* 1910 s. 282-284. — J. UJEJSKI. *Pam. Lit.* R. 9 (1910) s. 367-389. — M. ZDZIRCHOWSKI. *Przeł. Pol.* 1910 t. 177 s. 354-357; przedr. w książce: *Wizja Krasińskiego*. Kr. 1912 s. 198-202. — W. KOSIAKIEWICZ: Najtrudniejsze zadania krytyki polskiej. *Świat* 1911 nr 39-40. — B. CHLEBOWSKI: Studia Pawlikowskiego nad mistyką Słowackiego. W książce: *Pisma*. T. 4. W-wa 1912 s. 333-349.

O prochy Słowackiego. W. BUKOWIŃSKI: Na fali. *Sfinks* 1910 t. 2 s. 461-463. — S. ŻEROMSKI: Ad acta. *Nowa Reforma* 1910 nr 227; przedr. *Lamus* 1910 t. 2 s. 199-202. — Kije na literatów polskich! *Krytyka* 1910 t. 2 s. 412-413.

Styl jako zjawisko społeczne. L. BIGELEISEN: Prof. J. G. Pawlikowski o stylu jako zjawisku społecznym. *Słowo Pol.* 1911 nr 141.

Kultura a natura. *Słowo Pol.* 1912 nr 532, 575 [dot. odczytu: Kultura a natura]. — Is [L. SKOCZYŁAS]. *Słowo Pol.* 1913 nr 194 [dot. odczytu: Kultura a przyroda].

Społeczno-polityczne idee Słowackiego w dobie mistycyzmu. K. CZACHOWSKI. *Wiad. Lit.* 1931 nr 391. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1931 nr 1 dod. *Ilustr. Kur. Cods.* — J. UJEJSKI. *Pam. Lit.* R. 28 (1931) s. 666.

O lice ziemi. W. KRYGOWSKI: Na marginesie książki J. G. Pawlikowskiego. *Obrona Kultury* 1938 nr 7. — W. MILESKI. *Wierchy* 1938. — E. PASSENDORFER. *Wszeczeńświat* 1938 nr 8. — S. SKWARCZYŃSKA. *Roczn. Lit.* 1938 s. 249-250. — B. HRYNIEWIECKI: Walka o oblicze przyrody rodzimej. *Ziemia* 1939 s. 46-48. — W. KRYGOWSKI: O ostatniej książce Pawlikowskiego. *Kamena* 1939 nr 8/9. — W. MALEWSKI: Ostatni Mohikanin. *Kultura* 1939 nr 8. — J. PARANDOWSKI. *Wiad. Lit.* 1939 nr 7. — Z. WASILEWSKI: Na widowni. *Myśl Nar.* 1939 nr 7. — Z. WASILEWSKI: Polityka, publicystyka. *Nowa Książka* 1939 z. 5 s. 278-279. — Z. WASILEWSKI: Dzieło J. G. Pawlikowskiego. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1939 nr 43. — *Myśl Nar.* 1939 nr 2.

Recenzje przekładów

P. Lowell: *Dusza Dalekiego Wschodu*. X. *Przegl. Wszechpolski* 1922 s. 623-625.

Recenzje prac edytorskich

J. Słowacki: *Król Duch*. I. CHRZANOWSKI. *Rzeczpospolita* 1924 nr 260. —

S. CYWIŃSKI. *Słowo* 1924 nr 238. — J. KLEINER: *Król Duch* w nowym wydaniu. *Słowo Pol.* 1924 nr 275-276. — A. Č. [A. ČERNÝ]. *Slovenský přehled* (Praga) 1927 s. 540-541. — M. KRIDL. *Pam. Lit. R.* 24 (1927) s. 236-253.

PERGES JAN (1825–1897)

Pseud.: AUTOR OPOWIADANIA „CHŁOP PANEM”; JANKO SPOD GŁODOMANKA; JANKO Z GŁODOMANKA; JANKO Z GŁODOMANKA, AUTOR WIELU POWIEŚCI LUDOWYCH.

Powieściopisarz, publicysta.

Ur. w 1825 w Białej. W 1852 otrzymał święcenia kapłańskie i został proboszczem w Gumniskach pod Dębicą. Następnie był dziekanem i wizytatorem nauk religijnych w szkołach ludowych. Od 1890 był proboszczem w Ujściu Solnym, powiat Bochnia. Zmarł tamże 8 lutego 1897.

TWÓRCZOŚĆ

1. *Chłop panem*. *Gwiazdka Cieszyńska* 1876 nr 27-47.

2. *Giermkowie Bolesława Wstydliwego, króla polskiego*. *Przyj. Domowy* 1876 nr 14, 17-22.

3. *Wachmistrz kozacki*. *Gwiazdka Cieszyńska* 1876 nr 9-26.

Powieść.

4. *Iwonia, gospodar wołoski*. *Opowiadanie*. *Gwiazdka Cieszyńska* 1877 nr 43-49.

5. *Wychowanka*. *Obrazek wiejski z niedawnej przeszłości*. *Przyj. Domowy* 1877 nr 14-23; przedr.: *Przyj. Ludu* 1912 nr 14-28; *Ręka* 1936 nr 19-29.

6. *Fatma Afrykanka*. *Powieść z czasów konfederacji*. *Gwiazdka Cieszyńska* 1878 nr 40-52.

7. *Grzech bratni*. *Przyj. Domowy* 1878 nr 3-18.

8. *Ostatni potomek na Gniewkowie*. *Powieść osnuta na tle historycznym z XIV w.* *Gwiazdka Cieszyńska* 1878 nr 1-27.

9. *Pomnik cnotcie w 4 pieśniach patriotce z 1831 r. Powst. 1878*. Nie druk.

10. *Kromka chleba*. *Powieść z niedawnej przeszłości*. *Wieniec* 1879 nr 15-26.

11. *Misjonarze*. *Powieść z wojny 1831 r. osnuta na podaniu weterana*. *Gwiazdka Cieszyńska* 1879 nr 1-37 i odb.

12. *Wojsko zaśnięte*. *Wspomnienia z roku 1848*. *Gwiazdka Cieszyńska* 1879 nr 38-46.

13. *Amnestia moskiewska*. *Opowiadanie z niedawnej przeszłości*. *Przyj. Domowy* 1880 nr 10-14, 19.

14. *Braciszki w Krośnie*. *Powiatka narodowa*. *Przemyslanin* 1881 nr 12-13.

15. *Dziecię z Dymowa*. *Powiatka narodowa*. *Przemyslanin* 1881 nr 1-11.

16. *Hanka, dziewczka z przedmieścia*. *Powiatka narodowa*. *Pszczółka* 1881 nr 1-6, 9-11, 13, 14, 16.

17. *Starosądeczanin*. *Gwiazdka Cieszyńska* 1881 nr 40-51.

18. *Róża albańska*. *Powieść z czasów Zygmunta Augusta*. *Gwiazdka Cieszyńska* 1882 nr 26-52. *Wyd. osob. pt. Dwie powieści: Róża albańska. Powieść z czasów Zygmunta Augusta*. *Wszystko za darmo. Powieść obyczajowa*. *Cieszyn* [1883]. *Zob. też poz. 19.*

19. *Wszystko za darmo*. *Powieść*. *Gwiazdka Cieszyńska* 1882 nr 1-24. *Wyd. osob. pt. Dwie powieści: Róża albańska. Powieść z czasów Zygmunta Augusta*. *Wszystko za darmo. Powieść obyczajowa*. *Cieszyn* [1883]. *Zob. poz. 18.*

20. *Galganiarze*. *Powieść humorystyczna*. *Gwiazdka Cieszyńska* 1883 nr 27-52. *Wyd. osob. pt. Dwie nowe powiatki zabawne: Szewc w piekle. Nowela*. — *Galganiarze*. *Powieść humorystyczna*. *Cieszyn* 1885. *Zob. też poz. 21.*

21. *Szewc w piekle*. *Nowela*. *Gwiazdka Cieszyńska* 1883 nr 1-23. *Wyd. osob. pt. Dwie nowe powiatki zabawne: Szewc*

w piekle. Nowela. — Galganiarze. Powieść humorystyczna. Cieszyn 1885. Zob. poz. 20.

22. Gromadzki wujaszek. Obrazek z życia naszego ludu. *Niedziela* 1884 nr 6-11.

23. Ostatni Mortęga. Powieść historyczna. *Gwiazdka Cieszyńska* 1884 nr 22-51. Wyd. osob. Cieszyn 1885.

24. Biglenica. Powieść tracka. *Gwiazdka Cieszyńska* 1885 nr 27-52. Wyd. osob. Cieszyn 1886.

25. Moskiewski policzek. *Gwiazdka Cieszyńska* 1885 nr 2-6.

26. Niebezpieczny żart. *Gwiazdka Cieszyńska* 1885 nr 14-20.

27. Przygody sekwestratora. Opowiadanie. *Pszczółka Ilustr.* 1885 nr 6, 1886 nr 10, 25-29.

28. Łuckie kadzidło. Powieść z czasów króla Jagielly. *Gwiazdka Cieszyńska* 1886 nr 1-15.

29. Wdzięczność chłopska. Powiastka z dziejów polskich. *Niedziela* 1886 nr 10 i nast.

30. Wielcy i mali. *Gwiazdka Cieszyńska* 1887 nr 22-31.

31. Pieśń poranna. *Gwiazdka Cieszyńska* 1888 nr 8-33.

32. Płaszcz dziadowski. *Gwiazdka Cieszyńska* 1889 nr 26-37.

33. Los jeńca polskiego. *Gwiazdka Cieszyńska* 1890 nr 27-49.

34. Duch czasu! *Gwiazdka Cieszyńska* 1894 nr 18-21.

35. Kulturnik. Powiastka na prawdziwym zdarzeniu oparta. *Gwiazdka Cieszyńska* 1894 nr 23-28.

36. Sąd królewski. Opowiadanie na prawdziwym zdarzeniu z tamtego wieku. *Gwiazdka Cieszyńska* 1895 nr 31-33, 35-40.

37. Sławna uczta. Z opowiadania ludu napisał... *Gwiazdka Cieszyńska* 1896 nr 20, 22-23, 25-32.

Powieści, opowiadania i artykuły umieszczał w czasopismach: *Gaz. Górnoląska, Gospodarz Wiejski, Gwiazdka Cieszyńska* (1876-1890, 1892-1896; tu m.in.: Wieczorki humorystyczno-naukowe. 1877 nr 1-51), *Kur. Pol.* (1892; tu art.: W piekającej sprawie reformy szkolnictwa ludowego), *Niedziela* (1884, 1886), *Postęp Rolniczy, Przemysłanin* (1881), *Przyj. Domowy* (Lw. 1876-1878, 1880; tu: Chleb promnicki. Powiastka z czasów bajecznych historii polskiej. 1878 nr 21-22; Wyprawa na zamek w Zawodzie. Epizod z dziejów 1846 r. 1878 nr 23), *Pszczółka* (1878, 1881, 1883), *Pszczółka Ilustr.* (1885, 1886, 1890; tu m.in.: Mądry Polak po szkodzie. 1890 nr 1), *Wiad. Kościelne, Wieniec* (1878-1879; tu m.in.: Pożyczka dla włościan. 1878 nr 25, 1879 nr 20, 22-23), *Wieniec Pol.* (1885), *Włościanin, Zagroda*.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6525 IV.

2. Rękopisy różnych prac. Rkps Ossol. sygn. 3807/III.

OPRACOWANIA

PRAWDZIC: Jankowi z Głodomanku przyjacielska odpowiedź. *Pszczółka* 1878 nr 23. — PLICHTA z JASTRZĘBI: Obrona Janka z Głodomanka. *Pszczółka* 1878 nr 24. — T. Z. [T. ZIEMBA]. *Tyg. Ilustr.* 1883 nr 39. — Janko z Głodomanka. *Gwiazdka Cieszyńska* 1886 nr 7. — *Gwiazdka Cieszyńska* 1897 nr 8 [nekrolog].

J. BOJKO: Kilka słów o J. Pergesie. *Przyj. Ludu* 1912 nr 9. — W. OGRODZIŃSKI: Dzieje włościanstwa śląskiego. Do druku przygotowali: L. Brożek, Z. Hierowski. Kat. 1965.

PERZYŃSKI WŁODZIMIERZ (1877–1930)

Krypt.: PERZ.; W. P.; W. PERZ; WŁ. P.

Dramato- i powieściopisarz, poeta, publicysta, tłumacz.

Ur. 6 lipca 1877 w Opocznie koło Radomia, syn Henryka, sekretarza miejscowego magistratu, i Leokadii z Bogatków. Do gimnazjum uczęszczał w Warszawie i Petersburgu do 1895. W 1896 powrócił do Warszawy i w 1897 rozpoczął pracę dziennikarską w *Dzienniku dla Wszystkich*. Następnie uczęszczał na wydział filozoficzny Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Lata 1899-1901 spędził we Włoszech, Egipcie i Francji. Studiował język i literaturę włoską oraz pogłębiał znajomość literatury francuskiej. Po powrocie do Krakowa zajął się pracą literacką i dziennikarską (członek redakcji *Głosu Narodu*) kontynuując ją po przeniesieniu się w 1905 do Warszawy. W 1906 ożenił się z Janiną Kietlińską i wkrótce wyjechał za granicę.

Lata 1907-1908 spędził w Paryżu, skąd nadsyłał korespondencje do czasopism w Polsce, między innymi do *Świata*. W 1908-1912 ze względu na stan zdrowia przebywał w Szwajcarii i Włoszech. Po powrocie do kraju zajmował się przez szereg lat (do 1925) głównie publicystyką. Między innymi był felietonistą *Tygodnika Ilustrowanego*, należał do redakcji *Rzeczpospolitej*. Brał czynny udział w organizowaniu życia teatralnego i literackiego stolicy. Od 1919 współpracował z Teatrem Polskim jako doradca literacki; w sezonie 1922/1923 pełnił funkcje kierownika literackiego Teatrów Stołecznych. W tym czasie tłumaczył dla teatrów warszawskich wiele sztuk francuskich i włoskich. Sprawował funkcje wiceprezesa Związku Autorów Dramatycznych, był kierownikiem literackim Teatru Comoedia, członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie. W 1930 był członkiem delegacji polskiej na Międzynarodowy Kongres Autorów Dramatycznych w Budapeszcie. Zmarł w Warszawie 21 października 1930.

TWÓRCZOŚĆ

1. Poezje. W-wa 1902 [1901]. Wyd. nast. zmien. W-wa 1923.

Zawartość: m.in.: Wyznanie; Życie; Plein-air. (*Kraj* 1895 nr 47); Majaki; Bez tytułu; Zmierch.

2. Lekkomysłna siostra. Komedja w 4 aktach. Wyst. Lw. 12 listopada 1904; Kr. 31 grudnia 1904; W-wa 16 stycznia 1905; Łódź 25 lutego 1905. Wyd. Lw. 1907. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Przekłady: czes.: A. Černý. Wyst. i wyd. Praga 1906; J. Pelikán. Praga 1957 — fiński: A. Kalima. Wyst. Helsinki ok. 1927 — litewski: L. Gira. *Viltis* 1912. Wyst. Wil. 1913 — niem.: ok. 1907 — ros.: A. Wozniesiński. Moskwa 1910; W. J. Tomaszewska. Petersburg. 1910 — rum.: wyst. Bukareszt 1926 — serbochorw.: J. Benešić. Wyst. Zagrzeb 1907; M. S. Janković. Wyst. Belgrad 1908 — słowacki: J. Vdovjak. Bratysława 1962.

Rkps — przekład serbochorw. J. Benešića — Archiwum Teatru Nar. w Zagrzebiu sygn. 1439; przekład M. S. Jankovića — Archiwum Teatru Nar. w Belgradzie sygn. 415.

3. Majowe słońce. Komedja w 1 akcie. Wyst. Kr. 14 stycznia 1906; W-wa 15 czerwca 1906. Wyd. Lw. 1907.

Przekłady: litewski: Pavasario saulutė. Wyd. Wil. 1912. Wyst. Wil. 1913 — serbochorw.: J. Benešić. Wyst. Zagrzeb 1909.

Rkps przekładu — Archiwum Teatru Nar. w Zagrzebiu sygn. 15333.

4. Aszantka. Komedja w 3 aktach. Wyst. Lw. 11 czerwca 1906; Kr. 12 stycznia 1907; W-wa 17 kwietnia 1907; Wil. 12 maja 1907. Wyd. Lw. 1907. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Rkps — Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3603.

Przekłady: czes.: E. Sojka. Praga 1957 — ros.: A. Manasiewicz. Docz ulicy. Moskwa 1910. Ekranizacja 1913 pt. Wykolejeni. Wyświetlano również pt. Historia, jakich wiele; Aszantka.

5. To, co nie przemija. Nowele. W-wa 1906.

Zawartość: To, co nie przemija. (*Nowe Słowo* 1903 nr 13. Zob. też poz. 16 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Pierwsza miłość. (Zob. też poz. 20); Wilanów. (*Kur. Warsz.* 1904 nr 210. Zob. też poz. 16); Kwiaty. (Zob.

też poz. 16 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Królewna i paź. (*Kur. Warsz.* 1904 nr 245. Zob. też poz. 20); Czysta ogniska domowego. (*Kur. Warsz.* 1904 nr 259. Zob. też poz. 16); Nad ranem. (*Nowe Słowo* 1903 nr 15. Zob. też poz. 20 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Pani Czajkowska. (*Głos* 1900 s. 466. Zob. też poz. 16); Uliczne dzieci. (*Kur. Warsz.* 1904 nr 195. Zob. też poz. 16 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Obywatelski czyn. (Zob. też poz. 16 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Portret. (Zob. też poz. 16); Sen wielkanocny pana radcy. (Zob. też poz. 16); Kair. (*Kur. Warsz.* 1904 nr 82, 110 pt. Z Kairu. Zob. też poz. 20); Przeczucie. (*Głos* 1900 nr 51. Zob. też poz. 16 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Nocna zabawa. (Zob. też poz. 20); Nieszczęśliwy uczonec. (*Kur. Warsz.* 1904 nr 231. Zob. też poz. 16 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Adam i Ewa. (*Słowo Pol.* 1901 nr 509. Zob. też poz. 16); Opowiadanie mego przyjaciela. (*Krytyka* 1900 z. 2 s. 115-117. Zob. też poz. 20).

Przekład

Opowiadanie mego przyjaciela: ros.: D. Morozow. *Slawianskij mir* 1910 nr 5/6.

6. Pamiętnik wisielca. Nowele. W-wa 1907. Wyd. nast. W-wa 1923.

Zawartość: Pamiętnik wisielca. (*Tyg. Ilustr.* 1907 nr 27. Zob. też poz. 20); Widmo nędzy. (Zob. też poz. 16); Talizman. (*Świat* 1906 nr 24. Zob. też poz. 20); Szczęśliwy i nieszczęśliwy. (Zob. też poz. 20); Dobre serce. (Zob. też poz. 16); Prawdziwa bajka o Kopciuszku. (*Świat* 1906 nr 43. Zob. też poz. 20); Bomba. (*Świat* 1906 nr 37. Zob. też poz. 20, 34); Lato w Warszawie. (Zob. też poz. 16); Dla kraju. (*Ludzkość* 1906 nr 117. Zob. też poz. 20); Pan redaktor. (Zob. też poz. 20); Pogrom. (Zob. też poz. 16); Kariera. (Zob. też poz. 20); Opowieść zimowa. (Zob. też poz. 16); Serb. (Zob. też poz. 20); Obrońca honoru. (Zob. też poz. 16); W arce. (*Krytyka* 1908 t. 1. Zob. też poz. 20).

Przekłady

Bomba: ros.: O. Wiszniewska. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1907 nr 2 s. 161-164; *Sowremennyj žurnal* 1910 nr 3 s. 41-48.

W arce: niem.: S. Horowitz. *Polnische Post* 1909 nr 37-39.

7. Sławny człowiek. Powieść. *Świat* 1907 nr 1-34. Wyd. osob. W-wa 1907. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1912; W-wa 1923; W-wa [1928] *Bibl. Nowości* 54-55.

Przekład czes.: B. Prusik. Praga 1912.

8. Idealiści. Trzy jednoaktowe fragmenty sceniczne: Dług wdzięczności. — Sezon. —

Recenzjka. Wyst. całości: Lw. 7 grudnia 1908; Poz. 14 grudnia 1909. Wyd. Lw. 1909.

Dług wdzięczności wyst. Kr. 13 lutego 1909. Sezon wyst. Kr. 4 grudnia 1908.

Rkps — Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 845.

9. Szczęście Frania. Komedia w 3 aktach. Wyst. Lw. 12 listopada 1909; Kr. 4 grudnia 1909; Łódź 7 stycznia 1910; Wil. 10 lutego 1910; W-wa 25 lutego 1910; Poz. 5 marca 1910. Wyd. zob. Młodzieniec o krótkim nazwisku. W-wa 1914 (poz. 19). Wyd. osob. W-wa 1955 (oprac. M. Bizan. Notę sceniczną oprac. S. Dąbrowski). Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Rkps — Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1571; Ossol. sygn. 11497/I.

Przekłady: czes.: K. Rektorisová. Praga 1957 — słowacki: J. Sedlak. Bratysława 1962.

10. Nowele. Lw. 1909.

Zawartość: Zbrodnia. (*Romans i Powieść* dod. *Świata* 1909 nr 22. Zob. też poz. 36); Zwycięstwo; Złodziejka. (Zob. też poz. 36 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Idealny lokator. (*Tyg. Ilustr.* 1908 nr 8); Dwa światy. (*Kur. Warsz.* 1909 nr 52. Zob. też poz. 20, 36 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Wyrodne dziecko; Dobra opinia. (*Świat* 1908 nr 11); Uczeń Sherlocka Holmesa. (Zob. też poz. 36 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Folie de la vitesse; Choroba. (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 8-9. Zob. też poz. 36 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Fizjologia. (Zob. też poz. 36 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Codzienne troski (Zob. też poz. 36); W gabinecie; Tesknoty. (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 43. Zob. też poz. 36); Fluid. (*Głos Warsz.* 1909 nr 140. Zob. też poz. 20); Wróżba. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Majowe święto. (*Romans i Powieść* dod. *Świata* 1909 nr 22-27. Zob. też poz. 36 oraz Wyd. zbior. poz. 2).

Przekłady

Zbrodnia: ros.: O. Wiszniewska. *Więstnik inostrannoj literatury* 1910 nr 7.

Idealny lokator: czes.: J. Ščerbinský. *Venkov* 1908 nr 76 — ros.: *Więstnik inostrannoj literatury* 1911 nr 11.

Dwa światy: niem.: *Polnische Post* 1909 nr 10-11.

Uczeń Sherlocka Holmesa: czes.: Hodonskij; Żert Sherlocka Holmesa. *Lidové noviny* 1910 nr 1 — esperanto: Baroko. *Pola Esperantisto* 1931 nr 10 — franc.: P. Cazin. Un élève de Sherlock Holmes. Paryż [b.r.] *Mille Nouvelles Nouvelles* nr 24; T. Rougier. *Messageur Polonais* 1925 nr 73 — ros.: O. Wiszniewska; Po Szerloku Holmsu. *Więstnik inostrannoj literatury* 1910 nr 4. Wyd. osob. Petersburg. 1912 — włoski: S. Olgiard-Lazarska. W: *Novellieri polacchi*. Mediolan 1929 s. 283-293.

Choroba: franc.: A.B. *Messageur Polonais* 1927 nr 52-53.

Fizjologia: serbochorw.: *Hrvatsko pravo* 1910 nr 4443-4444.

W gabinecie: czes.: D. Prusíková: V chambre séparée. *Narodní listy* 1910 nr 73.

11. Michalik z PPS. Powieść. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1910 nr 1-16. Wyd. osob. W-wa 1910. Wyd. nast.: W-wa 1929 *Bibl. Nowości* nr 91.

12. Konkurs. Komedia w 1 akcie. Wyst. Kr. 7 stycznia 1911. Wyd. zob. Miłość, sztuka i pieniądze. W-wa 1911 (poz. 13).

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 882.

13. Miłość, sztuka i pieniądze. W-wa 1911.

Zawartość: Na marginesie. (Zob. też poz. 46 pt. *Romans* oraz Wyd. zbior. poz. 2 pt. *Romans*); Protekcja. (*Słowo* 1910 nr 159-162. Zob. też poz. 36 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Pseudonim. (*Słowo* 1910 nr 7); Sercem za serce. (*Słowo* 1910 nr 68. Zob. też poz. 36 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Wizje przyszłości. (*Słowo* 1911 nr 171); Konkurs. Komedia w 1 akcie. (Zob. poz. 12); Zemsta. (*Romans i Powieść* dod. *Świata* 1911 nr 48-49. Zob. też poz. 36).

Na marginesie — adaptacja radiowa 1967 pt. *Romans*.

14. Wiosna. Powieść. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1911 nr 1-31. Wyd. osob. W-wa 1911. Wyd. nast. W-wa 1927 *Bibl. Domu Pol.* R. 3 t. 34-35.

15. Łut szczęścia. Powieść. *Czas* 1912 nr 403-502. Wyd. osob. W-wa 1913. Wyd. nast.: W-wa 1922; W-wa 1928.

Przekład ros.: O. Wiszniewska; Krupica szczęścia. *Więstnik inostrannoj literatury* 1913 nr 9-10.

16. Pani Czajkowska. W-wa 1912 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 773.

Zawartość: Pani Czajkowska. (Zob. poz. 5); Kwiaty. (Zob. poz. 5); Cisza ogniska domowego. (Zob. poz. 5); Uliczne dzieci. (Zob. poz. 5); Obywatelski czyn. (Zob. poz. 5); Portret. (Zob. poz. 5); Sen wielkanocny pana radcy. (Zob. poz. 5); Przeczucie. (Zob. poz. 5); Nieszczęśliwy uczoney. (Zob. poz. 5); Adam i Ewa. (Zob. poz. 5); Wilanów. (Zob. poz. 5); To, co nie przemija. (Zob. poz. 5); Widmo nędzy. (Zob. poz. 6); Pogrom. (Zob. poz. 6); Opowieść zimowa. (Zob. poz. 6); Obrońca honoru. (Zob. poz. 6); Lato w Warszawie. (Zob. poz. 6); Dobre serce. (Zob. poz. 6).

17. Dzieje Józefa. Powieść. W-wa 1913 [utwór dramatyczny]. 2 redakcja: Dzieje Józefa. Komedia w 5 aktach. Wyst. W-wa 18 lutego 1914; Łódź luty 1914. 3 redakcja: Dzieje Józefa. Komedia w 4 aktach. Wyst. W-wa 20 sierpnia 1930.

Rkps: Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1018; rękopis drugiej redakcji był w posiadaniu A. Szyfmana.

18. Do góry nogami. W-wa 1914. Wyd. nast.: W-wa 1925 *Bibl. Dzieł Wyborowych* R. 2 t. 8.

Zawartość: zbiór felietonów i drobnych opowiadań, m.in.: Droga do majątku. (Zob. też poz. 34); Zemsta sztuki. (Zob. też poz. 34 oraz Wyd. zbior. poz. 2); Wielka Warszawa.

19. Młodzieniec o krótkim nazwisku. W-wa 1914.

Zawartość: Młodzieniec o krótkim nazwisku. (*Romans i Powieść* dod. *Świata* 1913 nr 8; *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 23. Zob. też poz. 36); Kuracja. (Zob. też poz. 36); Wybraniec losu. (Zob. też poz. 36); Blizna.

(*Romans i Powieść dod. Świata* 1913 nr 4. Zob. też poz. 36); Tonio. (*Romans i Powieść dod. Świata* 1913 nr 8); Szczęście Frania. (Zob. poz. 9); Cudowne dziecko. (Zob. też poz. 36).

20. Nocna zabawa. W-wa 1914.

Zawartość: Nocna zabawa. (Zob. poz. 5); W arce. (Zob. poz. 6); Fluid. (Zob. poz. 10); Dla kraju. (Zob. poz. 6); Pierwsza miłość. (Zob. poz. 5); Bomba. (Zob. poz. 6); Pamiętnik wisielca. (Zob. poz. 6); Królowna i paź. Bajka o dyskrecji. (Zob. poz. 5); Pan redaktor. (Zob. poz. 6); Dwa światy. (Zob. poz. 10); Nad ranem. (Zob. poz. 5); Kair. (Zob. poz. 5); Serb. (Zob. poz. 6); Kariera. (Zob. poz. 6); Opowiadanie mego przyjaciela. (Zob. poz. 5); Prawdziwa bajka o Kopciuszku. (Zob. poz. 6); Talizman. (Zob. poz. 6); Szczęśliwy i nieszczęśliwy. (Zob. poz. 6).

21. Złoty interes. Powieść. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 15-46. Wyd. osob. W-wa 1915. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1929; Nowy Jork 1945.

22. Idylle wojenne i pokojowe troski. W-wa 1915.

Felietony i drobne opowiadania.

23. Na stanowisku. Powieść współczesna. *Romans i Powieść dod. Świata* 1915 nr 1-30. Wyd. osob. W-wa [1916].

24. Wróg wojny. Powieść. *Tyg. Ilustr.* 1915 nr 27-52, 1916 nr 18-26. Wyd. osob. W-wa 1916.

25. Strach na wróble. Komedia w 4 aktach. Wyst. W-wa 25 lutego 1916. Wyd. W-wa [1918].

26. Kariery wojenne. Powieść. *Cz. 1-2 Gaz. Por. 2 Grosze* 1916 nr 147-184, 251-295 z przerwami.

27. Skąd brać na to wszystko? Farsa w 1 akcie. Wyst. W-wa 9 czerwca 1917. Nie druk.

28. Kiedyż to się skończy? Revue w 3 aktach. Wyst. W-wa 5 lipca 1917. Ogl. fragm. *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 25 pt. Pasek.

Rkps — maszynopis Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatru.

29. Opowieści niezwykłe. Poz. 1917. Wyd. nast.: W-wa 1929.

Opowiadania dla dzieci.

Zawartość: Jak Dudek został od razu dorosłym człowiekiem. (Wyd. osob. W-wa 1961); Galganiarz i Patyczek; Przygody chudego Patyczka; Pan Rozpędek; O szcupaku, który umiał tańczyć.

Pan Rozpędek: oprac. H. Antoszewski wyst. telewizyjne 1967.

Przekłady

Pan Rozpędek: ang.: J. Bernhard: *Mr. Whirlwind Shoemaker. W: The Master Wizard and Other Polish Tales.* Nowy Jork 1934; przedr.: *Legends of the United Nations.* Nowy Jork 1943.

O szcupaku, który umiał tańczyć: ang.: J. Bernhard. *W: The Master Wizard and Other Polish Tales.* Nowy Jork 1934.

30. Świat po wojnie. W-wa 1917. Felietony.

31. Wielka Warszawa. W-wa 1917. Felietony.

32. Uczniaki. Powieść. *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 18-28. Wyd. osob. W-wa 1919. Wyd. nast.: W-wa 1925 *Bibl. Dzieł Wyborowych* R. 2 t. 49; W-wa 1929 (ilustr. K. Mackiewicz).

33. Polityka. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 3 września 1919; Kr. 20 września 1919; Poz. 8 października 1919; Lw. 6 listopada 1919; Łódź 15 listopada 1919. Ogl. *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 36-46 z przerwami. Wyd. osob. W-wa 1920.

Przekład czes.: Wyst. Praga 1924.

34. Bomba. 12 humoresek. Lw. 1919.

Zawartość: Bomba. (Zob. poz. 6); Bajka o dobrej opinii; Droga do majątku. (Zob. poz. 18); Lunatycka. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Zemsta sztuki. (Zob. poz. 18); Z pamiętników oszczerdnego człowieka; Dobroczyzna para; Bandyta; Dyplomacja; Świetna transakcja; Pierwszy szczebel; Dialog o ciastkach.

35. Triumfator. Powieść. W-wa 1919. Wyd. nast.: W-wa 1926 *Bibl. Dzieł Wyborowych* R. 3 t. 28.

36. Cudowne dziecko. Nowele. W-wa 1921.

Zawartość: Zbrodnia. (Zob. poz. 10); Złodziejka. (Zob. poz. 10); Dwa światy. (Zob. poz. 10); Uczeń Sherlocka Holmesa. (Zob. poz. 10); Choroba. (Zob. poz. 10); Fizjologia. (Zob. poz. 10); Codzienne troski. (Zob. poz. 10); Tęsknoty. (Zob. poz. 10); Majowe święto. (Zob. poz. 10); Zemsta. (Zob. poz. 13); Protekcja. (Zob. poz. 13); Sercem za serce. (Zob. poz. 13); Młodzieniec o krótkim nazwisku. (Zob. poz. 19); Kuracja. (Zob. poz. 19); Wybraniec losu. (Zob. poz. 19); Cudowne dziecko. (Zob. poz. 19); Blizna. (Zob. poz. 19).

37. Kłopoty ministrów. W-wa 1921.

Zbiór felietonów oraz: Przysięga w Działdowie. Dwa obrazy. (*Rzeczpospolita* 1920 nr 72).

38. Z legend współczesnej Polski. W-wa 1922.

Zbiór felietonów ogł. w *Rzeczpospolitej* w 1920-1922.

39. „Nie było nas, był las”. Powieść. *Warszawianka* 1925 nr 338-354, 1926 nr 1-75. Wyd. osob. W-wa 1926. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1927; wyd. 3 W-wa 1931.

40. Panna ze snu. Powieść. *Warszawianka* 1925 nr 60-69. Wyd. osob. Poz. 1927.

41. Raz w życiu. Powieść. *Warszawianka* 1925 nr 91-179. Wyd. osob. W-wa 1925. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1926; wyd. 3 1931.

Przekłady: czes.: E. Čech. Praga 1928-1929 — serbochorw.: J. Benešić: *Samo jedan put u životu.* Zagrzeb 1927.

42. Uśmiech losu. Komedia w 4 aktach. Wyst. W-wa 12 grudnia 1926; Grodno 6 stycznia 1927; Kr. 22 stycznia 1927; Łódź 5 lutego 1927; Poz. 25 lutego 1927; Wil. 2 marca 1927; Lw. 5 maja 1927. Wyd. W-wa 1927.

Ekranizacja 1927.

Przekłady: franc.: *Messageur Polonais* 1927 nr 47 (fragm.) — niem.: A. Guttry.

43. Lekarz miłości. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 23 grudnia 1927; Wil. 13 stycznia 1928; Poz. 25 stycznia 1928; Lw. 26 marca 1928. Wyd. W-wa [1928].

44. Dwoje ludzi. Powieść. *Kur. Warsz.* 1927 nr 122-255. Wyd. osob. W-wa [1928]. Przekłady: czes.: V. Kredba. Praga 1932 — franc.: K. Karwowski; Unis par le sort. *Messageur Polonais* 1929 nr 167-298, 1930 nr 1-94 z przerwami.

45. Szczęśliwa ręka. Powieść dialogowana. *Warszawianka* 1927 nr 14-49.

46. Znamię. Nowele. W-wa 1927.

Zawartość: Znamię. (*Warszawianka* 1926 nr 106-116); Niewinne kłamstwo. (*Kur. Warsz.* 1926 nr 31); Przyjacielska przysługa. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Burza. (*Warszawianka* 1926 nr 93); Bo nas zabije. (*Warszawianka* 1926 nr 80); Pan Wicio. (*Kur. Warsz.* 1926 nr 66. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Romans. (Zob. poz. 13 pt. Na marginesie); Radość życia; Ogłoszenie małżeńskie. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Nic. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2).

Przekłady

Przyjacielska przysługa: franc.: A. Chojecki. *Messageur Polonais* 1927 nr 284-290.

Pan Wicio: franc.: Brzozowska. *Messageur Polonais* 1928 nr 95-99.

47. Dziękuję za służbę. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 18 września 1928; Lw. 26 października 1928; Wil. 18 lutego 1929; Poz. 22 lutego 1929. Wyd. W-wa 1929 [1928].

Przekłady: ang.: F. Sobieniowski; Giving notice. 1929 — serbochorw.: J. Benešić. Wyst. w Zagrzebiu ok. 1930.

48. Mechanizm życia. Powieść. *Świat* 1928 nr 39-52, 1929 nr 1-10. Wyd. osob. W-wa 1929 *Bibl. Nowości* nr 11.

49. Rozum i głupstwo. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 17 maja 1929.

Rkps — maszynopis Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. 529, 1546.

50. Klejnoty. Powieść. *Kur. Warsz.* 1930. Wyd. osob. W-wa 1930. Wyd. nast.: W-wa 1948; W-wa 1957.

51. Pralnia sumienia. W-wa 1930.

Zawartość: Pralnia sumienia. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Rentgenowskie zdjęcie; Szatan; Mróz i wychowanie; Taksówka; Sport; Promień słońca. (Zob. jw.); Matura. (Zob. jw.); Rewolwer; Kolega ministra. (Zob. jw.); Ginące światy; Letnie mieszkanie; Malżeństwo; Sztuka oryginalna; Premiera udana. (Zob.

jw.); Kłapa. (Zob. jw.); Przygoda w lipcu; Odznaczenie; Bohater samowystarczalności; Okna; Szkoła charakteru; Dzień białego pudła Dara. (Zob. jw.); Edukacja artystyczna. (Zob. jw.); Serce babuni. (Zob. jw.); Święta w Zakopanem; Dzień autora. (Zob. jw.); Upominek. (Zob. jw.); Wielbiciel talentu. (Zob. jw.); Okólnik ministra. (Zob. jw.); Koligacje. (Zob. jw.); Spółka literacka. (Zob. jw.); Współczesny Plutarch; Miss Universum. (Zob. jw.); Cichy dramat. (Zob. jw.); Podśluch telefoniczny; Grzeczność królów; Troski duchów; Skrzyżce w lombardzie. (Zob. jw.); Informacja prasowa; Tatuś. (Zob. jw.); Radość i wesele.

52. Genialna głowa. I akt. *Wiad. Lit.* 1931 nr 6.

53. Niewidzialna szata. Bajka dla dorosłych w siedmiu obrazach wg Andersena. Na komedię muzyczną przerobił M. Hemar. Nie druk.

Rkps — maszynopis Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. 1051-1055.

Rkps drobnych utworów: Bibl. Nar. sygn. 5443; Bibl. Miejska w Bydgu. sygn. 271; Ossol. 7204/II, 12295.

Przekłady niezidentyfikowanych utworów: czes.: R. Kurář; Kamaradi. *Den* 1910 nr 46; V. Kredba; Stesk. *Hlas národa* 1911 nr 1; Prvi Květen. Praga 1914 — franc.: P. Rougier; Pour être bandit. *Candide* 1926 nr z 11 marca — serbochorw.: Velegradске duše. Zagrzeb 1920; Knjige s piščevim potpisom. Zagrzeb 1933; Put do bogatstva. Zagrzeb 1935.

Utwory literackie i publicystyczne zamieszczał w czasopismach: *ABC* (1926), *Bluszcz* (1897-1899), *Chimera* (1901), *Comœdia* (1926), *Czas* (1900, 1901, 1912, 1915-1918), *Dzien. Chicagoski* (1908, 1910), *Dzien. dla Wszystkich* (1897-1898; tu debiut poetycki; Pamięci Adama Asnyka. 1897 nr 175), *Dzien. Kujawski* (1916-1917), *Dzien. Nar.* (Piotrków 1915-1916), *Echo Lit.* dod. *Dzien. Pol.* (1898), *Echo Tyg.* (1929), *Figlarz* (1917), *Gaz. Codz.* (1908), *Gaz. Kaliska* (1923), *Gaz. Pol.* (Dąbrowa Górnicza 1916-1917), *Gaz. Policji Państw.* (1921), *Gaz. Por.* (1911), *Gaz. Por. 2 Grosze* (1914-1916), *Gaz. Powsz.* (1910), *Głos* (W-wa 1897-1901), *Głos* (Lw. 1918), *Głos Narodu* (1901-1906, 1908, 1915-1918; tu m.in.: Kroniki tygodniowe. 1915-1918), *Głos Rzeszowski* (1916-1917), *Głos Warsz.* (1909), *Gonicz Kr.* (1918), *Ilustr. Kur. Codz.* (1915-1917), *Ilustr. Tyg. Pol.* (1927; tu: Z mojej kariery. Nr 31), *Ilustracja Pol.* (1901, 1921-1922), *Iskra* (1925), *Kr. Przegl. Teatr.* (1920), *Kraj* (1895-1898), *Krytyka* (1900-1903, 1908), *Kur. Lw.* (1900, 1914), *Kur. Warsz.* (1898, 1904, 1909, 1913, 1914, 1926-1929), *Ludzkość* (1906), *Naprzód* (1907), *Nasz Kraj* (1906-1908), *Nowa Gaz.* (1906), *Nowe Słowo*

(1902-1905), *Podgórzanin* (1900), *Prawda* (1901), *Przegl. Tyg.* (1899), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1909-1911, 1913, 1915), *Rzeczpospolita* (1920-1924; tu m.in. felieton: *Z dnia na dzień*), *7 Dni* (1929), *Słowo* (1910-1911), *Słowo Pol.* (1901, 1909-1910), *So-wizdrzał* (1913), *Strumień* (1900), *Szczutek* (1918-1919, 1925), *Szopka* (1923-1924), *Świat* (1906-1915, 1927-1930; tu m.in.: Triumf kinematografu. 1908 nr 14), *Teatr* (1918-1919, 1928-1930; tu m.in.: Z pamiętnika autora dramatycznego. 1928/1929, nr 5-6, 1929 nr 1, 1930 nr 5), *Trubadur Pol.* (1923), *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* (1900-1901), *Tyg. Ilustr.* (1900-1902, 1907-1909, 1912-1919, 1926; tu felieton: *Z tygodnia*, oraz m.in.: Ekscentryczny zakład. 1913 nr 7 (przekład franc.: *Z. Charpentier: Un pari excentrique. Le Messenger Polonais* 1926 nr 285); *Zrzeszenie. Dialog*. 1916 nr 26; *Zwykli ludzie*. 1918 nr 50), *Tyg. Pol.* (1898), *Tyg. Rzeszowski* (1908), *Tyg. Słowa Pol.* (1903), *Urwisz* (1898), *Warszawianka* (1924-1927), *Wędrowiec* (1899, 1902), *Wiedeński Kur. Pol.* (1917-1918), *Wiś Ilustr.* (1913), *Wspólna Sprawa* (1913), *Zgoda* (1903), *Złoty Róg* (1913), *Życie* (1898-1900) oraz pośmiertnie *Wiad. Lit.* (1931).

Ponadto w jednodniówkach i wydawnictwach zbiorowych: *Almanach książek ciekawych 1924*. W-wa 1924 *Bibl. Dzieł Wyborowych, Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909, wyd. 2 Poz. [1923], *Drużyna*. W-wa 1912, *Epitaphium I. Maciejowskiego Sewera* Kr. 1902, *In memoriam*. Kr. 1900, *Jednodniówka akademicka na rzecz „Bratniej Pomocy” studentów Uniw. Warsz.* W-wa 1918, *Kraków. Poezje, nowele, fragmenta dramatów*. Kr. 1900, *Najmłodsza pieśń pol.* Lw. 1908, *Powrót taty*. W-wa 1917, *Rzecz nar.* W-wa 1920, *Zza kulis Warszawy*. Kr. 1901.

Przekłady utworów W. Perzyńskiego zamieszczały antologie: *Golden Treasury of Polish Lyrics*. Winnipeg 1936, *The Master Wizard and Other Polish Tales*. Nowy Jork 1934, *Moderne polnische Lyrik*. Oprac. L. Scherlag. Zurych 1923, *Narratori polacchi*. Oprac. O. Costantini. Rzym 1945, *Novellieri polacchi*. Mediolan 1929, *La nouvelle classique polonaise*. W-wa 1959, *Polish Short Stories*. 1944, *Polish Short Stories*. Wybór i wstęp Z. Żabicki. W-wa 1960.

Przekłady

1. W. Weresajew: *Na bezdrożu. Ze wspomnień lekarza*. Lw. 1903.

2. O. Wilde: *Upadek kłamstwa. Ateneum* 1903 nr 8 i nn.

3. L. Chiarelli: *Twarz i maska. Komedia*. Wyst. W-wa 1919.

Rkps był w posiadaniu A. Szyfmana.

4. R. de Flers, F. de Croisset: *Powrót*. Komedia. Wyst. W-wa 1920.

5. H. Malin: *Medor*. Wyst. W-wa 1921.

6. R. Coolus, M. Hennequin: *Raj zamknięty*. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1922.

7. A. Savoir: *Banco*. Komedia w 3 aktach. Wyd. W-wa 1922.

Rkps Ossol. sygn. 11056/I.

8. L. Verneuil: *Moja panna mama*. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1922.

9. P. Armont, M. Gerbidon: *Szkola kokot*. Wyst. W-wa 1923.

Rkps Ossol. sygn. 10970/I.

10. S. Guitry: *Pokojówka szuka miejsca*. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1923.

11. Y. Mirande, Madis: *Simone jest już taka*. Wyst. W-wa 1923.

12. Y. Mirande, G. Quinson: *Dzień cudów*. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1923.

13. Moncey: *Pan naczelnik... to ja!* *Krotochwila* w 3 aktach. Wyst. W-wa styczeń 1924.

14. L. Verneuil: *Ananas*. *Krotochwila* w 3 aktach. Wyst. W-wa luty 1924.

15. A. Mouézy-Eon: *Musisz się pan ożenić*. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa czerwiec 1924.

Rkps Ossol. sygn. 10836/I.

16. P. Armont, M. Gerbidon: *Edukacja Ginetty*. Wyst. Poz. 1925.

17. A. Birabeau: *Znaleziono nagą kobietę*. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1925.

18. V. Sardou: *Rozwiedzmy się*. Wyst. Poz. 1925.

19. S. Guitry: *Mój ojciec miał słusność*. Komedia. Wyst. W-wa 1926.

20. Klabund [A. Henschke]: *Kredowe koło*. Przekład powst. ok. 1926. Nie wyst.

21. E. Bourdet: *Słaba płeć*. Komedia. Wyst. W-wa 1930.

22. M. Achard: *Jaś z księżycą*. Wyst. W-wa 1931.

Wydania zbiorowe i wybory twórczości

1. *Lekkomysłna siostra*. — *Aszantka*. — *Szczęście Frania*. Komédie. W-wa 1922.

Zawartość: Lekkomysłna siostra. (Zob. Twórczość poz. 2); Aszantka. (Zob. Twórczość poz. 4); Szczęście Frania. (Zob. Twórczość poz. 9).

2. Nowele. Wyboru dokonała K. Pawłowska. W-wa 1956.

Zawartość: Kwiaty. (Zob. Twórczość poz. 5); Uliczne dzieci. (Zob. Twórczość poz. 5); Obywatelski czyn. (Zob. Twórczość poz. 5); Przczucie. (Zob. Twórczość poz. 5); Nieszczęśliwy uczony. (Zob. Twórczość poz. 5); To, co nie przemija. (Zob. Twórczość poz. 5); Nad ranem. (Zob. Twórczość poz. 5); Choroba. (Zob. Twórczość poz. 10); Fizjologia. (Zob. Twórczość poz. 10); Wróżba. (Zob. Twórczość poz. 10); Złodziejka. (Zob. Twórczość poz. 10); Uczeń Sherlocka Holmesa. (Zob. Twórczość poz. 10); Dwa światy. (Zob. Twórczość poz. 10); Majowe święto. (Zob. Twórczość poz. 10); Romans. (Zob. Twórczość poz. 13 pt. Na marginesie); Protekcja. (Zob. Twórczość poz. 13); Sercem za serce. (Zob. Twórczość poz. 13); Lunatycka. (Zob. Twórczość poz. 34); Zemsta sztuki. (Zob. Twórczość poz. 18); Ogłoszenie małżeńskie. (Zob. Twórczość poz. 46); Nic. (Zob. Twórczość poz. 46); Pan Wicio. (Zob. Twórczość poz. 46); Przyjacielska prysługa. (Zob. Twórczość poz. 46); Pralnia sumienia. (Zob. Twórczość poz. 51); Promień słońca. (Zob. Twórczość poz. 51); Matura. (Zob. Twórczość poz. 51); Kolega ministra. (Zob. Twórczość poz. 51); Premiera udana. (Zob. Twórczość poz. 51); Klapa. (Zob. Twórczość poz. 51); Dzień białego pudła Dara. (Zob. Twórczość poz. 51); Edukacja artystyczna. (Zob. Twórczość poz. 51); Serce babuni. (Zob. Twórczość poz. 51); Dzień autora. (Zob. Twórczość poz. 51); Upominek. (Zob. Twórczość poz. 51); Wielbiciel talentu. (Zob. Twórczość poz. 51); Okólnik ministra. (Zob. Twórczość poz. 51); Koligacje. (Zob. Twórczość poz. 51); Spółka literacka. (Zob. Twórczość poz. 51); Miss Universum. (Zob. Twórczość poz. 51); Cichy dramat. (Zob. Twórczość poz. 51); Skrzypce w lombardzie. (Zob. Twórczość poz. 51); Tatus. (Zob. Twórczość poz. 51).

Listy i materiały

1. Do B. Wysloucha 4 listy z 1890-1901. Rkps Ossol. sygn. 7181/II.

2. Do S. Witkiewicza z 1898 w imieniu red. *Życia*. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

3. Do W. Orkana 4 listy z 1900-1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8624 III.

4. Do A. Grzymały-Siedleckiego 3 listy z 1904 i b.d. Rkps Bibl. Miejska w Bydgu. sygn. 518, 643.

5. Do W. Feldmana z 1905 [?]. Rkps Ossol. sygn. 12283/I.

6. Do A. Černego 9 listów z 1905-1907. Rkps w posiadaniu rodziny adresata w Pradze.

7. Do E. Schmidta, sekretarza Teatru Nar. w Zagrzebiu, z 1907. Rkps Arch. Teatru Nar. w Zagrzebiu sygn. 20509.

8. Do T. Pawlikowskiego z 1908. Rkps Bibl. Raczyńskich w Poz. sygn. 801.

9. Do W. Anczyca i drukarni W. L. Anczyca w Kr. 2 listy z ok. 1919 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262.

10. Do E. Makuszyńskiej z 1920. Rkps Bibl. Miejska w Bydgu. sygn. 741.

11. Do A. Guttrego z 1927. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2736.

12. Do W. Borowego z 1930. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7447.

13. Do nieznanego adresata b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

14. Autograf ofiarowany Z. Rabskiej. Rkps Bibl. Nar. 2732.

OPRACOWANIA

J. STEN [L. BRUNER]: Pisarze polscy. Lw. 1903 s. 35-39. — H. GALLE: W. Perzyński jako beletrysta. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 5 s. 95. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Literaci i artyści w beletrystyce. *Dzien. Poz.* 1908 nr 45. — A. POTOCKI: W. Perzyński. *Głos Warsz.* 1908 nr 126-128. — QUIS [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]: Beletrystyka Perzyńskiego. *Czas* 1911 nr 399. — W. GRUBIŃSKI: O W. Perzyńskim słów kilkoro. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 9. — F.: Z czego żyją literaci podczas wojny. *Świat* 1918 nr 15. — M. SZYJKOWSKI: Dzieje komedii polskiej w zarysie. W-wa 1921 s. 111-114. — H. ADLER: U W. Perzyńskiego. *Comoedia* 1926 nr 34. — O. FORST-BATAGLIA: W. Perzyński als Chronist der „Vie Varsovienne”. *Pologne Littéraire* 1927 nr 5. — Z. DĘBICKI: Portrety. Seria II. W-wa 1928. — M. I.: Kwadrans z Perzyńskim. *Echo Tyg.* 1928 nr 17. — L. PIWIŃSKI: Powieść polska. *Przeł. Współcz.* 1928 nr 71. — J. KOTARBIŃSKI: W służbie sztuki i poezji. W-wa 1929. — E. CZEKAŁSKI. *Świat* 1930 nr 44. — A. DZĘCIOŁOWSKI: Perzyński poeta. *Kur. Warsz.* 1930 nr 306. — W. GRUBIŃSKI: Moje wspomnienie o Perzyńskim. *Kur. Warsz.* 1930 nr 300. — H. HESCHELES: Marzyciel i rzeczywistość. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1930 nr 60. — J. LORENTOWICZ: Perzyński i jego teatr. *Teatr* 1930/1931 z. 2.

(Nekrologi i wspomnienia pośmiertne.)
(b): Zgon W. Perzyńskiego. *Gaz. Por.* 1930 nr 9377; Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1930 nr 287; W. FIŁOCHOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 310; J. FRÜHLING. *Scena Pol.* 1930 nr 21; Z. GRABOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 297; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Poz.* 1930 nr 490; J. K. [J. KISIELEWSKI]. *Tęcza* 1930 z. 44; J. KOLLER: Teatr W. Perzyńskiego. *Dzien. Poz.* 1930 nr 254; Ki [K. KREJČI]. *Slovanský pŕehled* (Praga) 1930 s. 719; S. KRZYWOSZEWSKI. *Express Por.* 1930 nr z 22 października; S. KRZYWOSZEWSKI. *Świat* 1930 nr 43; J. LORENTOWICZ.

Dzień Pol. 1930 nr 291; J. LORENTOWICZ. *Pam. Warsz.* 1930 z. 9 s. 5-11; E. MALISZEWSKI. *Robotnik* 1930 nr 356; W. NOSKOWSKI. *Teęza* 1930 nr 45; S. PIASECKI. *ABC* 1930 nr 298; J. i W. PIOTROWICZOWIE. *Słowo* 1930 nr 8; Bol. P. [B. POCHMARSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 287; S.P.O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1930 nr 44; L. POMIROWSKI. *Pol. Zbrojna* 1930 nr 290; A. PRĘDSKI: Śmierć skrzywdzonego pisarza. *Echo Tyg.* 1930 nr 21; L. PRZYGODA: Zgon śp. W. Perzyńskiego. *Echa Leśne* 1930 nr 11; H. ROMER. *Kur. Wil.* 1930 nr 250; E. M. SCHUMMER: Mój ostatni kwadrans z W. Perzyńskim. *Echo Tyg.* 1930 nr 21; J. E. SKIWSKI: Pisarz, który nigdy nie kłamał. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 44; W. E. *Przegl. Lit.* 1930 nr 10; Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Myśl Nar.* 1930 nr 43; W. Perzyński i jego ostatnia powieść. *Czas* 1930 nr 275; Pogrzeb śp. W. Perzyńskiego. *Dzien. Wil.* 1930 nr 247; O Perzyńskim. *Echo Tyg.* 1930 nr 21 [głosy prasy]; *Gaz. Kielecka* 1930 nr 84; Śp. W. Perzyński i teatr krakowski. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 297; *Kur. Por.* 1930 nr 321; *Slawische Rundschau* 1930 s. 798; *Słowo* 1930 nr 244; Prasa o śp. W. Perzyńskim. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 44; M. PISZCZKOWSKI: Krytyka obyczajowości współczesnej. *Myśl Nar.* 1931 nr 55; przedr.: *Kur. Lw.* 1931 nr 322, 325; J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI: Za gwiazdą obłąkaną w biegu. *Dzień Pol.* 1931 nr 59.

Wiad. Lit. 1931 nr 6 [nr poświęcony W. Perzyńskiemu, zawiera m.in.: Z. Dębicki: Perzyński — publicysta; K. W. Zawodziński: Perzyński — powieściopisarz na tle swej epoki; przedr. w książce: Opowieści o powieści. Kr. 1963]. — S. PIASECKI: Prosto z mostu. W-wa 1934 s. 16-28. — S. KALISZEWSKI: O Perzyńskim powieściopisarzu. *Czas* 1936 nr 210. — S. KALISZEWSKI: Debiut literacki W. Perzyńskiego. *Czas* 1936 nr 294. — S. KALISZEWSKI: Dwa okresy powieściopisarskie W. Perzyńskiego. *Pion* 1936 nr 44. — S. KALISZEWSKI: Ludzie z powieści W. Perzyńskiego. *Czas* 1937 nr 17. — J. LORENTOWICZ: Teatr Polski w Warszawie. 1913-1938. W-wa 1938.

Łódź Teatr. 1946/1947 nr 5 [nr poświęcony W. Perzyńskiemu, zawiera: A. Grzymała-Siedlecki: W. Perzyński; J. Kott: Ostrożnie z moralnością; K. Makuszyński: Czarujący Perz; T. Trzciniński: Ze wspomnień o W. Perzyńskim]. — J. ANDRZEJEWSKI: Zapomniany Perzyński. *Odrodzenie* 1948 nr 9. — JOTKA: Zapomniany pisarz. *Kur. Codz.* 1948 nr 183. — W. NATANSON: Perzyński — zapomniany, ale warto go przypomnieć. *Kur. Codz.* 1948 nr 73. — J. SZANIAWSKI: Perzyński — pisarz znakomity. *Listy z Teatru* 1948 nr 22. [Rec.: rk.: Osobliwy mistyfikikator. *Nowiny Lit.* 1948 nr 30]. — *Scena i Widownia Warsz.* 1948 nr 5 [nr poświęcony W. Perzyńskiemu,

zawiera: H. Protasowicka: W. Perzyński; J. Szaniawski: W. Perzyński i „Szczęście Frania”]. — W. NATANSON: „Prywatny skryba bez pracy”. Rozmowa z żoną twórcy „Lekomyślniej siostry”. *Dzien. Zach.* 1949 nr 248. — A. WAŚKOWSKI: Z uśmiechem goryczy. *Listy z Teatru* 1949 nr 28. — *Wieczory Teatr.* 1949 nr 5 [nr poświęcony W. Perzyńskiemu, zawiera: S. Kaliszewski: Pisarz o sercu Warszawy; W. Natanson: Bunt poety; Z. Obrzud: Złośliwy kronikarz mieszczaństwa; J. Szaniawski: O moim Perzyńskim].

A. HUTNIKIEWICZ: Epik mieszczańskiej Warszawy. *Dziś i jutro* 1950 nr 43. — W. NATANSON: Bunt Perzyńskiego. *Ilustr. Kur. Pol.* 1950 nr 30. — J. T. DYBOWSKI. *Program Teatru im. Jaracza* (Olsztyn) 1951. — W. GRUBIŃSKI: *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1951 nr 68. — K. St. Be. [K. S. BEYLIN:] W. Perzyński o kinematografii. *Film* 1953 nr 38. — B. MAMOŃ: Przypominamy Perzyńskiego. *Tyg. Powsz.* 1955 nr 44. — J. SZANIAWSKI: W. Perzyński. W książce: W pobliżu teatru. Kr. 1956 i wyd. nast. — Odkrycie „Perza” (na podstawie „Kartek z kalendarza” K. Makuszyńskiego podał E. K. [E. Kochanowska]). *Ziemia i Morze* 1956 nr 24. — J. KOLLER. *Program Teatru Pol.* (Poznań) 1957. — W. NATANSON: *Program Teatru Lud.* (W-wa) 1957. — J. PLEŚNIAROWICZ. *Program Teatru Ziemi Rzeszowskiej* (Rzeszów) 1957 nr 4. — A. ROGALSKI: Zapiski z lektury. *Słowo Powsz.* 1957 nr 124. — T. S. [T. SYGA]: Konfrontacje. *Stolica* 1957 nr 16. — Jerzy Szaniawski o Perzyńskim. *Program Teatru im. Bogusławskiego* (Kalisz) 1957. — Postacie sceniczne Perzyńskiego. *Program Teatru im. Bogusławskiego* (Kalisz) 1957. — *Teatr i Film* 1957 nr 3. — J. KRUSZ. *Stolica* 1959 nr 18. — W. N. [W. NATANSON]. *Twórczość* 1961 nr 11. — T. PERZYŃSKI. *Kur. Lubel.* 1962 nr 23. — N. Z. ARUTJUNOWA-BASZINDZAGIAN: Niekatoryje czerty polskoj realisticzeskoj dramaturgii konca XIX — naczała XX w. *Slawjanskaja filologija* (Moskwa) 1963 t. 4 s. 228-270. — W. NAWROCKI: Komedio-pisarz ironista. *Program Teatru Śląskiego* (Kat.) 1963. — W. CHELMICKI: Okruchy spotkań. *Kamena* 1966 nr 12. — w. l. [W. LACHNITT]. *Program Teatru Ziemi Gdańskiej* (Gdańsk) 1966. — *Schauspielführer in drei Bänden*. T. 3. Berlin 1966. — L. EUSTACHEWICZ: W. Perzyński. W: *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V; *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 2. W-wa 1967. — W. Perzyński. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. — L. EUSTACHEWICZ: Dramaturgia Perzyńskiego. *Dialog* 1970 nr 5. — W. NATANSON: Leń i „kaligraf”. W książce: Godzina dramatu. Eseje o teatrze i literaturze. Poz. 1970. — J. PRĘNKOWSKI: Był taki dwór przed

laty. *Wiad.* (Londyn) 1971 nr 18. — M. KWIATKOWSKI: Czy przymierzać go do wielkich? *Program Teatru im. A. Fredry* (Gniezno) 1972 nr 23. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 2. W-wa 1973. — *Słownik biogr. teatru pol. 1765-1965*. W-wa 1973.

Poezje. M. GOZDAWA. [J. M. GIŻYCKI]. *Gaz. Warsz.* 1901 nr 285. — [A. GRZYMAŁA]-SIEDLECKI. *Słowo Pol.* 1901 nr 285. — J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1902 t. 1 s. 107-109. — A. CYBULSKI. *Tydzień* 1902 nr 9. — A. DROGOSZEWSKI. *Głos* 1902 nr 37. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1902 s. 197-198. — F. KVAPIL: *Z nejmladší polské lyriky. Slovanský přehled* (Praga) 1902 s. 398. — S. LACK. *Nowe Słowo* 1902 z. 3. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1902 nr 25. — *Przegl. Tyg.* 1902 nr 10. — *Wiek* 1902 nr 75. — J. ŁOŚ: Wiersze polskie w ich dziejowym rozwoju. W-wa [1920] s. 402-403. — M. S. [M. SMOLARSKI]. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 35.

Lekkomyślna siostra. J. S. [L. BRUNER]. *Krytyka* 1904 t. 2 s. 463-465. — H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1904 nr 531. — J. KASPROWICZ. *Słowo Pol.* 1904 nr 539, 541; przedr.: *Dziela wybrane*. T. 4. Kr. 1958. — A. KRECHOWIEC. *Gaz. Lw.* 1904 nr 261. — M. R. *Gaz. Świąteczna* 1904 nr 46. — *SPECTATOR. Gaz. Nar.* 1904 nr 261. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1904 nr 261. — *B. Gaz. Warsz.* 1905 nr 16. — W. BUKOWIŃSKI. *Pravda* 1905 s. 43. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1905 t. 158. — m. [M. JASTRZĘBSKI]. *Naprzód* 1905 nr 2. — G. KEMPNER. *Przegl. Powusz. Zycia Spół.* 1905 s. 143-144. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1905 t. 155 s. 358-366. — S. LACK. *Nowe Słowo* 1905 s. 37-38, 66-72. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1905 nr 17; przedr.: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 4. W-wa 1935 s. 179-184. — B. LUTOMSKI. *Gaz. Pol.* 1905 nr 17. — W. MAKOWSKI. *Niwa Pol.* 1905 nr 4. — Dr NIDUS. *Przemysłowiec* 1905 nr 8. — Wł. Okr. [W. OKRĘT]. *Gaz. Handlowa* 1905 nr 17. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1905 nr 2, 241. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1905 nr 17. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1905 nr 2. — A. SYGIETYŃSKI. *Goniec Por. i Wiecz.* 1905 nr 30, 32. — trz. [T. TRZCIŃSKI]. *Głos Narodu* 1905 nr 295. — Tt. [T. TRZCIŃSKI]. *Słowo* 1905 nr 17. — W. R. *Gaz. Handlowa* 1905 nr 12. — K. ZAŁEWSKI. *Wiek* 1905 nr 18. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1905 nr 1/2. — *Głos Narodu* 1905 nr 2. — *Kur. Pol.* 1905 nr 17, 18, 24. — *Kur. Warsz.* 1905 nr 12. — *Tyg. Ilustr.* 1905 s. 57. — A. Cz.: „Lekkomyślna siostra” na scenie czeskiej. *Kur. Warsz.* 1906 nr 289. — E. W. [E. WĘSŁAWSKA]. *Dzien.*

Wil. 1906 nr 43. — *Nowa Reforma* 1906 nr 207. — J. B. [J. BENEŠIČ]. *Hrvatska* 1907 nr z 3 maja; A. MILČINOWIĆ. *Hrvatska* 1907 nr z 6 maja; I. SOUVAN. *Agramer Zeitung* (Zagrzeb) 1907 nr z 5 maja; *Hrvatstvo* 1907 nr z 26 maja [wyust. Zagrzeb, Teatr Nar.]. — al. świd. [A. ŚWIDERSKA]. *Słowo Pol.* 1907 nr 238. — H. ZBIERZCHOWSKI. *Nasz Kraj* 1907 s. 155. — *Praca* 1907 nr 17. — S. J.: *Teatr polski. Dzien. Pol.* 1908 nr 221. — a. s. *Gaz. Nar.* 1909 nr 86. — *ACER. Kur. Poz.* 1909 nr 14. — *ZET. Dzien. Poz.* 1909 nr 14. — *Gaz. Codz.* 1909 nr 675. — H. CEPNIK: *Teatr Polski w Wiedniu. Rzecz o występach dramatu lwowskiego na scenie Burgtheater w Wiedniu w dniach od 1 do 8 maja 1910*. Lw. 1910. — *Głos Płocki* 1910 nr 21. — T. M. S. [T. M. STANISZEWSKI]: *Teatr Polski w Ogniwie. Dzien. Kijowski* 1911 nr 316. — W. P. [W. POPLAWSKI]: *Teatr Rozmaitości. Gaz. Por. 2 Grosze* 1915 nr 18. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1919 nr 19. — W. GRUBIŃSKI. *Kur. Por.* 1919 nr 11; przedr.: *W moim konfesjonale*. W-wa 1925. — JEL. CEZARY [C. JELLENTA]. *Rydwani* 1919 s. 119. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1919 nr 39. — L. CH. *Kur. Pol.* 1919 nr 166. — S. MILASZEWSKI. *Dzien. Pol.* 1919 nr 21. — S. NOYSZEWSKI: *Teatr Mały. Gaz. Por. 2 Grosze* 1919 nr 19. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1919 nr 20; nr 52. — *Gaz. Kielecka* 1919 nr 98. — *Kur. Por.* 1919 nr 60. — (b). [B. HERTZ]: *Teatr Żołnierski. Gaz. Krajowa* 1921 nr 26. — *Świat* 1922 nr 26. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1923 nr 220. — T. BOY-ŻELEŃSKI: *Premiery retrospektywne. Kur. Por.* 1924 nr 37; przedr.: *Flirt z Melpomną. Wieczór czwarty*. W-wa 1924; *Pisma*. T. 20. W-wa 1963. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Express Por.* 1924 nr 39; przedr.: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 4. W-wa 1935 s. 184-186. — K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1924 nr 37 wyd. por. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 43. — M. H. *Kur. Lw.* 1926 nr 81. — „Lekkomyślna siostra” w Bukareszcie. *Comoedia* 1926 nr 8. — B. Ż. [T. BOY-ŻELEŃSKI]: *Ekspert ducha. Kur. Por.* 1927 nr 128; przedr.: *Pisma*. T. 22. W-wa 1964. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]: *Z Reduty. Dzien. Wil.* 1927 nr 23. — W. PERZYŃSKI: *Z pamiętnika autora dramatycznego. Teatr* 1928/1929 nr 5-6; przedr.: *Łódź Teatr.* 1946/1947 nr 5; *Wieczory Teatr.* 1949 nr 5 [fragm.]; *Program Teatru Jaracza* (Łódź) 1958/1959. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1930 nr 336; przedr.: *Flirt z Melpomną. Wieczór dziesiąty*. W-wa 1932; *Pisma*. T. 23. W-wa 1965. — F. H. *Gwiazdka Cieszyńska* 1930 nr 96. — F. O. [W. FOLKIEWSKI]. *Głos Narodu* 1930 nr 308. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1931 nr 278. — J. STĘPOWSKI: *Z teatrów warszawskich. Echa Lesne* 1931 nr 1. —

- Dzien. Lud.* 1931 nr 11. — *Dzien. Poz.* 1931 nr 279. — *Gaz. Lw.* 1931 nr 11. — *Gaz. Por.* 1931 nr 9459. — *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1931 nr 2. — *Wiek Nowy* 1931 nr 8871. — K. Cz. [K. CZACHOWSKI]: *Komedia obłudy. Gaz. Pol.* 1934 nr 301. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 296. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1936 nr 195. — J. TOKARSKI. *Kultura* 1936 nr 22. — *Życie Krzemienieckie* 1938 nr 7. — Al. D. *Trybuna Pomorska* 1945 nr 142/143; A. DZIENISIUK. *Arkona* 1946 nr 3 [wyst. Bydgoszcz, Teatr Pol.]. — H. BARAŃSKA: „Lekkomyślna siostra” Perzyńskiego w teatrze im. S. Wyspiańskiego. *Trybuna Rob.* 1945 nr 212. — E. CSATÓ. *Robotnik* 1945 nr 241; M. FIDERER: *Prawie Zapolska. Dzien. Łódzki* 1945 nr 72; J. JANOWSKI: *Kurtyna w górę. Tyg. Demokratyczny* 1945 nr 15; J. KOTT. *Głos Rob.* 1945 nr 89, przedr. w książce: *Jak wam się podoba. W-wa 1955; Sezon 1945/1946 Teatru Wojska Polskiego. Świetlica* 1946 nr 1 [wyst. Łódź, Teatr im. Wojska Polskiego]. — J. FRÜHLING. *Dzien. Pol.* 1945 nr 222 [wyst. Kr., Teatr Miejski Stary]. — W. N. [W. NATANSON]. *Głos Narodu* 1945 nr 194; *Z teatrów krakowskich. Tyg. Powsz.* 1945 nr 27 [wyst. W-wa, Teatr Pol., gościnne występy w Cześćochowie i Krakowie]. — H. PLATTA. *Sztandar Ludu* 1945 nr 29; Z. K. - M. *Gaz. Lubel.* 1945 nr 60 [wyst. Lubl., Teatr Miejski]. — START. *Gaz. Rzeszowska* 1945 nr 3 [wyst. Rzeszów, Teatr Ziemi Rzeszowskiej]. — T. BREZA: *O pięciu różnych siostrach* [rec. powst. 1945]; przedr. w książce: *Notatnik literacki. W-wa 1956. — Goa* [A. GOLUBIEW]. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 6. — W. NATANSON: *Bunt poety. Wieczory Teatr.* 1949 z. 5. — W. OTWINOWSKI: „Lekkomyślna siostra” w Katowicach. *Dzien. Lit.* 1949 nr 39; H. VOGLER: *Sprawa lekkomyślniej siostry. Odrodzenie* 1949 nr 47 [wyst. Kat., Teatr im. S. Wyspiańskiego]. — (t.): *Za i przeciw „Lekkomyślniej siostrze”.* *Wieczory Teatr.* 1949 z. 9. — W. DZIEDUSZYCKI. *Słowo Pol.* 1950 nr 286 [wyst. Wr., Państw. Teatry Dramatyczne]. — A. BOGUSŁAWSKI. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1951 nr 61; (On) [J. OSTROWSKI]. *Orzeł Biały* (Londyn) 1951 nr 14; J. TOKARSKI. *Życie* (Londyn) 1951 nr 13 [wyst. Londyn, Teatr Pol. im. J. Słowackiego]. — E. GAJEWSKI. *Nowiny Tyg.* 1952 nr 4. — J. P. GAWLIK: *Nieporozumienia i sukcesy. Słowo Tyg.* 1955 nr 6. — J. P. GAWLIK: *Kłopoty z Perzyńskim. Życie Lit.* 1955 nr 34. — L. SOLSKI: *Wspomnienia 1883-1954. Kr.* 1956 s. 168-170. — K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1957 nr 266; STEFAN POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1957 nr 270; JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]. *Trybuna Ludu* 1957 nr 309; A. ŚWIDERSKA. *Słowo Powsz.* 1957 nr 292; J. ZAGÓRSKI. *Kur. Pol.* 1957 nr 76 [wyst. W-wa, Teatr Lud.]. — K. BOROWSKI: *Od reżysera. Program Teatru Ziemi Rzeszowskiej* (Rzeszów) 1957 nr 4. — M. M. KOZŁOWSKI. *Gaz. Poz.* 1957 nr 297; C. SKOŁUDA. *Głos Wielkop.* 1957 nr 304; E. PAUKSZTA. *Express Poz.* 1958 nr 24 [wyst. Poz., Teatr Pol.]. — W. NATANSON. *Program Teatru Lud.* (W-wa) 1957. — M. [M. JAGOSZEWSKI]. *Dzien. Łódzki* 1958 nr 281; M. ORLICZ. *Dzien. Łódzki* 1958 nr 300; W. ORŁOWSKI, J. PANASIEWICZ. *Express Ilustr.* 1958 nr 289; J. M. RYMKIEWICZ. *Odgłosy* 1958 nr 42; K. BOROWSKI: *Od reżysera. Program Teatru Jaracza* (Łódź) 1958/1959; A. GRABOWSKA. *Głos Rob.* 1959 nr 4 [wyst. Łódź, Teatr im. Jaracza]. — J. KOTT. *Program Teatru Jaracza* (Łódź) 1958/1959. — J. PLEŚNIAROWICZ: *Prapremiera „Lekkomyślniej siostry”.* *Program Teatru Jaracza* (Łódź) 1958/1959. — W. KACZMAREK: *Recepcja „Lekkomyślniej siostry” W. Perzyńskiego (1904-1949).* *Prace Polonist.* S. XV (1959) s. 44-77. — -Vr-. *Praca* 1962 z. 13 [dot. wyst. w Czechosłowacji]. — K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1963 nr 114; S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1963 nr 118; M. CZANERLE. *Teatr* 1963 nr 17; J. CZUŁIŃSKI. *Trybuna Mazowiecka* 1963 nr 123; J. FRÜHLING. *Tyg. Demokratyczny* 1963 nr 21; J. KŁOSOWICZ. *Przegl. Kult.* 1963 nr 20; R. KOŁODZIEJ. *Dzien. Lud.* 1963 nr 121; M. KOŚCIŃSKA. *Życie W-wy* 1963 nr 116; T. S. [T. SYGA]. *Stolica* 1963 nr 22; JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]. *Trybuna Ludu* 1963 nr 132; J. ZAGÓRSKI. *Kur. Pol.* 1963 nr 111 [wyst. W-wa, Teatr Nar.]. — W. NATANSON. *Program Teatru Nar.* (W-wa) 1963. — K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1964 nr 278; S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1964 nr 294 [wyst. W-wa, Wyższa Szkoła Teatralna]. — B. Sol. [B. SOLIŃSKI]. *Gaz. Zielonogórska* 1965 nr 165. — W. GŁOWACZ. *Kur. Szczeciński* 1966 nr 150; J. SZYMKIEWICZ. *Głos Szczeciński* 1966 nr 165 [wyst. Szczecin, Scena Teatru Polskiego]. — P. GREINER. *Poglądy* 1966 nr 5; T. KUDLIŃSKI. *Teatr* 1966 nr 6; I. T. SŁAWIŃSKA. *Trybuna Rob.* 1966 nr 22; B. SURÓWKA. *Dzien. Zach.* 1966 nr 8 [wyst. Kat., Teatr Śląski im. S. Wyspiańskiego]. — M. DULĘBA. *Dzien. Bałtycki* 1966 nr 62; T. RAFAŁOWSKI. *Głos Wybrzeża* 1966 nr 65 [wyst. Gdańsk, Teatr Ziemi Gdańskiej]. — OBSERWATOR [J. P. GAWLIK]. *Słowo Ludu* 1970 nr 269; J. SZYMKOWICZ-GOMBROWICZ. *Życie Radomskie* 1970 nr 215 [wyst. Kielce, Teatr im. S. Żeromskiego]. — S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1971 nr 87; W. FILLER. *Kultura* 1971 nr 16; A. GRODZICKI. *Życie W-wy* 1971 nr 121; M. KARPIŃSKI. *Sztandar Młodych* 1971 nr 83; A. Z. MAKOWIECKI. *Teatr* 1971 nr 12; [J. A. SZCZEPAŃSKI]. *Trybuna Ludu* 1971 nr 103; S. ŚREDNICKI. *Express Wiecz.* 1971 nr 94; [EL. ŻM.]. *Zwierciadło* 1971 nr 24.

[wyst. W-wa, Teatr Współczesny, Scena na Czackiego]. — B. SURÓWKA. *Dzien. Zach.* 1971 nr 300. — M. KORCZYŃSKI. *Dzien. Wiecz.* 1972 nr 75; J. PIECHOCKI. *Ilustr. Kur. Pol.* 1972 nr 79; K. STARCZAK. *Pomorze* 1972 nr 8 [wyst. Bydg., Teatr Polski]. — R. ŁOBODA. *Odgłosy* 1972 nr 32 [wyst. Łódź, Teatr Nowy].

Majowe słońce. A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1906 nr 164. — J. Łoz. [J. ŁOZIŃSKI]. *Dzień Dobry* 1906 nr 111. — al. świd. [A. ŚWIDERSKA]. *Słowo Pol.* 1907 nr 238. — *Praca* 1907 nr 17. — J. BENEŠIĆ. *Narodni Noviny* 1909; B. LIVADIĆ. *Savremenik* 1909; D. PROHASKA. *Agramer Tagblatt* 1909; *Hrvatska Pozornica* 1909 nr 13 [wyst. Zagrzeb, Teatr Nar.].

Aszantka. H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1906 nr 261. — Fel. Gw. [F. GWIŹDŹ]. *Kur. Lw.* 1906 nr 157. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1906 nr 258; przedr. w książce: *Dusze z papieru*. T. 1. Lw. 1911 s. 25-43. — A. W. [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1906 nr 134. — *Gaz. Nar.* 1906 nr 129. — A. Br. *Świat* 1907 nr 17 s. 22. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1907 nr 106. — B. G. [B. GORCZYŃSKI]. *Ludzkość* 1907 nr 24. — J. Kł. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 17 s. 353. — K. Ł. *Goniec Por. i Wiecz.* 1907 nr 179. — S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1907 nr 104. — K. Ł. [K. ŁOZIŃSKA]: Teatr mały Kramskiego. *Dzien. Kijowski* 1907 nr 213. — w. p. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1907 nr 21, 24. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1907 nr 11. — Z. STEFAŃSKI. *Przegl. Pol.* 1907 t. 163 s. 379. — STOSŁAW. *Świat* 1907 nr 7. — al. świd. [A. ŚWIDERSKA]. *Słowo Pol.* 1907 nr 238. — t. *Naprzód* 1907 nr 14. — Tt. [T. TRZCIŃSKI]. *Słowo* 1907 nr 104. — E. WĘSLAWSKA. *Dzien. Wil.* 1907 nr 98. — ZASTĘPCA. *Kur. Litewski* 1907 nr 93. — *Praca* 1907 nr 17. — *Przegl. Por.* 1907 nr 106. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1908 nr 31. — Mm. *Kur. Pol.* 1908 nr 205. — t. *Kur. Warsz.* 1908 nr 205. — J. T. [J. TRZCIENIECKI]. *Goniec Pol.* 1908 nr 415. — *Kur. Warsz.* 1908 nr 202. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1908 t. 1 nr 130. — T. M. S. [T. M. STANISZEWSKI]. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 344. — *Biesiada Lit.* 1917 nr 18 s. 258-259. — Zdz. Jach. [Z. JACHIMECKI]: Teatr miejski im. J. Słowackiego. *Głos Narodu* 1918 nr 18 wyd. por. — M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1918 nr 24. — Z. K. JASTRZĘBIEC. *Głos Ludu* 1919 nr 190. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Czas* 1920 nr 188; przedr.: *Flirt z Melpomeną. Wieczór drugi*. W-wa 1921; Pisma. T. 19. W-wa 1963. — K. KRUMŁOWSKI. *Goniec Kr.* 1920 nr 221. — (bh) [B. HERTZ]: Teatr Polski. *Gaz. Krajowa* 1921 nr 15. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1923 nr

235. — W. GRUBIŃSKI: *W moim konfesjonale*. W-wa 1925. — R. TOPORCZYK: *Szkodliwy eksport. „Aszantka”* Perzyńskiego w Rzymie. *Głos Narodu* 1925 nr 34. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]: Teatr Polski. *Dzien. Wil.* 1927 nr 20. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 22; przedr.: *Reflektorem w serce. Wrażenia teatralne*. W-wa 1934; Pisma. T. 25. W-wa 1968. — H. L.: *Na próbie „Aszantki”* w Teatrze Polskim. *Gaz. Pol.* 1934 nr 10. — J. N. MILLER. *Robotnik* 1934 nr 24. — A. RUDNICKI: *Uwagi. Pion* 1934 nr 8. — W. RZYMOWSKI: Teatr Polski. *Kur. Por.* 1934 nr 20. — K. WIERZYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1934 nr 19. — *Dziś i Jutro* 1934 nr 7. — *Kur. Por.* 1934 nr 13. — J. LORENTOWICZ: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 4. W-wa 1935 s. 186-193. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 249.

K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1957 nr 125; T. FREY. *Trybuna Masowiecka* 1957 nr 135; A. GRODZICKI. *Życie W-ty* 1957 nr 128; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Teatr i Film* 1957 nr 4; S. MACKIEWICZ. *Tyg. Zach.* 1957 nr 27; J. SZCZAWIŃSKI. *Kierunki* 1957 nr 26; JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]. *Trybuna Ludu* 1957 nr 154; (Woy) [L. WOYCIECHOWSKA]. *Express Wiecz.* 1957 nr 116 [wyst. W-wa, Teatr Nar.]. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Program Teatru Ziemi Pomorskiej (Tor.)* 1957. — *Teatr i Film* 1957 nr 3. — J. SZYMKIEWICZ. *Nowy Tor* 1957 nr 51; M. KRZEMIENIOWA. *Gaz. Tor.* 1958 nr 34; Z. PIETRZAK. *Ziemia Pomorska* 1958 nr 1/2 [wyst. Toruń, Teatr Ziemi Pomorskiej]. — T. KWAŚNIEWSKI. *Życie Czestochowy* 1959 nr 64. — W. BANASZKIEWICZ, W. WITCZAK: *Historia filmu polskiego*. T. 1. W-wa 1966 s. 74, 270. — K. GAWCZKA: *Pralnia sumienia. Ekran* 1966 nr 6; (Kos). [M. KOŚNISKI]. *Życie W-ty* 1966 nr 22; A. O. [A. OSTROWSKI]. *Radio i Telewizja* 1966 nr 6; H. VOGLER. *Życie Lit.* 1966 nr 6; (Woy) [L. WOYCIECHOWSKA]. *Express Wiecz.* 1966 nr 21 [wyst. Teatru Telewizji]. — W. RYMKIEWICZ. *Odgłosy* 1968 nr 15; Z. S. [Z. SZPROKOFF]. *Głos Rob.* 1968 nr 194 [wyst. Łódź, Teatr Ziemi Łódzkiej].

To, co nie przemija. L. CHOROMAŃSKI. *Przegl. Spół.* 1906 nr 273. — Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Bibl. Warsz.* 1906 t. 4 s. 587-589. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1906 t. 161 s. 173-175. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1906 nr 19. — W. JABLONOWSKI. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 98. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Bluszcz* 1906 s. 492-493. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1906 nr 220. — STEF. KRZYW. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1906 nr 20. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1906 nr 331. — Ad. Z. [A. ZAGÓRSKI]. *Tydzień* 1906 s. 128. — *Nasz Kraj* 1906 nr 23-24; *Przegląd Polit., Spół. i Lit.* 1906 nr 129. — *Słowo Pol.* 1906 nr 273.

Pamiętnik wisielca. S. s. Kur. Warsz. 1908 nr 57.

Sławny człowiek. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Dzienn. Powsz.* 1908 nr 150. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Literaci i artyści w beletrystyce. *Dzienn. Poz.* 1908 nr 45. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1908 nr 239-240. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 99 s. 139-141. — M. RUSZCZYŃSKA. *Przew. Oświatowy* 1908 s. 77. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1908 nr 204. — A. STRZELECKI. *Sfinks* 1909 t. 7 s. 186. — T. WEISS: Cyganeria Młodej Polski. Kr. 1970 s. 108-109 i passim.

Triumf kinematografu [art. w *Świecie*]. K. St. Be. [S. K. BEYLIN]: W. Perzyński o kinematografii. *Film* 1953 nr 38 s. 14.

Idealisci: Dług wdzięczności. Sezon. Recenzyjka. H. CEPNIK. *Dzienn. Pol.* 1908 nr 574. — F. GWIŹDŹ. *Kur. Lw.* 1908 nr 575. — PRAWDOMIRSKI. *Kur. Poz.* 1908 nr 290. — Sc. *Gaz. Nar.* 1908 nr 284. — ts. *Słowo Pol.* 1908 nr 575. — A. WYSOCKI. *Gaz. Lw.* 1908 nr 283. — *Nasz Kraj* 1908 t. 2 nr 24. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1908 nr 284. — W. TARNAWSKI: Z Towarzystwa dramatycznego im. Al. Fredry. *Echo Przemyskie* 1914 nr 43. — J. LORENTOWICZ: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 208-209. — (Dług wdzięczności:) A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1909 t. 171 s. 571-572; PRZYGDODNY. *Nowa Reforma* 1909 nr 72; *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1909 nr 39. — (Sezon:) A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1910 t. 175 s. 98-99. — K. E. [K. EHRENBERG]. *Kur. Por.* 1910 nr 57. — m. [M. JASTRZĘBSKI]. *Naprzód* 1909 nr 336. — S. KIEDRZYŃSKI. *Bluszcz* 1910 nr 11. — L. K. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 56. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1909 nr 560. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 57. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1909 nr 279. — W. ROGOWICZ. *Pravda* 1910 nr 10.

Szczęście Frania. m. [M. JASTRZĘBSKI]. *Naprzód* 1909 nr 336. — W. ŁADA. *Kur. Warsz.* 1909 nr 342. — ma. *Świat* 1909 nr 49. — K. MAKUSZYŃSKI. *Wiek* 1909 nr 532; przedr.: Dusze z papieru. T. 1. Lw. 1911 s. 32-43. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1909 nr 560. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1909 nr 279. — A. WYSOCKI. *Gaz. Lw.* 1909 nr 261. — A. ZACÓRSKI. *Kur. Lw.* 1909 nr 534. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1909 nr 261. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1910 t. 175 s. 95-98. — K. E. [K. EHRENBERG]. *Kur. Por.* 1910 nr 57. — (x) [W. FELDMAN].

Krytyka 1910 t. 2 s. 78-79. — C. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 11. — S. KIEDRZYŃSKI. *Bluszcz* 1910 nr 11. — L. K. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 56. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1910 nr 93; przedr.: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 194-198. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 57. — *Głos Płocki* 1910 nr 77. — TAD. KOŃCZYC [A. GROTBĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1917 nr 39. — S. NOYSZEWSKI: Teatr Mały. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1917 nr 252. — E. BREITER. *Gaz. Pol.* 1919 nr 188. — W. GRUBIŃSKI. *Kur. Por.* 1919 nr 111; przedr.: W moim konfesjonale. W-wa 1925. — J. M. B. *Robotnik* 1919 nr 168. — J. JEDLICZ. *Słowo Pol.* 1919 nr 91. — S. KRZYWOZEWSKI. *Świat* 1919 nr 18. — Lp. *Ziemia Przemyska* 1919 nr 125. — S. MIŁASZEWSKI. *Dzienn. Pol.* 1919 nr 104. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1919 nr 113. — Z. *Kur. Pol.* 1919 nr 113. — *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1919 nr 113. — St. P. [S. PIENKOWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 241. — Z. O. [T. SINKO]. *Czas* 1922 nr 202. — M. Sz. [M. SZYJKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1922 nr 242. — *Świat* 1922 nr 26. — *Kur. Łódzki* 1923 nr 73. — J. KOLLER. *Dzienn. Poz.* 1925 nr 20. — A. CŹWIKOWSKI. *Dzienn. Lud.* 1927 nr 121. — S. KUBISZ. *Dzienn. Cieszyński* 1927 nr 121. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]: Reduta. *Dzienn. Wil.* 1927 nr 284. — T. KOŃCZYC [A. GROTBĘCZKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1928 nr 197. — ZASTĘPCA: Teatr Narodowy. *Dzienn. Pol.* 1928 nr 197. — *Bluszcz* 1928 nr 32. — *Gaz. Warsz.* 1928 nr 213. — *Mysł Nar.* 1928 nr 19. — *Wiad. Lit.* 1928 nr 31. — Z. WASILEWSKI: Poeści i teatr. W-wa 1929 s. 160-165. — K. G. [K. GRUSZCZYŃSKI]. *Życie W-wy* 1945 nr 110; *Przekrój* 1945 nr 8 [wyst. Teatr Miasta Stołecznego W-wy]. — M. D. *Robotnik Pomorski* 1945 nr 74. — E. MISIOLEK. *Dzienn. Bałtycki* 1945 nr 197. — W. N. [W. NATANSON]. *Głos Narodu* 1945 nr 227. — Al. D. *Trybuna Pomorska* 1946 nr 271; A. DZIENISIUK: Na scenie bydgoskiej. *Arkona* 1946 nr 13/14; S. ZIEMAK. *Ziemia Pomorska* 1946 nr 308 [wyst. Bydg., Teatr Polski]. — B. BUTRYŃCZUK: „Szczęście Frania” na Małej Scenie. *Odra* 1946 nr 45/46; E. PIETRZYŃSKI. *Gaz. Rob.* 1946 nr 341; A. M. SWINARSKI: Odwieczny temat. *Dzienn. Pol.* 1946 nr 347 [wyst. Kat., Teatr Śląski]. — Ł. *Dzienn. Powsz.* 1946 nr 210. — S. W. BALICKI: Schodki teatralne. *Dzienn. Lit.* 1947 nr 13. — K. G. [K. GRZYBOWSKA]. *Teatr* 1947 nr 3. — T. KUDLIŃSKI. *Tyg. Powsz.* 1947 nr 15. — Z. LEŚNODORSKI: Perzyński, Bałucki, Simonow. *Nowiny Lit.* 1947 nr 17. — J. ŻUŁAWSKI. *Kuźnica* 1947 nr 16. — J. SZANIAWSKI. *Scena i Widołonia Warsz.* 1948 nr 11. — H. WIELOWIEYSKA: Franio miał szczęście. *Scena i Widołonia Warsz.* 1948 nr 11. — W. MADEJSKI. *Nowiny Tyg.* 1951 nr 11. —

- P. BYSTRZYCKI. *Gaz. Poz.* 1952 nr 40. — E. GAJEWSKI. *Nowiny Tyg.* 1952 nr 4. — F. FENIKOWSKI. *Dzien. Bałtycki* 1953 nr 135; L. G. GŁOS *Wybrzeża* 1953 nr 143 [wyst. Gdańsk-Gdynia, Teatr Wybrzeża]. — (v). *Głos Wielkop.* 1953 nr 6. — E. MEISSER. *Życie i Kultura* 1954 nr 13. — S. DĄBROWSKI: „Szczęście Frania” na scenach. W książce: W. Perzyński: *Szczęście Frania*. W-wa 1955 s. 125-128. — W. DZIEDUSZYCKI: Repertuarowe pretensje. *Słowo Pol.* 1956 nr 186. — (rz) [W. GANCARZ]: Na wieś ze „Szczęściem Frania”. *Kultura i Życie* 1956 nr 12. — J. P. GAWLIK. *Słowo Tyg.* 1959 nr 9; J. SZYMKOWICZ-GOMBROWICZ. *Życie Radomskie* 1959 nr 46 [wyst. Kielce-Radom, Teatr im. S. Żeromskiego]. — B. SURÓWKA. *Dzien. Zach.* 1960 nr 107. — J. BOBER. *Gaz. Kr.* 1961 nr 280; T. KUDLIŃSKI. *Dzien. Pol.* 1961 nr 278 [wyst. Kr., Teatr Stary]. — K. SIEMIATYCKA. *Gaz. Białostocka* 1963 nr 39. — P. GREINER. *Poglądy* 1963 nr 17; J. WIT. *Kronika Beskidzka* 1963 nr 41 [wyst. Bielsko-Biała, Teatr im. Węgierki]. — A. G. [A. GRODZICKI]. *Życie W-wy* 1966 nr 213; B. KAŻMIERCZAK. *Ekran* 1966 nr 38; A. O. [A. OSTROWSKI]. *Radio i Telewizja* 1966 nr 38 [wyst. Teatr Telewizji]. — R. KONIECZNA. *Trybuna Opolska* 1966 nr 171. — k. k. c. [K. KONOPACKA-CSALA]: Sprawy żywe, choć stare jak świat. *Program Teatru Ziemi Opolskiej* (Opole) 1966. — L. TYCHOWA. *Program Teatru Osterwy* (Gorzów) 1967. — *Teatr* 1967 nr 22. — K. KLIMANTAJTE. *Czerwony Sztandar* (Wil.) 1967 nr z 18 lutego; *Życie W-wy* 1967 nr 67 [wyst. Wil., Pol. Kółko Dramatyczne]. — SEG [J. SEGIET]: Przed premierą. *Głos Olsztyński* 1968 nr 252; *Głos Olsztyński* 1968 nr 261; M. CZARNERLE. *Teatr* 1969 nr 3 [wyst. Olsztyn-Elbląg, Teatr im. S. Jaracza]. — *Program Teatru im. J. Słowackiego* (Koszalin) 1968. — (Ag). [A. ŚWIDZIŃSKA]. *Gaz. Białostocka* 1968 nr 300. — E. KISIELEWSKA. *Głos Koszaliński* 1969 nr 5; J. ŚLIPIŃSKA. *Głos Koszaliński* 1969 nr 92 [wyst. Koszalin, Bałtycki Teatr Dramatyczny]. — S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1971 nr 42; M. KOSIŃSKA. *Życie W-wy* 1971 nr 43; A. MARKIEWICZ. *Trybuna Mazowiecka* 1971 nr 43; W. NATANSON. *Stolica* 1971 nr 14/15; I. OCHNIO. *Express Wiecz.* 1971 nr 46; M. OKOLSKA. *Barwy* 1971 nr 3; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1971 nr 50; (EL. ŻM.). [E. ŻMUDZKA]. *Zwiercadlo* 1971 nr 15 [wyst. W-wa, Teatr Współczesny, Scena na Czackiego]. — S. DĄBROWSKI: „Szczęście Frania” na scenach. *Program Teatru Powsz.* (Łódź) 1971 nr z 3 marca. — M. JAGOSZEWSKI. *Dzien. Łódzki* 1971 nr 65; H. PAWLAK. *Głos Rob.* 1971 nr 66; W. RYMKIEWICZ. *Odgłosy* 1971 nr 14 [wyst. Łódź, Teatr Powsz.]. — A. KOWALKOWSKI. *Gaz. Pomorska* 1971 nr 62; K. STARCZAK. *Pomorze* 1971 nr 15 [wyst. Teatr Ziemi Pomorskiej]. — A. BOGUSŁAWSKA. *Życie Przemyskie* 1972 nr 37 [wyst. Przemysł, Teatr „Fredreum”].
- Nowele. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1909 nr 173. — J. DĄBROWSKI. *Krytyka* 1910 t. 2. — wlv. [W. WĄSOWICZ]. *Gaz. Powsz.* 1910 nr 62.
- Michalik z P.P.S. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 293. — H. GALLE. *Książka* 1912 nr 7. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1912 nr 4.
- Konkurs. A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1911 t. 179 s. 386-387. — m. [M. JASTRZĘBSKI]. *Naprzód* 1911 nr 7. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1911 nr 11.
- Miłość, sztuka i pieniądze. H. GALLE. *Książka* 1912 s. 330-331. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1912 nr 11.
- Wiosna. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 25. — H. GALLE. *Książka* 1912 nr 7. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Głos Warsz.* 1912 nr 24. — QUIS [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Museion* 1912 z. 3 s. 186-189. — E. PASZKOWSKI: Człowiek piłka. *Dzien. Kijowski* 1912 nr 20.
- Łut szczęścia. E. CZEKALSKI. *Przegl. Wil.* 1913 nr 22-23. — H. GALLE. *Książka* 1913 s. 580. — (ed. p-) [E. PASZKOWSKI]. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 59.
- Dzieje Józefa. K. E. [K. EHRENBURG]. *Kur. Por.* 1914 nr 50. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 2 s. 501-503. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 4. — Ig. B. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 9 s. 172. — J. KOTARBIŃSKI. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 2 s. 577-580. — W. KOZICKI. *Książka* 1914 nr 1/2 s. 55-56. — S. KRZYWOSZEWSKI. *Świat* 1914 nr 9. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1914 nr 2. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1914 nr 81; przedr.: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 198-202. — S. MIŁASZEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 49. — W. POPŁAWSKI: Teatr Polski. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1914 nr 51. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 50. — MASKA [W. STEBELSKI]. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 nr 5. — AL. ŚWID. [A. ŚWIDERSKA]. *Dzien. Kijowski* 1914 nr 41. — M. WIERZBIŃSKI. *Bluszcz* 1914 nr 11. — K. WROCZYŃSKI. *Pravda* 1914 nr 9. — A. T. *Gaz. Lw.* 1922 nr 240. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1922 nr 6416. — W. J. [W. JAMPOLSKI]. *Kur. Lw.* 1922 nr 249. — H. ZBIERZCHOWSKI. *Gaz. Por. i Wiecz.*

1922 nr 6527. — W. GRUBIŃSKI: W moim konfesjonale. W-wa 1925 s. 111-116. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1930 nr 232; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór dziesiąty*. W-wa 1932; Pisma. T. 23. W-wa 1965. — W. FIŁOCHOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 240. — J. A. H. [J. A. HERTZ]. *Echo Tyg.* 1930 nr 17. — J. LORENTOWICZ. *Dzień Pol.* 1930 nr 226. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1930 nr 36. — B. V. [B. VYDRA]. *Slovanský přehled* (Praga) 1930 s. 644. — J. WOŁOSZYŃSKI: Z Teatru Narodowego. *Gaz. Pol.* 1930 nr 231. — K. KULICZKOWSKA. *Radio i Telewizja* 1963 nr 31; J. ZDANOWICZ. *Ekran* 1963 nr 31 [wyst. Teatr Telewizji].

Do góry nogami. J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1915 nr 475.

Nocna zabawa. S. ŻYŻKOWSKI. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1914 nr 101.

Złoty interes. *Biesiada Lit.* 1915 nr 24 s. 384. — J. KISIELEWSKI. *Tęcza* 1930 z. 11.

Na stanowisku. TAD. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1917 nr 2 s. 12. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1917 nr 47.

Wróg wojny. *Biesiada Lit.* 1916 nr 49 s. 368. — TAD. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1917 nr 2 s. 12.

Strach na wróble. TADEUSZ KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]: Z teatrów warszawskich. *Echo Pragi* 1916 nr 9. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1916 nr 93; przedr.: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 202-208. — S. NOYSZEWSKI: Teatr Polski. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1916 nr 58. — *Biesiada Lit.* 1916 nr 13 s. 207-208. — b. *Czas* 1918 nr 244. — K. IRZYKOWSKI. *Maski* 1918 z. 18 s. 356. — Zdz. JACH. [Z. JACHIMECKI]: Teatr miejski im. J. Słowackiego. *Głos Narodu* 1918 nr 125. — A. SCHROEDER. *Gaz. Lw.* 1918 nr 51. — M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1918 nr 73.

Skąd brać na to wszystko? *Kur. Pol.* 1917 nr 155.

Kiedyż to się skończy? F. *Kur. Pol.* 1917 nr 82.

Opowieści niezwykle. K. W. ZAWODZIŃSKI: Zapomniana poznańska książka. *Życie Lit.* 1945 nr 13/14 s. 20-21.

Wielka Warszawa. *Czas* 1918 nr 174.

Uczniaki. W. FELDMAN. *Nowa Reforma* 1919 nr 310. — *Czas* 1919 nr 146. — *Świat* 1919 nr 25. — J. E. SKIWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 52.

Polityka. B. M. *Kur. Por.* 1919 nr 234. — BOY [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Czas* 1919 nr 246; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór pierwszy*. W-wa 1920; Pisma. T. 19. W-wa 1963. — E. BREITER. *Gaz. Pol.* 1919 nr 319, 397. — A. ĆWIKOWSKI. *Dzien. Lud.* 1919 nr 287. — A. FISCHER. *Wiek Nowy* 1919 nr 6540. — J. GESCHWIND. *Dzień* 1919 nr 29. — W. GRUBIŃSKI. *Kur. Por.* 1919 nr 241. — Zdz. JACH. [Z. JACHIMECKI]. *Głos Narodu* 1919 nr 228. — W. JAMPOLSKI. *Kur. Lw.* 1919 nr 305. — J. JEDLICZ. *Słowo Pol.* 1919 nr 353, 357. — H. JELENKIEWICZ. *Kur. Pol.* 1919 nr 231. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1919 nr 299. — S. KRZYWOSZEWSKI. *Świat* 1919 nr 37. — J. MALICZ. *Przeł. Światowy* 1919 nr 4-6. — S. MAYKOWSKI. *Gaz. Por.* (Lw.) 1919 nr 4919, 4921, 4923. — S. MIŁASZEWSKI. *Dzien. Pol.* 1919 nr 232, 233. — S. MIŁASZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1919 s. 612. — N. *Dzien. Poz.* 1919 nr 234. — J. STYCZ. [H. NAGLEROWA]. *Gaz. Lw.* 1919 s. 612. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1919 nr 243. — J. PIETRZAK. *Goniec Kr.* 1919 nr 258. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1919 nr 362. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1919 nr 244; przedr. w książce: Teatr po wojnie. W-wa [1925]. — ZASTĘPCA [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1919 nr 259. — S. G. *Gaz. Por.* 1919 nr 243. — M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1919 nr 261. — VIDE. *Przeł. Teatr.* 1919 nr 7. — W. C. W. *Przeł. Światowy* 1919 nr 3. — *Kur. Por.* 1919 nr 240. — *Rozwój* 1919 nr 310. — *Wiek Nowy* 1919 nr 5492. — CZAK. *Dzien. Bydgoski* 1922 nr 223. — E. GABERLE. *Głos Lubel.* 1922 nr 127. — OSET. *Gaz. Bydgoska* 1922 nr 81. — J. WIELGOSZ. *Poglądy* 1963 nr 20 [wyst. Kat., Teatr Śląski, adaptacja Z. Skowrońskiego pt. Dyplomacji]. — Z. GREŃ: Komedie niepodległości. *Życie Lit.* 1969 nr 5.

Triumfator. H. JELENKIEWICZ [H. GĄDKOWA]. *Świat* 1919 nr 16. — X. P. *Mies. Krotechetyczny i Wychow.* 1919 s. 261. — *Czas* 1919 nr 18. — *Kur. Pol.* 1919 nr 57.

Cudowne dziecko. L. PIWIŃSKI. *Przeł. Warsz.* 1922 t. 1 s. 119. — A. O. [T. SINKO]. *Czas* 1922 nr 47. — W. P. *Kur. Por.* 1921 nr 345.

Kłopoty ministrów. S. *Gaz. Warsz.* 1921 nr 119.

„Nie było nas, byłas”. KRZ. STEF. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1926 nr 49. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1927 nr 26. —

L. KONOPACKI. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 8. — A. ZAHORSKA. *Przegl. Powsz.* 1927 t. 174 s. 258-259.

Panna ze snu. *Kur. Pol.* 1927 nr 111.

Raz w życiu. J. STYCZ. [H. NAGLEROWA]. *Echo Warsz.* 1925 nr 345. — W. BORO-WY: *Warszawianka* 1926 nr 38; przedr.: w książce: *Dziś i wczoraj*. W-wa 1934 s. 222-228; *Pol. krytyka lit. (1919-1939)*. *Materiały*. W-wa 1966 s. 416-419. — E. CZEKALSKI. *Świat* 1926 nr 7. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1926 nr 29. — A. KOWALEWSKA [A. ZAHORSKA]. *Przegl. Powsz.* 1926 t. 172 s. 228-229. — A. SŁONIMSKI: Nowa opowieść Perzyńskiego. *Wiad. Lit.* 1926 nr 111.

Uśmiech losu. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1926 nr 350, nr 351; przedr.: *Flirt z Melpomeną. Wieczór siódmy*. W-wa 1927; *Pisma*. T. 22. W-wa 1964. — W. BRUMER: Premiera w Teatrze Narodowym. *Dzień Pol.* 1926 nr 292. — W. GRUBIŃSKI. *ABC* 1926 nr 83; nr 85. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1926 nr 347; [polem.] T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1926 nr 352; K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1926 nr 348, 350; przedr. w książce: *Recenzje teatralne*. W-wa 1965. — W. JAMPOLSKI. *Głos Prawdy* 1926 nr 156. — E. ŚWIERCZEWSKI: „Uśmiech losu” Perzyńskiego w Teatrze Narodowym. *Comœdia* 1926 nr 35-36. — W. Zaw. [W. ZAWISTOWSKI]: Premiera w Teatrze Narodowym. *Epoka* 1926 nr 78. — A. ĆWIKOWSKI. *Dzień Lud.* 1927 nr 104. — em.: *Palace*. — Apollo. — *Splendid*. *Epoka* 1927 nr 127. — J. HERLAINE: Co mówią inni i co mówię... ja o „Uśmiechu losu” Perzyńskiego. *Comœdia* 1927 nr 2. — K. JANKOWSKI: „Uśmiech losu” — sztuka contra „Uśmiech losu” — film! *Comœdia* 1927 nr 20. — S. KLEMENSIEWICZ. *Podhalański Kur. Tyg.* 1927 nr 11. — J. KOLLER. *Dzień. Poz.* 1927 nr 51. — J. KOŁUPAJŁO. *ABC* 1927 nr 125. — J. PAŃSKI: Z teatrów warszawskich. *Gaz. Lit.* 1927 nr 2. — P. [W. STANISŁAWSKA]. *Dzień. Wil.* 1927 nr 51. — M. SZUKIEWICZ: Z teatru im. J. Słowackiego. *Głos Narodu* 1927 nr 22. — B. VYDRA. *Słowansky přehled* (Praga) 1927 s. 236-237. — Z. P. *Bluszcz* 1927 nr 2. — W. ZECHENTER: Z teatrów krakowskich. *Gaz. Lit.* 1927 nr 3. — PIŁAWA [W. STANISŁAWSKA]: Reduta. *Dzień. Wil.* 1928 nr 290. — Z. WASILEWSKI: *Poeci i teatr*. W-wa 1929 s. 160-165. — J. TOKARSKI. *Kultura* 1938 nr 21. — K. BEYLIN. *Express* 1960 nr 290; (spol). [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1960 nr 292; JEREMI [J. CZULIŃSKI]. *Trybuna Mazowiecka* 1960 nr 283; M. KOŚCIŃSKA. *Życie W-wy* 1960 nr 292; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1960 nr 335; S. TREUGUTT.

Przegl. Kult. 1961 nr 15; *Teatr* 1961 nr 3 [wyst. W-wa, Teatr Lud.]. — W. BANASZKIEWICZ, W. WITCZAK: *Historia filmu polskiego*. T. 1. W-wa 1966.

Lekarz miłości. T. BOY-ŻELEŃSKI: Premiera w Teatrze Narodowym. *Kur. Por.* 1927 nr 358; przedr.: *Flirt z Melpomeną. Wieczór ósmy*. W-wa 1929; *Pisma*. T. 22. W-wa 1964. — T. KOŃCZYC [A. GROTBĘCZKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1927 nr 353. — K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1927 nr 356. — Ł. *Kur. Warsz.* 1927 nr 353. — ZASTĘPCA. *Głos Prawdy* 1927 nr 353. — W. Zaw. [W. ZAWISTOWSKI]. *Epoka* 1927 nr 357. — A. ĆWIKOWSKI. *Dzień Lud.* 1928 nr 74. — R. DRAGAN: Z Teatru Małego. *Dzień. Lw.* 1928 nr 90. — J. KOLLER. *Dzień. Poz.* 1928 nr 24. — V. KREDBA. *Słowansky přehled* (Praga) 1928 s. 778. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1928 nr 2. — Z. POPLAWSKA. *Kobieta Współcz.* 1928 nr 2. — F. SIEDLECKI: *Teatry Miejskie. Dzień Pol.* 1928 nr 7/8. — PIŁAWA [W. STANISŁAWSKA]: *Teatr Polski. Dzień. Wil.* 1928 nr 12. — as. [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1928 nr 2. — B. VYDRA. *Słowansky přehled* (Praga) 1928 s. 149-150.

Dwoje ludzi. K. CZACHOWSKI. *Czas* 1928 nr 156. — E. CZEKALSKI. *Świat* 1928 nr 24. — E. P. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 13. — J. PARANDOWSKI. *Słowo Pol.* 1928 nr 156. — *Gaz. Lw.* 1928 nr 143. — *Kur. Wil.* 1928 nr 190. — *Słowo Pol.* 1928 nr 165.

Znamię. K. CZACHOWSKI. *Czas* 1928 nr 144. — E. CZEKALSKI. *Świat* 1928 nr 10. — H. DRZEWIECKI. *Wiad. Lit.* 1928 nr 228. — L. PRWIŃSKI. *Przegl. Współcz.* 1928 t. 27 s. 517. — C. WOJĘŃSKA. *Kobieta Współcz.* 1928 nr 31. — *Źródła Mocy* 1929 z. 5 s. 150.

Dziękuję za służbę. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1928 nr 262; przedr.: *Flirt z Melpomeną. Wieczór ósmy*. W-wa 1929; *Pisma*. T. 22. W-wa 1964. — R. DRAGAN: *Teatr Wielki. Dzień. Lw.* 1928 nr 291. — W. GRUBIŃSKI. *Świat* 1928 nr 39. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1928 nr 260. — W. JAMPOLSKI. *Gaz. Lw.* 1928 nr 251. — E. KOZIKOWSKI. *Tęcza* 1928 nr 40. — H. N. [H. NAGLEROWA]. *Bluszcz* 1928 nr 40. — L. POMIROWSKI. *Polska Zbrojna* 1928 nr 262. — M. RULIKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1928 nr 43. — E. ŚWIERCZEWSKI. *Ekran i Scena* 1928 nr 20. — J. WOŁOŻYŃSKI. *Epoka* 1928 nr 261. — *ABC* 1928 nr 266. — *Dzień. Pol.* 1928 nr 260. — *Dzień. Poz.* 1928 nr 24. — *Gaz. Warsz.* 1928 nr 280. — *Głos Lit.* 1928 nr 17. — *Głos Prawdy* 1928 nr 261. — *Kobieta Współcz.* 1928 nr 2. — *Kur. Pol.* 1928 nr 260, 261. — *Kur. Poz.* 1928 nr 38. — *Mysł Nar.* 1928 nr 23. —

Prawda 1928 nr 40. — *Przegl. Por.* 1928 nr 24. — *Rzeczpospolita* 1928 nr 271. — *Wiad. Lit.* 1928 nr 2, 40. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1929 nr 53. — phl [P. HULKA-LASKOWSKI]. *Pologne Littéraire* 1929 nr 28. — (On). [J. OSTROWSKI]. *Orzeł Biały* (Londyn) 1953 nr 23; *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1953 nr 126 [wyst. Londyn, Teatr Aktora].

Mechanizm życia. L. PIWIŃSKI. *Pam. Warsz.* 1929 z. 2. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Współcz.* 1929 t. 28 nr 83. — K. W. ZAWODZIŃSKI. *Wiad. Lit.* 1931 nr 13; przedr. w książce: *Opowieści o powieści*. Kr. 1963.

Rozum i głupstwo. [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Kur. Por.* 1929 nr 136. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1929 nr 137; przedr.: *Flirt z Melpomeną. Wieczór dziewiąty*. W-wa 1930; *Pisma T.* 23. W-wa 1965. — W. Gr. [W. GRUBIŃSKI]. *Świat* 1929 nr 21. — J. A. H. [J. A. HERTZ]. *Teatr Polski. Echo Tyg.* 1929 nr 19. — K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1929 nr 143; przedr. w książce: *Recenzje teatralne*. W-wa 1965. — J. LORENTOWICZ. *Dzien Pol.* 1929 nr 135; przedr.: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 4. W-wa 1935 s. 209-214. — K. MAKUSZYŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 95. — S. PIASECKI. *ABC* 1929 nr 147. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1929 nr 22. — M. RULIKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1929 nr 23 s. 464. — as. [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1929 s. 4. — B. VYDRA. *Słowansky přehled* (Praga) 1929 s. 452. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Mysl Nar.* 1929 nr 22. — J. WOŁOZYNOWSKI: *Dookoła teatru. Epoka* 1929 nr 136. — *Kur. Pol.* 1929 nr 137. — *Prawda* 1929 nr 21. — *Rzeczpospolita* 1929 nr 137. — *Teatr* 1929 nr 8. — *Rtm. Tyg. Ilustr.* 1938 nr 8.

Klejnoty. K. CZACHOWSKI. *Czas* 1930 nr 274. — E. CZEKAŁSKI. *Świat* 1930 nr 44. — J. LORENTOWICZ. *Dzien. Pol.* 1930 nr 318. — L. POMIROWSKI. *Kur. Por.* 1930 nr 335. — J. E. SKIWSKI. *Kur. Poz.* 1930 nr 533. — J. E. SKIWSKI: *Ostatnia powieść Perzyńskiego*. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 50. — E. BREITER: *Klejnot nie z tego świata*. *Wiad. Lit.* 1931 nr 6. — J. KISIELEWSKI: *Dwie ostatnie książki Perzyńskiego*. *Tęcza* 1931 z. 22. — I. KRZYWICKA: *Ostatnia powieść Perzyńskiego*. *Wiad. Lit.* 1931 nr 6. — Z. NALKOWSKA: *Z powodu „Klejnotów”*. *Wiad. Lit.* 1931 nr 6. — L. POMIROWSKI. *Polonista* 1931 z. 3. — R. ROLA: *Malżeństwo Kasi Oleckiej z powieści Perzyńskiego „Klejnoty”*. *Dzien. Poz.* 1931 nr 1. — T. TERLECKI: *Sprawa Kasi*. *Wiad. Lit.* 1931 nr 28. — A. ZAHORSKA. *Przegl. Powsz.* 1931 t. 189 s. 230. — *Dzien. Wil.* 1931 nr 10. — *Świat Kobiety* 1931 nr 24.

Pralnia sumienia. K. CZACHOWSKI. *Czas* 1931 nr 96. — J. KISIELEWSKI: *Dwie ostatnie książki Perzyńskiego*. *Tęcza* 1931 z. 22. — L. PIWIŃSKI. *Wiad. Lit.* 1931 nr 6.

Recenzje przekładów

W. Weresajew: *Na bezdrożu*. A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1905 t. 88 s. 1-17, 185-202. — T. W. *Przegl. Pol.* 1905 t. 158 s. 549-552.

L. Chiarelli: *Twarz i maska*. E. BREITER. *Gaz. Pol.* 1919 nr 396. — Ch. L. *Kur. Pol.* 1919 nr 308. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1919 nr 376. — S. M. [S. MIŁASZEWSKI]. *Dzien. Powsz.* 1919 nr 309. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1919 nr 320. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1919 nr 323. — W. WOLERT. *Trybuna* 1919 nr 8. — M. Sz. [M. SZYJKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1920 nr 39.

R. de Flers, F. de Croisset: *Powrót*. E. Ł. [E. ŁUSKINA]. *Goniec Kr.* 1921 nr 60. — M. R-ski [M. RULIKOWSKI]. *Ilustr. Przegl. Teatr.* 1921 nr 1.

H. Malin: *Medor*. W. DBR. *Rzeczpospolita* 1921 nr 191 wyd. por.

R. Coolus, M. Hennequin: *Raj zamknięty*. T. BOCHEŃSKI. *Dzien. Pol.* 1922 nr 273. — E. B. [E. BREITER]. *Świat* 1922 nr 18. — W. Gr. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1922 nr 114. — L. KOMARNICKI. *Przegl. Warsz.* 1922 t. 3 s. 274-275. — K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1922 nr 114 wyd. por. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1922 nr 114. — W. Z. [W. ZAWISTOWSKI]. *Kur. Pol.* 1922 nr 114. — M. Sz. [M. SZYJKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1923 nr 142.

A. Savoir: *Banco*. D. *Express Por.* 1922 nr 37. — B. GÓRSKA: *Na marginesie dwóch przekładów W. Perzyńskiego w zbiorach Ossolińskich*. *Roczn. Zakładu Nar. im. Ossolińskich* t. 5 (1957) s. 667-675.

L. Verneuil: *Moja panna mama*. W. GRUBIŃSKI. *Kur. Por.* 1922 nr 308. — J. PLEWIŃSKI. *Express Por.* 1922 nr 42. — TADEUSZ. *Kur. Warsz.* 1922 nr 310. — W. Z. *Kur. Pol.* 1922 nr 39. — H. C. W. [H. WILCZYŃSKA]. *Ilustracja Pol.* 1922 nr 9. — *Kur. Por.* 1922 nr 308.

P. Armont, M. Gerbidon: *Szkola kokot*. K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1923 nr 65 wyd. por. — B. GÓRSKA: *Na marginesie dwóch przekładów W. Perzyńskiego w zbiorach Ossolińskich*. *Roczn. Zakładu Nar. im. Ossolińskich* t. 5 (1957) s. 667-675.

S. Guitry: *Pokojówka szuka miejsca*. *Express Por.* 1923 nr 173.

Y. Mirande, Madis: Simone jest już taka. K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1923 nr 27 wyd. por. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1923 nr 150.

Y. Mirande, G. Quinson: Dzień cudów. BOY [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Kur. Por.* 1923 nr 260; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór czwarty.* W-wa 1924; Pisma. T. 20. W-wa 1963.

Moncey: Pan naczelnik... to ja! BOY [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Kur. Por.* 1924 nr 15; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór czwarty.* W-wa 1924; Pisma. T. 20. W-wa 1963. — L. [J. LORENTOWICZ]. *Express Por.* 1924 nr 14. — W. M. [W. MIŁASZEWSKI]. *Bluszcz* 1924 nr 4. — MASKA [W. STEBELSKI]: Z teatru letniego. *Dzień Pol.* 1924 nr 11.

L. Verneuil: Ananas. BOY [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Kur. Por.* 1924 nr 35; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór czwarty.* W-wa 1924; Pisma. T. 20. W-wa 1963. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Express Por.* 1924 nr 34.

A. Mouézy-Eon: Mosisz się pan ożenić. [T.] ŻELEŃSKI-BOY. *Kur. Por.* 1924 nr 192; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór piąty.* W-wa 1925; Pisma. T. 21. W-wa 1963.

A. Birabeau: Znalezione naga kobieta. [T.] ŻELEŃSKI-BOY. *Kur. Por.* 1925 nr 53; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór piąty.* W-wa 1925; Pisma. T. 21. W-wa 1963.

S. Guitry: Mój ojciec miał słuszną. [T.] BOY-ŻELEŃSKI. *Kur.*

Por. 1926 nr 3; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór szósty.* W-wa 1926; Pisma. T. 21. W-wa 1963. — K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1926 nr 7. — M. R-ski [M. RULIKOWSKI]: Teatr Mały. *Ekran i Scena* 1926 nr 9.

Klabund [A. Henschke]: Kredowe koło. T. BOY-ŻELEŃSKI: Niedyskrecje teatralne. *Kur. Por.* 1926 nr 78. — B. WINKŁOWA: T. Żeleński (Boy). W-wa 1967 s. 287.

E. Bourdet: Słaba pieć. [T.] BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1930 nr 139; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór dziesiąty.* W-wa 1932; Pisma. T. 23. W-wa 1965.

M. Achard: Jaś z księżycą. BOY [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Kur. Por.* 1931 nr 27; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór dziesiąty.* W-wa 1932; Pisma. T. 23. W-wa 1965. — J. LORENTOWICZ. *Dzień Pol.* 1931 nr 30. — *Echa Leśne* 1931 nr 2.

Recenzje wyborów twórczości

Lekkożylna siostra. — Aszantka. — Szczęście Frania. Komedia. St. P. [S. PIEŃKOWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 241. — *Świat* 1922 nr 26.

Nowele. S. GNOŃSKI. *Nowiny Lit. i Wydawn.* 1957 nr 2. — J. OKOPIEŃ: Zapomniany kronikarz Warszawy. *Nowe Książki* 1957 nr 13 s. 787-788. — A. ROGALSKI. *Słowo Powsz.* 1957 nr 124. — T. S. [T. SYGA]. *Stolica* 1957 nr 16.

PIETKIEWICZ ZENON (1862–1932)

Pseud. i krypt.: DR.; DROG.; DROGOMIR; ...MIR; -P-; P; Z; Z. P.; Z-A; ZEN. P; ZEN. PIET.; ZN; ZN. P.

Publicysta, nowelista, tłumacz.

Ur. 28 maja 1862 w Pruszyńcu na Polesiu w powiecie rzeczycykim, gdzie spędził dzieciństwo. W 1877 wyjechał do Warszawy i zamieszkał u swego stryja Adama Pługa (Antoniego Pietkiewicza). Studiował na wydziale matematycznym oraz ukończył wydział prawny Uniwersytetu Warszawskiego. Pracę literacką rozpoczął w *Słowie* w 1882. W 1885 został redaktorem *Gazety Radomskiej*, od 1887 był stałym współpracownikiem *Prawdy*. Między 1906-1914 był w Wilnie, gdzie redagował *Gazetę Wileńską*. Podczas pierwszej wojny światowej przebywał w Kijowie. Od 1918 był radcą Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Prowadził ożywioną działalność literacką i społeczną, był redaktorem pięciu, a stałym współpracownikiem szesnastu czasopism. Krótko przed śmiercią otrzymał nagrodę im. Peretza, przyznaną mu przez Towarzystwo Literatów i Dziennikarzy Polskich, którego był członkiem. Zmarł 3 lipca 1932 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

Szkice społeczne. 1. Nędza i miłosierdzie. 2. Hygiena i życie. 3. Kobieta. 4. Samo-

bójstwo. *Tyg. Mąd i Powieści* 1897 nr 43-46. Wyd. osob. W-wa 1898.

Nadto szereg prac z zakresu ekonomii i etnografii.

Utworki zamieszczał w następujących czasopiśmie: *Ateneum* (1897, 1900), *Bibl. Warsz.* (1891-1897), *Biesiada Lit.* (1891, 1901), *Dzienn. Pol.* (Lw. 1886; tu m.in.: W walce. Szkic z natury. Nr 295), *Echo* (1883), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1893), *Ekonomista Pol.* (1890), *Gaz. Lubel.* (1889), *Gaz. Lw.* (1914), *Gaz. Pol.* (Chicago 1887), *Gaz. Pol.* (1904), *Gaz. Radomska* (1886, 1888; tu m.in.: Wykłęty. 1886 nr 15; Parobek w surducie. 1886 nr 50), *Gaz. Wil.* (1906), *Kultura* (19 7), *Kur. Codz.* (1886; tu m.in.: Żywe honorarium. Humoreska. Nr 256-257; W walce. Szkic z natury. Nr 347-348), *Kur. Warsz.* (1901-1902, 1912-1914, 1923), *Ludzkość* (1906), *Niwa* (1886), *Niwa Pol.* (1901), *Ogniuo* (1903-1905), *Praca* (1901), *Pravda* (1884-1912; tu stały felieton pt. Na widnokręgu; nadto Obława. Obrazek poleski. 1886 nr 48-49; Za trzydziestoletnią pracę. Powieść. 1886 nr 2-6; Szara chwila. 1893 nr 42-43), *Przedświt* (1901), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1888), *Przegl. Tyg.* (1889-1893; tu rec. lit.), *Przyj. Ludu* (1906), *Robotnik, Rozwój* (1923), *Słowo* (1882-1883; tu m.in.: Dla szczęścia. 1883 nr 341-342, 345, 349-350), *Słowo Zamojskie* (1930), *Ster* (1897), *Świat Kobiety* (1924-1925), *Tyg. Ilustr.* (1886, 1893, 1895-1896, 1901, 1905, 1911-1912, 1924, 1927-1929), *Tyg. Mód i Powieści* (1897), *Tyg. Nar.* (1901), *Tyg. Powsz.* (1883-1885), *Wędrowiec* (1902, 1904), *Wieczory Rodz.* (1902), *Wiek* (1883-1884), *Wiek Nowy* (1925), *Więć i Dwór* (1914), *Wspólna Sprawa* (1921), *Ziarno* (1902), *Zorza* (1901).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Kalendarz „Gońca Wielkopolskiego” na r. 1890* (tu opowiadanie Korepetytor), *Upominek. Książka zbior. ku czci E. Orzeszkowej.* Kr. 1893 (tu art. Teczka literacka), *Pravda. Książka zbior. dla... A. Świętochowskiego.* Lw. 1899 (tu szkic społeczno-psychologiczny pt. Strach).

Przekłady

1. G. Danilewski: Księżniczka Tarahannówna. Powieść historyczna. W-wa 1884 *Dod. do Kłosów.*

2. J. Lier: Nowela kolejowa. Dziesięć minut. *Kraj* 1886 nr 8.

3. W. Garszyn: Ze wspomnień szeregowca. *Tyg. Powsz.* 1890 nr 13 i nn.

4. W. Doroszewicz: Sachalin. *Pravda* 1897 nr 19-52; 1898 nr 1-27. Wyd. osob. W-wa 1899.

5. S. Maksimow: Syberia i ciężkie roboty. Sybir i katorga. W 3 częściach. W-wa 1899.

6. W. Korolenko: Ślepy muzykant.

Listy i materiały

1. Do S. Nowińskiego 11 listów z 1883-1887. Rkps Ossol. sygn. 5248/I.

2. Do A. Wiślickiego 3 listy z 1884-1900. Rkps Bibl. Nar. W-wa sygn. 80.

3. Do J. I. Kraszewskiego z 1886. Rkps Bibl. Jagiel. Koresp. Kraszewskiego. Seria 3 t. 65.

4. Do L. Wierusz-Kowalskiej 2 listy z 1893 i 1894. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 5768.

5. Do W. Olechnowiczowej 2 listy z 1902. Rkps Bibl. im. H. Łopacińskiego w Lubl. sygn. 1363.

6. Do W. Szukiewiczza z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2945.

7. Wyjaśnienie (w sprawie udziału w *Gaz. Radomskiej*). *Pravda* 1886 nr 48.

OPRACOWANIA

Album pisarzy polskich (współczesnych). Zebrał i objaśnił S. Demby. W-wa 1901. — Rocz. naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI. *Wiad. Lit.* 1932 nr 450. — *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 31 [nekrolog]. — M. JAKÓBIEC: Literatura rosyjska wśród Polaków w okresie pozytywizmu. *Pozytywizm. Cz. 1.* Wr. 1950 i odb. — L. NODZYŃSKA: Początki sławy literackiej Czechowa w Polsce. *Kwart. Inst. Pol.-Radzieckiego* 1955 nr 3 s. 3, 8-10. — L. KRZYWICKI: Wspomnienia. T. 2. W-wa 1958.

Szkice społeczne. K. L. [K. LASKOWSKI]. *Kur. Niedzieln.* 1897 nr 46. — P. K. R. *Ster* 1897 nr 23. — *zg. Gaz. Pol.* 1897 nr 272. — Wł. Buk. [W. BUKOWIŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 14. — K. R. Ż. [L. KRZYWICKI]. *Pravda* 1898 nr 13. — L. KRZYWICKI. *Bibl. Warsz.* 1898 t. 1 s. 549. — r. g. *Życie* 1898 nr 6. — J. H. TARGOŃSKI. *Głos* 1898 nr 4. — L. WINIARSKI. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 2.

PIK FRANCISZEK CZCISŁAW (1871–1930)

Pseud. i krypt.: F. MIRANDOLA; FR. MIRANDOLA; FRANCISZEK MIRANDOLA; FRANCISZEK MIRANDOLA; JAN OSTOJA STACHERSKI; MA. FR. MIRANDOLA.

Ponadto A. Bar podaje: AUTOR; AUTOR BAZYLI; BAZYLI.

Tłumacz, poeta, nowelista, pisarz dla dzieci.

Ur. 13 grudnia 1871 w Krośnie. Syn Wojciecha, aptekarza, i Marii ze Stacherskich, siostrzenicy Ignacego Łukasiewicza. Do gimnazjum uczęszczał w Sanoku, Rzeszowie i Krośnie. W 1891–1893 studiował farmację na Uniwersytecie Jagiellońskim, następnie wyjechał za granicę. Przebywał w Berlinie, Heidelbergu, Paryżu. Studiował filozofię i literaturę. Po powrocie do kraju osiadł w Krakowie. Ożenił się z Elżbietą z Lewakowskich. Należał do PPS i w latach 1905–1906 ogłaszał w prasie partyjnej rewolucyjne wiersze. W 1906 wyjeżdżał kilkakrotnie do Raperswilu. Po powrocie zamieszkał w Krośnie. Pracował jako aptekarz dzierżawiąc kolejno apteki w Bukowsku, Krośnie, Łącku, Stryju. Przed wybuchem pierwszej wojny światowej był sekretarzem w fabryce narzędzi wiertniczych w Stryju. W czasie wojny przeniósł się do Krakowa. Redagował *Ekran*, zajmował się publicystyką, a przede wszystkim pracą przekładową. Od 1919 do 1921 przebywał w Warszawie. Pisał wówczas scenariusze filmowe, współpracował z pismem *Strażnica Polska*. Od 1921 mieszkał w Krakowie żyjąc w trudnych warunkach materialnych. Zmarł 4 czerwca 1930.

TWÓRCZOŚĆ

1. Liber tristium. Poezje. Kr. 1898.

Zawartość: m.in. cykl: Nieznajomi (tu m.in. wiersz: My), Myśli prozą.

2. Liryki. Kr. 1901.

Zawartość: m.in. Przybwyj, pieśni, Clamantibus.

3. Sztuka a lud. *Latarnia* 1904 nr 7. Wyd. osob. [B. m.] 1905.

4. Latarenka. Podarek dla dzieci robotników polskich. Ułożył... Kr. 1907.

5. Przygoda profesora. *Nowa Reforma* 1916 nr 458–648.

Powieść. Inny tytuł: Dusze w ogniu.

6. Tempore belli. Opowieści z dziejów rządów rosyjskich w Galicji. W-wa 1916.

Zawartość: Powitanie; Interes. (*Nowa Reforma* 1915 nr 539–554); Zła chwila; Tadzik; Oplaciło się. (*Ilustr. Tyg. Pol.* 1915 nr 8–9); Cienie. (*Ilustr. Tyg. Pol.* 1915 nr 14); O czym wy nie myślicie...; To był on...; Mąka. (*Nowa Reforma* 1915 nr 644–660); Tempore belli.

7. Walki I Brygady 1914–1915. Kr. 1916 *Przeźrocza Centralnego Biura Wydawnictw NKN*. Seria 2.

Reportaż.

8. Kampania karpacka II Brygady Legionów polskich. Kr. 1916 *Przeźrocza Centralnego Biura Wydawnictw NKN*. Seria 3.

Reportaż.

9. Kampania bukowińsko-besarabska Legionów polskich 1915 r. Kr. 1916 *Przeźrocza Centralnego Biura Wydawnictw NKN*. Seria 4.

Reportaż.

10. Tropy. Kr. 1919.

Zawartość: Zatruta studnia. (*Miski* 1918 z. 12); Ulica Dziwna; Wolność. (*Lamus* 1910 s. 17–23; *Miski* 1918 z. 2); Cel. (*Ilustr. Tyg. Pol.* 1915 nr 10–11); Pułapka; Świt; Pociąg nadzwyczajny. (*Krytyka* 1912 t. 36 z. 7/8); Gościniec dusz; Stary dom; Zamknięte. (*Lamus* 1911/1912 s. 5–15); Chleb i woda. (*Krytyka* 1914 t. 42 z. 6); Hotel pod Idealem. (*Mies. Lit. i Artyst.* 1911 nr 3); Dola. (*Lamus* 1910 nr 23–30); Drogowskaz; Lux perpetua. (*Krytyka* 1911 t. 30 z. 4).

Rkps: Cel, Świt — odpisy maszynowe. Ossol. sygn. 13227/II; Gościniec dusz, Hotel pod Idealem — odpisy maszynowe. Bibl. Nar. sygn. 8995–8996.

11. Jak zwierzęta pracują. Lw. 1924.

Wierszyki dla dzieci.

12. Ach, tu cudów co niemiara. Lw. 1925.

Jw.

13. Cyrk ucieszny. Lw. 1925.

Jw.

14. Domowa menażeria. Kochane zwierzęta, któż ich nie pamięta. Wierszyki. W-wa 1925.

Jw.

15. Dzikie zwierzęta. Lw. 1925.

Jw.

16. Figle i igraszki. Lw. 1925.

Jw.

17. Koń zaczarowany. Lw. 1925.

Jw.

18. Kto wyliczy? Wesoła książeczka rachunkowa z wierszykami. Lw. 1925.

Jw.

19. Na wieś, na wieś, miły bracie! Tam swoboda czeka na cię! Lw. 1925.

Jw.

20. Nowoczesne wynalazki. Lw. 1925.
Jw.
21. Pobawmy się wesoło. Lw. 1925.
Jw.
22. Jak wieszować. Zbiór powieszowań.
Zebrali i ułożyli... Lw. 1929.
23. Wielki arabsko-egipski sennik. Oprac. ...
Poz. 1930.

Rkps drobnych utworów: Ojczyzna. Nowela — odpis maszynowy. Ossol. sygn. 13227/II; Pamiętnik pomienia. Nowela — odpis maszynowy. Bibl. Nar. sygn. 8997; wiersze — Ossol. sygn. 13227/II, 13407/II, Bibl. Nar. sygn. 8998.

Wiersze, nowele i przekłady ogłaszał w czasopismach: *Dzien. Cieszyński* (1918), *Dzien. Kr.* (1897), *Dzien. Lud.* (1920), *Echo Lit. dod. Dzien. Pol.* (1897-1898), *Ekran, Gaz. Nar.* (1918), *Glos* (1902; tu m.in. tłum.: P. Verlaine: Wiersze. Nr 41), *Glos Narodu* (1915, 1918), *Goniec Kr.* (1921), *Hrabia Wojtek* (1906), *Ilustracja Pol.* (1901-1902), *Ilustr. Kur. Codz.* (1922), *Ilustr. Tyg. Pol.* (1915), *Kraj* (1897-1899), *Krytyka* (1901-1902, 1906, 1908, 1911-1914; tu m.in. tłum.: J. Laforgue: Wiersze. 1906 t. 1 s. 60-61), *Kur. Warsz.* (1903), *Lamus* (1910-1912; tu m.in. tłum.: J. Laforgue: Wiersze. 1910 z. 1), *Latarnia* (1904), *Maski* (1918-1919; tu m.in. tłum.: J. Laforgue: Wiersze. 1918 z. 6, 9, 10, 14, 31; A. France: Historia kurtyzany Vasavadatdy i kupca Upagupty. 1918 z. 23; nowele: Wędrownka duszy Hofrata. 1918 z. 5, Lekcja rekina Tufu. 1918 z. 7, Sztuczny żołnierz. 1918 z. 15, Genialny pomysł. 1918 z. 20, Uproszczony sposób. 1918 z. 24-25; wiersze, m.in.: Ze zbioru „Senilia”. 1919 z. 1), *Mies. Lit. i Artyst.* (1911), *Na Posterunku* (1918), *Naprzód* (1903, 1905-1907; tu m.in. tłum.: J. Laforgue: Wiersze. 1907 nr 307, P. Verlaine: Wiersze. 1907 nr 307), *Nasz Kraj* (1908), *Nowa Reforma* (1915-1917; tu m.in. nowele: Jak na wojnie. 1916 nr 129-142; Talizman. 1917 nr 300-308), *Nowe Słowo* (1903), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1922), *Ogniw* (1903-1905; tu m.in. tłum.: A. France: Pieśniarz kymejski. 1904 nr 19-20, 22; K. Michaëlis: Losy Ulli Fangel. 1904 nr 27-40; art.: Emil Verhaeren. 1904 nr 42-43; Juliusz Laforgue. 1904 nr 14-15), *Panteon* (Paryż 1907), *Prawo Ludu* (1910), *Promień* (1905, 1908; tu m.in.: Warszawianka 1905 roku. 1905 nr 2), *Przeł. Tyg.* (1897-1898), *Reformator* (1903), *Robotnik* (1905), *Sfinks* (1908), *Słowo Pol.*, *Szczutek* (1919), *Strażnica Pol.* (1921), *Świat* (1906, 1908-1909, 1911), *Teka, Tydzień* (1905-1906), *Tyg. Ilustr.* (1897),

Tyg. Słowa Pol. (1902), *Wiedza* (1908), *Życie* (1898-1899).

Ponadto w antologiach: *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909; wyd. 2 Poz. [1923], *Księga pamiątk. ku czci T. Dąbrowskiego.* W-wa 1927, *Kwiat współcz. poezji pol.* Oprac. L. Staff. W-wa 1920, *Lutnia rob.* T. 1-2. Kr. 1906-1908 (tu m.in.: Warszawianka z 1905 r.; Zahuczał grzmot), *Moderne polnische Lyrik.* Oprac. L. Scherlag. Zurych [1923], *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Pieśni pol. w latach wielkiej wojny.* Oprac. L. Szczepański. Kr. 1916, *Wybór poezji Młodej Polski.* Ułożył W. Feldman. Kr. 1903; wyd. 2 przerobione i uzup. W-wa [1918].

Liczne przedruki wierszy w antologiach poezji rewolucyjnej.

Przekłady

1. M. Gorki: W więzieniu. Kr. 1905.
2. E. Pouvillon: Jęp Bernardach. Powieść. Lw. 1905.
3. G. Boissier: Tacyt. Lw. 1906.
4. O. Mirbeau: Książd Juliusz. Lw. 1906.
5. E. Zola: Germinal. Lw. 1906. Wyd. nast.: Lw. 1927; W-wa 1947; W-wa 1948.
6. W. O'Brien: Sylwetki irlandzkie. Lw. 1907.
7. G. Geffroy: Więzień. Żywot i dzieła Augusta Blanquiego. Lw. 1907.
8. Novalis: Henryk Offerdingen. Powieść. W-wa 1914.
9. R. Rolland: Jan Krzysztof. Ogi. fragm. *Maski* 1918 nr 19-20. Wyd. osob. całości W-wa 1923.
10. P. Keller: Baśń ostatnia. Poz. 1919.
11. B. Björnson: Synnøwe Solbakken. Lw. 1922 *Bibl. Laureatów Nobla* 4. Wyd. 2 Lw. 1925 w serii jw.
12. A. France: Poglądy ks. Hieronima Coignarda. Lw. 1922. Wyd. nast.: W-wa 1957; W-wa 1958; W-wa 1966.
13. J. W. Goethe: Cierpienia młodego Wertera. Kr. 1922 *BN* II, 22.
14. R. Kipling: Księga dzungli. Lw. 1923 *Bibl. Laureatów Nobla* 5. Wyd. nast. Poz. 1928.
15. M. Maeterlinck: Inteligencja kwiatów. Lw. 1922. Wyd. nast.: Poz. 1925; Poz. 1928; W-wa 1948 *Bibl. Laureatów Nobla* 13.
16. M. Maeterlinck: Życie pszczoł. Lw. 1922. Wyd. nast.: Lw. 1923, Poz. 1931; Miokółów 1947; W-wa 1949; W-wa 1958.

17. R. Rolland: Colas Breugnon. Lw. 1922 *Bibl. Laureatów Nobla* 1. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1923; Rzym 1945 *Bibl. Orla Białego*; W-wa 1947; W-wa 1948; W-wa 1951; W-wa 1952; wyd. nowe W-wa 1952; wyd. 5 W-wa 1953; wyd. nowe W-wa 1953; W-wa 1954; wyd. 6 W-wa 1955; wyd. 7 W-wa 1957; W-wa 1961; wyd. 9 W-wa 1966; wyd. 10 W-wa 1968; wyd. 11 W-wa 1972; wyd. 12 W-wa 1974.
18. K. Spitteler: Imago. Lw. 1922.
19. R. Tagore: Noc ziszczenia. Lw. 1922 *Bibl. Laureatów Nobla* 2.
20. S. Benelli: Uczta szyderców. Poemat dramatyczny w 4 aktach. Wyst. Kr., W-wa 1923. Wyd. Kr. 1923.
21. B. Björnson: Dziewczę ze Słonecznego Wzgórza. Marsz weselny. Poz. 1923. Wyd. nast.: Poz. 1957; wyd. 2 [powojenne] Poz. 1963; wyd. 3 Poz. 1967; W-wa 1969 (tylko Marsz weselny).
22. K. Gjellerup: Dojrzałość do życia. Powieść. Lw. 1923. Wyd. nast.: wyd. 2 Poz. 1928 *Bibl. Laureatów Nobla* 20; Poz. 1957.
23. K. Gjellerup: Pielgrzym Kamanita. Romans starohinduski. Lw. 1923. Wyd. 2 Poz. 1931 *Bibl. Laureatów Nobla* 14.
24. K. Hamsun: Głód. Lw. 1923 *Bibl. Laureatów Nobla* 21. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1927 w serii jw.; Poz. 1938; Poz. 1957; wyd. 2 [powojenne] W-wa 1966.
25. P. Heyse: L'Arrabiata. Nowele włoskie. Lw. 1923; przedr. w książce: Wesele na Capri. Nowele włoskie. W-wa 1959.
26. S. Lagerlöf: Tętniące serce. Powieść. Lw. 1922 *Bibl. Laureatów Nobla* 7. Wyd. nast.: w serii jw. wyd. 2 Lw. 1927; wyd. 3 Poz. 1938; W-wa 1948; W-wa 1949.
27. H. Pontoppidan: Diabeł domowego ogniska. Lw. 1923. Wyd. 2 Lw. 1925.
28. R. Rolland: Dusza zaczarowana. T. 1-3. Lw. 1924-1928 *Bibl. Laureatów Nobla* 25, 27, 56. Wyd. nast.: t. 1-2. Poz. 1927-1928; t. 1-3. W-wa 1949; t. 1-3. W-wa 1950; t. 1, 3. W-wa 1951; t. 1-3. W-wa 1953; t. 1. W-wa 1955.
29. R. Tagore: Opowiadania. Poz. 1923. Wyd. 2 Poz. 1928; przedr. w książce: Głodne kamienie i inne opowiadania. W-wa 1961.
30. H. Balzac: Eugenia Grandet. Tłum. w 1924. Nie druk.
Rkps Ossol. 6675/1.
31. B. Björnson: Tomasz Rendalen. Lw. 1924 *Bibl. Laureatów Nobla* 24.
32. D. Defoe: Robinson Kruzo, jego życie, doświadczenia i przygodki. Oprac. dla młodzieży. W-wa [1924].
33. K. Gjellerup: Wędrowcy świata. Lw. 1924 *Bibl. Laureatów Nobla* 23. Wyd. 2 Poz. 1929.
34. S. Hedin: W sercu Azji. W-wa [1924].
35. V. Heidenstam: Hans Alienus. Powieść. Lw. 1924 *Bibl. Laureatów Nobla* 26.
36. R. Kipling: Druga księga dżungli. Poz. 1923. Wyd. 2 Poz. 1928 *Bibl. Laureatów Nobla* 15.
37. S. Lagerlöf: Gösta Berling. Lw. 1924 *Bibl. Laureatów Nobla* 29. Wyd. nast.: wyd. 2 Poz. [1929]; W-wa [1948]; W-wa 1956; W-wa 1960.
38. M. Maeterlinck: Wielka tajemnica. Poz. 1923.
39. H. Pontoppidan: Ziemia obiecana. Lw. 1924 *Bibl. Laureatów Nobla* 22.
40. R. Rolland: Wycieczka w krainę muzyki przeszłości. Lw. 1924.
41. Runa: Miedź brzęcząca. Łódź 1924.
42. Brat i siostra i inne bajki. Lw. 1924.
43. Czerwony kapturek i inne bajki. Lw. 1924.
44. Dziecko Marii i inne bajki. Lw. 1924.
45. Jaś i Małgosia i inne bajki. Lw. 1924.
46. Królowna Gęsiarka i inne bajki. Lw. 1924.
47. Książę Świniarek i inne bajki. Lw. 1924.
48. A. Daudet: Przygody Tartarina w Alpach. [B. m.] 1925. Wyd. nast. W-wa 1939.
49. A. Humboldt: Podróż po rzece Orinoko. W-wa 1925.
50. G. Lafenestre: Legenda św. Franciszka z Asyżu. Lw. 1925.
51. S. Lagerlöf: Maja Liza. Romans. Lw. 1925 *Bibl. Laureatów Nobla* 38.
52. M. Maeterlinck: Gość nieznanym. Lw. 1925 *Bibl. Laureatów Nobla* 32.
53. M. Maeterlinck: Mądrość i przeznaczenie. Lw. 1925.
54. M. Maeterlinck: Skarb ubogich. Lw. 1926.
55. R. Rolland: Gra miłości i śmierci. Dramat. Wyst. Poz. 1926.
56. J. Romaine: Dyktator. Dramat. Wyst. Kr. 1926.
57. G. K. Chesterton: Powrót Don Kiszota. Stanisławów 1927; W-wa 1928.

58. A. F. Herold: *Życie Buddy*. [B. m.] 1927.
59. S. Lagerlöf: Charlota Loewenskoeld. Powieść. Poz. 1927 *Bibl. Laureatów Nobla* 52.
60. M. Maeterlinck: *Życie termitów*. Lw. 1927. Wyd. nast.: Mikołów 1947; W-wa 1958.
61. G. Rouger: *Romans Antara*. Według starych źródeł arabskich. Lw. 1927.
62. J. Spyri: Heidi. Poz. 1927.
63. R. H. Bartsch: *Książę pieśni*. Powieść o Franciszku Szubercie. W-wa 1928.
64. K. Hamsun: *Misteria*. Poz. 1928 *Bibl. Laureatów Nobla* 59.
65. P. Heyse: *Kleopatra i inne nowele*. Poz. 1928 *Bibl. Laureatów Nobla* 55.
66. M. Maeterlinck: *Śmierć*. Poz. 1928 *Bibl. Laureatów Nobla* 57.
67. F. Schiller: *Dziewica Orleańska*. Tragedia romantyczna w 5 aktach z prologiem. Kr. 1928 *BN* II, 47.
68. E. Wallace: *Czerwony krąg*. Powieść. W-wa 1928.
69. J. Wassermann: *Człowiek złudzeń*. Cz. 1-3. W-wa 1928.
70. *Dziewczę z kabaretu i inne arcydzieła nowelistyczne wielkich pisarzy*. Kr. 1928. *Zawiera nowele*: S. Altenberga, A. Czechowa, P. Louysa, M. Prévosta, A. Strindberga, F. Wedekinda, E. Zoli.
71. J. Ch. Andersen: *Baśnie*. Poz. 1929.
72. S. Bergman: *Na nartach i sankach przez Kamczatkę*. Poz. 1929.
73. H. Bettauer: *Napiętnowani*. *Romans wyrzutka*. Kr. 1929.
74. H. Bettauer: *Trzy godziny małżeństwa*. Powieść. Kr. [1929].
75. M. Maeterlinck: *Życie przestrzeni*. Poz. 1929 *Bibl. Laureatów Nobla* 65.
76. R. Ottolengui: *Guzik z kamei*. Poz. 1929.
77. H. Pontoppidan: *W czepku urodzony*. (Lykke Per). Powieść. Poz. 1929 *Bibl. Laureatów Nobla* 63.
78. R. H. Savage: *Moja oficjalna żona*. Poz. 1929.
79. E. Wallace: *Pod biczem zgrozy*. [Poz. ?] 1929.
80. J. Wassermann: *Eugeniusz Faber, czyli stracone lata*. Kr. 1929.
81. J. Wassermann: *Golgota życia*. Kr. 1929.
82. G. K. Chesterton: *Radość życia*. W-wa [1930?].
83. G. Colette: *Niewiniątko*. Powieść. W-wa 1930.
84. M. Maeterlinck: *Ścieżkami wzwyż*. Poz. 1930 *Bibl. Laureatów Nobla* 72.
85. E. M. Requark: *Pod Troją bez zmian*. Kr. 1930.
- Ponadto ogłaszał w czasopiśmie przekłady: A. France'a, J. Laforgue'a, K. Mi-chaëlis, R. Rollanda, P. Verlaina'a.

Listy i materiały

1. Odpowiedź na ankietę *Krytyki* w 1902 pt. Policja a sztuka w związku z konfiskatą „Legend” A. Niemojewskiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7030.
2. Do W. Orkana 55 listów z 1904-1928 i b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8624/III (wraz z fragm. prozy i wierszem).
3. Do B. Wysłoucha 3 listy z 1905-1906. Rkps Ossol. sygn. 7180/II.
4. Do M. Garfeinowej-Garskiej 54 listy z 1905-1916. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8989 (wraz z wierszami i fragm. przekładu).
5. Do W. Feldmana 7 listów z 1911-1915 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 12283/III.
6. Dopisek do listu W. Bunikiewicza do W. Feldmana z 1914. Rkps Ossol. sygn. 12411/II.
7. Do W. Borowego 2 listy z 1929-1930. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7447 t. 25.
8. Od W. Orkana brulion listu z 1908. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8642 III.
9. Od L. Staffa 2 listy z 1909, 1926. Rkps w zbiorach J. Krzyżanowskiego w W-wie. Ogl. w książce: L. Staff: *W kręgu literackich przyjaźni*. Listy. W-wa 1966.
10. Autograf ofiarowany Z. Rabskiej. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2732.
11. Materiały — Arch. Muzeum Farmacji w Kr. teka 87; Arch. PAN w Kr. materiały J. Pileckiego teka 128.

OPRACOWANIA

S. LAM: *Współcześni pisarze polscy*. W-wa [1922]. — J. E. PŁOMIENSKI: *F. Mirandola. Poeta, nowelista, tłumacz*. Lw. *Wiad. Mus. i Lit.* 1928 nr 9. — *Ziemia Lubel.* 1928 nr 50.

(Nekrologi:) J. AUGUSTYNOWICZ. *Dzien. Poz.* 1930 nr 129; J. BANDROWSKI. *Polonia* 1930 nr 2041; Č. [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1930 s. 568; Z. DĘBICKI. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 152; E. HAECKER. *Naprzód* 1930 nr 127; E. HAECKER: Ze wspomnień o Mirandoli. *Naprzód* 1930 nr 128; B. HERTZ: Po zgonie Mirandoli. Pisarze i ich ekonomowie. *Kur. Wil.* 1930 nr 136; IDEM: Losy pisarzy polskich. *Polska* 1930 nr 155; J. E. PŁOMIENSKI. *Przeł. Hum.* 1930 z. 4/5; (pb) [B. POCHMARSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 148; w. b. *Tęcza* 1930 z. 25; W. T. *Przeł. Lit.* 1930 nr 7/8; S. WASYLEWSKI. *Kur. Poz.* 1930 nr 264; *Dzien. Lw.* 1930 nr 153; Zgon F. Pika-Mirandoli, wybitnego literata, zmarłego w skrajnej nędzy. *Dzien. Poz.* 1930 nr 129; *Gaz. Zach.* 1930 nr 127; *Głos Narodu* 1930 nr 145; Pogrzeb śp. F. Mirandoli. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 150; *Kur. Wil.* 1930 nr 127; *Nowy Kur.* 1930 nr 129; Z dołi pisarza polskiego. Rys życia i zasług śp. Mirandoli. *Nowy Kur.* 1930 nr 136; *Słowo Pol.* 1930 nr 151; *Wiek Nowy* 1930 nr 8689.

S. WASYLEWSKI: O tłumaczeniu Maeterlincka. W książce: M. Maeterlinck: Życie pszczoł. Wyd. 4 Poz. 1931. — J. L. HERLAINE: F. Pik-Mirandola, pieśniarz miłości i niedoli. W-wa 1933. [Rec.: S. Helsztyński. *Pion* 1934 nr 3; M. Kridl. *Roczn. Lit.* 1933 s. 289; R. [T. Sinko]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1933 nr 50 dod. do *Ilustr. Kur. Codz.*]. — J. E. PŁOMIENSKI: F. Mirandola 1871-1930. *Rubikon* 1934 nr 5/6 s. 39-44. — S. H.: Poeta żywcem pogrzebany. *Tyg. Ilustr.* 1934 nr 28. — J. E. PŁOMIENSKI: W klanie młodopolskiej bohemy. F. Pik-Mirandola. W książce: Twórcy bez masek. Wspomnienia literackie. W-wa 1956. — J. TRZNADEL: Zapomniana karta poezji. *Trybuna Lit.* 1959 nr 10. — Franciszek Mirandola. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965. — J. TRZNADEL: Franciszek Mirandola. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V; *Lit. pol. okresu Młodej Polski*. T. 1. W-wa 1968. — A. K. [A. KOSIEK]. *Podkarpacie* 1971 nr 48. — A. PATLA. *Podkarpacie* 1971 nr 4. — Sesja popularno-naukowa w 100 rocznicę urodzin. *Widnokrąg* 1971 nr 51. — Z. JURGUTIS: Mgr F. Pik-Mirandola w setną rocznicę urodzin. *Farmacja Pol.* 1973 nr 3. — T. KAZAŁSKA, A. KOSIEK: F. Pika-Mirandoli kontakty z farmacją. *Farmacja Pol.* 1973 nr 3.

Liber tristium. P. CHMIEŁOWSKI: Ze współczesnego Parnasu. *Kur. Codz.* 1898 nr 277. — A. CHOLONIEWSKI. *Dzien. Pol.* 1898 nr 198. — W. F. [W. FELDMAN]: Nowy poeta. *Pravda* 1898 nr 49. — L-k. *Życie* 1898 nr 32. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1898 nr 174-175. — J. PAWELSKI.

Przeł. Powsz. 1900 t. 67 s. 103-105. — L-ff [L. STAFF]. *Krytyka* 1901 t. 1 s. 133-134.

Liryki. W. MAKOWSKI: Krople. *Głos* 1901 s. 284. — MIRIAM [Z. PRZESMYCKI]. *Chimera* 1901 z. 2 s. 348. — A. DROGOSZEWSKI. *Pravda* 1902 nr 7. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1902 s. 17-18.

Tempore belli. B. MYŚL *Pol.* 1916 nr 5 s. 124. — L. Ch. [L. CHRZANOWSKI]. *Kur. Pol.* 1916 nr 126 s. 3. — J. LESZCZYŃSKI. *Kur. Poz.* 1916 nr 117. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1916 nr 220. — *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1916 nr 30.

Tropy. T. SINKO: Legendy o Poznaniu. *Czas* 1919 nr 2. — J. ŚWIERZOWICZ. *Kur. Lw.* 1921 nr 113-114; przedr. w książce: Szkice literackie. Seria 1. Grodzisk 1936 s. 181-185.

Recenzje przekładów

E. Zola: *Germinal*. W. JABŁONOWSKI. *Książka* 1906 s. 325. — G. SINKO: Abyśmy nie zapomnieli... *Dzien. Lit.* 1948 nr 49; J. PIŁECKI: O szacunek dla trudu pisarskiego. *Odrodzenie* 1949 nr 5 s. 8 [polem.].

G. Geffroy: *Więzień*. B. LIMANOWSKI. *Naprzód* 1907 s. 340.

Novalis: Henryk Ofterdingen. m. f. [M. FELDMANOWA]. *Krytyka* 1914 t. 42 s. 256.

P. Keller: *Baśń ostatnia*. *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 4.

A. France: *Poglądy ks. Hieronima Coignarda*. H. ELZENBERG. *Przeł. Warsz.* 1923 nr 24 s. 380.

R. Kipling: *Księga dżungli*. L. PIWIŃSKI. *Przeł. Warsz.* 1922 nr 13 s. 114-115.

M. Maeterlinck: *Inteligencja kwiatów*. H. ELZENBERG. *Przeł. Warsz.* 1923 nr 24 s. 382-384. — hw. *Głos Wolnych* 1949 nr 11.

M. Maeterlinck: *Życie pszczoł*. K. KRÓL. *Poradnik Język.* 1927 nr 6-10. — S. KOZICKI. *Nowa Kultura* 1958 nr 35. — H. Z. [H. ZAWORSKA]. *Nowe Książki* 1958 nr 11 s. 660-661.

R. Rolland: *Colas Breugnot*. (ch). *Tyg. Ilustr.* 1921 nr 41. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1922 nr 314. — H. ELZENBERG. *Przeł. Warsz.* 1922 nr 15 s. 411-415. — J. PARANDOWSKI: Jak pogodziłem się z Romainem Rollandem. *Kur. Poz.* 1922 nr 153, 154. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpo-*

- spolita* 1922 nr 48, 50, 56 wyd. por. — (a. n.) [A. NOWACZYŃSKI]. *Mysł Nar.* 1923 nr 10 s. 4-6. — M. OLSZEWSKI. *Przegl. Powsz.* 1952 nr 5-6. — J. MILLER. *Głos Pracy* 1961 nr 37. — Z. NALIWAJEK. *Przegl. Hum.* 1968 nr 4.
- S. Benelli: Uczta szyderców. W. KOZICKI: Z Teatru Wielkiego. *Słowo Pol.* 1923 nr 282. — L. SKOCZYŁAS: Teatr im. J. Słowackiego. *Goniec Kr.* 1923 nr 114. — BOY [T. BOY-ŻELEŃSKI]: Premiera w Teatrze Polskim. *Kur. Por.* 1924 nr 13; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór czwarty.* W-wa 1924. Pisma. T. 20. W-wa 1963. — J. LORENTOWICZ: Teatr Polski. *Express Por.* 1924 nr 14.
- K. Gjellerup: Dojrżeli do życia. M. ZABOJECKA. *Przegl. Warsz.* 1925 nr 43.
- P. Heyse: Wesele na Capri. J. ADAMSKI. *Nowe Książki* 1959 nr 22. — J. LOVELL. *Życie Lit.* 1959 nr 49.
- S. Lagerlöf: Tętniące serce. K. KRÓL. *Poradnik Język.* 1927 nr 6-10.
- R. Tagore: Opowiadania. H. BE-REZA. *Nowe Książki* 1961 nr 18.
- B. Björnson: Tomasz Rendalen. M. ZABOJECKA. *Przegl. Warsz.* 1924 nr 34.
- K. Gjellerup: Wędrowcy świąta. M. ZABOJECKA. *Przegl. Warsz.* 1925 nr 43.
- V. Heidenstam: Hans Alienus. M. ZABOJECKA. *Przegl. Warsz.* 1925 nr 48.
- H. Pontoppidan: Ziemia obiecana. M. ZABOJECKA. *Przegl. Warsz.* 1925 nr 43. — K. KRÓL. *Poradnik Język.* 1927 nr 6-10.
- R. Rolland: Wycieczka w krajinę muzyki przeszłości. B. WÓJCIKÓWNA. *Przegl. Warsz.* 1924 nr 37.
- R. Rolland: Gramiłości i śmieci. J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1926 nr 147. — I. WIENIEWSKA. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1928 nr 4.
- J. Romain: Dyktator. J. STRĘPOWSKI: Z teatrów krakowskich. *Gaz. Lit.* 1926 nr 21.
- G. K. Chesterton: Powrót Don Kiszota. *Droga* 1928 s. 519-520.

PILAT ROMAN (1846–1906)

Krypt.: R. P.; R. P-T.

Historyk literatury.

Ur. w 1846 we Lwowie. Syn Stanisława, pedagoga i literata, uczestnika powstania listopadowego, i Gertrudy z Gnatkowskich. Studiował prawo, literaturę i historię na uniwersytetach lwowskim, wiedeńskim i paryskim. W okresie studiów we Lwowie działał w Towarzystwie Bratniej Pomocy i w Czytelni Akademickiej — był jej pierwszym przewodniczącym w 1866. W 1871 habilitował się we Lwowie w zakresie historii literatury polskiej. W 1876 został mianowany profesorem nadzwyczajnym, w 1879 profesorem zwyczajnym uniwersytetu we Lwowie. Był też dwukrotnie dziekanem wydziału filozoficznego, a w 1891 rektorem tegoż uniwersytetu. Od 1881 był członkiem Akademii Umiejętności w Krakowie, w 1887-1898 prezesem Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, redagował też *Pamiętnik*, organ Towarzystwa. Ze względu na zły stan zdrowia ustąpił z katedry w 1905. Zmarł 6 kwietnia 1906 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. O literaturze politycznej Sejmu Czteroletniego (1788-1792). *Przegl. Pol.* 1871 t. 2 z. 4 s. 65-115, z. 5 s. 221-279; 1872 t. 3 z. 7 s. 3-50, z. 8 s. 3-58 i odb. Kr. 1872.

2. Pieśń „Bogarodzica”. I. Restytucja tekstu. *Pam. AU Wydz. Filol. i Hist.-Filoz.* t. 4 (1880) s. 1-114 i odb. Kr. 1879.

Rkps — materiały i notaty do studium nad pieśnią „Bogarodzica” [fragm.]. Ossol. sygn. 6434/I.

3. Początek publicystyki literackiej w Pol-

sce. Cz. I. Czasopisma „uczzone”. *Przew. Nauk. i Lit.* 1882 s. 500-525, 614-637, 704-730 i odb.

4. Jak należy wydawać dzieła pisarzy polskich XVI i XVII w. *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Pol. Pam. Zjazdu Hist.-Lit. im. J. Kochanowskiego* t. 5 (1886) s. 97-111 i nadb.

5. Autografy pierwszych trzech ksiąg „Pana Tadeusza”. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 5 (1891) s. 75-140 i odb. Lw. 1892.

6. Autografy późniejszych ksiąg „Pana Tadeusza” od IV-tej do XII-tej. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 6 (1898) s. 63-148.

7. Historia literatury polskiej od czasów najdawniejszych do roku 1815. Wykłady uniwersyteckie. Opracowali: L. Bernacki, W. Bruchnalski, W. Dropiowski, B. Gubrynowicz, K. Jarecki, S. Kossowski, T. Pini, M. Reiter, K. Wojciechowski, pod redakcją W. Bruchnalskiego. Lw.-Kr.-W-wa 1907-1926.

T. 1. Cz. 1: Literatura średniowieczna w Polsce od czasu przyjęcia chrześcijaństwa do końca XIV w. Oprac. S. Kossowski. W-wa 1926; Cz. 2. Literatura średniowieczna w Polsce w wieku XV. Oprac. S. Kossowski. W-wa 1926; Cz. 3. Rozwój poezji łacińskiej w pierwszej połowie wieku XVI. Poezja polska do Kochanowskiego. Kr. 1925 [1942]. Wyd. nast. pt. Wybrane ustępy z dzieła: R. Pilat: Historia literatury polskiej. T. 1 cz. 1-3 wydanego 1925-1926. Wr. 1955; też w: *Materiały pomocnicze do nauki historii kultury polskiej*. Wr. 1957 [maszynopis powielany].

T. 2. Historia poezji polskiej w. XVI. Cz. 1. Rozwój poezji łacińskiej w pierwszej połowie XVI w. Rej—Kochanowski. Oprac. W. Bruchnalski i S. Kossowski. Lw. 1909; Cz. 2. Następcy i naśladowcy Kochanowskiego. Oprac. S. Kossowski. Lw. 1909.

T. 3. Historia poezji polskiej od r. 1632-1740. Oprac. L. Bernacki. Lw. b.d. [1911].

T. 4. Historia poezji polskiej XVIII w. Cz. 1. Czasy Stanisława Augusta. Oprac. L. Bernacki. Lw. 1908; Cz. 2. Czasy porzobiorowe i Księstwa Warszawskiego. Oprac. K. Wojciechowski. Lw. 1908.

Rkps Ossol. sygn. 6430/I-6433/I.

8. Gramatyka języka polskiego. Wykłady uniwersyteckie. Oprac. F. Krętek. T. 1-2. Lw. 1908-1909.

Artykuły i recenzje zamieszczał w czasopiśmie: *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Pol.* (1886), *Gaz. Lw.* (1875, 1879), *Gaz. Nar.* (1893), *Kwart. Hist.* (1877, 1887, 1899-1900), *Pam. Lit.* (1906), *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* (1887-1892, 1898; tu m.in.: Geneza Farysa. 1888 s. 123-139; Głos publicystyki emigracyjnej o pierwszych wykładach Mickiewicza w Collège de France. 1889 s. 67-101; Opis matecznika w trzech redakcjach. 1890 s. 154-168; Nieznana rozprawka Mickiewicza o Karpińskim. 1890 s. 173-185), *Pam. AU Wydz. Filol. i Hist.-Filoz.* (1880), *Przegl. Pol.* (1869, 1871-1872; tu m.in.: Nieznane pismo polityczne S. Konańskiego pt. Suum cuique. 1869 t. 2 s. 417-436), *Przew. Nauk. i Lit.* (1873, 1882), *Tyg. Powsz.* (1883).

Ponadto w wyd. zbior. *Rok Mickiewiczowski. Księga pamiątk.* Lw. 1899 (tu: Opis gry Wojskiego w „Panu Tadeuszu” według autografu), „*Kur. Codz.*” *Premium*. W-wa 1888.

Prace edytorskie

A. Mickiewicz: Dzieła. Wyd. Tow. im. A. Mickiewicza. T. 5-6: Pan Tadeusz. Z rękopisów R. Pilata wyd. W. Bruchnalski. Lw. 1910-1911.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 4 listy [z 1864-1876?]. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6526 IV.

2. Do M. Bobrzyńskiego 2 listy z 1874 i 1884. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8075, 8076.

3. Do J. Szujskiego 2 listy z 1878. Rkps Bibl. Nar. 2755.

4. Do T. Rutowskiego z 1880. Rkps Ossol. sygn. 13441/II.

5. Do T. Rutowskiego z 1884 list od Koła Lit. we Lw. podpisany przez R. Pilata jako prezesa. Rkps Ossol. sygn. 13438/II.

6. Do P. Chmielowskiego 24 listy z 1887-1897. Rkps Ossol. sygn. 4812/I.

7. Do Wł. Bełzy 8 listów z 1888-1903 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 12657/II, oraz z 1897 list od Tow. Lit. im. A. Mickiewicza podpisany przez R. Pilata, sygn. 12663/III.

8. Do J. Korzeniowskiego (historyka) 2 listy z 1894, 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.

9. Do T. Piniego 2 listy z 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2908.

10. Od H. Sienkiewicza z 1887. Ogl. *Przegl. Hum.* 1966 nr 1 s. 115-118.

11. Papiery z 1864-1900. Rkps Ossol. sygn. 6427/III.

12. Materiały z 1876-1906. Wycinki z gazet. Rkps Ossol. sygn. 6438/I.

13. Materiały i notaty naukowe. Rkps Ossol. sygn. 4601/I, 6434/I-6437/I.

14. Spisy członków seminarium, tematy ćwiczeń i seminariów oraz katalogi podręczne z 1881-1902. Rkps Ossol. 6429/I.

15. Wykłady o Komisji Edukacji Narodowej. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7172.

OPRACOWANIA

Roczn. Zarządu UJ w Kr. 1880 s. 50-51. (25-lecie pracy naukowej:) b.: Głos młodzieży o prof. R. Pilacie. *Gaz. Lw.* 1896 nr 263. — K. CZAPELSKI. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 9. — K. L. WRÓBLEWSKI: R. Pilat, profesor języka i literatury polskiej w Uniwersytecie Lwowskim, pierwszy przewodniczący lwowskiej Czytelni Akademickiej. W 25 rocznicę rozpoczęcia wykładów. *Spr. Wydz.*

Czytelnia Akademickiej we Lw. za r. 1895, Lw. 1896 s. 1-30 i odb. — B. L. *Biesiada Lit.* 1897 nr 11. — F. KONARSKI. *Gaz. Lw.* 1897 nr 14 (oracja na cześć jubilata). — *Czasop. Akademickie* 1897 nr 1.

Kronika Univ. Lw. 1894/1895-1897/1898. Lw. 1899 s. 191-192 [tu bibliografia prac]. — Co słysząc nowego. *Kur. Por.* 1899 nr 183. — B. GUBRYNOWICZ: Mowa na uczczenie prof. R. Pilata na walnym zebraniu Tow. Lit. im. A. Mickiewicza. *Gaz. Lw.* 1900 nr 2 z 15 lipca. — Uznanie dla prof. R. Pilata. *Dzien. Pol.* 1905 nr 312 wyd. popołudniowe.

(Nekrologi:) L. BERNACKI: Ostatnie chwile prof. R. Pilata. *Słowo Pol.* 1906 nr 153; W. BRUCHNALSKI. *Kwart. Hist.* 1906 s. 392-395; S. KOSSOWSKI. *Muzeum* 1906 t. 1 s. 401-408; A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1906 nr 81; LUBICZ. *Świat* (W-wa) 1906 nr 15; *Biesiada Lit.* 1906 nr 18; *Czas* 1906 nr 82; *Dzien. Pol.* 1906 nr 155; *Dzien. Poz.* 1906 nr 88; *Gaz. Nar.* 1906 nr 76; *Kur. Lw.* 1906 nr 92; *Kur. Warsz.* 1906 nr 99; *Nasz Kraj* 1906 t. 1 nr 16; *Pam. Lit.* R. 5 (1906) z. 1, dodatek s. I-X; *Słowo Pol.* 1906 nr 152-155; Spuścizna po śp. Pilacie. *Słowo Pol.* 1906 nr 163; A. A. KRYŃSKI. *Prace Filol.* t. 6 (1907) s. 406; *Przeł. Filoz.* 1907 t. 6 s. 407.

Kronika Univ. Lw. 1898/1899-1909/1910. T. 2. Lw. 1912 s. 184, 192-196, 474.

L. BERNACKI: [wstęp do]: R. Pilat: Historia literatury polskiej w wiekach średnich. T. 1. W-wa 1926. — A. BRÜCKNER: Dzieje literatury polskiej w zarysie. T. 2. W-wa 1908 s. 321. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce. *Poz.* 1934. — B. NADOLSKI: Towarzystwo Lit. im. A. Mickiewicza. *Pam. Lit.* R. 33 (1936) z. 4 s. 692-697. — E. KUCHARSKI: Nauczycielska działalność R. Pilata. *Krytyka i Życie* dod. *Dzien. Pol.* 1937 nr 25. — Spuścizna R. Pilata. *Robotnik* 1938 nr 266. — K. CHŁĘDOWSKI: Pamiętniki. Wr. 1951 s. 150-151; wyd. nast. Kr. 1957. — T. ULEWICZ: R. Pilat z perspektywy dwóch pokoleń. *Pam. Lit.* R. 54 (1963) z. 3 s. 45-60.

O literaturze politycznej Sejmu Czteroletniego. DEL... [W. ŁOZIŃSKI]. *Czas* 1872 s. 118. — *Przeł. Lw.* 1872 s. 118-119. — *Świt* 1872 nr 22. — x. *Przeł. Lw.* 1873 s. 223-225.

Pieśń „Bogarodzica”. *Gaz. Lw.* 1879 nr 285; [replika autora]. *Gaz. Lw.*

1879 nr 286. — W. NEHRING. *Archiv für Slavische Philologie* (Berlin) t. 4 (1880).

Początek publicystyki literackiej w Polsce. E. P. [E. PRZEWÓWSKI]. *Przeł. Tyg.* 1882 nr 42; toż *Ziarno* 1882 nr 1. — *Tyg. Powsz.* 1883 nr 25. — *Wiad. Bibliogr.* 1883 nr 12.

Jak należy wydawać dzieła pisarzy polskich XVI i XVII w. (Głosy w dyskusji nad referatem:) *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Pol. Pam. Zjazdu Hist.-Lit. we Lw. im. J. Kochanowskiego*. T. 5 (1886) s. 195-210.

Autografy późniejszych ksiąg „Pana Tadeusza”. *Spr. z Czynności i Posiedzeń AU w Kr.* 1897 nr 4 s. 2-5.

Historia literatury polskiej. I. CRZANOWSKI. *Książka* 1908 s. 393-396. — I. CHRZANOWSKI. *Słowo Pol.* 1908 nr 526. — M. JANIK. *Krytyka* 1908 t. 2 s. 315-316. — W. JANKOWSKI. *Muzeum* 1908 s. 497-500. — (tad. sw.) [T. ŚWIĄTEK]. *Nasz Kraj* 1908 nr 2. — *Dzien. Poz.* 1908 nr 51. — *Szkola* 1908 s. 21-22. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1909 s. 57-68. — W. JANKOWSKI. *Muzeum* 1909 t. 2 s. 585-588. — J. KLEINER. *Słowo Pol.* 1909 nr 380. — *Dzien. Pol.* 1909 nr 311. — *Na Ziemi Naszej* 1909 nr 5. — *Słowo Pol.* 1909 nr 283. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1910 nr 116. — *Krytyka* 1910 t. 2 s. 218-219. — B. CHŁEBOWSKI. *Książka* 1912 nr 5; przedr.: *Pisma*. T. 4. W-wa 1912 s. 305-309. — H. GALLE. *Kur. Warsz.* 1912 nr 124-127. — A. BRÜCKNER. *Pam. Lit.* R. 24 (1927) s. 204-210. — A. BRÜCKNER. *Ruch Lit.* 1927 z. 4 s. 115-116. — Z. CIECHANOWSKA. *Przeł. Powsz.* 1927 nr 519 s. 366-368. — K. CZACHOWSKI. *Wiad. Lit.* 1927 nr 194. — j. b. r. *Słowo Pol.* 1927 nr 70. — K. KOLBUSZEWSKI. *Dzien. Wil.* 1927 nr 72. — J. KRZYŻANOWSKI: Dwie historie literatury polskiej. *Przeł. Współcz.* 1927 t. 23 nr 66 s. 155-158. — J. ŁOŚ. *Jezyk Pol.* 1927 nr 5 s. 156-158. — m. a.: Ciekawsze niż powieść. *Epoka* 1927 nr 85. — L. P. [L. POMIROWSKI]: Nad książką. *Głos Prawdy* 1927 nr 92. — S. K. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 13 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — *Głos Narodu* 1927 nr 115. — H. G. [H. GALLE]. *Przeł. Pedag.* 1928 s. 472.

PILECKI ANTONI (1853 – 1921)

Krypt.: A. P.; A. PIL.; P.

Poeta, krytyk literacki.

Ur. 8 lipca 1853 w Dobrzyniu nad Drwęcą; syn Feliksa i Joanny z Petrykowskich. Kształcił się w gimnazjum i na uniwersytecie w Warszawie, który ukończył w 1876 ze stopniem kandydata prawa. Pracował jako adwokat w Warszawie. Od 1873 był stałym współpracownikiem *Przeglądu Tygodniowego*. W 1875 był redaktorem *Opiekuna Domowego*, następnie przez pewien czas *Antraktu* i *Rocznika Literackiego*. Prowadził ożywioną działalność odczytową. Był członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie. Zmarł tamże 28 października 1921.

TWÓRCZOŚĆ

1. Społeczne znaczenie poezji i spóczesnej jej stanowisko w krótkim rysie. W-wa 1874.

2. Obrazki z życia kobiecego. W-wa 1876. Szkice.

3. Prawo i sądy. Wskazówki praktyczne dla nieprawników. W-wa 1878.

Współautor: S. Kowalski.

4. Poezje. Zeszyt I-IV. W-wa 1880-1884. Przedr. zob. poz. 6.

5. Ustęp z dziejów cywilizacji żydowskiej. Odczyt 1880. Ogł. *Israelita* 1881 nr 1-7 (pt. Żydzi w kraju naszym dawniej i w chwili obecnej) i odb. W-wa 1882 [1881].

6. Poezje. W-wa 1891.

Zawartość: cykle: Obrazy i obrazki, Życie i ideały, Poezja i poeci, Z wrażeń podróży, Na grobach, Z tematów biblijnych, Pieśni, piosenki, aforyzmy i rymy ulotne, Pieśni miłosne.

Zob. poz. 4.

Niektóre egzemplarze tego wyd. datowane: Kr. 1892.

7. Miłość w poezji romantycznej. Odczyt wygłoszony w dn. 23 kwietnia 1893 r. w sali ratuszowej na dochód Warsz. Tow. Dobroczynności. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 500; *Bluszcz* 1893 nr 18-22 i odb. W-wa 1894.

8. Kobiety — poetki. Odczyty wygłoszone w sali ratuszowej w dn. 9, 11, 12 i 13 marca 1894 r. na rzecz Osad Rolnych. *Dzien. Poz.* 1894 nr 118-121, 170-195; *Bluszcz* 1894 nr 22-32 i odb. W-wa 1895.

9. Dzieje małżeństwa. Powieść. W-wa 1897.

10. Przyroda w poezji. Pracę tę w streszczeniu wygłosił autor w dn. 25 i 28 marca 1897 w sali Muzeum Przemysłu i Handlu jako odczyt publiczny na rzecz ubogich zostających pod opieką Warsz. Tow. Dobroczynności. *Bluszcz* 1897 nr 23-52. Wyd. osob. W-wa 1899.

11. Stój, chwilo. Powieść. *Echo Przemyskie* 1901 nr 9-33.

12. Poeta i świat. Odczyty... wygłoszone w r. 1903 na rzecz Tow. Osad Rolnych Przytułków Rzemieślniczych. W-wa 1905 [1904] *Książki dla Wszystkich* nr 213.

Nadto szereg innych odczytów.

Drobne utwory i artykuły umieszczał w czasopiśmie: *Antrakt* (1877; tu m.in.: opowiadanie: Kłopoty stryja Atanazego. Nr 69), *Biesiada Lit.* (1896-1898, 1900, 1903, 1907, 1909-1910, 1913, 1917; tu m.in.: szereg drobnych wierszy i artykuły: Co to jest dekadentyzm i symbolizm? 1896 nr 19; Światła i cienie w utworach poetek naszych. 1903 nr 45-49), *Bluszcz* (1875, 1879, 1888-1901, 1907-1908, 1915, 1917-1918; tu m.in. szereg wierszy z l. 1888-1900 oraz artykuły: Zapomniany śpiewak miłości. [O Berwińskim]. 1898 nr 29-32; Poeci pesymizmu. [Leopardi, Baudelaire]. 1900 nr 28-33), *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1883), *Dzien. Chicagoski* (1893-1894, 1896-1897), *Dzien. dla Wszystkich* (1888-1890, 1900), *Dzien. Poz.* (1894), *Echo Lit.* (1897), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1888-1893; tu szereg wierszy), *Echo Przemyskie* (1901), *Fortuna, Gaz. Handlowa, Gaz. Pol.* (1899), *Gaz. Radomska, Gaz. Sądowa, Głos Narodu* (1899; tu art. Juliusz Słowacki. Nr 80), *Goniec i Iskra* (1891-1892), *Goniec Teatr.* (1877), *Israelita* (1881, 1884), *Kłosa* (1874-1876, 1878, 1884, 1888-1890), *Kolce* (1894, 1911), *Kraj* (1891-1892, 1898), *Kronika Rodz.* (1900), *Kur. Codz.* (1893-1894, 1897; tu m.in. art. Adam Asnyk. 1897 nr 211-212), *Kur. Niedzielnny* (1896-1898), *Kur. Por., Kur. Poz.* (1908, 1915), *Kur. Warsz.* (1879-1881, 1883-1884, 1890-1891, 1893, 1896, 1898, 1900-1905, 1908-1909, 1912), *Niwa* (1893), *Nowiny, Ognisko Domowe* (1874-1875), *Ognisko Rodz., Opiekun Domowy* (1874-1876; tu szereg drobnych wierszy i rubr. pt.: Biblioteczka domowa. 1875-1876, *Przeglądy teatralne.* 1875), *Praca* (1897, 1901-1907, 1909, 1912, 1914), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1888-1890), *Przegl. Tyg.* (W-wa 1873-1894; tu m.in.: szereg wierszy, recenzji lit. i art. Stanowisko poezji wobec pozytyw-

nego kierunku naszej umysłowości. 1873 nr 34-35), *Przyj. Dzieci* (1871-1873), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1916-1917), *Satyr* (1892-1894), *Szkice Spół. i Lit.* (1876), *Świat* (1876-1880, 1918; tu m.in.: szereg wierszy i art. Adam Mickiewicz. 1878 nr 13-23), *Tyg. Ilustr.* (1888-1889, 1891-1894, 1900), *Tyg. Mód i Powieści* (1890-1892, 1894, 1897-1898), *Tyg. Nar.* (1901), *Tyg. Powsz.* (1877-1879; tu m.in.: recenzje lit. i teatr., stała rubr. Z prowincji. 1878-1879), *Warsz. Roczn. Lit.* (1873-1874), *Warta* (1889), *Wędrowiec* (1887-1889, 1894, 1896-1897, 1902), *Zgoda* (Chicago 1904-1905, 1907-1908), *Ziarno* (1883), *Ziemia Lubel.* (1908, 1910, 1912), *Zorza, Życie* (W-wa 1887-1891) oraz w wydawnictwach zbiorowych: *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *Gospodarczy kalendarz dla kobiet*. W-wa 1877, *Jednodniówka balu lit.* W-wa 1902, *Kalendarz dla pańien na rok przestępny 1876*. W-wa 1876, *Kalendarz ilustr. dla wszystkich*. W-wa 1889, *Kalendarz Komierowskiego*. 1883, *Kalendarz lubel.* 1883, *Kalendarz popularny „Dzwon”*. W-wa 1883, *Kalendarz powsz.* W-wa 1883, toż W-wa 1889, *Kalendarz „Prawdy”*. Kr. 1919, *Koleś dla gospodyń*. W-wa 1893, toż W-wa 1894, toż W-wa 1895, *Księga pamiątk. na uczczenie setnej rocznicy urodzin A. Mickiewicza*. W-wa 1898, *Młoda Polska w pieśni*. Ułożył C. Jankowski. W-wa 1898, *Na garnuszek*. W-wa 1890, *Na Pol. Macierz Szkolną. Jednodniówka*. W-wa 1917, *Na pomoc! Wyd. zbior. na korzyść powodzian*. W-wa 1884, *Na szkołę pol.* W-wa 1916, *Na wpisy szkolne. Jednodniówka*. W-wa 1915, *Pamiątka jubileuszu Deotymy*. Kr. 1901, *Pisanek*. W-wa 1900, *Prawda. Książka zbior. dla A. Świętochowskiego*. Lw. 1899, *Prosna. Jednodniówka kaliska*. Kalisz 1895, *Sami sobie*. W-wa 1900, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Warszawa — Wołyniowi*. W-wa 1917.

Listy i materiały

1. Do A. Wiślickiego 6 listów z 1880-1892. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.
2. Do Z. Sarneckiego z 1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717 III t. 5.
3. Do T. Jaroszyńskiego z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 6358 t. 3.
4. Autograf. Rkps Ossol. sygn. 5983/II.
5. Drobne utwory przeznaczone dla *Chimery* i *Życia*. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5450.
6. Przemówienie (list?) w związku z A. Mickiewiczem. Rkps Muzeum A. Mickiewicza w Paryżu sygn. 783.

7. Wiersz do A. Mickiewicza. Rkps Muzeum A. Mickiewicza w Paryżu sygn. 780.

8. Wiersz pt. Żółkowskiemu. Rkps IS PAN sygn. 1067-94/5.

OPRACOWANIA

[J. GADOMSKI]: „Królowa balu” wiersz p. A. Pileckiego. *Tyg. Romansów i Powieści* 1877 nr 429. — Z sądów. O potwarz w druku. *Kraj* 1885 nr 44. — *Ruch. Kalendarz enc. na r. 1889*. W-wa 1889 s. 151. — S. DEMBY: Album pisarzy polskich współczesnych. W-wa 1901. — *Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905*. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim. Oprac. J. W. Gomulicki. T. 3. W-wa 1954; wyd. 2 W-wa 1956. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965.

Sprawozdania z odczytów: P. CHMIEŁOWSKI. *Bluszcz* 1880 nr 9; *Przegl. Tyg.* 1880 s. 121 (O N. Żmichowskiej). — B. Kur. *Codz.* 1896 nr 102, 105; W. BUKOWIŃSKI. *Bluszcz* 1896 nr 18; H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1896 nr 17; A. LANGE. *Głos* 1896 nr 17-18; *Dzienne dla Wszystkich* 1896 nr 85, 88; *Gaz. Pol.* 1896 nr 85, 88; *Kur. Warsz.* 1896 nr 102, 105; *Prawda* 1896 nr 18; *Wędrowiec* 1896 nr 16 (Dekadenci). — P. *Wiek* 1896 nr 88 (O symbolizmie). — Wl. Jab... [W. JABLONOWSKI]. *Gaz. Pol.* 1900 nr 77; S. U. *Kur. Por.* 1900 nr 90; *Wiek Ilustr.* 1900 nr 89 (Poeci pesymizmu). — EM. *Gaz. Pol.* 1902 nr 317; S. B. *Kur. Warsz.* 1902 nr 322 (Adam Asnyk). — J. *Gaz. Pol.* 1902 nr 106; Zn. P. [Z. PIETKIEWICZ]. *Kur. Codz.* 1902 nr 108; S. B. *Kur. Warsz.* 1902 nr 108; Z. *Wiek Ilustr.* 1902 nr 108; *Przegl. Tyg.* 1902 nr 17 (Pesymizm i optymizm w utworach poetek naszych). — AES. *Wiek Ilustr.* 1904 nr 63 (Przyroda i miłość w utworach M. Konopnickiej). — K. J. *Gaz. Pol.* 1905 nr 77 (Poezja w dobie pozytywizmu).

Społeczne znaczenie poezji i społeczne jej stanowisko. W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1874 nr 345. — J. T. [J. TRACKI] *Tyg. Mód i Powieści* 1874 nr 36.

Poezje. Zeszyt I. J. TRACKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1880 nr 18. — *Tyg. Powsz.* 1880 nr 4.

Ustęp z dziejów cywilizacji żydowskiej. *Echo* 1880 nr 113.

Miłość w poezji romantycznej. D-t. *Wiek* 1893 nr 93. — J. K. K. [J. KOTARBIŃSKI]. *Gaz. Pol.* 1893 nr 93. — I. MA-

TUSZEWSKI. *Przegl. Tyg.* 1893 nr 17. — *P. Głos* 1893 nr 17. — ZEN. PIET. [Z. PIETKIEWICZ]. *Prawda* 1893 nr 20. — *Biesiada Lit.* 1893 nr 18. — *Dzien. dla Wszystkich* 1893 nr 94-95. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 500. — *Kolce* 1893 nr 17 [humorystyczna ocena wierszem]. — *Tyg. Ilustr.* 1894 t. 1 s. 352.

Kobiety — poetki. A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1894 nr 69, 71-73. — A. N. [A. NIEMOJEWSKI]. *Wędrowiec* 1894 nr 11. — A. O. [A. OPPMAN]. *Niwa* 1894 nr 6. — *P. Gaz. Pol.* 1894 nr 57-60. — *P. Wiek* 1894 nr 57-60. — HAJOTA [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]: Odczyty p. A. Pileckiego. *Kur. Warsz.* 1894 nr 69, 71-73. — Zn [Z. PIETKIEWICZ]. *Prawda* 1894 nr 11. — Z. PIETKIEWICZ. *Przegl. Tyg.* 1894 nr 11. — *Dzien. dla Wszystkich* 1894 nr 57-58, 61. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 11. —

W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 238. — AD. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1895 nr 276.

Dzieje małżeństwa. B. B. [B. BIERNACKI]. *Niwa* 1898 nr 12.

Przyroda w poezji. W. BUKOWIŃSKI. *Bluszcz* 1897 nr 14. — Ks. J. CH. [J. CHARZEWSKI]. *Przegl. Katol.* 1897 nr 46. — J. B. *Kur. Codz.* 1897 nr 85, 88. — K. J. JASIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1897 nr 88-89. — R. *Wędrowiec* 1897 nr 14. — *Prawda* 1897 nr 15. — *Wiek* 1897 nr 69, 71. — P. K. REWERA. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 32.

Poeta i świat. B. *Kur. Warsz.* 1903 nr 137. — PAR. *Kur. Codz.* 1903 nr 133, 137. — *Wiek Ilustr.* 1903 nr 133, 137. — *Tyg. Ilustr.* 1905 s. 339. — B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1906 s. 54-55.

PINI TADEUSZ (1872–1937)

Krypt.: T.-P.

Historyk literatury, edytor.

Ur. 9 kwietnia 1872 we Lwowie, syn Józefa, byłego podpułkownika wojsk polskich z 1863, urzędnika Wydziału Krajowego. Ukończył III Gimnazjum klasyczne we Lwowie. W 1892-1895 studiował polonistykę pod kierunkiem R. Pilata na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego. Od 1897 był nauczycielem gimnazjalnym we Lwowie, a następnie w Tarnowie. W 1905 przeniósł się do Lwowa i redagował w 1905-1907 *Pamiętnik Literacki* oraz w 1906-1911 serię *Nauka i Sztuka* — wydawaną przez Towarzystwo Nauczycieli Szkół Wyższych. Był inicjatorem i jednym z organizatorów (1909-1910) mającego powstać we Lwowie Towarzystwa Wydawniczego Pisarzy Polskich. Współpracował z lwowskim *Muzeum*, redagował od 1909 *Bibliotekę Klasyków Polskich* oraz w 1912-1917 wydawał wielotomową „Historię malarstwa” H. Macfalla. W 1917 przeniósł się do Warszawy, gdzie od 1919 był dyrektorem Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska”. W 1930 powrócił do Lwowa i został kierownikiem spółki wydawniczej „Parnas Polski” oraz redagował w 1933-1934 *Bibliotekę Poetów Polskich*. Zmarł 7 września 1937 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Zygmunta Krasińskiego tak zwany „Niedokończony poemat”. Próba genezy. *Przew. Nauk. i Lit.* 1895 i odb. Lw. 1896.

2. Adam Asnyk. Wspomnienie pośmiertne. *Szkola* 1897 i odb. Lw. 1897.

3. Kornel Ujejski. Wspomnienie pośmiertne. *Szkola* 1897 nr 49-51 i odb.

4. Klementyna z Tańskich Hoffmanowa. *Szkola* 1898 nr 8 i odb.

5. Mickiewicz jako wydawca poezji Garczyńskiego. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 6 (1898) s. 435-480 (pt. Rękopis poezji Garczyńskiego w przerobieniu przez Mickiewicza). Wyd. osob. Lw. 1898.

6. Stefan Garczyński. Szkic biograficzno-literacki. *Przew. Nauk. i Lit.* 1898 s. 463-483, 573-593, 676-696; przedr.: *Rok Mickiewiczowski. Księga pamiątek*. Lw. 1899.

7. Studium nad genezą „Irydiona” Zygmunta Krasińskiego. Ogl. fragm.: *Bibl. Warsz.* 1899 t. 1-2 (rozdz. 1, 3); *Kwart. Hist.* 1899 z. 3 (rozdz. 2). Wyd. osob. całości Lw. 1899.

8. Dwaj poeci filozofowie. Szkic literacki. *Bibl. Warsz.* 1900 t. 3 (pt. Garczyński i Krasiński. Szkic literacki); *Spr. Dyr. c. k. Lw. Gimm. im. Franciszka Józefa za r. 1900*. Lw. 1900 s. 3-31 i odb.

9. H. Sienkiewicz jako pisarz narodowy

i artysta, *Pogoń* 1901 nr 15-18. Wyd. osob. Tarnów 1901.

Odczyt wygłoszony w Tarnowie w 1901.

10. Władysław Syrokomla i jego utwory. Lw. 1901 *Bibl. Macierzy Pol.* nr 10.

11. Nasza współczesna poezja. Lw. 1902. Zawartość: Miłość Ojczyzny w poezjach Adama Asnyka; Lud w poezjach M. Konopnickiej; Obrazki miejskie W. Gomułickiego; Andrzeja Niemojewskiego „Polonia Irredenta”; „Tatry” Franciszka Nowickiego.

12. Piotr Chmielowski. Wspomnienie pośmiertne. *Muzeum* 1904 s. 557-571 i odb. Lw. 1904.

13. Franciszek Krczek. Wspomnienie pośmiertne. *Kur. Lw.* 1916 i odb.

14. O przyszłe drogi literatury polskiej. Lw. 1916.

15. O sztukę polską. Uwagi i projekty. Lw. 1919.

16. Krasiński. Życie i twórczość. Poz. 1928.

17. Literatura polska w okresie 1796-1863. W: *Polska, jej dzieje i kultura*. T. 3. W-wa 1931.

18. „Dziady” a Maryla. *Pam. Lit.* R. 30 (1933) z. 2 i odb. Lw. 1933.

19. Opowiadania z przeszłości i teraźniejszości Polski. Lw. 1937. Wyd. nast. Lw. 1938.

Współautor: Tadeusz Jarosz.

Artykuły, studia i recenzje ogłaszał w czasopiśmie: *Ateneum* (1897; tu: Kilka słów w sprawie wpływu Shelleya na tragedie Słowackiego. T. 2), *Bibl. Warsz.* (1899-1900), *Czas* (1934), *Droga* (1935), *Gaz. Lw.* (1898; tu: „Polska” Brandesa. Nr 262-285), *Jahrbuch für Polen* (W-wa 1929/1930), *Krytyka* (1905), *Książka* (1905), *Kur. Lit.-Nauk.* dod. *Ilustr. Kur. Codz.* (1934), *Kur. Lw.* (1916, 1919), *Kur. Pol.* (1926, 1928), *Kwart. Hist.* (1897, 1899, 1901-1902; tu m.in.: Utwory pośmiertne Zygmunta Krasińskiego. 1902), *Mentor* (1901/1902), *Merkuriusz Pol. Ordynaryjny* (1934), *Muzeum* (1897, 1899-1906, 1909-1910), *Nowa Książka* (1934-1935), *Nowy Głos Pol.* (1902), *Pam. Lit.* (1902-1909, 1928, 1933; tu: Z pracowni poety. Rękopisy Z. Krasińskiego. 1902; Trybunał tajemny w „Konradzie Wallenrodzie”. 1928), *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* (1898), *Pogoń* (1901-1903), *Pologne Littéraire* (W-wa 1928), *Przegl. Lit.* (1931), *Przew. Nauk. i Lit.* (1895, 1898), *Przyp. Młodzieży* (1899), *Ruch Lit.* (1926, 1934-1935), *Słowo Pol.* (1897-1898, 1905), *Szkola* (1897-1898), *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* (1904-1905), *Tydzień* (Piotrków 1905), *Warszawianka* (1927), *Wiad. Lit.* (1934), *Wiad. Pol.* (1917).

Ponadto z teki pośmiertnej ogłoszono art. w czasopiśmie: *5 Rzek* (1960, 1962, 1964, 1966; tu m.in.: O wielkiej i małej poezji [art. z ok. 1932]. 1960 z. 1; O S. Żeromskim. 1964 z. 1; Zapomniany geniusz [o A. Malczewskim]. 1966 z. 1).

Ponadto w wydawnictwach i książkach: *Almanach „Biblioteki Pol.”* W-wa 1925 (tu: Scena sądu w „Nieboskiej komedii”. S. 136-141), *Księga pamiątk. ku uczczeniu setnej rocznicy urodzin J. Słowackiego*. T. 2. Lw. 1909 (tu: Młodość Słowackiego), F. Nowicki: *Pieśni czasu*. Wyd. 2. Tarnów 1904 (tu przedmowa), *Spr. Dyr. c. k. Lw. Gimn. im. Franciszka Józefa za r. 1900*. Lw. 1900, *Spr. Dyr. prywatnego gimn. żeńskiego Z. Strzałkowskiej we Lw. za r. 1908/1909*. Lw. 1909 (tu: Młodość Słowackiego), S. Wyspiański: *Spisałem wielkość ojczystego kraju... Myśli wybrane*. Lw. 1909 (tu przedmowa).

Prace edytorskie

1. Z. Krasiński: *Irydion*. Brody 1903 *Arcydziela Pol. i Obcych Pisarzy* t. 18-19. Wyd. nast.: Brody 1906.

2. Z. Krasiński: *Pisma*. Za zezwoleniem rodziny poety wydał... Wyd. krytyczne zupełne ze słowem wstępnym J. Kallenbacha. T. 1-8. Lw. 1904.

3. M. Romanowski: *Wybór pism*. T. 1-2. Lw. 1904-1905 *Bibl. Tow. Nauczycieli Szkół Wyższych*.

4. Z. Krasiński: *Noc letnia. — Pokusa*. Brody 1905 *Arcydziela Pol. i Obcych Pisarzy* t. 34.

5. R. Pilat: *Historia literatury polskiej od czasów najdawniejszych do r. 1815*. Wykłady uniwersyteckie. Pod red. W. Bruchnalskiego. Lw., Kr., W-wa 1907-1926.

Współwyd.: L. Bernacki, W. Bruchnalski, W. Dropiowski, B. Gubrynowicz, K. Jarecki, S. Kosowski, M. Reiter, K. Wojciechowski.

6. J. Słowacki: *Dzieła*. T. 1-2. Lw. [1909]. *Bibl. Klasyków Pol.*

7. *Wieczory polskie*. *Rocznik dla starszej młodzieży*. Lw. 1909.

8. A. Mickiewicz: *Dzieła wszystkie*. T. 1-12. Lw. 1911-1913.

Współwyd.: M. Reiter.

9. A. Mickiewicz: *Dzieła zbiorowe*. Lw. 1912 *Bibl. Klasyków Pol.* 72-73.

10. H. Macfall: *Historia malarstwa*. T. 1-8. Lw. 1912-1917.

11. Z. Krasiński: *Wybór pism*. Wybrał i objaśnił... Kr. 1915.

12. A. Mickiewicz: Wybór pism. Wybrał i objaśnił... Kr. 1915.
13. J. Słowacki: Wybór pism. Wybrał i objaśnił... Kr. 1915.
14. Z. Krasiński: Irydion. W-wa [1923] *Wielka Bibl.* nr 1.
15. Z. Krasiński: Nie-boska komedia. W-wa [1923] *Wielka Bibl.* nr 24.
16. Z. Krasiński: Przedświt. W-wa [1924] *Wielka Bibl.* nr 65. Wyd. nast. W-wa [b. r.].
17. A. Mickiewicz: Pisma poetyczne. Wyd. kompletne. Kr. 1925. Wyd. nast. W-wa 1928; W-wa 1930.
18. A. Mickiewicz: Poezje. Nowogródek 1931. Wyd. nast. pt. Dzieła poetyckie: wyd. 2 Nowogródek 1933; wyd. 4 Nowogródek 1933; wyd. 6 Nowogródek 1934; wyd. 8 W-wa 1938.
19. A. Mickiewicz: Pan Tadeusz czyli Ostatni zajazd na Litwie. Nowogródek 1933. Wyd. 3 W-wa 1938; wyd. 4 W-wa 1939.
20. A. Mickiewicz: Dzieła prozą. T. 1-5. Nowogródek 1933-1934.
21. J. Słowacki: Dzieła. Wydał i wstępem krytycznym poprzedził... T. 1-3. W-wa 1933 *Bibl. Poetów Pol.* t. 1-3.
22. Z. Krasiński: Dzieła. Wydał, objaśnił i wstępem krytycznym poprzedził... T. 1-2. W-wa 1934-1935 *Bibl. Poetów Pol.* t. 4, 6.
23. C. Norwid: Dzieła. Wydał, objaśnił i wstępem krytycznym poprzedził... W-wa 1934 *Bibl. Poetów Pol.* t. 5.
24. J. Słowacki: Dzieła. Wydał i wstępem krytycznym poprzedził... T. 1-2. W-wa 1937 [1938] *Bibl. Poetów Pol.* t. 1-2.
25. A. Mickiewicz: Konrad Wallenrod. Poemat. Objasnienia... Kat. 1945 *Bibl. Szkolna S.* I nr 6.
7. Do S. Krzyżanowskiego z 1906. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 111/70.
8. Do J. Łosia 3 listy z 1906. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2285 t. 3.
9. Do W. S. Reymonta z 1908. Rkps Ossol. sygn. 6978/II.
10. Do W. Orkana z 1912. Rkps Bibl. Uniw. im. I. Franki we Lw. sygn. 1433. Fragn. ogł. w książce: L. Staff: W kręgu literackich przyjaźni. Listy. W-wa 1966.
11. Do M. Moraczewskiego 5 listów z 1914. Rkps Bibl. Raczyńskich w Poz. sygn. 485.
12. Do J. Mirskiego z 1915. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7075.
13. Do B. Wysłoucha z 1919. Rkps Ossol. sygn. 7181/II.
14. Do O. Balzera z 1921. Rkps Ossol. sygn. 7683/II.
15. Do J. Ptaśnika 6 listów z 1921-1923 w imieniu „Biblioteki Polskiej”. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2910.
16. Do W. Sieroszewskiego 8 listów z 1921-1923 w imieniu „Biblioteki Polskiej”. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5193.
17. Do H. Dąbcańskiej z 1925. Rkps Ossol. sygn. 12236/II.
18. Do K. Czachowskiego z 1927. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8978 III.
19. Do I. Chrzanowskiego z 1933. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7208 t. 3.
20. Do red. *Pam. Lit.* z 1933. Rkps Ossol. sygn. 7174/II.
21. Do red. *Ruchu Lit.* 10 listów z 1933-1935. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7062.
22. Do W. Anczyca z 1934. Rkps Ossol. sygn. 12967/III.
23. Od różnych osób 194 listy z 1893-1932. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2908, 2909. M.in. od następujących: F. Jasiołki z 1906-1907 (8); J. Kasprzowicz z 1911 i b. d. (2); A. Kraushar z 1906 (4); F. Krępek z 1909-1910 (3); A. A. Kryński z 1909 (3); J. G. Pawlikowski b. d.; L. Piniński z 1912 i 1928 (2); E. Porębowicz z 1905-1932 (15); A. Potocki z 1906 (4); A. Sygietyński z 1906-1907 (19); M. Szukiewicz z 1908 i 1909 (2); S. Tarnowski z 1908; W. Tetmajer z 1909 (2); Z. Wasilewski z 1907-1910 (3); T. Wierzbowski z 1905; S. Windakiewicz z 1906; K. Wojciechowski z 1906-1921 i b. d. (9); R. Zawiliński z 1902; M. Zdziechowski z 1905; S. Żeromski z 1909.
24. Od różnych osób 47 listów z 1893-1932. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7150. M.in. od następujących: G. Daniłowski z 1910; W. Gomu-

Listy i materiały

1. Do W. Feldmana 15 listów z 1903-1906. Rkps Ossol. sygn. 12283/III.
2. Do W. Orkana 64 listy z 1903-1921. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8625 III.
3. Do S. Witkiewicza 25 listów z 1904-1911. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem, zbiory Witkiewicza.
4. Do T. Wierzbowskiego z 1905. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 25.
5. Do K. M. Górskiego 2 listy z 1905-1907. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7727 III.
6. Do L. Bernackiego 9 listów z 1905-1913. Rkps Ossol. sygn. 7046/II.

licki z 1902, 1912 (2); J. Kasproicz z 1915 i b. d. (3); F. Krępek z 1906-1912 (4); A. Lange b. d.; J. H. Pajzderska z 1908-1909 (5); A. Potocki z 1907 i b. d. (6); J. Ruffer z 1910-1912 i b. d. (8); L. Rydel z 1907; W. Sieroszewski z 1908 (2); M. Szukiewicz z 1907; A. Szymański z 1908; A. Świdorska z 1906; H. Zbierzchowski b. d.; M. Zdziechowski z 1905 i b. d. (2).

25. Od A. Sygietyńskiego 19 listów z 1906-1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2909.

26. Od K. Miaskowskiego 2 listy z 1907-1908. Rkps Ossol. sygn. 7044/II.

27. Od W. Orkana z 1908-1913 oraz bruliony 12 listów z 1914-1918, 1920-1921. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8642 III, 8643 III, 8644 III.

28. Od L. Staffa 6 listów z 1909-1910, 1913, 1929. Rkps Bibl. Uniw. im. I. Franki we Lw. sygn. 1452/II. Ogł. w książce: L. Staff: W kręgu literackich przyjaźni. Listy. W-wa 1966.

29. Od S. Żeromskiego 2 listy z 1910. Rkps Ossol. sygn. 12295/III 51.

30. Korespondencja W. Orkana z Pinim. Rkps Bibl. Uniw. im. I. Franki we Lw. sygn. 1433 II.

31. Z teki redakcyjnej *Ruchu Lit.* Recenzje T. Piniego z 1926, 1934, 1935. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7066 (Cywiński, 12), 7071.

OPRACOWANIA

F. HOESICK: Nad wodą wielką i czystą. *Pam. Lit.* R. 2 (1903) s. 155; przedr. *Ogniw* 1903 nr 25. — W. SCHREIBER: Z nowości literackich. Nauka i Sztuka — wydawnictwo Tow. Nauczycieli Szkół Wyższych we Lwowie pod red. T. Piniego. *Głos Pol.* (Tarnopol) 1907 nr 51. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu (1863-1933). Poz. 1934. — J. MATYASIK: Paszkwile p. Piniego. *Kur. Powsz.* 1935 nr 19-20. — Prof. Pini o endeckich listach otwartych. *Biul. Pol.-Ukr.* 1935 nr 4 [przedr. z *Wiek* Nowego 1935 nr 16-17]. — B. NADOLSKI: Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza we Lwowie. Zarys historii 1886-1936. *Pam. Lit.* R. 33 (1936) s. 702-707, 715-716.

(Nekrologi:) E. KUCHARSKI. *Pam. Lit.* R. 34 (1937) s. 378-380 i nadb.; W. [Z. WASILEWSKI]. *Mysł Nar.* 1937 nr 38; *Dzien. Poz.* 1937 nr 210; Zgon śp. prof. Piniego. *Warsz. Dzien. Nar.* 1937 nr 249; *Życie Lit.* 1937 z. 4.

A. CZARTKOWSKI: Jeszcze o „Bibliotece Polskiej” i jej współtwórcy prof. T. Pinim. *Obrona Kultury* 1939 nr 9. — mj: Krzyż w rzece. *Odrodzenie* 1944 nr 6/7 s. 12 [dot.

analizy T. Piniego wiersza C. Norwida: Krzyż i dziecko]. — J. SUCHODOLSKA: Towarzystwo Literackie im. A. Mickiewicza. Sylwetki zasłużonych. T. Pini. *Pam. Lit.* R. 53 (1962) z. 3 s. 84-88. — L. STAFF: W kręgu literackich przyjaźni. Listy. Oprac. J. Czachowska, I. Maciejewska. W-wa 1966 s. 457-459 [nota edytorska]. — W. PINI: Przysłowia są mądrością narodów. (W trzydziestą rocznicę śmierci prof. T. Piniego). *5 Rzek* 1967 z. 4 s. 10-11, 15. — W. PINI: T. Pini. *Słownik pracowników książki pol.* Łódź 1972.

Sprawozdania z odczytów: *Gaz. Lw.* 1912 nr 59 (Zagadnienia „Nieboskiej komedii”).

Zygmunta Krasińskiego tak zwany „Niedokończony poemat”. J. TRETIAK. *Przegl. Lit.* 1896 nr 3.

Adam Asnyk. P. CHMIELOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 66.

Kornel Ujejski. W. [W. WOLSKI]: Ujejski i jego „krytyk” pan Pini. *Słowo Pol.* 1898 nr 38; T. PINI: Kilka słów odpowiedzi szermierzowi sławy Ujejskiego. *Słowo Pol.* 1898 nr 44. — P. CHMIELOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 66.

Mickiewicz jako wydawca poezji Garczyńskiego. K. BRONIKOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1898 t. 3 s. 352. — K. BRONIKOWSKI. *Kwart. Hist.* 1898 s. 588-592. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1898 nr 124.

Stefan Garczyński. P. CHMIELOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 66.

Studium nad genezą „Irydiona” Zygmunta Krasińskiego. P. CHMIELOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 66. — K. WOJCIECHOWSKI. *Kwart. Hist.* 1900 s. 79-85.

Władysław Syrokomla i jego utwory. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1901 s. 334.

Nasza współczesna poezja. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1902 s. 117. — P. CHMIELOWSKI. *Gaz. Pol.* 1902 nr 220. — E. Wg. *Promień* 1902 nr 8 s. 394. — S. WOMELA. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1902 nr 6. — *Pogląd na Świat* 1902 nr 6.

Piotr Chmielowski. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1904 s. 361. — Wp [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1904 nr 177. —

Z. S. *Głos Narodu* 1904 nr 172. — *Słowo* 1904 nr 182.

Młodość Słowackiego [art. ogł. w: *Spr. Dyr. prywatnego gimn. żeńskiego Z. Strzalkowskiej we Lw. za r. 1908/1909*]. M. JANIK: W rok jubileuszowy Juliusza Słowackiego. *Krytyka* 1909 t. 4 s. 155.

O przyszłe drogi literatury polskiej. (T. Ch.). *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1916 nr 282.

Krasiński. F. BIELAK: Tragiczny poeta. *Głos Narodu* 1928 nr 99. — J. BIRKENMAJER. *Ruch Lit.* 1928 nr 6. — R. M. BLÜTH: Niesprawiedliwa monografia. *Pol. Zbrojna* 1928 nr 251. — I. CHRZANOWSKI: Monografia T. Pinięgo o Krasińskim. *Mysł Nar.* 1928 nr 11-12; przedr. w książce: *Studia i szkice*. T. 2. Kr. 1939. — S. CYWIŃSKI: Koniec legendy Krasińskiego. *Dzien. Wil.* 1928 nr 81-82. — K. CZACHOWSKI. *Lwo. Wiad. Mus. i Lit.* 1928 nr 9. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1928 nr 94. — T. GRABOWSKI. *Kur. Pol.* 1928 nr 58. — M. HARTLEB. *Kur. Pol.* 1928 nr 98. — S. KOLBUSZEWSKI. *Tęcza* 1928 z. 18. — M. KRIDL. *Pam. Lit.* R. 25 (1928) z. 2 s. 338-344; [polem.: T. Pini: Odpowiedź na recenzję. *Jw.* z. 3 s. 515-518; M. Kridl: Replika. S. 518-521]. — J. LORENTOWICZ. *Dzien. Pol.* 1928 nr 285. — H. MOŚCICKI: Poeta narodowej etyki. *Książki Nowości* 1928 nr 4. — J. E. PŁOMIENSKI. *Muzeum* 1928 s. 259-262. — J. E. PŁOMIENSKI. *Nowa Reforma* 1928 nr 104. — J. E. PŁOMIENSKI: Prawda o Krasińskim. *Wiad. Lit.* 1928 nr 219; J. E. PŁOMIENSKI: Uzupełnienie recenzji. *Jw.* nr 227. — T. SINKO: Przewartościowanie twórczości Krasińskiego. *Czas* 1928 nr 43. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1928 nr 15 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — X. A. P. *Gaz. Kościelna* 1928 nr 24. — jp. *Pologne Littéraire* 1929 nr 32. — Ki [K. KREJČI]. *Slovanský přehled* (Praga) 1929 s. 377-379. — J. M. ŚWIECICKI: Psychoanaliza w literaturze polskiej. *Przegl. Powsz.* 1932 nr 578-580. — A. W. [A. WŁODEK]: Polityka, poezja i rok 1846 (na tle książki T. Pinięgo pt. Krasiński). *Świetlica Kr.* 1946 nr 4. — J. PINI-SUCHODOLSKA: Najlepsza monografia o Krasińskim. *5 Rzek* 1958 z. 3. — W. PINI: Jak powstała monografia Z. Krasińskiego. *5 Rzek* 1962 z. 4.

Opowiadania z przeszłości... S. NOWACZYK. *Wiad. Hist.-Dydaktyczne* 1938 z. 2 s. 96-99.

Recenzje prac edytorskich

Z. Krasiński: *Pisma*. *Pam. Lit.* R. 1 (1902) z. 1 s. 174-175. — *Biesiada Lit.* 1903

nr 56. — *Gaz. Warsz.* 1903 nr 326. — W. BRUCHNAŁSKI. *Słowo Pol.* 1904 nr 600. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1904 s. 261. — A. ČERNÝ. *Slovanský přehled* (Praga) 1904 s. 187-188. — A. DROGOSZEWSKI. *Ogniw* 1904 s. 293. — L. [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1904 nr 61. — *Chimera* 1904 z. 19 s. 151. — *Przegląd Polit., Społ. i Lit.* 1904 nr 297. — I. BALIŃSKI. *Kur. Wil.* 1905 nr 80. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1905 s. 54. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1905 t. 4 s. 171. — W. HAHN. *Muzeum* 1905 s. 265-269. — S-i. *Kraj* 1905 nr 8. — A. ČERNÝ. *Slovanský přehled* (Praga) 1906 s. 439-440. — S. ZDZIARSKI. *Kraj* 1906 nr 28.

M. Romanowski: Wybór pism. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1906 s. 313. — *stk. Słowo Pol.* 1906 nr 145.

Z. Krasiński: Noc letnia. — Pokusa. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1906 s. 15. — M. JANELLI. *Muzeum* 1906 t. 1 s. 69. — *Szkola* 1906 s. 305.

J. Słowacki: Dzieła. G. KORBUSZEWSKI. *Książka* 1910 s. 192-194.

Wieczory polskie. C. NIEWIADOMSKA. *Książka* 1909 s. 364-366.

A. Mickiewicz: Dzieła wszystkie. S. TUROWSKI. *Chwila* 1913 nr 3. — M. K. [M. KRIDL]. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 3 s. 363-366. — S. PIGOŃ. *Pam. Lit.* R. 13 (1914/1915) z. 3/4 s. 388-394.

A. Mickiewicz: Dzieła zbiorowe. S. PIGOŃ: Nowe wydanie Mickiewicza. *Sfinks* 1914 t. 1 s. 126-140.

H. Macfall: Historia malarstwa. *Słowo Pol.* 1912 nr 235.

A. Mickiewicz: Dzieła poetyckie. S. PIGOŃ. *Roczn. Lit.* 1932 s. 99-100.

A. Mickiewicz: Dzieła prozą. S. PIGOŃ. *Roczn. Lit.* 1934 s. 117-118.

J. Słowacki: Dzieła. T. 1-3. A. BRÜCKNER. *Roczn. Lit.* 1933 s. 119-121.

C. Norwid: Dzieła. A. ARCIMOWICZ. *Przegl. Powsz.* 1934 t. 204. — B. BORKOWSKI. *Zet* 1934 nr 13. — S. CYWIŃSKI: Norwid w edycji profesora Pinięgo. *Ruch Lit.* 1934 nr 8; [polem.: T. Pini: Odpowiedź prof. St. Cywińskiemu na recenzję mojego wydania „Pism” C. Norwida. *Ruch Lit.* 1935 nr 1; S. Cywiński: Replika prof. T. Pinięmu. *Jw.*]. — A. CZARTKOWSKI: Nareszcie cały Norwid. *Wiad. Lit.* 1934 nr 38. — A. DROGOSZEWSKI. *Nowa Książka* 1934 z. 10. — I. FIK: Preparat profesora Pinięgo. *Tyg. Artystów* 1934 nr 1. — J. JANOWSKI: Blaski i cienie Norwida. *Czas* 1934 nr 343. —

(j.in.): Nareszcie cały Norwid. Pan Cyprian spoza dymnej zasłony. *Kur. Por.* 1934 nr 259. — J. KRZYŻANOWSKI: Badania nad literaturą. *Roczn. Lit.* 1934 s. 265-266. — M. Z.: Mamy już całego Norwida. *Dzien. Poz.* 1934 nr 223. — L. H. MORSTIN: Do pana T. Piniego. *Czas* 1934 nr 283. — L. H. MORSTIN: Zbiorowe wydanie dzieł Norwida. *Przeł. Artyst.* 1934 nr 32 i odb. — M. PIECHAŁ: Cały Norwid i całkowita kompromitacja. *Pion* 1934 nr 39. — S. PIGON: Wznowienia literackie. *Roczn. Lit.* 1934 s. 112-130. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 33 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — T. B. S. [T. B. SYGA]: Norwid dostępny dla wszystkich. *Gaz. Warsz.* 1934 nr 231. — J. SZANIAWSKI: Norwid dla wszystkich. *Kur. Powoz.* 1934 nr 290. — J. SZARZYŃSKI: Norwid dla wszystkich. *Głos Lit.-Nauk.* dod. *Głosu Narodu* 1934 nr 43. — K. TROCZYŃSKI: C. K. Norwid. Pierwsze wydanie kompletne. *Dzien. Poz.* 1934 nr 190. — K. TROCZYŃSKI. *Zycie Lit.* 1934 nr 2. — A. WAŚKOWSKI: Nowe wydanie dzieł Cypriana Norwida. *Głos Narodu* 1934 nr 266. — K. WYKA: Niecały Norwid i całkowita kompromitacja. *Pion* 1934 nr 42. — K. WYKA. *Pion* 1934 nr 49. — Z. Z. Z. *Mies. Literatury i Sztuki* 1934/1935 nr 5. — Z. ZANIEWICKI: Norwid w krzywym zwierciadle. *Droga* 1934 nr 10; [polem.: T. Pini: Odpowiedź na artykuł „Norwid w krzywym zwierciadle”. *Droga* 1935 nr 1]. — K. W. ZAWODZIŃSKI: Uzupełnienie. *Pion* 1934 nr 44. — S. P. KOCZOROWSKI: Norwid i dziś. Głosy krytyczne... o wydaniu „Dzieł” Norwida przez T. Piniego. W-wa 1935. [Rec.: W. Arcimowicz. *Przeł. Powoz.* 1935 t. 207; A. Drogoszewski. *Nova Książka* 1935 z. 9; M. Piechal. *Pion* 1935 nr 37; E. Krassowska; Norwidiana. *Wiad. Lit.* 1936 nr 39]. — Z. ZANIEWICKI: Norwid czy nie Norwid. *Literatura i Sztuka* 1935 nr 5. — Z. ZANIEWICKI: O wydaniu dzieł Norwida i krzywym zwierciadle. *Droga* 1935 nr 1. — W. BOROWY: Norwidiana 1930-1935. *Pam. Lit. R.* 33 (1936) z. 4 s. 995-1000.

(Proces: Miriam — Pini.) B. BORKOWSKI: Bój o Norwida. *Zet* 1934 nr 15. — W. CHAR-KIEWICZ: Bój(ka) o Norwida. *Słowo* 1934 nr 336. — S. M. GRZYBOWSKI: Miriam — Pini. *Pod znakiem Norwida. Przeł. Artyst.* 1934 nr 32 dod. *Czasu* i odb. Kr. 1934. — T. PINI: Jeszcze o Norwidzie. *Czas* 1934 nr 283. — T. PINI: Pan Miriam kupił prawa autorskie Norwida za sto rubli! *Wiad. Lit.* 1934 nr 44. — Z. PRZESMYCKI. *Kur. Warsz.* 1934 nr 319. — A. SŁONIMSKI: Norwid skazany na 15 lat aresztu — niech się Pini przyczyni. *Wiad. Lit.* 1934 nr 38; przedr. w książce: Kroniki tygodniowe 1927-1939. W-wa 1956. — Wysz. [J. WYSZOMIRSKI]: Coś ty uczonym zrobił, o Norwidzie? *Słowo* 1934 nr 288. — Z. ZANIEWICKI: O odslonięcie

pomnika Norwida. *Dzien. Pol.* 1934 nr 181. — Spór o prawa autorskie po Norwidzie. *ABC* 1934 nr 241. — Miriam — minister sztuki czy minister handlu? Za sto rubli — prawo do całego Norwida. Rewelacje prof. Piniego o transakcji Miriam. *ABC* 1934 nr 296. — Miriam Przesmycki skarży prof. Piniego. Sprawa sądowa o prawa do dzieł Norwida. *ABC* 1934 nr 354. — Wydawca Norwida na ławie oskarżonych. *Dzien. Poz.* 1934 nr 292. — Niezwykły proces literacki. O prawa wydawnicze do dzieł Norwida. *Kur. Por.* 1934 nr 350. — Sensacyjna skarga o naruszenie praw autorskich. *Czas* 1934 nr 238. — Obiady czwartkowe. (Kupno rękopisów Norwida przez Przesmyckiego). *Merkuriusz Pol. Ordynaryjny* 1934 nr 42. — Norwid i Miriam. *Wiad. Lit.* 1934 nr 50. — E. BREITER: Czy Miriam jest współwłaścicielem poezji Norwida? *Wiad. Lit.* 1935 nr 41. — (log. art.): Norwid w pałacu Paca po raz trzeci. Zakończenie procesu literackiego. *Warsz. Dzien. Nar.* 1935 nr 125. — O.: O dzieła Norwida. Wyrok. *Kur. Warsz.* 1935 nr 269. — lo. [L. OKRĘT]: Miriam contra Pini. *Kur. Por.* 1935 nr 52; nr 141; nr 271; nr 273. — lo. [L. OKRĘT]: Sprawa T. Piniego i Aleksandra Plebana. Wyrok. *Kur. Por.* 1935 nr 272. — Wyrok w procesie o dzieła Norwida. Prof. Pini skazany, Miriam-Przesmycki triumfuje. *Dzien. Poz.* 1935 nr 227. — Z sądów. Spór o prawa autorskie do dzieł Cypriana Norwida. *Kur. Por.* 1935 nr 25. — Dzieła Norwida własnością narodu. Wyrok sądu cywilnego w sprawie powództwa Miriam. *Kur. Por.* 1935 nr 336. — Sensacyjny proces literacki. *Kur. Powoz.* 1935 nr 140. — „Pokutne”, ale od Miriam. *Prosto z Mostu* 1935 nr 43. — Nadmiar gorliwości czy sztykana. *Tyg. Ilustr.* 1935 nr 11. — Proces o spuściznę po Norwidzie. *Wiad. Lit.* 1935 nr 9. — Koniec monopolu Miriam. *Wiad. Lit.* 1935 nr 13. — Norwid dla wszystkich. *Wiad. Lit.* 1935 nr 14. — Miriam przegrywa proces o Norwida. *Wiad. Lit.* 1935 nr 50. — Po wyroku w procesie Miriam — Pini. *Zet* 1935 nr 10. — W. [L. OKRĘT]: Miriam contra Pini. *Kur. Por.* 1936 nr 79; nr 175. — W. [L. OKRĘT]: Sąd Najwyższy w sporze Miriam — Pini. *Kur. Por.* 1936 nr 202. — J. G. PAWLIKOWSKI: O prawach wydawców. *Prosto z Mostu* 1936 nr 47. — Spór o dzieła Norwida przed Sądem Najwyższym. *ABC* 1936 nr 182. — Jeszcze jeden wyrok Sądu Apelacyjnego w sprawie Miriam contra Pini. *Kur. Por.* 1936 nr 279. — Znowó proces o dzieła Norwida. *Warsz. Dzien. Nar.* 1936 nr 275. — Dlaczego Miriam nie ma praw do Norwida. *Wiad. Lit.* 1936 nr 182. — O. MISSUNA: Proces o prawa do spuścizny literackiej po Cyprianie Norwidzie. W książce: Warszawski pitaval literacki. W-wa 1960.

PINIŃSKI LEON (1857–1938)

Krytyk literacki.

Ur. 8 marca 1857 we Lwowie, w rodzinie arystokratycznej. Syn Leonarda Franciszka Ksawerego i Julii z Nikorowiczów. Gimnazjum ukończył w Tarnopolu, następnie studiował prawo w uniwersytetach we Lwowie, Lipsku, Berlinie i Wiedniu. W 1880 doktoryzował się z zakresu prawa w Uniwersytecie Lwowskim, w 1886 został docentem, w 1891-1908 był profesorem prawa rzymskiego na tymże uniwersytecie. W 1888 został posłem do Rady Państwa w Wiedniu, w 1898-1903 był namiestnikiem Galicji, a od 1903 do 1918 członkiem austriackiej Izby Panów. W 1903 ożenił się z Marią Mniszchówną. Był członkiem Akademii Umiejętności, Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Towarzystwa Naukowego we Lwowie, kierownikiem Sekcji Historii Sztuki i Kultury tegoż towarzystwa oraz doktorem honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Lwowskiego. Zmarł we Lwowie 4 kwietnia 1938.

TWÓRCZOŚĆ

1. O operze nowoczesnej i znaczeniu Ryszarda Wagnera oraz o „Parsifalu” Wagnera. *Gaz. Lw.* 1883 nr 212-216. Wyd. osob. Lw. 1883.

2. Zamek na Wawelu. *Gaz. Nar.* 1904 nr 297-299, *Gaz. Lw.* 1904 nr 298-300, 1905 nr 1-4, *Czas* 1905 i odb. Wyd. osob. Lw. 1905.

3. Przechadzka po muzeach madryckich. Odczyt wygłoszony dn. 16 lutego 1907. *Ogl. Przgl. Pol.* 1908 t. 167, 168 i odb.

4. Ewolucja i moda w pojmowaniu piękna. *Adamowi Krechowickiemu.* Lw. 1908. Wyd. osob. Lw. 1908.

Odczyt.

5. Pod wrażeniem „Rozmyślań” Marka Aurelego. Kr. 1911; przedr. *Księga pamiątek ku uczczeniu 250 rocznicy założenia Uniw.* Lw. T. 2. Lw. 1912.

6. Piękno miast i zabytki przeszłości. Lw. 1912.

Odczyt.

7. Muzyka jako czynnik kultury. Odczyt wygłoszony w marcu 1912 na zaproszenie Galicyjskiego Tow. Muz. *Ogl. Gaz. Nar.* 1913 nr 57, 76-86. Wyd. osob. Lw. 1913.

8. „Parsifal” Wagnera po latach trzydziestu. *Gaz. Lw.* 1914 nr 58-61, *Gaz. Nar.* 1914 nr 60-66. Wyd. osob. Lw. 1914.

9. Sądy Goethego o sztuce włoskiej. *Księga pamiątek ku czci B. Orzechowicza.* T. 2. Lw. 1916 s. 184-194 i odb.

10. Przedmowa do: A. Schröder: Śladem błękitnym. O sztuce i jej twórcach. Lw. 1921. *Toż Gaz. Wieczorna* 1921 nr 6078.

11. Etyka Dantego w „Boskiej komedii”. *Kur. Lw.* 1921 nr 263. Wyd. osob. Lw. 1922.

Wykład publiczny w Uniwersytecie Lwowskim.

12. Shakespeare. Wrażenia i szkice z twórczości poety. Cz. 1. Problem autorstwa. Charakterystyka ogólna. Wielkie tragedie i dramaty ze świata starożytnego. Cz. 2. Dramaty z dziejów Anglii. Komédie. Lw. 1924.

13. Artur Grottger i jego cykl „Warszawa II”. *Przgl. Współcz.* 1928 nr 24 i odb.

14. Goethe w rozmowach z Eckermannem. Uwagi o zagadnieniach filozoficznych i religijnych. *Przgl. Współcz.* 1932 nr 118 i odb.

Ponadto prace i odczyty z zakresu historii sztuki, estetyki, ekonomii, polityki i prawa.

Artykuły zamieszczał w następujących czasopismach: *Czas* (1905, 1907, 1912, 1924), *Dzien. Pol.* (1908), *Gaz. Lw.* (1883, 1887, 1890-1896, 1898, 1900, 1904-1905, 1910, 1912, 1914, 1918-1919, 1928, 1932-1933; tu m.in.: Zmienność prądów w literaturze dramatycznej. 1905 nr 75-76; Adam Krechowicki. Wiązanka wspomnień osobistych. 1919 nr 148; Goethe a sztuki piękne. 1932 nr 116-119; Wspomnienie o Henryku Sienkiewiczu. 1933 nr 320 dod. tyg.), *Gaz. Nar.* (1894, 1898-1899, 1904-1905, 1907, 1909-1910, 1912-1914), *Gaz. Wieczorna* (1921), *Głos Narodu* (1917, 1920), *Kur. Lw.* (1921), *Kur. Warsz.* (1925, 1933), *Lamus* (1909), *Nowa Reforma* (1905), *Przgl. Pol.* (1908), *Przgl. Współcz.* (1907, 1922, 1924-1925, 1928, 1932, 1935; tu m.in.: Jan Bołoz Antoniewicz. Wspomnienie pośmiertne. 1922 nr 7/8), *Ruch Lit.* (1928), *Scena i Sztuka* (1911), *Słowo (W-wa)* (1904), *Słowo Pol.* (1911-1912, 1924, 1926-1928, 1933; tu m.in.: Wychowawca narodu. Przemówienie na uroczystej akademii Sienkiewiczowskiej. 1924 nr 296; G. K. Chesterton. 1927 nr 136; Sztuka i zabytki w życiu narodów. 1928 nr 38), *Sztuki Piękne, Wieczory Pol.* (1909).

Oraz w wydawnictwach zbiorowych: *Adamowi Kreczowieckiemu*. Lw. 1908, *Katalog ilustr. wystawy mistrzów dawnych...* Wyd. M. Treter. Lw. 1909 (tu wstęp pt. Wystawy starych mistrzów. Wygl. jako odczyt w dniu otwarcia 17 lutego 1909 i odb.), *Księga pamiątk. ku czci B. Orzechowicza*. Lw. 1916, *Księga pamiątk. ku czci W. Abrahama*. T. 1. Lw. 1930, *Księga pamiątk. ku uczczeniu 250 rocznicy założenia Univ. Lw.* Lw. 1912, *Księga pamiątk. Univ. Lw.*... Lw. 1900

Listy i materiały

1. Do Z. Sarneckiego 2 listy z 1887 i 1888. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717.
2. Do M. Bobrzyńskiego listy z 1892, 1895, 1896, 1897, 1899, 1901, 1902, 1906. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8078, 8081, 8082, 8083, 8085, 8087, 8088, 8089.
3. Do O. Balzera 20 listów z 1892-1920. Rkps Ossol. sygn. 7683/II.
4. Do H. Sienkiewicza z 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8849.
5. Do J. Korzeniowskiego 14 listów z 1900-1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.
6. Do O. Balzera z 1901. Rkps Ossol. sygn. 7706/II.
7. Do H. Dąbcańskiej 4 listy z 1909 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 12236/II.
8. Do S. Tomkowicza listy z 1910-1930. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1990.
9. Do T. Piniego 2 listy z 1912 i 1928. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2908.
10. Do K. Pochwałskiego z 1918. Rkps Ossol. sygn. 12436/II.
11. Do R. Starzewskiego z 1918. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 49/67.
12. Do S. Sozańskiego 13 listów z 1933-1938. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2782.
13. Do L. Bernackiego 4 listy b. d. Rkps Ossol. sygn. 7046/II.
14. Do A. Czołowskiego b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2783.
15. Do S. Witkiewicza b. d. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.
16. Do S. Zakrzewskiego b. d. Rkps Ossol. sygn. 7348/II.
17. Od Z. Rozwadowskiego list z 1895. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8081.
18. Od K. Fischera 2 listy z 1899 i 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8085, 8086.
19. Kopia listu od Tow. Przyj. Sztuk Pięknych z 1913. Rkps Ossol. sygn. 7535/II.

20. Od L. Bernackiego z 1933. Rkps Ossol. sygn. 7046/II.

21. Bruliony 5 listów od S. Sozańskiego z 1936 i b. d. Bibl. PAN w Kr. sygn. 2783.

22. Zaproszenia, bilety wizytowe itp. ze zbioru Z. Rabskiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2720.

23. Materiały dotyczące sytuacji Polski w 1914-1929. Rkps Ossol. sygn. 13490/III.

OPRACOWANIA

J. A. S. [K. WRÓBLEWSKI]: Z powodu nominacji hr. Pinińskiego. *Głos* 1898 nr 16. — J. E. Pan Namieśnik hrabia L. Piniński w uniwersytecie. *Gaz. Lw.* 1898 nr 89. — *Kronika Univ. Lw. 1894/1895-1897/1898*. T. 1. Lw. 1899 s. 128-130 [o działalności politycznej L. Pinińskiego]. — Namieśnicy kompozytorami. *Kur. Lw.* 1899 z dn. 29 marca. — Album pisarzy polskich (współczesnych). Zebrał i objaśnił S. Demby. W-wa 1901. — N.: Galicyjski Perykles. *Głos* 1902 nr 48. — X.: Galicyjska Filharmonia i jej dyrygent. *Głos* 1902 nr 41. — A. W. INLENDER: Koło Polskie w Wiedniu. Z niedawnych wspomnień. *Świat* 1906 nr 5, 6. *Kronika Univ. Lw. 1898/1899-1909/1910*. T. 2. Lw. 1912 s. 308 [tu częściowa bibliografia prac]. — Członkowie Towarzystwa. *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* 1921 t. 1 s. 130-131 [bio- i bibliografia]. — (d.): Uroczystość odnowienia dyplomu doktorskiego prof. dra L. Pinińskiego. *Wiek Nowy* 1930 nr 8851. — S. ŁEMPICKI: L. Piniński. *Gaz. Lw.* 1930 nr 289. — S. WITKOWSKI i R. LONGCHAMPS DE BERIER: L. Piniński. Z okazji 50-lecia doktoratu. Lw. 1931 [tu bibliografia prac]. — A. PERETIATKOWICZ, M. SOBESKI: Współczesna kultura polska. Poz. 1932.

50-lecie pracy naukowej L. Pinińskiego. *Kur. Powsz.* 1935 nr 160. — J. ZACHAREWICZ. *Kultura* 1936 nr 17 s. 5. — Jubileusz prof. L. Pinińskiego. *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* 1936 nr 3. — *Księga pamiątk. ku czci L. Pinińskiego*. T. 1-2. Lw. 1936. (Zawiera m.in.: W. OSUCHOWSKI: Bibliografia prac L. Pinińskiego). [Rec.: S. Pilch. *Przeł. Pedag.* 1936 s. 318-319]. — *Kultura* 1937 nr 47. — R. DYBOSKI: L. Piniński jako humanista. *Czas* 1938 nr 105.

(Nekrologi:) [S. KUTRZEBA]: Sprawozdanie sekretarza generalnego PAU. *Roczn. PAU* 1937/1938 s. 104-105; T. MAŃKOWSKI. *Kwart. Hist.* 1938 s. 793-794; Z. MORAWSKI. *Ruch Lit.* 1938 nr 4; S. M. *Gaz. Pol.* 1938 nr 98; W. ŚMIAŁEK. *Przeł. Pedag.* 1938 s. 237-238; *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* 1938 nr 2 s. 236.

K. CHŁĘDOWSKI: Pamiętniki. T. 1-2. Wr. 1951 i wyd. nast.

Sprawozdania z odczytów: A. SCHROEDER. *Gaz. Lw.* 1910 nr 46-47. — *Gaz. Nar.* 1910 nr 48 (Postać dziecka w dziejach sztuki). — *Słowo Pol.* 1920 nr 110 (O przeszłość kultury polskiej). — (m. g.). *Gaz. Lw.* 1923 nr 47 (Czy Shakespeare był pseudonimem?), nr 50 (Romeo i Julia), nr 56-57 (Antoniusz i Kleopatra). — *Słowo Pol.* 1927 nr 351 (Jak tworzył Grottger). — *Nauka-Lit.-Sztuka* dod. *Słowa Pol.* 1933 nr 29 (Wspomnienia o H. Sienkiewiczu).

Przechadzka po muzeach madyreckich. *Gaz. Nar.* 1907 nr 41-42 [streszcz. wykładu]. — K. CHŁEDOWSKI. *Gaz. Lw.* 1908 nr 283. — A. STODOR. *Gaz. Lw.* 1908 nr 262. — *Dzien. Poz.* 1908 nr 264.

Ewolucja i moda w pojmowaniu piękna. a. st. *Gaz. Lw.* 1908 nr 269. — *Gaz. Lw.* 1908 nr 58. — M. TRETER. *Przeł. Filoz.* 1909 s. 192-195.

Pod wrażeniem „Rozmyślań” Marka Aurelego. S. NAGANOWSKI: O sobie — do siebie. *Słowo Pol.* 1912 nr 25. — S. PAWLICKI. *Przeł. Pol.* 1912 t. 185 s. 254-258.

Piękno miast i zabytki przeszłości. A. S. *Gaz. Lw.* 1911 nr 266. — *Słowo Pol.* 1911 nr 109. — A. SCHROEDER.

Gaz. Lw. 1912 nr 209-211. — S. TURCZYŃSKI. *Przeł. Pol.* 1912 t. 187 s. 256-262. — *Słowo Pol.* 1912 nr 406. — S. MACHNIEWICZ: O ginącym pięknie miast. *Gaz. Nar.* 1913 nr 95-96.

Muzyka jako czynnik kultury. Z. JACHIMECKI. *Przeł. Pol.* 1912 t. 188 s. 404-407. — (st. n.): Z sali odczytowej. *Słowo Pol.* 1913 nr 114.

Etyka Dantego w „Boskiej komedii”. M. SMOLARSKI. *Polska* 1922 nr 45.

Shakespeare. R. DYBOSKI. *Przeł. Warsz.* 1924 nr 29, 1925 nr 40. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1924 nr 108-109 por. — W. KOZICKI. *Słowo Pol.* 1924 nr 105-107. — S.: Historia literatury a teatr. *Scena Pol.* 1924 nr 3. — W. TARNAWSKI. *Przeł. Współcz.* 1924 t. 8 s. 301-307, t. 11 s. 466-473. — A. TRETIAK: Polska monografia o Szekspirze. *Wiad. Lit.* 1924 nr 16, 1925 nr 41. — WUBE [W. BRUMER]. *Życie Teatru* 1924 nr 7, 1925 nr 6. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 71, nr 314. — F. HOESICK: Dzieło polskie o Szekspirze. *Kur. Warsz.* 1925 nr 18. — F. HOESICK: Epoka dzisiejsza w książce o Szekspirze. *Kur. Warsz.* 1925 nr 39. — W. TARNAWSKI: L. Piniński jako krytyk szekspirowski. *Warsz. Dzien. Nar.* 1938 nr 105.

PLENKIEWICZ ROMAN (1833 – 1910)

Historyk literatury.

Ur. 20 stycznia 1833 we wsi Skorzów (Skarczów) pod Skalmierzem w ziemi kieleckiej. Szkołę realną ukończył w Kielcach w 1849 i rozpoczął pracę pedagogiczną. Nauczał polskiego w domach i szkołach prywatnych, a także w gimnazjach rządowych; m.in. w 1852-1860 u Trzebińskich w Miławczycach i u Morsztynów w Czaryżu, w 1861-1862 w gimnazjum w Warszawie. Po złożeniu w 1862 egzaminu nauczycielskiego został przeniesiony do Płocka (1863), w 1867-1875 uczył w gimnazjum w Piotrkowie, a od 1875-1888 w II Gimnazjum rządowym w Warszawie i równocześnie (1876-1895) w Szkole Handlowej założonej przez L. Kronenberga oraz na pensjach żeńskich. Wspólnie z A. Porębskim założył w Piotrkowie *Rocznik* w 1871 oraz *Tydzien* w 1873. Wchodził w skład komitetu wydania pomnikowego dzieł J. Kochanowskiego (1884-1897). Był przez pewien czas redaktorem *Encyklopedii wychowawczej*. Należał do Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Pod koniec życia pracował jako urzędnik w zarządzie Towarzystwa Kredytowego Warszawskiego. Zmarł 4 października 1910 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Uwagi o dziełach pomocniczych do wykładu nauk w zakładach średnich. W-wa 1865.

2. Etyka Mikołaja Reja z Nagłowic. *Kłosa* 1878, 1880 nr 793-804. Wyd. osob. W-wa 1905 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 403.

3. Jan Kochanowski, jego ród, żywot i dzieła. W książce: Jan Kochanowski: Dzieła wszystkie. Wyd. pomnikowe. T. 4. Cz. 1. W-wa 1897.

4. Kształcenie młodzieży, nauczanie początkowe i średnie. Z przedmową J. Ochrowicza. W-wa 1898 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 24.

5. Monografia Szkoły Handlowej imienia Leopolda Kronenberga. W-wa 1900.

6. Historia literatury polskiej w zarysie. Wil. 1906.

7. Historia literatury powszechnej w zarysie. Wil. 1906.

Ponadto wygłaszał odczyty.

Utwory literackie, prace historycznoliterackie i pedagogiczne zamieszczał w czasopiśmie: *Ateneum* (1878, 1880, 1895-1898), *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Pol.* (1904), *Bibl. Warsz.* (1881, 1886-1890, 1896, 1902-1904; tu dział: Piśmiennictwo krajowe i zagraniczne. 1888-1890; oraz m.in.: Prądy współczesne w naszej powieściowej literaturze. 1881 t. 3), *Biesiada Lit.* (1899-1900, 1910), *Bluszcz* (1870, 1883, 1886), *Dzien. Chicagoski* (1908), *Gaz. Codz.* (1856), *Gaz. Pol.* (1865, 1883), *Kłosa* (1877-1878, 1880, 1885-1886; tu m.in.: Kilka rysów z pobytu J. Kochanowskiego we Włoszech. 1885 nr 1026-1029), *Kur. Niedzielnny* (1898), *Kwart. Hist.* (1898), *Pam. Lit.* (1906-1907), *Przeegl. Pedag.* (1908), *Przeegl. Pedag.* (1885), *Roczn. (Piotrków 1871-1872, 1876; tu m.in.: Słowo wstępne do nauki historii literatury. 1876 s. 67-82), Tydzień (Piotrków 1873-1907), Tyg. Ilustr.* (1875, 1880, 1883-1884, 1900, 1905, 1907), *Tyg. Powsz.* (1885; tu: Z wycieczki do Zwolenia i Czarnolasu. Nr 2-3), *Wieczory Rodz.* (1899-1900).

Oraz w wydawnictwach zbiorowych: *Album biograficzne zasłużonych Polaków i Polek w. XIX. T. 1-2.* W-wa 1901-1903 (tu w t. 1: Księżna Maria Wirtemberska; Onufry Kopczyński; Stanisław Staszic; Adam Mickiewicz; Ludwik Osiński; t. 2: Seweryn Goszczyński; A. B. Jocher; Henryk Rzewuski; Ignacy Chodźko), *Dla pogorzalców.* W-wa 1885, *Enc. wychow.* T. 6. W-wa 1904, *Książka jubileuszowa dla uczczenia... J. I. Kraszewskiego.* W-wa 1880, *Na pomoc! Wydawn. zbior. na korzyść powodzian.* W-wa 1884, *Pam. kielecki. Zbiór prac ku uczczeniu A. Michiewicza 1798-1898.* Kielce [1901], *Sami sobie.* W-wa 1900.

Prace edytorskie

1. J. Kochanowski: Dzieła wszystkie. Wyd. pomnikowe. T. 1-4. W-wa 1884-1897.

Opracował poszczególne utwory w t. 1 i 2.

2. Akta sądowe z w. XVI użyte jako materiał do życiorysu Jana Kochanowskiego. Zebrał i wydał... *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Pol.* t. 10 (1904) i odb. 1903.

3. Dwa dialogi pułtuskie z lat 1622 i 1623. *Pam. Lit.* R. 5 (1906).

Listy

1. Do J. Ochorowicza z 1886. Rkps Ossol. 13360/II.

2. Do J. Korzeniowskiego 9 listów z 1889-1905. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 7351.

3. Do T. Wierzbowskiego 8 listów z 1891-1910. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881.

4. Do K. M. Górskiego z 1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7727 III.

5. Do S. Dicksteina 2 listy z 1901 i b. d. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. depozyt Tow. Nauk. Warsz. sygn. 225.

6. Do S. Dicksteina 2 listy z 1901 i 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2756.

7. Do L. Germana z 1903. Rkps Ossol. sygn. 6413/II.

8. Do T. Piniego 5 listów z 1905-1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2908.

9. Do H. Dynowskiego list b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7883 III.

OPRACOWANIA

(Nekrologi:) B. CHLEBOWSKI. *Sfinks* 1910 t. 4 s. 312-313. — B. CHLEBOWSKI. *Spr. Tow. Nauk. Warsz.* 1910 t. 3 z. 8. — J. CHODOROWICZ. *Świat* 1910 nr 42. — Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 277. — J. NITOWSKI. *Wychowanie w Domu i Szkole* 1910 listop. — L. W. [L. WŁODEK]. *Bibl. Warsz.* 1910 t. 4 s. 407-409. — Ż. E. [E. ŻMIJEWSKA]. *Bluszcz* 1910 nr 43. — *Biesiada Lit.* 1910 nr 44. — *Dzien. Chicagoski* 1910 nr 245. — *Gaz. Warsz.* 1910 nr 272. — *Nowa Gaz.* 1910 nr 454. — *Słowo Pol.* 1910 nr 463.

W. NOWICKI: Plenkiewicz R. *Enc. wychow.* t. 8 (1912). — R. Plenkiewicz. *Księga pamiątk. Kielczan.* W-wa 1925 [tu biogr.].

Etyka M. Reja z Nagłowic. W. CZAJEWSKI. *Ateneum* 1881 t. 4 s. 181-186. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1905 s. 472. — W. K. Mies. *Tow. Szkoły Lud.* 1905 s. 96. — W. WITWICKI. *Pam. Lit.* R. 4 (1905) s. 549.

Kształcenie młodzieży, nauczenie początkowe i średnie. S. K. [S. KARPOWICZ]. *Głos* 1898 nr 24. — W. OSTERLOFF. *Przeegl. Pedag.* 1898 s. 113-115. — F. MAJCHROWICZ. *Szkola* 1900 s. 45-46, 54-56.

Monografia Szkoły Handlowej imienia Leopolda Kronenberga. H. GALLE. *Ateneum* 1901 t. 2 z. 3.

Historia literatury polskiej w zarysie. W. J. [W. JABLONOWSKI]. *Gaz. Codz.* 1907 nr 68.

Historia literatury powszechnej w zarysie. *Życie Ilustr.* 1908 s. 275. — *Tyg. Ilustr.* 1909 t. 1 s. 156.

Sprawozdania z odczytów: W. CZAJEWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1882 nr 14. — J. K. K. *Nowiny* 1882 nr 76, 79. — J. KOTARBIŃSKI. *Prawda* 1882 s. 139. — Br. Z. [B. ZAWADZKI]. *Wiek* 1882 nr 60. — *Przełg. Tyg.* 1882 s. 181. — *Wiek* 1882 nr 117.

Recenzje prac edytorskich

J. Kochanowski: Dzieła wszystkie. M. A. BARANIECKI. *Ateneum* 1883 t. 4 s. 389-399. — A. G. BEM. *Prawda* 1883 nr 28; nr 41. — W. JAB. [W. JABLONOWSKI]. *Głos* 1898 nr 1. — A. BRÜCKNER. *Prace Filol.* t. 5 (1898) i odb. — F. ŁAGOWSKI. *Przełg. Pedag.* 1898 s. 315-316. — S. TARNOWSKI. *Przełg. Pol.* 1898 t. 129 z. 2.

Akta sądowe z w. XVI użyte jako materiał do życiorysu Jana Kochanowskiego. A. BRÜCKNER. *Pam. Lit. R.* 3 (1904) s. 133. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 297-298.

POBŁOCKI GUSTAW (1839-1915)

Językoznawca.

Ur. w 1839 w Linii, powiat kartuski. Maturę zdał w Chełmnie w 1866. W czasie „kulturkampfu” był kapelanem w Chełmnie, a później proboszczem w Kokoszkowach pod Starogardem i we Wtelnie pod Bydgoszczą. Zmarł 25 listopada 1915 we Wtelnie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Słowniczek kaszubski. *Warta* 1876 s. 868-870, 879-880, 894-895, 929 i odb. 1875.

2. Słownik kaszubski z dodatkiem idiomów [sic!] chełmińskich i kociewskich. Chełmno 1887.

Zawartość: Wstęp; Uwagi gramatyczne, czyli mowa kaszubska czym się różni od języka książkowego; Słownik kaszubski; Prowincjonalizm na Ziemi Chełmińskiej; Idiomy [sic!] kociewskie.

Prace umieszczał w czasopiśmie: *Gaz. Gdańska* (1899), *Gaz. Tor.* (1894), *Gryf* (1909-1910; tu: Doktor Cejnowa. 1909 nr 5-6), *Roczn. Tow. Nauk. Tor.* (1897), *Warta* (1876), *Zeitschrift für slavische Literatur, Kunst und Wissenschaft* (1913).

OPRACOWANIA

Słownik kaszubski. J. KARŁOWICZ. *Wiśła* 1887 s. 116-120. — J. KARŁOWICZ. *Prace Filol.* t. 2 (1888) s. 313-326. — A. BUKOWSKI: Regionalizm kaszubski. Poz. 1950 s. 78-79 i passim.

POPIEL PAWEŁ (1807-1892)

Pseud. i krypt.: P. P.; P. PAWEŁ; UN GENTILHOMME POLONAIS.

Publicysta i polityk.

Ur. 21 lipca 1807 w Krakowie. Był synem Konstantego, kasztelana sandomierskiego, i Zofii z Badenich. Początkowo nauki pobierał w Kielcach, potem w pensjonacie Sołtykowicza w Krakowie, następnie w Gimnazjum Św. Anny, które ukończył w 1823. Do 1827 studiował prawo na Uniwersytecie Warszawskim. W 1827 wyjechał do Paryża, a następnie do Londynu. Powrócił do kraju z końcem 1829. Chociaż teoretycznie krytykował powstanie listopadowe, sam wziął w nim udział. W 1833 ożenił się z Emilią Sołtykówną i zamieszkał w Ruszcy pod Krakowem. Od 1846 na stałe zamieszkał w Krakowie. W 1848 został radnym. W tymże roku przyczynił się do założenia dziennika *Czas*, którego był redaktorem odpowiedzialnym. W 1851 wystąpił z redakcji na skutek protestu współpracowników przeciw jego legitymistycznym artykułom. W polityce reprezentował kierunek konserwatywny. Występował stale przeciw tajnej polityce wolnościowej. Od 1876 był przez sześć lat posłem na sejm galicyjski. Jego zasługą było udaremnienie projektu zamknięcia Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz odbudowa zabytków Krakowa po pożarze w 1850. Podróżował kilkakrotnie do Włoch. Zmarł 6 marca 1892 w Krakowie, pochowany w Ruszcy.

TWÓRCZOŚĆ

1. Lettre adressé à sa Majesté l'Empereur d'Autriche sur l'arrestation du Comte Potocki. Berlin 1852.

2. Polska w chwili pogromu. Drezno 1864.

3. Austria monarchia federalna. Cz. 1-3. Kr. 1866-1867; cz. 4 pt. Do wyborców. Kr. 1873. Zob. też Wyd. zbior. T. 1.

4. Pamiętniki. (1807-1892). Kr. 1927.

Nadto szereg broszur politycznych i publicystycznych.

Artykuły zamieszczał w czasopiśmie: *Czas* (1848-1892), *Gaz. Nar.* (1877), *Kur. Poz.* (1878), *Przeł. Lw.* (1879), *Przeł. Pol.* (1874-1876, 1878, 1880, 1882, 1885-1887, 1891-1892), *Przeł. Powisz.* (1885, 1889), *Revue Européenne* (1831), *Roczn. Tow. Nauk. w Kr.* (1860).

Wydania zbiorowe

Pisma. T. 1-2. Kr. 1893 [ze wstępem rodziny].

T. 1 cz. 1: 12-ty grudnia 1866 r. (Wyd. osob. Kr. 1866); Kilka słów z powodu odeszwy X. Adama Sapiehy. (Wyd. osob. Lipak 1864); List do księcia Jerzego Lubomirskiego. (Wyd. osob. Kr. 1865); Kilka słów z powodu artykułu p. J. Szujskiego w felietonie dziennika „Hasło” z dn. 8 października umieszczonego. (Wyd. osob. Kr. 1866); Austria monarchia federalna. (Zob. poz. 3); Considérations sur l'organisation de l'Autriche adressées au comte Belcredi; Do moich wyborców. (Wyd. osob. Kr. 1881); List otwarty do Stanisława Polanowskiego. (Wyd. osob. Kr. 1882); Choroba wieku. (Wyd. osob. Kr. 1880); Słowo w długoletniej rozprawie. (*Przeł. Pol.* 1892 t. 103 z. 8 i odb.); cz. 2: Pisma z powodu wypadków bieżących: Listy do Tichaczewa; List do Józefa Kremera o prawie rozwodowym. (Wyd. osob. Kr. 1844); Memorial o małżeństwie; List do Białoskórskiego; O szkole w sprawie wniosku Lichtensteina; Czynności artystyczne na dworze Zygmunta I wedle zapisów Seweryna Bonera; Mowa na jubileuszu Gimnazjum Św. Anny 23 października 1888 r.; Powstanie i upadek Konstytucji 3-go Maja. (Wyd. osob. Kr. 1891).

T. 2 cz. 3: Rozbiory książek: Uwagi o „Sejmie czteroletnim” Ka. W. Kalinki. (*Przeł. Pol.* 1880 t. 58 z. 5 i odb.); O „Pamiętnikach” księcia Adama Czartoryskiego. (*Przeł. Pol.* 1887 t. 86 z. 6 i odb.); O powstaniu 1830 r. z powodu dzieła Barzykowskiego. (*Przeł. Pol.* 1885 i odb.); Zymunt Antoni Helcel. (*Przeł. Pol.* 1882 t. 66 z. 4 i odb.); Między Rosją a Niemcami; O znaczeniu większej własności; Anglia z 1831 w listach lorda Grey i księżnej Lieven;

cz. 4: Wspomnienia pośmiertne: Jeneral Kazimierz Tański. (*Czas* 1853); Piotr Steinkeller. (*Czas* 1854); Piotr Michałowski. (*Czas* 1855); Jeneral Jan Skrzynecki. (*Czas* 1860); Jeneral Franciszek Morawski. (*Czas* 1861); Józef Gołuchowski. (Wyd. osob. Kr. 1860); Andrzej hr. Zamoyski. (*Przeł. Pol.* 1874 t. 34 i odb.); Maurycy Mann. (Wyd. osob. Kr. 1877); Aleksander Wielopolski. (*Kur. Poz.* 1878); Jeneral Chłapowski. (*Czas* 1879 i odb.); Pogrzeb w Krasicy. Leon Sapieha. (*Przeł. Pol.* 1878 i odb.); Józef Badeni. (*Czas* 1878); Józef Szujski. (*Przeł. Powisz.* 1885);

August hr. Zamoyski. (*Czas* 1889); Stanisław Rzewuski. (*Przeł. Powisz.* 1889 i odb.); Leon Bochenek. (*Czas* 1886 i odb.); Henryk Wielowiejski. (*Czas* 1890); X. Bp. Adam Krasinski. (*Przeł. Pol.* 1891); Książę Konstanty Czartoryski. (*Czas* 1891); Félicité Robert de Lamennais. (*Czas* 1854); Karol hr. Montalembert. (*Czas* 1870 i odb.); Ludwik Veuillot. (*Czas* 1883 i odb.); Ludwika Ossolińska. (*Czas* 1851); Zofia Arturowa Potocka. (*Przeł. Lw.* 1879); Róża z hr. Lubieńskich Sobańska. (*Czas* 1879); Waleria Badeniowa. (*Czas* 1882); Helena z Wężyków Morawska. (*Czas* 1884); Laura z Potockich hr. Tarnowska. (*Czas* 1888).

Listy i materiały

1. Do W. Wielogłowskiego 25 listów z 1838-1844. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1838.

2. Do W. Wielogłowskiego 59 listów z 1845-1862. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1829.

3. Do W. Morawskiego z 1848. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2217.

4. Do A. Szukiewicza 3 listy z 1851-1852. Rkps Ossol. sygn. 6531/II.

5. Do W. Jasińskiego z 1856. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 5992.

6. Do W. Pola z 1857. Rkps Ossol. sygn. 7243/II.

7. Do W. Eliasza Radzikowskiego z 1874. Rkps Ossol. sygn. 12009/II.

8. Do S. Tomkowicza listy z 1876-1891. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1990.

9. Do S. E. Koźmiana z 1880. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2210 t. 11.

10. Do T. Wodzickiej z Potockich 9 listów z 1882-1891. Rkps Ossol. sygn. 11789/II.

11. Do H. Rodakowskiego z 1883 kopie 3 listów. Rkps Ossol. sygn. 12269/II.

12. Do R. Wodzickiego z 1883. Rkps Ossol. sygn. 11787/II.

13. Do M. Bobrzyńskiego 2 listy z 1891. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8077 III.

14. Do W. K. Stattlera list b. d. Rkps Ossol. sygn. 12911/III.

15. Autograf. Rkps Ossol. sygn. 5151/III.

OPRACOWANIA

Pamiętka złotego wesela Pawła Chościak Popiela i Emilii z hr. Sołtyków, odbytego w Ruszczy dn. 21 lipca 1883 roku. Kr. 1883. — Pamiętka uczty składkowej na cześć J. Ex. Pawła Popiela dn. 28 stycznia 1891 r. w Kr. Kr. 1891.

(Nekrologi:) L. DĘBICKI; Śp. P. Chościak Popiel. *Czas* 1892 nr 55-56 i odb.;

J. GNATOWSKI: Sylwetka pośmiertna. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1892 nr 69, 81, 93-95, 99 i odb.; S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1892 t. 104 z. 10; *Kronika Rodz.* 1892 nr 6; *Niewa* 1892 nr 6; *Świat* 1892 nr 6-7.

M. SOKOŁOWSKI, W. ŁUSZCZKIEWICZ: P. Popiel 1807-1892. *Spr. Komisji do Badań Hist. Sztuki w Pol.* Kr. 1893 i odb. — S. TARNOWSKI: O „Czasie” i jego redaktorach. Wspomnienia półwiekowego czytelnika. *Czas* 1898 z dn. 31 listopada, odb. włączona do książki zbior. *jubileusz „Czasu”*. Kr. 1899, odb. osob. Kr. 1903. — L. DĘBICKI: Z pięćdziesięcioletnich roczników „Czasu”. *Przegl. Pol.* 1898/1899 t. 130-131 i odb. włączona do książki zbior. *jubileusz „Czasu”*. Kr. 1899. — P. POPIEL [wnuk]: Rodzina Popielów herbu Sulima z przydomkiem Chościak. Rys historyczny. Kr. 1936. — *Księga pamiątk. na dziewięćdziesięciolecie dziennika „Czas”*. W-wa 1938 [tu biogr. redaktorów]. — K. MORAWSKI: Mentorzy

młodych dni. *Księga pamiątk. na dziewięćdziesięciolecie dziennika „Czas”*. W-wa 1938. — K. CHŁEDOWSKI: Pamiętniki. T. 1. Wr. 1951 i wyd. 2 Kr. 1957. — K. WYKA: Teka Stańczyka na tle historii Galicji w l. 1849-1869. Wr. 1951.

Pamiętniki. P. HULKA-LASKOWSKI. *Wiad. Lit.* 1928 nr 6.

Recenzje wydań zbiorowych

Pisma. J. SZUJSKI: O broszurze p. P. Popiela pod tytułem: *List do księcia Jerzego Lubomirskiego*. [Lw.] 1865. — L. FINKEL. *Kwart. Hist.* 1892 s. 186-188; S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1892 t. 103 s. 190-197 (dot. Powstanie i upadek Konstytucji 3-go Maja). — Wstęp do: P. Popiel: *Pisma*. T. 1. Kr. 1893. — L. DĘBICKI. *Czas* 1894 nr 31-41 z przerwami. — S. TARNOWSKI: P. Popiel jako pisarz. *Przegl. Pol.* 1894 t. 113 i odb. — *Świat* 1894 nr 20.

POPIEL PAWEŁ (1837–1910)

Tłumacz, filolog klasyczny, pedagog.

Ur. w 1837 w Kurozwękach. Syn Pawła, polityka i publicysty, i Emilii z Sołtyków. W wieku 9 lat został wysłany wraz z braćmi Janem i Marcinem na naukę do Nysy na Śląsku. Po ukończeniu pruskiego katolickiego gimnazjum studiował prawo w Krakowie, gdzie uzyskał doktorat. Rozprawą konkursową zdobył katedrę prawa rzymskiego w Szkole Głównej. Dla pogłębienia studiów wyjechał do Lipska oraz odbył podróże po Niemczech i Francji. Po powrocie przez pewien czas wykładał na Uniwersytecie Warszawskim. W 1868 ożenił się z Marianną Zamoyską, córką Augusta. W 1873 otrzymał od ojca majątek Ściborzyce, tam osiadł i zajął się gospodarstwem. Zmarł w 1910.

TWÓRCZOŚĆ

1. Jan Zamoyski w Padwie i Wenecji. *Przegl. Pol.* 1876 [t. 40] z. 11 i odb.

2. W sprawie reformy szkół średnich. *Przegl. Pol.* 1898 t. 130, 1899 t. 131 i odb. 1899.

3. O studiach Juliana Klaczki nad Odrodzeniem. *Przegl. Pol.* 1899 t. 134, 1900 t. 135. Wyd. osob. pt. Uwagi nad Odrodzeniem. Z powodu dzieła Juliana Klaczki „Rome et la Renaissance”. Kr. 1900.

Prace i przekłady zamieszczał w czasopiśmie: *Bibl. Warsz.* (1877), *Kur. Warsz.* (1883), *Przegl. Pol.* (1875-1876, 1878, 1896, 1898-1900, 1904, 1908-1910), *Przegl. Powsz.* (1884, 1891).

Przekłady

1. Homer: Iliada. Ogl. fragm.: *Przegl. Pol.* 1875 z. 7 (Pieśń I), 1876 z. 10 (Pieśń VI), 1878 z. 2 (Pieśń XV). Całość pt. Iliada.

Przełożył wierszem miarowym. Kr. 1880. Wyd. nast.: wyd. 2 przejrzone przez tłumacza. Kr. 1882; wyd. wznowione Kr. 1900.

2. Q. F. Horatius: Satyra I, 1. Przełożył wierszem miarowym. Kr. 1894.

3. Q. F. Horatius: Satyry i listy. Przełożył wierszem miarowym. T. 1-2. Kr. 1903.

Prace edytorskie

P. Popiel [ojciec]: *Pisma*. T. 1-2. Kr. 1893.

Listy i materiały

1. Do S. Tomkowicza 9 listów z 1884-1909. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1990.

2. Do L. Rydla 2 listy z 1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260/IV.

3. Do W. Eliasza z 1897. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2845.

4. Do L. Mańkowskiego 7 listów z 1901-1909. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7655 II, 7657 II, 7658 II, 7660 II, 7661 II, 7662 II.

5. Do L. Germana z 1902. Rkps Ossol. sygn. 6413/II.

6. Do K. M. Górskiego z 1907. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7727 III.

7. Notaty z wykładów. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 101, 409.

OPRACOWANIA

P. POPIEL [ojciec]: Pamiętniki. (1807-1892). Kr. 1927 [inf. biogr. passim]. —

P. POPIEL [wnuk]: Rodzina Popielów herbu Sulima z przydomkiem Chościak. Rys historyczny. Kr. 1936.

Homer: Iliada. *Przeł. Lw.* 1880 nr 15. — L. S. W. [L. SZCZERBOWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1882 t. 1 s. 147. — *Przeł. Lit. i Artyst.* 1882 nr 1. — J. KARŁOWICZ. *Prawda* 1883 nr 12-15.

Q. F. HORATIUS: Satyry i listy. W. HAHN. *Książka* 1904 s. 133-134.

POPLAWSKI JAN LUDWIK (1854–1908)

Pseud. i krypt.: (J.L.P.); J.; J. L. P.; J. L. JASTRZĘBIEC; J. P.; JASTRZĘBIEC; J. NIEBORSKI; L.; L. P.; P.; VIAT; W.-T.; W-T.; WIAT.; WIATKO; (—).

Publicysta, krytyk literacki, tłumacz.

Ur. 17 stycznia 1854 w Bystrzejowicach w Lubelskiem. Syn Wiktora i Ludwiki z Ponikowskich. Od 1866 uczęszczał do gimnazjum w Lublinie. W 1874 rozpoczął studia na wydziale prawa Uniwersytetu Warszawskiego, które także ukończył. W 1878 został aresztowany w procesie politycznym Adama Szymańskiego i osadzony w Cytadeli — po roku zesłano go na cztery lata pobytu w guberni wiatskiej, do wsi Bisiorowo, potem do miasteczka Carewo-Sanchurska. Po powrocie do kraju w 1882 podjął w 1883 współpracę z *Prawdą* i wspólnie z S. Wystouchem organizował ruch ludowy. W 1884 ożenił się z Felicją Potocką, siostrą Józefa Karola Potockiego. W tym czasie był dwukrotnie aresztowany (w 1884 i 1885). W 1886 założył wraz z J. K. Potockim i A. Więckowskim *Głos* i sformułował w nim program polityczno-społeczny, który następnie stał się podwaliną programu stronnictwa narodowo-demokratycznego. W kwietniu 1886 stanął przed sądem oskarżony przez Gabriellę Zapolską o „potwarz i dyfamację” za recenzję z jej tomu nowel „Akwarele” — proces zakończył się przegraną Zapolskiej. W 1894 znów został osadzony w Cytadeli za udział w manifestacji politycznej na cześć Jana Kilińskiego. W 1895 przeniósł się do Lwowa, gdzie wspólnie z R. Dmowskim redagował organ Stronnictwa Narodowego *Przeł. Wszepolski* (od 1896 do 1902), tam też założył miesięcznik *Polak* (dla ludu w zaborze rosyjskim) i redagował: *Słowo Polskie* (1902-1906), *Wiek XX* (1901), *Ojczyznę* (pismo dla ludu w Galicji). Po 1905 powrócił do Warszawy i tam razem z Dmowskim redagował *Gazetę Polską*. Zmarł 12 marca 1908 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Sztandar ze spódnicy. *Prawda* 1885 nr 35.

Recenzja z tomu nowel G. Zapolskiej: *Akwarele*.

2. Polityka autonomiczna w Austrii. *Kwart. Nauk.-Polit. i Spol.* 1898 i odb. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2.

3. Życie i czyny pułkownika Z. Miłkowskiego. Lw. 1902 *Wydawn. im. T. T. Jeża*.

4. Galicja w liczbach. Lw. 1903 *Wydawn. Tygodnika „Ojczyzna”* 12.

5. Stanisław Żółkiewski. Wielki hetman koronny. Lw. 1903 *Wydawn. Tygodnika „Ojczyzna”* 5. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1916 pt. Kto to był Stanisław Żółkiewski, hetman wielki koronny; wyd. 3 W-wa 1920; W-wa 1927.

Artykuły społeczno-polityczne, szkice literackie i recenzje zamieszczał w czasopiśmie: *Gaz. Pol.* (1906-1907), *Gaz. Radomska* (1893), *Głos* (1886-1894; tu m.in. rubr.: Z kraju. 1887-1894 oraz art.: Fetysze postępowości. 1887 nr 5; Lud i naród. 1888 nr 19; Proletariat inteligentny. 1888 nr 42), *Kwart. Nauk.-Polit. i Spol.* (1898), *Niwa* (1894), *Ojczyzna, Polak, Prawda* (1883-1886; tu m.in. rubr.: Na Wschodzie, Na widnokręgu. 1886; Z Cesarstwa. 1886, oraz art.: Z tysiąca i jednej nocy. 1883 nr 18; Literatura ukraińska. 1883 nr 30-31; Tanie czytelnictwo. 1883 nr 35; Wzajemność słowiańska. 1884 nr 2; Michał Czaykowski. Wspomnienie pośmiertne. 1886 nr 4-6; Demokryzacja zasad. 1886 nr 42-43), *Przeł. Wszepol.* (1896-1905; tu rubr.: Z całej Polski. 1897-1903), *Słowo Pol.*

(1902-1909), *Tydzien dod. Kur. Lw.* (1896-1898; tu m.in. Czynniki zewnętrzne geniuszu Mickiewicza. 1898 nr 22), *Tyg. Nar.* (1900), *Tyg. Słowa Pol.* (1902), *Wędrowiec* (1886-1887; tu m.in. Bohdan Zaleski. 1886 nr 15), *Wiek XX* (1901), *Zgoda* (Chicago 1902, 1906), *Ziemia Lubel.* (1908).

Oraz w wydawnictwach: *Dziesięciolecie „Przeglądu Wszepolskiego”*. Kr. 1905, *Melitele. Noworoczn. lit.* Kr. [1902], *Pam. IV Zlotu Sokolstwa Pol. we Lw.* Lw. 1904.

Przekłady

1. C. Lombroso: Geniusz i obłąkanie w związku z medycyną sądową, krytyką i historią. W-wa 1887.

2. C. Lombroso: Człowiek zbrodniarzem w stosunku do antropologii, jurisprudenckiej i dyscypliny więziennej... T. 1-3. W-wa 1891-1892.

3. E. Boutmy: Rozwój ustroju i stosunków politycznych Anglii. W-wa 1893.

4. G. Maspero: Opowiadania historyczne: Egipt i Assyria. W-wa 1893.

5. P. Giraud: Opowiadania historyczne. Grecja. W-wa 1894-1895.

T. 1. Życie domowe i publiczne Greków.

T. 2. Instytucje publiczne.

6. P. Giraud: Opowiadania historyczne. Rzym. Życie prywatne i publiczne Rzymian. W-wa 1896.

7. O. Hey: Podania o starożytnych półbogach i bohaterach Greków i Rzymian. W-wa 1896. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1910; wyd. 3 W-wa 1931.

Wydania zbiorowe

1. Szkice literackie i naukowe. Z przedmową J. Hłaski. W-wa 1910 [1909].

Zawartość: I. Krytyki literackie: „Szkice” A. Szymańskiego (list krytyka do autora). (*Głos* 1887 nr 33); „Pierwotni” Orzeszkowej. (*Pravda* 1884 nr 17); Dwa światy. (*Głos* 1888 nr 43-46); Jan Kasprzowicz: Poezje. (*Głos* 1889 nr 19); Świat marionetek. (*Głos* 1890 nr 21-23); Powieść szlachecka. (*Głos* 1890 nr 47-49); Nałóg kastowy. (*Głos* 1891 nr 43); Zwyczajna historia. (*Głos* 1892 nr 20-21); N. Szczedrin. Wspomnienie pośmiertne. (*Głos* 1889 nr 21); O modernistach. (*Melitele. Noworoczn. lit.* Kr. [1902], *Tyg. Słowa Pol.* 1902 nr 8-11); II. Roztrząsania naukowe: Badania historyczne. (*Głos* 1889 nr 45); Polska współczesna. I. Kraj. II. Naród; Kaszubi i ich mowa. (*Głos* 1893 nr 19-20); Wzrost i genialność. (*Głos* 1892 nr 355); III. Varia: W Brazylii. (*Głos* 1892 nr 11); Emigracja brazylijska w rzeczywistości i poezji. (*Głos* 1893 nr 47); Res Sacra. Artykuł napisany w dzień wigilii Bożego Narodzenia 1906.

2. Pisma polityczne. Wyd. pośmiertne z przedmową Z. Wasilewskiego. T. 1-2. Kr. — W-wa 1910.

T. 1: I. Program i zasady ogólne: Obniżenie ideałów; Wielkie i małe idee; Polityka nerwowa; Podstawa polityczna; Zaniechanie polityczne; Stosunek do rządu w polityce nerwowej; Pouczająca analogia; Nasz patriotyzm i nasza taktyka; Organizacja sił narodowych; Realizm polityczny i przyszła Polska; Podwójna polityka; Nasz demokratyzm; II. Krytyka i polemika: Dwie cywilizacje (*Głos* 1886 nr 7); Apologia ugody; Nasza sprawa; Szkodliwe fantazje; III. Zagadnienia polityki międzynarodowej: Dyskusja generalna; Polityka słowiańska; Szkodliwe mrzonki; Finlandia i Polska; Jubileusz pruski; Pochodzenie i istota syjonizmu; Ulgi dla Żydów w Rosji; Kryzys państwowy w Rosji a decentralizacja; Walka o panowanie nad Azją; Podział sił; Polityka polska Austrii; Balamuctwo polityczne.

T. 2: IV. Zagadnienia polityki narodowej na tle spraw poszczególnych dzielnic Polski, kresów i wychodźstwa: Środki obrony; Sprawa uwłaszczenia włościan w Królestwie Polskim; Kolonizacja niemiecka; Kilka uwag w sprawie azolnictwa i oświaty w Galicji; Polska własność ziemiska na Litwie i Rusi; Nowy kurs w zaborze pruskim; Wyżak państwowy; Bez złudzeń; Demoralizacja polityczna; Praca czy rabunek; Falszywa ocena; Optymizm nieuzasadniony; Polityka autonomiczna w Austrii. (Zob. Twórczość poz. 2); Polityka polska w zaborze pruskim; Ruch emigracyjny; Kilka uwag w sprawie kolonizacji polskiej; Podwójne bankructwo; Zaraza galicyjska; Kwoki polityczne; Ruch narodowy w zaborze pruskim; Przełom na Górnym Śląsku; Samodzielność Galicji; Sprawa ruska; Polityka polska; Obciążenie podatkowe w Galicji i Królestwie Polskim; Żywioł polski w Galicji wschodniej; Usamodzielnienie Galicji jako zmiana w ustroju monarchii; Zadania polityki narodowej na kresach; Stosunek prawno-polityczny Królestwa Polakiego do Rosji; Rzut oka na sprawy polskie w ubiegłym dziesięcioleciu. 1895-1905.

Artykuły powyższe ogłaszane były w latach 1886-1905 w *Głosie* i *Przeglądzie Wszepolskim*.

Listy i materiały

1. Do B. Limanowskiego z 1886. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6872 III.

2. Do W. Sujkowskiego z 1894. Rkps Bibl. Miejska w Bydgu. sygn. 1344.

3. Do Z. Miłkowskiego 2 listy z 1903 i b. d. Rkps Bibl. Raperswil. sygn. 2040, 2071 — zniszczone podczas wojny.

4. Do redakcji wydawnictwa *Biblioteka Domowa* listy b. d. oraz autografy artykułów i recenzji. Rkps Bibl. Raperswil. sygn. 272 — zniszczone podczas wojny.

OPRACOWANIA

W. FELDMAN: Z galerii naszego nacjonalizmu. *Trybuna* 1906 nr 3. — L. KULCZYCKI: Narodowa demokracja. *Przegl. Spol.* 1906 nr 39-42. — HEL. *Kłosy* 1907 nr 14. — B. LUTOMSKI: Dwudziestolecie J. Popławskiego. *Przegl. Nar.* 1908 nr 2.

(Nekrologi): AL. *Świat* 1908 nr 12; Z. BALICKI. *Gal. Codz.* 1908 nr 74; Z. BALICKI. *Przegl. Nar.* 1908 nr 3; Z. BALICKI. *Słowo Pol.* 1908 nr 140; M. BRZEZIŃSKI. *Pobudka* 1908 nr 12; TOPÓR [Z. CELICHO-

wski]. *Kur. Poz.* 1908 nr 65; Z. DĘBICKI. *Bibl. Warsz.* 1908 t. 1 s. 628; Z. DĘBICKI. *Gaz. Codz.* 1908 nr 74; R. DMOWSKI. *Ojczyzna* 1908 nr 13; W. HORODYSKI. *Głos Płocki* 1908 nr 19; K. J. *Bluszcz* 1908 nr 12; E. PASZKOWSKI. *Dzien. Kijowski* 1908 nr 51; JAN PRAWDZICKI [S. PREGIER]. *Spoleczeństwo* 1908 nr 13; R. *Nowa Gaz.* 1908 nr 121; S. *Słowo Pol.* 1908 nr 132; S. R. *Ojczyzna* 1908 nr 12; St. Gr. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 12; J. STROJEK. *Głos Polski* 1908 nr 11; M. SYNORADZKI. *Lechita* 1908 nr 13; G. WIKTOR [A. SZELAŃGOWSKI]. *Ateneum Pol.* 1908 t. 2 s. 63-85; A. SZELAŃGOWSKI. *Goniec Wil.* 1908 nr 27-28; A. SZELAŃGOWSKI. *Gaz. Codz.* 1908 nr 74; A. SZELAŃGOWSKI. *Słowo Pol.* 1908 nr 122, 124; Z. WASILEWSKI. *Słowo Pol.* 1908 nr 188; WIDZ [J. WASERZUG-WASOWSKI]. *Głos Ziemi Chelmskiej* 1908 nr 4; L. WŁODEK. *Polak w Brazylii* 1908 nr 17; W. m. B. *Teka* 1908 nr 3-4; L. ŻYDZA. *Goniec Wil.* 1908 nr 30; *Czas* 1908 nr 61 wiecz.; *Dzien. Chicagoski* 1908 nr 74; *Dzien. Cieszyński* 1908 nr 62; *Dzien. Kijowski* 1908 nr 52; *Gaz. Codz.* 1908 nr 71-76; *Goniec Wil.* 1908 nr 22-23, 25; *Kraj* 1908 nr 53; *Książka* 1908 s. 153-154; *Kur. Poz.* 1908 nr 62, 66; *Kur. Warsz.* 1908 nr 72, 76; *Młodzież* 1908 nr 1; *Mucha* 1908 nr 12; *Nowa Reforma* 1908 nr 120; *Nowości Ilustr.* 1908 nr 12; *Polnische Post* (Wiedeń) 1908 nr 12; *Prawda* 1908 nr 12; *Przegl. Por.* 1908 nr 73, 76; *Rola* 1908 nr 12; *Słowo* 1908 nr 71-72; *Słowo Pol.* 1908 nr 128, 134; *Wieczory Rodz.* 1908 nr 12; *Wiek Nowy* 1908 nr 2007; *Zaranie* 1908 nr 12; *Zgoda* (Chicago) 1908 nr 13; *Ziarno* 1908 nr 12; *Ziemia Lubel.* 1908 nr 73.

§ J. HŁASKO. *Słowo Pol.* 1909 nr 123, 125. — J. HŁASKO. *Goniec Wil.* 1909 nr 47-48. — E. PASZKOWSKI. *Dzien. Kijowski* 1909 nr 48. — *Polak* 1909 s. 79-80. — *Rzeczpospolita* 1909 nr 1. — R. DMOWSKI: Popławski jako pisarz ludowy. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 351. — J. HŁASKO: Przedmowa do: J. L. Popławski: Szkice literackie i naukowe. W-wa 1910 s. 1-12. — Z. WASILEWSKI: Szkic wizerunku. (Przedmowa do:) J. L. Popławski: Pisma polityczne. T. 1. Kr. 1910 s. V-LXIV; przedr. w red. zmien. w książce: Z. Wasilewski: Współcześni. Charakterystyki pisarzy i dzieł. W-wa 1923. — J. POPŁAWSKI: Na stypendium im. śp. J. L. Popławskiego. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 27. — Z. D. [Z. DĘBICKI]: Myśli J. L. Popławskiego a obecne zagadnienia polityczne. *Sprawa* 1912 nr 5. — S. KOZICKI: Przeobrażenia wsi polskiej. *Ognisko* 1912 nr 7. — *Słowo Pol.* 1915 nr 26. — R. DMOWSKI: J. Popławski. Jego stanowisko w dziejach rozwoju myśli polskiej. *Przegl. Wszeczpol.* 1922 s. 6-15. — Z. WASILEWSKI: Kasprowicz i Popławski w 1887. Szkic historyczny. *Przegl. Wszeczpol.* 1922 nr 3. —

Popławski a b. zabór pruski. *Przegl. Wszeczpol.* 1922 nr 3. — J. HŁASKO: Pamięci Popławskiego. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 97. — J. L. Popławski. W piętnastą rocznicę zgonu. *Akademik* 1923 nr 8-9 i odb. (tu: R. Dmowski: Popławski a młodzież jego czasów, B. Wasiutyński: Wychowawca opinii narodowej, Z. Wasilewski: Popławski jako twórca, J. Rembaliński: Wola wielkości, S. Piasecki: Życie Popławskiego, Popławski o zagadnieniach ekspansji narodowej. Urywki ze studiów i artykułów Popławskiego, Bibliografia). — *Gaz. Por.* 1923 nr 48. — *Gaz. Warsz.* 1923 nr 188. — *Słowo Pol.* 1923 nr 155. — J. HŁASKO. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 71, 73. — A. LANGE. *Le Journal de Pologne* 1924 nr 252. — J. ŁASZCZ, J. ZAŁUSKA: J. L. Popławski, jego życie, praca dla ludu polskiego i zasługi dla ojczyzny. W-wa 1924. — *Gaz. Por.* 1924 nr 71. — *Goniec Kr.* 1924 nr 62. — *Przegl. Wszeczpol.* 1924 s. 219-220. — R. DMOWSKI: W trzydziątą rocznicę. *Gaz. Por.* 1925 nr 286. — A. SADZEWICZ: Wśród ludu. *Gaz. Por.* 1925 nr 286. — J. HŁASKO: Ze wspomnień o Popławskim i „Glosie”. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 311. — K. [K. KRĘCJI]. *Slovanský přehled* (Praga) 1928 s. 388-389. — C. ŁAGIEWSKI. *Epoka* 1928 nr 71. — J. MOSDORF. *Ojczyzna* 1928 nr 24. — J. POPŁAWSKI: Ostatnie słowo. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 18. — [W. POPŁAWSKI]: Precz z brudnymi łapami. *Gaz. Por.* 1928 nr 246 [list otwarty]. — Z. WASILEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 80. — S. W. [S. WYRZYKOWSKI]. *Awangarda* 1928 nr 2. — *Awangarda* 1928 nr 2, 4, 9-10. — *Gaz. Por.* 1928 nr 13, 18. — *Gaz. Warsz.* 1928 nr 151. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1928 nr 44. — *Myśl Nar.* 1928 nr 9. — *Słowo Pol.* 1928 nr 75. — J. KOZIELEWSKI: Myśl polityczna J. L. Popławskiego. *Myśl Nar.* 1929 nr 39-41, 1930 nr 6. — *Młody Narodowiec* 1929 nr 1. — J. KOZIELEWSKI: „Prawdziwi uczniowie” J. L. Popławskiego. *Myśl Nar.* 1930 nr 17. — W. LENCZYC. *Dzien. Lw.* 1930 nr 93. — ZETOWIEC: J. L. Popławski a teraźniejszość. *Słowo Pol.* 1930 nr 81. — *Gaz. Warsz.* 1930 nr 93. — J. KOZIELEWSKI: Z myśli J. L. Popławskiego. *Myśl Nar.* 1931 nr 4, 9, 14, 21, 25. — *Gaz. Warsz.* 1931 nr 86. — W. FELDMAN: Dzieje polskiej myśli politycznej. W-wa 1933 s. 242 i nn. — S. KOZICKI. *Gaz. Warsz.* 1933 nr 85. — W. POBÓG-MALINOWSKI: Narodowa Demokracja. 1887-1919. Fakty i dokumenty. W-wa 1933. — Z. WASILEWSKI. *Myśl Nar.* 1933 nr 15. — J. BIELATOWICZ. *Głos Poz.* 1934 nr 8. — W. BILAN: Non omnis moriar. *Ziemia Przemyska* 1934 nr 10. — W. BOROWSKI: Wielcy narodowcy. *Gaz. Radomska* 1934 nr 19-20. — B. DWORAK: Wielkiemu narodowemu rewolucjonście... *Wielka Polska* 1934 nr 7a. — T. M. [T. MILDNER]: Kraków ku czci J. L. Popławskiego. *Gaz.*

- Warsz. 1934 nr 146. — J. REMBIELIŃSKI. *Wielka Polska* 1934 nr 34. — W. TARNOWSKI. *Kur. Powsz.* 1934 nr 66, 89. — *Głos Poz.* 1934 nr 9-10. — *Kur. Powsz.* 1934 nr 73. — *Wielka Polska* 1934 nr 8. — J. BIELATOWICZ. *Wielka Polska* 1935 nr 21-26, 28, 30, 40. — Z. WASILEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1935 nr 80. — R. DMOWSKI. *Wielka Polska* 1936 nr 34. — B. WASIUTYŃSKI. *Wielka Polska* 1936 nr 34. — K. HRABYK: Ideologia „Przeglądu Wszepcholskiego”. 1896-1905. Poz. 1937. — A. BOCHEŃSKI: Poglądy J. L. Popławskiego na sprawy narodowościowe. *Polityka* 1938 nr 18, 21. — B. GAJEWICZ. *Prosto z Mostu* 1938 nr 17. — J. GIERTYCH: Poglądy J. L. Popławskiego na sprawę ruską. *Polityka Nar.* 1938 nr 8-9. — T. GLUZIŃSKI. *ABC* 1938 nr 74. — J. U. *Głos Pracy Pol.* 1938 nr 5. — S. KOZICKI: Popławski i program niepodległości. *Mysł Nar.* 1938 nr 38; przedr. *Warsz. Dzień. Nar.* 1938 nr 228. — S. KOZICKI. *Warsz. Dzień. Nar.* 1938 nr 71. — S. LICHAŃSKI: J. L. Popławski jako krytyk literacki. *Ateneum* 1938 nr 4/5. — S. NIEBUDEK: Postać olbrzymiejąca. *Warsz. Dzień. Nar.* 1938 nr 71; przedr. *Młody Narodowiec* 1938 nr 4. — J. REM [J. REMBIELIŃSKI]: Nieśmiertelność. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 10. — S: Materiały do życiorysu J. L. Popławskiego. *Warsz. Dzień. Nar.* 1938 nr 71. — Z. WASILEWSKI. *Mysł Nar.* 1938 nr 12; przedr. *Sprawy Otwarte* 1938 nr 7. — Z. WASILEWSKI: Popławski jako pisarz. *Warsz. Dzień. Nar.* 1938 nr 71. — K. WIERCZAK. *Mysł Nar.* 1938 nr 9; przedr. *Ziemia Przemyska* 1938 nr 9. — *Goniec Warsz.* 1938 nr 72. — *Młody Narodowiec* 1938 nr 3. — *Prosto z Mostu* 1938 nr 15. — *Warsz. Dzień. Nar.* 1938 nr 72. — L. MODRZEWSKI: Zasługi narodowe J. L. Popławskiego. *Nasza Walka* 1939 nr 4. — A. PLUTYŃSKI: Pierwsze zwycięstwo nowego obozu. *Kronika Polski i Świata* 1939 nr 27. — A. PLUTYŃSKI: Spadek po S. Szczepanowskim. *Kronika Polski i Świata* 1939 nr 27.
- L. KRZYWICKI: Wspomnienia. T. 1-3. W-wa 1957-1958 i wyd. nast. — J. ŻURAWICKA: Zespół redakcji „Głosu”. 1886-1894. *Roczn. Hist. Czasop. Pol.* 1962 s. 172-173. — J. MYŚLIŃSKI: Prasa wydawana przez Ligę Narodową w Krakowie przed 1905 rokiem. *Roczn. Hist. Czasop. Pol.* 1963 t. 2 s. 32-56. — S. KOZICKI: Historia Ligi Narodowej. Londyn 1964. — J. MYŚLIŃSKI: Grupy polityczne Królestwa Polskiego w zachodniej Galicji. (1895-1904). W-wa 1967. — F. DINHEIM: J. L. Popławski. Sylwetki polityczne XIX w. *Tyg. Powsz.* 1971 nr 38 [polem.: M. Szpila. Tamże nr 46; H. Krzeczkowski. Tamże nr 49; J. Zieliński. Tamże nr 51/52]. — R. ZIMAND. *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. IV: Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 4. W-wa 1971. — W. KARPIŃSKI: J. L. Popławski. W książce: Sylwetki polityczne XIX w. Kr. 1974 s. 120-126.
- Sztandar ze spódnicy. G. ŚNIEŻKO-ZAPOLSKA: W sprawie osobistej. *Świat* 1885 nr 10; też w wersji zmien. pt. List do redakcji. *Kur. Codz.* 1885 nr 249; J. POPLAWSKI (WIAT): Wyjaśnienie. *Prawda* 1885 nr 46. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Librum veto. *Prawda* 1885 nr 46. — O potwarz w druku. *Kraj* 1885 nr 44. — Proces prasowy. *Kur. Por.* 1885 nr 286. — Sprawa o „Sztandar ze spódnicy”. *Kur. Por.* 1885 nr 310. — Z sali sądowej. *Prawda* 1885 nr 38. — A. DYGAŚIŃSKI: Literacki proces przed sądem. *Wędrowiec* 1886 nr 15. — ALGO [A. GOLDBERG]: Z sądu. Pani Śnieżko-Zapolska przeciw „Prawdzie”. *Kur. Codz.* 1886 nr 99-100. — HEN. CED.: Dyfamacja i potwarz. *Kur. Codz.* 1886 nr 111. — Fr. N. [F. NOWODWORSKI]: Proces z powodu krytyki w „Prawdzie”. *Kur. Warsz.* 1886 nr 99a, 99b, 100a, 100b, 101. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Warsz.* 1886 nr 103b; przedr. Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 9. W-wa 1960 s. 109-112, 412-416. — Proces o dyfamację i potwarz z powodu krytyki w „Prawdzie”. *Chwila* 1886 nr 56. — Sprawa o dyfamację i potwarz w druku. *Kur. Por.* 1886 nr 100-101. — Literatura w sądzie. *Prawda* 1886 nr 16. — *Przełg. Katol.* 1886 nr 16.
- J. LORENTOWICZ: „Sztandar ze spódnicy”. W książce: Spojrzenie wstecz. W-wa 1935 s. 107-121 i wyd. 2 Kr. 1957 s. 68-76. — Z. HIEROWSKI: „Sztandar ze spódnicy”, czyli pechowy debiut Zapolskiej. *Wieczory Teatr.* 1950 nr 11. — J. BIENIASZ: Proces o plagiat. *Od A do Z* 1951 nr 42. — O. MISSUNA: Proces G. Zapolskiej. *Prawo i Życie* 1958 nr 13; przedr. w książce: Warszawski pitał literacki. W-wa 1960 s. 11-31. — (bal): Literatura na wokandzie. *Gaz. Rob.* 1960 nr 82. — M. KLIMAS-BŁAHUTOWA: Literaci i dziennikarze w sądzie. *Portrama* 1960 nr 15. — J. CZACHOWSKA: Gabriela Zapolska. Monografia bio-bibliograficzna. Kr. 1966. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI: Wspomnienia. Wr. 1966 s. 117-118.
- Recenzje przekładów
- C. Lombroso: *Geniusz i obłąkanie...* P. CHMIEŁOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1887 t. 4 s. 459. — W. KOZŁOWSKI. *Ateneum* 1888 t. 1 s. 104-114.
- C. Lombroso: *Człowiek z brodnia...* *Kur. Por.* 1891 nr 48. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Dzieło Lombrosa. *Wiek* 1892 nr 118.
- G. Maspero: *Opowiadania historyczne.* P. CH. [P. CHMIEŁOWSKI].

Wędrowiec 1893 nr 48. — W. JABLONOWSKI. *Głos* 1893 nr 43. — Rz [S. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1893 nr 40.

P. Giraud: Opowiadania historyczne. -cj-. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1894 t. 2 s. 408.

O. Hey: Podania o starożytnych półbogach i bohaterach... E-ka. *Kraj* 1895 nr 50.

Recenzje wydań zbiorowych

Szkice literackie i naukowe. Z. DĘBICKI: Słowo zza grobu. *Kur. Warsz.* 1909 nr 354. — W. LEWICKI. *Dzien. Kijowski* 1909 s. 252. — W. P. [W. PROKESCH]. *Nowa*

Reforma 1909 nr 559. — St. St. [S. STRONSKI]. *Rzeczpospolita* 1909 nr 22. — *Czas* 1909 nr 272, 278. — A. SADZEWICZ. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 18. — A. SADZEWICZ. *Książka* 1910 s. 152-153. — T. W. *Zarzewie* 1910 nr 2. — L. WŁODEK. *Bibl. Warsz.* 1910 t. 2 s. 579-584. — A. ZWIERZYŃSKI. *Goniec Wil.* 1910 nr 47.

Pisma polityczne. R. DMOWSKI: Popławski jako pisarz polityczny. *Słowo Pol.* 1910 nr 597. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1911 nr 173. — J. U. *Przegl. Powsz.* 1911 z. 110 s. 273. — B. W. KOROTYŃSKI: Na własnym zagonie. *Przegl. Katol.* 1911 nr 42. — St. S. *Zarzewie* 1911 nr 4-5. — B. W. [B. WASIUTYŃSKI]. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 139-140. — *Dzien. Kijowski* 1911 nr 47.

POREBOWICZ EDWARD (1862 – 1937)

Pseud. i krypt.: DYDYM KOSTUREK; E. P.; EGROT.

Historyk literatury, tłumacz.

Ur. 20 lutego 1862 w Warszawie. Gimnazjum ukończył w 1880 w Tarnowie, po czym wstąpił na wydział filozoficzny Uniwersytetu Jagiellońskiego i otrzymał tam absolutorium w 1883. W 1883-1884 uczęszczał na uniwersytet w Berlinie, a w 1884-1885 w Monachium, słuchając wykładów z historii oraz literatur: angielskiej, niemieckiej i romańskiej. W 1885-1887 studiował języki francuski i prowansalski na uniwersytecie w Montpellier, w 1888 w Barcelonie i Florencji. Doktorat z filologii romańskiej uzyskał w 1890 w Wiedniu. W 1891-1892 był bibliotekarzem Akademii Umiejętności w Krakowie i wykładał historię literatury powszechnej na kursach A. Baranieckiego, następnie w 1893-1896 pracował jako bibliotekarz stacji naukowej Akademii Umiejętności przy Bibliotece Polskiej w Paryżu. W 1896-1897 słuchał wykładów w Sorbonie i w Collège de France. Po habilitacji w 1897 został docentem, w 1899 profesorem nadzwyczajnym, a w 1907 profesorem zwyczajnym filologii romańskiej na Uniwersytecie Lwowskim, gdzie w 1911/1912 był dziekanem, a w 1925/1926 rektorem. W 1902-1904 należał do redakcji *Pamiętnika Literackiego*, a w 1908 *Ateneum Polskiego*. W 1904 zawarł związek małżeński z Marią Wolską. Od 1910 był członkiem korespondentem, a od 1926 członkiem zwyczajnym Polskiej Akademii Umiejętności. Po pierwszej wojnie światowej przez krótki czas wykładał romanistykę na Uniwersytecie Warszawskim oraz pracował w Ministerstwie Sztuki i Kultury. Był członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego i Towarzystwa Naukowego we Lwowie. W 1931 został przeniesiony na emeryturę i mianowany profesorem honorowym Uniwersytetu Lwowskiego. W roku następnym obchodzono jubileusz 50-lecia jego pracy naukowej oraz nadano mu tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Poznańskiego. W 1937 został laureatem nagrody literackiej miasta Lwowa. Zmarł 24 sierpnia 1937 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Ruch literacki południowo-zachodniej Europy. *Przegl. Pol.* 1888 t. 89 z. 2, t. 90 z. 5, 1889 t. 91 z. 7-8, t. 92 z. 12.

Wersja skrócona — zob. Wyd. zbior.

2. Literatura włoska XV i XVI w.; Czasy humanizmu i reformacji; Dzieje literatury włoskiej wieku XVII; Historia literatury francuskiej w. XVIII; Literatura włoska XVIII w.; Literatura hiszpańska XVIII w.;

Literatura portugalska XVIII w. W: *Dzieje literatury powszechnej z ilustracjami*. T. 3 cz. 1-2, t. 4 cz. 1-2. W-wa 1890 — [1898].

3. Catalogue des livres castillans du XVI s., qui se trouvent dans la bibliothèque de l'Université Jagellonienne de Cracovie. *Bulletin de l'Académie des Sciences* 1891 s. 246-255 i odb.

4. Zbiór nieznanych hiszpańskich ulotnych druków znajdujących się w Bibliotece Jagiel-

łońskiej w Krakowie. *Rozpr. Wydz. Filol. AU* 1891 t. 15 s. 252-319 i odb.

5. Andrzej Morsztyn przedstawiciel baroku w poezji polskiej. *Rozpr. Wydz. Filol. AU* 1894 t. 21 s. 225-319 i odb. Kr. 1893.

Streszcz. franc.: *Bulletin de l'Académie des Sciences* 1893 s. 9-12 i odb.

6. Revision de la loi des voyelles finales en espagnol. Paryż 1897.

7. Znaczenie synkopy dla ustroju form romańskich. *Eos* 1898/1899 t. 5 s. 39 i nn., i odb. Lw. 1898.

8. Św. Franciszek z Asyżu. W-wa 1899.

9. Triady Zygmunta Krasieńskiego. *Księga pamiątk. Univ. Lw.* T. 2. Lw. 1900 i odb.

10. Odprawa prof. Kawczyńskiego. Lw. 1903.

Jest to polemika z M. Kawczyńskiego: *Folklor a historia*. Pismo polemiczne. Kr. 1903, które dotyczyło recenzji Porebowicza zamieszczonej w *Pam. Lit.* 1903 omawiającej rozprawę Kawczyńskiego pt. *Amor i Psyche* w poezji starofrancuskiej.

11. Studia do dziejów literatury średniowiecznej. Lw. 1904.

Zawartość: Teoria średniowiecznej miłości dwornej. (*Pam. Lit.* 1904 s. 505-541); Beletrystyka XII w Chrétien de Troyes. (Wersja franc. *Bulletin de l'Académie des Sciences* 1905 s. 101-112 i odb.).

12. Dante. Lw. 1906. Wyd. 2 przejrzone i powiększone W-wa 1922.

13. Berta z dużymi stopami i Rycerz z łabędziem. *Lud* t. 15 (1909) s. 169-187 i odb.

14. Nowe piękno wieków średnich. *Księga pamiątk. ku czci B. Orzechowicza*. T. 2. Lw. 1916 s. 211-240 i odb. Zob. też Wyd. zbior.

15. Rola teatru Moliera w cywilizacji francuskiej. *Gaz. Lw.* 1922 nr 31-33. Wyd. osob. Lw. 1922.

16. Lancelot i Ginewra. Dramat muzyczny w 3 aktach. Powst. 1933. *Ogł. Lwów Lit.* 1937 nr 8 (fragm.).

Rkps Bibl. Nar. sygn. 5329.

17. Literatura łacińska wieków średnich; Literatura staroprowancka; Literatura francuska do r. 1914. W: *Wielka lit. powsz. pod red. S. Lama*. T. 2 cz. 1. W-wa 1933 s. 3-82, 255-524. Wyd. nast. W-wa 1959.

18. Rymy ucieszne Dydyma Kosturka. Lw. 1937.

Zbiór poezji wyd. w 100 egz. na prawach rękopisu.

19. Średniowieczna literatura łacińska w krajach romańskich Nie druk.

20. Monografie trubadurów prowanczkich. Nie druk.

Rkps drobnych utworów: Bibl. Nar. sygn. 5386-5387, 7169, 7429.

Artykuły, poezje oryginalne i tłumaczone zamieszczał w czasopismach: *Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau* (1890-1891, 1893), *Ateneum* (1886-1888, 1891-1896; tu: Z literatury średniowiecznej. 1888 t. 1 s. 326-336; Jeszcze „Beatrix Cenci” J. Słowackiego. 1896 t. 2 s. 464-471), *Ateneum Pol.* (1908; tu: Romantyzm francuski. T. 1 s. 96-102; Sztuka dla sztuki. T. 1 s. 236-240), *Bibl. Warsz.* (1886, 1892), *Biesiada Lit.* (1912), *Bulletin de l'Académie des Sciences* (1890-1891, 1893, 1904-1905, 1911), *Chimera* (1901-1907; tu m.in. edyt. J. Słowacki: Król Duch. [Fragm.]. T. 2 s. 1-11), *Czas* (1891-1892, 1907, 1918), *Dzien. Lud.* (1933), *Dzien. Pol.* (1889), *Eos* (1898, 1921), *Gaz. Kościelna* (1899, 1907), *Gaz. Lw.* (1922), *Gaz. Nar.* (1889, 1904), *Gaz. Pol.* (1888), *Kłosa* (1885; tu: S. Koźmian i jego przekłady Szekspira. Nr 1039-1040), *Książka* (1922), *Kur. Warsz.* (1891, 1900, 1933; tu: Poezja nad Amazonką. 1891 nr 148; Poezja pod Andami. 1891 nr 346), *Kwart. Hist.* (1893-1895, 1898), *Lud* (1909), *Lw. Wiad. Muzyczne* (1933), *Lwów Lit.* (1937), *Museion* (1913), *Nowy Przegl. Lit. i Sztuki* (1921), *Pam. Lit.* (1902-1904, 1917), *Pam. Tow. Lit. im. Mickiewicza* (1898), *Placówka Kult. i Sztuki* (1921), *Prawda* (1887-1889; tu rubr. Po świecie. 1888), *Przegl. Lit. i Artyst.* (1882), *Przegl. Pol.* (1887-1889, 1892-1896, 1900-1901), *Przegl. Teologiczny* (1924; tu: Św. Tomasz z Akwinu a Dante. Z. 2-3), *Przegl. Warsz.* (1922, 1924), *Przew. Nauk. i Lit.* (1899), *Przj. Młodzieży* (1900), *Romania*, *Rozpr. Wydz. Filol. AU* (1887, 1891, 1894), *Ruch Lit.* (1926), *Rzeczpospolita* (1921), *Spr. z Czynności i Posiedzeń AU* (1890, 1892-1893, 1904, 1911), *Świat* (1888-1894), *Świt* (1887), *Tyg. Ilustr.* (1919, 1921), *Tyg. Mód i Powieści* (1914), *Wędrowiec* (1888), *Zdrój* (1917-1918), *Życie* (W-wa 1887-1888).

Ponadto w książkach i wydawnictwach zbiorowych: *Akademikowi żołnierzowi*. W-wa 1919, W. Berent: *Bachanalie*. W-wa 1924 (przedmowa), *Dzieje lit. powsz.* W-wa 1890 — [1898], *Jednodniówka*. Monachium 1897, *Księga pamiątk. ku czci B. Orzechowicza*. T. 2. Lw. 1916, *Księga pamiątk. ku uczczeniu 250 rocznicy założenia Univ. Lw.* T. 2. Lw. 1912, *Księga pamiątk. Univ. Lw.* T. 2. Lw. 1900, *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia A. Świętochowskiego*. Lw. 1899 (tu: Z krwawego źródła. Nowela), *Mysł*. W-wa 1904, *Upominek. Książka zbior. dla E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Wielka lit. powsz.* W-wa 1930-1932,

S. Wierzbicki: Pisma pośmiertne. Lw. 1910 (przedmowa).

Przekłady i przeróbki

1. J. Byron: Don Juan. Ogł. fragm. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1882 nr 4-7 i odb. Wyd. osob. całości W-wa 1885 *Bibl. Najcenniejszych Utworów Lit. Europejskiej.* Wyd. nast.: W-wa 1922, ze wstępem i przypisami J. Żuławskiego W-wa 1953; W-wa 1954; W-wa 1959.

2. G. Leopardi: Wybór pism wierszem i prozą. Ogł. fragm.: *Ateneum* 1886 t. 1 s. 36, t. 2 s. 332-333; *Świt* 1887 nr 149-150. Wyd. osob. całości W-wa 1887.

3. Antologia prowansalska. Wybór poezji. Trubadurów. Ogł. fragm. *Życie* 1887. Wyd. osob. całości W-wa 1887.

Rkps *Bibl. Nar.* sygn. 5388.

4. P. Calderon: Dramata. W-wa 1887 *Bibl. Najcenniejszych Utworów Lit. Europejskiej.* Zawartość: Uwielbienie Krzyża; Dwoje bram — trudna straż; Lekarz swego honoru; Alkad z Zalamei; Miłość za grobem.

5. L. Coloma: Kurrita. Powieść. T. 1-2. W-wa 1893.

6. Dante Alighieri: Boska komedia. I. Piekieł. *Przegl. Pol.* 1894 t. 111 s. 351-355 (Pieśń V). Wyd. osob. całości W-wa 1899 [1898] *Bibl. Miniaturowa* [wraz z cz. II: Czyściec]. Wyd. nast.: wyd. 2 przerobione Kr. 1904. II. Czyściec. *Ateneum* 1893 t. 1 s. 468-480 (Pieśń VI-VIII), 1896 t. 2 s. 264-276 (Pieśń XXIV-XXVI). Wyd. osob. całości W-wa 1899 [1898] *Bibl. Miniaturowa* [wraz z cz. I: Piekieł]. III. Raj. W-wa 1906. Całość cz. I-III wyd. osob.: wyd. nowe przerobione. W-wa 1909; wyd. 2 przejrzone i powiększone. W-wa 1922 [1921]; Wstęp i red. M. Brahmer. W-wa 1959 *Bibl. Poezji i Prozy*; toż wyd. 2 W-wa 1965.

Rkps — fragm. — Tow. Przyj. Nauk. w Poz. sygn. 690.

7. W. Shakespeare: Stracone zachody miłosne. W: *Dzieła* pod red. H. Biegeleisena. Wyd. 2. T. 6. Lw. 1895. Wyd. nast. w: *Dzieła dramatyczne* pod red. S. Krzemińskiego. T. 3. W-wa 1912.

8. W. Shakespeare: Wszystko dobre, co kończy się dobrze. W: *Dzieła* pod red. H. Biegeleisena. Wyd. 2. T. 8. Lw. 1896. Wyd. nast. w: *Dzieła dramatyczne* pod red. S. Krzemińskiego. T. 4. W-wa 1912.

9. Pieśni ludowe celtyckie, germańskie, romańskie. Ogł. fragm.: *Chimera* 1901-1907. Wyd. całości Lw. 1909. Wyd. nast. W-wa 1959.

10. Dante Alighieri: Życie nowe. Florencja 1934. Wyd. nast. oprac. J. Gałuszka. W-wa 1960.

Ponadto tłumaczył drobne utwory i fragm.: L. Ariosta (Orland szalony. Pieśń XXIII, strofy 99-133. *Świat* 1892 nr 9-10), J. Byrona (Kain. *Prawda* 1888 nr 3), P. Calderona (Tajna krzywda — skryta zemsta. *Przegl. Pol.* 1888 z. 8-9), G. Carducci, Michelangelo Buonarroti, oraz przekład ustępów Biblii (*Gaz. Kościelna* 1899 nr 21).

Rkps fragm. przekładu W. Szekspira: Juliusz Cezar. *Bibl. Nar.* sygn. 7169; rkps przekładu Marsylianki. *Bibl. Jagiel.* sygn. 7325.

Wydania zbiorowe

1. *Studia literackie.* Z przedmową M. Brahmera. Kr. 1951.

Zawartość: Poezja gminna ludów romańskich. (*Świat* 1892 nr 4-7); O poezji ludowej prowansalskiej. (*Bibl. Warsz.* 1886 t. 4 s. 163-178); Nowe piękno wieków średnich. (Zob. *Twórczość* poz. 14); Z teatru średniowiecznego. (*Ateneum* 1888 t. 1 s. 326-336); Zapomniane harmonie. (*Museum* 1913 z. 9/10-11 s. 26-30); Przemiany epiki rycerskiej. (*Dzieje lit. powsz.* T. 3. W-wa 1890); O artyzmie Moliera. (*Przegl. Warsz.* 1922 t. 2 s. 5-18); Po obu stronach Pirenejów. (Wersja pełna zob. *Twórczość* poz. 1); Sebastian Grabowiecki i jego wzory. (*Ateneum* 1894 t. 2 s. 95-101); Poezja polska nowego stulecia. (*Pam. Lit. R.* 1 (1902) s. 70-78); O „żywych kamieniach” Berenta. (*Tyg. Ilustr.* 1919 t. 2 a. 568-569).

Listy i materiały

1. Do P. Chmielowskiego 6 listów z 1882-1895. Rkps Ossol. sygn. 4812/I.

2. Do E. Leo z 1888. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 7890 III.

3. Do Z. Sarneckiego 2 listy z 1889 i 1895. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 6717.

4. Do S. Tomkowicza 2 listy z 1892. Rkps *Bibl. PAN* w Kr. sygn. 1892.

5. Do J. Korzeniowskiego 14 listów z 1893-1906. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. 7351.

6. Do O. Balzera 5 listów z 1893 i 5 listów z 1904-1932. Rkps Ossol. sygn. 7701/II, 7686/II.

7. Do S. Dembego z 1895. Rkps *Bibl. Nar.* 2737.

8. Do nieznanego adresata z 1897. Rkps Ossol. sygn. 6524/II.

9. Do K. M. Górskiego 5 listów z 1899-1908. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 7727 III.

10. Do L. Rydla 3 listy z 1899-1908. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. 7260.

11. Do drukarni W. L. Anczyca 7 listów

z 1904-1906 i b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7261.

12. Do W. Feldmana z 1905. Rkps Ossol. sygn. 12283.

13. Do T. Piniego 15 listów z 1905-1932. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2908.

14. Do K. Bąkowskiego z 1913. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7336 IV.

15. Do L. Bernackiego z 1914. Rkps Ossol. sygn. 7046/II.

16. Do S. Glixellego z 1919. Ogl. *Lwów Lit.* 1937 nr 8.

17. Do J. Rozwadowskiego z 1919. Rkps Ossol. sygn. 7948/II.

18. Do S. Dicksteina z 1920. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7265.

19. Do Z. Przesmyckiego z 1921. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2857.

20. Do B. Wystoucha z 1921. Rkps Ossol. sygn. 7182/II.

21. Do Pol. Komitetu Organizacyjnego Międzynar. Zjazdu Historyków w Brukseli list z 1923. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. depozyt Tow. Nauk. Warsz. sygn. 286.

22. Do J. Czubka z 1929. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 100/59.

23. Do W. Borowego 2 listy z 1929 i 1932. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7447.

24. Do L. Malinowskiego list b. d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2520.

25. Do S. Zakrzewskiego list b. d. Rkps Ossol. sygn. 7348/II.

26. Nekrologi i pamiętki. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7320.

OPRACOWANIA

POSEL PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Librum veto. *Prawda* 1888 nr 42. — J. A. ŚWIĘCICKI: W sprawie literackiej. *Gaz. Pol.* 1888 nr 232. — *Bibl. Warsz.* 1892 t. 1 s. 159-173. — B. CHLEBOWSKI. *Kwart. Hist.* 1894 s. 188-191. — M. KAWCZYŃSKI. *Kwart. Hist.* 1895 s. 407-410. — W. HAHN. *Kwart. Hist.* 1897 s. 378-379 (dot. art. „Beatrix Cenci” Słowackiego). — *Wiadomości bieżące. Czasopismo Akademików* 1897 nr 7-8 [O habilitacji]. — *Kronika Uniw. Lw.* 1894/95 — 1897/98. T. 1. Lw. 1899 s. 225-226 [życiorys i spis prac]. — W. FELDMAN: Piśmiennictwo polskie 1880-1904. T. 4. Lw. 1905 s. 292-294. — J. LORENTOWICZ: Chimera. *Nowa Gaz.* 1908 nr 190. — *Roczn. AU w Kr.* 1909/1910 s. 29-31 [życiorys i spis prac]. — *Kronika Uniw. Lw.* 1898/

1899 — 1909/1910. T. 2. Lw. 1912 s. 544 [życiorys i spis prac]. — *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* T. 1. Lw. 1921 s. 35-36 [życiorys i spis prac]. — W pracowniach pisarzy. Ankieta. *Wiad. Lit.* 1932 nr 423.

(Jubileusz): *Neofilolog* 1932 z. 4. — *Słowo Pol.* 1932 nr 136. — Prof. dr Porębowicz i prof. dr Twardowski doktorami honoris causa Uniwersytetu Poznańskiego. *Słowo Pol.* 1932 nr 323.

W. BOROWY: E. Porębowicz jako krytyk i badacz literatury polskiej. *Przegl. Współcz.* 1933 t. 44 s. 331-354; przedr. w książce: *Dzisiaj i wczoraj. W-wa 1934.* — A. CZEŻOWSKA: Działalność literacka i naukowa E. Porębowicza. *Neofilolog* 1933 z. 2 s. 81-86. — K. W. ZAWODZIŃSKI: Porębowicz — poeta na tle swej epoki. *Przegl. Współcz.* 1933 t. 44 s. 355-367. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu. *Poz.* 1934. — S. GLIXELLI: Sprawa powołania Porębowicza do Wilna. *Lwów Lit.* 1937 nr 8.

(Nagroda literacka miasta Lwowa): S. MIŁASZEWSKI. *Podbipięta* 1937 nr 3. — *S. M. Gaz. Pol.* 1937 nr 22. — *Kur. Por.* 1937 nr 14. — *Robotnik* (Radom) 1937 nr 14.

(Nekrologi): M. ASSANKA-JAPOLL. *Kultura* 1937 nr 36; M. BRAHMER. *Neofilolog* 1937 z. 4; Z. CZERNY. *Lwów Lit.* 1937 nr 8 i odb.; S. GLIXELLI. *Pam. Lit. R.* 34 (1937) s. 374-377; J. HULEWICZ. *Kur. Por.* 1937 nr 236; N. J. [N. JASTRZĘBSKA]. *Bluszcz* 1937 nr 36; [S. KUTRZĘBA]. *Roczn. PAU* 1937/1938 s. 101; ALF. LAN. [A. LANDAU]. *Gaz. Lw.* 1937 nr 198; J. RAPPAPORT. *Le Monde Slave* 1937 z. 11; S. M. *Gaz. Pol.* 1937 nr 238; P. SANDAUEROWA. *Sygnaly* 1937 nr 35; K. TROCZYŃSKI. *Dzien. Poz.* 1937 nr 201; *Gaz. Pol.* 1937 nr 235; *Głos Por.* 1937 nr 238; *Kur. Por.* 1937 nr 235; *Kur. Zach.* (Sosnowiec) 1937 nr 234; *L'Echo de Varsovie* 1937 nr 69; *Mysł Pol.* 1937 nr 17; *Mysł Nar.* 1937 nr 26; *Polonia* (Kat.) 1937 nr 4620; *Przegl. Współcz.* 1937 nr 185 s. 144; *Slawische Rundschau* 1937 t. 9 s. 426; *Światowid* 1937 nr 35; *Warsz. Dzien. Nar.* 1937 nr 233.

J. BIELATOWICZ: Polskie przekłady literackie. Porębowicz — Miriam. *Warsz. Dzien. Nar.* 1937 nr 227. — M. SZUREK-WISTI: Porębowicz i Miriam, szczyty polskiej sztuki tłumaczeniowej. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 37 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — N. NIKLIBORCOWA: Ze wspomnień o E. Porębowiczu. *Zeszyty Wr.* 1947 nr 4 s. 150-159. — M. BRAHMER: E. Porębowicz [nekrolog]. *Roczn. Tow. Nauk. Warsz.* 1938/1945. [W-wa 1954] s. 237-238. — M. BRAHMER: [Przedmowa do:] E. Porębowicz: *Studia literackie*. Kr. 1951. — J. RYTEL: E. Porębowicz. *Pol krytyka lit. 1800-1918. Materiały*. T. 4. W-wa 1959. — Z. CZERNY: E. Porębowicz, poeta i uczony. *Ruch Lit.* 1963 nr 3 s. 111-

-117. — *Poezja* 1971 nr 5 (wraz z przekładem wiersza Michelangelo Buonarroti: *Z ziemi w piekielne...*).

Ruch literacki południowo-zachodniej Europy. A. DOBROWOLSKI. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 48. — A. DOBROWOLSKI. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 356-357. — J. ŚWIĘCICKI. *Bibl. Warsz.* 1890 t. 2 s. 456-475, t. 3 s. 128-138.

Literatura włoska XV i XVI w. A. LANGE. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 46, 50-51. — I. MATUSZEWSKI. *Ateneum* 1890 t. 4 s. 570-571. — M. KAWCZYŃSKI. *Kwart. Hist.* 1891 s. 649-654. — [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1893 nr 40. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1894 nr 38. — L. Sz. [L. SZPIELEWICZ]. *Ateneum* 1894 t. 1 s. 204-205.

Zbiór nieznanymi hiszpańskich ulotnych druków... M. KAWCZYŃSKI. *Kwart. Hist.* 1891 s. 857-858.

Andrzej Morsztyn przedstawiciel baroku w poezji polskiej. C. JANKOWSKI. *Gaz. Pol.* 1894 nr 38. — -cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 221. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1894 t. 2 s. 138-173. — L. M. DZIAMA. *Przegl. Powsz.* 1894 t. 43 s. 269-270. — S. W. *Przegl. Pol.* 1894 t. 111 z. 9. — P. CH. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Ateneum* 1895 t. 1 s. 167-172.

Św. Franciszek z Asyżu. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1900 nr 207. — L. J. [L. JUNGOWSKI]. *Wiek Ilustr.* 1900 nr 27. — K. KASZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1900 nr 86. — A. STRZELECKI. *Przegl. Pol.* 1900 t. 137. — W. M. *Ateneum* 1900 t. 4 s. 424. — *Wędrowiec* 1900 nr 3. — M. [K. MORAWSKI]. *Przegl. Powsz.* 1901 t. 69 s. 110-114. — *Poradnik Język.* 1903 nr 4. — B. GLADYSZ. *Gaz. Kościelna* 1926 nr 34.

Triady Zygmunta Krasińskiego. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1901 s. 334. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1903 z. 4.

Odprawa prof. Kawczyńskiego. M. KAWCZYŃSKI: Jeszcze o folklorze i historii literatury celem objaśnienia deklaracji A. Brücknera i P. Chmielowskiego oraz pełnego rysztunku E. Porębowicza. *Kr.* 1903. — S. ZDZIARSKI. *Lud* t. 9 (1903) z. 3 s. 300. — *Dr St.* [S. ZDZIARSKI]. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 79 s. 119. — *Nowa Reforma* 1903 nr 131. — *Przegl. Politycz., Społ. i Lit.* 1903 nr 203. — W. KLINGER: Do sporu o folklor. W sprawie polemiki między prof. Kawczyńskim a prof. Prębowiczem. *Wisła* t. 18 (1904) nr 25, 27. — y: Uczeń i polemika.

Tyg. Ilustr. 1904 nr 15. — H. ŁOPACIŃSKI: W sprawie polemiki między prof. M. Kawczyńskim a prof. Porębowiczem. *Rkps Bibl. im. H. Łopacińskiego sygn.* 559.

Studia do dziejów literatury średniowiecznej. H. REINHOLD. *Bibl. Warsz.* 1905 t. 3 s. 393-397. — W. RUBCZYŃSKI. *Przegl. Filoz.* 1906 t. 9 s. 63-69.

Dante. R. ORDYŃSKI. *Nowa Reforma* 1906 nr 285. — W. GOMULICKI. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1907 nr 3. — T. GRABOWSKI. *Słowo* 1907 nr 42. — W. JABLONOWSKI. *Mysł Pol.* 1907 nr 6. — W. JABLONOWSKI. *Książka* 1907 s. 272-273. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* dod. *Ludzkości* 1907 nr 6. — E. MATZEL. *Gaz. Kościelna* 1907 nr 9. — P. [A. PECHNIK]. *Gaz. Kościelna* 1907 nr 9. — S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1907 t. 164 z. 5. — S. MACHNIEWICZ. *Słowo Pol.* 1908 nr 62. — S. MACHNIEWICZ. *Kur. Poz.* 1908 nr 39-40. — R. ORDYŃSKI. *Krytyka* 1908 t. 1 s. 211-212. — H. R. [H. REINHOLD]. *Bibl. Warsz.* 1908 t. 3 s. 588-591. — W. FOLKIEWSKI. *Książka* 1922 nr 5. — A. SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1922 nr 38. — T. [T. SINKO]. *Czas* 1922 nr 4.

Recenzje przekładów

J. Byron: *Don Juan*. *Ateneum* 1882 t. 4 s. 391-392. — S. TARNOWSKI. *Czas* 1883 nr 180, 182, 184. — K. KASZEWSKI. *Ateneum* 1885 t. 4 s. 554-558. — R. B. [R. BERGEL]. *Głos Narodu* 1922 nr 83. — R. DYBOSKI. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 10 s. 126-127. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1922 nr 334. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Nar.* 1922 nr 162.

J. Leopardi: Wybór pism wierszem i prozą. AL. PÓLKOZIC [A. NIEWIAROWSKI]. *Kłosy* 1887 nr 1145. — (Zr) [A. ZIPPER]. *Gaz. Lw.* 1887 nr 95. — E. GRABOWSKI. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 19.

P. Calderon: *Dramata*. K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1888 nr 1188. — [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 21. — J. A. ŚWIĘCICKI. *Gaz. Pol.* 1888 nr 100-102. — J. A. ŚWIĘCICKI. *Bibl. Warsz.* 1888 t. 3 s. 284-297. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1888 [t. 89] z. 1. — (l). *Czas* 1888 nr 109. — SYLF. *Kur. Kr.* 1889 nr 237. — K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 158 wyd. por. — T. BUJNICKI. *Słowo Wil.* 1938 nr 349. — L. K.: E. Porębowicz — tłumacz Calderona. *Comoedia* 1938 nr 3. — *Kur. Por.* 1938 nr 346.

Dante Alighieri: *Boska komedia*. P. CHMIEŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 111. — P. CHMIEŁOWSKI. *Tydzień* dod. *Kur.*

Lw. 1896 nr 24. — W. BUKOWIŃSKI. *Głos* 1899 nr 10. — P. CHMIELEWSKI. *Kur. Codz.* 1899 nr 24. — W. DZIEDUSZYCKI. *Przegl. Pol.* 1899 t. 132 z. 11. — H. G. [H. GALLE]. *Ateneum* 1899 t. 1 s. 529-533. — C. JELLENTA. *Głos* 1899 nr 8. — W. NAWROCKI. *Bibl. Warsz.* 1899 t. 4 s. 163-167. — W. NAWROCKI. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 47. — J. TRETIAK. *Czas* 1899 nr 294. — W. N. [W. NAWROCKI]. *Ateneum* 1901 t. 1 s. 647-652. — K. M. GÓRSKI. *Bibl. Warsz.* 1901 t. 1 s. 139-170. — z. s. [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1906 nr 15. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1906 s. 148. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1906 nr 5. — W. N. [W. NAWROCKI]. *Nowa Reforma* 1906 nr 157-158. — E. M. *Praca Pol.* 1906 nr 5. — h. g. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1906 s. 216. — W. G. *Dzien. Wil.* 1906 nr 1. — A. ZAWISTOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1910 t. 106 s. 228-236. — W. FOLKIERSKI. *Książka* 1922 nr 5. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1922 nr 334. — T. S. [T. SINKO]. *Czas* 1922 nr 4. — (p. g.) [P. GRZEGORCZYK]. *Gaz. Warsz.* 1935 nr 52. — A. BIERNACKI: Pour l'anniversaire de Dante. *Perspectives Polonaises* (W-wa) 1965 nr 11. — A. KLIMOWICZ. *Nowe Książki* 1965 nr 15. — *Polska* 1965 nr 9.

W. Shakespeare: *Stracone zachody miłosne*. W. TARNAWSKI: *O polskich przekładach dramatów Szekspira*. Kr. 1914 (m.in. o przekładach E. Porębowicza).

Pieśni ludowe celtyckie, germańskie, romańskie. A. FISCHER. *Lud* t. 15 (1906) s. 36-52. — S. GACKI. *Prawda* 1909 nr 34. — W. GOSTOMSKI. *Czas* 1909 nr 204. — J. *Na Naszej Ziemi* 1909 nr 5. — A. LANGE. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1909 nr 22. — B. LEŚMIAN. *Kur. Warsz.* 1909 nr 322; przedr. w książce: *Szkice literackie*. W-wa 1959. — A. RYNIOWICZ. *Słowo Pol.* 1909 nr 106-107. — SAR. *Świat* 1909 nr 35.

Dante Alighieri: *Życie nowe*. M. BRAHMER. *Roczn. Lit.* 1935 s. 197-199. — M. BRAHMER. *Przegl. Współcz.* 1935 s. 139-144. — P. GRZEGORCZYK. *Nowa Książka* 1935 s. 494-495. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 17 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Recenzje wydań zbiorowych

Studia literackie. S. BIELAWSKI. *Kwart. Hist.* 1895 s. 290-292 (dot. art. Sebastian Grabowiecki i jego wzory).

POTOCKI ANTONI (1867 - 1939)

Pseud. i krypt.: A. P. O.; A. P. ORDYŃSKI; ANT. P. JERZY GROT; J. STASIAK; P.

Krytyk literacki, historyk literatury i sztuki, publicysta.

Ur. 17 września 1867 w Kojdanowie, w guberni mińskiej. Syn Aleksandra, dzierżawcy majątku, oraz Kasyldy z Jabłońskich. Uczęszczał do gimnazjum w Mińsku. Następnie uczył się pod kierunkiem brata, Józefa Karola. W 1893 wykładał historię literatury powszechnej na kursach im. A. Baranieckiego w Krakowie. Od 1894 do 1897 przebywał w Paryżu, gdzie ukończył École Libre des Sciences Politiques. W 1897 wrócił do Krakowa i ponownie objął wykłady historii literatury powszechnej oraz filozofii na kursach im. A. Baranieckiego. W 1898 przeniósł się do Warszawy. Po raz wtóry wyjechał do Paryża w 1901, gdzie redagował *Sztukę* (od 1904) i *La Revue de Pologne* (od 1915), a także pełnił funkcję wiceprezesa Towarzystwa Pracy Społeczno-Kulturalnej dla Wychodźstwa Polskiego we Francji. W czerwcu 1910 ożenił się z aktorką Marią Przybyłko. W 1925 rząd francuski odznaczył go Legią Honorową. Był komisarzem rządu polskiego na Wystawie Paryskiej w 1930-1931. Organizował wystawy: *Souvenir Franco-Polonais* (1919) i *Pologne en 1830, 1920, 1930* (1930-1931). Stał na czele Towarzystwa Wymiany Literackiej i Artystycznej między Polską a Francją. Należał do Polskiego Towarzystwa Literacko-Artystycznego w Paryżu. Tuż przed wybuchem drugiej wojny światowej powrócił do Warszawy i tu zmarł 5 października 1939.

TWÓRCZOŚĆ

1. Kwestionariusz w sprawie czytelnictwa ludowego. *Wisła* 1890 t. 4 s. 468-476. Wyd. osob. W-wa 1890.

Współautor: Z. Wasilewski.

2. O Janie Gutenbergu i o tym, jak ludzie nauczyli się pisać i drukować. W-wa 1893.

Wyd. nast.: wyd. 3 W-wa 1903; wyd. 4 W-wa 1916; wyd. 5 W-wa 1920; wyd. 7 W-wa 1927.

3. O Krzysztofie Kolumbie, czyli o tym, kto pierwszy był w Ameryce? [B. m. i r.]; wyd. 2 W-wa 1899; wyd. 3 W-wa 1907 (odtąd pt. O Krzysztofie Kolumbie i odkry-

ciu Ameryki); wyd. 4 W-wa 1917; wyd. 6 W-wa 1924; wyd. 7 W-wa 1925.

4. Martosia i my. Lw. 1900. Wyd. nast. pt. Dzień powszedni. Nowele. Wyd. wznowione. Lw. 1908.

Zawartość: Martosia i my. (*Głos* 1893 nr 29-32); Lekcja z Pawlukiem. (*Głos* 1887 nr 46); W rozsypkę. (*Głos* 1888 nr 3-5); Wampir. (*Głos* 1893 nr 16); Pożar. (*Głos* 1892 nr 38); Tłum. Kartka z psychologii mas. (*Pravda. Książka zbior. dla uczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899 s. 153-156); Berta. (*Bibl. Warsz.* 1892 t. 1 s. 124-150); Dzień powszedni. (*Pravda* 1894 nr 11-13, *Tydzień* 1894 nr 17-20).

Przekłady

Dzień powszedni — r.o.s.: *Ruszkaja mysl* 1909 t. 1.

5. Stanisław Wyspiański. Studium literackie. Lw. 1902 [1901]. W wersji skróconej: *Melitele. Noworocz. lit.* Kr. 1902.

6. Maria Konopnicka. Szkic literacki. Ogł. fragm. *Głos Narodu* 1902 nr 235 (pt. M. Konopnicka i poezja ludowa). Wyd. osob. całości Lw. 1902.

7. Szkice i wrażenia literackie. Lw. 1903.

Zawartość: Od autora; Henryk Sienkiewicz. (*Życie* 1897 nr 2-6); Władysław Stanisław Reymont; Ignacy Dąbrowski. (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 21); Stefan Żeromski; Waclaw Sieroszewski; Kazimierz Tetmajer. (*Głos* 1896 nr 29-30); Jan Kasprzewicz. (*Głos* 1896 nr 17, 20); Antoni Lange. (*Głos* 1896 nr 26); Józef Stanisław Wierzbicki. (*Głos* 1896 nr 47-48); Rycerz Dołęga. (*Słowo Pol.* 1902 nr 190); Lili i Bronka. (*Bibl. Warsz.* 1899 t. 4 s. 307-317); O „Ziemi obiecanej” Reymonta. (*Bibl. Warsz.* 1899 t. 2 s. 557-567); O „czującym wiedzeniu” Żeromskiego. (*Bibl. Warsz.* 1900 t. 1 s. 357-372); Marek i Ninetka. (*Głos* 1892 nr 12-13); Pan Podfilipski. (*Życie* 1898 nr 27-29).

8. Miłość. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 25 maja 1907.

9. Dla sztuki. Dialog sceniczny. *Słowo Pol.* 1907 nr 248 i nn.

10. Grottgger. W-wa 1907. Wyd. nast. Lw. 1931.

11. Portret i krajobraz angielski. Lw. 1907 *Nauka i Sztuka* t. 6.

12. Wychowawcze zadania ogółu. Lw. 1907 [1906].

Zawartość: Wychowawcze zadania ogółu. (*Słowo Pol.* 1906 nr 106-121, *Rodzina i Szkoła* 1906 nr 9/10-19/20); Szkolnictwo francuskie od 1870 do 1895. (*Ateneum* 1896 t. 2 s. 37-71); Rok dziecięcy. Z notatek nauczyciela domowego. (*Przegl. Pedag.* 1895).

13. Katalog dzieł Jana Ziarnki, malarza i rytownika polskiego z XVI i XVII w. Z życiorysem artysty. Kr. 1911 *Wydawn. Muzeum Nar. z. 8.*

14. Polska literatura współczesna. Cz. 1: Kult zbiorowości. 1860-1890. W-wa 1911. Cz. 2: Kult jednostki. 1890-1910. W-wa 1912.

15. France et Pologne. Garantés de la paix européenne. Paryż 1921.

16. Mickiewicz. L'homme et sa légende. Ogł. fragm. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1929 nr 19, 1930 nr 50-51. Wyd. osob. całości Paryż [1930].

Zawartość: I. Volonté créatrice, II. Action directe, III. Chant vivant.

Ponadto przygotowywał następujące tomy prac krytycznoliterackich: Ewangelści (o Żeromskim, Wyspiańskim, Kasprzewiczu i Przybyszewskim); Ewolucja poezji polskiej w jej najmłodszych przedstawicielach; Stance o sztuce. (Inf. — list L. Staffa do M. Wolskiej z 14 lutego 1903); podręcznik literatury polskiej od r. 1890 dla wydawnictwa Panoramas des littératures contemporaines. (Inf. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 244), oraz zachowany w rękopisie: Zarys koniecznych dla informowania za granicą wydawnictw. *Bibl. Nar. sygn. IV 8359* (maszynopis powielany).

Artykuły, recenzje i prace literackie zamieszczał w następujących czasopiśmiech: *Ateneum* (1896, 1901; tu m.in. art.: Poszukiwania literackie. 1901 t. 2), *Bibl. Warsz.* (1892, 1899-1901, 1907; tu m.in.: Ruch literacki we Francji. 1907 t. 4 s. 144-157), *Bluszcz* (1903), *Czytelnia Pol.*, *Dzien. Chicagoski* (1908-1909, 1912), *Dzien. Kr.* (1897), *Echo Tygodnia* (1929), *Gaz. Codz.* (1907-1908), *Gaz. Lw.* (1905), *Gaz. Pol.* (1895, 1902, 1934-1938; tu m.in. felietony i rec. lit.), *Głos* (1887-1893, 1895-1896; tu m.in.: rec. w dziale Sprawozdania naukowe i literackie; Tandeta oświaty. 1889 nr 35-37; Ze statystyki literackiej. 1892 nr 24-26; Prowincja i prasa. 1893 nr 18-20; Najmłodszy (o najmłodszej poezji). 1896 nr 11-12), *Głos Narodu* (1901-1902), *Głos Warsz.* (1908; tu m.in. Kroniki dramatyczne Adolfa Nowaczyńskiego. Nr 33-35; Włodzimierz Perzyński. Nr 126-128), *Goniec Wil.* (1908), *Ilustracja Pol.* (1902-1904), *Ilustr. Kur. Codz.* (1922-1923), *Le Journal de Pologne* (W-wa 1919-1920), *Krytyka* (1896-1897), *Książka* (1902-1903, 1905), *Kur. Codz.* (1896), *Kur. Księgarski* (1929, tu: Conrad-Korzeniowski w literaturze angielskiej. Nr 10), *Kur. Pol.* (1916), *Kur. Por.* (1920-1931; tu m.in.: art. polit. Listy z Paryża. 1920-1922, 1929; Stulecie romantyzmu. 1926 nr 131), *Kur. Poz.*, *Kur. Warsz.* (1899-1904, 1911-1912; tu m.in.: Z listów poety (Słowackiego). 1899 nr 91, 96, 98; Listy z Paryża. 1901-1903), *Mies. Pedag.* (1905, 1908), *Museion* (1911; tu: W. Wojtkiewicz. Zarys twórczości. Z. 4 s. 80-96), *Niwa* (1892, 1898), *Nowa Reforma* (1894-1895, 1906-1909, 1920, 1922; tu m.in.: Literatura a polityka. 1906 nr 275; Adam Asnyk. 1909 nr 173-175), *Nowy Przegl.*

Lit. i Sztuki (1920), *Pam. Lit.* (1902, 1906; tu: Sejmiki literackie w dobie romantyzmu. 1902 s. 379-411; O wzajemności sztuki i literatury. 1906 s. 259 i nn.), *Pion* (1934), *La Pologne* (Paryż 1927, 1929-1930; tu m.in.: K. Wierzyński. 1930 nr 2; J. Tuwim. 1930 nr 3), *Pologne Littéraire* (W-wa 1929-1930, 1934; tu m.in.: La situation de „Pan Tadeusz” dans la réalité. 1934 nr 92-93), *La Pologne Politique, Economique, Littéraire et Artistique* (Paryż 1927, 1929-1931), *Polonia* (1925), *Polska Zbrojna* (1935), *Praca Obywatelska* (1935, 1938), *Prawda* (1894-1896, 1900; tu m.in.: Juliusz Lemaitre. 1895 nr 48, 50-51), *Przegl. Pedagog.* (1893, 1895-1896), *Przegl. Politycz., Społ. i Lit.* (1902), *Przegl. Poz.* (1894; tu m.in.: Listy z wystawy. Nr 14-15, 17-19, 21, 24-25), *Przegl. Współcz.* (1922; tu m.in.: Józef Konrad Korzeniowski. Próba syntezy przeżyć i powołania. T. 1 s. 196-208), *Przegl. Wiecz.* (1927-1928), *Przegl. Wszepochol.* (1900), *La Revue de Pologne* (1915-1917), *Rodzina i Szkoła* (1906), *Sfinks* (1909; tu: Uwagi o sztuce. T. 5), *Słowo Pol.* (1902-1903, 1906-1908, 1912; tu m.in.: Listy paryskie. 1902; Norwid. Na tle „Promethidionu”. 1906 nr 534; Ziarno gorczyczne. Studium. 1906 nr 594-597, 1907 nr 3-19; Przemiany w życiu i w literaturze. 1907 nr 60-70), *Sztuka* (1904), *Sztuki Piękne* (1925), *Świat* (1906, 1908, 1912, 1921-1922; tu m.in.: Bajka o bajkopisarzu. Studium literackie. 1906 nr 10-11; Imperium kinematografu. 1921 nr 5; Walka z anachronizmem. 1921 nr 17-18, 21), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (1894-1898, 1900-1901, 1903; tu m.in.: rubryka Przegląd pism. 1894-1895; Przyszłość sztuki i poezji. 1894 nr 44-45; Kartki z współczesnego dziennika (o „Opowiadaniach” Żeromskiego). 1895 nr 28-30; Kryzys. Studium z natury. 1895 nr 39-44), *Tyg. Ilustr.* (1894, 1899-1900, 1910-1912; tu m.in.: Najmłodszy powieściopisarze polscy. 1899 nr 17-28; Poeta grozy i bólu. O Sieroszewskim. 1910 nr 36-37; Maria Konopnicka. Wspomnienie pozgonne. 1910 nr 43-45; Twórczość Tetmajera. 1912 nr 12), *Tyg. Lit., Tyg. Pol.* (1912), *La Vie* (Paryż 1912), *Wiad. Klubowe* (1931-1932), *Wiad. Lit.* (1926, 1934-1935), *Wisła* (1890, 1912; tu m.in.: Norwid. 1912 nr 3-4), *Życie* (1897-1898; tu m.in.: w rubryce Z teatru. 1898; H. Sienkiewicz. Sylwetka jubileuszowa. 1897 nr 2-6).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: A. Daudet: Nowele z czasów oblężenia Paryża. Kr. 1898 (tu wstęp), *Kalendar „Żiwła Hrvatska” za god 1902, XXV Księga jubileuszowa „Kur. Por.” 1877-1902*. W-wa 1903 (tu: Literatura i sztuka sceniczna na schyłku wieku XIX), *Ku uczczeniu J. Słowackiego 14 czerwca 1927*. Paryż 1927, *Listy ulotne do Emigracji Pol.* Lozanna 1915,

Melitele. Noworocz. lit. Kr. 1902 (tu m.in.: O noworocznikach zamiast wstępu. S. 5-40), *Noworocz. Jednodniówka skautowa*. Kr. 1918, W. Popławski: Ja i świat. [Poezje]. W-wa 1936 (tu wstęp), *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899, *Rocznik — kalendarz „Kur. Por.” na r. 1926, Varsovie*. Paryż 1915.

Przekłady

1. F. de Curel: Lwia ucztą. Sztuka w 5 aktach. Wyst. Kr. 1898.
2. R. Sizeranne: Ruskin i kult piękna. T. 1-2. Lw. 1898. Wyd. nast. Lw. — W-wa 1908.
3. L. Tołstoj: Co to jest sztuka. Ogl. fragm. *Życie* 1898 nr 35-37.
4. J. Klaczko: Szkice i rozprawy literackie. W-wa 1904.
Współtłum.: J. Jabłonowski i S. Tarnowski.
5. La Bruyère: Charaktery, czyli obyczaje tego wieku. Lw. 1911 *Sympozjon* t. XI (ze wstępem).

Prace edytorskie

1. Listy z Brazylii przez wychodźców do rodzin pisane. Zebrał... W-wa 1891.
2. *Melitele. Noworocznik literacki*. Na pamiątkę jubileuszu Henryka Sienkiewicza zebrał... Kr. 1902.
3. La Pologne contemporaine. La pays, la nation, la situation économique. Paryż 1904.
4. Polskie pieśni mieszczańskie miasta Mińska białoruskiego. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. Depozyt Tow. Nauk. Warsz. sygn. 62.

Ponadto wraz z S. Szczepanowskim wydał serię wydawniczą *Czytelnia Polska*. T. 1-14. Kr. 1898.

Listy i materiały

1. Do F. Wolskiego 2 listy z 1893 i 1898. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 428.
2. Do K. M. Górskiego 4 listy z 1896-1897. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7727 III t. 6.
3. Do B. Wysloucha 5 listów z 1896-1909 i b. d. Rkps Bibl. Ossol. sygn. 7182 II.
4. Do L. Mańkowskiego 4 listy z 1897, 1901, 1905, 1907. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7651 II, 7655 II, 7659 II, 7661 II.
5. Do J. Korzeniowskiego 2 listy z 1898 i 1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.
6. Do A. Sygietyńskiego 7 listów z 1900-1920. Rkps Bibl. Ossol. sygn. 12815 II.

7. Do redakcji. *Gaz. Pol.* 1902 nr 32.
8. Do F. Hoesicka 15 listów z 1902-1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7126.
9. Do H. Sienkiewicza z 1903. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6998 IV.
10. Do F. Siedleckiego z 1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7269.
11. Do T. Jaroszyńskiego 4 listy z 1904-1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 6358.
12. Do S. Ponikły z 1905. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7457 IIa.
13. Do T. Piniego 4 listy z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2908.
14. Do E. Piltza 13 listów z 1907-1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8361.
15. Do S. Tomkowicza z 1913. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1991.

16. W zbiorach Biblii. Raperswil. znajdowały się: do W. Gasztowta 9 listów z 1893-1915 sygn. 1982, do Z. Milkowskiego list z 1898 sygn. 2040, do Z. Laskowskiego listy z 1914-1918 sygn. 2225, do redakcji *Bulletin Polonais* z 1915 sygn. 1981, do H. Sienkiewicza listy i memoriały polityczne z 1915-1916 sygn. 2182 I.

OPRACOWANIA

K. HOFFMAN: W sprawie statystyki literackiej. *Głos* 1892 nr 32 (dot. art.: Ze statystyki literackiej. *Głos* 1892 nr 24-26). — Album pisarzy polskich (współczesnych) zebrał i objaśnił S. Demby. W-wa 1901. — K. S. D. [K. DANIŁOWICZ-STRZELBICKI]. *Gaz. Pol.* 1902 nr 32. — *Ilustracja Pol.* 1902 nr 11. — A. MAZANOWSKI: Panu A. Potockiemu w odpowiedzi na rec. książki pt. *Młoda Polska w powieści, liryce i dramacie*. *Pam. Lit. R.* 1 (1902) s. 369-372. — T. PINI. *Pam. Lit. R.* 1 (1902) s. 486-487 (dot. art. pt. Poszukiwanie literackie. *Ateneum* 1901 t. 2). — W. FELDMAN: Współczesna krytyka literacka w Polsce. *Lw.* 1905 s. 265-268, 273-275. — W. GOMULICKI: Pogadanka. *Kur. Codz.* 1908 nr 174. — J. KOTARBIŃSKI: W obronie mego pokolenia. *Świat* 1913 nr 36-37. — S. BACZYŃSKI: A. Potocki. Z cyklu: Krytycy i recenzenci. *Prawda* 1914 nr 16-17; przedr. w książce: *Sztuka walcząca*. *Lw.* 1923.

[A. NIEMOJEWSKI]: Anachroniczna ambasada. *Myśl Niepodległa* 1921 nr 551 (dot. art. pt. Walka z anachronizmem. *Świat* 1921). — Obecne potrzeby i zagadnienie polskiego wychodźstwa zarobkowego we Francji. Wywiad z p. A. Potockim. *Ilustr.*

Kur. Codz. 1925 nr 220. — Zaszczytne odznaczenie zasłużonego Polaka we Francji. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 221. — Odznaczenie polskiego pisarza. *Kur. Por.* 1925 nr 230. — A. Potocki. Odznaczenie pisarza. *Polonia* 1925 nr 64. — (xy) [L. SZCZEPAŃSKI]: Wyrafinowany mistyfikikator. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 210. — K. HELLE: Drugi Kongres „Powszechnego Stowarzyszenia Teatru”. *Ilustr. Kur. Codz.* 1928 nr 176. — Pierwsza historia literatury polskiej po francusku. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 244. — H. ROSMONT: Les cérémonies d'inauguration de la statue d'Adam Mickiewicz (wraz z fragm. przemówienia A. Potockiego). *Le Monde Slave* (Paryż) 1929 nr 6. — W. ZECHENTER: Mickiewicz żywy i Polska żywa. Rozmowa z A. Potockim. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 80. — A. Potocki o wystawie polskiej w Paryżu. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 13. — Polska wystawa 1830-1930 w Paryżu. Mowa A. Potockiego wygłoszona przez radio paryskie. *Kur. Por.* 1931 nr 13. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu (1863-1933). *Poz.* 1934. — J. LORENTOWICZ: Spojrzenie wstecz. W-wa 1935; wyd. 2. Kr. 1957.

X. GLINKA: Paryż mojej młodości. Bejrut 1950 [właśc. Londyn 1957]. *Fragm. ogł. Wiadomości* 1950 nr 37/38. — A. WAŚKOWSKI: Znajomi z tamtych czasów. Kr. 1956. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Nie pożegnani. Jeden z nie pożegnaných. *Pomorze* 1957 nr 6; przedr. w książce: *Nie pożegnani*. Kr. 1972. — H. KIRCHNER-LADYKA: A. Potocki (1867-1939). *Pol. krytyka lit. (1880-1918)*. *Materiały*. T. 4. W-wa 1959 s. 415. — L. KRZYWICKI: Wspomnienia. T. 3. W-wa 1959. — B. LEŚMIAN: Utwory rozproszone. Listy. Zebrał i oprac. J. Trznadel. W-wa 1962. — K. IRZYKOWSKI: Notatki z życia, obserwacje i motywy. Wyboru dokonał A. Dobosz; wstęp: S. Kisielewski. W-wa 1964. — R. ZIMAND: „Dekadentyzm” warszawski. W-wa 1965. — J. BRZĘKOWSKI: Wyobrażenia wywołana. Szkice i wspomnienia. W-wa 1966 s. 203-205. — L. STAFF: W kręgu literackich przyjaźni. Listy. W-wa 1966. — B. WINKŁOWA: Tadeusz Żeleński (Boy). *Twórczość i życie*. W-wa 1967. — J. BRZĘKOWSKI: W Krakowie i w Paryżu. Wspomnienia i szkice. W-wa 1968 s. 71-75. — K. WYKA: Programy, syntezy i polemiki literackie. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V. *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 1. W-wa 1968. — K. WYKA: Apel w sprawie A. Potockiego. *Życie Lit.* 1969 nr 42. — W. ZECHENTER: A. Potocki. W 30-lecie śmierci pisarza. *Życie Lit.* 1969 nr 37; [uzup.: A. Wiącek. *Życie Lit.* 1969 nr 49]. — W. NATANSON: Z różą czerwoną przez Paryż. Kr. 1970. — W. ZECHENTER: Uplywa szybko życie. Kr. 1971.

Martosia i my. W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1900 nr 23. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1900 nr 106. — CH. [I. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1900 nr 67. — Ż. [I. DĄSZYŃSKI]. *Krytyka* 1900 t. 1 s. 48. — M. GAŁWALEWICZ. *Bibl. Warsz.* 1900 t. 4 s. 180-183. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1900 nr 24. — E. Mal. [E. MALISZEWSKI]. *Ateneum* 1900 t. 3 s. 402-403. — J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1900 t. 65 s. 455. — St. P. [S. PIENKOWSKI]. *Głos* 1900 nr 10. — P. CHMIEŁOWSKI: Beletrystyka nasza z roku zeszłego. *Pogląd na Świat* 1901 nr 2.

Stanisław Wyspiański. P. CHMIEŁOWSKI. *Pam. Lit.* R. 1 (1902) s. 689-693. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1902 s. 82. — A. CYBULSKI. *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1902 nr 14. — S. DOBRZYCKI. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 74 s. 398-405. — E. W. *Proміen* 1902 nr 9. — M. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1902 nr 91. — T. SOBOLEWSKI. *Krytyka* 1902 t. 1 s. 36-38.

Maria Konopnicka. W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1902 nr 50. — S. DOBRZYCKI. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 76 s. 386-393. — (f) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1902 t. 2 s. 254-257; przedr. w: *Hold M. Konopnickiej*. *Lw.* 1902 s. 97-100. — *Tyg. Słowa Pol.* 1902 nr 15. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1903 s. 5-6. — A. DRÓGOSZEWSKI. *Pam. Lit.* R. 2 (1903) s. 319. — I. STEIN. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 3.

Szkice i wrażenia literackie. J. STEN [L. BRUNER]. *Głos* 1903 nr 35. — J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1903 t. 2 s. 128-131. — P. CHMIEŁOWSKI. *Książka* 1903 s. 158-160. — P. CHMIEŁOWSKI. *Nowa Reforma* 1903 nr 210. — F. [W. FELDMAN]. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 19, 1904 nr 10. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 226. — T. PINI. *Pam. Lit.* R. 2 (1903) s. 702 nn. — S. Zdz. [S. ZDZIARSKI]. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 78 s. 467-468. — L. R. *Prawda* 1904 nr 17.

Miłość. A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1907 t. 165 s. 135-136. — B. Gor. [B. GORCZYŃSKI]. *Nowa Gaz.* 1907 nr 43. — MAN. BOH. *Nasz Kraj* 1907 t. 3 nr 22. — W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1907 nr 239. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1907 nr 19. — *Głos Narodu* 1907 nr 234.

Grottg. A. DOBR. [A. DOBROWOLSKI]. *Nasz Kraj* 1906 nr 26. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1906 nr 291. — K. BRONIEWSKI. *Mysł Pol.* 1907 nr 22-23. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1907 nr 2. — W. GOMULICKI. *Kur. Warsz.* 1907 nr 353. — W. G. [W. GOMULICKI]. *Przegl.*

Lit. dod. Kraju 1907 nr 45. — F. JAWORSKI. *Kur. Lw.* 1907 nr 19. — E. NIEWIADOMSKI. *Książka* 1907 s. 110-112. — M. OLSZEWSKI. *Krytyka* 1907 t. 2 s. 79-84. — A. SYGIEŃSKI. *Gaz. Codz.* 1907 nr 37-42. — W. WITWICKI. *Słowo Pol.* 1907 nr 120, 122.

Portret i krajobraz angielski. *Czas* 1907 nr 264 wyd. wiecz.

Wychowawcze zadania ogółu. K. K. *Krytyka* 1906 t. 2 s. 482-483. — *Słowo Pol.* 1906 nr 108.

Polska literatura współczesna. W. T. BARANOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 4 s. 389-394. — W. BARANOWSKI. *Echo Lit.-Artyst.* 1912 nr 2 s. 213-216. — S. CYWIŃSKI. *Kur. Litewski* 1912 nr 109. — E. CZEKAŁSKI. *Przegl. Wil.* 1912 nr 22-23. — W. F. [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1912 t. 4. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1912 t. 186 s. 392-397. — H. GALLE. *Kur. Warsz.* 1912 nr 263, 266. — T. GRABOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 26-27. — T. GRABOWSKI. *Świat* 1912 nr 28. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Gaz. Warsz.* 1912 nr 2, 3. — A. [GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *La Vie* (Paryż) 1912 nr 2 30 października. — M. IWANOWSKA. *Bluszcz* 1912 nr 31. — C. JELLENTA. *Rydwon* 1912 z. 2 s. 46-53. — J. OKSZA [J. KISIELNICKA]. *Tyg. Pol.* 1912 nr 18-20. — M. KRIDL. *Książka* 1912 nr 10; przedr. w książce: *Krytyka i krytycy*. W-wa 1923 s. 223-238. — S. LAM. *Kronika Powsz.* 1912 nr 25-29; przedr. w książce: *Polska literatura współczesna*. *Lw.* 1913. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1912 nr 14-16. — J. LORENTOWICZ. *Wisła* 1912 nr 11-14. — QUIS. *Museum* 1912 z. 9 s. 108-112. — S. M. *Mysł Niepodległa* 1912 nr 208-209. — St. OR. *Sprawa* 1912 nr 2. — *Mucha* 1912 nr 37. — *Ziemia Lubel.* 1912 nr 229. — T. GRABOWSKI. *Pam. Lit.* R. 13 (1914/1915) s. 399 i nn. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1917 t. 135 s. 135-143. — K. WYKA: A. Potocki. *Pam. Lit.* R. 36 (1946) s. 345-357 i odb. — J. BACULEWSKI, J. KULCZYCKA: *Historiografia polskiego pozytywizmu*. Wr. 1951. — K. WYKA: „Polska literatura współczesna” Potockiego na tle teorii pokoleń. W książce: *Modernizm polski*. Kr. 1959; wyd. 2 zmien. Kr. 1968.

Mickiewicz. L'homme et sa légende. Z. St. KINGSLAND. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1930 nr 49.

Recenzje przekładów

F. Curel: *Lwia ucztą*. b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1898 nr 117. — a. c. [A. CHOŁOŃSKI]. *Dzien. Pol.* (Lw.) 1898 nr 165. —

F. KONECZNY. *Przeł. Pol.* 1898 t. 128 s. 644. — * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1898 nr 134. x. *Słowo Pol.* 1898 nr 141.

R. Sizeranne: Ruskin i kult piękna. W. JABŁONOWSKI: Ruskin i estetyka uwielbienia. *Głos* 1899 nr 32-33; przedr. w książce: U obcych. [Lw.] 1905 s. 212-230.

J. Klaczko: Szkice i rozprawy literackie. I. CHRZANOWSKI. *Książka*

1904 s. 397-398. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1904 nr 74.

La Bruyère: Charaktery, czyli obyczaje tego wieku. W. JABŁONOWSKI. *Książka* 1912 nr 12 s. 521-522.

Recenzje prac edytorskich Listy z Brazylii...: K. BYSTRZYCKI [M. BRZEZIŃSKI]: Emigracja amerykańska w literaturze ludowej. *Głos* 1891 nr 27.

POTOCKI JÓZEF KAROL (1854–1899)

Pseud. i krypt.: B. DARSKI; BOHUSZ MARIAN; J. K. P.; (J. K. P.); J. K. P.; JKP; JAN WEZNAKI; KRESOWIEC; MARIAN BOHUSZ.

Publicysta, poeta, tłumacz.

Ur. 16 listopada 1854 w Prużanach w Grodzieńskim. Syn Aleksandra, dzierżawcy majątku, i Kasyldy z Jabłońskich. Gimnazjum ukończył w Mińsku Litewskim w 1876, a potem — do 1880 — studiował na wydziale matematyczno-fizycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Był wykładowcą na pensjach żeńskich i w szkołach prywatnych w Warszawie. W 1886 założył wraz z J. L. Popławskim i A. Więckowskim *Głos*, a w 1887 nabył pismo na własność i do 1894 był jego redaktorem odpowiedzialnym. W 1887 został członkiem Ligi Polskiej. W 1894 aresztowany wraz z kolegami z *Głosu* (J. L. Popławskim, J. Hłaską i W. Jabłonowskim) za udział w manifestacji z okazji rocznicy insurekcji warszawskiej, osadzony został w X Pawilonie i wyrokiem sądu zesłany w głąb Rosji. W 1897, ciężko chory, wrócił do Warszawy. W 1898 wydał kilka numerów tajnego czasopisma *Walka*. Przebywał na leczeniu w zakładzie dla nerwowo chorych w Tworkach. Zginął w tajemniczych okolicznościach jesienią 1899.

TWÓRCZOŚĆ

1. Program ugodowy. Zarys krytyczny, napisał Kresowiec. Londyn [właściwie Kr. lub W-wa] 1898.

2. O energii społecznej. Rzecz z powodu „Logiki ekonomii” Herynga. [W-wa] 1900.

Skrócona wersja: *Przeł. Filoz.* 1897 z.1 s. 97-103.

3. Współzawodnictwo i współdziałanie. Lw. 1900. Wyd. 2 Lw. 1907.

Zawartość: Współzawodnictwo i współdziałanie. (*Głos* 1891 nr 15-23); Społeczeństwo jako organizm. (*Głos* 1891 nr 47-49, 1892 nr 32-33); Geniusz i tłum. (*Głos* 1893 nr 32-34, 36-38); Dobór miłosny. (*Głos* 1892 nr 14-18, 20-26 pt. Szkice socjologiczne); Kobieta i mężczyzna: 1. Różnice psychologiczne. (*Głos* 1892 nr 29-30 pt. Kobieta i mężczyzna pod względem psychologicznym); [2]. Tak zwana „intuicja kobieca”. (*Głos* 1891 nr 31-33); [3]. Darwinizm i kwestia kobieca. (*Głos* 1891 nr 14); [4]. Rola kobiety i mężczyzny w sprawie ideałów. (*Głos* 1894 nr 6-16 pt. Ginekologia i socjologia. Z powodu mowy prof. dra H. Fehlinga); Wrogowie nauki. (*Głos* 1893 nr 1, [cz. 2] pt. Sentymentalny pozytywizm, nr 27-29).

Artykuły, recenzje oraz poezje zamieszczał w czasopismach: *Fortuna* (1885), *Głos* (1886-1897; tu m.in.: stałe felietony: Bez obłudy. 1886-1894; Na widowini. 1895-1897 oraz artykuły: Sny prorocze i sny niezwykle

w świetle psychologii doświadczalnej. 1886 nr 1-5, 8; Pańskie i chłopskie potrzeby umysłowe. 1886 nr 5, 7, 9, 10; „Antysemityzm” *Głosu*. 1891 nr 4-6, 8; Halucynacje telepatyczne. 1892 nr 35-43; Nauka i uczucie. 1893 nr 13-16; Emancypacja i macierzyństwo. 1896 nr 15, 19-21), *Kraj* (1886), *Kur. Codz.* (1883, 1892-1893), *Kur. Warsz.* (1882), *Nowiny* (1883), *Prawda* (1882-1886; tu m.in.: stałe rubryki: W perspektywie. 1882-1883, Piśmiennictwo polskie. 1883-1886, Na widnokręgu. 1884 nr 1-52; szereg wierszy. 1882-1884; Pod wodzą Darwina. 1883 nr 28; Nowa teoria dziedziczności. 1886 nr 26; Psychologia zwierząt. 1886 nr 27-28; Psychologiczne podstawy religii. 1886 nr 33-34; Postępy hypnotyzmu. 1886 nr 38-39), *Przedświt*, *Przeł. Filoz.* (1897), *Przeł. Lit. dod. Kraju* (1886), *Przeł. Pedag.* (1891, 1893), *Przeł. Tyg.* (1880, 1884-1887; tu m.in.: w rubryce Echa warszawskie. 1884, 1886-1887; cykle red. pt.: Przegląd prasy periodycznej. 1884-1885; Przegląd literacki. 1885-1886; Wiedza i wiara w świetle rozumy praktycznego i filozofii. 1886 nr 30, 33), *Przyroda i Przemysł* (od 1880), *Ruch* (1887), *Świt* (1886; tu m.in.: Podległość kobiet. Nr 134-139), *Tyg. Ilustr.* (1885, 1888-1894; tu m.in.: Hypnotyzm w teorii i w praktyce.

1888 nr 271-276; Spirytyzm wobec nauki. 1888 nr 278-282), *Tyg. Powsz.* (1880-1881, 1890), *Walka* (1898), *Wędrowiec* (1884-1887, 1891-1892, 1896; tu m.in.: rec. w rubrykach: *Przegląd literacki*, *Piśmiennictwo polskie*. 1884-1886; oraz art. *Początki rodziny*. 1884 nr 37-40; *Spencer jako moralista*. 1885 nr 2), *Życie* (1888).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *Ź. Ungra kalendarz warsz. ilustr. na r. 1886*. W-wa 1885, *Kalendarz ilustr. „Kur. Lw.”*. Lw. 1884, *Kalendarz „Kur. Lw.”*. Lw. 1888, *Na pomoc*. W-wa 1884, *Śmiech do lez*. W-wa 1885, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Przekłady

1. T. A. Ribot: Choroby osobowości. W-wa 1885.

2. T. A. Ribot: Choroby woli. W-wa 1885. Wyd. 2 W-wa 1887.

3. A. Espinas: Społeczeństwo zwierzęce wraz z dodatkiem ogólnych dziejów socjologii. W-wa 1886.

4. J. E. Taylor: Zmysłność i moralność roślin. Zarys życia i obyczajów królestwa roślinnego. W-wa 1886.

5. H. Spencer: Dzieła. Systemat filozofii syntetycznej. Cz. 1-6. W-wa 1886-1891.

Zawartość: Cz. 1: Pierwsze zasady; Cz. 2-3: Zasady socjologii; Cz. 4: Instytucje obrzędowe; Cz. 5: Instytucje polityczne; Cz. 6: Instytucje kościelne.

6. M. Simon: Świat snów. W-wa 1889.

7. E. Bellamy: W roku 2000. Powieść. W-wa 1890.

8. M. Guyau: Wychowanie i dziedziczność. Studium socjologiczne. W-wa 1890.

9. A. R. Wallace: O cudach i nowoczesnym spirytyzmie. W-wa [1890].

10. J. S. Blackie: O wychowaniu samego siebie. W-wa 1891.

11. G. H. Lewes: Zagadnienia ducha i życia. Podstawy przeświadczenia. W-wa 1891.

Współtłumacz: A. W.

12. T. A. Ribot: Psychologia uwagi. W-wa [1891].

13. A. B. Buckley: Przez szkła czarodzieja. W-wa 1892.

14. H. B. Gausseron: Gdzie szczęście. W-wa 1892.

15. E. Gurney, F. Myers, F. Podmore: Dziwy życia. W-wa 1892.

16. T. A. Ribot: Filozofia Schopenhauera. W-wa 1892.

17. D. G. Ritchie: Darwinizm i nauki społeczne. W-wa 1892.

18. A. Fouillée: Moralność, sztuka i religia. Podług M. Guyau. W-wa 1894.

19. J. Sully: Umysłowość ludzka. Księga podręczna psychologii. T. 1-2. W-wa 1897-1898.

20. W. L. Sheldon: Ruch etyczny. Łódź 1899.

Współtłumacz: W. M. Kozłowski.

21. S. Zaborowski: Zaginione światy. W-wa 1899.

22. J. Payot: Kształcenie woli. Wyd. 2. W-wa 1900.

Nadto tłumaczył z języka angielskiego i francuskiego szereg pomniejszych prac filozoficzno-przyrodniczych, psychologicznych i socjologicznych.

Listy i materiały

1. Do J. Kasprowicza z 1888. Rkps Ossol. sygn. 6440 I.

2. F. z Potockich Popławska: Wspomnienia o najstarszym moim bracie Józefie Potockim. B. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. I 6381.

3. Rozbitek. Wiersz. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2676.

OPRACOWANIA

[A. DYGASIŃSKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 35. — H. STRUVE: Odpowiedź panu J. K. Potockiemu z powodu „Estetyki barw”. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 15. — Sg [A. SYGIETYŃSKI]: Z wędrowki (p. Marian Bohusz i hasło skowronków). *Wędrowiec* 1886 nr 40. — Od redakcji. *Głos* 1887 nr 14. — P. [S. H. PELTYŃ?]: Nowy „exodus” pomysłu pp. antysemitów z Głosu. *Israelita* 1891 nr 9-10 [dot. art. J. K. Potockiego „Antysemityzm” Głosu. *Głos* 1891 nr 4-6, 8]. — wg [W. GOMULICKI]: Z sali odczytowej. *Kur. Codz.* 1892 nr 128, 132. — L. KRZYWICKI: Polemika. *Głos* 1896 nr 7. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1896 t. 120 z. 10, 1898 t. 130 z. 5. — (x): Polemika niespodziewana i niepożądana. *Głos* 1896 nr 42. — Rachunki. *Niwa* 1896 nr 21. — Album pisarzy polskich współczesnych. Zebrał i objaśnił S. Demby. W-wa 1901. — L. KULCZYCKI: Narodowa Demokracja. *Przegl. Społ.* 1906 nr 41. — G. WIKTOR [A. SZELAŃCOWSKI]: Jan Ludwik Popławski w l. 1887-1894. *Ateneum Pol.* 1908 t. 2 s. 63-85. — A. L. POGODIN: Głównyja tieczienija polskoj polityczeskoj mysli (1863-1907). Petersburg. [1908?] s. 292-307. — W. FELDMAN: Dzieje polskiej mysli politycznej (1864-1914). Kr. 1914-1916, W-wa 1920; wyd. 2 uzup. W-wa

1933. — J. S. BYSTRON: Rozwój problemu socjologicznego w nauce polskiej. *Arch. Komisji do Badania Hist. Filoz. w Pol.* 1917 t. 1 s. 208-209. — A. KRZECZKOWSKI: Przedmowa do: E. Abramowski: Pisma. T. 1. W-wa 1924. — J. GRABIEC [J. DĄBROWSKI]: Czerwona Warszawa przed ćwierćwiekiem. *Poz.* 1925 s. 190-194. — T. RUŚKIEWICZ: Tajny związek młodzieży polskiej w l. 1887-1893. Na podstawie wydanych dokumentów i własnych wspomnień skreślił. W-wa 1926 s. 28 i nn. — Z. WASILEWSKI: Wspomnienie o Stefanie Żeromskim. *Pam. Kola Kielczan* 1927; przedr.: Wspomnienia o Janie Kaspro-wiczu i Stefanie Żeromskim. W-wa 1927; Wspomnienia o Stefanie Żeromskim. W-wa 1961. — J. HŁASKO: Ze wspomnień o Popławskim i „Głosie”. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 311. — S. KOSZUTSKI: Walka młodzieży polskiej o wielkie ideały. Wspomnienia z czasów gimnazjalnych i uniwersyteckich (1881-1900). W-wa 1928. — J. OFFENBERG: Stan umysłów wśród młodzieży akademickiej Uniwersytetu Warszawskiego w l. 1885-1890. W-wa 1929. — J. HŁASKO: W redakcji „Głosu” (1887-1895). *Gaz. Warsz.* 1932 nr 291. — S. WOJCIECHOWSKI: Moje wspomnienia. T. 1. Lw. 1938.

I. KRZYWICKA: Żywot uczonego. O Ludwiku Krzywickim. W-wa 1951 s. 95-107. — S. STEMPOWSKI: Pamiętniki. W-wa 1953. — S. ŻEROMSKI: Dzienniki. T.2-3. W-wa 1954-1956; wyd. nast. Dzieła. Cz. V. T. 3-7. W-wa 1964-1970. — M. STOKOWA: Uwagi wstępne do: „Głos” 1886-1899. Bibliografiaafia zawartości. Wr. 1955 s. V-XLI. — L. KRZYWICKI: Wspomnienia. T. 1-3. W-wa 1956-1959. — J. ŻURAWICKA: Zespół redakcji „Głosu” (1886-1894). *Roczn. Hist. Czasopiśmiennictwa Pol.* t. 1 (1962) s. 155-184. — P. HERTZ: *Zbiór poetów XIX w.* Księga 4. W-wa 1965 s. 113-114. — R. ZIMAND: „Dekadentyzm” warszawski. W-wa 1965. — J. ŻURAWICKA: Czy Żeromski był „głosowiczem”. *Pam. Lit.* R. 56 (1965) z. 1 s. 43-78. — J. ŻURAWICKA: J. K. Potocki — redaktor „Głosu”. *Kronika* (Londyn) 1966 nr 42/43 s. 9, 22. — B. CYWIŃSKI: Rodowody niepokornych. Kr. 1971 s. 332-335, 345-361 [tu m.in. fragm. niedrukowanych pamiętników S. Grabskiego dot. Potockiego]. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 1. W-wa 1973.

O energii społecznej. L. WI-NIARSKI. *Przełg. Tyg.* 1898 nr 8. — *Kraj* 1900 nr 18 Dział ilustr. s. 271. — K. R. ŻYWIICKI [L. KRZYWICKI]: Humanista-poeta. *Prawda* 1901 nr 9-10.

Współzawodnictwo i współdziałanie. K. LICHTAŃSKI: Uniwersytety dla kobiet. *Głos* 1892 nr 32 (dot. art.

Dobór miłosny). — K. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1900 nr 41. — [W. M. KOZŁOWSKI]. *Pogląd na Świat* 1900 nr 14/15. — *Kraj* 1900 nr 44. — K. KRAUZ [KELLES]. *Głos* 1901 nr 36-39, 43-49. — K. R. ŻYWIICKI [L. KRZYWICKI]: Humanista-poeta. *Prawda* 1901 nr 9-10. — A. PECHNIK. *Przełg. Pol.* 1901 t. 140 s. 300-306. — J. STECKI: Socjologia uduchowiona. *Ateneum* 1901 t. 2 s. 705-727. — J. St. [J. STECKI]. *Książka* 1901 s. 102-104.

Recenzje przekładów

T. A. Ribot: Choroby osobowości. A. MAHRBURG. *Kraj* 1886 nr 1.

T. A. Ribot: Choroby woli. F. K. [F. KRUPIŃSKI]. *Tyg. Powsz.* 1885 s. 477. — A. Mg. [A. MAHRBURG]. *Kraj* 1885 nr 25.

A. Espinas: Społeczeństwo zwierzęce. *Gaz. Warsz.* 1887 nr 331. — J. K. POTOCKI: Społeczeństwa ludzkie i zwierzęce. *Życie* 1888 nr 28-29 [wyjaśnienie dot. tłumaczenia]. — *Wiek* 1888 nr 18-19.

J. E. Taylor: Zmysłność i moralność roślin. D. *Ateneum* 1886 t. 3 s. 180-184.

H. Spencer: Dzieła. K. [F. KRUPIŃSKI]. *Ateneum* 1888 t. 4 s. 518-521. — J. K. POTOCKI. *Życie* 1889 s. 224-225. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1890 nr 233. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1890 nr 198-199; przedr. *Kur. Warsz.* 1890 nr 286-287 dod. por. — k. *Tyg. Ilustr.* 1890 t. 2 s. 16. — J. K. [J. KARLOWICZ]. *Wisła* t. 4 (1890) s. 927-934. — [I. MATUSZEWSKI]. *Przełg. Tyg.* 1890 nr 43. — [A. NOWICKI]. *Przełg. Tyg.* 1890 nr 37.

E. Bellamy: W roku 2000. M. BOHUSZ [J. K. POTOCKI]: Obława na Bellamy'ego. *Głos* 1890 nr 52. — *Prawda* 1890 nr 38. — *Przełg. Katol.* 1890 nr 47.

M. Guyau: Wychowanie i dziedziczność. J. BYLIŃA. *Przełg. Tyg.* 1891 nr 13. — P. CHMIELEWSKI. *Ateneum* 1891 t. 3 s. 590-595. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1891 nr 44 dod. por. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1891 nr 37. — A. MAHRBURG. *Kraj* 1891 nr 8-9. — J. K. POTOCKI: Walka z dziedzicznością. *Głos* 1891 nr 9. — *Mysł* 1891 nr 13. — S. KARPOWICZ. *Głos* 1893 nr 5-6.

A. R. Wallace: O cudach i nowocześniejszym spirytyzmie. T. JESKE-CHOIŃSKI: Nowoczesny spirytyzm. *Kur. Warsz.* 1891 nr 106 dod. por.; toż pt. Mrzonki spirytyzmu. *Wiek* 1891 nr 102-103. — M. MASSONIUS: Nowoczesny spirytyzm. *Kraj* 1891 nr 21. — x. *Gaz. Pol.* 1891 nr 78.

J.S. Blackie: O wychowaniu samego siebie. *Ateneum* 1891 t. 4 s. 577-578.

G.H. Lewes: Zagadnienia ducha i życia. [I. MATUSZEWSKI]. *Przeł. Tyg.* 1891 nr 49. — H. CYLHOW: Metafizyka w świetle nauki. *Prawda* 1892 nr 7-9. — J. K. POTOCKI. *Tyg. Ilustr.* 1892 s. 18-19. — *Myśl* 1892 nr 1.

A.B. Buckley: Przez szkła czarodziejstwa. J. HENDIGERY. *Przew. Nauk. i Lit.* 1892 t. 1/2 s. 93-96. — *Ateneum* 1892 t. 1 s. 581-584.

E. Gurney, F. Myers, F. Podmore: Dziwy życia. W. M. KOZŁOWSKI. *Prawda* 1892 nr 45. — *Tyg. Ilustr.* 1892 t. 2 s. 15.

T.A. Ribot: Filozofia Schopenhauera. P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI].

Wędrowiec 1892 nr 47. — W. M. KOZŁOWSKI. *Prawda* 1892 nr 45.

D.G. Ritchie: Darwinizm i nauki społeczne. J. K. POTOCKI. *Głos* 1891 nr 15. — *Przeł. Pedag.* 1892 s. 64.

A. Fouillée: Moralność, sztuka, religia. Dr. Z. D. [Z. DASZYŃSKA]. *Gaz. Pol.* 1894 nr 26. — Z. KWIETNIEWSKI. *Niwa* 1894 nr 10. — *Przeł. Pedag.* 1894 s. 36. — Wł. JABL. [W. JABLONOWSKI]. *Ateneum* 1895 t. 1 s. 321-339.

J. Sully: Umysłowość ludzka. A. P. *Przeł. Pol.* 1897 t. 125 s. 571-573. — F. K. *Tyg. Ilustr.* 1897 s. 179. — *Wędrowiec* 1900 nr 7.

W.L. Sheldon: Ruch etyczny. M. C. PRZEWÓSKA. *Głos* 1900 nr 20-21. — A. ZŁOTNICKI. *Przeł. Tyg.* 1900 nr 21.

PRAŻMOWSKA TERESA (1842–1912)

Pseud. i krypt.: T. P.; T. P...; T...P...; TE. PA; ТЕРА; TEPA; WACŁAW WERESZ.

Powieściopisarka, poetka, tłumaczka, krytyk literacki.

Ur. w 1842 we wsi Czortowice w powiecie hrubieszowskim, córka Stanisława Wysockiego, majora 2 pułku ułanów b. wojsk polskich i Tekli z Wereszczyńskich. Kształciła się początkowo w domu, po śmierci matki wychowywana przez krewną, Józefę Jakubowską, następnie w 13 roku życia, po śmierci ojca, oddana na pensję do pp. wizytek w Warszawie. W 1860 wyszła za mąż za Franciszka Prażmowskiego, ziemianina, i zamieszkała na wsi. Po śmierci męża przeniosła się do Warszawy i zajmowała się pracą pedagogiczną jako nauczycielka literatury polskiej na pensjach żeńskich. W 1869 poślubiła Franciszka Wołowskiego (cioteczny brat Celiny Mickiewiczowej) i zamieszkała w Lublinie. Wkrótce jednak przeniosła się do Warszawy. W 1888 objęła w *Życiu* dział sprawozdań z literatury francuskiej i angielskiej. Zajmowała się również pracą patriotyczno-społeczną, za co w 1893 została skazana na wydalenie z granic Królestwa Polskiego. Udała się wtedy do Odessy; tam została uwięziona i zesłana do Archangielska na lat pięć. Po powrocie do kraju zamieszkała w Warszawie, gdzie zmarła w 1912.

TWÓRCZOŚĆ

1. Tajemnice życia. Powieść. *Kronika Rodz.* 1867/1868 nr 11-16.

2. Anna. *Gaz. Pol.* 1868 nr 5-8. Powieść.

3. Nie w porę. Powieść. *Bibl. Warsz.* 1870 t. 3-4. Wyd. osob. W-wa 1871.

4. Rozsądna panna. Powieść. *Gaz. Pol.* 1870 nr 6-8, 12-15. Wyd. osob. W-wa 1870.

5. Przed balem. Obrazek sceniczny. *Kronika Rodz.* 1870/1871 nr 2.

6. Z procentem. Powieść. *Tyg. Romansów i Powieści* 1876 t. 1 nr 366-378.

7. W dziewiczych lasach Ameryki. Powieść dla młodzieży. *Wieczory Rodz.* 1891 nr 3-48. Wyd. osob. W-wa 1894 [1893].

8. Podręcznik do nauki literatury powszechnej. W-wa 1892 [1891].

9. Podarek babci. W-wa 1893. Wiersze dla dzieci.

10. Czerwony kapturek. W-wa 1894.

11. Fraszki-igraszki. W-wa 1894.

12. Koty i kłopoty. W-wa 1894.

13. Nie mam co włożyć na siebie. Dialog małżeński w 1 odsłonie. Lw. 1894 *Bibl. Teatrów Amatorskich* 70.

14. Ptaszki. W-wa 1894.

15. Trzy niedźwiedzie. W-wa 1894.

16. Nie z salonu. Szkice z codziennego życia. Kr. 1896.

Zawartość: Franek z lasu. (*Gaz. Pol.* 1883 nr 184-185, 189, 191-192, 194-199); Nie doszedł. (*Kur. Warsz.* 1886 nr 53-56); Metrapaź; Chłopak od szewca. (*Biesiada Lit.* 1886 nr 5-10); Bez serca dziewczyna. (*Romans i Powieść* 1887 t. 13 nr 339, t. 14 nr 340-343); Ochrońniarka. (*Romans i Powieść* 1888 nr 401-403); Podszadny; Nazywał się. (*Kur. Warsz.* 1885 nr 216-217); Sursum corda. (*Gaz. Lubel.* 1886 nr 133-135); Czego zapomniała? (*Kur. Codz.* 1889 nr 214, 216); Tyle lat; Opowiadanie bagniska powtórzone przez myśliwego. (*Biesiada Lit.* 1886 nr 35-36); Są i tacy. (*Biesiada Lit.* 1888 nr 14-16); Kwiaty z lodu. (*Kłosa* 1889 nr 1278); Do Częstochowy; Paradiery. (*Biesiada Lit.* 1885 nr 25-26); Przez Zolcię; Tara.

17. Serce. Powieść dla dorastającej młodzieży. W-wa 1896.

18. Romans gąski. Powieść współczesna. *Kur. Codz.* 1903 nr 2-73. Wyd. osob. W-wa 1904.

19. „Na wyraj” i „Z wyraju”. Powieść współczesna. Ogl. pt. Na wyraj. Powieść współczesna. *Słowo Pol.* 1904 nr 177-575. Wyd. osob. T. 1-2. W-wa 1906.

20. Zarobek Grzesia. Komedja w 4 aktach. *Przyj. Dzieci* 1904 nr 41-48.

21. Dzieje trzech rozbiorów Polski oraz ruchu narodowego w XIX w. W-wa 1910.

22. Z domów niewoli. Pokłon ziemi. Wybór poezji. Wydawnictwo jubileuszowe. 1870-1910. W-wa 1910.

Rękopisy dwóch wierszy: Teofilowi Lenartowiczowi; Witam cię, mistrzu... [na cześć T. Lenartowicza]. Bibl. PAN w Kr. sygn. 2073, 2029.

Utwory i artykuły zamieszczała w czasopiśmie: *Ateneum* (1899), *Bibl. Warsz.* (1870-1878), *Biesiada Lit.* (1884-1886, 1888, 1890-1891, 1895, 1900-1902, 1906), *Bluszcz* (1868, 1901-1903, 1905-1912; tu m.in.: Tak bywa. Obrazek tragicomiczny. 1906 s. 29, 42; Dialog wielce żalorny między Rycerzem a Królowną. 1906 s. 600, 614, 624; Powiedz. 1907 s. 91; oraz sprawozdania z literatury 1912), *Dzien. Chicagoski* (1900), *Dzien. Lit.* (1869-1870), *Dzien. Wil.* (1907), *Gaz. Lubel.* (1886), *Gaz. Lw.* (1890), *Gaz. Pol.* (1868, 1870, 1874, 1883), *Kłosa* (1876, 1878, 1888-1890; tu: sprawozdania z lit. angielskiej i francuskiej), *Kobieta* (1906), *Kronika Rodz.* (1867-1871, 1873-1876, 1878, 1881-1882, 1889-1891, 1893-1894; tu m.in.: Na wyspie. Opowiadanie. 1889 nr 9-10), *Kur. Codz.* (1887-1889, 1892-1893, 1903), *Kur. Warsz.* (1875, 1885-1887, 1902-1909; tu m.in.: Różne czasy. 1887 nr 1; Dura lex. 1887 nr 26, 28), *Monitor* (1900-1901), *Mucha* (1909), *Nowe Słowo Pol.* (1902), *Pobudka* (1908), *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich, Przedświt* (1893-1896), *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* (1889), *Przegl. Pol.* (1893;

tu: Pierwszy portret. T. 4 s. 312-326), *Przyj. Dzieci* (1870, 1872-1873, 1877, 1881, 1903-1904), *Romans i Powieść* (1887-1888), *Słowo Pol.* (1904, 1906), *Szczutek* (1887, 1889, 1892), *Szkółka Pol. dod. Gaz. Tor., Świat* (1888-1890, 1894), *Świt* (1885), *Tyg. Ilustr.* (1888-1891, 1895, 1902, 1909), *Tyg. Mód i Powieści* (1891, 1893, 1908-1912; tu ogł. pośmiertnie: Błogosławione bądź... 1912 nr 29), *Tyg. Romansów i Powieści* (1876), *Wędrowiec* (1901-1902), *Wieczory Rodz.* (1880, 1887, 1889-1892, 1902, 1904-1905), *Wiek* (1873, 1878), *Wiek Młody, Wychowanie w Domu i Szkole* (1910), *Zgoda* (Chicago 1906-1907), *Ziemia Lubel.* (1908), *Zorza* (1902, 1910), *Życie* (W-wa 1888-1891; tu: przekłady i sprawozdania z literatury angielskiej i francuskiej).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Gospodarz. Kalendarz. Kr.* 1907, *J. Słowacki w poezji pol.* Ułożył W. Hahn. Lw. 1910, *Kalendarz na r. 1894. Kołęda dla gospodyń.* W-wa 1893, *Kalendarz Tow. Szkoły Lud.* Kr. 1910, „*Kur. Codz.*” *Premium.* W-wa 1888, *Pamiętka jubileuszu Deotymy. (1852-1897).* Kr. 1901, *Polak. Kalendarz.* Kr. 1907, *Sami sobie.* W-wa 1900, *Skarbonka. Jednodniówka.* Kr. 1893, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej.* Kr. 1893.

Przekłady

1. H. Balzac: Komedja ludzka. T. 4. Ubo-dzy krewni. Cz. 1. Kuzynka Bietka. W-wa 1883 *Bibl. Najcenniejszych Utworów.*

2. S. Arnaud: Synowie Jaheli. Dramat w 4 aktach wierszem. *Kronika Rodz.* 1889/1890 nr 19 (fragm.), *Życie* 1889 nr 23-36. Wyd. osob. W-wa 1889 *Bibl. Życia* VI.

3. A. Calmon: Tamta. Nowela. *Kłosa* 1889 t. 2. Wyd. osob. W-wa 1889 *Dod. do Kłosów.*

4. S. Carmen: Pablo Domenich. Opowieść z życia wojskowego. *Kłosa* 1889 t. 2. Wyd. osob. W-wa 1889 *Dod. do Kłosów.*

5. F. Cavallotti: Nikaretta czyli Święto Aloii. Komedja grecka w 1 akcie. Wyst. W-wa 1889. Ogl. *Życie* 1889 nr 1-4.

6. Molesworth: Goście ciotki Klotyldy. [B. m. ok. 1889].

7. J. Hering: Dzieci klanu. Powieść. W-wa 1890.

8. E. J. Hardy: Jak można w małżeństwie nawet znaleźć szczęście. W-wa 1891.

9. K. Younge: Zwalczone uprzedzenie. Powieść. T. 1-2. W-wa 1891 *Dod. do Wieczorów Rodz.*

10. A. Laurie [P. Grousset]: W krainie Gwibrów. W-wa 1892.

11. E. Legouvé: Szesnastoletnia uczennica. Książka dla dorastających panien. W-wa 1892.

12. Laboulaye [E. R. Lefebvre]: Bajki i opowiadania dla dzieci. W-wa 1893.

13. M. Twain: Przygody Hucka. W-wa 1898 *Bibl. Dziel Wyborowych* 56.

14. I. Mádach: Tragedia człowieka. Poemat dramatyczny. W-wa 1899 *Bibl. Najcelniejszych Utworów*.

Ponadto w czasopismach zamieszczała przekłady drobnych utworów następujących autorów: Ch. Arentzen, H. Balzac, P. Bourget, E. Browning, F. Coppée, A. Daudet, H. Duvernois, V. Hugo, R. Kipling, H. Longfellow, I. Mádach, J. S. Orne, E. Pailleron, J. Perry.

Listy

1. Do T. Lenartowicza z 1875. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2028 t. 7.

2. Do K. Hoffmana z 1911. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 923.

3. Od T. Lenartowicza z 1875. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2028 t. 7.

OPRACOWANIA

Z powodu artykułu p. Teresy Prażmowskiej. *Kronika Rodz.* 1873 nr 10 [dot. art. pt. Szkoła pracy kobiecej w Reutlingen. Tamże nr 3]. — E. BADOVSKA: Teresa z Wysockich Prażmowska-Wołowska. *Bluszcz* 1909 nr 6. — E. B. [E. BADOVSKA]: Jubileusz T. Prażmowskiej-Wołowskiej. *Bluszcz* 1909 nr 43 [sprawozdanie z obchodu]. — St. PORAJ: List otwarty do pani Teresy Prażmowskiej. *Bluszcz* 1909 nr 10 [odpowiedź na list otwarty do p. „St. Poraj”]. Ogl. *Bluszcz* 1909 nr 8). — Portrety na dobie. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 43. — 40-lecie pracy T. Prażmowskiej. *Tyg. Mód i Powieści* 1909 nr 45. — Z. SOKOŁOWSKA: Muzy a kuchnia. Wywiad u p. T. Prażmowskiej-Wołowskiej w sprawie gospodarstwa domowego. *Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 19.

(Nekrologi): R. CENTNERSZWEROWA. *Isra-elita* 1912 nr 24; K.: Wspomnienie pozgonne. *Tyg. Mód i Powieści Nasz Dom* 1912 nr 25; I. KOSKOŁOWSKA. *Bluszcz* 1912 nr 24; H. KRZEMIENIECKA: Żywe uosobienie idei. *Bluszcz* 1912 nr 25. — J. TERPIŁOWSKA: Pani Teresa. *Bluszcz* 1912 nr 24. — *Bibl. Warsz.* 1912 t. 3. — *Biesiada Lit.* 1912 nr 27. — *Głos Warsz.* 1912 nr 153. — *Kur. Warsz.* 1912 nr 155. — *Nowa Gaz.* 1912 nr 257. — *Ognisko* 1912 nr 7. — *Słowo Pol.* 1912 nr 262. — *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 24. — *Tyg. Pol.* 1912 nr 18. — *Wychowanie w Domu*

i *Szkole* 1912. — Z żałobnej karty. *Zgoda* (Chicago) 1912 nr 27, 29.

T. Prażmowska. W: *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962.

Nie w porę. P. CHMIEŁOWSKI. *Przeł.* *Tyg.* 1870 s. 346-348, 354-356. — D. HENKIEL. *Tyg. Ilustr.* 1871 t. 1 s. 298.

Rozsądna panna. S. M. RZĘTKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1870 t. 2 s. 33. — A. STORCZYK. *Przeł. Tyg.* 1870 s. 131. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Bibl. Warsz.* 1871 t. 3 s. 124-126.

W dziewiczych lasach Ameryki. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1893 nr 36 s. 287. — [SIGMA]. *Gaz. Warsz.* 1893 nr 273. — *Świat* 1893 nr 20.

Podręcznik do nauki literatury powszechnej. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1891 nr 251. — J. L. POPŁAWSKI: Literatura dla panien. *Głos* 1891 nr 50, 51. — E. POREBOWICZ: Jak się pisze wielkie dzieła małymi środkami. *Świat* 1891 nr 22. — (str.). *Dzien. Pol.* 1891 nr 317. — *Przeł. Tyg.* 1891 nr 46. — E. GRABOWSKI. *Przeł. Pedag.* 1892. — Edw. Gr. [E. GRABOWSKI]. *Wędrowiec* 1892 nr 2. — E. POREBOWICZ. *Ateneum* 1892 t. 2 s. 584. — *Myśl* 1892 nr 1. — M. K. [K. MORAWSKA]. *Przeł. Pol.* 1893 t. 107 s. 203-207.

Podarek babci. W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1893 nr 352. — *Świat* 1894 nr 1.

Nie z salonu. A. M. L. [A. z MYCIELSKICH LISICKA]. *Przeł. Pol.* 1896 t. 120 s. 496-498. — dr. Cz. *Dzien. Poz.* 1896 nr 229.

Serce. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1896 nr 341. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1896 nr 50. — S. T. P.: Wydawnictwa gwiazdkowe. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 50. — J. N. [J. NOWIŃSKI]. *Głos* 1897 nr 52. — *Ateneum* 1897 t. 1 s. 168-169. — *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1897 nr 292. — T. W. *Przeł. Powsz.* 1898 t. 57 s. 427-429.

Romans gąski. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1904 nr 18 s. 208. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 410-411. — gt. *Bluszcz* 1904 s. 214. — Wl. J. [W. JABLONOWSKI]. *Gaz. Pol.* 1904 nr 164. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1904 nr 135. — L. *Kur. Codz.* 1904 nr 137. — M. ŁOPUSZAŃSKA. *Nasze Kłasy* dod. *Dobrej Gospodyni* 1904 s. 191-192. — WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1905 z. 26, 27.

„Na wyraj” i „Z wyraju”. H. GALLE. *Książka* 1906 s. 400. — hg [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1906 s. 744. — PANI JULIA. *Kobieta* 1906 s. 52-53. — J. TERPIŁOWSKA. *Bluszcz* 1906 s. 118-119. — *Biesiada Lit.* 1906 t. 61 nr 9.

Dzieje trzech rozbiorów... J. BIELIŃSKI. *Książka* 1910 s. 401-402. — A. MIECZNIK: Z rozmyślań o narodzie polskim. *Tyg. Mód i Powieści* 1910 nr 52. — *Dzien. Kijowski* 1910 nr 274.

Z domów niewoli. Pokłon ziemi. (B. L.) [B. LEŚMIAN]. *Lit. i Sztuka* 1910 nr 11 dod. *Nowej Gaz.* nr 186; przedr.: Szkice literackie. W-wa 1959. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1911 s. 340-341. — HELIA [M. C. PRZEWOŚKA]. *Bluszcz* 1911 nr 9.

Recenzje przekładów

S. Arnaud: Synowie Jaheli. *Ateneum* 1889 t. 4 s. 550-551. — *Świat* 1889 nr 19.

F. Cavallotti: Nikaretta czyli Święto Alois. W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz.*

Pol. 1889 nr 133. — K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1889 nr 1250. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1889 nr 26. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 337.

Molesworth: Goście ciotki Klotyldy. W. NOWICKI: Nowości gwiazdkowe. *Kłosy* 1889 nr 1277.

J. Hering: Dzieci klanu. W. NOWICKI: Nowości gwiazdkowe. *Kłosy* 1889 nr 1277. — ST. SR. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 16.

E. J. Hardy: Jak można w małżeństwie nawet znaleźć szczęście. *Ateneum* 1890 t. 4 s. 577. — m. k. *Świat* 1890 nr 22 s. 552.

E. Legouvé: Szesnastoletnia uczennica. *Świat* 1891 nr 23. — M. I. [M. ILNICKA]. *Bluszcz* 1892 nr 6. — *Ateneum* 1892 t. 1 s. 588-589.

Laboulaye: Bajki i opowiadania dla dzieci. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1892 nr 51 s. 405. — S. GĘBARSKI. *Ateneum* 1893 t. 2 s. 223-224.

PRUS BOLESŁAW zob. tom 17

PRZESMYCKI ZENON (1861–1944)

Pseud. i krypt.: „CHIMERA”; EPSILON; I. N.; JAN ŻAGIEL; JAN ŻAGIELL; (m); M; MIRIAM; MIRYAM; (p); (z); Z; Z. P.; ZET-PE.

Oraz pseud. zespołowe: TREDECIM; WŁAST.

Tłumacz, poeta, krytyk literacki i wydawca.

Ur. 22 grudnia 1861 w Radzynie na Podlasiu. Był synem Tomasza, inżyniera drogowego, oraz Marii z Przanowskich. Uczęszczał w Warszawie do IV Gimnazjum państwowego. Tam też ukończył studia prawnicze uzyskując tytuł kandydata prawa oraz złoty medal za rozprawę „Próby kodyfikacji prawa międzynarodowego i znaczenie ich dla teorii i praktyki”. Od 1880 był członkiem warszawskiego Kółka Czeskiego (pełnił funkcję sekretarza), a około 1882 debiutował przekładami z literatury czeskiej. W 1887 objął redakcję *Życia* (założonego z jego inicjatywy przez Paprockiego). W 1888 pełnił służbę wojskową. W 1889 wyjechał do Paryża, gdzie kontynuował studia prawnicze i zapoznawał się z nowymi prądami literatury francuskiej. W 1890-1894 studiował prawo w Wiedniu. W tym czasie nawiązał kontakty z pisarzami czeskiimi: J. Vrchlickim, J. Zeyerem, O. Březiną, J. Macharem. W czasie wizyt w kraju wygłaszał w Krakowie i we Lwowie odczyty o nowych kierunkach w literaturze francuskiej i belgijskiej. W 1894-1900 przebywał ponownie w Paryżu, zajmując się głównie zbieraniem materiałów do biografii i twórczości J. Hoene-Wrońskiego, a od 1897 C. Norwida. W 1901 wrócił do Warszawy. W 1905 zawarł związek małżeński z Anielą Hoene. W 1901-1907 z własnych funduszy wydawał i redagował *Chimerę*, czasopismo poświęcone sztuce i literaturze, które za wysoki poziom graficzny zostało odznaczone srebrnym medalem na wystawie sztuki stosowanej w Krakowie w 1905. W następnych latach zajmował się tłumaczeniem poetów głównie zachodnioeuropejskich. W 1919-1920 pełnił obowiązki ministra sztuki i kultury. Był prezesem Polskiego Towarzystwa

Ochrony Prawa Autorskiego (redagował biuletyn Towarzystwa), honorowym członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich, a w 1933 został przyjęty do Polskiej Akademii Literatury. Pod koniec życia niemal wyłącznie poświęcił się gromadzeniu i edycji dzieł Norwida. Odznaczony Orderem Odrodzenia Polski oraz Legią Honorową, posiadał również wysokie odznaczenia czeskie i belgijskie. Zmarł w Warszawie w szpitalu powstańczym na Żurawiej ok. 17 października 1944.

TWÓRCZOŚĆ

1. Z chwil wolnych. Wiązanka prac literackich. W-wa 1884.

Współautorzy: Aleksander Chomiński, Roman Lech, Karol Sękowski.

2. Básně Miriamovy (Zenona Przesmyckého z Varšavy) z polského přeložil Jan Nečas. Praga 1885 *Ustřední knihovna* 160.

Zawartość: cykle: Ze wspominek horských (Ze wspomnień górskich), Ze znělek samotářových (Sonety samotnika), oraz wiersze luźne.

3. Maurycy Maeterlinck i jego stanowisko we współczesnej poezji belgijskiej. *Świat* 1891 nr 3-24 z przerwami; przedr. zmien. jako wstęp do: M. Maeterlinck: Wybór pism dramatycznych. W-wa 1894. Zob. Przekłady poz. 9, Wyd. zbior. t. 1.

4. Profile poetův českých. I. Jaroslav Vrchlickí (Emil Frída). *Świat* 1893 nr 7, 10-11. Zob. też Wyd. zbior. t. 1.

Przekład czes.: *Politik* 1893 nr 102, 265 oraz jako wstęp do: Anthologie z básni J. Vrchlického. Praga 1893.

5. Z czary młodości. Liryczny pamiętnik duszy (1881-1891). Wiedeń (druk. Kr.) 1893. Zawartość: cykle: Upojenia, Męty w pucharze, Pojednanie.

6. Nowy poeta w Akademii Francuskiej, José Maria de Heredia. *Przew. Nauk. i Lit.* 1895 s. 269-280; przedr. *Głos* 1896 nr 4-5. Zob. też Wyd. zbior. t. 1.

7. Jan Artur Rimbaud. *Chimera* 1901 t. 2 z. 4-5 s. 216-267. Zob. też Wyd. zbior. t. 2.

8. Kilka słów o miniaturze portretowej. *Katalog wystawy miniatur oraz tkanin i haftów urzędzonej w 1912 r. w Warszawie*. W-wa 1912 i odb. Zob. też poz. 9.

9. Pro arte. Uwagi o sztuce i kulturze. Nieco z obyczajów. Teatry, kabarety, muzyka, literatura. Sztuki plastyczne, Miejskie Muzeum Sztuki. W-wa 1914.

Zawartość: Jubileusze, rocznice, plebiscyty, ankiety, konkursy. (*Chimera* 1902 t. 5 z. 13-14, t. 6 z. 17. Zob. też Wyd. zbior. t. 2); Nadsceny i kabarety artystyczne. (*Chimera* 1901 t. 3 z. 7/8. Zob. też Wyd. zbior. t. 2); Reforma teatrów. (*Chimera* 1901 t. 2 z. 6 pt. Reforma teatrów warszawskich, t. 3 z. 7/8 pt. Teatr. Zob. też Wyd. zbior. t. 2); „Stara, barbarzyńska Japonia”. (*Chimera* 1901 t. 3 s. 487); Filharmonia warszawska.

Garść uwag luźnych. (*Chimera* 1901 t. 3 s. 323); Arcydzieło przyszłości. (*Chimera* 1901 t. 2 z. 6. Zob. też Wyd. zbior. t. 2); „Modernizm”. (*Chimera* 1904 t. 7 z. 19 pt. „Modernizm” i poszukiwacze arcydzieł. Zob. też Wyd. zbior. t. 2); Powieść. (*Chimera* 1901 t. 3 z. 7/8. Zob. też Wyd. zbior. t. 2); Metamorfoza poety. Jan Kasprovicz. (*Chimera* 1902 t. 5 z. 13-14 pt. Jan Kasprovicz: „Ginącemu światu”. „Miłość”. „Moja pieśń wieczorna”. „Salve Regina”. Zob. też Wyd. zbior. t. 2); Odrodzenie bajki. (*Chimera* 1902 t. 6 z. 17 pt. Jan Leśniński: „Bajki”. Zob. też Wyd. zbior. t. 2); Adolf Dygasiański. (*Chimera* 1902 t. 5 z. 13. Zob. też Wyd. zbior. t. 2); Juliusz Słowacki. (*Wolne Słowo Pol.* (Paryż) 1898; przedr. cz. I pt. Nad mogiłą Juliusza Słowackiego. *Chimera* 1905 t. 9 z. 26, cz. II pt. Powieść nie skończona. *Lit. i Sztuka* 1909 nr 24 dod. *Nowej Gaz.* Zob. też Wyd. zbior. t. 2); Kilka słów o krytyce. (*Chimera* 1901 t. 1 z. 1. Zob. też Wyd. zbior. t. 2); Wystawy zbiorowe. (*Chimera* 1901 t. 1 z. 1); Sztuka stosowana. (*Chimera* 1901 t. 1 z. 1. Zob. też Wyd. zbior. t. 2); Karty pocztowe. (*Chimera* 1901 t. 2 s. 356); Kolekcjonerstwo dzieł sztuki. (*Chimera* 1902 t. 5 z. 14); Opieka nad zabytkami sztuki. (*Chimera* 1902 t. 6 z. 17); Kościół w Jutrosinie. (*Chimera* 1902 t. 6 z. 17); Nowe polskie ekslibrisy artystyczne. (*Chimera* 1905 t. 9 z. 155); Warszawska Szkoła Sztuk Pięknych. (*Chimera* 1901 t. 3 s. 487, 1902 t. 6 s. 152); Estetyka miasta. (*Chimera* 1905 t. 9 s. 493 pt. „Warszawa”...); Przeworyt japoński. (*Chimera* 1901 t. 1 z. 3); Miniatura portretowa. (Zob. Twórczość poz. 8); Nieznana rycina Jana Ziarnka. (*Chimera* 1904 t. 7 z. 20/21); Aleksander Gierymski. (*Chimera* 1901 t. 1 z. 2. Zob. też Wyd. zbior. t. 2); Jan Stanisławski. (*Chimera* 1907 t. 10 z. 28/29); Miejskie Muzeum Sztuk Pięknych. (*Nowa Gaz.* 1908 nr 309, 359, 361, 363, 371, 393, 440, 442 wersja nieco odmienna).

Bibliografię prac krytycznych Przesmyckiego oprac. E. Korzeniewska w: Z. Przesmycki: Wybór pism krytycznych. T. 2. Kr. 1967 s. 391-403.

Artykuły krytyczne, rozprawy, poezje oryginalne i tłumaczenia zamieszczał w następujących czasopismach: *Ateneum* (1885-1886, 1893-1894, 1895, 1897), *Bibl. Warsz.* (1883), *Biesiada Lit.* (1913), *Bluszcz* (1883-1890, 1894, 1897-1898; tu m.in.: Ze spuścizny olbrzyma [V. Hugo]. 1888 nr 34-52 z przerwami), *Chimera* (1901-1907), *Czas* (1901; tu m.in.: A. Rimbaud: Statek pijany. Nr 170), *Droga* (1929, 1931-1933), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1889, 1897), *Gaz. Lubel.* (1886), *Gaz. Lw.* (1897, 1901), *Gaz. Pol.* (1885, 1903), *Gaz. Wiecz.* (1920), *Głos* (1894, 1896-1897), *Głos Narodu* (1935), *Grafika* (1933; tu: Wstęp do: C. Norwida antologia artystyczna. Nr 2 s. 7-9 i odb.), *Kłosa* (1882-1885, 1887), *Kraj* (1883-1889, 1895), *Krok-*

wie (1921), *Kronika Rodz.* (1893), *Kultura* (1931-1932), *Kur. Codz.* (1881-1882; tu debiut), *Kur. Kr.* (1888), *Kur. Lit.-Nauk.* dod. *Ilustr. Kur. Codz.* (1935), *Kur. Lw.* (1914), *Kur. Niedzielny* (1897), *Kur. Pol.* (1927), *Kur. Por.* (1927), *Kur. Warsz.* (1882, 1884, 1888), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1908-1911), *Łowicz* (1939), *Morze* (1925), *Mysł Pol.* (1915-1917), *Naprzód* (1911), *Nasz Kraj* (1910), *Nauka Pol.*, *Niwa* (1885, 1894), *Nowa Gaz.* (1908-1909), *Nowy Przegl. Lit. i Sztuki* (1920), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1924), *Nowy Żivot* (1896), *Ognisko Domowe* (1885-1886), *Pam. Warsz.* (1929), *Politiik*, *Pol. Gaz. Wiedeńska* (1893), *Praca* (1908), *Prawda* (1884), *Przegl. Lit.* dod. *Kraju* (1888-1889), *Przegl. Polit.*, *Spół. i Lit.* (1889), *Przegl. Por.* (1909), *Przegl. Wielkop.* (1914), *Przew. Nauk. i Lit.* (1895), *Przyj. Młodzieży* (1900), *Przyszłość* (1903), *Rola* (1884), *Ruch* (1887), *Ruch Lit.* (1934), *Słowansky sborník* (Praga), *Słowo Pol.* (1914), *Szczutek* (1888-1889, 1891), *Świat* (1889-1894), *Świt* (1884, 1886), *Tydzien* (1884-1885), *Tyg. Ilustr.* (1882-1885, 1890, 1900, 1908, 1925), *Tyg. Mód i Powieści* (1882-1888, 1890, 1894-1900), *Tyg. Powsz.* (1885), *Zdrój* (1917-1918), *W Słońcu* (1920), *Wolne Słowo* (1924), *Zdrój* (1917-1918), *Życie* (W-wa 1887-1888; tu m.in.: Twórczość poetyczna J. I. Kraszewskiego. 1887 nr 17-29), *Życie* (Kr. 1897-1900).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Album współcz. poetów pol.* Lw. 1898, *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909; wyd. 2 Poz. [1923], *Brzask epoki w walce o nową sztukę.* Poz. 1920, *Dla pogorzalców.* W-wa 1885, (Wstęp do:) *Exposition des oeuvres de M. W. Siewnicki.* Paryż 1898, *Jednodniówka.* Monachium 1897, *Jednodniówka Pol. Akademickiej Młodzieży Lud.* Kr. 1927, *Kalendarz „Wieku”.* W-wa 1886, toż W-wa 1888, *Księga sonetów poetów pol.* Wybrał i ułożył A. Lange. W-wa 1899, *Liryki francuscy. Wybór poezji od XII do XX w.* Oprac. L. Staff. W-wa 1924, *Młoda Polska w pieśni.* W-wa 1898, *Na pomoc! Wyd. zbior. na korzyść powodzi.* W-wa 1884, *Na wpisy szkolne. Jednodniówka.* W-wa 1915, *Najmłodsza pieśń pol.* Lw. 1903, *Obraz lit. powsz.* T. 2. W-wa 1896, *Panteon lit. wszechświatowej.* W-wa 1921, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej.* Kr. 1893, *Warszawa — Wołyniowi.* W-wa [1917], *Wielka lit. powsz. Antologia.* Cz. 1-2. W-wa 1933, *Wybór poezji Młodej Polski.* Ułożył W. Feldman. Wyd. 2 W-wa [1918], K. Zawistowska: *Poezje.* Kr. [1903], wyd. nast. Lw. [1909], W-wa 1923 (tu przedmowa).

Przekłady

1. J. Vrchlický: Drahomira. Tragedia w 5 aktach. W-wa 1883.

2. J. Vrchlický: W becze Diogenesa. Komedia w 1 akcie. *Bibl. Warsz.* 1883 t. 2 s. 236-251.

3. J. Vrchlický: Duch i świat. Poezje. *Kłoty* 1883 nr 947, 1884 nr 977-979. Wyd. osob. W-wa 1884.

4. J. Vrchlický: Vittoria Colonna. Poemat. *Ateneum* 1885 t. 1 s. 257-278 i odb.

5. J. Zeyer: Teresa Manfredi. Nowela. *Ateneum* 1886 t. 2 s. 29-56. Wyd. osob. Kr. 1890 *Bibl. Nowa Rodzinna.* Zob. też poz. 14.

6. J. Vrchlický: Do życia. Komedia w 1 akcie. *Życie* 1887 nr 45-47 i odb. W-wa 1888.

7. J. Vrchlický: Uszy Midasa. Komedia w 3 aktach. *Świat* 1891 nr 1-9 i odb.

8. Ch. Leconte de l'Isle: Erynie. Tragedia starożytna w 2 aktach wierszem. *Świat* 1891. Wyd. osob. Kr. 1891.

9. M. Maeterlinck: Wybór pism dramatycznych. W-wa 1894 *Bibl. Najcelniejszych Utworów Lit. Europejskiej* [ze wstępem: Maurycy Maeterlinck. Stanowisko jego w literaturze belgijskiej i powszechnej. Zob. Twórczość poz. 3].

Zawartość: Gość nieproszony; Slepicy; Siedem królewien; Pelleas i Melisanda.

Slepicy; Pelleas i Melisanda — przedr. w książce: *Trzy dramaty.* Oprac. F. Płażek. Kr. 1951 *Bibl. Arcydział Poezji i Prozy* 95.

10. J. Zeyer: Trzy legendy o krucyfiksie. *Tyg. Mód* 1899. Wyd. osob. W-wa 1924. Zob. też poz. 14.

11. J. Zeyer: Na pograniczu obcych światów. *Tyg. Mód* 1900. Wyd. osob. W-wa 1901.

12. A. Villiers de l'Isle-Adam: Axel. Poemat dramatyczny w 4 częściach. *Chimera* 1901 t. 1-2 z. 1-5. Wyd. osob. W-wa 1903.

13. M. Schwob: Kruczjata dziecięca. *Chimera* 1901 t. 3 z. 7-8 s. 229-254. Wyd. osob. W-wa 1903.

14. J. Zeyer: Wybór pism. Układ, tłum. i słowo wstępne Miriama. W-wa 1901 *Bibl. Najcelniejszych Utworów Lit. Europejskiej.*

T. 1: Poezje liryczne; Wyszehrad; Kronika o św. Brandanie. (*Czas* 1901 fragm. pt. Opowiadanie Merdoka); Legenda z Erynu. Dramat w 4 aktach. (*Życie* 1887 nr 1-7); Neklan.

T. 2: Zdrada w domu Han. (*Bluszcz* 1898, *Tyg. Mód* 1898); Teresa Manfredi. (Zob. poz. 5); Grzech Fenicji. (*Tyg. Mód* 1896); Śnieg we Florencji. (*Bluszcz* 1894 nr 33-34); Król Kofetus. Poemat prozą. (*Głos* 1897 nr 27-28; *Chimera* 1902 t. 6 s. 3-26 i odb.); Vertumnus i Pomona. (*Bluszcz* 1897 nr 13-19); Trzy legendy o krucyfiksie. (Zob. poz. 10); Jan Maria Plojhar. Powieść. (*Tyg. Mód* 1897, 1898).

15. A. Gide: Prometeusz źle spętany. *Chimera* 1901 t. 4 z. 10-12. Wyd. osob. W-wa 1904.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5343.
Adaptacja radiowa 1971.

16. J. Zeyer: Dom pod tonącą gwiazdą. Powieść. *Chimera* 1902 t. 5 s. 111-126, 308-327, 468-481; t. 6 s. 109-133, 163-181, 415-433.

17. J. Péladan: Ostatni wykład Leonarda. *Chimera* 1907 t. 10 s. 3-37. Wyd. osob. pt. Ostatni wykład Leonarda da Vinci. W-wa 1907.

Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5376.

18. A. Villiers de l'Isle-Adam: Bunt. *Mysł Pol.* 1916 z. 4. Wyd. osob. pt. Axel. — Bunt. Z przypisami tłumacza. W-wa 1917.

19. U poetów. Przekłady z poezji francuskiej, belgijskiej i włoskiej XIX w. W-wa 1921.

Większość wierszy ogł.: *Mysł Pol.* 1917, *Zdrój* 1917-1918.

20. A. Villiers de l'Isle-Adam: Vox populi i inne wybrane „Opowieści okrutne”. Wybrał i przełożył... W-wa 1924.

21. W. B. Yeats: Hanrahan Rudy. W-wa 1924 *Opowieści Zwięzłe. Biblioteczka Przekładów* t. 8.

22. A. Villiers de l'Isle-Adam: Tortura nadziei i inne opowiadania. W-wa 1959.

Współtłum.: W. Rogowicz.

Prócz tego pozostały w rękopisach następujące przekłady: F. Šrámek: Měsíc nad fěkou. Przełożony dla Teatru Narodowego w Warszawie, nie wyst.; J. Vrchlický: Mądrość Rabina; Noc na Karlstejnje; Sąd miłości; oraz niezachowana F. Überweg: Historia filozofii, która miała być wydana z zasilku Kasy Mianowskiego.

Ponadto w czasopismach zamieszczał przekłady drobnych utworów następujących pisarzy: L. Ackermann, D. Angeli, J. Arány, E. von Arenbergh, M. Arnold, K. Balmont, T. de Banville, A. G. Barrili, Ch. Baudelaire, T. Bayard, B. Björnson, P. Bourget, O. Bfezina, W. C. Bryant, G. Carducci, A. Chamisso, G. K. Chesterton, P. Claudel, J. Cišinski, M. Čacka, S. Čech, F. Čelakowský, J. A. Dorgan, H. Drachmann, A. Dvofákova-Mráčková, J. Eichendorff, G. Falke, V. de Filicaja, A. Fogazzaro, T. Fontane, T. Gautier, E. Geibel, Geisslova, S. George, Gerard de Nerval, G. Gezelle, I. Gilkin, A. Giraud, J. W. Goethe, Ch. Grandmougin, J. Gundulić, V. Halek, E. Haraucourt, F. Hebbel, Ch. G. Heidenstam, H. Heine, J. M. de Heredia, A. Heyduk, H. von Hofmannsthal, V. Hugo, B. Jelínek, J. Jireček, J. Keats, G. Keller, R. Kipling, Kōrs-

cherova, E. Krásnohorská, A. de Lamartine, Leconte de Lisle, E. Lederer, K. Leger, N. Lenau, Leonardo da Vinci, Ch. van Lerberghe, M. Lermontow, J. Lier, J. Machar, M. Maeterlinck, S. Mallarmé, G. Marradi, A. Matthew, R. Mayer, C. Mendès, D. Merezkowski, S. Merrill, C. F. Meyer, M. Minskij, L. Montenacken, Moréas, W. Morris, E. Möricke, A. de Musset, A. Mužik, B. Mühlstein, J. Nečas, J. Neruda, B. Němcova, J. Péladan, S. Petöfi, S. Phillips, A. de Platen, Z. Podlipska, E. A. Poe, G. Prati, P. Preradović, Rachilde, H. de Régnier, M. D. Rettingerova, A. Rimbaud, D. G. Rossetti, A. Rumpelt, A. W. Ružičkova, A. W. O. Schaughnessy, J. Schlaf, E. Schönaich-Carolath, E. Schwab-Połabski, M. Schwob, J. V. Sládek, J. Souvary, C. Spitteler, R. H. Stoddard, T. Storm, B. Studničkova, A. Sully-Prudhomme, A. Ch. Swinburne, B. Taylor, F. Thompson, T. Tiutczew, A. Tołstoj, L. Uhland, P. Verlaine, A. de Vigny, A. Villiers de l'Isle-Adam, J. Vrchlický, M. Waller, W. Whitman, J. G. Whittier, W. Wordsworth, B. Zendrini, J. Zeyer.

Bibliografię utworów tłumaczonych przez Z. Przesmyckiego oprac. M. Szurek-Wisti w książce: Miriam-tłumacz. Kr. 1937 s. 183-190.

Prace edytorskie

1. C. Norwid: Pisma zebrane. T. A (cz. 1-2), C, E. W-wa—Kr. 1911-[1914], t. F. Kr. 1946.

Wyd. miało zawierać także tomy B, D, G, H. Druk tomu F został przerwany na skutek wybuchu wojny 1914 r.; ocalałą część nakładu wyd. z przedmową W. Borowy w 1946.

2. Trzy fragmenty epickie C. Norwida z odnalezionych rękopisów poety w r. 1915 do druku podane. W-wa 1915.

Zawartość: Wędrowny sztukmistrz. *Mysł Pol.* 1915 z. 1 s. 99-104; A Dorio ad Phrygium. Tamże z. 2 s. 265-287; Emil na Gozdawiu. Tamże z. 3 s. 432-437.

3. C. Norwid: Poezje wybrane z całej odszukanej po dziś puszcziny poety. Ułożył i przypisami opatrzył... W-wa 1933 [1932].

4. C. Norwid: Pierścień wielkiej damy. Z autografu wyd. ... W-wa 1933.

5. C. Norwid: Reszta wierszy odszukanych po dziś, a dotąd nie drukowanych. Zebrał i wyd. ... W-wa 1933.

6. C. Norwid: Rozprawki epistolarne. Zebrał i wyd. ... W-wa 1933.

7. C. Norwid: Miłość czysta u kąpieli morskich. Z rękopisu wyd. z przypisami... *Droga* 1933 nr 11 s. 941-959 i odb. W-wa 1934 *Bibl. Dram.* „Drogi” nr 6.

8. C. Norwid: Wszystkie pisma po dziś w całości lub fragmentach odszukane. T. 3-9. W-wa 1937-1939.

Tom 7 pt. Pisma polityczne i filozoficzne, uległ zniszczeniu w 1939, z ocalełego kompletniejszego egz. korektowego (własność J. W. Gomulickiego) wyd. i przedmową poprzedził Z. Zaniewicki. Londyn 1957. Unikatowy egz. tomu 7 — Bibl. Nar. sygn. II 6327.

Nadto: *Pamięci Cypriana Norwida*. W-wa 1904.

Jest to tytułowe powtórzenie „norwidowskiego” t. 8 *Chimery*, zawierającego inedita utworów i listów Norwida.

Wydania zbiorowe

Wybór pism krytycznych. Wstęp i oprac. E. Korzeniowska. T. 1-2. Kr. 1967 *Bibl. Studiów Lit.*

T. 1: Pisma literackie z l. 1883-1895; Jarosław Vrchlicki o naszych poetach. (*Kraj* 1883 nr 41); Nasze zamiary. ([Program red.] *Życie* 1887 nr 1); Atmosfera literacka. (*Życie* 1887 nr 2); Literatura i życie. (*Życie* 1887 nr 3); Ostatnie objawy w dziedzinie poezji polskiej. (*Życie* 1887 nr 12-15); Od redakcji. (*Życie* 1887 nr 50; przedr. nr 51, nr 52); Profile poetów francuskich. Wstęp. (*Życie* 1888 nr 1-4, 6-7); Poezja Lamartine'a niegdyś a dziś. Na setną rocznicę urodzin poety. (*Świat* 1890 nr 21-24); Harmonie i dysonanse. ([Felietony]. *Świat* 1891 nr 5); Maurycy Maeterlinck. Stanowisko jego w literaturze belgijskiej i powszechnej. (Zob. *Twórczość* poz. 3); Profile poetów czeskich: I. Jarosław Vrchlicki (Emil Frida). (Zob. *Twórczość* poz. 4); Nowy poeta w Akademii Francuskiej [José Maria de Heredia]. (Zob. *Twórczość* poz. 6).

T. 2: Publicystyka literacka i artystyczna z lat 1901-1907: Prospekt. (*Chimera* 1901 t. 1 z. 1); Los geniuszów. (*Chimera* 1901 t. 1 z. 1); Laurowo i ciemno. (*Chimera* 1901 t. 1 z. 1); Nowości poetyckie I. (*Chimera* 1901 t. 1 z. 1); Kilka słów o krytyce. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Sztuka stosowana. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Walka ze sztuką. (*Chimera* 1901 t. 1 z. 2); Krytycy i recenzenci. (*Chimera* 1901 t. 1 z. 2); Nowości poetyckie II. (*Chimera* 1901 t. 1 z. 2); Aleksander Gierymski. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Jan Artur Rimbaud. (Zob. *Twórczość* poz. 7); Nowości poetyckie III. (*Chimera* 1901 t. 2 z. 4/5); Arcydzieło przyszłości. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Reforma teatrów. (Zob. *Twórczość* poz. 9); [Nekrolog F. Jezierskiego]. (*Chimera* 1901 t. 2 z. 6); Nadsceny i kabarety artystyczne. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Kalwarie sztuki. (*Chimera* 1901 t. 3 z. 7/8); Powieść. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Walka o snobów. (*Chimera* 1901 t. 3 z. 9); Kazimiera z Jasieńskich Zawistowska. (*Chimera* 1901 t. 3 z. 9); Jubileusz, rocznice, plebiscyty, ankiety, konkursy. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Metamorfoza poety. Jan Kasprówicz. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Adolf Dygasiński. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Rozstrojency i zamętowcy. (*Chimera* 1902 t. 6 z. 17); Odrodzenie bajki. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Po półtoraroczcu. Od Redakcji. (*Chimera* 1902 t. 6 z. 18); „Modernizm”. (Zob. *Twórczość* poz. 9); Juliusz Słowacki. I. Nad mogiłą. II. Powieść nie skończona. (Zob. *Twórczość* poz. 9); [Nekrolog S. Wyspiańskiego]. (*Chimera* 1907 s. nienumerowana); Słowa ostatnie. (*Chimera* 1907 t. 10 z. 30).

Norwidiana: Prospekt [Pism zebranych 1911]; Z notat i dokumentów o C. Norwidzie; Uwagi wstępne do tomu A; [Rozprawy dot. utworów:] Promethidion, Bogumił, Powieść, Częstochowskie wiersze, Bema pa-

mięci żalobny rapsod, Coś ty Atenom zrobił, Do obywatela Johna Brown, Quidam, „A Dorio ad Phrygium”, Zwoln, Wanda; Uwagi wstępne do tomu E; Uwagi wstępne do tomu F; O rzeźbiarzach florenckich dziś żyjących.

Pierwodruki norwidianów — oprócz Prospektu, który wyszedł jako druk osobny — ukazały się jako komentarze edytorskie.

Nadto bibliografia prac krytycznych Z. Przesmyckiego.

Listy i materiały

1. Do A. Wiślickiego z 1879. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.

2. Do E. Jelinka 3 listy z 1882-1884. Rkps Arch. Lit. Muzeum Nar. w Pradze.

3. Do J. Vrchlickiego listy z 1882-1898. Zbiory Tow. im. J. Vrchlickiego w Pradze.

3a. Do J. Nerudy z 1884. Ogl. J. Śliziński. *Przełg. Zach.* 1952 t. 3 s. 173-175.

4. Do E. Jelinka z 1885. Mikrofilm w IBL PAN W-wa.

5. Do T. Lenartowicza z 1886. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2028 t. 5.

6. Do J. Vrchlickiego z 1886. Mikrofilm w IBL PAN W-wa.

7. Do nieoznaczonego adresata z 1886. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7112.

8. Do C. Jankowskiego z 1887. Fragm. ogl. C. Jankowski: Z czeczotkowej szkatułki. Wil. 1926 s. 53.

9. Do Z. Sarneckiego 26 listów z 1887-1896. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717 III.

10. Do F. Faleńskiego z 1887 i 1897. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5902.

11. Do J. Kasprówicza 26 listów z 1887-1906. Rkps Ossol. sygn. 6440/I, z 1887 ogl. *Pam. Lit. R.* 52 (1961) z. 2.

12. Do J. Zeyera listy z 1890-1900. Zbiory Czes. Akademii Nauk w Pradze.

13. Do S. Nowińskiego 2 listy z 1891. Rkps Ossol. sygn. 5248/I.

14. Do A. Hoene-Przesmyckiej z 1894. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5808.

15. Do S. Krzyżanowskiego 29 listów, kartek, zaproszeń z 1894-1909. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 9/66.

16. Do J. Korzeniowskiego 47 listów z 1895-1917 oraz 2 listy do W. Rubczyńskiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351 t. 51.

17. Do S. Przybyszewskiego 2 listy z 1896. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2868.

18. Do drukarni W. L. Anczyca w Kr. 2 listy z 1896 i 1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7261, 7262.

19. Do H. Łopacińskiego 2 listy z 1897. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2271.
20. Do Z. Celichowskiego 3 listy z 1897, 1904 i b. d. Rkps Bibl. PTPN sygn. 808.
21. Do Z. Celichowskiego 3 listy z 1899. Rkps Bibl. Kórn. sygn. AB 72.
22. Do J. Mehoffera 15 listów z 1900-1920. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7374 t. 13.
23. Do Wł. Bełzy z 1901. Rkps Ossol. sygn. 12658/II.
24. Do J. Nowińskiego z 1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7820 IV.
25. Do Tow. Przyj. Sztuk Pięknych we Lw. z 1901. Rkps Ossol. sygn. 7485/I.
26. Do T. Micińskiego z 1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7258.
27. Do W. Orkana 2 listy z 1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8626 III.
28. Do W. Szukiewicza z 1902. Rkps Ossol. sygn. 7194/II.
29. Do M. Geniusza 2 listy z 1902 i 1904. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2234.
30. Do S. Żeromskiego listy z 1902-1906. Ogł. S. Pigoń: Z. Przesmyckiego i S. Żeromskiego korespondencja wzajemna w sprawie „Powieści o Udałym Walgierzu”. *Pam. Lit.* R. 56 (1965) z. 1.
31. Do rodziców 4 listy z 1905. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5806.
32. Do W. Reymonta 4 listy z 1905 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 6978/I.
33. Do Akademickiego Komitetu dla sprowadzenia zwłok Słowackiego do kraju list z 1908. Ogł. S. Pigoń. *Miscellanea z pogranicza XIX i XX w.* Wr. 1964.
34. Do J. Jankowskiego z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5181.
35. Do I. Chrzanowskiego 3 listy z 1912-1913. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7208 t. 3.
36. Do nieoznaczonego adresata z 1916. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 449.
37. Do S. Dembego z 1920. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2737.
38. Do L. Orłowskiego z 1922. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8934.
39. Do E. Zegadłowicza z 1923. Ogł. K. Szymanowski. *Przeł. Hum.* 1962 nr 4.
40. Do L. Bernackiego z 1926. Rkps Ossol. sygn. 7046/II.
41. Do W. Borowego 3 listy z 1930. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7447 t. 28.
42. Do J. Ujejskiego z 1931. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7142.
43. Do B. Vydry 2 listy z 1932. Ogł. B. Vydra. *Slavia* (Praga) 1952 nr 2.
44. Do W. Borowego z 1933. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7443 t. 6.
45. Do A. Grzymały-Siedleckiego z 1939. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 1637.
46. Do M. Rulikowskiego z 1939. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5774.
47. Do J. z Markowskich Siedleckiej 2 listy b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7221.
48. Do Z. Rabskiej list b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2727.
49. Do F. Siedleckiego 4 listy b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7269.
50. Do G. Stanisławskiego list b. d. Rkps Bibl. IS PAN sygn. 609/IV. III.
51. Do Z. Wolskiego list b. d. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 431.
52. Od różnych osób 262 listy z 1883-1941. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5324. M.in. od: W. Berenta b.d., S. Przybyszewskiego 14 listów z 1896-1914. (Ogł. S. Helsztyński w: S. Przybyszewski: *Listy*. T. 1. W-wa 1937, t. 3. Wr. 1954; 8 listów z 1896-1927 ogł. w książce: *Meteory Młodej Polski*. Kr. 1969 s. 250-260).
53. Od różnych osób 71 listów z 1883-1937. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2852. M.in. od W. Liedera z 1888-1904 i b. d.
54. Od różnych osób 65 listów z 1884-1934. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2860. M.in. od: J. V. Sládka 3 listy z 1884. (Ogł. J. Śliziński. *Przeł. Zach.* 1951 nr 3/4), E. Stońskiego 3 listy z 1900-1919, W. Orkana 4 listy z 1901-1904, J. Spacil-Żeranowskiego z 1904, L. Staffa 25 listów z 1900-1934. (Ogł. 15 listów z 1900-1907 I. Maciejewska. *Prace Polonist.* S. XI (1961) s. 253-266; całość: J. Czachowska, I. Maciejewska w: L. Staff: *W kręgu literackich przyjaźni*. Listy. W-wa 1966).
55. Od różnych osób 25 listów z 1884-1941. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2850. M.in. od: V. Jelovska 2 listy z 1901, J. Jefábka z 1908, E. Leszczyńskiego z 1902.
56. Od różnych osób 79 listów z 1885-1927. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2862. M.in. od: A. Szandlerowskiego b. d., L. Szczepańskiego 23 listy z 1893-1898, A. Szczęsnego 11 listów z 1906-1918, M. Szeligi 2 listy z 1887, N. Szymanowskiej 2 listy z 1901, 1911, A. Szymańskiego z 1906, L. Šebeka z 1892, B. Šimáčka z 1885, F. Šramka z 1926. (Ogł. J. Śliziński. *Slavia* (Praga) 1952 nr 2).

57. Od różnych osób 80 listów z 1885-1937. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2856. M.in. od: T. Nalepińskiego z 1914, Z. Nalkowskiej b. d., W. Nawrockiego 4 listy z 1902 i b. d., J. Nečasa 6 listów z 1885-1887 i b. d., O. Nedbala z 1896, J. Nerudy z 1884, A. Niemojewskiego z 1902, Janki Łuczyny [J. Niesłuchowskiego] 9 listów z 1887-1888 i b. d. (Ogł. A. Maldzis w: *Sadružnasc' litaratur. Mińsk* 1968), A. Nossiga 15 listów z 1891-1893, S. Neumanna z 1907.
58. Od różnych osób 67 listów z 1886-1935. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2865. M.in. od: G. Zapolskiej 4 listy z 1886-1903 (3 listy ogł. w: G. Zapolska: *Listy*. T. 1-2. W-wa 1970), K. Zawistowskiej 2 listy z 1901, 1902, E. Zegadłowicza 3 listy z 1920-1923.
59. Od Z. Trzeszczkowskiej 104 listy z 1887-1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2864.
60. Od J. Zeyera 60 listów z 1887-1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2866.
61. Od różnych osób 88 listów z 1887-1931. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2861. M.in. od: K. Sterlinga 4 listy z 1902 i b. d., J. Stránskiego z 1900, H. Struvego 13 listów z 1887-1902.
62. Od różnych osób 58 listów z 1887-1932. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2854. M.in. od: W. Lutosławskiego 4 listy z 1899-1925, K. D. Lutina 3 listy z 1896-1902, W. Łosia 4 listy z 1887-1888, J. Łosia z 1920, E. Łuski 17 listów z 1902-1906.
63. Od różnych osób 78 listów z 1887-1933. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2858. M.in. od: Z. Sarneckiego 68 listów z 1887-1920.
64. Od różnych osób 139 listów z 1887-1936. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2857. M.in. od: J. Ochorowicza z 1901, A. Oppmana 11 listów z 1902-1909, E. Orzeszkowej 3 listy z 1903-1912, E. Porębowicza z 1921, S. Przybyszewskiego 6 listów z 1895-1896. (Ogł. S. Helsztyński w: *S. Przybyszewski: Listy*. T. 1. W-wa 1937, t. 3. Wr. 1954).
65. Od różnych osób 108 listów z 1887-1939. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2859. M.in. od: F. Siedleckiego 61 listów z 1910 i b. d., H. Sienkiewicza z 1887, W. Sieroszewskiego 3 listy z 1904-1933, J. Skarlandta z 1902.
66. Od różnych osób 48 listów z 1888-1925. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7140. M.in. od: A. Świdorskiej 2 listy z 1900, J. A. Święcickiego 2 listy z 1888, 1897.
67. Od różnych osób 113 listów z 1888-1937. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2863. M.in. od: K. Tetmajera 3 listy z 1892-1901, W. Tetmajera 6 listów z 1901-1919, J. Turczyńskiego 2 listy z 1888, 1889.
68. Od różnych osób 131 listów z 1890-1913. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2855. M.in. od: J. S. Machara 26 listów z 1892-1902. (Ogł. R. Pęgierska-Piotrowska. *Pam. Słowiański* 1957 s. 99-121), L. Méyeta 24 listy z 1906-1911, T. Micińskiego 69 listów z 1902-1913. (18 listów ogł. *Mies. Lit.* 1969 nr 11).
69. Od różnych osób 62 listy z 1896-1937. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2868. M.in. od: S. Żeromskiego 22 listy z 1902-1925 (11 listów z 1908-1925 ogł. Z. J. Adamczyk. *Przeł. Hum.* 1970 nr 6), J. Żuławskiego 24 listy z 1901-1908.
70. Od B. Leśmiana 104 listy z 1897-1934. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2851, IV 6319 t. 2. Ogł. J. Trznadel w: B. Leśmian: *Utwory rozproszone*. Listy. Z pism B. Leśmiana. W-wa 1962; z tego uprzednio 14 listów z 1904-1915 ogł. tenże *Twórczość* 1960 nr 3.
71. Od różnych osób 63 listy z 1897-1940. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2867.
72. Od J. Lorentowicza 85 listów z 1899-1938 i b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2853.
73. Od H. Salza 2 listy z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5368.
74. Od W. Berenta z 1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 6129.
75. Od W. Orkana bruliony 3 listów z 1902-1904. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8641 III.
76. Od J. Śmiarowskiej-Markiewicz 2 listy z 1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5437.
77. Od różnych osób listy z 1903-1919. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5450. M.in. od: K. F. Wizego 62 listy z 1903 i b. d., od M. M. Bożawoli Poznańskiego z 1919, od M. Górskiej list b. d.
78. Od J. Lorentowicza z 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.
79. Od L. Bernackiego z 1919. Rkps Ossol. 7056/III.
80. Od O. Żeromskiej brulion listu z 1919. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7349.
81. Od W. Sieroszewskiego z 1932. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5195.
82. Od E. Jelinka list b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 6714.
83. Od A. Langego list b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5326.
84. Od J. Lemańskiego list b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5400.
85. Od J. Rozprzy-Krobickiego list b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5393.
86. Od J. Siedleckiej list b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7271.

87. Korespondencja redakcji *Chimery*: 60 listów z 1901-1919. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5323.

88. Listy, rysunki, zaproszenia, bilety wizytowe i inne materiały. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 2869-2872.

89. Dokumenty osobiste. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5804.

90. Notatki dotyczące poszukiwań spuścizny Norwida. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 6320.

91. W sprawie spuścizny po Norwidzie 501 listów od różnych osób z 1901-1938. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 6319.

92. Materiały norwidowskie z pracowni edytorskiej Z. Przesmyckiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 6295, IV 6300-6301, II 6304-6305, IV 6306-6310, II 6311-6312, III 6321, IV 6322-6325, II 6326-6328, IV 6329, III 6330, IV 6331, IV 8928.

93. Materiały. Rkps Bibl. PTPN sygn. 822₂, 1232.

OPRACOWANIA

KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1884 nr 51 [z powodu wiersza Przesmyckiego pt. Na posterunku, ogł. tamże]. — L. STRASZEWICZ. *Ateneum* 1887 t. 1 s. 184-185. — W. ZAGÓRSKI: Rzecz o Sulamitce. *Życie* 1887 nr 22. — M. KONOPNICKA: Podzwonne „Życiu”. *Kraj* 1891 nr 15. — KATE: Z literatury i sztuki współczesnej. *Głos* 1894 nr 6. — Miriam i jego symbolistyczny przyjazd do Lwowa. *Zagłoba* 1894 nr 7. — P. CHMIEŁOWSKI: Współcześni poeci polscy. *Petersb.* 1895 s. 438-447. — [A. KRAUSHAR]: Duży talent — wola słaba. *Niwa* 1895 nr 9. — ART. Z. [A. CEHAK]: Z polskiego Parnasu. *Tydzien* 1898 nr 24. — A. LANGE: Współcześni poeci polscy. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 2. — P. CHMIEŁOWSKI: Indywidualizm modernistyczny. *Iris* 1900 nr 10-11; przedr. w książce: *Pisma historycznoliterackie*. T. 2. W-wa 1961 s. 197-199. — F. KVAPIL: Z nove poesie polské. *Slovanský přehled* (Praga) 1900 s. 305-311. — GAMA [A. SYGIETYŃSKI]: Z Królestwa Polskiego. *Kraj* 1900 nr 39. — P. CHMIEŁOWSKI: Najnowsze prądy w poezji naszej. *Lw.* 1901 s. 85-101 i wyd. nast. — J. W. DAWID: Walka o światło. *Głos* 1901 nr 17 [dot. art. w *Chimierz*]. — „MYDLARZ” [M. KROPIŃSKI]: Błędne koło. *Wędrowiec* 1901 nr 17 [ocena *Chimery*]. — W. NAŁKOWSKI: „Chimera” wobec ewolucji. *Głos* 1901 nr 142. — A. NOWACZYŃSKI: Miriam. *Słowo* 1901 nr 101-103; przedr. w książce: *Studia i szkice*. *Lw.* 1901. — (R.): Świata i cienie. Doczekaliśmy się epoki geniuszów. *Wędrowiec* 1901 nr 19. — P. CHMIEŁOWSKI:

Dramat polski doby najnowszej. *Lw.* 1902 s. 19-23. — P. CHMIEŁOWSKI: Znaczniejsze teorie dramatu w Polsce. *Pam. Lit.* R. 1 (1902) s. 607-609. — A. CYBULSKI: Kaplica sztuki czystej. *Tyg. Słowa Pol.* 1902 nr 21-22. — W. FELDMAN: Poezja Młodej Polski. *Ogniw* 1903 nr 25. — T. GRABOWSKI: Poezja polska po roku 1863. *Kr.* 1903. — M. JANIK: Najnowsza poezja polska. *Złoców* [1903] s. 108-111. — S. WITKIEWICZ: Aleksander Gierymski. *Lw.* 1903 s. 55-56 [o „Chimierz”]. — S. BRZOZOWSKI: „Miriam” — zagadnienie kultury. *Głos* 1904 nr 41, 44, 45, 47, 49, 52; przedr. w książce: *Kultura i życie*. *Lw.* 1907 s. 23-86. — A. CZEPIEL [S. BRZOZOWSKI]: Scherz, Ironie und tiefer Bedeutung. *Głos* 1904 nr 27 [polem.: *Avanti* [G. Glass]: *In Sacerdotes*. Tamże nr 34; A. Czepiel: W odpowiedzi na protest. Tamże nr 34]. — P. CHMIEŁOWSKI: „Chimera”. Miesięcznik poświęcony sztuce i literaturze, t. I-VI. *Pam. Lit.* R. 3 (1904) z. 2 s. 330-340. — W. FELDMAN: Współczesna krytyka literacka w Polsce. *Lw.* 1905 s. 168-186. — K. IRZYKOWSKI: Głosy do współczesnej literatury polskiej. *Głos* 1905 nr 31. — S. BRZOZOWSKI: Mitologia estetyczna: Miriam. W książce: *Współczesna krytyka literacka w Polsce*. Stanisławów [1907]. — Z. DĘBICKI: Koniec „Chimery”. *Gaz. Codz.* 1908 nr 25. — I. GRABOWSKI: Skon „Chimery”. *Świat* 1908 nr 6. — J. KOTARBIŃSKI: O poezji i działalności wydawniczej i estetycznej Miriam. *Kur. Warsz.* 1908 nr 331. — J. LORENTOWICZ: „Chimera”. *Nowa Gaz.* 1908 nr 183, 196, 202. — J. LORENTOWICZ: Miriam i „Chimera”. W książce: *Młoda Polska*. T. 1. W-wa 1908. — E. CZEKAŁSKI: Najmłodsza myśl krytyczna w Polsce. *Mysl Niepodległa* 1909 nr 19. — G. ALEKSANDROWICZ: Kłopoty poety. *Świat* 1910 nr 23. — Przypadki poety pod Piasecznem. *Kur. Warsz.* 1910 nr 131. — S. BRZOZOWSKI: Widma moich współczesnych. *Lw.* 1914 s. 116-125. — F. SIEDLECKI. *Lit. i Sztuka* 1914 nr 1. — W. GOMULICKI. *Zdrój* 1917 nr 2. — S. ŻEROMSKI: Projekt Akademii Literatury Polskiej. W-wa 1918 s. 47-53. — j.l. — [J. LECHOŃ]: *Varia*. *Pro Arte* 1919 z. 1. — J. WALICKA: U ministra sztuki i kultury. *Wiek Nowy* 1919 nr 55/56. — J. ŁOŚ: Wiersze polskie w ich dziejowym rozwoju. W-wa 1920 s. 307-314. — *Naród* 1920 nr 181 [o pracy w ministerstwie]. — J. LORENTOWICZ: Miriam a imperializm artystyczny. *Tydzien Pol.* 1922 nr 11. — M. KRIDL: Miriam jako wydawca. W książce: *Krytyka i krytycy*. W-wa 1923. — A. SZYMANKIEWICZ: Z historii modernizmu polskiego. *Przeł. Hum.* 1923 t. 2 s. 23-29, 55-65. — Z. MOCARSKI: Wystawa polskiej sztuki drukarskiej w Warszawie. *Poludnie* 1923 z. 5 s. 14-15. — A. LANGE: La littérature polonaise contemporaine. *Le Journal de Pologne* (W-wa) 1924 nr 253-

-254. — W. BOROWY: Norwidiana. *Pam. Lit.* R. 22/23 (1924/1925) s. 474-479. — H. BATOWSKI: Jarosław Vrchlický a Polacy. *Mysl Nar.* 1925 s. 415. — B. VYDRA: Julius Zeyer v polské literaturě. *Šborník prací věnovaných profesoru J. Máchalovi*. Praga 1925. — Nagle zasłabnięcie Miriama na cmentarzu podczas pogrzebu Żeromskiego. *Kur. Czerwony* 1925 nr 273. — S. CZOSNOWSKI: Miniatury literackie. *Epoka* 1926 nr 79. — [b. a.]: Polska Akademia Nieśmiertelnych. Członkowie Straży Literatury Polskiej. *Radio* 1927 nr 10. — K. BRIESEN: Miriam Przesmycki o Nieśmiertelnych. *Głos Prawdy Lit.* 1927 nr 57. — Z. DEBICKI: Z. Przesmycki (Miriam). W książce: Portrety. [S. I]. W-wa 1927 s. 267-286. — S. ZDZIECHOWSKA: Spór ideologiczny Brzozowskiego z Miriamem. W książce: Stanisław Brzozowski jako krytyk literatury polskiej. Kr. 1927 s. 89-94. — K. SECOMSKI: Budowniczość kultury polskiej. *Nowa Szkoła* 1928 nr 1. — EMSKI [M. SZYKOWSKI]: Miriam o współpracy kulturalnej polsko-czeskiej. *Ilustr. Kur. Codz.* 1928 nr 114. — Odznaczenie Miriama. *Kur. Por.* 1928 nr 60. — J. KISIELEWSKI: Chimera redaktora „Chimery”. *Tęcza* 1930 z. 46. — L. RYGIER: „Chimera” i „Skamander”. *Kwadrtyga* 1930 nr 5. — Ukrywanie dzieł Norwida. Wieści i pogłoski. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 36. — Wydać dzieła Norwida. Chimera redaktora „Chimery”. *Głos Nar.* 1930 nr 309. — T. PINI: O dzieła C. Norwida. *Przełg. Lit.* 1931 nr 5. — J. BRAUN: Boa dusiciel. *Zet* 1932 nr 4. — J. BRAUN: Wielkość na kredyt. *Zet* 1932 nr 7. — W. [L. OKRĘT]: Miriam i spuścizna Żeromskiego na wokandzie sądu okręgowego. *Kur. Por.* 1932 nr 336. — B. VYDRA: Z. Przesmycki Miriam a česká literatura. *Slovanský přehled* (Praga) 1932 nr 2 s. 69-76. — Z. ZANIEWICKI: „Winkelriedowi” w odpowiedzi. *Dzień Pol.* 1932 nr 189 i odb. pt. Nie pozwalam. — Sensacyjny proces literacki w Warszawie. Co się dzieje z rękopisami Norwida i Hoene-Wrońskiego. *Dzien. Poz.* 1932 nr 280. — Sensacyjny proces literacki. *Gaz. Pol.* 1932 nr 333. — Proces literacki: Miriam Przesmycki contra Braun i Horzelski. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 369. — Jesień pod znakiem procesów literackich. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 197. — Proces literacki o oszczerstwo. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 337. — Arcydziała literatury spoczywają w ukryciu. *Kur. Zach.* (Sosnowiec) 1932 nr 118. — O rękopisy Hoene-Wrońskiego, Żeromskiego i Norwida. *Kur. Zach.* (Sosnowiec) 1932 nr 286. — *Polonia* (Kat.) 1932 nr 2764. — Gdzie się znajduje pamiętnik S. Żeromskiego. *Słowo Pol.* 1932 nr 39. — Problemat Miriama. *Zet* 1932 nr 5. — Skarga Tytana. *Zet* 1932 nr 6. — Sprawa Miriama w świetle prawa. *Zet* 1932 nr 8. — Nietakt. *Zet* 1932 nr 8. — Konieczne

sprostowanie. *Zet* 1932 nr 10. — Przed procesem Miriama. *Zet* 1932 nr 13. — Miriam na fotelu ministerialnym. *Zet* 1932 nr 15. — Nareszcie Norwid. *Zet* 1932 nr 15. — Pod sąd opinii publicznej. *Zet* 1932 nr 17. — „Ślugo zły i gnuśny”. *Zet* 1932 nr 18. —

P. HULKA-LASKOWSKI: Sylwety akademików literatury. *Gaz. Pol.* 1933 nr 317. — J. KASZTELOWICZ: Tragiczny doby bez kształtu. W-wa 1933 s. 7-8 [o działalności przekładowej w „Zdroju”]. — S. RYGIEL: „Wydarzonemu” pogromcy „niewydarzonego” mecenatu. O naszych akademikach na szerokim świecie. *Kur. Por.* 1933 nr 326. — Akademicy literatury. *Gaz. Pol.* 1933 nr 296. — Polska Akademia Literatury. *Pion* 1933 nr 4.

J. K.: Jeszcze proces o dzieła Norwida. *Naprzód* 1933 nr 205. — J. K.: Sprawa literatów o spuściznę po Norwidzie. *Robotnik* 1933 nr 376. — W. [L. OKRĘT]: Dwaj literaci pod sądem. *Kur. Por.* 1933 nr 345. — K. W. ZAWODZIŃSKI: Odkrywająca i zakrywająca norwidologia. *Droga* 1933 nr 11. — Sprawa o rękopisy Żeromskiego i Norwida. *Gaz. Pol.* 1933 nr 341. — O pisma Norwida. *Gaz. Warsz.* 1933 nr 153. — Sprawa Miriama. *Zet* 1933 nr 3. — Nasz proces z Miriamem. *Zet* 1933 nr 14. — Wyrok w sprawie Miriama. *Zet* 1933 nr 18. — Miriam przemówił. *Zet* 1933 nr 22. — Norwid i Miriam. *Zet* 1933 nr 24. — Dłaczego. *Zet* 1933 [odpowieź red. W. Rubczyńskiemu w związku z jego listem broniącym Przesmyckiego].

T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu. *Poz.* 1934. — J. LORENTOWICZ: Nocny napad na filologa. *Kur. Por.* 1934 nr 21; przedr. w książce: Spojrzenie wstecz. W-wa 1935. — B. VYDRA: Jaroslav Vrchlický a Polaci. Praga 1934. — Występ Miriama w Paryżu. *Zet* 1934 nr 10.

B. BORKOWSKI: Bój o Norwida. *Zet* 1934 nr 15. — W. CHARKIEWICZ: Bój(ka) o Norwida. *Słowo* 1934 nr 336. — S. M. GRZYBOWSKI: Miriam — Pini. *Pod znakiem Norwida. Przełg. Artyst.* 1934 nr 32 dod. *Czasu* nr 262 i odb. — T. PINI: Pan Miriam kupił prawa autorskie Norwida za sto rubli! *Wiad. Lit.* 1934 nr 44. — Z. PRZESMYCKI: List do redakcji „Kur. Warsz.” *Kur. Warsz.* 1934 nr z dn. 19 listopada. — A. SŁONIMSKI: Norwid skazany na 15 lat aresztu — niech się Pini przyczyni. *Wiad. Lit.* 1934 nr 38; przedr. w książce: Kroniki tygodniowe 1927-1939. W-wa 1956. — Wysz. [J. WYSZOMIRSKI]: Coś ty uczonym zrobił, o Norwidzie? *Słowo* 1934 nr 288. — Spór o prawa autorskie po Norwidzie. *ABC* 1934 nr 241. — Miriam minister sztuki czy minister handlu? Za sto rubli prawo do całego Norwida. Rewelacje prof. Piniego o transakcji Miriama. *ABC* 1934 nr 296. — Miriam Przesmycki skarży prof. Piniego. *ABC* 1934 nr 354. — Sensacyjna skarga o naruszenie praw autor-

szych. *Czas* 1934 nr 238. — Wydawca Norwida na ławie oskarżonych. *Dzien. Poz.* 1934 nr 292. — Miriam kupił prawa autorskie Norwida za sto rubli. *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 297. — Niezwykły proces literacki. *Kur. Por.* 1934 nr 350. — Obiady czwartkowe. Kupno rękopisów Norwida przez Przesmyckiego. *Merkuriusz Pol. Ordynaryjny* 1934 nr 42. — Za jedno sto rubli Z. Przesmycki spadkobiercą Norwida. *Trybuna Rob.* 1934 nr 4. — Norwid i Miriam. *Wiad. Lit.* 1934 nr 50.

J. MACHAL: O symbolizmie w polské a ruské literatuře. Praga 1935 s. 11-20.

E. BREITER: Czy Miriam jest współwłaścicielem poezji Norwida? *Wiad. Lit.* 1935 nr 41. — (log. art.): Norwid w pałacu Paca po raz trzeci. Zakończenie procesu literackiego. *Warsz. Dzien. Nar.* 1935 nr 125. — O.: O dzieła Norwida. Wyrok. *Kur. Warsz.* 1935 nr 269. — lo. [L. OKRĘT]: Miriam contra Pini. *Kur. Por.* 1935 nr 51, 140, 270. — (Pm): Czy prawa p. Przesmyckiego do dzieł Norwida wygasły? *Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 52. — W. K-u: Polska twórczość autorska zagrożona. *Kur. Por.* 1935 nr 26 [wywiad z Miriamem]. — Wyrok w procesie o dzieła Norwida. *Dzien. Poz.* 1935 nr 227. — Z sądów. Spór o prawa autorskie. *Kur. Por.* 1935 nr 25. — Dzieła Norwida własnością narodu. *Kur. Por.* 1935 nr 336; też *Zet* 1935 nr 14. — *Kur. Potusz.* 1935 nr 137, 140. — „Pokutne”, ale od Miriama. *Prosto z Mostu* 1935 nr 43. — *Prosto z Mostu* 1935 nr 52. — Znani literaci biegłymi w sporze o rękopisy Norwida. *Robotnik* 1935 nr 151. — Proces o spuściznę po Norwidzie. *Wiad. Lit.* 1935 nr 9. — Koniec monopolu Miriama. *Wiad. Lit.* 1935 nr 13. — Norwid dla wszystkich. *Wiad. Lit.* 1935 nr 14. — Miriam przegrywa proces o Norwida. *Wiad. Lit.* 1935 nr 50. — Po wyroku w procesie Miriam—Pini. *Zet* 1935 nr 10. — W. [L. OKRĘT]: Miriam contra Pini. *Kur. Por.* 1936 nr 79, 175. — W. [L. OKRĘT]: Sąd Najwyższy w sporze Miriam—Pini. *Kur. Por.* 1936 nr 202. — J. G. PAWLKOWSKI: O prawach wydawców. *Prosto z Mostu* 1936 nr 47. — Spór o dzieła Norwida przed Sądem Najwyższym. *ABC* 1936 nr 182. — Jeszcze jeden wyrok Sądu Apelacyjnego w sprawie Miriam contra Pini. *Kur. Por.* 1936 nr 279. — Znow proces o dzieła Norwida. *Warsz. Dzien. Nar.* 1936 nr 275. — Dlaczego Miriam nie ma praw do Norwida. *Wiad. Lit.* 1936 nr 28.

J. BIELATOWICZ: Polskie przekłady literackie. Porębowicz — Miriam. *Warsz. Dzien. Nar.* 1937 nr 227. — S. CYWIŃSKI: Siedemdziesięciopięciolate Z. Przesmyckiego. *Dzien. Wil.* 1937 nr 1-3; przedr. w książce: Na warsztacie literatury. Wil. 1937 s. 89-108. — M. SZUREK-WISTI: Porębowicz i Miriam, szczyty

polskiej sztuki tłumaczeniowej. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 37 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

M. SZUREK-WISTI: Miriam — tłumacz. Kr. 1937. [Rec.: A. Bar. *Tydzien Kult.-Lit.* 1937 nr 28 dod. *Głosu Narodu*; S. Cywiński. *Nowa Książka* 1937 z. 9; W. Kubacki. *Wiad. Lit.* 1937 nr 43; H. Michalski. *Kultura* 1937 nr 50; R. [T. Sinko]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 29 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*; Z. Starowiejska-Morstinowa. *Przegl. Powsz.* 1937 t. 216 s. 383-384; K. Wyka: Krakowskie prace polonistyczne. *Gaz. Pol.* 1937 nr 186; K. W. Zawodziński. *Życie Lit.* 1937 nr 4; A. Fei. *Ateneum* 1938 nr 1]. — M. SZYJKOWSKI: Der Übersetzer Miriam. *Slavische Rundschau* (Berlin) 1938 t. 10 s. 52-53.

Straty literatury polskiej. *Odrodzenie* 1945 nr 42. — I. BALIŃSKI: Wspomnienia o Warszawie. Edynburg 1946 s. 130. — S. KOCZOROWSKI: Z. Przesmycki (Miriam). *Pam. Lit.* R. 36 (1946) z. 3/4 s. 358-368 i odb. W-wa 1947. — R. ONOSKO: Do Redakcji „Warszawy”. (W sprawie śmierci Z. Przesmyckiego). *Warszawa* 1946 nr 6. — B. V. [B. VYDRA]: Z. Przesmycki-Miriam. *Ročenka Slovanského Ústavu v Praze* 1946 s. 193-194. — Z. ZANIEWICKI: Garść wspomnień o Miriamie. *Wiadomości* (Londyn) 1950 nr 45. — Z. ZANIEWICKI: Epilog. Pamięci Z. Przesmyckiego-Miriama... *Życie* (Londyn) 1950 nr 45.

J. MAGNUSZEWSKI: Od pozytywizmu do modernizmu. W książce: Stosunki literackie polsko-czeskie w końcu XIX i XX w. Wr. 1951. — Z korespondencji między czeskimi a polskimi literatami. *Przegl. Zach.* 1951 nr 1. — R. ERZEPKI: Nieznany wiersz Miriama. *Tyg. Powsz.* 1952 nr 11. — M. SZYJKOWSKI: J. Zeyer. Polskie wspomnienia w 50 rocznicę śmierci. *Przegl. Zach.* 1952 t. 3 s. 40-50. — J. ŚLIZIŃSKI: Z pogranicza zagadnień literackich czeskich i polskich. List Jana Nerudy do Z. Przesmyckiego. *Przegl. Zach.* 1952 nr 9/10. — A. WALLIS: Zadania sztuki i artyści według „Chimery” Miriama. *Materiały do Studiów i Dyskusji* 1953 nr 1 i odb. — H. MORAWSKA: Z zagadnień estetyzmu w Polsce w l. 1880-1920. *Materiały do Studiów i Dyskusji* 1954 nr 1. — J. RURAWSKI: J. Marchlewski o sztuce i literaturze. *Materiały do Studiów i Dyskusji* 1954 nr 2. — S. POLLAK: Uwagi o poezji rosyjskiej w Polsce. Od romantyków do „Skamandra”. *Twórczość* 1955 z. 3 [Miriam jako tłumacz i teoretyk przekładu]. — B. DROZDOWSKI: Czy sztuka może być dla mas? *Echo Tyg.* 1957 nr 3. — H. MORTKOWICZ-OLCZAKOWA: Miriam — święty derwisz. *Życie Lit.* 1957 nr 41; uzup. nr 42. — J. SKOTNICKI: Przy sztalugach i przy biurku. Wspomnienia. W-wa 1957. — B. BORKOWSKA: Z. Przesmycki. *Pol. krytyka lit.* T. 4. W-wa 1959 s. 337-338. — E. KORZENIEWSKA: Miriam nieznany. *Pam. Lit.*

- R. 50 (1959) nr 3/4. — H. MORTKOWICZ-OLCZAKOWA: Bunt wspomnień. W-wa 1959; wyd. 2 zmien. W-wa 1961. [Sprostowanie do szkicu o Z. Przesmyckim: *Kultura* (Paryż) 1960 nr 5]. — K. WYKA: Modernizm polski. Kr. 1959; wyd. 2 zmien. Kr. 1968. — J. W. GOMULICKI. *Stolica* 1960 nr 17. — O. MISSUNA: Proces o prawa do spuścizny literackiej po C. Norwidzie. W książce: *Warszawski pitaval literacki*. W-wa 1960. — W. N. [W. NATANSON]: Przypomnienie Miriama. *Twórczość* 1960 nr 7. — K. BLESZYŃSKI. *Tygiel*. Łódź 1961. — E. KORZENIEWSKA: Miriam — redaktor „Życia”. *Ruch Lit.* 1961 nr 2. — M. BAZARIEWICZ: Nowyja zwiestki pra J. Łuczynu. *Litaratura i mastactwa* 1962 z dn. 6 kwietnia. — J. DETKO: Boy, Miriam i Młoda Polska. *Współczesność* 1964 nr 24/25. — E. KOZIKOWSKI: Więcej prawdy niż plotki. Wspomnienia o pisarzach czasów minionych. W-wa 1964. — H. PAŃCZYK: O poezji Z. Przesmyckiego. *Spr. Poz. Tow. Przyj. Nauk* 1964 nr 1. — E. KORZENIEWSKA: Miriam a Norwid. *Pam. Lit.* R. 56 (1965) nr 2. — E. KORZENIEWSKA: Miriam a dekadentyzm i symbolizm. *Z problemów lit. pol.* XIX w. T. 1. W-wa 1965 s. 80-104. — M. PODRAZA-KWIATKOWSKA: O Miriamie krytyku. *Pam. Lit.* R. 56 (1965) nr 4. — Z. Przesmycki. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965. — B. CZAYKOWSKI: Poetic theories in Poland. *Przesmycki and Przybyszewski. The Polish Review* (Nowy Jork) 1966 nr 3. — J. W. GOMULICKI: Wstęp do: C. Norwid: *Dziela zbrane*. T. 1. W-wa 1966. — H. KULIGOWSKA: Karolina Světlá w polskich przekładach i krytyce. *Pam. Słowiański* 1966 s. 168-185. — OBSERWATOR [K. T. TOEPLITZ]: Parasel sztuki. *Kierunki* 1966 nr 41. — A. LAM: Baudelaire i inni. *Mies. Lit.* 1967 nr 11. — S. PIGOŃ: Hajże na Miriam! *Stolica* 1967 nr 18. — J. KĄDZIELA: „Chimera” 1901-1907. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 1. W-wa 1968. — E. KORZENIEWSKA: „Życie” 1887-1891. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 1. W-wa 1968. — J. TYNECKI: Miciński — Reymont — „Chimera”. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 241-258. — B. ROGATKO: Utopia Miriama. *Życie Lit.* 1968 nr 12. — H. JANKOWSKA: Odkrywca Norwida. *Tydzień Pol. dod. Dzień. Pol. i Dzień. Żołnierza Pol.* (Londyn) 1969 nr 28; nawiazanie: K. Poznański. Nr 29. — J. ŁUCZAK-WILD: Die Zeitschrift „Chimera” und die Literatur des polnischen Modernismus. *Lucerna* 1969 s. 208. — M. PODRAZA-KWIATKOWSKA: „Żyjąc w pięknie...” O Miriamie krytyku. W książce: *Młodopolskie harmonie i dysonanse*. W-wa 1969. — J. W. GOMULICKI: *Dzieło Z. Przesmyckiego*. W: C. Norwid: *Pisma wszystkie*. T. 2. W-wa 1971. — W. LORANC: Program estetyczny Miriama. *Mies. Lit.* 1972 nr 7. — M. KOCIĘKA. *Słownik pracowników książki pol.* W-wa 1972. — Z. ZANIEWICKI: Wspomnienie o wielkim odkrywcy [Norwida]. *Oficyna Poetów* 1972 nr 3-4. — T. LEWANDOWSKI: Cezary Jellenta estetyk i krytyk. *Wr.* 1975.
- Z chwil wolnych. P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1884 t. 2 s. 391. — J. GADOMSKI. *Świat* 1884 nr 8. — W. MARRÉNE-MORZKOWSKA. *Dzien. Łódzki* 1884 nr 114.
- M. Maeterlinck i jego stanowisko we współczesnej poezji belgijskiej. L. WALLNER. *La Jeune Belgique* 1894 s. 246.
- Z czary młodości. Z. SARNECKI: Nowa poezja. *Świat* 1893 nr 22. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1893 nr 291. — COL.: Poeci. *Dzien. Pol.* 1894 nr 45. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1894 nr 32. — I. SUESER: Z poezji najświeższej doby. *Przegl. Poz.* 1894 nr 20. — CYPRIAN [M. SZUKIEWICZ]. *Tydzień* 1894 nr 2 dod. *Kur. Lw.* — W. R.: Kronika literacka. *Przew. Nauk. i Lit.* 1894 s. 565. — J. Z. [J. ZENGELLER]. *Gaz. Lw.* 1894 nr 66. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Warsz.* 1896 nr 62-63. — T. SOBOLLEWSKI. *Czasop. Akademickie* 1897 nr 1-2.
- Kilka słów o miniaturze portretowej. j. *Świat* 1912 nr 29.
- Pro arte. E. CZEKALSKI. *Nasz Dom Tyg. Mód i Powieści* 1914 nr 6. — Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 36. — W. JABLONOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 141. — W. KISLAŃSKA. *Bluszcza* 1914 nr 22. — W. KISLAŃSKA. *Przegl. Wil.* 1914 nr 19/20. — W. KOZICKI. *Książka* 1914 nr 4-5. — J. LORENTOWICZ: Na samotnej strażnicy. *Lit. i Sztuka dod. Nowej Gaz.* 1914 nr 5-7. — W. MORACZEWSKI. *Słowo Pol.* 1914 nr 44. — W. MORACZEWSKI. *Życie Pol.* 1914 z. 2. — L. PIKUŁA. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 nr 23-24. — *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 8.
- Recenzje przekładów
- J. Vrchlický: W beczce Diogenesa. E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1890 t. 2 s. 221. — *Kur. Por.* 1890 nr 267.
- J. Vrchlický: Duch i świat. F. GAJSLER. *Pravda* 1884 s. 606. — *Tyg. Ilustr.* 1884 t. 2 s. 390. — K. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Niva* 1885 t. 2 z. 255 s. 234-237. — T. T. JEŻ. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 7. — *Bulletin Polonais* (Paryż) 1885 nr 24. — *Tyg. Mód* 1885 nr 11. — P. Ch. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Ateneum* 1886 t. 1 s. 168-171. — *Echo Mus.* 1886

s. 17. — *Kłosy* 1888 s. 221. — *Świat* 1888 nr 12. — *Świat* 1890 nr 18.

J. Vrchlický; Vittoria Colonna. F. GAJSLER. *Prawda* 1885 s. 16. — C. JAN-KOWSKI. *Kraj* 1885 nr 18. — *Tyg. Powsz.* 1885 nr 25.

J. Vrchlický; Do życia. K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1888 nr 1188. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 47. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1891 t. 2 s. 332. — *Kur. Por.* 1891 nr 317.

J. Zeyer; Legenda z Erynu. W. FALLEK. *Łan Młodzieży* 1911 nr 3.

J. Vrchlický; Uszy Midasa. *Ate-neum* 1892 t. 2 s. 187-188.

Ch. Leconte de Lisle; Erynie. K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1892 t. 4 s. 51-52.

M. Maeterlinck; Wybór pism dramatycznych. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1895 nr 50, 53. — H. MONAT. *Przew. Nauk. i Lit.* 1895 t. 1/2 s. 65-72, 164-176, 256-268, 356-366. — *Świat* 1895 nr 9. — P. CHMIEŁOWSKI; Ze współczesnego Parnasu. *Kur. Warsz.* 1896 nr 52-53.

J. Zeyer; Król Kofetua. (L) [E. LUBOWSKI]. *Kur. Codz.* 1903 nr 309.

A. Villiers de l'Isle-Adam; Axel. Z. JACHIMECKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 179.

M. Schwob; Krucjata dziecięca. m. p. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 29.

J. Zeyer; Wybór pism. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1901 nr 30-32. — W. JABŁONOWSKI. *Książka* 1901 s. 375-376. — A. Č. [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1902 s. 55-56.

A. Gide; Prometeusz źle spętany. Z. B. [Z. BRODZKI]. *Prawda* 1904 nr 32.

U poetów. *Kur. Pol.* 1921 nr 350. — R. BERGEL. *Głos Narodu* 1922 nr 76. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1922 nr 43. — E. HAĘCKER; Tłumaczenia to trudna rzecz. *Naprzód* 1922 nr 134. — P. KLECZKOWSKI. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1922 nr 6. — H. LEŚNIEWSKI. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1922 nr 17. — J. LORENTOWICZ; Miriam a imperializm artystyczny. *Tydzień Pol.* 1922 nr 11. — STEF. [S. PAPÉE]. *Littéraire. Poz.* 1922 nr 38. — M. RETTINGER. *Kur. Lw.* 1922 nr 37. — M. RETTINGER. *L'Est Européen* (W-wa) 1922 nr 8/10 s. 308. — S. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 72. — Z. *Robotnik* 1922 nr 81. — K. W. Z. [K. ZAWODZIŃSKI]. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 11. — Z. [E. ZEGADŁOWICZ].

Czartak 1922 z. 1. — *Czas* 1922 nr 40. — *Przegl. Warsz.* 1922 t. 3 s. 273.

W. B. Yeats; Hanrahan Rudy. J. IWASZKIEWICZ. *Wiad. Lit.* 1924 nr 5.

A. Villiers de l'Isle-Adam; Tortura nadziei i inne opowiadania. W. BILLIP. *Nowe Książki* 1959 nr 22.

Recenzje prac edytorskich

C. Norwid; Pisma zebrane. S. CYWIŃSKI. *Kur. Literwski* 1912 nr 70. — S. CYWIŃSKI. *Młodzież* 1912 nr 13. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 121. — W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1912 nr 163. — J. JANKOWSKI; Pomnikowe wydawnictwo. *Świat* 1912 nr 17. — W. LUTOSŁAWSKI. *Dzien. Kijowski* 1912 nr 191. — W. LUTOSŁAWSKI. *Gaz. Warsz.* 1912 nr 40. — W. MORACZEWSKI. *Słowo Pol.* 1912 nr 442. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1912 z dn. 26 lipca. — QUIS [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Museion* 1912 nr 6. — R. ZREBOWICZ. *Krytyka* 1912 z. 6 s. 383-390. — *Biesiada Lit.* 1912 nr 16. — *Dzien. Kijowski* 1912 nr 92. — *Słowo Pol.* 1912 nr 176. — *Złoty Róg* 1912 nr 17. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 3 s. 523. — M. KRIDL. *Książka* 1913 nr 9; przedr. w książce: *Krytyka i krytycy*. W-wa 1922. — M. KRIDL; Hold Norwidowi. *Tyg. Pol.* 1913 nr 32-33. — HAJOTA [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]; Restytucja wielkiego poety. *Nasz Dom Tyg. Mód i Powieści* 1913 nr 5. — W. RZYMOWSKI; Na marginesie „Pism zebranych” C. Norwida. *Satuka* 1913 t. 3 s. 23-25. — W. MORACZEWSKI. *Słowo Pol.* 1914 nr 76. — F. SIEDLECKI. *Nowa Gaz.* 1914 nr 1 dod. *Lit. i Sztuki*. — Z. L. ZAŁESKI; Dzieło i twórca. *Studia i wrażenia literackie*. W-wa 1914.

W. BOROWY; Wstęp do: C. Norwid; Pisma zebrane. T. F. Kr. 1946. — J. K-i [J. KRZYŻANOWSKI]; Norwid dopełniony. *Nauka i Sztuka* 1946 nr 3. — H. MALEWSKA. *Tyg. Powsz.* 1946 nr 3. — A. WŁODEK; Odnaleziona książka. *Świetlica Kr.* 1946 nr 19. — K. WYKA; Tom, który był mityczny. *Odrodzenie* 1946 nr 15. — A. WŁODEK; Odnaleziona książka. *Dzien. Lit.* 1947 nr 33. — Wśród nowych książek. *Tyg. Warsz.* 1947 nr 10.

C. Norwid; Poezje wybrane... W. ARCIMOWICZ. *Przegl. Powsz.* 1933 t. 198. — S. CYWIŃSKI. *Ruch Lit.* 1933 nr 3. — K. CZACHOWSKI; Norwid i o Norwidzie. *Gaz. Pol.* 1933 nr 29. — M. CZAPSKA. *Kobieta Współcz.* 1933 nr 15. — B. DUDZIŃSKI; Drapacze i śmietniki. *Naprzód* 1933 nr 120. — *Jbir. Gaz. Lit.* 1933 nr 7. — J. Sz.; Nareszcie C. Norwid. *Kur. Por.* 1933 nr 26. — C. JEL-LENTA; Z książek Norwidowych. *Gaz. Pol.* 1933 nr 48, 56. — J. K. [J. KORNAKCI];

Lekcja syntezy. *Epoka* 1933 nr 22. — M. KRIDL: Nowy wybór Norwida. *Wiad. Lit.* 1933 nr 10. — J. N. MILLER. *Dzien. Lit.* 1933 nr 138. — J. N. MILLER. *Naprzód* 1933 nr 138. — S. PIGOŃ: Wznowienia literackie. *Roczn. Lit. za r. 1932*. W-wa 1933. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Norwid syntetyczny. *Kur. Warsz.* 1933 nr 41. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1933 nr 10 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — K. W. ZAWODZIŃSKI. *Przegl. Współcz.* 1933 t. 44 nr 130. — Najnowsze książki. *Tęcza* 1933 nr 3. — W. BOROWY: Norwidiana 1930-1935. Cz. 1. *Pam. Lit. R.* 33 (1936) z. 4; przedr. w książce: O Norwidzie. W-wa 1960.

C. Norwid: Pierścień wielkiej damy. K. CZACHOWSKI: Norwid — nie wydany. *Gaz. Pol.* 1934 nr 35-36. — T. KUDLIŃSKI: Norwidiana. *Gaz. Lit.* 1934 nr 6. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Książka* 1934 nr 1. — J. LORENTOWICZ. *Świat* 1934 nr 3. — T. SINKO: „Biała tragedia” C. Norwida. *Czas* 1934 nr 9. — S. PIGOŃ. *Roczn. Lit. za r. 1934*. W-wa 1935. — E. KRASSOWSKA. *Wiad. Lit.* 1936 nr 39.

C. Norwid: Reszta wierszy... Z. K. CIECHANOWSKA. *Przegl. Powsz.* 1934 t. 203. — S. CYWIŃSKI: Niedopatrzenia wśród „ineditów” Norwida. *Ruch Lit.* 1934 nr 3. — A. G. [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]: Inedita Norwida. *Kur. Warsz.* 1934 nr 36. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Książka* 1934 z. 1. — (k. r.) [K. RYCHŁOWSKI]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 5 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 4 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — S. PIGOŃ. *Roczn. Lit. za r. 1934*. W-wa 1935. — W. BOROWY: Norwidiana 1930-1935. Cz. 1. *Pam. Lit. R.* 33 (1936) z. 4; przedr. w książce: O Norwidzie. W-wa 1960. — E. KRASSOWSKA. *Wiad. Lit.* 1936 nr 39.

C. Norwid: Rozprawki epistolarne. W. LEWIK: Nowe norwidiana. *Gaz. Lw.* 1933 nr 208. — S. CYWIŃSKI: Norwidowe pierwociny w przedrukach Przesmyckiego. *Ruch Lit.* 1934 nr 8 [polem.: A. Fei: O wydaniach niepoprawnych i hiperpoprawnych. *Język Pol.* 1934 s. 175; K. Nitsch: O wierność języka Norwida. *Język Pol.* 1934 s. 172]. — K. CZACHOWSKI: Norwid — nie wydany. *Gaz. Pol.* 1934 nr 35-36. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Książka* 1934 nr 2. — K. TROCYŃSKI: Dookoła Norwida. Norwidowskie wydawnictwa jubileu-

szowe. *Dzien. Poz.* 1934 nr 30. — S. PIGOŃ. *Roczn. Lit. za r. 1934*. W-wa 1935. — E. KRASSOWSKA. *Wiad. Lit.* 1936 nr 39.

C. Norwid: Miłość czysta u kąpieli morskich. S. CYWIŃSKI. *Nowa Książka* 1935 nr 7. — E. KRASSOWSKA. *Wiad. Lit.* 1936 nr 39. — J. ZAGÓRSKI: Teksty dramatyczne Biblioteki „Drogi”. *Scena Pol.* 1938 nr 2/3.

C. Norwid: Wszystkie pisma... S. CYWIŃSKI: Ostatnie norwidiana. *Ruch Lit.* 1937 nr 7/8. — Pierwsze kompletne wydanie pism C. Norwida. *Kur. Por.* 1937 nr 325. — Norwid cały. *Pion* 1937 nr 50. — F. BIELAK. *Roczn. Lit. za r. 1937*. W-wa 1938. — A. CZARTKOWSKI. *Prosto z Mostu* 1938 nr 3. — J. K. [J. KISIELEWSKI]: Tanie wydanie „Pieśni” Norwida. *Tęcza* 1938 nr 4. — W. KUBACKI: Zbiorowe wydanie dzieł Norwida. *Gaz. Pol.* 1938 nr 79. — S. PIGOŃ. *Pam. Lit. R.* 35 (1938). — S. WASYLEWSKI: Nie znając autora... *Gaz. Pol.* 1938 nr 111. — K. CZACHOWSKI: Nowe wydania klasyków polskich. *Kur. Lit.-Nauk.* 1939 nr 27 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Pamięci Cypriana Norwida. *Chimera* t. 8 (1904) [tom w całości poświęcony Norwidowi]. *Ilustracja Pol.* 1904 nr 20. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1905 nr 18. — S. DZIKOWSKI. *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1905 nr 25. — C. JANKOWSKI. *Kur. Warsz.* 1905 nr 85. — C. J. [C. JELLENTA]: Monumentum C. Norwida. *Ateneum* 1905 t. 1. — W. NAWROCKI. *Przegl. Powsz. Życia Społ., Lit. i Sztuki* 1905 s. 458. — Z. S. [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1905 nr 57. — K. WROCZYŃSKI. *Ogniw* 1905 nr 18-20. — Z.: Felieton warszawski. *Kraj* 1905 nr 9. — *Bulletin Polonais, Littéraire, Scientifique et Artistique* 1905 s. 179. — C. JANKOWSKI: Co dała nam „Chimera”? *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1906 nr 7.

Recenzje wydań zbiorowych

Wybór pism krytycznych. S. LICHAŃSKI: Miriam jako krytyk. *Twórczość* 1968 nr 12. — A. MIĘDZYRZECKI. *Świat* 1968 nr 5. — T. SYGA. *Stolica* 1968 nr 11. — T. WEISS. *Ruch Lit.* 1968 nr 5 (sprostowanie błędów w nr 6). — M. SPRUSIŃSKI. *Nowe Książki* 1969 nr 1. — M. WYKA. *Mies. Lit.* 1969 nr 2. — S. LICHAŃSKI: Nowe spotkania z Miriamem. W książce: Wśród mówiących prozą. Szkice literackie. W-wa 1971.

PRZEWÓSKI EDWARD (1851–1895)

Pseud. i krypt.: ADOLF RUTA; BR. NUR.; E. P.; EDW. P-SKI; EDW. PRZ.; KAPRAL; P.; PAR; PARISIS; ZY; ZYZMA.

Krytyk literacki, poeta, tłumacz.

Ur. w 1851 w Siedlcach. Do szkół uczęszczał w Siedlcach i Lublinie. Studiował na Uniwersytecie Warszawskim, który ukończył ze stopniem kandydata praw. Następnie kształcił się w szkole rolniczej w Żabikowie pod Poznaniem. Mieszkał w Warszawie, w 1877-1879 był członkiem redakcji *Nowin*. W 1880 osiadł we Lwowie i tam przebywał do 1884. W kwietniu tego roku, wydany poza granice zaboru austriackiego, przeniósł się na stałe do Paryża. W 1891 wrócił do kraju i po krótkim pobycie w Warszawie zamieszkał w Kijowie. Zmarł 22 maja 1895 w Kijowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Maurycy Mochnacki jako krytyk literatury. *Kraj* 1894 nr 27-34. Wyd. osob. przedmowa: H. Galle. W-wa 1905 *Książki dla Wszystkich* nr 282.

2. Krytyka literacka we Francji. Wstęp [i uzupełn.] A. Lange. T. 1-2. Lw. 1899 *Wiedza i Życie* t. 6, 8.

T. 1: Ewolucja krytyki literackiej we Francji. Ferdinand Brunetiére. (*Wiek* 1892 nr 173-191 z przerwami); Emil Zola jako krytyk naturalistyczny. (*Dod. Mies. Przegl. Tyg.* 1893 t. 1 s. 79-90, 191-210); Julian Lemaitre. Krytyk impresjonista. (*Ateneum* 1889 t. 1 s. 12-38).

T. 2: Emil Hennequin. Krytyka naukowa dzieł sztuki. (*Ateneum* 1892 t. 1 s. 421-451); Edward Rod. Krytyk moralista. (*Ateneum* 1895 t. 1 s. 499-531); Emil Faquet i krytyka psychologiczna. (*Ateneum* 1894 t. 1 s. 51-88); Charles Morice. Rodowód i dążenia symbolizmu. (*Ateneum* 1892 t. 3 s. 244-287).

3. Szkice o Siemieńskim, Grabowskim, Tarnowskim, Chmielowskim i Spasowiczu. Nie druk.

4. Szkoła polska gospodarstwa społecznego. Nie druk.

Artykuły, recenzje, wiersze, przekłady umieszczał w czasopismach: *Ateneum* (1885, 1889, 1892, 1894-1895; tu m.in.: art. o J. Vallès pt. Wykolejony. 1885 t. 3 s. 285-308), *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1881-1882, 1884-1887, 1893), *Dzien. Pol.* (1882), *Głos* (1888, 1891, 1893; tu m.in.: Młoda Skandynawia. 1893 nr 12-14), *Kraj* (1884, 1886, 1887, 1891, 1894-1895), *Kur. Codz.* (1888-1890; tu m.in.: Dziennik. Obrazek. 1888 nr 5; Wybór Boulangera. 1889 nr 31), *Kur. Lw.* (1890), *Niwa* (1892, 1894; tu m.in.: Kierunki współczesnej literatury francuskiej. 1892 nr 13-16), *Nowiny* (1878, 1881), *Prawda* (1885-1890; tu sprawozdania z ruchu literackiego we Francji, m.in. pt.: Literatura francuska, Z Francji; m.in.: „Germinal”. Ostatnia powieść Zoli. 1885 nr 12), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1886-1890; tu m.in. przekłady: G. de Maupassant: Clochette. Nowela. 1887 nr 36; A. Daudet: Nowy nauczyciel.

Opowiadanie. 1888 nr 8; A. Daudet: Wolni strzelcy. 1888 nr 51; edyt.: Pamiętnik z czasów Komuny z listów i notat przepisał... 1889 nr 1-5), *Przegl. Społ.* (1886), *Przegl. Tyg.* (1881-1887, 1889, 1892-1895; tu m.in.: Z teki Nieczui. 1883 nr 31-35), *Przyszłość* (1883; tu list do red. pt. Głos wolny. Nr 2), *Ruch* (1887), *Tyg. Ilustr.* (1886, 1888-1890, 1895), *Wiek* (1892).

Listy

1. Do J. I. Kraszewskiego 3 listy z 1886-1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6484 IV, 6527 IV.

2. Do E. Leo z 1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III.

3. Do B. Limanowskiego 2 listy z 1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6871 III.

4. Do K. Estreichera z 1891. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6927 III.

5. Do T. Wierzbowskiego z 1899. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 19.

6. Od D. Zaleskiego z 1886. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6927 III.

7. Od J. N. Janowskiego 6 listów z 1887 i b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6927 III.

8. Od A. Biergeja 3 listy z 1888. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6927 III.

OPRACOWANIA

Przegl. Powsz. 1886 t. 10 s. 519-520. — *Ruch. Kalendarz enc. na r. zwyczajny 1889*. W-wa 1889 s. 155.

(Nekrologi): D. *Kur. Codz.* 1895 nr 141; DROGOSŁAW [A. DROGOSZEWSKI]. *Kraj* 1895 nr 20; K. R. ŻYWIICKI [L. KRZYWIICKI]. *Prawda* 1895 nr 22; *Ateneum* 1895 t. 2 s. 607-608; *Kraj* 1895 nr 19; *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 22, nr 23.

H. GALLE: Wspomnienie o E. Przewóskim.

W książce: E. Przewóski: Maurycy Mochnacki jako krytyk literatury. W-wa 1905 s. 3-4. — E. CZEKAŁSKI. *Tyg. Pol.* 1913 nr 4. — J. KULCZYCKA-SALONI. W: *Pol. krytyka lit. (1800-1918). Materiały.* T. 3. W-wa 1959 s. 501-502.

Maurycy Mochnacki jako krytyk literatury. J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Gaz. Pol.* 1905 nr 231. — H. C. [H. CHEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1906 s. 314, 327. — B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1906 s. 266. — W. KISLAŃSKA. *Świat Kobiety* 1906 nr 266. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Forma* 1906 nr 53. — W. K. *Przew. Nauk.*

i Lit. dod. Gaz. Tor. 1906 nr 7. — *Mies. Tow. Szkoły Lud.* 1906 s. 44.

Krytyka literacka we Francji. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1899 nr 318. — A. LANGE: Wstęp do książki: E. Przewóski: Krytyka literacka... T. 1. Lw. 1899. — Z. SARNECKI. *Wiek* 1899 nr 303. — *Oświata* 1899 nr 2-3. — LECTOR. *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* 1900 t. 2 s. 41-48. — y [I. MATUSZEW-SKI]. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 3. — A. STRZELECKI. *Przegl. Pol.* 1900 t. 135 s. 539-541. — *Kraj* 1900 nr 6. — J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1901 t. 69 s. 302-303. — E. CZEKAŁSKI. *Tyg. Pol.* 1913 nr 4.

PRZYBOROWSKI WALERY (1845–1913)

Pseud. i krypt.: ANONIM; AUTOR „BITWY POD RASZYNEM”; AUTOR „HISTORII DWÓCH LAT”; AUTOR „KRAKA I KRÓLEWNY WANDY”; AUTOR „NOCY z 3 NA 4 GRUDNIA”; EKSDZIENNIKARZ; IMCI PAN NIEMIRA; J. WALIGÓRA; L. WANDA z BRZOZÓWKI; SIGMA; SULIMA Z. S...; SULIMA ZYGMUNT LUCJAN; W.; W. P.; WALERY P.; WALIGÓRA J.; Z. L. S.; Z. L. SULIMA; ZDZISŁAW KRZYWDA; ZYGM. LUCJAN SULIMA; ZYGMUNT LUCJAN SULIMA.

Powieściopisarz, publicysta.

Ur. 27 stycznia 1845 w Domaszowicach pod Kielcami. Syn Ignacego, nauczyciela ludowego, uczestnika powstania listopadowego, i Tekli z Biechońskich. Ród pieczętował się herbem Sulima, stąd pseudonim autora. Do szkół początkowych uczęszczał w Kielcach i Radomiu, skąd uciekł do powstania w 1863. Ranny, przedostał się do Krakowa, potem wrócił do Królestwa, gdzie został aresztowany i pewien czas przebywał w więzieniu. Następnie ukończył szkołę w Radomiu. Od 1868 był słuchaczem Szkoły Głównej na wydziale filologiczno-historycznym i rozpoczął stałą współpracę z *Przełęczem Tygodniowym* jako redaktor działu „Kronika zagraniczna” i tłumacz dzieł popularnonaukowych. W 1872 ożenił się z Bronisławą Blum, a po jej śmierci (1899) zawarł ponownie związek małżeński w 1900 z Józefą Sokołowską i wraz z rodziną przeniósł się na jakiś czas do Radomia, gdzie pracował jako nauczyciel historii i literatury w szkole handlowej. Oprócz pisania powieści i popularyzowania historii prowadził ożywioną pracę dziennikarską. Redagował *Chwilę* i *Kurier Codzienny*, którego współwłaścicielem został pod koniec 1880. Zmarł 13 marca 1913 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Hinda. Powieść współczesna. W-wa 1869 *Dod. do Przegl. Tyg.*

2. Życie za marzenie. Romans. W-wa 1871.

3. Na mogile. Powieść z niedalekiej przeszłości. W-wa 1873.

4. Na partykularzu. Powieść współczesna. T. 1-2. W-wa 1873.

5. Wspomnienia ułana z 1863 r. Cz. 1. Poz. 1874; Cz. 2. *Lech* 1878 s. 193 i nn. i odb. Poz. 1878.

6. Arianie. Powieść historyczna z XVII w. T. 1-2. W-wa 1875. Wyd. nast.: W-wa 1912; Kr. 1933 *Bibl. Powieściowa*.

7. Noc z 3 na 4 grudnia. Na zasadzie akt sądowych. *Gaz. Tor.* 1875 nr 105-128. Wyd. osob. W-wa 1876. Wyd. nast. Chicago 1887.

8. Liść akacji. Powieść w dwóch częściach na podstawie dokumentów sądowych spisana. *Gaz. Kielecka* 1876 nr 1-42. Wyd. osob. Kielce 1876.

9. Pożar w Wrocieryżu. Z notatek Imci pana Niemiry. *Tyg. Romansów i Powieści* 1876 t. 16 nr 411-418.

10. Czerwona skrzynia. *Gaz. Kielecka* 1877 nr 1-25.

Powieść.

11. Przygody Imci pana Krzysztofa Wi-

szowatego na obczyźnie. *Wiek* 1877 nr 199-212; *Gaz. Kr.* 1882 nr 132-175.

12. Sokół królewski. Powieść historyczna z czasów Zygmunta Augusta. *Przegl. Tyg.* 1877 nr 11-37; *Gaz. Kielecka* 1886 nr 1-42. Wyd. osob. W-wa 1898. Wyd. 2 W-wa 1901. Przekład ros.: *Ruszkaja rzecz* 1881 nr 10-12. Wyd. osob. Petersb. 1881.

13. Krwawa noc. Powieść z niedalekiej przeszłości. *Lech* 1878 nr 1-9. Wyd. osob. Chicago 1888.

14. Najazd o cześnikównę. Powieść z XVII w. Według notatek Imci pana Niemiry. *Gaz. Kielecka* 1878 nr 27-47. Wyd. osob. Kielce 1878. Wyd. nast. pt. Zajazd o cześnikównę. Z notatek Imci pana Niemiry. *Gaz. Kr.* 1883 nr 69-89 i odb.

15. O cześć ojcowską. Powieść. W-wa 1879.

16. Dzieje Polski do r. 1772. Opracowane dla młodzieży. W-wa 1879. Wyd. 2 popr. i znacznie powiększone. W-wa 1898.

17. Bicz koralu. Powieść. *Biesiada Lit.* 1879. Wyd. osob. W-wa 1879 [1880].

18. Oblężenie Warszawy. Powieść historyczna z końca XVIII w. *Przegl. Tyg.* 1879 nr 15-23, 25-31. Wyd. osob. W-wa 1879 [1880]. Wyd. nast.: W-wa 1911; W-wa 1949.

19. Księżniczka z Münsterbergu. Powieść historyczna z XIV w. Lw. 1880.

20. Niewieście ideały poetów polskich. Szkice biograficzno-literackie. *Przegl. Tyg.* 1880 s. 77-104, 249-264, 514-537, 696-749. Wyd. osob. W-wa 1881.

21. Płowce. Powieść historyczna z XIV w. *Kur. Warsz.* 1880 nr 178-222. Wyd. osob. W-wa 1884.

22. Rubin wezyrski. Powieść historyczna. *Kur. Codz.* [1880?]. Wyd. osob. Lw. 1880.

23. Za grzechy krwi. Powieść. Piotrków 1880 Dod. do *Tygodnia*.

24. Bitwa pod Raszynem. Powieść historyczna dla młodzieży. W-wa 1881. Wyd. nast.: W-wa 1888; wyd. 2 Kr. 1896; wyd. 2 [sic!] Petersb. 1898; wyd. 4 W-wa 1909; wyd. 5 W-wa 1912 [1911]; W-wa 1913; W-wa 1921; W-wa 1925; wyd. 9 W-wa 1927; wyd. 10 W-wa 1931; wyd. 11 W-wa 1935 [1934]; wyd. 12 W-wa 1936; wyd. 13 W-wa 1937; wyd. 14 W-wa 1938; wyd. 15 W-wa 1939; W-wa 1945; W-wa 1958; W-wa 1970.

25. Polacy w Hiszpanii. 1808-1812. Ogl. fragm. *Niwa* 1881 t. 20, s. 223-239, 311-322. Wyd. osob. całości W-wa 1888.

26. Włóścianie u nas i gdzie indziej. Szkice historyczne. Wil. 1881.

27. Baśnie ludowe. Opracował dla młodszej dziatwy... W-wa 1882.

28. Kwiat agawy. Powieść. *Gaz. Kielecka* 1882 nr 62-87.

29. Magdalena. Powieść. [W-wa 1883].

30. Panna Chorążanka. Powieść z czasów saskich. *Kur. Warsz.* 1884 nr 195-259a.

Przekład niem.: H. Ruhe. Lipsk 1887.

31. Chamska dusza. Powieść z XVIII w. *Gaz. Kielecka* 1885 nr 1-53. Wyd. osob. T. 1-2. W-wa 1904 [1903].

32. Marznące fale. Powieść. *Chwila* 1886 nr 1-4; *Kwiaty Powieściowe* 1886 nr 1-19. Wyd. osob. Lw. 1886.

33. Rycerz Mora. *Tyg. Mód i Powieści* 1886 nr 1-27. Wyd. osob. z podtyt.: Powieść z czasów pierwszego najazdu szwedzkiego. W-wa 1897.

34. Król Krak i królowna Wanda. Opowiadanie przedhistoryczne dla młodzieży. W-wa 1887. Wyd. nast.: wyd. nowe Poz. 1928. Zob. też Wyd. zbior.

35. Ostatnie chwile powstania styczniowego. Na podstawie autentycznych źródeł. T. 1-4. Poz. 1887-1888.

Rkps Ossol. sygn. 12903/I — fragm.; rkps Bibl. Nar. sygn. II 8823 pt. Ostatnie chwile Rządu Narodowego.

36. Lelum-Polelum. Opowiadanie historyczne z X w. W-wa 1889 [1888]. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1900; wyd. 3 Poz. 1929; wyd. 4 W-wa 1947; wyd. 5 W-wa 1948. Zob. też Wyd. zbior.

37. Myszy króla Popieła. Opowiadanie przedhistoryczne. W-wa 1888. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1899; wyd. 3 Poz. 1929; wyd. 4 W-wa 1948. Zob. też Wyd. zbior.

38. Stan trzeci. Powieść historyczna z czasów Sejmu Czteroletniego. W-wa 1889.

39. Chrobry. Opowiadanie historyczne z XI w. W-wa 1890. Wyd. nast.: W-wa 1930 [1929]. Zob. też Wyd. zbior.

40. Czarny rycerz. Opowiadanie historyczne z XI w. Poz. 1890.

41. Czarna godzina. Powieść. *Gaz. Warsz.* 1891 nr 39-162. Wyd. osob. pt. Czarna godzina. Ze starego rękopisu przerobił... Piotrków 1903.

Przekład niem.: E. Bett. Berlin 1899.

42. Szkielet na Lesznie. Powieść. *Dzies. dla Wszystkich* 1891 nr 1-19; *Naród Polski* (Chicago) 1905 nr 17-25.

43. Ślady na śniegu. Powieść. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 52, 1892 nr 1-33.

44. Wysokie progi. Powieść z XVIII w. Ze starego rękopisu przerobił... W-wa [1891].

45. Widmo na Kanonii. Powieść z życia warszawskiego. W-wa 1892.

46. Historia dwóch lat. 1861-1862. T. 1-5. Kr. 1892-1896. Wyd. 2 tylko t. 5 pt. Historia sześciu miesięcy. Ustęp z dziejów 1862 r. Petersburg. 1901; toż wyd. 2 W-wa 1904.

Rkps Ossol. sygn. 12904/I — fragm.

47. Historia Franka i frankistów. W-wa 1893.

48. Stara i młoda prasa. Przyczynek do historii literatury ojczystej. 1866-1872. Kartki ze wspomnień Eksdziennikarza. Petersburg. 1897 [1896].

49. Madejowe łożo. Opowiadanie historyczne z XI w. W-wa 1897. Wyd. nast. W-wa 1926. Zob. też Wyd. zbior.

50. Na Oceanie Spokojnym. Powieść dla młodzieży. Petersburg. 1897.

51. Dzieje 1863 r. T. 1-4. Kr. 1897-1905; t. 5 wyd. H. Mościcki. Kr. 1919.

52. Sprawa o sukcesję. Powieść. *Kur. Pol.* 1898 nr 239-272.

53. Namioty wezyra. Powieść historyczna z czasów Jana III. Z ilustr. J. Kossaka. W-wa 1899. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1907; W-wa 1928; W-wa 1935 [1934]; ze wstępem H. Mościckiego. W-wa 1937; z przedmową K. Zalewskiej. W-wa 1957.

54. Rozbitki. Powieść z początków naszego wieku (z pozostałych papierów po śp. Franciszku Niemirze). *Niwa Pol.* 1899 nr 1-52, 1900 nr 1-3.

55. Widmo Ibrahima. Powieść na tle historycznym z czasów Michała Korybuta. W-wa [1899]. Wyd. nast.: W-wa 1901; W-wa 1935.

56. Z przeszłości Warszawy. Szkice historyczne. Seria I. W-wa 1899. Seria II. W-wa 1902.

Seria I: Życie miejskie w Warszawie w 17 i 18 w.; Życie klasztorne. (*Przegl. Tyg.* 1874 s. 283 i nn.); Kary boże. (*Przegl. Tyg.* 1874 s. 324 i nn.); Szwedzi w Warszawie w 1655 i 1702 r.; Cudzoziemcy w Warszawie w 17 i 18 w.; Żydzi w Warszawie. (*Rola* 1884 nr 34-35). Seria II: Legendy warszawskie: War i Sawa; Kościół Św. Jerzego; Panna Maria; Benoni warszawscy; „Pan Jezus stary”; Zygmuntońska kolumna. (*Gaz. Radomska* 1901 nr 17, 18, 20); Widma na b. Zamku królewskim; Podziemia warszawskie; Józef Kwieciński; Mamszel Lulli; Złota kaczka; Trzy krzyże; Tajemnicze szkielety; Kolumna króla Michała; Cuda w Warszawie.

57. Szwoleżer Stach. Powieść z początków naszego wieku. W-wa 1900. Wyd. nast.: wyd. nowe uzup. miejscami przez cenzurę rosyjską wykreślonymi. W-wa 1920; W-wa 1925; W-wa 1933; W-wa 1938; z przedmową K. Zalewskiej. W-wa 1957.

58. W Lasku Bielańskim. Powieść z niedawnej przeszłości. *Ziarno* 1900 nr 40-42, 1901 nr 1-24. Wyd. osob. [b. m. i r.].

59. Cztery gwardziści. Opowiadanie historyczne z 1794 r. Petersburg. 1901. Wyd. nast.: wyd. 2 pt. Młodzi gwardziści. Epizod z oblężenia Warszawy przez Prusaków w r. 1794. Opowiadanie historyczne dla młodzieży. W-wa 1909 [1908]; wyd. 3 W-wa 1921; wyd. 4 W-wa 1926 [1925]; wyd. 5 W-wa 1935 [1934]; W-wa 1937.

60. „Krwawi”. Powieść neapolitańska z niedalekiej przeszłości. *Niwa Pol.* 1901 nr 2-52. Wyd. osob. W-wa 1901.

61. O miliony. Powieść. Piotrków 1901.

62. Przygody Adamka. Powieść historyczna dla młodzieży. W-wa 1902 [1901].

63. Szwedzi w Warszawie. Powieść historyczna dla młodzieży z lat dawnych. W-wa 1901. Wyd. nast.: W-wa 1925; W-wa 1930; W-wa 1938; W-wa 1948; W-wa 1951; z posłowiem K. Kulickowskiej. W-wa 1955; W-wa 1956; W-wa 1958; W-wa 1960; W-wa 1967.

Adaptacja sceniczna: oprac. A. Ratajczak. W-wa 1966.

64. Na San Domingo. Opowiadanie legionisty z początków XIX w. W-wa [1902]. Wyd. nast.: W-wa 1921; W-wa 1935; W-wa 1939; Budapeszt 1940; W-wa 1958.

65. Upiory. Powieść na tle epoki r. 1863. Kr. 1902 *Nowa Bibl. Uniwersalna* z. 1-10. Wyd. nast. Cz. 1-2. Kr. 1902.

66. Austriacy w Warszawie. Powieść z czasów Księstwa Warszawskiego. W-wa 1903.

67. Noc styczniowa z 22 na 23 stycznia 1863. Powieść z moskiewskiej niewoli. [W-wa 1903]. Wyd. nast. W-wa 1922 [1921].

68. Było to pod Jeną. Opowiadanie legionisty. W-wa 1904. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1909; W-wa 1934; W-wa 1938.

69. Mglawica. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 259-348; 1905 nr 2-122. Wyd. osob. z podtyt. Powieść z dnia wczorajszego. W-wa 1912.

70. Skarby pradziadowskie. Powieść z XVII w. W-wa 1904.

71. Męty. Powieść warszawska. T. 1. W-wa 1906. T. 2. W-wa 1909.

72. Olszynka Grochowska. Powieść osnuta na tle 1831 r. W-wa 1907 [1906]. Wyd. nast.:

W-wa 1920; W-wa 1927; W-wa 1930; wyd. nowe z przedmową H. Mościckiego. W-wa 1938; z przedmową H. Mościckiego. Tel-Awiv 1944.

73. Adiutant naczelnego wodza. Powieść z 1831 r. W-wa 1907. Wyd. nast.: W-wa 1921; ze wstępem H. Mościckiego. W-wa 1930.

74. Raclawice. Powieść historyczna dla młodzieży. W-wa 1908 [1907]. Wyd. nast.: W-wa 1909; W-wa 1934; W-wa 1938.

75. Grom maciejowicki. Powieść historyczna z r. 1794. Lw. 1908. Wyd. nast.: W-wa 1909; W-wa 1930.

76. Pod Stoczkiem. Powieść historyczna z r. 1831. W-wa 1908. Wyd. nast.: wyd. nowe W-wa 1911; W-wa 1930.

77. Reduta Woli. Powieść historyczna z 1831 r. dla młodzieży. W-wa 1908. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1919; wyd. 3 W-wa 1922 [1921]; wyd. 4 W-wa 1930 [1929].

78. Młody konfederat barski. Powieść historyczna dla młodzieży. W-wa 1909. Wyd. nast.: W-wa 1923; W-wa 1930.

79. Berezyna, czyli córka trzeciego pułku. Powieść historyczna dla młodzieży z 1812 r. W-wa 1910. Wyd. nast. W-wa 1920.

80. Przyczyny upadku Polski. Zarys historyczny. W-wa 1910.

81. Grunwald. Powieść historyczna dla młodzieży. W-wa 1911 [1910]. Wyd. nast. W-wa 1935.

Przekład czes.: J. Vaclav z Finberga. Praga 1912.

82. Berek pod Kockiem. Powieść historyczna dla młodzieży. W-wa 1911. Wyd. nast.: W-wa 1933.

83. Czerwona mara. Powieść z dnia wczorajszego. *Nowości Ilustr.* 1911 nr 20-41.

84. Jak Prusacy uciekali z Warszawy. Powieść historyczna dla młodzieży z początków przeszłego stulecia. W-wa 1911. Wyd. nast.: W-wa 1922; wyd. 3 W-wa 1948.

85. Zdobycie Sandomierza. Opowiadania historyczne z r. 1809. W-wa 1912 [1911]. Wyd. nast.: W-wa 1934.

86. Bóg mi powierzył honor Polaków. Opowiadanie młodego Krakusa. W-wa 1912. Wyd. nast.: W-wa 1914; W-wa 1923.

Część I trylogii. Zob. też poz. 88, 90.

87. Cień. Powieść sprzed stu lat. *Nowości Ilustr.* 1912 nr 37-52.

88. Rok krwi i niedoli. (1812). Opowiadanie dziadunia. W-wa 1913 [1912].

Część II trylogii. Zob. poz. 86.

89. Rycerze barscy. T. 1-2. W-wa 1912.

90. Rycerz bez skazy i trwogi. (Książę Józef). Powieść sprzed stu laty. [I]. W-wa 1913. Wyd. nast.: W-wa 1934; Tel-Awiv 1944.

Część III trylogii. Zob. poz. 86.

Ponadto zachowały się informacje o tytułach następujących powieści: Błękitne widmo; Krew nie wietrzeje; Rycerz Monsolier królewski; Skarby fukierowskie; Szkielet w domu. Możliwe, iż określają one utwory wydane pod innymi tytułami.

Rękopisy drobnych utworów Bibl. Jagiel. sygn. 7035 IV, 7829 IV, 7892 IV, 7924 IV, Bibl. Nar. sygn. II 8824.

Nadto napisał szereg rozpraw i artykułów historycznych.

Utwory i artykuły Przyborowskiego umieszczone były w następujących czasopismach: *Album Teatr.* (1896-1897), *Ateneum* (1883-1887), *Bibl. Warsz.* (1872; tu m.in.: Tomasz Padurra. T. 4 s. 410-423), *Biesiada Lit.* (1876, 1879-1881, 1884, 1906, 1910-1912; tu m.in.: Ze szwedzkich wojen w r. 1655 i 1702. Opowiadanie historyczne. 1876 nr 29-32), *Bluszcz* (1870, 1872), *Chwila* (1885-1886; tu m.in.: Kto winien? Nowela. 1886 nr 53-54; Strachy w zamczysku. Opowiadanie z XVIII w. 1886 nr 65-71), *Dzien. Chicagoski* (1894-1896, 1910-1911), *Dzien. Pol.* (1889), *Dzien. dla Wszystkich* (1891, 1893; tu m.in.: Pamiętniki pana Symforiona. Z notatek po nim pozostałych. 1893 nr 88-92; Tajemnicza zagadka. Opowiadanie ze starego rękopisu. 1893 nr 107-121, 128-132), *Echo* (1877, 1882-1883; tu m.in.: Baśń o królewnie i królewiczu. Nowela. 1877 nr 241-259; Śmierć majora. Opowiadanie żołnierza. 1882 nr 106-108; Gdzie wasz pułkownik? Opowiadanie żołnierza. 1882 nr 147-149; W mroku nocy majowej. 1882 nr 225-229; Zadanie dziennika polskiego. 1882 nr 251, 254; „Moja mam, był tu żołnierz...” 1883 nr 73), *Gaz. Kielecka* (1876-1878, 1882-1883, 1885-1886, 1889; tu m.in.: Opowiadanie żołnierza. 1882 nr 36-43; Cherubin. 1883 nr 30-31), *Gaz. Kr.* (1882-1883), *Gaz. Lw.* (1885), *Gaz. Pol.* (1884), *Gaz. Pol.* (Chicago 1911), *Gaz. Radomska* (1901), *Gaz. Tor.* (1875), *Gaz. Warsz.* (1891, 1895-1905, 1913; tu m.in.: Marnotrawne dzieci. 1891 nr 173, 176; Nędzarze warszawscy. 1895 nr 52, 56, 76; Pogrzeb ojca Prokopa. 1895 nr 62; B. Prus. 1897 nr 2; J. Słowacki. 1899 nr 93), *Kalina* (1870), *Kaliszanin* (1883; tu m.in. Cherubin. Nr 41-42), *Katolik* (1897), *Kraj* (1883-1884, 1887, 1889-1890, 1894, 1896-1898, 1903, 1907; tu m.in. rubr.: Z polityki

świata. 1894; oraz Przed burzą 1855-1862. 1897 nr 27-45; Garść zwirow. Opowiadanie powstańca. 1907 nr 14-15), *Kur. Codz.* (1880, 1884, 1888-1892; tu m.in.: Z krwawych dni. Opowiadanie. 1884 nr 201), *Kur. Litewski* (1905-1906), *Kur. Pol.* (1889-1890, 1898; tu m.in.: Mój koń. Opowiadanie starego ułana. 1890 nr 153-155), *Kur. Warsz.* (1869, 1878-1880, 1884, 1894), *Kwart. Hist.* (1893, 1902-1914), *Kwiaty Powieściowe* (1886), *Lech* (1878), *Moda* (1884; tu: Pan Jezus. Nowela. Nr 4), *Naród Pol.* (Chicago 1905), *Niwa* (1876-1877, 1881, 1883; tu m.in.: Serce poety. Szkice z życia J. Słowackiego. 1876 nr 37-40; Polacy w Hiszpanii. Opowiadanie historyczne. 1881 nr 160-161; Cherubin. Nowela. 1883 nr 198), *Niwa Pol.* (1899-1901), *Nowa Reforma* (1889), *Nowiny* (1877), *Nowości Ilustr.* (1911-1912; tu m.in.: Krew. Powieść z niedawnej przeszłości. 1911 nr 51-52), *Opiekun Domowy* (1870, 1872-1873; tu m.in.: Pamiętniki pana Symfonia. Z notatek po nim pozostałych spisał... 1872 nr 28), *Powadnik dla Czytających Książki, Poradnik Język.* (1907), *Przegl. Powieściowy, Przegl. Tyg.* (1867-1870, 1873-1881, 1891-1892; tu dział: Kronika zagraniczna, lit., artyst. i nauk. 1869; Wiktoryn Sardou. 1869 nr 7; Tegoczesna historyczna literatura niemiecka. 1869 nr 9-10; O tendencyjnej powieści. 1870 nr 15), *Rola* (1884, 1911-1912), *Romans i Powieść* (1882; tu m.in.: Gruba Róża. Opowiadanie żołnierza. Nr 88-89), *Słowo* (1883; tu m.in.: Cherubin. Nr 99), *Świat* (1876-1877, 1912), *Tydzień* (Piotrków), *Tyg. Ilustr.* (1870, 1872, 1894-1896, 1900, 1903, 1908), *Tyg. Mód* (1869-1871; tu rubr.: Listy o literaturze i literatach warszawskich. 1869 nr 49-52, 1870 nr 4-46), *Tyg. Mód i Powieści* (1886), *Tyg. Romansów i Powieści* (1876), *Tyg. Powieściowo-Nauk.* (Chicago 1887), *Tyg. Wielkopól.* (1871), *Warsz. Roczn. Lit.* (1871-1873), *Wędrowiec* (1898-1901), *Wiek* (1877), *Zgoda* (Chicago 1904, 1907), *Ziarno* (1900-1901, 1910).

Oraz w wydawnictwach zbiorowych: *J. Jaworskiego kalendarz pol. ilustr.* W-wa 1870 (tu: Literatura niemiecka. S. 66-69), toż W-wa 1871 (tu: Literatura francuska. S. 40-45), toż W-wa 1892 (tu: Dzieje sceny Teatru Wielkiego. S. 13-16), *Kalendarz dla panien na r. 1876* (tu: Burza. Obrazek z natury. S. 51-56), *Kalendarz rodz. na r. 1870*. W-wa 1869 (tu: Powieść o pięknej dziewczynie. S. 74-96), toż na r. 1871. W-wa 1870 (tu: Świętojańska ulica. S. 53-60), *Na pomoc! Wydawn. zbior. na korzyść powodzian*. W-wa 1884.

Przekłady

1. A. Dumas (syn): W kwestii upadłych. *Przegl. Tyg.* 1869 nr 12-16.

2. P. Féval: Rzecz o powieści we Francji. *Przegl. Tyg.* 1869 nr 30-34.

3. A. Dumas (syn): Kameliowa dama. *Romans*. W-wa 1870 dod. do *Przegl. Tyg.*

4. S. Smiles: O charakterze. T. 1-3. W-wa 1873. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1879; wyd. 3 W-wa 1902; W-wa 1906.

5. L. Ranke: Historia papieży i papieństwa. T. 3-4, 9-10. W-wa 1873.

Współtłumacz: T. Skomorowski.

6. P. Bourget: *Kosmopolis*. Powieść. W-wa 1893.

7. P. O. Hoecker: Atylla — bicz boży. Opowiadanie historyczne dla starszej młodzieży. W-wa 1897.

8. P. O. Hoecker: Losy Cezara. Opowiadanie z dziejów rzymskich dla dojrzalszej młodzieży. W-wa 1898.

9. A. J. F. Bourgoigne: Pamiętniki sierzanta o wyprawie do Rosji w r. 1812. T. 1-2. W-wa 1899. Z przedmową tłumacza.

10. M. M. Szczerbatow: Rządy ks. Paszkiewicza w Królestwie Polskim 1832-1847. W-wa 1900.

11. E. Zola: Upadek.

Prace edytorskie

W. Modrzewski: Pamiętniki powstańca z 1863 i 1864 r. *Tydzień Pol.* 1880 nr 26-37. Wyd. osob. Lw. 1881.

Wydania zbiorowe

Powieści z dziejów ojczystych. T. 2-5, 7. W-wa 1959-1960.

T. 2 (1959): Król Krak i królowa Wanda. Opowiadanie przedhistoryczne. (Zob. Twórczość poz. 34).

T. 3 (1959): Myszy króla Popieła. (Zob. Twórczość poz. 37).

T. 4 (1959): Lelum-Polelum. Powieść historyczna z X w. (Zob. Twórczość poz. 36).

T. 5 (1959): Chrobry. Opowiadanie historyczne z XI w. (Zob. Twórczość poz. 39).

T. 7 (1960): Madejowe łożo. (Zob. Twórczość poz. 49).

Tomy 1 i 6 nie ukazały się.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 11 listów z 1872-1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6527 IV.

2. Do T. Wierzbowskiego 18 listów z 1876-1901. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 2, 3, 4, 7, 12, 14, 20, 21.

3. Do Wł. Bełzy 2 listy z 1878, 1881. Rkps Ossol. sygn. 12424/I, 12422/I.

4. List do redaktora. *Nowiny* 1881 nr 163.

5. Do A. Wiślickiego listy z 1883-1892 i b. d. Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.

6. Do A. J. Rollego z 1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7829 IV.

7. Listy do redakcji. *Kraj* 1890 nr 6, 1897 nr 20, 1905 nr 34.

8. List do redakcji. *Kur. Warsz.* 1894 nr 222.

9. Do J. Łosia 2 listy z 1896. Rkps PAN w Kr. sygn. 2285 t. 3.

10. Do redaktora. *Kur. Codz.* 1897 nr 114.

11. Do H. Wiercińskiego 6 listów z 1897-1908. Rkps Bibl. im. H. Łopacińskiego w Lubl. sygn. 1962, 1970, 1973-1975.

12. Do Edwarda Wierusz-Kowalskiego i jego żony 4 listy z 1905-1912. Rkps Muzeum im. A. Mickiewicza w W-wie.

13. Do J. K. Janowskiego 2 listy z 1907. Rkps Ossol. sygn. 8047/I.

14. Do S. Belzy z 1910. Rkps Ossol. sygn. 12667/III.

15. Do E. Nicza 5 listów. Rkps Bibl. Publ. W-wy [bez sygn.].

16. Od B. Grabowskiego 2 listy z 1880. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 87/58.

17. Od E. Orzeszkowej 13 listów z 1880. Ogł. M. Romankówna: Listy niezbrane. E. Orzeszkowa do W. Przyborowskiego. *Prace Polonist.* S. V (1947) s. 121-144.

18. Od różnych osób 89 listów z 1881-1911. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6994 III. M.in. od: K. Bartoszewicza, S. Belzy, P. Chmielowskiego, M. Gawalewicz, J. Karłowicza, A. Kraushara, A. Pietkiewicz, B. Prusa, Z. Przybylskiego, H. Struwego, M. Synoradzkiego, S. Tarnowskiego, W. Wołodźki, W. Wysockiego.

OPRACOWANIA

M. D. [M. DZIKOWSKI]: Prelekcje publiczne. *Opiekun Domowy* 1870 nr 15. — PRZYJACIELE LEGIONISTÓW: Panu Przyborowskiemu... *Goniec Wielkopól.* 1881 nr 262. — *Kraj* 1882 nr 19. — *Przegl. Tyg.* 1883 nr 16 [dot. noweli Cherubin]. — A. C. [A. COHN]: Transport p. W. Przyborowskiego. *Prawda* 1884 nr 49. — Q.: Samotnictwo historyczne. *Głos* 1891 nr 43.

EKSZDZIENNIKARZ [W. PRZYBOROWSKI]: Stara i młoda prasa. Petersburg. 1897 s. 78-87 [tu autocharakterystyka]. — P. CHMIEŁOWSKI: Zarys najnowszej literatury polskiej. Kr. 1898. — K. R. Z. [L. KRZYWICKI]: Margrabia Wielopolski. *Prawda* 1900 nr 41. — Skazanie powieściopisarza. *Nowości Ilustr.* 1912 nr

6. — Historyk owych czasów. *Świat* 1912 nr specjalny.

(Nekrologi:) T. K-c [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1913 nr 13; L. W. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 2 s. 400-401; M. SYNORADZKI. *Bześiada Lit.* 1913 nr 13, 48; W. K. *Kur. Warsz.* 1913 nr 72; W. Z. [W. ZIELIŃSKI]. *Złoty Róg* 1913 nr 12; *Gaz. Por.* 1913 nr 73; *Gaz. Warsz.* 1913 nr 71; *Głos* 1913 nr 62; *Humanista Pol.* 1913 nr 4; *Kur. Pol.* 1913 nr 73; *Kur. Por.* 1913 nr 73; *Kwart. Hist.* 1913 s. 206-207; *Nowa Gaz.* 1913 nr 121; *Słowo* 1913 nr 72; *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 12; *Wieczory Rodz.* 1913 nr 15; *Zorza* 1913 nr 12.

A. KRAUSHAR: Collectanea W. Przyborowskiego. *Rozpr. Hist. Tow. Warsz.* 1921 t. 1 z. 4 i odb. — W 25-lecie zgonu pisarza. *Warsz. Dzień Nar.* 1938 nr 71. — A. BOCHENSKI: Przyborowski. W książce: Dzieje głupoty w Polsce. W-wa 1947 s. 75-89. — M. ROMANKÓWNA: Eliza Orzeszkowa do W. Przyborowskiego. *Prace Polonist.* S. V (1947) s. 121-144 i odb. *Łódź* 1948. — W. ROSTOCKI: Warszawa w utworach W. Przyborowskiego. *Stolica* 1947 nr 10. — W. R.: Debiut w spódniczce. *Wieczór* 1948 nr 140. — J. CIEŚLIKOWSKI: W. Przyborowskiego powieść historyczna dla dzieci. *Rozprawy z historii lit. dla dzieci i młodzieży.* Wr. 1958. — S. ROSIAK: Sienkiewicz i Przyborowski w Ozorkowie. *Ziemia Łęczycka* 1958 nr 4. — K. KULICZKOWSKA: Literatura dla dzieci i młodzieży w l. 1864-1914. W-wa 1959 i wyd. nast. — J. DETKO: Powstanie styczniowe w twórczości pisarzy minorum gentium 1863-1914. *Dziedzictwo lit. powstania styczniowego.* W-wa 1964. — J. CIEŚLIKOWSKI: W. Przyborowski. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 3. W-wa 1969. — S. WÓJCIKOWA: Zbiór W. Przyborowskiego. *Roczn. Warsz.* t. 9 (1969) s. 337-346.

Hinda. *Przegl. Pol.* 1869 t. [14] s. 496. — *Bibl. Warsz.* 1870 t. 2 s. 473-474. — *Opiekun Domowy* 1870 nr 7. — *Tyg. Mód* 1870 nr 1.

Życie za marzenie. D. HENKIEL. *Tyg. Ilustr.* 1871 t. 1 s. 298. — *Dzień. Poz.* 1871 nr 131.

Na mogile. *Niwa* 1873 nr 44. — W. B. *Gaz. Pol.* 1874 nr 2.

Wspomnienia ułana z 1863 r. *Przegl. Pol.* 1874 [t. 32] z. 10. — *Ruch Lit.* 1874 nr 9. — *Ruch Lit.* 1878 nr 30 i nn.

Arianie. P. CHMIEŁOWSKI. *Niwa* 1876 nr 31. — B. ZAWADZKI. *Wiek* 1876 nr 126-129. — *Gaz. Lw.* 1876 nr 119.

Sokół królewski. L. M. DZIAMA. *Przegl. Lit.* 1897 nr 19-20. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 2. — K. LASKOWSKI. *Kur. Niedzielną* 1898 nr 2. — (MRE) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1898 nr 19. — Q. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 11. — *Przegl. Powsz.* 1898 t. 59 s. 407-408.

Najazd o cześnikównę. A. G. B. [A. G. BEM]. *Nowiny* 1878 nr 85. — *Tyg. Powsz.* 1878 nr 38. — J. G. *Kłosa* 1883 nr 953. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1883 nr 210. — WIAT [J. POPLAWSKI]. *Prawda* 1883 nr 46. — *Przegl. Tyg.* 1883 nr 38. — *Tyg. Powsz.* 1884 nr 16.

O cześć ojcową. A. G. B. [A. G. BEM]. *Nowiny* 1878 nr 133. — *Tyg. Powsz.* 1878 nr 42. — J. K. G. *Tyg. Mód i Powieści* 1879 nr 16.

Dzieje Polski do r. 1772. A. G. BEM. *Nowiny* 1879 nr 16. — [A. GRUSZECKI]. *Przegl. Tyg.* 1879 nr 9. — W. K. Z. *Tyg. Powsz.* 1879 nr 3. — *Kur. Cods.* 1879 nr 20. — K. DUNIN. *Niwa* 1880 z. 126. — L. S. W. [L. WIECZÓR-SZCZERBOWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 262. — L. S. W. [L. WIECZÓR-SZCZERBOWICZ]. *Tyg. Mód i Powieści* 1881 nr 47. — J. KRZYMSKA. *Tyg. Ilustr.* 1898 t. 2.

Bicz koralu. *Tyg. Powsz.* 1880 nr 11. — L. S. W. [L. WIECZÓR-SZCZERBOWICZ]. *Tyg. Mód i Powieści* 1881 nr 37.

Oblężenie Warszawy. gaw. [J. P. GAWLIK]. *Tyg. Powsz.* 1950 nr 30.

Niewieście ideały poetów polskich. A. G. BEM. *Nowiny* 1881 nr 160. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1881 t. 2 s. 470-474. — M. K. [M. KONOPNICKA]. *Kłosa* 1881 nr 857-860. — J. KOTARBIŃSKI. *Prawda* 1881 nr 30. — J. I. KASZEWSKI. *Biesiada Lit.* 1881 nr 290. — L. S. [L. WIECZÓR-SZCZERBOWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 301-302. — *Ateneum* 1881 t. 2 s. 556. — *Biesiada Lit.* 1881 nr 277. — *Tyg. Powsz.* 1881 nr 38.

Płowce. J. I. KASZEWSKI. *Biesiada Lit.* 1884 nr 3. — *Kłosa* 1884 nr 975. — *Tyg. Powsz.* 1884 nr 25.

Rubin wezyrski. LITWOS [H. SIENKIEWICZ]. *Niwa* 1880 nr 121; przedr. *Dziela*. T. 50. W-wa 1950 s. 23.

Bitwa pod Raszynem. A. *Prawda* 1881 nr 52. — W. NOWICKI. *Kłosa* 1881 nr 861. — J. PRACKI. *Tyg. Powsz.* 1881 nr 52. — § [H. SIENKIEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1881 nr 248;

przedr. *Dziela*. T. 52. W-wa 1951 s. 251-252. — *Bibl. Warsz.* 1881 t. 4 s. 442-443. — *Biesiada Lit.* 1881 t. 12 s. 400. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1882 t. 1 s. 170-172. — *G. Przegl. Poz.* 1895 nr 50. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 2. — C. NIEWIADOMSKA. *Książka* 1909 s. 492. — *M. S. Gaz. Warsz.* 1909 nr 15. — *Bluszcz* 1909 nr 50. — J. CHRZĄSZCZEWSKA. *Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 51. — B. K.: *Powieść dla dzieci. Rzeczpospolita* 1946 nr 298.

Polacy w Hiszpanii. E. SIWIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 48. — A. WITSKI. *Prawda* 1888 nr 44. — H. LISICKI. *Kwart. Hist.* 1889 s. 360-362. — F. RAWITA-GAWROŃSKI. *Kłosa* 1889 nr 1236. — W. ZAGÓRSKI. *Kraj* 1889 nr 42. — *Przegl. Powsz.* 1889 t. 21 s. 105-106.

Włościanie u nas i gdzie indziej. § [H. SIENKIEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1880 nr 288; przedr. *Dziela*. T. 52. W-wa 1951 s. 147-153. — [A. GRUSZECKI]. *Przegl. Tyg.* 1881 nr 5; replika W. Przyborowskiego. Tamże nr 6. — T. T. JEŻ. *Tyg. Ilustr.* 1881 t. 1 s. 155. — A. REMBOWSKI. *Niwa* 1881 z. 159-160; replika W. Przyborowskiego. Tamże z. 160. — W. SMOLEŃSKI. *Prawda* 1881 nr 6; replika W. Przyborowskiego. Tamże nr 7. — J. SZYFF. *Nowiny* 1881 nr 34, 40. — *Gaz. Warsz.* 1881 nr 44. — *Tyg. Mód i Powieści* 1881 nr 4. — A. JELSKI: Uwagi w kwestii włościańskiej. W-wa 1884.

Baśnie ludowe. W. NOWICKI. *Kłosa* 1882 nr 912. — P. CH. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Roczn. Pedag.* 1882/1883 s. 153.

Magdalena. WIAT [J. L. POPLAWSKI]. *Prawda* 1883 nr 46. — Q. S. *Gaz. Pol.* 1883 nr 249. — *Kłosa* 1884 nr 975.

Chamska dusza. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 307. — H. STRZELECKI. *Słowo* 1903 nr 243. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 303. — M. ŁOPUSZAŃSKA. *Nasz Kraj* 1904 s. 320. — *Gaz. Pol.* 1904 nr 32. — *Tyg. Ilustr.* 1904 s. 240.

Marznące fale. F. R. *Głos* 1887 nr 11.

Rycerz Mora. K. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 27. — V. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 5. — *Niwa* 1897 nr 4.

Król Krak i królewna Wanda. [ZIELIŃSKI]. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 51. — L. M. DZIAMA. *Przegl. Lit.* 1887 nr 19-20. — W. NOWICKI. *Kłosa* 1887 nr 1124. — ZENON. *Tyg. Ilustr.* 1887 nr 258. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Przegl.*

Pedag. 1888 s. 272. — E. SIWIŃSKI. *Przeł.*
Pedag. 1888 s. 82-83.

Ostatnie chwile powstania styczniowego. H-Li. [H. LISICKI]. *Kwart. Hist.* 1887 s. 712-716, 1889 s. 598-604. T. J. STECKI. *Przeł. Powsz.* 1887 t. 14 s. 326.

Lelum-Polelum. A. DYGASIŃSKI. *Życie* 1888 nr 51. — [A. MAZANOWSKI]. *Przeł. Tyg.* 1888 nr 52. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Przeł. Pedag.* 1889 s. 23-24. — W. NOWICKI. *Kłosy* 1889 nr 1229. — *Ateneum* 1889 t. 1 s. 546-547. — L. R-ski [L. RADZIEJOWSKI]. *Polska* 1929 nr 309.

Myszy króla Popiela. A. DYGASIŃSKI. *Kur. Codz.* 1887 nr 346. — E. SIWIŃSKI. *Przeł. Tyg.* 1887 nr 50. — ZENON. *Tyg. Ilustr.* 1887 nr 258. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Przeł. Pedag.* 1888 s. 272. — W. NOWICKI. *Kłosy* 1888 nr 1175. — E. SIWIŃSKI. *Przeł. Pedag.* 1888 s. 83. — (K.) *Kur. Poz.* 1888 nr 130. — *Ateneum* 1888 t. 1 s. 169-170. — [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 51. — L. R-ski [L. RADZIEJOWSKI]. *Polska* 1929 nr 309.

Stan trzeci. P. A. RYS. *Życie* 1889 nr 11. — A. ROLLE: Ks. Marek Jandowicz czy Jandałowicz? *Kraj* 1890 nr 31 [polem.: J. Bieliński. *Tamże* nr 33; A. Jelski. *Tamże* nr 33; B. Kraszewski. *Tamże* nr 40].

Chrobry. OSTOJA [J. SAWICKA]. *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1889 nr 51. — A. WITSKI. *Życie* 1889 nr 51. — *Ateneum* 1890 t. 1 s. 151. — A. UZIEMBŁO. *Opinia* 1930 nr 23.

Wysokie progi. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1892 nr 86. — *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1892 nr 36. — *Tyg. Ilustr.* 1892 nr 114.

Historia dwóch lat. H. LISICKI. *Kwart. Hist.* 1893 s. 161-168, 742-752, 1894 s. 735-739, 1896 s. 433-443, 1899 s. 602-615. — Przed powstaniem styczniowym. Rozprawa w Kole Literacko-Artystycznym we Lwowie nad książką „Historia dwóch lat 1861-1862 przez Z. L. S”. Lw. 1894. — J. K. *Przeł. Pol.* 1894 z. 10. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przeł. Pol.* 1895 t. 118 s. 667-674. — (Historia sześciu miesięcy): W. *Kraj* 1897 nr 14. — *Kur. Codz.* 1897 nr 111, 114. — *Niwa* 1897 nr 39. — *J. Kraj* 1900 nr 50. — S. P. SUCHECKI. *Książka* 1901 s. 221-222. — ANC BOLESŁAW. *Kur. Lw.* 1905 nr 205-208.

Historia Franka i frankistów. B. *Przeł. Powsz.* 1893 t. 40 s. 422-424. —

K. BARTOSZEWICZ. *Kraj* 1893 nr 44-45. — [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 201. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1893 nr 258. — J. ŁOŚ. *Kraj* 1893 nr 25.

Stara i młoda prasa. L. GRENDY-SZYŃSKI. *Kur. Niedz.* 1896 nr 10. — J. JELEŃSKI: Nowy paszkwil. *Rola* 1896 nr 49. — B. PRUS: Osobliwa książka. *Kur. Codz.* 1896 nr 340; przedr. *Kraj* 1896 nr 49; Kroniki. Oprac. Z. Szweykowski. T. 14. W-wa 1964. — <x>. *Głos* 1896 nr 49, 52. — *Niwa* 1896 nr 49. — *Przeł. Tyg.* 1896 nr 49.

Madejowe łożo. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1896 nr 341. — C. N. [C. NIEWIADOMSKA]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 51. — *Gaz. Warsz.* 1896 nr 341. — J. A. [A. JACZYŃSKI]. *Ateneum* 1897 t. 1 s. 361-362.

Na Oceanie Spokojnym. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1896 nr 341. — J. A. [A. JACZYŃSKI]. *Ateneum* 1897 t. 1 s. 361. — T. W. *Przeł. Powsz.* 1897 t. 54 s. 278-279.

Dzieje 1863 r. J. K. *Przeł. Pol.* 1898 z. 11. — B. ŁOZIŃSKI. *Kwart. Hist.* 1899 s. 860-864, 1906 s. 353-356. — M. DUBIECKI. *Kwart. Hist.* 1920 s. 168-174.

Namioty wezyra. I. M. [I. MOSZCZEŃSKA]. *Przeł. Pedag.* 1898 s. 430-431. — T. W. *Przeł. Powsz.* 1899 t. 63 s. 275-276. — *Kur. Księgarski* 1934 nr 37. — H. MOŚCICKI: Wstęp do: W. Przyborowski: Namioty wezyra. W-wa 1937. — A. JESIONOWSKI. *Kultura* 1938 nr 33.

Widmo Ibrahima. C. N. [C. NIEWIADOMSKA]. *Przeł. Pedag.* 1901 s. 25-26. — A. SZYCÓWNA. *Książka* 1901 s. 460-461.

Z przeszłości Warszawy. A. ST. *Tyg. Pol.* 1899 nr 27. — A. L. [A. LANGE]. *Gaz. Pol.* 1899 nr 151. — J. F. GAJSLER. *Głos* 1900 nr 2. — H. C. [H. CREYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1901 nr 48. — a. o. [A. OPPMAN]. *Wędrowiec* 1901 nr 41. — J. K. KOCHANOWSKI. *Książka* 1902 s. 149. — J. F. GAJSLER. *Ogniwio* 1903 nr 15.

Szwolężer Stach. L. R. *Gaz. Warsz.* 1900 nr 332. — *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 52. — C. N. [C. NIEWIADOMSKA]. *Przeł. Pedag.* 1901 s. 10-11. — A. SZ. [A. SZYCÓWNA]. *Książka* 1901 s. 59. — K. ZALEWSKA: Wstęp do: W. Przyborowski: Szwolężer Stach. W-wa 1957.

Czterej gwardziści. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 352. — GOM. [W. GOMULICKI]. *Kraj* 1901 nr 49. — I. M. [I. MOSZCZEŃSKA]. *Przeł. Pedag.* 1901 s.

299. — *Bluszcz* 1908 nr 50. — *Kur. Por.* 1921 nr 344. — *Kur. Księgarski* 1934 nr 37. — A. JESIONOWSKI. *Kultura* 1938 nr 33.

Przygody Adamka. GOM. [W. GOMULICKI]. *Kraj* 1901 nr 49. — I. M. [I. MOSZCZEŃSKA]. *Przeł. Pedag.* 1901 s. 301-302. — A. SZYCÓWNA. *Książka* 1901 s. 460. — *Wędrowiec* 1901 nr 49.

Szwedzi w Warszawie. A. SZYCÓWNA. *Książka* 1901 s. 460. — *Wędrowiec* 1901 nr 52. — H. MALECKA. *Trybuna Mazowiecka* 1966 nr 306. — S. GROCHOWIAK. *Świat* 1968 nr 10. — J. PAPUZIŃSKA. *Nowe Książki* 1968 nr 4.

Na San Domingo. *Bluszcz* 1902 nr 52. — A.-N. *Wędrowiec* 1903 nr 52. — A. SZYCÓWNA. *Książka* 1903 s. 49.

Upiory. Cz. B. *Przeł. Powsz.* 1902 t. 76 s. 125-126. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1902 t. 145 s. 580-582. — (MRE) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1902 nr 275.

Austriacy w Warszawie. H. C [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1902 nr 51. — A. SZYCÓWNA. *Książka* 1902 s. 425.

Było to pod Jeną. *Bluszcz* 1903 nr 52. — I. MOSZCZEŃSKA. *Głos* 1904 s. 12. — H. STATLERÓWNA. *Tyg. Mód i Powieści* 1905 nr 26.

Mgławica. ZYG. SAR. [Z. SARNECKI]. *Wisła* 1912 nr 14.

Męty. J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1906 t. 161 s. 564-565. — hg. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1906 s. 1008. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Bluszcz* 1906 nr 24. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1906 nr 221. — al. ś. [A. ŚWIDERSKA]. *Słowo Pol.* 1906 nr 283. — (A. W.) [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1906 nr 115. — *Biesiada Lit.* 1906 nr 19. — *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1906 nr 133. — H. GALLE. *Książka* 1907 s. 19.

Olszynka Grochowska. *Dzien. Wil.* 1906 nr 84. — A. UZIEMBŁO. *Opinia* 1930 nr 23. — A. JESIONOWSKI. *Kultura* 1938 nr 33. — H. MOŚCICKI: Wstęp do: W. Przyborowski: Olszynka Grochowska. W-wa 1938.

Adiutant naczelnego wodza. *Kur. Litewski* 1907 nr 276. — H. MOŚCICKI. *Kur. Księgarski* 1930 nr 51. — H. MOŚCICKI:

Wstęp do: W. Przyborowski: Adiutant naczelnego wodza. W-wa 1930. — Z. RABSKA. *Radio* 1930 nr 42. — H. ROMER-OCHENKOWSKA. *Kur. Wil.* 1930 nr 229.

Racławice. H. GALLE. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 48. — *Gaz. Codz.* 1907 nr 137. — *Kur. Litewski* 1907 nr 276. — C. NIEWIADOMSKA. *Książka* 1909 s. 115.

Grom maciejowicki. H. MOŚCICKI. *Kur. Księgarski* 1930 nr 21. — H. ROMER-OCHENKOWSKA. *Kur. Wil.* 1930 nr 229.

Pod Stoczekiem. *Bluszcz* 1908 nr 50. — M. DYNOWSKA. *Wychowanie w Domu i Szkole* 1909 s. 61-62. — C. NIEWIADOMSKA. *Książka* 1909 s. 159. — H. MOŚCICKI. *Kur. Księgarski* 1930 nr 51. — Z. RABSKA. *Radio* 1930 nr 42. — H. ROMER-OCHENKOWSKA. *Kur. Wil.* 1930 nr 229.

Reduta Woli. *Bluszcz* 1908 nr 50. — W. SZALAY. *Przew. Oświatowy* 1910 nr 7-9.

Młody konfederat barski. M. S. *Gaz. Warsz.* 1909 nr 15. — A. UZIEMBŁO. *Opinia* 1930 nr 23.

Przyczyny upadku Polski. I. BARANOWSKI. *Książka* 1910 s. 363. — J. DĄBROWSKI. *Sfinks* 1910 t. 2 s. 142-147. — H. WITKOWSKA. *Prawda* 1910 nr 28.

Bóg mi powierzył.. SZ. *Kur. Litewski* 1912 nr 272. — *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 49.

Rok krwi i niedoli. A. F. *Gaz. Warsz.* 1912 nr 173. — SZ. *Kur. Litewski* 1912 nr 275. — J. MAGIERA. *Szkola* 1913 s. 203.

Rycerz bez skazy i trwogi. *Gaz. Warsz.* 1913 nr 344.

Recenzje przekładów

P. O. Hoecker: Atylla—bicz boży. W. GOMULICKI. *Kraj* 1896 nr 50.

A. J. F. Bourgogne: Pamiętniki sierżanta... RAJCZYC [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1899 nr 37.

Recenzje wydań zbiorowych
W. BŁACHUT. *Więści* 1959 nr 16, 23, 47 [tomy 2-5].

PRZYBYLSKI ZYGMUNT (1856–1909)

Pseud. i krypt.: Z. P.; Zt. P.; ZYGMUNT P.; ZYZIACZEK; ZYZIO.

Komediopisarz, recenzent teatralny.

Ur. 2 maja 1856 w Krakowie. Był wychowankiem S. Koźmiana. Ukończył Gimnazjum Św. Anny w Krakowie, a następnie studiował literaturę polską na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1873 występował w teatrze amatorskim. W 1878–1879 wydawał w Krakowie tygodnik *Echo*. Od 1894 do początków 1896 był dyrektorem teatru lwowskiego. W 1896 wraz z Lucjanem Dobrzańskim prowadził w Warszawie teatrzyk ogródkowy Wodewil, a w 1898–1899 teatrzyk Odeon i teatr w Dolinie Szwajcarskiej. Od 1904 wraz z Ludwikiem Hellerem był dyrektorem teatru Renaissance. Zmarł 13 lutego 1909 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Posługacz. Komedia w 1 akcie. Powst. 1874. Wyd. Kr. 1879 *Teatr dla Młodzieży* 7-8 (współwyd. z: Skradziona książka. Obrazek sceniczny w 2 odsłonach. Zob. poz. 6).

Wyróżniona na konkursie lwowskim w 1874 na utwór dramatyczny dla młodzieży.

2. Poświęcenie. Dramat w 1 akcie. Wyst. Lw. 1875. Wyd. Kr. 1875.

Przekład czes.: A. Schvab-Polabaký. Praga 1878.

3. Gonitwy. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 24 sierpnia 1878.

4. Gałązka jaśminu. Komedia w 1 akcie. Powst. 1878. Wyst. Kr. 14 września 1879. Ogl. *Lech* 1879 nr 8-10. Wyd. osob. Poz. 1879. Wyd. nast. W-wa [1891] *Teatr Amatorski* 5; wyd. nowe W-wa 1904 w serii jw. Zob. też poz. 27.

Przekład czes.: A. Schvab-Polabaký. Praga 1879.

5. Krytyka teatralna w Krakowie. *Echo* 1878 i odb.

6. Skradziona książka. Obrazek sceniczny w 2 odsłonach. Kr. 1879 *Teatr dla Młodzieży* 7-8 (współwyd. z: Posługacz. Komedia w 1 akcie. Zob. poz. 1).

7. Nierozegrana partia. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 26 czerwca 1880. Nie druk.

8. Na południu i na północy. Nowela. *Przegl. Pol.* 1880 t. 55 s. 403-429, t. 56 s. 81-112 i odb.

9. Wyprawy kąpielowe. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 28 lipca 1885; Poz. 5 grudnia 1885. Nie druk.

10. Pst! Krotochwila w 1 akcie. Wyst. Kr. 7 listopada 1885; W-wa 28 lutego 1886. Ogl. *Zgoda* (Milwaukee) 1887 nr 44-47. Wyd. zob. poz. 27.

11. Wicek i Wacek. Komedia w 4 aktach. Wyst. W-wa 19 czerwca 1886 (Teatr Alhambra); W-wa 13 listopada 1886 (Teatr Rozmaitości); Lubl. 17 lipca 1886; Łódź

27 lipca 1886; Lw. 24 września 1886; Kr. 2 października 1886; Poz. 9 października 1886; Bydg. 28 maja 1887; Wr. 27 czerwca 1888. Wyd. Lw. 1888 *Bibl. Teatrów Amatorskich* 41. Wyd. nast. w serii jw.: Lw. 1908, Lw. 1921, Lw. [1934]. Zob. też poz. 54.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3554.

Komedia zalecona do grania na warszawskim konkursie dramatycznym im. W. Bogusławskiego w 1886.

W adaptacji i z muz. L. Schillera wyst. W-wa 8 sierpnia 1919; w adaptacji Z. Skowrońskiego pt. *Wicek i Wacek albo jakoś to będzie*. Komedia w 4 aktach. Ogl. *Teatr Lud.* 1962 nr 1. Wyst. Łódź 16 czerwca 1964. Przekład ros.: Ł. Jakowlew; Obolusy i wietrogony. Moskwa [przed 1892].

12. Pies. Monolog wypowiedziany na koncercie studenckim d. 28 listopada 1886 r. przez p. Władysława Szymanowskiego. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 16; przedr. w: *Komedia i monologi oryginalne i tłumaczone*. S. I. W-wa 1891.

13. Przegrany zakład. Krotochwila w 1 akcie. Wyst. W-wa 22 grudnia 1886 (wyst. amatorskie w Teatrze Dobroczyńności). Ogl. *J. Ungra kalendarz warsz. ... ilustr. na r.* 1892. W-wa 1891. Wyd. osob. W-wa [1892] *Teatr Amatorski* 15; w serii jw. wyd. nowe W-wa 1910. Zob. też poz. 27.

14. Panna. Komedia w 4 aktach. Wyst. Poz. 26 lutego 1887; Lw. 4 marca 1887; W-wa 17 lipca 1887; Łódź 11 sierpnia 1887. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1070, 1071.

15. Państwo Wackowie. Komedia w 4 aktach. Wyst. W-wa 25 czerwca 1887 (Teatr Nowy Świat); Łódź 5 lipca 1887; Lubl. 25 września 1887; Kr. 15 października 1887; Poz. 15 października 1887; Lw. 26 października 1887; W-wa 25 lutego 1888 (Teatr Rozmaitości). Wyd. Lw. 1888 *Bibl. Teatrów Amatorskich* 42. Zob. też poz. 54.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1147.

Przekład ros.: Wietrogony ostiepieniis. Prodołżenie piesy „Obolusy i wietrogony”. Moskwa [1892].

16. Ptaki niebieskie. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 3 lutego 1888; Lw. 2 marca 1888; W-wa 10 sierpnia 1888 (Teatr Belle Vue); Łódź 20 października 1888; W-wa 20 września 1889 (Teatr Nowy). Ogl. fragm. *Tyg. Potesz.* 1888 nr 32.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 190.

17. Dwór we Władkowicach. Komedia w 4 aktach. Wyst. Lw. 14 listopada 1888; Łódź 12 stycznia 1889; W-wa 6 czerwca 1889; Kr. 21 września 1889; Lubl. 27 listopada 1890. Wyd. zob. poz. 54.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 610; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2042; Ossol. sygn. 1038/I.

18. Mój mały. Komedia w 1 akcie. Wyst. Lw. 12 grudnia 1888; Kr. 1 kwietnia 1890. Nie druk.

Przekład niem.: ok. 1889.

19. Propinacja. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 21 grudnia 1888; Łódź 6 sierpnia 1889; Lubl. 21 grudnia 1889. Wyd. zob. poz. 27.

Współautor: A. Abrahamowicz.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1342; Ossol. sygn. 10927/I, 10975/I.

20. Złote góry. Krotchwila w 4 aktach. Wyst. Lw. 14 marca 1890; Poz. 22 marca 1890; W-wa 18 czerwca 1890. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1584, 1585.

21. Grajek. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Wyst. W-wa 31 października 1890. Ogl. *Ź. Ungra kalendarz warsz. ... ilustr. na r. 1891*. W-wa 1890. Wyd. osob. W-wa [1900] *Teatr Amatorski* 60. Wyd. 2 W-wa 1911 w serii jw.

22. Protekcja dam. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 28 lutego 1891; Poz. 28 lutego 1891; Lw. 31 maja 1892; W-wa 19 lipca 1892. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1648.

23. Pierwszy bal. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 10 listopada 1891; Kr. 21 listopada 1891; Lw. 14 grudnia 1891; Poz. 12 marca 1892. Wyd. W-wa [1891] *Teatr Amatorski* 3. Wyd. 2 W-wa [1900] w serii jw. Zob. też poz. 27.

Rkps Ossol. sygn. 10263/I.

Przekłady: czes.: J. Schultz. Praga 1903 — litewski: przekład powst. 1902, wyst. Poniewież 1908 — niem.: zapowiedź wyst. w Wiedniu 1892 — ros.: wyst. Petersburg, ok. 1892.

24. Schadzka. Krotchwila w 1 akcie. Wyst. Kr. 21 listopada 1891; Poz. 12 marca 1892; W-wa 24 kwietnia 1892. Wyd. W-wa [1892] *Teatr Amatorski* 2. Wyd. nowe W-wa [1906] w serii jw. Zob. też poz. 27.

25. Na przekór. Krotchwila w 1 akcie. Wyst. Poz. 29 października 1892. Wyd.

W-wa [1892] *Teatr Amatorski* 10. Wyd. nast. w serii jw.: wyd. 2 W-wa 1901, wyd. nowe W-wa 1910. Zob. też poz. 27.

Przekład czes.: J. Schultz. Praga 1897.

26. Dzień w redakcji. Komedia w 1 akcie. Powst. 1892. Wyst. Lw. 2 lutego 1895; Poz. 12 grudnia 1895; Wr. 11 lutego 1896 (przedstawienie amatorskie). Ogl. *Ź. Ungra kalendarz warsz. ... ilustr. na r. 1892*. W-wa 1891 (pt. Jeden dzień w redakcji). Wyd. osob. W-wa 1894 *Teatr Amatorski* 37. Wyd. 2 W-wa 1910 w serii jw. Zob. też poz. 35.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1448.

Przekład litewski: T. Daugirdas. Wyst. Kowno 1909; Szawle, Ryga 1910. Wyd. Kowno 1910.

27. Komedia jednoaktowa dla teatrów amatorskich. S. I. W-wa 1892.

Zawartość: Pierwszy bal. (Zob. poz. 23); Gałązka jaśminu. (Zob. poz. 4); Pst! (Zob. poz. 10); Na przekór. (Zob. poz. 25); Propinacja. (Zob. poz. 19); Przegryany zakład. (Zob. poz. 13); Schadzka. (Zob. poz. 24).

28. Wejście w świat. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1 stycznia 1893; Lubl. 26 stycznia 1893; Poz. 28 stycznia 1893; Lw. 30 stycznia 1893; Łódź 2 lutego 1893; Kr. 29 kwietnia 1893. Wyd. zob. poz. 54.

Przekład czes.: F. Hora. Wyst. Pilzno 1904.

29. Kancelaria otwarta. Komedia w 1 akcie. Wyst. Poz. 15 kwietnia 1893; Lw. 11 października 1895. Wyd. W-wa [1892] *Teatr Amatorski* 26. Wyd. 2 W-wa 1907 w serii jw.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2050.

Grana również pt. Kancelaria adwokacka.

30. Bzy kwitną. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 7 maja 1893; Lw. 25 października 1893; Poz. 10 listopada 1894. Ogl. *Ź. Ungra kalendarz warsz. ... ilustr. na r. 1894*. W-wa 1893. Wyd. osob. Lw. 1893. Wyd. nast.: W-wa [1894] *Teatr Amatorski* 34; w serii jw.: W-wa 1902; wyd. 3 W-wa 1908. Zob. też poz. 35.

Przekład litewski: K. Puida-Zegota: A lyvos žydai (Bez ai żydzi). *Vilniaus žinios* 1906. Wyst. Poniewież 2 lipca 1906; Kowno 19 stycznia 1907.

31. Letnicy. Krotchwila w 3 aktach. Wyst. Łódź 12 września 1893; Poz. 14 października 1893; Lw. 5 lutego 1894; W-wa 5 maja 1894; Kr. 27 września 1894. Wyd. Lw. 1922 *Bibl. Teatrów Amatorskich* 149.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1630, 1844.

32. Przyjacieli męża. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 15 grudnia 1893; Lw. 8 października 1894. Wyd. W-wa 1894 *Teatr Amatorski* 36. Wyd. 2 W-wa 1910 w serii jw. Zob. też poz. 35.

33. Fotografia Jędrusia. Obrazek scenicz-

ny w 1 akcie. Wyst. Kr. 5 stycznia 1894; Lw. 16 marca 1894. Wyd. W-wa [1894] *Teatr Amatorski* 33. Wyd. 2 W-wa 1907 w serii jw. Zob. też poz. 35.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1433, 1434.

34. Zjazd koleżeńki. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 7 stycznia 1894; Lw. 14 stycznia 1895; Poz. 14 listopada 1895. Wyd. W-wa 1894 *Teatr Amatorski* 39. Wyd. 2 W-wa 1907 w serii jw. Zob. też poz. 35.

35. Komedia jednoaktowa dla teatrów amatorskich. S. II. W-wa 1894.

Zawartość: Bzy kwitną. (Zob. poz. 30); Fotografia Jedrusia. (Zob. poz. 33); Przyjaciół męża. (Zob. poz. 32); Zjazd koleżeńki. (Zob. poz. 34); Dzień w redakcji. (Zob. poz. 26).

36. Pójdźmy za Nim. Fragment dramatyczny w 1 akcie wg noweli Henryka Sienkiewicza. Wyst. Lw. 5 kwietnia 1895. Nie druk.

37. Historia, jakich wiele. Komedia w 3 aktach. Wyst. Lw. 18 listopada 1895; W-wa 14 września 1896. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2001.

Grana również pt. Historia, jakich mało.

38. Baby. Komedia w 4 aktach. Ogł. fragm. *Wędrowiec* 1896 nr 31. Wyst. W-wa 30 lipca 1896 (Teatr Wodewil); Łódź 10 września 1896; Lubl. 4 października 1896; Poz. 28 stycznia 1897; Kr. 6 lutego 1897; Lw. 26 marca 1897; W-wa 7 października 1897 (Teatr Letni).

Współautor: K. Junosza Szaniawski.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1975; Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. 177, 178.

39. Znamca kobiet. Komedia w 1 akcie. Wyst. Lw. 15 grudnia 1897; W-wa 2 listopada 1898. Wyd. W-wa 1898 *Teatr Amatorski* 51. Wyd. nast. w serii jw.: wyd. 2 W-wa 1907; wyd. 3 W-wa [1914].

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2017.

40. Państwo młodzi. Komedia w 3 aktach. Wyst. Łódź 2 czerwca 1898; Lw. 20 września 1898. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1064, 1126.

Grana również pt. Państwo młodzi, czyli rozkosze małżeńskie.

41. Pokój zawarty! Komedia w 1 akcie. Wyd. W-wa 1898 *Teatr Amatorski* 49. Wyst. W-wa 25 listopada 1900.

42. Z rozwoju polskiego teatru: Antonina Hoffman. Kr. 1898. Wyd. 2 popularne Kr. 1901.

Pracę tę w znacznej części napisał S. Koźmian.

43. Dzierżawca z Olesiowa. Komedia w 4 aktach. Wyst. Lw. 9 marca 1900; Kr. 7 kwietnia 1900; W-wa 16 kwietnia 1900; Sosnowiec 12 maja 1900; Poz. 29 września 1900. Nie druk.

Rkps Biblioteka Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 807; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1924; Ossol. sygn. 10260/I.

44. Debiutantka. Fraszka w 1 akcie. Wyst. W-wa 24 maja 1900 (Teatr Bagatela); Będzin 1900; W-wa 28 września 1901 (Teatr Wodewil pt. W kancelarii teatralnej). Wyd. W-wa [1900] *Teatr Amatorski* 58. Wyd. 2 W-wa 1908 w serii jw.

45. Szukajcie dziecka. Krotchwila w 4 aktach, muz. Karol Ziehrer. Wyst. W-wa 16 czerwca 1900; Lw. 21 sierpnia 1900; Poz. 13 października 1900. Nie druk.

Rkps Ossol. sygn. 11419/II.

46. Pali się. Wodewil w 3 aktach. Wyst. W-wa 22 sierpnia 1900, muz. W. Powiadowski. Nie druk.

47. Wykradziona żona. Krotchwila w 3 aktach. Wyst. Poz. 5 stycznia 1901. Nie druk.

48. Pracownicy gły. Melodramat w 5 aktach. Wyst. W-wa 23 kwietnia 1901, muz. A. Sonnenfeld; Poz. 3 listopada 1901. Nie druk. Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3258.

Grany również pt. Nasze szwaczki.

49. Leosia Puciatówna. Komedia w 3 aktach. Tekst oprac. wg sztuki J. I. Kraśzewskiego „Panie Kochanku”. Wyst. W-wa 17 maja 1901 (Teatr Letni); W-wa 25 maja 1901 (Teatr Fantazja). Nie druk.

50. Szczęśliwy spadkobierca. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 2 lipca 1901. Nie druk.

51. Nie miała baba kłopotu. Wodewil w 3 aktach. Wyst. W-wa 25 lipca 1901. Nie druk.

52. Pieśń przerwana. Obraz sceniczny w 1 akcie. Wyst. Poz. 10 grudnia 1901. Wyd. W-wa [1901] *Teatr Amatorski* 63. Wyd. 2 W-wa 1911 w serii jw.

Współautor: E. Orzeszkowa.

Przekład litewski: K. Puida-Zegota. *Rygos naujienos* 1910. Wyst. Szawle 23 stycznia 1910; Kowno 27 listopada 1910.

53. Dług honorowy. Komedia w 3 aktach. Powst. 1901-1902. Ogł. fragm. *Scena pol. w Łodzi 1844-1901*. Łódź 1901 s. 155-163. Wyst. Lw. 30 grudnia 1902; W-wa 29 lipca 1903; Łódź 17 października 1903.

Rkps Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. 2113; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3345, 3446; Ossol. sygn. 11339/I pt. Dług honorowy, czyli „chłopka”.

54. Komedia. I. W-wa 1901.
Zawartość: Wieck i Wacek. (Zob. poz. 11); Państwo Wackowie. (Zob. poz. 15); Wejście w świat. (Zob. poz. 28); Dwór we Władkowicach. (Zob. poz. 17).
55. Kronika miejscowa. Sztuka w 5 aktach. Wyst. W-wa 29 czerwca 1902 (Teatr Bagatela); Łódź 4 października 1902; W-wa 5 maja 1903 (Teatr Ludowy). Nie druk.
Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3317.
Grana również pt. Kronika krakowska.
56. Guwerner. Komedia w 1 akcie. Wyd. W-wa [1903] *Bibl. Miłośników Sceny* 37.
57. Kurier Poranny. Komedia w 1 akcie. *Księga jubileuszowa „Kur. Por.” 1877-1902.* W-wa 1903 s. 289-291.
58. Nieudana próba. Krotowhyla w 1 akcie. W-wa [1903] *Bibl. Miłośników Sceny* 38. Wyd. 2 W-wa 1929 w serii jw.
59. Krew nie woda. Krotowhyla w 1 akcie. W-wa [1903] *Bibl. Miłośników Sceny* 41. Wyd. nast. W-wa [1921] w serii jw.
60. Wojna domowa. Komedia w 3 aktach. Ogł. fragm. *Goniec Łódzki* 1903 nr 246, 335. Wyst. W-wa 29 stycznia 1904; Lw. 9 września 1904; Kr. 29 stycznia 1905.
Rkps Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. 2113; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3490.
61. Pędziwiatr. Wodewil w 4 aktach. Wyst. W-wa 10 maja 1904. Nie druk.
Grany również pt. Narwany Ignas, Wesoły Ignas.
62. Pożegnanie. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 25 maja 1905. Wyd. W-wa [1905] *Bibl. Miłośników Sceny* 44.
Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3546.
63. Wdowa z musu. Komedia w 1 akcie. W-wa [1905] *Bibl. Miłośników Sceny* 43. Wyd. nast. [W-wa 1927] w serii jw.
64. Odwet. Komedia w 1 akcie. W-wa [1905] *Bibl. Miłośników Sceny* 45.
Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3546.
65. Antkowe wesele. Komedia w 1 akcie. Wyst. Kr. 16 lutego 1907; W-wa 20 maja 1907; Lw. 4 września 1907; W-wa 26 stycznia 1908 (Teatr Mały); Poz. 29 lutego 1908 (wraz z innymi komediami pt. Na swojską nutę. Zob. poz. 73). Wyd. W-wa 1907 *Teatr Amatorski* 84. Wyd. 2 W-wa [1914] w serii jw.
66. Księżyc i słońce. Komedia w 1 akcie. Wyst. Kr. 16 lutego 1907; W-wa 26 stycznia 1908 (wraz z innymi komediami pt. Na swojską nutę. Zob. poz. 73). Wyd. W-wa 1907 *Teatr Amatorski* 83.
67. Wiosna. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 3 lipca 1907. Wyd. W-wa 1907 *Teatr Amatorski* 85.
68. Słomiani wdowcy. Krotowhyla w 3 aktach. Wyst. W-wa 17 sierpnia 1907, muz. W. Rapacki (syn). Nie druk.
69. Mgła. Komedia w 1 akcie. W-wa 1907 *Teatr Amatorski* 82.
Odznaczona I nagrodą na konkursie lwowskim w 1907.
70. W porę. Komedia w 1 akcie. W-wa 1907 *Teatr Amatorski* 94. Wyst. Poz. 29 lutego 1908 (wraz z innymi komediami pt. Na swojską nutę. Zob. poz. 73).
71. W zielonym gaiku. Komedia w 1 akcie. W-wa 1907 *Teatr Amatorski* 95. Wyst. W-wa 26 stycznia 1908; Poz. 29 lutego 1908 (wraz z innymi komediami pt. Na swojską nutę. Zob. poz. 73).
72. Banasiowa. Obrazek sceniczny w 1 akcie na tle noweli Marii Konopnickiej. W-wa 1908 *Teatr Amatorski* 98. Wyst. W-wa 26 stycznia 1908; Poz. 29 lutego 1908 (wraz z innymi komediami pt. Na swojską nutę. Zob. poz. 73).
73. Na swojską nutę. Cztery obrazy sceniczne z życia ludu. Wyst. W-wa 26 stycznia 1908; Poz. 29 lutego 1908.
W Warszawie: Antkowe wesele, Księżyc i słońce, W zielonym gaiku, Banasiowa. W Poznaniu: Antkowe wesele, W porę, W zielonym gaiku, Banasiowa. Zob. poz. 65, 66, 70, 71, 72.
74. Sposób na żony. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 3 października 1908; W-wa 28 listopada 1908. Nie druk.
75. Polityka panny Florci. Komedia w 1 akcie. W-wa [1908] *Bibl. Miłośników Sceny* 46. Wyd. 2 W-wa [1939] w serii jw.
76. Przezorna córka. Komedia w 1 akcie. W-wa [1908] *Bibl. Miłośników Sceny* 47.
77. Przygoda pana Edwarda. Komedia w 1 akcie. W-wa [1908] *Bibl. Miłośników Sceny* 48. Wyst. W-wa 16 marca 1909.
78. Babula. Obrazek ludowy w 1 akcie. W-wa [1908] *Bibl. Miłośników Sceny* 49. Wyd. 2 W-wa [1939] w serii jw.
79. Czary. Komedia w 1 akcie. W-wa [1908] *Bibl. Miłośników Sceny* 50. Wyd. nast. W-wa [1929] w serii jw.
Przekład litewski: L. Gira. Wyst. Kowno 27 listopada 1910, Wil. 12 stycznia 1913.
80. Teatr amatorski dla dzieci i młodzieży.* 12 jednoaktowych komedii. W-wa 1908.
Zawartość: Ziemia ojczysta. Obrazek sceniczny w 1 akcie; Za słońcem. Obrazek sceniczny w 1 akcie; Panna służąca. Komedia w 1 akcie; Pamiętnik Jadzi. Komedia w 1 akcie; Wet za wet. Komedia w 1 akcie; Edukacja Bronki. Komedia w 1 akcie; Tadzio jest chory.

Obrazek sceniczny w 1 akcie; Koledzy. Komedia w 1 akcie; Wicek i Wacek. Komedia w 1 akcie; Dumny Kazio. Komedia w 1 akcie; Wesele siostry. Komedia w 1 akcie; Wesele brata. Komedia w 1 akcie.

Poszczególne komedie zostały wydane osobno: W-wa 1908 *Teatr Amatorski dla Dzieci i Młodzieży* nr 1-12.

81. Sześć komedyjek dla dzieci i młodzieży. Kr. 1909.

Zawartość: Panny Szastalskie. Komedyjka w 1 akcie; Tańcząca herbatka. Komedyjka w 1 akcie; Zaczarowany las. Komedyjka w 1 akcie; Poskromiona złoźnica. Komedyjka w 1 akcie; Żywa lalka. Żart sceniczny w 1 akcie; Wdzięczny Józio. Komedyjka w 1 akcie. Przekład

Poskromiona złoźnica: czes.; H. Sedláček. Praga 1925.

82. Złote gody. Komedia w 1 akcie. W-wa [1913] *Bibl. Miłośników Sceny* 56.

83. Włóczęga. Komedia w 3 aktach. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3731.

Ponadto Estr. podaje: Judyta. Dramat w 3 aktach; notatki w czasopismach wymieniają następujące utwory: Antek Smutny i Jędrk Śmieszek, Dama do towarzystwa, Na granicy, Nad przepaścią, Rozrywki obrzydłowieckie. Zob. Opracowania.

Niezidentyfikowany przekład litewski i: A. Kaupas-Selimas. Nesipriešink. [Nie sprzeciwia się]. Wyst. Kowno 4 lutego 1909, Szawle 26 kwietnia 1910, Ryga 18 września 1910.

Recenzje teatralne, utwory dramatyczne. opowiadania zamieszczał w czasopismach: *Afisz Teatr.* (1876), *Czas* (1880-1881), *Dzien. Chicagoski* (1898, 1900), *Echo* (Kr. 1877-1879), *Echo* (W-wa 1880; tu m.in.: Bez wyjścia. Powiastka. 1880 nr 183-190), *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* (1886, 1889, 1895-1898, 1900), *Gaz. Lw.* (1894), *Gaz. Nar.* (1894, 1905), *Gaz. Pol.* (1896, 1902, 1906), *Goniec Łódzki* (1903), *Kolce* (1892, 1899-1901, 1903, 1905, 1908-1909), *Kraj* (1907), *Kur. Codz.* (1892, 1898), *Kur. Por.* (1901), *Kur. Teatr.* (1901), *Lech* (1879), *Niwa* (1898), *Przegl. Pol.* (1880), *Scena i Sztuka* (1908), *Słowo, Tyg. Ilustr.* (1889-1893 w rubr. Silva rerum), *Tyg. Powsz.* (1888), *Wędrowiec* (1896), *Wiek, Zgoda* (Milwaukee 1887).

Ponadto w kalendarzach, jednodniówkach i wydawnictwach zbiorowych: *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *J. Ungra kalendarz warsz.*... *ilustr. na r. 1885*. W-wa 1884, *toż... na r. 1891*. W-wa 1890, *toż... na r. 1892*. W-wa 1891, *toż... na r. 1894*. W-wa 1893, *Komedie i monolog oryginalne i tłumaczone*. S. I. W-wa 1891, *Księga jubileuszowa „Kur. Por.” 1877-1902*. W-wa 1903, *Na pomoc! Wydawn. zbior. na korzyść powodzian*. W-wa

1884, *Scena pol. w Łodzi 1844-1901*. Łódź 1901.

Przekłady

A. F. d'Ennery, F. Dugué: *Cartouche*, czyli banda opryszków. Wyst. W-wa 1876.

Listy i materiały

1. Do W. L. Anczyca 2 listy z 1876 i 1881. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262 t. 3.

2. Do W. Przyborowskiego z 1883. Rkps Ossol. sygn. 13602/I.

3. Do W. Przyborowskiego 3 listy z 1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6994 III.

4. Do A. Hajdeckiego list b. d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2169.

5. Od S. Koźmiana z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5995.

6. Od S. Tomkiewicza list b. d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2461.

OPRACOWANIA

Wiadomości bieżące. *Kur. Warsz.* 1887 nr 246. — a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 267. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 11; nr 34. — *Ruch. Kalendarz enc. na r. 1889*. W-wa 1889 s. 156. — (-): Światła i cienie. *Wędrowiec* 1892 nr 18. — *Biesiada Lit.* 1892 nr 27. — *Kur. Por.* 1892 nr 26. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1892 nr 7. — Ais: Leopolianna. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 548. — HMOL: Leopolianna. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 13. — E. LUBOWSKI: Przegląd teatralny. *Ateneum* 1894 t. 1 s. 112-113. — J. ŚLIWOWSKI: Kronika teatralna. *Niwa* 1894 nr 1 s. 21-22. — Autorzy dramatyczni. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 545. — a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 19. — J. KENIG: Przegląd teatralny. *Ateneum* 1895 t. 1 s. 162. — a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 13. — h-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 11. — H-moll.: Leopolianna. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 7; nr 9; nr 12; nr 15. — Kronika. *Dzien. Kr.* 1896 nr 47. — *Goniec i Iskra* 1896 nr 1. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 7. — B.: Teatr prywatny p. Przybylskiego. *Gaz. Warsz.* 1898 nr 280; nr 305; nr 309; nr 329. — Wł. m. [W. MALESZEWSKI]: Wieczory teatralne. *Biesiada Lit.* 1898 nr 51. — A. NIEMOJEWSKI: Teatr Przybylskiego. *Pravda* 1898 nr 43. — PLAUTUS: Z. Przybylski. *Niwa* 1898 nr 23. — Odgłosy. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 41. — *Gaz. Warsz.* 1899 nr 6; nr 80. — Światła i cienie. *Wędrowiec* 1899 nr 2; nr 14; nr 16; nr 41; nr 43. — K. KORWIN-PIOTROWSKI. *Tyg. Pol.* 1900 nr 16. — Łow-

czy [K. LASKOWSKI]: Na niwie dramatycznej. I. Z. Przybylski. *Kraj* 1900 nr 13. — M. BALUCKI: Dzisiejsi komediopisarze. *Kur. Teatr.* 1901 nr 5-7. — Z. Przybylski. Z okazji 100 przedstawienia „Wicka i Wacka”. *Kur. Teatr.* 1902 nr 86. — SĘP [W. J. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1903 nr 2. — J. ROSENZWEIG. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1904 nr 5/6 s. 114. — Paryż. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1904 nr 15/16 s. 253. — Utwory Z. Przybylskiego w Czechach. *Gaz. Nar.* 1904 nr 149. — Z. Przybylski. 25-lecie działalności komediopisarzej. *Gaz. Lw.* 1905 nr 124. — Autor „Wicka i Wacka”. *Nowości Ilustr.* 1905 nr 51. — E. WĘSLAWSKA: Nasi komediopisarze. *Dzien. Wil.* 1907 nr 245. — *Praca* 1908 s. 270-271, 303. (Nekrologi i wspomnienia pośmiertne:) (c): Autor „Wicka i Wacka”. *Nasz Kraj* 1909 nr 34; K. E. [K. EHRENBERG]. *Przeł. Por.* 1909 nr 45; St. G. [S. GACKI]. *Prawda* 1909 nr 8; M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Scena i Sztuka* 1909 nr 8; G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 8; t. k. [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1909 nr 9; J. *Tyg. Ilustr.* 1909 t. 1 s. 155; T. J. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Kraj* 1909 nr 4; S. KOŹMIAN: Z. Przybylski. Wspomnienie pośmiertne. *Przeł. Pol.* 1909 t. 171 s. 606-608; L.: Zgon autora „Wicka i Wacka”. *Świat* 1909 nr 8; mre [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1909 nr 36; A. WALEWSKI. *Przeł. Powsz.* 1909 t. 83 s. 5-6; A. WALEWSKI: Wspomnienie o wesolym autorze, który smutnie zakończył. *Słowo Pol.* 1909 nr 83; *Bibl. Warsz.* 1909 t. 1 s. 413; *Biesiada Lit.* 1909 nr 10; *Czas* 1909 nr 36; *Dzien. Chicagoski* 1909 nr 50; *Dzien. Kijowski* 1909 nr 27; *Dzien. Poz.* 1909 nr 37; *Gaz. Codz.* 1909 nr 625; *Gaz. Lw.* 1909 nr 36; *Gaz. Nar.* 1909 nr 37; *Gaz. Powsz.* 1909 nr 39; *Głos Rzeszowski* 1909 nr 8; *Goniec Wil.* 1909 nr 27; *Kur. Litewski* 1909 nr 27; *Kur. Lw.* 1909 nr 74; nr 75; *Kur. Pol.* 1909 nr 45; *Kur. Warsz.* 1909 nr 44; Przed pogrzebem Przybylskiego. *Kur. Warsz.* 1909 nr 47; *Nowa Gaz.* 1909 nr 70; Pogrzeb Z. Przybylskiego. *Nowa Gaz.* 1909 nr 74; *Nowa Reforma* 1909 nr 72; Zgon wybitnego komediopisarza. *Nowości Ilustr.* 1909 nr 8; *Praca* 1909 nr 8; Pogrzeb śp. Z. Przybylskiego. *Przeł. Por.* 1909 nr 48; *Przeł. Por.* 1909 nr 77; *Słowo* 1909 nr 36; *Słowo Pol.* 1909 nr 74; *Spoleczeństwo* 1909 nr 7; *Wieczory Rodz.* 1909 nr 10; *Wiek Nowy* 1909 nr 2283; J. CZEMPIŃSKI: Z. Przybylski. *Scena i Sztuka* 1910 nr 3; Poświęcenie pomnika i przeniesienie zwłok śp. Z. Przybylskiego. *Kur. Por.* 1910 nr 300. — A. LANGE. *Le Journal de Pologne* 1924 nr 229. — J. GOT: Dramat popularny. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 3. W-wa 1969. — *Słownik biogr. teatru pol. 1765-1965.* W-wa 1973.

(Utwory bliżej nie znane:) -b-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 104 s. 372 [not. o bluetce pt. Na granicy]. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 45 s. 537 [not. o utworze pt. Podróż poślubna]. — W. DĄBROWSKI. *Nowa Reforma* 1902 nr 12 [rec. utworu pt. Nad przepaścią]. — S. BRZOZOWSKI. *Głos* 1904 s. 108 [rec. utworu pt. Rozrywki obrzydłowieckie]. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1904 nr 7/8 s. 152 [not. o komedii pt. Dama do towarzystwa]. — ELEM. *Echo Pragi* 1917 nr 35 [rec. utworu pt. Antek Smutny i Jędrak Śmieszek].

Poświęcenie. S. TOMKOWICZ. *Przeł. Kryt.* 1875 nr 11. — *Dzien. Pol.* 1875 nr 87.

Gałązka jaśminu. *Czas* 1878 nr 213. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powsz.* 1883 nr 17. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Bluszcz* 1883 nr 18. — y. *Kur. Por.* 1883 nr 111. — *Wiek* 1883 nr 92. — St. M. Rz. [S. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1885 nr 207.

Nierozegrana partia. J. MIESZ. *Czas* 1880 nr 146. — ZORIAN [T. SZUMSKI]: Teatr krakowski. *Dzien. dla Wszystkich* 1880 nr 20.

Wyprawy kąpielowe. b.: Z teatrzyków ogródkowych. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 96. — -b-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 104. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Bluszcz* 1885 nr 33. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 126. — *Kur. Por.* 1885 nr 192; nr 208.

Pst! -b-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 104 s. 372 [not. o ukończeniu komedii]. — L. K. *Czas* 1885 nr 258. — *Kur. Por.* 1885 nr 312. — *Słowo* 1885 nr 242. — St. M. Rz. [S. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1886 nr 61. — *Bibl. Warsz.* 1886 t. 2 s. 145. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 127. — *Gaz. Warsz.* 1886 nr 53. — *Kur. Por.* 1886 nr 60.

Wicek i Wacek. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 143; nr 145; nr 150; nr 158. — ap. *Głos* 1886 nr 8. — INCOGNITUS [J. BRZEZIŃSKI]. *Gaz. Pol.* 1886 nr 135; nr 255. — elf. *Ognisko Domowe* 1886 nr 88. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kur. Por.* 1886 nr 316. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1886 t. 2 s. 87. — J. L. *Tydzień* 1886 nr 33. — T. J. CHOIŃSKI [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Niwa* 1886 nr 277. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1886 nr 1116. — Ł. K. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Dzien. Łódzki* 1886 nr 170. — J. KOTARBIŃSKI: Konkurs dramatyczny im. Bogusławskiego. *Kraj* 1886 nr 21 *Dział Lit.* „Kraju” s. III. — *.* [A. KRĘCHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1886 nr 22; przedr. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 157. — S. KRZEMIŃSKI.

- Bluszcz* 1886 nr 47. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1886 t. 2 s. 330. — O.: Listy z Krakowa. *Gaz. Lw.* 1886 nr 243. — O O [T. PAWLICKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1886 nr 230. — (R. P.) [R. POLIŃSKI]. *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1886 nr 221. — St. M. Rz. [S. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1886 nr 170; nr 317. — -s-: Z teatrów warszawskich. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 159. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1886 nr 221; nr 259. — *Bibl. Warsz.* 1886 t. 4 s. 465-466. — *Biesiada Lit.* 1886 nr 48. — Z łoży I piętra. *Czas* 1886 nr 227. — *Czas* 1886 nr 221. — „Wicek i Wacek” stańczykami. *Czas* 1886 nr 231. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 164. — *Gaz. Lw.* 1886 nr 229. — *Gaz. Radomska* 1886 nr 60. — *Kur. Por.* 1886 nr 169; nr 276. — *Pogoń* 1886 nr 23. — *Przeł. Tyg.* 1886 s. 154. — *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1886 nr 157. — Echa warszawskie. *Przeł. Tyg.* 1886 nr 26; nr 40. — *Wiek* 1886 nr 255. — Z teatrów ogródkowych. *Kur. Por.* 1887 nr 157 s. 3. — W. JANICKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 274. — ZOIL [H. GLIŃSKI]. *Kraj* 1891 nr 41. — Z.: Teatr polski. *Kraj* 1891 nr 1. — *Kur. Por.* 1891 nr 137. — *Dzien. Pol.* 1893 nr 216. — *Kur. Por.* 1893 nr 239. — *Dzien. Pol.* 1894 nr 47. — (c). *Dzien. Pol.* 1896 nr 176. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 19 s. 225 [wiad. o wyst. w Charkowie]. — ŁUC. KOŚC. [E. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1900 nr 350. — Sep [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1900 nr 41. — J. OKSZA. *Kraj* 1900 nr 51. — A. WALEWSKI. „Wicek i Wacek” we Lwowie. *Dzien. Pol.* 1900 nr 82. — Alb.: Kariera jednej komedii. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1902 nr 49. — DELTA [W. DĄBROWSKI]: Jubileusz „Wicka i Wacka”. *Gaz. Warsz.* 1902 nr 343. — Setne przedstawienie „Wicka i Wacka”. *Kur. Por.* 1902 nr 358. — Setne przedstawienie „Wicka i Wacka”. *Wiek Ilustr.* 1902 nr 354. — *Wiek Ilustr.* 1902 nr 355; nr 357. — K. *Wędrowiec* 1903 nr 1. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1903 nr 2. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1903 nr 1 s. 24. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1904 nr 5/6 s. 115. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1905 nr 219. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1905 nr 434. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1905 nr 257. — W. S. I-S. *Kijewskie otkliki* 1905. — K. BARANOWSKI. *Gaz. Nar.* 1907 nr 137. — S. K. *Dzien. Wil.* 1907 nr 127. — Z. *Goniec Por. i Wiecz.* 1909 nr 107. — Wieczór Przybylskiego w Teatrze Małym. *Przeł. Por.* 1909 nr 77. — X.: Teatr polski w Ogniwie. *Dzien. Kijowski* 1910 nr 314. — *Głos Płocki* 1911 nr 95. — C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Liteuski* 1912 nr 249. — T. M. S. [T. M. STANISZEWSKI]: Teatr polski w Ogniwie. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 306. — K. KRUM-ŁOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 259. — E. Z. [E. ZECHENTER]: Z teatru ludowego. *Głos Narodu* 1916 nr 440. — Sw. [SWOBODA]: Teatr na Pradze. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1917 nr 51. — M. RUSZCZYŃSKA. *Gaz. Nar.* 1918 nr 259. — E. BREITER. *Gaz. Pol.* 1919 nr 293. — L. CHRZANOWSKI. *Kur. Pol.* 1919 nr 205. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1919 nr 218 wyd. wiecz. — W. GRUBIŃSKI. *Kur. Por.* 1919 nr 215. — K. KRUMŁOWSKI. *Goniec Kr.* 1919 nr 242. — S. MIŁASZEWSKI. *Dzien. Pol.* 1919 nr 216. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1919 nr 219. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1919 nr 273. — K. SMOTRYCZ. *Robotnik* 1919 nr 273. — E. H. *Naprzód* 1923 nr 234. — St. M. [S. MRÓZ]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1923 nr 255. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Pod ostrym kątem. *Faust czy pan Żymalski? Rzeczpospolita* 1924 nr 259 por. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1924 nr 211. — Hro [H. ROMER-OCHENKOWSKA]. *Słowo* 1924 nr 265. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]: Teatr Polski. *Dzien. Wil.* 1924 nr 262. — *Dzien. Bydg.* 1925 nr 290. — Ćrk: Premiera w teatrze sosnowieckim. *Kur. Zach.* 1926 nr 250. — J. K. [J. KOLLER]. *Nowy Kur.* 1930 nr 298. — (Cz.): Z Częstochowy. *Kur. Por.* 1938 nr 311. — k. j. *Gaz. Krzepicka* 1938 nr 37. — k. j. *Goniec Wieluński* 1938 nr 14. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1939 nr 25. — R. W. *Nowe Horyzonty* 1945 nr 23. — Tab.: Powstanie pierwszego Teatru Robotniczego. *Głos Narodu* 1946 nr 11.
- Pies. W. JANICKI: Nowości literackie. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 274.
- Przegrany zakład. -b-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 104.
- Panna. -a-: Nowe komedie. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 174. — -a-: Z teatrów warszawskich. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 194. — (a). *Ruch* 1887 z. 6. — C. [G. CZERNICKI]. *Wiek* 1887 nr 157. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kur. Codz.* 1887 nr 196. — J. G. *Tyg. Mód i Powieści* 1887 nr 36. — T. J. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 199. — K-n. *Głos* 1887 nr 29. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1887 nr 53. — y [I. MATUSZEWSKI]. *Życie* 1887 nr 33. — St. M. Rz. [S. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1887 nr 196. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1887 nr 65. — *Gaz. Nar.* 1887 nr 53. — *Kur. Por.* 1887 nr 69; nr 197.
- Państwo Wackowie. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 192 s. 287. — A. K. *Nowa Reforma* 1887 nr 238. — Ais: Leopolianna. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 214. — J. G. *Tyg. Mód i Powieści* 1887 nr 30. — K-i. *Głos* 1887 nr 27. — de Coś [P. KOŚMIŃSKI]. *Kolee* 1887 nr 27. — E. LU-

BOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1887 t. 2 s. 10. — J. Ł. [J. ŁĘTOWSKI]. *Kur. Codz.* 1887 nr 174. — J. Ł. [J. ŁĘTOWSKI]. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1887 nr 151. — y. [I. MATUSZEWSKI]. *Życie* 1887 nr 33. — A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 196. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzienn. Pol.* 1887 nr 299. — K. SKRZYŃSKI. *Gaz. Lw.* 1887 nr 247. — St. [W. STEBELSKI]. *Gaz. Nar.* 1887 nr 246; nr 255. — SYLF. *Kur. Kr.* 1887 nr 237. — x-: Nowe komedie. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 191. — Z-z. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1887 nr 253, 254. — *Czas* 1887 nr 238. — *Iskra* 1887 nr 19. — *Kur. Por.* 1887 nr 134; nr 175. — *Ruch* 1887 z. 23. — *Wędrowiec* 1887 nr 28. — ASTOLF. *Wędrowiec* 1888 nr 9. — W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Codz.* 1888 nr 57. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1888 nr 12. — G. C. [G. CZERNICKI]. *Wiek* 1888 nr 47. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1888 nr 46. — W. JANICKI. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 274. — SKIERKA [C. JANKOWSKI]: Z Warszawy. *Kraj* 1888 nr 8. — J. [C. JELLENTA]. *Prawda* 1888 nr 9. — T. J. CHOIŃSKI [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Niwa* 1888 nr 313. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1888 nr 1183. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1888 nr 10. — y. [I. MATUSZEWSKI]. *Życie* 1888 nr 19. — L. NIEMOJOWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1888 nr 10. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 231. — Rz. [S. RZĘTKOWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1888 nr 55. — WIDZ: Sercowość na scenie. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 10. — *Bibl. Warsz.* 1888 t. 2 s. 337-339. — *Gaz. Przemyska* 1888 nr 23. — *Kur. Por.* 1888 nr 57. — *Tyg. Powsz.* 1888 nr 9. — ZOIL [H. GLIŃSKI]: Teatr polski. *Kraj* 1891 nr 45. — Teatr polski w Petersburgu. *Kur. Por.* 1891 nr 326. — *Dzienn. Pol.* 1892 nr 345. — E. WĘSŁAWSKA. *Dzienn. Wil.* 1908 nr 12 s. 2. — z-z. *Kur. Poz.* 1910 nr 50. — (K). *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 143.

Ptaki niebieskie. A. S. P. *Tyg. Powsz.* 1888 nr 31. — SKIERKA [C. JANKOWSKI]: Kronika warszawska. *Kraj* 1888 nr 32. — * * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1888 nr 53. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1888 nr 38. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1888 nr 301. — Aem [A. MIEZKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1888 nr 221. — (Ng). *Kur. Lw.* 1888 nr 64. — A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 255 s. 372-373 (W-wa, Teatr Belle Vue). — (R. P.) [R. POLIŃSKI]. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1888 nr 54. — R. W. *Kłosa* 1888 nr 1208. — ORGON [Z. SARNECKI]: Teatr krakowski. *Świat* 1888 nr 6. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzienn. Pol.* 1888 nr 64. — SYLF. *Kur. Kr.* 1888 nr 53. — W. S. *Dzienn. dla Wszystkich* 1888 nr 181. — A. WITSKI. *Prawda* 1888 nr 37. — *Czas* 1888 nr 54. — *Gaz. Pol.* 1888 nr 181. —

Korespondencja z Krakowa. *Kur. Por.* 1888 nr 67; nr 222. — Z Łodzi piszą... *Kur. Por.* 1888 nr 296. — A. M. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 313 s. 462; Z. PRZYBYLSKI. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 314 s. 474 [sprostowanie]. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Listy literackie z Warszawy. *Gaz. Lw.* 1889 nr 254. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1889 nr 20. — C. J. [C. JELLENTA]. *Kur. Codz.* 1889 nr 261. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 352. — M. *Życie* 1889 nr 40. — St. M. Rz. [S. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Por.* 1889 nr 262 s. 4 [Teatr Rozmaitości]. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 39. — Z: Kronika petersburska: Teatr polski. *Kraj* 1891 nr 9. — Teatr polski w Petersburgu. *Kur. Por.* 1891 nr 69.

Dwór we Władkowicach. * * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1888 nr 273. — R. POLIŃSKI. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1888 nr 265. — T. Z. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 49. — *Czas* 1888 nr 286. — *Gaz. Nar.* 1888 nr 264. — *Iskra* 1888 nr 40. — *Kur. Lw.* 1888 nr 319. — *Ruch* 1888 nr 33. — A. B. *Kur. Codz.* 1889 nr 156. — A. K. *Nowa Reforma* 1889 nr 219. — Ais: Leopolianna. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 276. — KAROL [J. KOTARBIŃSKI]. *Kłosa* 1889 nr 1250. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 337. — J. ŁĘTOWSKI. *Niwa* 1889 nr 12. — M. *Życie* 1889 nr 26. — A. NOWICKI. *Prawda* 1889 nr 24. — A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 298. — S. M. Rz. [S. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Por.* 1889 nr 156 s. 5. — MELITON [Z. SARNECKI]. *Kur. Pol.* 1889 nr okazowy II. — *Czas* 1889 nr 219. — W teatrze p. Emila Baczyńskiego. *Gaz. Przemyska* 1889 nr 25. — ZOIL [H. GLIŃSKI]: Teatr polski. *Kraj* 1890 nr 50. — Teatr polski w Petersburgu. *Kur. Por.* 1890 nr 354. [Trupa Ł. Kościeleckiego]. — a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 405 s. 355 (W-wa, Teatr Letni). — A. Br. *Kur. Codz.* 1891 nr 178. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1891 nr 146. — DWUKROPEK. *Kur. Por.* 1891 nr 179. — Gl. [G. KEMPNER]. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 27. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1891 nr 27. — (P.). *Gaz. Warsz.* 1891 nr 169. — MARJUSZ [W. RABSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1891 nr 27. — St. M. Rz. [S. RZĘTKOWSKI]. *Wiek* 1891 nr 144. — *Biesiada Lit.* 1891 nr 28. — *Dzienn. Pol.* 1892 nr 126. — *Dzienn. Pol.* 1893 nr 200. — *Gaz. Lw.* 1893 nr 164. — *Kur. Lw.* 1893 nr 200. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1895 nr 250. — (c). *Dzienn. Pol.* 1896 nr 92. — H-moll: Leopolianna. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 15 s. 178. — B. *Kraj* 1900 nr 12. — *Głos Narodu* 1904 nr 53. — A. P. *Praca* 1907 nr 15. — B. [W. BARANOWSKI]. *Kur. Litewski* 1907 nr 179. — K. B. *Dzienn. Wil.* 1907 nr 184. — *Głos Płocki* 1909 nr 97. — W. BUROWIŃSKI.

Sfinks 1910 t. 1 s. 301-302. — K. E. [K. EHRENBURG]. *Kur. Por.* 1910 nr 45. — Poranek w Teatrze Rozmaitości. *Kur. Por.* 1910 nr 44. — J. K. [J. KOLLER]. *Nowy Kur.* 1932 nr 235. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1932 nr 236.

Mój mały. * * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1888 nr 290. — R. P. [R. POLIŃSKI]. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1888 nr 287. — *Iskra* 1888 nr 41. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 275 s. 10. — Ais: Leopolianna. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 276. — *Gaz. Lw.* 1889 nr 9 [wzmianka o przekładzie na język niem.].

Propinacja. A. G. B. [A. G. BEM]. *Prawda* 1888 nr 52. — W. B. [W. BOGUSŁAWSKI]. *Kur. Codz.* 1888 nr 354. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1888 nr 291. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 274. — St. M. R. [S. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Por.* 1888 nr 355. — *Bibl. Warsz.* 1888 t. 2 s. 339. — SPEKTATOR. *Niwa* 1889 nr 2.

Złote góry. A. Br.: Co dziś grają w „Wodewilu”. *Kur. Codz.* 1890 nr 166. — A. Br. *Kur. Codz.* 1890 nr 167. — Ais: Leopolianna. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 343. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1890 nr 16. — * * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1890 nr 63. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1890 nr 27. — -m-: Nowe komedie. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 330. — St. M. R. [S. RZĘTKOWSKI]. *Wiek* 1890 nr 135. — S. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1890 nr 137. — W. B.: Wodewil. *Kur. Por.* 1890 nr 168 s. 3-4. — (xx). *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1890 nr 64. — Teatra ogródkowe. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 351. — *Iskra* 1890 nr 68. — *Kur. Lw.* 1890 nr 75. — Ze Lwowa. *Kur. Por.* 1890 nr 85. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 26. — *Kur. Por.* 1891 nr 150. — ZOIL [H. GLIŃSKI]: Kronika petersburska: teatr polski. *Kraj* 1892 nr 47.

Grajek. A. Br. *Kur. Codz.* 1890 nr 302. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1890 nr 47. — DWUKROPEK. *Kur. Por.* 1890 nr 303. — CZEŚNIK [C. JANKOWSKI]: Kronika warszawska. *Kraj* 1890 nr 46. — Gl. [G. KEMPNER]. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 45. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1890 nr 46. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1890 t. 2 s. 299. — Z. PIETKIEWICZ. *Prawda* 1890 nr 45. — A. RAJCHMAN: Z teatru. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 371. — St. [S. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1890 nr 51. — *Biesiada Lit.* 1890 nr 45. — ZOIL [H. GLIŃSKI]: Teatr polski. *Kraj* 1891 nr 44. — S. J.: Teatr polski. *Dzien. Kijowski* 1908 nr 234. — S. NOY-

SZEWSKI: Teatr Mały. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1916 nr 8.

Protekcja dam. -a-: Z teatrów warszawskich. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 385 s. 106. — K. G. [K. GÓRSKI]. *Czas* 1891 nr 51. — I. KLISZEWSKI. *Kur. Pol.* 1891 nr 60. — -p-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 417 s. 494. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1891 nr 51. — W. Pr. [W. PROKESCH]: Korespondencja „Tygodnika Ilustrowanego” z Krakowa. *Tyg. Ilustr.* 1891 nr 62. — *Kur. Por.* 1891 nr 62. — [W rubr.]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 10. — A. Br. *Kur. Codz.* 1892 nr 169. — DWUKROPEK. *Kur. Por.* 1892 nr 171. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1892 nr 26. — * * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1892 nr 126. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1892 nr 25. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1892 t. 1 s. 411. — (P). *Gaz. Warsz.* 1892 nr 162. — R. P. [R. POLIŃSKI]. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1892 nr 127. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 46. — Teatr Letni. *Dzien. Pol.* 1892 nr 153. — *Gaz. Pol.* 1892 nr 134.

Pierwszy bal. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 426 s. 610 [przedstawienie w teatrze krakowskim]. — (b.). *Mysł* 1891 nr 14. — W. B. [W. BOGUSŁAWSKI]. *Gaz. Pol.* 1891 nr 275. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Pol.* 1891 nr 319. — E. P. *Czas* 1891 nr 269. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1891 nr 103. — CZEŚNIK [C. JANKOWSKI]: Kronika warszawska. *Kraj* 1891 nr 49. — * * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1891 nr 286. — SĘP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1891 nr 51. — -p-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 423 s. 566. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 428. — *Dzien. Pol.* 1891 nr 349. — *Kur. Por.* 1891 nr 327; nr 343. — *Przegl. Tyg.* 1891 nr 49. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 435 s. 58 [zapowiedź wyst. w Wiedniu]. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1892 nr 6. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]: Teatr lwowski. *Kur. Pol.* 1892 nr 245. — ZOIL. *Nowa Reforma* 1892 nr 25. — K. G. [K. GÓRSKI]. *Czas* 1893 nr 279.

S c h a d z k a. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 426 s. 610 [przedstawienie w teatrze krakowskim]. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]: Teatr lwowski. *Kur. Pol.* 1891 nr 319. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1891 t. 2 s. 397. — -p-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 423 s. 366. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1892 nr 18. — [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1892 nr 12. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1892 nr 21. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1892 t. 1 s. 276. — R. *Prawda* 1892 nr 18. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz.,*

Teatr i Artyst. 1892 nr 448. — Z-z. *Przeł.*
Polit., Spół. i Lit. 1892 nr 13. — *Kur. Por.*
1892 nr 114.

Na przekór. *Dzien. Pol.* 1894 nr 337. —
B. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 146. — A. RAJ-
CHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896
nr 23. — a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.*
1897 nr 34 [przedstawienie amatorskie].

Komedie jednoaktowe... -wg- [W.
GOMULICKI]. *Kur. Codz.* 1892 nr 55. — -cj-
[C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1892 nr 112;
nr 257. — (S. Ry.). *Kronika Spół. i Lit.*
1894 nr 8.

Kancelaria otwarta. H-moll: Leo-
poliana. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895
nr 42. — St. R. [S. ROSSOWSKI]. *Dzien. Pol.*
1895 nr 284; IKS YPSYLON. *Przeł. Polit.,*
Spół. i Lit. 1895 nr 237.

Wejście w świat. W. BOGUSŁAWSKI.
Gaz. Pol. 1893 nr 1. — Wł. B. [W. BUKO-
WIŃSKI]. *Głos* 1893 nr 1. — K. E. [K. EHREN-
BERG]. *Czas* 1893 nr 100. — M. G. [M. GA-
WALEWICZ]. *Kur. Codz.* 1893 nr 2. — mg
[M. GAWALEWICZ]. *Kur. Por.* 1893 nr 193. —
g. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr
158. — J. K.: Teatr krakowski. *Kur. Pol.*
1893 nr 120. — G. KEMPNER. *Przeł. Tyg.*
1893 nr 1. — J. KENIG. *Słowo* 1893 nr 5. —
** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1893 nr
25. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1893 nr 2. —
-p-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 500
s. 202. — (P.). *Gaz. Warsz.* 1893 nr 2. —
Z. PIETKIEWICZ. *Prawda* 1893 nr 1. — R. P.
[R. POLIŃSKI]. *Przeł. Polit., Spół. i Lit.*
1893 nr 26, 27. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz.,*
Teatr. i Artyst. 1893 nr 484. — S. ŚLIWOW-
SKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1893 nr 1-2. —
M. WOŁOWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1893
nr 2. — *Dzien. Pol.* 1893 nr 32. — *Kur. Lw.*
1893 nr 32. — *Kur. Por.* 1893 nr 2 s. 4-5. —
Wędrowiec 1893 nr 1. — *Echo Muz., Teatr.*
i Artyst. 1904 nr 23/24 s. 305 [wyst. w Pilz-
nie]. — C. [S. CYWIŃSKI]: Lutnia Wileńska.
Kur. Liteuski 1910 nr 9. — F. H. [F. HRY-
NIEWICZ]: Z Lutni. *Goniec Wil.* 1910 nr 8.

Bzy kwitną. (j. k.) [J. KASPROWICZ]. *Kur.*
Lw. 1893 nr 299. — G. KEMPNER. *Przeł.*
Tyg. 1893 nr 19. — ** [A. KRECHOWIEC-
KI]. *Gaz. Lw.* 1893 nr 245. — E. LUBOWSKI.
Tyg. Ilustr. 1893 t. 1 s. 299. — Wł. M. [W.
MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1893 nr 120. —
-p-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 494
s. 130. — ZEN. PIET. [Z. PIETKIEWICZ].
Prawda 1893 nr 19. — Al. R. [A. RAJCHMAN].
Echo Muz., Teatr. i Artyst. 1893 nr 50. —
Dzien. Pol. 1893 nr 298. — *Gaz. Nar.* 1893
nr 246. — *Kur. Por.* 1893 nr 294. — Ze Lwo-
wa. *Kur. Por.* 1893 nr 310. — a-: Teatr ama-

torski. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr
5. — b-: Calisiana. *Echo Muz., Teatr.*
i Artyst. 1895 nr 12. — *Kraj* 1895 nr 43. —
K. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Przeł. Lit.* 1896
nr 1. — As: Lubliniana. *Echo Muz., Teatr.*
i Artyst. 1897 nr 10. — SEP [W. MALESZEW-
SKI]. *Biesiada Lit.* 1898 nr 42. — *Echo Muz.,*
Teatr. i Artyst. 1898 nr 42 s. 500. — f-.
Echo Muz., Teatr. i Artyst. 1902 nr 9 s. 106
[przedstawienie amatorskie]. — *Rozwój* 1907
nr 58. — *Ars. Tyg. Kresowy* 1918 nr 16.

Letnicy. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.*
1894 nr 554. — A. J. *Dzien. Pol.* 1894 nr
38. — A. N. *Wędrowiec* 1894 nr 20. — B.
Gaz. Warsz. 1894 nr 120. — W. BOGUSŁAW-
SKI. *Gaz. Pol.* 1894 nr 103. — A. D. [A.
DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1894 nr 124. —
I. K. *Głos Narodu* 1894 nr 222. — K. S.
Niwa 1894 nr 8 s. 187-188. — ** [A. KRE-
CHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1894 nr 29. — m-.
Echo Muz., Teatr. i Artyst. 1894 nr 541 s.
72. — Wł. M. [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada*
Lit. 1894 nr 19. — P. *Wiek* 1894 nr 103 b. —
Gaz. Nar. 1894 nr 29, 33. — *Prawda* 1894
nr 19. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1894 nr
31-33.

Przyjaciół męża. -a-. *Echo Muz.,*
Teatr. i Artyst. 1893 nr 534 s. 618. — W. B.
[W. BOGUSŁAWSKI]. *Gaz. Pol.* 1893 nr 288. —
[M. GAWALEWICZ]. *Kur. Por.* 1893 nr 348. —
ANT. MIESZ [A. MIESZKOWSKI]: Teatr Roz-
maitości. *Kur. Codz.* 1893 nr 347. — URBA-
NUS: Kronika warszawska. *Kraj* 1893 nr 50. —
** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1894 nr
231. — Wł. M. [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada*
Lit. 1894 t. 37 s. 42. — M. WOŁOWSKI. *Tyg.*
Mód i Powieści 1894 nr 3. — *Kraj* 1895 nr
45. — K. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Nowa Re-*
forma 1896 nr 6.

Fotografia Jędrusia. A. J. *Dzien.*
Pol. 1894 nr 77. — K. E. [K. EHRENBERG].
Czas 1894 nr 5. — ** [A. KRECHOWIECKI].
Gaz. Lw. 1894 nr 63. — W. Pr. [W. PRO-
KESCH]. *Nowa Reforma* 1894 nr 67. — *Gaz.*
Nar. 1894 nr 64. — A. D. [A. DOBROWOLSKI].
Kur. Codz. 1895 nr 258. — J. M. *Wiek* 1895
nr 214. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1895
nr 38. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz.,*
Teatr. i Artyst. 1895 nr 38 s. 453-454. — x.
Gaz. Pol. 1895 nr 214. — Teatr „Odeon”.
Głos Płocki 1913 nr 34.

Zjazd koleżeński. W. BOGUSŁAWSKI.
Bibl. Warsz. 1894 t. 3 s. 385-386. — W. B.
[W. BOGUSŁAWSKI]. *Gaz. Pol.* 1894 nr 5. —
G. KEMPNER. *Przeł. Tyg.* 1894 nr 2. — S.
KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1894 nr 4. — E. LU-
BOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 211. —
Wł. M. [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.*
1894 nr 3. — M. WOŁOWSKI. *Tyg. Mód*

i *Powieści* 1894 nr 3. — H-moll: Leopoliána. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 4. — St. R. [S. ROSSOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1895 nr 16.

Pójdźmy za Nim. ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1895 nr 80.

Historia, jakich wiele. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 34 s. 403; 1896 nr 17 s. 206. — H-moll: Leopoliána. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 47. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1895 nr 267. — St. R. [S. ROSSOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1895 nr 322. — *Głos Narodu* 1895 nr 267. — *Goniec i Iskra* 1895 nr 702. — *Monitor* 1895 nr 34. — *Przegl. Tyg.* 1895 nr 48. — B. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 248. — Ł. K. [L. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1896 nr 256. — B. *ZAWADZKI. Kur. Warsz.* 1896 nr 256. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 38 s. 456. — *Przegl. Tyg.* 1896 nr 38.

Baby. B. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 203. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Gaz. Pol.* 1896 nr 174. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 32. — A. L. [A. LANGE]. *Głos* 1896 nr 33. — A. M. [A. MIESZKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1896 nr 210. — B. *ZAWADZKI. Kur. Warsz.* 1896 nr 211. — *Dzien. dla Wszystkich* 1896 nr 175. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 31 [w rubr. Odgłosy]. — *Gaz. Lw.* 1896 nr 177. — *Gaz. Nar.* 1896 nr 215. — *Niwa* 1896 nr 31. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 7; nr 15; nr 42. — ALMA. *Ster* 1897 nr 9. — b. *Czas* 1897 nr 31. — B. *Czas* 1897 nr 269. — A. C. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1897 nr 87. — Cz. [A. CZECHOWSKI]. *Teatr Polski w Poznaniu. Dzien. Poz.* 1897 nr 24. — (f.) [W. FELDMAN]. *Dzien. Kr.* 1897 nr 331. — K. GLIŃSKI. *Bluszcz* 1897 nr 41. — IKS YPSYLON. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1897 nr 71. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 42. — F. KONECZNY: *Teatr krakowski. Przegl. Pol.* 1897 t. 124 s. 606. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 70. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 278. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 42. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1897 nr 32. — M. A. *Israellita* 1897 nr 41. — K. ZALEWSKI. *Kur. Warsz.* 1897 nr 278. — *Bluszcz* 1897 s. 325. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1897 nr 38. — W. BARANOWSKI. *Kur. Litewski* 1907 nr 149. — W. ŚLIZIEN. *Dzien. Wil.* 1907 nr 157. — St. N.: *Teatr Ludowy. Gaz. Potwz.* 1910 nr 186. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1918 nr 85 wyd. wiecz. — *Kur. Pol.* 1918 nr 83. — T. KREMER: *Teatr Powszechny. Ilustr. Przegl. Teatr.* 1920 nr 40-41. — *Ziemia Przemyska* 1921 nr 20. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1932 nr 125. — J. K. [J. KOLLER]. *Nowy Kur.*

1932 nr 125. — W. N. [W. NOSKOWSKI]. *Kur. Poz.* 1932 nr 243.

Znawca kobiet. *Kur. Lw.* 1897 nr 349.

Państwo młodzi. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 160 s. 440 [not. o zamiśle autorskim]. — -a-: Z dramatu. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 8. — B. *Gaz. Warsz.* 1898 nr 136. — a. c. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1898 nr 263. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 22 [w rubr.: Echa warszawskie]. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Głos* 1898 nr 24. — S. W. [S. WOMELA]. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1898 nr 216. — *Teatr Odeon. Biesiada Lit.* 1898 nr 22. — *Echo Lit. dod. Dzien. Pol.* 1898 nr 21. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 22 s. 258 [występy Teatru Odeon w Odessie]. — M. KONOPIŃSKI. *Nowa Reforma* 1902 nr 253. — K. RYKOWSKI. *Czas* 1902 nr 252. — G. ZAPOLSKA. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 45. — *Głos Narodu* 1902 nr 258. — K. Ł. [K. ŁOZIŃSKA]. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 41. — *Głos Narodu* 1908 nr 224.

Pokój zawarty! B. *Gaz. Warsz.* 1900 nr 319. — K. B. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 50.

Z rozwoju polskiego teatru. A. B. *Czas* 1898 nr 239-240. — Dr. A. W. [A. WYSOCKI]. *Życie* 1898 nr 40/41. — H. *Gaz. Lw.* 1898 nr 232. — S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI. *Gaz. Nar.* 1898 nr 200. — W. K. *Dzien. Poz.* 1899 nr 164. — [A. WIŚLICKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 38. — St. S. P. [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 14. — Lwł. [L. WŁODEK]. *Głos* 1899 nr 20.

Dzierżawca z Olesiowa. -a-: Z dramatu. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 4. — B. *Gaz. Warsz.* 1900 nr 104. — B. *Kraj* 1900 nr 12. — W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1900 nr 105. — W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 17. — W. BUKOWIŃSKI. *Głos* 1900 nr 18. — J. DUBA. *Goniec Łódzki* 1900 nr 93. — [J. GADOMSKI]. *Mies. Kur. Pol.* 1900 t. 2 s. 881-884. — HOMO. *Naprawdę* 1900 nr 9. — (K. P.). *Wędrowiec* 1900 nr 16. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1900 nr 16. — F. KONECZNY: *Teatr krakowski. Przegl. Pol.* 1900 t. 136 s. 351-353. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1900 nr 105. — M.: Leopoliána. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 11. — PRZYGDONY. *Tyg. Nar.* 1900 nr 24. — Al. R. [A. RAJCHMAN]: *Przegląd dramatyczny. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 16. — R. St. [R. STARZEWSKI]: Z teatru. *Czas* 1900 nr 92. — A. SYGIETŃSKI. *Gaz. Pol.* 1900 nr 89. — A. WIRSKI: *Teatr Miejski w Kra-*

- kowie. *Głos Narodu* 1900 nr 83 wyd. por. — K. ZALEWSKI. *Wiek Ilustr.* 1900 nr 105-106. — *Dzienn. Pol.* 1900 nr 70. — *Gaz. Nar.* 1900 nr 70. — *Podgórszanin* 1900 nr 16. — Kl. K. [K. KOŁAKOWSKI]. *Dzienn. Pol.* 1901 nr 356. — *Nowości Ilustr.* 1906 nr 52. — B. [W. BARANOWSKI]. *Kur. Litewski* 1907 nr 196. — E. WESŁAWSKA. *Dzienn. Wil.* 1907 nr 201. — W. G. [W. GRUBIŃSKI]: *Teatr Letni. Kur. Por.* 1911 nr 198. — Z. L.: *Teatr polski w Ogniwie. Dzienn. Kijowski* 1913 nr 328. — E. C. [E. CZEKAŁSKI]. *Świat* 1917 nr 11-12. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1917 nr 77. — L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1917 nr 133. — xa: *Teatr Polski. Gaz. Por. 2 Grosze* 1917 nr 77. — ZASTĘP-CA. *Kur. Pol.* 1917 nr 74. — MIECZ. LIP. *Robotnik* 1919 nr 63. — *Dzienn. Pol.* 1919 nr 45. — *Kur. Pol.* 1919 nr 32. — T. KREMER: Miejski Teatr Powszechny. *Ilustr. Przegl. Teatr.* 1920 nr 33. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1920 nr 220. — M. Sz. [M. SZYJKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1920 nr 254. — W. GRUBIŃSKI: Teatr im. Bogusławskiego. *Kur. Por.* 1922 nr 183. — J. Bż. *Rzeczpospolita* 1922 nr 176 wyd. wiecz. — IKA. *Robotnik* 1922 nr 176. — J. PROCNER: *Teatr Polski w Katowicach. Goniec Kr.* 1925 nr 270.
- Szukajcie dziecka. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 25 s. 296. — B. *Gaz. Warsz.* 1900 nr 159. — [J. GADOMSKI]: *Teatryki ogródkowe. Mies. Kur. Pol.* 1900 t. 2 s. 1066-1067. — W. Kar. *Dzienn. dla Wszystkich* 1900 nr 137. — ŁUC. KOŚC. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1900 nr 166. — m. *Tyg. Nar.* 1900 nr 46. — Z. SARNECKI: *Teatryki letnie. Wiek Ilustr.* 1900 nr 165. — GAMA [A. SYGIETŃSKI]. *Kraj* 1900 nr 23. — Vis. *Monitor* 1900 nr 35. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1900 nr 192. — J. Łoz. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1903 nr 1. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1903 nr 1 s. 25. — J. B. *Kur. Litewski* 1908 nr 135. — KAZET [Z. KAMIŃSKI]. *Goniec Wil.* 1908 nr 106. — *Głos Narodu* 1908 nr 302. — wlv. [W. WĘSOWICZ]. *Gaz. Powsz.* 1910 nr 190. — *Kur. Warsz.* 1918 nr 278.
- Pali się. *B. Gaz. Warsz.* 1900 nr 224. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1900 nr 233. — ŁUC. KOŚC. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1900 nr 232. — x-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 34 s. 404.
- Wykradziona żona. A. St. *Tyg. Pol.* 1900 nr 51. — B. *Gaz. Warsz.* 1900 nr 319. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1900 nr 327. — K. B.: *Przegląd dramatyczny. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 50. — (K. P.). *Wędrowiec* 1900 nr 48. — (E. L.) [E. LUBOWSKI]. *Kur. Codz.* 1900 nr 327. — A. St. [A. STARKMAN]. *Tyg. Pol.* 1900 nr 51. — A. SYGIETŃSKI. *Gaz. Pol.* 1900 nr 272. — GAMA [A. SYGIETŃSKI]: *Z Królestwa Polskiego. Warszawa. Kraj* 1900 nr 47. — S. ŚLIWOWSKI. *Dzienn. dla Wszystkich* 1900 nr 271. — S. C. *Kur. Poz.* 1901 nr 11. — K. MAKUSZYŃSKI: *Z teatru. Słowo Pol.* 1915 nr 131.
- Pracownice igły. B.: *Teatr Ludowy. Gaz. Warsz.* 1901 nr 110. — J. BANDROWSKI: *Z teatrów. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 19. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1901 nr 112. — J. J. L. *Kur. Teatr.* 1901 nr 9. — ŁUC. KOŚC. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1901 nr 113. — (Tr). *Wędrowiec* 1901 nr 17. — x. *Przedświt* 1901 nr 123. — *Życie i Sztuka dod. Kraju* 1901 nr 19. — b. *Monitor* 1902 nr 22. — tc [T. CZAPELSKI]: *Echa lwowskie. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 24. — (j. k.) [J. KASPROWICZ]. *Słowo Pol.* 1902 nr 241. — Z. SARNECKI. *Przedświt* 1902 nr 114. — S. WOMELA. *Kur. Lw.* 1902 nr 139. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1902 nr 115. — *Rozwój* 1903 nr 295.
- Szczęśliwy spadkobierca. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 27 s. 314. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]: *Teatr Letni. Kur. Por.* 1901 nr 182. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1901 nr 27. — Licz. *Kur. Teatr.* 1901 nr 19. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1901 nr 181. — A. SYGIETŃSKI. *Gaz. Pol.* 1901 nr 178. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzienn. dla Wszystkich* 1901 nr 149. — K. ZALEWSKI: *Teatr Letni. Wiek Ilustr.* 1901 nr 181.
- Nie miała baba kłopotu. Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]: *Teatr Fantazja. Kur. Por.* 1901 nr 205. — T. KOŃCZYC [A. GROTBĘCZKOWSKI]. *Tyg. Pol.* 1901 nr 18. — T. J. [T. JAROSZYŃSKI]: *Z teatryków ogródkowych. Wiek Ilustr.* 1901 nr 204. — (Ł. K.) [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1901 nr 205. — L. R. [L. REINSCHMIDT]. *Gaz. Warsz.* 1901 nr 196. — x-: *Z teatryków ogródkowych. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 30. — *Dzienn. dla Wszystkich* 1901 nr 169.
- Pieśń przerwana. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 13 s. 154. — A. DOBROWOLSKI: *Teatr Wielki. Kur. Por.* 1902 nr 148. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1902 nr 147. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 147. — SPECTATOR: *Przegląd dramatyczny. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 23.
- Dług honorowy. -f-: *Nowa komedia. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 34 s. 373; nr 37 s. 355. — ALBERTUS: *Z Królestwa Polskiego. Warszawa. Kraj* 1903 nr 35. — B. *Gaz. Warsz.* 1903 nr 227. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 4 s. 100-101. —

- A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 239. — KAZ. EHR. [K. EHRENBERG]. *Wiek Ilustr.* 1903 nr 239. — M. GAWALEWICZ. *Słowo* 1903 nr 199. — h. z.: 'Z teatru lwowskiego. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 2. — J. KASPROWICZ. *Słowo Pol.* 1903 nr 1. — KL. K. [K. KOLA-KOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1903 nr 1. — ŁUC. KOŚC. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1903 nr 239. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1903 nr 1. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1903 nr 238. — J. ŁOZIŃSKI. *Kur. Por.* 1903 nr 240. — m. t. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1903 nr 37 s. 529. — E. MALISZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1903 nr 236. — Z. SARNECKI. *Przedświt* 1903 nr 1. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1903 nr 197. — * [A. ISRAELITA] 1903 nr 37. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1903 nr 42 s. 624. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1903 nr 1. — Teatr Letni. *Wiek Ilustr.* 1903 nr 237. — R. *Praca* 1908 s. 1489. — *Dzien. Poz.* 1908 nr 27.
- Kronika miejscowa. B. *Gaz. Warsz.* 1902 nr 169. — f. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 27 s. 275. — I. L-ski. *Kur. Teatr.* 1902 nr 27. — T. [T. JAROSZYŃSKI]: Teatr łódzki w Bagateli. *Wiek Ilustr.* 1902 nr 176. — ŁUC. KOŚC. [Ł. KOŚCIELECKI]: Z teatrów prywatnych. *Kur. Codz.* 1902 nr 178. — TAD. KOŃCZYC [T. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Dzien. dla Wszystkich* 1903 nr 103.
- Guwerner. W. BUKOWIŃSKI. *Książka* 1905 s. 188.
- Nieudana próba. W. BUKOWIŃSKI. *Książka* 1905 s. 188. — J. LORENTOWICZ. *Gaz. Pol.* 1905 nr 18. — E. WĘSLAWSKA. *Goniec Wil.* 1908 nr 51.
- Krew nie woda. W. BUKOWIŃSKI. *Książka* 1905 s. 188.
- Wojna domowa. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1903 nr 33/34 s. 505. — ALBERTUS: Z Królestwa Polskiego. Warszawa. *Kraj* 1904 nr 5. — H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1904 nr 423. — A. DOBROWOLSKI. *Bluszcz* 1904 nr 8. — KAZ. EHR. [K. EHRENBERG]. *Wiek Ilustr.* 1904 nr 30. — Sdl [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Kur. Warsz.* 1904 nr 30. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1904 s. 73. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1904 nr 209. — I. KUNCEWICZ. *Dzień* 1904 nr 208. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1904 nr 30. — B. LUTOMSKI. *Gaz. Pol.* 1904 nr 30. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1904 nr 30. — WŁ. M. [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1904 nr 7. — J. ROSENZWEIG. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1904 nr 5/6. — TENTAM. *Słowo* 1904 nr 24. — A. E. BALICKI: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1907 t. 166 s. 313-314. — *Dzien. Poz.* 1907 nr 295. — *Głos Narodu* 1907 nr 484.
- Pędziwiatr. J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]: Teatr Ludowy. *Kur. Por.* 1904 nr 18. — Teatr. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1904 nr 3/4. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1906 nr 287. — ELEM. *Echo Pragi* 1917 nr 37.
- Pożegnanie. W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1905 t. 3 s. 153. — A. DOBROWOLSKI. *Bluszcz* 1905 nr 24. — G. KEMPNER. *Przegl. Powsz. Życia Spół.* 1905 s. 681. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1905 nr 134; *Kur. Niedzielnny* 1905 nr 136. — J. ŁOZIŃSKI. *Kur. Por.* 1905 nr 135. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1905 nr 147. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1905 nr 113. — St. A. S. *Ateneum* 1905 t. 3 s. 109-111. — *Gaz. Lw.* 1905 nr 125. — J. FLACH: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1907 t. 164 s. 172-173.
- Antkowe wesele. K. BARANOWSKI. *Gaz. Nar.* 1907 nr 204. — H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1907 nr 416. — A. DOBROWOLSKI. *Nasz Kraj* 1907 t. 4 nr 11. — J. FLACH: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1907 t. 164 s. 171-173. — B. GORCZ. [B. GORCZYŃSKI]: Nowe komedie Z. Przybylskiego. *Ludzkość* 1907 nr 87. — (l.). *Świat* 1907 nr 11 s. 20. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1907 nr 412. — (fm) [F. MRAWINCZYC]. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1907 nr 204. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1907 nr 80. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1907 nr 80. — t. *Naprzód* 1907 nr 51. — Ad. Z. [A. ZAGÓRSKI]. *Kur. Lw.* 1907 nr 413. — *Gaz. Nar.* 1907 nr 41. — *Nowości Ilustr.* 1907 nr 8; nr 11. — Teatr Letni. *Przegl. Por.* 1907 nr 141.
- Księżyc i słońce. J. FLACH: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1907 t. 164 s. 172-173. — J. A. K. [J. A. KISIELEWSKI]. *Goniec Por. i Wiecz.* 1907 nr 334. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1907 nr 80. — t. *Naprzód* 1907 nr 52. — *Gaz. Nar.* 1907 nr 41. — *Nowości Ilustr.* 1907 nr 8.
- Wiosna. W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1907 nr 182. — Teatr Letni. *Przegl. Por.* 1907 nr 185.
- Słomiani wdowcy. Teatr łódzki (Renaissance). *Przegl. Por.* 1907 nr 230.
- Na swojską nutę. ab. *Świat* 1908 nr 5. — BTRU. *Kur. Poz.* 1908 nr 52. — S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Codz.* 1908 nr 26. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1908 nr 43. — Żm. *Słowo* 1908 nr 26. — Teatr Mały. *Przegl. Por.* 1908 nr 27.
- Sposób na żony. ab. *Świat* 1908 t. 3 nr 49. — A. E. BALICKI: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1908 t. 170 s. 361-362. — T. JAROSZYŃSKI. *Głos Warsz.* 1908 nr 246. —

G. KEMPNER. *Nowa Gaz.* 1908 nr 554. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1908 nr 322. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1908 nr 228. — *Nowości Ilustr.* 1908 nr 41. — Teatr w Ogrodzie Saskim. *Przeł. Por.* 1908 nr 332. — B. H. [B. HERTZ]. Teatr polski. *Kur. Litewski* 1909 nr 105. — *Dzien. Poz.* 1909 nr 112.

Przygoda pana Edwarda. Teatr Mały. *Przeł. Por.* 1909 nr 77.

Teatr amatorski dla dzieci i młodzieży. A. SZYCÓWNA. *Nowe Tory* 1908 t. 2 s. 468-471. — *Kur. Warsz.* 1908

nr 347. — S. GACKI. *Świat* 1909 t. 4 nr 6. — T. M. *Praca* 1909 nr 8.

Sześć komedyjek dla dzieci i młodzieży. (ck). *Kur. Poz.* 1908 nr 289. — C. NIEWIADOMSKA. *Książka* 1909 s. 290-291. — J. STOKOWA. *Przew. Oświatowy* 1910 nr 7-9.

Recenzje przekładów

A. F. d'Ennery, F. Dugué: *Cartouche, czyli banda opryszków w. (Z.). Szkice Społ. i Lit.* 1876 nr 9. — *Czas* 1876 nr 42.

PRZYBYSZEWSKI STANISŁAW (1868–1927)

Pseud.: NEMO; ST. P.

Dramato- i powieściopisarz, poeta, publicysta, tłumacz.

Ur. 7 maja 1868 w Łojewie pod Kruszwicą, syn Józefa, nauczyciela wiejskiego, i Doroty z Grąbczewskich. Do gimnazjum uczęszczał w Toruniu (1881-1884) i Wągrowcu (1884-1889). Następnie studiował architekturę na politechnice berlińskiej przenosząc się w maju 1890 na studia medyczne do tamtejszego uniwersytetu; stąd został relegowany za kontakty z ruchem robotniczym po aresztowaniu w 1893. W 1891 związał się z Martą Foerder. W 1892 podjął pracę redaktora w socjaldemokratycznym tygodniku *Gazeta Robotnicza* i od czerwca 1892 do końca września 1893 ogłaszał anonimowo antyklerykalne i antyziemiańskie artykuły dotyczące Śląska i Wielkopolski. Debiutował w 1892 pracą o Szopenie i Nietzschem ogłoszoną w języku niemieckim. Obracał się w kręgach międzynarodowej cyganerii artystycznej. We wrześniu 1893 poślubił Dagny Juel, Norweżkę. Był współzałożycielem pisma *Pan* w Berlinie (1894). W 1894-1898 mieszkał głównie u rodziców żony, w Kongsvinger w Norwegii, wyjeżdżając do Oslo, Sztokholmu i Kopenhagi. W 1896 przebywał przez krótki okres w więzieniu berlińskim, aresztowany w związku z samobójczą śmiercią Marty Foerder. W 1897 powrócił na okres letni do Berlina, by redagować *Metaphysische Rundschau*. W 1898 odbył na zaproszenie Wincentego Lutosławskiego podróż do Hiszpanii zatrzymując się na krótko w Paryżu. We wrześniu 1898 powrócił do kraju. Od jesieni 1898 do stycznia 1900 redagował w Krakowie *Życie*. Wiosną 1901 przeniósł się do Warszawy. W tym czasie związał się z Jadwigą Kasprowiczową, żoną Jana Kasprowicza, równocześnie pozostając w związkach z Anielą Pająkową, malarką. W czerwcu 1901 została zastrzelona w Tyflisie żona pisarza, Dagny. W 1903-1904 podróżował po Rosji towarzysząc trupie aktorskiej wystawiającej jego dramaty, między innymi w Petersburgu, Kijowie i Odessie. W 1905 ożenił się z Jadwigą Kasprowiczową. Przeniósł się do Torunia, a od 1906 do 1919 mieszkał stale w Monachium. Wiele podróżował po Europie, wygłaszał odczyty, przyjeżdżał do kraju na premiery swych utworów. W 1916 i 1917 przebywał trzykrotnie u braci Jerzego i Witolda Hulewiczów w Kościankach, w Poznańskim, przygotowując program *Zdroju*. W 1917-1918 współredagował *Zdrój*. Od 1917 współpracował z Instytutem Wydawniczym Lektor. Po nieudanej próbie osiedlenia się w Czechach w 1918, powrócił do kraju. W 1919-1920 pracował w Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Poznaniu. Od 1920 do 1924 był urzędnikiem Polskich Kolei Państwowych w Gdańsku. W 1924 przeniósł się do Warszawy i zamieszkał na Zamku Królewskim, powołany do kancelarii cywilnej prezydenta RP. Zmarł nagle 23 listopada 1927 w Jarontach pod Inowrocławiem. Córka jego i Anieli Pająkowej była dramatopisarką Stanisława Przybyszewska.

TWÓRCZOŚĆ

1. Zur Psychologie des Individuums. I: Chopin und Nietzsche. Powst. 1891. Wyd. Berlin 1892. Wyd. nast. Berlin 1906. II: Ola Hansson. Powst. i wyd. Berlin 1892.

Wersja pol.: I: fragm. w art. Ku czci mistrza. *Życie* 1899 nr 19/20; przedr. pt. Szopen, w książce: Na drogach duszy. Kr. 1900, wyd. nast. Kr. 1902 (poz. 19). II: fragm. pt. Dlaczego kocham kobietę? Ogl. w książce: Moi współcześni. Wśród obcych. W-wa 1926 (poz. 59).

Przekłady: I: bułg.: Dim. Weler. Sofia 1921 — czes.: B. Chaloupka. *Moderní revue* 1895 nr z października-1896 nr z marca — pol.: S. Helztyński: Z psychologii jednostki twórczej. W książce: S. Przybyszewski: Wybór pism. Wr. 1966 BNI, 190 (Wyd. zbior. poz. 2) — ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 5 — włoski: C. Conigliani. Lanciano 1923.

II: ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 5.

2. List otwarty do polskiego ludu robotczego napisany przez ks. Piotra Ściegiennego. Berlin 1892.

Wydany anonimowo jako ulotka, a następnie kilkakrotnie wznowiany w masowym nakładzie.

3. Requiem aeternam...

Wersja niem.: Totenmesse. Berlin 1893. Wyd. nast. Berlin 1900.

Wersja pol.: ogł. fragm.: *Młodość* 1900 z. 4-5 (pt. Msza żałobna); *Krytyka* 1900 z. 5 (pt. Requiem aeternam; zamierzony jako druk całości, przerwany wobec okrojonej tekstu przez cenzurę). Wyd. osob. całości. Lw. 1904 (pt. Requiem aeternam... Trzecia księga Pentateuchu). Zob. też Wyd. zbior. poz. 2.

Z cyklu: Pentateuch, por. poz. 6, 9, 15, 17.

Przekłady: bułg.: 1921 — czes.: O. Hanašik: Černá mše. 1921 — ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 1 t. 2, t. 4, 3 t. 7 pt. Zaupokojnaja miessa.

4. Cupio dissolvi (Wniebowstąpienie).

Wersja niem.: Himmelfahrt. *Moderner Musealmanach* 1894 nr 50. Zob. też poz. 18.

Wersja pol.: *Życie* 1898 nr 50 (pt. Wniebowstąpienie). Zob. też poz. 27 (pt. Cupio dissolvi).

Przekłady: bułg.: E. Popowa. Sofia [b.r.] — ros.: E. i J. Leontiewowie. Moskwa 1910, wyd. nast.: Moskwa 1913, 1916 (wraz z poz. 6 i 17). Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 1.

5. Edward Munch.

Wersja niem.: Das Werk des Eduard Munch. *Die neue deutsche Rundschau (Freie Bühne)* 1894 s. 150-156 (pt. Psychischer Naturalismus). Wyd. w: *Das Werk des Eduard Munch. Vier Beiträge von S. Przybyszewski, Dr Franz Servaes, Willy Pastor, Julius Meier-Graefe*. Berlin 1894 (słowo wstępne S. Przybyszewski).

Wersja pol.: Edward Munch. *Życie* 1898 nr 43-44; wersja poszerz. zob. poz. 19.

Rkps Muzeum im. J. Kasprzowicza w Inowrocławiu. Przekłady: czes.: *Moderní revue* 1897 t. 5 — ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 5.

6. Z cyklu Wigilii (również tyt.: Na tym padole płaczu).

Wersja niem.: Vigilien. *Die neue deutsche Rundschau (Freie Bühne)* 1894 s. 865-889. Wyd. osob. Berlin 1895. Wyd. nast. Berlin 1901.

Wersja pol.: Z cyklu Wigilii. *Życie* 1898 nr 38/39-40/41. Wyd. osob. Lw. 1899 (z rys. S. Wyspiańskiego). Wyd. nast.: nowe wyd. Lw. 1901 (pt. Na tym padole płaczu; rozdział 7 włączony). Zob. też poz. 20 (tu bez rozdziału 7), 27 oraz Wyd. zbior. poz. 2.

Całość utworu tylko w wydaniu lwowskim z 1901 oraz Wyd. zbior. poz. 2.

Z cyklu: Pentateuch, por. poz. 3, 9, 15, 17.

Przekłady: bułg.: E. Popowa: W dolinata na slazite. Sofia [b.r.] — czes.: A. M. Vankova: Vigilie. Praga 1907 — hebrajski: A. D. Jablonowski. Tejl-Awiw 1929 — ros.: W dolinie szesz. *Nowyj žurnal inostrannoj literatury* 1904 nr 5; *Slawianskij almanach. Polsha*. Petersb. [b.r.]; E. i J. Leontiewowie: W judolii szesz. Moskwa 1910, wyd. nast.: Moskwa 1913, 1916 (wraz z poz. 4, 17). Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 1 — serbochorw.: J. V. Kov. *Obzor* 1907 nr 193. Wyd. osob. Sarajewo [1907]; J. P. *Tisaču najlepših novela*. Zagreb 1929. Wyd. osob. Sarajewo 1921 — włoski: S. Sacurdaef, L. Misuraco. Lanciano 1916 (wraz z poz. 9).

7. Homo sapiens [cykl powieściowy].

Wersja niem.: [I: Über Bord, II: Unterwegs, III: Im Malstrom]. Wyd. osob.: Unterwegs. Berlin 1895; Im Malstrom. Berlin 1895; Über Bord. Berlin 1896. Wyd. osob. całości cyklu: Berlin 1896; Lipsk 1898. Wyd. nast. poszczególnych części: Unterwegs. Berlin 1896, wyd. nast. Lipsk 1904; Im Malstrom. Monachium 1919.

Wersja pol.: Homo sapiens. Powieść [I: Na rozstaju, II: Po drodze, III: W malstromie]. Wyd. całości cyklu: Lw. 1901. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 2.

Przekłady: ang.: T. Seltzer. Nowy Jork 1915 (całość cyklu); *Introduction to Modern Polish Literature*. Nowy Jork 1964 (fragm.); Nowy Jork 1970 — bułg.: 1910; C. Marinow. Sofia 1919; Walkir. Sofia 1930; 1935 — czes.: 1898 (część II); całość: H. Kamínek. Praga 1905, 1913, 1914, 1928 — duński: Kopenhaga 1896 (część II) — norweski: Kristiania 1895 (część II); D. Przybyszewska ok. 1897-1898 (część III), rkps Bibl. Nar. sygn. 6124; B. Hjärne. Sztokholm 1900 (część I) — ros.: M. Siemienow. Moskwa 1902 (całość); Erwie. Petersb. 1902 (część II); M. Ulrich. Odessa 1904 (całość); E. i J. Leontiewowie. Moskwa 1909 (całość), wyd. nast.: Moskwa 1910, 1911, 1915, 1916. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 1 t. 1, 3 t. 3 — serbochorw.: D. S. Pijade. *Dubrovnik* 1904 nr 11 (fragm. z cz. II); 1904 (część II); 1918-1919 — włoski: N. Romanowska. Mediolan 1932 (całość) — żyd.: R. Zwoliński. Nowy Jork 1917.

8. Pro domo mea. Berlin 1895. Wyd. również jako część wstępu w książce: *De profundis*. Berlin 1900.

Zapowiedź De profundis.

Przekład ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 1 t. 2.

9. De profundis.

Wersja niem.: De profundis. Berlin 1895. Wyd. nast. Berlin 1900 (wraz z Pro domo mea, zob. poz. 8).

Wersja pol.: De profundis. *Życie* 1899 nr 21/22, 1900 nr 1 (skonfiskowane przez cenzurę). Wyd. osob. całości: Kr. 1900 (jako manuskrypt). Wyd. nast. Berlin 1904; W-wa 1916; Lw. 1929. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Z cyklu: Pentateuch, por. poz. 3, 6, 15, 17.

Rkps — Bibl. PAN w Kr. sygn. B.639.

Przekłady: bułg.: Szumeen. [B.m.] 1921 — czes.: Praga 1906 — franc.: F. Thomen. Paryż 1922 — hiszp.: I. Edelstem. Santiago 1933 — litewski: *Lietuvos Žinios* 1922 — ros.: W. Wysocki. Moskwa 1911, wyd. 2 Moskwa [1912], wyd. 3 Moskwa 1913, wyd. 4 Moskwa 1918. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 1 t. 2, 3, t. 6, 5 — serbochorw.: B. M. Grašić. Belgrad 1921 — włoski: *La Voce* 1912 nr z 28 listopada, 5 i 12 grudnia; S. Sacurdaef, L. Misuraco. Lanciano 1916 (wraz z poz. 6).

10. Na drogach duszy: Gustaw Vigeland.

Wersja niem.: Auf den Wegen der Seele. *Die Zeit* (Wiedeń) 1896 nr 68 (tekst skrócony przez redakcję); *Kritik* (Berlin) 1896 nr 83-87 (całość pt. Ein Unbekannter). Wyd. osob. Berlin 1897 (zmien. pt. Auf den Wegen der Seele; tyt. wewnętrzny: Gustav Vigeland).

Wersja pol.: Na drogach duszy: Gustaw Vigeland. *Życie* 1898 nr 48-49. Zob. też poz. 19.

Przekłady: czes.: Nieznany. *Moderni revue* 1896 t. 4 — duński: En ubekendt. *Tilskueren* 1896 nr z października (tekst skrócony przez autora) — ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 5.

11. Na tym padole płaczu (Ametysty).

Wersja niem.: In hac lacrymarum valle. *Pan* 1896 z. 2 s. 113-119 i odb. Zob. też poz. 18.

Wersja pol.: Na tym padole płaczu. *Młodość* 1899 nr ze stycznia s. 37-45; *Przegl. Zakopiański* 1899 nr 12-13; *Strumień* 1900 nr 8. Zob. też poz. 27 (pt. Ametysty).

Przekład ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 1.

12. Synagoga szatana.

Wersja niem.: Die Synagoge des Satan. *Die Kritik* 1896 nr 134-135, 1897 nr 148-150. Wyd. osob. Berlin 1897. Wyd. nast. Berlin 1900.

Wersja pol.: Synagoga szatana. Przyczynek do psychologii czarownicy. Ogl. fragm.: *Życie* 1899 nr 4-5 (nr 5 skonfiskowany); *Młodość* 1900 z. 2. Wyd. osob. całości W-wa 1902 (nowa wersja).

Przekłady: bułg.: N. Petrica, W. Dawidowicz. Sofia 1920 — czes.: R. Brož. Praga 1911; S. Omans. Praga 1911 — franc.: 1897 — litewski: Brooklyn 1918 — ros.: A. Kojranski. Moskwa 1911 (wyd.

zbior. w przekładach poz. 3 t. 10); wyd. nast.: Moskwa 1912, 1915, 1916, 1918 — słoweński: *Svobodna Misel* 1912 nr 8-10.

13. Dla szczęścia.

Wersja niem.: Das grosse Glück. Drama in 5 Akten. Ogl. *Die Gesellschaft* 1897 nr 1 i odb. Wyd. w książce: Totentanz der Liebe. Vier Dramen (poz. 28). Wyd. nast. Wiedeń 1904; Monachium 1919.

Wersja pol.: Dla szczęścia. Dramat w 5 aktach. Wyst. Kr. 18 lutego 1899; Lw. 24 października 1900; Łódź 15 października 1901. Wyd. Kr. 1900. Wyd. nast. Lw. 1902.

Sztuka w przekładzie M. Szukiewicza wysłana na konkurs *Kur. Warsz.* w 1898. Nie zyskała wyróżnienia. Przekłady: ang.: L. Baron, P. Lore. Boston 1912 — czes.: A. Dvořak. Praga 1902, wyd. 2 Praga 1922; A. Černý. Praga 1908 — hebrajski: A. D. Jablonowski. Tel-Awiv 1929 — ros.: Charków 1904; J. Pierowicz. Odessa 1904; A. Wozniesiński. Odessa 1904, wyd. nast. Moskwa 1906; E. i J. Leontiewowie. Moskwa 1908, wyd. nast.: Moskwa 1910, 1912, 1915. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 2, 3 t. 4, 4 — rum.: wyst. Bukareszt 1925 — serbochorw.: N. Vavra. Wyst. Zagrzeb 1899; K. Taranowski ok. 1934 — włoski: L. Kociemski. Mediolan 1921.

Rkps przekładu M. Szukiewicza, różny od tekstu, w jakim sztukę grano, w posiadaniu M. Rulikowskiego (wiad. z 1947).

Rkps przekładu serbochorw.: N. Vavry — Arch. Teatru w Zagrzebiu; sygn. 1209; K. Taranowskiego — Bibl. Teatru Nar. w Zagrzebiu.

Ekranizacja filmowa w 1919.

14. Dzieci szatana.

Wersja niem.: Satans Kinder. Roman. Paryż—Monachium 1897. Wyd. nast.: Berlin 1905; Monachium 1919.

Wersja pol.: Dzieci szatana. Powieść. Lw. 1899. Wyd. nast.: Lw. 1907; Lw. 1923. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Przekłady: bułg.: Sofia 1925 — czes.: M. Fučík. Praga 1901 — litewski: *Naujėnai* 1921 — ros.: O. Wiszniewska. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1907 nr 11-12; E. i J. Leontiewowie. Moskwa 1909, wyd. nast. Moskwa 1911. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 1 t. 3, 3 t. 6.

15. Androgyne.

Wersja pol.: ogł. fragm.: *Życie* 1899 nr 1-3 (pt. Androgyne); nr 10-12 (pt. W godzinie cudu); nr 17/18 (pt. Fragment [zakończenie]). Wyd. osob. całości. Lw. 1900 (pt. Androgyne, zawiera: [cz. 1] W godzinie cudu; [cz. 2] Androgyne; [cz. 3 bez nazwy, zakończenie]). Wyd. nast.: W-wa 1902 (pt. W godzinie cudu, tu cz. 2 pt. Miasto śmierci); wyd. nowe Kr. 1905 (pt. Androgyne).

Przedr. fragm. zob. poz. 27.

Wersja niem.: Androgyne. Berlin 1906. Wyd. nast. Monachium 1916.

Z cyklu: Pentateuch, por. poz. 3, 6, 9, 17.

Przekład ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 1 t. 4, 3 t. 1, 5 — włoski: G. Prampolini. Lanciano 1926.

16. Confiteor. *Życie* 1899 nr 1. Zob. też poz. 19 oraz Wyd. zbior. poz. 2.

Art. programowy, liczne przedruki w podręcznikach i antologiach m.in.: *Pol. krytyka lit. (1800-1918). Materiały*. T. 4. W-wa 1959; *Programy i dyskusje lit. okresu Młodej Polski*. Oprac. M. Podraza-Kwiatkowska. Wr. 1973 BN S.I, 212.

Rkps — Bibl. Jagiel. sygn. 7892 IV. Przekład ros. zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 5.

17. Nad morzem.

Wersja pol.: Nad morzem. Kr. 1899 (z portretem Dagny Przybyszewskiej — rysunek S. Wyspiańskiego). Wyd. 2 przejrane przez autora Kr. 1901.

Zawartość: wyd. 2: Modlitwa. (*Życie* 1897 nr 5); Rapsod I: Epipsychidion. (*Życie* 1898 nr 11 z przedmową K. Tetmajera; przedr. przedmowy zob. poz. 20 wyd. z 1932); Rapsod II: Jasne noce. (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 10-11, 13); Rapsod III: Nad morzem. (*Życie* 1897 nr 5, fragm. pt. Epipsychidion; *Album prac artystów wyd. na korzyść kształcącej się młodzieży pol. w Monachium*, Kr. 1897 (fragm. partii końcowej). Zob. też poz. 20, 27).

Wersja niem.: Epipsychidion. Berlin 1900. Wyd. nast. Monachium 1919.

Zawartość: Introibo; Sonnenopfer. (*Pan* 1897 s. 219-225 pt. Epipsychidion); Helle Nächte; Am Meer. (*Pan* 1899 s. 11-26. Zob. też poz. 18).

Z cyklu: Pentateuch, por. poz. 3, 6, 9, 15. Przekłady: bułg.: E. Popowa. Sofia [b.r.] — czes.: A. Procházka: U moře. Praga 1897 (fragm.) — estoński: Viljandis 1920 — ros.: A. Broniewski. *Nowyż żurnal inostrannoj literatury* 1903 nr 11; M. Siemienow. *Człtce dieklamator*. T. 2. Kijów 1907 [fragm.], *Człtce dieklamator*. T. 3. Kijów 1913 [fragm.]; J. Mackiewicz. Moskwa 1908 (oraz poz. 33); E. i J. Leontiewowie. Moskwa 1910, wyd. nast.: Moskwa 1913, 1916 (wraz z poz. 4, 6). Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 1 t. 2, 3 t. 1 — serbochorw.: N. S. Polovina: Na moru. *Brankovo kolo* 1906 nr 10, M. Rakos: Na moru. *Prastjeta* 1910, B. Jasne noći. *Narodne novine* 1912 nr 112 — włoski: G. Prampolini. Mediolan 1922.

18. In diesem Erdenthal der Thränen.

Berlin 1900. Zawartość: Am Meer. (Zob. poz. 17); In hac lacrymarum valle. (Zob. poz. 11); Himmelfahrt. (Zob. poz. 4).

19. Na drogach duszy. Kr. 1900. Wyd. nast. Kr. 1902.

Zawartość: Wstęp; — Aforyzmy i preludia: I. [Confiteor]. (Zob. poz. 16), II. O „nową” sztukę. (*Życie* 1898 nr 6. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2), III. [Munch]. (*Życie* 1898 nr 42); — Edward Munch. (Poszerzona wersja poz. 5); Gustaw Vigeland. (Zob. poz. 10); Szopen. (Impromptu). (*Życie* 1899 nr 19/20 pt. Ku czci mistrza); Płomienny (Alfred Mombert). (*Życie* 1899 nr 4 pt. Płomienny i nr 21/22 pt. Alfred Mombert). Wersja niem.: Der Glühende (Alfred Mombert). (*Die Zeit* 1896 nr 114); Apostrofa do Króla-Ducha na progu Nowego Stulecia. Pamięci Juliusza Słowackiego. (*Życie* 1900 nr 1).

Rkps — Apostrofa do Króla Ducha u progu Nowego Stulecia. Ossol. sygn. 13047/II; Bibl. PAN w Kr. sygn. 3638.

Przekłady: bułg.: Geo Miliw; Aforyzmy i preludii. Sofia 1921 — ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 5.

Aforyzmy i preludia: ros.: A. Kursinski. Moskwa 1902; *Nowoje słowo* 1911 nr 1, 1912 nr 5.

Szopen: ros.: N. Kornilowa. *Obrazowanie* 1904 nr 7 s. 68-79 — włoski: G. Wieleżyńska-Dickstein. *I Nostri Quaderni* 1927 nr poświęcony Polsce.

Płomienny: czes.: *Moderni revue* 1896 t. 5 s. 1 pt. Ecce poeta.

20. Z gleby kujawskiej. Ogł. fragm. *Młodość* 1900 nr 6 s. 115-122 (pt. Syn ziemi). Wyd. osob. całości W-wa 1902. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1904 (z podtyt. Syn ziemi); Poz. 1932 (wraz z: Z cyklu Wigilii. Zob. poz. 6; Nad morzem, Epipsychidion. Zob. poz. 17). Zob. też Wyd. zbior. poz. 2.

Esej o Kasprowiczu.

Przekład ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 5.

21. Złote runo. Dramat w 3 aktach. Wyst. Lw. 27 marca 1901; Kr. 11 maja 1901; Łódź 28 listopada 1901; W-wa 6 grudnia 1901; Poz. 19 marca 1903. Wyd.: Taniec miłości i śmierci. I. Złote runo. Dramat. Lw. 1901 (wraz z: II. Goście, poz. 22). Wyd. nast.: Kr. 1902; Lw. 1902; Lw. 1903; Lw. [1934] *Teatr dla Wszystkich* nr 89. Zob. też poz. 24 oraz Wyd. zbior. poz. 2.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6390 II.

Wersja niem.: Das goldene Vlies. Ogł. Totentanz der Liebe. Vier Dramen. Berlin 1902 (poz. 28).

Przekłady: bułg.: J. S. Chlebarow. Plewen 1908; W. I. Kasárov: Tanc na lubowta i smrt'a. Sofia 1920; G. Michajlow: Tanc na lubowta i smrt'a. I. Zlatnoto runo. Sofia 1921 — czes.: 1902; wyst. Praga 1908; B. Prusik, J. Ščerbinský. Praga 1920 — litewski: *Tevyne* 1919 — ros.: Erwie. Petersburg. 1902; E. i J. Leontiewowie: Plaska lubwi i smierti: I. Zolotaje runo. Moskwa 1908, wyd. nast. Moskwa 1910, 1915. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 2, 3 t. 4 — serbochorw.: V. Jelovšek [Teharski]. *Zbornik pouke i zabave*. Praga 1902 t. 2-3. Wyst. Osijek 1907, Zagrzeb 1910 — włoski: F. Szretterówna ok. 1903; C. Castellii. Rzym 1907; O. Borowska. Mediolan 1914.

22. Goście. Epilog dramatyczny w 1 akcie. Wyst. Kr. 25 maja 1901; Lw. 17 stycznia 1902. Wyd.: Taniec miłości i śmierci: II. Goście (wraz z: I. Złote runo, poz. 21). Wyd. nast.: Lw. 1902; Lw. 1903; Lw. [1934] *Teatr dla Wszystkich* nr 90. Zob. też poz. 24.

Rkps — Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3063, 3064.

Wersja niem.: Die Gäste. Ein dramatischer Epilog. Ogł. Totentanz der Liebe. Vier Dramen. Berlin 1902 (poz. 28).

Przekłady: bułg.: G. Michajlow: Tanc na lubowta i smrt'a. II. Gost. Sofia 1921 — japoński: Mitsuya Mitsui. 1928 — litewski: Giry 1913 — ros.: A. Damanska. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1901 nr 10; *Odesskij listok* 1901; A. Wozniesiński. Odessa 1904; E. i J. Leontiewowie: Plaska lubwi i smierti: II. Gosti. Moskwa 1908, wyd. nast.: Moskwa 1910, 1915; J. Tropowski, M. Tropowska. *Sbornik „Molodoy Polszy”*. Petersburg. 1908 s. 150-169; J. Tropowski. Petersburg. 1909; *Nowiejszaja biblioteka izwiestnych pisateli*. Moskwa 1909. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz.

2, 3 t. 4, 4 — serbochorw.: M. Sakač. *Hrvatska smotra* 1908 nr z listopada. Wyd. Osijek 1912.

23. Synowie ziemi. Powieść. Ogl. fragm.: *Chimera* 1901 t. 1-2 (pt. Malaria); *Głos* 1901 nr 1; *Głos Wolny* 1901 nr 6. Zob. też poz. 27. Wyd. osob. całości Lw. 1904. Wyd. nast.: wyd. nowe Lw. 1923; W-wa 1929 *Bibl. „Tyg. Ilustr.”* t. 59-60.

Rkps — fragm. *Bibl. Nar. sygn.* 6123.

Wersja niem.: *Erdensöhne*. Roman. Berlin 1905. Wyd. nast. Monachium 1919.

Pierwsza część trylogii. Następne zob. poz. 35, 38. Przekłady: bułg.: I. Bojadżyew. *Sofia* 1920 — czes.: J. Ráček. *Praga* 1909 — ros.: Przedmowa do rosyjskiego wydania. *Wiesy* 1904 nr 5; A. Alberti. *Petersb.* 1905; M. Biekietowa. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1905 nr 1-3; J. Tropowski: *Syzy ziemi*: Malarja; Sumierki; Ultima thule. Moskwa 1905; E. i J. Leontiewowie. Moskwa 1908, wyd. nast.: Moskwa 1911, 1913, 1915, 1916. Zob. też. *Wyd. zbior.* w przekładach poz. 1 t. 2, 3, t. 2 — serbochorw.: M. Oraovac. *Belgrad* 1921, wyd. nast. *Belgrad* 1934.

24. Taniec miłości i śmierci. I. Złote runo. Dramat. II. Goście. Epilog dramatyczny w 1 akcie. Lw. 1901. Wyd. 2 Kr. 1902. Zob. poz. 21, 22. Zob. też poz. 28.

Rkps — brulion. *Bibl. Jagiel.* sygn. 8561 IV.

25. Matka. Dramat w 4 aktach. Wyst. Kr. 27 września 1902; Łódź 3 stycznia 1903; W-wa 20 sierpnia 1903. Wyd. Lw. 1903.

Rkps *Bibl. Teatru im. J. Słowackiego* w Kr. sygn. 543.

Wersja niem.: *Die Mutter*. Ogl. Totentanz der Liebe. Vier Dramen. Berlin 1902 (poz. 28). Wyst. Wiedeń 11 maja 1905 (pt. *Die Mutter*. Drama in 3 Akten).

Przekłady: bułg.: T. Lambew. *Sofia* 1909 — ros.: A. Woznienski. *Odessa* 1904; M. Szewlakowa. Moskwa 1906; E. i J. Leontiewowie. Moskwa 1908. Zob. też *Wyd. zbior.* w przekładach poz. 2, 3 t. 4, 4.

26. O dramacie i scenie. *Kur. Teatr.* 1902 nr 1-3 (kilka uwag o dramacie i scenie); *Kur. Teatr.* 1902 nr 24-27, 29-30 (*Teatr i krytyka*). *Wyd. osob.* W-wa 1905 (oba art. zmien. pt. O dramacie i scenie); przedr.: *Mysł teatr. Młodej Polski. Antologia* W-wa 1966 s. 59-75. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 2.

Rkps — Muzeum im. J. Kasprowicza w Inowrocławiu.

Przekłady: bułg.: 1912, 1919 — ros.: W. Wysocki. Moskwa 1908 (wraz z poz. 32), wyd. 2 Moskwa 1911. Zob. też *Wyd. zbior.* w przekładach poz. 2.

27. Poezje prozą. W-wa 1902.

Zawartość: Pamięci Juliusza Słowackiego. (*Życie* 1900 nr 1); *Odwieczne źródło*. (Fragm. powieści *Synowie ziemi*, zob. poz. 23); *Tęsknota*. (Fragm. Z cyklu *Wigili*, zob. poz. 6); *Gdzie chwycić cię?* (Fragm. jw.); *Introibo*. (Fragm. *Nad morzem*, zob. poz. 17); *Ametysty*. (Zob. poz. 11); *Nad fiordem*. (Fragm. końcowy *Nad morzem*, zob. poz. 17); *Eden*. (Fragm. *raposu* 1 i 2 jw.); *Cupio dissolvi*. (Zob. poz. 4); *Pamięci Szopena*. (Fragm. *W godzinie cudu*, zob. poz. 15); *Toledo*. (Fragm. *Androgyne*, zob. poz. 15); *Przez komnaty duży jego*. (Fragm. jw.).

Przekłady: całości: ros.: zob. *Wyd. zbior.* w przekładach poz. 1 t. 4, 3 t. 7.

Odwieczne źródło: J. Tropowski. *Cztiec dieklamator*. T. 3. Kijów 1913.

Introibo. *Cztiec dieklamator*. T. 2. Kijów 1907; W. Wysocki. *Cztiec dieklamator*. T. 3. Kijów 1913.

28. Totentanz der Liebe. Vier Dramen. Berlin 1902. Wyd. nast. Monachium 1919. Zob. też poz. 24.

Zawartość: *Das grosse Glück*. Drama in 3 Akten. (Zob. poz. 13); *Das goldene Vlies*. Drama in 3 Akten. (Zob. poz. 21); *Die Mutter*. Drama in 4 Akten. (Zob. poz. 25); *Die Gäste*. Ein dramatischer Epilog. (Zob. poz. 22).

29. Śnieg. Dramat w 4 aktach. Wyst. Łódź 16 października 1903; Lw. 17 listopada 1903; W-wa 20 lutego 1904; Łódź 17 grudnia 1904. Wyd. W-wa 1903. Wyd. 2 W-wa 1907.

Wersja niem.: *Schnee*. Drama in 4 Akten. Monachium 1903.

Przekłady: ang.: O. F. Theis. *Nowy Jork* 1920 — esperanto: T. Ficowski. W-wa 1912 — estoński: G. Otfing. *Tallinn* 1909 — hiszp.: wyst. *Buenos Aires* 1930 — litewski: *Akaktis*. Wil. 1913, wyd. nast. 1917; *Vaicunas*. 1922 — ros.: S. i A. Riemizowie. Moskwa 1903; I. Rogowska-Szczaczevska. *Wyst.* Kijów, styczeń 1904; K. Brawicz. *Prawda* 1904 nr 1; A. Woznienski. *Odessa* 1904, wyd. nast. Moskwa 1911; E. i J. Leontiewowie. Moskwa 1907, wyd. nast.: Moskwa 1908, 1913; S. Mamina. *Odessa* [b.r.], wyd. nast. *Odessa* [b.r.]. Zob. też *Wyd. zbior.* w przekładach poz. 2, 3 t. 4, 4 — włoski: C. Castelli. *Mediolan* 1924.

30. Srebrne gody. Scena pierwsza z dramatu. *Księga jubileuszowa „Kur. Por.”* 1877-1902. W-wa 1903 s. 278-280; *Wici Wielkop.* 1934 nr 40 (z uwagami S. Helsztyńskiego).

31. *Odwieczna baśń*. Poemat dramatyczny w 3 aktach. Ogl. fragm. *Krytyka* 1905 t. 1 s. 461-468, t. 2 s. 20-28; *Nowa Gaz.* 1906 nr 62-70. *Wyd. osob. całości* Lw. 1906. *Wyst.* Lw. 2 maja 1906; Kr. 6 października 1906.

Przekłady: bułg.: M. D. Nikołow. *Warna* 1919 — ros.: M. Szewlakow. Moskwa 1906; J. Tropowski. *Wiesy* 1906 nr 3-4. *Wyd. osob.* Moskwa 1907; E. i J. Leontiewowie. Moskwa 1907, wyd. nast. Moskwa 1908, 1910, 1913, 1916. Zob. też *Wyd. zbior.* w przekładach poz. 3 t. 7.

32. Śluby. Poemat dramatyczny w 3 aktach. *Wyst.* Kr. 17 lutego 1906; Lw. 20 maja 1907; W-wa 8 kwietnia 1908. Ogl. *Krytyka* 1906 t. 1 s. 39-45, 149-158 (akt I). *Wyd. osob. całości* Tor. [1906]. *Wyd. nast.:* Wil. 1922; Wil. [1923].

Wersja niem.: *Gelübde*. *Dramatische Dichtung* in 3 Aufzügen. Monachium 1906.

Przekłady: bułg.: W. Kirowa. [B.m.] 1917 — W. I. Kasárov. *Sofia* [b.r.] — lotewski: A. Bērziņš. *Cēsis* 1906 — ros.: W. Wysocki. *Obruczenie*. *Pravda* 1906 nr ze stycznia, wyd. osob. Moskwa 1908 (wraz z poz. 26), wyd. 2 Moskwa 1911; J. Tropowski: *Uzy*. *Petersb.* 1908; E. i J. Leontiewowie: *Uzy*. *Petersb.* 1909. Zob. też *Wyd. zbior.* w przekładach poz. 3 t. 8.

Rkps wersji pol. do 1938 znajdował się w posiadaniu rodziny wydawcy dramatu, B. Hozakowskiego w Tor. Kopia z poprawkami autora. *Ossol. sygn.* 1 2598/II

33. Dzieci nędzy. Powieść. Ogl. fragm. *Krytyka* 1907 z. 2 s. 146-157 (Tyrteusz. Pieśń piąta z księgi Cherubim; przedr.: *Na nową szkołę*. Kr. 1907 s. 28-42); *Sfinks* 1908 s. 278-292 (pt. Szlakiem Kaina. Pierwsza pieśń Cherubima). Ogl. całości: *Kur. Por.* 1913 nr 269-344; *Nowa Reforma* 1913 nr 222-374. Wyd. osob. całości W-wa 1913. Wyd. nast. zob. Wyd. zbior. poz. 1.

Wersja niem.: fragm. Auf Kains Pfaden. *Die Fackel* 1910 nr 307-308.

Dylogia. Część nast. zob. poz. 43.

Przekłady: całość: czes.: S. Minafik. Praga 1918 — ros.: W. Chodaszewicz. Moskwa 1915, wyd. nast. Moskwa 1917.

Tyrteusz: ros.: *Zolotoje runo* 1907 nr 2; J. Mackiewicz. Moskwa 1909, wyd. 2 Moskwa 1909. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 8.

Szlakiem Kaina: bułg. I. Bojadżyew, G. Miliw. Sofia 1919 (wraz z poz. 17) — ros.: J. Mackiewicz. Moskwa 1908. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 8.

34. Przyczynek do etyki płci.

Wersja niem.: Das Geschlecht. Weiningers Manen gewidmet. *Die Fackel* 1907 nr 239; toż *Der Sturm* 1910 nr 31-32; fragm. zob. poz. 53.

Wersja pol.: Przyczynek do etyki płci. *Nasz Kraj* 1908 z. 9; fragm. zob. poz. 53 (pt. Przyczynek do syntezy).

Przekłady: czes.: *Moderni revue* 1908 t. 20 — ros.: W. Wysocki. Moskwa 1908.

35. Dzień sądu. „Synów ziemi” część wtóra. Powieść. Ogl. fragm. *Krytyka* 1909 nr z czerwca i lipca (pt. Mala Noche). Wyd. osob. W-wa 1909. Wyd. nast.: W-wa 1923; W-wa 1929 *Bibl.* „*Tyg. Ilustr.*” t. 61-62.

Wersja niem.: Das Gericht. Roman. Ogl. fragm. *Die Fackel* 1910 nr 301-302 (pt. Die Tat). Wyd. osob. całości Lipsk 1913 (opuszczono fragm. części 1 i 2, cz. 3 i 4 skrócono).

Druga część trylogii. Pozostałe zob. poz. 23, 38. Przeróbka dramatyczna zob. poz. 36.

Przekłady: czes.: J. Beneš-Buchlovan. Praga 1918 — ros.: *Nowoje slovo* 1909 nr 11-12; *Zolotoje runo* 1909 nr 1-9, wyd. osob. Moskwa 1910; Z. Żurawska. Moskwa 1909, wyd. nast.: Moskwa 1911, 1912, 1913. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 9 — włoski: E. Lo Gatto. Neapol 1919.

36. Gody życia. Dramat współczesny w 4 aktach. Wyst. Poz. 27 listopada 1909; Lw. 10 grudnia 1909; W-wa 12 listopada 1910 (pt. Gody życia. Sztuka w 3 aktach). Wyd. W-wa 1910 (ze wstępem: Pro domo).

Przeróbka dramatyczna powieści Dzień sądu. Zob. poz. 35.

Wstęp ogł.: *Słowo Pol.* 1909 grudzień (pt. Post festum); *Dzien. Poz.* 1909 nr 295 (pt. O „Godach życia”); *Kur. Poz.* 1909 nr 273.

Przekłady: ros.: J. Danilin. Moskwa 1911; J. Tropowski. Moskwa 1911, wyd. nast. Moskwa 1911, 1914. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 t. 10.

37. Szopen a naród. *Kur. Lw.* 1910; *Kur. Por.* 1910 nr 210, 212, 214, 221. Wyd. osob.

Kr. 1910. Wyd. nowe Lw. 1923. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Wersja niem.: Über Chopin. Zob. też poz. 53.

Przekłady: esperanto: Bogdan M. Pola *Esperantisto* 1935 s. 12 (fragm.) — ros.: W. O. Błażewicz. Moskwa 1912.

38. Zmierzch. „Synów ziemi” część trzecia i ostatnia. Powieść. *Kur. Por.* 1910 nr 273-289, 296-301, 305-360, 1911 nr 2-40, 47-*Kur. Poz.* 1910 nr 226-299, 1911. Wyd. osob. W-wa 1911. Wyd. nast.: Lw. 1923; W-wa 1929 *Bibl.* „*Tyg. Ilustr.*” t. 63-64. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Trzecia część trylogii. Poprzednie zob. poz. 23, 35. Przekłady ros.: W. O. Błażewicz. Moskwa 1910; *Wiestnik inostrannoj literatury* 1911 nr 7-10; E. Zagorski. Moskwa 1912, wyd. nast. Moskwa 1917.

39. Mocny człowiek. Powieść. *Sfinks* 1911 nr z listopada i grudnia, 1912 nr ze stycznia — czerwca. Wyd. osob. W-wa 1912. Wyd. nast.: Kijów 1915; W-wa 1923; W-wa 1929 *Bibl.* „*Tyg. Ilustr.*” t. 65-66. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Część pierwsza trylogii. Części dalsze zob. poz. 41, 42.

Przekład ros.: W. Achramowicz. Moskwa 1913 [1912].

Ekranizacja 1929.

40. Topiel. Dramat w 3 aktach. Wyst. Lw. 8 marca 1912; Kr. 27 kwietnia 1912; Poz. 30 listopada 1912; W-wa 18 marca 1913; Paryż 9 czerwca 1913 (teatr lwowski); Wil. 12 listopada 1913. Ogl. fragm. *Słowo Pol.* 1912 nr 163 (zakończenie pt. Na marginesie „Topieli”); przedr. Listy. T. 2. W-wa 1938 poz. 847. Wyd. osob. całości W-wa 1912 (zakończenie pt. Ad aeternam rei memoriam).

Wersja niem.: Untiefen. Drama in 2 Akten. Monachium 1913.

Rkps wersji pol. — 2 egz. — *Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3938, 4368; Ossol. sygn. 12871/II.*

41. Wyzwolenie. „Mocnego człowieka” część druga. W-wa 1912. Wyd. nast.: W-wa 1923; W-wa 1929 *Bibl.* „*Tyg. Ilustr.*” t. 67-68.

Druga część trylogii. Pozostałe części zob. poz. 39, 42.

Przekłady: bułg.: 1919 (dwa wyd.) — ros.: W. Achramowicz. Moskwa 1913, wyd. nast. Moskwa 1916.

42. Święty gaj. „Mocnego człowieka” część trzecia i ostatnia. Powieść. W-wa 1913. Wyd. nast.: W-wa 1923; W-wa 1929 *Bibl.* „*Tyg. Ilustr.*” t. 69-70.

Trzecia część trylogii. Części poprzednie zob. poz. 39, 41.

Przekład ros.: W. Achramowicz. Moskwa 1914.

43. Adam Drzazga. Druga i ostatnia część „Dzieci nędzy”. Powieść. W-wa 1914.

Druga część dylogii. Część pierwsza zob. poz. 33. Przekłady; czes.: S. Minafik. 1920 — ros.: W. Chodaszewicz. Moskwa 1916, wyd. nast. Moskwa 1918.

44. Krzyk. Powieść. *Kur. Poz.* 1914 nr 287-296, 1915 (pt. Spotkanie). Wyd. osob. Lw. 1917 (ze wstępem pt. W zwierciadle). Wyd. 2 W-wa 1922 (ze wstępem). Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Wersja niem.: Der Schrei. Roman. Monachium 1918.

Przekład czes.: B. Prusik. Praga 1918. Ekranizacja 1921.

45. Miasto. Legenda w 4 aktach. Ogl. fragm. *Krytyka* 1914 t. 41 s. 149-158, 219-227 (sceny 5-12 aktu I). Wyd. osob. Kijów 1914. Wyst. Lw. przed 1920; Poz. 6 lutego 1920; W-wa 10 listopada 1921 (pt. Miasto. Dramat w 4 aktach).

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1059; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4084; odbitka hektograficzna — Ossol. sygn. 12397/II (pt. Miasto. Legenda z czasów śląskich Piastowiczów).

46. Polska i święta wojna.

Wersja niem.: Polen und der heilige Krieg. Monachium 1915. Wyd. nast.: wyd. 2 Monachium 1915; wyd. 3 Monachium 1916.

Zawartość: Haben die Polen versagt? (*Abendzeitung* 1915 nr z 16 i 17 czerwca; *Polen* 1915 nr 30); Polenlieder deutscher Dichter. (*Der Tag* 1914 nr 292/293); Und der polnische Aufstand? (*Der Tag* 1915 nr 27/28); Die polnische Legion. (*Münchener Augsburgischer Morgenzeitung* 1914; *Polen* 1915 nr 12).

Wersja pol.: Polska i święta wojna. Wiedeń 1915; Stanisławów 1916.

47. Tyrteusz. Z cyklu „Wojna”. *Wiedeński Kur. Pol.* 1915 nr 148-154. Wyd. osob. Wiedeń 1915 *Bibl. Pol.* 21.

Ogl. mylnie jako pierwodruk: *Polska Zbrojna* 1931 nr 263-265/266 (pt. Technienie wojny). Przekład ros.: 1915.

48. Powrót. Kr. 1916. Wyd. nast. Lw. 1920.

Nowele.

Zawartość: Powrót. (*Dzien. Poz.* 1916 nr 23-40; *Wiedeński Kur. Pol.* 1916 nr 30 i nn.); Pojednanie; Ruchomy kamień.

Wersja niem.: Powrót: Die Heimkehr. *Polen. Ein Novellenbuch.* Monachium 1917.

49. Poznań ostoją myśli polskiej. *Dzien. Poz.* 1916 nr 217-222 (pt. Znaczenie kulturalne Poznania). Wyd. osob. Poz. 1917.

50. Sny na jawie. Powst. ok. 1916. Ogl. fragm. *Zdrój* 1918 t. 3 z. 3-4; *Pion* 1933 nr 2 (Z niedrukowanych ostatnich rękopisów S. Przybyszewskiego. Sztuka polska w polskich kościołach); *Wici Wielkopól.* 1933 nr 21 (Słowo wstępne. Ogl. S. Helsztyński w art.: Zamierzona, niedrukowana książka S. Przy-

byszewskiego i Jerzego Hulewicza). Zob. też poz. 53.

51. Na marginesie tworu Ewersa. Ogl. jako wstęp do książki: H. H. Ewers; *Alraune.* Tłum. J. Przybyszewska. Lw. 1917 s. XIII-LIII i wyd. nast. Lw. 1922. Wyd. osob. Lw. 1917.

52. [Odezwa programowa „Zdroju”]. *Prospekt. Zdrój. Dwutyg. ilustr. poświęcony lit., sztuce i kulturze umysłowej.* Poz. 1917; przedr.: *Zdrój* 1917 t. 1 z. 1 s. 1-6; *Listy.* T. 2. W-wa 1938 poz. 1054.

Podpisane: Za redakcją i wydawnictwo Jerzy Hulewicz.

53. Szlakiem duszy polskiej.

Wersja niem.: Von Polens Seele. Ein Versuch. Jena 1917.

Zawartość: Zur Einführung. (*Münchener Neueste Nachrichten* 1916 nr z 26-29 kwietnia pt. Von Volk zu Volk; *Polen* 1916 nr 80-81); Auf den Wegen der polnischen Seele (w wersji pol. pt. Podłoże); Über Jan Kasprowicz; Über Henryk Sienkiewicz. (*Frankfurter Zeitung* 1916 nr 20 pt. Sienkiewicz und Polen; wersja pol.: *Nowa Reforma* 1916 nr 596 pt. Sienkiewicz i dusza polska); Über Chopin. (Zob. poz. 37); Notwendigkeit einer Kultur.

Wersja pol.: Szlakiem duszy polskiej. Poz. 1917. Wyd. 2 Poz. 1920 [1921].

Zawartość: Podłoże. (W wersji niem. pt. Auf den Wegen der polnischen Seele). — „Młoda Polaka”. Najogólniejszy zarys. *Dzien. Poz.* 1916 nr 110-120, 128-130, 148-154). — Przyczynek do syntezy: Legenda o priapizmie płciowym Młodej Polski. (Zob. poz. 34); Słów kilka o polskiej „uprawie”; Nawrót do wiary — najwyższy czyn, jaki się w Młodej Polsce dokonał; Ultima thule: Sztuka jako uzmysłowienie widzanej wiary. (Fragm. Słów na jawie. Zob. poz. 50); Wczoraj — dziś i błogosławiony ból jutra.

54. Ekspresjonizm, Słowacki i „Genezis z Ducha”. *Zdrój* 1918 t. 4 z. 1-6, t. 5 z. 2-5/6. Wyd. osob. Poz. 1917.

55. Powrotna fala. Naokoło ekspresjonizmu. *Zdrój* 1918 z. 6 s. 169-173; przedr. fragm. *Gaz. Wiecz.* 1918 nr 4276 (pt. Ideowy przekrój ekspresjonizmu); przedr. całości zob. Wyd. zbior. poz. 2.

56. Czarownica i czarna magia.

Wersja niem.: Die Hexe und die schwarze Magie. Powst. od 1919 do 1924[?].

Rkps do 1944 znajdował się w Bibl. Nar. w W-wie.

Wersja pol.: Czarownica i czarna magia.

W 1924 autorska zapowiedź ogłoszenia monografii.

57. Naokoło śmierci. W-wa 1921.

58. Il regno doloroso. Powieść. *Głos Pol.* 1923 nr 6-86 (niedokończone). Wyd. osob. Lw. 1924 (Wyd. zbior. poz. 1).

Przekład czes.: Praga 1923.

59. Moi współcześni. Wśród obcych. *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 1-52; *Rzeczpospolita* 1925

nr 56-146 (fragm. pt. Sam ze sobą). Wyd. osob. całości W-wa 1926. Wyd. nast. W-wa 1959 (łącznie z częścią Wśród swoich, wyd. skrócone przez J. Wilhelmiego.)

Część pierwsza wspomnień. Część druga zob. poz. 65.

Fragm. Dlaczego kocham kobietę? w rozdziale V jest polską wersją fragmentu Zur Psychologie des Individuums. II: Ola Hansson. Zob. poz. 1.

Wersja niem.: fragm.: Richard Dehmel. Ein Lebensblatt. *Neue Freie Presse* 1926 nr z 29 września i 3 października; przedr.: w książce: R. Dehmel: Dichtungen, Briefe, Dokumente. Hamburg 1963 s. 269-276.

Przekłady niem.: A. Guttry. *Pologne Littéraire* 1928 nr 20 (fragm. pt. Richard Dehmel); całość: K. Staemmler: Erinnerungen an das literarische Berlin. Monachium 1965 (skrócone).

60. Prolog do nienapisanej powieści. *Almanach Bibl. Pol.* W-wa 1925 s. 92-108.

Fragm. odmienny pt. Prolog do nienapisanej powieści znajdował się do 1944 w *Bibl. Nar.* w W-wie

61. [Tekst do] S. Wyspiański: Dzieła ma-larskie. W-wa 1925.

Współautor: T. Żuk-Skarszewski.

Fragm. pt. Exegi monumentum, ogł. *Sztuki Piękne* R. 2 (1925/1926) nr 1 s. 28-30.

62. U wrót Twoich. Dramat w 3 aktach. Powst. 1925. Ogł. fragm. *Dwutyty. Lit.* 1932 nr 5 (z aktu I i III).

63. Mściciel. Dramat w 3 aktach. Wyst. W-wa 11 marca 1927; Łódź 8 kwietnia 1927. Wyd. W-wa 1927.

Rkps *Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego* w Kat. sygn. 4379.

64. Ostatnia miłość Don Juana. Dramat w 1 akcie. Ogł. fragm. *Kur. Warsz.* 1927 nr 1.

65. Moi współcześni. Wśród swoich. Ogł. fragm.: *Powieść i nowela* dod. *Świata* 1928 nr 1-14; *Ilustr. Kur. Codz.* 1928 nr 106 (fragm. o S. Wyspiańskim); *Tęcza* 1928 z. 18; *Wiad. Lit.* 1928 nr 18; *Dzien. Poz.* 1929 nr 128-132. Wyd. osob. W-wa 1930 (z rękopisu wydał i przedmową zaopatrzył K. Górski). Wyd. nast. W-wa 1959 (łącznie z częścią Wśród obcych, skrócone przez J. Wilhelmiego).

Niedokończona część druga wspomnień. Część pierwsza zob. poz. 59.

Rkps — fragm. kopii ręką J. Przybyszewskiej — Ossol. sygn. 13047/II.

Rkpsy drobnych utworów: Aforyzm b.d. *Bibl. Jagiel.* sygn. 7892 IV; O spirytyzmie, okultyzmie, zjawach i materializacji. Od-czyt. Ossol. sygn. 6112/II; Fantasmata. (1886). Ossol. sygn. 13047/III.

Utwory literackie i publicystyczne oraz przekłady ogłaszał w czasopismach: *Abendzei-*

tung (Monachium 1915), *Die Aktion* (Berlin 1913; tu: Dagny, Strindberg und ich. S. 406-411), *Aftenposten* (Christiania 1896)), *Ateneum* (1904, 1908), *Berliner Tageblatt*, *Bibl. Warsz.*, *Biul. Lit. Lektora* (1922; tu m.in.: Moralność a „Alraune”. Nr 1)), *Chimera* (1901), *Deutscher Musenalmanach* (1897), *Dzien. Gdański* (1920-1923; tu m.in.: Powstańcom 29 listopada 1830. Od-czyt. 1920 nr 286), *Dzien. Pol.* (1897)), *Dzien. Poz.* (1909, 1914-1917, 1925, 1927; tu m.in.: Naokoło „Zdroju”. 1917 nr 147), *Die Fackel* (Wiedeń 1907-1908, 1910, 1912)), *Frankfurter Zeitung* (1916), *Gaz. Gdańska* (1920-1923; tu apele w sprawie polskiego gimnazjum w Gdańsku, m.in.: Najpiękniejszy sen jubilat. 1922 nr 10), *Gaz. Lw.* (1922)), *Gaz. Nowa* (1906, 1909-1910), *Gaz. Rob.* (Berlin 1892-1893; tu szereg art. publicystycznych, m.in.: Co to jest anarchizm? 1892 nr 25-27; Zgnilizna. 1892 nr 32; Socjalizm i nar-rodowość. 1892 nr 40; Religia i socjalizm. 1892 nr 43; Księża germanizatorami. 1892 nr 46; Z powodu 50-letniego jubileuszu pa-pieża Leona XIII. 1893 nr 8; Rajfurzy. 1893 nr 12; Admiralski i jego bękart [dot. J. Kości-cielskiego]. 1893 nr 50), *Gaz. Wicz.* (1917-1918, 1921; tu: Moralność a „Alraune”. 1917 nr 215; Z zagadnień o śmierci. Odczyt. 1921 nr 6102-6127 z przerwami), *Die Gesellschaft* (Monachium 1895-1897; tu m.in.: Notturno. 1895 z. 9 s. 1059-1063; Über He He und noch Einiges. 1896 z. 8), *Gietwont* (1924), *Głos* (1901-1903; tu m.in.: O „Hymnach ku nocy” No-valisa. 1903 nr 2; List otwarty do Henryka Sienkiewicza. 1903 nr 13; Przyczynek do psy-chologii biednego człowieka. 1903 nr 17; oraz przekłady E. A. Poe: Milczenie. 1903 nr 21, Cień. 1903 nr 25), *Głos Narodu* (1901), *Głos Pol.* (1922-1923; tu: Do Juliana Tuwima. List otwarty. 1922 nr z 18 czerwca), *Głos Wol-ny* (1901), *Ilustr. Kur. Codz.* (1913, 1915), *Jeniec* (Gardenlagen 1917), *Kraj* (1902-1903; tu m.in.: W sprawie wzorowego teatru. 1903 nr 8), *Die Kritik* (1896-1897), *Krytyka* (1900-1901, 1905-1907, 1909-1911, 1914), *Kur. Codz.* (1904), *Kur. Czerwony* (1927; tu: Kobieta w życiu i twórczości artysty. Odpo-wieź na ankietę. Nr 67), *Kur. Lw.* (1903, 1910; tu m.in.: Reforma teatru. 1903 nr 53), *Kur. Pol.* (1924), *Kur. Por.* (1903-1904, 1910-1911, 1913), *Kur. Poz.* (1910-1911, 1913-1915, 1919; tu m.in.: List do redakcji. 1919 nr 242 [odpierający zarzut germanofilstwa]), *Kur. Teatr.* (1902), *Kur. Warsz.* (1902, 1921, 1927; tu m.in.: Plotka. 1902 nr 40; Na margi-nesie „Miasta”. 1921 nr 314), *Metaphysische Rundschau* (Berlin 1897), *Młodość* (1899-1900), *Moderner Musenalmanach* (Berlin 1894), *Mo-derni revue* (Praga 1895-1898 i nast., 1925; tu m.in.: Paul Peterich. 1898 z. 4; Arnold Pro-cházka. 1925 pierwszy kwartał), *Morze* (1926), *Münchner Augsburger Morgenzeitung* (1914),

Münchner neueste Nachrichten (1916), *Mysł Nar.* (1922-1923), *Naprzód* (1917), *Nasz Kraj* (1906, 1908), *Nasz Przegl.* (1925), *Die neue deutsche Rundschau (Freie Bühne)* (1894), *Neue freie Presse* (Wiedeń 1926), *Nowa Gaz.* (1906, 1910), *Nowa Reforma* (1913, 1916, 1922, 1925; tu m.in.: Naga dusza. Odczyt w Krakowie. 1922 nr 68, 71, 73; Na otwarcie gimnazjum polskiego w Gdańsku. 1922 nr 87), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1921, 1923, 1925), *Pan* (Berlin 1896-1897, 1899), *Polen* (Wiedeń 1915-1916), *Pol. Czerwony Krzyż* (1925), *Prawda* (1904), *Przedświt* (1901), *Przegl.* (1910), *Przegl. Wiecz.* (1926), *Przegl. Zakopiański* (1899), *Rzeczpospolita* (1921, 1924, 1925; tu m.in.: Laureat Nobla. Władysław Reymont. 1924 nr 328), *Sfinks* (1908, 1911-1912; tu m.in.: Wspomnienie [o S. Wyspiańskim]. 1908 t. 1 s. 19-23), *Słowo Pol.* (1901, 1909, 1912, 1914; tu m.in.: „Inferno”. 1912 nr 468-472; List do redakcji. 1914 nr 11), *Strumień* (1900), *Der Sturm* (1910), *Sztuki Piękne* (1925), *Świat* (1913-1914; tu m.in.: Odpowiedź na ankietę „Świata” pt. Nasi powieściopisarze. 1913 nr 31), *Der Tag* (Berlin 1914-1915), *Tyg. Ilustr.* (1899, 1924), *Warszawianka* (1925), *Wiad. Lit.* (1926; tu: Exaudi... [o J. Kasproviczu]. Nr 43), *Wiedeński Kur. Pol.* (1915-1916, 1918), *Zdrój* (1917-1918; tu rubr.: U poetów, Odpowiedzi od redakcji; oraz m.in.: Oświadczenie. 1917 t. 1 z. 1; Do Wiktora Gomulickiego. List otwarty od redakcji „Zdroju”. 1917 t. 1 z. 5; Fałszywy gest. 1917 t. 1 z. 6; Obrachunki. 1918 t. 2 z. 1-2; Memento. 1918 t. 2 z. 4; Poeta a świat. Twórca i „on”. W odpowiedzi na list otwarty do W. Gomulickiego. 1918 t. 2 z. 5), *Die Zeit* (1896), *Zmartwychwstanie* (1922; tu: List otwarty do Antoniego Chołoniewskiego. Nr z lipca-sierpnia), *Die Zukunft* (1894), *Życie* (1897-1900; tu m.in.: Odpowiedzi od redakcji. 1898-1899; Od redakcji. 1898 nr 38/39; Post festum. 1899 nr 6; Pro domo mea. 1899 nr 13/14).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych, książkach i jednodniówkach: *Album prac artystów wyd. na korzyść kształcącej się młodzieży pol. w Monachium*. Kr. 1897, *Almanach Bibl. Pol.* W-wa 1925, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909, *Brzaski epoki, w walce o nową sztukę*. Poz. 1920, S. Demby: Łany ojczyste. Cz. 1-2. W-wa 1916-1917, *Franz Flaum. Fünf Essays von S. Przybyszewski, R. von Delius, S. Lublinski, Dr E. Geyer, C. Jellenta*. Berlin 1904 (tu również wstęp), *Gdańsk, przeszłość i teraźniejszość*. Lw. 1928, *J. Słowacki w poezji pol.* Lw. 1910; wyd. nowe Wr. 1955, *Jednodniówka*. Kr. 1899, *Jednodniówka*. Monachium 1897, J. Kasprovicz: Sita. Poz. 1917 (tu: Od „Ostoi” — Program wydawniczy), *Kraków. Poezje, nowele, fragmenta dramatów*. Kr. 1900, *Księga jubileuszowa „Kur. Por.”* W-wa 1903, *Na nową szkołę*. Kr. 1907, *Pa-*

miątka z uroczystości odsłonięcia tablicy na szkole w Szymborzu ku czci J. Kasprovicza. Jednodniówka. Inowrocław 1927, *Pamięci W. Feldmana*. Kr. 1922, *Polen. Ein Novellenbuch*. Monachium 1917, *Prospekt. Zdrój. Dwutyg. ilustr.* Poz. 1917, *Znicz. Noworocz. lit.* W-wa 1903.

Pośmiertnie ogłoszono: *Dzien. Poz.* (1930, 1932; tu: Przybyszewski o Kasproviczu. 1930 nr 21-23; Wyspiański. 1932 nr 274), *Express Por.* (1933; tu: Kobiety winny moją trumnę na swych barkach zanieść do grobu. (Odczyt o kobiecie). Nr 105-108), *Gaz. Poz. i Pomorska* (1928; tu: Ze spuścizny pośmiertnej o Janie Kasproviczu. Nr 203-207), *Kur. Por.* (1930; tu: O „Nocy listopadowej”. Nr 332), *Rocznik Gdański* (1933/1934; tu: Polska w Gdańsku. S. 441-449), *Tyg. Ilustr.* (1931; tu: O moralności w sztuce. Nr 11-12), *Warszawianka* (1927; tu: O Gdańsk i o Wyb-rzeże. Vivos voco. Nr 324), *Wiad. Lit.* (1928, 1936; tu: Moja autobiografia. Ogł. H. Biegeleisen. 1928 nr 18; Jak powstaje twór artysty. Ogł. S. Helsztyński. 1936 nr 28), *Wici Wielkop.* (1934; tu: Sztambuch Martyry Kauer. Ogł. S. Helsztyński. Nr 4) oraz w książce zbior.: *Stanisław Przybyszewski. Księga pamiątek*. Poz. 1932 (tu: O wolności. Z niewy ogłoszonego odczytu o „Nocy listopadowej”).

Pisał przedmowy do następujących książek: H. Bang: Białe dwór. Lw. 1906, H. H. Ewers: Alraune. Dzieje istoty żyjącej. Powieść. Lw. 1917, H. H. Ewers: Mein Begräbnis und andere seltsame Geschichten. Monachium 1917, H. H. Ewers: Uczeń czarnoksiężki. Lw. 1919, W. Grubiński: Na rubieży. Dramat w 2 odsłonach. Kr. 1906; też W. Grubiński: Pocałunek. W-wa 1906, S. Sonnwend: Ver sacrum. Teka armii wielkopolskiej. Poz. 1919. Zob. również Przekłady.

Przekłady i przeróbki

1. J. Schlaf: Wiosna. Ogł. fragm. *Chimera* 1901 z. 2 s. 299-306 (pt. Pieśń). Wyd. osob. całości. W-wa 1907.

Rkps Ossol. sygn. 13046/II.

2. Novalis: Hymny ku nocy. Odtworzył... *Głos* 1902 nr 50-52, 1903 nr 2.

3. D. Przybyszewska: Kiedy słońce zachodzi... W-wa 1902 [1901] (oraz wstęp). Wyd. 2 W-wa 1902.

Rkps wstępu Ossol. sygn. 13047/II₃.

4. A. Mombert: Śnienie twórcy. *Znicz. Noworocz. lit.* W-wa 1903 s. 105-107.

5-6. E. A. Poe: Pałac nawiedziony. Ballada. *Ateneum* 1904 t. 1 s. 299-301.

7. J. Kasprovicz: Mein Abendlied. Hymnen. Berlin 1905. Wyd. 2 Monachium 1919.

8. M. d'Alcoforado: Listy miłosne. Ogl. fragm. *Ateneum* 1908 t. 1 s. 46-62. Wyd. osob. Lw. 1911 (oraz wstęp). Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1921; W-wa 1959.

Wyst. teatr telewizji 1968.

9. Maria. Opera w 4 aktach. Z poematu A. Malczewskiego. Ułożył... Muz. W. Gawrońskiego. W-wa 1912.

10. H. H. Ewers: Mamaloi. Tłum. i wstęp... Lw. 1919. Wyd. nast. Lw. 1922.

Następne zbiory pt. Pająk. Lw. 1919, Serca królów. Lw. 1922 zawierają nowele z tomu Mamaloi, w odmiennym układzie.

11. E. A. Poe: Rozmowa między Monos i Una.

Rkps Bibl. Nar. Wiad. za S. Helsztyńskim.

12. D. Przybyszewska: Grzech. Tłum. z norweskiego S. Lack. Poprawki na przekładzie...

Rkps Ossol. sygn. 13060/I; Bibl. PAN w Kr. sygn. 3636.

Wydania zbiorowe

1. Dzieła S. Przybyszewskiego. Wydane przez Instytut Lit. Lektor. Lw.-W-wa 1923-1929.

Kolejne tomy nie oznaczone numerami zawierają: De profundis. (Zob. Twórczość poz. 9); Homo sapiens. I: Na rozstaju, Homo sapiens. II: Po drodze. Homo sapiens. III: W malstromie. (Zob. Twórczość poz. 7); Il regno doloroso. (Zob. Twórczość poz. 58); Krzyk. (Zob. Twórczość poz. 44); Powrót. (Zob. Twórczość poz. 48); Mocny człowiek. (Zob. Twórczość poz. 39); Wyzwolenie. „Mocnego człowieka” cz. II. (Zob. Twórczość poz. 41); Święty gaj. „Mocnego człowieka” cz. III i ostatnia. (Zob. Twórczość poz. 42); Synowie ziemi. (Zob. Twórczość poz. 23); Dzień sądu. „Synów ziemi” część wtóra. (Zob. Twórczość poz. 35); Zmierzech. „Synów ziemi” część trzecia i ostatnia. (Zob. Twórczość poz. 38); Dzieci szatana. (Zob. Twórczość poz. 14); Szopen a naród. (Zob. Twórczość poz. 37); Dzieci nędzy. (Zob. Twórczość poz. 33).

2. Wybór pism. Oprac. R. Taborski. Wr 1966 BN I, 190.

Zawartość: Wstęp. S. III-LXIX. — Z psychologii jednostki twórczej. Chopin i Nietzsche. (Zob. Twórczość poz. 1). — Requiem aeternam... Trzecia księga Pentateuchu. (Zob. Twórczość poz. 3). — Z cyklu Wigilii (Na tym padole placzu). (Zob. Twórczość poz. 6). — Homo sapiens [III]. W malstromie (rozdział IV). (Zob. Twórczość poz. 7). — Confiteor. (Zob. Twórczość poz. 16). — O „nową” sztukę. (Zob. Twórczość poz. 19). — Z gleby kujawskiej. (Zob. Twórczość poz. 20). — Złote runo. (Zob. Twórczość poz. 21). — O dramacie i scenie. (Zob. Twórczość poz. 26). — Powrotna fala. Naokoło ekspresjonizmu. (Zob. Twórczość poz. 55). — Moi współcześni. Wśród obcych. (Fragm. rozdziału 10 wyd. z 1926. Zob. Twórczość poz. 59).

Wydania zbiorowe i wybory twórczości w przekładach

Rosyjskie: 1. Sobranije soczinienij. T. 1-4. Moskwa 1904-1906.

T. 1 (1904): Homo sapiens. Tłum. M. Siemienow. (Zob. Twórczość poz. 7).

T. 2 (1904): Pro domo mea. (Zob. Twórczość poz. 8); De profundis. (Zob. Twórczość poz. 9); Zaupokojnaja miessa. (Zob. Twórczość poz. 3); U moria. Tłum. M. Siemienow. (Zob. Twórczość poz. 17); Syny ziemi. (Zob. Twórczość poz. 23).

T. 3 (1906): Dietisatany. Tłum. J. Tropowski. (Zob. Twórczość poz. 14).

T. 4 (Zaupokojnaja miessa. Tłum. M. Siemienow. (Zob. Twórczość poz. 3); W czas czuda. (Zob. Twórczość poz. 15); Gorod smierci. Tłum. J. Tropowski. (Zob. Twórczość poz. 15); Stichotworienija w prozie. (Zob. Twórczość poz. 27).

2. Dramy. Moskwa 1905. Tłum. A. Tuczanska, A. S., W. W., N. Efos.

Zawartość: Plaska lubwi i smierci; Zolotoje runo. (Zob. Twórczość poz. 21); Szastje. (Zob. Twórczość poz. 13); Mat'. (Zob. Twórczość poz. 25); Gosti. (Zob. Twórczość poz. 22); Snieg. (Zob. Twórczość poz. 29); — O dramie i scenie. (Zob. Twórczość poz. 26).

3. Połnoje sobranije soczinienij. T. 1-10. Moskwa 1905-1911.

Poszczególne tomy miały następnne wydania.

T. 1 (1905): Poemy. Tłum. W. Wysocki. (Z przedmową autora do rosyjskiego wyd.). Wyd. nast. Moskwa 1908.

Zawartość: Amietisty. (Zob. Twórczość poz. 11); Cupio dissolvi. (Zob. Twórczość poz. 4); W dolinie szez. (Zob. Twórczość poz. 6); U moria: Introibo, Rapsodija 1: Epipsychidion; Rapsodija 2: Swietlyja noczi; Rapsodija 3: U moria. (Zob. Twórczość poz. 17); W czas czuda, Gorod smierci. (Zob. Twórczość poz. 15).

T. 2 (1905): Syny ziemi. Tłum. W. Wysocki. (Zob. Twórczość poz. 23). Wyd. nast.: Moskwa 1908; 1910; 1911.

T. 3 (1905): Homo sapiens. Tłum. W. Wysocki. (Zob. Twórczość poz. 7). Wyd. nast.: wyd. 2 Moskwa 1908; wyd. 3 Moskwa 1909; wyd. 4 Moskwa 1911; Piotrogard 1918.

T. 4 (1910): Dramy. Tłum. A. Tuczanska, A. S., N. Efos.

Zawartość: Plaska lubwi i smierci; Zolotoje runo. (Zob. Twórczość poz. 21); Szastje. (Zob. Twórczość poz. 13); Mat'. (Zob. Twórczość poz. 25); Gosti. (Zob. Twórczość poz. 22); Snieg. (Zob. Twórczość poz. 29).

T. 5 (1909): Kritika. Tłum. A. Sokołowa. Wyd. nast.: wyd. 3 Moskwa 1910.

Zawartość: Kritika: K psychologii indiwiduuma: Szopen i Nicze. Oła Gansson. (Zob. Twórczość poz. 1) — Putiami duszi: Wstuplenie; Aforizmy i prieludii (tu m.in.: Confiteor); Jedward Munk; Gustaw Wigeland; Szopen; Plamiennyj; Pamiati Julija Słowackiego. (Zob. Twórczość poz. 19 oraz 5, 10, 16) — S kujawskich polej. (Zob. Twórczość poz. 20).

T. 6 (1910): De profundis. (Zob. Twórczość poz. 9), — Dieti satany. (Zob. Twórczość poz. 14). Tłum. W. Wysocki. Wyd. 3 Moskwa 1910.

T. 7 (1909): Requiem aeternam. — Wiecznaja skazka. Tłum. W. Wysocki.

Zawartość: Zaupokojnaja miessa. (Zob. Twórczość poz. 3); Stichotworienija w prozie. (Zob. Twórczość poz. 27).

czość poz. 27); *Wieczna skazka*. (Zob. *Twórczość* poz. 31).

T. 8 (1909): *Obruczenie*. (Zob. *Twórczość* poz. 32) — *Tirtiej*. (Zob. *Twórczość* poz. 33) — *Stieżka Kaina*. (Zob. *Twórczość* poz. 33). Tłum. W. Wysocki.

T. 9 (1910): *Dien' sudnyj*. (Zob. *Twórczość* poz. 35). Tłum. P. Lewicki. Wyd. 2 Moskwa 1911.

T. 10 (1911): *Pir žizni*. (Zob. *Twórczość* poz. 36) — *Sinagoga satany*. (Zob. *Twórczość* poz. 12). Tłum. S. Miasny, A. Kojrański.

4. *Dramaticzeskie pieriewody*. Tłum. A. Wozniesiński. Moskwa 1911.

Zawartość: *Snieg*. (Zob. *Twórczość* poz. 29); *Mat'*. (Zob. *Twórczość* poz. 25); *Radi szczast'ja*. (Zob. *Twórczość* poz. 13); *Gosti*. (Zob. *Twórczość* poz. 22).

5. *Izbrannyje powiesti i rassказы*. Petersburg 1912.

Zawartość: *W czas czuda*. (Zob. *Twórczość* poz. 15); *Androgina*. (Zob. *Twórczość* poz. 15); *De profundis*. (Zob. *Twórczość* poz. 9).

Listy i materiały

1. Listy. Zebrał, życiorysem, wstępem i przypisami opatrzył S. Helszyński. T. 1-2. W-wa 1937-1938; t. 3. Wr. 1954 [przygotowany do druku w 1938-1939].

T. 1: 1879-1906; 555 listów do różnych osób. Adresaci: K. Ansonge 18 z 1897-1903; M. Ansonge 2 z 1897-1898; I. Auerbach-Dehmel 2 z 1896-1897; J. Baumgarten 1 z 1900; W. Berkan 4 z 1897-1906; T. Boy-Zeleński 3 z 1900, 1906 i b.d.; W. Cybichowski 1 z 1892; R. Dehmel 27 z 1892-1906; B. Deichsel 1 z 1889; L. Dembowa 4 z 1902-1903; S. Demby 62 z 1899-1905; J. Flach 3 z 1901; F. Fryze 1 z 1904; A. Garborg 1 z 1895; H. Grubiński 4 z 1901-1903; W. Grubiński 7 z 1904-1905; J. Grzybowski 2 z 1903, 1904; M. Heimann 1 z 1899; W. Jablonowski 1 z 1899; L. Janikowski 1 z 1900; W. Januchowski 1 z 1888; J. Jasiński 3 z 1900; B. Jedrzejowski 1 z 1893; W. Jodko-Narkiewicz 5 z 1892-1893; H. L. Juel 1 z 1897; K. Kaminek 2 z 1896, 1898; S. Karaffa-Korbut 1 z 1902; J. Karłowicz 1 z 1903; J. Kasproicz 4 z 1898-1905; C. Kirkorowa 2 z 1899; A. Kompf 3 z 1889-1891; L. i J. Kotarbińscy 1 z 1899; L. Kotarbińska 3 z 1899-1901; J. I. Kraszewski 1 z 1879; E. Leszetycki 2 z 1897-1906; J. Lorentowicz 9 z 1900-1906; E. i J. Lorentowiczowie 3 z 1904; B. Łukomska 11 z 1892-1894; S. Mendelson 5 z 1892; A. Mornbert 16 z 1896-1899; W. Moraczewski 7 z 1899-1905; A. Neumann 1 z 1897; W. Neuman 1 z 1906; A. Nowaczyński 1 z 1897; A. Pająkówna 27 z 1899-1906; P. Pajzderska 8 z 1889-1890; T. Pajzderski 9 z 1889-1890; M. Palke 1 z 1888; E. Pareńska 5 z 1899-1901; A. Paul 3 z 1893; J. G. Pawlikowski 2 z 1899, 1904; T. Pawlikowski 3 z 1899-1906; E. Procházka 52 z 1895-1903; Z. Przesmycki 11 z 1895-1898; W. S. Reymont 3 z 1898; P. Scheerbart 7 z 1893; J. Schlaf 4 z 1895-1906; F. Servaes 19 z 1892-1899; S. Sierosławska 1 z 1900; A. Strindberg 1 z 1893; H. Szylerówna 3 z 1886; M. Szukiewicz 10 z 1896-1898; T. Toeplitz 4 z 1894-1895; B. Ulanowski 1 z 1903; M. Wartenberg 1 z 1903; M. Wolska 2 z 1898-1900; Alfred Wysocki 4 z 1896-1898; A. Zawadzki 1 z 1902; M. Zdziechowski 1 z 1903; M. Żmigryder 2 z 1897; P. Żmudzińska 7 z 1885-1886; Z. Żmudzińska 3 z 1885-1886; oraz 121 listów do rodziny: 27 do rodziców z 1885-1903; 21 do krewnych z 1893-1904; 3 do syna, Bolesława, z 1899-1904; 4 do żony, Dagny, z 1897-1899; 66 do drugiej żony, Jadwigi,

primo voto Kasproiczowej; tu także listy do red.: *Głosu* z 1903 wraz z listem otwartym do H. Sienkiewicza w sprawie repertuaru pesymistyczno-zmysłowego; *Kraju* 1 z 1903; *Kur. Codz.* 1 z 1904; *Kur. Teatr.* 2 z 1902; *Kur. Warsz.* 3 z 1901, 1902, 1903; *Słowa Pol.* 1 z 1901; tu także pt. Do syna Zenona i córki Iwy, wstęp do książki: D. Przybyszewska: *Kiedy słońce zachodzi*. W-wa 1901.

T. 2: Lata 1906-1917. Listy nr 556-1159. [Tu 604 listy]. Adresaci: A. Altenberg 1 z 1910; W. Antik i Ska 1 z 1912; R. Aslan 1 z 1914; W. Berkan 13 z 1909-1917; W. Błażejewicz 2 z 1910-1911; W. Brydziński 1 z 1910; J. Chmielewski 3 z 1909; M. J. Conrad 2 z 1914, 1915; A. Cybulski-Łada 3 z 1912-1913; G. Daniłowski 1 z 1910; R. Dehmel 6 z 1906-1914; S. Dettloff 1 z 1915; E. Diederichs 11 z 1916; W. Feldman 3 z 1906-1914; F. L. Fryze 1 z 1913; C. Ganowicz 1 z 1910; J. Geszwind 3 z 1915-1917; W. Grubiński 7 z 1916-1917; A. Grzymala-Siedlecki 1 z 1914; K. Haber 1 z 1910; S. Helszyński 4 z 1917; B. Hozakowski 3 z 1906-1907; J. Hulewicz 55 z 1916-1917; S. Karaffa-Korbut 1 z 1907; M. Karwowski 2 z 1917; J. Kasproicz 1 z 1912; J. Kotarbiński 30 z 1909-1913; J. Kowalska 1 z 1916; K. Kraus 1 z 1908; E. Leszetycki 1 z 1908; S. Lewicki 28 z 1917; J. Lorentowicz 6 z 1906-1910; J. Łopatka 2 z 1910; S. Machniewicz 10 z 1910-1917; W. Maliniak 1 z 1909; J. Malyszew 1 z 1909; K. Martens 1 z 1915; W. Moraczewski 3 z 1906-1912; E. Nawrowski 2 z 1915-1916; I. Nikorowicz 1 z 1911; L. Paczowski 51 z 1909-1914; A. Pająkówna 49 z 1906-1911; T. Pawlikowski 1 z 1906; F. Pieradzki 1 z 1912; A. Pohońska 3 z 1912-1913; E. Procházka 2 z 1908, 1909; F. Servaes 4 z 1909-1915; T. Skorupka 3 z 1917; P. Smolik 2 z 1914; K. Sterling 6 z 1906-1913; A. Szyfman 6 z 1913-1914; J. Śliwicki 3 z 1912; H. Śliwiński 9 z 1914-1915; T. Toeplitz 2 z 1913-1914; T. Tyc 1 z 1917; Z. Wasilewski 10 z 1908-1913; J. Wolff 56 z 1908-1917; Alfred Wysocki 3 z 1906; Antoni Wysocki 3 z 1911-1913; G. Zapolska 1 z 1911; H. Zborowski 3 z 1917; W. Zielonka 19 z 1907-1917; J. Żulawski 1 z 1913; oraz listy do rodziny: 67 do żony Jadwigi z 1906-1913; matki 8 z 1907-1913; brata, Leona, 1 z 1911; córki, Stanisław, 6 z 1907-1910; syna, Bolesława, 3 z 1907-1914; kuzynki, Leony, 2 z 1915; ponadto listy do red.: *Dzienn. Poz.* 4 z 1916-1917; *Gas. Lw.* 1 z 1917; *Gas. Wicz.* 1 z 1917; *Nowej Gas.* 3 z 1909-1910; *Polen* (Wiedeń) 1 z 1915; *Słowa Pol.* 3 z 1909-1914; odpowiedź na ankietę *Świata* z 1913; *Zdroju* 2 z 1917; tu także przedmowy i wypowiedzi, m.in.: *W zwierciadle* — autoportret, ogł. jako przedmowa do książki: Krzyk. Lw. 1917, wyd. 2 Lw. 1922; *Do czytelników Lektora* — od Wydawnictwa, ogł. jako wstęp do książki: H. H. Ewers: *Alraune*. Lw. 1917.

T. 3: 1918-1927. Listy nr 1160-1645 oraz listy z l. 1897-1926 nr 1646-1728 [tu 569 listów]. Adresaci: A. Bar 3 z 1927; H. Barińska 10 z 1922-1925; córka, Iwa Bennet, 16 z 1923-1927; W. Berkan 4 z 1918-1919; Z. i K. Bielańscy 13 z 1925-1927; S. Blum 1 z 1923; M. Borkowski 5 z 1900-1903; W. Borowy 1 z 1927; T. Boy-Zeleński 1 z 1922; W. Bunikiewicz 2 z 1918; M. Bunikiewiczowa 1 z 1918; A. Chołoniewski 1 z 1923; N. Cynkin 2 z 1922; A. Cyps 1 z 1926; Z. Czaplą 2 z 1926-1927; S. Czosnowski 1 z 1927; Dyrekcja Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poz. 1 z 1920; W. Dziabaszeński 18 z 1919-1921; J. Eberhardt 1 z 1924; W. Feldman 14 z 1904-1906; M. Feldmanowa 1 z 1921; Róża i Roman Feliański 3 z 1918-1927; S. Fischer 1 z 1924; J. Fiszer 4 z 1900-1901; F. L. Fryze 1 z 1924; J. Geszwind 8 z 1918-1924; Z. Głogowska 1 z 1919; A. Gmachowski 1 z 1925; B. Gofron 1 z 1919; F. Goldstein 1 z 1927; B. Gorczyński 2 z 1927; S. Got-

tlieb 5 z 1925; T. Graczykowski 5 z 1927; M. Grydzewski 6 z 1925-1926; A. Grzymala-Siedlecki 1 z 1920; A. Guttry 23 z 1918-1925 i 3 z 1916; A. Haber 1 z 1899; E. Hauptman 2 z 1922; S. Helztyński 1 z 1918; J. Hulewicz 32 z 1918-1926; Witold Hulewicz 3 z 1918; Wanda i Jerzy Hulewiczowie 1 z 1923; Instytut Wydawn. Lektor 6 z 1924-1927; S. Janiszewski 1 z 1918; A. Jarocka 3 z 1924-1926; D. Juell 1 z 1893; M. Kadlec 4 z 1924; J. Karásek 26 z 1898-1926; M. Karowski 3 z 1918; Z. i W. Kaźmierscy 11 z 1925-1927; M. Kaźmierski 2 z 1922-1927; J. Kisielewska 2 z 1923; W. Kosnar 2 z 1925; J. Kosor 1 z 1925; S. Kowalski 3 z 1927; J. Krzywiński 1 z 1925; S. Krzywoszewski 1 z 1925; T. Kuhn 9 z 1922-1926; K. Lenartowicz 2 z 1921; K. Lenc 1 z 1925; S. Lewicki 74 z 1918-1927; J. Lorentowicz 13 z 1920-1927; T. Meyerhold 6 z 1927; T. Miciński 2 z 1897; Z. Michalski 1 z 1926; A. Neumann 15 z 1897-1898; H. Nostitz-Jackowski 1 z 1914; A. Nowaczyński 4 z 1922-1923; A. Olkiewicz 6 z 1922; H. Opieński 1 z 1903 lub 1904; L. Ostrowski 6 z 1921-1922; L. Paczowski 1 z 1927; A. Pająkówna 2 z 1900, 1906; S. Panieńska-Przybyszewska, córka, 2 z 1923, 1927; S. Papée 1 z 1927; J. Pawelski 1 z 1927; T. Pawlikowski 1 z 1901; H. Pekel 1 z 1922; Pensberger 1 z 1922; J. Pietrzycki 6 z 1921-1922; M. Pohoski 1 z 1922; S. Pomarański 1 z 1922; M. Poplawski 2 z 1924; W. Potemski 4 z 1919-1920; E. Procházka 5 z 1918; Z. Przesmycki 5 z 1895-1896, 1899; Zdzisław Przybyszewski 2 z 1926; W. Rabski 1 z 1921; L. Régamey 1 z 1922; E. Ruschkewitz 4 z 1924-1926; F. Rychłowski 3 z 1926-1927; B. Schlager 2 z 1925-1927; A. W. Schneider 1 z 1921; T. Skorupka 1 z 1918; W. Skotarek 3 z 1921; A. Spaet 4 z 1918-1924; F. Springborn 1 z 1924; K. Sterling 1 z 1924; W. Steśłowicz 1 z 1922; S. Szmaj 2 z 1918; H. Tenczyn 1 z 1924; J. Tuwim 4 z 1922; Uczestnicy Koła Polskiego w Pilźnie 1 z 1923; F. Vondraček 2 z 1926; G. M. Vyskočil 1 z 1926; O. Wandel 1 z 1926; Zarząd willi „Świećlana” w Zakopanem 1 z 1925; W. Zielonka 25 z 1918-1927; M. i J. Znanięcy 9 z 1927; K. Żuławska 2 z 1924; J. Żuławski 1 z 1900; ponadto listy do rodziny: żony, Jadwigi, 29 z 1919-1924; syna, Bolesława, 1 z 1922; syna Zenona, 7 z 1922-1926; listy do red.: *Dzienn. Poz.* 1 z 1920 [dot. Miasta]; *Kur. Czerwonego* 3 z 1927 [dot. Mścielca]; *Kur. Warsz.* 1 z 1921 [dot. Miasta]; *Rzeczypospolitej* 1 z 1924; *Świata* 1 z 1927 [dot. Moich współczesnych]; *Wiad. Lit.* 1 z 1927 [odpowiedź na ankietę].

Uwaga: datowanie listów częstokroć rekonstruowane przez wydawcę. Wydawca podaje również aktualne w chwili wydawania informacje o miejscu przechowywania rękopisów listów, jak i informacje o pierwodrukach.

2. Inedita listów S. Przybyszewskiego. W książce: S. Helztyński: *Meteory Młodej Polski*. Kr. 1969.

Listy nr 1729-1865: 137 listów do różnych osób z 1894-1927. Adresaci: K. Balmont 1 z 1927; H. Bahr 3 z 1906; J. Baudouin de Courtenay 1 z 1912; E. Bodenhausen 27 z 1894-1898; J. Brandes 1 z 1894; G. K. Chesterton 1 z 1927; K. Dhuski 1 z 1899; H. Drachmann 1 z 1894; Drukarnia Anczyca w Kr. 1 z 1913; W. Feldman 1 z 1914; M. Feldmanowa 1 z 1907; B. Fiala 1 z 1917; Fundacja im. Schillera w Weimarze 2 z 1916; E. Głowacki 2 z 1922; Greyberowie w Pękosławicach pod Kr. 1 z 1899; J. Hal-ler 1 z 1922; L. Heller 6 z 1908-1914; W. Hulewicz 1 z 1917; W. L. Jaworski 4 z 1916-1917; S. Knast 1 z 1927; W. Komissarżewska 2 z 1909; W. Korotyński 2 z 1902; J. Kotarbiński 1 z 1899; M. Krell 4 z 1916; J. i Z. Malaczyński 1 z 1925; Z. Malaczyński 2 z 1926-

-1927; T. Mann 1 z 1927; J. Mehoffer 1 z 1901; W. Moraczewski 1 z 1907; E. Munch 10 z 1894-1896; nieujawniona adresatka 1 z 1926; W. Orkan 1 z 1925; I. Paderewski 1 z 1899; J. G. Pawlikowski 1 z 1899; E. Petzet 1 z 1916; J. Przesmycka 1 z 1906; Z. Przesmycki 8 z 1896-1927; Przewodniczący czasop. *Gesellschaft* 1 z 1897; L. i K. Przybyszewscy 1 z 1905; Rada Miejska w Bydgu 1 z 1922; red. *Kur. Lw.* 1 z 1901; red. *Kur. Poz.* 1 z 1919; red. *Wiedeńskiego Kur. Pol.* 1 z 1915; T. Rittner 7 z 1898-1918; L. Różycki 1 z 1912; F. Siedlecki 1 z 1904; H. Sienkiewicz 1 z 1900; T. Smarzewski 1 z 1899; L. Solski 1 z 1906; K. Stanisławski 2 z 1909; H. Storm 1 z 1895; Straż Piśmiennictwa Polskiego w W-wie 1 z 1927; L. Szczepański 1 z 1909; H. Śliwiński 1 z 1915; Z. Wasilewski 1 z 1909; G. Wied 7 z 1897-1898; Wychowankowie Gimnazjum w Włocławku 1 z 1927; B. Wyslouch 1 z 1913; Zarząd Związku Stowarzyszeń Polskiej Młodzieży Postępowej w Leodii (Liège) 3 z 1909; K. Zgórski 1 z 1924; Związek Stowarzyszeń Polskich w Inowrocławiu 3 z 1927.

Uwaga: datowanie listów częstokroć, a czasami i nazwisko adresata rekonstruowane przez wydawcę. Dołączone również informacje o miejscu przechowywania rękopisów i pierwodrukach listów.

Ponadto:

3. Do A. Szandlerowickiego 2 listy z 1905, 1907 (z dopiskiem J. Jankowskiej, żony pisarza). Listy nr 1866-1867. Rkps Archiwum PAN Oddział w Poz. Ogl. S. Helztyński: *Dobranoc, miły książę*. W-wa 1971 s. 231-235.

4. Do H. Bahra list z 1895. *Wiad. o liście*: M. Bartoszewicz: *Polskie autografy i portrety*. *Życie W-wy* 1970 nr 5.

5. Do S. Larpenta 8 listów z 1896 i list do red. *Aftenposten*. Rkps Bibl. Uniw. w Oslo sygn. 192. Ogl. O. M. Selberg. *Pam. Lit.* R. 64 (1973) z. 1.

6. Do Z. Przesmyckiego 2 listy z 1899 i do W. Reymonta 1 z 1899. Ogl. B. Kocówna. *Przegl. Hum.* 1971 nr 4 s. 127, 131-133.

7. Do C. Jankowskiego 2 listy z 1903. Rkps w posiadaniu J. Jankowskiej w Łodzi. Ogl. M. Kuna. *Życie Lit.* 1975 nr 6.

8. Do W. Morawskiego z 1907. Ogl. L. Orłowski w książce: *Reymont w Ameryce*. Listy do Wojciecha Morawskiego. W-wa 1970.

9. Do red. *Naprzodu* z 1908; do W. L. Jaworskiego 5 listów z 1915-1917; do K. Makuszyńskiego 3 listy z 1921-1927. Oprac. i komentarz T. Januszewski: *Osiem listów S. Przybyszewskiego*. *Przegl. Hum.* 1970 nr 3.

10. Do M. Krella 4 listy z 1916. Ogl. J. Kasprzyk. *Pam. Lit.* R. 65 (1974) z. 3.

11. Do E. Petzeta 2 listy z 1916. Ogl. S. Makowski. *Przegl. Hum.* 1974 nr 12.

12. Do J. Walkowiaka z 1927. Ogl. A. Walkowiak: *Nieznamy list S. Przybyszewskiego*. *Zeszyty Nauk. Unio. im. A. Mickiewicza w Poz.* 1966 nr 61 s. 141-142.

Rkpsy listów do różnych osób z 1887-1927 w zbiorach: Bibl. Jagiel. sygn. 6998 IV, 7060 I, 7450 IV, 7847 IV, 7889 III, 8626 III; Bibl. Nar. sygn. 2731, 2736, 2858, 2984, 5324, 5748, 6319, 7258, 7261, 7269, 7351, 7374, 7599; Bibl. PAN w Kr. sygn. 2070, 3155; Ossol. sygn. 5983/II, 6112/II, 7182/II, 12040/II, 12205/II, 12217/II, 12283/III, 12287/III, 12667/III, 12792/III, 13048/II-13052/II (tu 344 listy, w większości ogłoszone przez S. Helztyńskiego); 13349/II, 13559/II, 13607/II. Ponadto listy od: W. Orkana. Bibl. Jagiel. sygn. 8643 III, 8644 III; Z. Przesmyckiego. Bibl. Nar. sygn. 2868a; T. Micińskiego. Bibl. Nar. sygn. 7259. Nadto listy od różnych osób w posiadaniu S. Helztyńskiego.

Materiały

1. Korespondencja Stanisławy Przybyszewskiej i materiały rękopiśmienne; Teki Dagny Juel. Rkps Archiwum PAN, Oddział w Poz., przekazane przez S. Helsztyńskiego. W druku: Korespondencja Stanisławy Przybyszewskiej. Oprac. T. Lewandowski.

2. Zbiory i korespondencja w posiadaniu Zenona Westrup-Przybyszewskiego w Szwecji.

3. Wycinki prasowe dot. Dagny i Stanisława Przybyszewskich. Bibl. IBL PAN w W-wie.

4. Materiały. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8787 III, Bibl. PAN w Kr. sygn. 3506.

5. Korespondencja i materiały S. Helsztyńskiego dot. wydawania „Listów”. Rkps Ossol. sygn. 13054/II-13059/II; odbitka szczotkowa (z 1939) trzeciego tomu „Listów”. Rkps Ossol. sygn. 13053/II.

INDEKS TYTUŁÓW

Cz — Czasopisma, duże litery po Cz — pierwsze litery tytułów czasopism, Cz-pośm. — ogłoszono pośmiertnie, P — Przekłady, T — Twórczość, Z — Wydania zbiorowe, [c.] — cykl.

Ad aeternam rei memoriam	T40
Adam Drzazga	T43
Admiralski i jego bękart	Cz-GaR
Aforyzmy i preludia	T19 (2 ×)
Alfred Mombert	T19
Am Meer	T17, T18
Ametysty	T11, T27
Androgyne	T15 (6 ×), T27
Apostrofa do Króla Ducha u progu Nowego Stulecia	T19
Arnold Procházka	Cz-MR
Auf den Wegen der Seele	T10 (2 ×)
Auf den Wegen der polnischen Seele	T53 (2 ×)
Auf Kains Pfaden	T33
Chopin i Nietzsche	Z2
Chopin und Nietzsche	T1
Cień (E. A. Poe)	Cz-Gł
Co to jest anarchizm?	Cz-GaR
Confiteor	T16, T19, Z2
Cupio dissolvi	T4 (2 ×), T27
Czarna magia	T56
Czarownica i czarna magia	T56 (2 ×)
Dagny, Strindberg und ich	Cz-Ak
Das Gericht	T35
Das Geschlecht	T34
Das goldene Vlies	T21, T28
Das grosse Glück	T 13, T28
Das Werk des Eduard Munch	T5
De profundis	T8 (2 ×), T9 (3 ×), Z1
Der Glühende	T19
Der Schrei	T44
Die Gäste	T22, T28
Die Heimkehr	T48
Die Hexe und die schwarze Magie	T56
Die Mutter	T25 (2 ×), T28
Die polnische Legion	T46
Die Synagoge des Satan	T12
Die Tat	T35
Dla szczęścia	T13 (2 ×)
Dlaczego kocham kobietę?	T1, T59
Do Juliana Tuwima	Cz-GHP
Do Wiktora Gomułkiewicza	Cz-Zd
Dzieci nędzy	T33, T43, Z1
Dzieci szatana	T14 (2 ×), Z1
Dzień sądu	T35, T36, Z1
Eden	T27
Edward Munch	T5 (2 ×), T19
Ein Unbekannter	T10
Ekspresjonizm, Słowacki i „Genezis z Ducha”	T54
Epipsychidion	T17 (4 ×), T20
Erdensöhne	T23
Exaudi...	Cz-WI
Exegi monumentum	T61
Falszywy gest	Cz-Zd
Fragment	T15

Gdzie chwycić cię?	T27
Gelübde	T32
Gody życia	T36 (2 ×)
Goście	T21, T22 (2 ×), T24
Grzech (D. Przybyszewska)	P12
Gustaw Vigeland	T10 (3 ×), T19
Haben die Polen versagt?	T46
Helle Nächte	T17
Himmelfahrt	T4, T18
Homo sapiens	T7 (2 ×), Z1 (3 ×), Z2
Hymny ku nocy (Novalis)	P2
Ideowy przekrój ekspresjonizmu	T55
Il regno doloroso	T58, Z1
Im Malstrom	T7
In diesem Erdenthal der Thränen	T18
In hac lacrymarum valle	T11, T18
Inferno	Cz-SP
Introibo	T17, T27 (2 ×)
Jak powstaje twór artysty	Cz-pośm. WL
Jasne noce	T17
Kiedy słońce zachodzi... (D. Przybyszewska)	P3
Kilka uwag o dramacie i scenie	T26
Kobieta w życiu i twórczości artysty	Cz-KCz
Kobiety winny moją trumnę na swych barkach zanieść do grobu	Cz-pośm. EP
Krzyk	T44, Z1
Księża germanizatorami	Cz-GaR
Ku czci mistrza	T1, T19
Laureat Nobla	Cz-Rz
Legenda o priapizmie płciowym Młodej Polski	T53
List do redakcji	Cz-SP
List do redakcji	Cz-KP
List otwarty do Antoniego Chołoniewskiego	Cz-Zm
List otwarty do Henryka Sienkiewicza	Cz-Gł
List otwarty do polskiego ludu roboczego	T2
Listy miłosne (M. d'Alcoforado)	P8
Mala Noche	T35
Malaria	T23
Mamaloi (H. H. Ewers)	P10
Maria (A. Malczewski)	P9
Matka	T25
Mein Abendlied (J. Kasprovicz)	P7
Memento	Cz-Zd
Miasto	T45 (3x)
Miasto śmierci	T15
Milczenie (E. A. Poe)	Cz-Gł
„Młoda Polska”	T53
Mocny człowiek	T39, T41, T42, Z1 (3 ×)
Modlitwa	T17
Moi współcześni: Wśród obcych	T1, T59, T65, Z2
Moi współcześni: Wśród swoich	T65
Moja autobiografia	Cz-pośm. WL
Moralność a „Alraune”	Cz-BLL, GaW
Msza żałobna	T3
Mściciel	T63
Munch	T19
Na drogach duszy	T1, T19
Na marginesie „Miasta”	Cz-KW
Na marginesie „Topieli”	T40
Na marginesie tworu Ewersa	T51
Na otwarcie gimnazjum polskiego w Gdańsku	Cz-NR
Na tym padole płaczu	T6 (2 ×), T11 (2 ×), Z2
Na rozstaju	T7, Z1
Nad fiordem	T27
Nad morzem	T17 (3 ×), T20, T27 (2 ×)
Naga dusza	Cz-NR
Najpiękniejszy sen jubilate	Cz-GaG
Naokoło śmierci	T57
Naokoło „Zdroju”	Cz-DP
Nawrót do wiary...	T53
Notturmo	Cz-Ge

Notwendigkeit einer Kultur	T53
O dramacie i scenie	T26 (2 ×), Z2
O Gdańsk i Wyrbrzeże	Cz-pośm. W
O „Godach życia”	T36
O „Hymnach ku nocy” Novalisa	Cz-Gł
O Janie Kasprowiczu	Cz-pośm. GPiP
O moralności w sztuce	Cz-pośm. TI
O „Nocy listopadowej”	Cz-pośm. KP
O „nową” sztukę	T19, Z2
O wolności	Cz-pośm. St. P.
Obrachunki	Cz-Zd
Od „Ostoi”	Cz-ponadto
Od Redakcji	Cz-Ż
[Odezwa programowa „Zdroju”]	T52
Odpowiedzi od redakcji [rubr.]	Cz-Zd, Cz-Ż
Odpowiedź na ankietę „Świata” pt. Nasi powieściopisarze	Cz-Ś
Odwieczna baśń	T31
Odwieczne źródło	T27 (2 ×)
Ola Hansson	T1, T59
Ostatnia miłość Don Juana	T64
Oświadczenie	Cz-Zd
Pałac nawiedzony (E. A. Poe)	P5-6
Pamięci Juliusza Słowackiego	T27
Pamięci Szopena	T27
Paul Peterich	Cz-Mor
Pentateuch [c.]	T3, T6, T9, T15, T17, Z2
Pieśń (J. Schlaf)	P1
Plotka	Cz-KW
Płomienny	T19 (2 ×)
Po drodze	T7, Z1
Podłoże	T53 (2 ×)
Poeta a świat	Cz-Zd
Poezje prozą	T27
Pojednanie	T48
Polen und der heilige Krieg	T46
Polenlieder deutscher Dichter	T46
Polska i święta wojna	T46 (2 ×)
Polska w Gdańsku	Cz-pośm. RG
Post festum (z 1899)	Cz-Ż
Post festum (z 1909)	T36
Powrotna fala	T55, Z2
Powrót	T48 (3 ×), Z1
Powstańcom 29 listopada 1830	Cz-DG
Poznań ostoją myśli polskiej	T49
Pro domo	T36
Pro domo mea (z 1895)	T8, T9
Pro domo mea (z 1899)	Cz-Ż
Prolog do nienapisanej powieści	T60 (2 ×)
Przez komnaty duszy jego	T27
Przybyszewski o Kasprowiczu	Cz-pośm. DP
Przyczynek do etyki płci	T34 (2 ×)
Przyczynek do psychologii biednego człowieka	Cz-Gł
Przyczynek do syntezy	T34, T53
Psychischer Naturalismus	T5
Rajfurzy	Cz-GaR
Reforma teatru	Cz-KL
Religia i socjalizm	Cz-GaR
Requiem aeternam ..	T3 (3 ×), Z2
Richard Dehmel	T59
Rozmowa między Monos a Una (E. A. Poe)	P11
Ruchomy kamień	T48
Sam ze sobą	T59
Satans Kinder	T14
Schnee	T29
Sienkiewicz i dusza polska	T53
Sienkiewicz und Polen	T53
Słowo wstępne	T50
Słów kilka o polskiej „uprawie”	T53
Sny na jawie	T50, T53
Socjalizm i narodowość	Cz-GaR

Sonnenopfer	T17
Spotkanie	T44
Srebrne gody	T30
Syn ziemi	T20
Synagoga szatana	T12 (2×)
Synowie ziemi	T23, T27, T35, T38, Z1 (3×)
Szlakiem duszy polskiej	T53 (2×)
Szlakiem Kaina	T33 (2×)
Szopen	T1, T19 (2×)
Szopen a naród	T37, Z1
Sztambuch Maryty Kauer	Cz-pośm. WW
Sztuka jako uzmysłowienie widzącej wiary	T53
Sztuka polska w polskich kościołach	T50
Śluby	T32
Śnieg	T29
Śnienie twórcy (A. Mombert)	P4
Święty gaj	T42, Z1
Taniec miłości i śmierci	T21, T22, T24
Tchnienie wojny	T47
Teatr i krytyka	T26
[Tekst do:] S. Wyspiański: Dzieła malarskie	T61
Tęsknota	T27
Toledo	T27
Topiel	T40
Totennesse	T3
Totentanz der Liebe	T13, T21, T22, T25, T28
Tyrteusz. Pieśń piąta z księgi Cherubim	T33 (2×)
Tyrteusz. Z cyklu „Wojna”	T47
U poetów [rubr.]	Cz-Zd
U wrót Twoich	T62
Ultima thule	T53
Und der polnische Aufstand?	T46
Unterwegs	T7 (3×)
Untiefen	T40
Über Bord	T7 (3×)
Über Chopin	T37, T53
Über He He und noch Einiges	Cz-Ge
Über Jan Kasprowicz	T53
Über Henryk Sienkiewicz	T53
Von Polens Seele	T53
Von Volk zu Volk	T53
Vigilien	T6
W godzinie cudu	T15 (3×), T27
W malstronie	T7, Z1, Z2
W sprawie wzorowego teatru	Cz-Kr
W zwierciadle	T44
Wczoraj — dziś...	T53
Weiningers Manen gewidmet	T34
Wiosna (J. Schlaf)	P1
Wniebowstąpienie	T4 (2×)
Wspomnienie	Cz-S
Wstęp	Cz-ponadto
Wstęp [do: Na drogach duszy]	T19
Wstęp do: M. d'Alcoforado: Listy miłosne	P8
Wstęp do: H. H. Ewers: Mamaloi	P10
Wstęp do: D. Przybyszewska: Kiedy słońce zachodzi	P3
Wyspiański	Cz-pośm. DP
Wyzwolenie	T41, Z1
Z cyklu Wigilii	T6 (2×), T27, Z2
Z gleby kujawskiej	T20, Z2
Z powodu 50-letniego jubileuszu papieża Leona XIII	Cz-GaR
Z psychologii jednostki twórczej	Z2
Z zagadnień o śmierci	Cz-GW
Zgnilizna	Cz-GaR
Złote runo	T21 (2×), T22, T24, Z2
Zmierch	T38, Z1
Znaczenie kulturalne Poznania	T49
Zur Einführung	T53
Zur Psychologie des Individuums	T1, T59

OPRACOWANIA

Zestawienia bibliograficzne: K. CZACHOWSKI: Bibliografia pism S. Przybyszewskiego. *Ruch Lit.* 1928 nr 7. [Uzup.: T. Boy-Żeleński. *Wiad. Lit.* 1928 nr 41; L. Płoszewski. *Ruch Lit.* 1929 nr 2; S. Sawicki. *Ruch Lit.* 1932 nr 7]. — S. HELSZTYŃSKI: Bibliografia pism S. Przybyszewskiego. W 100 rocznicę urodzin 1868 — 7 V—1968. W-wa 1968. [Rec.: R. Taborski. *Mies. Lit.* 1968 nr 10].

Monografie, biografie: M. HERMAN: Un sataniste polonais, S. Przybyszewski (de 1868 à 1900). Paryż 1939. [Rec.: A. Czartkowski: Francuz o Przybyszewskim. *Kur. Warsz.* 1939 nr 174; L. Przybyszewski: Książka Francuza o S. Przybyszewskim. *Polska Zbrojna* 1939 nr 208]. — S. HELSZTYŃSKI: Przybyszewski. Kr. 1958; wyd. 2 Kr. 1966; W-wa 1973 (z podtyt.: Opowieść biograficzna). [Rec.: J. Bartnicka. *Nowe Książki* 1959 nr 2; Z. Hierowski. *Trybuna Rob.* 1959 nr 38; A. Hutnikiewicz. *Pomorze* 1959 nr 17; J. Iwaszkiewicz. *Życie W-wy* 1959 nr 22; J. Z. Jakubowski. *Polonistyka* 1959 nr 2; W. Maciąg. *Życie Lit.* 1959 nr 6; J. Piechocki. *Ilustr. Kur. Pol.* 1959 nr 86; S. Pietraszko. *Odra* 1959 nr 9; A. Rogalski. *Tyg. Zach.* 1959 nr 28; Z. Starowieyska-Morstinowa. *Tyg. Powsz.* 1959 nr 6; T. Terlecki. *Wiad.* (Londyn) 1959 nr 27, sprostowanie: A. Fierla. Nr 32; R. Zengel. *Twórczość* 1959 nr 5 s. 114-120; J. Z. Słojewski: Nieudany rewanz za świętą Kingę. *Kultura* 1966 nr 38; B. Sowińska. *Życie W-wy* 1966 nr 200; E. Krasiński. *Le Théâtre en Pologne* (W-wa) 1967 nr 4; R. Zengel: Modernizm. Wieczna legenda Przybyszewskiego. W książce: Mít przygody i inne szkice literackie. W-wa 1970].

Ogólne: F. SERVAES: Zwei Apokalyptiker. *Die Gegenwart* 1894. — F. SERVAES: Wohin aus? *Neue Deutsche Rundschau (Freie Bühne)* 1894 s. 942-948. — F. SERVAES: Kritik und Kunst. *Neue Deutsche Rundschau (Freie Bühne)* 1894 nr z lutego. — F. SERVAES: Jung Berlin. *Die Zeit* (Wiedeń) 1896 nr 114. — V. VEDEL: Mystisk Psykologi. *Tilskueren* (Kopenhaga) 1896. — Z. DASZYŃSKA-GOLIŃSKA: Z wrażeń osobistych. *Dzien. Kr.* 1897 nr 390. — M. SZUKIEWICZ: S. Przybyszewski. Próba sylwetki literackiej. *Dzien. Kr.* 1897 nr 330-347. — M. SZUKIEWICZ: S. Przybyszewski. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 14-16. — Polski poeta — dekadent. *Dzien. Pol.* 1897 nr 96. — S. Przybyszewski. *Dzien. Pol.* 1897 nr 270-282 z przerwami. — *Kur. Poz.* 1897 nr 85. — *Przegl. Lit.* 1897 nr 4. — c. [A. CHOLONIEWSKI]: Rewolucja literacka. *Dzien. Pol.* 1898 nr 329. — A. NIEMIROWSKI: Z obcej niwy. *Kur.*

Warsz. 1898 nr 19. — J. PAWELSKI: Program nowej polskiej poezji. *Przegl. Powsz.* 1898 t. 55 s. 1-29 i odb. — K. TETMAJER: Przedmowa. *Życie* 1898 nr 11. — UHMA Cz.: O S. Przybyszewskim. *Kur. Lw.* 1898 nr 317. — J. ZAKRZEWSKI: Nowa sztuka. *Głos* 1898 nr 3-5. — S. Przybyszewski. *Kraj* 1898 nr 38. — J. STEN [L. BRUNER]: Młoda Polska. VI. S. Przybyszewski. *Krytyka* 1899 z. 7 s. 386-392; przedr. w książkach: Dusze współczesne. Lw. 1902; wyd. nast. zmien.: Pisarze polscy. Wrażenia literackie. Lw. 1903 s. 73-81. — Z. DASZYŃSKA: Program modernistów. *Prawda* 1899 nr 6. — Dr. W. D. M.: S. Przybyszewski. *Głos* 1899 nr 50. — KRAK [W. FELDMAN]: „Młoda Polska” w Krakowie. II. S. Przybyszewski. *Przegl. Tyg.* 1899 nr 42. — W. F. [W. FELDMAN]: S. Przybyszewski, jego teoria i pisma. *Kraj* 1899 nr 40. — W. JABLONOWSKI: Wrażenia literackie. „Życie” — Przybyszewski. *Głos* 1899 nr 20, 22. — T. JESKE-CHOŃSKI: S. Przybyszewski. Przyczynek do dekadentyzmu polskiego. *Słowo* 1899 nr 243-247. — M. OKSZA [M. KRZYMUSKA]: Modernizm w Niemczech i S. Przybyszewski. *Bibl. Warsz.* 1899 t. 1 s. 256-285. — W. LUTOSŁAWSKI: Bańki mydlane. Pogląd krytyczny na tzw. satanizm nagich a pijanych dusz. *Czas* 1899 i odb. — [W. LUTOSŁAWSKI]: Rozwiana legenda. *Gaz. Nar.* 1899 nr 242. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. Młoda literatura polska. *Kur. Codz.* 1899 nr 15; przedr. *Nowa Reforma* 1899 nr 14; Kroniki. T. 16. Oprac. Z. Szwejkowski. W-wa 1966. — S. SŁOŃSKI: Nasi modernści. *Ateneum* 1899 t. 2 s. 432-441; przedr. w przekładzie na serbochorw. pt. Poljski moderniste. *Zbornik pouke i zabave*. T. 2. Praga 1902. — Sm.: Kilka słów o Przybyszewskim. *Tyg. Pol.* 1899 nr 50. — GOŚLAWIEC [A. SVGIETYSKI]: Porachunki. *Gaz. Pol.* 1899 nr 128; nr 133; nr 175-176. — ŚWIĄDEK: Echa zachodnie. *Kraków. Kraj* 1899 nr 7. — Z. [J. ZAKRZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 10. — Piotr Chmielowski o Przybyszewskim. *Dzien. Poz.* 1899 nr 155 [z felietonu w *Nowej Reformie*]. — *Gaz. Lw.* 1899 nr 282 [spr. z odczytu J. Żuławskiego dot. teorii sztuki S. Przybyszewskiego]; [ogł.] J. ŻUŁAWSKI: S. Przybyszewski i jego teoria sztuki. *Strumień* 1900 nr 2-4; zmien. i rozszerz. ogł. w książkach: Prolegomena. Uwagi i szkice. Lw. 1902; Szkice literackie. W-wa 1913 s. 107-174. — Z. LESER: Neurastenicy w literaturze. I. S. Przybyszewski. Lw. 1900. [Rec.: J. Pawelski. *Przegl. Powsz.* 1900 t. 68 s. 263-264]. — A. MAZANOWSKI: Młoda Polska w powieści i poezji. *Przegl. Powsz.* 1900 t. 66 s. 45-66. — J. N. SZUMAN: Wyznanie wiary modernisty. *Głos* 1900 nr 35-37. — M. ZDZIECHOWSKI: Szkice literackie. W-wa 1900 passim. — Prof. Lutosławski o S. Przybyszewskim.

- Kraj* 1900 nr 6. — Ze szpałt obcych. *Kraj* 1900 nr 29. — Luźne kartki. Zza kulis literackich. Wyrok sądu honorowego w sprawie p. S. Przybyszewskiego z pp. Tadeuszem Micińskim i Stanisławem Wyrzykowskim, wydany dnia 26 listopada 1899 r. *Krytyka* 1900 t. 1 s. 45-47. — P. CHMIEŁOWSKI: Najnowsze prądy w poezji naszej. *Przew. Nauk. i Lit.* 1901 s. 228-664 z przerwami. Wyd. osob. Lw. 1901 s. 142-170; oraz wyd. nast. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Naga dusza. *Kur. Warsz.* 1901 nr 175, 176. — M. KRZYMUSKA: S. Przybyszewski, jego poezja i filozofia. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 15-17; przedr. w książce: *Studia literackie*. W-wa 1903 s. 9-53. [Rec.: P. Chmielowski. *Książka* 1903 s. 195-196]. — SĘP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1901 nr 51. — A. MAZANOWSKI: Młoda Polska w powieści i poezji. *Przegl. Powsz.* 1901 t. 71 s. 5-13. — NOVUS: Echa zachodnie. Lwów. P. Przybyszewski grozi. *Kraj* 1901 nr 21. — J. RYCHTER: Przybyszewscy. Kr. 1901. — W. J.: Przybyszewski i Kasprowicz. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 19. — Tragiczny dramat. *Dzien. Poz.* 1901 nr 135 [dot. śmierci żony, Dagny]. — Zgon śp. Dagny Przybyszewskiej. *Gaz. Pol.* 1901 nr 161. — Dagna Przybyszewska. *Kraj* 1901 nr 23. — Protest Przybyszewskiego. *Gaz. Pol.* 1901 nr 148. — Nadszcena Przybyszewskiego. *Kur. Poz.* 1901 nr 492. — S. Przybyszewski. *Słowo Pol.* 1901 nr 330. — Z. BYTKOWSKI [Z. BROMBERG]: S. Przybyszewski. W książce: *Charakterystyki literackie*. W-wa 1902 s. 49-101. [Rec.: I. Chrzanowski. *Książka* 1902 nr 9; Z. Sarnecki. *Przedświt* 1902 nr 81; Z. P. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 26]. — P. CHMIEŁOWSKI: Dramat polski doby najnowszej. Lw. 1902 s. 121-149. — P. CHMIEŁOWSKI: Dzieje krytyki literackiej w Polsce. W-wa 1902 s. 451-456. — B. DZIĘCIOŁOWSKI: Czucie myśli. Naga dusza. *Pogoń* 1902 nr 38-39. — A. KRECHOWIECKI: Począł bluźnić z rozpachy. *Biesiada Lit.* 1902 nr 6. — LITWIN: Anatema. W sprawie Niemojewskiego przeciw Przybyszewskiemu. *Kur. Teatr.* 1902 nr 10. — J. LORENTOWICZ: Oeuvres dramatiques de S. Przybyszewski. *La Revue d'Art Dramatique* 1902. — SĘP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1902 nr 7. — I. MATUSZEWSKI: Słowacki i nowa sztuka. W-wa 1902. — A. MAZANOWSKI: S. Przybyszewski. W książce: *Młoda Polska w powieści, liryce i dramacie*. Kr. 1902. — A. MOELLER-BRUCK: S. Przybyszewski. W książce: *Die moderne Literatur*. [B. m.] 1902 s. 332-355. — A. NIEMOJEWSKI: Prorok wykołofiejców. *Głos* 1902 nr 5. — J. NOWIŃSKI: S. Przybyszewski. *Wędrowiec* 1902 nr 7-18. Wyd. osob. W-wa 1902. [Rec.: S. Brzozowski. *Przegl. Tyg.* 1902 nr 27; I. Chrzanowski. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 32; M. Massonius. *Książka* 1902 s. 229-230; L. Włodek. *Wiek* 1902 nr 182]. — (W.) [Z. WASILEWSKI]. *Słowo Pol.* 1902 nr 518. — Wyrok na p. Przybyszewskiego w „Głosie”. *Biesiada Lit.* 1902 nr 7. — Piąty odczyt dr P. Chmielowskiego. *Gaz. Lw.* 1902 nr 26. — Anglicy o współczesnej literaturze polskiej. *Pogląd na Świat* 1902 s. 231 [dot. art. w *Quarterly Review*]. — *Russkoje bogatstwo* 1902 nr z kwietnia. — ALBERTUS: Z Królestwa Polskiego. Warszawa. Teatr Przybyszewskiego. *Kraj* 1903 nr 31. — E. SL. z LESEHRADU: Ideje a profili. Praga 1903 s. 79-83. — W. FELDMAN: Poezja „Młodej Polski”. Indywidualności. *Ognisko* 1903 nr 29 s. 687. — Q. [M. GAWALEWICZ]: Eksperyment Przybyszewskiego. *Kraj* 1903 nr 7. — T. GRABOWSKI: Poezja polska po r. 1863. Kr. 1903 s. 257-258. — M. JANIK: Najnowsza poezja polska. *Złoczków* 1903 s. 11-120. — W. PRESSER: S. Przybyszewski. Studium literackie. Lw. 1903. [Rec.: P. Chmielowski. *Ognisko* 1903 nr 1; I. Chrzanowski. *Książka* 1903 s. 45-46; L. Chor. *Ateneum* 1903 z. 5]. — WILNIANIN: Wilno. *Ognisko* 1903 nr 7. — Przybyszewski w Petersburgu. *Kraj* 1903 nr 5. — Kronika społeczna. *Ognisko* 1903 nr 15. — Przybyszewski contra Sienkiewicz. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1903 nr 90. — Z Warszawy. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1903 nr 99. — J. BAB: Die Berliner Bohème. Berlin 1904 s. 51-60. — K. CHRANIEWICZ: Oczerki nowiejzej polskoj literatury. Petersb. 1904. — A. JENSEN: Svenska bilder i polska vitterheten. Sztokholm 1904. — K. [S. KRZYWOSZEWSKI]: S. Przybyszewski wobec krytyki wiedeńskiej. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1904 nr 40. — Jan M. [J. MIODUSZEWSKI]: Odessa. *Ognisko* 1904 nr 48 [dot. pobytu S. Przybyszewskiego w Odessie]. — L. RYGIER: Z refleksji literackich. *Goniec Por. i Wiecz.* 1904 nr 595. — O. SZRETTTER: Il dramma contemporanea in Polonia. *Natura ed Arte* (Mediolan) 1904-1905. [Rec.: Polacy w literaturze włoskiej. Artykuły pani O. Szretter w dwutygodniku „Natura ed Arte” o dramacie polskim. (Przybyszewski). *Kur. Warsz.* 1905 nr 125]. — J. TENNER: Estetyka żywego słowa. Lw. 1904 passim. — Dramaty Przybyszewskiego w Wiedniu. *Głos Narodu* 1904 nr 230. — *Tyg. Pol.* 1904 nr 23 [zapowiedź wystawienia sztuk S. Przybyszewskiego w Odessie]. — ARDENS: Wrogowie kobiety (Nietzsche-Przybyszewski-Strindberg-Weininger). *Bibl. Warsz.* 1905 z. 4 s. 70-73. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Dekadentyzm. W-wa 1905 s. 185-204. — M. MUTTERMILCH. *Mercure de France* (Paryż) 1905 nr z 1 lutego. — S. ŁADA [C. TUSTANOWSKA]: Echa wrażeń. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1905 nr 18-19. — Cywilny ślub polskiego literata. *Nowości Ilustr.* 1905 nr 17. — S. BRZozowski: Współczesna powieść polska. Stanisławów [1906] s. 155-

- 161. — L. POLONSKI: Sowremiennyj polskij roman. *Wiestnik Jewropy* 1906 nr 6. — W. RZYMOWSKI: Literatura polska ostatnich lat 20 w oświetleniu chwili obecnej. *Przegl. Spol.* 1906 nr 23. — S. BRZOZOWSKI: Współczesna krytyka literacka w Polsce. Stanisławów [1907] s. 158-173. — J. ERSKI: Przybyszewski na scenie teatru miejskiego. *Gaz. Pol.* (Czerniowce) 1907 nr 14, 16. — J. ROSENBERG: S. Przybyszewski. Sylwetka literacka z okazji wystawienia „Dla szczęścia” na tutejszej scenie. *Gaz. Pol.* (Czerniowce) 1907 nr 16-17. — S. TARNOWSKI: Kasprowicz i Przybyszewski. Z ostatniego rozdziału historii literatury polskiej. *Przegl. Pol.* 1907 t. 163 s. 442-456. — K. IRZYKOWSKI: Dwie rewolucje. *Nasz Kraj* 1908 z. 1; przedr. w książce: Czyn i słowo. Lw. 1913. — J. JACIMIRSKI: Nowiejzaja polskaja literatura. Petersb. 1908. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Listy z Warszawy. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 99 s. 128-131. — J. KOTARBIŃSKI: Z literatury nadobnej. *Kur. Warsz.* 1908 nr 195. — Z. SARNECKI: Teatr Alfreda de Musset i S. Przybyszewski. Szkic porównawczy. *Adamowi Krechowickiemu*. Lw. 1908 s. 71-79. — M. SYNORADZKI: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1908 nr 12. — Polski gość w Pradze. *Dzien. Cieszyński* 1908 nr 24. — Przybyszewski w Pradze. *Głos Narodu* 1908 nr 41. — Schaubühne. *Idea* 1908 z. 10 s. 291-292. — Przybyszewski w Pradze. *Kur. Poz.* 1908 nr 26. — J. LORENTOWICZ: S. Przybyszewski w Warszawie. W książce: Młoda Polska. T. 2. W-wa 1909 s. 1-104. [Rec.: J. Flach. *Przegl. Pol.* 1910 t. 179 s. 379-380]. — S. BRZOZOWSKI: Legenda Młodej Polski. Lw. 1910 s. 239. — T. DĄBROWSKI: Przybyszewskiego filozofia sztuki. *Widnokregi* 1910 nr 10. — M. JAPOLL: W domu poety. U autora „Odwiecznej baśni”. *Kur. Poz.* 1910 nr 76; toż *Słowo Pol.* 1910 nr 152. — S. DAWYDOW: Żyćń odinakoj duszy. O S. Przybyszewskom. Moskwa 1911. — W. T. DOBRZYŃSKI: Przybyszewski o Szopenie. *Dzien. Kijowski* 1911 nr 1; toż *Dzien. Cieszyński* 1911 nr 70. — M. JAPOLL: Znad bawarskich jezior brzegu. *Gaz. Wiecz.* 1911 nr 392. — H. SAND: Współczesna polska twórczość dramatyczna. Kr. 1911 s. 5-24. — J. ZAGORSKI: Pismo o polskiej literaturze. *Russkaja mysl* 1911 nr 9. — S. BRZOZOWSKI: Głosy wśród nocy. Lw. 1912 s. 111-115. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Listy literackie. Moralne i niemoralne. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 9. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Seksualizm w powieści polskiej. *Kur. Warsz.* 1913 nr 167 i nn.; wyd. osob. W-wa 1914. — J. M. MUSZKOWSKI: Sumienie ruchu. W-wa 1913 passim. — K. VOGT: S. Przybyszewski als Dramatiker. *Neue Theater-Zeitschrift* 1913 nr 6. — J. GESZWIND: Z powodu 25-lecia pracy literackiej. Przybyszewski jako człowiek. *Świat* 1914 nr 28. — J. KOTARBIŃSKI: Ze wspomnień i nastrojów krakowskich. *Nowina. Książka zbior.* W-wa 1914-1915. — Dwudziestopięcioletnie twórczości S. Przybyszewskiego. *Krytyka* 1914 t. 41 s. 210. — Przybyszewski a kinematograf. *Kur. Poz.* 1914 nr 13. — W. A. HERGET: Źródła filozoficzne twórczości Przybyszewskiego. *Nowa Reforma* 1915 nr 281. — A. MAZANOWSKI: Pogłosy Młodej Polski. Kr. 1915 s. 27-29. — J. WEICHSEL: S. Przybyszewski. His Life and Writings. [B. m.] 1916 (wstęp: T. Seltzer). — Przybyszewski o Sienkiewiczzu. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 299. — Śmierć matki S. Przybyszewskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 49. — Zapomniany jubileusz a nagroda im. Orzeszkowej. *Kur. Pol.* 1916 nr 93 s. 3. — M. WIERZBIŃSKI: Autoreklama. *Kur. Poz.* 1917 nr 199 [odpowiedź na art. S. Przybyszewskiego w *Dzien. Poz.* nr 190]. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Wspomnienie o Wypiańskim i Przybyszewskim. *Nowa Gaz.* 1918 nr 374 [przedr. z *Głosu Narodu*]. — J. TOPASS: S. Przybyszewski. *Polonia* (Paryż) 1918 s. 10-12. — S. ŻEROMSKI: Projekt Akademii Literatury Polskiej. Kr. 1918. — Żeromski przeciw Przybyszewskiemu. *Ilustr. Kur. Codz.* 1918 nr 80. — Z. KISIELEWSKI: W sprawie S. Przybyszewskiego. *Robotnik* 1919 nr 337. — -jl- [J. LECHOŃ]: Varia. *Pro Arte* 1919 z. 6. — S. L.: Przybyszewski w Krakowie. *Goniec Kr.* 1919 nr 232. — S. Przybyszewski o okultyzmie. *Goniec Kr.* 1919 nr 225. — List otwarty do Pana Ministra Sztuki i Kultury. *Źródł* 1919 t. 9 nr 1 [o zmianę nastawienia do S. Przybyszewskiego]; przedr. *Brzask* 1919 s. 295-296. — Wielcy i mali. *Źródł* 1919 t. 9 nr 2. — Wycinanki. *Źródł* 1919 t. 8 nr 9-10. (Jubileusz 30-lecia pracy pisarskiej): GELLA. *Gaz. Warsz.* 1921 nr 6102. — K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 310. — W. MORACZEWSKI. *Kur. Lw.* 1921 nr 286. — S. PAPÉE. *Przegl. Por.* 1921 nr 200. — J. PARANDOWSKI: List ze Lwowa. *Kur. Poz.* 1921 nr 258. — P. W. *Przegl. Warsz.* 1921 nr 3. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1921 nr 312. — A. SCHRÖDER: Rozmowa z Przybyszewskim. *Gaz. Lw.* 1921 nr 242. — W. SOBEL: Przybyszewski w Krakowie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 295. — J. TOPASS: Un Symboliste polonais: S. Przybyszewski. *Le Monde Nouveau* (Paryż) 1921 nr z maja s. 637-641; przedr. w książce: *Visages d'écrivains*. Paryż 1930. — W. ZAW. [W. ZAWISTOWSKI]: Jubileusz S. Przybyszewskiego w teatrze Rozmaitości. *Kur. Pol.* 1921 nr 312. — H. ZBIERZCHOWSKI: S. Przybyszewskiemu w dniu 30-letniego jubileuszu pracy. *Gaz. Wiecz.* 1921 nr 6101. — J. ZGLICZ. *Kur. Lw.* 1921 nr 257. — Jubileusz Przybyszewskiego we Lwowie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 299. — M. ASANKA-JAPOLL: Wieści z grodu podwawelskiego.

Przed jubileuszem S. Przybyszewskiego. *Kur. Łódzki* 1922 nr 73; nr 79. — (b): 30-lecie pracy S. Przybyszewskiego. Owacja w Teatrze im. Słowackiego. *Goniec Kr.* 1922 nr 72. — T. BILIŃSKI: 30-lecie pracy literackiej. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1922 nr 11. — F. B-ar: Jubileusz Przybyszewskiego w Zagrzebiu. *Świat* 1922 nr 17. — W. FALLEK: Teatry krakowskie. Jubileuszowe przedstawienie ku uczczeniu 30-lecia twórczości S. Przybyszewskiego. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1922 nr 11. — V. FRANČIĆ: Jubileusz Przybyszewskiego w Zagrzebiu. *Gaz. Por.* 1922 nr 6366. — [V. FRANČIĆ]: Echa jubileuszu Przybyszewskiego w Jugosławii. *Nowa Reforma* 1922 nr 86. — J. GAŁECKI: Uroczyste przedstawienie ku uczczeniu 30-letniej pracy pisarskiej S. Przybyszewskiego. *Czas* 1922 nr 62-63. — E. HAECKER: Jubileusz Przybyszewskiego. *Naprzód* 1922 nr 60. — OLWID [W. HULEWICZ]: S. Przybyszewski. *Zdrój* 1922 t. 14 s. 124-133 [przemówienie na obchodzie jubileuszu w Teatrze Polskim w Pozn.]. — C. JELLENTA: Z powodu jubileuszu S. Przybyszewskiego. *Gaz. Administracji i Policji Państwowej* 1922 nr 16-17, 19. — K. S. P.: Jubileju na S. Przybyszewski. *Polsko-bułgarski przegląd* (Sofia) 1922 nr 5. — J. KOSOR: O Przybyszewskim-człowieku. *Nowa Reforma* 1922 nr 60. — A. NOWACZYŃSKI: Najpiękniejszy sen jubilata Przybyszewskiego. *Rzeczpospolita* 1922 nr 57 por. [projekt utworzenia gimnazjum polskiego w Gdańsku]. — W. Pr. [W. PROKESCH]: S. Przybyszewski. Z powodu 30-lecia pracy literackiej. *Nowa Reforma* 1922 nr 60. — A. SCHROEDER: Rozmowa z Przybyszewskim. *Głos Wielkopolanek* 1922 nr 3; toż *Praca* 1922 nr 3. — T. SINKO: Gdyby nie Przybyszewski. *Czas* 1922 nr 60. — L. SKOCZYŁAS: Wielki Mag polskiej poezji. *Głos Narodu* 1922 nr 60. — (M. Sz.) [M. SZYJKOWSKI]: 30-lecie pracy literackiej S. Przybyszewskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1922 nr 72. — M. SZYJKOWSKI: Na falach morza ciemności. *Ilustr. Kur. Codz.* 1922 nr 74. — M. WAGNER: S. Przybyszewski. *Dzien. Bydg.* 1922 nr 128-129, 134-135. — H. ŻYCZYŃSKI: S. Przybyszewski. Słów kilka z powodu jubileuszu. *Dzien. Cieszyński* 1922 nr 64. — H. ŻYCZYŃSKI. *Mies. Pedag.* 1922 s. 97-101. — Jubileusz S. Przybyszewskiego. *Dzien. Bydg.* 1922 nr 117. — S. Przybyszewski w Bydgoszczy. *Dzien. Bydg.* 1922 nr 126. — Jubileusz S. Przybyszewskiego. *Gaz. Por.* 1922 nr 72. — Jubileusz S. Przybyszewskiego w Jugosławii. *Gaz. Por.* (Lw.) 1922 nr 6239. — Jeszcze jeden jubileusz Przybyszewskiego. *Gaz. Por.* (Lw.) 1922 nr 6394. — Jubileusz S. Przybyszewskiego w Gdańsku. *Głos Narodu* 1922 nr 43. — Jugosłowianie w hołdzie S. Przybyszewskiemu. *Ilustr. Kur. Codz.* 1922 nr 71. — Jubileusz S. Przybyszewskiego w Jugosławii.

Scena Pol. 1922 nr 4. — Jubileusz Przybyszewskiego w Czechach. *Scena Pol.* 1922 nr 4. — Jubileusz 30-letniej pracy literackiej S. Przybyszewskiego. *Scena Pol.* 1922 nr 3.

E. BOYR: Estetyka Przybyszewskiego. W książce: U kolebki modernizmu. Kr. 1922 s. 24-57. — J. GAŁECKI: S. Przybyszewski jako prelegent. *Czas* 1922 nr 65. — W. HERGET: Filozofia miłości w dziełach Przybyszewskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1922 nr 72-73. — F. KUMMER: Deutsche Literaturgeschichte des 19 und 20 Jahrhunderts. T. 2. 1922 s. 350. — P. WASZYŃSKI: Przybyszewszczyzna nad... Brdą! *Orędownik* 1922 nr 158. — Przybyszewski o gimnazjum polskie w Gdańsku. *Głos Wielkopolanek* 1922 nr 4. — Przygoda Przybyszewskiego w Pradze czeskiej. *Dzien. Bydg.* 1922 nr 126. — Przybyszewski na sławianskie sceni. *Polsko-bułgarski przegląd* (Sofia) 1922 nr 5. — Przybyszewski o gimnazjum polskie w Gdańsku. *Praca* 1922 nr 4. — A. B. CYPS: S. Przybyszewski. Od antynaturalisty do mistyka. *Łódź* 1923. — K — z.: Kupa kamieni. *Dzien. Bydg.* 1923 nr 251. — A. SZYMANKIEWICZ: Z historii modernizmu polskiego. „Życie” warszawskie, „Życie” krakowskie, „Chimera”. *Przegl. Hum.* 1923 t. 2 s. 23-65. — Z. WASILEWSKI: Współcześni. W-wa [1923] s. 302-308. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Cichy jubileusz. *Kur. Por.* 1923 nr 224. — S. Przybyszewski w Czechach. *Ilustr. Kur. Codz.* 1923 nr 187. — M. DĄBROWSKA: Dziedzina przerażenia. *Wiad. Lit.* 1924 nr 36; przedr.: Pisma rozproszone. T. 2. Kr. 1964. — R. DYBOWSKI: Modern Polish Literature. Londyn 1924 s. 51-54. — S. KOLBUSZEWSKI: Motywy regionalne w twórczości S. Przybyszewskiego. *Poz.* 1924. — J. PELEŃSKA: U S. Przybyszewskiego. *Gaz. Por.* (Lw.) 1924 nr 7212 [wywiad]. — S. Przybyszewski o gimnazjum idealnym. *Dzien. Bydg.* 1924 nr 218. — Przybyszewski przyjmuje posadę w Belwederze. *Dzien. Bydg.* 1924 nr 255. — S. Przybyszewski urzędnikiem w Belwederze. *Kur. Poz.* 1924 nr 250. — J. BRZĘKOWSKI: S. Przybyszewski o sobie. *Kur. Lit.-Nauk.* 1925 nr 41 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — S. L-mn: Pisarze i uczeni polscy o kwestii żydowskiej. *Nasz Przegl.* 1925 nr 1 [wywiad]. — Z. ZAŁUSKI: Polska literatura peromantyczna. Lw. [1925]. — S. Przybyszewski ciężko zaniemógł. *Dzien. Poz.* 1925 nr 262. — Zdrowie S. Przybyszewskiego. *Dzien. Poz.* 1925 nr 263. — Berent i Przybyszewski o Żydach. *Głos Narodu* 1925 nr 3. — S. Przybyszewski. *Kur. Poz.* 1925 nr 303. — Rozmowa ze S. Przybyszewskim. Przybyszewski o porozumieniu polsko-żydowskim i o precesie Steigera. *Nasz Przegl.* 1925 nr 356. — Srebrne gody „Młodej Polski”. Piewca nagiej duszy. *Tyg. Wil.* 1925 [wywiad]. — M. ASANKA-JAPOLL: Wigilia w domu poety. U S. Przybyszewskiego w Monachium. *Głos Ne-*

rodu 1926 nr 298. — A. BAR: Pierwszy utwór Przybyszewskiego. *Kr.* 1926 [dot. wiersza z 1879: Ku czci J. I. Kraszewskiego]. — [S. BLUM]: Jak uczyłem S. Przybyszewskiego Talmudu i Kabaly. *Nasz Przegl.* 1926 nr 3. — A. B. CYPS: S. Przybyszewski. Szkic. *Świat Lit. i Teatr.* 1926 nr 1. — P. ETINGER: Przybyszewski w literaturze rosyjskiej. *Wiad. Lit.* 1926 nr 31. — H. A.: U S. Przybyszewskiego. *Comoedia* 1926 nr 32 [wywiad]. — HENAD: „Literarische Blätter” o Przybyszewskim. *Comoedia* 1926 nr 32. — K. IRZYKOWSKI: Pierwszy bilans Przybyszewskiego i jego autorehabilitacja. *Wiad. Lit.* 1926 nr 49. — J. KOTARBIŃSKI: Ze świata ułudy. *W-wa* 1926 s. 127-130. — J. PAWELSKI: S. Przybyszewski nawiązał łączność z kościołem. *Dzien. Poz.* 1926 nr 263. — (xy.): Nawrócenie Przybyszewskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1926 nr 321. — S. Przybyszewski odwołuje swe błędy przeciw wierze katolickiej. *Dzien. Poz.* 1926 nr 248. — Nawrócenie się S. Przybyszewskiego. *Gaz. Gdańska* 1926 nr 265; toż *Gaz. Warsz.* 1926 nr 328; *Głos Narodu* 1926 nr 264; *Unità Catholica* (Florence) 1926 nr z 8 października. — *Famulus* 1927 nr 6 [wywiad]. — Kujawy ku czci Kasprowicza. Podniosła akademia w Inowrocławiu. Przyjazd S. Przybyszewskiego. *Kur. Poz.* 1927 nr 58. — Odznaczenia za zasługi. *Nowy Kur.* 1927 nr 104 [Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski]. — Stała pensja dla S. Przybyszewskiego. *Nowy Kur.* 1927 nr 71. — Komitet uczczenia zasług S. Przybyszewskiego. *Nowy Kur.* 1927 nr 269.

(Nekrologi, artykuły, wspomnienia pośmiertne) H. ADLER: Ostatnie spotkanie z Przybyszewskim. Garść wspomnień. *Nowy Dzien.* 1927 nr 318; L. ANDRÉ: Zgon S. Przybyszewskiego. *Przegl. Wiecz.* 1927 nr 270; L. ANDRÉ: Kiedy wielki pisarz umiera. *Kur. Por.* 1927 nr 329; H. BEZMAŃSKI: Z powodu śmierci S. Przybyszewskiego. *Robotnik* 1927 nr 333; T. BOY-ŻELEŃSKI: Zgon S. Przybyszewskiego. *Kur. Por.* 1927 nr 326; T. BOY-ŻELEŃSKI: Nasza cyganeria. *Kur. Por.* 1927 nr 340; E. BREITER: S. Przybyszewski. *Wiad. Lit.* 1927 nr 49; K. BUKOWSKI: S. Przybyszewski. *Wiek Nowy* 1927 nr 7929; O. COLANTI: Un grande drammaturgo polacco. *Il Piccolo* 1927 nr z 10/11 grudnia; E. CZEKALSKI. *Świat* 1927 nr 49; S. CZOSNOWSKI: Moja wizyta u Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1927 nr 49; W. FIŁOCHOWSKI: S. Przybyszewski. *Gaz. Warsz.* 1927 nr 324; W. GRUBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1927 nr 333; W. GRUBIŃSKI: Wspomnienie o Przybyszewskim. *Świat* 1927 nr 49; E. HAECKER. *Naprzód* 1927 nr 273; W. HULEWICZ: Śp. S. Przybyszewski. Chwila zadumy i wspomnień. *Kur. Wil.* 1927 nr 270; H. HUSZCZA-WINNICKA: Nad trumną S. Przybyszewskiego. *Kobieta Współcz.* 1927 nr 36; L. KOCIEM-

SKI. *Il Mattino* 1927 nr z 27 listopada; J. KOLLER: Poznań w hołdzie S. Przybyszewskiemu. *Dzien. Poz.* 1927 nr 293; B. KOREYWO. *Nowy Kur.* 1927 nr 271; L. [W. LEWIK]: Kim był S. Przybyszewski. *Tęcza* 1927 z. 4; A. MILLER: O Przybyszewskim. *Słowo* 1927 nr 279; W. NOSKOWSKI: Po zgonie S. Przybyszewskiego. *Kur. Poz.* 1927 nr 538; A. NOWACZYŃSKI: Nad grobem twórcy „Młodej Polski”. Przybyszewski o swej przemianie duchowej. Wspomnienia. *ABC* 1927 nr 325; S. NOWAKOWSKI. *Dzien. Poz.* 1927 nr 271; P. PILSKI. *Siewodnia* (Ryga) 1927 nr z 25 listopada; Bol. P. [B. POCHMARSKI]. *Nowa Reforma* 1927 nr 271; B. POCHMARSKI: Teatr im. Słowackiego w hołdzie pamięci S. Przybyszewskiego. *Nowa Reforma* 1927 nr 284; S. PODHORSKA-OKOŁÓW: S. Przybyszewski. Sylwetka pośmiertna. *Bluszcz* 1927 nr 50; L. POMIROWSKI. *Epoka* (Częstochowa) 1927 nr 84; nr 326; R. T. *Tęcza* 1927 z. 3; S. SIEROSŁAWSKI: Przybyszewski w życiu Krakowa. Z moich wspomnień. *Świat* 1927 nr 49; S. SKWARCZYŃSKA: Nad grobem Przybyszewskiego i jego epoki. *Kur. Podhalański* 1927 nr 52; L. STAFF: Przemówienie na pogrzebie. *Przegl. Por.* 1927 nr 276; J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1927 nr 331; J. ZAHRADNIK. *Słowo Pol.* 1927 nr 334; Z. ZALESKI: *Kronika m. Poz.* 1927 nr 4 s. 408-410; E. ZEGADŁOWICZ: Na stopniach „Góry”. Przemówienie nad trumną S. Przybyszewskiego. W książce: W obliczu gór i kulis. *Poz.* 1927; Pamięci S. Przybyszewskiego. *Droga* 1927 nr 11; Prasa wiedeńska o Przybyszewskim. *Dzien. Lw.* 1927 nr 335; Echa skonu śp. S. Przybyszewskiego. *Dzien. Poz.* 1927 nr 271; Pamięć śp. S. Przybyszewskiego uczczona na wczorajszym posiedzeniu Rady Miejskiej. *Dzien. Poz.* 1927 nr 271; *Dzien. Poz.* 1927 nr 272; *Dzien. Wil.* 1927 nr 269; *Epoka* (W-wa) 1927 nr 323; Pogrzeb. *Epoka* (W-wa) 1927 nr 328; Uniwersytet Jagielloński w hołdzie śp. S. Przybyszewskiemu. *Epoka* (W-wa) 1927 nr 341; *Gaz. Gdańska* 1927 nr 271; nr 272, nr 274 [dot. pogrzebu]; *Gaz. Warsz.* 1927 nr 323; *Głos Narodu* 1927 nr 321, nr 322, nr 323, 327; *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 325, nr 330, nr 333; *Kur. Por.* 1927 nr 327, nr 329, nr 331; Zgon śp. S. Przybyszewskiego. *Kur. Poz.* 1927 nr 536; Uwłaczanie pamięci. *Kur. Poz.* 1927 nr 538; Pogrzeb śp. S. Przybyszewskiego. *Kur. Poz.* 1927 nr 540; nr 542; nr 545; nr 556; Śp. S. Przybyszewski a kościół katolicki. *Kur. Poz.* 1927 nr 546; *Kur. Wil.* 1927 nr 269, nr 270; Działalność pisarska poety. Ostatnie jego chwile. *Kur. Zach.* 1927 nr 324; *Die Literarische Welt* 1927 nr 49; *Nasz Przegl.* 1927 nr 322; S. Przybyszewski o sprawie żydowskiej. *Nasz Przegl.* 1927 nr 328; *Nowy Kur.* 1927 nr 270, nr 271, nr 272, nr 273, nr 274, nr 275; P. dr Papée wyjaśnia. *Nowy Kur.* 1927 nr 280;

Akademia ku czci śp. S. Przybyszewskiego. *Nowy Kur.* 1927 nr 281; *Rzeczpospolita* 1927 nr 329, nr 335.

Tyg. Ilustr. 1927 nr 50 [poświęcony S. Przybyszewskiemu].

A. BAR: Ze wspomnień dzieciństwa Przybyszewskiego. *Nowa Reforma* 1927 nr 329. — T. BOY-ŻELEŃSKI: „Nonszalancki Paon”. *Kur. Por.* 1927 nr 350; przedr.: *Ludzie żywi*. W-wa 1929; *Pisma*. T. 3. W-wa 1956. — Z. DĘBICKI: Portrety. W-wa 1927 s. 67-85. — E. C. [E. CZEKALSKI]: Przybyszewski w Monachium. *Świat* 1927 nr 49. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Przybyszewski i Wyspiański. *Kur. Warsz.* 1927 nr 337. — J. KOLLER: Teatr S. Przybyszewskiego. *Dzien. Poz.* 1927 nr 279. — K. KRUMŁOWSKI: S. Przybyszewski w życiu. *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 49 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — A. LEVINSON: Un prince de la Bohème, S. Przybyszewski. *Comœdia* (Paryż) 1927 nr z 27 listopada. — E. ŁUSKINA: Taniec miłości i śmierci. *Nowa Reforma* 1927 nr 296. — M.: Twórca „Nagiej Duszy” u obcych. *Dzien. Poz.* 1927 nr 291. — A. MAREK: Jego pierwsza miłość. *Nasz Przegl.* 1927 nr 328. — A. MÜNNICH: S. Przybyszewski. *Spr. dyr. gimn. im. M. Kopernika w Tor. za r. 1927/1928* i odb. — A. NOWACZYŃSKI: Przybyszewski przeciw Marksowi i marksizmom. *Gaz. Warsz.* 1927 nr 325; toż *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 325; *Słowo Pol.* 1927 nr 335. — Ol. B.: Wystawa pośmiertna dzieł Przybyszewskiego. *Dzien. Wil.* 1927 nr 293. — S. PAPÉE: List do redakcji w sprawie ogłoszenia przez siebie listu S. Przybyszewskiego dotyczącego literackich zdolności R. Dmowskiego. *Dzien. Poz.* 1927 nr 272. — STEF. [S. PAPÉE]: Przybyszewski czy Dmowski. *Przegl. Por.* 1927 nr 254. — S. P.: Szlachetny uczynek S. Przybyszewskiego. *Nasz Przegl.* 1927 nr 353. — T. S. [T. SINKO]: S. Przybyszewski jako prawodawca Młodej Polski. *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 49 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — K. S. [K. STROMENGER]: Muzykalność Przybyszewskiego. *Przegl. Wiecz.* 1927 nr 278. — W. K.: W jakich warunkach żył i tworzył śp. S. Przybyszewski. *Nowy Kur.* 1927 nr 277. — M. WARTENBERG: Wspomnienia z czasów szkolnych [o S. Przybyszewskim]. *Słowo Pol.* 1927 nr 362. — J. WITTLIN: Teatr Wyspiańskiego i Przybyszewskiego. *Kur. Pol.* 1927 nr 329. — Z. L. ZALESKI. *Mercure de France* (Paryż) 1927 nr z 15 czerwca. — Z. ZDZIECHOWSKA: Brzozowski i Przybyszewski. W książce: S. Brzozowski jako krytyk literatury polskiej. *Kr.* 1927 s. 107-114. — S. Przybyszewski o stosunkach polsko-czeskich. *Dzien. Poz.* 1927 nr 87. — Piołunem przyprowadzone ostatnie słowa w liście śp. S. Przybyszewskiego. *Dzien. Poz.* 1927 nr 271 [tekst listu do S. Papée z 21 listopada 1927]. —

Walka partyjna z literaturą polską. Jak przyjaciele p. Dmowskiego zgnębili Przybyszewskiego i Zegadłowicza. *Epoka* 1927 nr 69. — Znakomity pisarz niemiecki [Tomasz Mann] o S. Przybyszewskim i o Warszawie. *Express Radomski* 1927 nr 14. — Dionizyjski okres Przybyszewskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 345 [o art. F. Servaesa w *Neue freie Presse*]. — Odczyty Cezarego Jellenty we Francji. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 22. — S. Przybyszewski w Krakowie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 317. — W miesiąc po śmierci Przybyszewskiego zgasła jego żona. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 357. — Zgon śp. Jadwigi Przybyszewskiej. *Kur. Por.* 1927 nr 356. — Das Festmahl zu Ehren Thomas Manns. Die Reden der polnischen Schriftsteller. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1927 nr 7. — Tomasz Mann pamięci Przybyszewskiego. *Rzeczpospolita* 1927 nr 357. — S. Przybyszewski jako orędownik Gimnazjum Polskiego w Gdańsku. *Słowo Pol.* 1927 nr 335. — „Der Tag” o Przybyszewskim. *Wiad. Lit.* 1927 nr 1.

Pologne Littéraire (W-wa) 1928 nr 20 [poświęcony S. Przybyszewskiemu, z a w i e r a: O. Forst de Battaglia; S. Przybyszewski; J. Hart; Aus Przybyszewskis Sturm- und Drangjahre; J. Karásek; Przybyszewski et la littérature tchéque; S. Kołaczkowski: L'art de S. Przybyszewski 1868-1927; G. Liszkiewicz: Przybyszewski et la médecine. En marge des mémoires du Karl Schleich; E. Ruschkewitz: Stunden mit Przybyszewski; J. Schlaf: In memoriam S. Przybyszewski].

Wiad. Lit. 1928 nr 18 [poświęcony S. Przybyszewskiemu, z a w i e r a m.in.: S. Brzozowski; O S. Przybyszewskim; M. Dąbrowska: Piewca niedojrzałości duchowej; przedr.: *Pisma rozproszone*. T. 2. *Kr.* 1964; S. Kołaczkowski: Twórcze fermenty; Z. Nalkowska: Moralność Przybyszewskiego; J. Parandowski: Zdezonizowany „król życia”; M. Sobeski: Przybyszewski wczoraj i dzisiaj; przedr. w książce: *Z pogranicza sztuki i filozofii*. *Poz.* 1928 s. 108-116].

A. W.: Anegdota z życia S. Przybyszewskiego. *Biul. Lit. Lector Polonia* 1928 nr 5. — M. ASSANKA-JAPOLL: Święta spędzone wspólnie ze S. Przybyszewskim. *Pol. Zach.* 1928 nr 355 [w Monachium w 1908 r.]. — K. BALMONT: Wspomnienia o Przybyszewskim. *Czas* 1928 nr 59. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Poeta a pieniądź. *Kur. Por.* 1928 nr 160; przedr.: *Ludzie żywi*. W-wa 1929; *Pisma*. T. 3. W-wa 1956. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Blaski i nędze mowy polskiej; Kłamstwo Przybyszewskiego; Smutny szatan. *Wiad. Lit.* 1928 nr 30; nr 39; nr 52; przedr.: *Ludzie żywi*. W-wa 1929; *Pisma*. T. 3. W-wa 1956. [Rec.: W. Fallek: Boy jako... wentylator. Przybyszewski w świetle krytyki. *Nowy Dzien.* 1929 nr 95; K. Irzykowski: Odełgiwanie literatury.

- Robotnik* 1929 nr 1; *Kur. Lit.-Nauk.* 1929 nr 11 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*; [Polem. dot. art.: Kłamstwo Przybyszewskiego; W. Buchner: S. Przybyszewski a utwory Dagny. *Wiad. Lit.* 1928 nr 44; J. Geszwind: Kłamstwo Przybyszewskiego i kłamstwa o Przybyszewskim. Z powodu artykułu Boya-Żeleńskiego. *Lw.* 1928; T. Boy-Żeleński: O „kłamstwo” i prawdę Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1928 nr 46; st. mayk. [S. Maykowski]: Prawda Boya. *Słowo Pol.* 1928 nr 278; Echa zagadki Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1928 nr 43 [z listem T. Boya-Żeleńskiego]; J. Mierowski: W obronie niezależności twórczej. *Kur. Poz.* 1928 nr 560; n: Kłamstwo Przybyszewskiego. Sensacyjne studium Boya-Żeleńskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1928 nr 265; M. J. Wielopolska: Zagadka Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1928 nr 52; A. Wysocki: Prawda Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1928 nr 42; Dwa listy Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1928 nr 40; [część art. przedr.] T. Boy-Żeleński: Ludzie żywi. W-wa 1929; Pisma. T. 3. W-wa 1956]. — E. Boyé: Estetyka Przybyszewskiego na tle romantyki niemieckiej. *Głos Prawdy* 1928 nr 259. — M. BRION: Le souvenir de Przybyszewski. *Nouvelles Littéraires* (Paryż) 1928 nr z 1 września. — S. BRZOZOWSKI: O S. Przybyszewskim. *Droga* 1928 nr 4-6 [pośmiertne ogl. publikacji z 1902]. — W. BUCHNER: Korespondencja. S. Przybyszewski a wyprawa Dagny. *Wiad. Lit.* 1928 nr 44. — C.: Spotkanie Przybyszewskiego z Sienkiewiczem. *Nasza Praca* 1928 nr 1-2. — K. CZACHOWSKI: Przybyszewski o Wyspiańskim. *Wiad. Lit.* 1928 nr 33. — S. FLUKOWSKI: Znieważenie pamięci S. Przybyszewskiego. *Kur. Por.* 1928 nr 128. — A. GALIŃSKI: S. Przybyszewski. W książce: *Młoda Polska*. Łódź 1928. — S. JAWORSKI: Budziciel duszy. Fragment pracy o S. Przybyszewskim. *Dzien. Poz.* 1928 nr 6. — S. KALINOWSKA: S. Przybyszewski. *1 Libri del Giorno* (Mediolan) 1928. — J. KARÁSEK: Przybyszewski a literatura czeska. *Wiad. Lit.* 1928 nr 18. — K. KLEIN: Przybyszewski i Dehmel. *Ruch Lit.* 1928 nr 7. — S. KOLBUSZEWSKI: Motywy regionalne w twórczości S. Przybyszewskiego. *Strażnica Zach.* 1928 nr 1 i odb. [Rec.: P. Grebiennikow. *Ruch Lit.* 1928 nr 7 s. 214]. — skrz. [S. KRZYWOSZEWSKI]: Z tygodnia. *Świat* 1928 nr 1. — J. LEMAŃSKI: Przybyszewski szlachetny. *Ruch Lit.* 1928 nr 1. — M. R.: S. Przybyszewski (1868-1927). W pierwszą rocznicę śmierci. *Gaz. Poz. i Pomorska* 1928 nr 203. — L. H. MORSTIN: O Przybyszewskim moje wspomnienie. *Wiad. Lit.* 1928 nr 18. — A. MÜNNICH: Nieznany list S. Przybyszewskiego. *Głos Lubel.* 1928 nr 343. — A. MÜNNICH: Korespondencja Przybyszewskiego z Pawłem Scheerbartem. *Ruch Lit.* 1928 nr 10. — s.: S. Przybyszewski 1868-1927. *Dźwignia* 1928 nr 7. — J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI: Nie deptać cmentarzysk. *Rzeczpospolita* 1928 nr 295. — M. SZYJKOWSKI: Czeski kult Przybyszewskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1928 nr 37. — ARGUS [M. SZYJKOWSKI]: Hołd Pragi ceniom S. Przybyszewskiego. *Kur. Warsz.* 1928 nr 79. — W. S.: Przybyszewski w Krakowie. *Epoka* 1928 nr 1-2. — Z. WASILEWSKI: Z dziejów finansowych literatury. 6 listów S. Przybyszewskiego. *Kur. Poz.* 1928 nr 544. — A. ZAHORSKA: S. Przybyszewski. *Przegl. Powsz.* 1928 t. 177 s. 297-313. — Ż.: Uczczenie pamięci S. Przybyszewskiego. *Nowy Kur.* 1928 nr 273; Poczta poznańska S. Przybyszewskiemu. *Dzien. Poz.* 1928 nr 273; Odślonienie tablicy pamiątkowej ku czci S. Przybyszewskiego. *Gaz. Poz. i Pomorska* 1928 nr 204 [w hallu Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Poznaniu]. — Wyspiański i Przybyszewski w Japonii. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 78. — Znieważenie pamięci S. Przybyszewskiego. *Głos Lit.* 1928 nr 10. — Prasa hebrajska o S. Przybyszewskim. *Głos Prawdy* 1928 nr 234. — Wyspiański, Przybyszewski i Sienkiewicz po... japońsku. *Naprzód* 1928 nr 247. — Ku czci śp. Przybyszewskiego. *Nowy Kur.* 1928 nr 12. — Pocztovcy — śp. S. Przybyszewskiemu. Uroczysta akademja. *Nowy Kur.* 1928 nr 71. — Akademia ku czci Przybyszewskiego w Pradze. *Rzeczpospolita* 1928 nr 18. — Czesi ku czci Przybyszewskiego. *Rzeczpospolita* 1928 nr 27. — Bibliografia Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1928 nr 41. — Tablica ku czci śp. S. Przybyszewskiego w poznańskiej Dyrekcji Poczty i Telegrafów. *Wielkop. Ilustracja* 1928/1929 nr 9.
- M. ASSANKA-JAPOLI: S. Przybyszewski. *Dzien. Poz.* 1929 nr 290. — E. BOYÉ: Symbolizm Przybyszewskiego. *Głos Prawdy Tyg.* 1929 nr 286. — S. DEMBY: Autobiografia Kasprowicza i Przybyszewskiego. *Ruch Lit.* 1929 nr 3. — S. GOTTLIEB: Troski Przybyszewskiego. *Głos Lit.* 1929 nr 18/19 [listy S. Przybyszewskiego z 1925]. — W. HAHN: H. Ibsen w Polsce. *Pam. Lubel.* 1929 t. 1 i odb. — E. HENNER: Kaprys literackiego magnata. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 21. — J. KOTARBIŃSKI: W służbie sztuki i poezji. W-wa 1929. — E. MUNCH: Min venn Przybyszewski. *Oslo Aftenavis* 1929 nr 25, 30. — Edgar Munch o Przybyszewskim. *Gaz. Zach.* 1929 nr 16. — A. MÜNNICH: Przybyszewski jako uczeń gimnazjalny. *Kur. Poz.* 1929 nr 67. — A. MÜNNICH: Lata szkolne Przybyszewskiego w świetle nieznanych źródeł. *Ruch Lit.* 1929 nr 6. — S. PAPÉ: S. Przybyszewski. Dookoła pierwszej nagrody literackiej Poznania. W książce: *Kwiaty na ugorze*. Poz. 1929. — F. SZYFMANÓWNA: Przybyszewski w Italii. *Kur. Warsz.* 1929 nr 24. — M. WALIGÓRA: Wyzwolenie Wyzwolenia. Kr. 1929. — O grób Przybyszewskiego. *Gaz. Warsz.* 1929 nr

346. — O grobowiec i fundację im. śp. S. Przybyszewskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 326. — Syn Przybyszewskiego działaczem komunistycznym. *Kur. Poz.* 1929 nr 281. — M. ASSANKA-JAPOŁŁ: Fryderyk Chopin i S. Przybyszewski. *Dzien. Poz.* 1930 nr 271. — M. ASSANKA-JAPOŁŁ: Niemiec mocnego człowieka. *Głos Lit.* 1930 nr 2. — T. BOY-ZELEŃSKI: Fortepian Stacha. *Kur. Por.* 1930 nr 150; (toż po franc.: Le piano de Przybyszewskiego. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1932 nr 68); Znaszli ten kraj?...; Dzieci szatana; Chrzczyny Iwi. Nr 157; nr 164; nr 171; przedr.: Znasz-li ten kraj?... W-wa 1932 i wyd. nast.; Pisma. T. 2. W-wa 1956. — T. BOY-ZELEŃSKI: O grobowiec dla Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1930 nr 39. — K. CZACHOWSKI: Poeta metafizycznej tęsknoty. Rzecz o S. Przybyszewskim. *Pam. Warsz.* 1930 z. 3 s. 80-92. — A. GALIŃSKI: Powieść liryczna. Przybyszewski, Żeromski, Daniłowski, Strug. Łódź 1930. — K. GÓRSKI: Wstęp do; S. Przybyszewski: Moi współcześni. Wśród swoich. W-wa 1930. — R. HERNISZ: Tragedia popularnego poety. *Nowy Kur.* 1930 nr 249. — H. HUSZCZA-WINNICKA: Tragedia Przybyszewskiego: nieumiejętność życia. *Gaz. Zach.* 1930 nr 13; toż *Gaz. Pol.* 1930 nr 211, 218. — A. JANTA-POLCZYŃSKI: Wielkie rozdrażnienie. *Wiad. Lit.* 1930 nr 4. — J. KISIELEWSKA: Dokumenty. *Wiad. Lit.* 1930 nr 15 [listy S. Przybyszewskiego z 1923]. — J. KOLLER: Wieczór ku czci S. Przybyszewskiego. *Dzien. Poz.* 1930 nr 105. — L. KOTARBIŃSKA: Stanisław i Dagny Przybyszewscy. W książce: Wokoło teatru. Moje wspomnienia. W-wa 1930 s. 324-351. — E. ŁUNIŃSKI: Między Kasprowiczem a Przybyszewskim. Wspomnienia. *Wiad. Lit.* 1930 nr 30. — J. MEIER-GRAEFE: „Stachu”. *Berliner Tageblatt* 1930 z 7 lutego. — A. MÜNNICH: Przybyszewsciana. *Kur. Poz.* 1930 nr 354. — J. NAŁĘCZ-KORZENIOWSKI: Poeta tęsknoty. *Dzien. Poz.* 1930 nr 144. — E. NAWROWSKI: List S. Przybyszewskiego. *Dzien. Poz.* 1930 nr 20 [list S. Przybyszewskiego pisany po śmierci matki]. — W. PRZYBYSZEWSKA: O czyistość i nieskazitelność nazwiska. *Dzien. Poz.* 1930 nr 43 [dot. Bolesława Przybyszewskiego]. — W. PRZYBYSZEWSKA: Bolesław Förder-Przybyszewski, syn Żydówki i wielkiego pisarza. *Nasz Przegl.* 1930 nr 57. — S. WĄSZAK: S. Przybyszewski o Kasprowiczu. W książce: Wielki pisarz znad Gopla. Inowrocław 1930. — A. WOYCICKI: Skargi Przybyszewskiego. *Głos Lit.* 1930 nr 1 [listy z 1899, 1904, 1906]. — H. ZBIERZCHOWSKI: Boże Narodzenie ze śp. S. Przybyszewskim. Wspomnienie z lat dziecińczych. *Gaz. Por.* 1930 nr 9440. — Dzieła literatury polskiej po japońsku. *Dzien. Poz.* 1930 nr 54. — Mauzoleum Przybyszewskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 49. — Ivo Vojnić o Przybyszewskim.

Ilustr. Kur. Codz. 1930 nr 50. — Kim jest komunista Bolesław Przybyszewski. Sensacyjny list p. Władysławy Przybyszewskiej. *Nowy Kur.* 1930 nr 49. — Zainteresowanie wieczorem ku czci S. Przybyszewskiego. *Nowy Kur.* 1930 nr 102. — Kim jest renegat Przybyszewski? List rodziny wielkiego pisarza. *Nowy Kur.* 1930 nr 195. — Pocztowcy poznańscy w trzecią rocznicę zgonu S. Przybyszewskiego. *Nowy Kur.* 1930 nr 276.

S. Przybyszewski. *Księga pamiątk.* 26.9. 1931. *Poz.* 1932 [1931]. [Zawiera m.in.: K. Czachowski: Syn ziemi kujawskiej; T. Boy-Zeleński: S. Przybyszewski; J. E. Skiński: Przewodnik; L. Przybyszewski: Pierwszy utwór S. Przybyszewskiego; J. Koller: Przybyszewski i Tadeusz Pawlikowski; W. Kaźmierski: Kartka z życia Przybyszewskiego; S. Papée: Kronika]. [Rec.: S. Helosztynski. *Wiad. Lit.* 1931 nr 51; J. P-cki [J. Pałucki]: Kronika pogrzebowa S. Przybyszewskiego. *Dzien. Poz.* 1931 nr 265; S. Papée. *Gaz. Lit.* 1932 nr 4; J. Szymański. *Wici Wielkop.* 1932 nr 6].

R. BERGEL: Patriarcha modernizmu polskiego. S. Przybyszewski i jego twór. *Polonia* 1931 nr 2277. — K. CZACHOWSKI: Wrażenia z pogrzebu Przybyszewskiego. *Czas* 1931 nr 239. — A. CZARTKOWSKI: S. Przybyszewski w Gdańsku. *Kur. Warsz.* 1931 nr 158. — Z. DĘBICKI: S. Przybyszewski. W książce: Iskry w popiołach. *Poz.* [1931]. — W. GRUBIŃSKI: S. Przybyszewski. *Kur. Warsz.* 1931 nr 271. — A. GUTTRY: Unbekannte Literatur. Paryż 1931 s. 29-35. — S. HELSZTYŃSKI: Śladami Kasprowicza i Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1931 nr 39. — J. KLECZYŃSKI: S. Przybyszewski. Na dzień uroczystości w Górze. *Dzien. Poz.* 1931 nr 223. — A. MÜNNICH: Przybyszewsciana. *Mestwin* dod. *Słowa Pomorskiego* 1931 nr 4, 6. — L. PRZYBYSZEWSKI: Knut Hamsun a S. Przybyszewski. *Dzien. Poz.* 1931 nr 121. — L. PRZYBYSZEWSKI: Autor „Z głęby kujawskiej” a literatura czeska. *Dzien. Poz.* 1931 nr 129. — L. PRZYBYSZEWSKI: Kto torował drogę Kasprowiczowi. *Dzien. Poz.* 1931 nr 135. — L. PRZYBYSZEWSKI: Paderewski wywolił Przybyszewskiego. *Dzien. Poz.* 1931 nr 158. — L. PRZYBYSZEWSKI: Wigilia w Łojewie. *Dzien. Poz.* 1931 nr 298. — L. PRZYBYSZEWSKI: Pierwszy utwór S. Przybyszewskiego. *Polonia* 1931 nr 2504. — J. E. SKIRSKI: Kwadrans Młodej Polski. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 46.

(t.): Prochy S. Przybyszewskiego złożone na wieczny spoczynek w mauzoleum. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 268; nr 269. — X.: Przeniesienie trumny śp. S. Przybyszewskiego. *Dzien. Poz.* 1931 nr 224. — Wczoraj przeniesiono uroczystość zwłoki śp. S. Przybyszewskiego do grobowca. *ABC* 1931 nr

268. — Komitet budowy grobowca dla śp. S. Przybyszewskiego. *Dzien. Poz.* 1931 nr 87. — Zwiłoki S. Przybyszewskiego spoczną w mauzoleum. *Dzien. Poz.* 1931 nr 208. — Przeniesienie zwłok śp. S. Przybyszewskiego. *Dzien. Poz.* 1931 nr 220. — Przeniesienie zwłok śp. S. Przybyszewskiego. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 281. — S. Przybyszewski. W 4 rocznicę zgonu. *Kur. Por.* 1931 nr 268. — Społeczeństwo ufundowało grobowiec znakomitego pisarza. Uroczyste przeniesienie zwłok S. Przybyszewskiego. *Nowy Kur.* 1931 nr 224. — Uroczystość przeniesienia zwłok S. Przybyszewskiego. *Od Naszego Morza* (Grudziądz) 1931 nr 20. — Grobowiec śp. S. Przybyszewskiego w Górze pod Inowrocławiem. *Poz. Nowiny Tyg.* 1931 nr 2. — Grobowiec S. Przybyszewskiego. *Scena Pol.* 1931 nr 9. — Wielkopolska Przybyszewskiemu. *Wiad. Lit.* 1931 nr 51/52.

E. BOYÉ: Estetyka Przybyszewskiego. W książce: U kolebki modernizmu. Kr. 1932 nr 24-57. — J.: O polskość Przybyszewskiego. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 22. — J. KADEN-BANDROWSKI: Prorok wolności sztuk. Między nim a nami. W książce: Za stołem i na rynku. Lw. 1932 s. 70-80. — J. KOLLER: Słowo wstępne do książki: S. Przybyszewski: Z gleby kujawskiej. Poz. 1932. — MARWOY: Syn Przybyszewskiego o sobie... *Dzien. Poz.* 1932 nr 297. — NOEL.: Johannes Schlaf a S. Przybyszewski. *Dzien. Poz.* 1932 nr 162. — S. PAPÉE: Przybyszewski dla młodzieży. *Wici Wielkopol.* 1932 nr 3. — W. POBÓG-MALINOWSKI: S. Przybyszewski w „Gazecie Robotniczej”. *Wiad. Lit.* 1932 nr 3. — K. PRZERWA-TETMAJER: Przedmowa do: S. Przybyszewski: Z gleby kujawskiej. Poz. 1932. — S. SAWICKI: Przybyszewsciana. *Ruch. Lit.* 1932 nr 7. — B. SZCZEBRZYC: Przybyszewski o Wielkopolsce. *Wici Wielkopol.* 1932 nr 10. — K. Tr. [K. Troczyński]: Miesiąc żałoby literackiej. Przybyszewski. *Dzien. Poz.* 1932 nr 268. — Z. WASILEWSKI: Na widowni. *Mysł Nar.* 1932 nr 41. — Z. L. ZALESKI: Attitudes et destinées. Faces et profils d'écrivains polonais. Paryż 1932 s. 303-309. — Przekłady hebrajskie z literatury polskiej. *Mies. Żydowski* 1932 t. 1 s. 93. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Literatura trumien. *Wiad. Lit.* 1933 nr 44; przedr.: Wakacje z prydumką. W-wa 1933; Pisma. T. 3. W-wa 1956; streszczenie: Dlaczego Władysław Emeryk zastrzelił Dagny Przybyszewską i popełnił samobójstwo? Ponurą tragedią z epoki przybyszewszczyzny przypomina na podstawie nieznanych listów Boy. *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 280. — E. CHEKOWSKI: O synu Bolesława Przybyszewskiego. Wspomnienia z czasów pobytu w Rosji. *Kur. Zach.* 1933 nr 353. — W. FALLEK: Stosunek Przybyszewskiego do żydostwa. *Nowy Dzien.* 1933 nr 119. — S. HELSZTYŃSKI: Pierwszy utwór

S. Przybyszewskiego. *Ruch. Lit.* 1933 nr 9. — S. HELSZTYŃSKI: Przybyszewski głodny. *Wiad. Lit.* 1933 nr 498. — S. HELSZTYŃSKI: Zdradliwe przybyszewsciana. *Wiad. Lit.* 1933 nr 517. — S. HELSZTYŃSKI: Listy S. Przybyszewskiego do księdza-poety, E. Nawrońskiego. *Wici Wielkopol.* 1933 nr 6. — K. KANTAK: Nieznany artykuł S. Przybyszewskiego z czasów jego pobytu w Gdańsku. *Roczn. Gdański* 1933/1934 s. 441-449. — S. KOLBUSZEWSKI: S. Przybyszewski piewca Kujaw. *Przeł. Bydg.* 1933 z. 3 i odb. — W. LUTOSŁAWSKI: D. H. Lawrence i Przybyszewski. *Czas* 1933 nr 127; toż *Dzień Pol.* 1933 nr 127. — W. LUTOSŁAWSKI: Jeden łatwy żywot. *Wiad. Lit.* 1933 nr 501. — M. MORSTIN-GÓRSKA: Niemoralny pisarz. *Czas* 1933 nr 178; toż *Dzień Pol.* 1933 nr 178. — A. MÜNNICH: Toruń w twórczości S. Przybyszewskiego. *Ziemia* 1933 s. 174-178. — A. NOWACZYŃSKI: Dagny i Przybysz. W książce: Tylko dla kobiet. W-wa 1933. — A. NOWACZYŃSKI: Przybysz. *ABC Lit.-Artyst.* 1933 nr 40-41. — S. PAPÉE: Wielkopolska wczoraj i dziś. Lw. 1933 s. 205-206. — J. SIEMIANOWSKI: Wigilia z Kasprowiczem i Przybyszewskim. *Gaz. Warsz.* 1933 nr 392. — Gdzie znajdują się rzadkie edycje dzieł Przybyszewskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 257. — Ten, który zhańbił dobre imię brata. Prokurator na tropie oszukańczej afery Leona Przybyszewskiego. W przededniu sensacyjnego procesu. *Nowy Kur.* 1933 nr 148. — J. BIRKENMAJER: Rzekomy wiersz Przybyszewskiego. *Ruch. Lit.* 1934 nr 7 [dot. art. ogł. *Wici Wielkopol.* 1934 nr 7/8]. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Kadz z fermentującym geniuszem. *Wiad. Lit.* 1934 nr 16; przedr.: Nieco mitologii. W-wa 1935; Pisma. T. 3. W-wa 1956. — H. BRAUN: Aus Przybyszewskis Gymnasialzeit. *Posener Tageblatt* (Poz.) 1934 nr 210. — S. CZOSNOWSKI: Ostatni list Przybyszewskiego. *Pion* 1934 nr 26. — I. DEHMELE: Przybyszewski, wie ich ihn sah. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1934 nr 112; wersja pol. pt. Moje wspomnienia o Przybyszewskim. *Wiad. Lit.* 1934 nr 38. — P. ETTINGER: Tyfliskie echa śmierci Dagny Przybyszewskiej. *Wiad. Lit.* 1934 nr 51. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu. (1863-1933). *Prace Komisji Filol. Poz. Tow. Przyj. Nauk* 1934 t. 6 z. 2 s. 168-176. — S. HELSZTYŃSKI: W gospodzie „Pod Czarnym Prosiakiem”. *Wiad. Lit.* 1934 nr 28. — S. HELSZTYŃSKI: Przybyszewski w Hiszpanii. *Wiad. Lit.* 1934 nr 32. — S. HELSZTYŃSKI: Maryla Wągrowiecka. *Wiad. Lit.* 1934 nr 51 [dot. przyjaźni z Praksedą Żmudzińską]. — S. HELSZTYŃSKI: Przybyszewski w Wągrowcu i Berlinie. *Wici Wielkopol.* 1934 nr 5. — S. HELSZTYŃSKI: Kłopoty pomaturalne Przybyszewskiego. *Wici Wielkopol.* 1934 nr 11. —

- S. HELSZTYŃSKI, A. CZARTROWSKI: W sprawie wydania korespondencji S. Przybyszewskiego. *Pion* 1934 nr 21. — M. HERMAN: Huysmans et Przybyszewski. W: *II Międzynarodowy Zjazd Słowistów. Księga referatów. Sekcja 2*. W-wa 1934. — A. JESIONOWSKI: Przyczynki do kultury Wielkopolski. O działalności kulturalnej i literackiej S. Papęgo. *Wici Wielkop.* 1934 nr 9. — J. LORENTOWICZ: Walka z cieniem. *Kur. Por.* 1934 nr 96; przedr. w książce: *Spojrzenie wstecz*. W-wa 1935; wyd. 2 Kr. 1957. — R. NEY: Przechylenia z „kraju lat dziecińczych” w twórczej wyobraźni S. Przybyszewskiego. *Głos (Poz.)* 1934 nr 3-4. — W. PRZYBYSZEWSKA: Społeczna działalność S. Przybyszewskiego w Gdańsku. *Gaz. Warsz.* 1934 nr 31. — S. SAWICKI: Przybyszewski w Kongsvinger. *Wiad. Lit.* 1934 nr 7. — S. SAWICKI: Norwegowie o Przybyszewskim. *Wiad. Lit.* 1934 nr 12. — E. WOLK-LANIEWSKA: S. Przybyszewski w Chersoniu. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 35 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Pierwsza miłość Przybyszewskiego. *Gaz. Warsz.* 1934 nr 216. — Stan badań nad S. Przybyszewskim. *Pion* 1934 nr 4. — O listy Przybyszewskiego. *Ruch Lit.* 1934 nr 7. — W sprawie wydania korespondencji S. Przybyszewskiego. *Wici Wielkop.* 1934 nr 5. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Francja w „Młodej Polsce”. *Wiad. Lit.* 1935 nr 22; przedr. *Pisma*. T. 6. W-wa 1956. — A. GUTTRY: S. Przybyszewski. *Literaturna gazeta (Moskwa)* 1935 nr z 18 lipca. — S. HELSZTYŃSKI: Przybyszewski i gostynianin Ganowicz. *Kronika Gostyńska* 1935 nr 12. — S. HELSZTYŃSKI: Kontakt z poetami moderny. *Neofilolog* 1935 nr 2. — S. HELSZTYŃSKI: Przybyszewski w Niemczech. *Neofilolog* 1935 nr 2 i odb. — S. HELSZTYŃSKI: Listy Przybyszewskiego z Kongsvinger. *Ruch Lit.* 1935 nr 415. — S. HELSZTYŃSKI: Annus mirabilis Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1935 nr 11. — S. HELSZTYŃSKI: Malström Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1935 nr 17. — S. HELSZTYŃSKI: Peer Gynt sarmacki. Uwagi na marginesie korespondencji S. Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1935 nr 24. — S. HELSZTYŃSKI: W syrenim grodzie. *Wiad. Lit.* 1935 nr 609. — S. HELSZTYŃSKI: Pobyt S. Przybyszewskiego na Pałukach w r. 1892. *Wici Wielkop.* 1935 nr 2. — S. HELSZTYŃSKI: S. Przybyszewski i Jadwiga Kasprowiczowa. *Wici Wielkop.* 1935 nr 4. — S. HELSZTYŃSKI: Najwcześniejsza nieznaną autobiografia S. Przybyszewskiego. *Wici Wielkop.* 1935 nr 5. — S. HELSZTYŃSKI: Przybyszewski na poczcie poznańskiej. *Wici Wielkop.* 1935 nr 10. — S. HELSZTYŃSKI: Przybyszewski nasz. *Wici Wielkop.* 1935 nr 11/12. — M. HERMAN: Huysmans et S. Przybyszewski. *Le Monde Slave (Paryż)* 1935 nr 3. — K. KREJČI: Przybyszewski a „Moderni revue”. *Lidove noviny* 1935 nr z 5 sierpnia. — J. MÁCHAL: O symbolismu v polské a ruské literatuře. Praga 1935 s. 30-50. — H. PRZYBYSZEWSKA: Strindberg, Przybyszewski i Fryda Uhl. *Pion* 1935 nr 52. — A. ROGALSKI: Demonizm u S. Przybyszewskiego. *Głos (Poz.)* 1935 nr 16. — I. SZCZYGIELSKA: Poeta dnia wczorajszego. *Dzien. Poz.* 1935 nr 94. — M. SZYJKOWSKI: Echa Młodej Polski. *Kur. Warsz.* 1935 nr 198 [dot. związków z *Moderni revue*]. — K. TROCZYŃSKI: S. Przybyszewski. Na marginesie audycji dn. 9 IX. *Antena* 1935 nr 36. — S. A. WOŁOWSKI: S. Przybyszewski w świetle okultyzmu. *Świt, Wiedza Tajemna* 1935 nr 1-12. — M. ASSANKA-JAPOLL: Starsządeckie opłatki na wiliu u S. Przybyszewskiego w Monachium w r. 1908. *Głos Podhala* 1936 nr 51. — M. ASSANKA-JAPOLL: W noc sylwestrową u S. Przybyszewskiego w Monachium 1912 r. *Kur. Warsz.* 1936 nr 1. — H. BRAUN: Przybyszewski und seine Landsleute. *Posener Tageblatt* 1936 nr 65. — L. CRNI: L'umanita nell'opera di S. Przybyszewski. Rzym 1936. — S. HELSZTYŃSKI: Jadwiga Kasprowiczowa-Przybyszewska, tragiczna postać dzieląca dwóch poetów wielkopolskich. *Piast* dod. *Dzien. Kujawskiego* 1936 nr 31. — S. HELSZTYŃSKI: Jeszcze o Przybyszewskim. *Piast* dod. *Dzien. Kujawskiego* 1936 nr 32. — S. HELSZTYŃSKI: Nieznana rozprawa S. Przybyszewskiego o Kasprowiczu. *Piast* dod. *Dzien. Kujawskiego* 1936 nr 32. — S. HELSZTYŃSKI: O Stanisławie Przybyszewskiej. *Piast* dod. *Dzien. Kujawskiego* 1936 nr 33. — S. HELSZTYŃSKI: Postawa Przybyszewskiego wobec Wielkopolski. *Skamander* 1936 t. 10 z. 76 i odb. — S. HELSZTYŃSKI: Kto wróg. *Wiad. Lit.* 1936 nr 14. — S. HELSZTYŃSKI: Stanisława Przybyszewska. *Wici Wielkop.* 1936 nr 1. — S. HELSZTYŃSKI: S. Przybyszewski i ks. Kompf. *Wici Wielkop.* 1936 nr 2. — S. HELSZTYŃSKI: Charakterystyczny spór. *Wici Wielkop.* 1936 nr 7/8. — J. W.: Krzywdzące opinie o Wielkopolsce. *Wiad. Lit.* 1936 nr 11. — W. MARCINKOWSKI: Trzeba znać umysłowość społeczeństwa wielkopolskiego. *Kur. Poz.* 1936 nr 133. — F. SERVAES: Vom jungen Przybyszewski. *Pologne Littéraire (W-wa)* 1936 nr 112. — B. SZCZEBRZYC: Przybyszewski o Wielkopolsce. *Dzien. Kujawski* 1936 nr z 1 marca. — I. SZCZYGIELSKA: Przybyszewski jako dramaturg. *Prace Komisji Filol. Poz. Tow. Przyj. Nauk* 1936 t. 8 z. 1 i odb. [Rec.: E. Kruska: Czy niesłusznie zapomniany dramaturg. *Wiad. Lit.* 1936 nr 30; (j. p.). [J. Popowski]: Przybyszewski jako dramaturg. *Dzien. Poz.* 1936 nr 97; A. Rogalski: Nowa praca o Przybyszewskim. *Głos (Poz.)* 1936 nr 6; H. Życzynski. *Nova Książka* 1937 z. 2 s. 77]. — X: Poeta i krawiec. *Mysł Nar.* 1936; przedr.: O S. Przybyszewskim. *Słowo Pomorskie* 1936 nr 240 [korespondencja z krawcem

berlińskim Berkanem]. — H. ZBIERZCHOWSKI: Przybyszewski przeciw Wielkopolsce. *Dzien. Poz.* 1936 nr 59. — K. ŻUROMSKI: Dyskusja o S. Przybyszewskim. *Dzien. Poz.* 1936 nr 51. — Trzeba powiedzieć prawdę. Z powodu opinii Przybyszewskiego o Wielkopolsce. *Kur. Poz.* 1936 nr 103.

M. ASSANKA-JAPOLL: Rywal Przybyszewskiego. *Czas* 1937 nr 333. — A. CZARTKOWSKI: Stach i Ducha. *Wici Wielkop.* 1937 nr 9/10. — S. CZERNIK: Nowy Przybyszewski. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 29 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. GOLĄBEK: Książka polska w Słowiańszczyźnie. *Ruch Lit.* 1937 nr 6. — W. GRUBIŃSKI: O autorze „Dla szczęścia”. *Kur. Warsz.* 1937 nr 325. — S. HELSZTYŃSKI: S. Przybyszewski 1868-1927. Zarys biograficzny. W książce: S. Przybyszewski: Listy. T. 1. W-wa 1937 s. VI-XXVI i odb.

S. HELSZTYŃSKI: S. Przybyszewski and Scandinavia. *Baltic and Scandinavian Countries* 1937 nr 1 i odb. — S. HELSZTYŃSKI: H. H. Ewers i S. Przybyszewski. *Podbięta* 1937 nr 30. — S. HELSZTYŃSKI: S. Przybyszewski o Wielkopolsce. *Podbięta* 1937 nr 36. — S. HELSZTYŃSKI: Dagny, Ina i Nelly. Listy S. Przybyszewskiego. *Prosto z Mostu* 1937 nr 15-16. — S. HELSZTYŃSKI: Goya i Przybyszewski. *Prosto z Mostu* 1937 nr 24. — S. HELSZTYŃSKI: S. Przybyszewski w Gdańsku (5 X 1920-31 X 1924). *Roczn. Gdański* 1937 t. 2 s. 250-276 i odb. Gdańsk 1938. — S. HELSZTYŃSKI: J. A. Kisielewski i S. Przybyszewski w 1901 r. *Ruch Lit.* 1937 nr 6. — S. HELSZTYŃSKI: Jerzy Żuławski do Przybyszewskiego. *Ruch Lit.* 1937 nr 6. — S. HELSZTYŃSKI: Krzyż wielkiego hierofanta. *Skamander* 1937 z. 84/86 i odb. — S. HELSZTYŃSKI: Dwie fale filohebrajskie w życiu S. Przybyszewskiego. *Ster* 1937 nr 20. — S. HELSZTYŃSKI: Przybyszewski i Feldman. *Ster* 1937 nr 21. — S. HELSZTYŃSKI: Echa hiszpańskie u Przybyszewskiego. *Warsz. Dzien. Nar.* 1937 nr 167. — S. HELSZTYŃSKI: Przybyszewski w Toledo. *Wiad. Lit.* 1937 nr 10. — S. HELSZTYŃSKI: Spełniony sen bygmestra Solnesa. *Wiad. Lit.* 1937 nr 27. — S. HELSZTYŃSKI: Bawarskie tusculum Przybyszewskiego. *Wici Wielkop.* 1937 nr 1. — S. HELSZTYŃSKI: Rodzice Przybyszewskiego. Przedślubna korespondencja Józefa i Doroty Przybyszewskich. *Wici Wielkop.* 1937 nr 2/3. — S. HELSZTYŃSKI: Paderewski, Sienkiewicz i Przybyszewski. *Wici Wielkop.* 1937 nr 4/5. — S. HELSZTYŃSKI: Aureola Przybyszewskiego w Krakowie w r. 1898. *Wici Wielkop.* 1937 nr 6. — S. HELSZTYŃSKI: Hold z ziemi fiordów i fieldów dla Przybyszewskiego w r. 1899. *Wici Wielkop.* 1937 nr 11/12. — T. HIZ: Z galerii moich znajomych. W książce: Talent, dziwactwo i coś jeszcze. W-wa 1937 s. 129. — H. HUSZCZA-WINNICKA: Walka z rzeczywistością.

Gaz. Pol. 1937 nr 330. — S. KOLBUSZEWSKI: Satanizm Przybyszewskiego. *Życie Lit.* 1937 z. 5. — J. KULPA: Morze u Przybyszewskiego. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 27 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — W. LACHNITT: Przybyszewski w teatrze krakowskim. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 48 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — B. LIDFORSS: Psychologia proletariacka. *Przeł. Współcz.* 1937 nr 177. — L. PRZYBYSZEWSKI: Toruń jako rdzeń twórczości S. Przybyszewskiego. Brat o bracie w rocznicę śmierci. *Kur. Por.* 1937 nr 325.

A. ROGALSKI: Co zostało z Przybyszewskiego? W 10-lecie śmierci S. Przybyszewskiego. *Kultura* 1937 nr 47-48 i odb. pt.: S. Przybyszewski. Próba rewizji twórczości; przedr.: Literatura i cywilizacja. Eseje i studia. W-wa 1956. [Rec.: (ts) [T. Sinko]: Przybyszewski z perspektywy 10 lat. *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 23 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*]. — S. SAWICKI: Ola Hansson o Przybyszewskim. *Przeł. Współcz.* 1937 nr 177. — I. SZCZYGIELSKA: Przybyszewski i jego dzieło. W 10-tą rocznicę śmierci. *Dzien. Poz.* 1937 nr 272. — Z. WASILEWSKI: Widmo Przybyszewskiego. *Mysł Nar.* 1937 nr 28. — S. WASYLEWSKI: Dekadent in capite et in membris. *Tęcza* 1937 nr 6. — K. WYKA: Przybyszewski i my. *Pion* 1937 nr 48. — K. WYKA: „Naga dusza” i naturalizm. *Przeł. Współcz.* 1937 nr 10 s. 114-131; przedr. w książce: *Modernizm polski*. Kr. 1959, wyd. 2 Kr. 1968. — W. BRUMER: Przybyszewskiego apologia sztuki aktorskiej. *Pol. Zbrojna* 1938 nr 173. — W. HAHN: Erich Mühsam o S. Przybyszewskim. *Pam. Lit. R.* 35 (1938) s. 263-264. — M. HERMAN: Dostojewski et Przybyszewski. Lille 1938. — J. PARANDOWSKI: Zdetronizowany „król życia”. *Wiad. Lit.* 1928; przedr. w książce: *Wspomnienia i sylwety*. Wr. 1960; wyd. 2 Wr. 1968. — R. POLLAK: Polonica włoskie. *Przeł. Współcz.* 1938 nr 200 s. 142-143. — A. POSZWIŃSKI: Przybyszewski a Wielkopolska. *Dzien. Poz.* 1938 nr 116.

Ruch Lit. 1939 nr 1 [poświęcony S. Przybyszewskiemu, z a w i e r a: S. Helztyński: Stan badań nad Przybyszewskim 1927-1937; M. Herman: Przybyszewski na warsztacie; E. Kruska: Parę zasadniczych myśli do nowego obrazu Przybyszewskiego; S. Sawicki: O stosunkach Przybyszewskiego ze Skandynawią; A. Szyperki: Język polski Przybyszewskiego w świetle listów].

K. CZACHOWSKI: Sztuka a społeczeństwo. *Obrona Kultury* 1939 nr 7. — S. HELSZTYŃSKI: Śmierć Przybyszewskiego. *Przeł. Współcz.* 1939 nr 205 i odb. — S. HELSZTYŃSKI: Homo sapiens — Homo vistulensis. *Wiad. Lit.* 1939 nr 31/32. — S. HELSZTYŃSKI: Przybyszewski jako kierownik literacki „Lektora”. *Wymiary* 1939 nr 9. — T. HIZ: Początki kariery literackiej. *Gaz. Pol.* 1939 nr 222. — J. JA-

ROWSKI: Czy twórczość S. Przybyszewskiego naprawdę zbankrutowała. *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 211. — K. KROBICKI: O manifestie literackim „Młodej Polski”. *Kur. Lit.-Nauk.* 1939 nr 3 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Z. LEŚNODORSKI: Kraków Przybyszewskiego i Wyspiańskiego. *Czas* 1939 nr 125. — L. PUGET: Dwie wiosny. *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 170.

S. SAWICKI: Listy Skandynawów do Przybyszewskiego. *Przeł. Współcz.* 1939 nr 5. — M. SUCHOCKI: Problematyka kultury wielkopolskiej. *Kronika Miasta Poz.* 1939 nr 2 s. 134-198. — K. WYKA: Rodowód i aktualne dziedzictwo literatury polskiej okresu 1918-1939. [Maszynopis powielany, w Instytucie Badań Lit. PAN w W-wie]. — Przybyszewski w listach pisarzy niemieckich. *Dzien. Poz.* 1939 nr 10.

(ch): Biedny tragiczny szatan. *Dzien. Powsz.* 1946 nr 69. — Z. GROT: Poznań i Wielkopolska w opinii własnej, kraju i zagranicy. *Głos Wielkop.* 1946 nr 53. — S. HELSZTYŃSKI: Po siedmiu latach. W kraju Kasprowicza i Przybyszewskiego. *Arkona* 1946 nr 11; [polem.] H. W.: Spodziewać się należy... *Robotnik Kujawski* 1946 nr 259. — S. HELSZTYŃSKI: Przybyszewski w „Gazecie Robotniczej”. *Robotnik Kujawski* 1946 nr 298. — S. JASIŃSKI: S. Przybyszewski. Wspomnienia. *Dzien. Lud.* 1946 nr 131. — L. H. MORSTIN: Spotkania z ludźmi. *Przekrój* 1946 nr 51. — S. PAPÉE: List otwarty Jerzego Hulewicza. *Przeł. Wielkop.* 1946 nr 11 s. 309-312. — A. ROGALSKI: Przybyszewski filozof-moralista. *Życie Lit.* 1946 nr 3/4 i odb. *Poz.* 1946. [Rec.: Wanda B. [W. Bieńkowska]. *Dziś i Jutro* 1946 nr 19]. — L. RYGIER: Awantura w „Filharmonii”. *Przekrój* 1946 nr 89/90. — H. URBAŃSKI: Wpływ ziemi kujawskiej na twórczość Przybyszewskiego i Kasprowicza. *Jedynościwka uczniów I Państw. Liceum i Gimm. im. Kasprowicza w Inowrocławiu*. Inowrocław 1946.

M. ASSANKA-JAPOLL: Popularny i niepopularny S. Przybyszewski. W 20-lecie zgonu. *Nowiny Opolskie* 1947 nr 47. — M. BARTUSZOWA: Nieznany przyczynek do historii anestezji lokalnej. *Wiad. Dentystyczne* 1947 nr 10. — L. CHOROMAŃSKI: Dawne spotkania. *Warszawa* 1947 nr 12. — S. HELSZTYŃSKI: S. Przybyszewski budziciel uświadomienia politycznego na Śląsku. *Kur. Wielkop.* 1947 nr 280 [dot. działalności S. Przybyszewskiego w *Gaz. Rob.*]. — J. KUCZYŃSKI: „Szatańskie noce” Przybyszewskiego. *To i Owo* 1947 nr 14. — A. ROGALSKI: Czy Przybyszewski żyje? *Arkona* 1947 nr 9/10. — W. GRUBIŃSKI: Jan Lorentowicz. W książce: O literaturze i literatach. Londyn 1948 s. 41-50. — J. KRAUSOWA: „Przybyszewski” w Gdańsku. *Rejsy* 1948 nr 23. — I. SŁAWIŃSKA: Tragedia w epoce Młodej Polski. Tor. 1948 s.

37-72. — A. STERN: Wspomnienia o wielkich. *Nowiny Lit.* 1948 nr 37. — J. WYSZOMIRSKI: Zapomniany pisarz. *Express Wiecz.* 1948 nr 259. — B. DUCZMAŁ: Więc kto — „Smutny szatan” czy „demoralizator”? *Odrodzenie* 1949 nr 8. — K. GRZYBOWSKA: Legendy Krakowa. *Dzien. Lit.* 1949 nr 4. — S. HELSZTYŃSKI: O kulturze i piśmiennictwie Anglosasów i o listach Przybyszewskiego. *Gaz. Kujawska* 1949 nr 8. — J. MAGNUSZEWSKI: Stosunki literackie polsko-czeskie w końcu XIX i początku XX w. *Spr. Poz. Tow. Przyj. Nauk* 1949 nr 2 s. 253-255; wyd. osob. Wr. 1951.

W. CZARNOWSKI: Przybyszewski — krwawy fizjolog. *Problemy* 1950 nr 2. — SCRUTATOR [M. GRYZDEWSKI]: Strindberg i Przybyszewski. *Wiad.* (Londyn) 1950 nr 24. — S. HELSZTYŃSKI: Wkład Przybyszewskiego do medycyny. *Problemy* 1950 nr 6. — A. ROGALSKI: S. Przybyszewski a rozkład cywilizacji mieszczańskiej. *Dziś i Jutro* 1950 nr 18. — L. SZCZEPAŃSKI: Wspomnienia i plotki literackie. Zapolska—Przybyszewski. *Przekrój* 1950 nr 249. — M. SZYKOWSKI: Czeska droga Przybyszewskiego z Niemiec do Polski. *Zwrot* (Czeski Cieszyń) 1951 nr 8. — J. M. ŚWIĘCICKI: W sieci dekadentyzmu. *Przeł. Powsz.* 1952 t. 234. — H. MORAWSKA: Z zagadnień estetyzmu w Polsce w l. 1880-1920. *Materiały do Studiów i Dyskusji* 1954 nr 1. — A. M. SWINARSKI: Nowe parodie. S. Przybyszewski. Cztery listy. *Nowa Kultura* 1954 nr 9. — A. HUTNIKIEWICZ: Przybyszewski po latach. *Dziś i Jutro* 1955 nr 11. — A. STAWAR: Literatura i obyczaj. *Twórczość* 1955 z. 9. — E. STOCKI: Karol Ludwik Schleich o S. Przybyszewskim. *Pol. Tyg. Lekarski* 1955 nr 44. — M. SZYKOWSKI: S. Przybyszewski w Czechach. *Czesko-polski zbornik vědeckých prací*. T. 2. Praga 1955 s. 345-398. — K. JANICKA: O poglądach estetycznych S. Przybyszewskiego. *Sztuka i Krytyka* 1956 nr 3/4. — A. WYSOCKI: Sprzed pół wieku. Kr. 1956 i wyd. nast.

M. ALEXANDROWICZ: W kraju lat dziecińczych Przybyszewskiego. *Ilustr. Kur. Pol.* 1957 nr 178. — M. ALEXANDROWICZ: Artykuł o Przybyszewskim ciąg dalszy. *Ilustr. Kur. Pol.* 1957 nr 202. — S. HELSZTYŃSKI: Śmierć w Jarontach. *Pion* 1957 nr 16. — S. HELSZTYŃSKI: Tragedia w Tyflisie. (W trzydziestolecie śmierci S. Przybyszewskiego 1927—23 XI 1957). *Życie Lit.* 1957 nr 50. — M. JAGOSZEWSKI: Potomkowie S. Przybyszewskiego. *Panorama* 1957 nr 49. — Z. JĘDRZYSKI: Przybyszewski wczoraj i dziś. *Nowy Tor* 1957 nr 46. — L. KRZYWICKI: O legendzie Przybyszewskiego. Ze wspomnień. *Nowiny Lit. i Wydawn.* 1957 nr 14. — L. H. MORSTIN: S. Przybyszewski. W książce: Spotkania z ludźmi. Kr. 1957 s. 37-45. — Zdz. Z.: Przybyszewski kolejjarzem w Gdań-

sku. *Wieczory Wybrzeża* 1957 nr 119. — R. ZIELIŃSKI: Ostatnie chwile Przybyszewskiego. *Wiad.* 1957 nr 51/52. — R. S. ZIELIŃSKI: Ostatnie dni Przybyszewskiego. *Kierunki* 1957 nr 47. — R. S. ZIELIŃSKI: W trzydziestą rocznicę śmierci S. Przybyszewskiego. *Przew. Katol.* 1957 nr 46. — 30 rocznica śmierci S. Przybyszewskiego. *Trybuna Ludu* 1957 nr 325.

M. ALEXANDROWICZ: Na kujawskim szlaku Młodej Polski. *Ziemia* 1958 nr 4. — A. CZERMIŃSKI. *Gaz. Kr.* 1958 nr 36. — P. E. [P. EISNER]. *Svobodne slovo* (Praga) 1958 nr z 7 maja. — K. GÓRSKI: Nieznany list S. Przybyszewskiego. *Tyg. Powsz.* 1958 nr 10. — S. HELSZTYŃSKI: Przyjazd Przybyszewskiego do Krakowa. *Twórczość* 1958 nr 2; [sprostowanie: A. Kwiatkowska. Nr 10 s. 188]. — S. HELSZTYŃSKI: Stat magni nominis umbra. *Księgarz* 1958 nr 1/2. — J. JAREMA: Związki Wasylija Stefanyka z S. Przybyszewskym i Władysławem Orkanem. *Miślowians'ki literaturni wzajeminy*. Kijów 1958 s. 156-169. — A. KOWALKOWSKI: Przybyszewski po 30 latach. *Pomorze* 1958 nr 5. — L. KRZYWICKI: Wspomnienia. T. 2. W-wa 1958 s. 436-448. — W. LESYŃSKI: Pro „wpływ” na W. Stefanyka dekadenta S. Przybyszewskowo. *Uczeniye zapiski* (Czerniowce) 1958 nr 30. — J. PARANDOWSKI: Cień. *Przegl. Kult.* 1958 nr 51/52. — M. SŁAWSKI: Groby. *Życie Lit.* 1958 nr 49. — J. SURYNOWA-WYCZÓŁKOWSKA: Secesja. *Wiad.* (Londyn) 1958 nr 9; [nawiązanie: J. S. Glass: Przybyszewski w salonie sędziostwa Glassów. Nr 14/15]. — K. MORAWSKI: Pół wieku przyjaźni. *Wiad.* (Londyn) 1958 nr 39; [polem.: W. Jeszke: Przybyszewski nie był nauczycielem. Nr 44; S. Kudlicki: Co studiował Przybyszewski. Nr 48].

B. BORKOWSKA: S. Przybyszewski. *Pol. krytyka lit. 1800-1918. Materiały*. T. 4. W-wa 1959 s. 371-373. — E. BREITER: Literatura sumieniem narodu. *Wiad.* (Londyn) 1959 nr 24. — M. DOBEK. *Tydzień Pol.* 1959 nr 27. — A. KIJOWSKI. *Przegl. Kult.* 1959 nr 24. — S. KOLBUSZEWSKI: S. Przybyszewski: motywy regionalne; — S. Przybyszewski: problem satanizmu. W książce: Romanizm i modernizm. Kat. 1959 s. 281-315. — A. MARKET. *Ekran* 1959 nr 17. — Z. RAZSZEWSKI: Przybyszewski w nieznannej powieści Rittnera. *Pam. Lit.* R. 50 (1959) z. 3/4. — (AT) [A. TUJAKOWSKI]. *Gaz. Tor.* 1959 nr 264 [o rękopisach w Książnicy Miejskiej w Tor.]. — (Wd). *Życie W-woy* 1959 nr 254 [wywiad z Z. Westrup-Przybyszewskim]. — Z. WESTRUP-PRZYBYSZEWSKI. *Świat* 1959 nr 45. — H. WIESZOK. *Pomorze* 1959 nr 21. — Z. ŻYGULSKI: Garść wspomnień. *Zeszyty Nauk. Univ. Wr.* S. A 1959 nr 20 s. 7-13. — I. LANGAARD: Eduard Munch. Modningsår. En studie i tidlig ekspresjonisme og sym-

bolisme. Oslo 1960 s. 176-270 i passim. — R. ZENGEL: Wieczna legenda Przybyszewskiego. *Twórczość* 1960 nr 5; przedr. w książce: Mit przygody. W-wa 1970 s. 75-87. — R. TABORSKI: Warszawskie dzieje dramatów Przybyszewskiego. *Pam. Teatr.* 1961 z. 4. — T. WEISS: Fryderyk Nietzsche w piśmiennictwie polskim lat 1890-1914. Wr. 1961.

Z. BARAŃSKI: Literatura polska w Rosji na przełomie XIX i XX w. Wr. 1962. — J. BARTNICKA: S. Przybyszewski jako teoretyk sztuki. *Przegl. Hum.* 1962 nr 5. — N. KOŠUŤIĆ-BROZOVIĆ: S. Przybyszewski i hrwatska moderna. Zadar 1962. — W. KOT: Dramat polski na scenach chorwackich i serbskich do r. 1914. Kr. 1962. — A. ROGALSKI: S. Przybyszewski. Źródła i powinowactwa. *Księga pamiątk. III zjazdu wychowanków i wychowawców Liceum im. J. Kasprowicza w Inowrocławiu*. Inowrocław 1961 [1962]. — R. TABORSKI: Przybyszewski o dramacie. *Dialog* 1962 nr 10. — R. TABORSKI: Nieznane listy S. Przybyszewskiego do Edwarda Muncha. *Twórczość* 1962 nr 7. — K. WYKA: Literatura l. 1890-1939 w kontekście europejskim. *Pam. Lit.* R. 53 (1962) z. 3. — T. DĄBEK-WIRGOWA: Główne zagadnienia stosunków literackich bułgarsko-polskich w pierwszych dziesięciatkach XX w. *Z pol. studiów slawist.* S. II. *Prace o lit.* W-wa 1963 s. 258-269. — K. OLSZEWSKI: Tydzień Przybyszewskiego. *Poglądy* 1963 nr 21 [o pobycie w 1903 w Zagłębiu]. — M. BARTOSZEWSKI: *Życie W-woy* 1964 nr 4. — J. KUNERT: Nieznane listy Przybyszewskiego. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1964 nr 3. — J. MAURER: W obronie Przybyszewskiego. *Wiad.* (Londyn) 1964 nr 8. — Z. GRĘB: Nie więcej, czyli o Przybyszewskim. *Dialog* 1965 nr 1; przedr. w książce: Rok 1900. Szkice o dramacie zapomnianym. Kr. 1969. — R. TABORSKI: Trzech dramatopisarzy modernistycznych. Przybyszewski — Kisielewski — Szukiewicz. W-wa 1965. [Rec.: T. Weiss: Nowe studia o pisarzach Młodej Polski. *Ruch. Lit.* 1967 nr 2]. — R. TABORSKI: Aus S. Przybyszewskis Beziehungen zu deutschen Freunden. *Zeitschrift für Slawistik* 1965 z. 3 i odb.

B. BIALOKOZOWICZ: Potępienie S. Przybyszewskiego. W książce: Lwa Tołstoja związek z Polską. W-wa 1966 s. 260-261. — B. CZAYKOWSKI: Poetic Theories in Poland: Przemyski and Przybyszewski. *The Polish Review* R. 11 (1966) nr 3. — J. IWASZKIEWICZ: Przybyszewski klasyk. *Życie W-woy* 1966 nr 261. — A. KASPROWICZ-JAROCKA: Córki mówni. W-wa 1966. — O. ŠTORCH-MARIEN: [Wspomnienia. W książce:] Sładko je žit. Praga 1966. — R. TABORSKI: Przybyszewski w Wiedniu. *Przegl. Hum.* 1966 nr 6. — R. TABORSKI: Wstęp do: S. Przybyszewski: Wybór pism. Wr. 1966 BN 1, 190. [Rec.:

- Z. Greń: O Przybyszewskim — polemicznie. *Życie Lit.* 1966 nr 33; [polem.:] K. Koźniewski: Spór o Przybyszewskiego. *Polityka* 1966 nr 50; B. Sowińska. *Życie W-wy* 1966 nr 200]. — O polskość Gdańska. Garść wspomnień. *Dziennik Bałtycki* 1966 nr 102. — A. HUTNIKIEWICZ. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V; *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 2. W-wa 1967. — J. RATAJCZAK: Programy „Zdroju”. *Przegl. Hum.* 1967 nr 1. — A. ROGALSKI: Poznanie i byt u Przybyszewskiego. *Kierunki* 1967 nr 19. — S. Przybyszewski. W: *Poezja Młodej Polski*. Wyd. 3. Oprac. M. Jastrun. Wr. 1967 BN I, 125.
- T. Z. BEDNARSKI: Przybyszewski w Krakowie. *Echo Kr.* 1968 nr 107. — S. BORZYM: Przybyszewski jako filozof. *Pam. Lit. R.* 59 (1968) nr 1 s. 3-24. — (j. b.) [J. BRODZIŃSKI]: Odsłonięcie tablicy pamiątkowej. *Gaz. Pomorska* 1968 nr 125. — A. CZERMIŃSKI: Demon Młodej Polski. *Głos Koszaliński* 1968 nr 138; *toż Kultura i Życie* 1968 nr 22. — I. DOMAŃSKI: Korespondenci J. I. Kraszewskiego z Kujaw. *Ziemia Kujawska* 1968 t. 2 s. 73-86. — R. FITZ: Wizyta w Ridsgard. *Świat* 1968 nr 40; [sprostowanie: A. Krauze. *Świat* 1968 nr 42; M. Malcharek. *Współczesność* 1968 nr 25]. — A. HAMERLIŃSKI: W stulecie S. Przybyszewskiego. *Zielony Sztandar* 1968 nr 102. — S. HELSZTYŃSKI: W stulecie urodzin S. Przybyszewskiego. 1868-1968. *Rocznik Kult. Kujaw i Pomorza* 1968 t. 4 s. 231-237. — B. HULEWICZ: Wielkie wczoraj w małym kręgu. W-wa 1968. — S. KOŁACZKOWSKI: Pisma wybrane. T. 1-2. W-wa 1968. — I. LEŚNIAKIEWICZ: S. Przybyszewski. Setna rocznica urodzin. *Tyg. Powsz.* 1968 nr 32. — S. MACKIEWICZ: Odeszli w zmierzchu. Wybór pism. 1916-1966. W-wa 1968. — (zon) [Z. NOWICKA-TURWIDOWA]. *Pomorze* 1968 nr 12. — K. PASZKOWSKI: Spotkania z Przybyszewskim. *Odgłosy* 1968 nr 22. — J. PIECHOCKI. *Ilustr. Kur. Pol.* 1968 nr 99. — K. PRZECŁAWSKA-WYDZGA: Przybyszewski w Warszawie. *Stolica* 1968 nr 14/15. — S. SIERECKI: Gdańska biografia S. Przybyszewskiego. *Wieczór Wybrzeża* 1968 nr 47. — Z. SUCHAR: Smutny szatan z karabelą. *Pomorze* 1968 nr 9. — S. ŚWIERZEWSKI: S. Przybyszewski w Warszawie. *Stolica* 1968 nr 37 [w l. 1901-1905]. — K. WYDZGA. *Kur. Pol.* (Buenos Aires) 1968 nr 590/591. — W. ZECHENTER: A Kraków zapomniał... *Dziennik Pol.* 1968 nr 279. — *Trybuna Ludu* 1968 nr 145. — *Zielony Sztandar* 1968 nr 46.
- R. FITZ: Wizyta w Rydsgard. Spotkanie z Przybyszewskim-juniorem. *Głos Szczeciński* 1969 nr 27. — S. HELSZTYŃSKI: Meteor Młodej Polski. Kr. 1969. — S. HELSZTYŃSKI: Szukając listów Przybyszewskiego. *Życie W-wy* 1969 nr 81/82. — Z. KLIMAJ: Imiona i przezwiska bohaterów powieści S. Przybyszewskiego. *Roczniki Hum.* 1969 nr 4. — K. KOLIŃSKA: Sprawa nie tylko Anieli. *Ty i Ja* 1969 nr 11. — Z. KOZARYNOWA: Z epoki Przybyszewskiego i Kasprowicza. *Wiad.* (Londyn) 1969 nr 34/35. — M. KRAJEWSKI: S. Przybyszewski i panna z Medyki. *Życie Przemyskie* 1969 nr 30. — M. KUNCEWICZ: A Polish Satanist S. Przybyszewski. *The Polish Review* (Nowy Jork) 1969 nr 2. — A. LAM. *Polska awangarda poetycka. Programy lat 1917-1923*. T. 1-2. Kr. 1969. — W. LEITGEBER: Przybyszewski w „Klasztorze”. *Wiad.* (Londyn) 1969 nr 37 [w związku z utworem A. Strindberga: *The Cloister*]. — J. RĄCZKOWSKI: Wśród polityków i artystów. Ze wspomnień redaktora. W-wa 1969. — M. SCHLUCHTER: S. Przybyszewski und seine deutschsprachigen Prosawerke 1892-1899. Stuttgart 1969. [Rec.: Studium o Przybyszewskim w NRF. *Życie W-wy* 1970 nr 219; S. Helztyński. *Kwart. Neofilol.* 1971 nr 1]. — S. SLUPSKI: Einige Stilmittel bei S. Przybyszewski. *Welt der Slaven* (Wiesbaden) 1969 nr 4. — A. STERN: Legendy naszych dni. Kr. 1969. — J. SURYNOWA-WYCZÓŁKOWSKA: O Borucie, satanizmie Przybyszewskiego i o Fryderyku Gombrowiczu. *Orzeł Biały* (Londyn) 1969 nr 59; [sprostowanie: J. Surynowa-Wyczółkowska. Nr 64]. — J. SZCZYPKA: Powtórka z polskiego. Szkice literackie. W-wa 1969. — R. TABORSKI: Richard Dehmel i S. Przybyszewski. W: *Europejskie związki lit. pol.* W-wa 1969 s. 405-412. — J. TUCZYŃSKI: Schopenhauer a Młoda Polska. Gdańsk 1969.
- M. BARTOSZEWICZ: Polskie autografy i portrety. *Życie W-wy* 1970 nr 5. — J. JACYNIA: Fakty i legenda o Ossowieckim: Widmo Reymonta. *Tyg. Demokratyczny* 1970 nr 44. — E. KOZIKOWSKI: Od Prusa do Gojawiczyńskiej. W-wa 1970. — E. K. KOSSAK: S. Przybyszewski pisarz, który układał regulaminy pocztowe. *Przekrój* 1970 nr 1332. — G. MAKOWIECKA: Spotkanie Przybyszewskiego z Hiszpanią. *Życie Lit.* 1970 nr 5. — K. RUCZYŃSKI: Przybyszewskiego z Berkanem spór o pantalon. *Warmia i Mazury* 1970 nr 10. — J. SEGIEŃ: Szatan w wielkim stylu. *Gaz. Olsztyńska* 1970 nr 192. — T. WEISS: Polski wzorzec archicygana: S. Przybyszewski. W książce: *Cyganeria Młodej Polski*. Kr. 1970 s. 63-77.
- S. BAŃCER: Sprawozdanie z pobytu w NRD. *Biul. Polonist.* 1971 nr 42. — S. BORZYM: S. Przybyszewski. *Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy*. Wr. 1971. — T. BUREK: Lekcja rewolucji. *Lit. pol. wobec rewolucji*. W-wa 1971 s. 146-191. — K. DEDECIUS: Botschaft der Bücher. *Polnische Perspektiven* (W-wa) 1971 nr 7/8. — C. DOBEK: Jednodniówka Monachijska. *Oficyna Poetów* 1971 nr 4. — S. HELSZTYŃSKI: Dobranoc, miły książę. Ludzie, prace, wspomnienia. W-wa 1971. — S. HELSZTYŃSKI: Przybyszewski w pałacu Pod Błachą. *Stolica* 1971 nr 42; sprostowanie: nr

51/52. — S. HELSZTYŃSKI: Aspazja i Mefistofeles. Warszawskie portrety Dagny i Stanisława Przybyszewskich. *Stolica* 1971 nr 51/52. — R. KAZIMIERSKA: Trzy pasje profesora Helsztyńskiego. *Życie W-wy* 1971 nr 119. — B. KOCÓWNA: List do Reymonta wysłany równocześnie. *Przegl. Hum.* 1971 nr 4. — E. K. KOSSAK: Przybyszewski w Norwegii. *Życie Lit.* 1971 nr 37. — W. MERGEL: Z perspektywy półwiecza. *Litery* 1971 nr 6 [dot. pobytu S. Przybyszewskiego w Pradze]. — S. MRAZEK: Z zagadnień gestyki w utworach dramatycznych S. Przybyszewskiego. *Roczn. Nauk.-Dydaktyczny. Wyższa Szkoła Pedagog. w Kr. Prace Historyczno-lit.* 1971 z. 36. — W. RAJCHEL: Rękopis przetrwał do dziś. *Przekrój* 1971 nr 1349 [dot. Słownika terminologii teletechnicznej, Słownika terminologii pocztowej, Regulaminu wewnętrznego Dyrekcji Poczty i Telegrafów, ułożonych przez S. Przybyszewskiego]. — J. REYCHMAN: Peleryna, ciupaga i znak tajemny. Kr. 1971. — F. SIELICKI: Maksym Gorki w kręgu spraw polskich. W-wa 1971. — W. WOROWSKI: Ewa i Dziokonda. *Literaturne paralele*. W książce: *Literaturna krytyka*. Moskwa 1971. — *Bibliografia filozofii pol. 1865-1895*. W-wa 1971.

Z. CIESIELSKI: Przybyszewski i plastycy norwescy. W książce: *Zbliżenia skandynawsko-polskie*. Gdańsk 1972. — Z. DYGASIŃSKA-WOLERTOWA: Ze wspomnień o ojcu. Ogl. w książce: A. Dygasiński: *Listy* Wr. 1972. — B. DZIEMIDOK: Teoria tragizmu w estetyce Młodej Polski. 1890-1918. *Studia z dziejów estetyki pol.* W-wa 1972. — H. FILIPKOWSKA: Z problematyki mitu w literaturze Młodej Polski. *Problemy lit. pol. l. 1890-1939*. S. I. Wr. 1972. — H. GALSKA: Przybyszewski i literatura rosyjska. *Przegl. Hum.* 1972 nr 4. — A. HUTNIKIEWICZ: S. Przybyszewski. *Legenda i rzeczywistość*. *Zeszyty Nauk. Univ. M. Kopernika w Tor.* 1972 z. 48 s. 39-57. — M. JANKOWIAK: Funkcja mitu w prozie Przybyszewskiego i Berenta. *Problemy lit. pol. l. 1890-1939*. S. I. Wr. 1972. — W. JAWORSKA: Munch et Przybyszewski. *Perspectives Polonaises* (W-wa) 1972 nr 12. — E. K. KOSSAK: Gruzińskimi śladami Dagny Przybyszewskiej. *Życie Lit.* 1972 nr 52. — B. ROGATKO: Sonata upadłego Belzebuba. W książce: *Utopia Młodej Polski*. Łódź 1972 s. 19-33. — K. ROSNER: Sztuka a rzeczywistość w programach polskich modernistów. *Studia z dziejów estetyki pol. l. 1890-1918*. S. I. W-wa 1972 s. 7-58. — H. A. STAMMLER: S. Przybyszewski and A. Choloniewski. Two Interpreters of the Meaning of Polish History. *Jahrbücher für Geschichte Osteuropas* (Wiesbaden) 1972 t. 20 z. 1. — A. TARSKA: „Naga dusza w prailach”. *Program Teatru Starego* (Kr.) 1972 z dn. 18 listopada.

S. EILE: Powieść „nagiej duszy”. *Teksty* 1973 nr 1. — L. EUSTACHIEWICZ: Między współczesnością a historią. W-wa 1973. — E. K. KOSSAK: Dagny Przybyszewska. *Zbłąkana gwiazda*. W-wa 1973. — W. LORANC: Sztuka i społeczeństwo w programie artystycznym polskiego modernizmu. 1897-1907. Kr. 1973. — F. LYRA: Edgar Allan Poe. W-wa 1973 s. 297-298, 328. — S. MIJAS: Demoniczny Stachu. *Przemiany* 1973 nr 1. — M. PIWIŃSKA: Legenda romantyczna i szydercy. W-wa 1973. — M. PODRAZA-KWIATKOWSKA: Wstęp do: *Programy i dyskusje lit. okresu Młodej Pol.* Wr. 1973 BN I, 212 s. III-LXXXV. — K. RUDZIŃSKA: Artysta wobec kultury. Dwa typy autorefleksji literackiej: ekspresjonista „Zdroju” i Witkacy. Wr. 1973 passim. — O. M. SELBERG: Esej S. Przybyszewskiego „Ein Unbekannter” w świetle nowego materiału. *Pam. Lit. R.* 64 (1973) z. 1. — S. SZENIC: S. Przybyszewski. W książce: *Za zachodnią miedzą*. Polacy w życiu Niemiec XVIII i XIX w. W-wa 1973 s. 186-205, 250-252. — S. WASYLEWSKI: Przybyszewski czy Dmowski? W książce: *Wspomnienia i szkice znad Warty*. Poz. 1973. — T. WEISS: S. Przybyszewski a romantyzm. *Pam. Lit. R.* 64 (1973) z. 1.

A. Z. MAKOWIECKI: Tadeusz Żeleński (Boy). W-wa 1974 s. 170-180. — Z. NIEDZIELA: Kierunki rozwoju czeskiej poezji modernistycznej schyłku XIX w. Wr. 1974. — R. TABORSKI: Życie literackie młodopolskiej Warszawy. W-wa 1974. — J. TYNECKI: Wokół sądu honorowego między S. Przybyszewskim a T. Micińskim i S. Wyrzykowskim (1899). *Prace Polonist.* S. XXX (1974) s. 251-270. — T. WEISS: Romantyczna genealogia polskiego modernizmu. W-wa 1974. — E. WIŚNIEWSKA: Wasyl Stefanyk i S. Przybyszewski. W: *Studia polono-slavia-orientalia*. Wr. 1974 s. 221-238. — Z. GOCZOŁOWA: Składnia powieści S. Przybyszewskiego. Lubl. 1975. — M. KUNA: Przybyszewski w Petersburgu. *Życie Lit.* 1975 nr 6. — M. KUNCEWICZOWA: Przybyszewski dekadent czy wizjoner? *Literatura* 1975 nr 26; sprostowanie: M. Krauze. Jw. nr 29 s. 15. — T. LEWANDOWSKI: Cezary Jellenta estetyk i krytyk. Wr. 1975.

Sprawozdania z odczytów: S. BERSON: Przybyszewski o Chopinie. *Gaz. Lw.* 1899 nr 127; J. A. S. *Głos* 1899 nr 24; *Dzien. Pol.* 1899 nr 156; *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1899 nr 128 (O metamuzycze Chopina). — M. WINIARSKI: Przybyszewski o Kasprowiczu. *Kraj* 1900 nr 24; *Gaz. Nar.* 1900 nr 139; *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1900 nr 116; W. J. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 19; Z. WASILEWSKI: Przybyszewski o poezjach Kasprowicza. *Kur. Warsz.* 1901 nr 121; *Kur. Codz.* 1901 nr 122 (Syn ziemi). — *Życie*

i Sztuka Ilustr. Dod. Kraju 1901 nr 9 (O satanizmie). — K. CIOLKOSZ. *Pogoń* 1902 nr 26 (Nad morzem). — E. SZ.: Odczyty S. Przybyszewskiego w Wiedniu. *Nowa Gaz.* 1909 nr 51; B. SCHARLITT. *Polnische Post* (Wiedeń) 1909 nr 5; nr 14. — S. KAPLON. *Życie* (Poz.) 1916 s. 57-58; *Praca* 1916 nr 40 (Znaczenie kulturalne miasta Poznania). — C. JELLENTA. *Robotnik* 1919 nr 317. — *Zdrój* 1919 nr 9-10. — D. *Kur. Poz.* 1919 nr 286; *Dzien. Lud.* 1921 nr 256 (Naokoło śmierci). — A. OLKIEWICZ: Na marginesie odczytu S. Przybyszewskiego. *Ziemia Lubel.* 1922 nr 26; *Dzień. Pol.* 1922 nr 31. — *Nowa Reforma* 1922 nr 68-73 (Naga dusza). — M. HEMAR. *Gaz. Lw.* 1924 nr 121 (Czarownica i czarna magia). — Odczyt S. Przybyszewskiego w Reducie. *Echo Warsz.* 1925 nr 66. — PIŁAWA [W. STANISŁAWSKA]. *Dzien. Wil.* 1926 nr 276; Ćrk K. [K. Ćwierk]. *Kur. Zach.* 1927 nr 100; L. Kr. *Dzien. Pracy* (Sosnowiec) 1927 nr 61 (Kobieta w mojej twórczości).

Zur Psychologie des Individuums. I: Chopin und Nietzsche. RYSIŃSKI: Przybyszewski o Chopinie. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 46 [omówienie art. w *Życiu*].

II: Ola Hansson. *Freie Bühne* 1892; przekład pol.: S. Helsztyński: Przybyszewski. Kr. 1958, wyd. 2 Kr. 1966 s. 71. — K. R. Ż. [L. KRZYWICKI]. *Prawda* 1893 nr 17. — M. KUNCEWICZOWA: Spotkanie z satanistą. *Mies. Lit.* 1968 nr 4 s. 64-66.

List otwarty do polskiego ludu roboczego... W. POBÓG-MALINOWSKI; S. Przybyszewski w „Gazecie Robotniczej”. Kto był autorem „Listu ks. Ściegiennego”. *Wiad. Lit.* 1931 nr 20.

Requiem aeternam... K. R. ŻYWICKI [L. KRZYWICKI]: Jeden z atomów. *Prawda* 1894 nr 2 [dot. wersji niem.]. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1900 t. 66 s. 47-48 [jw.].

Z cyklu Wigilii. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1899 nr 175; przedr.: „Wigilie” S. Przybyszewskiego. *Dzien. Pol.* 1899 nr 184; *Nowa Reforma* 1899 nr 152. — *Dzien. Poz.* 1899 nr 115. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1899 nr 111. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1900 t. 66 s. 48-49. — H. GALLE. *Ateneum* 1901 t. 2. — H. GALLE. *Książka* 1901 s. 189. — WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1902 z. 14 s. 348-349.

Homo sapiens. S. Z. D.: Niemiecka powieść S. Przybyszewskiego. *Przegl. Poz.* 1895 nr 26 [Unterwegs]. — Z. DASZYŃSKA: Ostatnia powieść Przybyszewskiego. *Głos* 1898 nr 31 [Über Bord]. Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Słowo Pol.* 1898 nr 50, 62. — L-k: „Ho-

mo sapiens” S. Przybyszewskiego. *Życie* 1898 nr 21-22. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1898 nr 64. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 130. — H. GALLE. *Ateneum* 1901 t. 2. — m. m. [M. MUTTERMILCH]. *Książka* 1901 s. 66-67 [Na rozstaju]. — M. MUTTERMILCH. *Książka* 1901 s. 147 [Po drodze]. — J. NAŁĘCZ: Wrażenia literackie. *Głos* 1901 nr 7 [Na rozstaju]. — Z typów zwyrodniałych. *Pogląd na Świat* 1901 nr 3 [Po drodze]. — BURENIN. *Nowoje wriemia* 1902 [?] nr 4335. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1902 nr 57 [Po drodze, W malstromie]. — P. CHMIEŁOWSKI: Beletrystyka nasza w roku zeszłym. *Pogląd na Świat* 1902 s. 13-14 [W malstromie]. — J. DEGEN. *Russkoje bogatstwo* 1902 nr 4. — WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1902 z. 14 s. 348-349 [Na rozstaju]. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1902 nr 217-218. — A. WIERGIEŃSKI. *Mir boży* 1903 nr 11. — W. KOROLENKO. *Russkoje bogatstwo* 1904 nr 9.

De profundis. E. PROCHÁZKA: Tragedie pohlavi. *Moderni revue* (Praga) 1896 nr z lutego. — W. R. *Przegl. Pol.* 1896 t. 120 s. 217-219. — Br. W. *Prawda* 1904 s. 610-611. — h. [H. GALLE]. *Gaz. Pol.* 1904 nr 272. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 18. — P. PASCAL. *Nouvelle Revue Française* (Paryż) 1923 nr z czerwca.

Na drogach duszy: Gustaw Vigeland. S. LARPENT. *Aftenposten* (Christiania) 1896 nr z 30 czerwca; [polem.: S. Przybyszewski. Nr z 10 lipca]. — O. M. SELBERG: Esej S. Przybyszewskiego „Ein Unbekannter” w świetle nowego materiału. *Pam. Lit. R.* 64 (1973) z. 1.

Synagoga szatana. S. PRZYBYSZEWSKI: Oświadczenie. *Życie* 1899 nr 6 s. 120 [w sprawie konfiskaty i przerwania druku utworu]. — J. ŁUKASZEWSKI. *Lud* t. 6 (1900) s. 399-400. — A. MAHRBURG. *Książka* 1902 s. 261-263. — A. DROGOSZEWSKI. *Głos* 1903 nr 8.

Dla szczęścia. b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1899 nr 42. — K. CZAPELSKI. *Iris* 1899 nr 3. — Z. DASZYŃSKA: Zagadnienia moralne w dramacie. *Głos* 1899 nr 13. — M. DEŻMAN. *Obzor* 1899 nr 226; M. GŘLOVIĆ. *Narodne novine* 1899 nr 225; I. SOUVAN. *Agramer Zeitung* 1899 nr 225; VINODOLSKI. *Hrvatska domovina* 1899 nr 226; *Agramer Zeitung* 1899 nr 228 [dot. wyst. w Zagrzebiu]. — G. Krytyka 1899 t. 1 s. 46-47. — F. KONECZNY: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 554. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1899 nr 41. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1899 nr 42. — S. WYRZYKOWSKI. *Życie* 1899 nr 5 s. 99. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1899 nr 44. — H.

- CERNIK. *Wiad. Artyst.* 1900 nr 4/5. — Kl. K. [K. KOLAKOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1900 nr 297. — A. KRZCHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1900 nr 248. — F. Mr. [F. MRAWINCZYC]. *Monitor* 1900 nr 45. — (st). *Iris* 1900 nr 18. — S. W. [S. WOMELA]. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1900 nr 245. — G. ZAPOLSKA. *Słowo Pol.* nr 498; przedr.: I sfinks przemówi... *Lw.* 1923; *Dziela wybrane*. T. 16. Kr. 1958. — *Gaz. Nar.* 1900 nr 296. — *Gaz. Pol.* 1900 nr 255. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 44. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1901 nr 38. — ALBERTUS: Z Królestwa Polskiego. *Kraj* 1902 nr 49. — B. *Gaz. Warsz.* 1902 nr 330. — S. BRZOWSKI. *Głos* 1902 nr 51. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1902 nr 51. — K. E. [K. EHRENBURG]. *Wiek* 1902 nr 348. — f-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 50. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1902 nr 51. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1902 nr 344. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]: Teatr Rozmaitości. *Kur. Por.* 1902 nr 345. — M. MASSONIUS: Z teatru Rozmaitości. *Gaz. Pol.* 1902 nr 338. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 344. — J. ROSENZWEIG. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 51. — SKIR. *Bluszcz* 1902 nr 51. — S. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1902 nr 286. — *Kur. Teatr.* 1902 nr 72, 75, 78. — *Przedświt* 1902 nr 273. — *Słowo Pol.* 1902 nr 573. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 1 s. 129-132. — B. ZAWADZKI. *Wędrowiec* 1903 nr 5. — R. HUPPERT. *Literarisches Centralblatt* 1904 s. 422. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1907 nr 27. — Teatr Rozmaitości. *Przegl. Por.* 1907 nr 27. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1908 t. 167 s. 362-363. — W. BARANOWSKI. *Kur. Litewski* 1908 nr 75. — B-y. *Myśl* 1908 nr 2. — (x) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1908 t. 1 s. 310. — m. [M. JAS-TRZĘBSKI]. *Naprzód* 1908 nr 12. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1908 nr 9. — BITRU [M. SOBESKI]. *Kur. Poz.* 1908 nr 28. — L. SZCZEPAŃSKI. *Nowiny* 1908 nr 17. — E. WĘSŁAWSKA. *Goniec Wil.* 1908 nr 84. — R. [M. WIERZIŃSKI]. *Praca* 1908 nr 6. — *Głos Narodu* 1908 nr 19. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1909 t. 174 s. 251. — J. K. [J. KOTARBIŃSKI]: Przybyszewski w teatrze monachijskim. *Nowa Gaz.* 1911 nr 296. — *Münchener Neueste* 1911 z lipca. — *Głos Płochi* 1913 nr 88. — E. BREITER. *Goniec Kr.* 1918 nr 105. — Zdz. Jach. [Z. JACHIMECKI]: Teatr Miejski im. J. Słowackiego. *Głos Narodu* 1918 nr 231 wyd. wiecz. — J. BILIŃSKI. *Kur. Poz.* 1921 nr 279. — K. J. DOMAŃSKI: Życie teatralne w Poznaniu. *Przegl. Teatr. i Kine-matograficzny* 1921 nr 46-47. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1921 nr 260. — REFLEKS. *Dzień Pol.* 1921 nr 31. — SATO. *Głos Lubel.* 1921 nr 38. — W. SZALAY-GROELE. *Oreodownik* 1921 nr 279. — *Postępek* 1921 nr 260. — *Słowo Pomorskie* 1923 nr 285. — Ć-rk [K. ĆWIERK]. *Iskra* 1925 nr 46. — Przybyszewski po rumańsku. *Dzien. Bydg.* 1925 nr 285. — W. HULEWICZ. *Kur. Wil.* 1926 nr 277-278. — C. JANKOWSKI. *Słowo* 1926 nr 280. — PI-LAWA [W. STANIŁAWSKA]. *Dzien. Wil.* 1926 nr 276. — A. ĆWIKOWSKI. *Dzien. Lud.* 1927 nr 281. — W. KOZICKI: Z Teatru Wielkiego. *Słowo Pol.* 1927 nr 345. — Sk.: Teatr Roz-maitości. *Nowy Express* 1927 nr 176. — *Co-moedia* 1927 nr 2. — E. BEN-SZER. *Haarec* (Tel-Awiv) 1972 nr z 11 sierpnia.
- Dzieci szatana. N.R.: Z literatury niemieckiej. *Głos* 1897 nr 32. — W. RUB-CZYŃSKI. *Przegl. Pol.* 1897 t. 126 s. 511-518. — P. CHMIEŁOWSKI. *Dzien. Pol.* 1899 nr 240, 245. — W. J. [W. JABLONOWSKI]. *Gaz. Pol.* 1907 nr 67. — H. GALLE. *Książka* 1909 s. 108-109. — J. HORÁK: Przybyszewskiego „Satans Kinder” a Dostojewski. *Roz-prawy Aventura* 1930/1931 z. 6 s. 39-40.
- Androgyne. (st). *Iris* 1900 nr 18. — M. MASSONIUS. *Książka* 1901 s. 468-469. — J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1901 t. 70 s. 396-397. — JAN STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1902 z. 4 s. 291-295. — CYBULSKI. *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1902 nr 28. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 46. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Listy literackie z Warszawy. *Gaz. Lw.* 1902 nr 99. — WŁAST [M. KOMOR-NICKA]. *Chimera* 1902 z. 15 s. 502-503. — STRZELECKI. *Słowo* 1902 nr 60. — *Kraj* 1902 nr 6-7. — *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 6 s. 120. — A. DROGOSZEWSKI. *Głos* 1903 nr 4 s. 56.
- Confiteor. M. GARFEINOWA-POSNER: Kilka słów o modernizmie. *Krytyka* 1899 s. 91-97. — J. PAWELSKI: Z estetyki krakow-skiego dekadentyzmu. *Przegl. Powsz.* 1899 t. 62 s. 186-210. — Credo „Młodych”. *Kraj* 1899 nr 4. — M. PODRAZA-KWIATKOWSKA: Wstęp do: *Programy i dyskusje lit. okresu Młodej Polski*. Wr. 1973 BN I, 212 s. XXVIII-XXIX.
- Nad morzem. K. TETMAJER: Przedmowa. *Życie* 1898 nr 11. — B. BRZOWSKI. *Ognisko Rodz.* 1899 nr 33-34. — W. LUTOSŁAWSKI. *Kur. Poz.* 1899 nr 174, 178, 180, 182, 184 [przedr. z *Czasu*]. — J. ŻULAWSKI. *Czas* 1899 nr 167; przedr. *Kur. Poz.* 1899 nr 172.
- Na drogach duszy. K. z. [Z. KA-MIŃSKI]. *Dzien. Pol.* 1901 nr 315.
- Z gleby kujawskiej. W. M.: Przybyszewski o Kasprowiczu. *Głos* 1901 s. 287. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1902 s. 117-118. — *Przegl. Powsz.* 1903 t. 77 s. 132. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1904 t. 4 s. 594-597. — h. [H. GALLE]. *Gaz. Pol.* 1904 nr 218. — I. R. *Dzień* 1904 nr 168. — *Praca* 1904 nr 32.

- Złote runo. J. BANDROWSKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 50. — ab [A. BIEŃKOWSKI]: Protest literacki. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 23. — H. CĘPNIK. *Gaz. Nar.* 1901 nr 88. — (cz.). *Słowo Pol.* 1901 nr 511. — tc. [T. CZAPELSKI]: Echa lwowskie. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 16. — J. CZEMPIŃSKI: S. Przybyszewskiego „Złote runo”. *Kur. Teatr.* 1901 nr 42. — DELTA. *Gaz. Warsz.* 1901 nr 306. — A. DROGOSZEWSKI. *Głos* 1901 nr 38 s. 591. — (x) [W. FELDMAN]: Teatr lwowski. *Krytyka* 1901 t. 1 s. 267-270. — J. FLACH. *Przedświt* 1901 nr 73. — W. GAŚTOROWSKI: O wartości literackiej i moralnej „Złotego runa”. *Dzien. Poz.* 1901 nr 288. — i. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 31. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Przybyszewski w teatrze warszawskim. *Gaz. Lw.* 1901 nr 298-299. — Kl. K. [K. KOLAKOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1901 nr 88; nr 450. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1901 nr 75. — L. B-t: „Złote runo” w Petersburgu. *Kraj* 1901 nr 42. — W. LEWICKI. *Głos Narodu* 1901 nr 108. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 339. — (m. r.) *Monitor* 1901 nr 14. — A. MILLER: Psycho-estetyka „Złotego runa”. *Kur. Teatr.* 1901 nr 42. — A. NIEMOJEWSKI: Jęki katonów. *Głos* 1901 nr 51. — OBSERWATOR. *Kraj* 1901 nr 13. — A. PECHNIK: Najnowsze dramaty Przybyszewskiego „Złote runo”. „Goście”. *Lw.* 1901. — S. POPOWSKI. *Głos* 1901 nr 51. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1901 nr 110. — S. PRZYBYSZEWSKI. *Głos Narodu* 1901 nr 21, *Przedświt* 1901 nr 124, *Słowo Pol.* 1901 nr 248; przedr. Listy. T. 1. W-wa 1937 [w sprawie wystawienia „Złotego runa” na scenie lwowskiej]. — W. RABSKI. *Książka* 1901 s. 265-266. — L. RYDEL. *Czas* 1901 nr 110. — sz. *Prawda* 1901 nr 23. — B. SZYMAŃSKI: Błażństwo czy choroba? *Rola* 1901 nr 51. — tu. [T. ULANOWSKI]. *Prawda* 1901 nr 50. — G. ZAPOLSKA. *Słowo Pol.* 1901 nr 147; przedr.: I sfinks przemówi... *Lw.* 1923; *Dzieła wybrane*. T. 16. Kr. 1958. — Opinie o „Złotym runie”. *Dzien. Pol.* 1901 nr 195. — Jeszcze o „Złotym runie”. *Dzien. Pol.* 1901 nr 199. — *Dzien. Poz.* 1901 nr 114; nr 125; nr 127. — *Gaz. Lw.* 1901 nr 123; nr 125. — *Gaz. Pol.* 1901 nr 325. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1901 nr 73; nr 253. — L. BELMONT: Listy znad Newy. *Głos* 1902 nr 3. — W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 2. — Kl. K. [K. KOLAKOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1902 nr 499. — Z. S. [Z. SARNECKI]. *Przedświt* 1902 nr 246. — G. ZAPOLSKA: Z teatru krakowskiego. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 40. — *Agramer Tagblatt* 1902 nr 185; *Mlada Hrvatska* 1902 [dot. przekładu V. Jelovska]. — *Gaz. Lw.* 1902 nr 246. — *Kur. Poz.* 1902 nr 102. — *Nowy Głos Pol.* 1902 nr 252. — R. ROLA. *Praca* 1903 nr 13. — Nasi artyści za granicą. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1903 nr 43/44 s. 652 [wiad. o tłum. włoskim F. Szretterówny]. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1904 nr 84. — *Głos Narodu* 1904 nr 85; nr 103. — *Nowa Reforma* 1904 nr 86. — J. MIODOBORSKI. *Przemysłowiec* 1905 nr 20. — *Gaz. Lw.* 1906 nr 146. — *Gaz. Nar.* 1906 nr 142. — K. B. [K. BARANOWSKI]. *Dzien. Wil.* 1907 nr 182. — W. BARANOWSKI. *Kur. Litewski* 1907 nr 178. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1907 nr 137. — J. BANDROWSKI: Przybyszewski w Pradze Czeskiej. *Scena i Sztuka* 1908 nr 5. — S. J. *Dzien. Kijowski* 1908 nr 236. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1909 t. 172 s. 376-378. — (m). [M. JASTRZEBSKI]. *Naprzód* 1909 nr 112. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1909 nr 176. — L. SZCZEPAŃSKI. *Nowiny* 1909 nr 80. — (a w) [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1909 nr 137. — X. *Czas* 1909 nr 90. — *Głos Narodu* 1909 nr 108. — *Hrvatska pozornica* (Zagrzeb) 1910 nr 28; *Narodne novine* (Zagrzeb) 1910 nr 59 [dot. wyst. w Zagrzebiu]. — I. BALIŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 13. — K. E. [K. EHRENBURG]. *Teatr Rozmaitości. Kur. Por.* 1914 nr 83. — W. K. [W. KOPCZEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1914 nr 78. — B. MARCHLEWSKI: Występ gościnny p. Leszczyńskiego w „Złotym runie”. *Kur. Poz.* 1914 nr 95 dod. — S. MIŁASZEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 77. — *Postęp* 1914 nr 95. — *Wiedeński Kur. Pol.* 1915 nr 147 [dot. wystawienia w Wiedniu]. — Z. JACHIMECKI. *Głos Narodu* 1916 nr 209. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1916 nr 212. — *Czas* 1916 nr 219. — Am [B. AMEISEN]. *Gaz. Łódzka* 1917 nr 79. — Cz. G. *Nowy Kur. Łódzki* 1917 nr 78. — Hro [H. ROMER-OCHENKOWSKA]: Teatr Polski. *Gaz. Krajowa* 1921 nr 97. — REFLEKS. *Dzień Pol.* 1921 nr 17. — SATO. *Głos Lubel.* 1921 nr 22. — KTOŚ ZAMIAST KOGOŚ. *Kur. Wil.* 1926 nr 281.
- Goście. A. DROGOSZEWSKI. *Głos* 1901 nr 3 s. 591. — W. LEWICKI: Z teatru krakowskiego. *Głos Narodu* 1901 nr 119. — A. PECHNIK: Najnowsze dramaty Przybyszewskiego „Złote runo”, „Goście”. *Lw.* 1901. — W. RABSKI. *Książka* 1901 s. 265-266. — *Odeskiej listok* 1901 [?]. — tc-. [T. CZAPELSKI]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 4 s. 46. — w. i. [W. DĄBROWSKI]. *Słowo Pol.* 1902 nr 30. — J. FLACH. *Przedświt* 1902 nr 15. — Kl. K. [K. KOLAKOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1902 nr 29. — S. W. [S. WOMELA]. *Kur. Lw.* 1902 nr 19. — *Gaz. Nar.* 1902 nr 20. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1902 nr 15. — B. H. [B. HERTZ]. *Kur. Litewski* 1909 nr 32. — E. WĘSLAWSKA. *Goniec Wil.* 1909 nr 32. — S. KIEDRZYŃSKI. *Spoleczeństwo* 1910 nr 7. — L. K. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 45. — W. ROGOSZ: Teatr Mały. *Prawda* 1910 nr 8.
- Synowie ziemi. B. C. *Kraj* 1901 nr 8. — JAN STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1904 t. 3 s. 53-55. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 19. — h [H. GALLE]. *Gaz. Pol.* 1904 nr

333. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1904 nr 281. — F. WASLAWSKI. *Dzień* 1904 nr 225. — WŁAŚT [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1905 z. 27 s. 502. — *Mir bożyj* 1905 nr 3. — Z. KLIMAJÓWNA: Ze składni „Synów ziemi”. *Roczniki Hum.* 1966 nr 4 s. 37-64.

Matka. ŚREDNIK [K. BARTOSZEWICZ]: Teatr krakowski. *Głos* 1902 nr 41 s. 636. — A. [GRZYMAŁA]-SIEDLECKI. *Głos Narodu* 1902 nr 224-226. — F. KONECZNY: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1902 t. 146 s. 178-184. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1902 nr 3-4. — NUX: Korespondencje „Echa”. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 41. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1902 nr 236. — Akt V dopisany przez Wincentego Ogórka [L. Szczepańskiego]. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 40. — J. ŻULAWSKI. *Słowo Pol.* 1902 nr 484. — Ze zbioru świstków podczłowiecka. *Biesiada Lit.* 1902 nr 4. — *Naprzód* 1902 nr 266. — ALBERTUS: Z Królestwa Polskiego. Warszawa. *Kraj* 1903 nr 34. — B. *Gaz. Warsz.* 1903 nr 220. — J. BANDROWSKI. *Słowo* 1903 nr 190. — W. BOGUSLAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 4 s. 102-110. — W. BUKOWIŃSKI. *Książka* 1903 s. 463-464. — S. BRZozowski: O krytyce warszawskiej. *Głos* 1903 s. 551. — S. BRZozowski: Przybyszewski jako poeta tragiczny. Z powodu wystawienia „Matki”. *Głos* 1903 s. 557. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 230. — A. [GRZYMAŁA]-SIEDLECKI: Ostatni utwór Przybyszewskiego. *Ateneum* 1903 t. 1. — T. JAROSZYŃSKI. *Wędrowiec* 1903 nr 35. — ŁUC. KOŚC. [L. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1903 nr 230. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]: Teatr Nowy. *Kur. Por.* 1903 nr 231. — E. M. [E. MALISZEWSKI]. *Gaz. Pol.* 1903 nr 227. — S. ŚLIWOWSKI. *Dzień. dla Wszystkich* 1903 nr 189. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1903 nr 201. — *Bulletin Polonais Littéraire, Scientifique et Artistique* (Paryż) 1904 s. 46-47. — *Kur. Warsz.* 1905 nr 133 [streszcz. z *Neues Wiener Tagblatt*]. — *Nowy Głos Przemyski* 1906 nr 19. — L. BELMONT: Najgłupsza matka na świecie. *Wolne Słowo* 1909 nr 48/49. — ts [T. SZYDŁOWSKI]. *Słowo Pol.* 1909 nr 139. — A. WYSOCKI. *Gaz. Lw.* 1909 nr 68. — C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Litewski* 1910 nr 19. — E. WĘSLAWSKA. *Goniec Wil.* 1910 nr 19. — T. M. S. [T. M. STANISZEWSKI]: Teatr Sołocwowa. *Dzień. Kijowski* 1911 nr 238. — C. [S. CYWIŃSKI]: Teatr polski. *Kur. Litewski* 1912 nr 113. — AMAR [A. MARKWITZ]. *Życie* 1916 s. 8-11. — J. S. [J. SZMAŃDA]. *Kur. Poz.* 1916 nr 42. — E. Ł. [E. ŁUSKIŃNA]: Z Teatru im. J. Słowackiego. *Goniec Kr.* 1922 nr 74. — K. H. ROŚTWOROWSKI: Teatr im. Słowackiego. *Głos Narodu* 1922 nr 61. — Wieści z podwawelskiego grodu. Wznowienie dramatu S. Przybyszewskiego. *Kur. Łódzki* 1922 nr 85.

O dramacie i scenie. (L.) [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1904 nr 350. — C. JAN-KOWSKI. *Kur. Warsz.* 1905 nr 9; [omówienie rec.:] *Tyg. Mód i Powieści* 1905 nr 5. — J. LORENTOWICZ. *Gaz. Pol.* 1905 nr 4. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 1 s. 19.

Poezje prozą. J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1902 t. 1 s. 295-296. — CYBULSKI. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1902 nr 28. — H. GALLE. *Książka* 1902 s. 125-126. — W. GOMULICKI: Słowacki Przybyszewskiego. *Kraj* 1902 nr 4. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 46. — STRZELECKI: Nowe poezje Przybyszewskiego. *Dzień. Pol.* 1902 nr 96.

Śnieg. W. BOGUSLAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 4 s. 102-110. — S. BRZozowski: Teatr. *Głos* 1903 s. 225. — S. BRZozowski: Najnowszy dramat Przybyszewskiego. *Głos* 1903 s. 425. — K. KOLAKOWSKI. *Dzień. Pol.* 1903 nr 539. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1903 nr 265. — n. s. *Przedświt* 1903 nr 265. — S. PRZYBYSZEWSKI. *Ogniw* 1903 nr 32 s. 775 [oświadczenie na temat prawa do wystawiania sztuki]. — S. T. *Gaz. Pol.* 1903 nr 321. — St. W. *Kur. Lw.* 1903 nr 322. — (z. s.) [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1903 nr 185. — Z. WASILEWSKI. *Słowo Pol.* 1903 nr 541. — Z teatru. *Głos* 1903 s. 658. — ALBERTUS: Z Królestwa Polskiego. Warszawa. *Kraj* 1904 nr 7. — B. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 51. — B. *Kur. Poz.* 1904 nr 65-66. — W. BOGUSLAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1904 t. 2 s. 127-152. — W. BOGUSLAWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1904 s. 315-316. — St. B. [S. BRZozowski]. *Głos* 1904 s. 153. — W. BUKOWIŃSKI. *Książka* 1904 s. 102-104. — W. BUKOWIŃSKI. *Pravda* 1904 nr 9. — J. DĄBROWSKI. *Ogniw* 1904 nr 10. — A. DOBROWOLSKI. *Bluszcz* 1904 s. 140-141. — A. DROGOSZEWSKI. *Ogniw* 1904 nr 30 s. 702-703. — F-dur. *Ilustracja Pol.* 1904 nr 18. — A. [GRZYMAŁA]-SIEDLECKI: Z teatru Rozmaitości. *Kur. Codz.* 1904 nr 53. — T. JAROSZYŃSKI. *Wędrowiec* 1904 t. 1 s. 252. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1904 s. 108-109. — F. KONECZNY: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1904 t. 152 s. 354-356. — J. LORENTOWICZ. *Ilustracja Pol.* 1904 nr 2. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1904 nr 8. — B. LUTOMSKI. *Gaz. Pol.* 1904 nr 52. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1904 nr 290. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1904 nr 52. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1904 nr 101. — Z. PRZYBYLSKI. *Gaz. Domowa* 1904 s. 166. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1904 nr 53. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1904 nr 101. — R. ROLA. *Praca* 1904 nr 13. — J. ROSENZWEIG. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1904 s. 150-152. — St. A. K. *Gaz. Handlowa* 1904 nr 52. — TEN-TAM. *Słowo* 1904 nr 43. — Z. M. *Ateneum* 1904 z. 4-5. — K. ZALEWSKI. *Wiek* 1904 nr 53-54. — *Głos Narodu* 1904 nr 101; nr 122. —

- Kur. Poz.* 1904 nr 65. — *Tyg. Pol.* 1904 s. 547. — H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1905 nr 445 wyd. por. — Kaz. Ehr. [K. EHRENBERG]; Debiut p. Laury Pytlińskiej w roli Ewy w „Śniegu” Przybyszewskiego. *Wiek* 1905 nr 101. — A. KRECHOWECKI: Z teatru. *Gaz. Lw.* 1905 nr 219. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Słowo Pol.* 1905 nr 446; przedr. w książkach: Od romantyków do Kasprowicza. Lw. 1907; Współcześni. W-wa 1923. — h. w. [H. WIRSLTLEIN]. *Gaz. Pol.* (Czerniowce) 1905 nr 17. — J. URSYN [J. ZAMARAJEW]. *Kur. Litewski* 1905 nr 8. — *Kur. Por.* 1905 nr 105. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1906 nr 52. — J. FLACH. *Przeegl. Pol.* 1907 t. 164 s. 182-183. — OKSZA [J. KISIELEWSKA]: Nasz ideał kobiecy w najnowszej literaturze. *Bluszcz* 1907 nr 45-48. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1907 nr 140. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1907 nr 70. — *Głos Narodu* 1907 nr 136. — ALFA. *Głos Płocki* 1908 nr 86. — BEZIMIENNY. *Goniec Wil.* 1909 nr 24. — B. H. [B. HERTZ]. *Kur. Litewski* 1909 nr 24. — C. [S. CYWIŃSKI]: Teatr polski. *Kur. Litewski* 1912 nr 257. — T. M. S. [T. M. STANISZEWSKI]. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 295. — *Gaz. Nar.* 1917 nr 288. — A. ĆWIKOWSKI. *Dzien. Lud.* 1921 nr 257. — S. MAYKOWSKI: Z Teatru Wielkiego. *Słowo Pol.* 1921 nr 464. — J. PARANDOWSKI: Z Teatru Wielkiego. *Gaz. Lw.* 1921 nr 244. — St. W.: Teatr Polski. *Gaz. Krajowa* 1921 nr 215. — A. MÜNNICH: Występy Marii Dulebianki w Teatrze Miejskim. *Słowo Pomorskie* 1923 nr 20. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]: Teatr Polski. *Dzien. Wil.* 1924 nr 212. — M. K. [M. KANFER]: Teatr im. J. Słowackiego. *Nowy Dzien.* 1927 nr 331. — J. KOLLER: Poznań w hołdzie S. Przybyszewskiemu. *Dzien. Poz.* 1927 nr 293. — W. NOSKOWSKI. *Kur. Poz.* 1927 nr 575. — rz. [K. PIOTROWSKI]. *Ilustr. Kur. Cods.* 1927 nr 344. — I. ROGOWSKA-SOCHACZEWSKA: Po pierwszej premierze dramatu S. Przybyszewskiego w Rosji. *Dzien. Poz.* 1927 nr 279. — M. SZUKIEWICZ: Z teatru im. Słowackiego. *Głos Narodu* 1927 nr 340. — UNUS. *Nowy Kur.* 1927 nr 292. — „Śnieg” w Krakowie. *Kur. Poz.* 1927 nr 582. — „Śnieg” Przybyszewskiego. *Nowy Kur.* 1928 nr 71 [zapowiedź wyst. w Lesznie]. — J. LORENTOWICZ: Dwadzieścia lat teatru. T. 1. W-wa 1929 s. 502-510. — S. POLANIECKI: „Śnieg” w Buenos Aires. *Wiad. Lit.* 1930 nr 343. — Największy teatr w Buenos Aires wystawił dramat Przybyszewskiego. *Nowy Kur.* 1930 nr 158. — J. REYCHMAN: „Śnieg” w teatrze obozowym na Węgrzech. *Listy z Teatru* 1947 nr 12. — W. WOROWSKI: Literaturno-krytyczeskie staty. Moskwa 1956 s. 94. — S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1969 nr 26; W. FILLER. *Kultura* 1969 nr 46; A. GRODZICKI. *Życie W-wy* 1969 nr 263; (lj). [L. JABLONKÓWNA]. *Kobieta i Życie* 1969 nr 51/52; M. KARPÍŃSKI. *Setundar Młodych* 1969 nr 270; J. KOENIG. *Express Wiecz.* 1969 nr 264 [polem.: S. Maděj. *Kultura* 1969 nr 47]; JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]. *Trybuna Ludu* 1969 nr 307; J. ZAGÓRSKI. *Kur. Pol.* 1969 nr 262; (EL. ŻM). [E. ŻMUDZKA]. *Zwiercadlo* 1969 nr 46; B. FRANKOWSKA. *Teatr* 1970 nr 1; W. GAKKEBUSZ. *Kultura i żyttja* (Kijów) 1970 nr z 31 maja; Z. JASIŃSKA. *Tyg. Powsz.* 1970 nr 8; KTT [K. T. TOEPLITZ]. *Trybuna Rob.* 1970 nr 26 [wyst. W-wa, Teatr Dramatyczny]. — K. [M. KOSIŃSKA]. *Życie W-wy* 1970 nr 173; J. MILEWSKI. *Kierunki* 1970 nr 32; J. SZYMAŃSKA. *Ekran* 1970 nr 31 [wyst. telewizyjne].
- Odwieczna baśń. b.l. *Wiek* 1906 nr 1478. — H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1906 nr 249. — L. CHOROMAŃSKI. *Przeegl. Spol.* 1906 nr 32 s. 396. — (x) [W. FELDMAN]: Teatr krakowski. *Krytyka* 1906 t. 2 s. 385-386. — Fel. Gw. [F. GWIŹDZ]. *Kur. Lw.* 1906 nr 150. — W. JABLONOWSKI. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 150. — JERZY SZUM. *Gaz. Wil.* 1906 nr 91. — K. L. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 257 [wyst. teatr Sołowcowa]. — J. KAŹMIERCZAK. *Dzien. Poz.* 1906 nr 60. — J. KLEINER: Nowy dramat Przybyszewskiego. *Słowo Pol.* 1906 nr 151. — m. *Nasz Kraj* 1906 t. 1 nr 25-26. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1906 nr 246, 249; przedr. w książce: Dusze z papieru. T. 1. Lw. 1911. — W. MORACZEWSKI. *Prawda* 1906 nr 24-25. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1906 nr 229. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1906 nr 230. — Z. STEPAŃSKI: Teatr krakowski. *Przeegl. Pol.* 1906 t. 162 s. 353-358. — t. *Naprzód* 1906 nr 277. — (tr). *Gaz. Nar.* 1906 nr 123. — K. ULATOWSKI. *Kur. Poz.* 1906 nr 3. — A. W. [A. WYSOCKI]: Nowy dramat Przybyszewskiego. *Świat* 1906 nr 26. — ZASTĘPCA. *Głos Narodu* 1906 nr 461. — *Przeegl. Polit., Spol. i Lit.* 1906 nr 122-123. — *Ruch Lit.* 1906 nr 5. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1907 s. 146-147. — A. MAZANOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1907 t. 1 s. 170-174. — DZETEO [S. MARS-WANDYCZOWA]: O Przybyszewskim słów kilka i jego poemacie dramatycznym „Odwieczna baśń”. *Nasz Kraj* 1907 nr 26. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1910 s. 299-301. — K. E. [K. EHRENBERG]. *Kur. Por.* 1910 nr 37. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Słowo* 1910 nr 58. — C. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 7. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1910 nr 38. — S. KIEDRZYŃSKI. *Bluszcz* 1910 nr 9. — L. K. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 37. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1910 nr 59; przedr.: Dwadzieścia lat teatru. T. 1. W-wa 1929 s. 516-523. — J. M. MUSZKOWSKI. *Spoleczeństwo* 1910 nr 6. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 38. — W. ROGOSZ: Teatr Wielki. *Prawda* 1910 nr 7.

Śluby. M. BOHNER: Krakowska scena. *Przegl. Mus., Teatr. i Artyst.* 1906 nr 9/10 s. 137-139. — Ch. Świat 1906 nr 10. — mn [M. JASTRZEBSKI]. *Naprzód* 1906 nr 48. — W. MORACZEWSKI. *Słowo Pol.* 1906 nr 561. — J. OSZACKI. *Przew. Nauk. i Lit.* 1906 nr 3. — J. OSZACKI. *Czas* 1906 nr 41 wyd. wiecz. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1906 nr 40. — st. e. *Tyg.* 1906 nr 9. — Z. STEFAŃSKI. *Przegl. Pol.* 1906 t. 159 s. 568-571. — L. SZCZEPAŃSKI. *Nowiny dla Wszystkich* 1906 nr 49-51, 56. — K. ULATOWSKI. *Kur. Poz.* 1906 nr 3. — X. Y. Z.: Z Krakowa. *Słowanský přehled* (Praga) 1906 s. 325. — *Nasz Kraj* 1906 nr 9; nr 14. — K. BARANOWSKI. *Gaz. Nar.* 1907 nr 68. — H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1907 nr 137. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1908 z. 3 s. 116-121. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1908 nr 167; przedr.: Dwadzieścia lat teatru. T. 1. W-wa 1929 s. 510-516. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1907 nr 136. — (fm) [F. MRAWINCZYC]. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1907 nr 68. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 100. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. Powsz.* 1908 nr 100. — A. WYSOCKI. *Gaz. Lw.* 1907 nr 67. — Ad. Z. [A. ZAGÓRSKI]. *Kur. Lw.* 1907 nr 136, 138. — A. MÜNNICH: Przybyszewsciana. *Kur. Poz.* 1929 nr 229 [o rękopisie utworu i jego toruńskim wydaniu]. — J. OLERADZKA. *Pomorze* 1968 nr 12 [wyst. Toruń, Teatr Propozycji].

Dzieci nędzy. LIN. *Humanista Pol.* 1914 nr 2. — J. LORENTOWICZ. *Książka* 1914 nr 8/10 s. 174-176. — J. LORENTOWICZ: Przeklęte potomstwo. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1914 nr 51. — Al. Świd. [A. ŚWIDERSKA]. *Dzien. Kijowski* 1914 nr 41. — A. ZAGÓRSKI: Błędne koło. Z powodu książki Przybyszewskiego pt. „Dzieci nędzy”. *Kur. Lw.* 1914 nr 100. — *Dzien. Pol.* 1914 nr 72. — *Gaz. Lw.* 1914 nr 13. — *Głos* 1914 nr 26. — *Kur. Poz.* 1914 nr 85. — W. MORAWSKA. *Russkaja mysl* 1916 nr 3.

Przyczynek do etyki płci. K. IRZYKOWSKI: Spojrzenie wstecz ku „Przyczynkowi do etyki płci” S. Przybyszewskiego. *Nasz Kraj* 1908 t. 6 nr 10.

Dzień sądu. I. CHARSZCZEWSKI. *Poradnik Język.* 1909 nr 9-10. — J. LORENTOWICZ: Tęsknota do czynu. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1909 nr 26. — E. PASZKOWSKI: Nowa powieść S. Przybyszewskiego. *Dzien. Kijowski* 1909 nr 223-224. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1910 t. 175 s. 382-385. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1910 t. 1 s. 175-180. — H. GALILE. *Książka* 1910 s. 411-412. — * * * *Przegl. Powsz.* 1910 t. 108 s. 100.

Gody życia. A. E. BALICKI: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1909 t. 174 s. 248-249. —

(x) [W. FELDMAN]: Teatr krakowski. *Krytyka* 1909 t. 4 s. 272-273. — E. H. [E. HAECKER]. *Naprzód* 1909 nr 284. — (k. m.) [K. MAKUSZYŃSKI]. *Słowo Pol.* 1909 nr 579; nr 581; nr 601. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1909 nr 466. — S. PRZYBYSZEWSKI: Listy do Redakcji. W sprawie „Godów życia”. *Nowa Gaz.* 1909 nr 596. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1909 nr 232. — ls. [L. SZCZEPAŃSKI]. *Nowiny* 1909 nr 232. — R. [M. WIERZIŃSKI]. *Praca* 1909 nr 49. — Wl. Lit. *Prawda* 1909 nr 50. — A. WYSOCKI. *Gaz. Lw.* 1909 nr 283. — *Zet. Dzien. Poz.* 1909 nr 273. — *Głos Narodu* 1909 nr 280. — S. CZERSKI. *Prawda* 1910 nr 47. — K. E. [K. EHRENBERG]: Teatr Rozmaitości. *Kur. Por.* 1910 nr 315. — J. JANKOWSKI: Z teatrów warszawskich. *Świat* 1910 nr 47. — J. KOTARBIŃSKI: „Gody życia”. Przed premierą w teatrze Rozmaitości. *Świat* 1910 nr 46. — L. K. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 312. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1910 nr 521; przedr.: Dwadzieścia lat teatru. T. 1. W-wa 1929 s. 523-530. — G. OLECHOWSKI. *Bluszcz* 1910 nr 48. — S. PRZYBYSZEWSKI: Jeszcze w sprawie „Godów życia”. *Nowa Gaz.* 1910 nr 31. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 315. — A. ZELWEROWICZ: Listy do Redakcji. W sprawie „Godów życia”. *Nowa Gaz.* 1910 nr 15. — *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 48 [dot. przyjazdu S. Przybyszewskiego na przedstawienie sztuki]. — J. KOTARBIŃSKI. *Książka* 1911 s. 209. — T. M. S. [T. M. STANISZEWSKI]: Teatr Dagmarowa. *Dzien. Kijowski* 1912 nr 265. — Z. STEFAŃSKI. *Czas* 1912 nr 91. — W. HAHN. *Gaz. Lw.* 1920 nr 1.

(B. A.) [B. ADAMCZAK]. *Ziemia Kaliska* 1970 nr 46; (k) [M. KOSIŃSKA]. *Życie W-wy* 1970 nr 267; J. MIŁEWSKI. *Kierunki* 1970 nr 48 [wyst. teatr telewizyj]. — J. BOBER. *Gaz. Kr.* 1972 nr 305; Z. GREŃ. *Życie Lit.* 1972 nr 50; J. PIESCZACHOWICZ. *Echo Kr.* 1972 nr 279 [wyst. Kr. Teatr Stary, Scena Teatru Kameralnego].

Zmierzch. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1911 nr 156. — T. JESKE-CHOŃSKI. *Kronika Powsz.* 1911 nr 18-19. — G. OLECHOWSKI. *Bluszcz* 1911 nr 27. — A. ŚWIDERSKA. *Słowo Pol.* 1911 nr 274. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1912 t. 184 s. 106-109. — J. LORENTOWICZ: Drogi wyzwolenia. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1911 nr 22. — *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 16. — H. GALLE. *Książka* 1912 s. 171-172. — M. RETTINGER: O trylogii Przybyszewskiego „Synowie ziemi”. *Krytyka* 1911 t. 32 s. 102-108; S. PRZYBYSZEWSKI: Z powodu recenzji. *Krytyka* 1911 t. 32 s. 204-207. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 2 s. 318-323. — M. WALIGÓRA: Wyzwolenie „Wyzwolenia”. *Kr.* [1928]. [Rec.: R. Bergel. *Głos Narodu* 1928 nr 215 [dot. polemiki w „Synach ziemi” z Wyspiańskim]].

Mocny człowiek. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 277. — J. FLACH. *Przeegl. Pol.* 1912 t. 185 s. 261-264. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 4 s. 543-546. — W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1912 nr 173. — W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Przeegl. Wil.* 1912 nr 27. — QUIS [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Museion* 1912 nr 7. — W. JAMPOLSKI. *Krytyka* 1912 t. 36 s. 190-191. — [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Kronika Powsz.* 1912 nr 20. — J. LORENTOWICZ: *Bezdroża duszy. Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1912 nr 17. — T. MIELCARZEWICZ. *Praca* 1912 nr 34. — OTTO. *Prawda* 1912 nr 25. — *Sz. Kur. Litewski* 1912 nr 123. — x. *Przeegl. Wielkop.* 1912 s. 388. — H. GALLE. *Książka* 1913 s. 16-17. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Listy literackie. Wyzwalanie się z fałszywej mocy. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 12 [dot. Mocnego człowieka, Wyzwolenia]. — M. RUSZCZYŃSKA. *Przeegl. Wielkop.* 1913 nr 100-102. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]: Przybyszewski i przybyszewszczyzna. Z powodu trylogii Przybyszewskiego „Mocny człowiek”, „Wyzwolenie”, „Święty gaj”. *Bluszcz* 1914 nr 4-5. — H. ŻYCZYŃSKI: S. Przybyszewskiego „Mocny człowiek”. *Kur. Lw.* 1914 nr 153, 155, 157. (Ekranizacja:) [KAJOT]. *Nowy Kur.* 1929 nr 251; H. SZARO: Dlaczego „Mocny człowiek”. Wywiad z samym sobą. *Kino, Teatr* 1929 nr 10; *Gaz. Zach.* 1929 nr 87. — Przybyszewski na ekranie. *Głos Prawdy* 1929 nr 94; *Kino dla Wszystkich* 1929 nr 12; „Mocny człowiek” — kino Metropolis. *Kur. Poz.* 1929 nr 507; „Mocny człowiek” na ekranie. *Nasz Przeegl.* 1929 nr 157.

Topiel. A. E. BALICKI. *Przeegl. Pol.* 1912 t. 184 s. 258-260. — (h.). *Naprzód* 1912 nr 98. — St. K. [S. KARWOWSKI]. *Przeegl. Wielkop.* 1912 s. 787. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1912 nr 116, 118. — wp [W. PROKESCH]: Teatr miejski. *Nowa Reforma* 1912 nr 193. — S. PRZYBYSZEWSKI: List do redakcji. *Słowo Pol.* 1912 nr 174. — Z. STEFAŃSKI. *Czas* 1912 nr 194. — *Sz. Kur. Litewski* 1912 nr 123. — S. WASYLEWSKI. *Gaz. Wiecz.* 1912 nr 571. — R. [M. WIERZIŃSKI]. *Praca* 1912 nr 49. — K. W. [K. WROCZYŃSKI]. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1912 nr 17. — x. *Dzien. Poz.* 1912 nr 276. — x. *Przeegl. Wielkop.* 1912 s. 388. — *Głos Narodu* 1912 nr 98. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1913 t. 2 s. 403-404. — C. [S. CYWIŃSKI]: Teatr polski. *Kur. Litewski* 1913 nr 250. — G. [M. GAJEWSKI]: Z teatru Rozmaitości. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1913 nr 78. — W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1913 nr 76. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1913 nr 131; przedr.: Dwadzieścia lat teatru. T. 1. W-wa 1929 s. 530-536. — W. POPLAWSKI. *Gaz. Warsz.* 1913 nr 77. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1913 nr 78. — T. M. S. [T. M. STANI-

SZEWSKI]. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 43. — M. WIERZIŃSKI. *Bluszcz* 1913 nr 14. — J. KOTARBIŃSKI. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 1 s. 338-340. — E. Ł. [E. ŁUSKINA]: Z teatru Bagatela. *Goniec Kr.* 1922 nr 79. — M. Sz. [M. SZYJKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1922 nr 75.

Wyzwolenie. E. CZEKAŁSKI: Najlepsza powieść sezonu. *Kur. Litewski* 1913 nr 85. — E. CZEKAŁSKI. *Przeegl. Wil.* 1913 nr 7. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1913 nr 72. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 3 s. 537-540. — H. GALLE. *Książka* 1913 s. 410-411. — W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1913 nr 153. — J. LORENTOWICZ: Wątpliwe wyzwolenie. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1913 nr 14; toż *Przeegl. Wil.* 1913 nr 22/23.

Święty gaj. A. ŚWIDERSKA: Upadek Mocnego Człowieka. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 256. — *Czas* 1913 nr 400. — *Humanista Pol.* 1913 nr 10 [dot. Wyzwolenia i Świętego gaju]. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 258. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 2 s. 489-495.

Adam Drzazga. J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1915 nr 486.

Krzyk. M. RUSZCZYŃSKA. *Gaz. Nar.* 1918 nr 224. — EMSKI [M. SZYJKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1918 nr 81. — *Czas* 1918 nr 107. — Dr. Z. M.: Najnowsza powieść S. Przybyszewskiego „Krzyk”. *Świat* 1920 nr 9. — J. STUR: Szczyty. *Zdrój* 1920 t. 12 nr 4 s. 95-102; przedr. w książce: Na przełomie. Lw. 1921. — *Przeegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1921 nr 34. — E. HENNER: Kaprys literackiego magnata. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 21.

Miasto. e.c. [E. CZEKAŁSKI]. *Romans i Powieść* 1915 nr 13 dod. *Świata*. — J. LORENTOWICZ. *Książka* 1914 nr 8/12 s. 183-185. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1915 nr 152. — J. BILIŃSKI. *Dzien. Poz.* 1920 nr 40 [?]. — M. KONIECZNY. *Kur. Poz.* 1920 nr 40. — M. RUSZCZYŃSKA: Z Teatru Polskiego w Poznaniu. *Świat* 1920 nr 8. — E. BREITER. *Świat* 1921 nr 47. — W. Gr. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1921 nr 307. — Z. KISIELEWSKI: Teatr Rozmaitości. *Robotnik* 1921 nr 307. — K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 310. — S. PIŃKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1921 nr 313. — E. ŚWIERCZEWSKI: Teatr Rozmaitości. *Polska Zbrojna* 1921 nr 33. — W. Z. [W. ZAWISTOWSKI]. *Kur. Pol.* 1921 nr 307. — L. KOMARNICKI. *Przeegl. Warsz.* 1922 nr 4 s. 131-133. — H. ŻYCZYŃSKI: Dramat Przybyszewskiego „Miasto”. *Prąd* 1939 i odb. [Rec.: R. [T. Sinko]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1939 nr 18 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*].

Polska i święta wojna. J. CHELMIRSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1915 nr 338. — J. WASERCUG: S. Przybyszewski o wojnie. *Nowa Gaz.* 1915 nr 588. — *Polen* (Wiedeń) 1915 s. 337-338. — J. P. ARDESCHAH. *Polnische Blätter* (Berlin) 1916 s. 237-241. — *Polnische Blätter* (Berlin) 1916 s. 255-256. — Przybyszewski dla Niemców. *Gaz. Nar.* 1916 nr 85 wyd. por. — Przybyszewski o Legionach. *Naprzód* 1916 nr 58.

Powrót. A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1916 t. 132 s. 241-242. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1917 nr 157. — *r. Gaz. Nar.* 1917 nr 12 wyd. por. — *Polen* (Wiedeń) 1916 nr 8 s. 51-52.

Poznań ostoją myśli polskiej. K. F. WIZE. *Zdrój* 1918 nr 1. — *Czas* 1918 nr 60.

Szlakiem duszy polskiej. r.: Sienkiewicz i dusza polska. *Gaz. Nar.* 1916 nr 127 wyd. por. [streszcz. art. w *Frankfurter Zeitung*]. — E. CZEKAŁSKI. *Kur. Pol.* 1917 nr 241. — E. CZEKAŁSKI. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1917 nr 35. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1917 nr 172. — C. GANOWICZ: Z powodu Przybyszewskiego „Szlakiem duszy polskiej”. *Tragizm w życiu Przybyszewskiego.* *Kur. Poz.* 1917 nr 176. — J. KLEINER: Na drogach ku syntezie polskości. *Sfinks* 1917 nr 105/107. — J. TREPKA. *Przegl. Powsz.* 1917 t. 136 s. 526-529. — *Polen* (Wiedeń) 1917 nr 10 s. 140. — *Sfinks* 1917 nr 97/98. — S. SKORUPKA. *Zdrój* 1918 t. 2 nr 1. — Ost. *Głos Wielkop.* 1922 nr 2. — A. PALMIERI. *L'Europa Orientale* (Rzym) 1923.

Ekspresjonizm, Słowacki i „Genesis z Ducha”. O nową sztukę. *Czas* 1929 nr 335.

Czarownica i czarna magia. S. PRZYBYSZEWSKI: Wiatyk. Wstęp do książki: *Il regno doloroso*. Lw. 1924 [zapowiedź monografii].

Il regno doloroso. J. S. BYSTRON. *Przegl. Współcz.* 1924 z. 11 s. 476-477. — M. DĄBROWSKA. *Wiad. Lit.* 1924 nr 36. — Dr. Z. M. *Świat* 1924 nr 36. — J. LORENTOWICZ. *Express Por.* 1924 nr 158. — Ixion [J. WASOWSKI]: Wywiad. Nowa powieść Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1924 nr 22. — H. ZAHORSKA. *Głos Narodu* 1924 nr 196. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 246. — C. W. [C. WALEWSKA]. *Dzień Pol.* 1925 nr 25.

Moi współcześni. Wśród obcych. J. BAB: Der Grössenwahnsinnige Przybyszewski. *Der Tag* 1926 nr z 10 lutego. — R. BERGEL: Pamiętniki S. Przyby-

szewskiego. *Głos Narodu* 1926 nr 154. — F. BIELAK. *Przegl. Współcz.* 1926 s. 329-330. — E. BREITER. *Nowy Kur. Pol.* 1926 nr 35. — E. CZEKAŁSKI. *Świat* 1926 nr 5. — J. DĄBROWSKI. *Robotnik* (Radom) 1926 nr 20. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1926 nr 21. — S. K. [T. SINKO]: Pamiętniki S. Przybyszewskiego. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 1 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — M. SOKOLNICKI. *Droga* 1926 nr 2. — T. WOJEŃSKI: Na marginesie pamiętników S. Przybyszewskiego. *Sztuka i Życie* 1926 nr 4. — Les mémoires de Przybyszewski. *La Pologne Littéraire* 1926 nr 1. — R. BERGEL. *Polonia* 1931 nr 2292 s. 10. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1930 nr 29 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Mściciel. J. STĘPOWSKI: O „Mścicielu” Przybyszewskiego i jego wystawieniu w Teatrze Narodowym. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 39 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — „Mściciel” Przybyszewskiego. *Wiad. Lit.* 1926 nr 139-140. — J. APPENZLAK. *Nasz Przegl.* 1927 nr 74. — E. BREITER: Z powodu premiery Przybyszewskiego w Teatrze Narodowym. *Świat* 1927 nr 12. — W. BRUMER: Premiera w Teatrze Narodowym. *Dzień Pol.* 1927 nr 60. — W. GRUBIŃSKI. *ABC* (Radom) 1927 nr 70. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Przybyszewski. Przed premierą „Mściciela”. *Kur. Warsz.* 1927 nr 68. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1927 nr 70. — K. IRZYKOWSKI: Teatr Narodowy. *Robotnik* 1927 nr 71, 73. — W. JAMPOLSKI: Premiery teatralne. *Głos Prawdy* 1927 nr 70. — L. KRUCZKOWSKI. *Kur. Zach.* 1927 nr 181. — S. MIŁASZEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1927 nr 71. — S. PRZYBYSZEWSKI: List otwarty do red. W sprawie Izy z „Mściciela”. *Kur. Czerwony* 1927 nr 81; przedr.: *Listy*. T. 3. Wr. 1954 poz. 1588. — L. ROQUIGNY. *Le Messenger Polonais* 1927 nr 61. — A. SŁONIMSKI. *Wiad. Lit.* 1927 nr 12. — W. Z.: Nowy dramat Przybyszewskiego w Teatrze Narodowym. *Tyg. Ilustr.* 1927 nr 13. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Mysł Nar.* 1927 nr 8; przedr. w książce: *Poeści i teatr. Spostrzeżenia*. W-wa 1929. — J. WROCZYŃSKI. *Nowa Reforma* 1927 nr 68. — Z. P. *Bluszcz* 1927 nr 13. — A. ZAGÓRSKI: Premiera w Teatrze Narodowym. *Kur. Por.* 1927 nr 72. — *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 21 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — *Kur. Por.* 1927 nr 70; nr 71. — *Kur. Poz.* 1927 nr 116. — Zagadnienia i spory. Przybyszewski a Iza z „Mściciela”. *Kur. Warsz.* 1927 nr 78. — *Le Opere e i Giorni* 1927 maj. — M. PRZECAL: Przybyszewski o „Mścicielu”. *Wiad. Lit.* 1931 nr 35.

Moi współcześni. Wśród swoich. BIRK. [J. BIRKENMAJER]. *Czartak*. Kr. 1928 s. 185. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1930 nr 150, 157, 164, 171. — E. CZEKAŁ-

SKI. *Dzień Pol.* 1930 nr 147. — J. DĄBROWSKI. *Pam. Warsz.* 1930. — Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1930 nr 137. — W. GRUBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1930 nr 186. — H. HUSZCZA-WINNICKA. *Gaz. Pol.* 1930 nr 211, 218. — M. PIECHAŁ. *Współczesność Lit.* 1930 nr 5. — S. MIES. *Lit.* 1930 s. 461-462. — Z. WASILEWSKI. *Myśl Nar.* 1930 nr 22; przedr.: *Kur. Poz.* 1930 nr 241; [polem.: N. K.: Zakazana konkurencja. *Dzien. Poz.* 1930 nr 124]. — Nowe wielkie dzieło syna gleby kujawskiej. „Moi współcześni” po niemiecku. *Dzien. Poz.* 1930 nr 92. — S. HELSZTYŃSKI: Fragment zaniechanej redakcji czwartego rozdziału wspomnień Przybyzsewskiego „Wśród swoich” — „O Wielkopolsce”. *Wiad. Lit.* 1936 nr 641; [polem.: W. Bąk: Dwie historie. *Pion* 1936 nr 11]. — L. FLASZEN. *Przeł. Kult.* 1959 nr 21. — P. HERTZ. *Nowa Kultura* 1959 nr 15; [sprostowanie: nr 17 s. 5]. — J. A. S. [J. A. SZCZEPAŃSKI]. *Trybuna Lit.* 1959 nr 14. — H. ZAWORSKA. *Nowe Książki* 1959 nr 11 s. 668-671. — *Życie Lit.* 1959 nr 14 s. 8 [rec. wstępu J. Wilhelmiego]. — rk [R. KARST]. *Twórczość* 1965 s. 159-160. — W. FRIEDENBERG. *Begegnung mit Polen* R. 3 (1966) nr 5. — S. HELSZTYŃSKI: Hossa na Przybyzsewskiego. *Nurt* 1966 nr 50.

Recenzje przekładów

J. Schlaf: *Wiosna*. Dr. G. Nasz *Kraj* 1907 t. 4 nr 13. — *Czas* 1907 nr 235 wyd. wiecz.

D. Przybyzsewska: *Kiedy słońce zachodzi*. TADEUSZ KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1901 nr 44. — M. MASSONIUS. *Książka* 1901 s. 467. — *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1901 nr 270. — T. JAROSZYŃSKI. *Kur. Codz.* 1905 nr 175. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Gaz. Pol.* 1905 nr 174.

J. Kasprowicz: *Mein Abendlied*. J. KACZKOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1906 t. 1 s. 312-318.

M. d'Alcoforado: *Listy miłosne*. *Ateneum* 1908 t. 1 s. 46-51. — W. JABLONOWSKI. *Książka* 1912 nr 1. — S. PAPÉ. *Dzien. Poz.* 1921 nr 209. — B. R. B. [B. BĄK]. *Odra* 1959 nr 43. — J. R. [J. RATAJCZAK]. *Tyg. Zach.* 1959 nr 42. — J. STAWIŃSKI. *Nowe Książki* 1959 s. 1097-1098. — M. STRZAŁKO: En marge des lettres portugaises. *Revue Littéraire Comparée* 1970 nr 2; toż po polsku. *Kwart. Neofilol.* 1970 nr 1.

Recenzje edycji listów

S. HELSZTYŃSKI: Dłaczego i jak zbierałem listy Przybyzsewskiego. W książce: S. Przybyzsewski: *Listy*. T. 1. W-wa 1937 s. XXVII-XL i odb.

S. PRZYBYZSEWSKI: *Listy*. Zebrał, życiorysem, wstępem i przypisami opatrzył S. Helztyński. T. 1. W-wa 1937. [Rec.: F. Bielak: *Roczn. Lit.* 1937 s. 118-119; R. Brandstaetter: „Mr Sex kąpie się w alkoholu”. *Ster* 1937 nr 30; K. CZACHOWSKI: *Listy*, listy. *Pion* 1937 nr 1, przedr. w książce: Pod piórem. Kr. 1947; H. Huszcza-Winnicka: Fatalista i szaleniec. *Gaz. Pol.* 1937 nr 123; E. Kruska: Głos cudzoziemca o „Listach” S. Przybyzsewskiego. *Wici Wielkop.* 1937 nr 7/8; L. W.: S. Przybyzsewski na tle swojej korespondencji. *Piast* dod. *Dzien. Kujawskiego* 1937 nr 17; W. Lutosławski: *Listy Przybyzsewskiego*. *Czas* 1937 nr 153; Z. Norblin-Chrzanowska: Człowiek w zwierciadle swych listów. *Świat* 1937 nr 35; W. Osten: Obsesja kłamstwa w listach Przybyzsewskiego. *Warsz. Dzien. Nar.* 1937 nr 215; L. Piwiński. *Życie Lit.* 1937 z. 4; S. Sawicki: Przybyzsewski dziś? *Pion* 1937 nr 24; S. Skwarczyńska: *Listy Przybyzsewskiego*. *Ruch Lit.* 1937 nr 6; A. Szyperski: Przybyzsewski a język polski i niemiecki w świetle listów. *Wici Wielkop.* 1937 nr 11/12; Z. WASILEWSKI: Widmo Przybyzsewskiego. *Myśl Nar.* 1937 nr 28; K. Wyka: *Listy Przybyzsewskiego*. *Tyg. Ilustr.* 1937 nr 25; M. Kanfer: Alkohol, kobiety i demoniczny poeta. *Nowy Dzien.* 1938 nr 1; W. Kubacki: *Corpus Przybyzsewscianum*. *Wiad. Lit.* 1938 nr 50].

S. PRZYBYZSEWSKI: *Listy*. Zebrał, życiorysem, wstępem i przypisami opatrzył S. Helztyński. T. 2. W-wa 1938. [Rec.: S. Pi-goń. *Roczn. Lit.* 1938 s. 109. — H. Huszcza-Winnicka: Powieść o Przybyzsewskim. *Gaz. Pol.* 1939 nr 84; W. Kubacki: *Listy Przybyzsewskiego*. *Wiad. Lit.* 1939 nr 819; A. Prejbisz: Na marginesie „Listów” Przybyzsewskiego. *Przeł. Współcz.* 1939 nr 205].

S. HELSZTYŃSKI: Niedokończony „Corpus Przybyzsewscianum”. *Arkona* 1947 nr 11/12. — S. HELSZTYŃSKI: Szukając listów Przybyzsewskiego. *Życie W-wy* 1969 nr 81/82.

S. PRZYBYZSEWSKI: *Listy*. T. 3. Wr. 1954. [Rec.: J. Piechocki. *Ilustr. Kur. Pol.* 1954 nr 259; A. Hutnikiewicz. *Dziś i jutro* 1955 nr 11; S. Mackiewicz. *Wiad.* (Londyn) 1955 nr 21, polem.: S. Stasiak. *Jw.* nr 25].

Inedita listów S. Przybyzsewskiego. W książce: S. Helztyński: *Meteory Młodej Polski*. Kr. 1969. [Rec.: Z. Greń. *Życie Lit.* 1969 nr 14; Z. Kozarynowa. *Wiad.* (Londyn) 1969 nr 34/35; S. Lichański. *Twórczość* 1969 nr 12 s. 115-117; A. Z. Makowiecki. *Kultura* 1969 nr 19; J. Z. Słojewski. *Świat* 1969 nr 19; B. Sowińska. *Życie W-wy* 1969 nr 93; J. Susuł. *Tyg. Powsz.*

1969 nr 25; R. Taborski. *Mies. Lit.* 1969 nr 7 s. 141-143; T. Wróblewska. *Nowe Książki* 1969 nr 12 s. 788-791].

S. HELSZTYŃSKI: Dlaczego i jak zbierałem listy Przybyszewskiego. W książce: Dobranoc, miły książę. W-wa 1971.

PTASZYCKI STANISŁAW LUDWIK (1853 – 1933)

Pseud. i krypt.: DR WŁODZIMIERZ MARNICKI; S.....KI; S. P.; St. P.

Historyk literatury, bibliograf, archiwista.

Ur. 12 kwietnia 1853 we wsi Kuzowo (gubernia moskiewska), w rodzinie ziemiańskiej. Syn Leona i Elżbiety z Roszczewskich. W 1872 ukończył gimnazjum w Wilnie. Studiował na Uniwersytecie Petersburskim początkowo na wydziale medycznym, a w 1873-1877 na wydziale historyczno-filologicznym. W 1876 otrzymał złoty medal za pracę konkursową pt. Rozbiór „Wizerunku” Reja. Studia ukończył ze stopniem kandydata i rozpoczął pracę na uniwersytecie w Petersburgu najpierw jako asystent, a od 1896 jako docent historii, literatury i języka polskiego. Równocześnie pracował (od 1878) w III Departamencie Senatu Rządzącego Ministerstwa Sprawiedliwości. Ponadto uczył języków łacińskiego i rosyjskiego w gimnazjum w Petersburgu (1879-1912) oraz wykładał w rzymskokatolickim Seminarium Archidiecezjalnym (od 1879) i w rzymskokatolickiej Akademii Duchownej (od 1899). W 1881 podróżował przez Wilno, Warszawę, Lwów, Kraków, Zakopane, Budapeszt i Wiedeń. W 1883 uczestniczył w Zjeździe im. Kochanowskiego w Krakowie. W tymże roku przebywał w Wiedniu, Lublanie, Wenecji, Bolonii, Florencji, Rzymie, Neapolu i Pradze. W 1904 został członkiem korespondentem Wydziału Filologicznego Akademii Umiejętności w Krakowie. W 1905 był wiceprezesem Zjazdu Rejowskiego we Lwowie. W 1917-1918 był profesorem i wicedyrektorem Polskich Wyższych Kursów Naukowych w Petersburgu, uczestniczył w pracach Polskiego Centralnego Komitetu Obywatelskiego oraz Komisji Likwidacyjnej dla Spraw Królestwa Polskiego. Po powrocie do kraju w 1918 mianowano go dyrektorem Archiwum Państwowego w Lublinie; na stanowisku tym pracował do 1926. W czerwcu 1918 powołano go na profesora zwyczajnego tworzącego się wówczas Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, a w 1918-1919 uczestniczył w obradach nad organizacją uniwersytetu w Wilnie. Na tymże uniwersytecie był również wykładowcą i dyrektorem biblioteki (1919-1920). Jako ekspert dla spraw archiwalnych i bibliotecznych brał udział w konferencji ryskiej, następnie z ramienia Delegacji Polskiej w Mieszanej Polsko-Rosyjskiej Komisji Specjalnej w pracach rewindykacyjnych w Moskwie (1922). Od grudnia 1926 do lipca 1931 był naczelnym dyrektorem Archiwów Państwowych w Warszawie. Założył i redagował czasopismo *Archeion* (1927-1930). Należał do różnych instytucji naukowych w kraju i za granicą, m.in. do Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie, w Lublinie i Poznaniu, a od 1931 był członkiem czynnym Polskiej Akademii Umiejętności. Posiadał liczne odznaczenia honorowe, m.in. Złoty Krzyż Zasługi. Zmarł 20 grudnia 1933 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Mikołaj Rej z Nagłowic i ks. J. Wereszczyński. Ustęp z większej całości. *Upominek Wil.* Wil. 1879 s. 219-247 i odb. Wil. 1880.

2. Nowyja dannyja dla biografii Nikołaja Reja. *Sbornik statiej po slawianowiedieniju...* W. S. Lamanskago. Petersb. 1883 i odb. pt. Nikołaj Rej, polskij pisatiel XVI stol. Nieskolko nowych danych dla jego biografii.

3. Cesarska Biblioteka Publiczna i Metryka Litewska w Petersburgu. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1884 i odb.

4. Iwan Fiedorow, moskowskij pierwo-pieczatnik. *Russkaja starina* 1884 t. 61 s. 411-478. W wersji językowej polskiej pt. Iwan Fedorowicz, drukarz ruski we Lwowie z końca XVI w. Ustęp z dziejów drukarstwa w Polsce. *Rozpr. i Spr. AU* t. 11 (1886) s. 1-43.

5. Łukasz Górnicki. Kilka nieznanych szczegółów z życia dzierżawcy tykocińskiego i wasilkowskiego. *Bibl. Warsz.* 1886 t. 2 i odb.

6. Biblioteka Wielikago Kniazja Litowskago w Wilnie w 1510 g. *Bibliograf* (Petersb.) 1888 nr 1 i odb.

7. Długosz, polskij istorik XV stoletija. Bibliograficzeskaja zamietka. *Bibliograf* (Petersb.) 1888 nr 9 i odb. Wyd. nast. Petersb. 1892.

8. Najdawniejszy zabytek mowy polskiej nowo odnaleziony w Petersburgu. *Kraj* 1890 nr 12-13 i odb.

9. Sredniowiekowyja zapadno-jewropiej-skija powiest w russkij i slawianskich literaturach. I. Istorii iz rimskich diejanij. *Istoriczeskoje obozrienije* 1893 t. 6 s. 157-197. Wyd. osob. Petersb. 1897. Cz. 2 zob. poz. 16.

10. K istorii literaturnych zaimstwowanij w polskoj literaturie XVI stoletija. Marcellus Palingenius Stellatus a Nikolaj Rej. *Commentationes philologicae* (Petersb.) 1897 s. 179 i nadb.

11. Szczorszowskaja Biblioteka Grafa Litawora Chriepowicza. *Driewnosti, trudy... archeograficzeskogo obszczestwa* t. 1 (Moskwa) 1899 s. 441-456 i odb. (pt. Kratkija swiedienija o rukopisach biblioteki grafa Chriepowicza w Szczorsach). Wersja polska w: *Z ziemi pagórków leśnych. Książka zbior. poświęcona pamięci A. Mickiewicza*. W-wa 1899 s. 294-314 (pt. Krótka wiadomość o rękopisach biblioteki Szczorszowskiej).

12. Polskaja bibliografija za 1899 god. Spisok izdanij po istorii, jazyku i literaturie, wyszedszych na polskom jazykie. *Izwiestije otdielenija russkago jazyka i slowiesnosti* 1900 otd. IV s. 1516-1537 i odb.

13. Polskaja bibliografija za 1900 god. Spisok izdanij po istorii, jazyku i literaturie, wyszedszych na polskom jazykie. *Izwiestije otdielenija russkago jazyka i slowiesnosti* 1900 otd. V s. 1416-1431 i odb.

14. Ważniejszije nowyje polskije trudy o Mickiewicze. Petersb. 1900.

15. Polskaja bibliografija (1901). Systematyczeskij ukazitel trudow po jazykoznaniu, literaturie, etnografii i istorii. *Slawianowiedienije* 1901 i odb.

16. Sredniowiekowyja zapadno-jewropiej-skija powiest w russkij i slawianskich literaturach. II. Obzor matieriala po istorii sredniowiekowej powiesti w Polsce. *Izwiestije otdielenija russkago jazyka i slowiesnosti* 1902 t. 7 kn. 2 s. 319-358 i odb. Cz. 1 zob. poz. 9.

17. Iwan Fiedorow. Izdanije Ostrożskoj biblii w swiazci s nowymi dannymi o poslednich godach jego żizni. *Pieczatnoje iskusstwo* 1903 i odb.

18. Encyklopedia historii i literatury. Wykłady na Uniwersytecie Lubelskim. Lubl.

1919. Wyd. 2 przejrane i uzup. Lubl. 1922 (pt. Encyklopedia nauk pomocniczych historii i literatury polskiej).

19. Wywożenie do Rosji polskiego mienia kulturalnego i jego zwrot obecny. *Przeł. Powsz.* i odb. Kr. 1922.

Ponadto inne prace historyczne i bibliograficzne w języku polskim i rosyjskim.

Artykuły i rozprawy zamieszczał w następujących czasopismach: *Archeion* (1927-1933), *Ateneum* (1886, 1888-1889), *Bibliograf* (Petersb. 1888), *Bibl. Warsz.* (1886), *Dzien. Petersb.* (1912), *Epoka* (1927), *Gas. Lw.* (1882), *Glos Lubel.* (1921), *Glos Pol.* (Petersb. 1916), *Istoriczeskoje obozrienije* (1892-1893), *Izwiestija otdielenija russkago jazyka i slowiesnosti* (Petersb. 1899-1900, 1902, 1910), *Kraj* (1882, 1890, 1897-1900), *Kwart. Hist.* (1888, 1902), *Nowa Ziemia Lubel.* (1924-1925), *Nowoje wriemienje* (Petersb. 1901), *Pam. Lit.* (1903-1904, 1933), *Pieczatnoje iskusstwo* (1903), *Przeł. Lit. i Artyst.* (1884), *Przeł. Pol.* (1890), *Przeł. Powsz.* (1922), *Przew. Nauk. i Lit.* (1890), *Razswiet* (1905), *Reformacja w Pol.* (1928), *Rozpr. i Spr. AU* (1884, 1886, 1903), *Ruch Lit.* (1933), *Russkaja starina* (Petersb. 1878-1879, 1884), *Slawianowiedienije* (1900-1901), *Wiad. Kościelne* (Petersb.), *Wisla* (1903), *Ziemia Lubel.* (1925-1927), *Żurnal graždanskogo ugołownago prawa* (1882), *Żurnal ministerstwa narodnogo proswieszczenija* (1877-1878, 1882-1883, 1886, 1890-1893, 1896, 1900).

Ponadto w wydawnictwach: *Commentationes philologicae*. Petersb. 1897, *Dokumenty dotyczace delegacji polskiej w Komisjach Mieszanych Reewakuacyjnej i Specjalnej w Moskwie*. (B. m. 1923), *Driewnosti, trudy... archeograficzeskogo obszczestwa*. Moskwa 1899, *Enc. pol.* Kr. 1915, *Jako lecące na wyraj żurawie*. Petersb. 1906, *Kalendarz petersb. „Gwiazda” na r. 1881; toż na r. 1882; toż na r. 1884; toż na r. 1912, Księga pamiątek ku czci W. Abrahama*. Lw. 1930, *Księga pamiątek ku uczczeniu 400 rocznicy wyd. pierwszego statutu litewskiego*. Wil. 1935, *Księga pamiątek. O Balzera*. Lw. 1925, *Księga zbior. wyd. na rzecz Tow. Dobroczynności... w Petersb.* 1894, *Sbornik statiej po slawianowiedieniju... W. S. Lamanskago*. Petersb. 1883; wyd. 2 Petersb. 1905, *Stanisław Staszic. Księga zbior.* Lubl. 1928, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Upominek Wil.* Wil. 1879, *Z murów św. Katarzyny. Księga pamiątek. b. wychowanek i wychowawców gimn. św. Katarzyny w Petersb.* Petersb. 1933, *Z ziemi pagórków leśnych. Książka zbior. poświęcona pamięci A. Mickiewicza*. W-wa 1899.

Prace edytorskie

1. M. Rej: Wizerunek własny żywota człowieka poczciwego. Podług edycji z r. 1560. Petersb. 1881-1888. Wraz ze wstępem. Odb. wstępu wyd. osob. pt. Mikołaja Reja z Nagłowic „Wizerunek”. Notatka literacko-bibliograficzna. W-wa 1889.

2. Fortuny i cnoty różność w historii o niektórym młodzieńcu ukazana. 1524. Kr. 1889 *Bibl. Pisarzów Pol.* 1 (tu wstęp).

3. H. Schotten: O cnotcie abo żywocie człowiekowi przystojnym. Kr. 1891 *Bibl. Pisarzów Pol.* 16 (tu wstęp).

4. M. Rej: Psalterz Dawidów. Petersb. 1901 *Pomniki Piśmiennictwa Pol.*

5. Modlitewnik dla kobiet z w. XVI. Ułomek rękopisu K. Nałkowskiego. Kr. 1905.

6. Kodeks olszewski Chomińskich. Wielkiego Księstwa Litewskiego i Żmudzkiego Kronika. Podług rękopisu z r. 1550. Wil. 1907. Wyd. nast. Lubl. 1932 *Wydawn. Bibl. Publ. im. H. Łopacińskiego* nr 5.

7. Pamiętniki króla Stanisława Augusta. (Memoires du roi Stanislas Auguste Poniatowski. Wydane w języku francuskim). Przekład polski dokonany z upoważnienia Cesarskiej Akademii Nauk w Piotrogradzie pod red. W. Konopczyńskiego i S. Ptaszyckiego. T. 1 cz. 1. W-wa 1915.

8. J. Riabinin: Lublin i Lubelskie w przededniu powstania styczniowego. Na podstawie źródeł archiwalnych. Z przedmową S. Ptaszyckiego. Lubl. 1925.

9. Kazania Świętokrzyskie — tekst w podobiznach. (Dwie tablice w światłodruku). Lubl. 1926.

Ponadto inne prace z zakresu językoznawstwa i historii.

Listy i materiały

1. Do W. Kętrzyńskiego 11 listów z 1878-1892. Rkps Ossol. sygn. 6222/II.

2. Do Z. Celichowskiego 17 listów z 1884-1913. Rkps Bibl. Kórn. sygn. AB 50.

3. Do J. Korzeniowskiego 41 listów z 1885-1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.

4. Do T. Wierzbowskiego 28 listów z 1885-1914. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 8-11, 14, 16, 20-22, 24-28, 30, 33.

5. Do L. Malinowskiego z 1886. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2520.

6. Do J. Łosia 14 listów z 1889-1914. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2285 t. 3.

7. Do A. Walickiego 2 listy z 1890. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2975.

8. Do O. Balzera z 1893. Rkps Ossol. sygn. 7701/II.

9. Do A. J. Rollego z 1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7829 IV.

10. Do Z. Wolskiego 12 listów z 1893-1900 i b. d. Rkps Bibl. Publ. W-wy.

11. Do Z. Celichowskiego z 1898. Rkps Poz. Tow. Przyjaciół Nauk sygn. 808.

12. Do O. Balzera 25 listów z 1899-1931. Rkps Ossol. sygn. 7686/II.

13. Do M. Bobrzyńskiego z 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8086.

14. Do L. Bernackiego 8 listów z 1902-1930. Rkps Ossol. sygn. 7046/II.

15. Do H. Łopacińskiego z 1904. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2271.

16. Do H. Ulanowskiego 4 listy z 1906-1907. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402 t. 2.

17. Do A. Czołowskiego 5 listów i bilet z 1908-1931. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2784.

18. Do K. Badeckiego z 1910. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7798 III.

19. Do H. Wiercińskiego z 1919. Rkps Bibl. im. H. Łopacińskiego w Lubl. sygn. 1959.

20. Do L. Bernackiego z 1922. Rkps Ossol. sygn. 7055/II.

21. Do S. Rygla 5 listów z 1924-1926. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7049.

22. Do J. Ptaśnika z 1926. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2911.

23. Do P. Dąbkowskiego z 1928. Rkps Ossol. sygn. 11998/II.

24. Do S. Zakrzewskiego z 1930. Rkps Ossol. sygn. 7348/II.

25. Do A. Czołowskiego z 1933. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5561.

26. Do *Pam. Lit.* z 1933. Rkps Ossol. sygn. 7173/I.

27. Korespondencja z V. Jagiciem. Rkps Bibl. Uniw. w Zagrzebiu. Inf.: *Wiener Slavistisches Jahrbuch* (Gratz-Köln) R. 8 (1960).

28. Od R. Hubego 3 listy z 1885, 1887-1888. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 5007.

29. Od B. Ulanowskiego 2 listy z 1907. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402 t. 2.

30. Od K. Badeckiego kopia listu z 1910. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7798/III.

31. Od L. Bernackiego z 1930. Rkps Ossol. sygn. 7046/II.

32. Od F. Papée 2 listy z 1931. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2247.

33. Od J. I. Kraszewskiego b. d. Ogl. *Ruch Lit.* 1933 nr 4.

34. Adnotacje i podpis na materiałach językoznawczych J. Łosia. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2276.

35. Konspekt odczytu w języku ros. o Puszcynie. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 8346.

OPRACOWANIA

(Zestawienie bibliograficzne): H. BACHULSKA. *Archeion* 1934 z. 12 s. 59-76.

A. Z. B.: Prof. S. Ptaszycki. 50-lecie pracy. *Rzeczpospolita* 1927 nr 300. — S. POMARAŃSKI. *Ruch. Lit.* 1927 nr 8. — *Księga pamiątk. Univ. Wil.* T. 2. Wil. 1929 s. 562.

(Nekrologi): P. DĄBKOWSKI. *Przegl. Hist.-Prawny* 1933 nr 4; J. RIABININ i A. KOSSOWSKI. *Głos Lubel.* 1933 nr 353; *Czas* 1933 nr 244; L. BIAŁKOWSKI. *Mies. Heraldyczny* 1934 nr 13; J. K-i [J. KRZYŻANOWSKI]. *Ruch Lit.* 1934 nr 13; K. G. *Roczn. Tow. Nauk. Warsz.* 1934 s. 27; K. M. *Kwart. Hist.* 1934 s. 481; S. KUTRZEBA. *Roczn. PAU* 1934 s. 101; S. LISOWSKI. *Ateneum Wil.* 1934 i odb.; S. LISOWSKI. *Słowo* 1934 nr 13; W. ŁOPACIŃSKI. *Przegl. Hist.* 1934/1935 t. 12; A. ŁYSAKOWSKI. *Przegl. Bibl.* 1934 nr 8; I. ŚWIRSKI. *Słowo* 1934 nr 67; *Pam. Lubel.* 1935 s. 283.

Archeion 1934 z. 12 (zawiera m.in.: J. Jakubowski; S. Ptaszycki jako badacz Metryki Litewskiej; S. Kętrzyński: Rola S. Ptaszyckiego w Petersburgu; W. Łopaciński: Rys życia S. Ptaszyckiego; Przemówienia ku czci S. Ptaszyckiego wygłoszone przez W. Suchodolskiego, W. Łopacińskiego, S. Kętrzyńskiego i J. Jakubowskiego 14 marca 1934 na zebraniu sekcji archiwalnej Tow. Miłośników Hist. w W-wie).

Mikołaj Rej z Nagłowic i ks. J. Wereszczyński. P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1881 t. 1 s. 169-171. — V. JAGIĆ. *Archiv für Slavische Philologie* t. 5 (1881).

Nowyja dannija dla biografii Nikołaja Reja. V. JAGIĆ. *Archiv für Slavische Philologie* t. 8 (1885) s. 165.

Łukasz Górnicki. B. CZARNIK. *Kwart. Hist.* 1887 s. 256.

Sredniowiekowyja zapadno-jewropiejskija powiesti w ruszkoj i sławianskich litieraturach. A. BRÜCKNER. *Pam. Lit. R.* 1 (1902) s. 671. — L. BERNACKI: Przyczynki do dziejów dawnej powieści polskiej. *Pam. Lit. R.* 2 (1903) s. 394, 567. — I. CHRZANOWSKI. *Pam. Lit. R.* 4 (1905) s. 89.

Encyklopedia historii i literatury. A. BRÜCKNER. *Książka* 1922 nr 8/12 s. 309-310. — S. LAM. *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 38 [na okładce]. — W. T. WIŚŁOCKI. *Przegl. Wydawnictw Książnicy Pol.* 1922 nr 9-10 s. 143-144. — J. DĄBROWSKI. *Przegl. Warsz.* 1923 nr 16. — M. KRIDL. *Przegl. Warsz.* 1923 nr 20.

Recenzje prac edytorskich

M. Rej: Wizerunek. V. JAGIĆ. *Archiv für Slavische Philologie* t. 5 (1881). — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1882 t. 4, 1889 t. 4 s. 546. — A. BRÜCKNER. *Kwart. Hist.* 1889. — J. ŁOŚ. *Kraj* 1889 nr 25.

Fortuny i noty różność w historii o niektórych młodzieńcu ukazana. A. BRÜCKNER. *Kwart. Hist.* 1889. — S. T. [S. TARNOWSKI]: Kronika literacka. *Przegl. Pol.* 1889 t. 92 s. 406. — J. ŁOŚ. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1889 nr 25.

M. Rej: Psalterz Dawidów. A. BRÜCKNER. *Pam. Lit. R.* 1 (1902) s. 338. — A. A. KRYŃSKI. *Książka* 1902 s. 113-114.

R

RABSKI WŁADYSŁAW (1865–1925)

Pseud. i krypt.: GELISTAN MARJUSZ; KAPRYŚ; LECTOR; MARJUSZ; MARJUSZ...SKI; PUK.; R.; (R.); SULLA; W. R.; (W. R.); WŁ. R.

Krytyk teatralny i literacki, publicysta, nowelista i dramaturg.

Ur. 27 kwietnia 1865 w Kępnie w Wielkopolsce; syn sędziego. Uczęszczał do gimnazjum w Poznaniu i Wągrowcu, następnie studiował na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Berli-

skiego, gdzie w 1892 uzyskał stopień doktora. Po studiach zamieszkał w Poznaniu. Był członkiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i prezesem „Sokoła”. W 1892-1894 pracował w redakcji *Dziennika Poznańskiego*, a od 1894 był redaktorem *Przeglądu Poznańskiego*. Po zamknięciu pisma przeniósł się w 1897 do Warszawy. Współpracował stale jako felietonista i krytyk teatralny z *Kurierem Warszawskim*. Był członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich. W 1907 ożenił się z Zuzanną Kraushar (córką historyka Aleksandra), znaną później pisarką. W 1914 udał się do Berlina, skąd po wybuchu wojny został wydalony do Rosji i zamieszkał w Petersburgu. W 1918 wrócił do Warszawy. W 1922 był posłem na sejm z ramienia stronnictwa narodowego. Zmarł 31 lipca 1925 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Mowa wygłoszona w Teatrze Polskim w Poznaniu na obchodzie 50 rocznicy Towarzystwa Pomocy Naukowej im. K. Marcinkowskiego. Poz. 1891.

2. Über die Satiren des Christoph Opaliński. Berlin 1892.

Rozprawa doktorska.

3. Asceta. Dramat w 3 aktach. Wyst. Poz. 17 grudnia 1892. Wyd. Poz. 1893.

4. Prolog do obchodu uroczystości listopadowej w Teatrze Polskim w Poznaniu. Wyst. Poz. listopad 1893; ogł. *Dzien. Poz.* 1893 nr 274.

5. Prolog napisany z okazji Obchodu Mickiewiczowskiego. Wyst. Poz. 10 grudnia 1894; ogł. *Goniec Wielkop.* 1894 nr 282.

6. Zwyciężony. Dramat w 4 aktach. Wyst. Poz. 14 lutego 1895; W-wa 12 sierpnia 1897 (pt. Przeblagany); Lw. 18 września 1897 (pt. Zwyciężony); Łódź 13 listopada (pt. Przeblagany). Ogł. *Przegl. Poz.* 1895 nr 15-23. Wyd. osob. Poz. 1895. Wyd. nast. Berlin 1895.

7. Icek i Jacek i inne nowele. W-wa 1913. Z a w a r t o ś ć: Icek i Jacek; Wiosna; O Maćku i jego doli nieszczęsamej; Wdzięczność.

Współautor: S. Maciejowski.

8. Wielkopolska a wojna. Mowa wygłoszona na plenarnych posiedzeniach „Klubów narodowych” w Piotrogradzie i Moskwie. Moskwa 1917.

9. Teatr po wojnie. Premiery warszawskie. 1918-1924. W-wa 1925.

10. Walka z polipem. Wybór felietonów (1918-1924). Poz. 1925.

11. Apoteoza. Utwór dramatyczny w 1 akcie. Nie druk.

Wiad. za L. Simonem.

12. W podziemiach Wawelu. Utwór dramatyczny w 1 akcie. Nie druk.

Wiad. jw.

Nadto rękopisy wierszy w Bibl. Jagiel. sygn. 7932 II z. 2.

Recenzje, artykuły oraz fragmenty dramatyczne, nowele, wiersze umieszczał w czasopiśmie: *Ateneum* (1897), *Bibl. Warsz.* (1910), *Bluszcz* (1903-1904, 1907; tu m.in.: O kobietach Ibsena. Odczyt wygłoszony w sali Filharmonii Warsz. 1903 nr 8-13), *Der Zeitgenosse* (tu: Das junge Polen), *Diabeł* (1890-1891, 1899), *Dom Pol.* (1890), *Drużyna* (1919), *Dzien. Chicagoski* (1894, 1905, 1907, 1910, 1912), *Dzien. Kr.* (1896), *Dzien. Pol.* (1902), *Dzien. Poz.* (1890-1894, 1907-1909, 1922-1925), *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* (1901), *Gaz. Nar.* (1898, 1901, 1903), *Gaz. Opolska* (1896), *Gaz. Pol.* (Chicago 1907), *Gaz. Por. 2 Grosze* (1918-1919), *Gaz. Warsz.* (1894, 1901, 1920, 1923, 1925), *Głos* (1890-1893, 1897; tu: A jutro? Szkic nowelistyczny. 1892 nr 39; Ruch umysłowy w Poznańskim. 1897 nr 12-15, 17), *Głos Narodu* (1893, 1896, 1903, 1923-1924; tu m.in.: Anarchista. 1896 nr 57-62), *Głos Warsz.* (1909), *Goniec i Iskra* (1891), *Goniec Kr.* (1922-1923, 1925), *Goniec Wielkop.* (1893-1894), *Ilustr. Kur. Codz.* (1917, 1923), *Ilustracja Pol.* (1904), *Kraj* (1902), *Książka* (1901-1902), *Kur. Codz.* (1896, 1905), *Kur. Lw.* (1894-1895), *Kur. Niedzielnny* (1897), *Kur. Pol.* (1901-1905; tu m.in.: Kurierek. 1901-1903; Wigilia. Obrazek z życia. 1902 nr 356; Przyszędł na psa mróz. Obrazek znad Wisły. 1903 nr 25; Student i szewcówna. Szkic z życia. 1903 nr 60; Bocian. Szkic ze wsi. 1903 nr 74), *Kur. Por.* (1901, 1903), *Kur. Teatr.* (1901-1902), *Kur. Warsz.* (1897-1915, 1918-1925; tu m.in.: rec. teatr.; stałe działy: Z salonów artystycznych. 1897-1900; Listy z Krakowskiego Przedmieścia. 1899-1903; O czym mówią? 1900-1905; Przegląd prasy zagranicznej. 1904-1906; Zza kulis. 1903-1905; Z teatru. 1903-1915, 1918-1925; Kartki ulotne. 1919-1925; opowiadania: Towarzysz Pancerny. 1897 nr 180; Jedna z wielu. Obrazek. 1901 nr 211; Opowieść o szynelu żołnierskim. 1919 nr 322; art.: Obcy człowiek. 1903 nr 75; Wilczy bilet Sienkiewicza. 1903 nr 86; W obronie własnej. 1903 nr 109), *Le Journal de Pologne* (1921), *Lit. i Sztuka* dod. do *Dzien. Poz.* (1909), *Łącznik* (1908), *Łowiczanie* (1924), *Myśl Nar.* (1923), *Myśl Niepodległa* (1907), *Nowa Reforma* (1902),

Praca (1904; tu: Bydlę pana zawiadowcy. Urywek z nie wydanych jeszcze pamiętników kolejarza. Nr 5), *Prawda, Przedświt* (1903), *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* (1903), *Przegl. Poz.* (1894-1896; tu: rec. teatr.; stały felieton: Na wyłomie; oraz: Gerhart Hauptmann. Studium. 1894 nr 15-18), *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* (1921-1922), *Przegl. Tyg., Przew. Nauk. i Lit.* (1905), *Roczn. Tow. Przyj. Nauk w Poz.* (1892, 1894), *Rzeczpospolita* (1921, 1923-1924), *Scena i Sztuka* (1908), *Słowo Pol.* (1920), *Słowo Radomskie* (1923-1924), *Świat* (1906-1907, 1915, 1923), *Tyg. Ilustr.* (1897-1898, 1901-1903, 1907-1909, 1912-1915; tu m.in. dział: Z tygodnia na tydzień. 1898, 1901), *Tyg. Mód i Powieści* (1891-1893; tu dział: Z tygodnia), *Tyg. Nar.* (1901), *Wędrowiec* (1903-1904; tu m.in.: Miłość Kunegundy. Sielanka w 3 odsłonach. 1903 nr 19; Tak mu było pisane! Obrazek wiejski. 1903 nr 22-23; Nauka dużo kosztuje. Szkic z życia. 1904 nr 14), *Wiek* (1897-1899; tu działy: Kronika, Na dobie), *Wiek Ilustr.* (1900, 1903; tu dział: Na dobie. 1900), *Wiek XX* (1901; tu: Dzik. Nowelka. Nr 435-438), *Zgoda* (Chicago 1894, 1904), *Ziemia Lubel.* (1906, 1909), *Zwierciadło* (1894), *Życie* (1888-1889; tu dział: Z życia).

Ponadto w książkach i wydawnictwach zbiorowych: *Akademikowi żołnierzowi*. W-wa 1919, *Album artystyczne*. Kr. 1903, *Album biogr. zasłużonych Polaków i Polek w. XIX*. T. 2. W-wa 1903, I. Grabowski: Sokół. Komedia heroiczna z czasów renesansu polskiego w 6 obrazach. W-wa 1910 (tu: Przedmowa), *Kalendarz „Tarnowianin” na r. 1906*. Tarnów 1905, *Książka jubileuszowa „Dzien. Poz.” 1859-1909*. Poz. 1909, El. [K. Laskowski]: Bańki mydlane. Wiersze i śpiewki. W-wa 1902 (tu: Przedmowa), A. Małyszko: Wojna współczesna. W-wa 1922, *Na wpisy szkolne. Jednodniówka*. W-wa 1915, *Ojczyzna w poezji pol. Krótka antologia*. Kijów 1916, *Pamięci J. Gadomskiego koledzy*. W-wa 1907 (tu: Szatani. Fragm. dramatu. S. 178-180), *Sami sobie*. W-wa 1900, *Trzeci maj. Książka pamiątk.* Poz. 1891.

Przekłady

1. J. Brandes: Uczucia narodowe. *Przegl. Poz.* 1894 nr 16-19. Wyd. osob. Poz. 1894.
2. H. Sudermann: Łódź kwiatowa. [1907].
3. F. Molnár: Diabeł. Ogł. *Scena i Sztuka* 1908 nr 32 (fragm.). Wyst. W-wa 1922.
4. Ohorn: Klasztor. Dramat w 5 aktach. Wyst. W-wa 1909.
5. M. Lengyel: Tajfun. Sztuka w 4 aktach. Wyst. W-wa 1921.

6. F. Gandera: Górą serce. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1922.

Praca edytorska

H. Sienkiewicz: Światła i kwiaty. Myśli zebrane z utworów H. Sienkiewicza. Poz. 1896. Wyd. nast.: Poz. 1899; Poz. 1912.

Listy i materiały

1. Do M. Offmańskiego z 1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2734.
2. Do A. Kraushara z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2729.
3. Do F. Hoesicka ok. 60 listów z 1908-1916. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2685-2686, 2695-2697, 2704-2710, 7127.
4. Do J. Krausharowej z 1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2730.
5. Do Z. Celichowskiego 3 listy w imieniu red. *Kur. Warsz.* z 1914 i b. d. Rkps Bibl. PTPN sygn. 808.
6. Do A. Grzymały-Siedleckiego listy z 1919 i b. d. Rkps Bibl. Miejska w Bydgoszczu. sygn. 607 i 643.
7. Do B. Rychter-Janowskiej z 1923. Rkps Ossol. sygn. 12077/II.
8. Do A. Brzostowskiego list b. d. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 48.
9. Do Z. Sarneckiego list b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717 III.
10. Od F. Fryzego z 1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7276 t. I.
11. Od różnych osób listy z 1908-1925. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2731. M.in. od następujących: Z. Bartkiewicz z 1908; W. Gomulicki z 1918; C. Jellenta z 1908; J. Lemański 2 listy z 1910; J. Lorentowicz 3 listy z 1919-1924; T. Nalepiński 2 listy z 1913; A. Niemojewski z 1920; A. Szandlerowski z 1909. (Ogł. E. Kozikowski. *Osnowa* 1970 wiosna); A. Świętochowski z 1925.
12. Od Z. Dębickiego z 1919. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7290.

OPRACOWANIA

H.: Dziennikarstwo poznańskie. *Niwa* 1897 nr 33. — Rachunki. *Niwa* 1897 nr 3. — P. CHMIEŁOWSKI: Nasza literatura dramatyczna. T. 2. Petersburg. 1898 s. 519-526. — W. KOZYSZC [E. ŁUNIŃSKI]: Listy krakowskie. *Tyg. Pol.* 1898 nr 6. — Redaktorzy warszawscy i poznańscy. *Niwa* 1898 nr 22. — Pogadanki tygodniowe. *Tyg. Pol.* 1899 nr 43, 46. —

W. BUKOWIŃSKI: Panu Rabskiemu. *Prawda* 1900 nr 4. — W. BUKOWIŃSKI: Jeszcze... panu Rabskiemu. *Prawda* 1900 nr 6. — KARABELLA [K. KORWIN-PIOTROWSKI]: Echa. *Tyg. Pol.* 1900 nr 30. — K. KORWIN-PIOTROWSKI: Prasa polska na przelomie dwóch stuleci. Szkice i sylwetki. *Tyg. Pol.* 1900 nr 52. — ŁOWCZY [K. LASKOWSKI]: Na niwie dramatycznej. II. W. Rabski. *Kraj* 1900 nr 13. — F. JASIEŃSKI: [List do W. Rabskiego]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 19. — (S. K.): Światła i cienie. *Wędrowiec* 1901 nr 19, 26. — A. NOWACZYŃSKI: Et unum exemplum docet. *Krytyka* 1902 t. 2 s. 129-131. — Wywiad H. Goldschmidta z Rabskim. *Kolce* 1902 nr 9. — S. BRZozowski: Do redakcji. *Kur. Por.* 1903 nr 88; przedr.: S. BRZozowski: Listy. T. 1. Kr. 1970 s. 15-18. — S. BRZozowski: Tu l'as voulu, Georges Dandin. *Głos* 1903 nr 12. — S. BRZozowski: Czas mówić. *Głos* 1903 nr 15. — St. B. [S. BRZozowski]: Pan Rabski jako symbol. *Głos* 1903 nr 38. — J. W. DAWID: Pan Rabski „polemizuje”. *Głos* 1903 nr 16. — J. W. DAWID: Do naszych czytelników. *Głos* 1903 nr 17. — G. GLASS: Do porządku! *Głos* 1903 nr 17. — ik.: Światła i cienie. *Wędrowiec* 1903 nr 6. — L. KONARSKI: Smutny bilans doktora filozofii. *Głos* 1903 nr 18. — A. LEŁTWA: Ignorans i Kaprys. *Głos* 1903 nr 46. — W. NAL-KOWSKI: Wyjaśnienie dla ludzi uczciwych. *Głos* 1903 nr 17. — A. NOWACZYŃSKI: Wilczy bilet „Kurierowi Warszawskiemu”. *Głos* 1903 nr 15-16. — S. PRZYBYSZEWSKI: Przyczynek do psychologii biednego człowieka. *Głos* 1903 nr 17. — Protest. *Kur. Por.* 1903 nr 108; przedr. S. BRZozowski: Listy. T. 1. Kr. 1970 s. 29-30. — Zajście. *Kur. Por.* 1903 nr 104. — Protest. *Kur. Por.* 1903 nr 116. — Z. Warszawy. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1903 nr 99. — K-ny [J. JELEŃSKI]: Kronika bieżąca. *Rola* 1904 nr 41. — J. KOTARBIŃSKI: W sprawie komedii polskiej. List otwarty do W. Rabskiego. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1904 nr 113. — Sep [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1904 nr 4. — We własnym oku belki nie widzę. *Kur. Codz.* 1905 nr 9. — St. A. KEMPNER: Pan Rabski. *Nova Gaz.* 1906 nr 130. — K-ny [J. JELEŃSKI]: Kronika bieżąca. *Rola* 1907 nr 26. — Wiersze satyryczne o W. Rabskim. *Mucha* 1909 nr 13, 1923 nr 3, 1924 nr 5, 51, 1925 nr 11. — H. W. LESKI: O propagandzie sztuki. *Rydwani* 1919 nr 177; *Dzien. Poz.* 1919 nr 98; *Kur. Warsz.* 1919 nr 355. (Rec. odczytu pt. Literatura po wojnie). — T. K-c [A. GROT-BĘCZKOWSKI]: W. Rabski. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1921 nr 41. — [A. NIEMOJEWSKI]: Lewica i prawica. *Myśl Niepodległa* 1921 nr 540. — Tur.: Faszyści a Rabski. *Głos* 1921 nr 34. — J. TUWIM: Do p. W. Rabskiego kilka słów od-

powiedzi. *Naprzód* 1921 nr 80. — ZGIET: P. Rabski słucha piorunów. *Słowo Wil.* 1921 nr 46. — Pan Rabski. *Głos* 1921 nr 36. — Do p. W. Rabskiego kilka słów odpowiedzi. *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 183. — *Naród* 1921 nr 89. — Br. D. KULAKOWSKI: Rabskie gadanie. *Nowy Świat* (Nowy Jork) 1923 nr 259. — W. S.: Rzewne tony Rabskiego do przyjaciela Strońskiego. *Głos* 1923 nr 68. — Nowaczyński o Rabskim. *Dzien. Lud.* 1924 nr 266. — Sprawa Rabski—Niedziński. *Dzien. Poz.* 1924 nr 258.

(Nekrologi, wspomnienia, artykuły okolicznościowe): A. Č. [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1925 s. 318; Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1925 nr 213; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1925 nr 245; H. W. *Gaz. Por.* 1925 nr 209-210, nr 212; B. KOSKOWSKI. *Kur. Warsz.* 1925 nr 213; S. KRZYWOSZEWSKI. *Świat* 1925 nr 32; E. LIGOCKI. *Rzeczpospolita* 1925 nr 209; S. *Gaz. Por.* 1925 nr 209; Stg. Z. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 210; E. ŚWIERCZEWSKI. *Echo Warsz.* 1925 nr 209; Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 208; S. ZABOROWSKI. *Łowicz Pol.* 1925 nr 12; *Dzien. Poz.* 1925 nr 176; *Gaz. Warsz.* 1925 nr 212; *Głos Narodu* 1925 nr 176; *Goniec Kr.* 1925 nr 178; *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 213; *Kur. Czerwony* 1925 nr 177; *Kur. Warsz.* 1925 nr 212, 216; *Rzeczpospolita* 1925 nr 212; *Słowo Pol.* 1925 nr 209; *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 32; J. ZAHRADNIK. *Słowo Pol.* 1926 nr 30-31; *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 176.

W. HAHN: Henryk Ibsen w Polsce. *Pam. Lubel.* 1930 s. 267-268 i odb. Lubl. 1929. — S. PRZYBYSZEWSKI: Moi współcześni. Wśród swoich. W-wa 1930 s. 8. — (p. g.) [P. GRZEGORCZYK]: W. Rabski. W dziesiątą rocznicę śmierci. *Warsz. Dzien. Nar.* 1935 nr 65. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Wspomnienie o W. Rabskim. *Kur. Warsz.* 1935 nr 208. — Z. WASILEWSKI: Wspomnienie o W. Rabskim. *Myśl Nar.* 1935 nr 35. — W. RAPACKI (syn): Autobiografia na wesoło. Chwila szczęścia. *Kronika Polski i Świata* 1939 nr 23. — W. CHELMICKI: Okruchy spotkań. *Kamena* 1966 nr 12. — [Nota biograficzna]. *Stolica* 1969 nr 40. — M. SROKA: [Komentarze do:] S. Brzozowski: Listy. T. 1. Kr. 1970 s. 15-40. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 2. W-wa 1973.

Über die Satiren des Christoph Opaliński. *Ateneum* 1893 t. 3 s. 197-200. — W. HAHN. *Kwart. Hist.* 1894 s. 675-677.

Asceta. Z. P-wi. *Myśl* 1892 nr 24. — W. BUKOWIŃSKI. *Głos* 1893 nr 17. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1893 nr 23. — S. OLENYCZ [B. CHRZANOWSKI]. *Prawda* 1893

nr 21. — K. KASZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1893 nr 127. — T. T. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 508. — *Ateneum* 1893 t. 2 s. 471-473. — *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1893 nr 2.

Zwyciężony. I. MOSZCZEŃSKA. *Przeł. Poz.* 1895 nr 7. — P. *Dzien. Poz.* 1895 nr 40. — *Kraj* 1895 nr 49. — *Kur. Lw.* 1895 nr 51. — K. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Przeł. Lit.* 1896 nr 1. — K. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Nowa Reforma* 1896 nr 6. — WL. JAB. [W. JABLONOWSKI]. *Głos* 1896 nr 7. — J. KASPROWICZ. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1896 nr 14. — M. W. [M. WIERZIŃSKI]. *Przeł. Tyg.* 1896 nr 26. — *Ateneum* 1896 t. 3 s. 177-179. — J. SUESSER. *Krytyka* 1896/1897 s. 348. — B. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 215. — J. BLESZYŃSKI. *Kur. Niedzielnny* 1897 nr 34. — (c). [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1897 nr 261, 262. — A. CHOLONIEWSKI. *Życie* 1897 nr 2. — J. GRABOWSKI. *Kur. Warsz.* 1897 nr 222. — IKS YPSYLON. *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1897 nr 216. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 215. — A. L. [A. LANGE]. *Głos* 1897 nr 34. — K. LASKOWSKI. *Niwa* 1897 nr 34. — AL. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 34. — R-sz. *Dzien. dla Wszystkich* 1897 nr 183. — S. P. *Gaz. Pol.* 1897 nr 184. — A. THIELEMAN. *Czasopismo Akademikow* 1897 nr 9. — XY. *Kraj* 1897 nr 34. — *Niwa* 1897 nr 34. — *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 35. — *Wędrowiec* 1897 nr 35.

Teatr po wojnie. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1925 nr 244. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1925 nr 40. — S. K. [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 259. — W. [Z. WASILEWSKI]. *Mysł Nar.* 1925 nr 6. — A. WYSOCKI. *Rzeczpospolita* 1925 nr 262. — E. HENNER. *Kur. Lw.* 1926 nr 22.

Walka z polipem. b. a. *Świat* 1925 nr 26. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1925 nr 127. — M. P-i. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 116. — Z. WASILEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 132-133. — A. WYSOCKI. *Rzeczpospolita* 1925 nr 121. — *Lud Katol.* 1925 nr 26. — *Słowo Pol.* 1925 nr 119.

Recenzje przekładów

F. Molnár: Diabeł. K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1922 nr 251 por.

Ohorn: Klasztor. G. O. [G. OLECHOWSKI]. *Bluszcz* 1909 nr 31.

M. Lengyel: Tajfun. K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 232 por.

F. Gandera: Górą serce. M. GRZEGORCZYK. *Rzeczpospolita* 1922 nr 174 wyd. wiecz.

Recenzje prac edytorskich

Światła i kwiaty. JAN [J. BARSZCZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 35.

RAK JAN (1820–1909)

Poeta.

Ur. w 1820 w Husowie, powiat łancucki; syn Szymona, chłop pańszczyźnianego. W młodości odrabiał pańszczyznę. Do szkoły nie chodził, czytać i pisać nauczone go na plebanii. Pewne wykształcenie zdobył drogą samouctwa. Po zniesieniu pańszczyzny pracował jako robotnik najemny, zajmował się także tkactwem, rzeźbiarstwem, koszykarstwem, kapelusznictwem i malarstwem. W 1877-1889 był pisarzem gminnym. Zmarł w Husowie w 1909.

TWÓRCZOŚĆ

Wiersze. Nie druk.

Rkps w Muzeum Etnograficznym w Kr.

Poszczególne wiersze ogłosili: F. Gwiżdż: Pieśniarze wiejscy. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1905 nr 50; K. L. Koniński: Pisarze ludowi. Wybór pism i studiów o literaturze ludowej. T. 2. Lw. 1938 s. 146-149; T. Seweryn: Twórczość chłop pańszczyźnianego. *Przeł. Socjol.* 1938 s. 482-543 i odb.; *Poradnik dla Pracowników Światlic Żołnierskich* 1944 nr 41/42; *Chłopski Zew* 1945 nr 3; *Chłopi poeci. (Wybór wierszy)*. Łódź 1945 *Bibl. Wici*

nr 1; S. Pigoń: Wybór pisarzy ludowych. Wr. 1948 cz. 2 s. 14-24; *Obrońcy chłopów w literaturze pol.* Cz. 2. Zestawił i oprac. M. Piszczkowski. Kr. 1948. Wyd. 2 zmien. i uzup. Kr. 1961 *Arcydziela Poezji i Prozy* nr 55; w książce: Jan Rak. Utwory chłop pańszczyźnianego. Z rękopisu wybrał i wstęp oprac. S. Czernik. W-wa 1953; *Orka* 1958 nr 13; *Orka* 1959 nr 13; *Wieści* 1959 nr 22; *Nowiny Rzeszotowskie* 1960/1961 nr 311; *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 2. W-wa 1961; *A. Mickiewicz w poezji pol. i obcej 1818-1855-1955*. Antologia. Oprac. J. Starnawski. Wr. 1961; *Wiersze*

o książkach. Wybór i wstęp: J. Z. Jakubowski. W-wa 1964; *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 4. W-wa 1971.

Wybory twórczości

Utworki chłopca pańszczyźnianego. Z rękopisu wybrał i wstęp oprac. S. Czernik. W-wa 1953.

OPRACOWANIA

F. GWIŹDŹ: Pieśniarze wiejscy. Jan Rak z Husowa. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1905 nr 50. — T. SEWERYN: Chłop pańszczyźniany, miłośnik przyrody. *Ochrona Przyrody* 1936 s. 266; przedr. w szkicu: *Twórczość chłopca pańszczyźnianego*. Jan Rak z Husowa. 1820-1909. *Przeł. Socjol.* 1938 s. 482-543 i odb. (Por.: T. SEWERYN: *Twórczość chłopca pańszczyźnianego*, Jana Raka z Husowa. *Spr. z Czynności i Posiedzeń PAU* t. 41 (1936) nr 1 i odb.). — K. L. KONIŃSKI: Pisarze ludowi. Wybór pism i studiów o literaturze ludowej. T. 2. Lw. 1938 s. 141-149. — *Poradnik dla Pracowników Światła Żołnierskich* 1944 nr 41/42. — J. B. OZÓG: O poezji ludowej. *Gaz. Lud.* 1946 nr 27. — S. PIŁGON: Zarys najnowszej literatury ludowej. (Przed rokiem 1920). Kr. 1946. — H. SYSKA: Jan Rak — pańszczyźniany poeta. *Zdrój* 1946 nr 6. — S. PIŁGON: Wybór pisarzy ludowych. Cz. 2. Poeci i gawędziarze. Wr. 1948 s. 13. — M. Piszczkowski: Obron-

cy chłopów w literaturze polskiej. Cz. 2. Kr. 1948. — S. CZERNIK: Wstęp do: J. Rak: *Utworki chłopca pańszczyźnianego*. W-wa 1953. [Rec.: A. O. *Praca Światlicowa* 1954 nr 9; A. Kamińska. *Twórczość* 1954 z. 7]. — J. PLEŚNIAROWICZ: Wiersze J. Raka — chłopca pańszczyźnianego. *Nowiny Tyg.* 1953 nr 24. — S. CZERNIK: Chłopskie piarstwo samorodne. W-wa 1954. — S. STANISZ: W Husowie pamiętają J. Raka. *Nowa Kultura* 1955 nr 28. — S. PIŁGAK: Biblioteka pisarzy chłopskich. *Dzien. Lud.* 1957 nr 34. — C. Bł. [C. BŁOŃSKA]. *Nowiny Rzeszowskie* 1959 nr 11; przedr.: *Nowiny Tyg.* 1959 nr 18; *Trybuna Ludu* 1959 nr 135. — S. PIŁGAK: Klasyk samorodnej literatury. *Orka* 1959 nr 13. — J. WAJDOK. *Więści* 1959 nr 22. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 2. W-wa 1961. — A. KAMIŃSKA: Pragnąca literatura. Problemy piarstwa ludowego i nurtu ludowego poezji współczesnej. W-wa 1964. — R. DZIĘSZYŃSKI: Odziedziczone fatum. W 60 rocznicę śmierci J. Raka. *Widnokrąg* 1969 nr 6; [nawiazanie:] J. MICAL. *Widnokrąg* 1969 nr 6. — E. CZADO: Śladami J. Raka. *Profile* 1970 nr 2. — (ren)[R. NIEMIEC]: Muzeum pańszczyźnianego poety. *Nowiny Rzeszowskie* 1970 nr 137. — B. TONDOS: Pisarz ludowy i rzeźbiarz. *Profile* 1970 nr 2. — S. CZERNIK: Galicyjscy pisarze ludowi. J. Rak i M. Szarek. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 4. W-wa 1971 s. 551-557.

RAPACKI WINCENTY (1840–1924)

Dramato- i powieściopisarz, aktor.

Ur. 22 stycznia 1840 w Lipnie koło Płocka, syn Wojciecha, urzędnika sądowego, i Wiktorii z Biegłowskich. Do gimnazjum uczęszczał w Płocku (szkoły nie ukończył), następnie w 1859 udał się do Warszawy, gdzie znalazł zajęcie jako kancelista Warszawskiego Trybunału Handlowego. Równocześnie wstąpił do szkoły dramatycznej. W 1861 ukończył szkołę i wyjechał na prowincję. Występował w zespole Padégo w Druskiennikach oraz w zespole teatru wileńskiego w Kownie. W końcu 1861 powrócił do Warszawy. Nie mógł jednak znaleźć pracy w teatrach warszawskich, został zaangażowany do zespołu Adama Miłaszewskiego i w 1862-1863 objeżdżał z zespołem Galicję. W marcu 1863 występował na scenie lwowskiej, następnie od kwietnia 1863 do jesieni 1864 wraz z żoną, Józefą z Hoffmanów, grał w Czerniowcach, początkowo w zespole Eisenbacha-Ortyńskiego, później w trupie, którą sam kierował. W tym czasie rozpoczął działalność pisarską. Podczas powstania styczniowego miał nominację Rządu Narodowego na naczelnika Czerniowiec. W sezonie 1864/1865 występował w teatrze lwowskim, a od połowy 1865 w teatrze krakowskim, gdzie do 1870 pracował pod dyktando Adama Skorupki i Stanisława Koźmiana. W lecie 1866 występował gościnnie w Poznaniu i Krynicy, w 1869 w Warszawie, Wieliczce i Poznaniu. W Krakowie zaprzyjaźniony był z Józefem Szujkim, Michałem Bałuckim, Janem Matejką i Karolem Estreicherem. W lutym 1870 przeniósł się na stałe do Warszawy, zaangażowany do Warszawskich Teatrów Rządowych. W latach 1870-1892 często wyjeżdżał na gościnne występy, między innymi do Krakowa, Lwowa, Płocka, Kalisza, Lublina,

Lodzi i Poznania. Obok pracy aktorskiej był w 1874-1876 i 1907 reżyserem, a w 1898 kierownikiem literackim teatru. W grudniu 1891 obchodził jubileusz 30-lecia pracy scenicznej. W 1892 zabiegał bez rezultatu o powierzenie mu dzierżawy teatru krakowskiego. Zajmował się również pracą pedagogiczną. W 1893-1903 prowadził wykłady na kursach dramatycznych przy Towarzystwie Muzycznym, a w 1908/1909 w Szkole Aplikacyjnej. Po śmierci pierwszej żony w 1891, ożenił się ponownie w 1895 z Amelią Świejkowska-Gordon. W 1912 przeszedł na emeryturę, występował jednakże nadal. W 1921 obchodził jubileusz 60-lecia pracy scenicznej. W 1919-1920 był aktorem w Teatrze Polskim, następnie powrócił na scenę Teatru Rozmaitości. W 1922 został odznaczony orderem Polonia Restituta. Był członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich. Zmarł w Warszawie 12 stycznia 1924.

TWÓRCZOŚĆ

1. Nędznicy. Dramat w 5 aktach, 13 obrazach. Z powieści Wiktora Hugo. Wyst. Czerniowce 1863; Lw. grudzień 1864; Kr. 11 stycznia 1865. Nie druk.

Rkps Bibl. Czart. sygn. 5032.

2. Człowiek śmiechu. Dramat w 5 aktach według powieści Wiktora Hugo. Wyst. Poz. 24 lipca 1869 — występ teatru krakowskiego. Nie druk.

Rkps Bibl. Czart. sygn. 4859.

3. Wit Stwosz. Dramat w 5 aktach z faktów historycznych. W-wa 1874. Wyst. W-wa 19 kwietnia 1875, ilustracja muz.: W. Zeliński.

4. Figlik Stańczyka. Obrazek z XVI w. *Wiek* 1876 nr 10-14. Wyd. osob. W-wa 1876.

Rkps Ossol. sygn. 1107/I.

5. Mazur-Czart. Dramat w 5 aktach z legend i dziejów XII stulecia. *Ateneum* 1876 t. 3 s. 72-136, 257-328.

6. Mikołaj Kopernik. Dramat w 5 aktach na tle dziejów osnuty. W-wa 1876. Wyst. W-wa 3 lipca 1921 [akt drugi, na jubileusz autora].

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1944.

7. Horoskop. Dramat w 1 akcie. Wyst. W-wa 18 marca 1877. Nie druk.

8. Wit Stwosz. Epilog do dramatu. Wyst. W-wa 18 marca 1877, W-wa 3 października 1881. Ogl.: *Wiek* 1877 nr 153; *Kraków—Zagrzebiowi*. Kr. 1881 (fragm.).

Rkps Bibl. Teatru Pol. w Poz. — egz. teatralny.

9. Maćko Borkowic. Dramat w 5 aktach. Wyst. Kr. 30 marca 1878. Ogl. *Tyg. Ilustr.* 1878 t. 1 s. 278-412 z przerwami. Wyd. osob. W-wa 1878.

10. Acernus. (Fabian Klonowic). Dramat w 4 aktach z prologiem. *Przełg. Tyg.* 1879 nr 2-22. Wyd. osob. W-wa 1879.

11. Pro honore domus. Dramat w 5 aktach. *Kłosa* 1879 t. 2 — 1800 t. 1. Wyst. W-wa 10 marca 1880; Lubl. 25 maja 1880.

12. Chłopcy pana cześnika. Udratyzowana legenda w 4 aktach. Wyst. W-wa 2 września 1882; Kr. 19 września 1891. Nie druk.

Rkps: Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 89; Bibl. Teatru Pol. w Poz.; Ossol. sygn. 13030/I.

13. Starosta Wilczek. Obrazek dramatyczny w 3 odsłonach. *Wiek* 1882 nr 276, 281, 287, 1883 nr 4, 9, 15.

14. Odsiecz Wiednia. Obraz dramatyczny w 5 aktach z prologiem i epilogiem. Wyst. Lw. 11 września 1883, Kr. 3 maja 1884. Ogl. *Bibl. Warsz.* 1883 t. 3 s. 364-406, t. 4 s. 72-95 i odb.

II nagroda na konkursie krakowskim dla uczczenia 200 rocznicy odsieczy Wiednia.

15. Odbijanego. Komedja w 5 aktach. Wyst. Lw. 3 czerwca 1884. Ogl. *Tyg. Potusz.* 1887 t. 2 nr 37-49, 1888 nr 1-3. Wyd. osob. W-wa 1888.

16. Grzechy królewskie. Powieść historyczna. *Tyg. Potusz.* 1885 nr 1-39 z przerwami. Wyd. osob. T. 1-2. W-wa 1886. Wyd. nast. pt. Kostka Napierski. Opowiadanie Imci pana Krzysztofa Scipiona, dworzaniina Jego Królewskiej Mości, spisał... T. 1-2. Kr. 1907.

17. Bogusławski i jego scena. Widowisko w 5 aktach. Wyst. Kr. 28 maja 1887; Poz. 16 listopada 1889. Ogl. *Gaz. Pol.* 1887 nr 180-199 z przerwami. Wyd. osob. W-wa 1888.

Wyst. również w Warszawie 26 września 1936 pt. Wojciech Bogusławski. Tekst uzupełnił Leon Schiller. Sztuka wyróżniona na konkursie im. Wojciecha Bogusławskiego, zorganizowanym w Warszawie w 1886 przez *Gaz. Pol.*

18. Do światła. Powieść z XV w. *Nowa Reforma* 1887 nr 132-167 i odb. Kr. 1887. Wyd. 2 W-wa 1900.

19. Nowa szlachta. Fragment dramatyczny. *Prawda* 1887 nr 1-2 [fragm. dramatu pt. Jan Bielecki].

20. Trzy doby w rozwoju sceny naszej i trzej jej przedstawiciele: Bonawentura

Kudlicz, J. S. Jasiński, Jan Chęciński. Odczyt na dochód Osad Rolnych. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 188-190.

Wyd. jako odczyt w 1887 w Krakowie.

21. Hanza. Powieść z XV w. *Kur. Codz.* 1889 nr 157-211 z przerwami; *Bibl. Powieści* 1889 nr 11-18. Wyd. osob. W-wa 1890. Wyd. nast.: W-wa 1912 *Ciekawe Powieści* nr 1; Moskwa 1916 *Bibl. Wychodźstwa Pol.* t. 13-14.

Przekład czes.: K. Vika. Praga 1924.

22. Histrioni. Powieść z czasów Dioklecjana. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 339-377 z przerwami. Wyd. osob. Kr. 1906.

Przeróbka dramatyczna zob. poz. 23.

23. Histrioni. Tragedia w 5 aktach. Wyst. Poz. 24 lutego 1890. Ogl. *Niwa* 1892 nr 8-12. Wyd. osob. W-wa 1892.

Przeróbka dramatyczna powieści. Zob. poz. 22.

24. Przewodnik dla teatrów amatorskich do użytku osób takowe urządzających i w nich udział biorących. W-wa 1890. Wyd. nowe oprac. J. F. Gawlikowski. Lw. 1922.

25. Trefniś. Nowele, obrazki i szkice. W-wa 1890.

Zawartość: I. Z dziejowego pomroku: Trefniś. (*Gaz. Nar.* 1888 nr 111-112; *Kur. Codz.* 1888 nr 121 pt. Trefniś. Obrazek z przeszłości. Zob. też poz. 29); Hundsfield. (*Kur. Warsz.* 1887 nr 112 pt. Hundsfield. (Psie pole). Kartka ze starej kroniki. Przepisał...; *Polak w Ameryce* (Buffalo 1887 nr 22-23 pt. jw. Zob. też poz. 29); Zasadzka. (*Kur. Warsz.* 1887 nr 233 pt. Zasadzka. Ze starej kroniki przepisał... Zob. też poz. 29); Kartka z saskiej epopei. (Zob. też poz. 29); W setną dwudziestoletnią rocznicę. (Zob. też poz. 29); Kamień węgielny. (*Prawda* 1887 nr 45. Zob. też poz. 29); II. Z życia: Romans Antka Grudy. (*Ateneum* 1888 t. 2 s. 100-119. Zob. też poz. 29); Powaga gminy. (Zob. też poz. 32); Dwa nieszczęścia — jedno szczęście. Obrazek z mieszczańskiego życia. (Zob. też poz. 32); III. Zza kulis: Aktor-książe. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 269. Zob. też poz. 28); Kwiatek z cmentarza. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 236 z podtytuł. Wspomnienia. Zob. też poz. 28); Lichwiarz teatralny. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 178. Zob. też poz. 28); Dyrektor-obywatel. (Zob. też poz. 28); Naiwna. (Zob. też poz. 28); Nasza córka. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 224. Zob. też poz. 28); Złota Amelka. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 256. Zob. też poz. 28); Na ołtarzu sztuki. Z własnych wspomnień. („*Tyg. Ilustr.*” *Premium* 1888 s. 23. Zob. też poz. 28).

Rkps — Na ołtarzu sztuki. Z własnych wspomnień. Ossol. sygn. 12061/III.

26. Sprawa rodzinna. Obrazek dramatyczny w 1 akcie. Wyst. W-wa 13 grudnia 1891. Ogl. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 428 s. 631-636.

Wyst. na jubileusz 30-lecia pracy scenicznej W. Rapackiego.

27. Herszt. Dramat w 5 aktach. Powst. przed 1905. Nie druk.

Wiad.: Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na rok 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905.

28. Około teatru. Szkice, obrazki, wspomnienia. Kr. 1905.

Zawartość: Seria I: Aktor-książe. (Zob. poz. 25); Kwiatek z cmentarza. (Zob. poz. 25); Lichwiarz teatralny. (Zob. poz. 25); Dyrektor-obywatel. (Zob. poz. 25); Naiwna. (Zob. poz. 25); Nasza córka. (Zob. poz. 25); Złota Amelka. (Zob. poz. 25); Na ołtarzu sztuki. Z własnych wspomnień. (Zob. poz. 25); Głupi tenor. Fotografia. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 304); Precjoza. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 406); Nemezys. Z własnych wspomnień. (*Nowa Reforma* 1889 nr 238); Złodziej. Kartka z teatralnej kroniki. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 291); Spóźnił się. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 404); Seria II: Nasz doktorek. (*Kur. Warsz.* 1901 nr 300); Charakterystyczna. (Ogl. jw. nr 308); Maszynista. (Ogl. jw. nr 310); Tragik. (Ogl. jw. nr 318); Kostiumer. (Ogl. jw. nr 333); Komik. (Ogl. jw. nr 354); Kapelmistrz. (*Kur. Warsz.* 1902 nr 6); Rekwizytor. (Ogl. jw. nr 17); Jedna sukienka. (Ogl. jw. nr 32); Bracia. (Ogl. jw. nr 43); Amant. (Ogl. jw. nr 51-52); Pensjonat. (Ogl. jw. nr 118); Myszka. (Ogl. jw. nr 70-71); Eks-kolega. (Ogl. jw. nr 110); Typ. (Ogl. jw. nr 130); Czarny charakter. (Ogl. jw. nr 162); Venus Verticordia. (Ogl. jw. nr 230); Sufler. (Ogl. jw. nr 258); „Prezes dyrekcji”. (Ogl. jw. nr 276); Nasz krytyk. (Ogl. jw. nr 288).

29. Obrazki z przeszłości. W-wa 1912.

Zawartość: Hundsfield. (Psie pole). Kartka ze starej kroniki. (Zob. poz. 25); Biczownicy. Komedja biskupa Getki. Kartka ze starej kroniki. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 203 pt. Dramat biskupa Getki. Kartka ze starej kroniki); Zasadzka. Kartka ze starej kroniki. (Zob. poz. 25); Szkoła sławy — szkoła fortuny. Obrazek z przeszłości. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 314; *Gaz. Nar.* 1889 nr 234; *Świat* 1889 nr 1); Król Stefan. Kilka rysów do charakterystyki; Król w kurzej stopie. Obrazek z przeszłości; Kartka z saskiej epopei. (Zob. poz. 25); W setną dwudziestoletnią rocznicę. (Zob. poz. 25); Kamień węgielny. (Zob. poz. 25); Trefniś. Obrazek z przeszłości. (Zob. poz. 25); Romans Antka Grudy. Obrazek z niedalekiej przeszłości. (Zob. poz. 25); Fragment z tragedii. Król Przemysław. (*Tyg. Ilustr.* 1887 nr 227).

30. Król husytów. Powieść. W-wa 1913.

Przekłady czes.: V. Dresler. Praga 1918; A. Šustr. Praga 1921.

31. Krwawa plama. Powieść historyczna z XV w. *Biesiada Lit.* 1914 nr 1-31. Wyd. osob. W-wa 1915.

32. Czarny dwór. Nowele. W-wa 1923.

Zawartość: Przedmowa; Czarny dwór. Z Księgi Pamiętek. (*Bluszcz* 1917 nr 49-51); Kartka z mojego życia; Lat temu sześćdziesiąt; Tausendkünstler; Z cyklu Około teatru: Tragedia w Stefanówce. Wspomnienia z wakacyjnej wycieczki w r. 1878 odbytej. (*Wiś Ilustr.* 1914 nr 4-8, 10); Aktor o autorach. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 328-336 z przerwami, z podtytuł. Z pamiętników Wincentego Rapackiego); Powaga gminy. Humoreska. (Zob. poz. 25); Dwa nieszczęścia — jedno szczęście. Obrazek z życia mieszczańskiego. (Zob. poz. 25); Hydropatia. Obrazek galicyjski. (*Tyg. Ilustr.* 1893 t. 1 s. 224); Szkolny kolega. Urywek z pamiętnika. (*Bluszcz* 1917 nr 35).

33. Sto lat sceny polskiej w Warszawie. W-wa 1925.

34. Brak wiary w niedoli. Dramat w 1 akcie z powieści Józefa Korzeniowskiego uszczelniał...

Rkps Bibl. Czartoryskich sygn. 4858, egz. teatralny opatrzone drugim tyt. Karczma przy gościńcu. Bibl. Jagiel. 4479.

35. Roland, czyli pułkownik z czasów Napoleona I. Drama w 2 porach, 5 aktach z epilogiem, według powieści E. Sue.

Rkps Bibl. Czartoryskich sygn. 5104.

Utwory literackie i szkice publicystyczne zamieszczał w czasopismach: *Ateneum* (1876, 1882, 1888), *Bibl. Powieści* (1889, 1899), *Bibl. Warsz.* (1883), *Biesiada Lit.* (1914), *Bluszczy* (1917), *Echo Muz., Teatr i Artyst.* (1886-1891), *Gaz. Nar.* (1888-1889), *Gaz. Pol.* (1887), *Kłosa* (1878-1880), *Kraj* (1887), *Kur. Codz.* (1887-1889), *Kur. Warsz.* (1887, 1890, 1901-1902), *Niwa* (1892), *Nowa Reforma* (1887-1889), *Polak w Ameryce* (Buffalo 1887), *Prawda* (1887), *Przeł. Tyg. Pol.* (1879, 1887, 1891), *Ruch* (1887), *Słowo* (1896), *Świat* (1889), *Tyg. Ilustr.* (1877-1880, 1887-1888, 1893), *Tyg. Powsz.* (1885, 1887-1888), *Wiek* (1876-1877, 1882-1883), *Więć Ilustr.* (1914), *Wisła* (1884).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *Kraków—Zagrzebiowi*. Kr. 1881, „*Tyg. Ilustr.*” *Premium*. W-wa 1888, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Przekłady, adaptacje sceniczne

1. P. Feval, A. Bourgeois: Garbaty wygnaniec i mściciel. Wyst. Czerniowce 1864.

2. W. Shakespeare: Hamlet, król wiczyński. Tragedia w 5 aktach. Tłum. J. Paszkowski, dla sceny tutaj zastosowana przez... Wyst. Kr. 1867.

Listy i materiały

1. Do K. Chłapowskiego z 1868. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 9141. Ogl.: Korespondencja Heleny Modrzejewskiej i Karola Chłapowskiego. Wybór i oprac. J. Got, J. Szczublewski. T. 1. W-wa 1965.

2. Do M. Boloż-Antoniewicz z 1869-1880. Rkps Ossol. sygn. 12823/III.

3. Do E. Lubowskiego z 1869. Rkps Bibl. Nar. sygn. II. 5766.

4. Do W. Belzy 6 listów z 1872-1875. Rkps Ossol. sygn. 12420/I.

5. Do S. E. Koźmiana z 1873. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2210 t. 5.

6. Do H. Modrzejewskiej 3 listy z 1875, 1879, 1892. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 9141. Ogl.: Korespondencja Heleny Modrzejewskiej i Karola Chłapowskiego. Wybór i oprac. J. Got, J. Szczublewski. T. 1-2. W-wa 1965.

7. Do W. Belzy 3 listy z 1877, 1881, 1882. Rkps Ossol. 12421/I, 12424/I, 12425/I.

8. Do J. A. Fredry 2 listy z 1877-1878. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8431.

9. Do M. Bałuckiego 29 listów z 1879, 1882-1884, 1888, 1890-1892, 1896 i b. d. Rkps IS PAN w W-wie sygn. 285. Listy z 1892 ogl. K. Szymanowski. W: *Prace o lit. i teatrze ofiarowane Z. Szwejkowskiemu*. Wr. 1966; list z 1892 ogl. E. Szwanowski. *Teatr* 1970 nr 16.

10. Do T. Lenartowicza 7 listów z 1884. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2028 t. 5.

11. Do nieznanego adresata z 1887. Rkps Bibl. Nar. sygn. 27372.

12. Do W. Belzy 4 listy z 1887-1910. Rkps Ossol. sygn. 12658/II.

13. Do Z. Sarneckiego 2 listy z 1889-1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717/III.

14. Do F. Faleńskiego z 1898. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5902.

15. Do L. Rydla 2 listy z 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260.

16. Do L. Kotarbińskiej z 1901. Ogl. Z. Jasińska. *Teatr* 1969 nr 7.

17. Do W. L. Anczyca b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262.

18. Do I. Peszke b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7004.

19. Zbiorowe życzenia imieninowe aktorów i pisarzy dla W. Rapackiego z 1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV. 5995.

20. Wspomnienie o Józefie Szujkim. (Druk: *Wisła* 1884). Rkps Bibl. Nar. sygn. IV. 6017.

21. Materiały. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7681 IV, 7814 IV.

OPRACOWANIA

J. SZUJSKI: W. Rapacki. Artysta teatru krakowskiego. *Kłosa* 1867 nr 100. — E. LUBOWSKI: Występy p. W. Rapackiego, artysty teatru krakowskiego. *Bluszczy* 1869 s. 127, 135, 151. — B. ZAWADZKI: Występy gościnnie p. W. Rapackiego z Warszawy. *Świt* 1872 nr 16. — St. M. RZĘTKOWSKI: Rapacki. *Goniec Teatr.* 1877 nr 10. — G. BOGUSŁAWSKI: Siły i środki naszej sceny. W-wa

1879 s. 130-143; wyd. 2 W-wa 1961 s. 140-148. — M. G. [M. GAWALEWICZ]: Nasz współczesny dramat i komedia. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 30. — B. ZAWADZKI: W. Rapacki. *Echo Mus. i Teatr.* 1884 nr 38. — Aem [A. MIESZKOWSKI]: W. Rapacki. Sylwetka jubileuszowa 1861-1886. *Nowa Reforma* 1886 i odb. — A. K.: W. Rapacki. *Świat* 1888 nr 20. — K. KASZEWSKI: W. Rapacki. *Kłosa* 1888 nr 1193. — M. BALUCKI: W. Rapacki. Z mojego pamiętnika. *Tyg. Ilustr.* 1891 nr 49. — P. CHMIEŁOWSKI: Twórczość dramatyczna Rapackiego. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 428. — G. KEMPNER: Przedstawienie poranne z powodu ukończenia 30-letniej pracy scenicznej przez W. Rapackiego w dn. 13 grudnia. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 51. — J. KOTARBIŃSKI: W. Rapacki. *Wędrowiec* 1891 nr 50. — A. RAJCHMAN: W. Rapacki. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 428. — Al. R. [A. RAJCHMAN]: Poranek Rapackiego. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 429. — K. ZALEWSKI: W. Rapacki. *Kur. Warsz.* 1891 nr 350. — W. Rapacki. *Biesiada Lit.* 1891 nr 48. — *Kur. Por.* 1891 nr 259 s. 2 [dot. śmierci żony pisarza, Józefy z Hoffmannów]. — E. LUBOWSKI: Przegląd teatralny. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 184 [o grze aktorskiej w Gnieździe rodzinnym H. Sudermann]. — P. CHMIEŁOWSKI: Nasi powieściopisarze. Kr. 1895 s. 483-486. — W. Rapacki. *Album teatr.* T. 2. W-wa 1897 s. 42. — P. CHMIEŁOWSKI: Twórczość dramatyczna Rapackiego. W książce: Nasza literatura dramatyczna. T. 2. Petersburg. 1898 s. 1-21.

W. BOGUSŁAWSKI: Z okoliczności jubileuszu. *Kur. Warsz.* 1901 nr 165; przedr. w książce: Aktorzy warszawscy. W-wa 1962. — K. GLIŃSKI: W. Rapacki. *Gaz. Pol.* 1901 nr 168. — SARMATICUS [L. KOŚCIELECKI]: W. Rapackiemu z powodu 40-letniej działalności na scenie i w literaturze. *Kur. Codz.* 1901 nr 170. — I. MATUSZEWSKI: W. Rapacki. Z powodu czterdziestolecia pracy scenicznej. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 26. — S. POPOWSKI: Z teatru. *Głos* 1901 s. 431. — Role W. Rapackiego. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 24. — W. Rapacki jako autor. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 24. — Ski: Potężny filar sceny warszawskiej. *Praca* 1902 nr 43.

J. KOTARBIŃSKI: Jubileusz Rapackiego. *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 49. — W. Pr. [W. PROKESCH]: W. Rapacki jako autor dramatów. *Nowa Reforma* 1917 nr 589. — W. RAPACKI: [Podziękowanie za urządzenie jubileuszu]. *Gaz. Nar.* 1917 nr 357. — Jubileusz W. Rapackiego. *Dzien. Poz.* 1917 nr 280. — r. *Gaz. Nar.* 1918 nr 41-42.

A. K.: W. Rapacki. Z okazji jubileuszu znakomitego artysty. *Świat* 1921 nr 27. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1921 nr 139. — *Kur. Warsz.* 1921 nr z 3 lipca.

(Nekrologi:) J. KOTARBIŃSKI: W. Rapacki. *Kur. Warsz.* 1924 nr 14; J. KOTARBIŃSKI: W. Rapacki. *Scena Pol.* 1924 z. 1; J. KOTWICZ. *Kur. Poz.* 1924 nr 12; A. ZAGÓRSKI: Mistrz W. Rapacki. *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 3; *Praca* 1924 nr 4; *Słowo Pomorskie* 1924 nr 14.

J. KOTARBIŃSKI: Z dziejów dramatu i komedii w teatrach warszawskich. W-wa 1924 s. 41-42. — W. NOSKOWSKI. *Świat* 1929 nr 14. — J. LESZCZYŃSKI: W. Rapacki. W 90 rocznicę urodzin. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 3. — M. ORLICZ: Polski teatr współczesny. W-wa 1932 s. 27-30. — P. OWERŁO: Z tamtej strony rampy. W-wa 1936; wyd. nast. Kr. 1957 s. 128-133. — J. LESZCZYŃSKI. *Teatr* 1953 nr 15. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Świat aktorski moich czasów. W-wa 1957 s. 584-605. — R. GÓRSKI: W. Rapacki. W-wa 1960. — M. K. [M. KIEFFER-KOSTANECKA]. *Notatki Płockie* 1961 nr 19 [spr. z uroczystości w Lipnie 22 stycznia 1961]. — R. LEWANDOWSKI. *Notatki Płockie* 1961 nr 19. — O. BUDREWICZ: Klan Rapackich. *Stolica* 1966 nr 37. — Z. SUCHAR: Rapacki — ojciec. *Pomorze* 1967 nr 13. — E. SZWANKOWSKI: W. Rapacki członkiem honorowym ZASP-u. *Pam. Teatr.* 1968 nr 3. — R. GÓRSKI: W. Rapacki. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 3. W-wa 1969 s. 99-108. — H. JANKOWSKA. *Tydzien Pol.* (Londyn) 1971 nr 33. — J. T. S. JASIŃSKI: W. Rapacki. Rkps IS PAN sygn. 745.

Nędznicy. *Bukovina* 1863 nr 17 [zapowiedź wystawienia]. — *Czas* 1867 nr 33.

Człowiek śmiechu. λμχ, NIE-LAMBDA. *Dzien. Poz.* 1869 nr 173. — *Dzien. Poz.* 1869 nr 168. — *Gaz. Warsz.* 1869 nr 166.

Wit Stwos. A. PILECKI. *Warsz. Roczn. Lit.* 1874 s. 130. — S. Tz. *Przegl. Kryt.* 1874 s. 126. — W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1875 nr 85. — B. CZERWIENSKI. *Dzien. Pol.* 1875 nr 5. — K. KASZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1875 nr 382. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1875 nr 18. — L. NIEMOJOWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1875 nr 18. — H. SIENKIEWICZ. *Niwa* 1875 nr 12; przedr.: *Dzieła.* T. 46. W-wa 1951 s. 180-186. — H. STRUVE. *Kłosa* 1875 nr 513 s. 260-270. — D. ZGLIŃSKI. *Opiekun Domowy* 1875 nr 16-17. — *Przegl. Tyg.* 1875 nr 17-19. — D. HENKIEL. *Bibl. Warsz.* 1876 t. 2 s. 545-548. — M. B. [M. BALUCKI]. *Tyg. Powsz.* 1880 nr 7 s. 106. — BEBE. *Dzien. dla Wszystkich* 1880 nr 3 s. 27. — IGNACY JASTRZĘBIEC [I. KLISZEWSKI]. *Echo* 1880 nr 12. — A. ŁADA. *Echo* 1880 nr 95. — Z. P. [Z. PRZYBYLSKI]. *Czas* 1880 nr 2. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kłosa* 1881 nr

815. — CARILLON: Odgłosy. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 431 s. 5. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1901 nr 170. — ZASTĘPCA. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 26 s. 307.

Figlik Stańczyka. *Gaz. Pol.* 1876 nr 121-122.

Mikołaj Kopernik. P. Ch. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Opiekun Domowy* 1875 nr 48. — *Szkice Społ. i Lit.* 1875 nr 37-38. — M. B. *Ruch Lit.* 1876 nr 10. — *Przegl. Tyg.* 1876 nr 18. — Z. MITZNER: Zapomniana sztuka o M. Koperniku. *Świat* 1953 nr 21.

Horoskop. c. *Warta* 1877 nr 143. — Poranek p. Rapackiego. *Wiek* 1877 nr 61.

Wit Stwosz. Epilog do dramatu. c. *Warta* 1877 nr 143. — Poranek p. Rapackiego. *Wiek* 1877 nr 61. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kłosy* 1881 nr 815.

Maćko Borkowic. A. G. B. [A. G. BEM]. *Nowiny* 1878 nr 130; przedr.: Pisma krytyczne. W-wa 1963 s. 252-256. — M. B. *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* 1878 nr 33. — *Czas* 1878 nr 77. — *Kłosy* 1878 nr 696. — *Warta* 1881 s. 3485-3486.

Pro honore domus. *Kłosy* 1879 t. 2 s. 198. — W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1880 nr 60. — K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1880 nr 769. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Bluszcz* 1880 nr 17. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1880 nr 222. — K. LUNIEWSKI. *Tyg. Powsz.* 1880 nr 13. — S. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Biesiada Lit.* 1880 nr 221. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Echo* 1880 nr 60. — A. W. [A. WIŚLICKI]. *Przegl. Tyg.* 1880 nr 12. — *Gaz. Warsz.* 1880 nr 95-97, 99. — R. W. *Bibl. Warsz.* 1881 t. 1 s. 67-70. — *Warta* 1881 s. 3541-3542.

Chłopcy pana cześnika. (b.). *Mysł* 1891 nr 10. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Pol.* 1891 nr 256. — (nit.) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1891 nr 215. — (r.) [I. ROSNER]. *Czas* 1891 nr 215. — -X-. *Cracoviana. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 418 s. 502. — *Świat* 1891 nr 19.

Odsiecz Wiednia. A. Z. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1884 nr 11/12. — M. BALUCKI. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 37 s. 382. — L. K. *Czas* 1884 nr 105-106. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 105. — *Tyż. Powsz.* 1884 nr 4. — A. Br. *Świat* 1906 nr 38 s. 21. — B. *Kur. Pol.* 1906 nr 252 s. 2. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.*

1906 t. 4 s. 98-99. — T. GODECKI. *Dzwon Pol.* 1906 nr 287. — S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1906 nr 253. — J. LORENTOWICZ. *Ludźkość* 1906 nr 2; przedr. w książce: Dwadzieścia lat teatru. T. 1. W-wa 1928 s. 278-280. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1906 nr 257. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1906 nr 283. — M. SYNORADZKI. *Biesiada Lit.* 1906 nr 39. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. Powsz.* 1906 nr 246. — Tt. *Słowo* 1906 nr 252. — *Złoty Róg* 1906 nr 23. — K. KRUMŁOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 355.

Odbijanego. Nowości teatralne. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 16 s. 175 [not. o powstaniu komedii]. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1884 nr 132. — *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 20 s. 216. — A. K. *Nowa Reforma* 1888 nr 213. — A. N. *Prawda* 1888 nr 34. — P. Ch. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Ateneum* 1888 t. 4 s. 168-169. — em-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 260 s. 423. — W. J. [W. JANICKI]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 263 s. 457. — (X. Y. Z.). *Świat* 1888 nr 20. — *Czas* 1888 nr 214. — (nit.) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1890 nr 216. — *Czas* 1890 nr 216. — *Kur. Pol.* 1890 nr 258. — Ar. [A. BAR]. *Scena i Sztuka* 1908 nr 29. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1908 t. 4 s. 172-173. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 192. — S. KOZŁOWSKI. *Głos Warsz.* 1908 nr 106. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Reforma* 1908 nr 317. — G. OLECHOWSKI. *Prawda* 1908 nr 29. — TOPÓR. *Kur. Poz.* 1908 nr 163. — *Przegl.* 1908 nr 166.

Grzechy królewskie. P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1886 t. 1 s. 143-145. — W-t. *Prawda* 1886 nr 1. — *Biesiada Lit.* 1886 nr 11. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1902 nr 11. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 101. — mre [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1908 t. 12 s. 198. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1909 s. 109-110.

Bogusławski i jego scena. Rozstrzygnięcie konkursu imienia Wojciecha Bogusławskiego. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 126 s. 82. — *Kłosy* 1886 nr 1078. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 192 s. 287. — W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Codz.* 1887 nr 148-149. — W. J. [W. JANICKI]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 221 s. 607. — wp [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1887 nr 125. — *Czas* 1887 nr 123, nr 210. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 193 s. 298. — P. Ch. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Ateneum* 1888 t. 4 s. 166-168. — CEZARY JEL. [C. JELLENTA]. *Prawda* 1888 nr 6. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 321 s. 567. — F. K. *Dzien. Poz.* 1899 nr 8. — B. L. *Czytelnia dla Wszystkich* 1905 nr 33. — J. Łoz. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1905 nr 343. — *Kur.*

Warsz. 1905 nr 359. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1906 t. 1 s. 132-135. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1906 nr 1. — A. DOBROWOLSKI. *Bluszczyk* 1906 nr 3. — Kaz. Ehr. [K. EHRENBURG]. *Wędrowiec* 1906 s. 92. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Gaz. Pol.* 1906 nr 1; toż *Nowa Gaz.* 1906 nr 2; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 1. W-wa 1929 s. 275-278. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1906 nr 12. — W. MALESZEWSKI. *Biesiada Lit.* 1906 nr 3. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1906 nr 1. — tt. *Słowo* 1906 nr 2. — *Głos Radomski* 1906 nr 93. — *Świat* 1906 nr 2. — E. WĘSŁAWSKA. *Goniec Wil.* 1908 nr 214. — J. ANDRZEJEWSKI. *ABC* 1936 nr 282. — J. BIRKENMAJER. *Kultura* 1936 nr 29. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1936 nr 272; przedr.: *Krótkie spiecia*. W-wa 1938; *Pisma*. T. 26. W-wa 1969. — B. KORZENIEWSKI. *Pion* 1936 nr 41 s. 7. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Echo Spół.* 1936 nr 21. — W. NATANSON. *Czas* 1936 nr 271.

Do światła. S. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1887 nr 43. — [A. N.]. *Życie* 1888 nr 28. — M. KONOPNICKA. *Gaz. Pol.* 1888 nr 21. — A. M. [A. MAZANOWSKI]. *Przeł. Tyg.* 1888 nr 21. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 218; [polem.: W. Rapacki. Nr 221, nr 233; S. M. Rzętkowski. Nr 230]. — Mns. [M. MASSONIS]. *Książka* 1901 s. 109-110.

Trzy doby w rozwoju sceny naszej... *Prawda* 1887 nr 13. — *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1887 nr 24 [streszcz. odczytu]. — *Przeł. Tyg.* 1887 s. 184. — *Ruch* 1887 z. 14.

Hanza. T. J. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 356. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1890 t. 3 s. 302-309. — (l. m.). *Świat* 1890 nr 20. — A. NOWICKI: Najnowsze powieści. *Życie* 1890. — *Zyg. Piet.* [Z. PIETKIEWICZ]. *Prawda* 1890 nr 26. — *Tł.* *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 35. — *Przeł. Pol.* 1890 t. 97 z. 2. — A. G. BEM. *Ateneum* 1891 t. 3 s. 389-394.

Histrioni. Powieść. A. E. BALICKI. *Przeł. Pol.* 1906 t. 161 s. 175-177. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1906 s. 400-401. — Z. S. [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1906 nr 246. — W. WIECKI. *Przeł. Powsz.* 1906 t. 92 s. 400-414. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1906 nr 159.

Histrioni. Tragedia. *Myśl* 1892 nr 1. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Poradnik dla Kupujących Książki* 1893 nr 3. — W. JANICKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 482. — -a-: Z teatrów warszawskich, *Echo*

Muz., Teatr. i Artyst. 1893 nr 509 [zapowiedź wystawienia]. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1893 nr 155. — J. ŁOZIŃSKI. *Kur. Pol.* 1893 nr 158. — *Ateneum* 1893 t. 1 s. 211-213. — F. K. *Dzien. Poz.* 1900 nr 46.

Przewodnik dla teatrów amatorskich... [B. LUTOMSKI]. *Przeł. Tyg.* 1889 nr 42. — A. WITSKI. *Życie* 1889 nr 45. — *Tyg. Powsz.* 1889 nr 2. — *Świat* 1889 nr 20. — *Tyg. Ilustr.* 1889 t. 2 s. 280. — *Bluszczyk* 1890 nr 10. — J. MIRSKI. *Poradnik Teatrów i Chórów Włocławskich* 1922 nr 12.

Trefniś. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1889 nr 255. — F. RAWITA [F. RAWITAGAWROŃSKI]. *Kłosy* 1889 nr 1276. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1890 t. 3 s. 302-309. — *Zyg. Piet.* [Z. PIETKIEWICZ]. *Prawda* 1890 nr 26. — *Ateneum* 1890 t. 1 s. 153.

Sprawa rodzinna. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 330 s. 50 [not. o powst. dramatu]. — Al. R. [A. RAJCHMAN]; Poranek Rapackiego. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 429 s. 652-653.

Okolo teatru. A. E. BALICKI. *Przeł. Pol.* 1905 t. 157 s. 158-161. — (Z. S.) [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1905 nr 179. — H. GALLE. *Książka* 1906 s. 51-62. — hg [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1906 s. 260. — W. WIECKI. *Przeł. Powsz.* 1906 t. 91 s. 369-370.

Król husytów. H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 4 s. 512-513.

Sto lat sceny polskiej w Warszawie. M. B. [M. BRAHMER]. *Przeł. Współcz.* 1925 t. 13 s. 319-320. — W. BRUMMER. *Tydzien Lit.* 1925 nr 8. — I. KRZYWICKA. *Wiad. Lit.* 1925 nr 5. — J. LORENTOWICZ. *Express Por.* 1925 nr 291. — A. MÜNNICH. *Słowo Pomorskie* 1925 nr 38-39. — J. PALUCKI. *Dzien. Poz.* 1925 nr 70. — M. RULIKOWSKI. *Życie Teatru* 1925 nr 1-2. — K. ULATOWSKI. *Dzien. Bydg.* 1925 nr 3. — A. ZAGÓRSKI. *Przeł. Warsz.* 1925 nr 42. — W. Zaw. [W. ZAWISTOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 7. — J. KOTARBIŃSKI: Ze świata uludy. W-wa 1926.

Adaptacje sceniczne

W. Shakespeare: Hamlet, król Lewicz duński. S. [A. SZCZEPAŃSKI]. *Kalina* 1867 nr 38. — *Czas* 1867 nr 278, nr 280. — (Kaź. Skrz.) [K. SKRZYŃSKI]. *Dzien. Poz.* 1868 nr 26. — *Gaz. Pol.* 1868 nr 21.

REYMONT WŁADYSŁAW STANISŁAW (1867 – 1925)

Właściwie: REJMENT STANISŁAW WŁADYSŁAW

Pseud. i krypt.: ANTONI KOPCZYŃSKI; GNOM [?]; KSIĘŻAK; W. S. R.; WL. S. R.

Powieściopisarz i nowelista.

Ur. 7 maja 1867 we wsi Kobiele Wielkie, pow. Radomsko, syn Józefa Rejmenta, tamtejszego organisty, i Antoniny z Kupeczyńskich. Mieszkał w Tuszynie, dokąd rodzice przenieśli się w 1868. Uczył się w domu. W 1880 zamieszkał w Warszawie u Konstantego Jakimowicza, męża najstarszej siostry, Katarzyny, właściciela magazynu krawieckiego, i rozpoczął naukę zawodu jako uczeń krawiecki. Rodzice w tymże roku osiedli w Wolbórze pod Tuszynom. W 1884 uzyskał dyplom czeladnika krawieckiego. Wydalony z Warszawy za uczestnictwo w pracach konspiracyjnych, w jesieni 1885 wstąpił do objazdowej trupy aktorskiej i do lata roku następnego występował na prowincji w teatrze wędrownym, m.in. w Łęczycy, Ozorkowie, Lublinie i Puławach, grywając pod pseudonimem Urbański. Od lata 1886 do końca 1888 przebywał u rodziców w Wolbórze. Ponownie nawiązał kontakt z teatrem angażując się w Piotrkowie Trybunalskim do Towarzystwa Dramatycznego. W 1889 podjął pracę dozorczy plantowego Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej na linii Krosnowa — Rogów — Krężce — Lipce. Na kolei pracował z przerwami do końca 1893. Również w tym czasie planował wstąpienie do seminarium duchownego, interesował się spirytyzmem, występował w teatrze amatorskim w Skierniewicach. Debiut w 1892 i dalsze publikowanie nowel zdecydowały o porzuceniu pracy na kolei i zajęciu się wyłącznie działalnością literacką. W grudniu 1893 zamieszkał w Warszawie. W maju 1894 w charakterze reportera towarzyszył pielgrzymce do Częstochowy, w lipcu wyjechał do Londynu na Zjazd Towarzystwa Teozoficznego. W drodze powrotnej zatrzymał się dłużej w Paryżu. W następnym roku wspólnie z Jakimowiczami odbył wycieczkę do Włoch. Po powrocie przyjął zamówienie na powieść o Łodzi i przez parę miesięcy zbierał w tym mieście materiały. W 1896-1899 przebywał głównie we Francji, w Paryżu, gdzie mieszkał z Janem Lorentowiczem, i w Ouarville pod Orleanem u Henryka Gierszyńskiego. Na początku roku 1900 leczył się w Zakopanem, następnie pewien czas spędził u ojca w Wolbórze. W lipcu 1900 uległ poważnej kontuzji w katastrofie kolejowej pod Warszawą. Otrzymane wysokie odszkodowanie zapewniło mu niezależność finansową. W 1902 poślubił Aurelię z Szacznajdrów Szablowską. Wyjechał do Francji, gdzie w Paryżu i w Beg Meil w Bretanii pracował nad „Chłopami”. Od tego czasu dużo podróżował, głównie do Francji i Włoch, przebywając okresowo w kraju, przeważnie w Warszawie i Zakopanem. W 1907 brał udział w jubileuszu Elizy Orzeszkowej w Grodnie i spędził wraz z pisarką lato 1909 we Florianowie u Bochwiców. Przez rok próbował gospodarować w zakupionej w 1912 Charlupi Wielkiej koło Sieradza. W czasie wojny 1914-1918 mieszkał w Warszawie i uczestniczył w pracach Wydziału Dobroczynności Rady Głównej Opiekuńczej. W 1917 uzyskał nagrodę Akademii Umiejętności im. M. Reja za „Chłopów”. W tymże roku został prezesem Warszawskiej Kasy Literackiej. W 1919 wyjechał do Paryża i delegowany przez Ministerstwo Spraw Zewnętrznych odbył podróż do Stanów Zjednoczonych odwiedzając ośrodki polonijne. Ponownie był tam w kwietniu 1920 celem zdobycia poparcia Polonii dla pożyczki narodowej. W 1920 nabył w Poznańskim majątek Kołaczkowo i spędzał w nim zazwyczaj lato, na zimę przenosząc się do Warszawy. Był pierwszym prezesem powstałego w 1921 poznańskiego oddziału Związku Literatów. Należał do Zarządu Pierwszej Polskiej Spółdzielni Kinematograficzno-Artystycznej Artfilm (1921-1922). W listopadzie 1924 otrzymał nagrodę literacką Nobla za powieść „Chłopi”. W tym samym miesiącu wyjechał na kurację do Nicei. W maju 1925 brał udział w organizowanych na jego cześć uroczystościach w Paryżu. W sierpniu był obecny na dożynkach w Wierchosławicach. Zmarł 5 grudnia 1925 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Pielgrzymka do Jasnej Góry. Wrażenia i obrazy. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 24-36. Wyd. osob. W-wa 1895. Zob. też poz. 26 oraz Wyd. zbior. poz. 1 t. 18, 3 t. 1, 5 t. 1, 7 (wyd. 2).

Rkps Ossol. sygn. 6958/I; 6954/I — red. pierwsza, pierwotny tyt.: *Do źródeł. Wrażenia z pieszej wycieczki do Częstochowy.*

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: czes.: K. Křivý, *Douhovice u Kojetic 1906* — franc.: F. L. Schoell, *La Nouvelle Revue des Jeunes 1930* nr z 15 grudnia — 1931 nr z 15 marca. Wyd. osob. Paryż [1933]; przedr. fragm. *Notre Pologne 1931/1933* nr 7.

2. Benefis. Komedia. Powst. 1895. Nie druk.

Rkps Ossol. sygn. 6960/I — pierwotny tytuł Pożegnalne przedstawienie.

Pomysł rozwinięty w noweli *Lili*, zob. poz. 8.

3. Komediantka. Powieść. *Kur. Codz.* 1895 nr 179-355 z przerwami. Wyd. osob. zmien. W-wa 1896; dodruk W-wa 1897. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1903; wyd. 3 W-wa 1911; wyd. 4 W-wa 1924 (Wyd. zbior. poz. 1 t. 9); wyd. 5 W-wa 1927 (jw.); wyd. 6 W-wa 1930 (Wyd. zbior. poz. 3 t. 2-4); wyd. 7 W-wa 1949 (Wyd. zbior. poz. 5 t. 2); Kr. 1957 *Bibl. Pol.*; wyd. kryt. pod red. Z. Szwejkowskiego. Oprac. T. Jodelka i I. Orlewiczowa. Nota wydawn.: T. Jodelka. W-wa 1961 (tu także *Adeptka*); wyd. 4 oprac. jw. W-wa 1968. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7 [t. 3], 9 t. 1.

Nawiązaniem do Komediantki są *Fermenty*, zob. poz. 4.

Rkps Ossol. sygn. 6957/I — pierwsza red. z 1891-1892 pt. *Adeptka*. Ogl. pośmiertnie w książce: *Krosnowa i świat. Nowele. W-wa 1928* (Wyd. zbior. poz. 2); sygn. 6955/I — red. z 1892.

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: ang.: E. Obecny, *Nowy Jork 1920* — czes.: B. Prusik, *Praga 1908*; B. Křemenák, *Wyd. 3 Praga 1970* — niem.: A. Klöckner, *Berlin 1963*, wyd. 2 *Berlin 1964*, wyd. 3 *Berlin 1967*, wyd. 4 *Berlin 1970* — ros.: N. Wasin, *Moskwa 1916*, wyd. 3 *Moskwa 1918*; L. Konrad, *Przedmowa: W. Obolewicz, Leningrad 1967* (wraz z *Fermentami*, zob. poz. 4) — słowacki: J. Guzdík, *Bratysława 1968* — ukr.: I. Etkalo, *Lw. 1959*, wyd. 2 *Lw. 1962*.

4. *Fermenty*. Powieść. *Bibl. Warsz.* 1896 t. 1-4. Wyd. osob. popr. W-wa 1897. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1906; wyd. 3 W-wa 1914; wyd. 4 W-wa 1924 (Wyd. zbior. poz. 1 t. 10-11); wyd. 5 W-wa 1928 (jw.); wyd. 6 W-wa 1930 (Wyd. zbior. poz. 1 t. 5-8); Jerozolima 1944 *Szkolna Bibl. na Wschodzie pod red. L. Kurdybachy* t. 34; wyd. 7 W-wa 1949 (Wyd. zbior. poz. 5 t. 3-4); Kr. 1957 *Bibl. Pol.*; wyd. kryt. pod red. Z. Szwejkowskiego. Oprac. T. Jodelka i I. Orlewiczowa. Nota wydawn.: T. Jodelka. W-wa 1962 (wraz z pierwszą red. pt. *W jarmie*; wyd. 3. Oprac. jw. W-wa 1968 (wraz z pierwszą red. pt. *W jarmie*). Zob. też Wyd. zbior. poz. 7 [t. 4], 9 t. 2.

Fermenty stanowią kontynuację *Komediantki*, zob. poz. 3.

Rkps Ossol. sygn. 6961/I — red. z 1895 i wcześniejsza brulionowa; brulion dalszego ciągu powieści z 1896, nie druk.; fragmenty różnych red. Pierwotne tyt.: *Niecznani, W jarmie*. — *Bibl. Nar. akc. 695* pt. *W jarmie*, zniszczony w 1944.

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: niem.: A. Klöckner, *Berlin 1969*; wyd. 2 *Berlin 1972* — ros.: W. Obolewicz, *Leningrad 1967* (wraz z *Komediantką*, zob. poz. 3).

5. *Kłamstwa*. Dramat. Powst. 1897.

Rkps zagubiony w red. *Kur. Codz.*

6. *Spotkanie*. Szkice i obrazki. W-wa 1897. Wyd. 2 W-wa 1906.

Zawartość: *Spotkanie*. Szkic. (*Tyg. Ilustr.* 1895 nr 43-47. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 19, 3 t. 9, 5 t. 5); *Cień*. (*Nitca* 1894 nr 8. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 19, 3 t. 9, 5 t. 5); *Oko w oko*. (*Nitca* 1894 nr 11-12; *Czas* 1906 nr 61-67 pt. *Oko za oko*, też *Notwa Gaz.* 1906 nr 11-46 z przerwami. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 19, 3 t. 9, 5 t. 5); *Franek*. Szkic z życia teatralnego. (Powst. 1891. Ogl. *Głos* 1894 nr 14-17, *Mysł* 1894 nr z 24 maja i nn. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 20, 3 t. 9, 5 t. 5, 7 [t. 1]); *Suka*. Szkic. (Powst. 1891. Ogl. *Pratoda* 1894 nr 22-24. Wyd. osob. W-wa 1967 wraz z: *Tomek Baran*. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8, 3 t. 9, 5 t. 5, 6, 7 [t. 1], 8); *Szczęśliwi*. (*Tyg. Ilustr.* 1894 nr 51. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8, 3 t. 9, 5 t. 6, 8); *Śmierć*. Z chłopskiego bytowania. (*Głos* 1893 nr 11-15. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8, 3 t. 10, 5 t. 5, 6, 7 [t. 1]); *Zawierucha*. (*Tyg. Ilustr.* 1894 nr 6-7. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8, 3 t. 10, 5 t. 5, 6, 7 [t. 1]); *Tomek Baran*. Szkic. (*Ateneum* 1895 t. 3 s. 424-458. Wyd. osob. [zmien.] W-wa 1907 *Bibl. Unio. Lud.* 20, wyd. nast. w serii jw.: wyd. 2 W-wa 1917, wyd. 4 W-wa 1948; W-wa 1967 (wraz z: *Suka*). Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8, 3 t. 10, 5 t. 5, 6, 7 [t. 1], 8); *Z wrażeń włoskich*. (Fragm. ogl. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 20 pt. *W Loreto*. *Korespondencja własna; całość: Gaz. Pol.* 1895 nr 156, 158, 173, 181, 182, 202. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 18, 3 t. 10, 5 t. 5).

Rkps — *Spotkanie*. (Ossol. sygn. 6958/I — dwie wersje); *Cień*. (Ossol. sygn. 6958/I — pierwsza red.; 6955/I — wersja odmienna pt. *Komediana miłości*); *Oko w oko*. (Ossol. sygn. 6958/I — trzy red.: fragm. z 1894 pt. *W lesie*; fragm. pt. *W parku*; brulion red. pt. *Oko w oko*); *Franek*. (Ossol. sygn. 6955/I pt. *Franek, szkic z zakulisowego życia*); *Suka*. (Ossol. sygn. 6957/I; 6955/I — red. wcześniejsza); *Śmierć*. (Ossol. sygn. 6957/I — pierwsza red.; 6956/I — druga red.); *Zawierucha*. (Ossol. sygn. 6958/I); *Tomek Baran*. (Ossol. sygn. 6957/I — dwie red.: brulionowa pt. *Zima, z 1893*; fragm. pt. *W karczmie, z 1894*); *Z wrażeń włoskich*. (Ossol. sygn. 6954/I — notatki z podróży po Włoszech).

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz:

Spotkanie: serbochorw.: L. R. Knežević, *Srpski književni glasnik 1914* nr 1 — słowacki: H. Ruppeltdová, *Slovenské pohľady 1927* s. 786-802.

Cień: bułg.: Sofia 1922 — ros.: E. K. *Nowyj žurnal inostrannoj literatury 1904* s. 67-72, *Slawianskij almanach. Polsha, Petersb. [b.r.] s. 61-72* — serbochorw.: S. Musulin, *Obzor 1907* nr 351.

Oko w oko: ros.: B. Ławrowa: *Oko za oko. Moskwa 1906* — serbochorw.: J. Matica, *Prosvjeta 1906* nr 18.

Franek: ros.: W. Tomaszewska, *Petersb. [b.r.] Chudozestwiennaja biblioteka* nr 76.

Suka: ros.: Finka, *Podolskije gubernyje wiadomości 1899* — serbochorw.: S. Musulin, *Ilustrowani obzor 1908* nr 5, *Zagrzeb 1928 1000 Najlepših Novela*; L. R. Knežević, *Srpski književni glasnik 1912* nr 7; A. S. *Virovitički list 1953* nr 1-6; B. R. Čirić, *Poljska pripovetka. T. 1. Belgrad 1948* — włoski: E. Damiani; Finka, W: *Novellieri slavi*. Rzym 1946.

Szczęśliwi: ros.: M. Czechowicz. *Syn otcieźstwa* 1899 nr 52 dod. do *Sowriemniyj mir*; I. Gercik. Ryga 1900 — serbochorw.: J. Matica. *Obzor* 1901 nr 34; S. Musulin. *Ilustrovani obzor* 1908 nr 29, Zagrzeb 1928 *1000 Najlepših Novela* — włoski: C. Garosci. *L'illustrazione del Popolo* 1934 nr z 7 stycznia.

Śmierć: ang.: E. C. Benecke, M. Busch. W: *Selected Polish Tales*. Londyn [1921], wyd. nast.: 1928, 1942, 1947 — ros.: I. Z. Tichow. *Pomoszcz golodnym*. W-wa 1900; M. de Waldien. *Sietvier* 1904 nr 13.

Zawierucha: serbochorw.: J. Matica. *Prosvjeta* 1903 s. 126.

Tomek Baran: ang.: G. R. Noyes. W: *Great Short Novels of the World*. Oprac. B. H. Clark. Nowy Jork 1927 — czes.: J. Sebesta. Praga 1913 — niem.: Jean Paul von Ardeschach [J. Kaczkowski]. Frankfurt 1959 — ros.: O. Wiszniewska. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1905 nr 11 — serbochorw.: L. R. Knežević. *Srpski književni glasnik* 1920 nr 3-5; J. Korner. Zagrzeb 1933 — słoweński: F. Berk. Trieste 1929.

7. Ziemia obiecana. Powieść. *Kur. Codz.* 1897 nr 2-176, 209-350, 1898 nr 183-243; *Nowa Reforma* 1897 nr 19-148, 184-234, 1898 nr 1-19, 168-209. Wyd. osob. zmien. T. 1-2. W-wa 1899. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1904; wyd. 3 W-wa [1911]; wyd. 4 W-wa 1921 (Wyd. zbior. poz. 1 t. 6-7); wyd. 5 W-wa 1927; wyd. 6 1938, wyd. 6 Jerozolima 1944 (z podtytułu Powieść współczesna); wyd. 7 W-wa 1950 (Wyd. zbior. poz. 5 t. 6-7, tu fragmenty opuszczonych lub odmiennych wersji z pierwodruku w *Kur. Codz.*); Wil. 1956; wyd. kryt. pod red. Z. Szwejkowskiego. Oprac. T. Jodełka i I. Orlewiczowa. W-wa 1965; wyd. 5 t. 1-2. Oprac. jw. W-wa 1970. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 13-18, 4, 7 [t. 5-6], 9 t. 3.

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: ang.: P. Selver. W: *Anthology of Modern Slavonic Literature*. Londyn 1919 (fragm.); H. Dziewicki. Londyn 1927, Nowy Jork 1927, Londyn 1928 — czes.: B. Prusik. Praga 1903, B. Křemenák. Praga 1967 — duński: E. Westh Neuhard. Kopenhaga 1945 — estoński: L. Skomorowska. Tartu 1936 — holenderski: R. H. Nahuys. Rotterdam 1926 — fiński: R. Silvanto. Helsinki 1937 — litewski: Wil. 1929; T. Černiauskas. Wil. 1963 — łotewski: K. Valdmāns. Ryga 1965 — niem.: A. Guttry. Monachium 1916; A. Guttry wyd. 10 Monachium 1917 — ros.: N. Tatarow. *Russkoje bogatstvo* 1903 nr 1-12 dod.; Moskwa 1904 (fragm. pt. W fabricznom carstwie); *Nowoje slovo* 1911 nr 3-5 (skrót); H. M. W-e. Moskwa 1911; Moskwa 1925 — serbochorw.: Z. Marković. *Mladost* 1926 nr 6 (fragm.), Zagrzeb 1926 (fragm.); J. Benešić. Zagrzeb 1932, wyd. nast. Zagrzeb 1951 — szwedzkie: E. Wester. 1919; A. Upplagan. Sztokholm 1924; E. C-son Bredberg. Sztokholm 1934 — węgier: I. Mészáros. J. Havas. Budapeszt 1932 — włoski: N. Maffezzoli. Mediolan 1933.

Ekranizacja: 1927; 1975 (reżyser: A. Wajda). Adaptacja telewizyjna H. Jakóbczyka: 1972.

8. Lili. Żalona idylla. *Kur. Warsz.* 1898 nr 99-178 z przerwami; *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1898 nr 27-50. Wyd. osob. W-wa 1899 (z ilustracjami T. Jaroszyńskiego). Zob. też poz. 18 wyd. 2 i 3 oraz Wyd. zbior. poz. 1 t. 16, 3 t. 11, 5 t. 5, 7 [t. 1].

Rkps Ossol. sygn. 6960/I — pierwsza red. pt. Poświęcenie, szkic, powst. 1895.

W opowiadaniu wykorzystano motywy komedii Benefis, zob. poz. 2.

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: bułg.: A. Ganczewa. [B.m.] 1927 — franc.: *Revue de Deux Mondes* 1926 nr z lipca-sierpnia.

9. Sprawiedliwie. Szkic powieściowy. Z przedmową T. Jeske-Chońskiego. W-wa 1899 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 110. Wyd. nast.: Moskwa 1916 *Bibl. Wychodźstwa Pol.* t. 17-18; W-wa 1924 *Wielka Bibl.* nr 96; W-wa 1930 w serii jw.; Jerozolima 1944 *Szkolna Bibl. na Wschodzie pod red. Ł. Kurdybachy* t. 58; Rzym 1945 (wraz z: Z ziemi chełmskiej); W-wa 1947 *Bibl. Uniw. Lud.* 67; wyd. 2 W-wa 1949; W-wa 1970 *Bibl. Jedno-rożca*. Zob. też poz. 15 oraz Wyd. zbior. poz. 1 t. 1, 3 t. 12, 5 t. 8, 6, 7 [t. 1].

Rkps Ossol. sygn. 6962/I — druga red. i fragmenty red. wcześniejszych.

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: bułg.: R. Barbow. [B.m.] 1926 — czes.: V. Prokop. Hradec Králove 1912; J. Minaříkova. Praga 1954 — estoński: A. Roose. Tartu 1927 — franc.: P. Cazin. *Journal des Débats* 1912 nr z 3 do 23 lutego. Wyd. osob. Paryż 1925 (wraz z: Skazaniec Nr 437, zob. poz. 27) — hiszp.: R. J. Slaby, V. Dier de Tajada. 1930, toż Santiago 1933 (wraz z: Skazaniec Nr 437, zob. poz. 27) — niem.: V. Herpaeck. *Petersburger Zeitung* 1900 — portugalski: D. Monteiro. Lizbena 1942 — ros.: S. Michajłowa-Szteirn. *Sowriemniyj mir* 1915 nr 3, wyd. osob. pt. Podżygatiel. Moskwa 1926; pt. Gdzie prawda? Moskwa 1925 — słoweński: F. Berk. Gorica 1927 — słowacki: J. Gazdik. Bratysława 1970 (z posłowiem) — włoski: E. Lo Gatto. Rzym 1925.

10. Za późno. Obraz dramatyczny w 1 akcie. Wyst. Paryż 28 kwietnia 1899 (przedstawienie amatorskie); W-wa 24 listopada 1899.

Rkps Ossol. 5245/I.

11. W jesienną noc. W-wa 1900 *Bezpłatny dod. tyg. do „Gaz. Pol.”* t. 117.

Zawartość: W jesienną noc. (*Gaz. Pol.* 1899 nr 295-296 pt. Z dramatów wiejskich. I. W jesienną noc; przedr. *Nowa Reforma* 1900 nr 4-5 pt. W noc jesienną. Z dramatów wiejskich. Zob. też poz. 16, 22 oraz Wyd. zbior. poz. 5 t. 8, 6, 7 [t. 1]); O zmierzchu. (*Krytyka* 1899 t. 1 s. 407-412. Zob. też poz. 16, 22 oraz Wyd. zbior. poz. 1 t. 19, 3 t. 48, 5 t. 8); Legenda wigilijna. (*Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899. Zob. też poz. 16, 22 oraz Wyd. zbior. poz. 1 t. 8, 3 t. 48, 5 t. 8); W porębie. (*Głos* 1895 nr 5 z podtytułu: Z cyklu „Na wsi”. Nowela. Wyd. osob. Kr. 1907 *Bibl. Uniw. Lud. i Młodzieży Szkolnej*, 19 (wraz z: Przy robocie); wyd. nast. w tej serii: wyd. nowe W-wa 1917, wyd. 3 W-wa 1927, wyd. 4 W-wa 1931. Zob. też poz. 16, 22 oraz Wyd. zbior. poz. 1 t. 8, 3 t. 48, 5 t. 8, 6, 7 [t. 2]); W głębiach. (*Kur. Warsz.* 1898 nr 1; *Przełg. Lit.* 1898 nr 3. Zob. też poz. 16, 22 oraz Wyd. zbior. poz. 1 t. 19, 3 t. 48, 5 t. 8); Przy robocie. (*Głos* 1895 nr 10-12 z podtytułu: Z cyklu „Na wsi”. Wyd. osob. Kr. 1907 *Bibl. Uniw. Lud. i Młodzieży Szkolnej*, 19 (wraz z: W porębie); wyd. nast. w tej serii: wyd. nowe W-wa 1917, wyd. 3 W-wa 1927, wyd. 4

W-wa 1931. Zob. też poz. 16, 22 oraz Wyd. zbior. poz. 1 t. 19, 3 t. 48, 5 t. 8, 6, 7 [t. 1]); Venus. (*Jednośniętka*. Monachium 1897. Zob. też poz. 16, 22 oraz Wyd. zbior. poz. 3 t. 48, 5 t. 8); Krzyk. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 1. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2, 5 t. 8).

Rkps — W jesienną noc. (Ossol. sygn. 6962/I); O zmierzchu. (Ossol. sygn. 6960/I — fragm. brulionu pt. Końska dola, sygn. 6962/I — red. pt. O zmierzchu. 6955/I — O zmierzchu (fragm.); W porębie. (Ossol. sygn. 6960/I — I red.); Przy robocie. (Ossol. sygn. 6960/I — I red.); Venus. (Ossol. sygn. 6960/I — I red. pt. Wenus z Milo. Tytuł pierwotny: O zmierzchu. Fragmenty z krajobrazów).

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz:

W jesienną noc: franc.: L. E. Wagner. *Revue Bleue* 1904 nr z 14 maja — serbochorw.: A. Pribičević. *Brankovo kolo* 1907 nr 48-49 — uk r.: M. Zimbalewski. *Plug* 1927 nr 2.

O zmierzchu: ang.: *The Pagan Magazine* 1916 — czes.: J. Rypáček. W książce: W. Reymont: *Za somumraku a jiné povídky*. Praga 1919 — ros.: *Wiestnik inostranjoj literatury* 1905 nr 1.

Legenda wigilijna: ang.: M. Coleman. *Polish Folklore* 1958 (wersja skrócona) — czes.: Tin. *Moravská orlice* 1909 nr 294.

W porębie: ros.: *Obrazowanie* 1903 nr 3; K. Dunin Borkowski. *Polskaja nowiella*. Moskwa 1949 — uk r.: M. Zimbalewski. *Plug* 1927 nr 7.

W głębiach: czes.: K. Holinšky. *Narodni listy* 1907 s. 220 — franc.: F. L. Schoell. *Cahiers de Foi et Vie (Cahier Polonais)* — ros.: N. Tatarowa. *Russkoje bagatstvo* 1902 nr 6.

Przy robocie: franc.: L. E. Wagner. *Revue Bleue* 1904 nr z 24 września — ros.: M. Tropowski. *Mir bożyj* 1904 nr 10.

Venus: esperanto: T. H. Pola. *Esperantisto* 1938 nr 2 — szwedzki: E. Wester. *Det unga Polen*. Sztokholm 1910.

12. Komurasaki. Żalosa historia o pękniętym, porcelanowym sercu japońskim. *Chimera* 1901 t. 2 z. 6 i odb. W-wa 1903; *Słowo Pol.* 1902 nr 127 dod. Zob. też poz. 26 oraz Wyd. zbior. poz. 5 t. 13.

Rkps — autograf i odpis pt. Komurasaki czyli Porcelanowa bajka albo Żalosa historia o pękniętym porcelanowym sercu japońskim. Bibl. Nar. sygn. 5332; brulion Ossol. sygn. 6963/I.

Przekłady: ang.: fragm.: K. Żuk-Skarszewska. *Poland* 1928 nr z lutego — franc.: H. Landy. *La Pologne Littéraire* 1930 nr 40.

13. Chłopi. Powieść współczesna. Cz. 1 Jesień, cz. 2 Zima, cz. 3 Wiosna, cz. 4 Lato. Ogl. całości: *Tyg. Ilustr.*: cz. 1: 1902 nr 3-31, 33-52; cz. 2: 1903 nr 2-43; cz. 3: 1905 nr 1-43, 46-52, 1906 nr 2, nr 5 — tu rozdział XI — zakończenie na s. a, b, c, d między s. 88 a 89; cz. 4: 1908 nr 1-45, 47-52.

Ogl. fragm.: *Słowo Pol.* 1902 nr 128-620, 1903 nr 2-28, 290-606, 1904 nr 5-14; *Przeegl. Polit., Spol. i Lit.* 1904 nr 92-106; *Przodownica* 1904 dod. do nr 3-12, 1905 dod. do nr 1-3 (w skrócie); *Nowa Reforma* 1905 nr 110-230, 1906 nr 28-71, 1908 nr 487-601, 1909 nr 6-74; *Dzien. Poz.* 1905 nr 96-293, 1906 nr 4-69.

Wyd. osob.: t. 1. Kr. 1902 jako premia dla prenumeratorów „*Tyg. Ilustr.*”; t. 1-2. W-wa

1904; [t. 3]. W-wa 1906; t. 4. W-wa 1909. Wyd. nast.: t. 1-2 wyd. 2 W-wa 1906; t. 1 wyd. 3 W-wa 1910; t. 1-2 wyd. 4 W-wa 1914; t. 4 W-wa 1917. Wyd. nast. całości: wyd. 6 popularne. T. 1-4. W-wa 1925; t. 1-2. W-wa 1928; t. 1-4 wyd. 9 popularne. W-wa 1931; wyd. 6 popularne Glasgow 1941-1942; t. 1-2. Chicago 1944; W-wa 1946; t. 1-4. Rzym 1947; wyd. 11 W-wa 1948 (Wyd. zbior. poz. 5 t. 9-10); wyd. 12 jw. W-wa 1950; oprac. tekstu i przypisy M. Rzeuskiej. Posłowie L. Sobierajskiego. Wyd. 13 W-wa 1952; oprac. tekstu i przypisy M. Rzeuskiej. Posłowie L. Sobierajski. W-wa 1953; Wil. 1954; Kr. 1956, 1957, 1958; W-wa 1958, 1962, 1963; wyd. 14 W-wa 1965 *Bibl. Powsz.*; wyd. 15 W-wa 1967; wyd. 16 W-wa 1968; wyd. 17. Oprac. T. Jodelka-Burzecki i I. Orlewiczowa. W-wa 1970; wyd. 18 jw. W-wa 1970; wyd. 20 W-wa 1973 *Bibl. Klasyki Polskiej i Obcej*; wyd. 21 W-wa 1972. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 2-5, 3 t. 25-35, 7 [t. 7-8], 9 t. 4-7.

Wyd. osob. fragm.: Wiosna. Z powieści „Chłopi”. W-wa 1916 *Bibl. Uniw. Lud. i Młodzieży Szkolnej* nr 18; Na las. (Fragm. t. 2 i 3 powieści „Chłopi”). W-wa 1952.

Wg inf. W. S. Reymonta pierwsza wersja powieści powst. w 1898-1900, została przez niego zniszczona.

Rkps — Cz. 1: Jesień — czytopsis Bibl. Jagiel. sygn. 7239 III, wersja z 1901 Ossol. sygn. 6965/I.

Cz. 2: Zima — czytopsis Ossol. sygn. 6966/I, wersja z 1902-1903 Ossol. sygn. 6965/II.

Cz. 3: Wiosna — wersja z 1903-1904 Ossol. sygn. 6965/II.

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: ang.: R. Dyboski: *The Fight between the Peasants of Lipce and the Squire's Men. Slavonic Review* 1922 s. 428-436 (fragm.); R. Dyboski: *The Death of Matthew Boryna. Slavonic Review* 1923 s. 598-603 (fragm.), przedr. *Poland* 1923 nr z czerwca; S. Żółtowska: *The Sowers. Slavonic Review* 1924 (fragm.), przedr. *Poland* 1924 nr z października; całość: M. Dziewicki. *Nowy Jork 1924-1925* (wyd. skrócone). Wyd. nast.: *London 1925-1926*, *Nowy Jork 1937*, *London 1938*, *Nowy Jork 1942*; fragm. wyd. osob.: Burek, the Dog that Followed the Lord Jesus and other Stories. *Birkenhead* [1944].

Ponadto liczne przedruki fragmentów w antologiach: białoruska: Abarona zjamlj. Wil. 1929 (fragm.).

bułg.: Ch. Wakarelski. T. 1-4. Sofia 1933.

chiński: Fei Ming Cium. T. 1-4. Szanghaj 1951; Wu-szy. T. 1. Szanghaj 1959 (z angielskiego).

czes.: K. Rypáček: *Chłopi*. T. 1-4. Praga 1920-1921; C. Syrový: *Sedláci*. T. 1-4. Praga 1951; Praga 1959. duński: V. Rørdam. T. 1-4. Kopenhaga 1925-1927; wyd. nast. Kopenhaga 1959 (przejrzone przez K. Net-teberg).

esperanto: T. Hodakowski: *La tago de mortintoj. Pola Esperantisto* 1931 nr 10 (fragm.); T. H. [T. Hodakowski]: *Pola printempo. Pola Esperantisto* 1938 nr 5 (fragm.).

estoński: A. Roose, B. Linde. Tartu 1929-1934. fiński: Isännän kuolema [Śmierć gospodarza]. W: *Nuori Puola*. Porvoo 1916 (fragm.); R. Silvanto. Porvoo 1949.

fłamandzki: H. C. M. Fens. Hasselt 1960-1961 (wstęp: C. Backvis).

- franc.: M.-A. de Bovet: *La Terre et la femme. Revue de Paris* 1911 (adaptacja 1 i 2 cz.); F.L. Schoell. T. 1-4. Paryż 1925. Wyd. nast. Paryż 1926, 1929, 1948.
- hebrajski: Ch. Sz. Ben-Awram. Tel Awiw 1928.
- hinduski: ok. 1925.
- hiszp.: *El casamiento de Maciej Boryna*. Tłum.: M. Bielski, C. Pereyra, wstęp: T. Peiper. Madryt 1920, wyd. nast. Santiago 1934; całość: R. J. Slaby, F. Girbal. Barcelona 1926. Wyd. nast.: Buenos Aires 1945; Madryt 1960; wyd. 5 Madryt 1968; T. 1. Meksyk 1945.
- holenderski: G. van Eycken. Amsterdam [1926]; M. L. Auerbach, A. E. Boutelje. Amsterdam 1930.
- islandzki: 1949.
- japoński: A. Kato. Tokio 1925-1926.
- litewski: F. Neveravičius. Kowno 1937-1938; Wil. 1956.
- łotewski: J. Veselis. 1913. Wyd. nast. Ryga 1928-1937; A. Michelsons: t. 1-2, F. Rūmnieks: t. 3-4. Ryga 1953 (z ros.).
- niem.: Jean Paul d'Ardeschab [J.P. Kaczkowski]: *Die polnischen Bauern*. Jena 1912. Wyd. nast. Jena 1916, Monachium 1919, Jena 1926, Jena 1929, Jena [1933], Rudolstadt [1955], Düsseldorf 1956, Düsseldorf 1958, Berlin 1959, Zurych [1966], Düsseldorf [1966]. *Fragm.: Kampf im Walde. Aus dem Roman „Die Bauern“*. Lipsk 1956.
- ros.: W. Chodasiewicz. T. 1-4. Moskwa 1910-1912, wyd. nast. t. 1: Moskwa 1911, 1915, 1918, wyd. 2 całości: Moskwa 1915; M. Tropowska. Leningrad 1935 (Wstęp: W. G. Czernobajew); M. Abkina. Moskwa 1950, wyd. nast. Moskwa 1954; Wil. 1956. *Zob. też* *Wyd. zbior. w przekładach*.
- rumuński: C. Toiu, T. Holban, B. Jordan. Bukareszt 1965.
- serbochorw.: F. Crnek: *Smrt gospodara Matije Boryna. Vijenac* 1926 (fragm.); całość: J. Benešić. Zagrzeb 1928-1935, wyd. 2 Zagrzeb 1936; Dj. Živanović. T. 1. Zagrzeb 1940; całość J. Benešić. Zagrzeb 1951.
- słowacki: A. O. P.: *Jak lipce ženy postrelaly zaletnici. Opavsky tyzdenik* 1909 nr 18 (fragm.); całość: I. Grebáč-Orlov. Ružomberk 1926; R. Žatko. Wstęp: R. Žatko, A. Žatkova. Bratislava 1960, wyd. 2 Bratislava 1965 (wstęp: J. Sedlák).
- słoweński: J. Glonar. Lublana 1931, wyd. nast. Lublana 1958.
- szwedzki: A. Jensen. *Polackerna* 1918 (fragm.); E. Wester. T. 1. Sztokholm 1920; E. Wester. T. 1-4. Sztokholm 1924 (dwa wyd.), wyd. nast.: Sztokholm 1929.
- ukr.: M. Pawlyk. Lw. 1909 (przekład autoryzowany); M. Lebedyneć. T. 1-2: Ossin', Zima. Charków 1930; Cz. 1-2. Kijów 1951; M. Lebedyneć. Charków 1953; M. Pryhara. Kijów 1953 (wstęp: G. Werwes).
- węgier.: J. Tomcsányi. *Magyarország* 1924 nr z 30 września (fragm.); całość: J. Tomcsányi. Budapeszt 1929. Wyd. nast.: Budapeszt: 1934, 1935, 1941, 1942, 1943 (dwa wyd.), wyd. 9 1955, wyd. 10 1956, 1960, 1966, 1969 (oprac. G. Kerényi, posłowie: E. Kovács), 1972.
- włoski: A. Beniamino: *I contadini*. Aquila 1928-1931 (ze wstępem T. Zielińskiego). Wyd. nast.: Wenecja-Florenceja 1932-1936; V. Guarnaccia, L. Taroni: *I figli della terra*. Cremona 1949; A. Beniamino: *I contadini*. Wstęp: E. Lo Gatto. Turyn 1968.
- żydowski: N. Blumental. W-wa 1926 (skrócone); Sz. Rozenberg. W-wa 1929.
- Adaptacje sceniczne**
- Adaptacja autorska: *Chłopi*. Obrazy dramatyczne w 5 aktach. Wyst. W-wa 1906. Rkps Ossol. sygn. 6967/I — brulion tekstu.
- Chłopi*. Dramat w 4 aktach. Oprac. J. Zawieyski. Wyst. W-wa 1926. Rkps Ossol. sygn. 11209/II.
- Chłopi*. [Adaptacja operowa]. Libretto: J. Sroka, muz.: E. Walkiewicz. Powst. 1926.
- Chłopi*. Widowisko społeczno-obyczajowe w 2 obrazach. Oprac. H. Orsz. *Teatr Lud.* 1960 nr 7/8.
- Chłopi*. Oprac. K. Berwińska i K. Wróblewska. Wyst. W-wa 1966.
- Chłopi*. Sztuka ludowa w 7 odsłonach. Oprac. W. Ostrowski. Rkps Ossol. sygn. 6979.
- Chłopi*. (Libretto operowe). Oprac. K. Berwińska i K. Wróblewska. Wyst. W-wa 1974.
- Ekranizacje: 1921; 1972.
14. *Matka*. Opowieść. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 18-20; *Kalendarz Praktyczny dla Pań*. Kr. 1902 s. 49-62. Wyd. osob. pt. *Z ziemi łez i krwi...* Opowiadanie na tle prawdziwego zdarzenia. Ze wstępem wydawcy [K. Wojnara]. Kr. 1904; wyd. 2 W-wa 1918. Budapeszt [ok. 1940] *Biblioteka Uchodźcy na Węgrzech*. *Zob. też* poz. 26.
- Pierwodruk czasopiśmienniczy pod pseud.: Antoni Kopczyński.
- Przekład czes.: F. Wolf: *Z kraje slz a krve*. Letovice 1925.
15. *Przed świtem*. W-wa 1902. Wyd. 2 W-wa 1910.
- Zawartość: *Przed świtem*. (*Tyg. Ilustr.* 1901 nr 40-41; przedr. *Krytyka* 1902 t. 1 s. 48-53, 101-107 pt. Ostatnie godziny. *Zob. też* *Wyd. zbior.* poz. 1 t. 20, 5 t. 8); *Pewnego dnia*. (*Kur. Warsz.* 1900 nr 2-12, 15; *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1901 nr 14-22. *Wyd. osob. Kr.* 1907 *Bibl. Umw. Lud.*; wyd. nast. w tej serii; wyd. 2 W-wa 1916, wyd. 3 W-wa 1925, wyd. 5 W-wa 1946, wyd. 6 W-wa 1947. *Zob. też* *Wyd. zbior.* poz. 1 t. 8, 3 t. 48, 5 t. 8, 6, 7, t. 2); *Sprawiedliwie*. (*Zob. poz. 9*).
- Rkps — *Przed świtem*. (Ossol. sygn. 6963/I — pierwsza red. noweli; sygn. 6964/I — egz. zbioru nowel z 1902 z dopiskami autora); *Pewnego dnia*. (Ossol. sygn. 6962/I — brulion noweli i fragmenty dwóch red.).
- Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: Przed świtem*. ros.: M. Tropowska. *Mir bożyj* 1901 nr 12; A. Damaska. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1902 nr 2; W. M. Ł. *Ruskaja mysl* 1904 nr 5; J. i M. Tropowsky. *Sbornik Molodoy Polzsy*. Petersb. 1908 s. 133-149 — słoweński: *Slovensky dennik* 1910 nr 87 — węgier.: A. mégváltas. *A Hét* 1905 s. 154-191.
- Pewnego dnia*. E. Leontiewa. *Obrazovanije* 1903 nr 1.
16. *Z pamiętnika*. W-wa 1903.
- Zawartość: *W jesienną noc*. (*Zob. poz. 11*); *O zmierzchu*. (*Zob. poz. 11*); *Legenda wigilijna*. (*Zob. poz. 11*); *W porębie*. (*Zob. poz. 11*); *W głębiach*. (*Zob. poz. 11*); *Przy robocie*. (*Zob. poz. 11*); *Venus*. (*Zob. poz. 11*); *Z pamiętnika*. (*Ilustracja Pol.* 1901 nr 1-15 (fragm.); *Głos Narodu Ilustr.* 1901 nr 1-15; całość: *Kur. Warsz.* 1902 nr 144-178 z przewartami pt. *Z pamiętnika panny Hali*, jej „Pa” i „Ma”). *Zob. też* poz. 22 oraz *Wyd. zbior.* poz. 1 t. 19, 3 t. 19, 5 t. 14, 7, t. 2); *Dwie wiosny*. (*Melitele*. Kr. 1902 s. 301-309, *Wiek XX* 1901 nr 433-455. *Zob. też* poz. 22 oraz *Wyd. zbior.* poz. 1 t. 19, 3 t. 48, 5 t. 8, 6, 7 [t. 2]).
- Rkps — *Z pamiętnika*. (2 fragmenty tekstu z 1900, 1901. Ossol. sygn. 6963 I pt. *Z pamiętnika panny Józji*, z przypisami Tatuńcia i Mamci; wycinek z *Kur.*

Warsz. przedr. przez autora. Ossol. sygn. 6964/I pt. Z pamiętnika panny Hali, jej „Pa” i „Ma”.

Dwie wiosny. (Ossol. sygn. 6963/I fragmenty kilku wersji).

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: Z pamiętnika: bułg.: M. K. [B.m. i r.] *Moderni biblioteka* 166/7 — franc.: F. L. Schoell: *Journal d'une jeune Polonaise*. Paryż 1932 — ros.: W. Wysocki. Moskwa 1911, wyd. 2 Moskwa 1914, Moskwa 1916.

Dwie wiosny: ang.: K. Żuk-Skarszewska. *Spring Poland* 1926 nr 5 — czes.: K. Ráček. *Hlas národa* 1908 nr 246 — franc.: R. Drojecka. *Messenger Polonais* 1925 nr 157-158.

17. Wampir. Powieść. Ogl. *Kur. Warsz.* 1904 nr 2-76 (pt. We mgłach); *Slowo Pol.* 1904 nr 48-175 (pt. jw.); *Dzienn. Poz.* 1904 nr 7-77 (pt. We mgle); *Kur. Litewski* 1910 nr 2-91 z przerwami (wersja zmian. pt. Wampir, druk nieukończony). Wyd. osob. W-wa 1911. Wyd. nast. W-wa 1912; wyd. 3 W-wa 1925 (Wyd. zbior. poz. 1 t. 15); wyd. 4 W-wa 1931 (Wyd. zbior. poz. 3 t. 22-23); wyd. 6 W-wa 1950 (Wyd. zbior. poz. 5 t. 16; tu w nocie edytorskiej fragm.: Zakończenie „Wampira” w pierwodruku).

Rkps — Ossol. sygn. 6969/I — fragm. We mgłach, rozdz. 7.

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: czes.: J. Rozvoda. *Rokycany* 1914 — franc.: E. L. Wagner. *Dans la brume. Vers et Prose* 1906 t. 7 — hiszp.: N. Hartong. *Barcelona* 1931 — łotewski: J. Veselis. Ryga [b.r. przed 1939] — niem.: L. Richter. *Monachium* 1914, wyd. 2 *Monachium* 1916 — ros.: J. Zagorski. Moskwa 1911. Wyd. nast.: Moskwa 1913, Moskwa 1915 — serbochorw.: Zagrzeb 1919 — węgier.: *Magyarország* 1917 nr 46-134.

18. Burza. W-wa [1907]. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1912 (pt. Ave patria); wyd. 3 W-wa 1914 (pt. Ave patria).

Zawartość: Burza. (Powst. 1899-1900. Ogl. *Slowo Pol.* 1904 nr 580-609 z przerwami pt. Tryptyk. Z cyklu Nad morzami; *Kur. Warsz.* 1905 nr 39-56 pt. Burza. Z cyklu Nad morzami; *Świat* 1906 nr 1-2. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 16, 3 t. 36, 5 t. 13); Ave patria, morituri te salutant... (*Czas* 1907 nr 75; *Dzienn. Cieszyński* 1907 nr 163-168; *Ludzkność* 1907 nr 165-171 z przerwami. Wyd. osob. W-wa 1924 *Bibl. Univ. Lud. i Młodzieży Szkolnej* 227 (wraz z: Los toros). Wyd. nast. w tej serii: wyd. 2 W-wa 1935, wyd. 3 W-wa 1937, wyd. 5 W-wa 1938. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 16, 3 t. 36, 5 t. 13); Tęsknota. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 16, 3 t. 36, 5 t. 13); W palarni opium. (*Tyg. Ilustr.* 1894 nr 41. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 16, 3 t. 36, 5 t. 13); Sielanka. Fragment. (*Krzytyka* 1900 t. 2 s. 518-532; przedr.: *Zza kulis Warszawy*. Kr. 1901. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 16, 3 t. 36, 5 t. 13); Los toros. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 177-178; *Dzienn. Kijowski* 1907 nr 137-140. Wyd. osob. W-wa 1924 *Bibl. Univ. Lud. i Młodzieży Szkolnej* 227 (wraz z: Ave patria). Wyd. nast. w tej serii: wyd. 2 W-wa 1935, wyd. 3 W-wa 1937, wyd. 5 W-wa 1938. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 16, 3 t. 36, 5 t. 13, 7 [t. 2]); Ostatni. (*Czas* 1906 nr 294; *Przełg. Polit., Społ. i Lit.* 1907 nr 16, fragm.: *Chimera* 1907 t. 10 z. 28/30. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 16, 5 t. 13).

W wyd. 2 i 3 dodano nowelę Lili, zob. poz. 8.

Rkps — Burza. (Ossol. sygn. 6962/I — fragmenty kilku redakcji pt. Tryptyk; Ave patria... (Bibl. Nar. akc. 694, zniszczony w 1944); Tęsknota. (Ossol. sygn. 6969/I — pt. Z cyklu nad morzami. Tęsknota); W palarni opium. (Ossol. sygn. 6958/I); Sielanka. (Ossol. sygn. 6962/I pt. Przerwana sielanka); Los toros. (Bibl. Nar. sygn. 3654; Ossol. sygn. 6969/I); Ostatni. (Bibl. Nar. sygn. II. 6125).

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: całość: czes.: B. Prusik. *Praga* 1910.

Ave patria, morituri te salutant: esperanto: Lozo. *Pola Esperantisto* 1908 nr 6/7; L. Zamenhof. W-wa 1909 — franc.: E. Dumont. *Les Amis de la Pologne* 1925 nr 2.

Burza: czes.: B. Prusik. *Česky čtenář* 1910 i w tomie, Praga 1910.

Tęsknota: ros.: I. Smidowicz. *Sowremiennyj mir* 1908 nr 6 — włoski: J. Gromska. *L'Italia Letteraria* 1931 nr 19.

W palarni opium: esperanto: K. Bein. W-wa 1909.

Los toros: esperanto: Lozo. *Pola Esperantisto* 1908 nr 6/7.

19. Na krawędzi. Opowiadania. W-wa 1907. Wyd. nast. wyd. 2 W-wa 1915.

Zawartość: Na krawędzi. (*Świat* 1907 nr 17-21. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 20, 5 t. 14); Z konstytucyjnych dni. Notatki. (*Tyg. Ilustr.* 1905 nr 45-49 pt. Kartki z notatnika; przedr. *Nowiny dla Wszystkich* 1905 nr 336, 339, 341. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 20, 5 t. 14, 7 [t. 2]); Sąd. (*Tyg. Ilustr.* 1907 nr 9, 11-12; *Dzienn. Poz.* 1907 nr 120-127 z przerwami. Wyd. osob. W-wa 1907 *Bibl. Univ. Lud.* t. 12. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8, 3 t. 48, 5 t. 14); Cmentarzysko. (*Kłosa* 1907 nr 1-15 z przerwami, dokończenie: *Notce Kłosa* 1907 nr 1 pt. Sen o jutrze; *Slowo Pol.* 1907 nr 31-62 z przerwami. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 20, 5 t. 14); Zabilem! (Zob. też poz. 26 oraz Wyd. zbior. poz. 1 t. 20, 5 t. 14); Czekam... (*Gaz. Codz.* 1907 nr 75-78; *Czas* 1907 nr 236-240; *Dzienn. Chicagoski* 1907 nr 271-278; *Slowo Pol.* 1907 nr 236-240. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 20, 5 t. 14).

Rkps — Sąd. (Ossol. sygn. 6967/I — fragmenty kilku red.); Cmentarzysko. (Ossol. sygn. 6967/I — dwie red. pt. Smetarzysko, jedna z podtytu. Sen o jutrze). Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: Na krawędzi: ros.: O. Wiszniewska. Na rubieżu. *Więstnik inostranjoj literatury* 1908 nr 5-7.

Z konstytucyjnych dni: ros.: M. Tropowski: 1905 god w Warszawie. *Młodajca gwardia* 1925 nr 12.

Sąd: ang.: E. C. Benecke, M. Busch. W: *More Tales by Polish Authors*. Oksford 1916 — ros.: K. Dunin-Borkowski. *Polskaja nowiella*. Moskwa 1949.

Cmentarzysko: roa.: fragm. pt. Gorod pobiedil. Moskwa 1926.

Zabilem: ros.: L. P. *Więstnik Jevropy* 1909 s. 679-713 oraz w: *Korallowyje czetki*. Petersb. 1913 s. 129-160 — węgier.: J. Tomcsányi. *Napkelet* 1929 t. 2 s. 255-282.

Czekam: franc.: M. Gadziecka. *La Démocratie* 1913 nr z 9 lutego.

20. Z ziemi chełmskiej. Wrażenia i notatki. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 28-49, 1910 nr 1-26 z przerwami; przedr. *Slowo Pol.* 1910 nr 129-141 z przerwami. Wyd. osob. W-wa 1910. Wyd. nast.: wyd. nowe W-wa 1911; wyd. nowe W-wa [1916] *Bibl. Univ. Lud.* 182; wyd. nowe W-wa [1917]; wyd. 4 W-wa 1927

Bibl. Univ. Lud. i Młodzieży Szkolnej 180; wyd. 5 W-wa 1930 w serii jw., wyd. 6 W-wa 1932 w serii jw.; W-wa 1937 *Bibl. Univ. Lud.* 180, wyd. 10 W-wa 1938 *Bibl. Univ. Lud.* 181; Rzym 1945 (wraz z: *Sprawiedliwie*). Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 18, 3 t. 24.

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: bułg.: fragm.: M. Todorowa: *Otwleczen. Polski pregled* 1918 nr 11-12; S. Sztupliowa: *Iz chelmakata zemja. Polski pregled* 1918 nr 20-21; R. Barbar: *Chelmskitie katakombi. Polski pregled* 1918 nr 43, 45-46 — cz. 2 e.s.: O. F. Babler: *Olomuniec* 1924; J. Rypáček: *St. Říše 1939 — franc.*: P. Cazin: *L'Apostolat du knout en Pologne. Paryż 1912, wyd. nast. Paryż 1962* (pt. *L'Apostolat du knout*) — niem.: L. K. Fiedler: *Heilige Wölfinnen. Polnische Blätter* 1917 nr z października (fragm.); Jean Paul d'Ardeschah [J. P. Kaczkowski], Berlin 1918 — ros.: A. L. Pogodin. Petersburg. 1910, wyd. nast. 1914 — szwedzki: A. Jensen: *Heliga varginor. Polsk Bulletin* 1918 nr 1 (fragm.) — włoski: *I missionari della frusta. Rzym 1913.*

21. Marzyciel. Szkic powieściowy. — Senne dzieje. — W pruskiej szkole. — Przysięga. W-wa 1910.

Zawartość: *Marzyciel. Szkic powieściowy. (Roman i Powieść dod. Świata 1909 nr 1-52 z przerwami. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 17, 3 t. 20-21, 5 t. 16, 7 t. 2)]*; *Senne dzieje. (Kur. Warsz. 1908 nr 157. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 17, 3 t. 24, 5 t. 16)*; *W pruskiej szkole. (Kur. Warsz. 1909 nr 100; przedr.: Gaz. Powsz. 1909 nr 104, Zienia Lubel. 1909 nr 105, Polak w Brazylii (Kurytyba) 1909 nr 34, pt. W polskiej szkole w zbiorze niemieckim; Polak. Kalendarz Kr. 1910 s. 29-31. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 17, 3 t. 24, 5 t. 16, 7 t. 2)]*; *Przysięga. (Dzien. Poz. 1907 nr 216-226; Słowo Pol. 1907 nr 440, 442, 444; Kalendarz „Ojczyzny”. Kr. 1909 s. 44-50. Zob. też poz. 26).*

Rkps — Senne dzieje. Ossol. sygn. 6969/I pt. Z pamiętnika człowieka, którego może już nie ma.

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: *Marzyciel: ros.: J. Tropowski. Mir 1911 nr 1-3; J. Zagorski. Moskwa 1914, wyd. nast.: Moskwa 1918, Moskwa 1923 — serbochorw.: J. Benešić. Zagrzeb 1924.*

W pruskiej szkole: ang.: I. Morska: *The Lord's Prayer. Polish Authors of Today and Yesterday. Nowy Jork 1947 — esperanto: M. [M. Czerwiński]. Pola Esperantisto 1911 nr 9 — franc.: A. N.: *Physionomie d'une école allemande dans le duché de Posen. Bulletin Polonais, Littéraire, Scientifique et Artistique* 1912 nr 292 — serbochorw.: *Kalendar „Novosti”* 1959 — węgier: fragm. I. Mészáros. W: *Elbeszélések a világirodalomból. Budapest 1965.**

Przysięga: czes.: V. Kredba. *Hlas naroda* 1908 nr 32 — niem.: A. Guttry. *Polen. Ein Novellenbuch. Monachium 1917 — serbochorw.: H. Müller. Zagrzeb 1939.*

22. O zmierzchu. W-wa 1911.

Zawartość: *O zmierzchu. (Zob. poz. 11); Z pamiętnika. (Zob. poz. 16); W jesienną noc. (Zob. poz. 11); W porębie. (Zob. poz. 11); Przy robocie. (Zob. poz. 11); Venus. (Zob. poz. 11); Legenda wigilijna. (Zob. poz. 11); W głębiach. (Zob. poz. 11); Dwie wiosny. (Zob. poz. 16).*

23. Przegrana. (Kilka scen dramatu). *Mu-seion* 1911 z. 6 s. 35-57. Wyst. W-wa 26 sierpnia 1912.

24. Rok 1794. Powieść historyczna. [Trylogia: cz. 1. Ostatni Sejm Rzeczypospolitej; cz. 2. Nil desperandum; cz. 3. Insurekcja]. Ogl. cz. 1: *Tyg. Ilustr.*: 1911 nr 48-51, 1912 nr 1-52 (pt. Ostatni Sejm Rzeczypospolitej); cz. 2: 1913 nr 1-52; cz. 3: 1915 nr 1-52 (pt. W Warszawie); fragm. części 4: 1917 nr 19 (pt. Wymarsz kosynierów. Z powieści *Kościuszkowski*; przedr. *Czas* 1917 nr 229; *Wiedeński Kur. Pol.* 1917 nr 813-814).

Wyd. osob. zmien.: [cz. 1] W-wa 1913 (pt. Rok 1794. Ostatni Sejm Rzeczypospolitej. Powieść historyczna), wyd. nast. W-wa 1916; [cz. 2] W-wa 1916 (pt. Rok 1794. Nil desperandum. Powieść historyczna; zawiera 2 i 3 część pierwodru. czasopiśmienniczego), wyd. nast. W-wa 1917; [cz. 3] W-wa 1918 (pt. Rok 1794. Insurekcja. Powieść historyczna; tu wszedł fragm. z części 4 pt. Wymarsz kosynierów).

Wyd. nast. całości: W-wa 1924-1925 (Wyd. zbior. poz. 1 t. 12-14); wyd. 4 W-wa 1927-1931 (jw.); wyd. 5 W-wa 1933 (Wyd. zbior. poz. 3 t. 37-45); Jerozolima 1945 *Szkolna Bibl. na Wschodzie pod red. L. Kurdybachy*, 91-92 (bez części 1); Rzym 1946; Londyn 1947 (tylko część 1); wyd. 6 W-wa 1949 (Wyd. zbior. poz. 5 t. 17-19).

Wyd. osob. fragm.: Jan Kiliński szewc warszawski i pułkownik wojsk polskich. Z „Insurekcji” z dod. „Pamiętników Kilińskiego” oprac. i przedmową opatrzył H. Mościcki. W-wa 1919; Przysięga *Kościuszkowski*. W-wa 1952 *Bibl. Żołnierza, seria 5: Z Minionych Dni*, 12.

Fragm. z cz. 4 nie ogl., pt. Śmierć prymasa, wygl. na wizerzce autorskim w 1911 w Paryżu.

Rkps — Ossol. sygn. 6972/I — pierwsza red. dwutomowa pt. Rok 1794. T. 1: Ostatni Sejm Rzeczypospolitej, rozdziały I-V, VII; t. 2: Insurekcja, dyspozycja rozdziałów I-XIII; 6971/I — dwie red. fragmentu pt. Śmierć prymasa; 6971/I, 6974/I — materiały, notatki.

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: czes.: S. Minařík: *Rok 1794. Praga 1925 — niem.: J. P. d'Ardeschah [J. P. Kaczkowski]: Der letzte polnische Reichstag. [B.m.] 1917 (ze wstępem A. Brücknera), wyd. 2 Monachium 1917, wyd. 3 Monachium 1918; J. P. d'Ardeschah [J. P. Kaczkowski]: Nil desperandum. Revolution und Freiheit 1794 in Polen. Monachium 1936; A. Klöckner. T. 1-2. Berlin 1971 — ros.: J. Zagorski, W. Wolk-Karaczewski: 1794 god. *Golos minuwzego* 1913 nr 8-12, 1914 nr 1-2, 4-12; J. Tropowski: Cz. 1. Moskwa 1929 — słoweński: M. B. [M. Bregant]. Lublana 1952.*

26. Przysięga. Nowele. Poz. 1917. Wyd. nast. W-wa [1925] *Bibl. Dzieł Wyborowych* r. II, t. 1.

Zawartość: *Przysięga. (Zob. poz. 21); Zabielem! (Zob. poz. 19); Matka. (Zob. poz. 14); Piętrzymka do Jasnej Góry. (Zob. poz. 1); Jaśkowe ambicje. (Kur. Warsz. 1914 nr 1; Dzien. Kijawski 1914 nr 21-22; Nowa Reforma 1915 nr 169. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 13, 7 t. 2); Komurasaki. (Zob. poz. 12); Wspom-*

nienie. (*Sfinks* 1917 nr ze stycznia. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 13, 7 [t. 2]).

Przekłady

Wspomnienie: franc.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 7.

27. Za frontem. W-wa 1919. Wyd. nast. pt. Pęknięty dzwon. Lw.-Poz. 1925 *Bibl. Laureatów Nobla* t. 30; wyd. nast. w serii jw.: wyd. 2 Lw. 1927, wyd. 3 Poz. [1930], wyd. 4 Poz. [1938].

Zawartość: Na Niemca! (*Tyg. Ilustr.* 1914 nr 52; przedr. fragm.: *Kur. Lw.* 1915 nr 12 pt. Pierwsze wieści. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 13); Pęknięty dzwon. (*Tyg. Ilustr.* 1914 nr 41. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 13); Orka. (*Gaz. Rolnicza* 1917 nr 24. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 13, 7 [t. 2], 8); Dola. (*Warszawa — Wołyń* 1917. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 13, 7 [t. 2], 8); Wołanie. (*Kur. Warsz. Dod. Noworoczny* 1915 s. 4; przedr.: *Słowo Pol.* 1915 nr 41, *W pamiętnym roku wojny. Książka zbior. dla młodzieży*. W-wa 1916. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 13); I wynieśli. (*Kur. Warsz.* 1917 nr 1; przedr.: *Nowa Reforma* 1917 nr 5, *Głos Narodu* 1917 nr 19, *Wiedeński Kur. Pol.* 1917 nr 722, *Kalendarz Apostolstwa Modlitwy*. Kr. 1918 s. 205-210. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 13); Za frontem. (*Tyg. Ilustr.* 1918 nr 1-7, 43-49, *Głos Narodu* 1919 nr 79-81 wyd. por.); Echa. (Zob. Wyd. zbior. poz. 5 t. 13); Skazaniec nr 437. (*Tyg. Ilustr.* 1919 nr 78. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 13).

Rkps — Dola. (Bibl. Nar. sygn. II. 6126); Skazaniec nr 437. (Ossol. sygn. 6976/III).

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: czes.: całości: J. Rypáček. Pilzno 1921.

Pęknięty dzwon: franc.: *Le Journal de Pologne* 1920 nr 43-44 — ros.: J. Nieczuj. *Sbornik nacionalnoj literatury Rossji*. T. 1. Piotrograd 1916 s. 450-454 — włoski: A. Beniamino. *I Nostri Quaderni* 1927.

Orka: bułg.: D. Gabe-Penewa. *Polsko-bułgarski przegląd* 1921 nr 23 — hebrajski: J. Warszawiak. *Antologiah šel hasifrut hapolanit hahadašah*. W-wa 1935 — słowacki: M. Stano. *Slovanské pohľady* 1932 nr 132-237 — węgier.: *Nobel — dijás írók antológiája*. Budapest 1935 s. 411-424.

Dola: białoruski: P. Stefanowicz. *Literatura i mastactwa* 1967 nr z 15 grudnia — bułg.: D. Gabe-Penewa. *Polsko-bułgarski przegląd* 1921 nr 7 — łotewski: E. Laganowski. *Literatura un Maksla* 1967 nr z 26 maja.

Wołanie: bułg.: D. Gabe-Penewa. *Polsko-bułgarski przegląd* 1922 nr 23.

I wynieśli: franc.: Finat-Duclos. *Messenger Polonais* 1925 nr 122-123 — węgier.: J. Tomcsányi. *Magyariság* 1925 nr z 23 sierpnia.

Echa: bułg.: D. Gabe-Penewa. *Polsko-bułgarski przegląd* 1921 nr 8 — włoski: A. Beniamino. W: *Novellieri polacchi*. Mediolan 1929.

Skazaniec nr 437: franc.: P. Cazin, R. Jaquet. *La Vie des Peuples* 1923 nr z 10 stycznia. Wyd. osob. Paryż 1925 (wraz z: *Sprawiedliwie*, poz. 9) — estoński: A. Roose. Tartu 1929 — hiszpa.: R. J. Slaby, V. Dier de Tejada. 1930, toż Santiago 1933 (wraz z: *Sprawiedliwie*, zob. poz. 9).

28. Bunt. Baśń. *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 27-52. Wyd. osob. zmian. W-wa 1924. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 46-47, 5 t. 20.

Rkps — Ossol. sygn. 6976/III; Bibl. Nar. sygn. III. 7598 — Notatka do powieści.

Przekłady: zob. Wyd. zbior. w przekładach oraz: holender.: B. J. Ijssel de Schepper. Rotterdam 1928 — niem.: J. P. d'Ardeschah [J. P. Kaczkowski]. Bazylea 1926.

29. Legenda. *Przełg. Warsz.* 1922 nr 8 s. 238-249. Wyd. osob. W-wa 1924 (z drzeworytami W. Skoczylasa). Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 13.

Przekłady: czes.: O. F. Babler. *Archa* 1925 — włoski: M. A. Kulczycka. *Nuova antologia*. Rzym 1930.

30. Osądzona. Dwie powieści. W-wa 1923.

Zawartość: Osądzona. (*Ilustracja Pol.* 1922 nr 1-13, 16-18, 1923 nr 1-4. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 20); Książniczka. (*Tyg. Ilustr.* 1922 nr 1-6. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 20).

Rkps — Osądzona. (Bibl. Nar. sygn. II. 6127, fragm.; Ossol. sygn. 6976/III); Książniczka. (Ossol. sygn. 6976/III).

Przekłady: franc.: *Messenger Polonais* 1926 nr 195-196 — ros.: M. Ziwwow. Moskwa 1927 (z przedmową T. Dombala).

Rękopisy drobnych utworów, fragmenty prozy, wiersze, notatniki

W zbiorach Ossol.:

sygn. 6951/I: Utwory wierszowane z l. 1882-1885, podpisywane S. Rejment;

sygn. 6952/III i II: *Aktor* (1889); *Józiek* (1883); Nr 126 (1889), *O zmroku* (1886); oraz: Luźne notatki prozą z 1883-1891; 3 wiersze;

sygn. 6953/I: *Miłość*. (Fragm.); oraz: Notaty rękopiśmienne (2 zeszyt.); *Rzuty pomysłów*; *Pięć scen dramatu*; *Notatki pomysłów i wyrażen gwarowych*;

sygn. 6954/I: *O Antei*; *Nastroje*; *Pogrzeb* (szkic, późniejszy tyt.: *Spotkanie*); *Rozszczępiony*. *Z chorób osobowości*; oraz: *Drobne zapiski dziennikarskie i notatki pomysłów z 1894*; *Notatka o mediumizmie*; *Zapiski z podróży na Zachód*; *Wiersze*;

sygn. 6955/I: *Na balu*. (Fragm. 1891-1892); *Z nędzy*. (Fragm. 1891-1892); oraz: *Drobne zapiski przysłów, pieśni i wydarzeń ludowych* (1891-1892);

sygn. 6956/I: *Sylwetka*. (Czystopis z poprawkami i zmianami, 1891-1892);

sygn. 6958/I: *Miłość* — kartki z pamiętnika; *Ślub*. (Fragm. z 1893-1894); oraz 4 karty wypisanych myśli i aforyzmów;

sygn. 6960/II: *Pewnego dnia*. I. *Maciej Boryna*. (Tytuł i 1 wiersz tekstu), II. *Koń*. (1 kartka tekstu); oraz: *Mandragora*. (Plan. wydawnictwa zbiorowego, do którego miało wejść opowiadanie pt. *Krzyk*); *Kopia fragm. tekstu*;

sygn. 6962/I: *Dosyć kłamstwa*. *Scenariusz* (1899); *Nóż*. *Dramat* w 3 aktach. (Tytuł, osoby); *Oczekiwanie*. (Fragm., motyw rozwinięty w opowiadaniu pt. *Tęsknota*); *Nad morzem*. (Plan zbioru); oraz: *Luźne notatki*;

sygn. 6963/I: Spotkanie. Dramat w dwóch odsłonach. (Osoby, scenariusz, pierwszy rzut opowiadania pt. Spotkanie); Z pamiętnika porządnego ludzi (1901); Za chlebem. (Brulionowy szkic pomysłu);

sygn. 6969/I — utwory z l. 1905-1908: I po dniach wielu. (Rzuty pomysłów do utworu); Mgła (1906); Nieprawdopodobne spotkanie; Nieznajomi; Rekiny; Umarły klasztor (1906); Z kroniki polskiej. (Fragm. 1907);

sygn. 6975/II: Unicy. (Materiały do powieści, 1918; Luźne zapiski, rzuty pomysłów, dyspozycja rozdziałów);

sygn. 6977/I i II — szkice pomysłów literackich, szkice rozdziałów, scenariusze itp. (1898-1925); Bateria Nr 47; Czasu wojny (1914); Dlaczego? (4 akty dramatu, scenariusz); Do szlachty; Dramat; Dusza się budzi; Dzień wolności; Dzień życia człowieka pocziwego; Fantazje, Symbole: Misterium, Stwórca bogów i ludzi, Równy bogu (1913); Film (1923); Głos z nieba; Impresje; Jubileusz (1921); Książd Jan (1913, 1916, 1918, 1921); Lalka; Materiały; Mecenasowa; Medium; Męczennicy. (Tytuł); Misterium (1918, 1924, 1925); Na cudzej ziemi. Ameryka. (Plan rozdziałów, 1924); Na obcym brzegu; Na rozstajach (1918); Na wyspie (1925); Napoleon (1921); Niedopita kropla; Nieznajoma; Nowa ludzkość (1924); Paryż. (Materiał); Pittsburg (1925); Po latach (1917); Pocziwy człowiek; Pomarli: Maszyna, Chrystus, Trup okrętu, Jeden pan, Piosenka, Las, Ostatni (1904); Potwór. (Tytuł zbioru), Prorok, Paweł z Dębicy; Przełom (1916); Przypomnienia (1918, 1920); Romanetyk. 4 obrazy rzeczywistości plugawej (1925); Rotterdam. (Tytuł, 1919); Rozczarowanie; Scenariusz dramatu (1925); Śmierć maszyny; Śmierć wsi; Tałatajstwo. (Osoby dramatu i scenariusz, 1925); Temat (datowany 1898, 1899); Cicha tragedia, Mieszkanie przy rodzinie, Pewnego dnia, Trup, Dość kłamstwa; Temat (1925); Testament (1922); Trylogia: 1812-1830-1863; Twórcza (1922); Urodzonego Imci Pana Zagłoby i jego zacnych komilitonów księga przygód (1903); W drodze; W Kolosseum; Wesele w domu publicznym; Wesołkowe misteria; Widmo galerii; Władca. (Materiał); Wspomnienia (1911); Z opowiadań wojennych (1914); Zwierciadło; Zwyczajny dramat (1920); Żywot człowieka pocziwego: Na przebój; Dzieciństwo, Młodość, Wiek męski (1918, 1920, 1925); oraz: Planowane kompozycje i zbiory utworów; Materiały bez oznaczenia tytułów i dat; Varia;

sygn. 6979/I i II: Kopie utworów przygotowane do druku oraz wycinki z czasopism utworów ogł. pośmiertnie; Kopie rękopisów; Varia; Materiały do historii całego zbioru rękopisów Reymonta.

W zbiorach Bibl. Nar.:

sygn. II 7597: Marzenia. Fantazje na temat miłości. (Zbiór młodzieńczych wierszy dedykowanych W. Słupskiej, podpisany S. Rejment);

sygn. III 7598: Materiały do ostatnich utworów: Bajka. (Notatki); Za oceanem. (Materiały do powieści. Plan rozdziałów ze szczegółowymi dyspozycjami, 1919-1925); oraz: Varia.

Powieści, opowiadania, felietony, artykuły ogłaszał oraz przedrukowywano je w następujących czasopismach: *Ateneum* (1895), *Bibl. Warsz.* (1896), *Chimera* (1901-1902, 1907), *Czas* (1906-1907, 1917), *Drużyna* (1920), *Dzien. Chicagoski* (1907, 1912), *Dzien. Cieszyński* (1907, 1910), *Dzien. Kijowski* (1907), *Dzien. Kujawski* (1914), *Dzien. Nar.* (1918), *Dzien. Poz.* (1904-1907), *Dzien* (1904), *Echo Muz.*, *Teatr. i Artyst.* (1896), *Echo Warsz.* (1925), *Gaz. Codz.* (1907), *Gaz. Por. 2 Grosze* (1916; tu: Ratujcie dzieci! Nr 161), *Gaz. Potusz.* (1909), *Gaz. Rob.*, *Gaz. Rolnicza* (1917), *Gaz. Warsz.* (1919; tu: Amerykанизacja ludu polskiego przez wyższą hierarchię kościelną w Ameryce. Pod adresem Rządu polskiego i Episkopatu. Nr 350-352), *Glos* (1892-1895; tu m.in.: Korespondencje. Spod Rogowa. 1892 nr 49, 1893 nr 23, 28, 46 [debiut pisarski]; Korespondencje. Koluszki. 1893 nr 43; Korespondencje. Skierniewice. 1893 nr 28, nr 38, 1894 nr 8, nr 12), *Glos Kaliski* (1924), *Glos Narodu* (1917-1919), *Glos Narodu Ilustr.* (1901), *Glos Rzeszowski* (1916), *Ilustr. Kur. Codz.* (1916), *Ilustracja Pol.* (Kr. 1901), *Ilustracja Pol.* (Poz. 1922), *Iskra* (1919), *Klosy* (1907), *Kropidło*, *Krytyka* (1896, 1899-1900, 1902), *Kur. Codz.* (1894-1895, 1897-1898; tu m.in.: Klocek. 1894 nr 38, pod pseud. Gnom), *Kur. Litewski* (1910), *Kur. Lw.* (1915), *Kur. Łódzki* (1920), *Kur. Pol.* (1918), *Kur. Warsz.* (1898, 1901-1905, 1907-1909, 1914, 1917, 1919, 1924; tu m.in.: W „Chimerze”. 1903 nr 359; Ratujcie dzieci. 1916 nr 161; O Polakach amerykańskich. 1919 nr 290; Biblioteki w stolicy. 1924 nr 212), *Lektura Wolnych Chwil* (1925), *Lud Katol.* (1920), *Ludzkość* (1907), *Maski* (1918), *Mazur* (1907), *Młoda Polska* (1922-1925), *Młodzież Pol.* (1919-1921), *Młodzież Pol. Czerwonego Krzyża* (1924), *Museion* (1911), *Myśl* (1892, 1894-1895), *Naród* (1906), *Niwa* (1894-1895), *Niwa Pol.* (1899), *Nowa Gaz.* (1906, 1909, 1916), *Nowa Reforma* (1897, 1900, 1905-1906, 1908, 1909, 1911, 1915, 1917, 1925), *Nowe Klosy* (1907), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1922, 1925; tu: Modernista. [Fragm.] 1922 dod. do nr z 22 października), *Ognisko* (Paryż 1912, 1924), *Piast* (1918, 1924), *Placówka Kresowa* (1924), *Polak* (1912), *Polak w Brazylii* (Kurytyba 1900), *Polsko-bułgarski przegląd* (Sofia 1921),

Pracownik Pol. (1912), *Prawda* (W-wa 1894), *Prawda* (Kr. 1913, 1919-1920), *Prawo Ludu* (1909), *Przegl. Hrubieszowski* (1922, 1924), *Przegl. Lit.* (1898), *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* (1894, 1904, 1907), *Przegl. Por.* (1909), *Przegl. Stenograficzny* (1911), *Przegl. Tyg.* (1892; tu: Z tajemnic anonsowych. Nr 42, nr 43 [anonimowo]), *Przegl. Warsz.* (1908, 1922), *Przedownica* (1904-1905), *Przyj. Młodzieży* (1925), *Rolnik i Zagroda* (1925), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1900, 1909), *Rzeczpospolita* (1922-1923; tu m.in.: Przemówienie wygłoszone dn. 25 III 1923 w Towarzystwie Literatów i Dziennikarzy w Warszawie. 1923 nr 84 wyd. wiecz.), *Sfinks* (1917), *Siew* (1923, 1925), *Słowo Pol.* (1902-1904, 1907, 1910, 1915), *Słowo Żołnierskie* (1921), *Sprawa Rob.* (1924), *Ster* (1909), *Świat* (1907), *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* (1898), *Tyg. Ilustr.* (1894-1895, 1898, 1901-1915, 1917-1919, 1922, 1924; tu m.in.: Pogrzeb Wyspiańskiego. 1907 nr 49), *Wiedeński Kur. Pol.* (1917), *Wielkopolanin* (Pittsburg 1912), *Wieniec, Pszczółka* (1924), *Wola Ludu* (1925), *Zgoda* (Chicago 1908), *Ziemia Lubel.* (1909, 1914; tu m.in.: Z nieznanych poezji W. Reymonta. 1914 nr 81 [3 wiersze z 1889 pt. Kochałem wiele, cierpiałem wiele...; [inc.] Ja w oddaleniu jeszcze wspominam...; Czy ja cię Kocham]), *Ziemia Sieradzka* (1920), *Ziemia Zanoszka* (1924), *Zorza* (1909; tu: Zboje. Legenda świąteczna. Nr 52), *Wiek XX* (1901), *Żołnierz Pol.* (1922-1923, 1925).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych, kalendarzach i jednodniówkach: *Charitas. Księga zbior.* Petersb. 1894, *Epitaphium I. Maciejowskiego-Severa.* Kr. 1902, *Gospodarz. Kalendarz.* Kr. 1912, toż Kr. 1913, *Ilustr. kalendarz „Roli”.* Kr. 1911, *Jednodniówka. Monachium 1897, Kalendarz „Apostolstwa Modlitwy”.* Kr. 1918, *Kalendarz „Gaz. 2 Grosze”.* W-wa 1924, *Kalendarz „Ojczyzny”.* Kr. 1909, *Kalendarz lud. „Straży Kresowej”.* W-wa 1920 (tu: Na tułactwo. Obrazek prawdziwy z r. 1915), *Kalendarz „Piasta”.* Kr. 1919, *Kalendarz praktyczny dla pań.* 1902, *Kalendarz „Tarnowianin” na r. 1907.* Tarnów 1907, *Kalendarz „Zorzy”.* W-wa 1922, *Melitele. Noworocz. lit.* Kr. 1902, *Pol. kalendarz mariański.* Kr. 1904, toż Kr. 1913, *Polak. Kalendarz.* Kr. 1910, *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego.* Lw. 1899, *W pamiętnym roku wojny.* W-wa 1916, *Warszawa — Wołyniowi.* W-wa 1917, *Wielki ilustr. kalendarz powsz.* Kr. 1913, *Zakopianka. Jednodniówka.* Zakopane 1901 (tu: Przed zgonem. S. 19-21), *Z za kulis Warszawy.* Kr. 1901.

Pośmiertnie ogłoszono: *Kur. Warsz.:* Z puścizny rękopiśmiennej śp. W. Reymonta. 1928 nr 1 [dwa wiersze z 1899 pt.: Przeostroga, Strofy]; Reymont o Ameryce. 1935 nr 353, 1936 nr 5 [notatki z podróży do Ameryki w 1919].

Przekłady niezidentyfikowane

esperanto: B. Kuhl: Super la abismo. *Pola Esperantisto* 1927 nr 1-6 — franc.: Réminiscences. *Grande Revue* 1928 nr ze stycznia — serbochorw.: Slon i psić. *Obitelj* 1929 nr 34 — włoski: At Taglio dei boschi. *Racconto. La Fiera Letteraria* 1926 nr 1.

Wydania zbiorowe i wybory twórczości

1. Pisma. Wyd. zbior. zupełne ze wstępem A. Grzymały-Siedleckiego i portretem autora. T. 1-20. W-wa 1921-1925.

Niektóre tomy miały wydania następne.

T. 1 (1921): Sprawiedliwie. (Zob. Twórczość poz. 9).

T. 2-5 (1921-1925): Chłopi. Cz. 1-4. (Zob. Twórczość poz. 13).

T. 6-7 (1921): Ziemia obiecana. Wyd. 4, wyd. 5 W-wa 1927. (Zob. Twórczość poz. 7).

T. 8 (1923): Na zagonie. Wyd. nast. W-wa 1931. Zawartość: W jesienią noc. (Zob. Twórczość poz. 11); W porębie. (Zob. Twórczość poz. 11); Sąd. (Zob. Twórczość poz. 19); Suka. (Zob. Twórczość poz. 6); Śmierć. (Zob. Twórczość poz. 6); Zawierucha. (Zob. Twórczość poz. 6); Tomek Baran. (Zob. Twórczość poz. 6); Legenda wigilijna. (Zob. Twórczość poz. 11); Szczęśliwi. (Zob. Twórczość poz. 6); Pewnego dnia... (Zob. Twórczość poz. 15).

T. 9 (1924): Komediantka. Wyd. 4, wyd. 5 W-wa 1927. (Zob. Twórczość poz. 3).

T. 10-11 (1924): Fermenty. Wyd. 4, wyd. 5 W-wa 1928. (Zob. Twórczość poz. 4).

T. 12-14 (1924-1925): Rok 1794. (Zob. Twórczość poz. 24).

T. 15 (1925): Wampir. (Zob. Twórczość poz. 17).

T. 16 (1925): Ave patria.

Zawartość: Ave patria, morituri te salutant... (Zob. Twórczość poz. 18); Lili. (Zob. Twórczość poz. 8); Burza. (Zob. Twórczość poz. 18); Teśknota. (Zob. Twórczość poz. 18); W palarni opium. (Zob. Twórczość poz. 18); Sielanka. (Zob. Twórczość poz. 18); Los toros. (Zob. Twórczość poz. 18); Ostatni. (Zob. Twórczość poz. 18).

T. 17 (1925): Marzyciel. — Senne dzieje. — W pruskiej szkole. (Zob. Twórczość poz. 21).

T. 18 (1925): Z ziemi polskiej i włoskiej. Wrażenia i notatki.

Zawartość: Pielgrzymka do Jasnej Góry. (Zob. Twórczość poz. 1); Z ziemi chełmskiej. (Zob. Twórczość poz. 20); Z wrażeń włoskich. (Zob. Twórczość poz. 6).

T. 19 (1925): W głębiach.

Zawartość: W głębiach. (Zob. Twórczość poz. 11); Przy robocie. (Zob. Twórczość poz. 11); O zmierzchu. (Zob. Twórczość poz. 11); Dwie wiosny. (Zob. Twórczość poz. 16); Z pamiętnika. (Zob. Twórczość poz. 16); Spotkanie. (Zob. Twórczość poz. 6); Cień. (Zob. Twórczość poz. 6); Oko w oko. (Zob. Twórczość poz. 6).

T. 20 (1925): Na krawędzi.

Zawartość: Na krawędzi. (Zob. Twórczość poz. 19); Z konstytucyjnych dni. (Zob. Twórczość poz. 19); Cmentarzysko. (Zob. Twórczość poz. 19); Zabilem! (Zob. Twórczość poz. 19); Czelam... (Zob. Twórczość

poz. 19); Franek. (Zob. Twórczość poz. 6); Przed świętem. (Zob. Twórczość poz. 15).

[Wyjątki z pism]. Lw. 1924.

Wydawn. Referatu Oświatowego Garnizonu m. Lwowa.

2. Krosnowa i świat. Nowele. Z przedmową A. Grzymały-Siedleckiego. W-wa 1928.

Zawartość: Pracy! (Powst. 1891. Zob. też poz. 5 t. 1, 7 t. 1); Idylla. (Zob. też poz. 5 t. 1); Lekcja życia. (Tu wersja zmien. przez wydawcę. Wersja pierwotna powst. 1891. Ogl. *Krytyka* 1896 t. 1 s. 81-88; *Kur. Warsz.* 1927 nr 153 z podtytuł. Wrażenia. Zob. też poz. 5 t. 1); Wigilia wygnańców. (Tu tekst zmien. przez wydawcę. Wersja pierwotna ogl. *Mysł* 1892 nr 24 pt. Wigilia Bożego Narodzenia. Szkic. Zob. też poz. 5 t. 1); Adeptka. (Tu fragm. Zob. Twórczość poz. 3); Dwa spotkania: I. Na morzu. (Fragm. felietonu, całość ogl. *Niwa* 1895 nr 4 pt. Z notat podróży. Ostenda, Londyn). II. Niedziela w Londynie. (Ogl. w red. zmien. *Kur. Codz.* 1894 nr 228. Zob. też poz. 5 t. 1 pt. Z notat podróży); Krzyk. (Zob. Twórczość poz. 11); Powrót. [I]. (Powst. 1908. Ogl. *Kur. Warsz.* 1927 nr 163. Zob. też poz. 5 t. 13); Historia, która by się mogła stać. (Tu tekst wg kopii. Zob. też poz. 5 t. 14); Z wędrowek Haruna al Reszyda. (Tu tekst wg kopii. Powst. 1908. Zob. też poz. 5 t. 14); Wspomnienia z lat dziecięcych. (Powst. 1911. Ogl. *Kur. Warsz.* 1928 nr 98 pt. Wspomnienia z lat dziecięcych. Zob. też poz. 5 t. 13); Powrót. [II]. (Powst. 1920. Ogl. *Rzeczpospolita* 1920 nr 191 wyd. por., *Kur. Pol.* 1921. Zob. też poz. 5 t. 20); Spowiedź. Z życia Polonii amerykańskiej. (*Kur. Warsz.* 1922 nr 357. Zob. też poz. 5 t. 20); Seans. (*Kur. Warsz.* 1924 nr 110. Zob. też poz. 5 t. 20); Wojenko, wojenko, cożes ty za pani! (*Tyg. Ilustr.* 1924 nr 51); Gęsiarka. (*Tyg. Ilustr.* 1926 nr 2. Zob. też poz. 5 t. 20).

Rkps — Pracy! (Ossol. sygn. 6955/I); Idylla. (Ossol. sygn. 6955/I — red. pierwsza 1891; 6956/I — 3 odpisy wersji pt. Głosy, z 1892); Lekcja życia. (Ossol. sygn. 6955/I pt. Lekcja życia. Studium z natury; 6956/I pt. Lekcja życia. Wrażenia); Wigilia wygnańców. (Ossol. sygn. 6955/I pt. Wieczór wigilijny — red. odmienna od pierwodruku czasopiśmienniczego, 6956/I pt. Wigilia [I] Bożego Narodzenia. Szkic); Adeptka. (Ossol. sygn. 6979/I — kopia); Dwa spotkania. (Ossol. sygn. 6979/I i II — kopia, 6958/I); Powrót. (Ossol. sygn. 6969/I); Historia, która by się mogła stać. (Ossol. sygn. 6977/II — autograf i kopia A. Reymontowej); Z wędrowek Haruna al Reszyda. (Ossol. sygn. 6969/I — autograf; 6977/I — kopia A. Reymontowej); Wspomnienia z lat dziecięcych. (Ossol. sygn. 6979/I i II — wycinek z czasopisma pt. Wspomnienia z lat dziecięcych); Powrót [II]. (Ossol. sygn. 6979/I i II); Spowiedź. (Ossol. sygn. 6979/I i II); Seans. (Ossol. sygn. 6979/I i II — wycinek z czasopisma); Wojenko, wojenko, cożes ty za pani. (Ossol. sygn. 6979/I i II — wycinek z czasopisma).

Przekłady

Wigilia wygnańców: węgier. I. Lakatos: Karacsonyi legenda. *Pásztorúta* 1930 s. 593-594.

Powrót [I]: franc. A. Tijoux. *Messageur Polonais* 1927 nr 232.

3. Pisma. Wyd. zbiorowe zupełne ze wstępem Z. Dębickiego. T. 1-48. W-wa 1930-1934. [Wydawn. „Tyg. Ilustr.”]

T. 1 (1930): Pielgrzymka do Jasnej Góry. (Zob. Twórczość poz. 1).

T. 2-4 (1930): Komediantka. (Zob. Twórczość poz. 3).

T. 5-8 (1930): Fermenty. (Zob. Twórczość poz. 4).

T. 9 (1930): Nowele. T. 1.

Zawartość: Spotkanie. (Zob. Twórczość poz. 6); Cięż. (Zob. Twórczość poz. 6); Oko w oko. (Zob. Twórczość poz. 6); Franek. (Zob. Twórczość poz. 6); Sulka. (Zob. Twórczość poz. 6); Szczęśliwi. (Zob. Twórczość poz. 6).

T. 10 (1930): Nowele. T. 2.

Zawartość: Śmierć. (Zob. Twórczość poz. 6); Zawierucha. (Zob. Twórczość poz. 6); Tomek Baran. (Zob. Twórczość poz. 6); Z wrażeń włoskich. (Zob. Twórczość poz. 6).

T. 11 (1930): Lili. (Zob. Twórczość poz. 8).

T. 12 (1930): Sprawiedliwie. (Zob. Twórczość poz. 9).

T. 13-18 (1931): Ziemia obiecana. (Zob. Twórczość poz. 7).

T. 19 (1931): Z pamiętnika. (Zob. Twórczość poz. 16).

T. 20-21 (1931): Marzyciel. (Zob. Twórczość poz. 21).

T. 22-23 (1931): Wampir. (Zob. Twórczość poz. 17).

T. 24 (1931): Z ziemi chełmskiej. — W pruskiej szkole. — Senne dzieje. (Zob. Twórczość poz. 20, 21).

T. 25-35 (1931-1932): Chłopi. (Zob. Twórczość poz. 13).

T. 36 (1932): Ave patria.

Zawartość: W jesienną noc. (Zob. Twórczość poz. 18); Burza. (Zob. Twórczość poz. 18); Tęsknota. (Zob. Twórczość poz. 18); W palarni opium. (Zob. Twórczość poz. 18); Sielanka. (Zob. Twórczość poz. 18); Los toros. (Zob. Twórczość poz. 18).

T. 37-45 (1933): Rok 1794. (Zob. Twórczość poz. 24).

T. 46-47 (1933): Bunt. Baśń. (Zob. Twórczość poz. 28).

T. 48 (1934): Nowele. T. 3.

Zawartość: W jesienną noc. (Zob. Twórczość poz. 11); W porębie. (Zob. Twórczość poz. 11); Sąd. (Zob. Twórczość poz. 19); Legenda wigilijna. (Zob. Twórczość poz. 11); Pewnego dnia. (Zob. Twórczość poz. 15); W głębiach. (Zob. Twórczość poz. 11); Przy robocie. (Zob. Twórczość poz. 11); Venus. (Zob. Twórczość poz. 11); O zmierzchu. (Zob. Twórczość poz. 11); Dwie wiosny. (Zob. Twórczość poz. 16).

4. Pisma... W układzie I. Chrzczanowskiego. Lw. 1938.

T. 4-5 (1938): Ziemia obiecana. T. 1-2. (Zob. Twórczość poz. 7).

Więcej tomów nie wyszło.

5. Pisma. Z przedmową Z. Szwejkowskiego. Oprac. i do druku przygotował A. Bar. T. 1-20. W-wa 1948-1952. (Wyd. opatrzone posłowiami i notami edyt.).

T. 1 (1952): Pierwsze utwory.

W aptece. (Powst. ok. 1890. Rkps Ossol. sygn. 6952/I. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7 [t. 1]); Pracy! (Zob. Wyd. zbior. poz. 2; tu tekst ogl. z autografu); Wigilia Bożego Narodzenia. (Zob. Wyd. zbior. poz. 2); Idylla. (Zob. Wyd. zbior. poz. 2); Syn szlachecki. (Rkps Ossol. sygn. 6957/I, wersja z 1892; tu ponadto w nocie edyt. fragm. wersji z 1893 ogl. *Charitas*, Petersburg. 1894 s. 458-464 pt. Powrót do gniazda); Lekcja życia. Wrażenia. (Zob. Wyd. zbior. poz. 2); Na bruku. (*Kur. Codz.* 1894 nr 347. Zob. też poz. 7 [t. 1]); Wizja. (Rkps Ossol. sygn. 6960/I — trzy red. tekstu); Pielgrzymka do Jasnej Góry. (Zob. Twórczość poz. 1; tu ponadto w nocie edyt. wstęp i fragmenty nie drukowane w pierwodruku czasop.); Z notat podróży. Zapiski dzienne. (Zawiera:

[fragm. Dziennika i zapisków oraz felietony związane z podróżą do Londynu i Paryża w 1894]. M.in.: Dahomej w Berlinie. (*Kur. Codz.* 1894 nr 207) i Z włoczęgi po Londynie. (Jw. nr 228 pod zbiorczym tytułem: Lato za granicą); por. Wyd. zbior. poz. 2 pt. Dwa spotkania; całość dot. podróży do Londynu i Paryża ogł. pt. Lato 1894 za granicą. Wydał z autografu T. Mikulski. *Zeszyty Wr.* 1948 nr 1 i odb. uzup. Rkps. Ossol. sygn. 6954/I (Zapiski z podróży na Zachód); 6958/I (Wrażenia z podróży na Zachód 1894 r.). — W Watykanie [dot. podróży w 1895 do Włoch]. Rkps. Ossol. sygn. 6901/I (pt. Z włoskich wrażeń. Notatki. W Watykanie).

T. 2 (1949): Komediantka. Wyd. 7. (Zob. Twórczość poz. 3).

T. 3-4 (1949): Fermenty. Wyd. 7. (Zob. Twórczość poz. 4).

T. 5 (1950): Nowele. T. 1.

Z a w a r t o ś ć: Spotkanie. (Zob. Twórczość poz. 6); Cień. (Zob. Twórczość poz. 6); Oko w oko. (Zob. Twórczość poz. 6); Franek. (Zob. Twórczość poz. 6); Suka. (Zob. Twórczość poz. 6); Szczęśliwi. (Zob. Twórczość poz. 6); Śmierć. (Zob. Twórczość poz. 6); Zawierucha. (Zob. Twórczość poz. 6); Tomek Baran. (Zob. Twórczość poz. 6); Z wrażeń włoskich. (Zob. Twórczość poz. 6); Lili. (Zob. Twórczość poz. 8).

T. 6-7 (1950): Ziemia obiecana. (Zob. Twórczość poz. 7).

T. 8 (1950): Nowele. T. 2.

Z a w a r t o ś ć: W jesienną noc. (Zob. Twórczość poz. 11); O zmierzchu. (Zob. Twórczość poz. 11); Legenda wigilijna. (Zob. Twórczość poz. 11); W porębie. (Zob. Twórczość poz. 11); W głębiach. (Zob. Twórczość poz. 11); Przy robocie. (Zob. Twórczość poz. 11); Venus. (Zob. Twórczość poz. 11); Krzyk. (Zob. Twórczość poz. 11); Dwie wiosny. (Zob. Twórczość poz. 16); Przed świtem. (Zob. Twórczość poz. 15); Pewnego dnia... (Zob. Twórczość poz. 15); Sprawiedliwie. (Zob. Twórczość poz. 9).

T. 9-12 (1948): Chłopi. (Zob. Twórczość poz. 13).

T. 13 (1952): Nowele. T. 3.

Z a w a r t o ś ć: Ave patria, morituri te salutant... (Zob. Twórczość poz. 18); Burza. (Zob. Twórczość poz. 18); Tęsknota. (Zob. Twórczość poz. 18); W palarni opium. (Zob. Twórczość poz. 18); Sielanka. (Zob. Twórczość poz. 18); Los toros. (Zob. Twórczość poz. 18); Ostatni. (Zob. Twórczość poz. 18); Powrót. [I]. (Zob. Wyd. zbior. poz. 2); Komurasaki. (Zob. Twórczość poz. 12); Wspomnienia z lat dziecięcych. (Zob. Wyd. zbior. poz. 2); Wspomnienie. (Zob. Twórczość poz. 26); Jaśkowe ambicje. (Zob. Twórczość poz. 26); Pęknięty dzwon. (Zob. Twórczość poz. 27); Na Niemca! (Zob. Twórczość poz. 27); Orka. (Zob. Twórczość poz. 27); Dola. (Zob. Twórczość poz. 27); Wołanie. (Zob. Twórczość poz. 27); I wynieśli. (Zob. Twórczość poz. 27); Echa. (Zob. Twórczość poz. 27); Skazaniec nr 437. (Zob. Twórczość poz. 27); Legenda. (Zob. Twórczość poz. 29).

T. 14 (1950): Nowele. T. 4.

Z a w a r t o ś ć: Na krawędzi. (Zob. Twórczość poz. 19); Z konstytucyjnych dni. (Zob. Twórczość poz. 19); Sąd. (Zob. Twórczość poz. 19); Cmentarzysko. (Zob. Twórczość poz. 19); Zabielem! (Zob. Twórczość poz. 19); Czekam... (Zob. Twórczość poz. 19); Historia, która by mogła się stać. (Zob. Wyd. zbior. poz. 2); Z wędrówek Haruna al Reszyda. (Tu druk. wg autografu. Zob. Wyd. zbior. poz. 2); Z pamiętnika. (Zob. Twórczość poz. 16).

T. 15 (1950): Wampir. Powieść. Wyd. 6. (Zob. Twórczość poz. 17).

T. 16 (1950): Nowele. T. 5.

Z a w a r t o ś ć: Marzyciel. (Zob. Twórczość poz. 21);

Senne dzieje. (Zob. Twórczość poz. 21); W pruskiej szkole. (Zob. Twórczość poz. 21); Dziwna opowieść. (*Nowa Gaz.* 1908 nr 1. Rkps. Ossol. sygn. 6969/I, pt. Z nocnych opowieści).

T. 17-19 (1949): Rok 1794. (Zob. Twórczość poz. 24).

T. 20 (1951): Nowele. T. 6.

Z a w a r t o ś ć: Osądzona. (Zob. Twórczość poz. 30); Księżniczka. (Zob. Twórczość poz. 30); Bunt. (Zob. Twórczość poz. 28); Powrót. [II]. (Zob. Wyd. zbior. poz. 2); Spowiedź. (Zob. Wyd. zbior. poz. 2); Seans; (Zob. Wyd. zbior. poz. 2); Gęsiarka. (Zob. Wyd. zbior. poz. 2).

6. Wybór nowel. Wybór i posłowie: L. Sobierajski. W-wa 1954. Wyd. 2 pt. Sprawiedliwie i inne opowiadania. W-wa 1956.

Z a w a r t o ś ć: Śmierć. (Zob. Twórczość poz. 6); Suka. (Zob. Twórczość poz. 6); Zawierucha. (Zob. Twórczość poz. 6); Tomek Baran. (Zob. Twórczość poz. 6); W porębie. (Zob. Twórczość poz. 11); Przy robocie. (Zob. Twórczość poz. 11); W jesienną noc. (Zob. Twórczość poz. 11); Sprawiedliwie. (Zob. Twórczość poz. 15); Pewnego dnia... (Zob. Twórczość poz. 15); Dwie wiosny. (Zob. Twórczość poz. 16).

7. Dzieła wybrane. Wybór i red.: H. Markiewicz i J. Skórnicki. [T. 1-11]. Kr. 1955-1956. Wyd. 2 t. 1-12 z przedmową L. Budreckiego. Kr. 1957. (Poszczególne tomy opatrzone notami edyt.).

[T. 1] (1956): Nowele. I.

Z a w a r t o ś ć: W aptece. (Zob. Wyd. zbior. poz. 5 t. 1); Pracy! (Zob. Wyd. zbior. poz. 2); Na bruku. (Zob. Wyd. zbior. poz. 5 t. 1); Śmierć. (Zob. Twórczość poz. 6); Franek. (Zob. Twórczość poz. 6); Suka. (Zob. Twórczość poz. 6); Zawierucha. (Zob. Twórczość poz. 6); Tomek Baran. (Zob. Twórczość poz. 6); Przy robocie. (Zob. Twórczość poz. 11); Lili. (Zob. Twórczość poz. 8); W jesienną noc. (Zob. Twórczość poz. 11); Sprawiedliwie. (Zob. Twórczość poz. 9).

[T. 2] (1956): Nowele. II. Posłowie napisała M. Puchalska.

Z a w a r t o ś ć: W porębie. (Zob. Twórczość poz. 11); Pewnego dnia. (Zob. Twórczość poz. 15); Dwie wiosny. (Zob. Twórczość poz. 16); Z pamiętnika. (Zob. Twórczość poz. 16); Z konstytucyjnych dni. (Zob. Twórczość poz. 19); Los toros. (Zob. Twórczość poz. 18); Marzyciel. (Zob. Twórczość poz. 21); W pruskiej szkole. (Zob. Twórczość poz. 21); Jaśkowe ambicje. (Zob. Twórczość poz. 26); Wspomnienie. (Zob. Twórczość poz. 26); Orka. (Zob. Twórczość poz. 27); Dola. (Zob. Twórczość poz. 27).

[T. 3] (1955): Komediantka. Posłowie napisała E. Korzeniewska. (Zob. Twórczość poz. 3).

[T. 4] (1956): Fermenty. T. 1-2. Posłowie jw. (Zob. Twórczość poz. 4).

[T. 5-6] (1955): Ziemia obiecana. T. 1-2. Posłowie napisał L. Budrecki. (Zob. Twórczość poz. 7).

[T. 7-8] (1956): Chłopi. T. 1-2. [Cz. 1-4]. Posłowie: M. Puchalska; w wyd. 2: J. Skórnicki. (Zob. Twórczość poz. 13).

[T. 9-11] (1955): Rok 1794. T. 1-3. Posłowie napisał H. Markiewicz. (Zob. Twórczość poz. 24).

W wyd. 2 — wybór nowel trzypięciotomowy, powiększony o Pielgrzymkę do Jasnej Góry, zob. Twórczość poz. 1.

8. Nowele wybrane. Posłowie: A. Brodzka. Przypisy: I. Orlewiczowa. W-wa 1958. Wyd. 2. W-wa 1967; wyd. 3 W-wa 1972.

Zawartość: Suka. (Zob. Twórczość poz. 6); Tomek Baran. (Zob. Twórczość poz. 6); Szczęśliwi. (Zob. Twórczość poz. 6); Orka. (Zob. Twórczość poz. 27); Dola. (Zob. Twórczość poz. 27).

9. Pisma. Wyd. krytyczne pod red. Z. Szweykowskiego. Opracowali i przygotowali do druku T. Jodelka-Burzecki i I. Orlewiczowa. W-wa 1968 [wyd. kontynuowane, do r. 1974 ukazało się siedem tomów].

T. 1 (1968): Komediantka. (Zob. Twórczość poz. 3; tu także red. wcześniejsza pt. Adeptka).

T. 2 (1968): Fermenty. (Zob. Twórczość poz. 4; tu także pierwsza red. pt. W jarzmie).

T. 3 (1970): Ziemia obiecana. (Zob. Twórczość poz. 7).

T. 4-7 (1971): Chłopi. (Zob. Twórczość poz. 13; tu także wcześniejsze red. poszczególnych części, ponadto w t. 7: T. Jodelka-Burzecki: Nad tekstami „Chłopów”).

Wydania zbiorowe i wybory w przekładach

angielskie:

1. W antologiach:

Selected Polish Tales. Tłum. i oprac. E. C. Benecke, M. Busch. Londyn [1921]. Wyd. nast.: 1928, 1942, 1947.

Polish Short Stories. Oprac. W. Dynowska. Bombay 1946.

The Winter Maidens and Other Short Stories. Oprac. W. Dynowska. Bombay 1947.

Polish Authors of Today and Yesterday. Oprac. I. Morska. Nowy Jork 1947.

The Nobel Prize Treasury. Oprac. Mac Clintock Marshall. Garden City N. J. 1948.

Great Stories by Nobel Prize Winners. Oprac. L. Hamalian, E. L. Volpe. Nowy Jork [1959].

Polish Short Stories. Wybór i wstęp Z. Żabicki. W-wa 1960.

Introduction to Modern Polish Literature. Tłum. i oprac. A. Gillon, L. Krzyżanowski. Nowy Jork [1964].

chińskie:

2. [Nowele]. Tuan-pien siao-szuo-tsi. Tłum.: Tsin Si-tsia, Szy Tsy-žen. Pekin 1959.

czeskie:

3. Spisy. T. 1-16. Praga 1925-1929.

T. 1-3 (1925): Rok 1794. Tłum. S. Minafik. (Zob. Twórczość poz. 24).

T. 4-7 (1926): Sedláci. Tłum. Č. Syrový. Wyd. 2 Praga 1929. (Zob. Chłopi, Twórczość poz. 13).

T. 8 (1926): Lili. Tłum. S. Minafik. (Zob. Twórczość poz. 8).

T. 9 (1926): Vzpoura. Tłum. jw. (Zob. Bunt, Twórczość poz. 28).

T. 10 (1926): Na liše. Tłum. jw.

T. 11-12 (1927): Jitfeni. Tłum. jw. (Zob. Fermenty, Twórczość poz. 4).

T. 13 (1927): Komediantka. Tłum. jw. (Zob. Twórczość poz. 3).

T. 14 (1928): Úpir. Tłum. jw. (Zob. Wampir, Twórczość poz. 17).

T. 15-16 (1929): Zaslíbená země. Tłum. jw. (Zob. Ziemia obiecana, Twórczość poz. 7).

4. Povídky. Tłum. V. Prokop. Praga 1907 *Knihy dobrých autorů* t. 35.

5. Za soumraku a jiné povídky. Tłum. J. Rypáček. Praga 1919 *Topičovy dobré knihy* seria 2 t. 16.

f i n s k i e:

6. W antologiach:

Nuori Puola. Oprac. R. Silvanto. Porvoo 1916.

Valkoinen kotka. Oprac. R. Silvanto. 1937.

f r a n c u s k i e:

7. *Quelques pages de Ladislas Reymont*. Tłum. F. L. Schoell. Paryż 1928 (wstęp: A. Martel).

Zawartość: Jak odkryłem „Trylogię” Sienkiewicza. (Zob. Twórczość poz. 26 pt. Wspomnienie); Przy robocie. (Zob. Twórczość poz. 11); Chłopi (fragm.). (Zob. Twórczość poz. 13).

8. *Par une nuit d'automne et autres contes*. Tłum. F. L. Schoell. Fryburg 1944.

9. W antologii:

La nouvelle classique polonaise. W-wa 1959.

h e b r a j s k i e:

10. W antologiach:

Me' safre haolam. Oprac. J. Lichtenbaum. Jerozolim 1958.

Mivchar ha-sipur ha-polani. Oprac. M. Gefen. Tel-Awiw 1959.

h o l e n d e r s k i e:

11. W antologii:

Meesters der poolse vertelkunst. Oprac. i tłum. W. A. Majjer. Amsterdam 1959. Wyd. nast. Amsterdam [1964].

l i t e w s k i e:

12. W antologii:

Lenkų novelės. Wil. 1951.

n i e m i e c k i e:

13. *Polnische Bauernnovellen*. Tłum. J. P. d'Ardeschah [J. P. Kaczkowski]. Monachium 1919. Wyd. nast. Berlin 1925.

Zawartość: Tomek Baran. (Zob. Twórczość poz. 6); Das Volksgericht. (Zob. Sąd, Twórczość poz. 19); Der Tod. (Zob. Śmierć, Twórczość poz. 6); In der Herbstnacht. (Zob. W jesienną noc, Twórczość poz. 11); Der Schneesturm. (Zob. Zawierucha, Twórczość poz. 6); Entwurzelt; Gerechtigkeit. (Zob. Sprawiedliwość, Twórczość poz. 9).

14. *Ausgewählte Werke der Nobelpreisträger*. T. 4: W. S. Reymont, H. Sienkiewicz. Berlin 1930.

15. In der Herbstnacht. Tłum. J. P. Ardeschah [J. P. Kaczkowski], H. Bereska, O. Mallek. Lipsk 1963. (Oprac. G. Koziłek, posłowie A. Hermann).

Zawartość: Liebe deinen Nächsten. (Zob. Pracy! Wyd. zbior. poz. 2); Der Tod. (Zob. Śmierć, Twórczość poz. 6); In der Herbstnacht. (Zob. W jesienną noc, Twórczość poz. 11); Beim Pflügen. (Zob. Orka, Twórczość poz. 27).

16. W antologiach:

Die Kette. Polnische Meistererzählungen. Oprac. J. Z. Jakubowski, A. Mińska. Weimar 1959.

Nachbarn im Osten. Europäische Länder zwischen Ostsee und dem Schwarzen Meer. Tłum. i oprac. W. Bronska-Pampuch. Monachium 1966.

Gäste in der Nacht. Polnische Erzählungen. Oprac. R. Linge. Lipsk 1966.

Polnische Prosa des 20. Jahrhunderts. Oprac. K. Dedecius. Monachium 1966, wyd. nast.: 1967, 1969.

portugalskie:

17. „A lei de cnute” e contos. Tłum. V. Cavalcanti. Rio de Janeiro 1963 (z przedmową J. Trypućki).

rosyjskie:

18. Na grani. Tłum. E. Leontiewa, J. Leontiew. Petersburg. 1908.

Zawartość: Na grani. (Zob. Na krawędzi, Twórczość poz. 19); Odnazdy. (Zob. Pewnego dnia, Twórczość poz. 15); Na wyrubkie. (Zob. W porębie, Twórczość poz. 11); Sud. (Zob. Sąd, Twórczość poz. 19); Los toros. (Zob. Twórczość poz. 18); W kurilnie opiuma. (Zob. W palarni opium, Twórczość poz. 18); Ave patria. (Zob. Twórczość poz. 18).

19. Polnoje sobranije soczinienij. T. 1-7. Moskwa 1910-1912.

T. 1-3 (1910-1911): Muzyki. Tłum. M. Tropowska. (Zob. Chłopi, Twórczość poz. 13).

T. 4 (1911): Miecztatiel. Tłum. J. Tropowski. (Zob. Marzyciel, Twórczość poz. 21).

T. 5 (1911): Ziemia obietowannaja. Cz. 1. Tłum. N. I. W. J. (Zob. Ziemia obiecana, Twórczość poz. 7).

T. 6 (1912): Ziemia obietowannaja. Cz. 2. Tłum. P. Lewicki. (Zob. jw.).

T. 7 (1912): Smiert' goroda i drugije rasskazy. Zawartość: Smiert' goroda. Tłum. M. Tropowska. (Zob. Cmentarzysko, Twórczość poz. 19); Pieried rasswietom. (Zob. Przed świtem, Twórczość poz. 15); Poslednyj. (Zob. Ostatni, Twórczość poz. 18); Toska. (Zob. Tęsknota, Twórczość poz. 18); Na rabotie. (Zob. Przy robocie, Twórczość poz. 11); Odnazdy. (Zob. Pewnego dnia, Twórczość poz. 15); Na wyrubkie. (Zob. W porębie, Twórczość poz. 11); Sud. (Zob. Sąd, Twórczość poz. 19); Los toros. (Zob. Twórczość poz. 18); W kurilnie opiuma. (Zob. W palarni opium, Twórczość poz. 18); Ave patria, morituri te salutant... Tłum. E. Leontiewa, J. Leontiew. (Zob. Twórczość poz. 18).

20. Wstriezca i drugije rasskazy. Tłum. E. Zagórski. Moskwa 1910 *Uniwiersalnaja biblioteka* nr 339. Wyd. 2 Moskwa 1911.

Zawartość: Wstriezca. (Zob. Spotkanie, Twórczość poz. 6); Tien'. (Zob. Cień, Twórczość poz. 6); W osienniu noc. (Zob. W jesienną noc, Twórczość poz. 11); W sumierkach. (Zob. O zmierzchu, Twórczość poz. 11); Szczastliwyje. (Zob. Szczęśliwi, Twórczość poz. 6); W głubinie. (Zob. W głębiach, Twórczość poz. 11).

21. Sobranije soczinienij. T. 1-12. Moskwa 1911-1912.

T. 1: Komediantka. Tłum. P. Lewicki. (Zob. Twórczość poz. 3).

T. 2-3: Brożenije. Tłum. P. Lewicki. (Zob. Fermenty, Twórczość poz. 4).

T. 4: Rasskazy. Tłum. W. Wysocki.

T. 5: Miecztatiel. Tłum. A. Kowalewska. (Zob. Marzyciel, Twórczość poz. 21).

T. 6: Rasskazy. Tłum. W. Wysocki i S. Miasny. Zawartość: Iz dziennika. (Zob. Z pamiętnika, Twórczość poz. 16); Putieszestwije na Jasniju Goru. (Zob. Pielgrzymka do Jasnej Góry, Twórczość poz. 1).

T. 7-8: Ziemia obietowannaja. Tłum. W. Wysocki. (Zob. Ziemia obiecana, Twórczość poz. 7).

T. 9-12 (1912): Muzyki. Tłum. W. Wysocki. (Zob. Chłopi, Twórczość poz. 13).

22. Rasskazy. Tłum. M. Abkina. Moskwa 1953. (Wstęp J. Kagarlicki).

Zawartość: Suka. (Zob. Twórczość poz. 6); Smiert' (Zob. Śmierć, Twórczość poz. 6); Tomek Baran. (Zob. Twórczość poz. 6); Odnazdy. (Zob. Pewnego dnia, Twórczość poz. 15).

23. W antologii:

Polskaja nowiella. Moskwa 1949. Tłum. i oprac. J. W. Arcimowicz, S. D. Krzyżanowski.

rumuńskie:

24. Fiu de nobili. Tłum. i przedm. S. Velea. Bukareszt 1967.

Zawartość: E drept! (Zob. Sprawiedliwie, Twórczość poz. 9); Intr -o zi. (Zob. Pewnego dnia, Twórczość poz. 15); De lucrul (Zob. Przy robocie, Twórczość poz. 11); Franek. (Zob. Twórczość poz. 6); Fiu de nobili. (Zob. Syn szlachecki, Wyd. zbior. poz. 5 t. 1); Moartea. (Zob. Śmierć, Twórczość poz. 6); Venus. (Zob. Twórczość poz. 11); In amurg. (Zob. O zmierzchu, Twórczość poz. 11).

25. W antologii:

Nuwele clasice polone. Bukareszt 1963.

serbochorwackie:

26. Izabrana dela. Tłum. L. [R.] Knežević. T. 1-2. [Belgrad] 1929.

T. 1: Pravedno. (Zob. Sprawiedliwie, Twórczość poz. 9); Sastanak. (Zob. Spotkanie, Twórczość poz. 6); Jednoga dana. (Zob. Pewnego dnia, Twórczość poz. 15); Kučka. (Zob. Suka, Twórczość poz. 6).

T. 2: Ave patria. (Zob. Twórczość poz. 18); Na Ivici; Groblje. (Zob. Cmentarzysko, Twórczość poz. 19); Sretni. (Zob. Szczęśliwi, Twórczość poz. 6); Tomko Baran. (Zob. Twórczość poz. 6); Pred svanuće. (Zob. Przed świtem, Twórczość poz. 15); U pruskoj školi. (Zob. W pruskiej szkole, Twórczość poz. 21); Sudjenje. (Zob. Sąd, Twórczość poz. 19); Senka. (Zob. Cień, Twórczość poz. 6).

27. Kučka. Tłum. B. R. Čirlić, L. Knežević. Sarajewo 1952.

Zawartość: Kučka. (Zob. Suka, Twórczość poz. 6); U pruskoj školi. (Zob. W pruskiej szkole, Twórczość poz. 21); Sudjenje. (Zob. Sąd, Twórczość poz. 19).

28. W antologii:

Izbor remek-djelâ svjetske erotske ljubavne literature. Proza — drama — poezija. Zebrał i oprac. J. Matošić. Zagrzeb 1965.

s ł o w e ń s k i :

29. W antologii:

Poljske novele. Starejši pisatelji 1864-1914. Lublana 1951. Tłum. i oprac. F. Vodnik.

s z w e d z k i e :

30. *De lyckliga och andra noveller.* Tłum. E. Wester [E. Weer]. Sztokholm 1925.

Zawartość: Szczęśliwi. (Zob. Twórczość poz. 6); Tomek Baran. (Zob. Twórczość poz. 6); Spotkanie. (Zob. Twórczość poz. 6); Franek. (Zob. Twórczość poz. 6); Za frontem. (Zob. Twórczość poz. 27).

w a l i j s k i e :

31. W antologii:

Bannau Uên Pryl. Oprac. H. W. Thomas [Aberystwyth] 1953.

w ę g i e r s k i e :

32. *Népitélet. Elbeszélések.* Tłum. I. Mézszáros. Budapeszt 1957.

Zawartość: Cień. (Zob. Twórczość poz. 6); Pewnego dnia. (Zob. Twórczość poz. 15); Sąd. (Zob. Twórczość poz. 19); Suka. (Zob. Twórczość poz. 6); Szczęśliwi. (Zob. Twórczość poz. 6); Śmierć. (Zob. Twórczość poz. 6); Tomek Baran. (Zob. Twórczość poz. 6); Z wędrówek Haruna al Reszyda. (Zob. Wyd. zbior. poz. 2); W pruskiej szkole. (Zob. Twórczość poz. 21); Z pamiętnika. (Zob. Twórczość poz. 16).

33. W antologiach:

Világirodalmi antológia. T. 6. Budapeszt 1962.*Elbeszélések a világirodalomból.* Oprac. A. Martinko. Budapeszt 1965.*Szomszédolás. Műsorok es egyfelvonások a szomszéd népek irodalmából.* Budapeszt 1965.

w ł o s k i e :

34. *E giusto! e altre opere.* Tłum. E. Lo Gatto. Mediolan [1966] (ze wstępem J. Trypućki).

Zawartość: E giusto. (Zob. Sprawiedliwie, Twórczość poz. 9); Tomek Baran. (Zob. Twórczość poz. 6); La morte. (Zob. Śmierć, Twórczość poz. 19); Un giudizio popolare. (Zob. Osądzona, poz. 30); In una notte d'autunno. (Zob. W jesienną noc, Twórczość poz. 11); L'aratura. (Zob. Orka, Twórczość poz. 27); Pellegrinaggio a Jasna Góra. (Zob. Twórczość poz. 1).

35. W antologiach:

Favole, leggende e racconti di tutto il mondo. Florencja 1933.*Narratori polacchi.* Oprac. O. Costantini. Rzym 1945.*Novellieri slavi.* Oprac. E. Lo Gatto, E. Damiani. Rzym 1946.*Pagine scelte di prosa polacca del XIX e XX secolo.* Oprac. S. Piekut. Neapol 1964.*Le più belle pagine della letteratura polacca.* Oprac. M. Bersano Begeg. Mediolan 1965.

L i s t y

1. Do brata, Franciszka Rejmenta, 65 listów z 1883-1902, oraz do siostry, Katarzyny

z Rejmentów Jakimowiczowej, 2 listy z 1885-1886; do żony brata, Leokadii z Kępińskich Rejmentowej, z 1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 7593. Z tego 30 listów do brata z 1883-1897 ogl.: Listy W. S. Reymonta do brata. Oprac. B. Kocówna przy współudziale Z. Jakimowicza. *Pam. Lit.* R. 60 (1969) nr 2 s. 161-209.2. Do paulina, E. Rejmana. Rkps Arch. Jasnogórskie sygn. 1890. 2 listy z 1890, 1893. Ogl. K. K.: Reymont i Częstochowa. Nieznane listy W. S. Reymonta. *Kur. Poz.* 1930 nr 418; przedr. *Przegl. Chyrowski* 1930 nr 5; 4 listy do E. Rejmana z 1890, 1893 i b.d. [1899?]. Ogl. J. Mikołajtis. *Roczn. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1967 s. 63-69; 4 listy z 1890, 1893, 1899 ogl. J. H. Zbudniewek: Starania W. Reymonta o przyjęcie do paulinów w świetle jego korespondencji. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne* t. 19 (1969) s. 236-239; 2 listy z 1893. J. H. Zbudniewek: Czy W. Reymont był paulinem? *Gaz. Niedzielna* (Londyn) 1971 nr 7.3. Do nieznanego adresatki 3 wersje listu b. d. [ok. 1892]. Rkps Ossol. sygn. 6957/I s. 285-294. Dwie wersje ogl. T. Jodelka-Burzecki: Talizman młodego Reymonta. *Zwierciadło* 1967 nr 19 (przypuszczalna adresatka — żona naczelnika stacji w Rogowie, Stefania Kluge); trzy wersje ogl. tenże. *Przegl. Hum.* 1967 nr 6 s. 92-96 (tu sprostowanie dot. adresatki; przypuszczalnie — Antonina Szczygielska).4. Do nieznanego adresata w W-wie b. d. [ok. 1892]. Rkps Ossol. sygn. 6957/I. Ogl. T. Jodelka-Burzecki. *Przegl. Hum.* 1967 nr 6 s. 89-90.5. Do W. Korotyńskiego z 1893. Ogl. Z. Konarzewski: Pierwsze kroki pisarskie Reymonta. *Czas* 1935 nr 334.

6. Do nieznanego adresata 11 listów z 1893 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 6978/I.

7. Do redaktora nieustalonego czasopisma [z 1893 lub 1894]. Rkps Ossol. sygn. 6954/I. Ogl. T. Jodelka-Burzecki. *Przegl. Hum.* 1967 nr 6 s. 77-78.8. Do I. Noireta 2 z 1893, 1894. Rkps znajdował się w Bibl. Nar. sygn. 1020/II, zniszczony w 1944. Ogl. Janusz K. Dębowski [J. Krzyżanowski]: Z pierwszego pobytu Reymonta w Londynie. *Ruch. Lit.* 1937 nr 7/8 s. 150-152.9. Do T. Jaroszyńskiego 5 listów z 1895-1915 i list do wdowy, Jaroszyńskiej, z 1918 r. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 6358. Ogl. T. Gorczyca w art.: Debiut sceniczny Tadeusza Jaroszyńskiego w świetle listów Reymonta. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 209-216.

10. Do drukarni W. L. Anczyca w Kr. z 1896. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7261.
11. Do J. Lorentowicza 2 listy z 1896. Ogl. I. Śliwińska: W. Reymont o „Ziemi obiecanej”. *Ruch Lit.* 1933 nr 7.
12. Do H. Lewentalowej z 1897. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7152.
13. Do H. Chybińskiej 5 listów z 1897-1898. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 7596.
14. Do L. Rydla 5 listów z 1897-1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. I. 7260.
15. Do J. Lorentowicza 8 listów z 1897-1904. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 640. Ogl.: B. Kocówna. *Przegl. Hum.* 1966 nr 1 (list z 1897); R. Leszczyński: Listy Reymonta w zbiorach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 272-276 (7 listów z 1897-1904).
16. Do F. Hoesicka 6 listów z 1897-1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7127. Ogl.: *Świat* 1965 nr 51/52 s. 13-15 (2 listy z 1897); B. Kocówna. *Przegl. Hum.* 1966 nr 1 (2 listy z 1897); *Dzien. Pol.* 1966 nr 162 (z 1903).
17. Do rodziny Jakimowiczów 51 listów z 1897-1910 i b. d.: do siostry, Katarzyny z Rejmentów Jakimowiczowej, 42 listy z 1897-1910; do szwagra, Konstantego Jakimowicza, 2 listy z 1906, 1908; do Konstantego i Katarzyny Jakimowiczowej 6 listów z 1900-1909; do siostrzeńca, Konstantego Sylwina Jakimowicza, b. d. [1898]. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 7350 t. 1-2. 7 listów do Katarzyny ogl. B. Kocówna. *Przegl. Hum.* 1966 nr 1-2.
18. Do H. Gierszyńskiego 15 listów z 1897-1911. Rkps Bibl. Polska w Paryżu. Ogl. Z. i H. Skwarczyński: Listy W. S. Reymonta do Henryka Gierszyńskiego. *Prace Polonist.* S. XXX (1974) s. 235-249.
19. Do J. S. Sikorskiego z 1898. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8499.
20. Do S. Przybyszewskiego 3 listy z 1898-1899. Ogl. S. Helsztyński. *Rzeczpospolita* 1924 nr 328; *Ruch Lit.* 1937 nr 5.
21. Do I. Chrzanowskiego zbiorowy list z 1899, m.in. od W. S. Reymonta. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7208.
22. Do M. Konopińskiego z 1899. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 425/69.
23. Do Z. Wasilewskiego z 1899. Ogl. Z. Wasilewski: Pamiątki po Reymoncie. *Tęcza* 1928 nr 11.
24. Do M. Kiniorskiego 7 listów z 1899-1902. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 451. Z tego: 6 listów z 1899 ogl. A. Grzymała-Siedlecki. *Tyg. Warsz.* 1947 nr z 5, 19, 26 stycznia, 2, 16 lutego; 1 list z 1902 ogl. R. Leszczyński. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 267-268.
25. Do red. *Kur. Lw.* 4 listy z 1899-1902. Rkps Ossol. sygn. 7182/II. Ogl. R. Wierzbowski: Z lwowskich i krakowskich kontaktów Reymonta. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 229-231 (adresaci: Z. Fryling, H. Rewakowicz, B. Wyslouch?).
26. Do W. Orkana 3 listy z 1899, 1901, 1910. Bibl. Jagiel. sygn. 8627 III. Ogl. B. Faron: Listy W. S. Reymonta do W. Orkana. *Ruch Lit.* 1968 z. 1 s. 45-48.
27. Do H. i I. Paderewskich 3 listy z 1899-1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 7599.
28. Do nieustalonych adresatów 4 listy z 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5993, 7013.
29. Do nieustalonej adresatki 3 listy z 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 7594.
- 29a. Do Feliksa Jasieńskiego z 1902. Rkps Muzeum Czart. w Kr. sygn. 633/91.
30. Do M. Maciejowskiej (Sewerowej) 59 listów z 1900-1914. Rkps Ossol. sygn. 12232/II, 12549/II.
31. Do W. Szczęsnajdra 30 listów z 1900-1919. Ogl. S. Rutkowski: Listy W. S. Reymonta do Wincentego Szczęsnajdra. *Roczn. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1967 s. 23-61.
32. Do K. M. Górskiego 2 listy z 1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7728 III. Ogl. R. Wierzbowski. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 230.
33. Do J. Kreczyńskiej 4 kartki z 1901. Rkps Muzeum im. A. Mickiewicza w W-wie.
34. Do L. Szczyńskiego 4 listy z 1901-1902. Rkps Ossol. sygn. 12217/II.
35. Do S. Witkiewicza 2 listy z 1901. Rkps Muzeum Tatrzzańskie w Zakopanem, arch. Witkiewicza.
36. Do J. Kasprowicza z 1902. Rkps Ossol. sygn. 6440/I. Ogl. R. Wierzbowski. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 232-233.
37. Do A. Grzymały-Siedleckiego 10 listów z 1902-1923. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 451. Ogl. R. Leszczyński. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 268-271.
38. Do A. Wodzińskiego z 1903. Ogl.: Reymont o sobie. Autobiografia twórcy „Chłopów”. Ze słowem wstępnym A. Wodzińskiego. *Kur. Warsz.* 1926 nr 1; J. Krzyżanowski: W. S. Reymont. Lw. 1937.
39. Do F. Hoesicka list z 1903 i list do W. Jabłonowskiego z 1912. Rkps w posiadaniu J. Dunin-Borkowskiego z Krośniewic. Ogl. Z.

Skwarczyński: Dwa listy Reymonta. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 262-265.

40. Do Z. Wasilewskiego 5 listów z 1906-1907. Ogl. Z. Wasilewski: Z pamiętek po Reymoncie. *Kur. Poz.* 1930 nr 394; fragm. J. Krzyżanowski: W. S. Reymont. Lw. 1937.

41. Podpisy W. S. Reymonta na listach z 1904 do T. Micińskiego i S. Żeromskiego oraz na 2 niewysłanych w sprawie napasći S. Brzozowskiego (Czepiela) na *Chimere* i Z. Przesmyckiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2873. Ogl. J. Tynecki. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 247-248 (list do T. Micińskiego).

42. Do W. Feldmana 3 listy z 1905 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 12283/III.

43. Do rodziny Jakimowiczów 74 listy z 1905-1924; do Mieczysława Jakimowicza 58 listów z 1905-1914 i b. d., w tym 12 listów również do Jadwigi, żony M. Jakimowicza; 4 z 1913-1924 do Jadwigi Jakimowiczowej; 1 z 1919 do Katarzyny Jakimowiczowej; 11 z 1921-1922 do Marii Jakimowiczowej. Rkps Ossol. sygn. 12992/III.

44. Do A. Sygietyńskiego z 1906. Rkps Ossol. sygn. 12815/II.

45. Do Z. Wasilewskiego 3 listy z 1906-1907. Ogl. Z. Wasilewski: Listy Reymonta. *Ruch Lit.* 1928 nr 4.

46. Do T. Jaroszyńskiego z 1907 w imieniu komitetu uczczenia pamięci Jana Stanisławskiego; podpis na liście. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 6358.

46a. Do T. Lebensteina z 1907. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 20/49.

46b. Do T. Żuka-Skarszewskiego z 1907. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 14/50.

47. Do W. Morawskiego 48 listów z 1907, 1919-1925. Ogl.: Reymont w Ameryce. Listy do Wojciecha Morawskiego. Oprac. i wstępem opatrzył L. Orłowski. W-wa 1970.

48. Do Z. Przesmyckiego z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 6319.

48a. Do M. Rejmenta z 1908. Rkps w posiadaniu adresata.

49. Do E. Orzeszkowej 7 listów z 1908-1910. Rkps — 4 listy Archiwum E. Orzeszkowej Bibl. IBL PAN w W-wie, trzy listy zaginęły. Ogl.: E. Orzeszkowa: Listy. T. 1. Oprac. L. B. Świdorski. W-wa 1937 s. 348-365 z przerwaniami; fragm. przedr.: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. Oprac. E. Jankowski. T. 6. Wr. 1967 (w komentarzach).

50. Do Z. Rabskiej 6 z 1908-1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2727.

51. Do J. Kozerskiej z 1910. Ogl.: J. Star-nawski. *Kamena* 1954 nr 4; (Kaj). [K. A. Jaworski]. *Kamena* 1967 nr 10.

52. Do H. Wiercińskiego 2 listy z 1909. Bibl. im. H. Łopacińskiego w Lubl. sygn. 1962. Ogl. J. Starnawski. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 259-261.

52a. Do N. Sokolowa z 1909. Ogl. E. Jan-kowski w książce: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. T. 6. Wr. 1967 s. 501-502.

53. Do Z. Dębickiego 46 listów z 1909-1925. Rkps Bibl. Nar. sygn. 221 — M.

54. Do K. Rypáčka z 1910. Ogl. J. Śliziński: Nieznane listy Żeromskiego i Reymonta. *Zwrot* 1954 nr 5.

55. Do Z. Wasilewskiego 3 listy z 1910. Rkps Ossol. sygn. 5983/II. Ogl. R. Wierzbowski. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 234-239.

55a. Do różnych osób 19 listów z 1910-1925. Rkps Muzeum Tatrzzańskie w Zako-panem. Tu: 17 do E. i K. Makuszyńskich z 1910-1925; 3 do J. Gluzińskiej z 1924-1925; 1 do K. Brzozowskiego; 1 do S. Śliwińskiego.

56. Do W. Bełzy z 1911. Rkps Ossol. sygn. 12658/II. Ogl. R. Wierzbowski. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 239-240.

56a. Do K. Dłuskiego 3 listy z 1911-1915. Rkps Bibl. Jagiel. autogr. Ciechanowskiej.

57. Do S. Koźmińskiego z 1911. Ogl. J. Detko. *Mies. Lit.* 1967 nr 8 s. 114, sprostowanie J. Trzynadłowski. Nr 10 s. 132.

58. Do L. Krukowskiej z 1911. Ogl. w przypisie do art. S. Makowski, T. Szyszko: Jeszcze jeden bój Andrzeja Niemojewskiego o „Boga Jezusa”. *Przeł. Hum.* 1964 nr 5 s. 85.

59. Do E. Makuszyńskiej z 1911. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 640. Ogl. R. Leszczyński. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 268.

60. Do W. Gąsiorowskiego 2 listy z 1911 i 1912. Ogl. w art. K. Kozłowska: Nieznane dokumenty z pobytu W. Reymonta w Paryżu. *Tyg. Pol.* (Paryż) 1969 nr 27.

61. Do nieustalonego adresata list z 1912. Rkps Ossol. sygn. 12549/II.

62. Do W. Z. Anczyca i Drukarni W. L. Anczyca 2 listy z 1913. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262.

62a. Do Julii Niemiera 9 listów z 1913-1925. Rkps zbiory prywatne w Rzymie. Ogl. T. Jodelka-Burzecki. *Przeł. Hum.* 1974 nr 3.

63. Do A. Guttrego (juniora) 6 listów z 1914-1918. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2736.

64. Do W. Rabskiego z 1915 podpis na liście Centralnego Komitetu Obywatelskiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2731.
65. Do M. Cz. Przewóskej 2 listy z 1915 i 1917. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2884.
66. Do J. Jentysowej z 1916. Ogl.: S. Miłaszewski: Wspomnienie uśmiechnięte. *Myśl Nar.* 1936 nr 1.
67. Do [J. P. Kaczkowskiego] Jean Paul d'Ardeschaha 2 listy z 1916 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 6978/I.
68. Do A. Langena z 1916. Rkps Ossol. sygn. 6978/I.
69. Do nieustalonego adresata list z 1916. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 7595.
70. Do G. Daniłowskiego z 1917 podpis pod listem Komitetu Warszawskiej Kasy Przechowczości i Pomocy dla Literatów i Dziennikarzy. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7228.
71. Do Aurelii Reymontowej [?] z 1917. Rkps Ossol. sygn. 12992/II.
72. Do A. Szczepańskiego z 1918. Rkps Ossol. sygn. 13530/III 5.
73. Do K. Jakimowiczowej z 1919. Rkps Ossol. sygn. 13606/I.
- 73a. Do F. Modjeskiej z 1919. Ogl. S. Skwarczyńska *Życie i Myśl* 1966 nr 9.
74. Do L. Orłowskiego 2 listy i bilet z 1919-1920 oraz list do G. Palmera Putnama z 1920. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8934.
75. Do F. L. Schoella 13 listów z 1919, 1924, 1925 (oraz z 1919 list do Ellen Wester). Ogl.: T. Jodelka-Burzecki: Francuska przygoda Reymonta. *Tyg. Kult.* 1967 nr 8 (fragm. listów); Reymont we Francji. Listy do tłumacza „Chłopów”, F.L. Schoella. Oprac. B. Miazgowski. W-wa 1967.
- 75a. Do A. Romanowicza z 1920. Rkps Bibl. Nar. akc. 112/62.
76. Do E. Denizota z 1921. Rkps Bibl. Kórnicka. Ogl. *Twórczość* 1972 nr 7 s. 89-90.
77. Do [J. P.] Kaczkowskiego z 1921. Rkps Ossol. sygn. 13600/IIa.
78. Do J. Sapieżanki z 1922. Ogl. B. Miazgowski: Jeszcze jeden nieznan list Reymonta. *Świat* 1967 nr 20.
79. Do Z. Sośnickiego z 1923. Rkps Arch. w Poz. Ogl. fragm. S. Taliowski: Reymont w kręgu rodzinnym. *Łódź* 1973 s. 107; 2 listy: B. Kocówna, C. Hruszka. *Przegl. Hum.* 1973 nr 1.
- 79a. Do nieustalonego adresata z 1923. Rkps Bibl. Raczyńskich w Poz. sygn. 1368/17a.
80. Do K. Czarnockiego 3 listy z 1923-1924. Ogl.: Listy Reymonta o nagrodzie Nobla. *Prosto z Mostu* 1937 nr 5.
- 80a. Do M. Rulikowskiego 7 listów z 1923-1924; 1 list do G. Wolffa z 1923. Rkps IS PAN w W-wie sygn. 114.
81. Do S. Krzyżońskiego 3 listy z 1923-1925. Ogl. A. Kaczmarek: *Współczesność* 1965 nr 6; list z 1923 *Tyg. Kult.* 1965 nr 49, sprost. H. Dzendzel nr 51 s. 2 (3 listy); *Ruch Lit.* 1966 nr 1 s. 35-36 (3 listy); *Pomorze* 1967 nr 10; *Przemiany Ziemi Gnieźnieńskiej* 1967 nr 5.
82. Do P. Cazin 4 listy z 1924-1925. Rkps Muzeum im. A. Mickiewicza w W-wie.
83. Do red. *Wiad. Lit.* 3 listy z 1924-1925. *Wiad. Lit.* 1926 nr 2.
84. Do Z. Dębickiego z 1925. Ogl. Z. Dębicki: Reymont a Wierchosławice. *Kur. Warsz.* 1929 nr 1.
85. Do Jaburka z 1925. Ogl. S. Otwinowski. *Życie Lit.* 1966 nr 4.
86. Do R. Rollanda 2 listy z 1925. Ogl. Z. Karczewska-Markiewicz: Polscy korespondenci Romain Rollanda. *Twórczość* 1966 nr 2 s. 97-103.
87. Do Z. Wasilewskiego z 1925. *Myśl Nar.* 1925 nr 11.
88. Bruliony listów Reymonta. Ossol. sygn. 6953/I, 6954/I, 6957/I, 6963/I.
89. Do nieznanego adresata b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.
90. Do różnych osób, m.in.: 3 listy do A. Godziemby Wysockiego, 108 listów do Z. Przesmyckiego, 1 do K. Szokalskiego. Rkpsy znajdowały się w Bibl. Nar., zniszczone w 1944. Odpisy części listów w posiadaniu W. Kotowskiego w Łodzi.
- 90a. Do J. Holewińskiego z 1895. Ogl. Z. Nosal: Reymont w Starachowicach. Nieznane listy. *Magazyn Niedzielny* dod. *Słowa Ludu* (Kielce) 1963 nr 216.
91. Od różnych osób kopie i bruliony ok. 127 listów z 1886-1919 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 6978/I. M.in. piszą: B. Adamowicz z 1903, W. Baranowski z 1910, W. Berent z 1903, W. Bogusławski z 1896, P. Cazin z 1909, R. Dmowski z 1901, M. Gieysztor z 1907, A. Górski 3 z 1902-1906 i b. d., I. Grabowski 4 z 1906-1910, W. Grubiński z 1908, D. Henkiel z 1896, F. Hoesick 2 z 1902, J. Karłowicz z 1901, J. Kasproicz 2 z 1907-1908, J. Kotarbiński 2 z 1906-1908, S. Krzywoszewski z 1908, R. Kwiatkowski 2 z 1909, A. Lange 3 z 1908 i b. d., J. Lemański 6 z 1907-1909, J. Marchlewski 2 z 1903, M. Massonius z 1901, T. Miciński b.d. [ok. 1902], A. Nowaczyński 2 z 1908-1910,

J. Ochrowicz b. d., E. Piltz z 1909, T. Pini z 1908, Z. Przesmycki 4 z 1903-1907, J. Sawicka b. d., I. Sewer-Maciejowski z 1901, Z. Wasilewski z 1900, J. Weysenhoff z 1905, S. Witkiewicz z 1901. Ponadto od różnych osób do A. Reymontowej, m.in.: od L. Staffa 2 listy z 1908. Ogl.: L. Staff: W kręgu literackich przyjaźni. Listy. W-wa 1966.

92. Od E. Rejmana z 1893. Ogl. *Gaz. Niedzielną* (Londyn) 1971 nr 7.

93. Od L. Rydla list wierszowany z 1897. Rkps Bibl. Polska w Paryżu zbiory H. Gierszyskiego. Ogl. Z. i H. Skwarczyński. *Prace Polonist.* S. XXX (1974) s. 238.

94. Od S. Przybyszewskiego 3 listy z 1898. Ogl.: S. Przybyszewski: Listy. T. 1. W-wa 1937.

95. Od A. Sygietyńskiego 2 listy z 1898 i 1905. Rkps Ossol. sygn. 6978/I. Ogl. E. Udalska: Ślady nieznannej przyjaźni. *Osnowa* 1967 jesień/zima s. 89-90.

96. Od W. Orkana z 1899. Bibl. Jagiel. sygn. 8643 III.

97. Od S. Przybyszewskiego z 1899. Ogl. B. Kocówna. *Przeł. Hum.* 1971 nr 4.

98. Od różnych osób 1094 listy z 1899-1901 i lat późniejszych. Rkpsy znajdowały się w Bibl. Nar. sygn. 1020/I, II, III, zniszczone w 1944. Odpisy: m.in. od C. Jellenty, A. Langeo, Z. Przesmyckiego, w posiadaniu W. Kotowskiego w Łodzi. Część ogl. W. Kotowski: Rok 1900 — katastrofa kolejowa Reymonta. *Pam. Lit.* R. 65 (1974) nr 1.

99. Od W. Berenta, J. Kasprowicza, T. Micińskiego, S. Wyrzykowskiego, S. Żeromskiego — 5 listów z 1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2873. Ogl. J. Tynecki. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 248-250 (J. Kasprowicza, T. Micińskiego, S. Żeromskiego). Fragm. listu S. Żeromskiego ogl. poprzednio: S. Kasztelowicz, S. Eile: Stefan Żeromski. *Kalendarz życia i twórczości.* Kr. 1961 s. 199.

100. Od J. Lorentowicza z 1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5205.

101. Od E. Orzeszkowej 14 listów z 1908-1910. Rkps 13 listów Bibl. Publ. m. W-wy akc. 2629. Z tego: 9 listów ogl.: E. Orzeszkowa. Listy. T. 1. Oprac. L. B. Świdorski. W-wa 1937, również L. B. Świdorski: Orzeszkowa i Reymont. Listy. *Prosto z Mostu* 1936 nr 10; 14 listów: E. Orzeszkowa. Listy. Oprac. E. Jankowski. T. 6. W-wa 1967.

101a. Od J. Malczewskiego wierszowany list z 1909. Reprodukcyj.: A. Jakimowicz: J. Malczewski i jego epoka. W-wa 1970 s. 179.

102. Od nieustalonych nadawców 8 listów do W. Reymonta z 1923-1925, oraz list do

A. Reymontowej. Rkps IS PAN zbiory specjalne sygn. 1067-115/1.

103. Od R. Rollanda z 1925. Ogl. *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 23.

104. Od S. Przybyszewskiego z 1925 do żony pisarza A. Reymontowej. *Dzien. Poz.* 1925 nr 287; *Kur. Por.* 1925 nr 339.

105. Od R. Dmowskiego. Rkps Bibl. Nar. akc. 10257. Ogl. w książce: Roman Dmowski w świetle listów i wspomnień. Oprac. M. Kułakowski. T. 1. Londyn 1968.

Listy W. S. Reymonta w oprac. B. Kocówny i T. Jodelki-Burzeckiego: [T. 1:] W. S. Reymont: Listy do rodziny. Zebrali, oprac. i przygotowali do druku T. Jodelka-Burzecki i B. Kocówna. Wstęp i przypisy: B. Kocówna. W-wa 1975.

Adresaci: Franciszek Rejment (67 z 1883-1902), Katarzyna Jakimowiczowa (56 z 1885-1919), Wincenty Szczęsna (31 z 1900-1919), Józef i Kamila Munkiewiczowie (22 z 1904-1925), Mieczysław Jakimowicz (62 z 1905-1924), Aurelia Reymontowa (1 z 1908), Michał Rejment (1 z 1908), Wacława i Feliks Waldauowie (18 z 1908-1925), Joanna Makowiecka (1 z 1917), Maria Jakimowiczowa (11 z 1921-1922).

[T. 2:] W. S. Reymont: Listy do znajomych [tyt. roboczy]. W opracowaniu.

Materiały

1. Notatniki z 1888-1925. Rkps Ossol. sygn. 6954/I, 6977/I i II. Całość nie wyd. Ogl. fragm.: Fragment nie drukowanych pamiętników Reymonta. Wstępem poprzedził Ad. Grz. Siedl. [A. Grzymala-Siedlecki]. *Kur. Warsz.* 1929 nr 1 (fragmety z 1892-1893); T. Jodelka-Burzecki: Zygzyki biografii młodego Reymonta. *Przeł. Hum.* 1967 nr 6 (fragmety z 1888-1892).

2. Zapiski osobiste z 1891 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 6953/I.

3. Uwagi i spostrzeżenia (1901-1907). Rkps Ossol. sygn. 6977/I i II.

4. Zapiski o charakterze osobistym (1901-1925). Rkps Ossol. sygn. 6977/I i II.

5. Zapiski z czasów Wielkiej Wojny (1915-1917). Rkps Ossol. sygn. 6977/I i II.

6. Drobne zapiski dzienne (1917). Rkps Ossol. sygn. 6977/I i II.

7. Wpis do albumu H. z Szymanowskich Olchowiczowej, 1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. I 7600.

8. Sprawa „Życia Gromadzkiego” wg akt sądowych, m.in. dot. procesu W. S. Reymonta i unitów. Rkps Ossol. sygn. 1370/III.

9. Autobiografia po francusku, pisana 10.4. 1925. Rkps Ossol. sygn. 6977/I i II.

10. Materiały dot. W. Reymonta i Jakimowiczów. Rkps Ossol. sygn. 13606/I.

11. Materiały — zaproszenia, fotografie i inne. Rkps Ossol. sygn. 13606/I.

Z. Przesmyckiego z 1932-1935. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2863.

12. Informacje dot. biografii W. Reymonta zawarte w 9 listach W. Toczyłowskiej * do

13. J. Rączkowski: Wpomnienia. Powst. 1951. Rkps Ossol. sygn. 12730/II.

INDEKS TYTUŁÓW

Cz — Czasopisma, duże litery po Cz — pierwsze litery tytułów czasopism, T — Twórczość, Tr — Rękopisy drobnych utworów, Z — Wydania zbiorowe, Zp — Wybory twórczości w przekładach.

Adeptka	T3 (3 ×), Z2 (2 ×), Z9 t. 1
Aktor	Tr
Amerikanizacja ludu polskiego przez wyższą hierarchię kościelną w Ameryce	Cz-GW
Ave patria	T18 (3 ×), Z1t.16, Z3t.36, Zp18, Zp26
Ave patria, morituri te salutant	T18 (2 ×), Z1t.16, Z3t. 36, Z5t.13, Zp19
Bajka	Tr
Bateria Nr 47	Tr
Benefis	T2, T8
Biblioteki w stolicy	Cz-KW
Bunt	T28, Z3t.46-47, Z5t.20, Zp3t.9
Burza	T18 (5 ×), Z1t.16, Z3t.36, Z5t.13
Chłopi	T13 (3 ×), Z1t.2-5, Z3t.25-35, Z5t.9-12, Z7 [t.7-8], Z9t.4-7, Zp3t.4-7, Zp7, Zp19, Zp21t.9-12
Chłopi. Obrazy dramatyczne	T13
Chrystus	Tr
Cicha tragedia	Tr
Cień	T6 (3 ×), Z1t.19, Z3t.9, Z5t.5, Zp20, Zp26, Zp32
Cmentarzysko	T19 (2 ×), Z1t.20, Z5t.14, Zp18t.7, Zp26
Czasu wojny	Tr
Czekam	T19 (2 ×), Z1t.20, Z5t.14
Czy ja cię kocham	Cz-ZL
Dahomej w Berlinie	Z5t.1
Dlaczego?	Tr
Do szlachty	Tr
Do źródła	T1 (rkps)
Dola	T27 (3 ×), Z5t.13, Z7 [t.2], Z8
Dość kłamstwa	Tr
Dosyć kłamstwa	Tr
Dramat	Tr
Dusza się budzi	Tr
Dwa spotkania	Z2 (2 ×), Z5t.1
Dwie wiosny	T16 (3 ×), T22, Z1t.19, Z3t.48, Z5t.8, Z6, Z7 [t.2]
Dzieciństwo	Tr
Dzień wolności	Tr
Dzień życia człowieka poczciwego	Tr
Dziwna opowieść	Z5t.16
Echa	T27 (2 ×), Z5t.13
Fantazje, symbole	Tr
Fermenty	T3 (2 ×), T4 (2 ×), Z1t.10-11, Z3t.5-8, Z5t.3-4, Z7 [t.4], Z9t.2, Zp3t.11-12, Zp21t.2-3
Film	Tr
Franek	T6 (4 ×), Z1t.20, Z3t.9, Z5t.5, Z7 [t.1], Zp24, Zp30
Gęsiarka	Z2, Z5t.20
Głos z nieba	Tr
Głosy	Z2 (rkps)
Historia, która by mogła się stać	Z2 (2 ×), Z5t.14
I po dniach wielu	Tr
I wynieśli	T27 (2 ×), Z5t.13
Idylla	Z2 (2 ×), Z5t.1
Impresje	Tr
Insurekcja (Rok 1794, cz. 3)	T24 (4 ×)
[inc.] Ja w oddaleniu jeszcze wspominam...	Cz-ZL
Jak odkryłem „Trylogię” Sienkiewicza	Zp7
Jan Kiliński szewc warszawski i pułkownik wojsk polskich	T24
Jaśkowe ambicje	T26, Z5t.13, Z7 [t.2]

Jeden pan	Tr
Jesień (Chłopi, cz. 1)	T13 (4 ×)
Józek	Tr
Jubileusz	Tr
Kartki z notatnika	T19
Klocek	Cz-KC
Kłamstwa	T5
Kochałem wiele, cierpiałem wiele	Cz-ZL
Komedia miłości	T6 (rkps)
Komediantka	T3 (2 ×), T4 (2 ×), Z1t.9, Z3t.2-4, Z5t.2, Z7 [t.3], Z9t.1, Zp3t.13, Zp21t.1
Komurasaki	T12, T26, Z5t.13
Komurasaki czyli Porcelanowa bajka albo Żalosa hi- storia o piękniemy porcelanowym sercu japońskim	T12 (rkps)
Koń	Tr
Końska dola	T11 (rkps)
Korespondencje	Cz-G (3 ×)
Kościuszko (Rok 1794, cz. 4)	T24
Krosnowa i świat	T3, Z2
Krzyk	T11, Tr Z2, Z5t.8
Ksiądz Jan	Tr
Księżniczka	T30 (2 ×), Z5t.20
Lalka	Tr
Las	Tr
Lato (Chłopi, cz. 4)	T13 (2 ×)
Lato 1894 za granicą	Z2, Z5t.1
Lato za granicą	Z5t.1
Legenda	T29 Z5t.13,
Legenda wigilijna	T11 (2 ×), T16, T22, Z1t.8, Z3t.48, Z5t.8
Lekcja życia	Z2 (4 ×), Z5t.1
Lili	T2, T8, T18, Z1t.16, Z3t.11, Z5t.5, Z7 [t.1], Zp3t.8
Los toros	T18 (4 ×), Z1t.16, Z3t.36, Z5t.13, Z7 [t.2], Zp18, Zp19
Maciej Boryna	Tr
Marzenia	Tr
Marzyciel	T21 (3 ×), Z1t.17, Z3t.20-21, Z5t.16, Z7 [t.2], Zp19, Zp21t.5
Maszyna	Tr
Materiały	Tr
Matka	T14, T26
Mecenasowa	Tr
Medium	Tr
Męczennicy	Tr
Mgła	Tr
Mieszkanie przy rodzinie	Tr
Miłość	Tr
Miłość — kartki z pamiętnika	Tr
Misterium	Tr
Misterium (Fantazje, symbole)	Tr
Młodość	Tr
Modernista	Cz-NS
Na balu	Tr
Na bruku	Z5t.1, Z7 [t.1]
Na cudzej ziemi	Tr
Na krawędzi	T19 (3 ×), Z1t.20 (2 ×), Z5t.14, Zp18
Na las!	T13
Na morzu	Z2
Na Niemca!	T27, Z5t.13
Na obcym brzegu	Tr
Na przebój	Tr
Na rozstajach	Tr
Na tułactwo	Cz-ponadto
Na wyspie	Tr
Na zagonie	Z1t.8
Nad morzem	Tr
Napoleon	Tr
Nastroje	Tr
Niedopita kropla	Tr
Niedziela w Londynie	Z2
Nieprawdopodobne spotkanie	Tr
Nieznajoma	Tr

Nieznajomi	Tr
Nieznani	T4
Nil desperandum (Rok 1794, cz. 2)	T24(4×)
Nowa ludzkość	Tr
Nóż	Tr
Nr 126	Tr
O Antei	Tr
O Polakach amerykańskich	Cz-KW
O zmierzchu	T11(5×), T16, T22, Z1t.19, Z3t.48, Z5t.8, Zp20, Zp24
O zmroku	Tr
Oczekiwanie	Tr
Oko w oko	T6(4×), Z1t.19, Z3t.9, Z5t.5
Orka	T27(2×), Z5t.13, Z7[t.2], Z8, Zp15, Zp34
Osądzona	T30(3×), Z5t.20
Ostatni	T18(2×), Z1t.16, Z5t.13, Zp19
Ostatni (z cyklu Pomarli)	Tr
Ostatni Sejm Rzeczypospolitej (Rok 1794, cz. 1)	T24(4×)
Ostatnie godziny	T15
Paryż	Tr
Pewnego dnia	T15(3×), Z1t.8, Z3t.48, Z5t.8, Z6, Z7[t.2], Zp18, Zp19, Zp22, Zp24, Zp26, Zp32
Pewnego dnia I-II	Tr
Pewnego dnia (Temat)	Tr
Pęknięty dzwon	T27(2×), Z5t.13
Pielgrzymka do Jasnej Góry	T1, T26, Z1t.18, Z3t.1, Z5t.1, Z7, Zp21t.6, Zp34
Pierwsze wieści	T27
Piosenka	Tr
Pittsburg	Tr
Po latach	Tr
Pocziwy człowiek	Tr
Pogrzeb	Tr
Pogrzeb Wyspiańskiego	Cz-TI
Pomarli	Tr
Poświęcenie	T8(rkps)
Potwór	Tr
Powrót [I]	Z2(3×), Z5t.13
Powrót [II]	Z2(2×), Z5t.20
Powrót do gniazda	Z5t.1
Pożegnalne przedstawienie	T2
Pracy!	Z2(2×), Z5t.1, Z7[t.1], Zp15
Prorok	Tr
Przed świtem	T15(3×), Z1t.20, Z5t.8, Zp19, Zp26
Przed zgonem	Cz-ponadto
Przegrana	T23
Przełom	Tr
Przemówienie...	Cz-Rz
Przerwana sielanka	T18(rkps)
Przeestroga	Cz-pośm.
Przy robocie	T11(4×), T16, T22, Z1t.19, Z3t.48, Z5t.8, Z6, Z7[t.1], Zp7, Zp19, Zp24
Przypomnienia	Tr
Przysięga	T21(2×), T26(2×)
Przysięga Kościuszki	T24
Ratujcie dzieci!	Cz-GP2G, Cz-KW
Reki	Tr
Rok 1794	T24(4×), Z1t.12-14, Z3t.37-45, Z5t.17-19, Z7[t.9-11], Zp3t.1-3
Romantyk	Tr
Rotterdam	Tr
Rozczarowanie	Tr
Rozszczepiony	Tr
Równy bogu	Tr
Sąd	T19(3×), Z1t.8, Z3t.48, Z5t.14, Zp13, Zp18, Zp19, Zp26, Zp27, Zp32, Zp34
Seans	Z2(2×), Z5t.20
Sen o jutrze	T19(rkps)
Senne dzieje	T21(2×), Z1t.17, Z3t.24, Z5t.16
Sielanka	T18(2×), Z1t.16, Z3t.36, Z5t.13
Skazaniec nr 437	T9(przełk. 2×), T27(3×), Z5t.13

Smętarzysko	T19 (rkps)
Spotkanie	T6 (4 ×), Tr(2 ×), Z1t.19, Z3t.9, Z5t.5, Zp20, Zp26, Zp30
	Tr
Spotkanie (dramat)	Z2 (2 ×), Z5t.20
Spowiedź	T9, T15, T20, T27(2 ×), Z1t.1, Z3t.12, Z5t.8, Z6 (2 ×), Z7[t.1], Zp13, Zp24, Zp26, Zp34
Sprawiedliwie	Cz-pośm.
	Tr
Strofy	T6 (4 ×), Z1t.8, Z3t.9, Z5t.5, Z6, Z7[t.1], Z8, Zp22, Zp26, Zp27, Zp32
Stwórca bogów i ludzi	Tr
Suka	Z5t.1, Zp24
	T6 (2 ×), Z1t.8, Z3t.9, Z5t.5, Z8, Zp20, Zp26, Zp30, Zp32
Sylwetka	Tr
Syn szlachecki	Z5t.1, Zp24
Szczęśliwi	T6 (2 ×), Z1t.8, Z3t.9, Z5t.5, Z8, Zp20, Zp26, Zp30, Zp32
	Tr
Ślub	T6 (4 ×), Z1t.8, Z3t.10, Z5t.5, Z6, Z7[t.1], Zp13, Zp15, Zp22, Zp24, Zp32, Zp34
Śmierć	Tr
	T24 (2 ×)
Śmierć maszyny	Tr
Śmierć prymasa	Tr
Śmierć wsi	Tr
Talatajstwo	Tr
Temat (1898, 1899)	Tr
Temat (1925)	Tr
Testament	Tr
Tęsknota	T18 (4 ×), Tr, Z1t.16, Z3t.36, Z5t.13, Zp19
Tomek Baran	T6 (3 ×), Z1t.8, Z3t.10, Z5t.5, Z6, Z7[t.1], Z8, Zp13, Zp22, Zp26, Zp30, Zp32, Zp34
	Tr
Trup	Tr
Trup okrętu	Tr
Trylogia	Tr
Tryptyk	T18 (2 ×)
Trzy krajobrazy	T16 (rkps)
Twórca	Tr
Umarły klasztor	Tr
Unici	Tr
Urodzonego Imci Pana Zagłoby i jego zacnych komilitonów księga przygód	Tr
Venus	T11 (3 ×), T16, T22, Z3t.48, Z5t.8, Zp24
W aptece	Z5t.1, Z7[t.1]
W drodze	Tr
W „Chimerze”	Cz-KW
W głębiach	T11 (2 ×), T16, T22, Z1t.19 (2 ×), Z3t.48, Z5t.8, Zp20
W jarmie	T4 (3 ×), Z9t.2
W jesienną noc	T11 (6 ×), T16, T22, Z1t.8, Z3t.48, Z5t.8, Z6, Z7[t.1], Zp13, Zp15, Zp20, Zp34
	T6 (rkps)
W karczmie	Tr
W Kolosseum	T6 (rkps)
W lesie	T6
W Loreto	T11
W noc jesienną	T18 (3 ×), Z1t.16, Z3t.36, Z5t.13, Zp18, Zp19
W palarni opium	T6 (rkps)
W parku	T21
W polskiej szkole w zaborze niemieckim	T11 (4 ×), T16, T22, Z1t.8, Z3t.48, Z5t.8, Z6, Z7[t.2], Zp18, Zp19
W porębie	T21 (2 ×), Z1t.17, Z3t.24, Z5t.16, Z7[t.2], Zp26, Zp27, Zp32
	T24
W Warszawie	Z5t.1
W Watykanie	T17 (3 ×), Z1t.15, Z3t.22-23, Z5t.15, Zp3t.14
Wampir	T17
We mgle	T17 (2 ×)
We mgłach	T11 (rkps)
Wenus z Milo	Tr
Wesele w domu publicznym	Tr
Wesołkowe misteria	Tr
Widmo galery	Tr
Wieczór wigilijny	Z2 (rkps)
Wiek męski	Tr
Wigilia Bożego Narodzenia	Z2, Z5t.1
Wigilla [!] Bożego Narodzenia	Z2 (rkps)

Wigilia wygnańców	Z2 (3 ×)
Wiosna (Chłopi, cz. 3)	T13 (3 ×)
Wizja	Z5t.1
Władca	Tr
Wojenka, wojenka, cóż ty za pani!...	Z2 (2 ×)
Wołanie	T27 (2 ×), Z5t.13
Wrażenia z podróży na Zachód 1894 r.	Z5t.1 (rkps)
Wspomnienia	Tr
Wspomnienia z lat dziecięcych	Z2 (2 ×), Z5t.13
Wspomnienia z lat dzieciennych	Z2 (2 ×)
Wspomnienie	T26 (2 ×), Z5t.13, Z7 [t.2], Zp7
Wymarsz kosynierów	T24 (2 ×)
Z cyklu nad morzami	T18 (rkps)
Z dramatów wiejskich	T11
Z konstytucyjnych dni	T19 (2 ×), Z1t.20, Z5t.14, Z7 [t.2]
Z kroniki polskiej	Tr
Z nędzy	Tr
Z nocnych opowieści	Z5t.16
Z notat podróżnych	Z2 (2 ×), Z5t.1
Z opowiadań wojennych	Tr
Z pamiętnika	T16 (3 ×), T22, Z1t.19, Z3t.19, Z5t.14, Z7 [t.2], Zp21t.6, Zp32
Z pamiętnika człowieka, którego może już nie ma	T21 (rkps)
Z pamiętnika panny Hali, jej „Pa” i „Ma”	T16 (2 ×)
Z pamiętnika panny Józji, z przypisami Tatuńcia i Mamci	T16 (rkps)
Z pamiętnika porządných ludzi	Tr
Z tajemnic anonsowych	Cz-PT
Z wędrowek Haruna al Reszyda	Z2 (2 ×), Z5t.14, Zp32
Z włoskich wrażeń	Z5t.1 (rkps)
Z włóczęgi po Londynie	Z5t.1
Z wrażeń włoskich	T6 (2 ×), Z1t.18, Z3t.10, Z5t.5
Z ziemi chełmskiej	T9, T20, Z1t.18, Z3t.24
Z ziemi łez i krwi	T14
Z ziemi polskiej i włoskiej	Z1t.18
Za chlebem	Tr
Za frontem	T27 (2 ×), Zp30
Za oceanem	Tr
Za późno	T10
Zabiłem!	T19 (2 ×), T26, Z1t.20, Z5t.14
Zapiski z podróży na Zachód	Tr, Z5t.1
Zawierucha	T6 (3 ×), Z1t.8, Z3t.10, Z5t.5, Z6, Z7 [t.1], Zp13
Zbóje	Cz-Zo
Ziemia obiecana	T7, Z1t.6-7, Z3t.13-18, Z4, Z5t.6-7, Z7 [t.5-6], Z9t.3 Zp3t.15-16, Zp19, Zp21t.7-8
Zima	T6 (rkps)
Zima (Chłopi, cz. 2)	T13 (4 ×)
Zwierciadło	Tr
Zwyczajny dramat	Tr
Żywot człowieka poczciwego	Tr

OPRACOWANIA

Monografie i zarysy biograficzne: J. KRZYŻANOWSKI: W. S. Reymont. Twórcza i dzieło. Lw. 1937. [Rec.: J. Archita. *Polonia* 1938 nr 4876; T. Banaś: O Reymoncie. *Sygnaly* 1938 nr 42; J. Garbaczowska. *Pam. Lit.* R. 35 (1938) s. 337-338; P. Grzegorzczak: Książka o Reymoncie. *Prosto z Mostu* 1938 nr 12; J. Świerżowicz: Dwie monografie. *Mysł Nar.* 1938 nr 9; W. Weintraub. *Życie Lit.* 1938 nr 2; *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 2 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*; Rozwiana legenda. *Prosto z Mostu* 1938 nr 2; J. Birkenmajer. *Przegl. Powsz.* 1939 t. 222 s. 143-145; S. Kolbuszewski: Piękne dzieło o wielkim dziele. *Dzian. Poz.* 1939 nr 4].

L. BUDRECKI: W. Reymont. Zarys monograficzny. W-wa 1953. [Rec.: A. Witek. *Tyg. Powsz.* 1954 nr 3; Z. Szczygielska. *Nowa Kul-*

tura 1954 nr 36; Z. Szczygielska. *Pam. Lit.* R. 46 (1955) z. 1].

B. KOCÓWNA: Reymont. Opowieść biograficzna. W-wa 1971. Wyd. 2 W-wa 1973. [Rec.: S. Jellenta. *Mies. Lit.* 1971 nr 7 [sprostowanie do fragm. książki pt. Katastrofa kolejowa Reymonta, ogł. jw. nr 3]; W. Żukrowski. *Nowe Książki* 1971 nr 24; *Kultura* 1971 nr 50; J. Z. Adamczyk. *Tyg. Kult.* 1972 nr 4; S. Kończak. *Polonistyka* 1972 nr 3].

O g ó l n e: I. MATUSZEWSKI: Plony młodego pióra. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 4 s. 553-560; przedr. zmien.: *Twórczość i twórcy*. W-wa 1904 [1903]; Z pism. T. 2. W-wa 1965. — J. LORENTOWICZ: Nasi młodzi. W. S. Reymont. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 12-13, 15-18. — S. RZEWUSKI: O pracach W. Reymonta. *Gaz. Lw.*

1898 nr 228. — Różne wieści. *Kraj* 1898 nr 2. — J. STEN [L. BRUNER]: Młoda Polska II. W. Reymont. *Krytyka* 1899 s. 85-89; przedr.: Dusze współczesne. Lw. 1902; Pisarze polscy. Lw. 1903. — J. KRZYMUSKA: Z psychologii kobiecej. Typy i charaktery w życiu i powieści. *Ateneum* 1899 t. 3. — M. KRZYMUSKA: W. Reymont. *Ateneum* 1899 t. 2 s. 326 i nn.; przedr. w książce: Studia literackie. W-wa 1903 s. 83-111. — A. POTOCKI: Najmłodszy powieściopisarze polscy. III. W. Reymont. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 18; przedr. w książce: Szkice i wrażenia literackie. Lw. 1903 s. 42-51. — Ig. M. [I. MATUSZEWSKI]: Spotkanie się pociągów pod Włochami. Wrażenia naoczego świadka. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 29. — KARABELLA [K. KORWIN-PIOTROWSKI]: Echa. *Tyg. Pol.* 1900 nr 33 [o stanie zdrowia po katastrofie]. — Kronika. Katastrofa kolejowa pod Warszawą. *Gaz. Lw.* 1900 nr 162. — Katastrofa na kolei. *Kur. Warsz.* 1900 nr 192 dod. por.; nr 192 wyd. popołudniowe; nr 193.

J. LORENTOWICZ: La génie des paysants polonais. *Mercure de France* (Paryż) 1901 s. 832-840. — TREDECIM: Sprawa Reymonta. *Chimera* 1901 z. 1. — Z chwili. *Kur. Codz.* 1901 nr 1. — C. ENDELMANOWA: Żydówka we współczesnej beletrystyce polskiej. *Izraelita* 1902 nr 8-9. — M. ŁOPUSZAŃSKA: Typ kobiety współczesnej w najnowszej powieści polskiej. *Pogląd na Świat* 1902 s. 113, 117-119. — y [I. MATUSZEWSKI]: Beletryści polscy w literaturze europejskiej. Autor „Chłopów”. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 11. — I. MATUSZEWSKI: Ewolucja talentu. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 51; przedr.: Twórczość i twórcy. W-wa 1904; Z pism. T. 2. W-wa 1965. — A. MAZANOWSKI: Młoda Polska w powieści, liryce i dramacie. Kr. 1902 s. 33-52. — PARISETTE DE LEOPOL [M. REYZNER]: Protektoriale sztuki. Fotografie z natury. *Biesiada Lit.* 1902 nr 10. — W. Reymont, autor „Chłopów”. *Słowo Pol.* 1902 nr 138. — U W. S. Reymonta. *Słowo Pol.* 1902 nr 90. — A. WODZIŃSKI: Les jeunes romanciers polonais. *La Revue* (Paryż) 1903. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Od Brodzińskiego do Reymonta. *Nowa Reforma* 1904 nr 297. — B. KOSKOWSKI: Lud w powieści od Prusa do Reymonta. *Kur. Warsz.* 1904 nr 89. — I. MATUSZEWSKI: W. Reymont. Ewolucja talentu. W książce: Twórczość i twórcy. W-wa 1904 s. 177-202 [przedr. wersja artykułów z 1895-1902]; przedr. Z pism. T. 2. W-wa 1965. — J. BENEŠIČ. *Lavor* (Zadar) 1905. — S. BRZOZOWSKI: W. Reymont. W książce: Współczesna powieść polska. Stanisławów [1906] s. 136-142; przedr. Dzieła wszystkie. T. 6. W-wa 1936. — A. I. JACIMIRSKI: W. Reymont, jego romany i powieści. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1906 nr 6. — W. JABLONOWSKI: W. Reymont. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 98. — L. POLONSKI:

Sowriemiennyj polskij roman. *Wiestnik Jewropy* 1906 nr 6. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: W. S. Reymont. *Czas* 1907 nr 63 dod. — S. FISCHER: Najpoczytniejsze książki polskie. *Zaranie Śląskie* 1907/1908 nr 2. — A. GRABOWSKI: El la plej nova pola beletristiko. *Pola Esperantisto* 1908 nr 6/7. — A. I. JACIMIRSKI: Nowiejszaja polskaja literatura. T. 2. Petersb. [1908] s. 157-164, 321-337. — J. LEMAŃSKI: Demaskarada, czyli o Młodej Polsce kabaret. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1908 nr 29. — mg [J. MAGIERA]: Właściwości językowe. *Poradnik Język.* 1908 s. 148-149. — Nasza chwala: W. Reymont. *Prawda* 1908 nr 3. — GAMMA: Spod pióra. W. Reymont. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 2 [wywiad]. — W. KISLAŃSKA: Bankiet franko-polski, urządzony dla Reymonta. *Gaz. Lw.* 1909 nr 116 i nn. — EDWARD L-CKI [E. LIGOŃSKI]: Życie polskie na obczyźnie. Ku czci W. Reymonta. *Przegl. Krajowy* (Kijów) 1909 nr 3. — J. LORENTOWICZ: W. S. Reymont. W książce: Młoda Polska. T. 2. W-wa 1909 s. 105-207. [Rec.: J. Flach. *Przegl. Pol.* 1910 t. 177 s. 380-381]. — STRZEM [STRZEMBOSZ]: Reymont u Francuzów. *Kur. Warsz.* 1909 nr 129. — K. WOŹNICKI: Bankiet na cześć W. S. Reymonta. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 22. — Na cześć twórcy „Chłopów”. *Dzien. Kijowski* 1909 nr 104. — Francuzi o Reymencie. *Słowo Pol.* 1909 nr 220. — Na cześć twórcy „Chłopów”. *Słowo Pol.* 1909 nr 230. — Z. D. [Z. DĘBICKI]: Reymont na ławie oskarżonych. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 47 [dot. utworu pt. Matka]. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]: W. Reymont. *Prawda* 1910 nr 16. — DIGAMMA [Z. WASILEWSKI]: Reymont we Lwowie. *Słowo Pol.* 1910 nr 107 [wywiad]. — A. WODZIŃSKI: Les jeunes romanciers polonais. L. Reymont. *Revue des Deux Mondes* (Paryż) 1910 nr z 15 września. — Nowa powieść Reymonta. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 68. — Odpis wyroku sądu honorowego. *Książka* 1910 s. 207-209 [dot. sporu pisarzy z wydawcami]; przedr. O. Missuna: Warszawski pitaval literacki. W-wa 1960 s. 32-44. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]: Typy kobiet w polskiej literaturze współczesnej. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 29. — W. FRICZE: W. Reymont. *Nowy żurnal dla wsi* 1911 nr 32. — „Frankfurter Zeitung” o powieściach polskich. *Ilustr. Kur. Codz.* 1911 nr 294. — Krytyka francuska o Reymencie. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 22. — L. KOZŁOWSKI. *Russkije wiadomości* 1912 nr 1777. — LUTECYUSZ [J. LORENTOWICZ]: Głosy. Kradzież literacka. *Nowa Gaz.* 1912 nr 401. — E. PERNERSTORFFER. *Das Literarische Echo* (Berlin) 1912 (roczn. 15), 1175. — K. ZALEWSKI: K charakteristykę nowiejszej polskiej literatury. *Sowriemiennyj mir* 1912 nr 9. — „Obłęgorek” Reymonta. *Słowo Pol.* 1912 nr 122. — Powieściopisarz o sobie. *Dzien. Chicagoski* 1913 nr 212. — Życie wybitnych literatów polskich. Reymont i Gomu-

licki o sobie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1913 nr 143. — Reymont i Gomulicki o sobie. *Słowo Pol.* 1913 nr 284 [przedr. z ankiety *Świata* pt. Nasi powieściopisarze o sobie]. — J. FLACH: Niedokończona powieści. *Nowa Gaz.* 1914 nr 500. — M. MURET: L. Reymont. W książce: *Contemporains étrangers. T. 2. Lozanna [1914]* s. 1-44. [Rec.: A. Grzymała-Siedlecki: Studium francuskie o Reymontcie. *Czas* 1914 nr 143; tenże. *Lit. i Sztuka* dod. *Dzien. Poz.* 1914 nr 18; tenże: Francuski nad „Chłopami” hymn I. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 21].

Ziemia Lubel. 1914 nr 81 [numer poświęcony Reymontowi]. — DEMIL: Nasi wybitni pisarze o wojnie. *Świat* 1915 nr 3. — [K. WRÓCZYŃSKI]: Wycieczki sowizdrzańskie na Parnas warszawski i w okolice. *Sowizdrzał* 1915 nr 10. — W. Reymont w Krakowie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1915 nr 241. — W. JABŁONOWSKI: Powieści historyczne W. Reymonta. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1916 nr 349-350. — J. TOPASS: W. S. Reymont. *Polonia* (Paryż) 1917 nr 43-45. — K. SMOG [K. SMOGORZEWSKI]: Wrażenia W. S. Reymonta. *Gaz. Warsz.* 1919 nr 277. — Reymont o nowej Polsce. *Dzien. Nar.* (Piotrków) 1919 nr 82. — Reymont w armii Hallera. *Dzien. Powsz.* 1919 nr 69; przedr. *Ziemia Lubel.* 1919 nr 122. — Reymont o Polakach amerykańskich. *Głos Narodu* 1919 nr 257. — W. S. Reymont o polskim chłopie i inteligencji. *Ilustr. Dzien. Pol.* 1919 nr 77 [wywiad]. — Reymont po powrocie z Ameryki. *Ziemia Przemyska* 1919 nr 201. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Przed zbiorowym wydaniem dzieł Reymonta. *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 23-27. — E. KEY: Głosy szwedzkie o twórczości Reymonta. *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 13. — A. NOWACZYŃSKI: Z dnia. *Rzeczpospolita* 1920 nr 175 wyd. por. — Z. L. ZALESKI: Les deux aspects du roman polonais: Żeromski, Reymont. *Mercure de France* (Paryż) 1920 t. 143 nr 535. — Reymont po angielsku. *Goniec Kr.* 1920 nr 14. — J. GOŁĄBEK: Twórczość Reymonta. Z powodu wydania zbiorowego pism. *Rzeczpospolita* 1921 nr 201 wiecz. — P. KLECZKOWSKI: La vie intellectuelle. Les oeuvres de L. Reymont. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1921 nr 6. — M. MAN: W. S. Reymont. *Polsko-bułgarski pregled* (Sofia) 1921 nr 7-8. — T. G.: W. S. Reymont. *Polsko-bułgarski pregled* (Sofia) 1921 nr 8. — Polski wydział narodowy w Ameryce. *Tyg. Ilustr.* 1921 nr 10. — W. JABŁONOWSKI: Falszywe kryteria zasługi. *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 31. — A. NOWACZYŃSKI: Reymont a second Sienkiewicz. W książce: *Góry z piasku. W-wa 1922 s. 204-207.* — W. S. Reymont. *Nowy Świat* (Nowy Jork) 1922 nr 155. — M. KASTERKA: L. Reymont et le roman paysan en Pologne. *La Revue de France* (Paryż) 1923 nr 11. — W. KOZICKI: Malarz chłopskiej doli. *Słowo Pol.* 1923 nr 94. — Z. Towarzystwa literatów i dziennika-

rzy polskich. *Express Por.* 1923 nr 27.

AMICUS: Reymont u siebie. *Kur. Warsz.* 1924 nr 362. — R. DYBOSKI: Modern Polish Literature. Londyn 1924 s. 45-48. — K. HRABYK: Reymont i Dmowski. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 315. — F. OSTRORÓG: Z warsztatów literackich. *Echo Warsz.* 1924 nr 143. — J. PALUCKI: Siedlecki o Reymontcie. *Dzien. Poz.* 1924 nr 281 [odczyt]. — L. POMIROWSKI: Poezja i proza. Na marginesie dyskusji. *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 52. — K. SMOGORZEWSKI: Rozmowa z W. S. Reymontem. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 54; przedr. *Dzien. Cieszyński* 1924 nr 48. — A. WYSOCKI: Z warsztatów literackich. *Dzien. Poz.* 1924 nr 203. — *Gaz. Warsz.* 1924 nr 59. — Reymont o nędzy polskich literatów. *Goniec Kr.* 1924 nr 265. — W. S. Reymont o swoich pracach literackich. *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 57. — *Wiad. Lit.* 1924 nr 47.

(Nagroda Nobla:) (a): Szwecja o Reymontcie. *Czas* 1924 nr 274. — a. t.: Reymont laureatem nagrody Nobla. *Głos Narodu* 1924 nr 262. — A. W.: Reymont w Szwecji. *Goniec Kr.* 1924 nr 278-279; przedr. *Kur. Warsz.* 1924 nr 335. — AMICUS: Reymont u siebie. *Goniec Kr.* 1924 nr 297. — FERSYTES [J. BANDROWSKI]: Sława, mistrzu Reymontcie! *Szopka* 1924 nr 47. — K. BUKOWSKI: W. Reymont laureatem Nobla. *Wiek Nowy* 1924 nr 7023. — E. CZEKAŁSKI: Pieśń doli Borynowej laureatem Nobla. *Świat* 1924 nr 47. — Z. DĘBICKI: Triumf polskiego pisarza. *Kur. Warsz.* 1924 nr 319. — L. FAURE-FAVIER: Par-dessus le pays de W. Reymont. *Le Temps* (Paryż) 1924 nr z 15 listopada. — W. F. [W. FILICHOWSKI]: W. Reymont laureatem Nobla. *Gaz. Por.* 1924 nr 314. — E. LO GATTO. *I Libri del Giorno* 1924 z grudnia. — K. HRABYK: Reymont i Sienkiewicz. *Goniec Kr.* 1924 nr 264. — JASTRZĘBIEC: Laureatus. *Le Journal de Pologne* (W-wa) 1924 nr 272. — K. PANI 1924 nr 12. — P. KLECZKOWSKI. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* 1924 nr 23. — S. KOZARYN. *Dzien. Wil.* 1924 nr 262. — S. LAM: Laureat Nobla W. S. Reymont i kilka jego zwierzeń. *Naokoło Świata* 1924 nr 8. — T. LECH: Nagrodzony pisarz „Chłopów”. *Głos Ludu* 1924 nr 48. — F. LYCZKO. *Młoda Polska* 1924 nr 23. — K. MAKUSZYŃSKI. *Warszawianka* 1924 nr 20. — jm [J. N. MILLER]: Przed przyznaniem nagrody Nobla. Reymont pierwszym kandydatem. *Wiad. Lit.* 1924 nr 46. — St. M. [S. MRÓZ]: Nowy polski laureat Nobla. *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 313. — J. NIECKO. *Siew* 1924 nr 48. — F. OSTRORÓG: Wywiad u laureata W. Reymonta. *Wolne Słowo* 1924 nr 42. — A. PIERRE: L. Reymont. *L'Europe Nouvelle* (Paryż) 1924 nr z listopada; przedr. tłum. *Echo Warsz.* 1924 nr 313. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW. *Bluszcz* 1924 nr 48. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW: W. S. Reymont na tle współczesności. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 356. —

S. PRZYBYSZEWSKI. *Rzeczpospolita* 1924 nr 328 por. — J. RUDNICKI. *Słowo Pol.* 1924 nr 314. — F. S. [F. SIEDLECKI]. *Gaz. Administracji i Policji Państw.* 1924 nr 47, 50-51. — L. SKO-CZYŁAS. *Goniec Kr.* 1924 nr 263. — K. SMOGORZEWSKI: Rozmowa z W. S. Reymontem. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 54; przedr. *Dzienn. Cieszyński* 1924 nr 48. — K. SMOGORZEWSKI: Reymont a propaganda polska. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 329. — K. SMOGORZEWSKI: Listy z Paryża. Reymont a propaganda polskości. *Słowo Pol.* 1924 nr 328. — St. St. [S. STROŃSKI]: Po Sienkiewiczu Reymont. *Warszawianka* 1924 nr 20. — W. STYRYLSKI. *Piast* 1924 nr 50. — J. ŚLIWOWSKI: Reymont o sobie. *Dzienn. Płocki* 1924 nr 287. — S. TABACZYŃSKI: W. Reymont. Mały kolejarz i aktor — wielki i sławny pisarz. *Słowo Pol.* 1924 nr 352. — J. TOPASS. *Figaro* (Paryż) 1924 nr z 22 listopada. — L. TREICH. *L'Eclair* (Paryż) 1924 nr z listopada. — IXION [J. WASSERCUG-WASOWSKI]: Światowy triumf literatury polskiej. *Wiad. Lit.* 1924 nr 47. — T. WIENIAWA-DŁUGOSZOWSKI: Witos do Reymonta. Urywek z listu niemal prawdziwego. *Walka* 1924 nr 5; toż *Nowy Świat* 1924 nr 365. — W. WITOS. *Piast* 1924 nr 47. — WITR. *Głos Narodu* 1924 nr 262. — H. ZAHORSKA. *Biesiada* 1924 nr 5. — H. ZAHORSKA. *Głos Narodu* 1924 nr 146. — H. ŻYCZYŃSKI: Synteza epopei Reymonta. *Goniec Kr.* 1924 nr 276; przedr. *Słowo Pol.* 1924 nr 325. — Wzmianki i notatki w 1924: *Czas* nr 263. — *Dzienn. Pol.* nr 264. — *Dzienn. Poz.* nr 266; nr 268. — Reymont w Paryżu. *Dzienn. Trybunalski* nr 89. — *Érdekes Újság* nr 48. — *Gaz. Por.* (Lw.) nr 7246. — *Gaz. Por.* (W-wa) nr 317; nr 323. — *Gaz. Warsz.* nr 312; nr 313; nr 323. — *Głos Narodu* nr 263. — *Goniec Kr.* nr 264; nr 269. — Dzieła Reymonta w języku holenderskim. *Goniec Kr.* nr 288. — *Ilustr. Kur. Codz.* nr 314; nr 319. — *Le Journal de Pologne* (W-wa) nr 251. — *Kultura Słowiańska* nr 617. — *Kur. Pol.* nr 313. — *Kur. Por.* nr 315. — *Kur. Warsz.* nr 319; nr 324; nr 325; nr 327. — *Lud Katol.* nr 48. — U W. Reymonta. *Nowy Świat* nr z 7 grudnia. — *Ognisko* (Paryż) nr 145. — Prasa zagraniczna w holdzie Reymontowi. *Ognisko* (Paryż) nr 146. — *Ojczyzna* nr 47. — *Pástor-törtézet* (Kolożsvár-Cluj) t. 2 s. 309. — *Prága Magyar Hírlap* nr 272. — Zagranica o Reymontcie. Francja. Anglia. Szwecja. *Rzeczpospolita* nr 330 wiecz. — *Słowo* (Wil.) nr 261. — *Słowo Pol.* nr 323. — Echa odznaczenia Reymonta na Słowaczczyźnie. *Wiad. Pol.-Słowackie* (Cieszyn) nr 12/13. — *Wiek Nowy* nr 7020; nr 7030; nr 7023. — *Wola Ludu* nr 47.

A. B.: Les origines polonaises de L. Reymont. *Les Amis de la Pologne* (Paryż) 1925 nr 3. — P. CHOYNOWSKI: Z okazji Reymontowskiej nagrody Nobla. *Wiad. Lit.* 1925 nr 7. — K. CWIERN: Laureat nagrody Nobla. *Iskra*

1925 nr 61. — T. DĄBAL: Twórczość Reymonta. W książce: W. Reymont: Gdzie prawda? Moskwa 1925 s. 3-10. — Z. DĘBICKI: W. S. Reymont — laureat Nobla. W-wa 1925. — Z. DĘBICKI: Dwaj laureaci. *Podoficer* 1925 nr 1. — W. DODA: W. S. Reymont. Sylwetka literacka. Tarnów 1925. — Stg [S. K. GACKI]: Varia. *Almanach Nowej Sztuki* 1925 nr 1. — S. GERNKAMP-KORNFELD: W. S. Reymont. *Pola Esperantisto* 1925 nr 1. — K. P.: W. Reymont. *Polsko-bułgarski przegląd* (Sofia) 1925 nr 10-11 [o bankiecie w Paryżu]. — M. KAS-TERSKA: L. Reymont. *Les Amis de la Pologne* (Paryż) 1925 nr 1. — L. KOCIEMSKI: L. S. Reymont. Rzym 1925. — J. ŁORENTOWICZ: L. Reymont. Prix Nobel. Essai sur son oeuvre. *Messenger Polonais* (W-wa) 1925 nr 2-9 i odb. [Rec.: Cez. Jel.[C. Jellenta]. *Pani* 1925 nr 1; *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 8]. — ORWIN: W. Reymont w Paryżu. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 151. — R. POLLAK: Obcy o Polsce. *Przeł. Współcz.* 1925 t. 15 s. 139-140. — L. R. [L. RADZIEJOWSKI]: W. S. Reymont. *Wiś Pol.* 1925 nr 3. — rf.: Zagranica o Reymontcie. *Wiad. Lit.* 1925 nr 7. — W. ROGOWICZ: Piewca ziemi i pracy. *Lektura Wolnych Chwil* 1925 nr 3. — H. RUPERT: W. Reymont — Nobel prize winner. *Poland* (Nowy Jork) 1925 nr 1. — A. STERN: W. Reymont. *Wiad. Lit.* 1925 nr 50. — (xy) [L. SZCZEPAŃSKI]: Paryż wobec Reymonta. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 142. — S. WĘDKIEWICZ: Dokola literackiej nagrody Nobla z 1924 r. *Przeł. Współcz.* 1925 nr 41 s. 335-392 i odb. — M. WOJCIECHOWSKI: W. S. Reymont. *Filareta* (Radom) 1925 nr 4. — Reymont w Holandii. *Dzienn. Poz.* 1925 nr 276. — Stolica w holdzie Reymontowi. *Gaz. Por.* 1925 nr 11. — Stolica ku czci Reymonta. *Gaz. Por.* 1925 nr 15. — W holdzie laureatowi Nobla. *Gaz. Por.* 1925 nr 17. — Stolica ku czci Reymonta. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 15. — Hold Reymontowi. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 17. — Akademia ku czci Reymonta [w Sosnowcu]. *Iskra* 1925 nr 62. — Zza kulis Reymontowskiej nagrody Nobla. *Kur. Lit.-Nauk.* 1925 nr 4 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Ku czci S. Żeromskiego i W. Reymonta. *Kur. Pol.* 1925 nr 249-250. — Le banquet en l'honneur de M. L. Reymont. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1925 nr 11. — Jak Reymont został laureatem Nobla. *Słowo Pol.* 1925 nr 263. — Prasa europejska o Reymontcie. *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 1-2. — Niemcy o Reymontcie. *Wiad. Lit.* 1925 nr 8. — Ku czci wielkiego piewcy wsi polskiej i bytu ludowego. *Żołniers Pol.* 1925 nr 35. — O W. S. Reymontcie laureacie Nobla słów kilka. *Promień* 1925/1926 nr 4.

J. P. [J. PIWOWARCZYK]: W. S. Reymont. *Przew. Spół.* 1924/1925. — a.k.: Ze sali odczytowej. *Wiek Nowy* 1925 nr 7063 [spr. z od-

czytu Z. Dębickiego]. — J. BELCİKOWSKI: U grobu duszy chłopskiej. Reymont, Jeź, Dygasiński. *Droga* 1925 nr 9. — R. BERGEL: Z ostatnich prac Reymonta. *Głos Narodu* 1925 nr 289. — J. BIRKENMAJER: ...że taki wielki posąg — z jednej bryły... *Mysł Nar.* 1925 nr 11. — I. BRIARES: Chez L. Reymont. *La Vie* 1925 nr z 15 sierpnia. — P. CAZIN: Pour le cerceuil du L. Reymont. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* 1925 nr 24; przedr.: *Revue Catholique des Idées et des Faits* 1925 nr z października; w książce: *Lubies*. Paryż 1927; fragm. w języku pol. Nad mogiłą W. Reymonta. *Kur. Warsz.* 1927 nr 334. — T. CHŁOPSKI: W. Reymont piastowcem. *Przyj. Ludu* 1925 nr 22. — MŁOT [F. CZAKI]: Żeromski a Reymont. Szkic porównawczy. *Życie Rob.* 1925 nr 11. — I. DEUTSCHER: Godzina u autora „Chłopów”. *Nowy Dzień*. 1925 nr 256; przedr. *Nasz Przegl.* 1925 nr 314. — J. F. GAWLIKOWSKI: Poeta elementarnego żywiołu. *Więś, Dwór i Miasto* 1925 nr 1. — B. GOFRON: W. Reymont. *Placówka Kresowa* 1925 nr 51. — (jp): Z. Dębicki o W. Reymontcie. *Gaz. Por.* 1925 nr 7297 [spr. z odczytu]. — M. KASTERKA: L. Reymont et ses dernières oeuvres. *Nouvelles Littéraires* (Paryż) 1925 z dn. 12 grudnia. — M. KAUFER: Reymont i Hamsun. *Nowy Dzień*. 1925 nr 279. — W. LANDY: À la Sorbonne. Conférence sur l'oeuvre de Reymont. *Les Amis de la Pologne* (Paryż) 1925 nr 2. — F. LEFÈVRE: Une heure avec L. Reymont. *Nouvelles Littéraires* (Paryż) 1925 nr z 9 maja. — E. L. [E. LIGOCKI]: Reymont u siebie. *Rzeczpospolita* 1925 nr 157. — L. LUTYK: Żeromski i Reymont. *Młoda Mysł Lud.* 1925 nr 2. — K. MAKUSZYŃSKI: O Reymontcie wspaniałym i Reymontcie nielitościwym. W książce: *Wycinanki*. W-wa 1925 s. 129-144. — N. A. MORACZEWSKI: Reymont at home. *Poland* (Nowy Jork) 1925 nr 12. — ORWIN: Co powiedział Reymont o swoich nowych powieściach. *Goniec Kr.* 1925 nr 124. — L. POMIROWSKI: Na marginesie twórczości Reymonta. *Wiad. Lit.* 1925 nr 7. — Rt [J. RAPPAPORT]: Echa jubileuszu Reymonta. *Szczutek* 1925 nr 45. — E. SŁOŃSKI: Odznaczenia noworoczne. *Kur. Por.* 1925 nr 4 [order „Odrodzenia Polski”]. — S. STROŃSKI: Ginącemu światu. *Warszawianka* 1925 nr 335. — L. TOMASZKIEWICZ: Prokurator pracy i prawa bożego na ziemi. *Nowa Reforma* 1925 nr 187 [omyłkowo nr 186]. — J. TOPASS: Quelques notes sur L. S. Reymont. *Le Journal Littéraire* (Paryż) 1925 nr 86. — W. X. M.: L. Reymont et la France. *Messenger Polonais* (W-wa) 1925 nr z 8 grudnia. — E. WORONIECKI: Dlaczego przystąpiłem do „Piasta”? Rozmowa W. S. Reymonta z korespondentem. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 145. — aw [A. WYSOCKI]: W. S. Reymont u siebie na wsi. *Rzeczpospolita* 1925 nr 189. — A. WYSOCKI: Zapowiedź nowej powieści

W. S. Reymonta ze stosunków polsko-amerykańskich. *Rzeczpospolita* 1925 nr 206. — J. ZAHRADNIK: Odczyt o Reymontcie. *Słowo Pol.* 1925 nr 10 [o odczytce Z. Dębickiego]. — R. ZAWILIŃSKI: O stylu chłopskim Reymonta. *Nowa Reforma* 1925 nr 187 [omyłkowo 186]. — Z. L. ZALESKI. *Mercure de France* (Paryż) 1925 numer z września. — Reymont a ... reforma rolna. *Dzien. Lud.* 1925 nr 135. — Reymont w Warszawie. *Dzien. Poz.* 1925 nr 261. — *Echo Warsz.* 1925 nr 124. — Powrót W. Reymonta do kraju. *Echo Warsz.* 1925 nr 222. — „Na cudzej ziemi”. Nowy utwór W. Reymonta. *Express Por.* 1925 nr 156. — Reymont o Żydach w Polsce. *Hasło Nar.* 1925 nr 44. — Zasługi pracowników państwowych nagrodzone „Odrodzeniem Polski”. *Kur. Czerwony* 1925 nr 1. — W. Reymont jako poeta pracy. *Młoda Polska* 1925 nr 15/16. — W. Reymont stronnikiem „Piasta”. *Ognisko* 1925 nr 171. — Odznaczenie Reymonta. *Ognisko* (Paryż) 1925 nr 175. — Kronika. Reymont członkiem PSL Piast. *Polska Młodych* 1925 nr 8. — Światowa sława Reymonta. *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 23 [inf. o przekładach]. — Reymont w Paryżu. *Tyg. Wil.* 1925 nr 7. — Pisarze polscy do pisarzy francuskich. *Wyzwolenie* 1925 nr 40.

(Obchód w Wierzchosławicach): A. N.: Po raz pierwszy, jak Polska istnieje... *Wola Ludu* 1925 nr 34. — (adw): O hołd Narodu Polskiego dla Reymonta. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 184. — (adw): Cała Polska złoży hołd Reymontowi. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 207. — (adw): Lud polski ku czci Reymonta. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 226. — K. B. [K. BUKOWSKI]: Hołd dla W. Reymonta. *Wiek Nowy* 1925 nr 7242. — T. M. [T. DOŁĘGA-MOSTOWICZ]: Uroczystości w Wierzchosławicach. *Rzeczpospolita* 1925 nr 224. — J. GALAROWSKI: Kilka słów na uroczystość Reymontowską. *Gaz. Podhalańska* 1925 nr 33. — F. GOETTEL: Uroczystości Reymontowskie w Wierzchosławicach. *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 35. — M. JANIK: Reymont. *Chłopski Sztandar* 1925 nr 31. — S. KOSIŃSKI: Obchód ku uczczeniu W. S. Reymonta. *Piast* 1925 nr 34. — S. KUZARYN: W hołdzie S. Reymontowi. *Dzien. Wil.* 1925 nr 185. — NEMO [L. KOZŁOWSKI]: Akademia w Wierzchosławicach. *Kur. Por.* 1925 nr 227. — M. M.: Obchód w Wierzchosławicach ku czci Reymonta. *Głos Narodu* 1925 nr 189. — (St. M.) [S. Mróz]: Na Reymontowe święto. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 224. — A. N. [A. NIEBALSKI]: Gawędy redaktora. *Wola Ludu* 1925 nr 35. — J. STYCZ. [H. NAGLEROWA]: Zbiorowość bohaterem powieści. *Echo Warsz.* 1925 nr 223. — J. NOCZEK: W. Reymontowi w hołdzie. *Piast* 1925 nr 34. — W. STYRYLSKI: Naród polski ku czci W. Reymonta. *Młoda Polska* 1925 nr 15/16. — (te): Poeta żywiołów i pracy. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 224 dod. — UCZESTNIK: Obchód Rey-

montowski w Wierzchosławicach. *Słowo Pol.* 1925 nr 225. — E. WARZYCKI: Z okazji obchodu Reymontowskiego. *Nowy Świat* 1925 nr 262. — WIDZ [J. WASSERCUG-WASOWSKI]: Ku czci Reymonta. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 224. — E. WERYŃSKI: Po Reymontowskim święcie. *Wola Ludu* 1925 nr 35. — A. WIŃIARSKI: Wielka manifestacja ludu polskiego na cześć Reymonta. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 225. — W. WITOS: Mowa na obchodzie ku czci W. Reymonta. *Piast* 1925 nr 34; toż *Wola Ludu* 1925 nr 35. — W. WŁOCH: „Echo Warszawskie” W. Reymontowi w hołdzie. *Echo Warsz.* 1925 nr 223; nr 224. — B. ZYNGIER: Z uroczystości ku czci Reymonta. *Nasz Przegl.* 1925 nr 230-231. — Reymontowi. *Dzień Trybunalski* 1925 nr 150 odezwa w związku z uroczystością. — *Dzien. Poz.* 1925 nr 192. — *Echo Warsz.* 1925 nr 180; nr 207; nr 215; nr 222; nr 223. — *Gaz. Podhalańska* 1925 nr 30; nr 31; nr 32; nr 34. — *Gaz. Por.* 1925 nr 182; nr 225. — *Gaz. Warsz.* 1925 nr 7501; nr 7511; nr 7514. — *Gaz. Warsz.* 1925 nr 205. — *Goniec Kr.* 1925 nr 177. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 183. — *Ilustracja* 1925 nr 35. — *Kur. Pol.* 1925 nr 182; nr 210; nr 226. — *Młoda Polska* 1925 nr 17-18. — *Mysł Niepodległa* 1925 nr 775. — *Ognisko* (Paryż) 1925 nr 185. — *Piast* 1925 nr 31; nr 32; nr 33; nr 40; nr 47. — *Polska Zbrojna* 1925 nr 219. — *Rzeczpospolita* 1925 nr 213. — *Siew* 1925 nr 52. — *Słowo Pol.* 1925 nr 154; nr 211. — *Słowo Radomskie* 1925 nr 178. — *Tyg. Pol.* (Harbin) 1925 nr 193. — *Wiek Nowy* 1925 nr 7234. — *Wola Ludu* 1925 nr 29.

W. S. Reymont zachorował. *Gaz. Por.* 1925 nr 332. — Groźna choroba W. Reymonta. *Gaz. Por.* 1925 (Lw.) nr 7620. — Stan zdrowia twórcy „Chłopów” budzi najważniejsze obawy. *Kur. Czerwony* 1925 nr 279. — Reymont ciężko chory. *Słowo Pol.* 1925 nr 331. — W. Reymont w agonii. *Słowo Pol.* 1925 nr 332. — Stan zdrowia W. Reymonta bez zmiany. *Słowo Pol.* 1925 nr 334. — Ostatnie chwile wielkiego pisarza. *Słowo Pol.* 1925 nr 335.

(Numery czasopism poświęcone Reymontowi): *Kur. Poz.* 1925 nr 343. — *Mysł Nar.* 1925 nr 11. — *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 50; 1926 nr 2. — *Warszawianka* 1925 nr 335. — *Wiad. Lit.* 1925 nr 59.

(Nekrologi, wspomnienia pośmiertne.) S. ALEKSANDROWICZ: Akademia ku czci S. Żeromskiego i W. Reymonta. *Przegl. Wolyński* 1925 nr 52; aw-ik: Śp. W. Reymont. *Gaz. Podhalańska* 1925 nr 50; B.: Gdy odchodził na pierwszy spoczynek... *Siew* 1925 nr 51; H. BALK: Śmierć Reymonta. *Gaz. Por.* (Lw.) 1925 nr 7624; J. BIRKENMAJER: Pęknięty dzwon... *Kur. Poz.* 1925 nr 347; A. BOGUSŁAWSKI: W. S. Reymont. *Głos Oficera* 1925 nr 10; T. BOY-ŻELEŃSKI: Po zgonie W. S.

Reymonta. *Kur. Por.* 1925 nr 337; przedr.: Pisma. T. 6. W-wa 1956; pt. W. Reymont. *Kalendarz „Kur. Por.” na Rok Zwyczajny 1926*. W-wa 1926. — E. BREITER: Synteza dzieł twórcy „Chłopów”. *Kur. Pol.* 1925 nr 335; K. BUKOWSKI: W. Reymont. *Wiek Nowy* 1925 nr 7339. — M. BUJNO-ARCTOWA: Śp. W. Reymont. *Moje Pismo* 1925 nr 50; G. CAPRIN: L. Reymont. *Emporium* (Bergamo) 1925; J. CZARNECKI: Wielki znawca duszy polskiej. *Goniec Częstochowski* 1925 nr 297. — E. CZEKALSKI: Prochom twórcy „Chłopów”. *Świat* 1925 nr 50; C-ski [J. CZEMPIŃSKI]: Gdzie stała kolebka W. S. Reymonta. *Kur. Warsz.* 1925 nr 358-361; A. CŹWIKOWSKI: Zgon W. Reymonta. *Dzien. Lud.* 1925 nr 282; A. Č. [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1925 s. 667-668; E. DAMIANI: Due grandi prosatori polacchi. Żeromski e Reymont. *La Cultura* (Rzym) 1925; J. DĄBROWSKI. *Robotnik* 1925 nr 355; Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1925 nr 339; Z. DĘBICKI: Pożegnanie. *Kur. Warsz.* 1925 nr 343; R. DMOWSKI. *Gaz. Pol.* 1925 nr 336; przedr.: *Dzien. Wil.* 1925 nr 286; *Kur. Poz.* 1925 nr 343; *Słowo Pol.* 1925 nr 336; J. DOMAŃSKA: Ze wspomnień o śp. W. S. Reymontcie. *Lektura Wolnych Chwil* 1925 nr 3; T. DOMBAL: Reymont i polskiego krześcijaństwo. *Izwiestija* 1925 nr z 18 grudnia; E. G. GŁOS 1925 nr 38; W. F. [W. FIŁOCHOWSKI]. *Gaz. Por.* 1925 nr 336; M. GEMBARZEWSKI: Pamięci W. S. Reymonta. *Gaz. Por.* 1925 nr 336; K. GLINKA. *Dzień Pol.* 1925 nr 283; T. GRABOWSKI. *Kur. Poz.* 1925 nr 343; S. GRABSKI. *Dzień Pol.* 1925 nr 284 [mowa pogrzebowa]; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Echo Warsz.* 1925 nr 334 [mowa pogrzebowa]; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Ze wspomnień o Reymontcie. *Kur. Poz.* 1925 nr 371; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 50; J. W. [W. JABLONOWSKI]: Z życia Reymonta. *Gaz. Por. Warsz.* 1925 nr 350, 352; W. JAMPOLSKI. *Głos Prawdy* 1925 nr 118; K. JAWORSKI: Pamięci Reymonta. *Dzien. Poz.* 1925 nr 285; K. JEŻEWSKI: Jak uczcić pamięć Reymonta. *Gaz. Por.* 1925 nr 339; P. KLECZKOWSKI. *La Pologne* (Paryż) 1925 nr 23; B. KOSIORÓWNA. *Drużyna* 1925 nr 24; L. KOTNOWSKI. *Kur. Warsz.* 1925 nr 340; T. KOSTECKI: U trumny Reymonta. *Gaz. Por.* (Lw.) 1925 nr 7627; W. KOZICKI. *Słowo Pol.* 1925 nr 335; K. KOŹMIŃSKI. *Polska Zbrojna* 1925 nr 335; kr. *Czyn Młodzieży* 1925 nr 6-7; A. LANGE. *Dzień Pol.* 1925 nr 282; C. LECHICKI. *Głos Pracy* 1925 nr 46; L. LEWENSTAM: Przy pogrzebie ostatniego z wielkiej trójcy. *Dzien. Pol.* 1925 nr 283; J. LORENTOWICZ. *Kur. Czerwony* 1925 nr 283; J. LORENTOWICZ. *Z Calego Świata* 1925 nr 11; K. MAKUSZYŃSKI. *Przyj. Ludu* 1925 nr 52; W. MORACZEWSKI. *Lw. Wiad. Mus. i Lit.* 1925 nr 3; L. H. MORSTIN: Reymont i Żeromski. *Czas* 1925 nr 298; STYCZ. [H. NAGLEROWA].

Echo Warsz. 1925 nr 330; A. NIEDBALSKI: Wyrazy współczucia. *Wola Ludu* 1925 nr 50; A. NOWACZYŃSKI: Po śmierci Reymonta. *Gaz. Por.* 1925 nr 336; A. NOWACZYŃSKI: Ostatni laureat Nobla. *Kur. Poz.* 1925 nr 351; A. N. [A. NOWACZYŃSKI]. *Rzeczpospolita* 1925 nr 335; J. O. [J. OBST]. *Dzien. Wil.* 1925 nr 281; I. PANNENKOWA: Wieszcz żywo!u. *Warszawianka* 1925 nr 338; P. *Hallerczyk* 1925 nr 20/21; F. PLATTNER. *Ziemia Zamoyska* 1925 nr 44-45; Bol. P. [B. POCHMARSKI]. *Nowa Reforma* 1925 nr 284; S. PRZYBYSZEWSKI: List do wdowy po śp. W. Reymoncie. *Goniec Kr.* 1925 nr 298; R. *Przyj. Młodzieży* 1925 nr 1; (Lr) [L. RADZIEJOWSKI]. *Wiś Pol.* 1925 nr 49-51; J. ROHA: Akademia ku czci Żeromskiego i Reymonta w Pradze. *Wiek Nowy* 1925 nr 7348; K. H. ROSTWOROWSKI. *Głos Narodu* 1925 nr 285; M. RÓG. *Wyzwolenie* 1925 nr 50; L. RYGIER: Zwycięstwo nad smutkiem. *Głos Ewangelicki* 1925 nr 51-52; S. G.: Hold Polsce i Reymontowi. *Warszawianka* 1925 nr 348; T. S. [T. SINKO]. *Czas* 1925 nr 285; T. SINKO: Poeta krzyża i lemiesz. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 338; S. SKOKOWSKI. *Mucha* 1925 nr 50; M. SMOLARSKI: W. Reymont nie żyje. *Rzeczpospolita* 1925 nr 335. — S. STARKIEWICZ: W. Reymontowi zamiast przemówienia nad grobem. *Echo Warsz.* 1925 nr 335; B. SZCZEPKOWSKI: O Reymoncie jako zwiastunie nowej Polski. *Kur. Poz.* 1925 nr 385; J. H. SZCZERBIŃSKI. *Wola Ludu* 1925 nr 50; A. SZLAGOWSKI: Kazanie nad trumną śp. W. Reymonta. *Echo Warsz.* 1925 nr 332; W. Ś. [W. ŚMIALOWSKI]: Żeromski—Reymont. *Księgarz* 1925 nr 2; T. U. *Harcierz* 1925 nr 23/24; M. TERLECKI. *Wiek Nowy* 1925 nr 7341; W. J.: Wielki malarz życia. *Słowo Radomskie* 1925 nr 284; Z. WASILEWSKI. *Mysł Nar.* 1925 nr 11; przedr. *Słowo Pol.* 1925 nr 346; WISŁAW. *Siew* 1925 nr 51; Z. Gr. *Kur. Poz.* 1925 nr 347; Z. Wn. *Spółnota* 1925 nr 50; A. ZAGÓRSKI. *Przeł. Wiecz.* 1925 nr 283; J. ZAHRADNIK: Żeromski i Reymont wobec współczesności. *Słowo Pol.* 1925 nr 352; W. ZAWISTOWSKI: W. S. Reymont — pisarz i człowiek. *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 50; H. ZBIERZCHOWSKI. *Gaz. Por.* 1925 nr 7624; Zm. *Kur. Pol.* 1925 nr 335; Wzmianki i notatki nekrologowe w 1925: *Les Amis de la Pologne* (Paryż) nr 15; *Bluszcz* nr 50; *Czas* nr 284; *Dzien. Pol.* nr 284; nr 287; nr 291; nr 285; nr 288; *Dzien. Poz.* nr 284; nr 290; *Dzien. Wil.* nr 281; nr 282; nr 283; *Echo da Polonia* (Kurytyba) nr z listopada i grudnia; *Echo Warsz.* nr 330; nr 331; nr 332; nr 333; nr 335; *Express Por.* nr 340; Akademia ku czci Żeromskiego i Reymonta. *Echo Warsz.* nr 341; *Gaz. Administracji i Policji Państw.* nr 51; *Gaz. Mazurska* nr 49; *Gaz. Por.* (Lw.) nr 7626; nr 7627; nr 7628; *Gaz. Por.* (W-wa) nr 336; nr 337; nr 339; nr 340; nr 349; nr 358; *Głos* (Radom) nr 39; *Głos Ludu* nr 50; *Głos Narodu* nr 284; *Głos Nauczycielski* s. 594;

Goniec Częstochowski nr 284; *Goniec Kr.* nr 295; nr 296; nr 298; nr 299; *Ilustr. Kur. Codz.* nr 336; nr 337; nr 339; nr 340; *Iskra* nr 281; *Jedność* nr 17; *Kronika Warszawy* nr 11; *Kur. Czerwony* nr 285; *Kur. Pol.* nr 335; nr 336; nr 337; nr 339; nr 340; nr 344; nr 356; *Kur. Por.* nr 337; nr 338; nr 339; nr 340; nr 341; nr 346-350; *Kur. Stanisławowski* nr 59 dod. ilustr.; nr 280; *Kur. Warsc.* nr 341; nr 342; nr 343; 344; *Lud Katol.* nr 50; nr 51; *Magyarság* nr z 12 grudnia; *Le Messenger Polonais* (W-wa) nr 280; *Mysł Niepodległa* nr 791; *Naprzód* nr 283; *Nasz Głos* (Tarnów) nr 14; *Nasz Przeł.* 1925 nr 335; nr 337a; nr 338; nr 339; *Nowa Reforma* nr 283; *Ognisko* (Paryż) nr 200; nr 201; *Ojczyzna* nr 50; *Orzeł Biały* nr 52; *Oświata Pol.* nr 4; *Osteuropa* (Berlin) nr 3; *Pester Lloyd* (Budapeszt) nr 277; *Pesti Hirlop* (Budapeszt) nr z 6 grudnia; *Piast* nr 51; *Przeł. Księgarski* nr 23/24; *Przeł. Wiecz.* nr 283; nr 284; *Przeł. Wołyński* nr 50; *Przyj. Ludu* nr 50; *Robotnik* nr 335; *Rzeczpospolita* nr 335; nr 336; nr 337; nr 339; nr 340; *Slovenské pohľady* s. 478-479; *Słowo* nr 280; *Słowo Pol.* nr 337; nr 338; nr 339; nr 357. Głosy prasy słowiańskiej o Żeromskim i Reymoncie. *Słowo Pol.* nr 348; *Słowo Radomskie* nr 282; nr 283; *Strzelec* nr 32; *Teatr Ludowy* nr 12; *Újság* nr z 6 grudnia; *Warszawianka* nr 334; nr 336; nr 337; nr 338; nr 339; *Wiemiec-Pszczółka* nr 50; *Wiek Nowy* nr 7338; nr 7340; nr 7341; nr 7350; *Wiś Pol.* nr 49-51; *Wola Ludu* nr 12; nr 50; nr 50a; *Wychodźca* (W-wa) nr 50; *Wyzwolenie Spol.* nr 48; *Ziemia Rzeszowska i Jarosławska* nr 50; *Żołnierz Pol.* nr 50; *Życie Młodzieży* nr 25; *Życie Rob.* nr 11; nr 12.

(Wspomnienia i art. związane z rocznicą zgonu:) A. Ch. [A. CHOJECKI]: Sur L. Reymont. *Le Messenger Polonais* (W-wa) 1926 nr 289-290. — P. CHOYNOWSKI: Dusza Reymonta. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 2. — W. CZYŻYK: W. S. Reymont. Piewca olbrzymiej siły i mocy narodu. *Młoda Polska* 1926 nr 24. — E. DAMIANI: Due grandi prosatori polacchi: Żeromski e Reymont. *La Cultura* 1926. — P. DAUDE: Romanciers et conteurs étrangers: L. Reymont. *La Librairie* 1926 nr 249. — Z. DĘBICKI: Reymont w Kolaczkowie. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 2. — W. FOLKIEWSKI: O Reymoncie w Ameryce. *Goniec Kr.* 1926 nr 78. — S. K. G. [S. K. GACKI]: Dusza książek. Realizm Reymonta. *Comoedia* 1926 nr 2. — L. GIGLI: Reymont. *La Rassegna Italiana, Politica, Letteraria, Artistica* (Rzym) 1926. — H. GRAPPIN: L. Reymont. *Larousse Mensuel Illustré* 1926 nr z marca. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Ze wspomnień o Reymoncie. *Gaz. Bydg.* 1926 nr 1. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: W. S. Reymont. *Kur. Warsz.* 1926 nr 333. — A. GUTTRY: Żeromski and Reymont. *Frankfurter Zeitung* 1926 nr z 7 października. — M. DELL

- ISOLA: L. Reymont. *Bilychnis. Rivista di Studi Religiosi* (Rzym) 1926. — J. IWASZKIEWICZ: Un douloureux anniversaire. S. Żeromski et W. Reymont. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1926 nr 2. — W. J. [W. JABLONOWSKI]: Jak za granicą wspominają Reymonta. *Gaz. Warsz. Por.* 1926 nr 344. — A. JANKOWSKI: Dwie mogiły. *Orli Lot* 1926 nr 1/2. — J. KALLENBACH: Reymont a Żeromski. *Przegl. Współcz.* 1926 t. 16 s. 253-259. — J. K. [J. KISIELEWSKI]: Pamięć wielkich pisarzy polskich. Żeromski i Reymont. *Przegl. Oświatowy* 1926 nr 1. — A. KOLTOŃSKI: La Polonia et la sua letteratura. *La Lettura* (Mediolan) 1926 nr 7. — A. KOPACZEWSKA: W. S. Reymont. *Iskry* 1926 nr 4. — A. LANGE: Ze wspomnień o Reymoncie. *Dzień Pol.* 1926 nr 294. — A. LANGE: Pochodnie w mroku. Żeromski. Reymont. Kasprowicz. W-wa [1926] s. 49-91. [Rec.: V. Kredba. *Slovanský přehled* (Praga) 1926 s. 380; St. O. [L. Wasilewski]. *Dzień Pol.* 1927 nr 125; M. Kridl. *Przegl. Współcz.* 1929 t. 29 s. 170]. — J. LORENTOWICZ: Deux écrivains polonais: S. Żeromski et L. Reymont. *Le Temps* (Paryż) 1926 nr z 3 kwietnia. — B. LUTOMSKI: Żeromski i Reymont na tle epoki politycznej. *Dzień Pol.* 1926 nr 1. — J. N. MILLER: Ku czci W. Reymonta. Przemówienie na akademii żałobnej. *Wiad. Lit.* 1926 nr 1. — J. M. [J. MORTKOWICZOWA]: O W. Reymoncie. *W Słońcu* 1926 nr 3/5. — st. m. [S. Mróz]: Francuskie wspomnienia o Reymoncie. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 50 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — E. ORYŃSKI: Akademia ku czci Żeromskiego i Reymonta w Radomiu. *Głos* (Radom) 1926 nr 2. — R. POLLAK: Obcy o Polsce. Polonica włoskie. *Przegl. Współcz.* 1926 t. 17 s. 475. — L. POMIROWSKI: Pamięci W. S. Reymonta. *Sztuka i Życie* 1926 nr 2. — R.: W. S. Reymont. *Echa Leśne* 1926 nr 2. — B. RICHTER: Reymont w Japonii. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 49. — F. L. SCHOELL: L. Reymont. *Nouvelles Littéraires* (Paryż) 1926 nr z 4 grudnia. — F. L. SCHOELL: Souvenirs sur L. Reymont. *Nouvelles Littéraires* (Paryż) 1926 nr z 8 grudnia. — F. L. SCHOELL: L. Reymont. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1926 nr 24. — F. L. SCHOELL: L. Reymont. *University of California Chronicle* (Berkeley) 1926 nr z lipca. [Rec.: H. Sternbach. *Przegl. Współcz.* 1926 t. 18 s. 440-441]. — F. L. SCHOELL: L. Reymont d'après des études récentes. *Vient de Paraître* (Paryż) 1926 nr z października. [Rec.: H. Sternbach. *Przegl. Współcz.* 1927 t. 20 s. 170-171]. — B. SROCKI: L. Reymont. *L'Est Européen* (W-wa) 1926 nr 10. — F. SZYFMANÓWNA: Italia o Żeromskim i Reymoncie. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 38. — A. SZELAŃGOWSKI: Artyzm historyczny Reymonta. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 2. — A. SZELAŃGOWSKI: Poeta — historyk gromady. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 49. — M. SZYJKOWSKI: Czesi w hołdzie dla Reymonta i Żeromskiego. *Kur. Poz.* 1926 nr 6. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI: Nad uczczonym grobem. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 2. — W. J.: W rocznicę śmierci Reymonta. *Polak Monarchista* 1926 nr 6. — Z. WASILEWSKA: Na świeżych mogiłach. *Kur. Poz.* 1926 nr 506. — (x) [Z. WASILEWSKI]: Uniwersytet warszawski w hołdzie Reymontowi i Żeromskiemu. *Gaz. Warsz.* 1926 nr 25. — A. WODZIŃSKI: Reymont o sobie. *Kur. Warsz.* 1926 nr 1. — F. WOLLMAN: Żeromski a Reymont. Bratysława 1926. [Rec.: *Rivista di Letteratura Slave* (Rzym) 1927 s. 631-632; Dwa czeskie polonika. *Dzień Pol.* 1927 nr 249/250; M. Szyjkowski. *Slavia* (Praga) 1927/1928 s. 527-528]. — B. J. Z. [B. ZALEWSKI]: Ku czci Reymonta i Żeromskiego. *Echo Mus.* (Chicago) 1926 nr 1. — Wspomnienie o Reymoncie. *Comoedia* 1926 nr 3 [inf. o art. P. Czajina w *La Revue de Pologne*].
- Akademia ku czci W. S. Reymonta. *Dzień. Poz.* 1926 nr 27. — Akademia w Uniwersytecie ku czci Żeromskiego i Reymonta. *Echo Warsz.* 1926 nr 20. — O uczczenie pamięci W. S. Reymonta. *Echo Warsz.* 1926 nr 306. — Obchód pierwszej rocznicy zgonu W. Reymonta. *Echo Warsz.* 1926 nr 310. — Przed rocznicą zgonu śp. W. Reymonta. *Echo Warsz.* 1926 nr 313. — Uroczystość poświęcenia pomnika śp. W. Reymonta. *Echo Warsz.* 1926 nr 314. — Wielka akademie na cześć Reymonta w Nowym Jorku. *Gaz. Warsz. Por.* 1926 nr 54. — W rocznicę zgonu Reymonta. *Gaz. Warsz. Por.* 1926 nr 333. — Akademia Reymontowska w Szaflarach. *Gaz. Podhalańska* 1926 nr 6. — *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 1 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Serce W. Reymonta spocznie w jednej z świątyń warszawskich. *Ilustr. Kur. Codz.* 1926 nr 69. — Wieczór włoski ku czci W. Reymonta. *Kur. Por.* 1926 nr 54. — Przed rocznicą zgonu Reymonta. *Kur. Por.* 1926 nr 334. — W rocznicę zgonu wielkiego pisarza. *Kur. Por.* 1926 nr 336. — W rocznicę zgonu W. Reymonta. *Kur. Warsz.* 1926 nr 332. — Die Poolsche schrijver. *Neuwe Rotterdamse Courant* 1926 nr z 30 listopada. — Szalom Asz o Żeromskim i Reymoncie. *Nowy Dzień.* 1926 nr 20. — Lud w hołdzie śp. W. Reymontowi. *Piast* 1926 nr 11. — Akademia ku czci S. Żeromskiego i Reymonta. *Rzeczpospolita* 1926 nr 25. — Ku czci W. Reymonta. *Rzeczpospolita* 1926 nr 324. — Rocznicą zgonu Reymonta. *Rzeczpospolita* 1926 nr 331. — Poświęcenie pomnika W. Reymonta. *Rzeczpospolita* 1926 nr 332. — Polska ukazana przez Reymonta. W pierwszą rocznicę zgonu wielkiego pisarza. *Rzeczpospolita* 1926 nr 332. — Akademia żałobna ku czci śp. W. S. Reymonta i śp. S. Żeromskiego. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 1. — W rocznicę zgonu śp. Reymonta. *Warszawianka* 1926 nr 326; nr 329; nr 331.
- Z. DREIER: Metryka W. S. Reymonta. *Warszawianka* 1926 nr 3. — Z. FALKOWSKI: Ostat-

- nie utwory Reymonta. *Dzien. Wil.* 1926 nr 12 dod. lit. — Z. FALKOWSKI: Artyzm Reymonta. *Dzien. Wil.* 1926 nr 13 dod. lit. — Z. FALKOWSKI: Reymont jako kolorysta. *Dzien. Wil.* 1926 nr 14 dod. lit. — K.: Kto w Polsce nie znał Reymonta? tylko jeden p. Janik. *Głos Narodu* 1926 nr 8. — G. KORBUT: Bibliografia prac o W. S. Reymontcie. *Ruch Lit.* 1926 nr 2 [wybór]. — B. LUTOMSKI: W. Reymont w literaturze polskiej. *Ster* 1926 nr 25-28. — K. MAKUSZYŃSKI: W Kołaczkwie Pana Reymonta. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 2. — J. N. MILLER: Zaraza w Grenadzie. W-wa 1926 s. 120-131. — A. OKOŃ: Zagadnienia śmierci u Żeromskiego i Reymonta. W: *Blysk kagańca*. Lubl. 1926 s. 10-11. — S. MALISZEWSKI: Głos energii pierwotnej u Reymonta. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 2. — S. PAPÉ: Żeromski i Reymont. *Przj.* *Szkoly* 1926 nr 7. — E. PIOROWSKI: Lud u Reymonta. *Orli Lot* 1926 nr 1/2. — L. PŁOSZEWSKI: Twórczość Reymonta. Od „Wrażeń” do epopei. *Ziemia* 1926 s. 25-27. — M. ROGALSKI: W. Reymont jako twórca Polski ludowej. *Echo Warsz.* 1926 nr 314. — A. SZELAŃGOWSKI: Artyzm historyczny Reymonta. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 2. — H. ŻYCZYŃSKI: Twórczość W. Reymonta. *Mies. Pedagog.* 1926 s. 33-38. — Metryka W. S. Reymonta. *Dzien. Poz.* 1926 nr 11. — Reymont zawodząca nagrodę Nobla... rabinowie ze Sztocholmul! Odkrycie „kulturträgerów”. *Dzien. Poz.* 1926 nr 34. — Gdzie stała kolebka W. S. Reymonta. *Dzien. Poz.* 1926 nr 112. — W. S. Reymont pisarzem skandynawskim. *Gaz. Lit.* 1926 nr 5. — Metryka śp. Reymonta. *Gaz. Warsz. Por.* 1926 nr 2. — Nagrody literackie m.st. Warszawy. *Gaz. Warsz. Por.* 1926 nr 33 [projekt utworzenia nagród z powodu zgonu Reymonta i Żeromskiego]. — Odsłonięcie pomnika W. Reymonta. *Ilustr. Kur. Codz.* 1926 nr 337. — Żeromski, Reymont i Niemcy. *Wiad. Lit.* 1926 nr 5. — Nasz francuski przyjaciel [P. Cazin] o Reymontcie. *Wiad. Lit.* 1926 nr 7. — Br. Kr.: Ze wspomnień o Reymontcie. *ABC* 1927 nr 334-335. — I. BRIARES: Ku czci Reymonta. *Kur. Poz.* 1927 nr 94. — I. BRIARES: Wspomnienia Francuza o Reymontcie. *Kur. Poz.* 1927 nr 298. — K. BUKOWSKI: W. S. Reymont. Próba charakterystyki. Lw. 1927. [Rec.: J. Birkenmajer. *Ruch Lit.* 1927 nr 10; *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1927 nr 4]. — Z. FALKOWSKI: W. Reymont. Człowiek i twórczość. *Przegl. Poluss.* 1927 t. 173 nr 517-518. — J. O.: W. Reymont. *Kalendarz Zorza*. Wil. 1927 s. 88-107. — STELLA OLGIERD [S. LAZARSKA]: Reymont po włosku. *Dzień Pol.* 1927 nr 290/291. — MAL. [J. KUREK]: Niepowołani obrońcy Reymonta — cicho! *Głos Narodu* 1927 nr 135. — M. P.: W. Reymont. O muzeum im. Reymonta. *Głos Lidzki* 1927 nr 6. — M. P.: W. Reymont. *Nowości Polit. i Gospodarcze* 1927 nr 58. — J. REYMONTD. *Suisse Libérale* (Neuchâtel) 1927 nr z 14 marca. —
- F. L. SCHOELL: Étude sur le roman paysan naturaliste: d'Émile Zola à L. Reymont. *Revue de Littérature Comparée* 1927 z. 7 s. 254-299. [Rec.: I. Briares. *Kur. Poz.* 1927 nr 225; H. Sternbach. *Ruch Lit.* 1927 nr 10]. — (t.): Rocznica śmierci W. Reymonta. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 334. — (t.): Jak W. Reymont dostał dwóje od profesora języka polskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 135. — Z. WASILEWSKI: Wspomnienie o Reymontcie. *Kur. Poz.* 1927 nr 560. — J. ZAMORSKI: Wspomnienie o Reymontcie. *Myśl Nar.* 1927 nr 26. — Una comida en honor de L. Reymont. *Caras y Caretas* (Buenos-Aires) 1927 nr z 1 stycznia. — W drugą rocznicę zgonu W. S. Reymonta. *Epoka* 1927 nr 332. — Ku czci W. Reymonta. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 75. — Wola ku czci W. Reymonta. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 144. — Reymont autorem filmowego scenariusza. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 272. — Nieznany scenariusz filmowy W. Reymonta. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 267. — Ku uczczeniu W. Reymonta. *Kur. Codz.* (Częstochowa) 1927 nr 68. — Nieznany scenariusz filmowy W. Reymonta. *Kur. Codz.* (Częstochowa) 1927 nr 217. — Dzieła Reymonta w Holandii. *Rzeczpospolita* 1927 nr 116. — O Reymontcie. *Wiad. Lit.* 1927 nr 50.
- J. BIRKENMAJER: Ideologia „Głosu” w pismach Reymonta. *Myśl Nar.* 1928 nr 20-21. — S. BACZYŃSKI: Nasi powieściopisarze. W-wa [1928] s. 165-211. — K. CZACHOWSKI: Korespondencja. W sprawie nagrody Nobla. *Wiad. Lit.* 1928 nr 11. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Jak Reymont postanowił zostać pisarzem. *Kur. Poz.* 1928 nr 219. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Pamiętniki Reymonta. (1888-1892). *Kur. Poz.* 1928 nr 550. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Kim był Reymont przedliteracki. *Kur. Poz.* 1928 nr 562. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Młodzieńcza miłość Reymonta. Na tle pamiętników. *Kur. Poz.* 1928 nr 594. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Reymont na progu swej literatury. *Kur. Warsz.* 1928 nr 327. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Reymont po raz pierwszy wydrukowany. *Kur. Warsz.* 1928 nr 381. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Reymont teatr i życie... głodowe. *Teatr i Życie Wytworne* 1928 nr 11-12. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Rodowe gniazdo Reymontów. *Tęcza* 1928 nr 37. — S. MAŁACHOWSKI, of LEMPICKI: Wolnomularstwo u Reymonta i Żeromskiego. *Ruch Lit.* 1928 nr 7. — A. MARTEL: [Wstęp do książki:] Quelques pages de L. Reymont. Paryż 1928. — A. OPASKO: Wieś polska u Reymonta. *Świat Szkolny* 1928 nr 8. — [A.] REYMONTOWA: Korespondencja. Reymont a nagroda Nobla. *Wiad. Lit.* 1928 nr 10-11. — H. D. ROPS: L. Reymont, sa vie et son oeuvre. *Grande Revue* 1928 nr z stycznia. — Z. WASILEWSKI: Pamiętki po Reymontcie. *Tęcza* 1928 nr 11. — T. ZIELIŃSKI: Reymont e il contadi-

no nella letteratura polacca. Aquila 1928. — Serce Reymonta. *Ognisko* (Paryż) 1928 nr 359.

A. BELCIKOWSKI: Serce nieśmiertelne. *Tyg. Ilustr.* 1929 nr 49. — J. CZEMPŃSKI: Serce Reymonta. *Polonia* (Kat.) 1929 nr 1836. — Z. DĘBICKI: Serce Reymonta. *Kur. Warsz.* 1929 nr 332. — Z. DĘBICKI: Reymont a Wierzchosławice. *Kur. Warsz.* 1929 nr 1. — W. DODA: Zapomniane przemówienie Reymonta. *Teęsa* 1929 nr 50. — Z. FALKOWSKI: W. REYMONT. Człowiek i twórczość. Poz. 1929. [Rec.: Cz. J. [C. Jankowski]. *Słowo* 1929 nr 124; *Źródła Mocy* 1929 z. 5]. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Les pénibles débats d'un prix Nobel. *Les Amis de la Pologne* (Paryż) 1929 nr 1. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Reymont między teatrem a literaturą. *Teatr* 1929 nr 4. — J. LORENTOWICZ: W. S. Rejmont. W książce: W. S. Rejmont: Izbrana dela. T. 1. Belgrad 1929. — K. MAKUSZYŃSKI: Moje listy. Serce Reymonta. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 337. — (P-ner): Reymontowskie serce. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 335. — J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI: Ze spuścizny po Reymoncie. *Rzeczpospolita* 1929 nr 10. — K. TROCZYŃSKI: Legenda o Reymoncie. *Dziew. Poz.* 1929 nr 164. — J. WARSZAWIAK. *Hedim* (Tel-Awiv) 1929 nr 4. — J. WEGNER: W. S. Reymont na Wystawie Regionalnej w Łowiczu. *Łowiczanie* 1929 nr 35. — J. WEGNER: Reymontowska wystawa. *Wiad. Lit.* 1929 nr 41. — St. W. [S. WĘDKIEWICZ]: Obcy o Polsce. F. L. Schoell. *Przeł. Współcz.* 1929 t. 30 s. 302-304. — Serce Reymonta. *Gaz. Podhalańska* 1929 nr 2. — Serce śp. W. Reymonta. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 346. — Odslonięcie tablicy ku czci Reymonta. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 350. — Serce W. Reymonta[...]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 309; nr 329. — Tam, gdzie spoczywa serce Reymonta. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 334. — Serce W. Reymonta. *Kur. Warsz.* 1929 nr 330. — Odslonięcie tablicy pamiątkowej ku czci Reymonta. *Kur. Wil.* 1929 nr 279. — W rocznicę śmierci Reymonta. *Piast* 1929 nr 49. — *Rzeczpospolita* 1929 nr 331; 332.

J. P. DEKOWSKI: Posesja Reymontowska. *Kur. Lit.-Nauk.* 1930 nr 17 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. DEKOWSKI, S. SOCHA: W. Reymont w okolicy Będkowa. Kościan 1930 dod. do *Gaz. Pol.* — B. GUBRYNOWICZ: Wieczór ku czci Reymonta. *Kur. Warsz.* 1930 nr z 19 stycznia. — A. SĘKOWSKI: Słynni literaci, Szuré, Reymont i Żeromski w świetle astrologii. *Pol. kalendarz astrologiczny* (Bydgoszcz) 1930 s. 56-60. — M. SZYJKOWSKI: Literatura współczesna. Poz. 1930 s. 303-309. — A. GALIŃSKI [L. STOLARZEWICZ]: Powieść epicko-realistyczna. Łódź 1930. — L. TEMPLER: Rozmowa z wdową po W. S. Reymoncie w pięciolecie przyznania nagrody Nobla

„Chłopom”. *Nowy Dziennik*. 1930 nr 22. — J. TOPASS: L. S. Reymont. W książce: *Visages d'écrivains*. Paryż 1930 s. 76-86. — J. WAWSZCZAK, E. MAZURKIEWICZ: Wspomnienia o Reymoncie. *Nasza Praca* (Tomaszów Mazowiecki) 1930 nr 4. — Wiadomości z Polski. Tam, gdzie spoczęło serce Reymonta. *Tyg. Pol.* (Harbin) 1930 nr 400. — J. K.: Kołaczkowski gospodarz. *Czyn Młodzieży Pol. Czerwonego Krzyża* 1930/1931 nr 19.

R. BERGEL: W. Reymont jako dramaturg. Nieznana karta w twórczości. *Polonia* (Kat.) 1931 nr 2248. — A. FAGGI. *Il Marzocco* (Florencja) 1931 nr z 22 marca. — A. FAGGI: Novellieri slavi. *Il Marzocco* (Florencja) 1931 nr z 15 września. — A. GUTTRY: Unbekannte Literatur. Paryż 1931 s. 49-53. — F. L. SCHOELL: La comique dans l'oeuvre de L. Reymont. *Le Monde et l'Art Slave* 1931 czerwiec. — Z. KAMIENIECKA [R. WASSENBERG]: O pisarzu proletariackim G. Daniłowskim, o socjaliście Sieroszewskim, o peperowcu Żeromskim, o wrogu fabrykantów Reymoncie. *Kultura Mas* (Moskwa) 1931 nr 2. — Wieś rodzinna W. S. Reymonta spłonęła. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 169. — Polscy autorzy w przekładach i w teatrze zagranicznym. *Polonia* (Kat.) 1931 nr 2378.

J. M. CHUDEK: Reymontowa wspinaczka na szczyty sławy. *Wiad. Ciekawe i Pożyteczne* 1932 nr 3 i odb. — S. RYMSZEWICZ: Reymontowskie lasy obok Tuszyna pod Łodzią. *Czasop. Przyrodnicze Ilustr.* 1932 nr 516. — F. L. SCHOELL: W. S. Reymont en France. *Pologne Littéraire* 1932 nr 65-66. — Z. L. ZALESKI: L. Reymont. W książce: *Attitudes et destinées*. Paryż 1932 s. 227-243. — Reymont w dwu tekstach. *Kultura* 1932 nr 22. — Reymont po włosku. *Nauka-Lit.-Sztuka* 1933 nr 16 dod. *Słowa Pol.* — Reymont po francusku. *Polonia* (Kat.) 1932 nr 2750. — W. Reymont. *Radio* 1932 nr 25.

J. BIRKENMAJER: Źródło Reymontowego: bych zadzwonili. *Język Pol.* 1933 nr 1. — S. PIGOŃ, K. NITSCH: Jeszcze o Reymontowym bych zadzwonili. *Język Pol.* 1933 nr 6. — W. DODA: Z nieznanych poezyj W. Reymonta. *Kur. Lit.-Nauk.* 1933 nr 49 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

S. RUMSZEWICZ: Miasto Reymonta. Dziecięce lata w Tuszynie. *Iskry* 1934/1935 nr 11. — I. CHRZANOWSKI: W. Reymont. *Mysł Nar.* 1934 nr 52. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Dziesięciolecie Reymontowej nagrody Nobla. *Kur. Warsz.* 1934 nr 314. — A. GUTTRY: Żeromski und Reymont. *Berliner Tageblatt* 1934 nr z 24 lutego. — E. KLICH: Do artykułu „Jeszcze o Reymontowym bych zadzwonili”. *Język Pol.* 1934 nr 2. — J. LORENTOWICZ: Reymont w Paryżu. *Kur. Por.* 1934 nr 14 (przekład franc.: *Les Amis d la*

Pologne (Paryż) 1934 nr 12); J. LORENTOWICZ: Nocny napad na filologa. *Kur. Por.* 1934 nr 21; J. L. [J. LORENTOWICZ]: Wizyta w cechu krawieckim. *Frak Reymonta. Kur. Por.* 1934 nr 208; przedr. w książce: Spojrzenie wstecz. W-wa 1935, wyd. 2 Kr. 1957. — W. PARKOTT: Reymontowska wieś Lipce. *Polska Zbrojna* 1934 nr 276. — J. E. SKIWSKI: Reymont — laureat. *Gaz. Pol.* 1934 nr 318. — B. W. ZAKRZEWSKI: Ze wspomnień kołaczkowskich o Reymoncie. *Wici Wielkop.* 1934 nr 10. — Surdut Reymonta. *Merkuriusz Pol.* 1934 nr 8.

A. CHARKIEWICZ: Garść wspomnień o Reymoncie. *Wici Wielkop.* 1935 nr 2. — E. CZEKAŁSKI: W grudniowy mroźny dzień. *Polska Zbrojna* 1935 nr 336. — W. DODA: Jakiego Reymonta znamy? *Prosto z Mostu* 1935 nr 59. — „eł”: W 9-tą rocznicę śmierci W. Reymonta. *Głos Wsi* 1935 nr 1. — W. FALLEK: Chmurne lata dziecięce Reymonta w Tuszynie. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 49 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Ze skrytek biograficznych Reymonta. *Kur. Warsz.* 1935 nr 56. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Nienapisana powieść Reymonta. *Kur. Warsz.* 1935 nr 61. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Jak Reymont występował w cyrku. *Kur. Warsz.* 1935 nr 58. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Pierwsza miłość Reymonta. *Prosto z Mostu* 1935 nr 53. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Z młodych lat Reymonta. *Przeł. Współcz.* 1935 t. 55 s. 376-389. — G. GUBRYNOWICZ: Polska w puściznie Reymontowej. W książce: Studia literackie. W-wa 1935 s. 294-303. — (kr): Reymont w życiu i anegdocie. *Głos Lit.-Nauk.* dod. *Głosu Narodu* 1935 nr 343; przedr. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 50 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. LORENTOWICZ: Dwie rocznice. Żeromski i Reymont. *Nowa Książka* 1935 nr 10. — S. MIŁASZEWSKI: W dziesiątą rocznicę. *Kur. Warsz.* 1935 nr 334. — W. NOWOSAD: Żeromski i Reymont w oczach młodego pokolenia. *Warsz. Dzień. Nar.* 1935 nr 211. — J. PIETRZYCKI: Twórca chłopskiej epopei. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 48 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — R. W.: Dziesięciolecie śmierci Reymonta. *Kur. Por.* 1935 nr 337. — D. ROPS: Un écrivain catholique de Pologne. *La Vie Intellectuelle* 1935 nr z 10 grudnia. — A. ROSENBERG: Reymont w Łodzi. *Ilustr. Rewia Tyg.* 1935 nr 23 dod. *Głosu Por.* — J. SARATOWICZ-STOLARZEWICZOWA: Homer polski — S. Reymont. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 48 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — (Sm): Zjazd polonistów ku czci Żeromskiego i Reymonta. *Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 326. — L. STAŃCZYKOWSKI: W. Reymont. *Siew Młodej Wsi* 1935 nr 49. — F. SURÓWKA: W. Reymont. *Młoda Myśl Lud.* 1935 nr 10. — K. TROCZYŃSKI: Hamsun, Reymont. *Dzień. Poz.* 1935 nr 234. — K.

TROCZYŃSKI: W. Reymont. *Dzień. Poz.* 1935 nr 281. — Z. WASILEWSKI: W dziesiątą rocznicę śmierci W. Reymonta. *Myśl Nar.* 1935 nr 50. — Z. WASILEWSKI: Trzy mogiły. *Warsz. Dzień. Nar.* 1935 nr 160. — Z. WASILEWSKI: Wspomnienie o Reymoncie. *Warsz. Dzień. Nar.* 1935 nr 192. — R. WOJCIECHOWSKI: W Reymontowych Lipcach. *Siew Młodej Wsi* 1935 nr 33. — J. S. WROTCZYŃSKI: W. Reymont. *Express Por.* 1935 nr 182. — A. WYSOCKI: Nieukończona powieść Reymonta. *Prosto z Mostu* 1935 nr 3. — J. WYSZOMIRSKI. *Gaz. Pol.* 1935 nr 353. — *Kamena* 1935 nr 4. — Reymont i Żeromski w przekładach. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 49 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Kronika kulturalna. Konkurs na najlepsze prace o życiu i twórczości W. S. Reymonta. *Kur. Por.* 1935 nr 94. — Wyznanie wielkiego pisarza. *Niedziela* (Częstochowa) 1935 nr 51. — Jak Reymont występował w cyrku. *Tempo Dnia* 1935 nr 61.

(A): W 10-tą rocznicę zgonu W. S. Reymonta ogłasza Ossolineum konkurs na dzieło o znakomitym pisarzu. *Ilustr. Kur. Codz.* 1936 nr 86. — T. DEBELJAK: Reymont. *Słowanski svet* 1936 nr 2. — Z. KONARZEWSKI: W. Reymont. *Czas* 1936 nr 336. — R. KUCZYŃSKA. *Express Por.* (Kat.) 1936 nr 223. — M. LEWICKI: Gawędy literackie. Wspomnienie o Reymoncie. *Gaz. Kościelna* (Lw.) 1936 nr 13. — A. OBRĘBSKA, A. TOMASZEWSKI: Neologizmy gwiarowe u Reymonta. *Język Pol.* 1936 nr 2. — T. PIĞŁOWSKI: We wsi Reymonta. *Siew Młodej Wsi* 1936 nr 42. — W. POCIEJ: Talent pisarski Reymonta. *Świt* 1936 nr 3. — J. PIETRKIEWICZ: Jaką najciekawszą książkę przeczytałem w 1935 r. *Prosto z Mostu* 1936 nr 4. — A. REYMONTOWA-CZESZEROWA: Reymont i nagroda Nobla. *Gaz. Pol.* 1936 nr 17. — F. L. SCHOELL: W. S. Reymont. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1936 nr 112. — (f. s.) [F. SURÓWKA]: Wieś w hołdzie Reymontowi. *Młoda Myśl Lud.* 1936 nr 2/3. — L. B. ŚWIDERSKI: Orzeszkowa i Reymont. *Prosto z Mostu* 1936 nr 10. — J. WARSZAWIAK: Literatura polska w języku Biblii. *Przeł. Współcz.* 1936 t. 56 s. 267-268. — Z. WASILEWSKI: Trzy mogiły. Żeromski, Reymont, Kasproicz. *Piast* dod. *Dzień. Kujawskiego* 1936 nr 11. — W. WĘGLARZ: W. S. Reymont i jego język ludowy. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 2 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* 1936 nr 2. — Biblioteka Żeromskiego i rękopisy Reymonta w nowej siedzibie Pen-Clubu. *Ilustr. Kur. Codz.* 1936 nr 101. — O życiu i twórczości W. S. Reymonta. Ogłoszenie konkursu. *Polonia* (Kat.) 1936 nr 4117. — Konkurs na pracę o życiu i twórczości Reymonta. *Polonista* 1936 nr 2-3. — Biblioteka Żeromskiego i rękopisy

Reymonta na opiece Pen-Clubu. *Warsz. Dzien. Nar.* 1936 nr 100.

J. KRZYŻANOWSKI: V. Reimonts. *Dangava* (Ryga) 1937. — JANUSZ K. DĘBOWSKI [J. KRZYŻANOWSKI]: Z pierwszego pobytu Reymonta w Londynie. *Ruch Lit.* 1937 nr 7/8. — A. MRĄZ: Drogi współczesnej powieści słowackiej. *Kamena* 1937 nr 9-10. — S. PIGOŃ: Rapsod narodu. *Tęcza* 1937 nr 1. — A. WYSOCKI: O W. Reymoncie wspomnienie. *Warsz. Dzien. Nar.* 1937 nr 106. — E. ZIELIŃSKI: Reymont. *Gaz. Pol.* 1937 nr 92. — Sienkiewicz i Reymont masonami. *Walka Ludu* 1937 nr 24. — Al.: Jak żył i pracował twórca „Chłopów”. Rozmowa z panią Reymontową. *Express Por.* 1938 nr 230. — T. BANAŚ: O Reymoncie. *Sygnaly* 1938 nr 42. — W. BOROWY: Reymont. *The Slavonic and East European Review* (Londyn) 1938 styczeń. — (H): Niewybredne brednie. Mickiewicz, Sienkiewicz i Reymont zawdziejczają swą sławę Niemcom. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 198. — S. MIŁASZEWSKI: Reymont i duchy. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 42. — J. JASTRZĘBSKI: Jakubów, Reymontowska posesja. *Z Kraju i ze Świata* 1938 nr 29 dod. *Gońca Warsz.* — J. KRZYŻANOWSKI: Z nieznanych juveniliów Reymonta. *Czas* 1938 nr 105. — M. ROMAN-KÓWNA: Reymont o sobie i współczesności. *Odnova* 1938 nr 1. — W. ROMANOWSKI: Szwajcarski Reymont. *Epoka* 1938 nr 22. — Z. WASILEWSKI: Tajemnica Reymonta jako epika. *Myśl Nar.* 1938 nr 28.

T. HIŻ: Kaprysy sławy literatów. *Gaz. Pol.* 1939 nr 231. — S. SPYRA: Szczęście w nieszczęściu Reymonta. *Prosto z Mostu* 1939 nr 13. — Z. WASILEWSKI: List R. Dmowskiego do Reymonta. *Warsz. Dzien. Nar.* 1939 nr 233 [przedr. z *Kur. Poz.*]. — A. WYSOCKI: O W. Reymoncie. *Kur. Poz.* 1939 nr 324.

J. KRZYŻANOWSKI: W. Reymont. W: *Great Men and Women of Poland*. Nowy Jork 1941 s. 367-377 i wyd. nast. — W. LEDNICKI: Life and Culture of Poland. Nowy Jork 1944 s. 155-156, 287-288. — E. CZEKALSKI: Nieznane dzieła Reymonta. *Chłopska Droga* 1945 nr 7. — K. WYKA: Żywotne tradycje prozy polskiej. *Odrodzenie* 1945 nr 53. — Z. SKWARCZYŃSKI: W dwadzieścia lat później. *Wies* 1945 nr 20. — J. KRZYŻANOWSKI: Twórca „Chłopów”. *Rzeczpospolita* 1945 nr 328. — T. MIKULSKI: Reymont i duchy. *Zeszyty Wr.* 1947 nr 4; przedr. w książce: Spotkania wrocławskie. Wr. 1950; wyd. 2 Kr. 1954. — A. WYSOCKI: Trzy spotkania z Reymontem. *Twórczość* 1947 nr 7/8. — Z. SKWARCZYŃSKI: W. Reymont; [W-wa] 1948. — Z. SKWARCZYŃSKI: Europejskość „Piasta”. *Wies* 1948 nr 20-21. — Z. SZWEJKOWSKI: (Wstęp do:) W. Reymont: *Chłopi*. W-wa 1948. — L. SOBIEJAJSKI: Lipce

Reymontowskie. *Wies* 1949 nr 46. — L. SOBIEJAJSKI: Reymont w kręgu wychowawców. *Wies* 1949 nr 45.

L. SOBIEJAJSKI: Reymont na progu pisarstwa. *Wies* 1950 nr 50, 52, 1951 nr 4, 8. — H. VOGLER: Oblicze społeczne twórczości W. S. Reymonta. *Dzien. Lit.* 1950 nr 50. — L. BUDRECKI: Sprawa W. Reymonta. *Pam. Lit. R.* 42 (1951) t. 1 i odb. — K. CZARNOCKI: Żeromski i Reymont. *Dziś i Jutro* 1951 nr 21. — J. GOLMONT: Dewaluacja fotografii. *Tyg. Powsz.* 1951 nr 51/52. — [A. POLEWKA]: Reymont o polityce Watykanu. *Życie Lit.* 1951 nr 4; przedr. *Życie W-wy* 1951 nr 85. — (abe) [A. BIERNACKI]: Żeromski i Reymont po rosyjsku. *Dziś i Jutro* 1952 nr 3. — W. B. OBOLEWICZ: Rannije proizwiedienija W. Reymonta iz krestjanskoj żyznj i jego roman „Mużyki”. Awtoferat dissertacji. Leningrad 1952. — Z. SZWEJKOWSKI: Przedmowa do: W. S. Reymont: *Pisma*. T. 1: Pierwsze utwory. W-wa 1952. — W. Reymont. *jenseits der Oder* (Düsseldorf) 1953 nr 12.

L. GOLIŃSKI: Syn ziemi. W-wa 1954. — J. MAYEN: Jak żyją Reymontowskie Lipce. *Nova Kulture* 1954 nr 36. — J. MIRSKA: Rasskazy W. Reymonta. *Ogoniok* 1954 nr 13. — W. OBOLEWICZ: W. S. Reymont. W książce: W. S. Reymont: *Chłopi*. T. 1. Wil. 1954 s. 3-13. — F. ARASZKIEWICZ: Twórczość W. Reymonta po latach. *Tyg. Powsz.* 1955 nr 50; przedr. w książce: *Dzieła i twórcy*. W-wa 1957. — T. GOŹDZIKIEWICZ: Spotkanie z pisarzem. *Kronika* 1955 nr 2. — (Js): W 30 rocznicę śmierci autora „Chłopów”. *Kłosy* 1955 nr 25. — J. KRZYŻANOWSKI: Reymont. *Tyg. Demokratyczny* 1955 nr 48. — Z. LENARTOWICZ: Rzemieślnicze lata Reymonta. *Tyg. Demokratyczny* 1955 nr 1. — (mk): W 30 rocznicę śmierci autora „Chłopów”. *Trybuna Ludu* 1955 nr 336. — M. PUCHAŁSKA: Reymont po latach. *Widnokrąg* 1955 nr 49. — L. SOBIEJAJSKI: O W. Reymoncie. *Trybuna Wolności* 1955 nr 50. — E. SZERMENTOWSKI: Frak Reymonta czy tylko guzik Reymonta? *Problemy* 1955 nr 12. — W 30 rocznicę śmierci W. Reymonta. *Zielony Sztandar* 1955 nr 50.

I. A. DENYSIUK: Belletristika Michajła Pawłyka. Lw. 1956. — L. H. MORSTIN: Reymont. *Przekrój* 1956 nr 569; przedr. w książce: Spotkania z ludźmi. Kr. 1957. — J. KOBYLAŃSKI: W rocznicę zgonu wielkiego twórcy „Chłopów”. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1957 nr 49. — W. KOTOWSKI: Reymont jako korespondent ze Skierniewic. *Słowo Powsz.* 1957 nr 114. — W. KOTOWSKI: Czy Reymont odprawił nowicjat na Jasnej Górze? *Wr. Tyg. Katol.* 1957 nr 46. — Z. RUNOWICZ: W. Reymont. Ge-

nialny samouk — laureat Nobla. *Wiad.* (Paryż) 1957 nr 240. — 90 rocznica urodzin Reymonta. *Nowiny Lit. i Wydawn.* 1957 nr 9. — CH. MOELLER: Reymont ou le lyrisme de la terre promise. W książce: *Littérature du XX-e siècle et christianisme*. T. 3. *Espoir des hommes*. Tournai-Paryż 1958 i wyd. nast. — K. CZARNOCKI: Nobel dla Reymonta. *Kierunki* 1959 nr 10 [polem.: A. Wysocki. Nr 16; K. Czarnocki. Nr 28]. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Fantastyka żywota Reymontowego. *Życie Lit.* 1959 nr 36; przedr. w książce: *Niepospolici ludzie w dniu swoim powszednim*. Kr. 1961 i wyd. nast. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Reymonta kariera w teatrze i w... cyrku. *Teatr* 1959 nr 18. — J. HERTEL. *Orka* 1959 nr 9. — R. KOŁODZIEJCZYK: Lipce Reymontowskie... i Lipce. *Zarzewie* 1959 nr 20. — H. KONIKOWSKI. *Nad Wartą* 1959 nr 12.

I. CYWIŃSKA: O tym jak pan Reymont „pisał i pisał” i co z tego wynikało. *Teatr Lud.* 1960 nr 4. — K. JABŁOŃSKA: Ze wspomnień o W. Reymencie. *Głos Nauczycielski* 1960 nr 48. — W. KOTOWSKI. *Kalendarz Łódzki* 1960 s. 219-220. — E. FEUERSTEIN: Chatenej pras Nobel le-safrut. *Tel-Awiv* 1961 s. 146-151. — E. KOVÁCS: Reymont. *Budapeszt* 1961. — M. SMOLARSKI: Odwiedziny u Reymonta. *Stolica* 1961 nr 29/30. — B. SOWIŃSKA: Książki polskie w ZSRR. *Życie W-wy* 1961 nr 26. — S. ŚWIERZEWSKI: Na łowickim szlaku Reymonta. *Lit. Lud.* 1961 nr 1/2. — M. WARNEŃSKA: Z Lipiec Reymontowskich na paryski bruk. *Dzien. Lud.* 1961 nr 185. — Z. BARAŃSKI: Literatura polska w Rosji na przełomie XIX i XX w. *Wr.* 1962 s. 53-59, 108-110.

ARYSTARCH. *Odgłosy* 1965 nr 16. — W. BANASZKIEWICZ, W. WITCZAK: Historia filmu polskiego. T. 1. W-wa 1965 passim. — E. CZEKALSKI: Reymont, jakiego znałem. *Kierunki* 1965 nr 47. — W. GRZELAK: Cyganeria z „Udziałowej” 1908-1913. W-wa 1965 s. 169-171. — A. KACZMAREK: Recepta Reymonta. *Pomorze* 1965 nr 23. — A. KACZMAREK: Pamiątki po Reymencie. *Tyg. Kult.* 1965 nr 50. — A. KACZMAREK: Tańce ludowe w twórczości Stryjeńskiej i Reymonta. *Za i Przeciw* 1965 nr 7. — J. KOPROWSKI: Od czeladnika krawieckiego do laureata Nobla. *Dzien. Łódzki* 1965 nr 301. — E. SZERMENIEWSKI: Frak Reymonta. *Dzien. Bałtycki* 1965 nr 295. — M. TURWID: Laureat w opalach. *Ilustr. Kur. Pol.* 1965 nr 305. — (z). *Trybuna Ludu* 1965 nr 334. — *Trybuna Ludu* 1965 nr 337. — *Życie W-wy* 1965 nr 226; nr 290; nr 292.

B. BIALOROZOWICZ: Lwa Tolstoja związki z Polską. W-wa 1966 s. 254-255. — J. ELBERT: Reymont, a „Parasztok irojá”. *Nagyvilág* (Budapeszt) 1966 nr 3. — H. DZENDZEL: W. Reymont i chłopci. *Zielony Sztandar* 1966

nr 1/2. — A. HAMERLIŃSKI. *Zielony Sztandar* 1966 nr 1/2. — J. Z. JAKUBOWSKI: Wielki epik. *Stolica* 1966 nr 14/15. — W. JEWSEWICZ: Polska kinematografia w okresie filmu niemego. Łódź 1966 passim. — B. KOCÓWNA: Kilka kart z życia Reymonta. *Przegl. Hum.* 1966 nr 1-2. — A. KRASIŃSKA: Śladami Reymonta. *Stolica* 1966 nr 10; [nawiązanie: Ch. Zieliński: Lipce, ale nie Reymontowskie. *Za i Przeciw* 1966 nr 20]. — J. ŁUKASIEWICZ: Boże latko. Po 40 rocznicy śmierci Reymonta. *Tyg. Powsz.* 1966 nr 7. — (H. P.) [H. PRZEDBORSKA]. *Dzien. Lud.* 1966 nr 141. — B. SAMBORSKI: Nagroda Nobla dla Reymonta. *Orzeł Biały* (Londyn) 1966 nr 18. — S. VELEA: Reymont. Bukareszt 1966 [monografia]. — (K u l t): S. K. [S. KASZYŃSKI]: O społecznikach z Warty, o panu Reymencie i o pewnym niespłaconym długu Iodzian. *Odgłosy* 1966 nr 5; T. Woj. [T. WOJCIECHOWSKA]. *Odgłosy* 1966 nr 50. — Inne art. dot. przygotowań do obchodu 100 rocznicy urodzin W. S. Reymonta podaje *Pol. Bibliografia Lit. za r. 1966*.

L. M. BARTELSKI: Mistrz i czeladnicy. *Widnokrepi* 1967 nr 5. — T. Z. BEDNARSKI: Reymont w Krakowie. *Echo Krakowa* 1967 nr 106. — W. BEREZECKI: Trwałe miejsce w literaturze. (W 100 rocznicę urodzin twórcy „Chłopów”). *Głos Nauczycielski* 1967 nr 19. — T. CHŁUDZIŃSKI: Z kolejańskiego domku na Parnas. *Wiatraki* 1967 nr 17. — A. CHRUSZCZYŃSKI: Sto lat po Reymencie. *Tyg. Kult.* 1967 nr 19. — E. CZEKALSKI: Tajniki pisarstwa i ludzkiej psychiki. *Kierunki* 1967 nr 19. — S. DĄBROWSKI. *Wiad.* (Londyn) 1967 nr 51. — J. DETKO: Spojrzenie na Reymonta. *Współczesność* 1967 nr 11. — J. DETKO. *Trybuna Ludu* 1967 nr 124. — T. DREWŃOWSKI: Arcy-oko. *Polityka* 1967 nr 24. — H. DZENDZEL: „Reymontowe dożynki” w Hierzchoślavicach. (Kartki ze wspomnień). *Tyg. Kult.* 1967 nr 36. — H. DZENDZEL: Ze wspomnień o W. Reymencie. *Dzien. Lud.* 1967 nr 107. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Ludzie i dzieła. Kr. 1967. — Z. HAMMERLING: Reymont a ruch ludowy. *Dzien. Lud.* 1967 nr 105. — Z. HOFFA: Reymont w Wielkopolsce. *Głos Tyg. dod. Głosu Wielkop.* 1967 nr 290. — Z. HOFFA: Związki Reymonta z Wielkopolską. *Spr. Pos. Tow. Przej. Nauk* 1967 z. 1. — H. HUBERT: W. Reymont — zu seinem 100 Geburtstag. *Begegnung mit Polen* (Düsseldorf) 1967 nr 5/6. — A. HUTNIKIEWICZ. *Ilustr. Kur. Pol.* 1967 nr 106. — W. IWANOW. *Bibliotekar* 1967 nr 10. — W. IWANOW: Reymont w Bułgarii. *Życie W-wy* 1967 nr 123. — J. Z. JAKUBOWSKI: O Reymencie — najbardziej o sobie. *Kultura* 1967 nr 19 [sprostowania i uzup.]: nr 20 s. 11; *Życie W-wy* 1967 nr 105 s. 4; T. Oracki. *Kultura* 1967 nr 23]. — J. Z. JAKUBOWSKI: Dzieło W. Reymonta. *Tyg. Demokratyczny* 1967 nr 19. — S. JAKUTIS. *Czerwony Sztandar* (Wil.) 1967 nr z 6 maja. —

H. JANKOWSKA. *Tydzień Pol.* 1967 nr 12. — T. JODELKA-BURZECKI: Zygzyki biografii młodego Reymonta. (W świetle jego notatek osobistych). *Przeł. Hum.* 1967 nr 6. — T. JODELKA-BURZECKI: Reymont i krawcy. *Stolica* 1967 nr 26; [polem.: J. S. Midzio; W. Reymont był mistrzem krawieckim. Nr 29; T. Jodelka-Burzecki: Reymont nie był mistrzem krawieckim. Nr 34]. — T. JODELKA-BURZECKI: Reymont w teatrze. *Teatr Lud.* 1967 nr 5. — T. JODELKA-BURZECKI: Francuska przygoda Reymonta. *Tyg. Kult.* 1967 nr 8. — T. JODELKA-BURZECKI: Gdy Reymont marzył o suttannie. *Tyg. Powsz.* 1967 nr 20. — K. KARDYNI-PELIKÁNOVÁ: O Reymencie nad Włtawą. *Odgłosy* 1967 nr 22. — S. KASZYŃSKI: Niedobra miłość Reymonta. *Życie Lit.* 1967 nr 49. — S. KASZYŃSKI: Reymont i teatr. *Le Théâtre en Pologne* (W-wa) 1967 nr 7. — M. KLIMAS-BŁAHUTOWA: Łuk tęczy nad polską wsią. *Panorama* 1967 nr 29. — J. KRUSZ: Obiad z Reymontem i Makuszyńskim. *Stolica* 1967 nr 5. — (WAK) [W. KRZEMIŃSKA]: Portret Reymonta. *Ekran* 1967 nr 52/53. — J. KRZYŻANOWSKI: Wielki epik wsi polskiej. W stulecie urodzin W. S. Reymonta. *Polonistyka* 1967 nr 3. — J. KRZYŻANOWSKI: W. S. Reymont powieściopisarz — epik. *Roczn. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1967 s. 5-12. — J. KRZYŻANOWSKI: W. S. Reymont. (W stulecie urodzin). *Życie W-woy* 1967 nr 108. — B. KRĚMENÁK. *Rudé Právo* (Praga) 1967 nr z 7 maja. — B. LUBOSZ: Śląskie peregrynacje W. Reymonta. *Trybuna Rob.* 1967 nr 161. — B. MIAZGOWSKI: Autor „Chłopów” i jego tłumacz; Franek Louis Schoell. W książce: Reymont we Francji. Listy do tłumacza „Chłopów”, F. L. Schoella. Oprac. B. Miazgowski. W-wa 1967 s. 5-16; s. 110-128. — B. MIAZGOWSKI: Reymont w Paryżu 1925. *Świat* 1967 nr 38. — H. NALEPIŃSKA-PIECZARKOWSKA: Ranne wizyty Reymonta. *Stolica* 1967 nr 21. — A. NAWROCKI: Reymont i literatura węgierska. *Trybuna Ludu* 1967 nr 139. — KRONIKARZ [T. PAPIER]: Spotkanie z rodzimą Reymonta. *Głos Rob.* 1967 nr 255. — K. PASZKOWSKI: Reymont w Łodzi. *Odgłosy* 1967 nr 19. — M. PIECHAL: O pomnik i muzeum Reymonta. *Odgłosy* 1967 nr 3. — M. PIECHAL: Reymont, epik łódzki. *Osnowa* 1967 wiosna s. 3-9. — P. PIECZARA: Recepcja Reymonta w Hiszpanii. *Twórczość* 1967 nr 8. — S. P. [S. PIECZARA]: Reymont w Hiszpanii. *Nurt* 1967 nr 9. — J. PIESCZACHOWICZ: Stracone złudzenia. *Życie Lit.* 1967 nr 26. — Z. PŁOSKA: Dziwna przygoda wielkiego pisarza. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1967 nr 18. — F. PRZEDPELSKI. *Stolica* 1967 nr 20. — R. ROSIAK: To nie tylko przeszłość. *Kur. Lubel.* 1967 nr 135. — J. ROSZKO: Notatnik reymontowski. *Dzian. Pol.* 1967 nr 106. — A. RYNKOWSKA: Łódź — jaką widział Reymont. *Osnowa* 1967 wiosna s. 11-16. — J. PRZE-

MIENIEWSKI: Autor „Chłopów” a ruch ludowy. *Jutro Polski* (Londyn) 1967 nr 8/9. — W. SĄDKOWSKI: W. Reymont dzisiaj. *Głos Koszaliński* 1967 nr 109; *Głos Pracy* nr 108; *Głos Wybrzeża* nr 107; *Gaz. Pomorska* nr 107; *Kultura i Życie* dod. *Sztandaru Ludu* nr 17; *Trybuna Opolska* nr 107; *Trybuna Rob.* nr 105; *Widnokrąg* dod. *Nowin Rzeszowskich* nr 19. — M. S. [M. SĄDZEWICZ]: Reymont jako pionier warszawskiej spółdzielczości mieszkaniowej. *Stolica* 1967 nr 19. — F. L. SCHOELL: Osobliwe dzieje przekładu. Tłum. B. Miazgowski; F. L. SCHOELL: Kontakty francuskie W. S. Reymonta; F. L. SCHOELL: Jak nabiera się upodobania do kultury obcej. Tłum. B. Miazgowski [art. ogł. w *Pologne Littéraire* w 1936]. W książce: Reymont we Francji. Listy do tłumacza „Chłopów” F. L. Schoella. Oprac. B. Miazgowski. W-wa 1967. — F. L. SCHOELL: Wspomnienie o P. Cazin. Tłum. M. Chmielowiec. *Wiad.* (Londyn) 1967 nr 1. — sk.: W szynku „Pod Piękną Polką” za czasów Makuszyńskiego i Staffa. *Tyg. Pol.* (Paryż) 1967 nr 10. — Z. SKWARCZYŃSKI: O pomnik Reymonta? *Odgłosy* 1967 nr 8. — Z. SKWARCZYŃSKI: Wielki syn ziemi łódzkiej. *Głos Rob.* 1967 nr 107. — J. STEFKO: Tak było... *Dzian. Łódzki* 1967 nr 95. — J. SZCZAWIJEJ. *Zielony Sztandar* 1967 nr 37. — T. SZEWEBA: Niefortunny debiut aktora Urbańskiego. *Odgłosy* 1967 nr 16. — T. SZEWEBA: Reymont wśród żywych. *Osnowa* 1967 wiosna s. 27-31. — J. WEGNER: Wędrówki Reymonta po ziemi łowickiej. *Głos Rob.* 1967 nr 281. — K. WYKA: Przygoda z Reymontem. *Życie Lit.* 1967 nr 52. — J. WYSZOMERSKI: Spod kreski. Wybór szkiców i felietonów. Łódź 1967. — S. ZADROŻNY: Sto lat temu... *Na Antenie* dod. *Wiad.* (Londyn) 1967 nr 51. — L. ŻYCKI: Piewcy ładu i morza. *Tyg. Morski* 1967 nr 21. — Reymont w anegdocie. Oprac. J. Sykulski. *Głos Nauczycielski* 1967 nr 19. — (Kult) art. i not. na temat uroczystości związanych z setną rocznicą urodzin W. S. Reymonta (m.in. obchodów w miejscowościach: Kobieli Wielkie, Kołaczkowo, Lipce Reymontowskie, Łódź, Małkowo koło Warty, Warszawa, Września) podaje *Pol. Bibliografia Lit. za r. 1967*.

(Sesja naukowa w stulecie urodzin W. S. Reymonta, Łódź 1967): J. J. [J. JAROWIECKI]. *Ruch Lit.* 1968 nr 3. — J. KOPROWSKI. *Odgłosy* 1968 nr 1. — A. PIORUNOWA. *Biul. Polonist.* 1968 nr 32. — A. PIORUNOWA. *Pam. Lit.* R. 59 (1968) nr 3. — J. RZ. [J. RZYMOWSKI]. *Biul. Filolog.* 1968 nr 2.

Prace Polonist. S. XXIV (1968) [numer poświęcony W. Reymontowi, zawiera m.in.: A. Budrecka: Zagadnienie natury i cywilizacji w twórczości Reymonta; I. Csapláros: Recepcja twórczości Reymonta na Węgrzech; G. Gazda: Reymont i „sfery wyświatlające”; Z. Grosbart: Reymont w Rosji; J. Hvišć:

Reymont w slovenskej literatúre; S. Kaszyński: Reymont — człowiek teatru; J. Lechowa: Pozycja Reymonta wobec kultury ludowej; A. Plauszewski: Funkcje stylistyczne przysłów w prozie Reymonta; Z. Skwarczyński: Reymont — i Reymontiana; J. Tynecki: Miłośnik — Reymont — „Chimera”; R. W. [R. Wierzbowski]: O bibliograficznym rejestrze angielskich przekładów Reymonta; A. Zieliński: Rączkowskiego wspomnienie o Reymontie. [Rec. numeru: K. Kardyni-Pelikánová. *Sborník Prací Filosofické Fakulty Brněnské University* 1969 z. 16 s. 226; T. Oracki: Reymont i Reymontiana. *Kierunki* 1969 nr 18; S. Siekierski. *Nowe Książki* 1969 nr 1].

W. GRUBIŃSKI: Reymont w anegdotce. *Wiad.* (Londyn) 1968 nr 2. — W. GÜNTER. *Kalendarz Dzienn. Pol. w Wielkiej Brytanii*. Londyn 1968. — B. HULEWICZ: Wielkie wczoraj w małym kręgu. W-wa 1968. — K. KAPITULKOWA: Reymontowskim tropem. W kręgu wielkiego jubileuszu. *Polonistyka* 1968 nr 1. — S. KASZYŃSKI: Poeta Reymont. *Odgłosy* 1968 nr 1 [na temat wierszy zachowanych w rękopisach Ossolineum]. — S. KOLACZKOWSKI: Pisma wybrane. Oprac. S. Pigoń. T. 1-2. W-wa 1968. — S. LAM: Życie wśród wielu. W-wa 1968. — S. MACKIEWICZ: Odeszli w zmierzchu. Wybór pism 1916-1966. W-wa 1968. — W. NATANSON: W. Reymont i epopeja na temat polskich chłopów. *UNESCO Informations* (Paryż) 1968 nr 514. — R. SIRGE: Uitmötteid W. S. Reymonti ümber (1868-1925). *Looming* 1968 nr 5. — (be) [B. SOWIŃSKA]: Portret Reymonta. *Życie W-wy* 1968 nr 128. — T. SZEWEBA: Wąsy p. Reymonta. W książce: O Szekspirze, lwie czarnym i wąsach Reymonta. Łódź 1968 i wyd. nast. — (Kult.) not. i art. dot. obchodów setnej rocznicy urodzin W. S. Reymonta podaje *Pol. Bibliografia Lit. za r. 1968; toż za rok 1969*.

(b) [B. BARTOSZEWICZ]: Nowe muzeum reymontowskie. *Kultura i Ty* 1969 nr 1/2. — T. DREWŃOWSKI: Arcy-oko. W książce: Krytyka i giełda. W-wa 1969. — K. KOZŁOWSKA: Nieznane dokumenty z pobytu W. Reymonta w Paryżu. *Tyg. Pol.* (Paryż) 1969 nr 27. — J. R. KRZYŻANOWSKI: H. Sienkiewicz to I. Paderewski. Five Letters. *The Polish Review* 1969 nr 4. — B. LUBOSZ: Wędrowki Reymonta po Częstochowie i Śląsku. *Program Teatru im. Mickiewicza* (Częstochowa) 1969 nr z 14 września. — (S.) [Z. ŁĄCZKOWSKI]. *Słowo Powsz.* 1969 nr 2. — [R. PIERSIAK]. *Nad Wartą* 1969 nr 3. — J. RĄCZKOWSKI: Wśród polityków i artystów. Ze wspomnień redaktora. W-wa 1969. — B. SURÓWKA: A to działa się w Lipcach... *Program Teatru im. Mickiewicza* (Częstochowa) 1969 nr z 14 września. — J. SZCZAWIEJ: W setną rocznicę urodzin Reymonta. W książce: Krzesanie ognia. W-wa 1969. — J. H. ZBUDNIEWEK: Starania W.

Reymonta o przyjęcie do paulinów w świetle jego korespondencji. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne* t. 19 (1969) s. 233-235. — *Głos Rob.* 1969 nr 27. — *Wr. Tyg. Katol.* 1969 nr 1.

J. JACYNA: Fakty i legenda o Ossowieckim: Widmo Reymonta. *Tyg. Demokratyczny* 1970 nr 44 [sprostowanie daty śmierci]. — K. JABŁOŃSKA: W 45 rocznicę śmierci W. Reymonta. *Nad Wartą* 1970 nr 11. — J. R. KRZYŻANOWSKI: Reymont w Stanach Zjednoczonych. *Ruch Lit.* 1970 nr 3. — I. LEŚNIAKIEWICZ: O autorze „Chłopów” garść niedyskrej. *Więści* 1970 nr 52. — E. LIGOCKI: Dialogi z przeszłością. W-wa 1970. — J. LORET-HENTSCHOWA: W. S. Reymont w rękopisach Biblioteki Zakładu im. Ossolińskich. *Ze Skarbcza Kultury* 1970 z. 21; *Spr. Wrocławskiego Tow. Nauk.* S. A t. 23 (1968) [wyd. 1970; tu streszczenie]. — J. MIKOŁAJCZYK: Ziszczone marzenie autora „Chłopów”. *Dzienn. Lud.* 1970 nr 291. — R. NADER: Śladami Reymonta. (Przyczynek do biografii). *Wiad.* 1970 nr 2. — B. SOWIŃSKA: Reymont's Jugendabenteuer. *Polnische Rundschau* (W-wa) 1970 nr 50. — (B. St.) [B. STYPULKOWSKI]: „Chudy literat” w pańskim dworze. *Życie W-wy* 1970 nr 232 [sprostowanie: B. Kocówna: Jak to było z Kolaćkowem. Nr 239]. — J. M. ZAŁĘSKI: Moje wspomnienia o Reymontcie. *Tyg. Kult.* 1970 nr 43. — W. ZECHENTER: Wspomnienie o Reymontcie. (W 45 rocznicę śmierci autora „Chłopów”). *Tyg. Kult.* 1970 nr 49.

Z. BARAŃSKI: Reymont w Rosji. *Slavia Orientalis* 1971 nr 3. — A. KACZMAREK: Historia pewnej recepty. *W służbie Ojczyzny* 1971 nr 24. — A. KACZMAREK: Kłopotliwa dedykacja. *W Służbie Ojczyzny* 1971 nr 5/18. — B. KOCÓWNA: Amerykańska powieść Reymonta. *Roczn. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1971 s. 5-19 [omówienie rękopisu powieści]. — J. LECHOWA: Pozycja Reymonta wobec kultury ludowej. *O literaturze pol. Materiały*. W-wa 1971. — F. SIELICKI: Maksym Gorki w kręgu spraw polskich. W-wa 1971. — Wisz [W. SZEWCZYK]: Na początku był Reymont. *Trybuna Rob.* 1971 nr 120. — M. WAJSBLUM: Icelandic Echoes in Poland through a Thousand Years. *The Polish Review* (Nowy Jork) 1971 nr 1. — K. WYKA: Reymont jako pisarz polskiej prowincji. *Roczn. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 5 (1970) [1971]. Skrócona wersja rozprawy. Całość: Reymontowska mapa polskiej prowincji. *Roczn. Komisji Historycznolit. PAN w Kr.* 1972 s. 79-110]. — J. H. ZBUDNIEWEK: Czy W. Reymont był paulinem? Starania W. Reymonta o przyjęcie do paulinów w świetle korespondencji. *Gaz. Niedz.* (Londyn) 1971 nr 7. — Z. CIESIELSKI: Zbliżenia skandynawsko-polskie. Gdańsk 1972 passim. — H. DZENDZEL: O Reymontcie wspomnienia. Łódź 1972. — K. KOLIŃSKA:

Dzieje przyjaźni. *Stolica* 1972 nr 42. — E. KOZIKOWSKI: W. S. Reymont. W książce: Łódź i pióro. Łódź 1972. — A. KWIATKOWSKA. *Zielony Sztandar* 1972 nr 77. — J. R. KRZYŻANOWSKI: W. S. Reymont. Nowy Jork 1972. [Rec.: B. Kocówna. *Przegl. Hum.* 1973 nr 1]. — R. NADER. *Wiad.* 1972 nr 17. — B. PASTERNAK. *Przemiany* 1972 nr 1. — S. VELEA: W. Reymont. W książce: Scriitori polonezi. Studii monografice. Bukareszt 1972 s. 219-304. — O fundacji Reymonta. *Panorama Pol.* 1972 nr 11. — B. KOCÓWNA: W. Reymont. W-wa 1973. [Rec.: T. Weiss. *Mies. Lit.* 1973 nr 3]. — O. R. ŁAPATUCHINA: Knihi o Rejmontie. *Sowietskije slawianowiedienije* 1973 nr 2. — F. L. SCHOELL: W. S. Reymont aujourd'hui. *Revue de Littérature Comparée* 1973 nr 1/3. — S. TALIKOWSKI: Reymont w kręgu rodzinnym. Łódź 1973. — K. WYKA. *Obráz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 3. Kr. 1973 [zestawienie bibliograficzne oprac. I. Kleszczowa. S. 68-82]. — S. ZADROŻNY: Zagraniczne podróże W. Reymonta. *Tydzien Pol.* (Londyn) 1973 nr 45. — T. J. ŻÓŁCIŃSKI: Francuskie peregrynacje Reymonta. *Tyg. Pol.* (Paryż) 1973 nr 32/33. — *Słownik biogr. teatru pol.* W-wa 1973. — B. KOCÓWNA: Pokłosie roku reymontowskiego. *Pan. Lit.* R. 65 (1974) z. 1. — J. RURAWSKI: Nobel i polityka. *Literatura* 1974 nr 44. — *Reymont. Z dziejów recepcji twórczości*. Pod red. B. Kocówny. W-wa 1975.

Pielgrzymka do Jasnej Góry. J. J. [J. JANKOWSKI]. *Wędrowiec* 1895 nr 26. — L. KRZYWICKI: „Do Jasnej Góry”. *Prawda* 1895 nr 28-30; przedr.: Studia socjologiczne. W-wa [1924]. — I. MATUSZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 148; przedr. w książkach: *Twórczość i twórcy*. W-wa 1904 [1903]; *Z pism*. W-wa 1965. — Z. WASILEWSKI. *Wisła* 1895 s. 428-431. — *Ateneum* 1895 t. 4 s. 183. — X. Dr. A. P. [A. PECHNIK]. *Przegl. Pol.* 1896 t. 116 s. 674-675. — *Przegl. Lit.* 1896 nr 2. — *Antena* 1933 nr 9 [dot. przekładu franc.].

Komediantka. S. STEN [L. BRUNER]. *Dzien. Kr.* 1896 nr 275. — (er). *Czas* 1896 nr 246. — F. R. *Gaz. Lw.* 1896 nr 250. — W. JABLONOWSKI: Na przebój. *Głos* 1896 nr 44-45. — M. OFFMAŃSKI. *Przegl. Lit.* 1896 nr 12. — J. NITOWSKI. *Bluszcz* 1896 nr 53. — W. ORDYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 206. — Wł. Or. [W. ORDYŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 39. — Z. SARNECKI. *Głos Narodu* 1896 nr 222. — G. ZAPOLSKA. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 44. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1897 t. 125 s. 588-592. — I. MATUSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 4 s. 553-560. — q. *Słowo Pol.* 1897 nr 201. — J. KOTARBIŃSKI: Teatr w powieści i w życiu. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 31-32. — A. MAZANOWSKI: Młoda Polska w powieści i poezji. *Przegl. Pol.*

1899 t. 64 s. 83-85. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Janka Orłowska jako matrona. *Rzeczpospolita* 1924 nr 121 por. — S. KOLACZKOWSKI: Kilka uwag o Reymencie. O „Komediantce” i „Fermentach”. *Przegl. Współcz.* 1926 t. 16 s. 260-265. — J. M. ŚWIĘCICKI: „Komediantka” a „Złota maska” — dwie epoki. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 33. — E. KORZENIEWSKA: Posłowie do: W. S. Reymont: Dzieła wybrane: Komediantka. Kr. 1955 s. 313-323; wyd. 2 Kr. 1957. [Rec.: *Pedant. Nowiny Lit. i Wydawn.* 1957 nr 13]. — C. HOTZEL. *Begegnung mit Polen* (Düsseldorf) 1964 nr 1/2. — J. KOUTNY: Herci bez ličidla. *Nové slovo* (Bratysława) 1968 nr 24.

Fermenty. J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 56 s. 286-287. — JAN STEN [L. BRUNER]. *Dzien. Kr.* 1897 nr 456. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 243, 249. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1897 t. 125 s. 592-596. — W. JABLONOWSKI: Koniec pieśni. *Głos* 1897 nr 43-44. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 42. — I. MATUSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 4 s. 553-560. — M. OFFMAŃSKI. *Przegl. Lit.* 1897 nr 6. — S. POPOWSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 246. — (-m) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 131. — L. RUTKOWSKI. *Ateneum* 1898 t. 1 s. 191-192. — *S. Gaz. Warsz.* 1897 nr 164. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1897 nr 171. — M. RAWICZ. *Gaz. Nar.* 1898 nr 12-13. — A. MAZANOWSKI: Młoda Polska w prozie i poezji. *Przegl. Powsz.* 1899 t. 64 s. 83-84. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Janka Orłowska jako matrona. *Rzeczpospolita* 1924 nr 121 wyd. por. — S. KOLACZKOWSKI: Kilka uwag o Reymencie. O „Komediantce” i „Fermentach”. *Przegl. Współcz.* 1926 t. 16 s. 260-265. — E. KORZENIEWSKA: Posłowie do: W. S. Reymont: Dzieła wybrane: Fermenty. Kr. 1955 s. 427-435 i wyd. 2 Kr. 1957. [Rec.: *Pedant. Nowiny Lit. i Wydawn.* 1957 nr 13]. — T. BURZECKI: Od „Nieznanych” do „Fermentów”. (Z dziejów twórczości W. S. Reymonta). *Przegl. Hum.* 1966 nr 2 s. 131-144.

Spotkanie. J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 56 s. 285-286. — B. BIERNACKI: Debiuty W. Reymonta. *Niwa* 1897 nr 52. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 249. — L. M. DZIAMA. *Przegl. Lit.* 1897 nr 15/16. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1897 t. 125 s. 596-599. — (ld). *Czas* 1897 nr 166. — (-Mre-) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 182. — S. WYRZYKOWSKI. *Życie* 1897 nr 4. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1897 nr 159. — *Dzien. Pol.* 1897 nr 207-208. — W. JABLONOWSKI. *Głos* 1898 nr 34. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 17. — L. R. [L. RUTKOWSKI]. *Ateneum* 1898 t. 1 s. 384-385. — A. RADOMIR. *Głos Narodu* 1898 nr 47. — A. MAZANOWSKI: Młoda Polska w powieści i poezji. *Przegl. Powsz.* 1899 t. 64 s. 80-83. — S. ZDZIARSKI:

Przekłady z polskiego. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 31 [zapowiedź przekładu na język niem. noweli pt. Cień].

Ziemia obiecana. J. NOWIŃSKI. *Wiek* 1898 nr 281. — K-r [K. RAKOWSKI]. *Życie* 1898 nr 49. — A. S. [A. SMACZNIŃSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1898 nr 51-53. — M. BADIOR. *Prawda* 1899 nr 5-8. — R. DMOWSKI: Nowa powieść społeczna. *Przegl. Wszepol.* 1899 nr 2. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1899 t. 132 s. 342-348. — W. JABLONOWSKI. *Głos* 1900 nr 11-12. — Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Głos Narodu* 1899 nr 46, 52. — H. LEW. *Izraelita* 1899 nr 9-11. — I. MATUSZEWSKI: Przemysł w powieści. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 48-49; przedr.: Twórczość i twórcy. W-wa 1904 [1903]; Z pism. T. 2. W-wa 1965. — A. MAZANOWSKI: Młoda Polska w powieści i poezji. *Przegl. Powsz.* 1899 t. 64 s. 86-89. — J. NOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1899 nr 37. — A. POTOCKI. *Bibl. Warsz.* 1899 t. 2 s. 557-567; przedr. w książce: Szkice i wrażenia literackie. Lw. 1903. — L. PRZEDBORSKI. *Rozwój* 1899 nr 54-55 [polem.: M. Badior: O prawdę. *Prawda* 1899 nr 12]. — M. R-e [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1899 nr 58. — M. RAWICZ. *Gaz. Nar.* 1899 nr 232-233. — Sem [M. SZUKIEWICZ]: Jeszcze o książce „Ziemia obiecana” W. S. Reymonta. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1899 nr 161. — *Naprzód* 1899 nr 13. — P. CHMIEŁOWSKI. *Pogląd na Świat* 1900 nr 4. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Dziś a wczoraj. *Wędrowiec* 1900 nr 14 s. 263. — J. Mgr [J. MAGIERA]: „Ziemia obiecana”. Właściwości językowe. *Poradnik Język.* 1909 s. 137-138. — W. FRICZE: W. Reymont. *Nowy журнал dla wsiach* 1911 nr 32. — L. KOZŁOWSKI: *Russkije wiadomości* 1911 nr 77. — A. LEWINSON. *Sowremennyj mir* 1912 nr 3. — E. KÁZMÉR. *A Hét* (Budapeszt) 1916 t. 2 nr 42 s. 594-596. — *Polen* (Wiedeń) nr 8 s. 297-298. — A. BRODY: Without Benefit of Rotary. *The Nation* (Nowy Jork) 1927 nr z 21 grudnia. — (Ekranizacja filmowa:) H: Najnowsze arcydzieło Sfinkska. „Ziemia obiecana” według Reymonta. *Ilustracja* 1927 nr 47; (J.=ski): Reymont na ekranie. *Rzeczpospolita* 1927 nr 316; ju—wo: „Ziemia obiecana” Reymonta we filmie. *Tyg. Ilustr.* 1927 nr 47 s. 936; H. LIŃSKI: Realizując „Ziemię obiecana”. *Kino dla Wszystkich* 1927 nr 52; H. LIŃSKI: „Ziemia obiecana” na ekranie. *Kino dla Wszystkich* 1927 nr 54; „Ziemia obiecana” wg W. Reymonta. Jubileuszowy film p. Aleksandra Hertza. *Express Ilustr.* 1927 nr 12; *Kino dla Wszystkich* 1927 nr 44; *Świat* 1927 nr 45; w. *Dźwignia* 1928 nr 7. — S. ZAHORSKA: Film w naftalinie. *Dźwignia* 1928 nr 3. — M. Łag. [M. ŁAGANOWSKA]: Narodziny „Ziemi obiecanej”. *Świat* 1927 nr 49-50. — W. DODA: „Ziemia obiecana” Reymonta po swych latach trzydziestu. *Kur. Lit.-Nauk.* 1929 nr 9 dod.

Ilustr. Kur. Codz. — „Ziemia obiecana” Reymonta po chorwacku. *Polonia* 1932 nr 2863. — I. ŚLIWIŃSKA: W. Reymont o „Ziemi obiecanej”. *Ruch Lit.* 1933 nr 7 [w listach do J. Lorentowicza z 1896]. — L. KOCIEMSKI. *L'Italia che scrive* 1933 nr 8. — Łódź w oczach Reymonta. *Gaz. Warsz.* 1933 nr 34. — m.a.: „Ziemia obiecana” — Łódź. W 10 rocznicę śmierci W. S. Reymonta. *Głos Por.* 1936 nr 1 dod. noworoczny. — M. ROMANKÓWNA: „Ziemia obiecana” Reymonta a rzeczywistość łódzka. *Prace Polonist.* 1937 s. 85-108 i odb. — T. CZAPCZYŃSKI: Łódź w świetle niektórych utworów literackich. *Prace Polonist.* 1937 s. 306-309. — J. J. [J. JANOWSKI]: Swoi i obcy. Jak to było z „Ziemią obiecana” Reymonta. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 13. — S. KLEINERMAN: O „Ziemi obiecanej” Reymonta. *Sygnaly* 1938 nr 55. — M. PIECHAL: „Ziemia obiecana” Reymonta po pięćdziesięciu latach. *Dzien. Lit.* 1950 nr 50. — M. PIECHAL. *Dzien. Łódzki* 1950 nr 227, 230. — L. BUDRECKI: O „Ziemi obiecanej” Reymonta. *Wiś* 1951 nr 35. — S. SUBOTIN. *Letopis Matice srpske* (Nowy Sad) 1952 nr 4. — P. HÄRTLING. *Die Welt der Literatur* 1964 nr z 26 listopada. — L. LACMANAS. *Literatura ir Menas* 1964 nr z 21 sierpnia.

Spol. [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1967 nr 233. — A. O. [A. OSTROWSKI]. *Radio i Telewizja* 1967 nr 42. — J. SZYMAŃSKI. *Ekran* 1967 nr 43 [wyst. Teatr Telewizji]. — T. ČERNJAUSKAS. *Czerwony Sztandar* (Wil.) 1967 nr z 15 lipca. — A. RYŃKOWSKA. Łódź w latach „Ziemi obiecanej”. *Odgłosy* 1967 nr 6. — J. PIĘSZCZACHOWICZ: Stracone zbudzenia. *Życie Lit.* 1967 nr 26. — J. WILHELM. *Kultura* 1970 nr 26. — J. R. KRZYŻANOWSKI: The Promised Land. A Modern Novel. *Studies in Polish Civilization* (Nowy Jork) 1971 i odb. — Z. KWAŚNIEWSKA: Reymontowska wizja Łodzi i wizja powrotu do natury. *Spr. z Czynności i Posiedzeń Naukowych. Łódzkie Tow. Nauk.* 1971 nr 2. — *Teatr Pol. Telewizji* 1973 nr 4 [rec. adaptacji telewizyjnej H. Jakóbczyka]. — K. MĘTRAK: Żerowisko ludzkie. *Kultura* 1975 nr 5 [rec. filmu A. Wajdy].

Lili. H. G. [H. GALLE]. *Ateneum* 1899 t. 4 s. 385-388. — LACH: Powieść a rzeczywistość. *Kur. Pol.* 1899 nr 263. — A. LANGE. *Gaz. Pol.* 1899 nr 279. — A. POTOCKI. *Bibl. Warsz.* 1899 t. 4 s. 307-311. — *Dzien. Pol.* 1899 nr 287. — J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1900 t. 65 s. 446.

Sprawiedliwie. RZUT: Nowele polskie. *Kraj* 1900 nr 9.

Za późno. B.: Teatr w Dolinie Szwajcarskiej. *Gaz. Warsz.* 1899 nr 318. — W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 51.

W jesienną noc. H. GALLE. *Ateneum* 1901 t. 1 s. 366-367. — J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1901 t. 70 s. 263-265; przedr. *Kłosy* 1901 nr 4. — WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1902 z. 14.

Komurasaki. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1903 t. 150 s. 346-348. — J. L. [J. LE-MAŃSKI]. *Chimera* 1904 z. 19. — *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 45.

Chłopi. LEON BIELSKI [L. BLUMENTAL]. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1903 nr 52. — EL [K. LASKOWSKI]: Pod wrażeniem „Chłopów” Reymonta. *Kur. Warsz.* 1903 nr 324 wyd. wiecz. — I. BALIŃSKI. *Słowo* 1904 nr 152. — H. C. [H. CREYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1904 nr 20-22. — F. KRZCZOWSKI [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1904 t. 1 s. 446-455. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1904 t. 152 s. 340-345. — H. GALLE: Prace i dnie ludu polskiego w „Chłopach” Reymonta. *Bibl. Warsz.* 1904 t. 2 s. 290-308. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 185-186. — B. GORCZYŃSKI: Ludzie z kawiarni a ludzie z pól. *Gaz. Handlowa* 1904 nr 202, 209. — H. G. [H. GALLE]. *Gaz. Pol.* 1904 nr 148. — C. HALICZ. *Przegl. Tyg.* 1904 s. 178-180. — W. JABLONOWSKI. *Gaz. Pol.* 1904 nr 17. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Bluszcz* 1904 nr 17, nr 41. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1904 nr 136-138. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1904 nr 80; nr 93; nr 99. — M. C. B. *Nitwa Pol.* 1904 s. 268-269, 481. — I. MATUSZEW-SKI: „Chłopi” Reymonta. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 49-50; przedr. *Z pism. T. 2. W-wa* 1965 s. 230-233. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1904 nr 230. — L. RYDEL. *Kur. Warsz.* 1904 nr 83. — WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1905 t. 9 z. 27. — W. PIEREMLÓWSKI. *Woprosy żywni* 1905 nr 7 s. 223-227.

D. [A. DOBROWOLSKI]: „Chłopi” Reymonta. Rzut oka na rękopis dramatu. *Kur. Warsz.* 1906 nr 176. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1906 t. 161 s. 557-561. — H. GALLE. *Książka* 1906 s. 401. — W. GOMULICKI: Pogadanka. *Kraj* 1906 nr 28 [o przeróbce scenicznej]. — j.: „Chłopi” na scenie. *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 27. — W. JABLONOWSKI. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 98. — J. A. KISIELEWSKI. *Gaz. Pol.* 1906 nr 212. — J. A. KISIELEWSKI: Życie dramatu. *Mysł Pol.* 1906 nr 18. — J. A. KISIELEWSKI. *Słowo Pol.* 1906 nr 457-459. — S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1906 nr 177. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1906 nr 296. — W. RABSKI: Z teatru. *Kur. Warsz.* 1906 nr 180. — T. RITTNER. *Świat* 1906 nr 27. — A. ŚLIWIŃSKI. *Krytyka* 1906 t. 2 s. 230-233. — *Biesiada Lit.* 1906 t. 61 nr 20. — „Chłopi” na scenie. *Gaz. Nar.* 1906 nr 148. — W. JABLONOWSKI: Mistrzowskie dzieło. W książce: *Rozprawy i wrażenia literackie. W-wa* 1908 s. 369-380. — J. DĄBROWSKI. *Krytyka*

1909 t. 4 s. 229-237. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Dwie powieści. *Czas* 1909 nr 294. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1909 t. 173 s. 133-137. — H. GALLE. *Kur. Warsz.* 1909 nr 148, 154. — J. O.: Tragedia kłusownika w „Chłopach” Reymonta. *Lowiec Pol.* 1909 nr 14-15. — W. JABLONOWSKI: „Chłopi”. *Głos* 1909 nr 226; toż *Dzien. Cieszyński* 1909 nr 258-259; *Dzien. Kijowski* 1909 nr 181; *Słowo Pol.* 1909 nr 490. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Ateneum Kaplańskie* 1909 t. 2 s. 473-474. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Zakończenie „Chłopów” Reymonta. *Gaz. Lw.* 1909 nr 148-149. — J. LORENTOWICZ: Koniec epepei. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1909 nr 13. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1909 t. 103 s. 317-333. — J. WEYSSENHOFF: Epepeja chłopska. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 19-20. — J. WEYSSENHOFF: Gamratka w literaturze polskiej. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 41. — *Dwutyg. Katechetyczny* 1909 s. 686. — *Krytyka* 1909 t. 2 s. 363. — Nagroda Lewentala dla W. S. Reymonta za „Chłopów”. *Świat* 1909 nr 48.

W. AMBROZIEWICZ: Z powodu „Chłopów” Reymonta. W obronie duszy chłopskiej. *Przegl. Krytyki* 1910 nr 20. — H. GALLE. *Książka* 1910 s. 113-114. — I. GRABOWSKI. *Świat* 1910 nr 16. — A. STRZELECKI. *Sfinks* 1910 t. 1 s. 323-347. — Przekłady „Chłopów”. *Słowo Pol.* 1910 nr 556. — Polonica. Reymont w przekładach. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1911 nr 18. — *Nowyżurnal dla wiech* 1911 nr 31. — (Rec. przekładu niem. z 1912:) *Deutsche Tageszeitung; Die Grenzboten; Leipziger Neueste Nachrichten; Mannheimer Tageblatt; Pommersche Tagespst* 1912 nr z 5 listopada; *Reinisch-Westphälische Zeitung*. — Niemcy o „Chłopach”. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1912 nr 32. — *Moskowskije wiadomości* 1912 nr 118. — *Nowaja żywni* 1912 nr 8. — „Chłopi” Reymonta po niemiecku. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 29. — „Chłopi” Reymonta po niemiecku. *Słowo Pol.* 1912 nr 264. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1913 t. 187 s. 270-272. — HARTWIG. *Dresdener Nachrichten* 1913 nr 238. — F. LANGER. *Berliner Tageblatt* 1913 nr 43. — M. MURET: Le roman de la terre qui vit. *Journal des Débats* (Paryż) 1913 nr z 5 września. [Rec.: Francuz o „Chłopach” Reymonta. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 242; Reymont u obcych. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 39]. — E. PERNERSTORFFER: Ein polnischer Bauernroman. *Das Literarische Echo* 1913 nr 17. — S. SERWIN: Odwrotna strona medalu. *Rydean* 1913 t. 3 s. 122-123. — E. SZABÓ. *Nyugat* (Budapeszt?) 1913 nr z 16 grudnia. — Niemcy o Reymoncie. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 308. — Kronika. Niemcy. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 nr 6. — *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 39. — Z. DĘBICKI: Triumf „Chłopów”. *Kur. Warsz.* 1914 nr 152. — C. JANKOWSKI:

„Chłopi” Reymonta i krytyka niemiecka. Przyczynek do dziejów literatury naszej na obczyźnie. W-wa 1914. — M. MURET: L. Reymont. W książce: *Les contemporains étrangers*. T. 2. Lozanna 1914. [Rec.: A. Grzymała-Siedlecki. *Czas* 1914 nr 143; tenże. *Lit. i Sztuka* dod. *Dzien. Poz.* 1914 nr 18; tenże: Francuski nad „Chłopami” hymn. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 21].

A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Kariera „Chłopów”. *Głos Narodu* 1917 nr 176 wyd. por. — E. KEY. W: *Polonica. Kulturbilder från det äldre och nyare Polen*. Sztokholm 1917. — J. MAŃKOWSKA: „Ziemia” Zoli a „Chłopi” Reymonta. *Paralela. Pam. Lit. R.* 15 (1917) z. 3/4. — F. L. SCHOELL: Les paysans polonais vus par un des leurs. *La Revue de Paris* 1918 nr z 15 września; wyd. osob. pt. „Les Paysans” de L. Reymont. Paryż 1925. [Rec.: M. Ost. [M. OSTASZEWSKI]. *Kur. Por.* 1925 nr 254]. — F. BÖÖK: Essayer och kriteker. T. 4. 1918; fragm. ogł.: Głosy szwedzkie o Reymontie. Studium F. Böökego o „Chłopach”. Tłum. J. Szebekówna. *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 19. — tz.: „Chłopi” na płótnie. *Rewia* 1920 nr 28. — „Chłopi” Reymonta w kinematografie. *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 49. — S.: „Chłopi” Reymonta w języku hiszpańskim. *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 157. — „Chłopi” w tłumaczeniu hiszpańskim. *Nowa Reforma* 1921 nr 221. — „Chłopi” Reymonta na ekranie. *Świat* 1921 nr 23. — Reymont po hiszpańsku. *Tyg. Ilustr.* 1921 nr 20. — cm. „Chłopi”. *Kur. Pol.* 1922 nr 104 [dot. adaptacji filmowej]. — M. FRENKIEL: „Chłopi” Reymonta na ekranie. *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 17; przedr.: *Gaz. Kujawska* 1922 nr 131.

Z. DEBICKI: Triumf „Chłopów”. *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 47 [nagroda Nobla]. — E. P. KELLY: „The Peasants”. *Poland* (Nowy Jork) 1924 nr 12. — M. MURET: „Les Paysans” de Reymont. *Journal des Débats* (Paryż) 1924; toż. *Les Amis de la Pologne* (Paryż) nr ze stycznia.

Bol. P. [B. POCHMARSKI]: Zwycięstwo dzieła W. Reymonta. *Nowa Reforma* 1924 nr 263. — A. O. [T. SINKO]: Uwierczone arcydzieło polskie. *Czas* 1924 nr 264. — J. TOPASS. *Le Quotidien* (Paryż) 1924 nr z 25 listopada. — W. K. *Sprawa Rob.* 1924 nr 51-52. — M. WĄS: Chłop o „Chłopach”. *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 322; przedr. *Piast* 1925 nr 2. — Najwyższe odznaczenie „Chłopów” Reymonta, który jest rodakiem naszego powiatu. *Gaz. Radomskowska* 1924 nr 49. — Na marginesie „Chłopów” Reymonta. *Rzeczpospolita* 1924 nr 312 wyd. wiecz.

S. BAŃCER: Idea „Chłopów”. *Młoda Myśl Lud.* 1925 nr 1. — I. BOBICZ: Dobrodziej w „Chłopach” W. S. Reymonta. *Przegl. Katol.* 1925 nr 47. — E. BOYD: Studies in

Ten Literatures. Nowy Jork 1925. — R. DYBOSKI: Obcy o Polsce. „Chłopi” Reymonta po angielsku i po francusku. *Przegl. Współcz.* 1925 t. 12 s. 156-158. — JANUSZ: Znacwa wsi polskiej i chłopów. *Mysł Nar.* 1925 nr 33. — E. P. KELLY: Winter comes. *Poland* (Nowy Jork) 1925 nr 3. — A. LORENS: Refleksje pastoralne z powodu „Chłopów” Reymonta. *Wiad. Diecezjalne Lubel.* 1925 nr 10. — B. NIEDŹWIEDZKI: Wrażenia i refleksje o sfilmowaniu „Chłopów”. *Kino-Teatr dla Wszystkich* 1925 nr 7. — S. PAZURKIEWICZ: Geniusz Reymonta w „Chłopach”. *Goniec Częstochowski* 1925 nr 288.

W. FOLKIERSKI: Francuski przekład „Chłopów” Reymonta. *Goniec Kr.* 1925 nr 134 [F. L. Schoella]. — L. LALOY: „Les Paysans” par L. Reymont. *Comœdia* (Paryż) 1925 nr z 21 kwietnia. — H. de MONFORT. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1925 nr 14-16; 1926 nr 17-18. — LUDW. TOM. [L. TOMANEK]: Tłumacz „Chłopów” Reymonta prof. Schoell w Krakowie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 163. — S. WĘDKIEWICZ: „Chłopi” Reymonta w Szwecji. Dookoła literackiej nagrody Nobla z 1924 r. *Przegl. Współcz.* 1925 t. 14 s. 335-392 i odb. — E. WORONIECKI: O tym, jak Reymont pisał „Chłopów”. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 169. — (r. z.) [R. ZREBOWICZ]: Przekład francuski „Chłopów” Reymonta. [F. L. Schoella]. *Rzeczpospolita* 1925 nr 118. — A. ZWOLEŃSKI. *Dzwon Niedzielny* 1925 nr 33. — Japoński i hinduski przekład „Chłopów”. *Dzien. Poz.* 1925 nr 274. — La genèse des „Paysans”. *L'Europe Nouvelle* (Paryż) 1925 nr 382. — Tłumacz „Chłopów” Reymonta na język francuski. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 163. — „Chłopi” Reymonta w przekładzie niemieckim. *Kur. Lit.-Nauk.* 1925 nr 48 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Japoński przekład „Chłopów”. *Kur. Pol.* 1925 nr 317. — Cztery pory roku Reymonta. *Nowy Świat* (Nowy Jork) 1925 dod. do nr z 30 sierpnia. — Reymont o swoich „Chłopach”. *Slovenské pohľady* 1925 s. 478. — Krytyk niemiecki o „Chłopach”. *Wiad. Lit.* 1925 nr 34.

(J. Zawieyski: Chłopi. Przeróbka z Reymonta. Rec. teatr.:) T. Boy-Zeleński: „Chłopi” Reymonta w Teatrze Odrodzonym na Pradze. *Kur. Por.* 1926 nr 71, przedr.: Pisma. T. 22. W-wa 1964; W. Br. [W. Brumer]: Premiera w Teatrze Odrodzonym. *Dzień Pol.* 1926 nr 58; Eska: Z teatru. *Kur. Stanisławowski* 1926 nr 321; M. Smolarski: Premiera w Teatrze Odrodzonym. *Rzeczpospolita* 1926 nr 72; Ad. Z. [A. Zagórski]: Z życia sceny i ekranu. *Przegl. Wiecz.* 1926 nr 58; E. S. [E. Świerczewski]: Arcydzieło Reymonta w teatrze na Pradze. *Echo Warsz.* 1926 nr 59.

E. LO GATTO: Les Paysans. *Rivista di*

Litterature Slave (Rzym) 1926. — E. LO GATTO: V. S. Reymont nell'opera e nella critica. *Studi di Letterature Slave* (Rzym) 1926. [Rec.: F. L. Schoell. *Vient de Paraitre* (Paryż) 1926 nr z października]. — E. GUILLAUMIN: Comment L. Reymont a vu les paysans de son pays. *Le Quotidien* (Paryż) 1926 nr z 14 listopada. — F. GWTYDZ: Nie przypowieść to... *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 2. — In.: Niemiec o „Chłopach”. *Kur. Poz.* 1926 nr 515. — M. LEMIESZ: Reymont i jego powieść „Chłopi”. *Orka* 1926 nr 3. — R. G. NOBÉCOURT: Une grande oeuvre: „Les Paysans”. *Journal de Rouen* 1926 nr z 21 grudnia. — J. ZAWIRUCHA: „Chłopi” Reymonta na wsi. *Siew* 1926 nr 2-3, 5, 7. — „Chłopi” W. Reymonta po żydowsku. [Przekład S. Rozenberga]. *Comœdia* (W-wa) 1926 nr 12. — (-). „Chłopi” Reymonta w Holandii. *Kur. Pol.* 1926 nr 55. — Przedstawienie „Chłopów” Reymonta w Gdańsku. *Gaz. Gdańska* 1926 nr 224. — Epopeja chłopska. *Głos Prawdy Lit.* 1926 nr 94.

L. JALABERT: Un poète de la terre: „Les Paysans” de L. Reymont. *Études* (Paryż) 1927 nr z 20 lipca. — S. OLGIERD [S. ŁAZARSKA]: „Chłopi” w Italii. *Rzeczpospolita* 1927 nr 323 [dot. przekładu A. Beniamino]. — H. MONFORT: Livres et périodiques. *La Pologne Politique* (Paryż) 1927 nr 3. — H. POURRAT. *Nouvelle Revue Française* 1927 nr z 1 września. — F. L. SCHOELL: Comment j'ai traduit „Les Paysans” de Reymont. *Les Amis de la Pologne* (Paryż) 1927 nr 1. — F. L. SCHOELL: „Les paysans” de L. Reymont. *Larousse Mensuel Illustré* (Paryż) 1927 nr 241. — F. L. SCHOELL: Le paysan et son village dans l'oeuvre de L. Reymont. *Le Monde Slave* (Paryż) 1927 nr 2. [Rec.: H. Sternbach. *Ruch Lit.* 1927 nr 6]. — „Chłopi” w Rumunii. *Głos Prawdy Lit.* 1927 nr 8. — *Slovenské pohľady* 1927 s. 273-276.

W. D. [W. DANILCZUK]: Fragmenty „Chłopów” Reymonta na scenie naszego teatru szkolnego. *Nasz Widnokrąg* 1928 nr 2-3. — S. DOBRZYCKI: Koloniści niemieccy w „Chłopach” Reymonta. *Ruch Lit.* 1928 nr 2. — S. ECKHARDT: A paraszt regénye. *Magyar Szemle* 1928 s. 258-262. — S. ECKHARDT: Parasztok. *Széphalom* 1928 nr 5/6. — W. HUSARSKI: „Chłopi” Reymonta w wydaniu ozdobnym. *Tyg. Ilustr.* 1928 nr 51. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Słowo* 1928 nr 299. — L. KOCIEMSKI. *L'Italia che Scrive* 1928 nr 4. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1928 nr 53. — R. POLLAK. *Kur. Poz.* 1928 nr 72. — R. POLLAK: Obcy o Polsce. Polonica włoskie. *Przegl. Współcz.* 1928 t. 25 s. 171-173. — D. ROPS. *La Nouvelle semaine artistique et littéraire* (Neuchâtel) 1928 nr z 8 grudnia. — J. S. [J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI]: Luksusowe wydanie „Chłopów”.

Rzeczpospolita 1928 nr 360. — Tox: „Chłopi” W. Reymonta po hiszpańsku. *Epoka* 1928 nr 32; nr 36. — „ZBR”: Charakterystyka chłopca polskiego na podstawie „Chłopów” W. Reymonta. *Ku Słońcu* 1928 nr 6. — Włoskie tłumaczenie „Chłopów”. *Epoka* 1928 nr 14-15. — Włoskie tłumaczenie „Chłopów”. *Kur. Wil.* 1928 nr 21. — Powieść Reymonta po holendersku. *Rzeczpospolita* 1928 nr 350. — Ze sceny. *Tęcza* 1928 nr 11.

A. DIVÉKY: „Chłopi” po węgiersku. *Wiad. Lit.* 1929 nr 38. — L. GRÓ: Parasztok. *Munka* 1929 s. 252-253. — S. PAZURKIEWICZ: „Chłopi” Reymonta w przekładzie węgierskim. *Kur. Lit.-Nauk.* 1929 nr 20 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — S. PAZURKIEWICZ: Reymont géniusza a Parasztokban. *Napkelet* 1929 t. 2 s. 306-307. — J. SKOWRON: Jeszcze o „Chłopach” Reymonta. *Chęc. Poznań. Wszystko* 1929 nr 4-5.

A. FAGGI: Il poema della terra. *Il Marzocco* (Florenca) 1930 nr z 6 kwietnia. — G. PRAMPOLINI. *La Fiera Letteraria* (Rzym) 1930. — S. O.: Janos Tomcsanyi — tłumacz „Chłopów”. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 23. — Prof. Tomcsanyi o Reymonie. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 152. — Konkurs na zilustrowanie „Chłopów” Reymonta. *Harc mistrz* 1930 nr 9. — „Chłopi” W. Reymonta w teatrze polskim w Paryżu. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 12 [w przeróbce J. Zawieyskiego]. — Wielka sensacja filmowa! „Chłopi” Reymonta przed obiektywem aparatu filmowego. *Kur. Filmowy* 1930 nr 19. — „Chłopi” Reymonta jako opera. *Wiek Nowy* 1930 nr 8722. — J. P. DEKOWSKI: Na marginesie „Chłopów” W. S. Reymonta. *Kur. Lit.-Nauk.* 1931 nr 27 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. FRENKIEL: Przekłady hebrajskie z literatury polskiej. *Mies. Żydowski* 1931 t. 2 s. 184. — M. KANFER. *Nowy Dzień*. 1931 nr 152. — Dwie nagrody literackie. *Kur. Por.* 1932 nr 155 [za przekład na język węgierski]. — Uniwersalizm „Chłopów” Reymonta. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 8.

W. STAICH: „Wypominki”. *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 305. — T. ZIELIŃSKI: Der polnische Bauer in der Geistgeschichte und Dichtung Polens. *Osteuropa* (Berlin) 1933/1934 nr 10. — Z. B. [Z. BRONCEL]: „Sielanie”. Rozmowa z prof. Christo Wakarelskim, bułgarskim tłumaczem „Chłopów”. *ABC* 1934 nr 266. — W. G. CZERNOBAJEW: „Chłopi” W. Reymonta. *Trudy Instituta Slawianowiedienija Akademii Nauk SSSR* (Leningrad) 1934 s. 9-24. — K. GENEW: Reymontowite „Seljan” na bálgarski. *Polsko-bálgarski pregled* (Sofia) 1934 nr 1. — Ziemia „Chłopów”. *Kur. Por.* 1934 nr 73. — W. G. CZERNOBAJEW: Wstęp do: W. Reymont: Muzyki. T. 4. Leningrad 1935 s. 664-669. — J. G.: Konfrontacja dwóch epok. Jak żyją

i co myślą Reymontowskie Lipce. *Kur. Por.* 1935 nr 72. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Wiesz i jej teatralne widowiska. Lipce wystawiły „Wesele Boryny”. *Kur. Por.* 1935 nr 227. — W. BAZIELICH: Szukał kto „Chłopów” w Lipcach. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 23 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — T. DEBELJAK: Reymontowi „Kmetje” v luči književne kritike. Lublana 1936. — J. WIŚLAK [J. HEMPEL]: Muzyki Reymonta. *Litieraturnyj kritik* 1936 nr 3. — H. JILEK: „Die Bauern”. *Neue Jahrbücher für Wissenschaft und Jugendbildung* 1936 t. 12 s. 56-57. — S. MŁODOŻENIEC: „Chłopi” Reymonta — epos wiejskie. *Młoda Myśl Lud.* 1936 nr 2/3. — W. WĘGLARZ, Z. STIEBER, K. WYKA: Z zagadnień gwarowych w „Chłopach” Reymonta. *Język Pol.* 1936 nr 1; W. WĘGLARZ. Tamże nr 4 [wyjaśnienie]; J. DĘBOWSKI [J. KRZYŻANOWSKI]. *Ruch Lit.* 1937 nr 1 [głos w dyskusji]. — M. SZYJKOWSKI: Polonica. *Polonia* (Kat.) 1937 nr 4680. — W holdzie japońskiemu tłumaczeniu „Chłopów”. *Warsz. Dzien. Nar.* 1937 nr 192.

(a): Litewski przekład „Chłopów”. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 141. — J. JASTRZĘBSKI: Tam, gdzie rozgrywa się akcja „Chłopów”. *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 19 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. P. KACZKOWSKI: Niemiecki wydawca „Chłopów” Eugen Diederichs. *Gaz. Pol.* 1938 nr 108. — J. KULCZYK-SALONI: Reymont i „Chłopi”. *Pion* 1938 nr 34. — M. RZEUSKA: Problemy akcji w „Chłopach” Reymonta. W: *Prace ofiarowane K. Wóycickiemu*. Wil. 1937 i odb. [1938]. — M. RZEUSKA: Motyw czasu i jego rola w „Chłopach” Reymonta. *Życie Lit.* 1938 nr 2.

S. BALICKI: W. Reymont. „Chłopi”. *Poz. [1939] Bibl. Komentarzy* nr 10. — S.: Uwagi nad chłopską epopeją Reymonta. *Zniesz* 1939 nr 1. — F. CARDINALI: „I contadini” di Reymont. Rzym 1942. — B. BARANOWSKI: Echa dawnych zwyczajów prawnych w „Chłopach” Reymonta. *Prace Polonist.* S. VI (1948) s. 133-144.

(Dyskusja o gwarze): M. RZEUSKA: Sprawa „Chłopów” Reymonta. *Odrodzenie* 1949 nr 33. [Polem.: A. Obrębska-Jabłońska: Sprawa języka „Chłopów” Reymonta. *Kuźnica* 1949 nr 39; M. Rzeuska: Sprawa o sprawę gwary „Chłopów” Reymonta. *Zeszyty Wr.* 1950 nr 1/2]. — L. SOBIEJAJSKI: O dzisiejszą recepcję „Chłopów” Reymonta. *Wies* 1949 nr 44. — L. SOBIEJAJSKI: A jednak bronie „Chłopów” Reymonta. *Wies* 1949 nr 47. — L. SOBIEJAJSKI: Jak czytać „Chłopów” Reymonta. *Polonistyka* 1950 nr 2. — J. M. S. [J. M. ŚWIĘCICKI]: Dyskusja o „Chłopach”. *Tyg. Powsz.* 1950 nr 1. — K. NITSCH. *Język Pol.* 1951 nr 1. — M. RZEUSKA: O metodę analizy językoznawczej gwary dzieła literackiego. Z powodu dyskusji nad gwarą „Chlo-

pów” Reymonta. *Pam. Lit. R.* 43 (1952) z. 3-4. — K. NITSCH: Odpowiedź na artykuł M. Rzeuskiej. *Pam. Lit. R.* 43 (1952) z. 3-4. — J. M. S. [J. M. ŚWIĘCICKI]: Z kultury staropolskiej. *Tyg. Powsz.* 1951 nr 9 [m. in. dot. gwary w „Chłopach”]. — J. M. S. [J. M. ŚWIĘCICKI]: Gwara i literatura. *Tyg. Powsz.* 1951 nr 18. — J. ZAPOLSKA: Dyskusja o gwarze w „Chłopach” Reymonta. *Poradnik Język.* 1951 nr 3.

M. RZEUSKA: „Chłopi” Reymonta. W-wa 1950. [Rec.: Goa [A. Gołubiew]. *Tyg. Powsz.* 1950 nr 53; W. R. *Przeł. Powsz.* 1950 nr 11].

P. JASIEŃCICA. *Słowo Powsz.* 1951 nr 77 [dot. tłum. ros.]. — L. SOBIEJAJSKI: „Chłopi” Reymonta. *Wies* 1952 nr 22. — J. M. ŚWIĘCICKI: W półwiecze „Chłopów”. *Przeł. Powsz.* 1952 nr 1.

Życie Lit. 1953 nr 17 [not. o pracy W. Obolewicz]. — L. NIKULIN: W. Reymont. Wstęp do: W. Reymont; Muzyki. T. 1. Moskwa 1954 s. 3-8. — I. MÉSZAROS: Reymont. *Szabad Nép* 1955 nr z grudnia. — *Życie Lit.* 1955 nr 41 [not. o przekładzie węgierskim]. — M. PÁL. *Népszava* 1956 nr z 28 lutego. — (j) [O. Jędrzejczyk]. *Echo Tyg.* 1957 nr 4. — S. MARAT: W Reymontowskich Lipcach. *Dzien. Lud.* 1957 nr 157. — A. RAKOCZY: W poszukiwaniu „Chłopów”. *Żak* 1957 nr 30. — A. WOJCIECHOWSKI: W Lipcach — tych prawdziwych. *Wiad.* (Paryż) 1957 nr 44. — (t): Reymont w NRF. *Trybuna Ludu* 1957 nr 79. — stw. [S. WYGODZKI]: Kto przetłumaczył „Chłopów” na język niemiecki? *Nowa Kultura* 1957 nr 29 s. 8; uzup.: S. Jellenta. Nr 31 s. 8. — Carl Hauptmann and Władisław Reymonts „Bauern”. *Der Schlesier (Breslauer Nachrichten)* 1957 nr 33. — „Chłopi” po niemiecku. *Głosy z nad Odry* 1957 nr 43. — „Chłopi” Reymonta w NRF. *Nowiny Lit. i Wydawn.* 1957 nr 13. — Immanuel Birnbaum na tematy polskie. *Wiad.* (Paryż) 1957 nr 45 [dot. art. Polens Bauern-Ballade w *Stuttgarter Zeitung*]. — N. ALEJNIKOWA: O romanie W. Reymonta „Muzyki”. *Uczonyje zapiski filologicznego fakulteta Kirgiskogo Uniwersiteta* t. 5, 1958 s. 99-111. — W. B. OBOLEWICZ: „Muzyki” Reymonta jak socjalno-bytowej roman iz krietjanskoj žyźni. W: *Slawjanskije literatury*. Leningrad 1958. — V. KONJAR. *Młoda pota* 1958/1959 nr 4 [dot. przekładu słoweńskiego]. — B. EYSYMONTT. *Hejnal Mariacki* 1959 nr 11. — R. ŠUKLJE. *Naši razgledi* 1959 nr 3. — *Nowa Kultura* 1959 nr 50 [dot. przekładu duńskiego]. — *Za i Przcivno* 1959 nr 44. — J. HARDER. *Deutsch-polnische Hefte* (Monachium) 1960 nr 10. — R. NOWAKOWSKI: Za co sądzono Jagusie. *Życie Lit.* 1960 nr 34 [polem.: A. Świdierska: Jak ta święta ziemia. Tamże nr 41; tu również replika R. Nowakowskiego]. — P. PALKOVIČ. *Mladá Tvorba* 1960 nr 2. — J. SEDLÁK. *Kulturný Život* 1960 nr 3. — V. EGRI: A világirodalom

- nagy regényei. W. S. Reymont „Parasztok”. *Új Szó* (Bratysława) 1961 nr 2 z 15 lipca. — H. MOESE: Obraz wspólnoty wiejskiej w „Chłopach”. *Spr. Tow. Nauk. w Tor.* 1960 t. 14 nr 1/4. — S. ŚWIRKO. *Lit. Lud.* 1961 nr 1/2. — W. B. OBOLEWICZ: Kto takjcie Roch i Jacek. W: *Razvoitije realizma w slawianskich literaturach.* Leningrad 1962 s. 103-120. — P. VERNOS: Le roman rustique de George Sand à Ramuz. Paryż 1962 passim. — D. K. CARIK: O stile romana Reymonta „Muzyki”. *Uczenye zapiski Kisziniewskogo Uniwersiteta* t. 76 (1964). — *Le Théâtre en Pologne* 1965 nr 3.
- POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1966 nr 149; nr 272; H. A. JARECKI. *Sztandar Młodych* 1966 nr 146; (M. KOS) [M. KOSIŃSKA]. *Życie W-wy* 1966 nr 148; A. KRASIŃSKI. *Za i Przeciw* 1966 nr 16; J. SZCZAWIŃSKI. *Kierunki* 1966 nr 34; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1966 nr 170; (EL. ŻM.) [E. ŻMUDZKA]. *Zwierciadło* 1966 nr 28 [dot. adaptacji scenicznej]. — LONDYŃCZYK [J. MIEROSZEWSKI]: Wielki świat i prowincja. *Kultura* (Paryż) 1966 nr 5; [polem.:] F. L. SCHOELLER. *Kultura* (Paryż) 1966 nr 7/8. — R. MATHÉ: Emile Guillaumin, l'homme de la terre des lettres. Paryż [przed 1968] s. 69-75, 82-86. — B. GUZIK: Piękno folkloru ludowego na podstawie fragmentu „Chłopów” — „Wesele Boryny”. *Polonistyka* 1968 nr 1. — M. KAMIŃSKA: O stylizacji gwarowej w „Chłopach” Reymonta. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 91-102. — S. KANIA: Analiza języka „Chłopów” Reymonta. *Polonistyka* 1968 nr 1. — Z. MATAWOWSKA: Epicki obraz pracy chłopskiej w powieści. *Polonistyka* 1968 nr 1. — A. PRAGIER. *Wiad.* (Londyn) 1968 nr 12; [polem.:] K. POZNAŃSKI. *Wiad.* (Londyn) 1968 nr 12; K. DEDECIUS. *Wiad.* (Londyn) 1968 nr 21. — K. WYKA: Próba nowego odczytania „Chłopów”. *Pam. Lit. R.* 59 (1968) nr 2. [Rec.:] Dedal. *Twórczość* 1969 nr 1]. — K. WYKA: Gospodarka czasem w „Chłopach” Reymonta. *Ruch. Lit.* 1968 nr 3; przedr. w art.: Problemy czasowości w „Chłopach” Reymonta. W książce: O potrzebie historii literatury. W-wa 1969. — Rocznica W. Reymonta w publikacji UNESCO. *Biul. Pol. Komitetu do Spraw UNESCO* 1968 nr 2. — T. KWAŚNIEWSKI. *Życie Częstochowy* 1969 nr 285. — S. LICHANŃSKI: „Chłopi” W. S. Reymonta. W-wa 1969 *Bibl. Analiz Lit.* 30; wyd. 2 W-wa 1971. — S. MIJAS: Postawa moralna jednostek i zbiorowości w „Chłopach” W. Reymonta. *Polonistyka* 1969 nr 5. — K. MUSIOL: „Die Bauern” von W. Reymont. *Mickiewicz-Blätter* 1969 nr 40/41. — T. PAPIER: Z zapisków kronikarza. *Łódź* 1969. — T. JODELKA-BURZECKI: Nad tekstami „Chłopów”. W książce: W. S. Reymont: Pisma. T. 7. W-wa 1970. — J. R. KRZYŻANOWSKI: Amerykańskie pogłosy „Chłopów” Reymonta. *Kongres współcz. nauki i kultury pol. na obczyźnie.* T. 1. Londyn 1970. — W. DŁUBAK: Obraz wsi w świetle „Chłopów” W. S. Reymonta i powieści „Rok” W. W. Mujzela. *Spr. Łódzkie Tow. Nauk* 1971 nr 1. — J. G. GÖRLICH: K. Hauptmann, Z. Kodis-Krzyżanowska i „Chłopi” Reymonta. *Wiad.* (Londyn) 1971 nr 35. — T. JODELKA-BURZECKI: „Chłopi” a cenzura obyczajowa. *Kultura* 1971 nr 18. — M. KARPIŃSKI. *Teatr* 1971 nr 1; J. KOWAL. *Wiad.* (Wr.) 1971 nr 13 [dot. adaptacji telewizyjnej]. — S. LICHANŃSKI. *Kultura* 1971 nr 44. — im. [I. MAŁUSZYŃSKA]: Monografia G. Hauptmanna i związku K. Hauptmanna z kulturą polską. *Twórczość* 1971 nr 2.
- J. BOBER. *Gaz. Kr.* 1971 nr 79; O. JĘDRZEJCZAK. *Więci* 1971 nr 20; J. MICHLEWSKI. *Almanach Polonii* 1971 s. 192-194; (AN) [A. NOWOSIELSKI]. *Trybuna Ludu* 1971 nr 100/102; J. POTĘGA. *Scena* 1971 nr 12; S. TREUGUTT: „Chłopi” na scenie. *Program Teatru „Rozmaitości”* (Kr). 1971 marzec; W. WRÓBLEWSKA. *Dzien. Pol.* 1971 nr 61; *Polonia* (Chicago) 1971 nr 15; *Teatr* 1971 nr 16; A. DZIĘGIELEWSKI. *Dzien. Lud.* 1972 nr 227; E. GARZTECKA. *Trybuna Ludu* 1972 nr 274; W. JANKOWERNY. *Tyg. Kult.* 1972 nr 39; K. KASZUBA. *Dzien. Lud.* 1972 nr 227, nr 229; J. KWIECIŃSKI. *Głos Rob.* 1972 nr 203; K. NĘPOMUCKA. *Chłopska Droga* 1972 nr 81; K. PARIS. *Scena* 1972 nr 12 [dot. adaptacji teatralnych].
- S. BALBUS: Pory roku. *Życie Lit.* 1972 nr 13. — B. KOCÓWNA: Kto sprawił, że chłopci polscy przemówili po niemiecku? *Mies. Lit.* 1972 nr 10. — A. AUGUSTYN. *Więci* 1972 nr 52; (b) [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1972 nr 174, nr 284; (md) [M. DIPONT]. *Życie W-wy* 1972 nr 5; Z. GULEWICZ. *Dzien. Wiecz.* 1972 nr 297; Ś. HENEL. *Film a Divadlo* (Bratysława) 1972 nr 20; A. KOŁODYŃSKI. *Polnische Rundschau* (W-wa) 1972 nr 34; JAK [J. KOWAL]. *Wiad.* (Wr.) 1972 nr 49; Ijon [Z. MIKULSKI]. *Kamena* 1972 nr 17; M. PACIUSZKIEWICZ. *Tyg. Powsz.* 1972 nr 51; B. PSTROKOŃSKA. *Zielony Sztandar* 1972 nr 103/104; B. WOJDOŃSKI. *Ekran* 1972 nr 32; P. SZCZĘSNY. *Zielony Sztandar* 1972 nr 68 [dot. adaptacji filmowej].
- Ponadto liczne wzmianki dot. realizacji filmu podaje *Pol. Bibliografia Lit. za r. 1972.*
- Przed światem. A. J.: Na półkach księgarskich. *Bluszcz* 1902 nr 16. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1902 t. 144 s. 343-345. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 4 s. 167-170. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 65. — WŁAŚT [M. KOMORNIKA]. *Chimera* 1902 z. 16 s. 140-141. — M. MASSONIUS. *Książka* 1902 s. 345-346. — (mre) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1902 nr 137. — I. MATUSZEWSKI: Ewolucja talentu. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 51; przedr. w książkach: *Twórczość i twórcy.* W-wa 1904 [1903]; *Z pism. T. 2.* W-wa 1965.

Z pamiętnika. J. St. [L. BRUNER]. *Krytyka* 1903 t. 1 s. 403-404. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1903 t. 148 s. 346-348. — H. GALLE. *Książka* 1903 s. 294. — H. GALLE. *Gaz. Pol.* 1903 nr 132. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 108. — K. Ziarno 1903 nr 34. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1903 nr 297. — Z. S. [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1903 nr 49. — *Ognisko* 1903 nr 4. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1903 nr 99. — A. DROGOSZEWSKI. *Głos* 1904 nr 15. — *Wsieobszczyj żurnal* 1911 nr 2. — *Put'* 1912 nr 5 [dot. wyd. ros.].

Wampir. Ave. *Izraelita* 1911 nr 49. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1911 nr 177. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1911 t. 181 s. 372-375. — H. GALLE. *Książka* 1911 s. 416. — J. JAN-KOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 26. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kronika Powsz.* 1911 nr 32. — J. LORENTOWICZ: W nieznanym kierunku. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1911 nr 17. — W. LUTOSŁAWSKI. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 187. — A. MAZANOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1911 t. 4 s. 61-70. — Z. MOSIEWICZ: Dziwna powieść. *Dzien. Kijowski* 1911 nr 144. — M. RUSZCZYŃSKA. *Przegl. Wielkop.* 1911 s. 562. — A. ŚWIDERSKA. *Słowo Pol.* 1911 nr 274. — M. WIERZBIŃSKI. *Bluszcz* 1911 nr 39. — J. ZAGORSKI: Pismo o polskiej literaturze. *Russkaja mysl* 1911 nr 9. — SAVITRI [H. ZAHORSKA-ELZENBERG]. *Świat* 1911 nr 32. — *Scena i Sztuka* 1911 nr 24. — Z nastrojów londyńskich. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 20. — D. Zgl. [D. ZGLIŃSKI]. *Przegl. Wil.* 1912 nr 3. — F. LUBIERZYŃSKI: Polska powieść teozoficzna. *Bluszcz* 1914 nr 17. — S. BESSER: Filozofia w literaturze. *Echo Tyg.* 1930 nr 8. — J. TOPASS. *La Pologne Politique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1932 nr 6.

Burza. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1908 t. 169 s. 141-143. — H. GALLE. *Książka* 1908 s. 414. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 126.

Ave patria, morituri te salutant... [nowela ze zbioru Burza]. A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Głos Warsz.* 1912 nr 70. — E. PASZKOWSKI. *Dzien. Kijowski* 1912 nr 36. — rad-leski [K. ZALESKI]. *Ziemia Lubel.* 1912 nr 22. — *Głos Płocki* 1912 nr 13. — *Rola* 1912 nr 7. — *Słowo Pol.* 1912 nr 124. — *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 3.

Na krawędzi. (a. s.) [A. SCHROEDER]. *Nasz Kraj* 1907 nr 23. — w.k.m. *Dwutyg. Katechetyczny* 1907 s. 764. — *Czas* 1907 nr 270 wyd. wiecz. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1908 t. 167 s. 161-164. — H. GALLE. *Książka* 1908 s. 150-151. — mg. [J. MAGIERA]: Właściwości językowe. *Poradnik Język.* 1908 s. 148-149. — WŁAD. OPAT. *Krytyka* 1908 t. 1 s. 104-105. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.*

1908 t. 99 s. 390-391. — S. K. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1925 nr 43 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Z ziemi chełmskiej. J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1910 t. 106 s. 354-355. — W. D. [W. DALECKA]. *Goniec Codz.* 1910 nr 170. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1910 nr 151. — B. W. KOROTYŃSKI: Na własnym zagonie. *Przegl. Katol.* 1910 nr 35. — J. LORENTOWICZ: Z ziemi męczenników. *Lit. i Sztuka* 1910 nr 13 dod. *Nowej Gaz.* — mg [J. MAGIERA]. *Poradnik Język.* 1910 nr 8. — Mm. *Spoleczeństwo* 1910 nr 29. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1910 nr 518. — *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 18. — „Ziemia chełmska” po rosyjsku. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 27. — L. K. *Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 28. — Step. [S. PIGOŃ]. *Iskra* 1911 nr 10. — *Nowyj żurnal dla wszech* 1911 nr 31. — *Sowriemiennyj mir* 1911 nr 5 [dot. przekładu ros.]. — A. BORKOWSKI. *Drużyna* 1912 nr 18. — W. Reymont we Francji. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 46 [dot. przekładu franc.]. — *Pol. Macierz Szkolna* 1918 nr 4.

Marzyciel. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 269. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1910 t. 178 s. 239-241. — H. G. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 29. — W. JAMPOLSKI. *Krytyka* 1910 t. 4 s. 222-223. — mg [J. MAGIERA]. *Poradnik Język.* 1910 nr 8. — rad-leski. [K. ZALESKI]. *Ziemia Lubel.* 1910 nr 327. — *Gaz. Warsz.* 1910 nr 316. — *Głos Płocki* 1910 nr 79. — J. DICKSTEINOWNA. *Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 12. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 2 s. 330-332. — S. RIESS. *Przew. Oświatowy* 1912 nr 1.

Przegrana. Kb. [K. BARTOSZEWSKI]: Z teatru. *Tyg. Pol.* 1912 nr 29. — S. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 237. — W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1912 nr 238. — L. K. *Gaz. Warsz.* 1912 nr 58. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1912 nr 389. — W. S. REYMONT: Listy do redakcji. *Nowa Gaz.* 1912 nr 400. — K. ZALEWSKI: Listy do redakcji. *Nowa Gaz.* 1912 nr 404 [odpowiedź na list Reymonta]. — J. ŚWIĘŚNIOK, W. KUNCEWICZ: Listy do redakcji. *Nowa Gaz.* 1912 nr 406. — J. POPLAWSKI: Listy do redakcji. *Nowa Gaz.* 1912 nr 406. — L. MORSTIN: Spotkania z ludźmi. *Kr.* 1957 s. 133-134 i wyd. nast.

Rok 1794. Al. Świd. [A. ŚWIDERSKA]. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 341. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]: Nas stać na to. *Tyg. Pol.* 1913 nr 50. — E. CZEKALSKI: Reymontowy „Ostatni sejm Rzeczypospolitej”. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 s. 127-132. — Z. DĘBICKI: Nil desperandum. *Kur. Warsz.* 1914

- nr 12-13. — J. FLACH. *Przeegl. Pol.* 1914 t. 192 s. 541-544. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 1 s. 554-561. — A. [GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Przew. Bibliogr.* 1914 nr 1/2. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Kąpiel z witriolu. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 1. — J. KADEN[-BANDROWSKI]. *Głos* 1914 nr 20. — J. KADEN[-BANDROWSKI]. *Naprzód* 1914 nr 20. — J. [KADEN-] BANDROWSKI. *Słowo Pol.* 1914 nr 78. — W. KOSIAKIEWICZ. *Świat* 1914 nr 4. — J. KOTARBIŃSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1914 nr 77. — M. KRIDL: Powieści historyczne Reymonta. *Tyg. Pol.* 1914 nr 11. — ANATOL KRZYŻANOWSKI [N. SZYMANOWSKA]. *Nowa Reforma* 1914 nr 138. — LIN. *Humanista Pol.* 1914 nr 1. — I. MATUSZEWSKI. *Książka* 1914 nr 8/12 s. 176-177. — S. PIENKOWSKI: Z powodu najnowszej powieści W. S. Reymonta. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 77; [polem.: R. Dmowski. *Jw.* nr 106, nr 134-135; S. Pięnkowski. *Jw.* nr 126]. — W. RZYMOWSKI: Rozorany grób. *Prawda* 1914 nr 17. — S. SERWIN. *Rydwon* 1914 t. 3 s. 179-183. — WISKI [W. WANDURSKI]: Pod wrażeniem ostatniej powieści Reymonta. *Przeegl. Wil.* 1914 nr 21/22. — M. TURZYMA [M. WIŚNIEWSKA]. *Dziew. Pol.* 1914 nr 89. — E. WORONIECKI. *Krytyka* 1914 t. 41 s. 307-314. — A. ZAGÓRSKI: Tragedia dziejowa w świetle naturalizmu. *Kur. Lw.* 1914 nr 115, 117. — *Kijewskaja mysl* 1914 nr 73. — E. CZEKALSKI. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1916 nr 32. — E. CZEKALSKI. *Kur. Pol.* 1916 nr 190. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1916 nr 195. — W. JABLONOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1916 nr 47, 49. — T. KONCZYŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 166. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1916 nr 296, 308, 320. — *Biesiada Lit.* 1916 t. 82 nr 25. — A. MAZANOWSKI. *Przeegl. Potusz.* 1917 t. 136 s. 714-721. — *Bluszcz* 1917 nr 24. — Odczyt W. Reymonta w Sieradzu. *Kur. Warsz.* 1917 nr 156 wyd. wiecz. — N. CIESZYŃSKI. *Przeegl. Potusz.* 1918 t. 139/140 s. 753-765. — Dr Z. M. [E. CZEKALSKI]. *Kur. Pol.* 1918 nr 121. — E. CZEKALSKI. *Romans i Powieść* 1918 nr 19. — Z. DĘBICKI. *Głos Narodu* 1918 nr 55 wyd. por. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1918 nr 62. — A. L. [A. LANGE]. *Nowa Gaz.* 1918 nr 229. — J. LORENTOWICZ. *Zdrój* 1918 nr 6. — W. PROKESCH: Powstanie kościuszkowskie w powieści. *Nowa Reforma* 1918 nr 147; — też *Wiederiski Kur. Pol.* 1918 nr 1081-1083. — *Czas* 1918 nr 151. — *Głos* 1918 nr 332. — *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 6. — *Goniec Wil.* 1919 nr 44. — R. BERGEL: Historyczna epopeja Reymonta. *Głos Narodu* 1925 nr 31, 41. — P. KLECZYŃSKI. *La Pologne* (Paryż) 1925 nr 5. — M. PISZCZKOWSKI. *Słowo Pol.* 1925 nr 25. — V. KREDBA. *Slovanský přehled* (Praga) 1927 s. 386-387. — P. MAĆZEWSKI: Rodowód romansu Sewera Zareby. *Teęxa* 1931 nr 1. — L. P. [L. POMIROWSKI]. *Pion* 1936 nr 35 [dot. przekładu niem.]. — „T”. *Völkischer Beobachter* 1936 nr z 28 maja. — H. MARKIEWICZ: Posłowie. W książce: W. S. Reymont: Rok 1974. Insurekcja. Kr. 1955 i wyd. nast. — H. MARKIEWICZ: Niespodzianki „Roku 1974”. *Twórczość* 1955 nr 9. — J. STYCZEŃ: W przededniu Insurekcji. *Stolica* 1955 nr 12. — J. JAROWIECKI: Uwagi o powieści historycznej W. S. Reymonta. *Spr. Komisji Nauk.* (Kr.) 1968 t. 12 nr 1 [streszcz.; ogł.]. *Roczn. Komisji Historycznolit.* T. 10 (1972) s. 111-136. — H. STANKOWSKA. *Spr. Opolskie Tow. Przyj. Nauk* 1970 S. B nr 5/6.
- Przysięga. *Czas* 1918 nr 15. — *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 15. — S. K. [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 33. — *Kur. Pol.* 1925 nr 31.
- Za frontem. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1919 nr 324. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 34. — Z. K. [Z. KISIELEWSKI]: Z książek wojennych. *Robotnik* 1919 nr 384. — J. PARANDOWSKI: „Krwawy różaniec”. *Gaz. Lw.* 1919 nr 296-297. — Z. SARNECKI. *Nowa Reforma* 1919 nr 322. — E. Z. [E. ZECHENTER]. *Głos Narodu* 1919 nr 230. — *Romans i Powieść* 1919 nr 30. — P. CAZIN. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* 1920 nr 1. — W. CHARKIEWICZ. *Słowo* 1938 nr 358. — S. PIGOŃ. *Ruch Lit.* 1960 nr 3.
- Bunt. E. BREITER. *Wiad. Lit.* 1924 nr 7. — E. CZEKALSKI. *Romans i Świat* 1924 nr 50. — Z. DĘBICKI. *Goniec Kr.* 1924 nr 282. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1924 nr 332. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1924 nr 342. — S. S. Kozaryn: Wizerunek Reymontowy, w którym społeczeństwo współczesne snadnie przejrzeć się może. *Dziew. Wil.* 1924 nr 275. — J. LORENTOWICZ: Bunt przeciw buntowi. *Express Por.* 1924 nr 332. — W. MIELŻYŃSKA. *Dziew. Poz.* 1924 nr 265. — S. K. [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 353. — H. ZAHORSKA. *Rzeczpospolita* 1924 nr 342 wyd. por. — M. KANFER. *Nowy Dzień*. 1924 nr 288. — S. MRÓZ: „Rewolucja zwierzęca”. *Nowa Reforma* 1924 nr 257. — W. F. [W. FILICHOWSKI]. *Gaz. Por.* 1925 nr 23. — A. NOWACZYŃSKI. *Mysł Nar.* 1925 nr 11; przedr. w książce: Pamflety. T. 6. W-wa 1930. — L. PIWIŃSKI. *Przeegl. Warsz.* 1925 nr 41. — H. ZAHORSKA. *Przeegl. Potusz.* 1925 t. 165 s. 97-98. — Kronika literacka. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 13 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* [dot. art. w obcych czasopiśmiech]. — Bunt, czyli skutki demagogicznej agitacji. *Nowa Żona* 1926 s. 136-139. — A. NOWACZYŃSKI: Triumf „Buntu” w Niemczech. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 294. — J. BIRK. [J. BIRKENMAJER]. *Czartak* 1928 s. 185. — R. NYC: Dwa pejzaże Reymonta. *Pam. Lit.* R. 65 (1974) z. 3.
- Legenda. nh [M. GRYZEWSKI]. *Wiad. Lit.* 1925 nr 7.

O s ą d z o n a. R. BERGEL: *Z ziemi lez i krwi. Głos Narodu* 1923 nr 201. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1923 nr 103. — F. *Romans i Powieść* 1923 nr 21. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: *Beatyfikacja Unii. Tyg. Ilustr.* 1923 nr 21. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1923 nr 149. —

L. PIWIŃSKI. *Przeł. Warsz.* 1923 nr 22. — M. S. [M. SMOLARSKI]. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 151. — W. *Kur. Por.* 1923 nr 112. U w a g a: Recenzje wydań zbiorowych i wyborów ukazały się w uzupełnieniach, t. 16 vol. 2.

OPRACOWAŁA ANNA POLAKOWSKA

RITTNER TADEUSZ (1873 – 1921)

Pseud. i krypt.: A-B-C; ALFA; R.; T. R.; TOMASZ CZASZKA; TR.

Dramato- i powieściopisarz, nowelista, krytyk teatralny.

Ur. 31 maja 1873 we Lwowie, syn Edwarda, profesora prawa kościelnego Uniwersytetu Lwowskiego, zarazem wyższego urzędnika Namiestnictwa, i Heleny z Tarnawskich. Dzieciństwo spędził u dziadków w Bursztynie pod Haliczem. Następnie mieszkał w Wiedniu, dokąd ojciec po ustąpieniu z uniwersytetu został powołany do Ministerstwa Oświaty (1891). Szkołę średnią, Theresianum, ukończył w 1892 i zaczął studia prawnicze. Tworzył w dwóch językach: w języku polskim debiutował w 1894 na konkursie literackim *Czasu*; w języku niemieckim w 1898 felietonem w czasopiśmie *Fremdenblatt*, którego to pisma recenzentem teatralnym był do 1918. W 1897 ukończył wydział prawny Uniwersytetu Wiedeńskiego ze stopniem doktora praw. W roku następnym ożenił się z Zofią Szweykowską, malarką, i podjął pracę urzędniczą. Przez krótki okres pracował w Namiestnictwie w Brnie, następnie w Ministerstwie Oświaty w Wiedniu. Dużo podróżował, głównie do Włoch, i często przyjeżdżał do kraju na premiery swoich utworów oraz na okres letni. W sezonie 1915/1916 był dyrektorem i reżyserem Teatru Polskiego w Wiedniu. Trzykrotnie (1912, 1917, 1918) ubiegał się o dyrekturę wiedeńskiego Burgtheater. W 1918 odszedł z Ministerstwa Oświaty na emeryturę w stopniu radcy sekcyjnego, udekorowany Orderem Żelaznym III klasy za zasługi urzędnicze i literackie. W 1919 zadeklarował obywatelstwo polskie. Latem roku następnego wyjechał do Warszawy z zamiarem pozostania w kraju. Był przewidziany przez ówczesnego ministra kultury, Zenona Przesmyckiego, na stanowisko dyrektora upaństwowionych teatrów warszawskich. Po wybuchu wojny polsko-radzieckiej powrócił do Wiednia. Z powodu ciężkiej choroby nie mógł przyjąć oferowanej mu dyrekturki teatru lwowskiego. Zmarł 16 czerwca 1921 w Bad Gastein.

TWÓRCZOŚĆ

1. *Besuch in der Dämmerung* [I]. 1 akt. Powst. 1892-1893. Nie druk., nie wyst.

Tekst istniał do 1902, obecnie zagubiony. Streszcz.: st.: *Aus der Theaterwelt. Fremdenblatt* (Wiedeń) 1912 nr 274.

2. *Lulu*. (Z konkursu literackiego „*Czasu*”). *Czas* 1894 nr 231-233 i odb. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8.

Nowela wyróżniona na konkursie *Czasu* w 1894. Przekład niem.: J. Twardowski. Wiedeń 1923 (wraz z Dorą. Zob. poz. 4).

3. *Jedna chwila. Dwie sceny podług Piotra Altenberga*. Powst. przypuszczalnie 1895. Ogl. Z. Raszewski. *Miscellanea lit.* 1864-1910.

Arch. Lit. T. 2. Wr. 1957 i odb. Wyst. telewizyjne 29 stycznia 1958.

Wersja niem.: *Alles muss seine Wege gehen... Zwei Szenen nach einer Idee von Peter Altenberg*. Ogl. zob. poz. 53.

Przeróbka dramatyczna noweli P. Altenberga pt. *Alles geht seine Wege*.

4. *Dora*. Nowela. Z konkursu literackiego „*Czasu*”. *Czas* 1896 nr 15-23 i odb.; przedr. w: *Nowele konkursowe „Czasu”*. Kr. 1897. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8.

Wyróżniona na konkursie *Czasu* w 1896.

Przekład niem.: J. Twardowski. Wiedeń 1923 (wraz z *Lulu*. Zob. poz. 2).

5. *Becchina*. Powst. 1897. Nie druk.

Jednoaktówka.

Rkps — fragm. autografu. IS PAN sygn. 582.

6. Drei Frühlingstage und andere Novellen. Berlin 1900.

Zawartość: Drei Frühlingstage. (Wersja pol. pt. Przebudzenie, zob. poz. 13); Das Mädchen des Hofnarren. (*Fremdenblatt* 1899 nr 84; wersja pol. pt. Co blazen widział na dworze królewskim, zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 8); Das Leben ein Traum. (Aus einem Tagebuch). (*Fremdenblatt* 1900 nr 171 s. 13; wersja pol. pt. Życie sen, zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 8, poz. 2); Die Dunkle Dame. (*Fremdenblatt* 1899 nr 200 s. 13; wersja pol. pt. Czarna dama, zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 8, poz. 2); Ein Wiedersehen. (*Fremdenblatt* 1898 [lub 1899]); Gestürzt.

7. Rzeka. Powst. ok. 1901. Wyst. telewizyjne 27 listopada 1959. Nie druk.

Utwór dramatyczny.

Rkps — fragm. autografu. IS PAN sygn. 582.

8. Sąsiadka. Dramat w 1 akcie. Powst. 1901. Wyst. Lw. 16 maja 1902; Kr. 11 września 1902. Nie druk.

Wersja niem.: Die von nebenan. Drama in 1 Akt. Powst. 1903 [?]. Wyst. Wiedeń 14 listopada 1904. Wyd. zob. poz. 53.

Rkps wersji pol. Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 541, IS PAN 582.

9. Maszyna. Dramat w 4 aktach. Powst. 1902. Wyst. Lw. 2 czerwca 1903; Łódź 11 czerwca 1903. Nie druk.

Utwór uzyskał 1 nagrodę na konkursie dramatycznym im. H. Sienkiewicza w Łodzi w 1902.

Rkps — fragm. autografu. IS PAN sygn. 582.

10. Lipy pachną. Komedja w 1 akcie. Powst. 1903. Ogl. Z. Raszewski w art.: T. Rittnera „Lipy pachną”, czyli jak powstał „Głupi Jakub”. W: *Munera litteraria*. Poz. 1962 i nadb. Por. też poz. 21.

Rkps — autograf IS PAN.

11. W małym domku. Dramat w 3 aktach. Powst. 1903-1904. Wyst. Kr. 19 listopada 1904; W-wa 3 grudnia 1904. Wyd. W-wa 1907. Wyd. nast.: oprac. Z. Raszewski. Wr. 1954 BN I, 116. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 1.

Wersja niem.: Das kleine Heim. Drama in 3 Akten. Powst. 1905. Wyst. Wiedeń 23 maja 1908; Bielefeld 22 października 1908; Berlin 26 stycznia 1909; Monachium 29 kwietnia 1909; Praga 11 października 1909 [po niem.]. Wyd. Stuttgart 1908.

Rkps — odpis wersji pol. Ossol. sygn. 10255/I; odpis z ok. 1904. Bibl. Państw. Teatrów Dramatycznych w Kr. sygn. 1940.

Przekłady: czes.: J. Nevole. Wyst. Praga 1915. Wyd. Praga 1920 — fińsk.: A. Kalima. Wyst. Helsinki ok. 1923 — ros.: K. Brawicz. Petersburg. 1908, też Moskwa [b.r.].

12. Czerwony bukiet. Komedja w 3 aktach. Powst. 1905. Wyst. Lw. 14 listopada 1905; Kr. 5 grudnia 1905. Nie druk.

Wcześniejsze tytuły: Plywak; Niech żyje sztuka! Rkps: IS PAN sygn. 582; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1352; maszynopis z poprawkami Z. Rittnerowej. Ossol. sygn. 12259/III; maszynopis z 1905 z poprawkami autora. Ossol. sygn. 12435/II.

13. Przebudzenie. W-wa 1905.

Zawartość: Przebudzenie. (*Kur. Warsz.* 1904 nr 75-96. Wersja niem. zob. poz. 6 pt. Drei Frühlingstage); Czerwony kapelusz. (*Gaz. Nar.* 1902 nr 311. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Królowa bała. (*Słowo* 1903 nr 153; *Zgoda* (Chicago) 1903 nr 152. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Przyjacieli Janka. (*Kur. Warsz.* 1904 nr 154. Zob. też wyd. zbior. poz. 2); Mój przyjaciel. (*Czas* 1902 nr 150); Epizod. (*Czas* 1903 nr 129. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8, poz. 2); Dzieci. (*Życie i Sztuka* dod. *Kraj* 1904 nr 1-5. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2. Wersja niem. pt. Kinder zob. poz. 24); Ojciec. (*Czas* 1902 nr 295. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2).

Rkps — maszynopis nowel z teki redakcyjnej Z. Dębickiego przygotowany do druku. Ossol. sygn. 12265/III (bez noweli Epizod).

Przekłady

Królowa bała: słowacki: *Beseda* 1970 nr 6.

Ojciec: czes.: Praga [b.r.].

14. W obcym mieście. [Powieść]. Powst. 1906. Ogl. fragm.: [rozd. I-IX, bez V] *Czas* 1910 nr 237-267 z przerwami; *Słowo* 1910 nr 310-339. Zob. też poz. 26 i 36; inny fragm. ogl. Z. Raszewski w art.: Wieczór z Aloesem. Przybyszewski w nieznannej powieści Rittnera. *Pam. Lit.* R. 50 (1959) z. 3/4 s. 561-665 i odb.

Rkps — całości IS PAN sygn. 281.

Przekłady: bułg.: *Swidietiel* 1912 nr 36-40 — ros.: S. Szarapow. Moskwa 1911.

15. Das ewige Feuer. Groteske in 2 Akten. Powst. 1906-1907. Nie druk.

Rkps IS PAN sygn. 582.

Obszerniejsza wersja utworów Liftboy i Théâtre paré oraz noweli Akacja, zob. poz. 24.

16. Pamiętnik. Powst. 1906-1908. Ogl. fragm. *Życie Lit.* 1964 nr 34. Całość ogl. i oprac. S. Kaszyński. *Życie i Myśl* 1965 nr 11 s. 100-118.

17. Nowele. W-wa 1907 *Bibl. Dziel Wyborowych* nr 563.

Zawartość: Ja ją znam. (*Kur. Warsz.* 1905 nr 224. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2. Wersja niem. pt. Ich kenne sie, zob. poz. 24); Sala koncertowa. (*Świat* 1906 nr 25. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Koncesja. (*Kur. Warsz.* 1906 nr 142. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Mała operacja. (*Kur. Warsz.* 1906 nr 126); Młodość. (*Kur. Warsz.* 1906 nr 172); Potwór. (*Kur. Warsz.* 1906 nr 256. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Jour fixe. (*Świat* 1906 nr 4. Wersja niem. zob. poz. 24); Trudna decyzja. (*Kraj* 1905 nr 35-38. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2. Wersja niem. pt. Ein schwerer Entschluss, zob. poz. 24); Akcja ratunkowa. (*Tyg. Ilustr.* 1906 nr 36-37. Wersja niem. pt. Rettungsaktion, zob. poz. 24).

18. Don Juan. Wersja niem.: Unterwegs. Ein Don Juan. Drama in 3 Akten. Powst. 1908. Wyst. Wiedeń 13 marca 1909. Wyd. Berlin 1909. Wyd. nast. Wiedeń 1910; wyd. 3 Wiedeń 1922.

Wersja pol.: Don Juan. Dramat w 3 aktach. Powst. 1910. Wyst. Kr. 6 grudnia 1913. Wyd. Stanisławów 1916. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 3.

Rkps wersji pol. — autograf Bibl. Ukraińskiej Akademii Nauk we Lw., zbiory Ostapa Ortwina sygn. 22; odpis ok. 1913 z poprawkami Z. Dębickiego. Ossol. sygn. 12263/II.

Przekład serbochorw.: wyst. ok. 1931.

19. Der steinerne General. Eine Kino-Komödie in Worten. Powst. 1908-1914. Nie druk.

Rkps — niekompletny autograf IS PAN sygn. 582.

20. Odwiedziny o zmroku. Wersja niem.: Besuch in der Dämmerung [II]. Drama in 1 Akt. Wyst. Wiedeń 10 stycznia 1909. Ogl. w: *Der bunte Almanach auf das Jahr 1914*. [Wiedeń 1913] i odb.; zob. też poz. 53.

Wersja pol. [lub przekład Z. Rittnerowej]: Odwiedziny o zmroku. Dramat w 1 akcie. Powst. ok. 1909 [?]. Ogl. *Droga* 1929 nr 7. Wyd. zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 2, poz. 3 t. 1.

Przekład bułg.: B. Chadzijew. Sofia [1929] (z języka niem.).

21. Głupi Jakub. Wersja niem.: Der Dumme Jakob. Komödie in 3 Akten. Powst. 1909. Wyst. Wiedeń 8 stycznia 1910.

Rozszerzona wersja utworu Lipy pachną, zob. poz. 10.

Wersja pol.: Głupi Jakub. Komedia w 3 aktach. Powst. 1910. Wyst. Kr. 15 października 1910; Lw. 14 listopada 1910; Poz. 19 listopada 1910; Wil. 19 stycznia 1911; Łódź 25 kwietnia 1911. Wyd. zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 2. Wyd. nast.: Oprac. Z. Raszewski. Wr. 1956 *BN* I, 160 (wraz z poz. 28). Zob. też Wyd. zbior. poz. 3.

Rkps wersji niem.: autograf IS PAN sygn. 582.

Przekład serbochorw.: S. Tucić. Wyst. Zagrzeb 1916.

22. Człowiek z budki suflera. Wersja niem.: Der Mann im Souffleurkasten. Komödie in 4 Akten. Powst. 1910. Wyst. Wiedeń 1913 (w teatrze Residenz-Bühne); Monachium 15 października 1913; Wiedeń 27 lutego 1914 (w teatrze Volksbühne). Wyd. Wiedeń 1912.

Wersja pol.: Człowiek z budki suflera. Komedia w 4 aktach. Powst. 1913. Wyst. W-wa 6 grudnia 1913; Wil. 14 lutego 1914; Poz. 13 marca 1914; Kr. 2 maja 1914. Ogl. fragm. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1913 nr 41. Wyd. zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 3, poz. 3 t. 2.

Rkps wersji niem. — autograf niekompletny IS PAN sygn. 582.

Rkps wersji pol. — autograf niekompletny IS PAN sygn. 582; Bibl. Ukraińskiej Akademii Nauk we Lw., zbiory Ostapa Ortwina 23 (odpis autoryzowany niekompletny).

23. Lato. Wersja niem.: Sommer. Komödie in 3 Akten. Powst. styczeń 1912. Wyst. Wiedeń 10 października 1912; Darmstadt 10 paź-

dziernika 1912; Praga 10 października 1912; Hanower 11 października 1912; Berlin 6 grudnia 1912. Wyd. Wiedeń 1912.

Wersja pol.: Lato. Komedia w 3 aktach. Powst. grudzień 1912. Wyst. Lw. 3 listopada 1913; W-wa 10 grudnia 1914. Wyd. zob. Wyd. zbior. poz. 3 t. 2.

Rkps — autograf niekompletny wersji niem. i pol. IS PAN sygn. 582; odpis wersji pol. w adaptacji A. Grzymaly-Siedleckiego. Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. 954; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4944.

24. Ich kenne sie. Wiedeń 1912.

Zawartość: Ich kenne sie. (Wersja pol. pt. Ja ją znam, zob. poz. 17); Knaben. (Wersja pol. pt. Chłopcy, zob. poz. 26); Die Wand. (Wersja pol. pt. Mur między nami, zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 8); Rettungsaktion. (Wersja pol. pt. Akcja ratunkowa, zob. poz. 17); Ein Charakter. (Wersja pol. zob. poz. 26); Kinder. (Wersja pol. pt. Dzieci, zob. poz. 13); Saison. (Wersja pol. zob. poz. 26); Ein schwerer Entschluss. (Wersja pol. pt. Trudna decyzja, zob. poz. 17); Rätsel. (Wersja pol. pt. Zagadka, zob. poz. 26); Badekur; Jour fixe. (Wersja pol. zob. poz. 17); Vegetation. (Wersja pol. pt. Bujna vegetacja, ogl. pośmiertnie *Wied. Lit.* 1927 nr 178); Tagebuch eines Hundes; Hölle; Liftboy. Akazia. Théâtre paré. (Powst. przed październikiem 1906. Zob. poz. 15. Wersja pol. pt. Z piekła, zob. poz. 26).

25. Märchen der Liebe. Fragm. dramatu z ok. 1912, nie dokończony, nie druk.

Rkps — IS PAN sygn. 582.

26. W obcym mieście. Lw. 1912.

Zawartość: W obcym mieście. Fragment powieściowy. (Zob. poz. 14); Charakter. Kilka słów o mej przyjaźni z Ferdynandem. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 150. Wersja niem. zob. poz. 24); Sezon. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 33-34. Wersja niem. zob. poz. 24); Zagadka. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 95. Wersja niem. pt. Rätsel, zob. poz. 24); Zegar. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Rozmowa z Elżbietą. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Złoto. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 1. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Chłopcy. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 116. Wersja niem. pt. Knaben, zob. poz. 24); Serce Kory, baletnicy. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 346); O człowieku, który się uczył kłamać. (*Kur. Warsz.* 1905 nr 36. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Familia; Cezar. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Z piekła: I. Liftboy (Dwie sceny). — II. Théâtre paré. — III. Akacja. (*Kur. Warsz.* 1909 nr 322 (Théâtre paré), *Gas. Wiecz.* 1911 nr 445 (Liftboy). Wersja niem. zob. poz. 24).

Przekłady

Charakter: ros.: B. P. P. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1915 nr 6 — serbochorw.: V. Chomadowski. *Narodne novine* 1914 nr 166-167.

Sezon: ros.: *Wiestnik inostrannoj literatury* 1914 nr 12.

Zagadka: ros.: *Wiecznaja zagadka*. Jw. 1914 nr 11. Rozmowa z Elżbietą: ros.: jw. 1913 nr 10.

O człowieku, który się uczył kłamać: ros.: jw. 1913 nr 10.

Familia: ros.: B. P. P. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1915 nr 5.

27. Kinder der Erde. Schauspiel in 3 Akten und 1 Zwischenspiel. (Powst. 1914). Wyd. Wiedeń 1914. Wyst. Wiedeń 1 czerwca 1915; Wiesbaden 15 grudnia 1915.

Rkps — IS PAN.

Przekład: Z. Rittnerowa: Dzieci ziemi. Trzy akty i interludium. Wyst. Kr. 25 lutego 1922; W-wa 8 listopada 1923 (pt. Rycerz powietrza).

Rkps — fragm. przekładu IS PAN; odpisy: Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt w Muzeum Teatr. sygn. IVc 459; Ossol. 12258/III (z poprawkami Z. Dębickiego).

28. Wilki w nocy. Wersja niem.: Wölfe in der Nacht. Komödie in 3 Akten. Wyd. Wiedeń 1914. Wyst. Wiedeń 17 października 1916; Berlin 27 grudnia 1916; Drezno 9 stycznia 1917; Monachium 9 stycznia 1917; Graz 10 stycznia 1917; Kolonia 3 marca 1917; Norymberga 24 marca 1917; Lipsk 5 sierpnia 1917.

Wersja pol.: Wilki w nocy. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 17 listopada 1916; Kr. 3 lutego 1917; Lw. 4 maja 1917; Łódź 16 września 1917. Wyd.: oprac. Z. Raszewski. Wr. 1956 BN I, 160 (wraz z poz. 21). Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 2.

Rkps wersji niem.: autograf niekompletny IS PAN sygn. 582.

Rkps wersji pol.: odpis z 1916. Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1459; odpis z 1917. Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4137; odpis maszynowy z poprawkami Z. Dębickiego. Ossol. sygn. 12257/III.

Przekład czes.: J. Rydvan. Wyst. Praga 1917.

29. Powrót. Nowele. Wiedeń 1915 *Bibl. Pol.* 17.

Zawartość: Prośba. (*Kur. Warsz.* 1913 nr 254. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Finale. (*Romans i Powieść* dod. *Świata* 1913 nr 51-52. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8); Powrót. (*Kur. Warsz.* 1912 nr 56; *Gaz. Wiecz.* 1912 nr 620); Ostatnia. (*Świat* 1908 nr 7. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8).

30. Blaubart. Powst. 1916. Nie dokończony, nie druk.

Rkps — IS PAN.

31. Blindeküh. Powst. 1916. Nie druk.

Rkps — IS PAN (tylko plan pierwszych trzech części).

32. Fieber. Schauspiel in 3 Akten. Powst. 1916. Nie dokończona, nie druk.

Rkps — fragm. autografu. IS PAN sygn. 582.

33. Geselligkeit. Lustspiel in 4 Akten. Powst. ok. 1916. Nie druk.

Rkps — IS PAN sygn. 582 (nie ukończone dwie wersje I aktu).

34. Ogród młodości. Wersja niem.: Garten der Jugend. Komödie [w 4 aktach]. Powst. 1916. Wyd. Wiedeń 1917; wyd. 2 Wiedeń 1918; wyd. 3 Wiedeń 1921. Wyst. Wiedeń 14 grudnia 1917; Praga w lutym 1918 (w języku niem.); Brema 4 września 1918.

Wcześniejsze tytuły: Des Königs Heimkehr, Der alte König.

Wersja pol.: Ogród młodości. Komedia w 3 aktach. Ogl. fragm. *Kur. Pol.* (Wiedeń)

1918 nr 1068. Wyst. Kr. 13 marca 1919; Poz. 18 marca 1920.

Rkps wersji niem.: IS PAN sygn. 582.

Rkps wersji pol.: Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1557; odpis autoryzowany z poprawkami Z. Dębickiego. Ossol. sygn. 12262/III.

35. Die Schwalben. Powst. 1916. Komedia w 1 akcie. Nie druk.

Wcześniejszy tytuł: Das Wandertheater.

Rkps — IS PAN sygn. 582.

36. Drzwi zamknięte. Wersja niem.: Das Zimmer des Wartens. Roman. Powst. 1916-1917. Wyd. Berlin 1918. Wyd. nast. Wiedeń 1969.

Pierwotny tytuł: Das verschlossene Tor.

Do powieści zostało włączone przeredagowane W obcym mieście, zob. poz. 14. Nie druk. w powieści fragm. pt. Das Burgtheater. *Die Theater- und Musik-woche* 1920 nr 1. Przekład polski pt. Burg, tłum. i ogł. S. Kaszyński. *Zycie i Myśl* 1965 nr 11 s. 118-119.

Wersja pol.: Drzwi zamknięte. Romans. *Przeł. Warsz.* 1922 nr 4-12. Wyd. osob. W-wa 1922. Wyd. nast. W-wa 1958.

Do 15 rozdziału wersja autorska, dalej przekład Z. Rittnerowej.

Przekład franc.: P. Cazin. *Le Monde Slave* 1937 nr 1-3 (przekład z polskiego).

37. Der Gatte. Drei Szenen. Powst. 1917. Ogl. *Die Zeit* 1918 nr 5836.

Przekład pol.: Z. Raszewski: Małżonek. *Pam. Teatr.* 1956 nr 1 i odb.

38. Tragedia Eumenesa. Wersja niem.: Die Tragödie des Eumenes. Komödie in 4 Akten. Powst. 1918. Wyd. Wiedeń 1919. Wyst. Wiedeń 3 marca 1920; Wiedeń 13 kwietnia 1933 (pt. Seine wahre Geliebte). Zob. też poz. 46.

Wcześniejszy tytuł: Das Lösegeld.

Wersja pol.: Tragedia Eumenesa. Komedia w 4 aktach. Powst. 1919. Wyst. Kr. 9 października 1920; Poz. 6 października 1921; W-wa 21 września 1922. Ogl. fragm. *Przeł. Por.* 1921 nr 151 dod. lit.

Rkps wersji niem.: autograf IS PAN sygn. 582.

Rkps wersji pol.: autograf IS PAN sygn. 582; Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr.; maszynopis z poprawkami Z. Dębickiego. Ossol. sygn. 12260/III.

39. Ametyst i Spółka. Bajka o jutrze w trzech aktach. [Fragm.] Powst. 1919. Ogl. *Wiad. Lit.* 1938 nr 8.

Rkps — I akt IS PAN.

40. Ball der Automaten. Komödie in drei Akten. Powst. 1919-1921. Nie dokończony, nie druk.

Wcześniejsze tytuły: Eine Nacht, Eine Ballnacht. Rkps — IS PAN.

41. Brüder. Märchen in vielen Szenen.

Powst. 1919-1921. Nie dokończony, nie druk.

Rkps — IS PAN.

42. Der Esel. Powst. 1919-1921. Nie dokończony, nie druk.

Utwór dramatyczny.

43. Lachen. Powst. 1919-1921. Nie dokończony, nie druk.

Utwór dramatyczny.

Rkps — fragm. autografu IS PAN sygn. 582.

Przekład pol.: Z. Raszewski: Śmiech. *Pam. Teatr.* 1956 z. 1 s. 154-155 i odb.

44. Marianne. Eine Zukunftskomödie. Powst. 1919-1921. Nie dokończona, nie druk.

Rkps — fragm. autografu IS PAN sygn. 582.

45. Zum warmen Ofen. Powst. 1919-1921. Nie dokończony, nie druk.

Utwór dramatyczny.

Rkps — autograf IS PAN sygn. 582.

46. Esthetischer Abend. Eine kleine Szene als Epilog zur „Tragödie des Eumenes“. *Blätter des Burgtheaters* 1920 nr 7. Wyst. 3 marca 1920. Zob. poz. 38.

Przekład pol.: S. Kaszyński. *Zeszyty Nauk. Univ. Łódzkiego, Nauki Hum.-Społ.* S. I 1966 z. 43.

47. Die Brücke. Roman. Berlin 1920.

Przekład pol.: Z. Rittnerowa: Most. Powieść. *Tyg. Ilustr.* 1923 nr 27-53. Wyd. osob. W-wa 1926. Wyd. nast. W-wa 1958.

Rkps — wersja niem., fragm. autografu IS PAN.

48. Duchy w mieście. Wersja niem.: Geister in der Stadt. Powst. 1920. Wyd. Wiedeń 1921.

Wersja pol.: Duchy w mieście. *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 25-44. Wyd. osob. W-wa 1921.

49. Za winy brata. Scenariusz filmowy. Powst. 1920. Premiera filmowa W-wa 16 listopada 1921.

50. Die der Teufel nicht holen wollte. Einakter-Zyklus aus der Gegenwart. Powst. 1921. Nie dokończony.

Rkps — plan i fragmenty IS PAN.

Całość zamierzona jako cykl 5 utworów:

1. Der Klavierstimmer.

Nie dokończony.

2. Gusti. Ein Akt. Ogl. zob. poz. 53.

Wcześniejszy tyt.: Die treue Dienerin.

Przekład pol.: Z. Rittnerowa: Róża. *Zeszyty Wr.* 1952 z. 2 i odb.

3. Der neue Sekretär.

Znany tylko z tytułu.

4. Die goldenen Schlüssel.

Nie dokończony.

5. Das Ende des Balles.

Nie dokończony.

51. Między nocą a brzaskiem. Wersja niem.: Die andere Welt. Wiedeń 1921.

Wersja pol.: *Nowy Przegl. Lit. i Sztuki* 1921 t. 1-2. Wyd. osob. W-wa 1921.

Przeróbka dramatyczna zob. poz. 52.

52. Die Feinde der Reichen. Schauspiel in 8 Bildern. Wiedeń 1921.

Dramatyczna wersja powieści *Die andere Welt*. Zob. poz. 51.

Rkps — IS PAN (niekompletny).

Przekład pol.: Z. Rittnerowa: Wrogowie bogaczy. Sztuka w 8 obrazach. Wyst. Kr. 28 września 1924.

Rkps — odpisy przekładu: Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1144 b/6; maszynopis z poprawkami Z. Dębickiego. Ossol. sygn. 12406/II.

53. Vier Einakter. Wiedeń 1921.

Zawartość: *Die von nebenan*. (Zob. poz. 8); *Besuch in der Dämmerung*. (Zob. poz. 20); *Alles muss seine Wege gehen*. (Zob. poz. 3); *Gusti*. (Zob. poz. 50).

Ponadto 3 fragmenty dramatyczne bez tytułów, fragm. pamiętnika z 1914. Rkps — IS PAN sygn. 281, 582.

Odpisy nowel — maszynopis z teki redakcyjnej Z. Dębickiego przygotowany do druku. Ossol. sygn. 12264/III. M.in. zawiera nowele: *Koń*; *Miłość*; *Egzekucja*; *Ojciec i syn*. (Z pamiętnika psa); *Taksometr*. Z pamiętnika psa; *Mój pies opowiada*. Z pamiętnika psa; *Śmierć*; *Bujna roślinność*; *Bracia Morini*; *Z pamiętnika złodzieja*; *Pragnienie*; *Żelazna kurtyna*; *Wiosna*; *Chciwość*; *Uroczyście chwile*; *Światło*; *Nieznaną królową*; *Przyjaciółki*; *Moja wieczna kara*; *Zamknięcie rachunków*.

Wspomnienie. Bibl. Jagiel. akc. 153/70.

Opowiadania, korespondencje, felietony, recenzje teatralne, artykuły T. Rittnera ogłaszano w czasopismach: *Ateneum Pol.* (1908; tu: *Literat w życiu*. Nr 2), *Blätter des Burgtheaters* (1920), *Czas* (1894-1907; tu m.in.: rubr.: *Z Wiednia*. 1901-1907, *List z Wiednia* 1903-1907; oraz: *Nie ma czasu*. 1903 nr 199; *pośmiertnie*: *Światło*. 1926 nr 246; *Chciwość*. 1927 nr 80; *Moja wieczna kara*. 1927 nr 238), *Dzien. Lud.* (1924; tu *pośmiertnie*: *Ból zęba*. Nr 92), *Die Fackel* (1906), *Fremdenblatt* (1898-1918; tu m.in. stałe rec. teatr.), *Galicyskie Wiad.* (1914/1915; tu: *Wychowawca*. Nr 124), *Gaz. Lw.* (1900-1910; tu m.in. felieton: *Z Wiednia*. 1900-1910; oraz: *Komedia dwu wysp*. 1909 nr 254-256), *Gaz. Nar.* (1902), *Gaz. Por.* (1925), *Gaz. Wiecz.* (1911-1912), *Kraj* (1904-1905), *Kur. Lit.-Nauk. dod. Ilustr.* *Kur. Codz.* (1931; tu *pośmiertnie*: *Koń*. Nr 52), *Kur. Litewski* (1906), *Kur. Pol.* (Wiedeń 1918), *Kur. Warsz.* (1904-1913, 1922-1923, 1927-1928, 1930; tu m.in.: *Komedia*. 1911 nr 286; *pośmiertnie*: *Przyjaciółki*. 1922 nr 130; *Wiosna*. 1923 nr 257; *Uroczyście chwile*. 1927 nr 166; *Zięć*. 1930

nr 1), *Listy z Teatru* (1924; tu pośmiertnie: *Moje życie*. Nr 1), *Das Literarische Echo* (1916/1917), *Nasz Kraj* (1906-1907), *Neue Freie Presse* (Wiedeń 1916), *Nowy Przegl. Lit. i Sztuki* (1921), *Österreichische Rundschau* (Wiedeń 1913, 1918), *Polnische Post* (Wiedeń 1906), *Przegl. Por.* (1921), *Przegl. Warsz.* (1922, 1925; tu pośmiertnie: *Żelazna kurtyna*. Nr 42, *Pragnienie*. Nr 43), *Rzeczpospolita* (1921; tu pośmiertnie: *Nieznaną królową*. Nr 241 wyd. por.), *Słowo* (1901-1910; tu m.in.: felieton: *Listy z Wiednia*. 1901-1910; oraz: *Nie ma czasu*. 1903 nr 202), *Świat* (1904-1913, 1916; tu m.in.: *Z teki drobiazgów*: *Garb*. 1906 nr 8; *Przed premierą „Candidy”* — Bernard Shaw. 1906 nr 9; *Sztuczne kobiety*. 1911 nr 3), *Die Theater- und Musikwoche* (1920), *Tyg. Ilustr.* (1904, 1906, 1920, 1927), *Wiad. Lit.* (1927, 1933, 1938; tu m.in. pośmiertnie: *Jack*. 1933 nr 45), *Wiedeński Kur. Pol.* (1914-1915; tu: *Nadzieja*. 1914 nr 2; *Gwiazdka legionistów*. 1915 nr 341; *Miłość*. 1915 nr 372), *Wiener Abendpost* (1902; tu art.: *Przyby-szewski*. Nr 170), *Die Zeit* (1918), *Zgoda* (Chicago 1903), *Życie* (1897-1898; tu m.in.: felieton: *Z Wiednia*. 1897-1898; oraz: *Zazdrosny*. 1897 nr 11).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Jednooświatka lit.* Poz. 1920, *Kobietom. Noworoczn. Tow. Dziennikarzy i Literatów...* Poz. 1906, *Widziały to sępy i kruki...* Poz. 1916.

Wydania zbiorowe i wybory twórczości

1. Dzieła. Wyd. zbior. pod red. Z. Dębickiego. T. 2, 3, 8. W-wa 1930-1931.

T. 2: *Odwiedziny o zmroku*. (Zob. *Twórczość* poz. 20); *Głupi Jakub*. (Zob. *Twórczość* poz. 21).

T. 3: *Don Juan*. (Zob. *Twórczość* poz. 18); *Człowiek z budki suflera*. (Zob. *Twórczość* poz. 22).

T. 8: *Nad jeziorem i inne nowele*.

Zawartość: *Nad jeziorem*. Wspomnienie. (*Życie* 1898 nr 35-36/37); *Muc.* (*Życie* 1898 nr 17); *Lulu*. (Zob. *Twórczość* poz. 2. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 2); *Dora*. (Zob. *Twórczość* poz. 4); *W Neapolu*. (*Gaz. Nar.* 1902 nr 191-194); *Przyszłość*. (*Gaz. Lw.* 1902 nr 227-233. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 2); *Epizod*. (Zob. *Twórczość* poz. 13); *Pan minister*. (*Kur. Warsz.* 1908 nr 261. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 2); *Spotkanie*. (*Gaz. Por.* 1925 nr 7332-7336; *Kur. Warsz.* 1928 nr 146. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 2); *Co błazen widział na dworze królewskim*. (Wersja niem. pt. *Das Märchen des Hofnarren*, zob. *Twórczość* poz. 6); *Homunculus*. (*Romans i Powieść* dod. *Świata* 1912 nr 7-8; zob. też *Wyd. zbior.* poz. 2; wersja niem. ogł. *Österreichische Rundschau* 1913 t. 13 z. 1); *Finale*. (Zob. *Twórczość* poz. 29); *Ostatnia*. (Zob. *Twórczość* poz. 29); *Zona kupca*. (*Tyg. Ilustr.* 1927 nr 49); *Młoda żona*; *De amicitia*. (*Świat* 1907 nr 13); *Czarna dama*. (*Czas* 1901 nr 40. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 2; wersja niem. pt. *Die Dunkle Dame*, zob. *Twórczość* poz. 6); *Życie sen*. *Kartki z dziennika*. (Wersja niem. pt. *Das Leben ein Traum*, zob. *Twórczość* poz. 6); *Mur między nami*. (*Kur. Warsz.* 1905 nr 187. Zob. też *Wyd. zbior.* poz. 2; wersja niem. pt. *Die Wand*, zob.

Twórczość poz. 24); *Zła noc*; *Przygoda panny Stasi*; *Mają*.

Dalsze tomy nie wyd.

Rkps — maszynopisy z teki red. Z. Dębickiego przygotowane do druku. Ossol. sygn. 12264/III, 12266/III. Bez rkps nowel: *Finale*, *Ostatnia*.

2. Nowele. W-wa 1960.

Zawartość: *Lulu*. (Zob. *Twórczość* poz. 2); *Czarna dama*. (Zob. poz. 1); *Przyszłość*. (Zob. poz. 1); *Czerwony kapelus*. (Zob. *Twórczość* poz. 13); *Ojciec*. (Zob. *Twórczość* poz. 13); *Epizod*. (Zob. *Twórczość* poz. 13); *Królowa balu*. (Zob. *Twórczość* poz. 13); *Przyjaciel Janka*. (Zob. *Twórczość* poz. 13); *Dzieci*. (Zob. *Twórczość* poz. 13); *O człowieku, który uczył się kłamać*. (Zob. *Twórczość* poz. 26); *Mur między nami*. (Zob. poz. 1); *Ja ją znam*. (Zob. *Twórczość* poz. 17); *Trudna decyzja*. (Zob. *Twórczość* poz. 17); *Koncesja*. (Zob. *Twórczość* poz. 17); *Potwór*. (Zob. *Twórczość* poz. 17); *Sala koncertowa*. (Zob. *Twórczość* poz. 17); *Złoto*. (Zob. *Twórczość* poz. 26); *Pan minister*. (Zob. poz. 1); *Zegar*. (Zob. *Twórczość* poz. 26); *Rozmowa z Elżbietą*. (Zob. *Twórczość* poz. 26); *Cezar*. (Zob. *Twórczość* poz. 26); *Homunculus*. (Zob. poz. 1); *Prośba*. (Zob. *Twórczość* poz. 29); *Spotkanie*. (Zob. poz. 1); *Życie sen*. (Zob. poz. 1).

3. Dramaty. Oprac. [oraz wstęp, komentarz tekstowy i bibliogr.] Z. Raszewski. T. 1-2. W-wa 1966.

T. 1: *W małym domku*. (Zob. *Twórczość* poz. 11); *Odwiedziny o zmroku*. (Zob. *Twórczość* poz. 20); *Głupi Jakub*. (Zob. *Twórczość* poz. 21).

T. 2: *Człowiek z budki suflera*. (Zob. *Twórczość* poz. 22); *Lato*. (Zob. *Twórczość* poz. 23); *Wilki w nocy*. (Zob. *Twórczość* poz. 28).

Listy i materiały

1. Do F. Vondráčka z 1903. Ogł. J. Dużyk. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1959 s. 184.

2. Do różnych osób z 1904-1919. Rkps Stadtbibliothek Wiedeń Arch. I. N. 38161-38167 i nast. Ogł. S. Kaszyński. *Z korespondencji T. Rittnera. Pam. Teatr.* 1969 nr 1/2. (7 listów do K. Glossy'ego (1904-1908), 1 do F. K. Ginzkeya z 1910, 7 do A. Wildgansa z 1911-1921, 1 do F. Zweybrücka z 1918, 1 do A. Thoma z 1919 oraz list Z. Rittnerowej do A. Wildgansa z 1932).

3. Do L. Hellera 4 z 1910-1914. Ogł. R. Taborski: *Z korespondencji teatralnej L. Hellera. Przegl. Hum.* 1966 nr 1.

4. Do J. Nikorowicza 8 listów z 1910-1918. Rkps Ossol. sygn. 12205/III.

5. Do H. Lewentalowej 3 listy z 1911-1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7152.

6. Do J. Kotarbińskiego z 1912. Rkps IS PAN. Ogł. Z. Raszewski: *Rittneriana. Pam. Teatr.* 1956 z. 1.

7. Do L. Hordyńskiego z 1913. Rkps w posiadaniu syna adresata, W. Hordyńskiego. Ogł. jw.

8. Do nieznanego adresata z 1913 w sprawie wystawienia sztuk w Tarnowie. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

9. Do A. Grzymały-Siedleckiego 10 listów z 1913-1918. Rkps Bibl. Miejska w Bydgoszczu. sygn. 643.

10. Do L. Bernackiego 6 listów z 1914. Rkps Ossol. sygn. 7047/II.

11. Do A. Guttrego 2 listy z 1916. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2736.

12. Do T. Nałęcz-Swaryczowskiej z 1917. Rkps Bibl. Miejska w Bydgoszczu. sygn. 1255.

13. Do W. Orkana z 1918. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8627 III.

14. Do M. Lenartowskiego z 1919. Ogl. Z. Raszewski: Rittneriana. *Pam. Teatr.* 1956 z. 1 s. 2.

15. Do S. Piekarskiego 14 listów z 1919-1921 oraz dopiski na listach żony. Rkps Ossol. sygn. 13146/III.

16. Do H. Bahra. Rkps Institut für Theaterwissenschaft der Universität w Wiedniu.

17. Do Dyrekcji K. u. K. Hofburg Theater. Rkps jw.

18. Do H. Thinig 4 listy. Rkps jw.

19. Do red. *Jahrbuch des Deutschen Volkstheaters.* Rkps jw.

20. Od S. Przybyszewskiego 7 listów z 1898-1919. Rkps IS PAN sygn. 582. Ogl. S. Helsztyński: *Meteory Młodej Polski.* Kr. 1969 s. 299-307.

21. Od O. Brahma z 1909. Ogl. Z. Raszewski: Rittneriana. *Pam. Teatr.* 1956 z. 1.

22. Od A. Moissiego z 1909. Ogl. jw.

23. Od S. Piekarskiego brulion 4 listów z 1919-1921. Rkps Ossol. sygn. 13146/III.

24. Od różnych osób, redakcji, dyrekcji teatrów i in. 87 listów. Rkps IS PAN. M.in. od: P. Altenberga, H. Bahra, S. Krzyżoszewskiego, J. Kwapila, H. Manna, A. Moissiego, A. Schnitzlera, S. Zweiga.

25. Fotografii T. Rittnera, listy żony, Z. Rittnerowej. Rkps Ossol. sygn. 13146/III.

26. 9 listów Z. Rittnerowej do L. Bernackiego z 1926-1929 dot. zabiegów około wydania dzieł T. Rittnera w Polsce. Rkps Ossol. sygn. 7047/II.

27. Dedykacje T. Rittnera. W książce: *Rękopiśmienne dedykacje autorskie w księ-*

gozbiornie Ossolineum. Zebrał i oprac. J. Długosz. Wr. 1967.

OPRACOWANIA

W. CZAJEWSKI. *Rozwój* 1903 nr 40. — S. K. *Kraj* 1903 nr 7. — S. T.: Mädchen für alles. Nad grobem Hanslicka. *Głos* 1904 nr 37 s. 571. — T. Rittner a W. Orkan. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1905 nr 173-175. — W. KORN: Ein polnischer Dichter als Wiener Feuilletonist. *Nova Reforma* 1907 nr 541 [art. w *Polnische Post*]. — T. WYZEWA: Un nouvel auteur allemand m. Thadée Rittner. *Revue des Deux Mondes* 1910 t. 56 nr 2. — G. SEYBEL: Über einen Wiener Schriftsteller vor der Aufführung seines Stückes. *Neue Freie Presse* 1913 nr 17616. — R. SPECHT. *Der Merkur* 1915 nr 4. — Der polnische Künstler. *Polen* 1915 t. 1 s. 188-190. — E. HEILBORN: Ein autobiographischer Roman. *Das Literarische Echo* 1916/1917. — H. MENKES: Bei T. Rittner. *Neues Wiener Journal* 1916 nr z 16 grudnia. — F. ROSENTHAL: T. Rittner. *Das Literarische Echo* 1917 nr 7. — E. DIETRICHSTEIN: Ein Gespräch mit T. Rittner. *Neues Wiener Journal* 1918 nr z 4 grudnia.

(Nekrologi i wspomnienia pośmiertne): L. CŹWIKLIŃSKI. *Dzien. Poz.* 1921 nr 130; Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1921 nr 175; E. A. DOMAŃSKI: Ostatnia gawęda z Rittnerem. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1921 nr 34-36; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 168; J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1921 nr 126; J. KOLLER: Scena poznańska pamięci Rittnera. *Dzien. Poz.* 1921 nr 209; S. KRZYWOSZEWSKI. *Świat* 1921 nr 27; L. P.: Głosy prasy niemieckiej o T. Rittnerze. *Przegl. Warsz.* 1921 nr 1 s. 135-140; E. ŁUSKINA: Twórczość T. Rittnera. *Goniec Kr.* 1921 nr 169; k. m. [K. MAKUSZYŃSKI]. *Rzeczpospolita* 1921 nr 167; W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1921 nr 171; J. TWARDOŃSKI. *Czas* 1921 nr 152; Hołd pamięci T. Rittnera. *Gaz. Wiecz.* 1921 nr 6143; Pisma wiedeńskie o śp. Rittnerze. *Gaz. Wiecz.* 1921 nr 5896; *Goniec Kr.* 1921 nr 167; *Kur. Por.* 1921 nr 165; *Polsko-bułgarski przegląd* 1921 nr 24; *Tyg. Ilustr.* 1921 nr 29.

E. HEILBORN: Das Letzte von T. Rittner. *Das Literarische Echo* 1921/1922. — L. FELD: Das deutsche Drama. [Rec.: *Kur. Pol.* 1922 nr 69]. — Z. WASILEWSKI: Współcześni. Charakterystyki pisarzy i dzieł. W-wa 1923. — *Listy z Teatru* 1924 nr 1 (nr poświęcony T. Rittnerowi, zawiera m.in.: A. Grzymała-Siedlecki: T. Rittner; W. Wandurski: Magiczny pierwiastek życia. Światopogląd teatralny T. Rittnera]. — j. b.: Jak został odkryty T. Rittner. *Głos Prawdy*

- 1926 nr 3. — (Te): Sylwetki i profile: T. Rittner. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 31 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Z. DĘBICKI: Portrety. S. II. W-wa 1928 s. 83-98. — J. SCHENK: O nieznanym Rittnerze. *Czas* 1928 nr 50-53 [odczyt wygl. po niem. w Wiedniu; przekład: Z. Rittnerowa]. — J. SCHENK: T. Rittner. *Pologne Littéraire* 1928 nr 23. — M. HENZEL: T. Rittner. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 11. — E. WACHE: Der österreichische Roman seit dem Neubarock. Lipsk 1930. — „Vossische Zeitung” o T. Rittnerze. *Scena Pol.* 1930 nr 23. — H. HUSZCZA-WINNICKA: Autor „Głupiego Jakuba”. *Gaz. Pol.* 1931 nr 11. — M. LISOWSKI: Towarzyski wielkich ludzi. U Zofii Rittnerowej. *Kur. Lit.-Nauk.* 1931 dod. do nr 356 *Ilustr. Kur. Codz.* — L. PRZYBYSZEWski: Dziewięć lat po śmierci Rittnera. *Dzien. Poz.* 1931 nr 147. — E. J. STEINER: T. Rittner. Sein Leben und sein Werk [rozprawa doktorska na Uniw. Wiedeńskim w 1932, maszynopis nie druk.; ogł. fragm. pt. Erinnerung an T. Rittner. *Neues Wiener Tageblatt* 1934 nr 298]. — T. TERLECKI: Niedoszły dyrektor sceny lwowskiej. *Scena Lw.* 1932 nr 1. — T. TERLECKI: T. Rittner. *Scena Lw.* 1932 nr 17 [streszc. monografii. *Teatr* 1936 nr 9-10]. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA: T. Rittner. *Przełg. Współcz.* 1936 nr 167. — J. GRZELKA: T. Rittner jako dramaturg. *Czas* 1937 nr 236 [streszc. monografii. Całość nie druk.]. — M. MIESES: Polacy-chrześcijaństwo pochodzenia żydowskiego. T. 2. W-wa 1938 s. 189-193. — W. NAGL, J. ZEIDLER: Deutsch-Österreichische Literaturgeschichte. T. 4. Wiedeń 1938.
- S. JAŚKIEWICZ: T. Rittner. *Kur. Popularny* 1946 nr 37. — S. KRZYWOSZEWSKI: Długie życie. T. 1. W-wa 1947 s. 172-173. — W. GORECKI: Dobro i zło w utworach Rittnera. *Listy z Teatru* 1949 nr 33. — K. CHŁĘDOWSKI: Pamiętniki. T. 2. Kr. 1951; wyd. 2 uzup. T. 2. Kr. 1957 s. 220. — K. PUZYNA: Smutki T. Rittnera. *Program Teatru Pol.* (Bielsko) 1951. — Z. RASZEWSKI: Komentarz wydawcy do książki: T. Rittner: Różia. *Zeszyty Wr.* 1952 nr 2 s. 171-176. — W. NATANSON: Teatr T. Rittnera. *Program Teatru Śląskiego* (Kat.) 1953. — Z. RASZEWSKI: Nowszy dramat polski w rękopisie. *Ze Skarba Kultury* 1953 nr 1. — Z. RASZEWSKI: Wstęp do: T. Rittner: W małym domku. *Wr.* 1954 *BN* I, 116 s. III-LXXIX; Z. RASZEWSKI: Wstęp do: T. Rittner: Głupi Jakub. Wilki w nocy. *Wr.* 1956 *BN* I, 160 s. III-CLII. [Rec.: S. Treugutt: Rittner po pięćdziesięciu latach. *Przełg. Kult.* 1954 nr 33; H. Markiewicz: Literatura polska po r. 1864. *Roczn. Lit.* 1956 s. 198-199; W. Natanson: Sprawa T. Rittnera. *Teatr i Film* 1957 nr 13; T. Weiss. *Pam. Lit. R.* 49 (1958) z. 4 s. 572-580]. — L. NODZYŃSKA: Początki sławy literackiej Czecho- chowa w Polsce. *Kwart. Instytutu Pol.-Radzieckiego* 1955 nr 3 s. 16. — T. Rittner i jego twórczość. *Program Teatru Powsz.* (W-wa) 1955/1956 nr 4. — J. T. DYBOWSKI: Twórczość T. Rittnera. *Życie Olsztyńskie* 1956 nr 216. — J. T. DYBOWSKI: „Klasyk ostatnich dni starej Europy”. *Program Teatru im. Jaracza* (Olsztyn) 1956. — S. HEBANOWSKI: O teatrze Rittnera. *Program Teatru Nowego*. (Poz.) 1956. — J. KOLLER: T. Rittner. *Program Teatru Nowego* (Poz.) 1956. — Z. RASZEWSKI: Rittneriana. *Pam. Teatr.* 1956 nr 1 i odb. — [Zestawienie i obsada sztuk T. Rittnera na scenach poznańskich w l. 1945-1956]. *Program Teatru Nowego* (Poz.) 1956 s. 19-22. — Z. NAŁKOWSKA: Widzenie bliskie i dalekie. W-wa 1957. — W. NATANSON: T. Rittner. *Program Teatru Powsz.* (Łódź) 1957. — W. NATANSON: Wielki komediopisarz — Rittner. *Program Teatru Ziemi Lubuskiej* (Zielona Góra) 1957. — Z. RASZEWSKI: T. Rittner „Jedna chwila”. Dwie sceny podług Piotra Altenberga. *Miscellanea lit. 1864-1910. Arch. lit.* T. 2. Wr. 1957 s. 456-462. — A. ZAWILSKI: Odwieczna zagadka życia. *Program Teatru Powsz.* (Łódź) 1957. — A. BRAYER: T. Rittner w Teatrze Krakowskim. *Program Starego Teatru* (Kr.) 1957/1958. — R. STANKIEWICZ: T. Rittner na scenie krakowskiej. *Gaz. Kr.* 1958 nr 27. — E. BREITER: Literatura sumieniem narodu. *Wiad.* (Londyn) 1959 nr 24. — (bd) [B. DANKOWSKI]: Rittner nieznanymi. *Trybuna Ludu* 1959 nr 195. — Z. RASZEWSKI: Wieczór z Aloesem. *Pam. Lit.* 1959 z. 3/4 i odb. — Z. RASZEWSKI: U początków Reduty. *Teatr* 1959 nr 24 s. 4-6. — W. WANDURSKI. *Zeszyty Teatr.* (Zielona Góra) 1959 nr 11. — S. WASYLEWSKI: Czterdzieści lat powodzenia. *Wr.* 1959 s. 222. — S. HEBANOWSKI. *Zielony Sztandar* 1960 nr 3. — W. N. [W. NATANSON]. *Twórczość* 1961 nr 11 s. 166-167. — E. BOGDAŃSKI: T. Rittner. Wspomnienie z l. 1912-1921. [Powst. ok. 1962]. Rkp. Ossol. sygn. 13541/II. — I. BOLTUĆ-STASZEWSKA. *Program Teatru Powsz.* (Łódź) 1962. — O. M. FONTANA: T. Rittner. *Wort in der Zeit* (Wiedeń) 1962 nr 4 s. 8-11. — S. HEBANOWSKI: O teatrze Rittnera. *Program Teatru im. Osterwy* (Gorzów) 1962. — W. KUBACKI: Na scenie. W-wa 1962. — N. Z. RASZEWSKI-BASZINDZAGJAN: Niekatoryje czerty polskoj realisti-czeskoj dramaturgii konca XIX — naczła XX w. *Slawjanskaja filologija* (Moskwa) 1963 t. 4 s. 228-270. — Z. RASZEWSKI: T. Rittner warszawianin. *Roczn. Warsz.* 1963 s. 114-132 i nadb. — A. VOGEL. *Wort in der Zeit* 1963 nr 5. — *Życie Lit.* 1963 nr 50 s. 10; *Życie W-wy* 1963 nr 292 s. 5 [wiad. o odnalezieniu w Wiedniu rękopisów T. Rittnera]. — *Le Théâtre en Pologne* (W-wa) 1964 nr 1 s. 28. — Z. RASZEWSKI: Sprawa

T. Rittnera. W książce: T. Rittner: Dramaty. T. 1. W-wa 1966 s. 7-31. — Z. RASZEWSKI: Życie Rittnera. Jw. s. 32-50 [kalendarium życia i twórczości]. — F. GOLDSCHLAG: O pisarzu tułaczu, opiekuńczych wiewiórkach i teatrze światowym. *Wiad.* (Londyn) 1967 nr 48. — Z. GREŃ: Od Rittnera do Różewicza. *Życie Lit.* 1967 nr 2 s. 8; [polem.] J. KELERA. *Dialog* 1967 nr 4 s. 84-86; S. GĘBALA. *Dialog* 1967 nr 12 s. 99-104. — A. GRZYMAŁA-STEDLECKI: Ludzie i dzieła. Kr. 1967. — Z. RASZEWSKI: T. Rittner. *Obraz Lit. Pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 2. W-wa 1967. — Z. RASZEWSKI. *Wielka enc. powsz.* W-wa 1967. — *Program Teatru Nar.* (W-wa) 1967. — W. GUENTHER: Zawody literackiego zawodu. *Tydzień Pol.* (Londyn) 1968 nr 17. — W. HORZYCA: O dramacie. W-wa 1969. — S. BALBUS: Co się zdarzyło w małym domku. *Życie Lit.* 1970 nr 42. — R. TABORSKI. *Przegl. Hum.* 1970 nr 1. — F. GOLDSCHLAG: Rittneriana. *Orzeł Biały* (Londyn) 1971 nr 83. — H. H. HAHNL: T. Rittner. *Neue Zürcher Zeitung* 1971 nr 280. — (EHM) [E. MOSKALÓWNA]: 50-lecie śmierci T. Rittnera. *Litery* 1971 nr 8. — *Słownik biograf. teatru pol.* W-wa 1973.

Jedna chwila. M. PUCHAŁSKA. *Pam. Lit.* 1959 nr 1 s. 262-263. — K. KULICZKOWSKA. *Radio i Telewizja* 1960 nr 49. — R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1960 nr 327.

Dora. *Ateneum* 1896 t. 4 s. 178-179. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1898 t. 127 s. 598.

Sąsiadka. tc. [T. CZAPELSKI]: Echa lwowskie. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1902 s. 248. — K. KOLAKOWSKI. *Dzienne Pol.* 1902 nr 230. — m. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1902 s. 369. — W. PERZYŃSKI. *Głos Narodu* 1902 nr 209. — Z. SARNECKI. *Przedświt* 1902 nr 114. — Z. WASILEWSKI. *Słowo Pol.* 1902 nr 338. — *Czas* 1902 nr 212. — *Głos Narodu* 1902 nr 115. — *Nowa Reforma* 1902 nr 210. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1902 nr 114. — A. Br. [A. BREZA]. *Kur. Nar.* 1905 nr 104. — kl: Teatr łódzki w Filharmonii. *Tyg. Ilustr.* 1905 t. 2 s. 630. — J. Łoz. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1905 nr 214. — *Kur. Codz.* 1905 nr 213. — F. FISCHER: Wie T. Rittner entdeckt wurde. *Neues Wiener Journal* 1930 nr 16 czerwca; [tłum. polskie:] *Teatr* 1930 nr 5, *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 24.

Maszyna. As-Dur. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 24 s. 471. — J. BANDROWSKI. *Słowo* 1903 nr 134. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.*

1903 t. 2 s. 130-131. — A. C. [A. CYBULSKI]. *Krytyka* 1903 z. 7 s. 73. — S. J. [S. JUSTJAN]. *Reformator* 1903 nr 23. — K. KOLAKOWSKI. *Dzienne Pol.* 1903 nr 255. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1903 nr 126. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1903 nr 131. — p. t.: Plon konkursowy. *Rozwój* 1903 nr 35. — Z. C. *Przedświt* 1903 nr 126. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1903 s. 248; s. 476. — *Kraj* 1903 nr 24. — *Gaz. Nar.* 1903 nr 126. — *Nowa Reforma* 1903 nr 126. — B. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 76. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1904 t. 2 s. 127-152. — W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1904 t. 1 s. 315-316. — S. BRZOZOWSKI: Zասuszone lzy romantyczki. *Głos* 1904 s. 216. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1904 s. 153-154. — J. DĄBROWSKI. *Ogniw* 1904 s. 320-321. — A. DOBROWOLSKI. *Bluszcz* 1904 nr 15 s. 177. — T. JAROSZYŃSKI. *Wędrowiec* 1904 t. 1 s. 273. — S. A. KEMPNER. *Gaz. Handlowa* 1904 nr 76. — J. LORENTOWICZ: Z teatru Rozmaitości. *Kur. Codz.* 1904 nr 76; przedr.: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935. — J. Łoz. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1904 nr 76. — Z. PRZYBYLSKI. *Gaz. Domowa* 1904 s. 197. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1904 nr 76. — J. ROSENZWEIG. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1904 s. 204-205. — A. SYGIETYSKI. *Ilustracja Pol.* 1904 s. 186-187. — K. ZALEWSKI. *Wiek* 1904 nr 76-77. — *Kur. Codz.* 1904 nr 76. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1904 nr 73. — T. Rittner i jego nowa sztuka. *Rozwój* 1904 nr 269. — Z. WASILEWSKI: Od romantyków do Kasprowicza. *Lw.* 1907 s. 282-290.

W małym domku. B. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 326. — J. S. [L. BRUNER]. *Krytyka* 1904 t. 2 nr 461-463. — St. B. [S. BRZOZOWSKI]. *Głos* 1904 s. 787. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1904 nr 51. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1904 s. 615-616. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1904 s. 599. — St. S. K. [S. KEMPNER]. *Gaz. Handlowa* 1904 nr 334. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1904 nr 338; przedr.: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935. — B. LUTOMSKI. *Gaz. Pol.* 1904 nr 335. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1904 nr 298. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1904 nr 337. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1904 nr 268. — J. ROSENZWEIG. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1904 s. 447-448. — Tt. *Słowo* 1904 nr 292. — K. Z. [K. ZALEWSKI]. *Wiek* 1904 nr 337-338. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1905 t. 1 s. 126-130. — A. DOBROWOLSKI. *Bluszcz* 1905 s. 8. — I. SŁAW. *Przemysłowiec* 1905 nr 10. — *Kur. Por.* 1905 nr 11. — b. l. *Wiek Nowy* 1906 nr 1559. — J. A. KISIELEWSKI. *Słowo Pol.* 1906 nr 414; przedr. w książce: Życie dramatu. *Lw.* 1907. — J. MUK. *Kur. Litewski* 1906 nr 33. — A. WYSOCKI. *Gaz.*

- Lw. 1906 nr 210. — Ad. Z. [A. ZAGÓRSKI]. *Kur. Lw.* 1906 nr 250. — H. ZBIERZCHOWSKI. *Nasz Kraj* 1906 nr 11. — *Dzien. Pol.* 1906 nr 416. — *Gaz. Nar.* 1906 nr 205. — *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1906 nr 205. — MORELLO: Bühne und Kunst. *Polnische Post* 1908 nr 22. — Polonica u obcych. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1908 nr 7. — *Świat* 1908 nr 23 s. 21. — [Rec. z przedstawienia z 1908 w Wiedniu ogł. czasop.: *Fremdenblatt, Neue Freie Presse, Neue Wiener Tageblatt, Wiener Allgemeine Zeitung, Wiener Tageblatt*]. — Ś. D. [D. ŚLIWICKI]. *Ziemia Lubel.* 1909 nr 83. — Z. JACHIMECKI: Z Teatru Miejskiego im. J. Słowackiego. *Głos Narodu* 1916 nr 580 wyd. por. — T. Trz. [T. TRZCIŃSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 315. — BOY [T. ŻELEŃSKI-BOY]. *Czas* 1919 nr 227; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór pierwszy.* W-wa 1920; Pisma. T. 19. W-wa 1963. — E. BREITER. *Świat* 1920 nr 10 s. 13. — A. ZELWEROWICZ: Reduta i... krytyka fachowa. *Scena Pol.* 1920 nr 3. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1922 nr 6290. — A. CŹIKOWSKI. *Dzien. Lud.* 1922 nr 121. — J. GESZWIND. *Gaz. Por. i Wiecz.* 1922 nr 6397. — S. MAYKOWSKI. *Słowo Pol.* 1922 nr 119. — A. TRAM. *Gaz. Lw.* 1922 nr 117. — (cz. l.). *Gaz. Kielecka* 1923 nr 44. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]: Teatr Polski. *Słowo* 1923 nr 138. — A. Pił. [W. STANISŁAWSKA]. *Dzien. Wil.* 1923 nr 140. — K. BUKOWSKI: Reduta we Lwowie. *Wiek Nowy* 1924 nr 6918. — W. KOZICKI. *Słowo Pol.* 1924 nr 195. — W. ZAWISTOWSKI. *Pion* 1924 nr 11; przedr. w książce: Teatr warszawski między wojnami. W-wa 1971. — W. GRUBIŃSKI: W moim konfesjonale. W-wa 1925. — W. PIOTROWICZ: Święto w Reducie. *Słowo* 1925 nr 296. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1926 nr 71. — W. LUTOSŁAWSKI. *Słowo* 1926 nr 10. — Z. TRANDA: Listy z Poznania. *Słowo Pol.* 1929 nr 157. — K. BRANDYS. *Kuźnia Młodych* 1934 nr 8. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1934 nr 60. — J. HORZELSKI. *Kur. Por.* 1934 nr 64. — K. HUSARSKI: Działalność teatrów warszawskich. *Wiedza i Życie* 1934 nr 3. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1934 nr 142. — J. N. MILLER. *Robotnik* 1934 nr 95. — W. NATANSON: Chwyty i zachwyty. Kr. 1934. — W. SYRUCZEK. *Tyg. Ilustr.* 1934 nr 10. — BOY [T. ŻELEŃSKI-BOY]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 63; przedr.: Romanse cieniów. Wrażenia teatralne. W-wa 1935; Pisma. T. 25. W-wa 1968.
- M. BRANDYS: Druga premiera w Teatrze „Wybrzeże”. *Dzien. Bałtycki* 1946 nr 348. — S. E. BURY. *Stolica* 1946 nr 8; S. E. BURY: Nasza ocena „W małym domku”. *Życie W-woy* 1946 nr 77; L. L. *Robotnik* 1946 nr 340; J. SZCZAWIEJ. *Gaz. Lud.* 1946 nr 344; B. WÓJCICKI. *Życie W-woy* 1946 nr 342; K. WROCZYŃSKI. *Kur. Codz.* 1946 nr 273 [wyst. W-wa, Teatr „Studio”]. — K. GRZYBOWSKA: Kraków. *Teatr* 1946 nr 3 s. 46-50; T. K. [T. KUDLIŃSKI]. *Tyg. Powsz.* 1946 nr 26 [Kr., Studio Dramatyczne I. Galla]. — H. HŁOUSZEK. *Odra* 1946 nr 36. — J. SMOLEŃSKI. *Wiad. Mazurskie* 1946 nr 171. — S. ZIELIŃSKA. *Głos Narodu* 1946 nr 283; *Dzien. Zach.* 1946 nr 339 [wyst. Częstochowa, Teatr Miejski]. — C. S.: Gościenny występ Karola Adwentowicza. *Gaz. Rob.* 1947 nr 87. — B. SURÓWKA. *Dzien. Zach.* 1947 nr 84 [wyst. Bielsko-Cieszyn, Teatr Polski]. — J. KIERST. *Tyg. Warsz.* 1947 nr 1. — *Mol. Gaz. Poz.* 1949 nr 27; *Gaz. Kaliska* 1949 nr 23 [wyst. Kalisz, Teatr Miejski].
- E. CSATÓ. *Świat* 1953 nr 26; S. FLEZAROWA. *Gaz. Poz.* 1953 nr 122; W. KUBACKI. *Teatr* 1953 nr 12; J. Mor. [J. MORAWSKA]. *Nowy Świat* dod. *Głosu Wielkop.* 1953 nr 18; L. PROROK. *Dziś i Jutro* 1953 nr 22; E. ŻYTOMIRSKI. *Twórczość* 1953 z. 9 s. 188-190 [wyst. Poz., Teatr Nowy]. — S. HEBANOWSKI: Teatr T. Rittnera. *Widnokrąg* dod. *Gaz. Poz.* 1953 nr 17. — Z. HIEROWSKI. *Teatr* 1953 nr 20 s. 18 [wyst. Kat., Śląskie Studium Dramatyczne]. — W. NATANSON. *Głos Pracy* 1953 nr 209; W. NATANSON. *Przeł. Kult.* 1953 nr 37; J. ROBLICZEK. *Nowa Kultura* 1953 nr 44; J. ROBLICZEK. *Trybuna Rob.* 1953 nr 212; J. SŁOTWIŃSKI. *Express Wiecz.* 1953 nr 282; B. SURÓWKA. *Dzien. Zach.* 1953 nr 206 [wyst. Kat., Teatr Śląski]. — J. SZANIAWSKI: Reduta. *Teatr* 1953 nr 13 s. 16-17. — Z. RASZEWSKI: Wstęp do: T. Rittner. W małym domku. Wr. 1954 BN I, 116, s. XXXI-XXXVII, LXX-LXXVII. [Rec.: T. Weiss. *Pam. Lit. R.* 49 (1958) z. 4 s. 575-577]. — K. BRONCZYK. *Tyg. Powsz.* 1955 nr 21; T. KUDLIŃSKI. *Życie Lit.* 1955 nr 19 [wyst. Kr.]. — S. BĄDKOWSKA: Teatr polskiego radia. *Radio i Świat* 1956 nr 26. — J. GAŁUSZKA. *Trybuna Opolska* 1956 nr 188. — K. K. *Program Teatru Ziemi Opolskiej* 1956. — B. BAK. *Poglądy* 1957 nr 19; (mk). [M. KUSZEWSKI]. *Sprawy i Ludzie* 1957 nr 23. — J. BURSKI: Uroki konstrukcji. *Program Teatru im. Żeromskiego* (Kielce-Radom) 1957. — J. P. GAWLIK. *Słowo Tyg.* 1957 nr 33. — W. NATANSON: Sprawa T. Rittnera. *Teatr i Film* 1957 nr 13 s. 30-31. — L. R. [L. RYBKOWSKI]: W kręgu kołtuństwa. *Prace Światlicowe* 1957 nr 1. — W. SĘK. *Zurot* 1957 nr 5; Z Rittnerem w Mostach k. Jabłonkowa. *Trybuna Rob.* 1957 nr 129 [wyst. Czeski Cieszyn, Scena Polska]. — K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1958 nr 298; S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1958 nr 299; Z. KARCZEWSKA-MARKIEWICZ. *Życie W-woy* 1958 nr 297; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1958 nr 346 [wyst. W-wa,

Teatr Ludowy]. — S. DĄBROWSKI: Sceniczne realizacje „W małym domku”. *Program Teatru Ludowego* (W-wa) 1958. — M. PIWIŃSKA. *Teatr* 1959 nr 4 s. 10-11. — Z. RASZEWSKI: U początków Reduty. *Teatr* 1959 nr 7. — H. MAŁKOWSKA: Wspomnienia z „Reduty”. W-wa 1960 passim. — K. PUZYNA: To, co teatralne. W-wa 1960 s. 25-26, 129, 132; Z. RASZEWSKI: Teatr wystraszony. *Dialog* 1962 nr 3 [polem.]. — Hen. [B. HENKEL]. *Sztandar Młodych* 1961 nr 53; (ir. lub.) [I. LUBASZEWSKI]. *Express Wiecz.* 1961 nr 58; W. N. [W. NATANSON]. *Teatr* 1961 nr 10 s. 23; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1961 nr 76 [wyst. W-wa, Wyższa Szkoła Teatralna]. — I. KUBICKA. *Gaz. Zielonogórska* 1962 nr 236. — F. JORDAN. *Kur. Szczeciński* 1964 nr 146; M. MISTORNY. *Głos Szczeciński* 1964 nr 158; W. N. [W. NATANSON]. *Teatr* 1964 nr 17; M. ZINOWIEC. *Pomorze* 1964 nr 16 [wyst. Szczecin, Teatr Polski]. — B. KUROWSKI. *Warmia i Mazury* 1964 nr 6; J. SECIET. *Głos Olsztyński* 1964 nr 109. — ALFA. *Głos Szczeciński* 1966 nr 72; A. G. [A. GRODZICKI]. *Życie W-wy* 1966 nr 68; A. O. [A. OSTROWSKI]. *Radio i Telewizja* 1966 nr 14; J. SZYMAŃSKI. *Ekran* 1966 nr 14 [wyst. telewizyjne]. — M. BECHCZYC-RUDNICKA. *Kamena* 1969 nr 10; L. A. GZELLA. *Kur. Lubel.* 1969 nr 78; Z. REKLEWSKA. *Kur. Lubel.* 1969 nr 73 [wyst. Lubl., Teatr im. J. Osterwy].

Czerwony bukiet. A. B. *Gaz. Handlowa* 1905 nr 324. — H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1905 nr 529 wyd. por. — mn. [M. JASTRZĘBSKI]. *Naprzód* 1905 nr 333. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1905 nr 264. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1905 nr 538 s. 3-4. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1905 nr 277. — *Głos Narodu* 1905 nr 375. — *Nowości Ilustr.* 1905 nr 50 s. 14. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1905 nr 261. — J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1906 t. 1 s. 90-91. — B. GORCZYŃSKI. *Wędrowiec* 1906 s. 10-11. — Z. STEFAŃSKI. *Przegl. Pol.* 1906 t. 159 s. 182-183.

Przebudzenie. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Bluszcz* 1906 nr 12 s. 139-141. — S. KRZYWOZIEWSKI. *Świat* 1906 nr 20.

Pamiętnik. S. KASZYŃSKI: O „Pamiętniku” T. Rittnera. *Życie i Myśl* 1965 nr 11 s. 92-99. — W. GUENTHER: Zawody literackiego zawodu. *Tydzien Pol.* (Londyn) 1968 nr 17 s. 6 [omówienie posiadanej przez autora kopii dziennika].

Don Juan. I. R. [I. ROSNER]: Trzy wieki Don Juana. *Czas* 1909 nr 108-112. — *Times* 1909 dod. lit. z października. — A. E. BALIC-

ki. *Przegl. Pol.* 1913/1914 t. 191 s. 210-213. — T. KONCZYŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1913 nr 285. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1913 nr 565. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1913 nr 567. — *Głos Rzeszowski* 1914 nr 3. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1915 nr 257; przedr.: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1918 nr 42. — J. P. [J. PARANDOWSKI]. *Gaz. Lw.* 1921 nr 125; przedr. w książce: Kiedy byłem recenzentem. W-wa 1963. — K. H. ROSTWOROWSKI. *Głos Narodu* 1921 nr 67. — M. SZYJKOWSKI. *Kur. Codz.* 1921 nr 79. — T. ŻELEŃSKI-BOY. *Czas* 1921 nr 67; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór drugi.* W-wa 1921; Pisma. T. 19. W-wa 1963. — J. BILIŃSKI. *Kur. Poz.* 1922 nr 143. — W. HAHN. *Głos Lubel.* 1922 nr 128 s. 3. — ILSKI. *Dzien Pol.* 1922 nr 128. — Ko. *Ziemia Lubel.* 1922 nr 129. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1922 nr 141. — Z. KOSIDOWSKI. *Przegl. Por.* 1922 nr 167. — *Kur. Poz.* 1922 nr 252. — W. GRUBIŃSKI: W moim konfesjonale. W-wa 1925. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]. *Dzien. Wil.* 1925 nr 54. — E. H. [E. HAECKER]. *Naprzód* 1926 nr 15. — K. H. ROSTWOROWSKI. *Głos Narodu* 1926 nr 16. — K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1930 nr 69. — J. LORENTOWICZ. *Dzien. Pol.* 1930 nr 66. — M. RULIKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 11. — as. [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1930 nr 324. — B. V. [B. VYDRA]. *Slovanský přehled* (Praga) 1930 s. 241. — BOY [T. ŻELEŃSKI-BOY]. *Kur. Por.* 1930 nr 67; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór* 10. W-wa 1932; Pisma. T. 23. W-wa 1965. — *ABC* 1930 nr 65. — *Gaz. Warsz.* 1930 nr 69. — *Gaz. Pol.* 1930 nr 67. — *Myśl Nar.* 1930 nr 11. — *Rzeczpospolita* 1930 nr 67. — „Don Juan” Rittnera w teatrze sofijskim. *Scena Pol.* 1931 nr 7.

(ha) [H. MARKIEWICZOWA]: Dzień premiery Teatru Opolskiego. *Dzien. Zach.* 1946 nr 166. — K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1958 nr 22; A. GRODZICKI: Życie dla kobiet jest męczące. *Życie W-wy* 1958 nr 20; M. JAGOSZEWSKI. *Dzien. Łódzki* 1958 nr 19; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1958 nr 23; A. ZAWILIŃSKI. *Teatr i Film* 1958 nr 2; E. ŻYDOMIŃSKI. *Teatr i Film* 1958 nr 4 [wyst. Łódź, Teatr Powszechny]. — Z. GREŃ. *Życie Lit.* 1958 nr 8; O. JĘDRZEJCZYK. *Gaz. Kr.* 1958 nr 39; A. MIANOWSKA. *Dzien. Pol.* 1958 nr 27; H. VOGLER. *Dzien. Pol.* 1958 nr 40 [wyst. Kr., Teatr Kameralny]. — W. NATANSON: „Proszę państwa — ja miałem zapalki...” *Życie Lit.* 1958 nr 18. — S. HEBANOWSKI. *Tyg. Zach.* 1960 nr 33; M. PIWIŃSKA. *Teatr* 1960 nr 24 [wyst. Olsztyn, Teatr im. S. Jaracza]. — S. POLANICA [S. E. BURRY]. *Słowo Powsz.* 1966 nr 83; A. JARECKI. *Sztandar Młodych* 1966 nr 74; hk [H. KAJZAR]. *Współczesność* 1966 nr 7; W. N. [W. NATANSON]. *Teatr* 1966 nr 8; I. OCHNIŃ. *Express Wiecz.* 1966 nr 77; H. PRZEWOŚKA. *Stolica*

1966 nr 18 [wyst. W-wa, Teatr Klasyczny]. — L. EUSTACHIEWICZ. *Program Teatru Klasycznego* (W-wa) 1966. — W. VOISÉ: Don Juan, czyli renesans intelektualisty. *Problemy* 1966 nr 9. — W. CZAPIŃSKA. *Ekran* 1968 nr 21 [wyst. telewizyjne].

Odwiedziny o zmroku. S. HELSZTYŃSKI: Z teatrów warszawskich. *Kultura* 1939 nr 9. — R. KOŁONIECKI: Wieczór trzech poetów. *Pion* 1939 nr 7 s. 5. — B. KORZENIEWSKI. *Skamander* 1939 z. 105/106 s. 128; przedr. w książce: Spory o teatr. W-wa 1966. — J. ZGÓRSKI. *Naprzód* 1939 nr 41. — T. ŻELEŃSKI-BOY. *Kur. Por.* 1939 nr 45. — *Wieczór jednoaktówek. Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 47.

K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1958 nr 287; CEL. [J. CZUŁIŃSKI]. *Żołnierz Wolności* 1958 nr 276; J. FRÜHLING. *Gaz. Kr.* 1958 nr 259; IR. STRZEM. *Express Wiecz.* 1958 nr 44 [wywiad z I. Grywińską]; L. JABLONKÓWNA. *Teatr* 1958 nr 22; AMICUS [L. JABLONKÓWNA]. *Tyg. Powsz.* 1958 nr 45; A. JARECKI. *Sztandar Młodych* 1958 nr 254; Z. KARZEWSKA-MARKIEWICZ. *Życie W-wy* 1958 nr 257; A. ROWIŃSKI. *Express Wiecz.* 1958 nr 257; Z. SIERADZKA. *Głos Pracy* 1958 nr 254; T. SYGA. *Stolica* 1958 nr 45; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1958 nr 301; J. ZAGÓRSKI. *Kur. Pol.* 1958 nr 249 [wyst. W-wa, Teatr Ludowy, łącznie z utworami: J. Conrad: *Jutro*, S. Żeromski: *Dramatu akt pierwszy*]. — Z. SIERADZKA. *Program Teatru Lud.* (W-wa) 1958.

Głupi Jakub. A. Wł. J.: „Głupi Kuba”. *Czas* 1910 nr 14. — A. Wł. I.: Sztuka polskiego autora w Wiedniu. „Głupi Kuba” T. Rittnera. Tragedia uczciwości. *Świat* 1910 nr 3. — AME: Der dumme Jakob Rittnera. *Słowo* 1910 nr 21. — A. E. BALICKI. *Przeł. Pol.* 1910 t. 178 s. 263-265. — K. BARANOWSKI: „Głupi Jakub”. Premiera T. Rittnera w Wiedniu. *Kur. Warsz.* 1910 nr 12. — (x) [W. FELDMAN]: Teatr krakowski. *Krytyka* 1910 t. 4 z. 12 s. 349. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1910 t. 177 s. 370-372. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Czas* 1910 nr 469. — B. GUBRYNOWICZ. *Gaz. Lw.* 1910 nr 265. — W. NOSKOWSKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 293. — Dr O [M. OGRIZOVIĆ]. *Hrvatska Pozornica* 1910 nr 22. — *Neue Freie Presse* 1910 nr 16. — K. MAKUSZYŃSKI: Dusze z papieru. T. 1. Lw. 1911. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1912 t. 3 s. 131-134. — K. E. [K. EHRENBERG]. *Kur. Por.* 1912 nr 105. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 3 s. 306-307. — W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1912 nr 103; przedr. w książce: W moim konfesjonale. W-wa 1925. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1912 nr 173; przedr.: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 104. — T. M. S.

[T. M. STANISZEWSKI]: Teatr Dagmarowa *Dzien. Kijowski* 1912 nr 262. — K. WROCZYŃSKI. *Prawda* 1912 nr 17. — E. ŁUSKINA. *Goniec Kr.* 1919 nr 161. — K. H. ROSTWOROWSKI. *Dzien. Pol.* 1919 nr 128. — BOY [T. ŻELEŃSKI-BOY]. *Czas* 1919 nr 159; przedr.: *Flirt z Melpomeną*. W-wa 1920; Pisma. T. 19. W-wa 1963. — *Głos Narodu* 1919 nr 142. — E. BREITER: Teatr Mały. *Świat* 1920 nr 6 s. 14. — S. KRZYWOSZEWSKI. *Kur. Pol.* 1920 nr 30. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1922 nr 242. — S. MAYKOWSKI. *Kur. Por.* 1922 nr 246. — S. PAPÉE. *Przeł. Por.* 1922 nr 285. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1923 nr 6663. — W. KOZICKI: Z Teatru Małego. *Słowo Pol.* 1923 nr 244. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1924 nr 19. — E. H. [E. HAECKER]. *Naprzód* 1924 nr 144. — K. HUSARSKI: O sensie sztuki Rittnera „Głupi Jakub”. *Scena Pol.* 1924 nr 19. — K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1924 nr 282. — J. LORENTOWICZ: Wznowienie w Rozmaitościach. *Express Por.* 1924 nr 158, 160. — K. M. [K. MAKUSZYŃSKI]. *Rzeczpospolita* 1924 nr 156 wyd. por. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1924 nr 162. — as [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1924 nr 39. — A. ZAGÓRSKI. *Przeł. Wiecz.* 1924 nr 132. — A. ZAGÓRSKI. *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 25. — T. ŻELEŃSKI-BOY. *Kur. Por.* 1924 nr 156; przedr.: *Flirt z Melpomeną. Wieczór piąty*. W-wa 1925; Pisma. T. 21. W-wa 1963. — T. ŻELEŃSKI-BOY: Jeszcze o panu szambelanie. *Kur. Por.* 1924 nr 161; przedr. jw. — C. JANKOWSKI. *Słowo* 1926 nr 253. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]. *Dzien. Wil.* 1926 nr 249. — W. GRUBIŃSKI. *Świat* 1930 nr 39. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1930 nr 19. — K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1930 nr 282; przedr. w książce: Recenzje teatralne. W-wa 1965. — M. RULIKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 39. — as [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1930 nr 39. — T. ŻELEŃSKI-BOY. *Kur. Por.* 1930 nr 259; przedr.: *Flirt z Melpomeną. Wieczór dziesiąty*. W-wa 1932; Pisma. T. 23. W-wa 1965. — *ABC* 1930 nr 264. — *Gaz. Pol.* 1930 nr 257. — *Gaz. Warsz.* 1930 nr 271. — *Kur. Pol.* 1930 nr 256. — *Mysł Nar.* 1930 nr 38. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1932 nr 228. — A. SŁONIMSKI. *Wiad. Lit.* 1933 nr 517. — (s. w. bal.) [S. W. BALICKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1936 nr 269. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1936 nr 144. — B. KORZENIEWSKI. *Pion* 1936 nr 24; przedr. w książce: Spory o teatr. W-wa 1966. — J. N. M. [J. N. MILLER]. *Robotnik* 1936 nr 181. — J. E. SKIWSKI: Gdzieś jest, wdzięczności? *Gaz. Pol.* 1936 nr 5 lipca. — as [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1936 nr 25. — W. SYRUCZEK. *Tyg. Ilustr.* 1936 nr 23. — J. SZCZAWIĘJ. *Mysł Pol.* 1936 nr 9. — A. WAŃKOWSKI. *Głos Narodu* 1936 nr 264. — T. ŻELEŃSKI-BOY. *Kur. Por.* 1936 nr 148; przedr.: Krótkie śpięcia. W-wa 1939; Pisma. T. 26. W-wa 1969.

W-w J-i, *Jedność Nar.* 1945 nr 20 [wyst. Białystok, Teatr Miejski]. — E. CSATÓ. *Kur. Popularny* 1946 nr 24; J. JANOWSKI: Łódź pod znakiem Dickensa. *Tyg. Demokratyczny* 1946 nr 7; K. *Express Ilustr.* 1946 nr 9; J. KOTT: Rittner nie odczytany na nowo. *Kuźnica* 1946 nr 10; przedr. w książce: Jak wam się podoba. W-wa 1955; S. P. *Głos Rob.* 1946 nr 20; S. SOJECKI. *Dzian. Łódzki* 1946 nr 15 [wyst. Łódź, Teatr Kameralny]. — K. POZNANEK: Recenzja o grzechach. *Głos Narodu* 1946 nr 66; E. GLIŃSKI: Listy do redakcji. *Głos Narodu* 1946 nr 77 [polem. z rec. K. Poznanka]; W. N. *Głos Narodu* 1946 nr 62 [wyst. Częstochowa, Teatr Miejski]. — ALLAN. *Ognia* 1947 nr 43; Z. HIEROWSKI. *Odra* 1947 nr 45; LIFT-BOY. *Trybuna Rob.* 1947 nr 292. — M. MARKOWSKI. *Dziś i Jutro* 1947 nr 43; E. PIETRZYŃSKI. *Gaz. Rob.* 1947 nr 283; B. SURÓWKA. *Dzian. Zach.* 1947 nr 283 [wyst. Kat., Państwowy Teatr Śląski]. — B. BUTRYŃCZUK: Nareszcie Jelenia Góra. *Odra* 1947 nr 40; J. P. R. *Teatr* 1947 nr 12 [wyst. Jelenia Góra, Teatr Miejski]. — R. STACHNIK: Reżyser — problem teatrów szczecińskich. *Kur. Szczeciński* 1947 nr 342. — M. K. *Głos Pomorza* 1948 nr 220; J. PIECHOCKI. *Ziemia Pomorska* 1948 nr 167 [wyst. Bydgoszcz, Teatr Miejski]. — W. LACHNITT. *Szczecin* 1948 nr 1 [wyst. Szczecin, Teatr Miejski]. — K. BEYLIN: Kto tu głupi? *Express Wiecz.* 1949 nr 313; A. G. [A. GRODZICKI]. *Kur. Codz.* 1949 nr 315; j. d.: Harpagonowie w potrzasku. *Słowo Powsz.* 1949 nr 306; A. JAKUBISZYN. *Pol. Zbrojnia* 1949 nr 314; I. KRZYWICKA: Mądry Jakub. *Rzeczpospolita* 1949 nr 306; A. PŁACZKOWSKI. *Życie W-wy* 1949 nr 309; T. SARNECKI. *Dzian. Lud.* 1949 nr 317; JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]: Ostatni z szambelanów. *Trybuna Ludu* 1949 nr 305 [wyst. W-wa, Teatr Mały]. — GOA [A. GOLUBIEW]. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 28; W. NATANSON: „Głupi Jakub”, czyli poszlaki. *Odrodzenie* 1949 nr 41; przedr. w książce: Szkice teatralne. Kr. 1955; W. NATANSON: Rozprawa z panem szambelanem. *Odra* 1949 nr 29; [sprostowanie] nr 32; H. PIECZARKOWSKA. *Rzeczpospolita* 1949 nr 194; W. ZECHENTER: Tragedia ludzi minionej epoki. *Echo Kr.* 1949 nr 180 [wyst. Kr., Państw. Teatr Stary]. — K. LEŃSKA: Na marginesie „Głupiego Jakuba”. *Gaz. Kr.* 1949 nr 159. — M. R. *Przyjaciółka* 1950 nr 5. — Z. NOWAKOWSKI. *Wiad.* (Londyn) 1950 nr 31; T. ŚMIEŁOWSKI. *Głos Wielkop.* 1950 nr 57 [wyst. Gniezno, Państwowy Teatr]. — I. B. [I. BOLTUC-SZASZEWSKA]: Czy głupi? *Program Teatru Kameralnego* (Wr.) 1951. — P. BYSTRZYCKI. *Gaz. Poz.* 1951 nr 258; PRZEM. [P. BYSTRZYCKI]. *Kur. Wielkop.* 1951 nr 256 [wyst. Poz., Teatr Nowy]. — W. DZIEDUSZYCKI. *Słowo Pol.* 1951 nr 289 [wyst. Łódź, Państwowy Teatr Żydowski]. — J. ROBLICZEK. *Trybuna Rob.* 1951 nr 269 [wyst. Busko, Państw. Teatr Pol.]. —

F. J. *Kur. Szczeciński* 1952 nr 123; W. LACHNITT. *Głos Szczeciński* 1952 nr 134; W. LACHNITT. *Teatr* 1952 nr 10; [sprostowanie] nr 13 [wyst. Szczecin, Państw. Teatr Współczesny]. — E. NAGANOWSKI. *Twórczość* 1952 nr 2 s. 169-173. — Z. RASZEWSKI: G. Zapolskiej „Moralność pani Dulskiej”. *Pam. Teatr.* 1952 z. 2/3 s. 313-316. — E. GRZYBOWSKI. *Kultura i Życie* 1954 nr 22. — T. KOLACZKOWSKI: Tragedia uczciwości. *Przegl. Kult.* 1954 nr 5. — S. B. *Radio i Świat* 1955 nr 11. — J. T. DYBOWSKI: Między niemieckim a polskim. *Głos Olsztyński* 1956 nr 219. — Z. RASZEWSKI: Wstęp do: T. Rittner: Głupi Jakub. Wilki w nocy. Wr. 1956 BN I, 160. [Rec.: T. Weiss. *Pam. Lit.* R. 49 (1958) z. 4 s. 575-577]. — Z. GIŻEJEWSKI. *Gaz. Zielonogórska* 1957 nr 25; S. HEBANOWSKI. *Tyg. Zach.* 1957 nr 39; I. KUBICKA, I. SOLIŃSKA. *Gaz. Zielonogórska* 1957 nr 37 [wyst. Zielona Góra, Teatr Ziemi Lubuskiej]. — K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1958 nr 11; A. G. [A. GRODZICKI]. *Życie W-wy* 1958 nr 13; JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]. *Trybuna Ludu* 1958 nr 12 [wyst. W-wa, Wyższa Szkoła Teatralna]. — R. OSTROWSKA. *Pomorz* 1958 nr 20; J. ZIGENHIRTE. *Dzian. Bałtycki* 1958 nr 191 [wyst. Gdańsk, Teatr Wybrzeża]. — S. E. BURY. *Słowo Powsz.* 1959 nr 70; J. FRÜHLING. *Tyg. Demokratyczny* 1959 nr 13. — Z. GREŃ. *Życie Lit.* 1959 nr 16; Z. KARCZEWSKA-MARKIEWICZ. *Życie W-wy* 1959 nr 73; J. LAU. *Argumenty* 1959 nr 16; (CM) [C. MICHAŁSKI]. *7 Dni w Polsce* 1959 nr 14; H. PRZEWSKA. *Stolica* 1959 nr 14; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1959 nr 83; Ce. [E. ZIEGLER]. *Zwierciadło* 1959 nr 16 [wyst. W-wa, Teatr Polski]. — E. GAJEWSKI. *Nowiny Tyg. dod. Nowin Rzeszowskich* 1959 nr 11 [wyst. Rzeszów, Teatr im. W. Siemaszkowej]. — S. GAŚSOWSKI. *Gaz. Poz.* 1959 nr 268; J. MARKIEWICZ. *Ilustr. Kur. Pol.* 1959 nr 274 [wyst. Poz., Teatr Nowy]. — A. KOWALKOWSKI. *Program Teatru Siemaszkowej* (Rzeszów) 1959 nr 9. — „Głupi Jakub” na scenach polskich. *Program Teatru Siemaszkowej* (Rzeszów) 1959 nr 9. — K. SIEMIATYCKA. *Gaz. Białostocka* 1961 nr 244. — M. JAGOSZEWSKI. *Dzian. Łódzki* 1962 nr 297; W. ORLOWSKI. *Głos Rob.* 1962 nr 302; K. WOJTASIK. *Odgłosy* 1963 nr 3 [wyst. Łódź, Teatr Powszechny]. — *Gaz. Kr.* 1963 nr 99 [wyst. Kr., Wyższa Szkoła Teatralna]. — K. KARWICKA. *Ekran* 1963 nr 46; K. KULICZKOWSKA. *Radio i Telewizja* 1963 nr 46 [wyst. teatru telewizyjny]. — J. CZULIŃSKI. *Trybuna Mazowiecka* 1964 nr 39; HEN [B. HENKEL]. *Sztandar Młodych* 1964 nr 32; I. OCHNIO-LUBASZEWSKA. *Express Wiecz.* 1964 nr 49; J. ZAGÓRSKI. *Kur. Pol.* 1964 nr 32; *Życie W-wy* 1964 nr 33 [wyst. W-wa Teatr Ziemi Mazowieckiej]. — T. KWAŚNIEWSKI. *Życie Częstochowy* 1967 nr 80; M. PODOLSKA. *Trybuna Rob.* 1967 nr 31 [wyst. Częstochowa, Teatr im. A. Mickie-

wicza]. — S. WILCZEK. *Program Teatru Mickiewicza* (Częstochowa) 1967 nr 8. — W. FILLER. *Kultura* 1970 nr 11; B. FRANKOWSKA. *Teatr* 1970 nr 8; A. GRODZICKI. *Życie W-wy* 1970 nr 40; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1970 nr 49 [wyst. W-wa, Teatr Ateneum]. — S. BALIŃSKI. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1971 nr 113; M. CYBULSKI. *Wiad.* (Londyn) 1971 nr 29; L. K. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1971 nr 98; S. LEŻEŃSKI. *Gaz. Niedzielną* (Londyn) 1971 nr 22; S. LUBOMIRSKI. *Moralność w sztuce Rittnera. Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1971 nr 172; [polem.] R. ORWID-BULICZ. O „Jakubie” — inaczej. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1971 nr 172; J. OSTROWSKI. *Orzeł Biały* (Londyn) 1971 nr 84/85; J. TOKARSKA. *Tydzień Pol.* (Londyn) 1971 nr 21; Zespół aktorski „Głupiego Jakuba”. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1971 nr 107, nr 118; *Tydzień Pol.* (Londyn) 1971 nr 20, nr 23 [wyst. Londyn, Teatr Pol.]. — B. KANOLD. *Dzien. Bałtycki* 1971 nr 154; LAIK [A. KISZKIS]. *Dzien. Bałtycki* 1971 nr 21 [wyst. Gdynia, Teatr Ziemi Gdańskiej]. — M. GRYZC. *Zwrot* (Czeski Cieszyn) 1972 nr 4 [wyst. Czeski Cieszyn, Scena Polska].

Człowiek z budki suflera. Ad. Wł. J.: Tragedia poety. *Czas* 1913 nr 432. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1913 nr 50. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1913 nr 568; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935.* — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1913 nr 339. — A. WYSOCKI. *Gaz. Lw.* 1913 nr 24. — Z prasy wiedeńskiej. *Kur. Por.* 1913 nr 256. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1914 t. 4 s. 580. — X [W. FELDMAN]: Teatr krakowski. *Krytyka* 1914 t. 42 z. 5 s. 310-311. — T. KONCZYŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1914 nr 106. — J. KOTARBIŃSKI. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 1 s. 344-346. — W. Pr. [W. PROKESCH]: Teatr miejski. *Nowa Reforma* 1914 nr 163. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1914 nr 162. — E. HAECKER. *Naprzód* 1923 nr 215. — Tad. Sw. [T. ŚWIĄTEK]. *Głos Narodu* 1923 nr 190, 191. — A. GRUSZECKA. *Przegl. Warsz.* 1924 nr 29 s. 252-253. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Słowo* 1927 nr 34. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1927 nr 219. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]: Z Reduty. *Dzien. Wil.* 1927 nr 34.

S. DĄBROWSKI: „Człowiek z budki suflera” na naszych scenach. *Zeszyty Teatr.* (Zielona Góra) 1960 nr 3. — B. BAK. *Odra* 1961 nr 4; Z. GREŃ. *Życie Lit.* 1961 nr 16; S. KAMIŃSKI. *Głos Wielkop.* 1961 nr 19 [wyst. Zielona Góra, Teatr Ziemi Lubuskiej]. — R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1961 nr 250 [wyst. telewizyjne]. — es-be. [S. BAKOWSKA]. *Radio i Telewizja* 1967 nr 13 [wyst. Teatr Polskiego Radia]. — I. BOLTUĆ. *Kultura* 1967 nr 40; S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1967

nr 177; (bfr) [B. FRANKOWSKA]. *Współczesność* 1967 nr 19; A. GRODZICKI. *Życie W-wy* 1967 nr 176; T. GUMOWSKA. *Tyg. Demokratyczny* 1967 nr 33; FILIP Z. KONOPSKI [R. MAREK]. *Szpilki* 1967 nr 33; JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]. *Trybuna Ludu* 1967 nr 206; J. ZAGÓRSKI. *Kur. Pol.* 1967 nr 176; (EL. ŻM.) [E. ŻMUDZKA]. *Zwierciadło* 1967 nr 36 [wyst. W-wa, Teatr Narodowy]. — S. KASZYŃSKI. *Program Teatru Nar.* (W-wa) 1967. — K. KLEJNE: „Człowiek z budki suflera” na scenach. *Program Teatru Nar.* (W-wa) 1967. — A. MAKOWIECKI. *Program Teatru Nar.* (W-wa) 1967. — B. SURÓWKA. *Dzien. Zach.* 1969 nr 268; B. SURÓWKA. *Poglądy* 1969 nr 23 [wyst. Sosnowiec, Teatr Zagłębia]. — J. MILEWSKI. *Kierunki* 1971 nr 11 [wyst. telewizyjne].

La to. A. WYSOCKI: „Lato” Rittnera w Burgteatrze. *Gaz. Lw.* 1912 nr 240; *Scena i Sztuka* 1912 nr 46. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1913 t. 189 s. 305-308. — Gbr. [B. GUBRYNOWICZ]. *Gaz. Lw.* 1913 nr 257. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1914 nr 579; przedr.: *Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935.* — W. POPLAWSKI. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1914 nr 343. — b. *Czas* 1918 nr 159. — K. IRZYKOWSKI. *Maski* 1918 z. 14 s. 275-276; przedr.: *Recenzje teatralne. W-wa 1965.* — Zdz. Jach. [Z. JACHIMECKI]: Teatr im. J. Słowackiego. *Głos Narodu* 1918 nr 80. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1918 nr 181. — K. IRZYKOWSKI. *Nowy Przegl. Lit. i Sztuki* 1920 s. 117-121. — A. E. HAECKER. *Naprzód* 1927 nr 136. — St. M. [S. MRÓZ]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 164. — M. SZUKIEWICZ. *Głos Narodu* 1927 nr 159. — W. PIOTROWICZ. *Słowo* 1929 nr 95; przedr. w książce: *W nawiasie literackim.* Wil. 1930. — *Dzien. Wil.* 1929 nr 94. — *Express Wil.* 1929 nr 109. — *Goniec Wiecz.* 1929 nr 6, nr 12. — *Kur. Wil.* 1929 nr 95. — J. J. [J. JANOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1933 nr 43. — J. N. MILLER. *Robotnik* 1933 nr 376. — W. R. [W. RZYMOWSKI]. *Kur. Por.* 1933 nr 282; nr 287. — as. [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1933 nr 46. — W. Z. [W. ZAWOZIŃSKI]. *Pion* 1933 nr 3. — T. ŻELEŃSKI-BOY. *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 284; przedr.: *Reflektorem w serce.* W-wa 1934; *Pisma. T. 25.* W-wa 1968.

B. DANOWICZ: Realizm, metafora i publiczność, czyli o tragikomedii nieschematycznej. *Nowy Świat* dod. *Głosu Wielkop.* 1956 nr 17; sprostowanie. *Głos Wielkop.* 1956 nr 162; J. KORCZAK: Dwaj święci i grupa „R-55”. *Życie Lit.* 1956 nr 19 s. 10 [wyst. Poznań, Teatr Nowy]. — S. DĄBROWSKI: Premiery „Lata”. *Program Teatru Nowego* (Poz.) 1956 s. 17-19. — S. HEBANOWSKI: O „Lecie” Rittnera. *Nowy Świat* dod. *Głosu Wielkop.* 1956 nr 15. — A. GRODZICKI. *Życie W-wy* 1957 nr 167; W. NATANSON. *Teatr i Film* 1957 nr 7; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1957

nr 197 [wyst. W-wa, Teatr Ateneum]. — B. BAK. *Odra* 1959 nr 35; S. HEBANOWSKI. *Tyg. Zach.* 1959 nr 31; I. KUBICKA. *Gaz. Zielonogórska* 1959 nr 147 [wyst. Zielona Góra, Teatr Ziemi Lubuskiej]. — M. SERKOWSKA. *Zeszyty Teatr.* 1959 nr 11. — Premiery „Lata” T. Rittnera. *Zeszyty Teatr.* 1959 nr 11 [w. l. 1912-1957]. — L. FLASZEN. *Echo Kr.* 1960 nr 43; Z. GREŃ. *Życie Lit.* 1960 nr 12; J. S.-F. *Teatr Lud.* 1960 nr 6; T. KUDLIŃSKI. *Dzien. Pol.* 1960 nr 41; (ZASTĘPCA) [T. KWIATKOWSKI]. *Gaz. Kr.* 1960 nr 43 [wyst. Kraków, Teatr Miejski im. J. Słowackiego]. — W. MACIĄG. Maski bohaterów Rittnera. *Program Teatru im. J. Słowackiego* (Kr.) 1960. — W. NATANSON. *Program Teatru Ziemi Pomorskiej* (Bydg.) 1960. — Z. PIETRZAKÓWNA. *Pomorze* 1960 nr 16; J. SZYMKIEWICZ. *Gaz. Pomorska* 1960 nr 175 [wyst. Bydgoszcz, Teatr Ziemi Pomorskiej]. — H. VOGLER. *Życie Lit.* 1961 nr 13 [wyst. Zabrze, Teatr Nowy]. — K. ŁASTAWIECKI. *Litery* 1963 nr 11; J. ŚLIPIŃSKA. *Głos Koszaliński* 1963 nr 233 [wyst. Koszalin, Bałtycki Teatr im. J. Słowackiego]. — J. KELLERA. *Odra* 1964 nr 5 [wyst. Wr., Teatr Kameralny]. — W. GŁOWACZ. *Kur. Szczeciński* 1967 nr 100; J. SZYMKIEWICZ. *Głos Szczeciński* 1967 nr 94; *Le Théâtre en Pologne* (W-wa) 1967 nr 8/9 [wyst. Szczecin, Teatr Polski]. — M. JAGOSZEWSKI. *Dzien. Łódzki* 1968 nr 140; H. PAWLAK. *Głos Rob.* 1968 nr 138; W. RYMKIEWICZ. *Odgłosy* 1968 nr 40; M. WAWRZKIEWICZ. *Współczesność* 1968 nr 20 [wyst. Łódź, Teatr Nowy]. — W. CZAPIŃSKA. *Ekran* 1968 nr 27 [wyst. telewizyjne]. — (g) [A. GRODZICKI]. *Życie W-uy* 1971 nr 32; Z. B. *Trybuna Ludu* 1971 nr 24; *Odgłosy* 1971 nr 7; *Polska* 1971 nr 5; *Polish-Literature — Littérature Polonaise* 1971 nr 1; *Teatr* 1971 nr 6 [wyst. Paryż, Théâtre Moderne]. — K. STARCUK. *Pomorze* 1972 nr 23 [wyst. Toruń, Teatr im. W. Horzycy].

Ich kenne sie. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1913 t. 190 s. 113-116.

W obcym mieście. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 100. — H. GALLE. *Książka* 1912 nr 11. — K. WROCZYŃSKI. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1912 nr 18. — *Mies. Katechetyczny i Wychow.* 1919 s. 264.

Kinder der Erde (Dzieci ziemi, Rycerz powietrza). A. T. *Głos Lubel.* 1922 nr 265. — b-i. *Nowości Ilustr.* 1922 nr 10 s. 11. — A. CŹWIKOWSKI. *Dzien. Lud.* 1922 nr 274. — J. GALECKI. *Kur. Lw.* 1922 nr 87. — W. JAMPOLSKI. *Kur. Lw.* 1922 nr 276. — Kr. [T. KREMER]: Teatry krakowskie. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1922 nr 9. — W. P. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1922 nr 50. — K. H. ROSTWOROWSKI. *Głos Narodu* 1922 nr 49. — ts [T. SINKO]. *Czas* 1922

nr 49. — M. Sz. [M. SZYJKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1922 nr 60. — Z. Z. *Słowo Pol.* 1922 nr 282. — ZASTĘPCA. *Życie Teatr.* 1922 nr 49 s. 7. — H. ZBIERZCHOWSKI. *Gaz. Por. i Wiecz.* 1922 nr 6556. — Z. KISIELEWSKI: Teatr Rozmaitości. *Robotnik* 1923 nr 308. — J. L. [J. LORENTOWICZ]: Premiera w Rozmaitościach. *Express Por.* 1923 nr 311-312; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 4. W-wa 1935. — K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1923 nr 307 por. — W. ZAWISTOWSKI. *Kur. Pol.* 1923 nr 305, 311. — BOY [T. ŻELEŃSKI-BOY]: Teatr Rozmaitości. *Kur. Por.* 1923 nr 307; przedr.: *Flirt z Melpomeną, Wieczór czwarty*. W-wa 1924; *Pisma*. T. 20. W-wa 1963. — M. RULIKOWSKI. *Ekran i Scena* 1924 nr 1. — W. ZAWISTOWSKI. *Scena Pol.* 1924 nr 1. — W. RABSKI: Teatr po wojnie. W-wa [1925]. — W. HAHN: Henryk Ibsen w Polsce. *Pam. Lubel.* 1929 t. 1 s. 270.

Wilki w nocy. L. CHRZANOWSKI. *Kur. Warsz.* 1916 nr 321. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1916 nr 530; przedr.: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 4. W-wa 1935. — S. NOYSZEWSKI. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1916 nr 322. — A. von WEILEN. *Das Literarische Echo* 1916 nr 6. — b. *Czas* 1917 nr 58. — Z. JACHIMECKI: Teatr im. J. Słowackiego. *Głos Narodu* 1917 nr 31 wyd. por. — T. TRZCIŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 36-40. — C. KĘDZIERSKI. *Kur. Poz.* 1919 nr 211. — L. *Dzien. Poz.* 1919 nr 211. — W. GRUBIŃSKI. *Kur. Por.* 1922 nr 306. — E. HAECKER. *Naprzód* 1923 nr 66. — H. ROSTWOROWSKI: Teatr im. J. Słowackiego. *Głos Narodu* 1923 nr 40. — M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1923 nr 48. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1925 nr 7347. — W. KOZICKI: Z Teatru Małego. *Słowo Pol.* 1925 nr 346. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1927 nr 59. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Słowo* 1928 nr 62. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1928 nr 232. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]: Reduta. *Dzien. Wil.* 1928 nr 61. — Z. DĘBICKI. *Teatr* 1930 nr 5. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1930 nr 17. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1930 nr 6. — L. POMPIROWSKI. *Polska Zbrojna* 1930 nr 19. — M. RULIKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 5. — F. S. [F. SIEDLECKI]: Teatr Mały. *Dzien. Pol.* 1930 nr 21. — as. [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1930 nr 4. — B. VYDRA. *Slovanský přehled* (Praga) 1930 s. 169. — T. ŻELEŃSKI-BOY: Premiera w Teatrze Małym. *Kur. Por.* 1930 nr 21; przedr.: *Flirt z Melpomeną, Wieczór dziewiąty*. W-wa 1930; *Pisma*. T. 23. W-wa 1965; K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1930 nr 22-23 [polemika z Boyem]. — *ABC* 1930 nr 20. — *Dzien. Pol.* 1930 nr 21. — *Express Por.* 1930 nr 20. — *Gaz. Pol.* 1930 nr 20. — *Kur. Pol.* 1930 nr 20. — *Mysł Nar.* 1930 nr 4. — E. HAECKER. *Naprzód* 1932 nr 255. — Po premierze „Wilków w nocy”. Wywiad

z reżyserem Januszem Strachockim. *Słowo Pol.* 1932 nr 22. — K. IRZYKOWSKI. *Pion* 1937 nr 38; przedr. w książce: Recenzje teatralne. W-wa 1965. — J. KAWECKI. *Mysł Pol.* 1937 nr 19 s. 6. — I. KRZYWICKA. *Wiad. Lit.* 1937 nr 40. — J. N. MILLER. *Robotnik* 1937 nr 285. — S. PIOLUN-NOYSZEWSKI. *Dzien. Nar.* 1937 nr 256. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOLÓW]. *Bluszcz* 1937 nr 40. — W. SYRUCZEK. *Tyg. Ilustr.* 1937 nr 39. — W. [Z. WASILEWSKI]. *Mysł. Nar.* 1937 nr 39. — T. ŻELEŃSKI-BOY. *Kur. Por.* 1937 nr 259; przedr.: Murzyn zrobił... W-wa 1939; Pisma. T. 27. W-wa 1970.

S. G.: „Wilki w nocy” od strony widowni. *Głos Narodu* 1945 nr 236; W. N. *Głos Narodu* 1945 nr 234 [wyst. Częstochowa, Teatr Miejski]. — T. KUDLIŃSKI. *Tyg. Powsz.* 1945 nr 10. — S. BRUCZ. *Polska Zbrojnia* 1946 nr 164; E. CSATÓ. *Dzien. Łódzki* 1946 nr 188; S. R. DOBROWOLSKI. *Teatr* 1946 nr 3 s. 50-51; J. JANOWSKI. *Tyg. Demokratyczny* 1946 nr 28; m. ż. j. *Kuźnica* 1946 nr 30; S. WOYNA-GWIAZDZIŃSKI. *Kur. Popularny* 1946 nr 179 [wyst. Łódź, Teatr Powszechny TUR]. — T. KOWZAN. *Pionier* 1946 nr 23; bw [B. WINNICKI]. *Naprzód Dolnośląski* 1946 nr 93 [wyst. Kraków, Teatr Miejski im. J. Słowackiego]. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Ilustr. Kur. Pol.* 1947 nr 316; M. K. *Głos Pomorza* 1947 nr 295; J. PIECHOCKI. *Ziemia Kujawska* 1947 nr 265; J. PIECHOCKI. *Ziemia Pomorska* 1947 nr 322; I. SŁAWIŃSKA: Dookoła „Wilków w nocy”. *Arkona* 1947 nr 11/12 [wyst. Toruń, Teatr Ziemi Pomorskiej]. — W. BĄK. *Głos Wielkop.* 1948 nr 249; R. BIAŁAS. *Lubuskie Słowo Pol.* 1948 nr 298; (hg). *Lubuskie Słowo Pol.* 1948 nr 312; J. MŁODZIEJOWSKI. *Express Poz.* 1948 nr 250; J. MOLNAUER. *Gaz. Zach.* 1948 nr 250; A. ROGALSKI. *Głos Wielkop.* 1948 nr 251 [wyst. Poznań, Teatr Polski]. — W. HORZYCA: W kręgu sentymentalizmu. *Program Państw. Teatru Pol.* (Poz.) 1948/1949. — S. CHMIELNICKI. *Świat i Życie* 1955 nr 11 [wyst. Opole, Teatr Ziemi Opolskiej]. — Z. RASZEWSKI: Wstęp do: T. Rittner: *Glupi Jakub. Wilki w nocy*. Wr. 1956 BN I, 160; fragm. O „Wilkach w nocy”. *Program Teatru Powsz.* (W-wa) 1955/1956 nr 4 [omów. wstępu zob. rec. *Glupiego Jakuba*]. — D. B. [D. BARGIEŁOWSKI]. *Sztandar Młodych* 1956 nr 163. — K. BEYLIN: Wykolejency i ludzie „przyzwoci”. *Express Wiecz.* 1956 nr 153; STEFAN POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1956 nr 159; T. FREY: Zbrodnia i kara na wesoło. *Trybuna Mazowiecka* 1956 nr 168; A. GRODZICKI: Kłamstwo i fikcja. *Życie W-wy* 1956 nr 152; Z. SIERADZKI. *Głos Pracy* 1956 nr 151; JASZCZ [J. SZCZEPAŃSKI]: Nieskazitelni sędownicy. *Trybuna Ludu* 1956 nr 187 [wyst. W-wa, Teatr Powszechny]. — J. G. [J.

GROTOWSKI]: „Wilki w nocy” przez radio. *Radio i Świat* 1956 nr 51. — W. HORZYCA: W kręgu sentymentalizmu, czyli o „Wilkach w nocy”. *Teatr* 1956 nr 11. — B. KUROWSKI. *Warmia i Mazury* 1958 nr 1; J. SEGIET. *Archipelag* dod. *Głosu Olsztynskiego* 1958 nr 22; sprostowanie nr 23 [wyst. Olsztyn, Teatr im. S. Jaracza]. — B. BĄK. *Odra* 1959 nr 41. — K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1962 nr 237; S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1962 nr 241; J. CZULIŃSKI. *Trybuna Mazowiecka* 1962 nr 263; J. FRÜHLING. *Tyg. Demokratyczny* 1962 nr 41; A. GRODZICKI. *Życie W-wy* 1962 nr 239; A. JARECKI. *Sztandar Młodych* 1962 nr 240; Z. KAR-CZEWSKA-MARKIEWICZ. *Nowa Kultura* 1962 nr 42; J. KŁOSSOWICZ. *Przeł. Kult.* 1962 nr 43; (kos) [M. KOSIŃSKA]: Dublerzy. *Życie W-wy* 1962 nr 259; M. PIWIŃSKA. *Teatr* 1962 nr 22; T. S. [T. SYGA]. *Stolica* 1962 nr 43; H. SZLETYŃSKI. *Trybuna Ludu* 1962 nr 277; B. WOJDOWSKI. *Współczesność* 1962 nr 20; J. ZAGÓRSKI. *Kur. Pol.* 1962 nr 240 [wyst. W-wa, Teatr Narodowy]. — P. GNEINER. *Poglądy* 1962 nr 2; J. M. [J. MACIERAKOWSKI]. *Teatr* 1962 nr 21; I. T. SŁAWIŃSKA. *Trybuna Rob.* 1962 nr 306; B. SURÓWKA. *Dzien. Zach.* 1962 nr 252 [wyst. Katowice, Teatr Śląski im. S. Wyspiańskiego]. — K. KARWICKA. *Ekran* 1962 nr 27. — A. OSTROWSKI. *Radio i Telewizja* 1962 nr 27. — O. BŁAŻEWICZ. *Głos Wielkop.* 1963 nr 269; R. DANECKI. *Express Poz.* 1963 nr 268 [wyst. Poz., Teatr im. A. Fredry z Gniezna]. — J. BOBER. *Gaz. Kr.* 1965 nr 102; T. KUDLIŃSKI. *Dzien. Pol.* 1965 nr 120 [wyst. Kr., Wyższa Szkoła Teatralna]. — J. P. GAWLIK. *Słowo Ludu* 1967 nr 84/86; J. SZYMKOWIAK-GOMBROWICZ. *Życie Radomskie* 1967 nr 41 [wyst. Teatr im. S. Żeromskiego, Kielce—Radom]. — S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1968 nr 45; A. JARECKI. *Sztandar Młodych* 1968 nr 39; W. N. [W. NATANSON]. *Teatr* 1968 nr 7; I. OCHNIO. *Express Wiecz.* 1968 nr 40; J. ZAGÓRSKI. *Kur. Pol.* 1968 nr 40 [wyst. W-wa, Wyższa Szkoła Teatralna]. — H. PŁIPIUK. *Gaz. Białostocka* 1969 nr 156. — A. ŻUROWSKI. *Współczesność* 1970 nr 10. — I. T. SŁAWIŃSKA. *Trybuna Rob.* 1972 nr 62; B. SURÓWKA. *Dzien. Zach.* 1972 nr 62 [wyst. Kat., Teatr Śląski im. S. Wyspiańskiego].

Ogród młodości. A. WEILEN. *Das Literarische Echo* 1917/1918. — Zdz. Jach. [Z. JACHIMECKI]: Teatr im. J. Słowackiego. *Głos Narodu* 1919 nr 221. — J. PIETRZYCKI. *Goniec Kr.* 1919 nr 251. — W. PR. [W. PROKESCH]: Teatr Miejski. *Nowa Reforma* 1919 nr 356, 357. — M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1919 nr 253. — BOY [T. ŻELEŃSKI-BOY]. *Czas* 1919 nr 239; przedr.: Flirt z Mel-

pomeną. *Wieczór pierwszy*. W-wa 1920; Pisma. T. 19. W-wa 1963. — E. BREITER. *Świat* 1922 nr 5 s. 12. — S. J. G. [J. GODLEWSKI]. *Gaz. Por.* 1922 nr 33. — W. Gr. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1922 nr 29. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1922 nr 31. — L. KOMARNICKI. *Przegl. Powsz.* 1922 nr 9 s. 432. — K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1922 nr 30. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 31. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1922 nr 30; przedr. w książce: *Teatr po wojnie*. W-wa 1925. — M. RULIKOWSKI. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1922 nr 6. — W. Zaw. [W. ZAWISTOWSKI]. *Kur. Pol.* 1922 nr 29.

Drzwi zamknięte. E. BREITER: Tragiczny poeta. *Głos Pol.* 1922 nr 352. — w. h. [W. HAHN]. *Gaz. Lw.* 1922 nr 278. — P. W. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 4 s. 158. — E. BREITER: Smutna książka. *Kur. Pol.* 1923 nr 26. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1923 nr 42. — F. *Świat* 1923 nr 5. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Człowiek skazany na niepopolitość. *Rzeczpospolita* 1923 nr 313 wyd. por. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1923 nr 17 s. 259. — H. ZAHORSKA. *Przegl. Powsz.* 1923 t. 158/159 s. 257-258. — J. ZAHRADNIK: Powieść-bajka. *Słowo Pol.* 1923 nr 262. — jk. [J. KOPROWSKI]. *Odgłosy* 1971 nr 24.

Tragedia Eumenesa. F. O. [W. FOLKIEWSKI]. *Rzeczpospolita* 1920 nr 111. — K. IRZYKOWSKI. *Nowy Przegl. Lit. i Sztuki* 1920 nr 4. — K. H. ROSTWOROWSKI. *Głos Narodu* 1920 nr 244. — M. Sz. [M. SZYJKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1920 nr 282. — BOY [T. ŻELEŃSKI-BOY]. *Czas* 1920 nr 243; przedr.: *Flirt z Melpomeną. Wieczór drugi*. W-wa 1921; Pisma. T. 19. W-wa 1963. — J. KOLLER: Scena poznańska pamięci Rittnera. *Dzien. Poz.* 1921 nr 209, 213. — A. DOMAŃSKI: *Teatr Reduta. Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1922 nr 40-43. — S. J. G. [J. GODLEWSKI]. *Gaz. Por.* 1922 nr 262. — J. KADEN-BANDROWSKI. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 14 s. 292-293. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 259. — H. ZAHORSKA: *Teatr i geometria. Przegl. Wiecz.* 1922 nr 242. — W. ZAWISTOWSKI. *Kur. Pol.* 1922 nr 261. — *Sztuka Rittnera na scenie nowojorskiej. Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 41. — W. RABSKI: *Teatr po wojnie*. W-wa 1925. — L. EUSTACHIEWICZ. *Dialog* 1961 nr 9 s. 144-148. — S. KASZYŃSKI: Epilog do „Tragedii Eumenesa” T. Rittnera. *Zeszyty Nauk. Univ. Łódzkiego* 1966 z. 43.

Die Brücke (Most). A.: Pisarz ginącego pokolenia. *Dzień Pol.* 1926 nr 100. — E. BERGEL: Ostatnia powieść T. Rittnera. *Głos Narodu* 1926 nr 76. — E.

BREITER. *Wiad. Lit.* 1926 nr 117. — E. CZEKALSKI. *Świat* 1926 nr 11. — J. MORAWSKA. *Kur. Pol.* 1926 nr 73. — J. STYCZ. [H. NAGLEROWA]. *Echo Warsz.* 1926 nr 80. — *Zwrot* 1951 nr 11. — Z. KALUŻYŃSKI. *Trybuna Lit.* 1958 nr 34. — A. K. [A. KOWALSKA]. *Kierunki* 1958 nr 46. — L. SOBTERAJSKI. *Nowe Książki* 1958 nr 20 s. 1235-1236.

Duchy w mieście. *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 25. — E. BREITER. *Świat* 1921 nr 32. — N. CIESZYŃSKI. *Przegl. Powsz.* 1921 t. 151/152 s. 350-352. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1921 nr 146. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Pod władzą burmistrza Pałki. *Rzeczpospolita* 1921 nr 146 wyd. por. — Stef. [S. PAPÉE]. *Dzien. Poz.* 1921 nr 135. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1921 nr 1. — E. BREITER. *Skamander* 1922 z. 16.

Za winy brata. S. B. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1921 nr 35; nr 46/47.

Die der Teufel nicht holen wollte: 2. Gusti. Z. RASZEWSKI: Komentarz wydawcy. *Zeszyty Wr.* 1952 nr 2.

Między nocą a brzaskiem. (ch). *Tyg. Ilustr.* 1921 nr 51. — N. CIESZYŃSKI. *Przegl. Powsz.* 1921 t. 151/152 s. 352-353. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 337 wyd. wiecz. — Z. KISIELEWSKI: Powieść na tle rewolucji rosyjskiej. *Robotnik* 1921 nr 299. — Stef. [S. PAPÉE]. *Dzien. Poz.* 1921 nr 270. — W. P. *Kur. Por.* 1921 nr 331. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1922 nr 6260. — P. KŁECZKOWSKI. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* 1922 nr 6. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 4. — S. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 58.

Die Feinde der Reichen (Wrogowie bogaczy). [E. HEILBORN]. *Listy z Teatru* 1924 nr 1. — St. M. [S. MRÓZ]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 268. — Bol. P. [B. POCHMARSKI]: *Teatr im. J. Słowackiego. Nowa Reforma* 1924 nr 223. — K. H. ROSTWOROWSKI. *Głos Narodu* 1924 nr 224. — L. SKOCZYŁAS: *Teatr im. J. Słowackiego. Gонец Kr.* 1924 nr 224. — (wt). *Kur. Wiecz.* 1924 nr 222. — ZASTĘP. *Naprzód* 1924 nr 223.

Recenzje wydań zbiorowych i wyborów twórczości

Dzieła. J. DĄBROWSKI. *Pam. Warsz.* 1930 z. 9. — W. H. [W. HORZYCA]. *Droga* 1930 s. 901-902. — A. PRĘDSKI. *Przegl. Lit.* 1930 nr 11/12. — K. CZACHOWSKI. *Czas* 1931 nr 191. — A. MANDEL: *Nowele T. Rittnera. Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 198. — H. WINNICKA. *Gaz. Pol.* 1931 nr 11.

Nowele. W. MACIĄG. *Twórczość* 1961 nr 4.
 Dramaty. B. FRANKOWSKA: T. Rittner i Z. Raszewski. *Współczesność* 1966 nr 23. — S. KASZYŃSKI: Na marginesie wydania dramatów T. Rittnera. *Odgłosy* 1966 nr 48. — J. KYDRYŃSKI. *Dzien. Pol.* 1966 nr 252. —

J. TERMER. *Nowe Książki* 1966 nr 24. — Z. GREŃ: Od Rittnera do Różewicza. *Życie Lit.* 1967 nr 2. — S. LICHAŃSKI. *Teatr Lud.* 1967 nr 3. — (vit) [J. TIMOSZEWICZ]. *Teatr* 1967 nr 1. — T. WEISS. *Ruch Lit.* 1967 nr 6. — Z. ŻABICKI. *Dialog* 1967 nr 8.

RODZIEWICZÓWNA MARIA (1863–1944)

Pseud.: AUTOR „ZGLISZCZA I POŻARY”; MARO; WERYHO; ZMOGAS.

Powieściopisarka, nowelistka.

Ur. 2 lutego 1863 w majątku Pienucha na Żmudzi w środowisku ziemiańskim, córka Henryka i Amelii z Kurzenieckich. Do 1871 — powrotu rodziców z zesłania na Syberii za udział w powstaniu — wychowywała się u krewnej, Karoliny Skirmunttowej w Koczewiu. Następnie mieszkała z rodzicami w Warszawie w trudnych warunkach materialnych (Pienucha uległa konfiskacie). Od 1872 uczęszczała na pensję w Warszawie, a od 1875, gdy rodzice po odziedziczeniu rodzinnego majątku zamieszkali w Hruszowej na Polesiu, kształciła się u sióstr niepokalanek w Jazłowcu. Po śmierci ojca w 1881 zajęła się gospodarowaniem w Hruszowej, jednocześnie podjęła pracę literacką. Debiutowała w 1882. Po otrzymaniu w 1888 nagrody *Kuriera Warszawskiego* za powieść „Dewajtis” wyjechała na krótko za granicę. Zajmowała się również pracą społeczną. Od 1906 była działaczką Koła Zjednoczonych Ziemianek. W 1907 redagowała czasopismo *Ziemianka*. W czasie pierwszej wojny światowej m.in. organizowała szpital wojskowy w Warszawie i działała w organizacji Czerwony Krzyż. Po wojnie polsko-radzieckiej w 1920 osiadła ponownie w Hruszowej zajmując się głównie działalnością społeczną. W 1924 otrzymała Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski. W 1927 uroczystie obchodzono jubileusz 40-lecia jej pracy pisarskiej. W 1934 przyznano jej nagrodę literacką im. E. Orzeszkowej, w 1935 Wawrzyn Polskiej Akademii Literatury (nie przyjęty przez pisarkę). Lata drugiej wojny światowej i okupacji, po wysiedleniu z Hruszowej, spędziła w Warszawie. Ewakuowana po upadku powstania warszawskiego, przebywała parę tygodni w Milanówku, następnie mieszkała w Żelazowej pod Skierniewicami. Zmarła 6 listopada 1944 w Leonowie. W 1948 przeniesiono jej zwłoki na powązkowski cmentarz zasłużonych w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Farsa panny Heni. *Świt* 1885 nr 67-77; *Dzien. Pol.* 1887 nr 60-81. Wyd. zob. poz. 11. Wyd. nast.: W-wa 1914 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 824; W-wa 1920 w serii jw.; wyd. 4 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 15.

2. Straszny dziadunio. Powieść. *Dzien. Pol.* 1887 nr 273-312; *Świt* 1887 nr 145-157. Wyd. osob. W-wa 1887. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1889; W-wa 1898 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 62; W-wa 1905; W-wa 1906; wyd. 4 W-wa 1909; wyd. 5 Lw.-Poz. 1922; wyd. nast. zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 14; wyd. 7 Poz. [1931] (jest to wyd. nast. t. 14 Pism); Chicago 1944; Glasgow 1944; Bari 1945 (maszynopis powielany); wyd. nowe Poz. [1946], wyd. nowe W-wa 1948; [Niemcy Zach.] 1949 (współwyd. z poz. 7); W-wa 1957; W-wa 1958; W-wa 1972.

Powieść nagrodzona na konkursie *Świtu* w 1886. Przekłady: ang.: [Londyn?] 1890; Nowy Jork 1890 — czes.: V. Pakosta. Praga 1891 — hiszp.

F. de Villanueva. Bilbao 1950 — litewski: ok. 1931 — niem.: J. Praun: Geld und Arbeit oder der tyrannische Grossvater. Mannheim 1891 — włoski: C. Agosti Garosci. Rzym 1942.

3. Dewajtis. *Kur. Warsz.* 1888 nr 121-256. Wyd. osob. W-wa 1889. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1889; W-wa 1900 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 146-147; W-wa 1905; wyd. 3 W-wa 1907; wyd. jubileuszowe popularne. W-wa [1912]; wyd. 5 W-wa 1914; wyd. 6 W-wa [1920]; wyd. nowe zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 1; wyd. 10 Poz. [1931]; wyd. 12 Poz. [1938]; wyd. 13 Poz. [1939]; Budapeszt 1940; Londyn 1943; Palestyna 1944; [Stany Zjednoczone] 1944; Bari 1945 (maszynopis powielany); Rzym 1945; Poz. 1946; Lippstadt 1947; wyd. nowe Poz. 1947; Kr. 1956; Kr. 1957; wyd. 3 Kr. 1970.

Powieść nagrodzona na konkursie *Kur. Warsz.* w 1888.

Przeróbka sceniczna wyst. 1910. Słuchowisko radiowe, adaptacja: A. Lisowska-Niepokólczycka 1969.

Przekłady; ang.: S. de Soissons. Londyn 1901 — czes.: J. Rozvoda. Praga 1921 — franc.: J. V. Gasztowtt. *Bulletin Polonais Littéraire, Scientifique et Artistique* 1904 nr 188-197, 1905 nr 198-209, 1906 nr 210-211, 213 [fragm.]. Wyd. całości Paryż 1907 — hiszp.: ok. 1927 — litewski: *Vienybe Lietuvių minku* 1890-1891; K. Puida [b.m.w.] 1908; wyd. 2 1922; [b.m.w.] 1931 — niem.: Stuttgart 1894 — słowacki: P. Becková. Trnava 1933; wyd. 2 Trnava 1945 — serbochorw.: N. Manojlović-Rajko. Belgrad 1896; Wyd. nast.: Belgrad 1952; Belgrad 1965 (współwyd. z: Magnat); wyd. 3 Belgrad 1967 (współwyd. jw.); K. Mirski. Zagrzeb 1917 — węgier.: K. Bányai. Alkotmány 1912.

4. Między ustami a brzegiem pucharu. *Życie* 1888 nr 1-33; *Dzien. Pol.* 1889 nr 60-124. Wyd. zob. poz. 11. Wyd. osob.: wyd. 2 W-wa 1898. Wyd. nast.: W-wa 1913 *Bibl. Dziel Wyborowych* 774-775; wyd. 4 Lw. 1922; wyd. 6 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 27; W-wa 1946; Londyn 1956; wyd. 2 Łódź 1957.

Adaptacja filmowa w 1939.

Adaptacja sceniczna: oprac. M. Puchala. Wyst. Kalisz 24 marca 1973.

5. Pożary i zgłiszczca. Powieść na tle powstania styczniowego. *Dzien. Pol.* 1888 nr 144-205, 239-279. Wyd. osob. T. 1-2. Lw. 1888; *Nowa Reforma* 1893 i odb. Kr. 1893. Wyd. nast.: W-wa 1907; Poz. 1909; W-wa 1918; wyd. 2 Poz.-Lw. [1923]; wyd. 3 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 29; W-wa 1958.

6. Kwiat lotosu. Powieść. *Kłosy* 1889 nr 1227-1245. Wyd. osob. W-wa 1889. Wyd. nast.: wyd. 3 W-wa 1909; wyd. 4 W-wa 1913; wyd. 5 Lw. 1920; wyd. 6 Lw. 1924; wyd. nast. zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 19; Poz. 1939 (jest to wyd. nast. t. 19 Pism).

Przekład serbochorw.: N. Manojlović-Rajko. *Javor* 1890 nr 12-37.

7. Ryngraf. Nowela. *Czas* 1889 nr 97-99, 102-104; *Kraj* 1894 nr 42-45; *Przepl. Poz.* 1894 nr 38-40, 1895 nr 1-2. Wyd. osob. W-wa 1895. Wyd. nast.: W-wa 1925 *Bibl. Domu Pol.* R. 1 nr 5; W-wa 1928; wyd. nast. zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 14; W-wa 1929; W-wa 1930; Poz. [1931] (jest to wyd. nast. t. 14 Pism); W-wa 1932; [Niemcy Zach.] 1949 (współwyd. z poz. 2).

Rkps Bibl. Nar. sygn. II. 6121.

8. Szary proch. Powieść. *Dzien. Pol.* 1889 nr 273-333 i odb. Lw. 1889. Wyd. nast. Kr. 1890 *Bibl. Nowa Uniwersalna*; wyd. nowe z przedmową P. Chmielowskiego Kr. 1900; Kr. 1906; wyd. nowe W-wa 1907; wyd. nowe W-wa 1919; wyd. 5 Lw. 1921; wyd. nast. zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 7; wyd. 7 Poz. [1931] (jest to wyd. nast. t. 7 Pism); Pittsburg 1944; Londyn 1945; Lippstadt 1947; W-wa 1947; W-wa 1948; W-wa 1957; W-wa 1958.

Rkps Ossol. 3540/I.

Przekłady; czes.: Jan Vaclav z Finberka. Praga 1906; Praga 1924 — litewski: *Varpas* 1893; [b.m.w. po 1900].

9. Błękitni. Powieść. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 1-26. Wyd. osob. W-wa 1890. Wyd. nast.: W-wa 1901 *Bibl. Dziel Wyborowych* nr 174-175; W-wa 1905; W-wa 1914; wyd. 5 Lw.-Poz. 1921; wyd. nast. zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 2; wyd. 6 Poz. [1929] (jest to wyd. nast. 2 tomu Pism).

Przekład czes.: J. Koňerza: *Modrá krev*. Praga 1895.

10. Hrywda. Powieść. *Bluszcz* 1890 nr 44-52, 1891 nr 1-16. Wyd. osob. W-wa 1891. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1909; wyd. 3 W-wa 1920; wyd. 4 Lw.-Poz. 1922; wyd. 7 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 31.

Przekład litewski: T. Ch. Kowno 1937.

11. Nowele. W-wa 1890.

Zawartość: Między ustami a brzegiem pucharu. (Zob. poz. 4); Farsa panny Heni. (Zob. poz. 1).

12. Nowele. W-wa 1890.

Zawartość: Jazon Bobrowski. (*Świt* 1884 nr 25-33); Pierwsza kula. (*Kur. Warsz.* 1888 nr 301-312; *Dzien. Pol.* 1888 nr 320-325. Zob. też poz. 41 oraz Wyd. zbior. poz. 1 t. 9); Nad program; Historia o białym wole. (*Tyg. Ilustr.* 1888 t. 2 s. 346 i nn.); Filantrop. (*Kłosy* 1890 nr 1279).

Przekłady

Pierwsza kula: ros.: W. S. *Jeżemiesacznyj żurnal dla wsiech* 1900 nr 7-8.

Historia o białym wole: ros.: *Wiestnik inostrannoj literatury* 1891 nr 11.

13. Ona. Powieść. *Kur. Warsz.* 1890 nr 4-59. Wyd. osob. W-wa 1890. Wyd. nast.: Kr. 1890 *Nowa Bibl. Uniwersalna*; wyd. 5 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 8.

Przekłady; czes.: J. F. Rejzek. Brno 1894 — niem.: Stuttgart 1892.

14. Czarny bóg. Nowela na tle życia nihilistów. *Gas. Nar.* 1891 nr 230-278 i odb. Lw. 1892. Wyd. nast.: W-wa [1916] (z podtyt.: Powieść na tle ostatniej rewolucji rosyjskiej); W-wa 1920 *Bibl. Dziel Wyborowych* nr 869; wyd. 3 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 15; Bari 1945 (maszynopis powielany).

15. Obrazki. W-wa 1891. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 9 (bez noweli pt. Południca).

Zawartość: Złota dola. (*Tyg. Ilustr.* 1889 t. 1-2. Zob. też poz. 41); Na wigilię; W noc grudniową. (*Tyg. Ilustr.* 1889 t. 2 s. 398. Zob. też poz. 41; przedr.: W. Kosiakiewicz: *Nasz maly. Powieść*. Wyd. 4. W-wa 1925); Znachor. (*Bluszcz* 1890 nr 9. Zob. też poz. 41); Myśl. (*Tyg. Powasz.* 1889 nr 1); Południca. (*Życie* 1890 s. 177).

Przekłady

Złota dola: ros.: A. Damanska. *Syn otieczestwa* 1899 nr 48-50.

Południca: ros.: *Wsiemirnaja biblioteka* 1891 nr z października s. 181-188; *Sietcier* 1903 nr 6.

Znachor: ros.: *Zoria* 1890.

16. Jaskółczym szlakiem. *Wiek* 1892 nr 243-292, 1893 nr 1-103 (pt. Lew w sieci). Wyd. osob. W-wa 1893 (pt. Lew w sieci). *Gaz. Nar.* 1893 nr 224-297, 1894 nr 1-29 i odb. Lw. 1894 (pt. Jaskółczym szlakiem. Powieść). Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1910; wyd. 3 W-wa 1913; wyd. 5 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 11; wyd. 6 Poz. [1935]; wyd. 1 W-wa 1957.

17. Na fali. Powieść. *Kur. Warsz.* 1892 nr 228-354. Wyd. osob. W-wa 1894. Wyd. nast.: W-wa 1905 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 401-402; wyd. nowe W-wa 1914; wyd. 3 Lw.-Poz. 1922. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 17.

18. Anima vilis. Powieść. Petersb. 1893. Wyd. nast.: W-wa 1907 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 515-516; wyd. 3 W-wa 1913; wyd. 4 Lw.-Poz. 1921; wyd. 5 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 16; Poz. [1947]; W-wa 1957; W-wa 1958.

Przekłady: ang.: S. de Soissons. Nowy Jork 1900; Londyn [ok. 1910] — czes.: A. B. Štátný; Zápas o život w Sibíři. Jilemnice 1900; wyd. 2 Praga [ok. 1901] — litewski: *Garas Amerikos Lietuviu* 1907 — niem.: A. Brandt. Berlin [1899] — węgier.: Budapeszt [1899]. Wyd. nast.: wyd. 2 Budapeszt [1904]; wyd. 3 Budapeszt [1918]; wyd. 4 Budapeszt [1918]; wyd. 5 Budapeszt [1928].

19. Jerychonka. *Kur. Warsz.* 1894 nr 272-360, 1895 nr 1-75. Wyd. osob. W-wa 1895. Wyd. nast.: W-wa 1905 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 391-392; wyd. 3 W-wa 1914; wyd. 4 Lw. 1920; wyd. nowe zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 3; wyd. 6 Poz. [1930] (jest to wyd. nast. t. 3 Pism); W-wa 1948; wyd. 1 W-wa 1957.

Rkps *Bibl. Nar.* sygn. 6118.

20. Na wyżynach. Powieść. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 1-38; *Dzien. Chicagoski* 1895 nr 187-301, 1896 nr 6-100 z przerwaniami. Wyd. osob. 1896. Wyd. nast.: W-wa 1900 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 158-159; W-wa 1905 (wraz z opowiadaniem: Znachor; W noc grudniową, por. poz. 15); W-wa 1912; wyd. 4 Lw. 1921; wyd. 5 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 28. Przekład czes.: J. Rozvoda: Mamon a ideály. Praga 1906.

21. Z gluszy. Obrazki. Kr. 1895 *Nowa Bibl. Uniwersalna*. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1914. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 22.

Zawartość: Noc. (*Tyg. Ilustr.* 1892 t. 2 nr 150-151); Ul. (*Kraj* 1891 nr 48-49); Z tamtej strony. (*Tyg. Ilustr.* 1893 t. 1 s. 10); Czarna woda; Młyn Archipa. (*Kur. Warsz.* 1891 nr 63; *Gaz. Nar.* 1891 nr 68); Na starej choinie. (*Kur. Warsz.* 1891 nr 1); Wpisany do heroldii. (*Kur. Warsz.* 1891 nr 355. Zob. też poz. 39); Zachód; „Pro memoria”. (*Kur. Warsz.* 1893 nr 8); Piaski; Szwed. (*Wędrowiec* 1891 nr 46); Rozdroże; Posłaniec. (*Kur. Warsz.* 1894 nr 1 z podtyt.: Z życia litewskiego ludu; *Nowa Reforma* 1894 nr 45-46); Zagony. (*Kraj* 1893 nr 4); Czajki.

Rkps — Na starej choinie. *Bibl. Nar.* sygn. I. 6122. Przekłady

Noc: niem.: *Polen — ein Novellenbuch*. Monachium 1917 — ros.: *Birżewyjia wieedomosti* 1896; M. de Waldien. *Syn otieczestwa* 1899 nr 7, 9; *Sietwier* 1903 s. 1133-1140 — serbochorw.: Drogić. *Dom i svet* 1898 s. 155; J. B-vič. Zagrzeb 1937 — słowacki: K. Ausobský. *Moravška orlice* 1908 nr 131 — węgier.: *A Hét* 1905 t. 2 s. 615-618.

Pro memoria: ros.: *Sietwier* 1896 nr 52 s. 1723-1732.

Czajki: czes.: R. Hucherko. *Ostravský dennik* 1909 s. 51 i nn.

22. Klejnot. Powieść. *Kur. Warsz.* 1896 nr 150-344; *Dzien. Pol.* 1896 nr 323-363, 1897 nr 1-83. Wyd. osob. W-wa 1897. Wyd. nast.: z przedmową H. Gallego. W-wa 1905 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 371-373; wyd. 3 W-wa 1909; wyd. 4 W-wa 1920; wyd. 5 Lw.-Poz. 1923; wyd. 6 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 20.

Przekład czes.: F. Vondráček. Praga 1923.

23. Kądział. Powieść. *Tyg. Mód i Powieści* 1898 nr 1-39. Wyd. osob. W-wa 1899. Wyd. nast.: W-wa 1900; Kijów 1912; wyd. 4 Lw.-Poz. 1923; wyd. nast. zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 18; wyd. 6 Poz. [1939] (jest to wyd. nast. t. 18 Pism); W-wa 1948 [1947].

Przekłady: ang.: S. de Soissons. Londyn 1901 — franc.: *Echo de Paris* 1914 — ros.: E. I. Kign. *Ruskoje bogatstwo* 1904 styczeń-maj; wyd. osob. Petersb. 1904.

24. Magnat. Powieść. *Wędrowiec* 1898 nr 41-53; *Dzien. Pol.* 1898 nr 3-240. Wyd. osob. W-wa 1900. Wyd. nast.: W-wa 1911 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 671-672; W-wa 1914; wyd. 5 Lw.-Poz. 1921; wyd. nast. zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 10; wyd. 6 Poz. [1931] (jest to wyd. nast. t. 10 Pism).

Przekład: serbochorw.: L. R. Knežević. Belgrad 1931; wyd. 2 Belgrad 1965 (współwyd. z Dewaitsem); wyd. 3 Belgrad 1967 (współwyd. jw.).

25. Barcikowscy. *Słowo Pol.* 1899 nr 158-308, 1900 nr 3-241. Wyd. osob. Lw. 1900. Wyd. nast.: Kr. 1908; W-wa 1918; wyd. 3 Lw.-Poz. 1922; wyd. 4 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 12; wyd. 5 Poz. [1939] (jest to wyd. nast. t. 12 Pism).

26. Nieoswojone ptaki. Powieść. *Tyg. Pol.* 1899 nr 23-52, 1900 nr 1-32. Wyd. osob. Petersb. 1901. Wyd. nast.: W-wa 1912 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 725-726; wyd. 3 Lw. [1924]; wyd. 4 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 25.

27. Macierz. Powieść. *Wędrowiec* 1902 nr 24-52, 1903 nr 1-5. Wyd. osob. W-wa 1903. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1911; wyd. 3 Lw. 1920; wyd. 4 Lw.-Poz. 1921; Poz. [1939]; W-wa 1948; W-wa 1949; Kr. 1956; Kr. 1957; Kr. 1960. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 13.

Przekład czes.: J. Foltýn. Praga 1924.

28. Wrzos. Powieść. *Kur. Warsz.* 1902 nr 1-140; *Dzienn. Pol.* 1902 nr 297-452. Wyd. osob. W-wa 1903. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1911; wyd. 3 Lw.-Poz. 1921; wyd. 5 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 5; Nowy Jork 1944; W-wa 1947; W-wa 1957.

Przekład czes.: J. Sajic. Praga 1920 — serbochorw.: L. Novak. Zagrzeb 1920.

Adaptacja filmowa 1938.

29. Czahary. Powieść. *Gaz. Nar.* 1904 nr 78-149. Wyd. osob. W-wa 1905. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1911; wyd. 3 Lw.-Poz. 1921; wyd. 4 Lw. 1922; wyd. 6 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 4; [Niemcy Zach. 1948]; Kr. 1957; Kr. 1958.

Przekład hiszp.: *Wiad. Bluszcz* 1927 nr 11.

30. Światła. Nowele. W-wa 1904. Wyd. 2 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 26.

Zawartość: wyd. z 1929: Światła. (*Tyg. Ilustr.* 1897 t. 1 nr 1-3); Złe. (*Tyg. Ilustr.* 1896 t. 1 nr 15-17); Na tokach. (*Tyg. Ilustr.* 1894 t. 2 s. 358-359, 380-381); Skręt. (*Tyg. Ilustr.* 1898 nr 3); Wydaleni. (*Z ziemi pagórków leśnych, z ziemi łąk zielonych.* W-wa 1899); Pięć koron; Skrzypek. (*Kur. Warsz.* 1898 nr 1; pt. Skrzypec: *Dzienn. Pol.* 1898 nr 4; *Dzienn. Chicagoski* 1898 nr 24); Surma. (*Gaz. Nar.* 1895 nr 107); *Kur. Warsz.* 1895 nr 103); Drwal. (*Kraj* 1897 nr 23-24); Siódmy syn; Tajemniczy medalik; Wrażenia i przeżycia; Lato 1915. (*Rzeczpospolita* 1927).

Rkps — Pięć koron. Bibl. Nar. sygn. 6119.

Przekłady

Skręt: ros.: *Birakutyja wiadomości* ok. 1899; N.K. *Mir bożyj* 1904 nr 12 s. 214-223.

Skrzypek: węgier.: K. Bányai [b.m.w.] 1912.

31. Joan. VIII, 1-12. Powieść. *Bluszcz* 1905 nr 1-36. Wyd. osob. W-wa 1906. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1912; wyd. 3 Lw. 1921; wyd. 5 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 6; Kr. 1956; Kr. 1958.

Rkps Jagiel. sygn. 7501 I.

32. Kamienie. *Gaz. Nar.* 1905 nr 14; *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 1-2. Wyd. osob. W-wa 1920 *Czytania Żołnierskie* nr 4. Zob. też poz. 35.

33. Ragnarök. Powieść współczesna. W-wa 1906. Wyd. nast.: wyd. nowe W-wa 1910; wyd. 3 Lw. 1922; wyd. 5 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 32; W-wa 1958.

34. Byli i będą. Powieść z niedalekiej przeszłości. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 1-51. Wyd. osob. W-wa 1908. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1910; wyd. 3 W-wa 1920; wyd. 4 Lw.-Poz. 1923; wyd. 6 Poz. 1939; Pittsburg 1944; [Niemcy Zach. 1948]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 21.

Przekład węgier.: J. Tomcsányi: Lengyel sors. Budapeszt 1922.

35. Rupiecie. Nowele. W-wa 1908. Wyd. nast. W-wa 1909 *Bibl. Univ. Lud.* 139; wyd. 2 Lw.-Poz. 1925; wyd. 3 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 30.

Zawartość: Rupiecie. (*Tyg. Ilustr.* 1905 nr 16-19); Triumfator. (*Wędrowiec* 1905 nr 14-16); Kamienie. (Zob. poz. 32); Tutejszy. (*Reforma* 1906 nr 35); Tak zwani „glupi”. Opowieść społeczna. (*Biesiada Lit.* 1907 nr 2 s. 82-83; *Kur. Warsz.* 1907 nr 1 s. 130-131); Ciotka. (Zob. też poz. 39); Lamus; Jan Borucki. (Zob. też poz. 37); Bajka o głupim Marcinie. (Zob. poz. 36); Hryc; Bagno; „Wołowy czerep”. (*Kur. Warsz.* 1908 nr 1); Dobra służba. (*Kur. Litewski* 1908 nr 53).

Przekłady

Rupiecie: franc.: M. Walewska: *Antiquailles. Le Messenger Polonais* 1927 nr 213-227.

Hryc: franc.: M. Walewska. *Le Messenger Polonais* 1927 nr 71-72.

36. Bajka o głupim Marcinie. Nowela. Wyd. zob. poz. 35. Wyd. osob. W-wa 1917; przedr.: *Kalendarz Królowej Apostołów na rok Pański 1930.* [1929].

37. Jan Borucki. Wyd. zob. poz. 35. Wyd. osob. pt. Za wiarę i ojczyznę. Nowela. W-wa 1917.

38. Atma. Powieść. *Tyg. Mód i Potwieści* 1910 nr 1-53. Wyd. osob. W-wa 1911. Wyd. nast.: W-wa 1914; wyd. 2 [?] Lw. 1921. Wyd. 3 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 24.

39. Kamienie. — Ciotka. — Wpisany do heroldii. W-wa 1910 *Bibl. Univ. Lud.* 140.

Zawartość: Kamienie. (Zob. poz. 32); Ciotka. (Zob. poz. 35); Wpisany do heroldii. (Zob. poz. 21).

40. Barbara Tryźnianka. Powieść. *Nasz Dom* 1913 nr 1-52, 1914 nr 1-23. Wyd. osob. W-wa 1914. Wyd. nast.: W-wa 1920 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 874-875; wyd. 3 Lw.-Poz. 1925; wyd. 4 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 23.

Przekład litewski: H. Talekas: *Testamentas.* Kowno 1937.

41. Czarny chleb. Nowele. W-wa 1914. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw.-Poz. 1922; wyd. 3 uzup. zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 9; wyd. 4 Poz. [ok. 1931]; [Niemcy Zach. 1949].

Zawartość: Czarny chleb; Jezioro. (*Dzienn. Kijowski* 1912 nr 92-152 z przerwami); Kolega Szoll. (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 24-27); Pierścień. (*Bluszcz* 1910 nr 7-9); Starzec. (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 46-48; *Mysł Rob.* 1910 nr 20-22; *Przyj.* 1910 nr 17-20); Złota dola. (Zob. poz. 15); Znachor. (Zob. poz. 15); Pierwsza kula. (Zob. poz. 12); W noc grudniową. (Zob. poz. 15); Jedna droga.

W wyd. 3 z 1927 dodano: Mysł, Południca, Na wigilię. (Zob. poz. 15).

Przekłady

— Czarny chleb: ros.: M. Sławińska. *Wiestnik Jewropy* 1915 nr z listopada — węgier.: J. Tomcsányi. Ország-Világ 1920.

Kolega Szoll: węgier.: J. Tomcsányi. Ország-Világ 1920.

— Pierścień: ang.: J. Moraczewska. *Poland* 1926 nr 5 — ros.: M. Sławińska. *Wiestnik Jewropy* 1915 nr z listopada.

42. Gniazdo Białozora. Poz. 1920. Wyd. 2 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 36.

43. Lato leśnych ludzi. Powieść. W-wa 1920. Wyd. nast.; wyd. 2 W-wa 1921; Poz. 1928 z ilustr. K. Mackiewicza; wyd. 3 zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 33; Jeruzolima 1943; Glasgow 1944; wyd. nowe Poz. 1946; [Niemcy Zach.] 1947; wyd. nowe Poz. 1947; wyd. nowe W-wa 1948; wyd. nowe W-wa 1949; W-wa 1956; W-wa 1958; W-wa 1960.

44. Florian z Wielkiej Hluszy. Powieść. Tyg. Ilustr. 1922 nr 1-17, 22-27. Wyd. osob. Poz. [1929] *Bibl. Autorów Pol.* 2. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 35; wyd. 2 Poz. [1939] (jest to wyd. nast. t. 35 Pismi).

Adaptacja filmowa w 1938.

45. Niedobitowski z granicznego bastionu. Nowele. Lw.-Poz. 1926. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 34.

Zawartość: Tydzień u Niedobitowskich. (*Gaz. Warsz.* 1924 nr 269-270, 272-273); Niedobitowscy płacą. (*Gaz. Warsz.* 1924 nr 352-353); Sprawa jednorurki nr 3080. (*Gaz. Warsz.* 1923 nr 72); Przekroczenie obowiązujących ustaw. (*Gaz. Warsz.* 1924 nr 138; *Nowa Reforma* 1924 nr 139); Obywatel Kuźma Suprunik. (*Gaz. Warsz.* 1924 nr 12-13); § 4. (*Gaz. Warsz.* 1923 nr 129); Czterech małych Mysłkowskich. (*Gaz. Warsz.* 1924 nr 163); Jutrznia; Świętek.

46. Rada koronna. Poz. 1926. Zob. też poz. 47 i Wyd. zbior. poz. 1 t. 34.

47. Dwie rady. Rada Narodowa 1915. Rada koronna 1925. Poz. 1931.

Zawartość: Rada Narodowa 1915. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 34; Rada koronna 1925. (Zob. poz. 46).

Przekłady niezidentyfikowanych utworów na języki obce: czes.: J. Lukáš: Mstítel. Praga 1897 *Knihovna Besed lidu* t. 102. — V. Valenta: Zoška. Praga 1925 — esperanto: H. Strumillo-Barbaszewska: Poemeto. *Pola Esperantist* 1932 nr 7 — ros. Szczęście. Powieść. *Wsiemirnaja biblioteka* 1891 nr 1-2. — Szutka. Powieść. *Syn otieczestwa* 1893 nr 45-48. — Ogoniok. Rasskaz. *Żywopisnoje obozrenije* 1897 nr 25 s. 419, 422-424. — Ogon'ki. Kartinka. *Siewier* 1900 nr 6-7. — A. Chranowicki: Czelowiek. Legiend. *Świetyj tucz* 1909 nr 3 s. 597-599. — E. Maliszewska: W puti. Rasskaz. *Siemiejnyje wieszczera* 1917 nr 5 s. 117-122. — serbochorw.: V. S.: Priča o sreći. *Zagrzeb* 1935 *Obitelj* nr 1-13. — Sve veze prekinute. *Narodna obrana* (Osijek) 1905 nr 118 — słowacki: K. Ausobský: W kostele. *Národní listy* 1910 nr 243. — R. Kuráž: Cestou. *Venkov* 1910 nr 137. — Volská kuže. *Moravska orlice* 1910 nr 120. — węgier.: Mesé a boldgságról. *Divat Szalon* 1917 nr 20-24. — Szerebemböl. Budapeszt [b.r.].

Rkps — Kozacza dusza. Nowela, ok. 1885. *Bibl. Nar. sygn.* II. 6120.

Opowiadania, powieści drukowała w czasopiśmie: *Biesiada Lit.* (1901, 1905-1907; tu: „Perpetuum mobile”). Humoreska. 1901 nr 38-39; *Bluszcz* (1890-1891, 1905, 1910), *Blawatek* (1895, 1905), *Czas* (1889), *Dzien Anonowoy* (1882; tu debiut: Gama uczuć. Z francuskiego. Nr 3; Z dzienniczka reportera. Z francuskiego. Nr 4), *Dzien Chicagoski* (1890, 1895-1896, 1898-1899, 1901-1902, 1908-1909, 1911), *Dzien Cieszyński* (1911), *Dzien Kijowski* (1912), *Dzien Kujawski* (1902), *Dzien Pol.* (1887-1889, 1896-1899, 1902; tu: Chrobot. 1887 nr 196; Kozacza dusza. 1888 nr 36-62; Juvenes dum sumus. 1899 nr 249), *Dzien Powsz.* (1907), *Dzień Pol.* (1930), *Famulus* (1927), *Gaz. Nar.* (1891, 1893-1895, 1903-1905), *Gaz. Pol.* (Chicago 1903-1904, 1906-1907, 1919; tu: Książd jest. Obrazek z Syberii. 1903 nr 12; Bitwa na grobli. 1904 nr 1; tłum.: O. Wilde: Samolubny olbrzym. 1919 nr 313), *Gaz. Tor.* (1901-1902), *Gaz. Warsz.* (1923-1924, 1930), *Głos Narodu* (Jersey City 1922), *Głos Wil.* (1929), *Goniec i Iskra* (1890), *Kłosy* (1889-1890), *Kobieta Współcz.* (1928), *Kraj* (Petersb. 1891, 1893-1894, 1897), *Kur. Litewski* (1908), *Kur. Niedzielnny* (1897; tu: Istota i zadania powieści. Nr 4), *Kur. Warsz.* (1888, 1890-1898, 1902-1903, 1907-1909, 1934, 1936; tu: Podróż wigilijna profesora Bonifacego. 1888 nr 356; Przez boczną furte. 1897 nr 1; „Szczydry wiecór”. 1903 nr 1; „Dźwignia”. 1907 nr 95; Do Dekalogu. 1934 nr 1), *Lechita* (1907), *Łowiec* (1896; tu: W noc wigilijną. Nr 12), *Le Messenger Polonais* (1927), *Mieszczanin* (1897), *Młoda Polska* (1926; tu: Dziady wiosenne. Nr 4), *Mysł Nar.* (1931), *Mysł Rob.* (1909-1910), *Naród Pol.* (Chicago 1910), *Nasz Dom* (1913, 1914), *Niedziela* (1897; tu: W noc wigilijną. Nr 52), *Niewiasta Katol.* (1922; tu: Przed wigilią. Nr 1), *Nowa Reforma* (1893-1894, 1924), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1923, 1925), *Obrona Ludu* (1902), *Ognisko* (Paryż 1930), *Piast* (1916), *Pogoń* (1909), *Pola Esperantisto* (1931), *Polak* (1912; tu: Wpisanie do szkaplerza żmudzkiego. Obrazek z życia Litwy. S. 29-31), *Poland* (Nowy Jork 1926), *Postęp* (1909), *Prawda* (1899), *Prosto z Mostu* (1935), *Przeł. Pol.*, *Spół. i Lit.* (1896), *Przeł. Poz.* (1894-1895), *Przodownica* (1931), *Przyj.* (1910), *Przyj. Ludu* (1901-1902; tu m.in.: Pięty dzień po Wielkiej Nocy na Litwie. *Zorza* dod. *Przyj. Ludu* 1902 nr 4), *Reforma* (1906), *Rodzina Pol.* (1928; tu: Wygnańcy. Nr 4), *Rzeczpospolita* (1926-1927), *Słowo Pol.* (1899-1900, 1903, 1915; tu: Szczydry wiecór. 1903 nr 13), *Świat* (1938), *Świat Kobiety* (1914; tu: Przedwiośnie. Nr 7), *Świt* (1884-1885, 1887), *Tarnowianin* (1907), *Tęcza* (1939), *Tyg. Ilustr.* (1888-1890, 1892-1898, 1905, 1907, 1909-1911, 1915, 1922, 1929; tu: Srebrne gody. 1911 nr 25; Jutrznia. 1915 nr 1), *Tyg. Katol.* (1903), *Tyg. Mieszczanski* (1912), *Tyg. Mód*

i *Powieści* (1898, 1910, 1913), *Tyg. Nar.* (1910), *Tyg. Pol.* (1899-1900), *Tyg. Powsz.* (1889), *Wędrowiec* (1891, 1898, 1902-1903, 1905-1906; tu: Pleśń. 1906 nr 3), *Wiek* (1892-1893), *Wielkopolanin* (Pittsburg 1910), *Wiesci z Polski* (1928-1929; tu m.in.: Powitanie. 1928 nr 2), *Zgoda* (1893-1894, 1896, 1901, 1903, 1909; tu: Szczodry wieczór. 1903 nr 6), *Ziemianka* (1907), *Złoty Róg* (1913), *Życie* (1888-1890).

Ponadto drobne opowiadania zamieszczała w książkach zbiorowych i kalendarzach: *Confiteor w orydyku Bożym*. Poz. 1930, *Jednodniówka na dochód „Znicza”*. Poz. 1909, *Kalendarz górniczo-hutniczy na r. 1931*. W-wa [1931], *Kalendarz Królowej Apostolów na rok Pański 1930*. [1929], *Kalendarz „Tarnowianin” na r. 1907*. Tarnów 1906, *Znad Wilii i Niemna*. Wil. 1906, ... *Z ziemi pagórków leśnych, z ziemi łąk zielonych*. W-wa 1899.

Przekłady

1. K. Schönherr: *Diablica*. Sztuka w 5 aktach. Wyst. W-wa 1919.

Rkp. Bibl. Ossol. 11395/II.

Wydania zbiorowe i wybory twórczości

1. Pisma. Wyd. zbiorowe jubileuszowe z przedmową Z. Dębickiego. T. 1-36. Lw.-Poz. [1926-1939].

Niektóre tomy miały dalsze wydania.

T. 1 (Lw.-Poz. [1926]): *Dewajsta*. Zob. Twórczość poz. 3, tu wyd. 10, 12, 13 są następnymi wydaniami tego tomu.

T. 2 (Lw. [1926]): *Błękitni*. Zob. Twórczość poz. 9, tu wyd. 6 jest następnym wydaniem tego tomu.

T. 3 (Lw.-Poz. [1926]): *Jerychonka*. Zob. Twórczość poz. 19, tu wyd. 6 jest następnym wydaniem tego tomu.

T. 4 (Lw.-Poz. [1927]): *Czahary*. Wyd. 6. Zob. Twórczość poz. 29.

T. 5 (Lw.-Poz. [1927]): *Wrzos*. Wyd. 5. Zob. Twórczość poz. 28.

T. 6 (Poz. 1939): *Joan.VIII*. Wyd. 5. Zob. Twórczość poz. 31.

T. 7 (Lw.-Poz. [1926]): *Szary proch*. Zob. Twórczość poz. 8, tu wyd. 7 jest następnym wydaniem tego tomu.

T. 8 (Lw.-Poz. [1927]): *Ona*. Wyd. 5. Zob. Twórczość poz. 13.

T. 9 (Lw. [1927]): *Czarny chleb*. Wyd. 3 uzup. Zob. Twórczość poz. 41, tu wyd. 4 jest następnym wydaniem tego tomu.

Zawartość: *Złota dola*. (Zob. Twórczość poz. 15); *Na wigilię*. (Zob. Twórczość poz. 15); *W noc grudniową*. (Zob. Twórczość poz. 15); *Znachor*. (Zob. Twórczość poz. 15); *Myśl*. (Zob. Twórczość poz. 15); *Czarny chleb*. (Zob. Twórczość poz. 41); *Jeziro*. (Zob. Twórczość poz. 41); *Kolega Szoll*. (Zob. Twórczość poz. 41); *Pierścień*. (Zob. Twórczość poz. 41); *Starzec*. (Zob. Twórczość poz. 41); *Pierwsza kula*. (Zob. Twórczość poz. 12); *Jedna droga*. (Zob. Twórczość poz. 41).

T. 10 (Lw. [1927]): *Magnat*. Zob. Twórczość poz. 24, tu wyd. 6 jest następnym wydaniem tego tomu.

T. 11 (Lw. [1927]): *Jaskółczym szlakiem*. Wyd. 5.

Zob. Twórczość poz. 16, tu wyd. 6 jest następnym wydaniem tego tomu.

T. 12 (Lw.-Poz. [1928]): *Barcikowscy*. Wyd. 4. Zob. Twórczość poz. 25, tu wyd. 5 jest następnym wydaniem tego tomu.

T. 13 (Lw.-Poz. [1928]): *Macierz*. Zob. Twórczość poz. 27, tu wyd. z 1939 jest następnym wydaniem tego tomu.

T. 14 (Lw.-Poz. [1928]): *Straszny dziadunio*. Zob. Twórczość poz. 2, tu wyd. 7 jest następnym wydaniem tego tomu. — *Ryngraf*. Zob. Twórczość poz. 7, tu wyd. z 1931 jest następnym wydaniem tego tomu.

T. 15 (Poz. [1939]): *Czarny bóg*. Wyd. 3. Zob. Twórczość poz. 14. — *Farsa panny Heni*. Wyd. 4. Zob. Twórczość poz. 1.

T. 16 (Poz. [1928]): *Anima vilis*. Wyd. 5. Zob. Twórczość poz. 18.

T. 17 (Poz. [1928]): *Na fali*. Zob. Twórczość poz. 17.

T. 18 (Poz. [1928]): *Kądział*. Zob. Twórczość poz. 23, tu wyd. 6 jest następnym wydaniem tego tomu.

T. 19 (Poz. [1928]): *Kwiat lotosu*. Zob. Twórczość poz. 6, tu wyd. z 1939 jest następnym wydaniem tego tomu.

T. 20 (Poz. [1928]): *Klejnot*. Wyd. 6. Zob. Twórczość poz. 22.

T. 21 (Poz. [1928]): *Byli i będą*. Zob. Twórczość poz. 34, tu wyd. 6 jest następnym wydaniem tego tomu.

T. 22 (Poz. [1928]): *Z gluszy*. Zob. Twórczość poz. 21.

Zawartość: zob. Twórczość poz. 21.

T. 23 (Poz. [1928]): *Barbara Tryźnianka*. Wyd. 4. Zob. Twórczość poz. 40.

T. 24 (Poz. [1929]): *Atma*. Wyd. 3. Zob. Twórczość poz. 38.

T. 25 (Poz. [1929]): *Nieoswojone ptaki*. Wyd. 4. Zob. Twórczość poz. 26.

T. 26 (Poz. [1929]): *Światła*. Nowele. Wyd. 2. Zob. Twórczość poz. 30.

Zawartość: zob. Twórczość poz. 30.

T. 27 (Poz. 1939): *Między ustami a brzegiem pucharu*. Wyd. 6. Zob. Twórczość poz. 4.

T. 28 (Poz. [1931]): *Na wyżynach*. Wyd. 5. Zob. Twórczość poz. 20.

T. 29 (Poz. [1931]): *Pożary i zgliszcza*. Wyd. 3. Zob. Twórczość poz. 5.

T. 30 (Poz. [1931]): *Rupiecie*. Wyd. 3. Zob. Twórczość poz. 35.

Zawartość: zob. Twórczość poz. 35.

T. 31 (Poz. [1931?]): *Hrywda*. Wyd. 7. Zob. Twórczość poz. 10.

T. 32 (Poz. [1931?]): *Ragnarök*. Wyd. 5. Zob. Twórczość poz. 33.

T. 33 (Poz. 1931): *Lato leśnych ludzi*. Wyd. 3. Zob. Twórczość poz. 43.

T. 34 (Poz. 1938): *Róże panny Róży*.

Zawartość: *Róże panny Róży*. (*Tyg. Ilustr.* 1929 nr 50 pt.: *Różany cud panny Róży*); *Lutnia*, *Finka* i *Duglas*; *Kos z sapieżanki*; *Wyczyn wigilijny*; *Historie Baby Siłichy*. (*Świat* 1938 nr 43); „N.B.N.B.L.”; *Polesie*; *Dwie rady*. (Zob. Twórczość poz. 46, 47); — *Niedobitowski z granicznego bastionu*; *Tydzień u Niedobitowskich*. — *Niedobitowscy placą*. — *Sprawa jednorurki nr 3080*. — *Przekroczenie obowiązujących ustaw*. — „Obywatel” *Kuzma Suprunik*. — § 4. — *Czterech małych Mystkowskich*. — *Jutrznia*. — *Świętek*. (Zob. Twórczość poz. 45).

T. 35 (Poz. [1929]): *Florian z Wielkiej Hłuszy*. Zob. Twórczość poz. 44, tu wyd. 2 jest następnym wydaniem tego tomu.

T. 36 (Poz. 1931): *Gniazdo Białozora*. Wyd. 2. Zob. Twórczość poz. 42.

2. Hasła Marii Rodziewiczówny. Za upoważnieniem autorki zebrała H. Dontenowa. W-wa 1937.

Wybór sentencji.

Listy i materiały

1. Do J. Prauna 4 listy z 1888-1894. Rkps Ossol. 6519/I.

2. Do W. Maleszewskiego 2 listy z 1888 i 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7057.

3. Do S. Tomkowicza 12 listów z 1889-1893. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1992.

4. Do E. Pawłowicza z 1894. Rkps Ossol. sygn. 12041/III.

5. Do H. Weychert z 1896. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.

6. Do E. Pawłowicza z 1897. Rkps Ossol. sygn. 6834/I.

7. Do B. Wysłoucha z 1903. Rkps Ossol. sygn. 7182/II.

8. Do J. Szeptyckiej z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8464.

9. Do W. Butrymowicza z 1924. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2738.

10. Z korespondencji 1940-1944 (fragmenty). *Słowo Powsz.* 1956 nr 265 dodatek.

11. Do E. Kornilowicza [?] b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.

12. Kalendarzyk — notatnik autorki od 18 stycznia do 2 listopada 1944. Rkps Ossol. sygn. 13549/I; odpis sygn. 13550/II.

13. Listy, odpisy listów i dokumenty. Rkps Muzeum im. A. Mickiewicza w W-wie.

14. Fragmenty tłumaczeń utworów M. Rodziewicz. Rkps Muzeum A. Mickiewicza w Paryżu 937.

OPRACOWANIA

Monografie: K. CZACHOWSKI: M. Rodziewiczówna na tle swoich powieści. Poz. 1935. [Rec.: A. Jesionowski: Monografia o Rodziewiczównie. *Prosto z Mostu* 1935 nr 19; M. Kridl: Teoria i krytyka literatury. *Roczn. Lit.* 1935 s. 284-285; J. Kulczycka. *Polonista* 1935 z. 5/6 s. 232-233; S. Rogosz: Monografia Rodziewiczówny. *Wiad. Lit.* 1935 nr 626; J. Wiktor: Rodziewiczówna na tle swej ziemi. *Tyg. Ilustr.* 1935 nr 25; B-r.: Książka o Rodziewiczównie. *Mysł Nar.* 1936 nr 52].

Ogólne: F. B.: Esteja „Mój testament”. *Prawda* 1886 nr 42. — W. GOMULICKI: *Warta* 1888 s. 6220-6221. — ITEM: *Rola* 1888 nr 52. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: M.

Rodziewiczówna. *Prawda* 1888 nr 21. — W. DZIEDUSZYCKI: Listy z Jezupola. *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1889 nr 21, nr 32. — W. JANICKI: *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 296. — T. JESKE [T. JESKE-CHOIŃSKI]: Nowe prądy w poezji współczesnej. *Niwa* 1889 nr 7. — T. JESKE [T. JESKE-CHOIŃSKI]: Nowe powieści i powiastki. *Niwa* 1889 nr 21. — J. KOTARBIŃSKI: Powieści Marii Rodziewiczówny. *Kłosy* 1889 nr 1265-1267. — A. WITSKI: *Życie* 1889 nr 1 s. 11-12. — W. GĄSZTOWTT: Mme Rodziewicz. *Bulletin Polonais* (Paryż) 1890 nr 45. — C. JELLENTA: Talent na rynku. *Prawda* 1890 nr 50-51. — JULIA T.: Kilka słów o nowelach M. Rodziewiczówny. *Dom Pol.* 1890 nr 13-21. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1890 nr 64; przedr.: Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 12. W-wa 1962. — M. ZADORA: *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 366, 372. — M. Rodziewicz. *Goniec* 1890 nr 55. — Echa warszawskie. *Przeł. Tyg.* 1890 nr 1, nr 3, nr 9, nr 16, nr 48. — J. BADENI: *Przeł. Powsz.* 1893 t. 38 s. 257-258. — A. GRUSZECKI: Cenzura p. Rodziewiczówny. *Przeł. Tyg.* 1895 s. 158. — A. KŁOPOTOWSKA. *Słowo Pol.* 1898 nr 259; przedr.: *Dzien. Chicagoski* 1898 nr 291. — *Gaz. Lw.* 1900 nr 295. — FANTAZJA: Z Warszawy. (W Hruszowej u Rodziewiczówny). *Gaz. Lw.* 1901 nr 58; SEP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. Pani Fantazja o autorce „Dewajtisa”. *Biesiada Lit.* 1901 nr 16. — K. KĘDZIERSKI: Dla Rodziewiczówny. *Gaz. Nar.* 1901 nr 93. — SEP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1901 nr 6, nr 8. — M. PASZKUDZKI. *Gaz. Nar.* 1901 nr 89. — U M. Rodziewiczówny. *Dzien. Pol.* 1901 nr 517. — Dar dla Rodziewiczówny. *Gaz. Nar.* 1901 nr 110. — S. JANKOWSKI: Powieść a życie. *Przeł. Tyg.* 1902 nr 5-6. — M. SOBOLEWSKA: U Rodziewiczówny. *Wędrowiec* 1902 nr 33. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]: Kobieta w naszej literaturze współczesnej. *Bluszcz* 1908 nr 52 s. 593-598. — A. ŚWIDERSKA. *Polnische Post* 1909 nr 24.

(Jubileusz:) Autorka „Dewajtisa”. W ćwierćwiecze działalności pisarskiej. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 23. — L. STRASZEWICZ: Rodziewiczówna przed jubileuszem. *Kur. Pol.* 1910 nr 72. — Z. BARTKIEWICZ: M. Rodziewiczównie w dniu jubileuszowego święta. *Świat* 1911 nr 24. — Z. DĘBICKI: M. Rodziewiczówna. *Dzien. Cieszyński* 1911 nr 143. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1911 nr 166. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]: M. Rodziewiczówna. *Bluszcz* 1911 nr 25-26. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]: 25-lecie pracy pisarskiej M. Rodziewiczówny. *Żona* 1911 nr 26. — D. KOSMOWSKA. *Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 25 s. 3-4. — L. KOTARBIŃSKA. *Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 24. — M. C. PRZEWÓSKA: M. Rodziewiczówny idealizm twórczy. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 165. — H. SIENKIEWICZ: List do Rodzie-

wiczówny. *Dzien. Kijowski* 1911 nr 143; *Gaz. Pol.* (Chicago) 1911 nr 27; *Gaz. Warsz.* 1911 nr 163; *Głos Narodu* 1911 nr 136; *Kur. Warsz.* 1911 nr 163; *Słowo Pol.* 1911 nr 28. — M. SYNORADZKI: Z Warszawy, *Biesiada Lit.* 1911 nr 26. — E. Żm. [E. ŻMIJEWSKA]: Cwierćwiecze M. Rodziewiczówny. *Słowo* 1911 nr 160. — Jubileusz zasłużonej autorki. *Bibl. Warsz.* 1911 t. 3 s. 402-403. — Dwudziestopięcioletcie M. Rodziewiczówny. *Bluszcz* 1911 nr 25. — Dwudziestopięcioletcie M. Rodziewiczówny. *Dzien. Chicagoski* 1911 nr 158. — M. Rodziewiczówna. (1866-1911). *Dzien. Chicagoski* 1911 nr 167. — Jubileusz M. Rodziewiczówny. *Dzien. Kijowski* 1911 nr 142. — Jubileusz M. Rodziewiczówny. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 167. — *Kur. Pol.* 1911 nr 163. — *Kur. Por.* 1911 nr 163. — *Kur. Warsz.* 1911 nr 162. — *Nowa Gaz.* 1911 nr 269. — *Rola* 1911 nr 25. — Srebrne gody. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 25. — Uj regeny. *Divat Szalón* 1917 nr 20.

Krwawy napad na M. Rodziewiczównę. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1919 nr 140. — Napad bandytów na M. Rodziewiczównę. *Goniec Kr.* 1919 nr 139. — J. IWASZKIEWICZ: Konflikt Anatola Sterna z M. Rodziewiczówną. *Kur. Pol.* 1920 nr 223. — M. Rodziewiczówna odznaczona orderem „Polonia Restituta”. *Gaz. Podhalańska* 1924 nr 51. — Odznaczenie M. Rodziewiczówny. *Goniec Kr.* 1924 nr 285; *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 340. — Komitet wigilijny P. B. K. *Dzień Pol.* 1924 nr 277. — J. S.: Rodziewiczówna u siebie. *Rzeczpospolita* 1925 nr 156. — J. PAŁUCKI: M. Rodziewiczówna w Poznaniu. *Dzien. Poz.* 1925 nr 229. — Z. Z. *Le Messenger Polonais* (W-wa) 1925 nr 195. — M. Rodziewiczówna autorka „Dewajtisa” w Poznaniu. *Dzien. Poz.* 1925 nr 221. — M. Rodziewiczówna na rzecz przebudowy kościoła Św. Marcina. *Dzien. Poz.* 1925 nr 224. — Autorka „Dewajtisa” w Poznaniu. *Dzien. Poz.* 1925 nr 230. — M. Rodziewiczówna w zbiorach ludoznawczych w Muzeum Wielkopolskim. *Dzien. Poz.* 1925 nr 291. — M. Rodziewiczówna w Poznaniu. *Echo Warsz.* 1925 nr 264. — M. Rodziewiczówna o Chrz. Demokracji. *Głos Narodu* 1925 nr 132.

(Jubileusz:) C. KĘDZIERSKI: M. Rodziewiczówna. Na 40-lecie jej pracy literackiej. *Kur. Poz.* 1926 nr 326. — R. BERGEL: Pod znakiem szlacheckiej tendencji. W 45-lecie pracy pisarskiej M. Rodziewiczówny. *Głos Narodu* 1927 nr 83. — K. BIELAŃSKA: Jak czytało się Rodziewiczównę. Garsć wspomnień. *Bluszcz* 1927 nr 11. — Č [A. ČERNÝ]: Jubilea. *Slovanský přehled* (Praga) 1927 s. 392-393. — Z. DĘBICKI: M. Rodziewiczówna. W 45-lecie pracy literackiej. *Kur. Warsz.* 1927 nr 71. — Z. DĘBICKI: M. Rodziewiczówna. (W czterdziestopięcioletcie pracy literackiej). *Tyg. Ilustr.* 1927 nr 11. — M. DOMAŃSKA: Pierwiastek mocy w twórczości Rodziewiczówny. *Bluszcz* 1927 nr 11. — T. GRABOW-

SKI: M. Rodziewiczówna. *Kur. Poz.* 1927 nr 117. — W. JANKOWSKA: Pejzaż w utworach M. Rodziewiczówny. *Bluszcz* 1927 nr 11. — C. JANKOWSKI. *Słowo* 1927 nr 59. — L. KONOPACKI: Strażniczka polskiego zagonu. *Gaz. Por.* 1927 nr 71; *Gaz. Warsz.* 1927 nr 71. — J. KRAWCZYŃSKA: U M. Rodziewiczówny. *Bluszcz* 1927 nr 11. — T. MODRZEJEWSKI: U M. Rodziewiczówny. *Kur. Por.* 1927 nr 72. — F. A. OSSENDOWSKI: List do M. Rodziewiczówny. *ABC* 1927 nr 71. — J. PIKÓWNA: M. Rodziewiczówna. *Dziś i Jutro* 1927 s. 122-124. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW: M. Rodziewiczówna w 45-letnią rocznicę pracy pisarskiej. *Polska Zbrojnia* 1927 nr 71. — M. RODZIEWICZÓWNA: Z mojej kariery. *Famulus* 1927 nr 5. — T. SINKO: Strażniczka kresowa. *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 11 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — H. SKIRMUNT. *Tyg. Ilustr.* 1927 nr 39. — J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1927 nr 71. — J. SUCHODOLSKI. *Epoka* 1927 nr 78. — (w): Kraków M. Rodziewiczównie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 87. — C. WALEWSKA: M. Rodziewiczówna. Twórczość, życie, czyn. Szkic syntetyczny. W-wa 1927. — M. WALEWSKA: Autorka „Dewajtisa”. *Iskry* 1927 nr 13. — M. WALEWSKA: M. Rodziewicz. Le jubilé d'une femme grand écrivain. *Le Messenger Polonais* (W-wa) 1927 nr 71. — J. WIŚNIEWSKI. *Nowa Reforma* 1927 nr 59. — J. ZAHRAJN. *Słowo Pol.* 1927 nr 79. — Niech Radom pomyśli i odpowiednio uczci zasługi M. Rodziewiczówny. *ABC* (Radom) 1927 nr 73. — Warszawa pracy i zapalu 13 marca oddała hold zasługom M. Rodziewiczówny. *Bluszcz* 1927 nr 14. — 45 lat pracy literackiej i narodowej. *Dzien. Poz.* 1927 nr 63. — Jubileusz M. Rodziewiczówny. *Dzień Pol.* 1927 nr 25; nr 52; nr 53; nr 58. — Obchód ku czci M. Rodziewiczówny. *Dzień Pol.* 1927 nr 60. — Program obchodu jubileuszowego M. Rodziewiczówny. *Dzień Pol.* 1927 nr 56. — 45-lecie pracy literackiej M. Rodziewiczówny. *Epoka* 1927 nr 41. — Jubileusz M. Rodziewiczówny. *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 13. — Ku czci M. Rodziewiczówny. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 67. — Warszawa w holdzie M. Rodziewiczównie. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 72. — Uczczenie Rodziewiczówny. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 176. — Jubileusz literacki M. Rodziewiczówny. *Głos Narodu* 1927 nr 66. — Zapisujcie się na arkusz holdowniczy dla autorki „Dewajtisa”. *Głos Narodu* 1927 nr 72. — Obchód jubileuszowy M. Rodziewiczówny w Krakowie. *Głos Narodu* 1927 nr 85. — Jubileusz M. Rodziewiczówny. *Głos Prawdy Lit.* 1927 nr 71. — Jubileusz M. Rodziewiczówny. *Kobieta Współcz.* 1927 nr 1; *Kur. Codz.* 1927 nr 51; *Kur. Por.* 1927 nr 30; nr 63. — Dar narodowy dla M. Rodziewiczówny. *Kur. Codz.* (Częstochowa) 1927 nr 52. — Obchód ku czci M. Rodziewiczówny. *Kur. Por.* 1927 nr 64. — Warszawa w holdzie M. Rodzie-

wiczównie. *Kur. Por.* 1927 nr 73. — 45-lecie twórczości M. Rodziewiczówny. *Młoda Polska* 1927 nr 5 s. 8-9. — Le jubilé de M-me M. Rodziewicz. *Le Messenger Polonais* (W-wa) 1927 nr 60. — Jubileusz M. Rodziewiczówny. *Rzeczpospolita* 1927 nr 29. — Obchód ku czci M. Rodziewiczówny. *Rzeczpospolita* 1927 nr 41. — Jubileusz M. Rodziewiczówny. *Rzeczpospolita* 1927 nr 61; 64; 66; 69.

Z. DĘBICKI: Portrety. [S. I] W-wa 1927 s. 231-246. — A. ZAHORSKA: M. Rodziewiczówna. *Przegl. Powsz.* 1927 t. 175 s. 95-110. Wyd. osob. pt.: M. Rodziewiczówna i jej dzieła. Poz. 1931. — M. Rodziewiczówna powraca do zdrowia. *Rzeczpospolita* 1927 nr 108. — Powitanie pielgrzymki Związku Polek przez M. Rodziewiczównę. *Rodzina Pol.* 1928 nr 7 s. 223. — Sąd nie przyznał żadnej nagrody. Konkurs zrzeczenia pisarzy katolickich. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 37. — Odznaczenie M. Rodziewiczówny. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 33. — Odczyt Rodziewiczówny. *Kobieta Współcz.* 1929 nr 7. — Papięskie odznaczenie M. Rodziewiczówny. *Polonia* 1929 nr 33. — M. RODZIEWICZ: List do redakcji. *Dzień Pol.* 1930 nr 49. — Z. DĘBICKI: Przedmowa do: M. Rodziewiczówna: Pisma. Wyd. zbiorowe jubileuszowe. T. 3. Poz. 1930. — A. H.: U M. Rodziewiczówny. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 244. — K. CZACHOWSKI: M. Rodziewiczówna. *Czas* 1931 nr 149. — Z. SMOLIŃSKA: Kobieta w literaturze. *Kuźnia Młodych* 1931 nr 2. — M. PEYGERT-PIĄTKOWSKA: Boy i Rodziewiczówna. *Wiad. Lit.* 1933 nr 29. — J. WIKTOR: U M. Rodziewiczówny. *Bluszcz* 1933 nr 1.

Wybrano Boya-Żeleńskiego. *Dzwon Niedzieli* 1933 nr 17. — Nagroda literacka dla M. Rodziewiczówny. Opinia stolicy przeciw sądowi konkursowemu. *Gaz. Warsz.* 1933 nr 128. — W uczczeniu zasług M. Rodziewiczówny. *Gaz. Warsz.* 1933 nr 392. — Rodziewiczówna po sławku. *Polonia* 1933 nr 3075. — H. B.: Pieśniarka życia. *Głos (Poz.)* 1934 nr 4. — H. HOHENDLINGERÓWNA: W domku leśnych ludzi. Wrażenia z wizyty u M. Rodziewiczówny w Hruszowej na Polesiu. *Bluszcz* 1934 nr 48. — P. *Pion* 1934 nr 47. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW: M. Rodziewiczówna laureatka nagrody im. E. Orzeszkowej. *Bluszcz* 1934 nr 46. — J. REMBIELIŃSKA: Odwiedziny u M. Rodziewiczówny. *Myśl Nar.* 1934 nr 35. — M. Rodziewiczówna laureatka. *Gaz. Warsz.* 1934 nr 329. — Nagroda im. Orzeszkowej przyznana M. Rodziewiczównie. *Kur. Por.* 1934 nr 305.

J. JESIONOWSKI: W obronie Rodziewiczówny. *Kuźnia Młodych* 1935 nr 13. — L. PIETRZYKOWSKI: Jeszcze w sprawie Rodziewiczówny. *Kuźnia Młodych* 1935 nr 16. — H. ROMER: Orzeszkowa... Rodziewiczówna. *Kur. Wil.* 1935 nr 158. — I. KRZYWICKA: Piewczynie

polskiego Far Westu. *Wiad. Lit.* 1936 nr 10. — M. RODZIEWICZ: Dlaczego poszłam tą drogą życia. Odpowiedź na ankietę. *Kur. Warsz.* 1936 nr 353. — A. P. K.: Rozmowa z autorką „Dewajtisa”. *Słowo* 1937 nr 269. — F. GABRYL: W Hruszowej u p. M. Rodziewiczówny. *Dzwon/Niedzieli* 1937 nr 37. — Z. LEŚNODORSKI: Autorka naszej pierwszej młodości. *Czas* 1937 nr 198. — K. NIEDOBITOWSKI: W Hruszowej u Rodziewiczówny. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 21 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Z. NOWAKOWSKI: Starosta u Rodziewiczówny. *Ilustr. Kur. Codz.* 1937 nr 121. — Z. ORD.: M. Rodziewiczówna na filmie. *Świątowiód* 1937 nr 48. — W. OSTEN: Na pogranicznym bastionie. 50-lecie twórczości M. Rodziewiczówny. *Warsz. Dzień Nar.* 1937 nr 230. — R. TOMASZEWSKI: Pani na Hruszowej. Dziesięcioro przykazań M. Rodziewiczówny. *Goniec Warsz.* 1937 nr 225. — R. TOMASZEWSKI: Pani na Hruszowie. *Tęcza* 1937 nr 8.

(Jubileusz:) Jubileusz M. Rodziewiczówny. *Bluszcz* 1937 nr 29. — Obchód 50-lecia działalności M. Rodziewiczówny w Hruszowej. *Głos Narodu* 1937 nr 187. — 50-lecie pracy M. Rodziewiczówny. *Ilustr. Kur. Codz.* 1937 nr 144. — Jubileusz M. Rodziewiczówny. *Kur. Por.* 1937 nr 178. — Hołd znakomitej dziedziczce. *Myśl Nar.* 1937 nr 29. — *Prosto z Mostu* 1937 nr 33. — W. F. GROMEK: Jubilatka z Hruszowej. *Z Kraju i ze Świata* dod. *Goniec Warsz.* 1938 nr 15. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Jubileusz odbył się w Kobryniu. *Kur. Warsz.* 1938 nr 282. — K. LASEK: Rodziewiczówna u siebie. *Kur. Warsz.* 1938 nr 215. — M. L.: Złoty jubileusz gospodarski M. Rodziewiczówny — dziedziczki Hruszowa. *Express Por.* (Kielce-Radom) 1938 nr 93. — Mt.: Warszawa w hołdzie M. Rodziewiczównie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 96. — J. PAWELSKI: Jubileusz Rodziewiczówny. *Przegl. Powsz.* 1938 t. 217 s. 63-72. — S. PRASZKIEWICZ: „Karol Szczapa” u autorki „Dewajtisa”. *Życie Mazowsza* 1938 s. 8-13. — W. SOKOŁOWSKA: M. Rodziewiczówna w walce o nowego człowieka. Przemówienie na akademii 2 maja 1938 r. W-wa 1938. — Z.: Jubileusz Rodziewiczówny. *Kur. Warsz.* 1938 nr 4. — Wymiana listów między M. Rodziewiczówną a szefem OZN gen. Skwarczyńskim. *Gaz. Pol.* 1938 nr 118. — Niezwykły jubileusz. 75-lecie urodzin M. Rodziewiczówny. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 41. — Rozłam w Ozonie. List M. Rodziewiczówny. *Warsz. Dzień Nar.* 1938 nr 113. — F. GALAMBOS GRUBER: M. Rodziewiczówna. *Nemzeti Ujság* 1939 nr 31. — Z. KLUCZEK: Cenzurowanie Prusa i Rodziewiczówny. *Prosto z Mostu* 1939 nr 25 s. 8. — Z. STARZYŃSKA: Najpoczytniejsza z pisarek polskich — M. Rodziewiczówna. *Biul. Książki* 1939 nr 5. — Adolf Nowaczyński i Konstanty Dobrzyński laureatami

nagród „Prosto z Mostu”. *Prosto z Mostu* 1939 nr 13 s. 1-3.

W. KIESZKOWSKA: M. Rodziewiczówna odeszła. *Głos Katol.* 1945 nr 16. — J. SKIRMUNTÓWNA: Dzwonie, dzwoń! *Głos Katol.* 1946 nr 2 s. 16. — K. TOPIŃSKA: Kobieta Polka w literaturze. *Walka Ludu* 1946 nr 108. — K. CZACHOWSKI: Regionalny idealizm Rodziewiczówny. W książce: *Pod piórem*. Kr. 1947. — J. PUZYNA: Moje wspomnienia o Rodziewiczównie. Częstochowa 1947. [Rec.: S. Podlewski: Ostatnie lata i dni M. Rodziewiczówny. *Dziś i Jutro* 1948 nr 47 s. 2]. — R. AFTANAZY: Ostatnie lata Marii Rodziewiczówny. *Tyg. Powsz.* 1948 nr 47. — J. LEWAŃSKI: M. Rodziewiczówna. *Trybuna Dolnośląska* 1948 nr 190 s. 8. — S. PODLEWSKI: Wspomnienia o M. Rodziewiczównie. *Słowo Powsz.* 1948 nr 90 s. 4. — J. SKIRMUNTÓWNA: 25 lat wspomnień o Rodziewiczównie. (Fragment pamiętnika). *Zeszyty Wr.* 1948 nr 1 s. 192-220. — A. B. [M. TURWID]: Ostatnie lata M. Rodziewiczówny. *Ilustr. Kur. Pol.* 1948 nr 113 s. 7. — M. Rodziewiczówna w Alei Zasłużonych. *Przegl. Księgarski* 1948 nr 21 s. 316. — Wspomnienia o M. Rodziewiczównie. *Świat i Życie* 1948 nr 14 s. 2. — M. JAWORSKI: „Przykazania” Rodziewiczówny. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 22. — I. PANNENKOWA: M. Rodziewiczówna. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 18 s. 5-6. — J. WIELOWIEYSKI: Ostatnie chwile Rodziewiczówny. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 1. — M. Rodziewiczówna spoczęła w Alei Zasłużonych. *Głos Katol.* 1949 nr 2 s. 11. — Ostatni wyjazd z M. Rodziewiczówną. *Dzien. Pol.* 1950 nr 253. — J. SKARŻYŃSKA. *Poradnik Bibliotekarza* 1951 nr 5. — Z. PĘDZIŃSKI: Pod znakiem uśmiechniętej nadziei. *Słowo Powsz.* 1956 nr 265. — J. PIETROŃ: Słoneczną stroną życia. *Słowo Powsz.* 1956 nr 265. — J. SKIRMUNTÓWNA: Z Rodziewiczówną w chacie leśnych ludzi. *Słowo Powsz.* 1956 nr 265. — B. T. [B. TRYFAN]: Wracamy do starych książek. *Nova Wieś* 1956 nr 15 s. 4. — H. TUKAŁSKI: Wspomnienie z Hruszowej. *Słowo Powsz.* 1956 nr 265. — B. KRĘTOWICZ: Jeszcze o M. Rodziewiczównie. *Słowo Powsz.* 1957 nr 58. — J. WIKTOR: Pani na Hruszowej. *Kierunki* 1957 nr 12. — K. JASIŃSKA-WOSIKOWA: Ukrywaliśmy M. Rodziewiczównę. *Wr. Tyg. Katolików* 1960 nr 24. — J. SKIRMUNTÓWNA: U kresu drogi. (Ze wspomnień o M. Rodziewiczównie). *Za i Przeciw* 1960 nr 45 [polem.: H. Kowalenko. Nr 4]. — E. M. WRÓBLEWSKI: Ostatnie dni. *Wr. Tyg. Katolików* 1960 nr 10. — Z. ŻABIŃSKI: Rodziewiczówna — klasyk zły popularności. *Nova Kultura* 1960 nr 14; przedr. w książce: *Tradycja, styl, obyczaj*. W-wa 1963 [polem.: Kisiel [S. Kisielowski]. *Tyg. Powsz.* 1960 nr 16; G. Pauszer-Kłównowska. *Nova Kultura* 1960 nr 16; A. Świdzka jw.] — S. PODLEWSKI: Mimo wszystko prawdziwy klasyk. *Za i Przeciw* 1961 nr 23. —

W 100-lecie urodzin Rodziewiczówny. *Stolica* 1963 nr 7. — M. GORDON: Katedra. Eseje. Londyn 1964. — A. JACEWICZ: U M. Rodziewiczówny w Hruszowej. *Wiad.* (Londyn) 1964 nr 40. — J. GIŻYŃSKA. *Życie Lit.* 1965 nr 3. — J. WARNECKI: Czas przeszły niedokonany. XVI: Powstanie. *Za i Przeciw* 1967 nr 25. — H. JANKOWSKA: Spotkanie z M. Rodziewiczówną. *Tyg. Powsz.* 1968 nr 19. — H. TUKAŁSKI-NIELUBOWICZ: Zmarła J. Skirmuntówna przyjaciółka M. Rodziewiczówny. *Za i Przeciw* 1968 nr 21. — J. WRÓBLEWSKI: Rodziewiczówna za północnym kordonem. *Słowo na Warmii i Mazurach* dod. *Słowa Powsz.* 1968 nr 39. — M. KORZENIEWSKA, S. KORZENIEWSKI: Mieszkaliśmy razem z M. Rodziewiczówną. (Wspomnienia przyjaciół w 25 rocznicę śmierci). *Słowo Powsz.* 1969 nr 267. — (jm). [J. MAJKUT]. *Słowo Powsz.* 1969 nr 268; *Słowo Powsz.* 1969 nr 266; *Kronika* (Londyn) 1969 nr 46 [wiad. o uroczystościach związanych z rocznicą śmierci pisarki]. — M. KASTERKA. *Gaz. Niedzielną* (Londyn) 1970 nr 1. — B. CYWIŃSKI: Rodowody niepokornych. W-wa 1971. — ZASTĘPCA: Z wypożyczalni. *Ty i Ja* 1971 nr 3. — S. PODLEWSKI: Rodziewiczówny ostatnia księga... *Za i Przeciw* 1972 nr 47-51. — A. WYSOKIŃSKI: Co z Rodziewiczówną? *Poglądy* 1972 nr 15.

Straszny dziadunio. ANTONI M. [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 19. — Pieśń łabędzie „Świt”. *Głos* 1887 nr 14. — A. N. [A. NOWICKI]. *Życie* 1888 nr 50 s. 743. — E. SIWIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 51. — W. K. *Gaz. Pol.* 1888 nr 288. — *Dwutyg. Katechetyczny i Duszpasterski* 1909 s. 775. — K. JABŁOŃSKA: „Straszny dziadunio ma 80 lat”. *Nad Wartą* 1967 nr 10.

Dewajtis. A. M. *Dom Pol.* 1888 nr 34 s. 268-269. — Sęp [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1888 nr 19. — P. *Gaz. Warsz.* 1888 nr 297. — POLIKRATES: „Demon” Żmurki i względy, jakie miała na oku redakcja Kuriera Warszawskiego przyznając drugą nagrodę „Dewajtisowi” p. Rodziewiczówny. *Niwa* 1888 nr 322. — Konkurs. *Kur. Por.* 1888 nr 121 s. 3. — F. G. B. [F. BRODOWSKI]: Nieudolne zabiegi i stargana przedza. *Prawda* 1889 nr 14, 15. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1889 t. 1 s. 325-331. — L. DĘBICKI. *Czas* 1889 nr 132; przedr. w książce: *Z teki dziennikarskiej*. Kr. 1893. — J. K. DWORZACZEK. *Bibl. Warsz.* 1889 t. 1 s. 442-447. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1889 nr 7. — M. KONOPNICKA. *Gaz. Pol.* 1889 nr 26, 28-29. — W. MARRENÉ [-MORZKOWSKA]. *Dzien. Łódzki* 1889 nr 39. — N. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1889 t. 91 s. 413-418. — A. P. ORDYŃSKI [A. POTOCKI]. *Głos* 1889 nr 11. — E. SIWIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 13. — *Dzien. Poz.* 1889 nr 11. —

— *Kronika Rodz.* 1889 nr 2. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1889 nr 111-116. — M. RODZIEWICZ: List do redakcji. *Prawda* 1890 nr 15. — NOTA [T. ZADUROWICZ]: Rehabilitacja „Dewajtisa”. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 42. — *Bulletin Polonais* (Paryż) 1890 nr 45. — Odpowiedź Redakcji. *Prawda* 1890 nr 12. — A. POTOCKI: Marek i Ninetka. *Głos* 1892 nr 12-13; przedr. w książce: Szkice i wrażenia literackie. Lw. 1903. — *Kraj* 1895 nr 15. — *Czas* 1901 nr 223. — W. TABACZYŃSKA. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 11. — *Kur. Poz.* 1908 nr 199. — Z. GRABOWSKA: Z teatru. *Głos Ploeki* 1910 nr 22 [dot. przeróbki scenicznej]. — W. KOSIAKIEWICZ. *Tyg. Mód i Powieści* 1912 nr 13. — J. WARŃKÓWNA: Wstęp do: M. Rodziewiczówna: Dewajtis. Wyd. jubileuszowe. W-wa [1912]. — *Kur. Księgarski dla Wszystkich* 1931 nr 6-7. — I. KRZYWICKA. *Wiad. Lit.* 1936 nr 27. — G. PAUSZER: Korespondencja. Niemiecki pierwowzór „Dewajtisa”. *Wiad. Lit.* 1936 nr 27. — G. PAUSZER-KLONOWSKA: Dzieje pewnego plagiatu. W książce: Zwykłe sprawy niezwykłych ludzi. Lubl. 1967.

Między ustami a brzegiem pucharu. (b): Nowe filmy polskie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 234.

Pożary i zgłiszczcza. M. W. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1893 nr 6. — H. GALLE. *Książka* 1909 s. 19. — D.C.N. *Głos* 1918 nr 377, 379. — J. DETKO: Powstanie styczniowe w twórczości pisarzy minorum gentium. W: *Dziedzictwo lit. powstania styczniowego*. W-wa 1964 s. 294-296.

Kwiat lotosu. A. M. *Dom Pol.* 1889 nr 19 s. 148-149. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Listy literackie z Warszawy. *Gaz. Lw.* 1889 nr 255. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1889 nr 21. — B. LUTOMSKI. *Przegl. Lit.* 1889 nr 41. — [K. MORAWSKA]. *Przegl. Tyg.* 1889 t. 93 s. 615-617. — *Zyg. Pt.* [Z. PIETKIEWICZ]: Z Babieńca. *Prawda* 1889 nr 51-52. — *Ateneum* 1889 t. 4 s. 538-540. — *Biesiada Lit.* 1889 nr 43 s. 266. — *Świat* 1889 nr 22. — E. BREITER. *Kur. Lw.* 1890 nr 8, 11. — J. K. DWORZACZEK. *Bibl. Warsz.* 1890 t. 1 s. 438-445. — W. KARCZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1890 nr 25. — L. W. *Kraj* 1891 nr 45 s. 12 [not. o tłum. serbochorw.].

Ryngraf. H. CEYSINGER. *Tyg. Mód i Powieści* 1895 nr 14 s. 108-109. — W. KARCZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1895 t. 3 s. 536. — *Mmp. Gaz. Pol.* 1895 nr 75. — N. *Wędrowiec* 1895 nr 12. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1895 nr 34. — w. — *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 18. — W. P. *Kur. Codz.* 1895 nr 99. — *Ateneum* 1895 t. 4 s. 188-189.

Szary proch. A. Z. *Słowo* 1890 nr 203-204. — ANATOL KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Nowa Reforma* 1890 nr 239-241. — SEP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1890 nr 43. — W. MARRENÉ [-MORZKOWSKA]. *Przegl. Tyg.* 1890 s. 350, 359, 466. — A. NOWICKI. *Życie* 1890 nr 37 s. 646-647. — [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 42. — Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1890 nr 43. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1890 t. 98 s. 323-328. — *Ateneum* 1890 t. 4 s. 577-579. — *Kronika Rodz.* 1890 nr 22. — JUR: Zblazowany krytyk o powieści romantycznej Rodziewiczówny. *Kraj* 1891 nr 44. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1891 t. 1 s. 401-409. — P. CHMIELEWSKI: Przedmowa do: M. Rodziewiczówna: Szary proch. Kr. 1900. — H. GALLE. *Książka* 1902 s. 34. — *Górnoślązak* 1907 nr 103. — Z. B.: Posłowie do: M. Rodziewiczówna: Szary proch. W-wa 1957. — J. SKÓRNICKI. *Echo Kr.* 1958 nr 67.

Błękitni. A. Z. *Słowo* 1890 nr 203-204. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1890 nr 49. — T. JESKE [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Niwa* 1890 nr 21. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1890 nr 205-206. — ANATOL KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Nowa Reforma* 1890 nr 239-241. — ANATOL KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Tyg. Mód i Powieści* 1890 nr 41. — W. MARRENÉ [-MORZKOWSKA]. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 40. — K. J. NITMAN. *Ateneum* 1890 t. 4 s. 181-184. — A. NOWICKI. *Życie* 1890 nr 37. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1890 t. 97 s. 616-620. — *Głos* 1890 nr 39 s. 477. — *Kronika Rodz.* 1890 nr 14. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Listy literacko-artystyczne z Warszawy. *Gaz. Lw.* 1891 nr 77. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Kraj* 1891 nr 16. — H. GALLE. *Ateneum* 1901 t. 1.

Hrywda. N. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1891 t. 100 s. 411-414. — B. *Tyg. Ilustr.* 1892 nr 125. — ANATOL KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Nowa Reforma* 1892 nr 69. — A. POTOCKI: Marek i Ninetka. *Głos* 1892 nr 12-13; przedr. w książce: Szkice i wrażenia literackie. Lw. 1903 s. 263-292. — *Nowiny Lit.* 1892 nr 5. — J. TERPIŁOWSKA. *Gaz. Pol.* 1894 nr 20. — *Dwutyg. Katechetyczny i Duszpasterski* 1909 s. 774. — *Gaz. Lw.* 1909 nr 126.

Nowele: Między ustami a brzegiem pucharu. Farsa panny Heleni. Rt. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1890 t. 95 s. 191-195.

Nowele. Rt. [K. MORAWSKA]. *Dzien. Poz.* 1889 nr 299. — W. MARRENÉ [-MORZKOWSKA]. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 40. — J. NOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1890 nr 76. — *Ateneum* 1890 t. 4 s. 577-578. — *Biesiada Lit.* 1890 nr 46. —

Świat 1890 nr 21. — Rt. [K. MORAWSKA]. *Przełg. Pol.* 1891 t. 100 s. 616-617.

O n a. A. Z. *Słowo* 1890 nr 203-204. — J. BADENI. *Przełg. Powsz.* 1890 t. 27 s. 270-272. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Listy literacko-artystyczne z Warszawy. *Gaz. Lw.* 1890 nr 55. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1890 nr 7. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1890 nr 48. — K. KASZEW-SKI. *Bibl. Warsz.* 1890 t. 3 s. 454-462. — W. MARRENÉ [-MORZKOWSKA]. *Przełg. Tyg.* 1890 nr 28-29. — N. [K. MORAWSKA]. *Przełg. Pol.* 1890 t. 97 s. 393-395. — [S. M. RZĘT-KOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 27 s. 16. — wg. [W. GOMULICKI]: Panna Rodziewiczówna i jej powieść-bajka. *Kraj* 1890 nr 25. — *Ateneum* 1890 t. 3 s. 176. — *Świat* 1890 nr 17. — F. B. [F. BRODOWSKI]. *Prawda* 1891 nr 17. — *Przełg. Tyg.* 1892 nr 43.

Czarny bóg. *Biesiada Lit.* 1916 nr 35.

Obrazki. wg. [W. GOMULICKI]: Utwory panny M. Rodziewiczówny. *Kraj* 1890 nr 50. — *Przełg. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 47 [dot. tłum. na język rosyjski Znachora]. — A. KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Nowa Reforma* 1891 nr 58-59. — A. M. L. [A. LISICKA z MYCIELSKICH]. *Przełg. Pol.* 1891 t. 101 s. 740-741. — A. NOWICKI. *Życie* 1891 nr 9 s. 127-129. — M. ZADORA. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 380. — *Ateneum* 1891 t. 1 s. 412-413. — *Przełg. Tyg.* 1891 nr 6.

Jaskółczym szlakiem. *Kur. Por.* 1892 nr 306 s. 3 [not. o druku powieści w *Wiek*]. — Br. Chr. [B. CHRZANOWSKI]. *Niwa* 1894 nr 12 s. 284-285. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1894 nr 45. — -cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 15. — W. KARCZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1894 t. 2 s. 183-186. — M. MYCIELSKI. *Przełg. Pol.* 1894 t. 114 s. 431-433. — Rz. *Tyg. Mód i Powieści* 1894 nr 6. — (Ś). *Świat* 1894 nr 5. — *Przełg. Tyg.* 1894 nr 16. — A. GRUSZECKI. *Przełg. Tyg.* 1895 nr 14. — GAMMA. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 18. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1910 nr 84-85.

Na fali. (SIGMA). *Gaz. Warsz.* 1893 nr 328. — W. JABLONOWSKI: Rachunki krytyczne. *Głos* 1894 nr 2-3. — -cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 2. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Listy literacko-artystyczne z Warszawy. *Gaz. Lw.* 1894 nr 37. — M. MYCIELSKI. *Przełg. Pol.* 1894 t. 114 s. 434. — (Ś). *Świat* 1894 nr 7. — *Ateneum* 1894 t. 1 s. 625-626. — *Mies. Tow. Szkoły Lud.* 1906 s. 3. — *Przełg. Polit., Spol. i Lit.* 1906 nr 7.

Anima vilis. A. KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Nowa Reforma* 1893 nr 193.

— M. MYCIELSKI. *Przełg. Pol.* 1894 t. 118 s. 426-431.

Jerychonka. A. S. [A. SMACZNIŃSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1895 nr 12. — W. BUKOWIŃSKI. *Bibl. Warsz.* 1896 t. 3 s. 167-170. — Ch. *Słowo* 1896 nr 102. — W. JABLONOWSKI. *Głos* 1896 nr 21 s. 488. — R. ZAWILIŃSKI. *Czas* 1896 nr 86. — R. ZAWILIŃSKI. *Przełg. Lit.* 1896 nr 4. — *Ateneum* 1896 t. 2 s. 192-194. — *Mysł* 1896 nr 8. — J. BADENI. *Przełg. Powsz.* 1897 t. 55 s. 127-129. — A. HARGNEAUX. *Dzien. Poz.* 1898 nr 261. — M. RAWICZ. *Przełg. Pol.* 1898 t. 129 s. 154-158.

Na wyżynach. A. S. [A. SMACZNIŃSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1895 nr 43. — *Kur. Codz.* 1895 nr 311. — W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 62. — A. GRUSZECKI. *Przełg. Tyg.* 1896 nr 5. — J. R-s. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 41. — W. JABLONOWSKI. *Głos* 1896 nr 21 s. 488. — — M-R. *Gaz. Lw.* 1896 nr 80. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1896 nr 9. — R. ZAWILIŃSKI. *Czas* 1896 nr 80. — R. ZAWILIŃSKI. *Przełg. Lit.* 1896 nr 4. — *Biesiada Lit.* 1896 t. 42 s. 128. — J. BADENI. *Przełg. Powsz.* 1897 t. 55 s. 127-129. — H. GALLE. *Ateneum* 1901 t. 1 s. 370.

Z głuszy. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Głos Narodu* 1895 nr 142. — N. [K. MORAWSKA]. *Przełg. Pol.* 1895 t. 118 s. 689-692. — H. J. [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 28. — *Kraj* 1895 nr 24. — *Kur. Codz.* 1895 nr 206. — J. BADENI. *Przełg. Powsz.* 1897 t. 55 s. 127-129.

Klejnot. K. PRZYBYLSKI. *Wiek* 1897 nr 260. — *S. Tyg. Mód i Powieści* 1897 nr 1 s. 4-6. — *Gaz. Warsz.* 1897 nr 308. — (Ch.) [I. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1898 nr 90. — A. HARGNEAUX. *Dzien. Poz.* 1898 nr 261. — M. RAWICZ. *Przełg. Pol.* 1898 t. 1 s. 154-156, 158-159. — *Przełg. Polit., Spol. i Lit.* 1898 nr 108. — J. TOPÓR. *Kur. Codz.* 1905 nr 99. — Z. SARNECKI. *Gaz. Lw.* 1909 nr 219.

Kądziel. K. H. [K. HOFFMAN]. *Biesiada Lit.* 1898 nr 17. — W. LUTOSŁAWSKI: Teoria i praktyka. *Głos* 1899 nr 14 s. 321. — W. LUTOSŁAWSKI: Okrojone ideały. *Czas* 1899 nr 103; przedr. w książce: Iskierki warszawskie. W-wa 1911. — J. PAWEŁSKI. *Przełg. Powsz.* 1899 t. 62 s. 427-429. — M. RAWICZ. *Ruch Katol.* 1899 nr 213. — *Dzien. Pol.* 1899 nr 99. — M. RAWICZ. *Przełg. Pol.* 1901 t. 142 s. 337-340. — *Russkij wiestnik* 1904 marzec.

Magnat. A. S. *Tyg. Mód i Powieści* 1899 nr 37. — H. GALLE. *Ateneum* 1901 t. 1 s. 369-370. — H. GALLE. *Książka* 1901 s. 147. — g. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 19. — T.

JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1901 nr 56. — KRZYŻANOWSKI. *Słowo* 1901 nr 72. — M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1901 t. 142 s. 340. — *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 16.

Barcikowscy. W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 99 s. 391. — D. C. N. *Głos* 1918 nr 377, 379. — b.a. *Świat* 1919 nr 10. — *Poradnik Język.* 1919 nr 3 s. 43.

Nieoswojone ptaki. H. *Przedświt* 1900 nr 10. — X. X. *Przegl. Pol.* 1900 t. 138 s. 177-179. — F. *Nowa Reforma* 1901 nr 208. — H. GALLE. *Ateneum* 1901 t. 1 s. 370-371. — g. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 10. — *Biesiada Lit.* 1901 nr 1, 16. — *Dzien. Poz.* 1901 nr 63. — *Gaz. Pol.* 1901 nr 26. — *Głos Lit. i Spol. dod. Głosu Narodu* 1901 nr 5. — *Kur. Pol.* 1925 nr 135.

Macierz. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1903 nr 29 s. 341-342. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 278. — (L.) [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1903 nr 192. — A. STRZELECKI. *Słowo* 1903 nr 254. — Z. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 41. — *Ilustracja Pol.* 1903 s. 615. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 271. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1904 t. 81 s. 103-104. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1904 nr 21. — *Mies. Katechetyczny i Wychowaw.* 1919 s. 46. — M. WARNEŃSKA: Dookoła Rodziewiczówny. *Książka dla Ciebie* 1956 nr 7 s. 6.

Wrzos. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1902 t. 146 s. 359-362. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 4 s. 597-600. — F. JAWORSKI. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1902 nr 42. — L. KONARSKI. *Głos* 1902 nr 52. — ut. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 43. — *Biesiada Lit.* 1902 nr 41. — H. GALLE. *Książka* 1903 s. 89-90. — G. OLICZ. *Ognisko* 1903 nr 16. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1903 nr 74. — LASCARO [H. J. PAJZDERSKA]: Dwie powieści Rodziewiczówny. *Dzien. Cieszyński* 1911 nr 113. — Z.B.: Ideal banalu. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 16 [o filmie „Wrzos”]. — „Wrzos” na ekranie. *Film* 1938 nr 2, nr 4, nr 7. — Premiera filmu „Wrzos”. *Film* 1938 nr 11-12.

Czahary. H. GALLE. *Książka* 1905 s. 361. — ŚWIATOPLUK. *Przew. Nauk. i Lit.* 1905 s. 48. — *Mies. Katechetyczny i Wychowaw.* 1919 s. 47. — J. CYBULSKI: Fałszywe objaśnienia. *Życie W-ty* 1958 nr 215.

Światła. J. GADOMSKI: Bez komentarzy. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 3 s. 44 [wiad. o przekładzie ros. noweli Skręt]. — M. MAZANOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1904 t. 2 s. 606-610.

Joan. VIII, 1-12. ALTEREGO. *Kobieta* 1906 nr 90-91. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.*

1906 t. 161 s. 177-179. — H. GALLE. *Książka* 1906 s. 196-197. — hg. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 16. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Bluszcz* 1906 nr 7. — M. W. [W. MORACZEWSKI]. *Prawda* 1906 nr 29. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1906 nr 170. — z.s. [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1906 nr 15. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 91 s. 373-374. — a.w. [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1906 nr 87. — *Czas* 1906 nr 87. — *Nasz Kraj* 1906 nr 20. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1906 nr 81. — zo [Z. OZIEMSKA]. *Naprzód* 1956 nr 18 s. 2.

Ragnarök. S. *Tyg. Mód i Powieści* 1905 nr 44/47-48. — H. GALLE. *Książka* 1906 s. 401. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1906 nr 7. — Ad. Z. [A. ZAGÓRSKI]. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1906 nr 10/11 s. 88.

Byli i będą. A. DOBROWOLSKI. *Nowa Reforma* 1908 nr 539. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1908 nr 70. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 223. — (z.s.) [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1908 nr 196. — J. SERKOWSKI. *Przew. Oświatowy* 1908 nr 69. — w.k.m. *Dwutyg. Katechetyczny i Duszpasterski* 1908 s. 394-395. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 99 s. 391-392. — H. GALLE. *Książka* 1909 s. 288. — *Czas* 1920 nr 211.

Rupiecie. A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1909 t. 172 s. 337-338. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1909 t. 103 s. 267-268. — S. K. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 273.

Jan Borucki. *Pol. Macierz Szkolna* 1918 nr 4.

Atma. A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Museion* 1911 nr 7/8 s. 161-164. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kronika Powsz.* 1911 nr 18, 19. — A. MAZANOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1911 t. 4 s. 55-61. — LASCARO [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Dzien. Cieszyński* 1911 nr 113. — HELIA [M. C. PRZEWÓSKA]. *Bluszcz* 1911 nr 30. — *Czas* 1911 nr 183. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1913 nr 3. — K. *Nasz Dom Tyg. Mód i Powieści* 1913 nr 3 s. 15. — F. LUBIERZYŃSKI: Polska powieść teozoficzna. *Bluszcz* 1914 nr 17/18 s. 177, 191-192.

Gniazdo Białozora. A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: „Nil desperandum” Rodziewiczówny. *Kur. Warsz.* 1931 nr 355. — J. B. [J. BIRKENMAJER]. *Mysł Nar.* 1932 nr 21. — K. CZACHOWSKI. *Kultura* 1932 nr 8. — J. HUPKA. *Czas* 1932 nr 10.

Lato leśnych ludzi. E. C. [E. CZEKALSKI]. *Świat* 1920 nr 38. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1920 nr 46 por. — T. S. [T. SINKO]. *Czas* 1920 nr 182. — *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 28. — J. BIELIŃSKI: Komen-

tarz do powieści Marii Rodziewiczówny „Lato leśnych ludzi”. Lw. 1939. — S. BIENIEWSKI: M. Rodziewiczówna. „Lato leśnych ludzi”. Poz. 1947. — KAES. *Nowiny Raciborskie* 1948 nr 38. — S. B. [S. BĄDKOWSKA]. *Radio i Świat* 1956 nr 28 s. 13. — jnk [J. N. KŁOSOWSKI]. *Kamena* 1956 nr 10 s. 42.

Florian z Wielkiej Hłuszy. R. BERGEL. *Głos Narodu* 1928 nr 81. — J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1928 nr 369. — J. BIRKENMAJER. *Kur. Poz.* 1929 nr 57. — F. z POLESIA. *Kur. Wil.* 1929 nr 26. — Z. RABSKA. *Radio* 1929 nr 9. — J. R. [J. REMBIELIŃSKI]. *Mysł Nar.* 1929 nr 5. — C. WOJEŃSKA. *Kobieta Współcz.* 1929 nr 17. — *Czas* 1929 nr 37. — *Kur. Lit.-Nauk.* 1929 nr 3 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — *Kur. Poz.* 1929 nr 54. — *Kur. Warsz.* 1929 nr 39. — Z. BRONCEK: Trzy polskie powieści na ekranie. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 44.

Niedobitowski... *Kur. Pol.* 1925 nr 95. — K. BIELAŃSKA. *Bluszcz* 1926 nr 38. — J. BIRKENMAJER: Powiastki o czasach powojennych. *Mysł Nar.* 1926 nr 30. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1926 nr 112. — J. BIRKENMAJER: Bastion Niedobitowskich. *Gaz. Warsz.* 1927 nr 71. — K. K. *Przeł. Powsz.* 1927 t. 174 s. 383-384. — J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI: Apostolka kresów o kresach. *Rzeczpospolita* 1927 nr 50.

Recenzje przekładów

K. Schönher: Diablica. E. BREITER. *Gaz. Pol.* 1919 nr 238. — L. CHRZANOWSKI. *Kur. Pol.* 1919 nr 149. — E. C. [E. CZEKALSKI]. *Świat* 1919 nr 25. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1919 nr 217. — S. MIŁASZEWSKI. *Dzien. Powsz.* 1919 nr 155. — S. PIEŃKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1919 nr 161. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1919 nr 163. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1922 nr 6296. — A. CŹWIKOWSKI. *Dzien. Lud.* 1922 nr 125. — J. GESZWIND. *Gaz. Por. i Wiecz.* 1922 nr 6403. — -sm [S. MAVKOWSKI]. *Słowo Pol.* 1922 nr 127.

Recenzje wydań zbiorowych

Pisma. P. GRZEGORCZYK: Tendencja w powieści. Z powodu jubileuszowego wydania pism M. Rodziewiczówny. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 71. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI: Pełne wydanie utworów Rodziewiczówny. Czego w nich nie ma i co jest. *Mysł Nar.* 1928 nr 45.

T. 34: Róże panny Róży. W. CHARKIEWICZ. *Słowo* 1938 nr 303. — J. K. [J. KISIELEWSKI]. *Tęcza* 1938 nr 11. — J. KOBYLAŃSKI. *Łowiec Pol.* 1938 nr 36. — W. OSTEN [S. OLPIŃSKI]. *Warsz. Dzien. Nar.* 1938 nr 310. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1938 nr 285. — H. WIERZBICKA. *Przeł. Powsz.* 1938 t. 220 s. 228-229. — *Warsz. Dzien. Nar.* 1938 nr 201. — K. CZACHOWSKI. *Nowa Książka* 1939 z. 4 s. 219.

ROGOSZ JÓZEF ATANAZY (1844–1896)

Pseud. i krypt.: A. JÓZEF OSTOJA; A. ROBAK; AJO; AJO; AUTOR „MARZYCIELI”; DUKAT; GRYŻOŃ; OSTOJA; VERAX.

Powieściopisarz, poeta, publicysta.

Ur. w 1844 (lub 1846) w Baligródzie koło Sanoka w zubożalej rodzinie szlacheckiej, pieczętującej się herbem Ostoja. Do gimnazjum uczęszczał we Lwowie i Stanisławowie. Pierwsze prace drukował w *Przyjacielu Domowym*. Brał udział w powstaniu styczniowym, w oddziałach Langiewicza. Po upadku powstania emigrował na Zachód; przebywał w Niemczech, Francji, Szwajcarii i we Włoszech, gdzie w 1864-1865 studiował na uniwersytecie w Bolonii. W 1867 przeniósł się do Konstantynopola, skąd nadsyłał korespondencje do dzienników w kraju. W 1864-1869 był korespondentem *Gazety Narodowej* i *czeskich Narodnych listów*, w 1869 — *Kłosów*. Od jesieni 1869, po powrocie do Lwowa, redagował wspólnie z J. Lamem i H. Rewakowiczem *Dziennik Polski*; w 1873 został jego właścicielem. W 1869 założył *Bibliotekę Najciekawszych Powieści i Romansów*, ponadto był właścicielem księgarni wydawniczej. W 1874 założył *Tydzien Literacki, Artystyczny, Naukowy i Społeczny* i redagował go do 1877. Od 1883 przebywał w majątku żony, Józefy z Wilczyńskich, w Nowym Siole pod Stryjem. W 1888 wydawał we Lwowie *Wieczory Zimowe*. Po sprzedaży obdłużonego majątku (ok. 1890) zakupił wieś Zborówek koło Krakowa i tam zamieszkał z rodziną. W 1893 odbył podróż do Ameryki Północnej celem nawiązania kontaktów literackich. W tymże roku założył w Krakowie *Głos Narodu*, którym kierował do końca życia. Zmarł 24 lipca 1896 w Mariańskich Łązniach (Marienbadzie).

TWÓRCZOŚĆ

1. Olga. Poemat. Lw. 1861. Zob. też. poz. 3.
2. Pojednanie. Przemysł 1861.
Poemat.
3. Cieranie. Zbiór poezji. Kr. 1864; wyd. 2 pt. Z pola i z obozu. Śpiewy narodowe z r. 1863-1864. Kr. 1896.
Tu m.in.: Olga. Zob. poz. 1.
Wg P. Hertza autorem tego zbioru jest Władysław Etgens.
4. Niby żarty, niby prawdy. Próby krytycz-
ne. Lw. 1869.
5. Złamane serca. Powieść. T. 1-2. Lw. 1870;
przedr. *Strzecha Ojczyzna* 1879 nr 1-30 i wyd.
osob. Lw. 1879 [1880]; przedr. pt. *Przez dolinę*
leż. Powieść. *Rola* 1886 nr 49-52, 1887 nr
1-51.
6. Wojewodzie. Powieść oryginalna. T. 1-2.
Lw. 1872 *Bibl. Najciekawszych Powieści i Ro-
mansów* t. 34-35.
7. Listy otwarte do Jana Dobrzańskiego,
właściciela, wydawcy i naczelnego redaktora
„Gazety Narodowej”. *Dzien. Pol.* 1873 nr 246,
248, 250, 255 dodatki. Wyd. osob. Lw. 1873.
8. Artur Grotgter — Jan Matejko. Studia
o sztuce w Polsce. *Tydzien Lit., Artyst., Nauk.
i Spol.* 1875 nr 2-10, 23-28. Wyd. osob. Lw.
1876.
9. Wspomnienia z Włoch od r. 1864 do
1867. *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1875
nr 34-44, 48-52, 1876 nr 2-5. Wyd. osob. Lw.
1876.
10. Choroby Galicji w latach od 1866-1876
podpatrzone i opowiedziane przez dukata.
Seria I. Lw. 1876; wyd. 2. Lw. 1876; Choroby
Galicji w latach od 1866-1878... Seria nowa.
Lw. 1879. Przedr. pt. W Galicji. Wspomnie-
nie dukata holenderskiego. *Przeegl. Tyg.* 1887
nr 1-19, 33-51.
11. Tak być musiało. Powieść. *Tydzien Lit.,
Artyst., Nauk. i Spol.* 1876 nr 14-33. Wyd.
osob. Lw. 1876. Przedr. *Rola* 1897 nr 1-39.
12. Pokuta. Powieść w jednym tomie. *Strze-
cha Ojczyzna* 1879 nr 28-33. Wyd. osob. Lw.
1881.
13. Marzyciele. Powieść historyczna z pier-
wszej połowy XIX w. *Dzien. Pol.* 1880 nr 57
i nn. Wyd. osob. T. 1-3. Lw. 1881. Przedr.
pt. Przed pół wiekiem. Powieść historyczna
w dwóch tomach. *Wiek* 1886 nr 206-291, 1887
nr 1-88 (red. skrócona). Wyd. nast. pt. Marzy-
ciele. Gródek 1901.
14. Odstępca. Powieść współczesna w dwóch
tomach. *Przeegl. Tyg.* 1880 nr 47, 49-52, 1881
nr 1-51, 1882 nr 1-10 z przerwami; przedr.
pt. Zdrójca. *Świat Powieściowy* 1880/1881 nr
1-45. Wyd. osob. pt. Zdrójca. T. 1-2. Lw. 1882;
pt. Ryszard Gozdawa. Lw. 1886; W-wa 1893;
pt. W obronie prawdy. T. 1-2. Kr. 1903.
15. Ostatni szlachcic zagrodowy. Powieść.
Dwutyg. dla Kobiet 1880 nr 5 i nn., 1881 nr
9-16.
16. Ostatni karmazyn. Powieść osnuta na
tle historycznym. *Gaz. Nar.* 1882 nr 294-299,
1883 nr 1-38. Wyd. osob. Lw. 1883 *Bibl. No-
wości* t. 29. Wyd. nast. pt. Pan na Granowie.
Portret historyczny. Kr. 1897.
17. Dzisiejsi bohaterowie. Powieść współ-
czesna w dwóch tomach. *Gaz. Nar.* 1883 nr
291-296, 1884 nr 1-91; przedr. fragm. *Kraj*
1884 nr 21-24, 26-27. Wyd. osob. T. 1-2. Lw.
1884.
18. Kalejdoskop. Powieść współczesna
w dwóch tomach. Ogl. fragm. *Gaz. Nar.* 1883
nr 143-151; całość *Kłosa* 1883 nr 951-965;
przedr. pt. Na ziemi galicyjskiej. *Kur. Lw.*
1888 nr 351-361, 1889 nr 1-120. Wyd. osob.
pt. Kalejdoskop. T. 1-2. W-wa 1891 *Bibl.
Romansów i Powieści*.
19. Motory życia. Powieść współczesna
w dwóch tomach. *Nowa Reforma* 1883 nr 257-
-296, 1884 nr 2-90 i odb. Wyd. osob. T. 1-2.
Kr. 1884; t. 1-4. W-wa 1884; wyd. 4 przejrzane
i popr. przez autora t. 1-2. Gródek 1894.
20. Ostatni szaraczek. Powieść osnuta na
tle stosunków galicyjskich sprzed r. 1848.
Ziarno 1883 nr 14-26. Wyd. osob. Lw. 1884
Bibl. Nowości 30.
21. Dla idei. Powieść z niedalekiej przesz-
łości w dwóch tomach. *Dzien. Pol.* 1884 nr
215-300, 1885 nr 1 i nn.; *Dzien. Poz.* 1884 nr
213-300, 1885 nr 1-58. Wyd. osob. T. 1-2.
Lw. 1885. Przedr. pt. Krwawy rok. Powieść
osnuta na tle wypadków z r. 1846. *Głos Naro-
du* 1893 nr 22-27, 1894 nr 1-114. Wyd. nast.
pt. Dla idei. T. 1-2. Kr. 1955 (wstęp oraz notę
biogr. oprac. A. Knot).
22. Ciche tragedie. Powieść. *Kur. Warsz.*
1885 nr 269-356. Wyd. osob. Kr. 1890. Wyd.
nast. pt. Karierowicz. Kr. 1890.
23. Na dziejowym przełomie. Powieść hi-
storyczna z XV w. *Dzien. Poz.* 1885 nr 288-
-298, 1886 nr 1-296, 1887 nr 1-112 z przer-
wami; *Dzien. Pol.* 1885 nr 288, 1886 nr 1-
-165, 244-248, 289; fragm. przedr. *Kraj* 1886
nr 19-23 (pt. Na stosie); *Ateneum* 1887 t. 2
s. 253-273 (pt. U taborystów); całość przedr.
Życie (W-wa) 1888 nr 26-52, 1889 nr 1-49.
Wyd. osob. T. 1-2. W-wa 1889-1890.
Przekład czes.: J. Klecanda. Praga 1910.
24. Wspomnienia pruskiego oficera z roku
1870. *Gaz. Nar.* 1885 nr 1-31; *Kur. Warsz.*
1885 nr 87b-125a; przedr. *Kur. Pol.* 1890 nr
21-58, 350-356 z przerwami, 1891 nr 1-22
z przerwami; przedr. fragm. *Niwa* 1891 nr 5-

8. Wyd. osob. całości pt. Wspomnienia z roku 1870. Według opowiadania pruskiego oficera. Gródek 1894.

25. Na falach losu. Powieść współczesna w dwóch tomach. Lw. 1886.

26. W śmiertelnych zapasach. Powieść współczesna osnuta na tle stosunków wielkopolskich. *Tyg. Romansów i Powieści* 1887 nr 940-972; *Wieczory Zimowe* 1888 nr 1-35; przedr. pt. Na ziemi Piastów. *Kur. Pol.* 1891 nr 215-337.

27. Strzaskane kolumny. Powieść współczesna. *Kur. Warsz.* 1888 nr 261-361; przedr. pt. W ustroniu. Powieść współczesna. *Kur. Pol.* 1890 nr 245-347; *Dzien. Poz.* 1893 nr 59-136. Wyd. osob. pt. Zerwane struny. Powieść współczesna. W-wa 1893.

28. Grabarze. Powieść współczesna osnuta na tle stosunków galicyjskich. *Gaz. Nar.* 1890 nr 195-304, 1891 nr 4-19; przedr. pt. Groby pobielane. Powieść współczesna. *Gaz. Warsz.* 1891 nr 163-344, 1892 nr 1-10. Wyd. osob. pt. Grabarze. Powieść współczesna na tle stosunków galicyjskich. T. 1-2. W-wa 1892; wyd. nast. Gródek 1895.

29. W piekle galicyjskim. Obraz z życia. *Kur. Pol.* 1890 nr 79-104. Wyd. osob. Gródek 1896.

30. Przez boleść i miłość. Obraz z życia. *Biesiada Lit.* 1891 nr 7-38; wyd. osob. W-wa 1892; przedr. pt. Ciche lzy. Powieść oryginalna. *Głos Narodu* 1895 nr 291-300, 1896 nr 1-38.

31. Czarny Prokop. Powieść osnuta na tle życia opryszków podkarpackich. *Rola* 1892 nr 48-52, 1893 nr 1-17; *Kur. Pol.* 1892 nr 338, 1893 nr 1-96; *Dzien. Poz.* 1893 nr 263-297, 1894 nr 1-4. Wyd. osob. Kr. 1894.

32. Nad jeziorem. Powieść. T. 1-2. Gródek 1893.

33. Stryj Atanazy. Powieść na tle stosunków galicyjskich osnuta. Gródek 1893.

34. Grzech magnata. Powieść oryginalna. *Dzien. dla Wszystkich* 1895 nr 47-126.

35. Rok 1846. Obraz historyczny. *Głos Narodu* 1895 nr 40-46.

36. Król borów i gór. Powieść z życia Huculów. (Urywek z pośmiertnych papierów). *Głos Narodu* 1896 nr 187-208.

37. Błagierzy. Powieść współczesna. T. 1-2. Gródek 1897.

Rękopisy drobnych utworów: Poezje. 1861. Rkps Ossol. sygn. 9910/I; wiersze — *Bibl. Nar.* sygn. 6017.

Artykuły i prace literackie zamieszczał w czasopismach: *Ateneum* (1884-1892; tu m.in. Z wycieczki po Galicji. 1884-1886; Z Galicji. 1887-1892), *Bibl. Warsz.* (1887-1888; tu m.in. Wrażenia z wycieczki na Wschód), *Biesiada Lit.* (1879, 1889-1891, 1896), *Czytelnia dla Młodzieży* (1861), *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1881), *Dwutyg. dla Kobiet* (1880-1881), *Dzien. dla Wszystkich* (1895), *Dzien. Kr.* (1896), *Dzien. Pol.* (Lw. 1869, 1873, 1880, 1884-1886, 1891), *Dzien. Poz.* (1884-1887, 1892-1894), *Gaz. Nar.* (1864-1869, 1882-1885, 1890-1891; tu m.in. korespondencje z Bolonii, Zurychu, Florencji, Paryża. 1865-1867), *Gaz. Warsz.* (1891-1892), *Głos Narodu* (1893-1896; tu m.in.: rubryka Teatr oraz cykl pt. Co życie niesie. Uwagi), *Kłosa* (1869, 1883), *Kraj* (1884-1888, 1892; tu m.in. rubr.: Z Galicji. 1884-1888), *Kur. Codz.* (1889-1890), *Kur. Lw.* (1888-1889), *Kur. Pol.* (1889-1893), *Kur. Warsz.* (1883, 1885, 1887-1888, 1890-1892), *Mieszczanin* (1895), *Narodné listy* (1864-1869), *Niedziela* (Detroit 1893), *Niwa* (1891, 1896), *Nowa Reforma* (1883-1884), *Nowiny* (Lw. 1867-1868), *Nowiny* (W-wa 1878; tu m.in.: Obrazki i szkice z życia galicyjskiego. Nr 131-164 z przerwami), *Przegl. Lw.* (1874), *Przegl. Tyg.* (1880-1882, 1887), *Przyj. Domowy* (1860; tu debiut), *Rola* (1885-1889, 1891-1893, 1897; tu m.in.: Obrazki z życia. 1889, 1891), *San* (1879), *Sport* (1891), *Strzecha Ojczysta* (1879), *Świat* (W-wa 1881), *Świat Powieściowy* (1880/1881, 1884), *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* (1874-1877; tu m.in. rubr.: Luźne uwagi; Pogadanki), *Tyg. Ilustr.* (1879), *Tyg. Romansów i Powieści* (1887), *Warta* (1880), *Wędrowiec* (1891, 1893), *Wieczory Zimowe* (1888), *Wiek* (1886-1887), *Ziarno* (1883), *Życie* (W-wa 1888-1890).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Dla głodnych*. Kr. 1890, *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *Dla Stryja*. Lw. 1886, *Jednodniówka na dochód Tow. Przyj. Muzyki „Harmonia”*. Kr. 1895, *Prośna. Jednodniówka kaliska*. Kalisz 1895, *Skarbonka*. Kr. 1893.

P r z e k ł a d y

1. F. Caballero: Klemencja. Powieść hiszpańska. Lw. 1869 *Bibl. Najciekawszych Powieści i Romansów*.

2. H. Caracciolo: Tajemnice klasztoru neapolitańskiego. Z włoskiego oryginału... Lw. 1870 [1869] *Bibl. Najciekawszych Powieści i Romansów*.

3. M. d'Azeglio: Nicolo de Lapi. Powieść historyczna. Z oryginału włoskiego... T. 1-3. Lw. 1871 *Bibl. Najciekawszych Powieści i Romansów*.

4. W. Bersezio: Rina. Według współczesnego romansu włoskiego napisał... Lw. 1872 *Bibl. Najciekawszych Powieści i Romansów*.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 68 listów z 1864-1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6529 IV, sygn. 6530 IV.
2. Do K. Libelta 4 listy z 1874. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6004 III.
3. Do W. Maleszewskiego 7 listów z 1878-1890. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7057.
4. Do W. Belzy 2 listy z 1880-1881. Rkps Ossol. sygn. 12423, 12424.
5. Do A. Wiślickiego 24 listy z 1881-1890. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.
6. Do L. Tatomira z 1883. Rkps Ossol. sygn. 12031/I.
7. Do E. Leo 2 listy z 1883, 1886. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III.
8. Do W. Szymanowskiego [redaktora] z 1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6712 III.
9. Do J. Bliźnińskiego 3 listy z 1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6702 III.
10. Do nieznanego redaktora z 1891. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.
11. Do B. Czarnika z 1895. Rkps Ossol. sygn. 6323/II.
12. Do W. Dzieduszyckiego. Rkps Ossol. sygn. 6516/II.
13. Od A. Świętochowskiego b. d. Rkps Ossol. sygn. 12042/III.
14. Artykuł pt. Bandyta dziennikarski [Józef Orłowski] z 1893. Rkps Ossol. sygn. 7205/II.

OPRACOWANIA

T. JESKE-CHOŃSKI: J. Rogosz. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 160. — *Bluszcz* 1887 nr 43 s. 342. — *Dzien. Pol.* 1893 nr 171. — P. CHMIEŁOWSKI: Zarys najnowszej literatury polskiej. Kr. 1895.
 (Nekrologi:) A. D. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 31; J. A. S. *Głos* 1896 nr 31; VESTER [A. SKRZYNECKI]. *Rola* 1896 nr 33; SWOJAK: Z Marienbadu. *Rola* 1896 nr 34; *Ateneum* 1896 t. 3 s. 383-384; *Biesiada Lit.* 1896 nr 33; *Dzien. Pol.* 1896 nr 206, nr 215; *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 31; *Gaz. Pol.* 1896 nr 168; *Głos Narodu* 1896 nr 168, 170; *Goniec i Iskra* 1896 nr 12; *Kronika Rodz.* 1896 nr 15; *Kur. Nowojorski i Brooklyński* (Nowy Jork) 1896 nr 33; *Kur. Poz.* 1896 nr 170; J. Rogosz. Sylwetka człowieka i pisarza. *Niwa* 1896 nr 32; *Prawda* 1896 nr 23, nr 31; *Przeł. Lit.* 1896 nr 8; *Przeł. Poz.* 1896 nr 32; *Rola* 1896 nr 31; *Wiek* 1896 nr 169.

W. WOYSYM-ANTONIEWICZ: Niezapomnia-nemu! W 25 rocznicę zgonu założyciela „Gło-

su Narodu”. *Głos Narodu* 1921 nr 168. — A. KNOT: Wstęp redakcyjny; Nota biograficzna. W książce: J. Rogosz: Dla idei. Kr. 1955. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962. — S. BURKOT. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 2. W-wa 1966. — C. LECHICKI: Pierwsze dwudziestolecie krakowskiego „Głosu Narodu”. *Studia Hist.* 1969 nr 4.

Ciernie. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962, hasło W. Etgens.

Złamane serca. *Dwutyg. dla Kobiet* 1881 nr 9.

Wojewodzie. J. K. KOTARBIŃSKI. *Przeł. Tyg.* 1872 nr 38. — E. LUBOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1873 t. 1 s. 345-348.

Wspomnienia z Włoch od r. 1864 do 1867. *Przeł. Lw.* 1875 s. 673-675. — L. POWIDAJ. *Przeł. Pol.* 1876 t. 1 s. 145-148. — *Dzien. Pol.* 1876 nr 65. — *Szkice Spol. i Lit.* 1876 nr 18. — P. CHMIEŁOWSKI. *Niwa* 1877 nr 54-55. — F. JEZIEŃSKI. *Bibl. Warsz.* 1877 t. 1 s. 134-137.

Choroby Galicji w latach od 1866-1876 podpatrzone i opowiedziane przez dukata. J. TRETIAK. *Kronika Codz.* 1876 nr 95. — *Przeł. Pol.* 1878/1879 t. 2 s. 458-459. — B. Cz. [B. CZERWIŃSKI]. *Tydzien Pol.* 1879 nr 13-14. — Dr W. K. *Strzecha Ojczyzna* 1879 nr 1.

Pokuta. R. B. [R. BUCZYŃSKI]. *Niwa* 1881 nr 161. — R. B. [R. BUCZYŃSKI]. *Bibl. Warsz.* 1881 t. 3 s. 467-471. — M. K. [M. KONOPNICKA]. *Kłosa* 1881 nr 845. — *Dwutyg. dla Kobiet* 1881 nr 9. — *Przeł. Lw.* 1881 t. 21 s. 23.

Marzyciele. W. J. WADOWISZEWSKI. *Tydzien Pol.* 1880 nr 41-42. — *Czas* 1880 nr 272.

Odstępca. J. I. KRASZEWSKI. *Biesiada Lit.* 1882 nr 315. — STAN. W. *Ziarno* 1882 nr 12. — W. FELDMAN: Ryszard Gozdawa. *Ojczyzna* 1887 nr 1.

Ostatni karmazyn. J. I. KRASZEWSKI. *Tyg. Potusz.* 1883 nr 27. — *Dwutyg. dla Kobiet* 1883 nr 19.

Dzisiejsi bohaterowie. *Kraj* 1885 nr 17.

Kalejdoskop. P. CHM. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1891 nr 43. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Pol.* 1891 nr 294. — W. ZA-

GÓRSKI. *Słowo* 1891 nr 240. — *Dzien. Pol.* 1891 nr 317. — *Głos* 1891 nr 85. — *Świat* 1891 nr 24. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1892 nr 85. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1892 nr 13. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1892 nr 46. — A. M. L. [A. LISICKA z MYCIELSKICH]. *Przegl. Pol.* 1892 t. 104 s. 724-727.

Motory życia. A. G. [A. GRUSZECKI]. *Wędrowiec* 1884 nr 46. — E. Z. [E. SEDLACZEK]. *Kłosa* 1884 nr 990. — *Kraj* 1884 nr 23.

Dla idei. A. KNOT: Zapomniana powieść o Edwardzie Dembowskim. Gawęda bibliograficzna. *Życie Lit.* 1953 nr 20. — *Życie Lit.* 1953 nr 21. — A. KNOT: Nota biograficzna oraz wstęp Od redakcji do: J. Rogosz: Dla idei. Kr. 1955.

Ciche tragedie. *Świat* 1890 nr 24. — F. B. [F. BRODOWSKI]. *Prawda* 1891 nr 21. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1891 nr 16. — J. G. [J. GADOMSKI]. *Bibl. Warsz.* 1891 t. 1 s. 189-192. — ANATOL KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 408. — A. NOWICKI. *Życie* 1891 I kwartał. — C. PIENIAŻEK. *Przegl. Powsz.* 1891 t. 32 s. 260-264. — *Głos* 1891 nr 11.

Na dziejowym przełomie. A. M. [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 23. — F. RAWITA [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Kłosa* 1889 nr 1245. — *Kłosa* 1889 nr 1241. — Ad.

N. *Głos* 1890 nr 26. — JESKE T. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Niwa* 1890 nr 11. — ANATOL KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 377. — ANATOL KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Nowa Reforma* 1890 nr 168-169. — *Ateneum* 1891 t. 3 s. 624-625.

Strzaskane kolumny. J. NITOWSKI. *Bluszcz* 1893 nr 36. — *P. Gaz. Warsz.* 1893 nr 170. — *P. Wiek* 1893 nr 214. — *Gaz. Warsz.* 1893 nr 263. — *Głos* 1893 nr 38. — *Świat* 1893 nr 16.

Grabarze. CHRZAN...SKI BR. [B. CHRZANOWSKI]. *Prawda* 1892 nr 40-41. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1892 nr 44. — T. J. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Wędrowiec* 1892 nr 33. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1892 nr 231. — J. NITOWSKI. *Bluszcz* 1892 nr 30. — *tc.-Tyg. Ilustr.* 1892 t. 2 s. 256. — *Dzien. Pol.* 1892 nr 262. — *Mysł* 1892 nr 16. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Gaz. Pol.* 1894 nr 126.

Przez boleść i miłość. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1892 nr 86. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1893 nr 155. — *Biesiada Lit.* 1893 nr 24.

Czarny Prokop. N. [A. NIEMOJEW-SKI]. *Wędrowiec* 1894 nr 37.

Stryj Atanazy. *Kur. Pol.* 1893 nr 66.

ROGOSZÓWNA ZOFIA (1882–1921)

Pisarka dla dzieci.

Ur. 1882 w majątku Nowe Siolo w powiecie stryjskim, córka Józefa, pisarza i publicyisty, oraz Józefy z Wilczyńskich. Dzieciństwo spędziła w Zborówku koło Krakowa. Od 1893 mieszkała w Krakowie, gdzie uczęszczała do szkoły średniej, a następnie na kursy Adriana Baranieckiego. Po ukończeniu szkół zajęła się pracą społeczną i oświatową — m.in. wygłaszała odczyty w Towarzystwie Ludowym. Następnie wyjechała do Warszawy i przez rok uczyła na pensji Jadwigi Kowalczykówny. Chora na gruźlicę, parokrotnie wyjeżdżała w celach leczniczych do Francji i Włoch. Około 1910 wróciła na stałe do kraju i zamieszkała w Krakowie. Przebywała na leczeniu w Zakopanem i Szczawnicy. Tam też zmarła 10 maja 1921, pochowana na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Pisklęta. Nowele. Kr. 1910 [1909]. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. 1912; wyd. 3 W-wa 1922; wyd. 5 Kr. 1939; wyd. 9 z przedmową S. Podhorskiej-Okolów. Kr. 1946.

Zawartość: Jureczek; Jaką sobie Jędrus „tutkę” znalazł. (*Głos* 1908 nr 1-2; *Dzien. Chicagoski* 1908 nr 92); Jaki „odpuszt” zrobił Jędrus mamie, a jaki mama Jędrusiowi. (*Głos* 1908 nr 3; *Dzien. Chicagoski* 1908 nr 95); Jak się to Jędrus opiekował Marysią. (*Głos* 1908 nr 24; *Dzien. Chicagoski* 1908 nr 105); Jaką naukę dał

„tutce” Jędrus. (*Głos* 1908 nr 72; *Dzien. Chicagoski* 1908 nr 146); Hałuśka; Teodor.

2. Dziecinny dwór. Powieść dla dzieci od lat 8 do 12. W-wa 1911. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. 1911 [1912]; wyd. 4 Lw. 1929 [1928]; wyd. 9 Kr. 1947.

3. Wesoly ludek. 12 obrazków dla dzieci. W-wa 1912. Wyd. nast.: W-wa 1918; Lw. 1926.

4. Konfityry panny Michaliny. *Wieś i Dwór* 1913 nr 24, 1914 nr 1. Wyd. osob. W-wa 1930.

5. Zemsta Kasznura. Sztuka fantastyczna w 3 aktach. Wyst. Kr. 31 marca 1916.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1465, Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 5155.

6. W słoneczku. Poezje dla dzieci i młodzieży. Kr. 1918. Wyd. nast. pt. Przez kolorowe okienko. Z ilustr. Z. Stryjeńskiej. W-wa 1930.

Współautorka: J. Rogosz-Pieńkowska-Walewska.

7. Jak to było w Krakowie. Kr. 1919. Wyd. nast.: Kr. 1945; Kr. 1946.

8. Kluski Grubaska. *W Słońcu* 1919 nr 8. Wyd. osob. [B. m. r.].

9. Dzieci pana majstra. W-wa 1920. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1927; wyd. 4 W-wa 1937 [1936]; wyd. 5 Kr. [b. r.]; Budapeszt 1941; Jeruzolima 1944 *Szkolna Biblioteczka na Wschodzie* 43; wyd. 5 Kr. 1948.

Adaptacje sceniczne: Wil. 1938; Teatr Lalek „Arlekin”, Łódź 1960; Teatr im. S. Jaracza, Łódź 1962; Teatr im. W. Bogusławskiego, Kalisz 1966.

10. Kolorowe bajeczki. W-wa 1920.

11. Sroczka kaszkę warzyła. Gadki dziecięce spisane z ust ludu i wspomnień dzieciństwa. Z ilustr. Z. Stryjeńskiej, z muzyką M. Świerzyńskiego. Lw. 1920. Wyd. 2 Lw. 1924.

12. Piosenki dziecięce. Muzykę na tle motywów ludowych napisał S. Colonna-Walewski. W-wa 1925 [1924].

Tu m.in.: Skowroneczek; Skrzyпки Kasieńki. Wyd. osob. z muzyką S. Colonna-Walewskiego. W-wa 1961.

13. Klituf-bajduś. Gadki, piosenki, zabawy dziecięce z ust ludu i wspomnień dzieciństwa. W-wa [1925].

14. Koszałki-opalki. Gadki, piosenki, zabawy dziecięce spisała z ust ludu i wspomnień dzieciństwa... W-wa 1928.

15. Wesele Kuby. W-wa 1930.

16. Pomyłka jastrzębia. W-wa 1936. Wyd. nast. Kr. 1945.

17. Uczta zwierząt. W-wa 1938.

18. Nieproszony gość. [B.m., przed 1939].

19. Jak Marysia usypiała miesięczek. W-wa 1957 *Poczytaj mi, Mamo!*

20. Kielbaska i myszka. Nie druk.

21. Stary koń. Nowela. Nie druk.

22. Wierzbą z urwiska. [Poemat]. Nie druk.

23. Zwierzątka w ABC. Nie druk.

Wiersze, opowiadania i przekłady zamieszczała w czasopismach: *Dzien. Chicagoski* (1908), *Gaz. Warsz.* (1911), *Głos* (1908, 1911), *Ilustr. Kur. Codz.* (1916; tu: Polska gwiazdka.

Nr 328), *Kur. Poz.* (1915), *Kur. Warsz.* (1910, 1913; tu m.in.: Staś. 1910 nr 257; Góraliki. 1913 nr 355), *Sfinks* (1911), *W Słońcu* (1919; tu: Żywa bajka. Nr 11), *Wieś i Dwór* (1913-1914), *Z Bliska i z Daleka* (1913).

Przekłady i przeróbki

1. K. Brentano: Opowieść o Gdakaczu, Gdakuli i Gdakuleńce. Lw. 1911. Wyd. nast. pt. Pierścień Salomona. Lw. 1932 [1931].

2. W. M. Thackeray: Pierścień i róża. W-wa 1913 [1912]. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1936; wyd. 3 W-wa 1949; wyd. 4 W-wa 1951; W-wa 1953; W-wa 1955; W-wa 1956; wyd. 8 W-wa 1959; wyd. 9 W-wa 1961. Toż przerobiła w 1913 na scenę pt. Dary Czarnej Wróżki. Sztuka w 5 aktach. Wyst. Kr. 1918.

Rkps przeróbki scenicznej — Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 182, Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2232.

3. A. France: Zazulka. W-wa 1915. Wyd. nast. W-wa 1958.

4. L. Frapié: Mana. *Kur. Poz.* 1915 nr 80, 82 dod.

5. H. Bannerman: Przygody małego Murzynka i czterech łakomych tygrysów. W-wa 1929. Wyd. nast.: W-wa 1936; pt. Sambo. Kr. 1947.

6. J. M. Barrie: Przygody Piotrusia Pana. [W-wa 1931]. Wyd. nast. W-wa 1958.

Listy

Do A. Oppmana z 1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2671.

OPRACOWANIA

F. MAJCHROWICZ: Z. Rogoszówna i jej powiastki dla dzieci. *Czasop. Pedag.* 1913 z. 4. (Nekrologi): J. W.: Zdrój słoneczny z lez poczęty. *Gaz. Por.* 1921 nr 5843; S. MAJKOWSKI. *Słowo Pol.* 1921 nr 226.

I. M. [I. MOSZCZEŃSKA]: Z. Rogoszówna. *Bluszcz* 1924 nr 21-24. — Z. SZMYDTOWA: Artyzm Rogoszówny. *Bluszcz* 1925 nr 3. — J. ROGOSZ-WALEWSKA: O Z. Rogoszównie i jej książkach. *Plomyk* 1930/1931 s. 892-893. — H. MORTKOWICZÓWNA. *Wiad. Lit.* 1931 nr 25. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Pieśniarka radości. *Bluszcz* 1931 nr 36; przedr. w książce: *Kobiety piszą. W-wa 1938 s. 36-43.* — J. ROGOSZ-WALEWSKA: Z. Rogoszówna. *Kur. Lit.-Nauk.* 1931 nr 19 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — E. REISS: Życie oddane dzieciom. *Polska Zach.* 1936 nr 127. — I. SKOWRONKÓWNA: Wstęp do: *Antologia polskiej literatury dziecięcej. W-wa 1946 s. 13-14.* — K. KULICZKOWSKA: Literatura dla dzieci i młodzieży w l. 1864-1914. W-wa 1959; wyd. 2 W-wa 1965. — Ł. KANIOWSKA-LEWAŃSKA, J. ROGOSZ-WALEWSKA: Wspom-

nienie o Z. Rogoszównie. *Tyg. Powsz.* 1961 nr 30. — J. CIEŚLIKOWSKI: Wielka zabawa. Folklor dziecięcy, wyobraźnia dziecka, wiersze dla dzieci. Wr. 1967 passim. — H. SKROBISZEWSKA: Z. Rogoszówna. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 3. Kr. 1973.

Pisklęta. A. ŚWIDERSKA. *Słowo Pol.* 1910 nr 562. — *Kur. Lw.* 1910 nr 588. — *Mysł Niepodległa* 1910 nr 156. — *Nowa Reforma* 1910 nr 574. — *Słowo Pol.* 1910 nr 574. — *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 53. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1911 nr 150. — M. KALITYŃSKI. *Szkola* 1911 s. 174-175. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 65; toż *Słowo Pol.* 1911 nr 294. — I. OLSZEWSKA. *Pravda* 1911 nr 18. — *Kur. Poz.* 1911 nr 70 dod. — *Naprzód* 1911 nr 253. — *Słowo* 1911 nr 164. — *Świat* 1911 nr 3. — *Wolne Słowo* 1911 nr 1. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1912 s. 226. — R. B. [R. BERGEL]. *Głos Narodu* 1923 nr 95. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Wstęp do: Pisklęta. Kr. 1946.

Dziecinny dwór. *Nowa Reforma* 1911 nr 585. — *Naprzód* 1911 nr 283.

Dzieci pana majstra. A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 349 wyd. por. — *Ł. Kur. Pol.* 1921 nr 347. — *M. Dzień. Poz.* 1921 nr 279. — *W. P. Kur. Por.* 1921 nr 347. — A. GRUSZECKA. *Przeł. Warsz.* 1922 nr 5. — S. SZUCHOWA. *Książka* 1922 s. 91-92. — W. CHARKIEWICZ: Dzieci pana majstra, baśni fantastyczna według Z. Rogoszówny. *Słowo (Wil.)* 1938 nr 3. — *Teatr Lalek* 1960 nr 8. — W. ORŁOWSKI. *Głos Rob.* 1962 nr 306.

Sroczka kaszkę warzyła. b. a. *Świat* 1920 nr 3. — Em. *Ilustr. Kur. Codz.* 1920 nr 45. — Dr. K. B. [K. BEYLIN]. *Kur. Pol.* 1926 nr 315.

Piosenki dziecięce. *Kur. Pol.* 1925 nr 67. — E. REISS: Najrozkoszniejszy śpiewnik. W 15-lecie śmierci Z. Rogoszówny. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 19 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Klituś-bajduś. R. BRANDSTAETTER: „Szwinder minder czyli dzieci jedzą ludzi”. *Ster* 1937 nr 6.

Koszalki-opalki. *Plomyczek* 1934/1935 nr 26.

Pomyłka jastrzębia. *Robotnik (Radom)* 1936 nr 186.

Recenzje przekładów

K. Brentano: Opowieść o Gdakaczu, Gdakuli i Gdakuleńce. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1911 nr 150. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 65; toż *Słowo Pol.* 1911 nr 294. — C. NIEWIADOMSKA. *Książka* 1911 s. 210. — W. O. [W. OSTERLOFF]. *Wychow. w Domu i Szkole* 1912 s. 449-450. — *Sz. Kur. Litewski* 1912 nr 277.

W. M. Thackeray: Pierścień i róża. *Sz. Kur. Litewski* 1912 nr 279. — R. JABŁKOWSKA. *Roczn. Lit.* 1961 s. 303-304. — A. POTASZ. *Widnokrąg* dod. do *Nowin Rzeszowskich* 1963 nr 23. — J. WIT. *Kronika Beskidzka* 1963 nr 37.

ROGOWICZ WACŁAW zob. Słownik współczesnych pisarzy polskich

ROLLE ANTONI JÓZEF (1830–1894)

Pseud. i krypt.: ADSCRIPTUS; ANTONI J.; DR A. J.; DR A. J. R.; DR ANT. J.; DR ANTONI; DR ANTONI J.; D-R ANTONI J.; JÓZEF z HENRYKÓWKI; PIROŻKO FULGENCJUSZ.

Historyk, autor opowiadań.

Ur. w 1830 w Henrykowie, pow. latyczowski, na Podolu; syn Józefa (z francuskiej rodziny Rollet) i Marii ze Zwierkowskich. Początkowo uczył się w domu pod kierunkiem matki, później był uczniem szkół w Jaryszowie, Szarogrodzie i Humaniu. Nauki gimnazjalne pobierał w Niemirowie, skąd został usunięty i uwięziony za demonstrację wolnościową, następnie w Winnicy i Białej Cerkwi. Maturę uzyskał w Kijowie. W 1850-1855 studiował na wydziale lekarskim Uniwersytetu Św. Włodzimierza w Kijowie, który ukończył z odznaczeniem. W 1856 osiadł jako praktykujący lekarz w Jaryszowie pod Mohylowem. W tym czasie rozpoczął pracę literacką. Dla dopełnienia studiów medycznych wyjechał w 1858 do Sonnenstein pod Dreznem, przebywał tam około sześciu miesięcy. W 1859 ożenił się z Idalią Zaszczyńską. W 1860 wyjechał do Pa-ryża, gdzie przez okres ośmiomiesięczny był słuchaczem wykładów z dziedziny psychiatrii.

W 1861 osiadł na stałe jako lekarz w Kamieńcu Podolskim. Założył tu wraz z innymi lekarzami Podolskie Stowarzyszenie Lekarskie oraz wzorową lecznicę dla ubogich. Był jednym z organizatorów Towarzystwa Dobroczynności. Miał dostęp do zbiorów archiwum tulczyńskiego, które wykorzystywał w swych pracach literackich i historycznych. Aktywnie uczestniczył w zjazdach przyrodniczo-lekarskich pełniąc obowiązki przewodniczącego sekcji medycyny publicznej. Jako autor studiów z dziedziny medycyny został członkiem-korespondentem Towarzystw Lekarskich: Krakowskiego, Warszawskiego, Kijowskiego, Wileńskiego oraz Towarzystwa Lekarzy Polskich w Paryżu. Ponadto był członkiem-korespondentem Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, a później Akademii Umiejętności (Komisja Historyczna, Komisja Antropologiczna) oraz członkiem honorowym Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i Komitetu Statystycznego Podolskiego. Zmarł 21 stycznia 1894 w Kamieńcu Podolskim.

TWÓRCZOŚĆ

1. Zameczki podolskie na kresach. *Przeł. Pol.* 1869-1871 i odb. Kr. 1872. Wyd. 2 przezbione i powiększone przez autora pt. Zameczki podolskie na kresach multańskich. T. 1-2: Kamieniec nad Smotryczem, t. 3: Żwaniec, Paniowce, Czarnokozińce, Bar, Mohylów, Szarogród. W-wa 1880.

W t. 3 m.in.: Paniowce nad Smotryczem. *Kłosy* 1880 i odb.

2. Drukarnia i szycharnia w Berdyczowie. *Roczn. dla Archeologów, Numizmatyków i Bibliografów Pol.* i odb. Kr. 1872.

3. Drukarnie na kresach multańskich. *Roczn. dla Archeologów, Numizmatyków i Bibliografów Pol.* i odb. Kr. 1872.

4. Opowiadania historyczne. Lw. 1875; wyd. 2 przejrzone przez autora. Lw. 1878.

Zawartość: Pod półksiężycem. Obrazek z przeszłości. (*Gaz. Lw.* 1875 nr 158-169); Książę Sarmacji. (*Gaz. Lw.* 1875 nr 150-157 z podtyt. Opowiadanie historyczne z drugiej połowy XVII w.); Odwiedziny monarsze w Kamieńcu 1781. (*Gaz. Lw.* 1875 nr 52-56 pt. Odwiedziny monarsze. Opowiadanie historyczne); Na kresach; Dwór tulczyński. (Wyd. osob. Lw. 1876. Zob. też Wyd. zbior.); Losy pięknej kobiety. (Wyd. osob.: W-wa 1914 *Popularna Bibl. Hist.* 4. Zob. też Wyd. zbior.); Tynna na końcu XVIII w. (*Gaz. Lw.* 1875 nr 25-31 pt. Tynna. Opowiadanie z przeszłości).

Przekłady

Losy pięknej kobiety: r o s.: *Kijewskaja starina* 1897 nr ze stycznia.

5. Tadeusz Leszczyk Grabianka, starosta liwski, i Teresa ze Stadnickich jego małżonka. Szkic historyczny z drugiej połowy XVIII w. Ogl. fragm.: *Gaz. Lw.* 1875 nr 78-84 pt. Mistyk polski, nr 105-108 pt. Mistyk polski w Petersburgu; *Ruch Lit.* 1875 nr 31-39. Wyd. osob. całości Lw. 1875. Zob. też poz. 16, 17.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6591.

6. Józef Ignacy Kraszewski i ksiądz Stanisław Chołoniewski. *Przew. Nauk. i Lit.* 1878 i odb.

7. Nowe opowiadania historyczne. Lw. 1878. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1883; wyd. 3 Lw. 1907.

Zawartość: Pod krzyżem. (*Gaz. Lw.* 1876 nr 102-107, 109-112, 114); Losy kresowego miasteczka. Opowiadanie z przeszłości. (*Przew. Nauk. i Lit.* 1876 s. 727, 822); Wartabiet. Opowiadanie z dziejów Ormian polskich. (*Gaz. Lw.* 1876 nr 215-222); Zemsta kozacza. Opowieść historyczna. (*Gaz. Lw.* 1876 nr 154-164); Porwanie króla. (*Gaz. Lw.* 1876 nr 165-178. Wyd. osob. [W-wa] 1914 *Popularna Bibl. Hist.* 9. Zob. też Wyd. zbior.); Niedosłe legiony. Opowiadanie z przeszłego wieku. (*Przew. Nauk. i Lit.* 1876 s. 947, 1035).

8. Gawędy z przeszłości. T. 1-2. Lw. 1879.

T. 1: Przed wiekiem. (*Gaz. Lw.* 1876 nr 281-291); Oficjalista starego autoramentu. Sylwetka z przeszłości. (*Gaz. Lw.* 1878 nr 6-15. Zob. też poz. 22); Opryszek. Opowieść zdarzeń prawdziwych. (*Gaz. Lw.* 1875 nr 109-122; *Gaz. Tor.* 1875 nr 149-162); Złota Teklunia. Opowiadanie z końca XVIII wieku. (*Gaz. Lw.* 1878 nr 128-141).

T. 2: Ostatni zajazd. (*Gaz. Lw.* 1877 nr 58-66); Krescytywa. Obrazek obyczajowy z XVIII w. (*Gaz. Lw.* 1877 nr 77-84); Z dziejów serca. Opowiadanie z przeszłego wieku. (*Gaz. Lw.* 1877 nr 154-168. Zob. też Wyd. zbior.); Figiel konfederacji 1768. (*Gaz. Lw.* 1877 nr 214-221. Zob. też poz. 22).

Rkps — Opryszek pt. Karmaniuk, znakomity opryszek podolski od r. 1812 do 1835. Opowieść na alchach urzędowych oparta. Bibl. Jagiel. sygn. 6592.

Przekłady

Opryszek: r o s.: *Kijewskaja starina* 1886.

9. Polonica. Materiały do dziejów Polski w pismach rosyjskich 1700-1862 zebrane przez... Cz. 1. *Rozpr. i Spr. Wyd. Hist.-Filoz.* AU 1879 t. 10, 11, 1880 t. 12, 1881 t. 13 i odb. Kr. 1879-1880.

Odnaczone w 1876 nagrodą Towarzystwa Historyczno-Literackiego w Paryżu.

10. Trzy opowiadania historyczne. Lw. 1880.

Zawartość: Iwan Podkowa. (*Gaz. Lw.* 1879 nr 21-26. Zob. też poz. 17); Wielka prywata. (*Gaz. Lw.* 1879 nr 67-79); Semen Nalewajko. (*Przew. Nauk. i Lit.* 1879 s. 865, 984. Zob. też poz. 17).

Przekłady

Iwan Podkowa: r o s.: *Kijewskaja starina* ok. 1885.

11. Z przeszłości Polesia kijowskiego. Opowiadanie historyczne. *Bibl. Warsz.* 1881 t. 1, 2, 4 i odb. W-wa 1882. Zob. też poz. 14.

12. Opowiadania historyczne. Seria 3. T. 1-2. W-wa 1882.

T. 1: Karol Prozor, ostatni oboźny litewski. (*Gaz. Lw.* 1878 nr 285-292. Zob. też Wyd. zbior.); Antoni Nowina Złotnicki. (*Gaz. Lw.* 1879 nr 15-18. Zob. też Wyd. zbior.); Benedykt z Drozdów Nowina Hulewicz. (*Przeł. Pol.* 1880 [t. 57] s. 179-217. Zob. też Wyd. zbior.); Dyżma Bończa Tomaszewski. (*Przeł. Pol.* 1880 t. 58 s. 151-182. Zob. też Wyd. zbior.); Straszny Józef. (*Gaz. Lw.* 1878 nr 68-78. Zob. też Wyd. zbior.); Czartoryscy i Repnin. (*Przew. Nauk. i Lit.* 1877 s. 385-403, 481-503).

T. 2: Tron księżycy za kobietę. Opowiadanie z XVI wieku. (*Kronika Rodz.* 1877 nr 18-22); Jak się żyło na kresach ukraińskich przed inkursją kozacką. (*Tyg. Potwz.* 1879 nr 30-37); Jeden z wielu. (*Tyg. Potwz.* 1880 nr 27-31); Gospodarstwo naszych prababek. (*Tyg. Potwz.* 1880 nr 5-8. Zob. też Wyd. zbior.); Niemierycze. (*Tyg. Potwz.* 1881 nr 17-30).

Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5656 — Straszny Józef.

Przekłady

Straszny Józef: ros.: *Kijewskaja starina* 1883 t. 7 s. 39-87.

13. Niewiasty kresowe. Opowiadania historyczne. W-wa 1883.

Zawartość: Hanna z ksiąząt Sokolskich Borzobohata Krasieńska. Opowiadanie z drugiej połowy XVI w. (*Nitwa* 1881 z. 164 s. 552-580); Teofila Chmielecka wojewodzina kijowska. (*Kiosy* 1881 nr 840-844); Zofia z Korabczewskich primo voto Rożyńska, secundo voto Chodkiewiczowa kasztelanowa wileńska. (*Muzeum* 1881 t. 2 z. 9); Helena z Krasickich Niemieryczowa. (*Kronika Rodz.* 1881 nr 7-8); Anna z Meleniewskich Blocka. (*Kiosy* 1882 nr 871-872); Anna z Grabianków Raciborowska. Opowiadanie z końca przeszłego stulecia. (*Czas* 1882 nr 61-67; *Kronika Rodz.* 1881 nr 8-10. Zob. też Wyd. zbior.).

Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5644 — Hanna z ksiąząt Sokolskich Borzobohata Krasieńska; sygn. IV 5659 — Anna z Grabianków Raciborowska.

Przekład ros.: *Kijewskaja starina* 1883 t. 6 s. 268-309.

14. Opowiadania. Seria 4. T. 1-2. W-wa 1884.

T. 1: Senatorska doła. Opowieść z XVI stulecia; Chamska doła. Opowiadanie z przeszłego stulecia. (*Tyg. Potwz.* 1882 nr 51-53; *Polak to Ameryce* 1887 nr 2-3); Palestrant z XVII w. Kartka z dziejów owruckich. (*Kalendarz petersb. „Gwiada” na r. 1883.* Petersburg, 1882 s. 55-60); Pan Balcer z Godzimirza Wilga. Opowiadanie z końca XVII w. (*Czas* 1882 nr 145-148); Na szpakowym szlaku. Opowiadanie z początku XVIII w. (*Czas* 1882 nr 236-237, 239, 242, 245); Gospodarstwo Pana Skarbnika Czerwonogrodzkiego w kamienieckiej warowni; Emir Rzewuski. (*Przeł. Pol.* 1882 t. 66 s. 3-48, 226-262; *Gaz. Warsz.* 1883 nr 55-66, 72-83. Zob. też Wyd. zbior.); Początek handlu polskiego na Czarnym Morzu i żegluga po Dniestrze. (*Nitwa* 1883 z. 210-211. Zob. też Wyd. zbior.); Jeden ze szczerpu zasłużonego rodu. Opowiadanie z XVIII w. (*Tyg. Potwz.* 1882 nr 15-30. Zob. też Wyd. zbior.).

T. 2: Hrabia Redux. Opowiadanie z pierwszej ćwierci niniejszego stulecia. (*Czas* 1883 nr 85-94, 98-99, 101. Zob. też Wyd. zbior.); Sprawa Tarnowska. Opowiadanie z drugiej połowy XVI w. (*Tyg. Ilustr.* 1883 nr 39, 43, 45, 47-48); Nieszczęśliwy władka. (*Tyg. Potwz.* 1883 nr 39-50); Z przeszłości Polesia kijowskiego. (Zob. poz. 11); Aleksander Weryha Darowski. (*Kiosy* 1874 nr 468; *Przew. Nauk. i Lit.* 1874 t. 2 s. 305-325); Maurycy Gosławski. Szkic biograficzny. (*Przew. Nauk. i Lit.* 1874 t. 2 s. 406-426, 483-497. Zob. też Wyd. zbior.).

Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5645-5646, IV 5652-5657, IV 5661, IV 5663-5664.

Przekłady

Na szpakowym szlaku: ros.: *Kijewskaja starina* 1897, kwiecień.

Emir Rzewuski: franc.: P. Van Arassen: Vie de l'Emir Rzewuski. W książce: Mémoires de la comtesse R. Rzewuska (1788-1865). T. 3. Rzym 1950 s. 9-66.

15. Szkice i opowiadania. Seria 5. Kr. 1887.

Zawartość: Na posterunku. (*Tyg. Potwz.* 1885 nr 46-49); Samuel Łaszcz. Kartka z dziejów swawoli kresowej. (*Tyg. Potwz.* 1884 nr 44-52, 1885 nr 1, 3-8); Iwan Bohun pułkownik kozacki. (*Nitwa* 1884 z. 232-234); Sawa Czalenko. Z hajdamackich dziejów ubiegłego wieku. (*Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1885 nr 11-14); Diablica. (*Świat* 1884 nr 10-12); Starościna opeska. (*Tyg. Ilustr.* 1885 t. 2 nr 146-152. Zob. też Wyd. zbior.); Wpływowa kobieta. (*Gaz. Warsz.* 1885 nr 287-291, 1886 nr 1-4. Zob. też Wyd. zbior.); Literacka drużyna. (*Gaz. Warsz.* 1884 nr 260-264, 274-275, 280-295. Zob. też Wyd. zbior.); Skromni pracownicy. Sylwetki. (*Fragm. Nitwa* 1886 s. 53-62. Zob. też Wyd. zbior.).

Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5647 — Samuel Łaszcz. Kartka z dziejów swawoli kresowej; sygn. IV 5648 — Diablica. Opowiadanie z XVII w.; sygn. IV 5649 — Pułkownik Iwan Bohun. Sylwetka historyczna; sygn. IV 5653 — Sawa Czalenko. Z hajdamackich dziejów.

16. Opowiadania historyczne. Lw. 1887.

Zawartość: Tadeusz Leszczyce Grabianka i Teresa ze Stadnickich. (Zob. poz. 5); Stanisław August w Grodnie. (*Przew. Nauk. i Lit.* 1875 s. 52, 145, 256, 376, 455. Zob. też poz. 17 oraz Wyd. zbior.).

17. Opowiadania historyczne. Seria 6. Lw. 1887.

Zawartość: Iwan Podkowa. (Zob. poz. 10); Ks. Bazyli Ostrogski i jego zatarg z Kosińskim; Semen Nalewajko. (Zob. poz. 10); Tadeusz Leszczyce Grabianka i Teresa ze Stadnickich jego małżonka. (Zob. poz. 5); Stanisław August w Grodnie. (Zob. poz. 16).

18. Po inkursji kozackiej. Z wewnętrznych dziejów Braclawszczyzny. *Świat* 1889 nr 17-24, 1890 nr 1-4 i odb. Kr. 1890. Zob. też poz. 21.

Przekład ros.: *Kijewskaja starina* 1890.

19. Z życia Zygmunta Krasieńskiego. Pierwsza miłość i jeden z pierwszych przyjaciół. *Świat* 1890 nr 19-23 i odb. Kr. 1890. Zob. też poz. 24 oraz Wyd. zbior.

20. Opowiadania historyczne. Seria 7. Lw. 1891.

Zawartość: Zdrada kamieniecka. Rok 1672. (*Nitwa* 1887 z. 289-295); Beatrice. (*Tyg. Ilustr.* 1887 nr 209-223. Zob. też Wyd. zbior.); Zakładnicy lwowscy 1672. (*Biesiada Lit.* 1887 nr 1-7. Wyd. osob. W-wa 1913); Fatyma. (*Gaz. Radomska* 1886 nr 84-91). Zob. też Wyd. zbior.); Babka poety. (*Czas* 1889 nr 224-239); Spuścizna po księżcu Nassauskim. (*Tyg. Ilustr.* 1888 nr 283-288); Spuścizna po Humieckich. U ściany maltańskiej. (*Kronika Rodz.* 1887 nr 1-3).

21. Sylwetki historyczne. Seria 8. Kr. 1892.

Zawartość: Pamiętnik szlachetnych delegatów kamienieckich na sejm 1789 poprzedzony ogólnym poglądem na wewnętrzne dzieje miasta w XVIII stuleciu;

Po inkursji kozackiej. Z wewnętrznych dziejów Bracławszczyzny. (Zob. poz. 18); Bakota jako stolica Ponižia w XIII w.; Państwo Wołodyjowcy (Jerzy Wołodyjowski, Krystyna Jeziorkowska). (*Prawda* 1890 nr 43; *Czas* 1891 nr 152-157); Powstanie nazwisk rodowych u ludu maloruskiego. Sylwetka heraldyczno-etnograficzna. (*Niwa* 1889 z. 2-7).

Rkps. Bibl. Nar. sygn. II 5658 — Pamiętnik szlacheckich delegatów kamienieckich (fragm.); sygn. IV 5650 — Państwo Wołodyjowcy.

22. Dwie gawędy z przeszłości. Lw. 1893 *Czytelnia Domowa* 3.

Zawartość: Figiel konfederacki. (Zob. poz. 8); Oficjalista starego autoramentu. Sylwetka z przeszłości. (Zob. poz. 8).

23. Kobiety na dworze czechryńskim w drugiej połowie XVII w. Ogl. fragm.: *Bibl. Warsz.* 1893 t. 3 s. 41-69, 413-441, t. 7 s. 84-109; *Przegl. Pol.* 1896 t. 119 s. 359-384. Całość nie druk.

Przekład ros.: *Kijewskaia starina* 1894 nr 1-3.

24. Sylwetki i szkice historyczne i literackie. Seria 9. Kr. 1893.

Zawartość: Z życia Zygmunta Krasińskiego. Pierwsza miłość i jeden z pierwszych przyjaciół. (Zob. poz. 19); Spuścizna po Moszyńskim. (*Czas* 1892 nr 92-94); Matrona polska; Kobiety w obłądnym przez Turków Kamieńcu. (*Prawda* 1890 nr 51-52); Książę Kondruz. Szkic historyczny. (*Tyg. Ilustr.* 1892 nr 106, 109-113); Rodzina Malczewskiego. (*Tyg. Ilustr.* 1890 nr 5-12, 14. Zob. też Wyd. zbiorc.); Dzieje osadnictwa tatarskiego na wołoskim pograniczu. (*Bibl. Warsz.* 1892 t. 2 s. 202-222, 381-406, t. 3 s. 83-118).

Rkps. Bibl. Nar. sygn. IV 5650 — Kobiety w obłądnym przez Turków Kamieńcu; Matrona polska; sygn. IV 5662 — Spuścizna po hr. Fryderyku Moszyńskim.

Rękopisy drobnych utworów: Artykuły historyczne do dziejów obłączenia i zdobycia Kamieńca przez Turków w 1672 r. Bibl. Nar. sygn. 5650; Drobiazgi drukowane różnymi czasami. Bibl. Nar. sygn. IV 5665 (tu m.in.: Pyłki. Drobne opowiadania z życia codziennego); Z zakątką nad Smotryczem. Bibl. Nar. sygn. IV 5664; Żydzi na kresach. Bibl. Nar. sygn. II 5666.

Ponadto prace z zakresu medycyny.

Opowiadania i artykuły historyczne, korespondencje zamieszczano w czasopiśmie: *Bibl. Warsz.* (1874, 1881, 1891-1893; tu m.in.: Geneza „Marii” Malczewskiego. 1891 t. 1 s. 42), *Biesiada Lit.* (1885-1887, 1889; tu m.in.: Pierwsze moje w świat wystąpienie. 1885 nr 26-27; Szahin Girej gościem. Opowiadanie. 1889 nr 1-5, 7, 9), *Czas* (1882-1883, 1889, 1891-1892), *Dzien. Poz.* (1892), *Echo Muz. i Teatr.* (1884), *Gaz. Codz.* (1856-1857; tu pierwsze poezje w 1856), *Gaz. Kr.* (1881), *Gaz. Lw.* (1869, 1875-1879, 1885-1886; tu m.in.: Miłość i wojna. Obrazek z przeszłości. 1876; A. Mickiewicz w opowia-

daniach rosyjskich pisarzy. 1876 nr 210-214; Obrazki kresowe. 1887 nr 1-2; Szkot Puszkarcz. Obrazek z XVII w. 1877 nr 188-195; Awanturka. Opowiadanie z przeszłego wieku. 1877 nr 247-261; Moja służba felczerska. Z papierów pozostałych po zmarłym koleźce. 1885 nr 123-130; Ze wspomnień uniwersyteckich. 1886 nr 271-283), *Gaz. Radomska* (1886), *Gaz. Tor.* (1875), *Gaz. Warsz.* (1856-1858, 1883-1886, 1891; tu m.in.: Starościna opinogórska. Opowiadanie. 1886 nr 141-158), *Kłosy* (1874, 1878-1885; tu m.in.: Wycieczka do Kamieńca. 1878 nr 666-686; Sobieski i Kozacy. Opowiadanie. 1883 nr 955-964; Po małych drogach. 1884 nr 974-975, 977-983, 1885 nr 1038-1041), *Kółko Domowe* (1867), *Kraj* (1882-1888, 1890-1894; tu m.in.: Korespondencja z Kamieńca Podolskiego; A. Mickiewicz w opowiadaniach rosyjskich pisarzy. 1883 nr 39), *Kronika Rodz.* (1877-1878, 1880-1889; tu m.in.: Stara panna. 1878 s. 187, 216, 247; Imć Pan Podstolic Sieśicki. I prawdziwa, i powszednia historia. 1880 s. 193, 238), *Kur. Codz.* (1882), *Muzeum* (1881), *Niwa* (1881-1889), *Opiekun Domowy* (1865, 1867; tu m.in.: Przemysłnicy. Opowiadanie. 1867 nr 20-23), *Polak w Ameryce* (1887), *Prawda* (1890), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1887-1888, 1890), *Przegl. Lw.* (1873-1875), *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* (1885), *Przegl. Pol.* (1867, 1869-1873, 1880-1883, 1890-1892, 1896), *Przegl. Tyg.* (1894), *Przew. Nauk. i Lit.* (1874-1879, 1886, 1889, 1907; tu m.in.: Polityka rosyjska w Polsce. 1752-1762. 1876 s. 433, 529, 608; Oświata na dawnych kresach. 1795-1832. 1876 s. 83, 177, 281, 378; Bunt Palejowe. Rozprawa. 1878 s. 174, 256; Zatarg wołyński 1859 r. Kartka z życia J. I. Kraszewskiego. 1889 s. 1, 109, 221; Do dziejów Kamieńca Podolskiego. Z papierów pozostałych po śp. Drze A. J. Rolle. 1907 s. 1, 116, 225, 322, 427, 534, 636, 732, 803, 905), *Roczn. dla Archeologów, Numizmatyków i Bibliografów Pol.* (1870-1871), *Rozpr. i Spr. Wyd. Hist.-Filoz. AU* (1879-1881), *Ruch Lit.* (1875), *Szkice Spol. i Lit.* (1875-1876; tu m.in.: Michał, syn Nikity ks. Wołkoński. 1713-1739. Studium przeważnie na rosyjskich źródłach oparte. 1875 nr 25-30), *Świat* (1884, 1888-1894), *Świt* (1884), *Tyg. Ilustr.* (1866, 1883, 1885-1890, 1892, 1894-1895; tu m.in.: Korespondencja z zakątką nad Smotryczem. 1886-1889; Widziałem Maryle. 1887 nr 259; Dajcie mi radę! Z teki pośmiertnej. Opowiadanie. 1894 t. 2 nr 42; Z teki pośmiertnej. Dawno ubiegłej zimy wspomnienie. Kartki z pamiętnika. 1895 nr 3, 52), *Tyg. Powsz.* (1879-1885, 1887-1888, 1890, 1894; tu m.in. Korespondencja z zakątką nad Smotryczem. 1879-1885), *Wędrowiec* (1887), *Wiek* (1888, 1890, 1894), *Życie* (1887).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *J. Jaworskiego kalendarz pol. ilustr.* W-wa

1867, *J. Ungra kalendarz warsz. ilustr. na r. 1883*. W-wa 1882 (tu: Obrazek bez tytułu. S. 36-63), *Kalendarz petersb. „Gwiazda” na r. 1883*. Petersb. 1882, *Światelko*. W-wa 1885, *Upominek. Książka zbior. ku czci E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Umieszczał także prace w czasopismach medycznych.

Prace edytorskie

1. Księga pamiętnicza majora A. Ptaszyńskiego 1769-1793. Przepisał... *Przeł. Pol.* 1881 i odb.

2. S. Chołoniewski. Opis podróży kijowskiej odbytej w 1840 r. Z rękopisu wydał J. A. Rolle. *Przew. Nauk. i Lit.* 1886 s. 1, 97, 193, 336, 431, 515. Wyd. osob. Lw. 1886.

3. Z korespondencji J. I. Kraszewskiego. 1842-1846. *Niwa* 1888 z. 313-319.

Ponadto opublikował szereg źródeł historycznych w czasopismach.

Wydania zbiorowe

Wybór pism. T. 1-3. Wyd. i wstęp: W. Zawadzki. Kr. 1966.

T. 1: Gawędy historyczne. Zawartość: Strażny Józef. (Zob. poz. 12); Porwanie króla. (Zob. poz. 7); Losy pięknej kobiety. (Zob. poz. 4); Fatyma. (Zob. poz. 20); Wpływowa kobieta. (Zob. poz. 15); Jeden ze szczepu zasłużonego rodu. Opowiadanie z XVIII wieku. (Zob. poz. 14); Gospodarstwo naszych prababek. (Zob. poz. 12); Starościna opeska. (Zob. poz. 15).

T. 2: Gawędy historyczne. Zawartość: Początek handlu polskiego na Czarnym Morzu i żegluga po Dniestrze. (Zob. poz. 14); Z dziejów serca. Opowiadanie z przeszłego wieku. (Zob. poz. 8); Dwór tulczyński. (Zob. poz. 4); Antoni Nowina Złotnicki. (Zob. poz. 12); Benedykt z Drożdź Nowina Hulewicz. (Zob. poz. 12); Dyma Bończa Tomaszewski. (Zob. poz. 12); Karol Prozor ostatni oboźny litewski. (Zob. poz. 12); Anna z Grabianków Raciborowska. Opowiadanie z końca zeszłego stulecia. (Zob. poz. 13); Stanisław August w Grodnie. (Zob. poz. 16); Hrabia Redux. Opowiadanie z pierwszej ćwierci niniejszego stulecia. (Zob. poz. 14).

T. 3: Sylwetki literackie. Zawartość: Emir Rzewuski. (Zob. poz. 14); Z życia Zygmunta Krasieńskiego. Pierwsza miłość i jeden z pierwszych przyjaciół. (Zob. poz. 19); Beatrice. (Zob. poz. 20); Rodzina Malczewskiego. (Zob. poz. 24); Maurycy Gosławski. Szkic biograficzny. (Zob. poz. 14); Literacka drużyna. (Zob. poz. 15); Skromni pracownicy. Sylwetki. (Zob. poz. 15).

Listy i materiały

1. Do J. Łozińskiego 5 listów z 1862-1884. Rkps Ossol. sygn. 6515/II.

2. Do J. I. Kraszewskiego 2 listy z 1868-1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6530 IV.

3. Do J. Działyńskiego 5 listów z 1869. Rkps Bibl. Kórn. Dział P. XII t. 2.

4. Do Z. Celichowskiego 3 listy z 1870. Rkps Bibl. Kórn. Zbiór Podwysockiego.

5. Do A. Weryhy Darowskiego z 1871. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7815 IV.

6. Do red. z 1872. *Bibl. Warsz.* 1872 i odb.

7. Do W. Łozińskiego 58 listów z 1873-1880. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7422 III.

8. Do H. Golejewskiego z 1878. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7845 IV.

9. Do W. Łozińskiego z 1878. Rkps Ossol. sygn. 12041.

10. Do Antoniego [Lesznowskiego?] z 1879. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6530 IV.

11. Do red. *Bibl. Warsz.* z 1879. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2680.

12. Do W. L. Anczyca z 1881. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262.

13. Do W. Kętrzyńskiego z 1881. Rkps Ossol. sygn. 6223/II.

14. Do L. Germana 3 listy z 1881-1883. Rkps Ossol. sygn. 6413/II.

15. Do J. Korzeniowskiego 2 listy z 1882-1893. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.

16. Do M. Konopnickiej z 1884. Rkps Bibl. Publ. m. W-wy. Zbiory Wolskich.

17. Do L. Michalskiego z 1884. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5993.

18. Do red. *Kraj* 1884 nr 8.

19. Do W. Maleszewskiego — redaktora *Biesiady Lit.* 4 listy z 1885-1889. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7057.

20. Do Z. Sarneckiego 4 listy z 1887-1891. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717 III.

21. Do W. Górskiego z 1889. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7812 IV.

22. Do J. Talko-Hryniewicza 3 listy z 1889-1891. Ogl. J. Talko-Hryniewicz: Ostatni z dawnych lekarzy kresowych. *Pam. Wil. Tow. Lekarskiego* R. 6 (1930) z. 3-5 i odb.

23. Do nieznanego adresata z 1890. Rkps Ossol. sygn. 12041.

24. Do Z. Wolskiej 2 listy z 1890, 1892. Rkps Bibl. Publ. m. W-wy sygn. 431.

25. Do T. Wierzbowskiego 4 listy b. d. Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 11-12.

26. Od różnych osób 95 listów z 1861-1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7829 IV. Tu m.in. listy od następujących: P. Chmielowski 2 listy z 1880-1882, L. Finkel z 1888, L. German z 1881, K. Górski z 1889, J. Kallenbach z 1887, J. Korzeniowski z 1893, A. Kraushar z 1893, A. Krechowicki z 1888, W. Łoś z 1887, W. Łoziński 2 listy z 1874, L. Méyet z 1893, W. Przyborowski z 1885, S. Ptaszycki

z 1893, J. Weyssenhoff z 1893, J. K. Zieliński z 1889.

27. Od J. Ohryzko list z 1863. Rkps Ossol. sygn. 12039.

28. Od księgarni Gebethnera i Wolffa z 1867. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5667.

29. Od A. Weryhy Darowskiego 3 listy z 1870. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5667.

30. Papiery A. J. Rollego. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5667.

31. Materiały genealogiczne. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5586.

32. Autobiografia. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5295. Zniszcz. w 1944.

33. Notatki, materiały. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7844 IV, 7865 IV.

34. Notatki, materiały. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7322.

35. Materiały. Rkps Ossol. sygn. 9749 III.

Ponadto jest prawdopodobnie adresatem listów: Od M. Konopnickiej z 1883, Rkps Ossol. sygn. 12036, od A. Jabłonowskiego z 1890. Rkps Ossol. sygn. 12035.

OPRACOWANIA

Dr A. J. Rolle jako historyk wschodnio-południowych Kresów. *Przegl. Lw.* 1876 t. 11 s. 38. — W. KOROTYŃSKI. *Tyg. Powsz.* 1881 nr 20-21. — H. GLIŃSKI: A. J. Rolle. Szkic biograficzny. *Kalendarz petersb.* „*Gwiazda*” na r. 1883. Petersburg. 1882 s. 42-48. — A. PŁUG [A. PIETKIEWICZ]. *Kłosa* 1883 nr 929-930. — *Kraj* 1883 s. 51, 62. — W. KOROTYŃSKI: A. J. Rolle. *Tyg. Ilustr.* 1886 nr 169. — *J. Tyg. Ilustr.* 1890 nr 46.

(Nekrologi i wspomnienia:) K. BARTOSZEWICZ: Dr A. J. Rolle i jego działalność literacka. *Kraj* 1894 nr 3; *D. Prawda* 1894 nr 4; *F. Bluszcz* 1894 nr 6-7; *HOMEL. Kraj* 1894 nr 3; *Al. K.* [A. KRAUSHAR]. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 4-5; *R. Słowo Pol.* 1894 nr 3; *R. Prz. Kraj* 1894 nr 6; *Rz. Tyg. Mód i Powieści* 1894 nr 4; *Wit. Wędrowiec* 1894 nr 4; *Biesiada Lit.* 1894 nr 6; *Dziew. Pol.* 1894 nr 26; *Gaz. Lw.* 1894 nr 18; *Gaz. Nar.* 1894 nr 18; *Gaz. Warsz.* 1894 nr 22; *Głos Narodu* 1894 nr 20; *Kraj* 1894 nr 34, 36; *Kronika Rodz.* 1894 nr 3; *Kwart. Hist.* 1894 s. 385; *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1894 nr 19; *Świat* 1894 nr 3; *Wiek* 1894 nr 18; *PODOLANIN. Świat* 1895 nr 6; *H. ŚWIĘCICKI. Rocz. Tow. Przyj. Nauk Poz.* 1895 t. 21 s. 510-512; *Kalendarz ilustr. dla wszystkich.* W-wa 1895 s. 48.

Z. KWIATKOWSKA. *Przyj. Dzieci* 1901 nr 35. — J. JAWOROWSKI: Wspomnienia ob J. J. Rolle. *Trudy podolskiego cerkawnego istoriko-archeologicznego obszczestwa* 1904 t. 10 s. 506-527 [tu także bibliografia prac]. — A. KRAUS-

HAR: Doktor Antoni J. W książce: *Obrazy i wizerunki historyczne.* W-wa 1906 s. 381-391. — P. R. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 211. — K. PEPLOWSKI. *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 24. — *Miscellanea.* Pomnik dra A. J. Rolle. *Kraj* 1906 nr 44. — *Nasz Kraj* 1906 t. 1 nr 2. — J. KALLENBACH: [Wstęp do książki]: M. Rolle: *In illo tempore.* Brody 1914. — K. ZEBROWSKA: *Działalność historyczna Antoniego J. Lw.* 1914. — W. ŚWIRSKI: Ze wspomnień o śp. dr Antonim J. Poz. 1930. — J. TALKO-HRYNIEWICZ: *Ostatni z dawnych lekarzy kresowych.* *Pam. Wil. Tow. Lekarskiego.* R. 6 (1930) z. 3-5 i odb. — E. PASZKOWSKI: Dr A. Rolle. *Czas* 1931 nr 95. — A. VERBA [A. SEREDNICKI]. *Ukrainskij kalendar* 1970 s. 228-231.

Zameczki podolskie na kresach multańskich. *W. M. Kronika Rodz.* 1880 nr 20. — W. P. *Wiek* 1880 nr 234. — *Tyg. Powsz.* 1880 nr 37. — L. S. W. [L. SZCZERBOWICZ-WIECZÓR]. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 302. — ŁADA [L. BOHDANOWICZ]. *Niwa* 1882 z. 186.

Drukarnie na kresach multańskich. *Przegl. Lw.* 1873 s. 689.

Opowiadania historyczne. J. I. KRASZEWSKI. *Dzien. Poz.* 1875 nr 273. — *Ruch Lit.* 1875 nr 46. — F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Kłosa* 1876 nr 566-568. — *Bibl. Warsz.* 1876 t. 1 s. 68-69. — *Przegl. Lw.* 1876 t. 11 s. 116-118. — *Tyg. Ilustr.* 1877 nr 63. — X. L. *Przegl. Kryt.* 1879 s. 172.

Tadeusz Leszczyc Grabianka, starosta liwski, i Teresa ze Stadnickich... A. B. *Ognisko Domowe* 1875 nr 62. — *Wi. Ch.* [W. CHOMĘTOWSKI]. *Wiek* 1875 nr 276-277. — J. I. KRASZEWSKI. *Dzien. Poz.* 1875 nr 273. — *Ruch Lit.* 1875 nr 43.

J. I. Kraszewski i ks. S. Chołojewski. P. CHMIEŁOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1878 nr 157.

Nowe opowiadania historyczne. K. W. WÓJCICKI. *Bibl. Warsz.* 1878 t. 3 s. 153-160. — *Kronika Rodz.* 1878 s. 471. — W. L. SZCZERBOWICZ [L. SZCZERBOWICZ-WIECZÓR]. *Tyg. Ilustr.* 1879 nr 176. — L. S. W. [L. SZCZERBOWICZ-WIECZÓR]. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 314.

Gawędy z przeszłości. *Kronika Rodz.* 1879 nr 15. — L. S. W. [L. SZCZERBOWICZ-WIECZÓR]. *Tyg. Ilustr.* 1880 nr 238-239.

Polonica. K. *Ateneum* 1879 t. 4 s. 178-181. — *Niwa* 1881 nr 15. — WALENTYNIAN. *Gaz. Warsz.* 1899 nr 91.

Trzy opowiadania historyczne. *Tydzień Pol.* 1880 nr 9. — L. S. W. [L. SZCZERBOWICZ-WIECZÓR]. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 276. — *Kronika Rodz.* 1881 nr 11.

Z przeszłości Polesia kijowskiego. W. SMOLEŃSKI. *Prawda* 1882 s. 584. — *Tyg. Powsz.* 1882 nr 22. — R. B. *Niwa* 1883 z. 209.

Opowiadania historyczne. Seria 3. W. SMOLEŃSKI. *Prawda* 1882 s. 584. — ŁADA [L. BOHDANOWICZ]. *Niwa* 1883 z. 212. — *Zd-n. Nowiny* 1883 nr 7. — *Tyg. Powsz.* 1883 nr 19.

Niewiasty kresowe. ŁADA [L. BOHDANOWICZ]. *Niwa* 1883 z. 212. — Ed...d. *Tyg. Mód i Powieści* 1883 nr 12. — A. GRUSZECKI. *Przegl. Tyg.* 1883 nr 7. — T. JESKE-CHOŃSKI. *Niwa* 1883 z. 198. — E. ZORYAN [E. SEDLACZEK]. *Tyg. Ilustr.* 1883 nr 11. — *Prawda* 1883 nr 5. — *Słowo* 1883 nr 61, 68. — *Tyg. Powsz.* 1883 nr 19. — J. GADOMSKI. *Świt* 1885 nr 53.

Opowiadania. Seria 4. A. PILECKI. *Opiekun Domowy* 1875 nr 11 [dot. szkiców o A. Werysze Darowskim i M. Gosławskim]. — C [W. CZAJEWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 8. — Sm [W. SMOLEŃSKI]. *Prawda* 1884 nr 52. — *Biesiada Lit.* 1884 nr 34. — T. JEŻ. *Kraj* 1885 nr 12. — E. ZORYAN [E. SEDLACZEK]. *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 120. — *Tyg. Powsz.* 1885 nr 13.

Szkice i opowiadania. Seria 5. P. M. *Przegl. Pol.* 1887 t. 85 s. 154-156. — Sm. [W. SMOLEŃSKI]. *Prawda* 1887 nr 11. — T. J. STECKI. *Przegl. Powsz.* 1887 t. 14 s. 126. — W. C. *Kwart. Hist.* 1887 z. 4 s. 678-682. — W. P. *Tyg. Ilustr.* 1887 nr 225. — (z). *Gas. Lw.* 1887 nr 68. — A. NOWICKI. *Życie* 1888 nr 10-11. — L. S. W. [L. SZCZERBOWICZ-WIECZÓR]. *Tyg. Mód i Powieści* 1888 nr 15-17.

Opowiadania historyczne. Seria 6. A. NOWICKI. *Życie* 1888 nr 10-11. — H. SAWCZYŃSKI. *Kwart. Hist.* 1888 z. 4 s. 638-645.

Po inkursji kozackiej. L. WASILEWSKI: Kronika literacka i artystyczna. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 48. — Dr W. C. *Kwart. Hist.* 1893 s. 725.

Opowiadania historyczne. Seria 7. S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1890 t. 98 s. 136-141. — W. CZERMAK. *Kwart. Hist.* 1891 s. 901-905. — C. PIENIAŻEK. *Przegl. Powsz.* 1891 t. 31 s. 400. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Kraj* 1891 nr 9-10. — *Ateneum* 1891 t. 3 s. 628. — J. KIJAS: Źródła historyczne „Pana Wołodyjowskiego”. *Pam. Lit. R.* 43 (1952) z. 3-4 [dot. opow. Zdrada kamieniecka].

Sylwetki historyczne. Seria 8. (K. B.) [K. BARTOSZEWICZ]. *Kur. Pol.* 1892 nr 307. — *Kraj* 1892 nr 40. — PM. *Przegl. Pol.* 1893 t. 107 s. 418. — A. P-ska [A. PROCHASKA]. *Kwart. Hist.* 1894 s. 150-153.

Sylwetki i szkice historyczne i literackie. Seria 9. C. *Przegl. Pol.* 1894 t. 113 s. 138. — B. CHRZANOWSKI. *Prawda* 1894 nr 19. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1894 nr 26. — A. P-ska [A. PROCHASKA]. *Kwart. Hist.* 1895 s. 578.

Recenzje artykułów

Wycieczka do Kamieńca. (Ogl. *Kłosa*). P. CHMIEŁOWSKI. *Nowiny* 1878 nr 60.

Widziałem Maryłę. (Ogl. *Tyg. Ilustr.*) W. BĘŁZA. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza R.* 2 (1888) s. 301.

Zatarg wołyński 1859. (Ogl. *Przew. Nauk. i Lit.*). Z. HORYŃSKI. *Kwart. Hist.* 1890 s. 338.

Geneza „Marii” Malczewskiego. (Ogl. *Bibl. Warsz.*). P. MARKIEWICZ: [list dotyczący artykułu i odpowiedź dra Antoniego J.]. *Bibl. Warsz.* 1891 t. 3 s. 621. — M. MAZANOWSKI. *Kwart. Hist.* 1891 s. 657.

Recenzje prac edytorskich

Księga pamiętnicza majora A. Ptaszyńskiego. *Tyg. Powsz.* 1881 nr 50.

Recenzje wydań zbiorowych

Wybór pism. T. CHRZANOWSKI. *Tyg. Powsz.* 1967 nr 13. — E. JANKOWSKI. *Nowe Książki* 1967 nr 5. — C. LECHICKI. *Studia Hist.* 1967 nr 3/4. — J. Z. SŁOJEWSKI. *Kultura* 1967 nr 14. — T. SYGA. *Stolica* 1967 nr 20. — O. TERLECKI. *Dzien. Pol.* 1967 nr 21. — J. REYCHMAN. *Przegl. Orientalistyczny* 1968 nr 2. — A. ZAHORSKI. *Kwart. Hist.* 1968 nr 4.

ROLLE MICHAŁ (1865 – 1932)

Pseud. i krypt.: -M-; M. R.; M. R-RE; MICHAŁ R-E; MR; (MR); MRE; -MRE-; (MRE); MRE; (R); R. MICHAŁ.

Historyk, krytyk literacki, dziennikarz, autor opowiadań.

Ur. 8 lipca 1865 w Kamieńcu Podolskim; syn Antoniego, lekarza i historyka, oraz Idalii z Zaszczynskich. Kształcił się na Uniwersytecie Jagiellońskim. Pracował jako dziennikarz początkowo w Krakowie, następnie we Lwowie, gdzie był prezesem syndykatu dziennikarzy. Od 1895 redagował *Gazetę Lwowską*. W 1902 został sekretarzem Koła Literacko-Artystycznego we Lwowie. W 1927 otrzymał za całokształt pracy pisarskiej nagrodę literacką miasta Lwowa. Był odznaczony Krzyżem Oficerskim Polonia Restituta. Zmarł 11 listopada 1932 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Z życia Ormian kamienieckich w XVII i XVIII w. *Świat* 1891 nr 12-14 i odb. Przedr. zob. poz. 5.

2. Z przeszłości: Okręg rawski — starostwo „barskie” do r. 1774. *Przew. Nauk. i Lit.* 1895 s. 36 i nn. Wyd. osob. Lw. 1896.

3. Seweryn Malinowski. Kartka z dziejów sceny polskiej na wschodnich kresach. *Dzien. Poz.* 1896 nr 237-254; *Przeł. Pol.* 1896 t. 121 s. 342-362, 547-568 i odb. Przedr. zob. poz. 5.

4. Ateny wołyńskie. Szkic z dziejów oświaty w Polsce. *Przew. Nauk. i Lit.* 1896 s. 33 i nn.; 1897 s. 62 i nn. (pt. Krzemieniec. Z dziejów oświaty w Polsce. 1805-1832). Wyd. osob. Lw. 1898. Wyd. 2 popr. i uzup. Lw. 1923.

5. Z minionych stuleci. Szkice historyczne i literackie. Lw. 1908.

Zawartość: Seweryn Malinowski. Kartka z dziejów sceny polskiej na kresach wschodnich. (Zob. poz. 3); Bohater Mickiewiczowskiej tragedii. Sylwetka generała-poety. (*Czas* 1898 nr 185-192); Tomasz Zan na roli; Poufne zwierzenia Sadyka-Paszy. Wiązanka listów i notat; Poeta o sobie; Spod filareckiego sztandaru; Mieszczanin sandoński z XVII stulecia; Z życia Ormian kamienieckich w XVII i XVIII wieku. (Zob. poz. 1); Pośmiertne peregrynacje pani wojewodziny kijowskiej. (*Gaz. Lw.* 1901 nr 159-162); Tajne rosyjskie relacje o formujących się legionach i Kościuszcze; Z życia dworu wojskowego w pierwszej połowie ubiegłego stulecia. Fragment anegdotalny; Obrońcy Zamościa. Urywek z dziejów kampanii 1831 r. podług pamiętników i notat naocznych świadków. — Z rosyjskich materiałów: Losy kresowej cerkiewi. Przyczynek do dziejów Unii; Przyczynek do sprawy Konarskiego; Z dziennika podróży duńskiego posła Justa von Juel (w roku 1711). — Pierwsze podwaliny „Macierzy Polskiej” we Lwowie. (*Gaz. Lw.* 1902 nr 221; *Spr. z działalności Macierzy Pol. za r. 1902*. Lw. 1903 s. 29-33).

6. Oryginały. Z przedmową F. Gawrońskiego [F. Rawity-Gawrońskiego]. Lw. 1913.

Zawartość: Pan pułkownik. (*Nasz Kraj* 1906 nr 4 z podtyt.: Z polskiej kroniki anegdotalnej); Oryginały. (*Słowo* 1908 nr 18); Sędzia śledeczy; Rosyjską pocztą. (*Gaz. Lw.* 1910 nr 162-163; *Kur. Warsz.* 1910 nr 187); Hrabia Władysław. (*Nasz Kraj* 1906 nr 6 z podtyt.: Z polskiej kroniki anegdotalnej); Herod-baba. (*Nasz Kraj* 1906 nr 8 z podtyt. jw.); Ciotunia. (*Kraj* 1909 nr 9

z podtyt.: Z cyklu: Z zapadłych kątów); Dziwne historie Norka. (*Gaz. Lw.* 1908 nr 196; *Kraj Codz.* 1908 nr 176 z podtyt. jw.); Chwile krytyczne w życiu archeologa. (*Kraj Codz.* 1908 nr 113 z podtyt. jw.); Książka proboszcz. (*Kraj Codz.* 1908 nr 52 z podtyt. jw.); Ze wspomnień lekarza. (*Dzien. Kijowski* 1912 nr 338 z podtyt.: Z drugiej serii „Oryginałów”; *Gaz. Lw.* 1913 nr 158-159); Pan policmajster. (*Nowa Reforma* 1909 nr 102-104); Pani generalowa. (*Gaz. Lw.* 1908 nr 168-169; *Kur. Warsz.* 1908 nr 127-129); Przed pół wiekiem; I tacy bywają. (*Kur. Warsz.* 1912 nr 127 z podtyt.: Z kroniki anegdotalnej; *Dzien. Kijowski* 1913 nr 185-188 z podtyt.: Z drugiej serii „Oryginałów”. Opowiadanie); Dziwne się plecie na tym bożym świecie. (*Kronika Powsz.* 1912 nr 19 z podtyt.: Z kroniki anegdotalnej).

7. Tadeusz Czacki i Krzemieniec. W setną rocznicę zgonu odnowiciela i reformatora polskiego szkolnictwa. Lw. 1913 *Wydawn. Macierzy Pol.* nr 102.

8. In illo tempore. Szkice historyczno-literackie. Z przedmową J. Kallenbacha. Brody 1914. Wyd. 2 popr. i uzup. Lw. 1923.

Zawartość: W roku jubileuszów. Wiązanka wspomnień; Zapomniany poeta; Z krzemienieckich wspomnień; Żywy polityczny Michała Grabowskiego; Jak to in illo tempore bywało. Z raptularza imię pana Szczepana Turny. (*Adamowi Kreczotwieckiemu*. Lw. 1908 s. 147-190); Pierwszy general-gubernator kresowych prowincji. (*Bibl. Warsz.* 1908 t. 1); Włodzimierz Antonowicz. Kilka rysów do sylwetki.

9. Rzemiennym dyszlem. Z dziejów Kamieńca Podolskiego. Lw. 1914.

10. Karol Matyás. 1866-1916. Wspomnienie jubileuszowe. Lw. 1917.

11. Kochajmy nasze wschodnie kresy! Lw. 1919.

12. Kamieniec Podolski. W-wa 1926.

13. Lwów a Święto Miast Polskich. Lw. 1930.

14. Na ostatniej placówce. Gawęda historyczna z lat 1830-31. Lw. 1930.

15. Tadeusz Rutowski pomnożyciel kultury lwowskiej. *Studia Lw.* 1932 i odb.

Artykuły, recenzje, szkice historyczne umieszczał w czasopiśmie: *Bibl. Warsz.* (1904, 1908), *Biesiada Lit.* (1897), *Czas* (1898, 1901-

-1903, 1916), *Dzien. Chicagoski* (1902, 1908-1909), *Dzien. Kijowski* (1912-1914), *Dzien. Poz.* (1892-1893, 1896, 1899, 1914), *Echo Warsz.* (1924), *Gaz. Lw.* (1895-1922, 1924-1931), *Gaz. Nar.* (1894, 1914), *Gaz. Pol., Gaz. Por.* (1922-1925, 1930), *Gaz. Wiecz.* (1912, 1919-1921), *Goniec Kr.* (1922), *Iris* (1899-1900), *Kraj* (1902, 1905, 1909), *Kraj Codz.* (1908), *Kronika Powisz.* (1911-1913; tu m.in.: P. Bolesław. Z drugiej serii „Oryginałów”. 1913 nr 30), *Kronika Rodz.* (1886), *Kur. Lit.-Nauk.* dod. *Ilustr. Kur. Codz.* (1932), *Kur. Lw.* (1921; tu: Stara panna. Z drugiej serii „Oryginałów”. Nr 73-74; Niewiasty kresowe. Nr 197, 199, 202, 204, 205, 207), *Kur. Pol.* (1890-1892, 1897), *Kur. Poz.* (1925; tu: Stary sługa. Opowieść. Nr 50, 52-53), *Kur. Warsz.* (1904, 1908, 1910, 1912-1913), *Kwart. Hist.* (1898-1900), *Nasz Kraj* (1906), *Nowa Reforma* (1909, 1913, 1920, 1926, 1928; tu m.in. Stary sługa. 1913 nr 153-159), *Pam. Lit., Piast, Placówka* (1919-1920), *Pobudka* (1918-1919), *Przegl. (1914), Przegl. Akademicki* (1890), *Przegl. Lit.* (1898), *Przegl. Pol.* (1896), *Przegl. Powisz.* (1898), *Przew. Nauk. i Lit.* (1895-1897, 1899, 1908), *Romans i Powieść* (1900), *Słowo* (1902-1903, 1907-1909), *Słowo Pol.* (1926-1927; tu m.in.: Złośliwy plotkarz. 1926 nr 276-286), *Studia Lw.* (1932), *Świat* (1890-1891, 1894-1895), *Świat Kobiety* (1924-1925, 1928), *Trybuna Pol.* (1919), *Tyg. Ilustr.* (1906-1907, 1911), *Wiedeński Kur. Pol.* (1917-1919), *Wiek Nowy* (1920, 1924, 1926-1930).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Adamowi Kreczowieckiemu*. Lw. 1908, *Album biogr. zasłużonych Polaków i Polek w XIX w.* W-wa 1901, *Dla bezdomnych dzieci*. Lw. 1902, *Jednodniówka 5 IV 1919*. Lw. 1919, *Jednodniówka Panien Ekonomek*. Lw. 1905, *Kalendarz powisz. galicyjski na r. 1918*. Lw. [1917], *Księga pamiątek na uczczenie setnej rocznicy urodzin A. Mickiewicza*. W-wa 1898, *Księga zbior. ku czci J. Kallenbacha*. Lw. 1925, *Spr. z działalności Macierzy Pol. za r. 1902*. Lw. 1903, *W obronie Lwotwa i kresów wschodnich*. Lw. 1926, J. Walicka: *Wierna straż*. Lw. 1919 (tu przedmowa).

Listy

1. Do Z. Sarneckiego z 1889. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717 III.
2. Do O. Balzera 3 listy z 1891-1892. Rkps Ossol. sygn. 7701/II.
3. Do W. Górskiego z 1894. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7812 IV.
4. Do M. Greima 16 listów z 1894-1906. Rkps Ossol. sygn. 8032/I i II.
5. Do W. Maleszewskiego z 1894. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7057.

6. Do W. Kętrzyńskiego 3 listy z 1895-1906. Rkps Ossol. sygn. 6223/II.

7. Do A. Wiślickiego 2 listy z 1898-1900. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.

8. Do nieznanego adresata z 1900. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 1494.

9. Do K. M. Górskiego z 1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7728 III.

10. Do F. Hoesicka 10 listów z 1908-1918 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2685, 2690, 2694, 2706, 2712-2714, 2717.

11. Do E. Pawłowicza 2 listy z 1908. Rkps Ossol. 6834/I.

12. Do A. Czołowskiego 4 listy z 1910-1931. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2785, IV 5561.

13. Do H. Dąbczańskiej z 1910. Rkps Ossol. sygn. 12236.

14. Do O. Balzera z 1920. Rkps Ossol. sygn. 7688/II.

15. Do B. Rychter-Janowskiej 3 listy z 1925-1929. Rkps Ossol. sygn. 12077/II, 12242/III.

16. Do S. Brandowskiego z 1929. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 1495.

17. Do L. Bernackiego b. d. Rkps Ossol. sygn. 7047/II.

18. Do S. Tomkowicza b. d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1987.

19. Od G. Zapolskiej z 1913. Rkps Ossol. sygn. 12045/III.

OPRACOWANIA

A. CHOLONIEWSKI: Nieśmiertelni. Fotografie literatów lwowskich. Lw. 1898. — J. G. [J. GELLA]: M. Rolle. *Gaz. Por.* 1920 nr 5262. — J. ŁADA-WALICKA: M. Rolle. W 25-lecie pracy publicystycznej. *Wiek Nowy* 1920 nr 5708. — (wy): Jubileusz M. Rollego. *Gaz. Por.* 1920 nr 5264. — 25-lecie pracy dziennikarskiej. *Słowo Pol.* 1920 nr 256. — KAROL K.: Jubileusz M. Rollego w Krzemieńcu. *Gaz. Por.* 1925 nr 7628. — W. RABSKI: M. Rolle. *Wiek Nowy* 1925 nr 7341. — J. RAORT [J. RAPPA-PORT]: Jubileusz M. Rollego. *Dzien. Lud.* 1925 nr 93. — H. ZBIERZCHOWSKI: M. Rollemu w dniu jubileuszu. *Gaz. Lw.* 1925 nr 77. — M. Rolle jako literat. *Gaz. Por.* 1925 nr 7380. — Jubileusz M. Rollego. *Kur. Lw.* 1925 nr 80. — Jubileusz pracy literackiej M. Rollego. *Słowo Pol.* 1925 nr 343. — H. ŻDZIECHOWSKI: Ambasador, rycerz i Sabala kresów wschodnich. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 301.

(Nekrologi:) H. ŁEMPICKI. *Gaz. Lw.* 1932 nr 263; H. ŁEMPICKI. *Słowo Pol.* 1932 nr 312; *Gaz. Warsz.* 1932 nr 348; *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 315; *Słowo Pol.* 1932 nr 313, nr 314, nr 315.

J. PARANDOWSKI; Służba nocna. *Stolica* 1968 nr 50/51. — C. LECHICKI. *Zeszyty Prasoznawcze* 1971 nr 3.

Z życia Ormian kamienieckich w XVII i XVIII w. F. BOSTEL. *Kwart. Hist.* 1892.

Z przeszłości. A. R. [A. REMBOWSKI]. *Bibl. Warsz.* 1896 t. 4 s. 557-560. — I. [L. KOROTYŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 2. — F. R. [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Echo Lit.* 1897 nr 8. — *Ateneum* 1897 t. 1 s. 180-181.

Seweryn Malinowski. (a.s.). *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1896 nr 237. — *Gaz. Lw.* 1896 nr 229.

Ateny wołyńskie. MAREK GOZDAWA [J. M. GIŻYCKI]. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 216. — A. K. *Przeł. Lit.* 1898 nr 11. — b. *Czas* 1898 nr 73. — A. KARBOWIAK. *Przeł. Powsz.* 1898 t. 1 s. 59. — F. MAJCHROWICZ. *Kwart. Hist.* 1898 s. 362-366. — Kaz. BSK. [K. BUKOWSKI]. *Wiek Nowy* 1923 nr 6565. — S. LEMPICKI. *Gaz. Lw.* 1924 nr 9-10.

Z minionych stuleci. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1908 s. 278-279. — F. JAWORSKI. *Kur. Lw.* 1908 nr 52. — (ki). *Słowo*

Pol. 1908 nr 400. — A. WYSOCKI. *Dzien. Poz.* 1908 nr 269, 275, 281. — ZAZULICZ. *Gaz. Kościelna* 1908 s. 216-218. — J. K. ZIELIŃSKI. *Przeł. Pol.* 1908 nr 51. — *Czas* 1908 nr 163. — *Dzien. Poz.* 1908 nr 170, 269, 275. — *Przeł. Pol.* 1908 nr 14. — *Świat* 1908 nr 13. — J. BIELIŃSKI. *Książka* 1909 s. 100-101. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1909 nr 22. — A. KRAUSHAR. *Świat* 1909 nr 8. — *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 19.

Oryginały. S. LAM. *Kronika Powsz.* 1912 nr 39. — W. L. *Dzien. Kijowski* 1912 nr 324. — A. S. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 29. — K. HARTLEB. *Książka* 1913 nr 2.

Tadeusz Czacki i Krzemieniec. b. j. [J. BOHDAN]. *Ziemia* 1913 s. 548. — Z. BUJAKOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 4 s. 580-583.

In illo tempore. J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1913 t. 190 s. 215-219. — S. KARWOWSKI. *Zapoznany. Przeł. Wielkop.* 1913 s. 1059-1063. — S. LAM. *Kronika Powsz.* 1913 nr 45. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 104. — J. KALLENBACH: [Wstęp do książki:] M. Rolle: In illo tempore. Brody 1914. — M. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 15. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1914 nr 46. — F. RAWITA-GAWROŃSKI. *Przeł. Nar.* 1914 nr 2.

ROSINKIEWICZ KAZIMIERZ (1865 – po 1930)

Pseud.: IGNIS; K. ROJAN; KAZ. ROJAN; KAZIMIERZ ROJAN; OFICER; ROJAN; ROJAN-IGNIS.

Powieścio- i dramatopisarz, autor utworów dla dzieci.

Ur. 1865 (w 1863 wg A. Choloniewskiego). Mieszkał stale we Lwowie. Ukończył studia i do 1893 służył w armii austriackiej w randze porucznika. Po odbyciu służby wojskowej zawarł związek małżeński. Podczas pierwszej wojny światowej przebywał w Kijowie. Później pracował jako sekretarz Politechniki Lwowskiej, zarzucił twórczość literacką i poświęcił się poszukiwaniom technicznym nad ulepszeniem maszyny zecerckiej. Bliższe dane biograficzne oraz data śmierci nie są znane.

TWÓRCZOŚĆ

1. Tymko Medier. Powieść współczesna. *Lw.* 1891.

2. Maska. Powieść współczesna. *Gaz. Warsz.* 1892 nr 191-301; *Gaz. Nar.* 1893 nr 68-138. Wyd. osob. *Lw.* 1893.

3. Bezwzględny. Powieść. *Nowa Reforma* 1894 nr 204-274.

4. Dla iskry bożej. Powieść. *Gaz. Nar.* 1894 nr 3-87. Wyd. osob. *W-wa* 1895.

5. W świat. Powieść. *Gaz. Lw.* 1895 nr 261-291, 1896 nr 15-48; *Przeł. Poz.* 1895 nr 49-52, 1896 nr 1-17; *Gaz. Warsz.* 1896 nr 96-151. Wyd. osob. *Lw.* 1896.

6. Świta pani Ewy. Powieść. *Dzien. Poz.* 1896 nr 139-175; *Słowo Pol.* 1896 nr 142 i nn.

7. Doborowe otoczenie. Powieść. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 2-81. Wyd. osob. *W-wa* 1898.

8. Piękny Leoś. Powieść. *Gaz. Pol.* 1897 nr 250 i nn. [niedokończona]. Wyd. osob. *Złoczów* 1900 *Bibl. Powsz.* 329-332.

Przekład czes.: V. Kredba. *Praga* 1908.

9. Prawdziwy koniec. Powieść. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 1-7; *Słowo Pol.* 1897 nr 43-48.

10. Szczęście. Powieść. *Słowo Pol.* 1897 nr 151-224. Wyd. osob. *T.* 1-2. *Lw.* 1898.

11. Pocziwiec. Komedia w 1 akcie. *Wyst.*

Lw. 7 maja 1898. Wyd. Lw. 1898 *Bibl. Teatrów Amatorskich* 85. Wyd. nast. w tej serii Lw. 1902, Lw. 1924.

12. Lepsze czasy. Powieść. *Kur. Codz.* 1898 nr 245-297. Wyd. osob. W-wa 1899.

Oznaczona na konkursie *Kur. Codz.* w 1898.

13. Maciej kowal. Dramat w 1 akcie. *Iris* 1899 z. 11 s. 508-518; *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 29-35; *Powadnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1911 nr 7-8.

14. Mara. Powieść. *Ruch Katol.* 1899 nr 145-207; *Tyg. Pol.* 1899 nr 1-22. Wyd. osob. W-wa 1901.

15. Muszka. Powieść. *Kur. Codz.* 1900 nr 179-242; *Słowo Pol.* 1900 nr 285-417. Wyd. osob. Lw. 1900.

16. Dusze artystyczne. Vanitas. Powieść. Ogl. pt. Vanitas. *Gaz. Lw.* 1901 nr 43-89 (z przerwami); pt. Dusze artystyczne. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 28-52. Wyd. osob. Lw. 1901.

17. Jaki będzie koniec wojny japońsko-rozsyjskiej? Lw. 1904.

18. Jutrzenka. Powieść. *Słowo Pol.* 1906 nr 74-292. Wyd. osob. Lw. 1907.

19. Wynalazca. Powieść. *Gaz. Lw.* 1907 nr 165-280.

20. Sam. Powieść dla dorastającej młodzieży. Lw. 1908. Wyd. nast.: wyd. 2 Poz. 1921; wyd. 3 Poz. 1925; wyd. 4 Poz. 1934; Poz. 1939. Przekład czes.: H. Sedlaček. Praga 1928.

21. Tajemnica na dłoni. Głos w sprawie reformy szkoły średniej w Galicji. *Słowo Pol.* 1908 nr 3, 5, 7, 10, 12, 14. Wyd. osob. Lw. 1908.

22. Echo młodości. Sztuka w 5 aktach. Powst. 1909. Nie druk.

23. Książę kolega. Powieść. *Słowo Pol.* 1911 nr 483-606, 1912 nr 1, 5, 7, 9, 10, 12-54 wyd. popoł. [odcinki 1-38 w wyd. por.].

24. Tuberoza. Komedia w 3 aktach, 4 odsłonach. Wyst. Teatr Polski w Kijowie 29 października 1915. Wyd. osob. Kijów 1916.

25. Bohater Cis. Historia psa. Kijów 1916. Wyd. 2 Poz. [1922].

26. Naczelnik narodu Tadeusz Kościuszko. Kijów 1917.

27. Panna Tosia. Wyst. 1918.

28. Stary wyga Ćwik. Powieść dla mniejszych i większych czytelników. Kijów 1918.

29. Czemu Prusy upadły, a Polska zmartwychwstała? W-wa 1919 *Nasza Biblioteczka Lud.* 13. Wyd. 2 W-wa 1920 *Nasza Biblioteczka Lud.* 13.

30. Przebojem. Powieść. *Zorza* 1919 nr 17 i nn.

31. Stary wróbel Ćwirik. Powieść dla mniejszych i większych czytelników. *Moje Piśmko* 1919 nr 7-48. Wyd. osob. pt. Stary Ćwirik. Poz. 1921. Wyd. nast.: wyd. 2 Poz. 1928; wyd. 3 Kr. 1944.

Przekład czes.: P. G. Skalanovič. Turčansky Sv. Martin 1942.

32. Hultaj. Powieść dla mniejszych i większych czytelników. Poz. 1920. Wyd. nast.: wyd. 3 Poz. 1924; wyd. 4 Poz. 1925; wyd. 5 Poz. 1927; wyd. 6 Poz. 1933; pt. Hultaj. Powieść dla młodzieży. W-wa 1948; W-wa 1957.

33. Inspektor Mruczek. *Moje Piśmko* 1920 nr 27-34, 1921 nr 2-19. Wyd. osob. Poz. [ok. 1923]; Kat. 1947.

34. Szara brać. Powieść dla mniejszych i większych czytelników. *Moje Piśmko* 1921 nr 27-52. Wyd. osob. Poz. 1924. Wyd. nast. Kat. 1946.

35. Czarny krzyż i czarny orzeł. Szkic historyczny w obrazach i portretach. W-wa 1925.

36. Przygody lotnika. Powieść dla młodzieży. W-wa 1925.

37. Wesoły turniej. Powieść dla młodzieży. *Iskry* 1925 nr 1-2, 1926 nr 3-38. Wyd. osob. Poz. 1928. Wyd. nast. Kat. 1946.

38. Złoty sen Lamikai. Powieść. *Iskry* 1925 nr 1-25. Wyd. osob. Poz. [1926].

39. Fatalna trzynastka. Powieść harcerska. W-wa 1927. Wyd. nast. Kat. 1947.

40. Nowa ordynacja wyborcza do sejmu i senatu. Głos w obronie prawdziwej demokracji. W-wa 1928.

41. Rogaty diabełek i jego bajki. Powieść. W-wa 1928.

42. Ihak, mądry osioł. Powieść dla młodzieży. Poz. [1937]. Wyd. nast. Kat. 1946.

43. O różnych wesołych smykach z zeszytu i piórnika. Poz. 1948.

44. Gołębie serca. Komedia w 4 aktach. Nie druk.

45. Jaguś. Obraz w 5 aktach. Nie druk.

46. Królowa poddanka. Dramat historyczny w 5 aktach. Nie druk.

Rkps — kopia — *Bibl. Jagiel.* sygn. 6751 II.

Utwory ogłaszał w czasopismach: *Ateneum* (1893), *Dzien. Chicagoski* (1905, 1907), *Dzien. Poz.* (1896), *Dzien* (Lw. 1904; tu: Pojedynek. Nr 1-2), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1897, 1900-1901; tu: Bransoleta. 1897 nr 40-42, 45, 46, 48-50, 52), *Gaz. Lw.* (1895-1896, 1901, 1907), *Gaz. Nar.* (1893-1894, 1902), *Gaz. Pol.*

(1897), *Gaz. Warsz.* (1892, 1896-1897, 1919; tu m.in.: Złota obrączka — sierota, 1919 nr 20), *Ilustr. Kur. Codz.* (1919), *Iris* (1899), *Iskry* (1925-1926, 1929), *Kronika Powsz.* (1913-1914), *Kur. Codz.* (1897-1898, 1900), *Kur. Warsz.* (1898, 1902), *Łowiec* (1914), *Moje Piśmko* (1919-1921), *Mysł* (Kr. 1894; tu: Gapie. Nowela. Nr 14), *Naokoło Świata* (1928-1930), *Nasz Kraj* (1908), *Nowa Reforma* (1894), *Orędownik* (1919; tu: Złota obrączka-sierota. Nr 95), *Płomyk* (1925), *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* (1911), *Przegl. Poz.* (1895-1896), *Przegl. Wiecz.* (1925), *Przemyślowiec* (1904), *Rozwój* (1919), *Ruch Katol.* (1898-1899), *Słowo Pol.* (1896-1897, 1900, 1905-1908, 1911-1912, 1914-1915; tu m.in.: Złodziej, 1907 nr 21), *Świat* (Kr. 1892), *Świat* (W-wa 1906), *Tyg. Ilustr.* (1919-1920; tu m.in.: Z piekła wołyńskiego. Obrazek wojenny, 1919 nr 3), *Tyg. Kresowy* (1917), *Tyg. Pol.* (1899), *Wiad. Bibliogr.* (Kijów 1917), *Zgoda* (Chicago 1905, 1907), *Zorza* (1919).

Ponadto w książkach zbiorowych: *Gwiazda wschodzi*. Kijów 1916, *Lwów-Janów. Jednodniówka*. Lw. 1898, *Kalendarz „Zorzy”*. W-wa 1919; toż 1920; toż 1922, *Przedświt*. Kijów 1916.

Listy

1. Do M. Bałuckiego z 1889. Rkps IS PAN w W-wie sygn. 285.
2. Do P. Chmielowskiego 5 listów z 1892-1894. Rkps Ossol. sygn. 4812/I.

OPRACOWANIA

A. CHOLONIEWSKI: Nieśmiertelni. Fotografie literatów lwowskich. Lw. 1898. — Wynałazek p. Rosinkiewicza. *Gaz. Lw.* 1901 nr 289. — Maszyna zecerska p. Rosinkiewicza. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1901 nr 288, 295. — Maszyna zecerska p. Rosinkiewicza. *Dzien. Chicagoski* 1902 nr 9. — Powieściopisarz wynalazca. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 3. — *Słowo Pol.* 1906 nr 72. — Nasi najlepsi znajomi. III. Napis bez końcowego słowa. *Iskry* 1926 nr 18 [Wywiad].

Tymko Medier. J. HENDYGERY. *Szkola* 1891 s. 582. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1892 nr 12. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1892 t. 4 s. 153-161. — ST. ZIEL... *Gaz. Warsz.* 1892 nr 95. — ZYG. PIET. *Prawda* 1892 nr 43. — *Ateneum* 1892 t. 2 s. 181-183. — *Przegl. Tyg.* 1892 nr 45.

Maska. -cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 208. — Nit. [J. NITOWSKI]. *Ateneum* 1893 t. 4 s. 396-399. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1894 nr 3. — M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1894 t. 112 s. 159-161. — F. RAWITA [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Słowo Pol.* 1894 nr 2.

Dla iskry bożej. W. KARCZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1895 t. 1 s. 554-558. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 65. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1895 nr 51. — M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1896 t. 121 s. 197-199.

W świat. W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 200. — F. R. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 31. — R. ZAWILIŃSKI. *Czas* 1896 nr 115. — R. ZAWILIŃSKI. *Kur. Codz.* 1896 nr 207. — R. ZAWILIŃSKI. *Przegl. Lit.* 1896 nr 5.

Doborowe otoczenie. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 309. — MICHAŁ R-E [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1898 nr 167. — S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI. *Gaz. Nar.* 1898 nr 244. — J. Z. [J. ZAKRZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 39.

Piękny Leoś. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 156.

Szczęście. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 48. — A. DROGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1898 t. 3 s. 369-372. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 20. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Lit.* 1898 nr 7. — MICHAŁ R-E [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1898 nr 70. — L. R. [L. RUTKOWSKI]. *Ateneum* 1898 t. 3 s. 176-177. — S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI. *Gaz. Nar.* 1898 nr 14. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1898 nr 13. — J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1900 t. 55 s. 454.

Poczwiewiec. E. BARWIŃSKI. *Gaz. Nar.* 1898 nr 129. — a.c. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1898 nr 128. — (r) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1898 nr 107.

Lepsze czasy. A. DROGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1899 t. 4 s. 362-365. — H. G. [H. GALLE]. *Ateneum* 1899 t. 3 s. 545. — W. LUBORADZKI. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 46. — I. MOSZCZEŃSKA. *Przegl. Tyg.* 1899 nr 51. — *Dzien. Pol.* 1899 nr 307. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1899 nr 296. — J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1900 t. 55 s. 454. — (mr) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1900 nr 140. — M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1902 t. 143 s. 165.

Mara. H. GALLE. *Ateneum* 1901 t. 2 s. 989. — M. MUTERMILCH. *Książka* 1901 s. 267.

Dusze artystyczne. *Wędrowiec* 1901 nr 47. — H. GALLE. *Książka* 1902 s. 126. — M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1902 t. 143 s. 166. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1902 nr 49.

Jutrzenka. Kazimierz Rojan. Kilka słów o nim i o jego powieści „Jutrzenka”. *Słowo Pol.* 1906 nr 72. — x. *Świat* 1907 nr 8 s. 22. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1908 s. 248.

S a m. *Czas* 1907 nr 294 s. 3. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1907 nr 296. — *Słowo Pol.* 1907 nr 595. — H. GALLE. *Książka* 1909 s. 249-250. — T. BZOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1910 t. 105 s. 106-107. — A. GRUSZECKA. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 8 s. 257-258, 259. — Thl. [K. THULIE]. *Mies. Katechetyczny i Wychow.* 1930 nr 3. — (kr). *Kur. Powsz.* 1935 nr 122.

Tajemnica na dłoni. A. SZYCÓWNA. *Książka* 1910 s. 163-164.

Tuberoza. A. DROGOSZEWSKI. *Wiad. Bibliogr.* (Kijów) 1917 nr 2 s. 51.

Bohater Cis. T. M. [T. MIKULOWSKI]. *Szkola Powsz.* 1920 nr 1. — A. GRUSZECKA. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 8.

Panna Tosia. ESZET. *Tyg. Kresowy* (Zytomierz) 1918 nr 14.

Stary wróbel. Ćwir. A. GRUSZECKA. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 8.

Hultaj. A. GRUSZECKA. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 8. — Thl. [K. THULIE]. *Mies. Katechetyczny i Wychow.* 1930 nr 3.

Inspektor Mruczek. A. GRUSZECKA. *Przegl. Warsz.* 1923 nr 21 s. 396.

Czarny krzyż i czarny orzeł. Z. RABSKA. *Kur. Warsz.* 1925 nr 334.

Złoty sen Lamikai. *Kur. Pol.* 1926 nr 10.

ROSSOWSKI STANISŁAW (1861–1940)

Pseud. i krypt.: ERES; ESTER; JERZY GRABISZ; MONOKI; R. ST.; ROS.; ROSS.; S. ROS.; S. S. R.; ST.; ST. R.; ST. ROS.; ST. ROSS.; ST. RO-SKI; ST. ROS... SKI; STR.

Poeta, nowelista, dramatopisarz i dziennikarz.

Ur. 3 maja 1861 w Monasterzyskach w Galicji wschodniej, w rodzinie urzędniczej. Kształcił się w szkołach w Buczaczu, Stanisławowie, Krakowie i Lwowie. Uniwersytet ukończył we Lwowie, gdzie osiadł na stałe po odbyciu rocznej służby wojskowej w Wiedniu. Działalność literacką rozpoczął w 1878; dziennikarstwo uprawiał zawodowo od 1885. W 1891-1894 był wydawcą i redaktorem *Mysli*. W lipcu 1897 brał udział w kongresie dziennikarskim w Sztokholmie. W 1919-1920 był redaktorem *Przewodnika Naukowego i Literackiego*. W 1928 obchodzono 50-lecie jego pracy literackiej. Był laureatem nagrody literackiej miasta Lwowa. Zmarł w Warszawie 26 lutego 1940.

TWÓRCZOŚĆ

1. Nie ma Cię, mistrzu! Wiersz poświęcony uczczeniu 25-letniej rocznicy zgonu śp. Adama. Lw. 1880.

2. Spuścizna. Wiersz napisany ku uczczeniu 29 rocznicy śmierci Adama Mickiewicza. Kr. 1884.

3. Poezje. *Seria I. Lw. 1886.

Zawartość: tu cykl: Dziś i jutro; oraz wiersze luźne.

4. Ze ścieżek życia. Wrażenia i obserwacje. Lw. 1892 [1891].

Zawartość: Cz. 1: Błogosławieni cisi. Tu m. in.: Pomarańcz. (*Kur. Warsz.* 1888 nr 243. Zob. też poz. 24); Starsza pani. (*Gaz. Nar.* 1890 nr 84; *Kur. Pol.* 1890 nr 222-223; *Kur. Warsz.* 1890 nr 2. Zob. też poz. 24); Lampa. (Zob. też poz. 24); Kocie natury. (*Gaz. Nar.* 1888 nr 163; *Kur. Warsz.* 1888 nr 172. Zob. też poz. 24); Haniu, Haniu! (Zob. też poz. 24); Cz. 2: Po kwiatach i cierniach. Tu m. in.: Złoto. (*Kur. Warsz.* 1891 nr 64); Stokroć; Król Bobo I. (*Kur. Warsz.* 1891 nr 37; *Gaz. Nar.* 1891 nr 28. Zob. też poz. 24); Samobójstwo hrabianki Idalii; Pedagog; Żentycznik; Cz. 3: Neurotica. Tu m. in.: Zbrodnia bez winy; Pokuta; Bakterie; Zakłeta linia; Żywy fonograf; Wizyta; Ku naturze.

Przekłady: czes.: F. Vondraček. Praga 1897. Złoto; serbochorw.: Jernej. *Obzor* 1892 nr 243; S. Rakošev. *Brankovo kolo* 1909 nr 48.

5. Prolog. Wyst. Lw. 29 marca 1892. Ogl. *Dzien. Pol.* 1892 nr 90.

6. Poezje. Seria II. Lw. 1892.

Zawartość: tu cykl: Róże jesieni, Fantazja, Ziarno i plewa, Majestat człowieka, U źródeł bytu, Sceptycyzm, Walka, Erotyzm; oraz: Stancja. [Poemat]. (*Przegl. Tyg.* 1890 nr 1-10).

7. Tempi passati. Wiersze różne. Lw. 1892.

8. Z mroku w świt. Alegoria sceniczna w 1 odsłonię napisana ku uczczeniu 25-letniego jubileuszu istnienia „Czytelnicy Akademickiej” we Lwowie. *Świat* 1892 nr 23.

9. Czarodziejska książeczka. 15 przesłanych obrazków dla dzieci objaśnionych wierszem. Lw. 1893.

Współautor: W. Belza.

10. Świeże powietrze. Krotchwila w 3 aktach. Wyst. Lw. 1893.

Rkps. Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1628.

11. Z teki impresjonisty. Lw. 1893.

Zawartość: 1. Impresje: Wróble; Świerk; Staw; Słońce; Burza; 2. Fata morgana: Zaprzepaszczone artyzm; Mistyczne oczy; Morze; 3. Na manowcach: Mała kobiątka; Jesienna róża; Lekcja; Zagadka; 4. Ruiny: Wiosna; Próżność; Rehabilitacja; Niewolnica. (*Kraj* 1892 nr 24. Zob. też poz. 24); Cementarnia; Niania. (Zob. też poz. 24); W przeddzień. (Zob. też poz. 24); W ogródku; 5. Łopiany: Łopiany. (*Dzien. Pol.* 1892 nr 101; *Kur. Warsz.* 1892 nr 143); Jego posiew; Tyran; Prolekcja; Człowiek z podniebieniem; Wściekła jazda; Chleboń; 6. Trifolium: Intrygi; Potop; Maniak kolejowy.

12. Pionierzy. Prawie powieść. *Słowo Pol.* 1896 nr 2/3-260; *Wiek* 1898 nr 216-269 i nn.

13. Wróżba. Żarcik sceniczny w 1 odsłonie. *Kur. Warsz.* 1897 nr 1.

14. Artykuł wstępny. Intermezzo. Powst. ok. 1898.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2116.

15. Kreska na Matyska. Obrazki objaśnione wierszami. Lw. 1898.

16. Moja córka. Nowela. *Słowo Pol.* 1897 nr 248-281. Wyd. osob. Lw. 1898.

Powieść.

17. Psyche. Poezje. Lw. 1899.

18. Circe. Baśń dramatyczna wierszem w 5 aktach z prologiem. Wyst. Kr. 1900. Ogl. fragm.: *Głos Wolny* 1901 nr 7; *Krytyka* 1901 t. 1 s. 35-47 (Prolog); *Słowo Pol.* 1902 nr 1 dod. (obraz piąty).

Odnazczona na IV Konkursie Galicyjskiego Wydziału Krajowego w 1900 we Lwowie.

Przekład niem.: A. Zipper. Lw. 1905.

19. Dwie drogi. Powieść. *Bluszcz* 1900 nr 7-25.

20. W półcieniu. Nowy poczet szkiców i obrazów. Lw. 1900.

21. Nawojka. Komedia w 3 aktach. Wyst. Lw. 12 lutego 1901; Kr. 27 kwietnia 1901. Ogl. fragm.: *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 12 (akt III); *Nasz Kraj* 1901 nr 6; *Przeegl. Polit., Spol. i Lit.* 1901 nr 34 (akt I); *Świat* (Łódź) 1901 nr 8 (akt II, scena 2 i 8); *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1901 nr 6 (akt I); *Wiek Ilustr.* 1901 nr 62 (akt I, scena 9); *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 s. 139-140 (akt I).

22. Za siódmą górą, za siódmą rzeką. Ballada w 3 aktach z prologiem. Wyst. Lw. 20 grudnia 1901. Ogl. fragm.: *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1901 nr 51; *Nasz Kraj* 1901 nr 51.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3222, 3223.

23. Zuzanna w kąpielu. Rzecz w 1 akcie. Wyst. Lw. 30 października 1903. Wyd. Złoczów [1905] *Bibl. Potusz.* 504.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3426.

24. Obrazki familijne. Złoczów 1903 *Bibl. Potusz.* 469-470.

Zawartość: Niania. (Zob. poz. 11); Szczęście. (*Kur. Codz.* 1889 nr 212); Pomarańcz. (Zob. poz. 4); „Ficus elastica”. (*Kur. Warsz.* 1888 nr 340, *Blawatek* 1901 s. 105-120); Także; Kocie natury. (Zob. poz. 4); Lampa. (Zob. poz. 4); Król Bobo I. (Zob. poz. 4); Przebudzenie; Starsza pani. (Zob. poz. 4); Z wiosny; Niewolnica. (Zob. poz. 11); Aron. (*Dzien. Pol.* 1894 nr 328, *Wędrowiec* 1898 nr 21); W przeddzień. (Zob. poz. 11); Haniu, Haniu! (Zob. poz. 4); Filemon i Baucyda.

25. Wizerunki sejmowe. Ludzie i sprawy. Przyczynek do samorządu galicyjskiego. Lw. 1903.

26. Dymisja. Sztuka w 4 aktach. Wyst. Lw. 1904.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3436.

27. Chanuka. Dramat w 1 akcie. Ogl. w: *Adamowi Kreczowieckiemu*. Lw. 1908.

28. Trzeci Maja. Obrazek. *Mały Światek* 1909 nr 13-17. Wyd. osob. Lw. 1920.

29. Ignacy Jan Paderewski. Zarys charakterystyki. Lw. 1911.

Współautor: H. Opieński.

30. Lwów podczas inwazji. Lw. 1916.

31. Piąty listopada. Lw. 1916.

32. Chwile. Wybór poezji. Lw. 1923.

Zawartość: tu cykle: Skazki, Pantera, Królewska pieśń, Na koturnach, Krew, Wódz, Trup armaty, Rubiny, Nieznany, Historie, Zegar, Opowieść zimowa, Żelazem po szkle, Trabucco, Zmierzczy.

33. Na sprowadzenie popiołów Henryka Sienkiewicza z ziemi szwajcarskiej do polskiej. *Gaz. Lw.* 1924 nr 248. Wyd. osob. Lw. 1924.

34. Ku czci nieznanego żołnierza. Lw. 1925.

35. Lwów. W-wa 1925.

36. Żołnierskie to i owo. Lw. 1926.

37. Juliusz Słowacki. W święto złożenia zwłok poety na Wawelu. Lw. 1927.

38. Komitet. Żarcik pensjonarski w 1 odsłonie. Lw. 1927 *Biblioteczka Teatr. dla Dzieci i Młodzieży* 50.

39. „Pan Tadeusz”. Rozbiór szczegółowy. Lw. 1929.

40. W starej szkole nowy duch. Szkic w 1 akcie wierszem dla młodzieży. Kołomyja 1929.

41. Dzień krwi i chwały. Obrazek sceniczny w 1 odsłonie. Miejsce Piastowe 1930 *Bibl. Teatr. Michalineum*.

42. Kropiciel i Brzytwa w wojsku narodo-

wym. Gawęda sceniczna w 3 aktach. Miejsce Piastowe 1931 *Bibl. Teatr. Michalineum*.

Ponadto był współautorem podręczników do nauki czytania oraz tzw. obrazów scenicznych.

Rękopisy drobnych utworów: Wiersz подарowany J. I. Kraszewskiemu. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 4839; 40 wierszy zebranych pt. *Piosnki letnie*. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 8911 I; odpisy wierszy dokonane przez S. Waszyńskiego w 1890-1893. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 7932 II; Dwa wiersze. Rkps *Bibl. Miejska w Bydgu.* sygn. 209.

Przekłady drobnych utworów słowackie: F. Čáslavský: *Chůva. Narodni listy* 1909 nr 95. — Co nadělil Ježíšek mladé pani. *Ostravski dennik* 1913 nr 296. — węgier.: A bájos asszonyka. *Az Ujság* 1907 nr 176. — Ószi rózsák. *Az Ujság* 1907 nr 186.

Utwory zamieszczał w następujących czasopiśmiech: *Ananas* (1897), *Bibl. Warsz.* (1897), *Biesiada Lit.* (1889, 1899, 1909), *Bluszczy* (1889, 1897, 1899-1900, 1903, 1905, 1917), *Blawatek* (1901, 1909), *Chochlik* (1896), *Czas* (Kr. 1887), *Diabel* (1896, 1899), *Dzien. Berliński* (1903), *Dzien. Chicagowski* (1893-1894, 1896, 1898), *Dzien. dla Wszystkich* (1885, 1898), *Dzien. Pol.* (1883, 1890-1895, 1897-1901; tu dział rec. teatr. 1894-1895), *Dzien. Poz.* (1892, 1894-1895), *Dzieni* (1904), *Echo Musz., Teatr. i Artyst.* (1888-1890, 1892-1894, 1896-1901; tu m.in.: Patologia miłości. Szkic estetyczny na tle piosenek Heinego. 1896 nr 36 i nn.), *Faun* (1899), *Gaz. Kościelna* (1908), *Gaz. Lw.* (1887, 1889-1891, 1898, 1900-1901, 1903, 1908, 1910-1911, 1918-1919, 1921-1924, 1927-1929), *Gaz. Nar.* (1888-1891, 1894-1895, 1901), *Gaz. Pol.* (Chicago 1901), *Gaz. Por.* (1923-1925, 1930), *Gaz. Wiecz.* (1914), *Głos Narodu* (1895), *Głos Rzeszowski* (1901), *Głos Wolny* (1901), *Głos Żółkwi* (1923), *Ilustracja Pol.* (1902-1903), *Ilustr. Kur. Codz.* (1915, 1917, 1933), *Iris* (1900), *Klosy* (1901), *Kolce* (1883), *Kraj* (1891-1897, 1901-1905), *Krakowianka* (1891-1892), *Krakus* (1898), *Krytyka* (1901), *Kur. Codz.* (1883, 1889-1891, 1894), *Kur. Kr.* (1887-1888), *Kur. Lw.* (1895, 1901, 1903, 1926), *Kur. Niedzielną* (1898), *Kur. Pol.* (1890-1891, 1893), *Kur. Por.* (1885), *Kur. Warsz.* (1880, 1887-1888, 1890-1894, 1896-1898, 1902-1903, 1908; tu m.in.: Rzemienym dyszlem. Wrażenia z objazdu po zdrojach galicyjskich. 1896 sierpień-wrzesień), *Lw. Wiad. Musz. i Lit.* (1933), *Łowiec* (1888), *Mały Świątek* (1889-1890, 1896-1898, 1909), *Myśl* (1891-1894), *Nasz Kraj* (1901, 1906, 1908-1910), *Nasza Sztuka* (1893), *Niedziela* (1896-1897), *Nowa Reforma* (1886, 1890-1891, 1903, 1916), *Nowe Mody* (1894-1896), *Nowiny Lit.* (1891), *Nowy Głos Pol.* (1902,

1905), *Ognisko Domowe* (1886), *Ognisko Rodz.* (1899), *Placówka* (1919), *Pobudka* (1919), *Polnische Post* (Wiedeń 1908), *Pol. Lud* (1894), *Praca* (1901), *Prawda* (1902), *Przedświt* (1893), *Przeł. Lit. dod. Kraju* (1887-1889, 1902-1904), *Przeł. Lit. i Artyst.* (1883-1886), *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* (1885-1886, 1892, 1900-1901, 1904, 1907), *Przeł. Tyg.* (1880, 1887-1893, 1896-1899; tu: rubr. Echa warszawskie. 1888-1889; Zemsta krwi. Poemat. 1888 nr 10-14; Henryk Heine i kobiety. 1889 nr 43-47), *Przyj. Młodzieży* (1900), *Rzeczpospolita* (1923-1924), *Samorząd* (1886), *Satyra* (1894), *Siew* (1925), *Słowo Pol.* (1894-1899, 1901-1903, 1908, 1912-1913), *Ster* (1897), *Szczutek* (1878, 1881-1885, 1887-1889, 1891-1893), *Śmigus* (1895), *Świat* (Kr. 1888, 1890, 1892, 1894), *Świat* (Łódź 1901), *Trybuna Pol.* (1919), *Tydzień* (Piotrków 1900-1902, 1904), *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Spół.* (1878-1881; tu debiut literacki oraz m.in.: wiersz Bezwonny kwiatek. Ogrodnictwo. 1878 nr 62; Na „Dziady”. Wiersz ku pamięci obchodu 24 rocznicy skonu śp. Adama Mickiewicza. 1879 nr 43), *Tyg. Ilustr.* (1889, 1892-1893, 1902), *Tyg. Nar.* (1900, 1903), *Wędrowiec* (1897-1898, 1902), *Wiad. Artyst.* (1901), *Wici Wielkop.* (1936), *Wieczory Rodz.* (1902), *Wiek* (1898), *Wiek Ilustr.* (1901), *Wiek Nowy* (1920, 1923-1924, 1926, 1928), *Wieniec Pszczółka* (1925), *Zagłoba* (1894), *Zdrowie* (1902), *Zgoda* (Chicago 1902, 1904-1905), *Ziarno* (1883, 1895, 1902, 1908), *Życie* (W-wa 1888), *Życie Teatr.* (1922).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Adamowi Krechowieckiemu*. Lw. 1908, *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Barł pol.* Zebrł B. Koreywo. Kijów 1909; wyd. 2 Poz. [1923], *Czołem!* Lw. 1890, *Dla bezdomnych dzieci. Jednodniówka*. Lw. 1902, *Dla Stryja*. Lw. 1886, *Dla Szląska. Książka zbior. na rzecz gimn. pol. w Cieszynie*. Lw. 1895, *Dla włościan*. Lw. 1890, *Jednodniówka 5/IV 1919*. Lw. 1919, *Juliusz Słowacki w poezji polskiej*. Oprac. W. Hahn. Lw. 1910, *Kalendarz humorystyczny „Muchy” na r. 1886*. W-wa [1885], toż W-wa [1886], *Kalendarz Królowej Korony Polskiej na r. 1932*. Miejsce Piastowe 1931, *Kalendarz „Prawdy” na r. Pański 1917*. Kr. 1916, *Kalendarz „Tarnowianin” na r. 1912*. Tarnów 1911, *Kalendarz „Wiek Nowego” na r. 1914*. Lw. 1913, *Kalendarz wojenny*. Lw. 1915, *Księga pamiątk. ku uczczeniu 25 rocznicy założenia Tow. Gimn. Sokół*. Lw. 1892, *Lwówianka. Kalendarz*. Lw. 1893, *Lwów-Janów. Jednodniówka*. Lw. 1898, *Młoda Polska w pieśni*. Ułożył C. Jankowski. W-wa 1898, *Na odsłonięcie pomnika Mickiewicza w Krakowie*. Lw. 1898, *Ojczyzna w pieśniach poetów pol.* Zebrł W. Belza. Lw. 1901, *Pieśni pol. w latach wielkiej wojny*. Oprac. L. Szczepański. Kr. 1916, *Pol. pieśń wojenna. Antologia*. Lw. 1916, *Prawda. Książka zbior.*

dla uczczenia A. Świętochowskiego. Lw. 1899, *Rocznik Kola Lit.-Artyst. we Lw.* Lw. 1897, *Wisła. Książka zbior.* Kr. 1884, *Żywy dziennik.* Lw. 1901.

Przekłady

1. H. Ibsen: Oblubienica morza. Dramat w 5 aktach. *Przeł. Tyg. Dod. Mies.* 1889 nr 1-2. Wyd. osob. W-wa 1889.

2. H. Zschocke: Księga rozmyślań. Wybrał i przełożył... Lw. 1893.

3. W. Szekspir: Opowieść zimowa. Komedja w 5 aktach. Lw. 1895.

4. W. Szekspir: Cymbelin. Komedja w 5 aktach. Z oryginału przełożył... Lw. 1897 *Bibl. Mrówki* 265-266.

5. W. Szekspir: Troilus i Kresyda. Tragedja w 5 aktach. Lw. [1897].

6. A. Nossig: Manru. Opera w 3 aktach z muzyką I. Paderewskiego. Lw. 1901.

7. H. Heine: O Polsce. Złoczów 1913 *Bibl. Powsz.* 935.

8. H. Nothnagel: Umieranie. Złoczów 1913 *Bibl. Powsz.* 942.

9. F. Heller [G. Senner]: Przygody Filipa Collin. Powieść z szwedzkiego... Lw. 1918. Wyd. nast. W-wa 1930.

10. F. Heller [G. Senner]: Finanse wielkiego księcia. Powieść z szwedzkiego... Lw. 1919. Wyd. nast. W-wa 1930.

Ponadto tłumaczył drobne utwory następujących autorów: F. Bodenstedt, R. Dehmel, R. Hamerling, H. Heine, A. Hoffmann von Fallersleben, B. P. Holmsen, S. Petöfi, A. Platen, A. Stöbr, L. Uhland, G. Wackernagel.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 5 listów z 1879-1880. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6530 IV.

2. Do Z. Sarneckiego 3 listy z 1887 i 1888. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717 III.

3. Do A. Wiślickiego 22 listy z 1887-1899 i b.d. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.

4. Do nieznanego adresata listy z 1889, 1892. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7029, 2674.

5. Do F. Hoesicka 2 listy b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2718.

6. Do J. Łozińskiej z 1911. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 388.

7. Do W. Orkana 5 listów z 1926. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8627.

8. Od W. Karczewskiego z 1890. Rkps Ossol. 12838/III.

9. Od W. Orkana 4 bruliony listów z 1907 i 3 bruliony listów z 1926. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8642 III, 8644 III.

OPRACOWANIA

H. BIEGELEISEN: S. Rossowski. Profil poety. *Myśl* 1892 nr 6. — Nasi dzisiejsi poeci. I. S. Rossowski. *Gaz. Przemyska* 1894 nr 41. — P. CHMIEŁOWSKI: Współcześni poeci polscy. Petersburg. 1895 s. 466-477. — A. CHOLONIEWSKI: Nieśmiertelni. Fotografie literatów lwowskich. Lw. 1898 s. 17-19. — Szkic życiorysu. *Gaz. Lw.* 1919 nr 148. — PEŁKA [A. CHOLONIEWSKI]: S. Rossowski. *Kraj* 1901 nr 12. — S. ZDZIARSKI: Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX w. W-wa 1901 s. 511-512.

50-lecie działalności literackiej S. Rossowskiego. *Epoka* 1928 nr 269. — Lwów uczci 50-lecie pracy literackiej S. Rossowskiego. *Gaz. Por.* 1928 nr 8626. — 50-lecie pracy literackiej S. Rossowskiego. *Kur. Por.* 1928 nr 270. — Jubileusz zasłużonego literata. *Rzeczpospolita* 1928 nr 279. — Jubileusz S. Rossowskiego. *Słowo Pol.* 1928 nr 268. —

M. ROLLE: Pragnie, by o nim nie mówiono. *Gaz. Por.* 1930 nr 9303. — W. JAMPOLSKI: Człowiek, który nie pamiętał o sobie. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 13 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim, oprac. J. W. Gomulicki. T. 3. W-wa 1954. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965.

Poezje. Seria I. F. N. *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1886 nr 158. — J. LAM: Poezje p. Rossowskiego. *Gaz. Lw.* 1886 nr 124. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI. *Prawda* 1886 nr 38. — elf [T. ZADUROWICZ]. *Ognisko Domowe* 1886 nr 84-85. — *Dzien. Pol.* 1886 nr 144. — *Kur. Poz.* 1886 nr 143. — *Przeł. Tyg.* 1886 nr 28. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1887 t. 1 s. 526-529. — W. CZAJEWSKI. *Tyg. Powsz.* 1887 nr 11. — Stb [W. STEBELSKI]. *Gaz. Nar.* 1887 nr 34. — W. STEBELSKI. *Przeł. Lit.* dod. *Kraju* 1887 nr 12.

Ze ścieżek życia. — β —. *Gaz. Lw.* 1891 nr 268. — H. BIEGELEISEN. *Prawda* 1891 nr 49. — (bo). *Dzien. Pol.* 1891 nr 296. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1892 nr 6. — W. KARZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1892 nr 247. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1892 t. 1 s. 383. — *Ateneum* 1892 t. 2 s. 185-187. — *Myśl* 1892 nr 1. — *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1892 nr 96. — N. *Przeł. Pol.* 1893 t. 107 s. 239-240.

Poezje. Seria II. A. DOBROWOLSKI. *Kur. Pol.* 1892 nr 217. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1892 nr 315. — Nit. [J. NITOWSKI]. *Ateneum* 1892 t. 2 s. 566-568. — P. P. [P. PARYLAK]. *Szkola* 1892 s. 460-461. — PRAWDZIC. *Kur. Lw.* 1892 nr 66, 68. — I. Su-

ESSER. *Przegl. Tyg.* 1892 nr 46. — BRON. LUD. *Prawda* 1893 nr 23. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1893 nr 20. — Fr. Kr. [F. KRYSIEK]. *Gaz. Nar.* 1893 nr 212. — Z. KWIECIŃSKI [A. LANGE]. *Niwa* 1893 nr 1.

Tempi passati. Nit. [J. NITOWSKI]. *Ateneum* 1892 t. 2 s. 565-566. — P. P. [P. PARYLAŁ]. *Szkoła* 1892 s. 460-461.

Świeże powietrze. R. P. *Gaz. Lw.* 1893 nr 212. — *Dzien. Pol.* 1893 nr 258. — *Gaz. Nar.* 1893 nr 213.

Z teki impresjonisty. H. BIEGEL-EISEN. *Prawda* 1893 nr 24.

Moja córka. H. B. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1898 nr 44. — W. BUGIEL. *Głos* 1899 nr 9. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1899 nr 150. — P. CHMIEŁOWSKI. *Przegl. Lit.* 1899 nr 4, 5. — i.k. *Dzien. Pol.* 1899 nr 17. — J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1899 t. 62 s. 433. — (r) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1899 nr 14. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1899 nr 5.

Psyche. SZCZĘSNA [J. BAKOWSKA]. *Bluszcz* 1899 nr 45. — *Dzien. Pol.* 1900 nr 1/2.

Circe. — a. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 41 [not. o zakazie wystawienia w Krakowie]. — PEŁKA [A. CHOŁONIEWSKI]: Dramat zakazany. *Kraj* 1900 nr 43. — Dr. Z. L.: Sztuka pod dozorem policyjnym. *Naprzód* 1900 nr 187. — K. ESTREICHER: Konkurs teatralny o nagrody Wydziału Krajowego. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 15. — K. KRÓLIŃSKI. *Głos Lit. i Spol.* 1900 nr 13 dod. *Głosu Narodu*. — *Krytyka* 1901 t. 1 s. 35-47 [tu streszcz.]

Nawojka. F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1900 t. 140 s. 362-368. — a. *Świat* 1901 nr 8. — A. N. *Bluszcz* 1901 nr 9. — A. CHOŁONIEWSKI. *Kraj* 1901 nr 12. — — — [T. CZAPELSKI]: Ze Lwowa. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 8. — W. DĄBROWSKI. *Nowa Reforma* 1901 nr 99. — J. FLACH. *Przedświt* 1901 nr 37, 40. — Kl. K. [K. KOŁAKOWSKI].

Dzien. Pol. 1901 nr 44, 46 [tu streszcz.]. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1901 nr 40. — W. L. [W. LEWICKI]. *Głos Narodu* 1901 nr 98. — A. NOWACZYŃSKI. *Słowo* 1901 nr 57. — OBSERWATOR. *Kraj* 1901 nr 7. — L. RYDEL: Z teatru. *Czas* 1901 nr 98. — S. W. [S. WOMELA]. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1901 nr 7. — G. ZAPOLSKA. *Słowo Pol.* 1901 nr 75; przedr. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 3; I Sfinks przemówi... *Lw.* 1923. — *Gaz. Lw.* 1901 nr 36. — *Głos Lit. i Spol.* 1901 nr 8. — *Naprzód* 1901 nr 116. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1901 nr 37. — H. BALK: S. Rossowski. Z powodu wystawienia „Nawojki” w 50-lecie pracy literackiej autora. *Scena Lw.* 1935/1936 z. 6. — K. RYCHŁOWSKI. *Warsz. Dzien. Nar.* 1936 nr 70.

Za siódmą górą, za siódmą rzeką. c. *Słowo Pol.* 1901 nr 598. — J. FLACH. *Przedświt* 1901 nr 297. — Kl. K. [K. KOŁAKOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1901 nr 536 wyd. por., nr 537. — S. WOMELA. *Kur. Lw.* 1901 nr 355. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1901 nr 296. — *Słowo Pol.* 1901 nr 586, 590, 601-602. — — — [T. CZAPELSKI]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 3.

Zuzanna w kąpieli. A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1903 nr 250. — z.c. *Przedświt* 1903 nr 250. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1903 nr 250.

Dymisja. H. CEPNIK: Teatr. *Dzien* 1904 nr 12. — J. KASPROWICZ: Z teatru. *Słowo Pol.* 1904 nr 34. — I. KUNCEWICZ. *Dzien. Pol.* 1904 nr 27. — Nowa komedia Rossowskiego. *Kraj* 1904 nr 3. — *Kur. Lw.* 1904 nr 16. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1904 nr 13.

Chwile. A. ĆWIKOWSKI. *Dzien. Lud.* 1922 nr 249. — J. GESZWIND. *Wiek Nowy* 1922 nr 6419. — A. ZIPPER. *Gaz. Por.* 1923 nr 6604.

„Pan Tadeusz” H. BALK. *Gaz. Por.* 1929 nr 9024. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1929 nr 296. — *Słowo Pol.* 1929 nr 312. — A. SZCZERBOWSKI. *Ruch Lit.* 1932 nr 6.

ROSTWOROWSKI KAROL HUBERT zob. Słownik współczesnych pisarzy polskich

ROWIŃSKI MICHAŁ (1860–1925)

Teoretyk literatury.

Ur. 23 września 1860 w Dobrzeszowicach, pow. Kielce; syn Augustyna i Marianny z Sypniewskich. W 1875-1882 uczęszczał do gimnazjum w Kielcach, w 1882-1886 studiował na wydziale historyczno-filologicznym Uniwersytetu Warszawskiego, w 1887-1890 kontynuował studia w Bonn i Wrocławiu. Po powrocie do Warszawy w 1891 objął posadę nauczyciela języka

niemieckiego w szkole realnej, a następnie w Szkole Handlowej Zgromadzenia Kupców. Od 1911 był dyrektorem szkoły Konopczyńskiego (późniejszego Gimnazjum im. A. Mickiewicza) oraz nauczycielem języków starożytnych. W 1915-1917 wykładał na Uniwersytecie Warszawskim. Zmarł 25 sierpnia 1925 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Uwagi o wersyfikacji polskiej jako przyczynek do metryki porównawczej. *Prace Filol.* t. 4 (1892-1893) i odb. W-wa 1891; przedr. fragm. w książce: K. Budzyk: Spór o polski sylabotoniizm. W-wa 1957 s. 258-277.

2. Filologia klasyczna. *Poradnik dla samouków.* Cz. 2. W-wa 1899.

3. Metryka polska. *Spr. z Posiedzeń Tow. Nauk. Warsz.* 1909 z. 6 s. 55-62 (streszczenie); całość ogł. w: *Enc. pol.* T. 3 cz. 2: *Język pol. i jego historia z uwzględnieniem innych języków na ziemiach pol.* Kr. 1915.

4. O budowie wiersza u Słowackiego. Cz. 1-2. *Spr. z Posiedzeń Tow. Nauk. Warsz.* 1909 z. 1 s. 1-14, z. 8 s. 90-116.

5. Uwagi nad niektórymi przekładami Felicjana Faleńskiego. *Spr. z Posiedzeń Tow. Nauk. Warsz.* 1911 z. 2 s. 4-22, z. 5 s. 55-67.

Artykuły, rozprawy i recenzje umieszczał w czasopiśmie: *Ateneum* (1890, 1893), *Prace Filol.* (1892-1893), *Spr. z Posiedzeń Tow. Nauk. Warsz.* (1909, 1911).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Enc. pol.* T. 3 cz. 2 Kr. 1915, *Enc. powsz. ilustr.*, *Poradnik dla samouków.* Cz. 2. W-wa 1899.

Listy i materiały

1. Do L. Mańkowskiego 5 listów z 1890-1892. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7644II, 7645II.

ROZBICKI SOTER ROZMIAR (1823 – 1876)

Pseud. i krypt.: PACJENT FILOZOFII; S. R.

Wierszopis.

Ur. 22 kwietnia 1823 w Ostrówce, w Kieleckiem, w rodzinie drobnoszlacheckiej. Syn Ignacego i Józefy z Kraszkowskich. Ukończył 4 klasy gimnazjum gubernialnego w Radomiu. W 1840-1846 był kancelistą urzędu municypalnego w Warszawie, potem został właścicielem kantoru pośrednictwa mieszkań i służby domowej. Był również właścicielem kawiarni. Występował jako piosenkarz i gitarzysta wykonujący własne teksty i kompozycje na jarmarkach i w miejscach wycieczkowych. Zmarł 9 września 1876 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Kwiaty. Poezje fantastyczne. W-wa 1845.

2. Kraina wesołości, obejmująca poezje, powieść charakterystyczną z dziejów miasta

2. Do A. Wiślickiego 2 listy z 1891. Rkps Bibl. Miejska W-wy sygn. 80.

3. Aforyzm z 1892. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2737.

OPRACOWANIA

Księga pamiątek kielczań 1856-1904. W-wa 1925 s. 258-259. — Śp. M. Rowiński. *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 36. — T. CZERWIŃSKI: Wspomnienie o śp. M. Rowińskim pedagogu. *Kielce* 1926.

Uwagi o wersyfikacji polskiej jako przyczynek do metryki porównawczej. A. BĄDZKIEWICZ. *Bibl. Warsz.* 1891 t. 2 s. 394. — A. G. BEM. *Przełg. Tyg.* 1891 nr 24; M. ROWIŃSKI. *Dod. Mies. Przełg. Tyg.* 1891 t. 2 s. 134-141 [polem.]; A. G. BEM: Odpowiedź na samoobronę p. Rowińskiego. *Dod. Mies. Przełg. Tyg.* 1891 t. 2 s. 142-151. — M. KRAWCZYŃSKI: O rytmice. *Ateneum* 1892 t. 1 s. 489-504. — W. NEHRING. *Kwart. Hist.* 1892 s. 387. — W. ZAWODZIŃSKI: Studia z wersyfikacji polskiej. *Wr.* 1954 s. 3-6 i passim. — M. DŁUSKA: Sylabizm. *W: Sylabizm.* *Wr.* 1956 s. 65-66. — K. BUDZYK: Spór o polski sylabotoniizm. W-wa 1957 passim.

Filologia klasyczna. G. KORBUŃ. *Głos* 1899 nr 51.

Metryka polska. J. ROZWADOWSKI. *Roczn. Slawistyczny* 1914-1915 s. 143. — *Spr. z Czynności i Posiedzeń AU w Kr.* 1915 z. 2.

Warszawy pt. Stotysięczna panna na wydaniu, i anegdótki na rok 1847. W-wa 1846.

3. Dykteryjki. W-wa 1848.

4. Amazonki. Mazurek na fortepian ze śpiewem humorystycznym. Powst. ok. 1856.

5. Bajki ulubione humorystyczne wydane dosłownie przez... Ze znalezionej rękopisu u Herszka Klapibrody, dzierżawcy fabryki garnków glinianych w mieście Kocku. W-wa 1856. Wyd. nast. W-wa 1856; W-wa 1887.

6. Śpiewy ulubione humorystyczne ułożone w czasie podróży muzycznej naokoło wielkiego i małego świata w Królestwie Polskim przez... Pacjenta filozofii. W-wa 1856.

7. Kukuryku. Polka na fortepian. Powst. ok. 1857.

8. Straszydła. Komedja w 1 akcie oryginalnie wierszem napisana. Wyd. łącznie z: Balady. W-wa 1857.

9. Ramotki i anegdotki. W-wa 1859.

10. Anegdotki. W-wa 1873.

11. Wiersze. W-wa 1875.

OPRACOWANIA

W. BELZA: Dziwadła literackie. *Sobótka. Księga zbior. ku czci S. Goszczyńskiego*. Lw. 1875 s. 326-328. — B. PRUS: „Farys”. *Kraj* 1885 nr 46; przedr.: *Książka zbior. ... A. Mickiewicza w stuletnią rocznicę urodzin*. Petersb.

1898; B. Prus: *Pisma*. T. 29. W-wa 1950 s. 123 [tu o wierszu pt. Pytał się Żyd chłopaka — dlaczego wrona kraka...]. — *Ananas* 1886 nr 12-13 [tu o wierszu pt. Bo nie było przecie dwóch gołąbków w świecie...]. — *Kur. Warsz.* 1887 nr 289. — A. E. BALICKI: W sprawie literatury odpustowej. *Echo Przemyskie* 1904 nr 79. — J. TUWIM: Artur Soter Rozmiar Chojecki. *Wiad. Lit.* 1934 nr 28 w rubr. Camera obscura. — J. TUWIM: O Sotera Rozmiar-Rozbickiego. *Wiad. Lit.* 1935 nr 19 [w sprawie gromadzenia materiałów]. — L. SZCZEPAŃSKI: Poezja nonsensu. *Przekrój* 1949 nr 243. — J. TUWIM: Jeszcze o poezji nonsensownej. *Przekrój* 1950 nr 247. — J. TUWIM: W oparach absurdu. W książce: Pegaz dęba. W-wa 1950 s. 7, 373. — J. STAWIŃSKI: Dziesięć takich oddam bez wahania... czyli o bibliofilstwie słów parę. *Świat* 1954 nr 22. — *Pol. krytyka lit. (1800-1918)*. *Materiały*. T. 3. W-wa 1959 s. 535. — J. DUNIN: W Bi-Ba-Bo i gdzie indziej. O humorze i satyrze z Miastalodzi od Rozbickiego do Tuwima. W-wa 1966. [Rec.: T. Januszewski. *Nowe Książki* 1966 nr 18; W. A. Kempa. *Odgłosy* 1966 nr 30; Kronikarz [T. Papier]. *Głos Rob.* 1966 nr 159; A. Tarska. *Echo Kr.* 1966 nr 219]. — H. DUNINÓWNA: O panu Sotere Rozbickim, słynnym warszawskim grafomanie. W książce: *Warszawskie nowinki. 1815-1900*. W-wa 1970.

RUFFER JÓZEF (1878 – 1940)

Pseud. i krypt.: J... R...; J-F R-R; PIELGRZYM BEZIMIENNY.

Poeta, tłumacz.

Ur. 18 marca 1878 w Żółkwi w Małopolsce. W 1889-1896 uczęszczał do Gimnazjum im. Franciszka Józefa I we Lwowie, a następnie studiował na wydziale filozoficznym tamtejszego uniwersytetu. W 1901-1902 pracował jako nauczyciel w IV Gimnazjum we Lwowie. Następnie udał się do Krakowa, gdzie w 1907-1909 studiował rzeźbę w Akademii Sztuk Pięknych. W Krakowie w 1909 zawarł związek małżeński z Magdaleną Markówną. W 1912-1920 mieszkał w Paryżu i był bibliotekarzem Biblioteki Polskiej. W 1920 powrócił do kraju i przez krótki czas pracował w gimnazjum w Toruniu; od 1921 zamieszkał na stałe w Warszawie. W 1922-1924 nauczał języka francuskiego w Szkole Podchorążych, w 1924-1929 był urzędnikiem Powst. Oszczędności, a następnie korektorem *Kuriera Warszawskiego*. Obok poezji uprawiał rzeźbę, interesował się również historią i teorią rzeźby i rytownictwa. Zmarł 27 października 1940 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Posłanie do dusz. Lw. 1903. Wyd. nast.: W-wa 1922 *Bibl. Pol.*

Zawartość: tu wiersze: Posłanie do dusz; Pies. (*Chimera* 1901 t. 1 s. 94); Ucieszny rondel pijanicy; Jablonie. (*Słowo Pol.* 1902 nr 275 dod.); Zaklęte skarby. (*Chimera* 1901 t. 1 s. 95); oraz cykle: Tytanida. (*Głos* 1900 nr 35), O słońcu. (*Chimera* 1901 t. 1 s. 421-425; *Krytyka* 1901 z. 4 s. 238-240; *Teka* 1901 nr 3), Południca. (*Głos* 1902 nr 24; *Krytyka* 1902 s. 139), Morze. (*Teka* 1901 nr 6-7; *Ilustracja Pol.* 1902 nr 8; *Słowo*

Pol. 1902 nr 127, 162; *Tyg. Słowa Pol.* 1902 nr 26, 1903 nr 18), Księga miłości, Nasz wiśniowy sad. (*Tyg. Słowa Pol.* 1902 nr 12-13), Przydrożne kwiaty przypomnień, Nienagannosc.

2. Trzy psalmy i hejnał. Paryż 1917.

Wygłoszone przez autora 31 grudnia 1915 na wieczorze Stow. Podatkowego Pracującej Kolonii Pol. we Francji na rzecz ofiar wojny.

3. Z wiosennych dum. Paryż 1917.

Inf. wg P. Hertzka.

4. Wtóra legenda pielgrzymów. Le Puy 1918.

Wiersz.

5. Boży gniew. W-wa 1926.

Wiersz wydany przez autora na prawach rękopisu.

Przekłady drobnych utworów na język niem.: *Moderne polnische Lyrik*. Oprac. L. Scherlag. Zurich [1923].

Utwory oryginalne oraz przekłady zamieszczal w następujących czasopismach: *Błękitny Weteran* (1936), *Chimera* (1901), *Czasopismo* (1930), *Czyn Młodzieży Pol. Czerwonego Krzyża* (1935/1936-1937/1938), *Dzienn. Poz.* (1932), *Dzwoneczek* (dod. *Dzwonu Niedzielnego* 1938), *Echa Leśne* (1938), *Głos* (1900, 1902), *Goniec Wil.* (1909), *Idea* (1908), *Ilustracja Pol.* (Kr. 1902), *Ilustracja Pol.* (Poz. 1933, 1939), *Iskry* (1926), *Janiec Polak* (Le Puy 1917-1919), *Krytyka* (1901-1902, 1907-1908, 1910), *Kur. Poz.* (1910), *Kur. Warsz.* (1924-1926, 1928-1938; tu m.in.: Janowi Kochanowskiemu w holdzie. 1930 nr 155), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1908-1909), *Muzyka* (1928), *Myśl Nar.* (1926), *Naród i Wojsko* (1934), *Nasz Kraj* (1906-1908), *Nowa Reforma* (1918), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1922), *Ognisko* (Paryż 1928, 1931-1933), *Podbięta* (1937), *Polonia* (Paryż 1916), *Polnische Blätter* (Berlin), *Prawda* (1914), *Przyp. Ofiar Wojny Ziemi Kr.* (1935), *Rodzina Pol.* (1930), *Rola* (1927; tu: Choinka. Nowelka. Nr 52), *Rzeczpospolita* (1921), *Sfinks* (1908), *Siew* (1926), *Słowo Pol.* (1902-1903, 1909), *Straż nad Wisłą* (1921), *Teka* (1900-1901), *Tyg. Ilustr.* (1913-1914, 1923, 1925, 1928), *Tyg. Nar.* (1901), *Tyg. Słowa Pol.* (1902-1903), *Warszawianka* (1925-1928), *Wieniec-Pszczółka* (1932).

Oraz w wydawnictwach zbiorowych: *Almanach Biblioteki Polskiej*. W-wa 1925, *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył i oprac. K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909, *Kalendarz „Zorzy”*. W-wa 1920, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903.

Przekłady i przeróbki

1. G. d'Annunzio: Rozkosz. Lw. 1906.
2. Kwasoryt (akwaforta). Z podręczników francuskich zestawil... z załączeniem oryginalnej akwaforty J. Pankiewicza. Kr. 1909.
3. J. Leopardi: Myśli. Lw. 1909.
4. P. G. Konody: Rafael. Łódź [1911] *Artdziela Malarskie w Reprodukcjach Barwnych*.
5. M. Turner: Van Dyck. Łódź [1911].
6. H. Macfall: Historia malarstwa. T. 2: Odrodzenie w Wenecji, t. 4: Malarstwo flamandzkie i niemieckie. Lw. [1912, 1913].

7. W. Mickiewicz: Legion Mickiewicza. Rok 1848. Kr. 1921.

8. S. L. Bensusan: Rubens. Łódź [b.r.] *Arcydziela Malarskie w Reprodukcjach Barwnych*.

9. A. Lys Baldry: Burne-Jones. Łódź [b.r.].

Ponadto przekładał drobne utwory następujących autorów: G. d'Annunzio, G. Carducci, J. La Fontaine, P. Papa, G. Papini, G. Pascoli, A. Samain, L. Stecchetti.

Listy i materiały

1. Do W. Orkana 16 listów z 1902-1903. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8627 III.
2. Do M. Wolskiej listy z 1905-1910. Arch. Pawlikowskich w Zakopanem.
3. Do L. Germana z 1906. Rkps Ossol. sygn. 6413/II.
4. Do B. Rychter-Janowskiej z 1906 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12136/II, 12077/II.
5. Do H. Dąbcańskiej z 1909. Rkps Ossol. sygn. 12013/II.
6. Do T. Piniego 8 listów z 1910-1912 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7150.
7. Do J. Rozwadowskiego z 1919. Rkps Ossol. sygn. 7948/II.
8. Do A. Guttrego z 1924. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2736.
9. Do Tow. Przyj. Sztuk Pięknych we Lw. Rkps Ossol. sygn. 7488/I.
10. Wiersze przeznaczone dla red. *Chimery*. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5446.

OPRACOWANIA

Księga pamiątk. półwiekowego jubileuszu Ginn. im. Franciszka Józefa I we Lwowie 1858-1909. Lw. 1909 s. 335. — J. ŁOŚ: Wiersze polskie w ich dziejowym rozwoju. W-wa [1920] s. 403-404. — S. LAM: Współcześni pisarze polscy. W-wa 1922 s. 41. — *Księga pamiątk. ku uczczeniu 50-lecia Ginn. im. Jana Długosza we Lw. Lw. 1928 s. 74*. — J. JANOWSKI: Portrety poetów. J. Ruffer. *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 7 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — A. BOGUSŁAWSKI: J. Ruffer. W: *Straty kultury polskiej 1939-1949*. T. 2. Glasgow 1945. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Fra Giuseppe. *Tyg. Warsz.* 1945 nr 5. — Lista strat kultury polskiej. Zestawił B. Olszewicz. W-wa 1947. — Wstęp do: *Młoda Polska. Wybór poezji*. Wr. 1947 s. 395. — S. SIEROTWIŃSKI: Maryla Wolska. Środowisko, życie, twórczość. Wr. 1963 s. 35. — Rękopiśmienne dedykacje autorskie w księgozbiorze Ossolineum. Zebrał i oprac. J. Długosz. Wr. 1967 [m.in. dedykacje J. Ruffera]. — J. Ruffer. W: *Zbiór poetów pol. XIX w.*

Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. — H. PAŃCZYK: J. Ruffer. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Pol.* T. 1. W-wa 1968.

Posłanie do dusz. J. DĄBROWSKI: Ziarna i plewy. *Ogniw*o 1903 nr 46. — J. W. R. Tyg. Pol. 1903 s. 119. — (z. s.) [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1903 nr 167. — Wł. St. *Ateneum* 1903 z. 11-12. — L. R.: Z najmłodszej poezji polskiej. *Dzień* 1904 nr 8-9. — (mak.) [K. MAKUSZYŃSKI]. *Słowo Pol.* 1904 nr 5. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1922 nr 6324. — J. S. P. Kur. Lw. 1922 nr 147. — MERWIN [B. MENKES]. *Kur. Warsz.* 1922 nr 160. — S. PAPÉE. *Dzien. Poz.* 1922 nr 109. — S. P. [S. PIENKOWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 154. — Tyg. *Ilustr.* 1922 nr 25. — P. KLECZKOWSKI: La poésie. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1923 nr 9. — O. ORTWIN. *Przegl. Warsz.* 1923 nr 16; przedr. w książce: *Próby przekrojów*. Lw. 1936 s. 226-234.

Trzy psalmy i hejnał. K. BUKOWSKI. *Słowo Pol.* 1919 nr 211. — Dr. Z. M. [E. CZEKALSKI]: Wśród rymów wiary i miłości. *Świat* 1919 nr 28. — A. LANGE. *Gaz. Pol.* 1919 nr 274. — W. WOLSKI. *Robotnik* 1919 nr 361. — *Słowo Pol.* 1919 nr 211.

Recenzje przekładów

G. d'Annunzio: *Rozkosz*. W. JABLONOWSKI. *Książka* 1906 s. 234. — A. S. [A. SCHROEDER]. *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 11.

Kwasoryt. L. K.: *Sprawozdanie*. *Krytyka* 1910 t. 2 s. 81-82.

J. Leopardi: *Myśli*. W. JABLONOWSKI. *Książka* 1910 s. 66-67.

H. Macfall: *Historia malarstwa*. W. WIEDIGER. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 z. 23/24 s. 41-43.

RUSZKOWSKI RYSZARD (1856–1898)

Komediodpisarz.

Ur. w Warszawie w 1856. Był synem Franciszka, byłego urzędnika Komisji Skarbu. W 1872 rozpoczął karierę sceniczną jako chórzysta Warszawskich Teatrów Rządowych, a w 1873 został zaangażowany jako solista do opery warszawskiej. Równocześnie uczęszczał do szkoły dramatycznej Jana Chęcińskiego. Grywał role komiczne i charakterystyczne, niekiedy dramatyczne. W 1877-1878 występował w teatrach ogródkowych Warszawy oraz w teatrze krakowskim, następnie w zespołach objazdowych. W 1878 rozpoczął pracę jako dramaturg. W 1879-1889 był aktorem teatru we Lwowie, zaangażowany przez S. Dobrzańskiego. W 1889-1893 grał w Krakowie. W 1894 ponownie podjął pracę w teatrze lwowskim, gdzie występował do końca życia. W 1894 zawarł związek małżeński z Heleną Zboińską, córką Marcelego, aktora krakowskiego. Parokrotnie występował gościnnie w Warszawie i w Łodzi. Dla leczenia gruźlicy wyjeżdżał na południe Europy, m.in. do Szwajcarii. Zmarł 9 maja 1898 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Bankructwo pana Filipa. Krotochwila w 3 aktach. Wyst. Lw. 14 marca 1883. Nie druk.

2. Już go mam! Krotochwila w 3 aktach. Wyst. W-wa 16 lutego 1884; Kr. 18 lutego; Poz. 25 lutego; Lw. 22 marca; W-wa 23 marca 1893. Nie druk.

3. Nihilisci. Komedya w 3 aktach. Wyst. Lw. 15 kwietnia; Kr. 7 czerwca 1884; Poz. 23 marca 1895. Nie druk.

Współautor: A. Abrahamowicz.

4. Mąż z grzeczności. Komedya w 3 aktach. Wyst. Lw. 9 lutego; Kr. 18 kwietnia; W-wa 24 sierpnia; Łódź 17 października; Poz. 31 października 1885. Wyd. Lw. 1911 *Teatr dla Wszystkich* nr 5. Wyd. nast. Lw. 1939 w serii jw. Zob. też poz. 10.

Współautor: A. Abrahamowicz.

Rkps Ossol. sygn. 10258/L.

Przekłady: czes.: A. Schvab-Poľabský. Praga 1885; wyd. 3 Praga [br.] — niem.: brak bliższych danych, wiad. podaje *Pol. słownik biogr.* — ros.: D. Rutkowski, S. K. Lenin. Moskwa 1906.

5. Przez telefon. Monodramat w 1 akcie. Wyst. Lw. 30 marca; Lubl. 24 sierpnia 1885. Nie druk.

Współautor: A. Abrahamowicz.

6. Oddajcie mi żonę! Krotochwila w 3 aktach. Wyst. Lw. 26 lutego; Poz. 22 marca; Kr. 27 marca; Łódź 6 maja; W-wa 23 maja 1886. Wyd. Lw. 1912 *Teatr dla Wszystkich* nr 16. Wyd. nast. Lw. [ok. 1925] w serii jw.

Współautor: A. Abrahamowicz.

Rkps — kopia teatralna z 1893 — Ossol. sygn. 10440/I [jako autor podany tylko A. Abrahamowicz]; Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1299; Bibl.

Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1044, 4316.

7. Pechowcy. Komedia w 3 aktach. Wyst. Lw. 28 maja 1886. Nie druk.

Współautor: A. Abrahamowicz.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1067.

8. Florek. Krotowhila w 3 aktach. Wyst. W-wa 30 lipca; Łódź 17 września; Lw. 30 września; Lubl. 26 listopada; Poz. 10 grudnia 1887; Kr. 15 grudnia 1888. Wyd. Lw. 1922 *Teatr dla Wszystkich* nr 52. Wyd. nast. Lw. [ok. 1925] w serii jw.

Współautor: A. Abrahamowicz.

9. Nowa Francillon. Komedia w 1 akcie. Wyst. Lw. 28 sierpnia 1887; Lubl. 30 maja 1888; W-wa 18 lipca; Łódź 6 sierpnia 1889; Kr. 1 kwietnia 1890. Ogl. *Kalendarz na r. 1889. Kołeda dla gospodyni*. W-wa 1888 s. 96-119. Wyd. osob. Lw. 1891 *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 59. Wyd. nast. Lw. 1903 w serii jw.

Współautor: A. Abrahamowicz.

Rkps Bibl. Kórn. sygn. 1511; Bibl. Poz. Tow. Przyj. Nauk sygn. 1042; Ossol. sygn. 10295/I pt. Nowa Francillon. Fraszka w 1 akcie.

10. Fedko w kłopocie, zginął mu but. Ogl. *Monologi*. Z. 1. Lw. 1888.

Współautor: A. Abrahamowicz.

Jest to scena z komedii: *Mąż z grzeczności*. Zob. poz. 4.

11. Pospolite ruszenie. Komedia w 4 aktach. Wyst. Lw. 16 marca; Kr. 5 maja; W-wa 31 lipca; Łódź 25 sierpnia 1888; Bydg. 8 maja; Lubl. 18 października 1889. Nie druk.

Współautor: A. Abrahamowicz.

Rkps — kopia teatralna z 1919 — Ossol. sygn. 11521/I pt. Pospolite ruszenie. Farsa w 4 aktach; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1514, 4932.

12. Książę pan. Komedia w 3 aktach. Wyst. Lw. 10 kwietnia; Kr. 26 października; Poz. 9 listopada 1889; W-wa 7 lutego; Łódź 15 marca 1890; Lubl. 2 lutego 1893. Nie druk.

Współautor: A. Abrahamowicz.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1484, 1496.

13. Teść. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 14 marca; Lw. 18 marca; W-wa 5 sierpnia; Lubl. 20 września; Poz. 10 października 1891. Wyd. Lw. 1912 *Teatr dla Wszystkich* nr 21. Wyd. 2 Lw. [1922] w serii jw.

Współautor: A. Abrahamowicz.

Rkps Ossol. sygn. 10425/I; Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 299; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1259, 1554.

14. Bonuś prezesem. Komedia w 1 akcie. Wyst. Kr. 21 listopada 1891. Nie druk.

15. W Szczawnicy. Komedycja w 1 akcie.

Wyst. Lw. 31 grudnia 1894. Wyd. Lw. 1894 *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 67 [wspólnie z A. Dreyfus: Pan i pani. Fraszka w 1 odsłonięciu]. Wyd. nast. Lw. 1909 jw. Wyd. osob. Lw. 1924 *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 67.

16. Jadzia wdową. Krotowhila w 3 aktach. Wyst. Lw. 29 kwietnia; Kr. 2 maja; W-wa 21 lipca; Poz. 10 października; Łódź 29 października 1896. Nie druk.

Rkps Ossol. sygn. 11374/I, 10249/I; Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 110.

Adaptacja J. Tuwima z muzyką T. Sygietyńskiego wyst. W-wa 1937; W-wa 1948; Poz. 1948.

17. Wesele Fonsia. Krotowhila w 3 aktach. Wyst. Kr. 25 września; Lw. 15 października 1897; Łódź 29 stycznia; Lubl. 30 stycznia; Poz. 5 marca 1898. Wyd. Lw. [b.r.] *Teatr dla Wszystkich* nr 87.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego sygn. 177.

Ponadto P. Chmielowski w art. w *Wielkiej enc. powsz. ilustr.* wymienia utwór pt. *Magnetyzer* (współautor A. Abrahamowicz), a *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 502 podaje wiad. o powst. komedii pt. *Ignas i Kocio*.

Drobne utwory zamieszczał w następujących czasopiśmiech: *Gaz. Nar.* (1887; tu list do red. dot. pomysłu napisania krotowhili Florek. Nr 224), *Tydzien* (1880).

Oraz w wydawnictwach zbiorowych: *Jednodniówka. Album zbior. na dochód tow. wzaajemnej pomocy artystów sceny lw.* Lw. 1884, *Kalendarz na r. 1889. Kołeda dla gospodyni*. W-wa 1888, *Skarbonka*. Kr. 1893.

Listy

Do M. Bałuckiego list z 1893. Rkps Bibl. IS PAN w W-wie sygn. 285.

OPRACOWANIA

*** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1887 nr 24. — S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI: Siły sceny lwowskiej. Dramat i komedia. Lw. 1887. — Ais.: Leopolianna. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 300. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wielka enc. powsz. ilustr.* T. 1-2 (1890). — A. DOBROWOLSKI: Z życia artystów. *Kur. Pol.* 1891 nr 32. — a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 524, 531. — x. x.: W starym gmachu. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 518. — a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 550, 551, 553, 579; 1895 nr 35. — E. LUBOWSKI: Występy p. Ruszkowskiego. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 20. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 547 [wiad. o zaręczynach z Heleną Zboińską]. — H-MOL: Leopolianna. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 45. — a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 14. — S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI: R. Ruszkowski. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 34. — S. [SCHNÜR-]

PEPLÓWSKI: Teatr polski we Lwowie. (1870-1881). Lw. 1889 s. 403.

(Nekrologi:) B: Śp. R. Ruszkowski. *Gaz. Warsz.* 1898 nr 123; J. CZEMPIŃSKI: R. Ruszkowski. Sylwetka pozgonna. *Kur. Niedzielną* 1898 nr 20; H. M. *Dzien. dla Wszystkich* 1898 nr 106; W. PROKESCH. *Wędrowiec* 1898 nr 21; QUIS. *Życie* 1898 nr 20; R. [W. RABSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 20 [tu dane bio- i bibliograficzne]; Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 20; A. WALEWSKI. *Dzien. Pol.* 1898 nr 130; ZET. *Głos Narodu* 1898 nr 107; *Bibl. Warsz.* 1898 t. 2 s. 381; *Biesiada Lit.* 1898 nr 21; *Gaz. Lw.* 1898 nr 105; *Gaz. Warsz.* 1898 nr 123; *Głos Narodu* 1898 nr 106; *Kur. Codz.* 1898 nr 128; *Kur. Poz.* 1898 nr 109; *Przeł. Lit.* 1898 nr 10; *Wiad. Artyst.* 1898 nr 15.

W. P. [W. PROKESCH]: Cracoviana. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 344. — W. GRUBIŃSKI. *Kur. Por.* 1919 nr 80. — M. SERKOWSKA: R. Ruszkowski i jego farsy. *Scena i Widownia Warsz.* 1949 nr 2. — H. CUDNOWSKI: Niedyskrecje teatralne. Wr. 1960. — J. GOT: Dramat popularny. *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. IV: Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 3. W-wa 1969 s. 330-331. — K. OLSZEWSKI: Śląska kronika teatralna 1914-1922. Kr. 1969. — J. GOT: R. Ruszkowski. *Afisz Teatr.* 1970 nr 48.

Już go mam! -a-. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 472; 1893 nr 491. — A. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 170. — J. BLESZYŃSKI. *Nasza Sztuka* 1893 nr 6, 7. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1893 nr 69. — W. BUKOWSKI. *Głos* 1893 nr 13. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1893 nr 13. — K. G. [K. GÓRSKI]. *Czas* 1893 nr 43. — G. KEMPNER. *Przeł. Tyg.* 1893 nr 13. — I. K. [I. KLISZEWSKI?]. *Kur. Pol.* 1893 nr 52. — * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1893 nr 68. — ANT. MIESZK. [A. MIESZKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1893 nr 84. — p-. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 487. — P. *Gaz. Warsz.* 1893 nr 79. — (r) [R. POLIŃSKI]. *Przeł. Spół. i Lit.* 1893 nr 69. — W. P. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1893 nr 43. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 496. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1893 nr 70. — *Biesiada Lit.* 1893 nr 13. — *Dzien. Pol.* 1893 nr 83. — *Kur. Pol.* 1893 nr 50. — *Kur. Por.* 1893 nr 89. — *Świat* 1893 nr 5.

Nihilisci. (d). *Dzien. Pol.* 1884 nr 89. — K. L. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 132. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1884 nr 88. — R. P. *Gaz. Nar.* 1884 nr 89. — A. URBAŃSKI. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 33 s. 342. — *Czas* 1884 nr 132. — Nowe komedie. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 29 s. 304. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 132. — *Kur. Poz.* 1884 nr 102. — *Nowa Reforma* 1884 nr 132.

Mąż z grzeczności. -a-. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 98 s. 319. — (a-k) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1885 nr 90. — B. [M. BALUCKI]. *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 121. — (d). *Dzien. Pol.* 1885 nr 132. — FIGARO. *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1885 nr 35. — -mg- [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powsz.* 1885 nr 35. — T. J. CHOIŃSKI [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Nitwa* 1885 nr 262. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 90, 253. — * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1885 nr 63. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszczyk* 1885 nr 35. — L. K. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 223. — (m.). *Dzien. Pol.* 1885 nr 99. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 208. — NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1885 nr 7-8. — A. MILSKI. *Gaz. Pol.* (Czerniowce) 1885 nr 26. — (R. P.). *Gaz. Nar.* 1885 nr 33. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1885 nr 234. — S. K. *Prawda* 1885 nr 36. — K. SZCZERSKI. *Kraj* 1885 nr 36. — A. URBAŃSKI. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 82 s. 168 [wyst. Lw., Teatr Skarbka]. — B. ZAWADZKI. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 100 [wyst. W-wa Teatr Letni]. — *Czas* 1885 nr 94. — *Dzien. Pol.* 1885 nr 197. — *Dzien. Poz.* 1885 nr 251 s. 4. — *Gaz. Warsz.* 1885 nr 191. — *Kraj* 1885 nr 36. — *Kur. Por.* 1885 nr 193, 235. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1885 nr 91. — *Przeł. Tyg.* 1885 nr 35. — *Tyg. Beletrystyczny i Nauk.* 1885/1886 nr 6. — *Tyg. Mód i Powieści* 1885 nr 38. — *Wielkopolanin* 1885 nr 252 s. 3. — (m.). *Dzien. Pol.* 1886 nr 257. — W. S. *Warta* 1886 s. 5465. — *Czas* 1886 nr 110. — *Dzien. Łódzki* 1886 nr 161. — *Gaz. Radomska* 1886 nr 56; nr 59. — *Nowa Reforma* 1886 nr 110. — A. K. *Nowa Reforma* 1888 nr 116, nr 121. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Świat* 1888 nr 12. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Świat* 1889 nr 10. — *Czas* 1889 nr 107. — *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1889 nr 4. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Pol.* 1890 nr 261. — ZOIL [H. GLIŃSKI]. *Kraj* 1890 nr 50. — (nit.) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1890 nr 218. — *Czas* 1890 nr 218. — Teatr polski w Petersburgu. *Kur. Por.* 1890 nr 8; nr 310. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Pol.* 1891 nr 350. — (nit.) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1891 nr 290. — E. P. [E. PORĘBOWICZ]. *Czas* 1891 nr 290. — (b.). *Mysł* 1892 nr 1. — (e) [K. EHRENBERG]. *Czas* 1893 nr 70. — *Kur. Pol.* 1893 nr 83. — *Nowa Reforma* 1893 nr 70. — (kj) [J. KASPROWICZ]. *Kur. Lw.* 1896 nr 164. — *Dzien. Pol.* 1896 nr 163. — *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 36 s. 428. — -a-. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 15 s. 177. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1901 nr 200. — K. H. WACHTEL. *Głos Rzeszowski* 1902 nr 10. — *Dzien. Poz.* 1903 nr 217. — J. Łoz. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1905 nr 228, 230. — A. PLEWIŃSKI. *Ziemia Lubel.* 1906 nr 29. — *Gaz. Pol.* (Czerniowce) 1906 nr 8 [twowski teatr ludowy w Czerniowcach]. — W. Pr.

[W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1907 nr 140. — Kr. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1907 nr 70. — BITRU [M. SOBESKI]. *Kur. Poz.* 1907 nr 277 s. [5]. — R. [M. WIERZIŃSKI]. *Praca* 1907 nr 49 s. 1562. — I. K. *Nasz Kraj* 1908 t. 2 nr 11. — ts [T. SOBOLEWSKI]. *Słowo Pol.* 1908 nr 416. — T. J. [T. JAWORSKI]. *Kur. Poz.* 1909 nr 227. — [M. WIERZIŃSKI]. *Praca* 1909 nr 41. — *Głos Pol.* (Tarnopol) 1909 nr 15. — C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Litewski* 1913 nr 38. — A. DOBROWOLSKI: Teatr Mały. *Kur. Warsz.* 1913 nr 321. — Gr. [W. GRUBIŃSKI]: Teatr Mały. *Kur. Por.* 1913 nr 322. — L. R. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 297. — W. POPLAWSKI: Teatr Mały. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1913 nr 321. — *Dzien. Poz.* 1916 nr 78. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 57.

E. BREITER. *Gaz. Pol.* 1919 nr 135. — Gr. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1919 nr 80. — L. K.: Teatr Letni. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1919 nr 80. — MIECZ. LIP. *Robotnik* 1919 nr 136. — S. M. [S. MIŁASZEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1919 nr 80 [wyst. W-wa, Teatr Letni]. — *Kur. Poz.* 1919 nr 183. — *Przeł. Teatr.* 1919 nr 1. — j.w. *Iskra* (Sosnowiec) 1921 nr 232. — kr [T. KREMER]. *Ilustr. Przeł. Teatr.* 1921 nr 5. — W. P. [W. PIOTROWICZ]. *Słowo Wil.* 1921 nr 147. — Z. RYCHTER. *Kur. Zagłębia* 1921 nr 274. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1922 nr 229. — (n). *Orełownik* 1922 s. 191. — L. SKOCZYŁAS. *Goniec Kr.* 1922 nr 173. — T. Ł. [T. ŁOPALEWSKI]: *Z „Reduty”*. *Kur. Wil.* 1927 nr 92. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1928 nr 77. — Z. KOSIDOWSKI. *Gaz. Poz. i Pomorska* 1928 nr 8. — M. ŁASKI. *Nowy Express* 1928 nr 30. — W. N. [W. NOSKOWSKI]. *Kur. Poz.* 1928 nr 149 s. 3. — UNUS. *Nowy Kur.* 1928 nr 76 s. 4. — J. APPENZLAK. *Nasz Przeł.* 1931 nr 90. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Premiera w Teatrze Polskim. *Kur. Por.* 1931 nr 88; przedr. w książkach: *Flirt z Melpomeną. Wieczór dziesiąty*. W-wa 1932; *Pisma*. T. 23. W-wa 1956. — W. FIŁOCHOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 101. — J. H. [J. HERNICZEK]. *Kur. Poz.* 1931 nr 443 s. 3. — I. K.: Inauguracja sezonu w Teatrze Nowym. Gościnny występ Jerzego Leszczyńskiego. *Nowy Kur.* (Poz.) 1931 nr 224 s. 4. — J. L. *Kobieta Współcz.* 1931 nr 15. — J. Sm. *Polonia* 1931 nr 2279. — J. LORENTOWICZ. *Dzien. Pol.* 1931 nr 95. — E. ŁUNIŃSKI. *Teatr* 1931 nr 7. — (m): Występ gościnny Jerzego Leszczyńskiego. *ABC* 1931 nr 268. — W. M. [W. MADEJSKI]. *Słowo Pomorskie* 1931 nr 205. — (p). *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 94. — A. SŁONIMSKI. *Wiad. Lit.* 1931 nr 379. — STEF. *Gaz. Pol. Zach.* 1931 nr 226. — J. WOŁOSZYŃSKI. *Gaz. Pol. Zach.* 1931 nr 74. — Z. *Pam. Warsz.* 1931 z. 4. — ZASTĘPCA: Inauguracja sezonu w Teatrze Nowym. *Dzien. Poz.* 1931 nr 224. — W. M. [W. MADEJSKI]. *Słowo Pomorskie* 1932 nr 229. — M. SZCZĘSNY. *Film* 1937 nr 22. — S. NOWACKI. *Dzien. Zach.* 1945 nr 312 s. 2. — Życie kulturalne na prowincji.

Dzien. Rzeszowski 1945 nr 4. — GAD. *Nowe Horyzonty* 1946 nr 43 s. 2 [wyst. Przemysł, teatr „Fredreum”]. — S. KRWAWICZ: *Z życia „Teatru Miasta Jarosławia”*. *Dzien. Rzeszowski* 1946 nr 255. — J. KRAŚNY. *Gaz. Kaliska* 1949 nr 202 s. 5. — ZASTĘPCA. *Kur. Kaliski* 1949 nr 202 s. 5.

Oddajcie mi żonę! AJAX JUN.: *Z Gali-cji. Chwila* 1886 nr 54 s. 3-4. — [J. BRZEZIŃSKI]. *Gaz. Pol.* 1886 nr 144. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1886 nr 28. — K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1886 nr 1091. — * * * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1886 nr 42. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1886 t. 2 s. 59. — (m). *Dzien. Pol.* 1886 nr 121. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]: *Listy z Warszawy. Dzien. Łódzki* 1886 nr 121. — MEL. O. MAN. *Kolce* 1886 nr 22 s. 171. — (O. B.) [K. OSTASZEWSKI-BARAŃSKI]. *Dzien. Pol.* 1886 nr 49. — *Bibl. Warsz.* 1886 t. 3 s. 137-138. — *Czas* 1886 nr 72. — *Dzien. Poz.* 1886 nr 68, 73. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 127; 139. — *Gaz. Radomska* 1886 nr 56. — *Goniec Niedzielny i Świąteczny* 1886 nr 7. — *Kur. Por.* 1886 nr 90; nr 142 s. 3-4. — *Przeł. Lit. i Artyst.* 1886 nr 4. — *Przeł. Tyg.* 1886 nr 10. — M. *Kur. Poz.* 1887 nr 53. — Z.: Teatr polski. *Kraj* 1891 nr 7. — Teatr polski w Petersburgu. *Kur. Por.* 1891 nr 58 s. 2-3. — *Mucha* 1894 nr 24. — J. KOLLER. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1913 s. 67-68.

Pechowcy. A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1886 nr 124. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1886 nr 124. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 140 s. 218. — *Kur. Por.* 1886 nr 152. — *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1886 nr 124.

Florek. (g) [M. GAWALEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1887 nr 170. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kur. Codz.* 1887 nr 209. — M. *Kur. Poz.* 1887 nr 290-291. — H. O. [H. OMELIŃSKI]. *Głos* 1887 nr 31. — R. W. *Kłosy* 1887 nr 1154. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 201 s. 393. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1887 nr 209. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1887 nr 273. — K. SKRZYŃSKI. *Gaz. Lw.* 1887 nr 230. — Z-z. *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1887 nr 226. — *Gaz. Lw.* 1887 nr 223. — *Iskra* 1887 nr 18. — *Kur. Codz.* 1887 nr 209. — *Kur. Por.* 1887 nr 210 s. 2. — A. K. *Nowa Reforma* 1888 nr 289. — Z fotelu. *Czas* 1888 nr 291. — *Kur. Kr.* 1888 nr 225. — -a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 310 s. 427. — A. b. *Kur. Codz.* 1889 nr 206. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1889 nr 168. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1889 t. 2 s. 75. — KAROL [J. KOTARBIŃSKI]. *Kłosy* 1889 nr 1257. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1889 nr

35. — J. ŁĘTOWSKI. *Niwa* 1889 nr 16. — A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 305 s. 36. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Por.* 1889 nr 207 s. 5. — *Kur. Codz.* 1889 nr 206. — *Życie* 1889 nr 32. — *Kraj* 1891 nr 5. — Teatr polski w Petersburgu. *Kur. Por.* 1891 nr 42 s. 2. — *Dzien. Poz.* 1895 nr 63. — St. M. [S. MASŁOWSKI]: Teatr Mały. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1915 nr 157. — W. Gr. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1921 nr 257. — L. KOMARNICKI. *Przełg. Warsz.* 1921 nr 2. — J. STYCZ. [H. NAGLEROWA]. *Gaz. Wiecz.* 1921 nr 6082. — S. PIEŃKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1921 nr 260. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1921 nr 261. — T.: Teatr Polski. *Przełg. Teatr. i Kinematograficzny* 1921 nr 38-39. — K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1924 nr 258.

Nowa Francillon. W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1889 nr 168. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1889 nr 33. — J. ŁĘTOWSKI. *Niwa* 1889 nr 16. — A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 305 s. 367. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Por.* 1889 nr 206 s. 4. — R. W. *Kłosa* 1889 nr 1257. — Z teatrów ogródkowych. *Kur. Por.* 1889 nr 196 s. 3-4 [wyst. W-wa, Eldorado]. — (nt) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1890 nr 77. — Z hotelu. *Czas* 1890 nr 77. — *Kur. Pol.* 1890 nr 92. — *Świat* 1890 nr 8. — Z.: Teatr polski. *Kraj* 1891 nr 8.

Pospolite ruszenie. -a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 253 s. 357-358. — A. K. *Nowa Reforma* 1888 nr 106. — Aem [A. MIESZKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1888 nr 211. — M. *Kur. Poz.* 1888 nr 293. — (Ng). *Kur. Lw.* 1888 nr 77. — R. W. *Kłosa* 1888 nr 1206. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1888 nr 77. — St. *Dom Pol.* 1888 nr 36 s. 285-286. — SYLF. *Kur. Kr.* 1888 nr 108. — A. WITSKI. *Prawda* 1888 nr 34. — *Czas* 1888 nr 106. — *Dzien. Pol.* 1888 nr 36. — *Kur. Por.* 1888 nr 212. — *Świat* 1888 nr 10. — Z teatrów ogródkowych. *Kur. Por.* 1889 nr 154. — A. Br. *Kur. Codz.* 1890 nr 310. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1890 nr 253. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1890 nr 47. — DWUKROPEK. *Kur. Por.* 1890 nr 311. — GI. *Przełg. Tyg.* 1890 nr 46. — CZEŚNIK [C. JANKOWSKI]. *Kraj* 1890 nr 46 w rubr.: Kronika warszawska. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1890 t. 2 s. 311. — Z. PIETKIEWICZ. *Prawda* 1890 nr 46. — A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 372 s. 553-554. — Z. *Kraj* 1891 nr 10. — S. NOYSZEWSKI: Teatr Mały. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1915 nr 238.

Książę pan. -a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 318 s. 524. — Ais.: Leopolianna. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 300 [wyst. Lw., Teatr Skarbka]. — * * * [A. KRE-

CHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1889 nr 87. — R. P. [R. POLIŃSKI]. *Przełg. Polit., Spół. i Lit.* 1889 nr 85. — MELITON [Z. SARNECKI]. *Kur. Pol.* 1889 nr 29. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1889 nr 102. — *Czas* 1889 nr 249. — *Dzien. Pol.* 1889 nr 301. — *Kur. Por.* 1889 nr 301 s. 4. — *Nowa Reforma* 1889 nr 249, 251. — *Świat* 1889 nr 21. — A. Br. *Kur. Codz.* 1890 nr 39. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1890 nr 33. — (a.d.) [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Pol.* 1890 nr 251. — M. GAWALEWICZ. *Ateneum* 1890 t. 1 s. 495. — H. *Dzien. Łódzki* 1890 nr 61. — CZEŚNIK [C. JANKOWSKI]. *Kraj* 1890 nr 8. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1890 nr 1285. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1890 nr 8. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1890 t. 1 s. 107. — B. LUTOMSKI. *Przełg. Tyg.* 1890 nr 7. — L. NIEMOJOWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1890 nr 9. — (nit) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1890 nr 210. — A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 333. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]: Teatr Rozmaitości. *Kur. Por.* 1890 nr 39 s. 4-5. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Wiek* 1890 nr 31, 33. — St. B. *Kur. Lw.* 1890 nr 100. — K. ZALEWSKI. *Kur. Warsz.* 1890 nr 39. — *Gaz. Lw.* 1890 nr 82. — *Kraj* 1890 nr 8. — ZOIL [H. GLIŃSKI]: Teatr polski. *Kraj* 1892 nr 3. — J. Łoz. [J. ŁOZIŃSKI]: Teatr Nowy. *Kur. Por.* 1903 nr 235. — *Wiek Ilustr.* 1903 nr 232. — Kr. [T. KREMER]: Teatry krakowskie. *Ilustr. Przełg. Teatr.* 1921 nr 1.

Te ś ć. m. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 330 s. 50. — A. Br. *Kur. Codz.* 1891 nr 215. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1891 nr 174. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1891 t. 2 s. 9. — G-I. *Przełg. Tyg.* 1891 nr 32. — K. G. [K. GÓRSKI]. *Czas* 1891 nr 62. — I. KLISZEWSKI. *Kur. Pol.* 1891 nr 74. — * * * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1891 nr 66. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1891 nr 33. — (nit) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1891 nr 62. — -p-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 391 s. 182. — R. P. [R. POLIŃSKI]. *Przełg. Polit., Spół. i Lit.* 1891 nr 65. — A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 411. — (r) [I. ROSNER]. *Czas* 1891 nr 194. — W. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Pamiętnik. Świeży figiel. *Prawda* 1891 nr 33. — *Czas* 1891 nr 7. — *Dzien. Pol.* 1891 nr 79. — *Kur. Por.* 1891 nr 216. — *Nowa Reforma* 1891 nr 194. — *Przełg. Tyg.* 1891 nr 12. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Pol.* 1892 nr 239. — ZOIL [H. GLIŃSKI]. *Kraj* 1892 nr 41. — Z. [Z. SARNECKI]. *Kur. Pol.* 1892 nr 317. — Teatr Letni. *Dzien. Pol.* 1892 nr 246. — Teatr polski w Petersburgu. *Kur. Por.* 1892 nr 291. — *Dzien. Poz.* 1895 nr 223. — W. B. [W. BOGUSŁAWSKI]. *Gaz. Pol.* 1896 nr 213. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 38 s. 455-456. — RR. [R. ROLA]. *Praca* 1904 nr 20. — K. KRUMŁOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 320. — A. D. *Postęp* 1922

nr 114 s. 2. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1922 nr 114. — Z. KOSIDOWSKI. *Przegl. Por.* 1922 nr 130.

Bonus prezesem. (b) [K. BARTOSZEWICZ]. *Mysl* 1891 nr 14. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Pol.* 1891 nr 319. — E. P. [E. PORĘBOWICZ]. *Czas* 1891 nr 269. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1891 nr 269. — *Przegl. Tyg.* 1891 nr 49. — (β). *Gaz. Lw.* 1893 nr 264.

W Szczawnicy. H-MOL: Leopolianna. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 3.

Jadzia wdową. -a-: Nowe sztuki. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 50. — a. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 14. — A. K. *Przegl. Pol.* 1896 t. 120 s. 741-745. — B. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 197. — CON. *Dzien. dla Wszystkich* 1896 nr 166. — F. K. *Dzien. Poz.* 1896 nr 236. — M. GAW. [M. GAWALEWICZ]. *Kraj* 1896 nr 30. — H-MOL: Leopolianna. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 4. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 31. — Ł. K. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Cods.* 1896 nr 201. — * * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1896 nr 100. — Wl. Or. [W. ORDYŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 34. — W. R. [W. RABSKI]. *Przegl. Poz.* 1896 nr 42. — VERAX [J. ROGOSZ]. *Głos Narodu* 1896 nr 104. — (x). *Głos* 1896 nr 31. — *Dzien. Poz.* 1896 nr 261, 236. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 30. — *Goniec i Iskra* 1896 nr 5. — *Przegl. Tyg.* 1896 nr 19. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 4. — B. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 18. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 14. — A. DOBROWOLSKI. *Bluszcz* 1897 nr 6. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 4. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 5. — *Bluszcz* 1897 s. 47. — *Wiek* 1897 nr 14.

w p [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1907 nr 591. — k. r. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1907 nr 295. — E. WĘSŁAWSKA. *Dzien. Wil.* 1908 nr 6. — *Praca* 1908 nr 7. — T. JAROSZYŃSKI. *Głos* 1909 nr 19. — *Kur. Pol.* 1909 nr 18. — *Nowa Gaz.* 1909 nr 26. — *Przegl. Por.* 1909 nr 17. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1915 nr 10. — ZAST. *Słowo* 1922 nr 165. — J. KĄMIERCIĄK. *Dzien. Bydg.* 1924 nr 218. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1925 nr 107. — MASOVIENSIS. *Kur. Poz.* 1925 nr 103.

(Wyst. w adaptacji J. Tuwima.) W. br. [W. BRUMER]. *Wiad. Filmoce* 1937 nr 16. — L. Ch. [L. CHRZANOWSKI]. *Świat* 1937 nr 34. — S. GRZELECKI. *ABC* 1937 nr 251. — K. IRZYKOWSKI. *Pion* 1937 nr 34. — W. JAMPOLSKI. *Dzien. Lud.* 1937 nr 220. — I. KRZYWICKA. *Skamander* 1937 nr 87-89. — J. N. MILLER. *Robotnik* 1937 nr 238. — Z. MISZEWSKA. *Praca Obywatelska* 1937 s. 16. — J. CHMUREK [S. MŁODOŻENIEC]: Krotowila R. Ruszkowskiego spaprana szmoncesami

J. Tuwima. *Goniec Warsz.* 1937 nr 220. — S. PIASECKI. *Prosto z Mostu* 1937 nr 38. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1937 nr 34. — as [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1937 nr 35. — W. SYRUCZEK. *Tyg. Ilustr.* 1937 nr 34. — J. TUWIM: Odpowiedź recenzentom. *Wiad. Lit.* 1937 nr 47. — ZASTĘPCA. *Gaz. Pol.* 1937 nr 222. — *Warsz. Dzien. Lit.* 1937 nr 223. — K. BEYLIN: Duch teatrzyków ogródkowych. *Express Wieczorny* 1948 nr 159. — A. JAKUBISZYN. *Pol. Zbrojna* 1948 nr 151. — Z. KARCZEWSKA-MARKIEWICZ. *Rzeczpospolita* 1948 nr 151. — W. MELCER. *Kobieta* 1948 nr 29. — J. MOLDAUER. *Gaz. Zach.* 1948 nr 262. — t. h. n. [T. NOWAK]. *Głos Wielkop.* 1948 nr 263. — J. PIECHOCKI. *Ziemia Pomorska* 1948 nr 299. — t. s. [T. SYGA]. *Gaz. Lud.* 1948 nr 150. — JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]: Tuwim i wodewile. *Głos Ludu* 1948 nr 185. — wi. *Życie W-ty* 1948 nr 158. — CZET. *Jeleniogórski Głos Pol.* 1949 nr 14. — J. FELIKS. *Kur. Szczeciński* 1949 nr 11. — J. GOMBROWICZ-SZYMKOWICZ. *Życie Radomskie* 1949 nr 294. — J. Kr. *Życie Radomskie* 1949 nr 294. — J. KOLLER. *Program Teatru Komedia Muzyczna (Poz.)* sezon 1948/1949 s. 1-2. — M. PIECHAL. *Dzien. Łódzki* 1949 nr 157. — E. GRZYBOWSKI. *Kultura i Życie* 1953 nr 47. — M. CZANERLE. *Teatr* 1966 nr 5. — K. GAWECKA. *Ekran* 1966 nr 19. — J. N. [J. NIESIOBĘDZKI]. *Pomorze* 1966 nr 7. — A. W. [A. WRÓBLEWSKI]: „Jadzia wdowa” i jej literaccy rodzice. *Program Teatru Horzycy (Tor.)* 1966. — B. HENKEL. *Sztandar Młodych* 1967 nr 297. — H. MALECKA. *Zwierciadło* 1967 nr 53. — S. POLANICA [S. BURY]. *Słowo Powsz.* 1968 nr 3, 94. — J. FRÜHLING. *Tyg. Demokratyczny* 1968 nr 3. — M. KOMOROWSKA. *Ruch Muz.* 1968 nr 12. — M. JAGOSZEWSKI. *Dzien. Łódzki* 1969 nr 158. — H. PAWLAK. *Głos Rob.* 1969 nr 168. — K. S. [K. ŚWIERCZEWSKA]. *Nowiny Rzeszowskie* 1969 nr 143. — M. WALCZAK. *Odgłosy* 1969 nr 33. — P. ŻBIKOWSKI. *Profile* 1969 nr 3. — W. GŁOWACZ. *Kur. Szczeciński* 1970 nr 221. — E. P. [E. PIOTROWSKA]. *Nurt* 1970 nr 1. — I. SZMIDT. *Głos Szczeciński* 1970 nr 222. — (wan) [A. WEISSMAN]. *Głos Szczeciński* 1971 nr 161. — *Teatr* 1970 nr 4.

Wesele Fonsia. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 28. — b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1897 nr 221. — BEBE [B. BIERNACKI]. *Nitwa* 1897 nr 2. — (c) [A. CHOLONOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1897 nr 288. — Iks YPSYŁON. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1897 nr 238. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1897 t. 126 s. 162. — * * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 237. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Nar.* 1897 nr 219. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1897 nr 220. — L. Sz. [L. SZCZEPAŃSKI]. *Życie* 1897 nr 2. — B. *Gaz. Warsz.* 1898 nr 3. — BEBE [B. BIERNACKI]. *Nitwa* 1898 nr 2. — A. DOBROWOLSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1898 nr

2. — F. K. *Dzien. Poz.* 1898 nr 59. — M. GA-WALEWICZ. *Kur. Niedzielnny* 1898 nr 5. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 2. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 3. — ar [A. RAJCHMAN]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 745. — K. ZALEWSKI. *Kur. Warsz.* 1898 nr 3. — *Nitwa* 1898 s. 27. — KAZ. EHR. [K. EHRENBURG]. *Wiek Ilustr.* 1903 nr 200. — I. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1903 nr 165. — E. WESLAWSKA. *Dzien. Wil.* 1906 nr 69. — *Glos Narodu* 1908 nr 248. — *Praca* 1908 nr 7. — *Kur. Pol.* 1909 nr 18. — *Przegl. Por.* 1909 nr 17. — K. E. *Kur. Por.* 1910 nr 164. — L. K. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 161. — wlv [W. WASOWICZ]. *Gaz. Powsz.* 1910 nr 72. — *Nowa Gaz.* 1910 nr 269. — R. [M. WIERZBIŃSKI]. *Praca* 1911 nr 17. — FR. GAL. [F. GALIŃSKI]. *Echo Pragi* 1917 nr 9. — Sw. [M. SWOBODA-TRZEBIŃSKI]. *Gaz. Por.* 1917 nr 58. — P. *Orędownik* 1918 nr 108. — *Dzien. Poz.* 1918 nr 108. — *Kur. Poz.* 1918 nr 109. — W. GR. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1920 nr 241. — K. M. [K. MAKUSZYŃSKI]. *Rzeczpospolita* 1920 nr 80 wyd. por. — J. STYCZ. [H. NAGLEROWA]. *Gaz. Wiecz.* 1920 nr 5449. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1920 nr 244. — L. ROQUIGNY. *Le Journal de Pologne* (W-wa) 1920 nr 195. — M-R-SKI [M. RULIKOWSKI]. *Ilustr. Przegl. Teatr.* 1920 nr 33. — W. WOLERT. *Trybuna* 1920 nr 30. — *Kur. Por.* 1920 nr 241. — *Kur. Warsz.* 1920 nr 244. — J. BILIŃSKI. *Kur. Poz.* 1921 nr 130. — J. K. [J. KOLLER]. *Dzien. Poz.* 1921 nr 112. — WŁ. L. [W. LONDYN]. *Słowo* (Wil.) 1921 nr 119. — St. W. *Gaz. Krajowa* 1921 nr 218. — M. BIENENSTOCK. *Chwila* 1922 nr 1284. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1922 nr 6389. — J. GESZWIND. *Gaz. Por. i Wiecz.* 1922 nr 6500. — A. TRAM [S. PLATOWSKA-ROSSOWSKA]. *Gaz. Lwo.* 1922 nr 213. — J. Z. *Słowo Pol.* 1922 nr 221. — *Iskra* 1923 nr 138. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1924 nr 279; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór ósmy*. W-wa 1929; Pisma. T. 21. W-wa 1964. — W. BRUMER. *Dzień Pol.* 1924 nr 235. — E. H. [E. HAECKER]. *Naprzód* 1924 nr 5. — M. KANFER. *Nowy Dzien.* 1924 nr 6. — S. M. [S. MRÓZ]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 7. — L. SKOCZYŁAS. *Goniec Kr.* 1924 nr 5. — T. ŚWIĄTEK. *Glos Narodu* 1924 nr 6. — *Kur. Wiecz.* 1924 nr 7. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1926 nr 7648. — A. CŹWIKOWSKI. *Dzien. Lud.* 1926 nr 296. — ESKA. *Kur. Stanisławowski* 1926 nr 293. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Słowo* (Wil.) 1926 nr 258. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1926 nr 188. — PILAWA [W. STANI-SLAWSKA]. *Dzien. Wil.* 1926 nr 255. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1928 nr 230; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór ósmy*. W-wa 1929; Pisma. T. 22. W-wa 1964. — J. F. GAWLIKOWSKI. *Rzeczpospolita* 1928 nr 241. — F. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Dzień Pol.* 1928 nr 230. — m. ł. [M. ŁASKI]. *Express Częstochowski* 1928 nr 296. — S. P. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1928 nr 36. — T. M. *Ilustracja Pol.* 1928 nr 35. — J. WOŁOSZYŃSKI. *Epoka* 1928 nr 231. — *Glos Prawdy* 1928 nr 229. — T. Ł. [T. ŁOPALEWSKI]. *Kur. Wil.* 1929 nr 106. — J. K. *Nowy Kur.* 1931 nr 100. — J. Sm. *Polonia* 1931 nr 2515. — S. KLEMENSIEWICZ. *Glos Podhala* 1931 nr 51. — M. KORZENNIK. *Nowy Dzien.* 1931 nr 182. — W. N. [W. NOSKOWSKI]. *Kur. Poz.* 1931 nr 196. — rz. [K. PIOTROWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 186. — STEF. *Gaz. Pol. Zach.* 1931 nr 102. — W. K. *Polska Zach.* 1931 nr 266. — H. ŁUBIŃSKI. *Kur. Powsz.* 1934 nr 124. — (B. Ż.) [T. BOY-ŻELEŃSKI]: Pracowity wieczór. *Kur. Por.* 1939 nr 244. — eddy. *Słowo* (Wil.) 1939 nr 230. — W. SYRUCZEK. *Gaz. Ilustr.* 1939 nr 34. — K. WIERZYŃSKI. *Tygodnik Pol.* 1939 nr 223. — A. P. *Życie W-wy* 1949 nr 84. — K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1949 nr 95. — A. GRODZICKI. *Kur. Codz.* 1949 nr 82. — E. HERBERT. *Glos Wielkop.* 1949 nr 81. — ik. *Rzeczpospolita* 1949 nr 94. — (i. k.). *Nowiny Opolskie* 1949 nr 46. — J. K. *Przegl. Powsz.* 1949 t. 227 s. 383-385. — A. JAKUBISZYN. *Polska Zbrojna* 1949 nr 90. — F. MIEDZIŃSKI. *Gaz. Poz.* 1949 nr 81. — J. PIECHOCKI. *Ziemia Pomorska* 1949 nr 189. — B. SURÓWKA. *Dzien. Zach.* 1949 nr 342. — A. M. SWINARSKI. *Odrodzenie* 1949 nr 14. — TOP. [A. ZIEMNY]. *Przekrój* 1949 nr 211. — *Scena i Widownia* 1949 nr 2. — R. SZYDŁOWSKI. *Radio i Telewizja* 1967 nr 2.

RYCHARSKI LUCJAN TOMASZ (ur. ok. 1840)

Historyk literatury, tłumacz.

Ur. ok. 1840. Studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim, był uczniem Karola Mecherzyńskiego. Następnie był nauczycielem literatury polskiej w gimnazjach krakowskich. Innych danych biograficznych brak.

TWÓRCZOŚĆ

1. *Literatura polska w historyczno-krytycznym zarysie*. T. 1-2. Kr. 1868.

2. *Odpowiedź „Dziennikowi Poznańskiemu” z powodu artykułu o „Historii literatury polskiej”*. Kr. 1868.

3. Pamiątka odkrycia i pogrzebania zwłok Kazimierza Wielkiego. Kr. 1869.

Studia literackie zamieszczał w: *Dzien. Lit.* (1866), *Dzien. Poz.* (1867), *Kalina* (1868-1870; tu: O powieści i powieściopisarzach. 1868 nr 20-24, 1869 nr 1-3; Alfons Lamartine. Szkic biograficzno-literacki. 1869 nr 9-16; Dwa epizody z życia Heinego. Streścił i uwagami historycznymi objaśnił... 1869 nr 35-38; O wpływie literatury na rozwój życia społecznego w Europie w historycznym zarysie. 1870 nr 3-9; Lord Byron. Szkic literacko-biograficzny. 1870 nr 10-28), *Wędrowiec* (1871-1872).

Przekłady

1. V. Cherbuliez: Romans uczciwej kobiety. Kr. 1866 (wyd. wraz z poz. 2).

2. J. Sandeau: Pułkownik. Powieść. Kr. 1866 (wyd. wraz z poz. 1).

3. F. Dingelstedt: Amazonka. Powieść. *Wędrowiec* 1872 nr 115-143.

Listy

Do J. I. Kraszewskiego 3 listy z 1868. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6530 IV.

OPRACOWANIA

Literatura polska w historyczno-krytycznym zarysie. J. SZUJSKI. *Przegl. Pol.* 1867 t. 2 z. 4 s. 153, 513. — *Czas* 1867 nr 209, 211, 213, 275, 276. — g.: Odpowiedź „Dziennikowi Literackiemu” z powodu artykułu o „Historii literatury polskiej” L. Rycharskiego. *Czas* 1868 nr 55. — K. MECHERZYŃSKI: Uwagi nad dziełem L. T. Rycharskiego. Kr. 1868. — LECH BRONA [L. TATOMIR]. *Dzien. Lit.* 1868 nr 3, 4. — W. K. *Przegl. Katol.* 1868 nr 37, 38. — *Dzien. Poz.* 1868 nr 8, 9. — A. BĄDZKIEWICZ. *Bibl. Warsz.* 1869 t. 1 s. 449-463. — *Wiek* 1873 nr 12-13. — L. SOWIŃSKI: Rys dziejów literatury polskiej podług notat Aleksandra Zdanowicza. Wil. 1877 s. 717-718. — P. CHMIEŁOWSKI: Metodyka historii literatury polskiej. W-wa 1899 s. 118. — A. TYSZYŃSKI: Pisma krytyczne. T. 2. Petersburg. 1904 s. 243. — M. MITERA-DOBROWOLSKA: Mickiewicz na tle nauczania języka polskiego w okresie niewoli w l. 1820-1867. W: *Adam Mickiewicz. Materiały Śląskiej Sesji Mickiewiczowskiej Wyższej Szkoły Pedagog.* Kat. 1958 s. 99-100.

RYCHTER JÓZEF HIERONIM (JAROSZ) (1860—po 1925)

Pseud. i krypt.: DOBRZE URODZONY; HIERONIM; J.; J. H. R.; JAROSZ; LASSOTA BEN; PELIKAŃCZYK; R.; R.; RED. „SATYRA”; REDAKTOR „SATYRA”; RY.

Historyk literatury, dziennikarz.

Ur. w 1860 we Lwowie. Matką jego była Wilhelmina z Schmidtów. W 1882 ukończył studia na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego. Mieszkał przez pewien czas w Czerniowcach, potem w Krakowie. W 1882-1883 redagował we Lwowie *Przedświt*, a w 1883 był wydawcą i redaktorem tegoż czasopisma w Czerniowcach. Redagował także czasopismo humorystyczne *Satyr* (1892-1894) oraz jego kontynuację: *Chochlik Krakowski* (1896). Około 1900 wydawał *Głos Wolny*. Od 1905 kierował redakcją krakowskiej filii dziennika lwowskiego *Wiek Nowy*. Data śmierci nie znana.

TWÓRCZOŚĆ

1. Ciernie i wawrzyny. Zbiór powiastek historycznych. Kr. 1889.

Zawartość: Zadatek Słowianina; Kolosy; Piękna kasztelanowa. (*Ognisko Domowe* 1888 nr 130-132); Kiszpor; Idylla królewska; Tatarskie wesele.

2. Droga życia. Szkic poetyczny. Kr. 1889. (Zob. też poz. 9).

3. Raptularz Jana Czeczota. Szkic literacki. *Bluszcz* 1889 nr 14-15, 17.

4. Na pamiątkę pogrzebu śp. matki mojej Wilhelminy z Schmidtów, ludziom dobrego serca i uczciwego życia. Lw. 1890.

5. Wybór piosła do W. Porty. Obrazek w 1 akcie. Kr. [1890].

6. Odpowiedź na szykanę Kuplera polskiego. Kr. [1891].

7. Polsko! Mówię tobie, wstań! *Pam. Powsz. Wystawy Krajowej* i odb. Lw. [1894].

8. Nad grobem śp. Adama Asnyka. Kr. 1897.

9. Z poematu „Droga życia”. Kr. 1897. (Zob. poz. 2).

10. Głos wolny: W sprawie chleba i honoru list otwarty. Kr. 1899.

11. Przybyszewscy. Kr. 1901.
12. [Wstęp do:] K. Mattausch: *Madej Zbój. Baśń dramatyczna w 4 aktach.* Tarnobrzeg 1906.
Rkps — nadbitka z adnotacją — Bibl. Jagiel. sygn. 7924 IV.
13. Dwie pieśni. Kr. 1915.
14. Polskie hasło. Kr. 1915.
15. Publicysta polski. Kartka z „Pamiętnika wojennego”. Sprawa Sieroszewski — Sikorski. Kr. 1917.
16. Orły i sępy. Strofy niezapomnianych dni. 1918-1919. Kr. 1919.
Współautorzy: S. Przepolski, J. Pietrzycki.

Artykuły i drobne utwory literackie umieszczał w czasopismach: *Bibl. Warsz.*, *Biesiada Lit.* (1885, 1887-1888, 1901; tu m.in.: „Świtez” i „Świtez”). [Mickiewicza i Czeczota]. 1887 nr 2-3; Z notatek J. I. Kraszewskiego. 1888 nr 1), *Bluszcz* (1885, 1889, 1898; tu m.in.: Tajemnica zamku krzyżackiego. Opowieść na tle legendy. 1898 nr 46-47), *Chochlik Kr.* (1896), *Diabeł* (po 1891), *Dzien. Pol.* (1886; tu: „Świtez” i „Świtez”). [Mickiewicza i Czeczota]. Nr 295), *Głos* (1898; tu: List do red. *Głosu* w sprawie praktyki plagiatowych *Wędrowca*. Nr 31), *Głos Narodu* (1907), *Głos Wolny* (1899-1901, 1925), *Kłosa* (1884, 1886; tu m. in.: Nieznane listy Adama Mickiewicza. 1886 nr 1111), *Krakus* (1898), *Kur. Warsz.*, *Mieszczanin* (Nowy Sącz 1897), *Mysł* (1894), *Nowa Era* (1919), *Ognisko Domowe* (1885-1888; tu m. in.: Jan Czeczot i jego nieznane poezje. 1887 nr 97-101; Biblioteka i zbiory J. I. Kraszewskiego. 1888 nr 131), *Opinia Publiczna* (1920), *Pam. Powsz.* *Wystawy Krajowej* (1894), *Pika* (1903), *Pol. Figlarz* (1890; tu: Ze sfery ideałów. Obrazek. Nr okazowy), *Praca* (1903; tu: Królowa Nimf. Nr 34), *Prawda* (1885), *Przedświt* (Lw. 1882-1883), *Przedświt* (Czerniowce 1883), *Przeł. Krajowy* (1892), *Przeł. Lit. i Artyst.* (1885; tu: Poezje Stefana Garczyńskiego, dotąd drukiem nieogłoszone. Nr 11), *Przyj. Domowy* (1888), *Satyr* (1892-1894), *Strażnica Pol.* (1881), *Tyg. Ilustr.* (1884-1886; tu: Hetman Seweryn Rzewuski jako poeta. 1884; Jakub Jasiński, generał artylerii litewskiej. 1885; O nieznanym poemacie W. Potockiego pt. Orfeusz. 1886), *Tyg. Powsz.* (1884; tu: Niektóre pamiątki po Juliuszu Słowackim z ostatnich lat jego życia. Nr 25), *Wiek Nowy*, *Wolne Słowo* (1922-1924; tu m.in.: Z tajemnic zamku tęczyńskiego. 1922 nr 30-34; Duchy Krzyżaków spod Grunwaldu i Tannenbergu. 1922 nr 36-40), *Wolność* (1901-1902).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Ananas. Kalendarz galicyjski, humorystyczny,*

ilustr. i informacyjny na r. 1896. Kr.-Lw. 1896; *toż na r. 1897.* Kr.-Lw. 1897; *Bukiet dla pań. Kalendarzyk lit.-artyst. na r. 1892* (tu: Piękna wdówka. Nowelka), *Ilustr. Kalendarz diabelski.* Kr. 1896, *Kalendarz sylwetkowy na r. 1898.* Kr. [1897].

Prace edytorskie

J. Słowacki: Poezje, utwory dramatyczne i proza. Wydanie pierwsze z pośmiertnych rękopisów. Kr 1889 (ze wstępem).

Listy i materiały

1. Do A. Wiślickiego 3 listy z 1883-1885. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.
2. Do Bibl. Jagiellońskiej list z 1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4375.
3. Od M. Bartusówny z 1882. Rkps Ossol. sygn. 5994/II.
4. Od M. Bartusówny z 1883. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6851 III.
5. Od H. Biegeleisena z 1883. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6851 III.
6. Od A. Gillera z 1883. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6851 III.
7. Od A. Pługa [A. Pietkiewiczza] z 1884. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6851 III.
8. Od S. M. Rzętkowskiego z 1884. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6851 III.
9. Od B. Zawadzkiego z 1884. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6851 III.
10. Od Wacława Koszczyca [W. Wołodźki] b. d. fragm. listu. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6851 III.
11. Od A. Wiślickiego b. d. fragm. listu. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6851 III.

OPRACOWANIA

„Świtez” i „Świtez” (art. ogł. *Biesiada Lit.*). F. KONARSKI. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 1 (1887) s. 242, R. 2 (1888) s. 304.

Jan Czeczot i jego nieznane poezje (art. ogł. *Ognisko Domowe*). Z. HORDYŃSKI. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 2 (1888) s. 303.

Ciernie i wawrzyny. T. T. JEŻ. *Głos* 1889 nr 26. — P. *Ateneum* 1889 t. 2 s. 569. — W. P. [W. PONIECKI]. *Prawda* 1889 nr 29. — F. RAWITA. *Kłosa* 1889 nr 1253. — *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1889 nr 18. — *Świat* 1889 nr 9. — *Tyg. Ilustr.* 1889 t. 2 s. 32.

Droga życia. [S. BORNESZTAJN]. *Przeł. Tyg.* 1889 nr 50. — *Kłosa* 1889 nr 1275. — *Świat* 1889 nr 22. — *Ateneum* 1891 t. 1 s. 211.

RYDEL LUCJAN (1870–1918)

Krypt.: K. E.; L. R.

Poeta i dramatopisarz.

Ur. 17 maja 1870 w Krakowie. Syn Lucjana, okulisty, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, i Heleny, córki filozofa Józefa Kremera. Uczęszczał do Gimnazjum Św. Anny w Krakowie, maturę zdał w 1888 w Gimnazjum Św. Jacka. Jako poeta debiutował już w latach szkolnych. W tymże czasie zaprzyjaźnił się z S. Wyspiańskim, L. Opieńskim, S. Estreicherem, K. Muszkowskim, z którymi w 1885-1886 założył szkolne „Kółko literackie”. Od 1888 do 1892 studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim filozofię i prawo oraz historię literatury polskiej pod kierunkiem S. Tarnowskiego. W 1890 założył wraz z S. Estreicherem, K. Ehrenbergiem i K. Łunińskim *Przegląd Akademicki*. W 1894 uzyskał doktorat z prawa i wyjechał na dalsze studia do Berlina (1895) i Paryża (1897) jako stypendysta Akademii Umiejętności. Przed wyjazdem do Paryża przez krótki czas przebywał w Warszawie, gdzie trudnił się dziennikarstwem. W 1900 poślubił córkę chłopca z Bronowic Małych pod Krakowem, Jadwigę Mikołajczykównę (wesele ich stało się tłem dramatu S. Wyspiańskiego). Po ślubie osiadł we wsi Tonie. W 1907 na wiosnę odbył podróż do Grecji i Malej Azji. W 1911/1912 wykładał literaturę na kursach A. Baranieckiego. Parokrotnie wyjeżdżał do Czech. Z chwilą wybuchu wojny w 1914 zamieszkał tam wraz z rodziną przez cały rok. W 1915 po powrocie do Krakowa redagował *Ilustrowany Tygodnik Polski*. W sezonie 1915/1916 prowadził teatr krakowski po śmierci T. Pawlikowskiego. Zmarł w Krakowie 8 kwietnia 1918.

TWÓRCZOŚĆ

1. Mściwój. Powst. ok. 1885-1886. Nie druk.

Dramat w 1889 nagrodzony przez Akademię Umiejętności.

Rkps — fragmenty z aktu II, III i IV. Bibl. Nar. sygn. 2721 k. 26-33.

2. Kościuszko. Powst. 1889. Nie druk. Dramat.

3. Samuel Zborowski. Powst. 1889. Nie druk.

Dramat.

4. Wiersz na uczczenie pamięci Adama Mickiewicza. Kr. 1890.

5. Dies irae. Misterium fantastyczne. Powst. 1891. Wyst. Kr. 1893. Ogl. *Przegl. Pol.* 1893 t. 109 s. 75-92 i odb. Zob. też poz. 20.

Przekłady: niem.: A. Weiss. *Dichterstimmen der Gegenwart* (Baden-Baden) 1896 z. 2 i odb. — ros.: N. Lerner. Petersburg. 1906.

6. Maciejowice. Powst. 1891. Nie druk. Fragmenty dramatu.

7. Matka. Scena dramatyczna. Powst. 1891. Wyst. Kr. 17 marca 1903; W-wa 26 kwietnia 1903; Kr. 1 marca 1905; Łódź 27 stycznia 1906. Ogl. *Czas* 1893 nr 35 i odb. Zob. też poz. 20.

Przekłady: czes.: [wg J. Dużyka] — niem.: A. Weiss. [Baden-Baden 1895].

8. Prolog na otwarcie teatru w Krakowie dn. 27 czerwca 1893. Sceny wierszem. Wyst.

Kr. 27 czerwca 1893. Ogl. *Czas* 1893 nr 242 i odb. (pt. Na otwarcie teatru. Sceny wierszem). Zob. też poz. 20.

9. Wiersz pożegnalny na zamknięcie starego teatru dnia 31 sierpnia 1893 wygłoszony przez p. Antoninę Hoffman. *Gaz. Lw.* 1893 nr 201; *Kur. Pol.* 1893 nr 240; *Nowa Reforma* 1893 nr 200. Wyd. osob. Kr. 1893. Zob. też poz. 20 pt. Słowa pożegnania wygłoszone ze sceny przez Antoninę Hoffmanową po ostatnim przedstawieniu w starym gmachu teatralnym w Krakowie dnia 2 sierpnia.

10. Awanturnik XVIII w., książę „Denassów”. Szkic historyczno-obyczajowy. *Przegl. Pol.* 1895 t. 118 s. 267-303, 540-573, t. 119 s. 46-93. Wyd. osob. Kr. 1903.

11. Na marne. Jednoaktówka wierszem. Powst. Berlin 1895. Wyst. Kr. 10 października 1895. Ogl. *Kraj* 1896 nr 1-4 *Dział Lit.-Artyst.* Zob. też poz. 20.

Rkps — Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 787; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3249.

12. Bajka o Kasi i królewiczu. *Jednodniówka*. Monachium 1897 s. 26. Wyd. osob. Lw. 1903. Zob. też poz. 16.

Przekłady: franc.: P. Cazin. *La Vie* (Paryż) 1913 nr 24 — niem.: J. Tenner. *Polnische Post* (Wiedeń) 1907 nr 38-39.

13. Z dobrego serca. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Wyst. Kr. 1 maja 1897; Poz. 14 grudnia 1898; W-wa 5 marca 1899. Ogl. w książce: Utwory dramatyczne. Zob. poz. 20.

Rkps (odpis) Bibl. Nar. sygn. 6015.

Przekład czes.: F. Vondraček. [B.m. i r.].

14. Epilog uroczystego przedstawienia w teatrze krakowskim w dniu 27 czerwca 1898 na cześć Adama Mickiewicza. Kr. 1898. Zob. też poz. 20.

Scena dramatyczna.

Współautor S. Wyspiański.

15. Kornel Ujejski. *Bibl. Warsz.* 1898 t. 1 s. 222-243 i odb.

16. Poezje. I. Z rysunkami S. Wyspiańskiego. W-wa 1899 [1898]. Wyd. nast.: wyd. nowe Kr. 1901; wyd. 3 znacznie pomnożone Kr. 1909.

Zawartość: cykle: Mojej matce, Mitologie, Chopin, Hania, oraz wiersze: Bajka o Kasi i królewiczu. (Zob. poz. 12); Na Dzień Zaduszny; Procesja; w wyd. 2 nadto cykl: Mojej żonie; w wyd. 3 nadto cykl: Przekłady [z Anakreonta, Heinego, Homera, Horacego, Musseta, Pindara, Sofoklesa].

Przekłady: bułg.: D. Gabe. *Polski przegląd* 1918 nr 28-29; *Polsko-bułgarski przegląd* 1923 nr 26 — czes.: F. Vondraček. [B.m. i r.].

17. Zaczarowane koło. Baśń dramatyczna w 5 aktach wierszem. Powst. 1898. Wyst. z muzyką F. Szopskiego Kr. 15 kwietnia 1899; W-wa 20 września 1899; Poz. 19 grudnia 1899. Ogl. fragm. *Gaz. Nar.* 1899 nr 99 dod. Całość ogł. *Bibl. Warsz.* 1899 t. 1-4. Wyd. osob. W-wa 1900. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. 1902; wyd. 4 Kr. 1910; wyd. 5 Kr. 1914; wyd. 5 (!) Kr. 1922; wyd. 6 Kr. 1935 [1936].

Utwór uzyskał I nagrodę na Konkursie im. I. Paderewskiego w 1899 w W-wie.

Rkps — [partytura] Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr.

Przekłady: czes.: F. Vondraček. Wyst. Praga 1915 — niem.: [B.m. i r.] — ros.: I. Grizewska. Petersburg. 1907; A. Frenkiel. Kijów 1909 — serbochorw.: Zagrzeb 1910 (fragm.).

Ekranizacja 1914, film wyświetlony W-wa 1915.

Adaptacja telewizyjna W-wa 22 czerwca 1969.

18. Teatr ludowy w Krakowie. *Czas* 1901 i odb.

19. Jeńcy. Dramat w 3 aktach. Ogl. fragm. *Przeł. Potusz.* 1902 z. 7 s. 26-31 (pt. Hej doło, gorzka doło). Wyd. w książce: Utwory dramatyczne. Zob. poz. 20. Wyst. Kr. 22 lutego 1908.

Rkps — Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3337.

Przekład czes.: F. Vondraček. Tłum. powst. 1902.

20. Utwory dramatyczne. T. 1-2. Kr. 1902.

T. 1: Matka. (Zob. poz. 7); Dies irae. (Zob. poz. 5); Z dobrego serca. (Zob. poz. 13); Ze sceny: I. Wiersz wygłoszony przez p. Siemaszkową i p. Rygiera podczas uroczystego przedstawienia na cześć Józefa Blizińskiego w dn. 2 maja 1893; II. Słowa pożegnania wygłoszone ze sceny przez Antoninę Hoffmanową po

ostatnim przedstawieniu w starym gmachu teatralnym w Krakowie dn. 2 sierpnia 1893 roku. (Zob. poz. 9).

T. 2: Jeńcy. (Zob. poz. 19); Prolog na otwarcie teatru w Krakowie dn. 27 czerwca 1893. (Zob. poz. 8); Epilog uroczystego przedstawienia w teatrze krakowskim 27 czerwca 1898 na cześć A. Mickiewicza. (Zob. poz. 14); Na marne. (Zob. poz. 11).

21. Na zawsze. Dramat w 4 aktach. Powst. grudzień 1902. Ogl. fragm.: *Przeł. Potusz.* 1902 t. 76 s. 314-335 (akt III). Wyst.: Lw. 16 marca 1903, Kr. 2 maja 1903, Poz. 30 maja 1903. Wyd. osob. Kr. 1903.

Przekłady: czes.: F. Vondraček. Praga 1904, wyd. 2 Praga 1928, wyst. Praga 6 lutego 1904 — szwedzki: A. Jensen; Polska skald. T. 4. Göteborg 1906 s. 1-85.

22. Betlejem polskie. Jasełka w 3 aktach, z muzyką M. Świerzyńskiego. Wyst. Lw. 28 marca 1904; Kr. Teatr Ludowy 5 stycznia 1905; Kr. Teatr Miejski 27 grudnia 1905; W-wa 26 grudnia 1914. Ogl. fragm. *Przeł. Potusz.* 1905 t. 85 s. 1-18 (akt II: Herod). Wyd. osob.: Z planszami W. Tetmajera. Kr. 1906. Wyd. nast.: Kr. 1912; Kr. 1917; wyd. nowe Lw. 1928 (uzup. i zmien. w III akcie przez J. Wiśniowskiego i E. Leszczyńskiego); wyd. 5 Lw. 1938 (uzup. dodatkami do aktu III, oprac. przez T. Kremera); wyd. 5 [sic!] Glasgow 1941 *Teatr Polski Żywej*; Glasgow [ok. 1944]; wyd. 5 [sic!] Wiesbaden [ok. 1945].

Przekład niem. [B.m. i r.].

23. Królowa Korony Polskiej. Przedstawienie jubileuszowe w 8 obrazach z prologiem. Z muzyką M. Sołtysa. Wyst. Lw. 28 września 1904.

Rkps — Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 6999.

24. Pan Twardowski. Poemat w XVIII pieśniach. Ogl. fragm.: *Czas* 1904 nr 295 (Pieśń XIV); *Gaz. Pol.* (Chicago) 1906 nr 34-35. Wyd. osob. Kr. 1906. Wyd. nast. Kr. 1923.

Rkps w zbiorach K. Estreichera.

Przekład czes.: F. Vondraček. [B.m. i r.].

25. Bodenhain. Sztuka w 5 aktach. Wyst. Kr. 20 października 1906. Ogl. fragm.: *Głos Narodu* 1906 nr 470; *Przeł. Potusz.* 1906 t. 92 s. 145-154; *Świat* 1906 nr 22. Wyd. osob. pt. Bodenhain. Dramat w 5 aktach. Kr. 1907.

Przekład czes.: F. Vondraček. [B.m. i r.].

26. Madejowe łożo. Stara klechda dla młodych czytelników w XVIII pieśniach z epilogiem. Ogl. fragm.: *Głos Narodu* 1906 nr 620 (pt. Madej); *Przeł. Potusz.* 1906 t. 92 s. 338-341. Wyd. osob. całości Kr. 1909.

Przekład czes.: F. Vondraček. Praga [1928].

27. Ferenike i Pejsidoros. Opowieść

kulturalno-obyczajowa na tle igrzysk olimpijskich. Ogl. *Przeegl. Powsz.* 1908 t. 97 s. 28-51, 210-232, 366-387 (pt. Ferenike i Pej-sidoros. Opowieść na tle igrzysk olimpijskich). Wyd. osob. Kr. 1909 [1908]. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1934; wyd. 3 W-wa 1936; oprac. i wstęp Z. Mitzner. W-wa 1951; wyd. 2 popr., oprac. i wstęp Z. Mitzner. W-wa 1952; wyd. 3 oprac. jw. W-wa 1953; wyd. 4 jw. W-wa 1959; z posłowiem A. Kamieńskiej. W-wa 1970.

Przekład czes.: F. Vondraček. Praga 1910, wyd. nast. Praga 1921.

28. Królowa Jadwiga. Poz. 1910. Wyd. nast. Petersb. 1916 *Zajmująca Biblioteczka*.

Monografia historyczna.

29. Z greckiego świata. W-wa 1910.

Zawartość: Zamiast wstępu. Ustęp z dziennika podróży do Grecji i na Wschód; Po Salaminie; I. Pogrzeby posągów. (*Przeegl. Powsz.* 1908 t. 99 s. 18-37), II. Wielkie Dionisja. (*Przeegl. Powsz.* 1908 t. 99 s. 211-222, 336-351); Z dziennika podróży greckiej. (*Przeegl. Powsz.* 1907 t. 95 s. 305-329; 1908 t. 98 s. 322-332, 470-482, 1909 t. 102 s. 394-402, t. 103 s. 73, 192, 409); Eros i Afrodite. Opowieść na tle życia greckiego. (*Lamus* 1909 s. 317-361; *Głos Narodu* 1909, 1910 nr 3, 5).

30. Zygmunt August. Trylogia. Cz. 1-3. Kr. 1913.

Cz. 1: Królewski jedynak. Komedja w 5 aktach. Ogl. fragm. *Przeegl. Powsz.* 1911 t. 109 s. 331-336. Wyst. Kr. 26 października 1912; W-wa 28 stycznia 1914.

Cz. 2: Złote więzy. Dramat w 5 aktach. Ogl. fragm. *Museum* 1912 nr 1; *Wisła* 1912 nr 1-2. Wyst. Kr. 9 listopada 1912; Poz. 13 marca 1914; W-wa 31 marca 1914.

Cz. 3: Ostatni. Dramat w 5 aktach. Ogl. fragm. *Przeegl. Powsz.* 1911 t. 110 s. 248-252; *Przeegl. Pol.* 1912 t. 186 s. 137-154; *Romans i Powieść* 1912 nr 47. Wyst. pt. Ostatni z Jagiellonów. Satuka w 4 aktach. Kr. 23 listopada 1912; W-wa 1 stycznia 1916.

Rkps — cz. I-III Bibl. Jagiel. akc. 1953/49, cz. III (akt 1-3 bez zakończenia) Bibl. Jagiel. akc. 194/63. Do libretta opartego na tekście Trylogii skomponował T. Joteyko operę wystawioną w Warszawie 1925 r.

31. Przewodnik ludowy po katedrze wawelskiej. Kr. 1913.

32. Warszawa i jej dzieje kulturalne i wojenne. Kr. 1915.

33. Wilno. *Ilustr. Tyg. Pol.* 1915 nr 8-11. Wyd. osob. Kr. 1915.

34. Mała historia Polski. Kr. 1917. Wyd. nast.: Kr. 1918; Kr. 1920; Kr. 1927; Kr. 1928; Kr. 1946.

35. Modlitwy. Ogl. pośmiertnie *Przeegl. Powsz.* 1918 t. 138 s. 302-305. Wyd. osob. Kr. [ok. 1918]. Wyd. nast. pt. Modlitwy przy Komunii św. Chyrów 1929.

36. Dzieje Polski dla wszystkich. Z przedmową H. Mościckiego. W-wa 1919. Wyd. nast.: W-wa 1921; Londyn 1946.

Przekład bułg.: *Polsko-bułgarski przegląd* 1920 nr 8-32, 1921 nr 1-18 z przerwami, 1922 nr 1-22.

Ponadto wygłaszał odczyty.

Rękopisy drobnych utworów: Drobne utwory literackie: Rkps Bibl. Nar. sygn. 2676, 2690, 2721, 6017, 7260; rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7183 I, sygn. 9932 III, akc. 1948/1, akc. 117/64, akc. 68/67; rkps Bibl. Miejskiej w Bydg. sygn. 226, sygn. 254. — Wiersze paryskie. Rkps Ossol. akc. 81/63. — Notatki z wykładów o literaturze powszechnej wygłoszonych na kursach im. A. Baranieckiego w 1911-1912. Rkps Bibl. Uniw. w Tor. sygn. 803. — Autografy wierszy młodzieńczych w zbiorach rodziny K. Estreichera. — Wspomnienia z okresu pierwszej wojny światowej, rękopisy w zbiorach rodzinnych.

Przekłady drobnych utworów: ang.: *Five centuries of Polish poetry. An anthology*. [Oprac. i wstęp.] J. Pietrkiewicz, tłum. B. Singer. Londyn 1960 — bułg.: Na dzień zaduszny. D. Gabe; Jesienią. S. Štipleva. *Polski przegląd* 1918 nr 28-29; toż *Polsko-bułgarski przegląd* 1923 nr 26 — czes.: F. Kvapil. *Slovanský přehled* 1900 s. 454-457; E. Másak. Před krucifixem Wawelským; Prometeus. *Archa* 1919; J. Karník: Z drobné liriky. *Archa* 1922 — fiński: Herää. W: R. Silvanto: *Nuori puola*. Torvoosa 1916 — hebrajski: G. Orieli. *Penim mi-szirat ha-olam*. [Antologia poezji świata]. Tel-Awiw 1952; Wiatry wiałły. G. Orieli. *Haboker* 1964 z dn. 21 sierpnia — niemiec.: *Moderne polnische Lyrik*. Oprac. L. Scherlag. Zurych 1923 — ros.: I. Triniewska: Kak pticy... *Nowyj žurnal inostrannoj literatury* 1903 nr 7; przedr. w książce: Cztiec — dieklamator. T. 3. Kijów 1913; N. M-na [N. Makrigin]: Leti, o piesni... *Slawianskija izwiestija* 1908 nr 7; N. Makrigin: Psicheja; Centawr i ženszczina. *Slawianskije izwiestija* 1909 nr 7; K. Makrigin: Sireny; Parki. *Iz wiestija Sankt-Pietierburgshogo slawianskogo obščestwa* 1910 nr 2; K. Wiskowatow: Iz „Aforizmow”. W: *Iz žemczuzin polskoj poezji*. T. 1. Petersb. 1915; *Polskaja poezija XVI-XIX wv.* T. 1-2. Zebrał M. Żiwow i B. Stachijew. Moskwa 1963 — szwedzki: A. Stender-Petersen: *Det unge Polen*. Sztokholm 1921 — walijski: H. W. Thomas. *Bannau Uên Pwyl*. [Aberystwyth] 1953 — węgier.: Wspomnienia matki. F. Kameny. Uj Idök 1948; Przekleństwo. L. Lator. W: *Lengyel költök antológiája*. Budapeszt 1951 — włoski: Mi è indifferante; Sia maledetto il pianto; La sirena. W: *Antologia della poesia polacca contemporanea*. Oprac. Skarbek-Tluchowski. Lanciano 1933.

Artykuły i utwory zamieszczał w następujących czasopismach: *Ateneum* (1888, 1899), *Bibl. Warsz.* (1893-1900, 1907; tu rubr. Ruch

literacki za granicą. 1895-1897), *Biesiada Lit.* (1898, 1906, 1910, 1916), *Brzask* (1911), *Czas* (1893, 1897-1899, 1900-1902, 1904-1911, 1913, 1915-1918; tu m.in.: fragm. poematu pt. Sielanka. 1898 nr 294; recenzje teatralne. 1900-1902; Wspomnienia rodzinne. 1918 nr 306, 308, 310, 312, 314, 316, 318; nadto pośmiertnie ogl. Wejście strzelców do Królestwa. 1922 nr 176-179), *Czytelnia Pol.* (Poz. 1901), *Drużyna* (1914-1915), *Dzien. Chicagowski* (1902, 1905, 1907-1908, 1910), *Dzien. Cieszyński* (1906-1907), *Dzien. dla Wszystkich* (1897; tu: Mowa na pogrzebie Asnyka. Nr 182), *Dzien. Kijowski* (1907-1908), *Dzien. Pol.* (1893, 1905, 1907, 1914; tu: Kantata Mickiewiczowska. 1893 nr 91), *Dzien. Powsz.* (1907, 1909), *Dzien. Poz.* (1893, 1901, 1905; tu m.in.: Kantata Mickiewiczowska. 1893 nr 76), *Gaz. Kujawska* (1912), *Gaz. Lw.* (1893, 1896-1897, 1905; tu m.in.: Kantata Mickiewiczowska. 1893 nr 74; Mowa na pogrzebie Asnyka. 1897 nr 179), *Gaz. Pol.* (W-wa 1895-1896, 1906), *Gaz. Pol.* (Chicago 1906, 1912), *Gaz. Por.* (1915), *Gaz. Nar.* (1893, 1899, 1901-1902, 1904), *Gaz. Warsz.* (1914), *Giewont* (1902), *Gimnazjalista* (1885; tu: powieść pt. Śmierć Cezara [nie dokończona] i nowela pt. Splacony dług. Nr 1), *Głos Lit. i Spol.* (1900-1901), *Głos Narodu* (1899, 1901-1903, 1905-1911), *Głos Rzeszowski* (1907, 1909), *Goniec Wil.* (1909), *Gwiazdka Cieszyńska* (1907), *Hasło* (1915), *Ilustr. Kur. Codz.* (1912, 1915), *Ilustr. Tyg. Pol.* (1915), *Kłosy* (1914), *Kraj* (1896-1898, 1901-1902, 1909), *Krytyka* (1900), *Kur. Codz.* (1896), *Kur. Litewski* (1907), *Kur. Lw.* (1893, 1909; tu m.in.: Kantata Mickiewiczowska. 1893 nr 91), *Kur. Pol.* (1893; tu: Kantata Mickiewiczowska. Nr 90/91), *Kur. Poz.* (1901, 1904), *Kur. Teatr.* (1901), *Kur. Warsz.* (1900, 1902-1904, 1907, 1912), *Kwart. Chyrowski* (1916, 1918), *Lamus* (1909-1910), *Mies. Pedag.* (1908-1909), *Mucha* (1912), *Museion* (1911-1912), *Mysł* (1892), *Naprzód* (1900-1901), *Naród Pol.* (Chicago 1906), *Nasz Kraj* (1908; tu: Z podróży po Grecji. Epidaurus. T. 6 z. 3-5), *Niedziela* (1899), *Nowa Gaz.* (1910, 1912), *Nowa Reforma* (1893, 1897, 1906, 1910, 1916; tu m.in.: Mowa nad grobem Asnyka. 1897 nr 178; O scenie Szekspirowskiej dawniejszej i dzisiejszej. 1906 nr 268), *Nowiny* (1913), *Nowości Ilustr.* (1907), *Ognisko* (1903-1905, 1913), *Pogoń* (1904, 1906, 1910), *Poradnik Językowy* (1907-1908), *Postęp* (1905, 1908), *Pravda* (1908), *Przedświt* (1903), *Przegl. Akademicki* (1890), *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* (1895-1896, 1901-1902, 1904, 1906-1907, 1909), *Przegl. Pol.* (1893-1896, 1912; tu m.in.: Józef Bliziński. 1893 t. 108 s. 632-638), *Przegl. Powsz.* (1892, 1894, 1902-1912, 1918; tu m.in.: Teatr wiejski przyszłości. 1903 t. 77; Olimpia. [Koresp. z podróży].

1909 t. 102, 103), *Przegl. Poz.* (1896), *Przegl. Zakopiański* (1899), *Przyjaciół* (1912), *Romans i Powieść dod. Świata* (1912, 1915), *Scena i Sztuka* (1904), *Słowo* (1895-1898, 1902, 1905), *Słowo Pol.* (1897, 1907-1909; tu: Mowa na pogrzebie Asnyka. 1897 nr 183; O czystości w literaturze i sztuce. 1908 nr 601), *Spr. z Posiedzeń AU* (1895), *Świat* (Kr. 1892-1893; tu m.in.: Kantata na odsłonięcie pomnika Mickiewicza nagrodzona II nagrodą na konkursie. 1893 nr 7), *Świat* (W-wa 1906, 1914; tu m.in.: J. Słowacki na scenie warszawskiej. 1906 nr 19), *Strasz Pol.* (1908, 1911), *Tyg. Berliński dod. Dzien. Berlińskiego* (1906; tu: Pierwsi poeci chłopscy. Nr 67), *Tyg. Chrzanowski* (1908), *Tyg. Ilustr.* (1892-1893, 1896, 1898, 1901, 1904, 1906-1909, 1911-1912, 1915, 1918; tu m.in.: Stanisław Witkiewicz. 1896 nr 26; Ignacy Sewer-Maciejowski. 1901 nr 41; Jan Kaspro-wicz. 1908 nr 13), *Wędrowiec* (1893), *Wieczory Rodz.* (1900, 1908), *Wiek* (1901), *Wielkopolanin* (Pittsburg 1906), *Wisła* (1912), *Wolne Pol. Słowo* (Genewa 1897; tu: Mowa na uroczystości ku czci J. Słowackiego. Nr 231), *Z Chyrowa* (1907, 1913), *Zgoda* (Chicago 1910), *Ziemia Lubel.* (1909), *Życie* (Kr. 1897-1898), *Życie Pol.* (1914).

Ponadto w książkach i wydawnictwach zbiorowych: *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909. Wyd. 2 Poz. [1923], *Dla Ciebie, Polsko!* Piotrków 1915, *Epitaphium I. Maciejowskiego*. Kr. 1902, *J. Czecha kalendarz kr.* Kr. 1901, *Jednodniówka*. Kr. 1912, *Jednodniówka*. Monachium 1897, *Jednodniówka lit.* Poz. 1920, *Jednodniówka na dochód Tow. Przyj. Muzyki Kr.* „Harmonia”. Kr. 1895, *Jutrzenka. Kalendarz na r. 1909*. Rzeszów 1908, *Kalendarz apostołstwa modlitwy*. Kr. 1915, *Kalendarz D. E. Friedleina na r. 1904*. Kr. 1903, *Kalendarz pol. dla ludu*. Piotrków 1916, *Kalendarz „Tarnowianin” na r. 1906*. Tarnów 1905, toż Tarnów 1906, 1907, 1908, M. Konopnicka: *Wybór pism*. Jubileuszowe wydanie ludowe ze słowem wstępnym... Wyd. 3. Kr. 1902, *Kraków. Poezje, nowele, fragmenta dramatów*. Kr. 1900, *Ku czci S. Tarnowskiego*. Kr. 1909, J. Malczewski: *Z przedmową S. Witkiewicza i tekstem...* Kr. 1907-1910, *Młoda Polska*. Ułożył C. Jankowski. W-wa 1898, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Pieśń pol. w latach wielkiej wojny*. Oprac. L. Szczepański. Kr. 1916, *Polak. Kalendarz*. Kr. 1911, *Polska pieśń wojenna*. Antologia. Lw. 1916, *Sami sobie*. W-wa 1900, *Skarbonka. Jednodniówka*. Kr. 1893, *Słowackiemu. Jednodniówka*. Kr. [1904], A. Stodor: *W walce o słońce*. Wstępem poprzedził... Lw. 1912, *W pamiętnym roku wojny*. W-wa 1916, *W przededniu 500 rocznicy bitwy pod Grunwaldem. Jednodniówka*. Kr. 1909, *Wybór z dzieł pisarzy*

greckich i łacińskich w przekładach. Cz. 1. Lw. 1902.

Przekłady i przeróbki

1. P. Vergilius: [Eneida]. Próba przekładu „Eneidy”. Opowiadanie Eneasza o koniu drewnianym. Początek księgi drugiej. *Ateneum* 1888 t. 4 s. 36-54.

Podpisane krypt. K.E., który miał sugerować autorstwo Kazimierza Ehrenberga.

2. Homerus: Iliada. Ogł. fragm.: *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 45-48 (Pieśń I, z ilustr. S. Wyspiańskiego); *Przegl. Pol.* 1896 z. 11 s. 322-336 (Pieśń III); *Ateneum* 1899 t. 1 s. 1-16 (Pieśń XXII); *Czas* 1899 nr 79 (Pieśń XXII); *Przegl. Powsz.* 1902 t. 74 s. 315-334, t. 75 s. 151-172 (Pieśń XXIV), 1905 t. 87 s. 225-233, 371-380 (Pieśń VI), 1907 t. 93 s. 345-354, t. 94 s. 76-82 (Pieśń XII), 1909 t. 101 s. 263-271, 422-429 (Pieśń II); *Czas* 1909 nr 118 (z Pieśni V); *Przegl. Powsz.* 1910 t. 107 s. 44-52, 216-220, 366-371, t. 108 s. 86-91 (Pieśń V). Całość zebrał A. Lange w: Epos. T. 5: Epos greckie: Homer: Iliada. Brody 1912.

3. R. Bracco: Tragedie duszy. Dramat w 3 aktach. Wyst. Lw. 21 grudnia 1900.

4. J. Barbey d'Aureville: Kawaler des Touches. *Czas* 1901 nr 49-99 z przerwami. Wyd. osob. Kr. 1901.

5. Molière: Sawantki. Komedja w 5 aktach. Ogł. fragm. *Przegl. Powsz.* 1905 t. 88 s. 18-48 (przedmowa i fragm. aktu II). Wyd. osob. całości Kr. 1906.

6. A. de Musset: Świecznik. Tłum. powst. w 1907, nie druk.

7. Apuleius z Madaury: Amor i Psyche. Kr. 1911.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 6016.

Ponadto tłumaczył drobne utwory następujących autorów: Anakreont, Epidaur, Eurypides, J. W. Goethe, Horacy, Pindar, P. de Saint-Victor.

Prace dyktorskie

T. Tasso: Goffred abo Jerusalem Wyzwolona. Przekładania Piotra Kochanowskiego. T. 1-2. Kr. 1902-1903 *BPP* nr 41, 46.

Listy i materiały

1. Do K. M. Górskiego z 1890 oraz fragm. 2 listów z 1895, 1896. Ogł. K. Jabłońska. *Stolica* 1968 nr 34.

2. Do J. Blizińskiego z 1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6702 III t. 4.

3. Do J. Mehoffera 3 listy z 1893. Rkps Ossol. sygn. 12792/II.

4. Do K. M. Górskiego 37 listów z 1893-1909 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7728 III. Ogł. i oprac. J. Dużyk. *Pam. Lit.* R. 62 (1971) z. 1 s. 171-227.

5. Do F. Hoesicka 38 listów z 1893-1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7127. List z 1893 ogł. *Świat* 1965 nr 51/52, z 1900 ogł. *Dzienn. Pol.* 1965 nr 305, z 1900 i 1901 ogł. *Mies. Lit.* 1969 nr 2.

6. Do K. Tetmajera z 1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2991.

7. Do S. Tomkowicza z 1895. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1992.

8. Do J. Korzeniowskiego 3 listy z 1895-1897. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.

9. Do S. Estreicherera z 1897. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 9932 III.

10. Do T. Smarzewskiego 2 listy z 1897, 1904. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7889 III.

11. Do M. Dynowskiej z 1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7884 III.

12. Do E. Rygiera 4 listy z 1898-1903. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 1086-1089.

13. Do H. Sienkiewicza z 1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6998 V.

14. Do H. Sienkiewicza z 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8849 V.

15. Do F. Vondračka ok. 150 listów i pocztówek. Rkps Arch. Lit. Muzeum Nar. w Pradze sygn. X 76. Część ogł. A. Balajková-Hečková. *Slavia* (Praga) R. 20 (1951); List z 1900 przedr. *Pam. Teatr.* 1953 nr 4 oraz A. Łempicka w książce: „Wesele” we wspomnieniach i krytyce. Kr. 1961 s. 13-17; 43 listy z 1899-1917 ogł. i oprac. J. Dużyk: Z korespondencji literackiej L. Rydla. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* t. 9 (1963). Wr. 1964.

16. Do K. M. Górskiego z 1900. Ogł. S. Pi-goń. *Tyg. Powsz.* 1951 nr 4 s. 6.

17. Do M. i E. Pareńskiej 2 listy z 1901. Ogł. T. Boy-Żeleński: Zatarż bohaterów „Wesela”. *Kur. Por.* 1930 nr 68; przedr. w książkach: Marzenie i pysk. W-wa 1930; Pisma. T. 3. W-wa 1956.

18. Do redakcji *Kraju* 2 listy z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8342.

19. Do W. Szukiewicz z 1901. Rkps Ossol. sygn. 7194/II.

20. Do nieoznaczonego adresata z 1901 i 2 listy z 1904. Rkps Ossol. sygn. 11985/II, 12041/III.

21. Do J. Münnicha listy z 1901-1907. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 6618.

22. Do H. Modrzejewskiej z 1902. Ogl. w: Korespondencja H. Modrzejewskiej i K. Chłapowskiego. T. 2. W-wa 1965.
23. Do Komitetu Czytelnii Akademickiej im. A. Mickiewicza dla sprowadzenia zwłok J. Słowackiego do kraju, z 1903. *Jednodniówka ku czci J. Słowackiego*. Kr. 1904 s. 9.
24. Do A. Oppmana z 1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2671.
25. Do nieznanego redaktora z 1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7133.
26. Do A. Wróblewskiego z 1904. Rkps Ossol. sygn. 12041/III.
27. Do Zarządu Tow. Oświaty Ludowej w Kr. z 1904. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2001.
28. Do B. Ulanowskiego z 1906. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402 t. 2.
29. Do W. Anzycza z 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7261.
30. Do W. Bandurskiego z 1907. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 40/60.
31. Do J. Kasprowicza z 1907. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.
32. Do T. Piniego z 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7150.
33. Do L. Bernackiego z 1909. Rkps Ossol. sygn. 7047/II.
34. Do A. Górskiej 2 listy z 1909. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7728 III.
35. Do J. Kotarbińskiego 5 listów z 1910, 1912. Ogl. L. Kotarbińska: Pojedynki szlachetnych. *Echo Tygodnia* 1929 nr 25; przedr. w książce: Wkoło teatru. W-wa 1930; 3 listy z 1912 ogl. Z. Jasińska: Wokół trylogii „Zygmunt August” Rydla. *Pam. Teatr.* 1971 nr 3/4.
36. Do J. z Działyńskich Zamoyskiej 2 listy z 1910, 1914. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7645.
37. Do K. Hoffmana z 1912. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 1056.
38. Do księgarni S. A. Krzyżanowskiego list b.d. oraz list i zlecenie wypłaty 1912. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7472 IVa.
39. Do F. Hoesicka 7 listów z 1915. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2697, 2698, 2722.
40. Do J. Mehoffera 3 listy z 1915. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7374.
41. Do I. Nikorowicza z 1915. Rkps Ossol. sygn. 12205/III.
42. Do A. Grzymały-Siedleckiego z 1916. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 574.
43. Do F. Kurasia z 1918. Ogl. J. Birkenmajer. *Ruch Lit.* 1929 nr 6 s. 171-172.
44. Do K. Łepkowskiego z 1918. Ogl. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 5 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*
45. Do Hucuła w Żabim list bez daty ogl. *Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 23.
46. Do Jantka z Bugaja list bez daty ogl. *Wiś* 1947 nr 45.
47. Listy do rodziny w zbiorach rodzinnych w Krakowie-Bronowicach.
48. Od S. Wyspiańskiego listy z 1890-1912. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 9929 III. Listy lub fragmenty listów ogl. lub przedr.: *Przeł. Powsz.* 1890 t. 98 s. 290-307, *Czas* 1907 nr 296, 1908 nr 296, 1909 nr 82, 294, 1909 nr 294, 1912 nr 19, 21, 23, 25, 27, 1919, *Kur. Litewski* 1908 nr 228, 229, *Nowa Gaz.* 1909 nr 592, *Na Ziemi Naszej* 1910 nr 1/2 dod. *Kur. Lw., Słowo Pol.* 1915 nr 194, *Listy z Teatru* 1924 nr 2, *Pion* 1934 nr 24, *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 13 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*, w książce T. Makowieckiego: Poeta i malarz. W-wa 1935, *Polonistyka* 1957 nr 5, *Sztuka i Krytyka* 1957 nr 3/4, *Poezja* 1969 nr 2, *Ty i Ja* 1969 nr 3.
49. Od K. Tetmajera 31 listów z 1891-1916 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8906 II; fragm. listu z 1894 ogl. K. Jabłońska: Wokół biografii K. Tetmajera. *Życie Lit.* 1966 nr 42-43.
50. Od różnych osób 423 listy z 1893-1916. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260 I. M. in. od następujących: T. I: A. Brückner 5 listów z 1894-1895. — B. Gorczyński list z 1916. — D. Henkiel 10 listów z 1897-1904 i b.d. — T. II: J. Kallenbach 10 listów z 1890-1906. — W. Kosiakiewicz 3 listy 1901-1906. — W. Kościakowska-Zyndram list z 1901. — J. Kościelski 3 listy z 1895-1905. — J. Kotarbiński 20 listów z 1893-1916 i b.d. — S. Koźmian 3 listy z 1908-1910. — A. Kraushar list z 1897. — A. Krechowicki list z 1898. — S. Krzywoszewski 4 listy z 1903-1906. — T. III: A. Lange 5 listów z 1911 i b.d. — J. Lorentowicz 9 listów z 1897-1900. — I. Maciejowski 2 listy z 1900 i b.d. — A. Nowaczyński list z 1896. — A. Oppman 10 listów z 1901-1910 i b.d. — E. Orzeszkowa 7 listów z 1895-1900. — T. IV: P. Popiel 2 listy z 1895. — E. Porębowicz 3 listy z 1899-1908. — W. Rapacki senior 2 listy z 1899. — W. Reymont 5 listów z 1897-1901. — T. V: Z. Sarnecki 3 listy z 1893-1903. — J. A. Święcicki list z 1906. — T. VI: J. Weyssenhoff 6 listów z 1893-1895. — G. Zapolska 4 listy z 1899; z tego 3 listy ogl. w: G. Zapolska: *Listy*. T. 1. W-wa 1970. — J. Żuławska list z 1906.
51. Od S. Wyspiańskiego z 1897 [odpis]. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 7367.
52. Od H. Sienkiewicza z 1899 [prawdo-

podobnie do Rydla]. Ogl. P. Buchwald-Pelcowa. *Ruch Lit.* 1965 nr 2.

53. Od H. Modrzejewskiej z 1902 i 2 listy z 1903. Ogl. w: Korespondencja H. Modrzejewskiej i K. Chłapowskiego. T. 2. W-wa 1965.

54. Od A. Górskiej z 1912. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7731 III.

55. Od S. Koźmiana 2 listy z 1915 i b.d. Rkps Bibl. Miejska w Bydgu. sygn. 585, 586.

56. Od F. Vondračka i jego rodziny listy. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 9934 III.

57. Korespondencja z literatami czeskimi. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 9933 III.

58. Od W. Czeremka listy oraz inne materiały w zbiorach rodzinnych w Krakowie-Bronowicach.

59. Akta z egzaminu dojrzałości z 1888. Arch. Państw. m. Kr. sygn. I 35.

60. Dyplom doktorski z 1894. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7728 III.

61. Testament Rydla. Ogl. *Przegl. Powsz.* 1918 t. 138 s. 301; też *Polski Siew* 1918 nr 8.

OPRACOWANIA

W. P. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 20. — [spqr]. *Głos* 1896 nr 13 [dot. art. Rydla w *Gaz. Pol.*]. — „Rachunki”. Napaść dziennikarska na p. L. Rydla. *Niwa* 1896 nr 15. — KRAK.: „Młoda Polska” w Krakowie. IV. L. Rydel. *Przegl. Tyg.* 1899 nr 48. — a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 47 s. 562 [not. o ślubie]. — A. MAZANOWSKI: Młoda Polska w powieści i poezji. *Przegl. Powsz.* 1900 t. 68 s. 20. — ŻET: Ślub Rydla. *Kraj* 1900 nr 46. — *Biesiada Lit.* 1900 nr 48 [not. o ślubie]. — Ślub poety z chłopką. *Gaz. Warsz.* 1900 nr 312. — Ślub poety. *Ruch Katol.* 1900 nr 267. — J. BISSINGER. *Świat* 1901 nr 15-17. — JAN STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1901 t. 2 s. 49-50. — X: U poety. *Głos Narodu* 1901 nr 234. — S. ZDZIARSKI: Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX w. W-wa 1901 s. 551-564. — J. BISSINGER: Z współczesnej poezji polskiej. *Dzien. Poz.* 1902 nr 197. — D.: Zagroda Bronowicka. *Kur. Warsz.* 1902 nr 317. — M. JANIK: Najnowsza poezja polska. *Złoców* 1903 [1902] s. 71-73. — ANT.: U Rydla w Toniach. *Kur. Warsz.* 1903 nr 295. — F. KONECZNY: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1903 t. 148 s. 551-552. — L. SZCZEPAŃSKI: Pan L. Rydel i jego dramaty. *Ilustracja Pol.* 1903 s. 368. — J. TENNER: Estetyka żywego słowa. *Lw.* 1904 s. 329-334. — S. ZDZIARSKI: Ludowość w poezji polskiej XIX w. *Lud* t. 5 (1904) s. 416-418. — L. Rydel w Pradze. *Gaz. Nar.* 1904 nr 30. — P. CHMIEŁOWSKI: Najnowsze prądy w poezji naszej. Wyd. 3.

Lw. 1905. — H. WIERZBA. *Zgoda* (Chicago) 1905 nr 43 wyd. dla kobiet. — J. FLACH: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1906 t. 162 s. 168-169 [o ustąpieniu L. Rydla]. — K. S. [K. SROKOWSKI]: Przechadzka z L. Rydlem. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 51. — GAMMA. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 12 [wywiad]. — E. OBNISKI: W Toniach u Lucjanów Rydlów. Opowiadanie. *Tyg. Podolski* 1911 nr 31; wyd. osob. W-wa 1913. — Sprawa teatru krakowskiego. *Nowiny* 1913 nr 69. — Dyr. Rydel ustępuje. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 194.

(Nekrologi i wspomnienia:) adz. *Głos* 1918 nr 98; b.a. *Świat* 1918 nr 15; A. BYSTRZANOWSKI: Wspomnienia o śp. L. Rydlu. *Głos Narodu* 1918 nr 92; Z. DĘBICKI: L. Rydel. *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 16; S. ESTREICHER. *Czas* 1918 nr 163; J. GESZWIND. *Wiedeński Kur. Pol.* 1918 nr 1080; E. GOLDSCHIEDER. *Polen* (Wiedeń) 1918 s. 127-131; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Nad trumną L. Rydla. *Czas* 1918 nr 163 wyd. wiecz.; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Ze wspomnień o śp. L. Rydlu. *Głos Narodu* 1918 nr 85; F. HOESICK: Ze wspomnień o L. Rydlu. *Nowa Reforma* 1918 nr 192-213; J. K. *Sodalis Marianus* 1918 nr 7/8; W. JANIK. *Drużyna* 1918 nr 7/8, 9/10; W. KOŚCIAKIEWICZ. *Romans i Powieść* 1918 nr 16; J. LECHOŃ. *Nowa Gaz.* 1918 nr 182; E. MASÁK. *Archa* (Olomuniec) 1918 s. 157, 294, 335; J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1918 t. 138 s. 294-300; J. PIWOWARCZYK. *Robotnik Pol.* 1918 nr 7; P. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1918 nr 160; REL. [J. RELIDZYŃSKI]. *Głos Narodu* 1918 nr 81; J. ROSTAFIŃSKI: L. Rydel wśród swoich. *Czas* 1918 nr 176; K. TETMAJER. *Maski* 1918 nr 12; *Bluszcz* 1918 nr 16; *Czas* 1918 nr 160 wyd. por.; *Dzien. Nar.* 1918 nr 80; „Zagon dla Rydla”. *Dzien. Nar.* 1918 dod. do nr 95; *Gaz. Lw.* 1918 nr 81; *Gaz. Por.* 1918 nr 96; *Głos* 1918 nr 96; *Głos Narodu* 1918 nr 80, 81, 85, 91; *Głos Nauczycielstwa Lud.* 1918 s. 98; *Maski* 1918 nr 12 [numer poświęcony Rydlowi]; *Nowa Reforma* 1918 nr 162; *Polen* (Wiedeń) 1918 s. 79; *Polnische Blätter* (Berlin) 1918 s. 63; *Polski pregled* (Sofia) 1918 nr 20-21; *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 20.

T. SINKO: Helleńskie sny L. Rydla. *Maski* 1918 nr 12. — E. ŁUNIŃSKI: Ze wspomnień o L. Rydlu. *Kur. Lw.* 1919 nr 115-117. — J. ŁOŚ: Wiersze polskie w ich dziejowym rozwoju. W-wa 1920 s. 333-336. — E. ŁUNIŃSKI: Nieco o L. Rydlu. Ze wspomnień szkolnych. *Tydzien Pol.* 1920 nr 16-17. — F. HOESICK: Pojedynyk na rymy. L. Rydel — K. M. Górski. *Kur. Warsz.* 1922 nr 43. — J. JUNOSZA-GALECKI: Teatrاليا krakowskie. Kiedrzyński — L. Andrejew — Rydel. *Gaz. Lw.* 1922 nr 7, 19, 187. — J. RYCHTER: Wypiański o sobie, o Rydlu i Tetmajerze na tle „Wesela”. *Wolne Słowo* 1923 nr 2. — Z. WASILEWSKI: Współcześni. W-wa 1923 s. 272-282. — T. BOJŻELEŃSKI: Plotka o „Weselu” Wypiańskiego.

W książce: Flirt z Melpomeną. Wieczór czwartny. W-wa [1924]; przedr. Pisma. T. 3. W-wa 1956. — J. GOŁĄBEK: Czeski przyjaciel L. Rydla. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 137 [F. Vondraček]. — HEL. ROM. [H. ROMER]: Wspomnienia. *Słowo* 1924 nr 74. — J. S. E.: Z moich wspomnień. *Dzwon Niedz.* 1925 nr 30. — E. ŁUNIŃSKI: Wspomnienie o L. Rydlu. *Wiad. Lit.* 1925 nr 13. — E. ŁUNIŃSKI: Echa wczorajsze. W-wa 1925 s. 291-320. — M. SZUKIEWICZ: Na marginesie referatu teatralnego. *Głos Narodu* 1926 nr 300. — A. BAR: Cenzura austriacka w Krakowie. *Nowa Reforma* 1928 nr 24 (dot. pracy w *Ilustr. Tyg. Pol.*).

(W 10 rocznicę śmierci.) A. E. BALICKI. *Głos Narodu* 1928 nr 350. — J. BIRKENMAJER. *Kur. Poz.* 1928 nr 554. — S. LANGIE. *Pol. Zach.* 1928 nr 347. — M. K. *Kur. Pol.* 1928 nr 111. — St. M. [S. MRÓZ]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1928 nr 102. — K. OŻÓG. *Kur. Łódzki* 1928 nr 118. — Bol. P. [B. POCHMARSKI]. *Nowa Reforma* 1928 nr 85. — M. ROLLE. *Gaz. Lw.* 1928 nr 92. — N. WIATR. *Lot* 1928 nr 7. — Kraków w 10 rocznicę śmierci Rydla. *Głos Narodu* 1928 nr 337. — *Słowo Tarnowskie* 1928 nr 16.

T. BOY-ŻELEŃSKI: Zatarg bohaterów „Wesela”. *Kur. Por.* 1930 nr 68; przedr. w: Margzenie i pysk. W-wa 1930; Pisma. T. 3. W-wa 1956. — E. ŁUNIŃSKI: L. Rydla pierwsze brzaśki. (Wspomnienia z czasów studenckich). *Wiad. Lit.* 1930 nr 31. — L. TERESIŃSKI: L. Rydel. *Świat Szkolny* 1930 nr 6. — M. LIMANOWSKI: Wypiański na weselu w Bronowicach. *Gaz. Pol.* 1932 nr 329. — J. ROLICZ: Na weselu Rydla. *Świat* 1932 nr 47. — J. ROLICZ: Wśród postaci z „Wesela”. *Świat* 1932 nr 48. — T. SINKO: Hellada i Roma w Polsce. Przegląd utworów na tematy klasyczne w literaturze polskiej ostatniego stulecia. Lw. 1933 s. 278-286. — K. LEWANDOWSKI: Przedwiośnie „Młodej Polski”. Cz. 1. Przedwiośnie „Legendy”. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 31 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — B. RACZYŃSKI: S. Wypiański. (Wspomnienia na tle osobistych przeżyć z realnymi postaciami z „Wesela”). Pan Młody: L. Rydel, Panna Młoda: Jadwiga Rydlowa. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 2 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — *Dzien. Wil.* 1935 z 5 maja [tu inf. o przekładach na język czeski]. — J. KISIELEWSKI: Wspomnienia z młodości. *Życie Mazowsza* 1936 s. 88-95. — K. LEWANDOWSKI: Przedwiośnie „Młodej Polski”. „Język niewyparzony” (Rydla i mój). *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 24 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — S. NOWIŃSKI: Aristokratka w czepcu (J. Rydlowa). *Ilustr. Kur. Codz.* 1936 nr 115. — I. TUROWSKA: Dwa nieznanne utwory L. Rydla. *Tydzień Kult.-Lit.* dod. *Głosu Narodu* 1936 nr 5 [„Splacony dług”, „Śmierć Cezara”]. — J. S. W. [J. S. WROCZYŃSKI]: Nie płacz, Jadwiś, panno młoda. Miłość i małżeństwo Rydłowa. *Express Por.* 1936 nr 115. — Pogrzeb śp.

Lucjanowej Rydlowej. *Ilustr. Kur. Codz.* 1936 nr 114. — T. HIŻ: Ludzie końca wieku. W książce: Talent, dziwactwo i coś jeszcze. W-wa 1937 s. 115 [inf. o zamierzonym dramacie z życia górali]. — Z. JĘTKIEWICZOWA: Kartki z dziennika L. Rydla. *Kur. Warsz.* 1938 nr 85, 116. — Z. LEŚNODORSKI: W 20-lecie śmierci L. Rydla. *Czas* 1938 nr 117. — T. HIŻ: Od Półkocza do Wasylewskiego. (90-lecie polskiego felietonu). *Gaz. Pol.* 1939 nr 184. — S. FLUKOWSKI: Jeszcze raz Rydel. *Odrodzenie* 1947 nr 8. — W. POPRZĘDZKI: Co to jest „obyczajność” i „dobre wychowanie”. Jak to było z weselem Rydla. *Dzien. Łódzki* 1947 nr 25. — M. Chm. *Tyg. Powsz.* 1950 nr 48. — S. PIGOŃ: „...Gdzie się wszystko nianczy w bładze”. *Tyg. Powsz.* 1951 nr 4. — A. RYDLÓWNA: Jeszcze raz o Rydlu. *Tyg. Powsz.* 1951 nr 9. — A. ŚWIDERSKA: O małżeństwie Rydla. *Tyg. Powsz.* 1951 nr 5. — Z. NOWAKOWSKI: Frak i sukmana. *Wiad. (Londyn)* 1952 nr 12. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: U kolebki „Wesela”. *Pam. Teatr.* 1953 z. 4. — H. RYDLÓWA: Bronowickie sprostowania. *Życie Lit.* 1957 nr 18. — *Gaz. Kr.* 1957 nr 212. — K. JABŁOŃSKA. *Głos Nauczycielski* 1958 nr 34. — Wieczór ku czci L. Rydla. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza Pol.* (Londyn) 1958 nr 106. — E. JANKOWSKI: Rydel — poeta „zaśmieszony”. *Przeł. Hum.* 1959 nr 2. — J. Z. JAKUBOWSKI. *Polonistyka* 1959 nr 3. — *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1959 [tu inf. o przekładach na język czeski]. — A. WAŚKOWSKI: Znajomi z tamtych czasów. Kr. 1960. — M. WĄSOWICZ: Materiały do dziejów Polski w Centralnych Historycznych Archiwach Państwowych we Lwowie i Kijowie. *Archeion t. 33* (1960) s. 99-126 [m.in. materiały dot. L. Rydla]. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Państwo młodzi. W książce: Niepospolici ludzie w dniu swoim powszednim. Kr. 1961 s. 211-225. — J. DUŻYK: L. Rydel w nieznanach listach. Materiały do biografii. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* t. 6 (1960). Wr. 1962. — J. DUŻYK: Dzieciństwo i młodość L. Rydla. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* t. 7/8 (1961/1962). Wr. 1963. — J. DUŻYK: Z korespondencji literackiej L. Rydla. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* t. 9 (1963). Wr. 1964. — W. WOHNOUT. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza Pol.* (Londyn) 1964 nr 118. — K. JABŁOŃSKA: K. Tetmajer i L. Rydel. *Za i Przeciw* 1965 nr 27. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga czwarta. W-wa 1965. — S. PIGOŃ: Ponad zgłębkiem weselnym. W książce: Drzewiej i wczoraj. Wśród zagadnień kultury i literatury. Kr. 1966. — R. POLLAK: L. Rydel o przekładzie „Orlanda” przez Piotra Kochanowskiego. *Pam. Lit.* R. 57 (1966) z. 1. — T. BRZOZOWSKA: L. Rydel. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. Okresu Młodej Polski*. T. 2. W-wa 1967. — J. DUŻYK: L. Rydel jako krytyk teatralny. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* t. 13

(1967) s. 111-139. — J. DUŻYK: L. Rydel (1780-1918-1968). *Roczn. Kr.* t. 39 (1968) s. 151-163 [zarys biogr.]. — J. DUŻYK: Droga do Bronowic. Opowieść o Rydlu. W-wa 1968; wyd. 2 W-wa 1972. [Rec.: F. Bielak. *Tyg. Powsz.* 1969 nr 19; T. Jodełka-Burzecki. *Nowe Książki* 1969 nr 12; E. K. [E. Kozirowski]. *Bulletin des Livres Nouveaux et Pièces de Théâtre* 1969 nr 4; W. Natanson. *Życie Lit.* 1969 nr 9; T. Weiss. *Mies. Lit.* 1969 nr 12 [odpowiedź: J. Dużyk. Tamże 1970 nr 4]; J. Zacharska. *Poezja* 1969 nr 6; K. Zbijewska. *Dzien. Pol.* 1969 nr 64; W. Zechenter. *Słowo Powsz.* 1969 nr 102; J. Kaczyński. *Twórczość* 1970 nr 7/8; J. Sankowiczowa. *Głos Rob.* 1970 nr 265; F. Ziejka. *Więści* 1970 nr 2]. — H. JANKOWSKA: L. Rydel człowiek szczęśliwy. *Orzeł Biały* (Londyn) 1968 nr 46. — J. KONIECZNA: Autobusem do Toń. *Dzien. Pol.* 1968 nr 156. [Polem.: A. Rydlówna. Tamże nr 167]. — S. LEGEŻYŃSKI: Wieczór L. Rydla. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza Pol.* (Londyn) 1968 nr 86. — J. LEŚNIAKIEWICZ: Co zostało z Rydla? *Tyg. Powsz.* 1968 nr 27. [Polem.: A. Rydlówna. Tamże nr 30]. — A. OKOŃSKA: Twórczość dramatyczna L. Rydla. *Przegl. Hum.* 1968 nr 3 [fragm. pracy pt. W kręgu teatralnym Wyspiańskiego]. — J. OSTR. [J. OSTROWSKI]. *Orzeł Biały* (Londyn) 1968 nr 46 [spr. z wieczoru poświęconego L. Rydlowi]. — H. RYDŁOWA: Żyjący uczestnicy wesela. *Przekrój* 1968 nr 1194. — W. ZECHENTER: A Kraków zapomniał... *Dzien. Pol.* 1968 nr 279 [o 50 rocznicy śmierci]. — A. BRAYER. Związek na całe życie. *Echo Kr.* 1969 nr 301 [dot. współpracy Rydla z teatrem]. — A. CZERMIŃSKI: Jak to było w Bronowicach. *Kur. Pol.* (Buenos Aires) 1969 nr 634. — (dj) [D. JAKUBIEC]: W „Rydlówce” i w karczmie Singerów. *Dzien. Pol.* 1969 nr 38. — (dj) [D. JAKUBIEC]. *Dzien. Pol.* 1969 nr 36. — J. MIKOŁAJCZYK: Wesele i „Wesele”. *Przekrój* 1969 nr 1248. — T. RUTKOWSKI: Dom narodzin „Wesela” [Wyspiańskiego]. *Echo Kr.* 1969 nr 109. — A. RYDŁÓWNA: Tu tańczono na weselu. *Dzien. Pol.* 1969 nr 73. — A. CZERMIŃSKI: Od Krakowa czarny las... *Kronika* (Londyn) 1970 nr 51/52. — A. CZERMIŃSKI: Pan Młody. *Gaz. Białostocka* 1970 nr 134. — W. FRANTZ: Nie zapominajmy o Rydlu. *Dzien. Pol.* 1970 nr 145. — J. FRYLING: „Poświęcenie”. *Wiad.* (Londyn) 1970 nr 29. — OBSERWATOR [J. SZCZYPSKA]: Pan młody. *Kierunki* 1970 nr 25. — KR. ZB. [K. ZBIJEWSKA]. *Dzien. Pol.* 1970 nr 118. — W. ZECHENTER: L. Rydel — postać zapomniana. *Więści* 1970 nr 29. — Pamięci bohatera „Wesela”. *Dzien. Pol.* 1970 nr 115. — J. GRYGIEL: Wielcy korespondenci zapomnianego literata. *Widnokrąg* 1971 nr 9 [o korespondencji z Józefem Wiśniewskim]. — F. ZIEJKA: Chłop „bajecznie kolorowy”

w literaturze młodopolskiej. *Kultura i Społeczeństwo* 1971 nr 1. — Listy znanych pisarzy odnaleziono w Krakowie. *Życie W-wy* 1971 nr 24 [dot. korespondencji J. Wiśniewskiego]. — B. SORDYLÓWA: Rydel L. *Słownik pracowników książki pol.* W-wa 1972.

Sprawozdania z odczytów: S. TARNOWSKI. *Dzien. Chicagowski* 1961 nr 52. — Z. K.: Z wiecu w sprawie sprowadzenia zwłok J. Słowackiego. *Bluszcz* 1909 nr 18. — *Czas* 1909 nr 117. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1909 nr 125. — K. *Dzien. Pol.* 1914 nr 28. — T. K. [T. KOSTECKI]. *Gaz. Por.* 1914 nr 28; S. MIŁASZEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 28; *Dzien. Poz.* 1914 nr 31; *Goniec Por. i Wiecz.* 1914 nr 44; *Słowo* 1914 nr 28 (Ludzie i czasy Odrodzenia na dworze wawelskim).

Mściwój. E. ŁUNIŃSKI: Wspomnienie o L. Rydlu. *Wiad. Lit.* 1925 nr 13 [inf. o powst. utworu].

Kościuszkó. F. HOESICK: Ze wspomnień o L. Rydlu. *Nowa Reforma* 1918 nr 196 [inf. o powst. utworu].

Samuel Zborowski. F. HOESICK: Ze wspomnień o L. Rydlu. *Nowa Reforma* 1918 nr 196 [inf. o powst. utworu].

Dies irae. T. ULANOWSKI. *Krytyka* 1902 t. 2 s. 326-329. — W. BUKOWIŃSKI. *Książka* 1903 s. 294. — K. WYKA: Modernizm polski. *Kr.* 1959 s. 65.

Matka. K. E. [K. EHRENBURG]. *Wiek Ilustr.* 1903 nr 115. — ŁUC. KOŚC. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1903 nr 115. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Pol.* 1903 nr 115. — SPEKTATOR. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 14.

Awanturnik XVIII w., książkę „Denassów”. M. GOZDAWA [M. GIŻYCKI]. *Gaz. Warsz.* 1903 nr 318. — M. ROLLE. *Gaz. Lw.* 1904 nr 36-39.

Na marne. Z. S. [Z. SARNECKI]. *Czas* 1895 nr 235. — *Przegl. Pol.* 1895 t. 118 s. 431. — J. BISSINGER: Z współczesnej poezji polskiej. Luźne szkice. *Dzien. Poz.* 1902 nr 197. — Z. SARNECKI. *Przedświt* 1902 nr 92. — St. W. *Kur. Lw.* 1902 nr 112. — *Dzien. Pol.* 1902 nr 185. — *Gaz. Nar.* 1902 nr 110. — *Nowe Słowo Pol.* 1902 nr 39. — *Słowo Pol.* 1902 nr 189. —

Ż. Kur. Poz. 1903 nr 111. — C. [S. CYWIŃSKI]. Kur. Wil. 1911 nr 11.

Bajka o Kasi i królewiczu. (L). [J. LORENTOWICZ]. Kur. Codz. 1904 nr 21. — J. TENNER: Estetyka żywego słowa. Lw. 1904 s. 329-334. — Gaz. Pol. 1904 nr 6.

Z dobrego serca. F. KONECZNY. Przegł. Pol. 1897 t. 124 s. 552. — b. [A. BEAUPRÉ]. Czas 1897 nr 101. — (f) [W. FELDMAN]. Dzień. Kr. 1897 nr 401. — IKS YPSYLON. Przegł. Polit., Spół. i Lit. 1897 nr 135. — [A. KRECHOWIECKI]. Gaz. Lw. 1897 nr 135. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. Głos Narodu 1897 nr 100. — W. PROKESCH. Echo Mus., Teatr. i Artyst. 1897 nr 716. — W. PR. [W. PROKESCH]. Nowa Reforma 1897 nr 100. — Dzień. Pol. 1897 nr 163. — Przegł. Polit., Spół. i Lit. 1898 nr 144. — a-. Echo Mus., Teatr. i Artyst. 1899 nr 11. — A. NIEMOJEWSKI. Prawda 1899 nr 11. — K. ZALEWSKI. Wiek 1899 nr 99. — Echo Mus., Teatr. i Artyst. 1899 nr 17. — KL. K. [K. KOLAPOWSKI]. Dzień. Pol. 1900 nr 302. — A. KRECHOWIECKI. Gaz. Lw. 1900 nr 253. — Echo Mus., Teatr. i Artyst. 1903 nr 16/17. — H. CEPNIK. Dzień. Pol. 1904 nr 203 wyd. popoł. — X. Wiek Nowy 1904 nr 853. — KR. [K. RAKOWSKI]. Czas 1906 nr 77. — K. R. [K. RAKOWSKI]. Czas 1908 nr 123. — Głos Narodu 1908 nr 246. — A. PIĄTEK. W: Poradnik teatrów i chórów wołoczańskich. Lw. 1909 s. 67. — I. BALIŃSKI. Tyg. Ilustr. 1913 nr 47. — IG. B. [I. BALIŃSKI]. Słowo 1913 nr 308. — GR. [W. GRUBIŃSKI]. Kur. Por. 1913 nr 316. — WK. [W. KOPCZEWSKI]. Kur. Pol. 1913 nr 315. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. Świat 1913 nr 47. — J. LORENTOWICZ. Nowa Gaz. 1913 nr 527. — S. MIŁASZEWSKI. Gaz. Warsz. 1913 nr 311. — W. R. [W. RABSKI]. Kur. Warsz. 1913 nr 315. — Gaz. Por. 1913 nr 316. — J. KOTARBIŃSKI. Bibl. Warsz. 1914 t. 1 s. 347-348. — Z. JACHIMECKI. Głos Narodu 1916 nr 211. — W. PR. [W. PROKESCH]. Nowa Reforma 1916 nr 212. — Czas 1916 nr 219. — Postęp 1919 nr 101. — JAZ. Ziemia Lubel. 1921 nr 25. — SATO. Głos Lubel. 1921 nr 15. — REFLEKS. Dzień. Pol. 1921 nr 17. — J. KOLLER. Dzień. Poz. 1927 nr 69. — W. NOSKOWSKI. Kur. Poz. 1927 nr 133. — STEF. Przegł. Por. 1927 nr 68. — K. BUKOWSKI. Wiek Nowy 1928 nr 8072. — A. ČWIKOWSKI. Dzień. Lud. 1928 nr 111. — R. D. [R. DRAGAN]. Dzień. Lw. 1928 nr 135. — W. KOZICKI. Słowo Pol. 1928 nr 134. — M. ROLLE. Gaz. Lw. 1928 nr 111. — L. SZCZEPAŃSKI. Ilustr. Kur. Codz. 1939 nr 27.

Poezje. W. BUKOWIŃSKI. Gaz. Pol. 1898 nr 128. — H. C. [H. CREYSINGER]. Tyg. Mód i Powieści 1898 nr 46. — P. CHMIEŁOWSKI. Kur. Codz. 1898 nr 316. — L-k. Życie 1898 nr 40/41. — W. F. [W. FELDMAN]. Prawda 1899 nr 20. — W. JABLONOWSKI. Tyg. Ilustr. 1899 nr 15. — S. TARNOWSKI. Przegł. Pol. 1899 t. 131 s. 524-532. — J. TRETIAK. Czas 1899 nr 21-22. — G. W. Czas 1901 nr 257. — W. GOSTOMSKI. Książka 1901 s. 419-420. — W. ORKAN. Poradnik dla Czytających Książki 1901 nr 19. — T. SOBOLEWSKI. Krytyka 1901 t. 2 s. 200. — W. O. Słowo Pol. 1901 nr 481. — J. BISSINGER: Z współczesnej poezji polskiej. Dzień. Poz. 1902 nr 197. — A. DROGOSZEWSKI. Przegł. Tyg. 1902 nr 5. — A. DROGOSZEWSKI. Prawda 1902 nr 36. — mg. Głos 1902 nr 41. — W. O. Tydzień dod. Kur. Lw. 1902 nr 5. — Tyg. Ilustr. 1902 nr 15. — Z. RÓŻYCKI. Niwa Pol. 1903 s. 463. — A. E. BALICKI. Przegł. Powisz. 1909 t. 101 s. 442-444. — H. GALLE. Kur. Warsz. 1909 nr 100. — A. STODOR [A. CEHAK]. Gaz. Lw. 1909 nr 296.

Zaczarowane koło. St. W. [S. WYRZYKOWSKI]. Życie 1898 nr 8. — a-. Echo Mus., Teatr. i Artyst. 1899 nr 38. — b. Słowo 1899 nr 83-94. — b. Czas 1899 nr 88-89. — B. Gaz. Warsz. 1899 nr 253. — W. BOGUSŁAWSKI. Tyg. Ilustr. 1899 s. 791, 805. — W. BOGUSŁAWSKI. Kur. Warsz. 1899 nr 231, 257, 261. — F. K. Dzień. Poz. 1899 nr 297. — (g). Krytyka 1899 z. 2. — K. GLIŃSKI. Bluszcz 1899 nr 39. — jb.: Dwaj nagrodzeni. Kur. Codz. 1899 nr 90. — KAŻMIERZ z LWOWA. Gaz. Nar. 1899 nr 122. — F. KONECZNY. Przegł. Pol. 1899 t. 132 s. 531. — K. KORWIN-PIOTROWSKI. Tyg. Pol. 1899 nr 39. — Kr. Ruch Katol. 1899 nr 89. — M. Prawda 1899 nr 19. — WŁ. M. [W. MALISZEWSKI]. Biesiada Lit. 1899 nr 46. — A. NIEMOJEWSKI. Prawda 1899 nr 41. — K. PIOTROWSKI. Tyg. Pol. 1899 nr 39. — W. P. [W. PROKESCH]. Kur. Codz. 1899 nr 106. — W. PROKESCH. Nowa Reforma 1899 nr 88. — K. PUFFKE. Wędrowiec 1899 nr 41. — A. RAJCHMAN. Echo Mus., Teatr. i Artyst. 1899 nr 39. — S. T. Czas 1899 nr 92. — St. W. Życie 1899 nr 8. — STANISŁAW S-KI. Gaz. Pol. 1899 nr 89. — K. SKRZYŃSKI. Gaz. Lw. 1899 nr 102-104. — GOSŁAWIEC [A. SYGIETŃSKI]. Gaz. Pol. 1899 nr 161, 215. — GAMMA [A. SYGIETŃSKI]. Kraj 1899 nr 43. — Z. WASILEWSKI. Głos 1899 nr 38. — STANISŁAW KOSTKA [S. WESOŁOWSKI]. Gaz. Warsz. 1899 nr 259. — K. ZALEWSKI. Wiek 1899 nr 224. — Sprawozdanie z czynności Komitetu powołanego do oceniania utworów dramatycznych przysłanych na konkurs im. I. Pade-

- rewskiego. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 16 Dodatek s. 10-12. — *Głos Narodu* 1899 nr 87, 89, 92. — P. CHMIEŁOWSKI. *Pogląd na Świat* 1900 nr 5. — t. c. [T. CZAPELSKI]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 45. — F. M. *Monitor* 1900 nr 47. — KL. K. [K. KOLAKOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1900 nr 305, 306. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1900 nr 253. — B. MENKES. *Tyg. Nar.* 1900 nr 56, 57. — A. NOWACZYŃSKI: Dramat polski w XIX w. *Ateneum* 1900 t. 3 s. 25-27. — z s. [Z. SARNECKI]. *Wiek Ilustr.* 1900 nr 186. — St. *Ruch Katol.* 1900 nr 252. — A. SYGIETŃSKI. *Ateneum* 1900 t. 2 s. 401-416. — S. W. [S. WOMELA]. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1900 nr 252. — G. ZAPOLSKA. *Słowo Pol.* 1900 nr 513; przedr. w książkach: I Sfinks przemówi... Lw. 1923; Dzieła wybrane. T. 16. Kr. 1958. — *Gaz. Lw.* 1900 nr 247 [o przygotowaniu do wystawienia]. — B. KAŚINOWSKI: „Zaczarowane koło” i jego pierwowzory. *Dzien. Pozn.* 1901 nr 96-102. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1901 t. 71 s. 183-184. — ADOLF N. N. [A. NOWACZYŃSKI]: Ostatni występ hr. S. Tarnowskiego. *Krytyka* 1901 t. 1 s. 194-198 [odczyt o „Zaczarowanym kole”]. — S. TARNOWSKI: O Rydla „Zaczarowanym kole”. *Przedświt* 1901 nr 38. — S. TARNOWSKI: Nowe kierunki dramatu i „Zaczarowane koło” L. Rydla. *Przegl. Pol.* 1901 t. 140 s. 227-249. — S. TARNOWSKI. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1901 nr 39. — (as). *Wiek Ilustr.* 1904 nr 297. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]: Siemaszkowa w roli Młynarki. *Słowo Pol.* 1905 nr 26 s. 4. — *Kur. Por.* 1905 nr 3. — W. BARANOWSKI. *Kur. Litewski* 1906 nr 247. — K. L. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 25. — Z. WASILEWSKI: Z niwy dramatycznej. W książce: Od romantyków do Kasprowicza. Lw. 1906. — E. WĘSLAWSKA. *Dzien. Wil.* 1906 nr 52. — A. DOBROWOLSKI. *Nasz Kraj* 1907 t. 2 s. 404. — „Zaczarowane koło” L. Rydla na scenie petersburskiej. *Gaz. Pol.* 1907 nr 170. — „Zaczarowane koło” L. Rydla w Petersburgu. *Nasz Kraj* 1907 t. 4 nr 3. — K. Ł. [K. ŁOZIŃSKI]. *Dzien. Kijowski* 1908 nr 243. — *Dzien. Kijowski* 1908 nr 248. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1910 t. 176 s. 244-245. — K. E. [K. EHRENBURG]. *Kur. Por.* 1910 nr 56. — C. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 11. — K. R. *Czas* 1910 nr 148. — ZAST. *Nowiny* 1910 nr 77. — wp. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1910 nr 149. — C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Litewski* 1912 nr 110. — T. M. S. *Dzien. Kijowski* 1912 nr 329. — T. K. [T. KONCZYŃSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1914 nr 92. — A. D. [A. DROGOSZEWSKI]. *Głos Pol.* (Petersb.) 1915 nr 14 [o wyst. w Petersburgu]. — *Kur. Lw.* 1915 nr 129. — *Głos Narodu* 1916 nr 259. — Cz. G. *Rozwój* 1919 nr 204. — *Lodzianin* 1919 nr 23. — *Ziemia Przemyska* 1919 nr 149. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1920 nr 286. — HERO [H. ROMER]. *Gaz. Krajowa* 1921 nr 10. — St. K. [S. KOZARYN]. *Dzien. Wil.* 1922 nr 150. — WŁAD L. [W. LANDYN]. *Gaz. Wil.* 1922 nr 248. — Z. RYCHTER. *Kur. Zaglebia* 1922 nr 91. — UCZESTNIK: „Zaczarowane koło” L. Rydla w Zakopanem. *Gaz. Podhalańska* 1922 nr 48. — H. ŻYCZYŃSKI. *Dzien. Cieszyński* 1922 nr 6-8. — St. C.: Narodziny „Zaczarowanego koła”. *Czas* 1924 nr 199. — E. HAECCKER. *Naprzód* 1924 nr 200. — St. M. [S. MRÓZ]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 242. — (wt). *Kur. Wiecz.* 1924 nr 200. — *Głos Narodu* 1924 nr 200. — A. CŹWIKOWSKI. *Dzien. Lud.* 1925 nr 230. — J. GESZWIND. *Kur. Lw.* 1925 nr 235. — A. P. [A. PAJAK]. *Wyzwolenie Spół.* 1926 nr 41. — J. PROCNER. *Kur. Zach.* 1926 nr 216. — T. Ł. [T. ŁOPALEWSKI]. *Kur. Wil.* 1928 nr 48. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]. *Dzien. Wil.* 1928 nr 47. — *Ognisko* (Paryż) 1930 nr 495. — CŹW. [K. CŹWIERK]. *Kur. Zach.* 1934 nr 43. — Z. HIEROWSKI: „Zaczarowane koło” i „Jeficy” w świetle nieznanego listu Rydla. *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 23. — J. KRZYŻANOWSKI: Bajka bronowicka w „Zaczarowanym kole”. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* nr 91; też w książce: Paralele. W-wa 1935; wyd. 2. W-wa 1961; przedr. *Program Teatru Lud.* W-wa 1964. — Z. HAJKOWSKI: Boruta w literaturze pięknej. Rzecz o regionalnym motywie literackim. *Prace Polonist.* 1937 s. 64-65. — Z. JACHIMECKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 9. — A. WAŚKOWSKI. *Głos Narodu* 1939 nr 8. — Wznowienie „Zaczarowanego koła”. *Światowid* 1939 nr 4. — B. BUTRYŃCZUK: Otwarcie sezonu w Sosnowcu. *Odra* 1945 nr 7. — FRANEK. *Czyn Młodych* 1945 nr 47. — S. NOWACKI. *Dzien. Zach.* 1945 nr 242. — S. NOWAKOWSKI: Święto teatru „Lutnia” w Łańcucie. *Dzien. Rzeszowski* 1945 nr 205. — W. N. *Głos Narodu* 1945 nr 249. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]: Częstochowskie teatralia. *Kur. Codz.* 1946 nr 12. — S. LINOWSKA: „Zaczarowane koło”. *Scena i Widownia Warszawska* 1946/1947 nr 6 s. 13-15. — (gem). *Życie Warszawy* 1947 nr 138. — J. KAWECKI. *Słowo Powsz.* 1947 nr 68. — J. KIERST: Dwie premiery. *Tyg. Warsz.* 1947 nr 24. — J. KURYLUK: Nowy teatr i stara sztuka. *Stolica* 1947 nr 21. — OUL. *Kur. Kaliski* 1947 nr 261. — J. SZCZAWIEJ. *Warszawa* 1947 nr 8. — ZASTĘPCA [H. PRZEWOSKA]. *Gaz. Lud.* 1947 nr 137. — K. EBERHARDT: Baśń wskrzeszona w Olsztynie. *Teatr* 1956 nr 3.
- A. BRAYER: O L. Rydla i jego „Zaczarowanym kole”. *Program Teatru Kolejarska*. Kr. 1957 s. 4-7. — A. HUTNIKIEWICZ: „Zaczarowane koło” i jego autor. *Program Państw. Teatrów Ziemi Pomorskiej. Scena w Tor.* 1958

nr 7. — J. PANASEWICZ. *Express Ilustr.* 1958 nr 243. — Z. SZPROKOFF. *Głos Rob.* 1958 nr 162. — J. SZYMKIEWICZ. *Gaz. Pomorska* 1958 nr 121. — E. ŻYTOMIRSKI. *Orka* 1958 nr 29. — POLANICA STEFAN [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1959 nr 73. — Z. KARCZEWSKA-MARKIEWICZ. *Życie Warszawy* 1959 nr 78. — (zkm) [Z. KARCZEWSKA-MARKIEWICZ]. *Życie Warszawy* 1959 nr 155. — J. N. M. [J. N. MILLER]. *Głos Pracy* 1959 nr 73. — M. PIWIŃSKA. *Teatr* 1959 nr 13. — A. ROWIŃSKI. *Express Wiecz.* 1959 nr 74. — J. SZCZAWIŃSKI. *Kierunki* 1959 nr 16. — R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1959 nr 85. — L. FLASZEN. *Echo Kr.* 1960 nr 158. — K. BRAUN. *Program Teatru im. Osterwy w Lubl.* 1964. — H. CHABROS. *Kur. Lubel.* 1964 nr 174. — W. KORNELUK. *Kultura i Życie* 1964 nr 37. — Z. STOBERSKI. *Program Teatru im. Osterwy w Lubl.* 1964. — M. PODOLSKA. *Trybuna Rob.* 1965 nr 79. — R. KRZYŻANIAK. *Życie Włocławka* 1969 nr 44. — OBSERWATOR [J. P. GAWLIK]. *Słowo Ludu* 1971 nr 10. — K. KADLEC: Po premierze „Zaczarowanego koła”. *Pomorze* 1971 nr 14 [adaptacja operowa wyst. w Bydgu].

Jeńcy. AYRAM. *Nowe Słowo Pol.* 1902 nr 39. — AYRAM. *Dzien. Poz.* 1902 nr 40, 41. — CIĄGLEWICZ. *Giewont* 1902 nr 1-4. — S. SIEROSŁAWSKI. *Czas* 1902 nr 26. — *Dzien. Pol.* 1902 nr 76 [streszczenie]. — *Echo Muz., Teatr, i Artyst.* 1902 nr 115. — *Nowa Reforma* 1902 nr 11. — *Nowe Słowo Pol.* 1902 nr 39. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1902 nr 12. — *Przew. Nauk.-Lit.* dod. *Gaz. Tor.* 1902 nr 2. — *Wędrowiec* 1902 nr 4. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1908 t. 167 s. 565-567. — B-y. *Mysł* 1908 nr 5. — CH. [A. CHOLONIEWSKI]. *Świat* 1908 nr 13. — B. GORCZYŃSKI. *Nowa Gaz.* 1908 nr 99. — m. [M. JASTRZĘBSKI]. *Naprzód* 1908 nr 54. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1908 nr 90. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1908 nr 45. — L. SZCZEPAŃSKI. *Nowiny* 1908 nr 46. — W. M. *Kur. Poz.* 1908 nr 53. — *Dzien. Poz.* 1908 nr 51. — *Głos Narodu* 1908 nr 91. — *Nowości Ilustr.* 1908 nr 9. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1908 nr 48. — E. BREITER. *Goniec Kr.* 1918 nr 133. — K. IRZYKOWSKI. *Maski* 1918 z. 33 s. 657; przedr. w książce: Recenzje teatralne. W-wa 1965. — W. WANDURSKI. *Robotnik* 1921 nr 333. — *Strzelec* 1928 nr 29. — J. M. *Rzeczpospolita* 1944 nr 30. — Z. KALUŻYŃSKI. *Gontyna* 1944 nr 1 s. 15-16 [o wyst. w Lubl.]. — *Gaz. Lubel.* 1944 nr 24. — J. KUROPATWIŃSKI. *Dzien. Bałtycki* 1945 nr 157. — M. D. *Robotnik Pomorski* 1945 nr 54. — St. T. T. *Ilustr. Kur. Pol.* 1945 nr 10. — A. TOMSKI. *Polska Zbrojna* 1945 nr 244. — J. H. *Głos Rob.* 1946 nr 89.

Utworky dramatyczne. T. ULANOWSKI. *Krytyka* 1902 t. 2 s. 326-329. — W. BUKOWIŃSKI. *Książka* 1903 s. 294. — W. GOSTOMSKI. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 78 s. 437. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1903 nr 42. — L. SZCZEPAŃSKI: Pan L. Rydel i jego dramaty. *Ilustracja Pol.* 1903 s. 368. — S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1903 t. 147 s. 532.

Na zawsze. A. C. *Krytyka* 1903 t. 1 s. 325-326. — (A. Wi). *Kur. Codz.* 1903 nr 102. — AS-DUR. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 13. — J. St. [L. BRUNER]. *Krytyka* 1903 t. 1 s. 471. — K. CIOŁKOSZ. *Pogoń* 1903 nr 15. — EULENFELD. *Gaz. Świąteczna* 1903 nr 12. — F...l. *Monitor* 1903 nr 12. — W. GOSTOMSKI. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 3 s. 93. — K. KOLACZKOWSKI. *Dzien. Pol.* 1903 nr 130, 132. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1903 nr 63. — LATARNIK. *Przedświń* 1903 nr 63. — m. *Naprzód* 1903 nr 122. — L. MALINOWSKI: A jamais. *Bulletin Polonais* 1903 s. 93. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1903 nr 102. — ROWICZ. *Kur. Teatr.* 1903 nr 76. — S. *Dzien. Poz.* 1903 nr 64. — S. Cz. *Orędownik* 1903 nr 262. — S. J. *Reformator* 1903 nr 12. — S. S. *Czas* 1903 nr 62. — S. S. *Dzien. Chicagoski* 1903 nr 83. — S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1903 t. 148 s. 316. — Zw. *Słowo Pol.* 1903 nr 128. — *Dzien. Poz.* 1903 nr 125. — *Głos Narodu* 1903 nr 78, 121. — *Głos Rzeszowski* 1903 nr 18. — *Kur. Lw.* 1903 nr 281. — *Kur. Stanisławowski* 1903 nr 920. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1903 nr 63. — *Przyszłość* 1903 nr 6-7. — A. Č. [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1904 s. 291-292. — Š. *Politika* (Praga) 1904 z dn. 9 lutego. — „Na zawsze” w Czechach. *Nowa Reforma* 1904 nr 39. — POMIAN. *Kraj* 1906 nr 47 [o przekładzie szwedzkim]. — *Tyg. Pol.* 1904 nr 23 s. 13 [o wyst. w Sztokholmie]. — f. n. *Hasło* 1915 nr 15. — (ki): Sztuka Rydla w teatrze czeskim w Ostrawie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1928 nr 28. — T. ŻELEŃSKI (BOY). *Kur. Por.* 1938 nr 51.

Betlejem polskie. H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1904 nr 606, 611. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Słowo Pol.* 1904 nr 609. — A. P. *Pogoń* 1905 nr 10. — S. BERSOHN. *Biesiada Lit.* 1905 s. 72-73. — M. BOHRER. *Przegl. Muz., Teatr. i Artyst.* 1905 nr 6-7. — P. CHMIEŁOWSKI: Najnowsze prądy w poezji naszej. Wyd. 3 t. 3 cz. 2. Lw. 1905. — tc. [T. CZAPELSKI]: „Betlejem polskie” na scenie lwowskiej. *Tyg. Ilustr.* 1905 s. 58. — FEL. Gw. [F. GWIŹDŹ] i S. MIELIŃSKI. *Kur. Lw.* 1905 nr 6. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1905 nr 1 s. 5. — A. KRECHOWIECKI i S. BERSOHN. *Biesiada Lit.* 1905 nr 4. — S. MIELIŃSKI. *Kur. Lw.* 1905 nr 5 s. 4. — R.

- NIDUS. *Przemysłowiec* 1905 nr 15 s. 17-18. — M. OFFMAŃSKI: Ostatnie utwory sceniczne Kasprowicza i Rydla. *Przegl. Powsz.* 1905 s. 591. — W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1905 nr 296. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1905 nr 10 s. 295. — A. SADZEWICZ. *Gaz. Pol.* 1905 nr 7. — *Dzien. Pol.* 1905 nr 590, 611. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1905 nr 1/2 s. 22. — *Gaz. Gdańska* 1905 nr 5. — *Głos Narodu* 1905 nr 6 (dod. nadzwyczajny). — *Przew. Nauk. i Lit. dod. Gaz. Tor.* 1905 s. 5-6. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1906 t. 159. — NARDA. *Ziemia Lubel.* 1906 nr 316. — WL. ŁADA [W. NOSKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1906 nr 14. — st. e. *Tygodnik* 1906 nr 1. — Z. STEFAŃSKI. *Przegl. Pol.* 1906 t. 159 s. 384-389. — STOZEK. *Świat* 1906 nr 7. — M. SYNORADZKI. *Biesiada Lit.* 1906 nr 51. — L. SZCZEPAŃSKI. *Nowiny* 1906 nr 12. — *Nowości Ilustr.* 1906 nr 7. — M. SYNORADZKI. *Biesiada Lit.* 1908 nr 1-13. — EUG. ŻM. [E. ŻMIJEWSKA]. *Bluszcz* 1908 nr 8. — E. Żm. [E. ŻMIJEWSKA]. *Czas* 1908 nr 1. — St. Sz.: Betlejem w Bronowicach. *Kur. Litewski* 1910 nr 7. — „Betlejem polskie” w Zakopanem. *Nowości Ilustr.* 1910 nr 3. — T. M. S. [T. M. STANISZEWSKI]. *Dzien. Kijowski* 1912 nr 344. — ZASTĘPCA. *Gaz. Por.* 1914 nr 358. — *Gaz. Por.* 1914 nr 355. — „Betlejem polskie” [odegrane w Nowym Targu]. *Gaz. Podhalańska* 1917 nr 4. — J. BILIŃSKI. *Dzien. Poz.* 1919 nr 299. — M. KONIECZNY. *Kur. Poz.* 1919 nr 298. — E. ŁUSKINA. *Goniec Kr.* 1919 nr 352. — Or. *Dzien. Wil.* 1919 nr 205. — T. BOY- (ŻELEŃSKI). *Czas* 1919 nr 335; przedr.: Flirt z Melpomeną. Wieczór pierwszy. W-wa 1920 s. 172-175; Pisma. T. 19. W-wa 1963. — *Dzien. Śląski* 1920 nr 16. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1921 nr 280. — SEP. *Iskra* 1922 nr 3. — *Głos Pomorski* 1922 nr 301. — S. NOWIŃSKI. *Rzeczpospolita* 1923 nr 348. — HEL. ROM. [H. ROMER]. *Słowo* 1924 nr 12. — J. LORENTOWICZ: Dwadzieścia lat teatru. T. 1. W-wa 1924 s. 500-501. — M. A. KASZYN: „Betlejem polskie” w Radiofonie. *Radiofon Pol.* 1925 nr 25. — S. NOWIŃSKI: Jaselka L. Rydla w teatrze krakowskim. *Życie Teatru* 1925 nr 6. — Z. DZIERŻYŃSKI. *Gaz. Kaliska* 1926 nr 299. — ESKA. *Kur. Stanisławowski* 1926 nr 284. — M. SZUKIEWICZ: Z powodu „Betlejem polskiego” Rydla. *Głos Narodu* 1926 nr 300. — W. ZECHENTER. *Gaz. Lit.* 1927 nr 2. — A. CŹWIKOWSKI. *Dzien. Lud.* 1928 nr 296. — S. NOWIŃSKI: Jaselka L. Rydla w teatrze krakowskim. *Kur. Lit.-Nauk.* 1932 nr 52 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — L. SKOCZYŁAS. *Głos Narodu* 1932 nr 350. — Ż.: „Betlejem polskie” w nowej szacie. *Głos Narodu* 1933 nr 9. — L. BRODZIŃSKI: Przedziwne misterium 1914 roku. *X Muza* 1937 nr 24. — [T. KREMER]: Wstęp do: Betlejem polskie. Wyd. 5. Lw. 1938. — Z. LEŚNODORSKI: Dzieje „Betlejem polskiego”. *Czas* 1938 nr 353. — S. NOWIŃSKI: Traktat brzeski w ostatnim utworze Rydla. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 57. — B. POCHMARSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 354. — w. z. [W. ZECHENTER]. *As* 1938 nr 7. — J. KRZEWIŃSKI [J. MASZYŃSKI]: „Betlejem polskie” za oceanem. *Kur. Warsz.* 1939 nr 152. — L. ŚWIEŻAWSKI: Od kołedy do teatru. *Polska Zbrojna* 1945 nr 280. — Udana impreza. *Jedność Nar.* 1946 nr 6. — L. ŁUSZCZKI. *Gaz. Niedzielną* (Londyn) 1953 nr 5. — Z. LEŚNODORSKI: Wokół „Betlejem polskiego” Rydla. W książce: Wspomnienia i zapiski. Kr. 1959. — (On) [J. OSTROWSKI]. *Syrena — Orzeł Biały* (Paryż-Londyn) 1960 nr 3 [o wyst. w Londynie]. — E. E. CHUDZYŃSKI. *Tydzien Pol. dod. tyg. do Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1965 nr 2. — *Lwicz. Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1965 nr 26. — R. WIERZBOWSKI: Kształtowanie się poglądów na dzieje szopki. *Prace Polonist. S. XXI* (1965) s. 28-52. — L. TATAROWSKI: Problematyka stylizacji ludowej na przykładzie „Betlejem polskiego” L. Rydla. *Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Lit.* 1970 z. 11/12. — C. N. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza Pol.* (Londyn) 1972 nr 44 [dot. wyst. amatorskiego]. — W. H. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza Pol.* (Londyn) 1972 nr 47. — *Gaz. Niedz.* (Londyn) 1972 nr 7.
- Królowa Korony Polskiej. DANICZ. *Kur. Poz.* 1904 nr 223. — PRZYGDONY. *Głos Narodu* 1904 nr 224. — *Czas* 1904 nr 223. — *Dzien. Berliński* 1904 nr 226 dod. II. — *Dzien. Chicagoski* 1904 nr 248. — *Gaz. Nar.* 1904 nr 223.
- Pan Twardowski. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1906 s. 435. — T. PINI. *Muzeum* 1906 t. 2 s. 176-177. — zi [H. ZBIERZCHOWSKI]. *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 21. — *Mies. Tow. Szkoły Lud.* 1906 s. 21. — *Wędrowiec* 1906 nr 26, 28.
- Bodenhain. K. BAR. [K. BARANOWSKI]. *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 17. — Ch. *Świat* 1906 nr 45 s. 12. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 16. — IRO. *Ludskość* 1906 nr 62. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1906 nr 241. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1906 nr 242. — Z. STEFAŃSKI. *Przegl. Pol.* 1906 t. 162 s. 358-363. — t. *Naprawdę* 1906 nr 290. — zi [H. ZBIERZCHOWSKI]. *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 26. — *Głos Narodu* 1906 nr 472. — x. [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1906 t. 2 s. 386. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1906 nr 239. — *Ruch Lit.* 1906 nr 5. — Kolonizatorzy pod przegierzem. *Tyg. Berliński* dod. do *Dzien. Berlińskiego* 1906

nr 43. — W. FELDMAN: Literatura polska w 1906 r. *Kur. Lw.* 1907 nr 232-240 (z przerwami). — A. MAZANOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1907 t. 1 s. 179-180. — J. PAWEŁSKI: Jedna z naszych spraw i dramaty o niej. *Przegl. Powsz.* 1907 t. 1 s. 141-157. — T. M. S. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 281. — F. ZIEJKA: Józef Ślimak. Portrety literackie. *Więści* 1969 nr 42.

Madejowe łożę. A. E. BALICKI. *Przegl. Powsz.* 1909 t. 101 s. 444-445. — H. GALLE. *Kur. Warsz.* 1909 nr 100.

Ferenike i Pejsidoros. mre [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1908 nr 293. — A. E. BALICKI. *Przegl. Powsz.* 1909 t. 101 s. 437-445. — C. J. *Dzien. Poz.* 1909 nr 4. — Z. D. [Z. DEBICKI]. *Bibl. Warsz.* 1909 t. 1 s. 394-396. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1909 t. 171 s. 162-166. — H. GALLE. *Książka* 1909 s. 445-446. — H. GALLE. *Kur. Warsz.* 1909 nr 100. — R. ORDYŃSKI. *Krytyka* 1909 t. 2 s. 231-232. — s. *Dzien. Powsz.* 1909 nr 65. — *Czas* 1909 nr 12. — W. ŚMIAŁEK: Pod natchnieniem Hellady. *Słowo Pol.* 1909 nr 356 s. 1-2. — W. LIPOŃSKI: Z literackich dziejów dysku. *Dysk Olimpijski* 1968 nr 12. — A. JELICZ. *Nowe Książki* 1970 nr 7.

Królowa Jadwiga. J. BIELIŃSKI. *Książka* 1910 s. 451-452. — H. G. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 38. — W. HAHN. *Gaz. Lw.* 1910 nr 189. — NAŁĘCZ. *Przegl. Powsz.* 1910 t. 108 s. 413-416. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1910 nr 588. — S. TARNOWSKI. *Czas* 1910 nr 579. — *Dzien. Kijowski* 1910 nr 335. — *Gaz. Warsz.* 1910 nr 290. — *Z. S. Gaz. Por.* 1911 nr 184. — *Dzien. Chicagoski* 1911 nr 30. — *Gaz. Ponedziatkowa* 1911 nr 35.

Z greckiego świata. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1910 t. 176 s. 229-231. — GAMMA. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 20. — SAVITRI [A. ZAHORSKA]. *Pravda* 1910 nr 20. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1911 s. 68-69. — T. SINKO: Hellada i Roma w Polsce. *Lw.* 1933 s. 278-286.

Zygmunt August. Trylogia. a. w. *Teatr* 1912 nr 1. — J. BUTRYMOWICZ. *Znicz* 1912/1913 nr 46-47, 61-62. — CH. [A. CHOLONIEWSKI]. *Świat* 1912 nr 45, 47, 49. — (x) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1912 t. 36 s. 363-367. — QUIS [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Museion* 1912 z. 12. — (h) [E. HAEBCKER]. *Naprzód* 1912 nr 270. — J. KUCZYŃSKI. *Pochodnia* 1912 nr 16. — Z. STEFAŃSKI. *Czas* 1912 nr 496. — S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1912 t. 186 s. 408-425 i odb. — W. H.

Gaz. Warsz. 1912 nr 127, 140, 154. — *Czas* 1912 nr 515; nr 540. — *Nowości Ilustr.* 1912 nr 48. — Gbr. [H. GUBRYNOWICZ]. *Gaz. Lw.* 1913 nr 143. — J. N. *Przegl. Katol.* 1913 nr 47. — J. KOLLER. *Kronika Powsz.* 1913 nr 26. — J. KOTARBIŃSKI. *Książka* 1913 nr 8. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* 1913 nr 2-4 dod. do *Nowej Gaz.* nr 30, 42, 66; przedr. w książce: Dwadzieścia lat teatru. T. 1. W-wa 1929. — A. MAZANOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 1 s. 521. — OTTO. *Pravda* 1913 nr 1. — E. WORONIECKI. *Sfinks* 1913 t. 1 s. 424-436. — J. ZBOROWSKI: Z dziejów języka nowopolskiego. *Język Pol.* 1913 nr 6 s. 168-171. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 5. — SAD. *Humanista Pol.* 1914 nr 3. — m. dz. — [M. SYNORADZKI]. *Biesiada Lit.* 1914 nr 18, 20. — m. dz. — [M. SYNORADZKI]. *Biesiada Lit.* 1916 nr 2. — BOY [T. BOY-ZELEŃSKI]. *Czas* 1922 nr 127; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór czwarty.* W-wa 1924 s. 37-38; Pisma. T. 20. W-wa 1963. — E. Ł. [E. ŁUSKINA]. *Goniec Kr.* 1922 nr 154 s. 6. — HRO. [H. ROMER]. *Słowo* 1924 nr 75, 101. — L. BRODZIŃSKI: Kulisy Zygmunto-wskie trylogii. *X Muza* 1937 nr 21. — Z. JASIŃSKA: Wokół trylogii „Zygmunt August” Rydla. *Pam. Teatr.* 1971 nr 3/4.

(Królewski jedynak). J. D. *Ilustr. Kur. Codz.* 1912 nr 248. — RAD-WICZ. *Scena i Sztuka* 1912 nr 46. — a. *Świat* 1914 nr 6. — A. L. *Ilustr. Kur. Codz.* 1914 nr 33. — I. BALIŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 5 oraz *Słowo* 1914 nr 29. — wł. bar-ski [W. BARANOWSKI]. *Tyg. Pol.* 1914 nr 7. — K. E. [K. EHRENBURG]. *Kur. Por.* 1914 nr 29, 90, 93, 94, 97. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Słowo* 1914 nr 25. — K. L. *Gaz. Por.* 1914 nr 27, 28. — W. KOPCZEWSKI. *Dzien. Pol.* 1914 nr 30. — T. KORZON: Do p. L. Rydla (List z powodu „Królewskiego jedynaka”). *Gaz. Warsz.* 1914 nr 33. — J. KOTARBIŃSKI: Dwie królowe. (Z powodu dramatu L. Rydla „Królewski jedynak” i książki J. I. Kraszewskiego „Dwie królowe”). *Kur. Warsz.* 1914 nr 53. — S. MIŁASZEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 29. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 29. — MASKA [W. STEBELSKI]. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 nr 5. — M. WIERZIŃSKI. *Bluszcz* 1914 nr 7, 16. — Przed premierą „Królewskiego jedynaka”. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 27. — E. BREITER. *Gaz. Pol.* 1919 nr 198. — L. CH. *Kur. Pol.* 1919 nr 108. — W. GRUBIŃSKI. *Kur. Por.* 1919 nr 118. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1919 nr 176. — S. MIŁASZEWSKI. *Dzien. Powsz.* 1919 nr 112. — W. BRUNNER. *Tydzień Pol.* 1923 nr 10. — W. GRUBIŃSKI. *Kur. Por.* 1923 nr 55. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1923 nr 56. — M. ORLICZ. *Ekran i Scena* 1923 nr 8-9. — S. P. [S. PODHORSKA]. *Bluszcz* 1923 nr 13. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.*

1923 nr 57. — Ad. Z. [A. ZAGORSKI]. *Express Por.* 1923 nr 56.

(Złote więzy). CANTO. *Ilustr. Kur. Codz.* 1912 nr 259. — Q. [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Czas* 1912 nr 518. — (h) [E. HAECCKER]. *Naprzód* 1912 nr 260. — J. D. *Ilustr. Kur. Codz.* 1912 nr 259. — W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1912 nr 517. — GBR. [B. GUBRYNOWICZ]. *Gaz. Lw.* 1913 nr 143. — J. MÜNZER. *Gaz. Nar.* 1913 nr 146. — A. B. *Świat* 1914 nr 15. — Ig. B. [I. BALIŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 6, 15. — W. BARANOWSKI. *Tyg. Pol.* 1914 nr 16. — S. MIŁASZEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 90. — MASKA [W. STEBELSKI]. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 nr 8. — W. POPLAWSKI. *Gaz. Por.* 1914 nr 91. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 29, 91. — *Więś i Dwór* 1914 nr 4, 10. — PIŁAWA [W. STANISŁAWSKA]. *Dzien. Wil.* 1924 nr 75.

(Ostatni z Jagiellonów). Q. [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Czas* 1912 nr 543. — (h) [E. HAECCKER]. *Naprzód* 1912 nr 270. — W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1912 nr 542. — W. KŁYSZEWSKI. *Sfinks* 1916 t. 1 s. 95-96. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1916 nr 2. — S. NOYSZEWSKI. *Gaz. Por.* 1916 nr 3. — E. HAECCKER. *Naprzód* 1922 nr 126. — kr. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1922 nr 23. — PIŁAWA [W. STANISŁAWSKA]. *Dzien. Wil.* 1924 nr 101.

Wilno. *Gaz. Pol.* (Dąbrowa Górnicza) 1916 nr 68.

Modlitwy. *Przegl. Powsz.* 1918 t. 138 s. 302. — J. BIRKENMAJER: Modlitewnik L. Rydla. *Kur. Poz.* 1929 nr 520.

Dzieje Polski dla wszystkich. S. LAM. *Dzien. Powsz.* 1919 nr 142. — *Czas* 1919 nr 167. — *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 30.

Recenzje przekładów

P. Vergilius: Eneida. J. BIRKENMAJER: L. Rydel tłumaczem Eneidy. *Ruch Lit.* 1934 nr 6 s. 192.

Homerus: Iliada. S. SCHNEIDER. *Przegl. Lit.* 1897 nr 1 s. 10. — S. WITKOWSKI. *Gaz. Lw.* 1899 nr 166.

RZAŻEWSKI ADAM (1844–1885)

Pseud. i krypt.: AËR; St. Rz.

Historyk i krytyk literatury, powieściopisarz, publicysta.

Ur. 1844 we wsi Cieleśnica na Podlasiu. Do gimnazjum uczęszczał w Białej i w Lublinie. W 1869 ukończył studia na wydziale filologiczno-historycznym Szkoły Głównej w Warszawie

R. Bracco: Tragedie duszy. (a). *Gaz. Nar.* 1900 nr 354. — J. FLACH. *Przedświt* 1900 nr 7. — K. I. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1900 nr 293. — Kl. K. [K. KOŁAKOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1900 nr 355. — (sw) [S. WOMELA]. *Kur. Lw.* 1900 nr 355. — G. ZAPOLSKA. *Słowo Pol.* 1900 nr 597; przedr. w książce: I Sfinks przemówi... Lw. 1923.

J. Barbey d' Aureville: Kawaler des Touches. W. JABLONOWSKI. *Książka* 1901 s. 370.

Molière: Sawantki. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1905 t. 158 s. 358. — (m) [M. JASTRZĘBSKI]. *Naprzód* 1905 nr 277. — OŚWIK. *Nowości Ilustr.* 1905 nr 42. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1905 nr 230. — Z. SARNECKI. *Nowa Reforma* 1905 nr 231. — L. SZCZEPAŃSKI. *Nowiny dla Wszystkich* 1905 nr 271. — ZAST. *Głos Narodu* 1905 nr 278. — A. EN. B. *Dzien. Poz.* 1906 nr 82. — H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1906 nr 13. — m. [K. MAKUSZYŃSKI]. *Słowo Pol.* 1906 nr 13. — fm. [F. MRAWINCZYC]. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1906 nr 6. — z. s. [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1906 nr 162. — aw [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1906 nr 6.

A. de Musset: Świecznik. W. KOZICKI. *Słowo Pol.* 1924 nr 218. — Z. ŻYDANOWICZ: Historia przekładów dzieł Musseta w Polsce. *Przegl. Hum.* 1961 nr 2 s. 118.

Apuleius z Madaury: Amor i Psyche. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1911 t. 180 s. 92-94. — Wł. B. [W. BUKOWIŃSKI]. *Sfinks* 1911 t. 3 s. 424-425. — A. RAPAPORT. *Eos* 1911 s. 113.

Recenzje prac edytorskich

T. Tasso: Goffred. A. B. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 76 s. 126-127. — I. CHRZANOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 3 s. 162-165. — *Książka* 1902 s. 199-201. — A. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 79 s. 291-292. — I. CHRZANOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 3 s. 391-394. — R. POLLAK: L. Rydel o przekładzie „Orlanda” przez Piotra Kochanowskiego. *Pam. Lit.* R. 57 (1966) nr 1.

i osiadł na wsi. Dzierżawił Klonownicę, potem nabył Komarno, gdzie był także sędzią gminnym. Następnie wyjechał do Paryża i rozwinął tam ożywioną działalność publicystyczną współpracując z czasopismami polskimi i francuskimi. Zmarł w Paryżu 11 sierpnia 1885.

TWÓRCZOŚĆ

1. Jan Gundulicz i poemat jego „Osman”. *Bibl. Warsz.* 1868 t. 1 s. 414-439 i odb.

2. Roman Zmorski. Kilka słów poświęconych pamięci zmarłego w dniu 18 lutego 1867 roku poety. *Bibl. Warsz.* 1868 t. 1 s. 29-54 i odb.

3. Opowiadanie pana Erazma. *Bibl. Warsz.* 1870 t. 1 s. 173-195, 341-361.

4. Studia nad literaturą polską XVII i XVIII w., do czasów panowania Stanisława Augusta. 1. Hieronim Wespazjan Nieczuja z Kochowa Kochowski. W-wa 1871.

5. Józef Korzeniowski. Studium literackie. *Bibl. Warsz.* 1875 t. 1 s. 74-97, 233-253, 1876 t. 1 s. 231-244, 458-483.

6. Nihilizm rosyjski przedstawiony w historycznym rozwoju. Studium historyczno-społeczne. *Przeł. Pol.* 1881 t. 62, 1882 t. 63 i odb. Kr. 1882 (w 30 egz.).

7. Pierwszy romantyk. Opowiadanie z przeszłości. *Przeł. Pol.* 1882 t. 63-65 i odb. t. 1-2. Kr. 1883.

8. Ostatni krzyżowcy. Opowiadanie z czasów Jana III. *Przeł. Pol.* 1883 t. 69-70, 1884 t. 71-72; *Biesiada Lit.* 1886 nr 11-53 (pt. Krzyżowcy. Powieść historyczna z czasów Jana III). Wyd. osob. W-wa 1887.

9. Mickiewicz w Odessie i twórczość jego z tego czasu. Wyjątek z obszerniejszej pracy pt. Adam Mickiewicz, jego życie i dzieła. *Ateneum* 1884 t. 3 s. 500-527, t. 4 s. 69-107. Wyd. osob. W-wa 1898. Zob. też poz. 10.

10. Opowiadania i studia. Seria I. Poz. 1885.

Zawartość: Pułkownik Wilk. Obrazek z niedawno upłynionej przeszłości; Wieczera. Ustęp z życia Mickiewicza; Kontrasty. Ustęp z życia Chopina; Mickiewicz w Odessie i twórczość jego z tego czasu. (Zob. poz. 9); Dlaczego panna Teresa zwala się panią pułkownikową. Obrazek z pierwszej połowy bieżącego wieku. (*Gaz. Pol.* 1884 nr 267-278, 280-287, 290-292, 294, 1885 nr 1); Kochanowski w Paryżu. Jedna chwila z życia poety. (*Bibl. Warsz.* 1884 t. 3 s. 325-349, t. 4 s. 103-120 pt. Kochanowski w Paryżu. Wspomnienie jednej chwili z życia poety. Przyczynek do charakterystyki obyczajów wieku Odrodzenia).

11. Za wiarę i ojczyznę. Podług rzeczywistego zdarzenia. *Wielkopolanin* 1885 nr 73-132 z przerwami i odb.

12. Złoty wiek literatury Dubrownika. *Pam. AU Wydz. Filol. i Filoz.* — *Hist.* t. 5 (1885) s. 117-171 i odb.

13. Złudzenia. Opowieść z czasów księcia Józefa Poniatowskiego. *Słowo* 1898 nr 8-103. Wyd. osob. W-wa 1899.

Studia literackie, opowiadania, korespondencje zamieszczał w czasopismach: *Ateneum* (1882-1884), *Bibl. Warsz.* (1868, 1870, 1873, 1875-1876, 1884; tu m.in.: Epopeja ludowa wobec najnowszych badań niemieckich. 1868 t. 3 s. 1-21), *Biesiada Lit.* (1886), *Le Contemporain* (Paryż 1882), *Dzien. Poz.* (1882, 1884-1885; tu m.in.: Studia nad pojedynczymi utworami A. Mickiewicza. 1884 nr 120-134), *Echo Mus. i Teatr.* (1883-1884), *Gaz. Lw.* (1883-1885), *Gaz. Nar.* (1882; tu: Dwa temperamenty. Nowela. Nr 250-268), *Gaz. Pol.* (1884-1885), *Kur. Warsz.* (1883), *Nowa Reforma* (1882-1884), *Ognisko Domowe* (1885; tu: Przed obrazem Matejki. Przypadkiem podsłuchał i niedyskretnie opowiedział... Nr 44-48), *Pam. AU Wydz. Filol. i Filoz.-Hist.* (1885), *Przeł. Pol.* (1881-1884), *Reforma* (1882), *La Revue Contemporaine* (Paryż), *Świt* (1884-1885), *Tyg. Ilustr.* (1882, 1885; tu m.in.: Miłość poety — J. Słowackiego. 1885 nr 131-142), *Wielkopolanin* (1885).

Prace edytorskie

1. Z pamiętników Leona Dembowskiego. *Ogl. Ateneum* 1882 t. 2 s. 76-79, 1883 t. 4 s. 104-136, 280-312, 470-510.

2. S. Barzykowski: Historia powstania listopadowego. T. 1-5. Poz. 1883-1884.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 9 listów z 1867-1884. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6530 IV.

2. Do K. W. Wójcickiego z 1877. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7833 IV.

3. Do L. Niedźwieckiego listy z 1881 i 1884. Rkps Bibl. Kórnickiej. Rkps Niedźwieckiego 1 t. 7 i H. W. 137.

4. Do J. Radlińskiego 15 listów z 1883-1885. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 30.

5. Do T. Romanowicza z 1883. Rkps Ossol. sygn. 12186/III.

6. Do W. Betzy z 1884. Rkps Ossol. sygn. 12658/II.

7. Do W. Maleszewskiego 12 listów z 1884-1885. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7057.

8. Do W. Szymanowskiego z 1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6712 III.

9. Listy do J. Jabłonowskiej i W. K. Sawicz-Zabłockiego. Rkps Muzeum A. Mickiewicza w Paryżu sygn. 990 i 1074.

10. Od M. Konopnickiej 10 listów z 1883-1885. Rkps Muzeum Nar. w Kr. sygn. 665/17. Ogł. P. Grzegorzczak. *Ruch Lit.* 1929 nr 5.

11. Od T. Lenartowicza fragm. listu. Ogł. H. Biegeleisen; Lirnik mazowiecki. W-wa 1913 s. 101.

12. Wycinki z czasopism z materiałami biograficznymi. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7833 IV.

OPRACOWANIA

(Nekrologi i wspomnienia:) S. DUCHIŃSKA. *Tyg. Powsz.* 1885 nr 40-41; ZYZMA [E. PRZEWÓSKI]. *Kraj* 1885 nr 36; J. N. RAJSKI: Walka o prawdę. Z życia A. Rzażewskiego. Lipsk 1885; St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 139; *Ateneum* 1885 t. 3 s. 576; *Bibl. Warsz.* 1885 t. 3 s. 480; *Biesiada Lit.* 1885 nr 34; *Dzien. Poz.* 1885 nr 185; *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 100; *Kraj* 1885 nr 32, 41; *Kronika Rodz.* 1885 nr 17; *Kur. Por.* 1885 nr 211, 226; *Ognisko Domowe* 1885 nr 48.

P. CHMIEŁOWSKI: Zarys najnowszej literatury polskiej. Kr. 1898. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1899 nr 74.

Opowiadanie pana Erazma. P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Bibl. Warsz.* 1871 t. 3 s. 130.

Studia nad literaturą polską... Hieronim Wespazjan... Kochoński. A. ŚWIĘTOCHOWSKI. *Przegl. Tyg.*

1871 nr 39. — *WŁ. Tyg. Mód* 1871 nr 47. — *Bibl. Warsz.* 1871 t. 4 s. 454-463. — *Wieniec* 1872 nr 9. — X. L. [K. LISKE]. *Sybel's Historische Zeitschrift* 1873 t. 29. — A. TYSZYŃSKI: Pisma krytyczne. Zebrał P. Chmielowski. T. 2. [B. m.] 1904.

Pierwszy romantyk. K. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1883 nr 8. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1883 t. 3 s. 560-563. — *Kur. Poz.* 1883 nr 69-70. — *Ziarno* 1883 nr 5.

Mickiewicz w Odessie i twórczość jego z tego czasu. *Kur. Codz.* 1882 nr 127 [notatka o pracy nad rozprawką]. — *Warta* 1887 s. 5987-5993, 6004. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Prawda* 1897 nr 50. — Q. [A. WIŚLIICKI]. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 1. — *Przegl. Powsz.* 1900 t. 66 s. 123.

Opowiadania i studia. H. BIEGELEISEN. *Wędrowiec* 1885 nr 11. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 167. — S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1885 t. 75 s. 595-597. — *Ateneum* 1885 t. 4 s. 176-177. — *Gaz. Lw.* 1885 nr 96.

Złudzenia. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1899 nr 74. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 537-538. — J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1899 t. 62 s. 434. — R. *Przegl. Tyg.* 1899 nr 3. — (R) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1899 nr 28.

RZEWUSKI STANISŁAW (1864–1913)

Pseud.: STANISŁAW STANISŁAWSKI.

Dramato- i powieściopisarz, krytyk literacki.

Ur. 27 lipca 1864 w Pohrebyszczach, w ówczesnej guberni wołyńskiej; syn Adama, generała i adiutanta carskiego, i Jadwigi z Jaczewskich. Kształcił się w Korpusie Paziów w Petersburgu, następnie na uniwersytecie petersburskim. Na dalsze studia wyjechał do Paryża, gdzie osiadł na stałe i brał czynny udział w tamtejszym życiu literackim i teatralnym. Był w 1887 jednym z założycieli *La Revue Indépendante de Littérature et d'Art*, od 1891 należał do paryskiego stowarzyszenia autorów dramatycznych. Zmarł w maju 1913 w Paryżu.

TWÓRCZOŚĆ

1. Na łaskawym chlebie. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1881. Wyd. W-wa 1881.

2. Z przeciwnych obozów. Fraszka w 2 aktach. Wyst. W-wa 26 sierpnia 1882, Petersburg. 12 grudnia 1883. Nie druk.

3. Dla miłości sztuki. Komedia w 4 aktach. Wyst. Petersburg. 2 grudnia 1882. Nie druk.

4. Krok ostatni. Powst. między 1882-1885. Nie druk.

5. Miasto śmierci. Powst. między 1882-1885. Nie druk.

6. Optymiści. Dramat w 5 aktach. Wyst. Kr. 18 października 1884; Lw. 23 stycznia 1885. Wyd. Petersburg. 1885.

Rkps Ossol. sygn. 10539/I, rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1094.

7. Doktor Faustyna. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Kr. 10 października; Lw. 10 grudnia 1885. Wyd. Kr. 1885. Wersja ros. wyst. Petersb. 7 października 1887. Wersja franc. ogł. *La Revue Indépendante de Littérature et d'Art* (Paryż) 1887.

Rkps Ossol. sygn. 10776/I.

8. Potrzebne grzeszki. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 3 kwietnia; W-wa 3 października 1886. Wyd. Kr. 1886.

9. Jenerałowa. Komedia w 4 aktach. Wyst. W-wa 9 września 1886. Nie druk.

10. Bez pieniędzy. Dramat w 4 aktach. Wyst. Kr. 29 stycznia 1887. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1113.

11. Cudze dzieci. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 18 lutego 1888. Nie druk.

12. Hrabia Witold. Powieść. *Przełg. Tyg.* 1888 nr 26-53. Wyd. osob. W-wa 1890. Wersja franc. Paryż 1889.

Przeróbka dramatyczna zob. poz. 15.

13. Młoda Francja. Studia literackie. W-wa 1888.

Zawartość: Guy de Maupassant. (*Dod. Mies. Przełg. Tyg.* 1884 t. 2 s. 44-78, 205-225, 230-237 pt. Nowa gwiazda powieści francuskiej. Guy de Maupassant); Paul Bourget. (*Dod. Mies. Przełg. Tyg.* 1885 t. 1 s. 178-208, 312-339); Gabriel Séailles. (*Dod. Mies. Przełg. Tyg.* 1885 s. 569-618); Henryk Becque. (*Dod. Mies. Przełg. Tyg.* 1887 t. 2 s. 84-114, 250-278).

Wersja franc. Paryż 1888.

14. Ostatni dzień Don Juana. Dramat fantastyczny w 5 obrazach. Kr. 1888. Wyst. W-wa 20 grudnia 1889.

15. Le comte Witold. Pièce en 3 actes. Wyst. Paryż 1 czerwca 1889; Petersb. 21 października 1891. Wyd. Paryż 1889. Por. poz. 12.

16. Alfrédine. Roman. Paryż 1889. Wyd. 2 Paryż 1890.

17. L'impératrice Faustine. Drame en 5 actes. Wyst. Paryż 23 marca 1891. Nie druk.

Kopia w Archives Nationales w Paryżu.

18. Le doute. Paryż 1891.

Powieść. Przeróbka dramatyczna zob. poz. 19.

19. Le justicier. Drame en 6 actes et 7 tableaux. Wyst. Paryż 27 kwietnia 1892. Wyd. Paryż 1893. Wersja pol. pt. Mściciel wyst. Lw. 7 maja 1894. Nie druk. Por. poz. 18.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4312.

20. La princesse Segi. Drame en 4 actes. Powst. 1892. Nie druk.

21. Déborah. Roman. Paryż 1893.

22. Tibère à Caprée. Drame en 7 tableaux. Wyst. Paryż 4 maja 1894. Nie druk.

Kopia w Archives Nationales w Paryżu.

23. Les filles du Rhin. Roman. Paryż 1896.

24. Jours d'exil. Prologue. Wyst. Paryż 28 grudnia 1897.

Z okazji 258 rocznicy urodzin J. Racine'a.

25. Le fils de l'esclave. Wyst. Paryż 1897.

26. La doctrine du mari. Comédie en 1 acte. Powst. 1898. Nie wyst., nie druk.

Kopia w Archives Nationales w Paryżu.

27. Les roses de Bellagio. Comédie en 1 acte. Wyst. Paryż 20 grudnia 1900.

28. Les mystères de Saint-Petersbourg. Drame en 5 actes. Wyst. Bruksela 26 października 1904. Wyd. Paryż 1905.

Współautor: P. Decourcelle.

29. L'optimisme de Schopenhauer. Étude sur Schopenhauer. Paryż 1908.

30. Nasi na Riwierze. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 9 września 1911; W-wa 12 sierpnia 1912. Nie druk.

31. Kobiety, gra i wino. Krotoczwila w 4 aktach. Wyst. Kr. 31 sierpnia; Lw. 28 października 1912. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3965.

32. Nieśmiertelne życie. Dramat w 3 aktach. Nie druk.

Współautor: A. Urbański.

Utwory przypisywane S. Rzewuskiemu: *La criminelle*; *Un drame à la cour de Pologne*; *La grande beauté*; *Jeanne La Folle*; *Vengeance d'esclave*; *La vitrioleuse*.

Nadto wg not. *Echa Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 211, 1895 nr 25 jest autorem dramatów: *Wygwizdali*; *La légende de masque*.

Utwory literackie i rozprawy krytyczne umieszczał w czasopismach: *L'Action* (Paryż 1909-1911), *L'Alba* (Mediolan 1900), *Les Annales* (Paryż 1901), *Comedia* (Paryż 1909), *Cosmopolis* (Paryż 1897, 1909), *Dod. Mies. Przełg. Tyg.* (1884, 1885, 1887), *Echa Muz., Teatr. i Artyst.* (1885), *L'Événement* (Paryż 1900), *Le Figaro* (Paryż 1895, 1908, 1909, 1912), *Le Gaulois* (Paryż 1896-1898, 1900, 1901, 1903-1904), *Gaz. Lw.* (1896, 1898, 1904), *Kur. Warsz.* (1884, 1889, 1912; tu m.in.: *Historia Don Juana*. Szkic literacki. 1889 nr 336-338), *Przełg. Tyg.* (1888, 1889), *Revue Encyclopédique* (Paryż 1897), *La Revue Indépendante de Littérature et d'Art* (1887), *Le Siècle* (Paryż 1910, 1911), *Słowo Pol.* (1900), *Supplément Littéraire du „Figaro”*

(Paryż 1909), *Tyg. Ilustr.* (1889), *Voltaire* (Paryż 1910).

Ponadto w wydawnictwie zbiorowym *Guiazda, Kalendarz petersb.* Petersburg. 1884 (tu: Dla porównania. Szkic literacki. S. 55-65).

Listy

1. Do W. Anczyca z ok. 1885. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262.

2. Do A. Wiślickiego 11 listów z 1886-1888. Rkps Bibl. Miejskiej W-wy sygn. 80.

3. Do Z. Sarneckiego. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717 III.

OPRACOWANIA

W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1886; S. RZEWUSKI: List otwarty do p. W. Bogusławskiego. *Kur. Por.* 1886 nr 281. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 52. — J. KOTARBIŃSKI: Młody pesymizm w dramacie naszym. Szkic krytyczny. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 20-22. — O literaturze polskiej. *Gaz. Lw.* 1887 nr 6. — P. POPIEL: S. Rzewuski. Na podstawie jego zapisków i własnych wspomnień. *Przegl. Powsz.* 1889 t. 22 z. 1 i odb. — Echa z Paryża. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 279. — ANATOL KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]: Nowe siły literackie. S. Rzewuski. *Tyg. Mód i Powieści* 1890 nr 17-18. — Notatki literacko-artystyczne. S. Rzewuski. *Gaz. Lw.* 1891 nr 85, 98. — B. LUTOMSKI: Czy umilkli? *Kur. Codz.* 1893 nr 332. — *Gaz. Lw.* 1895 nr 226. — *Gaz. Lw.* 1896 nr z 27 czerwca. — St. P. A. Mickiewicz w oświetleniu S. Rzewuskiego. *Niwa* 1897 nr 47, 49. — *Przegl. Lit.* 1897 nr 24. — [G. ZAPOLSKA]. *Słowo Pol.* 1900 nr 568. — F. SARCEY: Quarante ans de théâtre. [Paryż 1902]. — Hrabia dramaturg. *Nowości Ilustr.* 1911 nr 37. — A. DOBROWOLSKI: S. Rzewuski. Sylwetka jubileuszowa. *Kur. Warsz.* 1912 nr 221. — K. [S. KRZYWOSZEWSKI]: Autor najbliższej premiery. *Świat* 1912 nr 32.

(Nekrologi:) T. [A. GROD-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1913 nr 23; *Biesiada Lit.* 1913 nr 24; *Dzien. Kijowski* 1913 nr 120; *L'Éclair* 1913 nr z 18 maja; *Le Gaulois* (Paryż) 1913 nr z 23 i 25 maja; *Praca* 1913 nr 22; *Słowo Pol.* 1913 nr 231.

R. LECUYER: Les oubliés et les dédaignés de ce siècle. W: *L'Ami du Lettre pour 1923*. Paryż 1923. — J. LORENTOWICZ: Zapolska w „Théâtre Libre”. *Kur. Por.* 1934 nr 77; przedr. w książce: *Spojrzenie wstecz*. W-wa 1935 s. 122-135. Wyd. 2 Kr. 1957 s. 77-85. — J. LORENTOWICZ: La Pologne en France. Essai d'une bibliographie raisonnée. Paryż 1935-1941. — J. KORWIN-PIOTROWSKA: L'Étrangère. Paryż 1938. — L. LARQUIER: Le premier article. W książce: *Mes vingt ans*

et moi. Paryż 1944. — M. SZARAMA: S. Rzewuski. *Przegl. Hum.* 1960 z. 1 s. 133-154 [zawiera bibliografię]. — M. SZARAMA-SWOLKIEŃ: S. Rzewuski. W: *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. IV: Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 4. W-wa 1971. — Z. MARKIEWICZ: Francuska twórczość teatralna S. Rzewuskiego. *Pam. Teatr.* 1971 z. 3/4 s. 331-350.

Na łaskawym chlebie. A. G. *Nowiny* 1881 nr 299. — § [H. SIENKIEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1881 nr 245; przedr.: *Dziela*. T. 52. W-wa 1950 s. 246.

Z przeciwnych obozów. M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powsz.* 1882 nr 35. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Bluszcz* 1882 nr 37.

Dla miłości sztuki. *Kraj* 1883 nr 23.

Optymiści. *β. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 56. — M. BALUCKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 58. — (a-k) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1884 nr 243. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 243. — M. Kłosy 1884 nr 1010. — NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1884 nr 19-20. — T. J. STECKI. *Wiek* 1884 nr 250. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 243. — *Kur. Por.* 1884 nr 294. — *Tyg. Powsz.* 1884 nr 45. — A. M-i. *Gaz. Pol.* 1885 nr z 24 grudnia. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1885 nr 20. — A. M. [A. MIESZKOWSKI]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1885 nr 12/13. — O. B. [K. OSTASZEWSKI-BARAŃSKI]. *Dzien. Pol.* 1885 nr 21. — R. P. *Gaz. Nar.* 1885 nr 20. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1885 nr 24, 26, 35. — A. Br. *Kur. Codz.* 1892 nr 229. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1892 nr 34. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 465.

Doktor Faustyna. (A. M-i). *Gaz. Pol.* (Czerniowce) 1885 nr 103. — (a-k) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1885 nr 234. — WILHELM [S. KOZMIAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 114. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1885 nr 286. — L. K. *Czas* 1885 nr 233. — NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1885 nr 14-15. — O. B. [K. OSTASZEWSKI-BARAŃSKI]. *Dzien. Pol.* 1885 nr 286. — Y. *Gaz. Nar.* 1885 nr 286. — *Przegl. Tyg.* 1885 nr 43. — W. J. St.: W pogoni za sławą. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 211. — *Kur. Por.* 1887 nr 76. — „UN MONSIEUR DE L'ORCHESTRE”. *Le Figaro* 1892 nr z 24 kwietnia [tu inf. o wyst. w Rosji].

Potrzebne grzeszki. (b. a.). *Głos* 1886 nr 2. — JUSTUS. *Echo Muz., Teatr.*

i Artyst. 1886 nr 158. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1886 nr 1111. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1886 t. 2 s. 234. — W. M. [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Świat* 1886 nr 133. — O. O. [T. PAWLIKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1886 nr 86. — *Bibl. Warsz.* 1886 t. 4 s. 464-465. — *Czas* 1886 nr 78. — *Kur. Por.* 1886 nr 97, 274, 275. — *Przegl. Lit. i Artyst.* 1886 nr 4. — *Tyg. Mód i Powieści* 1886 nr 43.

Jenerałowa. M. [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Świat* 1886 nr 129. — [J. WAŚNIEWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 38. — *Gaz. Pol.* 1886 nr 201. — *Kur. Pol.* 1886 nr 250-251.

Bez pieniędzy. PUK [A. NOSSIG]. *Kur. Kr.* 1887 nr 24. — *Czas* 1887 nr 25. — *Kur. Por.* 1887 nr 32.

Cudze dzieci. A. K. *Nowa Reforma* 1888 nr 42-43. — b. [K. BARTOSZEWICZ]. *Kur. Kr.* 1888 nr 42. — [J. DOBRSKI]. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 7. — W. P. [W. PONIECKI]. *Prawda* 1888 nr 9. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Świat* 1888 nr 5. — *Czas* 1888 nr 42. — *Kur. Por.* 1888 nr 58.

Hrabia Witold. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 25. — J. S. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 321. — M. SZELIGA. *Świat* 1889 nr 12. — J. K. EHRENBERG. *Bibl. Warsz.* 1890 t. 3 s. 297-302. — F. RAWITA [F. GAWROŃSKI-RAWITA]. *Kłosa* 1890 nr 1289. — *Bluszcz* 1890 nr 15. — *Gaz. Pol.* 1890 nr 35. — *Głos* 1890 nr 9.

Młoda Francja. E. PRZEWÓSKI: Współczesna literatura polska w świetle krytyki francuskiej. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 1. — [J. DOBRSKI]. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 43. — ANTONI M. [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 52. — K. KASZEWSKI. *Życie* 1889 nr 20. — *Ateneum* 1889 t. 3 s. 554-556. — *Z problemów lit. pol. XX w. Młoda Polska.* W-wa 1965 s. 5-9.

Ostatni dzień Don Juana. A. Br. *Kur. Codz.* 1889 nr 352. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1889 nr 291. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1889 t. 2 s. 412. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 326. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzienia dla Wszystkich* 1889 nr 295-296. — *Gaz. Lw.* 1889 nr 296. — M. GAWALEWICZ. *Ateneum* 1890 t. 1 s. 129-140. — ITEM. *Rola* 1890 nr 3. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1890 nr 8. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1890 nr 1. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1890 nr 1279. — B. PRUS: Na temat „Ostatni dzień Don Juana”. *Kur. Codz.* 1890 nr 6; przedr.: *Wczoraj—dziś—jutro.* Wybór felietonów. Oprac.

Z. Szweykowski. W-wa 1973 s. 204-213. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1890 nr 2. — *Widz. Przegl. Tyg.* 1890 nr 1.

Le comte Witold. E. FAGUET. Notes sur le théâtre contemporain. S. II. 1889 s. 185-189. — W. JOZE. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 23. — R. *Bulletin Polonais* (Paryż) 1889 nr 42. — F. SARCEY. *Le Temps* 1889 nr z 3 czerwca. — J. LEMAÎTRE: Impressions de théâtre. S. V. Paryż 1891 s. 287-296.

Alfrédine. Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1889 nr 341. — *Gaz. Lw.* 1889 nr 291. — C. JANKOWSKI. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1890 nr 27-28. — J. KOTARBIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 52. — AML [A. LISICKA z MYCIELSKICH]. *Przegl. Pol.* 1890 t. 96 s. 416-418. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 4. — K. WALISZEWSKI. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 3. — J. KOTARBIŃSKI: Miłość podwójna. Szkic obyczajowo-psychologiczny. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 2.

L'impératrice Faustine. NEMO [M. GOLDBERG]. *Kraj* 1891 nr 12. — m-z: Listy z Paryża. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 392, nr 396. — G. CALMETTE. *Le Figaro* 1891 nr z 23 marca. — F. SARCEY. *Le Temps* 1891 nr z 30 marca. — A. WOLFF. *Le Figaro* 1891 nr z 24 marca. — [G. ZAPOLSKA]. *Bluszcz* 1891 nr 16. — [G. ZAPOLSKA]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 13; przedr.: *Dzieła wybrane. T. 1: Publicystyka. Cz. 1.* Wr. 1958 s. 319-320. — *Gaz. Lw.* 1891 nr 85, 103. — *Le Temps* 1891 nr z 25 marca. — G. ZAPOLSKA: Listy paryskie. *Przegl. Tyg.* 1896. nr 16; przedr. *Dzieła wybrane. T. 16. Kr.* 1958.

Le doute. I. MATUSZEWSKI: Epopeja zwątpienia. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 42. — N. *Mysł* 1892 nr 1.

Le justicier. H. FOUQUIER. *Le Figaro* 1892 nr z 28 kwietnia. — J. LEMAÎTRE. *Journal des Débats* 1892 nr z 28 kwietnia, z 2 maja. — „UN MONSIEUR DE L'ORCHESTRE”. *Le Figaro* 1892 nr z 28 kwietnia. — [G. ZAPOLSKA]. *Przegl. Tyg.* 1892 nr 21; przedr.: *Dzieła wybrane. T. 1: Publicystyka. Cz. 2.* Wr. 1958. — *Gaz. Lw.* 1892 nr 99, 103. — *Świat* 1892 nr 6, 10. — b. orn. [J. BORNSTEIN]. *Mysł* 1894 nr 226. — A. CHOLONIEWSKI. *Kronika Społ. i Lit.* 1894 nr 4. — HMOL: Leopolianna. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 557. — „NIKT”. *Dzienia. Pol.* 1894 nr 128. — (X). *Gaz. Lw.* 1894 nr 105. — (§). *Kur. Lw.* 1894 nr 129. — *Gaz. Lw.* 1894 nr 105. — *Goniec i Iskra* 1894 nr 9.

D é b o r a h. PUK [A. NOSSIG]: Listy paryskie. *Gaz. Lw.* 1894 nr 1.

Tibère à Caprée. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1894 nr 24. — J. LEMAÎTRE: Impressions de théâtre. S. VIII. Paryż 1894 s. 234-239. — F. SARCEY. *Le Temps* 1894 nr z 5 maja. — G. ZAPOLSKA. *Przegl. Tyg.* 1894 nr 21; przedr.: Dzieła wybrane: T. 16. Kr. 1958. — Δ. *Wiek* 1894 nr 106. — *Dzien. Pol.* 1894 nr 20. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 555. — *Gaz. Lw.* 1894 nr 87, 108.

Jours d'exil. H. FOUQUIER. *Le Figaro* 1897 nr z 21 grudnia. — *Journal des Débats* 1897 nr z 22 grudnia.

La doctrine du mari. PUK [A. NOSSIG]. *Gaz. Lw.* 1898 nr 88.

Les roses de Bellagio. A. W.: Ruch umysłowy w Paryżu. *Ateneum* 1901 t. 2 s. 141-142. — E. Faguet o S. Rzewuskim. *Kur. Poz.* 1901 nr 55. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1901 nr 55.

Les mystères de Saint-Petersburg. *Indépendance Belge* 1904 nr z 30 listopada.

Nasi na Riwierze. A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1911 t. 182 s. 126-127. — h. [E. HAECKER]. *Naprzód* 1911 nr 212. — *Świat* 1911 nr 37. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1912 nr 223. — S. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1912 nr 224. — L. K. *Gaz. Warsz.* 1912 nr 44. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1912 nr 370. — K. WROCZYŃSKI. *Prawda* 1912 nr 33.

Kobiety, gra i wino. A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1912 t. 186 s. 110-111. — j. *Ilustr. Kur. Codz.* 1912 nr 200. — J. KOLLER. *Kronika Powsz.* 1912 nr 45. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1912 nr 509. — F. BATYŻOWIECKI [F. SOBIENIOWSKI]. *Goniec Poniedziałkowy* 1912 nr 36. — (St.) *Nowa Gaz.* 1912 nr 412.

RZĘTKOWSKI STANISŁAW MAREK (1843–1897)

Pseud. i krypt.: F...; FLORYAN; R.; Rz.; St. M. R.; St. M. Rz.; (St. M. Rz.); St. R.; St. Rz.; (St. Rz.); x.

(W niektórych artykułach i nekrologach wymieniany jako STANISŁAW MARIAN RZĘTKOWSKI).

Dramatopisarz, nowelista, publicysta, tłumacz, poeta.

Ur. w 1843 w Warszawie. Był synem urzędnika bankowego. Uczył się w warszawskim gimnazjum gubernialnym (do 1865). W 1865-1867 studiował na wydziale filologicznym Szkoły Głównej. Równocześnie kształcił się w kierunku muzycznym. Od 1865 pracował przez około 20 lat jako sekretarz redakcji *Tygodnika Ilustrowanego*. W 1888-1891 był kierownikiem literackim warszawskiego *Życia*. Przez 6 lat wykładał estetykę i teorię muzyki w Instytucie Muzycznym w Warszawie. Zmarł w Warszawie 8 października 1897.

TWÓRCZOŚĆ

1. Odaliski. Opera komiczna w 2 aktach. Muz. S. Dunieckiego. Wyst. Kr. 9 stycznia 1866.

Współautor libretta: A. Urbański.

Wg J. W. Reissa (*Poradnik Muz.* 1951 nr 3) i *Małej enc. muz.* W-wa 1960 autorem jest kompozytor, S. Duniecki.

2. Livia Quintilla. Dramat w 1 akcie. *Bluszcz* 1867 t. 3 nr 10-15. Wyst. Kr. 5 maja 1868; W-wa 17 lutego 1869. Wyd. osob. W-wa 1886.

Przeróbka na libretto operowe L. Germana 1897.

3. Siłą wspomnień. Ogl. fragm. pt. Siłą wspomnień. Urywek sceniczny w 1 odsłonię. *Wędrowiec* 1869 nr 363 s. 387-391. Całość nie druk.

4. Naszyjnik brylantowy. Obrazek sceniczny w 1 akcie. *Wędrowiec* 1870 nr 26-27.

5. Na czerwonym zaścianku. Szkic powieściowy. *Kur. Por.* 1877/1878 nr 3-5, 9, 11, 16-18, 21, 24, 28-29.

6. Kowalcanka. Powieść. *J. Ungra kalendarz warsz. na r. 1880*. W-wa 1879 s. 77-99.

7. Z chwili szalu. Fragment dramatyczny. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 s. 347-348, 358-362, 368-369 i odb. W-wa 1884 (1885).

8. Na próżno. Intermezzo dramatyczne w 1 akcie. *Życie* (W-wa) 1889 nr 18-20. Wyd. zob. poz. 10.

9. Panna Melania. Powieść. *Tyg. Mód i Powieści* 1892 nr 35-53.

10. Spomiędzy ludzi. Szkice z natury. W-wa 1892.

Zawartość: Homo novus. (*Wiek* 1890 nr 191-211); Spomiędzy ludzi; Czarna dola. (*J. Ungra kalendarz warsz. na r. 1879*. W-wa 1878); Wariacka; Na próżno.

(Zob. poz. 8); Zdarzenie w podróży. (*J. Ungra kalendarz warsz. na r.* 1873. W-wa 1872); Za stary; Gość wigilijny; Gwiazdka spadająca. (*Bluszcz* 1868 nr 36); Nieznajomy.

Wiersze Rzętkowskiego opracowali muzycznie: K. Kratzer (Śmieć się), P. Maszyński (Strofy o pięknym pazu), Z. Noskowski (Kolęda).

Utwory literackie, przekłady, artykuły i recenzje ogłaszano w czasopismach: *Ateneum* (1895), *Bibl. Warsz.* (1866, 1886-1887, 1897), *Biesiada Lit.* (1876-1881; tu m.in.: Przeglądy teatralne. 1876-1880, artykuł: Teatry ogródkowe. 1876 nr 23-25), *Bluszcz* (1865-1869, 1897), *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* (1884-1894, 1897), *Gaz. Pol.* (Czerńowiec 1885), *Gaz. Pol.* (1894-1896; tu m.in. rec. w dziale: Literatura. 1894-1896), *Gaz. Warsz.* (1888, 1897; tu: Listy ze Starego Miasta), *Głos* (1867), *Goniec Teatr.* (1877), *Kółko Domowe* (1866), *Kur. Codz.* (1883, 1886; tu m.in.: Różyczka. Nowelka. 1883 nr 343, Sąsiedzi. Nowelka. 1886 nr gwiazdkowy, liczne rec. lit. i teatr.), *Kur. Por.* (1877-1879, 1888; tu m.in. stałe rec. teatr.), *Kur. Warsz.* (1876-1887; tu m.in. nowele: Co też one robią. 1876 nr 244, Męczennica. 1887 nr 215, Pod kuratelą. 1887 nr 238; szereg rec. teatr. 1887), *Niwa* (1887), *Ognisko Domowe* (1875-1876), *Opiekun Domowy* (1871; tu szkic: Waclaw Szymanowski. Nr 29-30), *Przegl. Pol.* (1893), *Przegl. Tyg.* (1866-1867), *Przysł. Dzieci* (1864-1867, 1883-1884, 1890-1891, 1893), *Tyg. Ilustr.* (1864-1890; tu m.in.: wiersz [prawdopodobnie debiut] pt. Wspomnienie. 1864 nr 262; wiersze: Do poezji. 1866 nr 366, Idealy. 1875 t. 15 nr 347, Vanitas. 1875 t. 16 nr 407; szkic: Franciszek Karpiński. 1872 nr 212-214; od 1874 w dziale Kronika; oraz: Z teki pośmiertnej: Modlitwa ubogiego. 1897 nr 42; Modlitwa. 1903 nr 5; Oda do Ojczyzny. 1922 nr 15), *Tyg. Mód* (1869), *Tyg. Mód i Powieści* (1890-1893; tu m.in. stałe felietony w rubrykach: Piśmiennictwo. 1890-1893, Teatr. 1890-1893, Z tygodnia. 1890, Z chwili bieżącej. 1892), *Tyg. Powsz.* (1885), *Vedic Magazine* (Bengal), *Wędrowiec* (1865-1871; tu m.in. szereg drobnych wierszy. 1865-1869; tłum.: W. Szekspir: Makbet [fragm.]. 1866 nr 179; Romeo i Julia [fragm.]. 1869 nr 357; La Fontaine: Bajki. 1868 nr 273-274), *Wiek* (1886-1887, 1890-1892; tu m.in. w działach: Przeglądy piśmiennicze. 1886-1887, Teatr. 1890-1891, Przegląd teatralny. 1891), *Życie* (W-wa 1887-1890; tu m.in.: tłum.: F. Coppée: Romans Joanny. 1877 nr 10-11; „Potop” H. Sienkiewicza. 1887 nr 25-31).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *J. Jaworskiego kalendarz ilustr.* W-wa 1871, *toż* W-wa 1872, *toż* W-wa 1874, *toż* W-wa 1875, *J. Ungra kalendarz warsz. na r.* 1867.

W-wa 1866, *toż* na l. 1868-1882, 1888, *Kalendarz dla ludu pol.* W-wa 1864, *Kalendarz warsz. ilustr.* W-wa 1872 (tu m.in.: scena z dramatu: Triumf miłości. S. 4-6), *Kalendarz „Wiek”*. W-wa 1888, *Kłosa i kwiaty. Książka zbior.* Kr. 1869, „*Kur. Codz.*” *Premium*. W-wa 1888, *Na pomoc! Wyd. zbior. na korzyść powoźcian.* W-wa 1884, *Noworocz. Kalendarz ilustr. dla Polek.* W-wa 1865.

Przekłady

1. F. Hofman [Hoffmann]: *Zagrzebani w śniegu.* W-wa 1871. Wyd. nowe. W-wa 1893 *Biblioteczka dla Młodzieży* t. 9.
2. T. Mayne-Reid: *Pobyt w pustyni.* W-wa 1873. Wyd. nast.: W-wa 1892, W-wa 1925.
3. J. Verne: *Zima pośród lodów.* W-wa 1880 [1879].
4. V. Sardou: *Daniel Rochat.* Komedia w 5 aktach. Wyst. Kr. 23 października 1880.
5. L. Biart: *Podróż mimowolna.* W-wa 1881 [1880].
6. J. G. Byron: *Manfred.* Kołomyja 1885.

Listy

1. Do W. Anczyca z 1867. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262.
2. Do J. I. Kraszewskiego 9 listów z 1867-1886. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6530 IV.
3. Do H. Modrzejewskiej z 1868. Ogl. w: *Korespondencja H. Modrzejewskiej i K. Chłapowskiego.* T. 1. W-wa 1965.
4. Do W. Belzy 3 listy z 1876, 1882. Rkps Ossol. sygn. 12421/I, 12425/I.
5. Do A. Wołyńskiego 6 listów z 1879. Rkps Ossol. sygn. 3657/II t. 1.
6. Do M. Bałuckiego z 1884. Rkps IS PAN w W-wie sygn. 285.
7. Do J. H. Rychtera z 1884. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6851 III.
8. Do F. Falańskiego z 1889. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5902.
9. Do J. Bliźnińskiego z 1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6702 III.
10. Do i od Z. Trzszczkowskiej kopie 2 listów z 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2864.

OPRACOWANIA

Kur. Codz. 1884 nr 151. — M. WOŁOWSKI, J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Codz.* 1886 nr 220. — Autorzy dramatyczni. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 545 s. 114-116 (not. biogr.).

(Nekrologi:) J. BLESZYŃSKI. *Kur. Niedzielną* 1897 nr 42; M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg.*

Ilustr. 1897 nr 42; K. GLIŃSKI. *Bluszcz* 1897 nr 43; (w. j.) [W. JABLONOWSKI]. *Głos* 1897 nr 42; R. B. L. *Biesiada Lit.* 1897 nr 42; [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1897 nr 42; *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 42; *Gaz. Lw.* 1897 nr 232; *Gaz. Pol.* 1897 nr 230; *Gaz. Warsz.* 1897ⁿ nr 268; *Kraj* 1897 nr 40-41; *Niwa* 1897 nr 42; *Rola* 1897 nr 42; *Tyg. Mód i Powieści* 1897 nr 42; *Wędrowiec* 1897 nr 42; *Wiek* 1897 nr 231.

P. CHMIEŁOWSKI: Zarys najnowszej literatury polskiej. Kr. 1898 s. 352 i wyd. nast. — P. CHMIEŁOWSKI: „Jednemu szydła goła...” S. M. Rzętkowski. *Nowa Reforma* 1902 nr 75. — *Księga jubileuszowa „Kur. Por.”* W-wa 1903 s. 247. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962 s. 766. — J. J. LIPSKI: St. M. Rz. [S. M. Rzętkowski]. W książce: *Warszawscy „puśtelnicy” i „bywalscy”*. T. 1. W-wa 1973.

Odaliski. K. Ch. [K. CHŁĘDOWSKI]. *Dzien. Lit.* 1866 nr 4. — *Czas* 1866 nr 7, nr 9. — *Krakauer Zeitung* 1866 nr 7, nr 10.

Livia Quintilla. FELICJAN [F. FALEŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1867 nr 406. — S. S. [A. SZCZEPAŃSKI]. *Kalina* 1868 nr 10. — *Czas* 1868 nr 106. — *Gaz. Pol.* 1868 nr 119. — M. ILNICKA. *Bluszcz* 1869 nr 8. — K-i [J. KOTARBIŃSKI]. *Przegl. Tyg.* 1869 nr 9. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1869 s. 57. — AL. [A. NIEWIAROWSKI]. *Dzien. Warsz.* 1869 nr 37-38. — W. SZYMANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1869 t. 1 s. 98. — *Gaz. Pol.* 1869 nr 38. — W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Powsz.* 1881 nr 51. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1881 nr 51. — R. W. *Nowiny* 1881 nr 341. — *Gaz. Pol.* 1881 nr 276. — *Kur. Por.* 1881 nr 342. — *Wiek* 1881 nr 276. — G. [W. GOMULICKI]. *Kur. Codz.* 1885 nr 24. — *Kur. Por.* 1885 nr 244. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Dzien. Łódzki.* 1886 nr 204. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.*

1886 nr 157. — T. J. CHOIŃSKI [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Kur. Warsz.* 1887 nr 204. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 257.

Silą wspomnień. P. CHMIEŁOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1870 t. 4 s. 488.

Naszyjnik brylantowy. P. CHMIEŁOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1871 t. 3 s. 454.

Kowalczanka. L. NIEMOJOWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1880 nr 4.

Z chwili szalu. WIAT [J. L. POPLAWSKI]. *Prawda* 1885 nr 24. — *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 115. — *Tyg. Mód i Powieści* 1885 nr 14. — *Tyg. Powsz.* 1885 nr 17.

Spomiędzy ludzi. (k. b.) [K. BARTOSZEWICZ]. *Kur. Pol.* 1891 nr 310, nr 315. — P. CHM. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1892 nr 46. — K. GLIŃSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1892 nr 50. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1892 nr 296. — T. CH. - [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1892 nr 151. — W. KARCZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1892 nr 247. — STEFAN HEL...YCZ. *Prawda* 1892 nr 47. — *Ateneum* 1892 t. 4 s. 365-366. — J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1893 t. 38 s. 262-263. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1893 nr 10. — A. M. L. [A. z MYCIELSKICH LISICKA]. *Przegl. Pol.* 1893 t. 110 s. 665-666.

Recenzje przekładów

J. Verne: *Zima pośród lodów.* *Kur. Codz.* 1879 nr 277. — W. NOWICKI. *Ateneum* 1880 t. 4 s. 346 i nn. — H. PARASIEWICZ. *Szkola* 1883 s. 116-117.

L. Biart: *Podróż mimowolna.* *Kur. Codz.* 1880 nr 264. — J. MAKUSZ. *Szkola* 1883 s. 189.

S

SABOWSKI WŁADYSŁAW (1837–1888)

Pseud. i krypt.: A. BŁĘDOWSKI; AB...X; AURELI KURCZ; BŁYDOWSKI; BOLESŁAW BOLESNY; ERAZM; O. MIKRON; OMIKRON; OMIKRON BŁĘDOWSKI; RADWAN; s; TŁUMACZ „WALLENSTEINA”; W. BŁYDOWSKI; W. S.; WŁ. S.; WŁ. SAB.; WŁAD. S.; WŁADYSŁAW S.; WŁADYSŁAW SKIBA; WOŁODY SKIBA; -ws-; Z. X.; ?-?.

Powieścio- i dramatopisarz, publicysta, poeta, tłumacz.

Ur. 29 marca 1837 w Warszawie w rodzinie urzędniczej. Ukończył gimnazjum i wydział budownictwa w Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie. Mimo uzyskanego dyplomu architekta

pracował jako urzędnik w komorze celnej. W 1862 redagował wspólnie z Leonem Rappaportem pismo *Telegraf Brukowy*, zamknięte wkrótce przez cenzurę Wielopolskiego. W czasie powstania styczniowego związany z obozem „czerwonych”, był referentem prasowym w Rządzie Narodowym oraz redagował *Prawdę* i *Rozkaz Dzienny Naczelnika m. W-wy*. W styczniu 1864 wraz z żoną, Ludwiką z Komarów, opuścił Warszawę i przebywał kolejno: w Brukseli, Dreźnie, Lipsku, Paryżu oraz w Szwajcarii. W Brukseli redagował pismo *Wytrwałość* (1864-1865), w Dreźnie i Lipsku współpracował z J. I. Kraszewskim w Komitecie pomocy dla emigrantów. W 1869 przybył do Krakowa i wstąpił do redakcji nowo założonego pisma *Kraj*. Wydawał też wtedy *Kurier Krakowski* (1870), dwutygodnik *Coś* (1871-1872) i *Dziennik Mód* (1872-1875), przekształcony później w dwutygodnik *Moda* (1876). Był także członkiem redakcji *Gazety Lwowskiej* i stałym współpracownikiem *Gazety Narodowej*. W 1883 wrócił do Warszawy, aby objąć stanowisko sekretarza redakcji *Kuriera Warszawskiego*, a od 1887 *Kuriera Codziennego*. Większość utworów ogłaszał pod pseudonimem Wołody Skiba. Zmarł 19 marca 1888 w Warszawie.

TWORCZOŚĆ

1. Ziarna i plewy. Pisma wierszem oryginalne i tłumaczone. I. (Józia i Zosia. — Drobne pisma. — Ustępy z przekładów). W-wa 1860.

Zawartość: m.in.: Józia i Zosia. Poezja i proza. (*Kronika Wiad. Krajowych i Zagranicznych* 1859 nr 152-154, 157, 159, 162); Bierz, Michale, co Bóg daje; Spekulacja dziadowska; oraz przeróbki i przekłady autorów: N. Lermontow, A. de Musset.

2. Bóg z wami. W-wa 1863.

Wiersz.

3. Rozmowa cara z Gorczakowem. W-wa 1863.

Wiersz.

4. Wiersz o czterech namiestnikach. W-wa 1863.

5. Dziwni ludzie. Powieść z miejskiego i wiejskiego życia. *Opiekun Domowy* 1867 nr 8-17. Wyd. osob. W-wa 1867.

Przekład czes.: W. Spanhel. *Pokrok* 1874.

6. Igła i pióro. Powiastka z urzędniczego świata. *Kółko Domowe* 1867 nr 5-8 i odb.

7. Poniewczasie. Powieść. Ogl. fragm. *Tyg. Ilustr.* 1867 nr 380-385, 387-388 (pt. Pierwsza pacjentka. Kartki z powieści Poniewczasie). Wyd. osob. całości t. 1-2. Lw. 1869.

8. Samobójca. Powieść karpacka. *Opiekun Domowy* 1867 nr 32-53, 1868 nr 1.

Przeróbka dramatyczna zob. poz. 37.

9. Kanarki. Ustęp z kroniki parafialnej. *Gaz. Pol.* 1868 nr 68-92. Wyd. osob. Lw. 1869 *Bibl. Mrówki* 11.

Przekład czes.: K. H. Podchlumský. Brno 1873 — ros.: *Zagraniczny wiestnik* 1882 nr 7-8.

Przeróbka dramatyczna S. Książka [S. Staszewskiego] pt. Kanarki. Krotoczwila w 5 aktach. Wyst. W-wa 1892.

10. Kwiat z Sumatry. Powieść. *Tyg. Ilustr.* 1868 nr 1-12. Wyd. osob. Lw. 1870 *Bibl. Mrówki* 25.

11. Pan Walery. Powieść. *Kłosa* 1868 nr 170-181. Wyd. osob. pt. Intrygant. Powieść. Kr. 1876.

12. Przestroga cioci Zosi. Drobniostka dramatyczna w 1 akcie wierszem. *Gaz. Pol.* 1868 nr 267-269. Wyd. osob. Kr. 1892 *Teatry Amatorskie* 12.

13. Za miesiąc. Fotografia bez retuszu. Zdjął z natury... *Kółko Domowe* i odb. W-wa 1868.

Przekład ros.: *Syn otczestwa* 1887 nr 41-46, dod. tyg.

14. Kominiarczyk. Scena. Wyst. W-wa 23 stycznia 1869. Nie druk.

15. Emigrant w Galicji. Komedia w 3 aktach. *Dzien. Poz.* 1869 nr 28-33. Wyst. Lw. 21 marca 1869; *Poz.* 26 stycznia 1870.

Współautor: J. Narzymski.

16. Poświęcenia. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 22 kwietnia 1869; *Poz.* 9 października 1872. Ogl. *Tyg. Ilustr.* 1870 nr 138-142, 144-147, 150.

Wyst. także pt. Poświęcenia, czyli starzec w konkurach, a panna na koszu.

Współautor: J. Narzymski.

17. Komedia pozorów. Powieść. T. 1-2. W-wa 1869.

18. List otwarty do delegacji polskiej w Radzie Państwa w Wiedniu. Kr. 1869.

19. Na wędkę. Fotografia bez retuszu. *Mrówka* 1869 nr 12, 14-19, 24, 26-27. Wyd. osob. Lw. 1869.

20. Programy galicyjskie w kwestii rezolucji sejmowej. Kr. 1869.

21. Rodzina Orskich. Powieść. *Kraj* 1869 nr 56-80, 86-116 i odb.

22. Bucik. Humoreska. *Kraj* 1870 nr 251-293 z przerwami i odb. Kr. 1871.
23. Kręte drogi. Powieść. *Dzien. Lit.* 1870 nr 30-49 i odb. Lw. 1871.
24. Na szerokim świecie. Powieść. Kr. 1870.
25. Pan sekretarz. Kartka z kroniki współczesnej. Kr. 1870.
Powieść nie dokończona.
26. Straceni. Powieść. W-wa 1870.
27. Historia o dwóch parach zakochanych i połowie trzeciej. *Sobótka* 1871 nr 1-11. Wyd. osob. Poz. 1871 (współwyd. z utworem J. Narzymskiego: Pozory mylą).
Współautor J. Narzymski.
28. Józef Hauke-Bosak. Rys biograficzny, według materiałów zebranych przez Z. Kolumnę [A. Nowoleckiego] napisał... Kr. 1871.
29. Partia szachów. Powieść. *Gaz. Lit.* 1871 nr 9 i nn. Wyd. osob. Lw. 1874.
30. Pod jednym dachem. Powieść. *Tyg. Wielkop.* 1871 nr 1-27. Wyd. osob. Poz. 1871.
31. Pół miliona. Komedja w 5 aktach. Wyst. Lw. 28 listopada 1872; Kr. 16 stycznia 1873; W-wa 24 czerwca 1885. Ogl. *Wiek* 1884 nr 118, 123, 128, 133, 139, 145, 151.
Odnazczona na konkursie krakowskim w 1871.
32. W oczach męża. Humoreska sceniczna w 1 akcie, podług myśli wziętej z Bokajusza. Wyst. Kr. 21 stycznia 1872.
33. Dwie. Komedja opowiedziana... Poz. 1872.
34. Piękne za nadobne. Humoreska. Poz. 1872. Wyd. nast. Poz. 1936 *Bezpłatny dod. do Wielkopolanina i Pomorzanina*.
35. Niepodobni. *Dzien. Poz.* 1873 nr 55-58. Wyd. osob. Poz. 1873. Wyd. nast.: pt. Na paryskim bruku. W-wa 1886; pt. jw., wstęp i oprac. J. J. Lipski. W-wa 1955.
36. Wolni strzelcy w Wogezach. Dramat w 4 aktach. Wyst. Lw. 31 stycznia 1873. Nie druk.
Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 936.
Przeróbka powieściowa zob. poz. 38.
37. Samobójca. Dramat ludowy w 5 aktach, 8 obrazach. Wyst. Poz. 14 kwietnia 1873. Nie druk.
Rkps Bibl. Czart. sygn. 5146.
Por. poz. 8.
38. Córka gajowego. Powieść z wspomnień roku 1870. *Dzien. Mód* 1873 nr 1-6, 1874 nr 7-8. Zob. poz. 36.
39. Odrotna strona medalu. Kartka z życia. Poz. 1873.
40. Pojedynek amerykański. Powiastka. *Strzecha* 1873 nr 4-8/9. Wyd. osob. Lw. 1874.
41. Nieszczęśliwa. Powieść. W-wa 1874.
42. Opiekunowie. Powieść. *Dzien. Mód* 1874 nr 20-24, 1875 nr 1-6. Wyd. osob. Kr. 1874.
43. Chrześc Polski. Powieść ze zdarzeń ostatnich w trzech częściach. *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1875 nr 36-52, 1876 nr 1-31. Wyd. osob. Lw. 1877.
Początek powieści napisał i ogł. w *Dzien. Lit.* 1865 J. Dzierzkowski, dokończył W. Sabowski.
44. Miłość lekarstwem. Humoreska dramatyczna. Wyst. Kr. 26 sierpnia 1876. Nie druk.
Jest to przeróbka dramatyczna nowelki pt. Miłość lekarzem. Humoreska, ogł. w *Dzien. Mód*.
45. Pół wieku pracy. Rys życia i zasług J. I. Kraszewskiego z powodu 50 rocznicy Jego działalności... *Kalendarz ilustr. powsz. ... na r. 1879*. Kr. 1878 s. 1-78. Wyd. osob. Kr. 1879; wyd. 2 popr. i pomnożone. Kr. 1879.
Współautor: A. Nowolecki.
46. Pozory. Powieść. *Tydzien Pol.* 1879 nr 14-35. Wyd. osob. t. 1-2. Lw. 1880.
Wg Estr. wyd. także ze zmien. kartą tytułową pt. Chwilowe blaski.
47. Paryżanin. Kartka z kroniki parafialnej. *Kur. Warsz.* 1883 nr 224a-267a. Wyd. osob. W-wa 1888; wyd. nast. W-wa 1913 *Ciekawe Powieści* nr 48.
48. Grześ. Historia małżeńska. *Kur. Warsz.* 1884 nr 266a-344a i odb. Wyd. nast.: W-wa 1888; t. 1-2. W-wa 1910 *Ciekawe Powieści* nr 11, 12.
49. Wstęp do: Wzorowy sekretarz obejmujący przeszło 300 sposobów pisania listów... Lw. 1884. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1891; wyd. 3 Lw. 1897; Lw. 1917; wyd. popr. i pomnożone. Lw. 1925; Paryż [1945].
Rkps Ossol. sygn. 5965/I.
50. Nad poziomy. Powieść. *Kur. Warsz.* 1887 nr 5-118, 144-204. Wyd. osob. W-wa 1888. Wyd. nast.: t. 1-2. W-wa 1910 *Ciekawe Powieści* nr 1, 2 (z podtyt. Powieść z r. 1863); t. 1-3. W-wa 1925 *Bibl. Domu Pol.* R. 1 t. 8-10 (t. 1-2 pt. Nad poziomy. Powieść w dwóch tomach, t. 3 pt. Nad poziomy. Powieść w trzech tomach); t. 1-3. W-wa 1928 *Bibl. Domu Pol.* W-wa 1946 (z podtyt. Powieść dla młodzieży z okresu powstania styczniowego); W-wa 1956 (z podtyt. Powieść z r. 1863, postowie: T. Łopalewski); wyd.

2 W-wa 1958 (połowie i podtyt. jw.); wyd. 3 W-wa 1968 (połowie i podtyt. jw.).

Ponadto jest współautorem abecadnika wydanego z S. Służewskim.

Opowiadania, wiersze oryginalne i tłumaczone, artykuły zamieszczał w czasopismach: *Afisz Teatr.* (1871), *Ateneum* (1878), *Bibl. Warsz.* (1856-1859, 1868), *Biesiada Lit.* (1888), *Coś* (1871-1872), *Czas* (1880), *Diabeł* (1885), *Dzien. Domowy* (1866), *Dzien. Lit.* (1865-1866, 1868, 1870-1871, 1875-1876), *Dzien. Lw.* (1868), *Dzien. Mód* (1872-1875; tu dział: Z kraju i świata; opowiadania: Oboje lepsi. Humoreska. 1873 nr 12, Miłość lekarzem. Humoreska. 1873 nr 23-24), *Dzien. Pol.* (1869, 1871, 1879), *Dzien. Poz.* (1866, 1869, 1873), *Dzien. Warsz.* (1855), *Dzwonek* (1867, 1871), *Echo Muz. i Teatr.* (1884; tu: Siostrzana dusza. Z pamiętnika dramaturga. Nr 40), *Gaz. Codz.* (1854, 1856, 1859-1860; tu m.in.: przypuszczalny debiut: recenzja z pracy I. Chodźki „Podania litewskie”. 1854 nr 95-96; Wieczorek u kasjerowej. Obrazek miejski. 1859 nr 93-107), *Gaz. Lit.* (1871-1872), *Gaz. Lw.* (1880-1883; tu m.in.: Pożyczona para. Obrazek wigilijny. 1881 nr 293; Jak się to stało. Obrazek wigilijny. 1882 nr 291-293), *Gaz. Nar.* (1872-1876; tu dział: Kronika krakowska), *Gaz. Pol.* (1861, 1868, 1884; tu m.in.: Cybuch honorowy. Historyjka karnawałowa malomiejska. 1884 nr 29-39, 41-45, 48-49, 51-52), *Goniec Lw.* (1888), *Gwiaźdzka* (1862), *Ĵutrzenka* (1862), *Kalina* (1870; tu opowiadanie: Tytuł i szkatulka. Obrazek współczesny. Nr 1-10), *Kłosy* (1866-1868, 1870-1872, 1874, 1888; tu m.in.: przekłady wierszy S. Petöfięgo. 1866-1867; w dziale: Korespondencje z Wiednia. 1870-1872), *Kolce* (1871-1872, 1878-1879; tu opowiadanie: Bez końca. 1871 z. 1), *Kosa* (1864), *Kółko Domowe* (1867; tu: Wojna z sąsiadką. Drobnostka dramatyczna. Nr 11-14), *Kraj* (Kr. 1869-1871), *Kraj* (Petersb. 1884, 1886; tu art.: Aplikacja J. Słowackiego. 1886 nr 49), *Kronika Wiad. Krajowych i Zagranicznych* (1858-1860), *Kur. Codz.* (1887-1888; tu m.in. art.: Dokument. Do teki rozmyślań nad kronikami Prusa. 1888 nr 27), *Kur. Kr.* (1870, 1876-1877; tu m.in.: Prima aprilis. Historyjka warszawska. 1870 nr 75-92), *Kur. Teatr.* (1871), *Kur. Warsz.* (1877, 1881-1887; tu m.in. rubryki: Kronika tygodniowa. 1883 [tu polem. z A. Świętochowskim. Nr 33, 40]; Kronika powszechna. 1883; Po latach dwudziestu. 1883 nr 22; Siedmioletnia wojna. Humoreska 1884 nr 63-80a), *Magazyn Mód* (1869, 1871, 1886), *Moda* (1876), *Mówka* (1869, 1870-1871), *Na Dziś* (1872), *Niepodległość* (1863), *Niwa* (1873), *Ognisko*

Domowe (1875), *Ojczyzna* (Lipsk 1865), *Ojczyzna* (Lw. 1888), *Opiekun Domowy* (1866-1868, 1870-1871; tu m.in.: Złodziejski portret. Powiastka. 1866 nr 29-31, 33-41; scenka dramatyczna: Podśluchane w kancorze loterii. 1867 nr 5; wiersze: Typy warszawskie: Piaskarz, Kominarczyk, Druziarz, Galganiarka. 1867 nr 14, 17, 24, 26; art.: E. Skarbek. 1867 nr 10; opowiadania: Karczma w lesie. 1867 nr 24-30; Co Węceć zrobił za przeforsztowaniem. Rozmowa kumoszek. 1868 nr 11; Na gorącym uczynku. Kartka z kroniki kryminalnej. 1868 nr 12-34; Śniadanie pod pompą. Obrazek miejski. 1868 nr 2-4; Szwec i kapitalista. 1871 nr 9), *Pochodnia* (1872), *Polak w Ameryce* (1896), *Prawda* (1863), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1886-1888), *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* (1888), *Przegl. Powsz.* (Drezno 1866), *Przegl. Tyg.* (1866-1870; tu opowiadanie: Obiadowa godzina. Humoreska. 1866 nr 12-15), *Przew. Nauk. i Lit.* (1881), *Przyj. Domowy* (1864, 1868, 1870, 1876-1877), *Przyj. Dzieci* (1868-1869; tu opowiadanie: Stryjaszek z Ameryki. Powiastka. 1868 nr 47-50, 1869 nr 53-68), *Pszczola, Rodzina* (1866), *Romans i Powieść* (1885; tu opowiadanie: Pierwsza zdobycz Malwinki. Nowelka kulinarna. Nr 232-239), *Rozkaz Dzienny Naczelnika m. W-wy* (1863), *Rozpr. i Spr. Wydz. Matematyczno-Przyrodniczego A. U. w Kr.* (1878), *Sobótka* (1871), *Strażnica* (1863), *Strzecha* (1872-1873; tu: Nieszczęśliwa. Powieść. 1872 nr 1-6), *Szkie Spół.-Lit.* (1875), *Świt* (Tarnopol 1879), *Telegraf, Towarzysz* (1870), *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* (1874-1877), *Tydzień Pol.* (1879), *Tyg. Ilustr.* (1859-1860, 1867-1870, 1883-1888; tu m.in.: Siedem grzechów głównych. Opowiadanie [wierszem]. 1869 nr 60; poemat: Edward. Szczęść pieśni. 1869 nr 84-88), *Tyg. Mód* (1866-1869; tu opowiadania: Droga do serca. Komedia opowiedziana przez... 1866 nr 31-36, Zielone okulary. Fotografia bez retuszu... 1869 nr 23-28), *Tyg. Nauk. i Lit.* (1866), *Tyg. Pol. na Ziemi Węgierskiej* (Peszt 1872), *Tyg. Powsz.-Nauk.* (Chicago 1884), *Tyg. Romansów i Powieści* (1869; tu opowiadanie: Pojedynek. Fotografia bez retuszu. Nr 36-39), *Tyg. Wielkop.* (1871-1873), *Warszawianin* (1872), *Wędrowiec* (1884), *Wiek* (1875, 1884, 1886; tu opowiadanie: Zamiana ról. 1884 nr 156-163), *Wolne Żarty, Wytrwałość* (Bruksela 1864), *Zdrojowska* (1872), *Ziarno* (1882).

Ponadto w następujących wydawnictwach zbiorowych: *Bukiet dramatyczny*. Radom 1889, *Czytelnia domowa*. W-wa 1870, J. Gautier: *Rocznica dobrego czynu*. Obrazek dramatyczny z wierszami Wołodego Skiby i Gomulickiego... W-wa 1871, toż W-wa 1874, toż W-wa 1876, *Ilustr. kalendarz powsz. na r. 1870*. Kr. 1870, toż na l. 1872, 1874, 1879, *J. Jaworskiego kalendarz pol.*

ilustr. W-wa 1868, toż W-wa 1869, *J. Ungra kalendarz warsz.* na r. 1861. W-wa 1860, toż na l. 1862, 1867, 1871, *Kalendarz domowy 1867* (tu: Czerwony afisz. Powiastka. S. 65-91), *Kalendarz „Wieku” ilustr.* W-wa 1886, *Kłosa i kwiaty*. Kr. 1869, *Księga zbior. ofiarowana K. W. Wójcickiemu*. W-wa 1862 (tu wiersz pt. Biała szata), „*Kur. Codz.*”, *Premium*. W-wa 1888, *Lutnia robotnicza*. Kr. 1906, *Na pomoc! Wydawn. zbior. na korzyść powoźdian*. W-wa 1884, *Noworoczn. ilustr. dla kobiet Polek*. W-wa 1862, *Słowniczek podręczny trudniejszych wyrazów i wyrażeń*. W-wa 1869, *Sobótka. Księga zbior. na uczczenie... S. Goszczyńskiego*. Lw. 1875, *Warszawianin. Kalendarz familijny na r. 1872*. W-wa.

Przekłady

1. M. Lermontow: Kasjerowa. Przekład powst. 1857. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6853II.

2. M. Lermontow: Demon. Poemat. *Bibl. Warsz.* 1859 t. 3 s. 58-84.

3. E. Augier: Filiberta. Komedia... w 3 aktach wierszem. *Kronika Wiad. Krajowych i Zagranicznych* 1860 nr 189-201 z przerwami. Wyst. W-wa 1875.

4. E. Augier, E. Fossier: Ubogie Iwice. Komedia w 5 aktach. Wyst. W-wa 1864.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 886I.

Wg inf. Nowego Estr. współtłumacz: J. Rakiewiczowa.

5. W. Hugo: Król się bawi. Dramat. Kr. 1865. Wyst. Kr. 1866.

6. A. de Musset: Kaprys. Komedia w 1 akcie. Wyst. Kr. 1867. Nie druk.

7. S. A. Petöfi: Wojak Janosz. Poemat. *Kłosa* 1867 nr 105-110. Wyd. osob. Kr. 1869.

8. E. Engel: Cena pracy. Dwa odczyty. W-wa 1868.

9. T. Gautier: Upiór. Powieść fantastyczna. *Dzien. Lit.* 1868 nr 9-11.

10. F. Holzendorf: Ulepszenia w społecznym i ekonomicznym położeniu kobiety. W-wa 1868.

11. S. A. Petöfi: Stefan Dziki. Poemat. Przełożył rytmem oryginału... *Bibl. Warsz.* 1868 t. 2 s. 291-299. Przedr. zob. poz. 42.

12. Z. Rosenstein: O przesądach i mistyczmie w medycynie. W-wa 1868.

13. E. Fournier: Aktorka. Komedia w 1 akcie. Wyst. Kr. 1871.

Fragm. rkpsu Bibl. Poz. Tow. Przyj. Nauk sygn. 1172 — kopia.

14. Ch. P. Kock: Panna z piątego piętra. Obrazek rodzajowy paryski. *Coś* 1871-1872.

Przekład nie dokończony.

15. A. Dumas (syn): Księżna Jerzowa. Dzieło sceniczne w 3 aktach. Wyst. Kr. 1872; W-wa 1872. Nie druk.

16. M. Jokay: Walka z Bogiem. *Dzien. Mód* 1872 nr 1-3.

17. A. de Musset: Ostrożnie z ogniem. Dramat w 5 aktach. Wyst. Kr. 1872. Nie druk.

18. E. Pailleron: Inny zamiar. Komedia w 1 akcie. Wyst. Kr. 1872. Nie druk.

19. W. Szekspir: Poskromienie złoŹnicy. Komedia w 5 aktach. Wyst. Kr. 1872; W-wa 1873. Nie druk.

20. A. Belot, E. Villetard: Testament Cezara Girodot. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1873.

Rkps Ossol. sygn. 10952/I.

21. A. de Musset: Nie zarzekaj się! Przysłowie dramatyczne w 3 aktach. Wyst. Kr. 1873.

22. W. Szekspir: Wesole kobiety windsorskie. Komedia w 5 aktach. Wyst. Kr. 1873; W-wa 1892 (pt. Wesole kumoszki z Windsoru).

23. R. Benedix: Doktor Wespe. Komedia w 5 aktach. Wyst. Kr. 1874. Nie druk.

24. O. Feuillet: Sfinks. Dramat w 4 aktach. Wyst. Kr. 1874. Nie druk.

25. O. Feuillet: Pokusa. Komedia w 5 aktach. Wyst. Kr. 1874. Nie druk.

26. V. Sardou: Wagusy księcia Conti. Komedia w 2 aktach. Wyst. Kr. 1874. Nie druk.

27. F. Halm [F. Munch-Bellinghausen]: Begum Somru. Tragedia w 5 aktach. Wyst. Kr. 1875.

28. F. Schiller: Wallenstein. W-wa 1875 *Bibl. Najcelniejszych Utworów Lit. Europejskiej*. Wyd. nast. T. 1-2. *Złoczów* 1928-1929 *Bibl. Powsz.* 1148-1155. Wyst. pt. Śmierć Wallensteina. Tragedia w 5 aktach. W-wa 1885, Kr. 1885.

29. T. Barrière: Kopciuszek. Komedia w 5 aktach. Wyst. Kr. 1877.

30. A. Dumas (syn): Cudzoziemka. Komedia w 5 aktach. Wyst. W-wa 1877.

31. A. Dumas (syn): Hrabina Romani. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1877.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8894.

32. A. Mewes: Chrześcijanin i żydówka, czyli serce i złoto. Powieść na tle prawdziwych współczesnych wypadków. T. 1-5. Kr. 1877.

33. E. Pailleron: Niby małżeŹstwa. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1877.

34. E. Raupach: Młynarz i jego córka. Dramat ludowy w 5 aktach, 10 odsłonach. Wyst. Kr. 1877. Nie druk.

Rkps Ossol. sygn. 10668/I.

35. V. Sardou: Dora. Obrazek obyczajowy paryski w 3 aktach. Wyst. Kr. 1877; W-wa 1885. Nie druk.

36. [Podług] A. L' Arronge: Gagatek pana majstra. Komedia w 6 obrazach ze śpiewami i tańcami. Napisał E. Błotnicki, zlokalizował... Wyst. Kr. 1877.

37. M. Graefe: Spekulancki i oszuści, czyli walka o byt. Romans współczesny. T. 1-4. Kr. 1877-1878.

38. G. E. Lessing: Emilia Galotti. Tragedia w 5 aktach. Wyst. Kr. 1878. Wyd. W-wa 1878.

39. A. Storch: Naokoło świata, czyli pogoń za szczęściem. T. 1-2. Kr. 1878.

40. P. Dumanoir, A. d'Ennery: Tajemnice ludu. Dramat ludowy w 5 aktach, 9 obrazach. Wyst. Kr. 1879. Nie druk.

Rkps Ossol. sygn. 11072/I.

41. E. Labiche, E. Martin: Przygody w podróży. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1879.

42. S. A. Petöfi: Wybór poezji. W-wa 1879.

Zawartość: m.in.: Stefan Dziki. Poemat. (Zob. poz. 11).

Część zawartych tu wierszy przedr. w książce: S. A. Petöfi: Wybór poezji. Oprac. J. W. Gomulicki. W-wa 1951.

43. A. Dumas (ojciec), A. Maquet: Henryk Waleczus, król polski i francuski. Dramat w 5 aktach, 10 obrazach z prologiem. Wyst. Kr. 1881. Nie druk.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8895.

44. A. de Musset: Karmazyna. Komedia rycerska w 3 aktach. Wyst. Kr. 1881. Nie druk.

45. F. Hebbel: Maria Magdalena. Tragedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1885.

46. M. Uchard: Fiammina. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1885.

Współtłumacz: Rostworowski.

47. V. Hugo: Na łożu śmierci. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7886 IV.

Przypisuje się także Sabowskiemu przekład komedii H. Balzaca pt. Mercadet.

Ponadto przekładał drobne utwory następujących autorów, ogł. w czasopismach: G. Byron, M. Hartman, H. Heine, F. Hebbel, Homer, V. Hugo, A. de Musset, S. A. Petöfi, A. Puszkina, A. Rangabe, F. Rückert, J. Zalokostas.

Przełożył także Sonet Cherubina z Wesela Figara P. Beaumarchais.

Ponadto przekładał rozprawy popularno-naukowe.

Listy i materiały

1. Do K. W. Wójcickiego z 1867. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7833 IV.

2. Do J. I. Kraszewskiego 12 listów z 1868-1886 oraz dopisek na liście W. Szymanowskiego. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6531 IV, 6536, 6545 IV.

3. Do S. Buczyńskiego z 1869. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2064 t. 1.

4. Do K. Libelta z 1870. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6004 III t. 2.

5. Do K. Estreichera z 1871. Rkps Ossol. sygn. 5965/I.

6. Do T. Romanowicza z 1871. Rkps Ossol. sygn. 5965/I.

7. Do red. *Afisz Teatr.* 1871 nr 33.

8. Do red. *Dzien. Pol.* 1871 nr 342.

9. Do red. *Kur. Teatr.* 1871 nr 113.

10. Do red. *Mrówka* 1871 nr 4.

11. Do red. *Tyg. Wielkop.* 1871 nr 20.

12. Do W. Belzy 10 listów z 1871-1874. Rkps Ossol. sygn. 12420 I.

13. Do A. B. Brzostowskiego 7 listów z 1871-1887. Rkps Bibl. Nar. sygn. 48.

14. Do J. Gordona z 1872. Rkps Ossol. sygn. 5965/I.

15. Podpis na liście redakcji Dziennika Mód do J. I. Kraszewskiego z 1873. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6485 IV.

16. Do T. Lenartowicza z 1873. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2028 t. 6.

17. Do J. D. Amborskiego z 1875. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7885 III.

18. Do red. *Dzien. Poz.* 1875 nr 23.

19. Podpis na 2 listach redakcji Kuriera Warszawskiego do W. Belzy z 1885, 1886. Rkps Ossol. sygn. 12852/III.

20. Do W. Gomulickiego z 1886. Ogł. fragm. J. W. Gomulicki w książce: Warszawa wczorajsza. W-wa 1961 s. 474-475.

21. Do Z. Sarneckiego z 1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717 III.

22. Podpis na liście redakcji Kuriera Codziennego do W. Karczewskiego z 1887. Rkps Ossol. sygn. 12852/III.

23. Do W. Maleszewskiego b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7057.

24. Od J. Brodowicza z 1876. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4571.

25. Utwór wpisany do albumu M. Barusówny. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7426 II.

26. Co to jest gramatyka? Rkps Ossol. sygn. 5477/I.

27. Wycinki z czasopism z materiałami do biografii. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7833 IV.

OPRACOWANIA

Kronika Wiad. Krajowych i Zagranicznych 1859 nr 78 s. 2-3. — A. NIBWIAROWSKI. *Pszczola* 1861 nr 207 [o przekładach z Petöfiego]. — A. D. BARTOSZEWICZ: W. Sabowski. *Towarzysz* 1870 nr 13. — P. CHMIELOWSKI: Powieści Wołodego Skiby. *Przeł. Tyg.* 1870 nr 10. — A. EGER: W. Sabowski (Wołody Skiba). *Mrdwka* 1870 nr 4. — Z. FISZ. *Dzien. Lit.* 1870 nr 28-30. — J. GRZEGORZEWSKI: Kanarki i nie kanarki Wołodego Skiby. *Dzien. Lit.* 1870 nr 39-45. — V. Sabowski. *Kwety* 1870 nr 29. — W. Sabowski. *Przyjaciel Domowy* 1870 nr 21. — *Afisz Teatr.* 1871 nr 38 [odpowiedź Dziennikowi Poznańskiemu w sprawie sztuk W. Sabowskiego]. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1882 nr 7-8. — J. KOTARBIŃSKI: Wiązka myśli o wydawnictwie „Na pomoc”. *Kur. Codz.* 1884 nr 237. — MOES-OSKARGIELLO: Odpowiedź na omowy jarstwa, czyli vegetarianizm panów Omikrona, St. Kramsztyka i A. Mg. z „Kraju”, zakończone uwagami nad godnością dziennikarską „Kurieria Warszawskiego”. W-wa 1885. — T. JESKE-CHOIŃSKI: W. Sabowski. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 159.

(Nekrologi i wspomnienia): M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kur. Codz.* 1888 nr 80; QUIS [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1888 nr 30; J. Ł. *Słowo* 1888 nr 64; KAROL [J. KOTARBIŃSKI]. *Kłosy* 1888 nr 1186; S. KRZEMIŃSKI. *Bibl. Warsz.* 1888 t. 2 s. 170-172; A. PŁUG [A. PIETKIEWICZ]. *Kłosy* 1888 nr 1187; POLIKRATES. *Niwa* 1888 nr 319; RADOST. *Świat* 1888 nr 7; St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1888 nr 273; W. STEBELSKI. *Tyg. Ilustr.* 1888 nr 273; J. T. [J. TOKARZEWICZ]. *Kraj* 1888 nr 12; *Ateneum* 1888 t. 2 s. 189-190; *Biesiada Lit.* 1888 nr 13; *Dzien. dla Wszystkich* 1888 nr 65; *Dzien. Pol.* 1888 nr 81; *Dzien. Poz.* 1888 nr 68; *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 234; *Gaz. Lw.* 1888 nr 66; *Gaz. Nar.* 1888 nr 67; *Gaz. Pol.* 1888 nr 64; *Głos* 1888 nr 12; *Kronika Rodz.* 1888 nr 7; *Kur. Por.* 1888 nr 80, 83, 310; *Prawda* 1888 nr 12; *Rola* 1888 nr 12; *Tyg. Powsz.* 1888 nr 12; *Wiek* 1888 nr 63; *Wolne Pol. Słowo* 1888 nr 15; *Życie* 1888 nr 12.

W. Sabowski. *Kalendarz „Wieków” ilustr.* W-wa 1889 s. 74. — W. K. J.: Plotki i plotkarze. *Życie* 1889 nr 4. — A. KRAUSHAR: Sylwetki literackie z niedawnej przeszłości. Petersburg. Wyd. nast. pt. Neocyganeria warszawska... W-wa [1913]; przedr. w książce: Kartki historyczne i literackie. Kr. 1894. — *Kur. Warsz. Książka jubileuszowa.* W-wa 1896. — EKSDZIENNIKARZ [W. PRZYBOROWSKI]: Stara i młoda prasa. Petersburg. 1897 s. 20. — W. PRZYBOROWSKI: Dzieje 1863 r. T. 1-5. Kr. 1897-1919. — [A. KRAUSHAR]: Kartki z pamiętnika Alkara. T. 1. Kr. 1910 s. 69-72. — C. JANKOWSKI: Z czeczotkowej szkatułki. Wil. 1926 s. 13-15. — J. POGONOWSKI: Petöfi w Polsce. W-wa 1933. — J. CHUDEK: Improwizacja pożegnalna. W. Sabowski, *Kur. Warsz.* 1938 nr 8. — M. TOPOROWSKI: Puszkini w Polsce. W-wa 1950 s. 64-68. — J. TUWIM: Jeszcze o poezji nonsensownej. *Przechrój* 1950 nr 247. — J. W. GOMULICKI: Wstęp i przypisy do: S. Petöfi: Wybór poezji. W-wa 1951 s. 241-244. — W. Sabowski. *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim, oprac. J. W. Gomulicki. T. 2. W-wa 1954 s. 513-514; wyd. 2 W-wa 1956. — J. J. LIPSKI: Wstęp do: W. Sabowski: Na paryskim bruku. W-wa 1955. — K. PAWLOWSKA-NAJDER: Powstaniec na paryskim bruku. *Twórczość* 1955 nr 6. — W. Sabowski. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962 s. 567. — J. DETKO: Powstanie styczniowe w twórczości pisarzy minorum gentium. 1863-1914. *Dziadictwo lit. powstania styczniowego.* W-wa 1964. — J. W. BOREJSZA: Z dziejów polskiej prasy emigracyjnej (1863-1865). *Roczn. Hist. Czasopiśmiennictwa Pol.* t. 4 (1965) z. 1. — C. LECHICKI. *Zesz. Prasoznawcze* 1965 nr 4. — J. W. BOREJSZA: Emigracja polska po powstaniu styczniowym. W-wa 1966. — S. BURKOT: W. Sabowski. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV. *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 2. W-wa 1966. — J. J. LIPSKI: W. Skiba. W książce: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 1. W-wa 1973.

Ziarna i plewy. K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1860 t. 2 s. 490-492. — F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Gaz. Codz.* 1860 nr 141.

Igła i pióro. *Dzien. Lit. i Polit.* 1867 nr 46.

Kanarki. K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1868 t. 2 s. 490. — O...le. [W. M. OLENDZKI]. *Kalina* 1869 nr 34.

Za miesiąc. *Bibl. Warsz.* 1869 t. 2 s. 143-148.

- Emigrant w Galicji. W. ŁOZIŃSKI. *Dzien. Lit.* 1869 nr 12. — J. STARKEL: Listy Sofroniusza Mykity. *Kraj* 1869 nr 26.
- Poświęcenia. λνκ, NIE-LAMBDA. *Dzien. Poz.* 1869 nr 155. — *Czas* 1869 nr 3. — *Dzien. Poz.* 1869 nr 152. — *Gaz. Nar.* 1869 nr 101. — *Kalina* 1869 nr 9. — *Kraj* 1869 nr 52, nr 56. — P. CHMIEŁOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1871 t. 3 s. 448-449. — *Dzien. Powsz.* 1872 nr 233. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1882 nr 26. — *Kur. Por.* 1882 nr 153.
- Na wędkę. O...le. [W. M. OLENDZKI]. *Kalina* 1869 nr 27.
- Rodzina Orskich. O...le. [W. M. OLENDZKI]. *Kalina* 1869 nr 24. — *Przegl. Pol.* 1869 t. 13 s. 517-518. — K. DRZEWIECKA: Nowe dzieła. *Opiekun Domowy* 1870 nr 8. — K. KASZEWSKI. *Bluszcz* 1870 nr 10.
- Bucik. S. *Bibl. Warsz.* 1871 t. 1 s. 485. — DR OMEGA [J. I. KRASZEWSKI]. *Tydzień Polit., Lit., Artyst. i Nauk.* (Drezno) 1871 nr 9.
- Kręte drogi. J. M. [J. MOTTY]. *Tyg. Wielkop.* 1871 nr 41. — *Gaz. Nar.* 1871 nr 9.
- Partia szachów. A. PILECKI. *Warsz. Rocz. Lit.* 1874 s. 134-146.
- Pół miliona. (EMES). *Dzien. Poz.* 1873 nr 24. — Ψ [M. PAWLIKOWSKI]. *Kraj* 1873 nr 16. — L. P. [L. POWIDAJ]. *Przegl. Pol.* 1873 [t. 27] s. 317. — *Czas* 1873 nr 14, nr 16, nr 243. — *Gaz. Nar.* 1873 nr 23. — *Kur. Poz.* 1873 nr 30. — -mg- [M. GAWAŁEWICZ]. *Tyg. Powsz.* 1885 nr 24. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Nitwa* 1885 s. 262. — K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1885 nr 1041. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1885 nr 24. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 132. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 120. — ST. M. RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1885 nr 157. — S. K. *Pravda* 1885 nr 24. — AL. PÓLKOZIC [A. WIENIAWSKI]. *Wiek* 1885 nr 122. — B. ZAWADZKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 89. — *Kur. Por.* 1885 nr 156. — *Przegl. Tyg.* 1885 nr 24.
- W oczach męża. *Czas* 1872 nr 17, nr 44.
- Dwie. *Dzien. Mód* 1873 nr 13.
- Piękne za nadobne. *Gaz. Wielkop.* 1872 nr 7.
- Niepodobni. M. *Przegl. Lw.* 1873 s. 216. — X. *Tyg. Ilustr.* 1886 nr 46. — (jb.).
- Echo Tygodnia* 1955 nr 18. — K. PAWŁOWSKA-NAJDER: Powstaniec na paryskim bruku. *Twórczość* 1955 nr 6. — J. SKÓRNICKI: Powieść o emigrantach 1863 r. *Od A do Z* 1955 nr 21. — J. RYCHLEWSKI. *Książka dla Ciebie* 1956 nr 3. — A. TREPKA: Wartościowe wznowienia. *Ilustr. Kur. Pol.* 1956 nr 31.
- Odwrotna strona medalu. ST. GR. [S. GRUZIŃSKI]. *Dzien. Mód* 1873/1874 nr 5.
- Pojedynek amerykański. ST. GR. [S. GRUZIŃSKI]. *Dzien. Mód* 1873/1874 nr 5.
- Chrzest Polski. W. SABOWSKI: [List do redakcji]. *Gaz. Nar.* 1876 nr 217. — J. DETKO: Chłopi w powstaniu styczniowym w literaturze polskiej lat 1864-1914. *Rocz. Dziejów Ruchu Lud.* 1964 nr 6.
- Paryżanin. [E. SIWIŃSKI]. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 46. — *Wiek* 1888 nr 117-124 z przerywaniami.
- Grześ. A. NOWICKI. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1885 nr 9/10. — *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 46.
- Wstęp do: Wzorowy sekretarz... Wł. Z. [W. ZAWADZKI]. *Dzien. Pol.* 1884 nr 154. — *Nasz stół redakcyjny. Tyg. Ilustr.* 1885 nr 117.
- Nad poziomy. W. K. [W. KOROTYŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1887 nr 248. — E. SIWIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 42. — ZYG. PIET. *Pravda* 1887 nr 38. — AMA. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 1. — ***: Z nowszych powieści polskich. *Przegl. Powsz.* 1910 t. 108 s. 93-94. — T. ŁOPALEWSKI: Posłowie do: W. Sabowski: Nad poziomy. Powieść z r. 1863. W-wa 1956 i wyd. nast. — W. J. *Książka dla Ciebie* 1956 nr 13. — B. OLSZAŃSKA. *Nowe Książki* 1969 nr 2.
- Dokument. Do teki rozmyślań nad kronikami Prusa [art. w *Kur. Codz.*] B. PRUS: Kronika. *Kur. Codz.* 1888 nr 30; przedr.: Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 11. W-wa 1961 s. 28-30, 287-289.
- Recenzje przekładów
- S. A. Petöfi: Wojak Janosz. O...le [W. M. OLENDZKI]. *Kalina* 1869 nr 34.
- A. Musset: Ostrożnie z ogniem. S. KOŹMIAN: Przy studni. Kr. 1874; przedr. w książce: Teatr. Wybór pism. T. 1. Oprac. J. Got. Kr. 1959.
- F. Schiller: Wallenstein. S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1876 [t. 42] s. 289-300.

SARNECKI ZYGMUNT (1837–1922)

Pseud. i krypt.: MELITON; MINOR; NIE-APELLES; OR...; ORGON; PROTAZY; RADOST; REMIGJUSZ STAROWIEJSKI; S.; SMOK; ŚLEPOWRON; W. ŚLEPOWRON; WACŁAW ŚLEPOWRON; WINCENTY SZARŻA; Z.; z. s.; (z. s.); Z. S.; (Z. S.).

Dramato- i powieściopisarz, dziennikarz, tłumacz.

Ur. 20 listopada 1837 w Hołodkach pod Barem na Podolu. Syn Wincentego i Melanii ze Scypiów. Początkowo uczył się w domu, a od dziesiątego roku życia w prywatnej szkole w Odesie, później w gimnazjum realnym w Warszawie (1852-1858). Już w latach szkolnych, w 1856, rozpoczął współpracę z *Gazetą Codzienną*. W 1859 wyjechał do Francji i Włoch jako korespondent tejże gazety. W Paryżu był wolnym słuchaczem Sorbony. W 1862 ożenił się i osiadł w majątku Bychawa (Lubelskie). W 1863-1866 przebywał ponownie we Włoszech i Francji. W 1866 wrócił do kraju i osiadł w Bychawie. Po utracie majątku przeniósł się do Lublina i w sezonie letnim 1872 prowadził teatr wraz z Józefem Tekslem, a w sezonie 1872/1873 był dyrektorem Teatru Polskiego w Poznaniu. W czerwcu 1873 przeniósł się do Kalisza, gdzie przez krótki czas był dyrektorem teatru. W tymże roku zawarł nowy związek małżeński z aktorką Aleksandrą Disterlo. Wezwany przez Lewestama do współpracy w dzienniku *Wiek* przeniósł się do Warszawy. Od 1877 do 1881 wydawał i redagował dziennik *Echo*. W tymże roku wyjechał do Lwowa, a w 1882 do Krakowa. W 1884-1885 przebywał w Paryżu. Po powrocie w sezonie 1885/1886 był kierownikiem literackim teatru krakowskiego. W 1888-1895 redagował dwutygodnik *Świat*. W 1900 zamieszkał w Warszawie, skąd przeniósł się do Lwowa i redagował tu *Przedświt* (do 1903). W latach następnych mieszkał ponownie w Krakowie, gdzie jako krytyk współpracował z *Nową Reformą* i od 1904 prowadził salon malarski „Ars”. Zmarł 9 stycznia 1922 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Brat i żebrak. [Utwór dramatyczny]. Powst. ok. 1852. Nie druk.

2. Polowanie. Komedja w 1 akcie. Wyst. W-wa 28 listopada 1863. Nie druk.

3. Zemsta pani hrabiny. Komedja w 3 aktach. Powst. w 1867. Wyst. W-wa 5 kwietnia 1869; Lw. 3 stycznia 1870. Wyd. W-wa 1870. Zob. też Wyd. zbior.

4. Febris aurea. Komedja w 5 aktach. Powst. 1869. Ogl. *Gaz. Warsz.* 1870 nr 267-290, 1871 nr 3-9 z przerwami. Wyst. Poz. 10 czerwca 1871. Wyd. osob. zob. Wyd. zbior. Wyd. nast.: *Dramat mieszczański epoki pozytywizmu warsz.* Wr. 1953.

5. Nad ranem. Obraz dramatyczny w 1 akcie. Wyst. W-wa 5 września 1871; Poz. 12 lutego 1873. Wyd. osob. zob. Wyd. zbior.

Przekład czes.: A. Schwab-Polabský. Praga 1882.

6. Bezinteresowni. Komedja w 4 aktach. Wyst. W-wa 29 stycznia 1872. Ogl. *Gaz. Warsz.* 1872 nr 10-14, 16-19.

Przekład ros.: N. Martynow. W-wa 1873.

Utwór ten wraz z dramatem pt. *Kalecy* (zob. poz. 7) oraz z zamierzonym dramatem pt. *Umarli* prawdopodobnie miał stanowić trylogię dramatyczną.

7. Kalecy. Dramat w 3 aktach. Wyst.

Poz. 16 listopada 1872. Ogl. *Wieniec* 1872 nr 24-28 (z podtyt. Komedja w 3 aktach).

Prawdopodobnie część druga trylogii (zob. poz. 6).

8. Dworacy niedoli. Sztuka w 4 aktach. Wyst. W-wa 13 października; Kr. 2 grudnia 1876. Wyd. W-wa 1876.

Odnaczona na konkursie dramatycznym Teatrów Rządowych Warszawskich w 1876.

9. Próżność ukarana. Komedjka dla dzieci w 1 akcie. Kr. 1876 *Teatr dla Młodzieży* 5.

10. Słonecznik. Komedja w 4 aktach. Wyst. Kr. 25 listopada 1882; Lw. 17 czerwca 1883. Wyd. Kr. 1883.

Rkps IS PAN sygn. 401/III.

11. Różni ludzie. Nowele i obrazki. Kr. 1883. Wyd. 2 Kr. 1887.

Zawartość: *Franeczek*. (*Gaz. Lw.* 1882 nr 26-28; *Słowo* 1882 nr 52, 54-58 pt. *Franeczek*. Biografia prawdopodobna); *Terenia*. (*Czas* 1882 nr 12-14. Zob. też poz. 22); *Salusia*. (*Gaz. Kr.* 1882 nr 114-115); *Niewolnik Kupidyna*. (*Gaz. Lw.* 1882 nr 118-122; *Tyg. Powsz.* 1882 nr 41-45 pt. *Niewolnik Kupidyna*. Szkic portretowy); *Marta*. (*Reforma* 1882 nr 53-56. Zob. też poz. 22); *Dolcio*. (*Przegl. Lit. i Artyst.* 1882 nr 1 pt. *Dolcio*. Z życia tenora. Zob. też poz. 22); *Aniela*. (*Czas* 1882 nr 141-143).

Przekład ros.: *Salusia*. *Obzor* 1888 nr 295.

12. Owale i profile. Szkice i studia z natury. Lw. 1884.

Zawartość: *Czy warto?* (*Gaz. Lw.* 1883 nr 41-44. Zob. też poz. 35); *Gwiazda*. (*Gaz. Lw.* 1883 nr 24-27;

Tyg. Potocz. 1883 nr 36-38); *Pierwszy mój dramat.* (*Gaz. Lw.* 1883 nr 110-112 pt. *Pierwszy mój dramat. Rozmowa o szarej godzinie*); *Tęcza.* (*Gaz. Lw.* 1883 nr 236-237); *Pani Pelagia i cesarzowa Eugenia*; *Historia człowieka nie na serio.* (*J. Noskowskiego kalendarz domowy.* W-wa 1875 s. 31-52); *Burza*; *Pojedynek.* (*Kur. Warsz.* 1882 nr 139-143; *Gaz. Lw.* 1883 nr 82-86 pt. *Pojedynek. Wspomnienie.* Zob. też poz. 22).

13. *Złote serce.* Powieść. *Gaz. Lw.* 1884 nr 215-291. Wyd. osob. T. 1-3. Lw. 1885. Zob. też poz. 15.

14. *Konrad Wallenrod.* Opera w 4 aktach podług poematu Adama Mickiewicza. Wyst. Lw. 26 lutego; Kr. lipiec 1885. Wyd. Lw. 1885. Wyd. nast.: Kr. 1889; W-wa 1930.

Współautor libretta W. Noskowski, muzyka W. Zeleński.

Rkps Muzeum A. Mickiewicza w Paryżu sygn. 222.

15. *Lekkość.* Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 4 grudnia 1886. Wyd. W-wa 1887.

Przeróbka powieści *Złote serce.* Zob. poz. 13.

Współautor: J. Bliziński.

16. *Na ruinach.* Powieść. Ogl. fragm.: *Bluszcz* 1887 nr 14-22; *Czas* 1887 nr 91-103. Wyd. osob. Kr. 1890.

17. *Nowele.* W-wa 1888.

Zawartość: *Stasia.* (*Gaz. Lw.* 1887 nr 8-18; *Wiek* 1887 nr 95-111); *Drugie dziecko.* (*Czas* 1887 nr 41-43); *Wróble.* (*Czas* 1884 nr 180-181); *Powieść mamie.* (*Kur.* Kr. 1887 nr 1-3; *Słowo* 1887 nr 45-46. Zob. też poz. 22); *Nastka.* (*Kłosy* 1884 nr 1001. Zob. też poz. 22); *Sielanka.* (*Dla Stryja.* Lw. 1886 s. 27).

Przekłady:

Drugie dziecko. serbochorw.: N. Manojlović-Rajko. *Javor* 1892 nr 22-24.

Powieść mamie. czes.: V. Pakosta. Ok. 1889.

18. *Dama sercowa.* Sztuka w 4 aktach. Ogl. fragm. *Wiek* 1890 dod. ilustr. nr 4.

19. *Uroczę oczy.* Komedia w 4 aktach. *Świat* 1893 nr 1-5, 7-14 i odb. Wyst. Lw. 3 stycznia; Poz. 17 lutego; Kr. 2 kwietnia 1894.

Inny tytuł: *Sny Tereni.*

20. *Harde dusze.* Sztuka w 5 aktach wg powieści E. Orzeszkowej „*Bene nati*”. Wyst. Kr. 9 lutego; Poz. 30 marca; Lw. 17 maja; W-wa 15 czerwca; Łódź 6 lipca; Lubl. 9 listopada 1895. Wyd. Lw. 1897 *Bibl. Mrówki* 317-319.

Rkps Bibl. Nar. sygn. 6205.

21. *Szklana góra.* Baśń dramatyczna w 3 aktach a 5 odsłonach. Wyst. Kr. 22 grudnia 1895; Lw. 22 stycznia 1897 (z muzyką M. Hertzka). Wyd. z muzyką S. Bersona. Kr. 1897.

22. *Nowele.* *Złoczów* 1895. Wyd. nast. po 1923.

Zawartość: *Marta.* (Zob. poz. 11); *Powieść mamie.* (Zob. poz. 17); *Terenia.* (Zob. poz. 11); *Wilki.* (*Kur.*

Pol. 1890 nr 4, 7); *Nastka.* (Zob. poz. 17); *Dolcio.* (Zob. poz. 11); *Pelagia*; *Pojedynek.* (Zob. poz. 12).

23. *Półdiabły.* Sztuka w 5 aktach. Wyst. Kr. 7 marca 1896.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 102.

24. *Cud dziewica.* Baśń ludowa w 5 aktach. Wyst. Kr. 19 grudnia 1896. Muzyka: S. Berson. Ogl. fragm. *Głos Narodu* 1896 nr 296.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 145.

25. *Historia literatury francuskiej* ułożona podług najświeższych opracowań obcych. Kr. 1897.

26. *Adam i Maryla.* Obraz sceniczny w 3 aktach. Wyst. Lw. 22 maja; Kr. 23 czerwca; Poz. 26 listopada 1898. Muzyka: F. Słomkowski. Ogl. pt. W Tuchanowiczach. *Biesiada Lit.* 1899 nr 1-12, 14-15, 18, 20.

27. *Cień.* Komedia w 4 aktach wg Andersena. Wyst. Kr. 19 listopada 1898.

Rkps Bibl. Nar. sygn. 1873.

28. *Evviva l'arte!* Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 19 marca 1899.

Rkps Bibl. Nar. sygn. 6221.

29. *On i ona.* Obraz sceniczny w 1 akcie. Wyst. Kr. 1 marca 1899. Ogl. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 46-48, 52. Wyd. osob. W-wa 1918.

30. *Nie twoja!* Nowela. *Gaz. Lw.* 1901 nr 91-120; *Świat* (Łódź) 1901 nr 19-20. Wyd. osob. W-wa 1903.

31. *Złoczenie.* Sztuka w 4 aktach. Wyst. Lw. 24 marca 1903.

32. *Chopin i George Sand.* Obraz sceniczny. Wyst. W-wa 1903.

33. *Sny i wrażenia.* Lw. 1904.

Zawartość: *Sen nocy zimowej.* (*Gaz. Lw.* 1897 nr 294; *Kur. Codz.* 1898 nr 1); *Ogród pana radcy.* (*Gaz. Lw.* 1899 nr 103-104; *Kur. Codz.* 1899 nr 104); *Życie i sen.* (*Prowda. Książka zbior. ku uczczeniu... A. Świętochowskiego.* Lw. 1899 s. 432-434); *Bez odpowiedzi.* (*Kur. Warsz.* 1896 nr 1); *Lalka.* (*Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej.* Kr. 1893 s. 510-512); *Murzyn.* (*Kur. Codz.* 1899 nr 163-179); *Kaśka.* (*Tydzień dod. Kur. Lw.* 1903 nr 33; *Gaz. Pol.* (Chicago) 1903 nr 40); *Minister.*

34. *Mojana.* Baśń dramatyczna w 3 aktach. Ogl. fragm.: *Nowa Reforma* 1906 nr 87; *Tarnowianin. Kalendarz na r. 1907.* Tarnów 1906.

Rkps Bibl. Nar. sygn. 6220.

35. *Czwarta dusza.* W-wa 1914.

Zawartość: *Czwarta dusza.* (*Nowości Ilustr.* 1906 nr 51 z podtytuł. *Nowelka wigilijna*); *Halucynacja.* (*Gaz. Lw.* 1911 nr 262-269); *Szklany domek.* (*Czas* 1912 nr 8);

Charmka. (*Nowa Reforma* 1911 nr 591-592, 1912 nr 3-7); Czy warto? (Zob. poz. 12); Nagroda konkursowa.

Utworki literackie i krytyczne zamieszczał w czasopismach: *Biesiada Lit.* (1882, 1884-1885, 1891, 1898-1899; tu: art. z dziedziny malarstwa. 1884-1885; Kariera. Opowiadanie. 1882 nr 354-355, Miłość. 1898 nr 52), *Bluszcz* (1887), *Czas* (1882, 1884-1887, 1895-1896, 1912, 1916; tu: rec. teatr. 1895-1896), *Diabeł* (1887, 1893, 1908), *Dzienn. Chicagoski* (1907), *Echo* (1877-1881; tu działy: Teatr. 1877-1881, Teatrzyki letnie. 1879-1881, Ze sztuki. 1881), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1882-1888, 1900; tu: Listy paryskie. 1884-1885, art. z dziedziny malarstwa. 1885-1886; krytyki teatr. 1885-1888), *Gaz. Codz.* (1856-1862; tu: felietony: De omnibus rebus et quibusdam aliis. 1857; Listy Kantego do Kalasantego — wespół z E. Leo. 1858; korespondencja z Włoch i Francji. 1859-1862), *Gaz. Kr.* (1882), *Gaz. Lw.* (1882-1888, 1897-1903, 1911, 1918, 1920; tu: działy: Kronika teatralna. 1883, Listy paryskie. 1884-1885, Notatki literacko-artystyczne. 1903, Selim. 1899 nr 187-206, K. Tetmajer. Szkice impresyjny. 1901 nr 204-206), *Gaz. Nar.* (1886, 1896), *Gaz. Pol.* (Chicago 1903), *Gaz. Pol.* (Czeronowce 1885), *Gaz. Pol.* (W-wa 1885, 1889), *Gaz. Warsz.* (1870-1872), *Głos Lit. i Społ.* dod. *Głosu Narodu* (1900-1902), *Głos Narodu* (1895-1897, 1899, 1904-1906, 1908; tu działy: Kronika literacko-artystyczna. 1904-1905), *Ilustr. Kur. Codz.* (1921), *Iskra* (1887), *Kłosy* (1868, 1875, 1880-1887; tu m.in.: działy: Korespondencje z Krakowa. 1881-1882, Poeci i komediopisarze. I. J. Bliziński. 1886 nr 1111-1112, II. A. Asnyk. 1887 nr 1151), *Kraj* (1885-1886, 1900, 1902), *Kur. Codz.* (1889, 1895-1896, 1898-1900), *Kur. Kr.* (1887), *Kur. Pol.* (1889-1893; tu m.in.: działy: Teatr krakowski. 1891-1893; Po wieczery. 1892 nr 344-345), *Kur. Warsz.* (1882, 1887, 1890, 1892, 1896, 1899-1903, 1907-1908, 1921; tu m.in.: korespondencje od 1887; Rozwój komedii polskiej. 1921 nr 85), *Mucha* (1875), *Niwa* (1877), *Nowa Reforma* (1887, 1903-1906, 1911-1912, 1916-1920; tu m.in.: Przekłady Boya. 1917 nr 258-265, 366), *Nowości Ilustr.* (1906, 1916), *Ognisko Domowe* (1874-1875, 1896; tu m.in.: U ogniska. I-V. 1896 nr 1, 3, 5, 7, 9), *Przedświt* (1902-1903; tu m.in.: rec. teatr. 1902-1903; Szczury w świątyni. Bajka japońska. 1902 nr 55), *Przegl. Lit.* dod. *Kraju* (1886-1887), *Przegl. Lit. i Artyst.* (1882, 1886), *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* (1890), *Reforma* (1882), *Słowo* (1882, 1884-1885, 1887; tu m.in.: działy: Sztuka, nauka i literatura we Francji. 1884-1885), *Słowo Pol.* (1901), *Strzecha* (1870-1871), *Szczutek* (1893-1894), *Świat* (Łódź 1901),

Świat (Kr. 1888-1895; tu m.in.: art. z dziedziny malarstwa. 1888-1890; Nowa poezja. 1893 s. 508-510; Dwudziestopięcioletnia działalność komediopisarza K. Zalewskiego. 1894 nr 6), *Tydzień* (1877, 1903), *Tyg. Ilustr.* (1895, 1897, 1899-1904, 1908-1909, 1917, 1920; tu m.in.: A. Asnyk. 1897 nr 23), *Tyg. Mód i Powieści* (1873), *Tyg. Nar.* (1899, 1901), *Tyg. Powsz.* (1882-1883), *Tyg. Słowa Pol.* (1903), *Wędrowiec, Wiek* (1874-1876, 1887, 1890, 1898-1899, 1903), *Wiek Ilustr.* (1900-1901; tu m.in. działy: Teatrzyki letnie. 1900; Malarze i obrazy. 1900 nr 24, 27, 69, 76, 115-116, 151), *Wiek Nowy* (1904), *Wieniec* (1872), *Wisła* (1912), *Zagłoba* (1894) oraz w czasopismach francuskich.

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Adamowi Krechowieckiemu*. Lw. 1908 (tu: Teatr A. de Musseta i St. Przybyszewskiego. S. 71-79), *Dla bezdomnych dzieci*. Lw. 1902, *Dla Stryja*. Lw. 1886, *Ilustr. powsz. kalendarsz*. Kr. 1873, *J. Ungra kalendarsz warsz.* W-wa 1862 (tu: Z rękopisów niedoszłego doktora, który został bakalarzem. S. 61-69), *J. Noskowskiego kalendarsz domowy*. W-wa 1875, *Kalendarz „Tarnowianin” na r. 1907*. Tarnów 1906, *Jednodniówka na dochód Tow. Przyj. Muzyki Kr. „Harmonia”*. Kr. 1895, *Prawda. Książka zbior. ku uczczeniu... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899, *Prośna. Jednodniówka kaliska*. Kalisz 1895, *Skarbonka*. Kr. 1893, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Ziarno. Wyd. zbior. dla głodnych*. W-wa 1880.

Przekłady i przeróbki

1. A. de Musset: Fantazja. Komedia w 2 aktach. [*Wędrowiec* 1864?]. Rkps. Bibl. Nar. sygn. 1896.
2. P. Bertou: Didier. Dramat w 3 aktach. [1868]. Wyst. W-wa 1870.
Wyst. również pt. Doktor Didier.
3. V. Sardou: Marcella. Komedia w 4 aktach. Wyst. W-wa 1873; Kr. 1897. Wyd. W-wa 1897.
4. E. Gondinet: Rak morski. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 1874 (pt. Homar); Kr. 1874.
5. E. Augier: Małżeństwo Olimpij. Dzieło sceniczne w 3 aktach. Wyst. Kr. 1875; Kr. 1891.
6. A. Daudet: Narzeczona z Biłgoraja. (Arlezjanka). Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1875; Lubl. 1878.
7. O. Feuillet: Dwa światy. Dramat w 5 aktach, 8 obrazach. Wyst. Kr. 1875; W-wa 1883.
8. G. Sand: Ten drugi. Komedia w 4 aktach z prologiem. Wyst. Kr. 1875.

9. [L. Alquié de Rieupeyroux]: Zwyczaje towarzyskie (*Le savoir vivre*) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte, według dzieł francuskich spisane. Kr. 1876. Wyd. nast.: wyd. 2 popr. i poszerz. Kr. 1876; wyd. 3 popr. i poszerz. Kr. 1879.
10. Molière: Jerzy Dandin, czyli mąż upokorzony. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1882.
11. H. Chivot, A. Duru: Za granicę! czyli Willa Blancmignon. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1884.
12. E. Erckmann, A. Chatrian: Przyjaciel Fryc. Obraz sceniczny w 3 aktach. Wyst. Kr. 1884.
13. F. Mamroth, O. Weiss: Podróż do Sumatry. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1884.
14. A. Dumas (syn): Dioniza. Sztuka w 4 aktach. Wyst. W-wa 1885.
15. V. Sardou: Teodora. Dramat w 5 aktach. Wyst. Kr. 1885. Ogl. fragm. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1886 nr 1-4; całość *Świat* i odb. Kr. 1893.
16. E. Schönthan von Pernwald: Porwanie Sabinek. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1885; W-wa 1886.
Współtłumacz: Ł. Kościelecki.
17. A. F. D'Ennery, E. Tarbé: Męczennica. Dramat w 5 aktach. Wyst. Kr. 1886; W-wa 1887.
18. O. Feuillet: Chamillac. Komedia w 5 aktach. Wyst. Kr. 1886; Kr. 1889.
Rkps Ossol. sygn. 11376/I.
19. V. Sardou: Żorzetta. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1886; W-wa 1887.
20. A. Bisson, J. Moinaux: Pod kuratelą. Komedia w 5 aktach. Wyst. Kr. 1887; W-wa 1887.
Rkps Bibl. Nar. sygn. 8863.
21. P. Decourcelle: Biruk. Dramat w 5 aktach. Wyst. Kr. 1887.
22. A. Dumas (syn): Francillon. Sztuka w 5 aktach. Wyst. Kr. 1887; W-wa 1887. Wyd. W-wa 1887.
23. J. Feydeau, A. Valabrègue: Krawiec damski. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1887; W-wa 1888.
24. H. Meilhac: Gotte. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1887.
25. J. Ohnet: Hrabina Sara. Komedia w 5 aktach. Wyst. Kr. 1887; W-wa 1887.
Rkps Ossol. sygn. 10243/I.
26. V. Sardou: Fedora. Dramat w 4 aktach. Wyst. Kr. 1887; Kr. 1888.
27. A. Bisson, A. Mars: Przygody rozwodowe. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1888; W-wa 1889 (pt. Niespodzianki rozwodowe).
Rkps Ossol. sygn. 10298/I.
28. H. Crémieux, P. Decourcelle, L. Halévy: Książd proboszcz. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1888; W-wa 1889 (pt. Ojciec Konstantyn); Lubl. 1889.
29. V. Sardou: Teściowa. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1889; Kr. 1890; Lw. 1890.
30. P. Hervieu: Prawo mężczyzny. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Kr. 1897.
31. J. Lemaitre: Przykry wiek. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1897.
32. Molière: Don Juan. Złoczów 1897. Wyd. nast. Złoczów 1913.
33. P. Decourcelle: Dwaj uczniowie. Sztuka w 2 częściach. Wyst. Kr. 1898 pt. Urwisze; 1898 pt. Dwaj malcy.
34. M. Brieux: Córki pana Dupont. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1899.
35. J. Lenôtre, G. Martin: Colinette. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1899.
36. P. Marivaux: Igraszki trafu i miłości. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1899. Wyd. 2 Lw. 1902 *Bibl. Utworów Dramatycznych* 7.
37. M. Maeterlinck: Wnętrze. Lw. 1901. Wyd. nast. Kr. 1951 *Bibl. Arcydział Poesji i Prozy* 95.
38. F. Gressac, F. de Croisset: Kładka. Komedia w 3 aktach. [1902].
39. M. Maeterlinck: Mona Vanna. Sztuka w 3 aktach. Lw. 1902. Wyd. 2 Lw. 1909 *Bibl. Utworów Dramatycznych* 12.
40. F. de Nion: Widły obywatelskie. [1902].
41. R. Bracco: Cierpki owoc. Komedia w 3 aktach. [1906].
42. R. Bracco: Urojenia. Dramat w 4 aktach. [1907].
Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8874.
43. M. Donnay: Edukacja księcia. [1907].
44. C. Goldoni: Piękna Mirandolina. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 12 października 1907.
45. O. Mirbeau, P. Natanson: Ognisko. Dramat w 3 aktach. [Ok. 1908].
Rkps Bibl. Nar. sygn. 6222.

46. R. de Flers, G. A. de Caillavet: Michasia i jej matka. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1916.

Rkps Ossol. sygn. 13037 II.

47. A. de Musset: Nie trzeba niczego się zarzekać! Komedia w 3 aktach.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 6223.

Prawdopodobnie tłumaczył jeszcze inne utwory dramatyczne, głównie z języka francuskiego.

Wydania zbiorowe

Prace dramatyczne. T. 1. W-wa 1880.

Zawartość: Zemsta pani hrabiny. (Zob. poz. 3); Febris aurea. (Zob. poz. 4); Nad ranem. (Zob. poz. 5).

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 44 listy z 1863-1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6531 IV.

2. Do J. A. Fredry 2 listy z 1870, 1871. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8431.

3. Do nieznanego adresata 2 listy z 1871, 1884. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7263, 8840.

4. Do W. L. Anczyca 2 listy z 1871 i 1883. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262 t. 3.

5. Do H. Modrzejewskiej z 1873. Ogl. w: Korespondencja H. Modrzejewskiej i K. Chłapowskiego. T. 1. W-wa 1965 s. 230-232.

6. Do T. J. Steckiego z 1876. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7828 IV, 2.

7. Do S. Nowińskiego 16 listów z 1876-1881. Rkps Ossol. sygn. 5248/I.

8. Do J. Bliźnińskiego 97 listów z 1876-1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6699 III, 6700 III, 6701 III, 6702 III.

9. Do Wł. Ostaszewskiego list z 1880. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7824 IV.

10. Do Wł. Maleszewskiego 43 listy z 1880-1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7057.

11. Do E. Leo list z 1881. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III.

12. Do W. Przyborowskiego 25 listów z 1882-1883. Rkps Ossol. sygn. 13602/II.

13. Do L. Germana 4 listy z 1883. Rkps Ossol. sygn. 6413/II.

14. Do W. Bełzy listy z 1883-1910. Rkps Ossol. sygn. 12659/III.

15. Do S. Witkiewicza 6 listów z 1887-1891. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

16. Do Z. Przesmyckiego 68 listów z 1887-1920. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2858.

17. Do F. Hoesicka 167 listów z 1889-

-1920. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7084, 7128, 2690-2694, 2696-2704, 2706-2719, 2722.

18. Do Mieczysława (nazwiska brak) z 1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7913 III.

19. Do Tow. Przyj. Sztuk Pięknych 6 listów z 1890-1905. Rkps Ossol. sygn. 7489/I.

20. Do S. Böhma z 1891. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6692 III.

21. Do W. E. Radzikowskiego z 1891. Rkps Ossol. sygn. 12009/II.

22. Do E. Pawłowicza 2 listy z 1891. Rkps Ossol. sygn. 6835/I.

23. Do K. M. Górskiego 4 listy z 1891-1895. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7729 III.

24. Do St. Janowskiego 2 listy z 1891, 1 list z 1910. Rkps Ossol. sygn. 12221/III, 12131/II.

25. Do J. Kasprowicza 3 listy z 1893-1895. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.

26. Do L. Rydla 3 listy z 1893-1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260.

27. Do A. B. Brzostowskiego 2 listy z 1895. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 48.

28. Do T. Romanowicza 4 listy z 1897-1898. Rkps Ossol. sygn. 6825/I.

29. Do H. Sienkiewicza z 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8849.

30. Do H. Sienkiewicza z 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6998 IV.

31. Do K. Tetmajera z 1903. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718.

32. Do B. Wysloucha 2 listy z 1903. Rkps Ossol. sygn. 7182/II.

33. Do L. Mańkowskiego z 1907. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7661 II.

34. Do J. Mehoffera z 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7374.

35. Do L. Wellischa z 1907. Rkps Ossol. sygn. 12229.

36. Do Br. Rychter-Janowskiej z 1909. Rkps Ossol. sygn. 12219.

37. Do A. Grzymały-Siedleckiego 6 listów z 1913-1922. Rkps Bibl. Miejska w Bydgoszczy. sygn. 343, 577-582.

38. Do E. Jachowicza list b. d. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 48.

39. Do St. Tomkowicza, T. Wierzbowski, T. Lenartowicza, W. E. Radzikowskiego listy b. d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881, 1993, 2028, 2158.

40. Od L. Buchholtza z 1864. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6531 IV.

41. Od C. Norwida z 1868. Ogl. *Mysł Nar.* 1935 nr 23.

42. Od J. Blizińskiego z 1878. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7038 IV; oraz list b. d. Ogl. *Echo* 1878 nr 15.

43. Od różnych osób 962 listy z 1885-1916. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6713 III-6718 III. M. in. od nast. osób: K. Abgarowicz 2 listy z 1890-1891; J. Antoniewicz z 1903; A. Asnyk; M. Bałucki z 1889; S. Belza 3 listy z 1889-1890; W. Belza 19 listów z 1887-1910; J. Bliziński 12 listów z 1887-1888; W. Bogusławski 4 listy z 1887-1890; S. Brandowski z 1890; K. Chłędowski 2 listy z 1887-1888; P. Chmielowski 4 listy z 1887-1903; T. Choiński 2 listy z 1887-1889; K. Ehrenberg z 1896; S. Estreicher 2 listy z 1893; W. Feldman z 1903; L. Finkel z 1889; M. Gawalewicz 16 listów z 1887-1907; J. Gnatowski 2 listy b. d.; W. Gomulicki 4 listy z 1887-1889; B. Gorczyński 2 listy z 1903; F. Hoesick 11 listów z 1889-1915; Cz. Jankowski 7 listów z 1880-1891; C. Jellenta 3 listy z 1888-1889; J. Kasprzowicz 2 listy z 1895-1902; J. Kisielnicka 7 listów z 1889-1890 i b. d.; T. Konczyński z 1915; M. Konopnicka 8 listów z 1887-1889; J. Korzeniowski z 1916; W. Kościółkowska z 1888; J. Kotarbiński 9 listów z 1887-1888, 1892 i b. d.; W. Koziebrodzki 9 listów z 1887-1889; S. Kozmian 5 listów z 1902-1903; A. Kraushar 8 listów z 1887-1892; A. Krechowicki 31 listów z 1887-1915; N. Krzyżanowska 6 listów z 1887-1888; K. Laskowski z 1902; E. Lubowski z 1887; J. Łętowski z 1887; W. Łoziński 2 listy z 1888-1891; I. Maciejowski z 1890; Z. Mellerowa b. d.; L. Méyet 16 listów z 1887-1890; W. Mickiewicz 7 listów z 1887-1890; A. Nossig 8 listów z 1887-1900; A. Nowaczyński; J. Ochorowicz 2 listy z 1889 i b. d.; E. Orzeszkowa 13 listów z 1887-1895; A. Pilecki z 1890; L. Piniński 2 listy z 1887-1888; E. Porębowicz 2 listy z 1889-1895; Z. Przesmycki 26 listów z 1887-1896; W. Rabski b. d.; W. Rapacki 2 listy z 1889-1898; A. J. Rolle 4 listy z 1887-1891; S. Rossowski 3 listy z 1887-1888; S. Rzewuski b. d.; W. Sabowski z 1887; H. Sienkiewicz 3 listy z 1899; R. Starzewski z 1912; K. Szaniawski 2 listy z 1887-1891; M. Szeliga 11 listów z 1889-1890 i b. d.; A. Szymański 2 listy z 1888; J. Świącicki 5 listów z 1887-1888; K. Tetmajer z 1903; W. Tetmajer 2 listy z 1893 i b. d.; J. Wieniawski 4 listy z 1894-1896; K. Zalewski 7 listów z 1887-1911; G. Zapolska 2 listy z 1888 i 1909 (ogł. w: G. Zapolska: Listy. T. 1-2. W-wa 1970); D. Zgliński 3 listy z 1888.

44. Od F. Dobrowolskiego z 1889. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7912 III.

45. Od A. Borkowskiej list b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7851 IV.

46. Od J. A. Fredry list z poprawkami uprzednio wysłanego wiersza. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7813 IV.

47. Od A. Niewiarowskiego b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7859 IV.

48. Od M. Olszyńskiego 3 listy b. d. Rkps IS PAN sygn. 190/IV.

OPRACOWANIA

M. G. [M. GAWALEWICZ]: Nasz współczesny dramat i komedia. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 26-30. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]: Z. Sarnecki. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 74. — a. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 120-121 [o ustąpieniu z kierownictwa artystycznego teatru lwowskiego]. — A. R. Galicjana. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 144. — NIE-KAMIENNY: Na posterunku. *Rola* 1886 nr 14. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1887 nr 35. — W. KORYZNA [R. FIJAŁKOWSKI]: Pamiętnik sceny narodowej w Wielkopolsce. T. 1. Poz. 1888. — J. H. BLESZYŃSKI: Rządy pana Gliksona w teatrze krakowskim. Kr. 1889. — A. DOBROWOLSKI. *Przełg. Tyg.* 1889 nr 39. — W. RAPACKI: Aktor o autorach. (Z pamiętników W. Rapackiego). *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 335.

(Artykuły jubileuszowe:) E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 224 (tu biogr.). — AL. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 550. — *Gaz. Lw.* 1894 nr 77, 84. — *Goniec i Iskra* 1894 nr 7. — P. CHMIELEWSKI. *Ateneum* 1895 t. 2 s. 517-537; przedr. poszerz. w książce: Nasza literatura dramatyczna. T. 2. Petersburg. 1898 s. 329-373.

M. G. [M. GAWALEWICZ]: Z. Sarnecki. *Tyg. Pol.* 1899 nr 15. — Łowczy [K. LASKOWSKI]: Na niwie dramatycznej. *Kraj* 1900 nr 16. — Album pisarzy polskich współczesnych. Oprac. S. Demby. W-wa 1901. — K. PIOTROWSKI: Prasa polska na przełomie dwóch stuleci. *Tyg. Pol.* 1901 nr 1-7. — S. DZIAŁAŃSKI: Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX w. W-wa 1901 s. 507-511.

(Artykuły jubileuszowe:) t. k. [T. KONCZYŃSKI]: Osiemdziesięciolecie urodzin Z. Sarneckiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 318. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1916 nr 637. — *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 3. — A. DOBROWOLSKI: Trzej jubilaci. *Kur. Warsz.* 1921 nr 37.

(Nekrologi:) M. ASANKA-JAPOLL. *Kur. Poz.* 1922 nr 26; J. BANDROWSKI. *Gaz. Por.* 1922 nr 6227; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1922 nr 14; F. HOESICK. *Kur. Warsz.* 1922 nr 11; F. HOESICK. *Przełg. Teatr.*

- i Kinematograficzny* 1922 nr 3-4; *J. Tydzień Pol.* 1922 nr 5; A. KALLAS. *Wiek Nowy* 1922 nr 6188; J. KOTARBIŃSKI. *Scena Pol.* 1922 nr 1-2; E. ŁUNIŃSKI. *Świat* 1922 nr 3; W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1922 nr 9; M. ROLLE. *Gaz. Lw.* 1922 nr 12; S. K. *Przegl. Pol.-Bulg.* (Sofia) 1922 nr 6; M. SZ. [M. SZYKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1922 nr 12; Z. R. *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 4; *Czas* 1922 nr 11; *Gaz. Lw.* 1922 nr 9; *Gaz. Por. i Wiecz.* 1922 nr 6219; *Głos Narodu* 1922 nr 9; *Kur. Łódzki* 1922 nr 22; *Kur. Pol.* 1922 nr 11; *Kur. Por.* 1922 nr 11; *Lech* 1922 nr 16; *Nowości Ilustr.* 1922 nr 3.
- A. LANGE: La littérature polonaise contemporaine. *Le Journal de Pologne* 1924 nr 229. — S. KASZYŃSKI: Dzieje sceny kaliskiej 1800-1914. Łódź 1926. — A. IWAŃSKI: Pamiętniki 1832-1876. W-wa 1928. — S. DĄBROWSKI: Teatr w Lublinie i teatr w Lubelskiem (1860-1880). Lubl. 1929.
- T. SIVERT: Realizm w dramatach Z. Sarneckiego. *Prace Polonist.* S. VII (1949) s. 109-129. — 75 lat Teatru Polskiego w Poz. Poz. 1951 s. 329-330. — M. KUSA: Związki Orzeszkowej z teatrem. *Teatr* 1952 nr 16. — T. SIVERT: Problematyka społeczna w dramacie mieszczańskim pozytywizmu warszawskiego. *Pam. Teatr.* 1952 nr 2/3; przedr. w: *Teatr warsz. drugiej połowy XIX w.* Wr. 1957 s. 133-191. — *Dramat mieszczański epoki pozytywizmu warszawskiego*: Z. Sarnecki, E. Lubowski, K. Zalewski. Wybrał, wstępem i przypisami opatrzył T. Sivert. Wr. 1953. [Rec.: B. Mamoń. *Dziś i Jutro* 1954 nr 29; J. Baculewski. *Pam. Teatr.* 1955 nr 1; Z. Żabicki. *Pam. Lit.* R. 46 (1955) z. 2]. — J. LIPIŃSKI: Dramaty Z. Sarneckiego, E. Lubowskiego i K. Zalewskiego w świetle warszawskiej krytyki teatralnej. W: *Dramat mieszczański jw.* — T. SIVERT: Z. Sarnecki. W: *Dramat mieszczański jw.* — L. SOLSKI: Wspomnienia 1855-1954. T. 1-2. Kr. 1955-1956. — B. LIMANOWSKI: Pamiętniki (1835-1870). W-wa 1957 s. 251-252. — S. KOZŁMIAN: Teatr. Wybór pism. Oprac. J. Got. Kr. 1959. — N. ŻMICHOWSKA: Listy. T. 2. Rozdwoja. Wr. 1960 passim. — J. KOWALCZYKÓWNA: Człowiek czynu. *Kamena* 1961 nr 6. — J. KOWALCZYKÓWNA. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 3. W-wa 1969.
- Zemsta pani hrabiny*. E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1869 nr 16. — E. LUBOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1869 t. 2 s. 344-347. — F. H. L. [H. LEWESTAM]. *Kłosa* 1869 nr 199. — AL. [A. NIEWIAROWSKI]. *Dzien. Warsz.* 1869 nr 66, 70. — W. SZYMANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1869 nr 67. — [J. KOTARBIŃSKI]. *Przegl. Tyg.* 1870 nr 29. — P. CHMIEŁOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1871 t. 3 s. 449-452. — LITWOS [H. SIENKIEWICZ]. *Niwa* 1880 z. 137; przedr. *Dzieła*. T. 50. W-wa 1950 s. 108-119. — s. [K. SKRZYŃSKI]. *Czas* 1881 nr 25.
- Febris aurea*. G. C. *Ognisko Domowe* 1875 nr 61. — K. KASZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1875 nr 413. — F. H. L. [H. LEWESTAM]. *Wiek* 1875 nr 183. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1875 nr 48. — L. NIEMOJOWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1875 nr 35. — A. P. [A. PILECKI]. *Opiekun Domowy* 1875 nr 35; toż *Rzeczpospolita* 1875 nr 35. — H. ST. [H. STRUVE]. *Kłosa* 1875 nr 544. — X. *Gaz. Pol.* 1875 nr 259. — Z. K. [K. ZALEWSKI]. *Wiek* 1875 nr 258-259. — D. ZGLIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1875 nr 35. — *Dzien. Warsz.* 1875 nr 247. — *Mucha* 1875 nr 48. — *Tyg. Romansów i Powieści* 1875 nr 361. — D. HENKIEL. *Bibl. Warsz.* 1876 t. 2 s. 554-557. — *Ruch. Lit.* 1876 nr 6. — b+i. *Kur. Pol.* 1892 nr 312-313. — J. BORNSTEIN. *Mysł* 1892 nr 22-23. — [T. PAWLIKOWSKI]. *Czas* 1892 nr 269. — *Nowa Reforma* 1892 nr 268.
- Nad ranem. BOLESŁAW L. *Nowiny* 1881 nr 3. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kłosa* 1881 nr 811. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1881 nr 4. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 264. — R. *Biesiada Lit.* 1881 t. 11 s. 153. — B. ZAWADZKI. *Tyg. Potusz.* 1881 nr 3. — *Kultura* 1937 nr 47 [inf. o słuchowisku radiowym].
- Bezinteresowni. W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1872 nr 23. — F. EHRENFUCHT. *Przegl. Tyg.* 1872 nr 6. — F. H. L. [H. LEWESTAM]. *Kłosa* 1872 nr 346. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1872 nr 6. — W. SZYMANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1872 nr 215. — *Niwa* 1872 nr 4. — *Tyg. Mód i Powieści* 1872 nr 6. — *Wieniec* 1872 nr 10-11. — F. LUBOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1873 t. 2 s. 382-386.
- Kalecy. *Dzien. Poz.* 1872 nr 265. — *Gaz. Pol.* 1879 nr 164. — *Nowiny* 1879 nr 202. — *Przegl. Tyg.* 1879 nr 30.
- Dworacy niedoli. I. Z. *Kolce* 1876 s. 340. — K. KASZEWSKI. *Ruch Lit.* 1876 nr 35. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1876 nr 43. — F. H. L. [H. LEWESTAM]. *Kłosa* 1876 nr 590. — NT [K. NITMAN]. *Kur. Kr.* 1876 nr 42. — [W. NOSKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1876 nr 43. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Kur. Warsz.* 1876 nr 242. — S. N. *Afisz Teatr.* 1876 nr 10. — St. R. *Biesiada Lit.* 1876 nr 45. — X. *Gaz. Pol.* 1876 nr 227. — Z. [K. ZALEWSKI]. *Wiek* 1876 nr 228. — *Czas* 1876 nr 278. — *Przegl. Tyg.* 1876 nr 43. — W. BOGUSŁAWSKI: Przegląd teatralny za rok 1876. *Ateneum* 1877 t. 1 s. 424.
- Słonecznik. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1882 nr 17. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1882 nr 272. — PRAW-

DZIC: Jaselka krakowskie. *Prawda* 1882 nr 50. — (st). *Dzien. Pol.* 1883 nr 138. — W. G. *Gaz. Kr. i Reforma* 1882 nr 205. — (z.). *Nowa Reforma* 1882 nr 1. — *Dzien. Pol.* 1882 nr 284. — *Nowiny* 1882 nr 248. — No... No... *Bibl. Warsz.* 1883 t. 2 s. 95. — (st). *Dzien. Pol.* 1883 nr 138. — *Gaz. Nar.* 1883 nr 138. — I. SUSSER. *Izraelita* 1888 nr 50.

Różni ludzie. A. K. *Kur. Warsz.* 1883 nr 25. — B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1883 nr 1. — H. *Prawda* 1883 nr 7. — S. RZESZOWSKI. *Ziarno* 1883 nr 17. — *Biesiada Lit.* 1883 nr 380. — *Tyg. Powoz.* 1883 nr 10. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1887 nr 39.

Złote serce. L. J. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1885 nr 16-18. — E. Z. [E. SEDLACZEK]. *Kłosa* 1885 nr 1052. — *Biesiada Lit.* 1885 nr 30.

Konrad Wallenrod. W. BOGUSŁAWSKI. *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1885 nr 54-60. — F. BYLICKI. *Czas* 1885 nr 57-58. — C... *Gaz. Lw.* 1885 nr 51. — GEMINOR. *Wędrowiec* 1885 nr 11-12. — LESZEK [A. INLENDER]. *Prawda* 1885 nr 11. — J. T. T. *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 115. — E. KACZKOWSKI. *Ognisko Domowe* 1885 nr 32. — Z. SARNECKI: W sprawie libretta „Konrada Wallenroda”. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 77. — *Dzien. Pol.* 1885 nr 41. — *Gaz. Pol.* (Czerniowce) 1885 nr 20-21.

Lekko duch. *Czas* 1886 nr 280. — *Kur. Por.* 1886 nr 339. — *Cz. Kur. Codz.* 1887 nr 234. — G. *Tyg. Mód i Powieści* 1887 nr 41. — H. O. *Głos* 1887 nr 34. — H. [C. JELLENTA]. *Prawda* 1887 nr 36. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1887 nr 12. — ST. M. RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1887 nr 234. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1887 nr 16. — ALFA [W. ZIELIŃSKI]. *Przeł. Tyg.* 1887 nr 1. — *Kur. Por.* 1887 nr 235.

Nowele. 1888. P. CHMIEŁOWSKI. *Ate-neum* 1889 t. 1 s. 355-357. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1889 nr 10. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Dzien. Łódzki* 1889 nr 55. — A. MAZANOWSKI. *Przeł. Tyg.* 1889 nr 12. — A. M. L. [A. z MYCIELSKICH LISICKA]. *Przeł. Pol.* 1888/1889 t. 3 s. 419. — A. N. [A. NOWICKI]. *Życie* 1889 nr 6. — F. RAW. [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Kłosa* 1889 nr 1228. — W. J. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 281. — A. WITSCHI. *Prawda* 1889 nr 6.

Uroczę oczy. (A. J.). *Dzien. Pol.* 1894 nr 7. — J. B. [J. BORNSTEIN]. *Myśl*

1894 nr 1. — G. K. *Nowa Reforma* 1894 nr 78. — [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Słowo Pol.* 1894 nr 1. — KAZIMIERZ K. *Głos Narodu* 1894 nr 79. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1894 nr 3. — *Gaz. Nar.* 1894 nr 3. — *Goniec i Iskra* 1894 nr 1. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1894 nr 31-33.

Harde dusze. B. *Monitor* 1895 nr 4. — K. BARTOSZEWICZ. *Kraj* 1895 nr 6. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 136. — K. E. [K. EHRENBERG]. *Czas* 1895 nr 35. — M. GAWALEWICZ. *Bluszc* 1895 nr 26. — G. KEMPNER. *Przeł. Tyg.* 1895 nr 25. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1895 nr 90. — S. KRZEMIŃSKI. *Prawda* 1895 nr 25. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 25. — A. M. [A. MIESZKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1895 nr 166. — W. PROKESCH. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 8. — W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1895 nr 35. — W. RABSKI. *Przeł. Poz.* 1895 nr 14. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 25. — ST. R. [S. ROSSOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1895 nr 108. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1895 nr 136-137. — URBANUS. *Kraj* 1895 nr 24. — XX. *Przeł. Pol.* 1895 t. 116 s. 214. — K. ZALEWSKI. *Kur. Warsz.* 1895 nr 165-166. — *Dzien. Poz.* 1895 nr 76. — *Gaz. Warsz.* 1895 nr 156. — *Głos Narodu* 1895 nr 40. — *Goniec i Iskra* 1895 nr 687. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1895 nr 40. — E. BARWIŃSKI. *Gaz. Nar.* 1898 nr 164. — K. *Słowo Pol.* 1898 nr 139. — *Gaz. Lw.* 1898 nr 132. — W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1907 nr 115. — t. *Naprzód* 1907 nr 79. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1910 nr 253. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1910 nr 154. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 79.

Szklana góra. W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1895 nr 296. — ST. R. [S. ROSSOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1895 nr 108. — *Czas* 1895 nr 297. — *Gaz. Lw.* 1895 nr 298. — *Głos Narodu* 1895 nr 297. — K. BARTOSZEWICZ. *Przeł. Lit.* 1896 nr 2. — (is). *Naprzód* 1896 nr 1. — J. S-r. *Przeł. Tyg.* 1896 nr 1. — W. PROKESCH. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 1. — *Gaz. Warsz.* 1896 nr 24. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 116. — (c.) [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1897 nr 24. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 18. — K. STERLING. *Niwa* 1897 nr 4. — K. STERLING. *Przeł. Tyg.* 1897 nr 18. — F. K. *Dzien. Poz.* 1899 nr 59. — A. E. BALICKI. *Przeł. Pol.* 1910 t. 175 s. 118-119. — MUNDEK [E. BIEDER]. *Gaz. Poniedziałkowa* 1911 nr 1. — *Czas* 1911 nr 1. — M. K. *Nowy Dzien.* 1925 nr 47. — ST. M. [S. MRÓZ]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 56. — F. K. PUSŁOWSKI. *Głos Narodu* 1925 nr 46. — B. R. [B. RA-

CZYŃSKI]. *Naprzód* 1925 nr 46. — *Dzien. Poz.* 1926 nr 8.

Nowele. 1895. L. N-K. *Głos* 1895 nr 9. — *Przegl. Poz.* 1895 nr 24. — *Przegl. Poz.* 1896 nr 22.

Póldiablę. [A. GÓRSKI]. *Dzien. Kr.* 1896 nr 58. — (is). *Naprzód* 1896 nr 15. — W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1896 nr 59. — I. S. [I. SUESSER]. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 12. M. ZDZIECHOWSKI. *Przegl. Lit.* 1896 nr 5. — *Czas* 1896 nr 58. — *Dzien. Kr.* 1896 nr 58. — *Gaz. Poniedziałkowa* 1896 nr 10. — *Głos Narodu* 1896 nr 57; 59. — *Nowa Reforma* 1896 nr 58. — *Przegl. Pol.* 1896 t. 120 s. 223-225. — K. RAKOWSKI. *Życie* 1898 nr 45.

Cud dziewica. *Czas* 1896 nr 294. — *Głos Narodu* 1896 nr 293-294. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1897 t. 123 s. 202. — W. PROKESCH. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 10.

Historia literatury francuskiej... R. *Przegl. Lit.* 1897 nr 24. — Mre [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 287. — G. ZAPOLSKA. *Życie* 1897 nr 7; przedr.: *Dziela wybrane*. T. 1. Wr. 1958. — B. *Gaz. Nar.* 1898 nr 33. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 243. — CELSUS [H. GALLE]. *Tyg. Pol.* 1898 nr 2.

Adam i Maryla. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 20. — A. P. *Życie* 1898 nr 25. — W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1898 nr 143. — *Czas* 1898 nr 143. — R. *Kur. Poz.* 1904 nr 245. — W. BARANOWSKI. *Kur. Litewski* 1906 nr 136. — *Gaz. Wil.* 1906 nr 75.

Cień. b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1898 nr 267. — K. RAKOWSKI. *Życie* 1898 nr 45. — W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1898 nr 267. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 178.

Evviva l'artel! G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1899 nr 12. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1899 nr 79. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1899 nr 67. — AL. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 12. — K. ZALEWSKI. *Wiek* 1899 nr 65. — *Mucha* 1899 nr 12.

On i ona. F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1899 t. 132 s. 164. — Mn [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1899 nr 50. — W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1899 nr 51. — *Czas* 1899 nr 51. — IR. M. [I. MROZOWICKA]. *Poradnik Teatr. i Chórów Włościańskich* 1923 nr 2.

Nie twoja! *Książka* 1905 s. 68. — J. RZEPKA: „Ars”. *Dzien. Pol.* 1905 nr 9.

Złocienie. S. J. [S. JUSTIAN]. *Reformator* 1903 nr 13. — K. KOLAKOWSKI. *Dzien. Pol.* 1903 nr 141. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1903 nr 70. — LATARNIK [E. NAGANOWSKI]. *Przedświt* 1903 nr 70. — *Gaz. Nar.* 1903 nr 70. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1903 nr 70.

Chopin i George Sand. W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 2 s. 121-122. — K. ZALEWSKI. *Wiek* 1903 nr 150.

Sny i wrażenia. (mr) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1903 nr 248. — M. H. *Gaz. Nar.* 1904 nr 64.

Czwarta dusza. *Biesiada Lit.* 1915 nr 48. — *Głos Narodu* 1915 nr 169. — W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1916 nr 64.

Recenzje przekładów

V. Sardou: Marcella. b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1897 nr 95. — (is). *Dzien. Kr.* 1897 nr 396. — J. M. *Wiek* 1897 nr 214. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1897 t. 124 s. 354. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1897 nr 96. — M. K. *Nowa Reforma* 1897 nr 95. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 39. — M. ZBROWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1897 nr 215.

E. Gondinet: Rak morski. S. *Czas* 1874 nr 245. — A. K. *Nowa Reforma* 1888 nr 232. — SVLF. *Kur. Kr.* 1888 nr 215. — *Czas* 1888 nr 232.

E. Augier: Małżeństwo Olimpii. P. *Afisz Teatr.* 1875 nr 98. — (Z-i). *Ojczyzna* 1875 nr 70. — *Czas* 1875 nr 65. — IGNACY JASTRZĘBIEC [I. KLISZEWSKI]. *Dzien. dla Wszystkich* 1881 nr 3. — Z. P. [Z. PRZYBYLSKI]. *Czas* 1881 nr 9. — *Dzien. Pol.* 1881 nr 11. — K. G. [K. GÓRSKI]. *Czas* 1891 nr 96. — (nit.) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1891 nr 96. — *Kur. Pol.* 1891 nr 113. — *Świat* 1891 nr 10. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1895 nr 283. — b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1897 nr 285. — L. S. [L. SZCZEPAŃSKI]. *Życie* 1897 nr 13. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1898 t. 127 s. 200.

A. Daudet: Narzeczona z Biłgoraja. Z. [K. ZALEWSKI]. *Wiek* 1875 nr 207.

O. Feuillet: Dwa światy. A. BELCIKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1875 nr 375. — [M. GAWALEWICZ?]. *Szkice Spol. i Lit.* 1875 nr 1. — S. KRE... [S. KREMER]. *Afisz Teatr.* 1875 nr 65. — OMIKRON [W. SABOWSKI]. *Gaz. Nar.* 1875

- nr 19. — *Czas* 1875 nr 14. — *Dzien. Poz.* 1875 nr 51. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1878 nr 260. — IGNACY JASTRZĘBIEC [I. KLISZEWSKI]. *Dzien. dla Wszystkich* 1881 nr 3. — Z. P. [Z. PRZYBYLSKI]. *Czas* 1881 nr 11. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powsz.* 1883 nr 17. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 5. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Bluszcz* 1883 nr 18. — (P.) [M. PAWLIKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1883 nr 5. — X. *Gaz. Kr.* 1883 nr 5. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 270. — wp. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1887 nr 118. — *Czas* 1889 nr 105. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Por.* 1901 nr 132.
- G. Sand: *Ten drugi. K...cz. Szkice Społ. i Lit.* 1875 nr 6. — WILHELM [S. KOZMIAN]. *Afisz Teatr.* 1875 nr 92 [właściwie 93]; przedr. w książce: *Teatr. T. 2. Kr. s. 184.* — (Z-i). *Ojczyzna* 1875 nr 59.
- L. Alquié de Rieuepeyroux: *Zwyczaje towarzyskie. B. PRUS. Kur. Warsz.* 1876 nr 56; przedr. Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 2. W-wa 1953 s. 322-324. — EMSKI [M. SZYJKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1919 nr 170. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1928 nr 272; 282; przedr.: *Pijane dziecko we mgle.* W-wa 1929; Pisma. T. 16. W-wa 1956.
- H. Chivot, A. Duru: *Za granicą!* (a-k) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1884 nr 225. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 225-226. — NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1884 nr 19-20.
- E. Erckmann, A. Chatrian: *Przyjacieli Fryc. a. Nowa Reforma* 1884 nr 237. — M. BALUCKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 58. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 237. — NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1884 nr 19. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 237.
- F. Mamroth, O. Weiss: *Podróż do Sumatry. a. Nowa Reforma* 1884 nr 249. — M. BALUCKI. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 58. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 249. — NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1884 nr 19-20. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 249. — *Wiek* 1884 nr 284.
- A. Dumas: *Dioniza. E. LUBOWSKI. Tyg. Ilustr.* 1885 t. 2 s. 20. — A. PÓLKOZIC [A. NIEWIAROWSKI]. *Wiek* 1885 nr 140-141.
- V. Sardou: *Teodora. L. K. [L. KOZŁOWSKI]. Czas* 1885 nr 296. — *Gaz. Lw.* 1885 nr 298. — * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1886 nr 103. — *Czas* 1888 nr 296. — *Nowa Reforma* 1888 nr 297.
- E. Schönthan von Pernwald: *Porwanie Sabineki. (T). Nowa Reforma* 1885 nr 15. — TEODOR K. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1885 nr 1-2. — *Czas* 1885 nr 15. — *Dzien. Pol.* 1885 nr 15. — *Czas* 1887 nr 263. — *Nowa Reforma* 1887 nr 262. — *Czas* 1889 nr 32. — *Nowa Reforma* 1889 nr 32.
- A. F. D'Ennery, E. Tarbé: *Męczennica. O. Gaz. Lw.* 1886 nr 243. — C. [G. CZERNIK]. *Wiek* 1887 nr 174-175. — * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1887 nr 18. — *Kur. Poz.* 1887 nr 216. — *Prawda* 1887 nr 33.
- O. Feuillet: *Chamillac. [S. KOZMIAN]. Czas* 1886 nr 274. — * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1886 nr 299. — *Nowa Reforma* 1886 nr 276, 277, 280. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1889 nr 1231. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 318. — *Czas* 1889 nr 245.
- V. Sardou: *Żorżetta. K. KASZEWSKI. Kłosa* 1887 nr 1123. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1887 t. 1 s. 26. — *Bibl. Warsz.* 1887 t. 1 s. 314-316. — *Kur. Por.* 1887 nr 1.
- A. Bisson, J. Moinaux: *Pod kuratelą. C. [G. CZERNIK]. Wiek* 1887 nr 191. — A. K. [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1887 nr 18-19. — * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1887 nr 59. — *Czas* 1887 nr 19.
- P. Decourcelle: *Biruk. A. K. Nowa Reforma* 1887 nr 250. — SYLF. *Kur. Kr.* 1887 nr 250. — *Czas* 1887 nr 250.
- A. Dumas: *Francillon. n-k. Nowa Reforma* 1887 nr 66. — *Czas* 1887 nr 66.
- J. Feydeau, A. Valabrègue: *Krańiec damski. G. [M. GAWALEWICZ]. Gaz. Pol.* 1888 nr 228.
- H. Meilhac: *Gotte. A. K. Nowa Reforma* 1887 nr 273. — SYLF. *Kur. Kr.* 1887 nr 272. — *Czas* 1887 nr 273.
- J. Ohnet: *Hrabina Sara. A. K. Nowa Reforma* 1887 nr 255. — *Gaz. Lw.* 1887 nr 218. — *St. Gaz. Nar.* 1887 nr 219. — SYLF. *Kur. Kr.* 1887 nr 254. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1888 nr 3. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1888 nr 1175. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1888 t. 2 s. 7. — ± [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 2. — *Kur. Por.* 1888 nr 1. — *Prawda* 1888 nr 1. — (o.). *Kur. Kr.* 1889 nr 276. — *Czas* 1889 nr 205. — *Nowa Reforma* 1889 nr 205. — *Świat* 1889 nr 18. — (nt.) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1890 nr 114. — [T. PAWLIKOWSKI]. *Czas* 1892 nr 118. — *Czas* 1892 nr 113. — *Kur. Pol.* 1892 nr 135. — *Nowa Reforma* 1892 nr 113. — *Świat* 1892 nr 12. — Z. S. [Z. SARNECKI]. *Czas* 1895 nr 282. — * [A. KRECHOWIECKI]. *Przegl. Pol.* 1896 t. 119 s. 243.
- A. Bisson i A. Mars: *Przygody rozwodowe. * [A. KRECHOWIECKI]. Gaz. Lw.* 1888 nr 226. — *Gaz. Nar.* 1888 nr 224.
- H. Crémieux, P. Decourcelle, L. Halévy: *Książdz proboszcz. A. K.*

Nowa Reforma 1888 nr 70. — SYLF. *Kur. Kr.* 1888 nr 70. — *Czas* 1888 nr 71. — *Świat* 1888 nr 7. — A. DROGOSZEWSKI. *Biesiada Lit.* 1889 s. 199. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1889 nr 1237. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1889 nr 12.

V. Sardou: Teściowa. * * * [A. KRZUCHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1890 nr 57. — nt. [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1890 nr 109-110. — T. ZADUROWICZ. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1890 nr 61.

P. Hervieu: Prawo mężczyzny. W. P. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1897 nr 232. — L. SZCZEPAŃSKI. *Życie* 1897 nr 4. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 35. — *Wiek* 1898 nr 188.

J. Lemaitre: Przykry wiek. b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1897 nr 277. — ...cz. *Nowa Reforma* 1897 nr 275. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1897 nr 274. — L. SZCZEPAŃSKI. *Życie* 1897 nr 11. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1898 t. 127 s. 109. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Por.* 1899 nr 19. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1899 nr 4. — *Wiek* 1899 nr 18.

P. Decourcelle: Dwaj uczniowie. F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1898 z. 12 s. 623. — * * * [A. KRZUCHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1898 nr 1000. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 32. — *Wiek* 1898 nr 172.

M. Brioux: Córki pana Dupont. b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1899 nr 7. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 361. — [A. KRZUCHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1899 nr 227. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1899 nr 6. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1899 nr 7. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1902 nr 27. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Por.* 1902 nr 170. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1902 nr 26. — J. LIBROWICZ. *Kur. Teatr.* 1902 nr 26. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1902 nr 169. — M. MASSONIUS. *Gaz. Pol.* 1902 nr 27. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 169. — *Echo Muz.* 1902 nr 26. — *Gaz. Warsz.* 1902 nr 161.

J. Lenôtre, G. Martin: Colinette. b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1899 nr 71. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1899 t. 132 s. 174. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1899 nr 70. — W. P. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1899 nr 71. — * * * [A. KRZUCHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1900 nr 10.

P. Marivaux: Igraszki trafu i miłości. [F. KONECZNY]. *Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 353.

M. Maeterlinck: Wnętrze. A. B. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 76 s. 129.

F. Gressac i F. de Croisset: Kładka. J. KASPROWICZ. *Słowo Pol.* 1902 nr

482. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1902 nr 265. — Z. SARNECKI. *Przedświt* 1902 nr 229. — *Czas* 1902 nr 264. — *Gaz. Lw.* 1902 nr 228. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1902 nr 229.

M. Maeterlinck: Mona Vanna. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1902 nr 259. — *Dzien. Poz.* 1902 nr 242. — *Głos Narodu* 1902 nr 259. — *Kur. Teatr.* 1902 nr 23. — *Naprzód* 1902 nr 307. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1903 nr 17. — W. JABLONOWSKI. *Książka* 1903 s. 201-202. — T. JAROSZYŃSKI. *Wędrowiec* 1903 nr 23. — K. ZALEWSKI. *Wiek* 1903 nr 148-149.

F. de Nion: Widły obywatelskie. *Przedświt* 1902 nr 51.

R. Bracco: Cierpki owoc. B. *Słowo* 1906 nr 230. — Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Gaz. Pol.* 1906 nr 230. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1906 nr 233 wyd. wiecz. — T. GODECKI. *Dzien. Poz.* 1906 nr 248. — Fel. Gw. [F. GWIŹDŹ]. *Kur. Lw.* 1906 nr 37. — h. *Świat* 1906 nr 25. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1906 nr 386. — M. R. *Dzien. Pol.* 1906 nr 60 [właściwie 58]. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1906 nr 60. — A. WOLSKI. *Nasz Kraj* 1906 nr 7. — A. W. [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1906 nr 29. — *Gaz. Nar.* 1906 nr 29. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1906 nr 29. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1907 nr 142. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1907 nr 34, 123. — Z. STEFAŃSKI. *Przegl. Pol.* 1907 t. 165 z. 3 s. 577. — t. *Naprzód* 1907 nr 42.

R. Bracco: Urojenia. A. O. *Czas* 1907 nr 29. — J. Kl. [J. KLECZYŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 48. — K. [K. ŁAGANOWSKI]. *Goniec Por. i Wiecz.* 1907 nr 237. — Wl. M. *Gaz. Codz.* 1907 nr 111. — ZASTĘPCA. *Słowo* 1907 nr 316. — *Bluszcz* 1907 s. 34.

M. Donnay: Edukacja księcia. A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1907 nr 10 s. 159. — m. *Naprzód* 1907 nr 262. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1907 nr 424. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1907 nr 212.

C. Goldoni: Piękna Mirandolina. A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1907 t. 166 s. 312. — m. *Naprzód* 1907 nr 289. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1907 nr 473. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1907 nr 236. — ls [L. SZCZEPAŃSKI]. *Nowiny* 1907 nr 272. — *Głos Narodu* 1907 nr 464.

Recenzje wydań zbiorowych

Prace dramatyczne. QUIS. *Tyg. Romansów i Powieści* 1880 nr 604. — LITWOS [H. SIENKIEWICZ]. *Niwa* 1880 t. 18 z. 137. — *Biesiada Lit.* 1880 nr 245. — *Kłosa* 1880 nr 793. — *Tyg. Powsz.* 1880 nr 42.

SAWICKA JÓZEFA (1859 – 1920)

Pseud. i krypt.: J. O. S.; J. OSTOJA; OSTOJA.

Nowelistka, tłumaczka.

Ur. 1859 w Łopociu koło Grodna, w rodzinie ziemiańskiej. Otrzymała tradycyjne wykształcenie domowe, następnie w Krakowie studiowała literaturę polską. W 1881-1884 przebywała we wsi Szantyrówszczyzna koło Głębokiego, potem na stałe przeniosła się do Warszawy. We wrześniu 1886 była w Królewcu. Od 1886 należała do komitetu redakcyjnego *Świt*. Była stałą korespondentką *Kraju*. Przyjaźniła się z Elizą Orzeszkową, w 1884, 1886 i 1889 odwiedzała ją w Grodnie. Rok 1889 spędziła w Birszantach. Po powrocie do Warszawy złożyła egzamin i pracowała na pensjach żeńskich jako nauczycielka stylistyki i literatury polskiej. Brała żywy udział w ruchu konspiracyjnym, w organizowaniu tajnych wydawnictw oraz w bezpłatnym nauczaniu dzieci w środowisku robotniczym. W związku z tą działalnością w 1892-1896 parokrotnie wyjeżdżała do Lwowa. Zmarła 23 grudnia 1920 w szpitalu miejskim w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Szkice i obrazki. Petersb. 1886.

Zawartość: Przed obrazem. (*Pravda* 1883 nr 51); Pierwsza lekcja. (*Kraj* 1883 nr 20-21); Szara dola. (*Kraj* 1883 nr 40-41); W głuszy. (*Kraj* 1885 nr 7-10; *Gaz. Lw.* 1885 nr 143-153); Ulicznik. (*Pravda* 1881 nr 52 — debiut literacki); Wyrobnik. (*Pravda* 1883 nr 44); Organista. (*Pravda* 1884 nr 24-25); Szeregowiec; W starym domu. (*Pravda* 1885 nr 1-3); Trzy spotkania. (*Pravda* 1883 nr 1-3); Z teki porządnego człowieka. (*Kraj* 1883 nr 50); Emancypowana. (*Pravda* 1882 nr 42-43); Niewierna. (*Pravda* 1882 nr 11); Kuzynka. (*Kraj* 1884 nr 11); Po koncercie. (*Kraj* 1883 nr 8); Bez powrotu. (*Pravda* 1885 nr 21-24); Stary... żart. (*Pravda* 1883 nr 14-15).

Przekłady

W głuszy — czes.: B. Kvapilová; Zapadlý svět a jiné povídky. Praga 1891.

Wyrobnik — ros.: W. Tuczanska. Rostów nad Donem 1903.

Organista — ros.: A. Sacharowa. *Żywopismo obozrzenie* 1899 nr 2; przedr. *Stiełtyj luz* 1911 nr 12 — w łos.: U. Giusti. *Illustrazione Popolare* 1897 nr 48.

Szeregowiec — franc.: J. Winnicki. *Revue Britannique* 1888.

W starym domu — ros.: *Żywopismo obozrzenie* 1886 nr 22-23.

Trzy spotkania — czes.: F. A. Hora; Dvě povídky. Pilzno 1885.

Niewierna — ros.: A. Sacharowa. *Żywopismo obozrzenie* 1882 nr 15.

Kuzynka — czes.: F. A. Hora. *Posel ze Sušice* 1885; przedr. Dvě povídky. Pilzno 1885.

Po koncercie — ros.: *Gazeta A. Gatkuna* 1890 nr 45.

Bez powrotu — czes.: B. Kvapilová; Bez návratu. — Litost. — Posluha. Praga 1894 — ros.: *Nabludatel* 1887 nr 3.

Stary... żart — czes.: F. A. Hora. *Svatobor* 1885 [?].

2. Wróg. [Opowiadanie]. *Kraj* 1887 nr 49; *Gaz. Nar.* 1887 nr 291-293. Przedr. zob. poz. 5. Wyd. osob. pt. Śmiertelny wróg. W-wa 1904.

Przekład ros.: *Siewier* 1896 nr 20-21.

3. Nowele. Z przedmową P. Chmielowskiego. W-wa 1890 [1889].

Zawartość: Miłość babuni. (*Świt* 1886 nr 9-14); Zły duch. (*Ateneum* 1888 t. 4 s. 267-299, 405-447; *Gaz. Nar.* 1889 nr 1-42); Złota rybka. (*Kłosy* 1887 nr 1169-1172, 1174); Scyzoryk. (*Gaz. Nar.* 1888 nr 192-196; *Kur. Codz.* 1888 nr 38-44); List; Z krainy duchów. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 159-161); Z moich stron. Obrazek. (*Ateneum* 1887 t. 2 s. 11-33); Nowa kóść. Urywek z powieści. (*Świt* 1886 [?]).

4. Królewna. Obrazek. Petersb. 1891. Zob. też poz. 6.

Przekłady ros.: *Nowosti inostrannoj literatury* 1891 nr 7; *Nowosti inostrannoj literatury* 1894 listopad.

5. Powieści prawdziwe. W-wa 1892 [1891].

Zawartość: Druga żona. (*Tyg. Ilustr.* 1889 nr 314-323); W gniazdku. (*Kur. Codz.* 1890 nr 174-219); Wachlarz; Widmo. (*Kur. Codz.* 1889 nr 290); Na stacji. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 42-43); Zal. (*Przeł. Lit. dod. Kraju* 1886 nr 49); Wróg. (Zob. poz. 2); Panna Berta. (*Dla głodnych dzieci. Pismo zbior.* Lw. 1890).

Przekład ros.: Wachlarz. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1892 nr 2.

6. Nowele. W-wa 1892.

Zawartość: Świetny los. (*Ateneum* 1891 t. 4 s. 204-239, 400-438); Królewna. (Zob. poz. 4); Nr 3. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 297); Pod urokiem. Z teki zwyczajnego człowieka. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 415-430). Przekład ros.: Świetny los — *Żywopismo obozrzenie* 1888 lipiec.

7. Spóźnione szczęście. Powst. przed 1892. *Ogl. Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 30-52.

Przekład ros.: *Wiestnik inostrannoj literatury* 1892 s. 169-183.

8. Wychowanka. Powieść. *Kraj* 1894 nr 24-48; *Kur. Lw.* 1894 nr 316-361, 1895 nr 1-34. Wyd. osob. Petersb. 1895.

Przekład ros.: *Kijetolanin* 1899 nr 70 in n.

9. Nad morzem. Z notatek turysty. W-wa 1903 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 289.

Zawartość: Nad morzem. Z notatek turysty. (*Kraj* 1897 nr 14-18); Dr Faust. Obrazek. (*Kur. Codz.* 1896 nr 60-77; *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1896 nr 15-29); Panienska. Obrazek. (*Kur. Codz.* 1897 nr 188-195; *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1898 nr 1-5); Ukryte siły. Obrazek. (*Głos* 1898 nr 18).

10. Bez serca. Nowela. *Nowa Gaz.* 1908 nr 3-150 z przerwami.

Opowiadania, korespondencje, studia literackie drukowała w następujących czasopiśmie: *Ateneum* (1887-1888, 1891), *Bluszcz* (1914), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1886-1888, 1891; tu m. in.: Przy kominku. 1888 nr 217-221), *Gaz. Lw.* (1885), *Gaz. Nar.* (1887-1889, 1901, 1904), *Głos* (1896, 1898; tu: Na laurach. Nowela. 1896 nr 5-7), *Głos Narodu* (1901; tu m. in.: Przyjaciele. Nr 300-302), *Kino, Teatr i Sport* (1914), *Kłosa* (1887), *Kraj* (1882-1888, 1891, 1893-1894, 1896-1897; tu stały dział Korespondencje. 1882-1885 oraz m. in.: Na dorobku. 1886 nr 1-11; Postacie ludowe w beletrystyce. 1888 nr 30-34), *Kur. Codz.* (1886-1892, 1896-1897; tu m. in.: Ruch umysłowy w Warszawie i na prowincji. 1886 nr 295; Maria Konopnicka. 1887 nr 190; W podróży. Nowela. 1887 nr 198-208 z przerwami; Po wielu latach. Nowela. 1888 nr 201-206), *Kur. Lw.* (1894-1895), *Kur. Warsz.* (1890, 1897-1899, 1901, 1903; tu m. in.: Droga chwila. Obrazek. 1897 nr 1; On milczał. 1898 nr 1; Przyjaciele, Obrazek. 1901 nr 252; O prawdę. 1903 nr 298), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1907), *Nowa Gaz.* (1908), *Nowe Tory* (1910; tu: Eliza Orzeszkowa jako Nauczycielka Narodu. Z. 5), *Prawda* (1881-1885), *Przeł. Lit.* dod. *Kraju* (1886, 1888; tu m. in.: Na rozdrożu. Nowela. 1888 nr 23-24; Postacie ludowe w beletrystyce. 1888 nr 30-34), *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* (1899, 1902; tu m. in.: Na opiece. Obrazek. 1899 nr 85-101), *Rozwaga* (1916; tu m. in.: Szczęście; Skarb); *Świat Nowości* (1914), *Świt* (1885-1887; tu rubr. Sprawozdania teatralne), *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* (1893, 1896, 1898; tu m. in.: Filozofka. Szkic z natury. 1893 nr 42), *Tyg. Berliński* (1901-1902), *Tyg. Ilustr.* (1885, 1889, 1913; tu m. in.: Widmo młodości. 1913 nr 33-35), *Tyg. Mód i Powieści* (1911, 1914).

Ponadto w książkach i wydawnictwach zbiorowych: P. Chmielowski: Stylistyka polska wraz z nauką kompozycji pisarskiej. W-wa 1903 (tu opowiadanie: Zawiedzione uczucie. S. 185-188), *Dla głodnych dzieci. Pismo zbior.* Lw. 1890, *Na wpisy szkolne.* W-wa 1915, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej.* Kr. 1893 (tu: Filozofka. Szkic z natury. S. 460-463).

Przekłady niektórych utworów

Czes.: B. Kvapilová: Zapadlý svět a jiné povídky. Praga 1891 — B. Kvapilová: Bez návratu.-Lítost.-Posluha. Praga 1894 — Varhaník. Praga 1912. — Ros.: W. Ławrow: Filozofka. *Mír božij* 1895 nr 3 — Siostra miłosierdija. *Żurnal dla wsiach* 1896 nr 10-11 — G. Jakowlew: Siostra miłosierdija. *Syn otieczestwa* 1898 nr 18-21.

Przekłady i przeróbki

1. Stendhal: Wybór powieści. Cz. 1-2. W-wa 1889 (cz. 1: Czerwone i czarne; cz. 2: Kłasztor Kartuzów w Parmie).

2. C. Lemonnier: Pocziwi sąsiedzi. W-wa 1901.

3. L. Dryas: Le problème de l'éducation. Przekład bez tyt. pol., nie druk.

Rkps Bibl. Uniw. Warsz. depozyt Tow. Nauk. Warsz. sygn. 268.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 3 listy z 1880. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6531 IV.

2. Do E. Orzeszkowej 75 listów z 1882-1907. Rkps Arch. E. Orzeszkowej IBL PAN sygn. 388. Fragm. ogł. E. Jankowski w: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. T. 4. Wr. 1958.

3. Do S. Dembego z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2737.

4. Do S. Dicksteina b. d. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. depozyt Tow. Nauk. Warsz. sygn. 268.

5. Do W. Reymonta b. d. Rkps Ossol. sygn. 6978/II.

6. Do Z. Wolskiego b. d. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 431.

7. Do M. Wyslouchowej b. d. Rkps Ossol. sygn. 7189/II.

8. Od E. Orzeszkowej 26 listów z 1882-1908. Ogł. E. Jankowski w: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. T. 4. W-wa 1958; poprzednio 21 listów ogł. B. Świdorski; E. Orzeszkowa: Listy. T. 2 cz. 2. W-wa-Grodno 1938.

9. Od M. Konopnickiej. Ogł. *Prosto z Mostu* 1935 nr 44.

OPRACOWANIA

W. MARRENÉ-MORZKOWSKA: J. Sawicka Ostoja. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 122. — T. JESKE-CHOŃSKI: Typy i ideały pozytywnej beletrystyki polskiej. W. Z. Kościalkowska. — Ostoja. — Hajota. *Niwa* 1887 z. 300. Wyd. osob. W-wa 1888 s. 153-157. — P. CHMIELOWSKI: Ostoja. *Kur. Codz.* 1889 nr 332. — Br. Chr. [B. CHRZANOWSKI]: Pesymizm w bieżącej beletrystyce polskiej. *Głos* 1889 nr 6. — (kt.): Wobec zakusów feministycznych. *Głos* 1899 nr 5. — P. CHMIELOWSKI: Stylistyka polska wraz z nauką kompozycji pisarskiej. W-wa 1903 s. 185-188 [wraz z tekstem opowiadania pt. Zawiedzione uczucie]. — S. DZIKOWSKI: Kobieta pracująca umysłowo. [Wywiad]. *Tyg. Mód i Powieści* 1909 nr 49 s. 5.

(Nekrologii): W. J. [W. JABLONOWSKI]: Śp. J. Sawicka (Ostoja). Wspomnienie pozgonne. *Gaz. Warsz.* 1920 nr 354; *Gaz. Por.* 1920 nr 342, 354; *Goniec Kr.* 1920 nr 354; M. C. PRZEWÓSKA. *Tyg. Ilustr.* 1921 nr 3; *Świat* 1921 nr 2.

H. C. [H. CEYSINGER]: Warszawa podziemna. Wspomnienia z dawnych czasów. *Echo Warsz.* 1924 nr 2. — C. WALEWSKA: Nad opuszczoną mogiłą. *Bluszcz* 1925 nr 44. — L. FRYDE: Zapomniana nowelista. *Bluszcz* 1933 nr 8. — B. MIŁOSZ-GEMBARZEWSKI: Ostoja. *ABC Lit.-Artyst.* 1934 nr 52 dod. tyg. do nr 351. — L. B. ŚWIDERSKI: O nagrodę Nobla dla E. Orzeszkowej. *Gaz. Pol.* 1936 nr 90. — E. ORZESZKOWA: Listy. Oprac. L. B. Świderski. T. 2 cz. 2. W-wa 1938 s. 8, 323-325 [dot. tłum. nowel na język czes.]. — H. CEYSINGERÓWNA: Tajna szkoła w Warszawie w epoce caratu. W-wa 1948 s. 5-6. — J. ŚLIZIŃSKI: Korespondencja E. Orzeszkowa — F. A. Hora. *Pam. Lit. R.* 40 (1952) s. 281-394 [dot. tłum. nowel na język czes.]. — J. WEYDEL-DMOCHOWSKA: Dawna Warszawa. Wspomnienia. W-wa 1959 s. 385, 388. — L. FRYDE: Problem noweli. *Pam. Lit. R.* 49 (1961) z. 1 s. 100-101, 110. — Z. URYGA: Ostoja. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 4. W-wa 1971.

Szkice i obrazki. INCOGNITUS [J. BRZEZIŃSKI]. *Gaz. Pol.* 1886 nr 58-59. — A. DYGAŚIŃSKI: Kilka słów o talencie Ostoi. *Wędrowiec* 1886 nr 16. — J. G. [J. GADOMSKI]. *Świt* 1886 nr 102. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Beletrystyka niewieścia. *Niwa* 1886 t. 29 s. 270. — K. KASZEWSKI: Drobną beletrystyką. *Kłosy* 1886 t. 2 nr 1101. — <Mar.>. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1886 nr 4. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Dzien. Łódzki* 1886 nr 55. — M. BOHUSZ [J. K. POTOCKI]. *Prawda* 1886 nr 20. — S. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1886 nr 57. — S. K. *Niwa* 1886 t. 2 s. 170. — M. WOŁOWSKI. *Przeł. Tyg.* 1886 nr 11. — W. K.: Ruch naukowy i literacki. *Ognisko Domowe* 1887 nr 114.

Nowele. 1890. P. CHMIEŁOWSKI: (Wstęp do): Ostoja: Nowele. W-wa 1890 [1889]. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1889 nr 323.

— T. JESKE-CHOIŃSKI: Z dorobku literackiego. *Niwa* 1889 nr 23. — lo.: O talencie Ostoi. *Kraj* 1889 nr 50. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Przeł. Tyg.* 1889 nr 51. — J. NOWIŃSKI. *Życie* 1889 nr 46. — B. CHRZANOWSKI. *Głos* 1890 nr 18. — A. KRZYŻANOWSKI. *Nowa Reforma* 1890 nr 4. — Z. PIETKIEWICZ. *Tyg. Powsz.* 1890 nr 8. — F. RAWITA-GAWROŃSKI. *Kłosy* 1890 t. 1 nr 1279. — *Ateneum* 1890 t. 1 s. 521. — *Bluszcz* 1890 nr 10.

Powieści prawdziwe. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1891 nr 251. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1891 t. 23 nr 23 s. 371-372. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1891 nr 228. — JUR. *Kraj* 1891 nr 43. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Przeł. Tyg.* 1891 nr 38. — O powieściach prawdziwych Ostoi. *Kraj* 1891 nr 38. — P. CHMIEŁOWSKI: Ostoja. *Wędrowiec* 1892 nr 23. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1892 t. 1 s. 383. — M. M. [M. MYCIELSKA]. *Przeł. Pol.* 1893 t. 110 s. 447. — *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1893 nr 164. — STEFAN OLENYCZ [B. CHRZANOWSKI]: Ciche dramaty. *Niwa* 1894 nr 6-8.

Nowele. 1892. H. BIEGELEISEN. *Przeł. Tyg.* 1893 nr 20. — H. BIEGELEISEN. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1893 nr 29. — P. CHMIEŁOWSKI. *Wędrowiec* 1893 nr 30. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1893 nr 147. — W. KOŚCIKIEWICZ. *Bibl. Warsz.* 1893 t. 2 s. 389. — A. KRZYŻANOWSKI. *Nowa Reforma* 1893 nr 179. — *Głos* 1893 nr 27.

Wychowanka. P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1895 t. 2 s. 390. — *Mmp. Gaz. Pol.* 1895 nr 150. — N. [A. NIEMOJEWSKI]. *Wędrowiec* 1895 nr 13. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1895 nr 26.

Nad morzem. *Kur. Codz.* 1903 nr 211. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1904 s. 20-21.

Recenzje przekładów

Stendhal: Wybór powieści. I. MATUSZEWSKI. *Przeł. Tyg.* 1890 nr 18. — F. RAWITA-GAWROŃSKI. *Kłosy* 1890 nr 1294. — *Ateneum* 1890 t. 2 s. 172.

SAWICKI JAN STELLA (1831 – 1911)

Pseud. i krypt.: A. TEUSZ; J. S. S.; PLK. STRUŚ; PUŁKOWNIK STRUŚ; S. S.; STRUŚ.

Pamiętnikarz.

Ur. 24 lutego 1831 w Szawlach na Żmudzi. Syn Teodora, lekarza, i Izabeli z Rymgajłów. Kształcił się w gimnazjum szawelskim, następnie w 1843-1849 w Korpusie Kadetów w Petersburgu, później jako oficer gwardii rosyjskiej w Akademii Generalnego Sztabu. Po ukończeniu jej ze stopniem pułkownika został mianowany szefem sztabu w Kownie. W 1863 podał się do dymisji. Pod pseudonimem „plk. Struś” uczestniczył w powstaniu pełniąc funkcję szefa sztabu

gen. Wysockiego, następnie gen. Różyckiego, wreszcie został „naczelnym organizatorem Galicji”. Po powstaniu w 1864-1866 przebywał w Genewie. W 1866 przybył do Lwowa, skąd został wydalony przez władze austriackie. W 1867-1870 studiował medycynę w Strasburgu. Jako lekarz brał udział w wojnie francusko-pruskiej w 1870-1871. Po wojnie wrócił do kraju i osiadł we Lwowie. Od 1873 przez 35 lat pełnił funkcję inspektora szpitali galicyjskich. Zmarł w 1911.

TWÓRCZOŚĆ

1. Ksenofont polski. *Ruch Lit.* 1877 nr 4-11 i odb.

Artykuł historyczny o gen. Dembińskim.

2. Szkice z powstania 1863 r. *Nowa Reforma* 1888 nr 7-260 z przerwami i odb. Kr. 1889.

Zawartość: Moskale i my; Pieśń polska i naród w żalobie; Litwa przed powstaniem; Obchód rocznicy unii w Kownie; Sołowijówka; Murawiovi na Litwie; Książd Antoni Mackiewicz; Zemsta Litwina; Ludwik Narbutt; Bitwa pod Kobylanką; Bitwa pod Radziwiłłowem; Jarosław Dąbrowski; Aleksander Chmielewski; Zamknięcie kościołów w Warszawie; Papier i Polska; Dzień 5 sierpnia 1864 roku; Rząd Narodowy; Organizacja wojskowa.

3. Roman Żuliński. Wspomnienie w 25 rocznicę skonu na stoku warszawskiej Cyta-deli. Lw. 1890.

4. Udział Galicji w powstaniu 1863-1864. Wyjątek z pamiętników plk. Strusia. Lw. 1890 *Wydawn. Materiałów do Hist. Powstania 1863/1864*. T. 2.

5. Dyplomacja europejska w sprawie polskiej podczas wypadków od r. 1861 do 1864. Lw. 1894 *Wydawn. Materiałów do Hist. Powstania 1863/1864*. T. 5 i odb.

6. Ludzie i wypadki z 1861-1865. Obrazki z powstania zebrał i ułożył pułkownik Struś. Cz. 1-2. Lw. 1894.

Zawartość: Cz. 1: Ogólny pogląd na ubiegłe powstanie narodu polskiego; Kilka kartek z życia hr. Andrzeja Zamojskiego; Margrabia Wielopolski; Zygmunt Padlewski; Wzięcie koszar w Rawie; Dyktator Marian Melchior Langiewicz; Niewiasty polskie, Panna Henryka Pustowójtówna; Leon Frankowski; Zygmunt Sierakowski; Wyprawy z Poznańskiego; Bitwa pod Kastangalią; Marcin Borelowski (Leleweł); Wzięcie w niewolę Jankowskiego; Potyczka pod Chrusliną i bitwa pod Żyrzykiem; Administracja kraju w czasie największego rozwoju powstania; Józefat Ohryzko i Murawjow; Spi-sęk kazański; Zygmunt Chmieliński; — Cz. 2: Romuald Traugutt. Tajemny Dyktator Polski; Józef Hauke-Bosak; Ostatni naczelnik miasta Warszawy A. Waszkowski; Po uwięzieniu Traugutta; Ostatni z dowódców powstańczych ks. St. Brzóska; Po polskim powstaniu artykuł czeski „Narodnich listów”; Droga na Sybir; Wyprawa morską do Polski; Epizod z powstania litewskiego; Katakomby warszawskie; Odstepca, zdarzenie prawdziwe; Ostatni dzień klasztoru; Powstanie nad Bsjkałem; Udział Galicji w powstaniu 1863 i 1864; Udział Poznańskiego w powstaniu r. 1863-1864; Rządy Murawjowa na Litwie w świetle historyków rosyjskich; Wielkorządcy w Polsce według źródeł rosyjskich.

7. Rok 1863. Lw. 1905 *Bibl. Macierzy Pol.* 28.

8. Galicja w powstaniu styczniowym. Lw. 1909. Wyd. 2. Lw. 1913.

9. Moje wspomnienia. 1831-1910. Rosja-Polska-Francja. Z rękopisu autora wydał, wstępem i przypisami opatrzył E. Barwiński. Lw. 1921.

Ponadto prace z zakresu historii i medycyny.

Wspomnienia i artykuły zamieszczał w czasopismach: *Biesiada Lit.* (1876), *Dzien. Pol.* (1893, 1903), *Iris* (1900; tu: Odkrycie spisku. Nr 19), *Kłosa* (1871-1872 tu m. in.: Podróż po Afryce. 1872 nr 373, 384), *Kronika Rodzina* (1873; tu: Podróż po Afryce. Nr 2, 4-6, 10), *Nowa Reforma* (1888-1889), *Ojczyzna* (1875; tu m. in.: Zemsta sybirka. Nr 116-117; Z podróży po Afryce. Nr 78, 83-84, 95, 99, 124, 130, 158-159), *Opiekun Dzieci Naszych* (1872), *Pobudka* (1909-1911), *Ruch Lit.* (1875-1877; tu m. in.: Generał Chłapowski na Litwie. 1876 nr 46), *Słowo Pol.* (1906-1907, 1909; tu m. in.: Niewiasty polskie w powstaniach narodowych. 1909 nr 36, 38, 40), *Towarzystwo Piłnych Dzieci* (1880; tu: Opowiadanie kapitana hiszpańskiego okrętu. Nr 10-11), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (1875, 1877; tu m. in.: Wystrzał w oko. 1875 nr 20-22), *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* (1875-1878; tu m. in.: Kobiety w Algierze. 1875 t. 2 nr 21-26; Zarys historii kobiety w Rosji. 1876 t. 4 nr 1-13; Trzy bitwy i śmierć wodza. 1878 t. 6/7 nr 31, 40), *Tydzień Pol.* (1880-1881; tu: Dziwne losy żołnierza-Polaka. 1880 nr 4; Stworzenie świata wg podań indyjskich. 1881 nr 52), *Tyg. Nar.* (1900-1901; tu m. in.: Krwawy dramat syberyjski [poprzednio pt. Zemsta sybirka]. 1900 nr 43-46; Jak należy bronić ojczyzny. 1901 nr 33-37), *Wędrowiec* (1877-1879, 1883-1885; tu m. in.: Z podróży po Afryce. 1877 nr 51, 1878 nr 64-66), *Zgoda* (Chicago 1893, 1904, 1909).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Biblioteka Pol. w Rumunii 1866-1891. Książka pamiątk.* Jassy 1891, *Dla Szlaska. Książka zbior. na rzecz gimn. pol. w Cieszynie*. Lw. 1895, *Ilustr. powsz. kalendarz na r. 1883*. Kr. 1883 (tu: Kij karbowany, zdarzenie prawdziwe w 1864), *Kalendarz szkoły*. Lw. 1890, *O północy*. Jarosław 1903 (tu: Opowiadanie zandarma), *Sobótka. Księga zbior. ku cześci S. Gosz-*

czyńskiego. Lw. 1875 (tu: Wspomnienie z Kowna w r. 1862; rkps Bibl. Nar. sygn. 6508), *W 40 rocznicę powstania styczniowego*. Lw. 1903.

Przekład

W.P. Botkin: *Podróż po Hiszpanii*. *Ruch Lit.* 1875 nr 1-48 z przerwami, Wyd. osob. Lw. 1876 *Bibl. Powieści, Pamiętników i Podróży*.

Listy

1. Do J. Działyńskiego 2 listy z 1869 i 1871. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7442, 7356.

2. Do J. I. Kraszewskiego z 1873. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6531 IV.

3. Do księgarni Gebethnera i Wolffa z 1880. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7111.

4. Do S. Ponikły z 1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7457 II.

5. Do J. D. Amborskiego z 1897. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7885 III.

OPRACOWANIA

(Nekrologi:) A. S.: Jeden z ostatnich. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 36; E. BARWIŃSKI. *Kwart. Hist.* 1911 s. 602; L. W. *Bibl. Warsz.* 1911 t. 4 s. 199-200; *Dziew. Kijowski* 1911 nr 216, 218; *Kronika Powsz.* 1911 nr 36; Sp. Dr Jan Stella-

Sawicki. Pułkownik Struś. *Kur. Wil.* 1911 nr 189; *Pobudka* 1911 nr 8/9 s. 1-2.

E. BARWIŃSKI: Wstęp do: J. S. Sawicki: *Moje wspomnienia*. Lw. 1921. — K. CHŁĘDOWSKI: *Pamiętniki*. Wr. 1951; wyd. 2 Kr. 1957. — E. KOZŁOWSKI: *Bibliografia powstania styczniowego*. W-wa 1964.

Ludzie i wypadki z 1861-1865. K. J. GORYCKI. *Przew. Nauk. i Lit.* 1894 s. 286-287. — B. SZWARC. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1894 nr 4, 5. — Z. *Przeł. Powsz.* 1894 t. 42 s. 111-112. — A. SZARŁOWSKI. *Przeł. Pol.* 1896 t. 121 s. 170-173.

Rok 1863. B. Anc. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1905 nr 23. — B. ŁOZIŃSKI. *Kwart. Hist.* 1906 s. 357-359.

Galicja w powstaniu styczniowym. J. BIELIŃSKI. *Książka* 1909 s. 11-12. — W. B. *Przeł. Powsz.* 1910 t. 105 s. 267. — W. BOZKOWSKI. *Slovanský přehled* (Praga) 1911 s. 50-51.

Moje wspomnienia. M. DUBIECKI. *Kwart. Hist.* 1923 s. 447-451.

Recenzje przekładów

W.P. Botkin: *Podróż po Hiszpanii*. *Gaz. Lw.* 1876 nr 5.

SĘDZICKI FRANCISZEK (1882–1957)

Pseud. i krypt.: BALTİKUS; DROGOMIR; ES-KA; L. WOLIMIR; LUBICZ-MORSKI; LUDGAR; S.; S. z R.; SĘDZIMIR; WOLIMIR; WOLIMIR LUBICZ SĘDZICKI.

Poeta, publicysta.

Ur. 11 marca 1882 w Wierzycy pow. Kościerzyna, w rodzinie chłopskiej; syn Jana i Elżbiety z Kropidłowskich. Uczęszczał do szkół ludowych w Sarnach, Rotębarku i Kościerzynie oraz do gimnazjum niemieckiego w Kościerzynie, gdzie ukończył 5 klas. Brał udział w pracy kulturalnej i społecznej środowiska polskiego, m.in. jako działacz Towarzystwa Czytelni Polskiej. W 1908-1910 pracował w redakcji *Gryfa* w Kościerzynie, w 1909 redagował wydawnictwo *Swój do swego*. Uczestniczył w zjazdach pisarzy młodokaszubskich w 1910 w Kościerzynie i w 1912 w Gdańsku. Od 1912 mieszkał w Grudziądzu i zajmował się pracą publicystyczną. W 1918-1919 pracował jako prywatny nauczyciel języka polskiego w Gdańsku. W 1924 został współredaktorem *Dziennika Starogardzkiego*, redagował także *Słowo Pomorskie* i *Gazetę Narodową* w Toruniu oraz od 1926 *Dziennik Pomorski* w Chojnicach. W 1935-1939 mieszkał w Gdańsku i był sekretarzem Gminy Polskiej redagując jednocześnie jej tajny biuletyn *Gryf*. W 1937 otrzymał Srebrny Wawrzyn PAL. W czasie okupacji przez pewien czas był w partyzance. Po drugiej wojnie światowej mieszkał w Gdańsku i pracował w Bibliotece Miejskiej. W 1951 otrzymał nagrodę literacką Gdańska, w 1956 Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 19 kwietnia 1957 w Gdańsku-Wrzeszczu.

TWÓRCZOŚĆ

1. Dumki z kaszubskich pól. Kościerzyna 1911.

Skonfiskowane przez cenzurę niemiecką.

2. Dwa młode światy. Dramat. Powst. 1911. Nie druk.

Inf. P. Grzegorzycza w: *Kultura i Społeczeństwo* 1958 nr 3.

3. Ilustrowany przewodnik po Gdańsku. Poz. [ok. 1913].

4. Wiatr zawiął od pomorskich stron... W-wa 1918.

Poezje.

5. Gódka o Januszu Skwierku, najsławniejszym grajku kaszubskim. Ogł. fragm. *Pomorze* dod. lit. *Dzien. Gdańskiego* 1922 nr 23 i nn.; wyd. osob. całości [skrótowe] Starogard 1923; przedr. wersji pełnej zob. poz. 17.

Stanowi cz. pierwszą trylogii, której dalsze części, dramaty: „Czartowski skrzępczi” i „Anka Pustkowianka” zaginęły w czasie II wojny światowej. Rekonstruowane fragmenty dramatów znajdują się w rękopisie. Inf. L. Roppła.

6. Widmo. Szkic dramatyczno-powieściowy, osnuty na tle stosunków pomorskich w czasie przedwojennym. *Dzien. Starogardzki* 1923 nr z maja; *Niwa Pomorska* 1927 nr z 13 marca (fragm.); *Fale* 1928; *Pielgrzym* 1928 i odb.

7. Cień matki. Opowieść współczesna dla ludu. Tor. 1925 *Bibl. „Gaz. Nar.”*

8. Szczęście. Tor. [1925].

9. W walce o wolność Pomorza. Opowieść z czasów Świętopelka Wielkiego, księcia Pomorza. [Tor.] 1926 *Bibl. „Gaz. Nar.”* z. 4.

10. Jaromar. Powieść romantyczno-rycerska z epoki Świętopelka Wielkiego, księcia Pomorza, opisana wierszem. Powst. 1926-1927. Wyd. Gdańsk-Tor. [1930].

11. Od igły do sławy i majątku. Ciekawe przygody Jacka Naparstka. *Niwa Pomorska* 1927. Wyd. osob. w serii: *Tania Bibl. Pomorska*.

12. W cudowną noc gwiazdkową. *Fale* 1928. Wyd. osob. Pelplin 1928 *Czytelnia „Pielgrzyma”* z. 1-2. Wyst. Tor.

Jaselka rybackie.

13. Jak Grzela Weroch został cesarzem. [Wyd. przed 1930].

14. Głos przestrogi. Kilka uwag w sprawie kaszubskiej. *Goniec Pomorski* 1936 i odb. Pelplin.

15. Szumiało nom polskie morze. Kar- tuzy 1939.

Dramat. Cały nakład skonfiskowany w czasie okupacji niemieckiej.

16. Z kaszubskiej niwy. Wiersze wybrał, wstępem i objaśnieniami opatrzył L. Roppel. Wejherowo 1949.

Druk powielony na prawach rękopisu.

17. Jestem Kaszubą. Wybór utworów. Oprac. i wstęp: L. Roppel. W-wa 1956.

Zawartość: Naszo mowa [wiersz]; cykle: Ziemia

i ludzie (tu m.in.: Dziad-Okreźne. Fragment z dramatu „Widmo”. Dramat wsi kaszubskiej z czasów pruskich), Podania i ballady (tu m.in. opowiadanie: O mądrej córce rybaka); Satyry i frantówki (tu m.in. Opowiadanie Francka), Różne, oraz poematy: Gódka o Januszu Skwierku najsławniejszym grajku kaszubskim. (Zob. poz. 5); Jóchim Czwaruch. Dziwaczo godka dlo zabawienia ploczych, a zgorzenio statecznych ludzi. Ubzdurzył sobie, zniwichol i nachrybotol Frant Goch. (Powst. przed 1939, wersja ponowna 1948).

18. Baśnie kaszubskie. W-wa 1957.

Ponadto w rękopisie pozostały m.in. następujące utwory: Beszte Frant; Bobek i Skrobek; Czartowski skrzypce. Inf. P. Grzegorzcyka.

Przekłady drobnych utworów: Łu- życzki: F. Mětšk. *Rozhled* (Budziszyn) 1970 nr 3 — niem.: F. Neureiter. *Mickiewicz-Blätter* 1968 nr 39; 1970 nr 43.

Utwory i artykuły zamieszczał w czasopiśmie: *Biul. Lit., Deklamator* (1915), *Dzien. Bałtycki* (1957), *Dzien. Pomorski* (1926), *Dzien. Starogardzki* (1921-1924; tu m.in.: Zapomniana kraina. Obrazki z północnego Pomorza. 1922 nr z września, października i grudnia), *Fale* (1923, 1925, 1927-1928), *Gaz. Gdańska* (1905-1906, 1915, 1922-1923; tu m.in.: wiersz kaszubski pt. Franc, będący debiutem. 1905; Pieśń dzieci polskich cierpiących za sprawę religii w szkołach pruskich. 1906), *Gaz. Grudziądzka* (ok. 1912), *Gaz. Kaszubska* (1923-1924; tu m.in.: Marynka z naszymi wse. Nowela. 1923 nr 35), *Gaz. Nar., Gaz. Por.* (1919), *Głos Ludu* (ok. 1912), *Głos Tyg.* (1957), *Głos Wybrzeża, Gmina Pol.* (1929, 1935; tu m.in.: Z kaszubskich przypowieści. 1929 nr 9-14), *Goniec Pomorski* (1936), *Gość Świąteczny* (ok. 1912), *Gryf* (Kościerzyna 1908-1910), *Gryf* (Gdańsk 1935-1939), *Ilustr. Kur. Pol.* (1919), *Ilustr. Kur. Pol.* (1946), *Kaszëbë* (1957), *Kraj* (Grudziądz ok. 1912), *Lud, Morze* (1925), *Niwa Pomorska* (1927), *Pielgrzym* (ok. 1928), *Pomorze* dod. lit. *Dzien. Gdańskiego* (1922), *Prawo Ludu* (1909), *Przegl. Lit.* (1927), *Przyj.* (1912), *Rejsy* dod. *Dzien. Bałtyckiego* (1952), *Słowo Pol.* (1920), *Słowo Pomorskie* (1924-1925, 1935; tu m.in.: Jak Wojtek zemą wydyngował. 1924 nr 94), *Straż Gdańska, Straż nad Wisłą* (1920), *Śmiech* (1912), *Tęcza* (1931; tu: Nasza wieś. Wyjątek z poematu kaszubskiego. Nr 12), *Tyg. Ilustr.* (1920), *Tyg. Wybrzeża, Wiatr od Morza* (1946), *Wieś* (1933, 1953), *Zarzewie* (1957), *Zgoda* (Chicago 1909, 1912), *Żołnierz Pol.* (1957).

Ponadto w wydawn. zbior.: *Jednodniówka z okazji zawodów związkowych „Sokoła”*. Tor. 1923, *Kalendarz Mariński „Pielgrzy-*

ma". Pelplin 1930, *Kalendarz Rybacki, Swój do swego*. Kościerzyna 1909 (tu m.in. powiastka pt. Swój do swego), *Zjazd Lubel*. W-wa 1951.

Wiersze ogłoszone pośmiertnie: Dboj o corci!, Nie baj, baj. *Kaszëbë* 1958 nr 5, nr 23, Przygoda Wandë z Neptunem. *Biul. Zrzeszenia Kaszubskiego* 1963 nr 34.

Prace edytorskie

H. Derdowski: O panu Czorlińskim, co do Pucka po secę jachol. Kościerzyna 1911.

Listy i materiały

1. Do A. Bukowskiego 3 listy z 1947-1948. Rkps w posiadaniu A. Bukowskiego.

2. Rys moich dziejów. [Autobiografia]. Rkps w posiadaniu A. Bukowskiego.

OPRACOWANIA

Gryf 1909 z. 9 s. 286 [dot. wydawn. *Swój do swego*]. — J. KARNOWSKI: Muza kaszubska powojenna. *Mestwin* 1925 nr 1. — W. PNIEWSKI: Przegląd literatury kaszubskiej. *Roczn. Gdański* 1928/1929 s. 141. — Wieczór literacki w organizacji „Brac Pomorska”. *Kur. Bałtycki* 1938 nr 84. — JUSTUS: O charakter ludowy naszej mowy. *Ciecz dod. do Zrzesz Kaszëbskô* 1946 nr 11. — Książka polska na Kaszubach. *Dzien. Bałtycki* 1946 nr 125. — F. Sędzicki w Gdańsku. *Zrzesz Kaszëbskô* 1946 nr 76. — A. BUKOWSKI: Poezja kaszubska. *Arkona* 1947 nr 3-4. — JOT [J. DZIEWICKI]: Poeta, który ma swoją ulicę. *Rejsy dod. Dzien. Bałtyckiego* 1947 nr 22. — A. BUKOWSKI: Regionalizm kaszubski. Ruch naukowy, literacki i kulturalny. Zarys monografii historycznej. *Poz. 1950* s. 215-216, 335-338. — F. FENIKOWSKI. *Słowo Powsz.* 1950 nr 310. — f. f. [F. FENIKOWSKI]. *Dzien. Bałtycki* 1951 nr 92 [wywiad]. — PATRYK. *Słowo Powsz.* 1951 nr 237. — WNUK: Laury dla poetów. *Słowo Powsz.* 1951 nr 254. — J. KRAUSOWA: Pieśniarz polskiego wybrzeża. *Wieś* 1953 nr 47. — B. W. ŚWIĘCICKI: F. Święcicki piewca ziemi kaszubskiej. *Dziwięta Fala* 1954 nr 15. — A. CZERWICZ: „Jestem Kaszubą”. *Głos Tyg.* 1956 nr 24. — F. FENIKOWSKI: Ulica Sędzickiego. *Dzien. Bałtycki* 1956 nr 78. — E. KOCHANOWSKA: F. Sędzicki. *Dzien. Bałtycki* 1956 nr 61. — T. ORACKI: Jestem Kaszubą — Polska matką moją. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1956 nr 31. — J. S. [E. OSYSKO]: F. Sędzicki. *Ziemia i Morze* 1956 nr 14. — L. ROPPEL: Słowo wstępne do: F. Sędzicki: Jestem Kaszubą. Wybór utworów. W-wa 1956 s. 5-21. — J. STRUMIENSKI: F. Sędzicki. *Pomorze* 1956 nr 3. — M. PELCZAR. *Roczn. Gdański* 1956/1957 s. 559-561. — K. BĄCZKOW-

SKI: Poezja kaszubska — poezją Ziemi Odzyskanych. *Zielony Sztańdar* 1957 nr 11. — T. B. [T. BOLDUAN]: Pieśniarz jezior i lasów. *Żołnierz Pol.* 1957 nr 60. — J. RĄBCA: Poeta z kaszubskich pól. *Ilustr. Kur. Pol.* 1957 nr 65. — P. T. [L. ROPPEL]: 75-lecie nestora pisarzy kaszubskich F. Sędzickiego. *Dzien. Bałtycki* 1957 nr 60. — B. W. ŚWIĘCICKI: Ostatni z zastępu wielkich Kaszubów. *Ziemia i Morze* 1957 nr 18. — B. W. ŚWIĘCICKI: Pamięci o F. Sędzickim nie wolno utopić w milczeniu. *Dziwięta Fala* 1957 nr 21. — B. W. S. [B. W. ŚWIĘCICKI]: F. Sędzickiemu w hołdzie. *Głos Wybrzeża* 1957 nr 96.

(Nekrologi): JOTPE [J. PIECHOCKI]: Zmarł F. Sędzicki. *Ilustr. Kur. Pol.* 1957 nr 100; C. PTAK. *Słowo Powsz.* 1957 nr 99; *Dzien. Bałtycki* 1957 nr 95, nr 97.

P. GRZEGORCZYK. *Kultura i Społeczeństwo* 1958 nr 3 s. 143-144. — (LAR) [L. ROPPEL]: Nieznany poemat Sędzickiego a plan Rapackiego. *Kaszëbë* 1958 nr 9. — F. Sędzicki pieśniarz naszej ziemi. *Kaszëbë* 1958 nr 23. — (kuż) [Z. KUŻEL]: Wystawa poświęcona Sędzickiemu. *Kaszëbë* 1959 nr 13. — K. BĄCZKOWSKI: Spotkanie z Sędzickim. *Kaszëbë* 1961 nr 23. — S. PEŃKA. *Dzien. Bałtycki* 1962 nr 60. — A. KAMIENSKA: Pragnąca literatura. Problemy pisarstwa ludowego i nurtu ludowego poezji współczesnej. W-wa 1964. — /rg/ [R. GÓRSKI]. *Słownik folkloru pol.* W-wa 1965. — A. BUKOWSKI: F. Sędzicki jako poeta i pisarz. *Głos Wybrzeża* 1967 nr 95. — (bca) [J. RĄBCA]: Minęło już 10 lat od śmierci nestora poetów kaszubskich F. Sędzickiego. *Dzien. Bałtycki* 1967 nr 78. — H. SUCHECKI: Ze wspomnień o F. Sędzickim. *Biul. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego* 1967 nr 3. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. — H. SUCHECKI: Ze wspomnień o F. Sędzickim. *Za i Przeciw* 1968 nr 14. — F. NEUREITER: F. Sędzicki als Dichter in deutscher und französischer Sprache. *Mickiewicz-Blätter* 1970 nr 43. — L. ROPPEL: F. Sędzicki, partyzanci kaszubszy i śpiewanie psa Mopiego. *Dzien. Bałtycki* 1970 nr 278. — BLIZA [I. TROJANOWSKI]: Praca o Sędzickim. *Dzien. Bałtycki* 1971 nr 8.

Dumki z kaszubskich pól. F. GLIŃSKI: Nasze poezje kaszubskie. *Praca* 1911 nr 8. — F. GLIŃSKI. *Praca* 1911 nr 15. — A. MAJKOWSKI. *Gryf* 1911 nr 1/2. — *Literatura i Sztuka* dod. *Dzien. Poz.* 1911 nr 3. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1912 nr 5. — F. LUBIESZYŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 38.

Wiatr zawiął od pomorskich stron. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1918 nr 358. — *Czas* 1919 nr 107. — *Gaz. Por.* 1919 nr 67. — *Liberum Veto* 1919 nr 7. —

Tyg. Ilustr. 1919 nr 3. — G. LAWINA. *Dzien. Starogardzki* 1922 nr 178.

Gódka o Januszu Skwierku, najsławniejszym grajku kaszubskim. T. PIETRYKOWSKI. *Mestwin* 1930 nr 17. — T. P. [T. PIETRYKOWSKI]. *Romantyczny Jaromar. Kur. Poz.* 1931 nr 456.

Jestem Kaszubą. K. BROSZCZYK: *Poezja kaszubska. Zielony Sztandar* 1956 nr 97. — A. KAMIENSKA. *Książka dla Ciebie* 1956 nr 3. — R. MATUSZEWSKI. *Roczn. Lit.*

1956 s. 18-19. — J. PIECHOCKI: Nestor poetów kaszubskich. *Ilustr. Kur. Pol.* 1956 nr 61. — J. STĘPOWSKI: Piękno nieznanne. *Książka dla Ciebie* 1956 nr 19. — Z. TOPOLIŃSKA: Gwara kaszubska w literaturze. *Język Pol.* 1956 nr 5 s. 382-387.

Baśnie kaszubskie. I. T. [I. TROJANOWSKA]. *Dzien. Bałtycki* 1957 nr 308. — S. ADAMCZYK. *Orka* 1958 nr 22. — K. KOLIŃSKA. *Nowe Książki* 1958 nr 1. — S. PESTKA. *Kaszëbë* 1958 nr 2. — Doś. [D. ŚWIRKO]. *Lit. Lud.* 1959 nr 1/2.

SIENKIEWICZ HENRYK zob. tom 17

SIEROSZEWSKI WACŁAW (1858–1945)

Pseud. i krypt.: K. BAGRYNOWSKI; S-O; SIRKO; STEFAN KORNELI; W. S.; W. SIRKO; WACŁAW SIRKO.

Powieściopisarz, publicysta.

Ur. 24 sierpnia 1858 w Wólce Kozłowskiej; syn Leopolda, uczestnika powstania styczniowego, i Walerii z Ciemniewskich. Wcześniej osierocony, wychowywał się u krewnych w Pęcławicach koło Kutna. Uczęszczał do III Gimnazjum w Warszawie. Wydalony z klasy 5 pracował w warsztacie ślusarskim kształcąc się dalej sam. Po roku wstąpił do kolejowej Szkoły Technicznej i jednocześnie pracował w warsztatach kolejowych jako robotnik. Uczestniczył w działalności konspiracyjnego kółka patriotycznego, następnie nawiązał współpracę z ruchem socjalistycznym. Aresztowany w 1878 i osadzony w X Pawilonie Cytadeli, został tam współredaktorem nielegalnej rękopiśmiennej gazetki *Głos Więźniów*, w której ogłosił swoje pierwsze utwory literackie. W 1879 za udział w buncie więźniów skazany został na katorgę, zamienioną później na zesłanie do wschodniej Syberii. Do 1883 przebywał w Wierchojańsku. W tymże roku za próbę ucieczki zesłano go do Kolymska. Od 1886 mieszkał w okolicach Jakucka, a od 1892 w Irkucku. W 1895-1897 przyjeżdżał kilkakrotnie potajemnie do kraju, w 1896 odwiedził w Grodnie Elizę Orzeszkową. Wydanie w 1896 monografii o Jakutach, nagrodzonej złotym medalem Petersburskiego Towarzystwa Geograficznego, ułatwiło mu starania o uzyskanie pozwolenia powrotu do kraju. W 1897 zwiedził Krym i Kaukaz. W 1898 zamieszkał w Warszawie, w rok później ożenił się ze Stefanią Mianowską. W 1900 został aresztowany i posądzony o autorstwo proklamacji nawołującej do manifestacji wokół pomnika Mickiewicza. Wypuszczony za kaucją, w obawie przed ponownym wyrokiem skazującym na osiedlenie w Irkucku, przyjął propozycję Petersburskiej Akademii Nauk wzięcia udziału w naukowej ekspedycji do kraju Ajnów w Japonii. Wyprawa ta trwała do roku 1904. Zwiedził wówczas Mongolię, Mandżurię, Chiny, Japonię, Koreę, Cejlon, Egipt i Włochy. W przededniu wybuchu wojny rosyjsko-japońskiej wrócił do Warszawy. Wziął czynny udział w wydarzeniach roku 1905. Zagrożony aresztowaniem, przeniósł się do Galicji i zamieszkał w Zakopanem. Związany był z działalnością polityczną Józefa Piłsudskiego. W 1910 wyjechał do Paryża. W 1914-1915 walczył w Legionach. Należał do Polskiej Organizacji Wojskowej oraz do Partii Niezawisłości Narodowej. W październiku 1918 wszedł w skład tymczasowego rządu ludowego w Lublinie jako minister propagandy. Wziął udział w wojnie 1920. Objężdżał środowiska polonijne w Stanach Zjednoczonych i Francji, gdzie wygłaszał odczyty propagandowe. Podczas trzeciego powstania śląskiego przebywał na Śląsku jako prezes Związku Strzeleckiego. Był w 1921 i 1927-1930 prezesem

zarządu Związku Zawodowego Literatów Polskich. Podróżował m.in. jako delegat polskiego Pen-Clubu do Anglii (1927), Norwegii (1928), Stanów Zjednoczonych (1929), Francji (1930) oraz Jugosławii i Bułgarii (1933). W 1933 został prezesem Polskiej Akademii Literatury. Lata okupacji spędził w Warszawie. W 1944 przebywał w Chyliczkach i Zalesiu. Zmarł w Piasecznie 20 kwietnia 1945.

TWÓRCZOŚĆ

1. *Czegóż chcą? Równość* 1879 nr 1; przedr. w: *Czegóż chcą? Zbiór poezji robotniczych*. Cz. 1. Genewa 1882. Zob. też Wyd. zbior. poz. 16 t. 20 cz. 2.

Wiersz napisany podczas pobytu autora w X Pawilonie Cytadeli dla konspiracyjnej rękopiśmiennej gazетки *Głos Więźnia*.

2. W matni. Nowele jakuckie. Powst. 1884-1886. Wyd. W-wa 1897. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1898; wyd. 3 W-wa 1907 [1906]; wyd. 4 Lw. 1920; W-wa 1958. Zob. też Wyd. zbior. poz.: 5 t. 1, 2, poz. 7 t. 1, 2, poz. 8 t. 1, 2, poz. 16 t. 1.

Zawartość: Jesienią. Obrazek z życia północno-wschodnich krańców Syberii. (Powst. 1884. Ogl. *Głos* 1888 nr 6-7; wersja ros. pt. Osień zob. poz. 6); Skradziony chłopak. (Powst. 1885. Ogl. *Głos* 1888 nr 14-15; wersja ros. pt. Ukradennyj parień zob. poz. 6); Chajlach. (*Głos* 1887 nr 40-45 pt. Chajlak; wersja ros. pt. Chajlak ogl. *Sibirskij sbornik* 1890 z. 2. Zob. też poz. 6 oraz Wyd. zbior. poz. 2 t. 2, 3 t. 1, 4 t. 2); W ofierze bogom. (Powst. 1893. Ogl. *Głos* 1895 nr 1-4. Wyd. osob. W-wa 1908 *Biblioteczka Uniw. Lud.* 66; wersja ros. pt. W żertwu bogom zob. poz. 6); W matni. (Pierwodruk pt. W pętach ogl. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1896 nr 43-52; wersja ros. pt. W sieciach ogl. *Mir bożyj* 1896 nr 10-12. Wyd. osob. Petersb. 1898. Wyd. 2 Petersb. 1903. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 5, 4 t. 2).

Wyd. z 1958 zawiera także Dno nędzy. Zob. poz. 11.

Przekłady

Jesienią: ang.: E. Benecke, M. Busch. W: *Tales by Polish Authors*. Oxford 1915 s. 137-162; H. Piotrowska. *Free Poland* (Chicago) 1915 nr z listopada — czes.: K. Rypáček. W książce: W. Sieroszewski: Sibijské povídky. Praga 1910 — serbochorw.: J. Matica. *Prosvjeta* 1911; L. R. Knežević. W książce: W. Sieroszewski, S. Żeromski: *Pripovetke*. Belgrad 1939 — włoski: J. Gromska. *Rivista di Letterature Slave* 1926 z. 3-4.

Skradziony chłopak: czes.: K. V. Rypáček. Praga 1911; F. Tmej. W książce: W. Sieroszewski: Dvě sibijské povídky. Praga 1911.

Chajlach: ros.: L. W. Wasilewski. *Russkoje bogatstvo* 1893 nr 10 — serbochorw.: J. Matica. *Prosvjeta* 1906 nr 9-10; L. R. Knežević. W książce: W. Sieroszewski, S. Żeromski: *Pripovetke*. Belgrad 1939; L. R. Knežević. Belgrad 1951 — szwedzki: E. Weer. *Dagens Nyheter* (ok. 1897).

W ofierze bogom: ang.: E. C. Benecke, M. Busch. W: *Tales by Polish Authors*. Oxford 1915 s. 163-198; H. Piotrowska. *Free Poland* 1915 nr z grudnia, 1916 nr ze stycznia i z marca; J. Rodzińska. *Polish Short Stories*. W-wa 1960 — czes.: F. Tmej. W książce: W. Sieroszewski: Dvě sibijské povídky. Praga 1911 — franc.: *Bulletin Polonais, Littéraire, Scientifique et Artistique* 1913 nr 304-305, 1914 nr 306; *La nouvelle classique polonoise*. W-wa 1959 — szwedzki: E. Weer. *Finsk Tidskrift* 1897 — włoski: A. Beniamino. W: *Novellieri polacchi*. Mediolan 1929 s. 317-347.

W matni: ang.: G. Potocki: *Cought in a Snare. Pologne Littéraire* (W-wa) 1935 nr 100/101 — czes.: K. V. Rypáček. Praga 1911 — ukrai.: M. Kovalenkova. Charków 1930.

3. Podróże. Powst. ok. 1888. Nie druk.

Opisy wędrówek syberyjskich. Inf. w listach do P. Sieroszewskiej.

4. Dwanaście lat w kraju Jakutów. Wrażenia i notatki. Wersja rosyjska pt. Jakuty. Opyt etnograficznego issledowanija. Fragn. ogł.: *Sibirskij sbornik* (Irkuck) 1890 z. 2; *Izwiestija sibirskogo otdielenija Russkogo Geograficzeskogo Obszczestwa* t. 24 (1893) nr 2, t. 31 (1895) nr 1; *Russkoje bogatstvo* 1894 nr 12; *Żywaja starina* 1894 z. 3-4. Wyd. osob. całości Petersb. 1896. Wersja polska nieco skrócona i przerobiona, fragn. ogł. *Prawda. Książka zbior. dla... A. Świętochowskiego 1870-1895*. Lw. 1899 s. 435-440 (pt. Pieśniarze jakucy i ich pieśni). Wyd. osob. całości W-wa 1900. Wyd. nast. [poszerzone i przerobione] cz. 1-2 W-wa [1937]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7 t. 11-12, poz. 16 t. 17.

Odnazniona złotym medalem Petersburskiego Towarzystwa Geograficznego.

Rkps wersji pol. — materiały, fragn., egzemplarz wyd. z 1900 z poprawkami autora. Bibl. Nar. sygn. III 5249, II 5250, II 5275.

Rkps t. 2 wersji ros. — Arch. Tow. Geograficznego w Leningradzie; mikrofilm Bibl. Nar. sygn. Mf. A. 161. Przekład ang.: K. Żuk-Skarżewska. *Poland* (Nowy Jork) 1930 s. 531-535 (fragn.).

5. Na kresach lasów. Powieść. Powst. 1891. Wersja ros. ogł. fragn. *Sibirskij sbornik* 1892 z. 1 (pt. Ochota za oleniami w lesach Dalniego Siewiera). Wersja pol. Petersb. 1894. Wersja ros. wyd. osob. całości Petersb. 1897 (pt. Na kraju lesów).

Wyd. nast. wersji pol.: wyd. 2 W-wa 1898; wyd. 3 W-wa 1904; Lw. 1920; W-wa [1937]; wyd. kryt. pod red. S. Pigonia [Kr.] 1947; ze wstępem A. Brodzkiej. W-wa 1956; W-wa 1958. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 8, 7 t. 8, 16 t. 5.

Wyd. nast. wersji ros.: wyd. 2 Petersb. 1902; przedm.: R. A. Leningrad 1928. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 1, 2 t. 1, 3 t. 1, 4 t. 1.

Fragn. pt. Polowanie na reny, przedr. zob. poz. 21, Wyd. zbior. poz. 9. Wyd. osob. W-wa 1955.

Rkps Bibl. Nar. sygn. 5255.

Przekłady: ang.: M. Gardner. Nie druk. Inf. w *Slavonic and East European Review* (Londyn) 1945 nr 1 s. 151 — czes.: A. Straka [J. Wagner]. Praga 1905; K. V. Rypáček. Praga 1921; J. Rypáček. Praga 1924 — franc.: M. Rakowska. Paryż 1902. Wyd.

nast.: Paryż 1929; Paryż [1930] — włoski: J. Gromska. Mediolan 1946. W: *Le più belle pagine della letteratura polacca*. Mediolan 1965 (fragm.).

6. Jakutskie raskazy. Petersb. 1895. Wyd. nast. Petersb. 1898.

Zawartość wyd. z 1895: Osień. (Zob. poz. 2); Ukradiennyj parień. (Zob. poz. 2); Chajlak. (Zob. poz. 2); W żertwu bogom. (Zob. poz. 2). — Priedanija: Razbojnik manczary; Pokorienie kołymskiego kraja; Wielikany Ledowitogo Okieana.

Zawartość wyd. z 1898 nieznaną.

7. Risztau. Powieść. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 39, 41, 44-52. Wersja ros. ogł. *Mir bożyj* 1899 nr 5-7.

Przedr. i wyd. wersji pol.: *Kur. Lw.* 1898 nr 334-356, 1899 nr 2-33. Wyd. osob. W-wa 1899. Wyd. nast. W-wa 1936; posłowie i objaśnienia: Z. Świdwińska. W-wa 1947. Zob. też poz. 25 oraz Wyd. zbior. poz. 5 t. 4, 7 t. 4, 8 t. 4, 14, 16 t. 1.

Przedr. wersji ros.: zob. poz. 13 oraz Wyd. zbior. poz. 3 t. 5, 4 t. 6,

Przekłady: czes.: K. Vika. Praga [1910] — franc.: T. W. [T. Waryński]. *Bulletin Polonais, Littéraire, Scientifique et Artistique* (Paryż) 1902 nr 164-170 — szwedzki: E. Weer. *Stockholms Dagblad* 1907.

8. Ucieczka. Ogł. fragm. *Życie* 1898 nr 28 (pt. Polowanie na jarzabki. Urywek z powieści „Ucieczka”. Skreślił na tle życia współczesnych wygnańców Stefan Korneli). Wyd. osob. Monachium 1904. Wersja ros. ogł. *Russkoje bogatstwo* 1906 nr 6-12 (pt. Pobieg).

Wyd. nast. wersji pol.: wyd. nowe Kr. 1905; wyd. 3 Lw. 1918; wyd. 4 Lw. 1920; wersja ponowna W-wa [1937]; wyd. nowe [Poz.] 1949. Wersja ponowna zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 9, 7 t. 9, 16 t. 6.

Wyd. nast. wersji ros. zob. Wyd. zbior. poz. 4 t. 4, 6 cz. 2 (wersja skrócona pt. Za polarnym krugom).

Fragm. pt. Polowanie na jarzabki przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 9.

Pierwotna wersja miała nosić tytuł: Za kołem biegunowym. Fragm. powst. ok. 1888.

Przekłady: ang.: Londyn 1909 — franc.: J. de France de Tersant, J. A. Teslar. Paryż 1933 — ros.: M. Michajłowska. *Orłowski wiestnik* 1902 nr 171-181 — ukr.: W. Sokolowskij. Charków 1931; P. Kozlanjuk. Watep: I. Derkacz. Lw. 1962.

9. Wśród lodów. W-wa 1898. Wersja ros. pt. Matrosy s korabla „Nadieżda”. Ogł. *Wschody* 1898 nr 5, 7.

Wyd. nast. wersji pol.: W-wa 1935; W-wa 1938. Przedr. zob. też poz. 21 oraz Wyd. zbior. poz. 5 t. 3, 7 t. 3, 8 t. 3, 12, 14, 16 t. 1.

Wyd. osob. wersji ros.: Petersb. 1899. Wyd. nast.: wyd. 2 Petersb. 1901; wyd. 3 Petersb. 1905; wyd. 4 Petersb. 1912.

Przekłady: czes.: V. Sokolová. Praga 1907 — ros.: S. Michajłowa-Sztern. Moskwa 1928 — ser-

bochorw.: L. R. Knežević. W książce: W. Sieroszewski, S. Żeromski: *Pripovetke*. Belgrad 1939.

10. Powrót. Powieść. Powst. 1899. Ogł. *Prawda* 1903 nr 15-28; *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1903 nr 27-48. Wersja ros. ogł. *Mir bożyj* 1903 nr 4-5 (pt. Obratnyj put’).

Wyd. osob. wersji pol.: Monachium 1903. Wyd. nast. z podtyt.: Powieść z życia wschodniej Syberii. W-wa 1904; Chicago [1915 z podtyt. jw.]. Przedr. zob. poz. 28 oraz Wyd. zbior. poz. 5 t. 2, 7 t. 2, 8 t. 2, 16 t. 2.

Wyd. wersji ros. zob. Wyd. zbior. poz. 3 t. 5, 4 t. 6.

Przekład czes.: K. Vrána. Praga 1921.

11. Brzask. W-wa 1900. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1904; pt. Dno nędzy: wyd. 3 Kr. 1909; wyd. 4 Kr. 1912; Lw. 1919. Przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 5 t. 1 i 3, 7 t. 1 i 3, 8 t. 1 i 3, 16 t. 2 i 18.

Zawartość: Brzask. (Fragm. ogł. *Życie* 1899 nr 9-10; przedr. *Kur. Codz.* 1899 nr 102, 105, 107, 109; wersja ros. pt. *Rasswiet* ogł. *Żyżn* 1899 nr 7. Zob. też poz. 13 oraz Wyd. zbior. poz. 3 t. 5, 4 t. 6); Puszcza Białowieńska. (Pierwodr. pt. Wrażenia z Białowieży, *Prawda* 1898 nr 47-49, 51-52; wersja ros. pt. Bielowiejskaja puszcza ogł. *Żyżn* 1899 nr 9. Zob. też poz. 13 oraz Wyd. zbior. poz. 4 t. 6. Wersja pol. zob. też. Wyd. zbior. poz. 12); Grecka szczelina. (Pierwodr. z podtyt. Obrazek z Kaukazu. *Głos* 1898 nr 50-51; wersja ros. pt. Griecznaja szczel ogł. *Naczalo* 1899 nr 5. Zob. też poz. 13 oraz Wyd. zbior. poz. 4 t. 6. Wersja pol. zob. też. Wyd. zbior. poz. 12); Dno nędzy. (Wersja ros. pt. Priediel skorbi. Powiest’ iz żyżni prokazonnych ogł. *Mir bożyj* 1900 nr 4. Zob. też. Wyd. zbior. poz. 1 t. 2, 2 t. 2, 3 t. 1, 4 t. 2. Wersja pol. przedr. zob. poz. 2 wyd. z 1958 oraz Wyd. zbior. poz. 10).

Przekłady

Brzask: czes.: K. V. Rypáček. W książce: W. Sieroszewski: *Kavkazské přiběhy*. Praga 1920 — serbochorw.: L. R. Knežević. W książce: W. Sieroszewski, S. Żeromski: *Pripovetke*. Belgrad 1939.

Grecka szczelina: czes.: K. V. Rypáček. W książce: W. Sieroszewski: *Kavkazské přiběhy*. Praga 1920.

Dno nędzy: czes.: K. J. Rypáček. W książce: W. Sieroszewski: *Dno bdy a jine sibijske povidky*. Praga 1906; J. Tuma. Praga 1921 — esperanto: Kabe [K. Bein]. Paryż [1904]; wyd. 3 Paryż 1926 — niem.: M. Sutram. W: *Sibirische Erzählungen*. Monachium 1903 — serbochorw.: L. R. Knežević. *Srpski književni glasnik* 1909 t. 23 nr 2-8 — ukr.: S. Sahydon. Charków 1930 — włoski: Rzym 1901; Mediolan 1918.

12. Latorośle. Pustelnia w górach. Czukcze. W-wa 1900.

Zawartość: Latorośle. (Z podtyt. Obrazek.. ogł. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 20-25; wersja ros. pt. Pustynnyj ostrow. *Rasskaz iz żyżni polskich dietiej. Podnieżnik. Sbornik dla dietiej*. Petersb. 1899 s. 22-51. Wyd. osob. Petersb. 1903. Wyd. nast. Petersb. 1912. Wersja pol. przedr. zob. poz. 21. Wyd. osob. W-wa 1956; wyd. 2 W-wa 1960. Przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 5 t. 3, 7 t. 3, 8 t. 3, 16 t. 2); Pustelnia w górach. (Red. pierwotna pt. W górach Kaukazu. Ogł. *Głos* 1897 nr 43-46; *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1897 nr 47-51; wersja ros. pt. W gorach ogł. *Nowoje slovo* 1897 nr 8. Zob. też poz. 13 oraz Wyd.

zbior. poz. 3 t. 5, 4 t. 6; red. nowa wersji pol. przedr. zob. poz. 25 oraz Wyd. zbior. poz. 5 t. 3, 7 t. 3, 8 t. 3, 12, 16 t. 1); Czukcze. (Pierwodr. z podtytu. Opowiadanie. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 41-45; wersja ros. pt. Cziukczki ogł. *Żyzi* 1899 nr 10; przedr. zob. poz. 13. Wyd. osob. Petersb. 1904. Wyd. nast. Moskwa 1905. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2 t. 1, 4 t. 1; przedr. wersji pol. zob. poz. 25 oraz Wyd. zbior. poz. 5 t. 1, 7 t. 1, 8 t. 1, 16 t. 2).

Przekłady

Latorośle: czes.: H. Sedláček. Praga 1911 — ros.: pt. Dieti. Rasskaz. Tlum. M. Diedow. *Pomozecz golodnym*. T. 2. W-wa 1900 s. 107-153.

Czuczke: ang.: E. Benecke, M. Busch. W: *More Tales by Polish Authors*. Oxford 1916 — czes.: K. Rypáček. W książce: W. Sieroszewski: Sibirské povídky. Praga 1910 — fiński: w: *Nuori Puola. Känökirjällinen kokoelma*. Porvoo 1916 — niem.: M. Sutram. W: *Sibirische Erzählungen*. Monachium 1903 — serbochorw.: L. R. Knežević. W książce: W. Sieroszewski, S. Żeromski: Pripovetke. Belgrad 1939 — s w e d z k i: E. Weer. W: *Det unga Polen*. Sztokholm 1901.

Pustelnia w górach: czes.: K. V. Rypáček. W książce: W. Sieroszewski: Kavkazské příběhy. Praga 1920.

13. Powieści i rassказы. Petersb. 1900.

Zawartość: Rasawiet. (Zob. poz. 14); Griekcaka szczel. (Zob. poz. 11); Bielowieżskaja puszcza. (Zob. poz. 11); W gorach. (Zob. poz. 12); Cziukczki. (Zob. poz. 12); Risztau. (Zob. poz. 7).

14. Zamorski diabeł. Powieść. Pierwotna wersja ros. ogł. *Mir bożyj* [ok. 1900] (pt. Jang-chun-tsy, współautor: A. Potanina); pierwotna wersja pol. ogł. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 34-52 (pt. Jang-Hun-Tsy. Zamorski diabeł); nowa wersja ros. cz. 1-2 [Petersb.] 1902-1903 (cz. 1 pt. W stepiach Mongolii, cz. 2 pt. W stronie cwiatow. Powieść). Nowa wersja pol. Kr. 1909 [1908].

Wyd. nast. pierwotnej wersji pol. zob. poz. 15 oraz wyd. krytyczne pod red. S. Pignonia. W-wa 1950 (pt. Zamorski diabeł. Jan Guj Tzy, wraz z „Dodatkim” zawierającym zakończenie nowej wersji pol.); zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 5, 7 t. 5, 16 t. 7 (wraz z zakończeniem z nowej wersji pol.).

Wyd. nast. nowej wersji pol.: wyd. 2 Kr. 1912; wstęp M. Puchalska. W-wa 1955 (pt. Zamorski diabeł. Jan-Guj-Tzy); wstęp jw. W-wa 1957 (pt. jw.).

Wersja dla młodzieży W-wa 1935 (z podtytu. Powieść dla młodzieży); wyd. 2 W-wa 1937 [1936] (z podtytu. jw.).

Przedr. nowej wersji ros. zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 2, 2 t. 2, 3 t. 2, 4 t. 3.

Przekłady: czes.: J. Ráček. Praga 1906; K. V. Rypáček. Praga 1912 — franc.: B. Kozakiewicz. *Bulletin Polonais, Littéraire, Scientifique et Artistique* 1904 nr 188 (fragm.). Wyd. osob. caloński Paryż 1904 — niem.: Amdurski-Schubert. Berlin [1927] — serbochorw.: S. Musulin. *Hrvatski pokret* 1911 nr 1-69. Wyd. osob. Zagrzeb 1919 — włoski: Turyn 1928; Turyn 1929.

15. Powieści chińskie. W-wa 1903 [1902].

Wyd. nast.: W-wa [1937] (na karcie tyt. błędnie: Nowele t. 5. Por. Wyd. zbior. poz. 8); Rzym 1945. Zob. też Wyd. zbior.: wersja ros. poz. 1 t. 2, 2 t. 2, 3 t. 2, 4 t. 3; wersja pol. poz. 5 t. 5, 7 t. 5, 16 t. 2, 7.

Zawartość: Uang-Ming-Tse. (*Pravda* 1900 nr 31-32. Wersja ros. pt. Bolsior ogł. *Jurnij czitatiel* 1902 nr 2. Przedr. wersji pol. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1901 nr 23-26. Wyd. osob. pt. Bokser. Nowela. W-wa 1908 *Biblioteczka Univ. Lud.* 67; przedr. zob. poz. 21 pt. jw.; wyd. 2 W-wa 1926 pt. jw. w serii jw.; W-wa 1938 pt. jw., w serii jw. t. 65 (wraz z Kulisami); pt. Juan-Min-Tzy. Opowieść chińska. [Szkocja 1945-1948, maszynopis powielany]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 10 pt. Bokser, poz. 15 pt. Juan-Min-Tzy. Wyd. wersji ros. pt. Bokser. Petersb. 1904. Wyd. nast.: wyd. 2 Petersb. 1913 (wraz z Kulisami, pod ogólnym tyt. Syny nieba. Rassказы iz kitajskoj żyzni; wyd. 3 Petersb. 1919 (jw.)); Kulisi. (Powat. 1901. Wersja ros. ogł. *Żurnal dla rosiech* 1902 nr 3-4. Wersja pol. W-wa 1908 *Biblioteczka Univ. Lud.* 65; przedr. zob. poz. 21; wyd. 2 W-wa 1926 w serii jw.; Kijów 1929; W-wa 1938 w serii jw. (wraz z Bokserem); W-wa 1952; W-wa 1952 (drugie wyd.); W-wa 1954; W-wa 1955. Zob. też Wyd. zbior. poz. 10, 14. Wyd. wersji ros.: Petersb. 1904, wyd. 2 Petersb. 1913 wraz z Boksiorem, pod ogólnym tyt. Syny nieba. Rassказы iz kitajskoj żyzni; wyd. 3 Petersb. 1919 (jw.)); Jang-Hung-Tsy. Zamorski diabeł. (Zob. poz. 14).

Przekłady

Ros.: S. Michajłowa Sztern. Moskwa [1927].

Uang-Ming-Tse: czes.: J. Ráček. W książce: W. Sieroszewski: Čínské povídky. Praga 1906 — serbochorw.: S. Musulin. *Obzor* 1907 nr 290. Wyd. osob. Zagrzeb 1910 (wraz z Kulisami) — ukr.: K. Kosjarskyj. Charków 1930 — włoski: J. Gromska. *Novellieri slavi*. Rzym 1946 s. 427-434.

Kulisi: chiński: Sin-Nien-Tseng i Sin-Wei. [B.m. i r.] — czes.: J. Ráček. W książce: W. Sieroszewski: Čínské povídky. Praga 1906 — serbochorw.: S. Musulin. *Ilustrovani obzor* 1908 nr 45-46. Wyd. osob. Zagrzeb 1910 — ukr.: Kijów 1929.

16. Na Daleki Wschód. Kartki z podróży. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 27-45 z przerwami, 1904 nr 1-10 (pt. Przez Syberię i Mandżurię do Japonii. Kartki z podróży). Wyd. osob. W-wa 1904. Wyd. nast.: wyd. 2 [zmien.] Kr. 1911; W-wa [1937]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7 t. 15, 16 t. 18 i 20 cz. 1. Wersja ros. zob. Wyd. zbior. poz. 2 t. 3, 3 t. 3, 4 t. 7.

Zawartość: Na progu. (*Pravda* 1902 nr 49; *Zgoda* (Chicago) 1903 nr 1); Zamiast wstępu; Zagrzebani w śniegu; Wielki gościniec syberyjski; Droga żelazna; Mandżuria; Pięta wystawa powszechna w Japonii. (*Zgoda* (Chicago) 1904 nr 10-11); Dwie wycieczki. (*Pravda* 1903 nr 43-44 pt. Wycieczka; *Krytyka* 1904 t. 1 s. 212-219; *Naprzód* 1904 nr 63-65); Kawalek Japonii. (*Pravda* 1903 nr 46-50 z podtytu. Wyjątek z dziennika; *Kur. Lw.* 1904 nr 5-30. Wersje ros. ogł. *Russkije wiadomości* 1903 nr 287, 294, 304); Polowanie na wieloryby. (*Lotieec* 1904 nr 16. Wersja ros. ogł. *Jurnij czitatiel* 1904 nr 11; przedr. wersji pol. zob. poz. 21 oraz Wyd. zbior. poz. 9); Taku-Tien-Tsin Pekin Szang-Haj. (*Pravda* 1904 nr 7-9 z nadtytu. Z Dalekiego Wschodu; *Praca* 1904 nr 9-13 z nadtytu. jw.).

Wyd. 2 ponadto: Japoński Drontheim. (Wersje ros. ogł. *Russkije wiadomości* 1903 nr 180); W obronie gejsz. Urywek z powieści. (*Tyg. Ilustr.* 1905 nr 20).

Rkps — Na progu. Bibl. Nar. sygn. IV 5257; Wielki gościniec syberyjski (fragm.), Droga żelazna, Mandżuria (fragm.). Bibl. Nar. sygn. II 5253; Dwie wycieczki. Bibl. Nar. sygn. II 5254; Kawalek Japonii. Wyjatek z dziennika. Bibl. Nar. sygn. III 5218; fragm. wersji ros. Bibl. Nar. sygn. II 5253.

Przekłady

Dwie wycieczki [cz. 2]: c z e s.: pt. Sachalin. Tłum. J. Černak. *Venkov* 1910 nr 137.

Polowanie na wieloryby: franc.: J. de France de Tersant, J. A. Teslar. *La Revue Bleue* 1930 nr z 25 kwietnia; przedr. w książce: W. Sieroszewski: *À travers le désert blanc*. Paryż [1931].

17. Korea. Klucz Dalekiego Wschodu. *Kur. Lw.* 1904 nr 70-121 z przerwami; *Praca* 1904 nr 14-30 (fragm.); *Prawda* 1904 nr 10-14, 16-53, 1905 nr 1-7; *Zgoda* 1904 nr 24 (fragm.). Wersję ros. ogl. *Russkije wiadomości* 1904 nr 66-349 z przerwami, 1905 nr 5-135 z przerwami.

Wyd. osob. wersji pol.: W-wa 1905; cz. 1-2 W-wa [1937]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7 t. 13 i 14, 13, 16 t. 19.

Przedr. i wyd. nast. wersji ros.: pt. Sieul nakanunie wojny. *Russkaja mysl* 1905 nr 5-6 (fragm.). Wyd. osob. całości pt. Korieja. Oczerki. Wyd. 2 Petersb. [ok. 1905]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2 t. 4, 3 t. 4, 4 t. 8.

Przekład niem.: S. Goldenring. Berlin [1905].

18. W stronie utrziennego spokojstwija. *Putieszestwije po Korieje w 1903 roku*. Petersb. 1905.

19. Ol-Soni Kisań. Powieść. W-wa 1906. Wyd. 2 Lw. 1920. Przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 5 t. 3 i 4, 7 t. 3 i 4, 8 t. 3 i 4, 16 t. 2 i 3.

Zawartość: Ol-Soni Kisań. Powieść. (Wersję ros. pt. Ol-Soni Kisań ogl. *Mir boży* 1906 nr 3-5. Przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 3 t. 2, 4 t. 3. Wersja pol. wyd. osob. W-wa [1926] *Bibl. Egzotyczna E. Wendego* t. 1; Poz. 1934 *Bibl. Dzien. Poz.* nr 1. Przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 15); Przepowiednia Wernyhory. (Z podtytuł. Ze wspomnień osobistych. Ogl. *Krytyka* 1906 t. 1 s. 18-23; *Naprzód* 1906 nr 19. Wersja ros. pt. Przekazanie Wernichory ogl. *Narodnaja tiest'* 1906 nr 2. Przedr. wersji pol. zob. poz. 58 oraz Wyd. zbior. poz. 12); Sclavus saltans. Wspomnienie z Syberii. (*Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1902 nr 43; *Tyg. Berliński* 1902 nr 5; *Naprzód* 1905 nr 346; *Szkice i'obrazki*. Kr. 1905; przedr. zob. poz. 58 oraz Wyd. zbior. poz. 12. Wersja ros. zob. Wyd. zbior. poz. 4 t. 5).

Nowelka: Sclavus saltans ma dedykację: Poświęcone M. Konopnickiej na rok jubileuszowy; inna wersja w niektórych przedr. późniejszych: Rzecz napisana w roku jubileuszowym M. Konopnickiej.

Rkps — Ol-Soni Kisań. Bibl. Nar. sygn. II 5260.

Przekłady

Ol-Soni Kisań: c z e s.: K. V. Rypáček. Praga 1913 — estoński [ok. 1934] — franc.: pt. La danseuse coréenne. Tłum. J. Faury-Dequisme, J. A. Teslar. *Paríž* 1938 — niem.: L. Goldscheider. Wiedeń 1907.

Sclavus saltans: c z e s.: K. V. Rypáček. W książce: W. Sieroszewski: *Sibijskie powidki*. Praga 1910.

20. Małżeństwo. — Być albo nie być. — Tułacz. W-wa 1909 [1908]. Wyd. nast.:

wyd. 2 Kr. [1910]; Lw. 1919. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 7, 7 t. 7, 8 t. 5, 16 t. 3.

Zawartość: Małżeństwo. (Z podtytuł. Powieść. *Krytyka* 1907 z. 9-12. Wersja ros. pt. Brak. Ogl. *Russkaja mysl* 1907 nr 10-11; pt. Suprużestwo. Powieść. Ogl. *Sietwier* 1909 nr 21-27. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 5); Być albo nie być. (*Nasz Kraj* 1908 t. 6 nr 1-11. Wersja ros. pt. Być ili nie być? ogl. *Kijewska mysl* 1911 nr 333, 343, 350); Tułacz. (Wersja ros. pt. Stranniki ogl. *Sowriemennyj mir* 1908 nr 2-4. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 5).

Rkps — Być albo nie być. Bibl. Nar. sygn. II 5229. Przekłady

Małżeństwo: c z e s.: J. Rypáček. Pilzno 1920 — franc.: pt. Amours d'exilés. Tłum. S. de Nussac, Saint-Duval. Paryż 1923.

Być albo nie być: c z e s.: J. Rypáček. Praga [1921].

21. Ze świata. Opowiadania. Kr. 1909. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1920; Lw. 1921; W-wa [1925]; W-wa 1934; wyd. 2 [I] W-wa [1937]; W-wa 1958.

Zawartość: Wśród lodów. (Zob. poz. 9); Polowanie na reny. (Fragm. powieści: Na kresach lasów. Zob. poz. 5); Polowanie na wieloryby. (Zob. poz. 16); Bokser. (Zob. poz. 15); Kulisi. (Zob. poz. 15); Latorośle. (Zob. poz. 12).

22. Bajki. Kr. [1910]. Wyd. nast.: W-wa [1922]; W-wa [1925] [?]; W-wa [1927] [?]; W-wa [1931] [?]; W-wa 1955; W-wa 1957; Kr. 1966; Kr. 1974. Zob. też Wyd. zbior. poz. 16 t. 15.

Zawartość: Przygoda tygrysa. (Wersja ros. p. Priklučenije tigra ogl. *Wschody* 1911 nr 8); W ruinach (*Widnokrąg* 1910 nr 10/12; wersja ros. pt. W ruinach ogl. *Wschody* 1911 nr 9/11. Wersja pol. wyd. osob. W-wa 1950); Inwalidzi. (*Promyś* 1910 nr 40-45; wersja ros. pt. Inwalidy wyd. osob. Petersb. 1911; wersja pol. wyd. osob. wyd. 2 W-wa 1950. Adaptacja radiowa pt. Nie do stracenia 1972); Dary wiatru północnego. (*Krytyka* 1910 z. 9-12, 1911 z. 1-3, 5-6 z podtytuł. Nowela. Wersja ros. pt. Dary siewiernego wietra ogl. *Eniergija*. Petersb. 1913 s. 11-36. Wersja pol. wyd. osob. z podtytuł. Powieść. W-wa 1934. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1936 [1935]; wyd. 2 powojenne W-wa 1958. Adaptacje: sceniczna Węgryzna i Rudnickiej. Wyst. Białystok 1956; telewizyjna Z. Helibranda. Wst. 1971; radiowa 1971).

Wyd. z 1955, 1957, 1966 zawierają także Bajkę o Żelaznym Wilku. Zob. poz. 24.

Rkps — Przygoda tygrysa, W ruinach, Inwalidzi. Bibl. Nar. sygn. II 5258.

Przekłady

Przygoda tygrysa: ukr.: I. Derkacz. Lw. 1958. W ruinach: c z e s.: K. V. Rypáček. Praga 1912. Inwalidzi: c z e s.: K. V. Rypáček. Praga 1913.

Dary wiatru północnego: c z e s.: Praga 1918 — ukr.: I. Derkacz. Lw. 1958 — włoski: C. Agostini-Carocci. Rzym [1946].

23. Z fali na falę. Kr. [1910]. Wyd. nast.: W-wa [1937]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 6, 7 t. 6, 16 t. 4 i t. 18.

Zawartość: Japonia w zarzysie; Harakiri księcia Asano Naganori. (Wyjatek z książki „Juki no Akebono”). (*Nasz Kraj* 1907 t. 3 nr 22. Zob. też Wyd. zbior. poz. 11); O-Sici. (*Kalendarz rob. Kr.* 1909 s. 39-47; *Tyg. Rzeczowski* 1909 nr 6-9. Wersja ros. pt. O-Sicy ogl. *Russkaja mysl* 1909 nr 5. Wersja pol. zob. też Wyd. zbior. poz. 11, 15); Pojednanie. (Z książki „Konseki Monoga-

tari"). (*Naprzód* 1910 nr 53. Wersja ros. pt. Primirije ogl. *Sibirskaja żyzn* 1914 nr 9. Wersja pol. zob. też Wyd. zbior. poz. 11, 15); Widmo sakurskie. (*Krytyka* 1910 t. 2 s. 221-226, 305-308. Wersja ros. pt. Sakurskoje wiedenije ogl. *Sowremiennik* 1912 nr 1. Wersja pol. zob. też Wyd. zbior. poz. 11); Ingwa. (Wersje ros. pt. Ingwa ogl. *Sowremiennyj mir* 1911 nr 6-8. Wersja pol. zob. też Wyd. zbior. poz. 11); Jak liś jesienny... (Z podtyt. Powieść ogl. *Sfinks* 1910 z. 1-6. Wersja ros. pt. Kak osienny list ogl. *Sowremiennyj mir* 1910 nr 5-8. Wersja pol. Wyd. osob. [W-wa 1948] *Dla Wszystkich. Ilustr. Powieści i Podróże* z. 1-4. Zob. też Wyd. zbior. poz. 15).

Wyd. z [1937] oraz Wyd. zbior. poz. 5 i 7 zawierają także Wachlarz japoński. Zob. poz. 28.

Rkps — Japonia w zarysie. Bibl. Nar. sygn. II 5219; [O-Sici. Fragm.] Bibl. Nar. sygn. II 5234; Jak liś jesienny. Bibl. Nar. sygn. II 5230.

Przekłady

Harakiri księcia Asano Naganori: serbochorw.: *Hrvatska smotra* 1907.

O-Sici: franc.: M. Rakowska. *Les Amis de la Pologne* [Paryż] 1930.

Pojednanie: włoski: E. Damiani: *Novellieri slavi*. Rzym 1946 s. 434-438.

Widmo sakurskie: ang.: K. Żuk-Skarszewska. *Poland* (Nowy Jork) 1928 z. z. maja s. 270-275 — japoński: Shoen Mori. Nukago 1928; Asadori Kato. Tokio 1929.

24. Bajka o Żelaznym Wilku. *Mies. Lit. i Artyst.* 1911 nr 6-12. Wyd. osob. Kr. 1911. Wyd. nast.: wyd. 2 pt. Wilk Żelazny, opowieść z końca brązowego wieku. Lw. [ok. 1914]; wyd. 3 W-wa 1931; W-wa 1955; wyd. 2 W-wa 1959; przedr. zob. poz. 22 wyd. z 1955, 1957, 1966 oraz Wyd. zbior. poz. 16 t. 15.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 6133.

25. Risztau. — Pustelnia w górach. — Czukcze. Wyd. 2 Kr. [1911]. Wyd. nast. Kr. 1912.

Zawartość: Risztau. (Zob. poz. 7); Pustelnia w górach. (Zob. poz. 12); Czukcze. (Zob. poz. 12).

Numeracja wydania dot. powieści Risztau.

26. Zacisze. Powieść. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1912 nr 1-35. Wersja ros. pt. Zatiszy. Roman ogl. *Sowremiennyj mir* 1914 nr 6, 9-11.

Wyd. osob. ponownej red. wersji pol. Kr. 1913. Wyd. nast.: Lw. 1919; W-wa [1937]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 10, 7 t. 10, 16 t. 8.

Przekład czes.: J. Tichý. Praga 1921.

27. Beniowski. Powieść historyczna. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 1-52, 1914 nr 1-15. Wyd. osob. W-wa 1916. Wyd. nast.: t. 1-2. W-wa 1937; Rzym 1947; wyd. nowe t. 1-2. [Poz.] 1949; W-wa 1957; t. 1-2. Kr. 1966. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 11, 7 t. 16-17, 16 t. 9-10.

Ciąg dalszy zob. poz. 30.

Adaptacja radiowa 1971.

Przekłady: czes.: J. Rypáček. Praga 1919 — ros.: M. Abkina. Przedmowa: N. D-w. Leningrad 1927.

28. Nowele. Kr. 1914. Wyd. nast. pt. Powrót. Wyd. 3 Lw. [1919].

Zawartość: Powrót. (Zob. poz. 10); Wachlarz japoński. Kartka z podróży w r. 1903. (*Kur. Warsz.* 1912 nr 216-222; *Naprzód* 1912 nr 285-286, 288-292, 294, 296, 298; przedr. zob. poz. 23 wyd. z 1937; oraz Wyd. zbior. poz. 5 t. 6, 7 t. 6, 16 t. 20 cz. 1); Jak Gryf-Mostowski budował młyn. (*Kur. Lw.* 1914 nr 135 i nn.; *Życie Pol.* 1914 z. 1-6; przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 5 t. 2, 7 t. 2, 8 t. 2, 16 t. 4).

Numeracja wydania dot. powieści: Powrót.

Rkps — Jak Gryf-Mostowski budował młyn. Bibl. Nar. sygn. II 6134.

29. Józef Piłsudski. Ogl. fragm. *Widnokrąg* 1915 nr 14 (pt. Z walk pod Krzywopłotami). Wyd. osob. całości Piotrków 1915. Wyd. nast.: wyd. 2 Lubl. 1916; Odessa 1917; Piotrogród 1917; wyd. 3 Zamość 1919; W-wa [1920]; wyd. 4 popr. i dopełnione Zamość 1920; wyd. popr. i dopełnione Zamość [1921]; Kr. 1926 [pt. Józef Piłsudski, pierwszy Marszałek Polski]; Lw. 1933 *Bibl. Szkoły Powsz.* nr 1; W-wa 1935; wyd. 2 [sic!] Lw. 1938.

Kolejne wyd. tej poz. były zmieniane i przerabiane, pewne fragmenty wykorzystane w broszurze pt. Marszałek Józef Piłsudski. Życiorys. Zob. poz. 56.

Rkps — różne redakcje: Bibl. Nar. sygn. II 5239-IV 5246; notatki dot. biografii J. Piłsudskiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5207.

Przekłady: franc.: W-wa 1921 — hiszp.: *Brazyl-Polonia* (Rio de Janeiro) 1921 nr 2 — ukr.: W-wa 1921 *Bibl. Syna Ukrainy* S. 2 Pr 1 — węgierski: J. Fentartva. Budapeszt 1921.

30. Ocean. Powieść historyczna. *Tyg. Ilustr.* 1916 nr 1-53, 1917 nr 1-31 [z podtyt. Część druga „Beniowskiego”]. Wyd. osob. W-wa 1917. Wyd. nast.: t. 1-2. W-wa 1937; wyd. nowe t. 1-2. [Poz.] 1949; W-wa 1957; t. 1-2. Kr. 1966. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 12, 7 t. 18-19, 16 t. 11-12.

Stanowi ciąg dalszy Beniowskiego. Zob. poz. 27.

Przekład czes.: J. Rypáček. Praga 1921.

31. W szponach. Ogl. fragm. *Widnokrąg* 1917 nr 21-22 (pt. Spiskowcy. Urywek z nowej powieści „Ku wolności”); całość ogl. *Głos Narodu* 1917 nr 225 por.-305 wiecz., 1918 nr 3-7 wiecz. z przerwami (z podtyt.: Z cyklu: Ku wolności). Wyd. osob. Lw. [1918]. Wyd. nast. W-wa [1937]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 13, 7 t. 21.

Stanowi część pierwszą cyklu: Ku wolności. Część nast. zob. poz. 32, 34.

32. Łańcuchy. Powieść. Lw. [1919]. Wyd. nast. W-wa [1937]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 14, 7 t. 22.

Stanowi część drugą cyklu: Ku wolności. Zob. poz. 31.

33. Nauka obrony Ojczyzny. *Gaz. Pol.* 1919 nr 123. Wyd. osob. pt. Obrona Ojczyzny. W-wa 1920. Wyd. nast. W-wa 1921 *Bibl. Strzelca* 1.

34. Topiel. Powieść. *Kur. Lw.* 1919 nr 275-355, 1920 nr 1-152; *Romans i Powieść dod. Świata* 1919 nr 27-52, 1920 nr 1-21; *Nowy Świat* (Nowy Jork) 1921 nr 2-34 (fragm.). Wyd. osob. W-wa 1921. Wyd. nast. W-wa [1937]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7 t. 23.

Rkps — fragm. Bibl. Nar. sygn. II 5231.

Stanowi część trzecią cyklu: *Ku wolności*. Zob. poz. 31.

35. Wskazania żołnierskie. *Żołnierz Pol.* 1919 nr 1, 4-6, 28-29, 36-37. Wyd. osob. W-wa 1919 *Bibl. Żołnierza Pol.* z. 1. Wyd. 2 W-wa 1920 w serii jw. z. 16.

36. Bolszewicy. Dramat w 3 aktach. Wyst. W-wa 9 marca 1922; Poz. 28 kwietnia 1922. Wyd. W-wa [1922].

Rkps Ossol. sygn. 13573/I.

37. Dalaj Lama. Cz. 1. Om-Mani-Phadme-Chum. Cz. 2. Droga Białego Boga. *Tyg. Ilustr.* 1923 nr 1-22, 27-53. Wyd. osob. cz. 1-2. W-wa [1927]. Wyd. nast. z podtyt. *Powieść. Cz. 1-2. W-wa [1937]*. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7 t. 24-25.

Przeróbka dla młodzieży por. poz. 59.

Przekłady: czes.: J. Radimský. Praga 1929 — estoński: B. Linde. Tallin 1934 — niem.: J. M. Schubert. Lipsk 1928.

38. Mistrz Twardowski. Scenariusz filmowy. Powst. 1923.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5267.

39. Na wulkanach Japonii. Wstęp: J. M. Lw. 1924 *Bibl. Tęczowa* nr 1.

Zawiera prelekcje wygłoszone w różnych miastach w 1923.

Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5276 (maszynopis z poprawkami).

40. Miłość samuraja. *Gaz. Administracji i Policji Państwa*. 1924 nr 44-52, 1925 nr 1-26 z przerwami (pt. Miłość ronina. Gompaci i Kamurazaki). Wyd. osob. W-wa 1926. Wyd. nast.: W-wa 1928; W-wa [1937]; W-wa 1958; Kr. 1966. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7 t. 20, 16 t. 13.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5265, II 5266 (streszcz. w jęz. franc.).

Adaptacja radiowa 1971.

Przekłady: franc.: A. Morzkowska. Paryż 1932 — włoski: E. Kociemska. Wstęp: L. Kociemski. Rzym 1947.

41. Książę Józef Poniatowski. Scenariusz filmowy. Powst. 1925.

Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5268 (fragm. kilku red., streszcz.).

42. Na szlakach świata. Ogł. *Romans i Powieść dod. Świata* 1926 nr 1-8; przedr. *Kur. Pol.* 1926 nr 73 (fragm.); *Rolnik i Zagroda* 1926 nr 1-12; *Wiek Nowy* 1926 nr 7359-7411. Wyd. osob. pt. Ciupasem na Syberię. Z cyklu *Na szlakach świata*. W-wa

[1926] *Biblioteczka Hist.-Geogr.* nr 22. Przedr. zob. poz. 62 oraz Wyd. zbior. poz. 16 t. 6. Wersja ros. zob. Wyd. zbior. poz. 6 (pt. W Sibir po etapu).

Przekład franc.: J. de France de Tersant, J. A. Teslar. W książce: W. Sieroszewski: *À travers le désert blanc*. Paryż [1931].

43. Wśród kosmatych ludzi. *Czas* 1926 nr 228-238; *Świat* 1926 nr 41-46; *Wiek Nowy* 1926 nr 7589-7615. Wyd. osob. W-wa [1927] *Biblioteczka Hist.-Geogr.* nr 58. Wyd. nast.: W-wa 1934; W-wa 1935; W-wa 1938. Zob. też Wyd. zbior. poz. 13, 16 t. 18.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5259.

Przekłady: czes.: E. Parma. Praga 1927 — franc.: J. de France de Tersant, J. A. Teslar. W książce: W. Sieroszewski: *À travers le désert blanc*. Paryż [1931].

44. Za kołem biegunowym Z cyklu: *Na szlakach świata*. *Świat* 1926 nr 20-26; *Wiek Nowy* 1926 nr 7473-7489. Wyd. osob. pt. *Za kręgiem polarnym*. Z cyklu: *Na szlakach świata*. W-wa [ok. 1926] *Biblioteczka Hist.-Geogr.* nr 39. Przedr. zob. poz. 62 oraz Wyd. zbior. poz. 16 t. 16.

Przekład franc.: J. de France de Tersant, J. A. Teslar. W książce: W. Sieroszewski: *À travers le désert blanc*. Paryż [1931].

45. Zamach. Komedia w 3 aktach. Wyst. Lubl. 6 stycznia 1926. Nie druk.

Współautor: Z. Kleszczyński.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5270 — II 5274 (różne redakcje).

46. Wrażenia z Anglii. *Głos Prawdy* 1927 nr 59, 63, 69, 83, 85, 88 (pod różnymi tytułami); *Świat* 1927 nr 12-14. Wyd. osob. w red. nieco zmien. W-wa [1931] *Biblioteczka Hist.-Geogr. Cykl: Polacy na szlakach świata* nr 162. Zob. też Wyd. zbior. poz. 16 t. 20 cz. 1.

Rkps — fragm. sygn. IV 5224.

47. Ptaki przelotne. *Płomyk* 1927/1928 nr 22-27. Wyd. osob. W-wa 1936 [1935]. Wyd. nast. W-wa 1939 [1938]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 14, 16 t. 16.

Rkps — fragm. Bibl. Nar. sygn. II 5235.

48. Pan Twardost Twardowski, czarno-księżnik polski. Powieść historyczna. *Tyg. Ilustr.* 1928 nr 1-52, ciąg dalszy jako *Bezplatny dod. do Tyg. Ilustr.* 1929 nr 9. Wyd. osob. t. 1-2. W-wa [1930]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 16 t. 14.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 6135.

49. Cejlon. *Tyg. Ilustr.* 1929 nr 27-32; *Ogniisko* (Paryż) 1930 nr 547-553, 1931 nr 554-555. Wyd. osob. W-wa [1930] *Biblioteczka Hist.-Geogr.* nr 140. Zob. też Wyd. zbior. poz. 13, 16 t. 20 cz. 1.

50. Wrażenia z Ameryki. *Kur. Por.* 1929 nr 282, 298, 333, 340, 356, 1930 nr 12 (pod

różnymi tytułami). Wyd. osob. W-wa [1930] *Biblioteczka Hist.-Geogr. Cykl: Polacy na szlakach świata* nr 154. Zob. też Wyd. zbior. poz. 16 t. 20 cz. 1.

Rkps — fragm. Bibl. Nar. sygn. III 5223.

51. Na Sybir. Ekranizacja 1930.

Scenariusz filmowy.

Współautorzy: A. Stern, H. Szaro.

52. Urok morza. W-wa 1930.

Szkic publicystyczny.

53. Wiatr od morza. Ekranizacja 1931.

Scenariusz filmowy.

Współautor: A. Stern.

54. Rok 1914. Ekranizacja 1932.

Scenariusz filmowy.

Współautorzy: A. Stern, H. Szaro.

55. Brama na świat (Gdynia). Ogl. fragm. *Pion* 1933 nr 4. Wyd. osob. całości W-wa [1933] *Biblioteczka Hist.-Geogr. Cykl: Wolą i pracą* nr 224-225. Zob. też Wyd. zbior. poz. 16 t. 20 cz. 1.

56. Marszałek Józef Piłsudski. Życiorys. W-wa 1934. Wyd. nast.: wyd. nowe W-wa 1935; wyd. 3 przejrzone i popr. przez autora. W-wa 1938 [1937].

Por. poz. 29.

Przekłady: esperanto: B. Strelczyk. W-wa 1934 — hebrajski: M. Aaz. Watep: N. Sokolow, M. Bałaban. Stanisławów [1935].

57. Dzień Wielkiej Przygody. Powst. przed 1935.

Scenariusz filmowy.

Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5269 (dwie red.).

58. Ukochana i nieśmiertelna. W-wa [1937].

Zawartość: Ukochana i nieśmiertelna. (Powst. 1906. Wersja ros. pt. *Lubimaja i biessmiertnaja* ogl. *Ruskije wiadomości* 1907 nr 81. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 5. Wersja pol. ogl. *Pisma* zob. Wyd. zbior. poz. 5 t. 3, 7 t. 3, 8 t. 3, 12, 14, 16 t. 3); *Przepowiednia Wernyhory*. (Zob. poz. 19); *Sclavus saltans*. Wspomnienie z Syberii. (Zob. poz. 19).

Rkps — nowela pt. *Ukochana i nieśmiertelna*. Bibl. Nar. sygn. II 5234.

Przekład

Ukochana i nieśmiertelna: włoski: J. Wieleżyńska. *I Nostri Quaderni* (Lanciano) 1927.

59. W niepodległej Mongolii. (Dalaj Lama). Powieść dla młodzieży. W-wa 1937.

Por. poz. 37.

60. Dziewczyna szuka miłości. Powst. ok. 1938.

Scenariusz filmowy.

Współautor: F. Goetel.

61. Dziennik. Powst. 1938-1939. [W całości nie druk. Obszerne fragm.] Wybrał i przygotował do druku A. Lam. Zob. Wyd. zbior. poz. 16 t. 20 cz. 2.

Rkps. Bibl. Nar. sygn. II 5202.

62. Droga do wolności. W-wa 1939. Przedr. w tomie: *Pamiętniki. Wspomnienia*. Zob. Wyd. zbior. poz. 16 t. 16 (z pominięciem szkicu: *Syberia, ziemia słońca, śniegu i wygnania*).

Zawartość: X Pawilon. Wspomnienie. (*Świat* 1928 nr 41-44, 46; fragm. przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 16 t. 20 cz. 1); Ciupasem na Syberię. (Zob. poz. 42); *Syberia, ziemia słońca, śniegu i wygnania*. (*Płomyk* 1935/1936 nr 38); *Za kołem biegunowym*. (Zob. poz. 44); *Nowy Rok. Za kołem biegunowym*.

Rkps — X Pawilon. Bibl. Nar. sygn. II 5234 (fragm.), III 5201 (maszynopis z popr.), *Nowy Rok za kołem biegunowym*. Bibl. Nar. sygn. IV 5257 (maszynopis z popr.), II 5234.

63. *Pamiętniki*. T. 1-3, 10, 11-13. Powst. 1939-1944. W całości nie druk. [Obszerne fragm.] z rękopisu wyd. A. Lam. Zob. Wyd. zbior. poz. 16 t. 16, 18, 20.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5203, II 6388, 7307.

Znaczna część pamiętników spłonęła w 1944 r.

Rękopisy drobnych utworów w Bibl. Nar.: *Opowiadanie nie dokończony*: *Bracia*. Sygn. II 5232; *Chiny dawniej a dziś*. Sygn. II 5247; *odczyt radiowy: Dlaczego czcimy Słowackiego?* Sygn. 5227; *Opowiadanie: Listy z kresu lasów*. Sygn. II 5252; *odczyt: Mocarstwo Polski*. Sygn. IV 5213; *Narodziny bohatera (Oguri Changwan) japońska legenda*. Sygn. IV 5264; *Ormianie lwowscy*. Sygn. 5236; *Władysław Łokietek w jaskiniach Ojcowa*. Sygn. II 5235; *Wspomnienie z Kaukazu*. Sygn. II 5222; *Życie na biegunie zimna*. Sygn. II 5217; *Zima i lato pod biegunem*. Sygn. IV 5257; *wiersze: Na wyżynach, Pamięci Marii Bohuszewicz, [inc.] Mijają dni, mijają lata...*, [inc.] *O noce polarne...* Sygn. 2749 [w listach do siostry Pauliny]; *Drobne utwory dot. I wojny światowej i Legionów*. Sygn. II 5237; *artykuły o J. Piłsudskim*. Sygn. II 5238; *fragm. nie ustalonych utworów*. Sygn. II 5234.

Rękopisy drobnych utworów w Ossol.: *Dwuwersz*. Sygn. 11985; *art. na temat niepodległej Polski*. Sygn. 12179/III; *art. pt. Z dziejów pleśni*. Sygn. 7205/II.

Utwory beletrystyczne, szkice etnograficzne, artykuły publicystyczne, wspomnienia umieszczal w czasopismach: *Antena* (1935), *Antena Pol.* (1927-1928). *Biul. Pol. Tow. Emigracyjnego* (1910), *Biul. Pracy Wewnętrznej* (1935/1936), *Chłopski Sztandar* (1927), *Czas* (1926, 1933), *Dzien. Lubel.* (1917), *Dzien. Lud.* (1919, 1922, 1927, 1932), *Dzien. Lw.* (1930), *Dzien. Nar.* (1918; tu: *List otwarty*. Nr 243), *Dzien. Poz.* (1934), *Dzien. Pracy* (1927), *Dzien. Pol.* (1933), *Echa Leńne* (1928), *Epoka* (1927), *Express Por.* (1926), *Express Zagłębia* (1935), *Famulus* (1927), *Federacja* (1927, 1930), *Gaz. Administracji i Policji Państw.* (1922-1925),

- Gaz. Pol.* (W-wa 1919, 1929-1935, 1938-1939), *Gaz. Pol.* (Dąbrowa Górnicza 1916), *Gaz. Warsz.* (1919, 1930, 1933), *Głos* (1887-1888, 1895, 1897-1898), *Głos Inteligencji* (1922; tu: List otwarty w sprawie rozwiązania Oddziałów Związku Strzeleckiego we Lwowie), *Głos Narodu* (1917-1918), *Głos Por.* (1929), *Głos Prawdy* (1924, 1926-1929; tu m.in.: List otwarty do B. Miedzińskiego. 1924 nr 63), *Głos Rob.* (1906), *Goniec Kr.* (1925), *Hasło* (1932), *Ilustr. Dzień. Zagłębia* (1923), *Ilustr. Kur. Codz.* (1915-1916, 1926, 1929, 1930, 1931, 1933), *Ilustr. Tyg. Pol.* (1915), *Izwestija sibirskiego otdielenija Russkogo Geograficznego Obszczestwa* (1893, 1895), *Junyj czitatiel* (1902, 1904), *Kijewskaja mysl* (1911), *Kino—Teatr* (1928), *Krytyka* (1904, 1906, 1907, 1910, 1911), *Kultura Polski* (1917-1918), *Kur. Codz.* (1898-1899), *Kur. Czerwoony* (1929), *Kur. Lw.* (1898-1899, 1901, 1904, 1906, 1911, 1914, 1919-1920, 1922, 1924, 1926), *Kur. Pol.* (1925-1926), *Kur. Por.* (1922-1934, 1936; tu m.in.: List otwarty do B. Miedzińskiego. 1924 nr 313; Bracia. 1925 nr 355; reportaże i obrazki pt. Na kresach. 1925 nr 267, 327, 339, 351, 1926 nr 5, 17, 24, 45, 52; List otwarty do robotników. 1930 nr 286 i odb.), *Kur. Stanisławowski* (1925), *Kur. Warsz.* (1912), *Kur. Wiecz.* (1924), *Kur. Wil.* (1927-1930, 1933; tu m.in.: List otwarty do robotników. 1930 nr 238), *Legion* (1931), *Łowicz* (1904), *Mies. Lit. i Artyst.* (1911), *Mies. Lit.* (1930), *Mir bożyj* (1896, 1899-1900, 1903, 1906), *Młody Nurt* (1938-1939), *Mysł Nar.* (1930; tu: W obronie plagiowania. Nr 6), *Na Szerokim Świecie* (1931), *Nacząło* (1899), *Naprzód* (1904-1906, 1910, 1912-1913, 1915, 1917-1918, 1920-1921, 1927), *Narodnaja wiest'* (1906), *Naród* (1920), *Naród i Wojsko* (1934, 1936-1937), *Nasz Kraj* (1907-1908), *Nowa Gaz.* (1910, 1911, 1917-1918), *Nowa Kadrowa* (1930), *Nowa Reforma* (1919, 1928), *Nowe Życie* (1905), *Nowina* (1927), *Nowoje słowo* (1897), *Nowy Dzień.* (1933, 1936), *Nowy Nurt* (1938), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1921, 1923), *Nurt* (1924), *Od A do Z* (1927; tu: Narodziny bohatera. Legenda japońska. Nr 2), *Ognisko* (Paryż 1927, 1929-1933, 1935; tu m.in. opowiadanie: Dolina Józefata. 1927 nr 287), *Ojczyzna i Postęp* (1916), *Opinia* (1929), *Orle* (1927; tu: Bracia. Nr 2-4), *Ostatnie Wiad. Kr.* (1936), *Pam. Tow. Tatrzańskiego* (1909), *Peowiak* (1931-1932), *Piast* (1917), *Pion* (1933-1934, 1937), *Placówka Kresowa* (1925), *Płomyk* (1925-1928, 1930-1936), *Pobudka* (1927), *Podbięta* (1937), *Podoficer* (1925), *Polacy za Granicą* (1936), *Polska Młodych* (1924-1925), *Polska Zbrojna* (1925, 1927, 1935), *Pol. Czerwony Krzyż* (1925), *Praca* (1904), *Prawda* (1898, 1900-1905), *Prawda Zagłębia* (1929), *Prawo Ludu* (1915, 1928), *Promień* (1904, 1906), *Promyk* (1910), *Prosto z Mostu* (1935), *Przedświt* (1909), *Przeł. Lit.* (1931), *Przeł. Polit.* (1917), *Przeł. Wiecz.* (1930), *Radio* (1927), *Robotnik* (1925), *Roczn. Podhalański* (1921), *Rolnik i Zagroda* (1926), *Romans i Powieść dod. Świata* (1912, 1919, 1920, 1926), *Równość* (1879), *Russkaja mysl* (1905, 1907, 1909), *Russkije wiadomosti* (1894, 1903-1904, 1905, 1907; tu m.in.: Pierwszy dzień w Rosii. 1894 nr 344; Dorożnyje w pieczatlenija. 1903 nr 348, 1904 nr 3), *Russkoje bogactwo* (1894, 1906; tu m.in.: Po agrarnomu woprosu. Otkrytoje pismo. 1906 nr 5), *Rząd i Wojsko* (1919), *Sfinks* (1908, 1910), *Sibirskaja żywni* (1914), *Sibirskij sbornik* (Irkuck 1890, 1892), *Sieja* (1927), *Siewier* (1909), *Słowo Pol.* (1928, 1932-1933), *Sowremiennik* (1912), *Sowremiennyj mir* (1908, 1910, 1911, 1912, 1914), *Sprawa Pol.* (Lubl. 1916), *Sprawa Pol.* (Lw. 1914), *Strzelec* (1921-1922, 1925, 1927-1928, 1930-1931, 1933, 1936, 1939), *Świat* (1912, 1920, 1923, 1925-1929, 1936), *Świat Kobiety* (1905), *Światowid* (1899, 1901), *Świetlica* (1956; tu pośmiertnie ogł. wiersz pt. Pamięci Marii Bohuszewicz. Powst. 1888), *Tempo Dnia* (1939), *Trybuna* (Kr. 1906), *Trybuna* (W-wa 1919), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (1893, 1896-1897, 1899, 1901-1905; tu m.in.: W jakuckiej jurcie. 1893 nr 12-14), *Tyg. Berliński* (1902), *Tyg. Ilustr.* (1898-1905, 1913-1914, 1916-1918, 1923, 1925-1928, 1929, 1934, 1937; tu m.in.: „Bezbożność” i „pornografia” w czytelni p. J. Jeleńskiego, redaktora „Roli”. List otwarty. 1898 nr 47; Jeszcze o p. Jeleńskim i jego czytelni. 1898 nr 49; Czytelnikom „Roli”. 1898 nr 51), *Tyg. Rzeszowski* (1909), *Unia* (1917-1918), *Wici* (1916), *Widnokrąg* (1910, 1915, 1917), *Wiedza i Życie* (1926), *Wiek Nowy* (1922, 1926, 1927), *Wola Ludu* (1923), *Wschody* (1896, 1898, 1911), *Wyzwolenie* (1922, 1925, 1927-1928), *Zgoda* (Chicago 1899, 1901, 1903-1904, 1910), *Ziemia Radomska* (1930-1931; tu m.in.: List otwarty do robotników. 1930 nr 141), *Ziemia Sokalska* (1936), *Żołnierz Legionów i POW* (1939), *Żołnierz Pol.* (1918-1919, 1924), *Żurnal dla wsiech* (1902), *Życie* (1898-1899), *Życie Pol.* (1914), *Żywa starina* (1894), *Żywni* (1899).
- Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Almanach i leksykon Żydostwa pol.* T. 1. Lw. 1937, *Czegóż chcą?* Genewa 1882, *Dielo.* Petersb. 1899 (tu: Wwiedienije w ekskursiju. Rasskaz. S. 427-433), *Eniergija.* Petersb. 1913, *Kalendarz pol. dla ludu.* Piotrków [b. d.], *Kalendarz rob. Kr.* 1907, 1909, 1911-1913, *Marszałek Józef Piłsudski.* W-wa 1931, *Świat w obrazach* nr 1, *Melitele.* Kr. 1902, *O pol. siłę zbroijną nad Bałtykiem.* W-wa 1935, *Pamięci Golcewa.* Moskwa 1901, *Podmieśnik. Sbornik dla dietiej.* Petersb. 1899, *Polak. Kalendarz.* Kr. 1912, *Prawda. Książka*

zbior. dla... *A. Świętochowskiego 1870-1895*. Lw. 1899, *Przełom. (Jednodniówka)*. W-wa 1925, *Roczn. podhalański. Zakopane-Kr. 1914-1921, Roczn. Pol. Akademii Lit. 1933-1936*. W-wa 1937, toż *1937-1938*. W-wa 1939, *Szkice i obrazy*. Kr. 1905, J. Szyszko-Bohusz: *Dziesięć lat na szlaku kadrówki*. W-wa 1934, *W piętnastą rocznicę czynu sierpniowego. 1914 6 sierpnia 1929*. Lw. 1929, *Wspomnienia legionowe*. T. 2. W-wa 1925, *Wychodźstwo pol. Materiały do odczytów*. W-wa [b. r.], *Z pola walki. Zbiór materiałów dotyczących się pol. ruchu socjalistycznego*. Londyn 1904, *Znicz. Noworoczn. lit.* W-wa 1903.

Ponadto przedmowy do książek:

1. J. London: *Przygody psa w Klondyke*. Głos lasu. Kr. 1909.

2. A. J. Giercen: *Polskim diemokratam*. [B. m.] 1912.

3. M. Wańkiewicz: *Strzępy epepej*. Opowiadania. W-wa 1933. Wyd. nast. W-wa 1936.

4. S. Łubieński: *Między Wschodem a Zachodem: Japonia na straży Azji*. Dusza mityczna Nipponu. W-wa 1927. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 16 t. 20).

5. J. A. Teslar: *Mocniejsza niżli śmierć*. W-wa 1928.

6. E. Orzeszkowej w holdzie. Grodno 1929.

7. S. Kazuro: *Trzecia suita wokalna legionowa na chór mieszany*. Do słów E. Słońskiego. W-wa 1931.

Wydania zbiorowe i wybory

1. *Połnoje sobranije powiestiej i rasskazow*. T. 1. Moskwa 1903, t. 2. Petersb. 1902.

T. 1: Na kraju lesow. Powiest'. (Zob. Twórczość poz. 5).

T. 2: Priediel skorbi. Powiest'. (Zob. Twórczość poz. 11); Jang-chun-tsy. Rasskaz. (Zob. Twórczość poz. 14); Boksior. Rasskaz. (Zob. Twórczość poz. 15); Kuli. Rasskaz. (Zob. Twórczość poz. 15).

2. *Sobranije soczinienij*. T. 1-4. Wyd. 2 dopelnione. Petersb. 1904-1905.

T. 1: Na kraju lesow. (Zob. Twórczość poz. 5); Cziukci. (Zob. Twórczość poz. 12).

T. 2: Priediel skorbi. Powiest'. (Zob. Twórczość poz. 11); Jang-chun-tsy. Rasskaz. (Zob. Twórczość poz. 14); Boksior. Rasskaz. (Zob. Twórczość poz. 15); Kuli. Rasskaz. (Zob. Twórczość poz. 15); Chajlak. (Zob. Twórczość poz. 2).

T. 3: Dalnij Wostok. (Zob. Twórczość poz. 16).

T. 4: Koriejja. (Zob. Twórczość poz. 17).

3. *Sobranije soczinienij*. T. 1-6. Wyd. 3. Petersb. 1908.

T. 1: Rasskazy. Z a w a r t o ś ć: Na kraju lesow. (Zob. Twórczość poz. 5); Priediel skorbi. (Zob. Twórczość poz. 11); Chajlak. (Zob. Twórczość poz. 2).

T. 2: Rasskazy. Z a w a r t o ś ć: Ol-Soni-Kisań. (Zob. Twórczość poz. 19); Jang-chun-tsy. (Zob. Twórczość poz. 14); Boksior. (Zob. Twórczość poz. 15); Kuli. (Zob. Twórczość poz. 15).

T. 3: Dalnij Wostok. (Zob. Twórczość poz. 16).

T. 4: Koriejja. (Zob. Twórczość poz. 17).

T. 5: Rasskazy. Z a w a r t o ś ć: W sieciach. (Zob. Twórczość poz. 2); Obratnyj put'. (Zob. Twórczość poz. 10); Rasswiet. (Zob. Twórczość poz. 11); W gorach. (Zob. Twórczość poz. 12); Risztau. (Zob. Twórczość poz. 7).

T. 6: Półkajja socialisticzeskaja partija.

4. *Soczinienija*. T. 1-8. Petersb. 1908-1909.

T. 1: Rasskazy. Z a w a r t o ś ć: Na kraju lesow. (Zob. Twórczość poz. 5); Cziukci. (Zob. Twórczość poz. 12).

T. 2: Rasskazy. Z a w a r t o ś ć: Priediel skorbi. (Zob. Twórczość poz. 11); Chajlak. (Zob. Twórczość poz. 2); W sieciach. (Zob. Twórczość poz. 2).

T. 3: Rasskazy. Z a w a r t o ś ć: Ol-Soni Kisań. (Zob. Twórczość poz. 19); Kitajskie rasskazy: Boksior, Kuli, Jang-chun-tsy. (Zob. Twórczość poz. 14 i 15).

T. 4: Pobieg. (Zob. Twórczość poz. 8).

T. 5: Rasskazy. Z a w a r t o ś ć: Brak. (Zob. Twórczość poz. 20); Sclavus saltans. (Zob. Twórczość poz. 19); Biessmiertnaja. (Zob. Twórczość poz. 58); Stranniki. (Zob. Twórczość poz. 20).

T. 6: Rasskazy. Obratnyj put'. (Zob. Twórczość poz. 10); Rasswiet. (Zob. Twórczość poz. 11); Bielowiezkaja puszcza. (Zob. Twórczość poz. 11); Grieczkaja szczel. (Zob. Twórczość poz. 11); W gorach. (Zob. Twórczość poz. 12); Risztau. (Zob. Twórczość poz. 7).

T. 7: Dalnij Wostok. (Zob. Twórczość poz. 16).

T. 8: Koriejja. (Zob. Twórczość poz. 17).

5. *Pisma*. T. 1-14. W-wa 1922-1926 *Bibl. Pol.*

Tomy 1-10 zostały wyd. osob. w 1937.

T. 1 (1922): Nowele. T. 1. Z a w a r t o ś ć: Jesienią. Obrazek z życia północno-wschodnich krańców Syberii. (Zob. Twórczość poz. 2); Skradziony chłopak. (Zob. Twórczość poz. 2); Chajlach. (Zob. Twórczość poz. 2); W ofierze bogom. (Red. zmien.; red. pierwotna zob. Twórczość poz. 2); Czukcze. (Zob. Twórczość poz. 12); Dno nędzy. (Zob. Twórczość poz. 11).

T. 2 (1922): Nowele. T. 2. Z a w a r t o ś ć: W matni. (Red. zmien.; red. pierwotna zob. Twórczość poz. 2); Jak Gryf Mostowski budował młyn. (Zob. Twórczość poz. 28); Powrót. (Zob. Twórczość poz. 10).

T. 3 (1922): Nowele. T. 3. Z a w a r t o ś ć: Brzask. (Zob. Twórczość poz. 11); Puszczka Białowiecka. (Zob. Twórczość poz. 11); Przepowiednia Wernyhory. (Zob. Twórczość poz. 19); Sclavus saltans. Wspomnienie z Syberii. (Zob. Twórczość poz. 19); Ukochana i nieśmiertelna. (Zob. Twórczość poz. 58); Wśród lodów. (Zob. Twórczość poz. 9); Latorośle. (Zob. Twórczość poz. 12); Pustelnia w górach. (Zob. Twórczość poz. 12); Grecka szczelina. (Zob. Twórczość poz. 11).

T. 4 (1922): Nowele. T. 4. Z a w a r t o ś ć: Risztau. (Zob. Twórczość poz. 7); Ol-Soni-Kisań. (Zob. Twórczość poz. 19).

T. 5 (1922): Powieści chińskie. (Zob. Twórczość poz. 15).

T. 6 (1923): Z fali na fale. (Zob. Twórczość poz. 23 wyd. z 1937).

T. 7 (1923): Nowele. T. 5. Z a w a r t o ś ć: Małżeństwo. (Zob. Twórczość poz. 20); Być albo nie być. (Zob. Twórczość poz. 20); Tułacze. (Zob. Twórczość poz. 20).

T. 8 (1923): Na kresach lasów. (Zob. Twórczość poz. 5).

T. 9 (1923): Ucieczka. (Zob. Twórczość poz. 8).

T. 10 (1923): Zacisze. Powieść. (Zob. Twórczość poz. 26).

T. 11 (1924): Beniowski. Powieść. (Zob. Twórczość poz. 27).

T. 12 (1924): Ocean. Powieść historyczna. (Zob. Twórczość poz. 30).

T. 13 (1925): W szponach. (Zob. Twórczość poz. 31).

T. 14 (1926): Łańcuchy. (Zob. Twórczość poz. 32).

6. Protiw wołny. Wspominanija o sibirskoj ssylkie. Wstęp: F. Kon. Moskwa 1929.

Cz. 1: W Sibir po etapu. (Zob. Twórczość poz. 42).

Cz. 2: Za polarnym krugom. (Zob. Twórczość poz. 8).

7. Dzieła zbiorowe. T. 1-25. W-wa [t. 1-10 1931, t. 11-25 1935] *Bibl. Pol.*

T. 1-10 stanowią powtórzenie tomów 1-10 Wyd. zbior. poz. 5.

T. 11-12: Dwanaście lat w kraju Jakutów. (Zob. Twórczość poz. 4).

T. 13-14: Korea. Cz. 1-2. (Zob. Twórczość poz. 17).

T. 15: Na Daleki Wschód. (Zob. Twórczość poz. 16).

T. 16-17: Beniowski. Powieść. (Zob. Twórczość poz. 27).

T. 18-19: Ocean. Powieść historyczna. (Zob. Twórczość poz. 30).

T. 20: Miłość samuraja. (Zob. Twórczość poz. 40).

T. 21: W szponach. (Zob. Twórczość poz. 31).

T. 22: Łańcuchy. (Zob. Twórczość poz. 32).

T. 23: Topiel. (Zob. Twórczość poz. 34).

T. 24-25: Dalaj Lama. (Zob. Twórczość poz. 37).

8. Nowele. T. 1-5. W-wa [1937].

Postycja ta jest odbita z matrycy wydania Pism. T. 1-4, 7: Nowele t. 1-5 W-wa 1922-1923. Zob. Wyd. zbior. poz. 5.

Na karcie tytułowej t. 5 na skutek pomyłki wydawcy tytuł: Powieści chińskie. Por. poz. 5.

9. Polowanie na reny. (Polowanie na jarząbki, wieloryby i reny). W-wa 1938.

Zawartość: Polowanie na jarząbki. (Stanowi fragm. powieści: Ucieczka. Zob. Twórczość poz. 8); Polowanie na wieloryby. (Zob. Twórczość poz. 16); Polowanie na reny. (Stanowi fragm. powieści: Na kresach lasów. Zob. Twórczość poz. 5).

10. Bokser. — Kulisi. — Dno nędzy. W-wa 1948 *Bibl. Romansów i Powieści* nr 5.

Zawartość: Bokser. (Zob. Twórczość poz. 15); Kulisi. (Zob. Twórczość poz. 15); Dno nędzy. (Zob. Twórczość poz. 11).

11. Nowele. Z przedmową W. Jabłońskiego. W-wa 1948.

Zawartość: Harakiri księcia Asano Naganori. (Wyjątek z książki „Yuki no Akebono”). (Zob. Twórczość poz. 23); O-shichi. (Zob. Twórczość poz. 23); Pojednanie. (Z książki „Konsęki Monogatari”). (Zob. Twórczość poz. 23); Widmo sakurskie. (Zob. Twórczość poz. 23); Ingwa. (Zob. Twórczość poz. 23).

12. Nowele. Wyd. nowe. [W-wa] 1949; wyd. nast. [W-wa] 1950.

Zawartość: Puszcza Białowieńska. (Zob. Twórczość poz. 11); Przepowiednia Wernyhory. (Zob. Twórczość poz. 19); Sclavus saltans. Wspomnienie z Syberii. (Zob. Twórczość poz. 19); Ukochana i nieśmier-

telna. (Zob. Twórczość poz. 58); Wśród lodów. (Zob. Twórczość poz. 9); Latorośle. (Zob. Twórczość poz. 12); Pustelnia w górach. (Zob. Twórczość poz. 12); Grecka szczytina. (Zob. Twórczość poz. 11).

13. Wśród kosmatych ludzi. — Klucz Dalekiego Wschodu. — Cejlon najpiękniejsza wyspa świata. W-wa 1957.

Zawiera wybór z utworów: zob. Twórczość poz. 17, 43, 49.

14. Nowele wybrane. W-wa 1958.

Zawartość: Risztau. (Zob. Twórczość poz. 7); Kulisi. (Zob. Twórczość poz. 15); Wśród lodów. (Zob. Twórczość poz. 9); Przelotne ptaki. (Zob. Twórczość poz. 47); Ukochana i nieśmiertelna. (Zob. Twórczość poz. 58).

15. Ol-Soni Kisań. Opowieści z Dalekiego Wschodu. W-wa 1958.

Zawartość: Juan-Min-tzy. (Zob. Twórczość poz. 15); Ol-Soni Kisań. (Zob. Twórczość poz. 19); O-Sici. (Zob. Twórczość poz. 23); Pojednanie. (Z książki „Konsęki Monogatari”). (Zob. Twórczość poz. 23); Jak liść jesienny... (Zob. Twórczość poz. 23).

16. Dzieła. T. 1-20. Red. A. Lam i J. Skórnicki. Kr. 1958-1963. T. 18 dodruk. Kr. 1967.

Każdy tom zawiera notę edytorską.

T. 1 (1962): Nowele. T. 1. Zawartość: Chajlach. (Zob. Twórczość poz. 2); Jesienią. Obrazek z życia północno-wschodnich krańców Syberii. (Zob. Twórczość poz. 2); Skradziony chłopak. (Zob. Twórczość poz. 2); W ofierze bogom. (Red. zmien.; red. pierwotna zob. Twórczość poz. 2); W matni. (Red. zmien.; red. pierwotna zob. Twórczość poz. 2); Wśród lodów. (Zob. Twórczość poz. 9); Pustelnia w górach. (Zob. Twórczość poz. 12); Risztau. (Zob. Twórczość poz. 7).

T. 2 (1961): Nowele. T. 2. Zawartość: Latorośle. (Zob. Twórczość poz. 12); Czukcze. (Zob. Twórczość poz. 12); Dno nędzy. (Zob. Twórczość poz. 11); Powrót. (Zob. Twórczość poz. 10); Juan-Min-Tzy. (Zob. Twórczość poz. 15); Kulisi. (Zob. Twórczość poz. 15); Przepowiednia Wernyhory. (Zob. Twórczość poz. 19); Sclavus saltans. Wspomnienie z Syberii. (Zob. Twórczość poz. 19).

T. 3 (1961): Nowele. T. 3. Zawartość: Ol-Soni Kisań. (Zob. Twórczość poz. 19); Ukochana i nieśmiertelna. (Zob. Twórczość poz. 58); Małżeństwo. (Zob. Twórczość poz. 20); Tulacze. (Zob. Twórczość poz. 20); Być albo nie być. (Zob. Twórczość poz. 20).

T. 4 (1961): Nowele. T. 4. Zawartość: Harakiri księcia Asano Naganori. Wyjątek z książki „Yuki no Akebono”. (Zob. Twórczość poz. 23); O-Sici. (Zob. Twórczość poz. 23); Pojednanie. (Z książki „Konsęki Monogatari”). (Zob. Twórczość poz. 23); Widmo sakurskie. (Zob. Twórczość poz. 23); Ingwa. (Zob. Twórczość poz. 23); Jak liść jesienny... (Zob. Twórczość poz. 23); Jak Gryf-Mostowski budował młyn. (Zob. Twórczość poz. 28).

T. 5 (1963): Na kresach lasów. (Zob. Twórczość poz. 5).

T. 6 (1958): Ucieczka. (Zob. Twórczość poz. 8).

T. 7 (1962): Jan Guj-Tzy (Zamorski diabeł) [Obie wersje]. (Zob. Twórczość poz. 14).

T. 8 (1959): Zacisze. (Zob. Twórczość poz. 26).

T. 9-10 (1963): Beniowski. Powieść historyczna. T. 1-2. (Zob. Twórczość poz. 27).

T. 11-12 (1963): Ocean. Powieść historyczna. T. 1-2. (Zob. Twórczość poz. 30).

T. 13 (1962): Miłość samuraja. (Zob. Twórczość poz. 40).

T. 14 (1958): Pan Twardost Twardowski. (Zob. Twórczość poz. 48).

T. 15 (1959): Bajki. Z a w a r t o ś ć: Przygoda tygrysa. (Zob. Twórczość poz. 22); W ruinach. (Zob. Twórczość poz. 22); Inwalidzi. (Zob. Twórczość poz. 22); Dary wiatru północnego. (Zob. Twórczość poz. 22); Bajka o Żelaznym Wilku. (Zob. Twórczość poz. 24).

T. 16 (1959): Pamiętniki. Wspomnienia. — Pamiętniki. (Zob. Twórczość poz. 63) oraz [włączone w tekst Pamiętników wspomnienia]: Stary nurt. (Nowy Nurt 1938 nr 5); X Pawilon. (Red. pierwotna zob. Twórczość poz. 62); Literatura w X Pawilonie. (Red. pierwotna *Gaz. Pol.* 1931 nr 340); Książka w więzieniu (Red. pierwotna *Gaz. Pol.* 1932 nr 196); Ciupasem na Syberię. (Zob. Twórczość poz. 42); Za kołem biegunowym. (Zob. Twórczość poz. 44); Nowy Rok. (Zob. Twórczość poz. 62). — Wspomnienia: Pogrobowcy powstania styczniowego. (*Gaz. Pol.* 1932 nr 23); Książki, które pamiętam. (*Gaz. Pol.* 1932 nr 154); O świecie. (*Z pola walki. Zbiór materiałów dotyczących się pol. ruchu socjalistycznego.* Londyn 1904 s. 41-43); Jazda na renach. (*Plomyk* 1925/1926 nr 29-31, 33-35); W kraju Sacha. (*Meliete* Kr. 1902 s. 313-324); Ptaki przelotne. (Zob. Twórczość poz. 47); Tron zimny. (*Plomycy* 1925/1926 nr 22); Wiosna. (*Gaz. Pol.* 1933 nr 105); Jazda na psach. (*Plomycy* 1925/1926 nr 25-26); Książka na wygnaniu. (*Gaz. Pol.* 1932 nr 356); „Nora” za kołem biegunowym. (*Świat* 1928 nr 26); Wspomnienia. (*Radio* 1927 nr 1); U źródła twórczości. (*Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 84); Przechłony las. (*Plomycy* 1930/1931 nr 27-29); [W Irkucku]. (*Famulus* 1927 nr 1).

Rękopisy: Pogrobowcy powstania styczniowego. Bibl. Nar. sygn. IV 5204; Jazda na renach. Bibl. Nar. sygn. IV 5257; W kraju Sacha. Bibl. Nar. sygn. II 5214; Jazda na psach. Bibl. Nar. sygn. II 5215; „Nora” za kołem biegunowym. Bibl. Nar. sygn. IV 5257; Wspomnienia. Bibl. Nar. sygn. II 5234 (fragm.); Przechłony las. Bibl. Nar. sygn. II 5216.

Przekłady

Jazda na psach: r o s.: *Wschody* 1896 nr 1.

Książka na wygnaniu: r o s.: *Litteraturnaja gaziet*a 1935 nr z lipca.

U źródła twórczości: f r a n c.: *La Revue Mondiale* (Paryż) 1930 nr z 15 sierpnia; *Les Amis de la Pologne* (Paryż) 1930 nr 4.

T. 17 (1961): Dwanaście lat w kraju Jakutów. Cz. 1-2. (Zob. Twórczość poz. 4 oraz art. Nóż syberyjski. *Światotocit* 1899 t. 1 s. 105-111).

T. 18 (1961): Szkice podróżnicze. Wspomnienia. Z a w a r t o ś ć: Brzask. (Zob. Twórczość poz. 11); Grecka szczelina. (Zob. Twórczość poz. 11); Puszcza Białowieska. (Zob. Twórczość poz. 11); [Wspomnienie z Gruzji.] (*Wyzwolenie* 1928 nr 25); Z „Pamiętników”: Fragment tomu X. Tom XI (fragmenty). (Zob. Twórczość poz. 63); Na proggu. (Zob. Twórczość poz. 16); Zamiast wstępu (jw.); Zagrzebani w śniegu (jw.); Wielki gościnniec syberyjski (jw.); Droga żelazna (jw.); Mandżuria (jw.); Piąta wystawa powszechna w Japonii (jw.); Dwie wycieczki: I Volcano Bay. II Sachalin (jw.); Wśród kosmatych ludzi. (Zob. Twórczość poz. 43); Kawalek Japonii. Wyjatek z dziennika. (Zob. Twórczość poz. 16); Japonia w zarysie. (Zob. Twórczość poz. 23); W obronie gejsz. Urywek z powieści. (Zob. Twórczość poz. 16); Z teatru japońskiego. (*Świat Kobiety* 1905 nr 1); Fudzi-no-jama. (*Tyg. Ilustr.* 1923 nr 39); Riu-gu-dżo. Pałac Drakona. (*Świat* 1923 nr 37); Polowanie na wieloryby. (Zob. Twórczość poz. 16); Wrażenia z podróży po Korei. (*Antena Pol.* 1927 nr 1).

Rękopisy — Wrażenia z podróży po Korei. Bibl. Nar. sygn. II 5220.

T. 19 (1960): Korea. (Zob. Twórczość poz. 17).

T. 20 (1963): cz. I. Reportaż i wspomnienia: Taku-Tientsin-Pekin-Szanghaj. (Zob. Twórczość poz. 16); Wachlarz japoński. Kartka z podróży w r. 1903. (Zob. Twórczość poz. 28); Cejlon. (Zob. Twórczość poz. 49); Aleksandria. Z podróży notatek. (*Wiedza i Życie* 1926 z. 1); X Pawilon (fragment). (Zob. Twórczość poz. 62); Biuro pośrednictwa pracy. (*Kur. Lw.* 1906 nr 60); Wspomnienie. (*Kur. Por.* 1932 nr 330); [W sprawie Machajskiego]. (*Kur. Lw.* 1911 nr 39); *Nowa Gaz.* 1911 nr 43); Trzy „Pierwsze Maje” w Paryżu. (*Tyg. Ilustr.* 1914 nr 12); Z „Pamiętników”: Tom IV [I] [XII] (Fragmenty). (Zob. Twórczość poz. 63); Listy z podróży. (Fragmenty). (*Naród* 1920 nr 9-11, 15-20, 67-72); Z „Pamiętników”: Tom XIII (Fragment). (Zob. Twórczość poz. 63); Krajobraz w Ameryce. (*Naród* 1920 nr 26); przedr. *Naprzód* 1920 nr 308); Księstwo pracy. (*Świat* 1920 nr 47-50); Do Prezydium Zjazdu Delegatów b. Powstańców Górnolśląskich. (*Strzelec* 1922 nr 10); Ruch uliczny. (*Gaz. Administracji i Policji Państwo.* 1925 nr 26); Moje życie w stu wierszach. (*Epoka* 1927 nr 50; przedr. *Dzien. Lud.* 1927 nr 44; *Naprzód* 1927 nr 43; *Pobudka* 1927 nr 11); Z Gdyni do Pucka. (*Głos Prawdy* 1926 nr 14-16); Wrażenia z Anglii. (Zob. Twórczość poz. 46); Wrażenia z podróży. (*Kur. Wil.* 1927 nr 85); Potęga Polski drzemie w tonie ziemi. (*Głos Prawdy* 1927 nr 225-227; przedr. *Chłopski Standard* 1927 nr 40-42; *Wyzwolenie* 1927 nr 41-42; *Siebia* 1927 nr 3 (fragm.)); [Kongres Pen-Clubów w Oslo]. (*Kur. Por.* 1928 nr 174-177); Willa nad morzem. (*Echa Lejny* 1928 nr 7); Z wystawy krajowej w Poznaniu. (*Kur. Por.* 1929 nr 139); Wrażenia z Ameryki. (Zob. Twórczość poz. 50); Niezwykła manifestacja amerykańska na cześć Polski. (*Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 295); [Wrażenia z Francji]. (*Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 116, 165, 178, 184, 193, 198); Dusza morza. (*Gaz. Pol.* 1933 nr 50); Brama na świat (Gdynia). (Zob. Twórczość poz. 55); [Kongres Pen-Clubów w Dubrowniku]. (*Kur. Por.* 1933 nr 149, 150, 153, 157); [Wrażenia z Bułgarii]. (*Gaz. Pol.* 1933 nr 163, 165, 172, 180, 183, 185); Raszyn na Balkanach i w... Szwajcarii. (*Dzień Pol.* 1933 nr 184).

Cz. II. Dziennik. 29 XI 1938-31 XII 1939. (Zob. Twórczość poz. 61) — Publicystyka: Kurhany, stare śmietniska oraz cmentarze w widłach Niemna i Hańczy. (*Światotocit* 1901 t. 3 s. 163-164); Albazyńczycy. (*Tyg. Ilustr.* 1900 nr 35); Prawica i lewica ludzkości. (*Prawda* 1900 nr 50); O Boerach i z powodu Boerów. (*Prawda* 1901 nr 4); Do odchodzących. (*Prawda* 1901 nr 43; *Zgoda* (Chicago) 1901 nr 47); Sada Jakkó. (*Prawda* 1902 nr 12); M. K. Michajłowski. Wspomnienie pozgonne. (*Prawda* 1904 nr 10); Henryk Stanley. (*Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1904 nr 21); [O narodowości]. (*Pro-mieni* 1904 nr 8/9); Wybór godła. (*Nowe Życie* 1905 nr 5); *Promień* 1906 nr 1); H. Sienkiewicz, bandytyzm i marzenia socjalisty. (*Trybuna* 1906 nr 3; przedr. *Naprzód* 1906 nr 337); Narodowość w socjalizmie. (*Krytyka* 1907 t. 1 s. 347-350); [Nad grobem Wyspiańskiego]. (*Sfinks* 1908 t. 1 s. 23-24); Mauzoleum. (*Przedświt* 1909 nr 1); Przygoda Zimajerowej. (*Zgoda* (Chicago) 1910 nr 19); W sprawie sprowadzenia zwłok Słowackiego. (*Nowa Gaz.* 1910 nr 101); Wychoźstwo polskie w Rojji i na Syberii. (*Biul. Pol. Tow. Emigracyjnego* 1910 nr 5-7); [Romantyzm polski]. (*Świat* 1912 nr 37); Towarzyszka K. Brezskowska. (*Naprzód* 1913 nr 295); List do Polonii Amerykańskiej. (Druk ulotny, Kr. 1914); Apel. (*Naprzód* 1915 nr 315); Dla niezawisłości narodu. (*Kultura Polski* 1917 z. 2); Do najmłodszych sierpieńników. (*Piast* 1917 nr 26); Prawo kobiety. List polskiego żołnierza. (*Nowa Gaz.* 1918 nr 3); Ulan krechowicki.

(*Tyg. Ilustr.* 1918 nr 13); Liga spóżywców. (*Nowa Gaz.* 1918 nr 546); Fundusz im. I. Matuszewskiego. (*Gaz. Warsz.* 1919 nr 195); [List otwarty do Bronisława Kutakowskiego]. (*Nowy Świat* [Nowy Jork] 1923 nr 4); Do inteligencji polskiej. (*Dzienn. Lud.* 1922 nr 286; *Kur. Por.* 1922 nr 344; *Wiek Nowy* 1922 nr 6452); Booker Washington. (*Nowy Świat* [Nowy Jork] 1923 dod. do nr 13); [Literatura niepodległej Polski — odpowiedź na ankietę]. (*Świat* 1923 nr 5); Polityka i młodzież. (*Nurt* 1924 nr 4); Czerwony Krzyż. (*Pol. Czerwony Krzyż* 1925 nr 5; *Placówka Kresowa* 1925 nr 6 dod. ilustr.); [Mowa na pogrzebie Stefana Żeromskiego]. (*Gaz. Administracji i Policji Państwo*. 1925 nr 48; *Kur. Pol.* 1925 nr 323; *Robotnik* 1925 nr 323); Stefan Żeromski. (*Świat* 1925 nr 48; przedr. *Gaz. Administracji i Policji Państwo*. 1925 nr 48); Przy warsztacie. (*Tyg. Ilustr.* 1925 nr 49); [Przemówienie na bankiecie Pen-Clubu dn. 22 kwietnia 1927]; Nowa husaria. (*Świat* 1927 nr 23); [Przemowa do książki S. Lubińskiego: Między Wachodem a Zachodem]. (Zob. Przedmowy); [Moda w teatrze — odpowiedź na ankietę]. (*Świat* 1927 nr 40); [Mowa nad Grobem Nieznanego Żołnierza]. (*Ogniisko* [Paryż] 1927 nr 301); Twórczość w kinie. (*Kino — Teatr* 1928 nr 1); Jak utworzył Akademię Literacką. (*Głos Prawdy* 1928 nr 65); Kabaret XVI wieku. (*Antena Pol.* 1928 nr 6); *Nowa Reforma* 1928 nr 110); Pośąg Adama Mickiewicza. (*Głos Por.* 1929 nr 88; *Kur. Por.* 1929 nr 118); Polska w Chinach. (*Świat* 1929 nr 18); Moje plagiaty. (*Kur. Czerwony* 1929 nr 299; *Kur. Por.* 1929 nr 361); Polska wyspa wśród chińskiego morza. Jak pracują Polacy na Dalekim Wschodzie. (*Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 64); Człowiek wędrowny. (*Dzienn. Lw.* 1930 nr 66; *Wychodźstwo pol., materiały do odczytów*. W-wa [b.r.]); [W sprawie filmu „Łódź podwodna”]. (*Gaz. Pol.* 1930 nr 209); Kazimierz Dłuski. Wspomnienie. (*Strzelec* 1930 nr 37); Radio, kino i sztuka. (*Kur. Por.* 1930 nr 282); Odblaski przeszłości w języku polskim. (*Gaz. Pol.* 1932 nr 61); Uprawa bawełny w Polsce. (*Kur. Por.* 1933 nr 118); Praca radia. (*Nowy Dzienn.* 1933 nr 69); [Mowa na otwarciu PAL]. (*Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 312 pt. Gdy wyszliśmy z podziemi; red. zmien. *Roczn. Pol. Akademii Lit.* 1933-1936. W-wa 1937 s. 3-5); Technika na służbie nowoczesnego państwa. (*Gaz. Pol.* 1933 nr 349); Bartou — mąż stanu i artysta słowa. (*Kur. Por.* 1934 nr 286); Praca, chleb i książka. (*Kur. Por.* 1934 nr 358); [O dialogu radiowym]. (*Antena* 1935 nr 15 pt. O czym mówią w Polskim Radio); Uczcijmy pamięć Marii Skłodowskiej Curie. (*Gaz. Pol.* 1935 nr 91); Statek i załoga. (*Gaz. Pol.* 1935 nr 256); Piotr Chojnowski. (*Antena* 1935 nr 49); [W sprawie artykułu: Orzeszkowa a „Tygodnik Ilustrowany”]. (*Tyg. Ilustr.* 1937 nr 22); [Przemówienie w Senacie dn. 7 marca 1938]. (*Roczn. PAL* 1937-1938. W-wa 1939). — Wiersze: Czegóż chcą? (Zob. Twórczość poz. 1); Niebo zasnuje mgłą. (*Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1899 nr 18; przedr. *Zgoda* [Chicago] 1899 nr 29); [Co mi z lat życia...]. (*Znicza. Notowoczn. lit.* W-wa 1903).

Rękopisy — Aleksandria. Z podróży notatek. Bibl. Nar. sygn. II 5221; Wrażenia z Francji. Bibl. Nar. sygn. III 5225; Wychodźstwo polskie w Rosji i na Syberii. Bibl. Nar. sygn. II 5212; [Przemówienie na bankiecie Pen-Clubu dn. 22 kwietnia 1927]. Bibl. Nar. akc. 7305.

Przekłady

Moje życie w stu wierszach: niem.: *Prager Presse* 1927 nr z 26 marca.

Wybory twórczości i pojedyncze utwory w przekładach

Czeskie: J. Ráček: Čínské povídky. Praga 1906. Zob. Twórczość poz. 15. — K. J.

Rypáček: Dno budy a jiné sibiřské povídky. Praga 1906. — K. Vika: Kavkazské příběhy [Praga] 1910. — K. Rypáček: Sibiřské povídky. Praga 1910. Zob. Twórczość poz. 2, 12, 19. — F. Tmej: Dvě sibiřské povídky. Praga 1911. Zob. Twórczość poz. 2. — K. V. Rypáček: Kavkazské příběhy. Praga 1920. Zob. Twórczość poz. 11, 12. — J. Tichý: Osud a jiné povídky z Japonska. Pilzno 1920.

Francuskie: J. de France de Tersant, J. A. Teslar: Nostalgie. *La Pologne* (Paryż) 1933 nr 3. — J. de France de Tersant, J. A. Teslar: À travers le désert blanc. Przedmowa: J. A. Teslar. Paryż [1931]. Zob. Twórczość poz. 16, 42, 43, 44.

Niemieckie: T. Pech: Die jakutischen Küsten des nördlichen Eismeeres. *Geographische Zeitschrift* (Lipsk) 1906 z. 3 s. 155-156 i odb. — M. Sutram: Sibirische Erzählungen. Monachium 1903. Zob. Twórczość poz. 11, 12.

Rosyjskie: S. Michajłowa-Sztern: Kitajskie powieści. Przedmowa: A. Starczakowa. Moskwa [1927]. Zob. Twórczość poz. 15.

Serbochorwackie: J. Matić: U prognostvu. *Vijenac* (Zagrzeb) 1902 s. 598. — L. R. Knežević: W książce: W. Sieroszewski, S. Żeromski: Pripovetke. Wstęp: D. Živanović. Belgrad 1939. Zob. Twórczość poz. 2, 9, 11, 12.

Szwedzkie: E. Weer [E. Wester]: Vildar. *Det unga Polen*. Sztokholm 1901.

Ukraińskie: J. Derkač: Pryhody Tygra. Darunki piwničnoho witra. Kachy. Lw. 1958. Zob. Twórczość poz. 22.

Włoskie: M. Rygier: Un episodio di esilio. *Nuova Antologia*. Rzym 1903. — A. Beniamino: S. Żeromski. *I Nostri Quaderni* (Lanciano) 1927. — E. Damiani: Nella prigione russa. *Polonia—Italia* (W-wa) 1939 nr 1-2.

Listy i materiały

1. Do siostry, P. Sieroszewskiej, 19 listów z 1888-1897. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2749. 18 listów z 1881-1891 ogł. B. Kocówna. *Arch. Lit.* T. 8. *Miscellanea z pogranicza XIX i XX w.* Wr. 1964 s. 383-387.

2. Do W. Korolenki 4 listy z 1895-1910. Rkps Państwowej Publ. Bibl. im. Lenina w Moskwie sygn. 135. Ogł. S. Szyszko. *Slavia Orientalis* 1966 nr 1; 2 listy z 1895 i 1902 ogł. L. I. Rowiakowa. W: *Slawianskije literaturnyje swiazi*. Leningrad 1968 s. 142-144.

3. Do L. Méyeta z 1896. Ogł. E. Jankowski: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. T. 2. Wr. 1955 s. 105-107.

4. Do różnych osób 69 listów i brulionów z 1897-1934. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5195. Tu m.in.: do G. Daniłowskiego b. d.; do Z. Przesmyckiego z 1932.
5. Do B. Wysłoucha 44 listy z 1899-1921 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 7182/II.
6. Do red. *Kraju* z 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8342.
7. Do W. A. Posse z 1901. Rkps Instytutu Literatary Światowej im. Gorkiego w Moskwie sygn. F. 275 nr 18. Ogl. P. Lewin. *Przeł. Hum.* 1962 nr 4.
8. Do G. Daniłowskiego 10 listów z 1901-1931. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2984, 2985.
9. Do P. P. Siemionowa Tian-Szanskiego z 1902. Ogl. *Etnografia Pol.* 1969 nr 1.
10. Do B. Dybowskiego 5 listów z 1902-1908. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 156/64.
11. Do Z. Przesmyckiego 3 listy z 1904-1933. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2859.
12. Do W. Feldmana z 1905. Rkps Ossol. sygn. 12417/II; 23 listy z 1905-1916 sygn. 12284/III.
13. Do B. Wysłoucha telegram z 1905 oraz 2 listy z 1912. Rkps Ossol. sygn. 12149.
14. Do żony, Stefanii z Mianowskich, 78 listów z 1906-1929. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5194.
15. Do T. Piniego 2 listy z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7150.
16. Do nieznanego adresata z 1908. Rkps Ossol. sygn. 12042/III.
17. Do Zarządu Związku Stowarzyszeń Pol. Młodzieży Postępowej w Leodium z 1909. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7450 IV.
18. Do S. Witkiewicza 5 listów z 1910-1915. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.
19. Do A. I. Kizewettera z 1912. Rkps Instytutu Literatary Światowej im. Gorkiego w Moskwie sygn. F. 275 nr 17. Ogl. P. Lewin. *Przeł. Hum.* 1962 nr 4.
20. Do M. Garfeinowej 4 listy z 1915. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8987.
21. Do J. Daniłowskiej 3 listy z 1915-1931. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2985.
22. Do W. Sikorskiego list otwarty z 1916 i związane z nim materiały i listy od: M. Januszajtisa, W. Osmólskiego, C. Rybińskiego, E. Słońskiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5209; rkps Ossol. sygn. 13491/III.
23. Do M. Feldmanowej z 1921. Rkps Ossol. sygn. 12287/III.
24. Do red. Ogl. *Nowy Świat* (Nowy Jork) 1923 nr 4.
25. Do red. Ogl. *Kur. Por.* 1924 nr 295.
26. Do M. Gribanowskiego z 1927. Ogl. *Etnografia Pol.* 1969 nr 1.
27. Do red. Ogl. *Głos Prawdy* 1929 nr 77.
28. Do red. *Daily Herald*. Ogl. *Gaz. Pol.* 1929 nr 35; *Kur. Wil.* 1929 nr 277; *Prawda Zagłębia* 1929 nr 31; *Wiek Nowy* 1929 nr 8537.
29. Do J. Rakosznego z 1930. Rkps Muzeum im. A. Mickiewicza w W-wie.
30. Do red. Ogl. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 209.
31. Do red. Ogl. *Przeł. Lit.* 1931 nr 9-10.
32. Do M. Assanki-Japoła 3 listy z 1932-1935. Rkps Ossol. sygn. 12859/II.
33. Do Z. Rabskiej z 1933. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2728.
34. Do Związku Polaków w Niemczech z 1934. Ogl. R. Hajduk. *Poglądy* 1972 nr 19.
35. Do W. Grabowskiego z 1937. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2749.
36. Do red. Ogl. *Gaz. Pol.* 1938 nr 301.
37. Bruliony 4 listów do różnych osób z 1939. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5202.
38. Do B. Lessmana z 1942. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2749.
39. Do I. Daszyńskiego b. d. Ogl. P. Lewin. *Przeł. Hum.* 1962 nr 4.
40. Do J. Kleinera b. d. Ogl. J. Detko. *Ruch Lit.* 1967 nr 3.
41. Od A. Pietkiewicza [A. Pługa] z 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8840.
42. Od S. Przybyszewskiego z 1900. Ogl. S. Helsztyński w: S. Przybyszewski: *Listy*. T. 1. W-wa 1937.
43. Od różnych osób 485 listów z 1902-1934. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5193. Tu m.in. od: W. Bukowińskiego z 1907, G. Daniłowskiego 2 listy z 1908, 1927, W. Feldmana 5 listów z 1907-1916, F. Gawrońskiego-Rawity z 1927, A. Langego z 1919, J. Lorentowicza 2 listy z 1927, 1932, I. Matuszewskiego po 1902, T. Żuka-Skarszewskiego z 1928, K. Przerwy-Tetmajera z 1930, S. Witkiewicza z 1915, E. Woronieckiego b. d., S. Żeromskiego z 1908.
44. Od różnych osób 39 listów z 1902-1939. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2750. Tu m.in. od: G. Daniłowskiego 2 listy z 1908, 1911, J. Lorentowicza 2 listy z 1938, 1939, K. Przerwy-Tetmajera z 1912, S. Żeromskiego 3 listy

z 1909-1910. Ogl. S. Kasztelowicz. *Pam. Lit.* R. 42 (1951) z. 2.

45. Od różnych osób 10 listów z 1906-1930 do W. i S. Sieroszewskich. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5196.

46. Od W. Jodko-Narkiewicza z 1911 do W. i S. Sieroszewskich. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2750.

47. Od M. Mańkowskiego z 1912 do W. i S. Sieroszewskich. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2750.

48. Od M. Sokolnickiego do W. i S. Sieroszewskich z 1915. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2750.

49. Od S. Downarowicza z 1916. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 1950/64, rkps Ossol. sygn. 13491/III. Ogl. *Ojczyzna i Postęp* 1916 nr 8.

50. Od E. Słońskiego z 1917. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5209.

51. Od M. Weronicza z 1935. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5267.

52. Od M. Dąbrowskiej i S. Stempowskiego z 1937 do W. i S. Sieroszewskich. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2750.

53. Od różnych osób 17 listów z 1938-1939. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5202. Tu m.in. list od J. Lorentowicza z 1939.

54. Od J. Zborowskiego fragm. listu b. d. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem sygn. 136.

55. Materiały związane z działalnością społeczną, dyplomy towarzystw naukowych rosyjskich, teksty przemówień, artykuły i inne materiały publicystyczne. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5199, 5202, 5210, 5228.

56. Odpisy [przekłady?] utworów japońskich: Okoma. Romans japoński. Torahiko Kori: Yoshimato. Tragedia w 3 aktach z dziejów dawnej Japonii. Rkps Bibl. Nar. II 5262, II 5263.

57. Fragmenty dziennika, wspomnienia, notatki. Dot. m.in. pobytu na Syberii, podróży do Japonii, służby w Legionach. Rkps Bibl. Nar. sygn. I 5200, II 5206, III 5249, I 5251.

58. Rękopis art. o B. Piłsudskim. Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem sygn. 136.

Informacja o rosyjskiej korespondencji w art. L. I. Rowniakowej: W. Sieroszewski i jego russkije korespondenty. Po materiałom niezdannoj pieriepiski. *Slawianskije literaturnyje swiazi*. Leningrad 1968 s. 124-160.

INDEKS TYTUŁÓW

Cz — Czasopisma, duże litery po Cz — pierwsze litery tytułów czasopism, P — Przekłady, T — Twórczość, Z — Wydania zbiorowe

Aleksandria	Z16t.20cz.1, Z16t.20 (rkps)
Albazyńcycy	Z16t.20cz.2
Apel	Z16t.20cz.2
Bajka o Żelaznym Wilku	T22, T24, Z16t.15
Bajki	T22, Z16t.15
Barthou — mąż stanu i artysta słowa	Z16t.20cz.2
Beniowski	T27, T30, Z5t.11, Z7t.16-17, Z16t.9-10
„Bezbożność” i „pornografia” w czytelni p. J. Jeleńskiego, redaktora „Roli”	Cz-TI
Bielowieższkaja puszcza	T11, T13, Z4t.6
Biessmiertnaja	Z4t.5
Biuro pośrednictwa pracy	Z16t.20cz.1
Bokser	T15 (3 ×), T21, Z10
Bokser — Kulisi — Dno nędzy	Z10
Boksior	T15 (3 ×), Z1t.2, Z2t.2, Z3t.2, Z4t.3
Bolszewicy	T36
Booker Washington	Z16t.20cz.2
Bracia	Tr, Cz-KP, Cz-O
Brak [ros.]	T20, Z4t.5
Brama na świat (Gdynia)	T55, Z16t.20cz.1
Brzask	T11 (2 ×), T11 (przekł.), Z5t.3, Z16t.18
Być albo nie być	T20, T20 (rkps), T20 (przekł.), Z5t.7, Z16t.3
Byt' ili nie byt'	T20
Cejlon	T49, Z13, Z16t.20cz.1
Chajlach	Z5t.1, Z16t.1
Chajlach	T2, T2 (przekł.)
Chajlak	T2
Chajlak [ros.]	T2, T6, Z2t.2, Z3t.1, Z4t.2

Chiny dawniej a dziś	Tr
Ciupasem na Syberię	T42, T62, Z16t.16
[Co mi z lat życia...]	Z16t.20cz.2
Czegóż chcą?	T1, Z16t.20cz.2
Czerwony Krzyż	Z16t.20cz.2
Cziukczi	T12, T13, Z2t.1, Z4t.1
Człowiek wędrowny	Z16t.20cz.2
Czukcze	T12, T12 (przekł.), T25, Z5t.1, Z16t.2
Czytelnikom „Roli”	Cz-TI
Dalaj Lama	T37, Z7t.24-25
Dalnij Wostok	Z2t.3, Z3t.3, Z4t.7
Dary siewiernego wietra	T22
Dary wiatru północnego	T22, T22 (przekł.), Z16t.15
Dla niezawisłości narodu	Z16t.20cz.2
Dlaczego czcimy Słowackiego?	Tr
Dno nędzy	T2, T11, T11 (przekł.), Z5t.1, Z10, Z16t.2
Do inteligencji polskiej	Z16t.20cz.2
Do najmłodszych siermiężników.	Z16t.20cz.2
Do odchodzących	Z16t.20cz.2
Do Prezydium Zjazdu Delegatów b. Powstańców Gór- nośląskich	Z16t.20cz.1
Dolina Józefata	Cz-O
Dorożnyje w pieczatlenija	Cz-RW
Droga Białego Boga	T37
Droga do wolności	T62
Droga żelazna	T16, T16 (rkps), Z16t.18
Dusza morza	Z16t.20cz.1
Dwanaście lat w kraju Jakutów	T4, Z7t.11-12, Z16t.17
Dwie wycieczki	T16, T16 (rkps), T16 (przekł.), Z16t.18
Dwuwersz	Tr
Dzieła	Z16
Dzieła zbiorowe	Z7
Dziennik	T61, Z16t.20cz.2
Dzień Wielkiej Przygody	T57
X Pawilon	T62, T62 (rkps), Z16t.16, t.20cz.1
Dziewczyna szuka miłości	T60
Fudzi-no-jama	Z16t.18
Fundusz im. I. Matuszewskiego	Z16t.20cz.2
Gdy wyszliśmy z podziemi	Z16t.20cz.2
Grecka szczelina	T11, T11 (przekł.), Z5t.3, Z12, Z16t.18
Grieczkaja szczel [ros.]	T11, T13, Z4t.6
H. Sienkiewicz, bandytyzm i marzenia socjalisty	Z16t.20cz.2
Harakiri księcia Asano Naganori	T23, T23 (przekł.), Z11, Z16t.4
Henryk Stanley	Z16t.20cz.2
Ingwa	T23, Z11, Z16t.4
Ingwa [ros.]	T23
Inwalidy [ros.]	T22
Inwalidzi	T22, T22 (rkps), T22 (przekł.), Z16t.15
Jak Gryf-Mostowski budował młyn	T28, T28 (rkps), Z5t.2, Z16t.4
Jak liść jesienny...	T23, T23 (rkps), Z15, Z16t.4
Jak utworzyć Akademię Literacką	Z16t.20cz.2
Jakutskie rassказы	T6
Jakuty	T4
Jang-chun-tsy [ros.]	T14, Z1t.2, Z2t.2, Z3t.2, Z4t.3
Jan Guj-Tzy	Z16t.7
Jang-Hun-Tsy	T14, T15
Japonia w zarysie	T23, T23 (rkps), Z16t.18
Japoński Dronheim	T16
Jazda na psach	Z16t.16, Z16t.16 (rkps), Z16t.16 (przekł.)
Jazda na renach	Z16t.16, Z16t.16 (rkps)
Jesienią	T2, T2 (przekł.), Z5t.1, Z16t.1
Jeszcze o p. Jeleńskim i jego czytelnik	Cz-TI
Józef Piłsudski	T29
Józef Piłsudski, pierwszy Marszałek Polski	T29
Juań-Min-Tzy	T15 (2 ×), Z15, Z16t.2
Kabaret XVI wieku	Z16t.20cz.2
Kak osiennyj list	T23
Kawałek Japonii	T16, T16 (rkps), Z16t.18
Kazimierz Dłuski	Z16t.20cz.2
Kitajskie rassказы	Z4t.3
Klucz Dalekiego Wschodu	Z13

- [Kongres Pen-Clubów w Dubrowniku]
 [Kongres Pen-Clubów w Oslo]
 Korea
 Korieja
 Krajobraz w Ameryce
 Księżę Józef Poniatowski
 Książka na wygnaniu
 Książka w więzieniu
 Książki, które pamiętam
 Księstwo pracy
 Ku wolności [c.]
 Kuli [ros.]
 Kulisi
 Kurhany, stare śmietniska oraz cmentarze w widłach
 Niemna i Hańczy
 Latorośle
 Latorośle — Pustelnia w górach — Czuczce
 Liga spożywców
 List do Polonii Amerykańskiej
 List otwarty
 [List otwarty do Bronisława Kułakowskiego]
 List otwarty do B. Miedzińskiego
 List otwarty do robotników
 List otwarty w sprawie rozwiązania Oddziałów Związku
 Strzeleckiego we Lwowie
 Listy z kresu lasów
 Listy z podróży. (Fragmenty)
 [Literatura niepodległej Polski — odpowiedź na ankiety]
 Literatura w X Pawilonie
 Lubimaja i biessmiertnaja
 Łańcuchy
 M. K. Michałowski
 Małżeństwo
 Małżeństwo — Być albo nie być — Tulacze
 Mandżuria
 Marszałek Józef Piłsudski
 Matrosy s korabla „Nadieżda”
 Mauzoleum
 Mijają dni, mijają lata...
 Miłość ronina
 Miłość samuraja
 Mistrz Twardowski
 Mocarstwo Polski
 [Moda w teatrze — odpowiedź na ankietę]
 Moje plagiaty
 Moje życie w stu wierszach
 [Mowa na otwarcie PAL]
 [Mowa na pogrzebie Stefana Żeromskiego]
 [Mowa nad Grobem Nieznanego Żołnierza]
 Na Daleki Wschód
 Na kraju lesow
 Na kresach
 Na kresach lasów
 Na progu
 Na Sybir
 Na szlakach świata
 Na szlakach świata [c.]
 Na wulkanach Japonii
 Na wyżynach
 [Nad grobem Wyspiańskiego]
 Narodowość w socjalizmie
 Narodziny bohatera (Oguri Changwan) iapońska
 legenda
 Nauka obrony Ojczyzny
 Niebo zasnutę mgłą
 Niezwykła manifestacja amerykańska na cześć Polski
 „Nora” za kołem biegunowym
 Nowa husaria
 Nowele
- Z16t.20cz.1
 Z16t.20cz.1
 T17, Z7t.13-14, Z16t.19
 T17, Z2t.4, Z3t.4, Z4t.8
 Z16t.20cz.1
 T41
 Z16t.16, Z16t.16 (przekł.)
 Z16t.16
 Z16t.16
 Z16t.20cz.1
 T31 (2 ×), T32, T34
 Z1t.2, Z2t.2, Z3t.2, Z4t.3
 T15 (3 ×), T15 (przekł.), T21, Z10, Z14, Z16t.2
- Z16t.20cz.2
 T12, T12 (przekł.), T21, Z5t.3, Z12, Z16t.2
 T12
 Z16t.20cz.2
 Z16t.20cz.2
 Cz-DN
 Z16t.20cz.2
 Cz-GP, Cz-KP
 Cz-KP, Cz-KW, Cz-ZR
- Cz-GI
 Tr
 Z16t.20cz.1
- Z16t.20cz.2
 Z16t.16
 T58
 T32, Z5t.14, Z7t.22
 Z16t. 20 cz.2
 T20, T20 (przekł.), Z5t.7, Z16t.3
 T20
 T16, T16 (rkps), Z16t.18
 T29, T56
 T9
 Z16t.20cz.2
 Tr
 T40
 T40, Z7t.20, Z16t.13
 T38
 Tr
 Z16t.20cz.2
 Z16t.20cz.2
 Z16t.20cz.1, Z16t.20 (przekł.)
 Z16t.20cz.2
 Z16t.20cz.2
 Z16t.20cz.2
 T16, Z7t.15
 T5, Z1t.1, Z2t.1, Z3t.1, Z4t.1
 Cz-KP
 T5, T21, Z5t.8, Z9, Z16t.5
 T16, T16 (rkps), Z16t.18
 T51
 T42
 T42, T44
 T39
 Tr
 Z16t.20cz.2
 Z16t.20cz.2
- Tr, Cz-OAdZ
 T33
 Z16t.20cz.2
 Z16t.20cz.1
 Z16t.16, Z16t.16 (rkps)
 Z16t.20cz.2
 T28, Z5t.1, t.2, t.3, t.4, t.7, Z8, Z11, Z12, Z14, Z16t.1,
 t.2, t.3, t.4

Nowy Rok	Z16t.16
Nowy Rok. Za kołem biegunowym	T62, T62 (rkps)
Nóż sybirski	Z16t.17
O Boerach i z powodu Boerów	Z16t.20cz.2
O czym mówią w Polskim Radio	Z16t.20cz.2
[O dialogu radiowym]	Z16t.20cz.2
[O narodowości]	Z16t.20cz.2
O noce polarne...	Tr
O-shichi	zob. O-Sici
O-Sici	T23, T23 (rkps), T23 (przekł.), Z11, Z15, Z16t.4
O-Siczy [ros.]	T23
O świcie	Z16t.16
Obrotny put'	T10, Z3t.5, Z4t.6
Obrona Ojczyzny	T33
Ocean	T30, Z5t.12, Z7t.18-19, Z16t.11-12
Ochota za oleniami w lesach Dalniego Siewiera	T5
Odłaski przeszłości w języku polskim	Z16t.20cz.2
Ol-Soni Kisań	T19 (2x), T19 (rkps), T19 (przekł.), Z5t.4, Z15 (2x), Z16t.3
Ol-Soni-Kisań [ros.]	T19, Z3t.2, Z4t.3
Om-Mani-Phadme-Chum	T37
Ormianie lwowscy	Tr
Osień	T2, T6
Pamięci Marii Bohuszewicz	Tr, Cz-Ś
Pamiętniki	T63 (2x), Z16t.16, t.18, t.20cz.1
Pamiętniki. Wspomnienia	T62, Z16t.16
Pan Twardost Twardowski, czarnoksiężnik polskj	T48, Z16t.14
Piąta wystawa powszechna w Japonii	T16, Z16t.18
Pierwszy dzień w Rosji	Cz-RW
Pieśniarze jakucy i ich pieśni	T4
Pisma	Z5
Piotr Choynowski	Z16t.20cz.2
Po agrarnomu woprosu	Cz-RB
Pobieg	T8, Z4t.4
Podróże	T3
Pogrobowcy powstania styczniowego	Z16t.16, Z16t.16 (rkps)
Pojednanie	T23, T23 (przekł.), Z11, Z15, Z16t.4
Pokorzenie kołymskiego kraja	T6
Polityka i młodzież	Z16t.20cz.2
Polowanie na jarzabki	T8 (2x)
Polowanie na reny	T5, Z9 (2x)
Polowanie na wieloryby	T16, T16 (przekł.), T21, Z9, Z16t.18
Polska w Chinach	Z16t.20cz.2
Polska wyspa wśród chińskiego morza	Z16t.20cz.2
Polskaja socialisticzieskaja partija	Z3t.6
Połnoje sobranije powiestiej i rasskazow	Z1
Posąg Adama Mickiewicza	Z16t.20cz.2
Potęga Polski drzemie w łonie ziemi	Z16t.20cz.1
Powiesti i rassказы	T13
Powieści chińskie	T15, Z5t.5, Z8
Powrót	T10, T28 (2x), Z5t.2, Z16t.2
Praca, chleb i książka	Z16t.20cz.2
Praca radia	Z16t.20cz.2
Prawica i lewica ludzkości	Z16t.20cz.2
Prawo kobiety	Z16t.20cz.2
Priediel skorbi	T11, Z1t.2, Z2t.2, Z3t.1, Z4t.2
Friedskazanije Wernichory	T19
Primirienije	T23
Protiw wolny	Z6
Prikluczenije tigra	T22
[Przedmowa do książki:] S. Łubiński: Między Wscho- dem a Zachodem	Z16t.20cz.2
Przelotne ptaki	Z14
[Przemówienie na bankiecie Pen-Clubu dn. 22 kwietnia 1927]	Z16t.20cz.2, Z16t.20 (rkps)
[Przemówienie w Senacie dn. 7 marca 1938]	Z16t.20cz.2
Przepowiednia Wernyhory	T19, T58, Z5t.3, Z12, Z16t.2
Przez płonący las	Z16t.16, Z16t.16 (rkps)
Przez Syberię i Mandżurię do Japonii	T16
Przy warsztacie	Z16t.20cz.2
Przygoda tygrysa	T22, T22 (rkps), T22 (przekł.), Z16t.15

Przygoda Zimajerowej	Z16t.20cz.2
Ptaki przelotne	T47, Z16t.16
Publicystyka	Z16t.20cz.2
Pustelnia w górach	T12, T12 (przekł.), T25, Z5t.3, Z12, Z16t.1
Pustynnyj ostrow	T12
Puszcza Białowieńska	T11, Z5t.3, Z12, Z16t.18
Radio, kino i sztuka	Z16t.20cz.2
Rasswiet	T11, T13, Z3t.5, Z4t.6
Rasskazy	Z3t.1, t.2, t.5, Z4t.1, t.2, t.3, t.5, t.6
Raszyn na Bałkanach i w... Szwajcarii	Z16t.20cz.1
Razbojnik manczary	T6
Reportaże i wspomnienia	Z16t.20cz.1
Risztau	T7, T25 (2 ×), Z5t.4, Z14, Z16t.1
Risztau [ros.]	T7, T13, Z3t.5, Z4t.6
Risztau — Pustelnia w górach — Czukcz	T25
Riu-gu-dżoo	Z16t.18
Rok 1914	T54
[Romantyzm polski]	Z16t.20cz.2
Ruch uliczny	Z16t.20cz.1
Sachalin	Z16t.18
Sada Jakko	Z16t.20cz.2
Sakurskoje widzenie	T23
Sclavus saltans	T19 (2 ×), T19 (rkps), T19 (przekł.), T58, Z5t.3, Z12, Z16t.2
Sclavus saltans [ros.]	Z4t.5
Sieml nakanunie wojny	T17
Skradziony chłopak	T2, T2 (przekł.), Z5t.1, Z16t.1
Sobranije soczynienij	Z2, Z3
Soczinienija	Z4
Spiskowcy	T31
Stary nurt	Z16t.16
Statek i załoga	Z16t.20cz.2
Stefan Żeromski	Z16t.20cz.2
Stranniki	T20, Z4t.5
Suprużestwo	T20
Syberia, ziemia słońca, śniegu i wygnania	T62 (2 ×)
Syny nieba	T15 (2 ×)
Szkice podróźnicze	Z16t.18
Taku-Tien-Tsin Pekin Szang-Haj	T16, Z16t.20cz.1
Technika na służbie nowoczesnego państwa	Z16t.20cz.2
Topiel	T34, Z7t.23
Towarzyszka K. Breszkowska	Z16t.20cz.2
Tron zimny	Z16t.16
Trzy „Pierwsze Maje” w Paryżu	Z16t.20cz.1
Tulacz	T20, Z5t.7, Z16t.3
Twórczość w kinie	Z16t.20cz.2
U źródła twórczości	Z16t.16, Z16t.16 (przekł.)
Uang-Ming-Tse	T15, T15 (przekł.)
Ucieczka	T8, Z5t.9, Z9, Z16t.6
Uczcijmy pamięć Marii Skłodowskiej Curie	Z16t.20cz.2
Ukochana i nieśmiertelna	T58 (2 ×), T58 (rkps), T58 (przekł.), Z5t.3, Z12, Z14, Z16t.3
Ukradiennyj parień	T2, T6
Ulan krechowiecki	Z16t.20cz.2
Uprawa bawełny w Polsce	Z16t.20cz.2
Urok morza	T52
Volcano Bay	Z16t.18
W gorach	T12, T13, Z3t.5, Z4t.6
W górach Kaukazu	T12
[W Irkucku]	Z16t.16
W jakuckiej jurcie	Cz-TKL
W kraju Sacha	Z16t.16, Z16t.16 (rkps)
W matni	T2 (2 ×), T2 (przekł.), Z5t.2, Z16t.1
W niepodległej Mongolii	T59
W obronie gejsz	T16, Z16t.18
W obronie plagiowania	Cz-MN
W ofierze bogom	T2, T2 (przekł.), Z5t.1, Z16t.1
W pętach	T2
W razwalinach	T22
W ruinach	T22, T22 (rkps), T22 (przekł.), Z16t.15
W Sibir po etapu	T42, Z6cz.1

W sieciach	T2, Z3t.5, Z4t.2
[W sprawie artykułu: Orzeszkowa a „Tygodnik Ilustrowany”]	Z16t.20cz.2
[W sprawie filmu „Łódź podwodna”]	Z16t.20cz.2
[W sprawie Machajskiego]	Z16t.20cz.1
W sprawie sprowadzenia zwłok Słowackiego	Z16t.20cz.2
W stepiach Mongolii	T14
W stranie cwiętow	T14
W stranie utrienniego spokojstwija	T18
W szponach	T31, Z5t.13, Z7t.21
W żertwu bogom	T2, T6
Wachlarz japoński	T23, T28, Z5t.6, Z16t.20cz.1
Wiatr od morza	T53
Widmo sakurskie	T23, T23 (przekł.), Z11, Z16t.4
Wielikany Ledowitego Okieana	T6
Wielki gościniec syberyjski	T16, T16 (rkps), Z16t.18
Wilk Żelazny, opowieść z końca brązowego wieku	T24
Willa nad morzem	Z16t.20cz.1
Wjosna	Z16t.16
Władysław Łokietek w jaskiniach Ojcowa	Tr
Wrażenia z Ameryki	T50, Z16t.20cz.1
Wrażenia z Anglii	T46, Z16t.20cz.1
Wrażenia z Białowięży	T11
[Wrażenia z Bułgarii]	Z16t.20cz.1
[Wrażenia z Francji]	Z16t.20cz.1, Z16t.20 (rkps)
Wrażenia z podróży	Z16t.20cz.1
Wrażenia z podróży po Korei	Z16t.18, Z16t.18 (rkps)
Wspomnienia	Z16t.16, Z16t.16 (rkps)
Wskazania żołnierskie	T35
Wspomnienie	Z16t.20cz.1
Wspomnienie pozgonne	Z16t.20cz.2
Wspomnienie z Gruzji	Z16t.18
Wspomnienie z Kaukazu	Tr
Wśród kosmatych ludzi	T43, Z16t.18
Wśród kosmatych ludzi — Klucz Dalekiego Wschodu — Cejlon najpiękniejsza wyspa świata	Z13
Wśród lodów	T9, T21, Z5t.3, Z12, Z14, Z16t.1
Wwiedienije w ekskursiju	Cz-D
Wybór godła	Z16t.20cz.2
Wychództwo polskie w Rosji i na Syberii	Z16t.20cz.2, Z16t.20 (rkps)
Wycieczka	T16
Z Dalekiego Wschodu	T16
Z dziejów pleśni	Tr
Z fali na fale	T23, Z5t.6
Z Gdyni do Pucka	Z16t.20cz.1
Z teatru japońskiego	Z16t.18
Z walk pod Krzywopłotami	T29
Z wystawy krajowej w Poznaniu	Z16t.20cz.1
Za kołem biegunowym	T8, T44, T62, Z16t.16
Za kręgiem polarnym	T44
Za polarnym krugom	T8, Z6cz.2
Zacisze	T26, Z5t.10, Z16t.8
Zagrzebani w śniegu	T16, Z16t.18
Zamach	T45
Zamiast wstępu	T16, Z16t.18
Zamorski diabeł	T14
Zamorski diabeł. Jan Guj Tzy	T14 (2 ×)
Zatiszy	T26
Ze świata	T21
Zima i lato pod biegunem	Tr
Życie na biegunie zimna	Tr

OPRACOWANIA

Monografie i zarysy monograficzne: M. MUTERMILCH: Piewca niedoli, W. Sieroszewski. Próba charakterystyki. Kr. 1903. [Rec.: W. Bugiel. *Dzienn. Poz.* 1903 nr 114; *Z. Tyg. Ilustr.* 1903 nr 11; M. Mutermilch: Polemika. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 15;

I. Matuszewski: Wyjaśnienie. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 15]. — K. CZACHOWSKI: W. Sieroszewski. Życie i twórczość. Lw. 1938. Wyd. nast. Łódź 1947. [Rec.: S. W. Balicki. *Kur. Lit.-Nauk. dod. Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 1; A. Jesionowski: Nieudana monografia. *Kultura* 1938 nr 7; W. Kubacki.

Wiad. Lit. 1938 nr 40; J. Lorentowicz. *Nowa Książka* 1938 s. 525-526; M. Sz. [M. Szulakowski]. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 26; G. Timofiejew: Od Orzeszkowej do współczesnych. *Wymiary* 1938 nr 4; *Tyg. Ilustr.* 1938 nr 19; J. N. Kłowski. *Dzien. Lud.* 1947 nr 312; S. Papée: Z dziejów literatury polskiej. *Dzien. Lit.* 1948 nr 2].

O g ó l n e: [Not. o skazaniu]. *Nowiny* 1879 nr 201. — T. BALICKI: Sztuki plastyczne. Polemika. *Przeł. Tyg.* 1895 nr 33. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI: Nowy talent. *Prawda* 1897 nr 48. — Y: Na wokandzie. Nowe talenty. *Głos* 1897 nr 49. — Nowy talent. *Przeł. Lit.* 1897 nr 23. — (—) [A. LANGE]: List Sieroszewskiego. *Głos* 1898 nr 48. — [A. WIŚLICKI]: Echa warszawskie. *Przeł. Tyg.* 1898 nr 48. — J. STEN [L. BRUNER]: W. Sieroszewski. *Krytyka* 1899 z. 3 s. 163-167; przedr. w książce: Dusze współczesne. Wrażenia literackie. Lw. 1902. Wyd. nast. zmien. pt. Pisarze polscy. Wrażenia literackie. Lw. 1903. — A. POTOCKI: Najmłodszy powieściopisarze polscy. W. Sieroszewski. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 27-28. — P. CHMIEŁOWSKI: Beletrystyka nasza z roku zeszłego. *Pogląd na Świat* 1900 nr 4. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Powieści W. Sieroszewskiego. *Kur. Warsz.* 1900 nr 24. — M. KRZYMUSKA: W. Sieroszewski. *Ateneum* 1900 t. 1 s. 640-655. [Rec.: J. Jeleński. *Rola* 1900; przedr. *Tyg. Pol.* 1900 nr 19; Karabella [K. Korwin Piotrowski]. *Tyg. Pol.* 1900 nr 17]. — I. MATUSZEWSKI: Egzotyzm, realizm i legenda. Z powodu „porachunków” p. A. Sygietyńskiego. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 28; I. MATUSZEWSKI: Ewolucja powieści egzotycznej. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 44-45; przedr. obu rozpraw w książkach: Twórczość i twórcy. Studia i szkice estetyczno-literackie. W-wa 1904 [1903]; O twórczości i twórcach. Studia i szkice literackie. Wyboru dokonał i oprac. S. Sandler. W-wa 1965 s. 164-187. — A. MAZANOWSKI: Młoda Polska w powieści i poezji. *Przeł. Powsz.* 1900 t. 55 s. 359-361; przedr. w książce: Młoda Polska w powieści, liryce i dramacie. Kr. 1902. — NIELITERAT: Christianizm w Chinach. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 49. — A. SYGIETYŃSKI: Porachunki. Egzotyzm w powieści. *Kur. Warsz.* 1900 nr 137. — W. Sieroszewski. *Vijenac* (Zagrzeb) 1900 s. 336. — J. LORENTOWICZ: Au pays de la lépre et des rennes. W. Sieroszewski. *Mercure de France* (Paryż) 1901 nr ze stycznia. — M. ŁOPUSZAŃSKA: Współzucie w najnowszej powieści polskiej. *Pogląd na Świat* 1901 nr 5/6. — I. MATUSZEWSKI: Powieść nasza w ostatniej chwili. *Ogniw* 1902 nr 1. — Anglicy o współczesnej literaturze polskiej. *Pogląd na Świat* 1902 s. 232. — Nasi podróżnicy. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 26. — A. POTOCKI: W. Sieroszewski.

W książce: Szkice i wrażenia literackie. Lw. 1903 s. 74-88. — W. Sieroszewski w Japonii. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1903 nr 42.

<Emw>: U Sieroszewskiego. Wywiad dziennikarski. *Kur. Warsz.* 1904 nr 42; fragm. przedr. *Praca* 1904 nr 9. — K. W.: Beletrystyka w Japonii. *Ziarno* 1904 nr 52. — Dr MICHALSKI: O powieściach syberyjskich W. Sieroszewskiego. *Dzien. Poz.* 1904 nr 77, 78, 82, 84, 91. — M. WINIARSKI: Morituri. Z wywiadu u p. Sieroszewskiego o Chinach. *Kur. Warsz.* 1904 nr 58. — Wywiad u Sieroszewskiego. *Praca* 1904 nr 9. — Podróż W. Sieroszewskiego. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 8. — K. LDOW: „Biesieda” o Sieroszewskom. *Ogoniok* 1905 nr 13. — Za co uwiezono Sieroszewskiego? *Zgoda* 1905 nr 52. — S. BRZOWOSKI: W przededniu. *Przeł. Społ.* 1906 nr 21. — S. BRZOWOSKI: W. Sieroszewski. W książce: Współczesna powieść polska. Stanisławów [1906] s. 199-203. — FLORIAN: Młodąją Polśa. *Studenctwo* 1906 nr 2. — A. J. JACIMIRSKI: W. Sieroszewski. *Slawianskije izwiestija* 1906 nr 4. — A. JACIMIRSKI: Socjalnyje motiwy w twórczestwie Sieroszewskiego. *Wiestnik znania* 1906 nr 1-12. — J. J. [J. JANKOWSKI]: W. Sieroszewski o kwestii rolnej w Polsce. *Gaz. Wil.* 1906 nr 89. — L. M. BIELY [J. ZAPOLARNY]: Bunt pieriesylnych polityczeskich w krasnojarskoj tiurnie. *Byloje* 1907 z. z października s. 115-122. — A. JACIMIRSKI: Nowiejśaja polskaja literatura. T. 1-2. Petersb. 1908 passim. — H. GALLE: Syberia w beletryście polskiej. Z powodu ostatnich utworów W. Sieroszewskiego. *Dzien. Chicago* 1909 nr 240; przedr. *Kur. Warsz.* 1909 nr 245. — GAMMA: *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 5. — E. GOLDSCHIEDER: Vom jungpolnischen Roman. W. Sieroszewski. *Polnische Post* (Wiedeń) 1909 nr 9. — W. FELDMAN. *Kriticzeskij almanach*. T. 2. Moskwa 1910 s. 183-186. — A. POTOCKI: Poeta grozy i bólu. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 36-37. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]: Typy kobiet w polskiej literaturze współczesnej. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 30. — S.: W. Sieroszewski. *Świat* 1911 nr 50. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]: W. Sieroszewski. W książce: Z literatury współczesnej. W-wa 1912 s. 91-115. — K. K. ZANIEWSKI: K charakteristice sowriemiennoj polskoj literatury. *Sowriemiennyj mir* 1912 s. 271-273. — (J. K.): Uwagi zaanektowane Sieroszewskiego. *Tyg. Pol.* 1913 nr 37. — J. LORENTOWICZ: Epopeja syberyjska. *Literatura i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1914 nr 15. — J. KADEN [J. KADEN-BANDROWSKI]: Artyści w Legionach. *Świat* 1915 nr 37. — Polityka pracy. *Kur. Warsz.* 1915 nr 221 wyd. wiecz. — S. DOWNAROWICZ: List do W. Sieroszewskiego. *Gaz. Pol.* 1916 nr 346. Wyd. osob. Piotrków 1916. — J. J. RYCHTER: Kartka z „Pamiętnika wojenne-

- go". Sprawa Sieroszewski — Sikorski. Kr. [po 1916]. — SS: W. Sieroszewski zaszczycony nagrodą im. Orzeszkowej. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 109. — [Not. dot. otrzymanej nagrody:] *Kur. Warsz.* 1916 nr 106 wyd. por.; *Polen* (Wiedeń) 1916 z. 4; *Polnische Blätter* (Berlin) 1916 z. 3. — J. TOPASS: Les écrivains polonais. *Polonia* (Paryż) 1917 nr 36. — W. Sieroszewski. *Dzien. Lubel.* 1917 nr 232. — Sprawa Sikorski — Sieroszewski załatwiona. *Dzien. Nar.* 1917 nr 233, 249, 285. — Sprawa Sieroszewski — Sikorski. *Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 285. — W. Sieroszewski przeciw anarchii. *Goniec Kr.* 1918 nr 107. — W. Sieroszewskiego poglądy na Niemców, ale w r. 1919 w czerwcu. *Liberum Veto* 1919 nr 29. — [A. NIEMOJEWSKI:] Sieroszewski w Ameryce. *Mysł Niepodległa* 1920 nr 523. — Sieroszewski „komunistą”. *Dzien. Lud.* 1920 nr 198. — W. Sieroszewski wyjechał do Ameryki. *Goniec Kr.* 1920 nr 91. — Uwagi. *Rzeczpospolita* 1920 nr 15 wyd. por. — W. Sieroszewski o narodowej demokracji. *Dzien. Lud.* 1921 nr 73. — I. OKSZA-GRABOWSKI: Z powodu listu p. W. Sieroszewskiego. *Rzeczpospolita* 1922 nr 350 por. — M. KINIORSKI: List otwarty do W. Sieroszewskiego. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 346; przedr. *Łowiczanie* 1922 nr 52. — M. ROLLE: Sieroszewski jako nowelista. *Gaz. Lw.* 1922 nr 119. — H. KUNICKI: Odpowiedź p. Sieroszewskiemu. *Gaz. Por.* 1923 nr 9. — S. PIEŃKOWSKI: Szakal Sybiru. *Gaz. Por.* 1923 nr 4. — S. PIEŃKOWSKI: Karuzel polityczny. *Gaz. Por.* 1923 nr 9. — M. J. WIELOPOLSKA: Czy i dlaczego należałoby przywrócić ministerium kultury i sztuki. *Kur. Por.* 1923 nr 353. — E. WORONIECKI: Un romancier polonais. *La Vie des Peuples* 1923 nr z stycznia. — U autora „Risztau” i „Beniowskiego”. *Gaz. Por.* 1923 nr 6873. — W. Sieroszewski we Lwowie. *Kur. Lw.* 1923 nr 254. — List otwarty do inteligencji polskiej. Sukces Sieroszewskiego. *Mysł Nar.* 1923 nr 1. — Panu S. W. we Włocławku. *Mysł Nar.* 1923 nr 27. — O. S. APTIEKMAN: Obszczestwo Ziemia i Wola w 70-ych latach. Wyd. 2. Petersburg, 1924 s. 207. — M. B. [M. BRAHMER]: Obcy o Polsce. Z głosów francuskich o literaturze polskiej. *Przegl. Współcz.* 1924 z. 8 s. 315-316. — W. DRABKIEWICZ: List otwarty do p. W. Sieroszewskiego. *Słowo Pol.* 1924 nr 317. — A. LANGE: La littérature polonaise contemporaine. *Le Journal de Pologne* 1924 nr 252. — LUBICZ: W. Sieroszewski przed sądem wojennym. Spisek na życie cara Aleksandra. *Przegl. Wiecz.* 1924 nr 49. — W. MIELŻYŃSKA: Nowe książki. Przekład francuski dzieł Sieroszewskiego. *Dzien. Poz.* 1924 nr 252. — K. PIĞŁOWSKI: W. Sieroszewski. *Pola Esperantisto* 1924 nr 8. — W. Sieroszewski o oszczercach i potwarcach. *Dzien. Lud.* 1924 nr 264. — Nowe przekłady dzieł W. Sieroszewskiego na język francuski. *Świat* 1924 nr 14. — L. M. BIELY: Tri goda w Wierchojajskie. *Katorga i ssylka* 1925 nr 15, 17. — J. KADEN-BANDROWSKI: W. Sieroszewski. Zamiast wywiadu. *Wiad. Lit.* 1925 nr 11. — J. SOSNOWSKI: O pisarzu pokolenia pogrobowców i zmartwychwstańców. *Polska Młodych* 1925 nr 10. — (Te): Krzewienie hartu i humanitaryzmu. *Kur. Lit.-Nauk.* 1925 nr 50 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — K. CZACHOWSKI: Orzeszkowa o Sieroszewskim. *Wiad. Lit.* 1926 nr 39. — S. CZOSNOWSKI: Miniatury literackie. *Epoka* 1926 nr 79. — J. GROMSKA: W. Sieroszewski. *Rivista di Letterature Slave* (Rzym) 1926 s. 341-347. — J. B.: Rozmowa z W. Sieroszewskim. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 13 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — (a. n.) [A. NOWACZYŃSKI]: Ewolucja Sieroszewskiego. *Gaz. Warsz. Por.* 1926 nr 171. — STACH ZNAD SANU: „Własne” chłopcy panów Sieroszewskich i Brzozowskich. *Niezależny Chłop* 1926 nr 6. — W. Sieroszewski tęskni do faszyzmu. *Głos Narodu* 1926 nr 144. — Wielki czyn W. Sieroszewskiego. *Głos Prawdy* 1926 nr 158. — (al): W. Sieroszewski otrzymał nagrodę literacką Warszawy. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 100. — K. BRIESEN: Jak i nad czym pracuje Sieroszewski? *Głos Prawdy Lit.* 1927 nr 43. — L. BRUN: Zasadne nieporozumienie. Na marginesie przemowy W. Sieroszewskiego w Londynie. *Kino dla Wszystkich* 1927 nr 37. — W. DĄBROWSKI: Brylant p. Sieroszewskiego. *Warszawianka* 1927 nr 99. — Z. DEBICKI: Portrety. [S. 1]. W-wa 1927 s. 51-66. — A. GÓRSKI: Listy literackie. *Dzien. Poz.* 1927 nr 24. — W. HORZYCA: W. Sieroszewski jako pisarz. *Epoka* 1927 nr 105. — W. HORZYCA: A Genius that Flowered in Prison. *Poland* (Nowy Jork) 1927 nr z czerwca s. 343-346, 370-372. — W. HORZYCA: The Recent Guest of the English Pen-Club. W. Sieroszewski. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1927 nr 6. — JAN-KOWSKA-ORYŃŻYNA: Życie W. Sieroszewskiego. *Głos Prawdy* 1927 nr 181. — L. K. [L. KONOPACKI]: Odnaczenie Sieroszewskiego. *Gaz. Warsz.* 1927 nr 102. — W. N. NIKOŁAJEW: Ssylka i krajewiedienije. *Sibirskaja ssylka*. Moskwa 1927 s. 92, 97-98. — S. PRZYBYLSKI: W. Sieroszewski a młodzież. [Wywiad]. *Dzien. Lw.* 1927 nr 114. — STAN. POR.: Pierwszy lepszy reporter. *Gaz. Lit.* 1927 nr 1. — Polish Patriot at Pen-Club. *Christian Science Monitor* (Boston) 1927 nr z 4 maja. — Bankiet Pen-Clubu na cześć Sieroszewskiego. *Epoka* 1927 nr 43. — Echa uroczystości ku czci Sieroszewskiego. *Epoka* 1927 nr 44. — W. Sieroszewski w Londynie. *Epoka* 1927 nr 59. — W. Sieroszewski w Pradze. *Epoka* 1927 nr 85. — W. Sieroszewski laureatem m. st. Warszawy. *Epoka*

1927 nr 99. — Republika demokratyczna W. Sieroszewskiego. *Głos Prawdy* 1927 nr 7. — Wielki dzień W. Sieroszewskiego. Podniosła uroczystość ku czci Wielkiego Pisarza i Obywatela. *Głos Prawdy* 1927 nr 43. — Uczczenie W. Sieroszewskiego w Londynie. *Głos Prawdy* 1927 nr 63. — W. Sieroszewski w Pradze. *Głos Prawdy* 1927 nr 85. — Żołnierz Pierwszej Brygady, świetny pisarz i nieugięty patriota otrzymał nagrodę literacką stolicy. *Głos Prawdy* 1927 nr 98. — W. Sieroszewski laureatem warszawskiej nagrody literackiej. *Głos Prawdy* 1927 nr 189. — Laureaci m. st. Warszawy w 1927 r. W. Sieroszewski. *Kronika Warszawy* 1927 nr 2. — Wyjazd Sieroszewskiego do Londynu. *Kur. Por.* 1927 nr 49, nr 64. — Nagrodę literacką m. Łodzi przyznano Sieroszewskiemu. *Kur. Por.* 1927 nr 94, nr 95. — Przyznanie nagrody m. Warszawy Sieroszewskiemu. *Kur. Por.* 1927 nr 99. — W. Sieroszewski w Londynie. *Kur. Wil.* 1927 nr 49. — W. Sieroszewski laureatem stolicy. *Kur. Wil.* 1927 nr 83. — Na cześć W. Sieroszewskiego. *Młoda Polska* 1927 nr 4. — W. Sieroszewski u artystów. *Ognisko* (Paryż) 1927 nr 267. — W. Sieroszewski — laureatem. *Ognisko* (Paryż) 1927 nr 271. — Sieroszewski laureatem nagrody literackiej Warszawy. *Słowo Pol.* 1927 nr 100. — C. BORATYŃSKI: O idee społeczne w poezji. [Wywiad]. *Głos Lit.* 1928 nr 9. — K. DUBROWSKI: Jakutskaja ssylka w russkoj chudożestwiennoj literaturie. Moskwa 1928 s. 21, 26-28, 35. — M. JANIK: Dzieje Polaków na Syberii. Kr. 1928 s. 413-415. — L. A.: Kwadrans z W. Sieroszewskim. *Echo Tyg.* 1928 nr 14. — T. Ł. [T. ŁOPALEWSKI]: W. Sieroszewski. *Kur. Wil.* 1928 nr 243. — J. SOSNOWSKI: Ci, którzy nadchodzą. *Twórczość* 1928 nr 3. — (zo): Atak sowieckich „Izwestij” na W. Sieroszewskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1928 nr 109. — Owacja na cześć W. Sieroszewskiego. *Głos Prawdy* 1928 nr 133. — R. BAILLY: Sieroszewski. *Les Amis de la Pologne* (Paryż) 1929 nr 1. — L. CHARAP: W. Sieroszewski w Londynie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 326. — G. COSTA: Scrittori slavi. *Rivista di studi religiosi.* Rzym 1929. — E. DAMIANI: I narratori della Polonia d'oggi. Rzym 1929. — T. DRZEWIECKA: Wywiad u W. Sieroszewskiego w Londynie. *Gaz. Pol.* 1929 nr 32. — A. GALIŃSKI: Powieść epicko-realistyczna. Tetmajer, Orkan, Sieroszewski, Reymont, Berent. Łódź 1930 [1929]. — J. L. [J. LEWESTAM]: W. Sieroszewski, radio, telefon i kino. [Wywiad]. *Radio* 1929 nr 23. — A. NOWACZYŃSKI: Młody Sieroszewski. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 234. — A. NOWACZYŃSKI: Trzpiotowaty nestor. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 357. — A. NOWACZYŃSKI: Plagiaty Sieroszewskiego. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 376. — R. ZRĘBOWICZ: Wy-

wiad z W. Sieroszewskim. *Słowo Pol.* 1929 nr 340. — J. ZMIGRODZKI: Sylwety pisarzy-legionistów. *Kur. Wil.* 1929 nr 182. — O Sieroszewskim. *Polonia* (Kat.) 1929 nr 1613. — [Wstęp do przekładu japońskiego „Widma sakurskiego” w książce:] W. Sieroszewski: *Sakura no genei.* Tokio 1929. — *Nukago* (Japonia) 1929. — R. BAILLY: Echa uroczystości polskich w Sorbonie na cześć W. Sieroszewskiego. *Kur. Por.* 1930 nr 132. — F. BAUMAL. *Les Annales* (Paryż) 1930 nr z 15 kwietnia. — R. BERGEL. *Pam. Warsz.* 1930 z. 3. — Ch. B.: Génial écrivain — grand patriote. *La Librairie* 1930 nr z 31 marca. — L. CHABRIÉ: Une cérémonie à la Sorbonne en l'honneur de Sieroszewski. *La Vie* (Paryż) 1930 nr z 15 kwietnia. — M. Le CORBEILLER: W. Sieroszewski. *Pax* (Paryż) 1930 dod. z 2 października. — K. CZACHOWSKI: W. Sieroszewski. *Kur. Lit.-Nauk.* dod. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 35. — (jar.) [J. JANOWSKI]: Zza kulis polskiego filmu. Przeróbki filmowe utworów literackich na ekranie. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 40. — JANUSZ R.: Niepowodzenia W. Sieroszewskiego. *Rzeczpospolita* 1930 nr 117. — M. KASTERKA: Sieroszewski fête à Paris. *L'Europe Centrale* 1930 nr z dn. 5 kwietnia. — M. KASTERKA: V. Sieroszewski et son oeuvre ou Entre l'Orient et l'Occident. *La Revue Mondiale* 1930 nr z 15 kwietnia. — K. KUKUCZ: Sieroszewski podbił Paryż. Uroczystość w Sorbonie. *Dzien. Poz.* 1930 nr 80. — J. N. MILLER: Sieroszewski w Londynie. *Europa* 1930 nr 4; [polem.] M. J. WIEŁOPOLSKA: Dość tego. *Kur. Por.* 1930 nr 23; A. NOWACZYŃSKI: Dama Wielopolska. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 32; A. SŁONIMSKI: List otwarty do W. Sieroszewskiego i Kaden-Bandrowskiego. *Wiad. Lit.* 1930; przedr.: *Głos Por.* 1930 nr 348; *Robotnik* 1930 nr 399; w książce: Kroniki tygodniowe. 1927-1929. W-wa 1956; J. HORZELECKI. *Kwadryga* 1930 z. 3. — H. MONTFORT: Sieroszewski à Paris. *Le Temps* (Paryż) 1930 nr z 29 marca. — A. NOWACZYŃSKI: Bolesna sprawa. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 1. — A. NOWACZYŃSKI: Znowu plagiaty? *Gaz. Warsz.* 1930 nr 122. — A. NOWACZYŃSKI: Komiwojażer dychtatury. *Myśl Nar.* 1930 nr 15. — M. OCHOROWICZ: Nie ma młodzieży w literaturze. Wywiad z W. Sieroszewskim. *Sternik* 1930 nr 6. — L. R. [L. RADZIEJOWSKI]: Historia chińska W. Sieroszewskiego. *Polska* 1930 nr 3. — L. RYCIER: O kilku „plagiatorach” wspomnienie na czasie. *Gaz. Pol.* 1930 nr 5. — F. L. SCHOELL: L'Asie dans la littérature polonaise. *Le Monde Slave* (Paryż) 1930 nr 9 s. 314-315. — J. A. TESLAR: W. Sieroszewski. *La Revue Bleue* (Paryż) 1930 nr z 5 kwietnia. — A. THÉRIVE. *L'Opinion* 1930 nr z 12 kwietnia; przedr. pt. La Pologne à travers la presse étrangère. Sieroszewski à Paris.

- Pologne Littéraire* (W-wa) 1931 nr 52. — W. H. *Les Nouvelles Littéraires* (Paryż) 1930 nr z 12 kwietnia. — E. WORONIECKI: W. Sieroszewski. *Figaro* (Paryż) 1930 nr z 22 marca. — Z. L. ZALESKI: V. Sieroszewski. *L'homme et l'écrivain*. Paryż 1930; przedr. w książce: *Attitudes et destinées*. Paryż 1932. [Rec.: S. Jarocińska-Malinowska. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1930 nr 49]. — Z. L. ZALESKI: Les oeuvres de V. Sieroszewski. *Mercure de France* (Paryż) 1930 nr z 1 lutego. — W. ZECHENTER. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 90. — Sieroszewski, poeta dell ideale. *Corriere Padano* 1930 nr 9. — *Corriere Adriatico* (Ankona) 1930 nr z 11 lipca. — W. Sieroszewski w roli jałmużnika. *Czestochowianin* 1930 nr 35. — Sieroszewski accusé de plagiat. *L'Europe Centrale* 1930 nr z 17 maja. — P. Sieroszewski o Brześciu. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 381; przedr. *Robotnik* 1930 nr 410. — „Temps” o W. Sieroszewskim. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 87. — Sieroszewski w Lyonie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 94. — Pen-Club przeciwko oszczerczym atakom na W. Sieroszewskiego. *Kur. Por.* 1930 nr 11. — Uchwała Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy w obronie Sieroszewskiego. *Kur. Por.* 1930 nr 33. — Komandoria Legii Honorowej W. Sieroszewskiemu. *Kur. Wil.* 1930 nr 73. — Śniadanie na cześć Sieroszewskiego. *Kur. Wil.* 1930 nr 75. — Sieroszewski o Polonii amerykańskiej. *Mysł Niepodległa* 1930 nr 1004. — Nikczemna napaść na Sieroszewskiego. *Ognisko* (Paryż) 1930 nr 457. — Wywiady filmowe z W. Sieroszewskim. *Przegl. Wiecz.* 1930 nr 149. — „Morze musi wtargnąć do polskiej duszy”, powiada wielki pisarz W. Sieroszewski. [Wywiad]. *Przegl. Wiecz.* 1930 nr 202. — Kronika kulturalna. Sieroszewski o swoich plagiatach. *Słowo Pol.* 1930 nr 5. — Związek Zawodowy Literatów w sprawie W. Sieroszewskiego. *Słowo Pol.* 1930 nr 6. — Dekoracja Sieroszewskiego „Legią Honorową”. *Słowo Pol.* 1930 nr 38. — Podróż W. Sieroszewskiego po osadach polskich we Francji. *Słowo Pol.* 1930 nr 92. — Sieroszewski i Bandurski o zamachu na marszałka Piłsudskiego. *Słowo Pol.* 1930 nr 284. — J. KADEN-BANDROWSKI: Wywiad, którego nie było. *Dzień W. Sieroszewskiego*. W książce: *Za stołem i na rynku*. Lw. 1932 [1931] s. 172-188. — jos: Polonica w Niemczech. *Kur. Lit.-Nauk.* 1931 nr 29 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — A. STRUG: Kablogram Sieroszewskiego. *Dzien. Lud.* 1931 nr 4; przedr. *Głos Por.* 1931 nr 5; *Naprzód* 1931 nr 4; *Robotnik* 1931 nr 4. — A. Strug przeciwko W. Sieroszewskiemu. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 7. — Polemika literatów. *Kur. Zach.* 1931 nr 5. — A. Strug odpowiada Sieroszewskiemu. *Ognisko* (Paryż) 1931 nr 557. — Sensacyjna sprawa „Naprzodu”. *Polonia* 1931 nr 2554. — Wywiad u W. Sieroszewskiego. *Gaz. Pol.* 1931 nr 45. — Sprawa Sieroszewski—Machajski. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 40. — Wywiad z Sieroszewskim. *Kur. Por.* 1931 nr 45. — (b. a.): Tydzień literacki „Polskiego Radia”. *Radio* 1932 nr 49. — W. KALISKI: Bunt Sieroszewskiego w Cytadeli warszawskiej. *Zamach w mleczarni*. W-wa [1932]. — R. LALON: Sieroszewski et Norwid en France. *La Pologne Littéraire* (W-wa) 1932 nr 74. — Z. L. ZALESKI: *Attitudes et destinées*. *Faces et profils d'écrivains polonais*. (Paryż) 1932. — Sieroszewski a Brześć. *Dzien. Lud.* 1932 nr 161. — Sensacyjny proces Sieroszewskiego o zadenuncjowanie zesłańca politycznego przed władzami austriackimi. *Głos Por.* 1932 nr 22. — Proces p. Sieroszewskiego przeciwko „Gazecie Warszawskiej”. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 24, 120. — Ossendowski i Sieroszewski o wydarzeniach wschodnio-azjatyckich. *Głos Por.* 1932 nr 50. — Czy Sieroszewski denuncjował? Sensacyjny proces sądowy w Krakowie. *Polonia* 1932 nr 2681. — W. Sieroszewski contra „Gazeta Warszawska”. *Polonia* 1932 nr 2707. — W. Sieroszewski w więzieniu. *Polonia* 1932 nr 2795. — Sieroszewski i Machajski — rozprawa w Sądzie Apelacyjnym. *Robotnik* 1932 nr 137. — B. Si: Polska Akademia Literatury. Rozmowy „Światowida” z J. Kaden-Bandrowskim. *Światowid* 1933 nr 45. — K. CZACHOWSKI: W. Sieroszewski. Człowiek i patriota. Lw. 1933. — K. CZACHOWSKI: Morze w poezji polskiej. *Czas* 1933 nr 195. — K. CZACHOWSKI: O W. Sieroszewskim. *Gaz. Pol.* 1933 nr 258. — W. CZERESNIEWSKI: Starcie człowieka z losem i żywiołem w powieściach W. Sieroszewskiego. *Polska Zbrojna* 1933 nr 167. — J. DĄBROWSKI: Bogactwo literatury polskiej. Sylwetki członków PAL. W. Sieroszewski. *Kur. Por.* 1933 nr 311. — P. HULKA-LASKOWSKI: Sylwety akademików literatury. *Gaz. Pol.* 1933 nr 303. — J. LORENTOWICZ: Literatura polska we Francji. *Tyg. Ilustr.* 1933 nr 16. — L. PORTERET: Sieroszewski et Sienkiewicz. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1933 nr 84. — S. RYGIEL: „Wydarzonemu” pogromcy „niewydarzonego” mecenatu. O naszych akademikach literatury na szerokim świecie. *Kur. Por.* 1933 nr 326. — Z. WASILEWSKI. *Mysł Nar.* 1933 nr 19. — W. Sieroszewski prezesem Akademii Literatury. *Dzien. Poz.* 1933 nr 241. — Polska Akademia Literatury. *Pion* 1933 nr 4. — L'Académie Polonaise des Belles-Lettres. Les premiers académiciens. *La Pologne Littéraire* (W-wa) 1933 nr 87. — W. Sieroszewski prezesem Akademii Literatury. *Polonia* 1933 nr 3241. — J. S. CZARNECKI: Kwadrans z Sieroszewskim, prezesem PAL. *Rodzina Pol.* 1934 nr 5. — W. CZERESNIEWSKI: Wschód w powieściach W. Sieroszewskiego. *Polska Zbrojna* 1934 nr 54. — H. HUSZCZA-WINNICKA: Ideały na co dzień. *Gaz. Pol.* 1934 nr 348. — A.

JUNG, A. SZYPER: U mistrza W. Sieroszewskiego. *Kuźnia Młodych* 1934 nr 6. — T. KOERNER-KARBOWSKA: Les ambassadeurs de notre Académie. *La Pologne Littéraire* (W-wa) 1934 nr 92-93. — K. KREJČI: Polska literatura ve virech revoluce. Praga 1934; wyd. 2 Praga 1949. — J. LORENTOWICZ: Bohaterski żywot pisarza. W czterdzieści lat od ukazania się pierwszej książki W. Sieroszewskiego. *Kur. Por.* 1934 nr 348. — W. WOLFF. *Dzien. Poz.* 1934 nr 6, nr 28. — W. WOLFF: Prace i plany PAL. Wywiad z prezesem W. Sieroszewskim. *Polska Zbrojna* 1934 nr 1. — W. Sieroszewski gościem Strzelców. *Dzien. Poz.* 1934 nr 242. — 27 lutego w Akademii. *Gaz. Pol.* 1934 nr 60. — Jak to Jakuci trzymali Sieroszewskiego pod strażą. *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 317. — Jak żyją polscy nieśmiertelni? *Lektura* 1934 nr 1. — Tydzień literacki Polskiego Radia. *Radio* 1934 nr 32. — W. Sieroszewski i K. Irzykowski w Częstochowie. *Słowo Częstochowskie* 1934 nr 90. — Entuzjastyczne przyjęcie W. Sieroszewskiego i K. Irzykowskiego w Częstochowie. *Słowo Częstochowskie* 1934 nr 91. — J. KADEN-BANDROWSKI: Rozmowa z W. Sieroszewskim. *Sybirak* 1935 nr 1. — R. LESSEL: [Wywiad]. *Kur. Por.* 1935 nr 266. — J. LORENTOWICZ: Bohaterski żywot. W książce: *Spojrzenie wstecz*. W-wa 1935; wyd. nast. Kr. 1957. — A. NOWACZYŃSKI: Strug a Sirko. *Polonia* 1935 nr 4024; Nowaczyński o Strugu i Sieroszewskim. *Po Prostu* 1936 nr 11. — Śpiewajmy chwałę nowej Polski. Prezes Akademii Literatury W. Sieroszewski o konkursie na nowe słowa Hymnu Narodowego. [Wywiad]. *Gaz. Kielecka* 1935 nr 81. — A. BOCHENSKI: Ludzie muzealni. *Bunt Młodych* 1936 nr 5. — W. HULEWICZ: W. Sieroszewski jako człowiek radia. *Antena* 1936 nr 3. — W. HULEWICZ: W. Sieroszewski w Polskim Radio. *Gaz. Pol.* 1936 nr 20. — K. RULEWICZ: Apostołowie knuta. *Trybuna Rob.* 1936 nr 1. — A. SZINAGEL: Polscy akademicy w świetle antropologicznym. *Światowid* 1936 nr 16. — Proces o zniesławienia senatora Sieroszewskiego. *Gaz. Pol.* 1936 nr 162. — W. Sieroszewski za Berezą Kartuską. *Lewar* 1936 nr 14/1. — [Przebieg procesów pomiędzy W. Sieroszewskim a redakcją „Prosto z Mostu”]. *Prosto z Mostu* 1936 nr 3, nr 4, nr 5, nr 7, nr 8, nr 11, nr 12, nr 15, nr 17, nr 18, nr 25. — Wyrok. *Robotnik* 1936 nr 43. — Za znieważenie W. Sieroszewskiego. *Słowo Częstochowskie* 1936 nr 32. — P. Sieroszewski a Rosja. *Warsz. Dzien. Nar.* 1936 nr 36. — P. Sieroszewski i Bereza Kartuska. *Warsz. Dzien. Nar.* 1936 nr 112. — K. CZACHOWSKI: Twórczość Sieroszewskiego w okresie paryskim. *Gaz. Pol.* 1937 nr 253. — K. CZACHOWSKI: Sieroszewski po powrocie z Syberii. *Tyg. Ilustr.* 1937 nr 23. — M. GRABOWSKA: Plagiator

czy twórca? Na marginesie dyskusji o Sieroszewskim. *Kur. Lit.-Nauk. dod. Ilustr. Kur. Codz.* 1937 nr 37; Oryginalność utworów W. Sieroszewskiego. *Prosto z Mostu* 1937 nr 39 [polem.]; J. KRZYŻANOWSKI: List do redakcji „Prosto z Mostu” w sprawie „oryginalności” utworów Sieroszewskiego. *Prosto z Mostu* 1937 nr 39; Polemicki. *Prosto z Mostu* 1937 nr 41; J. KRZYŻANOWSKI: Tropiciel plagiatu. *Wiad. Lit.* 1937 nr 41; przedr. w książce: W kręgu wielkich realistów. Kr. 1962. — J. H-cz. [J. HULEWICZ]: In flagranti. Śmieszne pretensje. *Kur. Por.* 1937 nr 244. — J. H-cz. [J. HULEWICZ]: Kropka nad i. Zły klimat. W. Sieroszewski o PAL. *Kur. Por.* 1937 nr 266. — J. KISIELEWSKI: Jeszcze raz o Sieroszewskim. *Tęcza* 1937 nr 11. — Z. KLINGEROWA: Książki dla dzieci i młodzieży. *Roczn. Lit.* 1937 s. 225-226. — J. KOLLER: A. Nowaczyński contra W. Sieroszewski. *Dzien. Poz.* 1937 nr 213. — CAT [S. MACKIEWICZ]: Notatki polemiczne W. Sieroszewskiego. *Słowo* 1937 nr 235. — A. NOWACZYŃSKI: Po ostatnich występach pana Sieroszewskiego. *Tęcza* 1937 nr 9. — J. P. [J. PIWOWARCZYK]: Panowie Schaezel i Sieroszewski. *Głos Narodu* 1937 nr 201. — K. H. ROSTWOROWSKI: Drugi list w sprawie p. Sieroszewskiego. *Głos Narodu* 1937 nr 267. — K. H. ROSTWOROWSKI: Głosy. *Myśl Nar.* 1937 nr 40. — F. RUWNAK: Czy Sieroszewski znał braci Grimm? *Ilustr. Rewia Tyg. dod. Głosu Por.* 1937 nr 35. — A. SŁONIMSKI: To nie plagiat. *Słowo* 1937 nr 236. — K. TROCZYŃSKI: O W. Sieroszewskim na serio. *Dzien. Poz.* 1937 nr 222. — Z. WASILEWSKI: Na widowni. Głos akademika Goetla w sprawie prezesa Sieroszewskiego. *Myśl Nar.* 1937 nr 43. — Ubój rytualny p. Słonimskiego i „chińszczyzna” p. Sieroszewskiego. *Arse* 1937 nr 263. — *Epoka* 1937 nr 19. — *Głos Narodu* 1937 nr 264. — *Kultura* 1937 nr 35. — Uznanie dla W. Sieroszewskiego. *Naród i Wojsko* 1937 nr 42. — Prezes PAL W. Sieroszewski znowu oskarżony o plagiat. *Polonia* 1937 nr 4611. — Sieroszewski nie bierze udziału w posiedzeniach PAL. *Polonia* 1937 nr 4674. — Oryginalność utworów W. Sieroszewskiego. *Prosto z Mostu* 1937 nr 39. — Prezes PAL W. Sieroszewski członkiem Towarzystwa Węgierskiego. *Przegl. Polsko-Węgierski* 1937 nr 5. — Senator Sieroszewski żąda zerwania konkordatu. Sejm będzie zwołał dla załatwienia sprawy wawelskiej. *Torpeda* 1937 nr 182. — [Artykuły dot. W. Sieroszewskiego]. *Warsz. Dzien. Nar.* 1937 nr 204, nr 232, nr 233, nr 249, nr 259, nr 262, nr 265, nr 268, nr 278. — W. DODA: Z warsztatu do Akademii. W osiemdziesiąt rocznicę urodzin W. Sieroszewskiego. *Prosto z Mostu* 1938 nr 54; K. CZACHOWSKI: O biografii Sieroszewskiego. *Prosto z Mostu* 1939 nr 1 [sprostowanie]. — J. KADEN-BANDROWSKI: Przemówienie W. Siero-

szewskiego w Senacie. *Gaz. Pol.* 1938 nr 71. — M. P.: W. Sieroszewski o młodej literaturze i Akademii. *Przekrój* 1938 nr 4. — MAR. POZ.: W. Sieroszewski. *Sybirak* 1938 nr 3. — J. PIETKIEWICZ: Literatura a żołnierz. Wywiad z W. Sieroszewskim. *Polska Zbrojna* 1938 nr 327. — K. ZAWISTOWICZ: Sieroszewski o Jakutach. *Sybirak* 1938 nr 3. — *Epoka* 1938 nr 31. — Młoda literatura i Akademia. Wywiad z prezesem PAL. *Kur. Por.* 1938 nr 321. — Plagiat za plagiatem. *Polonia* 1938 nr 4814. — O Sieroszewskim — bez osłonek. *Prosto z Mostu* 1938 nr 12. — A. CZYZEWSKI: Pisarze polscy na Zaolziu. *Gaz. Pol.* 1939 nr 69. — T. HIŻ: Kaprysy sławy literatów. *Gaz. Pol.* 1939 nr 231. — (G. P.) [G. PIANKO]: [Biografia w języku włoskim]. *Polonia-Italia* (W-wa) 1939 nr 1-2. — A. WOJDER: Źródło uczuć W. Sieroszewskiego. *Prosto z Mostu* 1939 nr 11. — F. L. SCHOL: Patrimoine polonaise. Lozanna 1944.

(Nekrologi:) B. DUDZIŃSKI: Zgon W. Sieroszewskiego. *Robotnik* 1945 nr 192; Wiadomości z kraju. *Biul. Informacyjny* 1945 nr 24; Straty literatury polskiej. *Odrodzenie* 1945 nr 42.

G. A. BIAŁY: Korolenko i polskie pisateli. *Naucznyj biuletin Leningradskogo Gosudarstwiennogo Uniwersiteta* 1946 nr 11-12. — W. DODA: Porzucony nauczyciel Sieroszewskiego. Z dziejów „sily fatalnej” Sienkiewicza. *Nauka i Sztuka* 1947 t. 5 s. 65-77; [polem.] W. SIEROSZEWSKI: W obronie pisarstwa Sieroszewskiego. *Nowiny Lit.* 1947 nr 28; W. SIEROSZEWSKI: O Sieroszewskim. *Odrodzenie* 1947 nr 38; K. W. Z. [K. W. ZAWOZIŃSKI]: Zoile i nieporozumienia. *Arkona* 1948 nr 1-3. — H. MARKIEWICZ: Jeden rok w kraju Jakutów. *Twórczość* 1947 z. 6. — Z. ŚWIDWIŃSKA: W. Sieroszewski. [Posłowie do:] W. Sieroszewski: *Risztau*. W-wa 1947 s. 117-127. — A. KRAKOWIECKI. *Kultura* (Paryż) 1949 nr 2. — X. GLINKA: Paryż mojej młodości. *Wiadomości* (Londyn) 1950 nr 37/38. — A. BRODZKA: [Wstęp do:] W. Sieroszewski: *Na kresach lasów*. W-wa 1956 s. 5-11. — A. HUTNIKIEWICZ: Przypomnienie Sieroszewskiego. *Życie Lit.* 1957 nr 28. — G. KOSIŃSKA: Humanizm W. Sieroszewskiego. *Ilustr. Kur. Pol.* 1957 nr 250. — E. KOZIKOWSKI: Portrety i wspomnienia. *Życie Lit.* 1957 nr 28; przedr. w książce: *Między prawdą a plotką. Wspomnienia o ludziach i czasach minionych*. Kr. 1961. — J. A. TESLAR: W. Sieroszewski we Francji. *Wiadomości* (Londyn) 1957 nr 51/52. — L. KRZYWICKI: Wspomnienia. T. 2. W-wa 1958 s. 449-455. — J. SURYNOWA-WYCZÓŁKOWSKA: Sieroszewski na latarni. *Wiadomości* (Londyn) 1958 nr 48. — A. GALIS. *Życie Warszawy* 1960 nr 94. — H. NACLEBROWA: Wspomnienia

o pisarzach. Londyn 1960. — M. WĄSOWICZ: Materiały do dziejów Polski w Centralnych Historycznych Archiwach Państwowych we Lwowie i Kijowie. *Archeion* t. 33 [1960] s. 99-126. — J. A. TESLAR: W. Sieroszewski. Some reminiscences on the literary career of a political convict. *The Polish Review* (Nowy Jork) R. 6 (1961) nr 3. — Gorki i Sieroszewski. *Nowa Kultura* 1961 nr 33. — [Z. ADAMCZYK]. *Słowo Ludu* 1962 nr 20/21. — Z. BARAŃSKI: Literatura polska w Rosji na przełomie XIX i XX w. Wr. 1962 s. 115-117. — A. LAM: Przedmowa do: W. Sieroszewski: *Nowele*. T. 1. Dzieła. T. 1. Kr. 1962 s. V-XXXV. — S. KAŁUŻYŃSKI: E. Piekarski i W. Sieroszewski jako badacze wierzeń Jakutów. *Euhemer* 1964 nr 3. — B. KOCÓWNA: Listy z Syberii. *Miscellanea z pogranicza XIX i XX w. Archiwum Lit.* T. 8. Wr. 1964 s. 397. — A. LAM: Sieroszewski w holdzie Bohuszewiczównie. *Przeegl. Hum.* 1964 nr 4. — J. ROHOZIŃSKI: Powstanie styczniowe w twórczości W. Sieroszewskiego, G. Daniłowskiego i A. Struga. *Dziełactwo lit. powstania styczniowego*. W-wa 1964 s. 359-398. — Częstochowska misja W. Sieroszewskiego. *Nad Wartą* 1964 nr 2. — M. P. KANAJEW: Russko-jakutskie literaturnyje swiazi. Moskwa 1965 s. 109-121. — Pamięci Sieroszewskiego. *Kraj Rad* 1965 nr 26. — W. Sieroszewski. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Księga 4. Oprac. P. Hertz. W-wa 1965 s. 167-168. — W. LEDNICKI: Rosyjsko-polska entente cordiale. Jej początki i fundamenty 1903-1905. *Zeszyty Hist.* (Paryż) t. 10 (1966). — T. SZYSZKO: Sieroszewski i Korolenko. Z nie opublikowanej korespondencji. *Slavia Orientalis* 1966 nr 1. — P. M. WIEPRINSKI: Korolenko i polskie sibirowiedzy. Szymanski i Sieroszewski. *Uczonyj zapiski Tiumienskogo Instituta* 1966 z. 1 s. 122-134. — A. KUCZYŃSKI: Wkład Polaków w badania nad ludami Syberii i ich kulturą. *Lud* t. 51 (1967) cz. 2 s. 503-566. — M. KUNCEWICZOWA: O Sieroszewskim. *Za i Przeciw* 1967 nr 36-37. — Z. ZAREMBA: Słowo o W. Machajskim. Paryż 1967. — [M. GRYZDZEWSKI]: *Silva rerum*. Sieroszewski i Machajski. *Wiadomości* (Londyn) 1968 nr 43. — Ł. I. ROWNIAKOWA: W. Sieroszewski i jego russkije korrrespondenty. Po materiałom niezdannoj pieriepiski. *Slawianskije literaturnyje swiazi*. Leningrad 1968 s. 124-165. [Rec.: K. Starosielska. *Lit. Radziecka* 1969 nr 6]. — M. RUSINEK: Nie-stare dzieje. *Kultura* 1968 nr 4. — J. MOŁDA: Ewolucja poglądów społeczno-politycznych W. Sieroszewskiego. *Spojrzenia i refleksje*. W-wa 1970. — Ł. I. ROWNIAKOWA: W. Sieroszewski w Rossii. Leningrad 1970. — B. CYWIŃSKI: Rodowody niepokornych. W-wa 1971. — A. LAM: W. Sieroszewski. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 4. W-wa 1971. —

F. SIELICKI: M. Gorki w kręgu spraw polskich. W-wa 1971. — H. MAŁGOWSKA: Sieroszewski i Syberia. Tor. 1913.

Sprawozdania z odczytów: B. G. [B. GORCZYŃSKI]: W. Sieroszewski o PPS. *Ludzkość* 1907 nr 189. — Vorlesung W. Sieroszewski. *Polnische Post* (Wiedeń) 1907 nr 16. — K. W.: Zza granicy. Na tle wykładu W. Sieroszewskiego. *Przegl. Pol.* (Fryburg) 1916 z. 2 s. 133-135. — Polnische Kundgebungen. *Polnische Blätter* (Berlin) 1916 z. 3 s. 79. — *Dzien. Lubel.* 1916 nr 217 [spr. z odczytu pt. Rumunia]. — Japonia. Odczyt. *Słowo* 1923 nr 265. — Z sali odczytowej. *Wiek Nowy* 1923 nr 6706 [spr. z odczytu: Dusza Wschodu]; (kb). *Wiek Nowy* 1924 nr 6875 (jw.); (m.): Dusze Wschodu i Zachodu. *Dzien. Lud.* 1924 nr 120. — Odczyty W. Sieroszewskiego o Gruzji. *Kur. Por.* 1926 nr 68, nr 71. — Wielki pisarz polski na rzecz bursy dla dzieci w Harbinie. *Tyg. Pol.* (Harbin) 1930 nr 406. — P. CHOYNOWSKI: Przemówienie prezesa PAL wygłoszone przed mikrofonem warszawskim dnia 16 listopada. *Antena* 1935 nr 49.

Czegóż chcą? B. ZAKRZEWSKI: Czegóż chcą? O nieznannej poezji pierwszych polskich socjalistów. W: *Pozytywizm*. Cz. 1. Wr. 1950. — J. KOZŁOWSKI: W. Sieroszewski poeta proletariatu. *Z Pola Walki* 1966 nr 2. — J. KOZŁOWSKI: „Czegóż chcą?” socjaliści polscy. *Świat* 1967 nr 5.

W matni. Nowele. A. S.: Nasi noweliści. *Tyg. Mód i Powieści* 1897 nr 31. — J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 56 s. 279-280. — a. c. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1897 nr 321. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 318. — L. M. DZIAMA. *Czas* 1897 nr 159. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 48. — K. L. [K. LASKOWSKI]. *Kur. Niedzielnny* 1897 nr 40. — K. NITSCH. *Przegl. Lit.* 1897 nr 15/16. — R. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 269. — (-Mre-) [M. ROLLE]. *Gaz. Lew.* 1897 nr 142. — K. STERLING. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 45. — *Dzien. Pol.* 1897 nr 209. — *Dzien. Poz.* 1897 nr 134. — W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1898 nr 9. — A. DROGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1898 t. 1 s. 364. — W. JABLONOWSKI. *Głos* 1898 nr 34. — M. KRZYMUSKA. *Ateneum* 1898 t. 2 s. 554-556. — E. ORZESZKOWA: Gwiazda wschodzi. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 6-8; przedr. w książce: E. Orzeszkowa: Pisma krytycznoliterackie. Wr. 1959. — W. RABSKI. *Gaz. Nar.* 1898 nr 6. — W. RABSKI. *Wiek* 1898 nr 1. — RADOMIR. *Głos Narodu* 1898 nr 47. — *Literaturnoje priloženije Niwy* 1898 nr 2. — *Russkaja mysl* 1898 nr 6. — *Russkoje bogatstwo* 1898 nr 8. — J. KRZYMUSKA: Z najnowszej literatury polskiej. *Czas* 1899 nr 43-44. — M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1899

t. 131 s. 144-146. — Z. SARNECKI. *Głos Narodu* 1906 nr 401. — al. św. [A. ŚWIDERSKA]. *Słowo Pol.* 1906 nr 500. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1906 nr 246-247.

Dwanaście lat w kraju Jakutów. *Wostocznoje obozrieniye* 1895 nr 13. — CHARUZIN. *Etnograficzeskaje obozrieniye* 1896 t. 8 nr 4. — B. KOSKOWSKI. *Głos* 1896 nr 34. — *Ziemielowadieniye* 1896 t. 3 s. 135-136. — *Żywaja starina* 1896 z. 2 s. 255-257. — B. GUSTOWICZ. *Muzeum* 1898 s. 79-80. — *Russkoje bogatstwo* 1898 nr 8. — D. KOCZNIEW: Oczerki juridiczeskogo byta Jakutów. Kazań 1899. — L. K. [L. KRZYWICKI]. *Książka* 1901 s. 8-9. — E. MAJEWSKI. *Wisła* 1901 s. 92-94. — W. Wr. [W. WRÓBLEWSKI]. *Wszeczeńswiat* 1901 nr 18. — W. NIKOŁAJEW: Jakutskij kraj i jego issledowatieli. *Jakuck* 1913 s. 23-27. — W. M. IONOW. *Żywaja starina* 1914 z. 3-4 s. 317-372. — P. CHORASZYCH: Jakuty. Opyt ukazanija istoriko-etnograficzeskoi literatury o jakutskoj narodnosti. Irkuck 1924 s. 16, 21, 24, 26, 30, 36, 39. — Jakutija. Sbornik statiej. Moskwa-Leningrad 1927 passim. — A. SAMOJŁOWICZ: Jakutskij folklor. Moskwa 1936. — S. KALUŻYŃSKI: Polskie badania nad Jakutami i ich kulturą. W: *Szkiele z dziejów pol. orientalistyki*. T. 2. W-wa 1966 s. 184-188. — H. SWIENKO: Historia zaginionego rękopisu W. Sieroszewskiego. *Etnografia Pol.* 1969 nr 1. [Rec.: R. Hołdy-Rózewicz. *Kwart. Hist. Nauki i Techniki* 1970] — H. SWIENKO: W. Sieroszewski i jego trudy o Jakutach. *Izwestia sibirskogo otdielenija Akademiū Nauk SSSR* 1969 nr 1 (151). — Ł. I. ROWNIAKOWA: W. Sieroszewski — issledowatiel Jakutii. *Polsko-russkije literaturnyje swiazi*. Moskwa 1970 s. 333-344. — J. REYCHMAN: Ostatnie prace o polskim wkładzie w badania ludów Azji Północno-Wschodniej. *Przegl. Orientalistyczny* 1972 nr 1.

Na kresach lasów. A. POTOCKI: Młodzieńcy. *Tydzien dod. Kur. Lew.* 1894 nr 41. — *Kraj* 1894 nr 46. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1894 nr 297. — (Kb) [K. BARTOSZEWSKI]. *Świat* 1895 nr 2. — W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 283. — A. GRUSZEKI. *Przegl. Tyg.* 1895 nr 23. — J. T. HODI. [J. TOKARZEWSKI]. *Prawda* 1895 nr 36. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1895 nr 293. — *Russkaja mysl* 1895 nr 8. — M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1896 t. 119 s. 714-716. — (x): Odkrycia bibliograficzne. *Głos* 1896 nr 5. — J.: Na wokandzie. Nowe talenty. *Głos* 1897 nr 49. — *Mir bożyj* 1897 nr 4. — *Nowoje słowo* 1897 nr 10. — I. [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 43. — *Mercure de France* (Paryż) 1902 nr z lipca. — H. de MONTFORT: Livres et périodiques. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1931 nr 7. — A. THÉRIVE: Deux romans de W. Sieroszewski. *Pologne Litté-*

raire (W-wa) 1931 nr 57. — F. W. *Książka i Kultura* 1947 nr 7/8. — H. MARKIEWICZ: Jeden rok w kraju Jakutów. *Twórczość* 1947 z. 6 s. 135-138. — ZIEM. [A. ZIEMNY]. *Przekrój* 1947 nr 114.

Jakutskie rasskazy. A. N. RYPIN. *Wiadomości Jęz. Rosyjski* 1895 nr 2. — *Mir bożyj* 1895 nr 6. — *Russkaja mysl* 1895 nr 4. — *Russkoje bogatstwo* 1895 nr 2. — T. ŻYŻŃ 1898 nr 18. — *Wiadomości wosпитania* 1898 nr 8. — *Żurnal dla wszech* 1898 nr 12.

Risztau. W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1899 nr 47. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1899 nr 45. — W. FELDMAN. *Przeegl. Tyg.* 1899 nr 50. — J. NIT. [J. NITOWSKI]. *Ateneum* 1899 t. 4 s. 204. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1900 nr 22. — Ch [I. CHRZANOWSKI]: Nowe powieści. *Słowo* 1900 nr 41. — J. FLACH. *Przeegl. Pol.* 1900 t. 135 s. 159-162. — A. KRZYMUSKA. *Bibl. Warsz.* 1900 t. 1 s. 177-181. — M. ROLLE. *Gaz. Lw.* 1900 nr 29. — Z. ŚWIDWIŃSKA: Wartości artystyczne „Risztau”. [Jako posłowie do:] W. Sieroszewski: *Risztau*. Powieść. W-wa 1947 s. 121-127.

Ucieczka. J. STEN [L. BRUNER]: Nowe powieści. *Krytyka* 1904 t. 2 s. 353-354. — Fr. JAW. [F. JAWORSKI]. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1905 nr 4. — SKRA. *Promień* 1905 s. 38-39. — H. de MONTFORT. *La Pologne* (Paryż) 1933 nr 4. — L. PORTERET: Sieroszewski et Sienkiewicz. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1933 nr 84.

Wśród lodów. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 347. — A. P. NALIMOW. *Żyżń* 1898 nr 36. — *Russkaja szkola* 1898 nr 12. — W. KOSTROMIN: Obszczeje dzieło. Wyd. 2 Moskwa 1902 s. 484-485. — S. R. *Siemja i szkola* 1913 nr 9 s. 592-593. — *Kur. Lit.-Nauk. dod. Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 46.

Powrót. W. G. *Russkaja mysl* 1903 nr 6. — J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1904 z. 11 s. 353-354. — Cz. *Gaz. Pol.* 1904 nr 333. — J. FLACH. *Przeegl. Pol.* 1904 t. 153 s. 170-173. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1904 t. 4 s. 594-597. — g. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 40. — (z. s.) [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1904 nr 193. — *Przeegl. Polit., Spol. i Lit.* 1904 nr 192. — C. J. [C. JELLENTA]. *Ateneum* 1905 z. 3 s. 106-107. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 19. — W. WIECKI. *Przeegl. Powsz.* 1905 t. 85 s. 411-412.

Brzask. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1900 nr 12. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1900 nr 112. — J. FLACH. *Przeegl. Pol.* 1900 t. 136 s. 343-346. — K. KASZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1900. — M. H.: Z nowych powieści. *Ruch Katol.* 1900 nr 61. — RZUT. *Kraj* 1900 nr 9. — Z. SARNECKI. *Głos Narodu* 1900 nr

148. — Z. SARNECKI. *Wiek Ilustr.* 1900 nr 171. — ut. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 36. — M. WITOROŻ. *Podgórzanie* 1900 nr 11. — *Przeegl. Polit., Spol. i Lit.* 1900 nr 171. — J. PAWELSKI. *Przeegl. Powsz.* 1901 t. 70 s. 391-397. — (Mre) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1901 nr 94. — s-k-a: Z mego kącika. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 7. — B. BRESZEL. *Ateneum* 1904 t. 2. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 303. — WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1905 t. 9 s. 329. — E. WIRONIECKI. *Przew. Oświatowy* 1909. — *La Vita Internazionale* (Mediolan) 1906 [dot. Dna nędzy]; P. KLECZKOWSKI: Un nouveau roman de Sieroszewski. *La Pologne* (Paryż) 1913 nr 11 [dot. jw.]; G. de NAVA: [Wstęp do:] W. Sieroszewski: I lebbrosi. Mediolan [1918].

Latorośle. Pustelnia w górach. Czucze. *Russkaja mysl* 1899 nr 7. — W. GOMULICKI: W. Sieroszewski. System „nie-dopowiadania”. *Kraj* 1900 nr 20. — (R): Nowe książki. *Wędrowiec* 1900 nr 25. — Z. SARNECKI. *Głos Narodu* 1900 nr 148. — ut. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 36. — *Biesiada Lit.* 1900 nr 21. — *Przeegl. Polit., Spol. i Lit.* 1900 nr 260. — I. DĄBROWSKI. *Nowa Reforma* 1901 nr 20. — J. FLACH. *Przeegl. Pol.* 1901 t. 139 s. 318-320. — J. PAWELSKI. *Przeegl. Powsz.* 1901 t. 70 s. 391-396. — A. P. NALIMOW. *Wspitanije i obuczenije* 1903 nr 6. — T. P. A. *Piedagogiczeskij listok* 1903 nr 3. — N. WENTCEL. *Nowoje wriemja* 1903 nr 9631. — *Russkaja mysl* 1903 nr 7. — *Wiadomości wosпитania* 1903 nr 4. — *Wschody* 1903 nr 1. — *Jumy czytatiel* 1904 nr 1. — S. R. *Siemja i szkola* 1913 nr 9. — *Wschody* 1913 nr 10.

Powieści i rasskazy. A. BOGDANOWICZ. *Mir bożyj* 1900 nr 3. — N. P. A. *Nowosti* 1900 nr 280. — A. NIEDOLIN. *Żyżń* 1900 nr 6. — A. SKLAR. *Obrazowanie* 1900 nr 12. — *Russkaja mysl* 1900 nr 6. — *Russkoje bogatstwo* 1900 nr 12. — C. ORANSKI. *Żurnal dla wszech* 1902 nr 3. — W. FIGNER. *Mir bożyj* 1905 nr 11 (dot. Czuczy).

Zamorski diabeł. *Wiadomości wosпитania* 1902 nr 7. — *Pietierburgskaja żyżń* 1903 nr 732. — *Wspitanije i obuczenije* 1903 nr 9. — *Wiadomości wosпитania* 1904 nr 2. — W. WIECKI. *Przeegl. Powsz.* 1909 t. 103 s. 277-278. — E. LO GATTO: Sieroszewski e „Il diavolo straniero”. *Rivista di Letterature Slave* 1929 z. 4. — J. GROMSKA: [Wstęp do:] W. Sieroszewski: Il diavolo straniero. Turyn 1929. — *Polonia* 1929 nr 1614. — L. KOCIEMSKI: W. Sieroszewski e „Il diavolo straniero”. *L'Italia che scrive* 1930. — R. POLLAK: Obcy o Polsce. Polonika włoskie. *Przeegl. Wspólcz.* 1930 t. 32 s. 305. — *Mies. Lit.* 1930 nr 3 s. 166-167. — *L'Ora* (Tesaro) 1930 nr z 11 kwietnia. — M. PUCHALSKA: Wstęp do: W. Sieroszewski: Za-

morski diabeł. W-wa 1955 s. 5-15. — F. C. [F. CZYŻ]. *Zielony Sztandar* 1957 nr 64. — B. EYSYMONTT. *Orka* 1957 nr 23. — Zob. też recenzje Powieści chińskich.

Powieści chińskie. J. St. [L. BRUNER]. *Krytyka* 1902 t. 2 z. 12 s. 416. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1902 nr 49. — W. F. [W. FELDMAN]. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 48. — *Gaz. Pol.* 1902 nr 346. — *Głos Narodu* 1902 nr 978. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1903 nr 7. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1903 t. 147 s. 170-173. — H. GALLE. *Gaz. Pol.* 1903 nr 132. — H. GALLE. *Książka* 1903 s. 330. — S. PIENKOWSKI. *Ateneum* 1903 z. 2. — Z. SARNECKI. Nowy stos nowych książek. *Nowa Reforma* 1903 nr 265-266. — (aw) [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1903 nr 176. — W. FIGNER. *Mir bożyj* 1905 nr 11. — J. I. MIENŻYŃSKAJA. *Uczcieli i szkoła* 1914 nr 19-20. — WIEŻE. *Kniga i profsojuzy* 1928 nr 2. — *Czitateli i pisateli* 1928 nr 6. — P. GRZEGORCZYK. Źródło „Powieści chińskich” W. Sieroszewskiego. *Ruch Lit.* 1929 nr 9. — *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 28 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — A. LAM. *Przegl. Hum.* 1958 nr 3.

Na Daleki Wschód. gt. *Bluszcz* 1904 nr 26. — M. [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 20. — W. NAŁKOWSKI. *Książka* 1904 s. 177. — (z. s.) [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1904 nr 257. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1904 nr 143-146.

Korea. Klucz Dalekiego Wschodu. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1905 nr 53. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 26 s. 519. — T. SMOLEŃSKI. *Książka* 1905 s. 316-317. — *Biesiada Lit.* 1905 nr 33. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 26.

Ol-Soni Kisań. AJCHENWALD. *Ruszkaja mysl* 1906 nr 7. — L. CHOR. [L. CHOROMAŃSKI]. *Przegl. Społ.* 1906 nr 42. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1906 nr 290. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kraj* 1906 nr 47. — J. LORENTOWICZ. *Ludzkość* 1906 nr 104. — Z. SARNECKI. *Głos Narodu* 1906 nr 371. — A. ŚLIWIŃSKI. *Krytyka* 1906 t. 2 z. 9 s. 233-234. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 92 s. 409-410. — M. ZABŁOCKA. *Świat* 1906/1907 nr 16. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1907 t. 163 s. 563-565. — Sdł [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Czas* 1907 nr 10. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Bluszcz* 1907 nr 2. — M. SCHERLAG. *Polnische Post* (Wiedeń) 1907 nr 25. — *Czas* 1907 nr 229 wyd. wiecz. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1908 s. 197-198. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1908 t. 3 s. 384-386. — J. DOUCET. *Nouvelles Littéraires* (Paryż) 1939 nr z 21 stycznia.

Ze świata. M. S. *Gaz. Warsz.* 1909 nr 12. — *W. Gaz. Powsz.* 1909 nr 291. — C. NIE-

WIADOMSKA. *Książka* 1910 s. 118. — *Przegl. Powsz.* 1910 t. 108 s. 101. — W. DĄBROWSKI: Pelikan. *Warszawianka* 1925 nr 80. — [J. LORENTOWICZ]. *Express Por.* 1925 nr 48. — m. j. *Kur. Por.* 1925 nr 47. — *Dziś i Jutro* 1925 nr 6-7. — (wb). *Gaz. Pol.* 1934 nr 282.

Bajki. CZESŁAW WROCKI [P. SMOLIK]. *Gaz. Poniedziałkowa Dod. Lit.* 1910 nr 36. — J. TARCZEWSKI. *Prawda* 1910 nr 53. — *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 51. — T. DĄBROWSKI: Praca wychowawcza Sieroszewskiego. *Słowo Pol.* 1911 nr 21. — Sieroszewski dla dzieci. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 50. — J. KADEN [J. KADEN-BANDROWSKI]: Sieroszewski dla dzieci. *Życie Pol.* 1914 z. 1 s. 120. — A. GRUSZECKA. *Przegl. Warsz.* 1923 nr 410. — T. Z. HERNES: Źródło „Bajek” Sieroszewskiego. *Oreodownik* 1937 nr 169, 171; przedr. *Prosto z Mostu* 1937 nr 38; W. SIEROSZEWSKI: Źródło „Bajek”. *Prosto z Mostu* 1937 nr 38 [polem.]. — W. SIEROSZEWSKI: O „Bajkach”. *Odrodzenie* 1946 nr 21. — AL. K. [A. KORTA]. *Nowe Książki* 1957 nr 22. — W. GUMPLOWICZOWA. *Życie Szkoły* 1958 nr 60. — (Dary wiatru północnego:) *Ruskoje bogatstwo* 1914 nr 1; J. SZCZAWIEJ. *Polska Zbrojna* 1934 nr 304; (wb). *Gaz. Pol.* 1934 nr 276; (has) [H. SAWICKA]. *Gaz. Białostocka* 1956 nr 258.

Z fali na falę. J. WAGA [K. BLESZYŃSKI]. *Przedświt* 1910 s. 486-488. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 151. — H. GALLE. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 34. — E. HAECKER: Z najnowszej literatury polskiej. *Naprzód* 1910 nr 115. — W. JAMPOLSKI. *Widnokregi* 1910 z. 14. — J. MUSZKOWSKI: O Tulaczu. *Spoleczeństwo* 1910 nr 40; przedr. w książce: *Sumienie ruchu*. Lw. [1913] s. 167-171. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1910 nr 518. — W. RZYMOWSKI: Szlakiem pielgrzymstwa. *Prawda* 1910 nr 43. — A. STRZELCKI. *Świat* 1910 nr 36. — *Krytyka* 1910 t. 2 s. 407-418. — A. STODOR [A. CEHAŁ]. *Kronika Powsz.* 1911 nr 2. — H. GALLE. *Książka* 1911 s. 166-167. — W. GRUBIŃSKI. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1911 nr 9. — *Gaz. Poniedziałkowa* 1911 nr 29.

Bajka o Żelaznym Wilku. L. Ch. [L. CHOROMAŃSKI]. *Prawda* 1911 nr 51. — J. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1911 nr 585. — J. MAGIERA. *Muzeum* 1911 t. 1 s. 42. — mgr [J. MAGIERA]. *Poradnik Język.* 1912 nr 4, 5. — MAR. K-A. *Krytyka* 1912 t. 1 s. 70. — AL. Świd. [A. ŚWIDERSKA]. *Słowo Pol.* 1912 nr 84. — *Kultura Pol.* 1912 nr 1.

Zaciszcie. J. APENSZLAK. *Złoty Róg* 1913 nr 21. — E. CZEKALSKI. *Kur. Litewski* 1913 nr 85. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1913 nr 163. — SAVITRI [A. ELZENBERG-ZAHORSKA].

Tyg. Pol. 1913 nr 30. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 4 s. 504-506. — BOHDAN G. [B. GÓRSKI]: Taką była psychologia tych lat... *Którzy Idziemy...* 1913 s. 57-74. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Nowa powieść Sieroszewskiego. *Czas* 1913 nr 89; przedr. *Słowo* 1913 nr 74. — W. JAMPOLSKI: Nowe próby. *Krytyka* 1913 t. 38 s. 238-240, 300-301. — J. KADEN [J. KADEN-BANDROWSKI]: Nowe powieści. *Naprzód* 1913 nr 81. — J. LORENTOWICZ: We mgłę wspomnień. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1913 nr 9; przedr. *Przegl. Wil.* 1913 nr 12. — L. PIKULA. *Echo Lit. i Artyst.* 1913 s. 640-641. — M. SACHS. *Tydzień* 1913 nr 13. — P. SM. [P. SMOLIK]. *Sztuka* 1913 s. 239. — A. UZMAŃSKI. *Głos Narodu* 1913 nr 73. — *Rola* 1913 nr 10. — H. GALLE. *Książka* 1914 s. 284-285. — A. MAZANOWSKI: Pogłosy Młodej Polski w powieści. *Przegl. Powsz.* 1917 t. 135 s. 112-114.

Beniowski. E. CZEKAŁSKI. *Romans i Powieść* 1916 nr 25. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1916 nr 265. — J. LORENTOWICZ: Powieść o Beniowskim. *Nova Gaz.* 1916 nr 266. — I. MATUSZEWSKI. *Mysł Pol.* 1916 t. 4 z. 6 s. 174-175. — *Biesiada Lit.* 1916 nr 24. — (A.C.). *Naprzód* 1917 nr 260. — W. JABLONOWSKI. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1917 nr 11. — *Widnokrąg* 1917 nr 4. — *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 15. — Z. [Z. KISIELEWSKI]. *Robotnik* 1924 nr 82. — H. ZAHORSKA. *Przegl. Powsz.* 1925 s. 98. — W. OGORODNIKOW. *Sibirskije ogni* 1927 nr 6. — W. DODA. *Przegl. Powsz.* 1937 t. 216 s. 179-195. — [S. PIASECKI]: „Beniowski” Sieroszewskiego pod skalpelem krytyki. *Prosto z Mostu* 1937 nr 52. — A. SIEROSZEWSKI: Maurycy Beniowski w literackiej legendzie. W-wa 1970.

Nowele. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 146. — F. KREZOWSKI [W. FELDMAN]: Kilka ksiąg nowel. *Krytyka* 1914 t. 1 s. 281-284. — J. KADEN [J. KADEN-BANDROWSKI]. *Naprzód* 1914 nr 105. — M. KRIDL. *Tyg. Pol.* 1914 nr 26. — J. LORENTOWICZ. *Książka* 1914 nr 177-179. — J. LORENTOWICZ: Epopeja syberyjska. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1914 nr 15. — OTTO: Wrażenia. *Prawda* 1914 nr 22.

Józef Piłsudski. A. BOLESKI. *Polen* (Wiedeń) 1915 z. 3 s. 274-277. — L. R. [L. RYDEL]. *Ilustr. Tyg. Pol.* 1915 nr 2. — Sieroszewski o Piłsudskim. *Naprzód* 1915 nr 312. — J. NAWRATIL. *Przegl. Powsz.* 1916 t. 129 s. 120-123. — Wł. H. [W. HOMEN]. *Listy Pol. z Dalekiego Wschodu* (Harbin) 1917 nr 9. — (j. g.). *Dzien. Poz.* 1933 nr 62. — JEHUDA WARSZAWIAK: Monografia Piłsudskiego pióra W. Sieroszewskiego w przekładzie hebrajskim. *Pion* 1936 nr 12. — K. L. [K. LEWICKI]: Zapiski bibliograficzne. *Wiad. Hist.-Dydaktyczne* 1938 z. 2 s. 106.

Ocean. E. CZEKAŁSKI: Przygody Beniowskiego. *Ocean. Romans i Powieść* dod. *Świata* 1917 nr 40. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1918 nr 109. — *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 15. — H. ŻYCZYŃSKI. *Kur. Lw.* 1919 nr 208. — L. BERGEL: Polski poeta morza. *Głos Narodu* 1925 nr 69.

W szp onach. E. CZEKAŁSKI. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1918 nr 45. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1918 nr 304. — *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 44. — A. LANGE. *Gaz. Pol.* 1919 nr 225. — VIATOR. *Przegl. Wiecz.* 1925 nr 99. — H. ZAHORSKA. *Przegl. Powsz.* 1925 t. 166 s. 209-210. — (h. z.) [H. ZAHORSKA]. *Rzeczpospolita* 1925 nr 81. — *Mysł Niepodległa* 1925 nr 753.

Łańcuchy. Dr Z. M. *Kur. Pol.* 1919 nr 281. — *Rewia* 1919 nr 4. — S. LAM: Najnowsza powieść polska. *Przegl. Powsz.* 1920 t. 147/148 s. 404-405. — *Czas* 1920 nr 20.

Topiel. b. a. *Świat* 1919 nr 24, nr 27 i nn. — *Kur. Lw.* 1919 nr 226. — (ch). *Tyg. Ilustr.* 1921 nr 48. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Antiateusz. *Rzeczpospolita* 1921 nr 352 wiecz. — STEF. [S. PAPÉE]. *Dzien. Poz.* 1921 nr 269. — K. BUKOWSKI: Nowe powieści. *Wiek Nowy* 1922 nr 6260. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1922 nr 78. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1922 t. 1 s. 114-115. — Z. SZWEJKOWSKI. *Książka* 1922 s. 48-49. — P. KLECZKOWSKI: Un nouveau roman de Sieroszewski. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1923 nr 11.

Bolszewicy. W. BELZA: Z teatru bydgoskiego. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1922 nr 22. — K. BIENKOWSKI. *Czyn* 1922 nr 16. — J. BILIŃSKI. *Kur. Poz.* 1922 nr 101. — T. BOCHEŃSKI. *Dzien. Pol.* 1922 nr 243. — T. BOCHEŃSKI: W sprawie lubelskiej inscenizacji „Bolszewików”. *Dzien. Pol.* 1922 nr 259. — E. BREITER. *Głos Pol.* 1922 nr 73. — E. BREITER. *Świat* 1922 nr 12, 14-15. — M. DUNIN-MAJEWSKI: Z teatrów warszawskich. *Wiek Nowy* 1922 nr 6247. — W. D. [E. GABERLE]. *Głos Lubel.* 1922 nr 276. — S. J. G. [S. J. GODLEWSKI]. *Gaz. Por.* 1922 nr 70. — W. GRUBIŃSKI. *Kur. Por.* 1922 nr 69, nr 72; przedr. w książce: W moim konfesjonale. W-wa 1925. — Z. K. [Z. KISIELEWSKI]. *Robotnik* 1922 nr 69, nr 70. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1922 nr 101. — L. KOMARNICKI. *Przegl. Warsz.* 1922 t. 2 s. 437. — Z. KOSIDOWSKI. *Przegl. Por.* 1922 nr 112. — ORLICZ MICHAŁ [J. LOEWENSTARCK]. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1922 nr 11. — K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1922 nr 69 wiecz. — A. N. [A. NOWACZYŃSKI]. *Mysł Nar.* 1922 nr 15. — S. PAPÉE: Przygrywka do „Bolszewików”. *Dzien. Poz.* 1922 nr 97. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 71. — St. P. O. [S. PODHORSKA-OKO-

łów]. *Bluszcz* 1922 nr 12. — R. W. R. [R. W. ROLSKI]. *Kur. Warsz.* 1922 nr 65. — K. H. ROSTWOROWSKI. *Książka* 1922 s. 276-277. — F. SIEDLECKI. *Gaz. Administracji i Policji Państwa* 1922 nr 12. — A. O. [T. SINKO]. *Czas* 1922 nr 74, 99. — M. SKRZETUSKI. *Głos Inteligencji* 1922 nr 7/8. — ORUSZ KONRAD [A. SZURO]. *Kult.* 1922 nr 2. — J. WASYLEWSKI. *Kur. Zagłębia* 1922 nr 152. — H. WILCZYŃSKA. *Przeł. Światowy* 1922 nr 5. — H. ZAHORSKA. *Przeł. Współcz.* 1922 nr 238. — W. ZAWISZTOWSKI. *Kur. Pol.* 1922 nr 78. — Teatr a Żydzi. *Kur. Poz.* 1922 nr 231. — *Mysł Niepodległa* 1922 nr 597. — *Teatr i Kino* 1922 nr 4. — *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 18. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1924 nr 7036. — M. ROLLE. *Gaz. Lw.* 1924 nr 277. — K. H. ROSTWOROWSKI. *Głos Narodu* 1924 nr 291. — SIGMA. *Naprzód* 1924 nr 291. — K. WALIGÓRSKI. List otwarty. *Przeł. Wołyński* 1924; [polem.] W. ROTFELD. *Przeł. Wołyński* 1924 nr 27. — ZASTĘPCA. *Gaz. Por.* 1924 nr 7263. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 286. — *Kur. Lw.* 1924 nr 245. — W. RABSKI. Teatr po wojnie. W-wa 1925. — *Wiek Nowy* 1925 nr 7279. — Kur. Stanisławowski 1926 nr 329. — L. A. [L. ANDRÉ]. *Kur. Por.* 1928 nr 22. — K. [T. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1928 nr 17. — L. POMIROWSKI. Z życia teatru. *Polska Zbrojna* 1928 nr 18. — T. B. SYGA. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 21.

Dalaj Lama. J. BIRKENMAJER. *Kur. Poz.* 1922 nr 474. — E. CZEKALSKI. Droga białego boga. *Świat* 1927 nr 43. — H. DRZEWIECKI. *Wiad. Lit.* 1927 nr 35. — J. KUDELA. Československé a polské vojsko v Rusku. *Slovanský přehled* (Praga) 1927 s. 497-516, 561-575. — LELEK. *Polska Zbrojna* 1927 nr 255. — Napaść na bratni naród. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 347. — J. BIRK. [J. BIRKENMAJER]. *Czartak* 1928 s. 187. — K. CZACHOWSKI. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1928 nr 1.

Na wulkanach Japonii. M. HAUSNEROWA. Sieroszewski o Japonii. *Dzien. Lud.* 1923 nr 245 [rec. odczytu]; J. K.: W. Sieroszewski o Japonii. *Kur. Por.* 1923 nr 280 (jw.); *K. Kur. Por.* 1923 nr 263 (jw.); (kb). *Wiek Nowy* 1923 nr 6703 (jw.); W. Sieroszewski o krainie wschodzącego słońca. *Gaz. Por.* 1923 nr 6871 (jw.); *Przeł. Wołyński* 1924 nr 14 (jw.). — K. IRZYKOWSKI. *Wiad. Lit.* 1924 nr 19. — Z. [Z. KISIELEWSKI]. *Robotnik* 1924 nr 76.

Miłość samuraja. *Kur. Por.* 1926 nr 344. — E. BREITER. *Robotnik* 1927 nr 54. — E. CZEKALSKI. Kolorowa baśń o miłości samuraja. *Świat* 1927 nr 7. — M. DĄBOWSKA. *Głos Prawdy* 1927 nr 22. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1927 nr 196. — H. DRZEWIECKI. Nowa powieść Sieroszewskiego. *Wiad. Lit.* 1927

nr 11. — J. W. P.: Wśród książek. *Słowo* 1927 nr 236. — L. Kr. [L. KRUCZKOWSKI]: Nowa powieść Sieroszewskiego. *Dzien. Pracy* 1927 nr 8. — B. POCHMAREK: Piękna książka. *Nowa Reforma* 1927 nr 50. — HEL. ROMER [H. ROMER-OCHENKOWSKA]. *Kur. Wil.* 1927 nr 259. — Z. M. *Bluszcz* 1927 nr 22. — W. Z. [W. ZECHENTER]: Komurasaki i Sirai Gompaci. *Gaz. Lit.* 1927 nr 7. — *Epoka* 1927 nr 43. — J. BIRK. [J. BIRKENMAJER]. *Czartak* 1928 s. 186. — J. BERNASOWSKI. *Gaz. Poz.* 1958 nr 272.

Wśród kosmatych ludzi. *Czas* 1926 nr 228-238. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1934 nr 270. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA. *Przeł. Powsz.* 1934 t. 204 s. 260-261. — (wb). *Gaz. Pol.* 1934 nr 301. — K. WYKA: Literatura podróżnicza. *Roczn. Lit.* 1934 s. 219.

Zamach. (eg) [E. GABERLE]. *Głos Lubel.* 1922 nr 332. — PARWUS. *Ziemia Lubel.* 1922 nr 337. — S. KRZYW. [S. KRZYWOSZEWSKI]: Sztuka, której warszawskie teatry boją się. *Świat* 1923 nr 9. — *Kur. Pol.* 1923 nr 175.

Wrażenia z Anglii. Listy z Anglii. Wieczór Sieroszewskiego. *Pobudka* 1927 nr 15.

Ptaki przelotne. R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk. dod. Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 46.

Pan Twardost Twardowski, czarnoksiężnik polski. St. M. [S. MRÓZ]: Jak Twardowski znowu zamieszka w Krakowie. Rozmowa z W. Sieroszewskim. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 269. — L. ANDRÉ: „Pan Twardost-Twardowski” arcydzieło Sieroszewskiego. *Echo Tygodnia* 1930 nr 2. — R. BERGEL. *Pam. Warsz.* 1930 z. 3 s. 94-97. — E. CZEKALSKI: Ben Elohim! Seraphim! Kadosk! *Świat* 1930 nr 2. — N. J. [N. JASTRZĘBSKA]. *Bluszcz* 1930 nr 26. — E. KOZIKOWSKI. *Gaz. Pol.* 1930 nr 295. — J. LORENTOWICZ. *Dzien. Pol.* 1930 nr 60. — A. NOWACZYŃSKI. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 122, 216. — L. PIWIŃSKI: Dwie powieści historyczne. *Wiad. Lit.* 1930 nr 16. — Z. RABSKA: Nowe książki. *Radio* 1930 nr 10. — S. R.: Na marginesie książki Sieroszewskiego. *Echo Tygodnia* 1930 nr 6. — T. SINKO: Nowa powieść o Panu Twardowskim. *Kur. Lit.-Nauk. dod. Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 1. — J. ZAREMBA: Legenda o Twardowskim. *Tydzien Lit.* 1930 nr 14. — [Odczyt Z. Żygulskiego]. *Słowo Pol.* 1930 nr 325. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA. *Przeł. Powsz.* 1931 t. 190 s. 107-109.

Na Sybir (Scenariusz filmowy). K. L.: Symfonia miłości i poświęcenia. Wywiad z W. Sieroszewskim o filmie „Na Sybir”. *Kino dla Wszystkich* 1930 nr 15. — M. J. WIELOPOLSKA. *Kur. Por.* 1930 nr 315.

Wiatr od morza (Scenariusz filmowy). H. BOLTUĆ: „Wiatr od morza” na ekranie. W. Sieroszewski o epopei polskiego morza. *Kino dla Wszystkich* 1930 nr 13. — (jar) [J. JANOWSKI]: Zza kulis polskiego filmu. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 40. — W. SIEROSZEWSKI: [W sprawie filmu „Łódź podwodna”]. *Gaz. Pol.* 1930 nr 209; przedr. *Dzieła* t. 20 cz. 2 Kr. 1963.

Marszałek Józef Piłsudski. B. DUDZIŃSKI. *Wiad. Lit.* 1934 nr 31. — W. O.: Książka o marszałku Piłsudskim w przekładzie esperanckim. *Tyg. Ilustr.* 1934 nr 37. — *Naród i Wojsko* 1935 nr 20.

Dziewczyna szuka miłości. Z. BRONCEL: Film Sieroszewski — Goetel, czyli talent kompromitacji. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 12. — Prezes Akademii kręci film. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 9, nr 11.

Droga do wolności. J. KADEN-BANDROWSKI. *Gaz. Pol.* 1939 nr 202. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1939 nr 188.

Recenzje wydań zbiorowych i wyborów

Połnoje sobranije powiestiej i rasskazow. *Russkoje bogatstwo* 1902 nr 11. — *Nowosti* 1903 nr 245.

SKARSZEWSKI TADEUSZ ŻUK (1858–1933)

Pseud. i krypt.: PRZEKORA; S-ż T.; T. Ż. S.; T. ŻUK; WIERZBIĘTA; Z. S.; ZYGMUNT; ŻUK; (możliwe, że również: P-A; SKI; Z-SKI).

Publicysta, powieściopisarz i tłumacz.

Ur. w 1858 w Małopolsce, od dzieciństwa mieszkał w Krakowie. Studia wyższe na wydziale prawnym i filozoficznym odbywał w uniwersytetach we Lwowie, w Strasburgu, Krakowie i Wiedniu. Z zawodu był dziennikarzem. Brał udział w przedstawieniach „Zielonego Balonika” w 1908. W 1918 był naczelnikiem biura prasowego Komisji Likwidacyjnej w Krakowie. W 1919 wyjechał na paryską konferencję pokojową jako korespondent pism polskich i informator prasy zagranicznej. W 1920-1921 był dyrektorem Polskiego Biura Informacyjnego w Nowym Jorku. W 1927 przebywał w Londynie. Ożeniony z Angielką. Po powrocie do kraju zamieszkał w Krakowie. Zmarł tamże 22 stycznia 1933.

TWÓRCZOŚĆ

1. Pustka. Opowieść na tle Kartaginy dzisiejszej. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 1-2. Wyd. osob. Poz. 1918.

2. Rumak Światowida. Karykatura wczorajsza. Powieść. *Nowa Reforma* 1914 nr 575, 1915 nr 1-227; *Sfinks* 1916 z. 1-12, 1917 z. 2-3. Wyd. osob. Kr. 1919.

3. Stanisław Wyspiański. 1869-1907. [Stu-

diu wstępne w:] *Pisma*. (Sdł) [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]: Literatura i sztuka. *Rzeczpospolita* 1922 nr 88 wiecz. — St. P. [S. PIENKOWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 168. — Z. K. [Z. KISIELEWSKI]. *Robotnik* 1923 nr 23, nr 66. — M. S. [M. SMOŁARSKI]. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 228, nr 249. — mp. *Wiad. Lit.* 1924 nr 45.

Protiw wołny. F. KON: [Wstęp do:] W. Sieroszewski: Protiw wołny. Moskwa 1929. — Wrzosek. *Kniga i riewolucija* 1929 nr 15-16.

Nowele. W. JABŁOŃSKI: Przedmowa do: W. Sieroszewski: Nowele. W-wa 1948.

Nowele wybrane. M. RUSZCZYC. *Orka* 1959 nr 25.

Dzieła. J. IWASZKIEWICZ: Mała sensacja. *Życie Warszawy* 1963 nr 119 [dot. t. 20]. — M. SADOWSKA. *Zeszyty Prasoznawcze* 1964 nr 1/2 [dot. jw.].

Recenzje wyborów w przekładach

Sibiřské povídky. K českým překladům sibiřských povídek Sieroszewského. *Hlas národa* 1910 nr 271.

À travers le désert blanc. J. A. TESLAR: [Przedmowa do:] W. Sieroszewski: À travers le désert blanc. Paryż [1931]. — H. MONTFORT. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1931 nr 4. — A. THÉRIVE: Deux romans de W. Sieroszewski. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1931 nr 57.

dium wstępne w:] Stanisław Wyspiański. Dzieła malarskie. W-wa 1925.

Współautor: S. Przybyszewski.

Utwory, przekłady i artykuły zamieszczał w czasopismach: *Ameryka-Polska* (W-wa 1925), *Bibl. Warsz.* (1914), *Chwila Aktualna* (1911), *Dzien. Chicagowski* (1904; tu: Z zapomnianych przypowieści. Nr 150), *Gaz. Lit.* (1926), *Głos Narodu* (1902, 1917), *Ilustr. Kur.*

Codz. (1919-1922, 1929, 1932; tu rubr.: Korespondencja z Paryża. 1919; Felietony pt. Widzi-mi-się. 1921-1922), *Kraj* (1898-1902; tu m.in.: Emigracja zdolności. [Polemika z W. Lutosławskim]. 1899 nr 12, 14), *Krytyka* (1902, 1912), *Kur. Pol.* (1919), *Kur. Poz.* (1919), *Kur. Warsz.* (1919), *Nowa Reforma* (1914-1915, 1919), *Ognisko* (Paryż 1925), *Poland* (Nowy Jork 1925-1926), *Przełg. Wiecz.* (1919), *Rozwój* (1919), *Sfinks* (1916-1917), *Świat* (W-wa 1912), *Tyg. Ilustr.* (1919), *Warszawianka* (1926), *Ziemia Lubel.* (1919), *Zorza* (1919).

Przekłady

1. Ch. Dickens: Noc wigilijna. Straszliwa historia o duchach i upiorach przez sławnego pisarza po angielsku spisana, a przez Wierzbietę po polsku powtórzona. Kr. 1908.

2. R. Hughes: Tajemnica bryły lodu. T. 1-2. W-wa 1928.

Przypuszczalnie tłumaczył również inne utwory z literatury angielskiej i amerykańskiej.

Listy i materiały

1. Do L. Wodzickiego z 1879 w imieniu Czytelnicy Akademickiej we Lw. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6532 IV.

2. Do T. Wierzbowskiego z 1887. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 2.

3. Do J. Korzeniowskiego 6 listów z 1895-1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.

4. Do K. M. Górskiego z 1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7731 III.

5. Do T. Smarzewskiego z 1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7889 III.

6. Do T. Rutowskiego z 1901. Rkps Ossol. sygn. 13407/II.

7. Do E. Piltza 13 listów z 1910-1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8361.

8. Do A. Grzymały-Siedleckiego 6 listów z 1913-1916. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 518, 643, 1553.

9. Do H. i T. Krassowskich 2 listy z 1914, 1927 oraz inne materiały. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7549 III.

10. Do L. Ehrlicha z 1921. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 1573.

11. Do W. Sieroszewskiego z 1928. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5193.

OPRACOWANIA

R. BERGEL: „Rumak Światowida” i jego twórcą. *Kur. Poz.* 1929 nr 330. — K. CHŁĘDOWSKI: Pamiętniki. Wr. 1951; wyd. nast. Kr. 1957. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Niepospolici ludzie w dniu swoim powszednim. Kr. 1962 s. 203.

(Nekrologi:) A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1933 nr 29; B. VYDRA. *Slovanský přehled* (Praga) 1933 s. 59; *Gaz. Lit.* 1933 nr 5; *Gaz. Warsz.* 1933 nr 24; *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 24; *Kur. Por.* 1933 nr 24; *Mysł Nar.* 1933 nr 6; *Wiad. Lit.* 1933 nr 5.

P u s t k a. K. IRZYKOWSKI. *Maski* 1918 nr 23. — M. RETTINGER. *Wiad. Pol.* (Piotrków) 1918 nr 184. — M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1918 nr 171. — *Romans i Powieść* 1918 nr 31/32 dod. — *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 20. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 14.

Rumak Światowida. M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1918 nr 203. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 14.

Stanisław Wyspiański. M. DĄBROWSKA. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 11 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

R. Hughes: Tajemnica bryły lodu [rec. tłum.]. R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1928 nr 53-54 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

SŁOMKA JAN (1842–1932)

Pamiętnikarz.

Ur. 22 czerwca 1842 w Dzikowie nad Wisłą, w powiecie tarnobrzeskim, w rodzinie chłopskiej; syn Józefa i Jadwigi z Gierczyków. Od dzieciństwa pracował na roli. Był samoukiem, jedynie przez dwie zimy uczęszczał do szkółki dworskiej. W 1861 ożenił się z Marią Tworkówną i osiadł na własnym gospodarstwie. W 1873 został wybrany wójtem w Dzikowie i funkcję tę pełnił przez 40 lat. Pracował społecznie w samorządzie gminnym i powiatowym, był członkiem rady powiatowej w Tarnobrzegu, członkiem rady szkolnej i inicjatorem wielu akcji w swojej gminie. Za tę działalność otrzymał w 1929 Krzyż Zasługi. W 1914 przebywał kilka miesięcy w Wiedniu. Zmarł w Dzikowie 26 marca 1932.

TWÓRCZOŚĆ

Pamiętniki włościanina od pańszczyzny do dni dzisiejszych. Z przedmową F. Bujaka, do druku przygotował Jan Słomka młodszy. Kr. 1912. Wyd. nast.: wyd. 2 [poszerz.]. Z przedmowami F. Bujaka, W. Sobieskiego i autora. Do druku przygotował Jan Słomka młodszy. Kr. 1929; fragm. przedr. S. Pigoń w książce: *Wybór pisarzy ludowych. Cz. 1. Pamiętnikarze i publicyści*. Wr. 1947.

Przekład ang.: J. W. Rose. Londyn 1941 (wybór ze wstępem S. Kota).

Artykuły zamieszczał w *Ojczyźnie*.

OPRACOWANIA

F. BUJAK: Wstęp do: J. Słomka: Pamiętniki włościanina. Kr. 1912; też w wyd. 2 Kr. 1929. — Ed. P. [E. PANKOWSKI]. *Dzien. Kijowski*

1912 nr 272. — *Naród* 1912 nr 275. — J. GOJAŃSKI [J. WANTULA]: Wrażenia dziedzieskiego piśmiarza. *Głos Ludu Śląskiego* 1913 nr 11; przedr. w książce: *Książki i ludzie*. Kr. 1956 s. 49-53. — A. KRUPIŃSKI: Spod chłopskiej strzechy. *Lud Pol.* 1914 nr 3-5. — W. SOBIESKI: Wstęp do: J. Słomka: Pamiętniki włościanina. Wyd. 2 Kr. 1929. — T. NOCZNICKI: Pamiętniki chłopskie. *Młoda Myśl Lud.* 1936 nr 4. — J. KAPUŚCIŃSKI: Cierniste ścieżki literatury ludowej. Kr. 1946. — S. PIGOŃ: Zarys nowszej literatury ludowej. Kr. 1946. — H. SYSKA: Pamiętnikarstwo chłopskie. *Zdrój* 1946 nr 1. — S. PIGOŃ. *Wybór pisarzy ludowych. Cz. 1. Pamiętnikarze i publicyści*. Wr. 1947. — S. CZERNIK: Chłopskie piśmiarstwo samorodne. W-wa 1954 s. 138-140. — S. CZERNIK: Pisarze ludowi Galicji i Królestwa. *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. V: Lit. okresu Młodej Polski*. T. 3, Kr. 1973.

SŁOŃSKI EDWARD (1872–1926)

Pseud. i krypt.: E. S.; LITWOS; S. E.

Poeta i powieściopisarz.

Ur. w 1872 we wsi Zapasizki w Inflantach. Pochodził z rodziny ziemiańskiej. Uczył się początkowo w Kazaniu, gdzie publikował pierwsze wiersze w języku rosyjskim, następnie w Wilnie i Warszawie. Tam ukończył gimnazjum, a później wstąpił do szkoły dentystrycznej. W tymże czasie związał się z ruchem socjalistycznym. W 1894 za udział w manifestacji studenckiej ku czci Kilińskiego zorganizowanej przy udziale PPS został uwięziony i zesłany na dwa lata do guberni tambowskiej. W 1899 po ponownym uwięzieniu i wydaleniu z granic Królestwa Polskiego zamieszkał w Dyneburgu, a następnie w Wilnie. Po dwóch latach powrócił znów do Warszawy. Tu podjął pracę jako lekarz dentysta. Brał udział w konspiracyjnych akcjach politycznych w szeregach PPS i uczestniczył w wydarzeniach roku 1905, wskutek czego został wydalony z Warszawy i osiadł w Wilnie. Za powieść pt. *Przebudzenie* był w 1907 więziony jako „przestępca polityczny”. W 1914 wstąpił do Legionów Piłsudskiego. Po wojnie zerwał z zawodem dentysty i zajął się wyłącznie pracą literacką, dziennikarską i wydawniczą. Od 1915 był członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie, w 1920-1921 pełnił funkcję prezesa. Ostatnie dwa lata ciężko chorował, zmarł w osamotnieniu 24 lipca 1926 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Dla mojej pani. Kilka pieśni. W-wa 1898.

2. Z wiosennych dum. Pieśni. W-wa 1898.

3. Obląkany.

Poemat odznaczony na konkursie poetyckim *Pravdy* w 1899. Nie druk.

4. Poezje. W-wa 1899.

5. * * * [Poezje]. W-wa 1900.

6. Do Boga. Poemat. W-wa 1901.

7. Poematy: I. Pieśń, II. Mary. W-wa 1901.

Zawartość: Pieśń. (Ogl. fragm. *Tyg. Mąd i Powieści* 1900 nr 10); Mary.

8. Noc. W gasnącej zorzy. Tęsknota. W

mroku. W szumiącym lesie. Sonety. W-wa 1902.

9. Wiesio. [W-wa] 1903.

Poezje.

10. Okruchy. Wil. 1904.

Poezje.

11. Pieśń nad pieśniami. W-wa 1904.

Poezje.

Tu cykle: Oto przed tobą spowiedź czynię..., Nad wodą błękitną. (Cykl 10 sonetów ogl. *Wędrotciec* 1902 nr 37); Pieśń nad pieśniami. [Poemat].

12. Fragmenty. W-wa 1905.

Wiersze.

Tu cykle: W księżycu i w słońcu, W tęczy, Okruchy, Z Wilna, Varia, Matka, Fragmenty: I, II.

13. Bezimieńce. Opowiadania dzisiejsze. W-wa [1907]. Wyd. 2 W-wa 1913.

Zawartość: Strzał; Pajac. Bajka dla dzieci; Drewniany człowiek. Bajka dla starszych. (*Gaz. Wil.* 1906 nr 88-89, *Dzienn. Chicagowski* 1906 nr 180); W tym cudnym miesiącu maju; Hania; Ofiara. (*Tyg. Ilustr.* 1906 nr 40-45, zob. też poz. 43); Powrót. (*Nowa Gaz.* 1906 nr 205-215 z przerwami, zob. też poz. 21); Z popiołów; Pan Marcin. (Zob. też poz. 43); Ziemia; nadto wiersz: Z dalekich tajg. (*Gaz. Wil.* 1906 nr 1, zob. też poz. 43).

14. Przebudzenie. W-wa 1907. (Zob. też poz. 18, 43).

Powieść skonfiskowana.

15. Jeszczem wciąż pełen wiosny... W-wa 1909.

Poezje.

16. Spod szronu. Wiersze. W-wa 1910.

17. Partia. Romans rewolucyjny. W-wa 1911. Wyd. nast. z podtyt. Romans sensacyjny. W-wa 1926 *Bibl. Groszowa* 67.

Przekład czes.: S. Minafik. Praga 1921.

18. W więzieniu. W-wa 1911. Wyd. 2 W-wa 1914.

Zawartość: W więzieniu. (Fragm. powieści Przebudzenie, zob. poz. 14); Anielka. (*Tyg. Ilustr.* 1907 nr 41-43); Gwiazdka; Pan profesor; Na stacji. (*Tyg. Ilustr.* 1910 nr 39-40, odznaczona na konkursie *Tyg. Ilustr.*); Udalo się; Guzik; Chirurg. (*Dzienn. Chicagowski* 1909 nr 199); W klatce.

19. Wybór poezji. W-wa 1911.

Zawiera przedruki z poprzednio ogł. tomików oraz cykl nowy: Za moją białą chatą.

20. Niezjęty kłos. W-wa 1913. Wyd. 2 W-wa 1914.

Poezje.

21. Powrót. W-wa 1914 [1913].

Opowiadania.

Zawartość: Powrót. (Zob. poz. 13); Matka; Ostatnia pięćdziesiątka; Wiosna. (*Więś i Dwór* 1913 nr 17-20); Afisz; Hańba.

22. Miłość. Nowele. W-wa 1914.

Zawartość: Miłość; Dziwna historia. (*Echo Lit.-Artyst.* 1913 s. 1393, 1400; 1914 s. 25, 33); Pani Ada; nadto wiersze.

23. Ta, co nie zginęła... Poezje. W-wa 1915. Zob. też poz. 28.

Współautor: Z. Dębicki.

Zawartość (wiersze Słońskiego): Ta, co nie zginęła... (*Tyg. Ilustr.* 1914 nr 40, *Głos Lubel.* 1914 nr 8, *Kur. Litewski* 1914 nr 226, *Nasz Dom* 1914 nr 45, *Zorza* 1914 nr 36); Szły tędy pułki kozackie; Kiedy zginę; Mój miły. (*Co Tydzień* 1915 nr 1); Sen o szpadzie. Do mego syna. (*Pravda* 1915 nr 11); Wiosna. (*Echo Lit.-Artyst.* 1913 nr 1, *Przegł. Wil.* 1913 nr 4); Młodość; Na zgłiszczach. (*Biesiada Lit.* 1915 nr 33); Czy ty wyrośniesz? (*Pravda* 1915 nr 12-13); Panu Waleremu Brusowowi; Odpowiedź p. Jadwidze Marcinowskiej. (*Nowa Gaz.* 1915 nr 71).

Przekłady

Ta, co nie zginęła... — r o s.: W. Chodaszewicz. *My pomnim Polszu.* Petersb. [1915] — w ł o s.: M. i M. Bersano Begey. *Lirici della Polonia d'oggi.* Florencia 1933, *Antologia della poesia polacca contemporanea.* Oprac. O. Skarbek Tłuchowski. Lanciano 1933.

Kiedy zginę — w ł o s.: M. i M. Bersano Begey jw. Sen o szpadzie — w ł o s.: *Antologia della poesia...* jw.

24. Idzie żołnierz borem, lasem... 1914-1915. Wiersze i zapiski o Polsce, o wojnie i o żołnierzach. W-wa 1916.

25. Jak to na wojence... W-wa 1916.

Opowiadanie dla dzieci.

26. Już ją widzieli idącą... Wiersze o Polsce, o wojnie i o żołnierzach. Seria 2. W-wa 1917.

Tu cykle: Już ją widzieli idącą... (tu m.in.: Już ją widzieli idącą... *Ogl. Tyg. Ilustr.* 1916 nr 5, *Gaz. Lud.* 1916 nr 9, *Gaz. Pol.* (Dąbrowa Górnicza) 1916 nr 96, *Głos Narodu* 1916 nr 96, *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 46), 5 listopada 1916 (tu m.in.: 5 listopada 1916. *Ogl. Dzienn. Nar.* 1916 nr 269, *Czas* 1916 nr 571, *Gaz. Pol.* 1916 nr 317, *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 292; Mój brat. *Ogl. Tyg. Ilustr.* 1916 nr 51, *Nowa Reforma* 1916 nr 642 dod. święteczny), Na froncie (tu m.in.: Brygadier Piłsudski. *Ogl. Gaz. Pol.* (Dąbrowa Górnicza) 1915 nr 146, *Naprzód* 1915 nr 399), W majową noc, Na wygnaniu. Nadto wiersze: Autorom protestu; Gospodarzom przyjęcia.

27. Prawdziwa wojna. W-wa 1917.

Opowiadanie dla dzieci.

28. Ta, co nie zginęła... Wybór wierszy o Polsce, o wojnie i o żołnierzach. W-wa 1917. Wyd. nast.: wyd. 5 [nieco zmien.] W-wa [1921].

Zawartość: przedruk poz. 23, niektóre wiersze poz. 26 oraz wiersze nowe.

29. Bajka o Białym Orle. W-wa 1918.

Opowiadanie dla dzieci.

30. Wiśniowy sad. Wybór wierszy o wiosnie, o miłości i o szczęściu. W-wa 1918.

31. Zatopione królestwo. Opowieść o prawdziwych nieprawdach. W-wa [1918].

Opowiadania dla dzieci.

32. Śmierć we mnie rośnie... Wybór wierszy o radościach i smutkach. W-wa 1919.

33. Wybór poezji. Ta, co nie zginęła... W-wa 1919 *Bibl. Univ. Lud. i Młodzieży Szkolnej* 196.

Zawartość inna niż w poz. 23 i 28.

34. Na progu Polski. W-wa 1921.

Opowiadanie dla dzieci.

35. Ad maiorem N. D. gloriam. Wycieczki satyryczne. Wil. 1922.

Współautorzy: B. Hertz i St. Ryków [E. Ligocki].

36. Maj ostatni. Wiersze o wiosnie i miłości. [W-wa] 1922.

37. Syn. Powieść. W-wa 1922.

Przekład czes.: F. Vondraček. Praga 1923.

38. Drogi nieznanne. Powieść. W-wa [1923].
Wyd. 2 W-wa 1932.

39. O żołnierzu tułaczku. Bajka dla dzieci.
Wil. 1923.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8764 II.

40. Prawdziwa bajka. Książeczka dla dzieci
mniejszych i większych, grzecznych i niegrzecznych. W-wa 1923.

41. Razem, młodzi przyjaciele! W-wa 1923.
Opowiadanie dla dzieci.

42. Zaślubiny Polski z morzem. Pieśń o
Polsce i o morzu. W-wa 1925.

Powieść poetycka dla młodzieży.

43. W więzieniu. W-wa 1925. Wyd. nast.
W-wa 1928.

Zawartość: Z dalekich tajg. (Zob. poz. 13);
W więzieniu. (Zob. poz. 18); Ofiara. (Zob. poz. 13);
Pan Marcin. (Zob. poz. 13).

44. Na gwiazdnym szlaku. W-wa 1927
[1926].

Poemat dla młodzieży.

45. Serce poety. Poezje. W-wa 1931 [1930].

Tu cykle: Serce poety, Umarłe perły, W błękitnym
konfesjonale, Rozmowy z Bogiem, Kto jesteś?, Czerwone
żelazo, Nowe roki, Pogrzeb żołnierza, Z Wa-
lerego Brusowa.

46. Miłość pana Jerzego. Powieść. Nie druk.
Inf. Kur. Por. 1926 nr 204.

Przekłady drobnych utworów na języki
obce:

a n g.: *Five Centuries of Polish Poetry*. Oprac.
J. Pietrkiewicz, tłum. B. Singer. Londyn 1960;
c z e s.: V. Kredba. *Hlas národa* 1908 nr 11,
1909 nr 24;

n i e m.: *Moderne polnische Lyrik*. Oprac. L.
Scherlag. Zurych [1923].

Utwory, artykuły oraz przekłady zamiesz-
czał w następujących czasopismach: *Bartosz*
(1915), *Biesiada Lit.* (1913, 1915-1916),
Bluszcz (1898, 1903, 1915), *Bławatek* (1914),
Co Tydzień (1915), *Czas* (1915-1917), *Drużyna*
(1919), *Dzien. Chicagoski* (1906, 1909, 1911);
tu m. in.: opowiadanie pt. Chirurg. 1909 nr
199), *Dzien. Nar.* (Piotrków 1915-1917),
Dzień (1919), *Dzwoniec Pol.*, *Echo Lit.-Artyst.*
(1913-1914), *Echo Pol.* (1902), *Echo Warsz.*
(1926), *Express Por.* (1925-1926), *Gaz. Admi-
nistracji i Policji Państwa*. (1923), *Gaz. Lud.*
(1916), *Gaz. Mazurska* (1926), *Gaz. Podhalań-
ska* (1915), *Gaz. Pol.* (1903, 1919), *Gaz. Pol.*
(Dąbrowa Górnicza 1915-1916), *Gaz. Por.*
i Wiecz. (1919-1920), *Gaz. Wil.* (1906), *Głos*
(1899, 1901), *Głos Lubel.* (1914), *Głos Narodu*
(1916), *Głos Prawdy* (1924, 1926; tu pośmiert-
nie ogł. opowiadanie pt. Awantura. 1926 nr
82-87), *Ilustracja Pol.* (1903, 1920; tu m. in.:
Na Kaszubah. 1920 nr 5), *Ilustr. Kur. Codz.*

(1916, 1920), *Iskry* (1924-1926; tu m. in.:
U Ostrej Bramy. Powieść o zdobyciu Wilna.
1924 nr 18-30), *Jeniec Polak* (Le Puy 1917),
Kraj (1896-1897), *Kultura Słowiańska* (1924),
Kur. Litewski (1914), *Kur. Lw.* (1914), *Kur. Łódzki*
(1920; tu: Odezwa pisarzy polskich do ro-
daków amerykańskich. Nr 86), *Kur. Niedzielny*
(1896-1898), *Kur. Pol. Dzieciom* dod. *Kur.*
Pol. (1922), *Kur. Por.* (1920-1926), *Kur. Warsz.*
(1900, 1903, 1906-1907, 1911-1914, 1926),
Kwart. Chyrowski (1916), *Ludskość* (1906),
Mysł Niepodległa (1907, 1919), *Mysł Pol.*
(1916), *Naprzód* (1915), *Naród* (1920; tu art.
Centralny Komitet Propagandy Związków
Artystycznych. Nr 155), *Nasz Dom* (1914),
Nowa Gaz. (1906, 1909, 1911, 1915-1918),
Nowa Reforma (1897, 1916-1917, 1925-1926),
Nowiny Lit. (1947; pośmiertnie ogł. wiersze:
Pochód; Korpus posilkowy), *Nowy Świat*
(Nowy Jork 1924), *Odrodzenie* (1906), *Ogniwo*
(1904), *Panteon Pol.* (1925), *Piast* (1917),
Placówka (1919-1920), *Płomyk* (1925/1926;
tu opowiadanie pt. Rower. Nr 1-7), *Polska*
Zbrojna (1925-1926), *Polsko-bułgarski pre-
gled* (1919-1920), *Prawda* (1898, 1900-1901,
1915), *Przeł. Spół.* (1906), *Przeł. Wil.*
(1913, 1922, 1926), *Reformator* (Lw. 1903),
Sfinks (1908, 1911), *Siew* (1924-1925), *Słowo*
(W-wa 1908), *Słowo Pol.* (1914-1915), *Szczutek*
(1918-1919), *Świat* (1919-1921, 1923), *Tyg.*
Ilustr. (1896-1897, 1906-1910, 1912, 1914-
-1917, 1919-1926; tu m. in.: nowela pt. Dzieci.
1907 nr 8), *Tyg. Mód i Powieści* (1900, 1903,
1914), *Tyg. Pol.* (1899-1901), *Tyg. Wil.* (1911),
Wędrowiec (1902), *Wiadomości Pol.* (Piotrków
1915), *Wiarus* (1919), *Wici* (Chicago 1916),
Widnokrąg (1915), *Wiedeński Kur. Pol.* (1917),
Wiek Nowy (1925), *Wielkopolanin* (Pittsburg
1912), *Więś Ilustr.* (1911), *Więś i Dwór* (1912-
-1913), *Wola Ludu* (1925-1926), *Wyzwolenie*
(1925), *Zgoda* (Chicago 1907), *Złoty Róg*
(1911), *Zorza* (1914), *Żołnierz Pol.* (1919),
Życie Nowe (1915), *Życie Pol.* (1917).

Oraz w wydawnictwach zbiorowych: *Anto-
logia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński.
Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Ki-
jów 1909; wyd. 2 Poz. [1923], *Cześć bohaterom!*
Jednodniówka. Piotrków 1916, *Dla Ciebie, Pol-
sko!* Piotrków 1915, *Kalendarz dla pań „Bła-
watek” na r. 1914*. Lw. [1913], *Kalendarz Legio-
nistów na r. 1916*. Lw. [1915], *Kalendarz*
powsz. na r. 1917. Mikołów 1916, *Kalendarz*
rob. Kr. 1916, *Kalendarz rodz. Cieszyn 1920*,
Kalendarz Wyd. Kółek Rolniczych. W-wa
1917, *Melitele. Noworocz. lit. Kr. 1902*, *Na*
szkołę pol. W-wa 1916, *Najmłodsza pieśń pol.*
Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Nowina. Książka*
zbior. W-wa 1914-1916, *Pamiętka. Kalendarz*
„Nowości Ilustr.” na r. 1916. Kr. 1915,
Pieśń o Józefie Piłsudskim. Zebrał M. P. Wil.
1916, *Pieśń pol. w latach wielkiej wojny*. Oprac.
L. Szczepański. Kr. 1916, *Pisanka*. W-wa
1900, *Polska pieśń wojenna*. Antologia. Lw.

1916, *Rozdzielił nas, mój bracie... Antologia poezji współcz.* Zakopane 1916, *Sami sobie.* W-wa 1900, *Szlakiem tułaczym. Księga pamiątek. wychodźstwa pol.* Wyd. 2. Wiedeń 1919, *W pamiętnym roku wojny.* W-wa 1916, *Wojenny kalendarz albumowy „Ilustr. Kur. Codz.”* Kr. 1916, *Wybór poezji Młodej Polski.* Ułożył W. Feldman. Wyd. 2 W-wa [1918], *Z naszego zagonu.* Krasnystaw 1926, *Zwierciadło pol.* W-wa 1915 (tu nowela: Dzieci).

Przekłady

Z. Sawienkowa: Lata krzywdy. W-wa 1907.

Prace edytorskie

Antologia współczesnej poezji polskiej. Zebrał i wstępem opatrzył... W-wa 1926.

Listy i materiały

1. Do A. Wiślickiego z 1894. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.
2. Do Z. Przesmyckiego 3 listy z 1900-1919. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2860.
3. List do redakcji. *Ludzkość* 1906 nr 122.
4. Listy do redakcji. *Nowa Gaz.* 1906 nr 38, 1909 nr 265, 1912 nr 239, 247, 1918 nr 535.
5. Do Z. Rabskiej z 1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2728.
6. Do W. Sieroszewskiego z 1917. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5209.
7. Do G. Daniłowskiego z 1919. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2984.
8. Do Erazmowej Majewskiej z 1923. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5771.
9. Do S. Dembego list b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2737.
10. Autograf ofiarowany Z. Rabskiej. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2732.
11. Autograf. Rkps Ossol. sygn. 5983/II.
12. Grzech [wiersz]. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2676.
13. Dwa odpisy maszynowe wiersza. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7283 II.
14. Rękopiśmienne dedykacje autorskie w księgozbiorze Ossolineum. Zebrał i oprac. J. Długosz. Wr. 1967.

OPRACOWANIA

W. WOLSKI: Wzloty na Parnas. W-wa 1901 s. 1-16. — W. JABLONOWSKI: Beletrystyka chwili bieżącej. *Gaz. Pol.* 1907 nr 168. — H. GALLE: Poeta cichego smutku. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 14. — J. KRZYŻANOWSKI: Dwa śpiew-

niki. *Dzien. Kijowski* 1915 kwiecień. — [A. NIEMOJEWSKI]: Poezja na usługach intrygi politycznej. *Mysł Niepodległa* 1915 nr 320. — A. O. [A. OPMAN]: Poeta szarego żołnierza. *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 29. — J. ZABIĘŁŁO: Nowy romantyzm w poezji polskiej czasu wielkiej wojny. Kr. 1917. — J. ŁOŚ: Wiersze polskie w ich dziejowym rozwoju. W-wa [1920] s. 128-131. — I. W. [I. WIENIEWSKA]: E. Słoński. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1925/1926 nr 10. — W. BOROWY: Poezja E. Słońskiego. *Warszawianka* 1926 nr 203; przedr. w książce: *Dziś i wczoraj.* W-wa 1934 s. 216-221. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]: Edward Ligocki. *Kur. Warsz.* 1926 nr 206. — ELEUTER [J. IWASZKIEWICZ]: Rozmowa o E. Słońskim. *Wiad. Lit.* 1926 nr 39. — T. NOCZNIKI: W imię prawdy. (Z powodu wiersza E. Słońskiego: Sumienie). *Wyzwolenie* 1926 nr 25. — Dzieła E. Słońskiego (bibliografia). *Głos Prawdy Lit.* 1926 nr 18.

(Nekrologi:) b. a.: Zgon wybitnego poety. *Świat* 1926 nr 31; C. JANKOWSKI: Pamięci Słońskiego. *Czas* 1926 nr 191; JUNIK. *Z naszego zagonu.* Krasnystaw 1926 s. 23; K. R-cz.: Pomnik dla E. Słońskiego. *Głos Prawdy Lit.* 1926 nr 18; J. KADEN-BANDROWSKI. *Głos Prawdy Lit.* 1926 nr 18; W. ŁASZCZYŃSKI. *Gaz. Warsz.* 1926 nr 206 por.; BOL. P. [B. POCHMARSKI]: Pieśniarz snu o wiosnie i rycerskiej szpadzie. *Nowa Reforma* 1926 nr 170; T. STĘPNIEWSKI. *Robotnik* 1926 nr 204; W. P. *Iskry* 1926 nr 40; W. ZAWISTOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 32; *Echo Warsz.* 1926 nr 185; *Express Por.* 1926 nr 205; *Głos Inteligencji* 1926 nr 1; *Głos Narodu* 1926 nr 170, 211; O śp. E. Słońskim. Na atak oszczerców — kontratak. *Głos Narodu* 1926 nr 175; *Głos Prawdy* 1926 nr 11, 12; Hołd legionistów dla śp. Słońskiego. *Głos Prawdy* 1926 nr 27; *Kur. Lw.* 1926 nr 175; *Kur. Por.* 1926 nr 204, 206-208; *Kur. Warsz.* 1926 nr 206-208; *Nowa Reforma* 1926 nr 169; *Nowy Kur. Pol.* 1926 nr 174; *Przegl. Pedagog.* 1926 nr 23; *Robotnik* 1926 nr 208; *Słowansky pfehled* (Praga) 1926 s. 568; Prostacka napaść. *Wiad. Lit.* 1926 nr 35/36; *Wola Ludu* 1926 nr 60; *Wyzwolenie* 1926 nr 31.

Z. DEBICKI: Portrety. S. II. W-wa 1928 s. 149-165. — E. CZEKALSKI: Pamięci E. Słońskiego. *Dzien. Pol.* 1930 nr 284. — J. KADEN-BANDROWSKI: On nas rozumiał. Słowo o życiu. W książce: *Za stołem i na rynku.* Lw. 1932 s. 64-69. — T. HIŻ: Wspomnienie o E. Słońskim. *Gaz. Pol.* 1936 nr 288. — K. W. ZAWODZIŃSKI: Studia z wersyfikacji polskiej. Wr. 1954 s. 354. — W. SŁOBODNIK: Wstęp do: W. Briusow: *Poezje wybrane.* W-wa 1960 s. 12-13. — E. KOZIKOWSKI: E. Słoński. W książce: *Więcej prawdy niż plotki.* W-wa 1964 s. 97-111. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965. — A. REYKOWSKA. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V. *Lit. pol. okresu Młodej*

Polaki. T. 1. W-wa 1968. — Godni przypomnienia. *Wr. Tyg. Katol.* 1968 nr 46.

Dla mojej pani. P. CHMIEŁOWSKI: Ze współczesnego Parnasu. *Kur. Codz.* 1898 nr 277, 1900 nr 58. — A. DROGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1898 t. 4 s. 369-370. — J. NIŁOWSKI. *Kur. Niedzielnny* 1898 nr 3. — W. STERLING. *Prawda* 1898 nr 18. — W. P. *Głos* 1899 nr 20.

Z wiosennych dum. M. W. *Słowo Pol.* 1898 nr 235. — J. ZAKRZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 40, 41. — *Gaz. Pol.* 1898 nr 4. — I. CHRZANOWSKI. *Słowo* 1899 nr 16-17.

Obląkany. H. C. [H. CEYSINGER]: Plon konkursowy. Cz. 2. *Tyg. Mód i Powieści* 1900 nr 7. — Sprawozdanie z konkursu poczytyckiego. *Prawda* 1900 nr 2.

Poezje. W. BUKOŃSKI. *Gaz. Pol.* 1899 nr 123. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1899 nr 49. — G. D. [G. DANILOWSKI]. *Głos* 1899 nr 49. — J. WOŁOWSKI. *Tyg. Pol.* 1899 nr 28. — P. CHMIEŁOWSKI: Ze współczesnego Parnasu. *Kur. Codz.* 1900 nr 49. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Tyg. Nar.* 1901 nr 38. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Dzian. dla Wszystkich* 1901 nr 216.

*** [Poezje]. (K. D.-S.) [K. DANILOWICZ-STRELBICKI]. *Wędrowiec* 1900 nr 23. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1900 nr 42. — St. P. [S. PIĘKOWSKI]. *Głos* 1900 nr 39. — *Gaz. Pol.* 1900 nr 151. — W. GOSTOMSKI. *Ateneum* 1901 t. 2 z. 1.

Do Boga. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1901 nr 40 s. 326. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1901 nr 36. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1902 nr 44.

Poematy. Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Bibl. Warsz.* 1901 t. 4 s. 366. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1901 s. 469-470. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1901 nr 36. — W. WOLSKI. *Przegl. Tyg.* 1901 nr 32. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1902 nr 44. — *Przegl. Tyg.* 1902 nr 49.

Noc. M. MASSONIUS. *Książka* 1902 s. 346-347. — *Przegl. Tyg.* 1902 nr 19. — *Wiek* 1902 nr 114. — M. Z. *Ogniwio* 1903 nr 36. — Z. RÓŻYCKI. *Kur. Teatr.* 1903 nr 25.

Okruchy. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1904 s. 410. — *Prawda* 1905 nr 3 s. 33. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 1 s. 19.

Pieśń nad pieśniami. (L). *Kur. Codz.* 1904 nr 349. — *Goniec Por. i Wiecz.*

1904 nr 595. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1905 s. 189. — K: Z Parnasu. *Wędrowiec* 1905 nr 23. — W. B. *Wędrowiec* 1905 s. 426. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 1 s. 19.

Fragmenty. J. Ur. *Kur. Litewski* 1905 nr 16.

Bezimięńce. H. GALLE. *Książka* 1907 s. 436. — M. W. *Prawda* 1907 nr 7 s. 78. — A. STRZELECKI. *Słowo* 1907 nr 128. — X. *Świat* 1907 nr 8. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1908 s. 125. — J. J. *Świat* 1908 nr 37. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Dzian. Poz.* 1908 nr 158 dod. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1908 nr 296. — A. LEMIESZ. *Witeź* 1908 s. 438-439. — (St. G.). *Kur. Warsz.* 1908 nr 110. — *Przegl.* 1908 nr 157. — *Słowo* 1908 nr 181.

Przebudzenie. H. GALLE. *Książka* 1909 s. 318.

Jeszcze wciąż pełen wiosny. J. BARCZYŃSKI. *Prawda* 1909 nr 6. — K. BLESZ. [K. BLESZYŃSKI]. *Krytyka* 1909 t. 4 s. 329. — R. [Z. RÓŻYCKI]. *Bluszcz* 1909 nr 30 s. 332. — GAMMA. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 4. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1910 s. 248. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1911 nr 30.

Spod szronu. E. CZEKALSKI. *Prawda* 1910 nr 3. — J. DĄBROWSKI. *Krytyka* 1910 t. 2 s. 196. — GAMMA. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 4. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* 1910 nr 2 dod. *Nowej Gaz.* — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1911 s. 341-342.

Partia. AGAJ. *Przegl. Katol.* 1911 nr 15. — (A. St-r) [A. CEHAK]. *Kronika Powsz.* 1911 nr 13. — J. CIEŚLIŃSKI. *Lit. i Sztuka* 1911 nr 11 dod. *Nowej Gaz.* — E. CZEKALSKI. *Sfinks* 1911 t. 4 s. 314. — J. DĄBROWSKI. *Prawda* 1911 nr 16. — W. ROGOWICZ: Poeta krzywdy. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 14. — L. Z. [Z. L. ZALESKI]. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 242. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 3 s. 310. — SAVITRI [H. ZAHORSKA]. *Bluszcz* 1913 nr 7. — Z. L. ZALESKI: E. Słoński. W książce: Dzieło i twórca. W-wa 1913 s. 188-193. — S. K. [T. SINKO]. Z ostatnich nowości wydawniczych. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 49 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

W więzieniu. g. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 48. — W. GRUBIŃSKI. *Lit. i Sztuka* 1910 nr 32 dod. *Nowej Gaz.* — *Myśl Niepodległa* 1910 nr 153. — J. D. [J. DĄBROWSKI]. *Krytyka* 1911 t. 30 s. 322-323. — B. FRÖHLING. *Kronika Powsz.* 1911 nr 20. — A. W. [A. WY-SOCKI]. *Rzeczpospolita* 1925 nr 183.

Wybór poezji. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1911 nr 268. — W. RZYMOWSKI.

- Pravda* 1911 nr 19. — Poeta smutku. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 22. — E. WORONIECKI. *Sfinks* 1912 t. 4 s. 486-489.
- Nieżęty kłós. E. CZEKAŁSKI. *Przeł. Wil.* 1913 nr 24/26. — K. WROCZYŃSKI. *Lit. i Sztuka* 1913 nr 22 dod. *Nowej Gaz.* — *Gaz. Warsz.* 1913 nr 162. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 1 s. 573.
- Powrót. K. WROCZYŃSKI. *Lit. i Sztuka* 1913 nr 27 dod. *Nowej Gaz.* — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 2 s. 505.
- Miłość. W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1914 nr 33. — K. WROCZYŃSKI. *Lit. i Sztuka* 1914 nr 19 dod. *Nowej Gaz.* — *Gaz. Warsz.* 1914 nr 1. — *Kur. Por.* 1914 nr 33.
- Ta, co nie zginęła... *Biesiada Lit.* 1915 nr 28 s. 32. — E. CZEKAŁSKI: Rekord poetycki. Czwarła edycja „Tej, co nie zginęła”. *Romans i Powieść* 1917 nr 28 dod. *Świata.* — *Czas* 1917 nr 552. — T. KARYŁOWSKI. *Przeł. Powsz.* 1918 t. 139 s. 631. — Z. LEITGEBER. *Przeł. Oświatowy* 1918 nr 2. — I. W. [I. WIENIEWSKA]. *Gaz. Por. i Wiecz.* 1919 nr 4764.
- Idzie żołnierz borem, lasem... J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1915 nr 567.
- Już ją widzieli idącą... J. LORENTOWICZ: Śród poetów wojny. *Nowa Gaz.* 1917 nr 72. — *Widnokrąg* 1917 nr 3.
- Prawdziwa wojna. J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1917 nr 629. — *Romans i Powieść* 1917 nr 49 dod. *Świata.*
- Wiśniowy sad. F. [E. CZEKAŁSKI]. *Świat* 1918 nr 11. — B. H. [B. HERTZ]: Dwie książki o miłości. *Głos* 1918 nr 82.
- Zatopione królestwo. A. L. [A. LANGE]. *Nowa Gaz.* 1918 nr 542. — A. SZYCÓWNA. *Przeł. Pedag.* 1918 nr 547. — J. KLEINER: Ze świata baśni i snów dziecięcych. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1919 nr 2.
- Śmierć we mnie rośnie... b.a. *Świat* 1919 nr 12 s. 8. — *Czas* 1919 nr 157. — *Kur. Pol.* 1919 nr 57.
- Na progu Polski. M.: Książki dla dzieci. *Dzien. Poz.* 1921 nr 279. — A. GRUSZECKA. *Przeł. Warsz.* 1922 nr 5.
- Majostatni. E. CZEKAŁSKI: Najnowsze dzieła E. Słońskiego. *Świat* 1922 nr 17. — W. P. *Kur. Por.* 1922 nr 98. — *Tydzien Pol.* 1922 nr 20.
- Syn. E. CZEKAŁSKI: Najnowsze dzieła E. Słońskiego. *Świat* 1922 nr 17. — Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1922 nr 137. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1922 nr 112 por. — P. KLECZKOWSKI: Les romans. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1922 nr 17. — K. L.-KRZ. [K. LILJENFELD-KRZEWSKI]. *Droga* 1922 z. 6-7. — L. PIWIŃSKI. *Przeł. Warsz.* 1922 nr 9. — T. S. [T. SINKO]. *Czas* 1922 nr 124. — I. W. [I. WIENIEWSKA]. *Kur. Lw.* 1922 nr 84. — *Gaz. Warsz.* 1922 nr 96. — *Kur. Pol.* 1922 nr 84.
- Drogi nieznane. R. B. [R. BERGEL]. *Głos Narodu* 1923 nr 172. — E. CZEKAŁSKI. *Świat* 1923 nr 34. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1923 nr 303 wyd. wiecz. — L. PIWIŃSKI. *Przeł. Warsz.* 1923 nr 27 s. 413. — M. S. [M. SMOLARSKI]. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 226. — J. LORENTOWICZ: Nieznane drogi poetów. *Express Por.* 1924 nr 34.
- O żołnierzu tułacz. F. [E. CZEKAŁSKI]. *Świat* 1923 nr 21. — K. W. ZAWODZIŃSKI. *Słowo* 1923 nr 103 dod.; przedr. w książce: Wśród poetów. Kr. 1964 s. 3-4.
- Razem, młodzi przyjaciele! I. W. K. *Bluszcz* 1924 nr 5.
- Zaślubiny Polski z morzem. [J. LORENTOWICZ]. *Express Por.* 1925 nr 249. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1925 nr 345. — *Kur. Pol.* 1925 nr 354.
- Na gwiazdnym szlaku. Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1926 nr 282. — STAN. SK. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 46 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — *Głos Prawdy Lit.* 1926 nr 108. — J. B. [J. BRAUN]. *Gaz. Lit.* 1927 nr 3.
- Serce poety. E. CZEKAŁSKI. *Dzien Pol.* 1930 nr 284. — Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1930 nr 288. — L. POMIROWSKI. *Kur. Por.* 1930 nr 342. — Z. RABSKA. *Radio* 1930 nr 47. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1930 nr 54 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — T. B. S. [T. SYGA]. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 392. — J. BIRKENMAJER. *Polonista* 1933 z. 2 s. 91.
- Recenzje prac edytorskich
- Antologia współczesnej poezji polskiej. J. BIRKENMAJER. *Mysł Nar.* 1926 nr 25. — J. ZAHRADNIK: Niefortunne antologie. *Słowo Pol.* 1926 nr 129.

SMOLEŃSKI WŁADYSŁAW (1851–1926)

Pseud. i krypt.: A. GRABIEŃSKI; JÓZEF STAŃSKI; T. L.; W. S.; WL. GRABIEŃSKI; ZM.

Historyk kultury.

Ur. 6 kwietnia 1851 we wsi Grabienice Małe, pow. ciechanowski, syn Józefa i Balbiny ze Smosarskich. Kształcił się w szkołach powiatowych w Lipnie i Mławie, w gimnazjach w Płocku i Warszawie, oraz na Uniwersytecie Warszawskim — początkowo na wydziale medycznym, potem prawnym, który ukończył w 1874. Już w latach studiów rozpoczął działalność literacką, tworząc i publikując wiersze. Od 1876 zaczął ogłaszać studia naukowe, jednocześnie pracując jako pisarz sądowy w Warszawie. W 1879 został asesorem, a w 1899 radcą Prokuraturii Królestwa Polskiego. Przez szereg lat wykładał historię Polski na tajnych kompletach żeńskich. Był jednym z założycieli Towarzystwa Naukowego Warszawskiego (1907). W 1918 został członkiem Polskiej Akademii Umiejętności, w 1919 profesorem historii na Uniwersytecie Warszawskim. Zmarł 7 maja 1926 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Stan i sprawa Żydów polskich w XVIII w. W-wa 1876. Zob. też. poz. 20 t. 2.

2. Mazowiecka szlachta w poddaństwie proboszczów płockich. W-wa 1878. Wyd. nast. W-wa 1951. Zob. też poz. 20 t. 1 oraz Wyd. zbior.

3. Drobną szlachtą w Królestwie Polskim. Studium etnograficzno-społeczne. *Ateneum* 1879 t. 1 s. 213-226, 495-509, t. 2 s. 103-125. Wyd. osob. W-wa 1885. Zob. też poz. 20 t. 1.

4. Szlachta w świetle własnych opinii. Studium historyczne. *Ateneum* 1880 t. 3 s. 432-455 i odb. Zob. też poz. 20 t. 1 oraz Wyd. zbior.

5. Szlachta w świetle opinii w. XVIII. Studium historyczne. *Ateneum* 1881 t. 1 s. 98-114 i odb. Zob. też poz. 20 t. 1 oraz Wyd. zbior.

6. Wiara w życiu społeczeństwa polskiego w epoce jezuickiej. *Ognisko. Książka zbior. wyd. dla uczczenia... T. T. Jeża*. W-wa 1882 s. 205-256 i odb. W-wa 1883. Wyd. nast. W-wa 1951. Zob. też poz. 20 t. 1.

7. Kuźnica Kollatajowska. Studium historyczne. *Ateneum* 1884 t. 1 s. 393-417, t. 2 s. 111-155, t. 4 s. 397-428. Wyd. osob. Kr. 1885. Wyd. nast. W-wa 1949. Zob. też poz. 20 t. 2 oraz Wyd. zbior.

8. Rządy pruskie na ziemiach polskich (1793-1807). W-wa 1886. Wyd. 2 W-wa 1903. Zob. też poz. 20 t. 3.

9. Szkoły historyczne w Polsce. Główne kierunki poglądów na przeszłość. *Ateneum* 1886 t. 4 s. 125-150, 297-332, 511-531 i odb. W-wa 1887. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1898 (z przedmową A. Rembowskiego), Wr. 1952 (oprac. M. H. Serejski). Zob. też poz. 20 t. 3 oraz Wyd. zbior.

10. Stanowisko Waleriana Kalinki w historiografii polskiej. *Gaz. Pol.* 1887 nr 25-33. Wyd. osob. W-wa 1887. Zob. też poz. 20 t. 3 oraz Wyd. zbior.

11. Towarzystwa naukowe i literackie w Polsce w. XVIII. *Ateneum* 1887 t. 3 s. 109-151 i odb. Zob. też poz. 20 t. 2.

12. Stanowisko Kazimierza Jarochońskiego w historiografii polskiej. *Bibl. Warsz.* 1888 t. 3 s. 163 i nn. i odb. Zob. też poz. 20 t. 3.

13. Kalendarze w Polsce w. XVIII. Przyczynek do dziejów oświaty w Polsce w. XVIII. *Bibl. Warsz.* 1889 t. 2 s. 351-373 i odb. Zob. też poz. 20 t. 2.

14. Żywioty zachowawcze i Komisja Edukacyjna. Przyczynek do dziejów oświaty w Polsce w. XVIII. *Ateneum* 1889 t. 1 s. 413-430, t. 2 s. 46-85, 241-263 i odb. Zob. też poz. 20 t. 2 i Wyd. zbior.

15. Przewrót umysłowy w Polsce w. XVIII. Studia historyczne. Ogl. fragm.: *Prawda* 1891 nr 3-5 (pt. Zatargi kierunków skrajnych w publicystyce polskiej ostatniej ćwierci w. XVIII), *Ateneum* 1891 t. 1 s. 232-273 (pt. Walka z przesądami w Polsce w. XVIII), *Bibl. Warsz.* 1891 t. 2 s. 1-33 (pt. Nowa filozofia w Polsce w. XVIII). Wyd. całości Kr. 1891. Wyd. nast.: wyd. 2 uzup. W-wa 1923; W-wa 1949.

16. Prześladowanie unitów w Królestwie Polskim. Paryż 1891. Zob. też poz. 35.

17. W sprawie ugody polsko-rosyjskiej. Paryż 1891.

18. Ostatni rok Sejmu Wielkiego. Kr. 1896. Wyd. 2 Kr. 1897.

19. Dzieje narodu polskiego. Cz. 1-2. Kr. 1897-1898. Wyd. nast.: cz. 1-4. W-wa 1898. *Bibl. Dziel Wyborowych* nr 52-54, 58; wyd. 3 W-wa 1904; wyd. 4 Kr. 1906; wyd. 5 Kr. 1919; wyd. 6 i 7 Kr. 1921.

Przekłady ros.: Lwowicz. Petersb. 1899-1901; Jastriebow. Petersb. 1910.

20. Pisma historyczne. T. 1-3. Kr. 1901.
T. 1: Szlachta w świetle własnych opinii. (Zob. poz. 4); Szlachta w świetle opinii w. XVIII. (Zob. poz. 5); Jędrzeja Święckiego opis Mazowsza. (*Kwart., Kłosa* 1877 t. 2 s. 82-123); Mazowiecka szlachta w poddaństwie proboszczów płockich. (Zob. poz. 2); Drobną szlachtą w Królestwie Polskim. (Zob. poz. 3); Wiara w życiu społeczeństwa polskiego w epoce jezuickiej. (Zob. poz. 6); Książd Marek, prorok i cudotwórca konfederacji barskiej. (*Ateneum* 1886 t. 2 s. 117-140); Onufry Korytyński. (*Ateneum* 1893 t. 4 s. 184-189); Cezar Pyrrhus de Varille. Przyczynę do historii literatury politycznej w. XVIII. (*Nowiny* 1880 styczeń); Przyczyny upadku projektu kodeksu Zamojskiego. (*Przegl. Prawa i Administracji* 1894);
T. 2: Towarzystwa naukowe i literackie w Polsce w. XVIII. (Zob. poz. 11); Kalendarze w Polsce w. XVIII. (Zob. poz. 13); Żywioty zachowawcze i Komisja Edukacyjna. (Zob. poz. 14); Polska szkoła orientalna w Stambule. (*Kwart. Hist.* 1887); Stan i sprawa Żydów polskich w. XVIII w. (Zob. poz. 1); Kuźnica Kollatajowska. (Zob. poz. 7); Uwięzienie Kollataja. (*Bibl. Warsz.* 1899 t. 4 s. 501-519. Zob. też Wyd. zbior.);
T. 3: Z dziejów wewnętrznych Polski za króla Stanisława Augusta. (*Ateneum* 1883 t. 1 s. 132-146, 1884 t. 1 s. 169-180, 1887 t. 4 s. 1-14); Sprawa włościańska w Polsce w. XVIII. (*Kwart. Hist.* 1890); Czasy Stanisława Augusta w powieściach J. I. Kraszewskiego. (*Książka jubileuszowa dla uczczenia... J. I. Kraszewskiego.* W-wa 1880 s. 215-249); Rządy pruskie na ziemiach polskich. 1793-1807. (Zob. poz. 8); Szkoły historyczne w Polsce. Główne kierunki poglądów na przeszłość. (Zob. poz. 9); Stanowisko Waleriana Kalinki w historiografii polskiej. (Zob. poz. 10); Stanowisko Kazimierza Jarochońskiego w historiografii polskiej. (Zob. poz. 12); Aleksander Rembowski. (*Tyg. Ilustr.* 1895 nr 18); Nauczanie historii polskiej; Święty Stanisław. (*Nowiny* 1878 nr 128. Zob. też Wyd. zbior.); Celibat duchowieństwa w Polsce. (*Wielka enc. potocz. ilustr.* T. 12. W-wa 1894); Gdzie Jagiełło był Krzyżaki? (*Nowiny* 1878 nr 160); Przywileje cerewicki. (*Wielka enc. potocz. ilustr.* T. 11. W-wa 1894); Koszta wychowania w końcu w. XVIII. (*Niwa* 1879 z. 116); Przypadki rękopisu. (*Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochotowskiego.* Lw. 1899 s. 441-444).
21. Konfederacja targowicka. Ogl. fragm. *Ognio* 1903 nr 19-22, 1904 nr 37. Wyd. osob. całości Kr. 1903.
22. Prawda w badaniach historycznych prof. Szymona Askenazego. Ogl. *Prawda* 1903 nr 12, 15, 37-39; *Kur. Warsz.* 1903 nr 91. Wyd. osob. W-wa 1903.
23. Szkice z dziejów szlachty mazowieckiej. Ogl. fragm.: *Przegl. Hist.* 1905 t. 1 (pt. Udział szlachty mazowieckiej w elekcjach królów), 1906 t. 2 s. 20-42 (pt. Rozrodzenie i ubóstwo), t. 2 s. 342-351 (pt. Emigracja), t. 3 s. 52-61 (pt. Mazurów w świetle cudzych opinii), t. 3 s. 199-207 (pt. Sprawa drobnej szlachty w XVIII w.). Wyd. osob. całości Kr. 1908.
24. Emigracja polska w latach 1795-1797. *Przegl. Hist.* 1911 i odb.
25. Jan Dekert, prezydent Starej Warszawy i sprawa miejska podczas Sejmu Wielkiego. W-wa 1912.
26. Komisja boni ordinis warszawska. W-wa 1912. Zob. też poz. 35.
27. Naród polski w walce o byt. Powst. 1916. Wyd. W-wa 1919.
Przekład franc.: M. Rakowska: *La Pologne. Resume d'histoire.* Paryż 1916.
28. Znaczenie Konstytucji 3 maja. W-wa 1916. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1916; wyd. 3 W-wa 1918.
29. Mieszczanstwo warszawskie w końcu w. XVIII. W-wa 1917.
30. Znaczenie Tadeusza Kościuszki w dziejach polskich. W-wa 1917. Wyd. 2 W-wa 1918.
31. Jan Henryk Dąbrowski. W-wa 1918.
32. Przyczyny upadku projektu kodeksu Zamojskiego. Ogl. *Teka Zamoyska.* Zamość 1919 i odb.
33. Przyczyny upadku państwa polskiego. W-wa 1921.
Przekłady: niem.: *Polen.* Berno 1918 — franc.: *Pologne.* Berno 1918.
34. Historia Polski. Wykłady popularne. W-wa 1921. Wyd. nast.: 1921; 1922; 1923; 1925.
35. Studia historyczne. W-wa 1925.
Zawartość: Z dziejów miasteczka. (*Z wieku Mikolaja Reja.* W-wa 1905 s. 59-71); Jan Zamoyski w bezkrólewiu po śmierci Zygmunta Augusta. (*Kwart. Hist.* 1905 t. 19); Spór o Jana Zamoyskiego w publicystyce polskiej wieku XVIII. (Zob. też Wyd. zbior.); *Zły sąsiad.* Przyczynę do historii łupiestw pruskich w Polsce. (*Myśl. Księga zbior. ... „Ogniu”.* W-wa 1904); Rosja wobec sprawy włościańskiej w Polsce wieku XVIII. (*Przegl. Hist.* 1915 t. 19); Sprawa stosunku Litwy do Polski na Sejmie Wielkim. (*Księga pamiątk. ku czci B. Orzechowicza.* T. 2. Lw. 1916 s. 431-444); Wołyń wobec Konstytucji 3 maja. (*Przegl. Hist.* 1908 t. 6); Zapatrywania Rembowskiego na reformy Sejmu Wielkiego. (*Kur. Warsz.* 1908 nr 249. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7892 IVa); Pasy lipkowskie. Przyczynę do historii polskiego przemysłu artystycznego. (*Przegl. Hist.* 1915 t. 19. Zob. też Wyd. zbior.); Z korespondencji Kollataja podczas Sejmu Wielkiego. (*Przegl. Hist.* 1909 t. 9. Zob. też Wyd. zbior.); Długi Kollataja w roku 1794. (*Przegl. Hist.* 1915 t. 19); Zbiory artystyczne Kollataja w roku 1795. (*Przegl. Hist.* 1913 t. 15); Dionizy Mikorski, poseł wyszogrodzki. Ze studiów nad historią sejmu grodzieńskiego z roku 1793. (*Przegl. Hist.* 1909 t. 8); Bracia Mostowscy. (*Przegl. Hist.* 1900 t. 7); Testament generała J. A. Cichońskiego. (*Przegl. Hist.* 1915 t. 19); Testament ks. Piotra Świtkowskiego. (*Przegl. Hist.* 1915 t. 19); Szczegół z życia Kościuszki. (*Przegl. Hist.* 1915 t. 19); Książę eks-podkomorz i Truskolaska. (*Przegl. Hist.* 1915 t. 19); Komisja boni ordinis warszawska. (Zob. poz. 26); Polacy na obczyźnie po upadku Rzeczypospolitej. (*Przegl. Hist.* 1913 t. 15); Spory o przekład polski kodeksu Napoleona; Towarzystwo Patriotyczne podczas powstania listopadowego. (*Przegl. Hist.* 1909 t. 8); Prześladowanie unitów w Królestwie Polskim. (Zob. poz. 16); Warunki pracy naukowej w b. Królestwie Polskim w okresie odzwoju rosyjskiego za powstanie styczniowe. (*Nauka Pol.* 1923 t. 4 s. 354-360); Lekcja

historii polskiej. (*Na szkołę pol.* W-wa 1916); Zamknięcie Polskiej Macierzy Szkolnej; Tadeusz Korzon. (*Kur. Warsz.* 1912 nr 306); Potrzeby historii polskiej; Patriotyzm historiografii polskiej w czasach porobiorzowych; Tadeusz Smoleński; Wspomnienie o Asnyku.

36. Monteskiusz w Polsce w. XVIII. W-wa 1927.

Zawiera także: Fragment pamiętnika autora oraz bibliografię jego prac.

Nadto szereg drobniejszych prac historycznych.

Rękopisy drobnych utworów: Bibl. Nar. sygn. 5451; Bibl. Jagiel. sygn. 7814 IV t. 2.

Artykuły, studia i wiersze zamieszczał w czasopismach: *Ateneum* (1879-1881, 1883-1889, 1891, 1893, 1899), *Bibl. Umiejętności Prawnych*, *Bibl. Warsz.* (1888-1889, 1891, 1899), *Dzien. Poz.* (1891-1901), *Gaz. Pol.* (1887-1888), *Gaz. Por. z Grosze* (1916), *Gaz. Sądowa* (1883, 1887), *Głos* (1887), *Kłosy* (1869, 1872), *Kolce* (1874), *Kraj* (1886), *Kur. Świąteczny* (1869), *Kur. Warsz.* (1871, 1903, 1908, 1912), *Kwart. Hist.* (1887-1888, 1890, 1899, 1902, 1905), *Kwart. „Kłosoś”* (1877), *Nauka Pol.* (1918, 1923), *Niwa* (1879, 1891), *Nowa Reforma, Nowiny* (1878-1881, 1899), *Ogniwo* (1903-1904), *Polska Zbrojna* (1924), *Prawda* (1881-1887, 1891, 1899, 1903), *Przegl. Hist.* (1900, 1902, 1904-1906, 1908-1915, 1920), *Przegl. Prawa i Administracji* (1894), *Przegl. Tyg.* (1873), *Roczn. Pedag.* (1882-1884), *Rozwaga* (1916), *Teka Zamoyska* (1919, 1921), *Tyg. Ilustr.* (1870-1871, 1873, 1875, 1894-1895, 1897, 1918-1919), *Wędrowiec* (1891), *Wieczory Rodzinne* (1898), *Wieniec* (1872).

Ponadto w wydawnictwach: *Dzieje Akademii Duchownej w W-wie*. W-wa 1907, *Enc. powsz. S. Orgelbranda*. Suplement I. W-wa 1879 i II. W-wa 1884, *Enc. wychow.* T. 5. W-wa 1900-1901, *Kalendarz rodzinny na r. 1871*, H. Konic: Materiały do dziejów Komisji Rządzącej (1910), *Książka jubileuszowa dla uczczenia 50-letniej działalności literackiej J. I. Kraszewskiego*. W-wa 1880, *Księga pamiątk. ku czci O. Balzera*. Lw. 1925, *Księga pamiątk. ku czci B. Orzechowicza*. Lw. 1916, *Lirnik wioskowy* (1925), *Mysł. Księga zbior...* „Ogniwa”. W-wa 1904, *Na szkołę pol.* W-wa 1916, *Ognisko. Książka zbior. wyd. dla uczczenia... T. T. Żeża*. W-wa 1882, *Pamiętka. Szkice i studia lit. J. Krausharowej*. 1912, *Poradnik dla samouków*. W-wa 1899, *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899, *Rozbiory. Wyjątki z dzieł historyków*. W-wa 1916, *Światelko. Książka dla dzieci*. W-wa 1885, *Trzeci Maj*. W-wa 1916, *Upominek. Księga zbior. ku czci E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Wielka enc. powsz. ilustr.* T. 1-17. W-wa 1890-1896, *Z wieku Mikołaja Reja*. W-wa 1905.

Wydania zbiorowe

Wybór pism. Wyboru dokonała oraz wstępem zaopatrzyła C. Bobińska. W-wa 1954.

Zawartość: Szlachta w świetle własnych opinii. (Zob. poz. 4); Szlachta w świetle opinii w. XVIII. (Zob. poz. 5); Mazowiecka szlachta w poddaństwie proboszczów płockich. (Zob. poz. 2); Żywioty zachowawcze i Komisja Edukacyjna. (Zob. poz. 14); Spór o Jana Zamoyskiego w publicystyce polskiej wieku XVIII. (Zob. poz. 35); Pasy lipkowskie. (Zob. poz. 35); Z korespondencji Kollątaja podczas Sejmu Wielkiego. (Zob. poz. 35); Uwzięcie Kollątaja. (Zob. poz. 20 t. 2); Kuźnica Kollątajowska. (Zob. poz. 7); Szkoły historyczne w Polsce. (Zob. poz. 9); Stanowisko Waleriana Kalinki w historiografii polskiej. (Zob. poz. 10); Święty Stanisław. (Zob. poz. 20 t. 3).

Listy

- Do J. I. Kraszewskiego z 1876. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6532 IV.
- Do J. Łozińskiego z 1887. Rkps Ossol. sygn. 6515/II.
- Do B. Römpera z 1888. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8769.
- Do redakcji *Kwart. Hist.* z 1891. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2808.
- Do J. Korzeniowskiego 2 listy z 1891. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351 t. 58.
- Do O. Balzera list z 1891 i 2 listy z 1909. Rkps Ossol. sygn. 7701/II i 7689/II.
- Do M. Offmańskiego z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2734.
- Do Z. Rabskiej 13 listów z 1901-1924. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2728.
- Do J. Leskiego [?] z 1903. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 39.
- Do B. Chlebowskiego z 1905. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2887.
- Do T. Smoleńskiego z 1906. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7417 III t. 2.
- Do L. Szczepańskiego z 1920. Rkps Ossol. sygn. 12217.
- Do A. Czajewicza z 1923. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. depozyt Tow. Nauk. Warsz. sygn. 234.
- Do L. Bernackiego b.d. Rkps Ossol. sygn. 7049/II.
- Do J. Krausharowej b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2730.
- Do B. Ulanowskiego b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402.
- Do T. Wierzbowskiego b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881.

18. Korespondencja w Bibl. im. Zielińskich przy Tow. Nauk. Płockim.

OPRACOWANIA

E. SULIMCZYK-ŚWIEŻAWSKI: Replika p. W. Smoleńskiemu... *Ateneum* 1886 t. 2 s. 184-187. — *Tyg. Mód i Powieści* 1897 nr 44. [O przyznaniu nagrody przez Komitet Kasy im. Mianowskiego]. — Z. KOŚCIESZA: Z końcem wieku. *Rola* 1901 nr 32. — A. REMBOWSKI: W. Smoleński. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 12, 13; przedr.: *Pisma*. T. 3. W-wa 1906 s. 787-795. — *Echo Warsz.* 1926 nr 32 [50-lecie pracy W. Smoleńskiego]. — C. LEŚNIEWSKI: Poglądy W. Smoleńskiego na metodę i zadania historii. *Przeł. Hist.* t. 26 (1926/1927) s. 5-22.

(Nekrologi:) S. WRÓBLEWSKI. *Roczn. AU* 1925/1926 s. 62; J. BOJASIŃSKI. *Przeł. Pedag.* 1926 s. 508-510; P. DĄBKOWSKI. *Słowo Pol.* 1926 nr 130; M. HANDELSMAN. *Roczn. Tow. Nauk. Warsz.* 1926 t. 19; H. WIĘCKOWSKA. *Wiad. Lit.* 1926 nr 126; *Echo Warsz.* 1926 nr 109; *Kur. Warsz.* 1926 nr 342; *Ruch Lit.* 1926 nr 5; *Szkola* 1926 s. 129-130; J. SIEMIŃSKI. *Przeł. Hist.* t. 26 (1926/1927) s. 1-4.

A. ŚLIWIŃSKI: Moi kandydaci na premiera. *Droga* 1935 nr 11. — T. MANTEUFFEL: Uniwersytet Warszawski 1915/1916—1934/1935. W-wa 1936. — W. BIEŃKOWSKI: Przedmowa do: W. Smoleński: Przewrót umysłowy w Polsce XVIII w. W-wa 1949. — Ż. KORMANOWA: Przedmowa do: W. Smoleński: Kuźnica Kolańtajowska. W-wa 1949. — M. H. SEREJSKI: Wstęp do: W. Smoleński: Szkoły historyczne w Polsce. Wr. 1952. — C. BOBIŃSKA: Wstęp do: W. Smoleński: Wybór pism. W-wa 1954. — A. ŻEROMSKI: Ciecchanów. *Argumenty* 1966 nr 43. — K. GRZYBOWSKI: Smoleński W. *Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy*. Wr. 1971.

Stanisławowa sprawa Żydów polskich. -F-. [F. FRYZE]. *Kur. Codz.* 1876 nr 93. — *Israelita* 1876 nr 20-22. — *Tyg. Ilustr.* 1876 nr 50. — A. N. [A. NIEWIAROWSKI]. *Kur. Codz.* 1878 nr 163.

Mazowiecka szlachta w poddaństwie proboszczów płockich. E. ŚWIEŻAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1878 t. 4 s. 154-167. — A. REMBOWSKI. *Niwa* 1879 nr 100; przedr.: *Pisma*. T. 2. W-wa 1902 s. 577-585. — W. L. SZCZERBOWICZ. *Tyg. Ilustr.* 1879 t. 1 s. 308.

Drobna szlachta w Królestwie Polskim. ** [J. TOKARZEWICZ]. *Kur. Codz.* 1886 nr 34.

Szlachta w świetle własnych opinii. R. B. [R. BUCZYŃSKI]. *Niwa* 1881 nr 157. — *Nowiny* 1881 nr 12.

Szlachta w świetle opinii w XVIII. R. B. [R. BUCZYŃSKI]. *Niwa* 1881 nr 157. — B. CHLEBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 281.

Kuźnica Kolańtajowska. A. ŚWIEŻAWSKI. *Prawda* 1885 nr 41-42. — S. KŁOSY 1885 nr 1064. — X. *Przeł. Pol.* 1885 z. 4. — *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 154. — K. JAR. *Kraj* 1886 nr 31. — A. R. [A. REMBOWSKI]. *Niwa* 1886 nr 280.

Rządy pruskie na ziemiach polskich. E. SIWIŃSKI. *Głos* 1887 nr 19.

Szkoły historyczne w Polsce. A. REMBOWSKI. *Kur. Codz.* 1887 nr 179. — E. SIWIŃSKI. *Głos* 1887 nr 18. — W. [C. WYBRANOWSKI]. *Kwart. Hist.* 1887 t. 1. — P. CHMIEŁOWSKI. *Prawda* 1898 nr 20. — W. SPASOWICZ. *Kraj* 1898 nr 21. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1898 nr 33-34. — J. KADZIELSKI. *Przeł. Nauk Hist. i Społecznych* 1953 t. 3 s. 415-418.

Kalendarze w Polsce w w. XVIII. A. REMBOWSKI. *Niwa* 1889 nr 19.

Żywioły zachowawcze i Komisja Edukacyjna. A. REMBOWSKI. *Niwa* 1889 nr 23.

Przewrót umysłowy w Polsce w XVIII. -Cj-. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1891 nr 101. — A. REMBOWSKI. *Niwa* 1891 nr 6, 22-24. — ROSS. *Nowiny Lit.* 1891 nr 2. — A. G. BEM. *Przeł. Tyg.* 1892 nr 27-28. — T. KORZON. *Kwart. Hist.* 1892 s. 165-173; przedr. w książce: *Listy otwarte*. T. 4. W-wa 1916. — K. WALISZEWSKI. *Ateneum* 1892 t. 1 s. 186-190. — *Kraj* 1892 nr 11-12. — I. CHRZANOWSKI. *Gas. Warsz.* 1925 nr 1. — G. KORBUT. *Ruch Lit.* 1928 nr 23.

Ostatni rok Sejmu Wielkiego. K. BRZOZA. *Krytyka* 1897 z. 2. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1897 nr 12. — S. KRZEMIŃSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 58. — W. RAJCZYC. *Prawda* 1897 nr 6-8. — A. REMBOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 2 s. 1-28; przedr.: *Pisma*. T. 3. W-wa 1906 s. 634-667. — HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Przeł. Tyg.* 1897 s. 383 i nn.

Dzieje narodu polskiego. J. F. GAJSLER. *Głos* 1899 nr 39. — M. HANDELSMAN. *Ogniw* 1904 nr 27. — *Przeł. Hum.* 1922 t. 1 s. 565-587.

Pisma historyczne. J. K. KOCHANOWSKI. *Książka* 1901 s. 411-413. — W. TOKARZ. *Kwart. Hist.* 1901 s. 500. — A. R.

[A. REMBOWSKI]. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 1 s. 173-179. — M. R. WITANOWSKI. *Wisła* 1903 s. 493-495. — *Przeł. Politi., Spol. i Lit.* 1904 nr 160-166.

Konfederacja targowicka. A. REMBOWSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 247-248. — A. REMBOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 4 s. 378-385. — B. DEMBIŃSKI. *Kwart. Hist.* 1904 s. 326-333. — T. GRABIENSKI. *Krytyka* 1904 t. 1 s. 330-331. — T. KORZON: *Listy otwarte*. T. 4. W-wa 1916.

Szkice z dziejów szlachty mazowieckiej. J. BELCIKOWSKI. *Nowa Gaz.* 1908 nr 61. — J. GRABOWSKI. *Tyg.*

Ilustr. 1908 nr 15. — A. KŁODZIŃSKI. *Kwart. Hist.* 1908 s. 89-93. — J. K. KOCHANOWSKI. *Książka* 1908 s. 13-14.

Znaczenie Konstytucji 3 maja. M. L. *Pol. Macierz Szkolna* 1918 nr 7-8. — Naród polski w walce o byt. *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 13. — *Historia Polski. Tyg. Ilustr.* 1921 nr 19, 1923 nr 39.

Mieszczanstwo warszawskie... A. WIERZYNEK. *Świat* 1917 nr 24.

Studia historyczne. H. WIĘCKOWSKA. *Wiad. Lit.* 1925 nr 97.

Monteskiusz w Polsce. G. KORZON. *Ruch Lit.* 1928 nr 3.

SPASOWICZ WŁODZIMIERZ (1829–1906)

Pseud. i krypt.: DANIŁOW KIRYAK; S; SP; WŁ-RZ S-CZ; WŁ-RZ-SP-CZ; WŁ. SP.; WŁ. SP-CZ; W-RZ S-CZ; W-RZ SP-CZ; w. s.; W. S.; W. SP.; W-z S-z.

Historyk literatury, krytyk literacki, publicysta.

Ur. 16 stycznia 1829 w Rzeczy nad Dnieprem. Syn Daniela, lekarza w guberni wileńskiej, prawosławnego, oraz Teofili Kreutz. Uczył się w gimnazjum w Mińsku — ukończył je w 1845. W okresie studiów prawniczych na Uniwersytecie Petersburskim (1845-1849) uczestniczył w zebraniach stowarzyszeń studentów polskich, skupionych wokół Z. Sierakowskiego. Następnie pracował jako urzędnik sądowy, później wykładowca w zakładach wojskowo-naukowych. W 1851-1857 doktoryzował się i habilitował na Uniwersytecie Petersburskim w zakresie prawa karnego. W 1857 został profesorem tej uczelni. Utrzymywał kontakty literackie z liberalnymi pisarzami rosyjskimi. W 1859 podróżował na Zachód, w Paryżu kontaktował się z polską emigracją. W 1859 wspólnie z J. Ohryzką założył w Petersburgu dwutygodnik polski *Słowo*, zawieszony po opublikowaniu kilkunastu numerów, oraz wydawał „Volumina legum”. W 1862 Komisja Oświecenia Królestwa Polskiego powołała go na stanowisko profesora prawa karnego w warszawskiej Szkole Głównej. Po kilku miesiącach wrócił do Petersburga i podjął praktykę adwokacką. W 1867 został przewodniczącym Petersburskiej Rady Adwokackiej. Był członkiem Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza we Lwowie, Towarzystwa Miłośników Literatury Rosyjskiej przy Uniwersytecie Moskiewskim, Rady Komitetu Związku Wzajemnej Pomocy Pisarzy Rosyjskich oraz członkiem korespondentem Akademii Umiejętności w Krakowie (od 1873). W środowisku petersburskiej inteligencji założył stowarzyszenie literackie zwane Kolem Szekspirowskim, któremu przewodniczył do 1902. W Warszawie od 1876 współredagował wraz z P. Chmielowskim miesięcznik *Ateneum*. W 1876-1881 wygłaszał liczne odczyty w Warszawie i Krakowie, we Lwowie, a także na terenie cesarstwa rosyjskiego. W 1882 był w Petersburgu współzałożycielem wraz z E. Piltzem tygodnika społeczno-literackiego *Kraj*. W 1886 odbył podróż do Turcji i południowej Słowiańszczyzny. W 1900 otrzymał doktorat honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 1902 zamieszkał w Warszawie. Tu zabiegał wraz z I. Baranowskim i W. Holewińskim o założenie Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Zmarł 27 października 1906 w Warszawie, pochowany w Lemieszówce na Podolu.

TWÓRCZOŚĆ

1. *Obzor istorii polskoj literatury*. W książce: *Istoria sławiańskich literatur*. Petersburg.

1865 i odb. Wyd. 2 Petersburg. 1879-1881. Współautor: A. N. Pypin.

Przekłady: czes.: A. Kotik, Praga 1880-1888 — franc.: 1881 — niem.: Lipsk 1880-1883 — pol.: pt. Dzieje literatury polskiej. Przełożyli z ros. S. Czarnowski i A. G. Bem [na podstawie 2 wyd. Istori...]. W-wa 1882; wyd. 2 przejrzał i popr. A. G. Bem. W-wa 1885 [1884]; wyd. 3 przejrzał i uzup. A. G. Bem. Kr. 1891.

2. Polityka samobójstwa. Uwagi nad piśmiem „Polska i Rosja w 1872” przez b. członka Rady Stanu Królestwa Polskiego. Drezno 1872. Wyd. 2 Poz. 1872. Zob. też poz. 13 t. 9.

3. Za mnogo let. 1859-1871. Statji, otrywki, istorija, kritika, polemika, sudiębnyje rieczii i procz. Petersb. 1872.

4. Nowe studium nad Syrokomlą. *Ateneum* 1876 t. 1 s. 1-33, 597-632. Wyd. osob. pt. Władysław Syrokomla. Studium literackie. Lw. 1881 *Bibl. Mrówki* 106-107. Zob. też poz. 8, 12 t. 1, 13 t. 1.

5. Wincenty Pol jako poeta. Dwa odczyty* *Ateneum* 1878 t. 2 s. 104-145. Wyd. osob. pt. Wincenty Pol jako poeta. Lw. 1881 *Bibl. Mrówki* 108; przedr. w: *Pol. krytyka lit. (1800-1918)*. T. 3. W-wa 1959 s. 85-100. Zob. też poz. 8, 12 t. 1, 13 t. 1.

6. Pismo iz Krakowa. Jubilej Kraszewskiego. *Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1879 i nadb. Zob. też poz. 13 t. 6.

7. Literacki i polityczny spadek po A. Wielopolskim. Poz. 1880. Zob. też poz. 13 t. 2.

Wersja ros. poszerz. pt. Żyźń i politika markiza Wielopolskiego. *Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1880 z. 10-11, 1881 z. 2, 5-7, 12. Wyd. osob. Petersb. 1882. Zob. też poz. 12 t. 10.

Przekład: A. G. Bem: Życie i polityka margrabiego Wielopolskiego. Epizod z dziejów kwestii polskiej w Rosji. Ogl. zob. poz. 13 t. 3.

8. Studia nie z natury. Wil. 1881.

Zawartość: Władysław Syrokomla. (Zob. poz. 4); Marcin Matuszewicz jako pamiętnikarz. *Ateneum* 1878 t. 4 z. 10-11; Wincenty Pol jako poeta. (Zob. poz. 5); Szekspirowska historia tragiczna o królewiczu duńskim Hamlecie. *Ateneum* 1881 t. 1. Zob. też poz. 13 t. 2).

9. Byron i niektórzy jego poprzednicy. *Ateneum* 1884 t. 2-3. Wyd. osob. wersji ros. pt. Byron i niektóryje iz jego priedszestwiennikow. Petersb. 1885. Zob. też poz. 12 t. 2, 13 t. 2.

10. Mickiewicz i Puszkina przed pomnikiem Piotra Wielkiego. Dwa odczyty wygłoszone w Krakowie w dn. 14 i 15 marca 1886. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 1 (1887) s. 27-48 i odb. Zob. też poz. 12 t. 2, 13 t. 5.

11. „Konrad Wallenrod”. Odczyt miany dn. 10 września 1889 w sali ratuszowej w Lwowie. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 3 (1889) s. 120-154 i odb. Zob. też poz. 12 t. 8, 13 t. 1.

Rkps Ossol. sygn. 4353 II.

12. Soczinenija. T. 1-10. Petersb. 1889-1902.

T. 1 (1889): Literaturnyje oczerki i portriety: Władysław Syrokomla. (Zob. poz. 4); Szekspirowski Gamlet; Nieskolko slow o Kawielinie; O Puszkinie riecz; Wincientij Pol i jego poezija. (Zob. poz. 5).

T. 2 (1889): Byron i niektóryje jego priedszestwienniki. (Zob. poz. 9). Mickiewicz w rannim pieriwodzie jego żyźni (po 1830) kak baironist; Puszkina i Mickiewicz u pamiatnika Pietra Wielikogo. (*Wiestnik Jewropy* 1887 t. 4. Zob. poz. 10); Bajronizm u Puszkina. (Zob. też poz. 13 t. 5); Bajronizm u Lermontowa. (Zob. też poz. 13 t. 5).

T. 3 (1890): Statji, dissertacii, lekcji juridyczeskogo sodierżanija: O prawie sobstwiennosti w literaturie. (Zob. też poz. 13 t. 4).

T. 4 (1891): Pierieżytoje. Polemika. Putiewnyje zamietki. Kritika. Tu m.in.: Riecz na obiedie w czest' I. S. Turgieniewa.

T. 5-7 (1893-1894): Sudiębnyje rieczii.

T. 8 (1896): Poslednie raboty w diwianostych godach: Puszkina w polskoj nowiejszej literaturnoj kritike. (*Siewiernyj wiestnik* 1891 z października); „Konrad Wallenrod”. (Zob. poz. 11); Lermontow w knigie N. Kotlariewskogo; Dżon Goward. (Zob. też poz. 13 t. 2); Družba Szallera i Giote. (Zob. też poz. 14).

T. 9 (1900): Poslednie raboty w diwianostych godach: Nowyj opyt ocenki Giote [Goethe] w knigie E. Roda. (Zob. też poz. 13 t. 7); Adam Mickiewicz i jego poetičeskoe tworczestwo. (*Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1899 z. 8); D. S. Mierieżkowskij i jego „Wiecznyje sputniki”. (*Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1897 z. 7); Po słuczaju poletaniej godowszcziny rożńdenija Puszkina; „Sjemja Stolanieckich”. Roman Sienkiewicza. (Zob. też poz. 13 t. 7).

T. 10 (1902): Politika. Istoriija. Kritika. Tu m.in.: Markiz A. Wielopolskij, jego żyźń i politika. (Zob. poz. 7); Władimir Siergiejewicz Solowjow kak publicyst. (*Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1901 z. 1. Zob. też poz. 13 t. 8).

13. Pisma. T. 1-9. Petersb. 1892-1908.

T. 1 (1892): Wiadomość o Rudawskim; Wiadomość o Świętosławie Orzelskim; Życiorys Heidensteina; Władysław Syrokomla. (Zob. poz. 4); Wincenty Pol jako poeta. (Zob. poz. 5); Nasze dzisiejsze sądy szlacheckie polubowne. (*Ateneum* 1887 z. 1); Kilka słów o bajronizmie Mickiewicza. (*Kraj* 1885 nr 46); „Konrad Wallenrod”. (Zob. poz. 11).

T. 2 (1892): Szekspirowska historia tragiczna o księciu duńskim Hamlecie. (Zob. poz. 8); Byron i niektórzy jego poprzednicy. (Zob. poz. 9); Polskie fantazje na tematy słowiańskie. (*Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1872 nr z sierpnia); Literacki i polityczny spadek po A. Wielopolskim. (Zob. poz. 7); Z powodu polemiki prof. Kostomarowa z prof. Aleksandrem Gradowskim. (Powst. 1877); John Howard. (Zob. poz. 12 t. 8).

T. 3 (1892): Życie i polityka margrabiego Wielopolskiego. (Zob. poz. 7); O gminach i sądach gminnych w Królestwie Polskim. (Wygl. jako odczyt 6 lutego 1889 w Moskwie).

T. 4 (1892): [Prace prawnicze; m.in.: O prawie własności w literaturze. (Zob. poz. 12 t. 3)].

T. 5 (1892): Rzut oka na literaturę rosyjską w początkach 1859;pozytywizm w Rosji. (Powst. 1872); Z powodu życiorysu P. D. Kisielewa; Mowa na obiedzie literackim, danym I. S. Turgieniewowi 13 marca 1879; Mowa na obchodzie Puszkiniowskim 31 stycznia 1885 r. w Petersburgu. Artykuł o Puszkinie. (*Kraj* 1887

nr z 1 lutego); Mickiewicz i Puszkini przed pomnikiem Piotra Wielkiego. Dwa odczyty wygłoszone w Krakowie w dniach 14 i 15 marca 1886. (Zob. poz. 10); Byronizm Puszkina. (Zob. poz. 12 t. 2); Byronizm Lermontowa. (Zob. poz. 12 t. 2); Rzecz o Puszkynie. Mój spór z p. Tretiakiem. (*Siewiernyj wiestnik* 1891).

T. 6 (1892): Pięćdziesięciolecie Uniwersytetu Petersburskiego; Dwa tygodnie w Bulgarii; Jubileusz Kraszewskiego. (Zob. poz. 6); Z wędrówki po Bośni i Hercegowinie odbytej w r. 1882; Wycieczka do Brukseli; Luźne kartki z podróży. 1. Rzym, 2. Tunis, 3. Moskwa; Teka Nieczui. (*Kraj* 1883 nr 23); Korespondencja Turgieniewa. (*Kraj* 1885 nr 2-3); Lermontow w książce p. Kotlarewskiego. (*Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1891 nr 12); Książę P. A. Wiazemski, jego polskie znajomości i stosunki. (*Russkaja mysl* 1890 nr 1).

T. 7 (1899): Męki Chrystusowe w Ober-Ammergau. Wspomnienia z podróży 1890 r.; Schiller i Goethe w pamiętnym dziesięcioleciu ich przyjaźni od połowy 1794 do początku 1805 r. (Zob. też poz. 14); Nowe studium o Goethem Edwarda Roda. (Zob. poz. 12 t. 9); Adolf Pawliński jako historyk sejmiku polskiego. (*Kwart. Hist.* 1897 s. 483-510); Włodzimierz Solowjew. Szkic literacki. (*Kraj* 1897 nr 2-4); Nowy życiorys Piotra Wielkiego. (*Ateneum* 1897 t. 3); Konstanty Kawielin. Moje o nim wspomnienie. (K. Kawielin: Pisma. T. 2. Petersb. 1898); „Rodzina Polanieckich”. (*Kraj* 1895 nr 20-22. Zob. poz. 12 t. 9); Zadania historii. (*Kraj* 1898 nr 21); Z tematów wigilijnych. O dobrej woli. (*Kraj* 1896 nr 51); O Adamie Mickiewiczu. (*Kraj* 1898 nr 28); Mowa w dzień setnej rocznicy urodzin Adama Mickiewicza miana w Petersburgu. (*Kraj* 1898 nr 51); Obchód pamiętkowy setnej rocznicy urodzin F. Palackiego. List otwarty do A. Pypina. (*Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1898 nr 9).

T. 8 (1903): Dwa odczyty o Mickiewiczu i jego twórczości poetyckiej; Tragedia Szekspira „Koriolan”; St. Wyspiańskiego „Kazimierz Wielki” i „Wesele”. (*Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 51-52); Typy społeczne w powieści Weyssenhoffa: J. Weyssenhoff: „Sprawa Dolegi”. (*Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 47); Gustaw Daniłowicz: „Na wyspie”. Poemat. (*Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 24); Z tematów wigilijnych; Dwa lata z życia Wiktora Arcimowicza podczas urzędowania jego w Królestwie Polskim, 1863-1866. (*Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1901 nr 4-5); Słowo pośmiertne o Włodzimierzu Solowjewie. (*Prawo* 1900 nr 10); Włodzimierz Solowjew jako publicysta. (Zob. poz. 12 t. 10); Co to znaczy narodowość? (*Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1866); Stanisław Herburt-Heybowicz i jego praca o narodowości.

T. 9 (1908): Polityka samobójstwa. (Zob. poz. 2); Wspomnienie moje o Józefie Ohryzce; Jerzego Moszyńskiego po czterdziestu latach „Szkic polskiej polityki w chwili obecnej”; Nowa historia literatury polskiej A. Brücknera. (*Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1902 nr 1-2); Wspólna własność w Rosji; „Olberalizmie” Emila Fauguett; S. Wyspiańskiego „Wyzwolenie”, Zagadka w postaci dramatu. (*Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1903 nr 11-12); S. Wyspiańskiego „Bolesław Śmiały”. (*Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1903 nr 37-39); Nowa literatura. W. Feldman: „Pismiennictwo polskie ostatnich lat dwudziestu”. (*Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1903 nr 42-44); W obronie własnej. Odpowiedź p. Szymonowi Askenazemu. (Zob. poz. 15); Etyka egoizmu. (*Czas* 1904 nr 27-28); „Próchno”. Utwór Wacława Berenta. (*Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1904 nr 11-12); „Studia i szkice literackie” A. G. Bema. (*Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1904 nr 18-19); Uzupełnione studium prof. J. Tretiaka o Słowackim. (*Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1905 nr 17, 20-21); „Skarb”. Tragedia Leopolda Staffa. (*Życie i Sztuka* dod. *Kraju*

1905 nr 46); Leon hrabia Tolstoj o końcu naszej ery. (*Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1906 nr 14); Z przemówień wigilijnych.

14. Schiller i Goethe w pamiętnym dziesięcioleciu ich przyjaźni od połowy 1794 do początku 1805 r. (*Kraj* 1894 nr 6-15, 17-22). Zob. poz. 13 t. 7.

Wersja ros.: *Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1894 z. 2-4. Wyd. osob. Petersb. 1895. Zob. poz. 12 t. 8.

15. W obronie własnej. Odpowiedź p. Szymonowi Askenazemu. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1903 nr 9-14. Wyd. osob. Lw. 1903. Zob. poz. 13 t. 9.

Artykuły publicystyczne, historyczno- i krytycznoliterackie zamieszczał w następujących czasopismach: *Ateneum* (1876-1879, 1881-1882, 1884, 1887, 1888, 1890, 1897-1898), *Czas* (1896, 1904), *Dzien. Chicagoski* (1899), *Dzien. Lit.* (1859), *Dzien. Pol.* (1892, 1898), *Dzien. Poz.* (1898-1900), *Dzien. Warsz.* (1859), *Echo Warsz.* (1878), *Gaz. Nar.* (1902, 1904), *Gaz. Pol.* (1861), *Kraj* (1883-1890, 1892-1906; tu m. in.: Ze spadku po Aleksandrze Wielopolskim. 1883 nr 25-30; Oskarżony o zdradę. 1897 nr 24, 31), *Kur. Pol.* (1900), *Kur. Warsz.* (1899, 1904), *Kwart. Hist.* (1897), *Nowa Reforma* (1884), *Nowiny* (1878-1879, 1881), *Nowoje wriemja* (1896), *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* (1887-1889), *Prawo* (1900), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1886-1890, 1898, 1900; tu m. in.: Aleksander Puszkini. 1887 nr 5), *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* (1898, 1904), *Russkaja mysl* (1885, 1890), *Sankt-Pieterburgskije wiadomosti* (1864-1865), *Siewiernyj wiestnik* (1885, 1891), *Słowo* (1859; tu m. in.: O współczesnej literaturze rosyjskiej. Rzut oka na główne literatury tej organa i stronictwa. T. 1 s. 194-221), *Słowo Pol.* (1899, 1902), *Teka* (1899), *Tydzien Pol.* (1880-1881), *Tyg. Ilustr.* (1872), *Wiad. Bibliogr.* (1882, 1885), *Wiek* (1904), *Wiestnik Jewropy* (Petersb. 1866-1902; tu m. in.: Wopros o tak nazywajemj literaturnoj sobstwiennosti. 1874 z. 1; Jubilej Kraszewskiego. 1879; Ewolucja romana w XIX stolecii po nowj knie P. D. Boborykina. 1900 z. 10), *Wilenskiy dniewnik* (1865), *Wsiemirnaia ilustracja* (1896), *Ziarno* (1880), *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* (1901-1906; tu m. in.: „Popioły” S. Żeromskiego. 1904 nr 46, 49).

Ponadto w książkach i wydawnictwach zbiorowych: [K. Benoni]: Pan W. Spasowicz (1853-1893). Profil do medalu. Kr. 1895 (tu: Mowa miana 31 maja 1891 w Petersburgu na obiedzie koleżeńskim przysięgłych adwokatów), *Charitas. Księga zbior.* Petersb. 1894, *Dla Stryja*. Lw. 1886, *Gwiazda. Kalendarz.* Petersb. 1881, *Książka jubileuszowa dla uczczenia pięćdziesięcioletniej działalności lit. J. I. Kraszewskiego.* W-wa 1880, *Księga zbior. ku uczczeniu pamięci A. Mickiewicza.* Petersb. 1898, *Księga pamiątk. jubileuszu J. I. Kraszew-*

skiego 1879. Kr. 1881, *Adam Mickiewicz i jego sówremiennyje obliczitieli*. Petersb. 1897 (tu: Pod obwinieniem w izmieenie, dot. art. I. Franki pt. Poeta zdrady, ogł. w jęz. niem. w czasop. *Die Zeit* 1897), *Pamięci Adama*. Petersb. 1890, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Przekłady

1. W. J. Rudawski: Historia polska od śmierci Władysława IV aż do pokoju oliwskiego, czyli dzieje panowania Jana Kazimierza od r. 1648 do 1660. T. 1-2. Petersb.-Mohylew 1855. (Przełożył z łaciny i oprac.).

2. Ś. Orzelski: Bezkrólewia ksiąg ośmiuro, czyli dzieje polskie od zgonu Zygmunta Augusta r. 1572 aż do 1576. T. 1-3. Petersb. 1856-1858 *Dziejopisowie Krajowi* t. 2-4. (Przełożył z łaciny i oprac.).

3. H. Ahrens: Encyklopedia prawa, czyli rys organiczny nauk prawnych i politycznych na podstawie filozofii prawa osnuty. Petersb. 1862.

Współtłum.: J. Głowacki, W. Szafkowski i in.

4. A. Puszkina: W głębinie syberyjskich kopalń... *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 1 (1887).

Prace redakcyjne i przedmowy

1. R. Heidenstein: Dzieje Polski od śmierci Zygmunta Augusta do r. 1594. Przełożył z łaciny M. Gliszczyński. T. 1-2. Petersb. 1857 *Dziejopisowie Krajowi* t. 6-7. (Z przedmową...).

2. Nowiejszaja istorija Awstrij. [Przedślowie do streszczenia dzieła]: A. Springer: Geschichte Österreichs seit dem Wiener Frieden 1809. T. 1-2. Lipsk 1863-1865. *Więstnik Jewropy* (Petersb.) 1866 z. 1 s. 393-402.

3. M. Lermontow: Wybór pism. Przełożony przez C. Mąkowskiego, a poprzedzony wstępem krytycznym... W-wa 1890.

4. Ze wspomnień i pamiętników S. Morawskiego. 1. Orłowski. *Przełg. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 29-31. 2. Gaspar Żelwietr. *Przełg. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 47-49.

Fragm. „Wspomnień Pustelnika” S. Morawskiego ogł. i poprzedzone wstępem W. Spasowicza.

5. T. Bobrowski: Pamiętniki. T. 1-2. Lw. 1900. (Z przedmową...).

Rkps przedmowy pt. Wiadomość o Tadeuszu Bobrowskim — Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 419.

6. Oczerednyje woprosy w Carstwie Polskom. Petersb. 1902.

Wersja polska pt. Potrzeby społeczne w Królestwie Polskim. Praca zbior. pod red. ... T. 1. Kr. 1902.

Współwydawca: E. Piltz.

Listy i materiały

1. Do W. Bogusławskiego z 1861. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III.

2. Do J. I. Kraszewskiego z 1861. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6479 IV.

3. Do J. I. Kraszewskiego 4 listy z 1870-1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6535 IV.

4. Do L. Siemieńskiego z 1874. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7830 IV.

5. Do J. Szujkiego z 1874. Rkps Ossol. sygn. 7322/II.

6. Do A. Bielowskiego 2 listy z 1875. Rkps Ossol. sygn. 2432 II.

7. Do S. Kronenberga z 1876. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7887 III.

8. Do A. Pawińskiego z 1876. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7834 IV.

9. Do E. Orzeszkowej listy z 1878-1881, 1891-1892. Rkps Arch. E. Orzeszkowej IBL PAN sygn. SAR 30.

10. Do M. Bobrzyńskiego z 1879. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8075 III.

11. Do I. Radlińskiego 2 listy z 1879, 1892. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 30.

12. Do J. Majera z 1881. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2020.

13. Do P. Chmielowskiego 5 listów z 1881-1897. Rkps Ossol. sygn. 4812/I.

14. Do W. Ławrowa 7 listów z 1882, 1898-1900, 1902. Ogł. E. Sławęcka. *Slavia Orientalis* 1968 nr 1.

15. Do A. Pawińskiego z 1884. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8844.

16. Do Wł. Bełzy 22 listy z 1886-1902. Rkps Ossol. sygn. 12660.

17. Do J. Korzeniowskiego (historyka) 2 listy z 1891-1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7315 t. 62.

18. Do J. Bliżińskiego z 1892. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6702 III.

19. Do E. Pawłowicza 4 listy z 1892-1894. Rkps Ossol. sygn. 6835/I.

20. Do L. Méyeta z 1894. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8845.

21. Do różnych osób 11 listów z 1894-1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8342.

22. Do I. Chrzanowskiego z 1896 i 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7208 III.

23. Do E. Orzeszkowej z 1897. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7889 III.

24. Do A. Lednickiego 5 listów z 1899. Ogl. J. Pregerówna w: *Puszkini. 1837-1937*. T. 2. Kr. 1939.
25. Do K. Filipowicza z ok. 1900. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem sygn. 162.
26. Do B. Ulanowskiego z 1901. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402 t. 3.
27. Do F. Hoesicka 4 listy z 1902-1904 i b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7128.
28. Do T. Wierzbowskiego 15 listów z 1902-1906. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 22-26.
29. Do L. Jankowskiego z 1903. Ogl. *Roczn. Hist. Czasopiśmiennictwa Pol.* 1970 t. 1.
30. Do I. Baranowskiego z 1905. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8345 IV.
31. Do członka AU w Kr. z 1905 [?]. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.
32. Do T. Korzona z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5937.
33. Do R. Baudouin de Courtenay b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5749 III.
34. Do K. D. Kawielina listy. Rkps Literaturnyj Arch. Puszkinskij Dom w Leningradzie, Arch. Kawielina sygn. 20688/s h L Ib 10.
35. Do M. Mickiewiczówny. Rkps Muzeum A. Mickiewicza w Paryżu sygn. 919.
36. Do H. Sienkiewicza. Rkps Ossol. sygn. 13349/II.
37. Listy do M. Stasiulewicz. Rkps w Arch. M. M. Stasiulewicz f. 293 op. p. i jeg. r. 1354. Niektóre ogl. w: *M. M. Stasiulewicz i jego współczesnicy w ich pierzepiskie*. T. 2. Petersburg. 1911.
38. Do P. Weinberga. Rkps Arch. Instytutu Ros. Literatury w Leningradzie sygn. f. 62, op. 3, nr 443.
39. Do E. Żeligowskiego. Rkps Bibl. Czart. sygn. 1630.
40. Do nieustalonego adresata. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7889 III.
41. Do nieustalonego adresata. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8838.
42. Od Z. Sierakowskiego 29 listów z 1850. Ogl. T. Fiedosowa i K. Groniowski. *Przeegl. Hist.* 1967 nr 1.
43. Od J. Lelewela z ok. 1859. Fragm. ogl. J. Kulczycka-Saloni. *Slavia Orientalis* 1968 z. 2.
44. Od różnych osób 11 listów z 1872-1876 i b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7830 IV. Tu m.in.: od A. Bielowskiego z 1875, A. Chodźki z 1875, A. Czajkowskiego b. d., K. Jarochow-
skiego z 1876, L. Siemieńskiego z 1874, J. Szujskiego z 1874, B. Zaleskiego z 1873.
45. Od I. S. Turgieniewa z 1879. Ogl. *Księga pamiątk. jubileuszu J. I. Kraszewskiego 1879*. Kr. 1881; przedr.: W. Spasowicz: *Pisma*. T. 6. Petersburg. 1892; oraz T. Mikulski. *Zeszyty Wr.* 1950 z. 3/4. Inne listy od tegoż w: I. S. Turgieniew: *Pierwoje sobranije pism. 1840-1883*. Petersburg. 1884.
46. Od M. Akielewicz z 1886. Rkps Bibl. Kórn. Zbiory Niedźwiedzkich sygn. 24.
47. Od O. Augustyna z 1887. Ogl. *Roczn. AU w Kr.* 1887 s. 15-17.
48. Od Z. Ż. kopia listu z 1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8076.
49. Od T. Bobrowskiego z 1890. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8345 IV.
50. Od L. Jankowskiego z 1890. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8345 IV.
51. Od I. Potockiego z 1890. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8345 IV.
52. Od Komitetu budowy pomnika T. Chałubińskiego z ok. 1900. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem sygn. 162.
53. Od E. Piltza z 1904. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. sygn. 1091.
54. Od J. Tokarzewicza z 1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.
55. Od V. Lamanskiego list b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8075 III.
56. Od L. Pantielejewa listy. Rkps Literaturnyj Arch. Puszkinskij Dom w Leningradzie, Arch. Tagancewa zesp. 224 poz. 322.
57. Od A. N. Pypina listy. Rkps Bibl. Publ. im. Sałtykowa-Szczedrina w Leningradzie, Arch. Pypina zesp. 621 poz. 809.
58. Od A. Wiesiołowskiego listy. Rkps Centralnego Arch. Lit. i Sztuki w Moskwie zesp. 82 poz. 875.
59. Korespondencja z AU w Kr. Arch. Bibl. PAN w Kr.

OPRACOWANIA

Zarys monograficzny: E. SŁAWĘKA: W. Spasowicz jako krytyk literatury rosyjskiej. Wr. 1969 *Prace Komisji Słowiańszczyzny* 19 [streszcz. uprzednio pt. Sylwetka ideowa Spasowicza. *Spr. z Posiedzeń Komisji Nauk.* (Kr.) 1968 t. 12 s. 149-151]. [Rec.: J. Kulczycka-Saloni. *Slavia Orientalis* 1970 z. 2 s. 213-214; H. Mazurek. *Przeegl. Hum.* 1970 nr 4 s. 139-142].

Ogólne: W. Spasowicz. *Dzien. Warsz.* 1855 nr 277. — F. M. DOSTOJEWSKI: Po po-

wodu Kroniebia. Dniownik pisatiela za 1876 g. Fiewral. Petersb. 1877. — A. P. [A. PAWIŃSKI]: Spasowicz W. *Tyg. Ilustr.* 1878 s. 161, 179. — Listy ze Lwowa. *Przegl. Lw.* 1878 s. 458. — Er. P. [E. PILTZ]: Uroczystość Turgieniewa. *Nowiny* 1879 nr 90. — *Světogor* (Praga) 1880 s. 429. — J. KOTARBIŃSKI: W. Spasowicz jako krytyk literacki. *Prawda* 1881 nr 22. — MIT BOGUSŁAW [M. GODLEWSKI]. *Nitwa* 1882 s. 231-234 [polem. z art. Spasowicza pt. Zamiast programu]. — Wracamy do „Kraju”. *Kur. Codz.* 1882 nr 162. — K. JUNOSZA [K. SZANIAWSKI]: Bezimienny domniemany spadkobierca A. Wielopolskiego. Tarnopol 1884. — J. KOTARBIŃSKI: W. Spasowicz. *Kur. Codz.* 1884 nr 109. — W sprawie własności literackiej. *Kur. Codz.* 1885 nr 2. — P. CHMIEŁOWSKI: Współczesni estetycy polscy. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 165. — JAN S.: Polacy w Petersburgu. *Chwila* 1886 nr 56. — J. ROGOSZ. *Wiek* 1886 nr 215. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Liberum veto. *Prawda* 1886 nr 20. — *Kur. Por.* 1886 nr 4, 252, 270. — E. PAWŁOWICZ: W sprawie odczytu W. Spasowicza zapowiedzianego we Lwowie. Lw. 1887. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Liberum veto. *Prawda* 1887 nr 9. — A. ZALESKI: Towarzystwo warszawskie. Listy do przyjaciółki przez Baronową XYZ. T. 1-2. Kr. 1887, wyd. 2 Kr. 1888-1889, wyd. nast. W-wa 1971. — Sg [A. SYGIETYSKI]: Z wędrówki. Bilans p. Spasowicza. *Wędrowiec* 1887 nr 2. — Z-z. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 40-41. — *Kur. Por.* 1887 nr 73, 76. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 10. — POLIKRATES: Opinia W. Spasowicza. *Nitwa* 1888 nr 315. — [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 6. — W sprawie odczytu W. Spasowicza. *Kur. Por.* 1888 nr 27. — J. TRETIAK: Ślady wpływu Mickiewicza w poezji Puszkina. Kr. 1889 s. 26-27. — M. PROPOPOW: Motywy russkiej krytyki. *Siewiernyj wiestnik* 1890 nr 3. — M. PROPOPOW: Obiektywne miedotw. w literaturnej krytyce. *Russkaja mysl* 1891 nr 10. (Jubileusz 25-lecia pracy adwokackiej.) HELOTA: Listy z prowincji. Grodno. Obchód adwokacki dla Spasowicza. *Kraj* 1891 nr 29. — B. K. [B. KOMOROWSKI]: Jubileusz prof. Spasowicza. *Kraj* 1891 nr 23. — ROMOCKI. *Kur. Warsz.* 1891 nr 164. — Jubileusz 25-letniej pracy adwokackiej W. Spasowicza. *Bibl. Warsz.* 1891 t. 3 s. 221. — 25-letni jubileusz W. Spasowicza w Petersburgu. *Dzien. Pol.* (Lw.) 1891 nr 167. — *Russkaja starina* 1891 nr 5 s. 515-522. — G. DŻANSZYJEW: W. D. Spasowicz. W książce: Iz epochi wielkich rief. form. Moskwa 1892 s. 240-244. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1892 nr 4. — *Kur. Por.* 1893 nr 21, 23, 29, 53. — Jubileusz Spasowicza. *Kur. Por.* 1893 nr 27. — Adres do W. Spasowicza. *Roczn. AU w Kr.* 1893/1894 s. 100-101.

M. ZDZIECHOWSKI: Byron i jego wiek. T. 1-2. Kr. 1894-1897. — *Russkaja mysl* 1894 nr 1. — [K. BENONI]: Pan W. Spasowicz (1853-1893). Profil do medalu. Kr. 1895. [Rec.: *Dzien. Pol.* 1895 nr 66]. — Spasowicz W. D., pisatiel-publicyst. *Istoriczkij wiestnik* 1897 t. 47 s. 659-666. — B. LUTOMSKI: W. Spasowicz. *Życie* 1898 nr 10-11.

(Jubileusz 70-lecia urodzin.) B.: Polska pieczat' w Rossiji. *Russkij wiestnik* 1899 t. 1 s. 324-327. — C.: W 70 rocznicę urodzin. *Kraj* 1899 nr 4. — S. ESTREICHER, W. L. JAWORSKI: W. Spasowicz. Z okazji 70 rocznicy urodzin. *Czas* 1899 nr 24-26 i odb. — M. F. GROMNICKI: Iz prozlogo. *Russkaja mysl* 1899 nr 3. — *Dzien. Poz.* 1899 nr 25. — *Słowanský přehled* (Praga) 1899 z. 9.

T. BOBROWSKI: Pamiętniki. Lw. 1900. — AVANTI [G. GLASS]: Zaslugi p. Spasowicza. *Glos* 1901 nr 31. — W Petersburgu. Prof. W. Spasowicz zaproteutowal. *Kraj* 1901 nr 41. — P. Spasowicz i stosunki polsko-rosyjskie. *Kur. Lw.* 1901 nr 235. — A. K. *Tyg. Pol.* (Petersb.) 1902 nr 1. — S. ASKENAZY: „Pisma” W. Spasowicza. W książce: Wczasy historyczne. T. 1. W-wa 1902 s. 328-419. — P. CHMIEŁOWSKI: Dzieje krytyki literackiej w Polsce. W-wa 1902 s. 371-384. — W. FELDMAN: W. Spasowicz. Kartka z dziejów naszej krytyki literackiej. *Bibl. Nauk.* 1904 t. 1 s. 107-132; [polem.:] W. Gomulicki. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1904 nr 36. — W. NALKOWSKI: Sienkiewicziana. W-wa 1904. — W. FELDMAN: Współczesna krytyka literacka w Polsce. Lw. 1905 s. 54-80. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]: Rozmowa z prof. Spasowiczem. *Gaz. Pol.* 1905 nr 146. — Postulaty prof. Spasowicza. *Zgoda* (Chicago) 1905 nr 12.

(Nekrologi:) (bi). *Nasz Kraj* 1906 nr 19; G. K. *Świat* 1906 nr 44; W. GOMULICKI. *Kur. Pol.* 1906 nr 296; W. GOMULICKI. *Kraj* 1906 nr 43; J. H. *Dzien. Wil.* 1906 nr 40; C. JANKOWSKI. *Kur. Litewski* 1906 nr 234-236; F. KONECZNY. *Polnische Post* (Wiedeń) 1906 nr 7; A. KRAUSHAR. *Kur. Warsz.* 1906 nr 297; S. KRZYWOSZEWSKI. *Świat* 1906 nr 44; Bh. K. [B. KUTYŁOWSKI]. *Kraj* 1906 nr 42; LIBER: Ideały polityczne W. Spasowicza. *Słowo* 1906 nr 306; B. LUTOMSKI. *Gaz. Pol.* 1906 nr 308-311; M. *Głos Narodu* 1906 nr 476; K. NIEDŹWIECKI: Ze wspomnień o Spasowiczu. *Kraj* 1906 nr 44; E. P. [E. PASZKOWSKI]. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 206; E. PAWŁOWICZ: Z przeszłości W. Spasowicza. *Gaz. Lw.* 1906 nr 262; J. L. POPLAWSKI. *Słowo Pol.* 1906 nr 491-493; S. PYRÓWICZ. *Ludzkość* 1906 nr 76, 78, 80, 84; St. G. *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 44; L. STRASZEWICZ. *Kur. Por.* 1906 nr 294; S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1906 t. 162 s. 377-380; M. ZDZIECHOWSKI. *Słowo* 1906 nr 306; Wspomnienie poświęcone. *Bibl. Warsz.* 1906 t. 4 s. 371-372; *Biesiada Lit.* 1906 nr 45; *Czas* 1906 nr 245; *Dzien. Powss.* 1906 nr 286; *Dzien.*

Poz. 1906 nr 247, 248, 256; *Dzwon Pol.* 1906 nr 357; *Gaz. Lw.* 1906 nr 248; *Gaz. Nar.* 1906 nr 243, 246, 249; *Gaz. Pol.* 1906 nr 293, 296; *Gaz. Świąteczna* 1906 nr 1344; *Głos Radomski* 1906 nr 98; *Istori-czeskiej wiestnik* 1906 t. 106 s. 747-748; *Izra-elita* 1906 nr 43; Głosy prasy polskiej. Głosy prasy rosyjskiej. *Kraj* 1906 nr 42; Prasa polska o śp. Spasowiczu. *Kraj* 1906 nr 44; Ostatnie chwile W. Spasowicza. *Kraj* 1906 nr 45; *Kur. Warsz.* 1906 nr 300; *Myśl Pol.* 1906 nr 32; *Naprzód* 1906 nr 296; *Naród* 1906 nr 185; *Nasze Kłosy* 1906 s. 350-353; *Nowa Reforma* 1906 nr 246; *Nowości Ilustr.* 1906 nr 44; *Pam. Lit. R.* 5 (1906) z. 3; *Praca* 1906 nr 46; *Prawa* 1906 nr 44; *Przegl.* 1906 nr 242; *Przegl. Por.* 1906 nr 37; *Przegl. Spol.* 1906 nr 34; *Rola* 1906 nr 44; *Rozwój* 1906 nr 240; Rosjanie o Spasowiczu. *Słowo* 1906 nr 306; *Świat Słowiański* 1906 t. 2 s. 389-390; *Trybuna* 1906 nr 2; *Tyg. Mód i Powieści* 1906 nr 43; *Wiek Nowy* 1906 nr 1596; *Zgoda* (Chicago) 1906 nr 136.

K. ARSJENIEW: Wspominania o W. D. Spasowiczu. *Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1906 t. 6 s. 456-461. — S. BRZOWSKI: O deklaracji polskiej. *Przegl. Spol.* 1906 nr 11. — A. F. KONT: Spasowicz jak sudebny orator i uczeni. *Encyklopedyczny słowar.* T. 21. Petersb. 1906 s. 142-146. — Spasowicz, o jego śmierci i diejatielnosti. *Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1906 t. 11 s. 477-478. — S. BRZOWSKI: Współczesna krytyka literacka w Polsce. Stanisławów [1907] s. 124-129; przedr.: *Dziela wszystkie*. T. 6. W-wa 1936. — SUWORIN: Ze wspomnień o W. Spasowiczu [fragm. art. Suworina, red. „Nowych wriemieni”]. *Czas* 1907 nr 297. — M. WINAWER: Riecz o Spasowiczu. Petersb. 1907. — Przyjaciołom W. Spasowicza. Lw. 1907. — Uchwała walnego zgromadzenia Akademii Umiejętności z dn. 30 listopada 1907 w sprawie „Funduszu W. Spasowicza”. *Roczn. AU w Kr.* 1907/1908 s. 160-162. — M. J. SZEPIELEWICZ: Trudy W. Spasowicza o zapadno-jewropiejskich pisatielach. *Sbornik charkowskiego istorikofilologicznego obszczestwa* (Charków) 1908 t. 15 s. 177-184. — *Po zawietam Spasowicza*. W-wa 1908. — I. CHRZANOWSKI: W. Spasowicz w świetle swoich pism pośmiertnych. *Świat* 1909 nr 2; przedr. w książce: *Wśród zagadnień, książek i ludzi*. Lw. 1922. — N. OWSJANIKO-KULIKOWSKI: Sobranije soczinienij. T. 4. Petersb. 1909. — A. F. KONT: Na żyziennom puti. T. 2. Petersb. 1912. — D. S. MEREZKOWSKI: O przicinach upadka i nowych tieczniah sowriemiennoj russkoj literatury. W książce: *Połnoje sobranije soczinienij*. T. 15. Moskwa 1912. — M. M. Stasiulewicz i jego sowriemienniki w ich pieriepiskie. T. 2. Petersb. 1912. — J. GIEYSZTOR: Pamiętniki. T. 1. Wil. 1913. — A. E. KAUFMAN: Za kulisami pieczatti. Otrywki wspomnianij starogo żurnalista.

Istoričeskiej wiestnik 1913 nr 7 s. 97-113. — *Nowyj żurnal dla wsiech* 1913 nr 8.

T. KORZON: Listy otwarte, mowy, rozprawy, rozbiory. T. 1. W-wa 1915. — S. A. ANDREJEWSKI: Riecz na torżestwiennom sobrani adwokatury dla czestwowanija pamjati Spasowicza. W książce: *Dramy żyzni*. Petersb. 1916 s. 616-620. — S. F. LIBROWICZ: Drug Spasowicza. W książce: *Na kniżnom postu*. Moskwa 1916 s. 365-370. — W. FELDMAN: Dzieje polskiej myśli politycznej w okresie porozbiorowym. T. 2. Kr. 1919. — A. LANGE: La littérature polonaise contemporaine. *Le Journal de Pologne* (W-wa) 1924 nr 229. — W. LEDNICKI: Aleksander Puszkina. *Studia*. Kr. 1926. — J. HŁ. [J. HŁASKO]: Głosy. *Akademie Spasowiczowskie*. *Myśl Nar.* 1927 nr 13. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]: Cień Spasowicza. *Słowo* 1927 nr 112. — Io: W. Spasowicz. *Epoka* 1927 nr 96-97, 99. — M.: *Akademia ku czci W. Spasowicza*. *Kur. Wil.* 1927 nr 111. — J. RUFF: Spasowicz. *Głos Prawdy Prawniczy* 1927 nr 97. — TAD. MICH.: *Pamięci W. Spasowicza*. (Z powodu 20 rocznicy zgonu). *Dzien. Pol.* 1927 nr 81. — M. ZDZIECHOWSKI: W. Spasowicz. *Słowo* 1927 nr 115. — Ku czci W. Spasowicza. *Głos Prawdy* 1927 nr 97. — Pamięci W. Spasowicza. *Kur. Por.* 1927 nr 98. — P. D. BOBORYKIN: Za połwieka. Moskwa 1929 s. 184-189. — W. LEDNICKI: Zdziechowski — rusycysta. Kr. 1933-1934. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu. Poz. 1934. — T. HIZ: Krytyk starej daty. *Gaz. Pol.* 1935 nr 36. — J. LORENTOWICZ: *Spojrzenie wstecz*. W-wa 1935; wyd. nast. Kr. 1957. — T. T. JEŻ: *Od kolebki przez życie*. T. 2. Kr. 1936. — K. CIAŁOWICZ: *Rosjanie*. *Przegl. Współcz.* 1937 nr 11. — M. JAKÓBIEC: *Puszkina w Polsce*. W: *Puszkina 1837-1937*. T. 2. Kr. 1939. — J. PRĘGĘRÓWNA: *Z korespondencji W. Spasowicza z Aleksandrem Lednickim*. *Przyczynek do historii niedosłego odczytu o Mickiewiczu w Moskwie*. W: *Puszkina 1837-1937*. T. 2. Kr. 1939.

M. JAKÓBIEC: *Literatura rosyjska wśród Polaków w okresie pozytywizmu*. W: *Pożytywizm*. Cz. 1. Wr. 1950-1951 i odb. — S. ŻEROMSKI: *Dzienniki*. T. 1-3. Oprac. J. Kądziała. W-wa 1953-1956. — W. LEDNICKI: *Dostojewsky and Spasowicz*. W książce: *Russia, Poland and the West*. Londyn 1954. — E. ORZESKOWA: *Listy zebrane*. Oprac. E. Jankowski. T. 1-4, 6-7. Wr. 1954-1971. — W. NIKITIENKO: *Dniownik*. T. 1-3. Leningrad 1955. — E. LO GATTO: *Wzajemne stosunki Mickiewicza i Puszkina*. W: *Adam Mickiewicz 1855-1955*. Wr. 1958. — J. HULEWICZ: *Akademia Umiejętności w Krakowie, 1873-1918*. *Zarys dziejów*. Wr. 1958. — L. F. PANTIELEJEW: *Wspominania*. Moskwa 1958. — S. FRYBES: *W. Spasowicz*. W: *Pol. krytyka lit. (1800-1918)*. T. 3. W-wa 1959. — J. KULCZYCKA-SALONI:

Sprawozdanie z podróży naukowej do ZSRR. *Biul. Polonist.* 1961 z. 10. — J. KULCZYCKA-SALONI: W. Spasowicz. *Slavia Orientalis* 1963 nr 2. — W. LEDNICKI: Pamiętniki. T. 1. Londyn 1963 s. 322-338. — J. KULCZYCKA-SALONI: W. Spasowicz — krytyk i historyk literatury polskiej. *Slavia Orientalis* 1964 nr 4. — E. LORENC: Petersburskie „Słowo”. *Roczn. Nauk.-Dydaktyczny Wyższej Szkoły Pedagog. w Kr.* 1964 z. 19. — P. D. BOBORYKIN: Wspominania. T. 1. Moskwa 1965. — J. KULCZYCKA-SALONI: Programy i dyskusje literackie. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 1. W-wa 1965 s. 54-55. — B. BIAŁOKOZOWICZ: Lwa Tolstoj a związki z Polską. W-wa 1966. — T. FIEDOSOWA i K. GRONIEWSKI: Listy Z. Sierakowskiego do W. Spasowicza. *Przegl. Hist.* 1967 nr 1. — E. SŁAWĘCKA: Podstawy ideologiczne i metodologiczne twórczości krytycznoliterackiej W. Spasowicza. *Roczn. Nauk.-Dydaktyczny Wyższej Szkoły Pedagog. w Kr.* 1967 nr 27. — J. KULCZYCKA-SALONI: „Słowo”. Petersburg 1859 r. *Slavia Orientalis* 1968 nr 2. — E. SŁAWĘCKA: Listy W. Spasowicza do W. Ławrowa. *Slavia Orientalis* 1968 nr 1. — E. WARZENICA: Pozytywistyczny „obóz młodych” wobec tradycji wielkiej polskiej poezji romantycznej (1866-1881). W-wa 1968 s. 63-98. — Z. KMIĘCIK: „Kraj” za czasów redaktorstwa Erazma Piltsa. W-wa 1969. — J. KULCZYCKA-SALONI: W. Spasowicz. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 3. W-wa 1969. — J. KULCZYCKA-SALONI: Życie literackie Warszawy w l. 1864-1892. W-wa 1970 s. 144-154. — Materiały redakcyjne tygodnika „Kraj”. Z korespondencji. *Roczn. Hist. Czasopiśmiennictwa Pol.* 1970 nr 1. — Literatura rosyjska. Podręcznik. T. 2. W-wa 1971. — B. SKARGA: Spasowicz W. *Filozofia w Polsce. Słownik Pisarzy.* Wr. 1971. — T. WAWER: W. Spasowicz. Sylwetki polityczne XIX w. *Tyg. Powsz.* 1972 nr 6. — W. KRAJEWSKA: Recepcja literatury angielskiej w Polsce w okresie modernizmu (1887-1918). Wr. 1972. — *Z hist. filozofii pozytywistycznej w Polsce.* Wr. 1972. — W. KARPISKI: W. Spasowicz. W książce: Sylwetki polityczne XIX wieku. Kr. 1974 s. 98-104.

Sprawozdania z odczytów: A. G. B. [A. G. BEM]: Prelekcje na dochód Osad Rolnych. *Przegl. Tyg.* 1878 nr 12; B. PRUS: Felieton warszawski III. *Nowiny* 1878 nr 13; przedr.: Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 3. W-wa 1954 (Wincenty Pol jako poeta). — H. SIENKIEWICZ. *Gaz. Pol.* 1880 nr 222, 282, 289; przedr.: Pisma. T. 5. Lw. 1935 s. 115-138, 328-337, t. 6 s. 192-206; *Przegl. Katol.* 1880 nr 53; *Wiek* 1880 nr 283 (o „Hamlecie”). — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Bluszcz* 1881 nr 1; LITWOS [H. SIENKIEWICZ]. *Niwa* 1881 nr 145 (o Szekspirze). — J. K. P. [J. K. POROCKI]:

Wykład publiczny o Byronie. *Prawda* 1883 nr 18; G. C.: Warszawskie prelekcje popularne W. Spasowicza o Byronie. *Biesiada Lit.* 1884 nr 19; B. PRUS. *Kraj* 1884 nr 18; przedr.: Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 7. W-wa 1956; B. PRUS. *Kur. Warsz.* 1884 nr 116; przedr. jw. (o Byronie). — Odczyt Spasowicza. *Dzien. Pol.* 1896 nr 306-307; *Kraj* 1896 nr 43; *Bibl. Warsz.* 1897 t. 1 s. 562-565; *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1897 (Adolf Pawiński jako historyk sejmiku polskiego). — *Kraj* 1900 nr 49; R. B. *Kraj* 1901 nr 18-20 (o Solowjewie).

Obzor istorii polskoj literatury. *Filologiczeskije zapiski* 1865 nr 2 [dot. Istorii slawianskich literatur]. — *Sowremiennik* (Petersb.) 1865 nr 6. — *Syn otieczestwa* (Petersb.) 1865 nr 161. — Al. K. [A. KRAUSHAR]. *Przegl. Tyg.* 1866 nr 49. — *Dielo* 1872 nr 3 [dot. Istorii. .]. — J. DŁUGOSZ. *Niwa* 1879 nr 103 [jw.]. — T. T. JEŻ. *Przegl. Tyg.* 1880 nr 47 [jw.]. — A. KALINA. *Ateneum* 1880 t. 2 s. 358-371 [jw.]. — P. CHMIEŁOWSKI. *Nowiny* 1881 nr 354, 356-358. — W. CZAJEWSKI. *Ateneum* 1881 t. 2 s. 339-359 [dot. Istorii. .]. — J. TRETIK. *Przew. Nauk. i Lit.* 1881 t. 1-2 s. 184-192. — A. G. BEM. *Kur. Codz.* 1882 nr 535. — A. G. BEM. *Prawda* 1882 nr 24-25. — P. Ch. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Roczn. Pedagog.* 1882 t. 2 s. 212-215. — TAD. Z-z.: „Sine ira sed cum studio”. *Gaz. Kr.* 1882 nr 116-122. — S. TARNOWSKI. *Czas* 1882 nr 73-74. — A. BRÜCKNER. *Archiv für Slavische Philologie* (Berlin) 1883 t. 7 s. 299-308. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1884 nr 346. — *Ateneum* 1884 t. 4 s. 580-581. — E. SIWIŃSKI. *Przegl. Pedagog.* 1885 s. 428-431, 459-464. — J. TRETIK. *Kraj* 1885 nr 9. — *Tyg. Powsz.* 1885 nr 20. — Al. K. [A. KRAUSHAR]. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 49-50. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1891. — *Ateneum* 1891 t. 2 s. 377-378. — *Kraj* 1891 nr 18.

Polityka samobójstwa. X.: Trzydziestolecie broszury. *Listy Pol.* (Kr.) 1904 s. 16-34.

Za mnogo let. 1859-1871. I. SNITKO [S. HERBURT-HEYBOWICZ]: Zarys pojęć o narodzie. Lw. 1901 s. 412-419.

Nowe studium nad Syrokomlą. A. G. B. [A. G. BEM]. *Przegl. Kryt.* 1876 s. 349. — K. LUNIEWSKI: Najnowsze poglądy na poezję. *Niwa* 1876 nr 10. — T. ŻULIŃSKI. *Ruch Lit.* 1876 nr 37-38. — *Przegl. Tyg.* 1876 nr 7. — O rozprawie Spasowicza o Syrokomli. *Przegl. Lw.* 1882 z. 5.

Wincenty Pol jako poeta. B. Ko.: Na katedrze prelekcijnej. W. Spasowicz mówił o Wincentym Polu. *Biesiada Lit.* 1878 nr 116. — A. G. B. [A. G. BEM]. *Przegl. Tyg.*

1878 nr 12. — [J. GADOMSKI]: Rozbiór krytyczny poetyckiej działalności W. Pola. *Tyg. Romansów i Powieści* 1878 nr 481. — M. G. [M. GAWALEWICZ]: Kilka uwag o odczytach p. Spasowicza na katedrze i w druku. *Tyg. Powsz.* 1878 nr 18-19. — S. GRUDZIŃSKI. *Tyg. Powsz.* 1878 nr 12. — L. JENIKE: Odczyty W. Spasowicza z katedry i w druku. *Tyg. Ilustr.* 1878 t. 1 s. 263. — A. PÓLKOZIC [A. NIEWIAROWSKI]. *Echo Warsz.* 1878 nr 62. — JACEK SOPLICA [W. OŁĘDZKI]. *Niwa* 1878 nr 79. — V. *Kronika Rodz.* 1878 s. 158-159, 220-222. — [T. ŻULIŃSKI]. *Ruch Lit.* 1878 nr 21. — *Czas* 1878 nr 87. — *Kur. Codz.* 1878 nr 60, 62. — *Kur. Por.* 1878 nr 72, 74. — *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* 1878 nr 33. — *Tyg. Mód i Powieści* 1878 nr 13. — *Wiek* 1878 nr 60. — L. DĘBICKI: Z życia poety. *Kronika Rodz.* 1880 nr 18.

Literacki i polityczny spadek po A. Wielopolskim. *Czas* 1881 nr 148-149, 151-152, 164, 166. — W. SMOLEŃSKI. *Prawda* 1882 nr 19-21.

Studia nie z natury. W. MARRENÉ [-MORZKOWSKA]. *Przegl. Tyg.* 1881 nr 45-47. — LITWOS [H. SIENKIEWICZ]. *Niwa* 1881 nr 166; przedr.: *Pisma*. T. 47/48. W-wa 1902; *Pisma*. T. 50. W-wa 1950. — *Bluszcz* 1881 nr 1 [dot. Szekspirowska historia tragiczna o królewiczu duńskim Hamlecie]. — rb [R. BUCZYŃSKI]. *Niwa* 1882 nr 29. — Notatki literackie. *Tyg. Powsz.* 1882 nr 29.

Byron i niektórzy jego poprzednicy. W. BOGUSŁAWSKI: Z odczytów Spasowicza. *Kur. Warsz.* 1884 nr 16. — g. c. *Biesiada Lit.* 1884 nr 19. — W. MARRENÉ [-MORZKOWSKA]. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 17, 19. — A. PÓLKOZIC [A. NIEWIAROWSKI]. *Wiek* 1884 nr 97-98. — J. K. P. [J. K. POTOCKI]. *Wędrowiec* 1884 nr 21. — Zg. [D. ZGLIŃSKI]. *Kur. Codz.* 1884 nr 113-116. — *Kronika Codz.* 1884 nr 10. — *Świt* 1884 nr 5.

Mickiewicz i Puszkina przed pomnikiem Piotra Wielkiego. J. KALLENBACH. *Czas* 1887 nr 62-63. — E. PAWŁOWICZ: W sprawie odczytu W. Spasowicza we Lwowie. *Lw.* 1887. [Rec.: W. Bełza. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 2 (1888) s. 293]. — (z). *Gaz. Lw.* 1887 nr 61, 63. — Z-z. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 40. — *Kur. Kr.* 1887 nr 60-61. — *Kur. Por.* 1887 nr 76, 1888 nr 27. — *Strażnica Pol.* 1887 nr 8. — A. NOWICKI. *Ateneum* 1888 t. 2 s. 162-163. — R. PRŁAT. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 2 (1888). — S. TARNOWSKI. *Kwart. Hist.* 1888 z. 1 s. 84-88. — M. SŁAWIŃSKI: O drużbie Puszkina i Mickiewicza. W: *Pamięci A. S. Puszkina*, Petersburg. 1899. — J. TRĘTIAK: Mie-

dziany jeździec Puszkina. Studium polemiczne. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* 1900 s. 1-80.

„Konrad Wallenrod”. R. P. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1889 nr 210. — *Dzien. Pol.* 1889 nr 252. — *Gaz. Lw.* 1889 nr 209. — H. BIEGELISEN: Konrad Wallenrod w świetle najnowszej krytyki. *Dla głodnego ludu. Jednodniówka akademicka*. Lw. 1890 s. 1-4. — W. NEHRING. *Kwart. Hist.* 1890 s. 747-570. — M. ZDZIECHOWSKI: Kronika literacka. *Przegl. Pol.* 1890 t. 96 s. 394-395. — *Z. Kraj* 1891 nr 12.

Soczinienija. A. SKABICZEWSKI. *Nowosti* 1889 nr 281. — W. BRUCHNAŁSKI. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 4 (1890) s. 310-311 [dot. t. 1-2]. — Bież Wallenroda. *Nowoje wriemia* 1899 nr 8417. — M. St. [M. STASIULEWICZ]: W. D. Spasowicz w jego ostatnich pismach. *Wiestnik Jewropy* (Petersb.) 1906 z. 12 s. 386-393.

Pisma. -B-. *Tyg. Ilustr.* 1892 t. 1 s. 173, t. 2 s. 128 [dot. t. 1-4]. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1892 nr 13, 20, 47, 49 [dot. t. 1-6]. — A. REMBOWSKI. *Niwa* 1892 nr 10, 19-24 [dot. t. 1-6]. — *Ateneum* 1892 t. 2 s. 568-569 [dot. t. 1-2]. — *Kur. Lw.* 1892 nr 82 [dot. t. 1-2]. — *Kur. Poz.* 1892 nr 119 [dot. t. 1-2]. — A. REMBOWSKI. *Kraj* 1893 nr 32-39, 48-49. — S. ASKENAZY. *Bibl. Warsz.* 1894 t. 1 s. 508-523. — Elk. *Kraj* 1898 nr 7-9 [dot.: Konstanty Kawielin. Moje o nim wspomnienie]. — M. P.: Kilka słów o byronizmie Mickiewicza. *Rola* 1898 nr 7. — I. CHRZANOWSKI. *Słowo* 1899 nr 166-167 [dot. t. 7]. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]: „W chwilach wolnych”. *Ateneum* 1899 t. 4 s. 150-171 [dot. t. 7]. — J. ZAHORSKI. *Przegl. Tyg.* 1899 nr 39 [dot. t. 7]. — AL. ŚWID. [A. ŚWIDERSKA]: Z powodu oceny „Sprawy Dolegi” przez Spasowicza. *Głos Narodu* 1901 nr 6 [dot. t. 8]. — P. CHMIEŁOWSKI. *Książka* 1903 s. 447-448 [dot. t. 8]. — *Ogniuwo* 1903 nr 40 s. 948-949. — Z. BALICKI. Polemika w sprawie „Etyki egoizmu”. *Przegl. Wszepol.* 1904 nr 2. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1909 s. 7-8 [dot. t. 9]. — I. CHRZANOWSKI. *Świat* 1909 nr 2 [dot. t. 9].

Schiller i Goethe w pamiętnym dziesięcioleciu ich przyjaźni... -cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1894 t. 2. — I. MATUSZEWSKI. *Przegl. Tyg.* 1894 nr 48. — W. M. KOZŁOWSKI: Przyjaźń dwóch poetów. *Przegl. Poz.* 1895 nr 10; toż *Gaz. Pol.* 1895 nr 44. — A. LANGE. *Głos* 1895 nr 5. — St. T. [S. TARNOWSKI]: Kronika literacka. *Przegl. Pol.* 1895 t. 117 s. 519. — *Ateneum* 1895 t. 2 s. 185-186. — J. KOLUBOWSKI. *Filologiczeskij jeżegodnik* (Moskwa) 1896 s. 233.

Recenzje przekładów

W. J. Rudawski: *Historia polska*. J. BARTOSZEWICZ. *Bibl. Warsz.* 1855 t. 4 s. 527-555.

Ś. Orzelski: *Bezkrólewia ksiąg ośmioro...* HUBERT L. *Bibl. Warsz.* 1859 t. 1 s. 761-788.

Recenzje prac redakcyjnych

R. Heidenstein: *Dzieje Polski*. J. BARTOSZEWICZ. *Kronika Wiad. Krajowych i Zagranicznych* 1857 nr 91, 93, 95.

M. Lermontow: *Wybór pism*. Z. PIETKIEWICZ. *Przeł. Tyg.* 1891 nr 5.

T. Bobrowski: *Pamiętniki*. R. MARSZYCKI: *Protest...* z powodu pamiętników T. Bobrowskiego z przedmową W. Spasowicza wydanych we Lwowie 1900. Lw. 1901.

Oczerednyje woprosy Carstwa Polskiego. A. SKLAR. *Russkaja mysl* 1902 nr 10. — B. K. *Gaz. Pol.* 1902 nr 305. — PRIWISLINIEC, D. TUTKIEWICZ, A. N. DNIJNIN: *Rossija i jejo zapadnaja okraina*. (Otwiet na „Oczerednyje woprosy...”). Kijów 1903. — H. KRZYŻANOWSKI: *Polska literatura agrarna w XX w.* *Przeł. Powsz.* 1905 t. 86 s. 82-84.

SROKOWSKI MIECZYSLAW MARIAN (1873 – 1910)

Krypt.: JASTR.

Powieściopisarz, nowelista, poeta.

Ur. 14 sierpnia 1873 we wsi Bybło na Podolu w rodzinie ziemiańskiej; syn Mariana i Heleny z Zarębów. Kształcił się w gimnazjum jezuitów w Chyrowie oraz na uniwersytecie we Lwowie. Wstąpił do prowincjonalnego teatru w Królestwie Polskim. Po kilku latach spędzonych w trudnych warunkach materialnych porzucił scenę i zamieszkał w Warszawie. Współpracował z kabaretem literackim „Momus”. W 1905-1908 przebywał w Paryżu. Kilkakrotnie wyjeżdżał do Włoch dla ratowania zdrowia. W 1909 dłuższy czas przebywał w Rzymie. W tymże roku ożenił się i osiadł w Jabłonie pod Warszawą. Zmarł 11 września 1910 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. *Chore sny*. Lw. 1899.

Zawartość: cykle: *Chore sny*, *Na jawie*, *Tęsknota*, *Bez pragnień i w pragnieniu*.

2. *Epigoni*. *Powieść*. *Gaz. Pol.* 1904 nr 60-117. Wyd. osob. W-wa 1904. Wyd. nast.: wyd. nowe W-wa [1911]; Lw. 1922 *Instytut Lit. „Lektor”*.

Przekład ros.: E. Zagorski. Moskwa 1911.

3. *Krew*. W-wa 1906. Wyd. 2 W-wa [1913]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3.

Zawartość: *Krew*. (*Kur. Por.* 1903 nr 275 pt. W półmroku. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1); *Maryjka*. Z pamiętnika narkotysty. (*Kur. Por.* 1903 nr 221); *Półtora świata*. (*Kur. Por.* 1904 nr 24); *Dwie noce*. (*Kur. Por.* 1903 nr 304 fragm. pt. Święto duchów. Noc druga); *Lipcy*; *Opowiadanie kasztelanowej*. (*Kur. Por.* 1903 nr 332); „*Primawera*”. (*Kur. Por.* 1903 nr 249); *Chwila*; *Opowiadanie furiata*; *Anka*; *Jesienna róża*. Fragment. (*Kur. Warsz.* 1905 nr 222); *Ostatni list*. (*Kur. Warsz.* 1904 nr 350); *Bez duszy*. *Baśń*; *Virgo intacta*; *Izba na czwartaku*.

4. *Ich tajemnica*. W-wa 1908 *Nowości Lit.* t. 3.

Zawartość: *Ich tajemnica*. (*Wędrowiec* 1906 nr 1-9. Wyd. osob. Kr. 1923 *Instytut Lit. „Lektor”*. Wyd. nast. Rzym 1947); *Pogrzeb*. (*Kur. Warsz.* 1908 nr 163. Przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 2).

5. *Jak Iza...* W-wa 1910. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2 [z pominięciem opowiadania *Sycylianka*].

Zawartość: *Jak Iza...* (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 36-38); *Markiza*. (*Kur. Warsz.* 1908 nr 47); *Szklanka kawy*. (*Świat* 1906 nr 30); *Z umarłych wierzeń*. *Poezje proza*. [Tu: *Zwiastuj mi*; *Zmartwychwstanie*]; *Niepokalana*. (*Kur. Por.* 1903 nr 340); *Tuś-Tuś*; *Sycylianka*. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1); *Odwet*. (*Odrodzenie* 1905 nr 6); *Zapomniani*.

Przekłady

Szklanka kawy: niem.: *Polnische Post* (Wiedeń) 1909 nr 12-13.

6. *Anachroniści*. *Romans*. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1910 nr 27-53. Wyd. osob. W-wa 1911. Wyd. nast. Lubl. 1923. *Instytut Lit. „Lektor”*.

Przekład ros.: E. Zagorski. Moskwa 1911. Wyd. nast. Moskwa 1913.

7. *Kult ciała*. *Dziennik człowieka samotnego*. Kr. 1910; wyd. 2 Kr. 1913. Wyd. nast. z przedmową J. Rybarskiego: wyd. nowe Lw. 1920 *Instytut Wydawn. „Lektor”*; wyd. 2 W-wa 1923 *Instytut Lit. „Lektor”*; wyd. 5 W-wa 1930.

Powieść skonfiskowana przez cenzurę; autorowi wytoczono proces o szerzenie niemoralności.

Przeróbka filmowa: scenariusz oprac. A. Stern i S. Szekely: 1929.

Przekłady: bułg.: S. V. i E. K. Sofia 1921. Wyd. 2 Sofia 1929 — czes.: J. F. Khun. Praga 1920; J. Rypáček. Praga 1927 — ros.: S. Sziern. Petersb. 1914.

8. Jus primae noctis. Dramat. Nie druk. Rękopis zaginął w czasie I wojny światowej.

9. Sztuka. Sonety. Nie druk.

Jeden z sonetów ogl. z teki pośmiertnej *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 32.

Wiersze, nowele i artykuły umieszczał w czasopismach: *Ateneum* (1903; tu fragm. poematu: Kres epigona. Nr 9/10), *Bluszcz* (1912; tu: Z teki pośmiertnej. Kres epigona. Poemat. Nr 44-48), *Dzien Chicagoski* (1910), *Dzien Por.* (1896; tu wiersze będące prawdopodobnie debiutem literackim: Dzieciak? Nr 9; Białe róże. Nr 21), *Gaz. Pol.* (1904), *Kur. Litewski* (1910), *Kur. Por.* (1903-1904; tu m. in. opowiadania: Veni Creator. 1903 nr 184; Godzina. 1903 nr 289; Półtora świata. 1904 nr 24), *Kur. Warsz.* (1904-1905, 1908, 1910; tu m. in.: Z teki pośmiertnej. Kolysanka. 1910 nr 286), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1908), *Nasz Kraj* (1907), *Odrodzenie* (1906), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1910), *Świat* (1906, 1908, 1910, 1912; tu: Z teki pośmiertnej: Meteory; Lali z salonu; Czemuż ja ciebie tu widzę jesienią? 1912 nr 3), *Tyg. Ilustr.* (1909), *Tyg. Nar.* (1900-1901), *Wędrowiec* (1905-1906), *Wieczory Rodzinne* (1910), *Wolny Głos Stanisławowski* (1896).

Ponadto utwory ogłaszano w wydawnictwach zbiorowych: *XXV Księga jubileuszowa „Kur. Por.” 1877-1902*. W-wa 1903, *Dymek z papierosa*. Pod red. K. Rudzkiego. W-wa 1929 (tu wiersz pt. Peleryna. S. 179-180), *Na powodzian. Księga zbior.* W-wa 1904.

Wydania zbiorowe i wybory

1. Hedone. Akordy zmysłowe. Wstęp: J. Rybarski. Lw. 1922 *Instytut Lit. „Lektor”*.

Zawartość: Hedone. Fantazja Böcklinowska; Krew. (Zob. Twórczość poz. 3); Sycylianka. (Zob. Twórczość poz. 5).

2. Markiza. W-wa 1923 *Instytut Lit. „Lektor”*.

Zawartość: Markiza. (Zob. Twórczość poz. 5); Jak Iza... (Zob. Twórczość poz. 5); Szklanka kawy. (Zob. Twórczość poz. 5); Zwiastuj mi. (Zob. Twórczość poz. 5); Zmartwychwstanie. (Zob. Twórczość poz. 5); Niepokalana. (Zob. Twórczość poz. 5); Tuś-Tuś. (Zob. Twórczość poz. 5); Odwet. (Zob. Twórczość poz. 5); Pogrzeb. (Zob. Twórczość poz. 4); Poeta. Z życiowych prawd. (*Kur. Warsz.* 1908 nr 240); Zapomniani. (*Nowa Reforma* 1913 nr 504).

3. Primawera. Lw. 1923 *Instytut Lit. „Lektor”*.

Zawartość: Zob. Twórczość poz. 3 z pominięciem opowiadania pt. Krew.

W 1920-1923 ukazywały się dzieła wydawane przez Instytut Literacki „Lektor”, nie ujęte w tomy. Zob. Twórczość poz. 2, 4, 6, 7 oraz Wyd. zbior. poz. 1, 2, 3.

OPRACOWANIA

W. JABLONOWSKI: Młodzi noweliści. *Dzien Kijowski* 1906 nr 98. — A. LANGE: O paru młodszych nowelistach. *Świat* 1906 nr 18. — B. GORCZYŃSKI: M. Srokowski. Sylwetka dozna. *Nowa Gaz.* 1910 nr 426. — G. OLECHOWSKI: Puścizna literacka M. Srokowskiego. *Kur. Warsz.* 1910 nr 314. — M. RETTINGER: Przegląd literacki. M. Srokowski. *Widmokręgi* 1910 z. 17 s. 156-158. — Autor „Anarchronistów”. *Świat* 1910 nr 38.

(Nekrologi): j. b.: Wspomnienie pozgonne. *Słowo Pol.* 1910 nr 436; *Kur. Poz.* 1910 nr 220 dod.; *Kur. Warsz.* 1910 nr 252; *Nasz Kraj* 1910 nr 116; Zgon młodego literata. *Nowości Ilustr.* 1910 nr 38; *Słowo Pol.* 1910 nr 424; *Spoleczeństwo* 1910 nr 37; *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 38.

G. OLECHOWSKI: O życiu i książkach M. Srokowskiego. *Sfinks* 1911 s. 387-402. — Zapomniani. *Nowa Reforma* 1913 nr 504. — Z. J. N.: M. Srokowskiego „Kres epigona”. (Wspomnienie twórcy „Kultu ciała”). *Echo Tyg.* 1930 nr 4. — S. MIŁASZEWSKI: Kilka spotkań z Żeromskim. W książce: Wspomniamy. Poz. 1939 s. 51-57. — S. GRUBIŃSKI: Niewinne niedyskrecje. *Życie* (Londyn) 1951 nr 46-50. — W. GRZELAK: Kult ciała — i śmierci! W książce: Cyganeria z „Udziałowej”. 1908-1913. W-wa 1965 [1964] s. 139-143. — M. Srokowski. W: *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965. — E. KOZIKOWSKI: M. Srokowski. W książce: Od Prusa do Gojawiczyńskiej. W-wa 1970.

Chore sny. S. WOMELA. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1899 nr 201-202.

Epigoni. J. A. KISIELEWSKI. *Goniec Por. i Wiecz.* 1904 nr 556. — (L.) [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1904 nr 308. — Wł. Okr. [W. OKRĘT]. *Gaz. Handlowa* 1904 nr 327. — th. *Liberum Veto* 1904 nr 14. — *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 48. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 105. — F. GALIŃSKI. *Wędrowiec* 1906 nr 7.

Krew. L. CHOROMAŃSKI. *Przegl. Społ.* 1906 nr 7. — Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Bibl. Warsz.* 1906 t. 3 s. 180-183. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1906 t. 162 s. 341-343. — F. GALIŃSKI. *Wędrowiec.* 1906 nr 7. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Bluszcz* 1906 nr 41. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1906 nr 220. — J. KOTARBIŃSKI. *Reforma* 1906 nr 42. — J. LORENTOWICZ: Śród najmłodszych. *Nowa Gaz.* 1906 nr 237.

Ich tajemnica. S. KIEDRZYŃSKI. *Społeczeństwo* 1908 nr 46 s. 589. — S. KIEDRZYŃSKI, *Bluszcz* 1908 nr 48. — J. LORENTOWICZ: Śród książek. *Nowa Gaz.* 1908 nr 35. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1909 nr 44-46.

Jak łąza. J. A. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1910 t. 175 s. 387-389. — A. NOWACKI. *Społeczeństwo* 1910 nr 16 s. 186.

Anachroniści. L. CHOROMAŃSKI. *Izraelita* 1911 nr 31. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1911 nr 144. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]. *Pravda* 1911 nr 21. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1911 nr 29. — M. H. [M. H. ŁEBIŃSKA]. *Przegl. Wielkop.* 1911 s. 391-392. — H. GALLE: Alkowi i kabalet jako „znamiona czasu”. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 3 s. 300-301. — H. GALLE. *Książka* 1912 nr 10.

Kult ciała. Z listów do redakcji. *Świat* 1910 nr 25. — J. RYBARSKI: Wstęp do: M. Srokowski. Kult ciała. Lw. 1920 i wyd. nast. — S. du MORIEZ: Chronique littéraire. *Le Journal de Pologne* (W-wa) 1921 nr 17. — Okładka książki. *Kur. Księgarski* 1930 nr 6. — Rec. filmowe: W. S.: W świątyni „Kultu ciała”. *Nasz Przegl.* 1929 nr 345, 357. — W. S.: M. Waszyński o „Kulcie ciała”. *Nasz Przegl.* 1929 nr 357. — „Kult ciała” na ekranie. *Nasz Przegl.* 1929 nr 343. — S. W.: Co mówią bohaterowie „Kultu ciała”. *Nasz Przegl.* 1930 nr 12. — M. J. W. [M. WIEŁOPOLSKA]: Tacita filmia. *Kur. Por.* 1930 nr 23.

Recenzje wyborów

Markiza. sm [S. MAYKOWSKI]: Spadek po M. Srokowskim. *Kur. Poz.* 1923 nr 107 dod.

STAFF LEOPOLD zob. Słownik współczesnych pisarzy polskich

STARZEŃSKI LEOPOLD (1835–1904)

Pseud. i krypt.: L. S.; NIE-NAPOLEON III; S.; S...; STARZ... L.

Dramatopisarz.

Ur. w 1835. Syn Józefa, oficera wojsk polskich w 1831, oraz Ernestyny z Kickich. Był właścicielem Jajkowic i kilku innych wsi w powiecie żydaczowskim w Galicji. W 1854 ożenił się z Leontyną Baworowską, dziedziczką majątków ziemskich: Podkamień, Fraga i Jahlusz pod Rohatynem w Galicji. Zmarł 26 sierpnia 1904 w Podkamieniu.

TWÓRCZOŚĆ

1. Powrót konfederata. Komedia w 1 akcie. Wyst. Lw. 19 kwietnia 1861; Poz. 19 sierpnia 1869. Ogl. *Wieniec* 1862 nr 11-13. Zob. też poz. 10.

2. Starosta wieluński, czyli ziarno obce. Obraz dramatyczny w 5 aktach, 9 odsłonach. Wyst. Lw. 30 grudnia 1861; Kr. 18 maja 1862; Poz. 7 lipca 1870. Zob. też poz. 10.

3. Legat hetmana. Dramat w 4 aktach. Wyst. Lw. 9 stycznia 1863; Kr. 16 stycznia 1864; Poz. 10 lutego 1870. Zob. też poz. 10.

4. Pokutnik. Dramat w 5 aktach. Wyst. Lw. 6 stycznia, Kr. 12 lutego 1865. Nie druk. Zob. też poz. 9.

5. Banita. Dramat w 5 aktach, z muz. J. F. Guniewicza. Wyst. Lw. 10 lutego, Kr. 21 lutego 1865; Poz. 22 lutego 1873. Ogl. *Strzecha* 1872 nr 9-13 (pt. Banita. Dramat historyczny w 5 aktach).

6. Sen trefnisia. Komedio-dramat w 3 aktach wierszem. Wyst. Lw. 15 kwietnia 1866; Poz. 18 marca 1871. Wyd. osob. Lw. 1883.

7. Syn Bohdana. Dramat w 5 aktach. Wyst. Lw. 7 października 1868; Poz. 30 czerwca 1870. Ogl. *Tyg. Lw.* 1868 nr 22-35. Zob. też poz. 10.

8. Gwiazda Syberii. Dramat w 3 aktach, a 4 odsłonach. Wyst. Lw. 1 listopada 1868; Poz. 19 sierpnia 1869; Kr. 18 kwietnia 1870; Cieszyń w styczniu 1879. Wyd. osob. Lw. 1881. Wyd. nast.: Lw. 1897 *Bibl. Mrówki* 320-321; wyd. 5 Tarnopol 1909 w serii jw., wyd. nowe przejr. z dod. muzycznym Lw. 1913 *Teatr dla Wszystkich* 105; Lw. 1939 w serii jw. Zob. też poz. 18.

Rkps Ossol. sygn. 10538/I, 19226/I.

9. Trynitarz. Dramat w 5 aktach. Powst. 1868 [inf. wg Estr. wyd. 2]. Ogl. *Ognisko Domowe* 1884 nr 10-18. Wyd. osob. Lw. 1884. Zob. też poz. 18.

Wg Estr. wyd. 2 możliwe, iż jest to dramat wyst. wcześniej pt. Pokutnik, zob. poz. 4.

10. Dzieła dramatyczne. Lw. 1869.

Zawartość: Syn Bohdana. (Zob. poz. 7); Powrót konfederata. (Zob. poz. 1); Starosta wieluński. (Zob. poz. 2); Legat hetmana. (Zob. poz. 3).

11. U wylomu. Dramat w 4 aktach. Wyst. Lw. 3 kwietnia 1870; Kr. 29 listopada 1890. Ogl. *Strzecha* 1870 nr 4-8.

12. Czarodziejka. Komedio-dramat w 3 aktach. Wyst. Lw. 29 grudnia 1871; Lw. 10 maja 1877. Ogl. *Ognisko Domowe* 1884 nr 19-24. Wyd. osob. Lw. 1885.

13. Żart królewicza. Komedio-dramat w 3 aktach. Wyst. Lw. 23 stycznia 1874. Ogl. *Ognisko Domowe* 1884 nr 1-8. Wyd. osob. Lw. 1884. Zob. też poz. 18.

14. Czaple pióro. Dramat historyczny w 5 aktach. Wyst. Lw. 16 kwietnia 1876; Kr. 13 grudnia 1877. Wyd. osob. Lw. 1883. Zob. też poz. 18.

Sztuka zalecona do grania na V konkursie krakowskim w 1876.

15. Życie Juliusza Cezara. Żart sceniczny w 1 akcie. Lw. 1876.

Rkps Ossol. pt. Życie Cezara. Żart sceniczny. Sygn. 11190/I.

16. Krwawe piętno. Tragedia w 3 aktach. Wyst. Lw. 15 marca 1878 (pt. Krwawe znamie); Poz. 26 grudnia 1884. Ogl. *Ognisko Domowe* 1885 nr 40-49.

17. Wspomnienia z wyprawy myśliwskiej do Syrii r. 1881. *Łowiec* 1881 nr 7-12, 1882 nr 1-3 i odb. Lw. 1882.

18. Pisma. Seria I. Lw. 1885 *Bibl. Nowości* 31.

Zawartość: Gwiazda Syberii. (Zob. poz. 8); Czaple pióro. (Zob. poz. 14); Żart królewicza. (Zob. poz. 13); Trynitarcz. (Zob. poz. 9).

19. Toast na cześć rodu Duninów-Borkowskich. *Gaz. Lw.* 1886 nr 217. Wyd. osob. Lw. 1886.

20. Stracona wideta. Dramat w 5 aktach. Wyst. Lw. 1889. Ogl. *Przedświt* 1894 nr 7-24.

21. Z gawęd starego myśliwca. W-wa 1900.

22. Zamek Pullen. Obraz dramatyczny w 6 odsłonach. Lw. 1901.

Rkps Ossol. sygn. 12886/II.

Utwory literackie zamieszczał w czasopiśmie: *Czas* (1876), *Dzien. Lit.* (1869), *Dzien. Pol.* (1882, 1901-1903; tu m. in.: Modlitwa polskich dzieci. 1901 nr 539; Do Henryka Siemiradzkiego. 1902 nr 402), *Gaz. Lw.* (1885-1886), *Gaz. Nar.* (1870, 1885, 1904), *Głos Narodu* (1896), *Kwiaty* (1870; tu: Obrazek myśliwski. Ustęp z niewydanego poematu „Ostatnie polskie łowy”. Nr 6-7), *Łowiec* (1878-1903), *Łowiec Pol.* (1899), *Ognisko Domowe* (1884-1885, 1887), *Przedświt* (1893-1894), *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* (1885-1886), *Przyj. Domowy* (1881), *Strzecha* (1870, 1872), *Tyg. Lw.* (1868), *Wieniec* (1862).

Listy i materiały

1. Do J. A. Fredry 3 listy z 1865-1869. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8431.

2. Do W. Belzy z 1881. Rkps Ossol. sygn. 12424.

3. Do A. M. Fredry z 1897. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8443.

4. Od J. A. Fredry 3 listy z 1865 i b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8430.

5. Korespondencja z J. A. Fredrą [w formie żartobliwych wierszyków]. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8429.

6. Wiersz z okazji ślubu [1881] P. Szembeka z M. Fredrówną. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8454.

OPRACOWANIA

Ze Lwowa. *Czas* 1870 nr 101. — W sprawie hr. Starzeńskiego. *Naprzód* 1899 nr 3. — Zamach na Starzeńskiego. *Naprzód* 1900 nr 242-243.

(Nekrologi:) A. M. [A. MNISZEK]. *Łowiec* 1904 nr 18; A. M. [A. MNISZEK]. *Łowiec Pol.* 1904 nr 19; S. TARNOWSKI: Pamięci L. Starzeńskiego. *Łowiec* 1904 nr 18; *Gaz. Nar.* 1904 nr 198-199.

L. DĘBICKI: Portrety i sylwetki. S. II. Kr. 1906 s. 232-234. — A. PISKOR: Trzy psy Melpomeny. *Prosto z Mostu* 1936 nr 46; przedr. w książce: Siedem ekscelencji i jedna dama. W-wa 1939; wyd. 2 Rzym 1947; wyd. 3 W-wa 1959. — K. CHŁĘDOWSKI: Pamiętniki. Wr. 1951; wyd. nast. Kr. 1957. — K. OLSZEWSKI: Śląska kronika teatralna 1914-1922. Kr. 1969.

Starosta wieluński. *Dzien. Lit.* 1862 nr 1.

Legat hetmana. J. L. *Dzien. Lit.* 1863 nr 4. — *Czas* 1864 nr 205. — *Dzien. Poz.* 1878 nr 284.

Pokutnik. *Dzien. Lit.* 1865 nr 3.

Banita. *Dzien. Lit.* 1865 nr 14. — *Tyg. Wielkopol.* 1873 nr 9. — *Dzien. Poz.* 1886 nr 278.

Sen trefnisia. J. S. [J. STARKEL]. *Dzien. Lit.* 1866 nr 16. — *Tyg. Nauk. i Lit.* 1866 nr 16.

Syn Bohdana. B... *Nowiny* 1868 nr 42. — W. ŁOZIŃSKI. *Dzien. Lit.* 1868 nr 41. — *Dzien. Lw.* 1868 nr 232. — *Iris* 1868 nr z listopada. — *Dzien. Poz.* 1875 nr 297. — *Kur. Poz.* 1875 nr 297. — *Dwutyg. dla Kobiet* 1882 nr 10. — *Dzien. Poz.* 1882 nr 35.

Gwiazda Syberii. A. N. K. *Dzien. Lw.* 1868 nr 265-266. — W. Ł. [W. ŁOZIŃSKI]. *Dzien. Lit.* 1868 nr 46. — *Dzien. Lw.* 1868 nr 253. — *Iris* 1868 nr z listopada. — *Wiad. Polit., Lit. i Gospodarskie* 1869 nr 26. — O...le [W. M. OLENDZKI]. *Kalina* 1870 nr 11. — *Czas* 1870 nr 89. — *Kur. Kr.* 1870 nr 90. — *Ruch Lit.* 1876 nr 43. — *Dzien. Poz.* 1877 nr 1. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1886 nr 233. — *Dzien. Poz.* 1886 nr 12. — *M. Kur. Poz.* 1887 nr 290-291. — *Wiara i Ojczyzna* (Chicago) 1891 nr 14. — *Kur. Pol.* 1893 nr 231. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1915 nr 253. — -m.dz.- [M. SYNORADZKI]. *Biesiada Lit.* 1915 nr 42. — *Gwiazdka Cieszyńska* 1915 nr 7. — L. Ch. *Kur. Pol.* 1916 nr 86. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Echo Pragi* 1916 nr 13. — *Dzien. Cieszyński* 1916 nr 270. — *Dzien. Cieszyński* 1917 nr 114. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1918 nr 41. — F. *Kur. Pol.* 1918 nr 40. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1918 nr 8. — PRO-ROK [A. SŁONIMSKI]. *Sowizdrzał* 1918 nr 7. — J. Rz. [J. RZEPECKA]. *Gaz. Por.* 1923 nr 77.

U w y ł o m u. J. T. *Gaz. Nar.* 1869 nr 93. — *Dzien. Poz.* 1871 nr 44. — *Dzien. Poz.* 1873 nr 44, 46. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1888 nr 333. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1888 nr 276. — K. G. [K. M. GÓRSKI]. *Czas* 1890 nr 277. — (nit.) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1890 nr 278. — K. J. N. [K. NITMAN]. *Cracoviana. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 377.

C z a r o d z i e j k a. *Kłosy* 1872 nr 344.

Ż a r t k r ó l e w i c z a. (M. S. D.). *Dzien. Pol.* 1874 nr 24. — *Dzien. Poz.* 1874 nr 59.

C z a p l e p i ó r o. B. SPAUSTA. *Gaz. Nar.* 1876 nr 93. — STAN. W. *Tydzień* 1876 nr 18. — Sprawozdanie komisji konkursowej o rozdaniu nagród za utwory sceniczne w r. 1876. *Afisz Teatralny* 1876 nr 101-103. — *Dzien. Pol.* 1876 nr 95. — *Przeł. Lw.* 1876 nr 9. — *Ruch Lit.* 1876 nr 18. — A. Kł. *Czas* 1877 nr 286. — *Dzien. Poz.* 1878 nr 51, 53. — *Kur. Poz.* 1878 nr 47, 99. — *Dzien. Poz.* 1884 nr 278. — *Kur. Poz.* 1884 nr 280. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1888 nr 24.

K r w a w e p i ę t n o. L. ILASIEWICZ. *Fuch Lit.* 1878 nr 13. — J. T. [J. TRETIĄK]. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Spół.* 1878 nr 30-31. — *Dzien. Poz.* 1878 nr 95, 99. — A. P. *Piaca* 1907 nr 11.

S t r a c o n a w i d e t a. [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1889 nr 243. — ROMAN P. [R. POLIŃSKI]. *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1889 nr 241. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1889 nr 289. — *Goniec* (Lw.) 1889 nr 47. — *Kur. Lw.* 1889 nr 289.

Z g a w ę d s t a r e g o m y ś l i w c a. Ch. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 13. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1900 nr 17. — N. [K. MORAWSKA]. *Przeł. Pol.* 1900 t. 137 s. 340-341. — *Gaz. Pol.* 1900 nr 85. — *Gaz. Warsz.* 1900 nr 90. — W. COSTOMSKI. *Ateneum* 1901 t. 2 s. 170-171, 175. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1901 nr 2.

STARZEWSKI RUDOLF OSTOJA (1870–1920)

Krypt.: R. St.

Publicysta, krytyk teatralny.

Ur. w 1870 w Krakowie. Wykształcenie gimnazjalne odebrał u oo. jezuitów w konwicie tarnopolskim. W 1888 zapisał się na Uniwersytet Jagielloński, na którym ukończył wydział prawny. W 1891 rozpoczął współpracę z redakcją *Czasu*. Przyjaźnił się z Wyspiańskim i Rydłem. W 1898 ogłosił w *Życiu* kilka artykułów o ówczesnym ruchu malarskim, a w *Czasie* szereg recenzji teatralnych. Stał się pierwowzorem postaci Dziennikarza w „Weselu” Wyspiańskiego. Od 1900 był redaktorem wydania porannego *Czasu*, a od 1905 redaktorem naczelnym i funkcję tę pełnił do końca życia. Od 1907 był członkiem Stronnictwa Prawicy Narodowej. W czasie pierwszej wojny światowej należał do Naczelnego Komitetu Narodowego. Zmarł w Krakowie 22 października 1920.

TWÓRCZOŚĆ

1. „Wesele”. Dramat w 3 aktach Wyspiańskiego. *Czas* 1901 nr 65-67, 69-70 i odb.

2. Wrażenia z pobytu w Warszawie.

Inf. wg W. Okręta.

Artykuły i recenzje zamieszczał w następujących czasopiśmiech: *Czas* (1899-1920), *Przeł. Pol.* (1899; tu: Warszawa i Królestwo Polskie wobec Rosji. T. 3 s. 399-426), *Życie* (1898; tu m.in.: Secesja. Nr 24-25), oraz w

wydawnictwie zbiorowym *Skarbonka*. Kr. 1893.

Listy i materiały

1. Do K. M. Górskiego 6 listów z 1896-1902 i b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7729/II t. 8.

2. Do T. Smarzewskiego 2 listy z 1904 i b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7889 III.

3. Do M. Bobrzyńskiego 4 listy z 1905, 1914. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8089 III, 8098 III.

4. Do J. Mehoffera z 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7377.

5. Do E. Piltza z 1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8361.

6. Do A. Grzymały-Siedleckiego 2 listy z 1912. Rkps Bibl. Miejska w Bydgu. sygn. 1541, 1542.

7. Do Z. Sarneckiego z 1912. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717 III.

8. Od F. Konecznego z 1894. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7912 III.

9. Od M. Sokołowskiego z 1894. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7913 III.

10. Od J. Mehoffera z 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7377.

11. Od F. Rawity-Gawrońskiego kopia listu z 1915. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 49/67.

12. Od St. Koźmiana 2 listy z 1917. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 49/67.

13. Od L. Pinińskiego z 1918. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 49/67.

14. Od W. L. Jaworskiego b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7912 III.

15. Wspomnienia, notatki, dokumenty, nekrologi, papiery dotyczące *Czasu*. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 41/67-47/67, 49/67.

OPRACOWANIA

Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905.

(Nekrologi:) A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 45; F. HOESICK: Korespondencja z Krakowa. *Kur. Warsz.* 1920 z dn. 21 listopada; (a.n.) [A. NOWACZYŃSKI]: Śp. Rudolf Ostoja Starzewski. *Rzeczpospolita* 1920 nr 130 por.; *Czas* 1920 nr 253; *Dziew. Poz.* 1920 nr 246.

T. BOY-ŻELEŃSKI: Plotka o „Weselu” Wyspiańskiego. *Rzeczpospolita* 1922 nr 333-336; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór* 4. W-wa 1924; Marzenie i pysk. W-wa 1930; Pisma. T. 3. W-wa 1956. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Zakrycia. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 12. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Odwet Stańczyka. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 13. — Z. KONARZEWSKI. R. Starzewski o „Weselu”. *Czas* 1937 nr 326. — W. NOSKOWSKI: R. Starzewski. Ze wspomnień o odmłodzonym „Czasie”. *Księga pamiątk. na dziewięćdziesięciolecie „Czasu”*. W-wa 1938 s. 27-30.

H. L. MORSTIN: Spotkania z ludźmi: R. Starzewski. *Przekrój* 1946 nr 57; przedr. w książce: Spotkania z ludźmi. Kr. 1957 s. 75-83. — S. CAT-MACKIEWICZ: Odeszli w zmierzch. Wybór pism 1916-1966. W-wa 1968.

STASZCZYK ADAM (1850 – 1909)

Pseud.: Ast.

Dramatopisarz, poeta.

Ur. 24 października 1850 w Krakowie w rodzinie rzemieślniczej, syn Tomasza i Marii ze Szpaczków. Po ukończeniu szkoły początkowej pracował w warsztacie ślusarskim i zdał egzamin czeladniczy i mistrzowski. Praktykę zawodową uzupełnił w Niemczech i Francji. Po powrocie do kraju mieszkał przez pewien czas w Warszawie, gdzie ożenił się (żona z domu Ślęczyńska). Ok. 1886 przeniósł się do Krakowa i prowadził zakład ślusarski. Był starszym cechu ślusarzy i rusznikarzy oraz działał na terenie towarzystwa „Sokół”. W 1905 obchodzono w teatrze krakowskim 35-lecie jego pracy literackiej. W 1908 postawiono jego kandydaturę na posła do sejmu. Zmarł 30 kwietnia 1909 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Noc świętojańska. Obraz ludowy w 4 aktach ze śpiewami i tańcami. Wyst. z muz. K. Hofmana: Kr. 8 marca, Tarnów 9 czerwca, W-wa 22 czerwca 1879; Lubl. 12 lutego 1880. Wyd. Tarnów 1881. Zob. też poz. 17.

Nagrodzona na konkursie literackim w Krakowie.

2. Błędne ogniki. Obraz ludowy w 4 aktach. Wyst. z muzyką A. Wrońskiego: Kr. 26 grudnia 1879; W-wa 30 czerwca 1881. Nie druk. Ogl. fragm. zob. poz. 17.

3. Nasi bracia. Obraz w 3 aktach. Wyst. W-wa czerwiec 1882. Nie druk.

4. Wiara, miłość i nadzieja. Obraz ludowy w 4 aktach ze śpiewkami i tańcami. Wyst. z muz. Z. Noskowskiego: W-wa 10 sierpnia 1882; Kr. 26 grudnia 1883 (pt. Wiara—miłość—nadzieja). Ogl. *Bluszcz* 1883 nr 50 (fragm.). Wyd. osob. W-wa 1884. Zob. też poz. 17.

Przekład niem.: A. Staszczuk.

5. Dziedzictwo orłów. Sztuka ludowa w 4 aktach. Powst. 1886. Wyst. W-wa 7 lipca 1888; Poz. 5 grudnia 1889. Ogl. fragm. zob. poz. 17.

6. Hejże na burmistrza! Wyst. W-wa 1886 [?].

Farsa.

7. Nieśmiertelnej pamięci wieszczka Adama. Kr. [1890]. Zob. też poz. 17.

Wiersz.

8. Pan cechmistrz. Obraz w 4 aktach. Powst. ok. 1892. Nie druk.

9. Ostatni fant. Obraz dramatyczny w 1 akcie. Wyst. Kr. 7 stycznia 1893. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2714.

10. Kościuszkow w Petersburgu. Obraz dramatyczny w 1 akcie. Wyst. Kr. 13 kwietnia 1894; Lw. 22 stycznia 1895; Poz. 14 listopada 1895; Bydg. 8 lipca 1896. Wyd. Lw. 1904. Wyd. nast.: ok. 1925 *Teatr dla Wszystkich* nr 109.

11. Filareci. Obraz dramatyczny w 4 aktach. Wyst. Kr. 30 listopada 1895; Poz. 18 marca 1897. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 138.

12. Dziesiąty pawilon. Obraz dramatyczny w 1 akcie. Wyd. Kr. 1897. Wyd. nast.: Lw. 1904; Lw. [ok. 1911] *Teatr dla Wszystkich* nr 101; w tej samej serii Lw. [1926?].

13. Noc w Belwederze. Epizod na tle historycznym w 1 akcie. Wyst. Kr. 26 listopada 1898. Wyd. Lw. 1904. Wyd. nast.: Lw. [ok. 1926] *Teatr dla Wszystkich* nr 44.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 371.

14. Wisła. Pieśń dramatyczna. Kr. 1899.

15. Alma Mater. 1400-1900. Kr. 1900. Zob. też poz. 17.

Wiersz.

16. Górnicy salin. Dramat w 4 aktach. Powst. ok. 1902. Ogl. fragm. zob. poz. 17.

17. Poezje. Kr. 1902.

Zawartość: wiersze, m.in.: Pierścionek; Wianek Uliny; Sonety I-VI; Nieśmiertelnej pamięci Wieszczka Adama z okazji sprowadzenia zwłok dnia 4 lipca 1890 r. (Zob. poz. 7); Alma Mater. 1400-1900. (Zob. poz. 15);

Madonna; — Śpiewy ze sztuk ludowych: Noc świętojańska. (Zob. poz. 1); Błędne ogniki. (Zob. poz. 2); Wiara, nadzieja i miłość. (Zob. poz. 4); Dziedzictwo orłów. (Zob. poz. 5); Górnicy salin. (Zob. poz. 16); — Fragm. z dramatu „Górnicy salin” (akt III odsłona I. Zob. poz. 16).

18. Dwaj przyjaciele. Obraz sceniczny w 1 akcie. Kr. 1904.

19. Bartos Głowacki. Obraz sceniczny na tle historycznym w 4 aktach. Wyst. z muz. A. Świerzyńskiego. Kr. 6 maja 1905. Ogl. fragm. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1910 s. 21-28, 45-49, 65-72 (pt.: Przysięga na kosę. Wyjątek dramatyczny w 1 odsłonie ze sztuki ludowej... Bartos Głowacki) i odb. Lw. 1910.

Rkps tego fragm. Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 324, Ossol. sygn. 11415/II.

20. Sejm grodzieński. Dramat w 3 aktach. Ogl. fragm. *Głos Narodu* 1909 nr 122 (akt III scena 7).

21. Bohaterowie Wielkiej Armii.

Sztuka nie dokończona.

Utwory literackie ogłaszał w czasopiśmie: *Bluszcz* (1883, 1903), *Bławatek* (1905), *Dzien. Chicagoski* (1892, 1904), *Głos Narodu* (1901, 1908-1909), *Krakowianka* (1891), *Krakus* (1898), *Łączność* (1899-1900; tu m.in.: Hejże na burmistrza! [Opowiadanie]. 1899 nr 18, 21, 23-28), *Mysł* (1894), *Rękodzielnik* (1899), *Świat* (1893), *Wawel* (1908-1909), *Wędrowiec* (1889, 1905).

Ponadto w kalendarzach: *J. Czecha kalendarz kr. 1899, 1908, Pol. kalendarz mariański na r. 1907*. Kr. 1907.

OPRACOWANIA

J. KOTARBIŃSKI: Współczesny nasz dramat ludowy. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 175 s. 65-66. — (b. a.). *Głos Lit. i Spół.* 1901 nr 6. — 25-letni jubileusz pracy literackiej Staszczuka. *Głos Narodu* 1901 nr 182.

(Nekrologi:) *Biesiada Lit.* 1909 nr 22; *Dzien. Berliński* 1909 nr 103; *Gaz. Powsz.* 1909 nr 103-104; *Głos Narodu* 1909 nr 123; *Nowa Gaz.* 1909 nr 199; *Nowa Reforma* 1909 nr 200; *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1909 nr 77; *Słowo Pol.* 1909 nr 204 s. 7; *Świat* 1909 nr 21; *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 20 s. 402; *Gospodarz* 1910 s. 104; *Polak* 1910 s. 136.

M. PADECHOWICZ: Cechmistrz i poeta. *Niedziela* 1949 s. 323. — M. PADECHOWICZ: Konkurent poetów. *Przyj. Rzemieślnika* 1949 nr 11. — M. PADECHOWICZ: W blasku talentów. *Przyj. Rzemieślnika* 1949 nr 24. — M. PADECHOWICZ: Koledzy z afisza. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 19; T. TRZCIŃSKI: Wyspiański i Staszczuk. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 22 [polem. z art. M. Padechowicza]. — A. Stasz-

czyk. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965. — M. PADECHOWICZ: Pan Sienkiewicz i cechmistrz ślusarzy krakowskich. *Nowa Wieś* 1967 nr 11 s. 11; sprostowanie s. 10. — M. PADECHOWICZ: A. Staszczyc (1850-1909), cechmistrz ślusarzy i poeta krakowski. Kr. 1968. — J. GOT: Dramat popularny. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 3. W-wa 1969. — K. OLSZEWSKI: Śląska kronika teatralna 1914-1922. Kr. 1969.

Noc świętojańska. M. B. [M. BALUCKI]. *Tyg. Powsz.* 1879 nr 12. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Echo* 1879 nr 137. — LIGĘZA [Z. SUMIŃSKI]. *Niwa* 1879 t. 16 s. 152-153. — Alf. [A. SZCZEPAŃSKI]. *Dzien. Poz.* 1879 nr 69. — O. REMUS [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Listy z Paragwaju. *Nowiny* 1879 nr 198. — T. S. *Bluszcz* 1879 nr 25. — A. Z. [A. ZALESKI]. *Czas* 1879 nr 58. — *Kur. Codz.* 1879 nr 137. — *Kur. Por.* 1879 nr 94; nr 172. — *Nowiny* 1879 nr 172. — *Dzien. Poz.* 1880 nr 258. — *Kur. Poz.* 1880 nr 257. — *Reforma* 1882 nr 111. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 5; nr 130. — *Unia* 1883 nr 17. — -mg- [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powsz.* 1885 nr 1. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1885 nr 1019. — (m). *Dzien. Pol.* 1885 nr 199. — St. M. Rz. [S. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1885 nr 2. — (Br. Z.) [B. ZAWADZKI]: *Teatr Mały. Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 67. — *Kur. Por.* 1891 nr 220. — *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 220. — B. *Gaz. Warsz.* 1902 nr 242. — GURK-M. *Kur. Teatr.* 1902 nr 38. — L. K. [L. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1902 nr 253. — *Kur. Por.* 1902 nr 254. — A. PIĄTEK. *Poradnik Teatrów i Chórów Włociańskich* 1909 s. 5-6. — *Nowe Horyzonty* 1946 nr 28.

Błędne ogniki. st. *Czas* 1879 nr 297. — M. B. [M. BALUCKI]. *Tyg. Powsz.* 1880 nr 7. — (i. d.). *Dzien. Poz.* 1880 nr 4. — IGNACY JASTRZĘBIEC [I. KLISZEWSKI]. *Echo* 1880 nr 1. — ANTONI ŁADA. *Echo* 1880 nr 95. — W. K.: Z Krakowa. *Biesiada Lit.* 1880 nr 217. — Z. P. *Bluszcz* 1880 nr 4 s. 31. — *Dzien. dla Wszystkich* 1880 nr 2. — *Kur. Codz.* 1880 nr 153. — *Wiek* 1880 nr 28. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1881 t. 2 nr 289. — *Biesiada Lit.* 1881 t. 12 s. 36. — *Echo* 1881 nr 143. — *Gaz. Warsz.* 1881 nr 144. — *Kur. Codz.* 1881 nr 143. — *Kur. Por.* 1881 nr 180. — *Nowiny* 1881 nr 179.

Nasi bracia. *Kur. Codz.* 1882 nr 178.

Wiara, miłość i nadzieja. *Goniec Wielkop.* 1880 nr 292. — (a. p.). *Kur. Por.* 1882 nr 221. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Bluszcz* 1882 nr 37. — *Kur. Codz.* 1882

nr 180. — *Nowiny* 1882 nr 221. — (as). *Nowa Reforma* 1883 nr 294. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 284. — (z). *Nowa Reforma* 1883 nr 294. — β. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1883 nr 14. — *Czas* 1883 nr 295. — *Dzien. Pol.* 1883 nr 295. — A. Z. [A. KLECZKOWSKI?]. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1884 nr 1. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 6. — M. SIEBER. *Gaz. Kr.* 1884 nr 1. — K. SKRZYŃSKI. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 18. — (—). *Dzien. Łódzki* 1884 nr 31. — *Czas* 1884 nr 1. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 15. — *Kraj* 1884 nr 12. — *Kur. Por.* 1884 nr 28 [lub 29]. — A. K. *Nowa Reforma* 1893 nr 73. — (e.) [K. EHRENBURG]. *Czas* 1893 nr 73. — j. i. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Pol.* 1893 nr 87.

Dziedzictwo orłów. *Kur. Por.* 1886 nr 15. — A. *Kur. Codz.* 1888 nr 188. — KAROL [J. KOTARBIŃSKI]. *Kłosa* 1888 nr 1202. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1888 nr 30. — A. WITSKI. *Prawda* 1888 nr 28. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 250. — *Kur. Por.* 1888 nr 189.

Hejże na burmistrza! *Kur. Por.* 1886 nr 204 [zapowiedź wystawienia].

Ostatni fant. A. K. *Nowa Reforma* 1893 nr 7. — * [T. PAWLKOWSKI]. *Czas* 1893 nr 8. — Z. SARNECKI. *Kur. Pol.* 1893 nr 9-10.

Kościuszkowicz w Petersburgu. Z. RZEPECKA. *Poradnik Teatrów i Chórów Włociańskich* 1911 s. 44. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1915 nr 252. — S. NOYSZEWSKI. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1915 nr 254. — m. dz. [M. SYNORADZKI]. *Biesiada Lit.* 1915 nr 42. — *Dzien. Cieszyński* 1915 nr 17. — *Dzien. Śląski* 1920 nr 76; nr 92; 107. — M. LIPOWICZ: Uroczystości kościuszkowskie w Gliwicach w 1917 r. *Nowiny Gliwickie* 1961 nr 47.

Filareci. b. *Czas* 1896 nr 253. — F. KONECZNY. *Przeł. Pol.* 1896 t. 122 s. 633. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1896 nr 252. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1896 nr 253. — *Dzien. Kr.* 1896 nr 253. — Cz. *Dzien. Poz.* 1897 nr 65. — W. PROKESCH: Cracoviana. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 3. — m. dz. [M. SYNORADZKI]. *Biesiada Lit.* 1915 nr 42.

Dziesiąty pawilon. *Dzien. Cieszyński* 1914 nr 269. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1915 nr 254 wyd. wiecz. — *Dzien. Cieszyński* 1918 nr 105. — *Dzien. Śląski* 1920 nr 290; 1921 nr 27.

Noc w Belwederze. b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1898 nr 273.— W.Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1898 nr 273.— *Echo Lit.* dod. *Dzien. Pol.* 1898 nr 13.— F. KONIECZNY. *Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 182-183.— H. CERNIK. *Dzien. Pol.* 1904 nr 201.— Z. RZEPECKA. *Poradnik Teatrów i Chórów Włociańskich* 1911 s. 9-10.— *Dzien. Śląski* 1920 nr 271.— *Dzien. Cieszyński* 1921 nr 79.

Poezje. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1902 s. 276.

Bartos Głowacki. W.Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1905 nr 106.— ZET. *Echo Przemyskie* 1906 nr 41.— Ap. [A. PIĄTEK]. *Poradnik Teatrów i Chórów Włociańskich* 1910 s. 80-81.

STATECZNY FRANCISZEK (1864–1921)

Pseud.: STAROPOLANIN; TOW. KORCZEWSKI.

Imię klasztorne: Euzebiusz.

Nowelista, publicysta.

Ur. 1 października 1864 w Witosławicach, powiat kozielski, w rodzinie chłopskiej. Syn Józefa i Pauliny z Kirchniawych. Uczęszczał do szkoły powszechnej w Grzędzinie i Raciborzu, tamże do szkoły realnej i gimnazjum, którego nie ukończył. W 1882 wstąpił do zakonu reformatów, przebywał w klasztorze w Wieliczce i Krakowie. Dalsze studia teologiczne odbył w Wenecji w zakonie obserwantów (1886-1889). Tam otrzymał święcenia kapłańskie. Następnie był zakonnym profesorem filozofii i teologii w Wenecji, Mantui i Rzymie. Habilitację odbył w klasztorze Porcjunkuli w Asyżu w 1892. W okresie włoskim rozpoczął pracę literacką i publicystyczną. W 1899-1900 wykładał w kolegium bernardyńskim we Lwowie i Krakowie. Pod wpływem rozstroju nerwowego uciekł stamtąd do Rzymu. Przez kilka miesięcy pracował naukowo w Quaracchi pod Florencją, a potem jako profesor w Rzymie (1902-1903). Ze względu na stan zdrowia przebywał przez pewien czas w Maria-Radna na Węgrzech, potem osiadł w klasztorze w Osiecznej w Wielkopolsce. Wkrótce samowolnie opuścił klasztor i w 1906 wyjechał do Berlina, gdzie zapisał się do PPS. Po podejmowanych parokrotnie podróżach po Europie i Ameryce wrócił do klasztoru w Osiecznej. W 1910-1919 sprawował funkcje kapłańskie m.in. we Wronkach, we wsi Winiary pod Poznaniem i w Potulicach. W 1919 osiadł w klasztorze reformackim we Włocławku, skąd w roku następnym przeniósł się do klasztoru bernardyńskiego w Kole. Zmarł 6 marca 1921 w Leżajsku i tam został pochowany.

TWÓRCZOŚĆ

1. Pierwzory. *Gaz. Kościelna* 1899-1900. Opowiadania hagiograficzne.

2. Chrystus Jezus. Kazania obejmujące główne zasady wiary chrześcijańskiej. Lw. 1900.

3. Żywoć św. Franciszka z Asyżu. Ogl. fragm.: *Gaz. Kościelna* 1900 s. 226, 255-257 (pt. Św. Franciszek z Asyżu); *Gaz. Kościelna* 1904 s. 61-62, 78-80, 109-110, 160-162 (pt. Dramat miłości na górze Alwernii); *Przegl. Kościelny* 1904 t. 6 (pt. Odpust Porcjunkuli); *Przegl. Kościelny* 1906 t. 10 (pt. Założenie Trzeciego Zakonu św. Franciszka z Asyżu). Wyd. osob. całości Poz. 1912. Wyd. nast. 1926.

Powieść biograficzna.

4. Żywoć i pisma doktora serafickiego św. Bonawentury. Wersja łac. powst. 1902. Wyd. osob. w wersji pol. Poz. 1915.

5. Obrazki ze Śląska Polskiego. *Górnoślązak* 1902 z dn. 3 września-1903 z dn. 24 września. Pięć obrazków wyd. osob. pt. Obrazki ze Śląska Polskiego. T. 1. Kat. 1903.

6. [Pamiętnik]. Cz. 1: Samoobrona. Cz. II: Samopotępienie. Powst. 1905-1915. Nie druk.

Pisany po polsku, tłumaczony równocześnie przez autora na język niemiecki i włoski.

7. Katechizm socjalistyczny. Powst. 1906. Nie druk.

8. Z wieży Liebicha. Impresje z Wrocławia. *Przegl. Kościelny* 1907 (tu tekst bez fragmentów patriotycznych, skreślonych przez cenzurę). Wyd. całości do druku przygotował i wstępem poprzedził W. Ogrodziński. *Zaranie Śląskie* 1934 z. 1-2. Zob. też poz. 10.

9. Żywot św. Antoniego z Padwy. Bytom 1909.

10. Modernizm literacki. *Filareta* 1913 i odb.

Tu m.in.: Z wieży Liebicha. Zob. poz. 8.

11. Rozbiór krytyczny źródeł do żywota św. Franciszka z Asyżu. Poz. 1913.

12. Rozmyślenia. Powst. 1914. Nie druk.

13. Listy o wymowie. Poz. 1920.

Nadto szereg dzieł dewocyjnych.

Artykuły, korespondencje, prace naukowe i beletrystyczne zamieszczał w następujących czasopismach: *Czas* (1897), *Dzien. Poz.* (1909), *Filareta* (1913), *Gaz. Kościelna* (1899-1900, 1904), *Gaz. Kujawska* (1919), *Gaz. Opolska* (1895-1899; tu m.in.: Urywki o Śląsku. 1896-1899), *Gaz. Rob.* (1919), *Górnoślązak* (1902-1903, 1911), *Katolik* (1888, 1909), *Kur. Górnośląski* (1895), *Nowa Bibl. Kaznodziejska* (1910-1920), *Nowiny Racioborskie* (1895), *Przegląd* (1898), *Przegl. Kościelny* (1904, 1906-1907), *Przyj. Ludu*

(1888), *Słowo Kujawskie* (1919), *Unitas, Mies. Kościelny* (1909-1914), *Wiad. Apologetyczne* (1913) oraz w: *Opolamin. Kalendarz na r. 1898* [Opole 1897] (tu: Kopciuszek śląski. [Nowela, za którą wydawca B. Koraszewski został skazany na 6 miesięcy więzienia i konfiskatę kalendarza]).

OPRACOWANIA

W. OGRODZIŃSKI: (Wstęp do:) F. E. Stateczny: Z wieży Liebicha. *Zaranie Śląskie* 1934 z. 1-2. — W. OGRODZIŃSKI: O. E. F. Stateczny przedstawiciel „Młodej Polski” w prozie górnośląskiej. *Zaranie Śląskie* 1938 s. 312-318 [wraz z bibliografią twórczości]; toż *Roczn. Tow. Przyj. Nauk na Śląsku* t. IV 1938 i odb. — S. SMAK: F. E. Stateczny (1864-1921). W: *Pisarze śląscy XIX i XX w.* Wr. 1963 s. 349-370 [wraz z wyborem twórczości]. — W. OGRODZIŃSKI: Dzieje piśmiennictwa śląskiego. Do druku przygotował L. Brożek i Z. Hierowski. *Kat.* 1965 s. 269-275, s. 392-393 [tu bio- i bibliografia]. — S. HELSZTYŃSKI: Inferno w klasztorze. W książce: *Meteory Młodej Polski*. Kr. 1969.

STEBELSKI WŁODZIMIERZ (1848 – 1891)

Pseud. i krypt.: BOJAN; MASKA; MGLA; PIUS DEZYDERIUSZ; s.; -s.-; ST.; STB.; -STB.-; STB.; STB...; STB; STBL.; W. S.; W. ST.; WŁ. ST.; WŁ. STB.; WŁST; ZERO ROMAN.

Poeta, nowelista, dziennikarz.

Ur. 31 sierpnia 1848 w Magierowie w dawnej Galicji, w rodzinie ukraińskiej. Szkołę średnią ukończył prawdopodobnie we Lwowie. Studiował w uniwersytetach w Wiedniu (tu drukował w języku niemieckim w czasopismach austriackich) i we Lwowie. W 1871 był nauczycielem w Gimnazjum im. Franciszka Józefa we Lwowie, następnie pracował jako urzędnik bankowy, a potem dziennikarz. Od 1864 pod pseudonimem Bojan pisywał w czasopismach ukraińskich. Od ok. 1875 ogłaszał wiersze i humoreski także w języku polskim w czasopismach lwowskich i warszawskich. Ok. 1887 podróżował po Szwajcarii. W 1887 przeniósł się do Warszawy i wszedł w skład redakcji *Kuriera Codziennego*. Przez krótki czas był naczelnym redaktorem tygodnika *Kolce*. Współpracował z wieloma czasopismami, a w ostatnich latach życia był kierownikiem literackim *Kłósów*. Wpadł w nałóg alkoholizmu i jesienią 1891 przebywał w zakładzie dla umysłowo chorych w Tworkach, co pogłębiło jego rozstrój psychiczny. Zmarł śmiercią samobójczą dnia 22 grudnia 1891 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Monach. Nowela. Lw. 1870.

W języku ukraińskim.

2. Mołytwa. Lw. 1873.

Opowiadanie w języku ukraińskim.

3. Humoreski. Zeszyt 1. Lw. 1878.

Zawartość: Poemat pt. Don Zuan oraz wiersze.

4. Roman Zero. [Poemat. Cz. I-XLIV]. *Szczutek* 1882 nr 48 dod. - 52 dod., 1883

nr 1 dod. - 2 dod. Wyd. osob. popr. pt. Roman Zero. Nowela lwowska. Lw. 1883.

5. Nędza. Alegoria społeczna. [Poemat. Cz. I-XII]. Ogl. fragm.: *Szczutek* 1883 nr 37; *Ziarno* 1883 nr 9, 26; *Gaz. Nar.* 1884 nr 43. Całość: *Kraj* 1884 nr 9 [wersja odmienna]; *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 38-39.

Utworki poetyckie i artykuły zamieszczał w czasopismach: *Dzien. Pol.* (1880-1884, 1887, 1889; tu m.in.: seria felietonów pt.

Album lwowskie. 1881 nr 178, 184, 191; Maria. Nowela. 1883 nr 191; Halka. Nowela. 1883 nr 194; Sylwester. Nowela. 1884 nr 17; Szkice z podróży: [I]. W niemieckim szynku. [II]. Między dekadentami. 1887 nr 255-257; Na hydropatii. Na pół nowela, a na pół humoreska. 1889 nr 259-263; Sam. Nowelka. 1889 nr 188; tłum. Boulanger: Ja, strącony cesarz ludu... 1889 nr 247), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1888-1891; tu m.in.: Anice. Nowela. 1888 nr 265-267); *Gaz. Nar.* (1882, 1884, 1886-1889; tu m.in.: Pocałunek. 1887 nr 277; Nowy Pygmalion. Humoreska. 1889 nr 46), *Kolce* (1875, 1891), *Kraj* (1884, 1887, 1890; tu m.in.: Sylwester. Nowela. 1884 nr 5; Panna Lala. 1884 nr 27 oraz pośmiertnie ogl. Golgota. 1898 nr 14), *Kur. Codz.* (1886-1891; tu m.in.: Divorçons. Pesymizm. Nowele. 1886 nr 343; Szkice z podróży: [I]. W niemieckim szynku. [II]. Między dekadentami. 1887 nr 249, 257; tłum. [Leonardo da Vinci]: Sonet. 1887 nr 269; O niej. [Felieton]. 1888 nr 77; stała rubr. Kronika polityczna. 1888; Powieść o dziennikarzach. 1888 nr 190; Geniusz i obłąkanie. 1888 nr 198; stała rubr. Polityka. 1889-1890; tłum. H. Heine: Loreley. 1890 nr 104, Sosna i palma. 1890 nr 159), *Kur. Pol.* (1875), *Kur. Warsz.* (1882, 1884, 1886, 1888; tu m.in. rubr. Listy lwowskie. 1884), *Mucha* (1891), *Muza* (1891), *Nowa Reforma* (1882, 1888, 1898), *Ognisko Domowe* (1884), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1887, 1890), *Przegl. Lw.* (1882), *Przegl. Tyg.* (1888, 1890), *Reforma* (1882), *Szczutek* (1877-1891; tu m.in.: Pieśni społeczne. 1883 nr 47, 52, 1884 nr 2; Volapuk. Nowela. 1886 nr 12); *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* (1880), *Tyg. Ilustr.* (1887-1891; tu m.in.: Maria Konopnicka. 1887 nr 258; Sen i mara. Nowela. 1891 nr 76-77; Dom obłąkanych. 1891 nr 94), *Tyg. Powsz.* (1889-1890; tu m.in.: Przyjacieli poety. 1889 nr 6 oraz rubr. Tydzień polityczny. 1890), *Wędrowiec* (1888-1891; tu m.in.: Sylwetki z Tworek. Delirium tremens. 1891 nr 50 oraz ogl. pośmiertnie Z królestwa szminki. 1892 nr 2), *Ziarno* (1882-1883).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Ananas. Kalendarz humorystyczny ilustr.* Kr. 1893 (tu: Ze sceny życia), *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909; wyd. 2 Poz. [1923], *Dla Stryja*. Lw. 1886, *Ź. Ungra kalendarz warsz. na r. 1891*. W-wa 1890; *toż na r. 1892*. W-wa 1891, *Jednodniówka*. Lw. 1880 (tu: Psalm przekleństwa), *Kalendarz „Muchy” dla porządkich ludzi*. W-wa 1878, *toż W-wa 1884*, W-wa 1885, „*Kur. Codz.*” *Premium*. W-wa 1888 (tu: Epilog), *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893 (tu ogl. pośmiertnie Credo).

Większość utworów pozostała rozproszona w czasopiśmie lwowskich i warszawskich. Niektóre z nich zebrano w następujących

antologiach: *Młoda Polska w pieśni*. Ułożył C. Jankowski. W-wa 1898 (tu: Nędza; Dom obłąkanych; Szkice z podróży. I. W niemieckim szynku; Z poematu Roman Zero XL-XLIX), *Album współcz. poetów pol.* Wyd. J. Kasprzowicz. Lw. 1899 (tu: *Sen nocy letniej*; Romeo; Faust), *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim, oprac. i wstępem opatrzył J. W. Gomulicki. T. 3. W-wa 1954; wyd. 2 W-wa 1956 (tu: *Sen nocy letniej*; W niemieckim szynku; Spowiedź wielkanoćna; Jesień; Improwizacja; Zwierzynek; Jubileusz; Cynizm; Etyka świata; Wieczny temat; Z Pieśni społecznych; Dekadenci; Z poematu Roman Zero XXIX, XLI, XLIV; Nędza. Alegoria społeczna), *Zbiór poetów pol.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962 (tu: Roman Zero XIII, XXXVIII, XXXIX, XLI, XLIII; Wiek żelaza; *Sen nocy letniej*; Romeo; Faust).

Tłumaczenia

1. J. Vrchlický: W beczie Diogenesa. Komedia jednoaktowa. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1887 nr 28-29; *Gaz. Nar.* 1887 nr 182-186.

2. Geniusz. Powieść. Z niem. przełożył... W-wa 1888.

Listy i materiały

1. Do Wł. Bełzy z 1880. Rkps Ossol. sygn. 12423/I.

2. Do Wł. Bełzy z 1882. Rkps Ossol. sygn. 12425/I.

3. Do nieznanego redaktora [w sprawie dostarczenia korespondencji] z 1885 r. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

4. Z albumu znakomości. Józef Kalasanty na Patyku Patycki. Opowiadanie. Rkps Ossol. sygn. 12042/III.

OPRACOWANIA

NEMO [S. BLOTNICKI]: Działwa Apollina. XIII. W. Stebelski. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 27. — M. BOHUSZ [J. K. POTOCKI]: Bez obłudy. *Głos* 1887 nr 35. — *Przegl. Tyg.* 1887 nr 50. — POLIKRATES [T. JESKE-CHOŃSKI]: Zajęcie pomiędzy redaktorem „Kuriera Warszawskiego” a p. W. Stebelskim. *Niwa* 1888 nr 322. — [I. MATUSZEWSKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 13. — Plagiat. *Głos* 1888 nr 13 [dot. felietonu pt. O niej. *Kur. Codz.* 1888]. — Zaraza. *Głos* 1888 nr 18 [dot. humoreski pt. Telefon. *Kur. Warsz.* 1888]. — *Kur. Por.* 1891 nr 177 [dot. rezygnacji z red. *Kolców*, a objęcia współred. *Muchy*].

(Nekrologi): CZEŚNIK [C. JANKOWSKI]. *Kraj* 1891 nr 51; *Dzien. Pol.* 1891 nr 357; 359;

Kraj 1891 nr 52; *Kur. Codz.* 1891 nr 354, 357; *Kur. Por.* 1891 nr 356, 358; CARILLON. *Echo Muzy.*, *Teatr. i Artyst.* 1892 nr 431; *Wi. Go.* [W. GOMULICKI]. *Tyg. Ilustr.* 1892 nr 105; T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1892 nr 8; B. LUT. [B. LUTOMSKI]. *Ateneum* 1892 t. 1 s. 409-410; A. NOWICKI. *Przegl. Tyg.* 1892 nr 1; (p): „Dobra drużyna”. *Głos* 1892 nr 9 [dot. wspomnień pośmiertnych o W. Stebelskim]; P. R.: *Kronika* miesięczna. *Ateneum* 1892 t. 1 s. 401 i nn.; J. J. RYCHTER. *Przegl. Krajowy* 1892 nr z marca; POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1892 nr 1; (Kt.) [K. TETMAJER]: *Wolne myśli. Myśl* 1892 nr 1; (w). *Wędrowiec* 1892 nr 1; *Ateneum* 1892 t. 1 s. 215; *Pomnik śp. W. Stebelskiego. Kur. Por.* 1892 nr 326; *Świat* 1892 nr 1; F-y [W. GOMULICKI]. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 209 [o nagrobku na mogile W. Stebelskiego].

f.: Wspomnienie poety. *Wędrowiec* 1902 nr 1. — W. G. [W. GOMULICKI]: *Pogadanka. Przegl. Lit. dod. Kraju* 1907 nr 33; przedr. pt. O W. Stebelskim. W książce: *Warszawa wczorajsza. W-wa* 1961. — ao [A. OPPMAN]: *Wspomnienie o autorze „Nędzy”.* *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 38. — J. TUWIM: *O dane*

z życia W. Stebelskiego. *Nowa Kultura* 1950 nr 28. — K. CHŁĘDOWSKI: *Pamiętniki. T. 1. Wr.* 1951 s. 201. — J. TUWIM: *Zapomniany poeta. W 60 rocznicę śmierci W. Stebelskiego. Nowa Kultura* 1951 nr 51-52. — W. GOMULICKI: *W. Stebelski. Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim, oprac. i wstępem opatrzył J. W. Gomulicki. T. 3. W-wa 1954; wyd. 2 W-wa 1956. — W. Stebelski. *Zbiór poetów pol.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962. — R. TABORSKI: *W. Stebelski. Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 1. W-wa 1965. — J. J. LIPSKI: *W. Stebelski (Mgła). W książce: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”.* T. 1. W-wa 1973.

Humoreski. J. T. [J. TRETIAK]. Tydzień 1878 nr 21.

Roman Zero. [J. LAM]: Co słycać nowego. Kur. Por. 1883 nr 184. — E. P. [E. PRZEWÓSKI]. *Przegl. Tyg.* 1883 nr 41. — T. ZADUROWICZ. *Gaz. Kr.* 1883 nr 175-176. — *Dzien. Pol.* 1883 nr 89. — *Gaz. Pol.* 1883 nr 136.

STERLING KAZIMIERZ (1875 - 1933)

Pseud.: COR; ESKA; KESSLING WOJCIECH; WRÓG LUDU.

Poeta, dramaturg, pisarz.

Ur. w 1875 w Warszawie, tamże uczęszczał do gimnazjum oraz na wydział prawny uniwersytetu. W 1892 rozpoczął działalność literacką i dziennikarską na łamach czasopism warszawskich, później pracował wyłącznie jako prawnik. Należał do Stowarzyszenia Wolnomysłicieli Polskich oraz do Polskiego Związku Myśli Wolnej. Był członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie. Zmarł 26 kwietnia 1933.

TWÓRCZOŚĆ

1. *Abbadonah. Poemat w 4 pieśniach.* W-wa 1899.

Fragm. (2 pieśni) współwyd. uprzednio z: J. Krawecki: *Ból.* W-wa 1897.

2. *Dramaty.* W-wa 1899.

Zawartość: *Binom. Obraz dramatyczny w 1 akcie; Dzisiejszy. Dramat w 1 akcie; Sobotni wieczór. Obraz dramatyczny w 1 akcie.* (Wyst. W-wa 30 czerwca 1897); *Nemezyś. Dramat w 1 akcie.*

3. *Nastroje.* W-wa 1900. Wyd. 2 W-wa 1900.

Poezje.

Zawartość: tu m.in.: *Bajka; Gawęda; dialogi dramatyczne; Koło; Excelsior!*; oraz utwór prozą pt. *Walka.*

Nadto szereg prac z zakresu prawa.

Utwory, artykuły i recenzje zamieszczał w czasopismach: *Gaz. Warsz.* (1920-1921, 1923), *Israelita* (1896-1898, 1901-1902; tu

stała rubryka *Odgłosy*), *Kur. Codz.* (1905), *Kur. Niedz.* (1896), *Kur. Por.* (1904), *Niwa*, *Przegl. Tyg.* (1897; tu m.in.: *Powrotna fala. Nr 27-28*), *Tyg. Ilustr.* (1920), *Żagiew* (1920), *Życie* (Kr. 1898), oraz w książce zbior. *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego.* Lw. 1899.

Przekłady

M. Maeterlinck: *Księżniczka Malena.* W-wa 1900.

Prace dyktorskie

Z. Krasieński: *Słowa z krzyża Matce Ojczyźnie.* W-wa 1928.

Utwór A. Nałęcz Korzeniowskiemu mylnie przypisany Krasieńskiemu.

Listy

1. Do Z. Przesmyckiego 4 listy z 1902 i b. d. Rkps. Bibl. Nar. sygn. 2861.

2. Od S. Przybyszewskiego 9 listów z 1906-1925 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 13052/II. Ogl. S. Helsztyński w: S. Przybyszewski: *Listy*. T. 2. W-wa 1938, t. 3. Wr. 1954.

OPRACOWANIA

W. NALKOWSKI: Z powodu „Powrotnej fali”. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 32 [polemika].

(Nekrologi:) J. L.: K. Sterling zmarł w dn. 26 kwietnia 1933. *Racjonalista* 1933 nr 5; *Wolnomysliciel Pol.* 1933 nr 15.

A b b a d o n a h. W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 189. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 56. — A. L. [A. LANGE]. *Głos* 1897 nr 11. — *Przegl. Tyg.* 1897 nr 9. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1899 nr 46. — J. MUSZYŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 25. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1900 nr 49. — W. LUBORADZKI. *Ateneum* 1900 t. 4 s. 190-191. — P. CHMIE-

ŁOWSKI: Najnowsze prądy w poezji naszej. Lw. 1901 s. 125-141.

Dramaty. B. *Kur. Codz.* 1897 nr 150 (Sobotni wieczór). — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 714 (Sobotni wieczór). — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1899 t. 4 s. 559-562. — Z. SARNECKI. *Wiek* 1899 nr 296. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1900 nr 49. — W. LUBORADZKI. *Ateneum* 1900 t. 4 s. 189-190. — *Wędrowiec* 1900 nr 7.

Nastroje. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1900 nr 49. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1900 nr 10. — (z. s.) [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1904 nr 264. — M. B. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 91 s. 238.

Recenzje przekładów

M. Maeterlinck: *Księżniczka Malena*. Z. SARNECKI. *Wiek* 1899 nr 239.

STRUG ANDRZEJ (1871–1937)

Właściwe imię i nazwisko: TADEUSZ GALECKI.

Pseud. i krypt.: A-S; A. S.; A. U.; ANDRZEJ GAŚNICA; REDAKTOR „GAZETY LUDOWEJ”; ST. BORSZA.

Powieściopisarz, nowelista.

Ur. 28 listopada 1871 w Lublinie, w zdeklasowanej rodzinie ziemiańskiej; syn Władysława i Pauliny z Miklaszewskich. Do gimnazjum uczęszczał w 1883-1893 w Lublinie, w 1893-1895 studiował w Instytucie Rolnictwa i Leśnictwa w Puławach, uczestnicząc w nielegalnej pracy oświatowej i społeczno-kulturalnej wśród studentów. Aresztowany za tę działalność w 1895, przebywał w X Pawilonie Cytadeli warszawskiej, a w 1897 skazany został na 3 lata zesłania do guberni archangielskiej. Po powrocie mieszkał pewien czas w Warszawie i związał się z Polską Partią Socjalistyczną. W 1901 ożenił się z Honoratą Rechniowską. Unikając aresztowania wyjechał do Krakowa i w 1901-1904 studiował na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego kontynuując działalność polityczną w PPS-Lewicy. W 1902 rozpoczął pracę publicystyczną i literacką. Od 1905 przebywał w Warszawie, kierował Wydziałem Wiejskim PPS oraz redagował nielegalną *Gazetę Ludową* i *Robotnika Wiejskiego*. W 1907 został aresztowany i skazany za udział w wypadkach rewolucyjnych na zesłanie do Wiatki, które zamieniono na nakaz wysiedlenia z Królestwa. Wyjechał do Paryża, gdzie w 1908 wstąpił do PPS-Frakcji Rewolucyjnej, w 1912 do Związku Walki Czynnej, a w 1914 uczestniczył w pracach Związku Strzeleckiego. Po powrocie do kraju wstąpił do Legionów i brał udział w walkach frontowych. W 1916 przebywał na kuracji w Zakopanem, od 1917 mieszkał w Warszawie i pracował w Polskiej Organizacji Wojskowej. W 1918 wyjechał z misją dyplomatyczną do Kijowa i Moskwy, w listopadzie tego roku był wiceministrem propagandy w rządzie lubelskim, w 1918-1919 redagował czasopismo *Rząd i Wojsko*. W 1920 objął kierownictwo literackie tygodnika *Światło*. W tymże roku założył masońską Wielką Lożę Narodową Polską. W 1922 został odznaczony krzyżem *Virtuti Militari*. Był jednym z założycieli i dwukrotnie (1922 i 1935) prezesem Związku Zawodowego Literatów Polskich. Należał do czołowych działaczy PPS i po 1926 zajął stanowisko opozycyjne wobec sanacji. W 1928-1930 był senatorem z listy PPS. W 1929 ożenił się z Nelly Grzędzińską. W 1933 nie przyjął propozycji wstąpienia do PAL. W 1934 odbył podróż do Palestyny, której owocem były odczyty wygłoszone w Warszawie, Krakowie i Tarnowie. W tymże roku został

prezesem Zarządu Głównego Ligi Obrony Praw Człowieka i Obywatela, a w 1936 wszedł w skład Komitetu Centralnego Międzynarodowej Organizacji Pomocy Rewolucjonistom. Należał do Rady dla Spraw Kultury Filmowej w Polsce. Był kilkakrotnie laureatem nagród literackich: w 1926 im. E. Orzeszkowej, 1927 nagroda Sosnowca, 1933 nagroda Łodzi, 1935 Złoty Wawrzyn PAL. Zmarł 7 grudnia 1937 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Stefan Żeromski. Powst. 1901. Ogl. w: *Charakterystyki lit.* Lw. 1902 *Wiedza i Życie* R. 2 t. 7. Wyd. 2 Lw. 1902.

Rozprawa odznaczona I nagrodą na Konkursie Związku Naukowo-Literackiego we Lw. w 1902.

2. Jutro... Kr. [1908]. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. [1912]; wyd. 3 W-wa 1930; W-wa 1963. Zob. też. Wyd. zbior. poz. 1 t. 7.

Przekłady: ros.: E. i J. Leontiewowie. Leningrad 1925; *Nowielly i powiesti*. Leningrad 1971 — w i o s k i: J. Wieleżyńska. *I Nostri Quaderni* (Lanciano) 1927 (fragm.).

3. Ludzie podziemi. Seria 1. Lw. 1908. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. [1913]; wstęp: S. Posner. W-wa 1927; wstęp: P. Gdula. W-wa 1947 jako t. 1 Pism pod red. H. Szypera; wstęp jw. W-wa 1948; W-wa 1957. Zob. też. Wyd. zbior. poz. 1 t. 4.

Zawartość: Nekrolog. (*Naprzód* 1904 nr 347-348; *Wiedza* 1907 nr 5; *Metalowiec* 1908 nr 9. Zob. też poz. 20); „Co zle, to w gruzy”. (*Naprzód* 1905 nr 223-226. Zob. też poz. 20; adaptacja sceniczna W. Sława [M. Lebkowskiego] pt. Co zle, to w gruzy. Sztuka w 2 odsłonach, wstęp: A. Stawar. W-wa 1949 *Biblioteczka Świątlicowa* nr 26); Wigilie; Z ręki przyjaciela. (*Naprzód* 1905 nr 296-322); Na stacji. (*Krytyka* 1905 z. 12 s. 436-441; *Naprzód* 1905 nr 335-336; *Wiedza* 1907 nr 29; *Tyg. Rzeszowski* 1908 nr 9. Przedr. zob. poz. 20. Wyd. wraz z opowiadaniem pt. Z powrotem, w tomiku pt. Z powrotem. Opowiadania. Kr. 1946 zob. poz. 4); Zmora. (*Krytyka* 1906 z. 8/9-10); Ojciec i syn. (Zob. też poz. 20).

Przekłady

Ang.: *For Your Freedom* 1943 s. 198-203, 1944 s. 130-134 (fragm.) — czes.: tłum. i wstęp: V. Dresler. Praga 1912; J. Rumler. Praga 1950 — ros.: pt. Ludzi podpoła. Sbornik rasskazow iz žytni rewolucyjnojj Pol-szy. Tłum. E. Tropowski. Leningrad 1924 — ukr.: tłum. i wstęp: K. Podiscul. Kijów 1928.

Nekrolog: ang.: L. Krzyżanowski. W: *Introduction to Modern Polish Literature*. Nowy Jork 1964 s. 117-121 — ros.: W. Korolenko. *Ruskoje bogatstwo* 1908 nr 12; E. Tropowski. W książce: A. Strug: Nielegalnyje. Rasskazy. Leningrad 1926.

„Co zle, to w gruzy”: czes.: L. Tatrán; Houslista. *Život* 1970 nr 25 — ros.: W. Korolenko; Ulicznij skripacz. *Ruskoje bogatstwo* 1908 nr 12; pt. Slepoe zło padiet... W: *Nowielly i powiesti*. Leningrad 1971.

Wigilie: ros.: A. Brumberg. *Ruskoje bogatstwo* 1909 nr 3; W: *Nowielly i powiesti*. Leningrad 1971.

Z ręki przyjaciela: ros.: *Sowriennijnyj mir* 1909 nr 5.

Na stacji: ang.: I. R. Sues. W: *Polish Short Stories*. W-wa 1960 s. 211-319 — czes.: L. Tatrán. *Život* 1971 nr 32 — franc.: F. Konopka, J. Ostrowski. W: *La nouvelle classique polonaise*. W-wa 1959 — ros.:

A. Brumberg. *Ruskoje bogatstwo* 1909 nr 3; W. Arcimowicz. W: *Polskaja nowiella*. Moskwa 1949; *Nowielly i powiesti*. Leningrad 1971 — rum.: E. Linta. W: *Nu-vele clasice Polone*. Bukareszt 1963 — serbochorw.: S. Subotin. *Nedeljne informativne novine* 1951 nr 39.

4. Ze wspomnień starego sympatyka. Ludzi podziemnych seria 2. Kr. [1909]. Wyd. nast.: W-wa 1930; W-wa 1957. Zob. też. Wyd. zbior. poz. 1 t. 5.

Zawartość: Z powrotem. (*Naprzód* 1909 nr 72-96. Zob. też poz. 20. Wyd. wraz z opowiadaniem pt. Na stacji, w tomiku pt. Z powrotem. Opowiadania. Kr. 1946 zob. poz. 3. Wyd. osob. Szkocja [ok. 1947, maszynopis powielany]; Odruchy. (Zob. też poz. 20); Ze wspomnień starego sympatyka.

Przekłady

Czes.: V. Dresler. Praga 1912.

Ze wspomnień starego sympatyka: ros.: E. i J. Leontiewowie. Leningrad 1925. W: *Nowielly i powiesti*. Leningrad 1971.

Przekłady fragm.: ang.: Ch. Cenkalska. *Poland* (W-wa) 1968 nr 12 — franc.: Y. Lamy-Grum. *La Pologne* (W-wa) 1968 nr 10 — hiszp.: *Polonia* (W-wa) 1968 nr 10 — szwedzki: *Tidskriften Polen* (W-wa) 1968 nr 10.

5. W twardej służbie. Ludzi podziemnych seria 3. Kr. [1909]. Wyd. nast.: W-wa 1930; W-wa 1957. Zob. też. Wyd. zbior. poz. 1 t. 6.

Zawartość: Prolog; Cienie; Sielanka. (*Krytyka* 1908 z. 9-12); Ostatnie listy.

Przekłady

Ostatnie listy: ang.: S. Lewińska-Corwin. *Poet Lore* 1919 s. 36-59 — ros.: R. Wolska. *Ruskoje bogatstwo* 1909 nr 12; 1911 s. 156-180.

6. Dzieje jednego pocisku. Powieść. Ogl. fragm. *Naprzód* 1910 nr 81 (pt. Zamek warszawski i jego mieszkaniec). Wyd. osob. całości Kr. [1910]. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. 1910; W-wa 1917; wyd. nowe W-wa 1929; Rzym 1946; W-wa 1957; Kr. 1957; W-wa 1971. Zob. też. Wyd. zbior. poz. 1 t. 15-16.

Adaptacja sceniczna A. Cwojdzńskiego, wyst. W-wa 16 marca 1935.

Przekłady: franc.: M. Rakowska. *La Démocratie* 1913 nr z 8 i 9 marca (fragm.) — holender.: C. de Jong. Amsterdam [ok. 1912] — niem.: E. Frisch. Monachium 1912 — ros.: E. Tropowski, Leningrad 1924. W: *Nowielly i powiesti*. Leningrad 1971 — węgier.: [ok. 1915].

7. Ojcowie nasi. Nowele. Kr. 1911. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. [1921]; W-wa 1958 [1957]. Zob. też. Wyd. zbior. poz. 1 t. 3.

Zawartość: Mogilka. (*Życie* 1910 nr 1. Zob. też poz. 19. Wyd. osob. W-wa 1935 *Bibl. Nowel i Opowiadań* nr 6); Ich syn. (*Gaz. Wiecz.* 1911 nr 335-338 z przerwaniami. Zob. też poz. 19); Bestia. (*Mies. Lit. i Artyst.*

1911 nr 6-10. Wyd. osob. W-wa 1939 *Biblioteczka Nowel i Opowiadań* nr 13); Pan i parobek. (*Naprzód* 1911 nr 185-202. Zob. też poz. 19. Wyd. osob. W-wa 1935 *Biblioteczka Nowel i Opowiadań* nr 15); Posiew śmierci. (*Museion* 1911 z. 7/8); „Polaki”. (Wyd. osob. W-wa 1939 *Biblioteczka Nowel i Opowiadań* nr 14).

Przekłady

Pan i parobek: ros.: J. Żywowa. *Polshkaja nowiella*. Moskwa 1949. W: *Nowielly i potwiesti*. Leningrad 1971.

8. Portret. Powieść. Kr. 1912. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1921; pt. Portret. Gałązka jemioli. Rzym 1947 (nie zawiera części trzeciej powieści); W-wa 1957. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8.

Cz. 1: Piosenka o ostatnim ładunku, cz. 2: Gałązka jemioli, cz. 3: Ślady na śniegu.

Przekład ros.: W. Wysocki. Moskwa (1917).

9. Zakopanoptikon, czyli kronika czterdziestu dziewięciu dni deszczowych w Zakopanem. *Wiek Nowy* 1913 nr 3565-1914 nr 3775; ogł. fragm. *Nowiny Lit.* 1947 nr 39. Wyd. osob. całości W-wa 1957.

10. Pieniądz. Powieść z obcego życia. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1914 nr 1-46. Wyd. osob. W-wa 1921. Wyd. nast. W-wa 1957. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 1-2.

Przekłady

Czes.: A. Finger. Praga 1925 — Iotewski; V. Grénvin. Ryga 1924 — ros.: E. Gonzago. Piotrograd 1923.

11. Chimera. Powieść. Powst. 1914-1916. Ogł. fragm. *Mysł Pol.* 1916 nr 7-9, 1917 nr 1-5; *Na Posterunku* 1918 nr 1-2. Wyd. osob. całości W-wa 1918. Wyd. nast. W-wa 1930. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 9-10.

Pierwotny tytuł: Szczyt.

12. Kronika świciechowska. Powst. 1916. Wyd. W-wa 1924. Wyd. nast. W-wa 1958 (1957). Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 11.

Zawartość: Podróż naokoło świata; Żywot Lorda Camelford. (*Robotnik* 1920 nr 164-177); Italia. (*Romans i Powieść* dod. *Świata* 1921 nr 1-3); Z kroniki świciechowskiej. (*Naprzód* 1920 nr 178-190; *Naród* 1920 nr 83-114); Sine plamy. (*Robotnik* 1922 nr 1-15); Śmierć Chińczyka. (*Romans i Powieść* dod. *Świata* 1921 nr 12-13).

13. Wódz a żołnierz. W-wa 1920.

14. Wyspa zapomnienia. Ogł. fragm. *Światło* 1920 z. 3-25 (cz.1); ogł. całość *Kur. Lw.* 1921 nr 140-308 z przerwami; przedr. fragm.: *Dziew. Lud.* 1938 nr 353; *Górnik* 1939 nr 1. Wyd. osob. całości z postłowiem S. Sandlera W-wa 1962.

15. Odznaka za wierną służbę. Ogł. fragm. *Nowy Świat* (Nowy Jork) 1921 nr 38-69. Wyd. osob. całości W-wa 1921. Wyd. nast.: W-wa [1927] *Bibl. Groszowa* nr 197; W-wa 1931; W-wa [1936]; W-wa 1957. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 12.

16. Mogiła nieznanego żołnierza. Powieść. Ogł. fragm. *Robotnik* 1922 nr 62-69. Wyd. osob. całości Poz. 1922. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa [1923]; t. 1-2 W-wa 1928 [1927]; Rzym 1947. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 13-14.

Adaptacja filmowa zob. poz. 23.

Przekłady; czes.: J. M. Foltyn. Praga 1924 — ros.: pt. Kapitan Łazowski. Tłum. L. Polanska. Leningrad 1928 — serbochorw.: J. Benešić. *Novosti* 1927 nr 160-225; V. Popović. Belgrad 1939 — włoski: pt. Domani e tardi. Tłum. E. Bocca. Mediolan 1945.

17. Rok 1863. Scenariusz filmowy wg „Wiernej rzeki” S. Żeromskiego. Ekranizacja 1922.

18. Pokolenie Marka Świdy. Powieść. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1924 nr 1-52; przedr. fragm. *Nowy Świat* (Nowy Jork) 1924 dod. z 13 kwietnia. Wyd. osob. całości W-wa 1925. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1929; W-wa 1958 [1957]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 17-18.

Adaptacja filmowa pt. Grzeszna miłość. Reżyseria: M. Krawicz i Z. Gniazdowski, scenariusz: A. Stern. 1929.

Przekład ros.: L. T. Polanska. Moskwa 1926.

19. Ich syn. — Mogilka. — Pan i parobek. W-wa 1925 *Bibl. Domu Pol.* t. 12. Zob. poz. 7.

20. Z powrotem. W-wa [1925] *Bibl. Dzieł Wyborowych* S. 2 t. 16.

Zawartość: Z powrotem. (Zob. poz. 4); Na stacji. (Zob. poz. 3); Ojciec i syn. (Zob. poz. 3); Nekrolog. (Zob. poz. 3); Odruchy. (Zob. poz. 4); Co złe, to w grzy. (Zob. poz. 3).

21. Wiekopomny dzień 6 sierpnia 1914 r. *Ognisko* (Paryż) 1926 nr 235-240. Wyd. osob. W-wa 1926.

22. Wielki dzień. Kronika niedoszłych wydarzeń. *Kur. Por.* 1926 nr 211-304 z przerwami; przedr. fragm. *Nowiny Lit. i Wydawn.* 1957 nr 10. Wyd. osob. W-wa 1957.

23. Mogiła nieznanego żołnierza. Scenariusz filmowy. Ekranizacja 1927.

Współautor: R. Ordyński.

Por. poz. 16.

24. Fortuna kasjera Śpiewankiewicza. Powieść. *Głos Prawdy* 1926 nr 161-166, 1927 nr 1-101. Wyd. osob. W-wa 1928. Wyd. nast. W-wa 1958. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 19.

Adaptacja filmowa pt. Niebezpieczny romans; reżyseria: M. Waszyński, scenariusz: A. Stern, 1930, wersja niema i dźwiękowa.

Adaptacja telewizyjna 1974.

Przekłady; franc.: *Les Amis de la Pologne* (W-wa) 1930 nr 1 (fragm.); P. Cazin. *Le Quotidien* 1932 nr z listopada i grudnia (fragm.) — ros.: E. Tropowski. Przedśłow: R. Arski. Leningrad 1929 — włoski: pt. E la notte fini. Tłum. E. Bocca, P. Araldi. Mediolan 1945.

25. Pan Tadeusz. Scenariusz filmowy. Ekranizacja 1928.

Wg poematu A. Mickiewicza, współautor: F. Gotel.

26. Przedwiośnie. Scenariusz filmowy.

Ekranizacja 1928.

Wg powieści S. Żeromskiego, współautor: A. Stern.

27. Klucz otchłani. W-wa 1929. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1930 [1929]; W-wa 1957. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 20.

Zawartość: Święte świętych; Klucz przepaści. (Tyg. Ilustr. 1926 nr 16-27, 31-33, 35-37); Żołnierz spod St. Beat. (Robotnik 1928 nr 147-154); Uczta zwycięstwa. (Świat 1927 nr 38-53); Ci, co pamiętają. Przekłady

Żołnierz spod St. Beat: ros.: W: *Nowielly i powiesti*. Leningrad 1971 — serbochorw.: K. Georgijević. *Savremene poljske pripovetke*. Belgrad 1935.

28. Żółty krzyż. *Świat* 1930 nr 7-52, 1931 nr 1-52; przedr. fragm.: *Dzien. Lud.* 1932 nr 297-1933 nr 3; *Robotnik* 1932 nr 436; *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 40-42; *Naprzód* 1932 nr 297-298, 1933 nr 1-2; *Wiad. Lit.* 1932 nr 425, 460, 1933 nr 472; *Epoka* 1933 nr 1. Wyd. osob. całości t. 1-3. W-wa 1933 [1932]. Wyd. nast.: wyd. 2 t. 1-2. W-wa 1933 (t. 3 nie ukazał się); t. 1-3 oprac. J. J. Lipski. W-wa 1956; t. 1-3 W-wa 1971.

T. 1: Tajemnica Renu, t. 2: Bogowie Germanii, t. 3: Ostatni film Ewy Evard.

Adaptacja telewizyjna pt. *Sprawa Ewy Evard*. 1972. Przekłady: franc.: P. Cazin. *La Pologne Littéraire* 1932 nr 67 (fragm.) — niem.: J. H. Mischel. *La Pologne Littéraire* 1932 nr 73 — słowacki: M. Babiaková-Bajová. T. 1-3. Tarnawa 1948 — węgierski: P. E. Mach. Budapeszt 1960.

29. Miliardy. Ogl. t. 1. *Tyg. Ilustr.* 1933 nr 16-26, 28-53; ogł. fragm.: *Dzien. Lud.* 1938 nr 109, 136; *Naprzód* 1938 nr 108, 142; *Robotnik* (Radom) 1938 nr 87, 114; *Robotnik* (W-wa) 1938 nr 107, 141; *Sygnaly* 1938 nr 38; *Wiad. Lit.* 1938 nr 749, 762. Wyd. osob. całości t. 1-2. W-wa [1937-1938].

Powieść nie dokończona, t. 2 wyd. pośmiertnie.

30. Sanojca i Szanojca. Powieść. Ogl. fragm. *Wiad. Lit.* 1933 nr 526 (pt. Archiwum książąt Sanoyców. Fragment większej całości). Zob. też Wyd. zbior. poz. 2. Całość nie druk.

Rkps spłonął w 1944.

31. W Nienadybach byczo jest... Ogl. fragm.: *Czarno na Białym* 1937 nr 9, 11-12, 14-16 (pt. Wyścig pracy. Kłopoty pana Starosty), nr 17-18 (pt. Niepokoje), 1938 nr 52 (pt. Dancing Dyrzymały); *Robotnik* (Radom) 1937 nr 350, 380; *Wiad. Lit.* 1937 nr 700 (pt. Noc profesora Koszmarskiego), nr 703 (pt. Na Piszczelach), 1938 nr 749 (pt. Na cmentarzu, Na Dolnym Zamku, ogł. pośmiertnie); *Robotnik* 1937 nr 381 (pt. Kłopoty pana Starosty); *Współczesność* 1962 nr 24 (pt. jw.); *Polityka* 1967 nr 49. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2.

Powieść nie dokończona.

Rkps zawierający również fragmenty nie druk. spłonął w 1944.

Przekłady drobnych utworów: litewskie: W: *Lenku noveles*. Wil. 1951 — ros.: Damoj. Tłum. E. i J. Leontiewowie. Leningrad [1925]; *Nielegalnyje*. Rasskazy. Tłum. E. Tropowski. Leningrad 1926; w: *Polskaja nowiella*. Moskwa 1949.

Utwory beletrystyczne i szkice krytyczne ogłaszał w czasopismach: *Czarno na Białym* (1933, 1937), *Dzien. Lud.* (1932-1933), *Epoka* (1928, 1933), *Famulus* (1927; tu: Wypowiedź w ankiecie. Z mojej kariery. Nr 3), *Gaz. Lud.* (1905-1907), *Gaz. Pol.* (1919), *Gaz. Wiecz.* (1911), *Głos Por.* (1931), *Głos Prawdy* (1926-1927), *Głos Zagłębia* (1929), *Krytyka* (1905-1906, 1908, 1911), *Kultura Polski* (1917), *Kur. Lw.* (1921), *Kur. Por.* (1926), *Metalowiec* (1908), *Mies. Lit. i Artyst.* (1911), *Museion* (1911), *Mysł Pol.* (1916-1917), *Na Posterunku* (1918), *Naprzód* (1904-1906, 1909-1911, 1916, 1918, 1920, 1927-1929, 1932-1933; tu m.in.: Na pogorzeli. 1906 nr 351), *Naród* (1920), *Nova Gaz.* (1918), *Nowe Życie* (1905), *Nowina* (1927), *Nowy Kur. Pol.* (1926), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1921, 1924), *Ognisko* (Paryż 1926, 1928, 1931), *Ogniwio* (1903-1904; tu: Ostatnie dzieło Wypiańskiego. 1903 nr 8-9; W. Orkan: „W roztokach”. 1903 nr 14-15; W. Berent: „Próchno”. 1903 nr 31-33; „Popioły” S. Żeromskiego. 1904 nr 5-6), *Polska Zbrojna* (1922), *Przedświt* (1905), *Robotnik* (1918-1922, 1928, 1932), *Robotnik Wiejski* (1906), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1914, 1921, 1924), *Rząd i Wojsko* (1919), *Świat* (1927, 1930-1932), *Światło* (1915, 1920), *Tyg. Ilustr.* (1912, 1914, 1924, 1926, 1932-1933; tu m.in.: Opowieść wigilijna. 1924 nr 51), *Tyg. Rzeszowski* (1908), *Wiad. Lit.* (1932-1933, 1937-1938; tu m.in.: Odpowiedź na ankietę: W pracowniach pisarzy polskich. 1933 nr 480), *Wiedza* (1907; tu m.in.: Na pogorzeli. Nr 1), *Wiek Nowy* (1913-1914), *Życie* (1910).

Ponadto wspomnienia w wydawnictwach zbiorowych oraz przedmowy do książek: S. Długosz: *Przed złotym czasem...* Kr. 1917 (tu przedmowa), T. Dostojewski: *Zbrodnia i kara*. W-wa 1928 (tu przedmowa), *Jednodniówka strzelecka. Pamięci 29-go listopada. Rok 1831-1913*. Kr. 1913, J. Jędrzejewicz: *Józef Piłsudski*. W-wa 1919 i wyd. nast. (tu przedmowa), *Kalendarz rob.* Kr. 1909, toż Kr. 1912, J. Korczak: *Przed światem*. W-wa 1922 (tu przedmowa), *Księga Jubileuszowa Pol. Partii Socjalistycznej 1892-1932*. W-wa 1933 (tu przedmowa), *Opowieści legionowe. 1914-1918*. W-wa 1930.

Wydania zbiorowe i wybory

1. Pisma. Wyd. zbior. T. 1-20. W-wa 1930-1931.

T. 1-2 (1930): Pieniądz. T. 1-2. (Zob. Twórczość poz. 10).

T. 3 (1930): Ojcowie nasi. Nowele. (Zob. Twórczość poz. 7).

T. 4 (1930): Ludzie podziemi. (Zob. Twórczość poz. 3).

T. 5 (1930): Ze wspomnień starego sympatyka. „Ludzi podziemnych” seria druga. (Zob. Twórczość poz. 4).

T. 6 (1930): W twardej służbie. „Ludzi podziemnych” seria trzecia. (Zob. Twórczość poz. 5).

T. 7 (1930): Jutro... (Zob. Twórczość poz. 2).

T. 8 (1930): Portret. Powieść. (Zob. Twórczość poz. 8).

T. 9-10 (1930): Chimera. Powieść. T. 1-2. (Zob. Twórczość poz. 11).

T. 11 (1930): Kronika świeciechowska. (Zob. Twórczość poz. 12).

T. 12 (1931): Odnaka za wierną służbę. (Zob. Twórczość poz. 15).

T. 13-14 (1931): Mogiła nieznanego żołnierza. T. 1-2. (Zob. Twórczość poz. 16).

T. 15-16 (1931): Dzieje jednego pocisku. T. 1-2. (Zob. Twórczość poz. 6).

T. 17-18 (1931): Pokolenie Marka Świdry. T. 1-2. (Zob. Twórczość poz. 18).

T. 19 (1931): Fortuna kasjera Śpiewankiewicza. (Zob. Twórczość poz. 24).

T. 20 (1931): Klucz otchłani. (Zob. Twórczość poz. 27).

2. „W Nienadybach byczo jest...” i inne utwory. Oprac. S. Sandler. W-wa 1968.

Zawartość: [Proza poetycka:] Lawina. (Powst. 1904. Ogl. *Czarno na Białym* 1938 nr 7); Piękne smutki. (*Tyg. Ilustr.* 1912 nr 10); Orchidea. (*Tyg. Ilustr.* 1912 nr 15); Fragment. (*Krytyka* 1911 z. 7/8; *Kalendarz rob.* Kr. 1912 s. 32-37); Dusza pokolenia z roku 1863. (*Jedynościucha strzelecka. Pamięci 29-go listopada. Rok 1831-1913.* Kr. 1913 s. 7-15); Uśmiech Giocondy. (*Gaz. Pol.* 1919 nr 279). — [Opowiadania:] Nike Samotrakańska. (*Tyg. Ilustr.* 1914 nr 12; *Kamena* 1961 nr 22); „Sen nocy letniej”. (*Robotnik* 1919 nr 32-114). — Z „Kroniki świeciechowskiej”: Tomek. (*Kultura Polski* 1917 z. 2-12); Jacqueline. (*Robotnik* 1921 nr 78-79, 82-84 pt. Siedem opowiadań kapitana Witorzeńca. I. Jacqueline; *Żołnierz Pol.* 1937 nr 30 pt. Jacqueline. Opowiadanie paryskiego kapitana Witorzeńca). — [Powroty:] Cześć kobiety. (*Noty Kur. Pol.* 1926 nr 7-26). — [Groteska:] „Kochajmy się”. (*Głos Prawdy* 1926 nr 17-23). — [Fragmenty powieściowe:] Archiwum książek Sanoyców. (Zob. Twórczość poz. 30). — „W Nienadybach byczo jest...” (Zob. Twórczość poz. 31).

Przekład

Nike Samotrakańska: włoski: G. Clarotti. W: *Novellieri Polacchi*. Mediolan 1929 s. 351-360.

Jacqueline: ros.: W: *Nowieli i powiesti*. Leningrad 1971.

Listy i materiały

1. Do red. *Gaz. Lud.* z 1902. Ogl. *Z Pola Walki* 1966 nr 2; *Wiadomości* 1971 nr 41.

2. Do kierownictwa Pol. Partii Socjalistycznej i Pol. Partii Socjalistycznej-Frakcji Rewolucyjnej 2 listy z 1902-1909. Ogl. jw.

3. Do B. A. Jędrzejowskiego z 1906. Ogl. jw.

4. Do S. i W. Sieroszewskich z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5196.

5. Do G. Daniłowskiego z 1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2983.

6. Podpis na liście Tow. Artystów Pol. do Z. Przesmyckiego z 1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5324.

7. Podpis na liście Tow. Artystów Pol. do S. Witkiewicza z 1912. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

8. Do narzeczonej i żony, N. Grzędzińskiej-Strugowej, kiltadzieściat listów z 1920-1936 w posiadaniu N. Strugowej w Warszawie. List z 1920 ogl. *Stolica* 1962 nr 9; 3 listy z 1935-1936 ogl. *Polityka* 1967 nr 49.

9. Do W. Gąsiorowskiego list w posiadaniu żony adresata w Konstancinie pod Warszawą.

10. Od W. Orkana brulion listu z 1922. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8644 III.

11. Kwit dla księgarni S. A. Krzyżanowskiego z 1916. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7472 IV.

12. Fragmenty ocalałych rękopisów oraz pamiętki w posiadaniu żony, N. Strugowej, w Warszawie.

OPRACOWANIA

Monografie i zarysy biograficzne: S. SANDLER: A. Strug wśród ludzi podziemnych. Ogl. fragm. *Trybuna Ludu* 1957 nr 342; *Życie Lit.* 1958 nr 42; wyd. osob. całości W-wa 1959. [Rec.: W. Maciąg. *Twórczość* 1960 nr 6; J. N. Miller. *Głos Pracy* 1960 nr 58; J. Rohoziński. *Nowa Kultura* 1960 nr 22; H. Zaworska. *Nowe Książki* 1960 nr 4; Z. Żabicki: Strug przywrócony kulturze. *Kultura i Społeczeństwo* 1960 nr 1/2].

Ogólne: P. CHMIEŁOWSKI: Beletrystyka nasza z roku zeszłego. *Pogląd na Świat* 1900 nr 1, nr 5. — S. BACZYŃSKI: A. Strug. *Życie* 1911 z. 1-2. — W. F. [W. FELDMAN]: Najmłodszy w literaturze polskiej. A. Strug. *Krytyka* 1911 z. 4 s. 223-227. — *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 31 [dot. przekładów na języki obce]. — W. JAMPOLSKI: A. Strug. *Krytyka* 1913 z. 7/8 s. 49-56; przedr. *Kur. Lw.* 1921 nr 134-137. — N. JASTRZĘBSKA: A. Strug. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 z kwietnia. — A. LEO. *Sfinks* 1913 nr z kwietnia. — A. MAZANOWSKI: Pogłosy Młodej Polski. Kr. 1918 [1915]. — F.: Od Uliny do Krakowa. *Kur. Pol.* 1917 nr 130. — J. GRABIEC [J. DĄBROWSKI]: Czerwona Warszawa przed ćwierć wiekiem. Moje wspomnienia. Poz. 1925 passim. — J. B. [J. BRAUN]: 25-lecie pracy pisarskiej Struga. *Gaz. Lit.* 1926 nr 18. — I. DASZYŃSKI: Poeta walczącej Polski A. Strug. *Pobudka* 1926 nr 4. — W. HORZYCA:

- Dwudziestopięcioletnie pracy pisarskiej A. Struga. *Wiad. Lit.* 1926 nr 49. — H. L. . . SKI. [H. LICINŃSKI]: Wspomnienia z lekcji historii. *Pam. Zjazdu b. Wychowawców Szkół Lubel.* Lubl. 1926 s. 98-101. — HENRYK BEZMASKI [S. POSNER]: Dzieje A. Struga. *Robotnik* 1926 nr 291; przedr. w wersji poszerzonej jako przedmowa do książki: A. Strug: *Ludzie podziemi.* W-wa 1927. — W. W.: Dzieje jednego pokolenia. *Naprzód* 1926 nr 298. — W. ZAWISTOWSKI: A. Strug w dwudziestopięcioletnie działalności pisarskiej. *Epoka* 1926 nr 22. — Jubileusz A. Struga. *Kur. Pol.* 1926 nr 311. — K. BRIESEN: Poszukiwanie wyrazu współczesności. Specjalny wywiad „Literackiego Głosu Prawdy” z laureatem nagrody im. E. Orzeszkowej. *Głos Prawdy Lit.* 1927 nr 64. — Z. DEBICKI: Portrety. [S. 1]. W-wa 1927 s. 195-212. — J. Z.: A. Strug jako obywatel i artysta. *Głos Zagłębia* 1927 nr 21. — A. Strug o swym życiu. *Naprzód* 1927 nr 57. — C. BORATYŃSKI: O idee społeczne w poezji. Rozmowa z A. Strugiem. *Głos Lit.* 1928 nr 11. — Z. GRUSZCZYŃSKA: Malarz bohaterstwa polskiego. *Antena Pol.* 1928 nr 4. — Z. L. ZALESKI: Lettres polonaises. *Mercure de France* (Paryż) 1928 nr 725; przedr. w książce: *Attitudes et destinées.* Paryż 1932 s. 294-309. — b.: Wywiad z A. Strugiem. *Kur. Filmowy* 1929 nr 1. — A. GALIŃSKI: Powieść liryczna. *Łódź 1930* [1929] s. 235-242. — Ślub A. Struga. *Kur. Por.* 1929 nr 184, *Rzeczpospolita* 1929 nr 181. — Na drogach „Mocnego człowieka”. Wywiad z A. Strugiem. *Epoka* 1929 nr 215. — *Nasz Przegl.* 1929 nr 226 [wywiad]. — A. Strug o wolności słowa. *Pobudka* 1929 nr 63. — S. HEFLICH-PIOTROWSKI: Sen o Polsce. W-wa 1930. — A. NOWACZYŃSKI: Jak się potoczyła fortuna A. Struga. *ABC* 1930 nr 152. — J. TOPASS: Les écrivains polonais. A. Strug. *La Pologne Politique* (Paryż) 1930 z. 1. — J. TOPASS: Visages d'écrivains. Les aspects du roman polonais. Paryż 1930 s. 138-156. — List otwarty Legionu Młodych do senatora A. Struga. *Dzien. Lw.* 1930 nr 155; przedr. *Gaz. Pol.* 1930 nr 153; *Kur. Por.* 1930 nr 155; *Kuźnica* 1930 nr 6. — A. GUTTRY: Unbekannte Literatur. Paryż 1931 s. 81-85. — J. WARSZAWIAK: Neal gdoth Nawisla [Nad brzegami Wisły]. W-wa 1931 s. 101-110. — K. CZACHOWSKI: A. Strug. *Czas* 1932 nr 48. — (Pr): Jesień pod znakiem procesów literackich. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 197. — Jak sobie Włosi wyobrażają Wierzyńskiego i Struga? *Wiad. Lit.* 1932 nr 415. — E. BOYÉ: Rozmowa z A. Strugiem. *Wiad. Lit.* 1933 nr 22; przedr. *Robotnik* 1946 nr 338. — G.: A. Strug — laureat m. Łodzi. *Ilustr. Republika* 1933 nr z 10 czerwca. — L. PIWIŃSKI: Les romans polonais contemporains à traduire. *Pologne Littéraire* 1933 nr 85-86. — L. POMIROWSKI: Nowa literatura w nowej Polsce. W-wa 1933 s. 147-153. — (Nagroda m. Łodzi): *Dzien. Lud.* 1933 nr 101; *Gaz. Pol.* 1933 nr 119; *Tyg. Ilustr.* 1933 nr 19. — *Epoka* 1933 nr 12 [odpowiedź na ankietę]. — W pracowniach pisarzy polskich. *Wiad. Lit.* 1933 nr 480. — J. KADEN-BANDROWSKI: Literatura w służbie niepodległości. *Gaz. Pol.* 1934 nr z 25 listopada. — K. KREJČI: Polska literatura ve virech revoluce. Praga 1934 s. 343-356; wyd. nast. Praga 1949. — J. MACIERAKOWSKI: A. Strug. *Warsaw Weeklly* 1934 nr z 25 listopada. — A. NOWACZYŃSKI: Liryka A. Struga. *Mysł Nar.* 1934 nr z 20 lutego. — J. N. M. [J. N. MILLER]. *Naprzód* 1935 nr 86. — S. SZAPIRO: Żeromski a Strug. Paralela krytyczno-porównawcza. *Ruch Lit.* 1935 z. 4/5 s. 110-113. — Nie przyjął wawrzynu. *Prosto z Mostu* 1935 nr 51. — A. NOWACZYŃSKI: Strug a Sirko. *Prosto z Mostu* 1936 nr 17. — M. SOKOLNICKI: Czternaście lat. W-wa 1936 s. 259, 342-343. — T. WOJĘŃSKI: Literatura walcząca. W walce z faszyzmem i wojną. *Gaz. Rob.* 1936 nr z 2 lutego. — Wywiad z A. Strugiem. *Po Prostu* 1936 nr 11. — L. Ch.: A. Strug. *Świat* 1937 nr 51. — J. MALINIAK: Żołnierz wolności. *Robotnik* 1937 nr z 12 grudnia. — S. WASYLEWSKI: *Gaz. Pol.* 1937 nr 356. — *L'Echo de Varsovie* 1937 nr 48. — A. Strug prezesem Związku Zawodowego Literatów Polskich w stolicy. *Robotnik* 1937 nr 137.
- (Nekrologi i wspomnienia:) (A. Cz.). *Gaz. Pol.* 1937 nr 342; b. p. *Robotnik* 1937 nr z 10 grudnia; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1937 nr 339; J. HULEWICZ: A. Strug nie żyje. *Kur. Por.* 1937 nr 342; J. KADEN-BANDROWSKI: Rozstanie z A. Strugiem. *Gaz. Pol.* 1937 nr 343; J. N. MILLER: A. Strug. *Naprzód* 1937 nr 368; przedr.: *Robotnik* (Radom) 1937 nr 339, *Robotnik* (W-wa) 1937 nr 368; S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1937 nr 51; A. PRÓCHNIK. *Robotnik* 1937 nr z 11 grudnia; (rk): Pogrzeb A. Struga. *Gaz. Pol.* 1937 nr 344; S. *L'Echo de Varsovie* 1937 nr 100; A. SZELAŃCOWSKI: O A. Strugu. Ze wspomnień szkolnych. *Naprzód* 1937 nr 382; przedr.: *Gaz. Rob.* 1937 nr 332; *Robotnik* 1937 nr 380; S. TRYLSKI: Urywki wspomnień. *Robotnik* 1937 nr 368; W. WASILEWSKA: Strug-człowiek. *Gaz. Rob.* 1937 nr 332; przedr. *Robotnik* 1937 nr 380 [381]; W. WOHNOUT: Wspomnienia o A. Strugu. *Tyg. Ilustr.* 1937 nr 51/52; J. WOŁOSZYŃSKA. *Polska Zbrojna* 1937 nr 38; *Głos Por.* 1937 nr 339; *Kur. Warsz.* 1937 nr 338; *Naprzód* 1937 nr 367-369; *Pion* 1937 nr 50; *Prosto z Mostu* 1937 nr 57/58; *Robotnik* (W-wa) 1937 nr 368, nr 369, nr 375, nr 380, 1938 nr 1, nr 8, nr 30, nr 44, nr 58, nr 74 [tu wspomnienia, art. i nekrologi]; *Robotnik* (Radom) 1937 nr 338, nr 339, nr 341, nr 346, nr 350, 1938 nr 1, nr 6, nr 24, nr 35, nr 47, nr 50, nr 54, nr 60; *Wiad. Lit.* 1937 nr 738-739; J. RAPPAPORT. *Le Monde Slave* (Paryż)

1938 s. 292-296; M. ROMANKÓWNA: A. Strug. *Kultura Łodzi* 1938 nr 5; *Slawische Rundschau* (Berlin) 1938 t. 10 s. 73.

Czarno na Białym 1938 nr 7 [nr specjalny poświęcony A. Strugowi, tu m.in. art. autorów: S. Czosnowski, J. German, P. Hulka-Laskowski, S. Pomian, A. Próchnik, J. Raduski, T. Świecki, Z. Szymanowski, J. Turowi, J. K. Wende, M. Zaruski, S. Żeromski]. — *Sygnaly* 1938 nr 38 [nr specjalny poświęcony A. Strugowi, tu m.in. art. autorów: S. Baczyński, M. Balsigerow, M. Bibrowski, M. Czuchnowski, E. Diamandowa, R. Dobrowolski, B. Dudziński, H. Górka, W. Gumpłowicz, P. Hulka-Laskowski, L. Kruczkowski, J. Maliniak, J. Markowska, H. Naglerowa, M. Niedziałkowski, S. Pomian, A. Próchnik, J. Pytlakowski, K. Weintraub, J. Wyszomirski, A. Wyleżyńska, E. Wróblewska, M. Zaruski]. — *Wiad. Lit.* 1938 nr 749 [nr specjalny, poświęcony A. Strugowi, tu m.in. artykuły autorów: K. Czachowski: O sztuce pisarskiej Struga; przedr. w książce: *Pod piórem*. Kr. 1947, E. Czuchnowski: *Surowe zapiski*, P. Hulka-Laskowski: *Bojownik wolności i pokoju*, J. Krzyżanowski: *Myśli ważne na ziemi, myśli ważne w niebie...*; przedr. w książce: *W kręgu wielkich realistów*. Kr. 1962 s. 286-294, W. Kubacki: *Idolom thematis*; przedr. w książce: *Krytyk i twórca*. Łódź 1948, J. Melcer: *Inny Strug*, J. N. Miller: *O właściwe podejście do Struga*, L. Pomirowski: *Ludzie na wojnie i wojna w ludziach*, W. Rogowicz: *W imię człowieka bez imienia*, A. Stawar: *Kontrasty społeczne*; przedr. w książce: *Szkice literackie*. W-wa 1957, W. Wasilewska: *Ktoregoś dnia*, J. Wittlin: *Lekcja Struga*].

K. BLESZYŃSKI: A. Struga postawa duchowa. *Wiad. Lit.* 1938 nr 761. — S. BRUCZ: Twórczość literacka A. Struga. Wystawa w Bibliotece Publicznej. *Wiad. Lit.* 1938 nr 11. — J. CIĄGLIŃSKI: Wspomnienia o Strugu. *Sygnaly* 1938 nr 41. — E. CSATÓ: Rozmowa o A. Strugu. *Poholenie* 1938 nr ze stycznia. — J. KRZESLAWSKI [J. CYNARSKI]: A. Strug w celi nr 10 więzienia ratuszowego. *Kronika Ruchu Rewolucyjnego w Polsce* 1938 nr 20. — W. J. DOBROWOLSKI: O artyzmie Struga. *Nasz Wyraz* 1938 nr 2. — W. GENTIL-TIPPENHAUER: Wspomnienia o A. Strugu. *Wierchy* 1938 s. 156-161. — M. GODLEWSKI: A. Strug o sobie. *Robotnik* 1938 nr ze stycznia. — J. K. G. [J. GRZĘDZIŃSKI]: Narodziny pisarza. *Gong dod. Czarno na Białym* 1938 nr 4. — M. HANDELSMAN: O Strugu sprzed lat trzydziestu. *Robotnik* 1938 nr 1; przedr. *Naprzód* 1938 nr 2. — M. HUSZCZA-WINNICKA: Wystawa ku czci A. Struga. *Tyg. Ilustr.* 1938 nr 14. — K. IRZYKOWSKI: A. Strug. Pogrzeb-Kariera-Pacyfizm-Młoda Polska. *Pion* 1938 nr 1. — K. IRZYKOWSKI: Ju-

bileusz mojego grzechu. *Pion* 1938 nr 11. — J. KADEN-BANDROWSKI: Wystawa A. Struga. *Gaz. Pol.* 1938 nr 105. — E. KOZIKOWSKI: A. Strug. *Okolica Poetów* 1938 nr 6. — E. KRASSOWSKA: Uwagi o A. Strugu. *Ateneum* 1938 z. 4/5 s. 698-704. — J. N. MILLER: Oblicze Struga. *Kamena* 1938 nr 7. — (PIL): Nieznane nowele Struga. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 266. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Wystawa a twórczość literacka A. Struga. *Bluszcz* 1938 nr 16. — S. J. C.: Wystawa ku czci Struga. *Sygnaly* 1938 nr 46. — B. SZAPIRO: Zapomniana odezwa pierwszomajowa A. Struga. *Czarno na Białym* 1938 nr 18. — Comment A. Strug composait ses romans? *L'Echo de Varsovie* 1938 nr 29. — E. BREITER *Wiad. Lit.* 1939 nr 2. — K. CHMIELEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1939 nr 20.

E. AJNENKIEL: A. Strug — laureat m. Łodzi, poeta rewolucji w Polsce. *Młodzi Idą* 1945 nr 5. — J. DĄBROWSKI: A. Strug. *Robotnik* 1945 nr 346. — (h): A. Strug — pisarz Polski robotniczej. *Robotnik Pomorski* 1945 nr 177. — (j. ch.): Strug — pisarz wojny. W ósmą rocznicę zgonu pisarza. *Dzien. Powsz.* 1945 nr 214. — H. NAGLEROWA: Bezkompromisowy. *Na Szlaku Kresowej* 1945 nr 4; przedr.: *Robotnik* (Londyn) 1952 nr z lutego; w książce: *Wspomnienia o pisarzach*. Londyn 1960 s. 23-31. — J. OCHĘDUSZKO: A. Strug. *Nowa Epoka* 1945 nr 2. — Z. PETERSOWA: Garść wspomnień o A. Strugu. W ósmą rocznicę śmierci. *Dzien. Łódzki* 1945 nr 157. — ph. *Pobudka* 1945 nr 12. — M. PIECHAL: Artyzm w służbie idei. *Rzeczpospolita* 1945 nr z 16 grudnia. — J. PLASZCZEK: Pisarz polskiego socjalizmu. *Gaz. Rob.* 1945 nr 35. — G. TIMOFIEJEW: Pisarz polskiego proletariatu. *Robotnik* 1945 nr 346. — Artyzm w służbie idei. *Rzeczpospolita* 1945 nr 342. — F. ARASZKIEWICZ: Twórczość A. Struga. *Gaz. Lubel.* 1946 nr 76; przedr. w książce: *Dzieła i twórcy*. W-wa 1957. — E. CZEKAŁSKI: Pisarz nowego świata. *Dzien. Powsz.* 1946 nr 338. — E. CZEKAŁSKI: Pisarz socjalizmu polskiego. *Glos Narodu* 1946 nr 289; przedr.: *Kur. Popularny* 1946 nr 338; *Naprzód* 1946 nr 302; *Robotnik Morski* 1946 nr z 22 listopada. — H. M.: A. Strug. *Związkowiec* 1946 nr 39. — E. KOZIKOWSKI: A. Strug. *Dzien. Zach.* 1946 nr 338. — A. KRYGIER. *Kur. Popularny* 1946 nr 41. — J. N. MILLER: Socjalistyczny humanizm A. Struga. *Przegl. Socjalistyczny* 1946 nr 12. — M. PIECHAL: Socjaliści w literaturze polskiej. *Pobudka* 1946 nr 17/18. — JOTKA [T. SARNECKI]: Pisarz prawie zapomniany. *Kur. Codz.* 1946 nr 286. — N. STRUGOWA: *Apel. Odrodzenie* 1946 nr 21. — G. TIMOFIEJEW: Pisarz partii — A. Strug. *Pobudka* 1946 nr 46. — W. ŚLAW.: Towarzysz August. *Gromada* 1946 nr 14. — W. ŚLAW.: Twórczość A. Struga. *Młodzi Idą* 1946 nr 45. — W. WA-

SILEWSKA: O A. Strugu. *Polska Zbrojna* 1946 nr 72. — T. WOJEŃSKI: Kartki z historii socjalizmu. *Przegl. Socjalistyczny* 1946 nr 1. — Uczczenie pamięci A. Struga. *Echo Krakowa* 1946 nr 274; *Ilustr. Kur. Pol.* 1946 nr 342. — *Robotnik Mazowiecki* 1946 nr 5. — L. M. BARTELSKI: Vox humana. *Nowiny Lit.* 1947 nr 38. — M. M. BORWICZ: Książki Struga na wiernej służbie. *Nowiny Lit.* 1947 nr 38. — J. BRODZKI: Ostatnia droga A. Struga. *Robotnik* 1947 nr 334. — S. R. DOBROWOLSKI: Bojownik o wolność człowieka. *Robotnik* 1947 nr 334. — P. GDULA: Z młodości A. Struga. *Zdrój* 1947 nr 1. — J. KLONOWICZ: Niezlomny. *Dzien. Lit.* 1947 nr 306. — K. KOSIŃSKA: Twórcza i bojownik. W dziesięciolecie śmierci A. Struga. *Polska Zbrojna* 1947 nr 333. — W. KUBACKI: A. Strug po latach. *Kuźnica* 1947 nr 50. — J. MALINIAK: W służbie obowiązku. *Nowiny Lit.* 1947 nr 38. — J. MARCZYŃSKI: A. Strug. Człowiek i pisarz walki. *Walka Młodych* 1947 nr 1. — J. N. MILLER: O A. Strugu. *Robotnik* 1947 nr 348. — M. NIEDZIAŁKOWSKI: Dziejopis i poeta ludzi podziemnych. *Robotnik* 1947 nr 334. — S. NIEMYSKI: Dziejopis i poeta szarej braci robotniczej. *Związkowiec* 1947 nr 52. — J. PIECHOCKI: A. Strug — epik walki o wolność i sprawiedliwość. *Ziemia Kujawska* 1947 nr 284; przedr. *Ziemia Pomorska* 1947 nr 342. — J. PIERZCHAŁA: Niezlomny pisarz i człowiek. *Ekran Tyg.* 1947 nr [19]. — JOTKA [T. SARNECKI]: Dziesięciolecie śmierci A. Struga. *Kur. Codz.* 1947 nr 335. — Z. WRÓBLEWSKI: Pamięci towarzysza „Augusta”. *Młodzi Idą* 1947 nr 50. — B. ZARSKI: Dwa dokumenty z życia A. Struga. T. Gałęcki w gimnazjum. *Gaz. Lud.* 1947 nr 336. — *Gaz. Rob.* 1947 nr 336 [tu trzy artykuły dot. A. Struga]. — Dziesięciolecie śmierci A. Struga i B. Leśmiana. *Książka i Kultura* 1947 nr 12. — A. Strug. *Odrodzenie* 1947 nr 49. — A. Strug. W dziesięciolecie śmierci. *Życie W-wy* 1947 nr 342. — W. KIWIŁSZO: Bohaterszczyzna. *Wiś* 1948 nr 1. — Kjw: Dzieckiem być warto. *Odrodzenie* 1948 nr 1. — Z. KRZEMIŃSKI: A. Strug. *Trybuna Dolnośląska* 1948 nr 322. — J. KRZYŻANOWSKI, H. WERESZYCKI: T. Gałęcki. *Pol. słownik biogr.* T. 7 (1948-1958). — J. N. MILLER: Walka klas i narodów w ujęciu A. Struga. *Nowiny Lit.* 1948 nr 13-14. — J. N. MILLER: Miarą wszystkiego jest człowiek. *Warszawa* 1948 nr 1. — K. OLSZEWSKI: A. Strug w Zagłębiu. *Dzien. Lit.* 1948 nr 21, 27. — W. WODECKI: Ludzie wielkiej idei. *Robotnik* 1948 nr 227. — M. BORWICZ: Książki Struga na wiernej służbie. *Nowiny Lit.* 1949 nr 38. — B. HRYNIEWIECKI: Ze wspomnień o A. Strugu. *Zeszyty Wr.* 1949 nr 1/2. — X. GLINKA: Paryż mojej młodości. *Wiad.* (Londyn) 1951 nr 13. — M. BORWICZ: A. Strug. *Światło* 1952 nr z marca. —

A. PRÓCHNIK: Wierna służba. *Robotnik Pol.* 1952 nr z 21 grudnia. — S. STEMPOWSKI: Pamiętniki. Wr. 1953 passim. — L. BAJER: A. Strug — pisarz i działacz. *Sprawy i Ludzie* dod. *Gaz. Rob.* 1956 nr 50 [52]. — S. R. DOBROWOLSKI: A. Strug — wielki pisarz, bojownik o prawa człowieka i obywatela. *Głos Tygodnia* 1956 nr 49. — K. A. JAWORSKI: Przypominamy A. Struga. *Kamena* 1956 nr 5. — J. KĄDZIELA: Nieznane listy Żeromskiego. *Pam. Lit.* R. 46 (1956) nr 3. — Z. NAJDER: Dług i skarb. *Przegl. Kult.* 1956 nr 51/52. — K. G. [L. BARTELSKI]. *Życie W-wy* 1957 nr 298. — M. BIELICKI. *Żołnierz Wolności* 1957 nr 4. — A. CHRUSZCZYŃSKI. *Orka* 1957 nr 28. — A. CZERMIŃSKI. *Gaz. Zielonogórska* 1957 nr 301. — A. CZERMIŃSKI. *Głos Tygodnia* 1957 nr 48. — H. GEBER: Rozmowa z N. Strugową. *Nowiny Lit. i Wydawn.* 1957 nr 10. — J. GRZĘDZIŃSKI. *Żołnierz Pol.* 1957 nr 30. — J. Z. JAKUBOWSKI. *Tyg. Demokratyczny* 1957 nr 54/55. — C. KLEPACKI: Z pyłu zapomnienia. Śladami sztabaka z Konstancynówki. Z młodości A. Struga. *Kur. Lubel.* 1957 nr 160. — G. KOSIŃSKA. *Ilustr. Kur. Pol.* 1957 nr 11. — E. KORMANOWA. *Folks-Sztymy (W-wa)* 1957 nr 194. — E. KOZIKOWSKI. *Kamena* 1957 nr 23/24. — (JEL) [J. LAN]. *Dzien. Lud.* 1957 nr 278. — J. MALINIAK: O A. Strugu — w dwadzieścia lat po śmierci. *Życie Partii* 1957 nr 5. — J. N. MILLER. *Głos Pracy* 1957 nr 297. — J. OKOPIEŃ. *Nowe Książki* 1957 nr 23. — B. ORŁOWSKA. *Radio i Świat* 1957 nr 48. — R. ROSIAK: Przed dwudziestą rocznicą śmierci A. Struga. *Kamena* 1957 nr 19. — A. SAK: A. Strug a Lubelszczyzna. *Tyg. Katol.* 1957 nr 5. — N. STRUGOWA: Wspomnienie. *Przyjaciółka* 1957 nr 50. — J. WYKA: Strug uwspółcześiony. *Twórczość* 1957 nr 12. — *Kultura i Życie* 1957 nr 47. — Strug ciągle żywy. *Orka* 1957 nr 21. — (Not. i spr. z uroczystości związanych z rocznicą śmierci w 1957:) *Express Wiecz.* nr 299; *Kur. Lubel.* nr 235/236; *Kur. Pol.* nr 84; *Trybuna Ludu* nr 327, 340, 346; *Życie W-wy* nr 281, 296.

(ab) [A. BARDACH]. *Kultura i Życie* 1958 nr 6. — J. GRZĘDZIŃSKI: Problematyka religijna w powieściach Struga. *Argumenty* 1958 nr 3. — W. HILLER-TOBUZOWA: Zginął w wojnie... *Twórczość* 1958 nr 2. — W. HILLER-TOBUZOWA: W pracowni literackiej A. Struga. *Polonistyka* 1958 nr 2. — A. MARKERT: Strug na ekranie. *Ekran* 1958 nr 11. — H. MORTKOWICZ-OLCZAKOWA: Dramat A. Struga. *Życie Lit.* 1958 nr 18. — J. OKOPIEŃ. *Polonistyka* 1958 nr 1. — R. ROSIAK: Sady A. Struga o „Wyzwoleniu”. *Kamena* 1958 nr 17. — T. S. [T. SYGA]: Strug na nowo odczytywany. *Stolica* 1958 nr 5. — M. WARNEŃSKA: A. Strug mieszkał przy ulicy Topolowej. *Stolica* 1958 nr 5. — H. KARWACKA:

Krytyka literacka A. Struga. *Prace Polonist.* S. XV (1959) s. 113-133. — H. KARWACKA: Kształtowanie się oblicza ideowego A. Struga w l. 1902-1909. Na podstawie nie publikowanych listów pisarza. *Zeszyty Nauk. Uniw. Łódzkiego* S. I (1959) z. 13 s. 145-159. — J. N. MILLER: Przypominamy A. Struga. *Orka* 1959 nr 46; przedr. w wersji poszerz. w książce: Bez kropki nad „i”. W-wa 1964 s. 394-406. — B. RZ. [B. RZEPECKA]. *Życie i Myśl* 1959 nr 1/2 s. 87-90. — A. STERN. W książce: Wspomnienia z Atlantydy. W-wa 1959 s. 204-207. — A. MARKERT: A. Strug? pisarz także filmowy. *Ekran* 1960 nr 2. — K. BLESZYŃSKI. W książce: O mnie i nie o mnie. Łódź 1961 s. 216-224 i wyd. nast. — J. GRZEŹDZIŃSKI: Na nie wydanych kartkach mojego pamiętnika. *Kamena* 1961 nr 22. — E. KOZIKOWSKI: W Związku Literatów. W książce: Między prawdą a plotką. Wspomnienia o ludziach i czasach minionych. Kr. 1961. — J. N. MILLER. *Głos Pracy* 1961 nr 295. — H. MORTKOWICZ-OLCZAKOWA: O A. Strugu. W książce: Bunt wspomnień. W-wa 1961. — J. ROHOZIŃSKI. *Widnokręgi* 1961 nr 4. — R. ROSIAK: Malarz najsuubtelniejszych drgnień duszy. *Kamena* 1961 nr 22. — B. SOWIŃSKA. *Życie W-wy* 1961 nr 282. — M. WARNEŃSKA. *Trybuna Ludu* 1961 nr 328. — J. GRZEŹDZIŃSKI. *Świat* 1962 nr 35. — J. Z. JAKUBOWSKI: Nad spuścizną pisarską A. Struga. *Nowe Drogi* 1962 nr 12. — J. Z. JAKUBOWSKI: Rocznice literackie 1962 roku. *Polonistyka* 1962 nr 1. — J. Z. JAKUBOWSKI. *Tyg. Demokratyczny* 1962 nr 49. — R. KARAŚ. *Kur. Lubel.* 1962 nr 288. — K. KOLIŃSKA. *Tyg. Kult.* 1962 nr 49. — J. PIERZCHAŁA. *Zaranie Śląskie* 1962 nr 1. — J. ROHOZIŃSKI: A. Strug. *Polonistyka* 1962 nr 5. — J. ROHOZIŃSKI: Powstanie styczniowe w twórczości A. Struga. *Przegl. Hum.* 1962 nr 5; przedr. w: Dziedzictwo literackie powstania styczniowego. W-wa 1964 s. 374-396. — R. ROSIAK. *Kamena* 1962 nr 22. — K. RUSINEK: A. Strug — pisarz zaangażowany. *Nowa Kultura* 1962 nr 50. — M. RUSZCZYC: A. Strug. W-wa 1962. [Rec.: W. Billip. *Nowe Książki* 1962 nr 19; J. N. Miller. *Nowa Kultura* 1962 nr 27]. — S. SANDLER. *Życie Lit.* 1962 nr 49-50. — N. STRUGOWA. *Tyg. Kult.* 1962 nr 49. — J. K. WENDE. *Tyg. Demokratyczny* 1962 nr 49. — *Kultura* 1962 nr 288. — *Nowa Kultura* 1962 nr 49. — J. Z. JAKUBOWSKI: Na marginesie 25 rocznicy śmierci A. Struga. *Przegl. Hum.* 1963 nr 2. — W. KUBACKI: Lata terminowania. Szkice literackie 1932-1962. Kr. 1963. — A. MILSKA: A. Strug. W książce: Pisarze polscy. W-wa 1963 i wyd. nast. — M. PIECHAŁ. *Odgłosy* 1963 nr 6. — J. PIERZCHAŁA. *Poglądy* 1963 nr 2. — E. ROSIAK: Strug o Berencie. *Kamena* 1963 nr 2. — M. ROZOWSKI: A. Strug w Trzyńcu. *Zwrot* 1963 nr 1. — N. STRUGOWA. *Dziew. Łódzki* 1963 nr 96. —

J. WITTLIN: Pisma. Orfeusz w piekle XX w. Paryż 1963. — J. DETKO: Chłopi w powstaniu styczniowym w literaturze polskiej l. 1864-1924. *Roczn. Dziejów Ruchu Lud.* W-wa 1964 nr 6. — A. KIJOWSKI: Arcydziało nieznanne. Kr. 1964. — J. ROHOZIŃSKI: Wczesna twórczość prozatorska A. Struga. *Biul. Polonist.* 1964 z. 21 [streszcz. pracy doktorskiej]. — E. ROSIAK: A. Strug jako krytyk literacki. *Annales Universitatis M. Curie-Skłodowska*. T. 16. Lubl. 1964 s. 127-159. — (gal) [A. L. GZELLA]: W którym domu urodził się Strug? *Kur. Lubel.* 1965 nr 239; [nawiązanie:] *Kur. Lubel.* 1965 nr 244. — J. KOPROWSKI: Kim był A. Strug? *Odgłosy* 1965 nr 38. — J. KOPROWSKI: Ludzie i książki. *Łódź* 1965. — A. ŻARNOWSKA: Geneza rozłamu w Polskiej Partii Socjalistycznej. W-wa 1965 passim. — J. ŻARNOWSKA: Polska Partia Socjalistyczna w latach 1935-1939. W-wa 1965 passim. — Wspomnienia o A. Strugu. Wstęp i oprac.: S. Sandler. W-wa 1965. [Tu m.in.: Kalendarium ważniejszych wydarzeń z życia A. Struga i artykuły: W. Barcikowski: Ze wspomnień o A. Strugu, J. Burgin: W MOPR-ze, J. Grzędziński: Spotkania i rozstania z A. Strugiem, N. Strugowa: Fragmenty wspomnień, J. Wyka: Dwie konfrontacje; ponadto szereg artykułów ogł. wcześniej w książkach i czasopismach]. [Rec.: M. Krasicki. *Polityka* 1965 nr 48; Z. Macużanka. *Nowe Książki* 1965 nr 23; J. Rohoziński. *Tyg. Demokratyczny* 1965 nr 38; W. Günther. *Dziew. Pol. i Dziew. Żołnierza* (Londyn) 1966 nr 58]. — (gal) [A. L. GZELLA]: Na Konstantynówce odsłonięto kamień pamiątkowy, poświęcony pamięci A. Struga. *Kur. Lubel.* 1966 nr 294. — K. PRUSZYŃSKI: Pisarz nie odznaczony. W książce: Wybór pism publicystycznych. T. 1. Kr. 1966. — E. ROSIAK. *Kalendarz Lubel.* Lubl. 1966 s. 65-67. — R. ROSIAK: A. Strug w 95-lecie urodzin i 29 rocznicy śmierci. *Kur. Lubel.* 1966 nr 293. — M. WARNEŃSKA: Ulica Topolowa. W książce: Mazowieckie ścieżki pisarzy. W-wa 1966. — J. DETKO: Miejsce A. Struga. *Współczesność* 1967 nr 26; [nawiązanie:] J. OLECHNO. *Odgłosy* 1968 nr 1. — J. DOSTAŃSKI: Czy rzeczywiście tu urodził się A. Strug? *Kamena* 1967 nr 23/24; [nawiązanie:] W. GAWARECKI: Sporu o miejsce urodzenia A. Struga ciąg dalszy. *Kur. Lubel.* 1968 nr 4. — H. GÓRSKA: Człowiek samotny. W książce: My samotni, zblakani ludzie... W-wa 1967. — (g)[A. L. GZELLA]: Znalezione dom, w którym urodził się A. Strug. *Kur. Lubel.* 1967 nr 269. — R. MATUSZEWSKI. *Życie W-wy* 1967 nr 293. — J. MYŚLIŃSKI: Grupy polityczne Królestwa Polskiego w zachodniej Galicji (1895-1904). W-wa 1967 s. 102 i passim. — R. ROSIAK: Strug o Lublinie 1918 r. *Kur. Lubel.* 1967 nr 17. — W. SADKOWSKI: 30-lecie śmierci

A. Struga. *Trybuna Ludu* 1967 nr 341. — *Biul. Związku Literatów Pol.* 1967 nr 7. — *Dzienn. Pol.* 1967 nr 293. — *Głos Rob.* 1967 nr 295. — *Kur. Lubel.* 1967 nr 281. — *Świat* 1967 nr 50. — *Życie W-wy* 1967 nr 290. — T. DREWŃOWSKI: Dzieje jednego pocisku. *Polityka* 1968 nr 6; przedr. w książce: Krytyka i giełda. Szkice literackie. W-wa 1969 s. 45-61. — T. DREWŃOWSKI. *Polska* 1968 nr 12 [także w wersjach obcojęzycznych]. — A. HAMERLIŃSKI: Pisarz, działacz, człowiek. *Zielony Sztandar* 1968 nr 2. — E. KOZIKOWSKI. *Stolica* 1968 nr 6. — Z. KWIECIŃSKA. *Trybuna Ludu* 1968 nr 55. — A. MICEWSKI: W cieniu marszałka Piłsudskiego. Szkice z dziejów myśli politycznej II Rzeczypospolitej. W-wa 1968 s. 252, 253, 312, 320. — K. RUSINEK. *Kultura* 1968 nr 9. — J. TOMICKI: Norbert Barlicki. 1880-1941. Działalność polityczna. W-wa 1968 passim.

(Art. dot. 30 rocznicy zgonu:) *Biul. Związku Literatów Pol.* 1968 nr 8. — *Stolica* 1968 nr 10. — *Za i Przeciw* 1968 nr 11. — *Życie W-wy* 1968 nr 44. — K. BIELSKI: Zaszysane i podsłuchane. *Kamena* 1969 nr 7. — M. PIECHAL: Pelagia, uczennica diabła, czyli sedno rzeczy. *Łódź* 1969. — J. PIĘSZCZACHOWICZ: Czytając Struga. *Mies. Lit.* 1969 nr 5. — A. TYMIENIECKA: Polityka Polskiej Partii Socjalistycznej w l. 1924-1928. W-wa 1969 passim.

H. JANKOWSKA. *Tydzień Pol.* (Londyn) 1970 nr 2. — J. STARNAWSKI: Kulisy literackiej nagrody Łodzi 1927-1933. *Osnowa* 1970 nr z jesieni s. 80-93. — G. BIEDKA: Sumienie polskiej demokracji. *Tyg. Demokratyczny* 1971 nr 49. — M. BORWICZ: Książki A. Struga na wiernej służbie. *Wiadomości* (Londyn) 1971 nr 31. — L. CHAJN: Dramat Struga — wolnomularza. *Polityka* 1971 nr 47. — A. CHLEBOWSKA. *Książki dla Ciebie* 1971 nr 9. — B. CYWIŃSKI: Rodowody niepokornych. W-wa 1971. — A. CZERMIŃSKI. *Głos Koszaliński* 1971 nr 352. — A. HAMERLIŃSKI: Jedność działania i sztuki. *Zielony Sztandar* 1971 nr 101. — L. KRUCZKOWSKI: Tragizm jego zgonu. W książce: Literatura i polityka. T. 1. W-wa 1971. — B. KRZYWOBŁOCKA: Towarzysz Strug. *Dzienn. Lud.* 1971 nr 281. — I. LEŚNIAKIEWICZ. *Więści* 1971 nr 51. — R. T. MICHALCZYK: Z wizytą u N. Strugowej. *Wiadomości* 1971 nr 35. — R. T. MICHALCZYK: T. Galecki (A. Strug) jako rewolucjonista. *Wiadomości* 1971 nr 41. — J. OSICA. *Za Wolność i Lud* 1971 nr 47. — J. PIĘSZCZACHOWICZ: Na tropach „ludzi podziemnych”. *Mies. Lit.* 1971 nr 6. — A. PRAGIER: Wspomnienie o A. Strugu. *Na Antenie* 1971 nr 104. — A. PRAGIER. *Wiadomości* (Londyn) 1971 nr 17. — J. REYCHMAN: Peleryna, ciupaga i znak tajemny. Kr. 1971. — J. ROHOZIŃSKI: Pisarstwo A. Struga. *Życie W-wy* 1971 nr 285. — R. ROSIAK. *Kalendarz Lu-*

bel. 1971 s. 180-181. — R. ROSIAK: Niepokojąca cisza. *Kamena* 1971 nr 23. — R. ROSIAK. *Kamena* 1971 nr 29. — N. STRUGOWA: Mój mąż i jego „Złoty krzyż”. *Stolica* 1971 nr 49. — *Polnische Rundschau* (W-wa) 1971 nr 47. — W. Ch. [W. CHŁODOWSKI]: A. Strug — pisarz zapomniany? *Tyg. Kult.* 1971 nr 51 [spr. z sesji nauk, w 100 rocznicę urodzin]; A. BYSTRZYCKI. *Z Pola Walki* 1972 nr 2 [spr. jw.]. — A. BORNUS: A. Strug — symbol wartości najwyższych. *Teka Puławska* 1972 s. 28-33. — B. ŁOPATKÓWNA: Dzieje polskiego losu. Notatki o A. Strugu. *Poglądy* 1972 nr 2. — J. PIĘSZCZACHOWICZ: Na tropach „Ludzi podziemnych”. A. Strug. W: *Prozaicy dwudziestolecia międzywojennego*. W-wa 1972 s. 616-660. — J. TOMICKI: Działalność polityczna A. Struga. *Z Pola Walki* 1972 nr 2. — J. ROHOZIŃSKI: A. Strug. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V. *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 3. Kr. 1973. — W. WIERZBOWSKI: Doświadczenia kinematograficzne A. Struga. *Przeł. Hum.* 1973 nr 2.

(Sprawozdania z odczytów:) Odczyt tow. senatora A. Struga w Związku Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej. *Naprzód* 1929 nr 89. — M. KANFER: A. Strug. Z okazji dzisiejszego odczytu o Palestynie. *Nowy Dzień*. 1935 nr z 13 maja.

Stefan Żeromski. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1902 s. 306-307. — Z. SARNECKI. *Przedświt* 1902 nr 81. — Z. P. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 26. — J. Z. JAKUBOWSKI: Stefan Żeromski. W-wa 1951 s. 68 i nn.

Jutro... A. E. BALICKI. *Przeł. Pol.* 1908 t. 170 s. 359-360. — J. A. HERTZ. *Prawda* 1908 nr 47. — A. RYŚ: Radosna wiedza śmierci. *Spoleczeństwo* 1908 nr 40. — *Głos* 1908 nr 245. — *Prawo Ludu* 1908 nr 40. — W. WIECKI. *Przeł. Powsz.* 1909 t. 103 s. 275-276. — H. WILLMAN-GRABOWSKA. *Książka* 1909 s. 288-290. — *Przedświt* 1909 nr 1. — *Slovanský přehled* (Praga) 1909 nr 7/10. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]. *Spoleczeństwo* 1910 nr 4. — SWEN. *Wiedza* 1910 nr 14. — C. JELLENTA. *Nowa Reforma* 1911 nr 431, 433. — J. PELC. *Nowe Książki* 1963 nr 19.

Ludzie podziemni. T. DĄBROWSKI. *Krytyka* 1908 t. 2 z. 7/8. — E. GOLDSCHIEDER. *Polnische Post* (Wiedeń) 1908 nr 46. — K. IRZYKOWSKI: Z tajników bohatersteczyny. *Nasz Kraj* 1908 z. 10; przedr. w książkach: *Czyn i słowo. Głosy sceptyka*. Lw. 1913 s. 20-27; *Cieźszy i lżejszy kaliber. Krytyki i eseje*. W-wa 1957 s. 81-88. — M. *Wiedza* 1908 nr 41. — J. MGR [J. MAGIERA]. *Po-radnik Język.* 1908 nr 8. — C. WROCKI [P. SMOLIK]. *Przedświt* 1909 nr 1. — S. POSNER: Wstęp do: A. Strug: *Ludzie podziemni*.

W-wa 1927. — G. TIMOFIEJEW: Zwierciadło walki o wolność i równość. *Głos Por.* 1933 nr z 31 marca. — M. NIEDZIAŁKOWSKI: Dziejopis i poeta „Ludzi podziemnych”. *Sygnaly* 1938 nr 38. — J. ANDRZEJEWSKI: *Odrodzenie* 1947 nr 50. — P. GDULA: Wstęp do: A. Strug: Ludzie podziemni. W-wa 1947; wyd. nast. W-wa 1948. — J. KLONOWICZ: *Dzien. Lud.* 1947 nr 285. — Książka o bohaterskich dziejach PPS. *Gaz. Rob.* 1947 nr 336. — J. CIEŚLIŃSKI: *Zeszyty Wr.* 1948 z. 1. — J. LIS-BŁOŃSKA: Harmonia słowa i czynu. *Robotnik* 1948 nr 61. — W. WODECKI: Ludzie Wielkiej Idei. *Robotnik* 1948 nr 227. — P. GDULA: A. Struga opowieści o „Ludziach podziemnych”. *Księga pamiątk. ku uczczeniu... J. Klejnera.* Łódź 1949 s. 505-530 i odb. — K. MAŁASIEWICZ: Gwara partyjna w „Ludziach podziemnych”. *Język Pol.* 1971 nr 1.

Ze wspomnień starego sympatyka. E. HAECKER. *Naprzód* 1909 nr 290. — E. HAECKER. *Przedświt* 1909 nr 12. — *Jutro* 1909 nr 6. — *Krytyka* 1909 t. 4 z. 11 s. 274. — *Przedświt* 1909 nr 12. — *Kur. Lw.* 1910 nr 5. — *Mercure de France* (Paryż) 1910 nr 303. — *Prawda* 1910 nr 21. — *Przeł. Powsz.* 1910 nr 10.

W twardej służbie. E. HAECKER. *Przedświt* 1909 nr 12. — E. CZEKALSKI. *Prawda* 1910 nr 6. — J. DĄBROWSKI. *Krytyka* 1910 t. 2 s. 25-27. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 171. — H. S. KAMIENSKI. *Trybuna* 1910 nr 2. — H. GALLE. *Książka* 1911 s. 167.

Dzieje jednego pocisku. B. FRÜHLING. *Na Ziemi Naszej* 1910 nr 1. — H. S. KAMIENSKI. *Trybuna* 1910 nr 16. — *Głos* 1910 nr 187-188. — *Kur. Warsz.* 1910 nr 293. — *Lan Młodzieży* 1910 nr 12. — M. MUTERMILCH. *Mercure de France* (Paryż) 1911 nr 2. — *Krytyka* 1911 z. 4. — *Naprzód* 1911 nr 12. — *Nowa Gaz.* 1911 nr 236. — *Słowansky přehled* (Praga) 1911 nr 7-9. — VARS [W. KOŚCIKIEWICZ]: Życie warszawskie. *Kur. Pol.* 1917 nr 271. — G. TIMOFIEJEW: Zwierciadło walki o wolność. *Głos Por.* 1933 nr z 31 marca. — (Rec. z adaptacji scenicznej:) T. BOY-ŻELEŃSKI: Premiera w teatrze „Atheum”. *Kur. Por.* 1935 nr 80; przedr. w książkach: *Perfomy i krew. Wrażenia teatralne.* W-wa 1936 s. 88-91; *Pisma. T. 26.* W-wa 1969 s. 77-79; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1935 nr 77; K. IRZYKOWSKI. *Pion* 1935 nr 13; J. N. MILLER. *Naprzód* 1935 nr 87; przedr. *Robotnik* 1935 nr 87; S-EK: „Dzieje jednego pocisku” na scenie. Nasza rozmowa z A. Strugiem w dniu premiery. *Robotnik* 1935 nr 84. — (Rec. z adaptacji telewizyjnej:) R. SZYDŁOWSKI.

Radio i Telewizja 1962 nr 47; W. WIERZEWSKI. *Ekran* 1962 nr 47; A. GRABOWSKA. *Głos Rob.* 1963 nr 121. — J. Z. JAKUBOWSKI: Wczesne pisarstwo A. Struga. *Przeł. Hum.* 1963 nr 4. — T. DREWNOŃSKI. *Polityka* 1968 nr 6; przedr. w książce: *Krytyka i giełda. Szkice literackie.* W-wa 1969. — J. Z. JAKUBOWSKI. *Tyg. Demokratyczny* 1968 nr 1. — L. S. [L. SOBIERAJSKI]. *Gromada Rolnik Pol.* 1971 nr 153.

Ojcowie nasi. Ch. *Krytyka* 1912 z. 4 s. 261-262. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 239. — QUIS [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Czas* 1912 nr 327. — A. ŚWIDERSKA. *Słowo Pol.* 1912 nr 303. — Z. L. ZALESKI. *Głos Warsz.* 1912 nr 132; przedr. w książce: *Dzieło i twórca.* W-wa 1913 s. 203-207. — *Gaz. Rob.* 1912 nr 44. — *Gaz. Wiecz.* 1912 nr 519. — *Głos* 1912 nr 92. — *Przeł. Pol.* 1912 t. 186 s. 398-401. — *Przeł. Wil.* 1912 nr 19. — *Wiek Nowy* 1912 nr 3160. — A. BIRKENMAJER: Na marginesie „Ojców naszych” ... *Którzy Idziemy...* 1913 s. 75-101. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Rok 1863 w literaturze pięknej. *Museion* 1913 nr 1/2; przedr. w książce: *Ludzie i dzieła. Kr.* 1967 s. 188-189. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Rok 1863 w nowej lunecie. *Museion* 1913 nr 7. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Dwie powieści. *Słowo* 1913 nr 32. — D. K. L. [D. K. LILIENFELD]: Trzy mogiły. *Którzy Idziemy...* 1913 s. 55-56. — V. KREDBA. *Słowansky přehled* (Praga) 1914 s. 286-287. — A. LANGE. *Nowa Gaz.* 1918 nr 83. — S. SANDLER: Perspektywy „Ojców naszych”. *Prace Polonist. S. XVII* (1961) s. 181-211; streszcz.: *Spr. Prac Nauk. Wydz. Nauk Społ. PAN* t. 6 (1963) z. 1 s. 93-95.

Portret. E. CZEKALSKI. *Przeł. Wil.* 1913 nr 5-6. — M. D. [M. DĄBROWSKA]. *Tyg. Pol.* 1913 nr 22; przedr. w książce: *Pisma rozproszone. T. 1.* Kr. 1964 s. 47-51. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1913 nr 44. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Czas* 1913 nr 55. — B. GUST: O tym, co było. *Kuźnia* 1913 nr 4 s. 126-128. — W. JAMPOLSKI: Nowe próby. *Krytyka* 1913 t. 38 z. 5 s. 302. — Ed. PASZK. [E. PASZKOWSKI]. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 48. — E. WORONIECKI. *Książka* 1913 s. 116. — V. KREDBA. *Słowansky přehled* (Praga) 1914 s. 286-287. — J. LORENTOWICZ. *Literatura i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1919 nr 182.

Zakopanoptikon. W. GENTIL-TIPPENHAUER. *Wierchy* 1958 s. 194-199. — A. KIJOWSKI. *Przeł. Kult.* 1958 nr 4. — (B. Or.) [B. ORŁOWSKA]. *Radio i Świat* 1958 nr 9. — J. ROHOZIŃSKI. *Trybuna Lit.* 1958 nr 20.

Pieniądz. L. PIWIŃSKI. *Przeł. Warsz.* 1921 nr 1. — M. SMOLARSKI. *Gaz. Warsz.* 1921

nr 128. — H. NAGLEROWA: Motyw pieniądza u Struga. *Sygnaly* 1938 nr 38.

Chimera. L. CHRZANOWSKI. *Kur. Pol.* 1918 nr 32. — E. CZEKALSKI. *Świat* 1918 nr 5. — M. IWANOWSKA. *Bluszcz* 1918 nr 39-42. — A. LANGE. *Nowa Gaz.* 1918 nr z 17 lutego. — W. ZAWISTOWSKI. *Pro Arte et Studio* 1918 nr 10.

Kronika świeciechowska. J. LORENTOWICZ. *Express Por.* 1923 nr 327. — E. CZEKALSKI. *Świat* 1924 nr 5. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1924 nr 94. — h. [J. HEMPEL]. *Nowa Kultura* 1924 nr 2. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1924 nr 28. — A. STERN. *Wiad. Lit.* 1924 nr 10.

Wyspa zapomnienia. J. CHOĆIŁOWSKI. *Trybuna Mazowiecka* 1962 nr 179. — A. KIJOWSKI. *Życie Lit.* 1962 nr 38. — S. SANDLER: Wstęp do: A. Strug: Wyspa zapomnienia. W-wa. 1962. — S. SANDLER: „Wyspa zapomnienia” w twórczości Struga. *Prace Polonist.* S. XVIII (1962) s. 211-229. — N. STRUGOWA. *Radio i Telewizja* 1962 nr 8.

Odnazka za wierną służbę. E. CZEKALSKI. *Romans i Powieść dod. Świata* 1921 nr 1. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1921 nr 1.

Mogiła nieznanego żołnierza. E. CZEKALSKI: Nowa powieść A. Struga. *Romans i Powieść dod. Świata* 1922 nr 20. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1922 nr 124. — JAN [J. HEMPEL]. *Kultura Rob.* 1922 nr 8. — S. KUSZELEWSKA. *Bluszcz* 1922 nr 22. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 10. — *Gaz. Warsz.* 1922 nr 192. — K. GÓRSKI. *Gaz. Administracji i Policji Państwo.* 1924 nr 33. — T. PARNICKI: Rosja i Rosjanie w literaturze polskiej. *Kur. Lit.-Nauk. dod. Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 40-43.

Pokolenie Marka Świdy. A. O. *Czas* 1925 nr z 4 maja. — W. BRONIEWSKI. *Wiad. Lit.* 1925 nr 23. — J. DĄBROWSKI. *Robotnik* 1925 nr 128. — J. LORENTOWICZ. *Express Por.* 1925 nr 177. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1925 nr 45. — T. S. [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 129. — J. STYCZ. *Echo Warsz.* 1925 nr z 4 czerwca. — Sw. *Przedwiośnie* 1925 nr 3. — T. Ł. *Tyg. Wil.* 1925 nr 9. — A. ZAHORSKA. *Przegl. Powsz.* 1925 t. 167 s. 284-286. — *Droga* 1925 nr 4. — *Echo Warsz.* 1925 nr z 4 czerwca. — M. SMOLARSKI. *Rzeczpospolita* 1928 nr 146. — *Głos Prawdy* 1929 nr 149 [dot. adaptacji filmowej]. — „Grzeszna miłość”. A. Strug o swoim filmie. *Naprzód* 1929 nr 152. — S. HEFLICH-PIOTROWSKI: Sen o Polsce. Na marginesie powieści: „Przedwiośnie”

S. Żeromskiego i „Pokolenie Marka Świdy”... W-wa 1930 (1929).

Z powrotem. *Wiad. Lit.* 1926 nr 4.

Wielki dzień. W. GENTIL-TIPPENHAUER. *Wierchy* 1958 s. 194-199. — J. ROHOZIŃSKI. *Trybuna Lit.* 1958 nr 20. — (s). *Trybuna Ludu* 1958 nr 7.

Mogiła nieznanego żołnierza. [Scenariusz filmowy]. List do Redakcji. *Comodia* 1927 nr 27. — *Ekran i Scena* 1927 nr 2. — *Epoka* 1927 nr 270. — H. ADLER: Co sądzi o filmie autor „Mogily nieznanego żołnierza”. *Nowy Dzień.* 1928 nr 12.

Fortuna kasjera Śpiewankiewiczza. B. D.: Człowiek, który ukradł. *Kur. Łódzki* 1928 nr z 22 marca. — J. B.: [J. BIRKENMAJER]. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 193. — K. CZACHOWSKI. *Czas* 1928 nr 74. — E. CZEKALSKI: „Wielka afera odrodzenia i nowego życia”. Na marginesie nowej powieści A. Struga. *Świat* 1928 nr 13. — J. DĄBROWSKI. *Robotnik* 1928 nr 178. — H. DRZEWIECKI. *Wiad. Lit.* 1928 nr 19. — phl [P. HULKA-LASKOWSKI]. *Pologne Littéraire (W-wa)* 1928 nr 25. — M. KRAŚNICKI: Nowa książka A. Struga. *Wiek XX* 1928 nr 6. — J. LORENTOWICZ: Nowi ludzie podziemi. *Dzień Pol.* 1928 nr z 1 października. — Mgr. *Prager Presse* 1928 nr z 26 maja. — K. J. TOPOROWSKI: Skok nad człowiekiem. *Głos Prawdy* 1928 nr z 10 czerwca. — VORKMAN: Nowa powieść A. Struga. *Głos Lit.* 1928 nr 7. — A. ZAHORSKA. *Przegl. Powsz.* 1928 t. 178 s. 372-373. — *Kur. Por.* 1928 nr z 7 maja. — (jar) [J. JANOWSKI]: Zza kulis polskiego filmu. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 40. — T. LEHENDÉ. *Les Amis de la Pologne (Paryż)* 1930 nr 1. — Z. ŻYGULSKI: Jeszcze w sprawie sfilmowania powieści Struga. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1931 nr 3. — (sach) [A. SACHANBIŃSKA]. *Wieczór Wr.* 1972 nr 205 [dot. realizacji filmu].

Pan Tadeusz. *Nowy Dzień.* 1928 nr 191. — *Kino* 1968 nr 11.

Przedwiośnie. Żeromski sfalszowany przez Struga i Sterna. *Myśl* 1929 nr 2.

Klucz otchłani. C. G.: Ostatnia zbrodnia świata. Na marginesie książki Struga „Klucz otchłani”. *Kur. Łódzki* 1929 nr z 2 czerwca. — K. CZACHOWSKI. *Czas* 1929 nr 149. — E. CZEKALSKI: Klucz zagubiony w otchłani. *Świat* 1929 nr 15. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1929 nr 229. — E. KOZIKOWSKI. *Polska Zbrojna* 1929 nr 129. — J. LORENTOWICZ: Fragmenty epopei. *Dzień Pol.* 1929 nr z 12 maja. — H. NAGLEROWA: Cienie wojny

- Prawda* 1929 nr z 19 maja. — L. PIWIŃSKI: Nowele wojenne Struga. *Wiad. Lit.* 1929 nr 16. — L. POMIROWSKI. *Kur. Poz.* 1929 nr 287. — S. [A. STAWAR]. *Mies. Lit.* 1929 nr 1. — J. WOŁOSZYŃSKI. *Epoka* 1929 nr 246. — S. WYGODZKI: Zagubiony klucz otchłani. *Głos Lit.* 1929 nr 13/14. — *Robotnik* 1929 nr z 12 maja. — J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI: O pokój na ziemi. *Dzień Pol.* 1932 nr 113. — J. WYSZOMIRSKI: Na marginesie jednej noweli Struga. *Sygnaly* 1938 nr 38.
- Żółty krzyż. E. BREITER. *Wiad. Lit.* 1932 nr 48. — A. CHOROWICZOWA. *Kur. Pol.* 1932 nr 321. — M. CZAFKA. *Kobieta Współczesna* 1932 nr 38. — E. CZEKAŁSKI. *Świat* 1932 nr 46. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Nowa książka Struga. *Kur. Warsz.* 1932 nr z 11 listopada. — M. K. [M. KANFER]: Nowa powieść Struga. *Nowy Dzień*. 1932 nr z 5 marca. — L-r. Na tyłach wojny światowej. *Nasz Przegl.* 1932 nr 314. — M. PIĄTKIEWICZ. *Poradnik Biblioteczny* 1932 nr 5. — L. PIWIŃSKI. *Roczn. Lit.* 1932 s. 70-71. — L. POMIROWSKI. *Gaz. Pol.* 1932 nr 350. — W. RZYŃSKI: Rozmowa socjalisty i masona w duszy A. Struga. *Express Por.* 1932 nr z 13 lutego. — S. B. *L'Echo de Varsovie* 1932 nr z 24 grudnia. — T. I. *Słowo* 1932 nr z 8 listopada. — T. B. SYGA: Powieść o zwycięstwie Żółtego Krzyża. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 368. — B. J. B. *Epoka* 1933 nr 3. — E. BREITER: Powieść o wojnie. *Wiad. Lit.* 1933 nr 52. — A. CHARKIEWICZ. *Słowo* 1933 nr 39. — K. CZACHOWSKI: Renesans powieści polskiej. *Czas* 1933 nr 93. — M. CZACKI: Filozofia wojny A. Struga. *Współczesny Pan* 1933 nr z 19 lutego. — K. CZAPIŃSKI: Piękna książka. *Robotnik* 1933 nr 66. — E. CZEKAŁSKI. *Świat* 1933 nr 1, nr 7. — W. L. EWERT. *Polska Zbrojna* 1933 nr 43. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1933 nr 48. — P. HULKA-LASKOWSKI: Polska powieść o wojnie. A. Strug dał po raz pierwszy pełny obraz artystyczny całej wojny. *Ilustr. Republika* 1933 nr 64. — P. HULKA-LASKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1933 nr 9. — J. JANOWSKI: Nad książką. *Naokoło Świata* 1933 nr 106. — A. KAHLER: Kulisy wojny. *Głos Por.* 1933 nr z 15 stycznia, z 13 listopada. — M. KANFER. *Nowy Dzień*. 1933 nr 132. — M. K. [M. KANFER]: Czy pacyfizm podczas wojny jest możliwy? Opowieść o dwóch inwalidach. *Nowy Dzień*. 1933 nr 59. — L-r. *Nasz Przegl.* 1933 nr 58. — E. LECHOWSKI. *ABC* 1933 nr 16. — J. N. MILLER. *Robotnik* 1933 nr 101. — A. NOWACZYŃSKI: Na marginesie sukcesu Struga. *ABC* 1933 nr 9. — S. N. *L'Echo de Varsovie* 1933 nr 16. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA. *Przegl. Powsz.* 1933 t. 197 s. 85-86. — T. B. SYGA. *Gaz. Warsz.* 1933 nr 40. — J. TOPASS. *La Pologne* (Paryż) 1933 nr 6. — J. TOPASS. *Pologne Littéraire* (Paryż) 1933 nr 82. — A. ZAHORSKA. *Przegl. Katol.* 1933 nr 27. — Z. L. ZALESKI. *Mercur de France* 1933 nr z 1 lutego. — Rozmowy z pisarzami. U A. Struga. Jak powstał „Żółty krzyż”? *Tyg. Ilustr.* 1933 nr 2. — J. KRZYŻANOWSKI: A. Struga książka o wojnie. *Gaz. Pol.* 1937 nr 356; przedr. w książce: W kręgu wielkich realistów. Kr. 1962 s. 294-300. — S. GROŃSKI. *Książka dla Ciebie* 1956 nr 22. — B. Or. [B. ORŁOWSKA]. *Radio i Świat* 1956 nr 50. — J. KĄDZIELA. *Gaz. Zielonogórska* 1957 nr 18; nr 25. — J. KĄDZIELA. *Świat i Ludzie* 1957 nr 5. — J. N. MILLER. *Głos Pracy* 1957 nr 222. — J. P. [J. PIÓRKOWSKI]. *Nowa Kultura* 1957 nr 38. — J. SPINC. *Żołnierz Pol.* 1957 nr 7. — (olg) [O. TERLECKI]. *Życie Lit.* 1957 nr 2. — Cz. W. [C. WOJEŃSKA]. *Prace Świetlicowe* 1957 nr 6. — S. SANDLER: Tajemnice „Żółtego krzyża”. *Prace Polonist.* S. XIV (1958) s. 109-123 i odb. — J. Z. SŁOJEWSKI. *Wiatrak* 1965 nr 2. — [I. LEŚNIAKOWSKI]. *Więści* 1971 nr 29. — [Rec. dot. adaptacji telewizyjnej:] K. EBERHARDT. *Ekran* 1972 nr 18; A. HAUSBRANDT. *Teatr Pol. Telewizji* 1972 nr 2; (mk) [M. KOSIŃSKA]. *Życie W-wy* 1972 nr 92; J. MILEWSKI. *Kierunki* 1972 nr 19; W. ORŁOWSKI. *Odgłosy* 1972 nr 18; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1972 nr 109; *Radio i Telewizja* 1972 nr 16.
- Miliardy. A. BAR. *Głos Narodu* 1937 nr z 12 grudnia. — CHOR. *Kur. Pol.* 1937 nr z 5 grudnia. — B. DUDZIŃSKI: Ostatnia powieść A. Struga. Epopeja gasnącego świata. *Gaz. Rob.* 1937 nr 332. — B. DUDZIŃSKI. *Robotnik* 1937 nr 380/381. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Przechyca „Żółtego Cielca”. *Kur. Warsz.* 1937 nr 329. — J. P.: Ostatnia książka Struga. *Polska Zbrojna* 1937 nr z 19 grudnia. — Z. KONARZEWSKI: Ostatnia powieść Struga. *Czas* 1937 nr 344. — H. ROMER. *Kur. Wil.* 1937 nr z 1 grudnia. — Powieść Struga o miliardach. *Ilustr. Kur. Codz.* 1937 nr z 6 grudnia. — *Tyg. Ilustr.* 1937 nr 48. — M. ADLER. *Głos Por.* 1938 nr z 19 stycznia. — E. BREITER. *Wiad. Lit.* 1938 nr 10. — B. CYWIŃSKI. *Dziew. Wil.* 1938 nr z 11 lutego. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1938 nr 214. — G. HERLING GRUZIŃSKI: Przewyciężanie żeromszczyzny. *Orka* 1938 nr 1. — P. HULKA-LASKOWSKI: Apokalipsa miliardów. *Sygnaly* 1938 nr 38. — W. JAMPOLSKI: Wizyjny realizm Struga. *Dziew. Lud.* 1938 nr z 1 stycznia. — S. KISIELEWSKI: Ostatnia powieść Struga. *Polityka* 1938 nr z 10 stycznia. — R. KOLONIECKI. *Pion* 1938 nr 7. — J. KRZYŻANOWSKI: [Odpowiedź na ankietę:] Jaką najciekawszą książkę przeczytałem w 1937 r. *Prosto z Mostu* 1938 nr 7. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Książka* 1938 z. 3. — T. SARNECKI. *Kamena* 1938 nr 6. — M. STAROST. *Życie Lit.* 1938 s. 124-125. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA: W świecie

przygód i awantur. *Kultura* 1938 nr 4. — H. WĘŻYK-WIDAWSKA: „W obliczu końca” A. Struga. *Pax* 1938 nr z 15 marca. — *Tyg. Ilustr.* 1938 nr 25. — E. BREITER: Drugi tom „Miliardów”. *Wiad. Lit.* 1939 nr 2. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Książka* 1939 z. 1. — L. KRUCZKOWSKI: Ciąg dalszy rozgrywa się w naszych czasach. Ostatnia książka pisarza-bojownika. *Polska Zbrojnia* 1947 nr 344.

W Nienadybach byczo jest... *Czas* 1937 nr z 8 czerwca. — S. ZIELIŃSKI:

Było byczo, bo... W książce: Wycieczki balonem. Nr 4. W-wa 1971.

Recenzje wydań zbiorowych Pisma. A. P. *Przeł. Lit.* 1931 nr 1. — W. K. *Słowo Pol.* 1931 nr 188.

„W Nienadybach byczo jest...” i inne utwory. J. ROHOZIŃSKI. *Kultura* 1968 nr 45. — R. WYBICKI. *Wiadomości* 1968 nr 42. — S. ZIELIŃSKI. *Kultura* 1968 nr 45.

STRUVE HENRYK (1840–1912)

Pseud. i krypt.: FLORIAN GĄSIOROWSKI; H. ST.

Filozof, krytyk literacki i artystyczny.

Ur. 27 czerwca 1840 we wsi Gąsiorowo koło Kalisza, w rodzinie ziemiańskiej. W 1849-1852 uczęszczał do gimnazjum w Warszawie, a w 1853-1858 w Piotrkowie. Studia, początkowo teologiczne, następnie filozoficzne, odbył kolejno na uniwersytetach w Tübingen, Heidelbergu, Erlangen, Göttingen, Halle, Lipsku i Jenie, gdzie doktoryzował się w 1862. W 1863 został adiunktem w katedrze logiki w warszawskiej Szkole Głównej, a w 1864 profesorem nadzwyczajnym filozofii. W związku z przekształceniem Szkoły Głównej na Uniwersytet doktoryzował się po raz drugi w Moskwie na podstawie rozprawy: Samodzielny pierwiastek zjawisk psychicznych. W 1871 otrzymał katedrę filozofii na Uniwersytecie Warszawskim. W 1874-1876 należał do redakcji *Kłosów*. W 1893 pełnił obowiązki dziekana wydziału filologicznego Uniwersytetu Warszawskiego. W 1894 otrzymał tytuł profesora zasłużonego; w 1898 zwolniony z obowiązków. Był członkiem Akademii Umiejętności w Krakowie, Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Towarzystwa Czytelni Akademickiej we Lwowie, członkiem, a w 1900 prezesem komitetu zarządzającego Kasą im. Mianowskiego. W tym też roku został mianowany doktorem honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ostatnie lata życia spędził w Eltham w Anglii. Zmarł tam w 1912.

TWÓRCZOŚĆ

1. Zur Entstehung der Seele. Eine psychologische Untersuchung. Tübingen 1862.

2. Wywód pojęcia filozofii. W-wa 1863.

3. O temperamentach. Psychologiczna wskazówka do poznania ludzi. W-wa 1864.

4. O pięknie i jego objawach. W-wa 1865.

5. O estetycznym wychowaniu kobiety. *Tyg. Ilustr.* 1867 nr 394-396 i odb.

6. O istnieniu duszy i jej udziale w chorobach umysłowych. W-wa 1867.

7. Teoria poezji Antoniego Bączkiewicza... W-wa 1867.

8. O emancypacji kobiet. *Kronika Rodz.* 1867/1868 nr 4-5 i odb. W-wa 1868.

9. Samostojatielnoje naczało duszewnych jawlienij. Psychofizjologiczeskoje issledowanije. *Russkij wiestnik* (Moskwa) t. 85 (1870) s. 453-513. Wyd. osob. Moskwa 1870.

Praca doktorska.

10. O teatrze i jego znaczeniu dla życia społecznego. *Bibl. Warsz.* 1871 t. 2 s. 220-237 i odb.

11. Wykład systematyczny logiki, czyli nauka dochodzenia i poznania prawdy. W-wa 1871.

Wyd. 2 rozszerzonej wersji wstępu: pt. Historia logiki jako teorii poznania w Polsce poprzedzona zarysem jej rozwoju u obcych. W-wa 1911.

Rkps materiałów do tej pracy Bibl. PAN w Kr. sygn. 2697.

12. Otlcizitielnaja czerty filozofii i ich znaczenije w srawnienii z drugimi naukami. *Warszawszkija Uniwersitietskija izwiestija* 1872 nr 4 dod. s. 5-67 i odb.

Przekład pol.: S. Tomaszewski. W-wa 1875.

13. Elementarnaja logika. W-wa 1874. Wersja pol. pt. Podręcznik dla szkół i samouków. W-wa 1907.

14. Hamlet. Eine Charakterstudie. Weimar 1876.

15. Synteza dwóch światów. W-wa 1876. Rkps fragm. Bibl. PAN w Kr. sygn. 2694.
16. Jan Jakub Rousseau. *Tyg. Ilustr.* 1878 nr 153-154, 156 i odb.
17. Życie i prace Józefa Kremera. W-wa 1881.
18. Rafael. Jego rozwój artystyczny i znaczenie w dziejach sztuki pięknej. *Kłosa* 1883 nr 930-932; toż *Spr. Komitetu Tow. Zachęty Sztuk Pięknych w Królestwie Polskim za r. 1883*. W-wa 1884.
19. Aleksander Lesser, jego rozwój artystyczny i stanowisko w historii malarstwa polskiego. *Kłosa* 1884 nr 994-1001. Wyd. osob. W-wa 1885.
20. O nieśmiertelności duszy. *Wiek* 1884 nr 4-10 i odb. W-wa 1884.
21. Estetyka barw. Zasady upodobania w barwach i ich zastosowanie do stroju, sztuki pięknej i wychowania estetycznego. W-wa 1886.
22. Encyklopedia nauk i szkół filozoficznych, poprzedzona wstępem do filozofii, czyli filozofia filozofii. Ogł. fragm. *Bibl. Warsz.* 1891 t. 1 s. 9-41 (pt. Pozytywizm i zadania krytyczne filozofii). Wyd. osob. całości W-wa 1891.
Rkps fragm. Bibl. PAN w Kr. sygn. 2692.
23. Sztuka i piękno. Studium estetyczne. W-wa 1892.
24. Die polnische Literatur zur Geschichte der Philosophie. *Archiv für Geschichte der Philosophie* (Berlin) 1895 t. 8 s. 89-123 i odb.
25. Wstęp krytyczny do filozofii, czyli rozbiór zasadniczych pojęć o filozofii. W-wa 1896. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1898; wyd. 3 W-wa 1903.
26. Ks. Franciszek Krupiński jako filozof. W-wa 1898.
27. Anarchizm ducha u obcych i u nas. Studium krytyczne. *Bibl. Warsz.* 1899 t. 2 s. 60-84 i odb. Wyd. 2 W-wa 1901.
28. Historia filozofii w Polsce na tle ogólnego rozwoju życia umysłowego. W-wa 1900.
29. Materia, duch i energia jako czynniki bytu przedmiotowego. Rozbiór krytyczny tych pojęć. *Przegl. Filoz.* 1900 z. 3 i odb.
30. Ruch etyczny nowszych czasów. Jego dzieje i zasady. *Bibl. Warsz.* 1901 i odb.
31. O najwyższej zasadzie postępowania etycznego. *Przegl. Filoz.* 1903 s. 172-192 i odb. Wyd. osob. Lw. 1934.
32. Sztuka i społeczeństwo. W-wa 1903.
33. Herbert Spencer i jego systemat filozofii syntetycznej. *Bibl. Warsz.* 1904 t. 1 s. 413-454 i odb.
34. Immanuel Kant oraz dziejowa doniosłość jego krytycyzmu. *Bibl. Warsz.* 1904 t. 3 s. 1-35 i odb.
35. Die polnische Philosophie... Berlin 1905.
Przekład pol.: K. Król: Filozofia polska w ostatnim dziesięcioleciu (1894-1904). W-wa 1907.
36. Epikureizm i altruizm. Rozprawa etyczna. *Bibl. Warsz.* 1906 t. 4 s. 209-240 i odb. W-wa 1907.
- Nadto szereg drobniejszych rozpraw filozoficznych.
- Artykuły krytycznoliterackie oraz naukowe z zakresu filozofii, malarstwa i teatru zamieszczał w czasopismach: *Archiv für Geschichte der Philosophie* (1895), *Ateneum* (1876-1878, 1891; tu: Poezja, muzyka i rysunek jako środki wychowania estetycznego. Przyczynek do pedagogiki. 1878 t. 2 s. 31-52), *Bibl. Warsz.* (1871, 1874-1875, 1881-1883, 1891-1896, 1898-1901, 1904-1907; tu m.in.: Pozytywizm i zadania krytyczne filozofii. 1891 t. 1; Indywidualizm i przedmiotowość w sztuce. 1891 t. 3), *Bluszcz* (1884, 1886), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1891), *Głos* (1899), *Kłosa* (1874-1876, 1879, 1881-1889; tu dział pt. Przegląd artystyczny), *Kronika Rodz.* (1867-1869; tu: O talentach ze stanowiska pedagogicznego. 1868/1869 nr 2-6), *Kur. Warsz.* (1884, 1893, 1903-1904), *Niwa* (1892, 1898), *Opiekun Domowy* (1875), *Pam. Lit.* (1902; tu: Przedmiot i metoda historii literatury polskiej. S. 373-378), *Pam. Nauk., Lit. i Artyst.* (1867), *Philosophische Monatshefte* (1874, 1882), *Pogląd na Świat* (1900), *Prawda* (1886), *Przegl. Filoz.* (1897-1904, 1907-1908, 1911), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1888), *Przegl. Tyg.* (1892), *Ruch Filoz.* (1911), *Russkij wiestnik* (Moskwa 1870), *Russkij wiestnik w Carstwie Polskom za g. 1883*. W-wa, *Świt* (1884; tu: Prawda i ideał w sztuce. Nr 8-9), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (1903), *Tyg. Ilustr.* (1867, 1877-1878, 1882, 1891), *Warszawskija uniwersitetskija izwiestija* (1872), *Wiek* (1884).
Ponadto w wydawnictwach: *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *Enc. wychow.*, *Książka jubileuszowa dla uczczenia... J. I. Kraszewskiego*. W-wa 1880 (tu: J. I. Kraszewski w stosunku do filozoficznych dążeń swego czasu. S. 277-326), *Księga pamiątk. zjazdu b. wychowawców b. Szkoły Głównej*. W-wa 1905, *Na pomoc! Wydawn. zbior. na korzyść powodzian*. W-wa 1884, *Spr. Komitetu Tow. Zachęty Sztuk Pięknych 1884*, *Wielka enc. powsz. ilustr.*

Listy i materiały

1. Do A. Pawińskiego z 1867. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8844.
2. Do J. Radlińskiego z 1873. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 30.
3. Do redakcji z 1875. *Opiekun Domowy* 1875 nr 12.
4. Do J. I. Kraszewskiego 5 listów z 1876-1886 i 1 list b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6535 IV.
5. Do R. Hubego z 1877. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 5007.
6. Do T. Wierzbowskiego 30 listów z 1880-1909. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 4-6, 11, 17-21, 25-26, 28.
7. Do nieznanego adresata z 1882. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2698.
8. Do P. Müncha brulion listu z 1884. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2698.
9. Do A. Langego bruliony 3 listów z 1886. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 278/60.
10. Do nieznanego adresata z 1887. Rkps Bibl. IS PAN w W-wie Zbiory specjalne sygn. 1067-116/1.
11. Do Z. Przesmyckiego 13 listów z 1887-1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2861.
12. Do nieznanego adresata z 1889. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8840.
13. Do P. Chmielowskiego 28 listów z 1889-1904. Rkps Ossol. sygn. 4812/I, 12042/III₃₃.
14. Do O. Balzera z 1891. Rkps Ossol. sygn. 7701/II.
15. Do W. Przyborowskiego 2 listy z 1892-1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6994 III.
16. Do J. Ochorowicza z 1897. Rkps Ossol. sygn. 13361 II.
17. Do M. Godlewskiego z 1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890/III.
- 17a. Do W. Gomulickiego z 1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 281/60.
18. Do A. Rembowskiego z 1899. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 469.
19. Do J. Ochorowicza z 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2848.
20. Do B. Prusa 2 listy z 1899, 1900. *Ogł. Przegl. Hum.* 1964 nr 2.
21. Do H. Dynowskiego z 1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7883/III.
22. Do J. Laskiego [?] z 1903. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 39.
23. Do Kasy Pomocy im. J. Mianowskiego bruliony 3 listów z 1903, 1906 i b. d. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 278/60.
24. Do H. Łopacińskiego z 1906. Rkps Bibl. im. H. Łopacińskiego w Lubl. sygn. 616.
25. Do W. Lutosławskiego kopia listu z 1909. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 7/60.
26. Do A. Giusa brulion listu z 1910. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2698.
27. Do W. Rubczyńskiego z 1911. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7921/III.
28. Do S. Lewentala [?] brulion listu b. d. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 7/60.
29. Od różnych osób 465 listów z lat 1870-1909. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. akc. 1/60-2/60, 4/60-7/60, 278/60, 281/60. M. in.: J. Baudouin de Courtenay 4 listy z 1883, 1893, 1899; Wł. Bogusławski 63 listy z 1891-1904; S. Brzozowski; A. Brückner kartka z 1902; B. Chlebowski 5 listów z 1897-1901; P. Chmielowski 65 listów i kartek z 1883-1904; J. Gadomski z 1884; H. Galle z 1906; K. Gliński z 1900; W. Gomulicki 2 listy z 1899; B. Grabowski 10 listów z 1896-1900; L. Jenike 3 listy z 1891; M. Konopnicka 2 listy z 1883-1884; W. Korotyński 2 listy z 1887; J. I. Kraszewski 3 listy z 1876-1886; A. Kraushar 9 listów z 1904-1910; J. Kremer 2 listy z 1870 i 1874; St. Krzemiński 2 listy z 1898 i b. d.; A. Lange 14 listów z 1886-1887; W. Lutosławski 39 listów z 1893-1909; H. Łopaciński 3 listy z 1901-1906; J. Łuszczewska 23 listy z 1876-1907; W. Marrené-Morzowska 8 listów z 1898-1902; I. Matuszewski z 1902; W. Zyndram-Morzowska 8 listów z 1898-1902.
30. Od B. Prusa 3 listy z 1897, 1899, 1900. *Ogł. Przegl. Hum.* 1964 nr 2.
31. Od A. Giusa z 1910. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2698.
32. Wpis do imionnika A. Tyszyńskiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. I 8856.
33. Aforyzmy. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2676. Bibl. Jagiel. sygn. 7814. Ossol. sygn. 12042/III₃₃.
34. Rękopisy, materiały i notatki z zakresu filozofii. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2693, 2695, 2696, 2699, 2700.
35. Materiały. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7511 IV, 7814 IV.

OPRACOWANIA

- J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]: Dwie syn-tezy filozoficzne. *Kwart. Kłosoń* 1877 t. 2 s. 124-160. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-

- MORZKOWSKA]. *Echo Muz.* 1886 s. 121, 134. — A. MAHRBURG: Odpowiedź na list prof. Struvego. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 26-27. — S. WITKIEWICZ: Sztuka i krytyka u nas. W-wa 1891. — J. DRZEWIĘCKI: O filozofię Hoene-Wrońskiego. *Niwa* 1898 nr 4 i nn. — K. KASZEWSKI: Dr H. Struve. (Zarys 35-letniej działalności jako profesora i pisarza). *Bibl. Warsz.* 1898 t. 3 s. 1-38, 193-216 i odb. [Rec.: W. M. Kozłowski. *Przegl. Filoz.* 1903 s. 235-236]. — *Biesiada Lit.* 1898 s. 172 [not. o jubileuszu]. — K. KORWIN-PIOTROWSKI: Prasa polska na przełomie dwóch stuleci. *Tyg. Pol.* 1900 nr 52. — *Szkola Główna Warsz. (1862-1869)*. T. 1. Kr. 1900. — K. KASZEWSKI: Z sankcją czy bez sankcji? *Ateneum* 1901 t. 2 s. 756-768. — Dar prof. Struvego dla redakcji. *Przegl. Filoz.* 1903 s. 374. — J. KOSMOWSKI: Reprezentacja filozofii polskiej. *Ateneum* 1908 z. 3 s. 31-42.
- (Nekrologi): J. KLEINER. *Pam. Lit. R.* 11 (1912) z. 3 s. 511-513; W. M. KOZŁOWSKI. *Tyg. Pol.* 1912 nr 15; L. W. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 2 s. 603-604; [K. TWARDOWSKI]. *Ruch Filoz.* 1912 nr 6; *Biesiada Lit.* 1912 nr 23; *Myśl i Życie* 1912 nr 5; *Praca* 1912 nr 22; *Przegl. Filoz.* 1912 s. 291; *Słowo Pol.* 1912 nr 233; *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 21.
- A. ZIELEŃCZYK: H. Struve i jego filozofia. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 3 s. 1-45. — A. ZIELEŃCZYK: Stanowisko H. Struvego w dziejach filozofii polskiej. *Przegl. Filoz.* 1913 z. 1 i odb. — K. CHŁĘDOWSKI: Pamiętniki. Wr. 1951 i wyd. nast. — A. PORĘBSKA: „Wędrowiec” a zagadnienia plastyki. *Materiały do Studiów i Dyskusji...* 1952 nr 2-3 s. 206-212, 225-227. — A. PORĘBSKA: Wstęp do: *Warszawska krytyka artystyczna. Z dziejów pol. krytyki i teorii sztuki*. T. 2. W-wa 1961 s. 187-213. — S. FITA: B. Prus i H. Struve. Z nie drukowanej korespondencji. W: *120-lecie urodzin i 55-lecie śmierci B. Prusa... Sesja nauk. Tow. Nauk. Hrubieszowskiego*. Hrubieszów 1968. — J. SKARBĘK: Koncepcja nauki w pozytywizmie polskim. Wr. 1968. — K. TOKARZÓWNA, S. FITA: B. Prus. 1847-1912. Kalendarz życia i twórczości. W-wa 1969. — T. CZEŻOWSKI: Struve H. W: *Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy*. Wr. 1971. — H. SECOMSKA: H. Struve. W: *Pol. myśl teatr. i filmowa*. W-wa 1971 s. 232-234. — *Bibliografia filozofii pol. 1865-1895*. W-wa 1971. — S. BORZYM: H. Struve a pozytywizm. W: *Z historii filozofii pozytywistycznej w Polsce. Ciągłość i przemiany*. Wr. 1972 s. 191-232. — S. BORZYM: Poglądy filozoficzne H. Struvego. Wr. 1974. — T. LEWANDOWSKI: Cezary Jellenta estetyk i krytyk. Wr. 1975.
- Wywód pojęcia filozofii. *Gaz. Pol.* 1863 nr 120.
- O istnieniu duszy... *Przegl. Pol.* 1867 z. 2 s. 324.
- O emancypacji kobiet. *Kronika Rodz.* 1867/1868 nr 11. — [K. CHŁĘDOWSKI]. *Dzien. Lit.* 1868 nr 27.
- O teatrze i jego znaczeniu... *Warsz. Roczn. Lit.* 1871 s. 50. — Z. SZWEYKOWSKI: Krytyka teatralna w dobie pozytywizmu wobec aktora i reżysera. W: *Teatr warszawski drugiej połowy XIX wieku*. Wr. 1957 s. 192-246 *Studia z Dziejów Teatru w Polsce*. T. 1.
- Historia logiki jako teorii poznania w Polsce. E. STAMM. *Krytyka* 1912 z. 4.
- Otliczitelnija czerty filozofii... Dr. P. *Przegl. Pol.* 1876 [t. 40] s. 281-287.
- Elementarna logika. G-g. *Przegl. Kryt.* 1874 s. 4, 41. — G-g. *Przegl. Kryt.* 1875 s. 233. — M. St. *Przegl. Kryt.* 1875 s. 296. — *Kronika Rodz.* 1875 nr 3 [dot. rozpraw zamieszczonych w *Philosophische Monatshefte*].
- Hamlet. Edm. Krz. [E. KRZYMUSKI]. *Przegl. Kryt.* 1877 nr 7. — F. H. L. [F. H. LEWESTAM]: Ernest Rossi w Warszawie. *Kłosa* 1877 s. 23 i nn.
- Synteza dwóch światów. H. GOLDBERG. *Ateneum* 1876 t. 2 s. 248. — G-g. *Przegl. Kryt.* 1876 s. 121. — K. KASZEWSKI. *Niwa* 1876 t. 1. — S. W. *Tyg. Ilustr.* 1876 nr 52. — [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1876 nr 23.
- Jan Jakub Rousseau. *Biesiada Lit.* 1879 s. 96.
- Rafael. *Przegl. Tyg.* 1883 s. 183.
- Estetyka barw. W. GERSON. *Tyg. Ilustr.* 1886 t. 1 s. 247. — J. G. *Świt* 1886 nr 97. — C. JELLENTA. *Prawda* 1886 nr 13-14, 17, 21. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 130-131. — J. K. POTOCKI. *Przegl. Tyg.* 1886 s. 153, 182, 201. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Kur. Codz.* 1886 nr 44. — Z. G. *Świt* 1886 nr 5. — *Kronika Rodz.* 1886 nr 5.
- Encyklopedia nauk i szkół filozoficznych... A. GROSLIK. *Ateneum* 1891 t. 1 s. 192-203.
- Sztuka i piękno. *Kronika Rodz.* 1891 nr 23-24. — E. N. T. *Niwa* 1892 z. 1. — J.

HENDIGERY. *Przew. Nauk. i Lit.* 1892 s. 84. — C. JELENTA. *Przeł. Tyg.* 1892 nr 11, 13; [polemika H. Struwego tamże 1892 nr 15]. — K. KASZEWSKI. *Ateneum* 1892 t. 2 s. 131-162. — W. RUBCZYŃSKI. *Przeł. Pol.* 1892 t. 106 s. 610-621. — RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1892 nr 7.

Die polnische Literatur zur Geschichte der Philosophie. W. JABLONOWSKI. *Głos* 1895 nr 12. — *Ateneum* 1895 t. 2 s. 584-585. — X. Dr A. P. [A. PECHNIK]. *Przeł. Pol.* 1896 t. 119 s. 676-677. — F. K. *Tyg. Ilustr.* 1897 s. 140.

Wstęp krytyczny do filozofii... W. KOZŁOWSKI. *Prawda* 1896 nr 41-43. — W. KOZŁOWSKI: Zwrot ku scholastyce metafizycznej. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1896 nr 31-32. — A. KRZYŻANOWSKI. *Przeł. Lit.* 1896 nr 11. — W. LUTOSŁAWSKI. *Ateneum* 1896 t. 2 i odb. — W. LUTOSŁAWSKI. *Kraj* 1896 nr 22-23. — A. ZŁOTNICKI. *Przeł. Tyg.* 1896 s. 279 i nn. — K. TWARDOWSKI. *Przeł. Pol.* 1897 t. 123 s. 532-556. — M. MASSONIUS. *Głos* 1899 nr 4-7. — W. M. K.

[W. M. KOZŁOWSKI]. *Pogląd na Świat* 1902 nr 8.

Anarchizm ducha u obcych i u nas. I. CHRZANOWSKI. *Ateneum* 1899 t. 4 s. 179-181. — (mns) [M. MASSONIUS]. *Głos* 1899 nr 28. — T. MIANOWSKI. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1901 nr 34. — H. STRUVE. *Przeł. Filoz.* 1900 s. 83 [autoreferat].

Historia filozofii w Polsce... H. STRUVE. *Przeł. Filoz.* 1901 s. 48 [autoreferat].

Ruch etyczny nowszych czasów... H. STRUVE. *Przeł. Filoz.* 1901 s. 355 [autoreferat].

Sztuka i społeczeństwo. J. M. Ogniwio 1903 nr 11.

Filozofia polska w ostatnim dziesięcioleciu... W. M. KOZŁOWSKI. *Kur. Warsz.* 1906 nr 328. — J. ŁUKASIEWICZ. *Przeł. Filoz.* 1907 s. 336-346. — ADAM R. *Krytyka* 1907 z. 9.

SYGIETYŃSKI ANTONI (1850–1923)

Pseud. i krypt.: A. SYG.; A. W. S.; ANT. SYG.; ANTONI SYG.; GAMMA; GOSLAWIEC; S. G.; SG.; SKRZYŻANOWSKI; SYG.; WAS.; ZDZISŁAW PRAŻMOWSKI.

Krytyk, powieściopisarz, nowelista.

Ur. 5 marca 1850 w Gosławicach w powiecie łowickim, syn Leona — ziemianina, publicysty i tłumacza. Nauki początkowe pobierał w Łowiczu, a od 1865 uczęszczał do gimnazjum w Warszawie. W 1868 studiował na wydziale matematyczno-przyrodniczym Szkoły Głównej, a w 1869-1874 w warszawskim Instytucie Muzycznym. Po uzyskaniu dyplomu studia muzyczne kontynuował w Lipsku (1875) i Wiedniu (1876). W 1878 wyjechał do Paryża, skąd przysyłał korespondencje do czasopism warszawskich. Studiował tam estetykę i historię sztuki w Sorbonie oraz w Szkole Sztuk Pięknych, gdzie między innymi słuchał wykładów Hipolita Taine'a. W 1882 powrócił do kraju i został profesorem fortepianu w Instytucie Muzycznym w Warszawie. W 1884-1887 był członkiem kolegium redakcyjnego *Wędrowca*, w 1896-1898 stałym współpracownikiem (sprawozdawcą muzycznym i teatralnym) *Kuriera Warszawskiego*, a w 1899-1901 *Gazety Polskiej*. Należał też do redakcji *Biblioteki Dziel Wyborowych* (1897). W 1906 redagował dziennik *Przełom*. Po odzyskaniu niepodległości był naczelnikiem wydziału prasowo-widowiskowego Komisariatu Rządu RP. Zmarł 14 czerwca 1923 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Na skałach Calvados. Powieść z życia normandzkich rybaków. Powst. 1880. Ogl. *Romans i Powieść* 1883 nr 141-156. Wyd. osob. W-wa 1884 (z ilustracjami S. Witkiewicza). Wyd. nast. Kr. 1956.

Rkps Ossol. sygn. 13208/II, Bibl. PAN w Kr. sygn. 2437 — fragm.

2. Współczesna powieść we Francji. I. Gustaw Flaubert. *Ateneum* 1881 t. 2 s. 45-72, 249-281; II. Alfons Daudet. *Ateneum* 1881 t. 3 s. 497-528; III. Emil Zola. *Ateneum* 1882 t. 4 s. 112-154; IV. Bracia Goncourt. *Ateneum* 1883 t. 2 s. 314-336, 502-529. Wyd. zob. Wyd. zbior. poz. 1. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2 (tu bez szkicu o A. Daudecie), poz. 4.

Rkps Ossol. sygn. 13217/I — plany i notatki.

3. Album Maks a Aleksandra Gierymskich. Tekst... Z 24 rycinami. W-wa 1886. Fragn. wyd. osob. pt. Maksymilian Gierymski. Lw. 1907 *Nauka i Sztuka* t. 4; przedr. całości: *Z dziejów polskiej krytyki i teorii sztuki*. T. 2: *Warszawska krytyka artystyczna (1875-1890)*. W-wa 1961. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2.

Rkps Ossol. sygn. 13215/I — fragm.

4. Wyszadzony z siodła. Powieść z życia współczesnego. *Głos* 1890 nr 15-27, 32-51. Wyd. osob. Kr. [W-wa] 1891. Wyd. nast.: Kr. 1892; Kr. 1955; Kr. 1958.

Rkps dwu redakcji Ossol. sygn. 13209/III.

5. Pan Jezus w Przegorzałach. Powst. między 1898-1903.

Powieść nie zachowana, materiały rękopiśmienne Ossol. sygn. 12817/I.

6. Drobiazgi. Z portretem autora i wstępem krytycznym P. Chmielowskiego. Lw. 1900. Wyd. nast.: Lw. 1907; Lw. 1914.

Zawartość: Kolyska — wieczny tułacz. (Na pomoc! Wyd. zbior. na korzyść powoźnian. W-wa 1884 s. 26-28); Aktorka. Monolog. (Wędrowiec 1884 nr 52. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3); Gemma. (Wędrowiec 1886 nr 3-5. Wyd. osob. W-wa 1950 *Mala Biblioteczka Książki i Wiedzy* nr 27 (razem z: „Nasza kochana pani”). Zob. też Wyd. zbior. poz. 3); Po czasie. Rozmowa na tle wspomnień. (Kur. Warsz. 1888 nr 229-230); W noc świętojańską. (Kur. Warsz. 1897 nr 171-174. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3); Skalotocz-palczak. Pholas dactylus. (Życie 1898 nr 27, *Głos* 1898 nr 28. Wyd. osob. W-wa 1950 *Mala Biblioteczka Książki i Wiedzy* nr 28 (razem z: Ciocia Teosia). Zob. też Wyd. zbior. poz. 3); Ciocia Teosia. Kartka z życia nieinteresującego. (Kur. Warsz. 1890 nr 217-224, 228-235. Wyd. osob. W-wa 1950 (razem z: Skalotocz-palczak). Zob. też Wyd. zbior. poz. 3); „Nasza kochana pani”. W chacie chłopskiej. (Głos 1890 nr 1-2. Wyd. osob. W-wa 1950 (razem z: Gemma). Zob. też Wyd. zbior. poz. 3).

Rkpsy: Ossol. sygn. 13213/III — Gemma — wersja brulionowa, Po czasie — dwie redakcje; Ossol. sygn. 13210/III — Ciocia Teosia — dwie redakcje.

Przekład

Gemma: cześ. Praga 1912. Wyd. nast. Praga 1914.

7. La croisade des enfants de l'an 1905. *Revue de Revues* 1905. Wersja pol. pt. Kruccjata dziecięca z r. 1905. Kr. 1905. Wyd. 2 Kr. 1905.

8. Święty ogień. Przedmowa Z. Dębickiego. W-wa 1918.

Zawartość: „Przez skórę, a do krwili...” (Powst. 1911. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3); Wywłaszczona. Obrazek z zamierzającej teraźniejszości. (Kur. Warsz. 1901 nr 232-236, *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1901 nr 44-45. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3); Jedyńaczka. (Kur. Warsz. 1912 nr 256, *Słowo Pol.* 1912 nr 430, 432. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3); Z miłosierdzia. Fraszka. (Zakopianka. Zakopane 1901; wersja zmieniona: *Gaz. Pol.* 1901 nr 242; *Gaz. Nar.* 1901 nr 249; *Dzien. Pol.* 1901 nr 358. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3); Skrucza Maciejowa. (Kur. Warsz. 1912 nr 319; *Słowo Pol.* 1912 nr 442. Zob. też

Wyd. zbior. poz. 3); Gość kamienny. (Sfinks 1913 t. 22 s. 21-44, 251-298); U kamienia przydrożnego. (Kur. Warsz. 1914 nr 53; *Słowo Pol.* 1914 nr 66, 68, 70, 72, 74, 76); Skrzat. (Tyg. Ilustr. 1913 nr 36-40); Święty ogień. (Kur. Warsz. 1915 nr 126-127).

Rkpsy: Ossol. sygn. 13214/II — „Przez skórę, a do krwili...” — fragm.; Ossol. sygn. 13213/III — Z miłosierdzia — dwie redakcje, Skrucza Maciejowa; Ossol. sygn. 13211/I — Gość kamienny — dwie redakcje; Ossol. sygn. 13213/III i 12820/I — U kamienia przydrożnego — kilka wersji.

Nadto rękopisy nowel nie dokończonych: Ossol. sygn. 12821/III — Wśród zamkniętego morza i luźne fragm. z 1888-1904; Ossol. sygn. 13213/III — Przybrany ojciec; Ossol. sygn. 13214/II — Na balu (z 1888), Bohaterka (z 1914), W obłędzie (z 1914), Jego wigilia, Świecenie niedzieli, Odgłos; szkice dwóch nowel bez tytułów; Ossol. sygn. 13217/I — zeszyt zawierający wypisy i streszczenia dzieł różnych autorów, plany i pomysły do nowel, bruliony szkiców literackich oraz różne notatki i zapiski — częściowo ogł. E. Udalska. *Przeł. Hum.* 1967 z. 2 s. 126-128.

Rękopisy prac scenicznych: Ossol. sygn. 13214/II — próba przeróbki „Czatów” A. Mickiewicza i fragm. przekładu „Wilhelma Tella” F. Schillera.

Rękopisy prac publicystycznych: Ossol. sygn. 13214/II, 13215/I, 13216/II i 13218/I; Ossol. sygn. 12816/II — Pamiętnik r. 1915.

Artykuły z zakresu literatury, teatru, muzyki i sztuki plastycznych oraz utwory literackie zamieszczał w czasopismach: *Ateneum* (1878-1883, 1900; tu m. in. sprawozdania z wystaw paryskich. 1878-1880), *Bibl. Powieści* (Poz. 1901), *Biesiada Lit.* (1898, 1904), *Dzien. Chicagoski* (1913), *Dzien. Pol.* (Lw. 1901), *Dzien* (1909-1914), *Echo Muz.* (1881; tu: korespondencje z Paryża), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1884), *Gaz. Codz.* (1907), *Gaz. Nar.* (Lw. 1901), *Gaz. Pol.* (1899-1901, 1905, 1907; tu m. in. rubryki: Porachunki. 1899; Teatr i sztuka. 1899-1901; Tydzień teatralny. 1901), *Głos* (1888-1891, 1898; tu m. in.: W karczmie. Fragn. powieści pt. Na Rudach. 1888 nr 49), *Goniec Pol.* (Paryż 1903), *Goniec Por. i Wiecz.* (1903-1905; tu m. in. rubr.: Porachunki. 1904), *Kłosa* (W-wa 1882), *Kłosa* (Kr. 1901), *Kraj* (1898-1902; tu m. in. rubr.: Z Królestwa Polskiego. 1899-1902), *Książka* (1901, 1907), *Kur. Lw.* (1900, 1903, 1915; tu m. in. rubr.: Porachunki. 1900 oraz art.: Pamięci Dygasińskiego. 1903 nr 278), *Kur. Warsz.* (1888, 1890, 1892, 1894-1903, 1908, 1910, 1912, 1914-1915; tu m. in.: Święty Marcin Turczański. Z wycieczki na Słowację. 1898 nr 230-263 z przerwami; rubr.: Porachunki. 1900-1903 oraz: Za ten wiatr, co w polu wieje!... 1908 nr 295), *Lamus* (1912-1913), *Mucha* (1890), *Niwa* (1897), *Nowa Gaz.* (1906), *Nowa*

Reforma (1896-1897, 1899-1900), *Nowiny* (1879-1883; tu m.in. rubr.: Z Francji. 1879; Listy z Paryża o sztuce. 1879; Z obcej niwy. 1879-1880; Szkice paryskie. 1882), *Pogoń* (Tarnów 1912), *Prawda* (1881, 1883-1884; tu m.in. rubr.: Kalejdoskop artystyczny. 1883; Malarstwo polskie. 1883-1884), *Przełom* (1877-1879, 1883, 1885-1886, 1888), *Przełom* (1906; tu: Wspólną drogą... Z opowiadania panny S. Nr 62-63), *Revue de Revues* (1905), *Romans i Powieść* (1883), *Sfinks* (1913), *Słowo Pol.* (1912, 1914), *Świat* (1895; tu: Wielki artysta bez etykiety. [O H. Rodakowskim]. Nr 4), *Tydzien dod. Kur. Lw.* (1899, 1901; tu m.in.: Z wycieczki do Słowacji. 1899 nr 7-9, 12-18, 22), *Tyg. Ilustr.* (1908-1921; tu m.in.: Memento. Rozmowa wójta Marchołta z pisarzem gminnym Zolżkiewiczem. Wspomnienie z r. 1890. 1918 nr 33, rkps Ossol. sygn. 13212/I; Szkoła. [Obrazek]. 1919 nr 30, rkps Ossol. sygn. 13213/III; W chwale przeszłości. [Proza poetycka]. 1921 nr 7), *Tyg. Pol.* (1899), *Tyg. Powsz.* (1883), *Wędrowiec* (1884-1887, 1902, 1906; tu m.in. rubr.: Z wędrówki. 1884-1887), *Zgoda* (Chicago 1898, 1901), *Ziemia Lubel.* (1906), *Życie* (1898-1899).

Ponadto w wydawnictwach: *Na Pol. Macierz Szkolną*. W-wa 1917, *Na pomoc! Wyd. zbior. na korzyść powoźcian*. W-wa 1884, *Na wpisy szkolne*. W-wa 1915, *Zakopianka*. Zakopane 1901.

Przekłady

1. L. Battu, M. Desvignes: Honor domu. Komedia w 5 aktach. 1882.

2. H. Balzac: Komedia ludzka. T. 7: Jaszczur. Arcydziało nieznanie. W-wa 1884 *Bibl. Najcelniejszych Utworów Lit. Europejskiej*.

3. H. Balzac: Komedia ludzka. T. 8: Poszukiwanie bezwzględności, Marany. W-wa 1884 *Bibl. Najcelniejszych Utworów Lit. Europejskiej*.

4. H. Taine: Podróż po Włoszech. T. 1. W-wa 1885, t. 2 W-wa 1887. Wyd. 2 zmien., opatrzone objaśnieniami i przedmową... W-wa 1908. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4.

Rkps Ossol. sygn. 12978/I.

5. H. Taine: Filozofia sztuki. Przełożył, przypisami i skorowidzem opatrzył... W-wa 1896 *Bibl. Najcelniejszych Utworów Lit. Europejskiej*. Wyd. 2 na nowo przejrzone i poprawione Lw. 1911.

6. A. Royer, J. M. G. Waez: Łucja z Lammermooru. Opera w 2 aktach. Muz. G. Donizetti.

Wydania zbiorowe i wybory

1. Pisma krytyczne wybrane. Zebrał, sprawdził i przedmowę napisał Z. Szwejkowski. W-wa 1932.

Cz. 1: Współczesna powieść we Francji. (Zob. Twórczość poz. 2).

Cz. 2: Z literatury i sztuki: O „Wrażeniach z podróży” M. Konopnickiej. (*Wędrowiec* 1884 nr 10-11. Zob. też poz. 4); „Poezje” p. Hajoty. (*Wędrowiec* 1884 nr 32-33. Zob. też poz. 4); Nasz artyzm i nasi artyści. (*Wędrowiec* 1884 nr 34); Na rynkach europejskich sztuki. (*Wędrowiec* 1884 nr 35-36); Nasz ruch powieściowy. (*Wędrowiec* 1884 nr 37-39. Zob. też poz. 4).

2. Pisma krytyczne. Krytyka literacka i artystyczna. Wybrał i opracował J. Z. Jakubowski. W-wa 1951.

Zawartość: Gustaw Flaubert. (Zob. Twórczość poz. 2); Emil Zola. (Zob. Twórczość poz. 2); Bracia Goncourt. (Zob. Twórczość poz. 2); Album Maksa i Aleksandra Gierymskich. (Zob. Twórczość poz. 3); Konkurs. (*Wędrowiec* 1885 nr 19-20).

3. Nowele wybrane. Wyboru dokonał i słowem opatrzył T. Weiss. Kr. 1957.

Zawartość: Aktorka. Monolog. (Zob. Twórczość poz. 6); Gemma. (Zob. Twórczość poz. 6); Ciocia Teosia. Kartka z życia nieinteresującego. (Zob. Twórczość poz. 6); W noc świętojańską. (Zob. Twórczość poz. 6); Skalotocz-palczak. Pholas dactylus. (Zob. Twórczość poz. 6); „Nasza kochana pani”. W chacie chłopskiej. (Zob. Twórczość poz. 6); Z miłosierdzia. Fraszka. (Zob. Twórczość poz. 8); Wywłaszczona. Obrazek z zamierzającej terazniejszości. (Zob. Twórczość poz. 8); „Przez skórę, a do krwi...” (Zob. Twórczość poz. 8); Jedynaczka. (Zob. Twórczość poz. 8); Skrucha Maciejowa. (Zob. Twórczość poz. 8).

4. Z pism. Wstęp i wybór T. Weissa. T. 1-2. Kr. 1971.

T. 1 pt. Pisma krytycznoliterackie: Nowe wspomnienia o Henryku Heinem. (*Przełom*, Tyg. 1877 nr 38-39); Kronika paryska. (*Przełom*, Tyg. 1879 nr 3); Gustaw Flaubert. (*Nowiny* 1880 nr 134 [łodatek]); Współczesna powieść we Francji. (Zob. Twórczość poz. 2); Kalejdoskop artystyczny. (*Prawda* 1883 nr 49); O „Wrażeniach z podróży” M. Konopnickiej. (Zob. poz. 1); „Poezje” p. Hajoty. (Zob. poz. 1); Nasz ruch powieściowy. (Zob. poz. 1); Wiktor Hugo. (*Wędrowiec* 1885 nr 23-24); „Pan Tadeusz” w świetle krytyki p. Biegeleisena. (*Wędrowiec* 1886 nr 10-17); Płotka w powieści. (*Przełom*, Tyg. 1888 nr 17-20); Nowe siły. I. W. Kosiakiewicz. (*Głos* 1889 nr 38-40); Śladami Mickiewicza. Korespondencja własna „Kurieru Warszawskiego” [fragm.]. (Ogl. całość *Kur. Warsz.* 1897 nr 224, 237, 247, 248, 294, 297, 299, 302, 321, 327, 328); Porachunki. (*Gaz. Pol.* 1899 nr 116, 122, 128, 133, 166-167, 175-176, 225-228; *Kur. Warsz.* 1900 nr 82, 136-137); O krytyce współczesnej słów kilka. (*Nowa Reforma* 1900 nr 90); Żalobni słuchacze. (*Wędrowiec* 1902 nr 24); Hipolit Adolf Taine. (Przedmowa do: H. Taine: Podróż po Włoszech. W-wa 1908. Zob. Przekłady poz. 4).

T. 2 pt. O teatrze i dramacie: zawiera recenzje i felietony teatralne przedr. z następujących pism: *Gaz. Pol.* (1899-1901), *Kur. Warsz.* (1898-1900), *Goniec Por.*, i *Wiacz.* (1904-1905), *Dzień* (1914) oraz: Kronika paryska. (*Przełom*, Tyg. 1879 nr 9); Obce stosunki w dramacie francuskim. (*Nowiny* 1882 nr 360); Z wędrówki. (*Wędrowiec* 1885 nr 21); Pactwo przelotne.

(*Kur. Warsz.* 1898 nr 278-279, 282-283, 314, 317, 319); *Ruch artystyczny*. (*Ateneum* 1900 t. 1 s. 181-212, 426-435, 656-672); *Moje wczasy*. (*Kur. Warsz.* 1900 nr 196, 204, 211, 235, 245, 269); *W sprawie reformy teatrów warszawskich*. (*Kur. Warsz.* 1901 nr 282; rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 1240); *Teatr narodowy, nie zaś rządowy*. (*Gaz. Pol.* 1907 nr 141, 143).

Listy i materiały

1. Do A. Świętochowskiego 15 listów z 1874-1878. Rkps w posiadaniu Marii Świętochowskiej-Grossmanowej.
2. Do P. Chmielowskiego 64 listy z 1880-1904, od P. Chmielowskiego 51 listów z 1898-1904 i od M. Chmielowskiej 2 listy z 1898 i 1901. Rkps Ossol. sygn. 4811/I, 12738/I, 12815/II. Ogl. E. Kiernicki: *Korespondencja A. Sygietyńskiego i P. Chmielowskiego*. *Dwugłos* z l. 1880-1904. Wr. 1963.
3. Do red. *Kraju* z 1888. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8342.
4. Do T. Wierzbowskiego z 1890. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 11.
5. Do A. Wiślickiego 2 listy z 1890 i b.d. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.
6. Do J. Kwietniewskiego 3 listy z 1892-1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890/III.
7. Do R. Zawilińskiego 5 listów z 1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6445/III.
8. Do B. Wysłoucha 4 listy z 1898-1899. Rkps Ossol. sygn. 7183/II.
9. Do W. Reymonta 2 listy z 1898 i 1905. Rkps Ossol. sygn. 6978/I. Ogl. E. Udalska. *Osnowa* 1967 s. 89-90.
10. Do I. Chrzanowskiego 2 listy z 1899 i 1918. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7208/III.
11. Do W. Jabłonowskiego z 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7847/IV.
12. Do S. Bursy 4 listy z 1900-1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7532/III.
13. Do Z. Frylinga z 1902. Rkps Ossol. sygn. 7194/II.
14. Do Komitetu budowy pomnika T. Chałubińskiego. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem sygn. 162.
15. Do T. Pinięgo 19 listów z 1906-1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2909.
16. Do Z. Krzyżanowskiego 2 listy z 1907. Rkps Ossol. sygn. 12815/II.
17. Do S. Masłowskiego z 1907. Rkps Bibl. IS PAN w W-wie nr inw. 38.
18. Do Z. Kleszczyńskiego [?] z 1918. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5995/IV.
19. Do przewodniczącego delegacji Stron-

nictwa Narodowo-Postępowego list z 1922. Rkps Ossol. sygn. 12815/II.

20. Do Z. Wolskiego 2 listy b.d. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 431.

21. Od różnych osób i instytucji 151 listów i listów dotyczących A. Sygietyńskiego z 1886-1922. Rkps Ossol. sygn. 12815/II, 13220/II. M. in. od: I. Paderewskiego list z 1886, A. Gruszeckiego 7 listów z 1890-1902, J. Karłowicza list z 1896, H. Sienkiewicza 5 listów z 1899-1903 i b. d., L. Belmonta z 1900, W. Korotyńskiego z 1900, I. Matuszewskiego 3 listy z 1900, A. Potockiego 7 listów z 1900-1920, A. Oppmana 8 listów z 1901 [?]-1918, A. Głowackiego 2 listy z 1906 i b. d., W. S. Reymonta list z 1906, W. Berenta list z 1907, A. Niemojewskiego 2 listy z 1919-1920, J. Chelmońskiego 2 listy b. d., M. Frenkla list b. d., od J. Jankowskiego list b. d.

22. Od A. Dygasińskiego 13 listów z 1889-1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. 6083/II. Ogl. A. Górski i T. Nuckowski: *A. Dygasiński: Listy*. Wr. 1972 s. 735-759.

23. Od S. Witkiewicza listy, od P. Dziekońskiego listy z 1901-1914. Rkps Bibl. IS PAN w W-wie.

24. Od J. Tokarzewicza 34 listy z 1902-1917. Rkps Ossol. sygn. 12739/II.

25. 7 kalendarzy z 1894-1919 z zapiskami A. Sygietyńskiego. Rkps Ossol. sygn. 13219/I.

26. Notatniki z 1896-1904 i b. d., t. 1-8. Rkps Ossol. sygn. 12817/I.

27. Podanie o posadę dyrektora Muzeum w Raperswilu. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5552/IV.

28. List polecający dla A. Sygietyńskiego napisany przez M. Blocha w 1899; 2 protokoły w sprawie honorowej między A. Sygietyńskim i I. Rembieleńskim z 1915. Rkps Ossol. sygn. 13216/II.

29. Testament A. Sygietyńskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1923 nr 143, *Kur. Lw.* 1923 nr 145.

OPRACOWANIA

B. CHLEBOWSKI: *Przegląd piśmienniczy*. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 299-300. — *Echa warszawskie*. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 37, 1886 nr 44, 1888 nr 19. — *REBAJŁO: Potomstwo Zoila*. IX. A. Sygietyński. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 38. — *Głos* 1886 nr 6, 8 [polemika]. — T. JESKE-CHOIŃSKI: *Typy i ideały pozytywnej beletrystyki polskiej*. *Niwa* 1887 nr 302 i odb. W-wa 1888. — F. ŻMURKO: *Przykre zajście*. *Kur. Por.* 1888 nr 116; [polemika:]

Przegl. Tyg. 1888 nr 19; M. BOHUSZ [I. K. POTOCKI]. *Głos* 1888 nr 18. — O. K.: *Z życia ludu. Głos* 1889 nr 45. — STRYGMA: Sylwetki literackie: Indianin. *Mucha* 1890 nr 24. — A. GRUSZECKI: Sylwetki literackie. A. Sygietyński. *Kur. Warsz.* 1895 nr 106. — ODA-DOZET: *Z muzyki. Głos* 1897 nr 2. — (x): Nowy krytyk „Kuriera Warszawskiego”. *Głos* 1897 nr 1. — O recenzjach recenzja. *Niwa* 1897 nr 47. — ZRZĘDA NIWY POLSKIEJ: Oświadczyły p. Sygietyńskiego. *Niwa Pol.* 1898 nr 48. — Kronika literacka i artystyczna. *Głos* 1898 nr 21. — Fantazje sprawozdawcze p. Sygietyńskiego. *Niwa Pol.* 1899 nr 2. — L. BELMONT: Polemika. *Gaz. Pol.* 1900 nr 32. — P. CHMIEŁOWSKI: [Wstęp do:] A. Sygietyński: *Drobiazgi*. Lw. 1900 i wyd. nast. — KARABELLA [K. KORWIN-PIOTROWSKI]: *Echa. Tyg. Pol.* 1900 nr 43. — I. MATUSZEWSKI: Odpowiedź na „Porachunki” A. Sygietyńskiego. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 26. — I. MATUSZEWSKI: Egzotyzm, realizm i legenda. *Z powodu „Porachunków” p. A. Sygietyńskiego. Tyg. Ilustr.* 1900 nr 28-31. — List do Redaktora artystów teatru „Rozmaitości”. *Kur. Codz.* 1901 nr 3; przedr. *Kur. Por.* 1901 nr 4 [dyskusja: L. BELMONT. *Prawda* 1901 nr 4-5; M. [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 2; K. PIOTROWSKI. *Tyg. Pol.* 1901 nr 1-2; W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1901 nr 16, nr 71; *Kur. Codz.* 1901 nr 18; *Świat* 1901 nr 42; W. T. *Kur. Warsz.* 1902 nr 41]. — Ut.: Sumienie p. Sygietyńskiego. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 16. — G. ZAPOLSKA: Pan Sygietyński się rozgadał. *Słowo Pol.* 1901 nr 1. — *Kur. Warsz.* 1902 nr 84; *Gaz. Pol.* 1902 nr 84; Kilka słów gorzkiej prawdy. *Niwa Pol.* 1902 nr 13 [dot. pojedynku A. Sygietyńskiego z A. Rajchmanem]. — P. CHMIEŁOWSKI: Dzieje krytyki literackiej w Polsce. W-wa 1902 s. 422-423. — W. FELDMAN: Współczesna krytyka literacka w Polsce. W-wa 1905 s. 149-155. — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905 pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — *Z sądów. Przegl. Por.* 1907 nr 38. — Fabryka wielkich ludzi. *Odrodzenie* 1910 nr 6. — Z. DĘBICKI: [Wstęp do:] A. Sygietyński: *Święty ogień*. W-wa 1918. — B. STRASZEWICZ: Haracz na literaturę. *Rząd i Wojsko* 1920 nr 23. (Nekrologi): B. LUTOMSKI. *Gaz. Lw.* 1923 nr 149-150; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 160-161; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1923 nr 114; *Gaz. Pol.* 1923 nr 161; *Gaz. Por.* 1923 nr 161; *Kur. Warsz.* 1923 nr 163; *Przegl. Wiecz.* 1923 nr 133; *Rzeczpospolita* 1923 nr 161; *Tyg. Ilustr.* 1923 nr 26. T. H. [T. Hiż]: Poeci, artyści, adwokaci — przy biurkach redakcyjnych. *Gaz. Pol.* 1931 nr 355; przedr. w książce: *Talent, dziwactwo i coś jeszcze*. W-wa 1937. — Z. SZWEJKOWSKI: Pierwszy etap walki o naturalizm w Pols-

ce. [Przedmowa do:] A. Sygietyński: *Pisma krytyczne wybrane*. W-wa 1932 s. 7-59; przedr. w książce: *Nie tylko o Prusie*. Poz. 1967 s. 190-227. — K. CZACHOWSKI: Inicjator naturalizmu w Polsce. A. Sygietyński 1850-1923. *Pion* 1933 nr 9. — E. CZEKALSKI: Stary pan w czarnym surducie. *Tyg. Ilustr.* 1933 nr 34. — Z. HIEROWSKI: A. Sygietyński. W dziesiątą rocznicę śmierci. *Kur. Lit.-Nauk.* 1933 nr 25 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu. Poz. 1934. — J. Z. JAKUBOWSKI: [Wstęp do:] A. Sygietyński: *Pisma krytyczne. Krytyka literacka i artystyczna*. W-wa 1951 s. 5-31; przedr. w książce: *Z dziejów naturalizmu w Polsce*. Wr. 1951 s. 25-46. [Rec.: S. Sandler. *Twórczość* 1952 z. 6]. — S. JAROCIŃSKI: A. Sygietyński jako krytyk muzyczny. *Materiały do Studiów i Dyskusji* 1951 nr 7-8 i odb. — J. NOWAKOWSKI: Spór o Zołę w Polsce. Wr. 1951. — A. PORĘBSKA: „Wedrowiec” a zagadnienia plastyki. *Z dziejów polskiej krytyki artystycznej w latach 1884-1887. Materiały do Studiów i Dyskusji* 1952 nr 10-11 i odb. — R. ZIMAND: A. Sygietyński jako krytyk artystyczny. *Materiały do Studiów i Dyskusji* 1953 nr 15-16 i odb. — S. JAROCIŃSKI: Wstęp do: *Polska krytyka muzyczna w XIX i XX w.* Kr. 1954 s. 238-240. — T. WEISS: Posłowie do: A. Sygietyński: *Wysadzony z siodła*. Kr. 1955 s. 262-282. — S. MAJCHROWSKI: A. Sygietyński. *Stolica* 1957 nr 11. — T. WEISS: Posłowie do: A. Sygietyński: *Nowele wybrane*. Kr. 1957 s. 207-221. — A. PORĘBSKA: Wstęp do: *Z dziejów pol. krytyki i teorii sztuki*. T. 2: *Warsz. krytyka artyst. (1875-1890)*. W-wa 1961. — T. WEISS: A. Sygietyński jako krytyk. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. w Kat.* 1965 z. 3. — J. DETKO: Poprzednicy turpizmu. *Estetyczna waloryzacja brzydoty w naturalizmie. Mies. Lit.* 1966 nr 4. — J. DETKO: Idea całości. *Przegl. Hum.* 1966 nr 6. — Z. URYGA: *Twórczość literacka A. Sygietyńskiego na tle działalności krytycznej i publicystycznej*. Powst. 1966, maszynopis Bibl. IBL PAN sygn. 631 [streszcz.: *Biul. Polonist.* Z. 28 (1967) s. 129-132]. — T. WEISS: Przełom antypozytywistyczny w Polsce w l. 1880-1890. *Przemiany postaw światopoglądowych i teorii artystycznych*. Kr. 1966. — J. DETKO: Konwencja i oryginalność w sztuce. *Współczesność* 1967 nr 13. — Problemy kompozycji powieściowej w estetyce A. Sygietyńskiego. *Pam. Lit.* R. 58 (1967) z. 4 s. 363-401 i odb. — J. DETKO: Świadomość społeczno-narodowa chłopów w świetle utworów literatury pięknej lat 1864-1939. *Roczn. Dziejów Ruchu Lud.* R. 9 (1967) s. 272-294. — J. MICHNO: Narrator w prozie A. Sygietyńskiego. 1880-1901. Wr. 1967. — E. UDALSKA: Notatniki A. Sy-

gietyńskiego. *Spr. Łódzkiego Tow. Nauk.* R. 21 (1967) nr 4. — E. UDALSKA: Z brulionów A. Sygietyńskiego. *Przegl. Hum.* 1967 nr 2. — J. DETKO: Twórca, społeczeństwo, temperament — w estetyce A. Sygietyńskiego. *Przegl. Hum.* 1968 nr 1 i odb. — Z. URYGA: Tendencje strukturalne nowelistyki A. Sygietyńskiego. *Roczn. Nauk.-Dydaktyczny. Wyższa Szkoła Pedagog. w Kr. Prace Historycznol.* 1968 z. 4 s. 179-210. — J. DETKO: „Nie co, ale jak”. *Przegl. Hum.* 1969 nr 3 i odb. — J. DETKO: Wartościowanie w estetyce scjentyzmu. Przykład A. Sygietyńskiego. *Studia Filoz.* 1969 nr 1 i odb. — M. GRYGOROWICZ: Elementy naturalistyczne w nowelach A. Sygietyńskiego. *Prace Filol.* 1970 nr 1. — E. UDALSKA: A. Sygietyński — teoretyk i recenzent teatralny. *Biul. Polonist.* 1970 nr 37. — E. UDALSKA: Stan i problematyka badań nad twórczością A. Sygietyńskiego. *Ruch Lit.* 1970 nr 3. — E. UDALSKA: Z publicystyki teatralnej A. Sygietyńskiego. *Pam. Teatr.* 1970 z. 3. — J. DETKO: A. Sygietyński. Estetyk i krytyk. W-wa 1971. [Rec.: B. Faron. *Nowe Książki* 1972 nr 12; M. Kabata. *Przegl. Hum.* 1972 z. 6; *Kultura* 1972 nr 8]. — J. KULCZYCKA-SALONI. *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. IV: Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 4. W-wa 1971. — T. WEISS: A. Sygietyński — krytyk kompetentny. [Wstęp do:] A. Sygietyński: Pisma krytycznoliterackie. Kr. 1971 s. 5-69. — Z. URYGA: Nowe prace o Sygietyńskim. *Ruch Lit.* 1973 nr 2.

Na skałach Calvados. P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1884 t. 4 s. 376-379. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Potusz.* 1884 nr 13. — T. T. JEŻ. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 1, 6, 12, 16, 22, 25. — W. Z. KOŚCIAŁKOWSKA. *Dzienn. Łódzki* 1884 nr 279. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Codz.* 1884 nr 154-155. — W. MARRÉNÉ [W. MARRÉNÉ-MORZKOWSKA]. *Dzienn. Łódzki* 1884 nr 64. — M. BOHUSZ [J. K. POTOCKI]. *Wędrowiec* 1884 nr 21. — Qs. *Gaz. Pol.* 1884 nr 79. — Z. [Z. SEDLACZEK]. *Niwa* 1884 nr 226 s. 797-799. — J. T. HODI [J. T. TOKARZEWICZ]. *Kraj* 1884 nr 20-21. — *Kłosy* 1884 nr 982. — *Tyg. Ilustr.* 1884 nr 66. — RĘBAJŁO. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 38. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Typy i ideały pozytywnej beletrystyki polskiej. IX. A. Sygietyński. *Niwa* 1887 nr 302 i odb. W-wa 1888. — J. SPEINA: „Na skałach Calvados” A. Sygietyńskiego. Studium analityczne. *Zesz. Nauk. Univ. im. M. Kopernika w Tor. S. I: Nauki Hum.-Spol.* Nr 6. *Filol. Pol. Z.* 3 (1962) s. 121-154. — Z. URYGA: „Na skałach Calvados” A. Sygietyńskiego w świetle rękopisów. *Spr. z Posiedzeń Komisji Nauk. PAN Kr.* 1967 nr 1 s. 79-80. — Z. URYGA: „Na skałach Calvados” — powieść krytyka. *Pam. Lit. R.* 60 (1969) z. 2 s. 81-119.

Album Maksa i Aleksandra Gierymskich. A. MAZANOWSKI. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 51. — OLÓWEK. *Ateneum* 1886 t. 2 s. 334-344. — (Maksymilian Gierymski): *Z. D.* [Z. DĘBICKI]. *Bibl. Warsz.* 1907 t. 4 s. 559-562; W. G. [W. GOMULICKI]. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1907 nr 42; E. NIEWIADOMSKI. *Książka* 1907 nr 11; M. OLSZEWSKI. *Krytyka* 1907 t. 2 s. 75-79; Z. DĘBICKI. *Gaz. Codz.* 1908 nr 23; S. MASŁOWSKI. *Sfinks* 1908 t. 3 s. 426-432.

Wysadzony z siodła. P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1892 t. 2 s. 368-375. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1892 nr 19. — C. JELLENTA. *Prawda* 1892 nr 17. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1892 nr 140; przedr.: *Wiek* 1892 nr 231; *Gaz. Lw.* 1892 nr 235; *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1892 nr 129. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1892 t. 3 s. 171-178. — J. L. POPŁAWSKI: Zwyczajna historia. *Głos* 1892 nr 20-21; przedr. w książce: *Szkieł literackie i naukowe.* W-wa 1910 s. 137-152. — Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mów i Powieści* 1892 nr 23. — St. ZIEL. *Gaz. Warsz.* 1892 nr 167. — *Mysł* 1892 nr 2. — *Świat* 1892 nr 12. — *Trybuna (Lw.)* 1892 nr 1. — J. KOTARBIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1893 nr 30-31. — A. GRUSZECKI: Artyzm w powieści „Wysadzony z siodła”. W książce: *Tuzy.* W-wa 1893. — L. HERDEGEN: Sygietyński i jego tajemnica. *Życie Lit.* 1955 nr 28. — L. KRZEMIENIECKI. *Sprawy i Ludzie* 1955 nr 26. — J. SKRÓBNICKI. *Od A do Z* 1955 nr 35.

Drobiazgi. LECTOR. *Nowa Reforma* 1899 nr 287. — *Kur. Codz.* 1899 nr 332-333. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1900 nr 23. — A. DRÓGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1900 t. 2 s. 175-179. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1900 t. 138 s. 561. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1900 nr 14. — W. JABŁONOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 28. — I. MATUSZEWSKI: Egzotyzm, realizm i legenda. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 30. — J. NOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1900 nr 30. — J. PAWELSKI. *Przegl. Potusz.* 1900 t. 65 s. 454-455. — A. POTOCKI: Żywy skalotocza. *Kur. Warsz.* 1900 nr 9. — (Mre) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1900 nr 38. — J. NOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1902 nr 20. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]. *Prawda* 1907 nr 34. — A. STRZELECKI. *Słowo* 1907 nr 193. — t. *Czas* 1907 nr 51. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1907 nr 175, 180. — H. GALLE. *Książka* 1908 s. 414-415. — W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1914 nr 82. — *Dzień* 1914 nr 42. — Z. URYGA: Poetyka „Skalotocza-palczaka” A. Sygietyńskiego. *Roczn. Nauk.-Dydaktyczny. Wyższa Szkoła Pedagog. w Kr. Prace Historycznol.* 1963 s. 143-167. — Z. URYGA: O dojrzewaniu „Cioci Teosi”. *Roczn. Nauk.-*

Dydaktyczny. Wyższa Szkoła Pedagog. w Kr. Prace Historycznol. 1966 s. 153-173.

Święty ogień. E. CZEKAŁSKI. *Kur. Pol.* 1918 nr 54. — Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1918 nr 27; przedr.: *Romans i Powieść dod. Świata* 1918 nr 9. — A. LANGE. *Nowa Gaz.* 1918 nr 135. — M. RETTINGER. *Wiad. Pol.* (Piotrków) 1918 nr 174. — *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 9. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Forma* 1920 nr 237.

Recenzje przekładów

H. Taine: Podróż po Włoszech. A. M. [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 11. — B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1908 s. 143-144. — S. GACKI. *Prawda* 1908 nr 51.

H. Taine: Filozofia sztuki. J. TOKARZEWICZ. *Ateneum* 1896 t. 4 s. 527-547. — *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 6.

Recenzje wydań zbiorowych

Pisma krytyczne wybrane. S. PIGOŃ. *Roczn. Lit.* 1932 s. 97-99. — EUST.

CZEK. [E. CZEKAŁSKI]. *Świat* 1933 nr 20. — A. DROGOSZEWSKI. *Polonista* 1933 z. 4 s. 191-193. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1933 nr 60. — Z. HIEROWSKI. *Myśl Nar.* 1933 nr 27. — Z. KUCHARSKI. *Gaz. Pol.* 1933 nr 257. — (T. M.) [T. MIKULSKI]. *Myśl Nar.* 1933 nr 9. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1933 nr 14 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — BR. DE THECTOR. *Antena* 1933 nr 9. — W. WOLERT. *Gaz. Warsz.* 1933 nr 17. — M. KRIDL. *Wiad. Lit.* 1934 nr 3.

Nowele wybrane. J. ODROWĄŻ-PIEŃIAŻEK. *Nowe Książki* 1957 nr 13.

Z pism. T. 1: D. KNYSZ-RUDZKA. *Nowe Książki* 1971 nr 20. — A. KOMOROWSKI. *Współczesność* 1971 nr 20. — T. S. [T. SYGA]. *Stolica* 1971 nr 22. — *Kultura* 1971 nr 11. — T. 2: M. DĄBROWSKI. *Nowe Książki* 1972 nr 9. — M. FIK. *Nowości Teatralne* 1972 nr 3. — M. FIK. *Twórczość* 1972 nr 8. — J. FRÜHLING. *Teatr* 1972 nr 6.

Recenzje listów. J. IWASZKIEWICZ. *Życie Warszawy* 1963 nr 245. — Z. URYGA. *Ruch Lit.* 1964 z. 3.

SYNORADZKI MICHAŁ (1860-1922)

Pseud. i krypt.: A. J. N.; DR RYŚ; -DZ-; HALINA MAZUR; JANUSZ ORDON; KORCZAK STANISŁAW; KUSTOSZ; L. KI.; -M.-DZ.-; -M. S.-; M. S.; M. SDZ.-; M. S-DZKI; M. SYN.; M. SYN-DZ-I; MICHAŁ HALINA; MICHAŁ MAZUR; MOHORT KAROL; PĄTNIK; R.; ŚREDNIK; TADEUSZ ADAM; WALENTYNIAN; WIELICZKO JAN.

Powieściopisarz, publicysta.

Ur. 28 sierpnia 1860 w Płocku. Kształcił się w tamtejszym gimnazjum, a potem w Warszawie. Pracował jako dziennikarz. W 1880-1882 redagował czasopismo przyrodnicze *Opiekun Domywych i Pożytecznych Zwierząt*, a od 1886-1887 *Korespondenta Płockiego*. W latach dziewięćdziesiątych przebywał kilkakrotnie w Bieżuniu pod Płockiem. Od 1891 pracował stale w redakcji *Biesiady Literackiej*, od 1904 był jej współredaktorem, w 1911-1917 właścicielem i redaktorem naczelnym. Żoną jego była Walentyna z Chądzyńskich. Był członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy w Warszawie. Zmarł 26 stycznia 1922.

TWÓRCZOŚĆ

1. Hanka — czarownica. Powieść z końca XVIII w. W-wa 1880.

2. Konkury pana podkomorzycy. Powieść z podań szlacheckich. W-wa 1880.

3. Sąsiad z Ruszczyc. Powieść z podań szlacheckich XVIII w. W-wa 1880.

4. Kneźna Milica. Powieść. W-wa 1881.

5. Ciocia Milcia. Krotchwila w 1 akcie. *Gaz. Lubel.* 1882 nr 242.

6. Mieszczaneczka. Powieść z podań szlacheckich XVIII w. *Gaz. Lubel.* 1882.

7. Z dziejów Mazowsza. Kazimierzowi zausznicy. *Korespondent Płocki* 1882 nr 8-54.

8. Zasady pana sędziego. Krotchwila w 1 akcie. *Kaliszanin* 1882 nr 95-101.

9. Rogata dusza. Powieść z podań szlacheckich. *Tydzień* (Piotrków) 1882-1883 nr 1-8. Wyd. osob. Piotrków 1884 jako dod. do *Tygodnia*.

10. Czarny rok. Powieść z podań szlacheckich XVII w. W-wa 1883. Przedr. pt. Czarny rok. Powieść ukraińska. *Rola* 1911 nr 1-23; pt. Czarny rok. Powieść z 16 stulecia. *Rola* 1936 nr 30-52.

11. Stara miłość nie rdzewieje. Powieść

- z XVIII w. *Gaz. Lubel.* 1883. Wyd. osob. T. 1-2. W-wa 1913.
12. Wszebor z Płowian. Powieść na tle XIII w. *Kaliszanin* 1883 do nr 97.
13. Utrapieniec. Powieść z podań szlacheckich. *Kaliszanin* 1885 nr 54-102.
14. Bursztyny Kasi. Wyst. Śrem 7 lutego 1886.
15. Wańko Srogi. Opowiadanie na tle dziejów XIV w. *Korespondent Płocki* 1886 nr 71-102. Wyd. osob. pt. Wańko Srogi. Powieść historyczna na tle XIV w. W-wa 1914.
16. Szaraczki. Powieść staroszlachecka. W-wa 1887.
17. Pułapka. Komedia w 1 akcie. *Przyj. Dzieci* 1890 nr 45-47. Wyd. w: *Wybór komedyjek*. W-wa 1906 *Teatrzyk Amatorski*.
18. Modnisie. Komedia w 1 akcie. *Przyj. Dzieci* 1891 nr 16-20.
19. Zatrute owoce. Powieść staroszlachecka. W-wa 1891 *Wieczory Powieściowe* t. 66.
20. Żeglarz nad żeglarze. Opowieść sprzed lat czterystu. *Przyj. Dzieci* 1892 nr 35-53. Wyd. osob. pt. Krzysztof Kolumb żeglarz nad żeglarze. Opowieść sprzed lat czterystu. Dla młodzieży. W-wa 1896.
21. Sąd Boży. Powieść z czasów Ryszarda Lwie Serce. *Przyj. Dzieci* 1896 nr 2 i nn. Wyd. osob. pt. Sąd Boży. Powieść historyczna dla młodzieży. W-wa 1914 [1913].
22. Adam Mickiewicz. Upominek jubileuszowy (1798-1898). W-wa 1898.
23. Do światła. Opowiadanie historyczne. *Przyj. Dzieci* 1898 nr 3-17.
24. Dożynki. Komedyjka ze śpiewami w 2 odsłonach. *Przyj. Dzieci* 1898 nr 20-27. Wyd. osob. W-wa 1903 *Teatrzyk dla Młodzieży*.
25. Wychrzta. Powieść na tle pierwszych dziesiątków XVIII w. *Niwa Pol.* 1898 nr 38-42, 44-53. Wyd. osob. pt. Wychrzta. Powieść z XVII w. W-wa 1904.
26. Muszkietierowie króla jegomości. Romans historyczny osnuty na tle pierwszej połowy XVIII w. *Gaz. Warsz.* 1898 nr 47-347, 1899 nr 1-68; *Głos Narodu* 1898 nr 55-298, 1899 nr 3-109. Wyd. osob. T. 1-4. W-wa 1899 jako dod. do *Gaz. Pol.* t. 22-25.
27. Nowe przygody Tomcia Palucha. *Przyj. Dzieci* 1899 nr 3-6. Wyd. osob. W-wa 1910 *Moje Książeczki* 123. Wyd. nast. W-wa 1917 w serii jw.
28. Słońce Jagiellonów. Powieść historyczna. *Gaz. Warsz.* 1899 nr 72-347, 1900 nr 4-183.
29. W czepcu się urodził. Powieść historyczna na tle XVIII w. *Kronika Rodz.* 1900. Wyd. osob. W-wa 1912.
30. Biskup-męczennik. Opowieść z przeszłości. *Dzwonek Częstochowski* 1902 nr 4-5.
31. Przygody towarzysza pancernego. Według jego pamiętników opowiadanie dla młodzieży. W-wa 1902.
32. Biskup chiński i jego uczeń. Opowieść. W-wa 1904 [1903].
33. Farmazon. Powieść na tle XVIII w. Ogl. z podtyt. Powieść z lat dawnych. *Rola* 1903 nr 48-52, 1904 nr 1-53, 1905 nr 1-18. Wyd. osob. W-wa [1911].
34. Hetmani. Powieść historyczna. *Biesiada Lit.* 1903 nr 1-52. Wyd. osob. W-wa [1913].
35. Krwawe apostołstwo. Nasze podania dziejowe. *Przyj. Dzieci* 1903 nr 36-52, 1904 nr 1-53. Wyd. osob. W-wa 1910 *Zajmujące Czytanki Ilustr.*
36. 1814-1830 r. Opowiadania dziejowe. Ogl. pt. 1814-1830. Mozaika dziejowa. *Gaz. Warsz.* 1903 nr 180-340, 1904 nr 11. Wyd. osob. W-wa [1904]; cz. 2: 1814-1830. Mozaika dziejowa z pamiętników i opracowań. *Gaz. Warsz.* 1905 nr 16-200 z przerwami.
37. Zbrodnia kasztelana. Opowieść z przeszłości. W-wa 1904 [1903].
38. Jaksza z Miechowa. Powieść historyczna. W-wa 1904.
39. Judaszowe srebrniki. Powieść na tle XIV w. W-wa 1904.
40. Potępięcy. Powieść historyczna. T. 1-2. W-wa 1904.
41. Rapsod z epopei Napoleona. Z pamiętników i opracowań zebrał i ułożył... W-wa 1904.
42. Lech. Nasze podania dziejowe. *Przyj. Dzieci* 1905 nr 1-52. Wyd. osob. W-wa 1910.
43. O strasznym zbójcu Madeju. Baśń. Z rysunkami A. Gawińskiego. W-wa 1909.
44. Historia Słowian. Nasze podania dziejowe. W-wa 1910 *Zajmujące Czytanki Ilustr.*
45. Żołnierz wędrownik. Baśń. Z rysunkami A. Gawińskiego. W-wa 1910.
46. Od Głogowa na Psie Pole. Opowiadanie historyczne. W-wa 1913 *Zajmujące Czytanki Hist.* 192.
47. Bolesta, kasztelan wizki. Powieść historyczna na tle XVI w. *Biesiada Lit.* 1914 nr 32-52. Wyd. osob. W-wa 1915.

48. Gniazda szlacheckie. Opowiadania historyczne. T. 1-2. W-wa 1914.

T. 1: Pan, Marcin Mniszewski; Skarbnikówna Bolecka; Pan Nietyksza; Szwed pod Kaliszem. (*Biesiada Lit.* 1912 nr 51; *Prawda* 1913 dod. powieściowy do R. 52); Podstolicowa zwyciężyła; Konfederat; Muszkieter króla jegomości.

T. 2: Radziwiłł „Panie Kochanku!”; Swaty hetmańskie; Pani starościna skałska; Ostatnie chwile króla Jana III. (*Gaz. Warsz.* 1903 nr 172-174).

49. Mazur — czart. Powieść historyczna na tle XIII w. *Biesiada Lit.* 1915 nr 1-52, 1916 nr 1-13. Wyd. osob. T. 1-2. W-wa 1915.

50. Talmud i ewangelia. Powieść. *Biesiada Lit.* 1917 nr 1-26.

51. Wizymirz żeglarz. Powieść z czasów Polski przedchrześcijańskiej. Poz. [ok. 1920]. Wyd. nast. z podtyt. Powieść z czasów Polski przedhistorycznej. W-wa 1959.

Utworki literackie, rozprawy i szkice historyczne, etnograficzne oraz artykuły krytyczne zamieszczał w czasopismach: *Bibl. Warsz.*, *Biesiada Lit.* (1891-1898, 1900-1917; tu stała rubr. Z Warszawy oraz m.in.: Napoleon na ziemi polskiej. 1901 nr 20-46; Młodzież polska i litewska w przededniu rewolucji 1830 roku. 1906 nr 1-2, 4, 6, 10, 12; Senator Nowosilcow i młodzież litewska. 1906 nr 27-31, 33-37; Mickiewicz przed sądem. 1906 nr 14-16, 18-26; Ci, których znałem. 1916 nr 24-25, 28-49), *Czytelnia dla Wszystkich* (1901), *Dzienne Chicagoski* (1906), *Dzienne dla Wszystkich* (1888), *Dzienne. Milwaukee* (1902), *Dzwonek Czestochowski* (1902), *Echo Łomżyńskie* (1882-1883), *Gaz. Lubel.* (1882-1883; tu m.in.: Sylwetki kobiet. Nowela. 1882 nr 198-200, 204-206), *Gaz. Pol.* (1898-1899, 1904), *Gaz. Warsz.* (1898-1901, 1903-1905, 1920), *Głos Narodu* (1898-1899), *Kaliszanin* (1882-1885; tu m.in.: Matula kazali... Szkic z życia. 1884 nr 29-32), *Kolce* (1887, 1889-1891, 1911), *Korespondent Płocki* (1882, 1884, 1886-1887; tu m.in.: Biezuń. Przyczynek monograficzny. 1884 nr 34-35; Fotografia z mego albumu. 1886; Spod szlacheckiej strzechy. 1886; Zrozpaczeni. 1886 nr 100), *Kraj* (1894, 1897-1898), *Kronika Rodz.* (1900), *Kur. Codz.* (1883), *Kur. Niedzielny* (1896-1897), *Kur. Pol.* (1917), *Kur. Warsz.* (1917), *Lechita* (1907-1908; tu m.in.: Pan Andrzej. 1908 nr 6-10), *Niwa* (1898), *Niwa Pol.* (1898-1901; tu m.in. rubr.: Spotrzeżenia społeczno-obyczajowe. 1899; Szkice z dziejów Księstwa Warszawskiego. 1900 nr 8-14), *Odrodzenie* (1910), *Opiekun Domywych i Pożytecznych Zwierząt* (1880-1882), *Praca* (1901), *Prawda* (1913), *Przyj. Dzieci* (1890-1892, 1896-1899, 1901, 1903-1905), *Rola* (1903-1905, 1911), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1917), *Tydzień* (1882-1883;

tu m.in.: Ona. Nowela. 1882 nr 33; Ostatnie wiązanie. Nowela. 1882 nr 41), *Zorza* (1885, 1901).

Ponadto w wydawnictwach: *Kalendarz ilustr. dla wszystkich*. W-wa 1893, *Na garmszek*. W-wa 1890.

Ponadto redagował: *Księga pamiątk. I Zjazdu Przedstawicieli Miast Królestwa Pol.* W-wa 1918.

Przekłady i przeróbki

Lwy morskie. Opowieść żeglarska według J. F. Coopera oprac. ... W-wa 1905.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 10 listów z 1880-1886. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6536 IV S. III t. 73, 3 listy z 1884-1885 sygn. 6497 IV.

2. Do W. Przyborowskiego 2 listy z 1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6994 III.

3. Do M. Offmańskiego 4 listy z 1906-1907. Rkps Bibl. Nar. W-wa sygn. 2734.

4. Dwa wiersze z 1882, 1885: Do stroju wiara; Dziś przed tobą, Panie, stajem. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7922 III.

OPRACOWANIA

Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — [K. WROCZYŃSKI]: Wycieczki sowizdrzalskie na Parnas warszawski i okolice. *Sowizdrzal* 1915 nr 11. — F.: Synoradzki M. Czterdziestolecie pracy literackiej. *Świat* 1919 nr 25. — J. J. LIPIŃSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 2. W-wa 1973.

(Nekrologi): *Gaz. Por.* 1922 nr 32; *Gaz. Warsz.* 1922 nr 27; *Kur. Pol.* 1922 nr 27.

Konkury pana podkomorzycy. *Tyg. Powsz.* 1880 nr 45.

Sąsiad z Ruszczyca. *Tyg. Powsz.* 1881 nr 4.

Rogata dusza. Cz. J. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 13. — *Kłosa* 1884 nr 975. — *Tyg. Mód i Powieści* 1885 nr 6.

Bursztyny Kasi. *Kur. Poz.* 1886 nr 30.

Szaraczki. CEZ. JEL. [C. JELLENTA]. *Prawda* 1887 nr 46. — [A. MAZANOWSKI]. *Przeł. Tyg.* 1887 nr 45. — W. KARCEWSKI. *Gaz. Pol.* 1888 nr 12.

Sąd Boży. *Poradnik dla Czytelników* 1913 nr 10 s. 26.

Adam Mickiewicz. K. J. HECK. *Przeł. Powsz.* 1899 t. 63 s. 128.

Dożynki. A. SZYCÓWNA. *Książka* 1903 s. 45-50. — *Ziarno* 1904 nr 8.

Wychrzta. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 310. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 191. — S. J. [S. JELEŃSKI]. *Rola* 1905 s. 69-70.

Przygody towarzysza pancernego. *Kraj* 1902 nr 50.

1814-1830. Opowiadania dziejowe. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 281. — S. J. [S. JELEŃSKI]. *Rola* 1905 nr 5-6. — *Tyg. Ilustr.* 1905 s. 615.

Zbrodnia kasztelana. *Gaz. Warsz.* 1903 nr 334. — F. MORZYCKA. *Książka* 1904 s. 189.

Jaksa z Miechowa. H. GALLE. *Książka* 1905 s. 147. — S. J. [S. JELEŃSKI]. *Rola* 1905 s. 69-70.

Judaszowe srebrniki. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 302. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 147-148. — S. J. [S. JELEŃSKI]. *Rola* 1905 s. 69-70. — T. SIERZPUTOWSKI. *Świat Kobiety* 1905 nr 6. — *Tyg. Ilustr.* 1905 t. 1 s. 39.

Potępieńcy. K. HOFFMAN: „Potępieńcy” Synoradzkiego — „Straceńcy” M. Czernego. *Biesiada Lit.* 1904 s. 174-175. — W. P. [W. PROKESCH]. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 162. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 191. — S. J. [S. JELEŃSKI]. *Rola* 1905 nr 5-6.

Od Głogowa na Psie Pole. S. STUDNICKA. *Kur. Litewski* 1913 nr 285. — *Poradnik dla Czytelników* 1913 nr 7-8.

Wizymirz żeglarz. W. BŁACHUT. *Więści* 1959 nr 16.

SZANCER WŁADYSŁAW (1848–1914)

Inna forma nazwiska: SZANSER.

Pseud. i krypt.: ORDON; WŁ. O.; WŁ. ORDON; WŁAD. ORDON; WŁADYSŁAW ORDON; X. X. [?].

Poeta, dramatopisarz, nowelista, tłumacz.

Ur. 1848 w Płocku (wg niektórych źródeł w 1846 w Jarczowie Lubelskim) w ubogiej rodzinie żydowskiej. Jako dziecko pracował w charakterze posługacza w restauracji. Zainteresował się nim Józef Narzymski i umieścił w gimnazjum płockim oddając pod opiekę rodzinie Karskich. W 1867 zapisał się na wydział prawno-historyczny warszawskiej Szkoły Głównej. Na życie zarabiał korepetycjami. W 1869, wraz z Władysławem Bełzą, opuścił Warszawę i po krótkim pobycie w Krakowie przeniósł się do Poznania, gdzie w 1870-1871 należał do redakcji *Tygodnika Wielkopolskiego*. Wydalony z zaboru pruskiego za działalność społeczną przeniósł się w 1872 na stałe do Lwowa. Był arbitrem w sądach konkursowych przy teatrze Skarbka. W 1878 ożenił się z Marią Mosingiewiczówną. W tymże roku uległ obłędowi i został umieszczony w zakładzie w Kulparkowie pod Lwowem. Zmarł tamże 3 stycznia 1914.

TWÓRCZOŚĆ

1. Poezje. Kr. 1869.

Zawartość: cykle: Z miłości, Z boleści; oraz przekłady autorów: A. V. Arnault, V. Hugo, A. de Musset, W. Szekspir.

2. Niewiniątka. Komedja w 2 aktach. Ogł. fragm. *Goplana. Roczn. teatr.* Poz. 1871 s. 58-64. Całość nie druk.

3. Garbus z Bononii. Poemat z wieków średnich. *Świt* 1872 nr 31-35; *Przegl. Tyg.* 1875 nr 16-18. Obszerne fragm. i streszczenie przedr.: A. B. Brzostowski w książce: Ci, których znałem. W-wa 1910.

Pierwotny tytuł: Pocałunek.

4. Fiolki. Nowela. *Strzecha* 1873 nr 10-14. Wyd. osob. Lw. 1874.

5. Kto by się spodziewał! Humoreska. *Strzecha* 1873 nr 1-3. Wyd. osob. Lw. 1873. Przedr. *Katolik* (Winona) 1894 nr 28-32.

6. Pojedynek. Dramat. Powst. 1873, Nie druk.

7. Na strażnicy, scena dramatyczna. — Loteria. W-wa 1879. Wyd. nast. Lw. 1897 *Bibl. Strażacka* z. 11.

Zawartość: Na strażnicy, scena dramatyczna. (*Przegl. Tyg.* 1879 nr 1. Wyst. W-wa 1 stycznia 1880); Loteria. [Poemat]. (*Przegl. Tyg.* 1873 nr 35; *Strzecha* 1873 nr 5. Zob. też poz. 8).

8. Zbiorek poezji. I. W-wa 1894.

Zawartość: Loteria. (Zob. poz. 7); Suknia balowa. (*Przegl. Tyg.* 1873 nr 11); Przed oknem bankiera. (*Opiekun Domowy* 1873 nr 25); Bez ślubu. (*Opiekun Domowy* 1873 nr 37); Ciekawska. (*Opiekun Domowy* 1873 nr 52-53); Wigilia samotnych. (*Przegl. Tyg.* 1873 nr 51); Ostatnia schadzka. (*Przegl. Tyg.* 1873 nr 44).

Utworki, drobne wiersze i tłumaczenia zamieszczał w czasopiśmie: *Bluszcz* (1867-1868), *Dzien. Chicagoski* (1900, 1908), *Dzien. Lit.* (1869-1870), *Dzien. Mód* (1872-1873), *Dzien. Poz.* (1870, 1875), *Echo Lit.*

(1897), *Echo Teatr., Gaz. Nar.* (1872, 1877), *Kalina* (1869-1870), *Katolik* (Winona 1894), *Kolce* (1874, 1899), *Kur. Codz.* (1867), *Kur. Kr.* (1870), *Kur. Poz.* (1875), *Kur. Sosnowiecki* (1901), *Kur. Warsz.* (1879, 1882; tu m.in.: Piosenki. 1879 nr 13, 18, 24, 50, 54, 56, 65, 84, 101), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1910), *Mrówka* (1870-1871), *Nowiny, Ognisko* (1903), *Opiekun Domowy* (1873-1875), *Opiekun Pol. Dzieci* (1869), *Przegl. Tyg.* (1867-1869, 1871, 1873-1875, 1879; tu m.in. szereg drobnych wierszy), *Przyjaciel* (1912), *Przyj. Domowy* (1875), *Ruch Lit.* (1870, 1874-1875), *Sobótka* (1870; tu m.in.: Nigdy sobą. Nowela. Nr 41-42), *Strzecha* (1871-1873; tu m.in. szereg drobnych wierszy), *Szczautek* (1873, 1875, 1877-1878), *Świt* (1872; tu m.in.: Przegląd rzeczy słowiańskich. Nr 5, 11, 12, 21, 24), *Towarzysz Pilnych Dzieci* (1876), *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* (1874-1876; tu m.in.: Amazonki w podaniu i dziejach. 1875 nr 44-49), *Tyg. Ilustr.* (1867-1869), *Tyg. Wielkop.* (1870-1872), *Wędrowiec* (1868), *Wiek* (1879), *Zgoda* (Chicago 1904), *Zorza* (1901).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909. Wyd. 2 Poz. [1923], *Blawatek. Kalendarzyk damski.* Lw. 1889, *Goplana. Rocz. teatr.* Poz. 1871, *Młoda Polska w pieśni.* Ułożył C. Jankowski. W-wa 1898, *Sobótka. Księga zbior. ku uczczeniu... S. Goszczyńskiego.* Lw. 1875, *Wanda. Noworocz. Lw.* 1869, *Warta. Książka zbior.* Poz. 1874.

Przekłady

1. V. Halek: Pod wypróchniałym dębem. Powieść. *Dzien. Mód* 1873 nr 7-11. Przedr. *Dzien. Chicagoski* 1908 nr 179-199.

2. G. Boccaccio: Dekameron. Sto powiastek. Z oryginału włoskiego pierwszy przekład polski. T. 1-2. Wyd. 1 Lw. 1874-1875. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. [1890]; wyd. 2 [sic!] Lw. [b. d.]; wyd. [4]. T. 1-3. W-wa 1905; pt. Wybór nowel. W-wa 1921 *Czytanki dla Młodych i Starych* 4 [wybór 6 nowel].

3. V. Hugo: Moi synowie. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* 1874 nr 9-13.

4. V. Sardou, T. Barrière: Nerwowi. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1875. Nie druk.

5. R. Hamerling: Ahaswerus w Rzymie. Powieść poetycka w 6 pieśniach. Lw. 1877.

6. P. Heise: Nerina. Nowela. *Gaz. Nar.* 1877 nr 86-104.

Ponadto tłumaczył drobne utwory następujących autorów: A. V. Arnault, A. Dvořáková-Mračková, V. Halek, H. Heine, V. Hugo, R. Manuel, A. de Musset, N. Niekrasow, W. Szekspir.

Listy i materiały

1. Do W. Eliasza Radzikowskiego 3 listy z 1870-1871. Rkps Ossol. sygn. 12009.

2. Do J. I. Kraszewskiego 3 listy i telegram z 1871-1877 i b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6515 IV, 6524 IV.

3. Do J. Blizińskiego z 1877. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6699 III.

4. Do W. Belzy 2 listy z 1879 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 12422, 12042/III.

5. Autografy wierszy pt.: Do Szczutka, Miłość i natura. Rkps Ossol. sygn. 12042/III.

OPRACOWANIA

W. PRZYBOROWSKI: Listy o literaturze i młodych literatach warszawskich. *Tyg. Mód* 1870 nr 36. — Korespondencja z Poznania. *Dzien. Lit.* 1870 nr 30. — W. Kronika tygodniowa. *Tyg. Wielkop.* 1871 nr 3. — *Tyg. Wielkop.* 1871 nr 42, 46, 49, 1872 nr 11, 29. — J. M. [J. MOTTY]: Kilka uwag o liryce i lirykach naszych najnowszych. *Tyg. Wielkop.* 1872 nr 47-49. — A. P. [A. PILECKI]: *Warsz. Rocz. Lit.* 1873 s. 72-73. — *Dzien. Poz.* 1875 nr 251. — Ze Lwowa. *Przegl. Lw.* 1878 t. 16 s. 168. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 17. — M. WOŁOWSKI: Poeta zapomniany. *Kur. Warsz.* 1892 nr 338; przedr. fragm. Władysław Ordon. W książce: A. B. BRZOSTOWSKI: Ci, których znałem. W-wa 1910 s. 126-129. — [Wstęp do:] W. ORDON: Zbiorek poezji. W-wa 1894. — P. CHMIEŁOWSKI: Współcześni poeci polscy. Petersburg. 1895 s. 347-350. — ERSDZIENNIKARZ [W. PRZYBOROWSKI]: Stara i młoda prasa. Petersburg. 1897 s. 45-49. — Nieznany wiersz śp. Władysława Ordona [!]. *Echo Lit.* 1897 nr 2. — A. CHOLONIEWSKI: Nieśmiertelni. Lw. 1898 s. 103-104. — Lenartowicz o Ordonie. Z nie drukowanej korespondencji Lenartowicza. *Kraj* 1898 nr 23. — T. GRABOWSKI: Poezja polska po roku 1863. Kr. 1901. — A. B. BRZOSTOWSKI: Władysław Ordon. Ze wspomnień lwowskich. *Bluszcz* 1902 nr 30-34; przedr. w książce: Ci, których znałem. W-wa 1910 s. 88-130. — H. BIEGELEISEN: Lirnik mazowiecki. W-wa 1913 s. 232-233. — (aż) [J. PIENIAŻEK]: Zapomniany poeta. *Słowo Pol.* 1913 nr 72. — W. GOMULICKI: O W. Ordonie. *Wiś i Dwór* 1915; przedr. w książce: Sylwety i miniatury literackie. Kijów 1916.

(Nekrolog:) *Polen* (Wiedeń) 1915 s. 224. W. BOROWY: Wisła w poezji polskiej. W-wa 1922 *Monografia Wisły* z. 15; przedr. w książce: Kamienne rękawiczki i inne studia i szkice literackie. W-wa 1932 s. 289. — W. FLORYAN: Twórczość poetycka Władysława Ordona na tle epoki. *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* t. 12 (1932) s. 5-14 (streszcz. referat). —

Władysław Ordon. *Księga wierszy pol. XIX wieku*. Ułożył J. Tuwim, oprac. J. W. Gomułicki. T. 3. W-wa 1954. Wyd. 2 W-wa 1956. — W. Szancer. *Zbiór poetów polskich XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962. — T. TYSZKIEWICZ; Władysław Ordon. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV; *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 1. W-wa 1965.

Poezje. O...le [W. M. OLENDZKI]. *Kalina* 1869 nr 38. — J. N. *Kur. Kr.* 1870 nr 2. — Dr OMEGA [J. I. KRASZEWSKI]. *Tydzień Polit., Nauk., Lit. i Artyst.* (Drezno) 1870 nr 14. — A. Z. [J. NARZYMSKI]: O tym i o owym. *Dzien. Poz.* 1870 nr 24. — Z parnasu. *Czas* 1870 nr 84. — *Przeł. Pol.* 1870 [t. 15] s. 138-139. — *Sobótka* 1870 nr 17.

Fiołki. A. PILECKI. *Warsz. Roczn. Lit.* 1874 s. 134-146. — A. PILECKI. *Opiekun Domowy* 1875 nr 6.

Na strażnicy. — Loteria. *NIE-ZNAJOMY. Kur. Codz.* 1879 nr 59.

Zbiorek poezji. *Tyg. Romansów i Powieści* 1873 nr 247 [dot. utworów: Bez ślubu; Loteria]. — W. GOMULICKI: Książka i dziennik. *Kraj* 1895 nr 41. — *Biesiada Lit.* 1895 t. 40 s. 320.

Recenzje przekładów

G. Boccaccio: Dekameron. Listy ze Lwowa. *Przeł. Lw.* 1874 z. 14.

R. Hamerling: Ahaswerus w Rzymie. J. J. K. [J. KOTARBIŃSKI]. *Przeł. Tyg.* 1878 nr 38. — W. ZAWADZKI. *Bibl. Warsz.* 1878 t. 1 s. 394-397. — *Tyg. Powsz.* 1878 nr 10.

SZANDLEROWSKI ANTONI (1878–1911)

Pseud.: ANTONI ZIEMIC; ARTUR GINTER; W. GINTER; WŁADYSŁAW POŚWIAT.

Poeta, dramaturg.

Ur. 13 stycznia 1878 na Mazowszu. Szkołę średnią ukończył w Warszawie, tutaj także zaczął przygotowywać się do stanu duchownego. Wyższe studia teologiczne odbył w Rzymie (1898). W 1900 otrzymał święcenia kapłańskie. Po święceniach został wikariuszem kościoła Św. Krzyża w Łodzi (1901-1905) i brał czynny udział w życiu literackim miasta. W 1906 przeniesiono go na stanowisko wikarego w Goszczynie koło Grójca, czym urażony napisał ostry paszkwil na władze kościelne. W 1906 pełnił funkcje kapłańskie w Mąkolicach koło Łodzi, w 1907 w Kampinosie koło Błonia, w 1907-1909 w Pustelniku pod Warszawą. Przez pewien czas przebywał we Włoszech i Francji (1909-1910). Po powrocie do kraju otrzymał plebanię we wsi Grochowo koło Kutna. Zmarł tamże 8 stycznia 1911. Pochowany na Powązkach w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Samson. Dramat w 3 aktach. Nie druk. Wyst. Łódź 21 maja 1904.

2. Elenchus cleri alias cholery, pro A. D. 1906, gdzie najdzie sprosne żywoty bracy konsystorskiej. [B. m.] 1906.

Paszkwil, którego nakład został wykupiony przez władze kościelne.

3. Maria z Magdali. Poemat dramatyczny w 4 aktach. Powst. 1906. Wyst. Łódź [przed 1911]. Wyd. osob. zob. Wyd. zbior.

4. Paraklet. Poemat dramatyczny w 4 aktach. Powst. 1906. Wyst. Łódź 1906 [?]. Wyd. W-wa 1909 [1908]. Wyd. nast. zob. Wyd. zbior.

5. Triumf. Poemat dramatyczny w 4 aktach. Powst. 1906. Wyst. anonimowo Łódź 13 maja; W-wa 19 maja 1907. Wyd. osob. zob. Wyd. zbior.

Nagrodzony pierwszą nagrodą na Łódzkim Konkursie Teatralnym.

6. Sąd wam niosę. [Poezje]. W-wa 1907. Zob. też Wyd. zbior.

Zawartość: tu m.in. wiersze: Moja trwoga; Oratorium; Pójdź do mnie; Czym winien?; Oktawy; Samson. (*Bluszcz* 1904 nr 2); Flagellatio; Alma Mater; Epitaphium; oraz cykl: Sonety.

7. Raj. Poemat. Fragm. ogł. pośmiertnie *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 9, 12; *Dzien. Chicagowski* 1911 nr 152.

Utwór nie ukończony.

8. Rzym. Mozaika jako chrześcijańska sztuka bazylikowa. Studium archeologiczne. W-wa 1911 *Bibl. Dziel Chrześcijańskich*.

9. Confiteor. Wyd. osob. zob. Wyd. zbior.

Utwór w formie listów-erotyków.

Wydania zbiorowe

Pisma. T. 1-4. Z przedmową J. Jankowskiego. W-wa 1912-1914.

T. 1 (1912): Poezje. Zob. poz. 6.

T. 2 (1912): Confiteor. Zob. poz. 9.

T. 3 (1913): Paraklet. Zob. poz. 4.

T. 4 (1914): Maria z Magdali. (Zob. poz. 3); Triumf. (Zob. poz. 5).

Listy i materiały

1. Do W. Feldmana z 1906. Rkps Ossol. sygn. 12284/III.

2. Do redaktora *Wiad. Lit.* z 1906 i do W. Feldmana. Ogl. S. Helsztyński. *Wiad. Lit.* 1938 nr 7.

3. Do S. Przybyszewskiego z 1907. Ogl. S. Helsztyński: Abelard i Heloiza warszawskich Powązek. *Wiad. Lit.* 1937 nr 727.

4. Do S. Przybyszewskiego z 1907, do A. Gawińskiego z 1911, do W. Rabskiego 2 listy z 1909 i b. d. Ogl. E. Kozikowski. *Osnowa* 1970 wiosna s. 125-127.

5. Do W. Rabskiego z 1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2731.

6. Do Z. Przesmyckiego b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2862.

7. Od S. Przybyszewskiego 2 listy z 1905 i 1907. Ogl. S. Helsztyński: Dobranoc, miły książę. Ludzie, prace, wspomnienia. W-wa 1971.

OPRACOWANIA

(Nekrologi:) A. GAWIŃSKI. *Sfinks* 1911 t. 13 z. 38 s. 307; J. G. [J. GNATOWSKI]. *Przeł. Katol.* 1911 nr 3; S. B. HERBACZEWSKI: Słowo pożegnalne nad grobem A. Szandlerowskiego. W-wa 1911; St. S. [S. SIEROSŁAWSKI]. *Świat* 1911 nr 4; J. TARCZEWSKI. *Prawda* 1911 nr 5; *Biesiada Lit.* 1911 nr 7; *Dzian. Chicagoski* 1911 nr 38; *Nowa Gaz.* 1911 nr 13; *Nowości Ilustr.* 1911 nr 3; *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 3.

Z. BADOWSKA. *Nowa Gaz.* 1911 nr 91. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Miłość poety. *Głos* 1912 nr 114. — A. LEO: A. Szandlerowski. *Echo Lit. i Artyst.* 1914 nr 9. — B. BUSIAKIEWICZ: Ziemic-Poświat Szandlerowski. W 8 rocznicę śmierci. *Bluszcz* 1918 nr 52. — K. KANTAK: Idee religijne w nowszej literaturze polskiej. *Poz.* 1918 s. 17-21. — A. MAZANOWSKI: Pogłosy Młodej Polski w dramacie i powieści. *Przeł. Powz.* 1918 s. 13-20 i odb. — Zapomniany poeta. Książd A. Szandlerowski. *Tydzien Lit.* 1925 nr 3 dod. do *Dnia Pol.* nr 13. — S. HELSZTYŃSKI: Abelard

i Heloiza warszawskich Powązek. *Wiad. Lit.* 1937 nr 727; przedr. w książce: *Meteory Młodej Polski*. Kr. 1969. — G. TIMOFIEJEW: Poeta ze średniowiecznej ekstazy. W 25-lecie śmierci A. Szandlerowskiego. *Kamena* 1937 nr 8. — S. HELSZTYŃSKI: Korespondencja. Książd A. Szandlerowski i W. Feldman. *Wiad. Lit.* 1938 nr 7. — M. LIN: Zapomniany poeta. *Życie i śmierć* ks. A. Szandlerowskiego. *Ilustr. Rewia Tyg.* 1939 nr 1 *Specjalny Dod. Głosu Por.* — J. KRZYŻANOWSKI: Poszukiwacze absolutu. *Przeł. Hum.* 1961 nr 2. — A. Szandlerowski. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. — K. KOLIŃSKA: Romanza powązkowskiej alei. *Stolica* 1969 nr 44; przedr. *Kur. Szczeciński* 1970 nr 157; *Kur. Lubel.* 1970 nr 35. — E. KOZIKOWSKI: A. Szandlerowski. *Osnowa* 1970 wiosna s. 115-129. — S. HELSZTYŃSKI: Jeszcze o Abelardzie i Heloizie warszawskich Powązek. W książce: *Dobranoc, miły książę*. W-wa 1971. — E. KOZIKOWSKI: *Łódź i pióro*. *Łódź* 1972.

Paraklet. S. BOŃCZA. *Mysl Katol.* 1908 nr 20. — S. GACKI. *Prawda* 1908 nr 35. — H. GALLE. *Tyg. Ilustr.* 1908 t. 2 s. 702. — VAN DAL [S. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1908 nr 31. — J. LORENTOWICZ: Ku nowemu Bogu. *Lit. i Sztuka* 1908 nr 22 dod. *Nowej Gaz.* nr 352. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 150. — TOPÓR. *Kur. Poz.* 1908 nr 203. — ZUZANNA ALEKSANDRA. *Bluszcz* 1908 s. 379. — *Kur. Warsz.* 1908 nr 123. — H. GALLE. *Dzian. Chicagoski* 1909 nr 23.

Triumf. J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1907 nr 31. — Teatr łódzki w renesansie. *Przeł. Por.* 1907 nr 140.

Sąd wam niosę. Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Bibl. Warsz.* 1907 t. 2 s. 178-179. — T. KONCZYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1907 nr 127. — J. KOTARBIŃSKI. *Świat* 1907 nr 10. — J. LORENTOWICZ. *Ludzkość* 1907 nr 20. — R. ORDYŃSKI. *Nowa Reforma* 1907 nr 62. — Z. A. *Kur. Warsz.* 1907 nr 99. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1907 nr 95.

Confiteor. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 88. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 4 s. 554-557.

Pisma. W. GOŚTOMSKI. *Książka* 1912 nr 8. — W. KOSIAKIEWICZ. *Świat* 1912 nr 16. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* 1912 nr 9 dod. *Nowej Gaz.* nr 140. — Sz. [SZADURSKA]. *Kur. Litewski* 1912 nr 184.

SZANIAWSKI KLEMENS (1849–1898)

Pseud. i krypt.: J.; K. J.; K. J....; K. JUNOSZA; KL. J.; Kl. JUNOSZA; KLEMENS JUNOSZA; RUS-
TICUS; YPSLON.

Powieściopisarz, nowelista.

Ur. 23 listopada 1849 w Lublinie. Syn Władysława, prokuratora sądowego, i Leontyny z Brodowskich. Uczył się w szkole pijarskiej w Łukowie i w gimnazjum w Siedlcach (1862-1865). Z powodu trudnych warunków materialnych nauki nie ukończył i wrócił do Lublina, gdzie pracował w Izbie Kontroli. Jako pisarz debiutował w 1874 w *Kolcach*. W 1875 ożenił się z Zofią Piasecką. Zamieszkał potem w Warszawie, zarządzając jednocześnie rodzinnym majątkiem w Woli Korytnickiej na Podlasiu. W 1877-1883 pracował jako sekretarz redakcji dziennika *Echo*, następnie był członkiem redakcji *Wieku*, przez pewien czas redagował *Wędrowca* oraz wydawnictwo *Biblioteka Dzieł Wyborowych*. Zmarł 21 marca 1898 w sanatorium w Otwocku pod Warszawą.

TWÓRCZOŚĆ

1. Działwa Syreny. Krotochwila w 5 aktach. Wyst. W-wa 14 lipca 1880, muz. K. Hoffmann. Nie druk.

2. Chłopski mecenasz. Sztuka ludowa w 5 obrazach ze śpiewami i tańcami. Wyst. W-wa 28 sierpnia 1880; wyd. W-wa 1880.

3. Bukiecik. Podarek dla dobrych dzieci. W-wa 1884. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1886; wyd. 3 W-wa 1898.

Wiersze.

4. Z mazurskiej ziemi. Szkice i obrazy. W-wa 1884.

Zawartość: Na zgłiszczach. Obrazek wiejski. (*Wiek* 1883 nr 274-290, 1884 nr 1-24. Wyd. osob. z podtyt. Powieść wiejska z przedmową T. Jeske-Choińskiego. W-wa 1898 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 31. Wyd. nast.: W-wa 1928; Łomża 1936); Laciarsz. Kartka z życia ludzkiej niedoli. (*Kur. Warsz.* 1884 nr 50a-54a. Wyd. osob. W-wa 1888. Wyd. nast.: W-wa 1901; W-wa 1905; Lw. 1926 (razem z: Muzykanci. Zob. poz. 17 t. 2); W-wa 1926 *Bibl. Uniw. Lud.* nr 22 (razem z: Froim. Zob. poz. 12), wyd. 2 w tej serii; W-wa 1930. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Pulkownik. Obrazek wiejski. (*Rola* 1883 nr 52, 1884 nr 1-22); Spełnione marzenie. Kartka z dziejów niedoli. (*Rola* 1883 nr 50. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2).

Przekłady

Laciarsz: ang.: N. B. Jopson. *Pologne Littéraire* 1934 nr 94-95 — czes.: Praga 1913 — ros.: E. Leontjewa, J. Leontjew. W: *Is odnogo ruła*. Moskwa 1905; w: *Jewriew w polskoj literaturie*. Kijów 1909 — serbochorsw.: R. Košutić. Belgrad 1900; M. Janković. *Pripovetke*. T. 3. Belgrad 1908 s. 74-96 — słoweński: F. Vodnik. W: *Poljske novele. Starejši pisatelji* (1863-1914). Lublana 1951.

Spełnione marzenie: ros.: M. Waldien. *Siewier* 1900 nr 43 s. 1363-1370.

5. Pan sędzia. Obrazek z niedawnej przeszłości. *Wiek* 1886 nr 142-201. Wyd. osob. W-wa 1887. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 7.

6. Panowie bracia. Szkic z życia szlachty zagonowej. *Wiek* 1887 nr 213-277. Wyd.

osob. W-wa 1888. Zob. też poz. 17 t. 3 i Wyd. zbior. poz. 1 t. 1.

7. Przez różowe szkielek. Powieść. W-wa 1887. Zob. też poz. 17 t. 6.

8. Zagrzebani. Powieść z życia wiejskiego. *Nitwa* 1887 nr 301-312. Wyd. osob. W-wa 1897.

Przekład ros.: N. Pierielygin. Moskwa 1899.

9. W Tatrach. Obraz sceniczny w 4 aktach. Wyst. W-wa 16 sierpnia 1888, muz. Z. Noskowski. Nie druk.

10. Z antropologii wiejskiej. Obrazki i szkice. W-wa 1888. Por. poz. 13.

Z ilustracjami F. Kostrzewskiego.

11. Nasi Żydzi w miasteczkach i na wsiach. *Nitwa* 1889 nr 1-13. Wyd. osob. W-wa 1889.

12. Wilki i inne szkice i obrazy. W-wa 1889. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 5.

Z ilustracjami F. Kostrzewskiego.

Zawartość: Wilki. Z notatek komornika sądowego. (*Rola* 1886 nr 36-37. Wyd. osob. W-wa 1907 razem z: Wesolego! Wyd. nast.: W-wa 1908; w książce: R. Kipling. Spod nieba Indii. Kr. 1910); Przeciętne dobra; Tajemniczy człowiek. Wspomnienie. (*Gaz. Kielecka* 1885 nr 59-63. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Nowy dziedzic. Obrazek wiejski. (*Rola* 1884 nr 38-52, 1885 nr 1-8; przedr. *Gaz. Radomska* 1886 nr 1-38); „Gdy konwalie zakwitną”. Obrazek. (Wyd. osob. W-wa 1908 razem z: W powodzi kwiatów, pod wspólnym tyt.: Obrazki z natury); Zajac. Ramotka. (*Rola* 1886 nr 46-48; przedr. *Goniec* 1887 nr 1-3. Wyd. osob. z podtyt. Powiastka wiejska. W-wa 1895. Wyd. nast.: W-wa 1907 *Bibl. Uniw. Lud.* nr 22 razem z: Froim, wyd. 2 w tej serii; W-wa 1914. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); W powodzi kwiatów. Szkic małomiasteczkowy. (Wyd. osob. W-wa 1908 razem z: „Gdy konwalie zakwitną”, pod wspólnym tyt.: Obrazki z natury); Miód niekasztelański. Obrazek. (*Rola* 1883 nr 37. Przedr. *Gaz. Kielecka* 1885 nr 57-58. Wyd. osob. pt. Miód kasztelański. W-wa 1899); Froim. Szkic z natury. (*Kalendarz potusz.* W-wa 1887. Wyd. osob. W-wa 1899. Wyd. nast.: W-wa 1907 *Bibl. Uniw. Lud.* nr 22 razem z: Zajac, wyd. 2 w tej serii; W-wa 1914; W-wa 1926 *Bibl. Uniw. Lud.* nr 22 (razem z: Laciarsz. Zob. poz. 4), wyd. 2 w tej serii;

W-wa 1930. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Wesołego! Obrazek. (Ogł. z podtyt. Kartka z dziejów niedoli. *Kalendarz „Wieku”*. W-wa 1888 s. 83-87. Wyd. osob. z podtyt. Obrazek. W-wa 1907 razem z: Wilki. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Grabarz książek. Obrazek z bruku miejskiego. (*Wędrowiec* 1886 s. 358 i nn. Wyd. osob. W-wa 1908 *Książki dla Wszystkich* nr 413 razem z: Niekosztowna kuracja, pod wspólnym tyt.: Obrazki z natury. Zob. poz. 17 t. 2).

Przekłady

Wilki: r o s.: M. Waldien. *Siewier* 1900 nr 8-9. Przedr. w książce: K. Junosza-Szaniawski: W jęwiejskoj sriedie. Petersburg. 1904.

Przećiętne dobra: r o s.: M. Waldien. *Siewier* 1900 nr 15-18, 20-22; przedr. *Russkij wiestnik* 1906 t. 304 s. 544-600.

From: franc.: Z. Gajkiewicz. *Messenger Polonais* 1927 nr 280-284 — r o s.: M. Waldien. W książce: K. Junosza-Szaniawski: W jęwiejskoj sriedie. Petersburg. 1904.

Grabarz książek: r o s.: *Siemja* 1893 nr 24 s. 4, 6.

13. Z antropologii wiejskiej. Obrazki i szkice. (Nowa seria). *Wiek* 1889 nr 68-84. Wyd. osob. W-wa 1890. Por. poz. 10.

14. Obrazki szare. Powiastki i nowele. W-wa 1890.

Zawartość: Po burzy; Pokój przy familii. Obrazek z natury. (*Kur. Warsz.* 1888 nr 107, 115. Wyd. osob. W-wa 1908. Zob. też poz. 17 t. 6); Sukcesja po Gozdawach. Fragment z pamiętnika. (*Swiat* 1888 nr 21-24; *Niwa* 1888 nr 332-336); Cud na kirkucie. (*Wiek* 1888 nr 3-13. Wyd. osob. W-wa 1905); Nie odchodź! Obrazek. (*Kur. Warsz.* 1887 nr 277-278).

Przekłady: czes.: O. S. Vetti. Brno 1922.

Pokój przy familii: r o s.: M. Gierbanowski. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1892 nr 12.

Cud na kirkucie: r o s.: *Russkij wiestnik* 1895 nr 2 z maja s. 199-222; E. Leontjewa, J. Leontjewa. W: *Iz odnogo rusla*. Moskwa 1905; I. Ł-wa. *Kowrow* 1905; w: *Jęwiej w polskoj literaturie*. Kijów 1909 s. 120-153.

15. Syzyf. Obrazy z życia wiejskiego. *Gaz. Warsz.* 1890 nr 255-346, 1891 nr 1. Wyd. osob. W-wa 1891. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 9.

Przekłady r o s.: W. M. L. *Russkaja mysl* 1891 nr 5-8; W. Lawrow. Moskwa 1892; M. Waldien. *Russkoje bogatstwo* 1906 nr ze stycznia i lutego.

16. Na warszawskim bruku. Obrazek miejski. *Wiek* 1891 nr 215-274. Przedr. *Kur. Lw.* 1893 nr 9-82. Wyd. osob. pt. Na bruku. Powieść z życia miejskiego. W-wa 1897 [1896]. Wyd. nast. W-wa 1926.

Przekłady: czes.: K. Anders. Praga 1898 — r o s.: L. Chrzanowski i N. Pierielygin. Moskwa 1899.

17. Wybór pism w X tomach. T. 1-7. W-wa 1891-1896.

T. 1 (1891): Nieruchomość nr 000. (*Gaz. Warsz.* 1890 nr 81-156. Wyd. osob. W-wa 1927. Zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 4); Córeczki pani Maciupskiej. Obrazek z bruku. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 128-131); Pan metr. (Obrazek z bruku. *Kur. Warsz.* 1890 nr 115. Wyd. osob. W-wa 1899); Mała Patti. Obrazek z bruku. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 158-159); In minus. Obrazek z bruku. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 139).

Nieruchomość nr 000 — rkpsy Bibl. Jagiel. sygn. 7892 IVA, Bibl. Nar. sygn. 7327.

Przekłady

Pan metr: franc.: Z. Gajkiewicz. *Messenger Polonais* 1928 nr 150-153.

Mała Patti: r o s.: *Trud* 1892 nr 6 s. 523-530.

T. 2 (1891): Słup. Fragment z dziejów małego miasteczka. (*Kur. Pol.* 1890 nr 353-356, 1891 nr 3-8, *Życie* 1890 nr 44-49. Przedr. z podtyt. Powieść z dziejów małego miasteczka. *Bibl. Powieści* 1899 nr 51-52. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8); Dzieci pana radcy. Obrazek z życia miejskiego. (*Tyg. Mód i Powieści* 1887 nr 25-42. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8); Pani z pieskiem. Obrazek z bruku. (*Kalendarz lubel.* 1891 s. 29-40. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8, 2); Złote jabłko. Obrazek z bruku. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 250. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8); Wojtek Węcior. Obrazek. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 195-197. Wyd. osob. W-wa 1899. Wyd. nast. W-wa 1908 razem z: Muzykanci, pod wspólnym tyt.: Szkice z natury. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Muzykanci. Szkic z natury. (*Kur. Pol.* 1891 nr 13-15; przedr. *Bibl. Powieści* 1899 nr 50. Wyd. osob. W-wa 1899. Wyd. nast.: W-wa 1908 razem z: Wojtek Węcior, pod wspólnym tyt.: Szkice z natury; Lw. 1926 razem z: Łaciarz. Zob. poz. 4. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Niekosztowna kuracja. Obrazek wiejski. (*Kalendarz „Wieku”*. W-wa 1890 s. 29-35. Wyd. osob. W-wa 1900 *Książki dla Wszystkich* nr 413 razem z: Grabarz książek, pod wspólnym tyt.: Obrazki z natury. Zob. poz. 12); Lekcja tańca. Ramotka. (Wyd. osob. W-wa 1899).

Przekłady

Słup: r o s.: M. Waldien. W książce: K. Junosza-Szaniawski: W jęwiejskoj sriedie. Petersburg. 1904.

Dzieci pana radcy: czes.: *Plzeňské listy* 1910 nr 226 i nn.; J. Rozvoda. Pilzno 1911.

Muzykanci: r o s.: *Nabudatel* 1898 nr 12 s. 210-219; G. Okulicz-Kazarin. Charków 1902; M. Waldien. *Bajan* 1906 nr 11 s. 558-565.

T. 3 (1891): Panowie bracia. (Zob. poz. 6).

T. 4 (1892): Pod wodę. Obrazek z życia wiejskiego. (*Gaz. Warsz.* 1889 nr 339-345, 1890 nr 1-54. Przedr. *Kur. Lw.* 1891 nr 1-73. Wyd. osob. W-wa 1928. Wyd. nast. Łomża 1936. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 6). Przekład czes.: J. Rozvoda. Praga 1901.

T. 5 (1893): Oryginał z Piskorzewa. Obrazek z małego miasteczka. (*Wędrowiec* 1892 nr 40-45; przedr. z podtyt. Powiastka. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1893 nr 11-18. Wyd. osob. z podtyt. Obrazek z natury. W-wa 1908); Folwark do sprzedania. Obrazek. (*Tyg. Mód i Powieści* 1891 nr 40-52); Spekulacje pani Miłskiej; Icek podwójny. (*Wiek* 1892 nr 278-290).

Przekłady

Oryginał z Piskorzewa: r o s.: M. Waldien. *Siewier* 1904 nr 3-6.

Folwark do sprzedania: r o s.: *Russkij wiestnik* 1894 nr z czerwca s. 88-139.

T. 6 (1894): Pokój przy familii. (Zob. poz. 14); Przez różowe szkieleka. (Zob. poz. 7).

T. 7 (1896): Stracone szczęście. (Zob. poz. 18).

18. Z zapadłych kątów. Obrazki. W-wa 1891.

Zawartość: Stracone szczęście. (Zob. też poz. 17 t. 7); Z pamiętników roznosiela. (Ogł. z podtyt. Kartka z dziejów niedoli. *Rola* 1885 nr 9-14. Wyd. osob. W-wa 1908. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Młynarz z Zarudzia. (Ogł. z podtyt. Kilka scen z tragedii wios-

kowych. *Rola* 1886 nr 11-20. Wyd. osob. z podtyt. *Obrazek wiejski*. W-wa 1897. Wyd. nast. W-wa 1908).

Przekłady

Stracone szczęście: ros.: K. Chraniewicz. Petersburg. 1901.

Młynarz z Zarudzia: ros.: M. Wobienska. Petersburg. 1903; N. Wasin. Moskwa 1911.

19. Dworek przy cmentarzu. Kartka z nie wydanego pamiętnika. *Świat* 1892 nr 1-10. Wyd. osob. z podtyt. *Z nie wydanego rękopisu*. W-wa 1900 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 163. Wyd. nast.: Moskwa 1916 *Bibl. Wychodźstwa Pol.* t. 19; Poz. 1928.

20. Czarnełoto. Pajaki wiejskie. *Słowo* 1893 nr 282-296, 1894 nr 1-57. Wyd. osob. W-wa 1895. Wyd. nast.: W-wa 1900; W-wa 1914; Łomża 1936.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7892 IVa.

Przekład ros.: W. Charciew. *Moskowskiej telegraf* 1902 z. 1-4, 1903 z. 5.

21. Pajaki. Obrazek z życia warszawskiego. *Słowo* 1893 nr 51-94. Wyd. osob. W-wa 1894. Wyd. nast.: W-wa 1900; W-wa 1913; W-wa 1924; Łomża 1938.

Przekłady: czes.: Brno 1894 — ros.: *Trud* 1893 nr 5-6, 8-11; A. G. Petersburg. 1899; M. Waldien. *Russkij wiestnik* 1905.

22. Z papierów po nieboszczyku czwartym. Obrazek. *Słowo* 1893 nr 15-36; przedr. *Kur. Lw.* 1894 nr 6-44. Wyd. osob. W-wa 1896.

23. Żywota i spraw imię pana Symchy Borucha Kalktugła ksiąg pięciuro. *Wiek* 1893 nr 223-293. Wyd. osob. W-wa 1895. Wyd. nast. W-wa 1899.

24. Wyścig dystansowy. Krotochwila w 3 aktach. Wyst. W-wa 14 sierpnia, Lw. 25 września, Poz. 27 października 1894; Łódź 13 czerwca 1895. Wyd. W-wa 1895 (z podtyt. *Obraz sceniczny w 3 aktach*).

Współautor K. Laskowski.

25. Na chlebie dzieci. Obraz dramatyczny w 5 aktach. Wyst. W-wa 30 sierpnia 1894. Muz. Z. Noskowskiego. Nie druk.

26. Monologi. [Seria 1]. W-wa 1894. Wyd. nast. W-wa 1919. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 3. Por. poz. 48.

Z ilustracjami F. Kostrzewskiego.

Zawartość: Same oszukaństwa. (*Tydzien dod. Kur. Lw.* 1894 nr 41-42); Bez przesady. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Icek Harmider, felczer u adwokata. (*Tydzien dod. Kur. Lw.* 1894 nr 48-49; w wyd. z 1919 pt. Icek terminator); Na jednej głowie. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Straszna noc. (*Kalendarz powsz.* W-wa 1889 s. 64-75); Niedziela. Monolog pana majstra. (Wyst. Poz. 31 grudnia 1900. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Pan Fajerwajs o Panamie; Maciek Wiecheć u doktora; Biały koń; Niepocieszony Wojtek. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Moja szlachta; Szymon orator. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Pani Piperment na wodach w Ciechocinku. (*Wędrowiec* 1892 nr 10); Uleczony samobójca.

Przekłady

Icek Harmider: ros.: M.L.W. *Żyżń* 1899 nr z kwietnia s. 181-185.

Na jednej głowie: ros.: M. Waldien. *Sietvier* 1904 nr 43 s. 1365-1370.

Maciek Wiecheć: ros.: w: *Slawjanski almanach*, Polska. Petersburg. [b.r.].

Biały koń: ros.: *Kijetowatin* 1894; w: *Slawjanski almanach*. Polska. Petersburg. [b.r.].

Uleczony samobójca: ros.: N. Gross. *Sietvier* 1894 s. 1945-1946, 1951-1954.

27. Na chlebie u dzieci. Powieść. W-wa 1894. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1903; wyd. 3 W-wa 1917; wyd. 4 W-wa 1922.

28. Z Warszawy. Nowele. W-wa 1894.

Zawartość: Falszywa kuropatwa. (*Kur. Warsz.* 1893 nr 246-275. Wyd. osob. W-wa 1898. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Mąż do asystencji. Obrazek. (*Wędrowiec* 1894 nr 6-7; *Kur. Lw.* 1894 nr 301, 306, 308-310); Sukcesorowie skąpca. Obrazek. (*Wędrowiec* 1893 nr 41-52).

29. Dziadowski wychowanek. Powieść. W-wa 1895. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1904; wyd. 3 W-wa 1917; wyd. 5 W-wa 1927.

Przekład ros.: N. Pierielygin. Moskwa 1899. Wyd. nast.: Moskwa 1904; Moskwa 1914.

30. Fotografie wioskowe. W-wa 1895. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 2.

Zawartość: Abraham Pinkt i Mateusz Sikora, dwaj filozofowie współczesni. (*Wiek* 1891 nr 125-154; *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1891 nr 216-235. Wyd. osob. Poz. 1927); Adiutant pana Macieja. Obrazek z niedawnej przeszłości. (*Wiek* 1890 nr 214-240; przedr. *Kur. Lw.* 1892 nr 245-274. Wyd. osob. Poz. 1927).

Przekłady

Abraham Pinkt i Mateusz Sikora: czes.: *Hlas naroda* 1907 nr 185 i nn.; J. Privoznik. Praga 1907.

31. Ojciec Prokop. Kartka ze wspomnień. *Słowo* 1895 nr 67-70. Wyd. osob. W-wa 1895.

32. Synowie pana Marcina. Powieść wiejska. *Gaz. Warsz.* 1895 nr 13-128; *Kur. Lw.* 1895 nr 242-302. Wyd. osob. W-wa 1896.

33. Willa pana regenta. Obraz z życia wiejskiego. W-wa 1895.

Z ilustracjami F. Kostrzewskiego.

34. Baby. Komedia w 4 aktach. Ogl. fragm. *Wędrowiec* 1896 nr 31. Wyst. W-wa 30 lipca, Łódź 10 września, Lubl. 4 października 1896; Poz. 28 stycznia, Kr. 6 lutego, Lw. 26 marca 1897.

Współautor Z. Przybylski.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1975; Bibl. Teatru Pol. w W-wie depozyt Muzeum Teatr. sygn. 177, 178.

35. Buda na karczunku. Powieść z życia szlachty zagonowej. *Słowo* 1896 nr 1-50, *Kur. Lw.* 1896 nr 60-119. Wyd. osob. W-wa 1897.

36. Przy kominku. Obrazki i opowiadania. W-wa 1896.

Zawartość: Triumf stryjenki. Z pamiętnika konkurenta. (*Biesiada Lit.* 1889 nr 6-19); Człowiek o skrzypiących butach; Babska dusza. (*Przełgl. Polit.* dod. *Przaj. Ludu* 1895 nr 21-22); Obywatel z Tamki. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Sen na kwiatkach. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Dobre wieści; Pierwszy dzień miodowego miesiąca; Gospodarski ranek. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Skradzione dziecko; Zbieg. (Ogl. z podtyt. Przygoda pana Jankla Gips. *Kalendarz pol. ilustr.* W-wa 1894 s. 74-83); Falszywa dziesiątka.

Przekłady

Sen na kwiatkach: ros.: A. Jeńko. *Nowyżurnal inostrannoj literatury* 1897 nr 4 s. 75-79; M. Waldien. *Siewier* 1901 nr 18 s. 555-562.

Pierwszy dzień miodowego miesiąca: ros.: N. Gross. *Siewier* 1898 nr 14-15; Odessa 1911.

Zbieg: ros.: M. Waldien. *Siewier* 1901 nr 20-21.

37. Suma na Kocimbrodzie. Obrazek wiejski. *Wędrowiec* 1896 nr 40-51; przedr. *Kur. Lw.* 1897 nr 69-100. Wyd. osob. W-wa 1898.

38. Wnuczek i inne nowele i obrazki. W-wa 1896.

Zawartość: Wnuczek. (*Biesiada Lit.* 1895 nr 17-19); Cisza. (*Tyg. Ilustr.* 1895 nr 38-39); Krokodyl. (*Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 50); Marzyciel. Obrazek z bruku warszawskiego. (*Tyg. Mód i Powieści* 1895 nr 1-10; *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1895 nr 28-35; *Dzien. Poz.* 1895 nr 155-169); „Amoroso”. Symfonia z życia dependenta. (*Wędrowiec* 1895 nr 2-6).

Przekłady

Wnuczek: serbochorw.: A. S. Jelinački. *Prosvjeta* 1900 s. 571.

Cisza: ros.: W. Kiemnic. *Żyżń* 1898 nr 14.

Krokodyl: ros.: W. Kiemnic. *Nowoje slowo* 1897 nr 7 s. 152-156.

39. W sieci pajęczej. Powieść. W-wa 1896. Przekład czes.: A. Halaš. Turczański Św. Marcin 1903.

40. Za mgłą. Obraz z życia wiejskiego. *Wiek* 1896 nr 107-235; *Kur. Lw.* 1896 nr 248-358. Wyd. osob. W-wa 1899.

41. Żona z jarmarku. Powieść wiejska. W-wa 1896. Wyd. nast.: W-wa 1899; W-wa 1922; Chicago 1950.

Przekład ros.: L. Chrzanowski i N. Pieriełygin. Moskwa 1898.

42. Powtórne życie. Nowele. Wil. 1897. Zawartość: Powtórne życie. Obrazek. (*Wędrowiec* 1895 nr 40-50); Wesele. Obrazek wiejski; „Curriculum vitae”. Kartka z pamiętnika. (*Tyg. Mód i Powieści* 1896 nr 38-40); Taki sam; Zmieniony projekt. Z pamiętnika oficjalisty; Bez wyjścia. Kartka z życia pana Abusia Wajfiszka. (*Wiek* 1896 nr 26-28; *Głos Narodu* 1896 nr 49-57).

Przekłady

„Curriculum vitae”: ros.: W. Jeńko. *Nowyżurnal inostrannoj literatury* 1898 nr 5 s. 10-16 i odb.

Zmieniony projekt: ros.: M. Waldien. *Bajan* 1905 nr 3 s. 83-89.

Bez wyjścia: ros.: K. Chraniewicz. *Nowyżurnal inostrannoj literatury* 1898 nr 4 s. 1-12 i odb.

43. Przeszkoda. Nowela sportowa. W-wa 1897.

44. Z pola i z bruku. Nowele. W-wa 1897. Zawartość: Letkiewicz. Sylwetka. (*Tydzien dod. Kur. Lw.* 1896 nr 2-7); Po wincie. Fantazja. (*Wiek* 1895 nr 248-253); Oficyna. Powieść. (*Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 13-28); Pasjans wyszedł. (Ogl. pt. Pasjans nie wyszedł. Obrazek. *Kalendarz „Wiek” ilustr.* W-wa 1896 s. 57-66); Strzelec bez ręki; Państwo Silberbaum w teatrze. (*Wiek* 1895 nr 225-231).

Przekład

Państwo Silberbaum w teatrze: ros.: M. Waldien. *Siewier* 1901 nr 23-25; przedr. w książce: K. Junosza-Szaniawski: W jęwiejskiej sriedie. Petersburg 1904.

45. Drobiazgi. Kartki ulotne zebrane z pism humorystycznych. W-wa 1898.

46. Kłusownik. Nowela. Mikołów 1898.

47. Listy. Do cudzej żony. Z przedmową T. Jeske-Choińskiego. W-wa 1898 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 16.

Wyd. razem z: J. Ochorowicz: Do przyszłej narzeczonej.

Przekład ros.: *Nowoje wriemia* 1901.

48. Monologi. Seria 2. W-wa 1898. Por. poz. 26.

Z ilustracjami F. Kostrzewskiego.

Zawartość: Marcin Badył przed sądem gminnym. (*Smigus* 1897 nr 19); Siódmy dom; Specjalista. (*Wędrowiec* 1895 nr 17); Praktyczna lekcja anatomii. (*Tydzien dod. Kur. Lw.* 1898 nr 15); Wieczornym pociągiem. (*Tyg. Mód i Powieści* 1895 nr 24); Zdatny chłop. (*Wędrowiec* 1896 nr 24; przedr. *Przełgl. Polit., Spol. i Lit.* 1898 nr 3); Feniks; Cześć zasłudze! (*Tyg. Mód i Powieści* 1894 nr 14); Harda Basia. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 2); Żałuj, żeś nie był; Wędrujący sak. (*Tyg. Mód i Powieści* 1895 nr 42; *Głos Narodu* 1895 nr 259); Grymasy. (*Tydzien dod. Kur. Lw.* 1898 nr 13. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2).

Przekłady

Specjalista; Wieczornym pociągiem; Cześć zasłudze!; Grymasy: ros.: A. Wariencow. *Żyżń* 1898 nr 12 s. 273-288.

49. Nowele. Mikołów 1898.

50. Pan Gamajda, czyli wybory na wójta. Obrazek z niedalekiej przeszłości. *Zorza* 1898 nr 20-24. Wyd. osob. W-wa 1898.

51. Wdowa z placem. Obrazek z bruku. Wil. 1899.

Przekład ros.: ok. 1901 [?].

Rękopisy drobnych utworów: Obrazki z Ziółkowa. Wiersze. Powst. 1873. Bibl. im. H. Łopacińskiego w Lubl. sygn. 1762; Ahaswerus. Nowela. Powst. 1875. Bibl. im. H. Łopacińskiego w Lubl. sygn. 1247; O literaturze i rzeczach z nią pokrewnych. Odczyt ogł. w *Kolcach* 1879. Bibl. Jagiel. sygn. 7862 IV; Zagadka pana Symforyana. Obrazek z bruku. Bibl. Nar. sygn. 7328; Ze wsi i o wsi. Kartki ulotne. Opowiadanie. Bibl. Nar. sygn. 7329; Wiersze, humoreski, artykuły. Bibl. Nar. sygn. 7327.

Przekłady niezidentyfikowanych utworów literackich: czes.: V. T. Kamejský: Pod

sprchou. Praga 1904 — ros.: A. Jeńko: Falszywy pjataczok. *Nowyj żurnal inostrannoj literatury* 1897 nr 5 s. 167-168; przedr.: *Moskowskij telegraf* 1907 z. 8-9, *Sowremiennyj żurnal* 1909 nr 3 s. 62-64; Gr. N. G.: Falszywy pjataczok. *Siewier* 1898 nr 3 s. 85-88; M. Waldien: Falszywy pjatak. Iz wospominanij millioniera. *Siewier* 1900 nr 2 s. 47-52; przedr.: W jewriejskiej sriedie. Powiesti i rasskazy. Petersb. 1904 (zob. Wybory twórczości w przekładach poz. 2); K. Chraniewicz: Monologi. *Nowyj żurnal inostrannoj literatury* 1898 nr 11-12; *Kijewskoe slowo* 1890 (Podsekęd); Swadiebnoje naputstwije. *Slawjanskij almanach. Polska*. Petersb. [b.r.]; M. Gierbanowski: Uczitiel. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1892 nr 12; M. Diedow. *W pomoszcz gołodnym*. T. 1. W-wa 1899 — niem.: Unterwegs. *Politik* (Praga) 1903.

Powieści, nowele, wiersze i artykuły zamieszczano w czasopismach: *Ananas* (1887, 1893, 1897; tu m.in.: Babunia. Romans obyczajowy. 1887 s. 47-53; „Wedle pocieszenia”. Obrazek ludowy. 1897 s. 66-69), *Antrakt* (1876), *Biesiada Lit.* (1882, 1885-1889, 1891, 1894-1895, 1898; tu m.in. Pogodny zachód. Obrazek wiejski. 1885 nr 47-52; Przede wszystkim spokój. Obrazek wiejski. 1888 nr 45-48; Przyszły milioner. 1894 nr 25; Człowiek skamieniały. 1894 nr 30), *Dzien. Pol.* (1888), *Dzien. Poz.* (1891, 1895), *Dzien. dla Wszystkich* (1879), *Echo* (1877-1882; tu m.in.: Przez ciemne okulary. 1877 nr 17; Na szarej jesieni. Nowela. 1879 nr 284-286; Zaściankowe dzieje. 1880 nr 209-210, 258, 272, 1881 nr 47-48, 69, 172, 1882 nr 110, 111), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1894-1895), *Gaz. Kielecka* (1876-1877, 1884-1886, 1890; tu m.in.: Statystyci. 1876 nr 71; Nad strumieniem. 1877 nr 73; Testament złotnika. 1885 nr 102; Na szerszy świat! 1890 nr 1-3), *Gaz. Lubel.* (1889; tu: Panna Franciszka. Nr 142-149), *Gaz. Nar.* (Lw. 1878), *Gaz. Pol.* (Chicago 1906, 1909-1910; tu: Oracja weselna. 1906 nr 27; Grupa. Kałosze. Z notesu starego kawalera. 1909 nr 1; U Cyganki. 1909 nr 8; Lato. 1909 nr 26; Polowanie. 1910 nr 43), *Gaz. Pol.* (Czerńonowce 1886), *Gaz. Radomska* (1886), *Gaz. Warsz.* (1889-1891, 1895, 1898; tu m.in.: Tajemnicze okno. Obrazek warszawski. 1898 nr 1-31), *Głos Jarosławski* (1894-1895), *Głos Narodu* (1895-1896), *Goniec* (1887-1888), *Goniec i Iskra* (1892, 1894; tu m.in.: Historia o Dawidzie i Goliacie. Opowiadanie przez Berka Guzika. 1892 nr 20; Z opowiadań Berka Guzika. 1892 nr 21), *Goniec Niedzielnij i Świąteczny* (1885), *Iskra* (1887; tu: Dwie zemsty. Nr 4), *Kłosy, Kolce* (1874-1877, 1879, 1883; tu m.in.: Żyd wieczny tułacz. Fantazja dramatyczno-liryczna na obraz i podobieństwo „Ahasverusa” w 4 obrazach.

1874 nr 192; rubr.: Na czasie. 1874-1877; Listy pedagoga 1876 nr 40-42; Trzy psy. Romansik obyczajowy i dość obyczajny. 1876 nr 48-53; rubr.: Felieton warszawski. 1876; Nie wedle pocieszenia. Z życia ludu. 1883 nr 7), *Kraj* (1883), *Kronika Rodzinna* (1885, 1887), *Kur. Codz.* (1876, 1878-1880; tu m.in. rubr.: Kronika tygodniowa. 1878; Historia o kilku emerytach i jednym fortepianie. Obrazek. 1878 nr 70-71; Milion za morzami. Obrazek zaściankowy. 1878 nr 207-213, 215-216, 218-223; Spekulacje pana Jana. Nowela. 1879 nr 16-23; Guwernantka z Czortowa. Nowelka. 1879 nr 191-196, 198-200, 202, 204-205; Na stare lata. Obrazek. 1880 nr 153-156, 158-160), *Kur. Lw.* (1888, 1890-1898; tu m.in.: „Globosa”. Obrazek. 1891 nr 246-247), *Kur. Niedzielnij* (1898), *Kur. Nowojorski i Brookliński* (1891), *Kur. Pol.* (Kr. 1890-1891), *Kur. Pol.* (W-wa 1898), *Kur. Świąteczny, Kur. Warsz.* (1883-1884, 1887-1888, 1890-1891, 1893-1894, 1902; tu m.in.: Na ojcowskim zagonie. Obrazek. 1883 nr 145a-167a; Śnieg w żniwa. Kartka z kalendarza. 1883 nr 222-223; rubr.: Kronika tygodniowa. 1887-1888; Głowa. Fragment. 1888 nr 1; Pieprzycki. Obrazek. 1891 nr 1; rkps Bibl. Nar. sygn. 6116 II; Przerwana korespondencja. 1891 nr 41; Kwiat z suteny. Obrazek z bruku. 1891 nr 224; Awantura. Fragment z pamiętników rządcy domu. 1894 nr 49-50; Poczywy Jacuś. Obrazek z bruku. 1894 nr 218-221; Nie ma sposobu. 1902 nr 303), *Mucha* (1875-1876), *Niedziela* (Lw. 1896-1898; tu m.in.: Honor chłopski. Opowiadanie. 1896 nr 1-2; Z sądu i jarmarku. Obrazki z życia włościan w Królestwie Polskim. 1896 nr 33-39), *Niwa* (1887-1890), *Nowiny* (1877-1878; tu m.in.: Dwie Wigilie. Urywki z pamiętników dziadka i wnuka. 1877 nr 67; W lesie. Obrazek. 1878 nr 5-6), *Nowiny Niedzielne* (1877; tu: Rozbójnicy w Warszawie. Nr 33; Ani chwili spoczynku. Nr 39; Galopada. Nr 41), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1922-1923; tu: Geś i kucharka. 1922 nr 146; Okrutnie śmieszny. 1923 nr 7 stycznia), *Ognisko Domowe* (1874-1875; tu m.in.: Syn pana Marka. Szkic z życia wiejskiego. 1875 nr 25-33), *Patriota* (Filadelfia 1896-1897), *Piast* (1917; tu: Wilczy dół. Nowela. Nr 14), *Pogoń* (1898), *Pokrąka* (1891), *Przegl. Polit. dod. Przyj. Ludu* (1895), *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* (1886-1887, 1890-1895, 1898), *Przegl. Tyg.* (1876; tu: Posąg bez panny. Humoreska. Nr 22-24), *Przyj. Ludu* (Lw. 1892-1893), *Rola* (1883-1888; tu m.in.: Dla zasady. Pogadanka. 1883 nr 5; Szkice wiejskie. 1883 nr 3, 13-14, 20-22, 26, 32-33, 36-37, 39-42, 51; Nieśmiertelny. Fantazja. 1885 nr 3; Na łożu śmierci. Obrazek wiejski. 1885 nr 28-31; Pójdzie w górę! Humoreska. 1885 nr 38-43; Zakłęta woda. Z opowiadań starvch ludzi. 1887 nr 2-3; Maciej. Portret.

1887 nr 40-42; Zastępca. Szkic do powiastki. 1888 nr 1-4), *Romans i Powieść* (W-wa 1885; tu: *Romans i powieść*. Kartki z życia. Nr 249-256), *Romans i Powieść* (Lw. 1900; tu m.in.: Bohaterowie. Z opowiadania p. J. B. Ratafii. Nr 4), *Słowo* (1893-1896; tu m.in.: Wyrwane kartki. 1893 nr 109, 121; Goście. Opowiadanie p. Rocha. 1894 nr 301), *Słowo Pol.* (1896), *Śmigus* (1897-1898; tu m.in.: Icek kobieciarz. Monolog. 1897 nr 20), *Świat* (1888-1889, 1892-1893), *Szczutek* (1879, 1891), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (1893-1896, 1898), *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Spół.* (1877), *Tyg. Ilustr.* (1894-1895; tu m.in.: Bicz z piasku. Powieść z życia wiejskiego. 1894 nr 1-23), *Tyg. Mód i Powieści* (1887, 1890-1891, 1894-1896; tu m.in.: Leśniczy. Obrazek wiejski. 1890 nr 22-46; Pożegnanie. Obrazek. 1890 nr 52; Przysięga pana Sylwestra. Obrazek. 1896 nr 1-5; Ostatnia instancja. Monolog. 1896 nr 15), *Tyg. Powsz.* (1878, 1881, 1889; tu m.in.: Fragment z dziejów jasnowłosej główki. 1878 nr 10-11; Lampa. Kartka z historii miodowego miesiąca. 1889 nr 3; Wolne żarty. 1889 nr 5), *Wędrowiec* (1886, 1891-1896, 1898; tu m.in.: W głuszy leśnej. Obrazek. 1891 nr 1-3, 5-7, 9; Z pieniędzmi. Szkic wiejski. 1891 nr 48; Dwa śluby. Wspomnienie karnawałowe. 1893 nr 3; Wspomnienie. 1893 nr 40; Pierwszy krawiec. Monolog. 1895 nr 8; Przysięga. Monolog pana Dawida Mackauf. 1895 nr 27; Szachiści. Dialog. 1898 nr 5), *Wiad. Kościelne, Wiek* (1875-1877, 1879-1881, 1883-1896; tu m.in.: rubr.: Żniwo warszawskie. 1875-1877; rubr.: Listy ze wsi. 1879-1881, 1896; Noc jesienna. Dumka prozą. 1883 nr 241; Lekki grunt. Obrazek wiejski. 1884 nr 202-268; W ustroiniu. Obrazki wiejskie. 1885 nr 285-289, 1886 nr 1-76; Najwytrwalszy. 1894 nr 24-25; Nowa droga. Obrazek wiejski. 1894 nr 135-138), *Zorza* (1898, 1900-1904; tu m.in.: Abram w wilczym dole. Obrazek wiejski. 1900 nr 1-6; Jak Abram umiał sobie poradzić. 1900 nr 11-12; Pożar we wsi. 1902 nr 9; Teś i zięć. Kartka z życia imci panów Michaela Gansfedera i Symchy Borucha Kalktugla. 1902 nr 23-31; Pożegnanie sąsiedzkie panów braci. 1903 nr 13-14; Jak to bywało wśród Latoszyńskich rozkupników? Obrazki. 1904 nr 28-47), *Życie* (1890).

Ponadto w kalendarzach i wydawnictwach zbiorowych: A. B. BRZOSTOWSKI: Klejnoty satyry i humoru. T. 1. Wyd. 2 Lw. 1896, *Dla pogorzalców. Pismo zbior.* W-wa 1885, *J. Jaworskiego kalendarz ilustr.* W-wa 1877, *Kalendarz „Echa”*. W-wa 1878-1881, *Kalendarz lubel.* 1881, 1891, 1894, 1897 (tu m.in.: Szpada Hamleta. Wspomnienie. 1894 s. 9-11), *Kalendarz pol. ilustr. na r. 1894*. W-wa, *Kalendarz powsz.* W-wa 1887, 1889, *Kalendarz „Warszawianka”*. W-wa 1882, *Kalen-*

darz „Wiek”. W-wa 1885-1886, 1888-1891, 1894, 1896 (tu m.in.: Stara kamienica. Obrazek. 1886 s. 26-38; Pachciarz XX w. Quasi fantazja. 1894 s. 11-16), *Na pomoc! Wydawn. zbior. na korzyść powodźian.* W-wa 1884, *Wybór nowel i opowiadań najznakomitszych współcz. pisarzy pol.* Oprac. H. Kopia. Lw. 1895.

Przekłady drobnych utworów: ros.: W głuszy leśnej. N. I. Pierielygin. Moskwa 1899. — Nieśmiertelny. A. G. *Wsiemirnaia ilustracja* 1893 nr 1264 s. 274-278.

Przekłady

1. Mimi Pinson. Profil gryzетки. *Dod. do Koleców* 1875 nr 4-5.

2. F. Coppée: Opuszczona. Dramat w 2 aktach wierszem. *Echo* 1880 nr 199-208.

3. F. Coppée: Lutniarz z Cremony. Komedja w 1 akcie. *Tyg. Powsz.* 1881 nr 1-3. Wyst. W-wa 1881.

Rkps Ossol. sygn. 11062/I.

4. S. Abramowicz: Donkiszot żydowski. Szkic z literatury żargonowej żydowskiej. *Wiek* 1885 nr 139-173. Wyd. osob. W-wa 1885.

Z ilustracjami F. Kostrzewskiego.

Przekłady ros.: W. Borozdicz. Kazań 1898; S. Michajłowa-Sziern. Moskwa 1929.

5. S. Abramowicz: Szkap. Tłum. z żydowskiego. *Wędrowiec* 1886 nr 13-32. Wyd. osob. W-wa 1886.

6. I. Turgieniew: Z zapisek myśliwego. Nowele. W-wa 1897.

Wydania zbiorowe i wybory

1. Tanie wydawnictwo dzieł. T. 1-10. W-wa 1899.

T. 1: Panowie bracia. (Zob. Twórczość poz. 6).

T. 2: Fotografie wioskowe. (Zob. Twórczość poz. 30).

T. 3: Monologi. (Zob. Twórczość poz. 26).

T. 4: Nieruchomość nr 000. (Zob. Twórczość poz. 17 t. 1).

T. 5: Wilki i inne szkice i obrazki. (Zob. Twórczość poz. 12, pominięto obrazek pt. Nowy dziedzic).

T. 6: Pod wodę. (Zob. Twórczość poz. 17 t. 4).

T. 7: Pan sędzia. (Zob. Twórczość poz. 5).

T. 8: Nowele i obrazki. (Zob. Twórczość poz. 17 t. 2).

Zawartość: Słup; Dzieci pana radcy; Pani z pieskiem; Złote jabłko.

T. 9: Szyf. (Zob. Twórczość poz. 15).

T. 10: S. Abramowicz: Donkiszot żydowski. (Zob. Przekłady poz. 4).

2. Obywatel z Tamki i inne opowiadania. Wybrał i wstępem poprzedził J. Rurawski. W-wa 1960.

Zawartość: Obywatel z Tamki. (Zob. Twórczość poz. 36); Pani z pieskiem. (Zob. Twórczość poz. 17 t. 2); Wesołogol. (Zob. Twórczość poz. 12); Falszywa kuro-

patwa. (Zob. Twórczość poz. 28); Z pamiętników roznosiela. (Zob. Twórczość poz. 18); Spełnione marzenie. (Zob. Twórczość poz. 4); Łaciarz. (Zob. Twórczość poz. 4); Froim. (Zob. Twórczość poz. 12); Wojtek Węciór. (Zob. Twórczość poz. 17 t. 2); Tajemniczy człowiek. (Zob. Twórczość poz. 12); Sen na kwiatkach. (Zob. Twórczość poz. 36); Gospodarski ranek. (Zob. Twórczość poz. 36); Muzykanci. (Zob. Twórczość poz. 17 t. 2); Zajęc. (Zob. Twórczość poz. 12); Bez przesady. (Zob. Twórczość poz. 26); Na jednej głowie. (Zob. Twórczość poz. 26); Niedziela. (Zob. Twórczość poz. 26); Niepocieszony Wojtek. (Zob. Twórczość poz. 26); Szymon orator. (Zob. Twórczość poz. 26); Grymasy. (Zob. Twórczość poz. 48); Harda Basia. (Zob. Twórczość poz. 48); Z pamiętników autora.

Wybory twórczości w przekładach

1. Nauki, jęwiejskie sciany i kartiny gołodskej żyzni. Tłum. A. G. Petersb. 1899.

2. W jęwiejskiej sriedie. Powiesti i rasskazy. Tłum. M. Waldien. Petersb. 1904. Zob. Twórczość poz. 12, 17 t. 2, 44.

Zawartość: m.in.: Dieriewińskie typy; Fałszywy pjakot; Wołki; Froim, Zilberbaum w tیاتر; Stolb; Odin obman.

Listy i materiały

1. Do redakcji. Ogł. *Kur. Codz.* 1876 nr 205.

2. Do E. Jachowicza z 1880. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5780 II.

3. Do W. Przyborowskiego z 1882. Rkps Ossol. sygn. 13602 I.

4. Do T. Łuniewskiego z 1885. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5993 IV.

5. Do W. Szukiewicza z 1886. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2945.

6. Do W. Gomulickiego z 1887. Rkps w posiadaniu J. W. Gomulickiego w W-wie.

7. Do K. Prószyńskiego [?] z 1887. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8840.

8. Do Z. Sarneckiego 2 listy z 1887 i 1891. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III.

9. Do W. Maleszewskiego z 1889. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7057.

10. Do J. Bliżńskiego w imieniu redakcji *Wieku* z 1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6702 III.

11. Do Franciszka [?] z 1891. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

12. Do J. Ochorowicza z 1893. Rkps Ossol. sygn. 13362 II t. 5.

13. Do B. Wysloucha z 1895. Rkps Ossol. sygn. 7184 II.

14. Do M. Milkuszyce z 1896. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III 11.

15. Do S. Masłowskiego list b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7266.

16. Od J. Lebensbauma 2 listy z 1891. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7327.

17. Od H. Kopii z 1894. Rkps Ossol. sygn. 12884 II.

18. Dwie kopie wyroku sędziego pokoju w sprawie długów małżonków Szaniawskich z 1891. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7327.

19. Ulotka na 40-lecie śmierci K. Szaniawskiego z 1938. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7327.

OPRACOWANIA

A. WIŚLICKI: Małe słówko do małych ludzi. *Przegl. Tyg.* 1877 nr 13. — SęP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1878 nr 126. — J. TRETIAK: Odpowiedź... *Tydzien* 1878 nr 40. — K. Junosza Szaniawski. *Nowiny Niedzielne* 1878 nr 1. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Nowy beletrysta. K. Junosza. *Kur. Warsz.* 1884 nr 322b-323b. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 34. — Polemika w sprawie oświaty. *Rola* 1885 nr 47. — T. JESKE [T. JESKE-CHOIŃSKI]: K. Junosza-Szaniawski. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 132. — A. DOBROWOLSKI: K. Junosza Szaniawski. Portret literacki. *Świat* 1889 nr 3, 5. — T. JESKE [T. JESKE-CHOIŃSKI]: Beletrystyka wiejska. *Niwa* 1889 nr 9. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Liberum veto. *Prawda* 1889 nr 47. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Listy literacko-artystyczne z Warszawy. *Gaz. Lw.* 1891 nr 85. — SęP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1891 nr 3, 16. — (p): [W sprawie twórczości K. Junoszy Szaniawskiego]. *Głos* 1891 nr 15. — [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Pamiętnik. *Prawda* 1891 nr 14. — [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1892 nr 13. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Liberum veto. *Prawda* 1892 nr 13, 1893 nr 39. — [Notatki o koncercie na rzecz chorego K. Junoszy Szaniawskiego]. *Kur. Por.* 1892 nr 72, 78. — Prace K. Junoszy. *Biesiada Lit.* 1892 nr 3. — P. CHMIELOWSKI: K. Junosza (Szaniawski). *Ateneum* 1894 t. 1 s. 134-155; przedr. w książce: Nasi powieściopisarze. Ser. 2. W-wa 1895 s. 417-447. — W. GOMULICKI: Poezja i powieść w r. 1894. *Kur. Codz.* 1895 nr 11-12. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1895 nr 41. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Powieści K. Junoszy. *Kur. Warsz.* 1896 nr 306. — R. JUNGIEWICZ: Z literatury powieściowej. *Kur. Niedzielny* 1896 nr 9. — Ch. [I. CHRZANOWSKI]: Ostatnie utwory K. Szaniawskiego. *Słowo* 1897 nr 162. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Powieści wiejskie. *Kur. Warsz.* 1897 nr 307. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Wstęp do: K. Junosza Szaniawski: Na zgliszczach. W-wa 1898. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Wstęp do: K. Junosza Szaniawski:

Listy do cudzej żony. W-wa 1898. — Junosza o Ameryce. *Kraj* 1898 nr 36.

(Nekrologi i sprawozdania z uroczystości pogrzebowych): B. BIERNACKI. *Niwa* 1898 nr 14; E. BOGDANOWICZ. *Wiek* 1898 nr 67; BOŻYDAR [E. BOGDANOWICZ]. *Tydzień* (Piotrków) 1898 nr 13; M. BRZEZIŃSKI. *Zorza* 1898 nr 13; M. B. [M. BRZEZIŃSKI]. *Zorza* 1898 nr 49; TOPÓR [Z. CELICHOWSKI]. *Dzien. Poz.* 1898 nr 41, 91; M. Ch. [M. CHELMOŃSKA]. *Kur. Niedzielnny* 1898 nr 13; P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 93; przedr. *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1898 nr 15; P. CHMIEŁOWSKI. *Nova Reforma* 1898 nr 78; Ch. [I. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1898 nr 69-73; *D. Kur. Codz.* 1898 nr 94; A. DOBROWOLSKI. *Bluszcz* 1898 nr 13; D. R. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 13; g. *Życie* 1898 nr 14; H. N. *Słowo Pol.* 1898 nr 71; T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1898 nr 86, 88, 91, 94; T. JESKE-CHOIŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 18; K. LASKOWSKI. *Niwa* 1898 nr 13; K. LASKOWSKI: Lublin w dni pogrzebu K. Junoszy. *Wrażenia. Niwa* 1898 nr 14; SEP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1898 nr 14; M. [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 13; J. NITOWSKI. *Kur. Niedzielnny* 1898 nr 16; A. ORŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 84; PLAUTUS. *Niwa* 1898 nr 10; K. PUFFKE. *Kur. Pol.* 1898 nr 81; *S. Gaz. Warsz.* 1898 nr 94-95; A. SKRZYŃECKI. *Wędrowiec* 1898 nr 13; COR [K. STERLING]. *Israelita* 1898 nr 12; S-w. *Israelita* 1898 nr 13; F. SZELIGA. *Cyganeria Lit.* 1898 nr 3; [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1898 nr 13; W. TRAMP CZYŃSKI. *Wędrowiec* 1898 nr 14; Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Głos* 1898 nr 13; Z. [J. ZAKRZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 14; Z. J. N. *Kur. Warsz.* 1898 nr 82, 85, 87; *Bibl. Warsz.* 1898 t. 2 s. 185-188; *Dzien. Chicagoski* 1898 nr 79; *Dzien. dla Wszystkich* 1898 nr 67, 70-71; *Dzien. Pol.* 1898 nr 90; *Dzien. Poz.* 1898 nr 69; *Gaz. Lw.* 1898 nr 67; *Gaz. Warsz.* 1898 nr 79, 82-84, 313; *Głos Narodu* 1898 nr 68; *Goniec Łódzki* 1898 nr 31, 35; *Kraj* 1898 nr 12; *Kur. Codz.* 1898 nr 82, 87; *Kur. Lw.* 1898 nr 84; *Kur. Poz.* 1898 nr 69; *Prawda* 1898 nr 14; *Przeł. Lit.* 1898 nr 6; *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1898 nr 87-97; *Przeł. Tyg.* 1898 nr 13; *Przyj. Dzieci* 1898 nr 14; *Ruch Katol.* 1898 nr 70; *Tyg. Mód i Powieści* 1898 nr 14; *Wędrowiec* 1898 nr 15, 49; *Wiad. Artyst.* 1898 nr 12; *Wiek* 1898 nr 69-70; *Zgoda* 1898 nr 15; *Życie* 1898 nr 13.

A.: Lublin. Pomnik Junoszy. *Głos* 1898 nr 49. — W sprawie tanich wydawnictw K. Junoszy. *Biesiada Lit.* 1898 nr 38. — Zapewnienie bytu wdowom i sierotom. *Biesiada Lit.* 1898 nr 37 [w związku z apelem K. Gieysztoro o opiekę nad synem K. Junoszy Szaniawskiego]. — Z różnych stron. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 49 [o odsłonięciu pomnika K. Junoszy Szaniawskiego w Lublinie]. — M. B.

[M. BLUMBERG]: K. Junosza jako żydoznawca. *Israelita* 1899 nr 21. — Junosza po rosyjsku. *Gaz. Lw.* 1899 nr 162. — Wł. Tr. [W. TRAMP CZYŃSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1901 nr 32, 1902 nr 37. — C. ENDELMANOWA: Żydówka we współczesnej beletrystyce polskiej. *Israelita* 1902 nr 8. — Z. KOŚCIESZA: Z końcem wieku. *Rola* 1902 nr 12. — K. I. CHRANIEWICZ: Oczerki nowiejszej polskiej literatury. Petersburg. 1904. — H. GALLE: Żydzi w beletrystyce dzisiejszej. *Bibl. Warsz.* 1905 t. 1 s. 138-150. — SEP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1905 nr 39. — J. TOKARZEWICZ: Humorystyka polska najświeższej doby. *Książka* 1905 s. 169-171, 213-216; przedr. *Nova Reforma* 1905 nr 195. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Wieś w powieści polskiej. *Wieś Ilustr.* 1910. — J. M. MUSZKOWSKI: Typy żydowskie w literaturze polskiej. Odczyt popularny. *Israelita* 1911 nr 17-19. — T. JESKE-CHOIŃSKI: K. Junoszy nowele i powieści żydowskie. W książce: Żyd w powieści polskiej. W-wa 1914 s. 61-68. — SZPERACZ: Warszawa wczorajsza. *Kur. Pol.* 1922 nr 322. — T. K.: Wioskowi Żydzi Junoszy. *Gaz. Piotrkowska* 1922 nr 11-17. — K. Junosza-Szaniawski. *Nowy Świat* (Nowy Jork) 1922 nr 146. — A. LANGE: La littérature polonaise contemporaine. *Le Journal de Pologne* 1924 nr 229. — W. SZANIAWSKI: O prace śp. K. Szaniawskiego. *Gaz. Warsz. Por.* 1926 nr 93. — K. B. [K. BEYLIN]: Zapomniani autor. *Kur. Pol.* 1927 nr 111. — K. Szaniawski. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 13. — K. Junosza Szaniawski. W: *Księga pamiątk. Siedlczan*. W-wa 1927 s. 432-434. — O. STELLA [ŁAZARSKA]: K. Junosza. W 30-lecie śmierci. *Dzien. Pol.* 1928 nr 131. — (m.): K. Junosza. *Kur. Pol.* 1928 nr 125. — Ku czci K. Junoszy Szaniawskiego. *Rzeczpospolita* 1928 nr 130. — T. Hiż: Z galerii typów dawnych dziennikarzy warszawskich. *Głos Prawdy* 1929 nr 31 i nn.; przedr. w książce: *Talent, dziactwo i coś jeszcze*. W-wa 1937. — T. Hiż: Życie i śmierć pana Klemensa. *Gaz. Pol.* 1933 nr 88. — J. KALUGA: Zapomniany polski Dickens. *Kur. Lit.-Nauk. dod. Ilustr. Kur. Codz.* 1937 nr 18. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: K. Junosza-Szaniawski. Na 40-lecie śmierci dnia 22 marca 1898. *Kur. Warsz.* 1938 nr 80. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Pisarz wsi i miasta. (40-lecie K. Junoszy-Szaniawskiego, autora „Pająków”). *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 11. — J. KRZYŻANOWSKI: Artysta pisarza „z płowym wąsem”. (Słowo o K. Junoszy). *Kur. Lit.-Nauk. dod. Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 16; przedr. w książce: *W kręgu wielkich realistów*. Kr. 1962 s. 243-246. — W 40 rocznicę śmierci. *Mysł Nar.* 1938 nr 14. — K. CZACHOWSKI: Polskie powieści o chłopach przed Reymontem. *Od A do Z* 1947 nr 1; przedr. w książce: *Pod piórem*. Kr. 1947. — Ł. KOSACZÓWNA: Twórczość

- nowelistyczna K. Junoszy-Szaniawskiego. *Spr. Tow. Nauk. KUL* t. 9 (1958) s. 60-64. — J. LULEK: K. Junosza-Szaniawski a Lubartów. W: *Lubartów i ziemia lubartowska*. Lubartów 1959 s. 14-16. — J. RURAWSKI: Wstęp do: K. Junosza: Obywatel z Tamki i inne opowiadania. W-wa 1960. — E. SZONERT: Największą zawadą był mu człowiek zły. *Kamena* 1961 nr 5. — J. DETKO: Powstanie styczniowe w twórczości pisarzy minorum gentium 1863-1914. W: *Dziedzictwo literackie powstania styczniowego*. W-wa 1964 s. 266-329. — E. R. [E. ROSIAR]: Lubelskie sylwetki tysiąclecia. *Kur. Lubel.* 1967 nr 190. — J. RURAWSKI: K. Junosza. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 2. W-wa 1966. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 1. W-wa 1973.
- Dziatwa Syreny. *Kur. Codz.* 1880 nr 155. — *Wiek* 1880 nr 155.
- Chłopski mecenasz. RADOST [Z. SARNECKI]. *Echo* 1880 nr 193. — *Kur. Codz.* 1880 nr 193. — *Wiek* 1880 nr 193. — *Tyg. Powsz.* 1881 nr 16.
- Z mazurskiej ziemi. E. JERZYNA [G. CZERNICKI]. *Rola* 1884 nr 49. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1884 nr 346. — G. C. BIESIADA *Lit.* 1884 nr 49. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1885 nr 248. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 34. — T. T. JEŻ. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 2. — E. ZORJAN [E. SEDLACZEK]. *Kłosa* 1885 nr 1021. — Z. NIWA 1885 nr 260. — *Biesiada Lit.* 1885 nr 34. — (Łaciarz.) K. BYSTRZYCKI [M. BRZEZIŃSKI]: *Głos* 1888 nr 14; IGN. [I. SYLWA]. *Ojczyzna* 1888 nr 11; J. WIŚNIOWSKI: Wstęp do: Nowela pol. T. 3. Brody 1909 s. 6-9; *Kur. Pol.* 1926 nr 269.
- Pan sędzia. ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1886 nr 48. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1886 nr 327-328. — A. KRUCHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1887 nr 5-6. — MA [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 1. — *Tyg. Powsz.* 1887 nr 5.
- Panowie bracia. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1888 nr 317. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1888 nr 1201. — A. N. [A. NOWICKI]. *Życie* 1888 nr 28. — E. SIWIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 18. — J. K. DWORZACZEK. *Słowo* 1889 nr 42-45. — -cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1891 nr 100. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1891 nr 275. — *Kur. Por.* 1891 nr 305. — *Przegl. Tyg.* 1891 nr 45. — F. B. [F. BRODOWSKI]. *Prawda* 1892 nr 6. — J. NITOWSKI. *Bluszcz* 1892 nr 23. — *Mysł* 1892 nr 4.
- Przez różowe szkieleka. C. JEL-LENTA. *Prawda* 1887 nr 51. — E. SIWIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 51. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1888 nr 6. — W. KARCZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1888 nr 12. — *K. Gaz. Pol.* 1894 nr 36. — W. KOŚCIKIEWICZ. *Gaz. Pol.* 1894 nr 161. — *Przegl. Tyg.* 1894 nr 1. — N. [A. NIEMOJEWSKI]. *Wędrowiec* 1895 nr 4. — *Przegl. Tyg.* 1895 nr 7.
- Zagrzebani. J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 56 s. 281. — B. BIERNACKI. *Niwa* 1897 nr 26. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 298. — HAEL [H. LEW]. *Israelita* 1897 nr 38. — A. RADOMIS. *Głos Narodu* 1897 nr 278. — (r) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 175. — SOLL. *Dzien. dla Wszystkich* 1897 nr 182. — R. ZAWILIŃSKI. *Przegl. Lit.* 1897 nr 17-18.
- W Tatrach. A. S. P. *Tyg. Powsz.* 1888 nr 32. — G. C. [G. CZERNIK]. *Wiek* 1888 nr 182. — J. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 256. — [C. JANKOWSKI]. *Kraj* 1888 nr 33. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1888 nr 37-38. — R. W. *Kłosa* 1888 nr 1208. — A. WITSKI. *Prawda* 1888 nr 37. — *Gaz. Warsz.* 1888 nr 216. — *Kur. Por.* 1888 nr 228. — A. Br. *Kur. Codz.* 1889 nr 227. — Q [M. GAWALEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1889 nr 184. — Q [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 347. — J. KLECZYŃSKI. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 308. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Por.* 1889 nr 228. — *Przegl. Tyg.* 1889 nr 34. — J. KOLBUSZEWSKI: Tatrzańska opera Noskowskiego. *Wierchy* 1971 s. 293.
- Z antropologii wiejskiej. G. D. *Gaz. Lubel.* 1889 nr 44. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1889 nr 133-134. — W. KARCZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1889 nr 143. — A. N. [A. NOWICKI]. *Życie* 1889 nr 6. — F. RAWITA [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Kłosa* 1889 nr 1236. — W. ZAGÓRSKI. *Wiek* 1889 nr 16, 18-19. — *Niwa* 1889 nr 9.
- Nasi Żydzi... P. [H. S. PELTYN]. *Israelita* 1889 nr 36-40. — A. REMBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 350-351. — Rt. *Przegl. Pol.* 1889 t. 93 s. 370-373. — A. RYS. *Życie* 1889 nr 17, 21, 23. — A. W. [A. WIŚLIŃKI]. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 49. — *Gaz. Warsz.* 1889 nr 275. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1889 nr 213-215. — (W. F.) [W. FELDMAN]. *Ojczyzna* 1890 nr 1-2, 6-7. — S. *Życie* 1890 nr 4-6.
- Wilki... A. WITSKI. *Życie* 1888 nr 50. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1889 nr 133-134. — W. K. [W. KARCZEWSKI]. *Gaz. Pol.* 1889 nr 51. — ANTONI M. [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 4. — M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1889 t. 93 s. 190-192. — W. ZAGÓRSKI. *Wiek* 1889 nr 16, 18-19. — *Ateneum* 1889 t. 1 s. 175. — (Zajac:) *Ateneum* 1895 t. 4 s. 186; J. R-s. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 70. — (Miód kasztelański:) A. L. *Israelita* 1899

nr 36. — (Froim:) IGN. S. [I. SYLWA]. *Ojczyzna* 1887 nr 16; A. L. *Israelita* 1899 nr 36.

Obrazki szare. A. Z. *Słowo* 1890 nr 181. — F. B. *Gaz. Pol.* 1890 nr 150. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1890 nr 132. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1890 nr 157. — I. [B. LUTOMSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 22. — A. N. [A. NOWICKI]. *Życie* 1890 nr 25. — A. P. ORDYŃSKI [A. POTOCKI]. *Głos* 1890 nr 30. — A. KRZYŻANOWSKI [N. SZYMANOWSKA]. *Nowa Reforma* 1890 nr 143-144. — A. KRZYŻANOWSKI [N. SZYMANOWSKA]. *Tyg. Mód i Powieści* 1890 nr 36-37. — *Ateneum* 1890 t. 3 s. 173-175. — *Dzien dla Wszystkich* 1890 nr 167. — *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 24. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1890 nr 216. — *Przegl. Tyg.* 1890 nr 21. — J. NITOWSKI. *Bluszcz* 1891 nr 38. — (Pokój przy rodzinie:) *K. Gaz. Pol.* 1894 nr 36; W. KOSIAKIEWICZ. *Gaz. Pol.* 1894 nr 161; *Przegl. Tyg.* 1894 nr 1; N. [A. NIEMOJEWSKI]. *Wędrowiec* 1895 nr 4.

Szyf. B. [H. BIEGELEISEN?]. *Prawda* 1891 nr 16. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1891 nr 85. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1891 nr 67, 70. — N. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1891 t. 101 s. 741-744. — Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1891 nr 8. — W. ZAGÓRSKI. *Słowo* 1891 nr 187. — *Δ. Kur. Pol.* 1891 nr 75. — *Ateneum* 1891 t. 2 s. 385-387. — *Kraj* 1891 nr 8. — J. BADENI. *Przegl. Powoz.* 1892 t. 34 s. 96-97.

Na warszawskim bruku. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1896 nr 319. — W. J. [W. JABLONOWSKI]. *Głos* 1896 nr 48. — J. NITOWSKI. *Bluszcz* 1896 nr 53. — R. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 285. — (M. R.) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1896 nr 300. — L. RUTKOWSKI. *Ateneum* 1896 t. 4 s. 580-582. — R. ZAWILIŃSKI. *Kraj* 1896 nr 50. — R. ZAWILIŃSKI. *Przegl. Lit.* 1896 nr 12. — *Biesiada Lit.* 1896 nr 47. — *Niwa* 1896 nr 45. — *Przegl. Tyg.* 1896 nr 44. — J. BADENI. *Przegl. Powoz.* 1897 t. 55 s. 129. — H. J. [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 9. — W. P. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 33. — R. ZAWILIŃSKI. *Czas* 1897 nr 1.

Wybór pism. T. 1. *Biesiada Lit.* 1890 nr 52. — BOMBA. *Kolce* 1891 nr 16. — J. NITOWSKI. *Bluszcz* 1891 nr 38. — *Ateneum* 1891 t. 2 s. 376-377. — (Nieruchomość nr 000:) A. Rys. *Życie* 1890 nr 19; *Przegl. Tyg.* 1891 nr 15.

Wybór pism. T. 2. F. B. [F. BRODOWSKI]. *Prawda* 1891 nr 30. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1891 nr 49. — (Stup:) W. F. [W. FELDMAN]. *Ojczyzna* 1891 nr 4. — (Muzykanci:) A. L. *Israelita* 1899 nr 36.

Wybór pism. T. 4: Pod wodę. P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1893 nr 17. — BRONISŁAW CHRZANOWSKI [B. CHRZANOWSKI]. *Prawda* 1893 nr 11. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1893 nr 102. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1893 nr 122. — K. MALCZEWSKI. *Kur. Pol.* 1893 nr 155. — *Ateneum* 1893 t. 2 s. 470-471. — *Przegl. Tyg.* 1893 nr 10. — *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 178.

Wybór pism. T. 5. P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1893 nr 51. — (SIGMA). *Gaz. Warsz.* 1893 nr 319. — Br. Ch. [B. CHRZANOWSKI]. *Prawda* 1894 nr 41.

Z zapadłych kątów. FR. RAWITA [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 377. — A. NOWICKI. *Życie* 1890 nr 52. — *Kur. Pol.* 1891 nr 9. — *Przegl. Tyg.* 1891 nr 9. — *Tyg. Ilustr.* 1891 nr 55. — (Stracone szczęście:) R. JUNGIEWICZ. *Kur. Niedzielnny* 1896 nr 9; R. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 319; J. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1896 nr 51; *Wędrowiec* 1896 nr 47; *Przegl. Tyg.* 1897 nr 9. — (Z pamiętników roznosi-ciel:) A. KAZNOWSKI. *Muzeum* 1909 s. 519.

Dworek przy cementarzu. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 156. — H. GALLE. *Ateneum* 1901 nr 358. — *Sodalis Marianus* 1928 nr 11.

Czarnebloto. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1894 nr 334. — K. Cz. *Prawda* 1894 nr 50. — J. T. H. [J. TOKARZEWICZ]. *Gaz. Warsz.* 1894 nr 346. — (kb) [K. BARTOSZEWICZ]. *Świat* 1895 nr 6. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1895 nr 3. — W. KAR-CZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1895 t. 3 s. 357-363. — *Ateneum* 1895 t. 1 s. 620-621. — *Mysł* 1895 nr 1. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1895 nr 62. — *Przegl. Poz.* 1895 nr 6. — *Przegl. Tyg.* 1895 nr 1. — A. WRÓBLEWSKI. *Przegl. Powoz.* 1896 t. 52 s. 440-442. — N. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1897 t. 126 s. 352-353.

Pająki. W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1893 nr 320. — -cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 22. — W. KOSIAKIEWICZ. *Bibl. Warsz.* 1893 t. 3 s. 580-584. — N. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1893 t. 110 s. 654-656. — B. PRUS. *Kur. Codz.* 1893 nr 118; przedr. w książce: Kroniki. T. 13. W-wa 1963 s. 310-315. — Z. L. S. [W. PRZYBOROWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1893 nr 203. — PERTURBATOR [L. STRASZEWICZ]. *Niwa* 1893 nr 7. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1893 nr 39. — *Biesiada Lit.* 1893 nr 48. — *Głos Narodu* 1893 nr 27. — *Kur. Pol.* 1893 nr 230. — *Przegl. Tyg.* 1893 nr 20. — *Rola* 1893 nr 41, 51. — Bo... bd. *Przegl. Poz.* 1894 nr 10. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1894 nr 36. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1894 nr 178. — sn [S. NAPIERSKI]. *Wiad. Lit.* 1924 nr 50.

Z papierów po nieboszczyku czwartym. K. BARTOSZEWICZ. *Przegl. Lit.* 1896 nr 9/10. — W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 187. — P. CHMIELEWSKI. *Kur. Codz.* 1896 nr 319. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1896 nr 306. — k. *Głos* 1896 nr 43. — L. RUTKOWSKI. *Ateneum* 1896 t. 4 s. 582-583. — *Niwa* 1896 nr 24. — * * *. *Prawda* 1896 nr 32. — J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 56 s. 281. — K. *Echo Lit.* dod. *Dzien. Pol.* 1897 nr 10. — W. KARCZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 2 s. 553-556.

Żywota i sprawi mc pana Symchy Borucha Kalkugla ksiąg pięcioro. Kb. [K. BARTOSZEWICZ]. *Kraj* 1894 nr 44. — K. Cz. *Prawda* 1894 nr 50. — *Głos Narodu* 1894 nr 251. — W. KARCZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1895 t. 3 s. 357-363. — M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1895 t. 116 s. 202-204. — *Przegl. Poz.* 1895 nr 2. — K. KASZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1899 nr 197-198.

Wyścig dystansowy. (A. Ch.). *Mysł* 1894 nr z 1 października. — B. *Gaz. Warsz.* 1894 nr 218. — W. K. [W. KOSIAKIEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1894 nr 185. — [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1894 nr 222. — A. N. [A. NIEMOJEWSKI]. *Wędrowiec* 1894 nr 33. — A. S. [A. SMACZNIŃSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1894 nr 33. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1894 nr 186. — P. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1894 nr 34. — *Dzien. Pol.* 1894 nr 269. — *Gaz. Nar.* 1894 nr 241. — *Przegl. Tyg.* 1894 nr 33. — el. [E. LUBOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 6.

Na chlebie dzieci. A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1894 nr 240. — W. K. [W. KOSIAKIEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1894 nr 198. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 571. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1894 nr 199. — P. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1894 nr 36. — *Przegl. Tyg.* 1894 nr 36.

Monologi. [Seria 1]. ad. [A. DOBROWOLSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 37. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1894 nr 240. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1894 nr 250. — W. KARCZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1894 nr 243. — K. Cz. *Prawda* 1894 nr 50. — N. [A. NIEMOJEWSKI]. *Wędrowiec* 1894 nr 31. — [J. TOKARZEWICZ]. *Gaz. Warsz.* 1894 nr 259. — *Dzien. dla Wszystkich* 1894 nr 161. — *Głos Narodu* 1894 nr 164. — *Kur. Lw.* 1894 nr 296. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1895 nr 3. — W. KARCZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1895 t. 3 s. 357-363. — N. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1896 t. 121 s. 196-197.

Na chlebie u dzieci. Kr. *Kronika Rodz.* 1903 nr 51.

Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1894 nr 32. — *Gaz. Warsz.* 1894 nr 244. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1894 nr 222. — *Ateneum* 1895 t. 4 s. 606-607. — (Falszywa kuropatwa:) W. Łoś. *Kur. Niedzielny* 1898 nr 15. — A. M. L. [A. z MYCIELSKICH-LISICKA]. *Przegl. Pol.* 1898 t. 129 s. 159-161. — R. *Gaz. Warsz.* 1898 nr 81. — (sk) [A. SKRZYŃECKI]. *Wędrowiec* 1898 nr 12.

Fotografie wioskowe. Ch. [I. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1895 nr 119. — Dr. Cz. [A. CZECHOWSKI]. *Dzien. Poz.* 1895 nr 252. — W. KARCZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1895 t. 3 s. 357-363. — H. J. [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 31. — *Gaz. Nar.* 1895 nr 311. — *Kur. Codz.* 1895 nr 151. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1895 nr 281. — *Przegl. Poz.* 1895 nr 23. — Dr. Cz. [A. CZECHOWSKI]. *Dzien. Poz.* 1896 nr 258. — L. GLATMAN. *Przegl. Lit.* 1896 nr 4. — N. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1896 t. 121 s. 637.

Ojciec Prokop. N. [A. NIEMOJEWSKI]. *Wędrowiec* 1895 nr 36.

Synowie pana Marcina. Ch. [I. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1896 nr 102. — Z. PIETKIEWICZ. *Gaz. Pol.* 1896 nr 204. — R. ZAWILIŃSKI. *Kur. Codz.* 1896 nr 222. — R. ZAWILIŃSKI. *Przegl. Lit.* 1896 nr 5. — * * *. *Prawda* 1896 nr 32. — *Ateneum* 1896 t. 3 s. 184-185. — *Biesiada Lit.* 1896 s. 128. — *Przegl. Poz.* 1896 nr 34. — *Przegl. Tyg.* 1896 nr 14.

Willa pana regenta. W. KARCZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1895 t. 3 s. 357-363. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Gaz. Warsz.* 1895 nr 188. — *Ateneum* 1895 t. 4 s. 606-607. — *Kraj* 1895 nr 26. — *Przegl. Tyg.* 1895 nr 39. — N. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1897 t. 125 s. 188.

Baby. B. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 203. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Gaz. Pol.* 1896 nr 174. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 32. — A. L. [A. LANGE]. *Głos* 1896 nr 33. — A. M. [A. MIESZKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1896 nr 210. — B. ZAWADZKI. *Kur. Warsz.* 1896 nr 211. — *Dzien. dla Wszystkich* 1896 nr 175. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 31 [w rubr. Odgłosy]. — *Gaz. Lw.* 1896 nr 177. — *Gaz. Nar.* 1896 nr 215. — *Niwa* 1896 nr 31. — a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 7; nr 15; nr 42. — ALMA. *Ster* 1897 nr 9. — b. *Czas* 1897 nr 31. — B. *Czas* 1897 nr 269. — A. C. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1897 nr 87. — Cz. [A. CZECHOWSKI]: Teatr Polski w Poznaniu. *Dzien. Poz.* 1897 nr 24. — (f.) [W. FELDMAN]. *Dzien. Kr.* 1897 nr 331. — K. GLIŃSKI. *Bluszcz* 1897 nr 41. — IKS YPSYLON. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1897 nr 71. — G. KEMPNER. *Przegl.*

Tyg. 1897 nr 42. — F. KONECZNY: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1897 z. 9 s. 606. — * *. [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 70. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 278. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 42. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1897 nr 32. — M. A. *Israelita* 1897 nr 41. — K. ZALEWSKI. *Kur. Warsz.* 1897 nr 278. — *Bluszcz* 1897 s. 325. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1897 nr 38. — W. BARANOWSKI. *Kur. Litewski* 1907 nr 149. — W. ŚLIZIEN. *Dzien. Wil.* 1907 nr 157. — St. N.: Teatr Ludowy. *Gaz. Powsz.* 1910 nr 186. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1918 nr 85 wyd. wiecz. — *Kur. Pol.* 1918 nr 83. — T. KREMER: Teatr Powszechny. *Ilustr. Przegl. Teatr.* 1920 nr 40-41. — *Ziemia Przemyska* 1921 nr 20. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1932 nr 125. — J. K. [J. KOLLER]. *Nowy Kur.* 1932 nr 125. — W. N. [W. NOSKOWSKI]. *Kur. Poz.* 1932 nr 243.

Buda na karczunku. R. JUNGIEWICZ. *Kur. Niedzielnny* 1896 nr 9. — R. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 311. — V. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 50. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 333. — R. ZAWILIŃSKI. *Przegl. Lit.* 1897 nr 9.

Przy kominku. Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1895 nr 276. — *Ateneum* 1895 t. 4 s. 606-607. — *Biesiada Lit.* 1895 s. 288. — *Gaz. Pol.* 1895 nr 249. — *Niwa* 1895 nr 31. — *Prawda* 1896 nr 32. — *Przegl. Poz.* 1896 nr 34.

Suma na Kocimbrodzie. B. BIERNACKI. *Niwa* 1897 nr 26. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 298. — HAEŁ. *Israelita* 1897 nr 30. — N. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1897 t. 126 s. 353-354. — (r) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 175. — R. ZAWILIŃSKI. *Czas* 1897 nr 170. — R. ZAWILIŃSKI. *Przegl. Lit.* 1897 nr 13/14. — *Kur. Niedzielnny* 1897 nr 22.

Wnuczek... P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1896 nr 319. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1896 nr 41. — Z. PIETKIEWICZ. *Gaz. Pol.* 1896 nr 204. — L. RUTKOWSKI. *Ateneum* 1896 t. 4 s. 580-585. — R. ZAWILIŃSKI. *Przegl. Lit.* 1896 nr 7. — *Biesiada Lit.* 1896 s. 192. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1897 nr 307.

W sieci pajęczej. P. Ch. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Ateneum* 1897 t. 2 s. 600-601. — D. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 30.

Za mgłą. K. KASZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1898 nr 99.

Żona z jarmarku. Mmp. *Gaz. Pol.* 1895 nr 249. — H. J. [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 46. — L. W.

[L. WASILEWSKI?]. *Głos* 1895 nr 4. — J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1896 t. 49 s. 283. — *Ateneum* 1899 t. 4 s. 196-198. — *Kraj* 1899 nr 43. — *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 46. — K. KRÓL. *Pol. Macierz Szkolna* 1923 nr 2.

Powtórne życie. K. LASKOWSKI. *Kur. Niedzielnny* 1897 nr 45. — J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1898 t. 59 s. 412-413.

Przeszkoda. J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 56 s. 282. — St. *Rola* 1897 nr 33. — *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 43.

Z pola i z bruku. R. JUNGIEWICZ. *Kur. Niedzielnny* 1896 nr 9. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 333.

Monologi. Seria 2. M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1899 t. 133 s. 551.

Nowele. I. MOSZCZEŃSKA. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 53. — W. J. [W. JĄBLONOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 43.

Wdowa z placem. W. LUBOR. [W. LUBORADZKI]. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 21.

Recenzje przekładów

F. Coppée: Lutniarz z Cremony. *Gaz. Pol.* 1881 nr 286. — *Kur. Codz.* 1881 nr 286. — *Kur. Por.* 1881 nr 354. — *Nowiny* 1881 nr 352. — K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1882 nr 862.

S. Abramowicz: Donkiszot żydowski. M. K. [M. KONOPNICKA]. *Świt* 1885 nr 87. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 259. — B. PRUS. *Kur. Warsz.* 1885 nr 183; przedr. w książce: Kroniki. T. 8. W-wa 1959 s. 164-165. — Rus. *Israelita* 1885 nr 35-36. — H. BIEGELEISEN. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 2. — W. FELDMAN. *Ojczyzna* 1886 nr 2-3. — T. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Niwa* 1886 nr 267. — K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1886 nr 1081. — *Ateneum* 1886 t. 1 s. 358-359.

S. Abramowicz: Szkap. FANTAZY [W. GOMULICKI]. *Kur. Codz.* 1886 nr 131. — W. K. ZIELIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 50. — (W). [W. FELDMAN]. *Ojczyzna* 1887 nr 6.

Wydania zbiorowe

Obywatel z Tamki i inne opowiadania. J. LESZCZ. *Polonistyka* 1960 nr 6. — S. LICHAŃSKI. *Nowe Książki* 1960 nr 20. — J. OKOPIEN. *Orka* 1960 nr 35. — S. FITA. *Kamena* 1961 nr 5. — J. KĄDZIĘLA. *Nowa Kultura* 1961 nr 18.

SZCZEPAŃSKI LUDWIK (1872–1954)

Pseud. i krypt.: JAN Z.; JAN ZABIEŁLO; KAROL BICZ; LS; (LS); LSZ; L; L. S.; L. Sz.; L. Sz.-I; LUDWIK SZ.; s. L.; WINCENTY OGÓREK; (XY); XY.

Publicysta, krytyk literacki, poeta, powieściopisarz.

Ur. 5 marca 1872 w Krakowie; syn Alfreda i Heleny z Zieleniewskich. Uczęszczał do gimnazjum w Baden pod Wiedniem. Rozpoczął studia prawnicze w Uniwersytecie Wiedeńskim, kontynuował je w Uniwersytecie Jagiellońskim. Debiutował jako poeta w 1892. W 1897-1898 wydawał założone przez siebie czasopismo *Życie* oraz w 1898 dwutygodnik satyryczny *Urwisz*. W 1902 ożenił się z Lucyną z Libiszowskich. W tymże roku wyjechał na dwa lata do Wiednia. W 1901-1904 wydawał *Ilustrację Polską*, w 1903-1913 *Nowiny dla Wszystkich*. W 1914-1916 pracował w redakcji *Ilustrowanego Kuriera Codziennego*. W 1916 władze austriackie, aby zapobiec jego działalności publicystycznej, powołały go karnie do armii osadzając w obozie wojskowym pod Linzem. Zwolniony z obozu w 1917, pracował jako urzędnik we Lwowie. W 1918 redagował *Dziennik Polski*, w 1919 powrócił do pracy w redakcji *Ilustrowanego Kuriera Codziennego*. W latach międzywojennych mieszkał w Krakowie. W 1923 został wiceprezesem Związku Dziennikarzy Polskich. Od 1927 był referentem prasowo-propagandowym rozgłośni Polskiego Radia. W 1935 otrzymał Srebrny Wawrzyn Polskiej Akademii Literatury, w 1937 tytuł seniora Syndykatu Dziennikarzy Polskich. Zajmował się zagadnieniami spirytyzmu, był jednym z założycieli Towarzystwa Metapsychicznego w Krakowie. Był także współorganizatorem Towarzystwa Krzewienia Świadomego Macierzyństwa i Reformy Obyczajów i do 1939 jego przewodniczącym. Współredagował organ Towarzystwa *Życie Świadome*. W styczniu 1944 unikając represji hitlerowskich uciekł na Węgry. Do Krakowa wrócił ze zrujnowanym zdrowiem w sierpniu 1945. W celach zarobkowych napisał kilka poradników kulinarnych i broszur o reformie obyczajów. Ostatnie lata spędził w całkowitej nędzy. Mieszkał w Łagiewnikach pod Łodzią. Zmarł w szpitalu w Krakowie 10 lutego 1954.

TWÓRCZOŚĆ

1. Hymny. Wiedeń 1897. Przedr. zob. poz. 4.

Zawartość: m.in. cykle: Hymny (tu m.in. wiersz: O północy), Z sonetów wiedeńskich, Spod Wawelu. Przekłady czes.: z cyklu Hymny: E. Kvapil. *Slovanský přehled* 1911 s. 302.

2. Srebrne noce. Lunatica. Wiedeń 1897. Przedr. zob. poz. 4.

Zawartość: m.in. cykle: Srebrne noce. Lunatica, Morze, morzeł, Carillon, Świt. Przekłady czes.: z cyklu Lunatica: F. Kvapil. *Slovanský přehled* 1911 s. 299-302.

3. O „Życie”. Drobny przyczynek do poznania literacko-artystycznych i społecznych stosunków Galicji, wraz z listem do p. Sewera Maciejowskiego. Kr. 1898.

4. Pieśni i hymny. Lw. [1899] *Bibl. Mrówki* nr 338-339.

Zawierają wiersze ogłoszone w zbiorach: Hymny (zob. poz. 1) oraz Srebrne noce. Lunatica (zob. poz. 2).

5. W naszej letniej stolicy, czyli przygody rejenta Nowakowskiego w Zakopanem. Kr. 1903.

6. Chuliganowi adwokatowi drowi Włodzimierzowi Lewickiemu słów kilka jako publiczny obrachunek. List otwarty. Kr. 1907.

7. Król powietrza. Powieść z najbliższej przyszłości. *Dzien. Powsz.* 1908 nr 337-339, 1909 nr 9-94. Wyd. osob. Kr. 1909.

Stanowi część pierwszą powieści pt. Przewrót, zob. poz. 8.

8. Przewrót. Powieść z najbliższej przyszłości. Kr. 1911. Zob. poz. 7.

9. Wielka wojna, jej przyczyny, skutki, cele. Kr. 1915. Skróc pt. O co się wojna toczy i kiedy będzie pokój? Kr. 1915.

10. Krakowskie doświadczenia mediumicznych z Janem Guzikim. *Ilustr. Kur. Codz.* 1920 nr 340-341, 343, 345, 347, 351. Wyd. osob. Kr. 1921.

11. Czy umarli mówią z nami? Spirytyzm współczesny. Kr. 1936 [1935]. Wyd. nast. pt. Okultyzm. Fakty i złudzenia. Wyd. nowe. T. 2. Spirytyzm współczesny. Kr. 1937.

12. Mediumizm współczesny i wielkie media polskie. Kr. 1936 [1935]. Wyd. nast. pt. Okultyzm. Fakty i złudzenia. Wyd. nowe. T. 1. Mediumizm współczesny i wielkie media polskie. Kr. 1937.

13. Cuda współczesne. Ogł. fragm. *Dzien. Poz.* 1937 nr 28 (pt. Zjawiska metapsychiczne w życiu Marszałka Piłsudskiego). Wyd. osob. całości Kr. 1937.

14. Wiedza tajemna, wróżbiarstwo, magia dni naszych. Kr. [1939].

15. Strachy, widma, seanse spirytystyczne i dziwy fakirow. Zakopane [1946].

16. Trzy skecze: W gabinecie lekarza. — Druga podróż poślubna. — Wynalazca (Radiokataryniarz). Kat. 1946 *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 242.

Ponadto wydał kilka broszur z zakresu seksuologii.

Przekłady drobnych wierszy na język niemiecki: M. Scherlag. W: *Moderne polnische Lyrik*. Oprac. L. Scherlag. Zurych 1923.

Wiersze, recenzje i artykuły umieszczał w czasopismach: *Antena* (1936), *Ateneum* (1896-1898), *Chwila Aktualna* (1911), *Czas* (1896-1897; tu m. in.: Paweł Verlaine. Szkic do portretu. 1896 nr 260-264), *Dzien. Kr.* (1896-1897), *Dzien. Lit. dod. Dzien. Pol.* (1950), *Dzien. Pol.* (1897), *Dzien. Powsz.* (1908-1909), *Dzien. Poz.* (1898, 1937), *Echa Leśne* (1928), *Gaz. Kr.* (1914), *Gaz. Lw.* (1899), *Gaz. Warsz.* (1921), *Głos* (1895, 1898), *Goniec Kr.* (1918), *Ilustracja Pol.* (1902-1903; tu m. in.: Echa z Warszawy: Sienkiewicz i „młodzi”, „ruja”, „porubstwo”, „obcość”. 1903 nr 17), *Ilustr. Dzien. Pol.* (1919), *Ilustr. Kur. Codz.* (1914-1917, 1919-1939; tu m. in. art.: Wesoło żeglujmy, wesoło po morzu grafomanii. 1936 nr 214), *Kraj* (1895-1896, 1898, 1909; tu: Listy. Z noweli psychologicznej wierszem. 1898 nr 34), *Krakus* (1898), *Krytyka* (1900-1902; tu m. in.: Odpowiedź na ankietę pt. Policja a sztuka. 1902 t. 1 s. 215), *Kur. Lit.-Nauk. dod. Ilustr. Kur. Codz.* (1937), *Kur. Metapsychiczny „Dziwy Życia” dod. Ilustr. Kur. Codz.* (1928-1939), *Kur. Przemyski* (1897), *Kur. Stanisławowski* (1901), *Kur. Warsz.* (1898, 1908, 1933), *Listy z Teatru* (1947), *Monitor* (1896), *Myśl* (1892-1893, 1895; tu debiut poetycki), *Naprzód* (1900), *Neue Revue* (Wiedeń 1896), *Niwa* (1894), *Nowa Reforma* (1925), *Nowiny dla Wszystkich* (1903-1913; tu stałe recenzje teatralne), *Nowy Świat* (1924), *Piast* (1946), *Pobudka* (1918), *Politik* (Praga 1896), *Praca* (1901), *Praktyczna Gospodyni* dod. *Nowin* (1913), *Przełom* (1896), *Przełom* (1904), *Przełom* (1896), *Przełom* (1896-1899, 1901), *Przełom* (1948-1950), *Przełom* (Wiedeń 1895; tu: W ramach z filigranu: Powiastka sentymentalna; Fantasia lunatica; Pastel; Brutalny. Nr 12), *Radio* (1927), *Słowo* (1899), *Słowo Pol.* (1910, 1914), *Świat* (1894-1895; tu m. in.: Henryk Ibsen. Garść uwag. 1894 nr 23-24), *Światowid* (1933), *Światlika Kr.* (1946; tu: Zaczarowany kamień. Skecz ludowy w 1 odsłonie na wątku gadki ludowej. Nr 22), *Tempo Dnia* (1933), *Tyg. Humorystyczny* dod. *No-*

win (1913), *Tyg. Ilustr.* (1895, 1915-1916), *Tyg. Pol.* (1899), *Tyg. Powsz.* (1950), *Urwisz* (1898), *Wiad. Kr.* (1922), *Wiek Nowy* (1919, 1922), *Wielkopolein* (Pittsburg 1912), *Wielkopolein. Ilustracja* (1929), *Wiener Rundschau* (1897), *Wróble na Dach* (1937), *Życie* (1897-1898; tu: Sztuka narodowa. 1898 nr 9-10; Stałe recenzje teatralne), *Życie Świadome* (1936-1937).

Ponadto w wydawnictwach: *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909, *Dziwy mediumizmu*. Kr. 1921, *Jednodniówka*. Monachium 1897, *Kalendarz powsz. na r. 1917*. Mikołów [1916], *Kraków. Poezje, nowele, fragmenta dramatów*. Kr. 1900, *Młoda Polska*. Wybór poezji. Oprac. T. Żeleński (Boy). Lw. 1939; wyd. 2 Wr. 1947, *Na pamiątkę czterdziestolecia Tow. Bratniej Pomocy Studentów Politechniki we Lw.* Lw. 1901, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, S. Nowiński: Gruba Berta. Echa z lat 1914-1916. Kr. 1916 [tu przedmowa], *Pieśń ujdzie calo. Antologia wierszy o Żydach pod okupacją niemiecką*. W-wa 1947, *Sąd wieków nad Niemcami*. Łódź 1947, R. Schermann: Pismo nie kłamie. Kr. 1939 [tu przedmowa], *Woenny kalendarz albumowy „Ilustr. Kur. Codz.”*. Kr. 1916.

Przekłady

1. O. E. Hartleben: Postulat moralny. Komedia w 1 akcie. *Życie* 1898. Wyd. osob. Kr. 1899.

2. E. M. Remarque: Droga powrotna. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 331-354, 1931 nr 1-77. Wyd. osob. W-wa 1931. Wyd. nast.: Kat. 1956.

Ponadto zamieszczał w czasopismach przekłady drobnych utworów następujących pisarzy: J. Aho, H. Bahr, H. Becque, B. Björnson, F. Bülow, J. W. Goethe, Li-Taj-Po, G. Schwarzkopf, A. Seidel, A. Silvestre, A. Strindberg, P. Verlaine.

Prace dyktorskie

1. Pieśń polska w latach wielkiej wojny. Zebrał i wydał... Kr. 1916 (wraz z przedmową).

2. Szopka krakowska. Nowe jasełka, czyli Betlejem Polskie dla scen amatorskich oraz teatrzyków marionetek z zachowaniem głównych dialogów starego tekstu opracował, rozwinął i uzupełnił aktem 3... Kat. 1946 *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 246.

Listy i materiały

1. Do A. Wiślickiego 2 listy z 1892-1894. Rkps *Bibl. Miejskiej* W-wy sygn. 80.

2. Do Z. Przesmyckiego 23 listy z 1893-1898. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2862.

3. Do J. Kasprowicza 4 listy z 1895-1897. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.

4. Do S. Witkiewicza 5 listów z 1897-1898 i b. d. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

5. Do K. M. Górskiego 2 listy z 1897-1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7729 III.

6. Do W. Orkana 6 listów z 1898-1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8630 III.

7. Do S. Dicksteina z 1906. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. depozyt Tow. Nauk. Warsz. sygn. 225.

8. Do S. Bursy 17 listów z 1906-1946. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7529 III, 7532 III.

9. Do B. Wysłoucha z 1916. Rkps Ossol. sygn. 7184/I.

10. Do W. Feldmana list b. d. Rkps Ossol. sygn. 1216.

11. Od G. Zapolskiej 143 listy z 1897-1912 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 12214 II, 12215 II. Kilka listów z 1899 ogł. L. Szczepański w art.: Wspomnienia i plotki literackie. Zapolska — Przybyszewski. *Przechrój* 1950 nr 249; całość ogł. w książce: G. Zapolska: Listy. T. 1-2. W-wa 1970.

12. Od różnych osób 168 listów z 1899-1949. Rkps Ossol. sygn. 12216 II, 12217 II; tu m. in. od następujących: P. Hertz z 1932, F. Hościcka z 1927, M. Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej b. d., K. Krumłowskiego z 1915, W. Lutoslawskiego 2 listy z 1929-1933, A. Nowaczyńskiego 4 listy z 1929-1936, S. Przybyszewskiego z 1909. Ogł. S. Helsztyński w książce: *Metody Młodej Polski*. Kr. 1969 s. 283-284, W. S. Reymonta 4 listy z 1901-1902, A. Grzymały-Siedleckiego z 1916, W. Smoleńskiego z 1920, L. Solskiego 6 listów z 1910-1932, M. Szeligi z 1899, W. Tetmajera b. d., T. Boya-Żeleńskiego 11 listów z 1927-1938. Listy od T. Boya-Żeleńskiego ogł. *Mies. Lit.* 1966 nr 1.

13. Od J. G. Pawlikowskiego z 1910. Rkps Ossol. sygn. 1221/I.

14. Rękopisy artykułów. Ossol. sygn. 13416/III, 13420/III.

OPRACOWANIA

W. FELDMAN: Piśmiennictwo polskie 1880-1904. T. 2. Kr. 1905 s. 118-119, 133-142. — Blamaż „Nowin” i pana Szczepańskiego. *Gaz. Powsz.* 1910 nr 12. — L. SZCZEPAŃSKI: *Gaz. Powsz.* 1910 nr 116 [list do redakcji *Gaz. Powsz.*]; Do szanownych czytelników „Gazety Powszechnej” od Redakcji „Nowin”.

Gaz. Powsz. 1910 [nr z 31 grudnia]. — *Ilustr. Almanach Artyst.-Lit.* Wyd. 2 Lw. 1911 s. s. 159. — E. BOYÉ: U kolebki modernizmu. Kr. 1922 s. 7-21. — S. PRZYBYSZEWSKI: Moi współcześni. Wśród swoich. W-wa 1930 s. 82-84; wyd. nast. W-wa 1959 s. 329-330. — L. R. [L. RADZIEJOWSKI]: Życie katolickie, p. Boy-Żeleński — Wolterem. Entuzjastyczna apologia na łamach krakowskiego „IKC”. *Polonia* 1930 nr 43. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Początki Młodej Polski. *Roczn. Pol. Akademii Literatury 1937/1938*. W-wa 1939. — S. ŁATKA: Kronika kulturalna. *Tydzień* 1946 nr 12. — Z czarnej kawy u dziennikarzy. *Dzien. Pol.* 1946 nr 191. — S. NOWIŃSKI: Z twórcą „Życia” — L. Szczepańskim. Rozmowa dwóch seniorów Związku Dziennikarzy R. P. *Dzien. Pol.* 1947 nr 116. — *Listy z Teatru* 1947 nr 16. (Nekrologi): *Dzien. Pol.* 1954 nr 48; *Przechrój* 1954 nr 465; *Trybuna Ludu* 1954 nr 59; *Życie Lit.* 1954 nr 8.

Miscellanea lit. 1864-1910. Wr. 1957 s. 319-321. — S. HENEL. *Świat* 1960 nr 2 [wywiad z J. A. Szczepańskim dot. L. Szczepańskiego]. — L. Szczepański. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965 s. 782. — C. LECHICKI: Kartka z dziejów prasy krakowskiej XX w. *Malopol. Studia Hist.* 1965 z. 1/2 s. 119-138 [zawiera bibliografię prac]. — J. CZACHOWSKA: Gabriela Zapolska. Monografia bio-bibliograficzna. Kr. 1966 s. 170-171 i passim. — W. ZECHENTER: Trzy sklepy. *Życie Lit.* 1967 nr 51. — M. E. HALBAŃSKI: W dodatku... smakosz nad smakosze. *Dzien. Pol.* 1969 nr 52. — W. ZECHENTER: Wśród oceanu czarnej kawy... *Dzien. Pol.* 1969 nr 52. — K. ZBIJEWSKA: Byli z nami. *Dzien. Pol.* 1970 nr 27.

Hymny. R. LEWANDOWSKI. *Słowo Pol.* 1897 nr 171. — K. NITSCH. *Przeł. Lit.* 1897 nr 15/16. — M. POSNER. *Dzien. Kr.* 1897 nr 454, 455. — *Dzien. Pol.* 1897 nr 251-252. — Kronika literacka. *Wiek* 1897 nr 295. — AR. LES.: Nowości naukowe i literackie. *Ateneum* 1898 t. 3 s. 174-175. — A. MAZANOWSKI. *Przeł. Powsz.* 1898 t. 57 s. 282-283.

Srebrne noce. — Lunatica. J. STEN [L. BRUNER]: Debiuty poetyckie. *Dzien. Kr.* 1897 nr 370, 372. — ADIN [A. INLENDER]: Notatki literackie i artystyczne. *Dzien. Pol.* 1897 nr 114. — R. LEWANDOWSKI. *Słowo Pol.* 1897 nr 106. — K. NITSCH. *Przeł. Lit.* 1897 nr 9. — W. STERLING. *Prawda* 1897 nr 31. — W. SZCZURAT: Przed świtem. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1897 nr 24. — W. p. *Dzien. dla Wszystkich* 1897 nr 161. — W. S. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 31. — S. WOMELA. *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1897 nr 157. — *Nowa Reforma* 1897 nr 150. — *Wiek* 1897 nr 295. — A. MAZANOWSKI. *Przeł. Powsz.* 1898 t. 57 s. 279-282.

O „Życie”. SEWER [I. MACIEJOWSKI]: Kilka słów z powodu „Listu otwartego” p. L. Szczepańskiego. *Życie* 1898 nr 33.

W naszej letniej stolicy. H. GAL-LE. *Książka* 1905 s. 187.

Król powietrza. (a. st.). *Gaz. Lw.* 1909 nr 289. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1909 s. 78-81. — Fantazje przyszłości. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 26.

Przewrót. (m. p.). *Nowa Gaz.* 1911 nr 233. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1912 s. 71-72.

Wielka wojna, jej przyczyny, skutki, cele. sn.: Z literatury wojennej. *Głos Narodu* 1915 nr 517. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1915 nr 258.

Pieśń polska w latach wielkiej wojny [edyt.]. E. Z. [E. ZECHENTER]: Liryka chwili. *Głos Narodu* 1915 nr 640. — J. LO-RENTOWICZ: Dwie antologie. *Romans i Po-*

wieść 1916 nr 14-15 dod. *Świata*. — A. MA-ZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1916 s. 272-274.

E. M. Remarque: Droga powrot-
na [tłum.]. Wśród nowych książek. *Kur. Lit.-Nauk.* 1931 nr 27 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Mediumizm współczesny i wiel-
kie media polskie. R. [T. SINKO]:
Wśród nowych książek. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935
nr 51 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Wesoło żeglujmy, wesoło po
morzu grafomanii [art. w *Ilustr.*
Kur. Codz.]. K. L. KONIŃSKI: Każda nielo-
jalność powinna być ganiona. *Prosto z Mostu*
1936 nr 36.

Cuda współczesne. J. KIRSCHNER:
W krainie cudów. *Życie Świadome* 1937 nr 1.
— M. MILBRAND. *Pion* 1937 nr 17.

Wiedza tajemna, wróżbiarst-
wo, magia dni naszych. J. G. M.:
Przeczytamy. *As* 1939 nr 26.

SZCZĘSNY ALEKSANDER JERZY (1885 – 1929)

Pseud. i krypt.: AS; CIVIS VARSOVIENSIS.

Poeta.

Ur. 19 sierpnia 1885 w Warszawie. W 1898-1904 uczęszczał tamże do gimnazjum realnego, następnie pracował kolejno w księgarni i w Zarządzie Kolei Nadwiślańskiej. W 1917-1918 kształcił się na wyższych kursach administracji państwowej. W czasie pierwszej wojny światowej był członkiem Polskiej Organizacji Wojskowej. W 1919 przebywał parę miesięcy w Paryżu. W 1920 uczestniczył w wojnie polsko-radzieckiej. Później pracował w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej. Jako radca ministerialny redagował czasopismo urzędowe *Praca i Opieka Społeczna*. Był członkiem zarządu Związku Literatów. Zmarł 28 sierpnia 1929 w Zakopanem.

TWÓRCZOŚĆ

1. Spadkobierca skarbów ojcowskich. Opo-
wiadanie dla młodzieży na tle przeszłości.
W-wa 1908 *Mała Biblioteczka* nr 8. Wyd.
nast. W-wa [ok. 1924] w serii jw.

Zawartość: Henryk z Góry. Opowiadanie dla mło-
dzieży na tle przeszłości; Litość nagrodzona; Chora
mateczka.

2. Dla naszej dziatwy. 40 ciekawych i zaj-
mujących bajeczek. W-wa 1910.

3. 30 bajeczek dla małych czytelników.
W-wa 1910.

4. Kolorowe okienko. W-wa 1913 [1912]
Bajki.

5. To, co się stało. W-wa 1912 *Pod Znakiem
Poetów*.

Zawartość: cykl: Przymknięte oczy; Anioł du-
cha; Wczorajsza pustota (tu podcykle: Wojna, Igraszki);
Milczenie oddycha; Drogi odludne (tu m.in. poemat
prozą pt. Drogi odludne. *Sfinks* 1909 t. 2 s. 352-364);
Liryka; Genesis.

6. Baśnie wiosenne. W-wa 1914 [1913]. Wyd.
2 W-wa 1922.

7. Pieśń białego domu. W-wa 1915.
Opowiadanie.

8. O cudownej ziemi i ludzkim ukochaniu.
W-wa 1916 *Bibl. Nowości* z. 7-8.

9 Dla was. W-wa 1921 [1920].
Wiersze dla dzieci.

10. Tarnina. W-wa [1920].

Zawartość: Cykle: Przedmowa; Spojrzenia; Po-

wrót; Uczeń; Dzisiaj (tu m.in. wiersz pt. Dzisiaj. *Wigilie*. [T. 1]. W-wa 1914).

11. Pieśń o drodze. Wstępy: A. Boleski, M. Kuźmińska. W-wa 1932 [1931] *Pod Znakiem Poetów. Seria nowa*.

Wyd. pośmiertne.

Zawartość: Cykle: Wtore oczy; Duch i życie; Pamiętajmy; Pieśń o drodze; Zaslona; Wiersze różne; Proza poetycka.

Przekłady drobnych utworów: serbochorw.: Pjesma o pjesmi. Tłum. D. Kaličeva. *Zora* 1889 nr 12; Pjesma nad pjesmama. Iz zbirke „Przelotne chmury”. Tłum. Š. Obzor 1899 nr 266; Ložilac. Tłum. J. Matica. *Prostjeta* 1901 s. 395.

Poezje ogłaszał w czasopismach: *Bluszcz* (1915, 1918), *Chimera* (1907; tu debiut poetycki: Liryka. S. 458-466), *Krytyka* (1909), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1908-1914), *Mies. Lit. i Artyst.* (1911, 1914), *Myśl Pol.* (1915, 1917), *Nowa Gaz.* (1918), *Nowa Reforma* (1914), *Nowy Przegl. Lit. i Sztuki* (1921), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1924), *Ponowa* (1921), *Prawda* (1912-1913; tu cykl prozy poetyckiej pt. Miasto. 1912 nr 50, 1913 nr 2, 5, 14), *Prawo Ludu* (1921), *Przegl. Krytyki Artyst. i Lit.* (1909), *Przegl. Warsz.* (1923), *Rząd i Wojsko*, *Sfinks* (1908-1909), *Siew* (1926), *Sztuka* (1911; tu: Słowo o bohaterstwie żywota. Z. 1), *Trybuna* (1920), *Tyg. Ilustr.* (1908), *Widnokrąg* (1915), *Witeź*, *Wieniec i Pszczółka* (1925; tu: O tym, jak kiedyś miesiać brata swego Marca obdarowały. Nr 12-13), *Z Bliska i z Daleka* (1913).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Godło. Książka zbior.* Wyd. A. Górski. T. 1. W-wa 1915, *Nowina. Książka zbior.* W-wa 1914-1915, *W pamiętnym roku wojny.* W-wa 1916, *Warszawa Wołyniowi.* W-wa 1917.

Przekłady

H. Ch. Andersen: Baśnie. W-wa [1914].

Prace edytorskie

Wigilie. [T. 1-2]. W-wa 1914-1915.

Książka zbior. zawierająca m.in. wiersze A. Szczęsnego.

Listy

1. Do Z. Przesmyckiego 11 listów z 1906-1918 i b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2862.

2. Podpis na liście do red. *Sztuki* z 1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5324.

3. Do Z. Przesmyckiego list b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 6319.

4. Rękopisy wierszy z teki redakcyjnej *Chimery* i *Życia*. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5450.

OPRACOWANIA

S. LAM: A. Szczęsnny. W książce: Współcześni pisarze polscy. W-wa [1922].

(Nekrologi): E. KOZIKOWSKI: *Głos Prawdy* 1929 nr 295; -n-. *Slovanský přehled* (Praga) 1929 s. 553; *Mies. Książki* 1929 nr 10.

S. NAPIERSKI: Na mogile poety. Wiersze A. Szczęsnego. *Wiad. Lit.* 1931 nr 11. — E. KOZIKOWSKI: Więcej prawdy niż plotki. Wspomnienia o pisarzach czasów minionych. W-wa 1964 s. 169-181. — A. Szczęsnny. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. — A. LAM. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 1. W-wa 1968.

Kolorowe okienko. J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1912 nr 586. — *Sz. Kur. Litewski* 1912 nr 279.

To, co się stało. Z. DEBICKI: Wśród poetów. *Kur. Warsz.* 1912 nr 39. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Nowe nazwiska. *Głos Warsz.* 1912 nr 60-61. — B. LEŚMIAN. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1912 nr 151; przedr. w książce: Szkice literackie. W-wa 1959 s. 334-339. — OTTO. *Prawda* 1912 nr 52. — *Sz. Kur. Litewski* 1912 nr 184. — T. SZAMROD: Wierszem i prozą. *Rydwani* 1912 nr 1. — *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 19. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1913 s. 18-19.

Baśnie wiosenne. S. STUDNICKA. *Kur. Litewski* 1913 nr 285. — *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 51. — A. GRUSZECKA: Literatura dla dzieci. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 5 s. 248-249.

Wigilie [edyt.]. J. LORENTOWICZ: „Po najgłębsze człowieczeństwo”. *Nowa Gaz.* 1916 nr 48, 58.

Tarnina. K. BUKOWSKI: Nowe poezje. *Placówka* 1920 nr 5. — E. CZEKAŁSKI: Na strunach śpiewnego słowa. *Świat* 1920 nr 2.

Pieśń o drodze. A. BOLESKI: Wstęp do: A. Szczęsnny: *Pieśń o drodze*. W-wa 1932. — M. KUŹMIŃSKA: Wstęp do: A. Szczęsnny: *Pieśń o drodze*. W-wa 1932. — Z. POLANOWSKI. *Droga* 1932 nr 3 s. 326-327. — R. [T. SINKO]: Wśród nowych książek. *Kur. Lit.-Nauk.* 1932 nr 3 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — S. NAPIERSKI. *Wiad. Lit.* 1933 nr 496.

SZELIGA MARIA (1854–1927)

Właściwe nazwisko: CZARNOWSKA-LOEY.

Pseud. i krypt.: ALMA; B. SARYUSZ; BOLESŁAW SARYUSZ; CIOTKA MARYNIA; JERZY HORWAT; JX; M. S.; M. Sz.; MAR. Sz.; MARIA CHÉLIGA; MARIA DEKALK; MATYLDA MAHOŃ; VOX.

Powieścio- i dramatopisarka.

Ur. w 1854 w Jasięcu Soleckim w Sandomierskiem, w rodzinie ziemiańskiej Mireckich. Kształciła się w domu. Ok. 1870 zamieszkała w Warszawie i zajęła się pracą literacką. W 1875 zwiedziła Czechy, Niemcy i Włochy. W 1876 wyszła za mąż za Jana Czarnowskiego, z którym wkrótce rozwiodła się. Zagrożona aresztowaniem w związku z działalnością w robotniczych kółkach oświatowych, emigrowała w 1880 do Francji. W Paryżu wyszła za mąż za artystę malarza Edwarda Loey. Aktywnie uczestniczyła we francuskim ruchu emancypacyjnym oraz w polskim ruchu socjalistycznym działającym w Paryżu. W 1890 wydawała pismo *Bulletin de L'Union Universelle des Femmes*, w 1895 *Revue Féministe*. Była członkiem paryskiego syndykatu dziennikarzy. Pozostając na emigracji żywo interesowała się sprawami polskimi: założyła Ligę Przeciw Okrucieństwu piętnującą postępowanie władz pruskich wobec dzieci polskich, opiekowała się ofiarami pierwszej wojny światowej. Od 1922 wydawała w Paryżu tygodnik społeczno-literacki *Ognisko* poświęcony sprawom polskiej emigracji. Zmarła 2 stycznia 1927 w Chaville pod Paryżem.

TWÓRCZOŚĆ

1. Hrabina Elodia. Powieść. *Opiekun Domowy* 1872 nr 42-52, 1873 nr 1-39.

2. Ze wspomnień kobiety. Powieść oryginalnie napisana... *Tyg. Mód i Powieści* 1872 nr 30-38.

3. Dla ideału. Powieść oryginalna. W-wa 1873 *Bibl. Romansów i Powieści*.

4. Pieśni i piosenki. W-wa 1873.

Zawartość: Urszula Zmorska; Po skonie. Fantazja marzyciela; Ideał kobiety. Obrazek sceniczny w 1 akcie; Regina. Obrazek dramatyczny; ponadto drobne wiersze.

5. Tak się często dzieje w świecie. Szkic powieściowy współczesny. *Kłosa* 1873 nr 430-443.

6. W przeddzień. Powieść współczesna. T. 1-2. W-wa 1873.

7. Bez opieki. Szkic powieściowy. *Opiekun Domowy* 1874 nr 10-36. Wyd. osob. W-wa 1880.

8. Wuj Damazy. Szkic z natury. W-wa 1874.

9. Iwan Podkowa. Dramat w 5 aktach. Wyst. Kr. 14 kwietnia 1877.

Zalecony do grania na konkursie krakowskim w 1876.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4638.

10. Nic nowego pod słońcem. Powieść. W-wa 1876.

11. Punkt do rozwodu. Z kartek pamiętnika. *Tyg. Mód i Powieści* 1876 nr 29-34.

12. Wolna wola. Komedyjka w 1 akcie. *Przyj. Dzieci* 1876 nr 33-34.

13. Córka elegantki. Komedja w 1 akcie. Wyst. W-wa 1877.

14. Dwór i dworek. W-wa 1878.

15. Nataniela. W-wa 1878.

16. Szczęście Walusia. Komedja w 5 aktach. Wyst. Lw. 21 kwietnia, W-wa 9 lipca 1878.

Odnazczona na konkursie we Lwowie w 1878.
Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4810.

17. Wyklęte dusze. Powieść. W-wa 1878.

18. Świetne partie. Komedja w 1 akcie. Wyst. W-wa 16 listopada 1882; Kr. 12 grudnia 1885 (pt. Świetna partia).

19. Herod-Baba. Komedja w 4 aktach. Wyst. Kr. 9 stycznia 1886.

Wg powieści J. I. Kraszewskiego.
Rkps Ossol. sygn. 11050/l.

20. Na przebój. Powieść współczesna. Kr. 1889.

Przekłady: franc., hiszp., niem., szwedzki.

21. L'Ornière. Pièce en trois actes. Wyst. Paryż 1896. Wyd.: Wstęp: J. H. Rosny. Paryż 1896.

22. Jak kochają artyści. Komedja w 5 aktach. Wyst. Poz. 10 maja 1905.

23. Les Déblayers. Wyst. Paryż 1906.

24. Vive la paix. Wyst. Paryż 15 maja 1909. Wyd. Paryż 1909.

25. Les nihilistes.

Utwór dramatyczny wyst. we Francji.

Ponadto książki dla dzieci.

Utwory beletrystyczne, poezje, przekłady, artykuły krytycznoliterackie, recenzje teatralne i korespondencje zamieszczała w czasopiśmie: *Bulletin de l'Union Universelle des Femmes* (Paryż 1890), *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1892), *Dziew. Łódzki* (1884-1886; tu m. in. opowiadanie: *La cruche cassé*. 1884 nr 73-75; Listy z Paryża. 1884-1885), *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* (1885-1887, 1889, 1893-1895, 1897), *Gaz. Nar.* (1898), *Gaz. Pol.* (1870; tu debiut: *Felieton fantazyjny*), *Gaz. Warsz., Gil Blas, Humanité Nouvelle, Journal des Débats, Kłosy* (1873), *Kur. Codz.* (1873, 1882-1883, 1892, 1894; tu m. in.: *Vae victis*. 1883 nr 58-62, 65-66; Listy z Paryża. 1883), *Kur. Pol.* (1889), *Kur. Warsz.* (1878, 1888, 1913), *Monde Moderne, Nasza Sztuka* (1893), *Nasze Słowo* (1902), *Niwa* (1887; tu: List otwarty do T. Jeske-Choińskiego. Z. 301), *Nowiny* (1876, 1878, 1881, 1882; tu m. in.: *Zbrodniarz*. Nowela. 1882 nr 86-90), *Ognisko* (Paryż 1922-1927), *Opiekun Domowy* (1872-1874), *La Parole Libre, Przegl. Tyg.* (1874, 1890-1892), *Przyj. Dzieci* (1874-1876), *Świat* (1888-1891; tu m. in.: *Niedobrani*. Nowela. 1890 nr 12), *Świt* (1884, 1886-1887), *Tyg. Ilustr.* (1886), *Tyg. Mód i Powieści* (1872-1877, 1908, 1910, 1912, 1913; tu m. in.: *Po ośmiu latach*. Fragment powieściowy. 1874 nr 49; *Chłopiec z mandoliną*. 1876 nr 6; *Panna Bolesta*. 1876 nr 21-22), *Tyg. Pol.* (1899), *Tyg. Powsz.* (1878), *Warsz. Roczn. Lit.* (1873), *Wieczory Rodzinne* (1892), *Zycie* (Kr. 1897), *Zycie* (W-wa 1887).

Ponadto w wydawnictwach: *Światelko*. W-wa 1885, *Święto Majowe*. Lw. 1901, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Listy i materiały

1. Do T. Lenartowicza 37 listów z 1875-1879. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2028 t. 6.
2. Do J. I. Kraszewskiego 19 listów z 1875-1886. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6536 IV.
3. Do W. Belzy 3 listy z 1878-1886. Rkps Ossol. sygn. 12422/I, 12654/II.
4. Do nieznannej adresatki z 1880. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7912 III.
5. Do A. Wiślickiego 16 listów z 1885-1892. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.
6. Do Z. Przesmyckiego 2 listy z 1887. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2862.
7. Do J. Bliźnińskiego z 1889. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6702 III.
8. Do Z. Sarneckiego 11 listów z 1889-1890 i b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6715 III.
9. Do O. Balzera z 1891. Rkps Ossol. sygn. 7691/II.

10. Do M. Wyslouchowej z 1891. Rkps Ossol. sygn. 7190/II.

11. Do red. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 715.

12. Do L. Szczepańskiego z 1899. Rkps Ossol. sygn. 12217/II.

13. Do G. Wiszniewskiej z 1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7954 III.

14. Do F. Hoesicka z 1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7128.

15. Do J. Korzeniowskiego z 1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.

16. Do nieznanego adresata 2 listy z 1909. IS PAN sygn. 1067-116/1.

17. Od T. Lenartowicza 27 listów z 1875-1879. Rkps Ossol. sygn. 6782/I.

18. Od G. Zapolskiej fragm. listu z 1889. Ogl.: G. Zapolska: Listy. T. 1. W-wa 1970 s. 96-98.

19. Rękopisy kilku wierszy. Bibl. PAN w Kr. sygn. 2029, 2073, 2076.

OPRACOWANIA

[P. CHMIEŁOWSKI]: *Warsz. Roczn. Lit.* 1873 s. 81-82. — A. G. B. [A. G. BEM]. *Niwa* 1873 nr 41. — W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1873 nr 140. — D. HENKIEL. *Gaz. Pol.* 1874 nr 70-73. — B. PRUS. *Kolce* 1874 nr 14. — J. M. K. [J. M. KAMIŃSKI]. *Opiekun Domowy* 1874 nr 4. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI: Nowe tory idealnej krytyki. *Przegl. Tyg.* 1874 nr 15. — L. NIEMOJOWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1875 nr 3. — W. MARRENÉ: Nasze autorki. *Tyg. Powsz.* 1885 nr 22. — [P. KOŚMIŃSKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 4. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Typy i ideały pozytywnej beletrystyki polskiej. *Niwa* 1887 nr 299 i odb. 1888; M. SZELIGA: List otwarty do T. Jeske-Choińskiego. *Niwa* 1887 z. 301. — J. H. SIEMIENSKI: Z obcego świata. *Głos* 1890 nr 3. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1890 nr 11. — MARYSZ [W. RABSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1892 nr 39. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wielka enc. powsz. ilustr.* T. 13 (1894). — FEMINA: Obyczaje współczesne. *Donkiszoteria emancypantki warszawskiej*. M. Szeliga-Loewy w Paryżu. *Niwa* 1895 nr 7. — M. STEFANOWSKA: Portrety literackie. M. Szeliga. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 28. — A. WERYTUS: Kobiety i feminiści. *Wędrowiec* 1897 nr 4. — WIERZBIĘTA: O „Nowej kobiecie”. *Kraj* 1897 nr 14. — Kobiety i feminiści. *Ziarno* 1897 nr 1, 4. — Z. KOŚCIESZA: Z końcem wieku. *Rola* 1902 nr 21-22. — N. JASTRZĘBSKA: Zarys politycznej działalności kobiet polskich. *Bluszcz* 1908 nr 52. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Pozytywizm w nauce i literaturze. W-wa

1908 s. 231-235. — J. ORKA [M. RAJCHMANOWA]: M. Szeliga. *Tyg. Mód i Powieści* 1909 nr 11. — H. TOPORÓWNA: Czy ma zabić? *Tyg. Mód i Powieści Nasz Dom* 1913 nr 3.

(Nekrologi i wspomnienia): Z. D. [Z. DĘBICKI]: M. Szeliga. *Kur. Warsz.* 1927; J. KRZYWIŃSKA: Wspomnienie o redaktorce „Ogniska”. Z powodu zgonu M. Szeligi. *Bluszcz* 1927 nr 4; S. MOSZCZYŃSKI. *Ognisko* (Paryż) 1927 nr 256; A. P. [A. POTOCKI]. *Kur. Por.* 1927 nr 13; Zgon zasłużonej pisarki. *Gaz. Warsz.* 1927 nr 13.

C. WALEWSKA: O równe prawa. *Kobieta Współczesna* 1929 nr 27. — E. MIKUSZ: Czwartą rocznicą. *Ognisko* (Paryż) 1931 nr 554. — „Ognisko” niech będzie zawsze piśmie niezależnym. Oto nakaz założycielki, śp. M. Szeligi. *Ognisko* 1936 nr 48. — R. PAŁUCHA: Pamiętniki z l. 1886-1914. Wr. 1958 s. 158-160 i passim. — H. DUNINÓWNA: Kobięto, puchu marny. [Łódź] 1965. — M. Szeliga. W: *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Ks. 4. W-wa 1965 s. 100. — C. GAJKOWSKA: M. Loevy Czarnowska z Mirreckich. *Pol. słownik biogr.* T. 17 (1972).

Ze wspomnień kobiety. H. PEŁYŃSKI: Ślady życia. *Opiekun Domowy* 1872 nr 40. — Przegląd bibliograficzny. *Warsz. Roczn. Lit.* 1872 s. 93. — J. K. KOTARBIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1873 nr 1.

Dla ideału. A. G. B. [A. G. BEM]. *Niwa* 1873 nr 41. — W. BOGUSŁAWSKI: Powieść panny M. Szeligi. *Kur. Warsz.* 1873 nr 140. — St. Gr. [S. GRUDZIŃSKI]. *Dzien. Mód* 1873 nr 24. — (H. H.). *Kur. Codz.* 1873 nr 152. — J. P. [J. PRUSINOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1873 nr 45.

Pieśni i piosenki. A. P. *Warsz. Roczn. Lit.* 1873 s. 69. — St. Gr. [S. GRUDZIŃSKI]. *Dzien. Mód* 1874 nr 7. — J. P. *Tyg. Mód i Powieści* 1874 nr 31-32. — J. M. K. [J. M. KAMIŃSKI]. *Opiekun Domowy* 1874 nr 4. — H. SIENKIEWICZ. *Niwa* 1874 nr 52-53. — *Kolce* 1874 nr 3.

Bez opieki. E. ORZESZKOWA: List do M. Szeligi, autorki powieści „Bez opieki”. *Opiekun Domowy* 1874 nr 41-44; M. Szeliga: Odpowiedź na list E. Orzeszkowej. *Opiekun Domowy* 1874 nr 45.

Wuj Damazy. L. NIEMOJOWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1875 nr 3. — A. PILECKI. *Opiekun Domowy* 1875 nr 26.

Iwan Podkowa. Sprawozdanie komisji konkursowej o rozdaniu nagród za utwory sceniczne w r. 1876. *Afisz Teatr.* 1876 nr 101-103. — MAREK POLNIZC [M. PAWLIKOWSKI]. *Echo Warsz.* 1877 nr 85. — *Czas* 1877 nr 86.

Dwór i dworek. *Tyg. Powsz.* 1878 nr 20.

Nataniela. KAZIMIERZ GRZYMAŁA [S. GRUDZIŃSKI]. *Niwa* 1878 nr 76. — *Tyg. Powsz.* 1878 nr 6.

Szczęście Walusia. [b. a.]. *Kolce* 1878 nr 78. — *Kur. Codz.* 1878 nr 153. — *Kur. Por.* 1878 nr 151, nr 189. — *Tyg. Powsz.* 1878 nr 28. — *Tyg. Romansów i Powieści* 1878 nr 498. — *Dom Pol.* 1889 nr 5.

Wyklęte dusze. *Tyg. Powsz.* 1878 nr 46.

Świetne partie. (a-k) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1885 nr 286. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 287. — NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1885 nr 16-18.

Herod-Baba. M. SZELIGA: [List do redakcji]. *Kur. Por.* 1885/1886 nr 10. — *Kur. Por.* 1885/1886 nr 12. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1886 nr 8. — A. M. [A. MIESZKOWSKI]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1886 nr 1. — O. O. [T. PAWLIKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1886 nr 9. — M. SZELIGA. Polemika. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 120. — M. SZELIGA: [List do redakcji]. *Kur. Codz.* 1886 nr 46.

Na przebój. A. DOBROWOLSKI. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 11. — J. A. G. *Ognisko* (Lw.) 1890 s. 55-60. — T. T. JEŻ. *Głos* 1890 nr 16. — A. M. L. [A. z MYCIELSKICH LISICKA]. *Przegl. Pol.* 1890 t. 97 s. 395-398. — ZYZMA [E. PRZEWÓSKI]. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 17. — I. SUESSER. *Izraelita* 1890 nr 21. — L. WINIARSKI. *Prawda* 1890 nr 38. — A. MORŻKOWSKI: Studentki w powieści polskiej. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 2; M. SZELIGA: Sprostowanie. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 1-3. — C. M. PRZEWÓSKA: Z życia dzisiejszej studentki. *Życie* 1891 nr 11.

L'Ornière. PUK [A. NOSSIG]: Listy paryskie. *Gaz. Lw.* 1896 nr 60.

Les Déblayeurs. m: Sztuka M. Szeligi. *Nowa Gaz.* 1906 nr 74.

SZOBER FELIKS (1846–1879)

Inna forma nazwiska: Schober.

Komediopisarz, tłumacz.

Ur. 1846 w Warszawie w rodzinie kupieckiej. Kształcił się w warszawskiej Szkole Dramatycznej. Od 1864 występował jako aktor i śpiewak w Warszawskich Teatrach Rządowych — w nie-

wielkich rolach. Od 1870 pełnił równocześnie funkcję pomocnika reżysera oraz inspicjenta. W 1868 wstąpił do redakcji *Kuriera Warszawskiego* jako sprawozdawca teatralny. Zmarł 16 sierpnia 1879 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Stara panna. Komedia w 1 akcie oryginalnie wierszem napisana. Wyst. W-wa 21 marca 1868. Wyd. W-wa 1868.

2. Lekcja śpiewu. Fraszka sceniczna w 1 akcie ze śpiewkami oryginalnie napisana. Wyst. W-wa 28 sierpnia 1868; Poz. 28 października 1871. Wyd. W-wa 1869.

3. Przyjemności wiejskie. Krotoczwila w 1 akcie. Wyst. W-wa 5 września 1871. Nie druk.

4. Znakomici. Komedia w 3 aktach oryginalnie wierszem napisana. Wyst. W-wa 21 września 1871. Wyd. W-wa 1871.

5. Podróż po Warszawie. Operetka komiczna w 7 obrazach. Z muzyką A. Sonnenfelda. Wyst. W-wa 16 września 1876; Poz. 1876/1877. Wyd. W-wa [1878]. Wyd. 2 W-wa 1879 [na okładce 1880].

6. Modniarka warszawska. Operetka w 6 obrazach. Wyst. W-wa 23 lipca 1878; Poz. 1878/1879.

7. Barnaba Fafuła i Józio Grojseszyk na wystawie paryskiej. Śmiesznośćka w 5 aktach. Wyst. W-wa 1878; W-wa 20 sierpnia 1879. Wyd. W-wa 1878. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1880; Chicago 1894.

Wyst. również pt.: Fafuła i Grojseszyk na wystawie paryskiej; Podróż Fafuły i Grojseszyka na wystawie paryskiej.

8. Piekło. Operetka komiczno-fantastyczna w 5 aktach oryginalnie napisana. Muzyka A. Sonnenfelda. Wyst. W-wa 5 sierpnia 1879. Wyd. W-wa 1880.

Przekład niem.: Ok. 1879.

9. [Kuplety w sztuce:] J. Zapalski: Ulica Marszałkowska. Śmiesznośćka sceniczna w 5 aktach. Wyst. W-wa 16 września 1879. Nie druk.

Inny tytuł: Marszałkowska nr 12.

10. [Kuplety w sztuce:] Sarmaticus [Ł. A. Kościelecki]: Warszawianki. Wyst. W-wa 19 września 1882. Nie druk.

11. Majstrówna. Operetka w 1 akcie. Muzyka A. Sonnenfelda. Wyst. W-wa 6 lipca 1887. Nie druk.

Utwór napisany na podstawie komedii J. Korzeniowskiego pt. Majster i czeladnik.

12. Ludzie z szykiem. Niby opera w 1 akcie. Nie wyst. Nie druk.

Rkps Bibl. Nar. sygn. 2363.

13. Przed koncertem. Komedia w 1 akcie.

Rękopis wiersza pt. Artyzm. Bibl. Nar. sygn. 2676.

Drobne utwory, recenzje i przekłady zamieszczał w następujących czasopismach: *Biesiada Lit.* (1878), *Dzien. dla Wszystkich* (1879), *Kalina* (1869), *Kłosa* (1880), *Kolce* (1879), *Kur. Codz.* (1878-1879), *Kur. Por.* (1878 oraz z teki pośmiertnej 1879, 1882), *Kur. Warsz.* (1868; tu spr. teatralne), *Opiekun Domowy* (1871), *Polska* (1930 z teki pośmiertnej), *Tyg. Ilustr.* (1868, 1872; tu m. in. tłum.: L. Uhland: Przekleństwo śpiewaka. 1872 nr 246), *Tyg. Mód* (1864), oraz w *Kalendarzu lubel. na r. 1875*, toż 1876.

Przekłady i przeróbki

1. L. Kohl von Kohlenegg: Piękna Galatea. Operetka w 1 akcie. Muzyka F. Suppého. W-wa 1869.

2. S. Trefeu de Tréval: Echo Rozyny. Operetka w 1 akcie. Muzyka A. Thysa. W-wa 1870. Wyst. W-wa 1870.

3. J. Barbier i M. Carré: Mignon. Opera w 3 aktach. Muzyka K. Thomasa. W-wa 1873; Lw. 1889.

4. L. Clairville, P. Siraudin, W. Koning: Córka pani Angot. (Angot córka straganiarzy). Komediopera w 3 aktach. Muzyka A. K. Lecoqua. W-wa 1874. Wyst. W-wa 1875.

Współtłumacz: J. Chęciński.

5. E. Blum, H. Crémieux: Piękna perfumiarka. Opera w 3 aktach. Muzyka J. Offenbacha. Wyst. W-wa 1875.

Wyst. również pt. Ładna perfumiarka.

6. F. Coppée: Dwie boleści. Dramat w 1 akcie. W-wa 1876. Wyst. W-wa 1876.

7. T. Körner: Gwarkowie. Opera w 4 aktach. Muzyka M. Hertza. W-wa 1880. Wyst. W-wa 1880.

8. E. Scribe, Mélesville: Betty. Opera komiczna w dwóch aktach. Muzyka S. Moniuszki.

OPRACOWANIA

S. GOŚLICKI: Pamiętnik teatrów warszawskich za r. 1870. W-wa 1871.

(Nekrologi:) M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kłosa* 1879 nr 745; M. JULIEN: Pamięci F. Szobera. *Biesiada Lit.* 1879 nr 190; S. M. RZĘTKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1879 nr 191; *Biesiada Lit.* 1879 nr 191; *Kur. Codz.* 1879 nr 182, 184; *Kur. Por.* 1879 nr 227, 229; *Nowiny* 1879 nr 226; *Przegl. Tyg.* 1879 nr 34.

Kur. Por. 1879 nr 231 [inf. o projekcie wystawienia sztuki]. — SEP [W. MALESZEWSKI].

- Biesiada Lit.* 1880 nr 219. — VERAX [W. ZAGÓRSKI]: Po jedenastu latach. *Kur. Codz.* 1889 nr 219 [dot. plotek o przyczynie nagłej śmierci F. Szobera]. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 28. — Ostrzeżenie. *Kur. Por.* 1890 nr 175 [dot. praw autorskich]. — „*Kur. Warsz.*” *Książka jubileuszowa 1821-1896.* W-wa 1896 s. 163-164. — Grób F. Szobera. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 44. — Grób F. Szobera. *Biesiada Lit.* 1913 nr 44. — W. FILLER: Melpomena i piwo. W-wa 1960. — J. GOT: Dramat popularny. W: *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 3. W-wa 1969 s. 331-332. — M. CHOMIŃSKI: Wykaz chronologiczny aktorów teatru warszawskiego z l. 1774-1873. Rkps IS PAN. — J. JASIŃSKI: Życiorysy aktorów polskich XVIII i XIX w. Rkps i maszynopis IS PAN. — W. KROGULSKI: Z notatek starego aktora. Maszynopis IS PAN. — *Słownik biogr. teatru pol. 1765-1965.* W-wa 1973.
- Stara panna. Al. *Dzien. Warsz.* 1868 nr 61. — [J. KOTARBIŃSKI]. *Przegl. Tyg.* 1868 nr 13. — F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Kłosy* 1868 nr 144. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1868 nr 13. — S. PAWLICKI. *Bibl. Warsz.* 1868 t. 2 s. 161-164. — W. SZYMANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1868 t. 1 s. 157. — *Gaz. Pol.* (W-wa) 1868 nr 66.
- Lekcja śpiewu. E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1868 nr 39. — W. SZYMANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1868 nr 35. — (a): Teatryk dobroczynności. *Kur. Por.* 1889 nr 25.
- Znakomici. ISKRA et CIE: Kronika literacka i artystyczna. *Kolce* 1871 t. 2 s. 28-30. — K... [J. KOTARBIŃSKI]. *Przegl. Tyg.* 1871 nr 39. — F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Kłosy* 1871 nr 204-205. — W. SZYMANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1871 nr 196. — *Kur. Codz.* 1871 nr 208-209. — *Tyg. Mód i Powieści* 1871 nr 40. — NEMO [E. LUBOWSKI]. *Bibl. Warsz.* 1872 t. 1 s. 303-304.
- Podróż po Warszawie. J. *Kolce* 1876 s. 306-307. — *Kur. Codz.* 1876 nr 204. — *Kur. Por.* 1879 nr 237. — *Kur. Codz.* 1882 nr 159. — *β. Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1883 nr 14. — *Kur. Por.* 1883 nr 253 [not. o przedstawieniu w Stanach Zjednoczonych]. — A. Z. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1884 nr 1. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 228. — W. B. *Kur. Por.* 1890 nr 192. — *Kraj* 1891 nr 36. — *Nowa Reforma* 1892 nr 78. — *Dzien. Pol.* (Lw.) 1894 nr 141. — a. r. [A. RAJCHMAN]: W ogródku. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 37. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1903 nr 287. — (E. S.) [E. ŚWIERCZEWSKI]. *Polska Zbrojna* 1921 nr 36. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1924 nr 250; przedr. Flirt z Melpomeną. *Wieczór piąty.* W-wa 1925; *Pisma.* T. 21. W-wa 1964. — J. F. GAWLIKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 41. — J. LORENTOWICZ. *Express Por.* 1924 nr 254. — A. SŁONIMSKI. *Wiad. Lit.* 1924 nr 38. — ZASTĘPCA. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 251. — *Pani* 1924 nr 10/11. — K. KRUMŁOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1926 nr 238.
- Modniarka warszawska. *Kur. Por.* 1891 nr 170-171 [o wznowieniu w teatrze w Poz.].
- Barnaba Fafuła i Józio Grojseszyk na wystawie paryskiej. *Kur. Codz.* 1878 nr 186. — *Kur. Por.* 1891 nr 191.
- Piekło. *Kur. Codz.* 1879 nr 175. — *Kur. Codz.* 1879 nr 194 [inf. o przekładzie na język niem.]. — *Kur. Por.* 1879 nr 236. — *Kur. Por.* 1879 nr 244 [o przekładzie na język niem.]. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Echo* 1879 nr 175. — -!-: Z teatryków ogródkowych. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 358. — W. B. *Kur. Por.* 1890 nr 216. — Mrs [J. ZAMARAJEW]. *Kur. Codz.* 1890 nr 215.
- Ulica Marszałkowska. *Kur. Codz.* 1879 nr 207. — W. B. *Kur. Por.* 1890 nr 178. — *Kur. Por.* 1893 nr 246.
- Warszawianki. (q). *Kur. Por.* 1882 nr 261. — *Kur. Codz.* 1882 nr 210.
- Majstrówna. *Kur. Por.* 1887 nr 186.

SZUJSKI JÓZEF zob. tom 9

SZUKIEWICZ MACIEJ (1870–1943)

Pseud. i krypt.: AŻ; CYPRIAN; CYPRIAN SZ.; FELIKS CYPRIAN; ODROWĄŻ; SEM.; ZYGMUNT ODROWĄŻ; Ż.

Dramatopisarz i poeta.

Ur. 13 maja 1870 w Sztokholmie; syn Feliksa, emigranta, powstańca z 1863. Uczęszczał do Gimnazjum Św. Anny w Krakowie, gdzie zdał maturę w 1890, po czym przez 3 lata studiował chemię na politechnice w Pradze. Brak środków materialnych zmusił go do przerwania studiów.

Pracował przez pewien czas jako robotnik w kopalni ropy w Wietrznej, zajmował się także handlem w Rzeszowie. Debiutował jako poeta w 1890. Studia podjął na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego i ukończył je w 1900. Latem 1899 odbył podróż do Szwecji i Norwegii. Od 1899 był kustoszem Muzeum Narodowego oraz kustoszem Domu Matejki w Krakowie. Wykładał historię sztuki na Kursach Naukowych dla Kobiet im. A. Baranieckiego w Krakowie. Należał do Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Zmarł 28 września 1943 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Śnieg. Baśń ludowa w 1 akcie, 3 obrazach. Wyst. z podtytuł. Fantazja. Kr. 1 maja 1897. Ogl. *Młodość* 1900 z. 3-4/5. Zob. też poz. 5.

2. Ułuda. Fragment dramatyczny w 3 aktach. Wyst. Kr. 16 kwietnia 1898; wyst. nast. pt. Odkupienie: W-wa 28 marca, Łódź 21 kwietnia 1903; Wil. 24 lutego 1906. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8805 II.

Ciąg dalszy zob. poz. 14.

3. Kwiat pleśni. Nokturn starego zamczyska w 1 akcie. Wyst. Kr. 16 marca 1899. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8792 II.

4. Z ziemi fiordów i fieldów. Luźne kartki z podróży. *Czas* 1899 nr 182-212. Wyd. osob. W-wa 1900 *Bibl. Dziel Wyborowych* 162.

5. Poezje. Kr. 1901.

Zawartość: Cz. 1: Cykle: Niegodnej, Różne wiersze, Przesyt, Smutek, Odrodzenie, Z Tatr, Znad morza. — Cz. 2: Śnieg. Baśń ludowa w 1 akcie, 3 odsłonach. (Zob. poz. 1).

Niektóre z zawartych tu wierszy przedr. w tomie: *Rymy i rytmy*. Zob. poz. 31.

6. Arf. Poemat w 4 aktach. *Przeegl. Pol.* 1902 t. 145 s. 209-247, 490-529, t. 146 s. 76-104, 251-275, 1903 t. 147 s. 45-81. Wyd. osob. pt. Arf. Baśń w 4 aktach. Kr. 1902.

Druk. na prawach rękopisu.

7. Dwa światy. Prolog w 1 akcie. Wyst. Kr. 8 października 1902. Ogl. pt. Spotkanie. (Dwa światy). Prolog dramatyczny. *Ilustr. Głos Narodu* dod. *Głosu Narodu* 1902 nr 206, 211.

8. Na wymowie. Dramat z życia ludu w 4 aktach. Powst. 1903. Wyst. Lw. 16 października 1907 (pt. Maryna); Łódź 14 stycznia 1909 (pt. Na wycugu). Wyd. osob. Kr. 1937.

9. Glejt. Dramat w 4 aktach. Wyst. Lw. 19 maja (pt. Podrzutek. Tragedia w 4 aktach osnuta na tle „Pamiętek p. Seweryna Soplidy”), Poz. 19 listopada 1904 (pt. List żelazny. Dramat w 4 aktach z „Pamiętek p. Seweryna Soplidy”); Wil. 6 grudnia 1908; Kr. 28 września 1917. Nie druk.

Odnaczony III nagrodą na konkursie Wydziału Krajowego we Lwowie w 1904.

Rkps Ossol. sygn. 13038 II, rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8788 III (dwa rkpsy, jeden pt. Glejt. Z „Pamiętek p. Seweryna Soplidy”).

10. Kraków i jego pamiątki. Artystyczna przechadzka po Krakowie. Cz. 1-2. Kr. 1908.

11. Dzieje, rozwój i przyszłość Muzeum Narodowego w Krakowie. Kr. 1909.

12. Jakim powinien być grób i pogrzeb Słowackiego. Kr. 1909.

13. Na głębiach. Poemat. *Sfinks* 1913 t. 1 s. 23-40, 175-195, 374-390, t. 2 s. 87-109. Wyd. osob. W-wa 1913.

14. Po szarym dniu... słońce. Sztuka w 4 aktach. Wyst. Kr. 11 października 1913. Nie druk.

Rkps — red. nowa pt. *Przedwiośnie*. Sztuka w 4 aktach. Bibl. Jagiel. sygn. 8798 III.

Utwór ten jest dalszym ciągiem *Ułudy*, zob. poz. 2.

15. Jan Matejko. W-wa 1915 *Monografie Ilustr. „Gryfa”*. *Nasi Malarze* t. 1.

16. Na swojską nutę. Trylogia osnuta na motywach Fredry, Syrokomli i Mickiewicza.

Cz. 1: Wolność Tomku w swoim domku. Stylizowana frazka w 1 akcie. *Głos Narodu* 1916 nr 328-332.

Cz. 2: Kradzione nie tuczy. Sztuka teatralna w 1 akcie osnuta na gawędzie W. Syrokomli. Poz. 1926 *Teatr dla Młodzieży Męskiej* nr 24.

Cz. 3: Pani Twardowska. Ballada. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8794 III.

17. Muzeum Teatralne im. S. Wyspiańskiego. Projekt. *Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 330, 333-334 i odb.

18. Zawód. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Kr. 16 lutego 1918; Lw. 6 kwietnia 1919; Poz. 15 października 1920; W-wa 10 września 1921. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8808 III.

19. Odys w gościnie. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Kr. 28 czerwca 1919. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8796 II.

20. Noc św. Mikołaja. Baśń w 3 aktach a 5 odsłonach. Wyst. Kr. 6 grudnia 1920. Wyd. Poz. [1922].

21. Król Duch powraca na ojczyzny łono. Kr. 1927.

Druk. na prawach rękopisu.

22. Popieluch. Baśń sceniczna w 5 aktach z prologiem. Ogl. fragm. *Gaz. Lw.* 1928 nr 83; *Głos Narodu* 1928 nr 99. Wyd. osob. całości Kr. 1932.

Odnaczony I nagrodą na jubileuszowym konkursie dramatycznym we Lwowie w 1928.

Rkps Ossol. sygn. 13043/II z podtyt. Baśń bohaterska.

23. Pogadanka o Krakowie. W-wa 1929 *Bibl. Pogadankowa* nr 27.

24. Pogadanka o Lwowie. W-wa 1929 *Bibl. Pogadankowa* nr 28.

25. Na przełomie. Sztuka w 4 aktach. Wyst. Lw. 19 marca 1930. Wyd. Lw. 1930.

26. Niezwykłe przygody dwóch malców. [W-wa 1930] *Bibl. Książek Różowych* nr 94.

Powieść dla młodzieży.

27. Barabas. Sztuka historyczno-obyczajowa w 4 aktach. Kr. 1933.

28. Jan Matejko i muzeum jego imienia w Krakowie. Kr. 1933.

29. W sprawie nauczania języka macierzyz tego i jego gramatyki. Kr. 1933.

30. Maja. Sztuka w 4 aktach. Kr. 1934.

31. Rymy i rytmy. Przedmowa: K. L. Koniński. Kr. 1936.

Zawiera m.in. część wierszy ze zbioru: Poezje. Zob. poz. 5.

32. Wskrzesmy misterium maryjskie. *Tęcza* 1937 nr 9 i odb.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8800 II (fragm. artykułu i materiały).

33. Objaśnienia obrazów i głównych postaci teki arcydzieł mistrza Jana Matejki. Kr. [1939].

34. Krótki zarys dziejów sztuki. I: Starożytność. Nie druk.

Podręcznik przygotowany do wyd.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8791 II.

35. Fraszki. Nie druk.

Zbiorek wierszy przygotowany do wyd.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8807 II.

36. Motylim lotem. Bibeloty. Wspomnienia. Fraszki. Nie druk.

Zbiorek wierszy przygotowany do wyd.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8784 III.

37. Nowele. Z cyklu nowel „Stary Kraków”. Nie druk.

Zbiorek przygotowany do wyd.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8795 III.

38. Pojednanie. Powieść. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8797 II.

39. Seans. Dramat w 1 akcie. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8799 III (zawiera także przekład ang.).

40. Swawole Kupidyna. Krotochwila w 3 aktach. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8801 III.

41. Wspomnienia. Nie druk.

Zbiór wierszy przygotowanych do wyd.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8807 II.

Rękopisy drobnych utworów: fragmenty i szkice prac, m. in.: o teatrze krakowskim, materiały i wypisy, maszynopisy recenzji, drobne przekłady i przeróbki. Bibl. Jagiel. sygn. 8785 II, 8786 II, 8802 II-8804 II, 8806 II, 8809 III-8811 IV; Anonimowy wiersz satyryczny. Bibl. Jagiel. sygn. 8785 II; Fraszki i wspomnienia. Ossol. sygn. 12110/I; Sonet na kopiec Unii we Lwowie. Rkps redakcyjny. Ossol. sygn. 7205/II.

Przekłady drobnych utworów: czes.: F. Kvapil: Z nové polské lyriky. V zříceninách. Sladka chvile. *Slovanský přehled* 1911 s. 297-298.

Utwory, tłumaczenia i artykuły zamieszczał w czasopismach: *Archa* (Ołomuniec 1933), *Bluszc* (1898), *Czas* (1899-1900, 1909, 1929, 1938; tu m. in.: Z pracowni Wita Stwosza. Nowela. 1938 nr 353), *Dzien. Chicagoski* (1913), *Dzien. Kr.* (1896-1897; tu m. in.: S. Przybyszewski. Próbką sylwety literackiej. 1897 nr 330-347), *Gaz. Codz.* (1919), *Gaz. Lw.* (1899, 1928), *Gaz. Por.* (1921), *Głos Narodu* (1915-1928, 1933, 1936-1939; tu m. in.: Nowa powieść. 1922 nr 222-223; cykle recenzji: Teatr popularny. 1926 nr 217, 229, 248; Z teatru im. Słowackiego. 1926-1928; felieton: Na marginesie referatu teatralnego. 1926 nr 268-269, 277-278, 280, 300; szkic o utworze Wyspiańskiego: „Akropolis”. 1926 nr 277-279; S. Przybyszewski o sobie i sztuce. 1927 nr 322-323, 326; Nieznany wiersz Wyspiańskiego. 1928 nr 332), *Głos Rzeszowski* (1898), *Ilustr. Głos Narodu* dod. *Głosu Narodu* (1902), *Ilustr. Kur. Codz.* (1917, 1925, 1928, 1931), *Ilustr. Tyg. Pol.* (1915), *Interes* (1905), *Iris* (1900), *Jezyk Pol.* (1925, 1931), *Kraj* (1894, 1899-1902, 1905; tu m. in.: Romans żołnierza. Opowiadanie. 1894 nr 1-6; fragm. poematu: Noc na morzu. 1905 nr 34), *Kronika Rodzinna* (1894), *Krytyka* (1900-1902, 1908; tu m. in.: Ben Hotur. Opowiadanie. 1901 z. 3 s. 161-167, z. 4 s. 247-254), *Kur. Lit.-Nauk.* dod. *Ilustr. Kur. Codz.* (1931, 1933), *Kur. Litewski* (1909-1910), *Kur. Por.* (1929), *Marcholt* (1935-1937), *Młodość* (1898-1900), *Nauka i Sztuka* (1945; tu pośmiertnie: Wspomnienia. Nr 1), *Nurty* (1938), *Okólnik Rybacki* (1906), *Placówka* (1919), *Pobudka* (1919-1920), *Podgórzanin* (1900-1901), *Postęp* (1919), *Przegl. Księgarski* (1936), *Przegl. Pol.* (1898, 1902-1903), *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* (1899), *Przegl. Tyg.* (1897; tu: S. Przybyszewski. Nr 14-16), *Przegl. Zdrojowo-Kąpielowy* (1910; tu: Belkotka. Nowela. Nr 6-7), *Przegl. Katol.* (1898), *Przyszłość* (1890; tu debiut, wiersz pt. W zimową noc), *Rocznik* (1899), *Rodzina Pol.*

(1930), *Romans i Powieść* (1911, 1914, 1922), *Rzeczpospolita* (1920, 1925; tu m. in.: Jak berbecie dały nauczkę brygadierowi Berbeciemu. Gawęda żołnierska. 1920 nr 79; Na opak. Gawęda żołnierska. 1920 nr 80), *Satyr* (1919), *Sfinks* (1913), *Słowo Wolne* (Przemysł 1897), *Słowo Żołnierskie* (1921), *Spr. z Czynności i Posiedzeń AU* (1909), *Świat* (1909, 1911, 1914), *Teatr* (1928-1929), *Tęcza* (1933, 1937; tu m. in.: Humor i satyra Matejki. 1933 nr 11), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (1893-1894), *Tydzień Pol.* (1921), *Tyg. Ilustr.* (1899, 1908, 1910, 1920), *Wiarius* (1919), *Wierchy* (1949; tu pośmiertnie: Nieznane wiersze tatrzańskie. Podał do druku W. K. [W. Krygowski]. S. 199-200), *Zgoda* (Chicago 1898), *Życie* (1897-1899; tu m. in.: Z współczesnych Czech. 1897 nr 7; tłum.: O. Březina: Z cyklu: Tajemne dalky. 1897 nr 7; Wyjątek z poematu: Wadha. 1898 nr 8), *Życie i Sztuka dod. Kraju* (1901-1902, 1905; tu m. in. fragm. poematu: Noc na morzu. 1905 nr 34).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909. Wyd. 2 Poz. [1923], *In memoriam*. Kr. 1900, *Ź. Czecha kalendarz kr. na r. 1900*. Kr. 1900, *Jan Matejko. Studia i szkice*. Kr. 1938, *Jednodniówka wyd. na dzień festynu ogrodowego na rzecz muzyki kr. „Harmonia”*. Kr. 1897, *Kalendarz Tow. Szkoły Lud.* Kr. 1910, *Kraków. Poezje, nowele, fragmenta dramatów*. Kr. 1900, *Księga pamiątk. na 90-lecie dziennika „Czas” 1848-1938*. Kr. [1938], *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *O północy*. Jarosław 1903, *Polonica*. Sztokholm 1917, *Sami sobie*. W-wa 1900.

Przekłady

1. S. Przybyszewski: Dla szczęścia. Przekł. powst. 1897.

Rkps IS PAN Arch. M. Rulikowskiego sygn. 95 (6).

2. J. Hilbert: Wina. Dramat w 3 aktach. Wyst. Kr. 1898.

3. F. A. Šubert: Dramat lepianki. Powst. ok. 1898. Wyst. Kr. 1902.

4. K. F. Svoboda: Różne drogi. Komedia w 3 aktach. Powst. ok. 1902.

Rkps Ossol. sygn. 13039/II.

5. J. Zeyer: Jan Maria Plojhar. Powieść. T. 1-2. Lw. 1902.

6. A. Jirásek: Latarka. Powst. ok. 1906. Nie druk.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8793 III.

7. J. Vrchlický: Kolorowe szkiełka. Nowele i obrazki. Kr. [b. d.] *Bibl. Nowelistyczna* t. 9.

Współautor przekładu: W. Prokasz.

Zawartość: Abisag; Wigilia przyjaciela Onorata; Człowiek węzowy; Przeklęta dola epigonów; Róża;

Reklama; Poezja i proza; Wysokie „C”; Stara legenda. (*Dzien. Chicagoski* 1913 nr 125); Kolorowe szkiełka; Święto pokoju.

8. S. Čech: Pieśni niewolnika. *Głos Narodu* 1918 nr 150-230 wyd. por. z przerwami; *Rzeczpospolita* 1925 nr 107. Wyd. osob. z przedmową tłumacza Kr. 1929.

9. K. Hamsun: Pan. Z pamiętnika porucznika Glana. Nowele. Lw. [1923].

Prace edytorskie

1. Pamiętnik W. K. Stättlera. Studia malarskie w Krakowie i Rzymie przed 100 laty. Z przedmową wydawcy. Kr. 1917 *Bibl. Kr.* 52.

2. Listy J. Matejki do żony Teodory z l. 1863-1881. Wstępem i objaśnieniami opatrzył... Kr. 1927.

Listy i materiały

1. Do F. A. Šuberta 3 listy z 1898. Rkps Muz. Nar. w Pradze. 1 list ogł. M. Bobrownicka w art.: Dramat czeski na scenach krakowskich. *Pam. Słowiański* t. 11 (1961) s. 126.

2. Do F. Hoesicka z 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7128.

3. Do K. M. Górskiego z 1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7729 III.

4. Do F. Kętrzyńskiego z 1901. Rkps Ossol. sygn. 6225/II.

4a. Do S. Witkiewicza 2 listy z 1904 i b. d. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

5. Do T. Piniego 3 listy z 1907-1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2909, 7150.

6. Do H. Dąbcańskiej 2 listy z 1908-1909. Rkps Ossol. sygn. 12237, 11996/I.

7. Do S. Janowskiego 3 listy z 1915. Rkps Ossol. sygn. 12221.

8. Do B. Rychter-Janowskiej 5 listów z 1915-1942. Rkps Ossol. sygn. 12077/II, 12219, 12136 II.

9. Do E. Łunińskiego z 1921. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 180.

10. Do nieznanego adresata z 1922. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 1519.

11. Do różnych osób 9 listów z 1925-1941. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8818 III.

12. Do L. Bernackiego z 1926. Rkps Ossol. sygn. 7050/II.

13. Do A. Grzymały-Siedleckiego list z 1927. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 518.

14. Do K. Czachowskiego z 1931. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8981 III.

15. Do Z. Rabskiej list z 1932 oraz autograf. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2728, 2732.

16. Do K. W. Zawodzińskiego 4 listy z 1933-1937. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7419.

17. Od Z. Glogera 3 listy z 1886-1894. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2942.

18. Od różnych osób 589 listów z 1889-1940. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8813 III-8818 III. M. in. listy następujących: T. Boy-Żeleński 10 listów z 1926-1936; W. Bruchnański 3 listy z 1929; J. Czubek 3 listy z 1893; S. Estreicher z 1930; A. Górski z 1939; A. Grzymała-Siedlecki 6 listów z 1913-1927; F. Hoesick 4 listy z 1927-1933; J. Jedlicz 5 listów z 1925-1928; J. Kallenbach 2 listy z 1901; T. Konczyński 3 listy z 1937; J. Kościelski z 1902; J. Kotarbiński 3 listy z 1899-1924; S. Koźmian 4 listy z 1916-1918; A. Krechowicki z 1910; J. Lorentowicz 2 listy z 1919-1926; A. Nowaczyński 2 listy z 1938 i b. d.; F. Nowicki 5 listów z 1892-1893 i b. d.; J. Ochorowicz z 1900; A. Świętochowski z 1932; K. Tetmajer 4 listy z 1897-1900; M. Wolska 5 listów z 1928-1929; G. Zapolska z 1899; T. Boy-Żeleński 10 listów z 1926-1930.

19. Od P. Chmielowskiego 3 listy z 1892-1895. Rkps Ossol. sygn. 7194/II.

20. Od S. Przybyszewskiego 10 listów z 1896-1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7060 I. Niektóre ogł. w art.: S. Przybyszewski o sobie i sztuce. *Głos Narodu* 1927 nr 322, 323, 326; *Biul. Lit. Lector Polonia* 1928 nr 5; całość ogł. S. Helsztyński w książce: S. Przybyszewski: Listy. T. 1. W-wa 1937.

21. Od literatów czeskich 63 listy z 1899-1930. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7361 III, 8789 III.

22. Od S. Witkiewicza list z 1903. Rkps Ossol. sygn. 12044.

23. Od T. Boya-Żeleńskiego fragm. listu z 1929. Ogł. B. Winklowska w książce: T. Boy-Żeleński. *Życie i twórczość*. W-wa 1967 s. 279-380.

24. Od J. Wąsowicza kartka z 1937. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7322 IV.

25. Teki wycinków prasowych. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8812 IV.

26. Zbiór listów w Bibl. Nauk. Uniw. we Lw.

OPRACOWANIA

A. NOWACZYŃSKI: *Dramat polski XIX w. Studium impresjonistyczne*. *Ateneum* 1900 t. 3 s. 23-24; przedr. w książce: *Studia i szkice*. Lw. 1901 s. 1-54. — S. ZDZIARSKI: *Ludowość w poezji polskiej XIX w.* *Lud* t. 10 (1904

s. 414. — P. CHMIEŁOWSKI: *Najnowsze prądy w poezji naszej*. Wyd. 3 Lw. 1905. — M. SZYJKOWSKI: *Dookoła teatru*. P. Szukiewiczowi w odpowiedzi. *Ilustr. Kur. Codz.* 1918 nr 258. — *Noty Świat* (Nowy Jork) 1922 nr 177. — R. BERGEL: *Starsze krakowskie pokolenie dramaturgów*. *Kur. Poz.* 1928 nr 450. — Bicz: *Noc p. Szukiewicza i kotary reductowe*. *Kur. Wil.* 1928 nr 58. — J. S. KORYŃSKI: *Kraków literacki*. III. *Pol. Zach.* 1928 nr 278. — *Nawiązka za obrazę krytyka teatralnego*. *Kur. Poz.* 1929 nr 522. — M. Szukiewicz. *Gaz. Por.* 1930 nr 9164. — T. SINKO: *Hellada i Roma w Polsce*. Lw. 1933 s. 334-340. — K. L. KONIŃSKI: *Mit poetycki M. Szukiewicza*. [Wstęp do:] M. Szukiewicz: *Rymy i rytmy*. Kr. 1936. — MOASSI [M. KANFER]: *Pretensje p. Szukiewicza do teatru polskiego*. *Nowy Dzień*. 1937 nr 126. — M. S. [KRUDLIK]: *M. Szukiewicz protestuje*. *Z Kraju i ze Świata* dod. *Gonica Warsz.* 1938 nr 18.

A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: *Don Kichot w kontuszu*. *Ilustr. Kur. Pol.* 1950 nr 3555. — J. MAGNUSZEWSKI: *Stosunki literackie polsko-czeskie w końcu XIX i na początku XX w.* Wr. 1951 passim. — M. BOBROWNICKA: *Wiadomości i uwagi o listach Polaków do F. A. Šuberta*. *Slavia Occidentalis* 1963 s. 277. — R. TABORSKI: *M. Szukiewicz — dramatopisarz modernistyczny*. *Przeegl. Hum.* 1964 nr 3 i odb.; przedr. zmien. pt. *Ministrant Młodej Polski*. W książce: *Trzej dramatopisarze modernistyczni: Przybyszewski, Kisielewski, Szukiewicz*. W-wa 1965 s. 102-110. [Rec.: T. Weiss. *Ruch Lit.* 1967 nr 2]. — M. Szukiewicz. *Zbiór poeów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965 s. 689. — A. OKOŃSKA. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 2. W-wa 1967. — W. ZECHENTER: *Krakowscy poeci zapomniani*. *Życie Lit.* 1968 nr 25. — A. BRAYER: *Zemsta pani Gabrieli*. (Z dziejów teatru krakowskiego). *Echo Krakowa* 1970 nr 216. — E. KOZIKOWSKI: *M. Szukiewicz*. W książce: *Od Prusa do Gojawiczyńskiej*. W-wa 1970. — S. PROTROWSKI: *Skalne Podhale w literaturze i kulturze polskiej*. W-wa 1970. — K. OLSZEWSKI: *Wojaże literackie M. Szukiewicza*. *Zwrot* 1972 nr 8.

Sprawozdania z odczytów: W. DWORZACZEK. *Kur. Litewski* 1908 nr 270 (o J. Matejce). — Matejko — jego życie i sztuka. *Kur. Litewski* 1908 nr 283. — Na progu sztuki. *Kur. Litewski* 1908 nr 283.

Ś nie g. b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1897 nr 10. — (f) [W. FELDMAN]. *Dzień. Kr.* 1897 nr 401. — F. KONECZNY. *Przeegl. Pol.* 1897 t. 124 s. 549-552. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1897 nr 180. — W. PROKESCH. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 25. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1897 nr 100.

- U l u d a. E. BARWIŃSKI. *Gaz. Nar.* 1898 nr 160. — b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1898 nr 88. — a. c. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1898 nr 160. — K. *Słowo Pol.* 1898 nr 137. — j. k. [J. KASPROWICZ]. *Kur. Lw.* 1898 nr 167. — KAŻMIERZ ZE LWOWA. *Gaz. Nar.* 1898 nr 109. — F. KONECZNY. *Przeł. Pol.* 1898 t. 128 s. 627-635. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1898 nr 88. — A. NOW. [A. NOWACZYŃSKI]. *Ruch Społ.* 1898 nr 9. — Z. P. [Z. PARVI]. *Listy krakowskie. Przeł. Tyg.* 1898 nr 18. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1898 nr 88, nr 205. — L. SZCZEPAŃSKI. *Życie* 1898 nr 17. — *Gaz. Lw.* 1898 nr 132. — B. *Gaz. Warsz.* 1903 nr 86. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 3 s. 116. — W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 19. — S. BRZOZOWSKI. *Głos* 1903 nr 14. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1903 nr 14. — KAZ. EHR. [K. EHRENBERG]. *Wędrowiec* 1903 nr 18. — K. EHRENBERG. *Wiek* 1903 nr 89. — M. GA-WALEWICZ. *Słowo* 1903 nr 73. — G. KEM-PNER. *Przeł. Tyg.* 1903 nr 14. — S. A. KEM-PNER. *Gaz. Handlowa* 1903 nr 72. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1903 nr 89. — S. ŁĄPIŃSKI. *Rozwój* 1903 nr 91. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1903 nr 88-89. — W. RAB-SKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 89. — J. ROSEN-ZWEIG. *Echo Muz., Teatr i Artyst.* 1903 nr 14. — SKIR. *Bluszcz* 1903 nr 17. — J. ŚLIWOW-SKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1903 nr 72. — x. *Gaz. Pol.* 1903 nr 87. — *Kur. Teatr.* 1903 nr 84, 85, 89. — W. B. [W. BARANOWSKI]. *Kur. Litewski* 1907 nr 290. — E. WĘSŁAW-SKA. *Dzien. Wil.* 1907 nr 294.
- Kwiat pleśni. b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1899 nr 64. — K. CZAPELSKI. *Iris* 1899 z. 3 s. 167. — F. KONECZNY. *Przeł. Pol.* 1899 t. 132 s. 170-171. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1899 nr 64. — *Głos Narodu* 1899 nr 63.
- P o e z j e. J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1902 z. 2 s. 112. — A. C. [A. CYBULSKI]. *Ty-dzień dod. Kur. Lw.* 1902 nr 11. — M. B. *Przeł. Powz.* 1906 t. 89 s. 122.
- N a w y m o w i e. H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1907 nr 486. — A. DOBROWOLSKI. *Nasz Kraj* 1907 t. 2 s. 534. — Fel. Gw. [F. GWIŹDŹ]. *Kur. Lw.* 1907 nr 485. — (H. C.). *Nowa Re-forma* 1907 nr 481. — K. M. *Świat* 1907 nr 43. — km [K. MAKUSZYŃSKI]. *Słowo Pol.* 1907 nr 484, 486; przedr. w książce: Dusze z papieru. T. 1. Lw. 1911 s. 163-171. — [L. MASŁOWSKI]. *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1907 nr 244. — O. ORTWIN. *Gaz. Sanocka* 1907 nr 241. — A. WYSOCKI. *Gaz. Lw.* 1907 nr 242. — St. Ł. *Rozwój* 1909 nr z 15 stycznia. — W. BRUMER. *Dzień Pol.* 1926 nr 156. — Kor. *Pol. Zbrojna* 1926 nr 189. — B. [T. BOY-ŻE-LEŃSKI]. *Kur. Por.* 1926 nr 189; przedr.: Pis-ma. T. 22. W-wa 1964. — STAMAT [S. MA-TYSIK]. *Nurty* 1938 nr 1.
- G l e j t. A. *Tyg. Pol.* 1904 nr 22. — W. AND. *Kur. Lw.* 1904 nr 141. — H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1904 nr 235. — K. EHRENBERG. *Kur. Pol.* 1904 nr 267. — J. KASPROWICZ. *Słowo Pol.* 1904 nr 238. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1904 nr 118. — I. KUNCEWICZ. *Dzień* 1904 nr 117. — R. *Kur. Poz.* 1904 nr 267. — Mre [M. ROLLE]. *Kur. Warsz.* 1904 nr 148. — R. ROLA [M. WIERZBIŃSKI]. *Praca* 1904 nr 48. — *Czas* 1904 nr 118. — *Gaz. Nar.* 1904 nr 116. — *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1904 nr 116. — *Reformator* 1904 nr 21. — Z pamiętek p. Seweryna Soplicy. *Tyg. Mód i Powieści* 1904 nr 14. — BEZIMIENNY. *Goniec Wil.* 1908 nr 243. — K. KRUMŁOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 290. — M. S-i. *Czas* 1917 nr 496.
- K r a k ó w i j e g o p a m i ą t k i. BEZ-IMIENNY. *Goniec Wil.* 1908 nr 244. — F. H. *Kur. Litewski* 1908 nr 272.
- N a g ł ę b i a c h. K. L. KONIŃSKI: Mit poetycki M. Szukiewicza. Wstęp do: M. Szukiewicz: Rymy i rytmy. Kr. 1936.
- P o s z a r y m d n i u... s ł o Ń c e. A. E. BALICKI. *Przeł. Pol.* 1913 t. 190 s. 248. — Ch. [J. CHOLONIEWSKI]. *Świat* 1913 nr 42. — (x) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1913 z. 11 s. 258-259. — T. KONCZYŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1913 nr 238. — (h) [E. HAECKER]. *Naprzód* 1913 nr 236. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1913 nr 473. — R. [Z. ROSNER]. *Gaz. Poniedziałkowa* 1913 nr 41. — L. S. [L. SZCZEPAŃSKI]. *Nowiny* 1913 nr 236. — *Głos Narodu* 1913 nr 237. — B. V. [B. VYDRA]: Divadlo. *Slovanský přehled* (Praga) 1914 s. 143.
- J a n M a t e j k o. F. HOESICK. *Kur. Warsz.* 1921 nr 248. — S. SZCZUTOWSKI. *Przeł. Warsz.* 1922 nr 13.
- M u z e u m T e a t r a l n e i m. S. W y -s p i a ń s k i e g o. J. WĄSOWICZ: Pierwszy projektodawca stworzenia Muzeum Teatralnego w Krakowie. *Teatr* 1969 nr 12.
- Z a w ó d. Z. D. G. [Z. DASZYŃSKA-GOLIŃ-SKA]. *Na Posterunku* 1918 nr 12. — K. IRZY-KOWSKI. *Maski* 1918 z. 14 s. 275; przedr. w książce: Recenzje teatralne. Wybór. W-wa 1965 s. 21-23. — Zdz. JACH. [Z. JACHIMECKI]. *Głos Narodu* 1918 nr 41. — W. Pr. [W. PRO-KESCH]. *Nowa Reforma* 1918 nr 79. — M. SZY-JKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1918 nr 51. — *Czas* 1918 nr 83. — (j. g.) [J. GESCHWIND]. *Placówka* 1919 nr 11. — K. JAWORSKI. *Kur. Lw.* 1919 nr 96. — J. JEDLICZ. *Słowo Pol.* 1919 nr 100. — J. PARANDOWSKI. *Gaz. Lw.* 1919 nr 80. — J. ZAWADZKA. *Dzien. Lud.* 1919 nr 98. — H. ZBIERZCHOWSKI. *Gaz. Por.*

i *Wiecz.* 1919 nr 4597. — *Wiek Nowy* 1919 nr 5361. — J. BANDROWSKI. *Dzienn. Poz.* 1920 nr 241. — JERZY D. [J. DROBNIK]. *Kur. Poz.* 1920 nr 242. — *Oredownik* 1920 nr 241. — E. BREITER. *Świat* 1921 nr 38. — W. GR. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Poz.* 1921 nr 246. — S. I. J. [S. JODLEWSKI]. *Gaz. Por.* 1921 nr 250. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1921 nr 246. — L. KOMARNICKI. *Przegl. Warsz.* 1921 nr 2. — K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 249. — J. STYCZ. [H. NAGLEROWA]. *Gaz. Wiecz.* 1921 nr 6082. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1921 nr 252; przedr. w książce: *Teatr po wojnie*. W-wa 1925 s. 103-108. — L. ROQUIGNY: *La vie théâtrale. Le Journal de Pologne* 1921 nr 214. — R. [M. RULIKOWSKI]. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1921 nr 34. — E. ŚWIERCZEWSKI. *Gaz. Nar.* 1921 nr 210, 211. — M. I. *Kur. Podhalański* 1928 nr 51.

Odys w gościnie. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Czas* 1919 nr 143; przedr. w książkach: *Flirt z Melpomeną. Wieczór pierwszy*. W-wa 1920 s. 46-52; Pisma. T. 19. W-wa 1963. — E. ŁUSKIŃNA. *Goniec Kr.* 1919 nr 144. — J. PIETRZYCKI. *Gaz. Lw.* 1919 nr 140. — J. PIETRZYCKI. *Świat* 1919 nr 26. — K. H. ROSTWOROWSKI. *Ilustr. Dzienn. Pol.* 1919 nr 114, 115. — M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1919 nr 145. — Trz. [T. TRZCIŃSKI]. *Głos Narodu* 1919 nr 87. — E. Z. [E. ZECHENTER]. *Głos Narodu* 1919 nr 123. — x. *Nowy Dzienn.* 1919 nr 105.

Noc św. Mikołaja. T. BOY-ŻELEŃSKI* *Czas* 1920 nr 293; przedr. w książkach: *Flirt z Melpomeną. Wieczór drugi*. W-wa 1921 s. 166-167; Pisma. T. 19. W-wa 1963. — F. O. [W. FOLKIERSKI]. *Rzeczpospolita* 1920 nr 169. — K. H. ROSTWOROWSKI. *Głos Narodu* 1920 nr 294. — *Kr. Ilustr. Przegl. Teatr.* 1920 nr 43. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1923 nr 6740. — A. ĆWIKOWSKI. *Dzienn. Lud.* 1923 nr 279. — W. K. [W. KOZICKI]. *Słowo Pol.* 1923 nr 334. — P. *Dzienn. Wil.* 1927 nr 280.

Popieluch. Rozstrzygnięcie konkursu dramatycznego we Lwowie. *Ilustr. Kur. Codz.*

1928 nr 68. — *Głos Narodu* 1931 nr 16. — S. ADAMCZEWSKI. *Roczn. Lit.* 1932 s. 49. — K. CZACHOWSKI. *Polonista* 1932 s. 107. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1932 nr 7 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1933 nr 154. — E. M. SCHUMMER. *Rodzina Pol.* 1933 nr 2.

Na przełomie. K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1930 nr 8626. — E. C. [E. CZEKALSKI]. *Świat* 1930 nr 16. — R. DRAGAN. *Dzienn. Lw.* 1930 nr 81. — D. J. GAMSKA. *Gaz. Lw.* 1930 nr 70. — W. KOZICKI. *Słowo Pol.* 1930 nr 79. — L. POMIROWSKI. *Kur. Por.* 1930 nr 132. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1930 nr 24 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — B. V. [B. VYDRA]: *Divadlo. Slovanský přehled* (Praga) 1930 s. 470-471. — H. ZBIERZCHOWSKI. *Gaz. Por.* 1930 nr 9166.

Barabasz. S. ADAMCZEWSKI. *Roczn. Lit.* 1933 s. 52. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1933 nr 154. — F. PŁAŻEK. *Czas* 1933 nr 99. — F. PŁAŻEK. *Dzień Pol.* 1933 nr 99.

W sprawie nauczania języka macierzystego i jego gramatyki. A. WYSOCKI. *Mysł Nar.* 1934 nr 16.

Maja. K. IRZYKOWSKI. *Roczn. Lit.* 1934 s. 77. — J. PIETRZYCKI. *Głos Narodu* 1934 nr 348.

Rymy i rytmy. A. BAR. *Tydzień Kult.-Lit.* 1937 nr 5. — H. MICHAŁSKI. *Kultura* 1937 nr 11. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 14 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. BIRKENMAJER. *Nowa Książka* 1938 s. 36.

Recenzje przekładów

J. Hilbert: *Wina*. IKS YPSYLON. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1898 nr 91. — L. SZCZEPAŃSKI. *Życie* 1898 nr 18.

K. F. Svoboda: *Różne drogi*. Kl. K. [K. KOLAKOWSKI]. *Dzienn. Pol.* 1902 nr 538. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1902 nr 265.

SZUTKIEWICZ JAN (1861–1897)

Dramatopisarz.

Ur. 8 maja 1861 w Krakowie, syn nauczyciela szkoły realnej. Gimnazjum ukończył w Tarnowie i tu w 1878 debiutował jako aktor w zespole Piotra Woźniakowskiego. Występował w Tarnowie do października 1880, dalej do lutego 1882 grywał w teatrze krakowskim, następnie przez szereg lat był aktorem różnych zespołów wędrownych, m.in. Adolfa Dulęby, Antoniego Benzy, Felicjana Felińskiego, występujących w Galicji, w Lubelskiem, Kieleckiem, Zagłębiu Dąbrowskim. W 1892-1895 w sezonie letnim występował w teatrykach ogródkowych w Warszawie. Zmarł 2 kwietnia 1897 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Ostatnia sukienka. *Dzien. dla Wszystkich* 1894 nr 129-141. [Nowela]. Por. poz. 5.

2. Popychadło. Komedia w 4 aktach osnuta na tle stosunków społecznych. Wyst. Lublin 27 lutego, W-wa 1 sierpnia, Łódź 8 października, Kr. 10 października, Poz. 21 grudnia 1896. Wyd. Lw. [b. r.].

Rkps Ossol. sygn. 11052/I.

3. Jeden z wielu. Powieść osnuta na tle życia aktorów prowincjonalnych. *Dzien. dla Wszystkich* 1896 nr 214-259. Wyd. osob. T. 1-2. W-wa 1898. Wyd. nast. T. 1-2. W-wa 1902.

4. Kula u nogi. Sztuka osnuta na tle stosunków społecznych w 3 aktach z epilogiem. Wyst. Kr. 3 kwietnia, W-wa 29 lipca, Poz. 13 listopada 1897; Lw. 11 marca 1898. Nie druk.

Wg H. Secomskiej: Repertuar teatrów warszawskich 1863-1890. W-wa 1971, Kula u nogi, krotoczyła w 1 akcie Józefa Kościelickiego i Jana Szutkiewicza, była wyst. w W-wie w Teatrze Rozmaitości 23 stycznia 1881 i miała do 6 czerwca 12 przedstawień.

5. Ostatnia sukienka. Fantazja sceniczna w 3 częściach z prologiem, epilogiem i apoteozą. Z papierów pośmiertnych uzupełnił i dokończył W. Z. Zalewski. Wyst. W-wa 26 lipca 1897. Por. poz. 1.

Utwory literackie zamieszczał w czasopiśmie: *Dzien. Chicagoski* (1897; tu: Komik. Obrazek z życia aktorów. Nr 200-203), *Dzien. dla Wszystkich* (1894, 1896), *Wędrowiec* (1897; tu: Komik. Obrazek z życia wędrownych aktorów. Nr 4).

OPRACOWANIA

Nowy komediopisarz... *Niwa* 1896 nr 10. (Nekrologi); H. M. *Dzien. dla Wszystkich* 1897 nr 76; przedr. *Ziarno* 1897 nr 14; (M.). *Wędrowiec* 1897 nr 15; (s.). *Gaz. Lw.* 1897 nr 77; *Ateneum* 1897 t. 2 s. 409-410; *Biesiada Lit.* 1897 nr 15; *Kur. Poz.* 1897 nr 78; *Niwa* 1897 s. 283-284; *Przeł. Tyg.* 1897 nr 15; *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 15.

Słownik biogr. teatru pol. W-wa 1973.

Popychadło. B. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 207. — b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1896 nr 235. — W. B. [W. BOGUSŁAWSKI]. *Gaz. Pol.* 1896 nr 195. — Z. BOLESTA. *Kur. Niedzielnny* 1896 nr 2. — Cz. *Dzien. Poz.* 1896 nr 270. — A. DOBROWOLSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 176. — M. D. [M. DOBRZAŃSKI]. *Tydzień* 1896 nr 43. — J. F. [J. FLACH]. *Przeł. Pol.* 1896 t. 122 s. 410-415. — Ty [A. GÓRSKI]. *Dzien. Kr.* 1896 nr 236. — Ł. K. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1896 nr 212. — A. L. [A. LANGE]. *Głos* 1896 nr 33 s. 781. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.*

1896 nr 264. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1896 nr 234-236. — Wl. Or. [W. ORDYŃSKI]: Teatrzyki ogródkowe w Warszawie. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 36 s. 663-664. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1896 nr 235. — W. RABSKI. *Przeł. Poz.* 1896 nr 48. — NUL [A. WIŚLICKI]. *Przeł. Tyg.* 1896 nr 33. — B. ZAWADZKI. *Kur. Warsz.* 1896 nr 215. — *Dzien. Poz.* 1896 nr 274. — *Gaz. Warsz.* 1896 nr 207. — *Głos Narodu* 1896 nr 234. — *Goniec Wielkop.* 1896 nr 267. — *Niwa* 1896 nr 32, 37, 42. — *Nowa Reforma* 1896 nr 256. — A. C. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1897 nr 6. — J. KASPROWICZ. *Wiad. Artyst.* 1897 nr 2. — F. KONECZNY. *Przeł. Pol.* 1897 t. 123 s. 433. — * * [A. KRECHOWIECKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1897 nr 10. — (mi). *Wędrowiec* 1897 nr 32. — MASKA [W. STEBELSKI]. *Dzien. Kr.* 1897 nr 309. — Odgłosy. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 31. — *Kur. Przemyski* 1897 nr 22. — Scena z „Popychadła”. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 15 s. 297. — b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1899 nr 79. — J. FLACH. *Przedświt* 1901 nr 24. — *Tyg. Samborsko-Drohobycki* 1902 nr 15. — KAZ. EHR. [K. EHRENBURG]. *Wiek Ilustr.* 1903 nr 217. — J. Łoz. [J. ŁOZIŃSKI]: Teatr Nowy. *Kur. Por.* 1903 nr 218. — *Tyg. Pol.* 1903 nr 33 s. 523. — O. P.: Teatr Polski. *Kur. Litewski* 1907 nr 138. — W. ŚLIZIEN. *Dzien. Wil.* 1907 nr 143. — S. J. *Dzien. Kijowski* 1908 nr 219. — Zks. *Scena i Sztuka* 1911 nr 24 s. 5-6. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1915 nr 229. — W. POPLAWSKI: Teatr Powszechny. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1915 nr 142. — C. [S. CYWIŃSKI]: Teatr Polski. *Kur. Wil.* 1916 nr 218. — TADEUSZ KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]: Teatr Praski wznowił... *Echo Pragi* 1916 nr 30 s. 246. — Cz. K. [C. KĘDZIERSKI]. *Kur. Poz.* 1917 nr 147. — K. KRUMŁOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 112. — M. RUSZCZYŃSKA. *Gaz. Nar.* 1917 nr 227. — *Dzien. Poz.* 1917 nr 146. — *Gaz. Nar.* 1917 nr 216. — *Postęp* 1917 nr 147 s. 3. — M. LIPOWSKI. *Robotnik* 1919 nr 207. — M. RACIBORSKA. *Młot* 1919 nr 79. — E. ŚWIERCZEWSKI. *Nasz Kraj* 1919 nr 136. — (w.). *Kur. Pol.* 1919 nr 136. — *Dzien. Nar.* 1919 nr 92. — *Kur. Por.* 1919 nr 147. — Wl. L. [W. LAUDYN]: Teatr Powszechny. *Słowo Wil.* 1921 nr 106. — St. W. *Gaz. Krajowa* 1921 nr 203. — W. TATARZANKA. *Słowo Pomorskie* 1921 nr 44. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1922 nr 86. — Z. KOSIDOWSKI. *Przeł. Por.* 1922 nr 84. — W. SZALAY-GROBLE. *Orędownik* 1922 nr 77. — *Głos Pomorski* 1922 nr 60. — W. KOZICKI. *Słowo Pol.* 1923 nr 332. — J. KAŻMIERCZAK: Przedstawienie inauguracyjne w Teatrze Popularnym. *Dzien. Bydg.* 1925 nr 238 s. 9.

Jeden z wielu. J. BADENI. *Przeł. Powsz.* 1898 t. 59 s. 409. — A. DRÓGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1898 t. 3 s. 167-171. —

A. HARGNEUX. *Dzien. Poz.* 1898 nr 261. — W. FELDMAN: Piśmiennictwo polskie. 1880-1904. Wyd. 3 t. 3 Lw. 1905.

Kula u nogi. *B. Gaz. Warsz.* 1897 nr 201. — BAR [J. BARSZCZEWSKI?], *Kur. Codz.* 1897 nr 208. — b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1897 nr 78; przedr. *Ziarno* 1897 nr 15 s. 341. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 3 s. 477-478. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 171. — F. K. *Dzien. Poz.* 1897 nr 262. — [W. FELDMAN]. *Dzien. Kr.* 1897 nr 379. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 32 s. 630-632. — K. GLIŃSKI. *Bluszcz* 1897 nr 31. — G. KEMPNER. *Przeegl. Tyg.* 1897 nr 32 s. 368. — F. KONECZNY: Teatr krakowski. *Przeegl. Pol.* 1897 t. 124 s. 345-350. — KIRKOR [W. KORYCKI]. *Niwa* 1897 nr 32. — LUBICZ: Z Krakowa. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 16 s. 315-316. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1897 nr 78. — (mi). *Wędrowiec* 1897 nr 32. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1897 nr 78. — W. PROKESCH. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 25 s. 293-294. — PRO-

TAZY. *Praca* 1897 nr 106 s. 11. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1897 nr 208. — SIEDLECKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1897 nr 171. — ZASTĘPCA. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 32 s. 378. — *Dzien. Pol.* 1897 nr 233. — *Wiek* 1897 nr 171. — A. F. *Ruch Katol.* 1898 nr 59. — E. BARWIŃSKI. *Gaz. Nar.* 1898 nr 73. — a. c. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1898 nr 72. — IKS YPSYLON. *Przeegl. Polit., Społ. i Lit.* 1898 nr 61. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1898 nr 58.

Ostatnia sukienka. J. BLESZYŃSKI: Ze scen ogródkowych. *Kur. Niedzielnny* 1897 nr 31. — ŁUC. KOŚC. [L. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1897 nr 205. — PNYKS: Wrażenia nie-recenzenta. *Niwa* 1897 nr 32 s. 631-632. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1897 nr 205. — X. Y.: Z Królestwa Polskiego. *Kraj* 1897 nr 30. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 31. — Z teatru: „Ostatnia sukienka”, sztuka Szutkiewicza i p. Zalewskiego. *Mucha* 1897 nr 32 [wiersz]. — *Przeegl. Polit., Społ. i Lit.* 1897 nr 175.

SZYMAŃSKI ADAM (1852–1916)

Krypt.: A. S.

Nowelista.

Ur. 16 lipca 1852 w Hruszniewie na Podlasiu, w rodzinie drobnoszlacheckiej; syn Jana, kasjera w dobrach Szydłowskich, i Józefy z Remiszewskich. Kształcił się u oo. reformatów w Węgrowie, a od 1863 w gimnazjum w Siedlcach, które ukończył w 1872. Następnie studiował prawo w Uniwersytecie Warszawskim. Debiutował w prasie warszawskiej w 1873. W 1877 jako przedstawiciel kół akademickich w Warszawie nawiązał kontakt z tajnym Rządem Narodowym Polski i został mianowany komisarzem na Królestwo Kongresowe i cały zabór rosyjski. Napisał wówczas „Odezwę do Narodu”, którą wydrukowano bezimiennie w Genewie. W marcu 1878 został aresztowany i osadzony w X Pawilonie Cytadeli warszawskiej, a następnie skazany na bezterminowe zesłanie do Jakucka. Tu zajmował się etnografią. Ożenił się z Rosjanką, zezłanką polityczną Nadzieją Smecką, działaczką „Narodnej Woli”. W 1882 przeniesiono go do Kireńska nad Leną, potem do Bałagańska nad Angarą. Po ogłoszeniu w 1885 rozprawy o Jakutach został wybrany członkiem Cesarskiego Towarzystwa Geograficznego w Petersburgu. W 1885 przebywał w guberni kostromskiej w majątku matki żony. W tym samym roku wrócił do Warszawy, ale zakazano mu pobytu na terenie Królestwa, Litwy i Rusi. Osiadł potem i gospodarował w guberni kałuskiej. W 1895 wrócił do kraju i zamieszkał w Warszawie. W 1903-1914 przebywał w Krakowie zajmując się zagadnieniami reformy wychowania i nauczania. Założył Towarzystwo Zreformowania Nauczania i Wychowania oraz wydał w 1904 pierwszy tom, a w 1913 drugi tom *Reformy Szkolnej*, która w zamierzeniach miała być organem Towarzystwa. Był członkiem Warszawskiej Kasy Przewodności i Pomocy dla Literatów i Dziennikarzy. W chwili wybuchu pierwszej wojny światowej przebywał na kuracji w Druskiennikach. Zmarł 6 kwietnia 1916 w Moskwie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Odezwa do Narodu. Genewa [ok. 1877].
2. Szkice. T. 1. Petersb. 1887. Wyd. nast.: wyd. 2 Petersb. 1890; wyd. 3 Petersb. 1891. Przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 2.

Zawartość: Srul z Lubartowa. (*Kraj* 1885 nr 51 pt. Z niedawnych wspomnień. Srul z Lubartowa; *Gaz. Nar.* 1886 nr 298-299; *Wiek* 1886 nr 6 z podtyt. Szkic z niedawnych wspomnień; wyd. osob. W-wa 1905; wyd. nast. [b.m. wyd. w Szkocji] 1946 *Wydaten. Lit. Oddziału Opieki nad Żołnierzami* [maszynopis powie-

lany]; przedr. zob. poz. 4 oraz Wyd. zbior. poz. 1, 3); Pan Jędrzej Krawczykowski; Maciej Mazur. (*Kraj* 1886 nr 24-30 z podtyt.: Szkic z Syberii; wyd. osob. Kr. 1903 *Wydaten. Groszowe* IX, 36; wyd. nast. Kr. [1904] w serii jw.; Kat. 1908; przedr. zob. poz. 4 oraz Wyd. zbior. poz. 1, 3); Stolarz Kowalski. (*Dzien. Pol.* 1886 nr 261, 263-265 z podtyt. Szkic z niedawnych wspomnień; *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1886 nr 40-41 z podtyt. jw.; wyd. osob. W-wa [1911] *Biblioteczka Univ. Lud. i Młodzieży Szkolnej* nr 163 z podtyt. Opowiadanie syberyjskie; w tejże serii wyd. 2 W-wa 1928; wyd. 3 W-wa 1946; wyd. 4 W-wa 1946); Przewoźnik. (*Przeł. Lit. dod. Kraju* 1887 nr 9-12 z podtyt. Szkic z niedawnych wspomnień).

Przekłady: niem.: E. Hübner: Unter Ansiedlern und Verschickten. Skizzen aus Sibirien. Frankfurt [1894]. Zob. też Wybory utworów w przekładach — serbochorw.: R. Kościuc: Primieri kniževnoga jezika poljskoga. Belgrad 1902 [fragm.] — s z w e d z k i: L.N. [L. Nyström]: Sibirien. Skildringar ur Förvistas och utvandraves lif. Sztokholm 1900.

Srul z Lubartowa: ang.: E. Benecke. *Tales by Polish Authors*. Oksford 1915; przedr. *Poland* (Nowy Jork) 1931 nr 4; przedr. w książce: J. L. Baron: *Candles in the Wind. Jewish by gentile authors*. Filadelfia 1944 — franc.: M. Poradowska. *Revue des Deux Mondes* 1888 s. 192-201 — niem.: M. Blumberg. *Oesterreichische Wochenschrift* 1892 nr 15-16; *Polen. Ein Novellenbuch*. Monachium-Berlin 1917 — ros.: pt. Toska po rodzinie. Rasskaz politzieskago ssylnogo. M.T. [M. Tropowska]. *Mir bożyj* 1893 nr 3. Wyd. osob. Moskwa [1907]. — Pt. Srul iz Lubartowa. Rasskaz. *Syn otieczestwa* 1900 nr 4-5. — I. Leontijewa. *Obrazowanie* 1905 nr 1; przedr. w: *Jesowiec w polskiej literaturze*. Kijów 1909 s. 90-99; *Iz odnogo rusla. 16 nowiel 10 autorow*. T. 3. Moskwa 1911; wyd. 2 Moskwa 1914; wyd. osob. Moskwa 1917; wyd. nast. Moskwa 1918 — serbochorw.: B. S. *Hrvatska* 1901 nr 20-23. — L. Knežević. *W. Delo. List za nauku, kniževnost i društveni život*. Belgrad 1903 — węgierski: K. Bányai. *Lengyel elbeszélők*. Budapest 1917 — włoskie: S. Fontana. *La Nuova Rassegna di Letteratura Moderna*. Florencia 1906; *Le più belle pagine della letteratura polacca*. [Oprac.] M. Bersano Begey. Mediolan 1965 s. 185-193.

Pan Jędrzej Krawczykowski: franc.: pt. Une nouvelle siberienne. J. Winnicki. *Le National* 1888. — F. L. Schoell. *Les Cahiers de „Foi et Vie”* [ok. 1929] — ros.: *Żywopismoje obozrieniye* 1895 nr 7 — serbochorw.: A. Pribičević. *Brankovo holo* 1903 nr 112.

Maciej Mazur: ang.: E. Benecke, M. Busch. W książce: *More Tales by Polish Authors*. Oksford 1916 — niem.: B. W. Segel, E. Sokal. *Westermanns Illustrierte Deutsche Monatsheften für das gesamte geistige Leben der Gegenwart* (Brunswick) 1903 nr 562 s. 470-486 i odb. — ros.: W. Ł. [W. Ławrowa]. *Ruskaja mysl* 1888 nr 3.

Stolarz Kowalski: ang.: E. Benecke. W książce: *Selected Polish Tales*. Londyn 1921. Wyd. nast. Londyn 1947 — franc.: M. Poradowska. *Revue des Deux Mondes* 1889 s. 139-155 — ros.: S. Satiern. *Żurnal za 7 dnjej*.

Przewoźnik: ros.: Siemidalow. *Sibirskij sbornik*. Moskwa 1891.

3. Szkice. T. 2. Petersb. 1890. Przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 2.

Zawartość: Hanusia. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 1 z podtyt. Ustęp z powieści); Dwie modlitwy. (*Tyg. Ilustr.* 1888 nr 269-271 z podtyt. Szkic; „*Kur. Cods.*”

Premium. W-wa 1888 s. 11 fragm.; *Nowela polska*. T. 2. Brody (1907). Przedr. zob. poz. 4 oraz Wyd. zbior. poz. 1 i 3).

Przekłady: niem.: E. Hübner: Unter Ansiedlern und Verschickten. Skizzen aus Sibirien. Frankfurt [1894] — serbochorw.: R. Kościuc: Primieri kniževnoga jezika poljskoga. Belgrad 1902 [fragm.] — s z w e d z k i: L. N. [L. Nyström]: Sibirien. Skildringar ur Förvistas och utvandraves lif. Sztokholm 1900.

Hanusia: franc.: F. L. Schoell. Wyd. 4 Paryż [1930]; wyd. 5 Paryż [1930] — niem.: *Arbeiter Zeitung* 1897 nr 203 i nn. — W. Rohański. Stuttgart i Lipsk 1905.

Dwie modlitwy: ang.: E. Benecke, M. Busch. W książce: *More Tales by Polish Authors*. Oksford 1916 — czes.: J. Horák. Praga 1913.

4. Jak siać, aby i praca ludzka, i ziarno nie szły na marne? Ważne wiadomości o siewie dla użytku i najmniejszych, i największych gospodarstw. Poz. 1894.

5. Dwie modlitwy. — Srul z Lubartowa. — Maciej Mazur. W-wa 1897 *Biblioteczka Ilustr.* Zob. poz. 2, 3.

6. Z jakuckiego Olimpu. Jurdiuk Ustak Us. Baśń. *Fragm. ogł. Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899; całość ogł. *Czas* 1900 nr 244-296; *Wiek Ilustr.* 1900 nr 266-329 z przerwami. Wyd. osob. Kr. 1910.

7. Odezwa w sprawie reformy wychowania i nauczania. [Kr. 1903].

8. Najlepszy elementarz świata. Znakomity elementarz polski Konrada Prószyńskiego (Promyka). *Reforma Szkolna* 1904 t. 1 i odb.

9. Adres wysłany z Krakowa do Aleksandra Świętochowskiego z powodu 40-lecia jego pracy obywatelskiej. Kr. 1908.

10. Matka (Pani Kozłowska). Szkic z cyklu „Rok 1863”. *Na Ziemi Naszej* dod. lit.-nauk. *Kur. Lw.* 1909 nr 1-3; przedr. *Pol. kalendarz mariański*. Kr. 1911 s. 56-63. Wyd. osob. W-wa 1921.

Przekład franc.: F. L. Schoel: Dans la forêt en 1863. *La Voix* 1929 nr z 27 stycznia.

11. Aksinia. Opowiadanie z życia moskiewskiej Lechii. Kr. 1910.

12. Głos w sprawie raperswilskiej. Kr. 1911.

13. Lew Tolstoj. Istota jego działalności. Kr. 1911.

Przemówienie na posiedzeniu Klubu Słowiańskiego ku uczczeniu pamięci Lwa Tolstoja.

Autorstwo wątpliwe. J. Kądziela w *Obrazie lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 4. W-wa 1971 autorstwo przypisuje A. Szymańskiemu. Wg art. pt. Uczczenie pamięci Lwa Tolstoja. *Świat Słowiański* 1910 t. 2 s. 336-339 przemówienie ku czci Tolstoja wygłosił Adam Lach Szymański.

Utwory literackie, artykuły, prace z zakresu pedagogiki umieszczał w czasopismach: *Czas* (1900), *Dzienn. Cieszyński* (1910), *Dzienn. Pol.* (1886), *Dzienn. Poz.* (1894), *Etnograficzno-oboźnienije* (Moskwa 1905), *Gaz. Nar.* (1886), *Gaz. Warsz.* (1905), *Głos* (1888, 1890; tu m. in.: Listy o najnowszej literaturze rosyjskiej. Ostatnie utwory L. Tolstoja. 1888 nr 6-9), *Izwestija Wostoczno-Sibirskiego Otdiela Imperatorskiego Russkogo Geograficzeskogo Obszczestwa* (Irkuck 1885; tu: Piszczak Jakutow. Z. 1/3), *Kraj* (1885-1887), *Kur. Codz.* (1887), *Kur. Lw.* (1910), *Kur. Nowojorski* (1897), *Kur. Przemyski* (1895), *Kur. Warsz.* (1890, 1899), *Na Ziemi Naszej* dod. *Kur. Lw.* (1909), *Nasz Kraj* (1907, 1910), *Nowa Reforma* (1893, 1901), *Ognisko* (Nowy Jork 1888), *Opiekun Domowy* (1873-1876; tu debiut literacki art. pt. Drang nach Osten. 1873 nr 4), *Orędownik* (1902), *Praca* (1906), *Przeł. Lit. dod. Kraju* (1886-1887), *Przodownica* (1901), *Przeł. Tyg.* (1877), *Przeł. Zakopiański* (1900), *Reforma Szkolna* (1904, 1913), *Robotnik* (1921; tu z teki pośmiertnej: Kantata na cześć Mickiewicza. Nr 24), *Słowo Pol.* (1900), *Świat* (1893, 1906), *Tydzień* (1904, 1906), *Tyg. Ilustr.* (1888, 1897, 1902, 1905), *Tyg. Powsz.* (1877), *Wieczory Pol.* (1909), *Wiek* (1886, 1890), *Wiek Ilustr.* (1900), *Ziarno* (1883; tu: Mrzonka studenta. Humoreska. Nr 17), *Ziemia Lubel.* (1913).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Epitaphium I. Maciejowskiego Sewera*. Kr. 1902, *Gospodarz. Kalendarz*. Kr. 1903, toż Kr. 1910, „*Kur. Codz.*” *Premium*. W-wa 1888, *Novela polska*. T. 2. Brody 1907, *Pol. kalendarz mariański*. Kr. 1911, *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Wieczory pol.* Lw. 1909, *Z jednego strumienia. Szesnaście nowel dziesięciu autorów. Z przedmową E. Orzeszkowej*. W-wa 1905, wyd. nast. W-wa 1960. Przekład ros. Moskwa 1911, wyd. 2 Moskwa 1914, *Zakopiańska. Jednodniówka*. Zakopane 1901 (tu fragm. poematu pt. Nad żywą mogiłą. S. 18).

Wydania zbiorowe

1. Szkice. Wyd. pośmiertne. Moskwa 1916.

Zawartość: Maciej Mazur. (Zob. Twórczość poz. 2); Sruł z Lubartowa. (Zob. Twórczość poz. 2); Stolarz Kowalski. (Zob. Twórczość poz. 2); Dwie modlitwy. (Zob. Twórczość poz. 3).

2. Szkice. Wstęp: A. Grzymała-Siedlecki. Lw. 1921. Wyd. 2 W-wa 1927.

Zawartość: Utwory wchodzące w skład Szkiców t. 1 (zob. Twórczość poz. 2); Szkiców t. 2 (zob. Twórczość poz. 3) oraz: Pan Antoni. (*Nowa Reforma* 1893 nr 165-172; *Świat* 1893 nr 14-15; *Kur. Przemyski* 1895 nr 86-92; *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 20-22 z podtytuł. Kartka ze wspomnień eks-wojskowego); Uroczysta wigilia. (*Słowo Pol.* 1900 nr 598-599); *Lzy*. (*Świat* 1906 nr 15).

Przekłady: Uroczysta wigilia: a ng.: pt. A Pinch of Salt. Tłum. E. Benecke. W książce: Selected Polish Tales. Londyn 1921. Wyd. nast. Londyn 1947 — niem.: pt. Die Prise Salz. Zob. Wybory utworów w przekładach — ros.: pt. Nieudawczyja pir. Tłum. S. Michajłowa-Sziern. *Siemiejnyje wieczera* 1917 nr 2.

3. Dwie modlitwy. — Sruł z Lubartowa. — Maciej Mazur. — Stolarz Kowalski. W-wa 1925 *Bibl. Domu Pol.* R. 1 t. 3.

Zob. Twórczość poz. 2, 3.

Wybory twórczości i pojedyncze utwory w przekładach

Angielskie: J. Morska. W książce: Polish authors of today and yesterday. Nowy Jork 1947.

Czeskie: U zatočenju. *Narodne noviny* 1914 nr 69-70.

Francuskie: A. Noël: Mal du pays. *Revue Bleue* 1897 nr 3 lipca.

Niemieckie: Sibirische Novellen. Tłum. E. Lopuszanski. Stuttgart i Lipsk 1904 (tu: Maciej der Masure. (Zob. Twórczość poz. 2); Die Prise Salz. (Zob. Wyd. zbior. poz. 2); Sruł von Lubartov. (Zob. Twórczość poz. 2); Schuldig? [Pan Jędrzej Krawczykowski]. (Zob. Twórczość poz. 2); Kowalski, der Tischler. (Zob. Twórczość poz. 2)), E. L. Mazurek, A. Loepfe. W: *Ritter der Freiheit. Polnische Novellen*. Lucerna [1945].

Serbochorw.: Neprijatelj. *Brankovo kolo* 1910 nr 25.

Listy i materiały

1. Do K. Podhorskiej z 1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7862 IV.

2. Do A. Wiślickiego 2 listy z 1887-1910. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.

3. Do Z. Sarneckiego 2 listy z 1888. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III.

4. Do S. Witkiewicza 6 listów z 1904-1906 i b. d. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

5. Do B. Wysłoucha 12 listów z 1904-1910 i b. d. Rkps Ossol. sygn. 7184/II.

6. Do J. Kasprowicza z 1906. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.

7. Do J. Ochorowicza z 1906. Rkps Ossol. sygn. 13361 II.

8. Do Z. Przesmyckiego z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2862.

9. Do T. Piniego z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7150.

10. Do Redaktora *Wieku* list i bilet. Rkps Bibl. Nar. sygn. 6358.

11. Od K. Prószyńskiego z 1899. Ogl. *Roczn. Historii Czasopiśmiennictwa Pol.* 1966 z. 2.

12. Rękopis wiersza pt. W stuletnią rocznicę urodzin A. Mickiewicza. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2676.

13. Rękopis wiersza pt. Na śmierć Konopnickiej. Rkps Ossol. sygn. 7205 II.

14. Rękopis monografii pt. Ziemia jakucka i jej mieszkańcy oraz materiały warsztatowe. Rkps Archiwum PAN sygn. III-24.

Ponadto korespondencja w posiadaniu rodziny (tu m. in.: list do S. Witkiewicza; listy od A. Asnyka, K. Prószyńskiego, A. Szycówny, M. Zdziechowskiego oraz od współtowarzyszów z wygnania).

OPRACOWANIA

a. c.: A. Szymański. *Słowo Pol.* 1901 nr 20. — M. ŁOPUSZAŃSKA: Współczucie w najnowszej powieści polskiej. *Pogląd na Świat* 1901 nr 5/6. — R. KOŠUTIĆ: W książce: *Primiery kniževnoga jezika poljskoga*. Belgrad 1902.

B. W. S., E. S. [B. W. SEGEL, E. SOKAL]. *Westermanns Illustrierte Deutsche Monatshefte für gesamt geistige Leben der Gegenwart* (Brunswick) 1903 nr 562 s. 486 i odb. — K. WOJNAR. *Gospodarz. Kalendarz*. Kr. 1903 s. 143-144. — *Politik* (Praga) 1904 (tłum. art. w: *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1904 s. 11-12). — E. DELLE RONDE: A. Szymański. *La Nuova Rassegna di Letteratura Moderna*. Florencja 1906. — *Procesy polityczne w Królestwie Polskim. Materiały do historii ruchu rewolucyjnego*. Kr. 1907 s. 1-11 [tu zeznania w czasie śledztwa w 1878]. — A. JACIMIRSKI: Nowiejszaja polskaja literatura od wstania 1863 goda do naszych dnjej. T. 1. Petersburg. 1908 passim. — A. Szymański. *Pravda* 1911 nr 15. — [A. NIEMOJEWSKI]: „Reforma Szkolna”. *Mysł Niepodległa* 1914 nr 284. — E. BENECKE: A. Szymański. W książce: E. BENECKE, C. MENDELSSOHN: *Tales by Polish Authors*. Oxford 1915.

(Nekrologi i wspomnienia:) D.: A. Szymański. *Dzien. Petrogradzki* 1916 nr 1738; w [W. JABLONOWSKI]. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1916 nr 112; L. KOZŁOWSKI: Pamięci A. Szymańskiego. *Echo Pol.* (Moskwa) 1916 nr 18; Bh. K. [B. KUTYŁOWSKI]: A. Szymański. *Mysł Nar.* (Petersb.) 1916 nr 3; T. MICIŃSKI: Szaman (A. Szymański). *Gazeta Pol.* (Moskwa) 1916 nr 84; M. RÓC: A. Szymański. *Ognisko Pol.* (Moskwa) 1916 nr 14, 15; T. STĘPNIEWSKI: A. Szymańskiemu pozgonne. *Dzien. Petrogradzki* 1916 nr 1748; w: A. Szymański. *Sprawa Pol.* (Petersb.) 1916 nr 14; S. WŁOSZCZEWSKI: Pamięci A. Szymańskiego. *Kłosa Ukrainskie* 1916 nr 10-11; W. WOLSKI: Śpiewak nostalgii. Ze wspomnień o A. Szymańskim.

Dzien. Kijowski 1916 nr 102; przedr. *Robotnik* 1921 nr 22; *Biesiada Lit.* 1916 nr 22; *Czas* 1916 nr 202; *Druh* (Moskwa) 1916 nr 9; *Dzien. Kijowski* 1916 nr 88; *Gaz. Pol.* (Moskwa) 1916 nr 86; *Gazeta Świąteczna* 1916 nr 1839, 1843; *Goniec Wiecz.* 1916 nr 202; *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 112; *Kur. Pol.* 1916 nr 111; *Kur. Warsz.* 1916 nr 111; *Nowa Reforma* 1916 nr 201; *Nowa Gaz.* 1916 nr 183; Zgon autora „szkiców syberyjskich”. *Nowości Ilustr.* 1916 nr 24; *Nowy Kur. Literwki* (Mińsk) 1916 nr 88; *Polnische Blätter* (Berlin) 1916 z. 3 s. 130; *Polonia* (Paryż) 1916 nr 18; A. Szymański, autor szkiców syberyjskich. *Przegl. Wiecz.* 1916 nr 110; *Świat Kobiecy* (Kijów) 1916 nr 5; *Tyg. Ilustr.* 1916 nr 20; *Echo Pol.* (Moskwa) 1917 nr 11; A. Szymański. Z powodu rocznicy zgonu. *Echo Pol.* (Moskwa) 1917 nr 72.

A. Szymański. (1852-1916). *Księga pamiątek. Siedlczan (1844-1905)*. W-wa 1926 s. 435-441 i odb. W-wa 1927. — D. ROPS: A. Szymański. *La Grande Revue* (Paryż) 1928 nr 12; przedr. w książce: A. Szymański: *Hanusia*. Tłum. F. L. Schoell. Wyd. 4 Paryż [1930]; wyd. 5 Paryż [1930]. [Rec. K-i: Szymański — Dostojewski. Polski „Dom martwy” w oświeceniu Francuzów. *Kur. Lit.-Nauk* 1929 nr 21 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*] — Druki kaliskie znajdujące się w Bibliotece Pedagogicznej Polskiej A. Szymańskiego w Warszawie. W-wa 1928. — Dedykacje na książkach ofiarowanych A. Szymańskiemu. W-wa 1929. — F. L. SCHOELL: Notice bibliographique sur A. Szymański. W książce: A. Szymański: *Hanusia*. Tłum. F. L. Schoell. Wyd. 4 Paryż [1930]; wyd. 5 Paryż [1930]. — F. L. SCHOELL: A. Szymański. *Les Cahiers de „Foi et vie”*. II. *Cahier Polonais* (Paryż) [ok. 1930]. — J. MELCHERT: Działalność pedagogiczna A. Szymańskiego. W 80-letnią rocznicę urodzin. *Ruch Pedag.* 1932 nr 10. — K. KALINOWSKI: Wiera w człowieczeństwo. Na marginesie „Szkiców” A. Szymańskiego. W-wa 1933 [zawiera bibliografię ważniejszych przekładów „Szkiców”]. — A. W. [A. WYSOCKI]. *Mysł Nar.* 1933 nr 54. — S. KIENIEWICZ: Spisek Szymańskiego. *Kur. Warsz.* 1937 nr 315. — T. KLIMOWICZ: Wspomnienia o A. Szymańskim. *Chłopski Świat* 1946 nr 5/6. — T. STĘPNIEWSKI: A. Szymański. *Nowa Epoka* 1946 nr 15/16. — K. ESTREICHER: Pan Szymański. W książce: *Nie od razu Kraków zbudowano*. Kr. 1947 s. 198-203 i wyd. nast. — H. OBUCHOWSKA-PYSIOWA: Polski badacz ziemi jakuckiej. *Problemy* 1957 nr 5. — L. KRZYWICKI: Wspomnienia. T. 2. W-wa 1958 s. 21-22 i passim. — B. LIMANOWSKI: Pamiętnik. T. 2. W-wa 1958 s. 195-196. — A. Szymański. W: *Iskry z popiołów. 25 zapomnianych opowiadań polskich XIX w.* W-wa 1959 s. 455-456. — Z. PIEDOS: O materiałach jakuckich A. Szymańskiego w zbiorach archiwum PAN w Warszawie. *Przegl. Orientalistyczny* 1962 nr 2. — J. DET-

KO; Chłopi w powstaniu styczniowym w literaturze polskiej lat 1864-1914. *Roczn. Dziejów Ruchu Lud.* 1964 nr 6. — J. DETKO: Powstanie styczniowe w twórczości pisarzy minorantentium 1863-1914. W: *Dziedzictwo lit. powstania styczniowego*. W-wa 1964 s. 319-322. — Z. KALUŻYŃSKI: Polskie badania nad Jakutami i ich kulturą. W: *Szkice z dziejów pol. orientalistyki*. T. 2. W-wa 1966 s. 188-189. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI: Wspomnienia. Wr. 1966 passim. — P. J. WIEPRŃSKI: Korolenko i polskie sibirowiedzy. Szymanski i Sieroszewskij. *Uczonyje zapiski Tiumienskogo Institutu* 1966 z. 1 s. 122-134. — A. KUCZYŃSKI: Wkład Polaków w badania nad ludami Syberii i ich kulturą. *Lud* t. 51 (1967) cz. 2 s. 503-566. — J. KĄDZIĘLA: A. Szymański. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 4. W-wa 1971.

Sprawozdania z odczytów: K-ch. *Gaz. Warsz.* 1903 nr 94 (O życiu i nauce Buddy); *Prawda* 1903 nr 15.

Piszcza Jakutow (ogl. w *Izwiestija...*). PETERS: Neues über Jakuten. *Geografische Mitteilungen* (ok. 1885).

Szkice. T. 1. ITEM [G. CZERNICKI]: Mozaika literacko-artystyczna. *Rola* 1887 nr 40. — H. EL. *Gaz. Lw.* 1887 nr 214-217. — F.: Z literatury sybirskiej. *Czas* 1887 nr 16. (Streszcz. pt. O A. Szymańskim. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1887 nr 10). — J. L. *Słowo* 1887 nr 236. — C. JELLENTA. *Prawda* 1887 nr 40. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Obrazki A. Szymańskiego. *Kur. Warsz.* 1887 nr 261. — T. T. JEŻ. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 48. — J. KALLENBACH. *Czas* 1887 nr 202-203. — J. KOTARBIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1887 nr 293. — L. NIEMOJOWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1887 nr 45. — J. L. P. [J. L. POPLAWSKI]: List krytyka do autora. *Głos* 1887 nr 33; przedr. w książce: *Szkice literackie i naukowe*. W-wa 1910 s. 15-21. — E. SIWIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 36. — Stb. [W. STREBELSKI]. *Kur. Codz.* 1887 nr 288. — Ign. S. [I. SYLWA]. *Ojczyzna* 1887 nr 13 [dot.: Sruł z Lubartowa]. — B. UBALDUS [B. ZAMORSKI]. *Ognisko Domowe* 1887 nr 125. — S. ŻEROMSKI: [Wypowiedź z r. 1887]. *Dzienniki*. T. 4. W-wa 1965 s. 262. — AGRICOLA: A. Szymański po francusku. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 3. — J. S.: A. Szymański i jego „Szkice”. *Tyg. Ilustr.* 1888 nr 289-291. — M. S. *Przegl. Powsz.* 1888 t. 17 s. 92-93. — A. N. [A. NOWICKI]. *Życie* 1888 nr 34. — P. R. *Ateneum* 1888 t. 1 s. 348-352. — E. PRZEWÓWSKI: Notatki literackie z Paryża. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 12. — *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 49. Zob. też rec. ze „Szkiców” t. 2.

Szkice. T. 2. ABGAR SOLTAN [K. ABGAROWICZ]. *Czas* 1890 nr 208. — ITEM [G. CZERNICKI]: Mozaika literacko-artystyczna. *Rola* 1890 nr 28. — D. *Tyg. Mód i Powieści* 1890 nr 19. — K. EHRENBERG: Drugi tom szkiców. *Szariat* 1890 nr 20. — S. E. [S. ESTREICHER]: Z literatury powieściowej. *Przegl. Akademicki* 1890 z. 5 s. 330-332. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Nowele Szymańskiego. *Kur. Warsz.* 1890 nr 137, 261. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1890 nr 11. — T. T. JEŻ: Z niwy literackiej swojej i obcej. *Głos* 1890 nr 21. — J. KALLENBACH. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 24. — b. k. [B. KUTYŁOWSKI]: Jeszcze słów kilka o „Szkicach” A. Szymańskiego. *Kraj* 1890 nr 18; [polem.] A. SZYMAŃSKI: Do czytelników „Kraju” list otwarty z małym zwrotem do p. E. Piltza. *Wiek* 1890 nr 12; B. KUTYŁOWSKI: List do redakcji. *Kraj* 1890 nr 22; A. SZYMAŃSKI: Z powodu odpowiedzi p. E. Piltza jeszcze słów kilka wraz z przypowieścią o sporze Francuza z Anglikiem. *Wiek* 1890 nr 146; POSEŁ. PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Wymiana usług między p. Piltzem a p. Szymańskim. *Prawda* 1890 nr 24. — lo: Luźne kartki. *Kraj* 1890 nr 16. — M. MORAWSKI: Z piśmiennictwa krajowego. *Przegl. Powsz.* 1890 t. 28 s. 248-255. — K. J. NITMAN. *Ateneum* 1890 t. 4 s. 575-576 [rec. Hanusi]. — E. SIWIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 23. — F. B. [F. BRODOWSKI]. *Prawda* 1891 nr 11-12. — J. K. EHRENBERG. *Bibl. Warsz.* 1891 t. 1 s. 185. — N. B.: Kobieta w powieści. *Prawda* 1891 nr 14. — H. MONFORT: Livres et periodiques. *La Pologne Politique* (Paryż) 1930 nr 8 [rec. Hanusi]; R. Lalou: Le roman polonais vu de France. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1931 nr 53; F. L. SCHOELL: L'Asie dans la littérature polonaise. *Le Monde Slave* (Paryż) 1930 nr 11.

Dwie modlitwy. — Sruł z Lubartowa. — Maciej Mazur. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 318. — J. LECIEJEWSKI. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1897 nr 10. — *Biesiada Lit.* 1897 nr 27. — L. LICHTENBAUM: Sruł czy Jankiel? *Izraelita* 1900 nr 4.

Z jakuckiego Olimpu. Ar: Z krytyki literackiej. *Gaz. Powsz.* 1910 nr 100. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1910 t. 177 s. 387-390. — B. B...e [B. BEAUPRÉ]. *Głos Narodu* 1910 nr 94. — E. CZEKALSKI: Literatura i sztuka. *Prawda* 1910 nr 6. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 41. — H. G. [H. GALLE]. *Bibl. Warsz.* 1910 t. 1 s. 591. — J.: Z niwy beletrystycznej. *Głos Płocki* 1910 nr 35. — **: Z nowszych powieści polskich. *Przegl. Powsz.* 1910 t. 108 s. 104. — *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 36. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1912 s. 172-173.

z Lubczy. Kat. 1961; wyd. 2 Kat. 1964. — Z. OBRZUD: A. Świder robotnik-poeta. *Świat i Życie* 1953 nr 2. — W. SZEWCZYK: 13 portretów śląskich. Kr. 1954. [Rec. A. Widera. *Twórczość* 1954 z. 6 s. 187]. — Z. OBRZUD: Robotnik lipińskiej cynkowni — poeta. *Świat i Życie* 1955 nr 16. — R. HOROSZKIEWICZ: List Kaspra Grzomby z Lipin o robotniku-poezie A. Świdrze. *Kwart. Opolski* 1961 nr 1. — S. TWARDOKES, S. WILCZEK: Materiały do biografii i twórczości A. Świdra. *Zaranie Śląskie* 1961 nr 1a s. 344-360 [tu przedruki wierszy i art.] i odb. — Z. HIEROWSKI: A. Świder. W: *Pisarze śląscy XIX i XX w.* Wr. 1963 s. 425-438. — W. OGRÓDZINSKI: Dzieje piśmiennictwa śląskiego. Kat. 1965. — B. LUBOSZ: Poezja powstańczego trudu. *Program Teatru Śląskiego* (Kat.) 1966. — A. Świder. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. — A. GLADYSZ: Kuba z Jagód. 45-lecie śmierci A. Świdra. *Trybuna Opolska* 1968 nr 75. — J. GOCZOŁ: A. Świder — robotnik, poeta, Ślązak. *Kalendarz Opolski* 1968 s. 63-64. — W. STANISZ:

Podróż w głąb ciszy. *Poglądy* 1969 nr 21. — S. WILCZEK: Uwagi o życiu i twórczości A. Świdra. (Wstęp do:) A. Świder: *Utwory wierszem i prozą*. Wr. 1970 s. V-LIV [tu bibliografia]. — S. WILCZEK: Z śląsko-zagłębiowskiej współpracy literackiej w okresie powstań i plebiscytu na przykładzie życia, działalności i twórczości A. Świdra. *Ziemia Będzińska* 1970 t. 3 s. 43-59. — J. OPOLSKI: Śmierć wędrowca, który idąc... *Trybuna Opolska* 1971 nr 265. — J. PLUTA: Poeci w mundurach powstańców śląskich. *Tyg. Powsz.* 1971 nr 18. — S. WILCZEK: A. Świder — poeta powstań śląskich. *Kalendarz śląski TRZZ* na r. 1971 s. 146-147. — S. WILCZEK. *Tyg. Kult.* 1971 nr 19. — Z. HIEROWSKI: *Pisarze śląscy. Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Pol.* T. 3. Kr. 1973.

Utwory wierszem i prozą. A. KOZOŁUB-PRYSZCZEWSKA. *Opole* 1971 nr 5. — J. PORĘBSKI. *Tyg. Kult.* 1971 nr 23. — [S. WILCZEK]. *Poglądy* 1971 nr 2.

ŚWIDERSKA ALINA (1875–1963)

Pseud. i krypt.: AL-SKA; AL. ŚW.; AL. ŚW.; AL. ŚWID.; AL. ŚWID.; AL. ŚWIDA; JULIUSZ SIELSKI; SIELSKI J.

Powieściopisarka, tłumaczka.

Ur. 12 stycznia 1875 w Krakowie. Córka Tytusa, nauczyciela w Gimnazjum Św. Anny, i Marii z Bohowitynow Kozieradzkiej. Kształciła się w zakładzie wychowawczym S. Górskiej, była uczestniczką kursów A. Baranieckiego, studiowała na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zdobyła znajomość języków obcych: angielskiego, francuskiego, włoskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego i czeskiego. Jednocześnie odbywała studia muzyczne, początkowo w konserwatorium krakowskim, a w 1893-1894 w Warszawie u Michałowskiego. Pracowała jako nauczycielka na pensjach lub nauczała prywatnie w domach ziemiańskich. Od 1895 uczestniczyła w akcjach Towarzystwa Szkoły Ludowej. Lata 1906-1907 spędziła we Lwowie współpracując ze *Słowem Polskim*. W czasie pierwszej wojny światowej przebywała na Ukrainie. W 1918-1920 mieszkała w Warszawie pracując w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Od 1920 zamieszkała na stałe w Krakowie. W okresie od czerwca do września 1925 przebywała w Pradze czeskiej jako urzędniczka poselstwa polskiego. Podczas drugiej wojny światowej była członkiem Związku Walki Zbrojnej. W mieszkaniu jej przechowywano broń, tajne ulotki, odbywały się zebrania konspiracyjne. Była członkiem Związku Literatów Polskich. Za przekład „Boskiej komedii” otrzymała tytuł członka Włoskiej Akademii Nauk „*Artis Templum*”. Zmarła 13 stycznia 1963 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Promycek. Powieść. Lw. 1901 *Biblioteczka Powieściowa Wieku Młodego* t. 7.

2. W pół drogi. Opowiadanie. T. 1-2. W-wa 1901 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 206-207.

3. Dar królowej. Obrazek w 3 odsłonach. *Moje Piśmko* 1903 nr 49-50. Wyd. osob. W-wa 1917 *Zajmujące Czytanki* 271.

Współautor: Z. A. K.

4. Obok szczęścia. Powieść. *Gaz. Pol.* 1903 nr 74-143; *Dzien. Pol.* (Dortmund) 1904 nr 198-225 (bez zakończenia). Wyd. osob. W-wa 1904 [1903] (z podtytuł. Powieść współczesna).

5. Dwie kaplice: I. Kaplica Zygmuntońska na Wawelu, II. Kaplica Św. Kazimierza w Wilnie. *Przegl. Pol.* 1905 t. 157 z. 1 i odb. pt. Dwie polskie kaplice. Kr. 1905.

6. Młodzi. Powieść. *Gaz. Pol.* 1906 nr 89-251; *Słowo Pol.* 1906 nr 294-579.

7. Trudno inaczej... Powieść. *Słowo Pol.* 1908 nr 357 i nn. Wyd. osob. Lw. 1909. Wyd. nast. Lw. 1914.

8. Prorok. Powieść współczesna. *Słowo Pol.* 1914 nr 127-271, 330-418 z przerwami.

9. Spuścizna ojcowska. Powieść dla młodzieży. Kijów 1917.

10. Prometeusz i perliczka. Powieść biograficzna. Ogl. fragm.: *Kur. Lit.-Nauk.* 1933 nr 19 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* (pt. Wagner w Berlinie); *Przeł. Współcz.* 1933 t. 45 s. 206-213, t. 46 s. 135-145 (Ryszard Wagner a Wiosna Ludów); *Tyg. Prawda* 1933 nr 6-10 (Z młodości R. Wagnera). Wyd. osob. całości W-wa 1936. Wyd. nast. W-wa 1959.

Zob. też poz. 12 i 14.

11. Rekolekcje zamknięte. Wil. 1934.

12. Królowie. Powieść z życia i epoki Ryszarda Wagnera. Cz. 1: Król bez ziemi. Kr. 1937; cz. 2: Król z bajki. Kr. 1938. Wyd. nast. W-wa 1958.

Cz. 3 zob. poz. 14.

Jest to kontynuacja powieści Prometeusz i perliczka, zob. poz. 10.

13. Zygmunt. Powieść biograficzna o Zygmuncie Krasińskim. Ogl. fragm.: *Bluszcz* 1939 nr 2-3, 5-7 (pt. Zygmunt i Joanna). Wyd. osob. całości W-wa 1939. Wyd. nast.: T. 1-2. Wyd. emigracyjne przejrzone przez autorkę. Londyn 1960 *Bibl. Pol. Seria Czerwonona* t. 48-49; wyd. 2 emigracyjne. Londyn 1961 w serii jw.

14. Mocarze. Powieść biograficzna. W-wa 1961.

Część 3 powieści Królowie, zob. poz. 12.

Rkps — maszynopis z autografem — Bibl. Jagiel. akc. 1951/79.

15. Adam. Ogl. fragm.: *Nauka i Sztuka* 1946 nr 3 (pt. Przyjaciele Moskale); *Twórczość* 1947 nr 3 (pt. Adam i Klaudia); *Tyg. Powsz.* 1953 nr 15 (pt. Adam). Wyd. osob. [T. 1]. W-wa 1955; t. 2. W-wa 1956 (z przedmową J. Kleinera).

T. 3-4 nie druk.

Rkps — fragm. pt. Adam i Klaudia — Bibl. Jagiel. akc. 396/70.

16. Juliusz i Salomea. Powieść. Ogl. fragm.: *Dziś i jutro* 1952 nr 36; 1953 nr 22; *Od A do Zet* 1956 nr 46 (pt. Wulkan pokryty śniegiem); *Współczesność* 1959 nr 24; *Życie i Myśl* 1959 nr 1/2. Całość nie druk.

17. Moje wspomnienia. *Słowo Powsz.* 1956 nr 61-252 z przerwami.

Zawartość: Warszawa serdecznie bliska; Lekcje u profesora Michałowskiego; W muzykującym domu

Karłowiczów; Warszawka i Warszawa; Spotkanie z Sienkiewiczem; Paderewski i filharmonia; Pożegnanie z Warszawą; Najdawniejszy Kraków; Najmilsza pani i Gorecka; Lekcje u W. Żeleńskiego; Krakowskie domy salony; Kraków żegna Mickiewicza; Tetmajer—Rydel—Wyspiański; Gliniane skarbonki; W domu Stanisławskich; Z czasów „Zielonego balonika”; Ostarnie kartki.

Utwory literackie, tłumaczenia i recenzje zamieszczała w następujących czasopismach: *Antena* (1935), *Ateneum* (1897, 1899), *Bluszcz* (1899, 1929, 1939), *Czas* (1921, 1929, 1931-1932), *Dziennik Chicagoski* (1908), *Dziennik Kijowski* (1913), *Dziennik Lit.* (1947), *Dziennik Pol.* (1946-1947), *Dziennik Pol.* (Dortmund 1904), *Dziennik Wil.* (1907), *Dziś i jutro* (1949-1952, 1954-1955), *Gaz. Pol.* (1903, 1906), *Głos* (1898; tu tłum. M. Twain: Dziennikarstwo amerykańskie. Nr 48; M. Twain: Jak wydałem pismo rolnicze. Nr 49), *Głos Narodu* (1901-1902), *Harcierz* (1914), *Ilustr. Kur. Codz.* (1918, 1923, 1931-1933, 1935-1937), *Język Pol.* (1923), *Le Journal de Pologne* (W-wa 1920), *Kierunki* (1956, 1959, 1962), *Kobieta Współcz.* (1927), *Kraj* (Petersb. 1899-1902; tu m. in.: Salto mortale. Nowela. 1901 nr 1-5; Bańka mydlana. Nowela wierszem. 1902 nr 22-26), *Kur. Lit.-Nauk.* dod. *Ilustr. Kur. Codz.* (1933, 1937), *Kur. Litewski* (1912), *Kur. Stanisławowski* (1906), *Listy z Teatru* (1946-1948), *Meander* (1948; tu tłum.: J. Hammer: O bizantyjskich podróżach do piekieł. Nr 1), *Moje Pismo* (1903), *Nauka i Sztuka* (1946), *Nowiny Lit.* (1947-1948), *Nowa Kultura* (1962), *Od A do Zet* (1955-1956), *Odrodzenie* (1946), *5 Rzek* (1962), *Polnische Post* (Wiedeń 1907, 1909; tu m. in.: Die Frauenbewegung in Polen. 1907 nr 16-18; Aus der polnischen Frauenbewegung im Jahre 1908. 1909 nr 7, 16-17, 24-25; Briefe über die polnische Frauenbewegung. Polnische Frauen in der Wissenschaft. 1909 nr 28, 32, 46, 48), *Przeł. Kult.* (1960; tu Wspomnienia z plebiscytu. Nr 35), *Przeł. Lit.* (1897), *Przeł. Pol.* (1905), *Przeł. Powsz.* (1926, 1932), *Przeł. Współcz.* (1926, 1933), *Przekrój* (1948), *Przodownica* (1899-1900, 1910; tu m. in.: Na sybirskiej ziemi. Obrazek z przeszłości. 1910 nr 12), *Razem* (1949; tu tłum.: M. Twain: Wycieczka do Niagary. Fragm. pt. Czerwonoskóry), *Słowo Pol.* (Lw. 1904, 1906-1915; tu m. in.: W obronie Słowackiego. 1904 nr 7-12; rubryka: Piśmiennictwo. 1907; Świętokradcy. Nowela. 1913 nr 546, 550, 554), *Słowo Pol.* (1952, 1962), *Słowo Powsz.* (1955-1956, 1961), *Teatr* (1956, 1962), *Twórczość* (1947), *Tyg. Powsz.* (1947, 1952-1955), *Tyg. Prawda* (1933), *Wiek Młody* (1900; tu: Ze wspomnień starej szkoły. Szereg obrazków. Nr 11), *Współczesność* (1959), *Życie i Myśl* (1959), *Życie Lit.* (1956, 1960, 1962), oraz w wydawnictwach zbiorowych: *Kalendarz Kościuszkowski*. Kr. 1912, *Pol. słownik biogr.* t. 6 (1946).

Przekłady

1. P. B. Shelley: Epipsychidion. *Ateneum* 1897 t. 4 s. 1-20 i odb. (wraz ze wstępem).
2. M. Twain: Bajeczki dla starych dzieci. W-wa 1899 dod. do *Gaz. Pol.* nr 34.
3. V. Blasco Ibanez: Rudera. W-wa 1905 *Bibl. Dziel Wyborowych* 394.
4. H. Keller: Historia mego życia. W-wa 1905 (ze wstępem).
5. E. Sandt: Cavete! Powieść. *Słowo Pol.* 1907 nr 269-489; *Dzien. Chicagoski* 1908 nr 200-298.
6. M. Serao: Novella d'amore. *Słowo Pol.* 1909 nr 370, 372, 374, 376.
7. G. G. Byron: Lord Kain. Lw.-Złoczów 1910 *Bibl. Powsz.* 811-812.
8. Dante: Boska komedia. Tłum. powst. 1921-1926. Ogł. fragm. *Przeł. Powsz.* 1926. Wyd. osob. całości Kr. 1947 *Bibl. Arcydział Poezji i Prozy* 10-11 (z przedmowami tłumaczką i K. Michalskiego).
9. V. Blasco Ibanez: Ziemia wyklęta. W-wa 1926.
10. Bajki japońskie. Kr. 1942.
11. H. Maliřova: Mariola. W-wa 1949.
12. P. Jilemnický: Kawalek cukru. W-wa 1950. Wyd. 2 popr. W-wa 1951 *Bibl. Gaz. Rob.* 51 (pt. Kostka cukru).

Ponadto tłumaczyła drobne utwory następujących autorów: B. Bellincioni, J. W. Goethe, A. Negri, J. Rokyta.

Listy i materiały

1. Do A. Adamowskiej z 1896. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2874.
2. Do Z. Przesmyckiego 2 listy z 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7140.
3. Do A. Korzeniowskiej z 1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7352.
4. Do T. Piniego z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7150.
5. Do K. W. Zawodzińskiego 2 listy z 1936. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7419.
6. Do J. E. Płomińskiego 17 listów z 1946-1955. Rkps Ossol. sygn. 12934/II.
7. Od G. Zapolskiej z 1902-1920. W książce: G. Zapolska: Listy. T. 2. W-wa 1970.
8. Korespondencja. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 396/70.
9. Wiersz i inne materiały rodzinne. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7366 III.

OPRACOWANIA

W. ZECH. [W. ZECHENTER]: Fraszki. Imaginacyjne portrety pisarzy krakowskich. A. Świdarska. *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 40 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — W pracowniach pisarzy i uczonych, *Odrodzenie* 1946 nr 11 [ankieta]. — (P. G.) [P. GRZEGORCZYK]: U autorki „Adama”. Rozmowy aktualne. *Dziś i Jutro* 1949 nr 39. — K. SZWARCENBERG-CZERNY: Rozmowa z autorką powieści o A. Mickiewiczu. *Caritas* 1956 nr 1. — E. ZAGÓRSKA. *Dzien. Pol.* 1956 nr 66. — W. ZAKRZEWSKA: A. Świdarska. *Słowo Powsz.* 1956 nr 129. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA. *Tyg. Powsz.* 1961 nr 49. — *Echo Krakowa* 1962 nr 23 [wywiad]. — *Polska* 1962 nr 4. — *Tyg. Powsz.* 1962 nr 1.

(Nekrologi): W. BODNICKI. *Życie Lit.* 1963 nr 3; T. L. MŁYŃNARSKI. *5 Rzek* 1963 nr 2; J. SMOSARSKI. *Więź* 1963 nr 3; (at) [A. TREPIŃSKI]. *Stolica* 1963 nr 8; W. ZAKRZEWSKA. *Kierunki* 1963 nr 5; *Dzien. Pol.* 1963 nr 11, 12; *Echo Krakowa* 1963 nr 10; *Nowa Kultura* 1963 nr 4; *Ruch Lit.* 1963 nr 5/6; *Tyg. Powsz.* 1963 nr 7; *Za i Przeciw* 1963 nr 6.

T. L. MŁYŃNARSKI: Ziemia ciechanowska ziemią literacką. *5 Rzek* 1965 nr 2.

W pół drogi. H. GALLE. *Książka* 1902 s. 161. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 53.

Obok szczęścia. *Gaz. Warsz.* 1903 nr 343. — B. BRESZEL. *Przeł. Tyg.* 1904 s. 46. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 271. — (L.) [J. LORENTOWICZ]: Notatki literackie. *Kur. Codz.* 1904 nr 243. — A. ŚLIWIŃSKI. *Prawda* 1904 s. 345. — W. WIECKI. *Przeł. Powsz.* 1904 t. 81 s. 102. — A. WYSOCKI. *Gaz. Lw.* 1904 nr 19-20.

Dwie kaplice. E. ŚWIEYKOWSKI. *Kwart. Hist.* 1908 s. 78-81.

Trudno inaczej.. Ch. *Krytyka* 1909 t. 2 s. 294. — S. GACKI. *Świat* 1909 nr 24. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI. *Nowa Reforma* 1909 nr 238. — W. WIECKI. *Przeł. Powsz.* 1909 s. 273. — A. ZAR. *Słowo Pol.* 1909 nr 330. — *Dawny Sztandar* 1909 nr 31. — *Przeł. Tyg.* 1909 nr 179.

Spuścizna ojcowska. M. KALINOWSKA. *Wiad. Bibliogr.* (Kijów) 1917 nr 3.

Prometeusz i perliczka. J. ANDRZEJEWSKI. *Prosto z Mostu* 1936 nr 25. — E. BREITER. *Wiad. Lit.* 1936 nr 43. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Polska powieść o Wagnerze. *Kur. Warsz.* 1936 nr 154. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Książka* 1936 s. 585-586. — Z. MIANOWSKA. *Pion* 1936 nr 35. — M. PIECHAŁ: Powieść o Wagnerze. *Gaz. Pol.* 1936 nr 228. — R. [T. SINKO]: Wśród nowych

- książek. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 25 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA, *Przegl. Powsz.* 1936 s. 336. — top.: Ryszard Wagner w powieści. *Kur. Por.* 1936 nr 244. — (A. W.) [A. WYSOCKI]. *Myśl Nar.* 1936 nr 38. — W. MIL. [W. MIŁASZEWSKA]. *Podbięta* 1937 nr 3. — H. SIENICKA. *Kobiety w Pracy* 1938 nr 3.
- Królowie. (a. j.). *Warsz. Dzień Nar.* 1937 nr 236. — A. BAR: Wśród powieści. *Tydzień Kult.-Lit.* 1937 nr 41 dod. *Głosu Narodu.* — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Między Matyldą a Cosimą. *Kur. Warsz.* 1937 nr 260. — Z. KONARZEWSKI: Powieść o Wagnerze. *Czas* 1937 nr 242. — (ts) [T. SINKO]: Polska powieść o Wagnerze. *Ilustr. Kur. Codz.* 1937 nr 252. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA. *Przegl. Powsz.* 1937 s. 370. — K. BROSS. *Kultura* 1938 nr 5. — A. CZYŻEWSKI. *Gaz. Pol.* 1938 nr 182. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Ludwik II, Wagner, Nietzsche. *Kur. Warsz.* 1938 nr 301. — W. MIŁASZEWSKA. *Rodzina Pol.* 1938 nr 1. — J. PUTRAMENT. *Sygnaly* 1938 nr 58. — H. SIENICKA. *Kobiety w Pracy* 1938 nr 3. — (ts) [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 131. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA: W kregu wielkich ludzi. *Kultura* 1938 nr 28. — H. WIERZBICKA. *Przegl. Powsz.* 1938 t. 219 s. 277. — J. Z. K. [J. Z. KOZŁOWSKI]. *Odra* 1939 nr 1.
- Zygmunt. A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Perła kalakucka. *Kur. Warsz.* 1938 nr 212. — W. CHARKIEWICZ. *Słowo* (Wil.) 1939 nr 165. — S. JÓZEFOWICZ: Ta trzecia. *Myśl Nar.* 1939 nr 34. — W. MIŁASZEWSKA. *Rodzina Pol.* 1939 nr 8. — W. OSTEN [S. OPIŃSKI]. *Warsz. Dzień Nar.* 1939 nr 21. — (ts) [T. SINKO]: Zygmunt Krasiński bohaterem powieści. *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 203. — W. ZECH. [W. ZECHENTER]: Fraszki. Recenzje z książek. *Kur. Lit.-Nauk.* 1939 nr 26 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. KLEINER. *Pam. Lit. R.* 37 (1947) s. 344-351 i odb.
- Adam. (b) [K. BARNAŚ]: Młody „Adam”. *Życie Lit.* 1956 nr 43. — A. ŚWIDERSKA: W sprawie Adama. *Życie Lit.* 1956 nr 49 [dot. rec. Barnasia]. — A. GRAJ: Powieść o wielkim Adamie. *Wr. Tyg. Katol.* 1956 nr 2.
- Recenzje przekładów
- H. Keller: Historia mego życia. A. R. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 92 s. 115-116. — H. STÄTTLER. *Tyg. Mód i Powieści* 1906 s. 43.
- Dante: Boska komedia. M. HORNOWSKA: Nowy przekład Boskiej komedii. *Bluszcz* 1924 nr 20-21. — [P. GRZEGÓRCZYK]: Danteano polskie. *Ruch Lit.* 1934 nr 9. — W. WYHOWSKA. *Polonia-Italia* (W-wa) 1937 nr 2. — F. BABLER. *Lidova demokracie* 1947. — E. DAMIANI. *La cultura del mondo* 1947. — P. GRZEGÓRCZYK: Nowy przekład „Boskiej komedii”. *Tyg. Powsz.* 1947 nr 26. — G. MAVER: Una enciclopedia polacca e una nuova traduzione delle Divina Commedia. *Belfagor* 1947. — K. MICHALSKI: Wstęp do: Dante: Boska komedia. Kr. 1947. — S. PAPÉE: Dante, Wolter i... Klimaty. *Dzień Lit.* 1947 nr 7. — M. PROMIŃSKI. *Przechrój* 1947 nr 105. — A. ŚWIDERSKA: Listy do redakcji. *Tyg. Powsz.* 1947 nr 29 [na temat niedokładności przekładu]. — B. ZAKRZEWSKI. *Głos Wielkop.* 1947 nr 274. — A. MADEJ: Dante w nowym przekładzie. *Tyg. Warsz.* 1948 nr 5. — A. SOWIŃSKI. *Kuźnica* 1948 nr 17.
- H. Maliřova: Mariola. J. BOBER: Opowieść o czeskim teatrze kukielkowym. *Echo Tyg.* 1949 nr 33.

ŚWIDERSKI TYTUS (1843 - 1880)

Historyk literatury.

Ur. w 1843 w Słonimiu w guberni mińskiej. Syn Onufrego, nauczyciela. Do szkół uczęszczał w Mińsku, gimnazjum ukończył w 1860. W 1861 zapisał się na wydział matematyczno-fizyczny Uniwersytetu Petersburskiego. W 1862 przeniósł się do Warszawy, gdzie studiował w Szkole Głównej na wydziale filozoficzno-historycznym. W 1869 uzyskał magisterium za pracę „O założeniu pierwszych biskupstw w Polsce”. W 1870 objął posadę nauczyciela w Lublinie, w 1872 wyjechał na podobne stanowisko do Łomży. W tymże czasie ożenił się z Marią Kozieradzką i w 1873 przeniósł się do Galicji, był nauczycielem w Jaśle, a następnie w Gimnazjum Św. Anny w Krakowie. Wygłaszał odczyty o literaturze powszechnej w Muzeum Techniczno-Przemysłowym doktora A. Baranieckiego. Zmarł 25 lutego 1880 w Krakowie. Córka jego była Alina Świdorska, pisarka i tłumaczka.

TWÓRCZOŚĆ

1. Morsztyn Jędrzej. Studium literackie. *Przew. Nauk. i Lit.* 1878 z. 9-12.

2. Adam Burski. *Enc. wychow.* t. 2 (1882).

Listy i materiały

1. Korespondencja rodzinna z 1872-1878, wspomnienia oraz inne materiały. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7366 III, 7736 II.

2. Do I. Radlińskiego z 1878. Rkps Bibl. Publ. W-wy.

OPRACOWANIA

P. CHMIEŁOWSKI: Morsztyn Jędrzej. *Tyg. Ilustr.* 1879 nr 168. — B. CHLEBOWSKI: T. Świdorski. *Tyg. Ilustr.* 1880 nr 245. — J. MIKŁASZEWSKI: Przemówienie nad grobem śp. T. Świdorskiego dn. 27 lutego 1880 r. Kr. 1880. — *Szkoła Główna Warsz.* (1862-1869). Kr. 1900.

ŚWIDZIŃSKI KAROL (1841-1877)

Pseud.: KALASANTY WESOŁOWSKI.

Poeta.

Ur. 5 lipca 1841 w Skomorochach w powiecie hrubieszowskim w rodzinie drobnoszlacheckiej; syn Piotra i Filipiny z Piotrowskich. Gimnazjum ukończył w Lublinie. Następnie studiował w Instytucie Agronomicznym w Marymoncie pod Warszawą, potem w Puławach. W 1861-1862 brał udział w działalności spiskowej „czerwonych”. Uczestniczył w powstaniu styczniowym; był m.in. naczelnikiem oddziału partyzanckiego w Lubelskiem. Po upadku powstania przebywał jakiś czas w Galicji, po czym wyjechał do Belgii i tam wstąpił na uniwersytet w Gandawie. W 1866 udał się do Paryża, gdzie pracował jako rysownik i agent handlowy, a następnie dzięki poparciu swego krewnego, Jarosława Dąbrowskiego, otrzymał posadę profesora literatury i języka polskiego w szkole polskiej przy ul. Batignolles. Brał udział w wojnie francusko-pruskiej w szeregach Gwardii Narodowej, następnie w walkach Komuny Paryskiej jako adiutant Jarosława Dąbrowskiego. Po upadku Komuny wyjechał w 1871 do Londynu, a w październiku tego roku wrócił do Krakowa. Był współredaktorem księgi zbiorowej *Na dziś*. W 1873 osiedlił się w Stanisławowie, gdzie pracował jako urzędnik kolejowy. Tam ożenił się. Zmarł 4 czerwca 1877 w Stanisławowie.

TWÓRCZOŚĆ

Poezje. Wyd. i wstęp: W. Belza. Lw. 1878.

Wyd. pośmiertne.

Z a w a r t o ś ć: m.in.: Naprzód pracaj! (*Na dziś. Pismo zbior.* T. 1. Kr. 1872 s. 171); Odpowiedź na krytykę wiersza Naprzód pracaj!; Serce. (*Tyg. Wielkop.* 1871 nr 52); Dwie kochanki. (*Tyg. Wielkop.* 1872 nr 6); Popiołom Nataniela Rossela, ministra wojny podczas Komuny Paryskiej; Ostatni toast. Na uczczenie młodzieży w Paryżu, w rocznicę powstania 22 stycznia 1863.

Wiersze ogłaszał w czasopiśmie: *Kłosa, Kwiaty Powieściowce* (1866), *Mrówka* (1869; tu m.in.: Do hr. A. K. Nr 33), *Strzecha* (1873; tu m.in.: W albumie hrabianki A. K. Nr 6), *Tyg. Wielkop.* (1871-1872).

Ponadto w wydawnictwie zbiorowym: *Na dziś. Pismo zbior.* T. 1-2. Kr. 1872 (tu m.in. wiersz: Darmo nic. T. 2 s. 155-156).

W rękopisie istniały — nie zachowane — obszerniejsze utwory: Warszawscy motyle oraz niedokończony fragment dramatyczny pt. Spiskowi.

Utwory jego przedrukowane zostały w następujących antologiach: *Historia w poezji*. W-wa 1965, *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył: J. Tuwim, oprac.: J. W. Górnulicki.

T. 3. W-wa 1954. Wyd. 2 W-wa 1956, *Księgi humoru pol.* T. 3. Łódź 1965, *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 1. W-wa 1965, *Zbiór poetów pol. XIX w.* Ułożył i oprac.: P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962.

Listy

1. Do W. Belzy 8 listów z 1873. Rkps Ossol. sygn. 12420.

2. Do A. Brzostowskiego. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 48.

OPRACOWANIA

Warsz. Roczn. Lit. 1872 s. 74.

(Nekrologi): *Ruch Lit.* 1877 nr 25; Wł. B. [W. BELZA]: K. Świdziński. Wspomnienie pośmiertne. Wstęp do: K. Świdziński: *Poezje*. Lw. 1878; *Przyj. Domowy* 1878 nr 10.

Miscellanea. Poezje K. Świdzińskiego. *Ruch Lit.* 1878 nr 17. — P. CHMIEŁOWSKI: Zarys literatury polskiej z ostatnich lat szesnastu. Wil. 1881 s. 39-42. Wyd. 2 W-wa 1886; przedr. w książce: *Pisma krytyczno-literackie*. W-wa 1961 s. 253-254. — P. CHMIEŁOWSKI: *Współcześni poeci polscy*. Petersburg, 1895

s. 10-11. — EKSDZIENNIKARZ [W. PRZYBOROWSKI]: Stara i młoda prasa. Petersburg. 1897 s. 205-207.

K. Świdziński. W: *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim, oprac. J. W. Gomulicki. T. 3. W-wa 1954 s. 5-6. Wyd. 2 W-wa 1956. — K. WYCHAŃSKA: Polacy w Komunie Paryskiej. W-wa 1957 s. 185-

-186. — K. Świdziński. W: *Zbiór poeów pol. XIX w.* Ułożył i oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962 s. 664. — J. DETKO. W: *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 1. W-wa 1965 s. 233-237; zob. też s. 212. — J. W. BOREJSZA: Emigracja polska po powstaniu styczniowym. W-wa 1966.

ŚWIĘCICKI JULIAN ADOLF (1848 – 1932)

Pseud. i krypt.: J. A. Św.; JULIAN SYGNE; Ś.

Historyk literatury, poeta, dramatopisarz, tłumacz.

Ur. 13 (11?) lutego 1848 (1850?) w Kozienicach, powiat radomski. Uczęszczał do gimnazjum w Radomiu i IV Gimnazjum w Warszawie. Brał udział w powstaniu 1863 r. Od 1867 studiował na wydziale historyczno-filozoficznym Szkoły Głównej, następnie do 1871 na Uniwersytecie Warszawskim. Pracował przez 40 lat (1873-1913) w biurze Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej będąc sekretarzem generalnym rady zarządzającej. Równocześnie nauczał historii literatury powszechnej na pensjach żeńskich. Mieszkał stale w Warszawie, ożenił się z Władysławą z Boguskich. Przyjaźnił się z Bolesławem Prusem. W 1888-1890 należał do redakcji *Biblioteki Warszawskiej*, w 1898-1900 do redakcji wydawnictwa *Biblioteka Dziel Wyborowych*. Był od 1900 prezesem Towarzystwa Muzycznego Warszawskiego, członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie, prezesem Zarządu Stowarzyszenia Weteranów 1863 r. W 1908 został członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. W 1923 w czasie bytności marszałka Focha w Warszawie został udekorowany Krzyżem Kawalerskim francuskiej Legii Honorowej. Zmarł 26 stycznia 1932 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. O własnej sile. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 22 września 1876 (pod pseud. Julian Sygne). Ogl. fragm. *Kur. Warsz.* 1884 nr 44b. Ogl. całość *Bibl. Warsz.* 1884 t. 1 i odb. (pt. O własnej sile, Komedia w 3 aktach wierszem oryginalnie napisana).

2. Opętany. Wiązanka z gór. *Kłosy* 1876 nr 586-587; przedr. zob. poz. 10.

3. U wrót szczęścia. Powst. 1876. Dramat w 1 akcie. Wyst. W-wa 11 maja, Lubl. 13 września 1877. Ogl. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1884 nr 17-20. Wyd. osob. Kr. 1885 (pt. U wrót szczęścia. Dramat w 1 akcie wierszem, napisany oryginalnie).

4. Wycieczki na Wschód. 1. O poetach i poezji arabskiej przed Mahometem. Studium literackie. *Bibl. Warsz.* 1878 t. 3. Wyd. osob. W-wa 1878.

5. Najznakomitsi komediopisarze hiszpańscy. Cz. 1. *Ateneum* 1879 t. 2-3 i odb. W-wa 1880. Cz. 2. *Bibl. Warsz.* 1881 t. 2-3 i odb. Cz. 3. *Bibl. Warsz.* 1887 i odb.

6. Dzieje literatury powszechnej. T. 1-3 cz. 1, t. 4 cz. 1. W-wa 1880 [1882]-1893.

T. 1 (1880 [1882]): Dzieje literatury starożytnej. Tu w oprac. J. A. Święcickiego: Literatura chińska.

T. 2 (1883): Dzieje literatury średniowiecznej. Tu w oprac. jw.: Literatura arabska; Literatura perska; Literatura japońska.

T. 3 cz. 1 (1890): Okres pierwszy: Czasy humanizmu i reformacji.

Tu w oprac. jw.: Literatura hiszpańska wieku złotego; Literatura portugalska; Literatura francuska XVI w. T. 4 cz. 1 (1893): Dzieje literatury nowożytnej. Okres drugi.

Tu w oprac. jw.: Literatura francuska w. XVII. Por. również poz. 8.

7. Alfred Tennyson. Studium literackie. *Bibl. Warsz.* 1886 t. 1 i odb.

8. Historia literatury powszechnej w monografiach. T. 1-7. W-wa 1901-1903 *Bibl. Dziel Wyborowych*. Wyd. 2 W-wa 1907.

Zawiera częściowo poz. 6.

9. Weterani 1863 r. Narodowi! W-wa 1920.

Przemówienie wygl. do delegatów Stowarzyszeń Weteranów 1863.

10. Poezje. W-wa 1933.

Zawartość: m.in. Opętany. Zob. poz. 2.

Artykuły, recenzje, wiersze i przekłady ogłaszał w czasopiśmie: *Ateneum* (1879; tu: Najnowsze prace orientalistów polskich za granicą. T. 4), *Bibl. Warsz.* (1878-1890; tu m.in. rubr.: Piśmiennictwo krajowe i zagraniczne. 1879, 1882-1890; Przegląd literatury obcej. 1880-1881; oraz: Najznakomitsi

komediopisarze francuscy XIX w. 1882 t. 3), *Biesiada Lit.* (1889, 1911), *Bluszcz* (1885), *Dzienn. Wil.* (1923), *Echo* (1877), *Echo Muzyki i Teatru* (1884, 1888; tu m.in.: Teatr wspólny na Wschodzie. Odczyt wygłoszony na dochód Osad Rolnych. 1884 nr 39-50), *Gaz. Pol.* (1888), *Gaz. Por. 2 Grosze* (1919), *Głos Płocki* (1913), *Ilustracja Pol.* (1931), *Kłosa* (1875-1876, 1880-1883, 1885, 1889), *Kur. Codz.* (1888, 1897; tu m.in.: Kroniki Prusa pod względem społecznym. 1897 nr 1), *Kur. Pol.* (1893), *Kur. Warsz.* (1878, 1884, 1902, 1910, 1918, 1921), *Mysł Nar.* (1923), *Nowa Gaz.* (1909), *Ojczyzna* (1923), *Pam. Tow. im. A. Mickiewicza* (1888), *Prawda* (1887), *Poradnik Język.* (1907), *Praca* (1904), *Przegl. Lit. i Artyst.* (1884), *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* (1902), *Rzeczpospolita* (1923), *Szkice Społ. i Lit.* (1875), *Świat* (1888), *Tyg. Ilustr.* (1873, 1876-1877, 1881-1882, 1884, 1887-1888, 1897, 1920, 1929; tu m.in.: Henryk Ibsen. 1882 nr 327; Prus w świetle swoich utworów. 1897 nr 51), *Tyg. Pol.* (1902, 1904), *Tyg. Powsz.* (1879, 1882), *Wiad. Pol.* (1916), *Zgoda* (Chicago 1904), *Życie* (W-wa 1888; tu przekład: Garcilaso de la Vega: Salicio i Nemorino. Sielanka. Nr 13).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Bukiet dramatyczny*. Radom 1889, *Enc. wychow.* W-wa 1901, *Kalendarz dla panien*. W-wa 1876, *Kalendarz na r. 1895. Kołeda dla gospodyni*. W-wa 1894, J. Kochanowski: *Dzieła wszystkie*. T. 2. W-wa 1884 (tu oprac.: Dyras Zamechska), „*Kur. Codz.*” *Premium*. W-wa 1888 (tu: Wyjątek z dramatu „Poświęcenie”), *Listki wiosenne. Jednodniówka*. Kr. 1897, *Na Pol. Macierz Szkolną*. W-wa 1917, *Na szkołę pol.* W-wa 1916, *Rocznik Weteranów 1863*. W-wa [1925], *Weterani 1863 r. W sześćdziesiątą rocznicę powstania*. W-wa 1923, *Wielka enc. powsz. ilustr.* W-wa.

Pisał przedmowy do książek w serii *Bibl. Dzieł Wyborowych*: M. Cervantes de Saavedra: Don Kiszot z Manszy. W-wa 1899, L. Gallet: Kapitan Czart. W-wa 1898, V. Hugo: Rok dziewięćdziesiąty trzeci. W-wa 1898, M. Jósika: Ostatni Batory. W-wa 1900, S. Konopacki: Pamiętniki. W-wa 1899, A. Neumanowa: Obrazy z życia na Wschodzie. W-wa 1899, S. M. Roguski: Wilcze gardła. W-wa 1899, A. K. Tolstoj: Książę srebrny. W-wa 1898, L. N. Tolstoj: Zmartwychwstanie. W-wa 1900, M. Twain: Przygody Hucka. W-wa 1898, R. Zawiliński: Słowacy, ich życie i literatura. W-wa 1899.

Przekłady

1. F. Lope de Vega: Komédie wybrane. W-wa 1881.

Zawartość: Kara nie zemsta; Najlepszym sędzią król; Gwiazda sewilska.

2. J. de la Vega: Triumfy orla i zaćmienia księżycy. W-wa 1883.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego z 1879. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6535 IV.

2. Do nieznanego adresata z 1880. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.

3. Do W. Belzy z 1882. Rkps Ossol. sygn. 12425/I.

4. Do W. Przyborowskiego z 1882. Rkps Ossol. sygn. 13602/I.

5. Do Z. Sarneckiego 5 listów z 1887-1888. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717 III.

6. Do nieznanego adresata z 1888. Rkps Bibl. Miejska w Bydgoszczy. sygn. 1521.

7. Do A. Wiślickiego 2 listy z 1888. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.

8. Do Z. Przesmyckiego 2 listy z 1888, 1897. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7140.

9. Do T. Lenartowicza 2 listy z 1889. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2028 t. 8.

10. Do W. Miklaszewskiego z 1892. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III.

11. Do J. Karłowicza z 1894. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7820 IV.

12. Do R. Zawilińskiego 8 listów z 1898-1899 w imieniu red. *Bibl. Dzieł Wyborowych*. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6445 III.

13. Do J. Ochorowicza 5 listów z 1898-1913. Rkps Ossol. sygn. 13361/II.

14. Do J. Leskiego [?] z 1903. (W materiałach do Zjazdu Wychowawców b. Szkoły Głównej w 1903). Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 39.

15. Do L. Rydla z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260 I.

16. Do H. Sienkiewicza 5 listów z 1906-1913. Rkps Ossol. sygn. 13349/II.

17. Do W. Rabskiego z 1920 i Z. Rabskiej z 1925 w imieniu Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy Uczestników Powstania 1863. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2728.

18. Do M. Offmańskiego z 1921. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2734.

19. List z 1926. Ogł. A. Nowaczyński w art.: Ofensywa. *Mysł Nar.* 1932 nr 26.

20. Do O. Balzera b. d. Rkps Ossol. sygn. 7691/II.

21. Od B. Prusa 4 listy z 1895, 1897. Rkpsy, do 1944 w posiadaniu rodziny adresata w W-wie, spłonęły w powstaniu warszawskim.

Ogł.: 2 listy z 16 czerwca i 27 sierpnia 1895 T. Mikulski: Listy Prusa z podróży zagranicznej. *Ruch Lit.* 1934 nr 10, K. Tokarz w książce: A. Głowacki (B. Prus): Listy. W-wa 1959; list [fikcyjny] z 1897 ogł. Z. Szweykowski: Bolesław Prus pisze na maszynie. *Tyg. Ilustr.* 1937 nr 15, K. Tokarz jw.; list z 26 czerwca 1895 ogł. fragm. Z. Szweykowski: Twórczość Bolesława Prusa. T. 2. Poz. 1947 s. 177, K. Tokarz jw. Fragm. powyższych listów oraz innych listów od B. Prusa z 1895-1905 ogł. K. Tokarz, S. Fita: Bolesław Prus 1847-1912. Kalendarz życia i twórczości. W-wa 1969; list z 1905 ogł. uprzednio S. Fita: Nieznany nałęczowski list Bolesława Prusa. *Kamena* 1963 nr 15/16.

22. Materiały. Bibl. Jagiel. sygn. 7092 I, 7891 III, Bibl. Nar. sygn. 5451, Bibl. PAN w Kr. sygn. 2159 t. 18, Ossol. sygn. 13357₅₅ I i II.

OPRACOWANIA

[A. DYGASIŃSKI]: Echa warszawskie. *Przeł. Tyg.* 1886 nr 45. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Liberum veto. Pojedynek literacki między pp. Święcickim a Porębowiczem. *Prawda* 1888 nr 42. — *Kur. Por.* 1890 nr 207, nr 263. — K. KORWIN-PIOTROWSKI: Prasa polska na przełomie dwóch stuleci. Szkice i sylwetki. *Tyg. Pol.* 1900 nr 52 s. 1044. — St. Ł. [S. LIBICKI]. *Kur. Codz.* 1900 nr 94. — Towarzystwo Muzyczne Warszawskie. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 13 s. 151-152. — *Kraj* 1900 nr 13. — Nowy prezes Towarzystwa Muzycznego. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 15 s. 298. — *Szkola Główna Warsz.* T. 1. Kr. 1900 s. 303. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1901 nr 110; przedr.: Kroniki. T. 17. Oprac. Z. Szweykowski. W-wa 1967. — W. NALKOWSKI: Kartka z dziejów warszawskiej krytyki naukowej w świetle krytyki społecznej. *Spoleczeństwo* 1909 nr 15-16 [polem. z art. J. A. Święcickiego o I. Radlińskim w *Bibl. Warsz.* 1881 z. z lutego]. — L. SYROczyŃSKI: Sprzed 50 lat wspomnienie b. studenta kijowskiego uniwersytetu. Lw. 1914. — *Księga pamiątk. b. wychowawców b. Szkoły Głównej Warsz.* W-wa 1914 s. 108-110 [inf. bio- i bibliograficzne]. — [K. WROCZYŃSKI]: Wycieczki sowiwdrzałskie na parnas warszawski i w okolicach. *Sowiwdrzał* 1915 nr 14. — H. Ł. [H. LUBIŃSKI]: Nasi weterani. *Rzeczpospolita* 1923 nr 20 por. (Jubileusz): Dziś i 60 lat temu. *Rzeczpospolita* 1923 nr 34 por. — W. R. [W. RABSKI]: J. A. Święcicki. W przededniu jubileusza. *Kur. Warsz.* 1924 nr 145. — 1874-1924. Pięćdziesiąt lat pracy J. A. Święcickiego. Uczczenie zasług pisarza i obywatela. *Echo Warsz.* 1924 nr 130. — Jubileusz J. A. Święcickiego. *Express Por.* 1924 nr 130. — J. A. Święcicki.

W 50-lecie. *Gaz. Por.* 1924 nr 143. — 50-lecie J. A. Święcickiego. *Gaz. Por.* 1924 nr 144. — 50-lecie pracy literackiej. *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 160. — Jubileusz J. A. Święcickiego. *Rzeczpospolita* 1924 nr 143 wyd. wiecz. — Obchód jubileuszowy J. A. Święcickiego. *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 23 s. 387. — J. S. M.: Dola — niedola naszych najstarszych towarzyszy broni. Wywiad z prezesem weteranów J. A. Święcickim. *Pol. Zbroju* 1924 nr 22. — Z mojej kariery. *Famulus* 1927 nr 10 [wywiad z J. A. Święcickim]. — F. Sz.: Z minionych dni. Garsć wspomnień ze Szkoły Głównej. *Kur. Por.* 1929 nr 217-219, 222.

(Nekrologi.) A. CHOJECKI. *Mysł Nar.* 1932 nr 8; G. K. Roczni. *Tow. Nauk. Warsz.* t. 25 (1932) s. 223-224; B. V. [B. VYDR]. *Slovanský přehled* 1932 s. 188; *Dzien. Piz.* 1932 nr 22; *Gaz. Warsz.* 1932 nr 29; nr 30; Pogrzeb śp. J. Święcickiego. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 32; *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 30; *Kur. Poz.* 1932 nr 44; Pogrzeb śp. J. A. Święcickiego. *Kur. Poz.* 1932 nr 47; Śp. J. A. Święcicki. *Kur. Poz.* 1932 nr 56; Zgon A. Święcickiego. *Nowy Kur.* 1932 nr 23; *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 6.

M. GODLEWSKI: Powstańcy, których znałem. *Kur. Warsz.* 1938 nr 64. — J. A. Święcicki. W: *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962. — K. TOKARZ, S. FITA: Bolesław Prus 1847-1912. Kalendarz życia i twórczości. W-wa 1969.

Sprawozdania z odczytów: O cywilizacyjnym znaczeniu Arabów w wiekach średnich. *Echo* 1880 nr 61; *Kur. Codz.* 1880 nr 58, 61; *Przeł. Tyg.* 1880 nr 14 (Znaczenie cywilizacyjne Arabów w wiekach średnich). — T. CHOŃSKI: Ziarna i plewy. *Niwa* 1883 z. 198. — [S. M. RZĘTKOWSKI]: Kronika tygodniowa. Odczyty. *Tyg. Ilustr.* 1883 nr 11 s. 167; *Kur. Codz.* 1883 nr 56, nr 57; *Kur. Por.* 1883 nr 68; *Przeł. Tyg.* 1883 nr 11; *Tyg. Powsz.* 1883 nr 11; *Wiek* 1883 nr 55, 56 (Z parnasu angielskiego). — W. MARREŃ [W. MARREŃ-MORZKOWSKA]: Lisy z Warszawy. *Dzien. Łódzki* 1884 nr 76; St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]: Kronika tygodniowa. *Tyg. Ilustr.* 1884 nr 66 s. 215; Warszawskie prelekcje popularne. *Biesiada Lit.* 1884 nr 6; *Echo Mus. i Teatr.* 1884 nr 39; *Kronika Roa.* 1884 nr 8; *Przeł. Tyg.* 1884 s. 169 (Teatr na Wschodzie). — m. g. [M. GAWALEWIC]. *Gaz. Pol.* 1885 nr 258, 261; PAUL DE CŃ [P. KOŚMIŃSKI]: Z sali prelekcyjnej. *Kofo* 1885 nr 47; J. K. K. [J. KOTARBIŃSKI]. *Kur. Codz.* 1885 nr 320; nr 322; AL. PÓLKOZC [A. NIEWIAROWSKI]. *Wiek* 1885 nr 26; St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 152 s. 343, 346; M. W. [M. WIŁOWSKI]. *Przeł. Tyg.* 1885 nr 48; *Biesiada Lit.* 1885 nr 49; *Kiosy* 1885 nr 1065-107;

Prawda 1885 nr 48; *Przeł. Tyg.* 1885 s. 618; *Tyg. Mód i Powieści* 1885 nr 48 (Kobieta na Wschodzie w życiu i literaturze). — *Kur. Por.* 1885 nr 323. — W. K. [W. KOROTYŃSKI]: Odczyt w sali ratuszowej. *Tyg. Ilustr.* 1887 nr 223 s. 244-245; W. M. [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]: Teatr hiszpański. *Kur. Codz.* 1887 nr 77. — ± [A. MAZANOWSKI]: Dwa odczyty wygłoszone na rzecz Osad Rolnych i przytulików rzemieślniczych. *Przeł. Tyg.* 1887 nr 14; *Prawda* 1887 nr 13; *Wiek* 1887 nr 61 (Teatr hiszpański). — K. *Kur. Codz.* 1889 nr 88, nr 90 (Teatr na Wschodzie).

O własnej sile. *Kur. Codz.* 1876 nr 209. — (rz.). S. M. RZĘTKOWSKI. *Kur. Por.* 1882 nr 170. — mg-. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 7. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1884 nr 973. — (a. k.) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1884 nr 262. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 260. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1884 nr 65. — SęP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1884 nr 8. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Dzien. Łódzki* 1884 nr 51. — NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1884 nr 21/22. — AL. PÓLKOZIC [A. NIEWIAROWSKI]. *Wiek* 1884 nr 35. — St. M. RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1884 nr 42. — ALF [J. STARKEL]. *Przeł. Tyg.* 1884 s. 83. — B. ZAWADZKI. *Echo Muz. Teatr.* 1884 nr 20. — *Dzien. Pol.* 1884 nr 260. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 260. — *Wiek* 1884 nr 284. — * *. [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1885 nr 107. — (O. B.). *Dzien. Pol.* 1885 nr 105. — R-n. [F. REINSTEIN]. *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1885 nr 105. — Z. K. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 81. — *Gaz. Nar.* 1885 nr 109. — *Kur. Por.* 1890 nr 270. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1891 nr 112; przedr.: Kroniki. T. 13. Oprac. Z. Szweykowski. W-wa 1963. — ZOIL [H. GLIŃSKI]. *Kraj* 1892 nr 48.

U wrót szczęścia. *Warta* 1876 s. 1486 [not. o powstaniu sztuki]. — J. K. [J. KOTARBIŃSKI]. *Przeł. Tyg.* 1877 s. 235. — T. H. L. [T. H. LEWESTAM]. *Kłosa* 1877 nr 622. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1877 nr 25. — W. NOSKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1877 nr 73 s. 315-316. — S. M. RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Biesiada Lit.* 1877 nr 72. — X. *Gaz. Pol.* 1877 nr 103. — F. W. *Bibl. Warsz.* 1878 t. 3 s. 104. — (sk). *Kur. Por.* 1882 nr 295. — *Kur. Codz.* 1882 nr 190. — A. Z. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1884 nr 4. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 34. — No... No...: Spod Wawelu. *Bibl. Warsz.* 1884 t. 2 s. 90. — *Nowa Reforma* 1884 nr 33.

Wycieczki na Wschód. P. CHMIEŁOWSKI. *Niwa* 1878 t. 2 s. 804-806. — P.

CHMIEŁOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1878 nr 154 s. 363-364. — J. K. K. [J. KOTARBIŃSKI]. *Przeł. Tyg.* 1878 nr 47. — *Kur. Codz.* 1878 nr 238.

Najznakomitsi komediopisarze hiszpańscy. *Kur. Codz.* 1879 nr 29; nr 61. — *Tyg. Powsz.* 1880 nr 14. — R. B. [R. BUCZYŃSKI]. *Niwa* 1882 z. 180 s. 1001.

Dzieje literatury powszechnej. E. GRABOWSKI: Polskie opracowanie dziejów literatury powszechnej. *Ateneum* 1882 t. 4 s. 155-174. — *Biesiada Lit.* 1882 nr 346. — C. PIENIAŻEK. *Przeł. Powsz.* 1887 t. 16 s. 97. — L. SZEPIELEWICZ. *Ateneum* 1887 t. 4 s. 168-169. — J. BOŁOZ ANTONIEWICZ. *Kwart. Hist.* 1888 z. 2 s. 230-235. — A. LANGE. *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 46, 50-51. — I. MATUSZEWSKI. *Ateneum* 1890 t. 4 s. 571-573. — M. KAWCZYŃSKI. *Kwart. Hist.* 1891 s. 654-655. — c.-j. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 203 s. 336. — RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1893 nr 40. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1894 nr 38. — L. SZ. [L. SZEPIELEWICZ]. *Ateneum* 1894 t. 1 s. 205.

Historia literatury powszechnej w monografiach. W. CHRZANOWSKI. *Książka* 1901 s. 299-300. — Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Gaz. Pol.* 1901 nr 194. — Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Tyg. Nar.* 1901 nr 30-31. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1901 s. 335-336. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Nar.* 1901 nr 234. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1901 nr 239. — T. J. CH. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Wędrowiec* 1901 nr 35. — am-ki [A. KRECHOWIECKI?]. *Gaz. Lw.* 1901 nr 94. — A. LANGE. *Tyg. Pol.* 1901 nr 12. — y [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 15 s. 300. — B. PRUS. *Kłosa* 1901 nr 5. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1901 nr 110; przedr.: Kroniki. T. 17. Oprac. Z. Szweykowski. W-wa 1967. — *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1901 nr 104-116. — *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 31. — Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Gaz. Pol.* 1902 nr 210. — M. JAKIMOWSKI. *Szkola* 1902 nr 37-40. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 4 s. 153-162. — I. MATUSZEWSKI. *Książka* 1902 s. 150-151; 266; 381. — M. [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 29. — S. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 1 s. 20. — *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1902 nr 146. — *Przeł. Tyg.* 1902 nr 22. — *Rozwój* 1902 nr 96. — W. CHRZANOWSKI. *Książka* 1903 s. 196-197. — A. L. [A. LANGE]. *Tydzien* 1903 nr 30. — y [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 13; nr 45. — ut. [S. SZCZUTOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 23 s. 460. — *Gaz. Warsz.* 1903 nr 138. — Z. KWIECIŃSKI. *Gaz. Handlowa*

1904 nr 106. — W. P. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 62. — M. HARASZKIEWICZ. *Wiedza i Praca* dod. do *Rodzina i Szkoła* 1905 nr 2. — T. SMOLEŃSKI. *Książka* 1907 s. 380-382; 470-471. — B. PRUS: *Kronika tygodniowa. Tyg. Ilustr.* 1910 nr 12; przedr.: *Kroniki*. T. 20. Oprac. Z. Szwejkowski. W-wa 1970.

Weterani 1863 r. Narodowi!
J. W. K. *Tydzien Pol.* 1920 nr 11.

Poezje. A. CHOJECKI. *Gaz. Warsz.* 1933 nr 97. — J. B. [J. BIRKENMAJER]. *Mysl Nar.* 1934 nr 31.

Recenzje przekładów

F. Lope de Vega: *Komedie wybrane. Biesiada Lit.* 1882 nr 333.

J. de la Vega: *Triumfy orla i zaćmienia księżyca. Prawda* 1883 nr 52. — *Ateneum* 1884 t. 1 s. 575-576.

ŚWIĘTOCHOWSKI ALEKSANDER (1849–1938)

Pseud. i krypt.: A.; A. H.; A. S.; A. Ś.; A. Św.; AL. Ś.; ARI; AS; BURACZKIEWICZ; D.; DR; DR A. S.; DR A. Ś.; GEZYASZ; H.; H.; H. A.; HENRYK DOŁĘGA; J. A.; JULIUSZ POLKOWSKI; K.; LIBER; M.; M.; N.; N. G.; NAUCZYCIEL; O.; O. REMUS; OKOŃSKI; OR.; OREMUS; P.; P.; P. P.; P. P.; POSEŁ PRAWDY; RED.; S.; S. S.; STARY DZIENNIKARZ; w.; W.; W. O.; W. OKOŃSKI; WAS; WL. OKOŃSKI; WŁADYSŁAW OKOŃSKI; WO.

Publicysta, dramatopisarz, prozaik.

Ur. 18 stycznia 1849 w Stoczku na Podlasiu, syn Feliksa i Michaliny ze Skupniewskich. Do gimnazjum uczęszczał w Siedlcach, później w Lublinie; ukończył je w 1866. W tym też roku zapisał się na wydział filologiczny (sekcję historyczną) warszawskiej Szkoły Głównej. W 1870 uzyskał dyplom uniwersytecki i zaczął współpracować z *Przeglądem Tygodniowym*, nadając mu charakter pozytywistyczny. Ożenił się z Wandą z Trzczańskich. W 1874 wyjechał na studia do Lipska i tam w grudniu 1875 uzyskał stopień doktora filozofii. Następnie zamieszkał w Krakowie, ażeby ubiegać się o docenturę na Uniwersytecie Lwowskim; zrezygnował jednak z tego zamiaru i latem 1876 wrócił na stałe do Warszawy. W zastępstwie Adama Wiślickiego objął redakcję *Przeglądu Tygodniowego* i prowadził ją do sierpnia 1878. Od grudnia tego roku był najpierw współpracownikiem, a potem do 1881 redaktorem dziennika *Nowiny*. W 1881 założył i do 1902 redagował tygodnik *Prawda*. W 1882 wyjechał do Włoch. W 1905 zorganizował Stronnicstwo Postępowo-Demokratyczne, a w 1906 — Towarzystwo Kultury Polskiej, istniejące do 1912. W 1908-1912 był redaktorem miesięcznika *Kultura Polska*, a w 1913-1915 redaktorem i wydawcą miesięcznika *Humanista Polski*. W 1927 otrzymał nagrodę literacką miasta Łodzi. Ostatni okres życia spędził samotnie w Gołotczyźnie w powiecie ciechanowskim, gdzie zmarł 25 kwietnia 1938.

TWÓRCZOŚĆ

1. Niewinni. Dramat w 3 aktach. Wyst. Kr. 17 kwietnia, W-wa 23 października, Lw. 29 października 1875; Poz. 10 lutego 1876. Ogl. *Przegl. Tyg.* 1875 nr 42-52. Wyd. osob. W-wa 1876. Wyd. nast. Kr. 1876 (razem z poz. 4). Zob. też poz. 33.

Zalecony do grania na konkursie krakowskim w 1875. Przekład ros.: *Antropom*. Wyst. Wil. 1878 pt. Gordoje sierdce.

2. Ein Versuch die Entstehung der Moralgesetze zu erklären. Eine ethische Analyse. Powst. 1875. Wyd. Kr. 1876. Wyd. rozszerzone w jęz. pol. pt. O powstawaniu praw moralnych. W-wa 1877.

Dysertacja doktorska.

3. Ojciec Makary. Dramat w 3 aktach.

Powst. w Lipsku pod koniec 1875. Wyd. Kr. 1876. Wyd. nast. w oprac. S. Sandlera. Wr. 1957 BN I, 165. Zob. też poz. 33. Wyst. W-wa 28 stycznia 1909.

Cz. I cyklu pt. Nieśmiertelne dusze. Zob. też poz. 26, 27.

Wysłany na konkurs do Krakowa, nagrody nie uzyskał.

4. Antea. Obrazek dramatyczny. Powst. w styczniu 1876. Ogl. *Przegl. Tyg.* 1876 nr 9-10, *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1876 nr 9-10. Wyd. osob. Kr. 1876 (razem z poz. 1). Zob. też poz. 16, 33. Wyst. W-wa 2 kwietnia 1886.

Rkps Ossol. sygn. 11104/I.

Przekłady włoskie: W. Leliwa-Hryniewska. *W książce*: A. Świętochowski: Tre drammi in uno atto: Elvia, Antea, Sul mercato. Florencja 1884 (zob. też poz.

5, 8); S. Maggi. W książce: A. Świętochowski: *Elvia, Al mercato degli Schiavi, Antea, Mediolan 1923* (zob. też poz. 5, 8).

5. Na targu. Obrazek dramatyczny w 1 akcie. *Przegl. Tyg.* 1876 nr 15-16. Wyd. zob. poz. 16, 33.

Rkps Ossol. sygn. 10108/I.

Przekłady włoskie: W. Leliwa-Hryniewska (zob. poz. 4); S. Maggi (zob. poz. 4).

6. Dumania pesymisty. *Przegl. Tyg.* 1876 nr 24, 27, 33, 36, 45, 49. Wyd. osob. Lublana 1877. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3.

Rozprawa publicystyczna.

7. Za maską. *Przegl. Tyg.* 1876 nr 27-28. Wyd. zob. poz. 16, 33.

Dramat w 1 akcie.

Rkps Ossol. sygn. 10954/I.

8. Helvia. *Przegl. Tyg.* 1876 nr 40-42. Wyd. zob. poz. 16. Zob. też poz. 33. Wyst. W-wa 5 maja 1881.

Dramat w 1 akcie.

Rkps Ossol. sygn. 11078/I.

Przekłady: ros.: Kazań 1892 — włoskie: W. Leliwa-Hryniewska (zob. poz. 4); S. Maggi (zob. poz. 4).

9. Poddanka. *Przegl. Tyg.* 1877 nr 6-8. Wyd. zob. poz. 16. Wyd. nast. W-wa 1959. Zob. też poz. 33.

Dramat w 1 akcie.

Rkps Ossol. sygn. 10709/I.

10. Błazen. Dramat w 1 akcie. *Nowiny* 1878 nr 90-93 i odb. Wyd. zob. poz. 16. Wyd. nast. W-wa 1959. Zob. też poz. 33 oraz Wyd. zbior. poz. 2 t. 2.

11. Karl Krug. *Nowiny* 1878 nr 117-118, 121, *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* 1878 nr 117-118, 121. Wyd. zob. poz. 17, 30. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2 t. 1, 4.

Przekłady: niem.: A. Weiss. Halle 1906 (razem z poz. 14, 15) — ros.: *Zaria* 1881; *Dielo* 1882 marzec s. 276-292; *Żywopisnoje obozrieniye* 1882 nr 4-5; Petersb. 1883 — rum.: Hussar — przed 1895 (razem z poz. 14, 15) — serbochorw.: M. Gruber. *Vjēnac* 1884 nr 49-52.

12. Piękna. Dramat w 4 aktach. *Przegl. Tyg.* 1878 nr 12-28. Wyd. osob. W-wa 1878. Zob. też poz. 33 oraz Wyd. zbior. poz. 2 t. 2. Wyst. W-wa 25 października 1882; Lw. 31 sierpnia 1883.

Przekład serbochorw.: J. E. Tomić. Wyst. Zagrzeb 22 listopada 1890.

Rkps przekładu Arch. teatru w Zagrzebiu sygn. 847.

13. Wolter. W stuletnią rocznicę jego śmierci. W-wa 1878.

14. Chawa Rubin. *Nowiny* 1879 nr 11-16. Wyd. zob. poz. 17. Wyd. osob. W-wa 1905. Wyd. nast.: *Z jednego strumienia*. W-wa 1905, wyd. 2 W-wa 1960; *Nowela polska*. T. 2. Bro-

dy 1907. Zob. też poz. 30 oraz Wyd. zbior. poz. 2 t. 1, 4.

Przekłady: niem.: A. Weiss (zob. poz. 11) — ros.: J. Korolenko. *Żywopisnoje obozrieniye* 1882 nr 6-8; E. i J. Leontiewowie. W: *Iz odnogo rusta*. Moskwa 1905 — rum.: Hussar (zob. poz. 11) — serbochorw.: J. D. Sinkovićev. *Prosvjeta* 1907 nr 22-23.

15. Damian Capenko. *Nowiny* 1879 nr 60-66. Wyd. zob. poz. 17, 30. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2 t. 1, 4.

Przekłady: niem.: A. Weiss (zob. poz. 11) — ros.: *Gazeta A. Gaczuka* 1880 nr 43-44 — rum.: Hussar (zob. poz. 11) — serbochorw.: S. Kranjčević. *Narodna obrana* (Osijek) 1908 nr 229-239.

16. Dramata. W-wa 1879.

Zawartość: *Antea* (zob. poz. 4); *Na targu* (zob. poz. 5); *Helvia* (zob. poz. 8); *Poddanka* (zob. poz. 9); *Błazen* (zob. poz. 10); *Za maską* (zob. poz. 7).

17. O życiu. W-wa 1879.

Zawartość: Damian Capenko (zob. poz. 15); Chawa Rubin (zob. poz. 14); Karl Krug (zob. poz. 11).

18. Klemens Boruta. *Nowiny* 1880 nr 3, 10, 17, 24, 31, 38, 45, 52, 59 i odb., *Tydzień Pol.* 1880 nr 6-11. Wyd. osob. W-wa 1880. Wyd. nast. W-wa 1889. Zob. też poz. 30 oraz Wyd. zbior. poz. 2 t. 1, 4.

Przekłady: ros.: *Dielo* 1881 nr 2 — serbochorw.: N. Manojlović-Rajko. *Strazilovo* 1888 nr 17-21.

19. O epikureizmie. W-wa 1880.

20. Szkice włoskie. *Prawda* 1882 nr 15-29.

21. Siedem grzechów głównych. *Prawda* 1882 nr 35, 37, 39, 42, 46, 49, 51. Wyd. osob. ze wstępem J. Rudzkiego. W-wa 1959. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3.

22. Pauzanasz. Obrazek dramatyczny. *Ognisko. Książka zbior. dla uczczenia... T. T. Jeża*. W-wa 1882 s. 407-415; przedr. fragm. *Kur. Codz.* 1883 nr 16. Zob. też poz. 33.

Przekład rum.: A. Kaczanowski. *Contimporanul* — po 1883/1884.

23. Wskazania polityczne. *Ognisko. Książka zbior. dla uczczenia... T. T. Jeża*. W-wa 1882 s. 48-54; przedr. fragm.: *Kultura okresu pozytywizmu*. Cz. 1. *Mieszczanstwo*. W-wa 1949 s. 137-144. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3.

24. Aspazja. Dramat w 5 aktach. Ogl. fragm.: *Kur. Codz.* 1884 nr z 24 grudnia; *Prawda* 1885 nr 25-40; *Scena i Sztuka* 1908 nr 41. Wyd. całości zob. poz. 33 oraz Wyd. zbior. poz. 2 t. 2. Wyst. W-wa 12 października 1908.

Przekłady esperanto: L. Zamenhof, H. Jakubowicz. *Pola Esperantisto* 1908 nr 11, 1909 nr 5; L. Zamenhof. Paryż 1908.

25. Dachówka. *Prawda* 1887 nr 17-18. Wyd. zob. poz. 33.

Dramat w 1 akcie.

26. Aureli Wiszar. Dramat w 3 aktach. *Prawda* 1888 nr 9-17. Wyd. zob. poz. 33 oraz Wyd. zbior. poz. 2 t. 3. Wyd. nast. w oprac. S. Sandlera. Wr. 1957 *BN I*, 165.

Cz. 2 cyklu pt. Nieśmiertelne dusze. Zob. też poz. 3, 27.

Przekład czes.: *Slovanský přehled* 1900 s. 360-365.

27. Regina. Dramat w 3 aktach. *Prawda* 1889 nr 1-9. Wyd. zob. poz. 33 oraz Wyd. zbior. poz. 2 t. 3. Wyd. nast. w oprac. S. Sandlera. Wr. 1957 *BN I*, 165.

Cz. 3 cyklu pt. Nieśmiertelne dusze. Zob. też poz. 3, 26.

28. Stan ogólny Królestwa Polskiego. Lw. 1891.

29. Duchy. Ogł. fragm.: cz. 2: *Kur. Codz.* 1894 nr 348; cz. 1-3: *Prawda* 1895 nr 1-41; cz. 4: *Prawda* 1900 nr 4-15; cz. 5: *Prawda* 1906 nr 1-15; cz. 6: *Sfinks* 1908 t. 2 s. 391-400, *Prawda* 1909 nr 1-5, 8-17, 19, 22, 24-25, 28-30. Wyd. całości pt. Pisma. T. 7-8: Duchy. Cz. 1-3, cz. 4-6. Kr. 1909. Wyd. 2 cz. 1-3. W-wa 1909.

Przekład włoski: J. Wieleżyńska-Dickstein. Lozanna 1927.

30. Pisma. T. 1-2: Obrazki powieściowe. Kr. 1896. Wyd. 2 powiększone W-wa 1908.

T. 1: Damian Capenko. (Zob. Twórczość poz. 15); Chawa Rubin. (Zob. Twórczość poz. 14); Karl Krug. (Zob. Twórczość poz. 11); Klemens Boruta. (Zob. Twórczość poz. 18); Oddechy. (*Prawda* 1886 nr 25-27); Na pogrzebie. (*Prawda* 1881 nr 1-2 pt. Z kroniki młodości. I. Na pogrzebie); Woły. (*Prawda* 1886 nr 40. Wyd. osob. W-wa 1912; wyd. 2 W-wa 1925 (razem z Hymnem niemych)).

Wyd. 2 zawiera ponadto: W lesie. (*Prawda* 1900 nr 1); Złodzieje. (*Prawda* 1901 nr 38, *Kur. Lw.* 1901 nr 270); Bartłomiejka. (*Prawda* 1900 nr 39, *Naprzód* 1900 nr 194-199); Ostatni pieniąż. (*Prawda* 1901 nr 6 pt. Ostatni pieniąż. Bajka); Pustelnik. (*Prawda* 1904 nr 1).

T. 2: Tragikomedja prawdy: I. On i ona. (*Prawda* 1883 nr 48-50); II. Z pamiętnika. (*Prawda* 1886 nr 47); III. Sam w sobie. (*Prawda* 1893 nr 9-10 pt. Sam w sobie. Odczytane i spisane ze skrawków mózgu); IV. Moja głowa. (*Prawda* 1886 nr 1); V. Klub szachistów. (*Prawda* 1894 nr 35-40 pt. Klub szachistów. Komedja); VI. Ona. (*Prawda* 1881 nr 3-6 pt. Z kroniki młodości. II. Ona); Testament Alego. (*Prawda* 1883 nr 45); Starzec i dziecię. (*Prawda* 1884 nr 1); Cholera w Neopolu. (*Prawda* 1884 nr 38).

Przekłady

Woły: ros.: *Więstnik inostrannoj literatury* 1915 nr 3.

Bartłomiejka: ros.: B.P.P. *Więstnik inostrannoj literatury* 1915 nr 4.

On i ona: franc.: Majewska. *Temps* 1900 — ros.: K. Hraniewicz. *Nowyj żurnal inostrannoj literatury* 1903 nr 9 — rum.: *Nova Revista Româna* — po 1895.

Z pamiętnika: ros.: *Obzor* 1899 nr 1844; *Nowyj żurnal inostrannoj literatury* 1903 nr 12.

Moja głowa: ros.: *Siewiernyj wiestnik* 1896 nr 6. Klub szachistów: czes.: J. Rozvoda. Praga 1910

— ros.: K. Hraniewicz. *Nowyj żurnal inostrannoj literatury* 1903 nr 16.

Realizacja filmowa

Klub szachistów. Film telewizyjny. Reż.: W. Lesiewicz 1967.

31. Poeta jako człowiek pierwotny. Kr. 1896.

32. Pisma. T. 3: Bajki. Kr. 1897. Wyd. 2 W-wa 1908.

Zawartość: I. Krajobrazy. (*Prawda* 1887 nr 11-13); II. Dwugłos miłości. (*Prawda* 1886 nr 16-18 pt. Dwugłos miłości. Fantazja); III. Lew kamienny. (*Prawda* 1889 nr 37); IV. Wesele satyra. (*Prawda* 1889 nr 51-52); V. Hymn niemych. (*Prawda* 1888 nr 50. Wyd. nast. w książce: W. Korotyński. *Jak pisać po polsku, czyli stylistyka języka polskiego*. W-wa 1889. Wyd. osob. W-wa 1912; wyd. 2 W-wa 1925 (razem z Wołami)); VI. Strachy Pentelikonu. (*Prawda* 1888 nr 37-38); VII. Dafne. (*Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Kur. Codz.* 1893 nr 285); VIII. Dwa widma. (*Prawda* 1887 nr 43-44); IX. Dwaj filozofowie. (*Prawda* 1891 nr 25 pt. Dwaj filozofowie. Bajka); X. Nad grobem; XI. Asbe. (*Prawda* 1886 nr 52).

Przekłady

Dwugłos miłości: franc.: S. Chwatowa. *Bulletin Polonais Littéraire, Scientifique et Artistique* 1905 nr 202.

Lew kamienny: ros.: *Ogoniok* 1908 nr 43.

Dwa widma: ros.: *Syn otieczestwa* 1892 nr 42.

Dwaj filozofowie: franc.: A. Chojecki. *Messageur Polonais* 1925 nr 191-192 — ros.: M. Waldien. *Siewier* 1901 nr 41.

Asbe: niem.: M. Garfeinowa. *Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 8982*.

33. Pisma. T. 4-6: Utwory dramatyczne. Kr. 1899. Wyd. 2 powiększone tomu 6 W-wa 1908.

T. 4: Piękna. (Zob. Twórczość poz. 12); Aspazja. (Zob. Twórczość poz. 24).

T. 5: Ojciec Makary. (Zob. Twórczość poz. 3); Aureli Wiszar. (Zob. Twórczość poz. 26); Regina. (Zob. Twórczość poz. 27).

T. 6: Antea. (Zob. Twórczość poz. 4); Na targu. (Zob. Twórczość poz. 5); Helvia. (Zob. Twórczość poz. 8); Pauzaniusz. (Zob. Twórczość poz. 22); Podania. (Zob. Twórczość poz. 9); Blazen. (Zob. Twórczość poz. 10); Za maską. (Zob. Twórczość poz. 7); Dachówka. (Zob. Twórczość poz. 25).

Wyd. 2 zawiera ponadto: Niewinni. (Zob. Twórczość poz. 1).

34. Głos Polski. Paryż 1905.

35. O prawach człowieka i obywatela. O prawach mniejszości. Dwa odczyty. *Prawda* 1906 nr 48-51, 1907 nr 1-4, *Ludzkość* 1906 nr 66, 76. Wyd. osob. W-wa 1907.

36. Utopie w rozwoju historycznym. *Prawda* 1909 nr 47-52, 1910 nr 1-2. Wyd. osob. W-wa 1910. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3.

Odczyt.

37. Ofiarność obywatelska. Ogł. fragm. *Nowa Gaz.* 1911 nr 112. Wyd. osob. W-wa 1911.

38. Źródła moralności. W-wa 1912.

39. Drygalowie. Powieść ucieszna. *Kur. Por.* 1913 nr 346-360, 1914 nr 1-88. Wyd. osob. W-wa 1915.

40. Czcigodni Polacy. Charaktery. Książka do czytania dla młodzieży. Ogl. fragm.: *Mysł Nar.* 1922 nr 43 (pt. S. Staszic); *Gaz. Por.* 1922 nr 246 (pt. Bolesław Chrobry i J. K. Chodkiewicz). Wyd. całości W-wa 1923. Wyd. 2 powiększone W-wa 1924.

41. Hultaj. Komedia w 4 aktach. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 4-18, 26-27. Wyd. osob. W-wa 1923.

42. Kościuszek. Dramat w 5 aktach. Ogl. fragm.: *Kur. Warsz.* 1924 nr 1; *Nowy Świat* 1924 dod. z lutego; *Tyg. Ilustr.* 1927 nr 46.

43. Historia chłopów polskich w zarysie. T. 1: W Polsce niepodległej. T. 2: W Polsce podległej. Lw.-Poz. 1925-1928. Wyd. nast. z przedmową S. Arnolda. T. 1. W-wa 1949. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3.

44. Twinko. Powieść. Powst. 1928. Ogl. *Prosto z Mostu* 1935 nr 37-52, 1936 nr 1-4. Wyd. osob. W-wa 1936.

45. Nałęcz. Powieść. W-wa 1929.

Słowo wstępne A. Grzymała-Siedlecki. W 1930 nagroda im. S. Popowskiego.

46. Z pamiętnika. *Wiad. Lit.* 1931 nr 42-43, 46, 48, 51-52, 1932 nr 3, 5, 8, 10, 13, 17, 20. Wyd. osob. w oprac. i ze wstępem S. Sandlera. Wr. 1966 pt. Wspomnienia.

47. Mesjasz. Dramat. Ogl. fragm. *Wiad. Lit.* 1933 nr 55.

48. Genealogia teraźniejszości. *Prosto z Mostu* 1935 nr 5-17. Wyd. osob. W-wa 1936. Wyd. nast. ze wstępem J. Rudzkiego. W-wa 1957. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3.

Bibliografię pism z 1867-1897 oprac. S. Demby w: *Prawda. Księga zbior. ku uczczeniu... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899 s. IX-LXXIX. Wyd. osob. Kr. 1899.

Nadto przekłady utworów niezidentyfikowanych: niem.: F. Löbenstein: *Aus dem Volksleben*. Lipsk 1884 — s e r b o c h o r w.: Stojici. *Ilustrowani obzor* 1909 s. 500-505 — węgier.: *Klasszikus lengyel elbeszélők*. [Budapeszt 1953].

Artykuły publicystyczne i utwory literackie zamieszczał w czasopismach: *Ateneum* (1876), *Bibl. Warsz.* (1897), *Biesiada Lit.* (1879), *Cyklista*, *Dzien. Cieszyński* (1929-1931), *Dzien. Poz.* (1922, 1924, 1926), *Dzien. Wil.* (1923), *Echa Gdańskie* (1927), *Echo Muz.*, *Teatr. i Artyst.* (1885), *Famulus* (1927), *Gaz. Nar.* (1876; tu: List do redakcji w sprawie dramatu „Ojciec Makary”. Nr 54), *Gaz. Pol.* (1870),

Gaz. Por. (1920, 1922-1923), *Gaz. Por. 2 Grosze* (1913-1914), *Gaz. Warsz.* (1910, 1919-1925, 1928-1932; tu m. in.: List do pośła Aleksiejewa. 1910 nr 72; Zwierciadło prawdy. 1923 nr 248-253, 255-258, 260-261; felieton pt. Liberum veto. 1923-1925; O Sienkiewiczu. 1924 nr 294), *Gaz. Warsz. Por.* (1926-1927), *Głos Por.* (Łódź 1929, 1932-1933, 1938; tu m. in.: Modlitwa o chorobę. 1932 nr 80), *Głos Prawdy* (1924), *Głos Ziemi Żywieckiej* (1929-1930), *Goniec Kr.* (1923), *Harcemistrz* (1926), *Humanista Pol.* (1913-1915), *Kłosa* (Kr. 1901), *Kraj* (1885-1887, 1891, 1895, 1909; tu m. in.: List do redakcji. 1909 nr 14), *Kultura Pol.* (1908-1912), *Kur. Codz.* (1883-1884, 1893-1894, 1904), *Kur. Częstochowski* (1919, 1922), *Kur. Lw.* (1890, 1901, 1904-1906, 1914-1915), *Kur. Por.* (1913-1914), *Kur. Warsz.* (1889, 1924, 1926-1929, 1934; tu m. in.: List do redakcji. 1889 nr 307; Literacki rodowód kinematografu. 1927 nr 8), *Ludskość* (1906-1907), *Metalowiec* (1908), *Młoda Mysł Lud.* (1932, 1935, 1937; tu m. in.: List w sprawie wawrzynów PAL-u. 1935 nr 8/9), *Mysł Nar.* (1922-1923, 1925-1929; tu m. in.: felieton pt. Liberum veto. 1925-1929; rubr.: Nauka i literatura. 1926-1929), *Naprzód* (1898-1900, 1906, 1931-1932; tu m. in.: Rodowód Brzeźcia. 1931 nr 5-7), *Niwa* (1872-1874, 1889; tu m. in. rubr.: Z Ustronia. 1873-1874), *Nowa Gaz.* (1906-1912, 1914; tu: List w sprawie szkoły w Kruszyńku. 1910 nr 110), *Nowa Reforma* (1881), *Nowe Słowo* (1907), *Notwiny* (1878-1882; tu m. in.: List do redakcji z odpowiedzią p. Jaxa-Bykowskiemu. 1878 nr 156; felietony: Listy z Paragwaju. 1879; Pamiętnik. 1880; Patriotyzm i kosmopolityzm. 1880 nr 80, 86), *Nowy Świat* (1921-1924), *Ojczyzna* (Kielce 1921, 1923, 1928), *Opiekun Domowcy* (1870-1871; tu m. in.: Najświeższy improvizator. Humoreska. 1870 nr 17), *Polonia* (1937-1938), *Placówka Kresowa* (Bielsko 1921, 1931-1932), *Prawda* (1881-1914; tu m. in.: felietony: Liberum veto. 1882-1910, Tydzień polityczny. 1881-1893, Pod mikroskopem. 1886-1887, Pamiętnik. 1898-1902; Paweł Emil Littré. 1881 nr 24; J. W. Draper. 1882 nr 4; Stosunek wiedzy do moralności. 1882 nr 47-48; Walka o byt. 1883 nr 1-2, 4, 7-8; Stanisław Grudziński. Wspomnienie pośmiertne. 1884 nr 23; Henryk Sienkiewicz. (Litwos). 1884 nr 27-32; „Praca organiczna”. 1886 nr 3; Józef Bogdan Zaleski. Wspomnienie pośmiertne. 1886 nr 15-16; Jan Lam. 1886 nr 33-37; Józef Ignacy Kraszewski. 1887 nr 13; Aleksander Głowacki. (Bolesław Prus). 1890 nr 32-39; Unikat literacki. 1890 nr 47-50; Zygmunt Kaczkowski. Wspomnienie pozgonne. 1896 nr 38; Klemens Junosza Szaniawski. Wspomnienie pozgonne. 1898 nr 13; Antoni Bem. Wspomnienie pozgonne. 1902 nr 16; Wacław Nałkowski. 1902 nr 48; Piotr Chmielowski. Wspomnienie pozgonne. 1904 nr 18;

Etyka Nietzschego z punktu widzenia przyrodnika. Szkic. 1907 nr 21-22), *Prosto z Mostu* (1935-1936; tu m. in.: Przeciwnaturze. 1935 nr 32; List do redakcji *ABC*. 1935 nr 48; Krytykom „Genealogii teraźniejszości”. 1936 nr 22), *Przegl. Lit.* (1896, 1898), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1889-1890), *Przegl. Nar.* (1919), *Przegl. Por.* (1908-1909; tu m. in.: List do redakcji. 1908 nr 313), *Przegl. Tyg.* (1870-1879, 1887; tu m. in.: rubr.: Przegląd piśmiennictwa polskiego, Przegląd literacki, Przegląd polityczny, Echa warszawskie; oraz art.: Pasożyty literackie. 1871 nr 29; Pleśń społeczna i literacka. 1871 nr 31; Herbert Spencer. (Studium z dziedziny pozytywizmu). 1872 nr 15, 25-26, 29, 31; O średnim wykształceniu kobiet. 1873 nr 14-19), *Przegl. Współcz.* (1930; tu: Pieniądz międzynarodowy. T. 33 s. 72-84), *Radio* (1927; tu: List do redakcji. Nr 7), *Robotnik* (1931; tu: Rodowód Brześcia. Nr 6, 8), *Rzeczpospolita* (1920-1923), *Scena i Sztuka* (1908), *Sfinks* (1908-1909), *Słowo* (1882), *Słowo Pol.* (Lw. 1920-1921, 1927-1928), *Słowo Radomskie* (1926, 1928-1929), *Straż Pol.* (1908), *Świat* (1927-1929; tu m. in.: Paradoxy. (Ze zbioru rękopismienego). 1928 nr 2, 4, 8, 51-52, 1929 nr 1), *Tydzien dod. Kur. Lw.* (1898, 1900), *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1874/1875-1876, 1878; tu m. in.: Filozofowie — niewolnicy. 1876 nr 13-14), *Tydzien Pol.* (1880), *Tyg. Ilustr.* (1867, 1870, 1889, 1902, 1910, 1913-1914, 1918-1919, 1926-1927, 1930; tu m. in.: debiut: Kaźmirz dzisiejszy. 1867 nr 424), *Tyg. Pol.* (Harbin 1928, 1934), *Tyg. Pol.* (W-wa 1899), *Warsz. Roczn. Lit.* (1871), *Wiad. Lit.* (1931-1933, 1937; tu m. in.: Herezje i paradoxy. 1937 nr 14; Antysemityzm. 1937 nr 16), *Wiek* (1875; tu: List do redakcji. Nr 106), *Więści z Polski* (1930), *Wisła* (1890), *Zgoda* (Chicago 1908-1909), *Ziemia Rzeszowska* (1926, 1929), *Zmartwychwstanie* (1922), *Życie* (1889), *Życie dod. Głosu Narodu* (1928).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych i w książkach: *Akademikowi żołnierzowi*. W-wa 1919 (tu: Dziesięcioro przykazań), *Dla Stryja*. Lw. 1886 (tu: Nieme Muzy. Rkps Ossol. sygn. 12042/III), J. Jelinek: Prawo mniejszości. Przetłóżył S. Posner. W-wa 1901 (tu: Przedmowa), *Kalendarz Domu Pol.* Odessa 1908, *Kalendarz gospodarzy dla kobiet*. W-wa 1917, *Księga pamiątk. zjazdu b. wychowaniców b. Szkoły Głównej Warsz.* W-wa 1905 i W-wa 1914, J. Makarczyk: Nowa Brazylia... W-wa 1929 (tu: Przedmowa), *Na garnuszek*. Wydawn. zbior. W-wa 1890, *Na pomoc! Wydawn. zbior. na korzyść powodziń*. W-wa 1884 (tu: Pożegnania. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 6017), *Nasze kresy*. Moskwa 1917, *Na wpisy szkolne. Jednodniówka*. W-wa 1915, *Ognisko. Książka zbior. wyd. dla uczczenia... T. T. Jeśa*. W-wa 1882, *Pam. Kola Kielczan 1933-1935*. Kielce 1935, *Pam. Tow. Kult. Pol.* W-wa 1907,

Pam. zjazdu b. wychowaniców Szkół Lubel. Lubl. 1926, *Pisarze Pol. Kresom Zach.* W-wa 1925 (tu: Paradoxy), *Proza i poezja w przykladach*. W-wa 1899 (tu: Pożar wioski), *Poradnik dla samouków*. W-wa 1900, *Roczn. Kola Lit.-Artyst. we Lw.* Lw. 1897, B. Suchodolski: Idealy kultury a prądy społeczne. W-wa 1933, *Światelko. Książka dla dzieci*. W-wa 1885 (tu: Zenonek w zbroi), *Upominek. Księga zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, H. Wilezyński: W obronie „Zakładów kórnickich”... W-wa 1926 (tu: Przedmowa), *Wojna i Polska*. Moskwa 1914, *Ziarno. Wydawn. dla głodnych*. W-wa 1880, *Z jednego strumienia*. W-wa 1905, wyd. 2 W-wa 1960.

Przekłady

1. H. A. Taine: Zarys Anglii. T. 1-3. W-wa 1872.

2. F. A. Lange: Historia filozofii materialistycznej i jej znaczenie w teraźniejszości. T. 1-2. W-wa 1881.

Wydania zbiorowe i wybory

1. Pisma. T. 1-8. Kr.-W-wa 1896-1909. Zob. Twórczość poz. 29, 30, 32, 33.

2. Pisma wybrane. Wybrał i wstępem poprzedził W. Kubacki. T. 1-3. W-wa 1951.

T. 1: Obrazki powieściowe.

Zawartość: Damian Capenko. (Zob. Twórczość poz. 15); Chawa Rubin. (Zob. Twórczość poz. 14); Karl Krug. (Zob. Twórczość poz. 11); Klemens Boruta. (Zob. Twórczość poz. 18); Oddechy. (Zob. Twórczość poz. 30); Na pogrzebie. (Zob. Twórczość poz. 30); Woły. (Zob. Twórczość poz. 30); Złodziej. (Zob. Twórczość poz. 30); Bartłomiejka. (Zob. Twórczość poz. 30); Klub szachistów. (Zob. Twórczość poz. 30); Strachy Pentelikonu. (Zob. Twórczość poz. 32).

T. 2: Utwory dramatyczne. Cz. 1.

Zawartość: Piękną. (Zob. Twórczość poz. 12); Błazen. (Zob. Twórczość poz. 10); Aspazja. (Zob. Twórczość poz. 24).

T. 3: Utwory dramatyczne. Cz. 2.

Zawartość: Aureli Wiszar. (Zob. Twórczość poz. 26); Regina. (Zob. Twórczość poz. 27).

3. [Wybór publicystyki:] J. Rudzki: Świętochowski. W-wa 1963.

Zawartość: Praca u podstaw. (Fragm. pt. Ogólne jej pojęcie. *Przegl. Tyg.* 1873 nr 10. Całość nr 10, 16, 24); Wskazania polityczne. (Fragm. Zob. Twórczość poz. 23); Odpowiedź redakcji. (Fragm. *Pravda* 1883 nr 15); Noblesse oblige. (Fragm. *Przegl. Tyg.* 1873 nr 51); Poszanowanie pracy. (Fragm. *Przegl. Tyg.* 1871 nr 41); Nędza wsi. (Fragm. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 223a); Historia chłopów w zarysie. (Fragm. Zob. Twórczość poz. 43); Genealogia teraźniejszości. (Fragm. Zob. Twórczość poz. 48); My i wy. (Fragm. *Przegl. Tyg.* 1871 nr 44); Tradycja i historia wobec postępu. (Fragm. *Przegl. Tyg.* 1872 nr 19); O wyższym wykształceniu kobiet. (Fragm. *Przegl. Tyg.* 1874 nr 2, 9. Całość nr 1-9); Zydowskie złoto. (Fragm. *Przegl. Tyg.* 1877 nr 48); Liberum veto. (Fragm. *Pravda* 1882 nr 17); Dumania pesymisty. (Fragm. *Przegl.*

Tyg. 1876 nr 24, 27. Zob. Twórczość poz. 6); Nowe drogi. (Fragm. pt. Wychowanie człowieka. *Przeł. Tyg.* 1874 nr 6. Całość nr 3, 6, 8, 13, 19, 24); Fałszywe alarmy. (Fragm. *Przeł. Tyg.* 1873 nr 26); Katechizm rodzinny. (Fragm. *Przeł. Tyg.* 1873 nr 40); Ostatnia kryjówka. (Fragm. *Przeł. Tyg.* 1878 nr 25); Praca i modlitwa. (Fragm. *Przeł. Tyg.* 1872 nr 34); Praca u podstaw. (Fragm. pt. Parafia. *Przeł. Tyg.* 1873 nr 16); Z Galicji. (*Przeł. Tyg.* 1876 nr 20, 35); Bez tytułu. (Fragm. *Przeł. Tyg.* 1875 nr 24); Dumania pesymisty. (Fragm. Zob. Twórczość poz. 6); Siedem grzechów głównych. (Fragm. Zob. Twórczość poz. 21); Kwestia małżeńska. (Fragm. pt. Separacja i rozwód. *Przeł. Tyg.* 1873 nr 3); Od redakcji. (Fragm. *Prawda* 1883 nr 48); Znowu wulkan. (Fragm. *Prawda* 1882 nr 46); Męty socjalistyczne. (Fragm. *Prawda* 1882 nr 36); Objasnienie [do „Aurelego Wiszara”]. (Fragm. *Prawda* 1888 nr 9); Rekiny. (Fragm. *Prawda* 1884 nr 30); Ustępstwa dobrowolne. (Fragm. pt. Prawo do pracy. *Prawda* 1884 nr 23-24); Socjalizm i jego błędy. (Fragm. *Nowiny* 1878 nr 115, 117. Całość nr 110, 112, 115-117, 119); Utopie w rozwoju historycznym. (Fragm. Zob. Twórczość poz. 36); Spółdzielnia jako szkoła życia. (Referat wygłoszony na zebraniu spółdzielców w Golotczyźnie w 1937 r. Ogl. także *5 Rzek* 1968 nr 2); Według swojej busoli. (*Młoda Myśl Lud.* 1937 nr 2).

4. Nowele i opowiadania. Wybór. Oprac. S. Sandler. Wr. 1965 BN I, 185.

Zawartość: Damian Capenko. (Zob. Twórczość poz. 15); Chawa Rubin. (Zob. Twórczość poz. 14); Karl Krug. (Zob. Twórczość poz. 11); Klemens Boruta. (Zob. Twórczość poz. 18); Na pogrzebie. (Zob. Twórczość poz. 30); Ona. (Zob. Twórczość poz. 30); Oddechy. (Zob. Twórczość poz. 30); Woły. (Zob. Twórczość poz. 30); Sam w sobie. (Zob. Twórczość poz. 30); Klub szachistów. (Zob. Twórczość poz. 30); Strachy Pentelikonu. (Zob. Twórczość poz. 32); Dwaj filozofowie. (Zob. Twórczość poz. 32); Asbe. (Zob. Twórczość poz. 32); Bartłomiejka. (Zob. Twórczość poz. 30); Złodzieje. (Zob. Twórczość poz. 30); Pustelnik. (Zob. Twórczość poz. 30).

Listy i materiały

1. Do P. Chmielowskiego 12 listów z 1870-1871. Rkps Ossol. sygn. 4810/I. Ogl. T. Żab-
ski. *Ze Skarba Kultury* 1972 z. 23.

2. Do H. Modrzejewskiej z 1875. Ogl. Ko-
respondencja H. Modrzejewskiej i K. Chła-
powskiego. T. 1. W-wa 1965 s. 178-179.

3. Do J. I. Kraszewskiego 5 listów z 1876-
1879. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6535 IV.

4. Do W. Ostaszewskiego 3 listy b. d. [z
1878-1880]. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7824 IV.

5. Do M. Pawlikowskiego [?] z 1879. Rkps
Ossol. sygn. 12167/III.

6. Do K. Benniego z 1882. Rkps Bibl. Jagiel.
sygn. 7890 III.

7. Do J. Blizińskiego z 1882. Rkps Bibl.
Jagiel. sygn. 6700 III.

8. Do J. Kasprowicza z 1885. Rkps Ossol.
sygn. 6440 I. Ogl. T. Mikulski, Z. Sypulanka.
Pam. Lit. R. 52 (1961) nr 2.

9. Do J. N. Janowskiego z 1886. Rkps Bibl.
Jagiel. sygn. 4281.

10. Do E. Orzeszkowej z 1886. Rkps Arch.
E. Orzeszkowej IBL PAN sygn. 30/1886 SAR;
z 1904. Rkps Bibl. Miejska w Bydgoszczy
sygn. 397; ogl. fragm.: W. X. M. *Dzien. Pol.*
1929 nr 284, R. Brandstaetter. *Ster* 1937 nr 24.

11. Do red. *Kur. Warsz.* 1889 nr 307.

12. Do M. Garfeinowej 10 listów z 1890-
1901 i b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8987.

13. Do W. Szukiewiczza z 1894. Rkps Ossol.
sygn. 7194/II.

14. Do J. Karłowicza z 1897. Rkps Bibl.
Jagiel. sygn. 7886 III.

15. Do M. C. Przewóskej z 1897. Rkps
Bibl. Nar. sygn. 2884.

16. Do W. Feldmana 5 listów z 1898-1908.
Rkps Ossol. sygn. 12284/III.

17. Do J. Jankowskiego list z 1898. Rkps
Bibl. Nar. sygn. 5181.

18. Do G. Daniłowskiego 2 listy z 1898
i 1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2985.

19. Do S. Żeromskiego z 1899. Rkps w po-
siadaniu M. Żeromskiej. Ogl. W. Słodkowski.
Pam. Lit. R. 56 (1965) nr 1.

20. Do M. Garfeinowej-Posner 2 listy
z 1901. Inf. „*Ogniw*” 1902-1905. *Bibliografia
zawartości.* Wr. 1957 s. VII.

21. Do T. Piątkiewiczza z ok. 1903. Rkps
Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem sygn.
162.

22. Do nieznanego adresata z 1903. Rkps
Bibl. Nar. sygn. 2674.

23. Do L. Gumplowicza 2 listy z 1903-1904.
Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6444 III.

24. Do A. Kraushara 2 listy z 1904 i b. d.
Rkps Bibl. Nar. sygn. 2729.

25. Do J. Hertza z 1906. Ogl. *Pam. Tow.
Kult. Pol.* 1907 nr 1.

26. Do A. Lednickiego 5 listów z 1910-1912.
Ogl. B. Petrozolin-Skowrońska. *Przeł. Hist.-
Oświatowy* 1971 nr 2.

27. Do L. W. Kielbassa z 1911. Rkps Ossol.
sygn. 13076/II.

28. Do S. Sieroszewskiej z 1915. Rkps Bibl.
Nar. sygn. 2750.

29. Do W. Rabskiego z 1925. Rkps Bibl.
Nar. sygn. 2731.

30. Do Prezydenta m. Łodzi 2 listy z 1927.
Ogl. J. Starnawski. *Osnowa* 1970 nr z jesieni
s. 85-86.

31. Do L. Kruczkowskiego z 1932. Ogl. S. W. Balicki. *Mies. Lit.* 1972 nr 8.

32. Do M. Szukiewicza z 1932. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8817 III.

33. Do S. Kawyna z 1933. Ogl. S. Kawyn. *Prace Polonistyczne* S. XXV (1969) s. 211.

34. Do S. Ossowieckiego z 1935. Ogl. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 50.

35. Do I. Franko 18 listów. Rkps Arch. Lit. w Kijowie.

36. Do W. Janowskiego b. d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2738.

37. Do J. Kasprowicza b. d. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.

38. Do J. Rogosza b. d. Rkps Ossol. sygn. 12042/III.

39. Do red. *Szkieł* b. d., do przewodniczącego Komitetu Tow. Bratniej Pomocy b. d., do Komisji konkursowej literackiej b. d. Rkps Ossol. sygn. 12042/III.

40. Od P. Chmielowskiego 15 listów z 1869-1870. Rkps Ossol. sygn. 4810/I.

41. Od różnych osób i redakcji ok. 170 listów z 1872-1938. Rkps w posiadaniu M. Świętochowskiej-Grossmanowej, drugiej żony pisarza. M. in. piszą: M. Gawalewicz z 1908, P. Hulka-Laskowski z 1936, J. Kotarbiński 8 listów z 1872-1876, Z. Miłkowski z 1902, T. Nalepiński z 1908, Z. Pietkiewicz z 1900, F. Rawita-Gawroński z 1923, A. Sygietyński 15 listów z 1874-1878, A. Wiślicki 20 listów z 1874-1878, S. Żeromski z 1899. Ogl. W. Słodkowski. *Pam. Lit.* R. 56 (1965) nr 1.

42. Od E. Orzeszkowej z 1876. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

43. Od M. Konopnickiej z 1900. Ogl. W. Słodkowski. *Pam. Lit.* R. 58 (1967) nr 4.

44. Od T. Czapelkiego z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

45. Od E. Orzeszkowej z 1904. Ogl. W. Słodkowski. *Pam. Lit.* R. 58 (1967) nr 4.

46. Od różnych osób 45 listów i 131 depesz z 1907-1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5318. M. in. piszą: G. Daniłowski, M. Konopnicka, W. Kościalkowska, A. Kraushar, Z. Miłkowski, F. Rawita-Gawroński, Z. Sarnecki, W. Wolski.

47. Od różnych osób 4 listy z 1930-1937. Rkps Muzeum w Gołotczyźnie.

48. Od L. Kruczkowskiego z 1932. Ogl. T. L. Młynarski. *5 Rzek* 1961 nr 3.

49. Pisma Kancelarii Warsz. General-Gubernatora do Komitetu Uczczenia Jubileusza

40-letniej działalności A. Świętochowskiego w W-wie. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5317.

50. Materiały i papiery osobiste, zapiski, notatki. Rkps w posiadaniu M. Świętochowskiej-Grossmanowej.

51. Dyplom doktorski. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. sygn. zb. sp. 395.

52. Rękopisy artykułów, wierszy, przemówień. Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 422, Ossol. sygn. 7203 II, 12183 II, Bibl. Nar. sygn. IV 5918, Muzeum A. Mickiewicza w Paryżu sygn. 783.

OPRACOWANIA

Historia. *Warsz. Roczn. Lit.* 1871 s. 34-40. — W. GOMULICKI: List do redakcji w sprawie Okońskiego. *Kur. Codz.* 1875 nr 235. — K. JUNOSZA [K. JUNOSZA-SZANIAWSKI]: Małe słowo o wielkim człowieku. *Echo* 1877 nr 64. — P. JAJA-BYKOWSKI: Odpowiedź panu Władysławowi Okońskiemu. *Echo* 1878 nr 268. — J. OCHOROWICZ: Portrety psychologiczne. Powst. ok. 1878. Rkps. Ossol. 13357/I i II z. 32. — JACEK SOPLICA [W. OLENDZKI]: Sprawy bieżące. *Niwa* 1878 t. 14 nr 94. — Plotki warszawskie. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* 1878 t. 6 nr 22. — E. LUBOWSKI: Słowo o dramatach Władysława Okońskiego. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 281. — Co słycać nowego. *Kur. Por.* 1881 nr 258, 273, 1882 nr 319, 1883 nr 353. — Prawda dr fil. A. Świętochowskiego. *Przełg. Katol.* 1881 nr 9. — ALGO [A. GOLDBERG]: Z sali sądowej. *Kur. Codz.* 1883 nr 390 [sprawa o zniesławienie prasowe E. Piltza przeciwko A. Świętochowskiemu]. — F. NOWODWORSKI: Proces prasowy p. Piltza z p. Świętochowskim. *Kur. Warsz.* 1883 nr 336a. — E. PILTZ: Wyjaśnienie. *Kraj* 1883 nr 51. — *Prawda* 1883 nr 47, 49, 51, 1884 nr 23, 25 [dot. procesu o zniesławienie prasowe]. — Z Kongresówki. *Warta* 1883 s. 4303-4304. — M. G. [M. GAWALEWICZ]: Nasz współczesny dramat i komedia. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 26-30. — T. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI?]: „Odstępcy”. *Niwa* 1884 t. 25 nr 222. — J. KOTARBIŃSKI: A. Świętochowski. *Kur. Codz.* 1884 nr 326. — J. KOTARBIŃSKI: Władysław Okoński (A. Świętochowski). *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 63-64. — 1.: Miscellanea. *Niwa* 1884 t. 25 nr 222. — JACEK SOPLICA [W. OLENDZKI]: Sprawy bieżące. *Niwa* 1884 t. 25 s. 393-394. — SEMPER: Perelki uczoności. *Rola* 1884 nr 41. — W. ZAGÓRSKI: To i owo. *Kur. Codz.* 1884 nr 207. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1885 nr 19, 78, 1886 nr 9, 17, 52. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Najmita berliński p. Świętochowskiego. *Rola* 1885 nr 52. — T. JESKE-CHOIŃSKI:pozytywizm warszawski i jego główni przedstawiciele. *Niwa* 1885 nr 246-248; wyd. osob. W-wa 1885. — W. Z. KOŚCIAŁKOWSKA:

A. Świętochowski — Władysław Okoński. *Słowansky sbornik* 1885 nr 178, 233. — Z sądów. O potwarz w druku. *Kraj* 1885 nr 44. — Co słyhać nowego. *Kur. Por.* 1885 nr 296, 310, 1886 nr 100, 101. — Nowi prorocy. *Rola* 1885 nr 32-34. — ALGO [A. GOLDBERG]: Z sądu. Pani Śnieżko przeciwko „Prawdzie”. *Kur. Codz.* 1886 nr 99-100. — NIE-KAMIENNY: Na posterunku. *Rola* 1886 nr 13. — Fr. N. [F. NOWODWORSKI]: Z sądów. Proces z powodu krytyki w „Prawdzie”. *Kur. Warsz.* 1886 nr 99a, 99b, 100a, 100b. — N. H.: Pani Zapolska i pan Świętochowski. (Kilka słów z powodu procesu). *Dzien. dla Wszystkich* 1886 nr 83-84. — POLIKRATES: P. Aleksander Świętochowski o szlachcie. P. Aleksander Świętochowski a znajomość ludzi. *Niwa* 1886 nr 269. — POLIKRATES: Sprawy bieżące. *Niwa* 1886 nr 269, 1888 nr 318, 321, 327. — *Głos* 1886 nr 6 [polemika z *Prawdą* i jej felietonistą Gezyaszem]; GEZYASZ [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Polemika. *Głos* 1886 nr 8. — Posel Prawdy i jego współpracownicy, czyli altruizm w praktyce. *Przegl. Katol.* 1886 nr 18. — Proces p. Świętochowskiego przeciwko „Przeglądowi Katolickiemu”. *Przegl. Katol.* 1886 nr 19. — Wystąpienie współpracowników „Prawdy” przeciwko p. Świętochowskiemu. *Przegl. Katol.* 1886 nr 19. — Czego się redaktor i poseł „Prawdy” nie spodziewał po Papiesie? *Przegl. Katol.* 1886 nr 35. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1887 nr 5, 52, 1888 nr 6, 20, 23. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Typy i ideały pozytywnej beletrystyki polskiej. *Niwa* 1887 nr 296; wyd. osob. W-wa 1888. — Propaganda niewiary. *Przegl. Katol.* 1887 nr 21. — W. CZ. [W. CZAJEWSKI?]: Odpowiedź na artykuł „Prawdy”: „Dwie plagi”. (Jak się pan Jellenta i pan Świętochowski złapał). *Tyg. Powsz.* 1888 nr 11. — CHORAŻY [S. GODLEWSKI]: P. Świętochowski na wsi i jego marzenia. *Niwa* 1888 nr 12. — POLIKRATES: „Poseł Prawdy” przeciw pojedynkom. *Niwa* 1888 nr 318. — POLIKRATES: „Poseł Prawdy” przeciw felietoniście „Ateneum”. *Niwa* 1888 nr 321. — POLIKRATES: Ocena historycznych powieści Sienkiewicza przez A. Świętochowskiego w „Prawdzie”. Polemika „Posła Prawdy” z dr. Ochowiczem. *Niwa* 1888 nr 327. — Odpowiedź Polikratesowi i Posłowi Prawdy. *Ateneum* 1888 t. 2 s. 181-187. — Słódko do p. Posła Prawdy. *Ateneum* 1888 t. 2 s. 382-383. — Odpowiedź p. Posłowi Prawdy. *Ateneum* 1888 t. 2 s. 572-574. — CHORAŻY [S. GODLEWSKI]: Katedra dziennikarska w Ameryce i opinia o niej p. Posła Prawdy. *Niwa* 1889 nr 3. — CHORAŻY [S. GODLEWSKI]: Sprawy bieżące. *Niwa* 1889 nr 3, 12. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1889 nr 282; przedr.: Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 12. W-wa 1962 s. 267-276. — A. ZALESKI: Towarzystwo warszawskie. Listy do przyjaciółki przez Barono-

wą XYZ. T. 2. Kr. 1889. Wyd. 2 w oprac. R. Kołodziejczyka. W-wa 1971. — * *: Zbyteczny ferwor polemiczny „Posła Prawdy”. *Niwa* 1889 nr 20. — Kilka słów prawdy dla warszawskiej „Prawdy”. *Iskra* 1889 nr 58. — Wrażenia „Posła Prawdy” z podróży po Galicji. *Niwa* 1889 nr 19. — Sprawy bieżące. *Niwa* 1889 nr 19-20, 1890 nr 6. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1890 nr 18, 37, 1891 nr 51, 1893 nr 41, 51, 1894 nr 52, 1895 nr 38, 1896 nr 20. — B. PRUS: Słódko o krytyce pozytywnej. *Kur. Codz.* 1890 nr 308, 310-316; przedr. Pisma. T. 29: Studia literackie, artystyczne i polemiki. W-wa 1950 s. 163-212. — * *: „Głos” i „Poseł Prawdy”. *Niwa* 1890 nr 6. — Słów parę z powodu wystąpienia pp. Wiślickiego i Świętochowskiego. *Kraj* 1890 nr 23. — M. BOHUSZ [J. K. POTOCKI]: Bez obłudy. *Głos* 1892 nr 47. — LUNETTA: Sylwetki warszawskie. Posel Prawdy. *Satyr* 1893 nr 1. — Z. GABRYELSKI: Polemika. *Ateneum* 1894 t. 2 s. 224-228. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1894 nr 10; przedr.: Kroniki. T. 14. Oprac. Z. Szwejkowski. W-wa 1964 s. 7-14.

(Notatki i artykuły jubileuszowe:) J. N. *Głos* 1895 nr 12. — Z. [L. KRZYWICKI]. *Gaz. Pol.* 1895 nr 299. — SULLA [W. RABSKI]. *Przegl. Poz.* 1895 nr 52. — A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 52. — *Dzien. Pol.* 1895 nr 202. — *Kur. Codz.* 1895 nr 360. — Jubileusz czy uroczystość rodzinna? *Niwa* 1895 nr 13. — *Przegl. Poz.* 1895 nr 25. — DEMOS. *Kur. Lw.* 1896 nr 66. — A. DOBROWOLSKI: A. Świętochowski publicysta. *Niwa* 1896 nr 1. — A. DOBROWOLSKI: Dr A. Świętochowski. (Charakterystyka autora przez siebie samego i jej krytyka). *Niwa* 1896 s. 545, 560. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1896 nr 8. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1896 nr 34. — K. LDOW: Polskiej publicist — chudożnik. *Siewiernyj wiestnik* 1896 czerwiec-lipiec. — T. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 2. — (x). *Głos* 1896 nr 1. — *Dzien. Poz.* 1896 nr 2. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 1. — *Tydzien dod. Kur.Lw.* 1896 nr 2-3. — *Wędrowiec* 1896 nr 2.

A. DYGAŚIŃSKI: Literacki proces przed sądem. *Wędrowiec* 1896 nr 2. — EKSDZIENNIKARZ [W. PRZYBOROWSKI]: Stara i młoda prasa. Petersburg. 1897. — T. SOBOLEWSKI: A. Świętochowski. Szkic literacki. *Echo Lit.* 1897 nr 16-25. — W-w: Z tygodnia. *Iszrelita* 1897 nr 15. — Upadek felietonu warszawskiego. *Niwa* 1897 nr 5. — B. BIERNACKI: Spóźniona skrucha. *Niwa* 1898 nr 6. — P. CHMIELEWSKI: Nasza literatura dramatyczna. T. 2. Petersburg. 1898 s. 126-181; przedr.: Pisma krytyczno-literackie. T. 2. W-wa 1961 s. 79-109. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1898 nr 45, 1900 nr 45. — A. Świętochowski o listach wielkich romantyków. *Tydzien* 1898 nr

51. — W. KOZŁOWSKI: Stanowisko filozoficzne A. Świętochowskiego. *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899 s. 231-234. — A. NOSSIG: Spotkanie z Świętochowskim. *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899. — S. PIEŃKOWSKI: Starzy bohaterowie. *Głos* 1900 nr 13-14. — Z. KOŚCIESZA: Z końcem wieku. *Rola* 1901 nr 4-8, 17, 35-36, 38, 1903 nr 1. — W. FELDMAN: A. Świętochowski. Charakterystyka. *Słowo Pol.* 1902 dod. do nr 54, 66. — H. GALLE: A. Świętochowski jako beletrysta. W-wa 1902. [Rec.: (a. x.). *Wędrowiec* 1902 nr 13; I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1902 s. 336; M. B. *Przeegl. Powusz.* 1902 t. 75 s. 112; NOVUS. *Rola* 1902 nr 36; J. Ż. [J. ŻULAWSKI]. *Tyg. Słowa Pol.* 1902 nr 13]. — I. MATUSZEWSKI: Sztuka i historia społeczna. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 28. — D. SZCZERBIEC: Listy peruwiańskie. *Rola* 1902 nr 30. — S. BRZOZOWSKI: List otwarty do Posła Prawdy. *Głos* 1903 nr 44. — S. BRZOZOWSKI: Kilka słów wyjaśnienia. *Głos* 1903 nr 47. — E. BORECKI [E. WEISBERG]: A. Świętochowski. *Promień* 1903 nr 6-7, 10. — Z. GROTOŃSKI: A. Świętochowski. Szkic do sylwetki. *Niwa Pol.* 1904 nr 43-46. — A. GRUSZECKI: A. Świętochowski. *Nowa Reforma* 1904 nr 163-164. — K-NY [J. JELEŃSKI]: Kronika bieżąca. *Rola* 1904 nr 14, 1905 nr 14, 1906 nr 33, 48. — SZCZEPAN [S. JELEŃSKI]: W zwierciadelfku. *Rola* 1904 nr 18. — ORPION [C. JELLENTA]: Wielki rabin Warszawy. *Ateneum* 1905 t. 3 s. 115-117. — Świętochowski kandydatem na posła do Dumy. *Kur. Nar.* 1905 dod. do nr 164. — Kandydaci na posłów z Królestwa Polskiego do Izby państwowej w Petersburgu. *Praca* 1905 nr 50. — A-s: Echa. *Trybuna* 1906 nr 1. — BEJOT: Posel Prawdy. *Nowości Ilustr.* 1906 nr 14. — H. C. [H. CEYSINGER]: Czy prawda? *Tyg. Mód i Powieści* 1906 nr 2. — A. LEDNICKI: A. Świętochowski o wyborach do Dumy. *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 5. — M. LIPKA: Nasza satyra współczesna. *Wędrowiec* 1906 nr 6-7. — ŚLĄZ [M. MUTERMILCH]: List otwarty do A. Świętochowskiego. *Krytyka* 1906 t. 1 s. 268-272. — A. Świętochowski w Radomiu. *Ludźkość* 1906 nr 86. — Z powodu białdań p. Świętochowskiego. *Naród a Państwo* 1906 nr 2. — Świętochowski. *Przeegl. Por.* 1906 nr 34. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1907 nr 9, 11, 46, 1908 nr 17. — K-NY [J. JELEŃSKI]: Kronika bieżąca. *Rola* 1907 nr 3, 4, 1908 nr 40, 1909 nr 12. — Contra Świętochowskiego. *Naród a Państwo* 1907 nr 18. — Świętochowski o sobie. *Przeegl. Por.* 1907 nr 34. — *Przeegl. Por.* 1907 nr 162 [spr. ze Zjazdu Kobiet Polskich].

(Notatki i artykuły jubileuszowe:) W. FELDMAN: Ideały społeczne A. Świętocho-

wskiego. *Nowa Gaz.* 1907 dod. do nr 319. — H. GALLE. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 47. — J. GRABOWSKI: Posąg. *Nowa Gaz.* 1907 dod. do nr 319. — S. KEMPNER: A. Świętochowski jako polityk. *Nowa Gaz.* 1907 dod. do nr 319. — J. KOTARBIŃSKI: A. Świętochowski. (Z powodu 40-lecia pisarskiego). *Kur. Warsz.* 1907 nr 311. — L. KULCZYCKI: A. Świętochowski — L. Krzywicki. *Ludźkość* 1907 nr 61. — L. B. *Jedność* 1907 nr 38. — J. LEWKOWICZ: A. Świętochowski jako filozof. *Nowa Gaz.* 1907 dod. do nr 319. — J. LORENTOWICZ: Twórczość literacka A. Świętochowskiego. *Nowa Gaz.* 1907 dod. do nr 319. — ŚLĄZ [M. MUTERMILCH]. *Spoleczeństwo* 1907 nr 4. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1907 nr 523. — J. TURSKI: A. Świętochowski a wieś. *Nowa Gaz.* 1907 dod. do nr 319. — Z. Gr. *Nasz Kraj* 1907 nr 16-18. — Z. S. *Bluszcz* 1907 nr 47. — *Kur. Lw.* 1907 nr 532, 534, 536. — *Nasz Kraj* 1907 nr 27. — *Nowości Ilustr.* 1907 nr 47. — *Praca* 1907 nr 49. — *Przeegl. Por.* 1907 nr 314. — *Ster* 1907 nr 9. — L. BELMONT. *Pola Esperantisto* 1908 nr 11. — BERWIL. *Wschód* 1908 nr 1. — E. BOGDANOWICZ i in.: Odezwa jubileuszowa. *Kultura* 1908. — WL. B. [W. BUKOWIŃSKI]: Tytan. *Sfinks* 1908 t. 2 s. 385-390. — [W. BUKOWIŃSKI]: Na fali jubileuszu Świętochowskiego. *Sfinks* 1908 t. 4 s. 148-152. — A. DROGOSZEWSKI. *Wiedza* 1908 t. 1 s. 577-585. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]: Praca artystyczna A. Świętochowskiego. *Prawda* 1908 nr 1. — W. F. [W. FELDMAN]: Świętochowski — Krzywicki. *Krytyka* 1908 t. 2 s. 211-214. — S. GACKI: Siew i plon. *Prawda* 1908 nr 41. — J. GESCHWIND: Twórczość Świętochowskiego. *Kur. Lw.* 1908. — B. GORCZYŃSKI: Charakter twórczości Świętochowskiego. *Nowa Gaz.* 1908 nr 469. — J. JANKOWSKI. *Świat* 1908 nr 43. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Parę skromnych, ale szczerych uwag z powodu „jubileuszu” p. Świętochowskiego. *Rola* 1908 nr 17. — ROLICZ [S. JELEŃSKI]. *Rola* 1908 nr 41. — C. J. [C. JELLENTA]. *Ateneum* 1908 z. 3 s. 81-83. — T. JESKE-CHOIŃSKI: A. Świętochowski. (Sylwetka jubileuszowa). *Dzien. Poz.* 1908 nr 210, 216, 222; toż *Kraj* 1908 nr 178-180. — L. KĘDZIERSKI. *Kur. Poz.* 1908 nr 236-237. — J. A. KISIELEWSKI: Lwie pazury. *Głos Warsz.* 1908 nr 195. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 280; toż *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 41-42. — W. MAKOWSKI: Uczucie w twórczości Świętochowskiego. *Prawda* 1908 nr 41. — Z. MOSTOWSKI. *Ziemia Lubel.* 1908 nr 281-282. — I. MOSZCZEŃSKA: Posel Prawdy. *Prawda* 1908 nr 41. — A. NOWACZYŃSKI: A. Świętochowski i jego działalność. *Nowa Gaz.* 1908 nr 464-468; przedr. w książce: Szkice literackie. *Poz.* 1918. — E. SOKOŁOWSKI: List otwarty do Komitetu Jubile-

uszowego A. Świętochowskiego. *Prawda* 1908 nr 6. — M. SYNORADZKI. *Biesiada Lit.* 1908 nr 1-13. — M. THEMERSON: Do Jubilat. *Scena i Sztuka* 1908 [słowa do kantaty, muz. W. Lachman]. — T. ULANOWSKI: O działalności publicystycznej Świętochowskiego. *Prawda* 1908 nr 14. — K. WARSKI: Pod szyldem jubileuszu literackiego. *Rola* 1908 nr 38-40. — M. WIKSZEMSKI: Praca społeczna A. Świętochowskiego. *Prawda* 1908 nr 1. — P. ORŁOWSKI [W. WOROWSKI]. *Odiesskoje obozrientije* 1908 nr z 10 października. — Zn. P. *Kultura* 1908. — *Dzien. Chicagoski* 1908 nr 84, 251, 263. — *Dzien. Kijowski* 1908 nr 212-213. — *Dzien. Poz.* 1908 nr 225, 235, 236. — *Gaz. Pol.* 1908 nr 464-470. — Oredzie Świętochowskiego. *Kur. Lw.* 1908 nr 491. — *Kur. Poz.* 1908 nr 182. — *Lechita* 1908 nr 29. — *Mucha* 1908 nr 41 [wiersz]. — *Nowa Gaz.* 1908 nr 26, 28, 91, 152, 184, 302, 361, 399, 410, 446, 453, 457, 470, 475, 507, 576. — *Nowości Ilustr.* 1908 nr 42. — *Nowy Sztandar* 1908 nr 42. — *Prawda* 1908 nr 4, 9. — Świętochowski jako artysta. *Przegl. Por.* 1908 nr 6. — List K. Zalewskiego w sprawie jubileuszu. *Przegl. Por.* 1908 nr 189. — *Świat* 1908 nr 29. — *Zgoda* 1908 nr 42. — Pamiątka dni jubileuszowych A. Świętochowskiego 1908. W-wa 1908.

K. APPEL: „Prawda” A. Świętochowskiego i językoznawstwo. *Prawda* 1908 nr 41. — VAN DAL [S. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1908 nr 28, 1909 nr 14. — A. Świętochowski o ankiecie Sienkiewicza. *Dzien. Poz.* 1908 nr 43. — J. G. [J. GNATOWSKI]: Potrzeba religii bez dogmatu. *Przegl. Katol.* 1909 nr 4. — Z. NAŁKOWSKA: Kobieta w dziełach Świętochowskiego. *Ster* 1909 nr 2/3; przedr. w książce: Widzenie bliskie i dalekie. W-wa 1957 s. 93-100.

(W sprawie chełmskiej): M. DUBROWSKI: „Nowoje wriemja” a A. Świętochowski. *Nowa Gaz.* 1909 nr 201. — EMZET: Protest na „Protest Świętochowskiego”. *Dzien. Kijowski* 1909 nr 93. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Listy z Warszawy. *Przegl. Powisz.* 1909 t. 102 s. 312-315, 491-495. — B. KULAKOWSKI: Zbudzone prawosławie i przeczorny postęp. *Naprzód* 1909 nr 26-27. — B. KULAKOWSKI: Czy o prawdę? *Naprzód* 1909 nr 134. — J. KWIATEK: O prawdę. (Z powodu polemiki o Chełmszczyznę). *Naprzód* 1909 nr 130. — ALS [A. LACH SZYMAŃSKI]: Chełmszczyzna a Świętochowski. *Prąd* 1909 nr 2-3. — M. SYNORADZKI: Z Warszawy. (Wystąpienie A. Świętochowskiego w sprawie chełmskiej). *Biesiada Lit.* 1909 nr 18. — Protest Świętochowskiego. *Dzien. Kijowski* 1909 nr 79. — Odpowiedź Świętochowskiego. *Dzien. Kijowski* 1909 nr 81. — *Kur. Lw.* 1909 nr 16. — „Nowoje wriemja” a A. Świętochowski. *Kur. Lw.* 1909 nr 212. — Odpowiedź „Nowoje wriemja” na list Świętochowskiego.

Nowa Gaz. 1909 nr 183. — *Wiek Nowy* 1909 nr 2316, 2337. — T.: Protest Świętochowskiego. *Goniec Wil.* 1910 nr 50. — Odpowiedź Świętochowskiego. *Dzien. Kijowski* 1910 nr 58. — „Rossija” o liście Świętochowskiego. *Dzien. Kijowski* 1910 nr 69. — Świętochowski i Aleksiejew. *Rzeczpospolita* 1910 nr 28.

M. DUBROWSKI: A. Świętochowski a społeczeństwo. *Nowa Gaz.* 1910 nr 142. — K. HOFFMAN. *Scena i Sztuka* 1910 nr 1 [rozmowa z A. Świętochowskim]. — LEKTOR: A. Świętochowski o sprawie żydowskiej w Polsce. *Jedność* 1910 nr 1. — I. MATUSZEWSKI: Jeszcze o „laury” Wyspiańskiego. *Sfinks* 1910 t. 2 s. 138-141. — A. Świętochowski i społeczeństwo polskie. *Kur. Pol.* 1910 nr 86. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]: Typy kobiet w polskiej literaturze współczesnej. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 29-30. — LEKTOR: A. Świętochowski o asymilacji. *Jedność* 1911 nr 3. — J. GESCHWIND: Dramaty Świętochowskiego. *Kur. Lw.* 1912 nr z kwietnia. — W. KOŚCIAKIEWICZ: „Etyka” A. Świętochowskiego. *Prąd* 1912 nr 2. — [A. NIEMOJEWSKI]: Intrygi przeciw Świętochowskiemu. *Mysł Niepodległa* 1912 nr 203. — Mistrz Świętochowski i spółka. *Placówka* 1912 nr 2. — Cz. KALS.: Świętochowski — Ulivi. *Świat* 1913 nr 36. — T. KRZYŻANOWSKI: List do redakcji. *Prawda* 1913 nr 3. — [A. NIEMOJEWSKI]: W obliczu historii. *Mysł Niepodległa* 1913 nr 231. — L. RYGIER: List otwarty do A. Świętochowskiego. *Nowa Gaz.* 1913 nr 304. — W. R. [W. RZYMOWSKI]: Człowiek i dzieło. *Prawda* 1913 nr 47. — M. SYNORADZKI: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1913 nr 10 [o artykule A. Świętochowskiego w sprawie żydowskiej]. — J. WASERCUC: Wielka przegrana. *Izraelita* 1913 nr 41. — Głos Świętochowskiego. *Kur. Por.* 1913 nr 308. — Na pokładzie „Kultury Polskiej”. *Marchol* 1913 nr 7. — S. PIENKOWSKI: Mowa polska. *Słowo Pol.* 1914 nr 25; też *Kur. Poz.* 1914 nr 36. — S. PIENKOWSKI: Siódmy język humanisty. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 18. — *Księga pamiątk. zjazdu b. wychowanców b. Szkoły Głównej Warsz.* W-wa 1914 s. 110 [nota bio- i bibliograficzna]. — T. HOŁWÓKO: List otwarty do A. Świętochowskiego. *Widnokrąg* 1915 nr 5. — H. M. [H. MOŚCICKI]: Samorząd miejski w Królestwie Polskim. *Tyg. Ilustr.* 1915 nr 24 [wywiad z A. Świętochowskim]. — W. RZYMOWSKI: Więzień epoki. *Widnokrąg* 1915 nr 3-4, 6, 8-10. — [K. WROCZYŃSKI]: Wycieczki Sowizdrzańskie na Parnas warszawski i w okolicie. *Sowizdrzał* 1915 nr 14. — „Dziwne ciążenie”. *Izraelita* 1915 nr 4-5. — Napaść na Świętochowskiego. *Kur. Warsz.* 1915 nr 22. — Stara i młoda publicystyka. *Mysł Pol.* 1915 nr 3. — Pozytywista-nauczyciel. *Wici* 1915 nr 11. —

- S. PRZYBYSZEWSKI: Świętochowski. *Lany Ojczyście* 1916 nr 207-209. — W. J. PRZEWOŁOCKI: Kto walczył z Niemcami. *Nowa Gaz.* 1918 nr 516. — K. BLESZYŃSKI: Z powodu recenzji o p. Świętochowskim. *Naród* 1921 nr 111-112. — J. DĘBSKI: Szlachecki sąd o chłopach. *Ludowiec* 1922 nr 28. — S. DEMBY: A. Świętochowski. (Z powodu 55 rocznicy działalności literackiej i społecznej). *Kur. Warsz.* 1922 nr 337. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: A. Świętochowski w 55 rocznicę pracy narodowej. *Rzeczpospolita* 1922 nr 344. — B. KULAKOWSKI: Ateusz z książkami w spółce. *Nowy Świat* 1922 nr 259. — I. MOSZCZEŃSKA: Posel Prawdy — „reakcjonista”. *Tydzień Pol.* 1922 nr 29. — *Nowy Świat* 1922 nr 218 [not. jubileuszowa]. — A. ANUSZ: E. Niewiadomski — A. Świętochowski. *Głos Warsz.* 1923 nr 55. — ER-ZET: Posepny schylek. *Tydzień Pol.* 1923 nr 3. — JADŻWING [J. MOCZULSKI]: Świętochowski w roli historyka. *Przeł. Wil.* 1923 nr 2. — J. ŻARNOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 252 (polemika z artykułem A. Świętochowskiego „Zwierciadło prawdy”). — Polonez polityczny. Wywiad z seniorami publicystyki polskiej: A. Świętochowskim i B. Limanowskim. *Kur. Informacyjny i Telegraficzny* 1923 nr 268. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: A. Świętochowski niczym się nie przyczynił do odrodzenia Polski. *Rzeczpospolita* 1924 nr 128. — (a. n.) [A. NOWACZYŃSKI]: A. Świętochowski o „Wyzwoleniu”. *Myśl Nar.* 1924 nr 48. — Pan Świętochowski nie pozwala. *Dzien. Lud.* 1924 nr 246. — A. Świętochowski o rolnikach. *Dzien. Poz.* 1924 nr 150. — A. Świętochowski o palestyńskich numerach „Myśli Narodowej”. *Myśl Nar.* 1924 nr 29. — A. Świętochowski o panu Skrzyńskim. *Myśl Nar.* 1924 nr 44. — L. CARO: O wartości naszej przeszłości. Z powodu polemiki Dmowskiego z Świętochowskim. *Głos Narodu* 1925 nr 169. — J. GRABIEC [J. DĄBROWSKI]: Czerwona Warszawa przed ćwierćwiekiem. *Poz.* 1925 s. 194-197. — (m.): Ach! Ta nieszczęsna polityka. *Dzien. Lud.* 1925 nr 71. — Hymn neonacjonalisty. A. Świętochowski a sprawdzian rzeczywistości. *Naprzód* 1925 nr 8. — Krytyka przeszłości. *Słowo Pol.* 1925 nr 186 (dot. dyskusji między R. Dmowskim a A. Świętochowskim). — S. CZOSNOWSKI: Miniatury literackie. *Epoka* 1926 nr 79. — W. GRABSKI: Gdzie prawda? *Kur. Warsz.* 1926 nr 181. — Świętochowski a Piłsudski. *Dzien. Poz.* 1926 nr 158. — Do p. A. Świętochowskiego. *Pro Patria* 1926 nr 85. — S. DEMBY: A. Świętochowski w 60 rocznicę działalności literackiej i społecznej. *Kur. Warsz.* 1927 nr 315. — Z. DĘBICKI: A. Świętochowski. W: Portrety. [S. I.] W-wa 1927 s. 7-32. — M. GODLEWSKI: Z mojej kariery. *Famulus* 1927 nr 9 [wywiad z A. Świętochowskim]. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1927 nr 327 [art. jubileuszowy]. — P. KRYSIAK: W odpowiedzi A. Świętochowskiemu. *Przeł. Katol.* 1927 nr 18. — [A. NIEMOJEWSKI]: Uczczenie A. Świętochowskiego przez „Głos Prawdy”. *Myśl Niepodległa* 1927 nr 860. — Z. WASILEWSKI: A. Świętochowski. *Kur. Poz.* 1927 nr 156; toż *Myśl Nar.* 1927 nr 4. — Rozmowa z p. A. Świętochowskim: Jak żyją i pracują wybitni ludzie? *ABC* 1927 nr 33. — Młoda Polska ku czci A. Świętochowskiego. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 349. — Świętochowski o sobie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 96. — Z przeszłości Świętochowskiego. *Naprzód* 1927 nr 91.
- (Laureat nagrody literackiej miasta Łodzi): Z. WASILEWSKI: Uwiecznienie. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 99. — Laureat Łodzi. *ABC* 1927 nr 94 [wywiad z A. Świętochowskim]. — *Dzien. Lud.* 1927 nr 83. — Czy względy polityczne mają decydować o przyznawaniu nagród literackich? A. Świętochowski laureatem nagrody m. Łodzi. *Dzien. Pracy* 1927 nr 56. — List A. Świętochowskiego do prezydenta miasta Łodzi Cynarskiego. *Epoka* 1927 nr 101; toż *Gaz. Warsz.* 1927 nr 100. — A. Świętochowski otrzymał nagrodę literacką miasta Łodzi. *Gaz. Warsz. Por.* 1927 nr 93. — Świętochowski laureatem. *Głos Prawdy* 1927 nr 94. — Zza kulis komitetu nagrody literackiej miasta Łodzi. Czy Świętochowski nagrodę przyjmie? *Głos Prawdy* 1927 nr 97. — A. Świętochowski laureatem nagrody literackiej Łodzi. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 94. — Dziwna pomyłka. *Kur. Por.* 1927 nr 95. — Twórca „Duchów” laureatem nagrody miasta Łodzi. *Świat* 1927 nr 15. — *Wiad. Lit.* 1927 nr 172.
- J. M.: Kwadrans z A. Świętochowskim. *Echo Tyg.* 1928 nr 16. — T. B. SYGA: A. Świętochowski. *Akademik Pol.* 1928 nr 2-3. — K. WÓYCICKI: Walka na Parnasie i o Parnas. W-wa 1928 s. 67-74.
- (W 80-lecie urodzin:) S. CYWIŃSKI. *Kur. Wil.* 1929 nr 15. — V. DRESLER. *Centralnaja Jewropa* 1929 nr ze stycznia. — FRANCISZEK Sz.: Z minionych dni. Garść wspomnień ze Szkoły Głównej. *Kur. Por.* 1929 nr 217-221. — K-i [K. KREJČI]. *Slovanský přehled* (Praga) 1929 s. 151. — A. NOWACZYŃSKI: „Żyjmy Świętochowskim”. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 18. — *Gaz. Bydgoska* 1929 nr 26. — *Kur. Łódzki* 1929 nr 40. — *Kur. Poz.* 1929 nr 40. — *Kur. Warsz.* 1929 nr 20. — *Myśl Nar.* 1929 nr 4. — *Myśl Niepodległa* 1929 nr 955. — *Świat* 1929 nr 4.
- W obronie wolności słowa. *Myśl Niepodległa* 1929 nr 999. — A. Świętochowski laureatem. *Świat* 1929 nr 48. — J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI: Dziesięć minut u A. Świętochowskiego. *Rzeczpospolita* 1930 nr 25. — Etyczne poglądy Świętochowskiego. Łomża 1938. — A. Świętochowski laureatem Fundacji im. S. Popowskiego. *Przeł. Lit.* 1930 nr 1. —

W pracowni pisarzy polskich. *Wiad. Lit.* 1930 nr 335, 1932 nr 418, 1933 nr 473. — Co wiedzą pisarze polscy o Funduszu Kultury Narodowej? *Wiad. Lit.* 1930 nr 358. — S. KAWYN: Czy jesteśmy... pozytywistami? *Słowo Pol.* 1931 nr 353. — Świętochowski o hańbie Brześcia. *Głos Narodu* 1931 nr 9. — B. SUCHODOLSKI: Stanisław Brzozowski i A. Świętochowski. *Ruch Lit.* 1932 nr 4 i odb. [Rec.: *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 20]. — Do jednego mianownika. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 8. — J. S. CZARNECKI: Aleksander Wspaniały. *Antena* 1933 nr 8. — Z. LEŚNODORSKI: Lucjan w Polsce. *Kr.* 1933 s. 76-82. — R. MATUSZEWSKI: Historię należy rozumieć. *Kuźnia Młodych* 1933 nr 4. — A. NOWACZYŃSKI: Schiff o Świętochowskim. *Myśl Nar.* 1933 nr 4. — W. RZYMOWSKI: Polityka a migdały. *Kur. Por.* 1933 nr 359. — T. SINKO: Hellada i Roma w Polsce. *Lw.* 1933 s. 182-207. — R. ZAKRZEWSKI: Rozumiem. *Kuźnia Młodych* 1933 nr 5. — R. WROCZYŃSKI: Idee dramatów A. Świętochowskiego na tle pozytywizmu warszawskiego. *Kr.* 1934. [Rec.: S. Sobański. *Głos* 1935 nr 5, 7; I. Chrzanowski. *Nova Książka* 1936 s. 130-131]. — S. IGNAR: „Pamiętniki chłopów”. *Wici* 1935 nr 49. — K. IRZYKOWSKI: Z naturą przeciw naturze. *Prosto z Mostu* 1935 nr 38-39 [dot. artykułu A. Świętochowskiego „Przeciw naturze”]. — S. RYGIEL: Miasto dzieciństwa A. Świętochowskiego. *Ziemia* 1935 nr 8 i odb. — Świętochowski i Akademia. *Prosto z Mostu* 1935 nr 39. — A. CHOR.: Kultura Polski w kielichu gorczycy. *Kur. Pol.* 1936 nr 5-6. — J. HULEWICZ: Walka kobiet polskich o dostęp na uniwersytety. *Przegl. Współcz.* 1936 t. 57 s. 207-213. — S. KAWYN: Złudzenia kulturalisty. *Nowe Czasy* 1936 nr 1. — S. PIASECKI: Ofensywa dębaczcy. W książce: Prawo do twórczości. W-wa 1936 s. 293-301. — J. BECKERMAN: „Antysemityzm”. *Trybuna* 1937 nr 16-18. — L. GAJZLER: Jak Świętochowski odpowiada Świętochowskiemu. *Ster* 1937 nr 17. — A. Świętochowski o kwestii żydowskiej. *Ruch Młodych* 1937 nr 4. — J. S. W. [J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI]: U A. Świętochowskiego w Gołotczyźnie. *Express Por.* (Kielce—Radom) 1938 nr 119. — A. Świętochowski o faszyzmie. *Epoka* 1938 nr 10.

(Materiały dot. choroby, śmierci i pogrzebu A. Świętochowskiego.) W. ŚWIĘTOSŁAWSKI: Przemówienie... na pogrzebie... *Oświata i Wychow.* 1938 nr 5 s. 442-443. — Choroba A. Świętochowskiego. *Kur. Warsz.* 1938 nr 101. — *Nova Rzeczpospolita* 1938 nr 15-17, 22 [uroczystości pogrzebowe]. — *Nova Rzeczpospolita* 1938 nr 14, 16, 18, 30, *Polonia* 1938 nr 4858 [depesze kondolencyjne, podziękowanie rodziny]. — *Polonia* 1938 nr 4866 [list R. Świętochowskiego w sprawie pogrzebu]. — *Polonia* 1938 nr 4869, *Zwrot* 1938 nr 19 [art. przedśmiertny A. Świętochowskiego].

(Nekrologi i art. okolicznościowe:) A. K.

Zespół 1938 nr 10; A. Z. *Świat* 1938 nr 18; J. BECKERMAN. *Trybuna* 1938 nr 17; E. BREITER. *Wiad. Lit.* 1938 nr 20; Z. BRONCEL: Laureat nieśmiertelności. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 17; K. CZACHOWSKI: Świętochowski a Ibsen. *Ateneum* 1938 nr 4/5 s. 685-689; K. CZACHOWSKI: Wśród zagadnień Świętochowskiego. *Czas (W-wa)* 1938 nr 159; K. CZACHOWSKI. *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 20 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*; K. CZACHOWSKI: Świętochowski jako pisarz dramatyczny. *Tęcza* 1938 nr 9; K. CZACHOWSKI. *Wymiary* 1938 nr 3; J. DĄBROWSKI: A. Świętochowski. Profil duchowy. *Kur. Por.* 1938 nr 119; W. ERLICH: Więzień klasy. *Nowe Życie* 1938 nr 4; W. FRĄCZ. *Goniec Warsz.* 1938 nr 18; A. GRODZICKI. *Polonia* 1938 nr 4857; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1938 nr 112; toż *Słowo Wil.* 1938 nr 115, *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 16; J. IWANICKI: Moralno-religijne poglądy A. Świętochowskiego. *Ateneum* 1938 t. 42 s. 82-87; J. Z. JAKUBOWSKI. *Kultura Łodzi* 1938 nr 5; (J. M. B.). *Robotnik* 1938 nr 95, 117; toż *Naprzód* 1938 nr 118; J. KAMIŃSKI. *Głos Narodu* 1938 nr 114; J. KAPUŚCIŃSKA: A. Świętochowski — wódz pozytywizmu warszawskiego. *Tyg. Ilustr.* 1938 nr 19; W. KONIC: A. Świętochowski — polityk i publicysta. *Ster* 1938 nr 16; Z. LEŚNODORSKI: Umarł pisarz samotny. *Czas* 1938 nr 125; J. LORENTOWICZ. *Express Por.* (Kielce—Radom) 1938 nr 115; L. LOURIE. *Głos Por. Łódzki* 1938 dod. do nr 118; K. MAJ. *Przodownik Wiejski* 1938 nr 5. — S. MATYSK: A. Świętochowski. Znacomity pisarz—myśliciel—polityk. *Piast* 1938 nr 21; A. MILLER. *Myśl Pol.* 1938 nr 9; I. MOSZCZEŃSKA: Poseł Prawdy w moich wspomnieniach. *Kur. Warsz.* 1938 nr 129. — W. OLEWSKI: List do redakcji. Po śmierci A. Świętochowskiego. *Kur. Por.* 1938 nr 117. — OL. R. *Wies Pol.* 1938 nr 19. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW. *Bluszcz* 1938 nr 19. — K. PRUSZYŃSKI. *Słowo Wil.* 1938 nr 138. — W. PYREK: Słup ognisty. *Nova Rzeczpospolita* 1938 nr 65. — R. *Echa Leśne* 1938 nr 19. — S. RASSALSKI: A. Świętochowski. Życie i praca. *Cześć Pracy* 1938 nr 5. — S. RUMELT: Poseł Prawdy — więzień epoki. *Ster* 1938 nr 15. — W. RZYMOWSKI: A. Świętochowski, bojownik demokracji i postępu. *Dzien. Lud.* 1938 nr 117. — (S. m.). *Wici* 1938 nr 19. — St. St.: Wielka przemiana. *Kur. Warsz.* 1938 nr 143. — T. STĘPNIEWSKI: Posłowi Prawdy — pozgonne. *Epoka* 1938 nr 13. — J. SZYMAŃSKI. *Trzeźwość* 1938 nr 1-4. — J. UJEJSKI. *Ruch Filoz.* 1938 nr 1-3. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Myśl Nar.* 1938 nr 19. — S. WASYLEWSKI: Poseł Prawdy. *Gaz. Pol.* 1938 nr 118. — J. WYSZOMIRSKI. *Kur. Por.* 1938 nr 119. — W. B. *Plomyk* 1937/38 nr 37. — F. ZBROJA: Etyczne poglądy Świętochowskiego. *Łomża* 1938. [Rec.: S. Kwiatkowski. *Przegl. Powsz.* 1938 t. 219 s. 289]. — *ABC* 1938 nr 126. — *Czas (W-wa)*

- 1938 nr 113, 117. — Charakterystyka indywidualności A. Świętochowskiego. *Dzien. Poz.* 1938 nr 96. — *L'Echo de Varsovie* 1938 nr 33. — *Gaz. Lw.* 1938 nr 106. — *Gaz. Pol.* 1938 nr 113. — *Głos Por. Łódzki* 1938 nr 113. — *Głos Ziemi* 1938 nr 18. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 115. — *Kur. Por.* 1938 nr 118. — *Kuźnica* 1938 nr 9. — *Młoda Myśl Lud.* 1938 nr 3-4. — *Młody Nurt* 1938 nr 1. — *Na Szerokim Świecie* 1938 nr 18. — *Naród Pol.* 1938 nr 25/26. — I. Paderewski i gen. Haller o A. Świętochowskim. *Nowa Rzeczpospolita* 1938 nr 21. — Francja o Świętochowskim. *Nowa Rzeczpospolita* 1938 nr 26. — *Ostatnie Wiadomości* 1938 nr 117. — *Piast* 1938 nr 18-19. — *Polonia* 1938 nr 4. — *Praca Obywatelska* 1938 nr 9. — *Prosto z Mostu* 1938 nr 21. — *Przegl. Pedag.* 1938 s. 192. — *Światowid* 1938 nr 44. — *Tyg. Ilustr.* 1938 nr 18. — Dwaj Wielcy dla swoich narodów. *Wola i Czyn* 1938 nr 10 [G. d'Annunzio i A. Świętochowski]. — *Zaczyn* 1938 nr 17.
- A. GRZYCHOWSKI: Lublin w życiu i twórczości pisarzy polskich. *Spr. Dyr. i Państw. Liceum i Gimn. w Lubl.* 1938/1939 s. 13-14. — Z. SZWEJKOWSKI: A. Świętochowski. *The Slavonic Year-Book* 1939/1940 s. 228-236 i odb. Londyn 1940; wersja pol. w książce: Nie tylko o Prusie. *Poz.* 1967. — H. ZASADA: Problem religii u A. Świętochowskiego. *Przegl. Powsz.* 1939 t. 222 s. 40-49. — J. GŁOGOWSKI: Demokracja w ujęciu Świętochowskiego. *Tyg. Wr.* 1946 nr 3/4. — S. NOSKOWSKI: „Intelektualizm” prozy Świętochowskiego na tle jej kształtu rytmicznego. *Nauka i Sztuka* 1946 nr 7/8 s. 111-135. — M. TROCHIMOWSKA: Bojownik o prawdę i postęp. *Głos Wielkop.* 1946 nr 47. — J. FALENCIAK: Od Świętochowskiego do Śreniowskiego. *Wies* 1947 nr 40. — S. JASIŃSKI: „Herezje historyczne”. Poglądy A. Świętochowskiego na tle dzisiejszej rzeczywistości. *Słowo Powsz.* 1947 nr 88. — D. GROMSKA: Philosophes polonais morts entre 1938 et 1945. A. Świętochowski. *Studia Philosophica* 1948 t. 3 s. 85. — H. M.: Na barykadach pozytywizmu. A. Świętochowski. *Głos Pomorski* 1948 nr 147. — (n.) [R. WOJCIECHOWSKI]: Prawda o A. Świętochowskim. Nieznane szczegóły z życia autora „Historii chłopów polskich”. *Gaz. Lud.* 1948 nr 6. — S. ARNOLD: Przedmowa do: A. Świętochowski: Historia chłopów polskich w zarysie. T. 1. W-wa 1949. — J. KULCZYCKA-SALONI: Twórczość artystyczna A. Świętochowskiego. *Kuźnica* 1949 nr 4. — W. KUBACKI: A. Świętochowski. W: *Pozytywizm*. Cz. 1. Wr. 1950 s. 117-125; przedr. w: *Lata terminowania*. Kr. 1963. — S. SANDLER: „Okres burzy i naporu”. *Wies* 1950 nr 33. — S. SANDLER: Wobec socjalizmu. *Wies* 1950 nr 43. — S. SANDLER: A. Świętochowski w l. 1867-1880. Przyczynek do dziejów mieszczańskiej ideologii pozytywizmu polskiego. W: *Pozytywizm*. Cz. 1. Wr. 1950 s. 181-236 i odb. — J. BACULEWSKI, J. KULCZYCKA: Historiografia polskiego pozytywizmu. W: *Pozytywizm*. Cz. 2. Wr. 1951 s. 351-433 i odb. — J. HEN: Zapomniana młodość. *Żołnierz Pol.* 1951 nr 49. — W. NAŁKOWSKI: A. Świętochowski. *Twórczość* 1951 nr 3 s. 117 [z papierów pośmiertnych]. — W. STRZALKOWSKI: *Wiadomości* (Londyn) 1951 nr 40 [wspomnienie]. — R. SZWARCÓWNA: Problematyka gospodarcza „Przeglądu Tygodniowego” w l. 1860-1870. W: *Pozytywizm*. Cz. 2. Wr. 1951 s. 129-190. — S. SANDLER: A. Świętochowski. *Wszechnica Radiowa* 1952 nr 23. — W. NATANSON: Świętochowski o Górnym Śląsku. *Świat i Życie* dod. *Dzien. Zach.* 1953 nr 6. — S. STEMPOWSKI: Pamiętniki (1870-1914). Wr. 1953 s. 225-233. — W. PIOTROWSKI: Łódź w „Prawdzie” A. Świętochowskiego. *Przegl. Nauk Hist. i Społ.* 1954 s. 236-267. — J. RUDZKI: U źródeł ideologii polskiej burżuazji doby Wielkiego Proletariatu. „Prawda” Świętochowskiego w walce z ruchem robotniczym w latach osiemdziesiątych XIX w. *Myśl Filoz.* 1954 nr 1 s. 140-176. — B. LUBOSZ: Śląskie opowieści Świętochowskiego. *Na Niedzielę* 1955 nr 53. — J. MARCHLEWSKI: Dwa jubileusze. W książce: O sztuce. W-wa 1957 s. 237-241. — J. RUDZKI: A. Świętochowski o pocieszycielach strapionych. *Argumenty* 1957 nr 1. — J. RUDZKI: Z laickich tradycji warszawskiego pozytywizmu. Lata siedemdziesiąte XIX w. *Myśl Filoz.* 1957 nr 2 s. 163-215, 350. — S. SANDLER: Wśród faktów i problemów publicystyki Świętochowskiego. W: *Z literatury lat 1863-1918. Studia i szkice*. Wr. 1957; przedr. w książce: *Ze studiów nad Świętochowskim*. W-wa 1957. — S. SANDLER: Wstęp do: A. Świętochowski: Dusze nieśmiertelne. Wr. 1957 BN I, 165 s. V-CLIX; przedr. wersji zmienionej w książce: *Ze studiów nad Świętochowskim*. W-wa 1957. — S. SANDLER: *Ze studiów nad Świętochowskim*. W-wa 1957. [Rec.: H. Markiewicz. *Życie Lit.* 1958 nr 20; Z. Żabicki. *Nowa Kultura* 1958 nr 34]. — W. SULEWSKI. *Zarzewie* 1957 nr 32. — A. GARLICKA: Proces o dyfamację. *Stolica* 1958 nr 21. — O. MISSUNA: Proces G. Zapolskiej. *Prawo i Życie* 1958 nr 13; przedr. w książce: *Warszawski pitaval literacki*. W-wa 1960. — T. L. MŁYNARSKI: Wspomnienie o A. Świętochowskim. *5 Rzek* 1958 nr 2. — J. RUDZKI: Dziedzictwo wielkiej publicystyki. (W dwudziestolecie śmierci A. Świętochowskiego). *Nowa Kultura* 1958 nr 19. — J. RUDZKI: Wolnomyślicielstwo A. Świętochowskiego. *Euhemer* 1958 nr 1 s. 30-38. — R. WROCZYŃSKI: Wstęp do: *Pedagogika pozytywizmu warszawskiego*. Wr. 1958 s. XXX-XXXVI. — J. IŻYCKI: Skradziony testament A. Świętochowskiego. *Wr. Tyg. Katol.* 1959 nr 1. — L. KRZYWICKI: Wspomnienia. T. 3. W-wa 1959 s. 112-162. — T. L. MŁYNARSKI: Czerwona hrabianka. *5 Rzek* 1959 nr 3. — J. ROS-

- NOWSKA: Posel Prawdy. *Argumenty* 1959 nr 37. — J. RUDZKI: Z zagadnień pozytywistycznej teorii postępu. *Studia Socjolog.-Polit.* 1959 nr 2 s. 117-157. — M. ŚWIĘTOCHOWSKA-GROSSMANOWA: Prawda o Bąkowskiej i Świętochowskim. *5 Rzek* 1959 nr 4. — M. WARNEŃSKA: Śladem romantycznego pozytywisty. *Trybuna Ludu* 1959 nr 111; przedr. w książce: Mazowieckie ścieżki pisarzy. W-wa 1966. — K. KONARSKI: Ruch stowarzyszeniowy w Warszawie w l. 1909-1915. W: *Z dziejów książki i bibliotek w Warszawie*. W-wa 1961 s. 523-524. — J. KORZYBSKI. *Trybuna Mazowiecka* 1961 nr 229 [o muzeum w Gołotczyźnie]. — R. WROCZYŃSKI: Ruch oświatowy w Królestwie Polskim w początkach w. XX. W: *Z dziejów książki i bibliotek w Warszawie*. W-wa 1961 s. 267-268. — J. KURYLUK. *Światowid* 1962 nr 12.
- T. L. MŁYNARSKI: Racionalista, jasnowidz i ortografia. W dwudziestą piątą rocznicę śmierci A. Świętochowskiego. *5 Rzek* 1963 nr 2. — J. RUDZKI: Świętochowski. W-wa 1963. [Rec.: P. Beylin. *Przegl. Kult.* 1963 nr 18; K. Szaniawski. *Nowe Książki* 1963 nr 7]. — W. GRZELAK: Cyganeria z „Udziałowej” 1908-1913. W-wa 1965. — T. L. MŁYNARSKI: Ziemia ciechanowska ziemią literacką. *5 Rzek* 1965 nr 2. — O. JĘDRZEJCZYK: Porywy pozytywizmu. *Gaz. Kr.* 1966 nr 78. — J. KULCZYŃSKA-SALONI. *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. IV: Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 2. W-wa 1966. — W. LEDNICKI: Rosyjsko-polska entente cordiale. (Jej początki i fundamenty 1903-1905). *Zeszyty Hist.* (Paryż) 1966 t. 10 s. 9-142. — A. ŻEROMSKI: Ciechanów. *Argumenty* 1966 nr 43. — B. LUBOSZ: Śląskie troski A. Świętochowskiego. *Kalendarz Śląski TRZZ* 1967 s. 110-112. — S. KOLACZKOWSKI: Artystyczna i publicystyczna działalność A. Świętochowskiego. W książce: S. Kołaczkowski: Pisma wybrane. Oprac. S. Pigoń. T. 1. W-wa 1968. — J. RUDZKI: A. Świętochowski i pozytywizm warszawski. W-wa 1968. — M. RUSINEK: Niestare dzieje. *Kultura* 1968 nr 4. — J. SKARBK: Koncepcja nauki w pozytywizmie polskim. Wr. 1968. — W. NAWROCKI: A. Świętochowski albo zmiana warty. *Zycie Lit.* 1969 nr 7. — A. WERBA. *Ukrain-skyj kalendar* 1969 s. 227-229. — H. JANKOWSKA: Miłość, róża i pozytywizm. *Tydzien Pol.* (Londyn) 1970 nr 9. — B. PETROZOLIN-SKOWRONSKA: „Liberum veto” A. Świętochowskiego wobec rewolucji 1905-1907. *Roczn. Historii Czasopiśmiennictwa Pol.* R. 9 (1970) z. 2-3. — J. STARNAWSKI: Kulisy literackiej nagrody Łodzi 1927-1933. *Osnowa* 1970 nr z jesieni s. 80-93. — B. PETROZOLIN-SKOWRONSKA: „Pionier niehistorycznych klas narodu”. *Kultura* 1971 nr 1. — Red.: Świętochowski A. *Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy*. Wr. 1971. — M. BRYKALSKA: A. Świętochowski jako wydawca i redaktor „Prawdy” (1881-1900). *Roczn. Historii Czasopiśmiennictwa Pol.* R. 11 (1972) z. 3 s. 343-392. — L. B. GRZENIEWSKI: Świętochowski. *Argumenty* 1972 nr 39; [polem.:] B. MIECUGOW. *Zycie Lit.* 1972 nr 42. — S. JEDYNAK: Etyka teoretyczna A. Świętochowskiego. *Studia Filoz.* R. 6 (1972) nr 11/12. — B. SITEK: A. Świętochowski czolowy publicysta pozytywizmu polskiego. *Polonistyka* 1972 nr 5. — T. WAWER: A. Świętochowski. *Tyg. Powsz.* 1972 nr 22. — J. J. LIPSKI: Posel Prawdy. W książce: Warszawscy „pułstelnicy” i „bywalcy”. T. 1. W-wa 1973 s. 359-361. — M. KRÓL: A. Świętochowski. W książce: Sylwetki polityczne XIX wieku. Kr. 1974 s. 111-119.
- Sprawozdania z odczytów. *Przegl. Por.* 1907 nr 320, 323, 327, 330, 340, 1908 nr 73, 323, 333, 336, 340, 347, 350, 354, 357, 362 (O parlamentaryzmie w Europie).
- Niewinni. A. BELCIKOWSKI: *Tyg. Ilustr.* 1875 nr 383. — AR-Y [M. DZIEDUSZYCKI]. *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1875 nr 47. — S. GRUZIŃSKI. *Ruch Lit.* 1875 nr 45. — K. KASZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1875 t. 2 s. 278, 297. — F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Wiek* 1875 nr 236-237. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1875 nr 44. — L. NIEMOJOWSKI. *Tydzien* 1875 nr 41; przedr. *Tyg. Mąd i Powieści* 1875 nr 44. — J. OCHOROWICZ. *Niwa* 1875 t. 8 s. 716-721. — A. PILECKI. *Opiekun Domowy* 1875 nr 43. — Z. SARNECKI. *Ognisko Domowe* 1875 nr 57. — H. SIENKIEWICZ. *Gaz. Pol.* 1875 nr 187; przedr.: *Dziela*. T. 49. W-wa 1950. — H. ST. [H. STRUVE]. *Kłosa* 1875 nr 540. — S-i [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1875 t. 36 s. 336-342. — WEREDYK. *Dzien. Mód* 1875 nr 15. — *Afisz Teatr.* 1875 nr 89-90. — *Czas* 1875 nr 91. — *Dzien. Warsz.* 1875 nr 218. — *Gaz. Pol.* 1875 nr 236. — *Ojczyzna* 1875 nr 253, 256. — *Przegl. Pol.* 1875 t. 36 s. 151. — *Ruch Lit.* 1875 nr 20, 46. — *Tyg. Romansów i Powieści* 1875. — B. [K. BARTOSZEWICZ]: Stańczykowskie błazeństwa. *Szkice Spol. i Lit.* 1876 nr 12. — D. HENKIEL. *Bibl. Warsz.* 1876 t. 2 s. 548-552. — REWERA [L. RZEPECKI]. *Warta* 1876 nr 85. — REWERA [L. RZEPECKI]: Apostołowie szatana. *Warta* 1876 nr 86. — S. Tz. *Przegl. Kryt.* 1876 s. 148. — [A. WIŚLIŃSKI]. *Przegl. Tyg.* 1876 nr 1. — *Dzien. Poz.* 1876 nr 35, 37. — *Kur. Poz.* 1876 nr 33. — *Przegl. Lw.* 1876 t. 11 s. 491. — *Ruch Lit.* 1876 nr 28. — *Szkice Spol. i Lit.* 1876 nr 10. — W. BOGUSŁAWSKI. *Ateneum* 1877 t. 1 s. 424. — W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Powsz.* 1882 nr 9. — *X. Gaz. Pol.* 1882 nr 39. — *Kur. Codz.* 1882 nr 39. — *Kur. Por.* 1882 nr 49. — J. LORENTOWICZ: Dwadzieścia lat teatru. T. 1. W-wa 1929 s. 313-314. — T. MIKULSKI: „Niewinni”. W książce: Spotkania wrocławskie. Wr. 1950 s. 315-324, wyd. 2 Kr. 1954 s. 326-335. —

S. SANDLER: „Wina uniewinnia się tym...” Debiut dramatyczny Świętochowskiego. *Pam. Lit. R.* 47 (1956) z. 3 s. 1-28; przedr. w książce: *Ze studiów nad Świętochowskim*. W-wa 1957 s. 111-151. — E. PIĘŚCİKOWSKI: Jeszcze o debiucie dramatycznym A. Świętochowskiego. *Pam. Teatr.* 1958 z. 1 s. 104-107. — Z. SZWEJKOWSKI: Dramat Świętochowskiego „Niewinni”. *Księga pamiątk. ku czci K. Górskiego*. Tor. 1967 s. 311-318.

O powstawaniu praw moralnych. P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1877 z. 4 s. 672-691. — A. N. [A. NIEWIAROWSKI]. *Echo* 1877 nr 248-249. — W. PRONASZKO. *Niwa* 1877 t. 12 s. 689-701. — B. PRUS. *Kur. Warsz.* 1877 nr 59; przedr.: *Kroniki*. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 3. W-wa 1954 s. 59-61. — *Gaz. Pol.* 1877 nr 270. — T. *Gaz. Handlowa* 1877 nr 52. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1878 t. 1 s. 313-337. — S. *Tyg. Mód i Powieści* 1878 nr 49. — L. S. W. [L. SZCZERBOWICZ-WIECZÓR]. *Tyg. Ilustr.* 1879 nr 161.

Ojciec Makary. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Szkice Spół. i Lit.* 1876 nr 13-16. — B. [K. BARTOSZEWICZ]: Stańczykowskie blażeństwa. *Szkice Spół. i Lit.* 1876 nr 12. — B. CZERWIŃSKI. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Spół.* 1876 nr 14-16. — S. *Tz. Przegl. Kryt.* 1876 s. 148. — *Afisz Teatr.* 1876 nr 101-103. — *Kur. Poz.* 1876 nr 60. — *Przegl. Lw.* 1876 t. 11 s. 491. — *Przegl. Tyg.* 1876 nr 19-23. — *Szkice Spół. i Lit.* 1876 nr 10, 12. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Trylogia dramatyczna A. Świętochowskiego. *Słowo* 1889 nr 90-93 [dot. także dramatów: Aureli Wiszar, Regina]. — A. NIE-MOJEWSKI: Książka trzech pokoleń. *Głos* 1901 nr 27-31. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1909 nr 29. — E. *Przegl. Por.* 1909 nr 29. — M. FINKELSTEIN-ZIĘBOWSKI. *Młoda Muzyka* 1909 nr 4. — S. GACKI. *Prawda* 1909 nr 6. — C. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 7. — J. KORSKI. *Scena i Sztuka* 1909 nr 6. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1909 nr 46; przedr. w: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 1. W-wa 1929. — S. SANDLER: Wstęp do: A. Świętochowski: Dusze nieśmiertelne. Wr. 1957 B N I, 165 s. V-CLIX; przedr. wersji zmienionej w książce: *Ze studiów nad Świętochowskim*. W-wa 1957 s. 155-349 [dot. także dramatów: Aureli Wiszar, Regina].

Antea. E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 281 [dot. także dramatów: Na targu, Helvia]. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1886 nr 17. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1886 nr 19. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1886 nr 173. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1886 nr 95. — *Bibl. Warsz.* 1886 t. 2 s. 295-296. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.*

1886 nr 132. — *Gaz. Warsz.* 1886 nr 81. — *Kur. Por.* 1886 nr 95.

Na targu. E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 281 [dot. także dramatów: Antea, Helvia].

Helvia. *Kur. Codz.* 1876 nr 200. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1881 t. 2 s. 564-570. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1881 nr 828. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1881 nr 20. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 281 [dot. także dramatów: Antea, Na targu]. — S. R. *Biesiada Lit.* 1881 nr 281. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Echo* 1881 nr 100. — *Gaz. Pol.* 1881 nr 103. — *Kur. Codz.* 1881 nr 100. — *Kur. Por.* 1881 nr 124. — *Tyg. Powsz.* 1881 nr 21-22. — SOLUS. *Niwa* 1882 s. 221-222. — R. P. [R. POLIŃSKI]. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1891 nr 145. — Z... *Dziew. Pol.* 1891 nr 229. — *Gaz. Lw.* 1891 nr 144.

Poddanka. B. PRUS. *Kur. Warsz.* 1877 nr 47; przedr.: *Kroniki*. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 3. W-wa 1954 s. 41-44. — F. J. [F. JAKUBOWSKI]. *Teatr Lud.* 1959 nr 10.

Błazen. P. JAJA-BYKOWSKI. *Echo* 1878 nr 262. — *Kur. Por.* 1886 nr 69. — F. J. [F. JAKUBOWSKI]. *Teatr Lud.* 1959 nr 10. — A. JARECKI. *Sztandar Młodych* 1961 nr 99. — W. N. [W. NATANSON]. *Teatr* 1961 nr 10. — L. WOYCIECHOWSKA. *Express Wiecz.* 1961 nr 99.

Piękna. [J. I. KRASZEWSKI]. *Nowiny* 1878 nr 70, 101. — J. T. [J. TRETIAK]. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Spół.* 1878 nr 53. — Z. *Nowiny* 1878 nr 25. — *Kur. Codz.* 1878 nr 25. — *Tyg. Powsz.* 1878 nr 42. — W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1882 nr 241. — P. Ch. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Ateneum* 1882 t. 4 s. 554-566. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1882 nr 190, *Kłosa* 1882 nr 905-906. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Bluszcz* 1882 nr 44-45. — H. KUCZAŁSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1882 nr 45. — M. S. *Tyg. Powsz.* 1882 nr 45. — A. PÓLKOZIC [A. NIEWIAROWSKI]. *Wiek* 1882 nr 241. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1882 nr 359. — H. SIENKIEWICZ. *Słowo* 1882 nr 241; przedr.: *Dziela*. T. 46. W-wa 1951. — O. VIOLA [M. WOŁOWSKI]. *Tyg. Romansów i Powieści* 1882 nr 722. — *Gaz. Pol.* 1882 nr 242. — *Gaz. Warsz.* 1882 nr 266-268. — Dramat postępowy. *Kronika Rodz.* 1882 nr 22. — *Kur. Por.* 1882 nr 297, 1890 nr 87. — *Nowiny* 1882 nr 296. — *Warta* 1882 s. 4240. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1883 nr 199. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1883 nr 201. — (d.). *Dziew. Pol.* 1885 nr 147. — W. T. [W. TRAMP-CZYŃSKI]. *Dziew. Łódzki* 1885 nr 16. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Świat* 1889 nr 10. — *Kur. Kr.* 1889 nr 244. — *Nowa Reforma* 1889 nr

112. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1890 nr 70. — *Vijenac* 1890 nr 48; przedr. *Pozorište* 1890 nr 52. — *Scena i Sztuka* 1908 nr 17. — (km.) [K. MAKUSZYŃSKI]. *Słowo Pol.* 1912 nr 192. — S. WASYLEWSKI. *Gaz. Wiecz.* 1912 nr 648.

Wolter. B. L. [B. LIMANOWSKI]. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1878 nr 57. — *V. Nowiny* 1878 nr 28. — *Kur. Codz.* 1878 nr 166. — A. REMBOWSKI. *Niwa* 1879 nr 101; przedr.: *Pisma. W-wa* 1902 s. 586-599.

Dramata. J. K. K. [J. K. KOTARBIŃSKI]. *Kur. Codz.* 1879 nr 154. — *Tyg. Powsz.* 1879 nr 38. — P. CHMIEŁOWSKI: *Młode siły. Ateneum* 1880 t. 1 s. 153-175. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Bibl. Warsz.* 1880 t. 1 s. 413-422. — *Warta* 1881 s. 3538-3540.

O życiu. J. K. K. [J. K. KOTARBIŃSKI]. *Kur. Codz.* 1879 nr 216. — LIGEZA [Z. SUMIŃSKI]. *Niwa* 1879 nr 113. — *Tyg. Powsz.* 1879 nr 38. — P. CHMIEŁOWSKI: *Młode siły. Ateneum* 1880 t. 1 s. 153-175. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Bibl. Warsz.* 1880 t. 1 s. 413-422. — W. Z. KOŚCIAŁKOWSKA: *Nasi noweliści. Niwa* 1881 nr 150-154. — S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1881 t. 60 s. 373-382; przedr. *Niwa* 1881 nr 157-158. — *Warta* 1881 s. 3538-3540. — L. B. [L. BELMONT]. *Izraelita* 1907 nr 45 [dot. Chawy Rubin]. — T. JESKE-CHOIŃSKI: *Żyd w powieści polskiej. W-wa* 1914 s. 49-51 [dot. Chawy Rubin]. — S. SANDLER: *Wstęp do: A. Świętochowski: Nowele i opowiadania. Wr.* 1965 *BN I*, 185 s. III-CXIII.

Klemens Boruta. *Tyg. Powsz.* 1880 nr 36. — W. Z. KOŚCIAŁKOWSKA: *Nasi noweliści. Niwa* 1881 nr 150-154. — *Przegl. Lw.* 1881 t. 21 s. 94. — A. BEREZA: *Epizod śląski w nowelistyce A. Świętochowskiego. Kwart. Opolski* 1959 nr 1 s. 5-26.

O epikureizmie. *Kur. Codz.* 1880 nr 80, 86. — L. PRZYSIECKI. *Bibl. Warsz.* 1881 t. 4 s. 133-138.

Siedem grzechów głównych. *Przegl. Katol.* 1882 nr 37, 39, 41, 44. — Ad. T. [A. TATOMIR]. *Nowe Książki* 1959 nr 12. — *Fakty i Myśli* 1959 nr 8. — W. SĄDKOWSKI: *Pamflet antyfideistyczny Świętochowskiego. Trybuna Ludu* 1960 nr 48.

Pauzaniasz. T. CHOIŃSKI [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Niwa* 1883 nr 195.

Wskazania polityczne. Wł. SKIBA [W. SABOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1883 nr 33, 40,

47, 52. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: *Liberum veto. Prawda* 1883 nr 7, 8 [odpowiedź W. Sabowskiemu]. — W. SZYMANOWSKI: *Prawda. Kur. Warsz.* 1883 nr 51; A. S. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: *Nieprawda. Prawda* 1883 nr 10 [odpowiedź W. Szymanowskiemu]. — *Nowa Reforma* 1883 nr 39, 53; A. S. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: *Albo... albo... Prawda* 1883 nr 9. — K. WÓYCICKI: *Asnyk wśród prądów epoki. W-wa* 1931 s. 39-46. — Z. SZWEJKOWSKI: *Przypisy do: B. Prus: Kroniki. T. 6. W-wa* 1957 s. 452-456.

Aspazja. A. BAR. *Scena i Sztuka* 1908 nr 42. — S. BARYCZ. *Kultura* 1908 t. 4 s. 128-130. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1908 t. 4 s. 160-165. — S. GACKI. *Prawda* 1908 nr 42. — B. GORCZYŃSKI. *Nowa Gaz.* 1908 nr 472. — IKON. *Biesiada Lit.* 1908 nr 5. — C. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 42. — J. J. [J. JANKOWSKI]. *Świat* 1908 nr 43. — J. A. KISTELEWSKI. *Głos* 1908 nr 198. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 284. — *Dzien. Poz.* 1908 nr 240. — *Przegl. Por.* 1908 nr 285. — W. BOGUSŁAWSKI: *Pragnienia i rzeczywistość. Bibl. Warsz.* 1909 t. 1 s. 161-164.

Duchy. AUDAX [K. EHRENBERG]: *Libretto do nowej operetki. Niwa* 1895 nr 7. — A. L. [A. LANGE]. *Gaz. Pol.* 1900 nr 202. — *Pogląd na Świat* 1901 nr 7-9. — P. CHMIEŁOWSKI: *Dramat polski doby najnowszej. Lw.* 1902 s. 30-41; przedr. w książce: *Pisma krytycznoliterackie. T. 2. W-wa* 1961 s. 110-117. — J. KOTARBIŃSKI. *Przegl. Por.* 1908 nr 89; przedr. *Nowa Gaz.* 1908 nr 148. — J. KOTARBIŃSKI: *Poemat dramatyczny. Sfinks* 1908 t. 2 s. 401-432. — A. NIEMOJEWSKI. *Nowa Gaz.* 1909 nr 74. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]. *Świat* 1910 nr 27. — M. GROSSEK [M. GROSSEK-KORYCKA]: *Interpretacja „Duchów” Świętochowskiego. Sfinks* 1910 t. 2 s. 263-274, 419-429; przedr. w książce: *Z krainy piękna. W-wa* 1930.

Pisma. T. 1-2: *Obrazki powieściowe. P. CHMIEŁOWSKI. Kur. Codz.* 1896 nr 308; toż *Przegl. Poz.* 1896 nr 46-47. — L. RUTKOWSKI. *Ateneum* 1896 t. 4 s. 591-595. — J. STEN. [L. BRUNER]. *Krytyka* 1897 nr 1. — K. ZDZIECHOWSKI. *Przegl. Lit.* 1897 nr 6. — E. PIĘŚCİKOWSKI: *Rugi pruskie w ujęciu ideowo-literackim A. Świętochowskiego. Przegl. Zach.* 1957 nr 4 s. 365-388 [dot. opowiadania *Oddech*]. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 131. — L. RUTKOWSKI. *Ateneum* 1897 t. 3 s. 178-181. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1908 t. 2 s. 520-525.

Poeta jako człowiek pierwotny. A. MAHRBURG: *Animizm w poezji. Głos* 1896 nr 30-31. — I. SUESSER. *Krytyka*

1896 t. 1 s. 92-93. — J. LORENTOWICZ. *Przeł. Filoz.* 1897/1898 z. 2 s. 125-128. — J. KOTARBIŃSKI. *Przeł. Lit.* 1898 nr 4.

Pisma. T. 3: Bajki. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 88. — L. RUTKOWSKI. *Ateneum* 1898 t. 3 s. 171-174. — *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1898 nr 271.

Pisma. T. 4-6: Utwory dramatyczne. P. CHMIEŁOWSKI. *Pogląd na Świat* 1900 nr 4, 1901 nr 1; też *Kur. Codz.* 1901 nr 87.

O prawach człowieka i obywatela. O prawach mniejszości. SŁUCHACZ. *Ziemia Lubel.* 1906 nr 266.

Utopie w rozwoju historycznym. W. M. KOZŁOWSKI. *Kur. Warsz.* 1909 nr 344, 347, 354, 359. — *Nowa Gaz.* 1909 nr 535, 541, 547, 553, 559, 563, 569, 575, 581, 587, 596 [spr. z odczytów]. — E. GRABOWSKI. *Krytyka* 1910 z. 5. — W. LUTOSŁAWSKI. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 207; przedr. w książce: *Na drodze ku wielkiej przemianie.* W-wa 1912 s. 173-182. — T. MIELCARZEWICZ. *Praca* 1910 nr 15. — RES. [F. PERL]. *Przedświt* 1910 nr 6. — S. POSNER. *Książka* 1910 s. 404-406. — S. PYROWICZ. *Nowa Gaz.* 1910 dod. do nr 3. — *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 7.

Źródła moralności. S. CZARNOWSKI. *Tyg. Pol.* 1912 nr 1. — E. CZEKALSKI. *Nowa Gaz.* 1912 nr 184. — Dr A. Ski: *Wszelka moralność jest moralna.* *Rola* 1912 nr 32-37 i odb. — A. KURCJUSZ. *Israelita* 1912 nr 4. — W. RZYMOWSKI. *Prawda* 1912 nr 6-7. — Z. WŁODOWICZ. *Ster* 1912 nr 9-10. — D. ZGLIŃSKI. *Przeł. Wil.* 1912 nr 16. — A. ZIELEŃCZYK. *Książka* 1912 nr 7. — F. ZNANIECKI. *Przeł. Filoz.* 1912 s. 241-246. — *Głos Płocki* 1912 nr 13. — *Nowe Tory* 1912 t. 1 s. 255-257. — *Pobudka* 1912 nr 2/3.

Drygałowie. W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1914 nr 92. — *Krytyka* 1914 t. 42 s. 186-187. — E. CZEKALSKI. *Prawda* 1915 nr 14-16; przedr. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1915 nr 21. — S. TARCZEWSKI: *Powieść ucieszna.* *Myśl Pol.* 1915 nr 6.

Czcigodni Polacy. W. K. [W. KOZICKI]. *Słowo Pol.* 1923 nr 25. — *Dzien. Poz.* 1923 nr 17. — *Rodzina* 1923 nr 1/3.

Hultaj. I. OKSZA-GRABOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 88. — *Szermierz* postępu. *Kultura Rob.* 1923.

Historia chłopów polskich w zarysie. J. BIRKENMAJER. *Kur. Poz.*

1925 nr 339. — Z. DĘBICKI. *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 31. — A. MARYLSKI. *Przeł. Wszeczp.* 1925 s. 864-872. — S. SZPOTAŃSKI. *Myśl Nar.* 1925 nr 3. — Z. WASILEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 182. — A. W. [A. WYSOCKI]. *Rzeczpospolita* 1925 nr 211. — *Kur. Warsz.* 1925 nr 204. — *Myśl Niepodległa* 1925 nr 784. — *Piast* 1925 nr 30-31. — *Dzien. Poz.* 1926 nr 19. — *Prąd* 1926 nr 7/8. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1928 nr 212. — phl. [P. HULKA-LASKOWSKI]. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1928 nr 27. — V. [S. KOZICKI]. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 113. — A. NIEMOJEWSKI. *Myśl Niepodległa* 1928 nr 921. — *Dźwignia* 1928 nr 8. — *Gaz. Warsz.* 1928 nr 117. — A. FISCHER. *Słowo Pol.* 1929 nr 34. — P. HULKA-LASKOWSKI. *Wiad. Lit.* 1929 nr 1. — H. WRÓŃSKI. *Wolnomysliciel Pol.* 1929 nr 20. — W. RZYMOWSKI: *Chłopi — bezimienni współtwórcy dziejów.* *Kur. Por.* 1935 nr 4. — N. K. *Książka i Kultura* 1947 nr 9. — S. ARNOLD: *Przedmowa do: A. Świętochowski: Historia chłopów polskich w zarysie.* T. 1. W-wa 1949. — S. STRUMPH-WOJTKIEWICZ. *Rzeczpospolita* 1949 nr 348.

Twinko. A. BAR. *Tydzien Kult.-Lit.* dod. *Głosu Narodu* 1936 nr 22. — E. BREITER: *Powieść wielkiego moralisty.* *Wiad. Lit.* 1936 nr 32. — K. CZACHOWSKI: *Idea społeczna w współczesnej powieści polskiej.* *Czas* (W-wa) 1936 nr 354. — B. DUDZIŃSKI. *Robotnik* 1936 nr 256; przedr. *Naprzód* 1936 nr 258. — J. KISIELEWSKI. *Tęcza* 1936 nr 10. — J. KRZYŻANOWSKI: *Pion* 1936 nr 47. — W. KUBACKI: *Tragiczna powieść Świętochowskiego.* *Gaz. Pol.* 1936 nr 304. — Z. KUCHARSKI. *Gaz. Pol.* 1936 nr 207. — J. LORENTOWICZ: *Osobliwa pokuta.* *Nowa Książka* 1936 nr 8; przedr. *Echo Społ.* 1936 nr 14. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 29 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — P. ZDZIECHOWSKI. *Bunt Młodych* 1936 nr 12-13. — *Kur. Por.* 1936 nr 166. — K. CZACHOWSKI. *Wiedza i Życie* 1937 nr 1. — A. JESIONOWSKI. *Kultura* 1937 nr 1. — H. SZYMAŃSKA-OSTROWSKA. *Trzeźwość* 1938 nr 1-4.

Nalęcze. E. CZEKALSKI. *Świat* 1929 nr 20. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1929 nr 96. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Poz.* 1929 nr 310. — VIATOR [S. KOZICKI]. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 200. — K-i [K. KREJČI]. *Slovanský přehled* (Praga) 1929 s. 373. — J. LORENTOWICZ: *Marzenie o nowej szlachcie polskiej.* *Dzien. Pol.* 1929 nr 186. — J. PASTUSZKA: *Religia i moralność w „Nalęczach”.* *Przeł. Katol.* 1929 nr 49. — L. PIWIŃSKI. *Wiad. Lit.* 1929 nr 24. — Z. RABSKA. *Radio* 1929 nr 18. — C. WOJENSKA. *Kobieta Współcz.* 1929 nr 33. — ABC

1929 nr 146. — *Kur. Łódzki* 1929 nr 142. — *Mysł Nar.* 1929 nr 32. — L. P. [L. POMIROWSKI]. *Tydzień Lit.* 1930 nr 1. — L. P. [L. POMIROWSKI]. *Polska Zbrojna* 1930 nr 11.

Z pamiętnika. S. KAWYN: Czy jesteśmy... pozytywistami? *Słowo Pol.* 1931 nr 353. — H. ZAHORSKA. *Przegl. Katol.* 1932 nr 14. — S. SANDLER: O pamiętniku Świętochowskiego. *Zeszyty Nauk. Univ. Łódzkiego S. 1: Nauki Hum.-Spół.* 1962 z. 25. — J. KOPROWSKI. *Ogłosy* 1966 nr 31. — J. Z. SŁOJEWSKI: Liberum veto Posła Prawdy. *Kultura* 1966 nr 22. — T. J. ŻÓŁCIŃSKI: Wspomnienia papieża pozytywistów. *Twórczość* 1967 nr 1.

Genealogia terażniejszości. J. B. [J. BABIŃSKI]. *Merkuriusz Pol. Ordynaryjny* 1935 nr 16. — W. WASIUTYŃSKI: Genealogia genealogii. *Prosto z Mostu* 1935 nr 18. — CIVIS: Przeszłość szlachecka w terażniejszości. *Epoka* 1936 nr 4. — K. C. [K. CZAPIŃSKI]. *Światło* 1936 nr 2. — B. DUDZIŃSKI. *Robotnik* 1936 nr 76; przedr. *Naprzód* 1936 nr 77. — J. FELDMAN: Czy genealogia terażniejszości? *Wiad. Lit.* 1936 nr 9. — W. GOŹDZIKOWSKI. *Marchoń* 1936 nr 3 s. 491-506. — O. GÓRKA: O złym rewizjonizmie a rzeczywistym obrazie historycznym. *Gaz. Pol.* 1936 nr 5-6. — j. k [J. KISIELEWSKI]. *Tęcza* 1936 nr 7. — K. KRZEWSKI: Rewelacje i sensacje historyczne. *Gaz. Pol.* 1936 nr 296-297. — L. L-e [L. LOURIE]. *Głos Por. Łódzki* 1936 dod. do nr 1. — M. LEWICKI. *Gaz. Kościelna* 1936 nr 27-30. — S. PIASECKI: Ofensywa dłubaczy. *Prosto z Mostu* 1936 nr 20. — M. PSZON:

Sąd nad polskim charakterem narodowym. *Głos Poz.* 1936 nr 1. — S. SZCZUTOWSKI. *Nowa Książka* 1936 nr 4. — J. WASSOWSKI: Najdziwniejsze przymierze. *Epoka* 1936 nr 5. — J. WASSOWSKI: Czynniki upadku a źródła rozwoju. *Epoka* 1936 nr 7. — C. ZNAMIEROWSKI: Na polowie drogi. *Gaz. Pol.* 1936 nr 74. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI o chłopach, szlachcie, mieszczaństwie i inteligencji. *Wici* 1936 nr 50. — S. KAWYN: Trzy drogi do wielkości państwa. *Lwów Lit.* 1937 nr 2. — L. M. BARTELSKI. *Nowa Kultura* 1957 nr 48. — H. KRZECZKOWSKI. *Express Wiecz.* 1957 nr 296. — J. PIÓRKOWSKI. *Życie Warszawy* 1957 nr 310. — S. T. [S. TREUGUTT]. *Przegl. Kult.* 1957 nr 46. — K. BROŃCZYK. *Kierunki* 1958 nr 17. — E. PIĘŚCIKOWSKI. *Tyg. Zach.* 1958 nr 12. — J. Z. SŁOJEWSKI. *Współczesność* 1958 nr 11. — A. ŚWIDERSKA. *Kierunki* 1958 nr 22.

Recenzje przekładów

F. A. Lange: Historia filozofii materialistycznej... § [H. SIENKIEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1880 nr 279; przedr.: *Dzieła*. T. 52. W-wa 1950. — *Tyg. Powsz.* 1883 nr 25.

Recenzje wydań zbiorowych

Pisma wybrane. J. HEN. *Żołnierz Pol.* 1951 nr 49. — T. SIVERT. *Pam. Teatr.* 1952 z. 2/3 s. 396-397. — W. NATANSON. *Teatr* 1953 nr 6/7.

Nowele i opowiadania. W. BIL-LIP: Realizm i intelektualizm. *Współczesność* 1966 nr 9. — M. GŁOWIŃSKI. *Nowe Książki* 1966 nr 9.

SPIS RZECZY

Wykaz skrótów	5
Maciejowski Ignacy	9
Magryś Franciszek	22
Majkowski Aleksander	23
Maliszewski Edward	30
Mańkowski Aleksander	31
Marek Andrzej	33
Matkowski Zygmunt	36
Matlakowski Władysław	37
Matuszewski Ignacy	38
Mazanowski Antoni	45
Mellerowa Zofia	49
Metelicki Michał Koroway	54
Méyet Leopold	55
Michaux Aleksander	59
Miciński Tadeusz	62
Mickiewicz Władysław	74
Mleczo Stanisław	82
Mniszek Helena	83
Morawski Kazimierz	86
Mrozowicka Zofia	91
Nalepiński Tadeusz	93
Nałkowski Waclaw	95
Narzynski Józef	98
Nawrocki Władysław	102
Niedźwiecki Zygmunt	105
Niedźwiedzka Zofia	110
Niemojewski Andrzej	111
Nossig Alfred	122
Nowaczyński Adolf	124
Nowicki Franciszek	151
Nowiński Józefat	153
Ochorowicz Julian	155
Oppman Artur	159
Orkan Władysław	168

Twórczość	168
Wydania zbiorowe i wybory	174
Listy i materiały	177
Indeks tytułów	179
Opracowania	184
Ostrowska Bronisława	197
Pajzderska-Rogozińska Helena	201
Papi Jadwiga	208
Pawlikowski Jan Gwalbert	212
Perges Jan	217
Perzyński Włodzimierz	218
Pietkiewicz Zenon	234
Pik Franciszek	236
Pilat Roman	241
Pilecki Antoni	244
Pini Tadeusz	246
Piniński Leon	252
Plenkiewicz Roman	254
Pobłocki Gustaw	256
Popiel Paweł (ojciec)	256
Popiel Paweł (syn)	258
Popławski Jan Ludwik	259
Porebowicz Edward	263
Potocki Antoni	268
Potocki Józef Karol	273
Prażmowska Teresa	276
Przesmycki Zenon	279
Przewóski Edward	292
Przyborowski Walery	293
Przybylski Zygmunt	302
Przybyszewski Stanisław	315
Twórczość	316
Wydania zbiorowe i wybory	324
Listy i materiały	325
Indeks tytułów	327
Opracowania	331
Ptaszycki Stanisław	355
Rabski Władysław	358
Rak Jan	362
Rapacki Wincenty	363
Reymont Władysław Stanisław	370
Twórczość	370
Wydania zbiorowe i wybory	379
Listy	384
Materiały	388
Indeks tytułów	389
Opracowania	393
Rittner Tadeusz	417
Rodziewiczówna Maria	434
Rogosz Józef	447

Rogoszówna Zofia	451
Rolle Antoni Józef	453
Rolle Michał	460
Rosinkiewicz Kazimierz	462
Rossowski Stanisław	465
Rowiński Michał	469
Rozbicki Soter	470
Ruffer Józef	471
Ruszkowski Ryszard	473
Rycharski Lucjan	479
Rychter Józef	480
Rydel Lucjan	482
Rzążewski Adam	496
Rzewuski Stanisław	498
Rzętkowski Stanisław Marek	502
Sabowski Władysław	504
Sarnecki Zygmunt	512
Sawicka Józefa	523
Sawicki Jan Stella	525
Sędzicki Franciszek	527
Sieroszewski Wacław	530
Twórczość	531
Wydania zbiorowe i wybory	539
Listy i materiały	542
Indeks tytułów	544
Opracowania	549
Skarszewski Tadeusz Żuk	561
Słomka Jan	562
Słoński Edward	563
Smoleński Władysław	569
Spasowicz Włodzimierz	573
Srokowski Mieczysław	582
Starzeński Leopold	584
Starzewski Rudolf	586
Staszczyk Adam	587
Stateczny Franciszek	590
Stebelski Włodzimierz	591
Sterling Kazimierz	593
Strug Andrzej	594
Struve Henryk	607
Sygietyński Antoni	611
Synoradzki Michał	617
Szancer Władysław	620
Szandlerowski Antoni	622
Szaniawski Klemens	624
Szczepański Ludwik	636
Szczęsny Aleksander	639
Szeliga Maria	641
Szober Feliks	643
Szukiewicz Maciej	645

Szutkiewicz Jan	651
Szymański Adam	653
Świder Augustyn	658
Świdorska Alina	659
Świdorski Tytus	662
Świdziński Karol	663
Święcicki Julian Adolf	664
Świętochowski Aleksander	668

671	Świętochowski Karol
672	Świętochowski Karol
673	Świętochowski Karol
674	Świętochowski Karol
675	Świętochowski Karol
676	Świętochowski Karol
677	Świętochowski Karol
678	Świętochowski Karol
679	Świętochowski Karol
680	Świętochowski Karol
681	Świętochowski Karol
682	Świętochowski Karol
683	Świętochowski Karol
684	Świętochowski Karol
685	Świętochowski Karol
686	Świętochowski Karol
687	Świętochowski Karol
688	Świętochowski Karol
689	Świętochowski Karol
690	Świętochowski Karol
691	Świętochowski Karol
692	Świętochowski Karol
693	Świętochowski Karol
694	Świętochowski Karol
695	Świętochowski Karol
696	Świętochowski Karol
697	Świętochowski Karol
698	Świętochowski Karol
699	Świętochowski Karol
700	Świętochowski Karol
701	Świętochowski Karol
702	Świętochowski Karol
703	Świętochowski Karol
704	Świętochowski Karol
705	Świętochowski Karol
706	Świętochowski Karol
707	Świętochowski Karol
708	Świętochowski Karol
709	Świętochowski Karol
710	Świętochowski Karol
711	Świętochowski Karol
712	Świętochowski Karol
713	Świętochowski Karol
714	Świętochowski Karol
715	Świętochowski Karol
716	Świętochowski Karol
717	Świętochowski Karol
718	Świętochowski Karol
719	Świętochowski Karol
720	Świętochowski Karol
721	Świętochowski Karol
722	Świętochowski Karol
723	Świętochowski Karol
724	Świętochowski Karol
725	Świętochowski Karol
726	Świętochowski Karol
727	Świętochowski Karol
728	Świętochowski Karol
729	Świętochowski Karol
730	Świętochowski Karol
731	Świętochowski Karol
732	Świętochowski Karol
733	Świętochowski Karol
734	Świętochowski Karol
735	Świętochowski Karol
736	Świętochowski Karol
737	Świętochowski Karol
738	Świętochowski Karol
739	Świętochowski Karol
740	Świętochowski Karol
741	Świętochowski Karol
742	Świętochowski Karol
743	Świętochowski Karol
744	Świętochowski Karol
745	Świętochowski Karol
746	Świętochowski Karol
747	Świętochowski Karol
748	Świętochowski Karol
749	Świętochowski Karol
750	Świętochowski Karol
751	Świętochowski Karol
752	Świętochowski Karol
753	Świętochowski Karol
754	Świętochowski Karol
755	Świętochowski Karol
756	Świętochowski Karol
757	Świętochowski Karol
758	Świętochowski Karol
759	Świętochowski Karol
760	Świętochowski Karol
761	Świętochowski Karol
762	Świętochowski Karol
763	Świętochowski Karol
764	Świętochowski Karol
765	Świętochowski Karol
766	Świętochowski Karol
767	Świętochowski Karol
768	Świętochowski Karol
769	Świętochowski Karol
770	Świętochowski Karol
771	Świętochowski Karol
772	Świętochowski Karol
773	Świętochowski Karol
774	Świętochowski Karol
775	Świętochowski Karol
776	Świętochowski Karol
777	Świętochowski Karol
778	Świętochowski Karol
779	Świętochowski Karol
780	Świętochowski Karol
781	Świętochowski Karol
782	Świętochowski Karol
783	Świętochowski Karol
784	Świętochowski Karol
785	Świętochowski Karol
786	Świętochowski Karol
787	Świętochowski Karol
788	Świętochowski Karol
789	Świętochowski Karol
790	Świętochowski Karol
791	Świętochowski Karol
792	Świętochowski Karol
793	Świętochowski Karol
794	Świętochowski Karol
795	Świętochowski Karol
796	Świętochowski Karol
797	Świętochowski Karol
798	Świętochowski Karol
799	Świętochowski Karol
800	Świętochowski Karol

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text in the middle of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

WYKONANO W DRUKARNI IM. REWOLUCJI
PAŹDZIERNIKOWEJ W WARSZAWIE POD DY-
REKcją ALEKSANDRA MAŁECKIEGO I KIE-
ROWNICTWEM TECHNICZNYM WALDEMARA
KUCZYŃSKIEGO. SKŁADAŁ ZESPÓŁ MARIANA
GŁOWACKIEGO, TŁOCZYŁ ZESPÓŁ MIECZY-
SŁAWA PIWOWARA, OPRAWIAŁ ZESPÓŁ
EUZEBIUSZA NALEWCZYŃSKIEGO

PRINTED IN POLAND

PAŃSTWOWY INSTYTUT WYDAWNICZY. NAKŁAD
6.000+250 EGZEMPL. ARK. WYD. 90,4, ARK. DRUK.
43,25. PAPIER BIBLIJNY CHAMOIS KL. III, 50 G,
70×100 CM. PODPISANO DO DRUKU W MARCU
1978 ROKU. DRUK UKOŃCZONO W KWIETNIU
1978 ROKU.

DRUKARNIA IM. REWOLUCJI PAŹDZIERNIKOWEJ
W WARSZAWIE

ZAM. 789/75

F-18

Cena zł 240.—

TOMY 13-16
LITERATURA POZYTYWIZMU
i MŁODEJ POLSKI
Opracował zespół pod kierownictwem
Zygmunta Szwejkowskiego i Jarosława
Maciejewskiego
Warszawa PIW

TOM 17
HENRYK SIENKIEWICZ
ELIZA ORZESZKOWA
BOLESŁAW PRUS
Opracował zespół pod kierownictwem
Zygmunta Szwejkowskiego i Jarosława
Maciejewskiego
Warszawa PIW

TOM 18
STANISŁAW WYSPIAŃSKI
JAN KASPROWICZ
STEFAN ŻEROMSKI
Opracował zespół pod kierownictwem
Zygmunta Szwejkowskiego i Jarosława
Maciejewskiego
Warszawa PIW

TOM 19
BIBLIOGRAFIA CZASOPISM
LITERACKICH
Warszawa PIW

Poszczególne tomy edycji nie
będą się ukazywały w porządku
chronologicznym, lecz w zale-
żności od terminu ukończenia
prac redakcyjnych.

Cena zł 240.—

PIW